flacăra
ANUL XXVII - NR. 27 (1204) 6 IULIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Un nou detașament al clasei muncitoare

BIOGRAFII LA POALELE MESEȘULUI

Dacă Zalăul este astăzi capitala județului Sălaj, faptul se datorează unui gînd înțelept și unei analize profunde. Scepticii spuneau că bătrîna așezare transilvană are puține șanse să-și probeze în scurtă vreme condiția de reședință. Însă oamenii simpli, oamenii aceia care coborau din așezările lor necăjite odată pe săptămînă la oborul de vite, români și maghiari la un loc, așa cum îi mînaseră vremurile să-și ducă viața împreună, au fost primii care s-au simțit solidari cu acel gînd plin de omenie. Ei au înțeles că nu mai vin la Zalău ca să ia autobuzul să-i ducă spre alte locuri, cum făceau oltenii și moldovenii, „în căutare de industrie“, ci se opreau aici, în mijlocul Văii Zalăului să-și ridice case, fabrici și toate cîte îi sînt necesare unui orășel ca să devină capitală de județ. Cei zece ani de istorie nouă în Zalău înseamnă un salt excepțional care îi fac pe unii, plecați mai de demult de aici, să se frece la ochi. Cine ar putea ști mai bine, cine ar putea povesti cu mai mult suflet cum s-a petrecut această devenire, această trezire la viață a orașului de la poalele Meseșului, decît înșiși oamenii săi ? Cei care au plecat și s-au întors, cei care au venit pentru prima dată în acest oraș, întemeindu-și aici familii și un rost în viață. Cei care, învățînd meserie în marile citadele industriale ale țării s-au întors să-și dureze propria lor tradiție muncitorească.

RAZVAN BARBULESCU ■

(Continuare în pag. a 2-a)

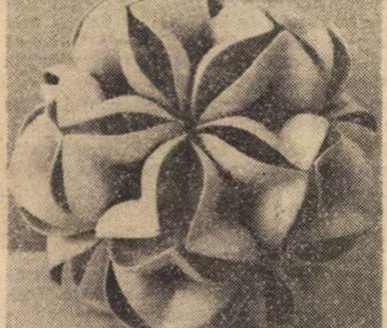

PATRICIU MATEESCU — „Floare de porțelan“

Calistrat Hogaș, fiu al Tecuciului (fotografia de sus), modelat de miini meștere, își va lua locul, în curind, intr-uuul din frumoasele locuri ale unui oraș care, așa cum se vede in imaginea de jos, nu duce lipsă de locuri frumoase. (In paginile 12—13 — un reportaj consacrat municipiului de pe apa Birladului).

Cu simțul datoriei față de cetățean

Pe frontispiciul societății românești de azi stă înscrisă cea mai nobilă deviză : aceea de a face totul pentru împlinirea omului atît din punct de vedere material cit și spiritual. Orice activitate din industrie, din agricultură, din oricare alt domeniu se desfășoară la noi in slujba acestui țel umanist. În repetate rînduri ne-am convins de justețea acestei afirmații. Săptămîna trecută, de pildă, cu ocazia Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist. convocată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cind a fost analizat cu maximum de responsabilitate modul in care oamenii muncii din comerțul socialist transpun in viață sarcinile ce le revin din hotăririle Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977. Cu acest prilej s-au stabilit măsuri pentru a realiza o contribuție mai substanțială a comerțului socialist la realizarea politicii partidului de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare continuă a nivelului de trai a intregului popor.

Această consfătuire a însemnat un eveniment deosebit in istoria de azi a țării, invitind la o privire realistă asupra unui domeniu important de activitate, în care se simte nevoia de a se trece, ca și în alte sectoare, la o nouă calitate, pentru a răspunde mai bine cerințelor ridicate în fața sa de prezentul socialist al țării. Cuvîntarea ținută cu acest prilej de secretarul general al partidului constituie un îndreptar de preț pentru lucrătorii din activitățile comerciale, muncitori, personal operativ și cadre de conducere. Din această cuvîntare se desprind uriașele sarcini ce revin comerțului socialist în condițiile în care industria produce de 40 de ori mai mult decit inainte de al doilea război mondial, agricultura de 3 ori mai mult, comerțul socialist desfăcind azi de 15 ori mai multe mărfuri decit in 1950.

Se produce astăzi in România mai mult, mai bine, o gamă diversă de produse dintre care numeroase realizate la un înalt grad de competitivitate. Sint adevăruri unanim recunoscute și lesne de verificat. Este vorba de pași insemnați pe drumul nostru spre o viață demnă și civilizată, eliberată de poveri materiale. Și totuși, secretarul general al partidului, ca și in atitea alte rinduri, ne-a îndemnat și de această dată să nu ne mulțumim cu ceea ce am infăptuit, să nu credem că activitatea noastră nu se mai poate îmbunătăți, că nu trebuie, constatînd cu mult realism ce am infăptuit, să nu năzuim spre alte orizonturi, posibil de atins prin strădanie și iscusință. În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a spus lucrurilor pe nume, fără menajamente, s-au arătat carențele care mai persistă în activitatea comerțului nostru socialist și căile care trebuie urmate pentru ca această situație să-și găsească o rezolvare grabnică și potrivit unor soluții științifice, în acest sens revenindu-le comuniștilor sarcini importante. „Este necesar ca organizațiile de partid, de tineret, sindicatele să acționeze cu mai multă fermitate pentru perfecționarea activității comerțului. Organizațiile de partid trebuie să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul de unire a forțelor tuturor oamenilor muncii din comerț, de intărire a disciplinei, a ordinii, in așa fel incit activitatea lor să răspundă cerințelor partidului și statului, exigențelor tuturor cetățenilor patriei noastre.“ Aceasta pentru că activitatea tuturor lucrătorilor din comerțul socialist este strîns legată de ceea ce infăptuiește in ansamblu poporul nostru : „...activitatea fiecăruia este o parte componentă a diviziunii generale a muncii pentru bunul mers al operei de construcție socialistă, o parte inseparabilă a politicii de ridicare a bunăstării poporului, de intărire a independenței naționale, de promovare a cauzei păcii și colaborării in lume pe care o desfășoară România socialistă“, și de ei depinzind, ca și de noi toți, destinul de azi și de miine al României.

ACTUALITATEA

● Oamenii muncii din întreprinderile industriale bucureștene au încheiat primul semestru al acestui an cu o producție industrială suplimentară în valoare de 1 050 milioane lei. ● Trecînd de aprigele probe teoretice și practice prevăzute de regulament, Vasile Boghean din Suceava a cîștigat titlul de „cel mai bun pădurar“. Se spune că pădurarul sucevean se pregătește în condiții speciale pentru olimpiada internațională a pădurarilor. ● Soții Ana și Dumitru Mihai din Podoleni-Neamț au sărbătorit recent jumătate de veac de căsnicie. Bilanțul : 11 copii și 45 de nepoți și strănepoți. ● La ora la care apărea precedentul număr al revistei noastre, cuterul de croazieră „Hai hui II“ condus de scriitorul Radu Teodoru părăsea portul Tomis. Din echipajul micii nave mai fac parte inginerul Răzvan Bîznoșan, secund, actorul Ion Marinescu și dr. Aurel Martin. Prima escală Istanbul. Apoi, Bosfor, Marea Egee pînă în insulele Lemnos. ● Minerii de la Uricani au încheiat cu patru zile mai devreme planul pe primul semestru al anului, extrăgînd în plus peste 10 000 de tone de cărbune. ● Toate cele cinci școli ale comunei Curtești-Botoșani — sînt conduse de femei. Școlile au rămas mixte. ● Premieră la Constanța. La șantierul naval s-au încheiat lucrările pregătitoare în vederea trecerii la construcția primului mineralier de 65 000 t.d.w. ● La Strejești-Vîlcea, fostă proprietate a boierilor Buzești, a fost descoperită o piesă numismatică de o valoare excepțională : cea mai veche medalie românească cunoscută pînă azi. Medalia conține inițialele N.P., identificate de specialiști ca fiind ale fostului domn al Țării Românești, Nicolae Pătrașcu, fiu al lui Mihai Viteazul. ● Lucrat neglijent, blocul nr. 8 din cartierul Dacia (Deva) n-are uși, n-are geamuri, iar apa de la grupurile sanitare a distrus în mare parte pereții, tavanele și parchetul. Nelocuită, construcția în cauză n-are niciun stăpîn. Chiar să nu conteze deloc un bloc de locuințe pentru Consiliul popular municipal ? ● În orașul norvegian Tromsö unde s-a desfășurat a XI-a ediție a Festivalului internațional al teatrelor de păpuși, păpușarii băimăreni au obținut Premiul special al juriului pentru interpretarea spectacolului în limba esperanto. ● Doi tineri vînjoși din Botoșani, Mihai (25 de ani) și Dumitru (23 de ani) au declarat recent presei locale că vor munci atunci cînd va lucra și tatăl lor, Gheorghe Ghiuță. G.G. însă n-a mai lucrat din 1957 și nici acum, la 52 de ani, nu dă vreun semn de vrednicie.

Mureșan

A sta agățat de propriul tău vers la mijloc de veac
Cum stau liliecii in podurile lumii deșarte ;
In loc de inimă-n piept — o floare de mac,
Semnul alianței secrete trecind peste moarte.

Să-ți strige numele un tun răgușit pe un cimp de bătaie
Și-n cenușa ogorului pe urmele tale să răsară griu,
Viața să-ți fie atit cit o acoperă roșia steagului vilvătaie
Și ochiul rămas in părinți, ca-n țărină izvorul de riu.

Țeava privirii crunte să ți-o indrepți spre fii
— Pușcă albastră ațintită in viitorime —
Mort fiind să treci ca o pasăre printre cei vii,
Locul cuibului tău să-l caute toți, să nu-l afle nime.

Numai izvorul să cinte, numai griul să crească
Și orbita pustie a privighetorii să o umple cu dor
Clopotul sfint, limba Ta românească,
Timpul patriei nemurindu-l sub drapelul Tău tricolor.

NICOLAE STOE ■

555.887
P

(Urmare din pag. 1)

UN NOU DETAȘAMENT AL CLASEI MUNCITOARE

Elvira Pușcaș ; vîrsta 17 ani, elevă la liceul industrial electrotehnic ; născută în satul Gîlgău Almașului, treabă pe care nu vrea s-o uite în ruptul capului.

— Unde stai în Zalău ?

— La o soră. E drept, are cîțiva ani în plus, dar și două camere la bloc, în centru.

— Cîți frați sînteți ?

— Șase, dar nu ne deranjează.

— De ce ai ales un liceu cu profil electrotehnic ?

— Pentru că îmi place fizica și mă descurc bine la matematică.

— Și după ce termini liceul ce vrei să faci ?

— Să intru la facultate și să mă întorc la Zalău. Ajunge ?

— Nu prea De ce Zalău și nu alt oraș mare ?

— Eu am văzut prima dată Zalăul acum zece ani cînd eram în clasa întîi. Dacă m-ați fi întrebat atunci unde aș fi venit după repartiție aș fi răspuns, poate, Cluj-Napoca, Oradea sau cine știe ce alt oraș mare. Zalăul era un orășel prăpădit care nu reușise să mă impresioneze deși veneam de la țară. Acum îl vedeți și singur.

— Ce vechime are liceul vostru ?

— N-are vechime. Prima promoție termină anul acesta. Avem clase frumoase, laboratoare moderne, ateliere bine utilate și un plan propriu de producție.

Vasile Chiorean are tot 17 ani, dar și un început de mustață. Îi mijește. Este bun coleg cu Elvira, care este o fată isteață, învață bine și îi ajută și pe alții și mai ales nu se ceartă niciodată cu cineva.

— Ce medie ai la purtare ?

— 9,66.

— Și cu restul sutimilor ce ai făcut ?

— Le-am pierdut cînd am plecat acasă înainte de terminarea festivității de deschidere a anului, pe trimestrul întîi.

— De ce ai plecat acasă mai devreme, pierdeai autobuzul ?

— Nu, trenul.

— De unde ești ?

— Din comuna Rus, satul Fîntînele, la 70 de kilometri spre Dej.

— Cîți frați sînteți ?

— Patru. Eu stau aici cu o soră de a mea, care a terminat liceul industrial de construcții și care acum urmează un curs intensiv de proiectare, o specializare postliceală, pentru că e mare nevoie de proiectanți în Zalău.

— Și ceilalți doi frați ?

— O soră este la Iași, la „antibiotice", dar vrea să vină și ea aici cînd o fi gata fabrica de anvelope, iar ultimul, acasă, e mai mic.

— Cum este satul acesta, Fîntînele ?

— Frumos. Aruncat între streșini de codri, cu păduri pe dealuri, vorba aceea, ne intră pădurea în casă.

— De ce n-ai rămas în sat ?

— Îmi place mult electricitatea și apoi trebuia umplut și liceul acesta nou cu sălăjeni, nu ?

— Da.

Cornel Andreica are aceeași vîrstă cu ceilalți doi, dealtfel sînt colegi de clasă, și este din Lozna, de la 50 de kilometri de Zalău.

— De ce n-ai plecat la Dej, pînă unde ai tot cam aceeași distanță ?

— Și mie îmi plac electricitatea și Zalăul.

— Părinții tăi unde sînt ?

— La București. Tata lucrează la metrou, fierar-betonist, șef de echipă.

— Ai fost la București ?

— De trei ori, în vacanțe.

— Cum ți se pare ?

— Mai mare decît Zalăul, dar îi lipsește Meseșul.

— Ai vrea să lucrezi și tu la București ?

— Nu. Vreau să lucrez la Zalău, la „emailați". Că n-or să vină bucureștenii să ne facă nou Zalăul mai frumos.

★

Ion Drăgușin, însoțitorul meu în acest reportaj, este economist la Consiliul popular județean.

— De mici se trag sălăjenii către casă, tovarășe Drăgușin.

— Se trag, pentru că au ce face. Dar se mai trag și alții către Zalău. Eu, de pildă, sînt oltean din Vîlcea. În Ardeal am venit în '59.

— Bun. Și la Zalău ?

— În 1974. Terminasem facultatea la fără frecvență și am fost numit șef al oficiului forțelor de muncă pe județ.

— Ce înregistra acest oficiu în 1974 ?

— Era o cerință de locuri de muncă formidabilă. Se ridica orașul. Am trimis încă de atunci tineri de prin locurile acestea la calificare și specializare pentru fabrica de anvelope care va produce în curînd.

— Forță de muncă este destulă în județ. Care sînt atunci problemele ?

— Principala problemă este cea a calificării ei. Cea mai mare parte a ei, nucleele noastre de bază, am calificat-o în alte centre, dar începem să calificăm și noi. Îi creștem, îi specializăm pentru că rețeaua școlară din județ e orientată să asigure toate meseriile de care avem nevoie. Conducerea de partid și de stat, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu care ne-a urmărit, cum se spune, de la naștere, de la prima cărămidă așezată la temelia industriei noastre, ne-au înțeles, au înțeles dorința și mîndria sălăjenilor de a-și ridica și dezvolta locurile, și ne-au sprijinit, astfel încît orașul care în 1965 n-avea decît o moară comercială, numără azi 10 întreprinderi din care 8 de interes republican, iar județul a ajuns la o producție industrială de patru miliarde și jumătate.

— Cînd n-or să mai plece sălăjenii spre alte meleaguri pentru specializare ?

— În 1980. Liceele industriale cu profil electrotehnic, construcții de mașini, metalurgic, prelucrare a lemnului, industrie ușoară și, în curînd, un liceu cu profil chimic confirmă optimismul nostru.

★

Întreprinderea de conductori electrici emailați, inima Sălajului în materie de electrotehnică, a ajuns în cinci ani să asimileze produse în valoare de 80 milioane lei, nivelul performanțelor fiind de talie mondială. Datorită acestor asimilări obținute la poalele Meseșului, industria noastră electrotehnică a ajuns să mai importe azi doar 138 de tone de conductori față de cele 1 500 importate în 1976.

Ioan Culda, șeful de atelier al 259 de trefilatori, ne spune că media de vîrstă a oamenilor săi este de 21 de ani.

— E un defect ?

— Cum o să fie un defect ? Vroiam să spun că 229 din oamenii de care vă vorbesc au fost calificați de restul de 30, care au constituit nucleul.

— Mai este calificarea o problemă în atelierul dumneavoastră ?

— Deși, practic, în fabrică nu se poate vorbi de fluctuație, pentru că oamenii vin, dar nu pleacă, probleme cu calificarea tot mai avem.

— Și ce propuneți ?

— În primul rînd, o mai bună repartiție a celor în vîrstă, o să rîdeți, însă aceștia au cam 27—28 de ani, în funcție de cei tineri. Deci, să jonglăm mai bine cu experiența. Apoi am propus să facem o reexaminare a trefilatorilor pe tipuri de mașini, în funcție de îndemînare, aptitudini, deci criterii științifice, astfel încît să mărim randamentul mașinilor și, desigur, productivitatea.

— Ce se mai poate spune despre atelierul dumneavoastră ?

— Că este atelierul de bază ale întreprinderii. Și că în puțini ani am realizat sîrme subțiri sub 0,08 milimetri pe care n-o rupem la trefilare.

— Ce înseamnă acest 0,08 milimetri ?

—Firul de păr are 0,06. Noi am reușit să obținem și sîrmă de 0,05.

Arpad Boroș are 26 de ani și a venit la Zalău în 1968 de la Cehu Silvaniei, unul din cele patru orașe ale Sălajului.

— Colegii spun despre dumneavoastră că sînteți un trefilator foarte bun. Toți sînt foarte buni în atelier ?

— Aproape. Pe ceilalți îi ajutăm.

— Unde stați ?

— La Cehu Silvaniei, fac naveta. Am făcut cerere de locuință și sînt pe locul întîi la priorități. Cînd oi primi-o, mi-aduc și nevasta și copilul.

— La ce lucrați acum ?

— Tragem sîrmă de 2,50 milimetri.

— Și de la mașină unde pleacă sîrma aceasta ?

— Parte se emailează, parte o trefilează alții mai departe. Acum, de echipa mea, mai sînt încă doi la instalația de care răspund, depind și rezultatele și cîștigurile celorlalți, care o lucrează mai departe.

— Cum e colectivul în care lucrați ?

— Sîntem ca o familie, așa se și explică rezultatele bune. Aș face o comparație.

— Făceți-o.

— Așa a crescut și Zalăul. Din munca noastră. Am ridicat împreună un oraș, care acum zece ani nu se putea compara nici cu Cehu Silvaniei de azi. Cînd **Ioan Cioran** a intrat la repartiție împreună cu șeful de promoție, el fiind al doilea, și cînd dintre Cluj-Napoca și Zalău el l-a ales pe cel de al doilea, comisia a rămas cu gura căscată.

— Chiar, de ce ați ales Zalăul ?

— Este un teren proaspăt unde te poți realiza mai ușor.

— Cum te poți realiza mai ușor ca economist ?

— Notați bine, realiza, nu avansa. Dar văd că e o chestie de destin, să tot fiu întrebat și să răspund cum am optat în momente importante ale vieții.

— Nu prea pricep.

— În 1971, cînd am fost primit în partid, eram în anul doi de facultate, am fost întrebat de ce am ales studiile economice și nu politehnica.

— Ca să nu dezmințim destinul, vă întreb și eu.

— Zic eu că în ceea ce privește partea tehnică, multe lucruri au fost puse la punct, dar în materie de economie, cred tot eu că ar mai trebui să învățăm să nu ne fie indiferent cît cheltuim pentru a realiza ceva. Ca să cunoști, să pricepi cum se cuvine fenomenul economic, trebuie să-ți fie limpede latura tehnică. Și reciproca este adevărată. Și cei ce răspund de latura tehnică trebuie să știe să gîndească economic. Partea organizatorică contează foarte mult. Indicatorul producție netă este un indicator care revoluționează industria noastră. Dar n-ajunge s-o afirmăm, trebuie să găsim și căile de realizare. Să gîndim, să fim și producător și proprietar, să fim implicați în acest proces. Dacă vreți, este o pledoarie și pentru meserie, dar și pentru alegerea mea de la repartiție.

L-am întrebat pe **Nicolae Maier**, directorul I.C.E.E., singurul inginer din fabrică în 1973, cel mai tînăr director din județ pe atunci, cum se explică acest pas mare făcut în numai cinci ani de o întreprindere fără tradiție prin părțile locului.

— Sînt multe de spus. În ciuda neîncrederii unora, am demonstrat că zălăuanii sînt oameni deștepți și talentați. Avem rezultate bune, dar mai ales avem o muncă de perspectivă bună. Cercetarea de la noi i-a făcut pe mulți să-și uite gura deschisă. Avem numeroase invenții și nu pentru că ne-am propus să inventăm. Ci pentru că am fost nevoiți să rezolvăm probleme curente ale activității noastre de producție. Nu sîntem noi de vină că unele lucruri nu erau descoperite și a trebuit s-o facem aici într-un timp foarte scurt.

★

— Tovarășe director **Ioan Albu**, cîți oameni, cîți muncitori erau în întreprindere în 1971, cînd, sub firma „Armătura", Zalăul intra în rîndul orașelor constructoare de mașini ale României ?

— 40 de oameni și o secție, cea de prelucrări mecanice. În 1972, turnătoria a dat prima șarjă, era în iunie. În 1973 fabrica avea aproximativ 1 200 de oameni ai muncii, iar azi sînt peste 3 500. În 1980 vom ajunge la 8 000.

— Cine îi va califica ?

— Grupul școlar de profil, iar elevii, firește, vin din județ.

— Există totuși probleme ?

— Există. La turnătorie. Dar se pare că nu numai la noi. Am citit într-o revistă străină că din 140 de oameni înscriși la o clasă de turnătorie au rămas în final doar o sută. Un turnător se formează, într-adevăr, destul de greu.

Iuliu Kovacs nu este turnător din tată în fiu pentru bunul motiv că tatăl său a fost ceferist. A lucrat la Hunedoara, tot ca turnător, iar la Zalău a ajuns exact în anul în care se montau stîlpii întreprinderii, adică în 1971. A ținut să fie mai aproape de familie, soția e din Șimleu, și a ținut să lucreze într-o fabrică nouă. După trei ani a luat examenul de maistru, iar acum conduce un atelier de lucru la neferoase.

— Cum se formează un turnător, tovarășe Kovacs ?

— Eu știu cum procedez eu. Stau de vorbă cu omul să-l simt, să văd ce are în cap. Apoi, pe cei pe care cred eu că mă pot baza, îi pun la treabă. Am format mulți și n-am prea greșit. În șapte ani au plecat doar doi.

— N-ați vrut niciodată să vă schimbați meseria ?

— De cîteva zeci de ori.

— Și de ce n-ați făcut-o ?

— De fiecare dată mă așezam invers și judecam drept și ajungeam la concluzia că nu pot. Iubesc meseria asta. Îmi place ce e greu și îmi place să lupt. Cîndva, turnătoria era o artă. Eu, la Oradea, am făcut așa ceva. Se turnau și clopote de biserici, dar și statui. Lumea nu m-a uitat și în 1976 am turnat aici macheta monumentului de la Gurăslău. După cum vedeți, tot dragostea de meserie rămîne pe primul plan.

Ioan Pășcuță, secretarul comitetului de partid de la „Armătura", are tot meseria de turnător. Pe băiatul său, care zilele trecute a luat bacalaureatul cu media 8,33, vrea să-l facă inginer și să-l aducă apoi să lucreze tot la „Armătura".

— Ce ați învățat din istoria familiei dumneavoastră?

— De la tata, nu prea multe. A luptat pe front și a murit bătîndu-se pentru eliberarea țării vecine, Ungaria. Eu eram prea mic. Mama, în schimb, a muncit mereu pe șantierele marilor hidrocentrale și a crescut trei copii. Acum e pe șantierul de la Rîmnicu Vîlcea, mai are un an și iese la pensie. Am învățat de la ea că munca e sfîntă și că nu trebuie să duci la gură bucata de pîine dacă n-ai muncit deloc pentru ea.

— Sînteți secretar al comitetului de partid. Care sînt problemele cu care se confruntă întreprinderea ?

— Problemele care se află în atenția noastră sînt realizarea planului și formarea oamenilor, ultima, o problemă dificilă și de lungă durată.

— De ce atît de dificilă ?

— Pentru că este o treabă complexă. Omul vine de la țară și face industrie. Un loc de muncă îi dai, pentru că avem. Îl înveți și meserie, îl specializezi, pentru că îi place munca și e receptiv. Dar n-ajunge. Trebuie să formezi, sună pretențios, însă așa stau lucrurile, trebuie să crești, să formezi conștiințe. Și cursuri de calificare pentru așa ceva nu se pot face.

Cine ar putea cunoaște mai bine cum s-a petrecut această devenire a orașului de la poalele Meseșului decît înșiși oamenii săi ? Ei, care au coborît din așezările lor în urbea de pe Valea Zalăului ca să construiască din vocația și imaginația dintotdeauna ale românului. În 1965, numărul celor ocupați cu industria se apropia de două mii. După 12 ani, acest număr s-a mărit de cinci ori. Media de vîrstă a scăzut, în timp ce producția industrială a crescut de 28,3 ori. Sînt cifre care au obligat orașul să capete obiceiuri de metropolă. Arhitectură modernă, viață spirituală pe potrivă. Coboară meseșenii și azi. Iar sus, bătrînii își durează case noi. Fiii și nepoții întemeiază un oraș, clădesc o industrie dînd frîu liber orgoliului și puterii lor de muncă. În 1980, în capitala județului care va avea atunci o producție industrială de 11 miliarde, zălăuanii se vor specializa la ei acasă, fiind în stare să-i învețe și pe alții meserii de mare viitor. Laminor, fabrică de anvelope, industrie constructoare de mașini, industrie grea, industrie chimică. Din 2 000 de tineri care lucrează la „Armătura", 500 își continuă liceul. Și tot aici, dintr-o clasă de strungari seraliști de 35 de muncitori, 15 dau la facultate. Pleacă și revin. Nu peste multă vreme vor face facultatea chiar pe Valea Zalăului. Pentru că oamenii se întorc, să scrie cu ambiție și dragoste de muncă noua cronică a așezării lor, împlinindu-și vocația de constructori.

SUB SEMNUL ÎNȚELEGERII, PRIETENIEI ȘI CONLUCRĂRII PENTRU PREZENTUL ȘI VIITORUL LUMII

„Faptele demonstrează că politica internațională a partidului și statului nostru corespunde pe deplin atît intereselor naționale ale poporului român, cît și cauzei socialismului și păcii în lume. Zi de zi, evenimentele confirmă justețea politicii noastre internaționale ; zi de zi faptele demonstrează că numai aplicînd în relațiile cu toate statele principiile independenței, suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța în raporturile interstatale, putem contribui la instaurarea în lume a unei politici de pace și colaborare între popoare. Aceasta este politica partidului nostru, aceasta este politica pe care o vom continua cu toată fermitatea, pentru că ea constituie o necesitate a dezvoltării sociale de astăzi !"

NICOLAE CEAUȘESCU

Contribuția politicii externe a României la promovarea în lume a unui climat de bună înțelegere, de conlucrare pașnică și de prietenie cu toate popoarele, atît în interes reciproc, cît și spre binele securității și cooperării internaționale, reprezintă, fapt recunoscut pe plan mondial, mai mult decît o evidență. Principialitatea și consecvența cu care țara noastră acționează în relațiile sale cu celelalte state au devenit, mai cu seamă în ultimii ani, adevărați termeni de referință, ilustrare vie a căilor și posibilităților concrete de transpunere în practică a principiilor coexistenței pașnice, alternativa unică servind păcii și progresului umanității. În cadrul acestei dinamici, în cadrul multiplelor acțiuni politice din această sferă un loc distinct, marcant chiar, revine dialogului internațional, ilustrat cu strălucire în primul rînd de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cine urmărește neobosita activitate a președintelui României — fie chiar și în intervalul restrîns al unei săptămîni — are imaginea vie a direcțiilor multiple și diverse în care se exprimă, cu angajare deplină, investind, alături de inteligență, pasiune, originalitate și clarviziune politică, dorința și voința ferme ale unui popor, ale unei țări de a face cît poate de mult pentru pacea lumii, pentru prosperitatea omenirii. Faptul — de subliniat nu numai statistic — că, în prezent, România întreține relații diplomatice și consulare cu 130 de state (de peste cinci ori mai mult decît în anul 1947 !), dezvoltă relații economice cu peste 140 de state și are relații culturale cu 125 de state, reprezintă încă un argument în favoarea vitalității și viabilității acestei politici, grăiește despre perspectivele de amplificare în continuare. Astfel, **în intervalul 29 iunie—5 iulie 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe : conducătorii delegațiilor participante la lucrările celei de-a XXXII-a ședințe a C.A.E.R., ministrul de stat însărcinat cu afacerile externe și cooperarea al Regatului Maroc, amiralul Emilio Eduardo Massera — comandantul-șef al marinei și membru al Juntei militare de guvernămînt din Republica Argentina, cu soția, Takeo Miki, fost prim-ministru al Japoniei, delegația municipalității Romei, ministrul energiei și industriei petrochimice din Algeria, președintele Băncii externe a Spaniei, președintele Partidului Comunist din Danemarca, ministrul comerțului din Thailanda, comentatorul diplomatic al Companiei naționale japoneze de televiziune „Nippon Hoso Kyokai", comentatorul diplomatic al ziarului „The Yomiuri Shimbun", directorul săptăminalului portughez „Tempo".** O agendă deosebit de bogată, deosebit de complexă, ilustrînd cît se poate de elocvent largul evantai de relații pe linie de partid, stat, în domenii dintre cele mai diverse — de la cel politic și economic la cel cultural — pe care țara noastră le dezvoltă cu toate celelalte țări, de pe toate continentele planetei, indiferent de mărime sau orînduire.

Așa cum este bine cunoscut, în deplin acord cu principiile fundamentale ale activității sale internaționale, cu preocupările statornice spre dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, România dezvoltă colaborarea economică cu țările din C.A.E.R., fapt demonstrat și de organizarea la București a celei de-a XXXII-a ședințe a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. Convorbirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu conducătorii delegațiilor participante la reuniune, cu conducătorii delegațiilor altor țări, invitate sau prezente în calitate de observatori la sesiune, s-a desfășurat într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie și cordialitate. În timpul dineului oferit în cinstea șefilor delegațiilor prezente la sesiunea C.A.E.R., precum și ai Secretariatului Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a toastat pentru dezvoltarea continuă a colaborării dintre țările reprezentate la ședința de la București a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, în sănătatea primilor secretari ai partidelor comuniste și muncitorești, a șefilor de stat și a primilor miniștri ai guvernelor din țările respective.

Primirea lui M'Hamed Boucetta, ministrul de stat însărcinat cu afacerile externe și cooperarea al Regatului Maroc, președintele părții marocane în Comisia interguvernamentală româno-marocană de cooperare economică și tehnică, a prilejuit sublinierea evoluției pozitive pe care o cunosc relațiile dintre România și Maroc în numeroase domenii de activitate, ca și exprimarea dorinței de a se intensifica aceste raporturi, de a fi continuat dialogul la cel mai înalt nivel, de a fi folosite mai eficient amplele posibilități oferite de economiile celor două țări pentru dinamizarea relațiilor de colaborare reciproc avantajoase. A fost exprimată, de asemenea, dorința celor două țări de a conlucra mai strîns în domeniul politicii externe, pentru soluționarea pozitivă a problemelor ce confruntă omenirea, pentru consolidarea păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni pe baza noilor relații interstatale, bazate pe deplină echitate și justiție.

Probleme ale cooperării și colaborării bilaterale au fost abordate și în cursul primirii lui Sid Ahmed Ghozali, ministrul energiei și industriei petrochimice din Algeria, participant la lucrările Comisiei mixte româno-algeriene pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și cooperării economice, științifice și tehnice ce s-au desfășurat la București. Consemnînd continua diversificare a colaborării și cooperării româno-algeriene, întrevederea a relieфat, în același timp, faptul că actuala sesiune a dus la identificarea unor noi domenii și forme de cooperare pentru extinderea raporturilor bilaterale. Schimbul de vederi în probleme ale vieții internaționale a relevat necesitatea consolidării păcii și colaborării în lumea întreagă, însemnătatea întăririi tuturor forțelor progresiste în lupta pentru dezvoltarea liberă a tuturor națiunilor, pentru înfăptuirea năzuințelor de progres și bunăstare ale popoarelor.

Un dialog cu privire la dezvoltarea pe multiple planuri a colaborării între România și o țară a continentului latino-american — Argentina — a avut loc în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu a amiralului Emilio Eduardo Massera, împreună cu soția. Și de această dată a fost exprimată hotărîrea de a se aprofunda cooperarea reciproc avantajoasă, de a se iniția noi acțiuni de interes comun. Abordîndu-se unele aspecte ale vieții internaționale, oaspetele a dat o înaltă apreciere politicii externe promovate de România, activității deosebite desfășurate de președintele Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea în interesul popoarelor a marilor probleme ale contemporaneității, pentru o lume mai bună și mai dreaptă. A fost subliniată dorința celor două țări de a intensifica conlucrarea lor în domeniul politicii externe, de a acționa atît în cadrul „Grupului celor 77" cît și în diferite organisme internaționale pentru promovarea intereselor vitale ale țărilor în curs de dezvoltare, pentru înfăptuirea năzuințelor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

O contribuție de preț la statornicirea unor relații noi între state, bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, pe deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc — astfel a fost caracterizată dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Japonia, cu ocazia primirii lui Takeo Miki, membru al Camerei Reprezentanților a Dietei japoneze și al conducerii Partidului Liberal Democrat, fost prim-ministru al Japoniei. Marile probleme cu care se confruntă omenirea, rezolvarea acestora — a evidențiat schimbul de opinii — reclamă o strînsă conlucrare între state, indiferent de mărimea și orînduirea lor socială și de stat. Pe suportul acestei idei a fost subliniată contribuția pe care forțele politice și sociale, parlamentele celor două țări o pot aduce la mai buna cunoaștere și apropiere între popoare, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Dezvoltarea raporturilor dintre România și o altă țară a Asiei — Thailanda — a fost evocată în același interval de referință, în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a ministrului comerțului din Thailanda, Nam Phoonwathu, aflat în vizită în țara noastră în fruntea unei delegații economice. Oaspetele thailandez a exprimat președintelui Nicolae Ceaușescu vii mulțumiri pentru primire, pentru posibilitatea de a vizita țara noastră și de a cunoaște nemijlocit marile realizări obținute de România în dezvoltarea sa economică și socială. Apreciindu-se că există posibilități pentru intensificarea colaborării economice, a schimburilor comerciale și a cooperării în alte domenii de interes reciproc, s-a subliniat rolul acestor acțiuni în mai buna cunoaștere între România și Thailanda, evidențiindu-se, în paralel, necesitatea întăririi colaborării între țările mici și mijlocii, între țările în curs de dezvoltare și nealiniate, între toate țările lumii, în vederea instaurării unei noi ordini economice mondiale, a unor relații între state bazate pe egalitate și echitate.

Idei asemănătoare au fost prezente și în cadrul schimburilor de vederi cu personalități europene, din Italia și Spania. Primirea delegației municipalității Romei, condusă de Giulio Carlo Argan, primarul orașului, a oferit, de asemenea, un cadru bun pentru a fi apreciată dezvoltarea deosebită a relațiilor tradiționale româno-italiene și, în acest context, exprimată dorința de a se extinde și aprofunda aceste relații, pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific. S-a afirmat, în acest cadru, rolul pe care l-a avut la mai buna cunoaștere reciprocă vizita delegației municipalității capitalei Italiei în țara noastră.

Probleme privind cooperarea cu o altă țară a continentului nostru — am numit Spania — au fost abordate și dezvoltate în cadrul întrevederii pe care președintele Nicolae Ceaușescu a avut-o cu Hermin Celada De Andres Moreno, președintele Băncii externe a Spaniei. Cooperarea româno-spaniolă în diferite domenii de interes comun, dezvoltarea și diversificarea acesteia, s-a spus în timpul primirii, servește intereselor ambelor popoare, cauzei păcii și cooperării între națiuni.

Enunțarea acestor idei și preocupări prezente în cadrul dialogului internațional desfășurat de președintele nostru pe domenii atît de diverse, pe zone de cunoaștere atît de vaste și de interes atît de amplu, împletire a dezideratului național cu voința politică de a clădi ceva substanțial la temelia unei lumi noi, oferă doar o imagine a dinamismului și a angajării cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu înțelege să lupte pentru construirea între popoare a unor punți trainice care să ducă spre pace și progres în folosul tuturor națiunilor. O imagine doar, pentru că preocupările secretarului general al partidului nostru de a sluji cauza popoarelor, de a profesa ideile cele mai înaintate sînt reflectate și de schimbul de vederi asupra unor probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale prilejuit de întîlnirea cu tovarășul Joergen Jensen, președintele Partidului Comunist din Danemarca. Întîlnire în timpul căreia a fost subliniată însemnătatea dezvoltării conlucrării și solidarității dintre partidele celor două țări, precum și cu alte partide comuniste și muncitorești, pe baza egalității în drepturi, respectării independenței, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător politica, strategia și tactica revoluționară, corespunzător condițiilor istorice, naționale și sociale din propria țară.

O agendă diplomatică al cărei cuprins evidențiază, desigur, în primul rînd, o activitate deosebit de bogată, o energie uriașă consacrată problemelor lumii de astăzi. Mai mult însă decît noi file la cele consemnînd, pe parcursul a peste un deceniu, întîlniri și convorbiri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu peste 3 000 de șefi de state și guverne, lideri politici, membri ai guvernelor, conducători de organizații obștești, savanți și oameni de cultură și artă din numeroase țări, această trudă zilnică spre binele țării și al lumii întregi se constituie în argumentul clar și statornic al lui „SE POATE", reprezintă opțiunea definitivă a României pentru o lume mai dreaptă, mai bună, mai generoasă, reprezintă încrederea — întemeiată pe activitatea practică de zi cu zi — că aceasta și numai aceasta este calea pe care trebuie să pășească toate statele lumii, egale și suverane.

DOINA FRUNTELATĂ ■

In surtuc orășenesc (fiindcă e chemat la Sibiu, la o ședință), Ion Hașeganu, primarul Tilișcăi, intre tiliscanii lui, surprinși de Elena Ghera inainte de a pleca in transhumanța acestei veri

TILIŞCANII,

la ultimul ceas al transhumanţei de vară

Sîntem trei Primarul. ciobanul și reporterul. Primarul e Ion Hașeganu. secretarul Comitetului de partid al comunei Tilișca. din Mărginimea Sibiului. Ciobanul e Ion Bratu. om de 45 de ani. stăpîn (împreună cu fiu-său. tot Ion. de 19 ani) pe o turmă de vreo două sute de oi. Ar trebui să fie acum cu turma. ar trebui să fie unde e turma. adică undeva pe la Obîrșia Lotrului. adică pe drumurile lungi ale transhumantei. în acele netărmurituri geografice înecate în ierburi si fum de nouri. adică pe acele drumuri care. în primăvara asta. s-au făcut de tot lungi. de tot necuprinse. netărmurite. A fost o primăvară cu frig. cu ploi. cu pămîntul rece. cu nasterea ierbii întîrziată si grea. turmele n-au mai plecat în mai. ci în iunie. dar si asa. chiar călcînd ritmurile străvechi. strămilenare ale pendulărilor între munti si ses. încercînd deci să înșele timpul. să „stringă“ calendaristica păstorească. drumul. mai mult ca oricînd. s-a lungit. De la Tilisca la Obîrșia Lotrului. mergîndu-se doar „pe vîrfuri“. pe piscuri. pe acele secrete cărări stiute din mosi-strămosi. ar fi trebuit să se facă. cu oile. doar două zile. S-au făcut însă sapte. vîrfurile, în plin cireșar, fiind înzăpezite, trebuiau ocolite. A plecat cu turma familiei si cu turmele altora. împreună cu altii. băiatul. Ion. cel de 19 ani. Pentru prima oară. el singur sef sieși si oilor. nu ajutor al lui taică-său. A trimis veste că a ajuns cu bine. Peste cîteva zile. punîndu-și toharca pe umeri și încărcînd pe un cal sau pe un măgar un sac cu făină și o pungă cu sare, o va lua într-acolo și Bratu-tatăl.

Ce înseamnă totusi. întreabă reporterul. o turmă de vreo două sute de oi ? Cîte sînt. de fapt ? Primarul Ion Hașeganu ride. se întoarce spre Bratu. care nu prea ride :

— Auzi. nea Bratule. ce întreabă tovarășu', cîte oi ai. da' așa, exact.

— Păi n-am zis ? Vreo sută eu, vreo sută fiu-meu.

— Tovarășu' nu vrea cu „vreo“, tovarășu' vrea cu cifre exacte.

Asta-i mai greu. zice Bratu (e greu, convine si Hașeganu. deși continuă să surîdă). oile-s oi. una se-mbolnăveste și moare. alta se rătăceste. nimereste în coltul lupului. una fată si înmulteste turma. alta. desi trecută la mînzări. se dovedește totusi a fi stearpă. pe alta o mai si tai. cînd te-ai săturat de zemi de ierburi și ti-i dor de-o frigare. cum să tii bob numărat socoteala lor ? Mai e si o veche credintă. adaugă Hașeganu (în timp ce Ion Bratu. ghicindu-l. i-o ia înainte. zicînd că nu. el nu împărtășește credinta asta). o credintă ce spune că. dacă declari cu exactitate numărul oilor. dacă le dai astfel. pe toate. în evidenta destinului. ele nu mai sînt ale tale. sub voia ta. ele sînt luate în evidentă sau stăpînire de un destin ce poate fi. uneori. vrăjmaș. ele deci se pot pierde. ele deci pot muri. De fapt. mai adaugă Hașeganu. problema e alta. chestiunea asta cu nedeclararea exactă a cifrei oilor tine de vremea. încă proaspătă amintirii. cînd. pentru oi mai multe. plăteai mai mult. dădeai impozite mari. te trezeai prins într-o plasă de cote. dări. angarale. din care. zbătîndu-te. abia ieșeai, ieșeai uneori chiar și fără oi. Acum, poți ține cîte oi poți.

Căci. zice Ion Hașeganu. s-a întîmplat acum. adică acum cîtiva ani. ceea ce. practic. s-a întîmplat în toate satele românesti în acești ultimi ani. s-a întîmplat ceea ce. mai cu seamă. s-a întîmplat în toate satele românesti de munte. ocolite o vreme de grija ce li se cuvenea. printr-o neatentie dată lor. printr-o atentie exclusivă dată satelor de cîmpie. celor care. desigur. hotărăsc soarta recoltei. pîinea românilor. S-a întîmplat. zice primarul Tiliscăi. ca în ultimii ani să se redea muntilor tării. plaiurilor Carpatilor si ciobanilor lor. privilegiile lor uitate. să se redea „Mioritei“ dreptul la spatiul ei mioritic. un drept deopotrivă moral. dreptul de-a nu se mai rusina nici de blana-i scortoasă si colbuită nici de ciopoarele ei de stihuri ce ne-au ritmat din veac limba grăită si sufletul. dar si unul material. adică dreptul de-a se înmulti. de a creste. de a se smulge plasa aceea de care vorbeam adineaori. de a tisni liberă la lumină. la soare. la iarbă grasă. la ziua de azi. la ziua de mîine. S-a întîmplat. astfel. ca păstorul român să-si reprimească curajul sortii. încrederea sortii lui si a stelei lui. dimpreună cu dreapta răsplată a trudei lui. O întîmplare. adaugă Hașeganu. care nu e o întîmplare. ci o expresie nobilă. comunistă și românească. a grijii pentru fructificarea unei mari bogătii si pentru rostul pe lume al unor oameni cîndva uitati.

Că ei. acesti oameni. își declară oile în cifre precise sau în cifre care încep cu „vreo“. nu asta e important. Fiindcă oile. cîte sînt sau vreo cîte sînt. sînt toate. cu mieii lor. cu laptele lor. cu lîna lor și cu carnea lor. aici. la noi. în România. în muntii nostri. ca avutie a noastră. aceeasi oricum ai număra-o. Deci important este că ele. oile. sînt. si că. mai ales. de la un timp. adică din timpul în care oierii si-au recăpătat curajul sortii. sînt tot mai multe. (Așa spune Bratu, iar Ion Hașeganu confirmă și nu confirmă : n-ar fi mai bine. zice el. ca totusi să se stie exact cîtă e avutia asta. ca s-o poti gospodări cum trebuie ? Mda. zice Bratu... și rămîne pe gînduri.)

În 1971. cînd Ion Hașeganu a devenit primarul Tiliscăi. 250 din cele 958 de gospodării ale comunei (ale Tilișcăi și ale Rodului. sat apartinător) nu mai creșteau nici oi. nici vite. Pentru un sfert din oierii si din bouarii satului. memoria „Mioritei“. purtătoarea unei experiente de generatii. se pierduse. În vara asta nu mai sînt. mi se spune. decît vreo 8 acele gospodării cu ogrăzile reci. neînviate de sunete de tilinci. neîncălzite de suflarea animalelor. Nu va mai fi. în curînd, nici o astfel de casă cu curtea rece. cei 8 fiind deja lămuriti să-și repopuleze grajdurile si staulele pe care. oricum. nu le-au distrus. doar că le-au aminat sau le-au schimbat menirea. În 1970. Tilișca avea 10 000 de oi si 380 de capete de bovine. Acum : aproape 16 000 oi si 700 de taurine. În 1980. potrivit programului dezvoltării economice a comunei. aprobat de întreaga obste. vor fi peste 20 000 de oi și peste 1 000 de taurine Încă nu sînt. la ora de fată. destule păsuni alpine. amenajate pentru păstorit modern. dar această operă de amenajare. care înseamnă deja cîteva sute de hectare cucerite în ultimii ani. se întreprinde cu energie. Se va ajunge. pe muntii Tilișcăi. la vreo 2 500 de hectare de păsuni moderne. ceea ce va face ca transhumanta — cel putin cea de vară — să dispară. Va dispărea un mod de existentă. de trudă si de cunoastere. un mod de integrare a universului și de relație cu lumea a cărei cheie de aur zornăie la chimirul omului muntelui de multe veacuri. ceea ce. în aceste locuri. va însemna un eveniment echivalent cu o revolutie. adică o altfel de asezare a muncii si vietii. adică un nou acord cu natura. cu cosmosul. adică un altfel de armistitiu cu timpul.

Deocamdată însă transhumanta e în toi. deocamdată. aici. la Tilisca. satul oierilor e pustiu. toti sînt plecati cu turmele. Bratu e printre cei cîtiva. să-i numeri pe degete. rămasi acasă. Rămas. zice el. „cu niste treburi de-ale casei“. rămas. crede Haseganu (si Bratu nu-l contrazice. nici nu-l aprobă. doar ride). ca să-l lase pe fiu-său. pe celălalt Ion. „să se descurce“. Adică se procedează cu Ion. cel de 19 ani. cum se procedează. pe-aici. cu berbecii puberi. lăsati în munte „să se descurce“. după acea aspră. dar dreaptă metodă a selectiei naturale. după acea aspră. dar dreaptă metodă. unica producătoare și atestatoare de valori. a confruntării cu muntele. cu muntele care. zice Bratu. „îți scoate afară si oile rele. si oamenii slabi“. Ion. cel de 19 ani. s-a descurcat. Adică si-a luat făină. sare si bani. si-a luat aparatul de radio cu tranzistori (ca să asculte si muzică. si radiojurnalul. si. mai ales, buletinele meteo). si-a luat cojocul. dar și „fisul“ (cînd dorm în munti. sub ploaie și sub zăpadă. ciobanii isi pun peste cojoace „fisuri“ de nailon. ca să nu se ude) si a plecat. Stăpîn nu numai peste turma lui și a lui tat'su ci si pe altele. adică pe un ciopor. de fapt pe o stînă întreagă (preluînd prerogativele lui Bratu-tatăl. de ani si ani sef de stînă la tiliscani). deci șef de asociatie păstorească. a ocolit piscurile înzăpezite. a făcut sapte zile în loc de două. dar a ajuns cu bine. cu toate oile. trimitînd de acolo semeată veste că „treaba merge“. A luat. zice taică-său. examenul cel mai greu. adică s-a descurcat cu drumul. N-a venit. de pe urma lui. nici o reclamatie. nici o amendă. deci n-a stricat nimic. nici o semănătură. deci a învătat ce trebuia învătat din drumurile mai vechi. făcute cu taică-său si cu alti bătrîni. Primul secret al ciobanului. astăzi. mai mult ca oricînd. e să stie drumurile. e să stie pe unde să meargă. fiindcă astăzi. mai mult ca oricînd. cărările păstoresti s-au subtiat. s-au îngustat. multe s-au înfundat. au dispărut. înghitite fiind de ogoare. Nu mai merge ciobanul pe unde vrea. dar are totusi pe unde să meargă. sînt destule locuri cu iarbă („iarbă, în România. zice Bratu. e mai multă decît pot mînca oaia sau vaca“). totul e rostul să le stii. Sînt ciobani bătrîni ce stiu merge cu oile din Tilișca pînă-n Constanta numai prin iarbă și netrecînd nici o apă pe pod. numai Dunărea. restul trecîndu-le cu piciorul. El. Bratu. stie pe unde s-ajungă pînă la Cluj. ferind soselele. adică tălăzuindu-și turmele doar pe „dungi“. pe dungi de dealuri. pe unde nu sînt semănături. Merge asa și pînă-n Banat. străbate pe confidentiale cărări codrii Iliei. o tine asa. tot prin pădure. pînă-n capul Aradului. Dar nu peste tot se poate merge așa. uneori trebuie (ești obligat !) să ieși în sosea. între automobile. militieni si paznici ai C.A.P.-urilor. si bine s-ar merge și pe șosele. ferind mașinile. ferind primejdiile. dacă de-a lungul lor. al acestor sosele. de-o parte si de-alta. ar fi niste fisii înierbate. nu mai largi de trei-patru metri. ca să aibă oaia ce rupe. ca să nu intre în griul oamenilor. Dar asemenea fisii nu sînt. Si încă s-ar merge bine. fără primejdii si fără pagube. dacă aceste drumuri de transhumantă ar fi. prin acte. reglementate. adică dacă toate judetele ar face precum Dîmbovita sau Argesul. care-au trimis primăriilor mărginene harta traseelor aprobate oficial pentru drumul. pe teritoriile lor. al oilor ce se călătoresc spre cîmpie sau baltă. Si încă s-ar merge bine. fără certuri. fără amenzi. fără pierderi. fără întîrzieri. dacă s-ar întelege. dacă s-ar sti. dacă s-ar cerceta de către cei în drept. adică de agronomi. de specialisti. cît. cum si cînd păgubeste oaia culturile si cît. cum si cînd le ajută să crească. Oile vatămă griul doar atunci cînd solul e moale. cînd a plouat. fiindcă atunci. cu copitele. ele „bagă griu-n pămînt“. îl terciuesc. În rest. zic interlocutorii mei. o milenară experientă dovedeste contrariul. Oaia ajută. zic ei. „înfrătirii“ griului. ea „mîncă doar vîrful“. care regenerează. prin asta paiul nu se mai face lung. deci spicele nu mai cad. oaia. în plus. îngrasă pămîntul. ea. în plus. îl calcă. îl tasează. tocmai în epoca în care el are mare nevoie de asta. Unii stiu asta (cei din Tg. Mures. de pildă. cînd terenul e tare. e înghetat. te lasă pe el cu oile. chiar te roagă să-l calci cu ele). dar altii nu. Mai acum niste ani. într-o toamnă. ei. tiliscanii. se aflau cu turmele în Hunedoara. în zona Nădlagului. Au intrat cu ele în perimetrul I.A.S.-ului de acolo. au fost popriti. li s-au luat oile la obor. li s-au pretins niste amenzi care usturau. În miez de noapte. tilișcanii au dat telefon aici. l-au sculat pe Haseganu din somn. l-au pus să vorbească cu directorul I.A.S.-ului „Oamenii dumitale. a strigat în pîlnie directorul. m-au nenorocit. mi-au stricat griul“. „Tot ce-au stricat o să plătească. i-a răspuns Haseganu. mă pun eu chezas da' acu. vă rog. dati-le drumul. sloboziti-le oile. că le mor de foame“. „Si cînd o să plătească paguba ? De ce să n-o plătească acum ?“ „De ce să plătească acum ? Acum. tot nu puteti evalua ce s-a stricat. O să puteti evalua doar la toamnă. după recoltă“. Recolta. adică ce-a dat griul călcat de oi. a însemnat un record. I.A.S.-ul Nădlagului n-a mai trimis. pînă azi. nici o plîngere. Și încă s-ar merge bine cu oile. încă s-ar face bine si cu folos transhumanta. dacă. prin locurile în care își poartă ciobanii turmele. niste oameni n-ar profita de nevoia omului de a-si paste mioarele. fortînd un profit. dacă nu personal (desi. adesea. si personal !). ci. să zicem. în beneficiul planului economic al locului respectiv. un profit ce-l apasă greu pe cioban. Adică i se dă mocanului sibian loc de pășune. dar cu conditia de a face. pentru locul acela. contracte. contracte de lînă. de lapte. de predare a mieilor Mocanul ăsta însă are deja contracte încheiate în satul lui. în Tilisca lui. El deci face ades. pentru aceeasi oaie. nu un contract. ci două sau trei. dar oare oaia fată de două ori ? Cum se descurcă. asta-i taina lui. dar e o taină care-l costă. îl costă greu si inechitabil. Că si ciobanii sînt deseori vinovati („recunoști, nea Bratule ?“, zice Hașeganu, și nea Bratu. tăcut. aprobă din cap). că nu respectă traseele. că nu respectă culturile. că se bagă cu oile peste tot. unde nu trebuie si cînd nu trebuie. că vor să-și facă dreptate (sau pretinsă dreptate) cu legea bîtei. e si ăsta un fapt.

Deci mai sînt greutăti. nea Bratule. zice reporterul. ce greutăti ?. face. mirat. nea Bratu. Păi. zic. tot ce zisesi pînă acum... Tot ce-am zis. face. rar. Bratu. e mai nimic. e floare la clop. nu-i asa. tovarășe Hașeganu ? (Hașeganu aprobă din cap.) Sigur că truda si viata ciobanului sînt cum sînt. sigur că o seamă de „probleme“ nu-s încă „reglementate“. dar reglementările sînt în curs. important este că fondul. fondul „problemelor“. s-a deschis. în ultima vreme. spre rezolvări Ce s-a făcut. în această vreme. pentru păstori. pentru oamenii muntilor. nu s-a făcut nicicînd. Să poti tine. fără impozite. cîte oi vrei. cîte oi esti în stare să tii : să ai. cînd nu mai poti să muncesti. bătrînetile sigure. adică pensie (sînt deja în Tilisca vreo 230 de bătrîni. fosti ciobani. care nu-și mai împovărează copiii cu bătrînetea lor si cu neputinta lor. ei primind pensie de stat) : să ti se ofere în muntii din jur. amenajate sub veghea specialistilor. deci a statului. pășuni moderne. care să-ti crute ostenelile drumurilor. care să-ti aducă iarba acasă : să ai în sat. prin grija statului si a comunei. locuri anume de tuns oile. chiar si băi pentru oi. miscate de motopompe pe care tu. ciobanul. n-ai dat un franc : să reintri. cînd te întorci din pendulările transhumantei. într-un sat mereu mai frumos. într-o Tiliscă pentru a cărei modernizare si dezvoltare (adică pentru prelungirea asfaltului pentru instalarea conductei cu apă potabilă. pentru magazine. pentru sănătate. pentru cultură. pentru multele altele). statul. în acest cincinal. investeste vreo 20 de milioane de lei; să-ti rămînă. dacă muncesti cum trebuie. bani buni în mînă (lui si lui fiu-său. la fiecare sfîrsit de an după ce-și fac toate socotelile. după ce scad tot ce au cheltuit. le rămîn ca venit curat. care merge pe carnetul de C.E.C., cîte 30 000—40 000 de lei) : să ai casa casă. așa cum o are el. asa cum toti tiliscanii o au. cu camere multe. cu frigider. cu televizor si cu aragaz (Vasile Bratu. frate-său. tot cioban. are si baie cu hidrofor) : să ai toate astea adică lucruri pe care niciodată nu le-ai visat. înseamnă să fii necinstit sau abraș dacă. cu toată asprimea ei. n-ai iubi ciobănia. n-ai face totul ca s-o ridici. Și ei. tiliscanii. fac. Ei înmultesc numărul oilor si al vitelor mari. ei fac brînză bună (ei n-o „smîntînesc“. ca altii. ei îi lasă smîntîna. vlaga. grăsimea). ei dau zilnic la fondul de stat cîte 1 000 litri de lapte. ceea ce. la 2 500 de suflete. nu e putin. ei. mai mult. după un timp în care își trimiteau feciorii „la meserie“. la oras. fiindcă crezuseră ciobănia pierdută. fără putere. fără viitor. acum îi opresc pe lîngă ei. opresc cel putin unul. ca să-l facă cioban. Adică om de viitor. om pretuit în tara lui. om cu șansa răsplatei drepte a trudei lui.

Acum. să mă iertati. zice Bratu. eu trebuie să plec. mă duc acasă. mă duc să mă pregătesc. mîine o iau după fiu-meu spre Obîrsia Lotrului. Primare. să ai grijă de sat ! Și tu de oi !. îi spune Haseganu. Cei doi se despart. Si-au spus totul și. cred. ne-au spus si nouă destul de mult.

ILIE PURCARU

I. BOCA

Rindul de sus : **Gheorghe Șerban, Costel Stănescu, Dan Stoian** Rindul de jos : **Alexandru Pop, Radu Demian, Mihai Țibuleac**

Vă amintiți? Rugbiștii de la Grivița Roșie!

Sportul i-a învățat că orice se poate rezolva cu anumite sacrificii

Pe directorul Întreprinderii de ventilatoare din București l-am căutat la telefon în cîteva rînduri. Fiind sfîrșitul lunii nu poate fi găsit decît prin secții (aflu de la secretară), „iar dacă vreți să dați de dînsul, veniți la fața locului. Strada Sergent Nuțu Ioan nr. 44, în spatele Spitalului Panduri".

— Am fost anunțat că veniți, spune directorul Gheorghe Șerban. Din păcate, trebuie să plec chiar acum la minister, așa că veți discuta cu directorul comercial.

— Dar... știți... e vorba de rugbi. „Flacăra" se interesează unde sînt și cu ce se ocupă astăzi componenții „echipei de aur" a Griviței Roșii, care în 1964 era campioana Europei !

— Da. Interesant. Și pentru revistă, și pentru mine. În trei minute putem schimba două vorbe. Acum, uite, am ajuns director, dar încă de pe timpul „echipei de aur" aveam funcții de răspundere în uzină. Nouă din cei cincisprezece eram ingineri. În acest timp am condus pe rînd atelierele programări metalice, cazangerie, constructor-șef și am fost inginer-șef la secția vagoane cisternă. Jocul acesta, rugbiul, fiind un joc bărbătesc, m-a pus în fața greutăților de multe ori, chiar de tînăr. Or, munca din cazangerie se aseamănă cu lupta din teren. Sfîrșitul de lună, de exemplu, cere efort. Calmul, psihic și fizic, căpătat în practicarea acestui sport, m-a făcut să rezolv mai bine problemele de producție, probleme care de foarte multe ori te pun din greu la încercare. Țin minte, erau unele echipe mai slabe, care ne încurcau pînă în ultimele 15 minute cînd, doar cu un efort foarte mare, pachetul de înaintași întorcea rezultatul — cîștigînd.

— Adversarul de acum fiind producția, cu ce vă confruntați ?

— Am introdus în fabricație un nou **profil de talere** cu clapeți pentru rafinării, un produs asimilat, pe care înainte îl importam. Altă operație pe care o executăm acum este placarea prin sudură cu pulberi de metale dure pentru ventilatoarele liniilor de ciment.

— Cu cine ați rămas prieten apropiat ?

— Cu Mladin. Dar în fiecare toamnă ne revedem toți la un meci olds-boy, fie cu Steaua, fie cu Dinamo.

— Tovarășe Costel Stănescu, dumneavoastră de ce compartiment răspundeți ?

— Eu, din 1968, mă ocup de investițiile I.M.M.R.-ului. Activitatea aceasta de investiții nu are momente de respiro — exact ca la rugbi. Să nu îi dai, adică, adversarului posibilitatea să atace.

— Cine ar fi „adversarul" în acest compartiment al investițiilor ?

— Timpii morți ! Pierderea timpului determină nerealizarea tuturor etapelor necesare între întocmirea documentației și punerea în funcțiune a investiției. Caracterul, așa cum ți-l formează sportul cu balonul rotund, e determinant pentru activitatea profesională. Echipa Grivița, de la primul pînă la ultimul minut de joc, ținea o linie ascendentă. Acest lucru mi-a intrat în sînge și acum lupt să țin bine frîul investițiilor. Știți cum îmi spune directorul Alexandru Preda ? „Investitorul numărul unu."

— Dan Stoian, aceeași întrebare : ce ne puteți spune ca inginer, ca șef al secției prelucrări-mecanice, ca om, plecînd de la faptul că ați făcut parte din cel mai vestit „15" al Griviței Roșii ?

Vasile Mladin

Viorel Moraru

Mamei

Sînt, mamă, la o margine de lume
Și n-ajung lacrime să ți-o sărut
Simt doar săgeata unei toamne triste
Vibrînd în trunchiul pomului căzut.

Sînt, mamă, la o margine de lume
Și văd prin fața mea îngeri căzînd
Lumini albastre, pure, neștiute
Din leagănul copilului plîngînd

Cuvinte ce m-apasă ca un semn
Pe fruntea care-ți poartă al tău nume
Cuvintele scrisorilor de lemn
Din casa de la margine de lume.

IONEL TECSA ■

— La ora cînd se forma echipa eram muncitor. Intrînd într-un colectiv de oameni serioși, am avut posibilitatea să încep și să termin studiile. În cantonamente eram meditat de cei care mai erau studenți sau de cei care terminaseră facultatea. Iar mai tîrziu făceam și eu același lucru cu cei care urmau după mine. Ca proaspăt inginer am trecut pe rînd pe la sculărie, cazangerie și serviciul mecanic. De zece ani răspund de secția prelucrări mecanice.

— Cît de greu v-a fost ? Sau poate nu v-a fost greu.

— Nici nu-mi dau seama acum dacă așa puneam atunci problema. Nu simțeam că mi-era greu, ci doar că eram foarte concentrat. Simțeam că am toate datele problemei, iar mie nu-mi rămînea decît să stabilesc combinațiile adecvate. Știam din sport să-mi mobilizez colectivul, iar din experiența practică — cum să-mi mobilizez colaboratorii. În orice industrie din lumea asta se cere ordine, seriozitate și mai ales curățenie. Faptul că ai în subordine 1 000 de oameni, cu care trebuie să închegi o echipă, implică răspundere din punct de vedere al planului : zeci de milioane pe lună. Toată producția uzinei trece și prin secția noastră. Și nu trece oricum. Răspundem pentru calitate. Majoritatea, 70—80%, fiind producție pentru export.

Alt fost rugbist, alt inginer, alt șef de atelier : Alexandru Pop.

— Atitudinea mea față de muncă și viață o datorez faptului că am făcut sport la tinerețe. Rugbiul ne-a învățat să fim ordonați, să credem că se poate rezolva orice, cu anumite sacrificii. Nu cred în oameni talentați și netalentați, ci în oameni care sînt în stare să urmărească o idee pînă la obsesie. Am fost căpitanul echipei naționale între 1972—1975, pentru că am crezut că pot și trebuie să ajung căpitanul echipei, în pofida unor calități fizice mediocre. Nu mi-a trebuit decît seriozitate și perseverență. Dacă efortul intelectual pe care îl faci învățînd, îl faci zilnic și după program, evitînd eforturile în asalt, dacă tot restul vieții ți-l ordonezi în ideea de a face sport și dacă îți respecți forma sportivă — acest crez care îți devine propriu, îți va călăuzi viața în continuare.

— Ce atelier conduceți ?

— Cel electric. Într-un fel, este tot o echipă, dar ceva mai mare. Are 300 de oameni.

— Ce ați mai dori să spuneți ?

— Îmi doresc să se înțeleagă la nivel național că, prin excelență, rugbiul este un sport care formează caractere și care nu întîmplător în lume este considerat un mijloc de educație și nu doar un sport. Pentru că sînt convins de acest lucru, antrenez echipa de juniori a Griviței și echipa națională de tineret.

— Tovarășe Radu Demian, ca vechi internațional și bun inginer, la ora actuală credeți în formula sport și muncă ?

— Am venit la Grivița în 1962, tocmai pentru că aveam garanția că voi face treabă serioasă și ca inginer. Din echipă făceau parte, la un moment dat, doisprezece ingineri, care lucrau toți în uzină. Existînd această ambianță propice și pentru muncă și pentru sport — mulți din echipă conducînd compartimente importante — căutam să stimulez gustul jucătorilor în această direcție, ajutîndu-i să urmeze la liceul seral iar în continuare facultatea, chiar dacă pentru echipă se crea un gol.

Dinu Constantin — internaționalul — a început în Grivița ca ucenic la macarale, a terminat liceul și facultatea, acum fiind inginer la Institutul de cercetări căi ferate. Din actuala echipă dau examene la facultate în primăvară șapte inși.

Inginerul Mihai Țibuleac este cunoscut ca un specialist de nota 10.

— De pildă, acum cu ce vă ocupați ?

— Verific ultimele detalii la trenul electric automotor tip ramă format din cinci vagoane, cărora li s-au montat motoare de tracțiune la boghiuri.

— În ce constă noutatea ?

— Această garnitură va intra rapid în viteza de circulație de 120 de km și va avea frîne foarte puternice, ceea ce va determina scurtarea timpilor de staționare făcîndu-l accesibil pe distanțe scurte cu opriri dese. Cea mai bună soluție pentru navetiști.

Despre inginerii Viorel Moraru și Vasile Mladin ne-a vorbit scurt și convingător directorul I.M.M.R.-ului, Alexandru Preda :

— Pe componenții echipei de glorie, i-am format în uzină și i-am păstrat în uzină, cu toate că între timp au ieșit din forma sportivă dar au intrat într-o altă formă — a răspunderii economice. Cu Viorel Moraru am colaborat în probleme de construcții încă din perioada cînd juca. Era cunoscut ca specialistul nr. 1 al întreprinderii. Acum conduce secția construcții căi ferate a I.C.P.T.T. (Institutul de cercetări și proiectări tehnologice din transporturi).

Cu Mladin am lucrat foarte aproape. E foarte bătăios, analitic, greu de dat înapoi de la ce și-a propus să ducă pînă la capăt. Are mare putere de muncă, iar faptul că e consultat și i se cere părerea dovedește că e considerat lider și pe tărîm profesional. A condus, pe rînd, toate sectoarele importante ale întreprinderii : producție, investiții, reparații mașini-unelte, director comercial și director. Acum este șeful atelierului de proiectări al I.C.P.T.T.

În încheiere trebuie spus că rugbiul este un joc al inteligenței, nu numai un joc al bărbăției, care pune probleme și te obligă să gîndești, un sport în care trebuie să organizezi, să nu lași nimic sub semnul hazardului. În marea familie a unei uzine acești tineri s-au format ca să devină o mare echipă și să rămînă apoi aici nu ca niște foste glorii, ci ca veritabili specialiști, oameni compleți, activi, buni camarazi. Este, neîndoielnic, povestea acestor destine o frumoasă lecție pentru cei care aspiră la gloria sportivă, ca și pentru cei care făuresc campioni.

ELENA GHERA ■

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Inaugurări

Magazinul tineretului promite să fie — și-i dorim să rămînă — o unitate etalon!

Concomitent cu desfășurarea Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist — convocată din inițiativa și la indicația secretarului general al partidului — rețeaua comercială din Capitală consemna o premieră : inaugurarea Magazinului tineretului. În fapt, este vorba de o dublă premieră — un nou și vast spațiu comercial ce se adaugă rețelei noastre comerciale existente, și destinația acestui spațiu — Magazin al tineretului, primul de acest gen din țară. Dealtfel, afluxul — obișnuit pentru primele zile după darea în folosință a „MT" și neobișnuit pentru perioada care s-a scurs deja de la momentul tăierii panglicii inaugurale — atestă că „Strada Dorobanți nr. 10" a devenit de pe acum o adresă căutată cu încredere de cumpărători, cu convingerea că ei găsesc ce caută, iar această marfă corespunde exigențelor lor firești.

Este și punctul de la care a pornit discuția noastră cu șefa de unitate de la Magazinul tineretului, tînăra de 27 de ani, **Niculina Dima** :

— Pornind de la faptul că am avut și avem o foarte mare desfacere de marfă, s-a făcut și se face în continuare aprovizionarea cu toate sortimentele de marfă care au fost vîndute.

— Chiar cu toate ?

— Cu toate ! Dealtfel, o ilustrează afluența, care este aproape aceeași ca în clasica primă zi de funcționare a unui magazin.

— Dar acest „MT", cum scrie pe firmă — am auzit multă lume că trece pe la „mete" — ce este ? Vă invităm s-o spuneți și cititorilor noștri care nu v-au vizitat.

— Aparține de I.C.L. Universal și este o unitate etalon a Ministerului Industriei Ușoare. Suprafața sa este de 5 000 mp — din care sala de vînzare se întinde pe 3 000 mp. Avem 16 raioane repartizate la parter și etaj, accesul făcîndu-se, cum vedeți, prin scări interioare.

— Și aceste 16 raioane ce desfac ?

— Produse diferite, începînd cu nasturi, fermoare și ață și încheind cu pantofi, costume sau cravate, adică altfel zis, confecții, încălțăminte, tricotaje, galanterie, parfumerie, articole pentru decorațiuni interioare, articole de sport-turism, stofe și mătăsuri.

— Cam la cît se ridică numărul sortimentelor ?

— M-ați pus în încurcătură. Sînt foarte multe. Numai merceria depășește cifra de o sută.

— Știți foarte bine, mai bine ca noi, că nu ceea ce scrie pe hîrtie, ci lucrurile care se găsesc în magazin și calitatea mărfii concură la prestigiul oricărui magazin.

— Desigur. De aceea, am și început prin a ne ocupa de aprovizionarea ritmică și, îndeosebi, de preferințele și gusturile cumpărătorilor. Am constatat, de pildă, că se caută serii scurte, linii moderne, culori deschise. „MT" a fost vizitat și de numeroși turiști și oaspeți de peste hotare care nu și-au limitat prezența numai la aceasta ei cumpărînd diverse sortimente : confecții, încălțăminte etc.

În sfîrșit, sintetizînd, precizez că la contractări ne vom baza pe solicitările cumpărătorilor înscrise în jurnalul de zi al șefei de unitate.

— Dumneavoastră sînteți tînără, magazinul se numește al tineretului. Cine face parte din personalul comercial al „MT" ?

— Numai tineri — fete și băieți — pînă la 30 de ani. Media lor de vîrstă este de 25 de ani. Au absolvit toți licee economice, iar înainte de deschiderea „MT" au urmat cursuri de perfecționare sub conducerea unor vechi și cunoscuți lucrători ai I.C.L. Universal. Desigur, vrem ca tinerețea noastră să constituie un atu în relația cu publicul cumpărător. Vrem să ne desfășurăm munca astfel încît să veghem ca în rețeaua comercială să pătrundă numai mărfuri de calitate superioară, iar calitatea serviciului să fie ireproșabilă. Numai așa tinerețea va concura la prestigiul magazinului nostru.

— Am vorbit numai de lucruri bune. Aveți totuși și niște probleme sau dificultăți inerente oricărui început ?

— Mari nu sînt. Totuși, cumpărătorii se plîng de căldura de la etaj. Însă oamenii noștri, toți cei ce ne sprijină, au găsit unele soluții de aerisire. Pe ansamblu, repet, totul e bine și sperăm să fie așa mai departe.

— V-o dorim.

NICULAE CONSTANTIN ■

Serviciile în stațiunile de odihnă

Luni, la Băile Amara

Despre Băile Amara aveam să aflu că sînt formate din trei microstațiuni : cea aparținînd Uniunii Generale a Sindicatelor din România, stațiunea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și ultima, stațiunea O.J.T.-ului Ialomița.

Luni, la primele ore ale dimineții, îl găsesc pe directorul Complexului U.G.S.R., Ioan David, în holul complexului, dînd indicații personalului la începutul seriei. Față de anul trecut, îmi spune directorul, am dat în folosință o nouă plajă dotată cu tot necesarul și un teren de sport. Știți cît durează cazarea unui nou venit ? 5 minute. L-am însoțit pe director în plimbarea pe care o face de cîteva ori pe zi prin toată stațiunea reprezentînd un mic oraș. În afară de cele 2 blocuri de locuit, de 3 cantine, bazele de tratament, bazinele cu apă caldă, cabinetele medicale, sălile de gimnastică, complex mai este dotat cu grădină-cinematograf, un club, o sală de festivități, bibliotecă cu 8000 de volume, un salon de frizerie și coafură, o alimentară, un magazin, servicii C.E.C., poștă, un bar de zi, centru de difuzare a presei...

★

La stațiunea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Ion Dimcea, secretarul organizației de partid, își cere scuze pentru cîteva clipe. Se pleacă într-o excursie pe litoral cu membrii cooperatori veniți aici. Capacitatea stațiunii noastre este de 500 locuri pe o serie de 18 zile. Noutăți ? Amenajarea unei plaje noi orientate astfel ca să fie scăldată de soare toată ziua. Datorită modernizării operațiilor de la cantină, masa se poate lua cam într-o oră, eliminînd astfel stagnările și aglomerările. Nu uităm nici o clipă că aici oamenii cîmpului sînt veniți la odihnă și tratament. Nu trebuie să-i sîcîim cu tot felul de probleme mărunte de administrație.

În jurul orei 8 dimineața mă aflam la Stațiunea O.J.T.-ului. La intrare în complex, la bufetul „Popice", responsabilul Constantin Băloiu îmi spune că am picat rău. Ieri, adică duminică, a fost aglomerație mare și că a vîndut totul : mici, cîrnați, fripturi și, firește berea. Așa că acum nu mai are nimic.

— Noi nu servim micul dejun, încercați la cofetărie. De ce ? Nu avem tacîmuri. În drum spre cofetărie mă opresc la chioșcul unde se vînd articole de plajă. Închis — cu toate că începînd de la ora 7,00 ar fi trebuit să fie deschis.

— Un pahar cu apă minerală putem bea ?

— Nu, nu avem spațiu de depozitare și din acest motiv nu aducem. Am cîteva sticle de Quik-Kola dar nu avem încă gheață. Înghețată nu aducem fiindcă toneta a fost defectă, dar vă putem oferi un pahar de limonadă. Ieri am avut niște prăjituri cu cremă dar s-au vîndut. Mai am una singură și cîteva fursecuri. Cornuri, nu vă recomand, sînt de sîmbătă.

Mi-am zis, așa o fi lunea, dar opiniile unor oaspeți ai stațiunii aveau să-mi arate că lucrurile nu stau bine nici în alte zile.

Dumitru Savu — lăcătuș mecanic la U.R.E.M.O.A.S. : „De cîte ori mă duc la cofetărie și doresc o cafea mi se răspunde : „nu avem apă". Duminică la ora 11 nu se mai găsea bere, aceasta fiind cumpărată cu lăzile de cei din sat. Nu se aduce lapte bătut, iaurt, sana. Nu există spațiu de joacă pentru copii. Anul trecut, căci vin de cîțiva ani aici, directorul clubului ne-a promis că o să amenajeze localul anul acesta. Totul a rămas doar o promisiune".

Avram Gross, pensionar din București : „Vin de 18 ani aici. Ce m-a nemulțumit anul acesta în stațiune ? Multe. Acum, spre deosebire de anul trecut, nu mai au loc conferințe medicale. Oamenii aici se cam plictisesc. Am auzit că la U.G.S.R. se organizează tot felul de acțiuni dar nu putem merge pînă acolo. La cantina de regim se face curățenie de cîteva săptămîni. Într-o dimineață mecanicul de la centrala termică nu a venit. Ni s-a spus : „cazanul s-a spart".

La sediul O.J.T. Ialomița îl găsesc pe Iosif Dumitru, contabilul șef, care după ce îi explic cele constatate îmi spune : „Îmi pare foarte rău. Știu de toate acestea dar eu nu prea cunosc cauzele. Sînt doar de două săptămîni aici".

Sperăm ca într-un viitor apropiat, așa cum dealtfel ne-au promis și cei de la O.J.T. Ialomița, această stare a lucrurilor la stațiunea administrată de ei să se îndrepte, astfel ca cele trei stațiuni de la Băile Amara să formeze un tot unitar.

SORIN POSTOLACHE ■

După ploaie vine soare

În cele patru stațiuni de pe Valea Oltului — Călimănești, Olănești, Govora și Ocnele Mari — sînt așteptați, în acest an, aproape 250 000 de turiști. Români și străini. La ora cînd scriem aceste rînduri afluxul vizitatorilor e în toi. Este, de fapt, mai mult decît obișnuitul aflux al verilor, este, ni se spune — și o constatăm cu ochii noștri — o adevărată năvală de oameni care iau cu asalt hotelurile, vilele, cabanele, campingurile, „satele de vacanță", bazinele, ștrandurile, sălile restaurantelor, ale pensiunilor, ale cantinelor, ale cluburilor.

Cîteva din preocupările colectivelor de muncă ale stațiunilor de pe Valea Oltului ne sînt înfățișate de tovarășul Marin Sandu, directorul Oficiului județean de turism-Vîlcea :

— Am luat — în actualul sezon estival — o serie de măsuri pentru creșterea gradului de confort al spațiilor de cazare, pentru o bună aprovizionare a grupurilor alimentare, în vederea asigurării unor meniuri variate și consistente, și — nu în ultimul, ci în primul rînd — pentru creșterea calității serviciilor oferite musafirilor noștri.

Afirmații cu o certă acoperire în realitățile cu care „perlele" Văii Oltului își întîmpină vizitatorii. La Cozia, cea mai tînără stațiune-satelit a Călimăneștiului, fonduri de investiții în valoare de peste 155 milioane lei s-au materializat în două noi hoteluri cu cîte 410 locuri de cazare fiecare, dispunînd de o modernă bază de tratament, de două pensiuni a cîte 200 de locuri pe serie, două restaurante, două baruri de zi, două cofetării, librărie, bibliotecă, club, shop, frizerie, coafură, farmacie, magazin pentru desfacerea produselor cosmetice și de artizanat etc. Tot aici au fost amenajate două piscine acoperite și o saună ele adăugîndu-se celor două ștranduri termale, mult solicitate de oaspeții stațiunii Călimănești.

Valorificarea cît mai bună a bazei terapeutice reprezintă, de asemenea, o preocupare constantă a colectivelor de oameni ai muncii din stațiunile vîlcene. În zona Coziei au fost descoperite și captate recent cinci izvoare noi, între care două cu apă termală la o temperatură de 41 grade Celsius. La Olănești s-au finalizat lucrările de recaptare a izvoarelor 16 și 30. Preocupările privind creșterea eficienței curei balneare se materializează în aplicarea cu succes a regimului dietetic individualizat în strînsă legătură cu tratamentul general, cu folosirea prioritară a factorilor naturali prin cura de teren dirijată, practicarea culturii fizice medicale în aer liber și la sală pe grupe de bolnavi și afecțiuni, toate corelate cu reducerea consumului de medicamente.

Pentru înlesnirea accesului în stațiuni, conducerea Oficiului județean de turism a luat măsura introducerii unor getaxuri care asigură transportul la și de la gară, iar pentru reducerea timpului necesar formalităților de instalare (cele dătătoare de atîția nervi, cele care, adesea, îți strică vacanța mai mult decît zece ploi) s-au creat dispecerate de cazare de unde oaspeții sînt repartizați cu cea mai mare operativitate în vile și în hoteluri.

Ce face omul venit la odihnă și tratament în afara „programului" terapeutic ? Organizatorii de turism din stațiuni propun celor interesați numeroase trasee de excursii la locuri de semnificație istorică și de un pitoresc deosebit din județ, ca și din zonele învecinate. Sînt programate, de asemenea, multe spectacole, oferite atît de formațiile artistice vîlcene, cît și de cele din alte localități ale țării, aflate în turneu. Programele caselor de cultură, cluburilor, bibliotecilor, cinematografelor se anunță și ele bogate, plăcute și instructive.

Discutînd cu mai mulți oameni ai muncii care-și petrec concediul pe Valea Oltului am reținut și o serie de observații și de sugestii. Crearea unor mijloace de transport de agrement, cum sînt cele de pe litoral, ar da mai multă savoare peisajului și ar răspunde prompt cerințelor vizitatorilor. Sălile cu jocuri mecanice, care lipsesc nejustificat din stațiunile de pe Valea Oltului, ar fi și ele niște importante puncte de atracție pentru amatorii de distracții. Mulți din cei chestionați de noi se întreabă de ce întîrzie darea în funcțiune a bowling-ului de la Călimănești-Căciulata și de ce — apropo de „transportul de agrement", mai sus-pomenit — organizatorii vacanțelor nu s-au gîndit și la copii, la joaca lor, la distracțiile lor, pentru care nu s-au făcut prea multe lucruri notabile.

Un sondaj mai atent în rîndul oaspeților ar evidenția multe idei valoroase care, fructificate, ar adăuga noi valențe activității consacrate oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament, activitate care, aici, pe Valea Oltului, este vădit înscrisă într-o ascensiune calitativă, dar care poate și trebuie să se soldeze cu rezultate din ce în ce mai bune.

CONSTANTIN BULACU ■

STÎNA CU JURISCONSULT ÎNCALCĂ LEGEA CU SPRIJINUL PRIMĂRIEI!

În „FLACĂRA“ din 17 februarie 1977, sub titlul „O stînă cu jurisconsult“, prezentam situația nefirească tolerată la Buftea în jurul unui crescător particular de oi. Numele ciobanului : Ion Pociu. Este domiciliat în București. Absolvent al Facultății de drept, acesta n-a profesat niciodată meseria celor care veghează la respectarea legii. Ba mai mult, încălcînd el însuși flagrant legile țării, a suferit și o condamnare și a preferat să rămînă cioban. S-a aciuat cu turma la Buftea de vreo patru ani. De atunci își desfășoară nestingherit afacerile, sub ochii îngăduitori ai autorităților locale, sfidînd reglementările legale în fața cărora toți cetățenii țării sînt egali. I.P. este agreat totuși pe motiv că „ne facem planul cu el la contracte de carne, de lînă și de brînză“, așa cum ne-a declarat mulțumit primarul Marin Radu. Ce se întîmplă dincolo de aceste cantități contractate însă nimeni nu manifestă prea multă curiozitate. Efectivul actual al turmei este de 600 de capete. Pentru atîtea plătea, la 12 mai a.c., vaccinarea. Turma este instalată, de ani de zile, abuziv, în oraș — lîngă autobaza subordonată I.T.A. Ilfov — pe un teren și în niște saivane aparținînd C.L.F. din localitate. C.L.F.-ul s-a judecat cu judecătorul ratat Ion Pociu pentru deteriorarea clădirilor și pentru chirie. O hotărîre judecătorească — definitivă prin Decizia nr. 1 000 din 25 noiembrie 1977 a Tribunalului județean Ilfov — îl obligă să plătească Centrului de legume și fructe 17 260,96 lei. Pînă la 26 iunie a.c. plătise 3 000 de lei. Din cîtă carte și din cîtă știință a dreptului a învățat, Ion Pociu știe că există și prescrieri pentru unele sume neachitate într-un timp dat, cum mai știe, din strădulnța lui neîntreruptă de a învîrti lumea pe degete, că, în general, tergiversările, de orice fel, le poate folosi, pînă la urmă, tot el. Cel puțin pentru alte tergiversări, pentru păstrarea neclarității asupra cîte unui lucru ș.a.m.d. Abilitatea cu care se strecoară printre legi și cu care, de ani de zile, rămîne în termeni buni cu notabilitățile orașului — chiar cu primarul, după cum s-a văzut ! — poate însemna o notă bună pentru I.P. în ochii lui ori ai prietenilor săi, dar înseamnă, fără nici o îndoială, o notă foarte proastă pentru cei care au datoria să asigure **și la Buftea, ba chiar și în ce-l privește pe Ion Pociu,** respectarea reglementărilor legale. Mai ales că ciobanul, cu turma și cu practicile lui, produce necazuri, inconveniente și pagube unor unități economice socialiste. Conducerea autobazei se plînge că cele 600 de oi intră și ies zilnic pe poarta acestei unități. „Cînd plouă — spunea directorul Eugen Velcescu — vă dați seama ce noroi se face. Apoi, oile se odihnesc pe sub mașini. Fac o murdărie... de tîrlă. Noi avem asigurată paza militarizată, dar trebuie să privim de ani de zile cum orice reguli în acest sens se aplică... pînă la Ion Pociu. El face excepție. Consiliul popular cunoaște situația. Cui să ne plîngem ? La cioban intră și ies nenumărați clienți, unii cu mașini. Primăvara se taie și se vînd aici sute de miei. E un tîrg imens și ilegal în văzul întregului oraș...“ Evident, și în văzul autorităților care, din motive tot primăvăratice — cum sînt și mieii, de care aceste motive nu pot fi departe — preferă să mimeze neputința ori să aplice amenzi de ochii lumii, **fără să interzică afacerile lui I.P.** „Serviciul veterinar pentru controlul alimentelor n-a autorizat niciodată aceste sacrificări de sute de miei, a precizat tehnicianul veterinar Vitalie Dijmaru. Am mai dat amenzi, dar am ajuns să fim purtați tot noi, vorbesc și de șeful meu, medicul Cornel Popescu, pe la miliție și procuratură, să fim noi anchetați în urma plîngerilor lui Ion Pociu cum că actele de amendă ar fi fost întocmite în lipsa lui. Ciobanul încearcă să ne intimideze, iar cei de la primărie, culmea, în loc să ne ajute să-l determinăm să respecte legea, se pricep să-l menajeze și să-l încurajeze pe el. Sigur că, pînă la urmă, cei în drept s-au lămurit, dar n-a fost o plăcere pentru noi“. „Cei în drept“ s-au lămurit, după cercetări competente, că autoritățile sanitare nu-l nedreptățeau pe I.P. Ei nu s-au lămurit însă deloc, **de ani de zile**, că Ion Pociu vinde anual sute de miei, încălcînd în văzul lumii prevederile legii care reglementează regimul de sacrificare a animalelor. Am încercat să înțelegem tîlcul acestei povești absurde, stînd de vorbă, printre alții, cu medicul veterinar Virgil Tudorin de la circumscripția veterinară.

— Știți de sacrificările a sute de miei anual la stîna lui Ion Pociu ?

— Da.

— Sînt legale ?

— Nu. Încalcă Legea nr. 41/1975 care are prevederi clare în acest sens.

— Ce obligații aveați dumneavoastră în această situație ?

— La Buftea, obligațiile de serviciu și corectitudinea trec prin filtrul ciudat al opticii tot ciudate a primarului. Eu am fost șicanat și persecutat destul, în diferite feluri, pentru că n-am vrut să trec cu vederea ilegalitățile comise de Ion Pociu și afacerile lui, tocmai acele ilegalități și afaceri împotriva cărora dumneavoastră mă întrebați ce am făcut. Aș putea să vă spun multe despre ce a făcut primarul, în schimb, împotriva mea, tocmai pentru că nu închideam ochii la afacerile ciobanului care se dă cînd procuror, cînd judecător... Necazurile mele însă vă interesează mai puțin acum. Dar vă pot relata o întîmplare ilustrativă care s-ar putea să vă intereseze mai mult. Joi, 27 aprilie a.c., în lipsa medicului Cornel Popescu, am fost invitat de comandantul Miliției orașului să-l însoțesc la turma lui Pociu. A mers un întreg echipaj. Acolo, lîngă autobaza de transport, o mare mulțime de cumpărători așteptau mieii pe care îi sacrificau de zor trei măcelari. Au fost amendați aspru măcelarii. Ion Pociu i-a liniștit spunîndu-le că de amenzi are el grijă. Ei să-și facă meseria, că și milițienii și-o fac pe a lor.

Întrerupem aici redarea dialogului cu medicul. Incredibil, dar așa s-a întîmplat: **măcelarii au tăiat sute de miei, oamenii de ordine au tăiat trei hîrtii de amenzi, iar I.P. a surîs mulțumit.** Se știe că o oaie aduce anual un cîștig net de circa 1 000 de lei. Avînd 600 de oi, ciobanul se joacă cu niște amenzi bune doar pentru acoperirea formală a celor care le aplică. Dacă întreabă cineva, ei au dat amenzi. **Dar, sub ochii lor, încălcarea legii, în public, continua. Ion Pociu, cu acele sume plătea de fapt „dreptul“ — valabil numai la Buftea !!! — de a călca legea.**

În afara celor de mai sus, turma lui I.P. produce necazuri, mai precis pagube, atît C.A.P.-ului din localitate, cît și Unității agricole Chitila. Șefa fermei zootehnice a C.A.P., Covăchița Müller, care este și vicepreședinte al cooperativei, ne-a spus : „Numai în acest an și numai eu personal am găsit turma lui Pociu de mai multe ori în culturile cooperativei. E vorba de grîu, orz, ca să nu mai vorbesc de lucernă. Este foarte greu să luăm oile la obor. Nu numai pentru că sînt multe, dar și pentru că ciobanii care le îngrijesc sar imediat la bătaie“. Președintele C.A.P., Emil Dascălu, spune foarte serios că el s-a asigurat din vreme, obținînd de la I.P. o declarație scrisă că oile lui nu vor produce stricăciuni. Președintele n-are cum folosi însă acea hîrtie la acoperirea pagubelor. Dar pagubele sînt trecute și ele cu vederea. Deși cooperativa a dus-o, în acest an, destul de greu cu furajele, lanțul atitudinilor incredibile continuă. La 13 mai turma a fost găsită în lucerna Unității agricole Chitila și luată la obor în incinta acesteia. Conducerea a trimis un tehnician, Teodor Alionte, la Consiliul popular Buftea să roage ca un delegat de acolo să ia parte la stabilirea pagubei. De la primărie i s-a spus să vină cu adresă scrisă. La 14 mai, președintele C.O.M. de la Unitatea agricolă Chitila, Teodor Catrina, s-a dus și el cu adresa. „La primărie, vicepreședintele Gheorghe Neagu n-a vrut să primească hîrtia. Era și tovarășul primar. Ne-au luat la întrebări că de ce am dus oile la noi. Că cine ne dă dreptul. Ne-au spus că ciobanul a închiriat pășune, pe malul rîului Colentina, lîngă terenurile noastre...“ Așa a început o dispută ciudată din care n-a tras foloase decît I.P. Oile i-au fost duse cu grijă la „sediu“. Grija o înțelegem doar dacă ținem seama de efectul pe care l-a avut stăruința celor de la primărie de a-l feri de răspundere pe cioban. Pentru că el a închiriat în realitate **abia la 23 mai** — nu înainte de 13 mai !!! — „pășunea din zona de halaj și inundabilă din punctul de la Uzina chimică și pînă la pasajul C.F.R. Chitila“, cum precizează Consiliul popular în adresa nr. 15 098, din 12 iunie a.c. Primarul a afirmat și în discuția cu noi că zona de teren respectivă **este delimitată prin borne,** că ea aparține I.C.A.B., care și-a dat acordul pentru închiriere. Dar, la Unitatea agricolă Chitila ni s-a prezentat un document — cu nr. 3 256, din 19 iunie a.c. — semnat de inginerul Nicolae Bălașa și tehnicianul Svetozar Rașcovici de la I.C.A.B., în care scrie : „...Aprobarea de pășunat dată Consiliului popular al orașului Buftea nu include terenul din această zonă (tocmai locul în discuție, n.n.), delimitarea zonei de exploatare nu a fost încă făcută și stabilită prin bornare“. Cum rămîne atunci cu afirmațiile — este clar — nefondate ale primarului și cu încurcarea evident intenționată a lucrurilor doar pentru avantajarea proprietarului turmei ?

Dealtfel, nici faptul că I. P. folosește ciobani pe care-i angajează și-i plătește după bunul lui plac nu deranjează pe nimeni la primărie, acest lucru fiind știut de ani de zile.

Despre sacrificările multor sute de miei, contrar legii, primarul Marin Radu a spus plictisit doar atît : „Am trimis să-i amendeze. Ce puteam să fac eu personal în plus ?“ Cît despre ce putea, ba chiar era dator să facă, sperăm că o să afle chiar de la șefii săi. În orice caz, marți, 27 iunie a.c., tovarășul prim-vicepreședinte Medrea al Consiliului popular județean Ilfov ne-a spus foarte clar : „Este inadmisibilă atitudinea celor de la consiliul popular din Buftea de avantajare a acestui particular în dauna unităților socialiste, de încurajare a lui pentru a încălca legile țării“. Am ținut să discutăm cu tovarășul prim-vicepreședinte și despre bufetul consiliului popular din Buftea. Interlocutorul a precizat că un astfel de bufet nu are voie să desfacă decît mîncare și băuturi răcoritoare. Menționăm precizarea deoarece la amintitul bufet, vecin cu primăria, trona la 26 iunie a.c., o stivă de lăzi cu sticle deja goale, dintre care cele mai multe de băuturi alcoolice. O lucrătoare comercială de acolo ne-a spus că „domnul judecător (așa este cunoscut în oraș Ion Pociu, n.n.) n-a mai fost de o vreme pe la noi“. Dar el a fost adesea văzut cum intra la acest bufet să se cinstească și mai ales să facă cinste. Cui ? Fiindcă pentru accesul în bufetul respectiv se practică niște legitimații care poartă atît antetul și ștampila primăriei cît și numele primarului și pe care, după numele titularului, scrie „are acces la BUFETUL CONSILIULUI POPULAR ORĂȘENESC“.

Dacă la 17 februarie anul trecut aduceam în discuție mai ales cazul ciobanului I.P., de data aceasta, după atîta timp în care el a fost lăsat — ba chiar încurajat prin îngăduință amicală — să-și vadă de afacerile lui ilegale în văzul lumii ; de data aceasta se pune, cel puțin deopotrivă, problema vicierii climatului de legalitate în acest oraș tocmai de către unii din cei plătiți și răsplătiți pentru a fi primii care să respecte și să vegheze la respectarea legalității socialiste. Așteptăm, de această dată, măsurile care se impun.

DORIN GHERGHINESCU ■

Lăcomia este oarbă, iar prostia nu doare

Se îndemnau reciproc din priviri și din coate, ca două personaje sfioase dintr-o comedie veche, dar nici unul nu îndrăznea să rupă tăcerea. La îndemnul ofițerului de serviciu, rostiră, simultan, cu glasul pierdut :

— Necaz mare, tovarășe...

— O pățirăm rău de tot...

— Ne trase pe sfoară...

— Două sute șaptezeci de mii...

— Vă rog, pe rînd, nu amîndoi odată ! Nu înțeleg nimic. Ce necaz ? Cine v-a tras ?... a intervenit ofițerul.

Cu chiu, cu vai, unul a legat, printre sughițuri, o frază mai ca lumea.

Cînd și-a dat seama despre ce era vorba, ofițerul de serviciu — cît era el de obișnuit cu tot felul de evenimente — a trebuit să se așeze pe scaun și să rămînă cîteva clipe pe gînduri. „N-or fi cumva «afumați» ?“ — își zise în sine ofițerul și le făcu celor doi semn să se apropie. Oamenii nu miroseau însă a băutură. „Să fi făcut cumva insolație ?“ Da' de unde ! Că plouase toată ziua și fusese frig.

— Eu tot n-am înțeles. Cum adică, ați dat bani, ca să vă facă bani ?!

— Dădurăm, asta e ! Ne luă mințile, împelițatu' ! Zise că cu cît îi dăm mai mult, cu atît procopseala e mai mare. Cînd am auzit că poate să facă milioane...

— Chiar milioane v-a promis ?

— Păi, altfel am fi dat noi două sute șaptezeci de mii ?...

— Măi, oameni, voi ați băut mătrăgună !

— Nici măcar o țuică de dude ! Ce, credeți că ne mai arde de băutură ?

Așa avea să se afle, recent, la Miliția județului Dolj, una dintre cele mai incredibile întîmplări : o tranzacție ciudată între trei indivizi care trebuia să ducă, peste noapte, la pricopsirea a doi dintre ei cu o sumă de-a dreptul fabuloasă — nici mai mult, nici mai puțin decît... 5 000 000 lei (?!). Să nu-ți vină să crezi că visezi ?!

Și totuși, nu este vorba de vreo glumă nereușită sau de vreun basm pentru copii, în genul „Punguței cu doi bani“. „Beneficiarii“ acestei afaceri — Tudor Dascălu și Ion Nedelcu din comuna Crușețu, județul Gorj — au trăit aievea senzația că le-a pus Dumnezeu mîna în cap. Păi, ca să-ți promită cineva că doar cît ai bate din palme, tu poți intra în posesia a două milioane și jumătate — adică fiecare dintre cei doi cîte două milioane și jumătate — nu este o minune ?

Este adevărat că „binefăcătorul“ care le ieșise în cale nu le promisese ca să-i îmbogățească, chiar așa, pe gratis, dar ce mai contau cei 270 000 lei pe care îi pretinsese acesta, pe lîngă cele 5 000 000 care urmau să-i primească ?!

Ca nu cumva să le-o ia alții înainte, nici n-au mai stat pe gînduri. Au dat fuguța acasă, au adus cu ei sarsanalele — 135 000 lei fiecare — și s-au înfățișat la locul de întîlnire, unde „omul-minune“, „binefăcătorul“, „fabricantul de bani“ și-a făcut apariția, cu o oarecare prudență, dar fără prea mare întîrziere...

Mai puțin punctual s-a dovedit a fi la cea de-a doua întîlnire — deși fusese stabilită pînă în cele mai mici amănunte : ora, minutul, locul, mijlocul de transport, ambalajele pentru cele cinci milioane, precauție de care să dea dovadă, mă rog, tot protocolul unui asemenea ceremonial, unic în felul său.

Emoționați din cale-afară, viitorii milionari așteptau cu sufletul la gură

I. BOCA ■

clipa reîntîlnirii. Dar au trecut minute, chiar ceasuri întregi și nici umbră de... fabricant de bani. Abia după cîteva zile, celor doi crușețeni le-a „căzut fisa“, cum se spune, și s-au prezentat la miliție.

— Știți, ni s-a părut a fi un om... serios (?!), este în vîrstă, să aibă între 60—70 de ani. Ne-a și arătat vreo 5—6 sute noi-nouțe. Spunea că el le-a făcut...

— Și ați putut să credeți asemenea bazaconii ?! i-a întrebat ofițerul uluit.

— Îl crezurăm, ce să mai zicem, ne făcurăm de rîs, dar ne luă și banii...

Miliția avea să-l identifice, după cîteva zile, pe „omul serios“, în persoana lui Vasile Grigore, zis Ghimiș, din Craiova, str. Timiș nr. 62, recidivist în meserie de înșelăciuni și alte fapte penale, condamnat de 9 ori pentru infracțiuni, fără ocupație. Ba, ca să fim drepți, de cîtva timp Vasile Grigore, zis Ghimiș, era ocupat pînă peste cap cu noua lui „Dacie-1300“, pe care o cumpărase cu bani gheață și căreia îi făcea rodajul. Avusese, în ultimele zile, multă bătaie de cap și cu alte cumpărături, în dreapta și-n stînga, pentru că nu este chiar așa de simplu să cheltuiești 270 000 lei în două săptămîni ! I-ar mai fi trebuit o zi și ar fi lichidat și restul de 20 000 lei, pe care i-a mai găsit miliția asupra sa, din tot ceea ce primise el pentru „procurarea materiei prime, în vederea fabricării celor 5 milioane“.

Escrocul urmează să dea socoteală pentru faptele sale, aceasta este treaba miliției și justiției, dar, lăsîndu-l în seama celor în drept pe infractor, putem oare să trecem cu vederea atitudinea așa-zișilor păgubași ?

Ce-i drept, se mai întîmplă să fie indus cineva în eroare, cu o diferență de preț, cu un obiect din metal galben, prezentat drept aur — deși nu există nici o justificare pentru chilipirgii — dar să te orbească pînă într-atît lăcomia și să crezi în asemenea bazaconii, că cineva îți poate oferi peste noapte cîteva milioane de lei, aceasta este prea de tot ! Unde mai pui că la vîrsta și puterea de înțelegere a celor doi cetățeni, trebuiau luate în considerare măcar implicațiile de ordin juridic, dacă cele de ordin moral au fost ignorate cu atîta nepăsare. „Ce-mi pasă mie ce-o să zică lumea dacă ajung milionar, cît a-i bate din palme...“

Ce păcat că prostia nu doare !... S-ar duce omul la doctor din vreme și s-ar trata !

MIHAI GROZAVU ■

„ÎN PROTEJAREA MEDIULUI, DOI FACTORI DECISIVI: APLICAREA LEGII ȘI EDUCAȚIA“

— Tovarășe profesor Virgil Ianovici, sînteți președintele Consiliului național pentru protecția mediului inconjurător. Vă propun, in calitatea ce o dețineți, să discutăm despre „sănătatea“ mediului in care cu toții trăim. Pentru că „un semnal de alarmă inconjoară planeta : natura e in pericol !“ Ați ințeles, sint cuvintele cu care incepeți să prefațați cartea „Omul sau Natura ?“, a scriitorului Edouard Bounefous, membru al Academiei Franceze. Ce acoperire. in fapte, are acest semnal de alarmă al cărui sigiliu l-ați rupt ?

— Dacă ați fi citit mai cu atenție prefața amintită, ați fi ințeles că am o părere mai optimistă asupra viitorului omenirii, decit autorul pe care il prefațez. Spiritul cărții sale este oarecum alarmant, pesimist. Din acest unghi de vedere, eu sint oarecum în contradicție cu autorul. Convingerea mea este că omul are o capacitate de adaptabilitate foarte mare la schimbările, dealtfel incete, ce se produc necontenit în cadrul mediului inconjurător. Cred în inventivitatea sa, în acțiunile complexe pe care le inițiază, le urmărește cu persistență pe planul economiei fiecărei țări, pentru ameliorarea calitativă a factorilor de mediu, pentru găsirea de tehnologii noi, mai puțin poluante, pentru grija de a se crea un mod de viață cit mai corespunzător pentru intreaga populație a globului.

— Am citit, vă mărturisesc, totul, cu destulă luare-aminte. Și să nu credeți că recurg la o schimbare de tactică, ci urmăresc, astfel să vă invit la o discuție mai puțin convențională.

— In literatură se atacă, de obicei, niște probleme oarecum insolubile, ca de pildă, creșterea bioxidului de carbon în atmosferă. E firesc să crească : populația Terrei crește vertiginos, consumă oxigen și produce mult bioxid de carbon. Tot regnul animal, la fel, consumă oxigen. Prin arderea combustibilului fosil se consumă tot oxigen, așa că, in atmosferă, crește mult bioxidul de carbon.

— Va apela oare locuitorul planetei, la tubul măștii cu oxigen ?

— Regulatorul, intre bioxidul de carbon și oxigenul atit de necesar vieții, este masa vegetală și planctonul. Rezultă, deci, că trebuie să refacem cit mai multă masă vegetală, să plantăm multe păduri. Programul Organizației Națiunilor Unite pentru protecția mediului prevede, printre problemele prioritare, și protecția pădurilor ecuatoriale care in ultimii ani au inceput să fie masiv valorificate de țările respective, creindu-se, astfel, un dezechilibru și mai mare intre producerea bioxidului de carbon și refacerea oxigenului.

— Creșterea masivă a bioxidului de carbon in atmosferă poate să ducă. după unii specialiști, la creșterea temperaturii medii pe Pămint, după alții, la scăderea acesteia. Ce ne puteți spune in legătură cu aceste supoziții ?

— Scăderea temperaturii numai cu un grad ar putea modifica simțitor clima, care. după aceiași savanți, ar putea avea consecințe asupra potențialului producției alimentare și agricole ale Terrei. Totodată, creșterea temperaturii pe suprafața globului ar avea, se consideră, efecte dăunătoare grave prin topirea parțială a calotelor polare, care, la rindul lor, ar conduce la ridicarea nivelului oceanului planetar. Fiți liniștiți, însă, pentru că toate acestea sint speculații științifice, ipoteze.

— Ați pomenit mai inainte de „tehnologii mai puțin poluante“. Ce se intreprinde la noi in acest sens ?

— Peste tot în lume, cît și la noi se, urmărește descoperirea și realizarea practică de tehnologii mai puțin poluante sau fără deșeuri, valorificarea produselor secundare rezultate din noile tehnologii, se urmărește, în paralel, asigurarea protecției mediului inconjurător. Obiectivele noi, mai ales cele industriale, nu sînt aprobate pînă nu sînt prevăzute, într-un capitol aparte, cu instalații speciale care să împiedice pe cît posibil poluarea mediului înconjurător, cu tehnologii care să dăuneze cît mai puțin factorilor de mediu.

— Teoretic e foarte bine ; în practică, am avut ocazia să constatăm, unele din aceste instalații sînt exploatate defectuos.

— Da, pentru că nu toate instalațiile de tratare și epurare a apei și aerului, care reprezintă investiții impresionante pentru țară, funcționează la parametri proiectați. Unele nu funcționează continuu, la altele, personalul de deservire nu asigură funcționarea lor corectă. Se impune, deci, să stăruim in continuare în aplicarea măsurilor pe care partidul și guvernul le-au luat în ultimii ani, pentru valorificarea corespunzătoare a tuturor instalațiilor antipoluante, pentru construirea de noi instalații. atît la obiectivele noi cît și la cele existente din trecut. Numai în anul 1977, au fost construite și date în funcțiune citeva sute de noi instalații de tratare și epurare a apelor uzate, ridicînd numărul lor la peste 3 500 de instalații în economie. Dar toate aceste eforturi trebuie dublate, cum spuneam, de educarea acelora care le exploatează, de ridicarea conștiinței, a responsabilității lor. Un om care supraveghează o astfel de instalație, de epurare a aerului de pildă, este răspunzător de faptul că cerul de deasupra orașului său este mai puțin limpede ; exploatînd-o corect, aerul poate să rămînă curat, cerul — limpede.

— Dumneavoastră, ca președinte al Consiliului național pentru protecția mediului inconjurător, dar și ca locuitor al Bucureștiului ce ne puteți spune in acest sens despre Capitala noastră ?

— Bucureștiul în raport cu alte orașe nu este un oraș prea poluat. Nu înseamnă, însă, că nu trebuie să luăm măsuri, să luptăm conform legilor țării noastre pentru ameliorarea factorilor de mediu, pentru a lăsa generațiilor viitoare condiții de mediu favorabile. Este o sarcină trasată de Congresul al XI-lea al partidului. Cetățenii centrelor populate în special pot contribui la crearea unui ritm mai grăbit al ameliorării situației existente : prin plantarea, oriunde e posibil, a pomilor, a oricărui fel de vegetație, iederă, flori, gazon, care reprezintă **regeneratorul** in bine al atmosferei în care trăim. Perdelele de copaci de pe bulevarde și străzi devin un ecran protector atît pentru pietoni, cît și pentru cetățenii care locuiesc pe aceste artere, contribuie la dispersia produselor stradale, devin, prin procesul asimilației clorofiliene, adevărate uzine de oxigen. Omul nu trebuie să distrugă un copac, ci să-l îngrijească, să-l ocrotească. Aceasta este, în ultimă instanță, o chestiune de educație.

— Ce și-a propus să intreprindă organismul pe care il conduceți, pentru educarea maselor în acest sens ?

— De la înființare, colaborăm cu Uniunea Generală a Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Consiliul Național al Pionierilor, cu Ministerul Educației și Învățămîntului, pentru educarea maselor de oameni ai muncii în vederea protejării mediului înconjurător. Există cursuri, tratate, manuale de ecologie, la toate nivelurile de învățămînt sînt capitole cu privire la protecția mediului înconjurător. Se urmărește, deci, educarea oamenilor, lămurirea lor, în sensul că ocrotirea naturii devine tot mai mult o necesitate. Din păcate, și eu și dv. mai intîlnim turiști care taie pomii din pădure, aprind focul chiar sub plăcuța care îi avertizează că nu au voie să facă focul în pădure, și mai săvîrșesc și alte păcate față de natură. Trebuie însă să împletim aplicarea factorilor educaționali, cu aplicare întocmai a legii, care este foarte bună.

— Se consideră, pe plan mondial, că pericolul cel mai mare il reprezintă poluarea apelor rîurilor, fluviilor, a apelor litorale, a oceanului planetar. Care e situația la noi ?

— Rețineți o constatare : la vărsarea ei în mare, adică la ieșirea din țară, Dunărea, cel mai mare fluviu al Europei, este mai puțin poluată, la principalii indicatori, decît la intrarea ei pe teritoriul României. Este efectul efortului care se face pentru tratarea și epurarea apelor industriale, care se devarsă în rețeaua de ape interioare a țării, ajungînd în final în Dunăre. Grijă deosebită avem și pentru litoral. Țărmul nostru este însorit, curat, plajele sînt largi, plajele artificiale, amenajate inspre sud, au nisip adus de valuri și, alături de toată ambianța, contribuie la atragerea turiștilor de pretutindeni.

— Contribuția statelor membre ale O.N.U., la Programul pentru protecția mediului înconjurător, se cifra, la 1 mai 1975, la 108 milioane dolari. Cum se cheltuiesc acești bani ?

— Cu realizarea de programe, urmate de proiecte, bineînțeles, la o scară de interes mondial ; prin realizarea de proiecte de supraveghere a calității factorilor de mediu, de ameliorare cu caracter local, în special pentru țările în curs de dezvoltare. Ca programe cu caracter mondial, pot să vă citez Programul de deșertificare a semideșerturilor și deșerturilor de pe glob, în vederea transformării terenurilor nefertile, a deșerturilor, în terenuri fertile, de pe care să se obțină hrană suplimentară pentru populația de viitor, mereu sporită, a globului pămîntesc. Un altul, este Programul pentru protecția mărilor și oceanelor lumii, care sprijină printre altele, și acțiunile de ameliorare a situației existente în Marea Mediterană, una dintre cele mai poluate mări din lume.

— Tot mai mulți oameni de știință susțin în teoriile lor că boala canceroasă s-ar datora, printre altele, și efectului pe care mediul poluat l-ar avea asupra celulei. Se vorbește de o așa-zisă sufocare a celulei, a vieții în esență. Ce credeți ?

— Și acest aspect intră în domeniul ipotezelor, al unor concluzii fără dovezi concrete în ce privește modificările posibile care, se bănuie, vor apărea la generațiile mai mult sau mai puțin îndepărtate de cea actuală. Se constată, într-adevăr, acțiunea dăunătoare și persistentă a DDT-ului și a compușilor clorurați în general, folosiți ca antidăunători în agricultură. Unele țări au luat deja măsura interzicerii folosirii acestor produse, cu toate calitățile lor care le-au impus în activitatea de eradicare a unor boli, flagele cu caracter mondial. Și la noi în țară, produsele acestea au o întrebuințare limitată și se urmărește înlocuirea lor cu pesticide autodegradabile. În ce privește relația dintre mediul poluat și boala canceroasă, nu sînt medic, dar cred că nici aici nu putem face unele afirmații. Sigur, toată lumea știe azi că există un așa-zis cancer al fumătorilor. Tot așa, prin analogie, putem să credem că introducerea în organism, prin inspirație, în cantități mari, a produselor de ardere necompletă, a hidrocarburilor rezultate de la autovehiculele de transport, fumul din arderea combustibililor fosili poate să ducă la creșterea numărului de îmbolnăviri în cancerul pulmonar. Dar cancerul se manifestă și îmbolnăvește foarte multe organe. Și atunci, ce alte cauze îl mai declanșează ? Oricum, ceea ce trebuie să înțelegem noi este că nu se pot face schimbări cu bagheta magică de la o zi la alta. Totul se face cu strădanie, în ce privește inteligența umană, cît și posibilitățile economiei noastre de a investi fonduri pentru ameliorarea într-un ritm mai grăbit a unei situații create de peste un secol în țara noastră. Întreprinderile noi, așa cum prevede Legea protejării mediului înconjurător, sînt proiectate cu luarea tuturor măsurilor pe care tehnica momentului o permite, pentru protecția factorilor de mediu.

— Au fost elaborate, cunoaștem, programe de cercetare științifică referitoare la prevenirea și combaterea poluării atmosferice, a zgomotului și vibrațiilor, privind instalațiile de ventilație, cum și protecția apelor. Care sînt rezultatele ?

— În multe uzine, unde zgomotul crea un mediu de lucru necorespunzător pentru muncitori, se aplică „Efectul Coandă“. Procedeul uscat de fabricare a coxului a condus, de asemenea, la îmbunătățirea calității mediului la Coxeria de la Combinatul siderurgic de la Galați. Se experimentează, în construcții de locuințe, hoteluri, în sectorul agricol, folosirea energiei solare drept energie primară. Ne preocupăm de captarea energiei vîntului, a valurilor. Sînt numai cîteva exemple.

— Cum cooperează România pentru protecția mediului înconjurător ?

— Din 1973, de la înființarea Consiliului de Administrație a Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător, România, ca țară membră a acestuia, aleasă de trei ori consecutiv, participă activ la un număr important de acțiuni, alături de celelalte 57 de țări, membre ale consiliului. Luăm parte la toate adunările generale și sprijinim acțiunile din program, care urmăresc ajutorul țărilor în curs de dezvoltare, în acest sens. Colaborăm la acțiunile inițiate de Programul O.N.U. pentru mediu, cu experți autorizați în domeniile respective.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cînd șeful de șantier află de la televizor că oamenii cu care lucrează sînt tineri

Așezat comod la un birouaș și tocmai ocupat cu încheierea unei situații de sfîrșit de lună, maistrul Petre Sfetcu, șeful lotului 1 care lucrează în cartierul Micro IV din Tîrgoviște, crede că prin locurile în care ne aflăm nici nu poate fi vorba de risipă de materiale deși, părăsind puțin mai tîrziu, împreună, birouașul instalat în baracă și croindu-ne drum printre și peste niște mormane de cărămizi sparte și drugi de fier aruncați cam vraiște prin bălțile aduse de ultima ploaie, recunoaște că risipa se află, cum s-ar zice, chiar sub picioarele noastre, dar și mai încolo, la numai cîțiva metri, prin cotloanele blocului 32 A, ridicat pe jumătate, unde grămezile de cărămizi BCA, care ar trebui să stea frumos rînduite și stivuite, în forma calupurilor date de fabrică, riscă să ajungă pe alocuri pietre și pietricele. Știm, bineînțeles, că un zid nu se face numai cu cărămizi întregi după cum știm că nu poate fi făcut nici numai cu cărămizi sparte iar explicația maistrului Sfetcu ni se pare și mai puțin justificată pe măsură ce înaintăm în interiorul cartierului unde, lîngă clădirea aproape terminată a unui magazin zace, desigur tot într-o baltă, un maldăr de tîmplărie metalică în care rugina a intrat binișor și roade pe îndelete, cu toate că ea va arăta probabil satisfăcător după montaj, cînd va fi vopsită. Ca diriginte al Șantierului 2, Constantin Rădulescu este de părere că pe un șantier de construcții nu poți avea nici ochi de artist, dar nu trebuie să ai nici „orb artistic“, ceea ce ar însemna mai exact aici, în Micro IV, ca manipulările să fie făcute cu mai multă atenție în așa fel încît la descărcare panourile, mai ales cele de fațadă, să nu mai rămînă știrbe...

RISIPA ȘI RISIPITORII

Într-un alt colț al orașului, pe platforma industrială, pe șantierul întreprinderii Oțel-Inox, inginerul Grigore Andreescu, șeful laminorului de benzi și table din oțel inoxidabil, ni se destăinuie că tot ceea ce constructorul aruncă sau strică el, ca beneficiar, încearcă să pună deoparte și cu materialele respective să facă lucruri care cu siguranță vor fi utile, mai tîrziu, întreprinderii. De pildă, a găsit disponibile atîtea grinzi de oțel, solide, masive, încît în subsolul halei de recoacere, sablare, decapare tablă laminată a construit cu oamenii săi mai multe magazii. Interlocutorul nostru este de părere că lunile acestea sînt un moment prielnic pentru ca întreprinderea să se doteze cu spații care mai tîrziu ar putea s-o coste destui bani. Mai departe, în interiorul halei amintite ori în afară, către celălalt laminor, aflat într-o fază mai de început, întîlnim sumedenie de materiale pe care inginerul Grigore Andreescu le cîntărește din ochi și bănuim cu ce gînd. Cărămizi-șamotă pretutindeni, odgoane, clăi de saci de ciment la gura tubulaturilor de gaze arse, panouri de închidere din azbopan sparte, grinzi strîmbe etc. Cam tot ceea ce presupune o asemenea uriașă investiție. După părerea inginerului Cazimir Rațiu, șeful Șantierului 4 din cadrul Întreprinderii de construcții-montaje metalurgice Tîrgoviște, dezordinea în care sînt ținute unele materiale și deteriorarea acestora s-ar datora faptului că oamenii săi sînt hotărîți să recupereze restanțele înregistrate pînă acum, că se lucrează așadar cu febrilitate, deși ne îndoim că scopul acestei munci ar putea fi atins ținînd materialele în devălmășie și chiar stricîndu-le. Este acesta și motivul pentru care interlocutorul nostru își amintește în cele din urmă că „rampe de depozitare a materialelor nu s-au construit de la început ; s-a amenajat ceva ulterior, dar nu ajunge“. La rîndul său, maistrul Ilie Cinteză, șef de lot, ne dezvăluie și el ceva din amintirile sale : „puneam astă-iarnă materialele pe zăpadă și ne trezeam cu ele în gropi“. Amintiri inadecvate totuși, pentru că de data aceasta ne aflăm chiar în miezul verii ! Dar pe acest șantier risipa de materiale este și de altă natură. Iată o notă adresată conducerii șantierului, adică inginerului Cazimir Rațiu : „28.06.1978. Subsemnatul Teodorescu Marin, maistru la lotul instalații, vă aduc la cunoștință că în ziua de 7 VI a.c. mecanicul de pe lansatorul «Kirov» aparținînd de IUGC Galați a lovit o tubulatură de ventilație cu catargul lansatorului, aceasta căzînd de pe suport și distrugîndu-se parțial. La fel s-a întîmplat și la șirul A, unde la manipulările făcute cu podul rulant greiferul a lovit tubulatura distrugînd-o“. Încercînd să aflăm numele buclucașului și păgubosului lansatorist, inginerul Rațiu și maistrul Cinteză și-au amintit doar de un anumit Gheorghe, abia apoi, după îndelungi căutări, adăugînd și numele Panait. Greu și-au amintit și de alte cazuri asemănătoare, de exemplu despre Ștefan Mincu, tot lansatorist, care mergea cu viteză mare și lua prin șantier viraje ca pe șoseaua națională, pînă a strîmbat odată un ansamblu de pane cu contravîntuiri, sau despre echipa lui Dumitru Simion, care neasigurînd și nemanevrînd corect un utilaj, un „Pionier“, încercînd să ridice o legătură de profile pe acoperișul halei n-au reușit decît să distrugă și ceea ce făcuseră alții înaintea lor, paguba fiind destul de însemnată“.

Întrebat care ar fi, după părerea sa, cauzele acestor nereguli, inginerul Rațiu ne spunea : „Avem foarte mulți tineri. Ei sînt mai nervoși... Am auzit odată la televizor că Tîrgoviște este un oraș al tineretului“.

Era să spunem : unde dai și unde crapă ! Dar chiar așa fiind, cum zice inginerul Rațiu, n-ar fi mai drept ca el să afle nu de la televizor ci chiar de la Tîrgoviște că la Tîrgoviște sînt mulți tineri ?...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Din partea unui cunoscut actor primim următoarea scrisoare adresată unui cronicar dramatic

Am citit cu ne-surprindere, încă o „cronică dramatică" semnată de dumneavoastră, stimate tovarăşe Radu Popescu — cronicar de te-mut, prin consecvenţa negaţiei şi a unui limbaj rural-pitoresc ce ţine de tacla balcanică — la adresa colegilor mei de breaslă, în spectacolul GOANA de Paul Ioachim, regia Alexa Visarion, în „România liberă" din ziua de 27 iunie a.c. Desigur, unui cronicar care, referindu-se la interpretarea unor actori ai altui spectacol, poate să conchidă — textual : „ceac-pac", nu ar trebui să-i atribuim decît, cel mult, atenţia unui conviv la o cafea, unde se pot profera şi înjurături, cu care, dealtfel, sînteţi atît de familiarizat, dar cînd taclaua îşi arogă pretenţia de **document teatral**, atunci lucrurile trebuie — cît de cît — puse pe linia de plutire a adevărului, obiectivităţii şi profesionalismului.

În cronica mai sus-menţionată, dumneavoastră apelaţi, din nou, la o logoree cvasidemagogică, cu care ne-aţi obişnuit, şi de mult timp nu-i mai acordăm atenţie, dar acum, fiind vorba de un spectacol cu totul excepţional, semnat de unul din cei mai talentaţi regizori ai generaţiei tinere, trebuie, mă simt dator, să intervin pentru a vă spune, stimate tovarăşe Radu Popescu, că tratarea piesei lui Paul Ioachim, în modalitatea „Domnişoarei Nastasia" de G.M. Zamfirescu şi a „Gropii" lui Eugen Barbu, se înscrie perfect în realitatea contemporană şi nu e deloc anacronică, ci, dimpotrivă, e realist-socialistă. Trebuie totuşi să aflaţi că nu e suficient ca oamenii să se mute în blocuri confortabile, cu apă caldă şi rece, pentru ca ei să devină, la cererea dumneavoastră, alţi oameni. Dacă v-aţi părăsi scaunul şi aţi veni, să zicem, în cartierul Crîngaşi, aţi observa că sîmbătă, apa caldă curge mai economicos, dovadă că baia e supra-solicitată, mai ales în această zi, de sfîrşit de săptămînă.

În realitatea noastră socialistă există încă drame la nivelul „Domnişoarei Nastasia" şi al „Gropii" lui Barbu. În apartamente confortabile, în interioare cu mobilă de zeci de mii de lei, au loc drame familiale, neînţelegeri, molestări, despărţiri, sinucideri — drame au mai rămas, încă, şi nici nu s-ar putea altfel, atîta timp cît natura umană e, după cum ştiţi, la fel de complexă, plină de umbre şi lumini, de sfîşieri, ce exclud confortabila departajare în buni şi răi — ar fi prea simplu şi neadevărat.

Vreau să vă spun că spectacolul lui Alexa Visarion se înscrie perfect în această realitate care se află într-un permanent proces evolutiv. Formarea omului nou presupune o lungă perioadă de transformare a conştiinţei şi, aşa cum ştiţi sau nu ştiţi, nu e suficient ca unui om să-i dai apă caldă şi hrană îndestulătoare pentru ca el să devină, brusc, un alt om.

E uşor de afirmat sau negat o nonvaloare sau valoare, e mai greu de demonstrat.

„Palmele" date personajului feminin, am înţeles că v-au provocat o nespusă milă pentru actriţa Ileana Cernat, ele (palmele) înscriindu-se, după dumneavoastră, într-un soi de teatru naturalist, dar în spectacolul GOANA, palmele poartă semnificaţia brutală a trezirii, a forţării către o anume direcţie de viaţă a personajului. Cronica dumneavoastră se impune, ca de obicei, prin negaţie şi diminuare a unui act artistic de excepţie care, paradoxal, e construit tot pe negaţie.

Singularitatea cronicii dumneavoastră, în contextul celorlalţi cronicari, nu demonstrează, cum aţi dori, punctul de vedere al unei mari personalităţi, ci o modalitate şubredă de a vă impune, precum un corist care poate ieşi în evidenţă, cîntînd fals. Cronica dumneavoastră exprimă subiectivismul dumneavoastră agresiv, care, dat tiparului, are darul nedorit de a informa în mod eronat publicul.

În ceea ce priveşte actorul Florin Zamfirescu, pe care l-aţi anulat total şi căruia aţi ajuns să-i daţi şi sfaturi radicale de a se lăsa de recitat poezie, v-aş recomanda să-l vedeţi, să-l revedeţi în spectacolul „Năpasta" de I.L. Caragiale, pus în scenă de acelaşi Alexa Visarion şi a obţinut premiul I în spectacolul cu care la Gala naţională a recitalurilor dramatice de la Bacău, unde vă va demonstra că nu e un actor, **„cu faţa bătrînicioasă"** şi **„cu glas piţigăiat"**, ci un mare actor despre care presa străină, în **recentul turneu efectuat în R.F.G. a scris numai în termeni** laudativi.

Cronicile dumneavoastră au darul de a fi amuzante şi cred că locul lor ar fi în revista umoristică „Urzica" şi nu într-un ziar în care concuraţi, atît de nedrept, cu rubrica „vînzări-cumpărări", de la „mica publicitate".

GEORGE BĂNICĂ
actor

Din partea O.J.T. Gorj :

„Referitor la scrisoarea apărută în FLACĂRA nr. 20 a.c., prin care **Doina Sbircea** din Cluj-Napoca sesizează unele aspecte negative privind cazarea la hotelul „Carpaţi" din municipiul Tg. Jiu, Consiliul oamenilor muncii din cadrul O.J.T. Gorj vă face cunoscut următoarele : constatîndu-se că cele sesizate sînt juste, s-a hotărît ca lenjeria hotelului să fie înlocuită, iar recepţionerul şi camerista din perioada respectivă au fost penalizaţi cu 10 la sută şi avertizaţi în modul cel mai serios asupra atitudinii şi comportării reprobabile faţă de pasageri. Vă asigurăm că pe viitor, în urma măsurilor luate, nu se vor mai repeta astfel de incidente".

Mă numesc **Georgeta Ciumaşu**, chimistă pensionară din Ploieşti, strada Democraţiei 92, bloc F, apartament 14. Eu sînt pensionată medical cu diagnosticul de leuconevroxită de 4 ani. Am citit în revista FLACĂRA nr. 33/1977 despre inventia doctorului Dinu Florea de la Cimpina. M-am adresat dinsului spre a-i cere ajutorul. Din luna septembrie 1977 beneficiez astfel de tratamentul său si mă simt mult mai bine, avind chiar acum speranta că îmi voi putea relua în curind serviciul. Doresc ca prin aceste rinduri să aduc multumirile mele doctorului Dinu Florea si sotiei dinsului pentru tratamentul pe care mi-l aplică, păstrindu-mi convingerea că mă voi putea vindeca complet.

Din partea Departamentului Cultelor, directia relatii externe si secretariat :

„Urmare memoriului adresat revistei FLACĂRA de către **Elena Bazîru** din comuna Basarabi, judetul Constanta **(care se plingea că, desi lucrase ca ingrijitoare, nu primeste nici un ajutor — NR)**, vă comunicăm că analizind situatia. Casa de pensii si ajutoare a personalului B.O.R. i-a stabilit o pensie de invaliditate de gradul II, în care sens a trimis Arhiepiscopiei Tomisului si Dunării de Jos dosarul în vederea emiterii deciziei de pensionare. Pensia se va înscrie în plată incepind cu data de 1 august 1977".

Mă numesc **Nicolae Badea**, sînt din satul Urda de Jos, comuna Cruşet judetul Gorj, un sat situat departe de centrul comunei, un sat pe care-l iubim pentru că aici am văzut lumina zilei, cu toate că sîntem, cum spuneam, departe de centru, de moară si de magazin. Pentru că foarte multi fii ai satului au plecat să învete meserie la Craiova, acesta fiind oraşul cel mai apropiat, la circa 45 kilometri ; se cerea, deci, să avem si noi un autobuz de legătură. Ni s-a aprobat acest autobuz, acum un an şi jumătate, dar problema s-a rezolvat numai pe jumătate si asta după nenumărate plingeri si cereri. Desi initial aprobarea a fost ca autobuzul să circule pînă în centrul satului Urda de Jos, el nu circulă decît pînă în satul Miericeaua, situat la cîtiva kilometri de noi. Motivul : starea proastă a drumului pe această portiune. Ni s-au făcut promisiuni, s-au asternut cîteva grămezi de piatră, total insuficient însă, mai ales pe timp ploios. Considerăm că organele noastre locale ar trebui să acorde o mai mare atentie acestei probleme, în sensul de a veni în ajutorul oamenilor din Urda.

Din partea Centrului sanitar si antiseptic regional C.F.R. Craiova :

„Referitor la articolul **Un telefon util piteştenilor : 1 39 71** apărut în revista FLACĂRA nr. 23/1978, in care se stipulează că restaurantul din statia C.F.R. Pitesti se află într-o stare sanitară necorespunzătoare, vă informăm că C.S.A. regional C.F.R. Craiova, prin organele sale sanitare, a dispus măsuri corespunzătoare, în urma controlului efectuat la fata locului, care să conducă la îmbunătătirea stării igienico-sanitare. Vă multumim pentru sesizarea dumneavoastră : unitatea va fi în atentia noastră, pentru a nu se mai repeta asemenea situatii".

Am constatat cu satisfactie că în revista FLACĂRA din 11 mai, pagina 8, aţi publicat doleantele noastre cu privire la înlăturarea acelor aspecte murdare ce se petrec în birtul „Gloria" de pe strada Avram Iancu din Mediaş, judeţul Sibiu, si vă multumim pentru acest lucru. Cu regret însă, constatăm că nu se întreprinde nimic pe plan local, noi nici măcar primind vreun răspuns în acest sens. Ca si la interventiile noastre directe de pînă acum, răspunsul a fost o adîncă tăcere. Sperăm totusi că în cele din urmă cei în drept vor trece la măsuri concrete, pentru a îndepărta neajunsurile ce se consumă în localul mai sus-pomenit **(V. Topa**, Medias).

Din partea Ministerului Transporturilor si Telecomunicatiilor :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ioana Mateescu** din Bucuresti, prin care aceasta solicită instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă facem cunoscut că s-a examinat situatia si ca urmare cererea ei se aprobă, avindu-se în vedere starea sănătătii sotului ei Lucrarea se va executa cu prioritate după darea în folosintă a extensiei centralei telefonice Pajura — trimestrul III a.c. Directia de telecomunicatii a municipiului Bucureşti a primit indicatii în acest sens".

Mă adresez pe această cale dumneavoastră, nemultumit de unele nereguli ce se mai manifestă încă în activitatea unitătii I.D.M.S. Piteşti. Problema pe care vreau să o fac publică se referă la vînzarea de autoturisme „Dacia — 1300", şi anume : pentru a cumpăra un astfel de autoturism trebuie să depui la C.E.C. contravaloarea sa, 70 000 lei, iar în cazul cumpărării în rate se achită avansul necesar. Cu actul doveditor al depunerii acestor sume, cumpărătorul se prezintă la I.D.M.S. pentru programarea datei la care îşi poate ridica autoturismul. Pînă aici toate bune. Necazul începe din momentul prezentării : în momentul în care esti strigat, conform programării, ai surpriza să constati că de fapt autoturismul nu costă cît ai stiut, ci se adaugă niste sume în functie de niste adaosuri de confort. Se pune întrebarea : ce fac cei care au venit din alte localităţi, şi care nestiind ce-i asteaptă, nu dispun, pe loc, de astfel de sume ? Automat trebuie să renunte la programare, sau să aştepte zile în şir, poate prin reprogramare sau bunăvointă să obtină autoturismul pe care l-a achitat. Cred că ar fi firesc şi civilizat, ca I.D.M.S. să anunţe din timp cumpărătorii printr-o scrisoare, în mod precis, cu ce sumă de bani să se prezinte, sau să se găsească o posibilitate de informare acceptabilă pentru ambele părţi. **(Virgil Petcu,** Ploieşti).

Din partea Ministerului de Interne — I.M.B. :

„În legătură cu scrisoarea numitei **Arsenia Gata :** la data de 16 iulie 1976, aceasta şi-a schimbat domiciliul din comuna Dragomireşti-Deal, judetul Ilfov, în oraşul Tg. Jiu, schimbare efectuată după aparitia Decretului nr. 68/1976. Localitatea Dragomireşti-Deal fiind situată la 30 kilometri de municipiul Bucureşti şi inclusă în lista localitătilor cu posibilităti de navetă zilnic, Circumscriptia 9 miliţie nu i-a aplicat în buletinul de identitate viza de schimbare a domiciliului din Tg. Jiu în municipiul Bucuresti. Întrucît la data de 6 iunie a.c. Consiliul popular al municipiului Bucureşti a elaborat o nouă listă a localităţilor de unde nu se poate efectua schimbarea domiciliului în municipiul Bucureşti, si din care a fost scoasă comuna Dragomireşti-Deal, numita Arsenia Gata a fost invitată la sediul Circumscriptiei 9 miliţie si i s-a aplicat în buletinul de identitate viza de schimbare a domiciliului în municipiul Bucuresti, încadrîndu-se astfel în prevederile art. 13 din Decretul nr. 68/1976".

Ca sofer international, părăsind granitele ţării de 11 ani, de multe ori am întîmpinat diferite greutăti datorate unor defectiuni tehnice atît în tară cît şi peste hotare. Am fost ajutat de unităti socialiste, precum S.M.A. CHIŞINEU CRIŞ, I.T.A. BÎRLAD, I.T.A. VASLUI, S.M.A. ORADEA, etc., precum şi de diferite unităti străine, din U.R.S.S., R.P.U., TURCIA, POLONIA, etc. Nu la fel au stat lucrurile la I.T.A. TURDA unde, în ziua de 14 iunie a.c. orele 10,30 m-am prezentat cu auto nr. 34-B-9350, proprietatea M.A.I.A.-I.T.I.A. Bucureşti, la care aveam rupt un tendon la axa de la dubă, şi unde am solicitat o sudură contra cost maximum de 50 lei şi care dura maximum 15 minute, plătită în numerar, sau cu comandă pe care să o onoreze I.T.I.A. Bucureşti. Revizorul tehnic de serviciu m-a refuzat zicînd că nu are voie să lucreze decît pentru autovehiculele proprietate I.T.A., trimitîndu-mă la inginerul sef, care mi-a spus acelaşi lucru, citez : „Nu eşti de la I.T.A. — la revedere !". Frumos ne ajutăm uneori între noi, unităţile socialiste, i-am răspuns eu, vă rog să retineti tovarăşe inginer că mă duc să încarc o marfă foarte perisabilă — căpsuni — care se depreciază cu fiecare oră întîrziere ; la care, dînsul mi-a răspuns : „Nu mă interesează nici o marfă... !". Menţionez că remedierea necesară a fost făcută apoi de S.M.A. TURDA, care nu a primit nici un fel de bani sau comandă ! **(semnează Petre Suba şi Lucian Pleşcanu, echipaj auto 34-B-9350).**

Din partea Directiei de transporturi postale Bucureşti :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Eugenia Bocneanu** din Sibiu, care sesizează modul defectuos de tratare a reclamatiei referitoare la pierderea coletului postal nr. 3587 prezentat la 26. 12. 1977 la oficiul postal Sibiu 1, vă aducem la cunostintă următoarele : analizînd aspectele sesizate, am constatat că personalul muncitor însărcinat cu rezolvarea cazului a tratat neinstructional lucrarea repartizată, fapt pentru care s-au dispus măsuri de sanctionare a vinovatului şi a responsabilului colectivului din care face parte. În scopul preîntîmpinării pe viitor a aparitiei unor astfel de aspecte, cazul a fost prelucrat cu întreg personalul care participă la rezolvarea lucrărilor de acest gen".

Din partea Comitetului de cultură şi educaţie socialistă al judeţului Prahova :

„Urmare scrisorii cititorului **Costică Cojocaru** din Bacău, care se referă la comportarea formaţiei instrumentale „AMICII", angajată la restaurantul Sinaia, din aceeaşi localitate, vă relatăm că faptele sesizate sînt reale. Aceste aspecte, ca şi altele înregistrate de organele noastre de control, au fost semnalate conducerii O.J.T. Prahova cu sediul chiar în oraşul Sinaia, în urma cărora s-au propus următoarele măsuri : se vor prelucra din nou prevederile Decretului 51/1975, precum şi instrucţiunile C.C.E.S. referitoare la modul cum trebuie să-şi desfăşoare activitatea formaţiile muzicale din unităţile de alimentaţie publică, cu toţi şefii de unităţi şi factorii responsabili din cadrul O.J.T. Prahova ; componenţii formaţiei „AMICII" au fost chemaţi în faţa comisiei judeţene de verificare şi avizare a repertoriului şi li s-a pus în vedere faptul că orice abatere pe viitor va fi sancţionată conform legilor în vigoare ; s-au dat indicaţii şi sarcini precise preşedinţilor comitetelor orăşeneşti de cultură şi educaţie socialistă pentru întărirea controlului asupra modului cum se desfăşoară activitatea acestor formaţii muzicale în restaurantele din raza teritoriului".

Mă numesc **Simion Vornic,** şi vă scriu în numele locuitorilor din satele comunei Buchin, judeţul Caraş-Severin. Cu toate că tovarăşii de la Centrul de distribuire a buteliilor din Caransebeş s-au angajat printr-un document scris să ne livreze buteliile, pentru schimb, la data de 10 a fiecărei luni, acest angajament a rămas numai pe hîrtie, respectivul centru aducînd butelii atunci cînd are chef, în ultima vreme o dată la două luni, obligîndu-ne să aşteptăm zadarnic, uneori pe arşiţă sau ploaie, sosirea acestora. Am sesizat în scris şi în ordine ierarhică, am semnalat această situaţie neplăcută şi organelor de presă locală, nu ne-am ales decît cu faptul că tovarăşii de la Timişoara îi critică pe cei de la Caransebeş pentru „neglijenţă", aceştia din urmă „îşi însuşesc critica, iar noi... continuăm să aşteptăm în zadar. Poate că citind aceste rînduri, cei în drept vor reglementa această situaţie, avînd în vedere că majoritatea dintre noi sîntem în cîmpul muncii, nu ne putem permite „luxul" de a pierde timpul degeaba.

Sîntem un GRUP de locatari ai blocului din strada Neptun nr. 21, mulţi locuim aici, în Braşov, de peste 14 ani, vă scriem în numele celor acuzaţi de Haralambie Banu într-o scrisoare publicată în revista FLACĂRA **nr. 23/1978. În această scrisoare, H.B. ne acuza că am fi desfiinţat un spaţiu verde din jurul blocului, instalînd acolo — fără** a avea autorizaţie legală ! — parcări pentru autovehiculele proprietate personală. Spre documentare, alăturăm în copie un exemplar după decizia de aprobare a Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Braşov cu nr. 5 151 din 24.04.1978. Vă rugăm să ne credeţi că toată strada Neptun, respectiv toate blocurile de pe această stradă au amenajate asemenea parcări pe cheltuiala statului. Socotim că scrisoarea lui H.B. este pătimaşă, neoglindind realitatea, acesta trebuind a fi tras la răspundere pentru derutarea opiniei publice. **(scrisoarea este semnată de un număr de 11 cetăţeni).**

Din partea Comitetului municipal Focşani al P.C.R. :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Aurica Săvulescu** din Focşani, strada 8 Mai nr. 15, prin care solicită sprijin în obţinerea unui apartament din fondul de stat, vă informăm : din cercetările efectuate de către tovarăşul director al I.J.C.M. Vrancea, rezultă că A.S. locuieşte la căminul de nefamilişti într-o cameră, este căsătorită, avînd un copil. Analizînd situaţia ei, comitetul oamenilor muncii de la Întreprinderea judeţeană de construcţii montaj a hotărît să-i repartizeze un apartament din cota unităţii, care este în construcţie, astfel cererea fiind rezolvată în mod favorabil".

Poşta redacţiei

Ana Ivanov — Tulcea. Vă puteti interna copilul la clinica ORL a spitalului clinic de copii „23 August". S-a luat legătura si cu tov. conf. dr. M. Ciurea.

Florin Gornic — Timişoara. Vi s-a admis contestaţia, urmînd să primiti drepturile de transferare conform Legii 57/1974.

Nicoleta Scarlat — Bucuresti. Am fost informati că s-a dispus Centrului 5 I.C.R.A.L.-Giuleşti să vă recalculeze chiria, fiind inclusă în calcul şi mama dv.

Hristu Zelea — comuna Ovidiu (Constanţa). Sînteţi pe lista de priorităţi. Blocul, care este în constructie, va fi dat în folosintă în trimestrul IV 1979, si atunci va fi rezolvată şi cererea dv.

Mihai Ariton — comuna Urecheşti (Bacău). Aţi fost reîncadrat la sectia drumuri si poduri.

Magdalena şi **Teodor Moraru** — Tulcea. Grupul de santiere Tulcea v-a repartizat o garsonieră la bl. E1.

Grup locatari bloc. str. 6 Martie — Constanţa. Racordul imobilului la reţeaua de termoficare se va rezolva în cursul acestui an. Lucrarea este programată în executia santierului de constructii al I.C.R.A.L. Constanţa, în acest sens vi s-a răspuns şi dv. de către Consiliul popular municipal.

M. Voicu ş.a. — Craiova. Au fost remediate defecţiunile semnalate le reţeaua exterioară de canalizare, înlăturîndu-se astfel posibilitatea de inundare a subsolului.

MARGA NEDELEA ■

● Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal in rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi intre orele 10–13 iar luni, marti şi miercuri între orele 10–17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

Între „prioritate științifică" și „eficiență" Florin Dumitrescu optează pentru cea din urmă (avînd-o pe cea dintîi...)

— Tovarășe Florin Dumitrescu, pe zi ce trece notorietatea dumneavoastră științifică pe care ați obținut-o prin studiu și muncă se accentuează. Vreau să vă spun că prezența mea în fața dumneavoastră se explică, astăzi, prin recepționarea unei știri care ne informează că ați fost ales, împreună cu unul dintre principalii dumneavoastră colaboratori, inginerul Marian Bala, membru de onoare al comitetului Congresului internațional de bioinginerie, ce se va ține la Paris anul acesta, în luna noiembrie, și că vi s-a propus să conduceți — în calitate de editor șef — revista de specialitate „Acta electrografica" ce urmează să apară și care va avea un caracter internațional și sediul în țara noastră. Presupun, deci, că aveți multiple și justificate motive de satisfacție.

— De fapt, eu n-am făcut nici o minune și, nu de puține ori, am suportat, destul de greu, felul în care s-a scris despre preocupările mele, despre rezultatele lor, obținute alături de colectivul interdisciplinar cu care muncesc. Nu este. vă rog să mă credeți, o falsă modestie, însă, pentru mine, domeniul căutărilor noastre are un caracter competițional, fiindcă nu sîntem singurii care urmărim să aflăm cît mai multe despre organismul omenesc, încercînd chiar să diversificăm cît mai larg cu putință observațiile dobîndite, atingînd domenii care sînt departe de medicină, ca de pildă industria și agricultura, pentru a da doar două exemple. Cu alte cuvinte, „chinuim", este foarte adevărat sprijiniți de către C.N.S.T., „chinuim" în sensul că o cercetare științifică pe un teren, mai mult sau mai puțin virgin, nu seamănă, poate, cu nici un alt domeniu de activitate umană mai ales cînd cei care o întreprind știu că nu sînt singurii, că se află, deci, într-o întrecere. Vedeți, departe de mine vreo fluturare de orgoliu, pentru că orice competiție include ideea de cîștig, de afirmare, de celebritate, mai pe scurt, care nouă, iarăși o spun cu modestie, nu ne lipsește și cred chiar că, dacă n-am fi foarte lucizi, am putea să ne sufocăm sub atîtea distincții și recunoașteri de merit cîte am avut pînă acum, lăsîndu-ne amețiți de un succes care l-ar face imposibil pe cel adevărat, pe cel care de-abia de aici înainte îl așteptăm.

— Mă iertați că vă întrerup șirul gîndului, însă — după cîte știu — în competiția mondială a cercetării, în acest sector al electrografiei, oamenilor de știință români le sînt deja recunoscute unele priorități foarte clare. Așa încît...

— Acum am să vă întrerup și eu. Cred că exprim un punct de vedere general al cercetătorilor, excepțiile, dacă există, întărind regula : orice om de știință nu se poate degaja de obiectul studiului său ajuns în stadiul realizării sale teoretice. El vrea, cu toată puterea ființei sale, să-l vadă tradus în practică, intrat în circuitul public, dacă vreți. Cine susține altceva poate fi suspectat — de mine cel puțin — de lipsă de sinceritate. Or, noi ne dăm seama că avansul pe care-l deținem, la această oră, acea prioritate de care ați amintit, nu va dura o veșnicie, decît într-o eventuală și foarte îndepărtată istorie a electrografiei, fapt care nu este de natură să ne mulțumească, dacă de pildă, s-ar ajunge în situația ca aparatele imaginate de noi acum și construite practic în două-trei exemplare vor ajunge să ne sosească din import ! Asta pe de o parte. Pe de alta, sînt conștient că ceea ce am observat și realizat pînă acum, împreună cu colaboratorii mei, nu reprezintă, cu toată surpriza posibilă, decît un început, o sursă foarte bogată de alte soluții, bazate, evident, pe aceleași principii proprii electrografiei dar cu o sferă de aplicabilitate cu mult extinsă, valorată la parametri greu de întrevăzut chiar și de noi, cei care lucrăm direct în problemă. Or, dacă ideile noi se vor succeda în ritm de „bombardament" ele vor depăși (mă tem că aceasta este oarecum situația și în prezent) capacitatea de recepționare a industriei și vor începe să se elimine, în lanț, una pe alta, cea „veche" cedînd locul celei mai proaspete.

— Informațiile noastre sînt totuși pozitive, întrucît știm că se preconizează înființarea unui centru profilat tocmai pe electrografie. Ne puteți confirma ?

— Deocamdată lucrăm în cadrul Centrului pentru igiena și protecția muncii (din Ministerul Industriei Chimice), cu care nu avem prea multe afinități de producție, ca să zic așa, cu toată înțelegerea și sprijinul pe care ni l-a arătat, statornic, conducerea ministerului. Am colaborat foarte bine și cu C.N.S.T.-ul, cu care avem contracte ferme, însă necesitatea unei instituții de profil mi-a apărut imperioasă, mai ales în urma vizitării, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a expoziției creației tehnico-științifice, din luna aprilie a acestui an, prilej cu care șeful statului a avut aprecieri pozitive cu privire la rezultatele muncii noastre, dînd indicații ca ele să fie valorificate cît mai curînd. În acest spirit, Ministerul Industriei Chimice a și făcut propuneri concrete de înființare a unui centru de bioinginerie. Desigur, timpul scurs din primăvară și pînă acum nu este foarte mare, însă aparatele imaginate și realizate de noi datează de cîțiva ani, vreo patru, ceea ce mi se pare suficient ca ele să fi putut intra în fabricație. Vedeți, există un raport foarte delicat între prioritate și timpul efectiv care trece de la stabilirea acesteia și pînă la aplicarea unei idei novatoare. Prioritatea este veșnică, dar ea nu-ți conferă automat și exclusivitatea exploatării unei idei. Competiția despre care vorbeam se cîștigă sau se pierde în funcție de decalajul care separă prioritatea de realizare. Ca om de știință român vreau, și nu cred să greșesc în nici un fel, ca fructul muncii la care am colaborat să treacă din domeniul gîndirii în cel al realității. Dacă cineva m-ar întreba ce am făcut în ultimele 6-7 luni, dar așa, pas cu pas, cum fac ziariștii într-o anchetă critică, n-aș ști pe unde să scot cămașa, pentru că, cel mult aș putea spune că am... adîncit aspectele teoretice, dar practic n-am făcut nici un progres ; am alergat după hîrtii, după acele hîrtii care trebuie să existe, dar nu prin sertare și dosare, ci pe birourile celor care au putere de decizie, pentru ca o idee să devină fapt împlinit. Or, după știința mea, documentele respective n-au ajuns încă acolo. Ca să mă înțelegeți mai exact, am să recurg la un exemplu : radiologia a fost descoperită — cred — la finele secolului trecut, dar timp de 60 de ani, s-a tot perfecționat și încă se mai lucrează în acest sens (lumea de specialitate beneficiind acum de așa-numitele „raze X moi"), dar în tot acest răstimp, noua ramură și-a făcut datoria, a servit investigației medicale, a ajutat sănătății publice, s-a extins și în alte sectoare exterioare. Noi ne gîndim deja să ducem mai departe electrografia și electronografia (care sînt două noțiuni diferite, deși unii se fac a le confunda ori le confundă pur și simplu) și pot să-i informez pe cititorii revistei dumneavoastră că am ajuns la stadiul „micro", putînd să investigăm și celula, nu numai un organ anume, că ne gîndim la noi surse de bioenergie, la folosirea de modele biologice în vederea obținerii de energie electrică, spre exemplu, ne gîndim la aplicabilitatea teoriilor noastre în chimie, la modelarea reacțiilor enzimatice, la așa-numita sinteză biochimică, întrevedem, pentru a spune doar extrem de puțin, eficacitatea electrografiei în agricultură pentru selecționarea semințelor, pentru detectarea maladiilor la plante, știm că industria poate beneficia de pîrghii puternice și sigure în tehnica defectoscopiei, toate acestea și multe altele încă reprezentînd certitudini și nu ipoteze, dar toate impunînd, cu acuitate, cel puțin crearea unei unități-pilot, care să producă o parte din aparatele create de noi și care să servească, simultan, mai multe ramuri ale activităților medicale, tehnice și economice. Sîntem solicitați, din ce în ce mai insistent, de comenzi din țară și de peste hotare, există propuneri interesante de cooperare cu diverse firme străine și nu cred că poate fi ignorată o realitate pregnantă, și anume aceea că aparatura aceasta se situează în fruntea listei de prețuri pe plan mondial. Conducerea superioară a partidului ne-a cerut nouă, cercetătorilor, să răspundem unor înalte comandamente de competitivitate internațională, valorificînd cît mai complet cu putință capacitățile noastre de gîndire. Este tocmai ceea ce am încercat și continuăm să facem. Cele peste 30 de brevete pe care le dețin, împreună cu diverși colaboratori, pînă în prezent, cred că probează afirmația mea, dar nu pot spune că sînt un om împlinit atîta vreme cît nu voi ști că măcar o parte dintre ele au intrat în circuitul vieții.

MANOLE CARȚAN ■

Din nou despre corectitudine în testul Kozak

PE CINE SPERIE FAPTUL CĂ NIȘTE OAMENI SE SIMT TOT MAI BINE ?

În urma apariției articolului „Corectitudinea — întîia condiție a unui experiment" (Flacăra nr. 25/22 iunie 1978), în care se atrăgea atenția asupra faptului că testul Kozak, aplicat în prezent la Spitalul Fundeni, pe 18 bolnavi, „este pîndit de capcane, riscînd să ducă exact la rezultatele nefavorabile așteptate de dușmanii, fățiși sau voalați, ai unor metode de tratament românești pe care o practică îndelungată și mii de bolnavi vindecați le recomandă cu prisosință", am primit din partea Ministerului Sănătății, Direcția asistenței medicale, o scrisoare al cărei conținut, conform Legii presei, invocată dealtfel și de persoana care semnează „pentru" și indescifrabil, avem datoria să-l aducem la cunoștința publicului cititor, ceea ce și facem. „Protocolul pe baza căruia se desfășoară experimentul de la Fundeni, semnat de Ministerul Sănătății și Pavel Kozak, nu nominalizează afecțiunile care intră în experiment, întrucît Pavel Kozak a afirmat că vindecă toate bolile de piele.

Au fost selecționați și trimiși spre internare, în Spitalul Fundeni, 55 bolnavi, cu afecțiuni pe care Pavel Kozak, prin intermediul revistei Flacăra, a declarat că le vindecă integral. Dintre aceștia, a reținut numai 15. Ceilalți 40 au fost refuzați pe motiv că afecțiunile de care suferă acești bolnavi „nu sînt prevăzute în protocol"(?!). Astfel, au fost refuzați 12 bolnavi cu psoriazis, 8 cu lupus eritematos, 5 cu sclerodermii, 7 cu pemfigus, 2 cu porfirii cutanate, 2 cu epidermoliză buloasă etc. În articol, autorul, deși lipsit de competență, anticipează rezultatele testării. Pentru informarea corectă a cititorilor, este de datoria noastră să semnalăm că bolnavii din experiment, deși după aproape o lună de la internare, nu prezintă ameliorări obiective, ceva mai mult, bolnava B. E. cu diagnosticul de epidermoliză buloasă prezintă o certă agravare față de momentul internării, leziunile fiind și suprainfectate. Evaluarea științifică a experimentului va fi făcută prin examinări clinice, de laborator, anatomo-patologice, potrivit prevederilor protocolului, de către o comisie constituită în acest scop de către Ministerul Sănătății". Scrisoarea mai conține și alte acuze la adresa lui Pavel Kozak, dar cum ele nu privesc experimentul care se desfășoară la ora aceasta la Spitalul Fundeni, despre care se făcea vorbire și în articolul amintit, ele nu pot face obiectul discuțiilor de față. Într-un fel, faptul că primim răspuns la unul dintre materialele apărute în ultimii ani în revista noastră, referitoare la noul în medicina românească, este cît se poate de îmbucurător. Cele de pînă acum au fost urmate de o adîncă și semnificativă tăcere. Pe de altă parte ar fi prematur să se tragă concluzii asupra acestui test, afirmîndu-se că starea bolnavilor s-a agravat și venindu-se cu argumente din afara testului. Dar cum totdeauna am ținut — conform sarcinilor profesionale — la o informare corectă a cititorilor noștri, am ținut la adevăr, ne-am deplasat la fața locului, la Spitalul Fundeni, unde i-am găsit pe Pavel Kozak și pe colaboratorii săi în plină activitate : schimbau comprese, ungeau bolnavii cu creme, preparau soluții, recoltau analize și sistematizau rezultatele. Aflăm de la bolnavi că această activitate se desfășoară ziua ca și noaptea. Pe bolnava E. B., despre care în scrisoarea Ministerului Sănătății se spune pentru „informarea corectă" a cititorilor că „prezintă o certă agravare față de momentul internării, leziunile fiind și suprainfectate", o găsim în curtea spitalului, unde se plimba cu o colegă de salon :

— Noi sîntem informați că starea bolii dumneavoastră s-a agravat ; în realitate constatăm că vă aflați la plimbare. De ce rîdeți ?

— Rîd pentru că într-adevăr, am auzit și eu că mi s-ar ține lumînarea. Nu este adevărat ce se spune despre mine, ce vă scrie cine v-o scrie. Adevărul e că de cînd mă aflu în tratamentul lui Pavel Kozak, mă simt foarte bine. Eu sufăr de epidermoliză buloasă de la naștere și tot de la naștere mă tratez. Nicăieri însă nu m-am simțit mai bine ca aici, se poate vedea de oricine. Pe unde am fost mi s-a spus că boala mea este nevindecabilă, dar iată că acum am scăpat în bună parte de ea.

— Cu toate acestea, am auzit că sîmbătă, 1 iulie, cineva a vrut să vă externeze : cine și de ce ?

— Cu vreo cîteva zile mai înainte, tovarășa doctor Maria Petrescu, în tratamentul căreia am fost, a venit la mine și mi-a spus să plec de aici că nu mă fac bine. Eu i-am zic că mă simt foarte bine, că poate să vadă și dînsa cum în mare parte rănile s-au închis, că pot să merg și să mănînc, că starea mea de sănătate nu s-a agravat, ci dimpotrivă, s-a îmbunătățit foarte mult. Cu toate acestea și fără voia mea, dînsa a decis să plec din tratamentul tovarășului Kozak. Au trimis de două ori mașina salvării după mine, dar eu tot n-am plecat. Au m-ai dat de două ori telefon, dar eu tot n-am acceptat.

— Se spune că de cînd sînteți aici, în tratamentul tovarășului Kozak, vi s-au suprainfectat leziunile.

— Nu este adevărat, am venit cu ele infectate și aici mi s-au vindecat.

Nu vrem să mai insistăm. Cert este că starea bolnavei Ecaterina Barbu, transcriem numele întreg cu voia bolnavei, de 24 ani, din comuna Breaza (Buzău), este mult mai bună decît aceea cu care a venit la Fundeni. Aceasta ne este dovedită nu numai de declarația bolnavei, care, știm, oricînd ar putea fi contestată de alții, ci ne mai este dovedită și de diapozitivele făcute Ecaterinei Barbu, cît și celorlalți bolnavi, atît la începutul tratamentului, cît și la ora la care redactăm această anchetă. Cine le vede și cine nu se ascunde după perdeaua ignoranței, nu poate decît să se bucure de succeseul lui Pavel Kozak, de faptul că, în România, la ora actuală, știința noastră medicală poate vindeca boli care pînă acum erau considerate incurabile. Că Ecaterina Barbu, căreia i se trimisese de două ori salvarea să fie „salvată" din mîinile lui Kozak, se simte mai bine decît atunci cînd a venit, ne-o dovedește încă un fapt : analizele de laborator efectuate pînă la 22 iunie 1978. Iată-le : „Barbu Ecaterina, 24 ani, internată la data de 9 iunie, cu diagnosticul de epidermoliză buloasă congenitală, cu plăgi deschise, infectate și supurînd pe tot corpul. Investigațiile de laborator demonstrează la internare o situație internă total compromisă (anemie hipocromă severă, rulouri eritrocitare și plasmocite în periferie, viteză de sedimentare în jur de 100, hipoalbuminemie și hipergamaglobulinemie extrem de pronunțate, bacil piocianic izolat din plăgi etc. După două săptămîni de tratament starea pacientei apare ameliorată (parte din plăgi s-au închis, parametrii urinari s-au normalizat), toate datele biologice rămînînd sub o observație atentă". Semnează :

„Eu visez la o avalanșă de unicate pe piață!"

Ni se pare ciudată experiența a trei tineri studenți din Cluj-Napoca, azi absolvenți. Ei au fost copleșiți cu laude, dar nu și-au putut finaliza ideea. Încă de pe cînd erau studenți la Cluj-Napoca, matematicianul Răzvan Andonie, artistul plastic specializat în design Adrian Marian și muzicologul Pavel Pușcaș au primit premiul întîi la Seminarul național științific studențesc pe tema „Contribuția cercetării științifice studențești la dezvoltarea multilaterală a localităților patriei în condițiile revoluției tehnico-științifice", cu lucrarea lor „Aplicații ale esteticii cibernetice — relații posibile între structurile grafice și muzicale și programarea lor pe calculator". Tot premiul întîi l-au primit la un Colocviu național de informatică de la Iași, ceea ce e bine și frumos, dar, cum spun matematicienii, nu și suficient.

MUZICĂ CU MUZICĂ

I-am întîlnit pe cei trei tineri la recentul Simpozion de informatică și conducere de la Cluj-Napoca, unde, de asemenea, au produs o excelentă impresie. Ne-au spus :

— Avem vreo 20 sau 25 lucrări publicate, lucrăm de cinci ani, am primit premii și felicitări, dar, cu excepția unui contract al lui Adrian Marian cu Institutul de proiectări al județului Hunedoara pentru realizarea prin metoda noastră a unui bloc experimental, pentru fațade, practic nu am înaintat cu nimic, deși am încercat și deși ideea credem, și-ar putea găsi multiple aplicații.

Într-adevăr, ea se înscrie pe linia unor preocupări mondiale de dată foarte recentă privind creația artistică prin mijlocirea calculatorului electronic. Ei au reușit ca prin modele și procedee matematice să creeze structuri vizuale și sonore în corespondență unele cu altele, aceeași schemă creativă găsindu-și materializarea, concomitent, într-o lucrare de grafică și într-o piesă muzicală. Stabilind și gradînd corespondențele dintre vizual și sonor, respectiv dintre spectrul vizual și cel sonor, dintre luminozitatea picturală și intensitatea sunetului, dintre gradul de saturație și timbru etc. ei au înfăptuit deci un dublu act de creație. Aceasta explică și colaborarea pilduitoare pentru spiritul timpului între un matematician, un artist plastic și un muzicolog.

— Metoda noastră — explică interlocutorii — oferă mijloace mai sigure și mai complexe pentru crearea unei ambianțe plastice și sonore tonifiante, ergonomice, favorizînd bunul mers și productivitatea muncii. O altă aplicație posibilă : muzică de anihilare sau atenuare a teribilului zgomot din halele țesătoriilor, împotriva căruia nu s-a găsit încă un remediu eficace. Alte aplicații — în psihoterapie. Se știe că pînă în prezent există încercări de tratament adjuvant în anumite boli nervoase printr-o muzică de fond liniștitoare și un anumit cromatism, dar ele erau „administrate" sau în orice caz concepute separat. Metoda noastră oferă o bază **obiectivă** pentru un „atac combinat". Apar și posibilități noi de diagnostic prin studierea modului de receptare de către bolnav a diferitelor combinații de sunete și culori, **în strînsă corelație.** Dar cea mai largă aplicație a metodei de generare a unor structuri grafice prin mijlocirea calculatorului vizează industria bunurilor de larg consum. Artistul și-ar alege un anumit tip de desen pentru vase, imprimeuri, mozaicuri, fațade de blocuri etc. și, mulțumită calculatorului, ar obține **sute de variante, practic cu aceeași cheltuială de energie creatoare.**

Grafica de calculator și relațiile ei cu industria ne plasează astfel pe terenul tehnologiei, al realităților economice imediate.

„ȘTIINȚA SE RĂZBUNĂ CÎND O NEGLIJEZI"

Se pare însă că mai trebuie niște inerții. Iată, bunăoară, experiența lui Cristian Bruteanu, de la Centrul de calcul al Universității București, doctorand în matematică și fost asistent al lui Grigore Moisil la faimoasa catedră de Filosofia matematicii înființată de acesta la Facultatea de filosofie, care, în efemera ei existență, a încercat să arunce o punte de înțelegere între matematică, artă și disciplinele umaniste. Încurajat de ilustrul savant, Cristian Bruteanu a elaborat un sistem de comandă a războaielor Jacquard prin calculatorul electronic.

— Actuala tehnologie a acestor războaie — arată el — nu permite producerea decît a două-trei modele pe lună, în orice caz un număr de ordinul unităților. Conectarea războaielor cu o unitate a calculatorului electronic ar permite o enormă diversificare a modelelor, un salt calitativ. De ce m-am preocupat eu, ca matematician, de această problemă ? Fiindcă, în esență, este vorba de o programare adecvată. Odată ce ea există, calculatorul ar putea elabora și imprima, mai întîi pe hîrtie, oricît de multe modele **geometrice.** Ele s-ar distribui în magazine pentru a testa gustul cumpărătorilor, apoi s-ar trece la producție : programele — minuscule role magnetice, și nu actualele cartele Jacquard, greoaie și voluminoase — s-ar introduce în calculator. Bineînțeles, am schematizat la extrem, numai pentru a-mi ilustra ideea. Există numeroase variante și nici una nu elimină pe artist, pe creator, pe care însă îl eliberează de munca de rutină. Nu e o simplă conjectură: programele există. Mi-aduc aminte că prima vizită am făcut-o la Ministerul Industriei Ușoare însoțit de profesorul meu, neuitatul Grigore Moisil. După moartea sa, m-am tot străduit să determin o experimentare, am vizitat și cîteva întreprinderi textile, dar nu am fost primit cu prea mult entuziasm. E drept, la Institutul de proiectări pentru industria ușoară înțelegerea a fost mai mare, dar lucrurile s-au poticnit la nivel de întreprindere.

— De ce ?

— Eu veneam cu o modificare prea masivă, o bună parte din tehnologia veche ar fi trebuit dacă nu răsturnată, cel puțin revizuită, noul ar fi pătruns în toate compartimentele și unii se feresc de complicații.

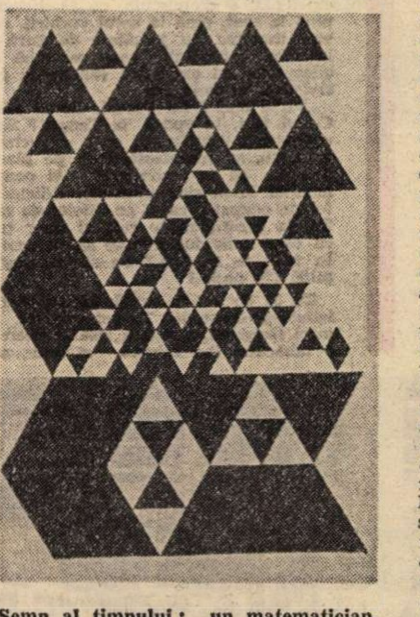

Semn al timpului : un matematician, Răzvan Andonie, un artist plastic, Adrian Marian, și un muzicolog, Pavel Pușcaș, și-au unit forțele, creînd structuri vizuale (un exemplu în fotografie) și auditive, cu ajutorul calculatorului electronic. Nu de lipsă de premii se plîng ei, ci de cu totul altceva.

— Ce obiecții vi s-au adus ?

— În esență două. Prima : modelele existente se vînd și așa, desfacerea este asigurată. A doua : noul sistem nu mărește producția. În treacăt fie zis, utilizarea calculatorului propusă de mine ar fi îmbunătățit și productivitatea muncii. Dar nu acesta este esențialul, oamenii, furați de sarcinile cotidiene, nu au înțeles că vizam nu cantitatea, ci calitatea, diversitatea — obținute nu prin construirea de noi mașini, de hale etc., ci prin investiție de inteligență și folosirea mașinilor existente. Calculatoare avem, războaie avem. De ce să nu funcționeze împreună? Eu visez la o avalanșă de unicate pe piață, grație calculatorului. Exagerez puțin, pentru a reliefa ideea. Firește, nu ignorez nici faptul că practica ar putea ridica și ea probleme dificile, dar nu insurmontabile.

— Concret ce s-ar putea întreprinde ?

— Să se întrunească la aceeași masă: cei cinci sau zece creatori de grafică de computer din țara noastră, un factor de decizie de la Ministerul Industriei Ușoare, doi-trei reprezentanți ai Institutului de cercetări textile și ai Institutului de proiectări pentru industria ușoară, doi-trei specialiști în design și unul-doi conducători de întreprindere. **O reuniune restrînsă de lucru.** Sînt multe lucruri pe care nici noi matematicienii nu le știm și le-am putea afla de la industrie, în cadrul sugerat, dar cred că este valabilă și reciproca. Discuțiile s-ar finaliza prin contracte de cercetare. Poate cu acest prilej ar ieși la iveală și alte încercări și căutări pe linia aceasta și s-ar evita paralelisme. Concomitent s-ar putea organiza **o expoziție de artă cibernetică dedicată industriei ușoare,** unde s-ar prezenta grafică de calculator utilizabilă în design, artele decorative, pentru țesături, imprimeuri etc. Aceasta ar facilita și un schimb intens de păreri și de idei între ciberneticieni, reprezentanți ai întreprinderilor și viitorii consumatori și beneficiari ai acestei arte : publicul. Timpul nu așteaptă ! Aș încheia, legat de aceasta, cu o amintire. Cu puțin înainte de moartea sa, am participat cu Grigore Moisil la o discuție cu plasticienii despre posibilitățile artei cibernetice și rezultatele obținute de mine la ora aceea. Un preopinent s-a ridicat, protestînd viguros : „Ce avem noi nevoie de artă creată cu mașina ? Se va pierde inefabilul din artă". Profesorul a răspuns : „Cînd a apărut mașina de scris, unii scriitori ezitau să recurgă la ea, de teamă să nu se piardă inefabilul, parfumul creației lor. Stiți și dv. prea bine că nu s-a pierdut nimic".

LIONEL NIȚESCU ■

---

doctorand biolog Gruia Ionescu, biolog Dumitru Berindei, biolog Cristian Rarinca.

S-au efectuat, ne mărturisește biologul Gruia Ionescu, cam 30 de teste biologice pentru fiecare bolnav, cuprinzînd cei mai semnificativi markeri hepatici, renali, imunologici, hematologici și urinari. Starea tuturor bolnavilor este bună, fiecare dintre cei 18 bolnavi care sînt tratați de Pavel Kozak, în cadrul acestui test, a beneficiat în mod evident de tratament. Dovadă stau diapozitivele care se pot consulta de cei interesați, analizele de laborator, stau înșiși pacienții.

Stăm de vorbă cu mulți dintre bolnavi. Pe unii îi cunosc din diapozitivele consultate la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, le-am văzut starea, cel puțin exterioară, în care au venit aici : oameni cu capetele și trupurile pline de răni, de plăgi, de-a dreptul infirmi, care se ascundeau de ei și de lume, într-un cuvînt, oameni care întruchipau groaza ! Ne declară : „Acum, pot privi lumea în ochi !" sau „în sfîrșit, mi s-au limpezit fața și trupul !" sau „Acum, pot purta și eu o bluză, pot să încalț un pantof !" Cuvinte ce merită a fi reținute, cuvinte pline de semnificații, cuvinte esență, cu care putem continua, dar ne oprim aici, pentru a nu deveni mai mult patetici și mai puțin riguroși. Faptul că acești oameni nu fuseseră vindecați pînă acum, nu probează lipsa de dăruire profesională a acelora care i-au tratat sau lipsa lor de capacitate. Medicii aplică tratamentele, metodele de tratare existente la un moment dat. Dacă „metoda Kozak" poate constitui un prag superior în tratarea unor boli și dacă am acceptat să o testăm ca atare, trebuie să o testăm corect, cu responsabilitate și omenie, fără patimi

Revenind la scrisoarea primită din partea Ministerului Sănătății, trebuie să remarcăm, deci, că ea nu este altceva decît o astfel de încercare de a denatura a devărul. Fără succes, evident, pentru că negînd un principiu deontologic de bază, cel care privește colaborarea dintre medic și pacient, rîndurile menționatei scrisori nu ne arată decît că, în împotrivirea lor față de o idee, unii funcționari ce activează pe tărîmul sănătății își atribuie formidabila capacitate de a putea exprima din birou ceea ce simte un om suferind mai bine decît o face acesta însuși, cu propriul grai și chip. Meritul, singurul dealtfel, al scrisorii, e acela de a oferi tovarășilor din conducerea Ministerului Sănătății încă un argument la cele semnalate de noi anterior și anume că îndoielile privind corectitudinea în care se desfășoară testul de la Fundeni sînt pe deplin întemeiate. Ele provin în parte chiar din atitudinea unor persoane delegate să vegheze la asigurarea ei. Și așteptăm nu atît un răspuns, cît o intervenție promptă, eficientă.

N. GRIGORE ■

Laboratorul, același apel: să testăm cu încredere!

În perioada 2—22 iunie a.c. au fost internați în secția experimentală de dermatologie a Spitalului clinic Fundeni, cincisprezece bolnavi suferind de afecțiuni dermatologice grave, în vederea aplicării tratamentelor originale propuse de tov. PAVEL KOZAK.

Redăm mai jos, în rezumat, evoluția clinică și situația parametrilor biologici investigați înainte de începerea tratamentului și pe parcursul acetuia. Menționăm că s-au efectuat circa 30 de teste biologice pentru fiecare bolnav cuprinzînd cei mai semnificativi markeri hepatici, renali, imunologici, hematologici și urinari.

O analiză „in extenso" a acestor rezultate va fi prezentată în raportul final.

G. NICOLAE (25 de ani), internat la data de 2 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat stabilit de tov. PAVEL KOZAK.

Investigațiile biologice relevă la internare o hipoproteinemie cu scăderea marcată a gamaglobulinelor și a complementului seric (deficit imunologic).

La ora actuală se constată dispariția leziunilor tegumentare în proporție de 70% în paralel cu o revenire lentă spre normal a proteinelor serice.

B. TRAIAN (50 de ani), internat la 2 iulie cu diagnosticul de porfirie cutanată. Datele de laborator au evidențiat o serie de parametri hepatici, imunologici, hematologici și urinari profund modificați indicînd clar existența unei hepatite cronice evolutive, în paralel cu nivelul caracteristic crescut al porfirinelor urinare.

În prezent se constată ameliorarea netă a leziunilor faciale, redresarea unor indicatori hepatici, revenirea în limite normale a urobilinogenului urinar, vitezei de sedimentare etc. Rămîn încă ușor crescute și sub observație porfirinele urinare.

C. PETRE (49 de ani), internat la 2 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat și cu analize de laborator ce demonstrau modificări hepatice alcoolotoxice și fenomene de colestază.

În prezent este vindecat dermatologic în proporție de 80%, iar toți parametrii hepatici și urinari inițial modificați au revenit în limite normale.

G. AUREL (24 de ani), internat la 2 iunie cu diagnosticul de eczemă suprainfectată generalizată, prezentînd plăgi mari pe membrele superioare și inferioare și leziuni faciale discrete. Datele paraclinice relevă la internare o disproteinemie cu scăderea gamaglobulinelor și creșterea marcată a fracției beta.

Actual bolnavul este net ameliorat dermatologic datorită eliminării focarelor de infecție cu stafilococ auriu, în urma tratamentului aplicat.

M. GHEORGHE (38 de ani) internat la data de 5 iulie cu diagnosticul de Lupus eritematos cronic diseminat și cu un tablou sanguin modificat (VSH crescut, trombocite scăzute, hipoalbuminemie, hipergamaglobulinemie etc.).

În prezent se constată dispariția eritemului lupic în proporție de 70—80%, pe un fond biologic în ameliorare (scăderea vitezei de sedimentare, creșterea numărului de trombocite etc.).

P. NICU (64 de ani) internat la data de 10 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat de care suferea din 1957. Tabloului clinic extern deosebit de grav (plăci masive pe tot corpul groase de 5—6 mm) i s-au adăugat și o serie de date de laborator (teste hepatice, serice, imunologice și de hemostază) care au relevat imaginea unei hepatite cronice cirogene.

În prezent după două săptămîni de tratament bolnavul este 50% vindecat iar investigațiile paraclinice demonstrează începutul unui proces de regenerare hepatică.

Z. GRIGORE (67 de ani) internat la data de 12 iunie cu diagnosticul de eczemă generalizată de care suferea de 4 ani. Datele biologice indicau un dezechilibru proteic cu hipoalbuminemie, semne de colestoză, hipocalcemie etc.

La ora actuală este 90% vindecat din punct de vedere dermatologic, rămînînd de efectuat încă o evaluare a indicatorilor biologici.

M. TITA (16 ani) și **S. GEORGE** (22 de ani) internați la data de 14 și respectiv 22 iunie cu diagnosticul de maladie Darier, boală incurabilă de care sufereau din copilărie. Cu excepția unor parametri sanguini ușor modificați, toate datele de laborator erau în limite normale.

În prezent ambii pacienți apar ameliorați din punct de vedere dermatologic, principalii indici biologici fiind sub observație.

M. GHEORGHIȚA (28 ani) internată la data de 17 iunie cu diagnosticul de prurigo cronic și cu o serie de enzime serice și parametri imunologici modificați. La o săptămînă de la începerea tratamentului pruritul a scăzut în intensitate, starea bolnavei fiind într-o continuă ameliorare.

Bolnavele **B. VASILICA** (30 ani), **I. TEODORA** (58 ani), **C. GHEORGHIȚA** (38 de ani) și respectiv **E. TUDORA** (59 de ani) au fost internate la data de 2 (B.V.) și respectiv 13 iunie cu diagnosticul de sclerodermie generalizată. Boala antrenase în toate cazurile pe lîngă modificările tegumentare caracteristice, o reducere pronunțată a mobilității degetelor și a maxilarului inferior. Investigațiile paraclinice arătau modificări în activitatea unor enzime serice, creșteri policlonale ale gamaglobulinelor, creșterea V.S.H. etc.

În prezent se constată la toate cele 4 cazuri o evidentă ameliorare marcată de reluarea treptată a elasticității tegumentului din zonele afectate, de îmbunătățirea considerabilă a mobilității degetelor și a mandibulei.

Cu toate că din datele preliminarii în general nu se trag concluzii, starea actuală subiectivă și obiectivă a pacienților aflați în tratamentul tov. PAVEL KOZAK îngăduie o apreciere evident pozitivă în privința efectelor tratamentului.

Sigur că datele pe care le vom avea la dispoziție în finalul experimentului vor confirma (sau nu) această opinie.

Semnează : doctorand biolog Gruia Ionescu
biolog Dumitru Berindei
biolog Cristian Rarinca

Subliniem că veridicitatea datelor paraclinice expuse mai sus este în afara oricăror dubii, rezultatele respective fiind înregistrate atît în dosarul echipei de biologi, cît și în condițiile oficiale de analize ale Spitalului Fundeni.

26 iunie 1978

TECUCI, un loc pe care oamenii îl iubesc, un loc care-i iubește pe oameni

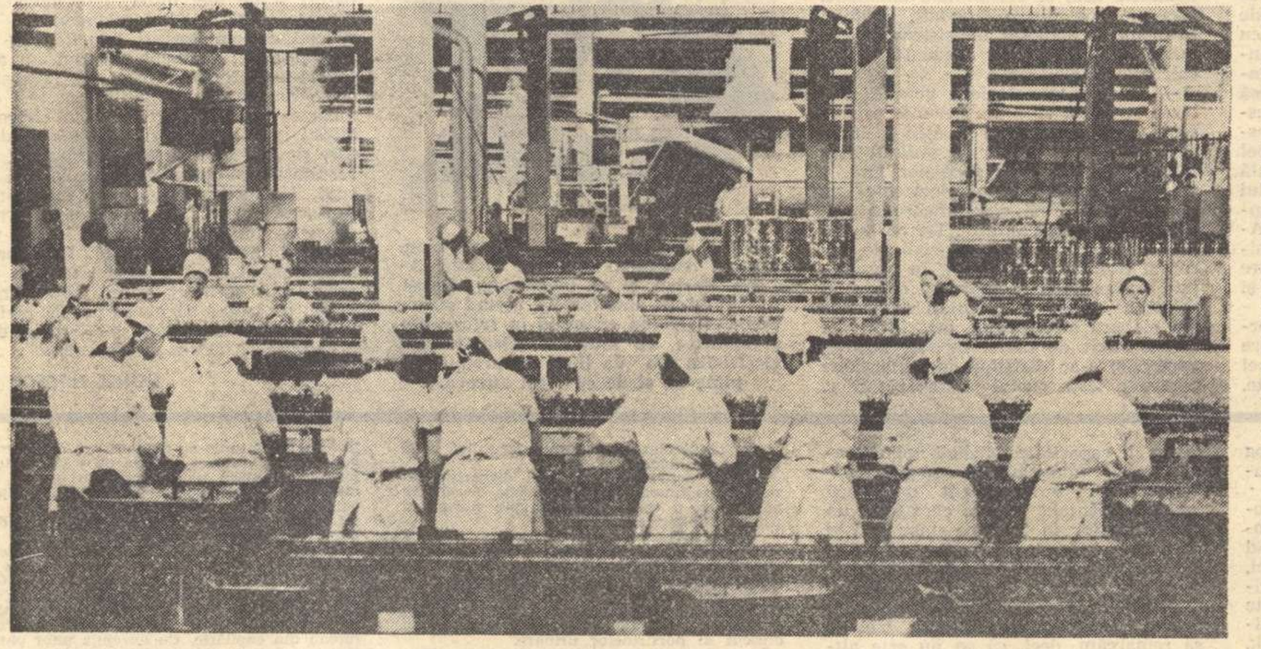

Exista un vechi și cunoscut cîntecel, pe care placa de gramofon a copilăriei l-a dat de-a dura peste toate meridianele vîrstelor, iar asemenea cîntece, ca și poreclele, ca și prejudecățile, stăruie uneori îndărătnic într-un ungher al memoriei, prin puterea inerției. „Un'te duci ? La Tecuci. Ce să faci ? Cozonaci"... Cîntecul era o caricatură a tîrgului, o blîndă, simpatică, infantilă caricatură a tîrgului unde, ca în atîtea alte mărunte sau mai puțin mărunte așezări moldovene, nu prea se întîmpla nimic, nu prea aveai ce face, decît dacă — sau decît doar — luai în serios povestea cu cozonacul.

„UN'TE DUCI ? LA TECUCI. CE SĂ FACI ?"... CÎNDVA, MAI GREU DE RĂSPUNS

Blînda caricatură era ceea ce era, adică o blîndă caricatură. Conținînd în miezul ei și o stafidă de adevăr, dar conținînd și multă cocă sau pastă ce îngroșa, hipertrofiind o realitate. Nu era Tecuciul chiar un orășel de mîna a cincea, ci, am zice, chiar dimpotrivă. Oraș bătrîn, atestat la 1 435, loc de răscruce în drumul Iașilor spre Galați, deci spre țara Valahiei, spre Dunăre și spre mare (loc căruia, la 1460, Ștefan cel Mare îi acorda dreptul de vamă, adică dreptul de-a scotoci prin catrafusele negustorilor, smulgîndu-le dajdie), oraș doldora de istorie, oraș prosper în epocile-i de glorie, Tecuciul, fără să fie Iași sau Galați, era totuși, între cele două, o cumpănă. Tîrgurile cu produse ale acestui pămînt, asemănătoare bîlciurilor și tîrgurilor sătești de pînă mai ieri, trebuie să fi făcut din vechiul oraș un centru de faimă, ulterior pierdută, umbrită de faimele unor centre mai mari, cu o mai vie dezvoltare a negoțului și a breslelor, dar compensînd, ca atîtea alte mai mici orașe ale Moldovei, precum Fălticenii sau Focșanii, prin zidirea în duh, adică prin produsul spiritual. În Tecuci s-a născut Calistrat Hogaș, de vatra Tecuciului și a satelor-satelit sînt legate numele pictorului Gheorghe Petrașcu, al scriitoarei Hortensia Papadat-Bengescu, al folcloristului Tudor Pamfile, al savantului Iorgu Iordan, al blîndului poet Conachi, al suavului Ștefan Petică. E bine să nu calci pe-aici decît să profanezi (fie și numai prin ignorarea obîrșiei) un nume, o amintire. Veacuri în șir, orașul s-a hrănit din gloria marelui prinț al Moldovei (cel care îl dăruise cu drept de vamă și cel ai cărui ostași, după Podul Înalt, au făcut aici, spune cronica, „un popas de trei zile", ca într-un loc aflat în prețul încrederii voievodului), apoi, decenii la rînd, din gloria prinților penei și ai penelului, toate acestea cu multă mîndrie, cu foarte multă mîndrie, dar și cu regret, cu regretul fatidicului „a fost odată", cu un regret ce se cheamă, moldovenește, melancolie, sau nostalgie, sau „plînsul ruinurilor". Melancolia unei lumi intrate în deficit de istorie, intrată, după ce marea istorie se consumase sau se pierduse, sub semnul unui iremediabil amurg. Un amurg care, drapîndu-i fastuos existența, o crepuscula, ca să zicem așa, pînă la gest, pînă la actul vorbirii, ce devine molatec, cu jumătate de gură, pînă la actul spiritului, care sucombă prin adecvarea lui exclusivă (uneori și exclusivistă !) la amintire.

„Un'te duci ? La Tecuci. Ce să faci ?"... Ce să faci, în epocă, la Tecuci ? Să faci cozonaci („tecuceanul, scrie o veche monografie, se manifestă bine pe plan culinar"), să te „manifești" și oenologic (sîntem în patria vinurilor), ridicînd astfel de ocupații, ca și pe altele, de același fel, la prestigiul de cult al unor tradiții cu care individul trebuie să se confunde. În rest, ce să faci ? Ce să muncești, de pildă ? Și unde ?

Cu 30 de ani în urmă, la naționalizare, industria orașului Tecuci număra două mori țărănești, o moară zisă „comercială", o tăbăcărie (nu fabrică, ci mic atelier meșteșugăresc), o cărămidărie primitivă. Adică era și nu era o „industrie", era, poate, în accepția epocii, mai generoasă cu noțiunea, deși nici epoca, s-ar părea, n-o lua prea-n serios ca „industrie", monografiile mai vechi ale locului (extrem de gentile cu locul, adică puse să-i exalte toate virtuțile, și mari, și mici, și reale, și inventate, gentilețe izvorîtă din acel sentiment sau amestec de sentimente, din mîndrie și din regret, din orgoliile ulcerate, din nostalgiile lui „a fost odată") trecînd repede peste cele cinci „industrii". Oricum, orașul însuși le ignora, ele fiind chiar ignorabile, astfel încît, atunci cînd ziarul local, în acel iunie 1948, a anunțat „naționalizarea industriei tecucene", tecucenii au exclamat : „Care industrie ?!", uitînd pe loc evenimentul, mai trebuind să treacă niște ani, mai exact vreo patru, pînă cînd noțiunea să poată acoperi o realitate. Adică abia după patru ani, în 1952, s-a născut, cu adevărat, o „industrie", prin construcția Fabricii de conserve din legume și fructe — actuala Întreprindere pentru producția și industrializarea fructelor și legumelor, una din cele mai mari ale branșei — urmată în timp, în special în anii din urmă, de numeroase alte întemeieri ale noului.

CEI 16 000 — ADICĂ O POPULAȚIE CÎT A VECHII URBE — CARE FAC INDUSTRIE

Tecuciul, în anii din urmă, a devenit o cetate modernă, muncitorească, un oraș de uzine și fabrici, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o șiră vertebrală a peisajului și a vieții, propunînd locului o inedită idee de ritm, de mișcare, de existență, transformîndu-l de fapt, dintr-un oraș-muzeu al istoriei într-un centru dinamic, viu, într-un tînăr oraș industrial-cultural(căci atributul culturii, al spiritului, nu numai că se păstrează, ci, precum vom vedea, se afirmă pe și mai întinse planuri), conform cu exigențele epocii noastre, conform cu planurile de renaștere ale tuturor orașelor și așezărilor noastre. Din cei 37 000 de locuitori ai orașului (în epoca antebelică : 16 000), 16 000 (deci o cifră echivalînd întreaga populație a vechii urbe) lucrează azi în industrie. Fabrica de conserve din legume și fructe(care nu numai industrializează, dar și produce niște roade ale pămîntului, stăpînind 1 400 de hectare de grădină și alte cîteva sute de hectare de meri, piersici, cireși, vișini etc.) livrează, în prezent, nu mai puțin de 142 de produse, mai întreținînd și relații cu zeci de țări. Au urmat, în timp, adică în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, Întreprinderea de reparații auto (a doua ca mărime din Moldova, după cea din Suceava), Întreprinderea mecanică pentru agricultură și industria alimentară (notabilă și ca proporții, și ca modernitate, și preocupări de ordin calitativ, intensiv, al producției, valoarea produselor noi și reproiectate reprezentînd, de pildă, anul acesta, cam 35 la sută plan), o mare întreprindere de ambalaje metalice, o mare întreprindere de construcții metalice (profilată pe „grinzi cu inimă plină", livrate industriei siderurgice), o fabrică de nutrețuri combinate, o fabrică de produse lactate (capacitate de prelucrare : cca. 40 000 hectolitri de lapte), o fabrică de pîine (capacitate : 30 de tone la 24 de ore), un modern abator. E în construcție, la ora de față, în incinta Întreprinderii de reparații auto (taxată și ea, la capitolul calitate, printre fruntașele branșei), o turnătorie cu o capacitate anuală de 8 000 de tone de oțel. Se va construi, în curînd, o fabrică de tricotaje și confecții tip mătase, cu peste 1 000 de locuri de muncă, oferite în special femeilor. Platforma industirală a municipiului, cu cei 16 000 de muncitori, maiștri și ingineri, adică o populație cît a vechii urbe, o populație harnică și dinamică, dezghețată și tînără (vîrstele medii ale colectivelor ei de muncă fiind aproape adolescente, la Întreprinderea de reparații auto atingînd 23 de ani și jumătate, la Întreprinderea de construcții metalice 21 de ani și jumătate), o populație care s-a calificat într-un timp record, sărind de la aritmetica școlii primare (uitată cîndva într-un fund de sertar, ca una fără folos la „fabricarea" de cărămizi, ispravă ce se făcea călcînd cu piciorul lutul, fără folos nici la moară, nici la argăsirea pieilor în vechea „industrie" a tăbăcăriilor) la trigonometria depășirii progresive a planului și la vasta geometrie în spațiu a marii construcții, această efervescentă platformă a noului a devenit, în acești ani, centrul vital al orașului, inima lui, pompînd sînge proaspăt, puternic, în arterele pînă ieri ostenite și slabe, într-un organism care sucomba prin inadecvare la timp, trăind sau agonizînd alături de timp, trăind sau murind în amintiri.

ȘI UN ORAȘ — CU TOȚI OAMENII LUI — CARE-ȘI REZIDEȘTE VATRA

Noua condiție a orașului, ne povestește tov. Dumitru Vasile, primarul municipiului, a făcut să se ivească, peste noapte, cel puțin cîteva contradicții presante. Orașul cu căsuțe bătrînești, înecate în frunzișul grădinilor, orașul cu căsuțe-jucării, poetice, colorate, parfumate, scîlciate, romantice, vechi, fermecătoare, dar atît, s-a trezit dintr-o dată prea mic, prea strîmt. Rama veche a fost, deci, spartă, înlocuită, desigur cu grijă, nestricîndu-se frumusețea petrașciană a pastelor, a culorilor din interiorul ei, ele fiind puse azi în valoare printr-un cadru nou, printr-o ramă nouă. S-au construit în Tecuci, în ultimii ani, peste 4 000 de apartamente în blocuri, au apărut (încă din 1972) blocuri-turn, de cîte 10 etaje, se construiește intens mai departe, artere întregi (precum strada 7 Noiembrie, care va număra în final peste 5 000 de apartamente noi) retușîndu-se, redevelopîndu-se, redesenîndu-se, și, evident, este inutil să mai spunem cît de multe și de grele probleme, soluționabile însă în viitor (de fapt, multe din ele rezolvate încă de pe acum), pune în fața edililor această explozivă dezvoltare a orașului. S-a dat în folosință un mare hotel turistic, se va construi un spital cu 430 de locuri, o sală polivalentă cu 1 000 de locuri, s-au sistematizat străzi, s-a construit un „oraș al copiilor" (o tabără a vacanței, în plin centrul urbei !), se va moderniza stadionul de fotbal, s-au amenajat și plantat întinse parcuri, („23 August", „Cring", „Liliacului"), s-au creat lacuri de agrement, spațiile verzi din jurul noilor blocuri s-au extins (doar în anii '75-'77, cu peste 20 000 de metri pătrați), s-au mai sădit și vreo 18 000 de arbori ornamentali pe străzi și în parcuri, s-au extins masiv și canalizarea, și rețeaua de apă potabilă, iar apa Bîrladului, cîndva spaima tîrgului, are, azi, cheiuri ca și Dîmbovița, flancate de un dig lung de 6 000 de metri. Cîndva, „frumusețea" Tecuciului o crea (nu-i o metaforă !) catastrofa, adică anualele revărsări ale rîului, care, într-o singură noapte, lua cu sine zeci, uneori sute de case, iar pe pămîntul pustiit, dar saturat de apă, irumpea, glorioasă, o vegetație fascinantă, luxuriantă. Dispărea un trup al orașului ? Aș, de unde ! Primăvara, la cîtva timp după revărsări, zeci, sute de căsuțe albe și curate, împodobite cu zugrăveli la uși și ferești, arătau ca niște ouă încondeiate, printre zarzării înfloriți. Ca o compensație, deci, frivolitatea din primăvară sau toamnă a peisajului. Nu a oamenilor, care erau niște nostalgici, ci a naturii. Digul cel nou, care protejează peste 800 de case, a făcut ca inundațiile din 1975 să nu aibă, aici, nici un efect. Se lucrează mai departe la regularizarea rîului, vor dispărea poeticele, capricioasele, fermecătoarele, primejdioasele meandre, înlocuite cu linia dreaptă, cu geometriile siguranței vieții.

UN SENTIMENT — ADICĂ O IUBIRE — CE SE AFIRMĂ CA O REDUTABILĂ FORȚĂ

Dacă orașul de azi arată altfel — la fel de fermecător, de colorat, de plin cer, de aer și de verdeață ca totdeauna, dar într-un cadru nou, într-o ramă modernă — a trebuit ca, ici-colo, în proporții de masă chiar, să mai fie clintite din loc niște inerții, nițeluș pasеism, niște mai vechi melancolii ale stagnării, ca să se facă loc nu numai noului — adică industriei, acestei temelii de oțel și beton care a asigurat renașterea tîrgului, explozia lui economică, arhitectonică, demografică — ci și sentimentul noului, dragostei pentru nou, adică dorinței înscrierii în competiția timpului, pentru accelerarea lui. Vechea iubire a localnicului pentru vatra sa — pusă și ea într-un cadru nou, care i-a infuzat niște noi energii — a devenit astfel, în acești ani, activă, activă la modul major, afirmîndu-se ca o redutabilă forță în viața orașului, în devenirile ei.

Începutul l-au făcut, ca pretutindeni, muncitorii, platforma industrială a municipiului fiind, de mai mult timp, sediul unei febrile, pasionante și permanente întreceri, desfășurată nu numai pe orbitele mari, naționale (adică întreprinderile de-aici se întrec, desigur, ca toate întreprinderile românești, în primul rînd cu cele din țară, cu cele din ramura sau din branșa lor), dar și pe planul locului, pe planul zonei. Criteriile mari, generale, ale întrecerii, vizînd producția, vizînd indicatorii sarcinilor de plan, sînt completate, sau colorate „local", cu criterii privind activitatea de înfrumusețare, de bună gospodărie, atît în incinta fabricii, cît și în oraș, întreprinderile răspunzînd, printre altele, de întreținerea, curățenia, decorarea, extinderea unor parcuri, străzi, cartiere etc. Rezultatele (după cum ne informează tovarășul Ion Botezatu, președintele Consiliului municipal al sindicatelor) se raportează nu la întreprindere (căci întreprinderile mari ar fi, astfel, permanentele abonate ale locurilor fruntașe), ci pe cap de om. Premiul I e o diplomă și un drapel (de atlas roșu, cu stema orașului, cusută cu fir), premiile II și III sînt diplome. Premiul I, la ora de față, îl deține I.M.A.I.A. (Întreprinderea de mașini pentru agricultură și industria alimentară). Premiul II îl deține I.P.I.F.L. (autoarea conservelor, a dulcețurilor, a sucurilor, a pastelor de legume și fructe, ca și a unor delicatese de carne, Tecuciul manifestîndu-se mai departe bine „pe plan culinar"), premiul III aparține Întreprinderii de ambalaje. Se mai desfășoară, adiacentă acestei întreceri, de fapt implicată ei, o întrecere între microcantinele platformei industriale (toate fabricile, uneori chiar și secțiile avîndu-și micile lor cantine, abonate la cantina-restaurant a platformei), se mai desfășoară și o întrecere între serele unităților economice (toate avînd sere proprii, ceea ce face ca leguma și fructa proaspătă, alături de carnea livrată de marele abator, să fie nelipsite de pe mesele cantinelor ; și cum există, chiar înainte de-a apărea pe piață, legume și fructe pe toate aceste mese, și cum există și carne, și cum există aceste mese, adică aceste microcantite înzestrate cu tot ce le trebuie, de la plite de încălzit la chiuveta pentru spălat pe mîini, nu prea mai vezi muncitori care să vină de-acasă cu pachetul cu hrană rece, pe care să-l desfacă, la prînz, pe strung ; și cum există toate astea, nu ne mirăm cînd aflăm că, în Tecuci, bolile digestive sînt pe ultimul loc în statisticile medico-sanitare. Întrecerii între uzine și fabrici i se adaugă o mare întrecere citadină, desfășurată pe circumscripții, pe comitete de străzi, pe asociații de locatari, pe case. Criteriile, ne spune tovarășul Constantin Sandu, primul vicepreședinte al Consiliului popular municipal, sînt la fel de ferme, la fel de atent urmărite ca și cele ale competiției de pe platforma industrială, iar premiile (drapele, insigne, ecusoane de „stradă fruntașă", de „parc fruntaș", de „casă fruntașă") au, și în cazul acesta, o valoare simbolică, o valoare morală, ele adresîndu-se de-a dreptul inimii, adică iubirii localnicului pentru orașul său, pentru vatra sa, pentru casa sa. Cele trei premii cucerite de oraș (un premiu II în 1969, un premiu I în 1973, un premiu III în 1975), în întrecerea patriotică-gospodărească pe țară, au încununat legitim această iubire, dovedită printr-un emoționant efort obștesc.

Tecuciul, spuneam, este și un oraș al culturii, o cetate a spiritului, un oraș-sanctuar al cărții, cu multe școli, cu licee, cu o populație studioasă de peste 8 000 de elevi, cu mari cluburi tehnice, cu un celebru muzeu, cu o bibliotecă municipală în fișele căreia sînt înscrise aproape 55 000 de volume și vreo 4 000 de cititori, cu o societate culturală care poartă numele lui Hogaș, cu o fanfară (aparținînd I.P.I.F.L.) laureată a premiului I pe țară la prima ediție a „Cîntării României", cu formații artistice care-s nu mai puține de 300, cu artiști amatori care nu-s mai puțini de 1 500. La actuala ediție a „Cîntării României", Casa de cultură a orașului participă (ne spune directorul ei, Emanoil Mihăescu) cu trei formații noi (de muzică folk, de muzică populară, de dans popular), alături de cele șase (în rîndul cărora s-a distins corul de cameră „Armonia") participante la prima ediție. Funcționează aici, la casa de cultură, și un celebru în oraș, din păcate încă puțin cunoscut în țară, încă lipsit de publicitatea pe care o merită, „Cerc de creație tehnică și urbanistică". Responsabilul cercului e un bătrîn arhitect, Ionel Flavian, membrii lui sînt arhitecți, artiști, profesori, ingineri, muncitori, funcționari, 25 la număr, scopul lui (declarat ca atare în statutul pe care și l-a creat) este păstrarea arhitecturii specifice a orașului (citește : salvarea, restaurarea, îmbogățirea ei cu elemente întregitoare, conforme sieși, duhului ei), participarea la înfrumusețarea orașului, la dezvoltarea (sau apărarea, unde e cazul) a personalității arhitectonice și urbanistice constituite în timp, promovarea talentelor tinere. Secțiile cercului: arhitectură, sistematizare, sculptură, artă decorativă, pictură, grafică, pirogravură, foto, film, inovații, invenții, asistență tehnică și socială. Cercul patronează și un curs de desen tehnic (cu aplicații în construcții, în arhitectură, sistematizare, sculptură, pictură, grafică, pirogravură), cu durata anuală, și a cărui primă promoție, compusă din 14 absolvenți (inițial, au fost înscriși 20, dar exigența...), s-a „atestat", prin promițătoare lucrări de diplomă. De fapt, ce face acest cerc ? Cu posibilități locale, cu talente locale, înfrumusețează orașul. Mai multe podoabe ieșite din mîinile membrilor cercului (un frumos „ceas public", un monument al sportului etc.) sînt deja gata, deja amplasate, mai multe statui de oameni de vază (în frunte, desigur, cu Hogaș) își așteaptă soclurile și locurile, în prezent se amenajează (adică se reface, curățindu-se de corpuri străine, de elemente străine, corupătoare de stil, împodobindu-se cu detalii decorative și constructive moderne, dar în duhul tradiției) o mare casă de oaspeți a municipiului. Sînt în curs, în proiect sau pe planșe, lucrate individual sau în grup, dar dezbătute de toți, pe toate fazele devenirii, de la idee la machetă sau schiță, o seamă de alte lucrări, multe din ele ambițioase (reconstituirea vechiului monument al „Foișorului de foc", crearea unei „cascade" pe una din insulele noilor lacuri de agrement, a unui frumos patinoar natural, el însuși o podoabă arhitectonică a municipiului, vaze „artistice" pentru spații verzi și pentru holurile întreprinderilor și instituțiilor etc., etc., etc.), toate mărturisind iubirea omului pentru vatra sa, iubire veche, astăzi mai vie ca niciodată, mai activă ca niciodată, beneficiind, în plus, de condiții de afirmare, de spații largi (adică străzi, piețe, parcuri, adică un întreg oraș) pentru desfășurarea demersului său creator.

„Un'te duci ? La Tecuci".

...Ce să faci aici, ce să vezi aici ?

Cine se duce, astăzi, la Tecuci are ce face, are unde munci, are unde se împlini, are și ce vedea, are și ce mînca, are și ce citi, are și unde se recreea, are — toate datele locului o arată — atingere zilnică, reconfortantă, născătoare de energie, de pasiune, pentru frumos și pentru nou, cu o civilizație care s-a căutat pe sine, care s-a găsit, care evoluează impetuos spre viitor.

ILIE PURCARU

Pasajul HANUL CU TEI

Cea mai ingenioasă realizare a comerțului de artă bucureștean

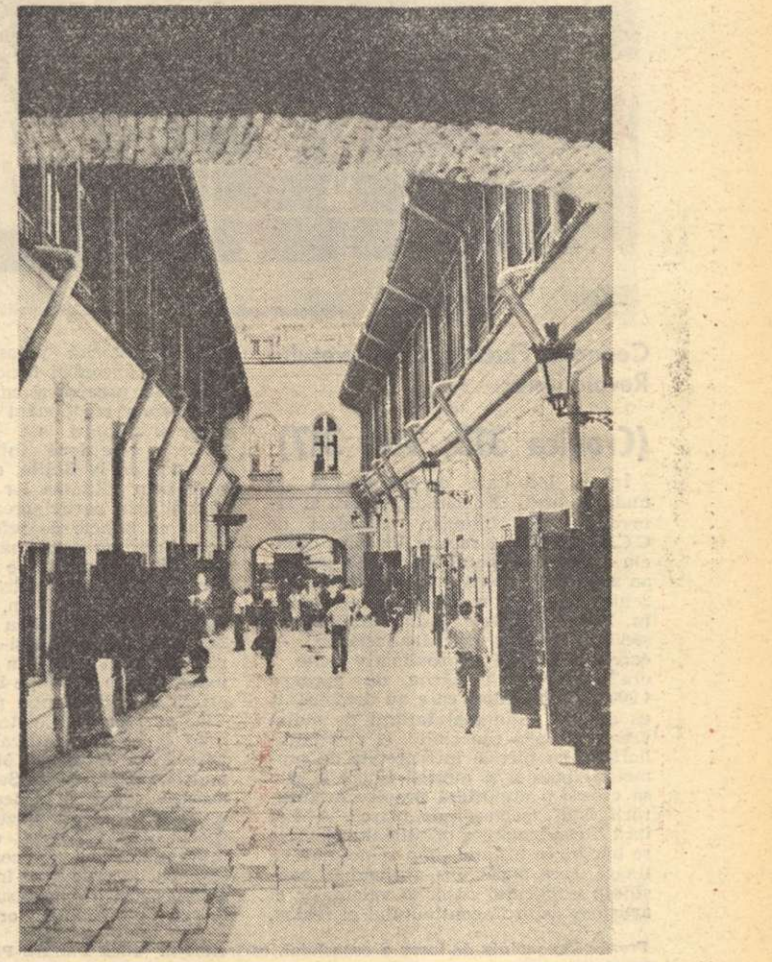

Deși n-a avut deschiderea și publicitatea ce le-ar fi meritat, pasajul artelor, zis și Hanul cu tei, începe să fie una din cele mai ingenioase întîmplări comerciale ale Capitalei. Pasajul acesta, de dulce renume cîndva, pe vremea cînd în pragul străzii Lipscanilor se vor fi găsit tei și cînd Hanul mai primea lume, a fost ani de-a rîndul oropsit cu oarecare magazine de panglici și mititei, cu afacerile pe sub mînă ce se petrec mai întotdeauna prin preajma consignațiilor și cu plictiseala cetățeanului care venea îndemnat la lucruri frumoase și nu afla decît tîrguială măruntă. Iată însă că de la un timp, găsind mare înțelegere la Primăria Bucureștiului, Uniunea Artiștilor Plastici și Fondul Plastic au purces la restaurarea sumedeniei de magazine și cămări ale Pasajului în ideea unui vad al artelor. Tot ce s-a făcut pînă azi e absolut remarcabil. Tot ce urmează a se face ne arată nu numai spirit comercial, ci și îndrăzneală artistică. Fiindcă e ceva îndrăzneală să aduci în cel mai frecventat loc al Capitalei atîtea galerii-magazine laolaltă. În cele 11 săli deschise pînă acum, în celelalte 4 care urmează a se deschide curînd, amatorul, publicul obișnuit al expozițiilor de artă, profesionistul domeniului, omul ieșit în piață la cumpărături, într-un cuvînt cetățeanul găsește spre desfătare și cumpărare pictură, sculptură, tapiserie, ceramică, grafică felurită, materiale pentru toate artele și meșteșugurile zise plastice, obiectele muncii unor designeri de toate vîrstele și stilurile, expoziții de debut și expoziții ale artiștilor cu nume, în fine, mai mult decît atît, un anume climat, un anume parfum pe care-l au pe aiurea în lume toate aceste aglomerări de expoziții și magazine de arte și de care Bucureștiul avea trebuință. La etaj se mai află încă sălile – cu marfă de toată mîna, mai mult amestecată decît aleasă – ale Consignației, lumea ia situația ca atare, Consignația are, desigur, nevoie de-un spațiu, dar parcă tot mai bine ar fi să fie pasajul acesta al Hanului cu tei numai al artei bune și-al lucrului cu har artistic bogat. Pînă ce treburile se vor limpezi, să subliniem încă o dată înțelegerea pe care obștea artiștilor plastici a găsit-o la municipalitate și, deopotrivă, interesul publicului pentru noul centru și vad al comerțului de artă.

Fotografii de **A. MIHAILOPOL**

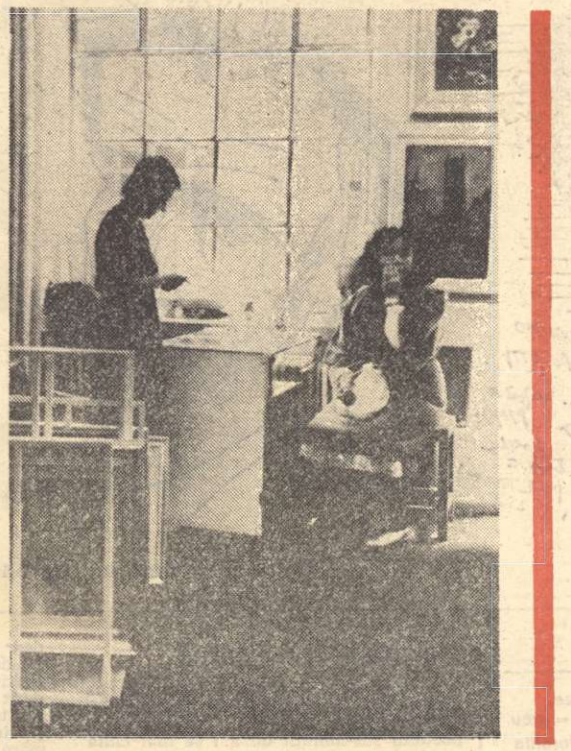

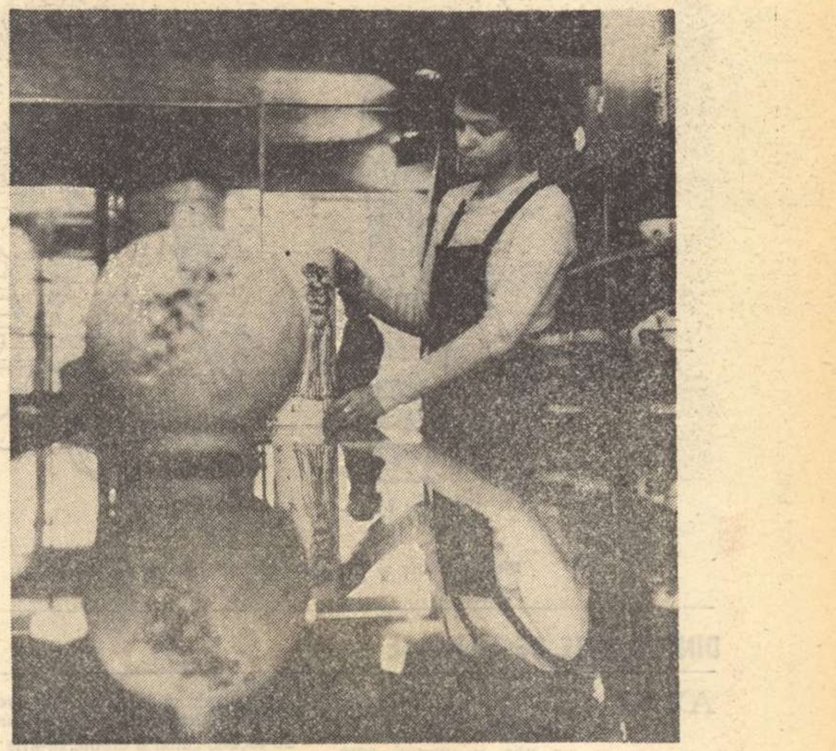

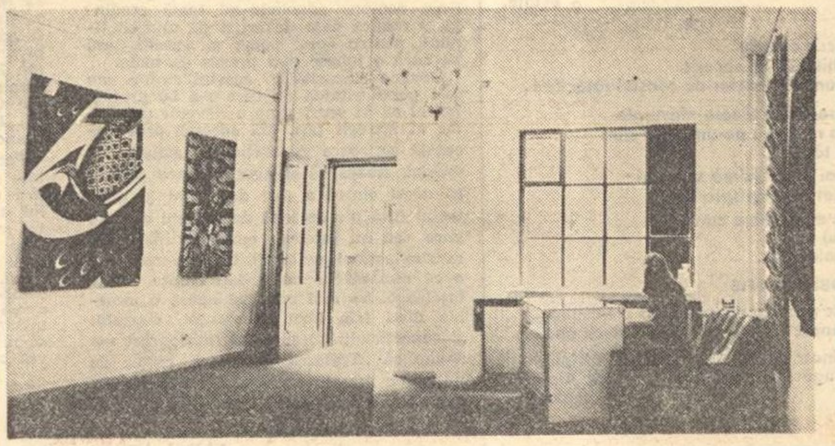

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Cronica 315, 316, 317)

Într-o localitate care îi aștepta de mult, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, au susținut sîmbătă, 1 iulie, și duminică, 2 iulie, două întîmplări literar-artistice în Sala Polivalentă din Brăila și o ședință de lucru. Manifestările — care au durat aproximativ cîte 7 ore ! — au fost urmărite de aproape 4 000 de spectatori care au demonstrat că deși nu s-au mai întîlnit de multă vreme cu arta cenaclului, ei sînt familiarizați cu piesele interpretate de promotorii poeziei și muzicii tinere și știu să creeze o atmosferă propice desfășurării unui spectacol de marcă. A fost încă o confirmare a prestigiului de care se bucură în ultimul timp la noi muzica tînără, care a pătruns profund în conștiința publicului datorită valențelor ei artistice, datorită conținutului ei realist, angajat, datorită patosului ei revoluționar și ancorării lucide în contemporaneitate, precum și capacității sale de a exprima emoționant cele mai complexe frămîntări ale sufletului omenesc. La cele două întîmplări literar-artistice de la Brăila, care pot fi reținute prin calitatea lor artistică deosebită și prin participarea caldă a publicului ca puncte de referință în istoria cenaclului, au participat valoroși interpreți, binecunoscuți de iubitorii poeziei și muzicii tinere : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Mihail Stan, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Nicu Alifantis, Ion Zubașcu, lîngă care și-au găsit loc firesc mai nou veniții în cenaclu care au toate șansele să ocupe în curînd poziții privilegiate în atenția publicului : Nicu Vladimir, grupul Cetatea — recent premiat la primul festival al muzicii tinere de la Costinești, Maria Naghi, Arpad Domokos, Vasile Șeicaru. Deși cu o aceeași trupă și în aceeași localitate, cenaclul Flacăra a prezentat totuși două spectacole de factură diferită, nedesmințindu-și nici de această dată marea sa capacitate de a se înnoi spontan, de a improviza în cuprinsul structurii sale mereu permeabilă oricăror sugestii. Dacă manifestarea de sîmbătă a însemnat o admirabilă demonstrație a forței pe care o posedă cenaclul de a acționa ca un ansamblu bine închegat, unitar, în care fiecare membru să acționeze în dependență de ceilalți, în cea de-a doua seară au fost puse în evidență particularitățile artistice ale fiecăruia, s-a atras atenția asupra individualităților pe care le posedă cenaclul, din care unele sînt de marcă, astfel încît, de pildă, recitalul lui Valeriu Sterian și Evandro Rossetti a cuprins nu mai puțin de 20 de cîntece interpretate cu un înalt profesionalism. De un mare succes s-au mai bucurat la Brăila Mircea Vintilă, Florian Pittiș, grupul Cetatea — care a lansat un nou cîntec, o prelucrare populară Sîntă Mărie Mare, Ion Zubașcu — cu un cîntec, Hei, omule, hei — și, bineînțeles, localnicul Nicu Alifantis. În ceea ce privește cîntecele și poeziile interpretate, ele au făcut parte din cele mai reprezentative piese din repertoriul cenaclului și au fost alese în așa fel încît să fie și ritmate, și lente, și nostalgice și pline de bună dispoziție.

Membrii cenaclului Flacăra au exprimat călduroase mulțumiri organelor locale de partid și de stat, organizației de tineret, oamenilor de cultură de aici pentru prilejul și condițiile pe care le-au oferit întîlnirii publicului din Brăila cu poezia și muzica tînără.

Cele două întîmplări literar-artistice de la Brăila au fost o luminoasă concretizare a posibilităților de anvergură pe care le are tineretul nostru de azi de a crea o artă autentică, în concordanță cu mișcarea epocii, inspirată de revoluția la care sîntem cu toții participanți, astfel încît urarea adresată, în finalul manifestării, cîrmaciului destinului național, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către toți cei prezenți în Sala Polivalentă, a fost ca un gînd de profundă recunoștință pentru climatul de largă deschidere asigurat artei la noi :

Jurăm din milioane de inimi și destine,
Din orice fel de sînge ne murmură
în vine,
Jurăm, bătrîn și tînăr, femeie și bărbat,
Credință României, necondiționat.

GHEORGHE AMUZA ■

Prezenți la ședința de lucru a cenaclului, caricaturiștii Mihai Pînzaru-Pim din Suceava și Dénes Molnar din Tîrgu Mureș au reușit să facă insesizabilă absența fotoreporterului.

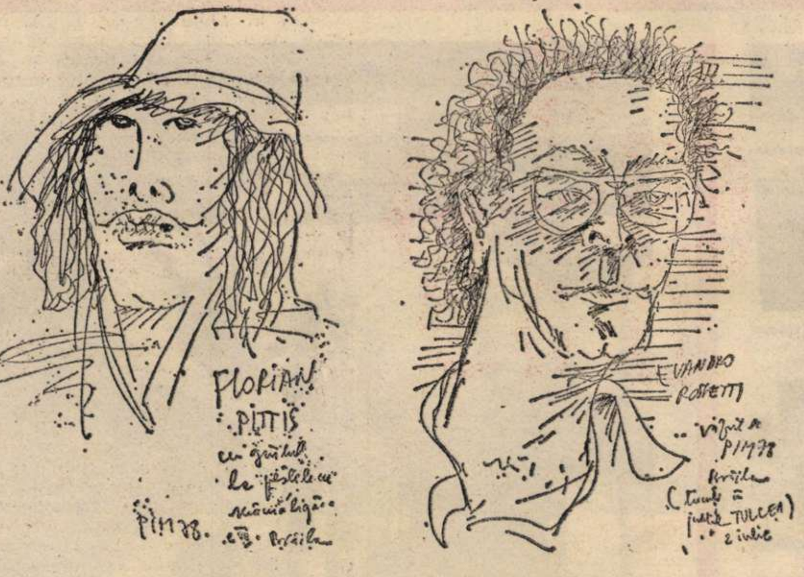

Florian Pittiș și Evandro Rossetti (văzuți de Pim)

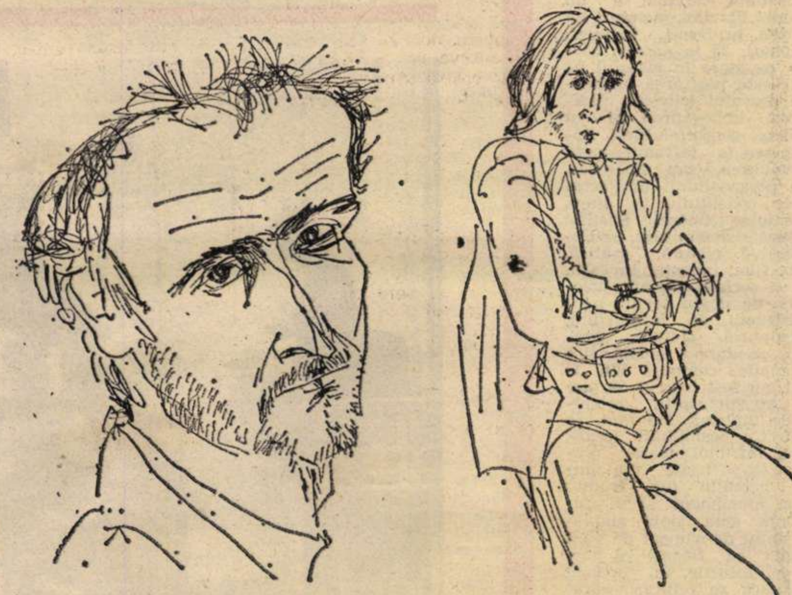

Ion Zubașcu și Arpad Domokoș (văzuți de Dénes Molnar)

DINTRE SUTE DE CATARGE

AVE !

● De la Deva primim un plic cu versuri care trădează un talent poetic. La început de drum, un încurajator AVE ! acestui posibil destin poetic : Ana Hampot.

ADRIAN PAUNESCU ■

PLUTIRE

Plutim alături
În văzduhul
Învins de soare ca și noi.

Și sînt tîrzie ca un testament ;
Lumina e grea pe umeri
(Și coaptă).
Și tot mai mult rîvnesc
La-ntunericul de sub scoarțele stejarilor,
Tot mai mult m-apropii
De liniștea solară
din fructe.

PSALM

Cu mîna-ți mare cît o bucurie
Ridică toamna de pe pieptul meu,
Cu întuneric să mă vindeci de izvoare,
Strivind al lacrimilor trup – de sare – greu.
Să facem, calmi și drepți, să-nvie clorofila
în vastele livezi din noi – uitate,
Căci fructe-candele ne dăruiesc lumină,
Să ridicăm în noapte – din frunze –
o cetate.

★

Am scris o carte
Deschisă ca un seceriș
Spre un zenit stelar de ceasuri rătăcite !
Sub trestii de tăcere-nfășurate
M-am răstignit pe-un logos sfînt
Și de tăgadă.
Și-apoi desăvîrșirea soarelui
M-a tot chemat spre lună...
Și am mai scris o carte
(Tîrziu)
De stalactite...

AUTOBIOGRAFIE

Trăiesc prin supunerea tristă a trestiilor...
Nu cunosc suflete mai adînci decît apele...
Nu cunosc delir mai adînc decît nisipul,
Nici rugăciuni mai fierbinți decît ale
melcilor...

Pe adresa redacției

În urmă cu doi ani de zile am compus un cîntec „IMN" pe versurile poetului Ion Nicolescu care mai apoi, prin refuzul poetului sus-amintit de a i se mai cînta acest text, a devenit „Trăiască România!" ale cărui versuri sînt semnate de dumneavoastră, cu acordul meu. Este un cîntec la care eu țin foarte mult și pe care l-am compus aducîndu-mi toată credința și munca mea de artist de muzică tînără, pentru acest popor și această țară pe care o iubesc mai presus de toate.

Dovada sincerității acestui cîntec au fost popularitatea de care s-a bucurat și faptul că în scurt timp a devenit un cîntec al întregii țări. Mă adresez prin această scrisoare generației de artiști de muzică tînără să-și apere munca pentru că acest cîntec a fost denaturat și maltratat fără pic de jenă de oameni care se pare că nu înțeleg exact ce înseamnă muzica acestei generații. Ce este mai grav e că nici măcar nu-și dau silința să ne înțeleagă, ba mai mult își apără o ierarhie dînd frîu liber ignoranței, abuzului și superficialității și ca să fiu concret voi spune că „Trăiască România", cîntec de un adînc mesaj patriotic, are acum, prin grija unui om pentru care poezia este doar lectură, un text nou, superficial, lipsit de orice mesaj, pentru a fi cîntat la Festivalul tineretului din Cuba. Mai mult decît atît a intrat pe mîinile unui cîntăreț total neinițiat și necunoscut, încurajat însă de tovarășii care se bucură de o mare apreciere în Uniunea compozitorilor, cum ar fi George Grigoriu și Ion Luchian Mihale, dirijorul grupului „Song".

Aș vrea să întreb cum de este posibil să se modifice un cîntec fără consimțămîntul compozitorului și cum ar putea fi admisă o asemenea denaturare tocmai prin necesitatea afirmării spiritului tînăr din România, la o manifestare de o mare amploare cum este Festivalul tineretului din Cuba. Oare tovarășul Butoi, directorul Ansamblului artistic al U.T.C., nu are nimic de spus ?

Personal nu rog decît să se facă dreptate și să fie respectat tineretul acestei țări care, prin munca și prin dragostea lui de țară să ducă România spre culmi tot mai înalte cu atît mai mult cu cît trebuie știut că pentru prosperitatea unei nații cultura nu trebuie considerată o anexă, iar în ceea ce ne privește pe noi, compozitorii de muzică tînără, dacă nu avem loc în Uniunea compozitorilor nu cerem decît să ni se respecte munca și să ni se acorde drepturile care ni se cuvin ca artiști-cetățeni ai acestei țări.

Cu mulțumiri,
compozitor **Nicu Alifantis**

Comentariu la un proces public

Legea ne apără: s-o cunoaştem, s-o respectăm!

DE CE A MURIT FLORINA?

1

FLORINA

Ce se mai poate spune de o fată care a murit la 19 ani? Că era înaltă? Că avea ochii albaştri? Că-i plăcea să danseze?...

2

LIVIU

— Procesul s-a terminat. Nu vreau să discutăm despre Florina. Dealtfel, ai avea dreptul să nu răspunzi... Povesteşte-mi o amintire din copilărie.

— Nu mi-e teamă să discut... Am iubit-o. Şi am fost fericit. Foarte fericit...

— Foarte fericit... Ce înţelegi prin asta?

— Altceva decît unii oameni în vîrstă. Ei aleargă după maşină, vilă... Şi spun: Nu mai sînt vinurile de altădată! Dar eu văd că vinurile sînt bune. Multe lucruri sînt bune. Eu am fost altfel fericit... Aveam sufletul uşor. Liber. Gîndeam frumos. Alegeam locurile frumoase şi lucrurile frumoase...

— Nu vrei să-mi spui o amintire din copilărie?

— Nu prea am... Acum nu pot... Uneori am impresia că simt în nări miros de fîn. Şi parcă sînt iarăşi copil. Asta-i tot!

— Ai vrea să fii iarăşi copil?

— Poate. Nu ştiu. Îmi plac multe lucruri. Să plec. Să merg adică. Să am un prieten adevărat. Să fiu singur... Noaptea.

— Ziua, nu?

— Noaptea. Într-o noapte eram pe stradă. Mă uitam la o motocicletă. O „Mobra". Proprietarul o îngrijise foarte bine. Avea tot felul de chestii noi. El a crezut că vreau să-i iau ceva şi a coborît. Mă văzuse de la fereastră. Am discutat şi ne-am împrietenit.

— Ai şi alţi prieteni?

— Nu. Eu sînt tăcut.

3

REMEMBER

La 23 noiembrie 1977, în pădurea Cernica s-a descoperit cadavrul unei fete. O chema Florina. Cadavrul fusese tîrît şi abandonat în apropierea lacului. Alături, au fost găsite geanta cu acte şi o sacoşă cu caiete şi cărţi. Lipseau lucrurile de valoare. Cadavrul era aproape gol. Fotografia arăta chipul unei fete foarte frumoase. Din carnetul de elev reieşea că Florina era în ultimul an de liceu. Ulterior s-a stabilit că victima fusese supusă unei provocări ilegale de avort.

4

Din nou LIVIU

— Dacă te retragi de lîngă oameni, cum vei putea afla totul?

— Dar nu mă retrag. Dimpotrivă. Privesc totul în faţă. Inclusiv lucrurile urîte. Şi oamenii urîţi. Nişte bătrîni spuneau unui copil: Hai, înjură! Şi el înjura. Ia uite ce flăcău, ziceau. Copilul nu trebuie dat în grija altuia. Are nevoie de părinţi. Aşa a fost orînduită viaţa. Chiar dacă nu toţi părinţii sînt buni.

5

— La un moment dat, copiii singuri pleacă de lîngă părinţi.

— Eu nu mai vreau să-i însoţesc pe părinţii mei în concediul lor. Mama este o femeie extraordinară. O femeie cu totul ieşită din comun. Şi-a sacrificat viaţa apărîndu-ne de griji. Ne-a iubit chiar prea mult. Gîndul la ea îmi provoacă lacrimi. E extraordinară. Ar face totul pentru noi. Şi tata e bun. Pe el trebuie să-l linguşeşti, însă. Alteori îmi spune: Nenorocitule, o să rămîi schilod cu motocicleta aia şi-o să rămîi pe capul meu, să te cresc eu!

— Părinţii spun multe.

— În vacanţă îmi place să fiu singur. Ei intră într-un restaurant şi rămîn acolo. Comandă băutură, mîncare. Se miră că nu mă bucur.

— Nu bei!

— Un pahar de bere, de sete. Nu mă mai bucur c-avem de toate. Pentru ei e o chestie de orgoliu să-mi arate că ne putem permite orice.

6

Mama lui Liviu

„Sîntem oameni necăjiţi, să ştiţi. Am prins războiul, inflaţia, foametea. Am rămas cu patru clase primare. El a plecat în armată. Eu am fost singură cu băiatul cel mare. Pe atunci era mic. Îl purtam după mine. Făceam gărzi noaptea. Ziua remaiam ciorapi, spălam, cîrpeam, făceam curăţenie, îi potoleam foamea cu o bucăţică de pîine, ca să nu plîngă la spital şi iarăşi veneau nopţile cu gărzi. Am făcut şcoala de surori, iar după ce-am terminat-o nu mai eu ştiu cum, a venit un ordin că trebuie să ne completăm clasele pînă la a şaptea şi învăţam, şi curăţenie, şi muncă, şi copil. Am dus-o foarte greu. Cînd s-a născut Liviu şi cînd a început să crească, am plîns mult din cauza lui. Era debil. La cinci luni a făcut poliomielită. Apoi eu i-am rupt un picior. Îl căram după mine ca şi pe frate-său şi ca să nu-l scap, l-am strîns prea tare şi i-am rupt un picior. Apoi şi-a fracturat el o mînă. Fratele lui a rămas repetent doi ani. Taică-său l-a luat şi l-a învăţat meseria lui. Dar lui i-a plăcut strungăria. Venea acasă numai răni. Nu putea fi atent sau se grăbea, îl lovea şpanul. A trecut iarăşi la meseria lui taică-său. A avut ambiţie. Muncea şi 16 ore pe zi. Dar s-a chinuit. Şi a ajuns om. Cu Liviu a fost altceva. Scăpasem de mizerie L-am dat la şcoala de muzică. Nu ca să ajungă muzician. Ci ca să priceapă muzica. Să aibă alte bucurii decît avem noi. Pe el am vrut să-l scutesc de greutăţile prin care am trecut noi. Poate că l-am răsfăţat prea mult. E altfel decît noi. Se mulţumeşte cu cît are. N-are ambiţie să fie primul. Mult mai plîng din pricina lui. Pe Florina am îndrăgit-o de cînd am văzut-o. Ce fată cuminte! Şi respectuoasă!"

7

LIVIU

— Nu eşti deloc ambiţios?

— Am avut un accident cu motocicleta. Am intrat într-un autobuz. Nu eram eu vinovat, dar miliţianul mi-a zis: Vezi că într-o zi ai putea s-o păţeşti şi mai rău. Ştiu că aş putea s-o păţesc şi mai rău. Nu neapărat cu motocicleta. Dar multe lucruri nu mi se pot întîmpla. Nu sînt un geniu. Mulţi oameni sînt mai talentaţi ca mine, mai dotaţi. Să mă ambiţionez să-i întrec? Vreau să trăiesc frumos. Drumul meu este unul obişnuit; multe lucruri excepţionale nu vor interveni în viaţa mea. Dar să am sufletul curat, asta pot. L-am mai avut: cu Florina. Cînd am aflat că nici unul dintre cei pe care i-am rugat nu vrea să intervină pentru avort, am simţit o eliberare în mine.

8

Mama lui Liviu

„Mult m-am mai frămîntat. Florina era elevă în ultimul an de liceu, Liviu, în anul întîi de facultate. Să-şi întrerupă ea şcoala? Eu ştiu ce înseamnă seral, nopţile de veghe lîngă copii, va găsi ea puterea pe care am avut-o eu? Eu am trăit alte vremuri. Şi Liviu va mai putea învăţa? Cît m-am mai chinuit eu şi cu băiatul ăsta să aleagă în viaţă un drum mai curat, cu prieteni mai deosebiţi decît am avut noi, să fie şi el în rîndul oamenilor pe care i-am admirat fără să pot fi vreodată alături de ei. N-am suferit eu destul? Sigur, condiţii ca să creştem un copil aveam şi avem şi eu parcă aş fi vrut să-l lase. Dar ea nu voia. Pesemne că-i era ruşine. Sau poate că voia să termine mai întîi şcoala, să urmeze mai departe o facultate"....

9

LIVIU

— Eşti influenţabil?

— Nu ştiu dacă sînt influenţabil. Între noi nu se modificase nimic. Ne plimbam. Ne întîlneam în fiecare zi. Cînd eram cu ea nu-mi mai trebuia nimic altceva. Şi mă gîndeam că nu se va întîmpla nimic...

10

Din declaraţiile colegelor Florinei

În urmă cu trei ani, Florina a mărturisit că iubeşte un băiat: Liviu. Avea motocicletă. O lua de la şcoală. Se întîlneau în fiecare zi. O însoţea în taberele noastre. În excursii. Plecau împreună la mare. Florina părea fericită. Era cuminte şi învăţa bine. Părinţii o iubeau foarte mult. Părinţii îl cunoşteau pe Liviu. Multe visam o dragoste ca a ei. Liviu o iubea mult şi nu se despărţea de ea nici o zi. Erau frumoşi.

11

REMEMBER

În 1976 iese din penitenciar doctoriţa Popescu Maria Antoaneta, după executarea unei pedepse în urma mai multor infracţiuni de avort, precum şi a unei infracţiuni de ucidere din culpă comisă într-o asemenea situaţie. Proprietara unei vile cu trei nivele în strada dr. Lister. Posesoarea unor bunuri de mare valoare. Bolnavă şi pensionară. Cu un trecut profesional strălucit. Avară pînă la rapacitate. Lipsită de demnitate. Incapabilă de sentimente omeneşti.

12

REMEMBER

La 18 noiembrie 1977, Popescu Maria Antoaneta telefonează mamei lui Liviu. O chema de urgenţă în strada dr. Lister. Îi arată cadavrul Florinei. Cele două femei îmbracă trupul fără viaţă cu ce se nimereşte. Apoi îl introduc în saci din plastic şi-l transportă în garajul vilei. Popescu Maria Antoaneta rămîne să distrugă urmele avortului. Mama lui Liviu cheamă fiul mai mare. Cu autoturismul acestuia, transportă cadavrul în pădurea Cernica. Mama lui Liviu oboseşte şi fiul tîrîie sacul pînă în marginea lacului şi-l abandonează acolo.

13

Procurorul Eugen Vasiliu

„Liviu s-a oprit lîngă uşă. Nu era mai înalt decît comutatorul. Era tras la faţă. Plîngea tot timpul. N-a încercat nici un moment să-şi ascundă vina. Vina lui. Declaraţiile lui se opreau la părinţi. N-ar fi vrut să-i amestece. Mai ales pe mama lui. Mi-am dat seama că o adoră. N-am insistat. Nu ştiam ce vină are. Pînă la urmă a spus singur: „Întrebaţi-o pe mama". Durerea îl ameţea. Tatăl lui se adresase doctoriţei Popescu Maria Antoaneta. Aceasta, o femeie abia ieşită din penitenciar unde fusese închisă pentru aceeaşi culpă, avidă de bani, degenerată, lipsită de sentimente omeneşti, îi promite că va provoca avortul şi-i cere suma de cinci mii lei. Victima era în luna a cincea. Cred că nimeni altcineva din tot Bucureştiul nu ar fi îndrăznit o asemenea aventură. Timp de o săptămînă, Liviu şi Florina merg acasă la doctoriţă pentru un tratament de pregătire. La 17 noiembrie, se hotărăşte expulzarea fătului. Liviu telefonează la părinţii fetei şi-i anunţă că în noaptea aceea Florina va lipsi de acasă, va merge împreună cu el la o nuntă. Florina rămîne la Popescu Maria Antoaneta. Liviu doarme acasă. A doua zi, doctoriţa îl cheamă de urgenţă la ea. Aici îl trimite după medicamente la fiul ei, asistent la spitalul dr. Cantacuzino. Face acelaşi lucru şi cu tatăl lui Liviu. Apoi îi telefonează mamei. Liviu a refuzat să vadă cadavrul. Toate aceste manevre erau de natură să încurce datele în eventualitatea unei anchete. Popescu Maria Antoaneta îi sfătuieşte pe cei trei să scape de cadavru şi să nu mărturisească nimic. Dealtfel, la anchetă, această femeie de 57 de ani n-a trădat nici cea mai neînsemnată remuşcare. Nici o umbră de emoţie. În viaţa ei a făcut o singură pasiune: pentru un şofer. Atunci a plîns. Nici fiii ei n-o interesează. Să laşi un om pe mîna unei astfel de femei este din plecare o crimă.

Mai rău e că Liviu era pe punctul să clacheze în atmosfera de debusolare în care se aflau cu toţii.

După ce-a mărturisit s-a schimbat radical. Nu mai pleca din faţa uşii mele. L-am convins să meargă la cursuri şi ne-am împrietenit. Are nevoie.

14

Paradoxuri

Toată lumea afirmă că dorea copilul; în fapte, toţi au acţionat împotriva lui.

Dragostea dintre Liviu şi Florina era o evidenţă dar în aprecierea împrejurării care intervenise — sarcina Florinei — nici unul dintre cei ce o cunoşteau n-a pornit de la faptul simplu şi exact al dragostei dintre tineri.

Deşi în luna a V-a sau a VI-a, nimeni din anturajul Florinei nu remarcă starea fetei.

Florina renunţă la prietenia colegelor, la dragostea părinţilor, se dăruieşte în totalitate băiatului pe care-l iubeşte. Liviu, temperamental e pregătit pentru o prietenie curată, pentru o viaţă lipsită de ambiţii deşarte. Şi totuşi nu se gîndeşte nici un moment să se însoare cu fata care i-a dăruit totul.

Cu averea pe care o avea, Popescu Maria Antoaneta ar mai fi putut trăi 200 de ani fără grija zilei de mîine.

Mama lui Liviu este capabilă să îmbrace cadavrul iubitei fiului ei, să-l bage într-un sac, să-l tîrască şi să-l abandoneze într-o pădure, la marginea unei mlaştini, ea, singurul om cu suflet adevărat din această tristă întîmplare, şi totul numai pentru a-şi salva fiul.

Liviu a fost înşelat, a fost minţit de Popescu Maria Antoaneta. Doctoriţa i-a luat singurul lucru frumos din viaţa lui: dragostea. Şi totuşi Liviu acceptă acoperirea crimei. De dragul mamei. Mama — de dragul lui Liviu. E vorba aici de toţi cei ce ştiu a gîndi frumos şi care în momentele cardinale ale vieţii nu ştiu şi nu pot să-şi asume răspunderea bărbăteşte, demn deci. Care este atunci mobilul iubirii de mamă?

15

Mama lui Liviu

„Mă trezesc noaptea şi stau singură şi trează. Şi plîng: îmi vine să mă duc la mormîntul fetei să-i scormonesc pămîntul cu mîinile şi să-i spun: iartă-mă! Nu se mai poate face nimic acum. Nimic şi simt că înnebunesc. Cum am putut fi atît de oarbă? Şi dimineaţa mă gîndesc să telefonez procurorului Eugen Vasiliu. Tare aş vrea să nu se supere că-l deranjez. El a fost omul care ne-a înţeles şi a fost blînd şi om cu noi, care eram vinovaţi, şi nu ne-a lăsat să ne afundăm în minciună. Există astfel de oameni! Dar n-ajung să îndrăznesc...

În loc de încheiere şi de morală

— Am promis că nu vom vorbi despre ceea ce a fost. Şi totuşi aş vrea să-ţi pun o întrebare, Liviu. Repet: dacă nu vrei, poţi să nu răspunzi.

— Voi vorbi cu toată sinceritatea.

— Vreau să-mi spui de ce nu te-ai însurat cu Florina.

— Nu ştiu... Pur şi simplu nu ştiu... Nu ştiu de ce n-am făcut-o. Eram ca şi însuraţi. Nimeni nu se gîndea la asta. Toţi erau preocupaţi de altele: de bacalaureatul ei, de cursurile mele... De copil. CRED CĂ DACĂ UN OM, UN SINGUR OM M-AR FI ÎNDEMNAT S-O FAC, MULTE S-AR FI LĂMURIT ÎN CAPUL MEU.

NICOLAE CRISTACHE

Pagină realizată cu ajutorul Procuraturii municipiului Bucureşti

„Caminante"

Jurnal mexican (17)

Charros

II.

Dar sînt stări care nu depind de noi. Pe măsură ce încerc să intru „în joc", îmi dau seama că rezultatul este contrariul. Tăcerea mea se transformă într-un mic deșert personal care se lărgește la orice efort de a-l părăsi. Nu reușesc și pace să devin un adevărat spectator de „charros". Mă consolez cu ideea că există pe lume incapacități mai grave.

Chiote salută îndemînarea unui nou călăreț care trîntește din alergare un taur răsucindu-i coada. Una dintre echipe a luat, se pare, avantaj. Entuziasmul a ajuns în tribună aproape la paroxism. Nu mai sînt cruțate nici palmele, nici coardele vocale. Și cum aceste dovezi nu ajung să exprime tot ce simt ei, spectatorii aruncă în arenă pălării, șaluri și chiar pantofi sau evantaie pe care concurenții omagiați le aruncă înapoi. Exuberanța publicului acoperă muzica și vocea crainicului care nu este altul decît preotul capelei din apropiere. A schimbat odăjdiile cu un sombrero alb și crucifixul cu un microfon. Și în clipa cînd își strigă entuziasmul e probabil convins și el că nu există altă împărăție decît pe lumea aceasta. Ca și călăreții care, după ce au doborît animalul fugărit, se opresc în fața tribunei și așteaptă răsplata, ovațiile.

Metamorfoza preotului-crainic sportiv nu e, poate, întîmplătoare. Spectacolul acesta nu e un simplu joc de duminecă. E o religie. O religie care cere curaj, îndemînare și pasiune ; care iubește soarele, aplauzele, arena, freamătul publicului, victoria. E religia unor oameni care nu pot trăi fără mituri și care se pricep să și le creeze din orice. Dumineca se adună în această arenă. Soare, muzică, iluzii de glorie, călăreți în costume de charro, rivalități, pasiuni și iată strînse laolaltă datele unui ritual. Mă uit în jur. Ii invidiez pentru ușurința cu care își alcătuiesc miturí și le risipesc ? Poate ar trebui să fim mai prudenți judecîndu-i pe cei ce vin dumineca aici și se distrează amestecînd soarele cu puțină cruzime. Ei nu fac decît să ne aducă aminte că n-avem ce căuta în tabăra celor ce nu mai au forța să-și facă iluzii și mai ales forța de a le urma. Și, oricum, nu Descartes e filosoful cel mai potrivit pentru a fi evocat în fața acestor călăreți care, cu sombrero-urile lor somptuoase, stau în șei ca niște zei fără griji. Indiferent ce se întîmplă înainte și după un astfel de concurs, aici mitul triumfă. Și mă întreb cît de firesc e să-l condamnăm. Sînt atîtea împrejurări în care cruzimea nu are nici o scuză încît n-are rost, poate, să ne indignăm împotriva faptului că un taur este prins cu lasoul din alergare și răsturnat în nisipul arenei. Deși... Dacă astăzi ne vom obișnui să sărbătorim cruzimea într-un spectacol, mîine o vom accepta în viață. Cînd ea încetează să mai pară oribilă, nu mai e mult și va părea fascinantă. Sau exagerez din nou ?

Fiecare charro vrea să dovedească, firește, că e cel mai bun. Se pregătește în capătul arenei și își așteaptă rîndul. Cînd trebuie să pornească, strînge dîrlogii calului, se concentrează și țîșnește în plin galop. In toată atitudinea acestor bărbați e un amestec ciudat de tandrețe și violență ca și pe cerul tropicelor. După ce și-au învins victima, mîngîie calul și zîmbesc sfios. Apoi se îndepărtează cu aerul unor cuceritori care ies mulțumiți din scenă.

Un charro stă pe loc acum în mijlocul arenei cu lasoul în mînă. Cîțiva călăreți gonesc un taur de jur împrejur. Cel cu lasoul are dreptul la o singură încercare. Aruncă și pe urmă strînge frînghia ca un laț în jurul picioarelor din față ale taurului. Captiv, acesta se împiedică și se prăbușește în timp ce din tribună chiotele entuziaste salută îndemînarea concurentului.

Și, în sfîrșit, proba cea mai grea. Saltul mortal de pe un cal în galop, pe spinarea unui cal sălbatec neîmblînzit. Publicul freamătă. Cunoaște cu siguranță dificultatea probei și riscurile ei. In tribune se așterne tăcerea. O așteptare la pîndă. Urmează o încercare. Eșuată. A doua. Eșuată și ea. La a treia, călărețul este probabil decis să încerce cu orice preț saltul mortal. Nu-și poate îngădui să dezamăgească publicul. El nu-și calculează însă bine momentul saltului sau n-are destulă stăpînire de sine și riscă prea mult. Se prăbușește în arenă printre picioarele cailor. O exclamație îngrozită îngheață pe buzele tuturor și o umbră pătează sărbătoarea, soarele acestei dimineți. E adusă în grabă o brancardă. Inghesuială în arenă și așteptare crispată în tribună. Din fericire, accidentul nu e foarte grav. Curajosul charro se alege cu cîteva contuzii care în loc să-l stigmatizeze, îl aureolează. Va încerca în altă duminecă să realizeze saltul mortal ? Sînt convins că da. Atunci spectatorii îl vor răsplăti, iar eșecul de azi va fi cu totul uitat.

Intrecerea s-a terminat și în sala unde sîntem invitați domnește o atmosferă de bal provincial. Vin și călăreții, demitizați în hainele lor de stradă. Numai fetele care au oferit la sfîrșitul întrecerii un balet ecvestru ca niște adevărate amazoane și-au păstrat costumele de călărie. Mîncăm în picioare în jurul unei mese lungi și deși mi-e foame nu reușesc să abordez nici acum eterna „tortilla", făcută din făină de porumb și lapte de var, care i-a uimit odinioară pe primii conchistadori și constituie și azi baza alimentației mexicane. Varul îi dă gust și culoarea deschisă (dinții strălucitori și albi ai mexicanilor nu sînt probabil străini de obiceiul lor de a mînca de mici „tortilla"). Inlăuntrul ei se pun uneori condimente care ard buzele europenilor în vreme ce mexicanii își continuă prînzul zîmbind îngăduitori. Se bea pulque, băutură făcută din sevă de agavă lăsată să fermenteze și, datorită ei, după cîteva minute de tăcere, limbile se dezleagă din nou. Nu mai e însă freamătul pasionat dinainte, care încărca de electricitate atmosfera arenei. Obosesc și miturile. Uneori aripa se frînge. Și din Quetzalcóatl rămîne numai șarpele.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Al IX-lea Festival de muzică de cameră Brașov — 1978

Brașovul, străvechiul oraș al breslașilor, loc de întretăiere a drumurilor comerciale, a devenit de multă vreme leagăn al culturii românești, fiind în ultimul timp gazda unor prestigioase manifestări culturale de interes național și internațional. Alături de recente manifestări ca „Festivalul teatrului contemporan", „Festivalul internațional de poezie", cel de „Al IX-lea Festival al muzicii de cameră" de la Brașov, devenit eveniment tradițional, a reunit pentru o săptămînă unele dintre cele mai proeminente figuri ale vieții muzicale românești, compozitori, dirijori, interpreți, directori ai unor renumite instituții de profil, critici muzicali, formații corale și instrumentale, oameni de diverse naționalități, români, maghiari, germani. Formațiile și instrumentiștii invitați din R.S. Cehoslovacia, R.P. Ungară, din Berlinul occidental, din Grecia ori din centrele muzicale ale patriei, cvartetul „Filarmonia" din București, cvartetul „Napoca", trio „Enescu", soliștii Ștefan Ruha, Dan Iordăchescu, Gh. Crăsnaru, alături de brașovenii Gabriela Popescu și Liviu Teclu au dat un plus de strălucire și de greutate festivalului și concursului de interpretare pentru cvartete de coarde și cvintete de suflători studențești.

Buni organizatori, brașovenii au programat nobilele manifestări în atmosfera medievală a castelului Bran, între coloanele de marmură ale Casei armatei ori la Teatrul dramatic pe scena căruia s-au sărbătorit recent 100 de ani de activitate a filarmonicii brașovene.

Ne aflăm la ora festivităților de premiere a laureaților concursului de interpretare, la concertul formațiilor laureate, după aproape o săptămînă de trecere în revistă a unor talente în pragul afirmării sau a altora care au venit să certifice girul de încredere acordat de către juriile edițiilor precedente. De remarcat că juriul al cărui președinte și entuziast coordonator a fost secretarul Uniunii compozitorilor din Republica Socialistă România, maestrul Wilhelm Berger, și-a împărțit activitatea pentru o mai exactă apreciere și, de ce să n-o spunem, pentru a face față unei munci ce a solicitat un prelungit efort de atenție și de obiectivitate : juriul pentru cvartetele de coarde prezidat de dirijorul și directorul Filarmonicii din Brașov, I. Ionescu-Galați și juriul pentru cvintetele de suflători, președinte fiind compozitorul Tudor Ciortea. Recunosc în Wilhelm Berger, cel care a coordonat ambele jurii, pe omul ajuns la capătul unui travaliu pe cît de nobil, pe atît de extenuant. „Cea de-a IX-a ediție a festivalului, ne spune maestrul, își revendică un profil bine definit care s-a îmbogățit cu fiecare ediție anterioară, îmbrăcînd un ansamblu de forme și specii camerale din ce în ce mai larg. Față de acum cîțiva ani, cînd concursul de interpretare inițiat la Brașov, deschis conservatoarelor de stat din București, Cluj-Napoca și Iași, și cînd preponderent era genul trio cu pian, anul acesta am lărgit aria manifestărilor de interpretare. Dar ca o constantă de calitate a concursului s-a remarcat a fi cvartetul de coarde".

Am asistat la concertul laureaților care a devenit de această dată și un examen al juriului cu sentimentul unei mari sărbători. Iată formația cvintetului de suflători de la Conservatorul din București, anul I, obținînd premiul al II-lea, interpretîndu-l cu fidelitate pe Haydn și urmărit cu emoție paternă de către lectorul Francis László, un entuziast susținător al tuturor concurenților. Laureați ai premiului Uniunii compozitorilor, cvartetul de coarde al Conservatorului din Cluj-Napoca, condus de Zsolt Marton, a scos în evidență cu sensibilitate cele mai subtile idei ale frazei muzicale enesciene, bucurîndu-se de un succes total. A urmat cvintetul de suflători din Iași (premiul II), cu patru miniaturi din cele „Șapte miniaturi" ale lui Alfred Mendelsohn, lucrare care cere o mare precauție în rostirea adevărului expresiei muzicale ca să nu mai vorbim de virtuozitate, sarcini de care băieții s-au achitat minunat. Cvartetul de coarde din Cluj-Napoca, condus de Mirela Capătă și răsplătit cu premiul II a scos la iveală fine accente lirice izvorîte dintr-un puternic filon meditativ din lucrarea „Cvartetul nr. 6" aparținînd compozitorului Wilhelm Berger. S-au descifrat caligrafii subțiri într-o frază bine supravegheată, accentele și angajările hotărîte în pasajele tumultuoase conducîndu-ne spre finalul de gravă meditație al piesei. Premiul III — revenit cvartetului de coarde condus de Gavril Ardelean din Cluj-Napoca, a răsplătit o formație angajată cu credință în execuția unei partituri de o cuceritoare substanță lirică („Cvartetul op. 96 în Fa major", numit și „Al negrilor" de Antonin Dvorak). Cvartetul de coarde condus de Cristian Pintilie a cucerit sufragiile tuturor convingîndu-ne că în cetatea Iașului muzica este la ea acasă. De premiul Uniunii compozitorilor s-a bucurat și cvintetul de suflători din Cluj-Napoca, condus de Ady Gugu, iar cvartetul de coarde condus de Cristian Ifrim (București) în care ne place să remarcăm contribuția și sporul de sensibilitate al fiecărui membru al formației — Sonia Vizante, Mirela Simionescu și Zița Maszalits — în interpretarea lucrării beethoveniene, op. 59 nr. 3 în Do major. Am recunoscut în claritatea execuției fiecărei note exigența și lipsa de concesii a prietenului lor mai mare, asistentul Șerban Soreanu, el însuși pianist de certă virtuozitate. „Rezultatele acestei nobile întreceri, unde cîștigă cei mai buni, reia discuția Wilhelm Berger, se observă cu profit în viața muzicală a țării, în nivelul crescînd al orchestrelor noastre simfonice. Pe mulți îi simt colegii mei de pe acum. Dacă ar fi să caut un simbol al evoluției artei muzicale la Brașov aș da designația armoniei. Armonie realizată prin modalități artistice tradiționale și altele foarte moderne. De remarcat ponderea muzicii românești în acest festival, personalități ale vieții noastre muzicale dedicînd formațiilor artistice din Brașov o seamă de noi lucrări. Faptul că nu am decernat premiul I — nu vădește neîncrederea juriului, ci exprimă exigența și seriozitatea cu care privim perfecționarea talentelor în cadrul procesului de învățămînt și afirmarea lor în marile întreceri artistice din cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Menirea socială a artei se verifică chiar acum și aici, în planul ideii, al frumosului, al adevărului uman". Am asistat apoi la evoluția Corului de copii „Camerata infantis" din Brașov, formație laureată la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" și care a primit „Discul de aur" al Academiei Charles Cros la Dijon, formație condusă de profesorul Nicolae Bica. Am ascultat Orchestra de cameră a Școlii de muzică din Brașov, dirijor Viorel Ardeleanu. Lucrări care cer un mare rafinament al interpretării și, așa cum spun ambii dirijori, o mare voință de muncă și dăruire în tot ceea ce faci. Evoluția ansamblului „Cantus serenus" din Brașov în aceeași notă a afirmării școlii interpretative brașovene. Orașul și județul Brașov s-au constituit ca niște gazde admirabile ale unei manifestări artistice tradiționale, de un înalt nivel artistic, răsplătind efortul muncii care se cîntă pe sine.

Orchestra de cameră a Filarmonicii „Gheorghe Dima" — Brașov. Dirijor Ilarion Ionescu-Galați

ADI CUSIN ■

CRONICA DISCULUI

Sigismund Toduță la 70 de ani

Dintre cele mai recente apariții ale Electrecordului ne-au reținut atenția, cu precădere, cîteva discuri cuprinzînd diverse lucrări din creația muzicală românească.

Astfel, în genul muzicii simfonice, se relevă un disc cu caracter omagial **(STM ECE 01380)** dedicat creației compozitorului clujean Sigismund Toduță, cu ocazia împlinirii vîrstei de 70 de ani. Prima față a discului prezintă cunoscuta Simfonie nr. 5, elaborată relativ recent, în 1974, și încununată cu Premiul I la Festivalul național „Cîntarea României", ediția I. Revelatoare pentru gîndirea muzicală complexă a compozitorului, pentru stilul său componistic modern, în care renunțarea la elementele neobaroce în favoarea celor contemporane este făcută fără ostentație, continuîndu-se în mod creator tradiția, Simfonia nr. 5 cuprinde (numai) trei părți neîntrerupte, orchestra are un caracter aproape cameral, iar instrumentele sînt puse în valoare pe parcursul unor pasaje solistice ; mai presus de toate ascultătorul este cucerit de bogăția ritmicii de esență folclorică. Pe fața a doua poate fi ascultat Concertul nr. 2 pentru orchestră de coarde, concert căruia Orchestra de coarde a Filarmonicii din Cluj-Napoca, dirijată impecabil de Emil Simon, îi reliefează scriitura instrumentală de virtuozitate, suplă, cu inovații discrete, utilizate îndeosebi pentru prelucrarea unor teme enesciene, existente în citat, în chiar cuprinsul concertului.

Pentru discofilii iubitori ai muzicii ușoare, **L.P.**-ul **(EDE 01400)** cuprinzînd „Melodii de Aurel Giroveanu" propune o selecție din creația de peste 30 de ani a acestui prolific compozitor, „melodist" prin excelență. Pot fi ascultate, de pildă, șlagăre mai vechi cum sînt „Trăiesc o zi frumoasă", „Vino pe Aleea trandafirilor", „Ia-mă la braț și spune-mi tu", prezentate de astă dată în interpretări noi datorate soliștilor Angela Ciochină, Cornel Constantiniu, Stela Popescu și Ștefan Bănică (în duet), precum și piese de dată mai recentă cum sînt „Călător fără popas", „Te aud mereu", „Tangoul Bucureștiului", ș.a., cîntate de Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Corina Chiriac, Gică Petrescu, acompaniați de orchestra de estradă a Radioteleviziunii (dirijată de Sile Dinicu) și de formația Romanticii.

Amatorii de muzică populară au ocazia să asculte un nou **L.P. (STM EPE 01393)** intitulat „Oltule, Oltețule", inspirat din vastul repertoriu oltenesc al cîntăreței Ionela Prodan, aflată acum la al șaselea disc personal, acompaniată fiind de orchestra Florian Economu. Se vor bucura de succes cu siguranță cîntece ca „Alunelul", „Ia-mă-n brațe, dorule", „Frumușel mai cîntă cucul", care pun în valoare calitățile interpretative ale solistei.

Din creația universală de operă și operetă, pasionații acestor genuri au la dispoziție trei discuri noi, unul **(STE CE 01382)** cu arii din opere de Verdi și Wagner, interpretate de Cornel Stavru, altul, **(ECE 01383)** un dublu recital Elena Dima — Eduard Tumageanian cu arii din opere de Donizetti, Mozart, Verdi, Puccini ș.a., iar al treilea **(ECE 01384)** cuprinzînd arii din operete clasice și musical-uri, în interpretarea cunoscutelor soliste Vally Niculescu și Constanța Cîmpeanu.

NICOLAE SPIRESCU ■

Doi poeţi şi cele mai frumoase poezii ale lor

Ioan Alexandru

Coborît din Apuseni, laolaltă cu corbii şi ciutele, Ioan Alexandru pare singur printre noi. Timid şi sfios, departe de cafeneaua cîrtitoare, detestînd spiritul gregar, tînărul zvelt, cu părul bălai, cu ochii crescuţi parcă din azurul cerului spre care par mereu îndreptaţi ca o chemare a nostalgiei originare, poetul s-a fixat mai ales în cercul familial pe care l-a zămislit bogat, tandru şi cucernic. Nu ne vom mira, de aceea, că în colecţia „Cele mai frumoase poezii“ (Editura „Albatros“, 1977, cu un „Cuvînt înainte“ de Zoe Dumitrescu-Buşulenga) copiii şi soţia sînt cîntaţi după exemplul arghezian din *Cărticica de seară,* dar cu un puternic accent hieratizant. Este microcosmosul sfînt al poetului. Multe *imne* sînt, apoi, consacrate satului natal, părinţilor, consătenilor, mai ales pruncilor, în maniera lui Pillat din *Satul meu* sau în cea a lui Octavian Goga, cu un spor de sacralizare participativă. Dar nu numai oamenii, ci întregul univers rural invadează poemele : şerpii şi vulturii, fluturii şi fiarele, pietrele şi stîncile, stînele şi ţintirimul, turmele şi mai ales mieii ; ne izbesc culorile tari, verdele în special, simbol al vitalităţii, atenuat de albastrul pur al cerului şi al luminişurilor ; se aud buciume şi tulnice, dar mai ales clopote ; ne întîmpină mirosul de busuioc şi rosmarin, de smirnă şi tămîie, mirosul sîngelui cald şi al laptelui abia muls, al pîinii proaspete de sărbători şi-al ceaunului aburind de fiecare zi. Acest univers de evidentă extracţie ohtonică, aducînd a Pindar, Esenin sau Francis Jammes, este adînc purificat, o adiere de înaltă spiritualitate şi de reculegere străbate spaţiile terestre. E spiritul lui Blaga şi al lui Rilke întîlnindu-se cu cel din autohtonele *Poeme cu îngeri* şi *Biserica de altădată.* Materia grea, adeseori dură a versului este supusă unei adevărate transfigurări stimulate mai ales de voluptăţi şi aspiraţii în ordine morală. Acest univers, teluric la origine, este vegheat de astre, infuzat de linişte (mai ales de liniştea primordială) de pace şi iubire, scăldat într-o „lumină lină“ provenind în egală măsură de la stele şi luceferi, dar mai cu seamă de la focurile aprinse pe coline de păstorii ancestrali. *Imnele* (ale *bucuriei* şi ale *Transilvaniei)* se hrănesc dintr-o asemenea ambianţă care este a satului transilvan, sălaş de viaţă şi de moarte, de zbatere şi extaz, de mirare adîncă în faţa lumii, topos al Euterpei. Acest mediu cîntat de Coşbuc, Goga, Cotruş, Blaga şi Beniuc este îmbogăţit de un talent excepţional, de o robusteţe poetică impunătoare, dovadă vie că satul nu şi-a epuizat materia spirituală, că stă în faţa poeţilor cu aceeaşi dăruire generoasă, cuib de rezistenţă mitologică şi de existenţă veşnică, de infinită poezie.

Din *Imne* desprindem, de asemenea, un suflu poetic de dimensiuni ciclopice şi de profunzimi existenţiale, capabil să străbată spaţiile ameţitoare, *pustiile.* Poemul cel mai întins al volumului, *Ascensiune,* o ipoteză despre marea călătorie, excepţional, ne face să regretăm absenţa din culegere a mai multor poeme din *Vămile pustiei,* după noi cel mai izbutit de pînă acum al poetului. Credem că bucăţile acestei culegeri răspund, prin suflul ce le animă, într-o mai mare măsură respiraţiei ample, de perspective cosmice, proprii autorului. Ioan Alexandru cere aripi mari, e un poet titanian cu suflu metafizic, şi opinăm că aici îşi va afla adevărata chemare şi adevărata măsură. Ca vechii romantici el este un profet care, clamînd în pustie, nu încetează să lumineze cu verbul său înflăcărat mulţimile. O resurecţie morală şi implicit estetică nu este străină de intenţia poetului. În tînărul sfios şi angelic se ascunde, ca în străfundurile unei pajişti cu albăstrele, un fluviu de lavă incandescentă ce va hrăni multă vreme destinele poeziei române.

POMPILIU MARCEA ■

Constanţa Buzea

În volumul apărut în colecţia „Cele mai frumoase poezii“ (cu o prefaţă de Eugen Simion) Constanţa Buzea reţine cu severitate din abundenţa sa lirică numai o parte din poemele cuprinse în cărţile sale *Agonice, Coline* (1970), *Sala nervilor* (1971), *Răsad de spini* (1973), *Pasteluri* (1974), *Ape cu plute* (1975), *Limanul orei* (1976) la care adaugă două inedite. Dacă în volumele *De pe pămînt* (1963), *La ritmul naturii* (1966), *Norii* (1968) se întîlneau şi versuri care exprimau împăcarea cu întîmplările existenţei, celelalte cărţi alcătuiesc un vast şi impresionant poem de un dramatism necontrafăcut, o radiografie a durerii executată cu o remarcabilă pricepere. Poezia de maturitate a Constanţei Buzea devine tot mai zbuciumată, confirmînd presentimentul expus într-o poezie din *Norii :* „Pentru vapoare pentru catarge / Vîntul se duce, marea se-ntoarce / Pentru copilul care crescu, / Timpul continuă, liniştea nu“. Poeta îşi consideră cele mai frumoase poeme ale sale pe cele mai frămîntate, mai pline de tensiune, care surprind răsucirile sufletului. Puţini dintre poeţii noştri de azi scriu o asemenea poezie în care omul se zbate să scape din ţesătura complicată a unor întîmplări catastrofale trăite fără nici o vină. Pentru Constanţa Buzea scrisul a devenit o modalitate de transpunere în cuvinte a suferinţei şi de analiză metodică a ei în scopuri terapeutice. Primul poem din volumul pe care îl discutăm este o celebrare a puterii artei de a alunga orice nefericire, de a vindeca : „Ce-mi dai, să nu mor azi, să mai rezist ? / Leac pentru îngeri, cîntecul meu trist.“ Poeta este statuară în chinul său şi îşi alcătuieşte din cuvinte un adăpost menit s-o ferească de vicisitudini. Arta sa demnă deşi colindată de amărăciune este mult mai aproape de viaţă decît a celor care inventează fapte şi apoi îşi închipuie cum ar reacţiona în confruntarea cu ele. Această poezie ar fi şi mai tulburătoare dacă autoarea n-ar fi atît de încrezătoare în victoria sa. Drumul de la deznădejde la speranţă, de la umilinţă la orgoliu, de la înfrîngere la biruinţă apare astfel simplificat, mai puţin întortocheat decît în realitate. Din acest „tratat despre iubire“ care e cartea sa sînt rupte filele referitoare la panică, la disperare, precum şi cele despre iertare, împăcare. Poeta nu acceptă deruta, niciodată nu se lamentează, iar veşmintele în care apare în lume, deşi austere, cenuşii, au eleganţă. Peste chipul răvăşit de suferinţă ea aşterne o mască impenetrabilă atunci cînd descinde printre semeni, pentru a nu stîrni compasiune : „Să fim amari cînd nu se vede nimeni, / Şi să fim veseli cînd ieşim pe uşă.“ Versurile sale nu cad niciodată în sentimentalism, dimpotrivă, unele sînt glaciale de parcă ar fi povestită o durere întîmplată altcuiva. Perfecţiunea formală a poeziilor este şi ea un mijloc de a încătuşa ţipătul, de a-l converti în artă, fiind o stavilă în calea dezastrului. Suferinţa este drapată în haine strălucitoare încît uneori eşti mai atent la podoabe decît la ceea ce spune poeta tocmai din pudoarea sa de a se confesa, deturnînd astfel atenţia la aspecte exterioare ale discursului ei. În poezia Constanţei Buzea o femeie de o mîndrie neînduplecată îşi rememorează clipele de fericire, îl invocă pe cel plecat şi îi aşteaptă întoarcerea, îşi inventează mici probleme pentru a le uita pe cele esenţiale fiind, ca şi eroinele din tragediile greceşti, un exemplu de cîte poate îndura omul şi cîte poate el învinge. Deşi în poezia finală a volumului autoarea declară că arta nu înseamnă totuşi salvarea („Durerea naşte poezie, / Balsamul nu-l găsim în ea.“) întreaga carte este un superb elogiu adus puterii creatoare. Lirica sa despre absenţă şi aşteptare, scrisă într-o viziune lipsită de culori vesele, reprezintă creaţia unei poete de mare talent care sărbătoreşte eroismul condiţiei umane, lupta permanentă în care învingători şi învinşi îşi schimbă rînd pe rînd rolurile.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Radu Tudoran : „Casa domnului Alcibiade“

«Cronică la sfîrşitul mileniului» şi-a supraintitulat Radu Tudoran ultima sa carte. Este un roman clasic, în maniera deja consacrată a acestui autor, poate cu un mai pronunţat interes acum pentru reconstrucţia epopeică. Naraţiunea se desfăşoară pe coordonate vaste. Eroii ajung la Paris ori la Hamburg, iar domnul Alcibiade — înainte de a se stabili în sat — luptase în războiul burilor din Africa de Sud ; la fel, domnul Pretoreanu, asociatul său în afacerea aurului. Gustul pentru senzaţional ia de multe ori forma eposului exotic şi imaginar. Un alt personaj, Odor (de la Teodor), trăieşte mai mult în ficţiune, călătorind la Paris sau imaginîndu-se zburînd cu avionul lui Aurel Vlaicu. Primul război mondial e urmărit simultan aproape pe toate fronturile lui. Personajele, locurile plutesc într-o atmosferă de indeterminare semantică şi geografică, ceea ce permite extensiunea în realitatea sau irealitatea cea mai îndepărtată. Cu instinct sigur, autorul nu cade în tentaţia autohtonizantă, care — se ştie — nu favorizează întotdeauna romanul de aventuri. Astfel că, pornind numai de la cîteva detalii concrete (nuclee epice sau descriptive), se închează pînă la urmă un tablou extraordinar, proiecţie a realului în reverie, a istoriei în aventura singulară nimbată eroic. Prezenţa povestitorului ca personaj sporeşte gradul de autenticitate şi forţa evocării.

Povestirea propriu-zisă debutează sub semnul crepusculului, adică al „sfîrşitului de mileniu“. Într-un fel, acest roman este şi o replică la apocalipsă : descifrăm în infrastructura epică o parabolă a salvării universale. Încă de la primele acorduri se profetizează inevitabila înmormîntare a unei lumi sinucigaşe. Sihastrul, personajul cel mai insolit, evocă pe patul morţii urgia ce se va abate în curînd asupra omenirii. Sîntem abia la început de secol XX. O bună parte din roman are ca fundal războiul, cu unele incursiuni în viitor : fiul Teofanei şi al lui Harold participă la conjuraţia împotriva lui Hitler. Alt pericol ar fi supercivilizaţia, cînd scapă de sub controlul inteligenţei. Oamenii caută mereu un refugiu, dar nu-l găsesc nicăieri : întoarcerea la natură nu mai este posibilă. «Casa domnului Alcibiade» se vrea un astfel de refugiu : într-o morală ideală sau într-un spaţiu, la fel de himeric, al securităţii persoanei. De departe ea pare o oază de lumină, o sfidare împotriva întunericului ce-o înconjoară. Totul însă alunecă treptat în iluzoriu şi enigmatic. Ororile istoriei se fac şi aici cunoscute, prin moartea Mariei şi tragedia Teofanei. Povestitorul, un copil atunci, trăieşte, în preajma domnului Alcibiade şi mai tîrziu a lui Odor, o experienţă crucială de viaţă. Fiecare întîmplare esenţială constituie, prin absurditatea ei, o îndepărtare de realitate, dar totodată şi o îmbogăţire a sa spirituală.

Romanul n-ar însemna nimic fără personajele sale. Uimeşte mai ales diversitatea tipologică, aproape fără egal în proza de azi. Ce-i drept, personajele nu sînt extrase toate din realitate : cele mai multe ni se par proiecţii simbolice. Odor, fiul cel mare al domnului Alcibiade, încarnează un prototip clasic — „sfîntul“. El percepe lumea prin reverie şi renunţare. Tom (de la Toma), fratele mai mic, este demonul. Odor, fiul deloc risipitor, se va întoarce acasă la moartea tatălui. Tom va muri în împrejurări misterioase, pe măsura firii sale scelerate. Domnul Pretoreanu seamănă uneori cu Mefisto, în timp ce profesorul Lucifer Chiricuţă este obsedat de experimentul morţii. Femeile se sacrifică şi ele între iubirea sacră (Maria) şi iubirea profană (Teofana). Deşi proiecţii simbolice, toate aceste personaje nu se sustrag presiunii realului. Într-un fel sau altul sfîrşesc tragic : ceea ce le umanizează cu adevărat. Peste toţi domină figura autoritară şi paternă a domnului Alcibiade, omul care metodic se cufundă în irealitate.

Altfel, naraţiunea avansează destul de sinuos, cu unele reveniri în trecut şi nu mai puţin cu descinderi dincolo de graniţele promise. De fapt, se îmbină aici mai multe structuri. Aspectul de cronică ţine de relatarea exterioară, în timp ce parabola sintetizează tabloul lumii, proiectînd evenimentul în simbol şi personajul în destin. Revenirile nu clarifică mai nimic, autorul cultivă deliberat şi cu artă desăvîrşită enigmaticul. Toate acestea nu tulbură însă farmecul epic şi nici pasiunea pentru cunoaştere şi adevăr a eroilor noştri. «Casa domnului Alcibiade» aduce un echilibru între construcţia romanescă şi ideea după care uneori tînjim.

CORNEL MORARU ■

Sonetele lui Shakespeare în viziunea lui Gheorghe Tomozei

Cea de-a treia versiune integrală a **Sonetelor** lui Shakespeare în româneşte o datorăm recent unui poet de marcă. Precedentele aparţin, în ordine cronologică, lui Teodor Bocşa (Ed. Dacia, 1974) şi Neculaie Chirică şi Dan Grigorescu (B.p.t., Ed. Minerva, 1974). Merită rememorate apoi nu mai puţin reuşitele tălmăciri — parţiale — datorate lui Mihail Sebastian ca şi lui Andrei Ion Deleanu. **Opera** de acum nu vine din partea unui anglist — cum au fost, sînt, deopotrivă şi Mihnea Gheorghiu, şi Ion Frunzetti, eseişti şi traducători de prestigiu, cei ce au dat, la rîndu-le, pe româneşte, o mare parte a **Sonetelor** — şi poate că travaliul tălmăcirii trebuie judecat mai întîi prin această prismă. E o determinare care — în cazul lui Gheorghe Tomozei, poet de deosebită înzestrare — spune mai mult decît o investigare a detaliilor comparatiste pe urma identificării eventualelor trădări ori abateri minore. La urma-urmei, un mare poet adus într-o altă limbă decît aceea care l-a făcut celebru sub — mai întîi — cerul patriei, sale, trebuie să sune ori să provoace în cititor imaginea însăşi a măreţiei lui. Cosmogonia erotică a versului shakespearian, densitatea filosofică a ideii — însăşi profuziunea de idei politice chemate să înnobileze ca un **intarsio** versul de dragoste — trebuiau să devină, cum au şi devenit în toate limbile, obstacolul dintîi în faţa unui traducător. Mai limpede spus, să reuşeşti să transferi în durata unui vers nu numai glasul de marmură şi harfă dar glasul minţii celei mai cuprinzătoare din cîte a dat arta omenirii — gestul este — prin el însuşi — expresia curajului. Judecînd lucrurile sub auspiciile acestei idei, nu putem să nu recunoaştem că Gheorghe Tomozei se înscrie acum în linia unei reuşite **originale,** originale în primul rînd prin supleţea arhitecturală a versului românesc. Dovadă şi acest „catren“ care condensează întreaga metaforă a **reproşului erotic,** înrudită atît de puternic cu figurile similare din sonetul lui Ronsard ori, mai aproape de noi, cu sonurile **închipuitelor sonete** ale lui Vasile Voiculescu. Dar Shakespeare nu permite, în alt idiom decît licenţa... reuşitei : **„Spune-mi pe altul că iubeşti, dar ochii / cînd eşti cu mine, lasă-i să mă-nvie, / de ce cu vicleşuguri te apropii / cînd braţu-mi să se apere nu ştie ?“** Cît priveşte cealaltă — deja invocată — mare dificultate a traducerii din Shakespeare, a sonetelor lui, în care nu o dată melosul pur, mîngîierea gingaşă stau alături de protestul superior împotriva strîmbătăţii lumii, ar fi poate suficient să evocăm aici, acum, celebrul **Sonet 66** (din Sonete II), în două viziuni intelectual-poetice, lăsînd cititorului dreptul de a alege. Versiunea Ion Frunzetti : „Scîrbit de toate, tihna morţii chem : / Sătul să-l văd cerşind pe omul pur, / Nemernicia-n purpuri şi-n huzur, / Credinţa-marfă, legea sub blestem, / / Onoarea-aur calp, falsificat, / Virtutea fecioriei tîrguită, / Desăvîrşirea veşnic umilită, / Cel drept de forţa şchioapă dezarmat, / / Şi arta sub căluşe amuţind ; / Să văd prostia-dascăl la cuminţi, / Şi adevărul — „semn al slabei minţi“, / Şi Binele slujind ca rob la rele. / / Scîrbit de tot, de toate mă desprind : / Doar că, murind, fac rău iubirii mele“. Versiunea Gheorghe Tomozei : **„Scîrbit de tot, izbava morţii chem, / cel drept cerşeşte, laşul işi arogă, / nevolnic, a magnificenţii togă / şi gîndul pur se stinge sub blestem, / Cinstirea-i împărţită grosolan, / e pîngărită casta feciorie / perfecţiunea-i frîntă de urgie / şi-ngenuncheat orice sublim elan, / A artei gură trîndavu-o astupă, / nerodul, iscusinţii poruncește / şi adevărul singur se smereşte / robit mişelului ce stă să-l rupă, / / Scîrbit de tot, m-aş stinge fără glas, / dar dragostea, murind, cui să o las ?“**

Un semn de gratitudine — în loc de încheiere — Editurii Junimea, care a construit o carte într-o ţinută grafică exemplară.

CONSTANTIN CRIŞAN ■

Frați

griului
șoarecele
bradului
toporul
găinii
dihorul
beznei
lampa
ceții
vîntul
minei
surpătura
pantofilor
drumul
izvorului
nămolul
trupului
timpul
gîndului
rugina
lupului
iarna
colaciului
dinții

CSEKE GÁBOR

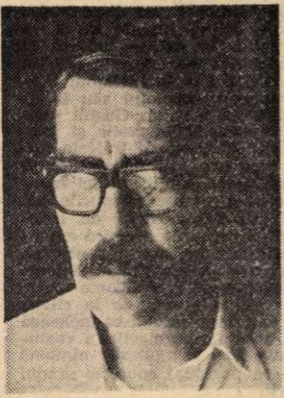

Puțină benzină

brad
topor
ferestrău
patru trunchiuri de copac
tăiate în două fac opt
tăiate în patru fac șaisprezece
crengi uscate
puțină benzină
rug

În prag de sărbătoare

în prag de sărbătoare
femeile ajung la capătul puterilor
dar casa strălucește

în prag de sărbătoare
cei logodiți cu băutură comandă
mai mult

răscolind tot orașul

în prag de sărbătoare
poștașul își pune speranța în bacșiș
venind pînă la ușă cu ziare

în prag de sărbătoare
copiii visează omături furibunde
plictisindu-se

în prag de sărbătoare
părinții răpiți de somn
admiră jucării nemaiavute

în prag de sărbătoare
brazii se mută în apartamente
să-i păstrăm un moment de
reculegere

La pîndă

pitește-n depărtare iscodind
mă privește fix
își ascunde fața în iarbă în tufă în
amurgul serii
potrivindu-și pe mine ocheanul
de pupile
răsuflă gîfîie nările-i tremură de zel
asudă înghite praf scuipîndu-l apoi
dar nu mă slăbește din ochi
are amețeli apoi vedenii gîndind
la o gură de apă scrîșnește
din dinți
se chinuie urmărind firavu-mi fum
de țigară
reținîndu-și urletul ca mutul se
roagă

eu trăiesc între timp
cu viața-mi afișată

Pe casa noastră

pe casa noastră e o fereastră
în fereastră-nflorește o mușcată
pe mușcată e un strop de apă
în strop de apă sclipește o rază
de soare
în raza soarelui plutește un fir de
praf
pe fir de praf s-ascunde o căsuță
pe căsuță e o fereastră

Caniculă

ar trebui să încălzesc mai bine
pămîntul
au sosit atîtea sesizări
dracul știe ce se petrece acolo jos
eu încălzesc ca altădată
ce tipi ciudați
azi am pus cu două-trei lopeți mai
mult pe foc
s-au plîns imediat de căldură
așa-mi trebuie
de ce nu m-am făcut lună

Coordonate

din stînga mea
bate din tobă o ploaie măruntă
din dreapta mea
foșnesc gîndurile închise în tomuri

din stînga mea
sclipesc luminile orașului adormit
din dreapta mea
mă paște semiumbra rafturilor
de bibliotecă

în stînga mea
un teanc de coli palide mîzgălite
în dreapta mea
singurătatea nopții

Condiții

cînd latră peste tot copoii
eu vînat devin

cînd toată lumea se crede deștept
eu rămîn la tabla înmulțirii

cînd lumea-i mistuită de foc
eu strig după apă

cînd găleata e mîncată de rugină
sînt țiganul care o repară

cînd toți au în mînă cîte-un tromf
eu-mi sacrific cea mai bună carte

cînd îngîmfarea-i în ascensiune
eu mă retrag

cînd se stă în genunchi
eu rămîn în picioare

cînd toată lumea se războiește
eu semnez tratate de pace

Aripi ușoare

nu din ceară
nu din scînduri
nu din metal
nu din pînză
nu din pene lipite

nu pe spate
nu pe umeri
nu pe călcîie
nu pe corpul nostru
nu căderea lui icar

din rațiune

(Versiunea românească aparține autorului)

Schiță pentru un portret cu Hamlet

I.

Parcă avea o rană pe un ochi
un fel de fluture negru

din ceața fosforescentă a ruinelor
la cumplitul ceas al miezului de
noapte
el auzea cum gîlgîie lumina roșie
a sîngelui încremenit
sub vraja cucutei,
auzea cum se nasc pururi stelele
și-l vedea pe mortul fără chip
spre cimitir ducîndu-i pe cei vii
așa cum limpede vedea limba
stăpînului
cum lingea cu-nfrigurare laba
cîinelui,
avea, cum spuneam, o rană pe un
ochi
un fel de fluture negru
un lacăt imens la gît
și o cheie ruginită, tocmai bună
pentru alte întrebări decît jarul
care-i ardea măduva oaselor
și tîmpla lui bîntuită de nebunie,
mai avea, e-adevărat, și o spadă
subțire
mai subțire și mai tăioasă
decît cea mai subțire și mai tăioasă
rază de lumină într-un întuneric
de nepătruns

el era prințul Hamlet
și viața curgea mai departe

VICTOR NIȚĂ

II.

La temelia adîncă a nopții
netulburat semnul tăcerii,
întunericul cel mai greu
din orbitele-i reci se revarsă
două furnici ies ostenite
ca două lacrimi negre
pe osul îngălbenit de timp
și tot din orbitele-i reci
în afară sar azvîrlindu-și
hainele mucegăite sfinți
bolnavi și îngeri demenți
stîrnind prin aerul nemișcat
un dans de cărnuri vechi și puhave

Netulburat semnul tăcerii
la temelia adîncă a nopții,
horcăie în gîtlej viața
de altădată și se-aud
năruindu-se biserici mari
cu turle de lemn putregăit
și-n țărînă cad alături
clopote de pîslă cu limbă
de cîlți

Descărnată-i gura semnului
tăcerii la temelia adîncă a nopții,
clămpănesc dinții altădată
încleștați în sîmburele de piatră
al vieții. Dar ce este viața ?

Oedip

Ard veșnice zăpezi pe fruntea
munților lăcaș de zei eternitate

și eu mă-ncumet înlăuntru-mi
tot mai adînc pustiu genune
pisc de timp lumină sunet
mușc din mine lacom și străin
și bolnav ochiul mi-l întunec
și plîng și dorm și plîng-visez cum
tu

mamă plîngi alăturea de mine –
(cine-i cel ce-am fost atunci
și cine-i cel ce-acuma plînge ?)
Searbăd și deșart nisip
curge-ntr-o clepsidră-ntunecată
surd imn la viața-mi terminată
plîng și plîng și-arareori
străfulgeră-n atîta întuneric
izbăvirea lacrimilor mai curate
munți zăpadă zei eternitate

plîng însingurat în întuneric
și orb încerc a mă cunoaște.

Vulturul

Iată-l zburînd peste cîntece
piscuri și strigăte
zburînd

rotirea lui domoală se naște
dintr-o putere fără de seamăn

fiecare pală de vînt
vrea să-i năruie zborul
dar îl saltă mai sus
mai sus

pînă ce vulturul
ostenit de propria sa putere
naște o alta.

Clipă acolo

Curate ca o zăpadă dintîi
apele o clipă acolo,
abia le atinge gîndul de sete
și ființa lor pură se tulbură imediat

pînă și sîngele unui șarpe
abia născut, pentru o clipă doar,
cît ține rostirea destinului, acolo,
mai curat decît inima trandafirului

chiar și sărutul tău, acolo,
doar o clipă, cît cade asupră-mi,
alb e ca o aripă de înger, dar
imediat,
atingîndu-mă, se preschimbă-n
pasăre rănită

clipă limpede, ca o lacrimă
a vieții eterne, acolo, înfrățire
a ființelor toate – chipul lor dintîi
pînă a se porni în lume, către
moarte.

La cine sînt cheile palatului din Potlogi?

Am văzut palatul brîncovenesc de la Potlogi mai întîi într-o seară. Zidurile albe și pridvorul cu stîlpi meșteșugiți, și treptele scării care se pierdeau înspre noi, în iarba întunecată de seva acestei primăveri scăldate în ploi. Printre ulucile porții închise cu lacăt obiectivul aparatului de fotografiat o fi prins o imagine neclară. N-avea nici o importanță, oricum trebuia să rămînem și pentru a doua zi. Din cuhnie, din dreapta s-a pornit să cînte o cucuvea, dogit, înfundat. Sub norii groși, care se tîrau peste sat, înspre Argeș, căderea întunericului se petrecuse pe neașteptate.

„Odată am avut un vis, ne spunea ceva mai tîrziu primarul acestei comune dîmbovițene, Ștefan Neagu. Se făcea că Brîncoveanu era la palat și trimisese pe cineva după mine, să mă prezint imediat înaintea lui. Fiindcă eu eram pîrcălabul cetății, vezi bine. Ca primar niciodată nu mi-au tremurat genunchii dar atunci, ca pîrcălab, da. Așa, mărturisesc, m-am prezentat în fața domnului, care m-a învîrtit și m-a răsucit cu tot felul de întrebări despre palat. Credeam că o să-mi taie capul, dar s-a milostivit și m-a iertat...“ Am mai aflat, în aceeași seară, că palatul de la Potlogi. primul din seria palatelor brîncovenești, a avut față de celelalte o soartă mai dramatică, fiind ruinat, nu la multă vreme de la ridicarea sa, de către turcii care căutau în casa lui vodă Brîncoveanu, a lui „Altîn bei“, a „prințului aurului“, grămezi de comori. Ei nu se îmbogățiseră atunci cu nici o comoară, în schimb noi pierduserăm una, fiindcă pentru Țara Românească palatul însuși era o comoară, care avea să se împuțineze apoi prin lucrarea neobosită a vremii. Noroc că vodă zidise temeinic, încît chiar și ruinele să aibă o rezistență a lor, să nu fie un pumn de pulbere în calea vînturilor. Fiindcă, de bine, de rău, chiar și fără acoperiș, palatul se menținuse astfel încît în 1953, cînd niște oameni de inimă au hotărît să salveze ce se mai putea salva, într-adevăr mai puteau fi salvate multe. Că lucrările au fost abandonate după aceea și pornite iarăși, de cîteva ori, pînă în 1971, de cînd se poate vorbi de o adevărată operă de restaurare, nu mai are astăzi prea multă importanță. Importantă cu adevărat este credința formată treptat, în acești ani, că palatul poate fi readus la starea lui de început. Și important este, bineînțeles, efortul de a-l și face să arate astfel. Efortul acesta a costat pînă acum, ne spunea primarul comunei, aproape 6 (șase) milioane. Ca să fie dus pînă la capăt, ar mai trebui vreo 850 de mii. Nu ca să mai dea cineva bani, pentru că materialele există...

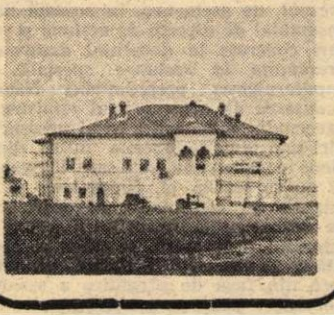

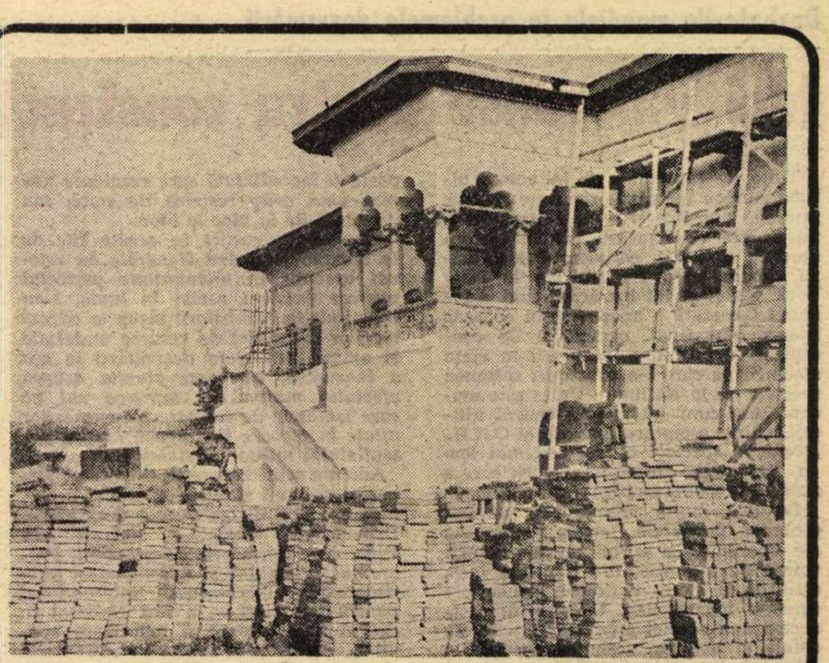

A doua zi de dimineață am pătruns totuși pe partea dinspre lac — obișnuitul lac al palatelor brîncovenești — pînă înspre zidurile și la ușile palatului, închise și ele, toate, cu lacăte. „De ce atîtea lacăte, tovarășe primar ?“ „Chiar aici, lîngă palat, locuiește o tovarășă, Filofteia Constantin, care are în gestiune toate materialele rămase. Acum dumneaei e plecată la Tîrgoviște. Ține lacătele astea peste tot ca să nu aibă mai tîrziu lipsă în gestiune“. Dăm roată palatului și, într-adevăr, ne convingem că nu există nici o cale de acces înăuntru. Într-o latură a lui, o stivă impresionantă de „cărămizi de epocă“. „Astea mai trebuiau ca să completăm pardoselile“, ne lămurește primarul. Apoi tot el continuă: „Iar înăuntru, mai la adăpost, se află cimentul. Vreo două-trei tone. Din cîte știu, a început să se pietrifice, să se degradeze. Cu toate că nu e ținut în pivnițele palatului ci la loc mai ferit și uscat, chiar în camera de oaspeți a lui vodă“. „Spuneați că vin cîteodată grupuri de turiști, mai ales de elevi. Ce fac ? Se opresc la poartă ?“ „Dacă gestionara e aici, le deschide, bineînțeles. Dacă nu, nu. Are și ea dreptate. A încercat, din cîte știu. să dea în primire. să plece, dar n-a reușit, trebuie să stea aici, să păzească materialele astea“.

Înțelegem că gestionara-paznică și-a luat și ajutoare... Prin iarba înaltă și deasă, pe care soarele dimineții se răsfrînge multicolor, în urma ploii de azi noapte,patrulează — în lipsa gestionarei plecate la Tîrgoviște — niște animale rătăcite.

„Deci, vrem să ne dumirim, spuneți că lucrările de restaurare sînt aproape de capăt...“ „Exact, ne răspunde primarul. Iar materialele, ca să încheiem definitiv lucrarea, sînt aici. Cîteva luni, mai mult n-ar mai dura“. „Și cînd vor fi acele cîteva luni ?“ „Asta eu nu mai știu“, ne-a răspuns primarul. Și, nemaiștiind el nimic despre problema asta, punem și noi punct. Dar parcă tot rămîne loc, chiar și după punct, de o întrebare...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Două incendii și o morală nedeslușită pe deplin!

O autodubă aparținînd întreprinderii TRANSCOM avea să efectueze un transport obișnuit pentru I.C.R.M., depozitul din Chitila. După ce în mașină s-au încărcat diferite mărfuri, conducătorul acesteia s-a urcat la volan și a stabilit contactul motorului. Numai că mașina n-a vrut să plece imediat. Din actele oficiale întocmite ulterior rezultă că : „mașina a dat rateuri însoțite de scîntei care ieșind pe țeava de eșapament au dat foc talajului și paielor dintre stive, izbucnind un incendiu puternic“.

O altă mașină a aceleiași întreprinderi, de data aceasta un autocamion, transporta tot pentru I.C.R.M. diferite mărfuri industriale cînd, în plină cursă, pe Magistrală, în caroseria acoperită cu o prelată a izbucnit un incendiu. Din procesul verbal nr. 25/5.09.1977 întocmit de formația de pompieri militari, care a participat la stingerea incendiului și la cercetarea cauzelor producerii lui, rezultă că acesta a fost provocat de un scurtcircuit ; bateria mașinii se afla neprotejată în caroseria mașinii și într-un loc nepermis, adică nu în lăcașul destinat, iar în timpul transportului o parte din încărcătură — lustre metalice — a căzut pe bornele acumulatorului producînd scurtcircuitul.

Și într-un caz și în celălalt cele două întreprinderi păgubite s-au acuzat reciproc și s-au adresat Arbitrajului de Stat în vederea recuperării pierderilor. În ambele cazuri, după investigațiile de rigoare, arbitrajul a hotărît ca marea parte a pagubelor să fie suportate de către întreprinderea de transporturi comerciale (TRANSCOM) iar beneficiara, I.C.R.M.-ul, să fie inculpată în mod complimentar la recuperarea unei mici părți din paguba generală. În mod firesc hotărîrea a fost întemeiată pe faptul că în ambele situații mijloacele de transport în cauză au acuzat carențe de ordin tehnic. Și tot în mod firesc, înțelegînd latura preventivă a activității arbitrajului, arbitrul de stat P. Mihăilescu a atenționat Centrala de transporturi auto, forul imediat tutelar al TRANSCOM-ului, despre necesitatea luării unor măsuri privind respectarea tuturor normelor.

Am dorit la rîndu-ne să vedem în ce măsură a fost înțeles acest îndemn, în ce măsură faptele în sine și hotărîrile date au trezit la marea întreprindere de transporturi comerciale (întreprinderea exploatează mai multe mii de autovehicule) interesul pentru perfecționarea reviziilor tehnice și a controlului privind acestea. Și ne face plăcere să consemnăm o serie de fapte și de date care sugerează că cel puțin la nivelul conducerii întreprinderii morala celor două incendii, ca să spunem așa, a avut ecou. Directorul tehnic al TRANSCOM-ului, inginerul Ion Borlescu, ne-a declarat : „Evident că faptele petrecute ne-au dat de gîndit. Mai mult, o parte din accidentele de circulație au avut ca o cauză unică aceeași stare tehnică necorespunzătoare a mașinii. Începînd din acest an am introdus la 6 din cele 9 autobaze diagnosticarea tehnică cu aparatură modernă, electronică, mecanică etc. Această diagnosticare se face în mod periodic după perioade de rulaj stabilite și atunci cînd o cer împrejurările. Revizorii noștri tehnici, adică oamenii care alături de șoferi dau girul tehnic mașinii de care răspund, erau recrutați pînă nu demult dintre conducătorii auto mai vechi. Lăsînd la o parte faptul că nu aveau suficiente cunoștințe în mecanica auto concepția lor era asemănătoare cu a celor de la volan : dacă mașina pornește și se mișcă, gata, la drum ! Am schimbat toți acești revizori improvizați cu meseriași mecanici de categoria 6, deci cea mai bună, avînd grijă totodată ca ei să cunoască și șoferia. O a treia măsură se referă la modificarea structurii planului de aprovizionare. Adică vom procura cu precădere acele piese care concură la securitatea circulației și a transportului în sine : tobe de eșapament (să nu le mai cîrpăcim pe cele sparte și hîrbuite), carburatoare, delcouri, pompe de benzină etc. Mai adaug faptul că operînd în planul ridicării conștiinței profesionale a lucrătorilor noștri, săptămînal se fac prelucrări în toate autobazele noastre privind accidentele de circulație, de muncă, incendiile“. La rîndu-i inspectorul-șef cu circulația, inginerul Radu Cacip, ne-a vorbit despre o recentă măsură de control : este vorba de o echipă volantă de control.

Toate aceste măsuri care sugerează într-adevăr, cum spuneam, ecoul pozitiv al unei morale și care pot constitui sugestii și pentru alte întreprinderi de transport, au în cea mai mare măsură corespondentul practic. Am văzut „la lucru“ instalația electronică de testat fără demontarea motorului sau a vreunei părți din el, la autobaza nr. 2 Giulești. Într-un spațiu bine chibzuit aici sînt organizate tot felul de revizii. Pe deasupra există și un frumos și bine înzestrat cabinet tehnic destinat verificării și îmbogățirii cunoștințelor profesionale ale conducătorilor auto. Numai că acest cabinet căruia poți să-i admiri exponatele secționate, mijloacele de proiecție, instalațiile electronice,

era gol. Aceasta, în timp ce alături, în hala de revizii tehnice unde se demontau sau se montau motoare, erau pe puțin 15 autovehicule și deci măcar cîțiva dintre conducătorii acestora puteau fi invitați pentru o oră-două la un colocviu pe teme tehnice. Și de aici în continuare descoperim carențe însemnate privind transpunerea în viață a măsurilor menite să asigure respectarea normelor tehnice de funcționare a autovehiculelor. „Este adevărat — declară șeful autobazei, tovarășul Dumitru Badea — în fiecare luni adunăm șoferii pentru trei sferturi de oră și încercăm să prelucrăm cu ei norme de protecție a muncii, să vorbim despre starea tehnică... Încercăm, zic, fiindcă de cele mai multe ori nu putem. Timpul este prea scurt, oamenii sînt pe plecare, cu motoarele pornite, cum se spune, ce vorbim intră pe o ureche și iese pe alta. Ar trebui un timp special rezervat pentru instruire și chiar seminarizare. Eu am propus și mai propun acum cu rugămintea ca dumneavoastră să consemnați și cine are ochi de văzut să vadă, am propus deci ca odată pe lună să fie rezervată o zi șoferilor pentru instruirea cu precădere asupra condițiilor de exploatare tehnică a mașinii.

Este însă cazul să vorbim în continuare despre faptul că deși la nivelul de întreprindere se fac eforturi pentru înzestrarea tehnică în spiritul asigurării normelor de securitate a circulației, în autobaze se întîlnesc situații contrare. La autobaza 8 Filaret am discutat cu inginerul-șef, tovarășul Constantin Chiriac, problema instalării bancului de testare a instalației de frînare (considerînd că la niște vehicule care rulează cotidian într-un mare oraș frînele sînt mult mai des folosite decît în cazul rulării pe șosea)“. Da, a auzit că la alte autobaze există, „dar aici la noi nu sînt condiții de instalare, precum se poate vedea“. În ce ne privește am văzut : sînt condiții, de pildă, chiar la rampa de ungere și gresare, numai că lipsește inițiativa. Sau chiar mai mult credem că este vorba de stil rutinier. Din autobaza aceasta a plecat unul dintre autovehiculele care au luat foc — cel care avea bateria electrică montată într-un loc nepermis. Inginerul Chiriac socotește că incendiul nu s-a datorat scurtcircuitului și deci improvizația nu poate constitui un cap de acuzare. Încurajați pesemne de o astfel de optică la rîndu-le șoferul și revizorul tehnic implicați în incendiu au considerat ca nejustă decizia de imputare a pagubei produse. (Revizorul chiar s-a adresat instanței judecătorești cerînd anularea deciziei de imputare. În cazul cînd i se va da cîștig de cauză paguba va reveni autobazei care o va suporta din beneficii. Mai precis este vorba de buzunarul comun).

Cu alte cuvinte morala nefericitei întîmplări este înțeleasă doar în parte și pornind de la conducerea întreprinderii unele măsuri inițiate se pierd pe drum.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

P.S. La încheierea acestor rînduri inspectorul-șef cu circulația de la TRANSCOM ne informează că recent un autovehicul al întreprinderii circulînd pe Calea Griviței, la trecerea pe sub calea ferată, a luat foc. Se bănuiește că acolo existau niște scurgeri de benzină de la un depozit din apropiere. Noi adăugăm la ceea ce se bănuiește faptul că în acel loc unde există o foarte intensă circulație un autovehicul al TRANSCOM-ului și nu altul a luat foc. Poate de data aceasta morala va fi bine înțeleasă.

Dezbaterile mondiale în problemele dezarmării

Idei valoroase pentru construcția păcii

Timp de săptămîni și, în aceste ultime zile, cu interes și speranțe sporite, întreaga omenire și-a concentrat atenția asupra desfășurării primei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării. Acum, cînd forumul de la New York și-a încheiat lucrările, cînd Adunarea Generală a adoptat prin consens Documentul final, caracterul de eveniment cu profunde implicații în viața omenirii pe care l-a constituit sesiunea specială de la Națiunile Unite este evident. Așa cum sublinia în cadrul ultimei ședințe secretarul general al O.N.U., *„sesiunea specială a fost cea mai largă dezbatere asupra dezarmării care a avut loc vreodată pe plan internațional"*.

De mai multă vreme, prin acțiuni concrete, popoarele, forțele progresiste ale umanității își afirmă tot mai hotărît voința de a limita, într-o primă fază, apoi de a stopa definitiv demențiala cursă a înarmărilor. Urmare firească, necesară a acestei energice mișcări de opinie și acțiune, sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U consacrată dezarmării și-a propus, de la început, pe de o parte să înregistreze pozițiile principiale ale statelor lumii față de imperativul dezarmării iar, pe de alta, să acumuleze propunerile concrete, modalitățile concrete care, introduse într-un document unitar, într-un program de acțiune, să determine scoaterea din imobilism a diverselor foruri și structuri ce se ocupă de problemele dezarmării. Prima etapă a schimbului de vederi de la Națiunile Unite — dezbaterile generale — au demonstrat năzuința puternică spre pace și securitate a popoarelor din lumea întreagă. După cum sublinia secretarul general al O.N.U., aceste dezbateri *„au confirmat că sesiunea specială a Adunării Generale consacrate dezarmării este un forum unic în care se poate realiza schimbul de păreri în problemele principale ale dezarmării, între toate popoarele, mari și mici..."*.

Într-adevăr, reprezentanți ai 137 de țări — între care 23 de șefi de stat sau guvern, 7 vicepremieri și 68 de miniștri de externe — precum și reprezentanții unor prestigioase institute de cercetări asupra păcii și dezarmării, în intervențiile lor, au atras atenția asupra pericolului tot mai serios pe care-l reprezintă accelerarea cursei înarmărilor, mai ales pe plan calitativ, și au formulat numeroase idei și propuneri concrete privind modalitățile de înfăptuire a unor măsuri de dezarmare reală. *Este demn de menționat faptul că aproape toate statele — mari, mici ori mijlocii — reprezentate la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. au înaintat propuneri realiste, cu o certă valoare practică. Aceasta demonstrează că problema vitală a dezarmării privește deopotrivă întreaga umanitate, că ea nu poate fi încredințată spre rezolvare numai unui grup restrîns de state, sau discutată de la bloc la bloc.*

Cuvîntările rostite în aceste zile de la tribuna Adunării Generale au relevat aproape în unanimitate pericolul nuclear existent astăzi în lume, s-au constituit în rechizitorii aspre la adresa marilor deturnări de resurse materiale și umane din sfera dezvoltării în cea a înarmării, au atras atenția asupra efectului minim sau aproape nul pe care tratatele de limitare a înarmărilor aflate în vigoare îl exercită asupra potențialului militar al statelor.

Adoptat prin consens de Comitetul plenar al sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, *Documentul final — alcătuit din Preambul, Declarația de principii, Programul de acțiune și Recomandări referitoare la mecanismul internațional pentru negocieri* — a fost elaborat în cadrul unei intense și laborioase activități, desfășurată inițial în Comitetul pregătitor al sesiunii, apoi în organele de lucru ale acesteia.

Pornind de la rolul central, de la *răspunderea primordială a Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezarmării,* Documentul final subliniază rolul tot mai activ în acest domeniu care revine organizației mondiale. În această direcție, *Documentul final stabilește ca Adunarea Generală să fie principalul for de dezbatere al O.N.U. în problemele dezarmării, Comitetul pentru probleme politice și de securitate al Adunării Generale urmînd să se ocupe în viitor exclusiv de problemele dezarmării.* În același sens, *s-a hotărît reactivarea Comisiei O.N.U. pentru dezarmare* ca organ deliberativ specializat al Adunării Generale în același domeniu, al dezarmării. *Sesiunea specială a hotărît,* de asemenea, prin documentul său final, *ca actuala conferință a Comitetului de dezarmare de la Geneva* — ale cărei rezultate și structuri s-au dovedit nesatisfăcătoare — *să fie înlocuită cu un organism nou, Comitetul pentru dezarmare,* care își va inaugura activitatea în ianuarie 1979. Noul comitet urmează să-și desfășoare activitatea pe baza unor reguli democratice, cum ar fi adoptarea hotărîrilor pe bază de consens, înlocuirea instituției copreședinției prin sistemul conducerii lucrărilor prin rotație lunară de către toate statele membre. În același domeniu, al mecanismelor de negocieri, *Documentul final prevede convocarea unei a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, precum și întrunirea Conferinței mondiale de dezarmare.*

Într-un capitol distinct, Documentul final consemnează propunerile și sugestiile statelor, care au devenit o parte integrantă a lucrărilor sesiunii speciale și care urmează să fie studiate în viitor. De subliniat că *la primul punct din această listă de propuneri se află Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și în primul rînd ale dezarmării nucleare. Este prezent,* de asemenea, în această listă, *ansamblul de direcții de acțiune și măsuri concrete în domeniul dezarmării prezentate la sesiunea specială din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu de către primul ministru al guvernului român.* Era vital necesar ca nici una din propunerile utile, dintre ideile constructive avansate la sesiune să nu se piardă ci, dimpotrivă, să fie asigurat în continuare un cadru real de dezbatere și fructificare a lor, în interesul dezarmării, al păcii și securității popoarelor. Prezență dinamică încă din faza de pregătire a sesiunii, România — care se numără printre inițiatorii acestui forum internațional — și-a materializat eforturile, și-a adus o importantă contribuție la elaborarea diverselor secțiuni ale Documentului final. Concepția și propunerile concrete ale țării noastre în legătură cu abordarea și principiile ce trebuie să stea la baza viitoarelor eforturi și negocieri în sfera dezarmării și-au găsit reflectarea în Documentul final. Ca urmare a activității susținute a României, ca și a altor state animate de dorința realizării unor progrese reale în cadrul negocierilor de dezarmare, idei precum participarea tuturor statelor în condiții de deplină egalitate la soluționarea problemelor dezarmării, creșterea rolului și eficienței O.N.U. în procesul dezarmării și responsabilitatea deosebită ce revine în acest sens Adunării Generale, reactivarea Comisiei O.N.U. pentru dezarmare, caracterul deschis al dezbaterilor, pentru a putea fi supuse controlului opiniei publice și alte contribuții valoroase prezentate la actuala sesiune din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu, își află locul în Documentul final.

România, care a acordat cea mai mare atenție sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, măsurilor concrete îndreptate spre frînarea cursei înarmărilor, consideră că hotărîrile adoptate în cursul săptămînii trecute la Națiunile Unite constituie doar începutul unei noi abordări a problematicii dezarmării. Așa cum sublinia în cadrul ultimei ședințe șeful delegației României, reafirmînd convingerea hotărîtă a țării noastre, *adoptarea unor măsuri ferme și angajante în domeniul dezarmării rămîne unul din imperativele și unul dintre prerogativele O.N.U., o sarcină centrală a noilor structuri de negocieri stabilite în cadrul oferit de sesiunea specială.*

DOINA IOVĂNEL ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Un tur pe Terra

A început Turul ciclist al Franței și simt că, deodată, ziua mi s-a mai îmbogățit cu un rock. Trei săptămîni, de dimineață, voi deschide ziarul și voi căuta știrea despre cel care a cîștigat etapa. Soarta balenelor, destinul stimulatoarelor cardiace — frumos destin ! — descoperirea unui dinte de mamut bicefal, ciocnirea dintre un transatlantic și o rîndunică, atîtea și atîtea basme zilnice care foiesc prin zonele de copilărire ale ființei, vor intra într-un ușor con de umbră pentru a mă lăsa să urmăresc povestea de la Pirinei la Alpi, precum odată, demult de tot, zile întregi n-am mîncat de zguduit ce-am fost la povestea de la Apenini pînă la Anzi, din „Cuore". Turul ciclist al Franței — ca să fiu cu totul sincer — mă interesează mai mult decît un zbor cosmic sau o traversare îndelungă a oceanelor. Nu cer să mi se dea dreptate, nu polemizez cu nimeni. Pe timpul Turului, o pace de copil mă cuprinde și n-am spirit critic față de ea ; așa cum nu-mi trece prin cap să fiu critic literar cu „Cinci săptămîni în balon", cu „20 000 de leghe sub mări" sau „Testamentul unui excentric", tot așa nu sînt pornit să demistific Turul Franței. Prea multe demistificări duc la altă mistificare.

Adevărul e că Turul Franței nu m-a tulburat din copilărie — de ce să căutăm totul acolo ?, omul mai are o viață și după aceea... — ci din adolescență. Eram soldat la Cluj cind am citit pentru prima oară „Război și pace" și, simultan, presa franceză cu Bartali, Coppi, Kubler, ca să trec mai departe spre Charly Gaul, luxemburghezul, și Bahamontes, „vulturul din Toledo". Colecția „Miroir sprint", cu numerele speciale căutate din chioșc în chioșc bucureștean, cu clasica înfruntare Anquetil-Poulidor, cu moartea lui Simpson, o țin în bibliotecă, lîngă Balzac, Rebreanu și dosarele lumii în ultimul deceniu, de la '68, ca să dau o cifră, încoace. Nu văd vreo jignire adusă culturii prin vecinătatea lui „Miroir sprint" — „Special Tour", lîngă „Comedia umană". Dar felul cum pasiunile adolescenței nu se maturizează și se copilăresc, mă intrigă. Multe evenimente ar fi trebuit să-mi deschidă ochii și să mă silească la a renunța de a mai vedea în Turul Franței pe bicicletă un eveniment serios și dramatic al existenței mele. Recunosc : o seamă de evenimente mi-au deschis ochii dar după aceea i-am închis iarăși, într-o taciturnă acceptare că Turul, cu ale lui cîmpii și piscuri, cu dramele și comediile sale în adînc de vale, cu ziariștii săi cățărați pe motociclete de unde scriu mai frumos ca Chateaubriand, Turul, ca epopee a energiei omenești pentru un ciob de nemurire, nu merită alungat din mine. A deschide ochii nu e criteriu suprem al deslușirii lucrurilor ; contează enorm și asupra căror fapte îi închizi și ce revelații au loc, atunci, sub pleoape.

În fiecare vară, Turul Franței îmi spune că Terra e mai importantă decît cosmosul. Un minunat egoism rațional de pămîntean mă străbate din cap pînă-n degetul mic de la picior și mînă. Nu-mi mai simt scheletul, nu mai vreau să știu de el. Turul Franței e pentru mine un eveniment poetic al vieții de pămîntean. Unde mai pui că anul acesta nici nu există un favorit indiscutabil și lipsesc supercampionii. Vom alerga în necunoscut. Ideea mea este că va învinge un ciclist oarecare, ca prin '57, mi se pare, cînd a biruit un obscur Walkowiak. Dau acest pronostic cu mult elan, elanul unui om fericit că nici un ordinator din cele programate pentru a indica echipa triumfătoare în „Mondialul" de fotbal n-a „văzut" Argentina, cel mai „dulce" fiind ordinatorul peruvian care a dat Olanda, învingătoare în finală a Scoției ! Îmi vine să-i strig, ca unui om, în termenii lui nenea Iancu, măreţul : „Vino, nene, să te pup !"

RADU COSAȘU ■

Giulio Carlo Argan — oaspete al țării noastre

Giulio Carlo Argan, apreciat istoric și critic de artă, primarul capitalei Italiei, ne-a vizitat recent țara la invitația primăriei Bucureștiului. Prieten al României, admirator al istoriei și artei românești, domnul Argan a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări pentru cititorii revistei.

— ***Ca prieten al țării noastre și cunoscător al realizărilor ei, ținînd cont de faptul că ați vizitat-o în mai multe rînduri, ce gîndiți acum despre România ?***

— Atît eu cît și colegii mei care fac parte din delegația municipalității Romei, am fost de-a dreptul impresionați și ne exprimăm admirația pentru forța pe care România, condusă de președintele Nicolae Ceaușescu, o angajează în progresul său tehnic și cultural. Datorită politicii juste și clarvăzătoare a președintelui dv., România joacă un rol de mare importanță pe plan internațional. România pune problema dezvoltării sale sub semnul a doi factori fundamentali : caracterul științific al acestei dezvoltări și formarea cadrelor la un nivel superior, astfel încît evoluția economică din anii următori să nu fie doar efectul tehnicii avansate, ci și al unei rațiuni politice avansate. Sub raport edilitar am făcut o comparație între Bucureștiul de acum 11 ani, pe care l-am cunoscut cu prilejul Colocviului Brâncuși, și cel de astăzi. M-a impresionat foarte mult faptul că au fost șterse aproape complet urmele dezastruosului cutremur de anul trecut. Acest lucru este o dovadă de bună gospodărire, de voință a administrației orașului și de vitalitate a cetățenilor săi. La Constanța și la Tulcea arhitectura se impune prin modernitate ca și în Capitală, atît la edificiile culturale (teatre, cinematografe, muzee, case de cultură), administrative, cît și la locuințele populației. Acest lucru mi-a confirmat faptul că în societatea socialistă, diferențele care există în societatea burgheză între orașele de provincie și capitală se atenuează evident.

— ***Știu că în afară de arta populară românească vă pasionează și creația lui Brâncuși.***

— Sculptura lui Brâncuși, artist de mărimea unui Picasso sau Matisse, a deschis un nou drum în artă. În esențialitatea sa a găsit rădăcini și lumină în arta populară a țării sale și nu într-o cultură de clasă. Dacă există un artist care să fie considerat al poporului, acesta este fără îndoială Brâncuși.

— ***Care ar fi, după părerea dv., principalele deosebiri dintre arta populară și cea așa-zis cultă ?***

— Se poate spune că arta orașului este arta schimbărilor scurte, așa după cum istoria orașului este istoria schimbărilor scurte. Istoria și arta țărănească sînt istoria și arta unor lungi perioade. Istoria și arta lumii țărănești sînt cele ale unei colectivități și nu ale unei individualități. În arta țărănească există o netă deosebire între ceea ce fac bărbații și femeile, în timp ce în arta citadină participarea femeilor, cel puțin în trecut, era aproape inexistentă. Arta țărănească este o artă ornamentală și nu informativă nereprezentînd evenimente istorice sau personaje istorice, ca arta așa-zis cultă.

— ***Care sînt proiectele dv. de viitor ? Urmărim cu interes prolifica dv. activitate pe plan artistic, cunoaștem majoritatea problemelor care au fost tratate de dv. și, în prezent, traducem pentru Editura Meridiane interesanta dv. carte „Arta modernă. 1770—1970", astfel încît ne dăm seama că mai aveți destule probleme pe care veți vrea să le clarificați.***

— După ce îmi va expira mandatul de primar, doresc să revin la preocupările mele de istoric de artă, pe care, dealtfel, nu le-am abandonat, dar cărora din păcate nu pot să le mai dedic atît de mult timp ca înainte. Funcția de primar cere o muncă zilnică de 13—14 ore. Vreau să dezvolt tema culturii estetice țărănești. În privința punerii în practică a proiectului de a dezvolta tema culturii estetice rurale, aș fi bucuros dacă aș putea să vin în ospitaliera dv. țară pentru a studia inestimabilul patrimoniu artistic popular atît de bine conservat și valorificat în România.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

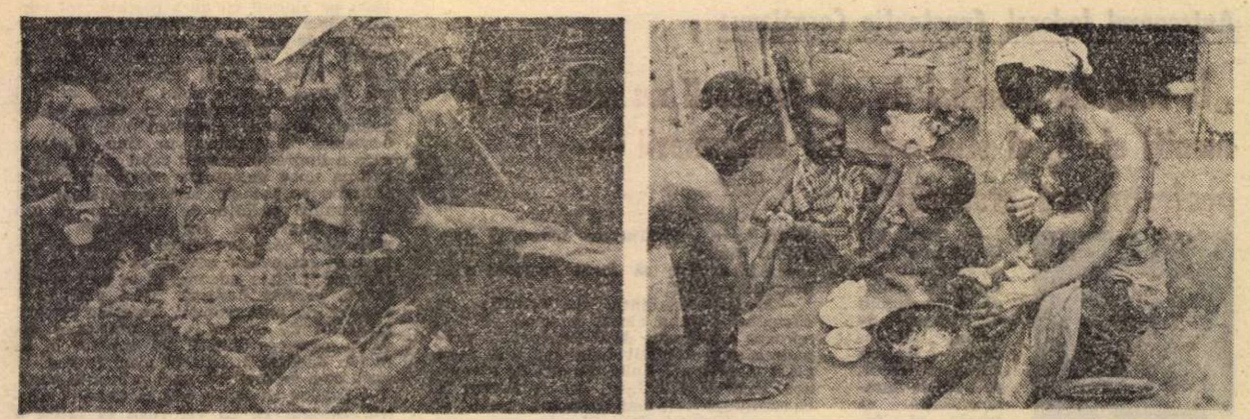

Experții afirmă că resursele Terrei ar putea asigura hrană suficientă pentru o populație de 19 ori mai mare decît cea actuală. Și totuși la ora prînzului, cîtă diferență între posibilitățile de a „consuma" acest moment de către locuitorii aceleiași planete !

Completări la un scenariu...

În mai multe localități din Statele Unite a fost prezentat, în școli, un film realizat sub egida UNICEF. Pelicula conține, după cum scrie un buletin editat de organizația amintită, imagini privind viața plină de privațiuni a unor copii din cîteva țări în curs de dezvoltare de pe continentul african. La prima vedere este vorba de un fapt obișnuit. Ceea ce reține atenția este altceva : după vizionarea filmului, micii spectatori americani sînt invitați, în cadrul unui test, să-și exprime opiniile în legătură cu situația oglindită de imaginile filmate. Fără excepție, în răspunsuri este exprimată uimirea că semeni de-ai lor, de aceeași vîrstă, pot să fie, în unele cazuri, lipsiți de cele mai elementare posibilități materiale. Autorul știrii încheie prin cuvintele : „... și imaginile filmate nu redau nici pe departe adevărata prăpastie ce separă statele industrializate de cele considerate sărace."

Să pornim de la trista, dar adevărata concluzie și să ne permitem, pe baza statisticilor, unele completări la scenariu, în privința decalajelor economice dintre state.

Se consideră că suprafața de teren ce poate fi cultivată în prezent pe planeta noastră ar putea oferi cîte 2 500 calorii pe zi pentru 76 de miliarde de oameni. De 19 ori mai mult decît actuala populație a globului. Și totuși pe Terra, la fiecare opt secunde, un om moare de foame. Mai trebuie adăugat că cvasitotalitatea acestor victime sînt din unele țări în curs de dezvoltare ? Într-un studiu întocmit de Institutul economic internațional, cu sediul la Stockholm, se arată că dacă actualele producții anuale de grîu și orez — în medie 320 milioane și, respectiv, 285 milioane tone — ar fi distribuite just, atît geografic, cît și pe locuitor, în lume nu ar mai exista foamete. Dar, în timp ce țările dezvoltate, cu mai puțin de o treime din populația Terrei, consumă jumătate din producția mondială de cereale, cealaltă jumătate revine țărilor în curs de dezvoltare, cu peste 70 la sută din totalul locuitorilor globului. Se ajunge, astfel, la situația paradoxală în care în unele state industrializate revin circa 1 000 kilograme de cereale unei persoane, pe cînd în țările slab dezvoltate cifra este, de multe ori, de 8—10 ori mai mică. Un alt exemplu : venitul pe locuitor. Sînt state în care acesta trece de 6 000 dolari, în timp ce, în altele, se situează în jurul a 100 dolari. În medie, raportul este de 13 la 1. Potrivit statisticilor O.N.U., în jur de 900 milioane de persoane din țările în curs de dezvoltare trăiesc cu 70 de cenți pe zi.

Sigur, filmul amintit nu putea înfățișa aceste realități în tot tragismul lor, așa cum nu putea să redea faptul că, în unele țări sărace, nu se pot aloca pentru educație nici 5 dolari pentru un elev. În contrast, să amintim că în lume, pentru un soldat sub arme, se alocă, în medie, în jur de 12 500 dolari ! Situația are grave repercusiuni asupra dezvoltării statelor respective, împiedicînd milioane de persoane să-și însușească pregătirea ce ar face posibilă o mai eficace contribuție la eforturile de dezvoltare și progres ale țărilor în curs de dezvoltare. Să cităm un alt exemplu : din 3,5 milioane brevete de invenții valabile în lume, numai circa șase procente au fost eliberate în țări în curs de dezvoltare, fiind unele state care nu posedă nici măcar un asemenea brevet și pentru care pînă și mașina cu aburi constituie un deziderat. Să mai surprindă, într-o asemenea situație, faptul că decalajele în unele ramuri industriale înregistrează niveluri incredibile ? Iată cîteva : folosirea tehnologiilor avansate în industria producătoare din țările industrializate face ca raportul în privința producției pe locuitor să fie de 38 la 1. Evident, în favoarea statelor dezvoltate. În ansamblul producției industriale pe locuitor, raportul este de 24 la 1. În ramurile cu înalt grad de tehnicitate : 96 la 1.

Desigur, exemplele pot continua. Ceea ce se cuvine subliniat este existența posibilităților reale pentru atenuarea și, în cele din urmă, lichidarea decalajelor economice între state. Din păcate, ceea ce s-a făcut este departe de a fi în concordanță cu cerințele. Se invocă, de regulă, absența fondurilor necesare. Realitatea a dovedit însă netemeinicia acestui argument. Pentru că, prin îndreptarea unor sume în direcțiile firești ale progresului, din acele sectoare în care se cheltuiesc acum neproductiv, ar oferi multe resurse în favoarea dezvoltării. Să ne referim, din nou, la **cheltuielile pentru înarmare,** ajunse la **suma anuală de 400 miliarde dolari. Prin diminuarea cu 10 la sută a acestor cheltuieli s-ar putea realiza importante obiective ale dezvoltării. Numai cu jumătate din suma economisită astfel s-ar putea realiza,** între altele : **eliminarea, în 5 ani, a analfabetismului din lume ; dublarea cheltuielilor mondiale pentru cercetări medicale ; un program special de asigurare a hranei pentru 200 milioane copii ; acordarea asistenței pentru îmbunătățirea producției agricole și alimentare** ș.a. **Cu jumătate din suma investită pentru arme în lume într-o zi s-ar putea finanța vaccinarea tuturor copiilor împotriva bolilor infecțioase, care fac, în fiecare an, peste cinci milioane de victime printre copiii lumii.**

...Nu știm dacă filmul realizat de UNICEF va avea și alte episoade. Cert este că, astăzi, acestea n-ar putea ilustra decît imagini asemănătoare, imagini tragice ale unei lumi împărțite în bogați și săraci. Pe cînd va fi posibilă realizarea unei pelicule care să arate că, în sfîrșit, toți copiii de pe glob, toți locuitorii Terrei se pot bucura, în egală măsură, de resursele planetei, de cuceririle geniului uman ?

ION STOICA

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

ȘCOLI ALE PERSPECTIVEI

Insule de granit, insule coralifere — Arhipelagul Seychelles.

Fiecare insulă a arhipelagului este unică în felul ei. Mahé — „insulă amiral" datorită dimensiunilor ei și pitorescului muntelui Morne-Seychelles — a fost transformată într-un rai turistic, insula Aludabra este împărăția broaștelor țestoase, Silhouette — a păsărilor.

Turismul este o monedă forte în economia țării dar important este nu atît renumele turistic, cît ce fac azi locuitorii săi. Rînd pe rînd, colonie franceză, apoi britanică, arhipelagul își dobîndește independența în iunie 1976. Transformări remarcabile au avut loc în viața socială și economică a Republicii Seychelles. Se creează condiții și locuri de muncă locuitorilor, mai cu seamă tinerilor, căci ei reprezintă 50 la sută din populația țării. Faptul că tinerii nu sînt uitați dovedește importanța deosebită acordată învățămîntului, deci problemei viitorului acestei țări. Pentru tineri verbul „a învăța" reprezintă viitorul, o cale de afirmare. Aceste școli sînt școli ale perspectivei și nu

ȘCOLI ALE APATIEI

Au trecut doar 10 ani de cînd studenții facultăților din R.F.G. ieșeau în stradă cu zecile de mii, pentru a protesta împotriva războiului din Vietnam. Acum — declară profesorul universitar Peter Grottian — „lipsa de perspective profesionale și politice îi împinge pe tineri în brațele apatiei". Să fie așa ?

Nu mai miră în prezent pe nimeni... economistul la volanul unui taxi, profesoara — femeie de serviciu, fizicianul — lucrător la serviciile sociale. Șomajul atinge acum și meserii considerate altădată la adăpost de criză.

În septembrie 1977 șomau : 11 170 ingineri din care 3 041 specializați în construcțiile de mașini și 4 428 de arhitecți ; 1 391 profesori de gimnaziu și 2 945 profesori de la școlile generale, în special dintre cei cu profil de muzică, sport, artă ; 6 306 economiști și sociologi ; 1 563 de juriști.

E greu de cei care depășesc vîrsta de 30 de ani și nu cunosc, cel puțin, o limbă străină. Ei nu au absolut nici o șansă.

MÎNA STÎNGĂ ?

MÎNA DREAPTĂ ?

Cercetările antropologice din ultima vreme atestă un lucru curios : mîna stîngă a dominat mîna dreaptă. Studiind obiecte diferite, făurite de omul preistoric și aparținînd diverselor stadii de cultură, un grup de antropologi ai Universității din Carolina (S.U.A.) au ajuns la concluzia că aceste obiecte ar fi fost executate cu mîna stîngă. Este o ipoteză despre care nu se știe dacă va fi confirmată. Indiferent de mîna și sufletul cu care au fost lucrate, autenticele valori sînt însă certe, cum e cazul cu aceste

DESENE VECHI

DE CÎND LUMEA

Au fost semnalate în Iordania, pe litoralul Mării Moarte, desene rupestre în culori, mai vechi cu 1 000 de ani decît desenele rupestre descoperite în Egipt. Ele au fost realizate, se spune, la mijlocul mileniului IV î.e.n. și reprezintă scene rituale. Desene vechi, vechi de cînd lumea. Arta a însoțit totdeauna viața !

AGONIA UNEI MĂRI

Mediterana, mare aproape închisă, ce-și reînnoiește apele odată la 80 de ani, este grav amenințată de creșterea rapidă a poluării.

22 de mari orașe-port ale Mediteranei au fost supuse unei anchete și s-a ajuns la concluzia că, pînă în anul 2000, dacă nu se vor lua măsuri, în mare vor fi deversate 37 miliarde metri cubi de ape reziduale.

Poluarea îi atinge pe toți în egală măsură. Atinge corpul și sufletul, așa că semnalul de alarmă trebuie să funcționeze tot timpul, fără greș. Să asistăm neputincioși la agonia Mediteranei ?

DIN NOU DESPRE MÎINI

Cercetătorul francez M. J. Costagliola a publicat un studiu în revista „Agressologie". Problema pe care o ridică cercetătorul în acest studiu este a motivului balansării mîinilor în timpul mersului. Se pare că la această întrebare a încercat să răspundă și Leonardo da Vinci. Ne balansăm brațele în timpul mersului deoarece mai păstrăm amintirea vremurilor în care ne cățăram în copaci și umblam în patru labe. M. Costagliola subscrie acestei păreri. Mergînd țeapăn unii oameni probabil vor să arate că maimuța este strămoșul altora, nu și al lor.

I. GRECU

MONDO UMANO ?

„Bob" Denard iarăși la orizont

Ar trebui întoarse cîteva dintre filele istoriei recente a continentului african. Pînă acolo unde, la începutul anilor șaizeci, am ajunge la problema katangheză și la cei strîns grupați în jurul lui Moise Chombe, la „soldații norocului", la „centurionii" vizibili și invizibili, la coloneii „Dick", „Bob", „Rolf" și atîția alții ce și-au atribuit gradele respective și au plecat aiurea să instruiască și să apere cauze pierdute, să lupte împotriva oricui nu-i plătește, să omoare pe oricine, chiar și pe colegii într-ale unor asemeni bravuri. Au plecat de peste tot împuținați — e foarte greu, imens de greu să lupți pe bani împotriva unor oameni ce-și apără drepturi sfinte — au fugit adesea — trădînd marile lipsuri de caractere ! ori s-au războit între ei — uitînd de fapt pentru ce fuseseră angajați. Cu toate acestea, practicile lor nefaste — mercenariatul, mai exact spus — n-au dispărut, n-au fost aruncate — așa cum era drept, cum era necesar — pe ușa din spate a lumii, n-au fost abandonate. Diverse împrejurări — a căror complexitate a fost sporită și de mulți factori subiectivi — au făcut ca ici, colo, să reapară acești mercenari. Iarăși erau bine, mai bine decît înainte, plătiți ; bine, mai bine decît ultima dată, echipați și deciși, mai deciși decît ultima oară, să izbutească. După Katanga, Steiner, Schramme, Denard et Co au apărut în sudul sudanez. Din nou fără succes. Au murit — unii —, au fugit — alții —, au fost prinși — cîțiva, precum Steiner — și numai datorită mărinimiei autorităților respective au scăpat cu viață. Dar nu le-a fost de ajuns. În lumea de unde plecaseră au găsit însă teren pentru a povesti aventurile (aici sîntem de acord, dar cu fața negativă a ideii) și îndeosebi isprăvile (aici ar fi multe de scris sau spus). Cultul violenței, al împușcăturilor trase cu ochii închiși sau mari, dar fără scrupule, și-a găsit în ei și apărători vajnici și propagatori înfierbîntați. Pe volumele de memorii au primit bani grei, acestea au fost difuzate în mii de exemplare. Era încă un mod prin care n-au fost dați uitării. A urmat Biafra și iarăși, cum era de așteptat, experiența lor a eșuat. S-au retras pe undeva prin Occident, s-au dus prin Africa de Sud și s-au pregătit pentru etapa următoare. O intuiție specială sau felul de a fi al unora le-a spus că va urma totuși o altă etapă ? Poate și una și alta. Și s-a ivit momentul angolez cînd „colonelul" Calan a reeditat „succesul" profesorilor săi dar, de data asta, el și grupul respectiv au plătit cu viața. Învățătură de minte ? Nu. Nu, răspicat pentru că elevii lui Steiner, Schramme, Denard și alții au ajuns azi prin Rhodesia și-și fac meseria pe acolo.

Apoi, a reapărut la orizont Denard însuși, „Colonel Papa", „Colonel Patron", sau cum și-o mai fi zicînd ori impune să i se spună, a strîns cincizeci de vest-europeni, soldați ai aventurii, i-a antrenat, i-a constituit într-un comando, i-a îmbarcat pe un vas breton (o spune presa franceză) pe care se găseau din abundență hrană și muniții și au plecat într-o nouă călătorie. Au mers cu nava 35 de zile, au ocolit continentul african pe la Capul Bunei Speranțe și au debarcat pe plaja Itsandra. Desigur, multora acest nume insolit, Itsandra, nu le spune prea multe sau chiar nimic. Este o frumoasă plajă, căutată de turiștii de peste ocean pentru exotismul ei și al locurilor ce se află lîngă Moroni, capitala statului Comore, un arhipelag compus din patru insule — Mahore (sau Mayotte, 374 kmp ; Mwali (sau Mohili, 292 kmp), Nzwani (sau Anjouan, 424 kmp) și Nzazidja (sau Grande Comore, 1 148 kmp) — situat în Oceanul Indian.

După debarcare, Denard și „elevii" și-au scos puștile mitralieră, au pus toate încărcătoarele și-au pornit la asaltul palatului prezidențial din Moroni. Luptele n-au durat mult : cinci membri ai gărzii prezidențiale au fost omorîți, președintele răsturnat (iar după cîteva zile împușcat, întrucît „încercase să evadeze din reședința supravegheată") și un mercenar rănit la umăr. Este bilanțul acestei lovituri de stat prin procură. Deocamdată reușită. Cu sprijinul cui ? Aceasta este importanta întrebare, care n-ar trebui să rămînă fără un răspuns.

PETRE NICOLAE

Cine poate, oase roade

După un campionat mondial de fotbal, care n-a fost nici el prea breaz, îmi vine greu să mă întorc la oile noastre, să scriu despre o competiție al cărei retur l-am văzut numai pe jumătate, dar urmărind cronicile din ziarele găsite în țară, pot, cît de cît, să reconstitui mamutul după os. Cuvîntul os mă duce la proverbul „Cine poate, oase roade“. Și uite că au cam început cam mulți să poată să roadă oase. A fost cel mai trist campionat din cîte cunosc și urmăresc fotbalul românesc de cînd am învățat să citesc. Am văzut multe, dar niciodată n-am avut senzația ca anul acesta că fotbalul a devenit numai o comedie ai cărei martori involuntari sîntem. Un antrenor pe care nu vreau să-l numesc s-a grăbit să-mi vîre sulița în coaste chiar în acest loc, profitînd că mă aflu în Argentina. Ca totdeauna, fudul, el declara cu nonșalanță că nu profitul de pe munca altuia i-a adus de două ori titlul național echipei pe care o antrenează, ci propria-i capacitate de a imagina, de a munci, de a avea autoritate. Acest al doilea titlu are un istoric destul de bizar. Echipa numitului face un meci nul pe teren propriu, cu o echipă care se afla pe dric și primește la Arad 2 puncte pe care și găinile îngrijitorului terenului U.T.A. le contestă pînă în zilele noastre. Aceeași echipă ia un punct la Tg. Mureș ca să-și împlinească solda de la niște colegi care în toamnă se aflau pe locul I și abia în ultima etapă au scăpat de retrogradare pentru că au dat atît de pomană că au rămas cu sacul gol. În ce condiții ? Nu vrem să mai spunem. Tot echipa maestrului emerit face cadou unei alte formații la București 2 puncte care-i sunt restituite cu ajutorul arbitrului în dauna out-sider-ului, care a pierdut titlul, la golaveraj, bineînțeles. Dacă acest fel de a acumula zestrea se numește muncă, cinste, conștiință, ziceți-i cum vreți, eu sunt patriarhul Constantinopolelului și-l invit pe băiatul în cauză care va înțelege epigrama mea să vie să-mi pupe mîna, că nu-l spun la toți. Dar parcă ăsta este singurul caz ? Campionatul, al 60-lea mi se pare, a fost un coșmar, un fel de joc de-a Steaua sus răsare, cu niște magi în costum de hîrtie de-o sută și cu un Irod care doarme pe Vasile Conta și se face că n-a auzit de tăierea pruncilor.

Dar, de fapt, de ce mă supăr eu ? Avem un campionat mai vesel decît carnavalul argentinian. În carnavalul argentinian hîrtia se aruncă de la etajul 12 sub formă de fluturași (los papelitos), la noi, hîrtia tăiată în jumătate se bagă ori în frigider, ori în jambiera partenerului cumpărat. Păi dacă echipa Perului s-a jucat de-a baba oarba în meciul cu Argentina lăsîndu-se străpunsă de 6 ori, să vină la noi că are ce învăța. Avem actori mai dihai ; la noi se joacă cu portarul pe bară, cu portarul în porumbiște, cu arbitrul care leagă cățaua, adică nu mai fluieră decît cînd vrea el și pentru cine vrea el. La noi să vezi carnaval, după carnaval, bal mascat cu lăutari, tiribombă și tombolă, cu bilete neînregistrate la Ministerul Finanțelor pentru ca să se adune zestrea cea neagră care să umple buzunarele bișnițarilor pe care controlul averilor niciodată nu-i găsește acasă. Stau și mă-ntreb cum au putut 17 echipe, mari și late, să rămînă fără litoral anul ăsta ? Ce inimă au avut alte orașe mai mănoase ca să-i trimită pe vajnicii fotbaliști care joacă leapșa pe furate în careul de 16 m la munte și nu în frumoasele noastre porturi care au acum două echipe în divizia B și o să vedem noi ce prosperitate o să dea la anul peste sărmanele **team**-uri de categoria a 2-a care nu sunt obișnuite cu aerul sărat al mării, cu colacii de salvare și cu ancorele legate de picior cînd ai nevoie de două punctișoare ?

Dar să ne oprim aici. Aștept cu nerăbdare apariția celor cinci echipe românești care ne vor reprezenta în cupele europene, cînd toate învățămintele Mondialului vor fi aplicate și ne vom umple de trofee, cum se umple vulpea de purici. Abia aștept să-l văd pe Cruyff pe Ghencea, cum joacă el ceardașul cu-alde Vigu ; abia aștept la Timișoara o echipă din Cipru, căutîndu-l la dinți pe Angelo Niculescu care promitea tuturor marea cu sarea, dar care știe să joace numai cu **Ripensia**, probabil, la ea acasă ; abia aștept să văd echipa **Sportul studențesc**, condusă de galerie din victorie în victorie pînă în sferturile Cupei. Poate am eu gura afurisită și-o să fie pe dos.

EUGEN BARBU ■

Antrenorul federal Constantin Cernăianu:

„În fotbalul mondial de azi jucătorii nu mai pot fi numiți elevi, ci studenți, iar antrenorii — profesori universitari!“

— Constantin Cernăianu, știm că Federația de fotbal a cumpărat nu demult două bilete de avion, București — Buenos Aires și retur, pe numele dumneavoastră, ca trimis al forului nostru de specialitate la recent încheiatul Campionat mondial. Cu ce impresii v-ați întors după cele mai bine de trei săptămîni petrecute în Argentina ?

— În primul rînd cu impresia colosală pe care ți-o dă publicul argentinian, cel mai mare iubitor al fotbalului din publicul văzut pînă acum în lume. Mai mult decît atît, impresia noastră, a europenilor, a fost că fiecare cetățean al Argentinei s-a străduit, nu fără succes, dealtfel, ca turneul final să fie cît mai aproape de reușită, ca oaspeții să se simtă ca acasă, cum se spune. Fără a mai vorbi despre uimitoarea legătură sufletească dintre spectatori și echipa reprezentativă, care a fost susținută necondiționat, cu o dragoste care nu cunoștea margini. Trecînd la impresiile tehnice, vreau să subliniez, mai cu seamă, față în față cu ultimul campionat mondial desfășurat în Europa, tendința generală spre un joc mai ofensiv, caracteristică prezentată practic de toate echipele participante. Am văzut cu ochii mei pînă și Tunisia și Iranul atacînd în valuri, de parcă asta ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Apoi, tot ca o considerație generală, viteza mult crescută de joc a marilor echipe. Se traversează astăzi mai repede ca oricînd zona de mijloc a terenului, așa-zisul laborator de pregătire, cum îi spunem noi, fără „dansuri“ inutile, ci prin angajări directe, pe culoare frontale, spre poarta adversă. Desigur că ar trebui să vorbim, în egală măsură, și despre capacitatea de efort remarcabilă, pe fondul unei condiții fizice ireproșabile, care a permis unor echipe participante să accelereze tocmai spre finalul întrecerii, arătînd parcă o prospețime nealterată de jocurile disputate pînă în acel moment. Fără îndoială, aici a fost rodul unor pregătiri intense, centralizate, desfășurate înaintea turneului final.

— Ați susține că toate echipele s-au pregătit astfel ?

— Majoritatea dintre ele. Brazilia de exemplu, care a alocat o sumă imensă, aproape 6 milioane de dolari, pentru pregătirea reprezentativei la cel mai înalt nivel. Argentina, Italia, Spania de asemenea, chiar și R.F.G.-ul, dintre formațiile cu rezultatele cele mai frumoase. La polul opus s-a situat doar Olanda, care n-a izbutit să-și adune jucătorii decît cu cîteva zile înaintea plecării în Argentina, sau Scoția, ai cărei jucători au arătat o evidentă stare de oboseală. Este vorba de o pregătire temeinică, de durată, eșalonată pe diferite etape, susținută de o adevărată armată de specialiști, antrenori, preparatori fizici, tehnicieni, medici și așa mai departe.

— Ce au avut de spus marile personalități ale fotbalului prezente la Campionatul mondial argentinian ?

— Întîi jucătorii. Despre universalismul jucătorului de fotbal se vorbește de mult. În Argentina, acest lucru a fost însă mai evident ca oricînd. Spre exemplu, jucătorul „libero“. Prezența lui a fost generalizată la majoritatea echipelor. Doar Argentina, care a avut un „libero“ alternativ, Passarella și Galvan îndeplinind cu rîndul această sarcină de joc, și Brazilia, care n-a renunțat nici acum la celebrul ei joc „în scară“ pentru fundașii centrali, au făcut excepție. Rolul jucătorilor de pe aceste posturi s-a mărit considerabil, un Scirea la italieni, un Krol la olandezi, un Passarella la argentinieni sau un Trezor la francezi fiind de fapt, în afara importantelor sarcini defensive, adevărați promotori ai atacului, susținînd faza ofensivă pînă în careul advers. Apoi cazul lui Kempes, pe care antrenorul Menotti și-a permis să-l distribuie în trei roluri diferite, el jucînd mai întîi extremă stîngă, apoi vîrf „împins“ și, în finală, mijlocaș ofensiv — în funcție de adversar și tocmai pentru a-i servi adversarului o surpriză tactică ! Trecînd la tehnicieni, cu mare parte dintre ei avînd ocazia să discut personal, m-au impresionat foarte mult înaltul lor profesionalism, cunoștințele complexe despre cele mai intime probleme ale fotbalului. Aș spune că dacă jucătorul de clasă mondială de astăzi a încetat să mai fie un simplu elev, el devenind mai mult un fel de student de facultate fotbalistică, antrenorii au devenit aproape profesori universitari ! Brazilianul Coutinho, spre exemplu, care i-a lăsat pe ziariști cu gura căscată, el vorbind cinci limbi și intrînd în niște analize extrem de pertinente cu o ușurință deosebită, apoi italianul Bearzot, „tobă de fotbal“ și el, bătrînul Schön, sau austriacul Happel, care a făcut cîteva mutații extrem de spectaculoase în echipă după primele meciuri, dovedind mult simț și deosebită clarviziune, în fine Menotti, care a impresionat prin calm și prin pregătirea unor ingenioase curse tactice, iar lista nu se încheie aici. Am asistat la mai multe ședințe de pregătire cît am stat în Argentina, iar principala constatare la care am ajuns a fost că antrenorii nu aveau nevoie să dea jucătorilor decît niște jaloane, niște linii orientative, în rest jucătorii înșiși văzîndu-și cu sîrg de antrenament, repetînd singuri tot felul de exerciții sau pregătind diverse manevre tactice. Nu era nevoie de nici o dădăceală, „nu fă asta, te rog, fă așa“, cum se mai întîmplă prin alte părți.

— Înțeleg că vă referiți la fotbalul nostru. Desigur că vă voi ruga să faceți o paralelă cu lucrurile constatate la Campionatul mondial.

— E greu de mărturisit, dar jucătorii noștri n-au ajuns încă la un grad de educație sportivă și morală care să-i permită antrenorului să se ocupe doar de esența antrenamentului sau jocului. Nu vreau să-i apăr neapărat pe antrenorii români, dar trebuie să se știe că ei pierd aproape trei sferturi din timp pentru probleme, să le zicem totuși secundare, cum ar fi cele de organizare, de educație civică și așa mai departe. Jucătorii noștri n-au nici pe departe aceeași conștiință de sportiv-model ca cei de pe meleagurile unde fotbalul se desfășoară la cel mai înalt nivel. E o realitate. În ce privește partea tehnică, cred că rămînem, în principal, deficitari în atacanți percutanți, dotați cu forță de pătrundere, care să se bată cu apărările de astăzi. În Argentina s-au remarcat în acest sens argentinienii Kempes și Luque, brazilianul Roberto (neîncadrat însă în jocul colectiv, o problemă pentru Coutinho), olandezul Rensenbrink (mai puțin finala !), italienii Rossi și Bettega, austriacul Krankl și încă alții. Mă gîndesc că noi am putea probabil să pregătim apărători și poate și mijlocași la un grad destul de ridicat — fizic, tehnic și tactic totodată, dar cînd trec la înaintași parcă mă apucă un gol în inimă...

— Ce credeți despre victoria Argentinei ?

— În finală a izbutit să schimbe majoritatea opiniilor despre ea. A cîștigat meritat meciul, foarte dificil, cu Olanda — iar argumentul îmi pare decisiv pentru a justifica titlul mondial cucerit și îndelung sărbătorit de publicul argentinian. Echipa lui Menotti a reușit în cele din urmă să arate că știe să joace foarte bine și că avantajul terenului propriu a fost doar un argument, important dar nu cel decisiv, pentru victorie.

DUMITRU GRAUR ■

Se caută giganți!

Nu avem o medie de înălțime dintre cele mari. Cifrele statistice o atestă, chiar dacă anuarele dovedesc o frumoasă creștere în înălțime a tinerilor din România de astăzi, evoluție fără îndoială strîns legată de ridicarea generală a nivelului de trai. Faptul că un popor are o medie de înălțime de, să zicem, 1,74 m, în vreme ce altul se „ridică“ pe la 1,78 m, nu semnifică nimic. Nici japonezii nu sînt oameni înalți, dar se descurcă ! În sport însă lucrurile stau puțin altfel. Nu e vorba doar de baschet (sport în care contăm foarte puțin, orientarea selecției spre „giganți“ fiind mai mult decît evidentă în ultimii ani), ci și de canotaj, volei, handbal, probele de aruncări din atletism, sau categoriile mari din box, lupte, haltere, judo și așa mai departe. Sînt tocmai sporturile, sau probele, la care este ușor de semnalat rămînerea în urmă a reprezentanților noștri, consecutivă apariției la... cel mai înalt nivel mondial a unor „giganți“ fără de care — este în evidența lucrurilor — adevărata performanță nu e posibilă. Fără nici un dubiu, un Gațu la handbal sau un Drăgan la volei sînt încă prototipuri care și-ar putea găsi locul în orice echipă, dar la fel de limpede este că astăzi, mai mult ca oricînd, fără oameni de 1,90—2,00 metri nici o țară nu mai poate concura cu succes în foarte multe dintre competiții. Lucrurile sînt cunoscute, desigur, de mai multă vreme, și chiar au avut loc destule încercări pentru a fi găsiți și la noi „giganții“ de care are stringentă nevoie un sport sau altul. Ca să spunem însă adevărul, rezultate deosebite nu s-au înregistrat în această direcție — cu o singură excepție, pe care o vom aminti în continuare. În iarna 1976—1977, Federația română de caiac-canoe a efectuat o acțiune de amploare, după o idee a membrilor săi, antrenorii și tehnicienii federației umblînd prin zeci de întreprinderi (în special întreprinderi textile) în căutare de fete înalte, bine făcute, capabile să suporte greul antrenament al canotajului. După statisticile federației, au fost văzute acum un an și jumătate aproape 70 000 de fete („vă rugăm să vă ridicați în picioare, brațele lateral, da, mulțumesc !“ — examinarea dura cel mult un minut, două), după care au fost selecționate doar 100. În urma testelor medicale și sportive specifice au rămas doar 56, iar astăzi 25 dintre ele sînt prezente în lotul de pregătire olimpică de perspectivă.

Reușita acestui precedent a stîrnit însă o reacție mult mai importantă. Acum mai puțin de o lună de zile, Comisia centrală de organizare a „Daciadei“, din care fac parte reprezentanți ai tuturor organizațiilor și instituțiilor centrale cu atribuții în domeniul educației fizice și sportului, a aprobat organizarea unei acțiuni naționale de depistare a tinerilor cu gabarit mare, care să fie îndrumați spre practicarea unor ramuri de sport și probe deficitare de ani de zile în țara noastră. Iată ce avea să ne spună în acest sens tovarășul Titus Deac, adjunct al șefului secției sport de performanță și pregătire olimpică a C.N.E.F.S., : „Este evident pentru toată lumea că la noi sportivii înalți nu se găsesc chiar pe toate drumurile și așa stînd lucrurile este din ce în ce mai greu să te măsori cu șanse egale într-o competiție în care sînt prezenți, de exemplu, sportivi iugoslavi, sovietici sau americani. Acțiunea la care ne referim este menită să scoată la iveală o serie de sportivi tineri, acum necunoscuți, care să fie îndrumați spre practicarea unor sporturi de performanță, dintre cele mai deficitare azi în sportivi de... mare înălțime. Practic, această acțiune își propune să treacă în revistă, prin modalități adecvate, toate asociațiile sportive și unitățile de bază din mediul rural și urban deopotrivă, în vederea depistării, recenzării și selecționării tinerilor, băieți și fete, de vîrstă între 16 și 22 de ani, cu calități antropometrice deosebite și cu o stare bună de sănătate. Cei mai buni dintre ei, crema selecției, ca să zic așa, urmează să fie cuprinși în acțiunile de pregătire pentru participarea la Jocurile Olimpice din anul 1984. Este însă posibil să depistăm și tineri cu calități excepționale, care vor putea fi încadrați imediat în acțiuni intensive de pregătire în vederea participării la J.O. de la Moscova, în 1980. Avem în vedere participarea la selecție a tuturor județelor țării, acțiunea finalizîndu-se în cadrul unei tabere centrale, cu o durată de 12 zile, la care să participe aproximativ 200 de tineri, cei mai buni dintre cei buni. Vă rog să rețineți că s-au luat toate măsurile pentru antrenarea întregului activ de bază al mișcării sportive, de la profesorii de educație fizică din licee, școli profesionale și de specializare postliceală, diriginți și alte cadre didactice, activiști din cadrul cluburilor și asociațiilor sportive, ai consiliilor locale și județene de educație fizică și sport, instructori sportivi, medici, pînă la activiștii organizațiilor sindicale, de tineret și de femei, sau cadrele de specialitate din cadrul unităților militare. S-au tipărit mai bine de 45 000 de afișe pentru popularizarea acțiunii, iar C.N.E.F.S.-ul alocă importante fonduri numai pentru organizarea taberei centrale. Avem în vedere premierea morală și materială pentru activiștii care se vor evidenția în mod deosebit prin selecționarea unor tineri cu calități deosebite. Sigur, succesul acțiunii poate fi socotit acum relativ. Noi avem însă încredere că „Selecția celor mai înalți tineri“, cum se numește ea, va da roade frumoase și ne va ajuta să tragem și alte concluzii, cum ar fi zonarea sporturilor după specificul județului de referință sau crearea unor norme legate de vîrstă, înălțime și calități motrice, pe care deocamdată nu le avem puse la punct după cele mai înalte cerințe ale științei sportului“.

Trebuie desigur să reținem că țelul acțiunii este legat mai cu seamă de descoperirea unor tineri avînd calități îndeosebi de forță și rezistență, bineînțeles în afara gabaritului. Se cunoaște că aceste calități pot fi perfecționate și la o vîrstă mai mare, în vreme ce pentru viteză și îndemînare selecția trebuie să înceapă mult mai timpuriu, practic din copilărie. Chiar așa stînd lucrurile, inițiativa Consiliului național pentru educație fizică și sport, purtînd girul Comisiei centrale de organizare a „Daciadei“, este demnă de toată lauda. Este în fapt, ca să spunem lucrurilor pe nume, destul de neobișnuită pentru activiștii forului central al mișcării fizice din țara noastră, oameni care nu arareori s-au obișnuit să aștepte în birouri apariția unor sportivi-minune. Acțiunea în sine poate fi de asemenea contestată, dintr-un motiv sau altul, pe care nu o să-l numim acum. Dar însuși faptul că o asemenea inițiativă prinde aripi (17-23 iulie etapa pe localități și pe unități sportive, 24-31 iulie etapa pe județ, 1-7 august, la București, etapa centralizată, cu atente testări medicale și sportive specifice, apoi, în final, tabăra centrală, probabil la Snagov, pentru definitivarea selecției și îndrumarea spre sporturile numite mai sus), deci însăși inițiativa despre care am vorbit pînă acum arată un început bun, care va putea fi continuat cu și mai mult succes în viitor. Se caută deci „giganți“. Se speră în participarea la selecție a peste 100 000 de tineri, urmînd a fi preselecționați în jur de 50 de fiecare județ al țării. Normele de înălțime sînt de 1,85 m pentru băieți și 1,75 m pentru fete (16-17 ani), 1,90 și 1,80 m (18-20 ani) și 1,95, respectiv, 1,85 m (21-22 ani). Poate peste cîțiva ani tinerii ce vor fi în curînd selecționați vor deveni adevărați „giganți“ ai sportului mondial, nu numai în sensul propriu al cuvîntului !

D. GRECU ■

RUBRICA MEA

Vîrstele omului

În copilărie, am văzut (nu se spunea încă : am vizionat) un triptic în culori, reprezentînd vîrstele omului : la început pe brînci — nevîrstnicul, apoi la verticală — maturul, bine înfipt pe cele două picioare, iar la sfîrșit, sprijinit în toiag, care va să zică — bătrînul. Dacă este așa, pot să mă bucur că n-am recurs încă, sub nici o formă, la această unealtă a vetustății. Îmi pot face, așadar, iluzia unei maturități prelungite și indefinite.

Deunăzi, urmărind și eu, ca mulți nesportivi, un meci de fotbal, l-am auzit pe crainic spunînd despre cele două echipe care se înfruntau în campionatul mondial, că ambele sînt constituite din jucători „bătrîni", media lor de vîrstă fiind de 28 de ani. Mai tîrziu însă a intrat în joc altul, trecut de 30 de ani, chipurile, ca să mai împrospăteze forțele coechipierilor mai tineri. Mă încurc, bag seama, în calificarea vîrstelor. Scuza mea este relativitatea care guvernează dinamica universului nostru sublunar : ea era bănuită înainte de Einstein, iar de la el încoace a devenit o certitudine, o lege. Tinerețea biologică e în funcție de aceea a celulelor, dacă nu mă înșel, deși definiția mi se pare tautologică. Obosite, ele nu se mai regenerează, iar în cazul cancerului, astăzi atît de răspîndit de-a lungul tuturor vîrstelor, de la pruncie la adîncă bătrînețe, celulele proliferează, se întind în arborescențe care seamănă cu mandibulele racului și pînă la urmă consumă tot sucul vieții, deshidratînd individul și reducîndu-l la aspecte scheletice.

Mai ucigătoare decît cancerul sînt însă bolile de circulație. Inima sau, științific vorbind, cordul, e organul cel mai solicitat : un mușchi care se contractă și se destinde în cursul existenței noastre de cîteva miliarde de ori, pînă ce nu-i rămîne decît să cedeze.

Nu-mi cunosc constituția celulară, nici capacitatea de rezistență a cordului, în acest al șasesprezecelea lustru al existenței. Mă bucur însă de un privilegiu : acela de a nu obosi niciodată, în ciuda neajunsurilor vîrstei, despre care nu este aci locul de a mă întinde. Aud de surmenaj, de astenii sezoniere (de primăvară !), de **spleen**, de insomnii. Ce-or fi toate astea și fiecare în parte, nu știu, nu m-a bîntuit nici una din aceste încercări. Am auzit proverbul :

„Unde nu-i cap, e vai de picioare".

Dacă și reciproca este adevărată, cum ale mele nu m-au lăsat încă, pot fi mai departe optimist.

Francezii numesc „le coup de vieux" greutatea care se lasă în picioare și refuzul lor de serviciu. Nu știu dacă limba noastră ne oferă echivalentul acestei sintagme, dar cînd „te lasă picioarele", e de rău : poți să te socoți bătrîn. Acesta-i începutul adevăratei bătrîneți și izvorul nefericirii, la vîrstnicul care pînă în ajun, urmînd recomandarea medicului cardiolog, ca să slăbească, efectua zilnic marșuri de zece sau mai mulți kilometri.

Ca să mă întorc însă la sportivii noștri aș observa că dispunem de „performeri" excelenți, chiar dacă au trecut de limita de vîrstă a jocului respectiv. N-a luat recent Țiriac o finală de „dublu masculin", deși a depășit, teoretic, limita de vîrstă a campionilor? Nu mai vorbesc de șah, socotit și el un sport, dar unde nu e limită de vîrstă : s-au văzut campioni încă minori și alții, încărcați de ani, blocînd titlurile. Așa se petrece și în lumea cărții (nu numai a celor de joc !), unde cititul, dacă e o plăcere, nu îmbătrînește niciodată. O carte bună este cel mai bun tonic împotriva tuturor asalturilor vîrstei. Recomand lectura ca o rețetă gratuită. Atenție însă la cele somnifere !

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Şoferul de la O. N. T....

În București, ori pe șoselele țării poate fi văzut, la volanul unui Mercedes negru, un șofer cu chip jovial, cu obrajii bine întinși, ca ai unui tînăr de 25 de ani, totdeauna foarte corect îmbrăcat, în costum bleumarin, conducînd degajat, poate puțin visător. Este ceea ce se cheamă un om al șoselelor pe care îți face plăcere să-l vezi și care, atunci cînd îl cunoști, are foarte multe de povestit. Dealtfel, cea mai mare parte din viață acest șofer și-a petrecut-o pe benzile de asfalt ale țării, dar nu în calitate de șofer ci de ciclist, pentru că cel despre care scriu acum aceste rînduri (am mai făcut-o cu ani în urmă în mod obișnuit, ba chiar săptămînal) nu este altul decît fostul ciclist Constantin (Țicu) Stănescu, component al formației „Flamura roșie", sub ale cărei culori concura la acea vreme Marin Niculescu (un adevărat colecționar de titluri), Nae Chicomban (multiplu campion de ciclism, schi fond și sărituri, atletism și jucător de fotbal de divizia B), Martie Ștefănescu și alții. Țicu Stănescu, cîștigător în 1952 al Cursei Victoriei, campion de semifond șosea, în același an, membru al echipei naționale participante la Cursa Păcii, ori la întrecerile internaționale din țară și din străinătate. Azi, la 50 de ani, Țicu Stănescu practică aceeași profesie din tinerețe, șofer-mecanic, fiind unul dintre cei mai apreciați conducători auto din cadrul Întreprinderii de transport turism auto (I.T.T.A.), trăind alături de soția sa, cu ani în urmă și ea multiplă campioană de ciclism, maestra sportului Silvia Iosif și de fiul său, Dan care a schimbat traseele de asfalt pe care au evoluat părinții săi cu cele de apă, întrucît el este în prezent student la marina comercială. Un om a cărui viață s-a împlinit minunat legînd armonios și trainic tinerețea de maturitate și căruia nu-i lipsește nimic pentru a se considera împlinit și fericit. Poate o singură distincție pe care mă întreb cum de n-a cucerit-o, pentru că Țicu Stănescu, șoferul de la O.N.T., nu este maestru al sportului, în ciuda unei cariere prodigioase puse sub semnul vredniciei și al modestiei. Ca și cu mulți ani în urmă îi urez și acum : „Drum bun !"

EM. VALERIU ■

Acum, la 50 de ani.

După cîștigarea ediției 1952 a Cursei Victoriei.

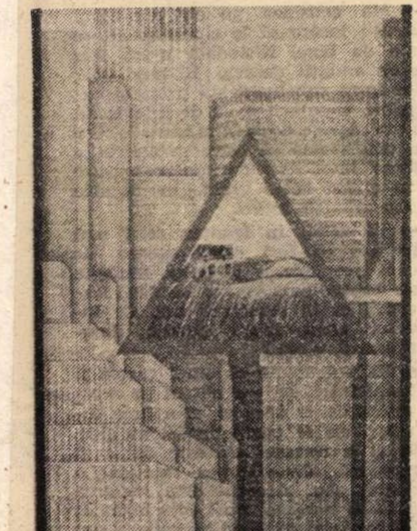

Expoziţia de afişe a caricaturistului Timotei Nădăşan

Ne-am obișnuit ca în sala de expoziții de la Casa de cultură Petőfi Șandor din București să aibă loc frecvent expoziții de pictură, grafică, caricatură a tinerilor artiști de naționalitate maghiară, invitați în Capitală. Recent a avut loc aici, organizat în colaborare cu ziarul Ifúmunkaş, vernisajul expoziției de afișe a tînărului grafician din Reghin, Timotei Nădășan.

Timotei Nădășan a absolvit, anul trecut, liceul de arte plastice din Tg. Mureș și este la a treia expoziție personală. De asemenea, a participat la cinci saloane de umor din țară și la două expoziții în străinătate. Anul acesta la salonul umorului din Tg. Mureș a obținut premiul întîi al comitetului județean U.T.C.

Unul din cele mai reprezentative afișe ale sale, consacrat Festivalului național „Cîntarea României", a fost achiziționat de comitetul U.T.C. pentru a fi tipărit.

P. SORIN ■

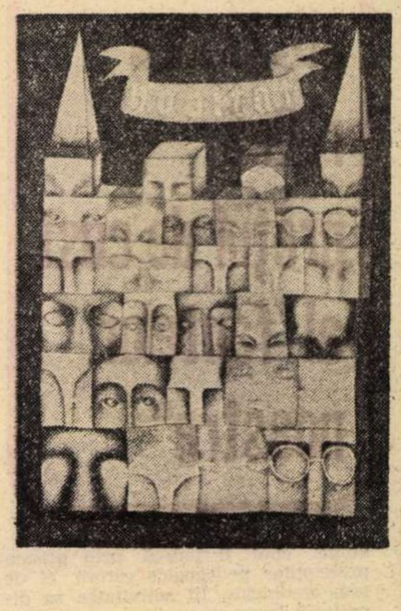

Moartea boxerului

Ofițerii nu încheiară vizita pînă nu intrară să vadă unde dormise Claudia. În colțul acela cu un pat cu așternuturile ponosite și cu niște perne fără fețe, pătate de mătreața capetelor ce se odihneau de obicei pe ele. Simțiră în aer mirosul de spray deodorant pe care-l folosise domnișoara, după ce-și făcuse toaleta și-și aranjase într-o gioarsă de oglindă pătată de muște. „Deh, fata se respectă".

Pînă vor ajunge la sediu, cei doi ofițeri vor stabili deja corelațiile cu alte indicii receptate în cursul dimineții respective, privind spargerea de la „Zimbrul".

Cînd ieșiră din nou la lumină, pe pragul de ciment Sipică adormise cu fruntea pe genunchii încolăciți de brațele lui mari. Trezit brusc, se ridică în picioare și strigă un foarte corect :

— Să trăiți, ați văzut că nu am nimic de ascuns ?

— Am văzut Sipică, ești un om de ispravă, ce mai ! Saludo ! zise Popică radios.

Căpitanul Tomescu reușise la Galați să pună în sfîrșit la locul ce li se cuvenea pe cei care rupseseră ușa magazinului alimentar din complexul „Dunărea". I-a dibuit în clipa în care alergau gîfîind să prindă „racheta" pentru deltă. Prin telefon s-a înțeles cu Ghiniță și au dedus că lovitura ratată la cooperativa „Zimbrul" din Brăila i-a înverșunat pe cei doi cu semnalmentele comunicate de miliția municipală Brăila, iar aici aceiași indivizi au procedat la spargerea magazinului alimentar, ca să-și scoată pîrleala. Încă o cauză soluționată. Cu unii din ei au avut de-a face și Mița Garoi și Claudia, cercul acestui grup începe să se împuțineze, rămînînd în evidență unul singur se pare, dar probele nu pot fi confirmate încă.

— Vom stărui, în timpul anchetei, pentru a-i determina să vorbească, cine anume a rămas încă necuprins în grup ?

— Să știți, zise Ghiniță, de la celălalt cap al firului telefonic din Brăila, cînd s-au încheiat cercetările cazului „Tripoul clandestin", cîteva lucruri au rămas neclare, noi și procuratura urmam să elucidăm cîteva puncte nebuloase. În momentul cînd vom fi în posesia altor amănunte, vă vom avertiza spre a conlucra să lichidăm și această verigă care nu a fost încă detectată.

★

În cabinetul locțiitorului șefului miliției municipiului Galați se aflau în dimineața aceea de noiembrie maiorul Sergiu, maiorul Cupișteanu și căpitanul Tomescu. Raportau despre o nouă spargere la un club al tineretului din valea orașului și deduceau că mîna nu putea fi decît a unuia singur : Vlad Ion Bănică, poreclit „junghier", prietenul nedespărțit de mai bine de un an al Miței Garoi. Întreaga vară au hălăduit pe litoral unde n-au întreprins nimic care să-i scoată din anonimat pentru că aveau în spate complicități anterioare de genul spargerilor nocturne pentru a obține obiecte de valoare din localuri și cluburi. Maiorul Sergiu era extrem de furios fiindcă se petrecuse pe raza circumscripției sale. Lui Cupișteanu îi ardeau ochii de febră. De mai bine de o săptămînă ducea pe picioare o gripă groaznică, cu dureri în regiunea gîtului și în piept. Cu toată scutirea medicală ce o purta în buzunar, se prezenta continuu la serviciu. Tomescu, cel care-și exprimase teama că Vlad a prins dușmănie foarte serioasă pe sublocotenentul Covaliu din miliția municipiului Brăila, făcea cunoscut locțiitorului în termeni foarte lapidari că recidivistul Vlad nu are nici un fel de scrupule și, căpățînos cum e, n-ar fi exclus să-și ducă la bun sfîrșit planul. Colonelul Constantin Ionescu fusese înștiințat pe cale particulară de același lucru. Două surse convergente pot trezi o îngrijorare.

Maiorul Sergiu pretindea că știe bine obiceiurile spărgătorului și e convins că va sta o vreme ascuns. Ar fi nimerit să i se cerceteze posibilitățile de cazare în afara orașului. El fiind „lipit" foarte tare de Mița Garoi, își procură bani prin acțiuni delictuale. „Amanta" nu se amestecă în „afaceri", ci numai profită de pe urma lor, asigurîndu-și ceasuri libere pentru plimbările și chefurile cu străinii la braseria „Libertatea".

— Zilele acestea e bine să fie cercetat domiciliul fratelui maică-sii de la Foltești. Puneți în vedere șefului de post să-l caute și să ne raporteze.

Cupișteanu tuși îndelung și cînd termină intră și el în vorbă.

— Vă rog să-mi dați și mie posibilitatea să vă anunț ceva. Vlad nu este nici la Galați, nici la Foltești, cum s-a spus, ci, după umila mea impresie, la ora actuală el încearcă să-și piardă urma, mult mai departe. Nu e atît de lipsit de inteligență, încît să se întoarcă prin orașele unde a stîrnit suspiciuni.

— Ce propui concret ? întrebă Fane Munteanu.

— Ca Tomescu și judiciariștii lui să îndeplinească un plan de acțiune pe care l-aș vedea aplicat în cele mai mici amănunte, vizînd prinderea neîntîrziată a individului în localități mai depărtate. Nimic altceva decît prinderea lui să fie scopul final.

— Nu avem suficiente probe, interveni Sergiu.

— Cele de pînă acum sînt îndestulătoare, declară Cupișteanu, le putem recapitula...

— Lăsați-l pe mine, interveni căpitanul Tomescu, și eu răscolesc absolut toate borțile unde știu că s-ar putea ascunde. Omul nu are prea mulți bani asupra lui și, cum se afirma aci, pe litoral s-a comportat foarte prudent. În concluzie, e ușor de prins dar trebuie urmărit cu un mandat de reținere emis de procuratură.

— Motivele : stabilirea autorilor spargerilor care încă nu au fost identificați. Și vom avea surpriza, vă asigur, ca în clipa în care ne vom apropia de el, să și recunoască o parte din fapte. Lovitura din str. Grădina Veche, cea de la „Blocul de nefamiliști" din Țiglina II și încercarea de la „Clubul tineretului" din Bădălan nu mai pot fi ignorate. Sînt operate de aceeași mînă. Recunoașteți.

— Să trecem la acțiune, hotărî Fane Munteanu iar subalternii ascultători, stringîndu-și carnetele, ieșiră din birou.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

„Corecțiile ulterioare ridică prețul de cost al faptelor noastre“

Dr. ing. IONIȚĂ BAGIU, născut în urmă cu 51 de ani într-unul din satele cîmpiei bănățene. Absolvent al Facultății de electromecanică, promoția 1948. 10 ani mai tîrziu este ing. șef la Tehnometal. Din 1963 este la I.M. Timișoara, mai întîi ca ing. șef iar apoi, din 1969, director. La 50 de ani își ia doctoratul cu teza : „Studiu cu privire la organizarea fabricației mașinilor și instalațiilor de ridicat la Întreprinderea Mecanică Timișoara“.

— Dacă ați fi ziarist, care ar fi prima întrebare pe care ați adresa-o directorului Întreprinderii Mecanice din Timișoara ?

— Cum stă cu producția.

— De ce ?

— Fiindcă orice om, dacă este om, nu poate fi judecat altfel decît prin munca pe care o desfășoară. Personal consider că în afara muncii nu există viață.

— Atunci spuneți-ne cum stați cu producția ?

— Am să evit un calificativ școlăresc. Oricît ar fi de lapidar, el nu poate acoperi o realitate atît de complexă ca aceea a unei întreprinderi în care sentimentul profund al dorinței de mai bine constitue izvorul viu al realizărilor. De aceea vă voi spune doar atît : din anul 1964, de 166 de luni adică, indicatorii de bază ai producției au fost integral îndepliniți. Vă rog să notați de asemenea că în acești 13 ani volumul producției realizate de noi a crescut de 10 ori. În 1964 executam comenzi din cele mai diferite domenii. Azi sîntem profilați pe mașini de ridicat și transportat iar de curînd și pe utilaje metalurgice. În toți acești ani valoarea fondurilor fixe a crescut de 5 ori. Și tot în acești ani am avut de mai multe ori fericitul prilej de a-l avea în mijlocul nostru pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu vorba și înțelepciunea ce-l caracterizează am fost îndrumați și nu o dată sever criticați pentru ca astăzi să fim mîndri de rezultatele obținute.

— Există vreo deosebire între omul care sînteți și director ?

— Niciuna. Cel puțin așa îmi place mie să cred. Optzeci la sută din activitatea mea de cetățean și comunist este legată de viața întreprinderii. Dar fiindcă n-a fost încă născocit un aparat care să deslușească exact deosebirile pentru ca apoi prin măsuri repetate să și le armonizeze după parametri dinainte stabiliți, aceeași întrebare mi-o pun și eu de nenumărate ori.

— Cînd socotiți că ați greșit ultima dată ?

— În mod sigur și întotdeauna, ieri. „Azi“ îmi dau seama că ceea ce am făcut sau am hotărît să fac „ieri“ putea fi mai bine. Din păcate, corecțiile ulterioare ridică prețul de cost al faptelor noastre.

— Sugerați, cu alte cuvinte, necesitatea perfecționării continue...

— ...prin noi înșine dar nu neapărat prin clasica formulă a meditației și a lecturii deși și acesteia trebuie să-i acordăm respectul cuvenit. Ideea perfecționării prin colectiv apare mai corespunzătoare necesităților actuale. Mi-ar fi greu să susțin, de pildă, că un director este întotdeauna mai bine pregătit profesional decît colegii săi, deși ideal așa ar trebui să fie. Și atunci calitatea unui director precum și perfecționarea sa rezultă din talentul cu care izbutește să sintetizeze inteligența întregului colectiv pentru ca apoi, pe baza ei, deciziile luate să devină ordine și disciplină.

— Obișnuiți să salutați oamenii ?

— De fiecare dată și indiferent de vîrstă, funcție sau sex, iar atunci cînd un coleg sau cunoștință este împreună cu soția, sînt primul care își ridică pălăria.

— Ce înseamnă a saluta un om ?

— Un credit moral pe care îl acorzi celui pe care îl cunoști. El este cu atît mai consistent cu cît omul căruia i te adresezi este muncitor în aceeași întreprindere cu tine.

— Ce părere are cetățeanul Ioniță Bagiu despre tovarășul director Ioniță Bagiu ?

— Omul Ioniță Bagiu este copilul unui dascăl de țară pe care eu îl consider a fi fost un eminent pedagog. De aceea Ioniță Bagiu pretinde mai mult de la directorul care, întîmplător, poartă același nume, îndeosebi atunci cînd îl judecă prin prisma principiilor pedagogice cărora el le este credincios. În activitatea sa directorul lucrează cu oameni al căror număr depășește cîteva mii. Atunci cînd este nevoit să fie drastic, el nu trebuie să uite a răspunde la întrebarea dacă măsura aplicată este în același timp și la fel de pedagogică. Ea trebuie să educe întîi de toate și acesta este efectul pe care directorul Ioniță Bagiu nu-l urmărește întotdeauna. După părerea directorului o măsură poate să corespundă literei și spiritului legii dar după părerea omului aceeași măsură ar trebui să fie întotdeauna umană.

— La ce oră vă sculați deobicei ?

— La 5,30. După un ceas sînt în uzină. Îmi pregătesc agenda de lucru pentru ziua în curs apoi, împreună cu membrii consiliului oamenilor muncii, facem analiza zilei precedente și stabilim sarcinele ce ne revin fiecăruia pentru mai departe. La ora 14, în aceeași formație ne reîntîlnim.

— Aveți vreodată sentimentul că vă pierdeți inutil timpul ? Cum vă manifestați în astfel de ocazii nemulțumirea ?

— În ședințe inutile. Funcția pe care o am, pe lîngă faptul că sînt membru în numeroase organisme, mă obligă să particip ca invitat și la alte manifestări cărora, indiferent cum le-ai spune, sînt identice prin consecințe. În astfel de prilejuri, o parte din însemnările mele zilnice, în acest cadru sînt realizate. Apoi mai am asupră-mi întotdeauna trei caiete împărțite pe teme de lucru pe care printr-o obișnuință îndelung cultivată le studiez de parcă m-aș afla în cea mai perfectă liniște.

— Cum sînt ședințele la I.M.T. ?

— Scurte. Dacă cineva nu este capabil să-și expună limpede și logic în cinci minute ideile, înseamnă că nu are nimic de spus. Elocința nu are nimic comun cu vorbele de prisos, oricît de frumos ar fi ele rînduite.

— Cunoașteți, în general, opinia oamenilor despre dumneavoastră ?

— Cred că o cunosc și m-ar bucura enorm dacă părerea mea în această privință ar corespunde întocmai adevărului. Din păcate, puțini sînt aceia care să-ți spună verde ce gîndesc despre tine. Principiul meu este să-mi reglez comportamentul în funcție de opinia oamenilor. Numai astfel îi poți foarte bine cunoaște. Personal mă consider un om sociabil și abordabil în orice împrejurare. Mulți vin la mine dar cel mai adesea mă străduiesc să merg eu la ei.

— Cum se stă cu locuințele la I.M.T. ?

— Pentru nefamiliști, avem 1500 de locuri în căminele aflate în imediata noastră vecinătate. Recent, potrivit hotărîrii superioare de partid, a început construcția primelor blocuri de locuințe, tot în apropierea întreprinderii. Deocamdată primim din cadrul cotei ce ne revine din fondurile de stat și la care se adaugă locuințele proprietate personală. În maximum 2—3 ani va fi complet rezolvată și această problemă.

— La ce oră din zi nu sînteți director ?

— Cînd merg pe jos și discut cu oamenii, nu sînt. În afara orelor de lucru cînd sînd împreună cu ei la reuniuni, în vizită la cămine, la prînz cînd servesc masa la cantină, pe terenurile de sport.

— Vă satisface funcția de director ?

— Funcția poate fi doar un orgoliu cu care de-a lungul anilor te obișnuiești pînă ajunge să dispară. Fiecare din noi trăiește pentru a avea satisfacții iar satisfacțiile nu vin o dată cu funcția pe care o deții ci prin intermediul muncii pe care o desfășori împreună cu oamenii.

— Trăiește un director mai bine ca un muncitor ?

— Este o întrebare cu profunde semnificații etice și filozofice. Nu mă sfiesc să spun că, material, un director trăiește mai bine decît un muncitor. Dar există la noi un lucru, consfințit de esența orînduirii noastre, acela al șanselor egale de ascensiune pe treptele ierarhiei sociale. Cîți oameni din România, pînă mai ieri muncitori, nu sînt astăzi directori de întreprinderi ! Viața trebuie trăită la posibilitățile egal statornicite de societatea noastră și de aceea consider că satisfacțiile unui director cu funcții de răspundere reprezintă o posibilitate de concretizare a aspirațiilor, justificate moral, spre care tinde omul în condițiile socialismului.

— Ați criticat vreodată persoane care vă sînt ierarhic superioare ? Ce consecințe a avut ?

— Cînd a fost vorba de lipsa de consistență a unor măsuri luate. În ceea ce mă privește, nu mi s-a întîmplat nimic după aceea. Critica adusă unor decizii insuficient de temeinic argumentate s-a răsfrînt pînă la urmă într-o mai chibzuită înțelegere a interesului obștesc.

— Care sînt păcatele omenești pe care le detestați cel mai mult ?

— Inactivitatea. Un om activ poate greși dar tot munca este cea care îl ajută să-și descopere greșeala și, în consecință, să se schimbe. Prefer apoi un tînăr inginer care atacă deodată 10 probleme și rezolvă 2, unuia care nu face nimic fiindcă printr-o ciudată și detestabilă filozofie preferă o existență anonimă. Un astfel de „modest“ maschează incompetența și spaima de necunoscut. Sînt la noi în întreprindere peste 200 de specialiști pe care eu îi consider că au rămas tocmai datorită curajului de a fi ei înșiși, de a se manifesta ca o personalitate distinctă. Apoi nu accept să lucrez cu cei care trăiesc din minciună. Este unul dintre cele mai reprobabile vicii care, prin consecințele sale, ne afectează pe toți.

— E greu la I.M.T. ?

— Ar trebui să răspund mai întîi **ce** și **unde** este ușor. Rostul vieții este munca iar „greu“ și „ușor“ sînt noțiuni care descind din ideile pe care le ai despre muncă. În cei 14 ani de cînd sînt în această întreprindere, au crescut pe lîngă mine și realizările și oamenii. Pe cît mi-a stat în putință, pe oameni m-am străduit să-i fac să înțeleagă semnificația morală a satisfacțiilor.

— La vîrsta pe care o aveți, care sînt neimplinirile după care regretați cel mai mult ?

— Mă consider un om ale cărui pretenții încerc să le cîntăresc cît se poate de bine. Niciodată n-am fost ros de ambiții deșarte. Rîvnesc doar la ce intră sub incidența propriei cunoașteri, a puterii mele de înțelegere. Nu am regrete decît în măsura în care îmi dau seama că trecerea anilor se așterne împotriva dorințelor noastre de a apuca acele vremi în numele cărora muncim astăzi.

— Vă aflați în fruntea celei mai mari întreprinderi constructoare de mașini din județul Timiș și, din cîte știm, există perspectiva dublării capacității ei în următorii ani. Ce înseamnă acest lucru pentru dumneavoastră ca om ?

— Vă voi spune că omul căruia îi adresați întrebări s-a născut pe aceste meleaguri și dacă el, prin firea lucrurilor, nu se poate depăși pe sine, prin el și semenii săi este dator să depășească dimensiunea socială a timpului său. Aceasta este menirea noastră și nimănui nu-i este îngăduit ca la tezaurul milenar ce ne este dat drept moștenire să nu adăugăm îndoit propriile fapte. Vă vorbeam adineaori despre satisfacția morală a muncii ca trăsătură pe care societatea noastră și-a propus să o consolideze. Dar acest lucru nu se definește numai prin ceea ce facem azi ci și prin tainicul sentiment al apartenenței tale la viitor. Avem oameni la noi în întreprindere care, o dată ieșiți la pensie, se întorc din cînd în cînd pentru a vedea ce s-a clădit pe temelia unde ei au fost primii care au pus umărul.

— V-ați simțit vreodată bătrîn, adică depășit de evenimente ?

— E ca și cum m-ați întreba dacă mai sînt încă tînăr. Vreau să cred că atît cît nu sînt evitat de oameni, nici evenimentele nu-mi vor depăși puterea de înțelegere.

— Mai bine de o treime din personalul muncitor din întreprindere sînt tineri. Ce părere aveți despre ei ?

— Sînt mai maturi, mai categorici decît am fost noi la vîrsta lor. Refuză dădăceala și limbajul academic. Știu mai bine ce vor. Toate aceste calități, fiindcă, indiscutabil sînt calități, impun vîrstnicilor o atitudine și principii pedagogice care să nu le întineze personalitatea. Să nu uităm niciodată că abaterile unui tînăr de la normele conviețuirii sociale ilustrează propriul nostru eșec în arta de a educa. În fond, pînă a ajunge la maturitate, tînărul se alimentează cu valori etice care emană din experiența vîrstnicilor.

ION DANCEA ■

FLACARA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII - NR. 28 (1205) 13 IULIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Să-ți faci cadou un laminor

Dintre atîtea și-atîtea știri despre zeci și chiar sute de invenții din cele mai diverse domenii de activitate direct productivă, ne-am oprit asupra uneia care, cel puțin prin formularea sa, ne-a cam surprins : la Hunedoara, un grup de ingineri și tehnicieni **au inventat** un laminor, mai exact spus un laminor de bile.

Interlocutorul nostru, inginerul Silviu Samoilescu, directorul Uzinei nr. 4, adică al întregului grup de laminoare din cadrul uriașului combinat siderurgic hunedorean, a ținut să ne declare, încă de la bun început, că nu se știe, deocamdată, dacă este vorba de o invenție propriu-zisă, amănunt care, la urma-urmelor, nici nu-i prea interesează pe autorii laminorului de bile. „Cu adevărat important, a continuat inginerul Samoilescu, rămîne faptul că laminorul de bile este extrem de necesar, adică el s-a născut în baza a două comandamente economice. Primul comandament : asigurarea unor cantități suficiente de bile pentru morile de măcinat în industria minieră. La ora actuală aceste bile se obțin prin forjare sau matrițare dintr-un oțel OL-70-1K. Dar ambele procedee sînt neeconomice întrucît blochează importante capacități de forjare și turnare. Al doilea comandament vizează o problemă a noastră,

(Continuare în pagina 11)

VICTOR NIȚĂ ■

Dragoș Vodă și zimbrul renasc prin truda unui mare artist

Actualitatea

● În aceste zile, ansamblul folcloric „Dîmbovița“ din Tîrgoviște se află într-un turneu în Franța, participînd, totodată, și la festivalurile internaționale de la Chateau-Gombert și Sainté. ● Viermii de mătase vor avea, se pare, un an rodnic. Numai în comună Roșiile (județul Vîlcea) a intrat în producție o plantație de 50 de hectare de duzi. ● O veste bună pentru cei care se străduiesc în aceste zile pe litoral să facă insolație : fabrica de produse lactate de la Mangalia a fost dată în folosință la întreaga capacitate. ● Aflăm că la Primăria municipiului Craiova s-a oficiat recent cea de a 1 000-a căsătorie din acest an. Mirii, studenții Maria și Constantin Teică, au declarat presei că mai ușoară a fost sesiunea. ● Rița Picu și Maria Hondor se numesc două dintre cele mai harnice cooperatoare de la ferma legumicolă a C.A.P. Valea Stanciului, județul Dolj. Deținătoare ale recordurilor anului trecut, în acest an au o producție net superioară. ● În urmă cu 15 ani, Ilie Melinte, gospodar din Brăila, și-a dichisit cu multă dăruire un mai dintr-un proiectil rătăcit din timpul războiului. Zilele trecute, împreună cu cumnatul său, a vrut să vadă dacă mai poate aduce maiului cu pricina îmbunătățiri. Au văzut.

CLOPOT

Priviți cu toți Carpații, Tâmpa taie
Pînza de nori cu brațul ei de stei,
Răsună-n turn, la Sfîntul Nicolae
Glasul românilor din Șchei.

Istețul Pann, Honterus și Coresi
Din Prund spre Piața Sfatului coboară
Și reînvie iar în liniștea amiezii
Brașovul falnic de odinioară.

Tropot de cai și freamăt de culori
Aluatul nemuririi din cuvinte,
Hrana celui mai mîndru Soare dintre sori
Al libertății noastre sfinte.

Și urcă-n ziduri nalte de cetate
Viu ca lumina zilei ce o bei,
Frate maghiarului, frate germanului
și tuturor compatrioților săi, frate
Glasul românilor din Șchei.

Trecute vremi din hronici și zapise
Învie iar cum veșnic înviară
Pe flamurile steagurilor scrise
Cu sîngele iubirii pentru țară.

E viața somn, cînd vieții nu-i rămîne
Decît robia oarbă și cu lanțul ei ;
Un chiot lung se-aude :
Deșteaptă-te Române !
Glasul românilor din Șchei.

Barițiu e alături de Mureșan în piatra
Stîncii coborîte din munte pe cîmpie,
Lumina tricolorului le luminează vatra
Și-i dă putere pietrei să învie.

Iar clopotul e sunet din zori și pînă-n seară,
Pașii istoriei sînt drepți, dar grei
Spun inimile : Vrem să ne unim cu țara !
Glasul românilor din Șchei.

Lumina, iată, suie-n roșiile cupe
De trandafiri sub porțile cetății
Slăvită fie Patria ce-și rupe
Cătușele pe Cîmpul Libertății.

Eroii sînt acum în vers și-n gînd,
Clopotul îl leagăn funiile ploii
Și vii și mai prezenți sînt ca oricînd
În țară, printre noi, eroii.

Trăiască Nicolae Ceaușescu !
Trăiască țara și toți fiii ei !
Răsună-n inimi, trainic, omenescul
Glas al românilor din Șchei.

NICOLAE STOE ■

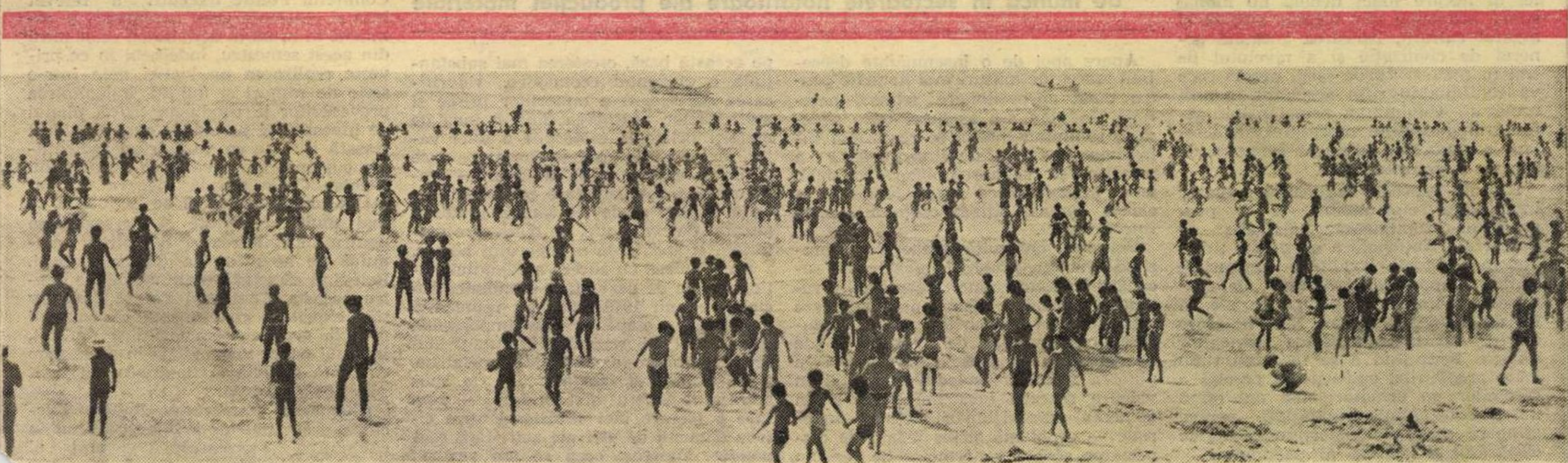

…i să știți ce fac copiii …avoastră pe care i-ați … tabără ?

…unde, în heraldica ei cu …alțuri marine, aprinsa …are de febră celor mari — a vacanțelor celor mici. Unde ne trimitem copiii, în vara asta ? Din mai fiecare casă românească, un copil, cel puțin unul, pleacă, verile, în vacanță, uneori cu părinți, alteori singur. Cînd e singur, plecarea e pregătită cu minuție și spectacol, toată casa e-n fierbere, toate neamurile, cu încrîngăturile lor cele mai depărtate, participă înfrigurat la eveniment, încît ai zice că plecarea asta echivalează — cel puțin ! — cu o călătorie cosmică sau o transcendență. Apoi plecarea se săvîrșește și, în casa rămasă pustie, niște părinți așteaptă vești, niște părinți, neliniștiți uneori, emoționați totdeauna, se întreabă : oare ce-o face fiu-meu — sau fiică-mea — pe acolo pe unde sînt ?

Cadrul material al vacanțelor — prin grija partidului și a statului — este asigurat, vara copiilor noștri se află în cele mai bune, mai generoase mîini, copilăria — întreaga copilărie a patriei — este înalt veghează, condițiile oferite ei sînt în continuă creștere. Și totuși, noi, părinții — așa sîntem noi, părinții ! — ne întrebăm : oare ce-or face ei, copiii, pe acolo pe unde sînt, pe acolo pe unde-și petrec vacanța ?

(Continuare în paginile 6-7)

P. ILIE ■

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

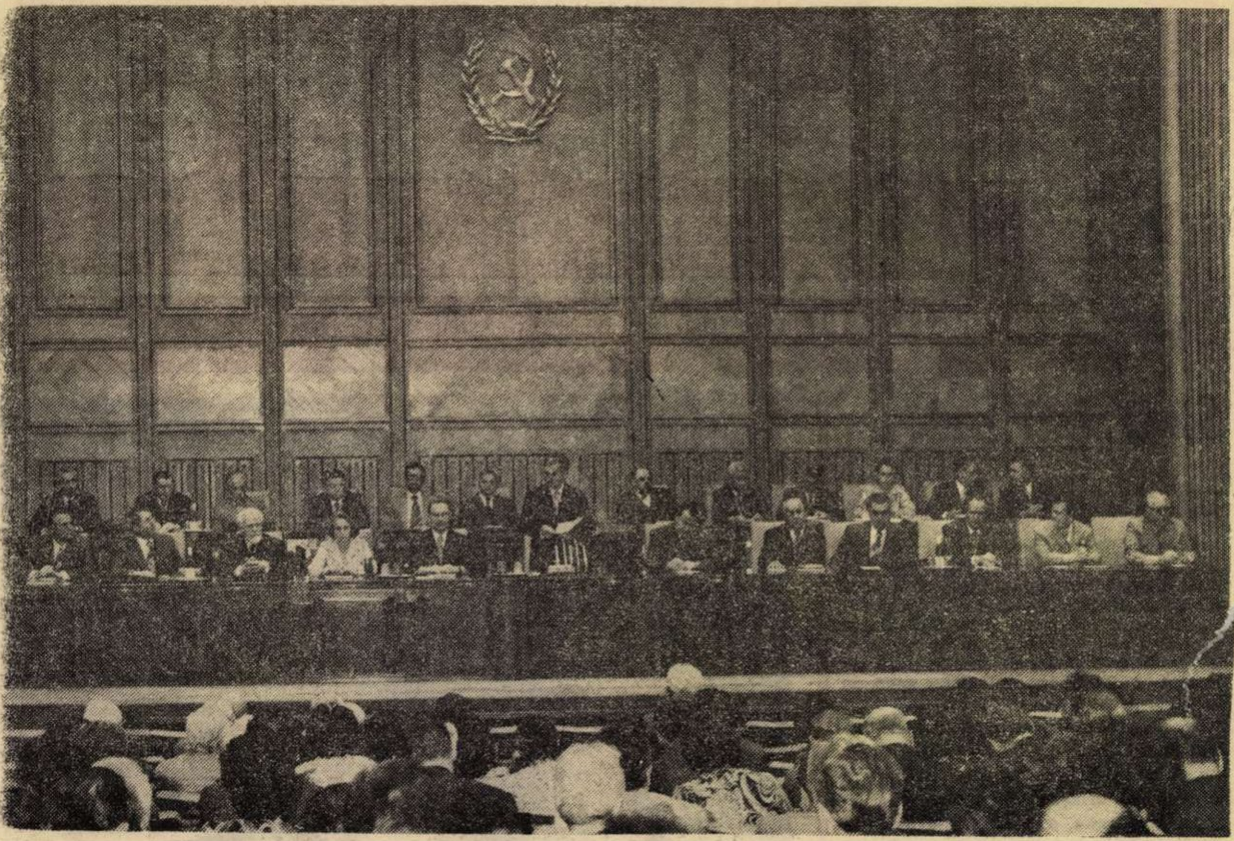

La fiecare loc de muncă, o nouă calitate a muncii !

Dezbaterea în cadrul plenarei comune din 5 iulie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a proiectului Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anii 1979—1980 și a proiectului Bugetului de stat pe anul 1979 a prilejuit o amănunțită și aprofundată trecere în revistă a problemelor fundamentale ale economiei românești în etapa actuală. Aprobînd ambele proiecte, plenara a relevat preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru orientarea eforturilor spre valorificarea deplină și la un nivel superior a potențialului economiei noastre, sporirea eficienței în toate ramurile, îmbunătățirea laturilor de ordin calitativ ale activității economice.

În ampla cuvîntare rostită la plenară de către tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au schițat însuflețitoarele perspective pe care le deschide realizarea planului pe 1979—1980. El asigură, în adevăr, condiții ca **toate** județele țării să ajungă la o producție industrială de circa zece miliarde de lei — cifră încărcată de semnificații, oglindind lichidarea unei triste moșteniri a trecutului, și anume inegala dezvoltare a diferitelor zone ale țării. Doar socialismul a putut smulge din uitare și propulsa pe orbita unei economii moderne toate acele orășele și localități „unde nu se întîmpla nimic“. Atingerea și depășirea unei producții industriale de zece miliarde de lei în fiecare județ denotă nu numai saltul economic din ultimii ani, ci și avîntul culturii, ridicarea gradului general de civilizație și a nivelului de trai în toate colțurile țării, proces care va continua în ritm accelerat în anii următori. Cuvîntarea secretarului general al partidului reprezintă, în acest larg context, un adevărat program de acțiune mobilizator.

Planul prevede mijloacele pentru înfăptuirea cincinalului și a programului suplimentar elaborat de Conferința Națională a partidului ; dispunem de toate condițiile materiale pentru a îndeplini programul de dezvoltare a țării, dar pentru ca ele să fie din plin valorificate sînt necesare eforturi sporite din partea oamenilor muncii. Permițînd a se face din timp toate pregătirile, cunoașterea precisă a sarcinilor pe următorii doi ani oferă noi și substanțiale posibilități pentru atingerea mărețelor obiective trasate de Congresul al XI-lea al partidului.

Fără a insista asupra tuturor sarcinilor fundamentale în economie în momentul de față ca și în perspectiva anilor 1979—1980, se cuvine să relevăm că hotărîtoare sînt buna organizare a muncii, promovarea celor mai moderne tehnologii, întărirea spiritului de disciplină, înalta conștiință și răspundere muncitorească pentru bunul mers al producției.

Realizarea integrală a investițiilor și funcționarea normală, la întregul potențial, a capacităților de producție nu pot fi concepute fără a se trece în toate sectoarele la acoperirea necesarului de forță de muncă în producția de bază, prin ridicarea calificării și mai judicioasa utilizare a forțelor tehnico-inginerești existente. **„Nu se mai poate admite** — a subliniat secretarul general al partidului — **ca în ministere, în fiecare ramură, mii și mii de ingineri, de alți specialiști să lucreze în servicii funcționărești, în timp ce ducem lipsă de cadre în sectoarele de bază ale proiectării tehnologice și activității de producție. Este obligația tuturor ministerelor, a tuturor organizațiilor de partid să treacă de îndată la stabilirea măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea acestei probleme.“**

PROBLEMA CENTRALĂ ÎN ÎNTREAGA ACTIVITATE ECONOMICĂ

- realizarea producției fizice planificate
- recuperarea rapidă a restanțelor în investiții
- punerea în producție la termenul stabilit a tuturor capacităților economice planificate
- funcționarea normală, la întregul potențial, a capacităților existente
- perfecționarea organizării muncii și folosirea judicioasă a forței de muncă în sectoarele hotărîtoare ale producției materiale

Apare apoi de o însemnătate deosebită luarea de măsuri mai hotărîte pentru buna aprovizionare tehnico-materială. În plan s-a asigurat baza necesară, rămînînd însă a se realiza în întregime producția stabilită, inclusiv a pieselor și subansamblelor. Totodată, buna desfășurare a aprovizionării reclamă îmbunătățirea cooperării între întreprinderi.

Folosirea chibzuită a energiei reprezintă una din problemele-cheie ale societății contemporane. Dezvoltarea rapidă a economiei noastre naționale cere intensificarea eforturilor pentru reducerea consumului de energie și de combustibil sub toate formele. Stă în puterea fiecărui colectiv să pună în valoare rezerve încă nefolosite și în domeniul aprovizionării tehnico-materiale — problemă strîns legată de respectarea strictă a normelor de consum și de reducerea mai accentuată a consumurilor de materiale.

Eforturile pentru obținerea unei noi calități în ansamblul economiei, în ridicarea productivității muncii, în satisfacerea cerințelor tot mai variate ale consumatorilor, trebuie să fie însoțite de acordarea unei atenții sporite problemelor de comerț exterior. De realizarea planului la producția fizică, începînd cu producția de materii prime, de combustibil, depinde în cel mai înalt grad menținerea importurilor la nivelul planificat. Întrucît se prevede, de asemenea, creșterea exporturilor, îndeosebi la produse industriale, vor trebui luate toate măsurile în acest scop.

În acest cincinal „al calității“, al revoluției tehnico-științifice este, de asemenea, imperios necesar să se organizeze mai bine activitatea de cercetare științifică, mai cu seamă să se scurteze perioada dintre încheierea cercetării și materializarea rezultatelor ei în producție. **„Să nu mai admitem** — a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu — **să treacă ani de zile pentru introducerea în producție a rezultatelor cercetării, inclusiv în cazul tehnologiilor importate.“**

Reducerea cheltuielilor materiale și, pe această bază, creșterea mai substanțială a eficienței economice, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, obținerea dintr-o tonă de materii prime și materiale a unei valori mai mari de produse finite vor duce la creșterea venitului național — singura sursă de dezvoltare economico-socială a țării și de ridicare a gradului general de civilizație, de bunăstare materială și spirituală a poporului nostru.

Îndeplinirea cu succes a Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anii 1979—1980 nu reprezintă însă decît o etapă, desigur importantă, spre noi și noi realizări, în cursul mereu ascendent al României socialiste. **„...În următorul cincinal** — a spus secretarul general al partidului — **vom face o trecere mai simțitoare spre cîteva domenii de vîrf ale activității economice. Desigur, ceea ce am realizat pînă acum în electronică și în alte domenii ale tehnicii, cu zece ani în urmă nici nu putea fi conceput de către unii. În următorii doi ani vom trece la construcția de avioane de înaltă clasă, la construcția de utilaje pentru energia atomică.“**

Sarcini de asemenea magnitudine reclamă perfecționarea organizării și conducerii întregii economii naționale, perfecționarea mecanismului nostru economico-financiar, accentuarea autoconducerii și aplicarea autogestiunii în toate sectoarele de activitate. **„Nu putem judeca activitatea nici unui colectiv, a nici unei întreprinderi decît după valoarea producției nou create, după producția netă combinată cu realizarea producției fizice, cu reducerea cheltuielilor materiale, cu ceilalți indicatori care se condiționează în mod reciproc, sînt într-o legătură permanentă** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Nu putem face, sub nici o formă, vreo concesie de la aplicarea acestor hotărîri stabilite de plenara Comitetului Central al partidului.“**

★

În același climat de exigență partinică, de analiză atentă a problemelor economice stringente, au avut loc, la 10 iulie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a examinat și dezbătut Raportul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială în semestrul I 1978. Apreciind îndeplinirea planului pe acest semestru, realizările remarcabile obținute în dezvoltarea în ritm înalt a forțelor de producție, a tuturor ramurilor economiei naționale, Comitetul Politic Executiv a relevat însă și existența unor neajunsuri și rămîneri în urmă în activitatea economică din acest semestru, îndeosebi în ce privește realizarea producției nete într-o serie de ramuri și unități, îndeplinirea prevederilor la producția fizică, planul de investiții și planul de export. A fost trasată sarcina ca, în spiritul indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 5 iulie, să se acționeze cu mai multă fermitate și perseverență pentru îndeplinirea și depășirea planului pe acest an la toți indicatorii. Relevînd că există toate condițiile pentru aceasta, Comitetul Politic Executiv și-a exprimat convingerea că oamenii muncii, organele de partid și de stat, întregul popor vor acționa în acest scop cu toată energia și hotărîrea, cu înalt spirit de abnegație.

Chemarea Comitetului Politic Executiv, programul de acțiune conținut în cuvîntarea secretarului general al partidului la plenara din 5 iulie vor prinde, fără îndoială, viață, întru ele răspund aspirațiilor profunde poporului, intereselor supreme a țiunii, ale construcției socialism comunismului în România.

L. NIC

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naţionale

Reunit în şedinţă plenară — a VII-a sesiune a celei de-a VII-a legislaturi — forul suprem al puterii de stat, Marea Adunare Naţională, a dezbătut şi adoptat joi, 6 iulie a.c., noi şi importante acte legislative, menite să ducă la perfecţionarea activităţii în importante sectoare ale vieţii economice şi sociale. Astfel, **Legea privind asigurarea sănătăţii populaţiei**, adoptată în unanimitate, cu unele amendamente propuse în cadrul dezbaterilor, prin reglementările pe care le cuprinde, stabileşte pentru prima dată un cadru juridic şi organizatoric unitar, superior de perfecţionare a activităţii de asigurare a sănătăţii populaţiei. Elaborată pe baza concepţiei preşedintelui Nicolae Ceauşescu, noua lege răspunde exigenţelor mereu sporite ale etapei actuale de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră şi va contribui la întărirea răspunderilor ce revin organelor de conducere şi unităţilor sanitare, întregului personal sanitar, în spiritul principiului fundamental al politicii partidului nostru, al grijii faţă de om, pentru afirmarea deplină a capacităţii de muncă şi creaţie a sa, pentru creşterea şi educarea unor generaţii viguroase, capabile să perpetueze şi să ducă mai departe înaltele virtuţi morale şi spirituale ale poporului nostru.

A fost adoptată, apoi, **Legea pentru modificarea şi completarea Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii.** Conţinutul noilor prevederi, s-a arătat în cadrul dezbaterilor, relevă cu pregnanţă legătura, de atîtea ori subliniată de partidul nostru, dintre progresul economico-social şi creşterea bunăstării poporului, faptul că numai odată cu extinderea şi modernizarea forţelor de producţie, cu sporirea eficienţei muncii sociale, devine posibilă adoptarea unor noi măsuri pentru îmbunătăţirea vieţii oamenilor muncii. Astfel, această lege promovează cu perseverenţă concepţia partidului nostru potrivit căreia munca şi numai munca reprezintă singura sursă de existenţă, iar creşterea cu prioritate a veniturilor directe din muncă, mărirea gradului de cointeresare a tuturor oamenilor muncii faţă de rezultatele obţinute prin dimensionarea veniturilor lor în raport cu contribuţia adusă la dezvoltarea societăţii reprezintă calea sigură de ridicare a patriei noastre spre noi culmi ale progresului şi civilizaţiei.

În cadrul aceleiaşi şedinţe a fost adoptată **Legea cu privire la organizarea şi conducerea unităţilor socialiste de stat,** care dă expresie pe plan legislativ preocupării constante a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a asigura, în opera de înfăptuire a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, continua perfecţionare a formelor şi metodelor de organizare şi conducere a societăţii, de participare a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, la adoptarea deciziilor la toate nivelurile sociale şi de stat, precum şi la exercitarea controlului îndeplinirii lor. Această lege, după cum s-a arătat în cadrul dezbaterilor, vine să confirme principiul verificat de practică, de viaţă, după care se conduc partidul şi statul nostru, şi anume că formele şi metodele de conducere a activităţii economico-sociale nu sînt date o dată pentru totdeauna, că ele trebuie permanent adaptate noilor realităţi ale dezvoltării societăţii noastre socialiste, cerinţelor de progres mereu în creştere, pentru a se asigura cadrul necesar punerii în valoare a întregului potenţial material şi uman al ţării, în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale a partidului.

Moment semnificativ pentru dezvoltarea relaţiilor dintre P.C.R. şi P.C. din Japonia

Vizita pe care preşedintele Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Japonia, Kenji Miyamoto, a efectuat-o în ţara noastră între 5—11 iulie, la invitaţia adresată de secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, reprezintă, fără îndoială, o importantă contribuţie la promovarea cauzei unităţii mişcării comuniste internaţionale, a luptei antiimperialiste, pentru pace şi progres social în întreaga lume.

Convorbirile desfăşurate în zilele de 5, 7 şi 8 iulie dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kenji Miyamoto au prilejuit un schimb larg, reciproc de păreri cu privire la activitatea Partidului Comunist Român şi a Partidului Comunist din Japonia, s-au referit la probleme actuale ale situaţiei internaţionale şi ale mişcării comuniste şi muncitoreşti. Desfăşurat într-o atmosferă de caldă prietenie şi înţelegere reciprocă, dialogul între conducătorii celor două partide a evidenţiat satisfacţia faţă de bunele relaţii de prietenie şi colaborare care se dezvoltă între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist din Japonia. Întemeiate cu statornicie pe deplină egalitate şi respect reciproc, pe neamestec în treburile interne şi solidaritate tovărăşească, aceste raporturi au cunoscut de-a lungul anilor o evoluţie ascendentă, subliniată de **Declaraţia comună cu privire la vizita preşedintelui Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia, Kenji Miyamoto, în Republica Socialistă România.** Acest curs pozitiv, reliefat şi de părerile identice sau foarte apropiate asupra principalelor probleme ale evoluţiei lumii contemporane, ale mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale se constituie, în ansamblul său, într-un argument solid, mobilizator, oferă trăinicie şi perspectivă viabilă hotărîrii comune de a dezvolta în continuare aceste raporturi, de a acţiona pentru extinderea pe multiple planuri a relaţiilor de cooperare dintre România şi Japonia.

După cum sublinia şi preşedintele Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia cu ocazia toastului rostit la dejunul oferit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, etapele actualei dezvoltări istorice pentru cele două partide comuniste sînt diferite : Partidul Comunist din Japonia se află în opoziţie, în timp ce Partidul Comunist Român este un partid de guvernămînt, care construieşte viitorul. Importante sînt însă poziţiile comune, ideile cu privire la dezvoltarea şi stimularea cursului istoriei în viitor. Aşa cum consemnează şi Declaraţia comună, o condiţie fundamentală a succesului misiunii istorice a partidelor comuniste şi muncitoreşti o constituie aplicarea şi dezvoltarea creatoare a teoriei socialismului ştiinţific, pornind de la realităţile concrete din fiecare ţară, aceasta însemnînd, presupunînd de la sine, dreptul fiecărui partid de a-şi stabili în mod autonom, de sine stătător linia politică, strategia şi tactica revoluţionară, fără nici un amestec din afară.

Preocupaţi de cursul tot mai complex al evoluţiei lumii contemporane, conducătorii celor două partide au examinat semnificaţia evenimentelor majore care se petrec la scară mondială, au relevat imperative urgente ale umanităţii şi s-au referit la situaţii concrete care pun în pericol pacea, liniştea lumii, dezvoltarea nestingherită a popoarelor. A fost relevată, astfel, accentuarea contradicţiilor dintre state şi grupări de state, a luptei pentru reîmpărţirea zonelor de influenţă şi dominaţie — tendinţă generatoare de grave pericole pentru pacea şi securitatea întregii lumi şi care impune mai mult decît oricînd unirea forţelor democratice de pretutindeni pentru a impune raporturi noi, democratice între statele lumii. Imperativelor lumii actuale — dezarmarea, lichidarea fenomenului subdezvoltării, eliminarea decalajelor dintre state şi instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, juste şi echitabile — care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor popoarelor — adîncirea şi consolidarea cursului spre securitate şi colaborare între state, promovarea căii negociate pentru rezolvarea conflictelor din diversele puncte fierbinţi ale Terrei — au fost trecute în revistă cu responsabilitate, punctîndu-se pentru fiecare dintre aceste aspecte calea, argumentele ce pledează în favoarea poziţiilor cunoscute, statornice ale partidului nostru, poziţii apropiate sau identice de cele ale Partidului Comunist din Japonia.

Examinarea tuturor acestor probleme deosebit de actuale şi complexe ale vieţii contemporane, adăugată cunoaşterii reciproce a activităţii şi principalelor preocupări ale Partidului Comunist Român şi Partidului Comunist din Japonia înscrie un moment cu o semnificaţie mult mai amplă decît simpla trecere în revistă. Evidenţierea aspectelor principale care au făcut obiectul dialogului dintre conducătorii Partidului Comunist Român şi P.C. din Japonia, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kenji Miyamoto, trasează în acelaşi timp căile de acţiune pentru promovarea intereselor păcii, independenţei naţionale, progresului social, iar acest amplu program mobilizator este esenţial nu numai pentru prezentul lumii, ci şi pentru viitorul ei.

DOINA FRUNTELATĂ ■

> **„Ar fi bine dacă pentru locul întîi am avea mai mulți candidați și am acorda mai multe ordine — deși, în felul acesta, am da mai mult de lucru Monetăriei, dar ar merita să facem acest efort".**
>
> NICOLAE CEAUȘESCU
>
> (din Cuvintul rostit la solemnitatea conferirii unor distincții fruntașilor în întrecerea pe anul 1977)

Ideile lor — cărămizi spornice pentru un milion de apartamente

Cei doi directori adjuncți ai Institutului de cercetare și proiectare pentru industrializarea materialelor de construcții — inginerii Mihaela Mihăilescu și Octavian Ghiocov, respectiv directorul științific și directorul tehnic al institutului, institut care, pentru rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă din anul 1977, a fost distins cu Ordinul „Meritul științific" clasa a III-a performanță ce repetă și se adaugă la Ordinul Muncii clasa I, obținut în anul 1972 — ne-au declarat, aproape la unison, că recenta apreciere de care s-a bucurat munca inginerilor de la I.C.P.M.C., în competiție cu un mare număr de institute de cercetare științifică și inginerie tehnologică din țară, îi stimulează și le sporește încrederea în eficiența muncii lor de zi cu zi.

„Locul trei pe țară, ne-a declarat în continuare inginerul Octavian Ghiocov, și Ordinul „Meritul științific" clasa a III-a le-am obținut datorită rezultatelor din munca de cercetare și proiectare. Referindu-mă în mod special la colectivul secției de proiectare, aș aminti faptul că, într-un timp relativ scurt, adică din luna septembrie a anului 1976, de la Conferința pe țară a constructorilor, cînd conducerea superioară de partid, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a trasat importante sarcini de creștere rapidă a capacităților de construcție industrializată a sectorului de locuințe, deci numai într-un an și jumătate, cu o înțelegere exactă a comandamentului politic și economic, proiectanții noștri au încheiat Proiectul directiv pentru construirea fabricilor de prefabricate, al căror număr va ajunge la aproape 30, pe lîngă vechile unități cărora le-am reproiectat, în același timp, capacitățile de dezvoltare. Ce-nseamnă, mai concret, încheierea acestui Plan directiv ? Că vom dubla capacitatea existentă, că în acest cincinal asigurăm, într-un ritm alert, construirea fabricilor care, la rîndul lor, vor asigura cele 5 milioane metri cubi de beton, necesare ridicării unui milion de apartamente în acest cincinal, iar în cincinalul viitor vom ajunge la 1,5 milioane apartamente."

Altfel spus, am conchide noi, Planul directiv, proiectat într-un timp record, nu este altceva decît, metaforic vorbind, harta exactă pînă în cele mai mici amănunte a unui stat-major care și-a propus să-mbogățească zestrea de locuințe a tuturor orașelor țării. În interiorul acestui epopeic Plan directiv sînt conținute, pentru că, firesc, mai întîi s-a plecat de la ele, și elementele muncii de cercetare, care au urmărit, în special, reducerea consumurilor de beton și oțel, îmbunătățirea parametrilor calitativi, reducerea importului de materii prime și introducerea, pe scară largă, în procesele tehnologice, a materialelor indigene.

„În cadrul expoziției din acest an, organizată de Consiliul național de știință și tehnologie, la standul de betoane, institutul nostru a expus cîteva cercetări care au fost unanim apreciate tocmai pentru că ele au urmărit și rezolvat sarcinile pe care personal tovarășul Nicolae Ceaușescu ni le-a trasat cu prilejul conferinței din septembrie 1976. Aș aminti, dintre acestea, ne-a declarat inginera Mihaela Mihăilescu, Bafs-urile, adică exponatele de beton armat cu fibră de sticlă, caracterizate prin reducerea consumului de oțel-beton, reducerea consumului de ciment, printr-o greutate mică, dar și printr-o rezistență sporită. Să notăm numele inginerului care a condus colectivul de cercetători ai Bafs-urilor, Mircea Halmagiu, dar și al proiectantului care a condus colectivul de proiectanți, Constantin Ciolacu. La loc de cinste, adică la unanime aprecieri, deși aria de utilizare este restrînsă, să zicem așa, s-au situat și bolțarii prefabricați pentru metrou, elemente de mare precizie, cu toleranțe de ordinul milimetrilor. Tot din Bafs sînt confecționate și o serie de elemente compoziționale, cum ar fi masca de baie, tuburile de ventilație, panourile termoizolante pentru pereți și acoperișuri, sau pereții despărțitori, de o mare funcționalitate, mai ales în ceea ce privește spațiul. O altă realizare cu care ne mîndrim și care, credem noi, a atîrnat mult în balanța acordării Ordinului „Meritul științific", este cercetarea din domeniul prefabricatelor spațiale, mai ales că, la Craiova, stația pilot produce 300 de apartamente pe an, iar o altă stație, la Iași, va produce în curînd 600 de apartamente. Extinderea, în cadrul celor peste 30 de fabrici de prefabricate, pe care le-a proiectat Planul directiv, liniile tehnologice de elemente spațiale vor spori la un nivel foarte înalt, productivitatea muncii, astfel încît întreprinderile pe care le-am visat noi, cercetătorii și proiectanții, pînă în cele mai mici amănunte, vor deveni adevărate fabrici de case. Ce înseamnă, mai concret, o fabrică de case ? O complexă întreprindere de betoane prefabricate spațiale care construiește, la pămînt, o cameră întreagă, inclusiv tîmplăria metalică, sau instalația de conducte, pe care o transportă la locul cuvenit și o montează, mai exact spus o sudează și o monolitizează în ansamblul celorlalte apartamente. Fără această industrializare a sectorului construcției de locuințe nu se va atinge, fără doar și poate, cifra de 1 milion de apartamente din acest cincinal, sau cifra de 1,5 milioane apartamente prevăzute pentru cincinalul viitor. Și pentru că omul ne interesează în aceeași măsură ca și cercetarea, se cuvine să menționăm numele celor care au pus la punct prefabricatele spațiale: inginerii Mircea Halmagiu, Matei Anghel, Dan Constantinescu, Dan Halischi, Șerban Dumitrescu și Virgil Oancea."

Dacă ne-am limita numai la cele consemnate pînă acum, am avea cu siguranță un tablou suficient al argumentelor care au dus la acordarea Ordinului „Meritul științific" clasa a III-a colectivului de la I.C.P.M.C. Dar să notăm, chiar și pe scurt, o altă realizare, extrem de spectaculoasă a cercetătorilor și proiectanților constructori : introducerea elementelor de masă plastică în construcție, mai exact spus, poliesterul armat cu stică, adică Pas, în denumirea sa prescurtată. Sigur că da, preocupările în acest domeniu sînt de ultimă oră și răspîndite în toată lumea, dar poate că nu e lipsit de interes să notăm că pe platforma industrială Progresul din București funcționează, la ora actuală, una din cele mai mari fabrici Pas din lume, care produce plăci plane sau ondulate și cupolete. Nu vom explica, din lipsă de spațiu, termenii respectivi, dar vom nota în continuare că o nouă fabrică de Pas se construiește la Bistrița și tot la Bistrița se va construi o altă fabrică de elemente prefabricate care să conțină în structura lor, pe lîngă ciment, mase plastice. Dar de ce nu am consemna, în același sens, și faptul că la Buzău se va ridica o fabrică al cărei specific va fi cel al confecționării panourilor din tablă profilată cu poliuretan, ceea ce vrea să însemne două panouri de tablă avînd între ele, ca un sandviș, poliuretanul un termoizolant extrem de valoros.

Transcriind numele cercetătoarelor care au pus la punct tehnologia fabricării Pas-urilor, Rodica Cornea, Dana Tomescu și Rodica Deciu, să punem, deocamdată, punct acestei succinte prezentări a unui institut care în aceste zile se simte onorat și stimulat de înalta distincție ce i-a fost acordată. ■

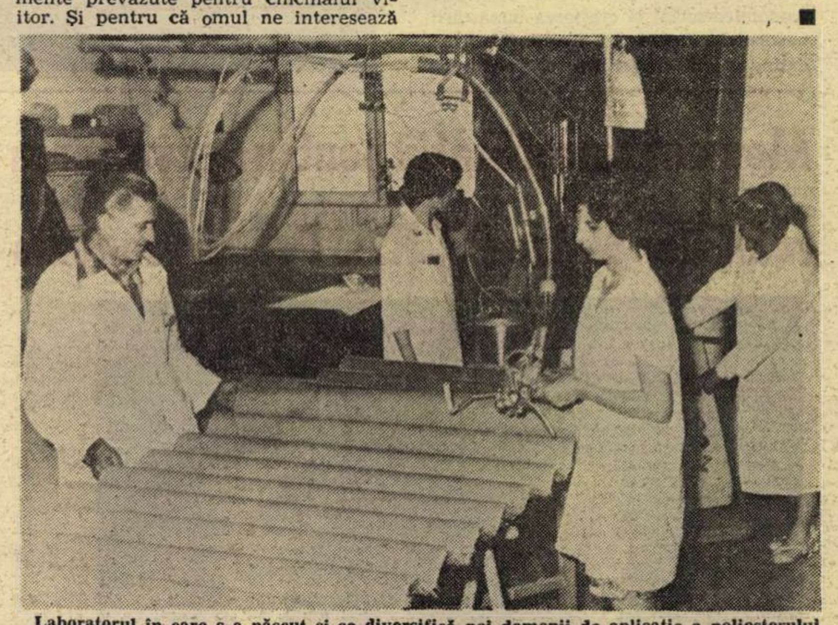

Laboratorul în care s-a născut și se diversifică noi domenii de aplicație a poliesterului armat cu sticlă, adică a Pas-ului.

Fotografie de VICTOR BUDACA

Între „auxiliari și productivi"

Întoarcerea la rosturile fundamentale

Inginerul Nicolae Titirișcă, șeful biroului organizarea muncii de la Întreprinderea „Aversa", deschide un dosar voluminos și-mi întinde o listă. Lista cuprinde nume de oameni, despre care nu știu dacă sînt tineri sau bătrîni. În dreptul numelui lor nu e trecută decît meseria : Stan Sima, tehnolog ; Constantin Neagu, tehnician la serviciul personal ; Stelian Puțaru, controlor C.T.C. etc. Sus, în pătrățelul unde se dau deobicei explicațiile rubricilor, pe diagonală este scris : fosta meserie. Alături, o altă rubrică : cu meseriile prezente. Citesc în dreptul lui Stan Sima : strungar ; al lui Constantin Neagu : frezor ; al lui Stelian Puțaru : maistru etc.

În fața ultimului nume este trecută cifra 57. Îi înapoiez dosarul șefului serviciului organizarea producției și notez și alte meserii înlocuite : geamgii, zidari, muncitori curățenie, spălătorese, distribuitori, curățători șpan, distribuitori, transportori, pregătitori etc.

Împreună cu tovarășul ing. Nicolae Titirișcă se mai află șeful serviciului personal, învățămînt, retribuirea muncii, Ion Nicolae. Discuția are loc în biroul secretarului de partid, tovarășul Paraschiv Stănescu care intervine numai din cînd în cînd, printre alte treburi : „În ce privește pe noii calificați, aceștia se întorc în locurile de unde au venit în proporție de 85 la sută.

Deci, zic, policalificare, recalificare, reorientare profesională, întoarcerea la rosturile fundamentale. 57 într-un an sînt mulți sau ce ne puteți spune ?

Nicolae Titirișcă : Avem nevoie acută de strungari, frezori, turnători, chiar și de rectificatori. Acțiunea a lansat-o comitetul de partid. Am stat de vorbă cu fiecare dintre cei din sectoarele auxiliare. Unii nu se gîndiseră, alții nu credeau că sînt în stare să se califice sau să se recalifice, desigur au fost și multe probleme personale, de familie, de sănătate, de încredere în forțele proprii. Au fost discuții sincere, concrete și cît se poate de exacte. Dar au fost și întrebări de genul : „Și dacă nu reușesc ?..." Nu puteam da nimănui garanții. Adevărul e că recalificarea era în primul rînd interesul lor, social, material și profesional. Alții se gîndiseră și pur și simplu nu îndrăzneau s-o spună. Cum e cazul lui Stelian Puțaru.

Sînteți Stelian Puțaru ? Care-i meseria dumneavoastră în prezent ?

— Maistru. Dar mie îmi place să spun strungar.

— După cît timp ați revenit la meseria de strungar ?

— După șapte ani. Munca la C.T.C. mi-a folosit însă. Cunosc bine valoarea calității. Am vrut să revin de mult la meseria de bază. La C.T.C. există nevoie și de strungari, firește. Totuși ce făceam eu putea face și un altul cu o meseria mai puțin solicitată în uzina noastră. Mă muncea gîndul că nu există maistru controlor și eu aș fi vrut să urmez o școală de maiștri. Mă simțeam bine ca om de control, și totuși îmi părea rău în același timp. Așa că în clipa în care am fost întrebat dacă nu vreau să trec din nou în meseria mea mi s-a luat ca o piatră de pe inimă...

Tendința ! Care e tendința ?

Întrebarea mea viza realitatea unor servicii auxiliare sau indirect productive de unde, uneori pleacă doi și vin în loc trei.

Ion Nicolae : Tendința se păstrează. Mișcarea nu o oprim noi. Chiar și cei mai conștienți de nevoile întreprinderii în personal calificat mai uită și țipă : Vrem distribuitori, avem nevoie de pregătitori... Și amenință cu planul. Că nu-l fac. Și știți de ce țipă ?

— Bănuiesc.

— Fiindcă au nevoie. Mare nevoie.

Nicolae Titirișcă : Există o realitate : fiecare sută de mii de pompe o producem în 14 000 tipodimensiuni. De la pompe de 5 kw. la pompe cu motoare de 5 000 kw. Magaziile noastre cu repere sînt ca niște antrepozite uriașe. Nevoia în oamenii care să se descurce repede, folositor și cu pricepere pleacă de la această realitate. Dar ea poate fi modificată și am și început s-o modificăm. Am organizat deci depozite pe verticală, cu ascensor, furcă, etichete etc.

Dar nu totdeauna se pornește de la realitate : de exemplu, am introdus în transporturile interne acordul global. În sector ar fi trebuit să fie vreo 15 oameni, nu sînt decît 12. Pînă acum cereau suplimentarea posturilor cu încă cinci. Acum nu cer nici măcar completarea locurilor rămase libere.

Sau la proiectare : la proiectare am introdus de asemenea munca în acord global și deși lipsesc din schemă mai mulți oameni, randamentul a sporit cu 30 la sută.

Paraschiv Stănescu : Asumarea răspunderii. Pe fiecare treaptă a producției. În fiecare dintre verigile sale. Și acțiunea în spiritul acestei răspunderi ; de aici vrem și trebuie să pornim ca toată lumea să privească într-o singură direcție : rosturile fundamentale ale întreprinderii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Înalta distincție au cucerit-o nu doar aparatele noastre, ci oamenii

Față de anul 1973, adică anul înființării sale, Întreprinderea de construcții și reparații echipament telecomunicații din București, mai pe scurs ICRET, a înregistrat, în ceea ce privește numărul muncitorilor, o creștere substanțială, de aproape 9 ori, dar a înregistrat și o sporire de aproape 25 de ori a volumului producției nete. Să corelăm aceste două cifre cu o producție fizică de 4000 lei la 1000 lei fonduri fixe, indicator elocvent prin însăși valoarea pe care o reprezintă, dar, în același timp, indicator care, desigur, a fost atins de puține întreprinderi industriale din țară, mai ales în condițiile unei creșteri destul de reduse, în cazul ICRET-ului, a fondurilor fixe.

Acestea au fost primele informații oferite de inginerul șef al întreprinderii, Andrei Chirică, și, după părerea sa, cifrele respective sînt, în aceeași măsură, principalele argumente ale cuceririi, de către ICRET, în întrecerea socialistă pe anul 1977, a Ordinului Muncii clasa I și locul întîi pe țară. Și pentru că tot sîntem la capitolul, ca să zicem așa, al decorării rezultatelor muncii colectivului de la ICRET, să mai notăm că, în întrecerea socialistă din anul 1976, același colectiv a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a II-a și locul doi pe țară. Așadar, în acest an, harnicul și talentatul colectiv al ICRET-ului cucerește laurii supremi.

Avînd ca director pe inginerul Gheorghe Varga, cel care, în urmă cu foarte mulți ani, a proiectat, a instalat și a condus prima stație translator de televiziune montată pe Casa Scînteii, ICRET-ul este o întreprindere industrială specializată din cadrul Direcției generale a poștei și telecomunicațiilor. În 1973, pentru început în cadrul unei centrale telefonice, cea din Vitan, acum într-un cadru propriu, mai exact spus într-o impunătoare clădire aflată pe strada Izvor, lîngă stadionul Republicii, o mînă de ingineri și muncitori specialiști într-ale electronicii de telecomunicații îi puneau bazele, construind stații translator de televiziune. După cum spuneam încă de la început, numărul muncitorilor a crescut an de an, iar producția a sporit de aproape 25 de ori, diversificîndu-se și acoperind importante necesități de echipament de telecomunicații, echipament care, pe bani foarte mulți, era adus din import. Primul produs deci a fost translatorul tv, apoi emițătorul de radiodifuziune pentru programul stereofonic, radioreleele, piesele de schimb, într-o gamă extrem de largă, pentru alte echipamente de telecomunicații, cum ar fi, de exemplu, bobina pupin, cadre cu filtru sau dispozitive speciale automatizate montate pe locomotive pentru securitatea circulației pe calea ferată. Sînt, bineînțeles, doar cîteva din produsele de o înaltă complexitate tehnică realizate la ICRET, ultimul, adică de dată foarte recentă, fiind un PCM, un post de comunicație prin modulație, destinat convorbirilor telefonice. Fără să intrăm în amănunte, acest PCM, conceput și proiectat timp de doi ani, ca să înțelegem complexitatea sa tehnică, de către inginerul Mircea Adrian, va fi predat producției abia la anul și va asigura 30 de convorbiri telefonice pe o pereche de fir pe care, cu vechiul sistem, se asigura doar o singură convorbire.

„Vorbim despre aparatura extrem de complicată a întreprinderii noastre, a intervenit maistrul Radu Chiriță, totodată și secretar al comitetului de partid, dar ar fi bine să notăm, chiar și pe scurt, numele oamenilor care au contribuit din plin la dezvoltarea mereu ascendentă a întreprinderii, pentru că, la urma-urmelor, numai pasiunea, priceperea și hărnicia oamenilor au contat în mod decisiv. I-aș aminti deci pe inginerii Dan Șerbănescu, Romeo Focșăneanu, Virgil Voicescu, Călin Clipa, Ilie Duțescu, Gheorghe Badiu și Cristian Voicu, dar și pe muncitorii specialiști și maiștrii Ilie Achim, Vasile Furtună, Vasile Nicolae, Petre Rauca, Gheorghe Petre, Julieta Vasilescu, Mihai Stamate, Elena Mielușan. Aceștia toți, fără excepție, fac parte, ca să zic așa, din garda veche, cei cu care am pornit la drum, acestora adăugîndu-li-se pe parcurs oameni de mare talent și pasiune cum ar fi Vasile Lefter, Florea Ursu sau Victor Dinculiță. Ce vreau eu să spun și de ce am ținut neapărat să-i amintesc pe acești oameni ? Pentru că ei sînt cei care au cucerit cele două medalii și nu doar aparatele noastre de mare complexitate. Ei sînt cei care, în pas cu marea dezvoltare din domeniul telecomunicațiilor, au modificat de patru ori, ca să dau un exemplu, translatorul tv, reducîndu-l continuu ca volum, dar îmbunătățindu-i, în același timp, parametrii de funcționare."

Iar noi, la capătul acestei destul de succinte prezentări a unei întreprinderi recent distinse cu laurii supremi într-o competiție care a antrenat toate întreprinderile industriale din țară, încheiem cu sugestia și cu îndemnul ca atunci cînd, în liniște și-n pace, ascultăm aparatul de radio sau apăsăm pe butonul televizoarelor, să ne gîndim, măcar o clipă, și la acești minunați oameni. Din umbră, de partea tehnică a calității bucuriilor noastre de sîmbătă și duminică, în fața televizoarelor, răspund ei, o asigură ei.

VICTOR NIȚA

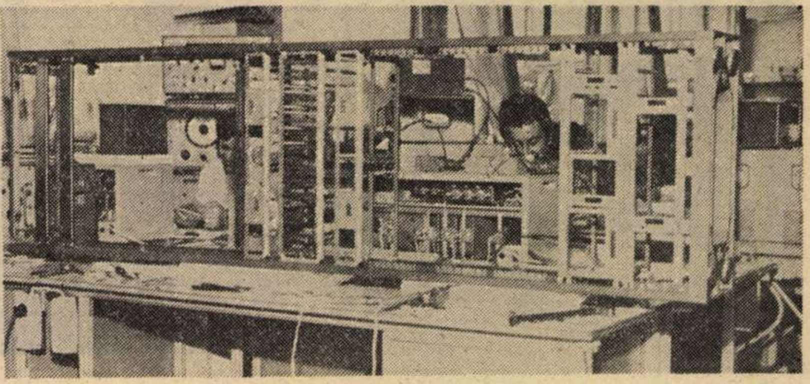

În hala de montaj 2 se asamblează modulele tranzistorizate ale translatorilor de televiziune din generația a patra

Harnici și curajoși pe drumul lung al Dunării

Vreo cîteva ore împreună cu oamenii muncii de la Administrația fluvială a Dunării de jos, avînd sediul la Galați, nu pot fi socotite în nici un caz drept timp pierdut. Dimpotrivă. Sînt mai bine de 2 400 de oameni aparținînd de instituția numită, înșirați de-a lungul celor 1 075 de kilometri de fluviu, cît măsoară sectorul românesc al Dunării, de la Baziaș, în amonte, pînă la Sulina, la vărsarea în mare. Cei mai mulți dintre ei sînt bineînțeles concentrați în zona numită Dunărea „maritimă", de la mare la Brăila, 172 de kilometri de cale fără praf, pe care pot naviga și vapoare încercate de furia mărilor și oceanelor. Dacă ar fi să ne luăm după acte, instituția gălățeană are astăzi o vechime de 122 de ani, ceea ce fără îndoială nu-i puțin lucru. În 1856 lua deci ființă, în urma unui tratat semnat la Paris, „Comisia europeană a Dunării", care în 1939 avea să devină „Direcția Dunării maritime", iar, din 1957, A.F.D.J. Sarcinile de serviciu ale acestei unități au rămas însă în cea mai mare parte aproape neschimbate, legate îndeosebi de întreținerea și semnalizarea corespunzătoare a căii navigabile, lucru oarecum asemănător cu grija pe care alte instituții o acordă drumurilor rutiere sau ferate. Există desigur o serie de convenții și contracte ale statului, prin care „Administrația fluvială" se obligă să asigure adîncimile de navigație necesare pe Dunăre, atît în sectorul „maritim", cît și în cel „fluvial", de la Baziaș la Brăila. Mai exact : 24 de picioare (7,35 m) între mare și Brăila, numai 8 picioare (2,50 m) pe restul sectorului românesc — socotind nivele minime ale apei pe fluviu. Ce înseamnă practic această obligație ? Înseamnă în primul rînd practicarea regulată a unor lucrări de întreținere, dragaje și alte lucrări hidrotehnice, întreținerea tuturor cheurilor din porturi (sînt 12 porturi în sectorul românesc) și a pereurilor (a malurilor consolidate, pe înțelesul nespecialiștilor), asigurarea semnalizării corecte a căii fluviale cu ajutorul unor nave de semnalizare, dar și a geamandurilor plutitoare luminoase, organizarea activității de pilotaj a navelor maritime care intră pe Dunăre, în fine, deblocarea fluviului de gheață, iarna, tocmai pentru a fi asigurate în acest fel condiții optime de navigație în oricare moment al anului. În fapt, numai cei care nu cunosc uriașa importanță a drumului fără pulbere care-și plimbă apele pe mai bine de o mie de kilometri prin țara noastră nu-și pot da prea bine seama cîtă „greutate" are activitatea zilnică a oamenilor de la A.F.D.J., începînd cu directorul Octavian Cristea și pînă la omul cel mai îndepărtat, în spațiu, de el — omul care salută primul, la Baziaș, intrarea navelor pe sectorul românesc. „Sînt aproape două mii de nave, românești și străine totodată, care intră în fiecare an pe Dunăre, prin canalul Sulina, și desigur un număr la fel de mare ies spre mare — avea să ne spună tovarășul Ion Miron, director adjunct al instituției. Cele mai multe sînt, bineînțeles, cele sub pavilion românesc, urmate de cele avînd pavilioanele sovietice, grecești, libaneze, turcești, cipriote și așa mai departe. Pentru toate aceste nave, fiecare avînd mii de tone de încărcătură la bord, fiecare mai grăbită decît cealaltă, noi trebuie să asigurăm condiții de navigabilitate perfecte, deplină siguranță, rapiditate în pilotaj. Dunărea prezintă în sectorul „maritim" cîteva capcane, cum ar fi cea de la mila 36—37, aproape de Tulcea, numită și „bucla mare", apoi cele de la milele 41, 47, 51, 57 și așa mai departe, vreo 10—15 puncte critice în care depunerile se produc mai cu ușurință, fără a mai vorbi de **bara Sulina,** adică locul în care Dunărea se îmbină cu apele mării și unde se depun cele mai multe aluviuni aduse de fluviu. Au fost vremuri, în trecut, cînd pînă la Galați sau Brăila nu se putea intra nici cu nave de 25 000 de tone. Astăzi pe sectorul maritim pătrund și nave pînă la 41 000 tdw, iar începînd din vara aceasta avem sarcina de a asigura o adîncime de navigație de 30—34 de picioare (11—12 metri) la „bară", canalul de acces și portul Sulina, corespunzînd pescajului unor nave de pînă la 55 000 tdw. În felul acesta în portul de tranzit de la Sulina, nou creat, vor putea fi descărcate mineralierele cele mai mari pe care le construim în țară și care aduc materie primă pentru Combinatul siderurgic de la Galați".

Dar nu se poate scrie despre o „Galerie a personalităților muncii" la A.F.D.J. Galați fără a vorbi despre activitatea celor 58 de piloți ai instituției, oameni care cunosc Dunărea mai bine ca bătătura curții proprii și care reușesc să manevreze uriașele nave maritime cu o dexteritate de invidiat și pentru automobiliști. Între ei, Ion Cocoș, Vasile Dumitriu și, mai cu seamă, pilotul șef Benone Barbu, un as al meseriei, om cu 30 de ani de marinărie, dar născut la Fîntînele, în Bacău. Acest Benone Barbu, căruia toată lumea nu-i spune, de la Baziaș la Sulina, sau aiurea, decît „nea Benone" este la 48 de ani un adevărat **roman mergător,** avînd la activ zeci, sute de performanțe, dintre cele mai renumite, dintre cele mai admirate. S-au scris despre el zeci de articole, a fost filmat și fotografiat în sute de poziții, i s-a povestit chiar viața, acum cîțiva ani, într-un serial apărut într-un ziar central. Mai merită oare să se mai vorbească despre el ? ! Întrebarea este desigur retorică, dat fiind că omul continuă să muncească, și încă foarte bine, cu același elan tineresc și aceeași pasiune nealterată pentru meserie. În 1972, cînd nimeni altcineva nu se încumeta, a dus primul o navă de 25 000 tdw, încărcată „full", pînă la Galați. Apoi, faptul a devenit banal. În 1976 a condus uriașa platformă maritimă „Gloria", asistat de televiziune și de zeci de fotoreporteri, din portul gălățean pînă după „bara Sulina", o reușită deloc lipsită de peripeții dar încununată cu un succes deplin. A doua platformă marină, în construcție acum, o va conduce probabil tot el. Anul acesta, în ianuarie, a scos în apele mării cea mai mare navă care a plutit vreodată pe Dunăre, mineralierul „Blaj", de 55 000 tdw (221 metri lungime, 33 lățime, pescaj de 26 de picioare !), abia ieșit de pe porțile Șantierului naval Galați. Se poate povesti și aici o istorie interesantă. Acum cîțiva ani, cînd s-a pus problema construirii la Galați a unor nave de asemenea tonaj, între cei întrebați, dacă un asemenea colos va putea ieși vreodată din Dunăre s-a aflat și Benone Barbu. Atunci Barbu a susținut că este posibilă o asemenea performanță. Investiția a fost în cele din urmă hotărîtă, și iată că astăzi același Benone Barbu reușește să ducă „Blaj"-ul pînă în mare, ba chiar, de curînd, să-l aducă și înapoi (avînd nu mai puțin de 30 000 de tone de apă în magazii, ca balast), direct în bazinul de armare, pentru ultimele remedieri și revizii tehnice înainte de a pleca la drum... „Cînd am scos-o din docul uscat, spunea nea Benone, nu pot să zic că nu-mi cam tremura barba ! Dunărea nu avea decît 28 de picioare, iar nava „călca" 26. Cînd am ajuns pe canalul Sulina, tare îngust pentru lățimea navei, ne-au trebuit patru ore și jumătate pînă la mare, fiindcă mai mult de 10 mile pe oră nu puteam merge. Am strîns din dinți și puțin din fund, mai cu seamă la „bară", dar am scos-o ! Vă închipuiți, cea mai mică greșeală și-am fi blocat canalul. Or, așa ceva nu este permis ! Oricum, nava s-a comportat parcă mai bine ca una de 25 000, excepțional s-a comportat. Dar nici noi nu ne-am lăsat mai prejos. Vă dați seama ce înseamnă să ai pe mînă o avere de 450 de milioane ? !"

Va trebui să precizăm totuși un lucru : anul acesta A.F.D.J. Galați primește, pentru a doua oară în ultimii trei ani, Ordinul Muncii clasa a III-a, ca urmare a clasării instituției pe unul din locurile de frunte în întrecerea unităților economice din ramura transporturilor și telecomunicațiilor. Iată ce avea să ne spună în acest sens directorul Octavian Cristea : „Locul al treilea, pe care îl ocupă a doua oară, reprezintă în primul rînd meritul oamenilor, care s-au străduit să îndeplinească și să depășească și în 1977 importantele sarcini de plan. Într-un fel se confirmă în acest mod rezultatele bune, iar satisfacția noastră, a tuturor, este desigur majoră. Acum, sigur că dumneavoastră știți cum e cu locurile fruntașe — sînt greu de obținut, dar și mai greu de menținut ! Cu toate acestea, noua distincție primită devine un imbold puternic înspre o și mai mare mobilizare a forțelor, pentru obținerea unor rezultate și mai bune. Pînă acum, vreau să spun după primul semestru al anului în curs, rezultatele ne îndreptățesc să sperăm că vom obține și în 1978 un loc de frunte. O medie a indicatorilor de plan arată îndeplinirea acestuia în proporție de 112 la sută pe primele șase luni, iar la dragaje planul a fost depășit cu exact 46 la sută. Dorim cu alte cuvinte să nu ne oprim la locul al treilea !"

În rest, timpul trece repede la Galați. L-am asistat cu deosebit interes pe Benone Barbu cum a dirijat intrarea în port a unei nave maritime românești, iar cînd am văzut că în radă mai erau alte 15—20 de nave, am înțeles de ce ziua de muncă a lui și a celorlalți piloți gălățeni începe de fiecare dată la șase și se încheie odată cu noaptea. Tocmai pentru că este cu adevărat o zi de muncă.

DUMITRU GRAUR

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Vreți să știți ce fac copiii dumneavoastră pe care i-ați trimis în tabără?

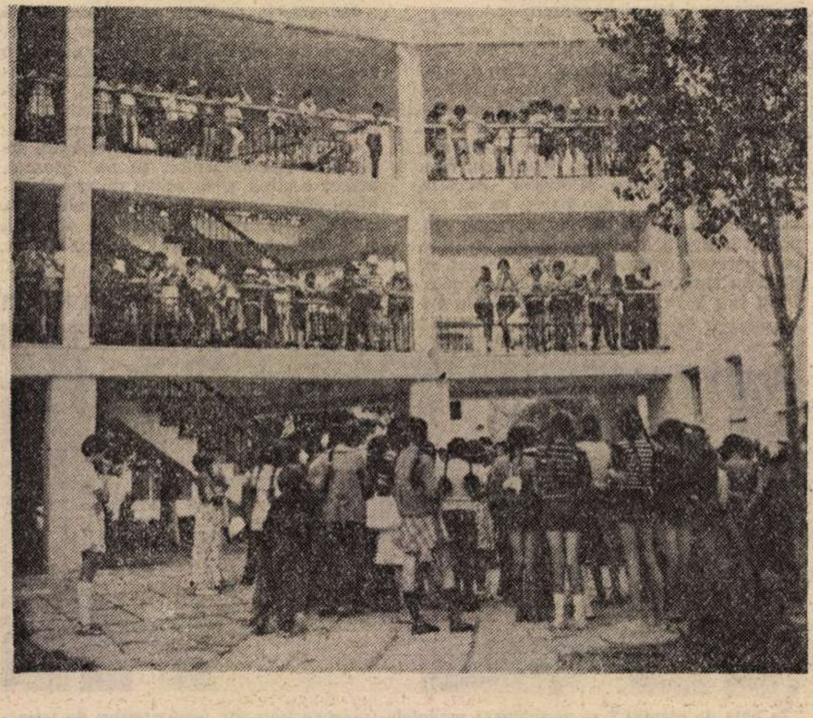

Dragi părinți

Vă scriu în numele copiilor dumneavoastră care, în aceste zile, își petrec o parte din vacanța de vară în tabără la Năvodari. Vă scriu în numele acelor copii care, furați de mirajul mării și al vacanței, nu v-au scris deloc, ori au trimis acasă numai vederi, scăpînd astfel doar cu „multe salutări de pe litoralul românesc" (Gino Grigoraș din București). Gabi Vasilescu de la Școala nr. 27, tot din București, e mai guraliv, îndrăznește să scrie ceva mai mult: „timp, cazare și mîncare bună, vin la ora 18, gara Băneasa, al treilea stîlp"; și pentru că o telegramă este mai întîi scurtă și apoi importantă, una dintre ele sună astfel: „am sosit bine, vreau 50 de lei pentru suc".

Am vizitat tabăra cu emoțiile și curiozitatea unui părinte, dar cu posibilitățile unui reporter.

Era 5 iulie, după-amiaza. Asfaltul din fața comandamentului, cam 500 m de asfalt, era acoperit cu desene ale copiilor, executate, cu o zi în urmă, în cadrul concursului „Copiii lumii doresc pacea". Alături, profesoara de desen Vasilica Petrini, care picta niște afișe, a improvizat ad-hoc comentariul plastic: fantezia lor e de nestăpînit. Cei mai mulți dintre ei se întîlnesc pentru prima dată cu desenul pe asfalt. Fiecare desen — uitați-vă — tinde spre simbol: globul pămîntesc, porumbeii, florile și oamenii acestui pămînt. Fiecare copil-concurent, inițiat sau nu în desen, și-a dorit cît mai mult asfalt și cît mai multă cretă colorată. Au fost foarte multe premii I: Florin Badea, clasa a 8-a B, Școala nr. 23 Brăila, frații Dorin și Mărgărit Săndulescu, Școala 165 București, Laurențiu Pascu din comuna Gălbinași, jud. Buzău, Viorel Goraș de la Liceul nr. 5 din Iași, Cătălin Popescu din Slobozia și Marin Daniela din Călărași.

În tabără, pe terenurile de sport, fetele joacă baschet, băieții fotbal. Alții comentează vizita la delfinariu, Cristina Obreja din Puiești, jud. Vaslui, a fost prima la cros, iar colegul ei de clasă Loredan Radu cîștigă locul doi la sărituri. Pe terasă, Cristian Chirițescu, de la Școala 118, joacă șah cu Ovidiu Dragomirescu de la Școala nr. 142, amîndoi din București.

După masa de seară, la teatrul de vară, din tabără. Teatrul liric din Constanța prezintă opereta „Lăsați-mă să cînt". Prima jumătate de oră este o agitație ca într-un stup. Este încă lumină, alături o echipă din Bacău bate cu 6—4, la fotbal, o echipă din București. Vîrful de atac, Costel Sicoe, are 1,10 m înălțime și a marcat trei goluri, iar Nelu Florian, de la echipa bucureșteană, are 1,60 m și zece ratări. După terminarea meciului rămîne toată echipa la teatru. E opt și jumătate, totul se calmează, toate locurile sînt ocupate, subiectul și muzica i-au cucerit. Simona Tichișan din Iași a trecut în clasa IV-a și vede pentru prima dată un spectacol de operetă.

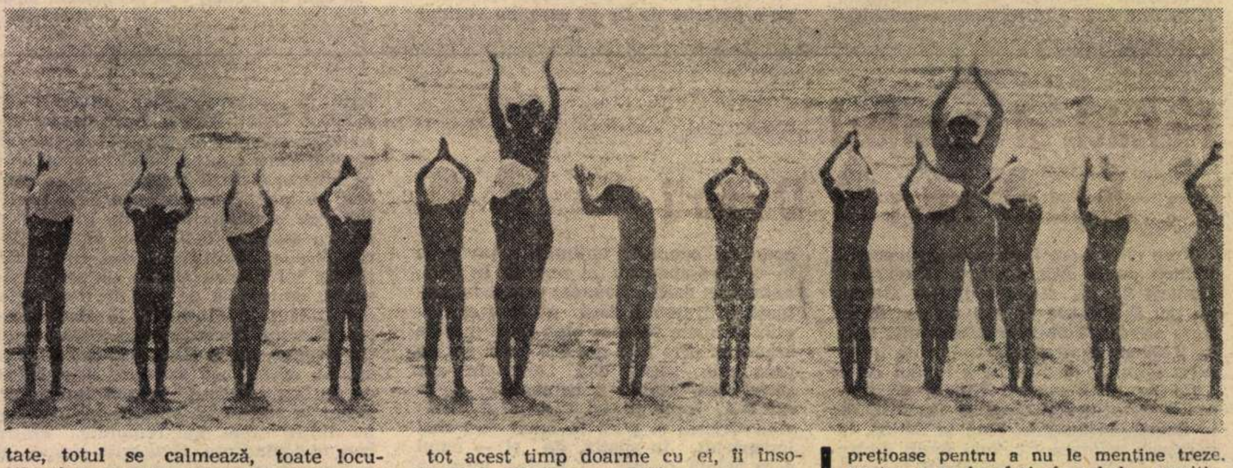

Se apropie ora stingerii luminii, ora 21. În dormitorul detașamentului nr. 9, din unitatea 16, Rodica Serghei îi citește o poveste frățiorului ei Cristinel care abia a trecut în clasa a II-a și este prima dată cînd pleacă de lîngă mama. Gîndul acesta îl înduioșează mai ales pe el. Tot în dormitorul lor, o fetiță stă cu geamantanul pe genunchi, scrie într-un caiet. Jurnal de vacanță? Scrisoare ? Nu. Este lista de cheltuieli, o pălărie de soare, papuci, 10 vederi, o minge, cinci gume de mestecat...

După ora stingerii, trec pe la policlinică și staționar. Aici, de la medicul de gardă Liana Minea, aflu următoarele: la policlinică sîntem opt medici și la cele patru dispensare — cinci, plus asistente pediatre. Zilnic, cînd ies la înviorare, copiilor li se face triajul epidemiologic, cînd se pot constata diferitele erupții, amigdalite. În general, la cei 7 400 de copii, apar cam 20 de cazuri problemă. Restul vin cu zgîrieturi, dureri de cap, s-au tăiat într-o scoică. Ieri, un copil, Dan Pătrașcu a leșinat. Ce se întîmplase? Mama și sora stau la camping și i-au adus copilului prăjituri și piersici pe care le-a mîncat mult mai tîrziu. Acestea sînt situații pe care părinții ar trebui să le evite și cu care noi, medicii, ne întîlnim mult prea des.

Diminețile încep aici la ora 7. Deșteptarea se face prin stația „Radio Vacanța" pionierilor din Năvodari. După înviorare, de 15 minute, și servirea mesei, toți cei 7 400 de copii se întîlnesc pe plajă. Ora 9,35, apa atinge temperatura de 20,2 grade. (Sub 18 grade nu se intră în mare.) O ultimă privire spre copii și spre valuri și start! pentru zona de Vest. 3 700 de trupuri, am putea spune 3 700 de unități echivalente de argint viu, sparg valurile argintii conturate de soarele dimineții. Este un spectacol unic. Cordonul salvamar și cel al înotătorilor de elită veghează calm siguranța copiilor. Știți cît durează, în prima zi, această nebunie care pare veșnică? Două minute! Prima intrare în apă! Abia în ultima zi ajung la 15 minute. În cele trei ore cît stau la plajă, fac baie în mare doar de patru-cinci ori. Între timp se desfășoară concursul „Fantezii pe malul mării" — concurs de construcții în nisip, adevărte machete ale edificiilor terestre și spațiale care le populează imaginația.

Alte jocuri și concursuri care se organizează pe plajă sînt : atletism, viteză, cros și sărituri. Paralel se transmit, pe plajă, prin stație rezultatele din ziua precedentă.

Atențiune ! Atențiune ! Dăm rezultatele etapei pe tabere la viteză, 25 m — 4,8 Ibolya Cöjte din Sf. Gheorghe, și Bobi Merker din Satu Mare.

Din colectivul de redacție fac parte și pionieri. Daniela Constantin din Cugir, Monica Crișan din Bistrița, Carmen Gîtlan din Iași, Dragoș Lipan din Brăila. Toți aceștia au zilnic întîlniri de pregătire a emisiunilor următoare.

Toate acțiunile lor se desfășoară însă sub directa supraveghere și îndrumare a profesorilor coordonatori. Mai mult, fiecare detașament format din 24 de copii este direct supravegheat de către un profesor care în tot acest timp doarme cu ei, îi însoțește la masă și pe plajă.

ELENA GHERA ■

(Urmare din pag. 1)

În Vîlcea, ne spune profesorul George Pantelimon, președintele organizației județene a pionierilor, sînt vreo 55 000 de copii cu cravate roșii și, din ei, aproape 35 800 sînt cuprinși în tabere (de 14, 10 și 7 zile), în excursii (prin Vîlcea sau prin alte județe), în expediții (gen „Cutezătorii"). Dacă-i adăugăm și pe cei mai mici (cuprinși în colonii de preșcolari), și pe cei mai mari, adică pe elevii liceelor, ai școlilor profesionale (cuprinși și ei în tabere și excursii), cifra, ne informează profesorul G. H. Simeanu, inspectorul general al Inspectoratului școlar județean, se apropie de 52 000. Revenind la cei mici, mai notăm că vreo 5 000 de copii vîlceni sînt trimiși în tabere din țară (la munte, în alți munți decît cei ai Vîlcei, la mare, adică la altă apă decît Oltul etc.), iar vreo 5 000 de copii din țară vin în taberele munților de pe Olt.

Ce fac ei aici, în aceste tabere ? Cum răspund ei — de fapt, cum răspund organizatorii vacanțelor — la părinteștile întrebări, adesea atît de neliniștite, totdeauna atît de legitime ?

Ei, copiii, fac, evident, ceea ce se face în tabere. Adică se joacă, se plimbă, fac baie, fac plajă, încorporează soare, încorporează ozon, fac serbări, fac sport, fac focuri de tabără, hulpavii (adică aproape toți, căci pofta de mîncare, aici la munte, devine pantagruelică) așteaptă cu nerăbdare clopotul mesei, cei cu vocația retragerii anahoretice în natură (sînt și din ăștia !) se duc, cu o carte sub braț, sub un arbore, și toți, serile, îl roagă pe tovarășul comandant să mai amîne cu un ceas ceasul stingerii, ca să mai facă „un dans cu fete". Vacanța este vacanță, ea înseamnă joc, libertate, lepădarea de obligațiile școlărești, lepădarea de orice griji, o perpetuă stare de fugă spre centrul de foc al copilăriei, spre copilărie ca stare pură, neîngrădită de nimic. Așa sînt copiii, așa au fost ei dintotdeauna, deși, poate (nu poate, ci sigur !, afirmă pedagogii și psihologii), copiii de azi, copiii acestui veac, sînt mai altfel, în ei se organizează și se dezvoltă, mai vizibil ca altădată, chiar și-n vacanță, în mult prea mica vacanță mare (care nu-i un hiatus, ci o treaptă a creșterii !), niște vocații, niște cerințe, niște dorințe, niște gusturi, niște nevoi, în prelungirea unor preocupări mai vechi, cultivate în timpul școlii, din pornire lăuntrică sau sub lucrarea actului educațional. În întîmpinarea acestor preocupări, dorințe și gusturi, prea prețioase pentru a nu le menține treze, pentru a nu le oferi cîmpul de exercițiu, de afirmare, de creștere, pe care-l merită, vine așa-numitul „program" al taberei. În taberele vîlcene, ne spune prof. George Pantelimon, aceste programe, întocmite cu grijă, prin conlucrarea strînsă a tuturor factorilor educativi, și-au propus să fie, deopotrivă, bogate și atractive, serioase (în conținut) și vesele (în expresie), și-au propus, cu alte cuvinte, să fie nu niște chingi, încorsetînd vacanța și bucuriile ei, ci, dimpotrivă, niște invitații la fantezie (care e tot un joc !), la invenție, la imaginație, la ceea ce, ne spune profesorul-președinte, s-ar putea numi, cu o formulă numai în aparență uscat-didactică, dezvoltarea gîndirii creatoare a celor mici, prin aplicarea cunoștințelor și a pasiunilor lor în cîmpul practicii în cîmpul vieții.

Practic, ce se întîmplă ? Funcționează în Vîlcea, în cele mai frumoase locuri ale unui ținut în care locurile frumoase îi compun, de fapt, geografia, întreaga lui geografie, o serie de „tabere specializate" (formula ne aparține, deși, sinceri să fim, ea nu e ceea ce ar fi trebuit să fie, ea sună, totuși, cam uscat-didactic, deci în

contradicție cu o realitate mult mai bogată, mai colorată, mai vie), care-i adună pe membrii diferitelor cercuri pionierești (științifice, tehnice, literar-artistice, sportive etc.) intr-o „odihnă activă" pe care, aflăm, cei in cauză o așteaptă cu nerăbdare un an întreg. La Păușa, pe țărmul sting al Oltului, vizavi de Călimănești, funcționează astfel (cu aproape 300 de locuri) o tabără a pionierilor — membri ai cercurilor agrobiologice (adică ai cercurilor de apicultură, sericicultură, legumicultură, pomicultură, viticultură etc.) numeroase in Vîlcea, cu tradiție și cu faimă. Deci copiii pasionați de apicultură (membri ai celor 150 de cercuri „de profil" ce activează în școlile Vîlcei), pasionați de creșterea viermilor de mătase (cercurile micilor sericicultori fiind și mai multe, circa 180, și fiind foarte harnice, membrii lor plantînd, în toamnă și primăvară, peste 100 000 de puieți de duzi, mai preluînd pe umerii lor de copii cam o treime din planul județului de dezvoltare a sericiculturii, adică obligația de a livra vreo 7 kg de prețioasă sămînță pentru arborii de mătase), ca și cei ce se ocupă de legume, de mere, de prune, de struguri, fac, în această tabără, ce fac toți copiii, se joacă, se plimbă, se bronzează, dar mai dau și curs unor pasiuni, producînd, spre uimirea, spre încîntarea, uneori spre deruta părinților, a celor mari (inclusiv a specialiștilor !), isprăvi ce le umplu vacanța cu amintiri de neuitat. Fac, la stupina taberei, activitate practică, fac schimb de experiență, de idei, de metode în creșterea viermilor de mătase, a legumelor și a fructelor, fac concursuri „de specialitate", dotate cu premii și cu trofee, chiar și concursurile sportive au tentă „la obiect" (adică se întrec, pe terenul de sport, pentru cupele „Albinelul", „Mătasea de aur", „Strugurelul"), fac excursii documentare (in Dumbrava Sibiului, la castrul roman de la Bivolari, dar și într-o cooperativă agricolă unde ideile lor se pot confrunta cu ideile celor mari), văd filme documentare pe temele pasiunilor lor, se intilnesc cu specialiști (ai Asociației crescătorilor de albine din Vîlcea, ai Centrului sericicol Craiova etc.), descoperă, cu alte cuvinte, nu numai noi frumuseți, noi taine ale unor pasiuni ce, poate, cîndva, le vor fi profesii, dar și noul acestor profesii.

Ne-am oprit mai mult la această tabără, fără să observăm că spațiul tipografic de care dispunem s-a ingustat alarmant, în dauna altora. Niște cuvinte — cel puțin niște cuvinte ! — ar mai trebui spuse și despre tabăra — cu 200 de locuri și dotată cu toată aparatura tehnică necesară — de la Rm. Vîlcea, în care se intilnesc membri ai cercurilor de radio, de modelism, de electrotehnică etc. din cadrul școlilor și al caselor pionierilor și șoimilor patriei. Programul taberei, întocmit în colaborare cu Comisia județeană, a inginerilor și tehnicienilor, cuprinde, la fel, activități practice, schimburi de idei, de experiențe, concursuri, excursii documentare (una din ele la București, la Muzeul tehnicii), intilniri cu specialiști (nu mai puțini de 92 de inovatori și inventatori se vor intilni, aici, cu copiii-pasionați ai tehnicii, le vor răspunde la intrebări, ii vor ajuta la micile — sau marile ! — lor invenții și inovații). Mai încolo, la Cozia, urmează să se deschidă, chiar în aceste zile, o tabără națională a cinecluburilor pionierești. Deocamdată, aici, la Cozia, nu-i o „tabără specializată", ci una, ca să zicem așa, de „odihnă obișnuită", dar Marin Băluțoiu, instructorul-comandant, care e și directorul căminului cultural din Făureștii de Vîlcea (cămin a cărui brigadă artistică a cucerit locul II pe țară), și pasionat al tehnicii, a venit aici, la îndemnul Comitetului județean al organizației pionierilor, cu o „Dacie" încărcată cu tot felul de aparate (magnetofoane, casetofoane, aparate de proiecție etc.), tabăra de „odihnă obișnuită" devenind astfel, prin filmele proiectate cotidian, prin muzica revărsată din aparate cit ține ziua, prin dezbaterile organizate pe marginea filmelor, prin audițiile-lecții, ca și prin inițierea copiilor în secretele aparatelor, o originală „tabără artistico-tehnică", anticipînd-o pe cea a cinecluburilor. În plus, este și o tabără bine gospodărită, bine rostuită (director Gh. Pițigoi).

Apropo de latura cultural-artistică, există (și nu puține !) tabere special dedicate ei, precum la Rm. Vîlcea, o tabără de artă plastică și foto, precum în stațiunea balneoclimaterică de la Ocnița, o tabără a membrilor cercurilor literare (editoare a unui „caiet de poezie" și patroană a unui „cenaclu folcloric" ocupat cu culegerea de cîntece, doine, balade din zonă), precum tot la Ocnița, în apropierea anticei Buridave, o tabără a cercurilor de prieteni ai istoriei, al cărei comandant, profesoara Silvia Barbu, s-a îngrijit ca programul activităților să se centreze pe fascinanta poveste a Buridavei, pe istoria fascinantei epoci a lui Burebista.

Părinții pot fi liniștiți, ne asigură prof. G. Pantelimon. Copiii lor o duc bine, mănîncă bine, dorm bine, se joacă, aleargă, se bronzează, își fac vacanța, își fac pasiunile, uneori le și îmbogățesc, le și dezvoltă, se educă în dragostea pentru muncă și pentru nou, în „taberele specializate" sau în taberele (care-s 71, cuprinzînd 8 000 de copii) de muncă patriotică, fac și sport, fac și miere, cresc și viermi de mătase, ascultă muzică, desenează, fac poezii, culeg doine, construiesc aparate de radio, fac invenții, află fascinante povești din istoria neamului, și, fără a înceta să fie ceea ce sînt, adică niște copii, adică aceiași care-au plecat în tabără, se vor întoarce acasă mai grăsuți, mai înalți, mai crescuți cu niște săptămîni, cu niște pasiuni împlinite, cu niște istețimi și înțelepciuni.

Primarul agoniseşte trei case, iar primăria stăpîneşte un butoi gol şi un cal mort

De mai multă vreme, comuna Sinești, din județul Ilfov, devenise terenul fertil de căpătuială al unor oameni pentru care pofta de agoniseală trecea, fără scrupule, peste interesele obștii, ca și peste legile țării, în exact măsura în care aceste interese erau lezate grav și în care reglementările legale, limpezi și ferme erau sfidate cu premeditare tocmai de unii dintre cei datori să le apere. Iată cîteva din cele mai grăitoare lucruri.

Anul trecut, Gheorghe Tache, președintele C.A.P., era scos din muncă datorită unor grave abuzuri și încălcări ale democrației socialiste. Dintre multele incorectitudini — care, comise de cel așezat în fruntea cooperativei agricole dobîndeau gravitatea unor intolerabile acte de necinste — amintim că își procurase un autoturism VOLGA, cumpărîndu-l — aparent legal — mai întîi pentru unitate, dar cu banii lui (! ? !), apoi „cumpărîndu-l" el de la C.A.P. Gheorghe Tache nu era singurul care se dedulcise la agoniseli necinstite. Iar povestea cu mașina nu era singura pe care o avea pe conștiință. Se dovedise, printre altele, că loturile în folosință personală erau împărțite cam după bunul său plac. Ei bine, președintele necinstit a fost pedepsit : **este, în prezent, inginer șef al aceleiași unități unde** — cum recunoștea actualul președinte — **răspunde inclusiv de împărțirea loturilor personale. Limuzina o stăpînește sănătos.**

Dar la Sinești s-au întîmplat și alte lucruri nefirești. Desigur nu vom prezenta toate faptele pe care, și așa, cei în drept le vor putea analiza. Dar ilustrativ în ce privește grija pentru climatul de legalitate și cinste din această comună este modul cum acționa în diverse împrejurări secretarul consiliului popular, Nicolae Boboc. Cel care deține această funcție este, prin însuși conținutul îndatoririlor sale profesionale, nici mai mult, nici mai puțin decît **juristul** comunei. În această calitate — de om care veghează, cu deosebire, la respectarea legii și asigură cunoașterea legilor de către cetățeni — atitudinea, comportamentul, întreaga conduită a secretarului consiliului popular influențează netăgăduit și atitudinea altora. Cum proceda, cum se achita, de îndatoririle sale Nicolae Boboc ?

Absolvent al Facultății de biologie într-un institut pedagogic de trei ani, ocupă postul actual din 1972. Venea atunci la Sinești din satul Arțari, unde, în 1965 vînduse o casă. Vînzare nelegală, convenită pe baza unei chitanțe de mînă. Tot la Arțari, în 1974 vindea, tot NELEGAL o a doua casă. În același an — 1974 — a cumpărat la Sinești, cu 2 400 de lei un teren de 800 de metri patrați, unde și-a durat actuala gospodărie. **Este deci acum proprietar al celei de-a treia case, fără să fi întocmit acte legale de vînzare pentru primele două.** În afară de acestea, prin abuz a obținut, fără drept, lot în folosință pentru fiica sa.

Iată ce ne-a spus Gheorghe Niță, vicepreședintele consiliului popular, despre Nicolae Boboc : „Și-a făcut o gospodărie minunată. Dar pentru construirea casei a plătit derizoriu. Multe le-a făcut cu oameni din comună, neplătiți, chemați **la clacă.** (s.n.). Folosește șoferi pentru transporturi fără să-i plătească. Toată lumea știe. S-au plîns mai mulți. Între ei : Adrian Varesteanu, Gheorghe Scarlat, Mircea Vereșteanu, Petre Stan. Adesea, Nicolae Boboc pretinde bani de la cetățenii cărora le eliberează acte. N-o face însă de ieri, de alaltăieri. Pînă nu de mult, a ținut la el acasă, pentru folos personal, un butoi al consiliului popular și o butelie de aragaz a grădiniței de copii. Cu foarte mare greutate le-am scos de la el. Folosește abuziv și nelegal un teren de circa 2 500 de metri patrați. Via și-a ridicat-o pe palieri din țeavă metalică — or fi vreo 250 de metri de țeavă — din care a plătit, pînă la urmă, de ochii lumii, mai puțin de 100 metri, la cooperativa de consum".

La 28 iunie a.c., acasă la N.B., o săteancă necăjită — Elena Zidaru — se ruga să i se plătească pentru ce robotise în ultima vreme prin gospodărie.

Registrul agricol — ferfenițit de pe acum și plin de tot felul de corectări care nu se mai știe nici cine și nici cu ce drept le-a făcut — este și el o oglindă a felului cum se desfășoară activitatea din subordinea lui Nicolae Boboc. Spre deosebire de ceilalți cetățeni, la 29 iunie, poziția sa nu era completată pe anul în curs.

Cît despre țeava metalică, ce i-a cam căzut din cer, dacă ne-am lua după el, i se va găsi proveniența, se pare, la cooperativa de consum unde — prin mijlocirea președintelui acesteia, Nicolae Ivan — N.B. a plătit o parte din valoare. Au cam încurcat ei actele, cum ne-a arătat Dumitru Săndulescu, contabilul șef al unității, dar sperăm că are cine să le descurce. Într-un moment de sinceritate, Dumitru Săndulescu ne-a mărturisit că înainte de sosirea noastră în biroul său, Nicolae Ivan i-a telefonat să-l anunțe că o să vină unii într-un control, dar el să fie liniștit „că apa trece pietrele rămîn". Iată o dovadă concretă că întîrzierea pedepsirii incorectitudinii dă apă la moară și curaj celor necinstiți. La Cooperativa de consum Sinești apar unele contracte nefirești — ce interese și ce profituri le explică oare ? — încheiate de Nicolae Ivan cu un medic veterinar, Nicolae Bică, domiciliat în București și proprietar al unei turme de oi. Unele din aceste contracte sînt avizate — altele nici atît ! — de consiliul popular prin semnătura lui Nicolae Boboc. Că nu se respectă reglementările în vigoare, întrucît primăria unde este înscrisă baza materială a ciobanului diplomat — are o diplomă nu ? — nu cunoaște tranzacțiile ; că se realizează doar fictiv planul de contractări la Sinești, de vreme ce sume care trec de 270 000 de lei folosesc unui asemenea joc : acestea și altele încă ni s-a spus că sînt corecte și legale, ori pe care dintre cei doi Nicolae l-am întrebat, fie el Boboc, fie el Ivan.

În ce privește butoiul folosit de N.B. nimeni nu știe cum a ajuns în inventarul primăriei care îl ține gol. Ca să nu ne închipuim că l-ar și umple, ni s-a arătat un proces-verbal din 5 octombrie 1977, încheiat cu ocazia vînzării de către primărie (? ! ?) a 547 kilograme de prune. Deși semnat și de primarul Vasile Anghel și de secretarul Nicolae Boboc, actul a fost ferit cu grijă de organele C.F.I. Oare de ce ? În alte cazuri, nici acest simulacru de legalitate n-a fost îndeplinit. N.B. a vîndut, fără nici un fel de act, un cal, proprietatea primăriei. Primarul declară că a încuviințat (? ! ?), dar că nu știe cîți bani s-au luat, pentru ca, mai tîrziu, să precizeze singur suma : 2 300 de lei. Ceea ce încununează tărășenia este, pe de o parte, faptul că și acum, calul „există" în inventarul primăriei, iar, pe de altă parte, candoarea cu care N.B., vorbind despre actele inexistente ale vînzării — de anul trecut ! — spunea că : „le putem face și acum". Primarul ne-a mai spus că, din cîte a auzit, calul și-ar fi dat obștescul, desigur cabalin, sfîrșit. Primăria stăpînește deci un butoi gol și un cal mort.

Dar, lăsînd de o parte — fără a le diminua gravitatea ! — faptele și atitudinea lui N.B., să ne gîndim că atitudinea și cuvîntul primarului au într-o comună o greutate mult mai mare decît cele ale secretarului consiliului popular. Din păcate, Vasile Anghel asistă de mult la incorectitudini și ilegalități, dacă nu le chiar încurajează într-un fel. El n-are, în nici un caz, autoritatea de a le pune capăt. Pentru că în loc să fie primul apărător al legalității și cinstei, V.A. a săvîrșit el însuși fapte grave. În loc să-l readucă pe secretarul consiliului popular cu picioarele pe pămîntul corectitudinii, Vasile Anghel oferă surpriza de a fi devenit el însuși un... colaborator al lui N.B. întru necinste. Iată amănunte lămuritoare.

La încheierea unei verificări, întreprinse de corpul de control al Consiliului popular al județului Ilfov, într-un document sintetic, redactat în șase exemplare, purtînd semnătura tovarășului Gheorghe Ștefănescu, șeful corpului de control, și purtînd data de 19 mai 1975, se rețineau următoarele : **Vasile Anghel a executat lucrări de tîmplărie la atelierul C.A.P., a tăiat scînduri pentru dușumele și alte întrebuințări, a tăiat lemne de foc, a făcut transporturi de materiale, a folosit meseriași pentru diferite lucrări la casa proprietate personală din comuna Voluntari București. Pentru TOATE ACESTEA (s.n.) nu a plătit decît formal, în timpul cercetărilor 25 (douăzeci și cinci !!! n.n.) de lei transporturile și 20 (douăzeci !!! n.n.) de lei manoperă. A admis abuzuri și ilegalități ale altora, însușirea unor bunuri și valori din avutul statului și de la cetățeni. V.A. ..., deși a cunoscut, nu a împiedicat transportul a peste 72 (șaptezeci și două) de tone de porumb de către cooperatori cu mijloacele de transport ale C.A.P., porumb care a fost vîndut în satele de munte cu prețuri ridicate, în loc să fie completat fondul de stat la cereale pe comună. A îngăduit prelungirea chefului din 10 februarie 1975 la POPASUL SINEȘTI unde a fost prezent, precum și acoperirea sumei de 642 de lei pentru băuturi, prin împrumut de la casieria C.A.P., făcînd ca, nejustificat, trei cooperatori să apară ca debitori.**

Șeful compartimentului control a înaintat documentele pe filiera lor normală și a așteptat efectul firesc : pedepsirea abuzurilor și a ilegalităților. Așteaptă însă și azi acest efect. Așa cum îl așteaptă, desigur, toți cetățenii din comună care, în nenumărate rînduri, vorbesc în adunări și ședințe despre încălcarea reglementărilor legale, a normelor eticii și echității socialiste de către unele persoane din conducerea treburilor obștii. Aceasta cu atît mai mult cu cît Vasile Anghel are domiciliul în București, într-un apartament modern primit cu mulți ani în urmă prin repartiție. Casa din comuna Voluntari, **pentru care întocmea senin chitanțe de 45 de lei,** declară că **a vîndut-o anul trecut cu 50 000 de lei.** Ca și Nicolae Boboc, a vîndut fără acte legale. Cu chitanță de mînă. Infailibilul sistem necinstit al „juristului" comunei a fost preluat și de primar. În același fel, tot fără acte legale, V.A. a cumpărat o altă casă, în comuna Sinești, în 1977. Culmea, deși este primul dator să cunoască și să aplice legile în comună ; deși avem o lege clară, **în vigoare deja atunci,** cu privire la proprietatea pămîntului, V.A., prin chitanță de mînă, cumpăra anul trecut **nu** numai casa ci și pămînt : 250 de metri patrați. **Cînd nimeni, în această țară n-are dreptul prin acțiunea legii să vîndă nici o palmă de pămînt, primarul de la Sinești cumpără pămînt ! ? !** Fosta proprietară a casei a decedat. În registrul agricol V.A. figurează deja ca proprietar. **Terenul n-a fost însă închiriat, așa cum era legal.** Dealtfel, nimeni nu știe, sau nu vrea să știe, cît este de mare, în fond, curtea pe care o deține primarul. Oricum ea depășește 1 200 de metri patrați. Dar V.A. locuiește, cu soția, și acum la **camera** oficială, asta însemnînd de fapt „două camere, o sală și bucătărie". Casa încă nu și-a pus-o la punct. Acest **pus la punct,** desigur, este practicat după sistemul verificat deja și de el și de Nicolae Boboc. V.A. și-a mai adăugat la casă o săliță de intrare. Uitînd, bineînțeles, să aibă actele necesare unei asemenea transformări. Materialele „din demolări" i-a mai adus de la București — cu mașinile C.A.P.-ului, pe care ați văzut cum le plătește — colaboratorul și subordonatul său Toma I. Toma. Care credincios colaborator nu crede, chiar în fața atîtor dovezi palpabile, că V.A. este un ins jalnic, pus de mult pe căpătuială și dedulcit la practici necinstite.

La cele de mai sus ar mai fi de adăugat că **nici soția lui Nicolae Boboc, nici a lui Vasile Anghel n-au lucrat niciodată la C.A.P.** Asta pentru a se înțelege mai bine cum gîndesc și ce năravuri au acești oameni.

După cercetarea amănunțită din 1975 — la care ne-am referit mai sus — nu s-a întîmplat nimic. Pentru că, de atunci, situația s-a agravat, așteptăm tratarea cuvenită a acestui lanț de ilegalități, de acte de necinste și abuzuri. În comuna Sinești se impun măsuri ferme, nu false jumătăți de măsură, pentru întronarea unui climat firesc de cinste și legalitate. Obștea comunei a asistat la destule sfidări ale unui asemenea climat normal și n-are nimeni dreptul să le creeze acestor cetățeni impresia falsă că necinstea cîtorva poate să dea tonul și să se întindă nepedepsită.

Cei care au sfidat morala și legalitatea, înfruptîndu-se din cîștiguri ilicite și practici incorecte, este drept să dea socoteală pentru faptele lor, nu să fie iertați din umbră de funcționari care, în loc să-și facă datoria, înlocuiesc la rîndul lor legea și morala noastră cu lăbărțata lor blîndețe — ce preț va fi avînd oare ? — ilegală și imorală. Numai așa se explică pînă la capăt întîrzierea măsurilor ferme în acest caz, întîrziere care a favorizat abuzurile și necinstea. Iar, odată cu cei vinovați de ilegalități, se cuvine să fie trași la răspundere și cei care, contrar propriilor îndatoriri și cunoscînd lucrurile, i-au lăsat să continue. Ca să nu mai avem de-a face cu jumătăți de măsură.

DORIN GHERGHINESCU ■

HANURILE — COMERȚ LA RĂSCRUCE DE DRUMURI

Un regal cu mititei à la Folosea

La vreo zece kilometri de Brașov, în comuna Cristianu, așezare îngrijită, străbătută de șoseaua ce leagă orașul de la poalele Tîmpei de sudul țării, se află unul dintre restaurantele care au făcut faima acestor locuri. Călătorul de aiurea, ajuns întîmplător pe aici, oprește curios la o casă obișnuită, cu arhitectura proprie burgurilor transilvane, deasupra căruia scrie simplu : „Restaurantul Cristianu". Cei care o cunosc spun mai simplu : „La Folosea". Numele gospodarului a transformat un local obișnuit într-o firmă cu renume. Să te ospătezi la Folosea cu o ciorbă de burtă, cu o tuslama, dar mai ales cu niște mititei și un grătar, este echivalent, pentru cei care au trecut măcar o singură dată pe acolo, cu un adevărat regal gastronomic amintind de minunatele rețete pomenite de Mihail Kogălniceanu sau de Păstorel Teodoreanu. Constantin Folosea are 64 de ani, vîrsta tuturor împlinirilor, și reprezintă a patra generație dintr-o familie care s-a străduit de vreo două sute de ani încoace să-și ospăteze clienții cu ceea ce are mai bun bucătăria românească. „Și străbunică-meu și bunicul și tata au stat tot în bucătărie și se pare că n-au stat degeaba, de vreme ce de Folosea au auzit pînă și copiii. Se lingeau mesenii pe buze după sărmăluțele făcute de taică-meu. Am încercat să nu stric tradiția familiei și se pare că lumea este mulțumită". De unde știi dumneata că lumea este mulțumită ? „Păi fac o socoteală simplă. Acum zece ani cînd am preluat localul acesta, aici era o vînzare de 100 000 de lei lunar, din care doar vreo 10 000 se datorau mîncării. Iar azi facem o vînzare de 500 000 de lei din care 150 000 de lei numai din mîncare". Și care ar fi secretul ? „Uite ce e. Comerțul acesta este o treabă grea. Pe lîngă talent și neapărat pasiune trebuie să pui și multă muncă. Omul te simte, vine o dată, îi place, mai vine, nu-i place, împuie tîrgul. Eu mă scol la patru și jumătate dimineața, plec de acasă, din Brașov, cu autobuzul de ora cinci și la cinci și un sfert sînt în unitate. Pregătesc grătarul, pun oalele cu ciorbă pe plită, iar la 7,30 cînd deschid restaurantul, omul poate servi tot ce-i dorește inima. Am și două bucătărese care mă ajută, amîndouă sînt de prin partea locului și eu le-am învățat meserie, ca dealtfel tot restul personalului. Ți-am zis că mă scol cu noaptea în cap, dar asta cînd mă duc acasă, pentru că de pildă azi este a șasea zi de cînd n-am văzut Brașovul". Am văzut scris afară **mititei à la Folosea.** Cum pregătești dumneata mititeii ? „Frămînt cu mîna mea pasta din carne de vită și o amestec cu zeama de oase, după care le pun la frigider timp de douăsprezece ore ca să dospească și să intre bine condimentele în carne. Lucrul acesta îl știu mulți. Dar aici intervine talentul, experiența. Degeaba ai carne bună, dacă nu știi ce să faci cu ea". Friptură bine împănată cu usturoi și multe altele care îi dau gust, patricieni preparați la comandă, totul stropit cu vin ales de Pietroase sau cabernet adus de Constantin Folosea din renumite podgorii. Omul gospodar sfințește locul. Mai ales cînd are și idei. Au venit odată niște englezi, treceau spre Brașov, au oprit, dar nu mai era nici un loc. S-a gîndit gospodarul și pînă la urmă „m-am dus în pivniță, unde e crama, am întors cîteva butoiașe goale cu fundul în sus, am pus niște fețe de masă curate și i-am servit, au jurat englezii că se vor întoarce".

RAZVAN BARBULESCU ■

La „Ciuta", omul sfințește hanul!

De-a lungul benzii de asfalt care leagă, prin Nehoiu, Buzăul de Brașov, nu departe de comuna Ciuta, se află hanul cu același nume, dat în folosință în urmă cu nici un an. Cei care i-au hotărît amplasamentul, la o aruncătură de băț de apa Buzăului și într-un loc în care șoseaua coborîtă dinspre Măgura pare să-și tragă răsuflarea spre a ataca urcușul spre Cislău, s-au dovedit deosebit de inspirați, asigurînd călătorilor nu doar un cadru pitoresc, ci și liniștea necesară, tulburată numai de murmurul rîului de alături. La fel de inspirați s-au dovedit și cei care au încredințat conducerea unității comunistului Ion Stoian, om cu vechi state de serviciu în comerț, gospodar care a lăsat în urma sa, peste tot pe unde a trecut, prin județele Suceava și Buzău, în ultimii 14 ani ca șef de unitate, numai laude și semne bune. Dealtfel pentru că tot am adus vorba despre responsabilul hanului „Ciuta", e de datoria noastră să spunem că, recent, în cadrul Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist, Ion Stoian a luat cuvîntul în plenul reuniunii, împărtășind din priceperea și experiența sa. Pricepere care, spre a nu lungi discuția, se exercită la „Ciuta" din zorii zilei și pînă noaptea tîrziu, convingerea lui Ion Stoian fiind aceea că „un responsabil de unitate nu trebuie să se ocupe cu manipularea hîrtiilor și întocmirea actelor, ci cu servirea consumatorilor, sub toate aspectele". Hanul strălucește de curățenie, iar personalul — alcătuit din 26 de oameni, înțelegînd prin asta bucătărie, recepție, ospătari și așa mai departe — e amabil și îndatoritor. De regulă, cele 48 de locuri de cazare din clădirea unității sînt insuficiente, față de cererea călătorilor aflați în trecere sau a celora ce vin să-și petreacă aici, pe malul Buzăului, concediul de odihnă. Cînd cererea depășește oferta, hanul pune la dispoziția amatorilor locuri de cazare în căsuțele aflate în preajmă, dotate cu cele necesare.

Restaurantul numără 3 săli de mese și, pe terasa dinspre șosea, ceea ce se cheamă o grădină de vară. Ultima comandă se primește la bucătărie, după cum scrie mare pe unul din pereți, la ora 23,30, ceea ce vrea să însemne că foamea clienților poate fi astîmpărată la „Ciuta" timp de 15 ceasuri și jumătate pe zi, specialitățile casei fiind, după recomandarea bucătarului Gheorghe Brătucu, „tochitura cu mămăligă și ciupercile la tavă". Acestea fiind zise, nu-i de mirare că, vara, hanul își îndeplinește cu prisosință planul, cifrat la aproape o jumătate de milion de lei pe lună, „Ciuta" avînd, cum spuneam, numele împrumutat de la comuna cea mai apropiată, iar renumele dobîndit cu repeziciune, ca urmare a serviciilor prompte și de bună calitate puse la dispoziția clienților. Iarna, cînd traficul rutier se diluează, șoseaua spre Brașov nefiind una dintre cele mai accesibile, hanul s-a specializat în producerea de sortimente de carmangerie, livrate — prin contract — unor unități din județ, soluție care rezolvă acoperirea planului.

Deși, la fața locului, apa Buzăului e învolburată și tulbure, eventualii pescari avînd prea puține șanse să prindă ceva și, implicit, să povestească, turiștii care zăbovesc la „Ciuta" pot să-și exercite talentele în ale pescăriei aruncînd undițele în... bazinul cu pește special amenajat în curtea hanului ! Alături, se află în curs de finisare un teren de tenis, acoperit cu bitum, după cum, vizavi de clădirea hanului, se află în curs de repetată amînare terminarea unui parcaj ! ?

În două cuvinte : popusiți la „Ciuta" și nu veți avea, vă asigurăm, ce regreta !

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Mănîncă și bea, dar nu cere condica; pădurea e aproape!...

În lipsa indicatoarelor care să-l anunțe drumețului, restaurantul Pădurea Sarului trebuie vînat cu oarecare dibăcie și abilitate prin pădurea cu același nume, aflată cam la jumătatea șoselei dintre Slatina și Balș. Dacă merită osteneala, vom vedea. În orice caz, atunci cînd îl vezi, eziți și nu știi dacă ai găsit un restaurant sau un șantier.

Restaurantul începe printr-o terasă îngustă, de pietriș, pe care sînt instalate vreo zece-douăsprezece mese. Neacoperite. Pe tabla lor verzuie au rămas desenate, cercuri-cercuri, urmele suprapuse ale unor rînduri îndelungi de halbe. Aici clienții se descurcă singuri. De la chioșcul aflat la cîțiva pași, cumpără bere sau răcoritoare. Oamenii stau la rînd, agită banii în mînă și-și lungesc gîtul către geamul în spatele căruia trebăluiesc soții Ion și Elena Pleșa. Dar efortul e răsplătit, fiindcă băutura e rece. Dacă omul nu se mulțumește cu o halbă de bere sau un pahar de răcoritoare, face următoarele operații : se îndreaptă către o masă, depune acolo halba și se întoarce la grătarul fumegos unde oficiază Nicolae Dumbravă. Pînă să ajungi la grataragiu, stai iar la rînd și trece o altă bucată de vreme. Cînd clientul se întoarce la masă cu micii, după ce se așază, înainte de a-și potoli foamea și setea, trebuie să mai facă o mișcare : să-și vînture palma odată pe deasupra halbei, ca să alunge norul de muște.

Mai sus, pe terasa a doua, asfaltată, a restaurantului, clienții nu mai sînt nevoiți să se descurce singuri. Aici ei sînt ajutați de ospătari. Uneori mai bine, alteori mai rău. Nicolae Buleandră și Pătru Ristea, tehnicieni la Întreprinderea de osii și boghiuri Balș ne încredințează că, de obicei, bine. Ei sînt, însă, clienți mai vechi și poate că și oameni mai norocoși, fiindcă e adevărat că ospătara Eugenia Deju i-a servit imediat, dar nu același lucru se poate spune și despre doi șoferi veniți de prin părțile Doljului și instalați de vreo douăzeci de minute la o masă vecină, fără nici un succes. Aflăm de la ospătara grijulie că ar trebui să servească acolo „nea Ghiță", adică Gheorghe Purcărea, dar colegul ei mai vîrstnic stă toropit de căldură ceva mai încolo lîngă un recipient în care înoată niște sticle de bere și-și răcorește mîinile asudate pe-un sloi de gheață. Probabil că e foarte împăcat cu viața de cînd numele lui n-a fost alăturat colegilor Ana Condeescu, Constantin Bălașa și Nicolae Mielușel, găsiți, cu ocazia unui control recent, murdari, neîngrijiți, fără ecusoane...

Și mai sus, în pieptul dealului împădurit, se află cele două săli ale restaurantului. Impresia generală, favorabilă. Fețe de masă destul de arătoase, veselă și tacîmuri curate. Clienți puțini înăuntru, deși aici aerul e mai răcoros decît afară, unde mulți drumeți cu halba de bere într-o mînă și cu cartonul cu mici în cealaltă uită de cele două terase și se îndreaptă haiducește prin pădure, aciuindu-se pe lîngă trunchiul stejarilor, acolo unde umbra e mai deasă. Ba, cîte unul, bea berea restaurantului și mănîncă mîncarea de-acasă, înfășurată în hîrtii și hîrtiuțe, încît locul prinde înfățișarea dezolantă a unui bîlci. E adevărat că bîlci se poate isca și sus, în sălile restaurantului, discutînd cu ospătarul și aruncîndu-ți ochii pe meniul zilei. De pildă, pe lista cu mîncăruri a zilei de 8 iulie, cînd ar fi fost oricînd posibil un asemenea dialog : „Supă de roșii cu ouă !" „N-avem !". „Dar scrie aici, pe listă, că aveți". „Acolo scrie, dar eu spun ce știu : n-avem !". „Mă rog, atunci dați-mi cotlet de porc cu ciuperci". „Nici asta nu este". „Măcar tochitură à la Saru ?" „Nu e nici asta". „Dar antricot de vită în sos de vin ?". „Tot nu"... Să zicem că, în această împrejurare, nenorocosul flămînd și însetat cerea condica de sugestii. Din păcate nici această dorință, care măcar i-ar fi hrănit sufletul, nu-i putea fi îndeplinită. După cum ne spunea bucătarul-șef Ion Nițu, responsabilul Ion Pavel a plecat cu condica la el.

În afară de acestea, drept este să spunem că, făcînd abstracție de bîlciul din fața restaurantului, creat de „haiducismul" unor clienți ori de indolența unor ospătari, și închizînd ochii și peste harababura de prin spatele restaurantului, de lăzi, de sticle goale, la Pădurea Sarului se pot mînca mici și cîrnați oltenești — după părerea tuturor celor ce au ocazia să-i guste — excelenți, delicioși, formidabili. Cu o singură condiție : să accepți „bîlciul" și să nu ceri condica, fiindcă pădurea e aproape.

DUMITRU ELIADE ■

Pe drumurile Sibiului, două cabane fac faima județului

Șeful de unitate, Avram Luca, poartă mustață și o pălărie de fermier ca să-l apere de arșiță, deși de vreo două zile plouă întruna. Își întîmpină clientul încă din șosea, cînd este aglomerație mai mare este și șef de sală, ba chiar nu se sfiește să fie și ospătar. A trecut prin toate și știe bine ce-i cu meseria asta de cabanier O știe din tată în fiu, și, iată, au trecut 45 de ani de cînd mulțumește clienții. Localul este curat, bucătorul șef, Gheorghe Vișan,care te îmbie cu ciorbă de văcuță, cu un papricaș de pui sau o tocană de vită piperată stinsă cu un vin bun de Jidvei, iar, la sfîrșit, ca desert îți oferă scovergi cu brînză à la Săliște. Sînt doar cîteva dintre minunățiile din dealul Săliștei, minunății de-ale gurii, pentru că turistul ajuns aici poate odihni peste noapte în cochetul hotel ridicat de curînd și îngrijit cu multă tragere de inimă de Valeria Ilcuș, astfel încît să poată vizita și muzeul de la Sibiel, muzeul din comuna Galeș, sau mînăstirea Foltea. Dar în mod sigur, după atîta umblat, te întorci la cabana „Săliște" să guști dintr-un escalop cu sos natur, neapărat natur, pentru că nu seamănă cu celelalte, sau dintr-un mușchi înăbușit cu cimbru, usturoi și vin. Cît încape. Ce și-ar mai dori Avram Luca ? Ideile nu-i lipsesc. O stînă-restaurant cu mîncare ciobănească. Pînă atunci, însă va fi gata brutăria și toți se vor ospăta cu pîinea casei, renumita pîine de Săliște.

★

Acolo unde Oltul își începe războiul cu muntele, șerpuind cu zgomot printre stîncile Carpaților, mai exact, pe șoseaua care-l însoțește o vreme, călătorul găsește o mîncare excelentă la cabana „Valea Oltului". Se ivește de după munte ca într-o splendidă reclamă făcută de studioul de filme „Alexandru Sahia" (mai puțin comentariu poetic și fondul muzical din clasici). Păstrîndu-ne în limitele peisajului defileului, putem spune că la cabana „Valea Oltului" se mănîncă bine și mai ales rațional, pe bază de văcuță. Firește, tradițional. Unul dintre cei doi responsabili, Gheorghe Bozdoc, ne spune că s-a studiat cu atenție gustul consumatorilor și s-a constatat că văcuța merge bine. Pentru cei care au udat văcuța cu vinul casei, hotelul și căsuțele, în total 80 de locuri, oferă o găzduire de neuitat. Unitatea este bine aprovizionată, treabă de care se îngrijesc cu egală dăruire responsabilii (al doilea este Liviu Salonte, om vechi în meserie) care pricep foarte bine că numai de munca personalului depinde bunul renume al cabanei.

MIRCEA RAICIU ■

Mă numesc **Maria Exarcu** și locuiesc în București, pe strada Tg. Frumos nr. 9—11, sectorul 5. După mulți ani de căsnicie, am reușit să avem un copil, Laurențiu Exarcu. Un an și patru luni am fost cu Laurențiu mai mult prin spitale, copilul fiind foarte bolnăvicios. Vă dați seama că nu ne-a fost deloc ușor, atît eu cît și soțul fiind în cîmpul muncii. Situația a durat pînă în ziua în care, foarte aproape de locul meu de muncă, s-a construit o creșă nouă, la care l-am înscris și pe copilul nostru. Această creșă funcționează pe strada Grigore Manolescu nr. 22. Din acea zi și pînă astăzi, cînd Laurențiu se pregătește să meargă la grădiniță nu am mai avut nici o zi concediu medical, putînd să-mi îndeplinesc fără griji activitatea profesională. Pe această cale vreau să-mi exprim cele mai fierbinți mulțumiri și urări de sănătate femeilor ce compun personalul acestei creșe, oameni cu inimi de mame, fie ele asistente medicale, educatoare sau îngrijitoare. Vreau să mulțumesc tovarășei directoare, dr. Marcela Rădulescu, pentru competența și spiritul de conducere de care a dat dovadă în toți acești ani. Și peste toate astea, vreau să aduc mulțumirile familiei mele partidului nostru, secretarului general al său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru condițiile minunate create nouă și copiilor noștri în țara noastră de azi.

Mă simt dator să vă adresez aceste rînduri din dorința sinceră de a se lua niște măsuri care se așteaptă de multă vreme, și anume: în zona gării Teiuș zac depozitate de aproximativ 10 ani un număr de circa 300 piloni prefabricați din beton armat și tot atîtea chesoane prefabricate; în total, după părerea specialiștilor, acestea ar valora circa 500 000 lei. Deci, o jumătate de milion stă aruncată pe cîmp de 10 ani în apropierea gării Teiuș. Oare hotărîrile conducerii de partid și de stat din anul 1976 referitoare la reducerea consumului de oțel, ciment etc., sau nevoia acestor elemente de construcție după seismul din anul trecut, nu i-a mișcat pe cei în cauză? Cred că nu e nevoie de mai multă vorbă; e nevoie de măsuri **(Aurel Alucăi, Cluj-Napoca).**

Noi, locatarii blocului 822 din București, aleea Compozitorilor nr. 6, A., sectorul 7, vă aducem la cunoștință următoarele: blocul în care locuim a fost dat în folosință în februarie—martie a.c., fiind construit de către Trustul de construcții Brașov, după proiectul întreprinderii „Proiect-București". Dacă pentru construcția propriu-zisă nu avem nimic de reproșat, sînt în schimb o serie de neajunsuri care ne produc mari neplăceri. Lifturile — deși montate și recepționate — nu sînt încă date în folosință, iar imobilul are 11 nivele! Instalațiile sanitare, executate de I.I.M.I. București sînt necorespunzătoare, apa se infiltrează degradînd construcția, tavanul holurilor de la intrare a și căzut; antena colectivă de la scara 1 nu funcționează; subsolul clădirii e plin cu apă stătută ș.a.m.d. Menționăm că toate acestea sînt cunoscute atît de întreprinderea constructoare cît și de ICRAL-Giulești centrul nr. 5, dar nimeni nu ia nici o măsură, noi fiind trimiși de la unii la alții. **(Scrisoarea este semnată de Petre Manolescu, împreună cu 4 membri ai comitetului Asociației de locatari).**

Mă numesc **Gh. Păunescu** și locuiesc în Str. Prisaca Dornei nr. 4, sector 4, București. Vă scriu cu gîndul că rîndurile mele, apărînd în revista Flacăra, pot avea o influență asupra celor ce răspund de programele culturale prezentate pe scena în aer liber din parcul pentru copii aflat în spatele Policlinicii Titan. Firește, nu calitatea acestor programe o pun în discuție, ci numai intensitatea cu care funcționează stațiile de amplificare respective. În fiecare duminică între orele 10—13 și 16—19 acele stații de amplificare ne fac viața imposibilă, nouă și celorlalți locatari ai blocurilor din vecinătate. De multe ori ne întrebăm dacă pentru noi vacarmul acesta este un chin, ce vor fi simțind micii spectatori și însoțitorii lor vîrstnici care, oricum, se află mai aproape de difuzoare?!? Timpanele lor sînt puse, desigur, la grea încercare.

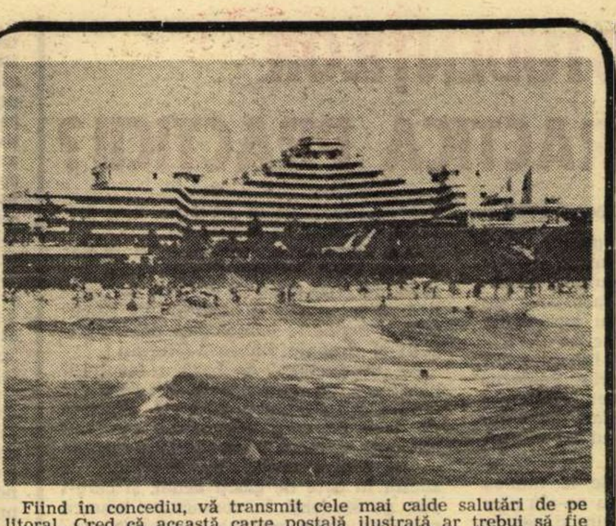

Fiind în concediu, vă transmit cele mai calde salutări de pe litoral. Cred că această carte poștală ilustrată ar trebui să fie retrasă din rețeaua de difuzare. **(N.R.** Iată textul explicativ de pe verso: **MĂLNAȘ-BĂI — Foto: I. Oprea și Z. Haragos — I.P. Sibiu — Lei 1,50 — EDITURA MERIDIANE).** În realitate imaginea reprezintă stațiunea maritimă Cap Aurora. (Ilustrata ne-a fost trimisă de cititorul **Gh. Tolan** din Cluj-Napoca).

Cu gîndul la doctorul Mihai **Iubu, aș dori** să citez din circulara Ministerului Muncii nr. 95 088 din 12 mai 1978: „...acele persoane — bărbați sau femei — care doresc să-și continue activitatea și își pot îndeplini în bune condiții sarcinile ce le revin, în măsura în care și unitățile au nevoie de ele, vor putea fi menținute în muncă, pînă la vîrsta de cel mult 70 de ani..." Că acest excelent medic dorește să își continue activitatea, asta se știe. Că își poate îndeplini în bune condiții sarcinile ce-i revin, nu încape îndoială. Că este nevoie de el, o dovedește marele număr de suferinzi cărora nu le poate acorda asistența atît de solicitată. Pentru ce nu se aplică și în cazul lui prevederile legale din citatul de mai sus? Oare de ce? Și oare pînă cînd? **(Elena Gherghel** din Craiova, cartier Valea Roșie bl. 18, sc. 2, et. 1, ap. 8).

Vă scrie un grup de muncitori, locatari ai blocului cu apartamente proprietate personală 56, sc. B, et. IV, Str. Mihai Kogălniceanu nr. 46 din Sebeș-Alba. Din pricina proastei izolări a acoperișului, de cîțiva ani apa se infiltrează treptat, ajungînd în apartamentele etajului IV și chiar mai jos. Am făcut o serie de sesizări la I.C.V.L., I.G.O., Consiliul popular orășenesc, însă fără folos. Iar între timp defecțiunea se agravează pe zi ce trece. Vă rugăm să ne ajutați. (Scrisoarea este semnată de **Silvia Ciovan, Nicolae Popa, Ana Ripa** și **Vochița Similie).**

Prin prezenta vă aducem mulțumiri pentru ajutorul dat în vederea rezolvării problemelor noastre în legătură cu blocul — ne scrie **Asociația locatarilor din Intrarea Pandurilor nr. 2, Timișoara,** prin președintele ei Olimpiu Poputia. La data de 23 iunie a.c. s-a încheiat un proces verbal la O.J.C.V.L. Timiș, prin care s-a stabilit ce lucrări de completare și remedieri se vor executa, cu termen 31 iulie 1978, și pentru care instalații se vor restitui sumele achitate, nefiind posibilă executarea lor. Sperăm că pe viitor nu vom mai fi puși de O.J.C.V.L. în situația de a apela la ajutorul presei.

Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești — Constanța: În legătură cu scrisoarea cetățenei Dincă Floarea, mama cooperatorului Dincă Marin, care lucrează la cooperativa Deservirea-Mangalia, vă comunicăm că cele sesizate sînt reale, iar pentru îndreptarea situației au fost luate următoarele măsuri: a) Restituirea către cei patru lucrători a sumelor prevăzute în sesizare, de către responsabilul unității Vîlcu Ion. **b)** Recalcularea cîștigurilor pe lunile februarie, martie și aprilie a.c. în funcție de timpul efectiv lucrat și categoria de încadrare a fiecăruia și regularizarea plăților între componenții formației. **c)** Sancționarea responsabilului de unitate Vîlcu Ion cu retrogradarea cu două categorii pe o durată de 3 luni, pentru fapta de a fi pretins și primit sumele de bani menționate în sesizare sub pretextul că cei 4 lucrători nu ar fi participat la unele lucrări. d) Sancționarea președintelui cooperativei Deservirea-Mangalia, Petrese Nicolae, pentru că nu a luat măsurile necesare la sesizările înregistrate de doi din cei patru lucrători sub nr. 2118/11.05.a.c., precum și pentru faptul de a fi dispus în mod nejustificat împărțirea la apreciere a cîștigurilor realizate de colectiv în luna martie a.c., sancțiune concretizată în retragerea indemnizației de conducere pe o lună.

Consiliul popular al județului Prahova: Referitor la sesizarea tovarășului Mărășescu Ion din Ploiești, bl. 10, ap. 107, str. Serg. Mateescu Gh., prin care arată disconfortul existent în apartamentele blocului în care locuiește ca urmare a zgomotului produs de instalația frigotehnică pentru păstrarea legumelor și fructelor, vă informăm că se confirmă. În consecință s-a impus Întreprinderii legume-fructe Prahova să aducă îmbunătățiri la respectiva instalație pentru reducerea zgomotului în limitele admise. Organele de specialitate județene vor sprijini unitatea în adoptarea celor mai bune măsuri, apreciindu-se apoi eficiența lor prin noi măsurători de zgomot făcute la fața locului.

Sînt unul dintre beneficiarii autovaccinului doctorului Constantin Băcanu. În decembrie 1970 am fost operat de limfosarcom retroperitonial, după care am făcut cobaltoterapie, cînd în mai multe rînduri am avut mari scăderi de leucocite, uneori fiind necesară transfuzia spre a fi salvat. La următoarele iradieri (cu scăderea leucocitelor sub 2 000 u.) a fost suficient autovaccinul dr. C. Băcanu pentru refacerea leucocitelor, fără alt tratament. Ulterior, tot cu acest autovaccin mi-am revenit în timpul unor îmbolnăviri și anemieri ale organismului. Doresc ca pe această cale să aduc mulțumiri autorului și să-mi manifest indignarea față de piedicile ce i se pun în aplicarea minunatei sale descoperiri, autovaccinul. **(Ion Pîrjol,** Bd. Păcii nr. 15, bl. 7P, sc. 4, ap. 118, sector 7, București).

Sîntem un grup de locatari, proprietari de apartamente noi, din Bacău. Odată cu contractarea apartamentelor proprietate personală, la depunerea avansului am fost solicitați de către O.J.C.V.L.-Bacău să mai achităm în numerar și un plus de 700—800 lei de fiecare, pentru acoperirea cheltuielilor cu construirea antenei colective RTv. Noi banii i-am dat, au și fost montate în pereți cabluri și altele, dar nici acum, la un an de cînd ne-am mutat, antena colectivă nu a apărut. În schimb, acoperișul blocului e împînat cu aceleași vechi și inestetice antene individuale. După cîte știm noi, în tot Bacăul nu funcționează nici o antenă colectivă. De ce atunci se mai încasează de la început sumele respective pentru niște antene care nici măcar nu se instalează? Și oare știu cei de la O.J.C.V.L.-Bacău că refuzul lor de a ne restitui banii încasați pentru ceva ce nu ne-au dat reprezintă o încălcare a legilor financiar-contabile în vigoare? Am dori să primim răspuns la aceste întrebări ale noastre. (Scrisoarea este semnată de **Dan Teodorescu și alți 18 locatari** ai blocurilor din str. Karl Marx nr. 22 și str. Războieni nr. 44).

Mă numesc **Ștefan Păunescu,** sînt profesor, directorul Căminului cultural din comuna Valu lui Traian, județul Constanța. Vă scriu aceste rînduri în dorința de a face cunoscut tuturor un festival-concurs la care țin foarte mult. Festivalul tuturor localităților din România care poartă numele împăratului Traian e cu totul deosebit și a primit adeziunea entuziastă a locuitorilor din respectivele localități. Însă, nu știu de ce, atît organizatorii cît și participanții nu sînt suficient sprijiniți de organele competente, în special cele județene care, fiind probabil o inițiativă „sătească", o consideră poate un moft al nu știu cui. S-ar putea să fiu subiectiv, dat fiind faptul că, născut aici, în Valu lui Traian, prima lecție de istorie am primit-o cînd am început să vorbesc și mama m-a învățat cum se numește satul meu. Dar dincolo de eventualul meu subiectivism, nu pot ignora aici bucuria cu care la întrebarea „de unde sînteți?", toți participanții la festival răspund într-un glas „din Traian!" Toate acestea, precum și discuțiile individuale sau în colectiv purtate cu participanții m-au îndemnat să vă scriu. Ideea organizării acestui festival aparține Comitetului comunal de partid și Consiliului popular al comunei Traian din județul Olt, care în anul 1975 au găzduit prima ediție a festivalului-concurs al locuitorilor din cele 15 localități ce poartă numele vestitului împărat roman, aflate în 12 județe. A doua ediție a avut loc anul trecut, la noi în sat. Anul acesta s-a desfășurat ediția a treia, în comuna Traian, județul Brăila, în zilele de 1—4 iunie. Acesta este, deocamdată, istoricul Festivalului-concurs de muzică populară românească și poezie patriotică TRAIAN, care sperăm că va continua să se desfășoare an de an, cu tot mai mult succes... și sprijin din partea tuturor.

Locuiesc într-o casă proprietate particulară, în baza ordinului de repartiție nr. 1746 din 10.07.1967, eliberat pe numele soției mele. În februarie 1973 am divorțat, instanța atribuindu-ne cîte o cameră și accese la dependințe. Proprietarul refuză să încheie contract de închiriere pentru spațiul ce mi-l atribuie instanța de judecată și în această situație mă adresez inspectorului șef al Secțiunii financiare a sectorului 6, care mă îndrumă către I.C.R.A.L. Cotroceni. Acolo mi se spune că nu depinde de dumnealor și mă îndreaptă la Judecătoria sectorului 6. Judecătorul de serviciu îmi spune că instanța nu îl poate obliga pe proprietar să-mi facă contract și îmi sugerează să mă adresez la Oficiul de reglementare a spațiului locativ. Și aici aflu că nu depinde de dumnealor, să mă adresez Biroului juridic al Consiliului popular al sectorului 6. De acolo am fost îndrumat la Secția financiară... De acolo, iar la I.C.R.A.L., unde, în sfîrșit mi s-a pus pe petiție un aviz favorabil, în sensul că Centrul nr. 2 să-mi încheie contract de închiriere. Funcționara de la Centrul nr. 2 m-a trimis la Secția financiară, să-i aduc în scris de acolo numele proprietarului. Aflu însă că nu mi se poate elibera mie acea dovadă, să facă I.C.R.A.L.-ul adresă oficială și i se va răspunde în scris. Dar funcționara de la Centrul nr. 2 afirmă că dînsa nu este obligată să facă aceste demersuri și... îmi dă toate actele înapoi. După o odisee de 2 luni, mă adresez din nou, în scris, la I.C.R.A.L.-Cotroceni, întrebînd ce acte îmi sînt necesare și unde să le depun pentru a mi se încheia cuvenitul contract de închiriere. După încă o lună, îmi răspunde același director adjunct care avizase favorabil în martie cererea mea anterioară, dar acum îmi scrie să mă prezint la Oficiul de reglementare a spațiului locativ. Mă întreb cît mă voi mai învîrti în acest adevărat cerc vicios? **(Gheorghe Stan,** str. Prof. Dr. Mihai Ciucă nr. 7, sector 6, București).

Ministerul Turismului — Inspecția pentru turism: În legătură cu scrisoarea tovarășei Dodu Olguța din Tecuci, vă informăm că din cercetările efectuate a rezultat că cele arătate de petentă în scrisoarea adresată dv. sînt adevărate. Pentru gravele abateri săvîrșite de Petcu Antonel, șeful complexului Tecuci al O.J.T.-Galați, acesta a fost destituit din funcție. Tov. Dodu Olguța a fost trecută din nou ca ospătară în restaurant, urmînd a fi înscrisă la cursul de calificare în această meserie în anul școlar 1978—1979. Comisia de calificare și promovare de pe lîngă C.O.M. al O.J.T.-Galați i-a pus la dispoziție cărți, caiete, notițe de curs, precum și alt material bibliografic necesar pentru școlarizare.

Alăturat vă înaintăm două copii ale memoriilor pe care le-au semnat 53 de cetățeni din satul Greoni, județul Caraș-Severin și un bilet de la registratura Inspectoratului școlar județean din care se poate vedea data precisă de cînd am început noi acțiunea (9.03.1978, memoriu prin care se cere înființarea unui al doilea post de educatoare la grădinița de copii pentru ca astfel să fie eliberate pentru munca în C.A.P. circa 30 de mame și bunici — **n.r.**), dar nici pînă azi nu am primit nici un răspuns. Credem că și cei cărora ne-am adresat ar trebui să respecte legea cu privire la sesizări și să răspundă prompt petiționarilor. Vă rugăm să faceți auzit glasul nostru și cei vinovați de încălcarea legilor să fie trași la răspundere. (În numele celor 53 semnează **Ionel Ciocîrlie).**

Consiliul popular județean Dîmbovița — Direcția sanitară: În legătură cu articolul „Doi se ceartă, al treilea cîștigă, deși primul are evident dreptate", publicat în Flacăra din 11 mai 1978, vă facem cunoscut că din verificările noastre s-a stabilit că datorită necunoașterii prevederilor legale în vigoare, conducerea sanatoriului a permis participarea la concurs a unor persoane care nu aveau nici măcar pregătirea elementară (8 clase), dar în final a procedat corect, atunci cînd a încadrat-o pe tovarășa Antonescu Lucia. Pentru cele de mai sus, directorul adjunct economic al sanatoriului a fost sancționat cu „mustrare".

Poșta redacției

Paraschiva Teodorovici — Sighetu Marmației. Vi s-a aprobat un bilet la tratament la Vatra Dornei, pentru data de 5 august a.c.

Valeriu Ursoiu — Galați. Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a stabilit ca în cursul acestei luni să vi se repartizeze o locuință corespunzătoare familiei dumneavoastră într-un imobil din fondul vechi de locuințe, ce va deveni disponibil prin redistribuire.

Maria Ionică — Slobozia. Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește luîndu-se ca bază de calcul pensia susținătorului decedat, dacă acesta era pensionar. Pensia se calculează în procente de 75 la sută din pensia titularului, pentru doi urmași, iar pensia suplimentară se calculează luîndu-se ca bază jumătate din pensia cuvenită titularului. În cazul dumneavoastră drepturile acordate celor doi urmași au fost corect stabilite.

Ion Fonea — comuna Ghidigeni (Galați). Inspectoratul județean de învățămînt v-a repartizat o butelie de aragaz contra cost. În acest sens ați fost și dv. încunoștințat.

Alexandru Neuman — București. Diferența de majorare a pensiei de asigurări sociale de stat pe perioada 1.VII.1977 — 31.V.1978 vi s-a expediat prin poștă, iar din luna iunie trebuie să primiți pensia prin sistem mecanizat.

Daniel Onofrei — București. **Ioan Lupan** — Mediaș. **Bălan Bratu** — Brăila. Sînteți în evidența Ministerului Muncii pentru achiziționarea, contra cost, a cîte unui autoturism „Trabant Hycomat". Veți putea intra în posesia acestora în raport de cota de autoturisme ce se vor importa cu respectarea datei de înscriere a cererilor dv.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

PRACTICA DE VARĂ A STUDENȚILOR ESTE EXCELENTĂ. DAR PRACTICA PRACTICII?

Urmărim în practica de vară studenți de la Institutul de construcții și de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București. Întrucît toată lumea este de acord asupra utilității, necesității și eficienței didactice și sociale a acestei activități, în cele ce urmează ne vom referi exclusiv la **practica practicii.**

...De vreo șapte săptămîni, 42 de studenți absolvenți ai anului II de la Facultatea de construcții căi ferate, drumuri și poduri lucrează pe șantierul garajului Grozeanu, la marginea Capitalei ; garajul este destinat întreținerii și exploatării unui parc de autovehicule grele și speciale din cadrul Centralei de construcții căi ferate. Părerile studenților și ale îndrumătorilor lor diferă întrucîtva.

Lectorul universitar inginer Mihăilă Mirea, din partea facultății, și șeful șantierului, Eugeniu Lazăr, văd numai aspecte pozitive :

— Spre deosebire de alte practici, studenții au preluat, ca să spunem așa, pe cont propriu, toată lucrarea. Aci, unde se întindea mlaștina Cringași, au betonat o platformă pentru autovehicule de 16 t. Nu e glumă. Ei au făcut macadamul, au cilindrat, au nivelat și turnat betoanele pe 1 500 metri patrați, au văzut cu ochii lor cum a crescut lucrarea. E mai bine așa decît să se mute din loc în loc. Au folosit și tîrnăcopul, deci vor ști mai bine ce să ceară muntorului.

Studenții Gheorghe Chinde, Alexandru Bucur, Salomeea Popa, vicepreședinta Asociației studenților comuniști pe facultate, spun :

— Treaba asta mergea mai bine în anul I. Noi acum intrăm în III, am studiat rezistența materialelor, statica, topografia, materialele de construcții și alte discipline de specialitate, iar aci, șapte săptămîni n-am făcut decît să turnăm beton și alte operații relativ simple. Am fi preferat o practică alternată, și pe alte șantiere.

PANOURI MARI, FOLOASE MICI

La Întreprinderea „București" din cadrul Centralei de mecanizare pentru construcțiile industriale se află în practică de vreo lună de zile circa 20 absolvenți ai anului I de la Facultatea de utilaj tehnologic a Institutului de construcții. Discutăm cu asistentul universitar inginer Constantin Tonciu și studenții Alexandru Grigore, Gheorghe Ștefan, Traian Cristea și Emilia Rămulescu.

Există mari deosebiri între pregătirea practică a studenților — observă ei. Grigore, bunăoară, a absolvit o școală profesională cu profil de utilaj de construcții și un liceu de construcții la seral, are în plus cinci ani în producție la Trustul 1 construcții, în timp ce colega sa, Emilia, absolventă a unui liceu de limbi străine — unde drept practică a făcut croitoria — nu a mai pășit niciodată într-o fabrică. Studenții și asistentul Tonciu cred că ar fi indicat ca tineri ca Grigore — și ca el sînt mulți, cu specializări atestate încă din liceu — să poată lucra în practică în calitate de încadrați ai întreprinderii respective, bineînțeles, presupunînd că există locuri disponibile în schemă. Aceasta le-ar mări responsabilitatea și, se pare, nu ar contraveni nici unei dispoziții existente. Dealtfel, un asemenea sistem s-a mai practicat.

De aceeași părere este și asistentul universitar inginer Valentin Șoimușan, însoțitorul unui grup de „utilajiști" din anul III, în practică la Întreprinderea de prefabricate „Progresul"-București. Dintre aceștia, am discutat cu Dan Atanasiu, Cristian Grigorescu, Mircea Bîrlan și Constantin Ghinea.

Fabricile sus-menționate, datorită profilului și bunei înzestrări tehnice, oferă, în principiu, condiții optime studenților de la Facultatea de utilaj tehnologic. Dar și la „Progresul" practica practicii are lumini și umbre. Astfel, la „Premo-II" șeful secției nu s-a gîndit numai la îndeplinirea normei, ci, în plus, le-a explicat în amănunțime studenților procesele tehnologice. În schimb, la „Panouri mari" studenți care au intrat în anul IV au tăiat beton, au măturat și au cărat moloz. Firește, nimeni nu a obiectat împotriva muncii fizice ca atare, care, mai este oare nevoie s-o repetăm ?, nu are nimic înjositor. Dimpotrivă. Se pune doar întrebarea cît de „rentabil" este pentru stat și cu ce se aleg din asemenea activități pentru viitoarea meserie acești studenți aproape ingineri.

O LUNĂ DE ZILE LA MAGAZIE

În inima Bărăganului, pe un soare torid, în timp ce solul încins soarbe cu lăcomie apa vie a aspersoarelor, discutăm cu studenți de la Facultatea de agricultură a Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu", în practică de irigare la I.A.S. Dragalina, Ialomița. Ei sînt : Elena Lefter, Vasile Pescaru, secretar de an al Asociației studenților comuniști, Nicolae Trifan și Dumitru Ștefan, toți din anul III (intră în IV).

— Nu ne dăm înapoi de la munca fizică grea — spun ei — nu ne-am ales o meserie de salon și o iubim și pentru acest motiv. Important este însă ca în practică să profităm din punct de vedere profesional. La Dragalina tragem tare, mutăm aripile de ploaie de două ori pe zi și aceasta cere un efort serios, pe care-l facem însă cu plăcere. Știți de ce ? Fiindcă, oricît ar părea de curios — pentru noi cel puțin, care ne apropiem de capătul studenției — aceasta a fost prima practică de pe urma căreia ne vom îmbogăți substanțial cunoștințele. V-o spunem deschis : sîntem oarecum decepționați de practica practicii. La Stațiunea didactică experimentală Belciugatele, care depinde chiar de institutul nostru, ea a constat — ceea ce în sine nu e rău — în muncă manuală : prășit, castrat, încărcat de saci etc., de la 6 dimineața la 6 seara, fără însă ca nimeni să ne explice cîte ceva și despre tehnologiile agricole. Nici nu considerăm foarte normal ca săptămîni în șir să nu fi făcut **nimic** altceva. N-am vizitat nimic în această stațiune didactică. Cînd îl întîlneam întîmplător în cîmp pe directorul tehnic și-i spuneam ceva, nici măcar nu întorcea capul.

— Eu am făcut practică de vară și la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea — adaugă Nicolae Trifan. Am muncit cu brațele, zi-lumină, și altceva nimic. Deși eu și colegii mei ne aflam chiar în incinta unui institut pe profilul nostru, o singură dată nu am fost duși într-un laborator, nu am vizitat silozul și nici un cîmp experimental. Să-mi fie cu iertăciune, dar am avut impresia că singurul lucru care s-a experimentat acolo — în ce ne privește — a fost forța noastră fizică.

Dar practica de mecanizare ?

● „La ferma Dîlga, I.A.S. Lehliu, Ialomița, timp de o lună, noi, 11 studenți în practică de mecanizare, nici nu am atins cu mîna un tractor, deși posedam carnete de tractorist. Am văruit gardul, am prășit floarea-soarelui... manual (în practică de mecanizare !) și am măturat curtea. Mai mult ne-am căutat noi de lucru, ca să acoperim costul mesei". (Ștefan Dumitru)

● „Iată cum a decurs practica de mecanizare a unui grup de studente la S.M.A.-Mărăcineni, Argeș. O lună de zile am lucrat la magazia de piese de schimb. Am decupat etichete de carton, am scris pe ele numele piesei, am scos cuișoarele din lăzi și am operat bonuri. Timp de o lună nu am avut prilejul să vedem o singură mașină agricolă lucrînd în cîmp." (Elena Lefter)

INTEGRAREA ARE, TOTUȘI, TREI FAȚETE

— Sînt, oare, cele de mai sus impresii izolate, exagerări tinerești ? — l-am întrebat pe conferențiarul universitar doctor Gheorghe Florescu, de la Facultatea de agricultură, care însoțea 60 studenți la Dragalina.

— Problema ca atare există, chiar dacă nu putem generaliza în mod absoluat. De multe, foarte multe ori „gazda" uită de studenții în practică. Deși în regulamente se arată clar obligația unităților respective de a le acorda asistență tehnică și îndrumare, destui șefi de fermă nu transmit nimic din experiența lor.

Menționăm însă bunul exemplu dat de un profesor universitar care (în paranteză fie zis : pe cheltuiala sa proprie) a parcurs 3 000 km vizitînd 46 I.A.S. și C.A.P. unde se aflau studenți de-ai săi în practică, pentru a discuta cu șefii de fermă — lăudîndu-i sau dojenindu-i, după caz — și a pune lucrurile pe roate.

— Cît despre stațiunea Belciugatele — continuă Gheorghe Florescu — ea prezintă, între altele, dezavantajul că nu oferă o suficientă varietate din punct de vedere didactic. Iată de ce „am evadat" în Ialomița pentru practica de irigații și la anul ne vom extinde, probabil, în Teleorman.

Iată și părerea profesorului doctor docent Vlad Ionescu-Sisești, care însoțea un grup mare de studenți în practică pe terenurile Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru irigații și drenaje Băneasa-Giurgiu :

— „Producția" de bază a facultății noastre o formează absolvenții care vor deveni șefi de fermă vegetală. Practica de vară pe care o consider cea mai eficientă este cea în două etape : prima — pe centre mari, **specializate,** ca acesta în care ne găsiți acum, și care-i pun pe studenți în contact cu tehnica nouă ; a doua etapă : trimiterea studenților, unul cîte unul, ca „ajutori" de șefi de fermă în I.A.S. și C.A.P., presupunînd că acolo se va ocupa cineva de ei. În ce privește Belciugatele, în jurul cărora se duc multe discuții legate de practica studenților de la agronomie: eu socot mai utilă practica în unități-etalon specializate. Între altele, la Belciugatele, din considerente direct legate de producție, pentru fiecare cultură se cere un minimum de 5 ha, s-a îngreunat enorm posibilitatea de a corela diversificarea culturilor reclamată de planul de învățămînt cu necesitățile de producție. Or, integrarea are, totuși, trei fațete — învățămînt, cercetare, producție — și nu una sau două.

SPRE UN SECOL DINAMIC VIA BĂNEASA-GIURGIU

Cele trei fațete de care vorbea profesorul Ionescu-Sisești le-am întîlnit fericit îmbinate la Băneasa-Giurgiu. Aici studenții, fac cunoștință cu toate metodele de irigare folosite la noi : aspersiunea, scurgerea prin brazde, picurarea, precum și toate tipurile de instalații, inclusiv cele mai moderne : aripa de aspersiune cu pivot central (numai două în funcțiune în țară !), echipamente cu tractare mecanizată, instalații de aspersiune autopropulsate, conducte de udare tractate pentru irigarea prin scurgere. Unele echipamente sînt încă în curs de experimentare și omologare, deci, fapt remarcabil, studenții mînuiesc tehnica pe care o vor întîlni **mîine** ca ingineri. Ei au vizitat stația de pompare reversibilă — care aspiră apa pentru irigații și evacuează în Dunăre pe cea rezultată din desecări — li s-au dat explicații amănunțite privind instalațiile hidrotehnice și stațiile de punere sub presiune, au văzut pentru prima oară instalația de irigare prin aspersiune cu pivot care udă 80 ha la o singură rotație. Au făcut, după un program strict, și muncă fizică, dar...

— ...La anii noștri — spune studentul Mugur Crăciun — ea poate fi o plăcere. La urma urmei, dacă nu am căra saci, să spunem, ne-am descărca energia pe terenul de fotbal. (Dealtfel, una nu exclude alta : am organizat aici un minicampionat de fotbal.) Am învățat însă sumedenie de lucruri de la profesorii noștri și de la inginerii institutului. Seara ni s-au prezentat diapozitive despre tehnica irigării și, ca divertisment, despre vechi castele în Europa. Simți cu adevărat că trăiești într-un secol dinamic.

— Tot ce am văzut și am simțit în aceste zile ne-a mărit și mai mult dragostea pentru agricultură. Tehnica noastră de irigare, lunca nesfîrșită, pierdută în Dunăre, verdele și galbenul lanurilor brăzdate de canale, considerația arătată față de noi și pe care o onorăm prin muncă ne fac să regretăm că **această** practică este atît de scurtă. (Maricica Marin Tacu)

Aceeași „plîngere" am auzit-o repetată la Dragalina. Directorul, inginerul Alexandru Bobică, explică :

— Cred că I.A.S. Dragalina a fost judicios aleasă pentru practică. Sîntem situați aproape de sistemul de irigație de la Ciulnița, cel mai important din Ialomița, precum și de Stațiunea de cercetări pentru culturi irigate Mărculești, pe care studenții le-au vizitat cu interes.

Acum cele două grupuri de cîte 60 studenți de la Băneasa-Giurgiu și Dragalina pleacă sau au plecat deja în partea a doua a practicii de vară. Timp de patru săptămîni vor lucra, cum am spus, pe lîngă șefi de fermă, pe care vor trebui să-i degreveze de sarcinile de irigație, folosind ceea ce au învățat aici. Vor fi — unii din ei — din nou uitați sau vor face, în practică de irigații, orice altceva în afară de irigații ? Răspunsul îl va putea da doar practica practicii.

LIONEL NIȚESCU ■

Cînd copiii gîndesc ca oamenii mari, mai merge, dar cînd oamenii mari gîndesc ca niște copii, parcă nu...

În mai anul trecut, la Congresul internațional de acupunctură ținut la București, participanți din 27 de țări ale lumii au putut vedea în cadrul expoziției organizate cu acel prilej „aparatul electronic de acupunctură, detecția punctelor de acupunctură, electroanestezie și electroterapie", aparat de concepție românească, lucrat pe îndelete și cu migală la Ploiești — spre surpriza multora — de către niște elevi, membri ai cercului de automatizări de pe lîngă Casa pionierilor. Cum totuși vîrsta inventatorului nu constituie un criteriu de apreciere a valabilității invenției, aparatul cu pricina a primit atunci Diploma specială a Congresului „pentru contribuție activă în progresul tehnologic al acupuncturii".

„În urma realizării unor aparate medicale electronice, ne spune profesorul Eugen Moraru, conducătorul cercului de automatizări de la Casa pionierilor, l-am cunoscut pe doctorul Simion Ghinea de la policlinica „Petrolul". A propus o colaborare cu noi.

Dosarul invenției a fost preluat de către O.S.I.M. încă din 1976, în urma expoziției „Minitehnicus", autorii fiind profesorul Eugen Moraru și cinci elevi. Cum totuși dosarul avea șanse de a se solda cu un brevet, doctorul Ghinea Simion contestă această paternitate, în forma de mai sus, și cere în toamna anului trecut să fie înscris printre coautori. Se naște atunci o situație întrucîtva ilariantă, întrucît grupul celor șase inventatori nu are nimic împotrivă de a-l coopta coautor și pe doctorul Ghinea, dar O.S.I.M.-ul, conform legii, nu poate lua în considerare declarațiile unor minori...

Doctorul Ghinea a fost trecut, pînă la urmă, la cei cincizeci și ceva de ani ai săi, ca al șaptelea coautor — pentru „contribuția teoretică" — al unei invenții care a primit brevetul 67 247. Susceptibilitățile încă nu s-au stins, pe vatra lor mai mocnește și astăzi jeraticul, dar nu despre aceasta am vrut să vorbim ci despre faptul că, pe un raft de la Casa pionierilor aparatul stă încă **nefolosit.** El a fost cerut, prin O.S.I.M., pentru cîteva luni de către Facultatea de medicină veterinară din București — acolo unde doctorul Ghinea crede că se află și în prezent — și s-a întors apoi la Casa pionierilor unde continuă să fie — în afară de justificat prilej de mîndrie — obiect de dispută. Doctorul Ghinea spune că l-a cerut pentru a lucra cu el în policlinică, observațiile fiindu-i necesare pentru examenul de doctorat pe care-l va susține la Iași. Opinia Casei pionierilor face mai mult caz de patriotism local: aparatul s-a născut aici, cu el va trebui să se lucreze la Ploiești și pentru Ploiești, nu la Iași. Între timp, la Casa pionierilor au început să sosească scrisori. Iată una : „Vă rog să primiți din partea subsemnatului dr. Cornel Golescu, de la Spitalul orășenesc Lipova, cele mai sincere urări de noi succese, împreună cu felicitările care vi se cuvin dumneavoastră, întreg corpului didactic și copiilor. Atenția mi-a fost reținută de aparatul complex în serviciul acupuncturii pe care l-ați realizat și prezentat. Vă rog să binevoiți a mă informa dacă-l puteți livra la cerere cu plata în numerar și la ce preț. 18 mai 1978". Scrisoarea n-a primit nici un răspuns dar expeditorului ei îi putem comunica noi, pe această cale, că aparatul a costat cam 1 800 de lei și că, totodată, la Casa pionierilor nu se știe nimic precis despre posibilitățile producerii lui în serie. Sigur că mai este timp și că întîrzierea în acest caz nu este deloc îngrijorătoare. Tocmai ca ea să nu ajungă astfel am scris și rîndurile de față.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Flacăra revine

„Trofopar"-ul, încă în anticamera farmaciilor!

„Trofopar"-ul (factor hepatoprotector) realizat de doctor Magdalena Timar, pare să facă parte din acea categorie de medicamente destinate unei cariere strălucite, capabile să producă o schimbare de optică atît în privința terapeuticii clasice cît și în sfera științifică, dacă se au în vedere, pe de o parte, originalitatea cercetării și, pe de alta, deosebita eficacitate a acestui produs românesc, în bolile ficatului, realizat în cadrul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București. Amintindu-ne despre articolul publicat în revista noastră în 1977, despre comunicările prezentate cu prilejul celei de a doua conferințe (cu participarea unor specialiști români și străini) privind eficacitatea clinică a noului medicament, și stimulați de scrisorile sosite la redacție prin care ni se cer informații despre acest medicament utilizat în maladiile hepatice, inclusiv în ciroze, am vizitat-o pe **dr. Magdalena Timar** la laboratorul său și am găsit-o optimistă, încrezătoare în viitorul, pe care-l dorește nu prea îndepărtat, al „Trofopar"-ului. Cu toate acestea, am încercat o zgîndărire a evenimentelor din ultima vreme, deoarece știam că cercetările sale duraseră circa 10 ani și că, încă de cîțiva ani, se poate vorbi, practic, despre realizarea concretă a medicamentului, despre utilizarea sa cu succes pe numeroase cazuri (de ordinul miilor), despre buna primire făcută de medicii care l-au utilizat, ceea ce produce o firească surprindere față de încetineala cu care își face drum spre farmacii și spre tratamentele bolnavilor. Mai știam că întreprinderea **„Biofarm"** își asumase răspunderea fabricării produsului, pentru care se obținuse omologarea, încă din anul 1974, pe un anume proces de fabricație, îmbunătățit între timp. Problema se pare a fi, în acest moment, instalația de liofilizare sau mai exact spus capacitatea aparatelor existente. Ca un element de comparație: apelîndu-se la întreprinderea de pielărie „Flacăra roșie", din apropierea „Biofarmului" și nu prea departe de institutul la care lucrează dr. Magdalena Timar, se obținea, într-o zi, o producție în vrac egală cu cea realizată de „Biofarm" într-o lună de zile! Dar, vecinii, oricît de înțelegători ar fi, au propriile lor probleme de producție, așa încît... În curtea „Biofarmului" se află însă acum două asemenea instalații și inginerul șef **Teodor Marinică** ne asigură că nu se va aștepta terminarea noilor construcții pentru a se trece la producția **„Trofopar"**-ului și că aceasta se va face din mers, la început cu un singur liofilizator și apoi cu ambele, cu toate că noul medicament n-a fost inclus în actuala fază de investiții (!?).

Cu toate acestea, nouă cel puțin, drumul pe care-l are de parcurs un medicament nou, ni se pare foarte lung și plin de obstacole, motiv pentru care am întrebat-o pe tovarășa **Magdalena Timar** ce crede în această privință. **„Sistemul este încă greoi, deși nu pot să neg necesitatea unor măsuri de maximă securitate cînd este vorba despre sănătatea oamenilor, numai că, chiar în cadrul existent, părerea mea este că verigile lanțului nu funcționează perfect și uneori nici chiar bine".** Am reținut astfel, poate ca pe un amănunt nu lipsit de importanță, că fișa de calitate, privind **„Trofopar"**-ul s-a obținut după 4 luni de zile, ceea ce reprezintă un interval de timp exagerat de lung. Pe de altă parte, credem că și în privința tacticii de adaptare și lansare a unei noutăți de către întreprinderile specializate se simte nevoia unui reviriment, aceasta însemnînd pregătiri prealabile cum sînt: publicitatea adresată medicilor, grafica prezentării (inclusiv cea a ambalajelor) și așa mai departe, acțiuni care, zicem noi, trebuie să devanseze însăși apariția pe piață a produsului respectiv, să-i „facă loc", cu alte cuvinte, chiar dacă pentru aceasta alte medicamente similare, dar mai slabe, ori neconfirmate de practică, trebuie să dispară. O mobilitate sporită, o gîndire perspectivă, însoțită de îndrăzneală și nu de risc, atîta vreme cît toate testările s-au dovedit concludente. De asemenea, notînd opinia **dr. Magdalena Timar** potrivit căreia, fără să vrea a **„intrat într-o cercetare fundamentală, care impune reconsiderarea cunoștințelor generale despre ficat"** sîntem de părere că noul produs al cercetării originale trebuie tratat ca un start important spre alte descoperiri.

Revenind la șansele noastre, ale cetățenilor, de a găsi în farmacii **„Trofopar"**-ul, inginerul **Teodor Marinică** ne informează că șarja zero, care este de fapt o șarjă multiplă, pentru că se repetă încă de două ori, va deveni realitate, dacă totul va merge perfect, pînă la finele acestui an, iar în cel de al doilea trimestru al anului viitor, dacă avizele necesare vor fi obținute, pregătirea ambalajelor, aprobarea prețului și așa mai departe vor ține pasul, „Biofarm"-ul va începe să livreze medicamentul, **„Trofopar"-ul nu comportă instalații speciale și se încadrează, în general, în tehnologiile existente în întreprinderea noastră.** ne asigură același tovarăș, **astfel încît, chiar din cea de a treia decadă a lunii iunie vom începe lucrul pentru șarja zero. Dacă tovarășa dr. Timar ar putea aduce produsul, la un mai mare grad de concentrare, atunci operația de liofilizare ar fi mult ușurată și șansele medicamentului de a apărea și mai curînd ar crește. La ora actuală toate elementele necesare sînt așezate cap la cap și produsul se poate executa în conformitate cu fișa tehnică avizată. „Biofarm"-ul este foarte interesat și material, ca întreprindere, de noul medicament care este de mare tiraj și se adresează unui foarte mare număr de consumatori mai cu seamă că, fiind un produs natural, nu are efecte secundare, deci se află în afara oricărei nocivități.** Avem și noi o satisfacție pentru că, cu ani în urmă, cînd încă „Trofopar"-ul nu-și cîștigase notorietate în lumea medicală și științifică, am investit pentru a-l produce și acum nu avem nimic de regretat, ci dimpotrivă sîntem mulțumiți că nu ne-am înșelat."

MANOLE CARȚAN ■

Să-ți faci cadou un laminor

(Urmare din pag. I)

internă, ca să zic așa, aceea a valorificării superioare a capetelor de oțel rezultate în urma debitării țaglelor de OL-70. Și nu e vorba numai de aceste capete de țaglă, ci de însemnate cantități de țagle necorespunzătoare, adică țagle care, avînd în structură fisuri de nerecuperat prin ajustare, ar trebui să ia din nou drumul cuptoarelor de oțelărie, spre retopire. Atît capetele de țaglă, cît și țaglele necorespunzătoare, luînd drumul retopirii, sînt trecute, în producția noastră, la capitolul pierderi. Prin debitare, aceste țagle se transformă în cuburi de oțel cu latura de 80 de milimetri, iar prin laminare, aceste cuburi se transformă în bile. Mai mult decît atît, viitorului nostru laminor i se va atașa o cajă Trio capabilă să lamineze în profiluri dintre cele mai diverse ca oțel și configurație, astfel încît, practic, am pus capăt retopirii țaglelor necorespunzătoare și-n general tuturor deșeurilor de oțel. Economiile ce urmează a fi înregistrate prin acest laminor de bile, plus caja Trio, se vor ridica anual, potrivit unor estimări foarte modeste, la peste 20 milioane lei".

Sigur că da, pînă în acest moment, reportajul de față seamănă cel mult cu o știre din care nici măcar nu se desprinde cu exactitate dacă este vorba de o invenție, sau de o amplă acțiune de autodotare. Și totuși, povestea mai lărgită a laminorului de bile, aflat la ora actuală în plină fază de execuție și planificat să intre în probe tehnologice exact în data de 15 septembrie, anul curent, cînd laminatorii hunedoreni vor sărbători cei 20 de ani de la darea în funcțiune, la Hunedoara, a primului laminor bluming din țară, vine să ilustreze nu doar înaltele valențe creative ale siderurgiștilor hunedoreni, sau recunoscuta lor măiestrie profesională, ci și una din virtuțile de șoc ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice: manifestarea plenară a spiritului revoluționar în conștiința și activitatea lor de zi cu zi.

Alături de motivațiile care au determinat nașterea laminorului de bile, parte integrantă din istoria destul de scurtă a acestui laminor, invenție sau autodotare, iată și alte amănunte pe care ni le-a oferit inginerul Silviu Samoilescu: „I-aș aminti, mai întîi și-ntîi, la loc de cinste, pe colegii împreună cu care am conceput și-am proiectat acest laminor. Ei sînt inginerii Vasile Lupa, Gheorghe Stelian, Constantin Cernei, Ioan Lup și Szilagy Sandor. Acestui colectiv li s-a adăugat în faza de proiect și execuție tehnicieni și maiștri ca Tiberiu Steltner, Francisc Moro și Ioan Ilie, acesta din urmă fiindu-ne, din acest an, coleg de breaslă, întrucît a absolvit institutul de subingineri din Hunedoara, la seral. Și pentru că tot am amintit de faza de execuție, neapărat trebuie să-i notăm pe inginerii de la Uzina nr. 5 a combinatului, adică Direcția mecanică, fără de care proiectele noastre ar fi rămas simple proiecte și-atît. Dintre inginerii de la Mecanică i-aș aminti pe Irimie Milca, Viorel Cărmazan, Candin Marincescu și Valeriu Păcuraru, precum și pe inginerul nostru mecanic Oliviu Topliceanu, omul care, împreună cu maistrul Francisc Moro, va rezolva una din viitoarele probleme ale laminorului, aceea a cilindrilor suprapuși. Aceasta este distribuția celor care, ca să zic așa, de peste un an și jumătate joacă în filmul numit „Laminorul de bile". Și, vă rog să rețineți, filmările, ca să mă mențin într-un limbaj cinematografic, s-au făcut în general după programul celor 8 ore. Cum s-ar spune, în timpul liber. De unde atîta dăruire? Din ambiție, pur și simplu, din dorința de a sărbători cum se cuvine darea în funcțiune a primului laminor bluming din țară, aici, la Hunedoara".

„Și totuși, tovarășe inginer Samoilescu, cum și de la ce, ca documentație tehnică, ați pornit la proiectarea acestui laminor? Este el o invenție sau o autodotare?"

„În Europa doar cîteva țări au astfel de laminoare. Deci, o schemă de principiu există. Dar nici eu și nici colegii mei nu am văzut vreodată un laminor de bile. Pornind de la o schemă de principiu și rezolvînd cu idei proprii datele tehnice de funcționare, eu cred că am adus noutăți în sensul respectiv, așa că nu poate fi vorba decît despre o invenție. Noi nu am inventat un laminor, ci un procedeu de laminare a bilelor necesare morilor de măcinat din industria minieră. Dar poate fi vorba și despre autodotare, chiar dacă dimensiunile acestei noțiuni sînt, în cazul de față, depășite. De ce spun că poate fi vorba și despre autodotare? Pentru că laminorul nostru a fost realizat fără investiții financiare propriu-zise. Cu alte cuvinte ne vom afla într-o situație oarecum mai delicată, aceea a introducerii acestui laminor în inventarul mijloacelor de producție. Nu va fi prea simplu, desigur, dar mi se pare că totuși e mai greu să faci, chiar și fără acte, un laminor, în comparație cu datoria organelor financiare de a găsi modalitatea introducerii în inventar a acelui laminor."

Aflat, așadar, între invenție și autodotare, laminorul de bile trebuie așezat, înclinăm noi să credem, în dreptul cutezanței unor oameni care, pe măsura faptelor lor zilnice, vor să sărbătorească, prin acest laminor, acel eveniment de acum 20 de ani: intrarea în funcțiune, la Hunedoara, a primului laminor bluming din țară. Cum s-ar spune, de ziua lor, laminatorii hunedoreni și-au făcut ei înșiși un cadou, adică un nou laminor.

TIMIȘOREANUL VICTOR FIZEȘIAN PROPUNE LA TÎRGU MUREȘ O IPOTEZĂ ULUITOARE DESPRE ÎNCEPUTURILE SCRISULUI ÎN ROMÂNEȘTE

— Stimate tovarășe Victor Fizeșian, în numărul 5, din mai, al revistei „Vatra" de la Tîrgu Mureș, dumneavoastră propuneți o ipoteză extraordinară în legătură cu PRIMUL DOCUMENT EPIGRAFIC ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN SECOLUL AL IX-LEA, fixînd cu un veac mai devreme începuturile scrisului în limba noastră. Spuneți-mi, vă rog, despre ce e vorba?

— Este vorba de textul unei inscripții de pe unul din vasele tezaurului de la Sînnicolau Mare (jud. Timiș), tezaur foarte discutat, care ar fi aparținut, după unii, familiei Cenazilor, după alții, unui conducător local, poate Glad, și ar fi fost executat chiar în atelierele din Morisena (Cenadul de azi) după părerea istoricilor, în secolul al IX-lea.

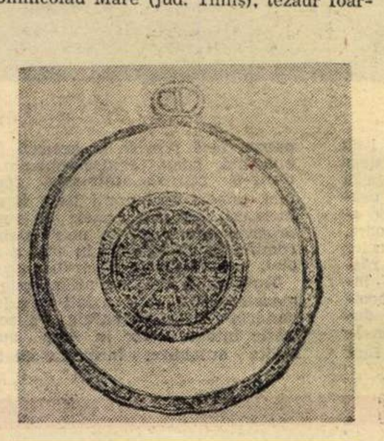

— Ce este cu inscripția în cauză?

— Pe mai toate vasele tezaurului se află inscripții, unele cu caractere grecești în limba greacă, altele cu rune și una cu caractere grecești fără ca limba să fie greaca. Aceasta din urmă este pe vasul purtînd numărul convențional 21, despre care cercetătorii au spus că ar fi de proveniență pecenegă ori proto-bulgară Thomsen William a citit-o astfel: „Buila Jupan a confecționat vasul, Butaul Jupan i-a confecționat o agățătoare". interpretare însușită de toți cercetătorii noștri care s-au referit la vasul respectiv.

— Și nu-l credeți pe Thomsen?

— Nu!

— De ce?

— Pornind de la o afirmație din 1884 a lui Joszef Hampel cum că „una din inscripții (aceasta — n.n.) este scrisă cu caractere grecești, dar nu este în greacă" și ținînd seama de locul de origine al tezaurului, m-am gîndit să citesc această inscripție în românește.

— Cum?

— Adaptînd caracterele grecești ale inscripției la limba română, mai exact, la graiul bănățean, am ajuns la următoarele transformări care, cunoscătorii de limbă greacă o pot spune, nu sînt fortuite: Γ (gama > r; P (ro) > g; O (omicron) + Υ (upsilon) > u; O (omicron) + I (iota) > u; Z (dzeta) > ț; T (tau) + Z (dzeta) > ș; T (tau) + A (alfa) > ă, â. Sigur, în „Vatra" am detaliat procedeul. Operînd echivalările, mi-a ieșit următorul text: **„Buiela țapăn tăscie direturie. Butaul țapăn tîrgorie ieșîre tăiscie".**

— Ce-ar însemna mai pe limba actuală?

— „Stăpînitor puternic cu toate drepturile. Conducător de osti preaputernic, prin înțelegere domn deplin".

— Explicați, vă rog!

— Despre cuvintele **buiela** și **butaul** s-a crezul că ar fi nume proprii. Dar nu sînt. Așa că, **buiela** < lat. baiulus > fr. baille, Baillages > it. baliva = conducător, stăpînitor,

butaul (vutaul) < sl. vataha = vătaf, căpetenie de oști

zoapan > țoapan = puternic (cu diftongarea din graiul bănățean),

tăcie > toate (în graiul bănățean)

direturie = drepturile

tîrgorie < sl. trugu = tîrg, învoială, înțelegere

ieșîrie < vb. a ieși = a fi proeminent, a se remarca, a se releva („domnii au ieșit la domnie")

— Care ar fi semnificația acestor înscrisuri?

— Cred că e vorba de o formulare referitoare la recunoașterea dreptului de a conduce politic și militar, drept acordat în feudalismul timpuriu unui „duce" local din acea „țară" a lui Glad care cuprindea atunci Banatul, Hațegul, Oltenia și apoi Crișana.

— În ce context ar fi fost formulată această recunoaștere?

— Pentru cititorii revistei Flacăra este cred necesar să punctăm cîteva fapte istorice care se leagă între ele: la 865, țarul Boris al Bulgariei primea creștinismul ca religie oficială. În același timp (863—864), Chiril și Metodiu pun bazele liturgiei slave într-un alfabet propriu pentru scriere, avînd la bază tot pe cel grecesc, alfabetul chiril. La cîțiva ani (869) papa Andrei al II-lea dă cunoscuta bulă papală prin care consacră limba slavă ca limbă de cult. În 877, Fotie, fostul comandant al gărzii imperiale, devine pentru a doua oară patriarh al Constantinopolului. Se poate vedea că este o perioadă de puternică înflorire culturală ca și de comunicare strînsă între Apus și Răsărit, Jireček, în a sa **Istorie a bulgarilor**, spune că „ducele Glad fusese un om cult ce-și acumulase cultura de la școala din Bizanț a lui Photius". Biografii lui Fotie lasă să se înțeleagă că, după mamă, acesta era de origine nord-dunăreană, de undeva de prin Banat. Înseamnă că au fost legături între Glad și el, fapt care-i va întări autoritatea lui Glad în încercările lui de a organiza viața românilor din părțile Banatului în consens cu epoca, cu imperativele acesteia, creîndu-i forme și „însemne" ale puterii, cu „mesaje" corespunzătoare.

— Demonstrația dumneavoastră este atrăgătoare, dar nu sînteți istoric.

— Nu, nu sînt istoric. Sînt inginer economist la Direcția apelor Mureș Banat, filiala Timișoara. Am făcut însă din istorie o mare pasiune, o suferință pot spune, și asta de vreo 15 ani buni.

— Vă dați seama ce-ar însemna să aveți dreptate?

— Eu cred că am dreptate deși, subliniez, eu am propus o ipoteză asupra căreia ar fi bine să se pronunțe și oamenii noștri de știință, istorici și filologi, o ipoteză care dacă s-ar confirma, ar împinge începuturile scrisului în limba română (cu caractere grecești) în secolul al IX-lea.

— Vă mulțumesc!

SERAFIM DUICU ■

PÎINEA ȚĂRII – PRODUCȚIE NETĂ!

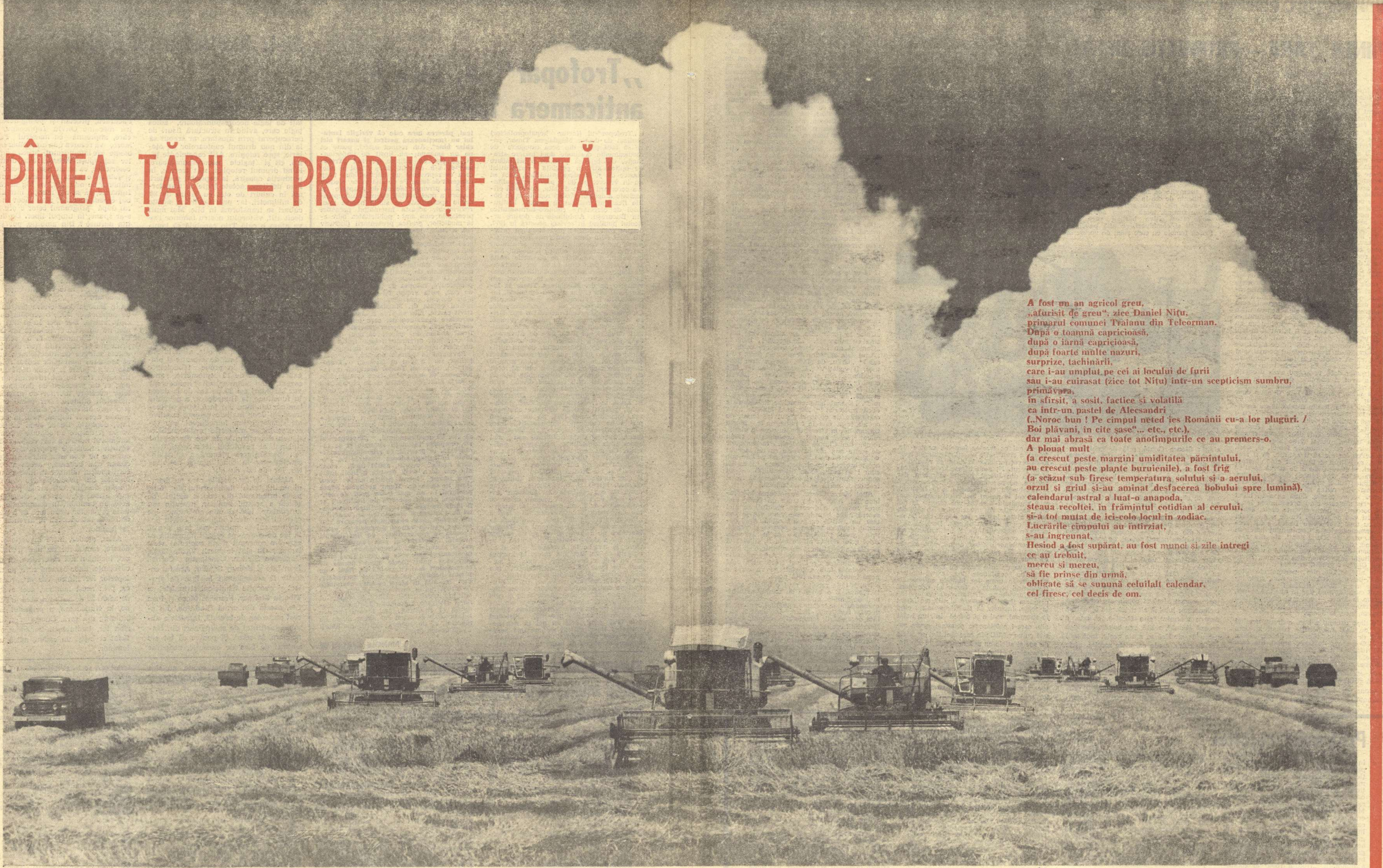

A fost un an agricol greu,
„afurisit de greu“, zice Daniel Nițu,
primarul comunei Traianu din Teleorman.
După o toamnă capricioasă,
după o iarnă capricioasă,
după foarte multe nazuri,
surprize, tachinării,
care i-au umplut pe cei ai locului de furii
sau i-au cuirasat (zice tot Nițu) într-un scepticism sumbru,
primăvara,
în sfîrșit, a sosit, factice și volatilă
ca într-un pastel de Alecsandri
(„Noroc bun ! Pe cîmpul neted ies Românii cu-a lor pluguri. /
Boi plăvani, în cîte șase“... etc., etc.),
dar mai abrasă ca toate anotimpurile ce au premers-o.
A plouat mult
(a crescut peste margini umiditatea pămîntului,
au crescut peste plante buruienile), a fost frig
(a scăzut sub firesc temperatura solului și a aerului,
orzul și griul și-au amînat desfacerea bobului spre lumină),
calendarul astral a luat-o anapoda,
steaua recoltei, în frămîntul cotidian al cerului,
și-a tot mutat de ici-colo locul în zodiac.
Lucrările cîmpului au întîrziat,
s-au îngreunat,
Hesiod a fost supărat, au fost munci și zile întregi
ce au trebuit,
mereu și mereu,
să fie prinse din urmă,
obligate să se supună celuilalt calendar,
cel firesc, cel decis de om.

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Adică oamenii, mai mult ca oricînd, au avut de furcă, adică oamenii, mai mult ca oricînd, au ostenit sub poverile muncii. Adică ei, oamenii locului, au parcurs, gîfîind, o lungă cursă cu obstacole, cu mari, cu grele, cu imprevizibile obstacole, o cursă care, acum, pe ultima sută de metri, în rariștea cosmică a acestui iulie, sub un cer, ce e drept, splendid, dar ajuns astfel după mari frămîntări, le cere lor, celor de jos, celor greu încercați și greu osteniți de bătăliile de pînă acum, efortul maxim, sprintul suprem.

A început bătălia recoltei !

Aici, în zona Traianului, ultima ploaie a căzut acum vreo două săptămîni. A plouat bogat, cam 40 de litri de apă pe metru patrat, și ploaia asta, pentru oameni, a avut, ni se spune, ceva acut, ceva aspru, ceva vestitor de adînci răscoliri, un „ceva“ pe care cei cu sensibilitate reumatică (precum Ion Marin, președintele C.A.P.-ului din Traianu), cei încercați de existențiale neliniști (precum toți cei ai locului, cei implicați în soarta pîinii) l-au resimțit din plin. Prin ei a trecut de-a dreptul, aproape carnal, odată cu această ultimă ploaie, hotarul invizibil care desparte soarele de pămînt, aducîndu-l pe acesta din urmă, în fine, chiar lingă soare, astfel încît aurul razelor și cel al spicelor au prins a se confunda, în reciproce răsfrîngeri de cristale strălucitoare. S-a intrat din plin în lanurile de orz, s-a recoltat tot orzul (4 900 kg la hectar), s-a degajat terenul de paie, s-a arat, s-a însămînțat cu porumb pentru boabe, și, fără pauze, fără reprize în această febrilă, epuizantă cursă contracronometru, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, uneori fără nopți (căci și nopțile se lucrează, lucrează bazele de recepție, cu program non-stop, tot nopțile sînt mutate combinele, în locurile în care e nevoie de ele), s-a trecut la seceratul griului.

Tarlaua în care ne aflăm este chiar în marginea șoselei de asfalt care leagă Alexandria de Tr. Măgurele. Pe șosea e un trafic intens, trec în zbor automobile, multe autobuze, încărcate cu turiști, se vede că a început vacanța, o vacanță veselă, colorată, clocotitoare, nepăsătoare, care trece în zbor pe lîngă cei ce, în plin sezon al odihnei și al plimbărilor, sub soarele vast cît cerul, sub 32 de grade Celsius, sînt în plin efort, sînt în plină luptă. În marginea șoselei, la hotarul dintre vacanță și muncă, șoferul Florea Dedeu, la volanul camionului înhămat la două remorci cu griu, încearcă, furios, înjurînd, să se strecoare, cu o secundă mai repede, în coloanele de mașini care fulgeră pe asfalt. Uneori, însă, pierde destule clipe pînă să izbutească, ceea ce duce la colorarea vocabularului său cu un exces suculent de verdeață. Are în plan trei drumuri pe zi pînă „la bază“, la recepție, dar și-a propus (și, pînă azi, s-a ținut de cuvînt), să facă patru. Cu el, e limpede, nu se poate vorbi. Cu cei 12 tractoriști de pe „Glorii“, nici atît. Ritmul de lucru zilnic este de 40 de tone pe combină, într-un astfel de ritm nu mai încap și cuvinte. Nu se poate vorbi, firește, nici cu cele cinci-șase femei care, în urma combinelor, caută, cu secerile, spicele neculese, ca să le taie, ca să le vîre la loc între dinții mașinilor. Nu se mai poate vorbi nici cu primarul Nițu, care, trăgîndu-și cu greu un picior (scurtat de o rană din timpul războiului) adună de prin tarla damigenele combinerilor, ca să le-aducă la drum. De-acolo le va culege un „ARO“, ca să le umple la fîntîna cea mai apropiată. Ar fi trebuit ca, la ceasul ăsta, sacaua cu apă să fie de mult sub unul din arborii de lîngă drum, dar, nu se știe de ce, încă nu s-a ivit. Nu se poate angaja o discuție nici cu inginerul Ion Creangă, șeful fermei nr. 1, în domeniul căruia ne aflăm, fiindcă tînărul inginer, greoi, gras, asudînd din belșug, aleargă, mereu, de la o combină la alta, adică pe la toate cele 12 combine. Douăsprezece puncte cardinale, adunînd în focarul lor toate orizonturile cu griie,

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU ■

PÎINEA ȚĂRII – PRODUCȚIE NETĂ!

(Urmare din pag. I)

care înseamnă, aici, vreo 80 de hectare, care înseamnă un grîu frumos (se așteaptă peste 4 600 kg la ha), care, atacate de oameni și de mașini azi în zori, vor trebui, pînă deseară, înainte de răsăritul lunii, făcute lună. Adică secerate, degajate de paie, pregătite pentru arat și semănat cu fasole boabe. Inginerul Creangă este fericitul tată al unui băiețel (primul copil !) născut „în plină campanie“, adică acum cîteva zile, și pe care l-a văzut doar în fugă, doar cu un ochi (celălalt ochi rămăsese aici, pe cîmp, la grîu, ca să supravegheze secerișul), nici nu mai știe dacă acel băiețel e blond sau brunet sau, mă rog, dacă are pe cap vreun fir de păr. Nu se poate vorbi nici cu Ion Marin, președintele C.A.P.-ului, care se-mparte în zece, nouă zecimi din el fiind ocupate, în clipa asta, cu o combină care, neavînd „toba“ strînsă, a mers inutil niște sute de metri, lăsînd cîmpul virgin, lăsînd spicele neculese. Deci nouă zecimi din el sînt ocupate cu treaba asta, adică se zbuciumă întru recuperarea grîului, iar o zecime e neagră de supărare, e ulcerată de o jignire, de o nemeritată jignire, înflorită pe inimă și pe față ca un oxid, ar vrea să se spele de ea, dar nu izbutește. Cu niște ceasuri în urmă, cînd abia se pornise asaltul, o mașină a frînat în drum, a coborît din ea un tovarăș important, care l-a certat cu cuvinte grele pentru niște fire de iarbă ce, în marginea drumului, în marginea lanului, se cam împleteau cu grîul. Dacă tovarășul ar fi intrat și în lan, ar fi văzut că, după cîțiva pași, totul era ca aurul, numai aur, nici fir de iarbă, de buruiană, de-ai fi dat drumul pe-aici unei capre, ca să pască, ai fi fost un criminal, ai fi condamnat-o la moarte prin inaniție. Și chiar dacă tovarășul avea dreptate (căci a avut și dreptate, dacă nu în privința ierbii, atunci în altele), cuvintele acelea grele, aspre, să i le fi spus doar lui, nu în fața celor cinci-șase femei cu seceri, care, oprite din treabă, le-au ascultat cu tot respectul, cu toată atenția, cu o întreagă veselie în ochi. În C.A.P. nu sînt bărbați, bărbații, toți, lucrează la fabricile din Tr Măgurele, sînt doar femei, și nici acelea multe, numai vreo 250, el, președintele, e președinte de femei, el, deci, are nevoie ca ele să îl asculte, să îl respecte, să-l urmeze neșovăit cînd, înainte de zori, le bate-n geam, le strigă să-și ia secerile și să vină repede după el. Acum, autoritatea lui a intrat, crede, într-o criză, deși s-ar putea să nu fie chiar așa, fiindcă secerătoarele, după ce s-au hlizit și au rîs muteste cînd președintele lor a fost potopit cu acele cuvinte grele, acum, iată, își văd de treabă. Nu se poate vorbi nici cu tovarășul Petre Badea, șeful secției organizatorice a Comitetului județean P.C.R., care, de zile și nopți, stă aici, răspunzînd, din partea biroului Comitetului județean, de mersul campaniei în incinta Consiliului intercooperatist Traianu. Tovarășul Badea e grăbit, ar vrea să treacă și pe la alte tarlale, din perimetrele altor C.A.P.-uri ale consiliului. Aici, zice, lucrurile merg bine, treaba-i organizată, fluxul curge normal, dar în alte C.A.P.-uri, precum la Seaca — cea mai mare unitate a intercoopului — „mai sînt probleme“. Să mergem, zice, la Seaca.

Un timp drumul e bun, e drept, urmînd firul de apă, inginerește trasat, al unui canal de irigație. (Cei din Seaca, aflăm, au 4 220 hectare de teren arabil, din care 4 171 irigate.) Apoi, în șerpuiri și volute strînse, pe un drumeag îngust, plin de hîrtoape, ce-i smulg șoferului volanul din mîini, străbatem printr-o deasă și umbroasă pădure de porumb (cei din Seaca, ne spune tov. Badea, vor de anul ăsta, cu siguranță, peste 8 000 kg. de porumb la hectar), trecem apoi printre semănăturile proaspete, abia puse-n pămînt, pe locul orzului (cei din Seaca, aflăm, au dat la orz 5 100 kg la hectar), ne îndreptăm spre tarlaua cu grîu care concentrează, în acest ceas, eforturi mari, „probleme“, pretenții mari, așteptări intense. Planul, la grîu, pe întreg intercoopul, este de 4 600 kg./ha, din care C.A.P. Seaca are felia de sarcini maximă. Grîul cules aici va trebui să sature cu pîine, pe un an, o populație de vreo 50 000 de locuitori, deci un oraș ca Tr. Măgurele.

În drum spre tarlaua cu grîu, un sat pustiu. Toate casele tac, tac glacial, sub soarele care arde, deși culorile lor năvalnice orbesc lumina (case frumoase, vopsite și zugrăvite ca niște ouă încondeiate), nu-i țipenie de om în curți, nici pe străzi, nu se-aude nici măcar scîrțîitul unei cumpene de fîntînă, toată lumea, adică toate femeile și cei cîțiva bărbați care sînt tractoriști și combineri, se află pe cîmp.

Prima femeie cu care stăm de vorbă, în cîmp : Stanca Goață, șefă de echipă (echipă, evident, doar din femei) la încărcatul grîului în remorci și balotatul paielor. Stanca Goață are 75 de ani. E îmbrăcată într-o rochie neagră, are o basma groasă, neagră, în ciuda soarelui, a aerului care fierbe (ajuns acum la 33 de grade), de 18 ani, de cînd e văduvă, se îmbracă numai în negru, tot de atunci este și șefă de echipă, „slujbă“ pe care, deși bătrînă, nu vrea s-o lase. E vicepreședintă a C.A.P.-ului și președinta comisiei de femei, toată lumea din sat îi zice „mama mare“ (așa i-au zis niște nepoți orfani, pe care ea i-a crescut, și după ei s-a luat toată lumea), da, a crescut copii buni, doi din ei sînt chiar tractoriști, unul aici, la Seaca, altul dincolo, la Traianu, și, veselă și sprintenă ca o fată, fără nimic din semnele senectuții, ne spune, în timp ce vîntură cu lopata grîul, că așa-i ea, nu poate sta degeaba, trebuie să muncească, deși are de toate, o mai ajută și copiii, are casă cum trebuie, are lumină electrică, are și groapă pentru mormînt, și-a făcut-o, e gata, e groapă „bună“, zidită, „cu boltă“, dar încă n-are de gînd să se mute acolo, încă mai are de cules, crede ea, niște recolte, niște grîu, că tare-i frumos grîul ăsta, cînd era fată sau nevastă tînără nici prin vis n-ar fi zic că pămîntul din Seaca o să facă atîta grîu. Acum două zile, cînd a început secerișul la grîu, ea s-a temut că-i prea devreme (că au fost, în alți ani, cazuri cînd s-a-nceput prea devreme, asta ca să se raporteze „la județ“ că-s ăi mai harnici), drept pentru care, ca vicepreședintă a consiliului de conducere al C.A.P.-ului, a vrut să-i verifice pe președintele Paraschiv Dobre și pe inginerul șef Nicolae Nădăban, adică în zori, la cîmp, a luat în gură un bob de grîu și l-a încercat, în dinți, ca să vadă dacă-i destul de puternic (și era !). „Care dinți ?“, rîde inginerul șef, care ne însoțește. „Ăștia !“, zice Stanca Goață, deschizînd larg gura, în care strălucește o dantură de fată.

Mai departe, în drum spre tarlaua cu grîu, ne interesăm care sînt „problemele“ ce-l frămîntă pe tovarășul Badea. Problemele, ne spune tînărul inginer Nădăban, sînt nevoile de niște „Glorii“ în plus, de niște „capacități de transport“ în plus, de niște mecanizatori în plus. Pentru „Glorii“, pentru camioane și pentru remorci există, din partea Direcției agricole județene, ferme promisiuni că, încă în cuprinsul zilei de azi, chestia se va rezolva. Cu mecanizatorii, însă, e mai greu. N-au destui și n-au, mai ales, pentru schimbul doi. „De ce n-ați școlarizat săteni, doar există o indicație în sensul ăsta ?!“, zicem. „Am școlarizat vreo 15, dar tot nu ne-ajung. Nu putem sui pe tractor femeile, pentru ele, totuși, e greu“. „De ce, știind situația asta, n-ați cerut forurilor în drept să vă ajute?“ „Am cerut. Ni s-au trimis vreo 14 mecanizatori din Joseni, județul Harghita, dar undeva, pe parcurs, între cererea noastră și rezolvarea ei, lucrurile s-au încurcat. Adică cei 14 ne-au fost trimiși acum zece zile, spunîndu-li-se că vor rămîne la noi doar zece zile. Au muncit ei ce au muncit, ne-au ajutat la orz, dar acum, cînd începurăm cu grîul, au plecat“. Deci, și aici, șansa reporterului de a lua un interviu vreunui combiner e ratată, în condiția în care combinerii, fiind puțini, sînt suprasolicitați. Ba nu, zice tînărul inginer, cred că vom putea rezolva dorința dv.

Tarlaua cu grîu geme de lume. Tractoriștii (pe combinele lor, care vîntură cîmpul), în urma lor femeile cu secerile (agonisind boabele ca furnicile), pompierii (înconjurîndu-ne circumspecți cînd ne aprindem țigările), tovarășul milițian (atent la toate, inclusiv la țigările noastre, cînd le stingem), mai e și o fată într-un halat alb, care-i cofetăreasa comunei, acum sosită cu un „ARO“ în care sînt lăzi cu sticle de suc și sticle cu apă minerală la gheață. „Tovarășu' Mitran !“, strigă inginerul șef, cel strigat (un bărbat între două vîrste, voinic, cu cămașa leoarcă de transpirație, care dă ajutor la descărcarea sticlelor cu suc și apă minerală, se întoarce întrebător spre noi), „tovarășu' Mitran, nu vreți dv. să-l înlocuiți pe vreunul de pe combină, ca să vorbească tovarășu' ziarist cu el ?“ Omul face semn din cap că „da“, lasă sticlele, fuge spre o combină, cel de pe combină se dă jos, tov. Mitran se urcă în locu-i. „Să trăiți !, zice combinerul (micuț, firav, muncit, asudat, nebărbierit, destul de în vîrstă, să tot aibă la 50 de ani, dar n-are, o știm că n-are, știm bine că vîrsta țăranului, vara, crește vertiginos, îngroșîndu-se cu încrețirea, sub soare și colb, a obrajilor), să trăiți !, repetă, eu sînt Marin Ciocan, mecanizator de șapte ani, sînt de-acilea, din Seaca, ce s-a întîmplat ?“ În timp ce așteaptă răspunsul, înhață dintr-una din lăzi o sticlă cu suc, o desface, bea, băutura rece face să-i sticlească ochii de plăcere, lasă sticla, se șterge la gură, îi întinde fetei în alb un leu, fata îi dă restul o monedă de 25 de bani. Apoi Marin Ciocan, privindu-ne, așteaptă să afle ce s-a întîmplat. „Nu vă e frică, zic, să dați combina pe altă mînă ? Dacă v-o strică ?“ „Cine s-o strice, tovarășu' primar ? Cum s-o strice, dacă-i expert ? Și-a luat și carnet, încă demult“. „Tovarășul Mitran e primarul comunei ?“ „Da. El e tovarășul Gheorghe Mitran, primarul. Lucrează lîngă noi, ne mai schimbă, cînd ostenim, cînd vrem să mai aprindem vreo țigară“. „Combina e bună, merge ?“... „E nouă. Nouă-nouță. A venit doar de vreo cinci-șase zile. Da' s-a și stricat pînă acum. Nu știu ce dracu' o fi cu C 12-urile astea, li se tot rupe, la descărcare, suportul de la întinzător, și dă-i, drege-l, sudează-l, consolidează-l, pierde timp... Afar' de asta, n-am ce să zic. Merge bine“. „Ce merge bine ? Combina ?“ „Da, și ea, da' eu am vrut să zic așa, în mare, că merge bine cu campania. Dacă rămîneau și ăia din Joseni, să ne ajute!“... „La ce oră luați masa ?“ „La 1 fix“. „Chiar la fix ?“ „Da, că atunci vine mașina cu mîncare“. „Mîncarea-i bună ?“ „Cum să nu fie, dacă-i mîncare caldă ?“ „Anul ăsta agricol a fost un an greu, nu-i așa ?“ „Greu, da' face. Facem grîu frumos, îl vedeți“. „Cîștigați bine ?“ „Mie mi-ajunge. Am și lot personal“. „Aveți copii ?“ „Am“. „O să-i faceți tot tractoriști ?“. „Nu, o să-i trimit la școala profesională, la Măgurele, la combinatul chimic“. „E mai bine muncitor în industrie decît tractorist ?“ „E mai bine“. „Dar dumneata de ce te-ai făcut tractorist, de ce nu te-ai dus în industrie ?“ Marin Ciocan, om în vîrstă, dar nu prea în vîrstă, micuț, fragil, asudat, nebărbierit, țăran român din Cîmpia Dunării, mecanizator de șapte ani, mă privește cu un început de zîmbet (și cum i se destind pe față, sub acest început de zîmbet, toate ridurile, cum i se șterg toate ostenelile !) și-mi spune, simplu, că cineva trebuie să fie și tractorist, adică să facă pîinea.

Apoi Marin Ciocan se întoarce la combina lui. Apoi mai trece un timp, mai urcă soarele, mai crește zăduful, se mai seceră niște lanuri, mai vine, fix la ora unu, un „ARO“ cu hrană caldă. Apoi oamenii, după ce mănîncă, reîncep secerișul, prin grîul pînă la brîu, ca în legendă. Apoi grîul acesta nu va mai fi, fiindcă el își dăruie bogățiile și splendorile o singură dată, într-un singur sezon. Apoi miriștile vor fi întoarse de fierul tractorului, apoi pe cealaltă față a țărînii se va scrie o nouă istorie, cu sămînță nouă.

Nu, bătălia recoltei nu-i o bătălie spectaculoasă. E o bătălie de uzură, neînchipuit de simplă, neînchipuit de complicată, extenuantă la culme, solicitînd mușchi și nervi, rezistență fizică, inteligență, știința organizării, instinctul coeziunii, al solidarității eroice, deci sentimentul social al omului de la sate, solicitînd, peste toate, iubirea acestui om pentru glia lui, răspunderea lui pentru pîinea țării.

...Cum s-a luminat pe față, pe fața-i neagră, nebărbierită, plină de praf, de sudoare, țăranul Marin Ciocan, din satul Seaca de Teleorman, cînd a zis — și pe ce ton a zis-o, cu cît soare înalt în glas, dar și cu cît adînc, cu cît pămînt, cu cîtă patrie ! — că el face pîinea !

Protocolul recoltei

Astăzi, 6 iulie, la Dor Mărunt, în inima Bărăganului, leagănul de pîine al țării, am participat cu emoție, la desfășurarea acestui protocol marcat de luna iulie, cuptorul tradițional al calendarului. De cîteva zile, oamenii, vrednicii oameni ai cooperativei agricole de producție „Ho Și Min“, recoltînd ultimele sole de orz erau, de mult, cu gîndul la clipa în care uriașele combine se vor avînta, întocmai unor nave, prin lanurile de grîu, asemeni unor valuri, aspirînd aurul vegetal și metamorfozîndu-l, grație mecanismelor, în bogăție și bucurie colectivă. La acea primă oră a dimineții, „frontul roșu“ al combinelor era pregătit și aliniat pentru atac așteptînd doar semnalul de pornire. În jur, mecanizatorii, vrednicii mecanizatori ai acestei unități-etalon pentru județul Ialomița, își făceau de lucru vrînd să pară calmi și nepăsători ca și cum genele lor abia s-ar fi deschis în acea dimineață asupra lumii și ca și cum în zilele și nopțile dinainte n-ar fi plutit printre brazdele de secară, adică tocmai dispuși să înceapă o muncă cu totul nouă decît cea abia încheiată. Tocmai acest fapt dovedea că grîul rămîne titularul superbului ritual al recoltei. Specialiștii, adică adjunctul Direcției generale agricole a județului Ialomița, tovarășul Iosif Boeriu, reprezentantul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, inginerul șef al cooperativei, Petru Mărculescu, treceau de la o solă la alta cercetînd, măsurînd, consultîndu-se. Elementele luate în considerație : temperatura, umiditatea, greutatea spicului și multe altele. Acele ceasornicelor înaintau, dar nimeni nu dădea semne de nerăbdare, cu toate că fiecare mecanizator ar fi fost bucuros să pătrundă cel dintîi în lanul de grîu. Această disponibilitate, pentru că oamenii veniseră aici din zori, ca și secreta lor dorință de a fi înaintași, punea un semn de egalitate frățească între toți, iar cooperatorii cercetau din priviri fiecare amănunt al manifestării celor care aveau să ia hotărîrea : gestica lor, expresia chipurilor lor, simpla trecere printre rîndurile de grîu. De cîteva zile, acești oameni se reuneau, în cîmp, așteptînd ivirea momentului prielnic. Și a fost să fie în această zi de 6 iulie, la orele 9 dimineața. Cel ales : Petre Bălășoiu, în vîrstă de 35 de ani, originar din Dor Mărunt, aflat în dreptul solei cu nr. 6, a primit ordinul de a începe recoltatul grîului. Nervii tuturor s-au destins, bîzîitul reținut al motoarelor s-a amplificat într-un salut și într-o bună urare și combina „Gloria“, condusă de cel amintit, a început să facă o largă cărare printre snopi. Umiditatea era, în acel moment, de 17,5 la sută. Spre prînz, avea să scadă la 15,5 la sută. Onomastica soiului : Ileana, soi românesc care, alături de Iulia, Dacia, Ceres și Doina au înlocuit, în toamnă, semințele folosite în anii trecuți, dovedindu-se acum mai productive, așa cum prevăzuseră dealtfel și cercetătorii care le recomandaseră. O noutate, după cum m-a informat inginerul Petru Mărculescu, a fost tratamentul aplicat împotriva făinării și ruginii, după rețete românești realizate la centrul de protecția plantelor de la Lehliu în colaborare cu specialiștii de la C.A.P. Dor Mărunt. Acum, după al patrulea an de experimentare, rezultatele vor fi comunicate tuturor unităților din județ cu recomandarea de a folosi aceleași preparate. Agricultorii ialomițeni așteaptă întotdeauna să vadă și să afle ce se întîmplă la Dor Mărunt, pentru că cooperativa de aici este mare producătoare de semințe sau cum se exprimă în termeni de specialitate fostul rugbist Petru Mărculescu „cultivăm elită și dăm înmulțirea întîia“. Viteza de lucru a fost sporită, față de anul trecut ajungînd, pe ansamblul județului, la 13 000 ha zilnic, ceea ce înseamnă că în circa 15 zile bune de lucru, grîul ogoarelor ialomițene va fi strîns din cîmp, transportat și depozitat. „Bineînțeles, îmi spune inginerul Iosif Boeriu, față de anul trecut sîntem cu mult mai bine organizați. Toate cele 2007 combine de care dispunem — și ele mai numeroase decît în 1977 — sînt în funcțiune, reparate și verificate, cu reglajele bine puse la punct, avînd la activ și proba de foc a recoltării orzului. Mecanizatorii ca și întreg colectivul care este angrenat în strîngerea recoltelor au fost instruiți, aproape 1220 prese intră în acțiune, strînsul paielor și eliberarea terenurilor ce vor fi însămînțate cu culturi duble contribuind la încheierea în cele 15 zile amintite a întregii campanii. Vă rog să rețineți că din acest interval, recoltatul propriu-zis, în condiții normale de vreme, va dura doar 8 zile“.

Grijile pe care cooperatorii le-au avut de-a lungul anului, începînd din toamnă și pînă acum, griji provocate de starea timpului, s-au risipit cel puțin de sub cerul comunei Dor Mărunt, unde se prevăd cifre majore la producția de grîu ; 5 000 kg la hectar, afirmă inginerul Mărculescu, dar după cum îl privește pe directorul Boeriu îmi dau seama că realitatea va depăși cu mult această cantitate, poate chiar cu 1 000 de kg. Chiar dacă recoltatul a început în Ialomița, în acest an, cu 7 zile mai tîrziu decît în vara precedentă, există cele mai bune șanse ca producția să fie superioară celei din 1977, nu numai cantitativ dar și calitativ, mai ales pentru că întreaga suprafață însămînțată în toamnă a fost fertilizată cu fosfor și azot și ierbicizată în conformitate cu prevederile științei agrotehnice.

EMANUEL VALERIU ■

NIKOLAUS BERWANGER

un cort mic și durabil

întotdeauna mi-ai spus
fii atent
să nu meargă
braț la braț
adevărul și minciuna
tu ai pictat
cuvîntul adevăr
în toate limbile universale
pe o pînză uriașă
și ai prins-o
într-o ramă de aur
zadarnic
adevărul și minciuna
s-au unit chiar
în concubinaj
mîine îmi cumpăr
un briceag mare
cu care tai pînza
din rama aurie
atunci îmi ridic
un cort mic și durabil
și prind adevărul
într-o ramă subțire de lemn
mai bine așa
decît un imens
castel himeră de aer
în care
pe nici un perete
nu-i loc
pentru adevărul
meu
înrămat.

departe și minusculă

dacă nimeni
nu te mai poate
ajuta
ieși afară
în noapte
și caută luna
de ai găsit-o
spune-i frumușel
bună seara
și deapănă-ți durerea
povara povestea
omului din lună
el vede doar multe
el aude doar multe
și tăinuiește atîtea
poate el

nimic nu poate

deschide atuncea
ochii mai bine
și alegeți o stea
o minusculă stea
care abia așteaptă
să vină cineva
depănîndu-și durerea
povara povestea
totul și toate
să-nghită ea poate
fiindcă departe e ea
minuscula stea

lumea privește

soarele nu mai răsare
cînd ar trebui să răsară
dar lumea stă
lumea privește
nici nu mai plouă
cînd ar trebui să plouă
dar lumea stă
lumea privește
nici nu mai ninge
cînd ar trebui să ningă
dar lumea stă
lumea privește
nici nu mai îngheață
cînd ar trebui să înghețe
dar lumea stă
lumea privește
apa devine puțină
și lumina curînd se va stinge
dar lumea stă
lumea privește
mulți n-au ce mînca
nici o fărîmă de pîine
dar lumea stă
lumea privește
alții dorm pe munți de aur
și se-fruptă prea mult
dar lumea stă
lumea privește
milioane suferă
de cancer
dar lumea stă
lumea privește
se jură pe pace și prietenie
zilnic mor însă oameni
și mulți nu mor în pat
dar lumea stă
lumea privește
omul străbate cosmosul
cucerind alte planete
dar lumea stă
lumea privește
pînă cînd
întreb
și
trag imensa cortină
peste cer
pentru nu știu
cît timp

șoarecii

șoareci negri
șoareci pestriți
șoareci albi
ce fac șoarecii
ei fug și fug
pisicile vin
ei ronțăie și ronțăie
pisicile vin
ei sapă și sapă
pisicile vin
șoareci negri
șoareci pestriți
șoareci albi
ce fac șoarecii
au fost închiși
organizat
pisicile vin
au fost hrăniți
civilizat
pisicile vin
șoareci negri
șoareci pestriți
șoareci albi
ce fac șoarecii
devin grași
organizat
civilizat
șoareci negri
șoareci pestriți
ei nu știu
tremură
de frica
cui
li s-au arătat pisicile
organizat
civilizat
pisici negre
pisici îndopate
pisici pestrițe
în fiecare zi
înainte de-a mînca
după ce au mîncat
înainte de-a adormi
după somn
șoareci negri
șoareci pestriți
nu-și fac probleme
ei s-au obișnuit
ei fug
ronțăie
ei sapă
mănîncă
organizat
civilizat
șoareci albi
de ce nu sînteți șmecheri
voi studiați și discutați
dacă pisicile rămîn
ele tot vă răpun
fiindcă vor să trăiască
să trăiască bine
să trăiască organizat
să trăiască civilizat
ce e asta
nu întrebați
fugiți și ronțăiți
săpați și mîncați
ca și
șoarecii negri
șoarecii pestriți
ce noroc
că omul
nu-i șoarece

o trainică cetate

nu pot suporta de loc
poziția de drepți
poate de aceea
n-am fost niciodată soldat
dar știu bine
că noi oamenii
n-avem voie
să așteptăm un miracol
și astfel mă opintesc și eu
cu toate puterile mele
să ajut să învîrtim
marea roată-a istoriei
cîteodată totuși
vreau să-mi declar
creierul
zonă interzisă
ca să cîștig timp
și liniște
pentru a medita
nu se poate
fiindcă pămîntul nostru
nu e un paradis
și nu va fi niciodată
un colț de rai
totuși vreau să-mi ridic
o trainică cetate
în care
n-o să găsești
vreun cuțit
sau vreo furculiță
va fi pace atunci
în marea casă a noastră
sau continuă bubuitul

În românește de ANTON PALFI ■

EUGEN EVU

Armindeni

Vă iubesc cu dor din doină
daruri nalte din istorii
vetre limpezind lumina
ce-o văzură Visătorii
Vă iubesc păduri de grîne
Focuri dalbe-n mierea zării
pe colinele române
raiuri înflorind cu merii
Țes baladele marame
cuib ceresc în rouă unde
vine paserea măiastră
cuib de curcubeu ascunde
Vă iubesc bușnind din pieptul
munților cocoși lunari
cerbi cu hieroglifă-n frunte
prin mari temple de stejari
Rîuri aurind genunea
miezului din Basm rodind
peste suflet cînd minunea
verii scapără născînd
fructe-n care-i sîmbur pacea
țărmi de doruri vă iubesc
în lumina lumii ramuri
din armindeni românesc.

Sînt vieți

Sînt vieți ce nu rodesc decît cenușă
Sînt arderi care nu lumină dau
Eu le-am văzut sub măștile angoasei
Eu plînsul lor de sine nu îl vreau
Nu pot afla ce zaruri se aruncă
prin zodiile celor neiubiți
Eu, dacă fericirea e-n iubire,
Mă număr printre cei de vii zidiți
Pot rîde cei ce nu vor înțelege
Eu de iubiri în lume azvîrlit
Sub coasa vremii las să mă dezlege
mănoasele-anotimpuri ce-au murit
Ani fără leac, de-aș mai veni odată
să vă sfidez iubind m-aș lumina
iubind, iubind, iubind și tras pe roată
pentru iubire, pentru a cînta.

Lumină la țară

Nu voi ști să urăsc niciodată
Nu voi ști să trădez, nu voi ști să abdic
în tăcere ca piatra în rîu îngropată
Adevărul să-l vînd pe vreun preț, sau nimic.
Să privesc în tăcere pe cel care minte
a ne face viața mai hîdă nu pot
Nu am dreptul să tac îngropat în cuvinte
nici ascuns să m-abțin cînd supusă-i la vot
libertatea iubirii, iubirea de țară
cum pe-alocuri în veac se mai insinuează
arme-n numele păcii, ghilotini în vioară
și năpîrci care zboruri în noapte visează
Nu voi ști să iubesc doar de dragul iubirii
în ideea că sînt nu voi sta-ngenunchiat
nici în fața iluziei leac nemuririi
prin vreun cîntec să ard nechemat.
Eu voi arde în tine, lumină de țară,
fără scrum mistuindu-mă-n marele-ți cînt,
în iubirea de neam, deci de Om, tutelară,
să renasc fără leac, întru numele-ți sfînt.

Trecere blîndă spre iarbă

Vai iarba prin cetăți se îmblînzește
Noi dezvățăm iubirea de-a dansa
desculți prin ochiul tulbure de pește
a cerului ce-a înecat o stea.
Prin crini sînt mîngîierile de fier
și-i scrum polenul sub copacii care
imploră păsările altui cer
și-i înflorește moartea în picioare.
Tot mai afund, spre ierburi luminăm
o trecere de două ori ascunsă
sub mari cuvinte cînd îngenunchiem
ca într-un vis de taină nestrăpunsă
Așa încet alunecăm spre cînd
și vis și basm și sete și ardoare
ne-or ridica luminele din gînd
și florile cerești din răsuflare...

„Caminante"

Jurnal mexican (18)

Umbra Spaniei

1.

Am văzut prea mulți turiști bîntuind diverse orașe ale lumii ca niște barbari joviali sau cotrobăind metodic prin locuri celebre cu aerul unor cuceritori blazați care își știu meseria și armele, ca să mai am iluzii în privința acestui stil de a cunoaște lumea. Plec de la hotel prin Ciudad de Mexico hotărît nu să cunosc orașul, ci să intru în prima librărie pe care o voi intîlni in drum. E mai curînd un mod de a mă regăsi pe mine insumi decît de a descoperi o metropolă descurajant de intinsă și din care mîine vom porni spre sud. Dealtfel, ce inseamnă a cunoaște un oraș ? Ce i-aș putea eu arăta cuiva care are doar cîteva zile la dispoziție pentru „a cunoaște" Bucureștiul ? Bulevardele din centru ? Cartierele mai noi ? Parcurile ? Cum să-i explic că Bucureștiul inseamnă și felul cum tremură lumina pe tabla încinsă de căldură a acoperișurilor ? Sau o ploaie devenind străvezie în Piața Universității ? Treptele tocite de la Facultatea de Filologie, monologul fîntînii „Miorița", banca din Cișmigiu pe care, după o operație, am scris aproape o carte intreagă, fumul și amintirile din Gara de Nord, muncitorul pensionar care a murit fără să-i fi mărturisit recunoștința pentru generozitatea cu care m-a primit în casa lui modestă din Ferentari cind mi-am început studenția, nu fac parte toate acestea și încă multe altele dintr-un oraș inaccesibil unui străin ? Există orașele, unice, în care trăim și cele care ne găzduiesc temporar. Dar și acestea din urmă au mai multe planuri. Dincolo de autobuzele care trec in viteză pe Avenida Juarez (șoferii sînt plătiți după numărul persoanelor transportate, ceea ce îi face să gonească mereu, lăsindu-i pe pasageri să coboare uneori din mers), dincolo de strigătele vinzătorilor de ziare amestecate cu zgomotul țevilor de eșapament și de zgîrie-norii apăsați de cerul tropicelor curge invizibilă o realitate pe care ghidurile o ignoră și care este viața adevărată a orașului. Un străin va vedea totdeauna orașele prin care trece din stradă. De partea cealaltă, pentru el, nu există de obicei decît coridoarele impersonale ale hotelurilor. Nici despre mexicanii pe care i-am cunoscut pînă acum n-aș putea spune mare lucru. Politețea și zîmbetul devin uneori o barieră nevăzută intre oameni. Poate mai tîrziu vom renunța să ne mai zîmbim pentru a ne descoperi.

Ca să mai scap de agresiunea traficului, străbat parcul Alameda. E adevărat oare că datează din timpul lui Moctezuma ? Și e adevărat oare că aici au avut loc autodafeurile Inchiziției ? Dar de ce să-și aducă aminte cineva de Inchiziție in această după amiază însorită ? Lumina se filtrează prin arbori ca prin vitralii și, chiar repetîndu-l pe Camus, că florile și vîntul nu ne pot face să uităm restul, trebuie să recunoaștem că uneori memoria obosește să-și mai creeze probleme. Numai cincizeci de kilometri ne despart de piramidele de la Teotihuacan, dar ele aparțin parcă altei lumi. Iar Ciudad de Mexico se numără printre orașele unde romantismul nu găsește, ca la Roma, ruinele în fața cărora să viseze. Din capitala imperiului aztec, despre care se zice că era un fel de Veneție, n-a rămas la suprafață nimic, dacă nu cumva se află în parcul Alameda vreun copac vechi de cinci secole. Tenochtitlanul a fost ars și canalele lui astupate. Nimic nu-l evocă dacă nu intri la Muzeul național de antropologie ori dacă lucrurile învățate in școală sau citite prin cărți nu te împing să-ți imaginezi scena intîlnirii lui Cortés cu Moctezuma, în mijlocul Tenochtitlanului, in dimineața lui 8 noiembrie 1519. Conchistadorul coborînd de pe cal. Și împăratul aztecilor coborînd din lectica de aur, in vreme ce nobilii, îngenunchiați, așterneau in calea lui țesături, iar mulțimea se prosterna la pămînt. Aceeași mulțime care, cîteva luni mai tirziu, cînd Moctezuma, prizonier al lui Cortés, a ieșit pe zidurile palatului să liniștească revolta împotriva conchistadorilor l-a lovit cu pietre și rănit de moarte ; și aceeași mulțime care a privit tăcută cum Tenochtitlanul era transformat în ruine, ras casă cu casă, iar marele templu aruncat în aer cu praf de pușcă pentru a se construi pe ruinele lui o catedrală.

Arzînd Tenochtitlanul, Cortés a urmărit ceea ce au visat mereu cuceritorii. Amnezia. Dispariția oricărui vestigiu. Deoarece ei au intuit totdeauna sau aproape totdeauna că numai muțenia e de partea lor și că altfel victoria lor va fi mereu contestată de ceea ce rămîne. Pentru a obține această singurătate înfricoșătoare care să nu mai pună la îndoială cine a avut dreptate, Cortés s-a războit nu numai cu armatele aztecilor, ci și cu cultura lor. Manuscrise arse, temple dărimate și arse pe ruinele cărora s-au ridicat în grabă biserici catolice. Cu aceasta o istorie s-a încheiat. Și alta a început. Așa s-ar părea simplificînd. În realitate, amnezia a rămas o iluzie a conchistei. Fantomele zeilor defuncți au continuat un fel de guerilă invizibilă și mută ; prin arborii din parcul Alameda mai zboară și acum pasărea **quetzal**, iar la temelia catedralelor arde încă uneori noaptea cenușa de la vechile temple. Căci am în acest oraș relativ tînăr o senzatie bizară. Ciudad de Mexico e îmbătrînit de o istorie secretă pe care o presimți in penumbrele clădirilor, în norii care se tîrăsc uscați pe cer, în aerul rarefiat la această altitudine de peste două mii de metri. Soarele inundă tufele de dafin din parcul Alameda, statuile de bronz inverzesc pe soclurile lor și printre crengile unui plop venerabil zăresc în stradă o reclamă care recomandă „berea Moctezuma". Undeva intr-un gang un tînăr indian se odihnește sau așteaptă ceva așezat pe ultima treaptă de la intrarea unui magazin și îngînă un cîntec pe care nu-l aude nimeni în afară de el ; un bătrîn cu obrazul măsliniu cotropit de o barbă țepoasă și albă s-a așezat mai la o parte și privește în gol ; vînzătorii de ziare, „voceadores", își continuă melopeea, tramvaiele își continuă goana prin oraș și, poate, tocmai în acest timp arheologii au scos din țărînă, în locul unde se fac săpături, un șarpe de piatră.

Cu mii de precauții am întrebat : care sînt sentimentele mexicanilor față de spanioli ? Primul căruia i-am adresat această întrebare a surîs. Nu știam că, în ciuda cruzimilor conchistei, Mexicul s-a născut din dragostea lui Cortés cu doña Marina ? Numele ei adevărat era Malinalli. Prințesa Malinalli. Doña Marina i-au spus spaniolii.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Dialoguri despre artă lîngă viitoare monumente

Ne putem gîndi că însuși calul troian prin care cetatea Troiei a fost cucerită nu a însemnat altceva decît o lucrare de artă monumentală, atribuită de Homer geniului înaintașilor săi intrați în legendă, iscusinței unui popor care își ascunde săgețile în spirit.

Oare Penelopa țesînd, așteptîndu-și eroul, nu realiza o uriașă tapiserie a nestrămutatei credințe ?

Fiecare civilizație — egipteană, latină sau greacă — și-a marcat trecerea prin forme grandioase ale operelor de artă, corespunzătoare unei esențe vaste exprimînd conținutul epocii, dimensiunea gîndirii și faptei lor.

Societatea noastră contemporană în plină dezvoltare economică și spirituală cere de asemenea o artă care să dea dimensiunea fenomenului, prin care să fie reprezentată monumental, eternizată în efortul ei de devenire. Cine străbate țara, cine se suie pe culmea de deal a unei bătălii istorice, simte nevoia materializării sentimentului de admirație în opere impunătoare și durabile, de mari dimensiuni, care să glorifice trecutul. Efortul creator al muncii prezente, firea vizionară a omului care gîndește se cer transpuse artistic în opere care să le conserve măreția. Între om și statuie există mereu prezentă o linie de dialog. Între moderne și mari edificii, opera monumentală opusă în mod firesc conceptului de intimitate, devine o sumă a sensibilității publice, intrînd în relație cotidiană cu omul de pe stradă.

Niciodată ca acum, la noi, artei nu i s-a cerut mai mult să conlucreze cu arhitectura, să decoreze și să dea personalitate edificiilor culturale, industriale în care ne instruim și construim. La recenta Conferință națională a Uniunii artiștilor plastici, secretarul general al partidului a apreciat ca valoroase lucrările înfăptuite pînă acum referindu-se „îndeosebi la cele peste 150 de monumente și lucrări monumentale realizate în ultimii ani în diferite localități ale patriei, dintre care unele de un înalt nivel artistic și de o reală importanță istorică și socială". Dînd un nou imbold activității artiștilor plastici, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a indicat multiple căi de realizare a fanteziei creatoare și libere puse în slujba educației și înnobilării omului, creării mediului său ambiant : **„Realizăm acum un vast program de construcții sociale — locuințe, case de cultură, alte așezăminte social-culturale. Orașele și satele patriei noastre se transformă rapid, căpătînd o înfățișare nouă, modernă". „Dorim ca unele din edificiile pe care le vom realiza în anii următori, într-o concepție arhitecturală originală, să înglobeze și lucrări de pictură și sculptură, fresce, alte opere monumentale, care să le îmbogățească artistic, punînd astfel în valoare și capacitatea creatoare, imaginația, spiritul novator al artiștilor noștri".**

ION JALEA: „Istoria noastră este bogată în fapte iar numărul marilor monumente ce i se cuvin nu-i acoperă încă semnificațiile"

Comanda socială devine astfel interesul unei națiuni. În atelierul său de pe strada Pangratti, maestrul Ion Jalea muncește. O statuie uriașă „Dragoș Vodă și zimbrul" ridicată în toate detaliile ei așteaptă să fie amplasată în curînd în centrul orașului Cîmpulung Moldovenesc, în Țara de Sus, deoarece chiar în acele locuri, spune legenda, a trecut Dragoș, întemeietorul Moldovei. Autorul lui „Decebal" din cetatea Devei, autorul celebrului „Icar" ne spune : „Sculptura mea se adresează poporului. Omul nostru contemporan vrea să-și implice trecutul în prezent. Aceasta a devenit o necesitate. Istoria noastră este bogată în fapte iar numărul marilor monumente ce i se cuvin nu-i acoperă încă semnificațiile. Noi completăm acum niște lipsuri. Desigur, un monument cere investiții materiale și spirituale. Înainte nu se făceau așa ușor sacrificii. Ca artiști plastici, nu prea realizam ceea ce am fi vrut. Iată, aceasta este o comandă făcută de către stat, pe care statul o onorează. Firește că trebuie s-o onorez și eu prin tot talentul și experiența mea de o viață". Pe maestrul Ion Jalea l-am lăsat tăcut și lucrînd încă din zorii zilei la o operă care va da un plus de strălucire Țării de Sus, o operă așteptată ca o necesitate.

SPIRU CHINTILĂ: „Arta monumentală, cu un bogat conținut de idei, se implică vieții mai lesne decît aceea expusă în muzee"

În atelierul artistului plastic Spiru Chintilă domnește atmosfera de lucru a omului care răspunde prin muncă propriilor întrebări și solicitudinilor noastre. „Consider că arta monumentală trebuie să fie o prezență vie în viața socială, ea fiind eminamente o artă de for public, cu un bogat conținut de idei și care se implică vieții mai lesne decît aceea expusă în muzee. Aș spune că are un plus de eficiență. Necesitatea de a înfrumuseța orașele, locurile publice, dăinuie din vechile culturi. Decorativismul estetic ar trebui să se afle într-un continuu mariaj cu arhitectura și tocmai de aceea, între artiștii plastici și arhitecții care gîndesc spațiul urban ar trebui să se instaureze o mai strînsă colaborare pentru crearea unui ambient, pentru ceea ce numim noi educația ochiului. În istoria civilizațiilor sînt orașe care trăiesc prin monumentele lor. Ele creează personalitatea unui oraș, exprimă spiritul epocii. În istoria fiecărui popor sînt evenimente, etape cruciale pentru conturarea și personalizarea lor, istoricește vorbind, tocmai de aceea conștiința socială reclamă materializarea lor în opere de mare respirație. Va trebui să ne gîndim orașele, evitînd decorativismul plat, monotonia, înscriind decorarea lor estetică pe un fond social-politic, transmițător de idei. Una este o natură moartă și alta o operă monumentală ce oglindește viața dintr-un anumit moment și care îi conferă perenitatea. La noi există o școală de artă monumentală de bună tradiție. Să ne gîndim numai la Brâncuși. Din păcate, în afară de comanda socială și de fondurile afectate pentru înfrumusețarea orașelor se cheltuiesc încă sume nejustificate pentru lucrări în afara oricărui criteriu estetic, pornind chiar de la reclama comercială, de la înfrumusețarea ambientului urbanistic. Sînt spații degradate de mîini nepricepute și care ne stîrnesc indignarea. Să nu lăsăm estetica străzii la cheremul oricui. Nimeni nu are voie să degradeze arta cu banii statului. Dacă reprezentanți ai ordinii publice reprimă actul antisocial, trebuie să funcționeze și reprimarea prostului gust în materie de vizualitate. Am înțeles din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici că arta monumentală a luat și trebuie să ia un nou avînt odată cu ridicarea noilor ansambluri urbanistice și că nu trebuie să ne înecăm orașele în cenușiul mediocrității, al lipsei de personalitate. Arta de for public nu este un lux ci devine o parte componentă a vieții noastre spirituale. Nu ne rămîne decît să o realizăm".

PAUL VASILESCU: „ Monumentul trebuie să facă un pas înainte în epocă chiar dacă abordează o tematică istorică"

Pe tînărul sculptor Paul Vasilescu l-am găsit în mijlocul lucrărilor sale care, evocînd figuri ale trecutului nostru istoric — Mircea cel Bătrîn ori Petru Mușat expus la Suceava — le interpretează în maniera sa personală care așază pe chipuri aerul meditației conjugat cu o puternică expresie a voinței. „Ar fi de dorit, spune sculptorul, ca orice monument să se impună printr-o mare investiție spirituală. Monumentul trebuie să facă un pas înainte în epocă chiar dacă abordează o tematică istorică. De ce să prezinți mereu lucruri comode pentru oameni comozi, previzibile, șablonarde ? Un monument nu trebuie să solicite bunăvoința, ci să trezească în om aspirații și să vorbească viitorului. Mă ocup acum de Basarab I. Se știu puține despre portretul său. Sigur, încerc să-l recompun, dar pe căi originale. El va fi un om al epocii sale, văzut de mine, cel care mă verific prin ochii tuturor. Monumentul nu trebuie să facă oficiul unui manual de istorie. El nu povestește, evocă. Simt că am trecut la o acțiune politică a artei monumentale și vrem să fim în pas cu dinamica vieții sociale, să ne exprimăm pe măsura anvergurii ei. Arta monumentală are o generozitate implicită. În tot ceea ce facem trebuie să realizăm dimensiunea spirituală a omului de azi. Cînd umbli printr-un oraș trebuie să-i simți strămoșii, de cît timp există acel oraș și ce s-a întîmplat în el. Ni se cer lucrări și aceasta ne bucură. Calitatea lor depinde de talent dar și de credința cu care îți slujești epoca".

ADI CUSIN ■

Un teatru al amatorilor:

Opereta tîrgovișteană

Am urmărit timp de cîteva luni strădaniile organelor culturale din județul Dîmbovița pentru concretizarea unei inițiative în care credeau foarte, foarte puțin : unirea talentelor afirmate în prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" într-o nouă formație artistică, de natură complexă — un teatru de operetă. Soliști, coruri, orchestre, formații de dansatori reușiseră să se impună chiar și în faza finală a precedentei ediții a „Cîntării României". Și, dispunînd de un astfel de potențial artistic, cîțiva entuziaști, printre care s-au aflat **Ion Gavrilă**, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, **Ion Coca**, directorul Centrului de îndrumare a creației artistice de amatori, dar — mai ales — artistul emerit **Octav Enigărescu**, originar de pe meleagurile dîmbovițene, și mulți alții au încercat ceea ce părea — inițial — o imposibilitate : constituirea unui teatru de operetă la Tîrgoviște.

Și, recent, am asistat — împreună cu un public entuziast — la premiera atît de puțin credibilă, dar așteptată cu viu și legitim interes. Pentru primul spectacol a fost aleasă opereta **„Ana Lugojana"**, o opțiune meritorie a tînărului teatru muzical. Partitura lucrării respective a fost realizată acum aproape 30 de ani, de Filaret Barbu, și a cunoscut succese deosebite în multe stagiuni ale Teatrului de operetă din București și ale altor colective artistice din țară. Iată de ce succesul de care s-a bucurat **„Ana Lugojana"**, în interpretarea artiștilor amatori tîrgovișteni reprezintă un real îndemn și pentru formațiile artistice din alte județe. Muncitori ca **George Corneanu**, **Ionel David**, **George Buică**, economistul **Valeriu Șerban**, profesoarele **Constanța Ionescu-Cîmpeanu** și **Mariana Luca**, iată doar cîțiva dintre interpreții care ne-au reamintit cu prilejul premierei tîrgoviștene de o veche, foarte veche premieră bucureșteană, în interpretarea unor profesioniști străluciți, premieră pe care artiștii amatori din Tîrgoviște s-au străduit să o egaleze. Evident, la aceasta au contribuit forțe artistice pe care le-am aplaudat călduros la prima ediție a „Cîntării României" : orchestra de muzică din Tîrgoviște, muzicieni militari, membrii societății corale „Cîntarea României", dansatorii ansamblului folcloric „Dîmbovița", profesori ai școlii populare de artă și alte cadre didactice, activiști culturali etc. Desigur, la succes au contribuit gen **Finățeanu** și **George Lambrache**, maestrul de lu- și profesioniști ca dirijorul **Liviu Cavassi**, tenorii Eu- mini **I. Cotîrlă**, veniți de la București la Tîrgoviște cu dorința sinceră de a-l ajuta pe Octav Enigărescu să închege, cu înalt profesionalism și simț artistic, să organizeze și să omogenizeze un tînăr dar ambițios teatru muzical de amatori : opereta tîrgovișteană.

AUREL CRIȘAN ■

O imagine dintr-un spectacol bun al stagiunii care, iată, s-a terminat : Jocul ielelor **de Camil Petrescu — în regia lui Ioan Ieremia și scenografia Emiliei Jivanov — pe scena Teatrului Național din Timișoara.**

RUBRICA MEA

Otilia Cazimir și teatrul

Postul de inspector, special sau general, al teatrelor, din trecut, era un fel de sinecură ce se acorda partizanilor politici, mai mult sau mai puțin frecați cu înalta cultură, ca să li se recompenseze și asigure fidelitatea în continuare. Puțini, prea puțini dintre aceștia și-au luat rolul în serios, depunînd rapoarte periodice și veghind pentru bunul mers al instituțiilor Thaliei. O pasăre rară, sub acest raport, a fost delicata poetă Otilia Cazimir, stimulată de directorul general al teatrelor, pe atunci însuși Liviu Rebreanu, care-i citise acele referate, să și le stringă în volum, ca pe niște foarte serioase cronici dramatice. În **Amintirile unei inspectoare teatrale**, apărute „într-o primă variantă în **Albumul Teatrului Național „Vasile Alecsandri“** din Iași, cu prilejul sărbătoririi a 140 de ani de la primul spectacol în limba română, Iași, 1956“, Otilia Cazimir ne-a lăsat (în manuscris) mărturia legăturilor ei mai vechi cu teatrul ieșean și povestea activității ei profesionale.

Stilul referatelor de spectacol este la Otilia Cazimir ca și acela al literaturii ei, unul feminin, de căldură afectivă cînd era cazul, fără afectarea masculinității, ca la majoritatea scriitoarelor bucureștene, mai ales a acelor formate pe tiparul Hortensiei Papadat-Bengescu. Otiliei Cazimir, de pildă, nu-i e rușine să se înduioșeze sau să-și mărturisească momentele de abdicare de la rigiditatea meseriei, ca atunci cînd, din milă, acorda forme legale nefericiților solicitanți, cărora ușile sindicatelor le stau închise.

Văzînd-o atît de scrupuloasă la datorie, unii dintre actori, suspectînd-o de prefăcătorie, o bîrfeau, de pe „banca minciunilor“, calificînd-o „a dracului“ sau „mare cutră“. Din păcate, chiar unii dintre cei mai buni scriitori, ajunși într-un astfel de post, străluceau prin absență, sau își dădeau importanță cînd se aflau în treabă.

La îndemnul profesorului Andrei Oțetea, Otilia Cazimir a trebuit să traducă **Ondine** de Jean Giraudoux, pentru Teatrul Național din Iași și deși „a fost o muncă sălbatică“, s-a achitat de minune, încît Liviu Rebreanu i-a solicitat pentru Naționalul din București tălmăcirea piesei **Frenezie**, de Charles de Peyret-Chappuis.

I s-a comandat chiar revizuirea unor mizerabile traduceri ale lui **Faust**, ceea ce i-a cerut încă o dată o sforțare enormă. După cum se vede, Otilia Cazimir nu se dădea îndărăt de la cele mai grele însărcinări.

Referatele ei de spectacol sînt niște adevărate cronici teatrale, deoarece acordă o egală atenție piesei, jocului, costumelor și decorului. La reprezentarea **Momentelor** lui Caragiale, dramatizate din inițiativa lui Ionel Teodoreanu, inspectoarea remarcă receptivitatea deosebită a publicului, dar și regretabila insuflețire cu care erau primite „procedeele comice ieftine și uzate“. Din nefericire, după treizeci sau patruzeci de ani de la această constatare, nici publicul bucureștean nu se arată mai dificil în fața „gagurilor“ introduse de noua regie, ba chiar le încurajează cu aplauze la scena deschisă. Norocul regiei este absența motivată a autorului, absență care pare să autorizeze orice „inovație“, oricît de joasă i-ar fi calitatea, numai să aibă succes !

„Medalioanele“, unele necroloage, altele caracterizări ale actorilor ieșeni, sînt de o mare meticulozitate, care nu exclude însă fervoarea. Continuîndu-și activitatea și trei ani după Eliberare, Otilia Cazimir relevă marele talent al lui Miluță Gheorghiu, „un adevărat artist al poporului“, în înțelesul de artist iubit de popor. În rolul Coanei Chirița, cred că a fost la nivelul lui Matei Millo. Îl ajutau nu numai gestica și timbrul vocal, dar și „decolteul“ cu carnația neobișnuit de albă a brațelor și a umerilor, pe care i le-ar fi putut invidia orice colegă. Acestui rol i-a datorat Miluță „singurul Premiu de stat cu care a fost onorat teatrul din Iași“.

Ediția, competent îngrijită cu prefață și note de George Sanda, sub titlul : **Otilia Cazimir, Scrieri despre teatru**, la Editura „Junimea“ din Iași, și prevăzută cu un excelent aparat de note, este nu tot atît de clar ilustrată. La o lucrare ca aceasta, se putea îngădui luxul reproducerilor pe hîrtie cretată. Economia nu merge voios mînă în mînă cu nici una din arte !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Personajul bun

Cu **Strigătul ierbii**, medicul-scriitor **Dan Claudiu Tănăsescu** ne recheamă în lumea tandră și tonică a **Ierbii pierdute**. A doua sa carte păstrează virtuțile celei dintîi: o istorie prietenoasă, rostită cu căldură și într-un grai simplu, firesc și potrivit mediului social al personajelor. Dar, a doua, are, pe de o parte, pe partea formei, un plus de cursivitate a scrierii, o degajare mai mare a condeiului ; iar pe de altă parte, pe partea conținutului, are un dramatism de un fel ciudat : este declanșat, lăsat să ajungă pe culmi de durere, de nefericire, apoi — prin intervenția personajului principal, doctorul Urșanu — este îmblînzit, potolit, aproape șters, îngrămădit în uitarea cea eliberatoare ; e o încleștare înțelept continuu întreruptă, pentru ca oamenii-personaje să-și recapete suflul, puterile și să înceapă o nouă bătălie cu viața. Însă mai important decît progresul acesta — fără îndoială, merituos și binevenit — cred că este un fapt de continuitate, de consecvență : **păstrarea personajului bun.**

Omul bun — ca personaj — pare multora desuet. Numai că în calitatea — cotată, adeseori dar superficial și nedrept, chiar ca defect — intră și îngăduința, și bunăvoința, și blîndețea, și îndurarea, și speranța, și mila, și dorința activă de bine, și respectul pentru oameni, și solidaritatea concretă, și conștiința resonsabilă, și umărul pus la greu, și neagresivitatea, și nerăutatea. Om bun înseamnă un punct de sprijin, o șansă, un izvor de liniște, o prevestire de bine ; înseamnă calitate, civilizație, omenie. Dar să-l lăsăm pe omul bun-noțiune, general și abstract, și să-l privim pe omul cel bun din **Strigătul ierbii :** medicul Urșanu e un caracter constant și o prezență constantă în lumea sa, o lume, o colectivitate restrînsă dar față de care el se simte și se poartă absolut responsabil ; medicul Urșanu pare un pragmatic al medicinei trupului, dar face apostolat și ca să dreagă rănile sufletelor pacienților săi ; medicul Urșanu este omul care asigură echilibrul, indiferent de aberațiile timpurilor și indiferent de scurtimea propriului său timp ; medicul Urșanu e un om bun de pus chiar și la rana incertitudinilor, a îndoielilor.

În **Viața lui Beethoven**, Romain Rolland definea inedit eroismul : „Eu numesc eroi numai pe acei care au fost mari prin inima lor“.

Personajul din **Strigătul ierbii** exact lucrul ăsta îl face : vine tuturor în ajutor, inclusiv nouă, cititorilor. De aceea, istoria lui, cu toate că se isprăvește trist, e reconfortantă, dătătoare de încredere în oameni și-n posibilitatea echilibrului.

NELU IONESCU ■

Aurel Baranga la 65 de ani

Conform normelor elementare de politețe publicistică, ar trebui să mă prefac nedumerit : Cum, Aurel Baranga a împlinit șaizeci și cinci de ani ? Nu se poate ! Scrisul său arată o permanentă tinerețe !

De fapt, ca să fiu sincer, încă din vremea cînd eram elev și îi cunoșteam comediile din manualele școlare mi-l închipuiam ajuns la o vîrstă înaintată. Înțelepciunea sa domestică și tacticos glumeață, mă revolta și mă atrăgea în același timp. Mă revolta pentru că, adolescent fiind, repudiam tocmai acest aer prea terestru, ca să nu mai vorbesc despre diplomația impregnată în text. Și mă atrăgea, deoarece îmi îngăduia să trăiesc momente de deplină comunicare cu cei din jur, uitînd de orice exigență artistică și scufundîndu-mă fericit în hohotele de rîs unanime.

Comediile lui Aurel Baranga au, într-adevăr, darul atît de rar de a face din publicul cel mai eterogen o colectivitate, de a transforma participarea la spectacol într-un consiliu de familie sau într-o ședință. Și nu este vorba doar de **Opinia publică**, unde spectactorii sînt în mod explicit invitați să-și spună cuvîntul despre întîmplările petrecute pe scenă, ci de toate piesele satirice reușite — **Mielul turbat, Sfîntul Mitică Blajinul, Interesul general** —, înzestrate cu o deosebită forță de propagare datorită stilului popular aluziv, ca și trucului niciodată demodat de a pedepsi pînă la urmă, cu ingeniozitate și fermitate, răul.

Dramaturgul oferă astfel o mare satisfacție omului obișnuit, care se vede răzbunat în planul artei pentru necazurile suferite în planul vieții. În privința aceasta, a priceperii de a provoca defulări colective, imaginînd răsturnări de situații cu amplă rezonanță în sufletul nostru cel de toate zilele, Aurel Baranga rămîne neîntrecut. Fiindcă, în fond, cine nu a visat stînd la o coadă interminabilă în fața unui ghișeu că „turbează“ dintr-odată și îl ia de guler pe funcționarul aplecat imperturbabil asupra registrului său sacru ?

Aurel Baranga a debutat, cum se știe, în miniaturala, dar dinamitarda revistă **Bilete de papagal** a lui Tudor Arghezi, iar primele sale cărți au fost cărți de versuri pline de cuvinte mari. Se știe, de asemenea, că a mai scris reportaje și foiletoane, memorii și eseuri, fabule și drame, toate concepute pentru a avea răsunet și a provoca animație. Cu toate acestea, succesul a venit din direcția contrară și anume din parodierea declarațiilor grandilocvente. Este încă o dovadă că scriitorul a îngropat ceva din sine în zidul comediilor, asigurîndu-le, cel puțin pentru epoca noastră, durabilitatea.

Există, desigur, și explicații de ordin estetic a spectaculoasei sale popularități, cum ar fi reluarea procedeelor dramatice acreditate la noi de I.L. Caragiale sau folosirea unui limbaj limpede și fluent. Însă aceste explicații, dezvoltate, n-ar face decît să ne distragă atenția de la plăcerea de a rîde sănătos, ajungînd poate chiar să ne aducă în mod sîcîitor aminte că Aurel Baranga nu se numără printre promotorii unui teatru cu adevărat modern.

Tocmai de aceea, să nu ne punem prea multe întrebări și să ne jucăm, în continuare, rolul de spectatori inimoși gata să zguduim cu tunete de ilaritate bolțile severe ale teatrelor. Acțiunea lui Aurel Baranga este, înainte de toate, o acțiune pedagogică. În sala de teatru în care se joacă o comedie de-a sa, spectatorii se simt asemenea unor elevi, nu atît pentru că li se dau sfaturi, ci pentru că au certitudinea că pînă la urmă fiecare va primi exact nota cuvenită. Acest sentiment insuflat semenilor săi — sentiment dintre cele mai stenice și mai favorabile educației — constituie marele merit al unui scriitor care se află parcă de peste un sfert de veac la vîrsta înțeleaptă de acum.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

BACOVIA INTEGRAL *)

Un reportaj despre lumea lui G. Bacovia

În definitiv, ce ar constata un observator care ar pătrunde în lumea lui G. Bacovia, atît de precis descrisă de poet încît lectura poeziilor sale te ajută să descinzi imaginar pe meleaguri inconfundabile ? Ființele, plantele, obiectele, clădirile „orașului dominant“ prezentate de poet sînt aceleași cu care ne-am obișnuit, nimic nu e fabulos, ieșit din comun, încît vizitatorul acestor ținuturi nu ar avea nici o clipă senzația că face cunoștință cu o realitate nouă pentru el, pe care trebuie s-o studieze, să-i deslușească rînduielile, să-i recunoască emblemele și să i le învețe. El nu ar apela la un ghid precum oaspetele ținuturilor stranii închipuite în poemele lui Al. Philippide. Dar decorul acesta familiar a suferit o agresiune, a fost mutilat, a fost torturat, i-a fost provocată o suferință atroce („Aud materia plîngînd“) a fost transformat într-un „vast cavou“, unde plutesc pene arse, florile sînt carbonizate, miroase a cenușă caldă, scînteile vibrează ca după vîlvătăile unui incendiu uriaș. Asupra acestui tărîm pare să se fi abătut un cataclism cosmic sau o catastrofă dezlănțuită de oameni care i-a schimbat înfățișarea, i-a zdruncinat regulile ce îl guvernau altădată. Ca urmare, legile naturii și ale societății nu mai respectă ordinea lor firească, parcă s-ar modifica periodic, în funcție de cele mai arbitrare criterii, imposibil de înțeles, astfel încît, de pildă, un meteorolog aflat aici nu s-ar mai hazarda să întocmească prognoze, deoarece anotimpurile nu se găsesc în stare pură, ci amestecate („Și toamna, și iarna / Coboară-amîndouă / Și plouă și ninge / Și ninge și plouă“). Tot aici, un istoric n-ar reuși să înjghebeze o cronologie deoarece curgerea timpului a devenit imposibil de înregistrat : „Un gol istoric se întinde / Pe-aceleași vremuri mă găsesc“.

Versurile lui Bacovia impresionează prin viziunile halucinante, apocaliptice pe care le desfășoară. În anii erei atomice e greu să citești o poezie ca **Negru** fără ca să-ți închipui imaginea de coșmar a unui oraș răscolit de o explozie nucleară : „Carbonizate flori, noian de negru... / Sicrie negre, arse, de metal / Vestminte funerare de mangal / Negru profund, noian de negru...“ Trecătorii pe străzi poartă doliu, se intonează necontenit marșuri funebre, alaiuri pornesc spre cimitir unde se află sicrie de plumb în timp ce în oraș sînt expuse pe catafalc alte cadrave, contemplate cu aviditate : „Sînt cîțiva morți în oraș, iubito / Chiar pentru asta am venit să-ți spun ; / Pe catafalc, de căldură-n oraș / Încet, cadavrele se descompun“. Comportamentul oamenilor este bizar, de neînțeles. Ei trăiesc o stare de năuceală continuă, din care reușesc să se smulgă numai rareori și atunci doar pentru o vreme. Interiorizarea lor este maximă, astfel încît orice gest de a-i aborda le-ar provoca perplexitatea și l-ar privi cu o totală lipsă de bunăvoință, ca pe un atentat la propria lor ființă. Tot timpul dau senzația că nu pot fi prieteni cu nimeni, că nu-i interesează nici dragostea, ci doar aspectul fizic al ei. Cînd se află în colectivitate nu comunică unii cu alții, ci se lasă cuprinși de o disperare neagră, ca atunci cînd strînși într-o cafenea ascultă o femeie care cîntă cu un glas ce nu mai amintește vocea umană : „Barbar cînta femeia ceea...“ Destinul comun al damnării nu-i face să se împotrivească solidari ci îi îndeamnă să caute uitarea în alcool, în desfrîu : „Și ninge în orașul mare, / E noaptea plină de orgii, / Iar prin saloane aurii / Se-aud orchestre și fanfare“. Ei recurg la fastul saloanelor tocmai pentru a-și potoli neliniștile, tocmai pentru a descoperi o ambianță care să nu le amintească dezordinea de afară. Cu nervii zdruncinați de șocul pe care Bacovia nu-l pomenește niciodată, locuitorii acestui oraș trec de la o stare la alta cu o repeziciune lipsită de orice motiv : „Pustiu adînc... și-ncepe a-nnopta, / Și-aud gemînd amorul meu defunct / Ascult atent privind un singur punct / Și gem, și plîng, și rîd în hi, în ha...“ Acțiunile lor nu sînt dominate de țeluri precise, se petrec după voința hazardului, de aceea ei rătăcesc la întîmplare, un biet tîrg de provincie căpătînd de aceea proporțiile unei întregi planete deoarece are o structură labirintică : „Eu stau și mă duc, și mă-ntorc / Și-amanții profund mă-ntristează / Îmi vine să rîd fără sens, / Și-i frig, și burează“. Ei își descoperă voluptatea de a chinui, de a-și oferi spectacole pline de cruzime, astfel încît, de pildă, abatorul nu mai funcționează pentru a le astîmpăra cu carne foamea, ci pentru a ucide animale cît mai multe, ca o răzbunare pentru suferințele îndurate sau pentru a-și abate gîndul de la propriile lor nenorociri inventînd pentru alții altele și mai grozave. Ninsoarea care coboară în avalanșă nu poate ascunde fărădelegea ce se făptuiește acolo : „Ninge grozav pe cîmp, la abator / Și sînge cald se scurge pe canal ; / Plină-i zăpada de sînge animal — / Și ninge mereu pe un trist patinoar“. Oamenii pășesc buimaci, fără să-și supravegheze gesturile („Amanții mai bolnavi, mai triști / Pe drumuri fac gesturi ciudate“) sau se pomenesc vorbind singuri : „Nimic. Pustiul tot mai larg părea... / Și-n noaptea lui amară tăcuse orice cînt. / Și-nvinețit de gînduri, cu fruntea în pămînt, / Omul începuse să vorbească singur...“ Arta nu mai e gustată estetic, ea se adresează instinctelor deoarece rostul ei a fost uitat : „Lunecau baletistele albe... / Tainic trezind complexul organic — / Albe, stîrnind instinctul satanic, / Lunecau baletistele albe“. Divinitatea și-a pierdut adoratorii. O catedrală „stă fără noimă“, ca un monument a cărui destinație nu și-o mai amintește nimeni, iar „amanții cu suflet ruinat“, lipsiți de fervori mistice, visează să petreacă „o noapte de orgie / pe canapeaua din altar“. Dealtfel, la nici un alt mare poet român simbolurile mistice nu sînt atît de puține ca la Bacovia și atunci cînd ele apar au o vagă legătură cu credința.

Supraviețuitorii acestui univers contuzionat încearcă să-și redobîndească starea de normalitate, să reconstituie ritualurile sociale de odinioară, să recunoască identitatea lucrurilor și să le restabiliească funcțiile primordiale, să-și amintească trecutul pentru a-și crea un viitor.

De fapt, cum arăta lumea lui Bacovia înainte de a se uita pe sine însăși ? Era ea o lume armonioasă, diafană, lipsită de orice violență, unde locuitorii trăiau într-o permanentă stare de beatitudine, îmbătați de parfumuri tari, participînd la baluri strălucitoare în saloane albe, căutînd desfătări cît mai sofisticate, așa cum par să acrediteze unele dintre versuri ? Mai curînd ea era învolburată de mari frămîntări provocate de inechitatea în ierarhia societății, de neîncredere și ură : „Dar notează-n cartea vremii / Filozoful proletar : / Greve, sînge, nebunie / Foame, / Plînset mondial...“ Dacă primul volum al lui Bacovia, **Plumb**, poartă pecetea „golului istoric“, al haosului provocat de dezordinea elementelor și de destrămarea convențiilor sociale, următoarele volume mărturisesc trezirea din amnezie a acestei colectivități care, depășind momentul de cumpănă izvorît din urgia abătută asupra ei, se confruntă din nou cu vechile sale probleme. Poetul, „mîhnit de crimele burgheze“, înregistrează amenințările proletarului („Eu sînt un monstru pentru voi / Urzind un dor de vremuri noi / Și-n lumea voastră-abia încap / Dar am să dau curînd la cap“, lansează o chemare de o simplitate răscolitoare : „Sculați ai muncii proletari —“. Învingîndu-și deruta, lumea lui G. Bacovia își asumă din nou istoria.

GEORGE ARION ■

---

*) La Editura Minerva a apărut un excelent volum de **Opere** (LXVI+732 pagini) în colecția Scriitori români : prefață, antologie, note, bibliografie de Mihail Petroveanu, text stabilit, variante de Cornelia Botez. Cartea cuprinde volumele de versuri **Plumb** (1916), **Scîntei galbene** (1926), **Cu voi** (1930), **Comedii în fond** (1936), **Stanțe burgheze** (1946) poezii din periodice și postume, poeme în proză, **Bucăți de noapte** (1926), două fragmente din romane rămase în fază de proiect, alte proze și articole, însemnări autobiografice etc.

Un hoţ prins asupra faptului pretindea recompensă şi — din nebăgare de seamă care ? — cîţiva s-au grăbit să i-o şi dea !

Marti, 4 iulie, ora 7. Este teribil de cald in Slobozia. La urma-urmei, este dreptul lunii in care ne aflăm, si această reflectie ne linisteste nitel. Loctiitorul sefului Inspectoratului de militie al judetului Ialomita, maiorul Stoica Dumitru, la care ne-am prezentat, citeste oarecum uluit scrisoarea lui Frangu Victor din comuna Jegălia (judeţul Ialomiţa), scrisoare primită si inregistrată la redactie : „...Prin prezenta scrisoare vă aduc la cunostintă un mare necaz pe care il suport moral si material de mai bine de 8 luni de zile care mi-au adus neliniste personală si familiară, si-au culminat in ultima instantă cu condamnarea mea la 7 luni de detentie si 1 500 lei despăgubiri civile... În seara zilei de 7 octombrie 1977, gestionarul magazinului din localitatea unde stau, Jegălia, pe nume Cerchez Gheorghe, vine de la Tulcea cu un camion de peşte proaspăt, de circa 4—5 t, pe la orele 17—18. Mă cheamă pe mine si pe Nicolescu Vasile, pe Bodeanu Gheorghe, prieteni de aproape, ca să facem de pindă pentru a prinde hotul care de regulă fură pesti după ce se descarcă in curtea magazinului de cite ori se aducea... Ca o prevedere de risc gestionarul a anuntat pe seful de post de militie si pe tovarăsul primar al comunei ca să stie că vom sta de pindă. La rindul său, seful de post avertizează paza obstească ca să fie atentă cu ochii in toate părtile că se urmăreste un caz special de prinderea unor hoti. După aceasta gestionarul simulează că este bolnav, ostenit, si că pleacă acasă, spunind sotiei să inchidă la timp că dimineata este treabă multă cu vinzarea pestelui. În realitate, gestionarul si cu mine ne furisăm pe nevăzute să vedem ce se va intimpla. După 5—6 ore de asteptare, in jurul orei 12.30 noaptea am simtit că se clatină gardul de scindură, se observă o umbră două care se miscau si o bubuitură produsă de hotul care sărise in curtea cooperativei descult pentru că asa i-a fost mai usor. Procedeul de a-l prinde, chiar si frica, ne-a făcut să ezităm multe minute, timp in care hotul a reusit să pună in sacul cu care venise circa 30 kg peste. Atunci am dat cu piciorul in usa magaziei unde pindeam si am tipat la el stai hotule că te-am prins. În primul moment a rămas ca trăsnit, nu stia ce să spună, cerea iertare că a gresit, că ii sintem rude, că ne dă cit i-om cere numai să nu-l afle lumea dar parcă, ca-n filme, isi revine, lasă sacul din mină, sare peste lăzile de peste si dă să sară gardul din curte ...Îi legăm miinile la spate cu un furtun de cauciuc si l-am lăsat impreună cu gestionarul iar eu m-am dus si am anuntat seful de post si primarul care au venit la fata locului... Dar cine era hotul ? Era Ivan Gheorghe, paznic din paza obstească, care păzea magazinul. În continuare, organele de militie procedează la reconstituirea faptelor, il fotografiază cum a actionat, el recunoaşte ce a făcut. Asistă la aceasta zeci de oameni din comunele invecinate care veniseră după peşte iar eu plec la serviciul meu convins că am ajutat la o faptă demnă de recunoştinţă, imi făcusem intr-un fel datoria de cetătean... La 3—4 zile fapta si făptaşul sint supuşi unei discutii in cadrul plenarei comitetului comunal de partid unde participă toate organele iar hotul recunoaste ce a făcut dar nu spune cu cine a mai fost, lucru cerut de cei care au luat cuvintul... Dar iată-mă citat in fata organelor de judecată la judecătoria Fetesti ca invinuit in proces penal cu Ivan Gheorghe, la prima, a doua si chiar la a treia infătisare mi se imputa că sint invinuit de lovire, vătămare a lui Ivan Gheorghe si singurul lucru ca să scap de inchisoare ar fi să mă impac cu hotul si să-i dau 2 500 lei despăgubire... La ultima infătisare din 22.06.1978 instanta de judecată Fetesti, judecător tov. Marcu mă condamnă la 7 luni inchisoare si 1 500 lei despăgubiri civile pentru Ivan Gheorghe...“

Ajutat generos de către maiorul Stoica — cu un ofiter, căpitanul Tomuta Marin, si o masină — pornim pe calea reporterului, aceea de a verifica faptele.

Postul de militie din comuna Jegălia. Din actele intocmite de subofiterii de aici rezultă că in partea de inceput a zilei de 8 octombrie 1977 s-au intimplat lucrurile pe care Frangu Victor le-a relatat in scrisoarea sa. Şi atunci ?

Plutonier major Stan Radu, şeful postului : „Initial am intocmit acte de trimitere in judecată a lui Ivan Gheorghe pentru furt din avutul obstesc. Tovarăşul procuror Teiner Aurelian de la Procuratura Fetesti mi-a restituit dosarul spunindu-mi că fapta lui Ivan Gheorghe este de competenta comisiei de judecată de pe lingă consiliul popular comunal. Paguba produsă de el este sub 500 lei (20 de kg peşte x 12 = 240 lei) si conform legii 59/1977 se judecă la comisie aici, in comună. Tot dinsul a primit plingerea lui Ivan Gheorghe cerindu-ne si alte date pentru intocmirea dosarului.

— Ivan Gheorghe, in momentul producerii furtului, avea mina dreaptă ruptă ?

— Nu, tovarăşe, spune plutonierul major Stan Radu, uitati-vă la fotografii.

Bobocel Ion, secretarul comitetului de partid, primarul comunei Jegălia : „Faptele stau intocmai cum v-a sesizat Frangu Victor. Frangu este un om serios, are doi copii căsătoriţi, nu este nici beţiv, nici violent.

Din procesul verbal de cercetare la faţa locului intocmit de şeful postului comunal de miliţie : „...L-am găsit pe numitul Ivan Gheorghe ce indeplinea funcţia de paznic obstesc legat cu miinile la spate cu un furtun de cauciuc şi păzit de către numiţii Cerchez Gheorghe gestionar şi Frangu Victor...“

Cerchez Gheorghe, gestionarul magazinului, spune printre altele, spuse care confirmă afirmatiile lui Frangu Victor integral : „...Eram furat de mult si il bănuiam pe Ivan Gheorghe. Eu, cu aprobarea şefului de post si a primarului l-am chemat la pindă si pe Frangu... Cind l-am prins cu pestele in sac Ivan Gheorghe mi-a spus că-mi dă 5 000 de lei dar am refuzat...“

— Tovarăşe căpitan Tomuta, spunem către ofiterul care ne insoteste, dacă s-ar fi extins cercetările si s-ar fi dovedit, presupunem, că erau trei ce s-ar fi intimplat?

— Cind un furt este săvirşit noaptea şi in grup se cheamă furt calificat şi pedeapsa este mai mare.

La Feteşti discutăm cu procurorul Teiner Aurelian :

— Omeneste vorbind, tovarăşe procuror...

— Discutăm doar din punctul de vedere al legii.

— Da. Din acte redactate şi semnate de către dumneavoastră rezultă clar că Ivan Gheorghe a furat.

— Da, dar aici sint două dosare distincte. Unul pentru hot, la comisia de judecată căci este o pagubă sub 500 lei, şi altul pentru agresor. Victima Ivan Gheorghe are certificat medico-legal pentru 40—45 zile ceea ce intră sub incidenta legii penale.

— Nu este oare vorba de acelaşi dosar din moment ce fapta furtului a determinat fapta lovirii ? Asta presupunind că Ivan Gheorghe a fost lovit cu adevărat, căci nu există nici o probă directă in acest sens. Certificatul medico-legal afirmă că Ivan Gheorghe a fost lovit cu un corp dur, că are fracturat antebratul drept, dar nu specifică persoana care l-a lovit. Martorii acuzării spun toti că l-au văzut in ziua de 8 octombrie 1977 cu mina lovită, mai spun că, la rindu-li-se, li s-a precizat că Frangu este autorul, dar nici unul n-a văzut.

— Dumneata vrei să răstorni un certificat medico-legal ?

— Nu.

Este noapte deplină. La Hotelul „Muntenia“ din Slobozia, unde locuim, lumina este aprinsă a nedumerire. Ce trebuie crezut, ce nu trebuie crezut, căci aveam notată si versiunea lui Ivan Gheorghe : „Eram de serviciu ca paznic de pe 7 octombrie orele 19 pină pe 8 octombrie 1977, orele 7 dimineata. Pe la 1 noaptea, deci intram pe 8 octombrie, aud zgomote la magazia magazinului din comună. Las bicicleta şi bătul rezemate de o bancă si mă gindesc să nu deranjez seful de post. Săr peste gard, un gard de vreo doi metri jumătate inăltime (in realitate sint 3 garduri pină la locul comiterii faptei, n.n.) şi la lumină ii văd pe Cerchez Gheorghe, gestionar, şi pe Frangu Victor. Unul bea coniac, altul bea vin. Uite hotul, zic ei. Voi sinteti, zic eu. Imediat, Frangu m-a lovit cu muchia toporului peste mina dreaptă. M-au legat de miini cu o sirmă si un cablu, au băut in continuare si pe la 3 au chemat şeful de post. S-a făcut o reconstituire asa lovit cum eram la care a asistat multă lume. Era şi primarul Bobocel Ion. Eu n-am vrut să săr din nou, dar m-au silit. După aceea, era 8 octombrie, cam ora 8, m-am dus la dispensar la doctorul Mierlă, mi-a făcut o injectie si cu salvarea m-au dus la spital la Fetesti. Mi-au făcut radioscopie la mină, au zis că e ruptă şi tot pe 8 octombrie 1977, pe la 15 mi-au pus mina in gips. Am umblat cu ea asa vreo 70 de zile. L-am dat in judecată pe Frangu si-i cer despăgubiri 2 500 lei, atiti bani am pierdut cit m-a imbrăcat şi dezbrăcat femeia mea“.

O radioscopie nouă, făcută in zilele documentării noastre de către Ivan Gheorghe, spre a ne dovedi adevărul spuselor sale, confirmă că a avut intr-adevăr mina dreaptă ruptă şi că fractura poate data din octombrie 1977, sau mai de demult. Ce se poate crede, mai ales că examinarea, pentru a cita oară, a fotografiilor de la reconstituire relevă o jenă la mina dreaptă. Da, dar de la jenă la o fractură care să ţină mina in ghips 40—45 zile este o cale lungă. S-a făcut 5 dimineata si nu ştim ce să credem. Ne gindim totusi că şi un certificat medico-legal poate fi examinat de aproape fără pretentia de a-l contesta.

— Sinteti medicul legist sef al judeţului Ialomita, tovarăşe doctor Popa Valer, spunem peste două ore. Pe ce bază s-a emis certificatul medico-legal 1183 din 11 octombrie 1977, certificat privindu-l pe Ivan Gheorghe din Jegălia ?

— Pe baza unei trimiteri din Feteşti, unde a fost examinat la raze si unde i s-a aplicat aparatul de ghipsat.

Examinăm o bucată de hirtie portocalie, din cele care insotesc radioscopiile, vedem diagnosticul, dar nu vedem nici semnătură si nici parafă. Afirmăm că, juridic vorbind, o asemenea trimitere este nulă, dar ni se răspunde că este o veche practică intre colegi. Să nu fim absurzi, ni se spune.

— Din cite ne-am documentat, ştim că se poate efectua o radioscopie şi prin ghips. Ati făcut asa ceva, căci, oricum, acest cer-

---

Legea ne apără:

s-o cunoaştem,

s-o respectăm!

În cazul Gheorghe Popa, pe făgaşul legii a mai rămas deschisă o singură portiţă: cinstea unui cetăţean. Ce va face el?

1

SCHIŢĂ DE PORTRET

— **Numele şi prenumele.**

— Popa Gheorghe.

— **Anul, luna, data naşterii.**

— 1931...

— **Data şi luna.**

— Luna... Cred că era octombrie... Ziua n-o ţin minte. Pe mine m-a adus in Dobrogea un frate de-al meu cind eram mic şi m-a lăsat aici şi pe urmă am muncit.

— **Profesia.**

— Comuna Neguleşti, judeţul Bacău.

— **Te intreb unde munceşti, ce faci ?**

— Sint paznic de noapte, in Satu Nou, comuna Mircea Vodă, lingă Medgidia. Dar n-am fost tot timpul aşa. Am muncit şi de ziua. Dar după atitea vinturi, zăpezi şi ploi, organismul meu n-a mai suportat răcelile...

La 40 de ani, Gheorghe Popa atingea apogeul prosperităţii sale. După o viaţă de trudă, la inceputul anului 1972, dispunea de 56 de oi, păsări, porci, curte, doi copii, şi casă la 2 kilometri de Medgidia. După un singur an, pierde totul : oi, păsări, curte, casă, munca sa de o viaţă.

2

DUPĂ 6 ANI

La sfirşitul celor trei zile de cercetări in Constanţa, erau limpezi trei lucruri : legalitatea dosarelor prin care s-a scurs intreaga avere a ţăranului Gheorghe Popa este inatacabilă. Legalitatea dosarelor n-are nici o legătură cu realitatea. Această din urmă concluzie, la care am ajuns, procurorul Dumitru Taşcu şi subsemnatul, n-are nici o putere in justiţie.

3

CĂPITANUL DE CURSĂ LUNGĂ VICTOR RĂDULESCU

— Tovarăşe căpitan ! Cazul pe care o să vi-l istorisesc n-are nici o legătură cu marea. N-are legătură cu multe lucruri. E povestea tristă a conflictului dintre un ţăran şi un comerciant. Eu n-am să fac aprecieri. Aprecierile le veţi face dumneavoastră. Puteţi face acest lucru. În calitatea pe care o aveţi de comandant de vas aţi fost pus desigur nu de puţine ori in situaţia de a aplica legea. Sinteţi opinie publică... Dar iată faptele :

4

FAPTELE

În 1970, in vreme ce Gheorghe Popa işi reconstruia casa, gestionarul restaurantului din Satu Nou, Gheorghe Bora, cumpără 50 de oi şi-l roagă pe Popa să le ingrijească in schimbul sumei de 500 lei lunar. Cu timpul, gestionarul işi măreşte turma pină la 72 de oi. Acestora le adaugă opt porci. Gheorghe Popa pretinde sporirea retribuţiei la 800 lei lunar. Proaspătul cioban renunţă la celelalte ocupaţii şi se dedică exclusiv muncii la oile şi porcii gestionarului. Din vinzarea mieilor, a linii şi a altor produse, gestionarul cîştigă in acel an, după propriile sale declaraţii, circa 50 000 lei. La sfirşitul anului 1971, Bora avea să lichideze turma. Fiica lui, studentă la Iaşi, ii pretinde, in vederea obţinerii unei burse de la stat, o adeverinţă prin care circumscripţia financiară să ateste lipsa oricărei averi. Il cheamă acasă pe Popa. Între timp gestionarul se mutase la Constanţa. Il cheamă deci acasă in Constanţa şi-i spune : Uite măi, băiatule, eu vreau să-ţi vind oile. Păi, zice ciobanul, ştiţi că n-am bani. Ştiu, răspunde gestionarul. Dar la primăvară o să ai şi la toamnă o să ai, după ce vinzi lina şi mieii. Facem un contract cu două termene de plată. Apoi, cei doi, impreună cu avocatul Teodor Serafide, cunoştinţa gestionarului, merg la tribunal şi acolo intocmesc un act de vinzare-cumpărare pe care ciobanul il semnează cu trei litere, singurele pe care le cunoaşte. Pentru că gestionarul contractase deja lina la D.C.A. şi incasase banii, din total este scăzut avansul şi Gheorghe Popa are de plătit bani peşini 18 000 lei.

In primăvară, gestionarul se comportă ca un proprietar şi trimite un cunoscut pentru a ridica 13 miei— Popa afirmă că i-a ridicat pe toţi. În toamnă ciobanul ii trimite lina. Consideră că intr-un fel s-a achitat de o parte din datorii. Este chemat la Consiliul popular şi intrebat de ce nu achită sumele convenite prin contractul incheiat cu Gheorghe Bora. În felul lui gloduros, ciobanul aminteşte de miei care i-au fost luaţi, de datoria pe care Gheorghe Bora o are la el din anul cind i-a muncit şi n-a primit nici un ban. Este acţionat in judecată. Şi intrebat : Recunoşti că ai incheiat un contract de vinzare-cumpărare cu Gheorghe Bora ? Da, răspunde ciobanul. Recunoşti că pe baza acestui contract ai să-i dai 18 000 lei ? Da, răspunde ciobanul şi aşteaptă intrebările la care să-şi verse năduful. Să spună adică de felul cum a fost imbătat, de faptul că el neştiind carte n-a citit contractul unde erau trecute 56 in loc de 49... Aceste intrebări n-au fost rostite şi ţăranul şi-a spus păsul in momentele cele mai neindicate. I se cereau acte, iar el răspundea că dreptatea e de partea lui. Am văzut dosarul. Este curat, curat. Ciobanul n-are nici o probă. Gestionarul are actul care, deşi la vremea lui n-a fost autentificat la notariat, a dobindit putere legală prin chiar recunoaşterea ciobanului. Recursul este respins. Gheorghe Popa il acţionează in judecată pe Gheorghe Bora pentru neplata anului de muncă. Cîştigă in faţa primei instanţe şi pierde la recurs. Gheorghe Popa vorbeşte de martori mincinoşi, dar nu-i reclamă in scris. Ciobanul vorbeşte de martori a căror adresă n-o cunoaşte insă. Pentru el faptul că au fost martori care au văzut şi care ar putea contrazice actele gestionarului este de ajuns. La intrebările care i se pun răspunde colţos şi anapoda. I se scot la licitaţie oile. Oile sint cumpărate cu jumătate din preţul cu care i se vinduseră. Apoi i se scoate casa la licitate El o cumpărase cu 33 000 şi la reconstrucţie ii mai adăugase valoarea in muncă şi materiale de circa 30 000 lei şi o pierde la 9 500 lei. Refuză evacuarea şi plăteşte amendă 2 000 lei. I se taie lumina electrică şi de mai mulţi ani trăieşte in casă cu luminări. Se imbolnăveşte nevasta. Apoi se imbolnăveşte el. Apoi unul dintre copii. Cel care ii cumpărase casa la licitaţie cu 9 500 lei este chiar Gheorghe Bora. Gheorghe Bora revinde casa cu 16 000 lei...

5

CĂPITANUL DE CURSĂ LUNGĂ VICTOR RĂDULESCU

— Un om uns cu toate alifiile, cum inţeleg eu că este acest Gheorghe Bora, angajează fără act legal un ignorant in materie de legi şi in calitatea lui de proprietar iniţiat nu ţine zilnic, ca să zic aşa, un caiet de bord cu tot ce există. Cite oi sterpe sint, cit lapte dă fiecare, cit ia el, cit ii dă ciobanului etc. Pentru mine este evidentă intenţia lui de a profita de neştiinţa ţăranului.

— **Această intenţie nu poate fi dovedită.**

— Lipsa contractului prin care angajează un om nu e dovadă a intenţiei de a eluda legea ?

— **Vina aparţine deopotrivă şi lui Gheorghe Popa. Necunoaşterea legii nu e scuză.**

— Atunci cind a vrut să vindă oile, el a ştiut că trebuie un contract. Şi apoi cum a fost incheiat acest contract ? Ia un neştiutor de carte, ii spune una şi scrie alta...

— **Asta nu-i dovedit.**

— Ba eu cred că aici lucrurile sint foarte limpezi. De ce, dacă a avut la dispoziţie un avocat, pe Teodor Serafide, a mai fost nevoie să insceneze, să creeze aparenţa de legalitate, şi in loc să incheie contractul acasă la el, s-au dus cu toţii la tribunal, unde in loc să autentifice actul la notariat, n-au făcut decit ceea ce puteau face foarte bine şi acasă ? Avocatul nu ştia că un act trebuie autentificat ? Nu e clar că au vrut să-l imbrobodească ? Să-i ofere doar aparenţa legalităţii ? Dar judecătorul care a avut pe rol acest proces, nu s-a intrebat cum a fost posibil ca un act intocmit de un avocat, să nu fie trecut prin notariat ? Nu şi-a pus intrebarea că acest act conţine un viciu de consimţămint ? De ce nu a chemat in sprijin procuratura ?

— **În orice proces există unul care afirmă şi unul care neagă. Judecătorul nu avea numai acest proces. Dosarul era curat...**

— Atunci poate imi spui dumneata in ce constă rolul activ al justiţiei ?

— **În faţa unei evidenţe, rolul activ inseamnă s-o consemnezi.**

— Existau două evidenţe : una in dosar şi alta in sală. Amindouă trebuiau consemnate. Un avocat care nu-şi face datoria pină la capăt, are un motiv. Care e acel motiv ? Aceasta este intrebarea. Un om care işi confecţionează legalitatea numai pe jumătate, pentru cealaltă jumătate ascunde ceva. Ce anume ? Cealaltă jumătate ar fi insemnat ca ciobanul să fi fost dus in faţa notarului, care ar fi văzut in ce hal de beat e, şi care ar fi trebuit să-i citească actul. Nu ?

— **Un judecător nu e obligat să meargă atit de departe cu supoziţiile.**

— Poate că n-are obligaţia, dar are dreptul...

— **Dumneavoastră, de pildă, cum aţi gindi in faţa unui astfel de argument ? Toată viaţa mi-a plăcut să fiu om şi am avut incredere in oameni. N-am umblat** tificat este piesa de rezistentă a unui dosar pe baza căruia un om a fost privat de libertate 7 luni ? Un om de 50 de ani, cu doi copii mari.

— Nu. n-am efectuat o asemenea radioscopie. dar hirtia de la Fetesti nu minte.

Răsucind hirtia de la Fetești in miini, se face pauză. O mai examinăm. totuși. Vedem că data emiterii ei din Fetești este 7 octombrie. or. conform actelor miliției Jegălia. celor din dosarul comisiei de judecată din aceeasi comună. conform dosarului de la Judecătoria Fetesti. conform spuselor lui Ivan Gheorghe. fapta. sau faptele s-au petrecut pe 8 octombrie. La Policlinica Fetesti in trei registre diferite. scrise de trei doctori diferiti. apare intr-adevăr data de 7 octombrie 1977. Executăm fotocopii si discutăm cu tovarăsul Boroi Vasile. procuror sef adiunct al iudetului Ialomita. Expunem totul. sintem ascultati cu atentie și deferentă și ni se spun lucruri pe care le transcriem textual : „Ne-ati dat dosarul peste cap căci obiectul lui il constituia o vătămare intimplată pe 8 octombrie 1977. La acea dată deci Ivan Gheorghe avea mina fracturată. Asigurati cititorii revistei Flacăra că Frangu Victor va fi scos din cauză. Ivan Gheorghe. hotul. va fi demascat intr-o adunare populară la Jegălia. locul comiterii nedemnei sale fapte. Vă multumim !“

Din discutiile cu factorii competenti. din documentarea noastră rezultă citeva lucruri utile. clare :

1) Procurorul Teiner Aurelian a intocmit un dosar extrem de fragil. bazat in exclusivitate pe certificatul medico-legal 1183 din 15 octombrie 1977 care certificat. s-a văzut. nu are legătură cu cauza. Era obligat să se gindească că este vorba de linistea. viata si libertatea unui om. Cu minimum de efort. putea să descopere ceea ce am fost noi obligati să facem. Plingerea primită de la Ivan Gheorghe trebuia verificată temeinic si nicidecum pasată sefului de post Stan Radu. Tot dinsul. după propriile-i afirmatii. a incercat să stingă procesul penal pornit propunind lui Frangu Victor să-i dea lui Ivan Gheorghe 2 500 de lei ceea ce nu este corect si nu priveste nici misiunea unui procuror.

2) Medicul Popa Valer a eliberat un certificat medico-legal pe baza unei fituici. ceea ce contravine normativelor legale in vigoare incă.

3) Era desigur de dorit ca si completul de judecată condus de tovarăsul judecător Marcu să restituie dosarul procuraturii căci lipsa unei singure probe directe era un serios semnal de alarmă asupra veridicitătii sale.

4) Fapta unui paznic prins furind din avutul obstesc trebuia serios blamată căci in acest fel eram pe punctul de a inregistra un absurd record : neprimit cu flori la locul faptei sale infamante. hotul dă in judecată pe cel care l-a prins si obtine trimiterea lui la inchisoare.

EUGEN SECELEANU ■

Acționăm împreună cu opinia publică

Convorbire cu tovarășul NICOLAE MIHAI, procuror-șef al județului Tulcea

— În județul Tulcea, așa după cum voi demonstra prin date statistice, starea infracțională s-a îmbunătățit simțitor în ultimul an. Mai înainte de a recurge la cifre, vreau să arăt că actuala situație este o urmare a intensificării popularizării documentelor de partid privind creșterea rolului educativ al colectivelor de oameni ai muncii. Sînt cunoscute lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie 1977, reflectate în Decretul 147 din același an. Vedeți dumneavoastră, noi, procurorii, prin natura profesiei, eram mai puțin legați de teren. contactul cu cetățenii se stabilea, de regulă, doar atunci cînd aceștia intrau în conflict cu legea. Acum, colaborăm mult mai intens cu oameni corecți. cu activiști de partid din organizații. cu reprezentanți ai unor organizații de masă și obștești, împreună cu care realizăm, dacă vreți, o profilaxie a infracțiunilor, evitînd unele posibile manifestări antisociale, reușind o disciplinare a vieții colective și individuale a unor cetățeni apți să săvîrșească acte care să contravină normelor firești de conduită. Remarc că o schimbare s-a produs, deși nu în măsura necesităților, și în mentalitatea colectivelor de oameni ai muncii din diverse întreprinderi și instituții, de jos și pînă la nivelul conducerilor acestora. N-aș fi corect dacă nu aș preciza că sînt încă directori care nu înțeleg total că în sarcinile lor intră și comportamentul oamenilor de care răspund chiar și în afara timpului de producție. că pot. prin autoritatea lor, să influenteze în mod favorabil starea disciplinară și dincolo de porțile întreprinderilor. Aspectul cel mai important pe care unii conducători de instituții îl ignoră este acela că acțiunile corelate ale organelor de miliție. procuratură și justiție cu cele ale organizațiilor despre care am amintit. cu cele administrative, duc la rezultate cu mult superioare. Or, sarcina realizării unui climat corespunzător nu poate sau mai bine zis nu trebuie lăsată numai în seama acelor organisme specializate. Numărul inculpărilor a scăzut în 1977, față de 1971, cu 62,50%. Mi se pare edificator că. în ceea ce privește pagubele aduse avutului obștesc, scăderile sînt și mai mari, atingînd 80 de procente. Desigur, și volumul în lei al pierderilor ce se înregistrau în trecut s-a diminuat simțitor, cu ceva mai mult de jumătate. În privința stării infracționale în rîndul minorilor, ea s-a redus cu 60%, în același interval. Dealtfel, dacă am privi puțin înapoi, cu numai cîțiva ani, am vedea că preocuparea conducerii partidului și statului nostru pentru asanarea vieții sociale a fost continuă.

— Care credeți că a fost acțiunea cea mai eficientă întreprinsă de organele justiției din județ în ultimul an ?

— Voi împărți răspunsul în două : într-un sens mai larg, ținerea proceselor la fața locului, adică în întreprinderi, în cartiere și așa mai departe, ceea ce a asigurat o mai mare audiență publică, o receptivitate superioară, poate, celei dintr-o sală de tribunal, și un mai mare coeficient de influențare a opiniei publice. În astfel de cazuri, și cred că arăt o trăsătură specifică pentru procuratura județului nostru, m-am deplasat, de regulă, chiar eu sau adjunctul meu, în funcție de gravitatea faptelor. A doua parte a răspunsului privește punerile în discuție a unor fapte cu un grad mai scăzut de nocivitate, situații în care ne consultăm cu colectivele de muncă respective și împreună cu care încercăm să direcționăm măsurile luate în vederea obținerii acelei forțe capabile să influențeze climatul social.

— Ce alte mijloace ați mai folosit ?

— Presa locală, în mod intens, înfățișînd unele stări de lucruri nu tocmai corespunzătoare, chiar și atitudinea unor conducători de întreprinderi, de unități comerciale. cooperatiste etc., ceea ce le-a dat de gîndit oamenilor.

— În ce sector se înregistrează încă rezultate necorespunzătoare ?

— În cazurile de violență.

— Explicația ?

— Influența alcoolului, combinată cu fluctuația oamenilor veniți, cine știe de unde și din ce motive, în județul nostru.

— Măsuri preconizate și aplicate ?

— Cunoașterea cît mai complexă a tuturor cetățenilor aflați în oraș și în județ, pe care o realizăm prin discuții cu cei pe care-i considerăm înclinați spre acte antisociale. Fiecare procuror discută, cu regularitate, în special cu noii veniți și, cînd este cazul, cînd am observat sau ni s-a semnalat o comportare necorespunzătoare. recurgem la explicarea legii, la înfățișarea consecințelor posibile. Aceste convorbiri se termină cu încheierea unei declarații-angajament.

Și procurorul-șef al județului Tulcea îmi arată un dosar din care notez : C. I. a nesocotit prevederile legii, refuzînd totodată să presteze vreo muncă utilă. El a fost încadrat. A. N. și-a alungat din casă soția. S-a procedat în același fel, iar la afirmațiile sale că „nu poate trăi cu această femeie“ i s-a recomandat să urmeze calea legală dacă, într-adevăr, nu va ajunge la o înțelegere. Soția i s-a întors acasă și conflictul s-a aplanat. I. L. din Isaccea nu muncea și manifesta o predispoziție spre vagabondaj și prostituție, dar — în urma discuției cu procurorul — s-a decis să se încadreze și să ducă o viață normală, utilă și societății și sieși. Asemenea exemple ar putea continua. Ele demonstrează eficacitatea activității organelor de procuratură. În rîndul procedeelor noi, folosite de procurori, se înscriu și analizele manifestărilor negative, în cadrul C.O.M.-urilor, ca și prezentarea unor materiale de către procurorul-șef al județului în diverse unități, cum au fost pînă acum cele de la Chilia Veche, Combinatul metalurgic, Cooperația de consum, la unitățile de industrie a laptelui, la conservele de legume și pește etc., la acestea din urmă accentul fiind pus pe sustragerea de produse. În privința acelor cetățeni care-și execută la locul de muncă pedepsele, procuratura exercită un control riguros și permanent, pentru a ști cum se comportă ei în producție, în ce măsură se îndeplinește rolul educativ al pedepsei și așa mai departe. Am întîlnit situații în care procuratura a intervenit pentru ca drepturile bănești ale acestor oameni să fie achitate integral, potrivit legilor, atunci cînd s-a constatat că ei fuseseră frustrați de o parte din remunerație în urma unor calcule eronate.

EMIL LEONARD ■

---

cu acte decît atunci cînd a fost neapărată nevoie. In cazul de față am incheiat act numai fiindcă avea nevoie de el fiică-mea. Trebuia să dovedesc că nu am avere...

— Aș fi intrebat omul acesta ce meserie are. Un gestionar de meserie nu gindește așa. M-aș fi intrebat după aceea dacă pretenția omului acesta față de stat, acordarea unei burse, este justificată. Dacă a ciștigat 50 000 lei numai de pe urma unor oi inseamnă că are bani să-și intrețină fata la facultate. Dacă intr-un an a obținut 50 000 lei, nu era evident că in anul următor va obține aceeași sumă ? De ce să vindă oile ? Ca să obțină o bursă de citeva mii pe an ? Cum adică ? Dai un venit sigur de 50 000 pe citeva mii ipotetice ? El a vrut să inducă statul in eroare și cei ce i-au eliberat adeverința de avere au dat dovadă de superficialitate. El a vrut și bursa și oile. Cum s-a și intimplat pină la urmă. Inducerea in eroare a organelor de stat este faptă penală. Era un alt prilej de a cere sprijinul procuraturii.

— Procuratura a avut și ea pe rol acest caz și n-a putut mai mult.

— Cind ? Atunci cind Gheorghe Bora se blindase cu toate actele. Ce spui dumneata dovedește, dacă vrei, cit de important e felul cum se judecă la prima instanță... Dar să știi că nu merg mai departe dacă nu-mi spui cine este Gheorghe Bora.

— Ar insemna să nu mai fiți obiectiv.

— Atunci ce fel de opinie publică vrei dumneata să fiu eu dacă nu știu totul.

— Pe scurt : părinții lui au fost circiumari. El a fost băiat de prăvălie. Apoi a făcut geambașlic cu oi. Este expresia folosită de el. A fost frizer. A avut frizerie. A lucrat și in cooperativă. Gestionar la DCA. Inchis pentru delapidare. Reabilitat. Apoi gestionar din nou. Acum e tot gestionar, in port. Are o casă. A luat fără chitanță de la cumnatul său 11 000 lei. A cumpărat teren și in contractul de vinzare-cumpărare s-a trecut singurul proprietar. Acum cere evacuarea cumnatului și chirie din urmă... Are o mașină... De fapt nu el, ci fiică-sa...

— Bursiera ?

— Da.

— Cu ce bani ?

— Cind a vindut casa lui Popa, banii obținuți i-a cedat fetei.

— Dacă n-avea urgentă nevoie de bani, de ce nu l-a păsuit pe Popa ? Cum să lipsești un om de munca lui de o viață, să lași niște oameni cu copii pe drumuri, să distrugi niște vieți numai pentru a cumpăra fetei tale un automobil ?

— Observ că ne-am inversat rolurile. Dumneavoastră sinteți cel care intrebați.

— Cum să nu intreb cind unui om care datorează 18 000 lei, și nici nu e sigur că-i datorează...

— Actele spun că da.

— Mă rog. Pentru 18 000 lei ii vinzi oile la jumătate de preț, ii vinzi casa care a costat peste 60 000 lei cu 9 500, o cumperi tot tu, apoi o revinzi cu preț dublu. Cine a făcut licitația ?

— Licitațiile se fac prin intermediul instanței...

— Dar e limpede că el a putut aranja totul.

— Nu avem dreptul să plecăm de la o premisă ipotetică.

— Instanța putea amina licitația pină ce va fi crescut prețul oilor la prețul cu care le cumpărase ciobanul, așa cum le cumpărase ?

— Putea. Dar nu era obligată.

— Cum adică, eu iți datorez dumitale 100 lei și dumneata imi vinzi la licitație bunurile din casă, indiferent de valoarea lor, la suma pe care ți-o datorez ?

— Instanța a indeplinit toate formele legale.

— Să știi că eu ca opinie publică am dreptul să nu mai discut cu dumneata dacă imi dai mereu cu forme legale. Formele legale sint cele care apără dreptatea. logica, bunul simț, litera legii. Spune-mi, există vreun paragraf de lege care spune ca licitația să se facă in grabă, oricum, fără a ține seama de valoarea reală a obiectelor, indeplinind numai formalitățile de procedură ?

— Nu. Să știți că eu am vorbit cu ciobanul. Nu se prea poate discuta cu el.

— El n-a avut avocat ?

— Ba da.

— Și a rămas tot necunoscător ?

— Așa mi s-a părut.

— Inseamnă că voit sau nu, gestionarul a beneficiat de doi avocați. Adică și de avocatul ciobanului.

— Vă atrag atenția asupra pericolului pe care il prezintă această afirmație.

— Dar eu nu fac afirmații. Eu constat. Nimeni nu i-a făcut ciobanului un deserviciu mai mare decit propriul lui avocat. Ce ziceți, avocatul ciobanului s-o fi cunoscind cu avocatul gestionarului ?

— De ce să nu credem că ciobanul se simte foarte bine in ignoranța lui. Că acum o folosește drept adăpost ?

— Bravo ! Inseamnă că s-a folosit de ignoranța lui și cind a pierdut casa, și oile, și sănătatea, și curtea, și liniștea. și totul... Nu merg mai departe și mă intorc la primul proces și aici rămin : cind ți se prezintă inainte un neștiutor de carte, pe de o parte, iar pe de altă parte doi oameni de felul gestionarului și avocatului, e de datoria mea să mă intreb de ce n-au trecut pe la notariat, fiindcă numai prezența notarului imi crea certitudinea că neștiutorul de carte a luat cunoștință de cele scrise in actul respectiv. Și apoi, ca să autentific in cele din urmă actul, eu nu l-aș fi intrebat pe omul acela, și nici n-aș fi admis să fie intrebat de altcineva, dacă recunoaște că a semnat actul, fiindcă era de la sine ințeles că omul semnase... L-aș fi intrebat dacă recunoaște legalitatea actului ?

— Știți cum e după război...

— N-ai spus dumneata că sint opinie publică ?

6

ÎMPREUNĂ CU PROCURORUL DUMITRU TAȘCU

— Tovarășe procuror, iată-ne la capătul a trei zile de muncă. Legalitatea dosarelor nu poate fi pusă la indoială. Haideți să le lăsăm la o parte și să pornim de la realitate. Care este realitatea ? Gheorghe Bora a avansat 25 000 lei și a cumpărat 50 oi. Bora a ciștigat de pe urma oilor 50 000 lei, venit net. Intr-un an. Apoi și-a recuperat și avansul de 25 000 lei, vinzind ciobanului oile cu 30 000 lei. In total 80 000 lei. Cine a creat această valoare ? Gheorghe Popa, in urma muncii depuse, pierde din ignoranță oile pe care le-a cumpărat, pierde casa, curtea, agoniseala de o viață, plătește taxe de judecată vreo 20 000 lei, rămin pe drumuri el, soția și copiii. Peste această realitate nu poate trece nimeni. Cu dreptul pe care ni-l dă această realitate, haideți să revenim la inceputul inceputului. Este legal actul incheiat de Bora și Popa ?

— Actul de la dosar este legal. Judecătorul il putea contesta numai dacă ar fi presupus că el prezintă vicii de consimțămint. Din moment ce Popa a afirmat in proces că recunoaște că a semnat...

— Ce vicii ar fi putut exista. Pe unele le-a numit comandantul Rădulescu. Ele se bazează insă pe presupuneri. Ce prevede actul ? Că plata se face in două etape. Prima, la vinzarea mieilor. A doua, la vinzarea linii. Haideți să vedem dacă această plată era posibil să fie făcută. Bora afirmă că a vindut oile ciobanului deși cunoștea că n-are bani, pornind de la niște sume viitoare, dar certe. Cite oi să luăm că au avut miei ?

— 50 ?

— 50. Din moment ce nici la oi nu poate fi prevăzut sexul, să presupunem că jumătate sint miei și jumătate mieluțe. Deci, teoretic, Popa putea vinde 25 de miei. Mieluțele nu se sacrifică. 13 i-a luat Bora, prin trimisul lui. Popa nu avea de unde plăti 9 000 lei. Al doilea termen era in august, după vinzarea linii. Care lină ? Dacă ea era contractată de gestionar la DCA. Nu rezultă de aici că din plecare contractul avea vicii de conținut ? Rămine brinza. In medie, 300 kilograme ori 16, total 4 800 lei. Tot nu sint 9 000. Se mai pune intrebarea din ce-ar fi trăit familia lui Popa un an aproape ? Acest lucru nu s-a luat in calcul. Popa susține că Bora i-ar fi promis să nu-l stringă cu ușa.

— Nu l-a strins. L-a acționat in judecată abia in anul următor, in martie.

— Cind nu existau nici miei, nici lină. Totuși Popa vinde ce poate și-i trimite prin poștă 6 000 lei. Bora ii refuză : Ori tot, ori nimic. De unde tot ?

— Ajungem implacabil la licitație.

— Un alt moment cheie. Nu e obligația instanței de a veghea ca licitația să asigure ca valoarea bunurilor să se apropie de valoarea lor intrinsecă ?

— Ba da.

— Cum procedează in schimb ? Indeplinește formalitățile de procedură și vinde bunurile lui Popa la un preț derizoriu, prilej pentru Bora de a face o nouă afacere. Nimeni nu se sesizează. Popa știe un singur lucru : că nu e drept.

— Vina aparține in intregime lui Popa. Mai exact. incăpățînării lui. Indiferent cum semnase, era dator și trebuia să aibă grijă de datoria lui. Intr-o familie, un om ca el este o calamitate. El știe impotriva tuturor ce e drept și ce nu e drept, calcă in străchini și nu revine, merge cu incăpățînare mai departe. Legea e obligată să-l apere. El nu e obligat să cunoască legea.

— Pentru vina lui. Popa a plătit cu vîrf și indesat. A pierdut totul. Și dacă ar fi fost singur, n-ar fi fost poate atit de grav. Dar are o nevastă bolnavă, el insuși e foarte bolnav, are copii... Problema care se pune e dacă prețul plătit nu e prea scump ? Dacă acesta era prețul pe care trebuia să-l plătească ?

— In nici un caz. Și de această dată vina nu mai este in intregime a lui. Vina poartă acum și chipul superficialității și al birocrației unor oameni puși să aplice legea.

— Ce putem face ?

— Mi-e teamă că totul este prea tîrziu. Opinia publică poate avea și ea un cuvînt de spus. Făgașul legii este insă unul singur și de la el nu te poți abate nici din ignoranță, nici invocind principii abstracte. Pe acest făgaș a rămas deschisă o singură portiță : Pascu Ion.

— Proprietarul casei. Popa a cumpărat casa fără acte. Actele sint la Ion Pascu. El este proprietarul legal. Nu cumpărătorul care a luat casa de la Bora.

— Este intiia oară cind Popa ar beneficia de superficialitatea instanței care n-a controlat. cind a scos casa la licitație, dacă Popa este sau nu proprietar. Pascu Ion poate și trebuie să ceară infirmarea licitației. Aceasta ar fi unica șansă a vieții lui Gheorghe Popa.

NICOLAE CRISTACHE ■

COPII ÎN UMBRA VICIULUI

O revistă franceză de notorietate şi mare tiraj — L'EXPRESS — insera recent la rubrica „Viaţa modernă" articolul „Delincvenţi la 10 ani". PARIS MATCH semnala la scurt răstimp un fenomen pe care il prezenta ca pe o adevărată epidemie : prostituţia minorilor. Cam in aceeaşi vreme, un comisar parizian declară intr-un interviu că „Nu există drogaţi fericiţi", iar ziarul LE MONDE consacră un amplu comentariu problemei şomajului juvenil.

C.G.T.
F.S.M.
COMMISSION SYNDICALE JEUNES
RENAULT
BILLANCOURT
- PAS DE CHOMAGE - DU TRAVAIL POUR LES JEUNES.
- FORMATION PROFESSIONELLE SUR LE TEMPS DE TRAVAIL POUR TOUS.

An de an, numărul tinerilor care caută un loc de muncă este tot mai mare

Substanţa tuturor acestor relatări este, desigur, diferită, după cum şi tonul lor este diferit, iar aceasta nu numai pentru că semnatarii sint diferiţi. Sentimentul pe care ţi-l lasă insă — fie doar şi simpla lectură — este general, urcind de la tulburare la alertă. Dar, să le lăsăm să vorbească, prin ele insele, mai intii **FAPTELE**

La inceputul primăverii acestui an, un vagabond este găsit mort, cu craniul fracturat, pe un maidan ce-i servea drept domiciliu. Opt zile mai tirziu, Franţa află stupefiată că Victor Saumur, in virstă de 53 de ani, a murit pentru că şapte copii — avind intre 7 şi 13 ani — „s-au jucat" în acea zi aruncind cu pietre, e drept cu pietre puţin cam mari, puţin cam grele. „Publicul va uita, fără îndoială — scrie L'Express — numele lui Victor Saumur, vagabondul. Dar işi va reaminti de săracul om ucis cu pietre, pentru că, de această dată, cei ce au provocat moartea sint copii".

La 12 aprilie, pe ecranele Parisului este lansat filmul „Atenţie, copiii privesc !", un lung metraj realizat de Serge Leroy — producător şi interpret Alain Delon — care işi propune să denunţe violenţa pe micul ecran, dar cade tocmai in excesele pe care le incriminează.

Între faptul divers care este cutremurător şi ficţiunea facilă, revin adesea titluri mari ce traversează actualitatea : „Gangsteri la 12 ani", „Hoţul de maşină avea 8 ani", „La Bar le Duc, fetiţe de 11, 12 ani" etc., etc.

„Nu există drogaţi fericiţi..."

Dintr-un alt „sanctuar al viciului" — Place Pigalle — se descriu fapte ca acestea : Sylvie, care va implini curind 16 ani, ronţăie o prăjitură — cina sa — aşteptindu-şi „clienţii". I s-ar da cu uşurinţă un an mai puţin... Ceea ce nu se poate banui, ceea ce nu pot banui cei ce incurajează prostituţia infantilă sint braţele mutilate de seringă. „Drogul este acela care m-a adus aici", se destăinuie Sylvie. „Aveam 13 ani şi jumătate cind m-am drogat prima oară... Am reinceput după citva timp, apoi, din ce în ce mai des. La inceput n-aveam nevoie decit de doze mici, cu 50 sau 100 de franci. Ceream bani mamei spunindu-i că-mi trebuie pantofi sau că mi s-au uzat pantalonii. Bineînţeles, cum mă vedea mereu cu aceleaşi lucruri, a inceput să-şi pună întrebări. Atunci, eu am inceput să-i torn poveşti : că-mi pierdusem portmoneul, că mi s-au furat banii sau că am imprumutat o prietenă... Tata nu m-a bătut niciodată, dar, desigur, ar fi fost nebun de furie dacă ar fi ştiut că mă drogam. De fapt, nu era prea adesea acasă, pentru că este camionagiu şi pleacă săptămini în şir. Iar cind era acasă nu se ocupa de noi". Între timp, fetei ii vine din ce în ce mai greu să vorbească. Vocea ii devine greoaie şi nesigură. Miinile ii tremură aprinzindu-şi cea de-a treia ţigară. „Scuzaţi-mă, revin", ii spune reporterului cu care stătea de vorbă. Dispare la toaletă, şi revine după cinci minute cu seringa în mină, apoi, intr-o tresărire de conştiinţă, o ascunde in geantă.

Este cazul, credem, să adăugăm la aceste incredibile imagini, citeva completări. Potrivit publicaţiei **„S.O.S. ENFANTS"** in Franţa ar exista cel puţin zece mii de tineri, băieţi şi fete, care practică prostituţia, iar acest fenomen este in creştere de la an la an. Statisticile oficiale nu-i pot preciza exact amploarea, pentru că, in ochii legii, a te prostitua nu reprezintă un delict. În acelaşi sens, un raport al poliţiei din Stockholm, citat de agenţia U.P.I., arată că numărul tinerilor suedezi care se droghează este de ordinul miilor. Pentru a-şi procura banii necesari achiziţionării „otrăvii albe", fetele practică prostituţia, iar tinerii nu ezită să organizeze adevărate jafuri, numărul incidentelor de acest fel crescind intr-un ritm ingrijorător in ultima vreme. „Nu mai putem face faţă acestui fenomen", a declarat un purtător de cuvint al poliţiei suedeze.

Ca şi Sylvie. Guillaume, 16 ani şi jumătate, se vinde pentru bani. Ca şi Sylvie, Guillaume nu prea a avut copilărie şi-şi calcă în picioare tinereţea. Pentru el viitorul nu există, nu are nume. Şi-a părăsit părinţii acum trei ani şi nu vrea să-i mai revadă. „Mama vitregă nu ne iubea, pe fratele meu şi pe mine. A făcut totul pentru a şterge tot ce ne-o putea reaminti pe mama. Mama a murit scuipind singe. Îmi amintesc, aveam 6 ani". Ceea ce Guillaume n-a mai spus este că tatăl său s-a apucat de băut, ceea ce l-a aruncat intr-o apatie totală sau intr-o stare de furie periculoasă. Viaţa devenise imposibilă pentru acest băiat de 13 ani, aşa că judecătorul nu a avut nici o dificultate să-i facă loc intr-un cămin. „La cămin era bine, spune Guillaume. Erau acolo oameni cărora puteam să le vorbesc. Într-o zi, la poartă, un tip s-a apropiat de mine şi mi-a propus să luăm impreună o cafea. Nu văd pentru ce aş fi spus nu. Nu mi-a cerut nimic, dar a revenit a doua zi şi m-a invitat să cinăm. Cum era simpatic şi avea aerul că se interesează de mine, am acceptat. În cele din urmă m-a invitat acasă...". Pentru că era în panică, „cu adevărat jenat" — după cum insuşi se exprimă — după cele ce se intimplaseră cu el, Guillaume n-a mai revenit la cămin. Cvasiabandonat de familie, acest băiat la nici 14 ani a cedat mirajului banului ciştigat prin viciu. Nu-şi mai imaginează altfel viitorul...

Acum, dacă mai este nevoie, **EXPLICAŢIILE.** Mai intii din interiorul societăţii care le generează. În 1976, in Franţa, 3 477 de copii intre 10 şi 13 ani au fost judecaţi pentru delicte. „Delincvenţa aceasta, a celor mai mici, nu exista acum cinci ani, declară Pierre Saurat, care este educator de 19 ani. La 12 ani au aceleaşi pofte ca şi cei mari : cinema, ţigarete şi, aşteptind maşina, motocicleta". „Întîlnesc mult mai mulţi copii sub 13 ani care se comportă ca adolescenţii de 20 de ani", confirmă şi dr. Alain Braconnier, pedopsihiatru. Locuinţe proaste, părinţi şomeri, fără calificare, alcoolism, violenţe în familie. „Unele cartiere sînt pepiniere ale delincvenţei, spune şi Jean-François Brenot, responsabilul unui centru de educaţie supravegheată. Mă simt uneori neputincios. Cum să rezolv probleme de locuinţă, de muncă, de şcolaritate care fac ca un puşti, reintors în mediul său, să recidiveze ?" „Delictul comis de un copil dezvăluie uneori o problemă socială, subliniază dr. Braconnier. El traduce totodată o problemă afectivă". Desigur, locul afectivităţii este important în astfel de situaţii, dar numai simpla sa absenţă nu constituie argumentul suficient. Nu, nu vom subscrie la părerea acelor reporteri, care, prezentindu-ne viaţa fără nici un rost, fără ţel a fetei ce se numeşte Sylvie sau a băiatului chemat Guillaume, drept explicaţie pentru existenţa acestui trafic consemnează: „În goliciunea lor disperată, relatările celor două mici victime arată profunzimea unui rău de care nici o formulă miracol nu ne poate elibera : nu există remediu de ordin poliţienesc, administrativ sau judiciar pentru acest nou flagel ale cărui cauze sint disocierea celulei familiale şi demisia a tot mai numeroşi părinţi". Mai aproape de adevăr este, poate, Sylvie, atunci cind mărturiseşte : „Ştiu că nu aş putea să ies singură de aici. Chiar dacă aş merge la spital să mă îngrijesc, aş recădea dacă nu am pe nimeni să mă ajute. Va trebui, mai ales, să nu mai revin niciodată aici, altfel sigur va reincepe. E-adevărat că viaţa mea, toate zilele se aseamănă, dar nu mă gindesc la asta, pentru că ce-aş putea face altceva ? Să găsesc o slujbă, evident. Ar trebui ceva care să-mi ocupe tot timpul. Şi-apoi, imi trebuie doza, fără asta mi-e rău mereu, în braţe în picioare, mi-e frig, e oribil...". Fără comentarii.

Şi, totuşi, **ÎN LOC DE COMENTARIU,** vom recurge la alte opinii, de astă dată publicate de ziarul „Le Monde" in urmă cu puţine zile, opinii care dacă nu stigmatizează, nu resping fenomene ca cele pe care le-am prezentat, nu vorbesc în primul rînd despre copiii aflaţi in umbra viciului, dezvăluie probleme grave, a căror soluţionare se impune mai mult decit oricind. Este vorba despre munca tinerilor, despre slujbele lor, mai direct despre locul lor în societate. „Am 25 de ani, scrie un tînăr din Paris. Am terminat facultatea de litere acum trei ani şi de atunci caut de lucru. Uneori am găsit ceva, pentru trei săptămini sau pentru două luni, dar mereu mici treburi : comisionar, ajutor de magaziner provizoriu, plasator la domiciliu în vînzarea de cărţi de artă, funcţionar la stand pentru un „salon", anchetator pentru un institut de sondaje, copist... Studiile nu mi-au servit la nimic, nu sint nimic, mi s-a repetat adesea. Şi doriţi ca să accept această societate care nu se gîndeşte decit la bani, la maşini sau la distracţii... ?" Ca un ecou la această scrisoare, o alta, aparţinind unui tînăr din Montpellier : „Cu o calificare de ajustor-mecanic, tot ce am găsit a fost un loc de ajutor de bucătar într-un restaurant. Săptăminile sint de la 60 la 80 de ore de muncă, în funcţie de anotimp, pentru 1 500 de franci pe lună. După ce mi-am plătit chiria (800 de franci), mesele din zilele de concediu, hainele şi cîteva fleacuri, nu-mi mai rămine un sfanţ". Cei doi, observă „Le Monde", au găsit, de bine de rău, ceva care să le asigure existenţa, dar cîţi alţi tineri nu au avut nici măcar această şansă ?

Pe piaţa muncii, tinerii au de înfruntat o serie de dificultăţi, cea mai greu de depăşit fiind aceea a găsirii unei slujbe. Din o sută de cereri de serviciu, 45 provin din partea unor persoane sub 25 de ani — 30 de tinere fete şi 15 băieţi, acestea fiind „şansele egale". Intervin apoi orarele mult mai lungi decit cele ale celor mai virstnici, descalificarea, neîncrederea în acordarea unor posturi de conducere. Semnificativă pentru atitudinea tinerilor faţă de problema găsirii unui loc de muncă este ancheta intreprinsă de dr. Jean Rousselet, specialist in problemele muncii şi orientării tinerilor, cunoscut expert în acest domeniu. În 1970, semnalează acesta, cu ocazia unei anchete asupra eşecurilor şi dificultăţilor în materie de servicii, aproape toţi tinerii chestionaţi incriminau lipsa de şansă, carenţele părinţilor in materie de orientare sau de educaţie, propria lor neglijenţă sau insuficienţe proprii şi doar 5 la sută acuzau „societatea". În 1978, la aceeaşi anchetă rezultatele sint altele : 25 la sută dintre tinerii chestionaţi se consideră „respinşi de societate", 10 la sută apreciază că sint exploataţi de aceasta şi 40 la sută o readuc in discuţie. Trecind peste alte considerente, cotidianul francez vede în aceste răspunsuri „semnul unei angoase care nu poate fi neglijată".

An de an, numărul celor care caută de lucru, al tinerilor mai ales, este tot mai mare. Semnale de alarmă tot mai frecvente, tot mai insistente acordă prioritate absolută soluţionării acestei probleme. Tinerii inşişi refuză să accepte o existenţă fără nici un viitor. Într-o societate in care criza economică, adinca inechitate socială au prelungiri grave la nivelurile conştiinţei, afectind copilăria şi tinereţea deopotrivă, semnele trezirii la realitate se inmulţesc tot mai mult. Generaţii flagelate, cu viitorul compromis încă din start, traversează acum o etapă a conştientizării, a revoltei. Este un fenomen la care se referă mereu mai frecvent insăşi opinia publică occidentală, ziarele, televiziunea, filmele. Constatăm deocamdată...

DOINA IOVANEL ■

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Vară. Situaţia surîsului

La situation du sourire dans le monde — cu ocazia a 189 de ani de la Revoluţia franceză, să traducem această expresie a lui Anatole France : „situaţia surîsului în lume" — nu e cu mult diferită de cea a „Cinei cea de taină", tabloul lui da Vinci, a cărui stare, în 1978, este caracterizată de Carlo Bertelli, intendentul artelor frumoase din Lombardia, drept „gravă dar nu catastrofică". Ar trebui vreo 250 000 000 de lire pentru a salva „Cina" de la mucegăirea ei, acolo, în biserica Santa-Maria-della-Grazzia, la Milano, unde stă din 1497. Conservarea ei a dat dintotdeauna mari griji, pictura fiind executată cu o substanţă a cărei formulă aparţinea lui Leonardo, extrem de sensibilă la umiditate ; ca şi surîsul, „Cina" e realizată cu o materie fragilă ; ca şi surîsul, „Cina" e supusă respiraţiei şi transpiraţiei oamenilor — în medie 1 300 de vizitatori pe zi... Ca şi în problema surîsului — „hotăriri prea grăbite ar putea provoca pagube ulterioare", cum zice domnul Bertelli. Fireşte — alta ar fi fost situaţia atît a „Cinei" cît şi a surîsului, „dacă s-ar fi intervenit cu ani în urmă...", vorba aceluiaşi surintendent. Nu s-a intervenit, după cum aţi putut citi în ziare, şi s-a ajuns ca un om de afaceri elveţian să fie dat în judecată la Stockholm fiindcă a glumit la aeroport. „Ce căutaţi în servietă ?", l-a întrebat un om de ordine. „Am o bombă", a glumit omul de afaceri. Într-o secundă s-a dat alarma, aeroportul a fost blocat, n-a mai decolat nici un avion, omul a fost ridicat pe sus şi — în alte trei secunde — inculpat pentru „alarmă falsă". Să nu mai poţi face o glumă pe mapamond fiindcă „te ridică" imediat — cota de alertă în criza surîsului nu a fost niciodată mai înaltă.

Dar situaţia dacă e gravă nu e şi catastrofică, dacă e excelentă nu e şi disperată, incit am păcătui dacă am vedea totul in negru. Tot Anatole France, acest patriarh şi strateg al zîmbetului, spunea că viaţa nu e niciodată nici roză, nici neagră, ci e pur şi simplu un spectru dar solar. Încît pe partea cealaltă a versantului — toate lucrurile au două versante, fiţi liniştiţi — e necesar să luăm în consideraţie şi cîteva victorii de netăgăduit ale stării de zîmbet şi de graţie prin lume, oricît de grea ar fi respiraţia oamenilor în actualele condiţii climaterice. Ar trebui astfel să remarcăm şi să ţinem mint că în Japonia, după o perioadă de delăsare şi dizgraţie, zmeele şi industria lor cunosc din nou o perioadă fastă. Oamenii mari şi mici, plictisiţi de jucăriile mecanice inteligente — ca ursul ce tricotează sau maimuţica pe motocicletă — au trecut din nou să-şi facă zmee, din hîrtie, sfoară şi vînt. E mult mai bine — mă gîndesc. „International Herald Tribune" atrage atenţia asupra unui alt fenomen formidabil, după părerea mea : a apărut un nou val de artişti de circ. Kenneth Feld, coresponsabil al circurilor Ringling, Barnum şi Bailey, scrie că, dacă în 1966 media de vîrstă a circarului era de 43 de ani, azi ea a coborît la 23. „Un tînăr clovn avea 50 de ani, azi avem clovni care n-au împlinit 30". ...Nu-mi place circul dar clovnii mă innebunesc, mamiţo. O mutaţie de vîrstă în lumea lor, o dovadă că n-au murit, că meseria lor de caraghioşi nevinovaţi nu se pierde, orice s-ar întîmpla pe lume, mi se pare o veste dintre cele mai însorite pentru umanitate, în ansamblul ei. De la Wimbledon, telexul bate aşa: „Ploaia n-a încetat o clipă, joi 29 iunie 1978, toate meciurile fiind anulate, O mulţime stoică, apreciată la 30 000 de persoane, n-a clintit din loc, toată ziua, contemplînd prelatele întinse peste terenuri, în speranţa unei inseninări". Naiba să ştie ce va reţine istoria din ziua de 29 iunie 1978... Dar ce-ar costa-o, ce-ar pierde, dacă şi-ar încărca dramatica memorie cu imaginea unei mulţimi care aşteaptă înseninarea cerului, ca să se-apuce de joacă ? Eu unul, în ziua aceea, eram într-un troleibuz ticsit şi un bărbat foarte înalt şi serios a întrebat : „Tinerico, cobori la prima ?" La care un glas hîrîit de bătrînică hîtră a răspuns: „He, he, nu mai sînt tinerică de trei staţii !" De atîta rîs, troleibuzul era să se răstoarne, zău !

RADU COSAŞU ■

Despre ciocnirile militare între diferite ţări şi consecinţele lor

„Divide et impera" este o maximă ce exprima sintetic politica promovată de senatul Romei antice şi apoi de marile imperii care s-au succedat pină in epoca contemporană, politică ce constă in invrăjbirea altor popoare pentru a le putea mai uşor domina şi exploata. Machiavelli este acela care a enunţat-o ca maximă politică ce exprimă esenţa concepţiilor sale politice caracterizate prin lipsă de moralitate şi scrupule.

Această maximă ne vine in minte cind reflectăm asupra unor fenomene politice prezente pe arena mondială. Avem in vedere conflictele şi ciocnirile militare din diferite regiuni ale lumii care au cunoscut in anul in curs o recrudescentă alarmantă. adăugindu-se unor conflicte mai vechi. a căror rezolvare intirzie. cum sint cele din Cipru şi Orientul Mijlociu.

Ceea ce surprinde si ingrijorează si mai mult este faptul că aceste conflicte au izbucnit intre tări mici. slab dezvoltate economic. care pină mai ieri luptau pentru a se elibera de sub dominatia colonialistă si neocolonialistă. făcind in acest scop imense sacrificii materiale si umane. Pe bună dreptate. cititorul se poate intreba : cum este posibil acest lucru ? Oare au fost uitate lectiile istoriei sau este vorba oare de contradictii de o asemenea amploare. de interese vitale care nu ar putea fi solutionate decit pe calea armelor ?

Desigur. răspunsul la asemenea intrebări nu poate fi decit negativ. Explicatiile pentru aceste fenomene politice trebuie căutate in altă parte. ca si fortele politice cărora le sint imputabile.

Încă de la Conferinta sa Naţională din luna decembrie 1977. partidul nostru. făcind o evaluare realistă. profundă a situatiei internationale actuale. caracterizată printr-o mare complexitate. prin aparitia unor tendinte si fenomene cu caracter contradictoriu. a atras atentia asupra pericolelor pe care ciocnirile militare le pun pentru viata si munca pasnică a popoarelor. Desigur. principala trăsătură a epocii noastre este afirmarea tot mai puternică a vointei popoarelor de a fi stăpine pe propriile lor destine. de a trăi in pace si colaborare. insă. asa cum a subliniat partidul nostru. există momente cind fortele progresiste. antiimperialiste inregistrează şi unele vremelnice insuccese.

Desigur. fortele imperialiste si neocolonialiste si-au dat seama de obstacolul pe care il reprezintă pentru planurile lor unitatea si solidaritatea tărilor mici si mijlocii. nealiniate si in curs de dezvoltare. Tocmai pentru a lovi in unitatea fortelor progresiste, pentru a slăbi forţa şi influenta lor in determinarea cursului evenimentelor istorice. fortele politice legate de mentinerea vechii ordini politice internationale folosesc diferite metode pentru a invrăjbi popoarele. pentru a semăna neincrederea. a stimula tensiunile si animozitătile. A invrăjbi popoarele. a provoca conflicte militare intre state reprezintă o parte a politicii de reimpărtire a lumii in noi zone de influentă si dominatie politică si economică.

Desigur. intre unele tări in curs de dezvoltare există probleme litigioase — cele mai multe mostenite din epoca in care se aflau sub dominatie colonială. străină. Într-adevăr. nu rare sint cazurile in care fostele metropole au creat in mod deliberat probleme. inclusiv prin trasarea unor frontiere artificiale. si le-au transmis noilor state independente. „Cauza păcii şi progresului cere insă ca toate problemele de acest fel să fie solutionate nu pe calea fortei. ci prin tratative directe intre părţi. in spiritul intelegerii reciproce" — sublinia recent tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Noile state independente sint confruntate in prezent cu probleme dificile legate de dezvoltarea lor social-economică : ele trebuie să-şi concentreze toate eforturile. toate resursele umane si materiale asupra lichidării răminerii in urmă. a grelei moşteniri din epoca colonială Or. conflictele militare. actele de folosire a fortei. disputele si animozitătile impiedică tările in curs de dezvoltare să se dedice in intregime constructiei pasnice. creează piedici suplimentare in calea dezvoltării lor si. in ultimă analiză pun in pericol insăsi independenta lor politică.

Deteriorarea climatului politic general din regiunile de conflict creează. cu certitudine. noi obstacole in calea cooperării dintre tările in curs de dezvoltare si pune sub semnul intrebării realizarea unor proiecte regionale de asistentă tehnică. Or. cooperarea dintre tările in curs de dezvoltare constituie o componentă de bază a strategiei elaborate de grupul „celor 77" in vederea instaurării unei noi ordini economice internationale.

Studiile recente cu privire la cursa inarmărilor arată ce efecte nocive au conflictele si ciocnirile militare dintre tările in curs de dezvoltare. cit de mult le afectează din punct de vedere economic. datorită faptului că ele sint atrase impotriva intereselor lor vitale intr-o ruinătoare cursă a inarmărilor. Vinzările de arme către tările in curs de dezvoltare au devenit o temă tot mai des amintită in dezbaterile internationale asupra dezarmării. Ne putem imagina cit de dăunătoare poate fi declansarea unei competitii a inarmărilor — păstrind proportiile — pentru tări extrem de sărace. cu un venit anual pe cap de locuitor de 70—100 dolari. cum este cazul tărilor din Cornul Africii.

Adevărul este că asemenea zone de conflict si de ciocniri militare au devenit. in ultimii ani. adevărate poligoane de incercare si testare a unor tipuri de arme mai vechi sau mai noi. un prilej pentru fabricantii de arme de a face reclamă „mărfurilor" respective. Cei al căror singur imbold in viată este profitul cit mai mare. nu sint deloc miscaţi de pierderile de vieti omenesti. de singele vărsat de instrumentele mortii si distrugerii pe care le furnizează cu atita dărnicie si promptitudine !

Astfel. cunoscutul studiu elaborat sub auspiciile O.N.U. de un grup de experţi condus de profesorul român Gheorghe Dolgu nota că armele au fost folosite in ultimii 33 de ani aproape fără intrerupere, in circa 100 de conflicte militare şi că numărul victimelor a fost de ordinul milioanelor. Ceea ce este si mai grav şi trist este că in cele mai multe din aceste conflicte au fost antrenate si tări in curs de dezvoltare. si că armele folosite au fost furnizate de tările industrializate.

Desigur. au avut şi au loc şi războaie de eliberare naţională purtate de popoarele aflate sub dominaţie colonialistă şi străină. si au fost cazuri de recurgere la arme ca răspuns la acte de agresiune armată. Asemenea războaie de eliberare sint impuse de forţele imperialiste. agresoare. iar popoarele respective au dreptul legitim. de necontestat. de a recurge la fortă pentru a-si recistiga libertatea si independenţa.

Experienta istorică. viaţa contemporană arată că războaiele. actele de fortă nu pot duce la solutionarea problemelor litigioase ci. dimpotrivă. le complică. le agravează si intîrzie găsirea unor solutii durabile. Azi nu trebuie pierdut din vedere pericolul ca in asemenea confruntări să fie atrase şi alte ţări vecine sau, şi mai grav, asemenea ciocniri pot deschide calea unor intervenţii străine, de pe alte continente, din partea unor ţări aflate in competiţie pentru ciştigarea şi lărgirea zonelor lor de influenţă. Or, ce ocazie mai fericită, ce pretext mai credibil decit un conflict militar poate aştepta o fostă metropolă pentru a incerca să redobindească din poziţiile pe care le avea cindva ca putere colonială, in Africa sau Asia.

Fostele puteri coloniale. cercurile imperialiste sint oricind gata să-si ofere serviciile. arme. munitii. mercenari pentru a extinde si agrava conflictele dintre fostele lor colonii. Asemenea ciocniri militare. disputele si animozitătile dintre noile state independente încurajează puterile imperialiste si neocolonialiste să încerce atragerea ţărilor nealiniate in alianţe şi grupări politico-militare. cu scopul de a le subordona si domina din punct de vedere politic si militar. În ultimă analiză. asemenea fenomene negative contin in germene pericolul reinvierii colonialismului si a neocolonialismului.

În conditiile unor evidente rivalităţi şi lupte pentru reimpărtirea lumii in zone de influentă. atragerea in conflictele locale a unor puteri din afară poate duce la declansarea unui război mondial cu consecinte incalculabile pentru intreaga omenire. Pacea fiind indivizibilă. un „neinsemnat" conflict local poate pune in primejdie securitatea tuturor popoarelor si insăsi existenta omenirii.

Din toată această scurtă analiză rezultă cu prisosintă că dintr-un conflict local. intre două tări mici. acestea nu au cistigat si nu vor cistiga niciodată nimic. Dimpotrivă. experienta arată că vor pierde ele. in primul rind. si intreaga comunitate internatională. Şi dacă vor fi şi cistigători. aceştia nu pot fi decit cei care invrăjbesc pentru a putea stăpini. negustorii de arme. autorii de strategii geopolitice ce si le doresc „verificate" in practică.

Cită intelepciune in proverbul românesc „Cind doi se ceartă — al treilea ciştigă" !

Exprimind preocuparea ţării noastre fată de aparitia unor conflicte intre diferite state africane. tovarăşul Nicolae Ceausescu declara la Conferinta Naţională a P.C.R. : „Ca prieteni ai popoarelor africane. ai tuturor popoarelor care se pronuntă pentru dezvoltarea economico-socială independentă. ne exprimăm dorinta si speranta că se va face totul pentru solutionarea problemelor pe cale paşnică. prin tratative intre părti. acţionindu-se in directia intăririi unitătii africane. concentrindu-se fortele spre lichidarea stării de subdezvoltare spre accelerarea progresului si bunăstării popoarelor respective. intr-un climat de securitate. colaborare si prietenie".

Avind convingerea fermă că popoarele pot si trebuie să trăiască in pace. că este vital să se elimine forta din relatiile internaţionale. România socialistă nu numai că se comportă in relatiile cu alte state după aceste inalte precepte, dar consideră că este de datoria sa. a fiecărui stat. de a contribui la instaurarea inţelegerii şi armoniei intre toate popoarele.

Fiind constientă de pericolele grave pe care recurgerea la fortă le prezintă pentru viata si munca pasnică a popoarelor si pentru a se evita atragerea tărilor in conflicte militare. tara noastră a propus recent. incheierea unui acord international prin care toate statele să se angajeze să solutioneze orice diferend si probleme litigioase exclusiv prin mijloace paşnice, prin tratative intre părtile interesate.

DUMITRU CEAUŞU ■

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

APELE OISEI — O OTRAVĂ VIOLENTĂ

Uzina situată la Villers — Saint-Paul şi aparţinind grupului Péchiney-Ugine Kuhlmann deversează zilnic in apele riului 89 kg de mercur. 289 kg arsenic etc. Mercurul dă naştere metilmercurului. un compus uşor asimilabil de corpul uman şi de celelalte organisme vii. Este produsul care a declanşat celebra şi trista catastrofă de la Minamata (Japonia) al cărei cutremurător bilanţ trebuie reamintit : copii mutilaţi pentru totdeauna. mai mult de două sute de morţi şi mii de infirmi.

LUPII MORALIŞTI

7 membri ai Brigăzii de stupefiante de la Scotland Yard au fost suspendati. Motivul ? Respectivii apărători ai legilor comercializau in stil mare materia primă a stupefiantelor, cinepa indiană confiscată. Grija lor in restul timpului era. fireşte. inculparea traficantilor ce operau cu cantităţi mici.

Peştele cel mare inculpă pe cel mic. Peştele. lupul etcetera in vreme ce se află despre

ŞERPI ÎN VALIZĂ DE ŞARPE

Politia din Ciudad de Mexico caută cu indirjire o valiză. De ce atita indirjire pentru o valiză ? Ea aparţine lui Sinh Aujca. un imblinzitor de şerpi din India şi in ea se găsesc cinci reptile. dintre care două cobre. Probabil că obiectul furtului il reprezintă valiza. Reptilele n-ar fi de acord să se lase transformate nici măcar in poşete. Cinci reptile ziceam ? Pină vor fi găsite să nu cumva să se inmulţească in conditii de valiză căutată de poliţie. Hotii au găsit ce-au căutat. in orice caz.

APARATE DE MARCAT CE NU ÎNREGISTREAZĂ

Miliardarii francezi dau dovadă de viclenie apărindu-se impotriva eventualelor furturi ? Probabil. din moment ce unul dintre ei. ce locuieşte la Neuilly, şi-a transformat Mercedesul intr-un fals taximetru. călătorind in faţă. alături de soferul său. Este o minunată perspectivă pentru oameni de a fi luaţi drept altii. Unii însă abia asteaptă să fie luaţi drept ei insisi. Cum e cazul acestei actriţe care pledează

PENTRU O VIAŢĂ CÎT MAI SIMPLĂ

La Festivalul de la Cannes. Jane Fonda s-a declarat adepta unei vieţi foarte simple. Din cele 5 milioane de franci pe care-i ciştigă pentru un film. ea păstrează foarte putin. restul destinindu-i susţinerii unor mişcări politice.

Oricum. e ceva !

CERTIFICATE DE NAŞTERE ŞI DE SĂNĂTATE

Fondul Naţiunilor Unite pentru problemele populatiei a alcătuit un raport. pe baza datelor furnizate de 70 de ţări ale lumii, potrivit căruia, explozia demografică pe globul terestru cunoaste un proces de încetinire, după ce atinsese punctul culminant la inceputul anilor '70. În pofida incetinirii — mai precizează raportul — din cele 4 miliarde de locuitori ai Terrei. 500 de milioane sint subnutriţi. 800 de milioane sint analfabeti. 1 miliard nu dispun de apă potabilă etc. Se impune tot mai mult intrebarea : pe ce fel de planetă ne naştem ?

DOAR GHEAŢA

Prospecţiunile geologice intreprinse în Antarctica au demonstrat că subsolul acestui continent reprezintă o sursă importantă de materii prime pentru generaţiile viitoare. Gaze naturale, ţiţei, cărbune. uraniu. cupru sint o parte din cele 250 de minerale identificate pină acum. Urmează doar înlăturarea platoşei de gheaţă. Doar?

O SECUNDĂ DE POLUARE

Naufragiul petrolierului „Amoco Cadiz" a tulburat puternic echilibrul ecologic al coastei normande. Unele specii marine, vegetaţia marină şi o parte a vegetaţiei terestre au dispărut. Se pare că echilibrul se va reface doar peste multi ani.

O secundă cu ecou de ani!

I. GRECU ■

Sandro Pertini, candidat din partea Partidului Socialist, este cel de-al şaptelea preşedinte al Republicii Italiene

O sărăcie delicioasă

Legătura dintre conţinut şi formă se manifestă uneori ciudat, dar asta nu înseamnă mare lucru cind cei foarte bogaţi cochetează. mai în glumă, mai în serios, cu sărăcia. Desigur, sărăcia bogaţilor, cind aceasta nu este altceva decit o modă, nu e chiar lucie. E delicioasă. În citeva ţări din Europa occidentală, la comanda unui stil care face ravagii, doamnele poartă pantaloni jerpeliţi, tricouri soioase şi pantofi scofilciţi cu migală în cizmării de lux. Stilul-vagabond este apreciat şi de domni care descind la seratele foarte sofisticate, purtind o îmbrăcăminte în care peticele reprezintă cheia succesului. Au apărut, aşadar, magazine mai mari şi mai mici care vind, în serii scurte, jerpelituri de tot felul. la preţuri fabuloase. Cind e o glumă, sărăcia se vinde scump. În ton cu această modă s-au proliferat şi barurile concepute special pentru ca vagabonzii şi vagaboandele din lumea bună să se simtă în cea mai neagră mizerie. Mobilierul este cit se poate de tocit, pereţii coşcoviţi, paharele ciobite, ospătarii bărboşi şi agresivi, băuturile de-a dreptul oribile. Pe scurt, o porcărie. Dar o asemenea mizerabilă distracţie costă suficient pentru a selecta clientela şi a aduna în bombele cu pricina amatori şi amatoare ultraplictisiţi de viaţă şi ajunşi la acea doză a rafinamentului. dincolo de care se întinde vast şi acaparator nimicul. Culmea acestei mode este că pină şi industria de automobile în care concurenţa la singe vizează comoditatea, eleganţa şi performanţa tehnică, s-a decis să scoată pe piaţă vehicule care stirnesc o milă pină la lacrimi. Culmea acestor tipuri este Fordul 1923, izbit din fabrică cu ciocanul şi avind canapelele jecmănite cu o furie care nu poate fi contestată.

În faţa acestui nou val care va dura după merit. sociologii au adoptat o atitudine prudentă. Era şi cazul. În definitiv, joaca de-a sărăcia are implicaţii incomparabil mai palide decit situaţia inversă. Şi aceasta pentru că se ştie că „a avea bani pentru a avea bani", slogan care domină din cea mai fragedă copilărie milioane şi milioane de veleitari ai societăţii tuturor posibilităţilor, reprezintă nici mai mult, nici mai puţin decit demontarea a sute de mii de destine în primii paşi ai vieţii. Cele 865 000 de delicte inregistrate anual în rindul tineretului din lumea occidentală nu ilustrează altceva decit luarea în serios a unui joc care-i amuză doar pe cei cu fonduri serioase la bancă. Aşadar. unii se joacă de-a sărăcia, plătind cochet şi din plin, iar ceilalţi de-a bogăţia, plătind fără nici o frivolitate cu propriile lor speranţe. Într-adevăr, şi pentru unii şi pentru alţii, există toate posibilităţile...

Banchet la urne

Amicii politici ai lui Pak Cijan Hi s-au bucurat şi de data aceasta ca şi in ocaziile precedente cind şeful regimului de la Seul a organizat ceea ce a numit el alegeri. Săptămina trecută, in Coreea de Sud electoratul a fost chemat la urne, pentru a decide cine va fi viitorul locatar al fotoliului prezidenţial. Existind un singur fotoliu şi un singur candidat, lucrurile au fost simplificate intr-o bună măsură. Candidatul a avut la dispoziţie simpatia poliţiei, simpatie care se explică prin nivelul salariilor respective şi a reuşit performanţa scontată, anume de a se alege preşedinte. Pak a demonstrat că scopul scuză mijloacele, fapt rezultat cu prisosinţă din trimiterea în domiciliu forţat a liderilor opoziţiei. În felul acesta, scrutinul s-a desfăşurat în ordine, adică între baionete, iar clica lui Pak Cijan Hi a putut organiza în tihnă, chiar în ziua alegerilor, inainte de dezvelirea urnelor, un somptuos banchet. Banchetul s-a desfăşurat cit se poate de vesel, şi citiva amnistiaţi pentru delicte de drept comun, ca semn al dărniciei dictatorului şi a inimii sale bune, au putut organiza in deplină libertate o manifestaţie de recunoştinţă. Citeva agenţii de presă care s-au ocupat de dosarul alegerilor, au transmis concis „Pak ii succede lui Pak". Într-adevăr, Pak i-a urmat lui Pak, dar mulţi se întreabă de ce a mai fost nevoie să-şi urmeze, în condiţiile în care este puţin probabil, ca voturile să fi fost numărate intr-adevăr, din moment ce sublimul rezultat se ştia cu o trufaşă satisfacţie dinainte...

RADU BUDEANU ■

Vacanţa mare

S-ar părea că lucrurile în fotbalul nostru nu sunt chiar atît de liniştite. În urmă cu cîteva zile am aflat că **Jenei** a părăsit cîrma conducerii echipei **Steaua,** după cucerirea celui de-al doilea titlu de campioană. Lucrul poate să pară surprinzător dar nu e. Conducerea tehnică a acestui team a înţeles, în sfîrşit, că „meritele“ fostului său antrenor erau destul de debile şi că el trăise trei ani din osînza altuia. Să ai un lot cu jucători atît de buni şi să cîştigi titlul ultim, în lipsă de combatanţi, iată ceva ce n-a scăpat nici celor ce l-au adus de la Galaţi pe fostul stelist, **Constantin,** la cîrma unsprezecelui militar. Nu ştim ce o să facă în continuare fostul şi viitorul antrenor al roş-albaştrilor cu mentalitatea pe care a moştenit-o. După plecarea **Piticului** de la cîrma echipei **Steaua,** jucătorii au înţeles că ei trebuie să guverneze şi, iată, ne aflăm în faţa unor cariere aproape încheiate. **Steaua** n-are portari la ora de faţă deşi ei se numesc **Moraru** şi **Iordache,** internaţionali amîndoi. **Steaua** n-are stoper. **Steaua** are jucători bătrîni ca **Vigu** care, la vîrsta lui, mi se pare cel mai bun component al unsprezecelui din **Ghencea. Steaua** nu-l mai are de mult pe **Dumitru,** care joacă de trei ani şi mai bine cu motoarele stinse. **Dumitru** nu mai vrea să fie **Dumitru, Dumitru** vrea să plece la **Timişoara,** capitala turiştilor fotbalişti, unde se găsesc diplome pe toate drumurile şi alte avantaje pe care noi nu le ştim încă. Dar va reuşi oare **Dumitru** să ajungă pînă la **Timişoara?** Se pare că o suspendare binevenită pe cîţiva anişori îl va trece în rîndul pensionarilor şi vom asista cu durere la apusul unei stele de primă mărime care, fără vicii, ca-n alte cazuri, dar dominat de mari ambiţii, îşi face harakiri. La **Steaua** mai există doar un jucător pe nume **Iordănescu,** care nu va reuşi să alerge şi pentru **Zamfir** care a devenit mai mult o stea a periferiilor, unde se găsesc plăceri bahice, decît un jucător de mare talie, cum putea să fie. **Iordănescu** nu va putea să alerge pentru **Năstase** şi el scos din viaţa sportivă, după cum se ştie; nu va putea să-l suplinească pe **Troi** care s-a plafonat, pe **Ion Ion** şi pe ceilalţi. **Steaua** mai are, în sfîrşit, pe **Zahiu,** care a jucat pe toate posturile după ce a început-o ca rezervă şi a terminat-o ca golgeter. Bilanţul e cam tragic: echipa campioană are trei jucători şi jumătate... dacă-l adăugăm şi pe **Stoica,** excelent la vremea lui, dar mereu client al cartonaşelor galbene şi roşii. Cu un asemenea lot, ca să zic aşa, nu poţi să ieşi nici pînă la **Ploieşti,** darmite într-o capitală europeană. Jucători de perspectivă nu ne amintim să aibă acest club, unde politica racolărilor şi a încurajării fotbalului-spectacol (à la Fabian) a ţinut locul unei preocupări serioase de a naşte cadre tinere, puternice, moderne în fotbal.

O altă rocadă s-a produs cu **Traian Ionescu** a cărui prezenţă la cîrma **Jiului** a fost puternic resimţită în ultimul an. El antrenează de-acum înainte **Sport-Club** Bacău, unde va găsi o echipă tînără asupra căreia va putea să-şi exercite cunoscuta-i autoritate. În sfîrşit, din ziarul **Sportul** aflăm că **Bihorul** a fost părăsit de către antrenorul său, dat dispărut. Unde va ateriza el şi cu ce portofoliu, vom afla curînd. Parcă era vorba de nişte contracte ferme de ani întregi, parcă era vorba de numiri de către federaţie a antrenorilor (ceea ce mi se pare o absurditate: căsătorie prin decret), parcă era vorba de multe altele, dar vorbele zboară, cum se spune, şi ne aflăm de unde am plecat. Sărmanul nostru fotbal...

Seism se înregistrează şi la **Sportul studenţesc,** o echipă care promitea mult şi a căzut într-o mediocritate de neînţeles în această primăvară. Avem şi aici un caz, **Răducanu,** scos din rîndurile unsprezecelui studenţesc din cauze neelucidate încă, destul de grave se pare. Lucrul e cu atît mai neplăcut cu cît **Rică** este încă portarul naţionalei.

Nici **Dinamo** nu stă mai binişor: aducerea celui mai bun secund, cum este recomandat noul sosit în corpul tehnic al foştilor campioni nu va rezolva lipsa de jucători buni a acestui unsprezece care şi-a împrăştiat vedetele pe la alte cluburi, aducînd în locul lor nişte ageamii. Nu vedem nici în sezonul viitor vreun reviriment în **Ştefan cel Mare.** Cît despre celelalte echipe, preferăm să nu mai spunem nimic şi aşteptăm cu interes „mişculaţiile“ care vor urma în sezonul transferărilor.

EUGEN BARBU ■

Dumitru Spirlea:

„Marile satisfacţii ale carierei mele se datorează echipei“

— Aşadar, dumneata eşti Dumitru Spirlea, cel mai pentatlonist dintre pentatloniştii noştri, de 8 ori campion al ţării şi aşa mai departe. Ei bine, n-am de ce să mă ascund, ştiu în ce zi s-a născut Dumitru, ştiu cît măsoară Oczelak şi în cît timp aleargă Silai 800 de metri, dar nu ştiu ce înseamnă şi aşa mai departe în cazul dumitale. Ce-ar fi să ne explici, pentru că, spre a fi sincer pînă la capăt, am convingerea că puţini dintre iubitorii sportului ştiu cîte ceva despre Spirlea şi despre pentatlon. Ai cuvîntul.

— La 10 noiembrie voi împlini 28 de ani. Sînt bucureştean, iar de sport m-am apucat în 1962, făcînd înot la Steaua. Mare lucru n-am izbutit cu înotul, drept pentru care, în 1966, am hotărît să renunţ, cu toate că reuşisem un loc 3 în campionatul de juniori. Aveam de gînd să mă apuc de polo, cînd actualul antrenor al lotului de pentatlon, Gheorghe Tomiuc, aflat pe atunci încă în activitatea de performanţă, m-a îndemnat să trec la pentatlon. La început, am crezut că e numai o vorbă, spusă aşa, ca să-mi facă plăcere. Numai că Tomiuc a insistat, părînd convins că aş putea avea şanse să reuşesc. Vii numai două săptămîni, mi-a zis. Dacă-ţi place, rămîi. Dacă nu, te întorci la bazin. Mi-a plăcut şi am rămas.

— Simplu ca bună ziua ! Ţi-a plăcut, cum spui, după care te-ai apucat de pentatlon şi ai ieşit campion !

— N-a fost deloc simplu.

— Dar cum a fost ?

— Din cele 5 probe ale pentatlonului, călărie, scrimă, tir, înot şi cros, nu ştiam decît una. Înotul. Nu mă urcasem în viaţa mea pe un cal, iar cu pistolul nu trăsesem niciodată. Despre scrimă, ce să mai vorbesc ? ! M-am pus pe treabă şi, încetul cu încetul, am început să progresez. În 1970, cînd am trecut de la Steaua la Olimpia, primul club desfiinţînd secţia de pentatlon devenisem un nume, ca să zic aşa, pe plan intern, dar n-aveam nici o şansă în întrecerea cu sportivii de frunte ai pentatlonului european. La primul meu concurs din străinătate, la Sofia, n-am acumulat decît vreo 4 600 de puncte, cu care m-am clasat spre coadă.

— Astăzi, cînd faci, de regulă, 5100—5200 de puncte, nu cred că mai are vreun rost să te întreb cum a fost. A fost, desigur, greu. Aşa-i ?

— Am muncit cu tragere de inimă şi cu seriozitate, punînd în fiecare zi cîte o cărămidă. Cu tirul şi cu scrima m-am împăcat neaşteptat de bine, la cros am strîns din dinţi şi am alergat mai departe, numai cu călăria a fost mai complicat. Un bun pentatlonist nu trebuie numai să ştie să călărească, după cum ar fi unii tentaţi să creadă, ci trebuie să ştie să simtă calul, să-l înţeleagă. Caii se trag la sorţi, unii sînt mai leneşi, alţii mai impulsivi, în cîteva secunde e obligatoriu, pentru performanţă, să-l faci să priceapă că eşti mai tare ca el. Am să dau un exemplu concret. Recent, la Bucureşti, la „Cupa Europei“, în care Olimpia a ocupat locul 3, englezul Mumford, cîştigătorul probei de înot, n-a izbutit să-l determine pe Cabotin, unul din caii puşi la dispoziţie concurenţilor, să facă măcar un pas ! L-a mîngîiat, l-a cravaşat, nimic şi nimic ! Englezul s-a ales cu zero puncte, iar echipa sa a ieşit practic din lupta pentru un loc pe podium. Cu acelaşi cal, grecul Dourakos, un debutant în marile competiţii, a obţinut maximum de punctaj.

— Performanţa Olimpiei este, fără îndoială, remarcabilă, ea fiind rodul unei pregătiri asidue, de care a răspuns, ca antrenor coordonator, Gheorghe Tomiuc, dar la realizarea căreia au mai contribuit, în materie de călărie, scrimă şi tir, antrenorii Enache Boiangiu, Nicolae Marinescu şi, respectiv, Măru Prescure. Ar fi interesant de aflat cum s-a desfăşurat pregătirea, dat fiind faptul că, nu-i aşa, una e tirul şi alta e înotul, una e crosul şi alta e călăria ! Cum s-au împăcat una cu cealaltă şi toate la un loc ?

— S-au împăcat, de ce să nu se împace ? !

— Asta e clar, judecînd după rezultate. Întrebarea e cum ?

— Muncind.

— Îţi propun să discutăm despre colegii dumitale de echipă, Constantin Călina, Ştefan Cosma şi Iuliu Galovici.

— Fiecare a contribuit, după puterile şi după forma de moment, la clasarea meritoasă a garniturii. Ca deobicei, Galovici a alergat foarte bine. Călina s-a distins în proba de călărie. Specialist în scrimă, Cosma a mers sub aşteptări, ceea ce mi s-a întîmplat şi mie, la tir. Am tras slab ultima serie, cu numai 47 din 50. Dacă cîştigam ceva în plus la tir, prindeam un loc în primele trei în clasamentul individual neoficial. În general, scrima a fost concurenţa noastră cea mai prost punctată, deşi eu am convingerea că, dacă ar fi să renunţ la pentatlon, aş putea deveni oricînd un bun scrimer sau un bun trăgător. La călărie şi la înot, n-aş avea nici o şansă.

— Ne-am luat cu vorba şi ai uitat să explici ce înseamnă, din punct de vedere al palmaresului, acel şi aşa mai departe de la începutul discuţiei. Vrei să revii ?

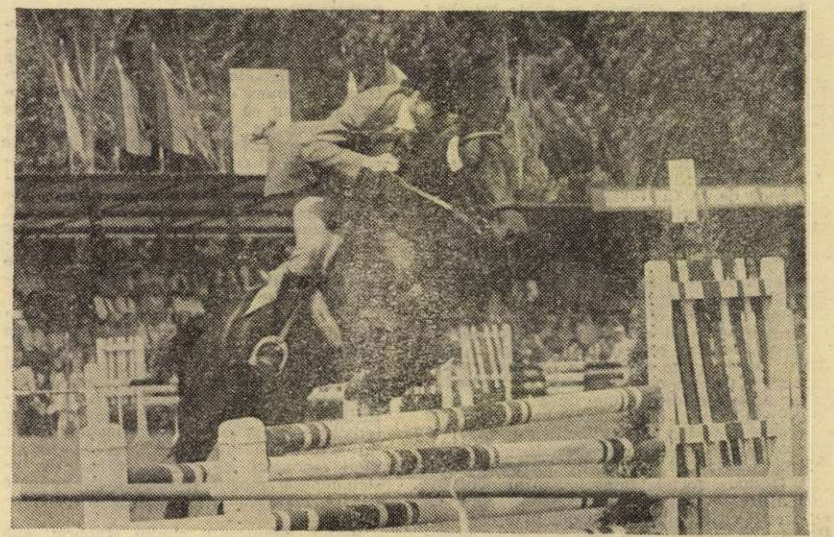

„Un bun pentatlonist trebuie să ştie să simtă calul, să-l înţeleagă“.

— Să fiu mai explicit. Cum ?

— Temeinic.

— În ce ritm ? După ce orar ?

— Să exemplific cu programul unei zile. La ora 8, începeam tirul, la Tunari. De la 9,30, făceam scrimă, la Floreasca. Apoi, pînă la prînz, înot, la „23 August“. De la 15,30, intram pe stadionul Olimpia pentru călărie şi cros.

— Ce înseamnă cros pentru un pentatlonist ?

— O alergare de 4 000 de metri pe teren variat, adică peste 10 000 de metri în fiecare zi în perioada pregătitoare. „Cupa Europei“ s-a alergat în pădurea de lîngă Călugăreni, spre Giurgiu. Noi n-am parcurs traseul înaintea competiţiei decît de două ori pentru că, ni s-a explicat, n-au existat aprobări pentru ca maşinile clubului să iasă din Capitală ! Dealtfel, de cele mai multe ori, de la o bază sportivă la cealaltă ne-am deplasat cu mijloacele transportului în comun, pierzînd uneori pe drum timp preţios pentru odihnă şi recuperare.

— Am cîştigat cu echipa de 10 ori titlul naţional, de două ori, în 1975 şi 1978, „Cupa ţărilor latine“, am ocupat un loc 5 şi un loc 3 la campionatele mondiale din 1973 şi, respectiv, din 1974. La individual, am cucerit de 4 ori titlul de campion internaţional al României şi am ocupat, în 1975, locul întîi în „Cupa ţărilor latine“. Nu e greu de ghicit că marile satisfacţii ale carierei mele sportive se datorează echipei din care fac parte.

— Frumos spus. Numai că, din păcate, interviul de faţă îl vizează exclusiv pe Dumitru Spirlea. Ce-şi doreşte cel mai pentatlonist dintre pentatloniştii noştri pentru săptămînile care urmează ?

— Unu. Să reuşească la examenul de admitere de la I.E.F.S. Doi. Olimpia să se comporte şi mai bine la campionatele mondiale din august, din Suedia.

— Trei ?

— Şi aşa mai departe !

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

„Viitorul“ redivivus !

De curînd s-au luat ultimele hotărîri, oarecum de amănunt, cu privire la înfiinţarea Centrului naţional pentru pregătirea copiilor şi juniorilor. Este desigur un fapt care nu trebuie să rămînă în anonimat, mai cu seamă că ideea înfiinţării unui astfel de centru se vehiculează de ani de zile în fotbalul nostru. Astăzi centrul există, chiar dacă pînă la această oră cataloagele claselor de profil de la Liceul industrial „Electroaparataj“, pe lîngă care va funcţiona din toamnă noua „şcoală de fotbal“, nu conţin nici măcar un singur nume. Are loc însă o amplă acţiune de selecţie, care va fi încununată în curînd prin organizarea a trei tabere naţionale de pregătire pentru tinerii fotbalişti talentaţi, de vîrstă între 14 şi 18 ani, anume taberele de la Bistriţa, Sighişoara şi Simeria. În prima etapă a existenţei acestui centru, poate cea mai grea dealtfel, vor exista în cadrul liceului numit cîte două clase pentru fiecare grupă de vîrstă, sau, practic, patru echipe naţionale de copii şi juniori, între care cele mici de perspectivă, iar anul IV va forma echipa reprezentativă U.E.F.A.

Un nume se impune deci, încă o dată, referitor la speranţele iubitorilor fotbalului din ţara noastră. Centrul de pregătire va purta numele de „Viitorul“ — o denumire care produce, fără îndoială, frumoase aduceri aminte tuturor. Iată, cu alte cuvinte, între „Viitorul 1962“ şi „Viitorul 1978“ sînt nu mai puţin de 16 ani, dar se speră ca noul club de fotbal al tinerilor să fie creat pe baze mai solide, mai de perspectivă. Cei aproximativ 120 de elevi care vor fi primiţi în centrul de pregătire vor avea condiţii de locuit, de învăţătură şi de fotbal dintre cele mai bune, realizîndu-se în acest fel şi o concentrare corespunzătoare a valorilor fotbalistice cele mai tinere din ţară. Liceul va permite specializarea în meseriile pe profil mecanic şi electric, dar totodată se poate vorbi şi despre un accentuat profil... fotbalistic, întrucît, prin organizarea judicioasă a timpului liber, se prevede ajungerea la un volum anual de 1 000 — 1 200 de ore de pregătire specifică, volum corespunzător normelor de nivel mondial, pentru fotbaliştii de vîrsta amintită. După absolvirea celor patru ani de studii (inclusiv studii fotbalistice, desigur), tinerii jucători urmează să se întoarcă la cluburile de unde au fost selecţionaţi, iar pentru cei care provin de la echipe din eşaloanele inferioare, federaţia de specialitate îşi ia obligaţia de a-i repartiza pe prima scenă a fotbalului nostru. În următorii ani selecţia va fi organizată în principal din cadrul cluburilor şcolare de performanţă, care iau de asemenea fiinţă în toamna acestui an. Între antrenorii vizaţi să facă parte din această primă şcoală de performanţă fotbalistică ce se va numi „Viitorul“ se numără Constantin Ardeleanu, Eugen Mladin, Dumitru Popescu, Emil Dumitriu, Nicolae Mihai, Gheorghe Cristoloveanu şi încă alţii, majoritatea antrenori tineri, pasionaţi de meserie, de la care se aşteaptă rezultate rapide, pe măsura condiţiilor create. Preşedinte al clubului va fi tovarăşul Radu Ene, actualul director al Liceului „Electroaparataj“. Nu ne rămîne decît să urăm mult succes — şi viaţă lungă, plină de rezultate meritorii — noului club de fotbal „Viitorul“ !

D. GRECU ■

Constantin la Steaua !

După trei ani şi jumătate, fostul internaţional Gheorghe Constantin revine la cîrma echipei militare Steaua Bucureşti, pe care speră, cum declara de curînd, să o apropie cît mai mult de preceptele fotbalului modern. După cum se ştie, sorţii nu au fost deosebit de binevoitori cu echipa Steaua, căreia i-au desemnat în Cupa campionilor europeni, încă dinaintea primului tur al competiţiei, un adversar incomod, formaţia franceză A.S. Monaco. Cu toate acestea, Constantin rămîne optimist, aşa cum îl cunoaştem dintotdeauna...

Viața e o stare sufletească

Un profesor de desen și unul din pictorii cunoscuți ai generațiilor tinere, pe nume DOREL ZAICA, a susținut timp de mai mulți ani un test de un interes extraordinar. El a solicitat inteligența copiilor de toate vîrstele — începînd cu cei de la grădiniță și mergînd pînă la cei din primele clase elementare — pe mai bine de 1 500 de teme (noțiuni) ale vieții de fiecare zi în ideea unui dicționar al lumii copilăriei de azi. În marea lor majoritate, definițiile i-au fost oferite de elevii Școlii generale nr. 84 din Capitală, unde a predat pînă acum, cu osebire de elevii primelor clase primare. Dacă desenul copiilor a fost cercetat și cinstit adesea pentru adevărul frumuseților sale inocente, dacă mulți dascăli au întreprins studii sistematice asupra gîndirii plastice a copilului, în ce privește gîndurile lui cele mai obișnuite puțini au îndrăznit o cunoaștere de durată și în toată suprafața. Dorel Zaica a strîns mii și mii de definiții, urmînd a le pune într-o carte. Am ales dintr-unul din primele caiete, la întîmplare, o seamă de propozițiuni și fraze ce pot da măsura întregului. Citind toate caietele, cu umorul și naivitatea ce însoțesc îndeaproape cuvîntul, vedem cum stăruie impresia de fabulos, de adevăr profund, de viață intensă. Școala generală nr. 84 și grădinițele vecine sînt niște locuri de învățătură ca oricare altele. E meritul lui Dorel Zaica de a fi pus pasiunea și stăruința la baza întreprinderii sale, de a fi venit în aceasta cu o enormă încredere în inteligența elevilor săi, de a le fi stîrnit dorința să dea cuvînt gîndului. Se înțelege că el a transcris în caiete întocmai verbul copilăriei, cu toate aproximațiile gramaticale. Multe din aceste definiții sînt însoțite de desene. Într-o carte s-ar vedea mai bine prin ce ochean miraculos văd copiii realitatea, ce adevăr social se citește în observațiile lor, ce nevoie de dragoste și dreptate e în sufletul lor, ce caraghioasă le apare uneori maturitatea. Dăm în această pagină o seamă din răspunsurile copiilor la chestionarul lui Dorel Zaica, mărturisind marea plăcere de a-l fi parcurs în întregime.

TUDOR OCTAVIAN ■

OBICEI înseamnă cuvîntul strămoșilor.

Cînd tu vrei să faci ceva și cînd știi să faci înseamnă că ai TIMP.

CEASUL e o cutie care nu-și lasă cifrele în pace.

CLIPA este o atmosferă neplăcută. Cînd te duci undeva, cineva îți spune să stai o clipă, iar ție nu-ți convine că ești grăbit.

PREZENTUL e gîndirea trecutului.

Putem fi PRIETENI cu cei ce nu există prin gînd. Ne gîndim că există și sîntem prieteni cu ei.

Cea mai mare parte a oamenilor preferă să vadă decît să facă SPORT pentru că ei cred că sportul e o distracție, iar sportivii cred că e o muncă frumoasă.

Spectatorii pasionați se numesc MICROBIȘTI pentru că ei la meciuri judecă strîmb așa cum judecă și microbii.

EDUCAȚIE FIZICĂ e cînd ai ora asta la școală, adică ești liber.

Spectatorii ascultă IMNUL țării în picioare, că ei vor să mîndrească cîntecul.

BOXUL e o gimnastică cu pumnii.

Nu se dă drumul la MUZICĂ în timpul jocului că fotbaliștii zice că e nuntă și începe să joace dansuri în loc de fotbal.

BOXERII nu țipă de durere, că atunci cînd se dă medalia se mai pune acolo și disciplina la socoteală.

Sportivii care rămîn ULTIMII continuă să alerge chiar dacă nu mai pot cîștiga cursa că lor le place omenia.

VIAȚA este o stare sufletească.

TIMPUL este ceva care nu se știe dacă vine sau trece.

JUCĂTORII aleargă, sar, se încălzesc așa înainte de meci ca să vadă spectatorii că ei vor face treabă cînd vor intra pe teren.

BOXUL a fost inventat de nobili că odată la o conferință a lor nu s-au înțeles și s-au bătut cu pumnii. De aceea îi spune că e nobil.

Noi cînd desenăm facem și PUNCTE. Cînd facem o mașină punem punct ca să se oprească fiindcă altfel îi dă amendă dacă merge peste stop.

ISTORIA înseamnă oameni care au luptat să-și apere patria.

Se spune „îți merge CLANȚA“ cînd vorbești prea mult că parcă ai intra și ai ieși mereu pe ușă și enervezi.

Expresia „ești prost ca noaptea“ înseamnă că sînt unii oameni care sînt proști numai NOAPTEA.

Cînd intrăm într-un SAT trebuie să-i salutăm pe toți țăranii pe care-i întîlnim pentru că ei ne dau pîinea.

Pentru noi copiii care desenăm PUNCTUL înseamnă o parte din îndemînarea noastră. Din punct facem un ochi, o nucă și altele.

ȚĂRANII de atîta muncă și de atîta aplecare obosesc și răgușesc și vorbesc altfel decît orășenii.

Arde FLACĂRA OLIMPICĂ pe stadion să se încălzească stadionul că altfel îngheață oamenii și rămîn statui.

Oamenii îl fluieră mereu pe ARBITRU pentru că deranjează jocul.

Boxului i se spune că e un sport NOBIL pentru că așa se purtau nobilii cu țăranii.

Se dau medalii pentru locul II și III pentru EFORTUL apropiat de locul I.

SPORTUL este Ministerul Sănătății.

STATUILE se fac prin oraș ca să-i viziteze oamenii pe domnitorii țării.

Boxerii după ce și-au dat mulți pumni se îmbrățișează că așa este sportul ăsta o împăcare.

A REUȘI în viață este a vorbi bine la o ședință.

TRĂDARE înseamnă prietenie moartă.

JUCĂTORII nu au voie să vorbească în timpul meciului, că ei poate se așează să vorbească în mijlocul terenului și ceilalți se împiedică de ei.

MODA este cînd o femeie își cumpără o rochie și vine și se rotunjește la oameni ca să se uite oamenii la ea.

CEARTA este o stare sufletească pe care n-o dorește nimenea.

Mamele noastre cînd le pune BIGUDIURILE în cap bagă capul în cască ca să se bătătorească părul și să stea crestat.

CEARTA înseamnă gura mare a oamenilor.

STELELE cînd cad, cad pe un avion și avionul ăla le duce la cimitirul de stele.

LIBERTATEA este o atmosferă.

Prietenia are două FEȚE, una luminoasă, veselă și cealaltă întunecată și tristă. Ea are două fețe pentru că viața fără aceste fețe nu poate înflori deoarece în viață trebuie să cunoști și ce e trădarea și ce e devotamentul.

FOAMEA se așează în burtă și pofta în cui.

ÎNVĂȚĂTOAREA este mama noastră de la școală.

Mamele noastre vorbesc mai mult decît tații pentru că mamele noastre au mai multă DREPTATE.

Omul a făcut o zi a PĂCĂLELILOR ca să nu se păcălească oamenii tot anul.

CEARTA este cînd doi oameni fac gălăgie pe o găină. Că unu zice că e a lui și altu zice că e a lui.

RĂZBOIUL este cînd se bat oamenii ca să nu vină alții în libertatea noastră.

Mamele croșetează CIORAPI și pulovere că atunci cînd se duce să cumpere sînt prea mari sau prea mici.

FEMEILE plîng mai ușor că le răsfață bărbații.

STELELE cînd cad, cad numai pe cîmpuri ca să nu lovească oamenii.

BĂRBAȚII nu trebuie să poarte mărțișoare că atunci s-ar cheltui prea mulți bani, că am zice hai să-i dăm și lui nașu și lu' unchiu și tot așa mereu.

Nu există ziua bărbaților și există ZIUA FEMEII pentru că bărbații au duminică.

INSPIRAȚIA e o gîndire bruscă.

DOCTORII scriu foarte încîlcit rețetele ca farmacistul să fie sigur că rețeta a scris-o un doctor.

Se fac unele FILME triste că unii oameni nu știu ce e tristețea și să vadă.

Cuvîntul PATRIOTIC înseamnă așa cum îl cheamă pe cîntec și pe poezie.

STELELE sînt rupte din cutremur.

TALENT înseamnă un om cu cea mai bună minte-n cap.

RÎMA n-are ochi că ea merge și cu fața și cu spatele.

Cînd te lovește cineva acolo NERVII se zbat și se ridică în sus și așa se face cucui și nu gaură.

EXERCIȚIU e un lucru pe care-l facem noi și n-avem cum să-i spunem că n-o să-i spunem burete sau dulap și-i zicem exercițiu.

E o cinste să fii PIONIER, că dacă ești pionier cînd o să fii mare o să fii șef de construcție.

COPILĂRIA ține pînă ce dorești tu tot timpul să te faci mare.

ȚĂRAN înseamnă un om care vrea să facă buletin de București.

STATUL sînt niște oameni mai mari care dau niște ordine care trebuie îndeplinite.

Nu se dau NOTE mai mari de zece pentru că nu intră în carnet.

(Va urma)

Moartea boxerului

Se apropiară de pontoanele agenției, cineva îi strigă de pe chei și-i fluieră. Covaliu întoarse capul și observă că o mașină de serviciu parcase în dreptul micuțului port de agrement, din coasta morii părăsite. „Nu-i semn bun“ își spuse, va trebui s-o las pe fată să plece singură acasă. Ce s-o mai fi întîmplat ?“ Urcară scările ude ale cheiului, se despărți de logodnică și răspunsul îl primi, în momentul în care căpitanul Milea ieși de la volan, și-i dădu vestea că se intră în acțiune, semnalat fiind suspectul spargerilor de la Galați. Bănuit ca autor real, și-a găsit refugiul în Brăila. Se află în oraș de o zi și o noapte. S-a primit ordin să fie găsit cu orice chip.

— Nu-i cunosc absolut deloc figura, am o idee prea vagă despre semnalmentele lui.

— Nici noi n-avem un tablou complet asupra eventualelor lui trăsături, zise Milea, se știe doar că trece absolut neobservat printre oameni și fiind conștient de acest avantaj, procedează ca atare. Se strecoară prin mulțime ca o zvîrlugă. Preferă locurile aglomerate.

...Din nou la drum, aproape fără gînduri, doar unul singur, fixat asupra întîlnirii... care le punea în umbră pe celelalte, iar acestuia nu-i putea afla nicidecum înțelesul. La o intersecție ceva mai liniștită se despărți de căpitanul Milea și intră în sector, puțin crispat. Nici în fața celui mai redutabil boxer de pe continent, nici înaintea celui mai greu meci din viața lui. Covaliu nu se simțise atît de frămîntat : o gheară îi sfîșie dintr-o dată stomacul și se ridică spre furca pieptului, încleștîndu-se de plex ca un păianjen fierbinte. Aproape că nu-i mai venea să respire. Acolo unde vedea oameni strînși mai mulți la un loc își făcea drum și el și,în același timp — curaj. Lumea îl saluta în treacăt ca pe un bun al lor, în vreme ce el căuta obsedat, cu privirea, figuri străine. Avu chiar prilejul să legitimeze cîțiva necunoscuți și să intre în vorbă cu ei stînd atent cu privirea îndreptată pe rînd în diferite direcții, ca să surprindă apariția de undeva a insului. Nu reuși mare lucru și atunci se decise să pătrundă în dogoreala și duhoarea restaurantelor puse la punct după cerințele sezonului.

„Caută acul în carul cu fîn“, gîndi Covaliu, și ce de maldăre mai plutesc pe rîurile acestea de vin și voie bună. Unii dintre clienții prea depărtați de euforie nu mai zăresc dincolo de perdelele de fum decît o sarabandă.

La un moment dat ieși lumea de la cinematograf, după penultimul spectacol din acea seară și, în fața localurilor se grămădiră alți amatori de lichide bahice, căutîndu-și locuri în saloanele deja ocupate. Cei mai tineri însă porniră spre stațiile de autobuze, umplîndu-le pînă la refuz.

Îi veniră în minte versurile puerile ale unui joc nevinovat de demult.

„Scoate drace ce-ai furat / că te duc la spînzurat“. Lui Covaliu îi veni întîi să rîdă, după care reflectă : „De ce nu și-or fi căutînd rostul într-un alt fel de viață acești puțini semeni. cîți or fi, și-și irosesc zilele trăind condiția răufăcătorului debusolat ? Ce stranie plăcere au să fie hăituiți și să nu-și găsească odihna, neliniștind într-atîta și pe alții. Bizar mod de existență pe o muchie de cuțit, ca și cel dus de la Alfred Pora, de exemplu. Ieri îl întîlnise pe taică-său, îmbrăcat într-un palton larg, uzat, depășit de modă, cu guler de fetru și buzunar în partea stîngă a pieptului, aducînd aminte de moda anului 1945. Pălăria cu panglica lată și gardină mare, recondiționată, pesemne, într-un atelier particular de pe str. Sf. Nicolae, era poate singura din oraș, care mai acoperea un cap viu. Sub înfățișarea lui, bătrînul părea sfîrșit.

— A treia oară, vă dați seama, e închis, fiu-meu, domnule Covaliu, pentru același soi de încălcări : contrabandă, trafic de valută și escrocherie. Pînă cînd, pînă cînd se căina bătrînul Pora, frîngîndu-și mîinile, se va complace oare într-o asemenea mocirlă ? Credeți-mă, m-am săturat, mi-e lehamite... N-aș mai vrea să știu de el. Pe de altă parte, nu mă-ndur, că tot tată-i sînt, și tot fiu îmi rămîne. Mi-a distrus viața, dar eu continuu să-l compătimesc.

Domnule Covaliu, îmi rîde în nas și-și bate joc, de parcă i-aș vorbi în dodii. Sfătuiți-mă ce să fac, cum am ajuns din om neom....

— Insistați, depinde de el și de dumneata, deopotrivă !

— Cum să schimb o mentalitate ca asta : „munca-i numai pentru tractoare și sclavi, băieții deștepți se descurcă, că-i plină lumea de proști“.

— Aveți și dumneavoastră o mare vină. Vi s-a spus de atîtea ori și probabil că n-ați luat în considerație. L-ați răsfățat peste măsură și i-ați dat mînă liberă, să facă tot ce i-a trăsnit prin minte.

— Aveți dreptate, aveți dreptate, e prea tîrziu, confirmă bătrînul Constantin Pora și se depărtă fără a-și lua măcar ziua bună.

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

racul

Fabula destinului

Se plîngea o Urzică
La o Tuberoză :
— „Dacă e la o adică
Viața nu-i atît de roză
Poezia mai dă-n proză !“

Tuberoza, siderată
Și aproape... urzicată :
— „Auzi, cine-și află vreme
De iluzii și dileme !
Vrea cu vorba să te-nhațe
Una de-i de dat la rațe ?!“

Dar Urzica, săltăreață,
Taie vorba, dur și des :
Face gardului din față
Un de neiertat proces :

— „Uite, muieratic, Gardul
Cum stă : țeapănă statuie !
Nu-mi respectă chipul, fardul...
Îngîmfat — ce parii-și suie
Către înălțimi mereu —
Crede-a fi un fel de zeu.
Care zeu ? De vine Boul
Încîntat de la pășune
Și un corn în el de-și pune
Iute-și va visa cavoul“...

Tuberoza,-n replici grave,
Cu petalele-i suave :
— „Ce-ai cu Boul ? Ce-ai cu Gardul ?
De ce-ți bagi în față fardul ?
Nu poți încă să pricepi
Că de mult nu mai înțepi ?
Limba rea să-ți mai rămînă
Cînd ești stearpă și bătrînă ?
Eu, că-s fragedă-n tulpină
Și chem ochiul spre lumină
Nici o clipă nu-mi arog
Dreptul de-a huli pe alții
Nici măcar pe Pintenog —
Cel lipsit de demnități
Și nepriceput la grații.
Tot tocînd la vorbe mici
N-o să poți să mă urzici !“

...Și tăcerea a căzut
Lîngă gardul vechi și mut.

Cele două, spate-n spate,
Se introspectau... mușcate.

Pînă cînd de la imaș
S-a-ntors Boul nărăvaș.
Rău jignit de un bondar
S-a proptit cu cornu-n par...
Prinse-ntr-un cîrcel de frică
Fără șanse, sub copită,
Vestejite se agită.
Tuberoza și-o urzică.

Morala :

Cînd ți-e viața-ngemănată
Prin destin, de-același par
Orice nume, cît de nobil,
Ți s-ar da, e în zadar.
Modestia, așadar...

NICOLAE DRAGOS ■

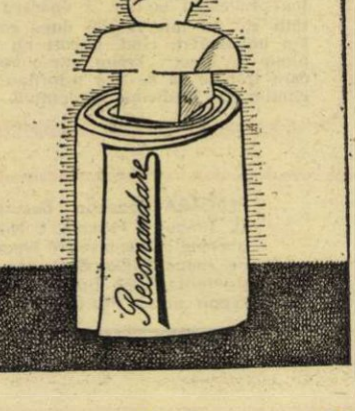

PLEDEZ PENTRU MEDICINA OAMENILOR SĂNĂTOȘI!

Grigore Gr. Popescu. **S-a născut în 1926. Absolvent al Academiei de științe economice, în 1949, iar apoi al Facultății de medicină. Doctor în științe medicale, în 1975. 28 de ani în învățămîntul medical, profesor universitar, șeful disciplinei „Sociologia medicinei", la Institutul de medicină — București. Practică medicina în specialitatea obstretică-ginecologie, la Spitalul Brîncovenesc. Autor a peste 180 lucrări științifice, tipărite în țară și în străinătate. A scris, împreună cu Sorin M. Rădulescu, primul tratat de „Sociologia medicinei", din sud-estul Europei. A urmat un curs al O.M.S., a ținut lecții și a participat la conferințe și congrese internaționale de specialitate: Tel Aviv, Aberdeen, Elsinoore, München. Membru al unor societăți științifice internaționale. Vastă activitate practică social-politică. Membru al P.C.R. din 1946.**

— Vă invităm la dialog. cu o bucurie specială: pentru că ne-ati criticat. Vă invităm la dialog din prețuire și dragoste pentru dialectică. Încît, repetați, reincepeti. vă rog. cu vorbele acelea incomode — doar la o primă vedere, doar la o superficială vedere. doar la o nedialectică privire — pentru noi!

— Inițiativele revistei „Flacăra" — de a cuprinde în paginile sale. spre a supune atentiei publicului larg. o serie de aspecte ale practicii medicale — au trezit interesul cititorilor. În ultimul timp însă orientarea sa prea a fost îndreptată spre popularizarea practicilor de tratare a unor boli complicate. Or. medicina românească — cu traditii recunoscute în intreaga lume — are rezultate remarcabile nu numai în tratarea, ci și în prevenția bolilor. Iar aceste rezultate au fost mai putin prezentate. Spiritul preventiv care domină legea privind asigurarea sănătății populației va trebui concretizat în activitatea noastră cotidiană prin acțiuni efective în acest sens. Concretizat, desigur. în primul rînd de noi, medicii; dar și de dumneavoastră. ziariștii. de toți oamenii din rețeaua de propagandă.

— Subiectul deci e medicina preventivă. Foarte bine. De ce tineti să-i pledați cauza? Vă rog. argumente precise, concrete chiar!

— Pentru că nu se dă importanța cuvenită de către toate competențele medicale medicinei preventive. Și doar, așa cum **este mai ieftin să facem o revizie periodică unei mașini înainte ca aceasta să se strice, tot așa este mai ieftin și mai rațional să prevenim o boală decît să o vindecăm.** Un program de conservare umană trebuie să facă uz de aceleasi principii.

— A răspuns economistul din dumneavoastră, dar medicul? Ce argumente invocă medicul?

— Azi, chirurgii scot inimi și desfac creiere: pediatrii și hematologii salveaza nou-născuții, schimbîndu-le singele; psihiatrii, deveniți și chimiști, corijează o serie de dezordini pricinuite de bolile psihice; microscoapele exploreaza viscerele, țesuturile, celulele și chiar moleculele. Ceea ce a dominat întotdeauna medicina a fost spiritul clinic. Doar el reprezintă, în fond, el este insusi „spiritul de sinteză si finețe". Astăzi însă medicina a început să fie dominată de spiritul eminamente analitic. El a fost introdus în medicină prin cercetările experimentale, prin explorările de laborator, care prin firea lor sînt analitice. si care au adus mari progrese. Însă pentru biologie nu se pot aplica aceleasi metode de rationament ca la științele exacte, de felul matematicii. fizicii. astronomiei. mecanicii etc. Științele organice în care intra și biologia, au devenit în ultimul timp mai exacte. Spiritul analitic împins prea departe dă naștere la exagerări regretabile, după cum si spiritul sintetic exagerat a dat naștere la exagerări regretabile si ridicole. Ar însemna grabă si superficialitate dacă am căuta să explicăm o serie de tulburări clinice numai pe baza cercetărilor de laborator. Din fericire. știu că marii clinicieni de la noi recurg adeseori la explorări de laborator si radiologice. dar niciodată nu se conduc numai după aceste analize. Marii clinicieni se servesc de ele. dar nu uită niciodată că examenul clinic este cel care primează: ei nu își declină știința în fața unui buletin de analiză.

— Dincolo de gîndirea economică și cea medicală. care-i punctul de vedere, profan dar sensibil. dureros chiar. al bolnavilor?

— Pacientii doresc ca medicul să le consacre mai mult timp. să le fie confident. nu numai consultant. Vor să se bucure de intelegere. prietenie. contact personal si să simtă că medicul nu se grăbeste. Pacientul doreste să se afle „fată în fată" cu apărătorul specializat al intereselor lui integrale: bio-psihosociale Pacientul în fond este justificarea medicului. Împreună. sînt doi membri ai societătii: unul cerind ajutor, celălalt dind ajutor: o relatie care constituie insăsi medicina. Colectivitătile populationale văd medicina si medicul ca un supraveghetor al sănătătii și al bunei stări.

— Ar mai fi de rostit un punct de vedere: acela al medicului-conștiință politică.

— Idealul profesiunii de medic se exprimă prin apărarea intereselor omului sănătos, apoi bolnav. **Cred că a sosit timpul și s-au creat condițiile pentru a vedea oamenii înainte de a fi bolnavi.** În acest sens este foarte semnificativă ideea președintelui statului. care subliniază necesitatea prevenirii bolilor. a apărării sănătătii si „nu interventiei după ce omul s-a imbolnăvit. cînd. uneori nu mai e nimic de făcut". Trăim intr-o epocă în care trebuie să se dea prioritate principiilor de medicină preventivă. căreia îi este rezervată. astăzi. o misiune importantă. Medicina este chemată să depășească limitele sale strict curative și să dea actului medical un context bio-psiho-social. orientat spre păstrarea sănătătii. Este necesar să intelegem clar raportul între sănătate si boală. între preventiv si curativ. între sănătate-muncă-productivitate. și să găsim noi strategii. legate de nevoile economice și considerattile politice ale statului nostru. pentru asigurarea accesului intregii populatii la o asistentă medicală în primul rînd preventivă și apoi curativă.

— Dacă ati tinut să-i pledati cauza, înseamnă că dezvoltarea, mersul medicinei preventive are, intîmpină greutăți. Concret, care sînt acelea?

— Inamicul înverșunat al medicinei preventive este birocratia. Medicina preventivă — în faza ei cea mai optimistă — tinde a fi o „clinică a sănătoșilor", deci un serviciu medical și nu un birou al sănătătii.

— Bănui că nu-i singurul inamic și nici singurul inversunat.

— Mai este si lupta cu timpul. în special a medicului. Să mă explic. Cercetările noastre concrete au evidențiat că trei sferturi din populatia investigată își ingrijeste în mod obisnuit sănătatea adresîndu-se policlinicilor si spitalelor. În cadrul lor raportul cerere-ofertă. adresabilitate-accesibilitate s-a modificat mult. în sensul cresterii cererii de servicii. a nevoilor de asistentă medicală. Pe măsura creșterii adresabilității se face simtită o reducere a accesibilitătii formelor respective. a capacității spitalelor si actualelor policlinici de a răspunde nevoilor crescute de asistentă medicală ale unei populatii numeroase. Concomitent are loc o creștere a timpului (al pacientului si al medicului) necesar pentru obtinerea (acordarea) consultatiei si tratamentului: la aproape 15 la sută din populatia investigată de noi timpul de așteptare depășește 3—5 ore, ajungînd în unele cazuri pînă la cîteva zile. Această crestere a timpului de așteptare, a aglomerațiilor reprezintă ore, chiar zile de scoatere din productie, complică pacientogeneza (circuitul căutării însănătoșirii) și. implicit. influențează negativ calitatea asistenței medicale acordate unei populații numeroase, sub presiunea timpului. Medicii din spitale și din actualele policlinici. care consultă și stabilesc un diagnostic. nu mai au posibilitatea să investigheze complex antecedentele bolii. să analizeze factorii de mediu social, profesional, stilul de viață al pacientului etc.. care influentează starea de sănătate. Timpul nu le permite să mai realizeze si un minimum de educatie sanitară populatiei care li se adresează. Raportul medic-bolnav-familie-mediu de muncă aproape că nu mai este posibil. sau se realizează formal: bolnavul este rapid consultat. i se stabilește un diagnostic (pe baza unor informații sumare). i se prescrie o retetă sau. în anumite cazuri. este trimis la spital. uneori pentru afectiuni care în condiții normale de adresabilitate ar fi putut fi tratate și în cadrul policlinicii. Toate acestea ne obligă să reevaluăm, să regîndim actuala organizare a unitătilor sanitare. a atributiilor si răspunderilor acestora.

— Dumneavoastră — si. fără indoială, nu numai dumneavoastră — sinteti nu numai un adept. ci un pătimaș al medicinei preventive. Dar ceilalți? Medicii de azi, contemporanii nostri?

— Principiile medicinei preventive trebuie nu numai acceptate. ci mai ales aplicate. Va trebui pregătit terenul spiritual în vederea cîstigării medicilor pentru noile orientări ale medicinei. Nu se remarcă întotdeauna interes. în cercurile medicale. pentru specialitătile preventive. Există tendinta ca specialitatea preventivă să fie considerată ca o specialitate de mîna a doua. pentru care nu se manifestă atractie. Se pare chiar că se manifestă o oarecare rezervă fată de o separare a medicinei preventive de medicina curativă. Cred că această separare este mai mult aparentă: medicina, la baza ei, este una și indivizibilă. E adevărat. un medic nu poate să-si însușească toate domeniile medicinei si se limitează la un singur domeniu. mai bine cunoscut. Nu se poate nega o logică a acestui rationament. Se naste. însă. întrebarea: cum se împacă necesitatea de a asigura asistenta medicală a unui bolnav. cu necesitatea practicării medicinei integrale? Aceasta este una din dilemele aparatului de conducere al serviciilor medico-sanitare din toate țările. Tratarea simptomatică nu este suficientă. Boala are un caracter structural si cere o tratare cauzală. Deși rolul medicului de medicină generală cuprinde sarcini de mare răspundere pentru societate — preventive. curative. de reabilitare. educationale etc. — el consideră că se află în situatia de a trata bolile usoare. banale. cronice. ceea ce nu-i dă satisfactie. El doreste să se ocupe de bolnavi „adevărati". al căror număr cel mai mare este la spitalele de specialitate. iar numărul lor este cu atît mai mare cu cît specialitatea este mai îngustă. Dacă temelia sistemului — adică medicii de medicină generală — este șubredă. se clatină edificiul serviciului medico-sanitar. El devine un colos pe picioare de lut și de aceea este în intregime disfunctional. Aceasta presupune să se rezerve locul cuvenit grijii pentru medicul de medicină generală, care asigură oamenilor asistența medicală de bază în mediul lor natural. Dacă tendința de specializare se va intreține — și toți indicii duc la presupunerea că așa va fi — după circa 15 ani toți medicii vor fi specialiști. Trebuie găsite soluțiile pentru un cît mai bun raport între omnipractician, specialist și ultraspecialist în condițiile industrializării medicinei.

— În acest sens, cum poate fi privită medicina?

— Putem compara medicina actuală, care este expusă la atîtea tentații științifice, administrative, analitice, cu acel arbore viguros și tînăr, pe care un grădinar grijuliu îl menține tăindu-i lăstarii care cresc în direcții opuse. Rolul medicului este de a utiliza cu măiestrie aceste tentații, aceste forțe variate, de a găsi un echilibru eficace, capabil să poată să traverseze toate schimbările care survin în evoluția medicinei.

— Firește, aceste soluții le vom descoperi și hotărî în colectiv. Noua lege a sănătății, votată de curînd de M.A.N., pune în fața profesioniștilor și a oamenilor sănătoși și bolnavi o serie de soluții optime atît preventive cît și curative. Ce probleme noi se ridică?

— Legea sanitară va acționa în scopul simplificării administrației și dezvoltării simțului social, a atitudinii etice — ca imperativ categoric al profesiei, imperativ care nu trebuie să-l părăsească pe medic niciodată în cursul carierei sale. Aceasta este una din cerințele de aplicare a legii. Medicina, mai mult ca oricînd, are nevoie de alianță, de limbaj comun cu competențele economice și cu științele comportamentului uman, pentru a investiga mediile de existență umană, a identifica factorii, sensurile diferitelor procese bio-psiho-sociale, a preveni factorii de risc asociați caracteristicilor mediului, sau care alcătuiesc stilul de viață al individului sau colectivității. **Trebuie să înțelegem că rezolvarea reală a dramei omului bolnav nu poate fi realizată exclusiv printr-o medicație și un concediu.** Trebuie să ținem cont că sistemul de îngrijire a sănătății și omul în sine funcționează într-un mediu mai complex față de ieri, cu o nouă configurație a maladiilor. **Noile exigențe și nevoi ale populației cer noi servicii.** Traducînd în viață aceste deziderate, Ministerul Sănătății are și o serie de preocupări demografice, familiale, sociale și poate să facă față și mai bine exigențelor pe care le impune evoluția societății, pentru o asistență medicală în concordanță cu progresul tehnico-științific, nevoile populației, ale familiei, pentru a fi legată tot mai strîns de om, de familie, întreprindere, de cunoașterea proceselor fundamentale ale vieții, de cerințele practicii medicale, în vederea apărării și dezvoltării stării de sănătate a populației. În spiritul prevederilor Legii sănătății ar fi foarte utilă, apariția unor dispensare-policlinici pe ramuri de producție. Socot că întreprinderile care depășesc 8 000 de muncitori, pot fi încadrate cu specialitățile medicale, care să deservească nevoile de asistență ale personalului din ramura respectivă. Urmare, directorul policlinicii ar putea să facă parte din conducerea întreprinderii. Aceasta ar corespunde în mai mare măsură cerinței — înscrisă în documentele noastre de partid privind îmbunătățirea asistenței medico-sanitare a populației — de îngrijire a sănătății omului la locul și în mediul său de muncă; ar conduce la evitarea aglomerațiilor și reducerea timpului consumat cu obținerea consultației și tratamentului la celelalte forme de asistență, la scăderea absenteismului, la simplificarea pacientogenezei și la acordarea unei asistențe medicale de calitate oamenilor ce lucrează în medii profesionale cu factori specifici de risc. De asemenea, ar contribui la reducerea actualei fărîmițări a forțelor medicale în unități mici, în care nu au posibilități de acordare a unei asistențe de calitate. În sfîrșit, mai cred în necesitatea înființării unor centre de îngrijire a sănătății prin acțiuni de supraveghere a omului sănătos. Cel mai important obiectiv ce s-ar realiza prin aceste centre ar fi legat de adevărul potrivit căruia sănătatea nu poate constitui o sarcină rezolvabilă individual, de către fiecare specialist în parte, ci în condițiile existenței unei echipe medicale complexe, capabilă să îndeplinească funcțiile de tratament-diagnostic-reabilitare, prestația medicală urmînd să capete caracterul unei munci de echipă. Va exista relația aceea pe care o consider necesară: echipă operațională-colectivitate.

— La toate întrebările mi-ați răspuns și c-un fel de pasiune, de patimă. Care-i explicația?

— Nu vorbesc din afara medicinei, ci dinlăuntrul ei. Îmi iubesc specialitatea. Practic obstretica și ginecologia — un domeniu în care există o întreagă sociologie a comportamentului demografic, a sexualității, a consecințelor medico-sociale ale avortului, a raportului dintre fertilitate și sterilitate etc. — deci o specialitate în care există un material biologic și social faptic care te obligă la meditație, la înțelepciune, la decizii, nu intuitive ci calculate, ale actului medical. Îmi iubesc specialitatea practică, pentru că, prin ea, îi cunosc pe oamenii-pacienți, cu necazurile lor, și pe oamenii-medici, cu sacrificiile și responsabilitățile lor.

NELU IONESCU ■

FLACĂRA Redacția: București. Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10. 17 60 20. interioare: publicistică social-politică (L. Timbus. I. Purcaru. L. Nitescu – 16 17); reportaj (Nicolae Cristache – 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian. N. Ionescu – 16 19. 16 06): scrisori, anchete cetățenești (M. Negelea. E. Seceleanu – 16 18. 17 87); fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenaclu. administratie (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu. Cornel Catană – 17 82. 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă PC Box 136–137 telex: 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

ANUL XXVII - NR. 29 (1206) 20 IULIE 1978

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Pădure și grîu

În fiecare seară grîul vine tiptil
să se odihnească în sufletul meu de copil
tatăl meu se trage dintr-un neam de păduri

mușcate de stele nu de securi
mama mea are rădăcinile de grîu
și sufletul imens cît o apă de rîu

bunicul din partea mamei pe sub glie
îngrijește rădăcinile viței-de-vie

ale melancoliei și-ale grîului dulce
din care nu poate nimeni să mă descurce

în fiecare seară grîul vine tiptil
să se odihnească în sufletul meu de copil

MARIN LUPȘANU ■

Ferestre spre 23 August

În pagina a 2-a — un reportaj la botezul producției unei noi cetăți energetice

Cînd urci spre Sibiu dinspre Rm. Vîlcea, pe splendida șosea-magistrală a defileului Oltului, întîlnești un sat-cuib de vulturi, un sat-căpitan de plai...

Cîineni — un sat-căpitan de plai

Cînd urci spre Sibiu dinspre Rm. Vîlcea, pe calea de fier sau pe splendida șosea-magistrală a defileului Oltului, ori dinspre Curtea de Argeș, pe vechiul „drum mare" sau „drum bătrînesc" al Țării Loviștei (cîndva, singura punte între Transilvania și Muntenia), pe piscuri, sus, lîngă nouri, spre miezul granitic al Făgărașului, ca un sat-cuib de vulturi sau sat-căpitan de plai, veghind zări adînci și istorii adînci, stă Cîinenii. Sat bătrîn, sat doldora de istorie, sat-matcă al străvechimii și dăinuirii noastre, sat în care, de cînd se știu oamenii scot din pămîntul pietros, odată cu bobul firav de porumb, relicve, scurmîndu-l în egală măsură cu sapa ori cu plugul arheologului. Prin Cîineni a trecut Traian, „ducînd cu sine armatele și istoria", întărind cetatea alpină a Făgărașului cu propriile lui cetăți și castre, așezate ades peste altele și mai vechi, peste fortificațiile dacice ridicate în calea învingătorului. Cetatea Cîinenilor e o probă, ea se chema, spune documentul latin, „Pons Vetus", deci o „punte veche", indicînd existența unei așezări preromane, cu rădăcini ce

(Continuare în paginile 12-13)

ILIE PURCARU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Duminică, 23 iulie, în cadrul tradiționalei sărbători organizate pe Muntele Găina (județul Alba) — amplă și pitorească manifestare a creației folclorice — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va susține o nouă întîmplare literar-artistică.

La acest spectacol vor lua parte reprezentanții de frunte ai poeziei și muzicii tinere de la noi : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Nicu Vladimir, grupul „Cetatea", Maria Naghi, Arpad Domokos, Valeriu Penișoară și alții.

Radiografii etice

Implicațiile unei destituiri

Doctorul Dumitru Dumitrescu este un om aproape bătrîn. Are 56 de ani. A condus timp de 22 de ani spitalul din Găesti. Despre el toată lumea în afară de doctorița Tatiana Badea, de la același spital, ne-a vorbit frumos. Este un om impunător, de o superbă demnitate, construită probabil și din siguranța că a lăsat în urmă exemplul unei vieți de bun profesionist și de mare devotament pentru micul orășel pe care l-a slujit pînă la sacrificiu. De bunăvoie a renunțat la o carieră care se anunța mai strălucitoare la Pitești, Tîrgoviște sau București și, ca localnic, a preferat să-și facă meseria în folosul celor din preajmă. Iar localnicii îl iubesc. Atît de mult încît trec chiar peste greșelile lui. Fiindcă doctorul Dumitru Dumitrescu a greșit, din păcate, cel puțin într-o singură dar esențială privință: că nu a știut să păstreze ce a construit cu atîta trudă și într-un timp atît de îndelungat. Hărțuielile unora din subalternii săi, care adeseori deviau în mahalagism, i se păreau dovezi, cel mult, ale lipsei de educație. Așadar, doctorul Dumitru Dumitrescu vedea numai lucrurile importante. Pe cele mai puțin importante nici nu le băga în seamă. Probabil că a existat însă și o confuzie privind importanța lucrurilor, fiindcă de vreo cîțiva ani începea să devină evident că spitalul o luase la vale și că încrederea populației în medicii lui se micșorase. Dar directorul continua să țină frîurile slab și să permită personalului spitalicesc „pas de voie". El însuși era capacul din ce în mai șubred al unui pahar în care se agitau viespile... Din cînd în cînd, Tatiana Badea, șefa secției boli interne, ducea pînă departe făcînd publică zbaterea dinăuntru, fie în mașini sau pe tren — fiindcă ea e navetistă — fie în scris, printr-o cantitate impresionantă de reclamații. Una dintre ele, ca să dăm un exemplu, era adresată Direcției sanitare a județului și cuprindea 33 de puncte, deși nu este nevoie decît să știi să citești ca să-ți dai seama că doctorița — nici n-am spune-o dacă prin meseria ei n-ar fi un om cu pretenții intelectuale — bătuse apa în piuă în mod grosolan, pe măsura debitului său verbal care i-a speriat pe toți, la Găești și la Tîrgoviște, atrăgîndu-și chiar observația — destul de îngrijorătoare pentru sănătatea unui om — că ar fi „dizarmonică în idei". Cap la cap, doctorița Tatiana Badea a întocmit peste

(Continuare în pagina 15)

DUMITRU ELIADE ■

● ACTUALITATEA

● Un grup de specialiști ai Institutului de cercetări pentru industria electrotehnică a realizat un nou procedeu tehnologic pentru impregnarea bobinelor și instalația aferentă acestuia. Cîteva din avantaje : reducerea consumului de materiale, a manoperei, productivitate sporită. ● Stelică Cîrstoiu, un destoinic buldozerist de la I.J.G.C.L. (Mehedinți), a fost prins subit de o adevărată patimă pentru medicină. Modest, dîrzul autodidact a început cu întreruperile de sarcină. ● Aurel Tomescu din Craiova, str. Silozului, bl. H6, a făcut în urmă cu trei ani o cerere pentru eliberarea unei copii după cartea sa de muncă. O mai așteaptă și azi. ● Un cetățean din Mal (Sălaj) și-a botezat copilul Apolo 11. Cum l-o dezmierda racheta purtătoare? ● Minerii din bazinul carbonifer al Baraoltului au extras de la începutul anului și pînă acum 32 000 tone de cărbune peste plan. ● Doi tineri proaspăt căsătoriți din Cîmpulung Muscel au luat viața pieptiș și, însoțiți de tot alaiul de nuntași au plecat în călătorie de nuntă pe Valea Iezerului, spre lacul glaciar, aflat la 2 000 de metri altitudine. ● Sîmbătă, toate cele nouă cooperative agricole aparținînd consiliului intercooperatist Reghin au încheiat secerișul orzului. Urmează recoltarea orzoaicei. ● Aflînd de Diogene, Adalbert Fodor (Drobeta-Tr. Severin) s-a simțit învăluit de o imensă dragoste pentru legende. Drept care a furat un butoi plin cu bere din fața braseriei Bulevard, neglijînd faptul că istoricul butoi era gol. ● Colaborînd echitabil, albinele și inspectoratul silvic din județul Dolj au realizat de la începutul anului și pînă acum 34 tone de miere din salcîm și flora spontană. ● Cel mai tînăr cartier al municipiului Rîmnicu Vîlcea se numește Zăvoi și se află în imediata apropiere a cunoscutului parc cu același nume. ● Prin contribuția obștii, elevii din Cornu Luncii, Crucea, Gulia și Scheia (jud. Suceava) vor avea școli noi în anul școlar 1978-1979.

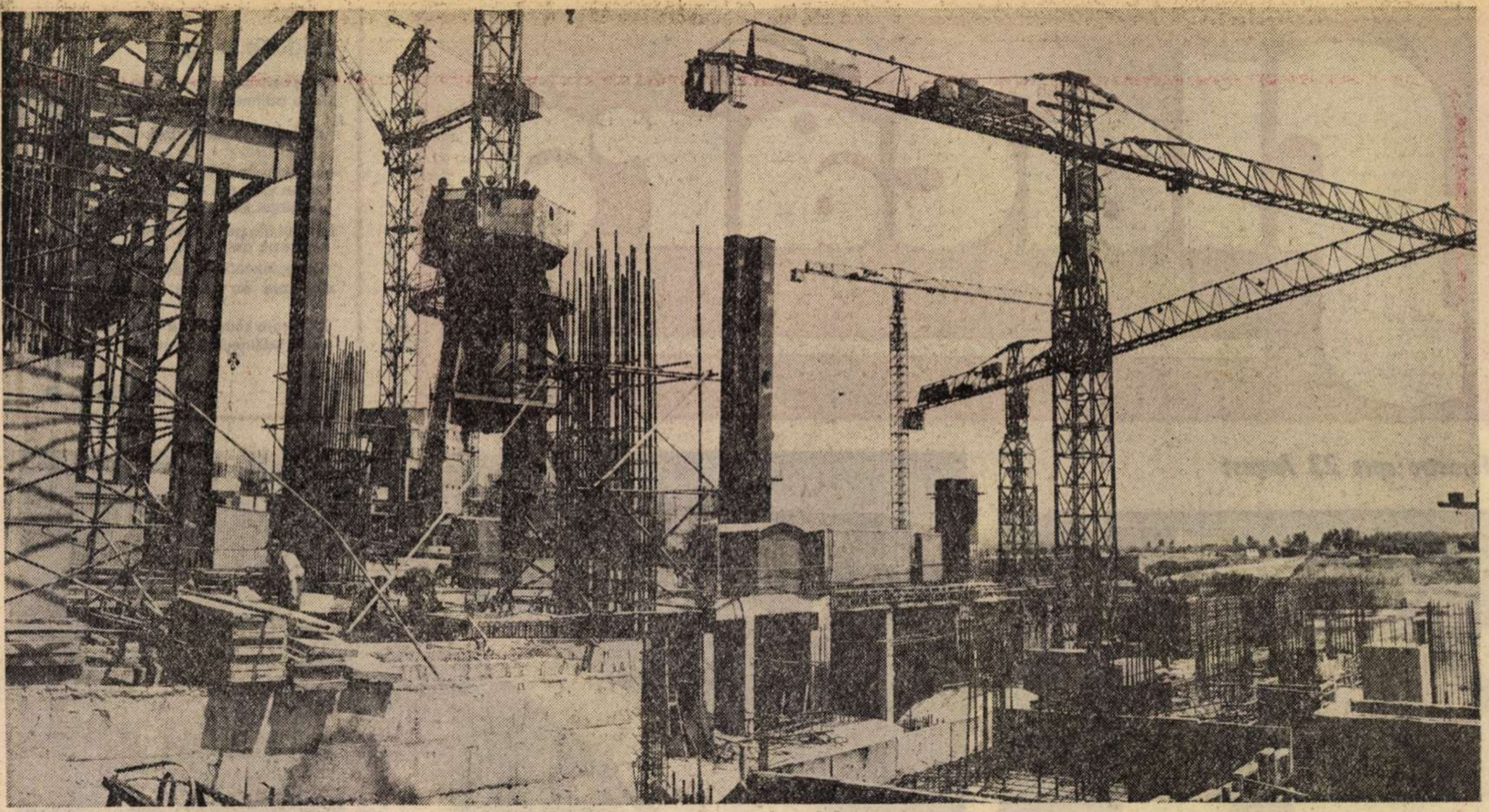

Turceni, cetatea de scaun a energiei românești, la ceasul istoric – ceasul nașterii primilor kilowați – al lui iulie 1978

Termocentrala Turceni, cea mai mare din România, a aclamat secunda luminii

Regimul de lumină al României a mai sporit cu nişte raze, cu nişte volţi. De cîteva zile — mai exact, din ziua de 9 iulie, orele 9 şi 6 secunde — termocentrala Turceni din Gorj, cea mai mare uzină de energii a românilor, produce. A fost „pus în paralel“, adică racordat sistemului naţional de lumină şi energie, intrînd în probele tehnologice, primul grup energetic al marii centrale, care înseamnă 330 MW sau 330 000 de kilowaţi. Într-o primă etapă, centrala va avea un potenţial de 1 320 MW. În etapa finală, 2 640 MW.

Ce înseamnă acest eveniment ? Nu vrem să facem cu dinadinsul metafore — în materie de lumină, metafora nu prea mai poate lumina mare lucru — ci doar să punctăm o semnificaţie.

Adică faptul că, dacă o lampă electrică — o primă lampă ! — e un eveniment tulburător pînă şi pentru cea mai măruntă localitate, marcată cu un punct pe hartă, o centrală termoelectrică — cea mai mare ! — pentru o ţară reprezintă un eveniment cu implicaţii cosmice. Ca să fim mai limpezi, vom spune că noua sursă solară a ţării se plasează la o semnificativă răscruce aeriană, aceea care leagă coşul de fum, înalt de 200 de metri (cîndva, cu nişte ani în urmă, nu prea mulţi, un apogeu al construcţiei energetice româneşti), al termocentralei de la Işalniţa, de lîngă Craiova, de coşul de fum, înalt de 240 de metri (cu nişte ani în urmă, şi mai puţini, culmea edificiului energetic al României), al termocentralei de la Rogojelu, din nordul Gorjului, de pe acelaşi drum strămilenar al Jiului. Între Işalniţa şi Rogojelu, ca o cumpănă, marcînd maxima altitudine a luminii în România, maxima altitudine a construcţiei noastre industriale, arde, pe cer, steaua Turcenilor. Acolo, pe cer, la cota 280, un coş de fum (primul coş, primul turn al cetăţii, a cărui glisare s-a încheiat acum doi ani, în mai 1 976) aruncă în slăvi fumul lignitului, întunecînd, de fapt nu întunecînd, ci luminînd, deschizînd în apoteoză un cer al patriei devenit deodată mai vast, mai înalt, mai scînteietor.

Ceea ce te impresionează, cînd păşeşti în incinta acestei cetăţi a luminii, sînt, desigur, în primul rînd, proporţiile, altitudinile, exprimate în cifre care, de la un anume prag, devin fantastice, te ameţesc. Cel dintîi coş de fum, cel de 280 de metri, acest turn-străjer al industriei româneşti, este mai scund decît turnul Eiffel, dar e mai înalt (a socotit un confrate) cu 47 de metri ca Golden Gate, faimosul pod de la San Francisco. În spaţiul circular din baza interiorului său circulau, în vremea construcţiei, învîrtindu-se libere, nestînjenite, camioane de mare tonaj, prelungite ades cu remorci cu materiale. Cînd îl priveşti de jos, de la rădăcini, piscul lui, pierdut în frunziş mişcător de nori, pare şi el că se mişcă, ai zice că uneori se înclină, ca să-i salute pe cei de la poale, pe sutele de constructori, pe ctitorii lui. (Senzaţie pe care, evident, ctitorii ţi-o vor amenda, explicîndu-ţi că pe parcursul ridicării colosului a funcţionat tot timpul un sever „control al verticalităţii“, făcut cu ajutorul unui dispozitiv cu laser). Acest prim coş de fum, la ceasul de faţă, se pierde, însă, printre alte construcţii (e aproape gata şi al doilea coş de fum !), printre gigantice turnuri cilindrice, parabolice, printre enorme sfere metalice, printre uriaşe forme prismatice din beton armat. Urci, ca să poţi cuprinde construcţia, numeroşi kilometri de trepte, escaladezi scări de pisică, treci peste abisuri, pe punţi aproape imateriale, urci, de fapt, scările matematicii, ale fizicii, ale energeticii, ale automaticii, urci, de fapt, scările unor performanţe, emblematice pentru actuala etapă a tehnicii şi capacităţii tehnice a românilor. Afli, de pildă, că primul turn de răcire (inaugurat în noiembrie '75, cu şase luni înainte de termen) a fost şi el, în epocă, cel mai mare din ţară (în prezent se lucrează la al treilea !), avînd o capacitate de 42 000 mc de apă, adică un sfert din debitul mediu al Jiului în această zonă. Lîngă el sau chiar deasupra lui (deci la o altitudine de 115 metri) va trebui să pui, ca pe un corolar, numele ctitorilor, al oamenilor din brigada complexă condusă de Ion Diţescu, aşa cum lîngă cel dintîi coş de fum va trebui să pui numele meşterilor constructori conduşi de Ion Irod, al fierarilor betonişti din brigada lui Constantin Căldare, al lăcătuşilor şi sudorilor din brigada lui Traian Rusu, al maistrului Gheorghe Udrea, al multor altora. Mai afli că barajul de pe Jiu, colectorul giganticului debit de apă (94 de metri lăţime, 24 înălţime, 6 deschideri), a fost construit fără ca apa Jiului să se devieze, adică în plină albie, adică prin soluţii tehnico-constructive ce reprezintă şi ele un unicat, o premieră. Mai afli că un cazan cu abur include nu mai puţin de 45 000 de suduri, cazanele cu abur ale Turcenilor fiind şi ele, la ora de faţă, cele mai mari din cîte există astăzi în România. Mai afli că în primăvara anului trecut uzinele craiovene „Electroputere“ au expediat spre Turceni primul transformator-bloc de 400 MVA (din cele 8 necesare marii termocentrale) care înseamnă, practic, cel mai mare produs făurit vreodată de industria noastră electrotehnică. Acest transformator cîntăreşte 380 de tone (doar miezul magnetic are 170), pentru transportul lui, ni se povesteşte, trebuind a se construi un tren special, un tren-mamut, cu osii în număr de douăzeci. Mai afli că toate cele pe care le vezi, de la grupurile energetice de mare putere la giganticele cazane de abur cu care e echipată termocentrala, sînt fabricate în România, la „Electroputere“, la „Vulcan“, la „Automatica“, la Intreprinderea de maşini grele Bucureşti, la Reşiţa, la Bocşa, la „Unio“—Satu Mare etc. Mai afli că această cetate a energeticii care e cea mai mare din România nu ocupă (aşa cum, ameţit de cifre, eşti ispitit să crezi) un teritoriu cît al unui oraş, dimpotrivă. Specialiştii Institutului de studii şi proiectări energetice au adoptat, în proiectele lor, soluţii de cea mai înaltă eficienţă, vizînd o concentrare maximă a lucrărilor, drept pentru care incinta cetăţii se prezintă, la ceasul de faţă, ca un pătrat cu latura de circa 1 kilometru, spaţiul său fiind ocupat cu construcţii într-o proporţie de peste 85 la sută. S-a construit pe înălţime, s-a construit în adîncime, s-au ridicat cu umerii, cu macarale, cu mecanisme speciale, cu ajutorul cofrajelor păşitoare, al metodei glisării, turnuri înalte de 280 de metri, s-a coborît, cum spuneam, şi în adînc, numai volumul săpăturilor (şi numai pentru prima etapă) fiind de 2,7 milioane de metri cubi, iar al umpluturilor de 2,5 milioane.

S-a muncit mult, aprig, intens, eroic, s-a muncit competent şi calificat, s-a muncit cu pasiune şi măiestrie, la toate cotele, la toate nivelurile, pe pămînt, sub pămînt şi deasupra, s-a construit cu utilaje de o deosebită complexitate, s-au montat utilaje de o deosebită complexitate, produse în România, au muncit, adică au săpat, au betonat, au sudat, au montat oameni de o deosebită complexitate (a profesiei, a măiestriei sau ştiinţei de a munci, deci a cunoştinţelor, în primul rînd, dar şi a pasiunii creatoare şi novatoare, deci a înaltei conştiinţe, tot în primul rînd) oameni produşi în România. „Nucleul de bază“, cum se spune pe şantiere, au fost oameni de veche practică, oameni ce, pînă azi, au făcut turul ţării de cîteva ori, din şantier în şantier, sosind de fiecare dată pe pămînturi goale, lăsînd în urmă falnice construcţii, lăsînd, de asemenea, o veritabilă şcoală a noului. Şeful de brigadă complexă Petre Şerban, prezent pe şantierele energeticii de prin anii '50, de la declanşarea planului de electrificare a României, şi-a propus aici, la Turceni, să cîştige, trimestrial, un avans al muncii de cel puţin 6—7 zile, economisind, în acelaşi timp, materiale cu care să poată munci cel puţin 6—7 zile. Şi s-a ţinut de cuvînt. Lîngă el şi lîngă alţii ca el sînt mulţi, foarte mulţi tineri, foarte mulţi calificaţi aici. Ing. Ştefan Covaliu, directorul grupului de şantiere care construieşte termocentrala, apreciază la 1 200 — cel puţin 1 200 !, se corectează el — numărul oamenilor din satele locului care lucrează pe şantier. Mulţi, foarte mulţi dintre ei sînt din Turceni, comună mare, găsită astfel chiar din începuturile construcţiei (4 000 de locuitori, şase sate, înşirate pe vreo 15 kilometri de şosea), dar aşezare nu prea bogată, nu prea îndestulîndu-i cu daruri pe cei ai locului, drept pentru care, pînă mai ieri, mulţi plecau, emigrau prin ţară, ades pînă departe, ades pînă la Reşiţa. De cîţiva ani, cei plecaţi s-au întors, s-au calificat aici, lucrează aici, cîştigă bine, îşi fac case frumoase (dacă nu cumva s-au mutat „la bloc“, în blocurile care, cu cele peste 400 de apartamente ale lor, încep să dea aşezării înfăţişarea unui oraş). Dr. ing. Dumitru Iacob, directorul tehnic al Intreprinderii „Electrocentrala Turceni“, adaugă cifrei constructorilor cifra celor din grupul de exploatare, care acum este de 700, care pînă la finele anului va fi de 1 250, şi din care o zecimală (adică peste 100) vor fi absolvenţi ai şcolii de calificare deschisă aici, spre calificarea localnicilor.

Turceni, cea mai mare termocentrală a ţării, a produs primii kilowaţi. Evenimentul de la 9 iulie 1978, orele 9 şi 6 secunde, s-a petrecut, aflăm, simplu fără mare tapaj, deşi, desigur, într-o atmosferă de zile mari, din care n-au lipsit nici emoţiile, nici mîndria. Adică dr. ing. Dumitru Iacob a apăsat cu un gest firesc, dacă nu chiar reflex (n-o făcea pentru prima oară !), butonul de „punere în paralel“ cu unul din grupurile energetice ale termocentralei de la Işalniţa, cei prezenţi s-au emoţionat, s-au felicitat, şi-au strîns mîinile, au aclamat victoria, apoi cu un gest firesc, dacă nu reflex (mulţi dintre ei mai participaseră la asemenea întîmplări, la asemenea emoţii, la asemena mîndrii !), s-au reîntors la locurile lor de muncă. Deci după acea secundă de mîndrie, de emoţie, de încordare, de respiraţie gîtuită, fierbinte, de conectare a întregii lor fiinţe la o zi-bornă a istoriei construcţiei româneşti, ei, eroii acestei zile, a acelei secunde, au redevenit ceea ce sînt — constructori, montori, energeticieni — reintrînd în forfota şantierului, pierzîndu-se printre ceilalţi, reluînd, împreună cu toţi ceilalţi, întrecerea, marea întrecere închinată aniversării Eliberării. Dar rămînînd marcaţi pentru toată viaţa, primind în suflet şi pe piele un semn invizibil, dar distinct, un tatuaj de un fel deosebit, o urmă de văpaie care le dogoreşte şi azi privirea, ceva se s-ar putea numi — şi o vom numi chiar astfel, fără să şovăim la cuvinte — iradierea istoriei.

A acelei istorii a muncii, a dăruirii, a energiei şi a luminii ce scînteiază pe chipul ţării, făcînd-o mereu mai mîndră, mai bogată, mai puternică, mai frumoasă.

I. OLTEANU ■

În fața panoului de comandă, un operator – unul singur ! – urmărește, ca într-un mare și fascinant simultan de șah, cam o sută de „mișcări" complicate, adică o sută de procese tehnice dintre cele mai importante Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Conlucrarea cît mai activă pe plan internațional, în interesul păcii și bunăstării popoarelor

Conlucrarea cît mai activă pe plan internațional, în domeniile de referință majoră ale vieții politice, economice, sociale — acesta este genericul sub care pot fi așezate ideile exprimate cu prilejul dialogului politic pe care președintele României socialiste, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a purtat în ultimele șapte zile. Diversitatea și densitatea întîlnirilor pe care șeful statului nostru le-a avut cu numeroși reprezentanți ai unor importante forțe politice și sociale, cu personalități ale vieții politice din numeroase țări ale lumii ilustrează și de această dată preocuparea partidului și statului nostru de a acționa în acele direcții care reprezintă contribuții temeinice la interesele vitale ale umanității — pacea și progresul tuturor popoarelor.

Importanța mobilizării tuturor forțelor democratice și progresiste, a popoarelor în lupta pentru pace, pentru soluționarea pozitivă a problemelor care confruntă omenirea, pentru promovarea între state a unor relații noi — bazate pe respectul suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne — a revenit de mai multe ori în cursul dialogului internațional purtat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în săptămîna la care ne referim. Astfel, în timpul întîlnirii cu tovarășul **William Kashtan, secretarul general al Partidului Comunist din Canada,** evocînd cu satisfacție bunele raporturi de colaborare care se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Canada, secretarii generali ai celor două partide au exprimat dorința de a se extinde aceste relații, de a se acționa pentru lărgirea cooperării dintre România și Canada, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale. În cadrul intrevederii a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru întărirea solidarității și unității dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru depășirea divergențelor existente în mișcarea comunistă și muncitorească internațională, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării principiilor independenței, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător strategia și tactica revoluționară, în conformitate cu condițiile istorice, sociale și politice din propria țară.

Aceeași dorință, de a dezvolta contactele dintre organizațiile politice dintre țări, de a mobiliza toate forțele democratice și progresiste în lupta pentru pace, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării, pentru democratizarea vieții internaționale a fost exprimată și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **delegației Partidului Liberal Radical-Venstre din Danemarca, condusă de K. Helveg Petersen, președintele partidului.**

Necesitatea de a se acționa pentru întărirea solidarității și făurirea unei unități de tip nou între partidele comuniste și muncitorești a fost reafirmată și în timpul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **tovarășul Giancarlo Pajetta, membru al Direcțiunii și Secretariatului Partidului Comunist Italian.** În cadrul schimbului de opinii desfășurat cu acest prilej — în probleme ale situației internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești — relevîndu-se profundele transformări revoluționare care au avut și continuă să aibă loc în lume, s-a apreciat, în același timp, că în viața internațională se manifestă o accentuare a contradicțiilor dintre state și grupări de state, a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, ceea ce generează grave pericole pentru pacea și securitatea mondială. Tocmai de aceea, în aceste condiții, este mai important decît oricînd să se acționeze pentru afirmarea deplină a noilor principii ale relațiilor interstatale, pentru instaurarea justiției și echității în raporturile dintre țări. Cu atît mai mult se impune acest nou conținut al lumii noastre cu cît probleme grave — dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, continuarea cursului spre destindere, pentru o largă cooperare internațională, pentru soluționarea pe cale politică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii — cer mai mult decît oricînd, impun cu toată tăria acest larg front de acțiune, pentru pace, pentru progres social. Pe aceste temeiuri apare ca deplin firească exprimarea dorinței comune de a dezvolta în continuare raporturile de prietenie, colaborare și solidaritate dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Italian — relații bazate pe stimă și respect reciproc — precum și relațiile pe multiple planuri dintre România și Italia.

Într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă reciprocă ce caracterizează bunele relații dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Francez, au debutat, în stațiunea Neptun, și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **tovarășul Georges Marchais, secretar al Partidului Comunist Francez,** aflat la odihnă în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

În stațiunea Neptun a avut loc și întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu **tovarășul Berge Furre, președintele Partidului Socialist de stinga din Norvegia,** aflat de asemenea la odihnă în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R. În cadrul întrevederii desfășurate cu acest prilej au fost evocate bunele raporturi de prietenie și colaborare care se dezvoltă între cele două partide, exprimîndu-se dorința de a se aprofunda aceste relații, această evoluție fiind în interesul popoarelor român și norvegian, al dezvoltării conlucrării dintre cele două țări, contribuind, în același timp, la cauza păcii, securității și colaborării în Europa și în întreaga lume. O cauză care impune intensificarea eforturilor guvernelor, forțelor democratice și progresiste pentru realizarea securității europene și înfăptuirea unitară a prevederilor Actului final de la Helsinki, în special pentru adoptarea de măsuri concrete de dezarmare fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea reală atît în Europa, cît și în întreaga lume. Pacea și stabilitatea mondială — s-a relevat în cursul întrevederii — reclamă soluționarea pe cale pașnică, prin tratative politice între părțile direct interesate,. a stărilor de încordare și conflict existente în diferite zone ale lumii, excluderea din viața internațională a forței și amenințării cu forța, asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul, fără nici un amestec din afară.

Aspecte legate de bunele raporturi de prietenie și conlucrare multilaterală dintre țara noastră și două țări socialiste situate pe continente diferite — R.P. Ungară și R.P.D. Coreeană — au fost trecute în revistă cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **tovarășului Marjai József, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare** și a **tovarășului Ri Săng Ni, adjunct al ministrului afacerilor externe al R.P.D. Coreene.** În timpul primirii vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare, oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut călduros din partea tovarășului János Kádár, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, a tovarășului Pál Losonczi, președintele Consiliului Prezidențial al R.P. Ungare și a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului ungar. Un salut prietenesc și cele mai bune urări a rugat pe oaspete să transmită tovarășilor János Kádár, Pál Losonczi, celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului ungar, și tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresie a bunelor relații de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală dintre România și Ungaria, dintre partidele și popoarele noastre. S-a apreciat, în acest cadru, deosebita însemnătate pe care au avut-o pentru dezvoltarea raporturilor româno-ungare întîlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul János Kádár și a fost exprimată dorința comună de a amplifica și diversifica relațiile economice și tehnico-științifice, cooperarea în producție, inclusiv pe terțe piețe, de a se extinde schimburile comerciale. A fost subliniat în legătură cu acest aspect rolul tot mai important ce revine comisiei mixte guvernamentale româno-ungare.

Abordîndu-se unele probleme ale vieții internaționale actuale, a fost reafirmată voința celor două partide și țări de a conlucra tot mai activ pe plan extern, de a-și aduce în continuare contribuția la adîncirea cooperării internaționale, la eforturile pentru asigurarea securității în Europa și în întreaga lume, la soluționarea problemelor contemporaneității în interesul popoarelor, al socialismului, democrației și păcii.

Un schimb de mesaje între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Democrate Coreene, a avut loc în timpul primirii de către secretarul general al partidului nostru a tovarășului Ri Săng Ni. Întrevederea între președintele României și adjunctul ministrului afacerilor externe al R.P.D. Coreene a oferit un bun cadru de relevare a bunei evoluții pe care o cunosc raporturile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre țările și popoarele noastre, în spiritul convorbirilor si înțelegerilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, al prevederilor și principiilor înscrise în Tratatul de prietenie și colaborare dintre cele două țări. S-a evocat în acest context cu multă plăcere vizita pe care au efectuat-o anul acesta în R.P.D. Coreeană tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, întîlnirile și convorbirile între conducătorii de partid și de stat ai României și R.P.D. Coreene.

În cursul intervalului 13—19 iulie 1978, pe agenda convorbirilor purtate de conducătorul partidului și statului nostru s-au înscris și primirile a două delegații dintr-o regiune de mare interes a lumii de azi : Orientul Mijlociu. Este vorba de primirea **delegației Consiliului Poporului din Republica Arabă Siriană, condusă de Mahmoud Hadid,** membru al Comandamentului regional al Partidului Baas Arab Socialist din R.A. Siriană, președintele consiliului. Un schimb de saluturi, călduroase și de urări prietenești a avut loc, cu prilejul întrevederii, între președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez al Assad. Convorbirea care a avut loc a prilejuit o evocare a bunelor relații de prietenie și colaborare pe planuri multiple între România și Siria, între Partidul Comunist Român și Partidul Baas Arab Socialist din R.A. Siriană, dintre parlamentele celor două țări, care se dezvoltă continuu, potrivit înțelegerilor și măsurilor stabilite cu prilejul dialogului la nivel înalt purtat la București și Damasc. În mod firesc, în abordarea unor aspecte ale situației internaționale actuale, o atenție deosebită a fost acordată problemelor legate de instaurarea unei păci juste și durabile în Orientul Mijlociu, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniind și cu acest prilej poziția României privind soluționarea pe cale pașnică a conflictului din această zonă : retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvarea problemei poporului palestinian în conformitate cu dreptul său legitim la autodeterminare, inclusiv prin crearea unui stat palestinian independent, respectarea suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor din regiune.

Prezentîndu-și scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Regatului Hașemit al Iordaniei** în țara noastră, Marwan Dudin și-a exprimat cu acest prilej admirația față de activitatea remarcabilă a președintelui Republicii Socialiste România, față de modul cum călăuzește poporul român în dezvoltarea României moderne, dînd o înaltă apreciere eforturilor pe care șeful statului român le face pentru consolidarea legăturilor de prietenie și colaborare între toate popoarele. „Excelența Voastră — a spus în cuvîntarea sa Marwan Dudin — și-a consacrat continuu eforturile răspîndirii unei concepții înaintate și umanitare despre relațiile dintre națiuni, concepție pe care ați transformat-o într-o politică durabilă, bazată pe respingerea folosirii forței, condamnarea actelor agresive și a ocupației. Astfel dumneavoastră ați evidențiat întotdeauna dreptul tuturor națiunilor la suveranitate și independență". Arătînd că „România este hotărîtă să facă totul în viitor pentru a-și aduce contribuția activă la soluționarea marilor probleme ale lumii de azi — soluționarea pe cale pașnică a conflictelor și stărilor de încordare, înfăptuirea dezarmării, lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice — să militeze activ pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră", tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că activitatea noului ambasador va contribui la intensificarea conlucrării româno-iordaniene.

Caracterul deosebit de divers și complex al contactelor politico-diplomatice pe care le-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu este completat de întrevederea cu **senatorul american George McGovern,** care a făcut o vizită în țara noastră la invitația Marii Adunări Naționale. Evidențiindu-se cursul ascendent al relațiilor româno-americane, pe plan economic și în alte domenii de activitate, evoluția sa pozitivă, în cadrul întrevederii s-a observat că există încă largi posibilități de diversificare a acestor raporturi, în folosul ambelor țări și popoare. A fost subliniată în acest context importanța recentei vizite în S.U.A. a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, menită să accelereze dezvoltarea legăturilor de conlucrare dintre cele două țări și popoare. Și în cadrul acestui schimb de vederi a fost subliniată importanța reglementării pe cale politică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii, necesitatea realizării unor măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, îmbunătățirii climatului politic internațional, a dezvoltării colaborării și cooperării între state în interesul păcii și progresului social.

Toate aceste convorbiri, toate reafirmările de poziție în probleme actuale de interes major pentru viața lumii, toată această activitate susținută, neobosită consacrată zilnic aspectelor vitale ale lumii contemporane traduc o preocupare responsabilă, constantă față de viitorul umanității, față de interesul popoarelor lumii. Ea constituie expresia unui atașament deosebit de puternic față de pacea și progresul popoarelor, izvorăște din convingerea fermă că de cunoașterea continuă, de înțelegerea și efortul unit al cît mai multor forțe dornice să edifice pe Terra un adevărat pămînt al oamenilor depinde viitorul planetei, al umanității.

DOINA FRUNTELATĂ ■

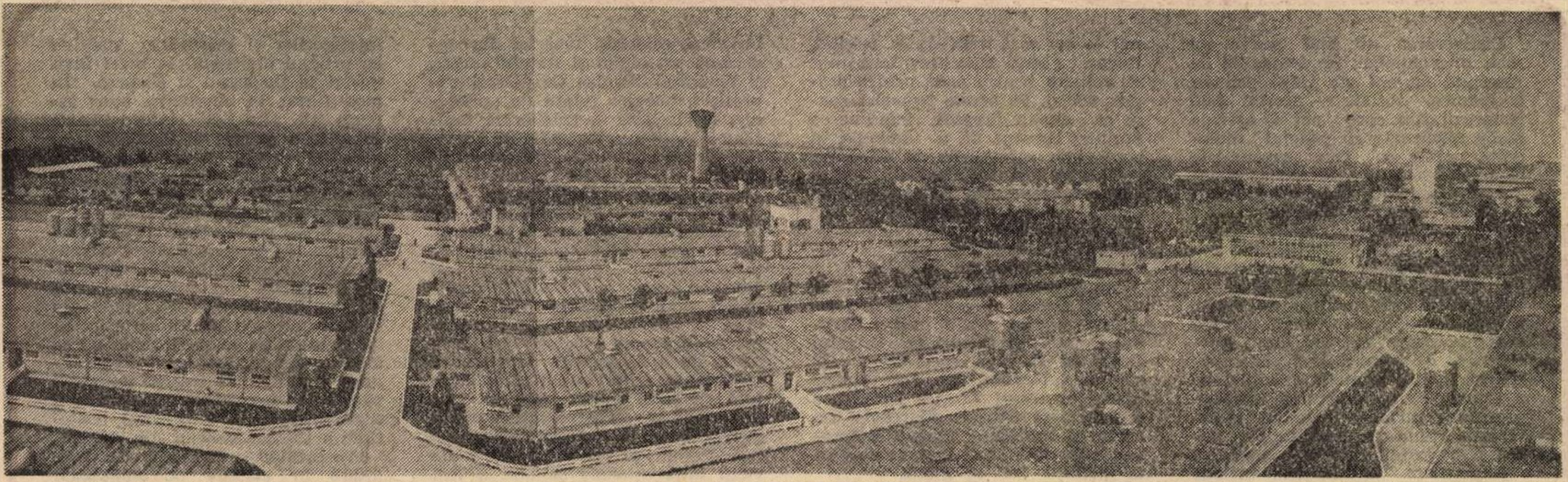

Agricultură ? Industrie !

Uzina de carne din Beregsău

Sălcii plîngătoare cu crengile toropite de căldura zilei se pleacă în lumină ca printr-o apă albă, neclintită ; peluzele bine întreţinute şi gardurile vii, întrerupte de şiruri de trandafiri şi garoafe, aspiră răcoarea buchetului de apă pe care o fîntînă arteziană îl resfiră la nesfîrşit. E linişte, curăţenie, ca într-un parc dintr-un orăşel de pensionari. Cuvintele înscrise deasupra porţii nu lasă loc însă nici unei confuzii : „Întreprinderea de stat pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor Beregsău, unitate distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste".

— Tovarăşe director, se vorbeşte despre dumneavoastră ca despre un fenomen. Sînteţi semnalat, simultan, în mai multe locuri ale judeţului Timiş. E adevărat ?

— Prin staţiile de radio, da. Altfel, desigur, nu putem sări peste legile fizicii. E necesar să ştim în fiecare zi cum stăm, fiindcă avem ferme în toate colţurile judeţului.

În 1968, cînd a luat fiinţă, întreprinderea avea numai o fermă. Cea de la Beregsău. Curînd, la numai un an, s-a văzut că rezultatele depăşiseră orice aşteptări. La Beregsău se spărgeau toate plafoanele rentabilităţii. În acelaşi timp, multe I.A.S.-uri din judeţ se străduiau să menţină pe linia de plutire sectoarele lor zootehnice. Se străduiau şi nu reuşeau, fiindcă pierderile continuau să se agaţe de ele ca nişte umbre încăpăţînate. Atunci s-a creat întreprinderii din Beregsău posibilitatea de a se extinde, preluînd treptat toate unităţile nerentabile de pe cuprinsul judeţului. Clarii Vii, Peciul Nou, Giarmata, Bulgăruş, Mehala, Fratelia şi încă multe altele. De aceea, directorul, inginerul Florentin Cîrpanu, susţine că întreprinderea sa nu a avut nicodată liniştea unei întreprinderi obişnuite, de a intra pe un făgaş şi de a se menţine apoi în limitele lui. În fiecare an a avut de luptat pentru rentabilizarea noilor sectoare, preluate de la alţii. În fiecare an milioane de lei, rupte din beneficiile întreprinderii, au trebuit cheltuite pentru modernizarea noilor ferme. În urmă cu zece ani, I.S.C.I.P. Beregsău creştea cam o sută de mii de porci. Acum creşte trei sute de mii şi directorul Florentin Cîrpanu poate să spună : „În lume nu există aşa ceva..."

— Unde vă veţi opri ?

— La un milion. Va fi o unitate gigantică. Pentru a atinge această limită am primit însă investiţii de un miliard şi jumătate.

- ● O întreprindere cu care se merge la sigur
- ● Satul la marginea căruia se află nici nu e trecut pe hartă, dar întreprinderea e unică în lume
- ● La Beregsău, pe unde radio, se pregăteşte hrana dumneavoastră

Se vor construi cu aceşti bani hale noi dar mai ales fermele recent preluate vor fi adaptate tehnologiei puse la punct de inginerul Cîrpanu şi colaboratorii săi. Se zice despre I.S.C.I.P. că, atunci cînd preia o nouă fermă, vine mai întîi cu buldozerele şi cu constructorii. Se trasează drumurile şi se începe turnarea lor din beton solid, parcă de aeroport. Se sparg zidurile, se sparg podelele. În locul ferestrelor mici şi oarbe, cu care sînt înzestrate grajdurile, constructorii aşază mari panouri rabatabile, care se închid şi se deschid atît cît socoate îngrijitorul de cuviinţă. Prin mijlocul fiecărui panou trece un ax, comun tuturor panourilor unei hale, aşa încît operaţia se face o dată, prin simpla mînuire a unei manivele. În locul podelelor din lemn ori ciment se aşază apoi grătare din fontă, care ocupă cam trei sferturi din suprafaţa unei boxe, restul fiind aşa-zisul pat pe care dorm pînă la 16 ore pe zi greoaiele patrupede. Sub grătare se află canalul colector, menţinut plin cu apă de către un stăvilar. La deschiderea acestuia, apa curge cu viteză, curăţînd canalul.

— Din felul în care vă grăbiţi să modernizaţi în „stil Beregsău" halele preluate de la alţii, înţeleg că aici stă cheia succesului.

— Mecanizarea e simplă, ea constă în lucruri practice. Am desfiinţat o concepţie prost înţeleasă, ideea că mecanizarea trebuie să fie complicată, că renunţăm la un îngrijitor de animale şi, vorba vine, că munca lui trebuie s-o facă un mecanic...

De pildă, o modernizare mai complicată consta în clasicele ventilatoare, folosite pretutindeni. Simplele panouri, acţionate centralizat, pe o hală întreagă, permit însă o ventilaţie naturală, cu cheltuieli de-a dreptul neînsemnate. De aceea, la I.S.C.I.P. au fost scoase la reformă sute de motoare electrice... Rezultatul este că, deşi n-a fost încă inventat porcul care să răspîndească miros de liliac, împrejurimile fermelor se bucură de o atmosferă surprinzător de curată. La Beregsău s-a demonstrat că nu este obligatoriu ca pentru a creşte porci să se simtă aceasta de la o poştă. Rezolvarea problemei a avut desigur importanţa ei, determinîndu-i pe cei aproape două sute de muncitori ai întreprinderii să nu mai plece în căutarea altor locuri de muncă. Cu atît mai mult cu cît...

— Se spune despre dv., tovarăşe director, că aveţi un principiu : întîi creaţi oamenilor condiţii şi pe urmă îi trimiteţi la treabă.

— E adevărat. Am construit aproape două sute de apartamente şi mereu facem la case pentru oameni. Am făcut cantină, grădiniţă...

La Beregsău, ca şi la atîtea întreprinderi industriale, oamenii vin dimineaţa cu copii de mînă. Îi lasă la grădiniţa aflată chiar lîngă poartă şi trec apoi la lucru, în fermă. Asta se petrece la ora 7. La 12, o sirenă sună pauza de o oră pentru prînz. Cu cinci lei pot lua la cantină o masă despre care administratorul Stoia Lasenţa spune pe drept cuvînt : „Dacă aici nu e bună, unde să fie ?" La ora 13 se întorc la lucru. La 16 ies din schimb. Trec pe la grădiniţă, îşi iau copiii şi se duc pe la casele lor. Totul se petrece într-o strictă rînduială, cum spuneam, la Beregsău agricultura, zootehnia, fiind veritabile industrii. Dar afirmaţia poate fi susţinută şi altfel. De pildă, după cum ne spunea directorul Florentin Cîrpanu, un om îngrijeşte aici pînă la zece mii de porci. În ferme în care lucrau pînă la 70—80 de oameni, acum lucrează numai doi iar producţia s-a mărit de vreo zece ori. Practic, doi muncitori realizează anual o producţie în valoare de peste 50 de milioane de lei. Asemenea cifre i-au dat inginerului Petre Buruiană, după cum mărturiseşte, o nouă tinereţe. La 56 de ani, se simte ca un tînăr absolvent, ambiţios, dornic de afirmare şi pus pe fapte mari. El a fost mai mulţi ani şeful fermei care înainte de a fi preluată de I.S.C.I.P. Beregsău a aparţinut I.A.S.-ului Sînandrei. Înainte lucrau aici 70 de oameni, care îngrijeau nouă mii de animale. Rezultatul muncii : pierderi sistematice. Acum, cu toate că numărul animalelor a crescut la 20 000, lucrează numai doi, Ion Bolojan şi Altînbach Helmuth. Ei vin dimineaţa la 7 şi pleacă la 4 după-amiază, lăsînd ferma doar în grija paznicului Ilie Lehaci. „Program de fabrică", zice fostul şi actualul şef de fermă. În ceea ce-l priveşte, el tot nu s-a dezbărat de obiceiul vechi de a veni dimineaţa la şase şi de-a pleca seara pe la şapte-opt. Se plimbă încontinuu prin fermă, ţinînd pe umăr foarte mîndru aparatul de emisie-recepţie care-i asigură legătura cu centrul, cu Beregsăul, şi parcă nu-i vine nici azi să creadă că pe-aici s-au întins cu numai trei ani în urmă grajdurile dărăpănate şi drumurile pline de hîrtoape. Acum, printre grajduri există alei asfaltate şi tot pămîntul s-a împînzit cu lucernă. Iar munca a devenit parcă o joacă de copil. Maşinile cu hrană de la F.N.C.-urile întreprinderii opresc la poartă, şoferii citesc acolo, pe

---

Chimiştii din Făgăraş la al treilea Ordin al Muncii

— Tovarăşe inginer Teodor Şuteu, director al Combinatului Chimic din Făgăraş, aş vrea, din dorinţa de a evita orice fel de formulă mai mult sau mai puţin blindată, să-mi spuneţi, pentru început, ce anume înseamnă acum, iulie 1978, combinatul ce-l conduceţi ? În această lună unitatea ce conduceţi a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I.

— La ce formulă anume vă referiţi ?

— De pildă, „această puternică realitate industrială numită Combinatul Chimic Făgăraş". Vreau adică să fim concreţi.

— Vă pot răspunde că în iulie 1978 Combinatul Chimic Făgăraş înseamnă mult. Este întreprinderea unde lucrează circa 8000 de oameni, este locul ce are centru şcolar şi un centru de cercetare şi inginerie tehnologică proprii. Mai înseamnă locul unde se află unul dintr-o mie de membri de partid din România.

— Recent, cum afirmam, Combinatul Chimic Făgăraş a primit Ordinul Muncii clasa I. Ce anume trăsătură de caracter a muncitorilor, tehnicienilor, subinginerilor şi inginerilor de aici credeţi că a fost determinată în acordarea înaltei distincţii ?

— În anul 1972, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de existenţă, Combinatul a primit de asemenea Ordinul Muncii clasa I şi, în acelaşi an, pentru rezultatele obţinute în producţie Ordinul Muncii clasa a II-a. De la cincinal la cincinal producţia noastră se dublează. Circa 25 la sută din producţie este destinată exportului din care circa 98 la sută pe bază de devize libere. Sigur, motivul înmînării înaltei distincţii este modul în care întregul colectiv de muncă — în frunte cu comuniştii — s-a mobilizat în realizarea sarcinilor de plan. O puternică mobilizare a constituit-o pentru noi toţi vizita de lucru, din septembrie 1977, a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Calitatea la care vă referiţi este munca responsabilă şi disciplinară a membrilor colectivului nostru.

— Care sînt raporturile Combinatului cu oraşul care-l adăposteşte ? Se poate spune că pentru Făgăraş este valabilă formularea „toate drumurile duc la Combinat ?

— O întrebare complexă. Trebuie să aveţi în vedere că în Făgăraş există şi o altă mare întreprindere, Întreprinderea de utilaj chimic, alte cîteva mai mici şi o industrie locală corespunzătoare. Aşa că expresia „toate drumurile duc la Combinat" trebuie privită cu oarecare circumspecţie. Este adevărat că este o întreprindere veche, că mulţi au păşit pragul pensionării de aici, că de la noi au plecat cadre valoroase pentru industria chimică a ţării.

O bună parte dintre oamenii noştri provin din mediul rural. Spre toate comunele din jur există şosele asfaltate, iar oamenii sînt aduşi şi duşi de curse regulate şi confortabile. Oamenii din oraş, aceia care lucrează la noi, trăiesc în belşug, zic eu, şi sînt deopotrivă buni muncitori dar şi buni cetăţeni şi gospodari.

— Tovarăşe inginer Şuteu cum trăiesc oamenii din Combinat ?

— Iată, numai anul trecut s-au primit din fondul centralizat al statului 100 de apartamente. Ele s-au dus spre secţii şi sectoare, acolo s-a discutat şi hotărît, listele au fost afişate, s-au discutat şi contestaţiile şi apoi locatarii s-au mutat în case. Vă spun aceste lucruri cumva în amănunt pentru a releva şi un aspect al democraţiei muncii şi vieţii de aici. Din datele noastre avem motive să afirmăm că lucrătorii noştri din mediul rural şi-au construit, în 1977, 300 de case. În combinatul nostru există de asemenea posibilitatea măririi retribuţiei prin creşterea calificării. Avem, cum spuneam, un centru şcolar propriu care scoate anual muncitori, muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni şi maiştri. Inclusiv din rîndul femeilor. Ca o veritabilă binefacere am privit şi privim subinginerii.

— Trebuie totuşi să vă întreb dacă acest „binefacere" nu este cumva exagerat ?

— Cred că nu. Ei au fost recrutaţi dintre cei mai buni muncitori, tehnicieni şi maiştri şi după terminarea şcolarizării au intrat în producţie în locul inginerilor. Inginerii au trecut în cercetare. Dealtfel produsele noastre sînt în cea mai mare parte rodul cercetării efectuate în combinat sau în orice caz în ţară.

— În încheiere revin la aceeaşi întrebare : ce stă la originea primirii înaltei distincţii ?

— Munca, munca şi iar munca. Şi desigur cei care o desfăşoară în mod exemplar. Amintesc pe Eroii Muncii Socialiste Pică Vichente, fost ţăran din satul Rîuşor, cum dealtfel singur se recomandă, Maier Gheorghe, Milea Ioan, Grama Aurelia, pe extraordinarii oameni care se numesc Lascu Ioan şi Bota Maria. În încheierea discuţiei noastre aş dori, dacă mi se permite, să enumăr cîţiva dintre factorii care au condus la decernarea Ordinului Muncii clasa I : Mai buna organizare a locurilor de muncă ; Analiza previzională a anumitor situaţii dificile şi luarea măsurilor ce se impun ; Participarea oamenilor muncii la realizarea şi punerea în funcţiune la termenele fixate a unor obiective de investiţie ; Grija pentru aprovizionarea la timp cu materii prime şi materiale.

Distincţia primită ne bucură, este un imbold în muncă, căci, nu uitaţi, se cheamă chiar aşa : Ordinul Muncii. Adică obligaţia de a munci în continuare.

EUGEN SECELEANU ■

un grafic, la ce grajduri să meargă și descarcă singuri, fără să aibă nevoie de nici un ajutor. Pe un transportor, încărcătura trece din mașină în pîntecul unui buncăr aflat la capătul halei. De acolo, printr-un sistem simplu, acționat printr-o simplă apăsare pe un buton, hrana pornește prin niște țevi prin dreptul boxelor în care sălășluiesc grăsunii. Totul e atît de curat și mecanismul funcționează atît de bine încît dacă muncitorul n-ar ști că este totuși nevoie de el ca să acționeze instalația cînd și cînd, aproape că s-ar simți inutil.

— Știu, tovarășe director, că ați început să colaborați și cu cîteva C.A.P.-uri din județ.

— Deocamdată cu trei. Primul a fost Jimbolia. Al doilea Cărpiniș. Ultimul a fost cel mai aproape, ca distanță, de noi : Beregsăul Mare.

Primul, după cum ne relata apoi, cu cifrele pe masă, medicul Radu Pambucol, a fost preluat cu o pierdere de aproape un milion. Producea 200 iar acum produce 500 tone de carne. Beneficiu : 500 mii lei. Al doilea caz, cel de la Cărpiniș, producea 300 tone. Produce, azi, 500. Pierderile pe care le înregistra erau de 550 mii. Beneficiile sînt acum de 500 de mii. Beregsăul Mare, la rîndul său, pierdea anual 350 mii lei. Acum beneficiul e de 400 mii. Producea 80 tone. În anul acesta va produce 400 tone. După cum se vede, cu I.S.C.I.P. Beregsău se merge la sigur !

Am uitat să spunem însă că Beregsău este numele unui sat aparținător al comunei Săcălaz. Vicepreședintele Consiliului popular al comunei, Ioan Stöber, a lucrat și el la I.S.C.I.P. pînă în urmă cu cîțiva ani, ca electromecanic. „C.A.P.-ul avea un mic sector zootehnic, cu plan de 80 de tone de carne, care, din păcate, nu-mi aduc aminte să fi fost îndeplinit. Luam și înainte porci sau împrumutam furaje de la I.S.C.I.P., dar tot nu mergea treaba. Ideea cooperării a pornit dintr-o discuție a președintelui C.A.P.-ului, Aron Lupescu, cu directorul Cîrpanu. Deși colaborarea nu s-a înfiripat decît de un an, ea a adus însemnate venituri C.A.P.-ului. De fapt, de cînd a luat ființă întreprinderea aici, într-unul din satele noastre, puterea economică a comunei a tot crescut, după cum se vede și din înfățișarea ei. S-au construit foarte multe case noi și trebuie să mergeți să vedeți că ele sînt tot atît de frumoase pe dinăuntru cît și pe dinafară. Cine sînt cei care le-au făcut ? În primul rînd cei care lucrează la I.S.C.I.P.... În comună au apărut multe autoturisme. Ale cui ? În primul rînd ale celor de la I.S.C.I.P., fiindcă ei cîștigă foarte bine, au o retribuție medie de aproape 3 000 de lei. E de înțeles de ce unii, care făceau naveta la Timișoara, s-au răzgîndit și și-au adus cărțile de muncă tot la I.S.C.I.P.... Tot cu ajutorul I.S.C.I.P.-ului s-au făcut modernizări de drumuri ori am reușit să clădim căminele culturale din Beregsăul Mare și Beregsăul Mic, unde directorul Cîrpanu este și deputat județean. Și tot I.S.C.I.P. a dat bani pentru extinderea și amenajarea unor cabinete școlare la Beregsăul Mare și pentru mărirea, cu patru clase, a școlii din Săcălaz. Magazinele vînd mai mult, a sporit rețeaua de prestări de servicii, cu adevărat întreprinderea a adus o înviorare întregii economii a comunei. Am simțit aceasta încă de la început, de cînd se afla în construcție, pe niște terenuri sărăturate, pe niște mlaștini. Era un pămînt scos din circulație. Prin drenările care s-au făcut atunci, comunei i-au revenit peste o sută de hectare de pămînt cultivabil. Întreprinderea asta a fost norocul nostru ! Și cînd te gîndești că Beregsăul, satul la marginea căruia își are ea sediul, nici nu e trecut pe hartă... Cît privește celelalte unități economice ale comunei, am învățat să ne comparăm între noi, aici, pe plan local, dar I.S.C.I.P. a ajuns departe și e unică în țară. A primit de șapte ori Ordinul Muncii clasa I, ultima oară chiar anul acesta, întreprinderea este Erou al Muncii Socialiste, directorul este Erou al Muncii Socialiste..."

— Tovarășe director, ce-și mai poate dori un om căruia i s-a acordat titlul de Erou și lucrează într-o întreprindere care a fost și ea declarată Erou ?

— Să vedem milionul ăla făcut și pe urmă mai vorbim... Dar întîi să-l vedem făcut.

DUMITRU ELIADE ■

„N-am avut de unde lua experiență !", zice directorul Florentin Cîrpanu.

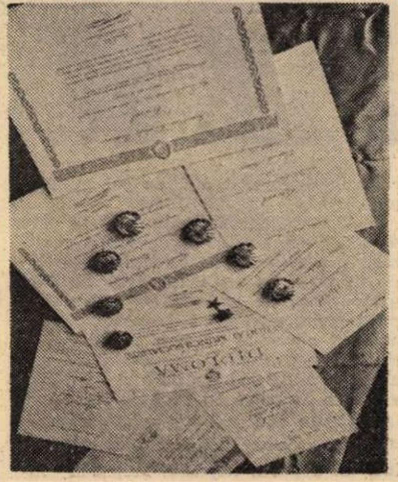

Urmele unei munci care a spart toate plafoanele rentabilității.

Inginerul Petre Buruiană de la ferma Sînandrei s-a despărțit de trecut rîzînd, luînd părtaș bucuriei lui pe mai tînărul coleg, medicul Radu Pambucol.

Viceprimarul comunei, Ioan Stöber : „Noi ne comparăm aici, între noi, pe plan local, dar I.S.C.I.P., a ajuns departe, fiind unică în țară și-n lume".

„Mereu facem case pentru oameni..." Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Premiile Academiei Române

MATEMATICĂ

Tinereţe şi calitate

Mai înainte de a arăta criteriile după care ne-am ghidat, în acordarea premiilor din acest an, aş dori să fac o succintă prezentare a fiecăruia dintre ele, tocmai pentru a-i onora pe autorii lor. Voi începe cu **Ion Cuculescu,** conferenţiar la Universitatea bucureşteană, care a fost distins pentru lucrarea intitulată : „Tratatul de teoria probabilităţilor". Tratatul reprezintă o expunere a teoriei clasice, însă la un înalt nivel ştiinţific, vădind erudiţia de excepţie a autorului. Fiind vorba despre o teorie cunoscută specialiştilor se pune întrebarea : în ce anume constă originalitatea tratatului? Răspund : tocmai prin demonstraţiile date şi prin legăturile pe care le stabileşte cu celelalte ramuri ale matematicii. **Adelina Georgescu** tratează, în lucrarea premiată : „Teoria stabilităţii hidrodinamice" o problemă fundamentală din mecanica fluidelor, care unifică lucrările mai vechi de matematică aplicată cu cele mai noi de matematică pură. **Zoia Elena Ceauşescu,** cu grupul de studii „Asupra dilatărilor intervetitoare" ne-a prezentat o lucrare cu o arie de aplicabilitate foarte importantă în electricitate, seismologie etc., dar, în acelaşi timp, de un foarte ridicat nivel teoretic. **Liviu Dinu** a fost distins pentru lucrarea „Teoria undelor de şoc în plasmă", considerată foarte interesantă şi prin valoarea ei teoretică, ca şi prin cea practică, întrucît autorul studiază cea de-a patra stare a materiei – plasma. Tot pentru un grup de lucrări privind „Teoria pentadimensională a gravitaţiei şi electromagnetismului" a primit premiul Academiei Republicii Socialiste România, **Iulian Popovici,** a cărui cercetare aduce o contribuţie originală în geometria diferenţială modernă deschizînd noi perspective în ceea ce priveşte aplicaţiile acestei teorii în problemele de bază ale fizicii teoretice. Un reprezentant al şcolii ieşene de matematică, conf. universitar **Vasile Oproiu,** de la facultatea de matematică moldoveană, a prezentat un grup de lucrări din domeniul geometriei şi topologiei diferenţiale a varietăţilor şi contribuţii la elaborarea volumului „Varietăţi diferenţiale finit şi infinit dimensionale", lucrări apreciate de juriu ca fiind de un foarte ridicat nivel ştiinţific.

Trecînd la unele aprecieri generale, remarc dintr-un început, abundenţa lucrărilor prezentate, fapt care ne-a bucurat dar ne-a creat şi dificultăţi în alegerea făcută. Am regretat, astfel, că nu aveam la dispoziţie decît trei premii pentru matematică şi că ele nu puteau fi împărţite decît la un număr limitat de candidaţi. Cu o singură excepţie (o lucrare din domeniul geometriei) toate celelalte se referă şi la aplicaţiile matematicii în celelalte domenii ale ştiinţei, aspect pe care-l consider deosebit de pozitiv. Un alt fapt remarcabil a fost acela că avem în prezent două laureate, Adelina Georgescu şi Zoia Elena Ceauşescu, nefiind însă singurele care au candidat. Îmbucurător ni s-a părut şi faptul că, teritorial vorbind, ţara a fost foarte bine reprezentată şi că, prin urmare, lista lucrărilor prezentate nu s-a limitat la zona Capitalei.

În concluzie, sînt de părere că aceste premii trebuie să reprezinte nu numai nişte distincţii în sine, menite să-i consacre pe autorii lor, mai ales că aceştia sînt, în marea lor majoritate tineri, ci să-i şi oblige moral să-şi continue studiile, căutările, găsind rezolvări originale şi de înalt nivel ştiinţific. Ideal ar fi ca tuturor subiectelor tratate să li se găsească o aplicabilitate (în fizică, chimie, seismografie etc.), mai cu seamă că ele sînt tipărite şi publicate încă din cursul anului 1976, sarcina valorificării lor integrale revenind, în primul rînd autorilor şi institutelor de cercetări, conducerilor tehnice din diverse întreprinderi şi ca aceste premii să însemne un prim şi important stimulent pentru cariera viitoare a celor distinşi acum de cel mai înalt for ştiinţific românesc.

Acad. GHEORGHE MIHOC ■

FIZICĂ

Contribuţii de valoare

Vorbind despre premiile din acest an, decernate de Academie pentru fizică, sînt dator să fac unele observaţii generale, dintre care cea mai importantă cred că este aceea privind producţia noastră ştiinţifică, din domeniul respectiv, producţie pe care o apreciez ca foarte bogată şi interesantă, în ciuda faptului că nu puteam oferi decît două premii : C. Miculescu şi D. Hurmuzescu. Cu alte cuvinte, selecţia a fost foarte strînsă, extrem de riguroasă, lăsînd deoparte numeroase contribuţii de valoare care, în alte condiţii, ar fi meritat să fie distinse. Pe de altă parte, opinia juriului, deşi regulamentele noastre nu conţin o astfel de prevedere, a fost aceea de a-şi orienta preferinţele sau mai bine zis opţiunile, spre lucrările tinerilor, tineri într-o mai largă accepţiune a noţiunii, deoarece la 35 şi chiar 40 de ani un cercetător se află încă departe de bătrîneţe şi, totodată, de a nu-i include la participare pe membrii Academiei sau cercetători cu mare reputaţie. Şi cred că am procedat bine şi just. Tot cu gîndul la obiectivitate, întrucît fizica are numeroase ramuri şi... rămurele, am căutat ca aria noastră de cuprindere să fie cît mai largă, cu putinţă. Cîteva exemple de domenii alese : optica corpurilor solide, aplicaţiile laserilor (şi în intenţia de a răspunde posibilităţilor de aplicabilitate a cercetărilor), şi un grup de lucrări din fizica teoretică, ramură care constituie chiar specialitatea mea dar fără a mă lăsa influenţat de acest aspect subiectiv. Am ţinut dreaptă cumpăna judecăţii în aşa măsură încît, şi spunînd aceasta mai vreau să adaug încă un sector al fizicii – cel nuclear – am acordat unul dintre premii colectivului în care se numără şi un cercetător egiptean, care studiază la noi în ţară. Iată deci că premiile Academiei nu se adresează în exclusivitate cetăţenilor români ci tuturor celor care activează pe teritoriul ţării noastre, indiferent de naţionalitatea lor.

Dacă doriţi să comentez anumite lucrări mă voi limita la fizica teoretică, pe care o cunosc cel mai bine şi pentru care am făcut şi referatele necesare, autorii fiindu-mi, cîndva, studenţi, oameni pe care i-am urmărit în decursul desfăşurării carierei lor, cunoscîndu-le, chiar în amănunt, producţia ştiinţifică. Prima observaţie : nu am premiat indivizi ci colective de cercetători, pentru că, în lumea ştiinţifică modernă, şi cu precădere, poate, în fizica de azi, mai ales în cea experimentală, numai un larg cerc de colaboratori pot obţine rezultate remarcabile. Lucrarea se numeşte : „Influenţa suprafeţelor în mecanica statistică", iar conţinutul ei ni s-a părut foarte interesant, deoarece, printre altele, domeniul respectiv pune în faţa omului de ştiinţă probleme deosebit de delicate, fapt care i-a tentat pe mulţi să-l abordeze. Contribuţia autorilor premiaţi de Academie este cu totul remarcabilă pentru că ei lămuresc o serie de probleme rămase neclarificate în studiile anterioare ale altora. Deşi aparent gradul de aplicabilitate pare mai îndepărtat, în realitate el poate servi multora dintre cei care se ocupă cu producţia ori proiectarea de calculatoare electronice de mare viteză, cu circuitele miniaturizate etc., pentru că lucrarea priveşte comportarea corpurilor solide, proprietăţile magnetice ale acestora, şi că dezvoltarea uriaşă a tehnicii moderne s-a datorat în bună măsură unor asemenea studii, aparent teoretice.

Din rîndul lucrărilor cu un caracter aplicativ urgent, o remarc pe cea privind laserii, de asemeni premiată.

Un cuvînt special aş dori să adresez celor... nepremiaţi de această dată îndemnîndu-i să persevereze, tocmai pentru că le cunosc rezultatele muncii de pînă acum, dorind să-i revăd printre candidaţii anilor următori şi urîndu-le să devină premianţii Academiei. Noi, cei mai vîrstnici decît ei, ca şi instituţia academică, mai vîrstnică decît noi, îi aşteptăm cu încredere şi dragoste.

Acad. ŞERBAN ŢIŢEICA ■

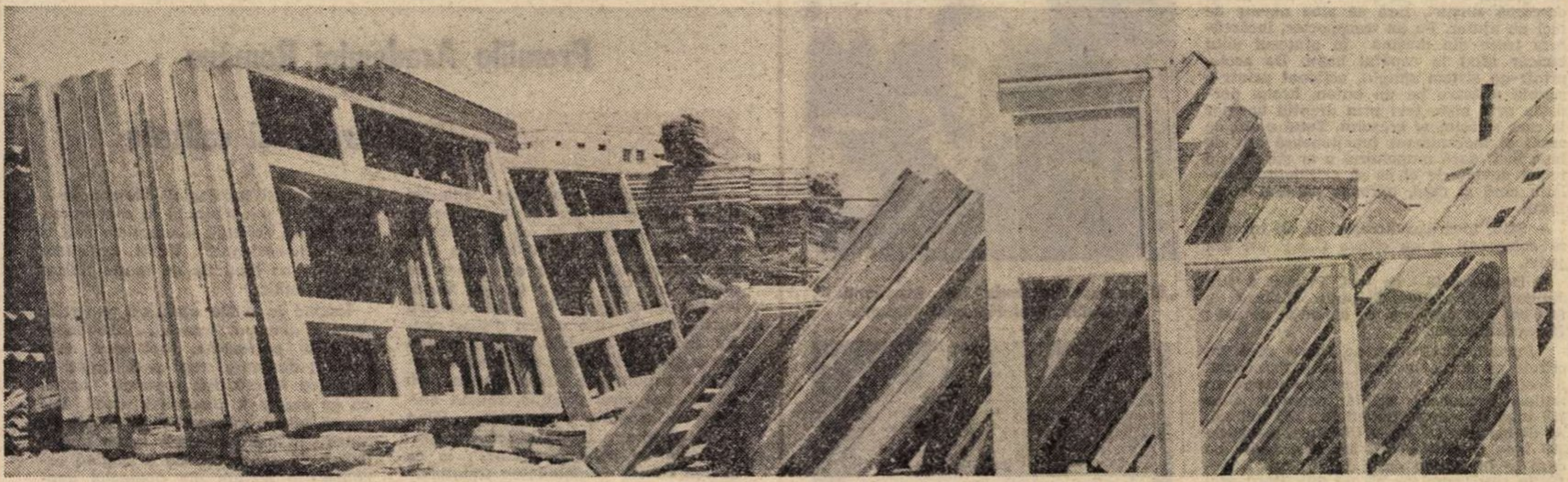

De uși și de ferestre e mare nevoie pe șantier, dar ele se „bronzează" în spatele gării !

Ușile și ferestrele pe care le vedeți în imaginea de mai sus, destinate de bună seamă noilor construcții, au fost surprinse de fotoreporterul nostru, Elena Ghera, zilele trecute, într-un așa-zis depozit al Întreprinderii județene pentru construcții și montaj Ialomița. Așa-zis depozit pentru că, spre a le fotografia și spre a constata că, lăsate sub soarele torid al verii, încep să se degradeze, n-a fost nevoie decît să urmăm o potecă plecată din gara Sloboziei ! Nimeni nu s-a mirat de prezența noastră, nimeni nu ne-a întrebat de sănătate !

Nu același lucru s-a întîmplat, jumătate de ceas mai tîrziu, la sediul întreprinderii amintite unde, după o serie de ezitări, altfel omenești, contabilul șef Dumitru Neață a acceptat să ne dea lămuririle de rigoare. Informîndu-ne că nu cunoaște problema „în detaliu", ne-a invitat să ne reîntoarcem la depozitul din gară însoțiți de dînsul, spre a afla din ce cauză și de cîtă vreme zac neadăpostite cantitățile industriale de uși și de ferestre. Acolo, în birou, ni s-a demonstrat cu acte că respectivul material lemnos tocmai a sosit de la Bacău și Nehoiu, părerea noastră că el ar începe să se strice din cauza depozitării prelungite sub arșiță fiind o simplă impresie. Numai că, într-un moment de sinceritate și, firește, fără să cunoască amănuntul că „cei doi tovarăși sînt de la revistă", contabilul șef al depozitului, Robert Biega, ne-a confirmat că „ușile și ferestrele astea sînt aici de cel puțin o lună" ! ? !

Așadar, în condițiile în care se cere să se acorde o atenție deosebită realizării programului de construcții de locuințe pe acest an, urmînd să fie date în folosință pe țară 270 000 de noi apartamente pînă la 1 ianuarie 1979, ca obiectiv major al politicii partidului de ridicare necontenită a nivelului de trai al poporului, de creștere a calității vieții, la Slobozia, în capitala Ialomiței, importante cantități de uși și ferestre, destinate tocmai noilor construcții, zac într-un depozit, nepăzite și pradă intemperiilor ! Firește, gazdele noastre au căutat și găsit o sumedenie de scuze, „nu se deteriorează ele așa repede căci sînt bine făcute", „nu te poți aproviziona de la furnizor de pe o zi pe alta" etc. etc., dar în cele din urmă, pe drum spre sediul I.C.M.J. Ialomița, Dumitru Neață a fost nevoit să accepte că „materialele se scofîlcesc și ele ar fi trebuit acoperite, protejate contra soarelui și a ploii".

Nu cumva se simte lipsa acestor materiale pe șantierele construcției de locuințe ?, l-am întrebat pe Dumitru Neață. Nu, ni s-a răspuns, căci întreprinderea stă foarte bine cu planul și nu sînt probleme. Numai că, din păcate pentru Dumitru Neață și pentru conducerea I.C.M.J. Ialomița, din cele 1 294 de apartamente aflate în planul primului semestru al anului în curs s-au realizat numai 808, adică 62,44 la sută ? ! ? Hîrtia cu calculul respectiv, întocmit de însuși contabilul șef, o ținem la dispoziția conducerii I.C.M.J. Ialomița, de la care așteptăm un răspuns urgent și lămuritor la problemele ridicate mai sus, fiind foarte clar că, în vreme ce pe șantiere e nevoie de uși și de ferestre, acestea zac vraiște într-un depozit în care se poate intra urmînd o potecă plecată din gara Sloboziei !

EMIL NEGOIȚA ■

Morala unei piulițe care ar putea să rămînă piuliță și dacă s-ar consuma de șapte ori mai puțin metal

— Observ că te asediază șpanul; de ce atita de mult ?

— E cam încărcată piesa asta, mai ales aici, la interior. Vine de la forjă și cred că dacă băieții de acolo ar avea o matriță, ar mai economisi ceva metal.

— Din care piese scoți mult șpan ?

— Din manșoanele filetate, din capacele astea, uitați-vă cit trebuie să prelucrez aici. Maistrul nostru, Constantin Alexandru, de la „Mecanică 1", unde vă aflați acum, a propus ca manșoanele să se facă din două bucăți, prin sudură; iar o altă piesă (corp presă tupă) să se realizeze prin turnare. Am făcut și alte propuneri, dar ați uitat să mă intrebați cum mă cheamă : sint strungarul Dumitru Fulgeanu și am 18 ani.

Aici, la Întreprinderea 1 Mai Ploiești, oamenii s-au angajat ca dintr-o tonă de metale laminate să obțină piese in greutate netă de 822 kilograme. La nivelul intreprinderii a fost întocmit un plan ce conține 204 măsuri concrete, a căror aplicare in practică va conduce la economisirea a circa 2 000 tone metal !

— Ne-am preocupat mai intii de toate, ne spune inginera Ana Petrescu, responsabil cu normele de consum pe intreprindere, de intocmirea și completarea planurilor de croire rațională a unor produse, de reproiectarea tehnologiilor și a consumurilor, in scopul reducerii adaosurilor de prelucrare, de reducerea consumului de electrozi, de turnarea centrifugală a unor piese din aliaje neferoase, de reducerea adaosurilor de matrițare la conurile și fălcile sapelor de foraj. Cămășile de la agregatele de cimentare, de pildă, se executau pină nu de mult prin forjare liberă, sub formă de bare pline. Acum se realizează prin matrițare, dimensiunile piesei sint mai apropiate de cotele finite și am putut reduce astfel consumul de metal cu 179 kilograme la fiecare piesă. La un alt agregat, mașina de scos din depozit, adaosul de prelucrare s-a redus sub stas și s-a obținut o economie de 158 kilograme la fiecare produs.

Acestor realizări li se poate adăuga o alta, și, credem noi, cea mai spectaculoasă : coeficientul de utilizare a tablei a crescut de la 0,5 la 0,84 ! Despre această realizare l-am rugat să ne vorbească proiectantul principal Dumitru Ionescu, care a avut amabilitatea să ne și conducă pe la mai multe secții ale intreprinderii. Zice : „Imediat după lansarea acestei acțiuni de economisire a metalului am trecut, împreună cu subinginerul Ion Stănescu, la reproiectarea tehnologiilor și intocmirea planurilor de croire. Am venit aici la fața locului, am luat fiecare reper in parte, ne-am sfătuit cu șeful de echipă Ion Sofia și am revizuit toate consumurile. Cert este că se arunca multă tablă, ruginea în curte, și foarte puține din aceste „deșeuri" se mai foloseau la unele repere mai mici. După ce am intocmit planurile de croire, după care se debitează acum tabla, aici la secția construcții metalice, am obținut, la o singură pompă de noroi, o economie de 1 200 kilograme de tablă. Înmulțiți și dv. aceste kilograme cu 100 de produse și veți vedea că numai la aceste pompe realizăm o economie de 120 de tone de tablă !"

Îi urmăresc acum pe sudorii autogeni Gh. Vlășceanu, Spiridon Dincă, Ion Bălțeanu, pe sudorițele Maria Zidărescu, Gherghina Constantin, Maria Marin, cum își plimbă aparatele pe liniile de trasaj, mai precis firul acela de flacără care taie metalul cu ușurința cu care cuțitul taie piinea, și constat, poate constata oricine, că ceea ce se îndepărtează acum din acest material, ca nefolositor, este foarte puțin. „Din tabla pe care o indepărtam ca nefolositoare numai la cei doi pereți ai pompei, astăzi, croind după un plan mult mai bine gindit, mărturisește șeful de echipă, Ion Sofia, confecționăm alte 26 de repere mai mici. În plus, cînd ni se cer unele repere de dimensiuni și mai reduse, nu ne grăbim să scoatem materialul din magazie, să tăiem din grămadă, cum se spune, ci folosim pe cit posibil aceste așa-zise deșeuri".

Gindită astfel, aplicată astfel, acțiunea de economisire a metalului, de reducere a consumului specific, ni se înfățișează ca un fapt colectiv marcat de un profund patriotism.

Dar ceea ce am evidențiat pînă acum aici, la Întreprinderea 1 Mai din Ploiești, este doar un început, început care trebuie continuat și dezvoltat în fiecare secție, atelier, trebuie aplicat de către fiecare muncitor in parte. Nu spunem aceasta numai ca formulare de principiu, o spunem mai ales pentru faptul că pe primul semestru al anului 1978 coeficientul planificat de folosire rațională a metalului nu este realizat, ceea ce dovedește că sint încă multe locuri, in uzină, unde se consumă încă mult metal peste normele planificate, iar aceasta inseamnă risipă.

Așadar, iată-ne în secția forjă, unde vă amintiți, ne trimitea dialogul de la început, purtat in secția „Mecanică 1", cu strungarul Dumitru Fulgeanu. Aici, la forjă, stăm de vorbă cu tehnologul Chiru Popa și cu maistrul Petre Jucătoru, acesta din urmă de 22 de ani în intreprindere :

— Strungarii se pling că le trimiteți piese cu adaosuri prea mari; ce ne puteți răspunde ?

— Sint unele repere cu o configurație mai complicată, la care nu se poate atinge, prin forjare liberă, o cotă prea apropiată de cea finită. Strungarilor însă niciodată nu le prea intri în voie : la unele piese, se pling, le lăsăm adaos prea mare, la altele spun că e prea mic ! Noi ne străduim să le lăsăm cit prevede stas-ul. Nu vrem să înțelegeți că dăm vina pe strungari. Și noi ne preocupăm îndeaproape de economisirea metalului : am avut o acțiune mare la începutul anului, am luat la mină piesă cu piesă, am revizuit consumurile, am trecut în bună parte la turnarea prin matrițare și am redus mult din consumurile de metal la unele piese : la carcase și bacuri, de pildă, cam 50 la sută din ce turnam ieșeau cu defecte de turnare, se rebutau. Acum, cind folosim matrițele, procentul de rebut a scăzut la aproape 80 la sută și a crescut procentul de calitate.

— Mai aveți piese la care se consumă încă mult metal, care ies cu adaosuri mari de prelucrare ?

— Mai avem, în special piesele mari, la care nu se pot folosi matrițele ; mai avem altele și mai mici, dar pentru acestea ne-am intocmit un plan de acțiune, un program de înlocuire pe cit posibil a forjării libere, cu forjarea prin matrițe.

— Dv. in calitate de tehnolog al secției forjă, ce sarcini concrete vă revin din acest program ?

— Să obțin personal o economisire de 37 tone de metal : pină acum am redus, de pildă, la o roată de lanț, 32 kilograme la o bucată numai. Am redus de asemenea consumul de metal la confecționarea matrițelor : o matriță de 1 800 kilograme am adus-o la numai 150 kilograme!! Știu, o să mă intrebați: cum ? Înainte matrița era pe bloc masiv, iar acum eu am făcut-o pe pastilă, adică am păstrat numai matrița propriu-zisă, cu forma piesei. Ne preocupăm în continuare de extinderea matrițării, anul acesta urmează să treacă la tehnologia matrițării un număr de 50 de repere, estimîndu-se a se realiza o economie de metal de 8 tone. În acest scop, vă spunea și tovarășul inginer Gil Herescu, am intocmit un plan, un pragram cu termenele de proiectare a S.D.V.-urilor, de executare și omologare a acestora.

La secția turnătorie, de unde, ne spuneau strungarii, mai vin arbori cotiți, corpurile de pompă cu adaosuri de prelucrare încă mari, am aflat despre aceleași măsuri de reducere a metalului. Inginerul Gheorghe Stănescu, șeful atelierului formare, ne mărturisea că și aici se mai poate reduce din adaosurile încă mari, că au fost propuse soluții constructive, soluții de inlocuire a oțelului cu fonta, mai ieftină, sau cu alte materiale, s-a propus să se schimbe constructiv configurația complicată a unor repere, care să consume mai puțin metal.

Dar acțiunea de economisire a metalului cere, am văzut, o colaborare strînsă nu numai intre secțiile și oamenii uzinei, ci și intre intreprinderi, intre centrale și chiar între ministere. Inginerul Nicolae Tomulescu, șeful atelierului proiectare tehnologie, ne spunea că pentru confecționarea unei piulițe, pe care mi-o și arătase chiar, ar fi nevoie numai de 30 la sută din materialul care se consumă la confecționarea ei in prezent : pentru că, fabricîndu-se dintr-o bară plină, rotundă, 70 la sută din metal se aruncă ! Se aruncă prin găurire, filetare și confecționarea hexagonului. Acest metal s-ar putea economisi dacă în loc de bare, laminate, uzina respectivă, diriguită de Centrala metalurgică, ar lamina bare hexagonale mai mari de 60 mm, de care economia are nevoie. „Dar nu i-a venit nimănui o asemenea idee" !, conchide interlocutorul meu. O idee care să revoluționeze o altă idee înghețată, crezută poate, de neschimbat.

N. GRIGORE-MARAȘANU ■

FLACĂRA LA DISPOZIŢIA DUMNEAVOASTRĂ

Ca urmare a sesizării ce v-am trimis în aprilie a.c. privind starea blocului 4A din Şoseaua Giurgiului 125, Grupul de şantiere nr. 5 mă informează pe 24 mai că o parte din sesizările mele vor fi rezolvate pînă în 20 iunie 1978. Şi, iată-ne şi la jumătatea lui iulie, însă promisiunile făcute de constructor în mai tot vorbă goală au rămas. În afară de necazurile noastre, ale locatarilor, consemnăm starea jalnică în care a fost lăsat blocul de constructori. Se produc, prin degradări de materiale şi instalaţii, pagube de sute de mii de lei. Pentru a se vedea cum arată locul unde locuiesc de aproape un an peste o mie de oameni, anexăm şi fotografii. (**Nicolae Ionescu,** scara 6, et. 1, ap. 193)

Cu vie satisfacţie am luat cunoştinţă de faptul că, datorită sprijinului revistei Flacăra, ni s-a făcut dreptate, respectiv fiului nostru, Sorin Olimpiu Nicodim, absolvent al Institutului de arte plastice. Vă mulţumim din suflet deoarece, aşa cum arătam în precedenta scrisoare, la vîrsta noastră înaintată ne-am putut astfel regăsi liniştea sufletească. (Semnează **Clemansa şi Aurel Nicodim** din Tg. Ocna, judeţul Bacău)

Direcţia sanitară a municipiului Bucureşti :

În legătură cu scrisoarea tov. Bălăceanu Elena, vă comunicăm că petenta, asistent medical principal la Spitalul clinic P.T.T., a devenit disponibilă la data de 01.01.1978, prin aplicarea noilor criterii de normare a personalului sanitar. La aceeaşi dată i s-a oferit post la sterilizare, în cadrul aceleiaşi unităţi, însă a refuzat fără motiv. Ulterior i s-a mai oferit să lucreze la Spitalul clinic 23 August şi Policlinica universitară Vitan, unde din diferite motive nu a fost încadrată. La insistenţa noastră a primit o nouă repartiţie, la Spitalul Bucur. Referitor la unele defecţiuni care apar la seringi în timpul utilizării, acestea sînt inerente. Datoria personalului medical este de a pune deoparte seringile defecte pentru a fi trimise la reparat.

Mă numesc **Nicolae Ionescu** şi sînt directorul Şcolii generale Reşca, comuna Dobrosloveni, judeţul Olt. Avem un mare necaz pricinuit de atitudinea C.A.P. Viaţă Nouă, care ne patronează şi deci ar trebui să ne fie ca un părinte, dar nu vitreg. Am contractat cu C.A.P. în anul şcolar 1976/1977 lucrarea în acord global a două loturi (2 ha porumb boabe şi 1 ha sfeclă de zahăr). Însă acum, preşedintele cooperativei refuză să-şi achite datoria faţă de şcoală, zicînd că nu mai are de unde să ne dea produsele cuvenite ca plată pentru muncile prestate de elevi. E nu numai o pagubă materială pentru şcoală, ci şi un grav prejudiciu moral adus activităţii noastre pedagogice.

Comitetul judeţean Prahova al P.C.R. :

Situaţia semnalată prin intermediul redacţiei revistei Flacăra de către un grup de oameni ai muncii de la S.U.T.—T.C.M. Prahova era în atenţia organului de partid şi a organului de conducere colectivă din Trustul de construcţii-montaje. Concluziile şi propunerile colectivului, care a analizat aspectele semnalate în scrisoare au fost dezbătute în şedinţa comună a biroului Comitetului de partid pe trust şi a biroului executiv al C.O.M. la 20 iunie 1978, cînd s-au stabilit următoarele : 1) Volumul de prestaţii al S.U.T. corelat cu capacitatea de producţie şi cu productivitatea muncii realizată în 1977 să fie concretizat printr-o sumă valorică mai mare decît cea iniţială, insuficient fundamentată, şi să constituie indicator pentru acordarea retribuţiei. 2) Al doilea indicator pentru acordarea retribuţiei să fie constituit din beneficiul ce trebuie realizat în corelare cu volumul de prestaţii stabilit. 3) Al treilea indicator îl constituie coeficientul de utilizare a parcului de utilaje, în scopul stimulării personalului muncitor al subunităţii pentru reactivizarea parcului şi folosirea lui raţională şi cît mai eficientă. 4) Volumul de producţie de construcţii-montaj al trustului să nu mai constituie un indicator de acordare a retribuţiei, deoarece nu exprimă aportul S.U.T. la realizarea sarcinilor de plan, iar volumul de prestaţii dat subunităţii derivă din volumul total de construcţii-montaj ce trebuie realizat de trust. Cele de mai sus urmează a fi aprobate de C.O.M. şi de Consiliul popular judeţean, după care se vor reaşeza indicatorii de plan ai subunităţii în cadrul sarcinilor de plan ale trustului.

Cu ani în urmă s-a hotărît ca, în scop experimental, şcolile generale nr. 164 şi 203 din Capitală (poate şi altele, dar nu le ştiu) să fie demixtate : în prima învaţă numai băieţi, iar în a doua, vecină, numai fete. Cu toate că în aceşti ani, noi, cadrele didactice ale şcolilor amintite, ne-am format în mare parte unele păreri în legătură cu utilitatea demixtării, cei care au iniţiat-o şi aveau competenţă şi atribuţii în acest sens, mă refer în primul rînd la cercetători în domeniul pedagogiei, nu au dat nici un semn de viaţă pînă în prezent. Nimeni nu a avut măcar curiozitatea să afle părerile noastre despre avantajele şi dezavantajele demixtării, mai cu seamă a claselor mici. După opinia mea, ideea nu are nici un temei real, ştiinţific, cu atît mai mult cu cît în liceu, la facultate sau mai încolo, în viaţă, fetele şi băieţii vor învăţa sau vor munci la un loc. Aş mai adăuga şi unele inconveniente în desfăşurarea normală a procesului instructiv-educativ din aceste două şcoli. De aceea ar fi de dorit ca cei în drept să studieze urgent problema şi, dacă vor ajunge la aceleaşi concluzii ca şi noi, să decidă revenirea la clase mixte, chiar din toamna acestui an, punînd capăt experimentului.

Comitetul pentru problemele consiliilor populare — Direcţia de sistematizare, proiectare şi construcţii :

În legătură cu scrisorile cetăţenilor **Prodan Dobriţa** şi **Tolu D. Mircea,** sesizînd unele deficienţe la apartamentele proprietate personală, vă facem cunoscut că în urma verificărilor la faţa locului s-au confirmat cele sesizate. S-au hotărît măsuri de remediere, la termene stabilite de Comitetul executiv al C.P.M.B. de comun acord cu locatarii. Comitetul pentru problemele consiliilor populare va urmări executarea în termen a lucrărilor de remediere.

Mulţumesc revistei Flacăra, pentru sprijinul acordat, scrie **Aurel Tomescu** din Craiova, dar cu regret trebuie să constat că cei vizaţi nu au intenţia să îndrepte lucrurile. În numărul din 13 aprilie al revistei a apărut sesizarea mea privind reţinerea abuzivă a sumei de 370 lei de către I.J.C.V.L., cota parte pentru instalarea antenei colective pentru receptoarele de televiziune. Sînt aproape 2 ani de la recepţionarea apartamentului, şi antena tot nu a fost instalată. Acum ar fi şi tîrziu, deoarece fiecare proprietar şi-a pus antenă individuală, care a costat bani, de aceea acum singura soluţie este ca I.J.C.V.L. să ne restituie sumele respective, aşa cum prevede legea în cazul neonorării unei convenţii de prestări.

În martie a.c. am cumpărat 2 anvelope cu banda de sîrmă pentru Dacia 1 300, produse la „Victoria" Floreşti, judeţul Prahova. După ce am parcurs cu ele circa 360 km, una mi-a explodat. Colindînd pe la atelierele de vulcanizare din Galaţi, Tecuci şi Bîrlad, mi s-a explicat că era vorba de un defect de fabricaţie. Aşadar am trimis anvelopa explodată la Floreşti, în ziua de 22 aprilie, apoi am început să aştept sosirea unui colet din partea fabricii, cum ar fi fost firesc să îmi trimită. Lunile însă au trecut, dar de la Floreşti nu am primit nici măcar o scrisoare cu scuze. (**Col. Musteaţă Constantin** din Tecuci, str. 23 August nr. 52 A, bl. P2, ap. 12)

I.J.G.C.L. Argeş :

Cele arătate în scrisoarea adresată revistei Flacăra de un număr de 9 tovarăşi, membri ai biroului organizaţiei de partid şi deputaţi din satul Şerbăneşti, comuna Rociu, sînt în cea mai mare parte adevărate. Puţul pentru alimentarea cu apă a satului Şerbăneşti a fost forat în 1970, dar restul lucrărilor (reţeaua, castelul de apă) nefiind terminate, el nu a fost pus în funcţiune la 3 luni de la foraj, cum prevăd normele în vigoare. Ulterior, constatîndu-se un debit mai mic şi prezenţa nisipului în apă, s-a făcut denisiparea puţului. De la darea lui în folosinţă (1974), alimentarea cu apă a mers cu dese întreruperi deoarece nisipul producea arderea motoarelor la pompe, corodarea rotoarelor etc. Denisipări au mai fost efectuate în anii 1975—1977, dar şi după ultima nu a fost posibilă funcţionarea vreunei pompe, din cauza nisipului existent în apă. Recepţia nu s-a putut face nici în ianuarie 1978, comisia recomandînd forarea unui nou puţ. Acesta se află în curs de forare, în execuţia I.F.A. Bucureşti, cu termen de predare 31 iulie a.c. Între timp s-au mai făcut totuşi denisipări, şi astfel alimentarea cu apă a satului nu a fost cu desăvîrşire întreruptă, dar se face cu mare greutate. Noul puţ se execută după o nouă metodă de foraj (I.F.A. avînd acum în dotare instalaţia respectivă), aşa cum se cerea şi în scrisoarea secretarului biroului organizaţiei de bază.

Întreprinderea comercială de stat mixtă Filiaşi, judeţul Dolj :

Referitor la scrisoarea apărută în Flacăra nr. 24 din 15 iunie 1978, semnată de Gheorghe Dragu. În ziua de 29 mai, orele 11.30, a avut loc la sediul I.C.S.M. Filiaşi o şedinţă cu întreg personalul muncitor. Precizăm că, fiind într-o luni, unităţile noastre nu aveau program decît pînă la orele 11. Cercetările confirmă că tovarăşa care era de serviciu a avut o atitudine necuviincioasă faţă de solicitant, motiv pentru care conducerea I.C.S.M. a sancţionat-o cu diminuarea retribuţiei cu 5% pe timp de o lună. Aceeaşi sancţiune i-a fost aplicată şi şefului de unitate. Articolul a fost prelucrat cu tot personalul ; asigurăm că pe viitor nu vor mai avea loc asemenea abateri de la regulile generale de comerţ în relaţiile cu clienţii.

Se împlineşte anul de cînd am dus la cooperativa Mureşul din centrul Devei un aparat de radio Traviata şi am primit bonul de reparaţie nr. 316, ne scrie tovarăşul **Ion Sas.** Cu bonul acesta în mînă am făcut zeci de drumuri la atelier, fiind mereu amînat, spunîndu-mi-se că nu au piese, dar trebuie să sosească. Nu demult, am fost întîmpinat cu vorbele „Veniţi săptămîna viitoare, s-ar putea să fie reparat, credeţi-ne", rostite fără pic de jenă. Eu însă nu-i mai pot crede, după un an de amînări.

În luna ianuarie i-am expediat fiului meu, la Bucureşti, 2 000 lei prin mandat poştal „fulger", care însă a ajuns la destinaţie cu o săptămînă întîrziere. Am reclamat cazul, şi am primit asigurări că s-au luat măsuri ca să nu se mai repete. Dar iată că de curînd, în luna iunie, cazul s-a repetat. „Fulgerul" cu bani nu ajunsese la fiul meu după 4 zile de la expediere, deşi transmiterea s-a făcut la mai puţin de două ore după ce eu l-am depus la poşta din Sascut. (**Ungureanu Constantin** din comuna Obeni, judeţul Bacău)

Mă numesc **Ana Chirilă,** sînt telefonistă la Oficiul P.T.T.R. Bogdăneşti, judeţul Suceava şi mamă a două fetiţe. Prin aceste rînduri doresc să aduc mulţumiri revistei Flacăra pentru că a publicat articole despre Pavel Kozak şi astfel am putut afla şi eu despre el. Am suferit de o boală de piele care mă desfigura. Vreme îndelungată am bătut drumurile să mă tratez pe la Fălticeni, Suceava, Iaşi, Cluj-Napoca, fără nici un folos. Prin tratamentul prescris de Pavel Kozak m-am vindecat în 7 săptămîni, iar acum obrazul meu arată ca la orice om normal. Scriu cu lacrimile curgînd de emoţie, şi nu găsesc destule cuvinte de mulţumire. Doresc din tot sufletul ca omul acesta minunat să primească tot sprijinul de care are nevoie spre a-i putea vindeca pe numeroşii bolnavi ce îndură ceea ce am îndurat şi eu.

Am solicitat la I.J.G.C.L. Craiova introducerea apei potabile de la reţea în locuinţa mea din str. Răşinari nr. 40, scrie tovarăşa **Elisabeta Gorceac.** Spre bucuria mea, măsurătorile pe teren au şi fost făcute după 2 săptămîni şi mi s-a comunicat că proiectul va fi întocmit pînă în 10 iunie a.c., urmînd să se treacă la executarea lucrării, altfel destul de simplă, întrucît distanţa de la conductă la curtea mea nu e decît de 7 metri. Din păcate însă, se pare să proiectul s-a împotmolit pe undeva. De cîte ori m-am dus să mă interesez de el nu am găsit decît amînări, sub diferite motive. Mă adresez dv. cu rugămintea de a-i întreba pe cei de la I.J.G.C.L. Craiova cît va mai dura pînă va fi gata această lucrare, totuşi atît de simplă ?

În toamna anului trecut vă solicitam sprijinul în legătură cu transferarea unui sold de 1 000 lei de la C.A.R. Pogoanele (judeţul Buzău) la Urziceni (Ilfov), unde am fost mutată cu serviciul. Ca răspuns, primăria din Pogoanele mă înştiinţează că suma fusese depusă de C.A.R. la Cooperativa de credit din comună încă din noiembrie 1975, spre a fi trimisă la destinaţie, însă „din neglijenţa contabilei cooperativei suma de mai sus nu a mai fost expediată. La data de 11 noiembrie 1977, cu dispoziţia de plată nr. 47, suma de 1 000 lei a fost trimisă în contul C.A.R. Urziceni, dv. urmînd a urmări primirea acesteia în zilele ce urmează". Pînă astăzi însă, cu toate investigaţiile făcute, cei 1 000 lei nu au mai fost găsiţi în extrasele de cont şi anexele respective ale sucursalei C.E.C. Ilfov pe cele 8 luni care s-au scurs de atunci. Cine lămureşte misterul ? (**Tudora Matei** din Bucureşti, str. Lupşanului nr. 16)

Televizorul meu nu mai funcţionează de o jumătate de an, scrie **Gheorghe Nalcea** din Braşov, Calea Bucureşti nr. 61. Cooperativa nu îmi poate executa reparaţia pentru că îi lipseşte lampa PY 88 (costă numai 50 lei) şi mă sfătuieşte să o procur singur din comerţ. Magazinul DIODA din Braşov are afişată o listă cu lămpile care lipsesc, între care, spre ghinionul meu, figurează şi PY 88. Acelaşi lucru mi-l comunică şi magazinul DIODA din Capitală. Unde să mai întreb ?

● Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marţi şi miercuri între orele 10–17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

Locatarii blocului nr. 4 din Olăneşti Băi, str. Dr. Petru Groza nr. 2, se adresează redacţiei Flacăra cu rugămintea de a ne sprijini în rezolvarea unor greutăţi întîmpinate de noi. Blocul nostru, cu 40 de apartamente proprietate personală a fost dat în folosinţă în mai anul trecut. Atunci ni s-a dat un ultimatum : dacă nu semnaţi procesele verbale de predare-primire, veţi rămînea fără ele, căci şantierul se mută la Zimnicea. Aşa că am fost nevoiţi să semnăm, urmînd ca remedierile să le facă fiecare pe cheltuială proprie. Dar măcar remedierile exterioare ar trebui făcute de către constructor, blocul aflîndu-se încă în perioada de garanţie. Demersurile făcute la I.J.C.V.L. şi la I.J.G.C.L Vîlcea au dus la încheierea unui proces verbal, în martie a.c., în care s-au precizat şi termene de execuţie, însă totul a rămas doar pe hîrtie. Colac peste pupăză, a rămas lîngă bloc şi un fost depozit de benzină, o maghernIţă pe care nimeni nu o demolează, deşi e complet inutilă. În fotografia alăturată se poate vedea şi ea.

Poşta redacţiei

■ **Nicolae Nedelcu** — comuna Dobridor (Dolj). Direcţia generală a agriculturii şi industriei alimentare Dolj a dispus Consiliului popular al comunei Moţăţei să vă achite drepturile care vi se cuvin pentru cei 3 indicatori îndepliniţi ; în acest sens s-a recomandat consiliului popular comunal să întocmească documentaţia pentru scoaterea banilor de la buget.

■ **Rodica Creţu** — Buzău. Mama dv. figurează pe lista de priorităţi a unităţii unde lucrează, la poziţia 1, pentru a primi un apartament în acest an, în blocul C 1, cartierul Episcopiei.

■ **Elisabeta Lepădat** — Bucureşti. În cadrul Centralei industriei confecţiilor se organizează un curs de specializare cu profil tehnic sau economic. Dacă îndepliniţi condiţiile prevăzute de lege şi cu recomandarea întreprinderii, vă puteţi înscrie la cursurile de specializare.

■ **Gheorghe Nedelcu** — comuna Roata (Ilfov). Nu puteţi beneficia de pensie C.A.P., deoarece aţi muncit numai 2 ani în cooperativă. Acest drept îl au cei ce au muncit efectiv în C.A.P. cel puţin 10 ani şi şi-au îndeplinit normele fixate.

■ **Elisabeta Teodorescu** — comuna Aninoasa (Dîmboviţa). Verificîndu-se situaţia dv. medicală de către Institutul de expertiză medicală şi recuperare a capacităţii de muncă, s-a constatat că au fost respectate criteriile de expertiză medicală în încadrarea dv. la gradul II de invaliditate.

■ **Mihai Lazarec** — Piatra-Neamţ. Dacă timpul vă permite treceţi pe la redacţie. Dacă nu, scrieţi-ne care vă este necazul.

■ **Ştefan Bădescu** — comuna Felnac (Arad). Aprobare ? Nu ! Scrieţi-ne.

■ **Costel Nechifor** — Bîrlad. Sînteţi trecut pe tabelul secţiei pentru a primi butelie.

MARGA NEDELEA ■

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Sub semnul unei noi calități:

La Galați se redescoperă arta comerțului

— După experiența dumneavoastră, de 25 de ani, cum poate să devină rentabilă o unitate de alimentație publică ?

— Dar cum poate să ființeze o unitate nerentabilă ? mă întreb eu; o unitate comercială, și nu numai comercială, se înființează, conform oricărei rațiuni, pentru o anume rentabilitate. Altfel, e falimentară înainte de a se naște. Iar dacă se întîmplă, totuși, ca un restaurant să devină nerentabil, atunci eu nu-i pot imputa nimănui acest lucru decît șefului de unitate : care ori nu cunoaște meserie, și atunci bine e să se îndrepte către o altă meserie, ori nu e cinstit, și atunci trebuie înlăturat.

— Cînd am intrat în unitatea dv., restaurantul „Galați", al cărui responsabil sînteți, tovarășe Nicolae Andronache, erați cu oamenii din schimbul doi la careu : ce le spuneați oamenilor la careu și ce legătură are aceasta cu rentabilitatea ?

— Le fixăm raioanele în care vor lucra în schimbul respectiv, le spunem ce sortimente de vinuri, ce preparate culinare avem, le amintesc prețurile, le amintesc să servească și să vorbească frumos, le verific uniforma, ustensilele.

— Ce ustensile trebuie să aibă asupra lui un ospătar ?

— Cheie de bere, tirbușon, anker, creion bine ascuțit, chibrit să servească clientul, bonier de marcaj, note de plată. Ceea ce nu trebuie să-i lipsească niciodată, însă, sînt amabilitatea și corectitudinea față de consumator.

Preocupați permanent de introducerea unei răspunderi colective, a întrajutorării în muncă, de întărirea disciplinei, colectivul a reușit să asigure unității un coeficient din ce în ce mai mare de rentabilitate : de la 4 la sută, cît era planificat în 1977, la 9,6 la sută ! Aceasta a mai fost posibilă și printr-o bună servire a consumatorilor, prin atragerea lor, prin grija pentru faima și firma localului : „pentru că la noi, spune responsabilul Nicolae Andronache, muncesc toți, pentru toți, Dacă bufetiera, de pildă, a terminat lucrul în sectorul de care răspunde, nu se apucă de croșetat ; intră în local și debarasează, barmanul vine în sprijinul ospătarului, ospătarul, în sprijinul bucătarului, toți pun umărul și răspund de bunul mers al unității."

Ideea aceasta, a întrajutorării în muncă, a răspunderii colective, recomandată de rezultate, a fost preluată și, în momentul de față, cînd în întreaga rețea de alimentație publică gălățeană se desfășoară o largă acțiune de rentabilizare, de sporire a rentabilizării fiecărei unități, este generalizată. Ea a putut dovedi că forța de muncă poate fi mult mai bine folosită, că în anumite unități se poate renunța la forța de muncă necalificată, poate deveni una dintre căile sigure ale rentabilizării. La restaurantul „Pescarul" tot din Galați, această idee a fost dezvoltată, împletită cu altele : s-a mers pe subordonarea mai multor unități, aceleiași conduceri. Șeful de unitate, Constantin Petcu, are în subordine acum și restaurantul „Valurile Dunării" cît și braseria de pe vasul „Libertatea". S-a asigurat astfel o mai bună coordonare a activității, dar în special, prin această organizare, se folosește mult mai bine forța de muncă : „cînd la un restaurant avem desfacere mai mare, e aglomerație, deplasez imediat aici ospătari de la una din celelalte unități. Mobilitatea aceasta organizatorică îmi asigură o deservire mai bună a clientului, unitatea capătă o anume autonomie operativă și pentru că acum eu mă ocup personal de aprovizionare, ne-am asigurat contracte permanente, relații bune cu furnizorii. E bine, cred, ca la unele restaurante mari, să mergem pînă acolo încît să ne creăm relații directe cu furnizorii. Nimeni ca șeful de unitate nu știe mai bine de ce are nevoie, cît are nevoie și cînd are nevoie. În acest fel, i-am mai scoate din birouri pe unii responsabili, i-am scuti, atunci cînd nu sînt bine aprovizionați, de unele scuze ca acestea : „nu avem", „nu mi-a adus", „nu mi-a dat".

Că șeful de unitate C. Petcu are dreptate, ne-o dovedește un fapt : pînă anul acesta, la început, o unitate modernizată ca „Valurile Dunării", dotată, încadrată cu forță de muncă, nu-și realiza planul, nu era rentabilă, pentru că nu era nici aprovizoinată prea bine, nu se stabilise un meniu adecvat, într-un cuvînt nu avea personalitate.

La restaurantul „Miorița" s-a mers pe diversificarea mîncărurilor în special, pe permanentizarea unor preparate.

Obiectivele acestei acțiuni, aveam să aflăm de la economistul Bucur Bloancă, directorul Direcției comerciale județene, izvorăsc din Hotărîrea C.C. al P.C.R., privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, izvorăsc din sarcinile trasate de conducerea superioară a partidului și statului, la Conferința cu oamenii muncii din comerțul socialist, și ele constau în analiza științifică a indicatorilor economici ai fiecărei unități, desfacere, reducerea cheltuielilor de circulație, descoperirea de noi rezerve în materialul financiar și uman, pentru creșterea productivității muncii, a sporirii rentabilității. S-a dovedit încă o dată, cu ocazia acestei analize, a acestei acțiuni, că singurul răspunzător de soarta unei unități este șeful de unitate, sînt cei chemați la buna ei gospodărire, la rentabilizarea tot mai sporită a ei. Au ieșit la iveală, cu această ocazie, și aspecte negative, care trebuie grabnic înlăturate din activitatea unităților, a șefilor de unitate.

— Să ne spuneți, tovarășe director Bucur Bloancă, cum va răspunde alimentația publică gălățeană, în viitor, rolului său social, pe care trebuie să-l manifeste în rîndul cetățenilor ?

— Avem un amplu program de îmbunătățire a structurii rețelei comerciale, de așezare mai bună pe teritoriu, îndeosebi în cartierele noi muncitorești, unde, datorită devansării construcțiilor de locuințe, mai există absențe semnificative în prezent. Vom construi, în cartierele „Dunărea" și „Aeroport", două complexe de alimentație publică, a cîte 1 400 mp fiecare, cu restaurante, linii de autoservire, terase, cu raioane pentru vînzarea produselor „gospodina". Pe platforma Combinatului, în piața preuzinală, vom realiza în acest cincinal o fabrică de mîncare cu 5 000 porții pe schimb, al cărei rol este de a aproviziona la locul de muncă oamenii muncii din combinat, prin sistemul microcantinelor, al sălilor de servire, bufetelor de incintă. Vom imprima astfel alimentației publice, nu numai un pronunțat caracter economic, ci vom continua, în rîndul consumatorilor, acea latură educativă, semnalată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu oamenii muncii din comerț, din 27—29 iunie 1978, referitoare la introducerea unui consum rațional, științific în alimentarea populației.

— Care ar fi aspectul educativ al problemei ?

— Ne gîndim să diversificăm în așa măsură meniurile, structura preparatelor, încît omul să știe mai bine ce trebuie să consume, cît și cînd să consume, în raport de efortul pe care îl depune, de starea de sănătate, de vîrstă. Trebuie să recunoaștem că, cu toată colaborarea noastră cu organele sanitare, alimentația publică nu răspunde încă tuturor nevoilor sociale : mă gîndesc acum la alimentația copiilor, a elevilor, prin unitățile adecvate. Trebuie să pregătim mai multe meniuri corespunzătoare cerințelor vîrstei, preparate, băuturi răcoritoare. În urma Consfătuirii pe țară, ne-am propus ca aparatul de conducere și tehnico-administrativ, atît cel din Direcția comercială, cît și cel din conducerea întreprinderilor, să contribuie concret la viabilizarea ideilor, să intervină efectiv acolo unde se realizează actul de comerț. Am întocmit grafice de detașare zilnică și periodică a lucrătorilor în producție și în unitățile de desfacere : inginerii și tehnicienii vor lucra un număr de ore în laboratoarele și microlaboratoarele unităților, merceologii vor asigura buna desfășurare a procesului de aprovizionare și servire în unitățile de desfacere, iar personalul financiar-contabil va contribui mai mult la îmbunătățirea evidenței operative gestionare. Prin aceste măsuri, sperăm noi, vom aduce la îndeplinire prețioasele indicații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, referitoare la comerț, vom întări ordinea și disciplina în unitățile de alimentație publică, vom atinge parametri calitativi indicați, iar în final, aceste măsuri vor conduce la rentabilizarea generalizată a unităților.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Pe traseele B.T.T.-ului

În aceste zile de iulie am avut prilejul să cunosc îndeaproape mai multe baze turistice pentru tineret din țară. La Ploiești, Bușteni, Pîrîul Rece, Săcele, Codlea, Brașov, Sf. Gheorghe, Focșani, Corotișca, Roșu, Stipoc, Costinești — o deplasare care a însumat aproximativ 1 500 kilometri și care a cuprins zone variate ale țării — cîmpie, deal, munte, mare, deltă — mi s-a oferit o imagine concludentă asupra posibilităților pe care le oferă Biroul de Turism pentru Tineret tinerilor cetățeni ai patriei, grija deosebită cu care ei sînt înconjurați. Din păcate, din acest lung periplu s-a desprins cu claritate și faptul că activitatea acestui organism nu este cunoscută la dimensiunile ei reale. În numai zece ani, B.T.T.-ul a făcut un salt spectaculos atît în ceea ce privește dotarea sa cît și în legătură cu calitatea serviciilor pe care le oferă. Dacă la începuturile sale nu poseda decît 8 autocare și acelea cu performanțe tehnice reduse, se poate spune că azi el posedă o bază materială impozantă, gospodărită cu tot mai multă pricepere.

Ce este B.T.T.-ul ? Este organismul specializat al C.C. al U.T.C. avînd sarcina de a organiza și a coordona activitățile turistice ale tinerilor din întreprinderi, instituții, școli, facultăți și unități agricole asigurîndu-le un pronunțat caracter de masă. După cum am fost informați „peste 3 milioane de tineri participă în fiecare an la numeroase drumeții, excursii la sfîrșit de săptămînă, iar în vacanțe și concedii la excursii în circuit, excursii peste hotare, excursii specializate, tabere organizate în bazele turistice centrale pentru tineret de la Costinești, Bușteni, Pîrîul Rece, Izvorul Mureșului și în cele 27 baze turistice coordonate de către agențiile județene ale B.T.T.".

Nu din complezență spunem că B.T.T.-ul a realizat într-un deceniu pași însemnați, a căpătat experiență, și a modernizat activitatea potrivit exigențelor impuse pe plan mondial, ba mai mult, a realizat o cooperare tot mai strînsă cu tinerii, beneficiarii serviciilor sale, reușind să le sondeze necesitățile, să le afle opțiunile Ca urmare se poate spune că activitatea B.T.T.-ului este fundată pe mult realism, pe o cunoaștere din ce în ce mai exactă a realității. Numai printr-o astfel de muncă a putut să apară, de pildă, acea perlă a B.T.T.-ului care se numește complexul turistic pentru tineret de la Costinești. Cea mai mare bază turistică a C.C. al U.T.C., situată pe o suprafață de 25 ha, are o capacitate de aproximativ 4 000 de locuri, diferențiate pe grade de confort, amenajate în hoteluri, vile, bungalowuri, căsuțe și corturi, o realizare care spune mult despre modul în care partidul și statul nostru se îngrijesc de odihna tinerilor noștri.

Din vizitele pe care le-am făcut s-a desprins că tinerii nu sînt suficient de antrenați în acțiuni de amenajare și înfrumusețare a acestor baze, complăcîndu-se în postura unor pensionari lipsiți de vigoare și fantezie. S-a mai arătat apoi că zone de o deosebită atracție, cum ar fi cea din deltă, nu sînt suficient exploatate, frumusețea lor rămînînd din păcate necunoscută încă multora. De cîteva ori s-a pus și problema turismului celor de la sate, o problemă nerezolvată încă integral, ca dealtfel și aceea a ghizilor.

Tot ceea ce s-a făcut pentru tineri, pentru odihna și recrearea lor, condițiile minunate ce li se oferă, nu trebuie să-i îndemne pe aceștia la comoditate, la trîndăvie fizică și spirituală. Drumețiile, excursiile, taberele de odihnă, binevenite după zile de muncă, înseamnă în fond un alt mod de cheltuire a energiei din care tinerii pot să profite, îmbogățindu-și cunoștințele, lărgindu-și orizontul. Activitatea B.T.T.-ului are în vedere tocmai lupta aceasta pentru a menține trează curiozitatea tineretului pentru cunoașterea frumuseților țării, a vestigiilor ei ca și a realizărilor construcției socialiste, transformînd turismul într-o formă de cunoaștere și educație permanente.

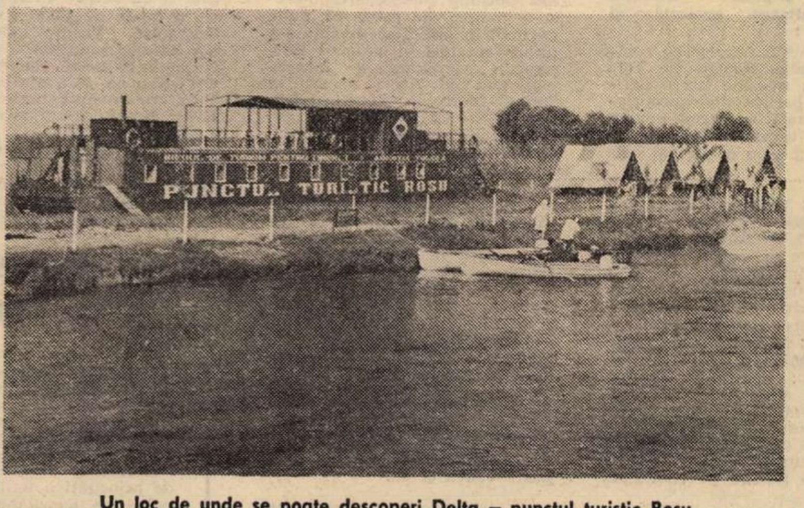

Un loc de unde se poate descoperi Delta — punctul turistic Roșu

A. GEORGE ■

Fotografie de TEREZA DRAGAN ■

La „Tabla ondulată" lupul a fost pus să păzească oile

Dacă cititorii își mai aduc aminte, în luna octombrie a anului trecut, revista noastră a publicat, în două rînduri, note critice referitoare la ilegalitățile și abuzurile comise în cadrul unor unități ale Cooperativei de consum din comuna suburbană Măgurele. Verificările ulterioare, efectuate de o comisie de control obștesc însoțită de organe de miliție, au confirmat justețea sesizărilor înaintate de „Flacăra" și, drept urmare, Ion Tănase, fostul responsabil al Bufetului 18 din Măgurele, unitate cunoscută de localnici sub numele de „Tabla ondulată", precum și foștii barmani Costel Sava și Constantin Diaconu, au fost deferiți justiției. Nu doar pentru găinării mai mari sau mai mici, de genul vînzării berii cu suprapreț sau a fabricării citronadei fără autorizație, cît pentru introducerea ilegală în depozit a unor mărfuri în valoare de peste 82 000 de lei. Cum era și firesc, în conformitate cu dreapta legislație a acestei țări, cei trei au fost judecați pentru actele lor antisociale și condamnați. Prin sentința penală 102 din 9 februarie 1978, Judecătoria sectorului 6 l-a condamnat pe Ion Tănase la un an și jumătate, cu suspendarea pedepsei, iar pe Constantin Diaconu, la un an, cu indicația ca ultimul să execute pedeapsa la fostul loc de muncă. Desigur, nici Costel Sava n-a scăpat basma curată, dar în cele ce urmează ne vom referi numai la cei doi, la Tănase și la Diaconu, din motive pe care le vom explica imediat.

Dînd curs unor sesizări primite de la Măgurele, care informau că Tănase și Diaconu s-au reîntors în cadrul cooperativei, continuîndu-și afacerile și abuzurile, tăind și spînzurînd, recent, o echipă din Direcția economică a Inspectoratului General al Miliției a efectuat un nou control pe platforma comercială de la Măgurele, constatînd — în rezumat — următoarele :

- ● că Ion Tănase a fost promovat pe post de merceolog, avînd între altele obligația de a controla și îndruma activitatea unităților cooperativei ! În mod legitim, numirea a stîrnit nedumerirea și indignarea oamenilor cinstiți din comună și din cooperativă, știut fiind faptul că, pe lîngă reputația sa definitiv compromisă, I. T. posedă o pregătire profesională de numai șase clase elementare ! Cu alte cuvinte, hoțul a fost promovat. Cu alte cuvinte, lupul a fost pus să păzească oile ;
- ● că gestiunea cofetăriei din Complexul comercial de pe platformă a fost încredințată, la o lună după condamnarea — neexecutată — a fostului responsabil, soției acestuia, Valeria Tănase ! S-a găsit astfel, de către conducerea cooperativei, o formă deghizată de a lăsa lui I. T. mînă liberă, acesta nemaiavînd dreptul, în virtutea aceleiași hotărîri judecătorești, să conducă o gestiune vreme de trei ani și jumătate. Surprinzînd o sumedenie de ilegalități și nereguli în circulația documentelor cofetăriei (lipsă de acte justificative în fabricarea citronadei, întîrzieri abuzive în întocmirea borderourilor de achiziții, procurarea de produse de pe piață numai pe baza unor bonuri de mînă etc.), controlul a stabilit că, în fapt, responsabilul unității este tot Ion Tănase, pînă la a cărui sosire soția n-a știut să dea nici un fel de explicații referitoare la intrarea și ieșirea mărfurilor, la procurarea lor !
- ● că fostul barman Constantin Diaconu, muncitor necalificat după pregătire și după acte, a fost încadrat de asemenea la cofetărie, spre a fi în imediata apropiere a „șefului" ! C. D. a fost repartizat în laboratorul unității, ocupîndu-se — firește fără nici un drept legal — de prepararea înghețatei, a citronadei, a altor produse, semnînd documente în calitate de cofetar !

Față de cele de mai sus, fapte cu atît mai grave cu cît ele s-au petrecut și se petrec în detrimentul intereselor oamenilor muncii, considerăm că e de datoria noii conduceri a Cooperativei de consum din Măgurele să intervină cu fermitate. În climatul de cinste și corectitudine al comerțului socialist, situația de mai sus deține datele unei stări de excepție și, cu atît mai mult, ea nu poate fi trecută cu vederea și tratată cu îngăduință. Așteptăm măsurile care se impun.

I. OVIDIU ■

1+1 - doi viitori matematicieni

„Dacă lipseşte părintele, trebuie neapărat să apară profesorul"

● **Victor Nistor** ; născut la 24 octombrie 1961 ; elev în clasa a XI-a la Liceul de matematică şi fizică nr. 1 cu profil de informatică, din Bucureşti ; participant la 6 olimpiade de matematică, una de fizică şi una de română ; 3 premii întîi, toate la matematică ; premiul întîi la Olimpiada internaţională Bucureşti — 1978 ; utecist.

— De cînd pasiunea pentru matematică ?

— Dacă vreţi să descoperiţi în mine un fost copil precoce, vă dezamăgesc. Cînd eram în clasa a doua, s-a întîmplat să am nevoie de o carte de muzică de clasa a patra· I-am cerut-o unui prieten şi el mi-a dat toate cărţile din clasa respectivă. Tata, mare iubitor al matematicii — este lector la Facultatea de fizică — a descoperit printre cărţile cu pricina şi cartea de matematică.

— Deci, cam de aici ţi se trage ?

— Cam. A început să-mi dea probleme din cartea aceea. Aveam o normă de zece probleme pe zi. Era groaznic. Toţi jucau fotbal şi eu rezolvam probleme. Nu mă încînta regimul, în ciuda tactului pedagogic cu care lucra tata. Acum a început cu fratele meu, dar Săndel are mai multă personalitate. Mă preferă. Facem împreună probleme. Nu ştiu dacă l-am învăţat prea multe, dar, oricum, îi mai rămîne şi timp pentru joacă.

— Crezi că numai aşa se poate învăţa matematică, prin zelul părinţilor ?

— Dacă lipseşte părintele, trebuie neapărat să apară profesorul.

— Ai avut un profesor de matematică pe care să-l ţii minte ?

— Am avut o profesoară în clasa a cincea, care avea o calitate : ne dădea multe probleme pentru acasă. Pe atunci nu spuneam că este o calitate.

— Dar tot te-ai ales cu un premiu în clasa a cincea.

— Probabil că datorită numărului mare de probleme rezolvate. Apoi m-am înscris la cercul de matematică al şcolii.

— Este foarte aglomerat programul la şcoală ?

— Aş zice că normal, dar după ce ajung acasă şi îmi fac lecţiile la toate celelalte, văd că nu mi-a mai rămas mare lucru pentru matematică. Mai ales dacă am şi vreo compunere la română, care ia ceva mai multă vreme.

— Care a fost cea mai uşoară compunere la română ?

— Ultima, pe care n-am făcut-o. Plecasem la pregătirea pentru olimpiadă şi n-am mai prins-o.

— Şi totuşi, ai participat la o olimpiadă de română.

— Asta era prin clasa a şasea, cînd vroiam să ajung scriitor sau chiar ziarist.

— Ai talent la scris ?

— Eu cred că, în general, nu există talent.

— Cum adică ?

— Cred foarte mult în mediul în care creşti şi mai ales în muncă.

— Şi chiar nu crezi deloc în talent ?

— Ei, nu chiar deloc. Ci mai puţin. Ca să fac pe deşteptul îl pot cita pe George Enescu, care spunea că geniul înseamnă unu la sută talent şi restul muncă.

— Noi nu discutăm condiţia geniului.

— Nu, dar raportul dintre muncă şi talent rămîne valabil.

— Citeşti multe cărţi de matematică ?

— O carte de matematică o studiez. Lucrul acesta ia mai mult timp şi o poţi face în paralel cu alte discipline. Am parcurs 4—5 cărţi de matematică.

— Spune-mi ceva despre cărţile acestea. Se găsesc mai uşor sau mai greu ?

— Sînt cam puţine. În general, prea puţine traduceri valoroase.

— Dă-mi două exemple, două titluri de cărţi care ar trebui traduse.

— O culegere de probleme de Cenţov, Sklearski şi Iaglom, precum şi o introducere în teoria numerelor de Hardy şi Wright.

— N-am vorbit nimic pînă acum despre olimpiada internaţională, printre ai cărei cîştigători te-ai numărat. Ultima dată cînd ne-am văzut după ce ai cîştigat olimpiada naţională din acest an, mi-ai spus că ai şansa unui premiu întîi la internaţionale. Dar despre asta am scris. Iată că pronosticul ţi s-a realizat. Cum a fost la olimpiada internaţională de la Bucureşti ?

— 17 ţări participante, dar emoţii mai puţine decît la selecţia pentru lot. Au fost două probe, amîndouă scris, desfăşurate în două zile fără diferenţieri pe vîrstă, clasă sau altele.

— Care au fost ceilalţi cîştigători ai primului loc ?

— Americanul Mark Kleiman, englezul Richard Ewen Borcherds, eu, Bogdan şi Uwe Weselmann din R.F.G.

— Ce crezi că a determinat succesul vostru, al tău şi al lui Bogdan ?

— Cum spuneam şi mai devreme, în primul rînd a fost munca în timp· Apoi, condiţiile excepţionale în care ne-am pregătit la liceul de matematică şi fizică de la Măgurele, cît am stat în cantonament. Şi mai este ceva. Dorinţa noastră de a nu face de rîs şcoala românească de matematică.

— Dă-mi cîteva argumente pentru dorinţa ta de a ajunge un foarte un matematician.

— De fapt, argumente pentru matematică, pentru meseria de matematician. Mi se pare că aproape nu există vreun domeniu în care matematica să nu aibă un cuvînt de spus, exceptînd, fireşte, domeniile în care matematica este baza. Matematica este un univers ca şi cel astronomic, adică infinit.

— Ce anume te atrage mai mult din acest univers, care spui că este matematica ?

— Geometria şi combinatorica.

— De ce ?

— Se împacă mai bine cu felul meu de a fi.

— Cum este felu tău de a fi ?

— Cred că am o bună intuiţie şi atît geometria cît şi combinatorica depind într-o mare măsură de capacitatea de a intui.

— Ce statut ai în clasă, cu atîtea participări la olimpiade şi atîtea premii ?

— Un statut normal. Exact ca şi al celorlalţi colegi. Cred că sînt un bun camarad şi nu sînt nici măcar piricios.

— Faci parte dintr-o clasă bună la matematică ?

— Cel puţin aşa spun profesorii.

— Ce spun profesorii ?

— Că sîntem comparabili cu clasele de la liceele de prestigiu.

— Eşti la un liceu cu profil de informatică· Cum se face acolo legătura dintre teorie şi practică ?

— În anul întîi, perforam cartele pentru calculatoarele diferitelor întreprinderi. În anul doi am început să învăţăm programarea. Anul acesta vom avea şi un calculator în şcoală.

— Eşti în clasa a XI-a şi mai poţi participa la încă două olimpiade internaţionale. Ce ai de gînd ?

— Desigur, să particip, dacă voi intra în lot şi, fireşte, să ies cel puţin la fel de bine ca anul acesta.

„Şi la biblioteca din Buzău ar fi binevenite cărţile de matematică"

● **Bogdan Enescu** ; născut la 24 septembrie 1960 la Bacău ; elev în clasa a XII-a la Liceul de matematică şi fizică „B. P. Haşdeu" din Buzău, clasă cu profilul „prelucrători prin aşchiere" ; participant la 9 olimpiade de matematică dintre care două internaţionale ; două premii întîi ; două premii U.T.C. ; premiul întîi la Olimpiada internaţională Bucureşti, 1978 ; utecist.

— La mine începutul a fost invers decît la Victor. Am avut un profesor foarte bun la şcoala generală nr. 1 din Buzău.

— Cum îl chema ?

— Dumitru Vlăgioiu. Apoi, un profesor la fel de bun la liceu, Sviatoslav Cremarenco.

— Ce înţelegi prin profesor foarte bun ?

— Un profesor care să ştie matematică şi să fie în stare să mă facă şi pe mine s-o îndrăgesc.

— Ai pornit dintr-un început foarte bine ?

— Dacă vreţi, da. Devoram, dacă se poate spune aşa, orele profesorului Vlăgioiu. Apoi m-am întîlnit cu Gazeta matematică şi după doi ani am apărut la lista de rezolvitori. Este satisfacţia supremă a unui elev din anii de mijloc să-şi vadă numele pe această listă.

— Citeai multă literatură de specialitate ?

— Nu. Treaba asta o fac de vreo doi ani încoace. În privinţa literaturii de specialitate vreau să spun că, de fapt, contează în primul rînd scopul. Pentru un elev interesat doar de admiterea la facultate, există suficiente asemenea cărţi. Însă pentru o pregătire în vederea olimpiadelor, nu.

— Ce diferenţă este între pregătirea obişnuită şi cea pentru olimpiade ? Ce probleme ridică aceste olimpiade ?

— Probleme a căror rezolvare necesită mult mai multe cunoştinţe teoretice decît cele predate în mod obişnuit în şcoală şi, de asemenea, multă ingeniozitate.

— Ingeniozitatea fiind rezultatul muncii ?

— Spre deosebire de Victor, eu cred şi în talent, dar, într-adevăr, ingeniozitatea este direct proporţională cu munca. Repet, dacă ai talent.

— În ce măsură se poate vorbi de imaginaţie, fantezie în matematică ?

— Într-o măsură foarte mare. Există o estetică a rezolvărilor. Ca s-o simţi, trebuie să cunoşti foarte multe.

— În ce constă frumuseţea unei rezolvări ?

— Mi-e greu să explic. Simt că e frumos. Ştiu sigur că, dacă n-ar exista soluţii şi probleme frumoase, n-aş fi aici să vă dau un interviu. Este un stimulent grozav cînd găseşti sau întîlneşti o soluţie frumoasă. Ca o poezie.

— Ce-i cu poezia ?

— Recent am cumpărat o carte de poezie a lui Mircea Dinescu şi mi-a plăcut poezia „Grîu păzit de maci". Mi-a plăcut, dar nu pot explica de ce.

— Şi totuşi, un matematician analizează, caută.

— Da, dar estetica matematică este diferită de cea literară. Eu aş spune că e superioară prima, deşi tabăra adversă va afirma contrariul. Doar cu sensibilitate şi ceva inteligenţă poţi să înţelegi o carte. Însă aceasta n-ajunge în matematică. Pînă să cunoşti, să realizezi în ce constă frumuseţea unei probleme, este o cale lungă.

— Nu cred că lucrurile stau chiar aşa simplu în privinţa literaturii, dar m-ai lămurit în privinţa matematicii. Cum te simţi ca cel mai bun elev din clasă la matematică ?

— Foarte bine. Dar mai sînt şi alţii foarte buni. La faza finală a olimpiadei naţionale, alături de mine am mai avut încă cinci colegi. Ceea ce spune ceva despre nivelul clasei.

— Eşti premiant ?

— Al doilea. Cum v-am spus, nu prea mă împac cu analizele literare.

— Te-ai pregătit cu cineva în mod special la şcoală ?

— Nu. Niciodată. Am perioade cînd lucrez foarte mult şi perioade cînd fac mai puţină matematică. Mai puţină decît în mod normal. În pregătire, la cantonament, am lucrat foarte intens, condiţiile au fost formidabile, mai bune ca anul trecut şi totul a mers şnur.

— Se poate face matematică fără a viza o finalitate practică ?

— Se poate, dar cui ar folosi ? Închipuiţi-vă că zborurile cosmice au necesitat dezvoltarea multor teorii matematice. E un exemplu. E adevărat însă că această finalitate poate fi directă sau indirectă prin colaborarea cu alte domenii.

— Îţi mai rămîne şi timp liber pentru alte lucruri ?

— Timpul este limitat şi nu depinde de mine. Organizarea lui, da. Asta îmi aparţine şi îmi găsesc vreme şi pentru un baschet, pentru o carte sau pentru o excursie cu ghitara de umăr.

— Cum se vedea de la Buzău, acum cîteva luni, olimpiada internaţională ?

— Sînt stăpîn pe ceea ce ştiu. Despre nivelul ridicat al clasei mele, v-am vorbit. Şi nici cel al liceului nu este mai prejos. Dar între posibilităţile de pregătire la Buzău şi cele din Bucureşti mai sînt unele diferenţe. Nu mari şi deloc de neînlăturat.

— Care ar fi ?

— Am să vă spun altceva înainte.

— Te rog.

— Azi dimineaţă, o reporteră se străduia să ia un interviu unui coleg de lot şi îi cam sugera răspunsurile. Interviul a murit.

— Revin la întrebare. Care sînt deosebirile de care vorbeam ?

— Eu, venind aici, la pregătire, am citit la biblioteca Facultăţii de matematică o sumedenie de cărţi de matematică. La Buzău n-am găsit. Să ne înţelegem bine. Nu este vorba de a realiza cine ştie ce lucru imposibil. O bibliotecă personală, cu cărţi rare, este greu de strîns. Dar la nivelul unui municipiu, se poate face acest lucru. Depinde de zelul, de munca acestei biblioteci care există şi care este foarte dezvoltată, să adune şi astfel de cărţi de matematică. Mai ales că, vedeţi bine, pasionaţi şi rezultate apar mereu. Cercetarea nu este numai o problemă personală pentru un elev. Am spus cercetare, pentru că altfel de cărţi, mai puţin specioase găseşti. Desigur, Buzăul se bucură de premiul meu, este al ţării, deci şi al oraşului, dar cu o bibliotecă mai înzestrată în acest domeniu, ar fi mai mulţi cîştigători.

— Ce vrei să faci după ce vei termina liceul cu o calificare de prelucrător prin aşchiere ?

— Matematica. Însă îmi place foarte mult să lucrez şi la strung.

RAZVAN BARBULESCU ■

SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ

Ce este și ce ne poate oferi acupunctura

1. CE INDICAȚII ARE TRATAMENTUL PRIN ACUPUNCTURĂ?
2. ÎN CE DOMENIU AȚI FOLOSIT ACEASTĂ TERAPIE ?
3. CE PROCENT DE EFICIENȚĂ OBȚINEȚI ?
4. CUM VEDEȚI PREGĂTIREA MEDICULUI ÎN APLICAREA ACESTEI TERAPII ?
5. CUM DEFINIȚI TERAPIA ACUPUNCTICĂ ?
6. CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE VIITORUL ACUPUNCTURII ?
7. CUM VEDEȚI DEZVOLTAREA CADRULUI ORGANIZATORIC ÎN APLICAREA PE SCARĂ LARGĂ A ACUPUNCTURII ÎN ȚARA NOASTRĂ ?
8. CARE ESTE COTA VALORICĂ A ACUPUNCTURII ROMÂNEȘTI PE MERIDIANELE GLOBULUI ?
9. CA VECHI PRACTICIENI ȘI ANIMATORI AI ACUPUNCTURII, CE VĂ DORIȚI ÎN VIITOR ?

Doctor in neurologie
DUMITRU CONSTANTIN MIRGHIA

1. Progresele medicinei actuale au permis diferențierea leziunilor biochimice situate la nivel celular de cele morfologice care apar ulterior și sînt etichetate ca leziuni organice. Acupunctura nu poate corecta decît perturbări funcționale, aflate într-o fază inițială de evoluție a bolii. De aceea ea nu se poate substitui complet terapiei medicamentoase, care trebuie să o completeze și chiar să o continue cînd situația o impune. Cu toate acestea acupunctura este de multe ori eficientă în ulcerul gastric sau duodenal, în boala varicoasă, în arterite și chiar in insuficiența hepatică. În accepția sa tradițională, acupunctura avea o gamă de întrebuințări mult mai largă decît îi atribuim noi astăzi. Mai corect ar fi, cred, să stabilim o ierarhie.

2. Practic acupunctura de peste zece ani, iar in toată această perioadă am avut o cazuistică bogată, în mod special însă m-am ocupat de afecțiunile generate de perturbările neuropsihice. Am tratat cazuri de enurezie, de impotență sexuală, de astm, cazuri de pareze în urma accidentelor vasculare cerebrale și în mod deosebit m-a preocupat hipnopunctura sau, altfel spus, anestezia totală prin acupunctură.

3. Este dificil de dat un răspuns precis deoarece atit subiectivitatea pacientului cit și tehnica aplicată variază de la un caz la altul. În migrene, de exemplu, am obținut o eficiență de 63%, în tulburări de dinamică sexuală 70%, în artralgii, mialgii, sindroame vertebrogene și alte algii de origine nedeterminată cam 66%.

5. Acupunctura este în același timp o concepție medicală și o terapie avînd ca esență acționarea unor puncte de pe tegument prin ințepare, combustie sau masaj.

7. La noi acupunctura este încă privită ca o soră vitregă a medicinei, fără un drept de cetate pe deplin cîștigat. Personal, pledez pentru un for științific organizat în care cercetarea și învățămîntul să valorifice toate potențialitățile metodei. Cred că ar fi foarte necesar, poate mai necesar decît orice astăzi în domeniul medicinei cind O.M.S.-ul atrage atenția că din miile de droguri farmaceutice cu care ne intoxicăm, doar 200 ne sînt strict utile. Susțin ideea creării unei instituții în care să se aplice și să se studieze nu numai acupunctura ci și o serie de alte practici terapeutice vechi, reconsiderate chiar de O.M.S. ca un remediu împotriva uzului excesiv și dăunător de medicamente.

6. Acupunctura, celor care ne-am ocupat de domeniu, ne-a relevat faptul că există și alte potențialități biologice în om în afara celor studiate de medicina clasică. Folosirea lor în scop terapeutic, mai exact, stimularea lor, pentru că asta face acupunctura, nu implică neapărat folosirea acelor. Prin acupunctură se vor putea realiza în viitor schimbări de bioritm cu aplicații nebănuite și sigur vindecări și ameliorări mult mai eficace, acestea netransformînd acupunctura într-un panaceu universal.

4. Acupunctura nu este o specialitate în sine, ca urmare, susțin ideea pregătirii medicilor de toate specialitățile în aplicarea acestei terapii.

8. Cota valorică a acupuncturii românești... mulți dintre noi sînt membrii de onoare a diverselor instituții de acupunctură din lume și ce este mai elocvent decît faptul că țara noastră a fost gazda unui Congres Internațional de Acupunctură.

9. Doresc să las copilului meu un exemplu de viață închinată medicinei.

Doctor în medicină, întemeietorul Electronografiei,
FLORIN DUMITRESCU

1. Acupunctura este un tratament patogenetic sau simptomatic ce nu poate fi substituit în nici un caz tratamentului etiologic. De exemplu, acupunctura nu poate inlocui medicația antibiotică în cazul bolilor infecțioase, dar poate stimula puterea de apărare a organismului precum și fenomenele cu caracter simptomatic legate de aceste boli.

În acest fel privită, acupunctura are indicații precise așa cum are și contraindicații într-o serie de afecțiuni pe care medicul ce o aplică trebuie să le cunoască.

2. Am încercat mulți ani posibilitățile terapeutice ale acupuncturii obținînd rezultate foarte bune în afecțiuni în care medicamentația clasică dădea o eficiență modestă. Așa, de exemplu, acupunctura s-a dovedit eficace în tratamentul arteropatiilor spastice, în tratamentul nevralgiilor periferice, în artroze și artropatii reumatice, în cefalalgii și îndeosebi în migrene, în ulcerul duodenal și gastric, în tulburări dischinetice abdominale, în afecțiuni alergice.

3. În această fază este greu de precizat un procent de eficiență deoarece consider că acupunctura se găsește într-o fază experimentală care necesită îmbunătățiri precum și o adaptare la modul de înțelegere al medicinei moderne. În fond, eficienta actului terapeutic depinde în primul rînd de corectitudinea cu care se aplică. Cred însă că în multe stări patologice, acupunctura nu a fost pe deplin valorificată.

5. Acupunctura nu reprezintă numai o metodă terapeutică, ea reprezintă în primul rînd o metodă de orientare diagnostică care pentru medicul tradițional este realizată prin palparea punctelor cutanate iar pentru medicul modern prin investigarea electrofiziologică a învelișului cutanat. Acupunctura este în plus și o metodă de influențare funcțională.

4. Cred în primul rînd că un medic ce practică acupunctura trebuie să posede pe lîngă pregătirea generală și de specialitate (în concepția medicinei moderne) și cunoștințe precise de neurofiziologie și electrofiziologie necesare practicării acestei metode.

6. Cunoașterea rolului de **por** electric al punctelor de acupunctură va face cunoscute schimburile de natură electrică în condiții de boală ale organismului și se vor găsi căi noi de influențare terapeutică. Sînt convins că acul, deja anacronic, va face loc altor posibilități de stimulare mai eficace.

7. Personal, cred în necesitatea realizării unor cabinete de terapie acupunctică în diverse specialități, de asemenea cred în necesitatea organizării unui învățămînt al domeniului, eficient.

8. Cercetările românești prezentate în cadrul Congresului Internațional de Acupunctură-București, mai 1977, au deschis calea unor manifestări științifice de prestigiu, în care s-au remarcat cu pregnanță. Alegerea cercetătorilor români în diferite organisme internaționale atestă încă o dată valoarea de care se bucură acupunctura românească.

9. Doresc din partea forurilor superioare receptivitate și exigență științifică în promovarea acupuncturii.

Doctor în medicină, specialist în boli de nutriție, CONSTANTIN IONESCU TIRGOVIȘTE

1. Spectrul terapiei acupunctice este foarte larg. Cu toate că nu este un panaceu universal, acupunctura își găsește utilizarea în medicină internă, neurologie, reumatologie, O.R.L., oftalmologie, endocrinologie și boli metabolice, obstretică și ginecologie, anestezie și reanimare și chiar în stomatologie.

2. Pe lîngă indicațiile clasice, colectivul Clinicii de nutriție a abordat aspecte noi legate în mod special de factorii de risc vascular. În această direcție am fost primii din lume care am aplicat acupunctura în dislipemii, în obezitate și în hipertensiunea arterială.

3. Rezultatele tratamentului prin acupunctură țin de cîțiva factori printre care aș aminti : încadrarea afecțiunii și a stadiului ei în registrul posibilităților acestui tratament, alegerea și utilizarea corectă a punctelor de acupunctură ; ținînd cont de acești factori procentul rezultatelor bune (ameliorarea substanțială a simptomatologiei) sau foarte bune (vindecări — dispariția tulburărilor) variază între 50% și 70%.

5. Acupunctura este o adevărată știință cuprinzînd o concepție proprie despre boală, o metodă particulară de diagnosticare a tulburărilor pe care le poate influența și o metodă cu totul deosebită de a acționa în diferite maladii ce se încadrează în registrul său de acțiune. În nici un caz acupunctura nu este o reflexoterapie empirică.

4. În etapa actuală de dezvoltare a acupuncturii în țara noastră modul în care consider că se poate asigura o însușire temeinică a acupuncturii de un număr cît mai mare de medici ar putea fi schițat în două etape :

— în cadrul învățămîntului medical universitar studenții ar fi familiarizați cu bazele fiziologice ale acupuncturii, cu punctele dermice, cu tehnica de lucru necesară acestei terapii. Acest scurt curs îi va permite viitorului medic generalist, practicarea acupuncturii pe o bază științifică.

— în cadrul învățămîntului postuniversitar, medicii specialiști vor fi instruiți în aplicarea acupuncturii în specialitatea lor, fiind puși la curent cu cele mai noi realizări în domeniu. În acest mod, acupunctura poate fi introdusă în arsenalul terapeutic curent.

6. Studiul sistematic al descifrării mecanismelor nervoase și endocrine a condus la descoperirea unui efect neașteptat al anesteziei acupunctice — eliberarea la nivelul terminațiilor nervoase a unei secreții neuroendocrine denumită în prezent **endorfină**, cu efect comparabil cu al opiaceelor. Dar acesta nu e singurul domeniu nou al acupuncturii.

7. Înființarea unui Centru de acupunctură ar putea reprezenta cadrul organizatoric care ar permite asigurarea unei baze solide nu numai pentru activitatea practică de asistență medicală calificată ci și pentru activitatea de cercetare și învățămînt. Ca for metodologic, Centrul de acupunctură ar putea satisface numeroasele solicitări ale unor medici din țările europene de a-și însuși din experiența medicilor acupunctori români, recunoscuți ca avînd o pregătire științifică deosebită în acest domeniu.

8. Ce poate fi mai semnificativ decît apariția în diverse bibliografii străine a, unor cercetări românești din care unele luate ca lucrări de referință.

9. Îmi doresc definirea cadrului organizatoric privind **asistența medicală, cercetarea** și **învățămîntul în acupunctură** și, dacă nu este prea mult, stabilirea unor relații permanente cu acupunctorii chinezi.

Profesor doctor docent, specialist în obstretică-ginecologie,
N. N. GHEORGHIU

1. Indicația principală este reducerea durerii cum ar fi : durerea lombosciatică, nevralgii faciale, dureri articulare dar acupunctura are și o acțiune de stimulare a mijloacelor de apărare ale organismului. În cadrul clinicii, noi am obținut creșterea numărului de leucocite și în anemii creșterea numărului de globule roșii. Prin tratamentul acupunctic s-a evidențiat o acțiune antispastică în boli ale stomacului și vezicii biliare, o acțiune de tonifiere utilizată mai ales în obstretică, precum și o acțiune cicatrizantă în cazuri de eroziuni sau leziuni ulceroase.

2. În mod deosebit în obstretică-ginecologie dar și în diverse stări patologice concomitente sau chiar independente. Am folosit-o, de pildă, în dirijarea nașterii, tulburarea dinamicii uterine, din travaliu. Am folosit-o cu bune rezultate în scopuri analgezice în diverse intervenții de specialitate. Mai recent, dr. Ștefania Ciucă a dovedit eficiența acupuncturii în tratarea inflamațiilor genitale în care predomină durerea.

3. Eficiența tratamentului prin acupunctură variază în funcție de mulți factori clinici și factori subiectivi, așa de exemplu în cefaleea instalată după rahianestezie rezultatele au fost de 100%, iar în alte stări algice de 70%. Trebuie să specific importanța acestor procente știindu-se faptul că puține medicații dau rezultate 100%.

5. Multă vreme acupunctura a fost socotită o metodă reflexo-terapică, actualmente ea se explică prin modificarea cîmpului bioelectromagnetic al omului, deci dacă ar fi să încerc o definiție aș spune că acupunctura nu este o disciplină a medicinei, ci o metodă de tratament care se aplică în multe specialități medicale.

4. Pregătirea medicului în aplicarea acestei terapii ar trebui începută încă de pe băncile facultății și continuată prin cursuri postuniversitare de înaltă ținută științifică.

6. Viitorul acupuncturii se oglindește în chiar prezentul ei, adjunct al medicației clasice și în unele cazuri înlocuitor total al unor medicamente.

7. În cazul în care învățămîntul va asigura medici bine pregătiți în aplicarea acestei terapii și ea va intra în circuitul spitalicesc, deci bolnavii vor beneficia de încă o soluție pentru maladiile lor, scopul cadrului organizatoric este atins.

8. Acupunctura românească este apreciată în multe țări din lume, lucrări științifice ale medicilor români au văzut lumina tiparului în Occident, medici români au prezentat lucrări de acupunctură în străinătate și mulți medici de pe diverse meridiane se interesează de experiența românească de acupunctură.

9. Fiind conducătorul Cercului de acupunctură din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale, doresc o mai intensă participare a tinerilor medici la ședințele cercului, de asemenea, doresc ca Ministerul Sănătății să ne ajute mai mult la difuzarea metodei și la practicarea ei în cele mai bune condiții.

Anchetă de SORIN ENACHE ■

Situația Kozak:

Plecat în lume în căutarea sănătății, Șerban C. o regăsește la București

Pare o femeie simplă si... vorbeste cum pare, într-o limbă română pe care o stăpînește încă bine, deși s-au scurs ceva ani de cînd a primit cetătenie canadiană. Vorbeste si plînge. Ține tot timpul la îndemînă o batistă. „Fiul meu s-a născut cu boala asta care ne-a amărît viata. Miinile si picioarele, labele, i s-au întărit, făcîndu-se ca de marmură. Călca greu, abia dacă ținea ceva în mînă, nu putea strînge. Parcă avea niste mănusi de ghips. Parcă încăltase niste opinci de piatră. Cînd a împlinit 3 ani, am intrat pentru prima dată cu el în spital. Am stat o lună și am ieșit cum am intrat. Nimic, nici o îmbunătătire a situatiei. Crestea, toți copiii de vîrsta lui se jucau, el privea si se închidea la suflet. Iar mie, ca mamă, mi se rupea inima. Am luat apoi, la rînd, clinicile si profesorii, cheltuind pe medicamente, care românești, care străine, care leacuri băbesti, care abia apărute, de ne spunea cîte unul că ar putea ajuta. Profesorii, cei mai mari, îl examinau, îi dădeau cu fel de fel de alifii, îi făceau injectii peste injectii, apoi clătinau din cap si ziceau că nu e nimic de sperat. Femeie, îmi spuneau, de boala asta nu s-a făcut nimeni bine pe lume, n-o să se facă nici băiatul dumitale ! Cu ea s-a născut, cu ea o să moară ! Dar noi am vrut să încercăm totul, era de datoria noastră de părinti si, în 1969, am cerut să plecăm în Canada, unde sotul meu avea un frate“.

Face o pauză, de parcă si-ar aduna gîndurile de cine stie unde, apoi continuă. „N-aveam nici un motiv să lăsăm tara. Am fost, sîntem si vom rămîne români, dar auzisem că pe acolo, prin străinătăti, ar fi doctori mai buni si că ar exista sanse ca Șerban să se însănătoșească. Am explicat de ce vrem să plecăm si am găsit întelegere peste tot. Pe drum, în Elveția, doctorii l-au întors pe băiat pe toate părtile, dar mai mult n-au reusit. Am ajuns în Canada. La Vancouver, boala lui Șerban s-a agravat si mai tare. Nu prea aveam bani, soțul lucra ca mecanic, eu m-am angajat cameristă la un hotel, ca să cîștigăm ceva, să plătim doctorii. Ne-am adresat în stînga, ne-am adresat în dreapta, am dat prin spitale și pe la doctori ultimul dolar, dar nimeni n-a putut să ne ajute. Miinile si picioarele băiatului parcă erau sculptate în piatră. S-au întrunit comisii peste comisii, i-au făcut un milion de injectii, i-au adunat pentru analize aproape tot sîngele ! Nimic. Boală incurabilă, ziceau, nu se poate lecui. Am umblat prin toată Canada. Degeaba. Am trimis analizele la Chicago, în America, la nu stiu ce mare specialist, de sustineau canadienii că e cel mai bun dintre toti.

Am auzit, fie și pentru o clipă doar, foșnetul grîului din vara lui 1990

În aceste zile de mijloc de iulie, cînd din înaltul cerului soarele prăvălește peste toată întinderea cîmpiilor patriei uriașe roți de flăcări și dogoare, încît țara întreagă freamătă și se scaldă fericită în mireasma de aur a grîului copt, în aceste zile, deci, la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, un adevărat stat major al cercetării agricole din România, bătălia pentru grîu este în toi. Numai că, așa cum ne și așteptam, datele acestei bătălii, aici, la Fundulea, sînt cu totul și cu totul altele decît cele ale unei obișnuite bătălii de pe ogoarele unui C.A.P. sau ale unui I.A.S. Sigur că da, tot sub oblăduirea soarelui, aproape nemiloasă în aceste zile, și tot sub libera bătaie, abia simțită, a vîntului, adică tot pe cîmp, pe ogor, se desfășoară această bătălie, dar, cu adevărat și cu adevărat, frontul ei se află în inima bobului de grîu, unde ochiul nu are puterea să pătrundă și totuși pătrunde și alcătuiește altfel, mai bine, mai în folosul omului, acea lume care atît de greu se lasă cucerită și-apoi modificată de către om. Altfel spus, reportajul de față consemnează cîteva dintre cele mai importante și mai recente rezultate pe care cercetătorii de la Fundulea le-au obținut în genetica grîului, acest vechi împărat al pămîntului românesc.

Sosit direct de la cîmp, pentru masa de prînz, obosit și ars de soare, dar mai cu seamă ars de propriile sale gînduri de îndoială și speranță, starea firească a unui cercetător, jinduind după o gură de apă rece și-o clipă de liniște și răcoare, doctorul inginer Nicolae Săulescu, responsabilul colectivului de ameliorare a grîului, dacă ar fi fost să se exprime după ceea ce simțea sau după ceea ce dorea, ne-ar fi spus cam așa: „Lumea unui bob de grîu e-atît de complicată, iar noi, mai ales în această perioadă, sîntem atît de ocupați, încît tare mult aș vrea să nu-mi tulburi clipa de răgaz." Dar, amabil și sperînd să încheie cît mai repede dialogul cu noi, inginerul Săulescu a atacat ideea cea mare de la bun început: „Vin, după cum se vede, direct de la cîmp, unde, pe o suprafață de 3 hectare de grîu, căutăm acul, mai bine zis acele, într-un car de fîn. Cuvîntul fîn vrea să fie grîul, iar acele vor să fie, adică, spicele. Cum s-ar spune, din cîteva milioane de spice, într-o viteză debordantă, pentru că timpul este foarte scurt, trebuie neapărat să găsim acele cîteva spice, cîteva mii la număr, reprezentative din mai multe puncte de vedere, în vederea continuării, în anul viitor, apoi la anul și la anul și la anul și tot așa, timp de zece ani, ba chiar și mai mult, a cercetării începute acum un an. Ce vom obține în final? Unul dintre soiurile de grîu necesare agriculturii anului 1990".

Drept exemplificare, interlocutorul nostru a rostit numele cîtorva soiuri și hibrizi de grîu: Iulia, Ceres, Ileana, Diana, Doina, Carmen, Topaz, Lovrin-24. Dintre acestea, consideră inginerul Săulescu, cel mai spectaculos, în sensul unei mutații genetice importante, este soiul Topaz, omologat anul trecut, după o cercetare de aproape 15 ani. Autor: doctor inginer Zoe Țapu. Soiul Topaz este un grîu de toamnă cu o productivitate de 5 000—6 000 kg la hectar și excelent, prin caracteristicile sale, pentru obținerea pastelor făinoase. Este primul soi de grîu românesc apt pentru industria pastelor făinoase. El s-a născut, de altfel, tocmai datorită acestui acut comandament economic. Provine din hibridarea unui vechi soi românesc, grîul arnăut, cu bob mare și sticlos, dar care avea o arie restrînsă de cultură, sudul Olteniei, întrucît este un grîu care are nevoie de temperaturi mai ridicate. Neajunsul grîului arnăut era acela, destul de important, că avea o productivitate extrem de scăzută. S-a luptat, deci, pentru menținerea calităților sale, dar și pentru a-i mări productivitatea. Un alt soi de grîu, Carmen, omologat tot anul trecut, conține un ridicat procent de proteine, 18 la sută, competitiv cu cele mai bune grîuri americane și cu o productivitate de 4 000—5 000 kg la hectar. Autorii acestui soi: profesor doctor docent Nicolae Ceapoiu, directorul Institutului de la Fundulea, Nicolae Eustațiu, Zoe Țapu, Constantin Țapu, Gheorghe Itu și cei doi fitopatologi ai acestui colectiv, doctor Floare Negulescu și Marius Cojocaru-Ionescu. Cercetarea a stabilit, amănunt extrem de interesant și important, că soiul Carmen a ajuns la un ridicat conținut de proteine nu datorită cromozomului detectat și stimulat de către specialiștii din străinătate, de unde a fost preluat hibridul ce s-a combinat cu un vechi soi românesc, ci datorită unui alt cromozom, încă neidentificat sută la sută, adică în mod cert. Biologul Aurel Giura și inginerul Gheorghe Itu studiază în prezent exact această problemă, a depistării acelui cromozom, în vederea stimulării lui, astfel încît, în colaborare cu cromozomul cunoscut, să se obțină o nouă creștere a conținutului de proteine. Între prestigioasele omologări de anul trecut, la loc de cinste se cuvine a fi consemnat și soiul Lovrin-24 obținut, după cum îl arată și numele, în stațiunea Lovrin. Autori: Nicolae Săulescu, Ioan Hoffmann și Romulus Paraschivoiu. Este un grîu de toamnă cu o productivitate de 4 500—7 000 kg la hectar, rezistent la cele trei tipuri de rugină, brună, galbenă și neagră, foarte rezistent la secetă, deci apt pentru zonele încă neirigate sau cu un regim pluvial mai sărac.

Dincolo de cele doar cîteva nume ale cercetătorilor, dincolo de denumirea noilor soiuri de grîu, precum și a cîtorva date tehnice, să reluăm ideea formulată de doctorul inginer Nicolae Săulescu, aceea potrivit căreia acum, la Fundulea, se dă bătălia pentru recoltele anului 1990, de unde se subînțelege că pentru următorii ani, pînă în 1990, grîul românesc are o configurație genetică bine determinată.

VICTOR NIȚA ■

„Nu a inventa este lucrul cel mai dificil, ci a trage foloase maxime de pe urma unei idei bune"

● Aceasta este părerea cercetătorului Mario Checiulescu ●

Șeful laboratorului de echipamente electrice de la Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, inginerul Mario Checiulescu, despre a cărui invenție (dintre cele 5 pe care le deține, 3 dintre ele brevetate și în țări cu un înalt grad de industrializare) vreau să scriu, îmi spune că aceasta se și aplică în țară și în străinătate. Se aplică, dar nu s-a generalizat încă. În cazul meu, etapele experimentării, brevetării, aplicării și introducerii în producție au fost depășite, adică fabricăm în acest moment ceea ce am numit, pe scurt, sistemul și echipamentul pentru reglarea automată a puterii reactive, industria românească l-a livrat și în țară și peste hotare. Dar este necesar ca ea să fie generalizată, pentru a-și putea da pe de-a întregul roadele.

— Ce lipsește pentru asta ?

— O anumită capacitate ori bunăvoință de a înțelege complet noile posibilități create de automatizarea unor procese ca și de tipizarea unei aparaturi incluse în brevetul pe care-l dețin. Ideea esențială a invenției cred că este aceea a dispozitivului de automatizare, realizarea acestui „creier" ca și soluțiile constructive puse la punct. În locul sistemelor tradiționale, bazate pe mișcare, eu am apelat la un sistem static, printre primii în lume, iar industria noastră a realizat înaintea multora aparatajul necesar, dar în loc să le generalizăm continuăm să proiectăm în alte institute și să fabricăm în alte întreprinderi sisteme învechite, greoaie și costisitoare, apelînd și la import. Din aceste motive nu pot fi deplin mulțumit de ceea ce am gîndit și realizat. Sînt perfect de acord că, în cercetare, pentru a se obține rezultate, trebuie să concureze mai multe opinii, să se manifeste diverse tendințe, dar în momentul în care una dintre ele își dovedește eficiența, limitarea ei devine o frînă, o eroare. În cazul nostru s-a demonstrat că pista corectă este aceea a recurgerii la automatizare, pentru adaptarea compensării în vederea obținerii unui optim economic în rețeaua energetică respectivă. Cheltuielile necesitate pentru automatizare s-au dovedit cu mult inferioare cuantumului economiilor realizate în consumul de energie, amortizările apărînd destul de repede.

— Cu ce argumente statistice vă puteți sprijini afirmația ?

— Cu cele oficiale, comunicate în diverse situații. Prin intermediul echipamentelor instalate pînă acum, bazate pe invenția mea, și care sînt în număr de peste 1 500, cu o putere globală de circa 500 MVAr (megavari), însumînd o producție industrială de 200 milioane lei, s-a obținut o economie de energie electrică estimată la 100 mii MWh (megawați-oră), pe timp de un an, a căror contravaloare este de 30 milioane lei. Nu intră în aceste calcule economiile de timp ce se obțin în fabricație și în instalarea echipamentelor, care sînt și ele mai scurte. Am folosit modulizarea, astfel încît, în momentul de față, Întreprinderea „Electrotehnica" dispune de 10 module pe baza cărora poate livra peste 100 de tipovariante. Se mai scade și cheltuiala reprezentată de proiectare, fiind vorba despre tipizare. În fine, un economist ar putea să precizeze toate avantajele, dintre care eu am punctat doar cîteva. Să nu uit : sistemul nostru este cel dintîi și singurul tipizat, integrat cu elemente de proveniență românească. Poate că și întreprinderile de comerț exterior ar putea fi sensibilizate în vederea obținerii unor comenzi noi, ținînd seama nu numai de conjunctura mondială actuală și de evoluția crizei de energie, dar și de faptul că echipamentele produse de noi se înscriu la nivelul tehnicii internaționale celei mai moderne. În prezent sîntem angrenați în cercetarea și aflarea de noi soluții izvorîte din studiul și practica aplicării noului sistem.

— Este, poate, momentul să precizați, succint, în ce constă invenția ?

— Este un sistem și un echipament destinate reglării automate a puterii reactive care funcționează pe baza preluării unui semnal din rețeaua electroenergetică și care, după prelucrarea acestuia, comandă întrerupătoarele de anclanșare și declanșare a condensatoarelor de putere, în raport cu necesitățile rețelei. Astfel se generează o putere reactivă care elimină transportul de la centralele din sistemul național, evitînd în mare măsură pierderile provocate prin transport ca și căderile de tensiune, aspect major care influențează funcționarea unor mari întreprinderi, calitatea produselor acestora cît și consumul obișnuit, al populației. În plus, sistemul permite o anumită combinare a anclanșării și declanșării treptelor, astfel încît să se realizeze, cu un număr mic de trepte inegale, o precizie de lucru ridicată, echivalentă cu precizia unui sistem cu trepte egale, fenomen mai greu de explicat în cîteva fraze pentru neinițiați, dar care se traduce printr-o nouă sursă de economie, de data aceasta la nivel de investiție. Poate că apelul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care solicită, de mai de mult, generalizarea folosirii noului sistem se va face de data asta auzit prin intermediul revistei „Flacăra". Totodată așteptăm cu nerăbdare dezvoltarea unei fabricații de condensatoare de putere pentru a crește la rîndul nostru producția echipamentelor complexe, livrate în țară și străinătate. Cercetările noastre continuă în ideea reducerii gabaritului actualelor echipamente, în vederea unui consum mai mic de materiale, a scăderii prețului de fabricație și ridicarea performanțelor de pînă acum.

MANOLE CARȚAN ■

Ne-a răspuns că nu se bagă. Eram disperati. pierdusem orice nădejde. ba încă unii vroiau să-l interneze pe băiat într-un fel de școală. departe de noi ! Am tipat. m-am zbătut. copilul meu, eu l-am născut. eu îl cresc".

Plîngea de-a binelea. „Ar fi vrut să joace tenis. dar nu putea".

Se linisteste într-un tîrziu si reia. „Într-o bună zi. am primit din tară revista „Flacăra". în care scria despre tratamentele lui Pavel Kozak. Mi-a trimis-o o fostă colegă de serviciu. eu am lucrat la „Electroaparataj". Eva Ionită mi-a trimis-o. În scrisoare zicea că o nepoată de-a ei s-a făcut bine cu Pavel Kozak de aceeași boală ca a lui Șerban. Ne-am hotărît imediat să ne întoarcem în tară. dar nu prea stiam cum să procedăm. Am trimis 4 scrisori la Bucuresti. la Ministerul Sănătății, dar nu ne-a răspuns nimeni. Adresa lui Pavel Kozak n-o aveam. Atunci ne-am adresat ambasadei noastre din Ottawa cu un memoriu, apoi cu încă unul. ne-au răspuns si ne-au sfătuit să venim la Bucuresti. să încercăm. Pe 3 iulie am ajuns. Pe 4. l-am găsit pe Pavel Kozak. Mai întîi ne-a refuzat, apoi n-a rezistat durerii mele de mamă si l-a primit pe Șerban în tratament. În 12 zile cîte s-au scurs de atunci parcă s-a petrecut minunea de pe lume. Mănusa a crăpat si a căzut. Mîinile. le vedeti si dumneavoastră. încep să se curețe. Mișcă degetele. Poate să apuce. Duce lingura la gură. Opinca stă și ea gata să se desprindă. De 19 ani de cînd îl am. băiatul meu n-a fost niciodată asa de bine".

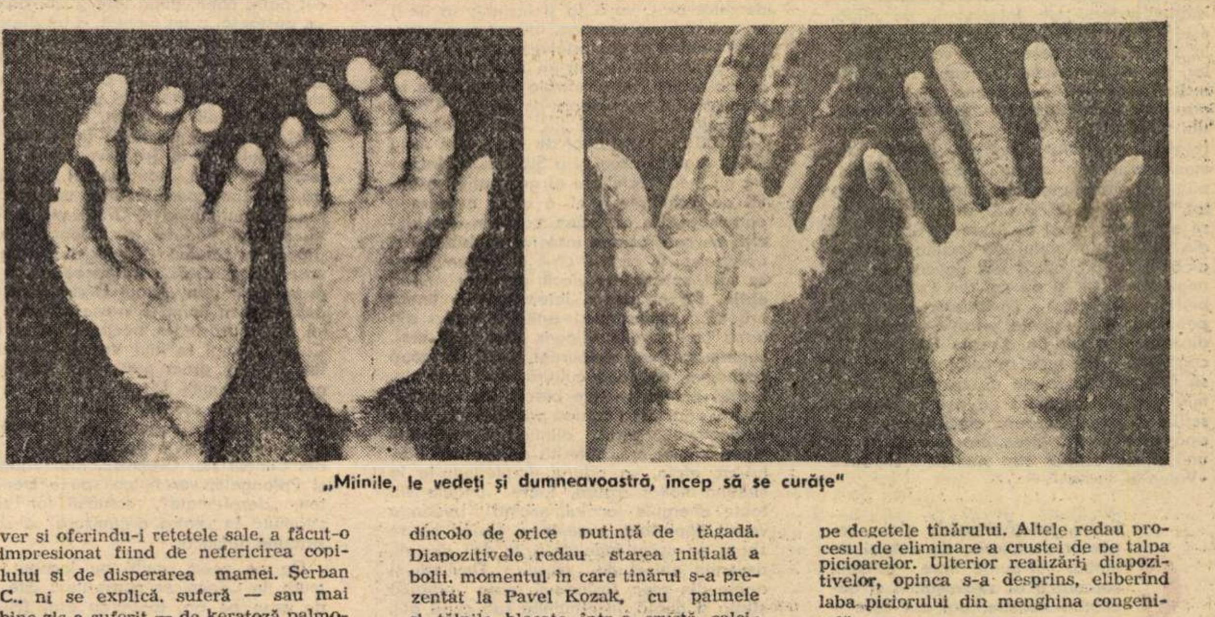

„Mîinile, le vedeți și dumneavoastră, încep să se curețe"

Ulterior. Pavel Kozak ne informează că primindu-l pe tînărul din Vancouver si oferindu-i retetele sale. a făcut-o impresionat fiind de nefericirea copilului si de disperarea mamei. Șerban C.. ni se explică. suferă — sau mai bine zis a suferit — de keratoză palmoplantară congenitală. maladie socotită incurabilă de toate tratatele de dermatologie cunoscute. Ea se află. prin administrarea tratamentului Kozak, într-un evident proces de vindecare. pentru ale cărei etape stau mărturie. inatacabilă. diapozitivele color datorate artistului fotograf Petre Năstase. devenite astfel documente stiintifice plasate dincolo de orice putintă de tăgadă. Diapozitivele redau starea initială a bolii. momentul în care tînărul s-a prezentat la Pavel Kozak, cu palmele si tălpile blocate într-o crustă calcifiată. groasă de 3—4 milimetri. Apoi, realizate după 4 zile de tratament. ele dezvăluie progresele înregistrate. înfățisînd aparitia primelor crăpături în mănusa de ghips si desprinderea primelor fragmente de pe palme, fenomene pe care Șerban C. nu le-a mai trăit niciodată ! Cîteva diapozitive surprind, pentru prima dată. pielea sănătoasă de pe degetele tînărului. Altele redau procesul de eliminare a crustei de pe talpa picioarelor. Ulterior realizării diapozitivelor, opinca s-a desprins, eliberînd laba piciorului din menghina congenitală.

În încheiere. se cade să spunem că tratamentul administrat de Pavel Kozak lui Șerban C. n-a lezat sub nici o formă pielea sănătoasă. pe care a hrănit-o si fortificat-o. exercitînd în același timp un efect curativ în zonele bolnave.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Cîineni, un sat căpitan de plai

În fața unui pod rupt de ape (apele năvalnice ale munților mai rup și poduri), primărița Elena Anton, sosită prompt, împreună cu alți factori de răspundere ai comunei, decide măsurile reconstrucției

(Urmare din pagina 1)

se pierd în timp. În Cîineni, pare-se chiar pe vatra „Punții Vechi", a construit Fr. Schwanz, cu două veacuri și jumătate în urmă, acea „cetate de la drum" (de la celebra „Via Carolina", operă a aceluiași Schwanz, peste care s-a așternut actuala șosea a defileului) denumită Arxavia, cetate ale cărei vestigii ascunse sub brazde de iarbă, se află la punctul „Malul Podului". Sat străbun de păstori, așa cum și numele i-o arată, dar sat „de la drum", de la drumul „cel mare", „cel bătrînesc" al Loviștei, și de la drumul strategic al Oltului, timp îndelungat punct de vamă, deci vînturînd pe cărările lui nu doar păstori cu oile și cu cîinii, ci o lume clocotitoare de negustori și de traficanți, de meseriași misiți, sat care, prin poziția sa, prin istoria și prin lumea sa, a ținut asupră-i mulțimi de ochi treji din Valahia și de peste munți, sat-căpitan de plai, sat în care, spun documentele, Tudor Vladimirescu (cu doi ani înainte de revoluția sa) a fost căpitan sau vătaf de plai, făcînd, printre altele, reparația vechii șosele, înlesnind legăturile între frații de pe cele două versante ale Carpaților. Sat în care istoricul, arheologul, folcloristul, filologul, epigrafistul au un teren de investigație dintre cele mai generoase, încercuind o fascinantă rezervație de istorie și de duh românesc. Analiza unor toponimice, de pildă, poate oferi (și a și oferit unor cercetători) clarificări revelante în chestiuni de istorie a limbii, precum și prețioase izvoare de informație asupra unor momente nodale ale istoriei propriu-zise. Interesant, de pildă, este toponimicul – pur românesc – „Valea lu' Frate", care botează, în vatra Cîinenilor, un pîrîu montan. Împreună cu o altă apă, Rîul Vadului, el desena, pînă-n 1918, granița dintre România și Austro-Ungaria. Un distins fiu al Cîinenilor, profesorul cercetător Dumitru Moțoc, demonstrează că acest toponimic, compus din două cuvinte latine (și atestat încă din 1520, într-un document ce se află în original la Muzeul Brukenthal din Sibiu), dat rîului de locuitorii de pe ambele maluri, adică atît de cei din Cîinenii Vîlcei cît și de cei din Porceștii Sibiului, probează „existența în masele populare a conștiinței «frăției» celor de dincoace cu cei de dincolo de munți", conștiință care, scrie cercetătorul, „trebuie să fi înmugurit foarte de timpuriu în inimile lor, din moment ce avem dovada scrisă că acum aproape cinci secole mica apă care îi despărțea era numită și de unii și de ceilalți cu numele simbolic «Valea lu' Frate»".

Cîineni, sat-căpitan de plai, veghetor de istorie, de duh și de limbă, sat-punte între români, sat-matcă al străvechimii și neclintirii noastre, dar sat care – ca toate așezările noastre – nu e un sat-muzeu, ci o lume vie, sat care – ca toate așezările românești – pășind azi într-un nou destin, într-un nou ciclu al milenarei lui existențe, într-un nou desen al priveliștii și al vieții oamenilor, are încă multe a ne spune.

O luăm spre satul de azi pe „drumul cel mare", „cel bătrînesc", cel pastoral, cel voievodal, cel prin a cărui fereastră își aruncau privirea de vultur domnii Valahiei, cuprinzînd Almașul și Făgărașul, „țările" lor de peste munți, cel prin strunga căruia, de veacuri și de milenii, coboară și urcă păstorii cu turmele, țesînd limba și duhul, țesînd unitatea și ființa neamului.

Undeva, înainte de a intra în Cîineni, singură între munți pe „drumul mare", sub cerul mare, uruie o moară pe apă. I se zice „Moara lui Pancioi". Moară pe apă, moară pentru porumb. Micuță, cocîrjată, veche, încheiată din cîteva bîrne și costoroabe, blîndă și parcă temătoare de propria-i solitudine, de pustiul din jur care-i soarbe și-i macină ființa puțină, ea încă trăiește, încă respiră, încă mai toarce apă, încă mai face o treabă pentru oameni. Vin oameni de pretutindeni, cu saci de porumb încărcați pe cai. Mălaiul ieșit dintr-o moară de lemn e mai bun, spun bătrînii, decît cel scos de valțuri mecanice. Pe lîngă ei și pe lîngă moară zboară, pe „drumul cel mare", automobile, autobuze, prin apropiere, la cîțiva pași, fluieră trenurile în defileul Oltului, lumea și timpul se grăbesc, dar roata morii își vede de mersul ei, calmă, egală cu sine, învîrtită de presiunea sutelor de ani care se cheamă tradiție, lîngă clienții mălaiului care au ațipit lîngă urdiniș. Cît va mai merge, cît va mai măcina ?

Nu e departe vremea, ni se spune, cînd morile locului (ca atîtea altele, din alte locuri) vor deveni muzee. Nu e departe vremea, ni se spune, cînd Cîinenii, satul păstorilor, va deveni oraș. Vremea asta, de fapt, a și început, Cîinenii, înainte de a fi decretat oraș, va fi (a și început să fie !) un sat-stațiune turistică, un sat al arhitecturilor noi și al confortului estival legat de ele, oglindindu-se într-un Olt transformat în lac alpin. Hidrocentrala Turnu, care se zidește prin apropiere, pe lîngă Cozia, împingîndu-și uriașul lac de acumulare (200 000 de metri cubi de apă) spre satul de la granița Vîlcei și a Sibiului, va închega un inedit echilibru al geografiei, o altfel de intimitate a ei, o altă așezare a oamenilor. De pe acum, conform unei decizii pe care obștea însăși a dezbătut-o și aprobat-o, în centrul civic al Cîinenilor nu se mai construiesc decît case cu două etaje. De pe acum, întemeieri de ținută urbană, numărîndu-și anii cu anii din urmă (asfalt, electrificare, școli cu etaj, supermagazine, restaurant, sedii de nouă economie, de nouă cultură, de sănătate, lucrări pentru primele blocuri de locuințe, pentru aducțiune de apă potabilă etc., etc.), emancipează satul, aliniindu-l orașului. Noua întemeiere, ctitorită pe țărmul Oltului-lac alpin, va aduna, împletindu-le în cununa noilor rosturi, toate undele vii, toate energiile locului, secînd izvoarele vechi, depărtate, excentrice, lăsînd să se zbată pe uscat îndeletnicirile de demult, devenite obiect de muzeu. Deviindu-și apele din scoc, lăsîndu-și roata arhaică știrbă și goală, încremenită sub cerul gol, viața locului va așeza în pămîntul eternității veacul morilor torcătoare de apă, înlocuit cu veacul hidrocentralelor, torcătoare de energii. Adică o întreagă istorie se va încheia, se va da la o parte, făcînd loc alteia.

Cine, însă, o va purta pe umeri, cine va face această nouă istorie ?

Cîinenii sînt la cîțiva pași de Sibiu. Din Cîineni, toată suflarea bărbătească pleacă, în zori, spre fabricile Sibiului, mulți bărbați și feciori se duc spre șantierele Oltului, ale hidrocentralelor de pe Olt, alții spre întreprinderile din zonă, spre sectorul de exploatare a lemnului de la Rîul Vadului, alții... În Cîineni, cele ce fac muncile satului – cele ce țin viața lui, cele ce-i poartă, de fapt, istoria, revitalizîndu-i mereu motivele, ștergînd de pe ele colbul, torcînd-o prin timp, așa cum vechile mori torc încă izvoare primordiale, astfel încît caierul vremii să nu se rupă, să nu bată în gol, astfel încît satul să treacă din ieri în mîine pe un fir șuvoind continuu, născînd, renăscînd continuu, asemenea unui flux vital – sînt femeile.

Primarul Cîinenilor e o femeie, Elena Anton. Are 48 de ani, a fost, și e încă, o femeie frumoasă, are frumusețea aceea sobră, plină de distincție, a femeilor de la munte, care, cînd își pun maramele albe, lungi, lăsîndu-le să le înfășoare trupul, par niște prințese. Elena Anton, în primărie, nu poartă, firește, maramă, deși are mai multe, și moștenite de la bătrînele neamului, și lucrate de mîna ei. Ca toate femeile locului, știe să țeasă la război, mai țese și astăzi, cînd are timp. Nu prea are, fiindcă e primăriță. De patru ani, de cînd a ales-o obștea, timpul i s-a cam dus. A fost poștăriță, ca și bărbatu-său, bărbatu-său e și astăzi „în branșă", e dirigintele oficiului poștal comunal. Timp, de fapt, nici înainte n-a prea avut, s-a măritat de tînără, la 16 ani, a făcut patru copii, două fete și doi băieți, și, ca poștăriță, a tot umblat, a tot alergat de colo-colo, adică de pe un deal pe altul, de pe o vale pe alta, Cîinenii înglobînd șase sate, înglobînd și Cîinenii de Vîlcea, ziși și Cîinenii Mari, de pe dreapta Oltului, și Cîinenii de Argeș, ziși și Cîinenii Mici, de pe stînga rîului (între ele, arcuit peste rîul-rege al Transilvaniei și al Munteniei, un mare, monumental pod de piatră, o capodoperă a artei construcției la români), înglobînd și Grebleștii, și Robeștii, și Rîul Vadului, și Priloagele. Ca să ajungi în cătunul Priloagelor, care-i la șase kilometri de satul-reședință, n-ai alt drum decît prin cîmpul Grebleștilor, peste arătură, sau ținînd o vreme șoseaua Oltului, apoi părăsind-o, trecînd Oltul cu barca. Ca să ajungi la Rîul Vadului, trebuie, la fel, să bați drum greu. Rîul Vadului are numai 11 familii. Un pumn de case, nimic altceva. Nici școală, copiii acestui cătun, ca și cei ai Priloagelor, trebuind să facă, diminețile, lungi expediții pînă la școlile din Cîineni sau Greblești. Rîul Vadului, ca și Priloagele, vor fi, ne spune Elena Anton, „dezafectate", oamenii lor se vor strămuta în „vatra organizată" a satului-stațiune turistică.

De pe acum, mulți au început să se mute. În Cîineni se construiesc cîte 30–40 de case pe an, toate cu etaj (chiar cu două etaje !), case frumoase, moderne, case a căror arhitectură, de regulă, ia ca bază casa de munte a locului, pe care o supradimensionează, răpindu-i astfel din eleganța și din zveltețea primă, dar nu mult, nu cît să supere, sporul de confort, de funcționalitate, de lumină, răscumpărînd ceva din niște pierderi ale frumosului.

Satul, la ora de față, își caută, se pare, punctul în care binele și frumosul să se confunde, pe o schemă sau o matrice desenate totuși de timp, de strămoși. Fiindcă bărbații satului, chiar plecînd spre fabrici și șantiere, rămîn ai locului, se simt ai lui. Și fiindcă mai sînt, pe lîngă bărbați, și femeile, cele ce nu se duc nicăieri, stîlpii vetrei și stîlpii satului.

În fruntea comunei e o femeie. În fruntea C.A.P.-ului din Cîinenii Mari e tot o femeie, inginera Victoria Iodl. În jurul acestei femei, mai tînără cu cîțiva ani decît primărița, sînt numai femei. C.A.P.-ul Cîinenilor e un C.A.P. al femeilor. Ele muncesc și la cîmp, la cartofi, ele mai primesc, în epocile de vîrf ale muncilor, și ajutorul bărbaților-navetiști, dar ele, femeile, sînt brațele stabile ale muncii, ele, cu brațele lor, țin C.A.P.-ul, și-l țin, s-ar părea, destul de bine, odată ce această cooperativă micuță n-are, la ora de față, nici un leu datorie în bancă, așa cum au destule unități mai mari. Iată un fapt notabil, binemeritînd chiar atenția, spre meditație și învățătură, a C.A.P.-urilor cu bărbați ! Nu, zice Victoria Iodl, nu-i chiar așa, C.A.P.-ul Cîinenilor nu poate fi un furnizor de experiență, el rămîne un caz, și [illegible] putea face ce fac aceste femei. Ele au constituit în C.A.P. o secție, o anexă industrială, în care se fac „palmari". „Palmarii" sînt niște mănuși fabricate din deșeuri de piele, deșeuri importate de la Sibiu, retransmise Sibiului, cum și altor clienți, cu degete și cu căptușeală, confecționate trainic, chiar și frumos, cu artă și cu îngerească răbdare, cum numai niște femei sînt în stare să lucreze. Să mai notăm că ele, mai toate, sînt în vîrstă, din Cîineni plecînd spre industrie nu numai bărbați și flăcăi, ci și fete, chiar și neveste tinere. Maria Darie, care e mamă eroină, avînd 11 copii, toți muncitori calificați, plecați din sat, face „palmari", muncește și la cîmp, la o vîrstă și la o osteneală a vieții cînd ar putea și ar trebui să stea acasă. Copiii chiar o roagă să stea acasă, ei i-ar da tot ce-i trebuie, dar ea nu vrea. Elena Porumbete, Maria Daneș, Maria Matei, Ioana Panu, profesoara Elena Tăbăcuțu (da, profesoară, profesoară pensionară, cu pensie bună, cu casă frumoasă, scutită de grija agoniselii traiului dar nescutită de grija muncilor pentru sat, pentru obște), toate acestea și multe altele, fabricante de „palmari" și fabricante de cartofi în piatra muntelui, ar putea să stea acasă, au și copii care să le țină, au și soți, foști muncitori, cu pensii bune, dar ele vor să muncească, ele îi trag la muncă, în campanii, și pe soți, îi cheamă și pe copii. Deci Cîinenii, sat-căpitan de plai, e un sat al căpităneselor, deci Cîinenii, sat-cuib de vulturi odrăslind cîndva bărbăția și voinicia, azi datorează mult, mai mult ca oricînd, acestor femei, acestor mame, acestor neveste.

Dar mai sînt și ei, bărbații. Mai sînt muncitorii industriali, mai sînt cei care, cînd se întorc în amurg de la lucru, iau sapa din mîna femeilor și continuă ei, mai sînt și ciobanii (satul are acum vreo 6 000 de oi, număr în continuă creștere, care în 1980 va depăși 10 000), mai sînt copiii trimiși la școli (unul din fiii Elenei Anton e inginer, altul student, dar amîndoi, în concedii, precum toți fiii satului, muncesc pentru sat, ajută obștea), mai sînt cei plecați de demult, cei stabiliți de demult prin alte părți, precum Dumitru Moțoc, profesorul-cercetător citat la începutul acestor rînduri, locuitor de decenii al Rîmnicului, dar cu inima și cu pasiunile de istoric și filolog rămase aici, înflorind aici. Sînt toți acești oameni, bărbați și femei, vîrstnici și tineri, care se simt ai acestui loc, care, trăind și muncind aici ori aiurea, își aduc, direct sau indirect, pe căi nemijlocite sau ocolite, dar toate eficiente, obolul lor la noua istorie a unui sat pe care-l iubesc, a cărui viață și devenire le sînt la inimă. Cîinenii, viitoarea stațiune turistică, așezare a noului, legată cu rosturile-i de muncă și existența de rosturile marilor cetăți energetice ale Oltului, se află astfel – sub lucrarea acestei epoci și sub lucrarea tuturor fiilor locului – în zorii febrili ai unei istorii ce se deschide amplu spre viitor.

Un landou nou-nouț (cu un copil nou-nouț...) a urcat pînă aici, în vîrf de munte, unde fînul, ca și în veac, se retează cu coasa și se strînge cu furca de lemn

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

„Cîmpul înseamnă mult, dar de ridicat, zootehnia ne-a ridicat"

— Tovarășe Berbecel, vă mai amintiți la ce dată ați devenit președinte al Cooperativei agricole de producție din Smirna ? Cîți ani aveați pe atunci ?

— Aveam 27 de ani. Alegerea mea ca președinte s-a petrecut la 10 ianuarie 1970.

— Vorbiți-ne de ziua aceea, de cele imediat următoare. Cum au fost ele ?

— Geroase.

— Minunat. Și mai cum ?

— Complicate.

— De ce complicate ?

— Pentru că eu, Sile al lui Berbecel, pe care mulți smirneni îl văzuseră născindu-se și crescînd, ajunsesem în fruntea cooperativei fiind, din punctul lor de vedere, nepermis de tînăr. Mă credeau, aveau dreptul să mă creadă, încă necopt. Apoi, poate că și eu am început să schimb lucrurile prea dintr-o dată, pe unii îndîrjindu-i, pe alții făcîndu-i temători.

— Ce-ați schimbat ? De ce era nevoie să schimbați ?

— Cooperativa mergea foarte prost, iar oamenii se învățaseră să dea vina pe pămînt. Din toamna lui '66, cînd m-am întors la Smirna, pe post de zootehnist, pînă în toamna lui '71, un an după ce devenisem președinte, nu-mi aduc aminte să fi participat la vreo ședință, la județ sau la minister, altfel decît cu privirea plecată.

— Un moment. Ce căuta un agronom pe post de zootehnist ?

— La terminarea facultății am ținut morțiș să revin în satul natal, dar singurul post de agronom din cooperativă era ocupat. De un bucureștean, pe deasupra și navetist. Era un loc liber la zootehnie, mi l-au oferit, l-am luat și m-am ocupat de animale 3 ani și ceva. Perioada aceea mi-a prins, mai tîrziu, foarte bine. Părerea mea e că o cooperativă, oricît de zdravănă ar fi ea, nu trebuie să se limiteze numai la culturi. La cîmp, cu alte cuvinte. Aici, la Smirna, noi am ajuns unde am ajuns, între primii pe țară, dezvoltînd zootehnia, acordîndu-i importanță deosebită. De pildă, știți la cît se ridică producția globală pe cap de îngrijitoare în cadrul complexului nostru avicol ?

— Firește că nu. Mi-e teamă că nu mi-ați răspuns la întrebările de mai devreme, dar vă rog să continuați. O să ne întoarcem, nu-i așa ?

— La vreo 700 000 de lei pe an, la Smirna zootehnia fiind industrie curată. Complexul are peste o sută de mii de găini ouătoare, de care se ocupă numai 6 femei. Ele supraveghează stînd la pupitrul de comandă !

— Mă întorc și zic : de ce era nevoie să schimbați ?

— Pentru că oamenii își pierduseră curajul, considerînd că nu pot obține mai mult. Toată lumea acuza pămîntul, de calitate inferioară, e adevărat, aceluia din împrejurimi, de la Grivița sau Dor Mărunt, de exemplu, dar suficient de bun pentru a da producțiile record din anii de după 1970. Numai că pămîntul era prost lucrat. Neglijent și superficial, fără lucrări de calitate, cu îngrășăminte repartizate în mod irațional, după ureche. În asemenea condiții, firește, nu se trecea de 3 000 de kilograme de grîu la hectar, dar treaba asta nu încrîncena pe nimeni. Atîta putem, ziceau, atîta facem, criticați-ne cît vreți, dar veniți în locul nostru și-o să vedeți că mai mult nu se poate !

— Și s-a putut ! Cum ?

— Aș minți dacă aș zice că toți au primit alegerea mea cu flori și cu aplauze. Au clătinat din cap și, cu îngăduință, ne-au lăsat să lucrăm, unii dintre cooperatori fiind convinși că ne vom rupe gîtul după numai un an ! Ei, îi auzeam pe la colțuri, niște copii, o să vadă ei că una e în cărți și alta e în cîmp ! Ce-am făcut ? Mai întîi, am ales un colectiv de conducere din oameni inimoși, entuziaști și gata de orice sacrificiu. Cel mai vîrstnic dintre noi era, pe atunci, contabilul șef, care nu împlinise încă 29 de ani ! Tineri fiind, ne-am pus pe treabă și rezultatele n-au întîrziat. În '71, am făcut 5 200 la porumb, cea mai bogată recoltă din istoria cooperativei. În '72, am îndeplinit baremurile pentru Ordinul Muncii clasa I.

— Stați nițel, stați nițel ! A fost totul chiar așa simplu ? ! Ce anume ați făcut ? Cînd ? Cum ?

— Mai întîi am renunțat la prostul obicei de a semăna la Smirna tot ce găsea Agrosemul de cuviință să ne trimită. Observînd că nu toți hibrizii de porumb, de pildă, se potriveau la cernoziomul nostru ciocolatiu, care predomină cele 2 600 de hectare de arabil ale cooperativei, ne-am deplasat la institutul de la Fundulea, cerînd altții, testîndu-i și oprindu-ne la cei, ca să zic așa, specifici. Mai tîrziu, cînd a început să ne dea și nouă mîna, ne-am întocmit loturi experimentale, cu cercetare proprie. Am pornit pe la vecini să învățăm, fără să ne fie rușine de neștiința noastră. Ne-am dus la Grivița, la Dor Mărunt, la Mărculești, luînd de la fiecare cîte ceva. Am sporit răspunderea și, implicit, autoritatea în fața oamenilor, a șefilor de formațiuni, pe care vechea conducere îi chema, toată ziua-bună ziua, la sediu și-i dirija ca pe niște copii. Sistemul „tu trimiți o căruță la moară" sau „tu dai un telefon la siloz" a dispărut la Smirna. Apoi, am instituit o disciplină de fier, cu răspunderi personale, pe fiecare cooperator în parte.

— Se zice, sau numai e o legendă, că între primii sancționați a fost și fratele președintelui ! E adevărat ?

— Doi dintre frații mei, Ovidiu și Dumitru, lucrează la C.A.P. Primul dintre ei era, în '70, brigadier. Planificase lucrările, dar nu le executase în grafic. L-am controlat și l-am prins în greșeală, sancționîndu-l ca pe oricare altul. Numai că s-a făcut cam mult caz pe tema asta, s-a scris și în ziarul județean, așa că aș avea o rugăminte.

Vasile Berbecel : născut la 23 August 1942 în satul Smirna, comuna Grivița, județul Ialomița ; absolvent, din 1966, al Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu" din București ; președinte, din 1970, al Cooperativei agricole de producție Smirna, care a primit, recent, Ordinul Meritul Agricol clasa I pentru locul I pe țară ; alte distincții obținute de C.A.P. Smirna : Medalia de Aur Secera și Ciocanul (în două rînduri), Ordinul Muncii clasa I (în trei rînduri), titlul de Erou al Muncii Socialiste ; membru în Colegiul de redacție al revistei „Probleme agricole" ; autor al numeroase lucrări științifice ; membru în Biroul Comitetului județean Ialomița al P.C.R. ; distins cu Ordinul Meritul Agricol clasa I.

— Cu plăcere, dar mai tîrziu. Ce-a urmat ?

— Anul 1972.

— Poate să fie, recunosc, o părere personală, dar mi se pare aproape normal ca după 1971 să urmeze 1972. Ce s-a întîmplat în 1972 ?

— Am hotărît să mergem mai departe.

— În ce sens ? Cît de departe ?

— Primisem Ordinul Muncii clasa I. Întrecusem, pentru prima dată, cooperativele din comună, cele din Grivița și Traianu, la ale căror recolte părinții noștri priviseră cu respect și cu invidie. Dublasem valoarea normei convenționale a acordului global. Cîștigasem tot satul de partea noastră, a copiilor, demonstrînd prin fapte că nu pămîntul fusese vinovat de poticnelile dinainte. Eram, ca să zic așa, cineva. Ne puteam opri și au fost chiar voci care au propus așa ceva. Dar obștea a hotărît să mergem mai departe. Să continuăm să fim competitivi la nivel de județ și la nivel de țară.

— Drept pentru care, ca să vă preiau o expresie, v-ați pus pe treabă !

— Firește, dar mai întîi i-am strîns pe cei mai buni cooperatori și am pornit într-o excursie prin țară. N-aș aminti de călătoria aceea dacă nu mi s-ar părea că deține adînci semnificații pentru schimbările care s-au produs la Smirna în acești ultimi ani. Smirnenii fiind, la origine, păstori veniți cine știe cînd de prin părțile Ardealului, am făcut un prim popas la Sibiu. Turismul ne asigurase masa de prînz la unul din cele mai luxoase restaurante, la „Împăratul romanilor". Ei bine, știți ce s-a întîmplat ? Jumătate din consătenii mei n-au îndrăznit să intre, susținînd că nu le e foame ! De-atunci, lucrurile s-au schimbat radical și, în fiecare an, cam 150 de smirneni se odihnesc sau își caută sănătatea prin stațiunile cele mai renumite ale țării. Mulți umblă prin străinătate. Cooperativa a organizat excursii în Bulgaria, în U.R.S.S. și Ungaria, iar pentru toamnă avem una proiectată pentru Iugoslavia. Nivelul de trai a crescut extraordinar în ultima perioadă. Cam la fiecare a zecea casă e o mașină mică. În ridicarea nivelului de civilizație al satului cooperativa a jucat și joacă un rol imens. Oamenii din Smirna trăiesc mai bine decît oricînd, iar asta se întîmplă dintr-un motiv foarte simplu. Pentru că muncesc mai bine ca oricînd. Știți, de pildă, cît încasează lunar un îngrijitor de animale la Smirna ? Sever Brăcaci, să zicem ? Sau Gheorghe Grecu ? Aveți idee ?

— N-am idee.

— În jur de 4 000 de lei. Dar, ziua, noaptea, îi găsești la datorie.

— Tovarășe președinte, parcă nu mi-e foarte clar un lucru. Cum se face că, la Smirna, an de an, recoltele sînt tot mai bogate, rezultatele tot mai bune, cooperativa tot mai în frunte ? Ce faceți dumneavoastră în plus față de alții ?

— Noi aplicăm, cu pasiune și cu răspundere, indicațiile secretarului general al partidului, de a face industrie în agricultură. Sigur că grîul și porumbul dau, ca să zic așa, pîinea țării, dar noi nu ne-am limitat numai la culturi. Pentru cooperativa din Smirna cîmpul a însemnat și înseamnă foarte mult, dar nu totul. A rămîne numai la grîu și la porumb înseamnă, în condițiile noastre, fără irigații și fără aport freatic, a rămîne la mîna ploii ! Fără să neglijăm cîmpul, am pus și punem un accent deosebit pe zootehnie și aș fi gata să zic, dacă nu m-aș teme de vorbe mari, că zootehnia ne-a ridicat. Avem în prezent o producție globală în zootehnie de peste 15 milioane. Pe cap de îngrijitor, la ferma de vaci Hollstein sau la cea de oi merinos de Stavropol, media productivității depășește 200 000 de lei. Înainte, ca să dau un exemplu, în staule împărțeala era vaca și mulgătorul. Acum avem în construcție un complex zootehnic în incinta căruia nu vor lucra decît 4 oameni la 450 de animale !

— Mai aveți și alte investiții ?

— Avem. Investim mereu. Modernizăm. Mecanizăm. Construim. Norma convențională a ajuns la 80 de lei, am putea da și mai mult dar ne gîndim la viitor, la copiii noștri. Tot ceea ce întreprindem e, după firea societății noastre, în folosul oamenilor. Am făcut o grădiniță în care mai mult de jumătate din copii nu plătesc nimic. Plătește cooperativa. Am spus lucrul ăsta la o ședință și cîțiva și-au dat coate pentru că n-au înțeles că, primind băieții și fetele gratuit în grădiniță, am cîștigat o importantă forță de muncă pentru ferme. Am construit un stadion, o bază sportivă, cu tribune și drenaj, firește din banii noștri căci Smirna deține peste 16 milioane în cont și nu ia un ban de la stat de mai bine de un deceniu. A trebuit să explic și chestiunea asta.

— Cum ați explicat ?

— Simplu. O cooperativă care posedă o avere obștească de 60 de milioane își poate permite să construiască un stadion pentru sănătatea tinerilor.

— Cred că am înțeles. Mi se pare mie sau tot priviți spre cer ? Sînt semne de ploaie ?

— Așteptăm sosirea unui avion utilitar, pe care l-am solicitat Centrului pentru protecția plantelor de la Țăndărei în urmă cu vreo săptămînă. Ultima promisiune a fost că va veni astăzi ! Înserîndu-se, ne-am cam pierdut nădejdea.

— Pentru că tot veni vorba, ce vă necăjește cel mai mult în activitatea dumneavoastră, tovarășe președinte ?

— Faptul că mai sînt unii care consideră cooperativele agricole de producție ca pe niște unități particulare, silindu-te să stai cu căciula în mînă la ușa lor. Asta spre a obține ceea ce, de fapt, ți se cuvine în mod legal.

— E adevărat că Vasile Berbecel este primul din istoria Bărăganului care a dat 50 de tone de sfeclă-de-zahăr la hectar ?

— Fals. Harnicii cooperatori din Smirna au făcut isprava despre care vorbiți. Nu uitați, vă rog, de rugămintea mea.

— Care ?

— Evitați povestea cu sancțiunea dată fratelui meu. Să nu rămînă cititorii cu impresia că sînt un tip dur din cale-afară !

— Se poate, tovarășe președinte ? Contați pe mine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CUM CIRCULĂM ?

Apar în Bucureşti,

în fiecare zi,

mai bine de 60 de maşini noi!

Ce-i de făcut?

● Interviu cu tovarăşul colonel Constantin Grădinaru, şeful serviciului circulaţie al Miliţiei Capitalei

— Tovarăşe colonel, după cunoştinţa noastră incă de acum aproape trei ani de zile, deci la sfirşitul anului 1975, în Bucureşti existau tot atitea maşini cit in intreaga ţară, la nivelul anului 1962! Am dori să vă intrebăm in primul rind dacă in intervalul de timp scurs de atunci incoace s-a putut semnala o creştere la fel de spectaculoasă.

— Chiar mai spectaculoasă ! Vreau să vă spun mai întîi că, înscriindu-se pe coordonatele planurilor de dezvoltare economico-sociale ale ţării, ca şi a creşterii nivelului de trai a poporului, circulaţia rutieră cunoaşte în ultimii ani o dezvoltare continuă, pe care aş numi-o chiar impresionantă, ea aflîndu-se printre fenomenele cele mai dinamice ale vieţii economice şi sociale din Capitala ţării noastre. Practic, în ultimii opt ani parcul auto bucureştean s-a dublat. Pentru anul trecut, în raport cu 1976, creşterea a fost de 10,9 la sută, iar anul acesta, numai pe primul semestru al său, parcul auto a sporit cu încă 11 393 de autovehicule. Într-una din zilele lunii trecute, în numai două ore s-au înregistrat nu mai puţin de 250 de maşini. La numărul total de autovehicule care circulă prin Bucureşti trebuie adăugat şi cel al maşinilor aflate în tranzit, spre mare sau spre munte în timpul concediilor, altele avînd diferite sarcini de serviciu, număr care se apropie de 35 000 de autovehicule pe zi. Fără îndoială că impresionanta creştere a numărului de maşini de stat şi personale implică valori permanent ridicate ale fluxurilor de autovehicule şi necesitatea adoptării unor măsuri cît se poate de ferme pentru asigurarea fluenţei şi siguranţei traficului rutier.

— Cine conduce acest impresionant furnicar de maşini, tovarăşe colonel Grădinaru ? Ne referim, în special, la noii posesori ai permisului de conducere.

— Ar fi poate interesant să se ştie că la cam două zile apar în Bucureşti între 150 şi 200 de şoferi noi — amatori şi profesionişti în egală măsură. Numai pe primul semestru al anului în curs, noi am efectuat aproape 20 000 de examinări în vederea obţinerii permisului de conducere. Au fost admişi 6 732 de candidaţi, iar peste 4 300 au fost respinşi, eliberîndu-se în această perioadă 9 398 de noi permise de conducere. În momentul de faţă efectivul posesorilor de permis a atins cifra de 228 816, deci cam fiecare al şaptelea cetăţean al Capitalei, avînd vîrsta de peste 18 ani, posedă la ora actuală dreptul de a conduce un autovehicul pe drumurile publice !

— V-aş intreba cum reuşeşte să se descurce serviciul pe care-l conduceţi dumneavoastră în faţa acestei adevărate avalanşe de maşini noi şi de conducători noi, care inundă străzile Capitalei ?

— Că şoferii avînd încă pe parbriz semnul distinctiv de începători ne creează foarte multe probleme (spre exemplu din cele aproape 8 000 de tamponări înregistrate pe primul semestru majoritatea sînt comise de începători), e un fapt. Dar eu n-aş restrînge aici problema. Nici între ceilalţi participanţi la trafic, şoferi şi pietoni laolaltă, nu se găsesc numai oameni ireproşabili. Revenind iarăşi la cifre, am să arăt că pe prima jumătate a anului activitatea de combatere a încălcărilor prevederilor legale pe linie de circulaţie s-a concretizat în 78 427 de sancţiuni contravenţionale, au fost reţinute în vederea suspendării temporare 2 727 permise şi 281 anulate. Cu alte cuvinte, problema începătorilor nu poate fi luată în discuţie decît coroborînd-o cu situaţia generală rutieră a Capitalei, cu traficul din ce în ce mai intens şi — de ce să n-o spunem ? — din ce în ce mai îngreunat. M-aţi întrebat însă cum se descurcă serviciul nostru. Un prim răspuns poate fi că ne străduim să facem faţă ! Avem în permanenţă 20—22 de echipaje care patrulează pe toată întinderea oraşului pentru control şi prevenirea accidentelor şi alte 12 echipaje pentru cercetări operative la accidente, pentru ca fluenţa traficului să aibă cît mai puţin de suferit. Este o activitate care nu ne lasă practic nici măcar un minut liber pe parcursul unei zile, mai cu seamă acum, pe timpul verii.

— Aţi vorbit mai devreme despre necesitatea unor măsuri foarte ferme pentru asigurarea fluenţei şi siguranţei circulaţiei rutiere bucureştene, in concordanţă cu masiva creştere a traficului. Aţi putea să ne precizaţi mai exact despre ce este vorba ?

— În fapt, noi ne confruntăm mereu cam cu aceleaşi probleme, referindu-ne aici la încălcarea prevederilor legale : viteza excesivă, consumul de alcool, neacordarea priorităţilor, inclusiv aceea de trecere pentru pietoni, neatenţie în conducere şi aşa mai departe. Cu sublinierea importantă că ele sînt încă frecvente. Nivelul constant ridicat al traficului face ca pe majoritatea arterelor principale de circulaţie valorile acestuia să depăşească, în orele de vîrf, capacitatea să zicem aşa „de absorţie" a părţii carosabile a drumului. Sînt căi rutiere la care s-a ajuns pînă la 2 700—3 200 de autovehicule pe oră şi pe sens, adică, dacă vreţi, un autovehicul la fiecare secundă aproape ! Este limpede pentru oricine, cred, că în asemenea condiţii cea mai mică greşeală poate produce un accident. Nu-i mai puţin adevărat, datele statistice o dovedesc, că relativ la perioada corespunzătoare a anului trecut, noi prezentăm scăderi la majoritatea indicatorilor de accidente. Ele rămîn însă destul de multe : 126 de persoane decedate, 159 de răniţi grav, 371 uşor, 40 de avarii grave şi 7 793 de tamponări — numai pe primul semestru al anului. Acest bilanţ, cum spuneam, este uşor în scădere faţă de anul trecut. Numai acest lucru nu ne poate mulţumi, fără îndoială. Vreau însă să reţineţi că aproape 60 la sută dintre accidente sînt datorate pietonilor, în special la traversarea prin locuri nepermise ! Dar faptul că zilnic, în medie, au loc 3 accidente grave şi 40 de tamponări este un lucru care trebuie să pună pe gînduri nu numai organele miliţiei. Am vorbit mai devreme despre încărcătura impresionantă a traficului bucureştean. Consider că pe lîngă efortul de modernizare şi sistematizare a căilor rutiere, trebuie făcut şi mai mult pentru o mai bună educaţie a tuturor participanţilor la trafic, conducători auto şi pietoni. Aici poate că ar trebui spuse mai multe şi despre şcoala de şoferi amatori, dar lucrurile se cunosc, n-am să mai insist acum. În ceea ce ne priveşte, facem eforturi pentru o serie de reglementări eficiente, cum ar fi introducerea de sensuri unice pe tot mai multe străzi, în special în zona centrală. Concomitent, se efectuează lucrări ample pentru modernizarea unor artere importante, pentru realizarea a două linii de centură, una intermediară, cealaltă periferică, în jurul oraşului, pentru construirea unor treceri denivelate peste căile ferate de centură — desigur cu sprijinul nemijlocit al Consiliului popular municipal. În ultima vreme s-a verificat întreaga semnalizare rutieră, fiind completată şi înlocuită cea necorespunzătoare (aproape şapte mii de indicatoare rutiere noi !) şi s-au refăcut marcajele pe arterele modernizate pe o suprafaţă de 62 000 de metri patraţi. Cum s-ar spune, căutăm să fim în pas cu vremea...

— În încheiere am dori să ne spuneţi cîteva cuvinte despre activitatea compartimentului de furturi auto-moto, nou creat în serviciul pe care îl conduceţi.

— Odată cu creşterea parcului auto s-a semnalat din păcate şi o considerabilă sporire a infracţiunilor de furturi de autovehicule şi **din** autovehicule. A doua infracţiune ţine mai puţin de serviciul circulaţie. Totuşi, în perioada la care ne-am referit şi mai înainte au fost descoperiţi 54 de infractori, care au comis un număr de 143 de infracţiuni, din ambele categorii. Bineînţeles că au fost imediat trimişi în judecată. Vreau să subliniez însă că foarte mulţi conducători auto, în special dintre cei neprofesionişti, pur şi simplu favorizează aceste infracţiuni, uitînd o uşă deschisă, parcînd maşina la locuri întunecoase, sau lăsînd în ea o serie de lucruri tentante, chiar la vedere. În ceea ce ne priveşte, noi am „recuperat" 133 de maşini din cele 135 furate pînă acum în acest an — dar, cum spuneam, atenţia şi mai cu seamă simţul de prevedere trebuie să fie mai ales ale proprietarilor de autovehicule !

— Tovarăşe colonel, se pare că mai aveţi încă multe de spus. Permiteţi-ne însă, ca să rămînem în limbajul discuţiei, să spunem aici STOP interviului.

— Mă rog...

DUMITRU GRAUR ■

Un caz de gravă iresponsabilitate

Un eveniment rutier în care 6 persoane au murit pe loc, două au rămas infirme, iar 3 s-au ales cu leziuni mai mult sau mai puţin grave, constituie desigur un accident cu totul deosebit. El demonstrează încă o dată cum pe fondul rutinei, a subaprecierii unor factori de risc de mare importanţă şi a încălcării nu numai a unor norme de circulaţie, ci şi de exploatare a maşinilor, de disciplină a muncii, se poate ajunge la tragedii de proporţia celei de faţă.

Microbuzul aparţinînd Aeroclubului Sînpetru era folosit de regulă pentru transportul elevilor piloţi-planorişti şi al instructorilor de zbor fără motor de la Braşov la aeroportul respectiv.

Cu o zi înaintea accidentului două planoare au aterizat în apropierea localităţii Tuşnat-sat la circa 65 km de aeroport, fapt care nu conţinea nimic neobişnuit în cadrul activităţilor cotidiene de antrenament cu planorul. În seara zilei respective pentru readucerea la bază a planoarelor au fost trimise două autoturisme ARO cu remorci speciale conduse de instructori de zbor — dar, o remorcă defectîndu-se, un aparat a trebuit să fie lăsat în curtea unui cetăţean.

A doua zi, pe la 11, s-a dispus trimiterea unui ARO cu remorcă în bună stare pentru readucerea planorului rămas în „custodie".

Aci intervine prima secvenţă premergătoare a accidentului. Nu trec nici 15 minute de la plecarea lui N.B. la volanul ARO-ului şi instructorul C.A. (care lucrase toată noaptea la recuperarea planorului şi condusese un autoturism ARO), în pofida dispoziţiei exprese de a duce la Braşov cu microbuzul o parte din elevii planorişti care îşi terminaseră activităţile, porneşte cu autovehiculul respectiv nu spre Braşov, ci pe urma ARO-ului în direcţia Tuşnad-sat.

După 10 minute de mers are loc o a doua secvenţă. Şoferul, alias pilotul C.A., apăsînd cu putere pe accelerator, imprimă maşinii o viteză de 80—90 km/h, mult prea mare pentru un asemenea tip de autovehicul condus de un pilot obosit şi nervos după peripeţiile întîmplate (ca să nu vorbim de aspectul pur legal al problemei, microbuzelor nefiindu-le permis să circule cu mai mult de 60 km/h în afara localităţii).

A treia secvenţă : pilotul întoarce capul spre pasageri pentru a solicita sau primi o ţigară (martorii, pasageri ai microbuzului audiaţi la spital nu au putut preciza exact acest episod), împrejurare în care pierde pentru cîteva fracţiuni de secundă controlul maşinii care intră în plin în pomul cu pricina. Consecinţele le cunoaştem : pilotul în vîrstă de 48 de ani decedează pe loc şi odată cu el mor încă 5 persoane, dintre care 4 elevi planorişti toţi sub 22 de ani. Restul pasagerilor răniţi il reprezintă de asemenea tineri între 18 şi 28 de ani.

Dacă asemenea fapte de o gravitate deosebită mai au loc, mai ales într-o unitate unde prin excelenţă disciplina trebuie să caracterizeze întreaga ei activitate atît la sol cît şi în aer, de vină sînt în primul rînd cei care conduc şi organizează munca aeroclubului respectiv. Este inadmisibil ca tineri care în afara profesiei lor, din pasiune, din dragoste pentru zbor vin să practice un sport atît de nobil, să-şi piardă viaţa din pricina unor acte grave de iresponsabilitate comise de cei chemaţi să-i înveţe şi să-i îndrume.

Măsurile luate în acest caz de forurile competente trebuie necondiţionat aduse la cunoştinţa opiniei publice.

Colonel VICTOR BEDA ■

Mulţi observă... dar cîţi acţionează?

„Vă scriu în legătură cu cele două accidente tragice petrecute în comunele Gruiu şi Snagov — se adresează Ion Popescu din comuna Nuci, judeţul Ilfov, Inspectoratului general al miliţiei.

Eu am mai scris la miliţia judeţeană despre faptul că mulţi şoferi de la coloana Periş a Centralei de exploatare a lemnului Bucureşti, unitatea de mecanizare, transport şi construcţii forestiere, pleacă noaptea şi, mai ales, la sfîrşit de săptămînă, cu autocamioanele la domiciliile personale, distanţă de zeci de kilometri, că le folosesc în interesul lor, făcînd diverse transporturi clandestine, uneori se urcă la volan în stare de ebrietate etc.

De fiecare dată s-au făcut controale, s-au luat măsuri, dar şoferii în cauză şi şefii lor n-au înţeles să respecte legea.

Ştiu că nu este posibil ca organele de miliţie să constate singure toate cazurile de acest fel şi, de aceea, consider că este necesar şi în interesul nostru, al tuturor, să intervenim chiar din proprie iniţiativă şi cît mai urgent posibil, pentru a nu lăsa să se producă ireparabilul, aşa cum s-a întîmplat în cele două accidente soldate cu 6 (şase) victime omeneşti..."

Într-adevăr, iată o problemă de o covîrşitoare însemnătate civică : **atitudinea** celui care **observă** situaţii, nereguli ce prezintă pericol public. Aşa cum subliniază autorul scrisorii, organele de ordine nu pot fi în orice clipă oriunde apar asemenea **cazuri**, unde lipsa de conştiinţă, iresponsabilitatea, incorectitudinea sînt pe punctul de a provoca consecinţe iremediabile.

Spre exemplu, în primul caz la care se referă autorul scrisorii, accidentul de circulaţie cu urmări mortale a avut loc în următoarele împrejurări : în noaptea de 28/29 aprilie a.c., şoferul Constantin Constantin de pe autobasculanta 33-B-4869 aparţinînd unităţii menţionate mai sus, după ce a executat unele transporturi la „Viscofil" din comuna Popeşti-Leordeni, **unde era obligat să parcheze autovehiculul,** ignorînd însă această obligaţie, a plecat cu autobasculanta în comuna Gruiu.

Pericolul ar fi fost evitat, totuşi, dacă la bufetul din comună, unde şoferul s-a oprit cu autobasculanta să consume băuturi alcoolice, s-ar fi găsit cineva, începînd cu gestionarul, care să fi acţionat în spiritul responsabilităţii civice, împiedicîndu-l pe şofer să bea cel puţin pînă ducea autobasculanta acasă.

Ca şi colegul său Constantin C., Ion Dumitrache din satul Ciofliceni, în loc să parcheze autocamionul 23-B-6455 la coloana Periş, pleacă cu el acasă, ca de obicei. După ce trage pe dreapta, pe o stradă laterală în apropierea locuinţei, ca nu cumva să fie observat de vreo patrulă, se duce direct la bufet unde începe să consume băuturi alcoolice cu alţi tineri. După ce golesc cîteva sticle şi capetele sînt deja înfierbîntate, unul face propunerea, ceilalţi o susţin, iar Ion Dumitrache acceptă **să meargă toţi cu autocamionul** la balul care are loc în sala Căminului cultural din comuna Snagov.

Şi de această dată trebuie spus cu regret că nici gestionarul, nici alţi consumatori care i-au auzit pe cei 5 tineri — inclusiv şoferul I.D. — cînd au hotărît să meargă la bal cu autocamionul, şi aceasta după ce consumaseră toţi cinci cantităţi apreciabile de băuturi alcoolice, nu şi-au pus întrebarea firească în astfel de împrejurări : **oare ce se poate întîmpla ?**

Ba mai mult, după terminarea programului, un mare număr de tineri îl roagă pe şofer să-i transporte cu autocamionul pînă în satul Ciofliceni. Cincisprezece se urcă în caroserie, iar patru în cabină, alături de Ion Dumitrache.

Tinereţe, veselie, entuziasm şi totuşi să priveşti cu atîta seninătate faptul că omul care se oferă să te transporte prezintă un real pericol pentru tine şi pentru cei din jur ? ! O gravă iresponsabilitate ! Din cei 19 tineri urcaţi în noaptea aceea în autocamionul condus de Ion Dumitrache, 5 au plătit-o cu propria viaţă.

MIHAI GROZAVU ■

Legea ne apără: s-o cunoaştem, s-o respectăm

Mă numesc Iorgu Miclescu, zis şi Fulgeran, şi sînt de profesie cuceritor...

● Dosarul unui ilicit ●

1

În biroul procurorului şef din Craiova

.....din fasă am os de cuceritor. Mă ştie o lume întreagă. Cine n-a auzit de FULGERAN ? Am cucerit lumea : eu, un neştiutor de carte. Fără antecedente penale pînă la 62 de ani. Am muncit o viaţă si sînt mai marele celor din „Faţa Luncii" ; nimeni nu mă uită, nimeni n-are voie să mă uite după ce-a intrat în legături cu mine, i-am ajutat pe toti si aurul meu e muncit, e aurul copiilor mei...".

— Aţi lucrat undeva pînă la 62 de ani ?

— Îmi permiti să vorbesc ?... M-au jupuit de viu, mă rog respectuos, si s-au purtat cu mine ca faţă de un hoţ, faţă de FULGERAN, mă rog respectuos, care am făcut atîtea pentru ţară si miliţie, că eu eram în fruntea oamenilor din „Faţa Luncii" si ei de mine ascultau si cum ziceam eu nu îndrăznea unul să zică altfel si acum aurul copilasilor mei, să mă lase pe drumuri, ca pe un borfas... Ce-am făcut, mă rog respectuos ?

— Repet : ai lucrat undeva pînă acum ?

— Îmi permiti să vorbesc ?... La urmă întrebi... Ai dosarul în faţă si mă întrebi dacă am lucrat ? Unde ne trezim ? Eu îţi sărut mîna pentru dreptate si mă întrebi dacă am lucrat ?... Mă pomenesc cu o dubă mică în faţa casei. Păi Fulgeran e de dubă mică ? Să mă jupoaie în văzul lumii ? Nu mi-e de „Dacia", le dau dracului şi de case şi de carnete C.E.C., dar cum să ia aurul de la gura copiilor mei ? Aurul mostenit de la soacră-mea ?

— De ce l-ai îngropat ?

— Îmi dai voie să vorbesc ? Ştii totul si mă-ntrebi ? Ajută-mă. Nimeni care a ajutat n-a fost pedepsit, ci numai răsplătit. Dă-mi aurul si ai restul şi în primul rînd pe FULGERAN. Sînt om bătrîn, rămîn copiii pe drumuri...

Şi aşa mai departe în maniera unui desăvîrşit artist profesionist.

2

Procurorul şef adjunct Lazăr Marin

Familia Miclescu Iorgu, zis Fulgeran, şi Miclescu Maria, zis Angela, si o droaie de alte neamuri, în decursul anilor s-au confruntat cu o serie de aspecte din viaţa lor socială. Fulgeran n-are antecedente penale, dar a fost amestecat în multe din problemele cartierului „Faţa Luncii". El a fost un fel de reprezentant, fiindcă cunoştea situaţia fiecărui membru din cartier. Îi ajuta cînd se găseau în nevoie şi apoi îi obliga să muncească pentru el. Îşi făurise o puternică personalitate si beneficia de drepturile pe care aceasta i le conferea. Împrumuta bani cu dobîndă, înlesnea tranzacţii dubioase, întotdeauna bine adăpostit. Şi-i îndatorase pe toţi cei din jur si nimeni nu îndrăznea să sufle o vorbă împotriva lui. Cunoştea situaţia juridică a tuturor celor ce-l înconjurau şi conducea din umbră reacţiile lor. Firele existenţelor juridice din cartier se aflau toate în mîna lui si prin ele manevra oamenii.

Abia în 1976 am reuşit să creăm o breşă în sistemul lui de apărare, să-l condamnăm pentru speculă, exercitarea comerţului fără autorizaţie, fals în acte publice. Încheia tranzacţii cu unele unităţi socialiste pentru executare de cărămizi si în realitate el trimitea la muncă alte persoane, cărora le plătea un preţ derizoriu sau în schimbul unor servicii. Adunase o avere considerabilă. El împreună cu familia nu sînt în măsură a justifica suma de 670 000 lei. Printre bunuri citez :

- Un autoturism Dacia 1 300.
- Un cavou monumental, somptuos.
- Un imobil în strada Strungari.
- Un alt imobil în strada Faţa Luncii.
- Monezi si bijuterii de aur în valoare de 120 000 lei.
- Carnete C.E.C. cu peste 60 000 lei.

Pedeapsa penală n-a executat-o fiind în vîrstă de 62 de ani.

3

Unul dintre avocaţii apărării, Octavian Iañovici

— Tovarăşe avocat, dumneavoastră aveţi un cavou somptuos, elegant, monumental?

— Nu.

— Dar o maşină Dacia 1 300, sau altă maşină ?

— Nu.

— Dar bijuterii si monezi de aur ?

— Nu.

— Dar imobile cu gard forjat ? Ca şi Fulgeran, şi dumneavoastră aţi muncit o viaţă.

— NU... Dar dacă vom continua cu întrebări de acest fel vom ajunge inevitabil la întrebarea dacă e etic si echitabil ca Fulgeran etc. Iar eu voi spune că nu e etic si cu asta am încheiat, cu toate că lucrurile nu stau chiar aşa...

— Cum stau ?

— Puţin diferit. Mai înainte aş vrea să vă spun că eu îmi aleg dosarele. De pildă n-am să apar niciodată într-un dosar de viol, e odios... În sfîrsit, n-am refuzat să-l apăr pe Fulgeran din mai multe motive. Fulgeran şi-a strîns averea din propria lui mizerie. Unii fumează Kent, alţii Mărăşeşti. Unii se spală cu Rexona, alţii deloc, sau cu săpun Cămila. Mă înţelegeţi ce vreau să spun ?... În aceste condiţii, Fulgeran face dovadă cu acte că a cîştigat, el împreună cu familia, 300 000 lei numai din confecţionarea cărămizilor. O muncă socială utilă. Apoi trebuie să ştiţi că legea permite deţinerea unor monezi de aur ca podoabă. De acest lucru nu s-a ţinut cont. I s-a fixat arbitrar la capitolul diverse cheltuieli lunare de 300 lei, în condiţii despre care am vorbit, cheltuieli pe care Fulgeran nu le-a făcut, în mod evident. Din cei 300 000 lei cîştigaţi de pe cărămizi i s-au admis arbitrar numai o şesime. Nu i s-a admis posibilitatea de a face dovezi în legătură cu provenienţa aurului. Nu s-a ţinut cont de faptul că Fulgeran avea căruţă şi cal şi făcea cărăuşie. A cerut o expertiză tehnică a stării imobilelor pentru a fi stabilit un preţ apropiat de cel real. I s-a refuzat această expertiză. Cavoul a fost admis cu o valoare de 30 000 lei, cînd în realitate el n-a costat decît 9—10 000 lei.

— Nu sînteţi de acord cu sentinţa dată?

— Nu. O găsesc neconvingătoare. Nu afirm că în cazul în care s-ar fi admis strîngerea probelor pe care le-am solicitat ea ar fi fost alta. Ar fi fost convingătoare. Deci dreaptă si educativă. Faptele lui Fulgeran nu frizează ilicitul, ci numai imoralul, dacă ţinem cont că dădea bani cu dobîndă si apoi îi obliga pe cei împrumutaţi să muncească pentru el în contul dobînzii. Aceştia n-au fost mulţi şi familia a muncit împreună cu ei. Cunoaşteţi povestea cu acel complet de judecată ce solicita tot mai multe probe pentru a putea preciza dacă învinuitul va fi omorît prin spînzurătoare sau decapitare, iar cînd au fost întrebaţi ce importanţă are au răspuns : pentru a putea determina exact titlul juridic cu care moare. Despre asta e vorba. Trebuie demonstrat totul pînă la ultima resursă.

4

Îmi permiteţi să vă adresez cîteva întrebări ?

— Vă rog.

— Susţineţi că nu a fost luată în considerare legea care permite deţinerea de monezi de aur sub forme de podoabe. Podoabele, după cîte ştiu, se poartă nu se îngroapă. De ce au fost îngropate ?

— Poţi condamna pisica sau cîinele care-şi îngroapă hrana ? Fiecare îşi ţine averea cum vrea si cum a fost învăţat.

— Vorbeaţi de mizerie. Nu credeţi că bijuterii în valoare de 120 000 lei poartă un alt nume ?

— Sigur există un excedent. Dar numai acesta trebuia confiscat, nu totul.

— Susţineţi că Fulgeran a muncit. Faceţi această afirmaţie cu toată convingerea ?

— Nu. Dealtfel nici nu susţin că toţi cei 300 000 lei au fost munciţi de el şi familia lui. Susţin numai că ceea ce i s-a reţinut, adică o şesime, este foarte puţin.

— Credeţi că un om care susţine că s-a născut ca să cucerească lumea se aşează în acest scop cu picioarele în chirpici ?

— Mă rog, în calitatea lui de şef o mai fi tras chiulul. A mai exploatat munca femeilor... Dar nu toată lumea munceşte cu picioarele şi mîinile. Dumneavoastră, de pildă... Fulgeran făcea o muncă socială utilă. Ca organizator de şantier...

— Poate fi o muncă utilă din punct de vedere social, cînd are la bază, aşa cum aţi afirmat, fapte imorale de felul împrumuturilor condiţionate şi exploatarea muncii femeilor ?

— Gîndiţi-vă că pînă la 62 de ani Fulgeran n-a suferit nici o condamnare. E un om onest.

— Cunosc mulţi oameni neoneşti care n-au suferit condamnări încă... Dar asta nu înseamnă nimic în cazul nostru. Vorbeaţi de viol şi spuneaţi că n-aţi apărea într-un astfel de dosar. Nu credeţi că prin ceea ce reprezenta, prin ceea ce făcea fără să poată fi prins, Fulgeran reprezenta un pericol social ?

— Nu el era pericolul social numărul unu. Există alte pericole mai mari.

— Un pericol social este un pericol social chiar dacă sînt alte pericole şi mai mari. Mergem mai departe : nu i s-a aprobat expertiza tehnică a caselor. Vi se pare că valoarea înscrisă în documentele administraţiei financiare este mai mare decît valoarea reală.

— Exact.

— Aţi văzut casele ?

— Nu.

— Noi le-am văzut. Valorează atît cît s-a apreciat, dacă nu chiar şi mai mult. Dar cavoul ? Cavoul l-aţi văzut ?

— Nu.

— Atunci care sînt argumentele care vă fac să afirmaţi că n-ar valora 30 000 lei, ci numai 10 000 lei ?

— Eu nu susţin. Nu fac afirmaţii. Pretind ca totul să fie demonstrat cu probe. Să ştiţi că nu cer altceva.

— Îmi permit să afirm că ăsta este un şiretlic.

— Poate.

— Vă întreb altceva. Promiscuitatea, de pildă, este un pericol social ?

— Este mai mult : un mod de viaţă la periferia societăţii.

— Dumneavoastră susţineţi în apărare că Fulgeran şi-a strîns averea trăind în promiscuitate. Nu vi se pare că aduceţi în apărare un argument care acuză ?

— Acuză, dar explică. Explică provenienţa averii, care este alta decît cea pentru care este condamnat.

— Haideţi să formulăm direct şi limpede : promiscuitatea generează bogăţie.

— Acesta nu-i un şiretlic ?

— De ce ?

— Eu n-am afirmat că promiscuitatea creează bogăţie, ci că la bogăţie s-a ajuns trăind în promiscuitate.

— Dacă promiscuitatea nu creează bogăţie, nu înseamnă că trăind în promiscuitate bogăţia poate proveni din oricare altă sursă, inclusiv cea ilicită ?

— Tocmai asta cer să fie dovedit, nu presupus.

— Faptul că dumneavoastră susţineţi că nu e dovedită provenienţa ilicită, nu înseamnă chiar că nu e dovedită. Mie, de pildă, mi se pare că este... Dar vă propun să lăsăm la o parte calităţile noastre şi să vorbim omeneşte. Să vă pun adică întrebarea pe care aţi vrut s-o evitaţi la început : este echitabil ca un analfabet care n-a muncit nimic în viaţă să aibă în climatul principiilor noastre averea pe care o are ?

— V-am spus : NU. Repet însă, omeneşte vorbind există întotdeauna posibilitatea unei concluzii contrare. Pentru asta trebuie ca totul să fie probat.

— Ar mai rămîne să spunem şi cine este acela care poate aprecia că totul a fost probat. Mereu mai poate fi adusă o probă... Sau măcar cerută...

Procurorul Ion Bercheseanu

De 26 de ani urmăresc fenomenul numit patronaj de meserii si tot de 26 de ani îl cunosc si pe Fulgeran. Te împrumuţi de o sumă de bani şi-ţi convine ca în loc să înapoiezi banii plus dobîndă să prestezi muncă. Această muncă străină este folosită de indivizi de soiul lui Fulgeran. Unii sînt rude si nu divulgă, iar ceilalţi nu spun fiindcă dacă ar spune ar însemna să înapoieze banii si n-au de unde. Foarte dificil să descurci aceste iţe. Acesta este soiul de afaceri patronat de Fulgeran. Pe lîngă această activitate ilegală, Fulgeran constituie un pericol social pentru ceea ce reprezintă el, pentru moravurile pe care le apără si le răspîndeşte. Cei ce-l apără susţin că munceşte. Verbul a munci ne încurcă fiindcă astăzi el are un anumit conţinut. Fulgeran n-a muncit, dacă prin muncă nu înţelegem neapărat faptul că transpiri si tremuri pentru o reuşită. Fulgeran a organizat acţiuni dăunătoare climatului social si orice bani proveniţi din această activitate sînt bani iliciţi.

— Spuneţi-mi, cum se face că un expert de felul lui Fulgeran poate fi prins pentru speculă si comerţ fără autorizaţie. El, obişnuit cu lucrări de anvergură şi cu un procent redus de risc ?

— Pe mulţi dintre cei păcăliţi de el am reuşit să-i calificăm si să-i încadrăm în întreprinderi serioase. Nevoia l-a împins la găinării. Fulgeran a fost mare prin ignoranţa celorlalţi.

NICOLAE CRISTACHE ■

(Material realizat cu sprijinul Procuraturii Generale)

Implicaţiile unei destituiri

(Urmare din pagina 1)

şase sute de pagini de sesizări, mai toate urmărind, în termeni vehemenţi, înlocuirea directorului Dumitru Dumitrescu. Dacă acesta a fost visul ei, visul a fost îndeplinit. Pe 18 mai a.c. directorul spitalului a fost „eliberat din funcţie", după ce, sesizînd în cele din urmă ce se ascunde în „pahar", îşi dăduse demisia de cîteva ori dar nu i se aprobase. Directorul general al Direcţiei sanitare, dr. Constantin Constantin, acelaşi om care nu aprobase demisiile doctorului Dumitru Dumitrescu — pentru că are si astăzi cuvinte frumoase despre el — a fost însărcinat să ducă la îndeplinire hotărîrea eliberării sale din funcţie. Evenimentul s-a petrecut, după cum ne relata, într-un cadru neobişnuit, puţin misterios. El a cerut primarului Găeştilor, Nicolae Şendroiu, să fie de faţă cînd va aduce la cunoştinţă colectivului spitalului această hotărîre. Primarul l-a rugat să-l aştepte puţin si-a dispărut. Atunci a adresat aceeaşi rugăminte adjunctului acestuia, Mihai Constantin. Dar şi acesta a procedat la fel. Cei doi cu funcţie de conducere la Găeşti nu neagă că lucrurile s-au petrecut întocmai. Ei îl cunosc de-o viaţă pe doctorul Dumitrescu şi au opinia lor bine formată, pe temeiul căreia consideră că nu astfel se mulţumeşte unui om pentru o muncă de zeci de ani. Poate că intră si puţin sentimentalism în această convingere dar, în sfîrşit, e dreptul oamenilor locului să-l aibă. Cert este că verificările reclamaţiilor de care aminteam au stabilit că doctorul Dumitru Dumitrescu „a ţinut şedinţe C.O.M. cu un număr redus de membri, ceea ce face ca unele hotărîri să fie ilegale" (doctorul Dumitrescu susţine că acuzaţia este neîndreptăţită şi că poate demonstra acest lucru — n.n.). „S-a constatat de asemenea o lipsă de colaborare între medicii din secţii, între medici si celălalt personal, între secţii, între acestea si policlinică, fapt ce a dus la lipsuri si abateri grave de la regulamentul de funcţionare al spitalului". De acestea se făcea vinovat, desigur, în primul rînd directorul spitalului...

Aceleaşi anchete, însă, stabileau că „Dr. Badea Tatiana consideră toate lipsurile si deficienţele din munca oamenilor drept „foarte grave", „crime", „sabotaj". Nu are răbdare să asculte, să cumpănească, să analizeze si părerile altora. Face aprecieri cu uşurinţă la adresa unor oameni că sînt necinstiţi, că vor să facă rău. Jigneşte. Are numeroase întîrzieri şi lipsuri de la program. Consideră în mod greşit că pentru a se adresa cu diferite probleme organelor superioare are dreptul să lipsească de la serviciu. Are un spirit critic dezvoltat, incomparabil faţă de poziţia sa autocritică". Analiza activităţii spitalului, întreprinsă în urma sesizărilor Tatianei Badea, a scos la lumină si serioase deficienţe profesionale, devenind evident că medicii se ceartă nu numai pe spezele lor ci si pe ale bolnavilor, oameni nevinovaţi. Fiind vorba despre o analiză completă, n-a putut face excepţie nici secţia boli interne, a cărei şefă este dr. Tatiana Badea. Citām: "Nu se poate stabili unitatea care trimite bolnavul, ceea ce face imposibilă analiza concordanţei. Lipseşte diagnosticul de primire si cel de la 48 de ore, iar şeful de secţie nu stabileşte diagnosticul. În registrul de urgenţe lipseşte simptomatologia, ceea ce face ca medicaţia să fie nejustificată, să existe polipragmazie si administrare abuzivă de antibiotice, toate acestea fiind administrate fără a exista criterii clinice si biologice. La formularea diagnosticului nu sînt trecuţi termenii în concordanţă cu limbajul medical actual si cu nomenclatura O.M.S. aplicată la noi. Afecţiunile cronice ale aparatului respirator sînt etichetate în marea lor majoritate ca scleroenfizem. Aceasta denotă o lacună în cunoaşterea patologiei aparatului respirator. Diagnosticele înscrise în foile de observaţie adeseori nu sînt fundamentate nici prin datele clinice, nici prin cele paraclinice, ele fiind simple **improvizaţii.** S-au constatat cazuri de terapie inadecvată sau insuficientă. În general nu se cunoaşte utilizarea antibioticelor, de unde decurge o prescriere neraţională". Pentru vina, noi credem uriaşă, de a da diagnostice care nu sînt altceva decît „improvizaţii" cu privire la starea sănătăţii celor ce trec pragul spitalului Găeşti, s-a hotărît reciclarea — la Spitalul judeţean Tîrgovişte — a doctoriţei Tatiana Badea si a altor trei colegi ai ei. Pentru ceilalţi, hotărîrea a rămas valabilă. Pentru ea nu. Directorul general Constantin Constantin ne spunea: "Am primit din partea Ministerului Sănătăţii telefon s-o lăsăm în pace. Să nu cumva să se creadă că o reciclăm pentru că a reclamat. Ce pot să vă spun mai mult ? Eu, unul, nici cu o floare n-o mai ating !".

Aceasta fiind conduita Direcţiei sanitare judeţene, să vedem ce se petrece la Spitalul din Găeşti. Se petrece în primul rînd spectacolul satisfacţiei Tatianei Badea în urma eliberării din funcţie a fostului director. Dar, dacă e adevărat că medicii de la Găeşti au fost nişte nori încărcaţi cu electricitate, fulgerul eliberării din funcţie a doctorului Dumitrescu n-a înseninat atmosfera. Tensiunea a rămas, scînteile pot provoca flame uriaşe. În ziua cînd am fost la Găeşti, doctoriţa Tatiana Badea nu ştia cîţi bolnavi are în secţie, în schimb afirma că de cînd a preluat conducerea — cu delegaţie — doctorul Gheorghe Rădulescu există o „atmosferă destinsă la raportul de gardă" uitînd în mod ciudat că noul director o admonestase de curînd si ameninţase că aduce miliţia în spital. Ameninţarea se petrecea tocmai la un raport de gardă la care doctoriţa Tatiana Badea depusese serioase eforturi pentru a-şi acoperi prin cuvinte, rostite alandala, lipsurile. Cum tot noul director a instaurat de la 1 iulie obligativitatea „contravizitelor" de la orele 17 la 19 (fostul director îi „iertase" pe navetişti), Tatiana Badea consideră această măsură drept „un mijloc legal de persecuţie". Deci hora reîncepe, cu nume si cu situaţii noi.

Ne întrebăm : acesta este colectivul de medici care urmează să preia, peste cîţiva ani, clădirea si aparatura unui mare spital de 700 de locuri, care a început deja să se construiască la Găeşti şi care reprezintă o investiţie de aproape 40 de milioane ?

Răspunsul acestei întrebări îl aşteptăm din partea Direcţiei sanitare judeţene obligată să întroneze disciplina, să pună capăt acestor stări de lucruri care nu fac altceva decît să împieteze actul medical.

„Caminante"

JURNAL MEXICAN (19)

Umbra Spaniei

2.

Dintr-un punct de vedere povestea prințesei Malinalli amintește de cea a lui Oedip. S-a născut într-o zi cînd poziția stelelor, ziceau preoții azteci, o destina să se opună toată viața zeului Huizilopochtli, patronul divin al imperiului aztec. Ca s-o apere, mama ei le-a arătat preoților o fetiță născută moartă de o sclavă, iar pe Malinalli a trimis-o la mayași, în Yucatan. Acolo fata avea optsprezece ani cînd a debarcat Cortés. Vorbea limba maya și **nahuatl**, idiomul tribului mamei sale. Ea insăși era convinsă că in persoana conchistadorului se intorcea vechiul zeu exilat, Quetzalcóatl, și n-a ezitat să devină interpreta și apoi iubita lui Cortés. Spaniolii (care au numit-o doña Marina) au fost in cîteva rînduri salvați de ea. La Cholula, doña Marina a descoperit ca in spatele liniștii și primirii cordiale, aztecii pregateau un atac urmărind să-l ucidă pe Cortés. Acesta a măcelărit prin surprindere cîteva mii de locuitori ai Cholulei și a ordonat să fie construită cîte o biserică in locul fiecărui templu. Tot ea a descoperit și stratagema unui cortegiu strălucitor in care era un fals Moctezuma. Falsul împărat a răspuns direct unei intrebări, iar Marina știa că regulile azteca cereau ca monarhul să răspundă numai prin intermediari.

Această poveste de dragoste amestecată cu destin, cu trădare, cu zei renegați, cu nopți petrecute intre amenințări și flăcările templelor incendiate merită amintită dintr-un singur motiv. Din pasiunea ei sfidatoare și victorioasă s-a născut această țara, cucerită nu numai prin sabie, ci și prin iubire. Ceea ce nu e fără importanță pentru ințelegerea psihologiei mexicane. Și așa cum semidocților care cred că umanitatea n-a făcut nimic înaintea lor trebuie să le stimulăm memoria, e bine, poate, in vreme ce străbatem acest oraș, aparent lipsit de amintiri mai vechi de patru secole, să nu ne grăbim să-l privim ca atare. Vidul e inacceptabil și in istorie și in morală. Ciudad de Mexico plutește pe o platformă de pămînt sub care se găsește un strat gros de mîl și de apă. A fost nevoie să se injecteze tone de ciment care să impiedice scufundarea Palatului Artelor, iar zgîrie-norii se sprijină pe o pădure de piloni de beton. Dar la temelii se gasesc mai ales legende. Și ruine arse. Și insomniile lui Moctezuma. In timp ce deasupra, soarele de septembrie mă face să mă gindesc la zidurile secetoase din Spania pe care umbrele se lungesc spre seară, cred, ca siluetele din pînzele lui El Greco.

De fapt, care Spanie ? Există o Spanie a lui Cortés și alta a lui Don Quijote. O Spanie care a căutat tezaurul lui Moctezuma și alta care n-a căutat decît un răspuns. O Spanie unde Inchiziția a cunoscut triumful ei cel mai sîngeros și alta care, prin Goya, il va picta pe Saturn respingător, cu ochi de nebun sadic în vreme ce-și devoră fiii. Dorind să văd Spania, am știut totdeauna că piatra torturată de soare servește la fel de bine măreției și unei singurătăți fără menajamente. După cum faptul că n-am avut niciodată un prilej să văd zidurile Escurialului nu m-a impiedicat să bănuiesc că nu granitul său cenușiu și rece l-aș căuta, ci muzica aridă a acelor orașe in care barocul trebuie să fi fost o reacție impotriva goliciunii pietrei.

Se observă și în Ciudad de Mexico o preferință pentru baroc la clădirile patinate de vreme. Privindu-le, mi-ar fi greu să mă hotărăsc in care din cele douăzeci și două de tipuri de baroc definite de Eugenio d'Ors le-aș putea incadra, dar un lucru mi se pare evident. Că e aproape normal să le impunem un raționament de care mai tîrziu ne vom indoi. Aici, barocul a avut misiunea nu de a fi stilul Contrareformei, ca în Europa, ci stilul conchistei. El a avut probabil rolul să desăvîrșească în estetică ceea ce incepuse sabia lui Cortés. Să supună nu prin evlavie, ci prin orgoliu și fast. Dar Mexicul ar fi inventat barocul, dacă el n-ar fi existat în Europa, intr-atît acest stil, dincolo de orice imprumut, este aici o problemă de temperament și de existență înainte de a fi o problemă de estetică. Arhitectura pare să nu fi făcut altceva decît să se inspire din stradă, să folosească limbajul ei, să-i urmeze iluziile. Probabil, fiecare țară nu acceptă dintre stiluri decît pe cele ce-i convin și o exprimă. Nici arborii nu cresc la fel in lume. Cu atît mai puțin sînt aceleași stilurile. Să ne mirăm că barocul mexican trece pe aceeași fațadă de la orgoliu la tandrețe ? Lucrurile acestea le-am văzut doar înainte in stradă.

*

In aceeași seară, la hotel, trebuie să-mi fac bagajele. Miine dimineață plecăm cu autobuzul în sud. Spre „Tierra Caliente". Veracruz. Tabasco. Villahermosa. Celebrele ruine de la Palenque, în plină junglă, unde foarte rar ajunge cineva. Și Yucatanul. O valiză cu o parte din lucruri o las la „Del Prado" (umbra Spaniei apare și în nomenclatura hotelurilor) și iată-mă iarăși aruncat in starea aceea ambiguă a tuturor plecărilor mele, un amestec bizar de alarmă a obișnuințelor și de anxietate în fața necunoscutului. Mîna necruțătoare și cordială a lui Hermes m-a adus spre acest moment in care îmi privesc din nou valizele închise, dar de ce să mă plîng ? Sînt atîția care m-ar invidia acum, chiar dintre cei care nu bovarizează să vînture lumea. Să cunoști cele mai fierbinți pămînturi și piramide din Mexic nu e o șansă de fiecare zi. In definitiv, singurul lucru care mă deranjează pînă la capăt la stilul „globetrotter" e un soi de superioritate stupidă și plictisită afișată la adresa celor care cred ca Rembrandt că o viață întreagă nu ne e deajuns pentru a descoperi ceea ce se află în jurul nostru. Și oricum, drumul spre fericire nu e o chestiune de kilometraj...

Undeva am citit că negustorii azteci nu porneau la drum fără să se asigure că ziua plecării purta semnul șarpelui. Se mai află pe masă invitația la tragedia antropocosmică „Quetzalcóatl". Poate e de bun augur faptul că pornim în această aventură tropicală sub semnul șarpelui cu pene. Zeii aztecilor fie cu noi și cu melancoliile noastre.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Vitalitatea folclorului

— Stimate Hari Brauner, de unde vine vitalitatea folclorului românesc ?

— Din faptul că există. Dacă urmărim cu atenție fenomenul folcloric, ne dăm seama că anumite legi nescrise, empirice, pe care au inceput să le cunoască oamenii de știință și caută să le descopere zi de zi, continuă să fie transmise încă în împrejurări foarte variate.

— În alte părți ale lumii industrializarea excesivă a desființat folclorul. La noi există acest pericol ?

— Există, într-adevăr, exemple de totală dispariție a folclorului. De pildă, în anumite regiuni din Franța, multe melodii create de compozitori sînt cîntate și doar acestea mai trec drept melodii folclorice. Dar, acum, mai mult decît oricînd, popoarele au început să-și dea seama ce înseamnă cultura muzicală străveche care le aparține și in țările de care vorbeam se caută să se readucă la viață melodiile care mai există pe ici pe colo. De exemplu, în Anglia, unde s-a dus o muncă foarte serioasă în privința asta, în rîndul pescarilor sau în rîndul oamenilor care trăiau foarte izolați au mai fost culese cîntece și sînt readuse astăzi la viață. Chiar în acest nou curent, care este numit folk, reapar melodii foarte vechi.

La noi, situația este totuși specială. În România s-a produs o foarte mare revoluție. dar chiar din primul ei moment au fost oameni care și-au dat seama de importanța culturii străvechi. Dealtfel, este cunoscut că printre civilizațiile rurale, România a ajuns de-a lungul timpului la un stadiu foarte inaintat și datorită acestui fapt folclorul s-a menținut. Au existat oameni care, dîndu-și seama de importanța folclorului, au încercat din capul locului să pună o stavilă eventualului efect nociv pe care l-ar avea industrializarea. Sigur că s-au întîmplat și lucruri nedorite. Dar cu cît privim mai bine, mai atent, cu ochi sociologici, ne dăm seama că lucrurile merg din ce în ce mai bine.

Scopul nostru ultim este tocmai de a menține folclorul într-o stare cît mai înfloritoare. Esențialul este ca oamenii de știință să aibă un concept care să fie unul și același in legătură cu folclorul, cu autenticitea lui, cu gradul pînă unde se poate merge cu transformările care se produc sub ochii noștri, cu ceea ce trebuie încurajat și ce trebuie inlăturat.

— Deci există posibilitatea de a aduce folclorul în matca lui ?

— Bineînțeles. Dar a readuce folclorul în matca și la semnificația pe care o avea acum 2—3 sute de ani sau acum o mie de ani, mi se pare a fi un lucru exagerat. Există, de fapt, două procese : păstrarea documentului și după aceea un mers continuu al vieții. un mers înainte armonios, care aduce întotdeauna ceva nou. Nu sînt nici sămănătorist, nu sînt nici înapoiat, dar ceea ce am putut constata de-a lungul vieții este că bellcanto nu are nimic comun cu felul de a cînta al poporului. Este chiar un lucru ridicol. Mi-a fost dat de nenumărate ori în viață să întîlnesc cîntăreți celebri ascultînd un cîntec românesc cîntat frumos, cîntat cu o emisie naturală, nu cu cea obținută prin școală. Ei îl invidiau pe cîntărețul din popor pentru acest fel de a cînta tradițional, care în nici un caz nu poate fi și nici nu trebuie învățat în școală. Din pricina asta, cîntăreților de profesie, trecuți prin școli de specialitate, dacă vor să cînte un cîntec popular, le-aș da sfatul să nu aplice regulile învățate în conservator, ci regulile nescrise.

— Dar despre interpretarea artizanală a folclorului ce ne puteți spune ?

— Artizanat ?... bine ai spus. Discutam cu un savant de-al nostru și el spunea că ar trebui aduse niște prototipuri din documentație și atît radioul cît și televiziunea ar trebui să prezinte cît mai multe piese autentice care să poată fi un imbold pentru cei care interpretează folclorul.

— Cui îi revine responsabilitatea denaturării folclorului ?

— Denaturarea folclorului se datorează adesea snobismului ascultătorilor, se datorează unor preferințe, care au fost preluate de niște interpreți la origine buni. Pentru a fi pe placul acelora care puteau influența in bine soarta lor, au introdus în repertoriu o seamă de exemplare nedorite, care au inceput să se întindă și snobismul a pătruns la sate. Este normal ca omul din acele locuri îndepărtate, avînd televizor sau radio, să încerce să facă ceea ce vede în centre mai importante, să-i imite pe cei care au influență tocmai pentru că locuiesc la centru. Este nevoie ca aceia pe umerii cărora cade cea mai importantă răspundere să înceapă să-și dea seama de adevărata responsabilitate a actului de cultură pe care-l întreprind.

Prin forța împrejurărilor mă consider specialist, asta am făcut toată viața, dealtfel altceva nici nu știu să fac. Cu toate acestea de multe ori ezit, nu mă reped să iau o hotărîre, să vin cu o propunere, pentru că este vorba de lucruri extraordinar de fragile și atunci iți revine o răspundere, după cum se vede, imensă. Nu e vorba de viața unui om, ci de a păstra o cultură ancestrală, cu ajutorul căreia la un moment dat poți dărima cine știe ce hîrtie care vrea să dovedească un neadevăr istoric. În fața oricărui neadevăr istoric există un adevăr care uneori nu este scris, dar este un adevăr cîntat, un adevăr pe care îl păstrează poporul în memoria lui și care valorează mult mai mult pentru că este supremul argument, este viața însăși, care trebuie să fie păzită de paraziți.

— Folclorul este deci, în primul rînd, istorie..

— Istoria este în primul rînd viață, sau ar trebui să fie, și folclorul este cea mai adevărată istorie. Noi trebuie să ne bazăm pe ceea ce păstrează poporul permanent. Și ceea ce păstrează el permanent este cîntecul, vorba transmisă de-a lungul timpului.

N. ȘTOICESCU, ANDREI LENARD ■

Pictorul naiv Emil Pavelescu — distins cu o plachetă de aur în Iugoslavia

Recent, la Trebnje, în Iugoslavia, pictorul amator Emil Pavelescu a fost distins cu „Placheta de aur" (Zlatna plaketa) a celei de a XI-a Tabere a artiștilor autodidacți. Faptul e plin de interes din mai multe motive. Mai întîi, pentru că tabăra de la Trebnje a fost, de-a lungul anilor, gazdă pentru mai toți marii meșteri naivi ai celebrei școli iugoslave. Apoi, deoarece participă ca invitați ai taberei artiști autodidacți din toată lumea, majoritatea de anume notorietate în domeniu. În sfîrșit, pentru că recunoașterea calității lucrului lui Emil Pavelescu vine, pe plan internațional, după ce pictorul acesta, de profesie șofer, s-a bucurat de multe elogii în țară și a fost distins în prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Dat fiind că arta amatorilor are nume felurite pe alte meridiane, iugoslavii au dat prioritate termenului de autodidact. În fapt, aici sînt invitați naivi de cea mai bună spiță, încurajîndu-se exprimarea spontană, inocentă, prea puțin sensibilă la exemplul artei plastice profesioniste. Există încă un lucru care face ca premiul acordat lui Emil Pavelescu să aibă strălucirea celui mai pur aur. Românul e un povestitor hazos, puțin preocupat de temele obișnuite ale picturii de început : peisajul și natura statică. El povestește, cu fine și surprinzătoare intuiții de pictor, cel mai adesea, întîmplări ale mulțimii, de regulă ale mulțimii ce locuiește în cartierul său din preajma Pieței Unirii. Pe pînzele sale vedem o forfotă și un neastîmpăr cum n-am mai întîlnit de la micii meșteri flamanzi ai piețelor și petrecerilor populare. Sigur, nu discutăm aici calitatea meșteșugului lui Emil Pavelescu alături de măiestria vechilor breslași ai picturii. Merită să discutăm însă sentimentul profund popular, bonom, dens și lumesc al imaginației acestui naiv sau autodidact sau pictor de duminică sau amator — cum veți voi să-i ziceți. E greu de spus ce e acela sentiment în pictură și cît sentiment trebuie să aibă un tablou. În același timp, e limpede că opera harnică și voioasă a șoferului bucureștean stă pe un cuceritor sentiment de cordialitate umană. Este, probabil, unul din argumentele distincției primite la Trebnje, într-o tabără internațională deschisă sub deviza : „Prietenie, pace, libertate și pîine pentru toți oamenii din lume".

TUDOR OCTAVIAN ■

O carte de teatru, o carte despre teatru

Mircea Radu Iacoban și-a adunat piesele de teatru într-un volum intitulat **Reduta și șoarecii.** În cartea asta, tehnicienii dramaturgiei pot găsi o demonstrație a faptului — de meserie, de muncă, de disciplină — că replică scurtă cu replică scurtă se face cartea mare. Moraliștii dramaturgiei pot găsi munca foarte concretă și promptă a unei conștiințe care trăiește gazetărește de cotidian cu mersul și imperativele vremii lumii noastre. Ieșenii vor găsi o bună dramă despre orașul lor, dramă petrecută cîndva, de mult : „Noaptea". Oamenii sentimentali și de bun-simț vor găsi niște pagini speciale de delectare, niște pagini de jurnal personal — scrisoare de dragoste — declarație publică, pe care autorul le-a intitulat, simplu, „Postfață". În totul, un bilanț substanțial, o împlinire de rost în viață.

Virgil Petrovici — autor și al acelui remarcabil studiu intitulat „Lumină și culoare în spectacol" — face, de data aceasta, un act de generozitate și etică a vieții în colectiv : acela de redare, peste timp, către contemporani, a unui autor și-al unei părți din scrierile sale. Sub titlul **Mic îndreptar de teatru,** alături de lucrarea cu același nume — unică, la noi, în felul ei — a lui **Victor Ion Popa,** mai sînt adunate, într-un cuprinzător volum, texte risipite prin diferite publicații, texte care, în miezul lor, sînt „mărturii de credință" ale acestui om total de teatru al nostru ; alte scrieri, ale sale, tot despre teatru ; o sumă impresionantă — prin revelații, prin număr, prin dragostea cu care-s făcute, prin numele de prestigiu care le semnează — de mărturii despre Victor Ion Popa ; o cronologie a activității sale teatrale ; și un comentariu, amplu și doct, al autorului culegerii. Volumul acesta — de concret interes pentru profesioniștii teatrelor, dar mai ales pentru oamenii mișcării artistice teatrale de amatori — este muncit cu seriozitate de autentic cercetător și alcătuit și comentat cu o molipsitoare pasiune pentru teatru, cu un tulburător și mobilizator — difuz și permanent — sentiment al omagiului pentru dăruirea către teatru a lui Victor Ion Popa.

Cărțile de teatru și despre teatru — defavorizate de prejudecata editorilor că n-ar fi lesne de vîndut — par a intra într-o vreme mai înțelegătoare și mai respectuoasă și mai dreaptă cu ele. Editura „Univers" cu cartea de teatru cuprinzînd cîteva dintre piesele lui Tristan Bernard și cu cartea despre teatru cuprinzînd „Impresii din teatru" semnate de Jules Lemaitre ; Editura „Eminescu" cu cele două volume de teatru comentat, cuprinzînd piese de Horia Lovinescu ; dar mai ales inițiativa Editurii „Junimea" de a lansa o colecție de „scrieri despre teatru", inițiativă concretizată, începută printr-un adevărat șoc de trei volume, purtînd semnăturile Otiliei Cazimir, Petru Comarnescu și Carol Isac — sînt toate acestea, și nu numai ele, motive palpabile de bucurie și speranță pentru iubitorii de teatru, pentru profesioniștii teatrului, pentru toți oamenii care respiră și cultură ; sînt toate acestea fapte necesare mersului spre amploare, profunzime, democratism și cunoaștere a culturii noastre naționale.

NELU IONESCU ■

Premiile Academiei Române pentru literatură

DRAMATURGIE

Cred că nu manifest lipsă de respect, afirmînd că Academia Română își conferă un certificat de tinerețe acordind premiul „I. L. Caragiale“ piesei Ecaterinei Oproiu, **Interviu.** Și, desigur, declarindu-și și alte opțiuni similare in literatură și arte — după cum s-a văzut. Piesa are neîndoielnic o noutate adolescentină, e sprintenă și ageră, aparținind prin tot ce mărturisește, ca și prin modul ingenios în care o face, celui mai recent anotimp cultural al patriei. Nu e o comedie șoltică, dar personajele sint cit se poate de spirituale. Nu e o tragedie existențială, dar dramele infuze sint autentice și dor. Pare o alăturare de interviuri scinteietoare — pe care chiar scriitoarea și ziarista singulară Ecaterina Oproiu le-a luat unor fete și femei, le-a publicat în **Contemporanul,** le-a mai prelucrat puțin intr-o carte **3 x 8 plus infinitul** și apoi le-a cernut în lucrarea dramatică numită inițial **Handicap.** În ce constă seducția pe care o exercită — deși, anume imperfecțiuni formale ca și o oarecare dilatare a convorbirilor ii sint reproșabile ? Piesa are un subiect, oricit ar părea de curios cuvintul, **implicit,** o istorie subterană a ei. Apoi, femeile intervievate sint vii, sint soțiile, mamele, fiicele, iubitele noastre, vorbesc de-ale noastre, pe șleau, cu conștiință critică și uneori cu inconștiență criticabilă, le recunoaștem cu dulceață, cu alean, puși pe gînduri. Structura e a unei piese moderne, cu acea puternică infuzie a documentarului care e identificabilă și în marele roman al actualității, ba uneori și în cea mai fragedă poezie scrisă sau cîntată. Ideea nu e de literatură feministă caramelizată. Se discută catifelat dar nesovăielnic despre raporturile normale dintre femeile și bărbații de azi. Sau cum ar trebui să arate normalitatea în speță.

Acum cincisprezece ani, cu ocazia primei ei piese, **Nu sint turnul Eiffel,** Ecaterina Oproiu a avut parte de saluturi calde, călduțe și reci, și mai ales de comizerația unor doctori, cum zicea Rabelais, serafici și irefutabili, care i-au prezis un deces dramaturgic neglorios. De atunci continuă să fie jucată și reluată în teatrele din țară și din alte douăsprezece țări. Cind a apărut pe planetă **Interviul,** citiva confrați de-ai autoarei, astringenți și autolatri, au declarat-o non-dramaturgie și, dintr-un plus de motive inavuabile, au și respins-o de la premiu intr-un habitaclu scriitoricesc. Amintesc faptul, după cum spune proverbul, deoarece nu-i c-ar trece șoarecii prin barbă, dar se face cărare....

VALENTIN SILVESTRU ■

PROZĂ

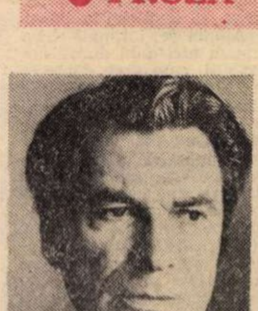

Academia română consacră, prin premiul „Ion Creangă“ pe anul 1976, doi prozatori : Constantin Țoiu și Mircea Horia Simionescu, ambii cunoscuți bine cititorului din ultimul deceniu, prezențe notabile în viața noastră literară, a căror notabilitate s-a impus însă cu discreție, fără zarvă și zgomot și, poate din această cauză, cu atit mai temeinic.

Constantin Țoiu este distins pentru romanul **Galeria cu viță sălbatică,** cea de-a treia carte a sa, după **Moartea în pădure** (1965) și **Duminica mutilor** (1968). Din cite se vede, prozatorul este adeptul zicalei „festina lente“, cărțile sale apar rar, după un îndelung proces de meditație și de elaborare, ele nu sint rezultatul unei inspirații efemere, al unei spontaneități fulgurante, ci al unei reflexivități de durată. Ideile și stilul ultimei cărți, mai cu seamă, sint trecute prin filtrul unei retorte purificatoare dînd senzația tonică de produs finit, cristalin, apt să înfrunte intemperiile și perfidia timpului necruțător. Într-un moment literar în care, pe plan european, mitul perfecțiunii formale a fost înlocuit cu superstiția creatorului spontan, din care țișnește talentul nesupravegheat, **Galeria cu viță sălbatică,** roman de factură flaubertiană prin sudarea perfectă între conținut și expresie, repune în drepturi idealul autorului **faber,** care-și construiește opera cu migală și responsabilitatea arhitectului și artizanului. Stilistic, Țoiu trimite la proza estetă a lui Mateiu Caragiale și A.E. Baconski, dar faptul esențial mi se pare a fi angajarea ideologică a cărții, caracterul ei de **roman politic.** Prin destinul protagonistului, tînărul intelectual comunist Chiril Merișor, prozatorul dezbate, cu spirit temerar, marile idei etice ale epocii noastre, fără idilismul convențional care mina atitea scrieri mediocre, dar și fără defetismul dezagregant al colportorilor panicarzi. Roman politic dens și de o fervoare ideologică apropiată de literatura lui Malraux, scris exemplar, **Galeria cu viță sălbatică** reprezintă un moment privilegiat în evoluția romanului nostru actual.

Cel de-al doilea laureat al Academiei, Mircea Horia Simionescu, în volumul **Jumătate plus unu,** este un prozator căruia cu greu ii putem descoperi predecesorii. Cărțile sale și în special **Ingeniosul bine temperat** (1969), **Bibliografia generală** (1970), precum și cea premiată care continuă **Bibliografia generală,** divulgă un cărturar fin și rafinat, dotat cu gustul lecturilor intr-o asemenea măsură încit își poate îngădui parodia : mai tandră, mai incisivă, cu scopul demontării mecanismului gîndirii, a ironizării reflexelor și habitudinilor. Proza sa redevabilă modernismului demistificant, poate fi, totuși, raportată la **Telegramele** lui Caragiale, la proza lui Urmuz, sau la teatrul ionescian. Caracterul ei ludic este indiscutabil, iar literatura ludică are, cum se știe, vechi state de serviciu. Oroarea de banalitate, de materia cotidiană moștenită, nu are nimic mizantropic însă și nici faptul că terenul de inspirație al scriitorului este livrescul, adică un teritoriu „secund“, parcă după exemplul lui Borges, care n-a plecat nici el de la realitatea primă, ci de la cărți. Ar fi însă o dovadă de apreciere superficială bănuiala după care o asemenea literatură nu trece dincolo de amuzamentul gratuit. Evident, caracterul ei delectabil nu se poate nega și, desigur, nici riscul unei superficialități sprintene, pornită pe șicana intelectuală subțire. Dar în subtext se află o miză care excede agrementul în sine. Căci, în ultimă instanță, e vorba de discrepanța intre comunicare și faptă, ce trezește însă ridicolul primei. Zimbetul ce-l provoacă are un străveziu scop terapeutic, ridicindu-se împotriva gîndirii anchilozante, a formulelor standardizate care s-au tocit într-o asemenea măsură încit nu mai comunică nimic din emoția primordială. Sînt necesare deci primenirea, aerisirea limbajului, și revitalizarea lui, prin efortul nostru permanent de a găsi cuvinte, formule, fraze, care să ne exprime cu fidelitate gîndurile, să ne dea convingerea că este oportună și posibilă o adecvare a mijloacelor de exteriorizare cu bogăția, complexitatea și subtilitatea universului interior. Pledoaria, indirectă dar persuasivă, pentru revalorificarea limbajului, în vederea sporirii autenticității vieții, a emancipării de sub tutela șabloanelor și rutinei, ce compromit gîndirea și o inhibă, iată ce mi se pare remarcabil în **Jumătate plus unu** ca și în întreaga literatură ironică a lui Mircea Horia Simionescu.

POMPILIU MARCEA ■

POEZIE

Premiul „Mihai Eminescu“ al Academiei Române a fost atribuit unor poeți din generații diferite : Gheorghe Tomozei (n. 1936) și Mircea Dinescu (n. 1950).

În volumul lui Gheorghe Tomozei **Gloria ierbii** („Cartea românească“, 1976) ne întîmpină, ca și în celelalte cărți ale lui, o poezie luminoasă a unui artist îndrăgostit de forme și culori, de făpturile și obiectele acestei lumi de care se încîntă și pe care le slăvește ca pe niște miracole. Precum în tablourile lui Chagall — evocat dealtfel intr-un poem — în lumea sa toate sint amestecate într-un vălmășag multicolor și au neorînduiala și farmecul unui bazar. Lucruri din alte epoci și viețuitoare de toate felurile — de la cele mai mărunte pînă la cele puternice — bunătăți culinare apar în versurile sale ca pe scena spectacolului plin de fast al unei sărbători permanente. Autorul combină uneori neașteptat cuvintele sau le preia intr-o formă mai veche a lor, ca în poezia începutului de veac XIX, dintr-un răsfăț lingvistic, bucurîndu-se de modul în care sună și înveșmintîndu-și poezia cu haine al căror preț a fost sporit de curgerea anilor. Cele mai frumoase poezii ale sale sînt cele de dragoste, simple, directe, în general pline de seninătate : „E vară, iubito, e vară, / hipocampul trage la scară, / fete blonde dansează mirezme / cu inele pe glezne / și dansează vanilii / în amfiteatrul unei cochilii.“ Se rețin de asemenea poemele de dragoste de țară, meditațiile despre trecerea timpului, despre condiția poetului și a poeziei. Deși are voluptatea jocului, autorul nu recurge niciodată la teribilisme și poezia sa, cu toate că e de o expresie modernă, nu șochează pe cititori, nu pune stavilă unei înțelegeri de la prima lectură, devenind apropiată oricui dintr-odată. Este mult meșteșug și rafinament în arta acestui poet care, cu **Gloria ierbii,** confirmă locul de frunte ocupat printre poeții noștri de azi.

A treia carte a lui Mircea Dinescu, **Proprietarul de poduri** („Cartea românească“, 1976, ediția a II-a 1978) este, ca și precedentele **Invocație nimănui** și **Elegii de pe cind eram mai tînăr** o expresie a unei tinereți orgolioase care își asumă fără complexe mari probleme ale omenirii. Autorul nu are nici o ezitare în fața cuvintelor care i se supun ascultătoare ca în fața unui zeu trufaș. Poezia sa este cea a unui cuceritor care crede că i se cuvine totul și de aceea nu admite nici un act de nesupunere. Totuși poza aceasta de „copil teribil“ care nu acceptă șabloanele și convențiile și le dă cu tifla nu poate să ascundă fondul grav al poemelor lui Mircea Dinescu. Dacă mijloacele sale poetice nu s-au modificat substanțial de la o carte la alta, în schimb este tot mai evidentă în ultimul volum capacitatea autorului de a transmite intr-o manieră uneori săgalnică, totdeauna plină de farmec, meditații asupra condiției umane. El are curajul de a vorbi firesc și emoționant despre lucruri banale, obișnuite, ca de pildă plecarea la oaste **(Baladă veselă pentru tristețea celui plecat la oaste)** cărora le atribuie semnificații mai adînci, ca și despre o chestiune atit de complicată ca aceea a raportului dintre om și tehnică în civilizația de azi. Cartea sa este o pledoarie înflăcărată pentru o viață trăită în deplină concordanță cu rigorile naturii, eliberată de orice sofisticare și minciună, corespunzător elanurilor firii ce trebuie cunoscută pe de-a-ntregul („să-ți tragi realitatea pe piept ca o cămașă“) și în care oricine trebuie să devină o conștiință și să depună o mărturie, tăcerea fiind socotită o vină („cind eu nu tac tu miine n-ai nici un drept să taci“). Admirabile sint poeziile sale de dragoste iar capodopera volumului este un **Cîntec de inimă albastră :** „Mai știi cum te strigam pe-atunci / „icoană cu picioare lungi“ // veneai pe rîu sau rîu erai / curgeai în mine pînă-n rai // cu limba preschimbată-n bici / vînam pe coapse iepuri mici // coseam prin pulpe fîn mieriu / erai mireasmă eram viu // Dar of of of desiș de ochi / acum de mine trag trei popi // carnea-mi miroase de pe-acum / a scîndurică de salcîm // pe cînd mînzește muști din cai / mie țărîna-mi spune hai, // mie ulcica-mi zice blid / iubire — măr rostogolit“.

Fluentă, muzicală dar lipsită de gratuitate, simpatică fără a face reverențe cititorului, poezia lui Mircea Dinescu este un bun de preț în poezia noastră tînără de azi.

GEORGE ARION ■

CRITICĂ

Din cărțile de critică literară ale anului 1976, **Sadoveanu și utopia cărții** de Nicolae Manolescu și **Scriitori români de azi,** vol. II, de Eugen Simion, au fost distinse cu premiul Bogdan Petriceicu Hașdeu. Alegerea este excelentă, ambii autori fiind unanim recunoscuți pentru activitatea lor literară din decursul ultimelor două decenii.

Nu știu de ce Nicolae Manolescu și-a pus cartea sub egida unui motto de mare scepticism, care se încheie cu fraza : „Critica induce, astfel, în eroare“.

Acest panseu a fost semnat E. M. Forster.

Fără a slei vreodată obiectul cunoașterii, critica induce în eroare numai cind e efectuată de niște nechemați sau de niște publiciști fără simțul răspunderii profesionale. Nu este cazul lui Nicolae Manolescu, căruia însă nu-i displace paradoxul în chiar corpul titlului, ca de această dată și ca în trecut, cind și-a botezat o carte, **Lecturi infidele.** Un alt paradox al cărții premiate constă în decalajul dintre fraza preliminară a primului capitol, prin care polemizează cu G. Călinescu, și citatul acestuia, arborat pe dosul copertei a doua.

În fond, N. Manolescu străbate cu sagacitate întreg parcursul operei sadoveniene, descoperind în creația marelui scriitor-natură, printre altele, și filonul livresc (nu mai puțin fermecător decit cel naturist !).

Cu Mihail Sadoveanu se deschide și cartea premiată a lui Eugen Simion, care semnalează „realismul magic“ al incomparabilului povestitor. Ceilalți scriitori cercetați sînt Tudor Arghezi și G. Călinescu, în ample studii, Lucian Blaga, Al. Philippide, Camil Petrescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Vinea, V. Voiculescu, Mircea Eliade, Perpessicius, M. Ralea, Tudor Vianu, Constantin Noica și Petre Pandrea. Discipol foarte personal al lui E. Lovinescu, care n-a vrut, cum se știe, în ruptul capului să recunoască faptul că după primul război mondial și-a revizuit unele judecăți critice din tinerețe, Eugen Simion afirmă cu o mare sinceritate, care-l onorează :

„Am revizuit, la o nouă lectură a operelor, opinii critice mai vechi și ne-am revizuit noi înșine părerile pe care ni le făcusem mai înainte“.

După cum omul de știință, adîncindu-și cercetările, nu se sfiește să-și retușeze concluziile din ajun, așa și criticul literar este în dreptul său să-și revizuiască impresiile și judecățile de valoare, la o lectură nouă, care i le-a putut modifica.

Scriind despre Perpessicius, Eugen Simion observă : „Adevăratul exponent al impresionismului în critica românească este nu Lovinescu, ci Perpessicius (...) glosator fin și erudit în marginea textelor literare. Lovinescu a făcut la început critică impresionistă **(Pași pe nisip),** dar nemulțumit de elasticitatea formulei, caută puncte de reper mai sigure...“. Credem însă că cel mai de seamă exponent al impresionismului a fost la noi G. Călinescu, dacă această judecată de valoare se întemeiază pe cantitatea și calitatea totodată a impresiilor de lectură, la autorul **Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent,** incalculabile și incomparabile. În studiul pe care i-l consacră, Eugen Simion analizează numai opera literară, de la **Cartea nunții** (1933) la **Lauda lucrurilor** (1963). Măsura subtilității și a eleganței criticului o găsim mai ales în prezentarea versurilor lui G. Călinescu, descoperindu-i „un simț remarcabil de a mitologiza“.

Ca să revenim la Nicolae Manolescu, cu toată tinerețea sa, cel mai vechi cronicar literar săptămînal, vom remarca independența sa de judecată, ca atunci cind analizează **Baltagul,** fără a ține seama de aura mitologică din jurul povestirii, în care mulți au văzut o replică modernă a baladei **Miorița.** Este unul din multele exemple ce s-ar putea da despre caracterul cu totul personal al criticii sale.

Închei relevînd bogata **bibliografie** cu care își încheie cartea Eugen Simion, ca un omagiu adus atit autorilor examinați cu simpatie și înțelegere, cît și referenților critici.

Critica, în definitiv, mai mult decit literatura de imaginație, este o lucrare colectivă, în care ne „completăm“ unii pe alții, intr-un permanent dialog. Vivacitatea acestuia asigură criticii contemporane o foarte largă audiență publică, pe care distincțiile academice o sancționează onorific.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Western

Spre West-ul tras sub caravane
A cîta oară necuprins
Caii cu greu aflară vadul
Şi-n roţi parcă de mult a nins

Parcă-au îngenuncheat bizonii
În triste urme de bărbat
Sau poate preeria întreagă
În sinea ei a-ngenuncheat

Şi noaptea fulgeră prin ierburi
Lassouri vii ori săbii goale
Cînd stelele prelung îngheaţă
Ca răni suite din pistoale

În zările aurifere
Nebuni mustangii se încintă
Sub cow-boys trosnind de sete
Prin West-ul mare cît o chintă

Acolo fetele uitării
Frumoase de-ntuneric ard
Cu pleoapele mişcînd coroane
Din gheare lungi de leopard

Eu duc neguţători şi vise
Cu diligenţa dinspre mări
Sufletul lor crestat cu dinţii
Ridică triburile-n scări

Doamna suavă nici nu ştie
Că-n trupul meu care-o ferea
Moartea-necînd hiene limpezi
Atît de blîndă îmi părea

Doamna era misionară
A ordinului florilor
Lăsa în aer crini din umeri
Şi trandafiri de sub picior

În groapa verii neclintită
Cînd încetasem a muri
Abia le-am dat promisul city –
Un fel de Eldorado gri

Că-n West nemaifiind pistoale
Doamna schimbîndu-le-n culori
Killer-ii singuri cît o stradă
Îşi zboară creierii cu flori

ADRIAN FRĂŢILĂ ■

Seceriş

Cîmpia tunsă lasă albăstrime
mai multă sufletului nostru grav.
Se joacă anotimpul cu-o mulţime
de linii şi culori, ca un zugrav.

Din liziera cerului, oglinda
se-ntoarce-n ape şi-n priviri, pe rînd,
pînă departe unde cade ghinda
din arborii istoriei, plîngînd.

Abstracte vin luminile să umble
pe-un lut ce urcă-n zare stîlpii puri,
pe unde au trecut mărețe umbre
aşa cum scrie-n Cîntec şi-n scripturi.

Şi dacă n-ar fi pîini cotidiene
cu miezul lor concret şi miresmat
ne-am crede, poate, dincolo de vreme
pe unde doar poeţii au umblat.

O ! sfinte defrişări ce lasă zarea
deschisă ca un dor neimblînzit,
nuntind pămîntul fericit cu marea
şi încolţind un gust de infinit.

AL. ANDRIŢOIU ■

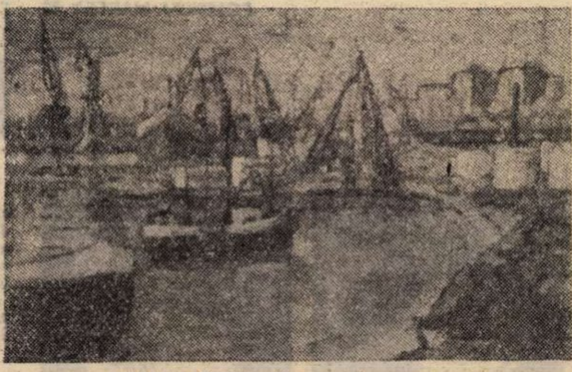

NATALIA ŢEPEŞ : Constanţa, portul vechi

Cei limpezi din făptura ţării

Cei ce stau cu ţara-n suflet
Şi-o gîndesc şi-o fac să fie
Ard de tot fără să-ntrebe
Cît încape-ntr-o simbrie

Nu-i pe bani nici libertatea
Nici făptura suverană
A fîntînilor zidite
De la dragoste la hrană

Dacă lacrimă se vede
Unde iarba-şi uită plînsul
E o apă trupul ţării
De cîţi ochi veghează-ntrînsul

Şi-un pămînt fără putinţă
De mutat în altă parte
De cîţi codri-şi cîntă doina
Mai de dincolo de moarte

Doar făptura ţării simte
Ce se cade să se-ntîmple
Măsurînd înaltul firii
Cu dogoarea de sub tîmple

Nu e tot ce poţi cuprinde
Nici cu fapta nici cu gîndul
Sub priveliști stau de strajă
Neumblate vieţi de-a rîndul

De-i prea cald, de e prea rece
De se-aude rîs ori vaer
Ţara-şi toarce firul vîrstei
Din acelaşi veşnic caer

Şi-i răsar mereu din trupul
Încercat de fier sau pară
Mările de grîu la care
Ne-nchinăm din vară-n vară

Fără să rostească nimeni
Legi de cazná ori poruncă
Cei ce stau cu ţara-n suflet
Ţara-şi moştenesc prin muncă

Şi de-aceea nu se-ntreabă
Cei ce-n rostul lor asudă
Cîtă miere şi cîţi lauri
Au răsplată după trudă.

GEORGE ŢARNEA ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

• Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu •

• În plin război, turneele artistice departe de spectrul bombardamentelor însemnau adeseori o clipă de linişte. Iată de ce, angajamentul orchestrei lui Grigoraş Dinicu în Turcia a răscumpărat multe din suferinţele bieţilor muzicanţi. Pitorescul unei călătorii cu trenul pînă la Ankara a fost admirabil surprins în paginile „Memoriilor". Printre rînduri răzbat însă, sentimentele românilor faţă de războiul nedrept, ura faţă de diriguitorii interni şi externi ai epocii, dorinţa de a comunica pe calea sunetelor pentru binele lumii.

Călătoriile dincolo de casă fac parte din firea muzicanţilor, însă puterea dorului de ţară îi oţeleşte în interpretare şi îi readuce totdeauna în mijlocul familiei. Rîndurile lui Grigoraş Dinicu sugerează acest sentiment fără putinţă de tăgadă.

VIOREL COSMA ■

Prin mai 1943, Grigoraş Dinicu cînta la restaurantul **„Modern"** din str. Smirdan. Războiul era în toi şi nazismul primea primele lovituri din partea armatelor sovietice, care după 2 ani grei de insuccese, începeau acum să pună capăt înaintării hoardelor, la Stalingrad.

Dar cum nevoile ţării sînt mai presus de orişice, iar cinstea de a servi ţara nu o are fiecare cetăţean, Grigoraş Dinicu a fost alesul Marelui Stat Major să plece în Turcia pentru a concerta în fiecare zi la cel mai **en vogue** restaurant pe atunci la Ankara, la restaurantul **„Karpiç"**. De aceea am fost cu toţii surprinşi cînd Grigoraş Dinicu ne-a spus într-o seară :

— Băieţi, mi se pare că vom pleca în Turcia.

Iată-ne acum instalaţi în vagonul care purta următoarea inscripţie la tăbliţa indicatoare : Bucureşti — Giurgiu — Rusciuk — Sofia — Istanbul.

De data aceasta nu eram decît un mănunchi de 6 inşi care plecam : Grigoraş Dinicu, Ionel Dinicu, Niculae Munteanu, violoncel, Mihai Bădiţă, bas, Vasile Budişteanu, ţambal, şi eu la pian. Afară de familiile noastre, mai erau doar cîţiva cunoscuţi şi prieteni în gară. Lipseau florile, discursurile şi oficialii.

Bucuria se stîrnise de-a binelea între noi cînd porni trenul. Credeam atunci că în 2—3 săptămîni totul va fi limpezit. Dar... dar-ul ăsta, bată-l să-l bată, este aşa de îndoielnic, încît de-abia după 2 ani de zbucium şi suferinţe, se împlini ceea ce credeam atunci.

Cînd trenul a pătruns pe teritoriul turc, lumina din gări ni s-a părut ceva nefiresc pentru ochii noştri care, de doi ani, nu mai văzusem pe stradă lumină.

Şeful trenului, care vorbea foarte corect turceşte, ne întrebă :

— Kemangi (muzicanţi) ?

— Da, kemangi.

Înţelesesem că vrea să ne asculte, fiindcă făcu semn în limba internaţională a mîinilor şi, de voie sau de nevoie, iată-l pe Grigoraş Dinicu cum îşi desfăcu vioara şi începu să cînte acompaniat de V. Budişteanu (care în anumite împrejurări ştia să cînte şi secunda) şi Niculae Munteanu la cello. Ce să spun, turcului i-a plăcut foarte mult, fiindcă imediat după ce Grigoraş Dinicu a încetat, s-a scuzat pentru o clipă şi după vreo 10 minute s-a întors cu un coleg încărcat cu vreo 4 cutii de sardele şi o sticlă cu **„Raky"** (o băutură care se consumă foarte mult în Turcia, un fel de ţuică de-a noastră, însă cu mult mai mare gradaţie alcoolică.

Gustarea şi gestul turcului ne făcu şi pe noi să răspundem cu o sticlă de ţuică şi cu salam de Sibiu (pe care, cînd l-au gustat, ne-au întrebat dacă nu-i făcut cu carne de porc).

Noaptea am petrecut-o foarte bine în trenul aproape gol, improvizîndu-ne fiecare cîte un pat pe canapele moi şi pluşate, însă vorba de somn nu a putut fi, deoarece... eram prea mulţi.

Dimineaţa la orele 7 am ajuns, în sfîrşit, la Istanbul.

Şi cum aveam legătura pentru Ankara de-abia după-amiază, la orele 4, Grigoraş Dinicu a propus să mergem să căutăm pe un oarecare Thun Aly, o cunoştinţă a sa din Bucureşti, însă Mihalache spuse că el are adresa lui Florică Sava, un muzicant român, care plecase în Turcia încă din 1939, împreună cu Sandu Marcu (care actualmente se află la Tel Aviv).

Pe la 9 şi jumătate am ajuns la nea Florică. Plăcerea ce am citit-o în ochii săi la vederea maestrului Grigoraş Dinicu şi a noastră a tuturor, m-a surprins. Sinceritatea şi exprimările, ca şi gesturile sale, erau ceva ce nu mai întîlnisem încă niciodată la vreun muzicant. Ce să spun? În două cuvinte ! În eforturile pe care le-a făcut spre a ne simţi cît mai bine, nenea Florică a invitat în acea zi pe Sandu Stefanovici, unul dintre cei mai talentaţi bateriști din România şi pe un fost bracist a lui Grigoraş Dinicu (pentru foarte scurt timp în Bucureşti, pe cînd tata cînta la **„Alcazar"**), care amîndoi aveau un renume de grozavi băutori.

Pe la ora 2, ne-am înapoiat la gară, spre a ne transporta bagajele la noul tren ce trebuia să plece la ora 4 şi jumătate spre Ankara.

N-am să uit niciodată dexteritatea hamalilor din Istanbul. Cărau şi mult şi greu. Unul, de exemplu, a luat ţambalul lui Budişteanu (ce era într-un toc din lemn, făcut ad-hoc în Bucureşti), basul lui nea Mihalache şi 2 geamantane de mînă. Aceasta reprezenta aproximativ vreo 180—200 kg.

Instalaţi în tren, fiecare a încercat să se culce, fiindcă oboseala nopţii precedente şi ziua petrecută la nenea Florică, cu o masă îmbelşugată şi cu cîteva şpriţuri, au contribuit la oboseala ce ne cuprinse. Astfel, drumul pînă la Ankara l-am făcut odihnindu-ne.

Dar 1 august 1943 era ziua cînd trebuia să avem debutul. Îmi aduc aminte că restaurantul era plin pînă la refuz şi noi am cîntat ca marş, un celebru **passo -doble** spaniol intitulat **„Los Banderilelos"**. La terminare, o explozie de aplauze ne făcu să înţelegem că succesul este şi va fi asigurat.

Dar iată o droaie de tineri gălăgioşi şi cam neglijent îmbrăcaţi, că intrară în restaurant. Directorul, domnul Sergiu, imediat le-a aranjat o masă şi venind la noi ne spune :

— Sînt americanii care au scăpat azi din raidul ce l-au făcut la Ploieşti.

O clipă am fost cu toţii consternaţi. Cum au ajuns americanii tocmai la Ploieşti ? De unde au pornit ?

După vreo oră şi jumătate, a apărut în restaurant şi ministrul României în acel timp la Ankara, însoţit de domnul şi doamna consul. Văzîndu-i, Grigoraş Dinicu a început să cînte numai româneşte. Publicul era entuziasmat şi fiindcă în seara aceea încă nu se cîntase **Doina** şi **Ciocîrlia**, Grigoraş Dinicu începu, cu cîntecele recunoscute ca cele mai grele şi dificile piese folkloristice de executat. O explozie de aplauze ne răsplătiră din belşug pentru tristeţea de care eram cuprinşi cu toţii, după vestea ce o primisem că Ploieştii au fost bombardaţi.

Grupul de americani era foarte entuziasmat, ba mai mult începură să fluiere şi să ne trimeată şampanie.

Dar iată că din gălăgia şi atmosfera de mare succes pricinuit de arta lui Grigoraş Dinicu, unul dintre americani se apropie de noi şi ne întrebă de ce naţionalitate sîntem. Răspunzîndu-i că sîntem români, se încruntă şi se duse la masa camarazilor lui. Atunci se întîmplă ceva la ce nu ne aşteptam nici unul dintre noi şi nici clienţii ceilalţi, care erau de toate naţionalităţile în acel restaurant. Unul dintre americani se ridică pe un scaun şi spuse cuvinte de insultă la adresa României, cerînd ca noi să nu mai cîntăm.

În adevăr, la ameninţările lor, noi am încetat să mai cîntăm, dar iată că apăru un tip, care îi făcu pe americani să amuţească şi, îndreptîndu-se spre noi, se opri la Grigoraş Dinicu şi-l întreabă dacă ştie limba engleză (americană). Grigoraş Dinicu i-a răspuns că ştie numai franceza şi germana. Atunci tipul se urcă pe podiumul de orchestră şi spuse în limba americană următoarele :

— Regret din suflet că pe pămîntul atît de ospitalier al Turciei şi într-un astfel de loc s-a întîmplat ca un mănunchi de oameni, care reprezintă două naţionalităţi aflate în conflict armat, cîţiva pe care drumul parcurs şi cele ce s-a întîmplat asupra României, i-a făcut să piardă starea normală şi să devină foarte nervoşi. Eu, în numele guvernului american şi al meu personal, cer scuze în public atît Turciei, care ne este atît de ospitalieră, cît şi acestor artişti care, acum cîţiva ani în urmă, s-au purtat excelent de frumos la noi în U.S.A.

Terminînd, i-a întins mîna lui Grigoraş Dinicu şi fiecăruia din orchestră. După aceea, din locul unde se afla, spuse ceva grupului de americani. Numaidecît îi văzurăm venind unul cîte unul, cu zîmbetul pe buze, spre Grigoraş Dinicu, spunîndu-i : **Ay very shory** (scuzaţi-mă). Lumea se porni să aplaude, iar noi începurăm atunci să cîntăm melodii populare americane, ce le învăţasem la New York în 1939. După ce am terminat cîntecele americane, am început cu **Hora** şi **Sîrba**. Uşurel, uşurel, domnul ministru împreună cu domnul consul şi doamna, s-au prins într-o horă. Atunci de la o masă, două, se ridicară şi alţii, care erau cunoştinţe mai vechi cu dansul românesc şi se prinseră la joc şi, ca minune între minuni, consuli, miniştri, ataşaţi militari ai diferitelor naţionalităţi, care pînă în seara aceea nu-şi vorbiseră şi nici cel puţin nu se salutau de aproape 3 ani, acum jucau unul lîngă altul, schimbînd fel de fel de glume între ei. Deci, arta şi talentul lui Grigoraş Dinicu rupsese uzanţele diplomatice. Succesul ne era asigurat, fiindcă Grigoraş Dinicu înţelese scopul trimiterii noastre în Turcia. Înainte să termine hora, care înfrăţise pe toţi aceşti oameni rigizi ai diplomaţiei internaţionale, tata îi spuse lui Ionel : „Cîntă periniţa" !

(Va urma)

Zimnicea, de la cota zero, la civilizaţia secolului

SECVENŢA I. În ziua de 5 martie 1977, Dumitru Sandu devenea primar al orașului Zimnicea. Al unui oraş care, de fapt, nu mai exista... Zimnicea se afla la cota zero. Totul trebuia luat de la început.
Oamenii s-au mutat în barăci. Alţii s-au refugiat prin cele cîteva case rămase, mai mult sau mai puţin, în picioare. Foarte mulţi îşi puneau problema să se strămute prin alte părţi. „Magazinele" funcţionau, cu cele trebuitoare vieţii de fiecare zi, în autobuze special amenajate.
Din toată ţara veneau specialiști pentru a găsi soluţii de reconstrucţie, de ajutorare a oamenilor.
Oraşul devine, în ansamblul său, un şantier.

SECVENŢA II. Conducerea de partid şi de stat vizitează orașul calamitat. Secretarul general al partidului dă indicaţii preţioase privind noua configuraţie a Zimnicei. Statul acordă un sprijin material bogat şi imediat. Oamenii încep să prindă speranţe. Va trebui ca fiecare să muncească, să depună eforturi suplimentare, pentru ca Zimnicea să reapară pe harta ţării, în haine noi.
Vin constructori din Ialomiţa, din Neamţ, din Vîlcea, din Teleorman, din Ardeal... Presa informează, periodic, despre stadiul lucrărilor. Oraşul va fi îmbogăţit cu noi unităţi industriale, pe lîngă unica existentă (Întreprinderea de panglici). Se încep lucrările la ţevi sudate, la zahăr, se extinde vechea industrie. Blocurile de locuinţe se înalţă. Oamenii, prinşi în muncă, îşi recapătă curajul.

SECVENŢA III. Industria Zimnicei se naşte la Bucureşti şi Giurgiu. La „Republica", 300 de tineri, de pe malurile Dunării, se pregătesc pentru diversele profesii necesare întreprinderii de ţevi sudate. Alţii, ca şi ei, muncesc şi învaţă la fabrica de zahăr din Giurgiu. Zimnicenii încep să se reîntoarcă pe locurile natale din întreaga ţară. Numărul constructorilor creşte cu fiecare zi. Agricultura, preocuparea preponderentă pînă acum, produce din plin. Se înregistrează recorduri la porumb şi grîu, pe întregul judeţ. Toate prevederile au fost întrecute : cu 1 500 kg/ha la porumb, cu 500 kg/ha la grîu. Producţia globală realizată la Zimnicea, depăşeşte, în 1977, planul cu 13 milioane. În 1978, o depăşire egală, se înregistrează în primele 6 luni ! Raportul dintre agricultură şi industrie începe să se modifice. Se pregăteşte, cu fiecare nouă zi, şi aici la Zimnicea, fenomenul bine cunoscut în alte oraşe : trecerea de la profilul agricol la cel industrial. Întreprinderea de ţevi sudate va produce, în final, aproape jumătate din cît trebuie sa realizeze întregul judeţ Teleorman. De pe acum, fiecare loc de muncă este acoperit cu cadrul necesar, de la director la ultimul muncitor.

SECVENŢA IV. Primarul şi conducerea oraşului discută cu fiecare cetăţean în parte situaţia prezentă şi mai ales pe cea viitoare a Zimnicei. Zilnic, alţi şi alţi oameni primesc repartiţii în noile locuinţe. Aproape 950 de familii s-au şi mutat. Barăcile au rămas goale. Primul mare magazin s-a deschis. Un altul, cu o suprafaţă utilă de 5 000 mp îi va urma. Liceul industrial, dăruit de statul elveţian, este gata pentru a-şi primi elevii. Două centrale termice funcţionează. Alte două sînt în construcţie. Complexul de sănătate se înalţă rapid : spital cu 250 de paturi, policlinică, staţie de salvare, dispensar. Sînt atacate de constructori : Casa de cultură, cinematograful cu două săli, hotelul cu peste 100 de locuri, sediul politico-administrativ, încă 3 000 de apartamente. Noua magistrală, care va lega Zimnicea de Alexandria, s-a conturat, cu precizie. Portul va fi extins şi modernizat. S-a prevăzut un şantier de reparaţii, pentru nave. Plaja oraşului, cu parcul, cu cele cîteva puncte de agrement funcţionează la această oră.

Oraşul reconstrucţiei şi al solidarităţii s-a născut din propria-i cenuşă.

EMIL LEONARD ■

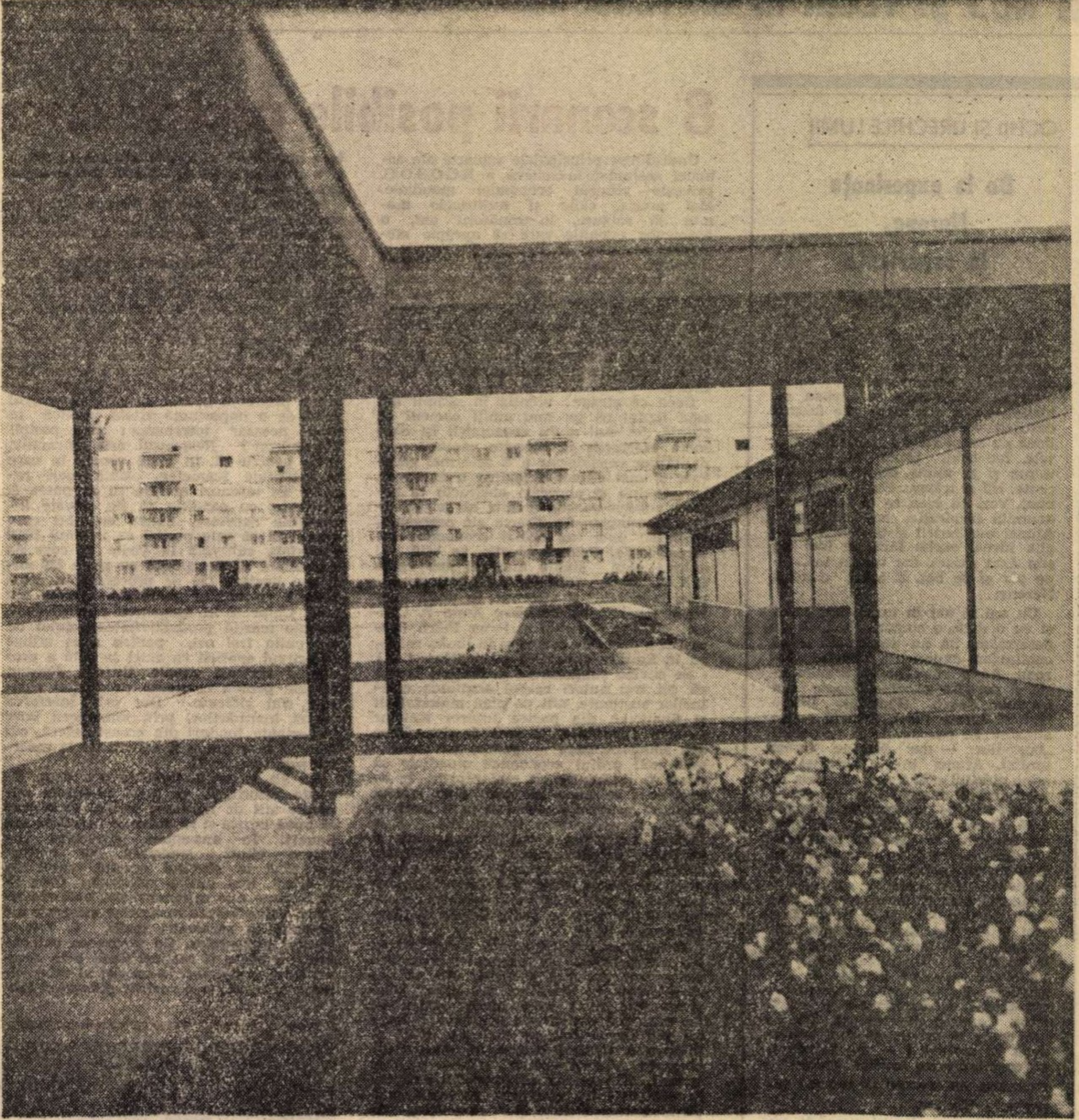

Noul faţă în faţă, oriunde la Zimnicea. Blocurile de locuinţe văzute de la Liceul industrial

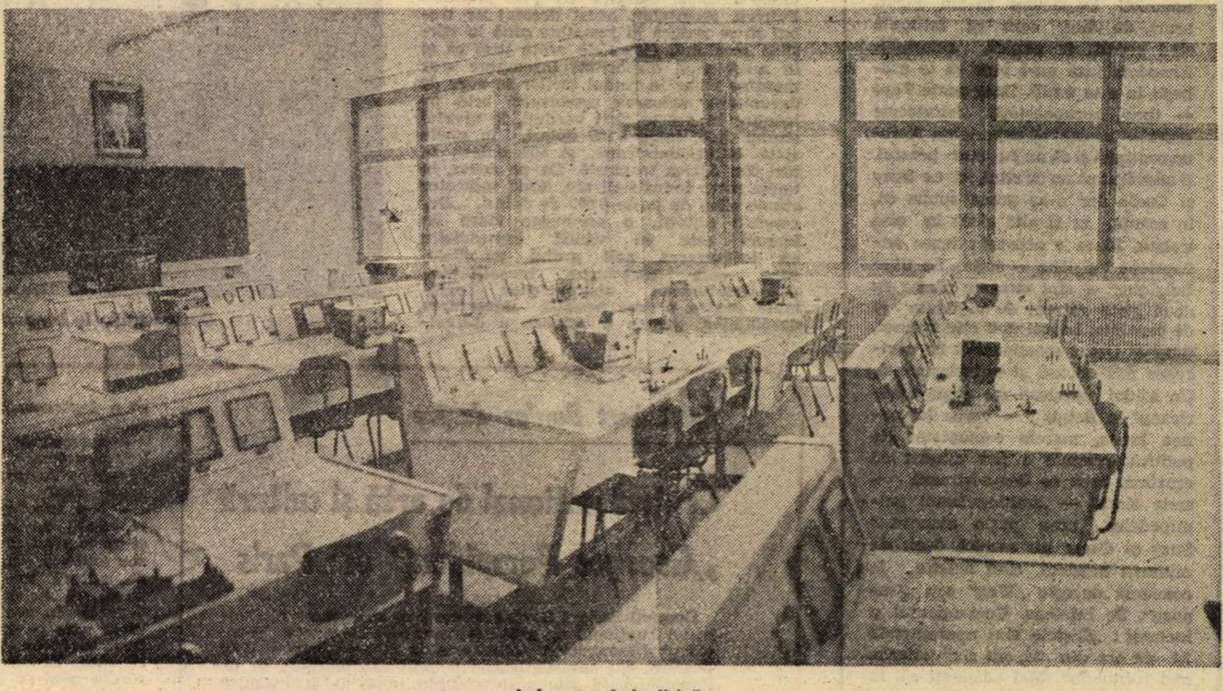

Laboratorul de fizică

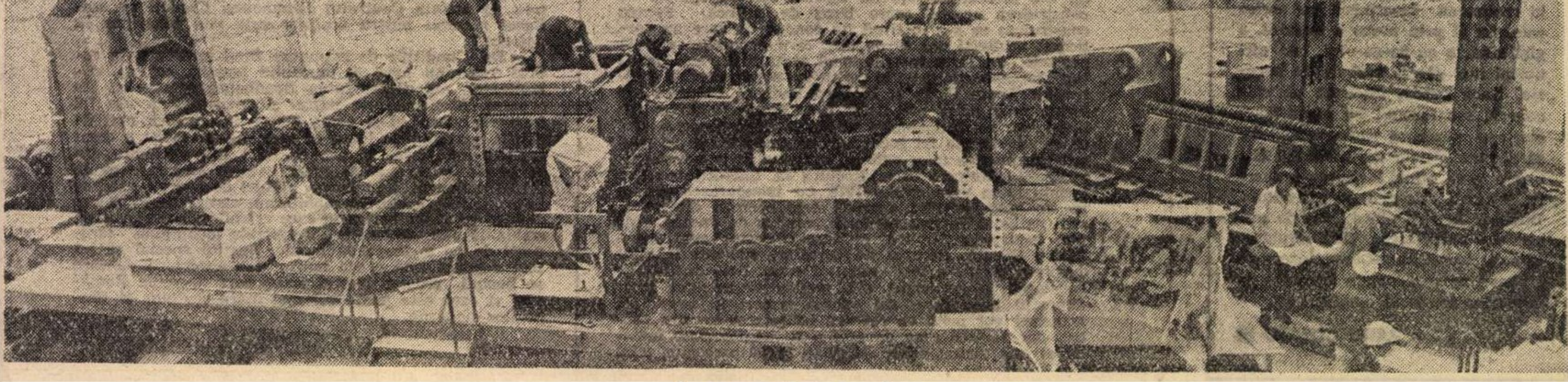

Oraş nou, industrie nouă

OCHII ŞI URECHILE LUMII

De la experienţa Nerone, la experienţa Suzy-Oscar

Ce fericit poate fi uneori, scriitorul, el, omul a cărui meserie este îndeobşte analiza nefericirilor omeneşti ! Printre atîtea vorbe puse cu obligatoriu scepticism pe hîrtie — căci ştie el ce ştie despre destinul vorbelor — cîte una, cîte două nu se pierd, nu mor ca proastele, fac ochi, încep să capete minte şi la minte dinţi, dau din coate, rîd şi trăiesc. După cîţiva ani buni, vezi că ceea ce ai scris cu o anumită inspiraţie, are respiraţie. Atunci eşti fericit şi-ţi vine a mîngîia ideea, vorbe fără de idei nu ştiu dacă există, dar treaba lor... — pe păr şi pe bot. E cazul cîinelui Nerone.

Cu ani şi ani în urmă, am cerut şi eu o dată, o singură dată, să nu dezarmăm. Să nu dezarmăm şi să continuăm experienţa cîinelui Nerone. Acest cîine păzea armamentul şi muniţia gărzii naţionale din Daytona Beach (Florida). Într-o noapte, fusese furat. Nimeni nu se atinsese de puşcoacele şi arsenalul „boy"-ilor — dar Nerone fusese umflat. Atunci m-a apucat şi pe mine spiritul ofensiv şi am scris că n-ar trebui dezarmat şi că experienţa Nerone nu trebuie abandonată. Preferinţa cîinilor, lătratul lor ancestral în preajma modernelor depozite militare speram că va crea un şoc psihologic, un contrast puternic din care se va naşte o imagine comică iar comicul, conform menirii lui, ne-ar putea face mai inteligenţi, mai conştienţi, atît pe noi, civilii cu armata făcută cît şi pe dînşii, super-înarmaţii, cu toate comisiile lor infinite de nescriitori, dar de vorbe. Comicul — zic esteţii — demitizează şi scade frica. Comicul dezarmează. De ce am crede în esteticieni mai puţin decît în strategi ? — mă întrebam şi, curmînd orice şovăire, scriam că omenirea nu trebuie să rateze experienţa Nerone.

Mulţi au rîs de mine ca de un prost, ca de un umorist sărac şi umanist. Eu însumi m-am făcut, scurt, de idiot, cum se întîmplă cînd cedezi, în panică, celorlalţi. Niciodată însă nu-i bine să te grăbeşti în a te umili. Doar peste 7 ani — timp, recunoaşteţi, istoriceşte scurt — constat că experienţa Nerone continuă şi că nu eu sînt prostul. E adevărat că nu cu cîini, ci cu Suzy şi Oscar dar n-aş putea spune că, în esenţă, ar fi altă gîscă în altă traistă. Ideea e aceeaşi : fuzee antiaeriene belgiene — scrie „La libre Belgique" — sînt straşnic păzite de două gişte extrem de vigilente şi de capabile. La cel mai mic zgomot, Suzy şi Oscar reacţionează cu o vigoare misterioasă şi entuziasmantă. Un soldat american (ce căuta americanul în Belgia ? — vorba lui nenea Iancu, marele comentator de politică externă) a fost muşcat cu cruzime, ceea ce demonstrează — scrie ziarul — „unilingvismul palmipedelor, prea puţin otanesc..." Suzy şi Oscar nu ascultă decît de militarii belgieni, cînd aceştia le comandă energic „Weg" sau „Genoeg". Se înţelege. Comandantul e încîntat : „Giştele sînt operaţionale 24 de ore din 24, nu cer salariu, nici recuperări. Mai adăugaţi că, la nevoie, ele pot îmbunătăţi hrana trupei". Eu n-aş mai adăuga decît că sînt fericit şi visez mai departe la realizarea dezarmării pe orice cale, fie şi prin aceea a gagului, a gigîitului, a ga-ga-ga-ului, iată nici nu-mi mai găsesc vorbele de bucurie. Dacă putem dezarma pe cale comică, s-o facem ! Să piară fuzeele, sau măcar să ruginească, dar să rămînă giştele demitizante ! Cauza e prea sfîntă ! pentru a lucra cu scrupule de gen şi seriozitate. Dacă de la acel odios „pas de gîscă" s-a putut trece, fără inhibiţie, la experienţa Suzy-Oscar, înseamnă că încă ne mai putem încrede în arsenalul comic al omului.

RADU COSAŞU ■

8 scenarii posibile pentru atenuarea decalajelor

Unul dintre principalele subiecte ale actualei sesiuni de la Geneva a E.C.O.S.O.C. priveşte viitorul economiei mondiale. Mai precis, căile şi mijloacele menite să asigure, în următorii ani, o asemenea evoluţie care să apropie momentul atenuării şi, în cele din urmă, al lichidării decalajelor economice dintre state, fenomen ce se repercutează deosebit de negativ asupra vieţii internaţionale. Reuniunea E.C.O.S.O.C. reprezintă una din multele ocazii în care a fost adusă în discuţie o asemenea temă, exemplele fiind numeroase, chiar dacă ne-am referi numai la cele desfăşurate sub egida O.N.U.

Ceea ce atrage atenţia în ultimii ani este faptul că tot mai mulţi oameni de ştiinţă, tot mai mulţi economişti îşi consacră eforturile în direcţia căutării modalităţilor considerate a fi cele mai adecvate şi mai eficiente pentru trecerea de la principii şi abordări abstracte la acţiuni politico-sociale menite să se constituie în componente directe ale procesului edificării unei noi ordini economice internaţionale. Printre aceştia se află şi autorii unui **studiu efectuat sub egida O.N.U.**, studiu intitulat **„Viitorul economiei mondiale"** şi întocmit, în urma unor vaste investigaţii, de către Anne P. Carter, Wassily Leontief şi Peter Petri. (Lucrarea a părut de curînd şi în limba română în Editura ştiinţifică şi enciclopedică.)

Se cuvine subliniat de la început faptul că cei trei autori relevă acuitatea eforturilor susţinute, atît pe plan material cît şi financiar, din partea tuturor statelor — slab dezvoltate, în curs de dezvoltare sau industrializate — pentru ca obiectivele noii ordini economice mondiale să poată fi înfăptuite cît mai repede. În acest sens se pune **pe prim plan efortul naţional propriu, coroborat cu o largă şi echitabilă colaborare interstatală. Este încă o confirmare a poziţiei exprimate şi susţinute de România, de preşedintele Nicolae Ceauşescu, potrivit căreia numai prin întrunirea celor doi factori fundamentali se pot micşora decalajele economice dintre ţări, se poate lichida subdezvoltarea în lume.**

Desigur, o analiză amplă a lucrării ar lua mult spaţiu. Ne propunem numai o prezentare succintă a acelor idei ce demonstrează că ceea ce s-a făcut pînă acum este mult prea puţin pentru ca fie şi numai obiectivele celor două decenii ale dezvoltării pe glob să poată fi înfăptuite. Punînd în practică măsuri incluse în „vechea ordine", cum o numesc autorii, ar însemna ca decalajul existent în prezent între veniturile pe locuitor în ţările industrializate şi, respectiv, în unele state în curs de dezvoltare — 13 la 1 — să se menţină şi în anul 2000, cu toate unele creşteri relative ce s-ar produce. Potrivit cerinţelor, acest decalaj ar trebui să se reducă la jumătate pînă la sfîrşitul secolului. Calculele arată însă că şi în acest mod disparităţi însemnate s-ar menţine chiar în rîndul ţărilor în curs de dezvoltare, valoarea produsului brut pe locuitor în aceste ţării variind, la nivelul anului 2000, între 2 100 dolari, în unele state latino-americane, şi 400 dolari, în ţări din Africa tropicală. De pe acum, în unele state industrializate, acest indicator atinge cifra de peste 6 000 de dolari. „Or, conchid autorii, **o asemenea stare de lucruri este în vădită contradicţie cu instaurarea noii ordini mondiale, care cere corectarea inegalităţilor şi înlăturarea nedreptăţilor existente pentru a face posibilă micşorarea decalajelor, pentru a asigura o dezvoltare accelerată a ţărilor rămase în urmă şi a crea, în general, o lume mai dreaptă şi mai bună".**

Pe baza unor date, în lucrare sînt prezentate opt scenarii posibile pentru ca la sfîrşitul acestui veac disparităţile să fie mult mai mici.

În privinţa soluţionării **problemei majore a alimentaţiei**, se porneşte de la premisa că nu importul de alimente trebuie să stea la baza lichidării subnutriţiei în unele state în curs de dezvoltare, ci sporirea producţiei agricole proprii. Calculele arată că o creştere anuală cu cinci la sută a producţiei agricole din aceste ţări echivalează cu o sporire de 4,3 ori a acestei producţii în trei decenii. Obiectivul fiind de o importanţă vitală implică în mod necesar întrebarea : este posibil de realizat ? Răspunsul este afirmativ. Întîi, pentru că, în toate zonele în care mai bîntuie foametea, există mari rezerve de terenuri arabile ce ar putea fi cultivate, cu condiţia să fie alocate investiţiile necesare. Există estimări care apreciază că este posibil ca în anul 2 000 suprafaţa cultivată în ţările în curs de dezvoltare să fie sporită cu peste 220 milioane hectare (30 de procente) în comparaţie cu totalul suprafeţei arabile din 1970. Chiar şi în asemenea condiţii însă, trebuie mărită productivitatea solului de cel puţin trei ori, pentru a se atinge obiectivul sporirii cu cinci la sută a producţiei agricole anuale. Uneori, desigur, sumele pentru creşterea producţiei agricole sînt ridicate. Dar prin încetarea cursei înarmărilor, prin eliberarea unor importante fonduri din această sferă, cîţi oameni n-ar putea fi salvaţi de la moartea prin inaniţie ?!

Un alt scenariu, indicînd o a doua direcţie prioritară, ar privi **resursele minerale** atît de necesare pentru ca o ţară să pună bazele şi să dezvolte industria naţională. În ansamblu, apreciază lucrarea citată, omenirea va consuma pînă la sfîrşitul acestui secol de 3—4 ori mai multe minerale. **Ceea ce se impune este raţionalizarea, evitarea risipei, valorificarea resurselor minerale ale planetei la parametri înalţi, în folosul tuturor popoarelor. Un asemenea obiectiv însă nu poate fi realizat decît prin accesul tuturor statelor, în special al celor rămase în urmă, la cuceririle ştiinţei şi tehnicii mondiale.** Bineînţeles, toate aceste direcţii cumulate cu rate înalte anuale ale investiţiilor, rate ce trebuie să se situeze în mod constant între 30 şi 40 la sută din venitul naţional brut. Una dintre căi ar fi, desigur, îndreptarea acelor fonduri — sau numai a unor părţi din acestea — irosite în prezent pentru arme, în direcţiile prioritare productive. **Numai cu suma necesară pentru un portavion s-ar putea procura ; 10 milioane tone petrol, 1,4 milioane tone cauciuc natural, 8 milioane tone cupru, 800 000 tone cositor. Cu suma cheltuită anual pentru un om sub arme s-ar putea finanţa, la cel mai perfecţionat nivel, educarea a 60 de viitori specialişti.** Cîte nu s-ar putea realiza, oare, cu 60 miliarde dolari, sumă disponibilă prin reducerea cu 15 la sută a cheltuielilor militare anuale în lume ?

O altă alternativă preconizată în lucrarea amintită este **desfăşurarea unui larg şi echitabil comerţ interstatal,** cu tendinţa vădită de micşorare a datoriilor externe ale ţărilor în curs de dezvoltare. Potrivit autorilor, schimbările în acest domeniu ar trebui să privească, în mod necesar : stabilirea unui raport just între preţul materiilor prime şi cel al produselor industriale ; scăderea dependenţei ţărilor în curs de dezvoltare de importurile din ţările industrializate ; sporirea ponderii ţărilor în curs de dezvoltare în exportul de produse industriale. Fără întrunirea şi concretizarea acestor factori, ţările în curs de dezvoltare — cu excepţia statelor exportatoare de petrol — vor avea deficite în balanţele externe crescute cu 18 miliarde dolari în 1980, cu 80 miliarde dolari în 1990 şi cu peste 150 miliarde în anul 2000.

Concluziile lucrării privind viitorul economiei mondiale sînt fără echivoc : ratele de creştere a produsului naţional brut în multe ţări în curs de dezvoltare trebuie mărite substanţial pentru micşorarea decalajelor ; principalele obstacole în creşterea economică în ţările în curs de dezvoltare nu sînt de natură fizică, ci politică, cu largi ecouri internaţionale. Ceea ce, subliniază autorii, presupune schimbări de esenţă în actuala ordine economică internaţională.

ION STOICA ■

STOP
CUT ARMS

Demonstraţie la Londra împotriva cursei înarmărilor

Cu Robert Bordaz despre

Centrul naţional de artă şi cultură „Georges Pompidou" din Paris

Domnul Robert Bordaz, preşedinte de onoare al Centrului naţional de artă şi cultură „Georges Pompidou" (Beaubourg) din Paris a fost oaspetele ţării noastre. Cu această ocazie a avut amabilitatea să ne împărtăşească cîteva interesante impresii în legătură cu acest grandios centru de cultură.

— Actul de naştere al centrului a fost semnat de către regretatul preşedinte al Franţei în 1969. În 1970, mi s-a încredinţat dificila sarcină de a răspunde de construirea acestui mare lăcaş de cultură. Pentru construirea sa s-a instituit un concurs la care au participat arhitecţi din 49 de ţări, care au prezentat 681 proiecte. Un juriu internaţional alcătuit din personalităţi marcante ale artei şi culturii a ales proiectul arhitecţilor Renzo Piano şi Richard Rodgers. Clădirea are forma unui uriaş patrulater care ocupă jumătate din terenul ce i-a fost afectat pe platoul Beaubourg şi este concepută în aşa fel încît asigură spaţii libere ce permit organizarea unor activităţi diverse şi la nevoie intervenţii ulterioare în arhitectura sa. Lucrările au fost terminate în vara anului 1976, iar inaugurarea a avut loc în ianuarie 1977. Centrul este compus din : Muzeul naţional de artă modernă, condus de Pontus Hulten, Biblioteca publică, al cărei director este Jean-Pierre Seguin, Centrul de cercetări acustice la conducerea căruia a fost numit Pierre Boulez, săli de spectacole şi proiecţie, săli pentru organizarea unor expoziţii temporare. Au existat temeri în sensul că francezii vor privi cu rezervă înfiinţarea acestui centru, dar acestea s-au dovedit a fi neîntemeiate întrucît el este vizitat zilnic de peste 25 000 persoane, cifră ce o depăşeşte chiar şi pe cea a vizitatorilor Turnului Eiffel.

— *Instituţiile muzeale încearcă astăzi să-şi reprofileze activitatea, să se transforme din simple depozite de opere de artă, în muzee vii. Ce s-a întreprins în acest sens ?*

— S-a încercat crearea unei instituţii noi, care să răspundă nevoilor prezentului şi viitorului. Muzeele şi-au pierdut funcţia individuală sau socială, religioasă sau publică. Muzeul modern trebuie să fie un lăcaş de cultură, în care artistul să se întîlnească cu publicul, public care la rîndul său poate deveni creator. Centrul în concepţia şi arhitectura sa reprezintă un efort unic pentru a reuni diferitele elemente ale culturii moderne, pentru a le face cît mai accesibile publicului. El oferă în felul acesta prilejul de a putea studia ceea ce apropie sau separă diferitele discipline şi permite să se ia iniţiativa colaborării între ele.

— *Atelierul lui Constantin Brâncuşi, care se afla în incinta Muzeului naţional de artă modernă, a fost transferat odată cu mare parte din patrimoniul acestuia, în incinta Centrului Beaubourg. Credeţi că atelierul marelui nostru sculptor este mai bine pus în valoare ?*

— Da. Condiţiile de expunere fiind improprii în cadrul vechiului local al muzeului (spaţiu, ecleraj, climatizare), am căutat ca la Beaubourg acestea să fie propice. Atelierul este expus şi conservat în aşa fel încît vizitatorul să-şi poată face o imagine cît mai fidelă a spaţiului de lucru în care marele artist a creat capodoperele sale. El este instalat într-o clădire din piatră de culoare albă, avînd aceeaşi orientare ca în Impasse Ronsin. În interior, alături de operele sale, se află uneltele, soclurile, mobilierul, care reuşesc să redea întocmai atmosfera în care a trăit şi creat artistul, ambianţă care aminteşte interioarele locuinţelor ţărăneşti de pe meleagurile natale. Spaţiul special ce i-a fost destinat este o vie mărturie a aprecierii de care se bucură creaţia acestui artist care aparţine României şi care este poate cel mai mare sculptor al timpurilor moderne.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Noile elixire de viață lungă

● În lumea întreagă, savanți ce dispun de mijloace financiare și tehnici considerabile se străduiesc să găsească ceea ce alchimiștii au căutat în van: elixirul de viață lungă. Cei mai mulți caută în inima celulelor înseși secretul vieții, care să le permită prelungirea acesteia timp de mai multe secole. Iată cîteva dintre fragmentele cărții aparținînd scriitorului vest-german Johannes von Buttlar. Titlul: Visul longevității.

„Omul poate trăi 500 de ani". Această afirmație a provocat unele dificultăți. Dr. Herman Le Compte, președinte al Societății belgiene de geriatrie care, în cursul unui interviu, a afirmat: „Voi trăi, poate, o mie de ani". Ordinul medicilor din Flandra occidentală a fost atît de indignat de o asemenea declarație încît i-a interzis dr. Le Compte să-și exercite timp de șase săptămîni profesiunea, „pentru concurență neloială". Cel incriminat nu s-a speriat încă deloc de acest oprobriu colegial și a continuat să-și îngrijească pacienții. Nu s-a lăsat impresionat nici de poliție; redusă momentan la expectativă, aceasta nota cu sirguință numerele automobilelor. Pînă în ziua cînd a fost condamnat la trei luni închisoare pentru că încălcase legile eticii medicale, ocupîndu-se de întinerire. Le Compte a fost închis deci cu deținuții de drept comun, în închisoarea din Bruges. În afara închisorii s-a dezlănțuit însă o adevărată furtună. Un public indignat, din rîndurile căruia nu lipseau admiratorii fanatici, s-a adunat să-l apere. Justiția l-a pus în libertate după 48 de ore. Acestea sînt amănunte nu lipsite de anecdotică, dar, totuși cu o anumită semnificație, și nu numai de ordin psihologic. În prezent, la 45 de ani, Le Compte trăiește împreună cu soția și nouă dintre copiii săi în orașul Knokke-le-Zoute. A fost propus pentru Premiul Nobel în același timp cu gerontologul american Denham Harman și gerontologul rus Komarov. În prezent își continuă cercetările asupra mijloacelor de combatere a tendinței naturale a organismului de a se distruge și speră să prelungească considerabil viața. Este convins că îmbătrînirea este consecința carențelor organismului: deficitul de vitamine sau anumite procese de oxidare ce se petrec în corpul uman. Aceste fenomene se accentuează odată cu vîrsta. Dacă ar putea fi controlate, deci stăpînite, opinează specialistul belgian, omul ar trăi 500 de ani, sau poate chiar mai mult. După Le Compte, tratamentul senectuții ar trebui să înceapă din punctul în care se oprește pediatria.

Le Compte a enunțat trei legi privind îmbătrînirea. Legea numărul 1: îmbătrînirea progresează mai rapid acolo unde fenomenele de carență sînt mai importante și mai frecvente. Legea nr. 2 decurge din prima; ea spune că fenomenele carenței provoacă procesele de îmbătrînire. Experiențe în domeniul alimentației au fost realizate și de americanul McCay și englezul Alex Comfort, de la Universitatea din Londra. Primul, eminent expert în materie de nutriție și îmbătrînire al Universității Cornell, crede că acea cheie a unei vieți mai lungi trebuie căutată în regimul alimentar. El pornește de la ipoteza că răspunzătoare pentru tot felul de maladii sînt carențele alimentare, acestea explicînd o serie de fenomene, de la cecitate pînă la îmbătrînirea prematură. McCay este convins că, menținînd corpul tînăr grație vitaminelor și unor substanțe nutritive, s-ar putea prelungi viața.

Legea numărul 3 are formularea următoare: menținînd metabolismul mereu pozitiv putem trăi etern. Conform acestei ipoteze, dr. Le Compte își tratează pacienții urmînd unele reguli destinate să compenseze fenomenele carenței. Tratamentul său de bază, cu care a obținut rezultate remarcabile, constă în amestecul de vitamine A, B_5, B_6 și C și E, la care adaugă un preparat de magneziu, sulfură de iod, plus un extras din celulele hepatice și hormoni suprarenali. În cursul unui interviu, întrebat ce înțelege prin îmbătrînire a răspuns că vede în aceasta un proces de oxidare.

În ceea ce privește prelungirea vieții, Le Compte are aceeași părere cu savanții din Kiev. În prezent este posibil să împingi pînă la 200 de ani limita vieții umane, dar ceea ce este important este să trăiești rămînînd tînăr cît mai mult timp posibil. Din momentul în care vor fi descoperiți toți factorii de oxidare din organismul uman și vor putea fi fabricați toți antioxidanții corespunzători, viața ar putea fi prelungită chiar cu mai multe secole. „Nu vom ajunge poate la aceasta înainte de anul 2000 — precizează savantul belgian — dar în prezent dispunem deja de mijloacele de a trăi pînă la 130, 150, 180 sau chiar 200 de ani."

Și profesorul Linus Pauling, de la Institutul Linn Pauling din Menlo-Park (California), de două ori luaureat al Premiului Nobel, afirmă: „Este perfect posibil, grație unei alimentații adecvate și unor vitamine, să încetinim procesele de îmbătrînire și să prelungim în medie viața cu 20 de ani."

Toate aceste teorii, toate aceste cercetări și idei asupra posibilităților de a trăi mai mult, mai sănătoși, mai fericiți nu s-au desprins încă total de teritoriul ipotezei. Ceea ce apare însă limpede este faptul că felul în care ne hrănim, în care știm să ne hrănim are o importanță aproape hotărîtoare asupra curgerii vieții noastre. Poate că în această știință se ascunde chiar elixirul de viață lungă căutat cu frenezie de un număr neștiut de ani.

(D.I.)

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Prețuri de cost

Deși rata inflației umflă, de la un sezon la altul, prețul obiectelor strict necesare cît și pe al celor strict inutile, rămîn la convingerea că dolarul sau lira sterlină, francul elvețian sau marca vest-germană pot oferi, totuși, o imagine a ceea ce înseamnă, în lumea occidentală, prețul de cost al capriciilor.

De curînd, un anunț într-o selectă revistă comercială a făcut cunoscut, nu numai virtualilor amatori, că piscinele aeriene se scumpesc și, în consecință, cine dorește o investiție încă rezonabilă în acest domeniu de vîrf al răsfățului să se grăbească. O piscină aeriană, ca să limpezim lucrurile, este o piscină care zboară. Evident, împreună cu avionul care o înconjoară și care, în mod firesc, se fabrică la comandă. Piscinele cu pricina nu au încă, vai, dimensiuni olimpice, ceea ce nu înseamnă însă că în calea progresului ar exista bariere de netrecut. Ele sînt, deocamdată, niște bazine cochete în interiorul cărora, la o altitudine de 10 000 de metri și cu o viteză de 1000 de kilometri pe oră, proprietarul se poate bălăci cu aceeași dexteritate în cer ca și pe pămînt. Savoarea de a lipăi printre petale de trandafiri și de a palpa fundul de marmură al bazinului care nu depășește suprafața de 6 metri pătrați costă sub 100 000 de dolari, mai exact 97 500, preț care, prin refuzul de a fi rotund, ilustrează prudența onestă a fabricanților...

Mai scump decît o piscină aeriană s-a dovedit a fi o zgardă de cățel, nu una de serie pentru o javră oarecare, ci pentru pechinezul doamnei Joan Warvick a cărei viață itinerantă a făcut și face deliciul marilor hoteluri de pe toate meridianele.

Dînsa, după o cură de stațiuni balneo și nu numai balneo din centrul și nordul lumii, a lăsat totul baltă pentru a participa, la Capetown la o minunată licitație. Culmea atracției, o zgardă de diamante a cărei montură și istorie poate conferi achizitorului titlul unic de cel mai năstrușnic iubitor de cățel din lume. Doamna Warvick, soție de petrolist și celebră colecționară de nimicuri inabordabile, a licitat și supralicitat, a achitat — cash 160 000 de dolari, a atașat zgarda pe gîtul firav al odraslei și s-a îndreptat învingătoare spre o plajă din Miami de care tocmai și-a adus aminte.

Firește că lumea este liberă să-și cheltuiască mărunțișul după merit și nu există un cod al manierelor elegante care să pună în afara legii excentricitățile ce depășesc un anumit preț de cost, dar un pechinez purtînd pe ceafă, fie și demn, un obiect echivalînd cu venitul mediu anual pe cap de locuitor a 1 600 de ființe umane dintr-o țară săracă întrece imaginația cea mai neagră.

Să fie de vină pechinezii care permit orice stăpînilor lor sau stăpînii care în numele pechinezilor își permit orice? — aceasta-i întrebarea!

Un premiu...

Statisticile consemnează, pe piața occidentală a muncii, 17 milioane de absenți. Sînt absenți cu forța și se numesc șomeri totali, șomeri parțiali și așa mai departe. În Italia, Spania, Marea Britanie sau Japonia, deși exemplele sînt cu mult mai numeroase, aproape jumătate din cei care îngroașă coloanele din fața birourilor de plasare sînt tineri.

Există o dramă a șomerului vîrstnic și alta a șomerului care nu a avut cînd să muncească pentru motivul simplu că ieșind din liceu sau din facultate a fost trecut, direct, în marea armată a celor care așteaptă. Nu există boli, există bolnavi — se spune. Dar, oricît de individuale ar fi dramele șomerilor de toate vîrstele există, orice s-ar spune, un numitor comun al psihologiei șomerului. Ca și a psihologiei acelora care în orice moment, pot fi eliminați de pe piața muncii.

Experții, sociologi sau psihologi, au definit cu lux de amănunte „climatul sufletesc" al funcționarilor licențiați sau al muncitorilor necalificați care își duc viața sub sabia lui Damocles a concedierii.

Și iată că, într-un asemenea cadru frecvent comentat, din Berna, agenția France Presse transmite o telegramă intitulată, nici mai mult, nici mai puțin decît „Să fim onești..." Iată și conținutul: „În Elveția, onestitatea profesională are un preț: 1 000 de franci. Aceasta este recompensa acordată tuturor acelora care au curajul să declare că nu sînt indispensabili într-un serviciu sau altul al administrației federale".

Așadar, se acordă, foarte frumos, pentru onestitatea de a recunoaște de către unii sau alții că nu mai fac față „ritmului" un premiu. Alți 17 milioane de oameni, nu chiar oameni întregi, ci șomeri, vor aștepta mult și bine marele premiu pentru amabilitatea de a se lăsa înghionțiți la periferia vieții...

RADU BUDEANU ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ!

● Sărmanii fotbaliști

Fotbaliștii francezi nu au pierdut totul în Argentina. Folosirea individuală sau colectivă a numelui lor sau a fotografiei pe borcane de muștar, cutii cu brînză sau diferite echipamente sportive le va aduce fiecăruia dintre ei 70 000 franci. O „mizerie", cînd te gîndești că Pelé a primit 4 700 000 franci pentru comentariul „Mundialului" din partea televiziunii venezuelene.

Sigur, el a trebuit să fie întîi Pelé. Singurul Pelé de pînă azi. Așa cum, de sine stătător, în atenția generală este

● Unicul Bob Dylan, poetul și cîntărețul

După ani de tăcere, Bob Dylan a cîntat din nou. Cele 94 000 locuri ale imensului hangar Earls's Court din Anglia s-au vîndut în mai puțin de trei zile. Sute de oameni formînd un torent viu s-au îndreptat spre sala de spectacole. Torente vii sînt și cîntecele lui Dylan căci ele inundă totul spărgînd zăgazurile sufletelor. El cucerește lumea întreagă cu care luptă pentru drepturile negrilor, cîntă „Blowin' In the Wind", cu cei ce nu doresc războiul și proliferarea armelor nucleare cîntă „AHard Rain's..." Toate cîntecele sale devin imnuri, cîntece de luptă, teritorii ale sufletului tuturor. Pentru „Cîntecul" lui Bob Dylan locurile în sală au fost scumpe, da, însă parcă a meritat ca acei tineri să dea 600—700 franci pentru un loc și nu pentru

● Alcoolul, făcător de noi victime

Anual, 500—600 de tineri alcoolici sînt internați în spitalele din Berlinul occidental pentru dezintoxicare. Anchete realizate în ultimii trei ani arată că 50 la sută dintre ei consumă băuturi alcoolice de la vîrsta de 13 ani. Anchetele însă nu sînt suficiente pentru a înlătura această calamitate ce are

● Cauze mai adînci

Căci nici faptul că în localitatea belgiană Alost orice individ găsit beat și dus acasă cu mașina poliției plătește o amendă de 100 franci nu ajunge. Trebuie pus ceva în locul acestei minime și false plăceri a alcoolului. Pustiul din prea multe suflete trebuie populat cu ceva viabil, căci altfel el cere băutură, pornografie și cere

● Droguri, droguri!

Răspîndirea stupefiantelor printre oamenii tineri a cunoscut un nou și trist avînt. În Berlinul occidental numărul celor ce nu pot fără drog, al celor ce nu se suportă așa cum sînt, ci-și fac o altă viață în domeniul „visului prin drog" a atins 10 000.

I. GRECU ■

MONDO UMANO ?

Happy-end la „furtul secolului"

Ca într-o piesă bine făcută, bine regizată și bine jucată, sau ca într-un roman scris de maestra genului, Agatha Christie ori de unul dintre străluciții ei rivali — James Hadley Chase! Cu așa ceva s-ar putea compara începutul, desfășurarea și finalul de la „furtul secolului". Cu toate astea, și în acest caz i s-a recunoscut realității ceea ce trebuia să i se recunoască de mult; căci, iată, cînd, zilele trecute, Bruce Reynolds a fost eliberat din închisoare, după ce își ispășise zece din cei 25 de ani la care fusese condamnat, mulți au spus că eliberarea lui relansează controversa asupra acestei istorii trăite care a permis să se ofere realității un confortabil avans asupra ficțiunii.

Să ne întoarcem însă la acea noapte de 8 august 1963, ora trei dimineața, cînd trenul cu douăsprezece vagoane poștale Glasgow-Londra abia trecuse prin mica gară Leighton și cînd un sistem „normal", bine pus la punct, de avertizare a obligat trenul respectiv să reducă viteza și, în fine, să oprească. Într-un timp record locomotiva și două vagoane — care purtau cele mai prețioase „bagaje" — au fost detașate și duse puțin mai departe, pe podul Bridego, pe sub care trecea o insignifiantă șosea și unde așteptau mai multe camioane. În la fel de puține minute — unii vorbesc de 15 alții de 10 — 119 saci sigilați care conțineau exact 2 631 784 lire sterline au trecut din vagoane în camioane. Primul act a ceea ce avea să devină și apoi să se înscrie în analele respective sub formula de neinvidiat de „furtul secolului", s-a terminat! Două ore mai tîrziu, după clipele firești de consternare, de uluire, de gînduri privind ideea unei posibile farse, de speranțe că banii n-au fost furați, alerta era totuși dată. Două ore era mult sau era puțin? Scepticii spuneau că era mult iar optimiștii susțineau, desigur, contrariul.

Lăsînd însă dilema la o parte, să precizăm că actul al doilea a debutat cu cea mai mare operațiune de urmărire lansată vreodată de poliția britanică ce și-a rechemat cu acest prilej și cei 60 000 de angajați ai ei care-și petreceau liniștiți concediile. După zece zile, atît de febrile încît nu s-a făcut deosebire între ora două ziua și două noaptea, primul semn: cîteva bancnote descoperite într-o mașină abandonată. Apoi cinci suspecți arestați, apoi a fost descoperită prima ascunzătoare, iar în ea, peste tot, amprente. Cum erau „pătați" hoții, specialiștii au dat repede de numele lor. Unul dintre ei, Charlie Wilson, azi încă după gratii, reușește să evadeze la 13 august 1964. Trei ani mai tîrziu este prins în Canada și-și reia locul alături de alți șase complici. Dar fuge și a doua oară!

Bruce Reynolds, omul care seamănă cu actorul Michaël Caine, n-a fost prins decît după cinci ani: în noiembrie 1968 a fost arestat într-o liniștită localitate balneară Torquay, după ce prezența îi fusese semnalată prin Europa sau America. Cît îl privește pe Ronald Biggs, aventurile lui sînt și mai cunoscute: evadat spectaculos, în 1965, el fuge în Australia, ajunge și prin Franța, pentru o operație estetică, apoi prin Belgia și Venezuela, stabilindu-se la Rio de Janeiro, pe Avenue Prado jr. la nr. 330 sub numele de „senhor" Michael John Haynes. Aici, într-o bună zi din 1974, a fost și el descoperit dar cererii de extrădare nu i s-a putut da curs întrucît, între timp, iubita lui a născut un băiat durduliu iar legislația braziliană e foarte clară asupra unor cazuri de acest gen.

De ce totuși am consemnat finalul la „furtul secolului"? Mai întîi că, paradoxal, este vorba de un happy-end. Apoi, pentru a ne întreba cum poate Biggs să nu lucreze nicăieri dar să nu pară a fi deloc strîmtorat? Apoi, ce s-a întîmplat cu banii nedescoperiți? (Doar 350 000 lire au fost recuperate.) Apoi cine este, de fapt, creierul bandei? Chiar fostul colonel SS Otto Skorzeny? Și, în sfîrșit, poate ar mai trebui să amintim că, ulterior „istoria" aceasta a fost obiectul mai multor cărți, al unui film și al numeroase emisiuni de TV (ca să nu mai vorbim de articole etc). Biggs și-a scris chiar memoriile (Omul din trenul poștal). Scriitorul Paul Read a scris, și el, o carte care a adus 680 000 fr. francezi lui Reynolds și complicilor. Aceasta pentru că, marii clienți ai faimosului tren poștal, aflați în libertate, s-au constituit într-o societate, ce au declarat-o legal, și al cărei scop este de a valorifica drepturile asupra oricărui film, oricărei emisiuni de RTV și asupra oricărui articol ce privește „afacerea" lor. Curată afacere!

PETRE NICOLAE ■

Despre criterii

Adrian Păunescu îmi face cinstea de a polemiza cu mine într-o problemă în care sîntem totuși de mult de acord : aceea a neschimbării criteriilor de la o zi la alta. Pe scurt, despre ce este vorba ? Domnia-sa crede că eu am căşunat pe echipa **Politehnica Timişoara** pe care am numit-o „refugiul turiştilor fotbalişti“. Afirmaţia mea poate fi susţinută. L-aş ruga pe **Adrian Păunescu** să-mi spună cîţi jucători din Timişoara există în echipa actuală a lui **Poli** şi cîţi din alte părţi ? Cît priveşte faptul că eu aş ignora compoziţia echipelor **Dinamo** şi **Steaua** — se înşală a doua oară. De nenumărate ori am scris în revista ce cu onoare o conduce că aceste două formaţii sunt cele mai mari racoleure din România şi că totdeauna, şi-au alcătuit unsprezecele de bază cu jucători din alte părţi. Aş fi nedrept dacă n-aş preciza că la **Steaua** au fost folosite mai multe produse locale. Dar asta e o altă problemă. Aşadar, despre ce schimbări de criterii ar fi vorba în ce ne priveşte ?

Există la **Adrian Păunescu** o plăcere de a se bate cu toată lumea în care eu nu văd nimic condamnabil. Dar donquijotismul de a deschide uşi deschise mi se pare neprofitabil pentru toate părţile. Domnia-sa judecă în felul următor : de ce nu i-am dat drumul lui **Dumitru** la **Poli Timişoara,** dacă îl luăm pe **Răducanu** la **Steaua ?** Este perfect adevărat ceea ce afirmă, numai că iată, şi **Răducanu** şi **Dumitru** s-au prezentat la cluburile lor şi nu la cele la care ar fi vrut să se ducă probabil. Şi atunci de ce agităm apele degeaba ? Furtunile într-un pahar cu apă pe care iubitul meu coleg şi prieten le dezlănţuie se nasc din nevoia lui imperioasă de a fi în actualitate cu orice preţ. E o chestiune care-l priveşte, dar de ce m-amestecă pe mine ? I-aş replica în revanşă că o instabilitate a criteriilor se poate observa mai curînd la domnia-sa. Amintiţi-vă numai articolele sale dinaintea meciului cu **Iugoslavia,** referitoare la **Covaci** şi cele care au urmat înfrîngerii de la **Bucureşti** care ne-a adus descalificarea de la **Mundial.** În calitate de redactor şef, care adăposteam articolele lui **Adrian Păunescu,** la „Săptămîna“, am primit o mulţime de scrisori de la cititori care mă întrebau ce a pricinuit această inconstanţă a cronicarului nostru sportiv. Respectîndu-i opiniile, nu am vrut să-i modific punctele de vedere care se băteau cap în cap, de la o lună la alta. Antrenorul **Covaci** e cunoscut ca un fin diplomat. Spre onoarea lui, nici el după acest „pact“ cu Pişti, nu mi-a cerut să-mi înmoi atitudinea faţă de **Covaci.** Repet aici, ca să se ştie, că admirabilul om pus în discuţie poate să fie un excelent vicepreşedinte al Federaţiei de fotbal, însărcinat cu relaţiile publice (are relaţii ce nu pot fi ignorate în lumea fotbalistică mondială), dar a-l menţine mai departe la cîrma naţionalei este o greşeală fatală. Răbdarea cu care l-am tratat pînă acum şi de care alţii mai capabili nu s-au bucurat niciodată nu va fi răsplătită în nici un fel. Nouă ne trebuie un antrenor cu şira spinării la naţională, un om care să nu promită victorii imediate pentru că nu le putem avea, un om care să ia totul de la început şi să înceteze cu cîrpeala de dragul unor victorii care nu valorează nimic. Avem nevoie de cel puţin cinci ani pentru a schimba mentalitatea cluburilor, antrenorilor şi jucătorilor. Avem nevoie de jucători care să-şi găsească timp pentru a se dedica mai alcs fotbalului, avem nevoie de o intransigenţă a forurilor conducătoare, avem nevoie de cinste, de arbitri incoruptibili şi, mai ales, de eliminarea acelor indivizi care viciază rezultatele meciurilor prin înţelegeri şi cumpărări de jucători. Ne mirăm că în campionatul vest-german apar rezultate rugby-istice şi la noi în ogradă ne facem că nu le ştim. Cum se pot petrece aceste lucruri în acelaşi timp şi să condamnăm la alţii ceea ce ar trebui să condamnăm şi la noi. Dar aceste vechi deziderate tot deziderate au rămas pentru că toate lucrurile frumoase anunţate sunt uitate pe drum.

EUGEN BARBU ■

P.S. Data viitoare îmi propun să discut despre delegaţia română trimisă la **Mundial,** în ce condiţii şi cu ce rezultate. Vă promit că va fi interesant.

Mihai Mitrofan:

„Înainte de a fi o chestiune de performanţă, înotul este o problemă de sănătate !“

— Mihai Mitrofan. dumneata faci parte din elita antrenorilor unui sport. este vorba desigur de natatie. care prin natura lucrurilor este încă departe de a se bucura de prea mare notorietate în tara noastră. Mai cu seamă pentru că aveam de gînd să stau de vorbă cu dumneata. am urmărit cîteva zile la rînd finalele recentelor Campionate nationale de înot. În tribunele piscinei de la Dinamo. în afara rudelor apropiate ale concurenţilor, părinţi, unchi şi verişori, nu erau decît cel mult zece sau douăzeci de spectatori. hai să le spunem „imparţiali“. pasionati de întrecerea propriu-zisă. E un fapt. din păcate incontestabil. Vreau prin asta să spun că lumea sportului de la noi este foarte putin interesată de natatie. iar pe dumneata te cunoaste. dacă te cunoaste. pentru că esti antrenorul lui Irinel Pănulescu. Te-as ruga deci. pentru început. să te prezinti mai pe larg.

— Sînt antrenor de categoria I. bucureştean la origine, dar lucrez de aproape 12 ani la Ploiesti. Am avut o echipă bunicică de juniori la Clubul şcolar, dar la Ploiesti am dat fuga de cum s-a dat în functiune bazinul cel nou. chiar dacă aici urma să iau totul de la zero. Sînt maestru al sportului si am participat la Jocurile Olimpice de la Roma. în 1960. O sută şi două sute metri bras. Mi-au trecut prin mînă sute de copii. iar astăzi îmi pun foarte mari sperante. ca toată lumea dealtfel. într-o fetiţă care abia a împlinit 14 ani. Irinel Pănulescu.

— Cine e Irinel Pănulescu ?

— Cum am spus, o fetiţă. Dealtfel, deloc deosebită în ceea ce priveşte fizicul. A început înotul în vara anului 1970, pe cînd avea numai 6 ani. A venit la bazin pentru că a adus-o sora ei Cătălina. care a fost sportivă de performanţă cu bune rezultate. campioană balcanică între altele. maestră a sportului. Irinel a învătat să înoate „din mers“. mai mult pe lîngă marginea bazinului. dar încă din prima zi a arătat acel „ceva“ care deosebeste un copil talentat de unul doar obisnuit. Avea alunecare. avea picioare bune. a prins cu mare repeziciune primele notiuni specifice. Mai apoi. încă de la primele concursuri la care a luat parte. a început să cîstige. De sase ani încoace nu există concursuri. fie pe grupe de vîrstă. pentru copii. fie de senioare. în care să nu cîstige cel putin o probă. Anul trecut a făcut exact 101 de recorduri. Nimeni nu mai ştie însă exact cîte recorduri are. pentru că si le bate singură mereu. aproape la fiecare concurs. Prevăd că o să mă întrebi dacă va deveni o mare campioană. Nu ştiu. Dacă vom compara timpii lui Irinel cu ce obtin alte fetite de vîrsta ei la această oră. ajungem la concluzia că ea se află. mai ales în probele de mixt. foarte în fată în ierarhia internatională. probabil pe locul 3—4 în lume. Dar este prea devreme ca să ne putem pronunta. Irinel este fără îndoială o mare sperantă. dar certitudine nu poate deveni decît într-un an. doi. Îţi mărturisesc că speranţe am mai avut. chiar dacă Irinel este cea mai mare dintre ele ! Dintr-un motiv sau altul s-au pierdut pe drum.

— Asta nu se întîmplă numai la nataţie. Am să te rog totuşi să fii mai explicit. Deci de ce s-au pierdut alti copii-minune ai înotului românesc ?

— Problema este într-adevăr mai vastă. La Ploieşti am avut mai mereu o echipă destul de bună. Acum 3— 4 ani am cîstigat campionatul de copii pe echipe. iar înotătorii de la „Petrolul“ au format în proportie de 80 la sută echipa natională care a cîstigat 3 Balcaniade de juniori. La 15 sau la 16 ani unii dintre ei au început deodată să se îngrase si nimic nu-i mai putea opri ! Este aici în primul rînd o problemă a alimentaţiei. Copiii sînt învătati să mănînce foarte mult. si nu rareori mîncare greu digerabilă. E ca să zic aşa o tradiţie la noi — copiii cresc îndopaţi, pentru că părinţii au impresia că în felul acesta îi apără. De fapt, nu fac altceva decît să-i obisnuiască cu o alimentatie nerațională. care mai devreme sau mai tîrziu îsi va spune cuvîntul. Sînt nişte tare pe care noi, antrenorii, le tragem. Si. de unde pînă mai ieri erai antrenor foarte bun. cînd copilul se pierde devii antrenor prost ! Este un prim aspect al problemei. Al doilea este legat de selecţie. Mai exact, cuiul lui Pepelea în natatia românească este chiar problema selectiei. Pentru a avea înotători de performantă cît mai buni. ar trebui să avem la dispoziţie o cît mai largă bază de selecţie. Or, lucrul acesta nu ne este deloc la îndemînă. Bine sau rău. ar trebui ca în primul rînd mai multi copii să ştie să înoate. Este primul pas, dar cel mai necesar al selectiei. La înot nu poti conta pe talente deosebite de la prima vedere. Să zicem : văd un copil — arată splendid. Mă apuc să-l învăt să înoate. După aia trebuie să deprindă toate cele patru stiluri. Încep apoi antrenamentele de forţă şi rezistenţă. Muncesti patru. cinci ani de zile cu unul. pentru a ajunge să-ti dai seama că nu e chiar atît de talentat pe cît ai crezut la început. Că trebuie să renunti la el ! Iar pe Irinel, ai văzut-o ! Dacă am avea o bază mare de selecţie, am avea de unde alege. Dar, după părerea mea, înainte de a fi o chestiune de performantă. înotul e o problemă de sănătate. de civilizatie chiar ! Înotul reprezintă cu atît mai mult astăzi o deprindere obligatorie. un factor de educatie pentru copii şi bineînţeles un mijloc de călire, de sănătate. cu efecte terapeutice fantastice. Şi nu numai pentru copii ! Dar sînt atît de puţine bazine în ţară. si atît de mulţi copii care nu ştiu să înoate. iar faptul acesta preocupă din păcate prea putin factorii de decizie ai sportului românesc.

— Poate că natatia nu a ajuns încă „la modă“. cum a fost cazul. pe rînd. cu tenisul. cu gimnastica. poate chiar şi rugbiul — iar lucrul acesta este principalul defect al sportului în speţă. Va fi deci nevoie, iarăşi, de mari campioni care să dea exemplu celor multi. Este astăzi înotul românesc în faţa unei asemenea perspective ?

— Ar fi frumos să se întîmple asa. Există. e adevărat. astăzi în natatia noastră cîteva nume, Irinel. Bunaciu si alte cîteva, în special nume feminine, care dau sperante. Dar avem noi cele mai bune conditii pentru a le lansa în elita natației mondiale ? Antrenorilor români nu le lipsesc cunoștințele de specialitate, dar nici nu se poate spune că ele se află în pas cu cele mai noi cuceriri în materie. Cîteodată intuim. Aşa s-a întîmplat cu scurtarea pauzelor dintre repetări. Eu am avut la început mai mult motive practice. din prea putin timp la dispoziţie pentru antrenament — pentru ca mai tîrziu să aflu că americanii făcuseră din asta o adevărată metodă de pregătire. Eram totuşi încă departe de ce făceau alţii. Acum cred că sîntem pe aproape. fără a avea însă certitudinea faptului. Irinel repetă bucăti de 400 sau 200 metri cu pauze de numai 10 secunde între ele. într-un antrenament care durează pînă la două ore si jumătate. Este deci un antrenament foarte dur. foarte dens. Irinel înotînd zilnic între 9 si 10 mii de metri, de obicei în două şedinţe. Fără a mai pune la socoteală jumătatea de oră de pregătire fizică. pe uscat. Stii ce înseamnă de fapt 60—70 de kilometri înot pe săptămînă ?! E un efort fantastic — dar e oare suficient ? Nu vom putea sti. asa cum am spus. decît peste un an, doi...

— Pînă una, alta — deşi nu vreau să te necăjesc — Pănulescu a fost învinsă de cîteva ori la campionatele naţionale. A fost un accident ?

— Irinel se pregăteste în principal pentru „europenele“ de juniori. care au loc peste cîteva zile la Florenţa. Atunci trebuie să prindă forma maximă. Mai vreau să spun că si ciclul ei biologic a fost de curînd dereglat. Si apoi. după atîtea locuri întîi pe care le-a cîstigat. aproape cu carul. în R.D.G.. în Austria. în Italia. ca să nu mai vorbesc de cele din tară. o înfrîngere sau două nu-i strică ! Stii însă care-i visul ei ? Să cîstige trei medalii de aur la Jocurile Olimpice de la Moscova. peste doi ani ! Tot atîtea cît Nadia Comăneci la Montreal...

— Asta ar fi într-adevăr ceva pentru nataţia românească! Dar am de gînd să te întreb cum stă cu şcoala. Deci, cum învaţă eleva dumitale, Irinel Pănulescu ?

— As putea răspunde excelent. Dar si aici este o problemă pe care am s-o extind pentru întreaga natatie românească. Dacă îl atrage performanta. un copil trebuie să se decidă. cam pe la 15—16 ani. dacă nu mai devreme : ori liceu cu profil. avînd clase speciale de înot. ori liceu industrial. care asigură un viitor în meseriile mai iubite de părinti. cum ar fi cea de inginer spre exemplu. Întîmplarea face ca scolile avînd clase de profil sportiv să nu fie decît de specialitătile umaniste: filologie. istorie etc. — si astfel se ajunge la dilema **ori înot. ori inginerie.** adică meserie cu greutate ! Iar cum la 15 ani de cele mai multe ori hotărăsc tot părintii. ce-ai să răspunzi tu. ca antrenor. cînd unul dintre ei vine la tine si te întreabă : bine. bine — zici că fetita mea este talentată la înot. dar poti să-mi garantezi că va deveni o mare campioană? Dacă nu, atunci mai bine o dau la real ! Să luăm din nou exemplul lui Irinel. Fata e foarte desteaptă. e prima în clasă. a luat premii la învătătură si posedă două distinctii „Meritul pionieresc“. acordate de către Organizatia Pionierilor. Pentru părinţii ei. altfel oameni cu totul de treabă. perspectiva scolii sportive le apare ca un fel de pecete pentru meserie si viată. Va fi Irinel o mare campioană? Poate că da. Dar dacă învată asa de bine si e inteligentă. mă întreabă părintii. de ce să devină profesoară de educatie fizică?! Aici e o mentalitate nu numai învechită. ci si jignitoare — mai cu seamă că sportul românesc o să aibă nevoie de tot mai multi oameni inteligenti. de oameni capabili si perfect stăpînitori ai meseriei.

— N-ai uneori impresia că se vorbeste prea mult de Irinel Pănulescu ?

— S-a făcut într-adevăr enorm de multă reclamă pe tema ei. Am noroc că fata e foarte echilibrată. că nu si-a pierdut capul după cele scrise prin ziare si reviste. Peste numai o săptămînă ne prezentăm la Campionatele europene de juniori. cel mai mare concurs oficial la care ia parte Irinel de cînd face sport. Adversarele pe care le va întîlni vor fi însă în majoritate mai mari cu un an de zile decît ea. Şi totusi. avem sanse cel puţin pentru o medalie. Ar fi un prim succes dintre cele mai mari. Atunci. sigur. n-o să am nimic împotrivă să se scrie la superlativ — desi asta nu înseamnă că nu vom mai avea o multime de obstacole de trecut ! Dar. mai cu seamă după munca pe care a depus-o pînă acum. ar fi o răsplată cu totul meritată pentru Irinel.

— Mult succes si să auzim numai de bine.

DUMITRU GRAUR ■

Un model de carte turistică

Depăşind cu mult. atît ca structură cît şi (mai ales !) ca substanţă. conditia unui ghid ori a unei monografii. recenta carte Tezaurul Cernei *(Editura Sport-Turism, 1978). a doctorului Ilie Cristescu se vrea, şi credem că în mare parte reuşeşte să fie. un studiu cu multiple şi certe merite. Dintre obiectivele urmărite de autor, două transpar cu putere în textul şi subtextul cărţii : pe de o parte realizarea unei sinteze şi, ca atare, oferirea unui model de carte turistică despre o veche vatră de cultură materială şi civilizaţie românească, iar pe de alta punerea la îndemîna cititorului obişnuit a unui instrument util de informare şi orientare.*

Grupînd capitolele în două secţiuni (împărţire impusă în egală măsură de caracterul lucrării, de volumul de informaţie şi de maniera de concepţie), semnatarul Tezaurului Cernei *abordează istoricul unei zone* (Dezvoltarea Băilor Herculane pe teritoriul comunei Mehadia), *coordonatele geografice* (Factorii naturali : relief, climă. vegetaţie, faună). *specificul propriu-zis al staţiunii* (Cură şi tratament la Băile Herculane) — *din care nu lipsesc mai multe pertinente „consideraţii actuale asupra efectului terapeutic al apelor minerale termo-sulfuroase din Băile Herculane“ —. precum şi ceea ce îndeobşte poate vedea cel ce ajunge aici* (Turism şi trasee turistice în Valea Cernei — zona Băilor Herculane).

În partea a doua a lucrării se face o „radiografie“ de anticipaţie a zonei şi capitole precum „Prognoza turismului în zona Herculane-Cerna“ *vin să completeze — pe baza unor studii complexe de teren şi a interpretării datelor statistice, ca şi a comentării detaliate a măsurilor prevăzute a se lua în vederea dezvoltării şi extinderii bazei materiale existente — imaginea panoramică, multidimensională a ceea ce pe bună dreptate formează „tezaurul Cernei“.*

Un cuvînt de recunoştinţă din partea celor care citesc cartea se cuvine, fără îndoială. Editurii Sport-Turism (redactor Dumitru Martiniuc) şi pentru aleasa ţinută grafică şi bogata ilustraţie în alb-negru şi color a recentei apariţii editoriale.

FLORENTIN POPESCU ■

Parabolă cu cîini și javre

Accesul la un drum măreț e strașnic
Străinii le dau chewingum, conserve, carne, pîini
Dar, vai, cîte-o mașină în fugă îi izbește
Și-ncep să șchioapete sărmanii cîini.

Ieșirea în șoselele internaționale
Dă masă gratuită și-un trai mult mai ușor
Dar tot ieșirea-nseamnă un ochi zburat din frunte,
Ureche despicată sau, rupt, cîte-un picior

Cînd vii la masa mare mai nimerești și bine
Și-n orice caz arare poți să rămîi flămînd
Dar, doamne, cîtă jale, dar, doamne, ce rușine
Străinii cînd te scuipă de pe șosea trecînd.

Ei fac cîteodată popasuri amicale
Și-asculți din marca Philips schelălăit modern
Dar ție, cîine singur, ți-e foame, foame, foame
Și-aștepți momentu-n care ei masa o aștern.

De mai greșești și botul l-întinzi
Ei nu-ți spun javră...
Pentru că au destule, cît vrei atîta-ți dau
Tu cîinilor din sate, cuminți, poți să te lauzi
Că ei nu ți-au spus javră și nici tu lor hau, hau.

Ieșirea în șoselele internaționale
Te satură, adesea miroși a fum de Kent
Pîinea din care-nfuleci, pufoasă e și-ațîțătoare
Și parcă stai cu botul pe-un colț de continent

Atîta doar : viteza șoselelor e mare
Mașina n-are milă, robotul n-are mîini,
Autohtone muște se string ca-ntr-un cortegiu
Din cînd în cînd în jurul cadavrelor de cîini.

Iar ceilalți cîini, din cei ieșiți la drumul mare,
Nici vreme n-au, așa betegi cum sînt,
S-asiste la păgîna și trista-nmormîntare
A fratelui lor care nu-ncape în pămînt

Oricum, e palpitantă viața pe șosele,
Mulți cîini deprind învățul, trăiesc în stilul shop,
Au unghii lustruite, cerșesc în limbi străine,
Chiar dacă nu-i nici unul neorb, nesurd, neșchiop.

În acest timp, prin sate, la stîni, sau prin orașe
Abia gustînd arare firimituri de pîini
Lătrînd cînd e nevoie și refuzînd să plîngă
Trăiesc modest dar mîndru adevărații cîini.

Pe-aceștia pîn-la urmă-i omoară bătrînețea
Sau luptă cu vre-o fiară sau cu străinii hoți
Dar numai prin aceștia există și toți ceilalți
Că nu de pe șosele își trag izvorul toți.

Salvarea e acolo, unde-și păstrează locul
Prea simplii cîini ce latră, trăiesc și se-nmulțesc
Nu-n cei ce pe șosele cerșesc confortul Philips
Ci-n cîinii cîini e fala destinului cîinesc.

ADRIAN PAUNESCU ■

Un tînăr caricaturist:

ALEX

ALEX – cu numele adevărat și în întregime Aurel Ștefan Alexandrescu – s-a născut în 1948 în Otopeni. Lucrează tot în Otopeni, la Institutul de cercetări și proiectări mașini agricole. Proiectează utilaje agricole cu pasiunea omului care nu s-a dezlipit, și nici nu are de gînd, de meserie, iar in timpul liber face caricatură, pictează și un lucru pe care-l mărturisește de-abia acum, scrie versuri. Rar vine în București, doar să-și cumpere tuș și vopsele, rar vine și pe la redacții, dar totdeauna cu mapa plină de desene și caricaturi. În anul 1973 termină Școala populară de artă – secția grafică – participînd în perioada școlii la toate expozițiile de grup. Tot în acea perioadă obține și o mențiune la concursul de afișe pentru tineret. În februarie 1975 debutează la pagina „Racul" din revista «Flacăra» și de atunci participă la toate saloanele de umor care s-au organizat în țară. Ilustrează revista «Rebus» și semnează ilustrațiile la volumele de versuri «Excelsior» și «Rod tînăr». Anul acesta obține premiul ziarului «Scînteia tineretului» pentru caricatură și o mențiune a revistei «Urzica».

– De ce semnezi ALEX ?

– Dacă există un PIM, de ce nu ar exista și un ALEX. Totdeauna am avut impresia că numele meu este foarte lung. Dacă nu m-aș iscăli așa, aș dori să semnez Ciosu sau Dragoș.

Sînt mulțumit că la institutul unde lucrez am la gazeta de perete în fiecare zi cîte o caricatură ilustrînd diferite aspecte din întreprindere și diferite probleme care frămîntă generația noastră.

De asemenea, pregătesc o expoziție de caricatură și una de pictură și visez la un volum de poezie pe care anul acesta îl voi preda unei edituri bucureștene.

SORIN POSTOLACHE ■

racul

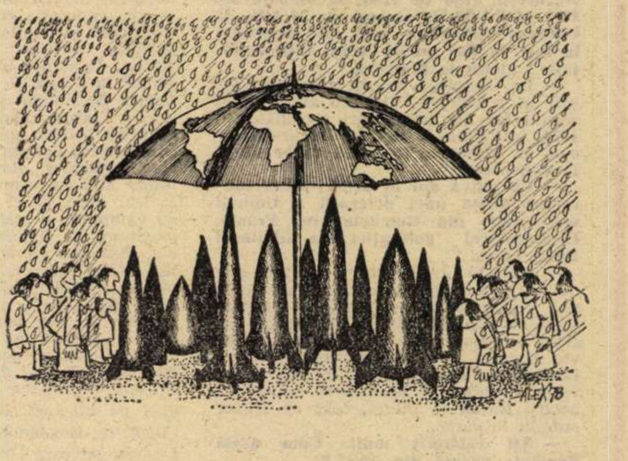

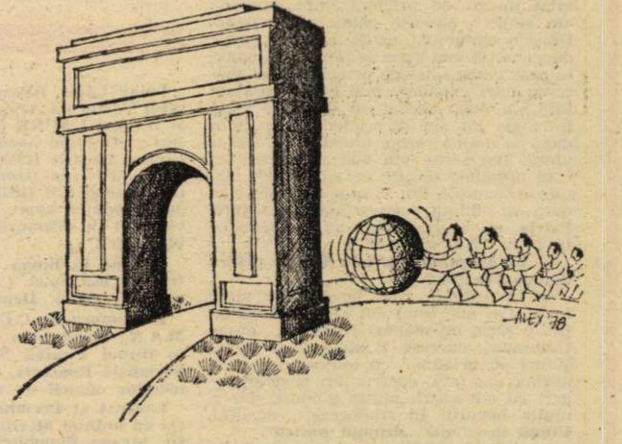

Fabula nepotrivirilor de caracter

Lua masa în grădină Domnul Porc
Servit la fix de trista doamnă
Scroafă
Tablou idilizant din care-și storc
Liricii blînde versuri, de agrafă...
Iluzia-n grădină se adună
În curcubee stranii, aparente
Cînd pentru El și soare bun și lună
Doar accesorii sînt, indiferente...

E un plictis de putred veac ucis
Sub geana Lui bogată în
penumbre
Poartă monoclu falnic de Paris
Și-aruncă-n lume lungi ochiade
sumbre
Neobosită, Ea, cu lacrimi reci
Schimbă platouri cu mîncăruri
scumpe
Cuvîntul tandru mult prea scump e
Placid, îngurgitează El dovleci...
Într-un tîrziu, milostivit, se pare,
Catadicsește-o vorbă spre
consoartă :
– E drept, ești ne'ntrecută la
mîncare
Dar nu cunoști ce-i arta pentru
artă...
Vezi, tu ! În lume se petrec
schimbări
Ce poartă sufletul spre alte sfere
Tu-ți duci destinul calm către
jumări
Chemare n-ai spre taine, spre
mistere...

Eu am urcat mereu spre nalte
culmi
Cum m-a-ndemnat noblețea grea,
de York,
M-au declarat discipolii,-ntre ulmi,
Ceva savant ! Și-acasă cînd
mă-ntorc
Mă-ntîmpină un rictus inetabil
Pe care-l pui în perne și în ciorbe...
Oricît aș vrea să te suport, amabil,
Simt că nu aflu pentru tine vorbe...

De mîine, dar, cu scuze de rigoare
M-abandonez în ulmi, cu-ntreaga
viață...
De ani de zile, plină de ardoare
Mă cheamă spre visare
o Mistreață...
Discreție e cazul să-ți mai cer ?
Să nu aducem argumente dure
Vom arbora în doi către pădure
Nepotrivire-n vis și-n caracter...
Acceptă, blînda Scroafă, trist
rostind :
„Atunci e cazul, nu, ca să ies, da?"
El, lord, aprobă calm... Cu glas
de-argint
Și-și cugetă nepăsător siesta...
Într-un tîrziu, cu vocea, oală spartă
Văzînd că peste pruni e naltă
steaua
Din toți rărunchii strigă la
consoartă :
„– Scroafă, ignori să îmi aduci
cafeaua ?"

Morala

De mai trebuie morală
Ați deslușit-o limpede, cum sper,
La Porc, nu-ncape îndoială,
E în zadar.
Să cauți caracter.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Moartea boxerului

— Tovarășe sectorist, îmi pare bine că vă găsesc, vă rog scuzați-mă. Pe dv. vă caut de azi dimineață. Cel puțin după ora 6, am ieșit, cred, de două ori în oraș să vă întîlnesc.

— Vă cer îngăduința, zise ceva mai potolit, să trecem mai de o parte, ca să putem vorbi fără martori.

— Foarte bine, acceptă Covaliu și curiozitatea lui crescu vertiginos. Găsiră de îndată și locul potrivit pe care-l căutau, sub un bec mare, spînzurat, cam inestetic, la intrarea unui debit de tutun, alături de un „aprozar" cu obloanele trase la ușă, dar cu vitrina luminată.

— Vă ascult, tovarășe profesor, îl asigură ofițerul.

— Cînd m-am întors acasă, după ce făcusem cumpărăturile m-am pomenit că sună la ușă un cetățean, nu vi l-aș putea descrie. Subțire, înălțuț, îmbrăcat cu o geacă maronie și căciulă cu clapele ridicate, descheiat la toți nasturii hainei în față, destul de bine afumat, de băutură și cu niște ochi răutăcioși, care-i jucau în cap. M-a întrebat direct despre fi-meu de parcă ar fi fost căzut din lună. Se interesa dacă este „afară" sau „înăuntru". Presupun că era străin de oraș, și-l căuta pe băiat după mai mult timp.

— Așa, așa, continuați îl încurajă ofițerul pe profesor, iar ochii în timpul acesta controlau strada ocupată de lume.

— Cum, nu știi, zic, că fiul meu se află în detenție de cîteva luni și că a fost judecat și condamnat și că a făcut recurs împreună cu tot grupul și așteaptă hotărîrea definitivă

— Bine, zice el înfuriat, cel puțin dumneata ai aflat pînă acum cine l-a vîrît la apă, cine i-a făcut bucata ca să-l bage la răcoare ?

Trăsnea a băutură, zise profesorul, întrerupîndu-se cîteva clipe, că am fost nevoit să mă retrag din fața lui. Atunci am înțeles că are cu dv. ceva. După cîteva minute după ce v-a bîrfit cum știe numai un golan din ăsta s-o facă, v-a rostit numele, însoțindu-l de o înjurătură groaznică, că mi-a făcut și scîrbă. Urechile mele parcă nu au auzit de multe ori asemenea insulte. Se grozăvea în fața mea că pe dv. și pe un căpitan parcă de la miliția Galați, Tomescu, o să vă aranjeze cum știe el mai bine și că nu-i pasă de urmări, fiindcă a mai trecut prin pușcării și cunoaște traiul de acolo și așa mai departe.

Tăcu bătrînul, tăcu și căldura serii, atît de nefirească pentru o noapte de noiembrie, adăugă supărării omului un plus de temperatură.

La o oră după ce îi pierduse urma prietenei sale, Vlad se așeză la o masă, într-un microbar pe Călărași, și-și chivernisea suma de bani pe care o sustrăsese din valiza unei bătrîne în timpul deplasării cu trenul, în stația Barboși. Nu i-au trebuit decît cinci minute să observe că la casa de bilete o femeie grăbită își lăsase lîngă perete geamantanul și deasupra lui poșeta. Nu-i mai dădea atenție, ci, cu banii potriviți își făcea mereu loc să ajungă mai repede la casieriță, ca să oțină biletul de tren. Într-o împrejurare ca aceea, Vlad a reușit să smulgă pe neobservate valiza și să iasă în pas domol, traversînd peronul și să se urce din nou, de astă dată într-alt vagon. Și a găsit ceea ce urmărea, două mii de lei. După ce a ușurat valiza și poșeta le-a depus pe amîndouă în capul vagonului într-o crăpătură a burdufului, de unde vîntul le-a luat, aruncîndu-le sub roți. La Baldovinești, a ajuns din nou lîngă Mița Garoi, a apucat-o de braț, strîngînd-o cu mare „tandrețe" :

— Scumpo, sîntem norocoși. O sărută zgomotos pe obraz și-și sprijini tîmpla de umărul rotund al fetei. Ea îl privi cu coada ochiului fiindcă înțelesese foarte bine ce ascundeau cuvintele măgulitoare de mai înainte. La rîndul lui, se uită și el pe sub sprincene și zîmbi cu același subînțeles, dar, pentru că stabilise că pe ea n-o privesc direct „afacerile" lui, o mai sărută o dată și-i dădu un bobîrnac sub năsucul cîrn.

— Aș vrea să dau un telefon, mă așteptați aici. Cred că după asta nu vă mai rețin, zise Covaliu bătrînului care ridică din umeri.

Ofițerul se depărtă, zărise adineauri, pe o stradă laterală, cabina unui telefon public. Lumea continua să tropăie încoace și încolo. Vitrinele mici ale prăvăliilor de pe str Galați, reconsiderate prin optica toamnei, sclipeau etalîndu-și mărfurile, iar un atelier foto expunea în razele puternice ale lămpilor de neon portrete chivernisite de miri și mirese, nuni și nune, socri și soacre, întregul alai prins în poziții aproape rigide și mai încolo chipuri de copii, capete de expresii ale premianților cu cunună, în uniforme pionierești apretate festiv, dichisite, fără cusur, vorba aceea : ca la fotograf !

Ofițerul a intrat în cabină, trăgînd după sine ușa. Înainte se uitase în jur constatînd că nu-l vede și nici nu-l aude nimeni. Formă numărul sediului, căutînd ofițerul de serviciu și cînd dădu de el i se adresă puțin enigmatic :

— Eu sînt, să trăiți. Mă recunoașteți, tovarășe căpitan ?

— Sigur, dă-i drumul. Sînt numai urechi

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

„Sîntem împreună, în bună frăție“

— Căutîndu-vă la telefon, mi-am notat în agendă desele dv. plecări la București, rînd pe rînd, la plenare ale C.C. al P.C.R., la sesiuni ale M.A.N., la Uniunea scriitorilor apoi alte deplasări la Iași, la Dej sau la Arad. Ultima notație : plecat la Moscova.

— La intîlnirea anuală a redactorilor șefi ai revistelor literare ale Uniunii scriitorilor din unele țări socialiste. În 1976, intîlnirea a fost la București, acum la Moscova, iar anul viitor va fi la Budapesta.

— Cu cîțiva ani în urmă presa consemna vizita unei delegații a Uniunii scriitorilor din România în Franța. Conducătorul delegației era scriitorul Létay Lajos...

— Această „conducere“ se datora numai și numai funcției care am avut-o în anii respectivi. Eram atunci vicepreședintele Uniunii scriitorilor și mă aflam în prima călătorie la Paris. Am avut bucuria de a călători împreună cu Laurențiu Fulga, admirabilul om și tovarăș de drum, și Ion Biberi, excelentul nostru filosof și literat, care își făcuse studiile la Paris...

— Ați călătorit mult. Cum arată România văzută din afară ?

— Deși de cele mai multe ori m-am aflat insoțit de prieteni între prieteni, am simțit absența pămîntului natal. După o săptămina, două, dorul de patrie devenea tot mai greu de infrînt. Niciodată n-aș putea înțelege pe cei care în speranța unei existențe mai bune, părăsesc țara, ca după aceea s-o viseze o viață întreagă. Eu am și prieteni care încă după al doilea război mondial au rămas afară. Îmi scriu, vin aici și vorbesc cu rară nostalgie despre ce au părăsit, despre insomniile lor, despre dor. Și chiar dacă au obținut succese materiale **Țara, Patria**, nu se poate înlocui, preschimba în bani... Nu, niciodată !

— Ce inseamnă revista Utunk pentru dumneavoastră ?

— În primul rînd jumătatea vieții mele. Cei mai buni ani ai mei de creație, o serie de planuri realizate, multe frămîntări, succese și eșecuri, calde legături de prietenie cu majoritatea scriitorilor din țară, confruntări și neînțelegeri cu adversari, multe gînduri, dar și multe bucurii. În traducere, dealtfel, **Utunk** inseamnă **„drumul nostru“.**

— ...Și pentru literatura maghiară din România ?

— Spre satisfacția noastră, a redactorilor, Utunk-ul este o revistă îndrăgită și așteptată de tot mai mulți cititori. O revistă cu un profil larg, dar în primul rînd, desigur, o revistă literară. Înființată din **1946**, revista a fost și este leagănul, atelierul literaturii maghiare autohtone, unde și-au făcut ucenicia majoritatea scriitorilor maghiari din România și în care semnează nume de prestigiu ale literaturii din țara noastră din cele mai diferite generații : de la tînărul și remarcabilul poet Szőcs Géza, pînă la Franyó Zoltán, care a împlinit 90 de ani.

— Cîți scriitori maghiari sînt la Cluj-Napoca ?

— Cred că sîntem peste 50, care lucrăm in diferite redacții.

— Și „producția“ lor literară din anul trecut ?

— Editura pentru naționalitățile conlocuitoare, Kriterion, scoate anual peste 150 de titluri. În majoritate, operele scriitorilor maghiari. Pe lîngă Kriterion, apar însă multe cărți în limba maghiară și la Editura Dacia, la Creangă și la alte edituri. O mare parte, evident, aparține scriitorilor clujeni. Noi, de la Utunk, prin resortul nostru de critică literară, sîntem intr-un fel săptămînă de săptămînă și cronicarii acestor cărți, consemnînd toate aparițiile. Dar pe lîngă cronici, aprecieri, critici săptăminale, organizăm la fiecare început de an mese rotunde, dezbateri interesante și temeinice, cu participarea criticilor noștri de frunte, analizînd „recolta“ literară în intregimea ei. La ultimele dezbateri au fost remarcate în mod deosebit romanul lui Szilágyi István **Piatra cade în fintîna seacă,** apoi romanul lui Köntös Szabó Zoltán, despre tineret, al lui Panek Zoltán · **„Primii pași pe pămînt“**, un roman modern, extrem de interesant, care a și cîștigat premiul „Șampanie“ al redactorilor noștri.

— Atrăgător și original premiu ! Dumneavoastră ce premii ați colecționat de-a lungul anilor ?

— În primul rînd **Premiul de Stat** pentru volumul de versuri **O lume nouă se construiește.** Se întîmpla aceasta cu aproape un sfert de veac în urmă...

— Și de atunci ?

— Am scris vreo **10-12** volume. O parte conțin poezii pentru copii.

— Iubiți copiii ?

— Sper că și din poeziile mele reiese aceasta. Cel ce m-a îndemnat a scrie pentru generația cea mai tînără a fost regretatul și neuitatul meu prieten, excelentul scriitor, nuvelistul Asztalos István. În anii 1956—1957 eram „adjunct“ la Utunk și în dorința de a avea număr de număr semnătura unor scriitori de prima mărime, îl solicitam des să scrie pentru noi pe Asztalos István. El conducea revista Napsugár (în traducere înseamnă „Rază de soare“) aflată atunci abia în primul an de existență. O revistă care astăzi apare deja în **50 000** de exmplare și este dedicată copiilor maghiari din România. La un moment dat, Asztalos István a pus o condiție : îmi va da o nuvelă pentru Utunk numai atunci cînd îi voi da și eu poezii pentru copii. Și, evident, amîndoi am respectat înțelegerea. Dar am mai avut și un alt mare inspirator pe atunci și un model autentic pentru poezii : băiatul meu, care în curind va fi arhitect, și pe lîngă el, copiii prietenilor mei din Cluj-Napoca, apoi pe Marinel, băiatul lui Laurențiu Fulga, pe Bogdănel, feciorul lui George Lesnea, pe care i-am cunoscut în neuitatele vacanțe de la Valea Vinului.

Létay Lajos, născut în 23 ianuarie 1920, în satul Văleni de Arieș, jud. Cluj. Redactor-șef al revistei ÜTÜNK din 1958. Volume de versuri : O lume nouă se construiește (1952), Gînd și bucurie (1956), Amintiri din zori de zi (1957), Puterea pămîntului (1963), Cele mai frumoase poezii (1967), mai multe volume de poezii pentru copii. În anul 1975 a publicat volumul Pe drumurile poeziei (miniaturi publicistice).

Volume în limba română : Versuri alese (1955), Casă nouă, Casă roșie (1960), Ce vrea creionul (1970), Depărtări (1976).

E membru al C.C. al P.C.R., deputat în M.A.N., membru în Consiliul de conducere și în Biroul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, membru în Consiliul oamenilor muncii de naționalitate maghiară.

Laureat al Premiului de Stat (1954), decorat cu ordinul Meritul cultural, Ordinul Muncii, Steaua Republicii, Ordinul Tudor Vladimirescu ș.a.

— Care sînt prietenii dumneavoastră de litere cei mai apropiați ?

— În primul rînd, scriitorii din asociația noastră. E cunoscută și arhicunoscută, dealtfel, prietenia scriitorilor români și maghiari din Cluj-Napoca. Pot spune că în cadrul asociației dăm o pildă exemplară de conviețuire, de colaborare frățească. Prietenia aceasta are rădăcini puternice încă din trecut, în tradițiile noastre literare, moștenite de la înaintașii noștri literați de pe aceste meleaguri, împlinită de noi astăzi, aici în cadrul asociației și nu în ultimul rînd datorită și secretarului nostru, D.R. Popescu, animatorul neobosit al apropierii și înfrățirii noastre, a scriitorilor români și maghiari în această veche cetate a scrisului, ce înseamnă Cluj-Napoca. Dealtfel, pot să mă mîndresc personal cu o prietenie intimă cu **D.R. Popescu.** Ne leagă și multe sarcini obștești, călătorim adesea împreună spre București, purtăm discuții interesante de meserie. În afară de cei maghiari, a căror înșiruire ar fi prea lungă, iată cîteva nume așa cum îmi vin acum, la întîmplare. Îl amintesc pe **Aurel Rău** cu care sîntem colegi în poezie și conducem revistele clujene ale Uniunii scriitorilor. Apoi, o personalitate remarcabilă a Clujului, poetul **Aurel Gurghianu.** care a tradus în românește multe din poeziile apărute în ultimul meu volum „Depărtări“. Am tradus și eu numeroase poezii ale lui Gurghianu, dar cred că-i sînt încă dator. Cînd spun aceasta, plec de la afirmația și constatarea plină de satisfacție că majoritatea poeziilor mele sînt traduse în limba română. Mi-e bun prieten și **Vasile Rebreanu,** excelentul prozator și dramaturg cu care am colindat și în străinătate, ultima oară o lună în China... Și **Felea** și **Oarcăsu** și **Augustin Buzura.** fiecare e foarte aproape de mine...

— Ați vorbit adesea despre prietenia cu Ion Brad.

Prietenia noastră nu era doar a doi poeți. Eram legați și printr-o frumoasă prietenie de familie. Veți găsi în biblioteca mea întreaga operă a lui Ion Brad. Ne-am cunoscut de tineri, sîntem amîndoi fii de țărani, iar universul poeziei noastre e aproape identic. Poate și acesta a fost motivul că am tradus reciproc o bună parte din poeziile noastre.

Răspunzînd acum indirect la întrebarea pusă, pot spune că dacă aș lua toate cărțile oferite mie de prietenii mei, scriitorii români, aș putea edita chiar un volum pe această temă numai din dedicații ! Vorbesc acestea despre prietenie, frăție și bucuria idealurilor și împlinirilor noastre comune. Acestea sînt fapte, nu cuvinte goale. Prietenia adevărată înseamnă să fii unit și la bine și la rău. Înseamnă înțelegere, colaborare, întrajutorare.

— Ați vorbit mult despre traduceri.

— Aș spune că traducerea este ea un gen literar aparte. Un popor, cu cît e mai mic, trebuie să se străduiască să acumuleze cît mai multă experiență și comori din bogăția spiritualității universale. Acesta e pentru mine un îndemn, la fel ca și pentru confrații mei din Cluj-Napoca și din întreaga țară, care iau parte la acest act. Noi dorim ca scriitorii români să apară în fața cititorilor maghiari într-o traducere cît se poate de bună, la un nivel artistic cît mai înalt, pentru că nu e indiferent în ce haină este prezentată o operă în fața cititorului ! Eu cred că în felul acesta facem un serviciu bun pentru prietenia noastră, pentru apropierea publicului, a cititorilor maghiari, de spiritualitatea românească.

Cine urmărește revista Utunk poate să constate că nu există număr în care să nu apară autori români, comentarii, sau probleme actuale ale literaturii românești. Nu e un merit deosebit al nostru, nicidecum n-aș vrea să afirm așa ceva. Asta o fac consecvent pentru literatura maghiară și revistele românești, amintind în primul rînd pe cele clujene.

— De cînd scrieți, tovarășe Létay ?

— De mult, tare de mult, deja din anii de liceu...

— Și cîte poezii ați scris ?

— Statistica aceasta n-am făcut-o. Dar nici pe departe nu am scris atîtea cîte aș fi vrut.

—Care e poetul român preferat ?

— Neîndoielnic și de demult, Eminescu, datorită nu numai geniului său, dar și unui excelent profesor de literatură din fostul Liceu Unitarian din Cluj-Napoca, unde am invățat. Eminescu a devenit dealtfel pentru maghiari un poet apropiat, fiind tradus de mult, de mulți și în întregime, în mai multe versiuni, inclusiv chiar variantele și fragmentele !

— Cu aproape 30 de ani în urmă ați scris „Venea furtuna“. O poezie-crez, care vă definește cum nu se poate mai bine...

— Casa părintească se află la marginea satului, pe malul unui pîrîiaș cu sălcii umbroase. Adesea cei ce mergeau spre satele vecine, se opreau în fața casei noastre pentru a se odihni, sau a-și potoli setea. Într-o zi de vară, s-a iscat furtuna, tocmai cînd prin fața noastră treceau niște care încărcate cu fin. Tata a fugit spre poartă, i-a invitat pe țăranii români din satul Podeni să intre în curte. Am scos căruța noastră de sub șopron și finul a fost pus la adăpost. Pînă a stat ploaia, tata și cei doi din Podeni au stat la masă, iar ceaunul fierbea. Au ciocnit împreună un pahar de țuică, au mîncat și au plecat fericiți. Momentul acesta mi-a inspirat poezia. Dealtfel, vă pot spune că frăția dintre români și maghiari la noi acasă e foarte naturală.

Ce-l frămîntă pe deputatul Létay Lajos ?

— Între multe alte probleme construirea unei case de cultură la Dej. Municipiul s-a dezvoltat în ultimii ani foarte mult din toate punctele de vedere. Are numeroase formații artistice, o bogată activitate culturală. Casa de cultură a municipiului, deja inclusă în plan, va oferi condiții și mai bune pentru această activitate.

— Ce satisfacții v-a adus această activitate obștească ?

— În legislatura trecută am fost deputatul locurilor mele natale, într-o zonă unde locuiesc moți din Apuseni și maghiari. Pentru ei am făcut ceva mai mult decît pînă acum pentru dejeni. Între altele, am putut sprijini construirea unui releu de televiziune pentru oamenii din Valea Ierii. Din cauza munților, peste ecranele televizoarelor cădea o umbră deasă. Apoi am introdus o cursă de autobuz, am accelerat procesul de sistematizare, am ajutat oamenii în rezolvarea unor probleme sociale și personale. Unii, chiar dacă nu mai sînt deputat în zona lor, mă caută și astăzi. Sper însă că drumurile mele vor fi mai des și spre Dej și sînt convins că împreună cu municipalitatea vom putea rezolva încă multe probleme și pentru cetățenii acestui viguros oraș industrial...

— Ce vă mai spune azi Universitatea populară din comuna dumneavoastră natală ?

— Am contribuit cu ani în urmă la înființarea „Universității“ noastre din comuna Moldovenești, de care aparține și satul meu natal, Văleni de Arieș Cunoscînd temeinic problemele lor sociale, economice, culturale, m-am ocupat de organizarea universității, începînd cu alcătuirea programului, program născut din necesități, și terminînd cu invitarea și aducerea lectorilor, conferențiarilor, cei mai eminenți reprezentanți ai științei, ai literaturii, ai artei lor. Rar lipseam de la activitățile universității serale. Am vrut și vreau și azi ca oamenii locurilor mele natale să fie cît mai culți, cît mai civilizați. M-am gîndit și la faptul că în comuna mea s-a înființat încă din primii ani o cooperativă agricolă de producție și am dorit să-i ajut pe concetățenii mei, rudele, prietenii să facă o agricultură intensivă, modernă : bogăție în satul meu natal !

— Revista pe care o conduceți scoate anual și un foarte frumos almanah.

— E între primele — dacă nu primul — scos de revistele Uniunii scriitorilor. Cum și revista Utunk s-a născut din inițiativa partidului, și la nașterea almanahului a contribuit un activist al partidului : poetul Ion Brad, cu 12 ani în urmă, cînd era adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R. Dintr-o convorbire amicală cu el s-a născut ideea almanahului, susținut apoi și sprijinit pe larg de forurile noastre superioare. Almanahul nostru colindă țara și lumea și se bucură de o frumoasă apreciere. Este, evident, o mare satisfacție...

— În fiecare ediție a almanahului partea de început conține un calendar ilustrat, într-o grafică de excepție. Și fiecărei luni îi este rezervată o poezie. În cele 11 ediții însă poetul **Létay Lajos e prezent doar... odată ! De ce ?**

— De alcătuirea acestei părți mă ocup eu personal. Și am dorit ca peste ani colecția Almanahului Utunk să poată deveni o valoroasă antologie. Și, evident, am dorit ca fiecare poet să figureze, să-și găsească locul în această antologie. Vă mai pot spune că lucrăm deja la Almanahul Utunk '79 care va fi orientat în întregime pe sprijinirea mișcării artistice de amatori din cadrul Festivalului național „Cîntarea României“.

— Alte proiecte ?

— Am în plan cîteva cărți. Una — dacă se realizează — va cuprinde însemnări din numeroasele călătorii întreprinse în străinătate, atît în cadrul delegațiilor Uniunii scriitorilor, cît și cu delegații parlamentare sau pe cont propriu. Lucrez apoi la pregătirea unui volum de traduceri, care va conține cele mai frumoase poezii ale lui Aurel Gurghianu. Sper să reușim să scoatem volumul. În ultimul timp mă preocupă foarte mult și publicistica, fiind prezent des în numerele Utunk-ului...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

FLACARA Redacția : București, Piața Scinteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, invățămint, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“. Cititorii din străinătate se pot abona, adresindu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra
ANUL XXVII - NR. 30 (1207) - 27 IULIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂŢII SOCIALISTE

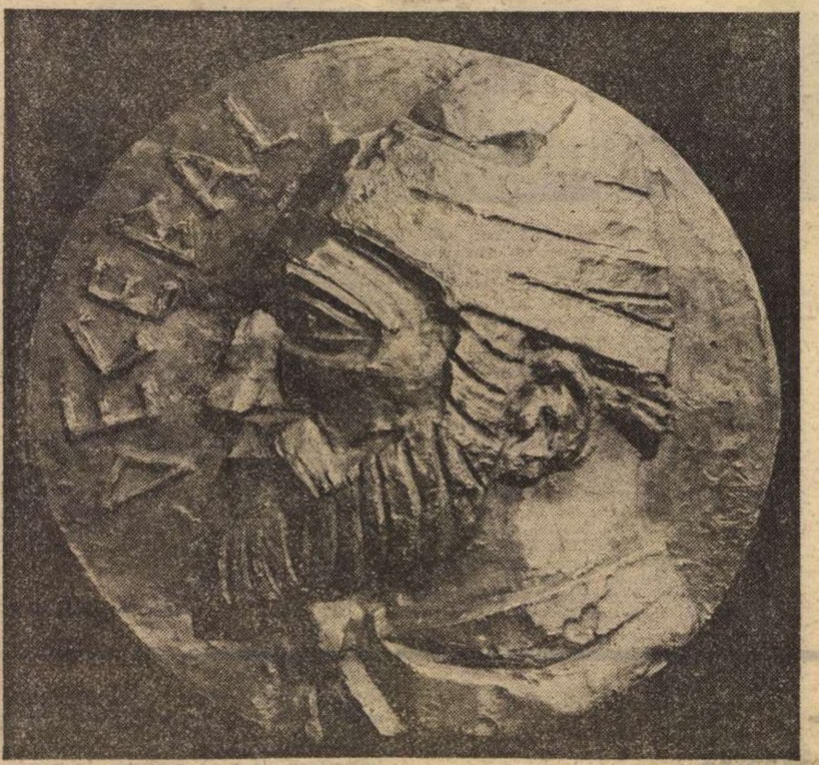

ION VLASIU : „Decebal"

Democraţia într-o zi de lucru

În mai puţin de un an Întreprinderea „Metalurgica" din Capitală a marcat un salt spectaculos în ceea ce priveşte rezultatele la principalii indicatori. Chestiune care nu ţine cîtuşi de puţin de hazard, ci de o organizare pe baze noi, menite să facă dintr-o unitate obscură, patronată de industria locală, o întreprindere puternică, cu o tehnicitate ridicată, căutată la export. Acestea fiind zise, darea de seamă prezentată în cadrul adunării generale a oamenilor muncii, precum şi luările de cuvînt ale participanţilor, aveau numeroase motive să reliefeze succesele, fără a mai aminti de necazuri, de lipsuri şi de celelalte probleme care fac mai puţin frumoasă viaţa unei întreprinderi. Nimeni nu le-ar fi putut reproşa celor de la „Metalurgica" că se îmbată cu apă rece. Succesele sînt reale şi ele sînt rodul muncii unui colectiv, al hărniciei unor oameni pentru care ieşirea la suprafaţă a coincis cu impunerea unei firme. Dar lucrurile n-au stat aşa. Procentul de nereuşite, rezervele nevalorificate au constituit în esenţă obiectul principal al adunării la care am asistat. Există necazuri în ceea ce priveşte aprovizionarea cu materii prime, pregătirea fabricaţiei, organizarea celor

(Continuare în pagina 6)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

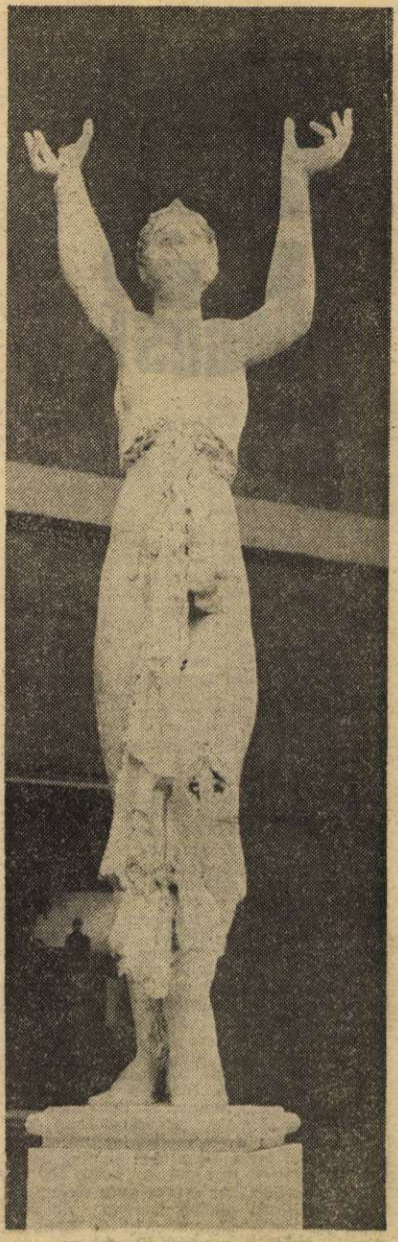

MIHAI BUCULEI : „Victorie"

Scrisoare de ţară

Cît bate grîu-n galben prin văile candorii
de-i dreaptă lancea verii adînc înfiptă-n lut,
cît sub călcîiul pietrei nu răguşesc izvoare
şi eu vă strig, prieteni, în graiul cunoscut,

să n-adormim cu tîmpla pe frunze în cădere
cu pleoape amorţite de ceruri în declin
noi ce sîntem soldaţii Stelei viitoare
şi umilim neantul cu-o moarte mai puţin...

Noi sîntem cei ce ară pămîntul viu al ţării
şi-nsămînţează-n brazde cuvintele fierbinţi
de-aceea grîul nostru crescut pînă-n pridvoare
vorbeşte limba dulce-a străbunilor părinţi.

La temelia ţării stau azi cuvinte drepte,
la temelia ţării e-o rădăcină grea
stropită cu sudoare, cu lacrimi şi cu sînge —
un arbore-nălţîndu-şi coroana înspre stea

să fie liber ramul sub care curge rîul
şi liber fie rîul să curgă-n ţara lui
pe albia iubirii, speranţei şi dreptăţii.
Astfel vă spun prieteni. Astfel rostiţi oricui !

n-1

IOAN EVU ■

O nouă premieră ştiinţifică românească

Vasile Pavel şi-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii!

— Vezi, nea Vasile ?

Cel întrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Săbăuani, judeţul Neamţ, nu se încumetă la răspuns. Tace. Alături, soţia sa, cu care împarte viaţa de 30 de ani şi nenorocirea de 8, încearcă un gest, dar îl opreşte la jumătate, ducînd mîna pînă la gură, cum fac femeile de la ţară cînd se sperie. Singurul care nu pare surprins de lipsa unui răspuns e profesorul Mircea Olteanu, şeful Clinicii de oftalmologie a Institutului de medicină şi farmacie din Bucureşti, în biroul căruia plasat în incinta Spitalului militar central, se petrece această tăcere. Profesorul aşteaptă imperturbabil, dar gura lui Vasile Pavel parcă e încleştată.

— Nea Vasile, cîţi sîntem în încăpere ?

— Trei oameni. Plus Maria.

— Pe dumneata te-ai socotit ?

— M-am.

— Arde lumina, nea Vasile ?

— Arde.

— Cîte becuri ?

— Apăi, nu-i bec, e numai un neon. Un tub.

Intră cineva în cameră. Doctorul Mihai Pop, unul din membrii echipei care, vom povesti mai departe ce şi cum, l-a operat pe Vasile Pavel. Omul îl recunoaşte şi se bucură. Se ridică de pe pat spre a se reîntoarce în salon. Salută şi, cu glas tremurat, zice :

— Văd, tovarăşe profesor.

(Continuare în pag. 10)

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Vara, la Tomnatic

Miroase a grîu şi trudă în acest iulie cu cuptorul încins în imensa vatră a cîmpiei bănăţene ; noaptea e scurtă, lumina e lungă, ochii şi braţele muncii cuprind zări netede şi policrome (galben e grîul, sură e miriştea, verde-s porumbul cel fălos, via şi livada, trifoiul); e cald şi e greu sub dogoarea soarelui ivit mereu singur pe boltă, singur cuc, lunii, felie de pepene galben, şi ea năduşitoare, lăsîndu-i spre veghe trupul rotund şi dogoritor al pămîntului.

Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie, cînd se coc grînele, cînd plesneşte pleava şi tresaltă bobul în teaca facerii. Aerul stă, vînt nu s-abate, ape nu curg, ci seacă, leneş, fazani nu apar, pomii sînt rari şi departe. Năduşeală. Pluteşte, la orizonturi, un dor de munte şi de pădure, de înălţime şi răcoare deasă. Dor de ducă — dorul mocnit al cîmpiei monotone. Prea mult soare nezăgăzuit, prea puţină umbră. De atîta căldură, pînă şi astrul zilei pare că-şi şterge, în răstimpuri, broboanele de sudoare aprinsă, cu mînecile cerului — dac-ar fi. Şi alături şi deasupra cîmpiei — satul, pruncul pămîntului. Satul, cu străzi neumblate la ceasul de mijloc al cadranului luminii, ca în somnul nopţii, pustietate odihnitoare.

Prăvăliile sînt închise, în curtea şcolii e recreaţia mare a verii, la căminul cultural e tras oblonul, copiii dorm, bunicii visează, prin satul pătrat, aliniat pe o stradă principală la fel ca altele-spiţe, deci dreaptă, trec, pe şaua de asfalt, trei camioane uriaşe, cu prelate umflate ca burduful fierarului din vremurile cu cai mulţi. Pe uliţa ceea se vede cum curge cîmpia pînă în pragul satului, oprindu-l.

E iulie, e vară, e campanie.

Încotro s-o iau eu, străinul, curiosul, reporterul, ajuns, nechemat, la Tomnatic, în acest „sat fără pereche", cum se făloşesc întruna prietenii mei timişoreni, tinerii publicişti Anton Palfi şi Franz Schleich ?! De fapt, cei doi redactori ai cotidianului „Neue Banater Zeitung", născuţi şi crescuţi aici, mi-au

(Continuare în pag. 12—13)

TEODOR BULZA ■

Actualitatea

● Refăcute în întregime acum un an şi jumătate, liniile de tramvai de pe Şoseaua Giurgiului sînt cîrpite — sperăm cu mai multă responsabilitate ! — în aceste zile pentru a treia oară ● Prepeliţa este o pasăre foarte folositoare. Gălbenuşul oului de prepeliţă dovedeşte însuşiri terapeutice în astm bronşic, anemie, hipertensiune arterială, diabet zaharat. Recomandări afişate şi la Hala Unirii. Ţinînd cont de toate acestea, strungarul băimărean Ioan Crişan s-a apucat, în urmă cu doi ani, să crească prepeliţe. Azi are 450 de zburătoare. O adevărată farmacie ● După Medgidia, Sibiul ! S-a deschis, prin urmare şi aici, o Tabără de creaţie pentru ambientalizarea municipiului cu opere de sculptură în materiale ceramice, tabără patronată şi finanţată de municipalitate şi U.A.P., cu participarea artiştilor: Costel Badea, Radu Aftenie, Dumitru Rădulescu, Eugen Cioancă, Victor Cristea, Lajos Kiss, Pall Bogati, Nicolae Moldoveanu, Gh. Rizoiu, Gh. Fărcăşiu şi Dragoş Gănescu ● Pe automatul care eliberează bilete I.T.B., instalat în Piaţa Romană din Capitală, se menţionează şăgalnic : „Introduceţi fisele pînă ies biletele". Îi anunţăm pe constructori că biletele nu ies în ruptul capului ● La Întreprinderea „Electroputere" din Craiova au fost finalizate lucrările de construcţie a locomotivei electrice numărul 400 ● Doina Ilieş din Buhoci (Bacău) a născut trei fetiţe gemene. Spre dezamăgirea Mariei Darie din comuna Poduri care aştepta trei gemeni pentru cele trei gemene ale sale, născute tot la maternitatea din Bacău cu cinci zile mai devreme ● O noutate la grădina zoologică din Reşiţa : o pereche de maimuţe din Etiopia, din specia Cercopithecus Aethiops ● Vizavi de stadionul din Teliuc a început construcţia unei cantine moderne unde vor servi masa minerii de la secţia Teliuc a I. M. Hunedoara ● Zilele acestea, fostul han Damari împlineşte 126 de ani de cînd doi fraţi întreprinzători, Vasile şi Anton Capşa, au început să lucreze la cronica modernă a cofetăriei româneşti. Era frumos dacă unitatea bucureşteană îşi sărbătorea această aniversare sub cunoscuta firmă Capşa. Aşteptăm ● În localitatea Mamoiada din Sardinia a avut loc Festivalul internaţional de muzică şi teatru al cărui oaspete de onoare a fost Ansamblul folcloric „Silvana" din Deva. După festival, artiştii români au întreprins un turneu şi în alte localităţi din Sardinia ● Cine se încumetă să escaladeze cele trei etaje ale clădirii de pe strada Schitu Măgureanu nr. 9 se va bucura în final de expoziţia de pictură bună a Gabrielei Vasilescu-Popescu.

23 AUGUST

PE JIU, RĂSUNĂ IARĂŞI VALEA

La Rovinarii Gorjului, pe acelaşi Jiu pe care, puţin mai sus, în urmă cu trei decenii răsuna valea de cîntecele coloanelor de brigadieri între Bumbeşti şi Livezeni, au sosit în aceste zile mii de muncitori, studenţi, elevi, tehnicieni şi ingineri din toată ţara. Atunci, romanticii brigadieri, într-o vreme în care oamenii mai zgîriau pămîntul cu plugurile de lemn, aveau de străpuns 32 de kilometri de defileu, de piatră. Trebuiau străpunse 39 de tuneluri în stîncă şi mai trebuiau aruncate 124 de poduri şi viaducte peste nărăvaşul Jiu şi afluenţii săi. Uneltele lor : picamărul, tîrnăcopul şi lopata. Dorinţa lor era „să facă ceva“. Şi în urmă cu 30 de ani prima locomotivă străbătea valea într-un şuer continuu...

Acum urmaşii brigadierilor de la Bumbeşti-Livezeni, salopetele albastre, cum li se mai spune, îşi aduc contribuţia la depăşirea dificultăţilor cu care se confruntă Combinatul minier Oltenia. Ei sînt în prima linie a bătăliei pentru a da cît mai mult cărbune ţării, şi spunînd aceasta nu exagerăm cituşi de puţin. Nu este deloc uşoară decopertarea sterilului pentru a grăbi mersul spre cărbunele energetic aşteptat de gurile de foc ale termocentralelor. Ilie Răuţescu, comandantul Şantierului naţional al tineretului, Combinatul minier Oltenia, ne spune că la excavarea sterilului primele cupe au fost încărcate pe 3 aprilie 1978, imediat după ce şi-au făcut apariţia excavatoriştii, buldozeriştii, autogrederiştii, mecanicii de întreţinere şi şoferii. La început tinerii brigadieri, muncitori calificaţi sau necalificaţi, au primit în dotare 100 autobasculante ROMAN de 16 tone, 6 excavatoare Promex, 11 buldozere şi alte utilaje şi maşini necesare. Erau doar 200 de brigadieri, în marea lor majoritate conducători auto. De atunci şi pînă acum au excavat şi transportat peste 500 000 mc de steril. Celor cîteva sute de brigadieri veniţi în aprilie li s-au alăturat alţii, iar de o săptămînă şi-au făcut apariţia elevi şi studenţi în taberele organizate la Rovinari şi Motru. Pînă la sfîrşitul anului vor excava 5 milioane mc, ceea ce echivalează cu realizările întregului combinat pe trei ani de zile cu excavatoare clasice.

Primul brigadier cu salopetă albastră sosit la Rovinari nu putea fi decît un gorjean. Înainte de a veni aici a lucrat cinci ani la Motru ca tehnician auto. Se numeşte Ion Văduva şi este şef de coloană încă din 29 martie 1978, cînd, de fapt, nu exista o coloană, ca acum, de aproape o sută de conducători auto. Băieţii lui, cum îi place să-i numească, sînt împărţiţi în două formaţii, fiecare cu cîte trei brigăzi : Beterega Sud, Beterega Nord şi Tismana ; sînt din toate judeţele ţării şi muncesc la fel, adică foarte bine, dovadă şi rezultatele de pînă acum.

Elevii şi studenţii sînt bobocii şantierului. Luni, 24 iulie, a fost prima lor zi de lucru. Întrebarea „Cum vă simţiţi pe şantier ?“ nu-şi are rostul deocamdată. Poate mai tîrziu. Sînt 1 100 de elevi şi studenţi la un loc. Ce vor face ? Vor construi 102 căsuţe cu 3 000 de locuri pentru muncitorii din platformă, vor curăţi benzi transportoare, vor lucra la amenajarea drumurilor de acces, vor ajuta la drenări de ape, la deschiderea unor noi cariere sau mine. Attila Gajdas, elev în anul III al Liceului de construcţii şi arhitectură din Baia Mare, deşi singur la părinţi a cerut să muncească aici la Rovinari, departe de tatăl său care este strungar. A scris acasă că : „Am ajuns bine, avem condiţii destul de bune de cazare. Ni s-a încredinţat o lucrare pe măsura calificării noastre. Am legat multe prietenii. Adresa mea : S.N.T. Rogojelu-Vîrţ, brigada „Maramureş“.

Despre lucrare şi despre multe altele aveam să aflu de la maistrul Teodor Oros, omul care conduce şi îndrumă elevii băimăreni. „Am băieţi dintr-o bucată — ne spune maistrul Oros —, mă pot bizui pe ei ! Ştiţi dumneavoastră că nouă maramureşenilor ne-a fost dragă munca totdeauna. Părinţii elevilor mei au fost şi ei brigadieri la Salva-Vişeu sau Bumbeşti-Livezeni, în condiţii mult mai grele. Sîntem în brigadă români şi maghiari gata să lucrăm unde ţara are nevoie de braţe de muncă, dovedind că sîntem uniţi şi la faptă. Am luat o lucrare grea la Pinoasa. Executăm singuri, fără ajutor, o lucrare pretenţioasă cum este instalaţia de alimentare cu apă a minei Pinoasa, o mină nouă şi numai conducta de aducţiune are 9 kilometri. Pe Gajdas l-aţi văzut, la carte este printre cei mai buni, dar şi la practică e în frunte. Îl egalează doar Gîrboan, Petric şi Michiş. Am şi elevi mai mari aici pe şantier, dar ei se cheamă de-acuma studenţi şi sînt în alte brigăzi. Le-am zis elevi, numai că ei sînt foşti elevi. Petru Măţan este în anul III la Facultatea de construcţii a Institutului politehnic Iaşi, Vasile Lauran şi Ştefan Schöbel, tot elevi de-ai mei, sînt studenţi la Institutul politehnic din Cluj-Napoca, şi fac parte din brigăzile „Iaşi“, respectiv „Cluj“. Brigada „Petroşani“ este alcătuită din studenţi ai Institutului de mine din Valea Jiului. Puiu Horia, student în anul III al Facultăţii de mine, comandantul taberei de muncă patriotică de la Motru, tabără cu peste 900 de brigadieri repartizaţi la Jilţ şi Motru, ne vorbeşte despre lucrările ce le revin. Ca viitori specialişti au fost repartizaţi la întreţinerea şi curăţirea benzilor transportoare. Ne mărturiseşte că : „Utilajele de la Jilţ si Motru sînt nişte bijuterii. E de prisos să le calific foarte bune, din moment ce sînt la nivelul tehnicii miniere mondiale, iar multe dintre ele sînt contribuţii româneşti la tehnica mineritului“.

Din Timişoara au sosit şi muncesc deja 25 de elevi şi 50 de studenţi (dintre ei 25 ! originari din Gorj, şi care au ţinut neapărat să lucreze aici). Printre ei Mihai Fundeanu şi Ianoş Oroszi se mîndresc că părinţii lor au trecut prin şcoala aspră a Livezenilor. Lucrînd la benzi studenţii conduşi de asistentul ing. Al. Botiş au ajuns la concluzia că benzile transportoare care dau atîta bătaie de cap minerilor gorjeni sînt foarte bune şi doar întreţinerea este deficitară. Nu se ştie din dispoziţia cui s-au eliminat limitatoarele de deplasare a benzii, pe motiv că şi aşa fără limitatoare merg. Este adevărat merg şi fără limitatoare, dar cînd „îngheaţă“ sînt mult mai greu de pornit, nimeni nu ştie de unde s-o apuce. Părerea lor este că ar trebui specializaţi şi stabilizaţi mecanici de întreţinere care să se ocupe de tamburii de capăt. Pentru lunile de vară sau în practică n-ar strica să fie aduşi studenţi din anii mari ai facultăţilor de mecanică şi electrotehnică, dar acum exact aceştia lipsesc. Ar putea fi evitate deplasările benzii de la poziţia normală, pierderea cărbunelui, ruperea covorului de bandă şi chiar aprinderea benzii. Inginerul Al. Botiş, om trecut trei ani prin şantiere şi alţi patru prin proiectarea maşinilor şi echipamentelor hidromecanice înainte de a fi asistent, este convins că studenţii lui au dreptate şi că dacă s-ar ţine seama de observaţiile lor randamentul benzilor transportoare s-ar îmbunătăţi cu peste 50%, fără a mai vorbi de viaţa benzilor, care ar fi simţitor prelungită. Am transcris aici opiniile studenţilor timişoreni, poate vor fi luate în seamă. Ce părere au specialiştii Combinatului minier Oltenia ?

Acestea sînt gînduri şi fapte de şantier ale fiilor de oameni ai muncii, oameni deprinşi cu munca, continuatori ai bărbăţiei şi curajului înaintaşilor, fii prezenţi exact acolo unde ţara are nevoie de ei. Acolo, însemnînd între altele, în această vară şi marele Şantier naţional al tineretului Combinatul minier Oltenia.

ION PEŞTIŞANU ■

EXCAVATORUL GIGANT —
concepţie şi realizare românească

La începutul acestei săptămîni, colectivul Întreprinderii de utilaj greu „Progresul“ din Brăila anunţa cu vădită mîndrie realizarea excavatorului electric de mare capacitate, utilaj de concepţie şi fabricaţie românească, deţinînd primatul în producţia acestor agregate. Noul utilaj a constituit proba verificării capacităţii de creaţie şi mobilizare a constructorilor brăileni. „În construcţia de excavatoare nu am avut încă un astfel de gigant, ne spune maistrul Eugen Savin de la secţia de montaj. Echipa mea a lucrat la toate tipurile, începînd cu cele de 0,3 pînă la acesta, de 8—10 mc. A trebuit să învăţăm mult, să ne însuşim din mers tehnica nouă. La greutatea excavatorului (375 tone), s-a adăugat înălţimea de lucru (pînă la 15 m), folosirea, în plus, a unor utilaje de construcţie. Îmbinările triunghiurilor de forţă ne-au pus serioase probleme. S-a lucrat fără preget, într-o deplină unitate de efort şi voinţă“. Alături de maistru fără să ţină seama de mersul orelor şi zilelor, au muncit cu pricepere şi dăruire tinerii Tudor Neagu, Constantin Mocanu, Ionel Niculescu, Gheorghe Puia, ca şi fiul său, Gabriel Savin, care-şi face aici cea mai bună ucenicie. Dar, putem spune, au contribuit toţi muncitorii secţiilor turnătorie, cazangerie, uzinaj, şi nu numai ei, oameni care au grăbit execuţia pieselor componente şi trimiterea lor din timp la montaj. Partea mecanică a fost asamblată cu un avans de 3 luni. Dar, menţiona lăcătuşul montator Constantin Turcu, realizarea în timp record a excavatorului electric de 8—10 mc în numai 8 luni, se datoreşte şi proiectanţilor care au înaintat întreaga documentaţie cu patru luni mai devreme. „Nu folosim nimic de import“, adaugă el cu mîndrie, făcîndu-mă să înţeleg şi mai bine semnificaţia acestui succes. Remarca lui îmi aminteşte şi faptul că Întreprinderea „Progresul“ exportă produsele sale în 46 de ţări ale lumii.

Realizarea excavatorului electric de 8—10 mc indică, totodată, gradul de dezvoltare şi înzestrare tehnică a acestei importante întreprinderi constructoare de maşini, de pregătire şi specializare profesională a tînărului colectiv brăilean, capabil să valorifice la nivel superior experienţa celor aproape 55 de ani de existenţă a respectivei unităţi, cu recunoscute tradiţii revoluţionare. Anul curent înregistrează cel mai ridicat volum de investiţii din ultimul deceniu. Un efort susţinut, dar şi roade dintre cele mai bune. La nivelul primei jumătăţi a cincinalului actual, colectivul Întreprinderii „Progresul“ din Brăila se prezintă cu toţi indicatorii de plan realizaţi, în condiţiile unei largi diversificări a gamei de excavatoare.

V. RAVESCU ■

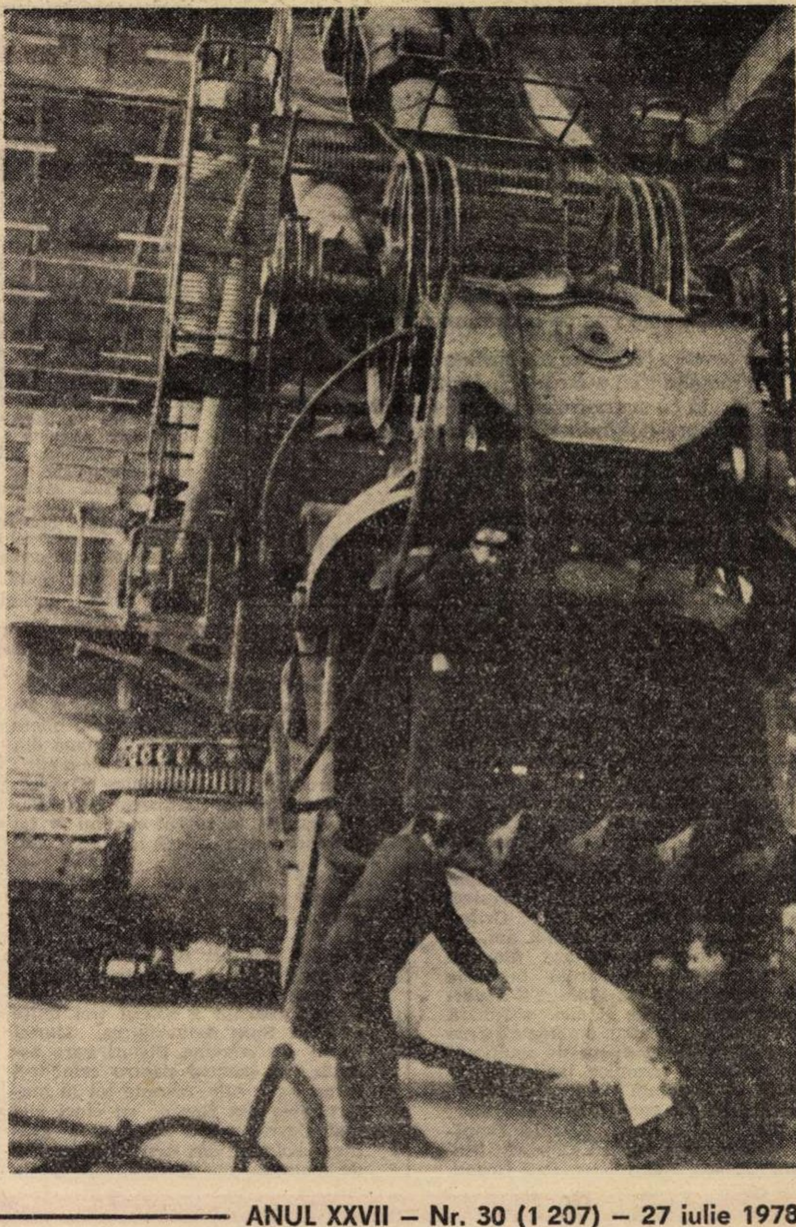

În interesul cauzei păcii și progresului, al soluționării în beneficiul popoarelor a marilor probleme care confruntă omenirea

Cuprinzătorul dialog- internațional promovat de partidul și statul nostru, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ultima săptămînă, adaugă realității politice contemporane noi și elocvente dovezi ale puternicei afirmări a României ca unul dintre participanții cei mai dinamici la eforturile pentru promovarea cauzei păcii, securității și colaborării internaționale.

Caracteristica fundamentală a activității intense în planul contactelor internaționale din ultima săptămînă o constituie evidențierea necesității de a se adînci colaborarea între țări și popoare în vederea soluționării constructive a marilor probleme care frămîntă omenirea, în interesul popoarelor, a consolidării păcii și securității generale și edificării unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, diminuării încordării în relațiile dintre state, pentru stingerea problemelor litigioase pe baza discuțiilor directe între părțile interesate, evitîndu-se intervenția străină și amestecul în treburile interne, asigurîndu-se respectarea independenței și suveranității fiecărui popor.

Întîlnirile și convorbirile purtate de șeful statului român cu numeroase personalități politice reliefează preocuparea fermă a partidului pentru adîncirea prieteniei și cooperării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, pentru întărirea legăturilor și colaborării cu forțele antiimperialiste, democratice, de pretutindeni în lupta pentru pace și progres — trăsătură fundamentală a întregii activități internaționale a României socialiste.

Bogata agendă de lucru din această săptămînă a cuprins convorbiri cu secretarul general al Partidului Comunist Francez, Georges Marchais, cu primul ministru al Guvernului Republicii Populare Congo, Louis Sylvain-Goma, cu reprezentantul permanent al S.U.A. la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui Statelor Unite, Andrew Young, cu ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina, viceamiralul Oscar Antonio Montes, cu Averell Harriman, cunoscută personalitate a vieții publice americane, cu Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo“.

★

Rolul crescînd al partidelor comuniste și muncitorești, al forțelor revoluționare în lupta pentru promovarea unei politici noi pe plan internațional, însemnătatea schimbărilor pozitive care au loc în lume în urma afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a-și hotări destinele în mod de sine stătător, de a pune capăt politicii imperialiste, de dominație și dictat, de a se dezvolta libere într-o lume a păcii și colaborării, au stat în centrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Georges Marchais.

Secretarul general al Partidului Comunist Român și secretarul general al Partidului Comunist Francez au evidențiat, în discuțiile ce au avut loc, opțiunea comună a celor două partide pentru întărirea continuă a solidarității între partidele comuniste și muncitorești în lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru democrație, pentru pace și socialism și au reafirmat importanța așezării relațiilor dintre partide pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării principiilor independenței, neamestecului în treburile interne, dreptul fiecărui partid de a-și stabili de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, corespunzător particularităților istorice, economice și sociale din țara respectivă.

Purtate într-o atmosferă sinceră, de caldă prietenie și stimă reciprocă, convorbirile dintre secretarii generali ai celor două partide au dat o înaltă apreciere raporturilor statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Francez și au reafirmat dorința lor de a intensifica și diversifica colaborarea între România și Franța în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, în interesul popoarelor român și francez, al întăririi prieteniei dintre ele, al cauzei păcii.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Georges Marchais au apreciat că interesele fundamentale ale oamenilor muncii fac necesară o largă conlucrare între partidele comuniste, socialiste, alte organizații muncitorești și democratice, între toate forțele progresiste în lupta pentru transformări democratice și sociale, pentru pace și colaborare internațională.

★

O nouă pagină remarcabilă în dezvoltarea raporturilor reciproce între Republica Socialistă România și Republica Populară Congo a fost scrisă cu prilejul vizitei oficiale de prietenie în țara noastră a primului ministru al Republicii Populare Congo, colonel Louis Sylvain-Goma.

Ca urmare a traducerii cu fermitate în viață a politicii externe a României socialiste de solidaritate activă cu toate forțele angajate în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, relațiile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre România și țările africane, clădite pe temelia trainică a principiilor egalității, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, au cunoscut, îndeosebi în ultimii ani, un curs continuu ascendent, materializîndu-se în adîncirea legăturilor pe plan politic, în creșterea substanțială a volumului schimburilor, în acțiuni de cooperare care vin în sprijinul eforturilor acestor țări de a-și valorifica resursele, de a înainta pe calea progresului economic și social. Țara noastră, animată de sentimentele de sinceră prietenie față de popoarele africane, se pronunță consecvent împotriva recurgerii la forță ca mijloc de soluționare a focarelor de încordare și conflict, apărute pe acest continent pe fundalul unor probleme nerezolvate, rămase moștenire de la îndelungata dominație colonială, militează pentru reglementarea diferendelor pe cale pașnică, prin tratative, fără nici un amestec din afară.

Cu prilejul convorbirilor care au avut loc cu ocazia primirii primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reafirmată cu toată vigoarea necesitatea întăririi unității și solidarității popoarelor africane, pentru ca ele să-și poată concentra toate resursele în vederea dezvoltării economico-sociale, a făuririi unei vieți demne.

Convorbirile au evidențiat, totodată, voința țărilor noastre de a-și intensifica conlucrarea pe plan internațional, de a acționa cu hotărîre pentru eradicarea definitivă din viața internațională a vechii politici de dominație și imixtiune în treburile interne ale altor state, pentru afirmarea dreptului nestingherit al fiecărui popor de a-și făuri de sine stătător destinele, de a fi pe deplin stăpîn pe bogățiile naționale, pentru înfăptuirea unor măsuri concrete pe linia dezarmării, dezvoltării și decolonizării pînă la capăt. Protocolul semnat în timpul vizitei relevă importanța dezvoltării în continuare a colaborării româno-congoleze, un rol deosebit în acest cadru revenind relațiilor prietenești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Congolez al Muncii, relații ce au înscrise ca momente de cea mai mare însemnătate vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Congo, în martie 1972, în timpul istoricului itinerar pe continentul african, care a prilejuit ample manifestări ale sentimentelor de prietenie și stimă dintre cele două popoare, și convorbirile la nivel înalt care au succedat această vizită în 1973 și care au avut loc la București.

Primirea primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a prilejuit un cald schimb de mesaje între președintele țării noastre și președintele R. P. Congo, Joachim Yhomby-Opango, a reliefat încă o dată bunele relații de prietenie și colaborare care se dezvoltă între partidele, țările și popoarele noastre, precum și dorința reciprocă de a adînci și diversifica ansamblul raporturilor românocongoleze, de a conlucra în interesul cauzei generale a păcii și progresului. Noul dialog româno-congolez, încheiat cu un bilanț rodnic, contribuie la intensificarea relațiilor româno-congoleze și marchează în același timp o contribuție însemnată la întărirea prieteniei și solidarității dintre România și țările africane.

★

Tot in cursul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit, în stațiunea Neptun, pe viceamiralul Oscar Antonio Montes, ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina. Expresie a sentimentelor de prietenie și respect existente între cele două popoare, primirea de către președintele României a ministrului argentinian a scos în evidență dorința comună de a dinamiza evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Argentina, de a folosi, în acest scop, mai eficient, largile posibilități oferite de economiile celor două țări pentru lărgirea schimburilor comerciale și a cooperării în domeniul economic.

Relevîndu-se că extinderea raporturilor româno-argentiniene servește intereselor celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii în lume, în timpul schimbului de păreri s-a manifestat de asemenea voința celor două țări de a lărgi cooperarea lor și în domeniul politicii externe, de-a contribui la consolidarea păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni, la promovarea unor relații interstatale bazate pe egalitate în drepturi, pe respectarea independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, potrivit propriilor sale năzuințe și aspirații.

Concretizînd căile de conlucrare pe plan internațional, convorbirile au scos în evidență interesul României și Argentinei de a acționa atît în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în „Grupul celor 77“ cît și în diferite organisme internaționale, pentru ca împreună cu toate statele lumii să se ajungă la convenirea unui program menit să asigure în lume o ordine economică și politică favorabile progresului rapid al țărilor în curs de dezvoltare, înfăptuirii năzuințelor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

★

Bunele raporturi dintre România și Statele Unite ale Americii, largile posibilități care există pentru dezvoltarea relatiilor bilaterale și a conlucrării dintre cele două țări au fost puse in evidență cu ocazia primirii de către președintele țării noastre a ambasadorului Andrew Young, reprezentantul permanent al Statelor Unite ale Americii la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui S.U.A., și a cunoscutului om al vieții publice americane, Averell Harriman.

A fost subliniată, cu aceste prilejuri, importanța vizitei pe care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o recent în Statele Unite ale Americii, aceasta înscriindu-se ca un remarcabil moment în evoluția raporturilor dintre România și S.U.A., și au fost abordate aspecte actuale ale vieții internaționale privind consolidarea păcii și securității generale.

★

In același spirit al politicii partidului nostru de a lărgi cooperarea cu toate forțele ce acționează în interesul păcii și înțelegerii, al destinderii și progresului, a avut loc și primirea lui Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo“, în timpul căreia a avut loc un schimb de păreri privind posibilitățile de a dezvolta relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Democrat-Creștin din Italia, în cadrul întăririi în ansamblu a relațiilor tradiționale dintre România și Italia, al consolidării conlucrării între toate forțele ce militează pentru pace, securitate și cooperare între toate națiunile, în interesul reciproc al popoarelor noastre și al bunăstării și fericirii popoarelor. Au fost abordate aspecte ale vieții internaționale, subliniindu-se importanța unirii eforturilor tuturor statelor, ale forțelor politice pentru impulsionarea procesului de destindere, a înfăptuirii dezarmării, pentru ca popoarele lumii să-și poată rezolva în pace și înțelegere problemele dezvoltării lor sociale și politice, calea spre bunăstare, civilizație și progres economic și social.

ION CRISTIAN ■

IRIGAȚIILE SE FAC TOTUȘI CU APĂ, NU CU FIȘE DE CALCULATOR — PAPARUDĂ!

La ieșirea din capitala județului pe drumul spre Călărași, pe terenurile chiar ale I.A.S.-ului Slobozia, trei copilandri se luptă cu țevile de irigații. Cel mai mare, Ioan Todică, are 17 ani și este elev în anul trei la Liceul industrial metalurgic Călărași. Al doilea, Iulian Panait, are doar 14 și este coleg în clasa a opta la Școala generală nr. 1 din Slobozia cu Lucian Moise, care vine și el spre noi încet, peste cîmp, tîrîndu-și cizmele de cauciuc prea mari. Cei trei își cunosc bine meseria vremelnică. Todică Ioan, ca mai vîrstnic, ia cuvîntul și ne spune că ei lucrează aici de trei săptămîni. Cum au intrat în vacanță s-au prezentat la conducerea I.A.S.-ului, cu acordul părinților, bineînțeles, și-au fost angajați cu 55 de lei pe zi ca să mute din loc în loc pe terenul acesta coloanele de irigații. Munca, afirmă ei, nu este grea întrucît țevile sînt din aluminiu, deci dintr-un metal care, după cum au învățat și ei la școală, este destul de ușor. Tot ce au de făcut este să oprească hidrantul care alimentează coloana, să mute apoi conductele cîteva zeci de metri mai departe, să aibă grijă ca ele să se îmbine perfect și apoi să dea drumul iarăși apei de la hidrant. Operația are loc de două ori pe zi, cîteva ore dimineața și cîteva după-amiază, spre seară. Cînd cele douăzeci și patru de jeturi ale fiecărei coloane se înfiripă în aer și încep să se rotească răcorind pămîntul dimprejur și porumbul „cultură dublă“ după cum știu și elevii, ei se retrag către șosea, lîngă o perdea de plopi, la locul unde și-au ascuns sub frunze și ierburi servietele cu care s-au dus la școală. De data aceasta servietele nu conțin decît pachetele cu mîncare puse de mamele grijulii și cîte o carte. Acolo, în iarba deasă a șanțului, Ioan Todică citește, cu servieta sub cap, „Moromeții“, iar Iulian Panait „Toate pînzele sus“. Lucian Moise recunoaște că nu și-a adus nici o carte, în schimb el toate orele libere și le petrece scobind cu un briceag tăios într-un lemn de tei pînă va lua înfățișarea tatălui său, electrician, căruia ar vrea apoi să-i facă o surpriză, dăruindu-i-l.

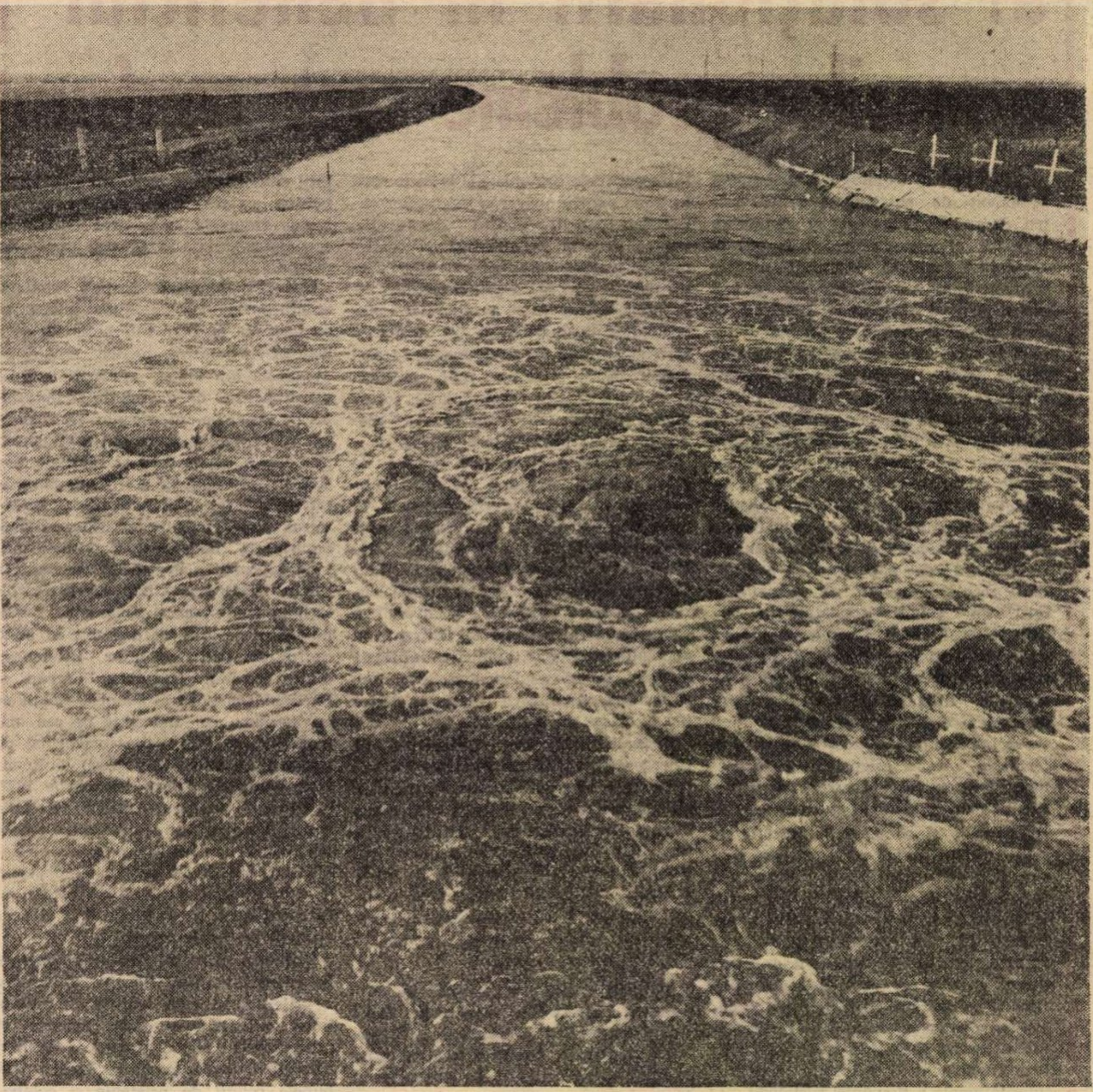

Dincolo de Combinatul de îngrășăminte chimice al Sloboziei, care rămîne în urmă, pe dreapta, șoseaua trece prin veritabile defilee de porumb, pe la capătul tarlalelor C.A.P.-ului Brîncoveni, care se întind pe stînga, și ale I.A.S.-ului Ciulnița, în partea cealaltă. La Dragalina, directorul I.A.S.-ului, inginerul Alexandru Bobică, ne spune că pe cele vreo două mii de hectare porumbul a crescut „formidabil“, că pămîntul a făcut „explozie de porumb“. „Avem densități diferite, după soiurile pe care le-am pus, între 48 și 68 de mii de plante la un hectar, porumbul a crescut peste doi, în unele locuri atinge chiar și trei metri, dar nu acesta e lucrul cel mai important ci faptul că plantele sînt foarte viguroase“. „Va fi un an al porumbului, înțeleg“. „Va fi, cu siguranță. Am dat, ca la carte, 220 kilograme azot la hectar iar în toamnă am făcut arături adînci, de 30 de centimetri. Am făcut tot ce se putea, tehnic, face. La aceasta recunoaștem, s-a adăugat o ploaie zdravănă, în iunie, care a făcut cît o irigare bună. Atunci s-a înălțat porumbul“. „A fost un an prielnic fără secetă, deci“. „Dar nici noi n-am lăsat să fie secetă. După ploaia aceea, prima irigare cu mîna noastră, cum s-ar zice, am făcut-o la sfîrșitul lui iunie și începutul lui iulie. Acum se face a treia irigare. Ultima va fi între 1 și 25 august“, „Venind încoace am văzut, cît putem vedea, că de pretutindeni, din porumburile I.A.S.-ului Dragalina, se înalță aripile de ploaie“. „Pe noi ne costă mia de metri cubi de apă, 18 lei. Cu totul, pe an, irigațiile ne costă cinci milioane. Dacă am face irigațiile prost, ar însemna să pierdem banii aceștia. După cum, dacă le facem bine, înseamnă că noi cîștigăm mult mai mult de cinci milioane. Și mai e ceva“. „Vă ascult“. „Căldurile mari din ultima vreme au scăzut umiditatea din sol. Situația nu e îngrijorătoare, încă nu se poate spune că avem secetă, dar trebuie să dăm pămîntului mai multă apă. Aspersoarele trebuie să meargă continuu, 24 de ore, deci chiar și ziua“. „Într-adevăr, se spune că orele cele mai prielnice irigării sînt dimineața și seara, în orice caz mai mult ziua decît noaptea“. „Din motive lesne de înțeles. Din cauza căldurii apa se evaporă mai repede și uneori nu reușești decît să opărești planta. De aceea toamna în lanurile de porumb există fîșii mai slabe, cele udate ziua, și mai bune, cele irigate noaptea. Dar noi credem că tot mai bine e așa, chiar cu riscul, cum am spus, de a consuma mai multă apă, decît să lăsăm porumbul să se usuce. În orice caz, așa cum stau lucrurile acum, noi sperăm să facem cam zece mii de kilograme boabe la hectar, față de cele 7 900 cît avem în plan“. „Și chiar merge totul perfect, în privința irigațiilor, la Dragalina ?“ „Ei, nu ! Avem de exemplu 60 de aripi de ploaie furnizate de I.O. Balș. La patru-cinci atmosfere, adică la presiunea normală a apei, ele crapă în lungime, pe sudură. Nu ne plîngem numai noi ci și alții, din împrejurimi. S-ar cuveni, iertați-mi expresia, să-și ia mortul din ograda noastră. Ori să vină să le repare, să refacă sudura, ori să ne dea altele, bune. Pe noi, o aripă de ploaie ne-a costat 84 000 lei. Dar acum, în zilele acestea, n-ar fi vorba în primul rînd de bani ci de faptul că puteam să irigăm, cu ele, 400 de hectare pe săptămînă...“.

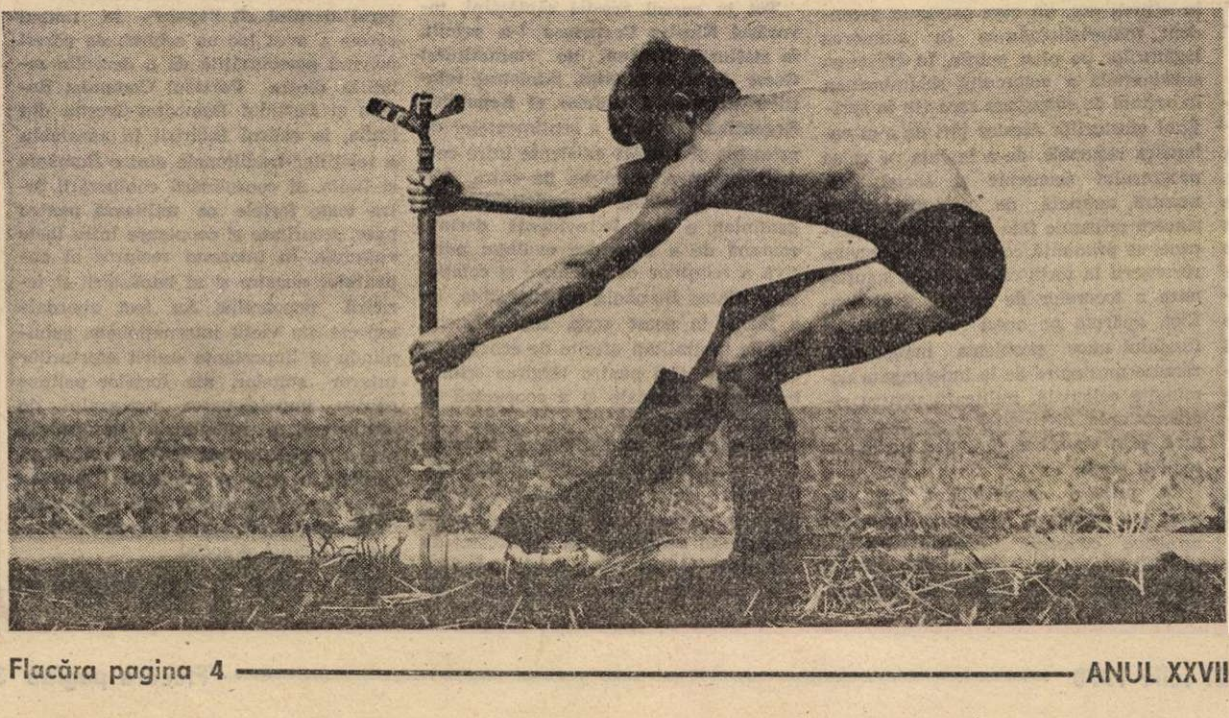

În alt colț al Bărăganului, mai la sud în drumul soarelui, oprim la sistemul de irigații Mihai Viteazul, aflat la marginea satului cu același nume și aparținător de comuna ialomițeană Vlad Țepeș. Deschidem, nu-i așa ?, carnetul și sîntem dispuși să notăm ce ne spun Cosma Bădulescu, șeful acestui sistem de irigații care deservește 25 000 de hectare de cîmp însetat, și Stoian Metodea, primarul comunei. Acesta din urmă, de exemplu, afirmă cu toată convingerea că „la Vlad Țepeș se desfășoară o vie activitate în vederea desfășurării (repetiția nu ne aparține — n.n.) în bune condiții a lucrărilor de irigații“. Tot dînsul ne povestește mai departe, sfătos, cum vin țăranii dimineața și seara de schimbă coloanele și rămîn apoi la datorie, pretutindeni, motopompiștii, care lucrează în schimburi de cîte 12 ore. Curios lucru însă, cerîndu-i cîteva nume de motopompişti, primarul nu ştie nici unul. Îşi aminteşte totuşi, cu chiu, cu vai, de un anumit Şerban Gheorghe. Situaţia ni se pare ridicolă şi, mărturisim, am vrea să ne convingem dacă la Vlad Ţepeş există un om cu acest nume. Spre norocul primarului însă discuţia ne este întreruptă de sosirea unei brigăzi de control în probleme de irigaţii din partea ministerului, alcătuită din inginerii Alexandru Ştefan şi Constantin Stoicu. De fapt, sosirea dumnealor s-a dovedit a fi spre întristarea totală a primarului Metodea, după cum se va vedea imediat. Mai întîi, cei doi trimişi ai ministerului au confirmat ceea ce puteam să constatăm şi noi. „În mai multe locuri C.A.P.-urile nu folosesc toate motopompele pe care le au. La Dragoş Vodă, de exemplu, 8 motopompe care nu funcţionau. Am găsit motopompişti dormind. Defecţiunile sînt aşadar de natură organizatorică pentru că baza materială e, cum s-ar zice pe româneşte, cîtă vrei". Imediat după aceea s-a văzut că defecţiunea este de aceeaşi natură şi la Vlad Ţepeş, unde din 114 motopompe fuseseră scoase în cîmp doar 58, deci jumătate, restul aflîndu-se în curtea S.M.A.-ului. Suprafaţa irigată a fost şi ea, bineînţeles, tot jumătate din cea care s-ar fi cuvenit. Primarul spune, în sfîrşit, altfel decît la începutul discuţiei noastre, că nu găseşte motopompişti care să lucreze în schimburi. Adăugînd la aceasta şi observaţia că multe agregate rămîn pe acelaşi loc uneori cîte o zi şi o noapte şi că în felul acesta se fac nu irigaţii ci se acoperă pămîntul de bălţi, rezultă că la Vlad Ţepeş nu numai că pămîntul nu este irigat noaptea — aşa cum cer specialiştii — dar nici ziua nu i se dă apă decît dezordonat şi la întîmplare. Iar de amenzile pe care cei doi trimişi ai ministerului le-au aplicat în comuna Vlad Ţepeş, pămîntul, desigur, nu vrea să ştie. El cere numai apă. El nu se poate hrăni cu chitanţe de amenzi şi nici cu fişe de calculator, după cum vom arăta mai jos, expunînd pe scurt mecanismul unei crase birocraţii. Foarte mîndru de sistemul de lucru al staţiei de irigaţii Mihai Viteazul, al cărei şef este, Cosma Bădulescu ne-a desfăşurat în faţă mai multe fişe de calculator, vroind să ne demonstreze cît de ştiinţific procedează el şi colegii săi. Mărturisim că ne-a şi convins. O armată întreagă de oameni, dintre care unii se numesc chiar laboranţi, iau absolut toate datele privind starea, la un moment dat, a pămîntului şi datele acestea sînt trimise apoi la Constanţa, unde sînt prelucrate pe calculator. Or, cum calculatorul are mania de a fi foarte precis şi exact, staţiei de irigaţii Mihai Viteazul şi unităţilor pe care le deserveşte, C.A.P.-uri şi I.A.S.-uri, li se trimit săptămînal fişe în care stă, frumos scris, totul : rezerva de umiditate din sol, cantitatea de apă care ar mai trebui pămîntului, numărul motopompelor şi aspersoarelor necesare, numărul de ore în care se poate executa lucrarea etc. Un singur lucru nu poate face calculatorul: să irige chiar el ! Dar îţi spune, cel puţin, tot ce ai de făcut. De aceea, mărturisim, am rămas surprinşi cînd am citit pe fişa C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu", în dreptul rubricilor referitoare la parcelele cultivate cu porumb: „Nu se poate efectua mutarea aripilor de ploaie, cultura fiind înaltă şi deasă". Semna, indescifrabil, inginerul şef al C.A.P.-ului. Nu intrăm în probleme la care nu ne pricepem, care ţin de specialitatea agronomului, dar ne întrebăm cum fac irigaţii — pentru că fac — unităţile din vecinătatea C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu" ? Şi-apoi, chiar dacă ar fi adevărat că la Nicolae Bălcescu porumbul a crescut pădure, că nu poţi intra în el, nu se putea afla aceasta din capul locului, fără a mai cheltui inutil energia unei armate de oameni şi deşteptăciunea unui calculator ? Cert fiind, după cum tot calculatorul arată, că la Nicolae Bălcescu n-a mai căzut de mult timp o picătură de apă de ploaie, că rezerva de apă din pămînt este sub limita a ceea ce ar trebui să fie ! Dar cum se vede, cînd lenea ori birocraţia sînt mari, nici calculatorul nu mai poate fi altceva decît o biată paparudă...

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Am muncit mult pînă să se spună: avem probleme, cheamă-l pe Tudor !

Patruzeci şi şase de ani, dobrogean, venit în Bucureşti în '46, ucenic într-un atelier de cizmărie, „cizmar vroia să mă facă bunicul", spune astăzi, în orice caz a învăţat meseria timp de patru ani, dar cînd a ieşit meşter şi putea să lucreze pe cont propriu s-a răzgîndit, n-a lucrat de fapt nici o zi, era încă foarte tînăr, abia împlinise majoratul iar ţara intrase în iureşul industrializării, ziarele dădeau anunţuri cu litere de-o şchioapă, chemau tinerii în fabrici şi în uzine şi atunci el s-a hotărît, în iunie 1950, şi-a intrat la Semănătoarea să se califice ca lăcătuş. De atunci, de 28 de ani, a muncit numai la secţia 6 prelucrări table. Tablele se debitează cu ghilotinele şi vin în atelierul unde el, cu brigada pe care o conduce, alcătuită din 31 de oameni, dă pieselor forma finită şi le trimite apoi la montaj. În munca lui, spune, sînt zece-douăsprezece operaţii esenţiale. Dacă le cunoşti, eşti bun meseriaş, dacă nu, nu. Acestea sînt : îndreptat, trasat, găurit, polizat, îndoit, redresat, ştanţări, presări etc. Dar dacă ar şti numai operaţiile acestea, Tudor Pironea este convins că n-ar mai primi de la tehnologi „lucrări cu dedicaţie". Zice : „Avem tehnologi buni, tehnologii bune, dar este imposibil ca dintr-o sută de lucrări să nu se nimerească să pot să fac un lucru mai bine decît l-a văzut tehnologul. Iată, noi facem combine C-12 în foarte multe variante. Seria mare o lucrăm pentru ţară. Pentru Irlanda, Italia, Grecia, Brazilia facem serii mai mici. Dar S.D.V.-urile bune pentru seria mare nu sînt bune şi pentru seriile mici. Ele trebuie modificate. Dacă am construi altele, noi, bune doar pentru seriile mici, ar fi costisitor. Nu ne putem permite să facem o matriţă care costă, să zic, 500 de lei şi a cărei execuţie poate dura două săptămîni. Ei, în situaţia asta ce face tehnologul ? Face ce poate. El dă indicaţii mai generale. El zice, de exemplu, că trebuie să executăm ajustarea. Dar eu, ca muncitor, trebuie să ştiu foarte bine cum s-o fac. La un moment dat răspunderea rămîne numai pe mine..."

Odată, ni se spune, Semănătoarea trebuia să trimită o combină C-12 la o expoziţie organizată tocmai la Pekin. Maşina era gata, fusese lucrată cu grijă, toată lumea era mulţumită. În afară de directorul tehnic al întreprinderii, Vasile Paţica. Acesta l-a chemat pe Tudor Pironea şi l-a rugat să facă un alt suport de baterie. Acesta a rămas cîteva ore după program şi-a lucrat un alt suport care era nu doar mai frumos ci reprezenta şi o altă „variantă", ca tehnologie, a piesei.

Tot aşa, altădată, s-a ivit o oarecare îngrijorare în legătură cu discurile de frînă ale combinei C-12. Acestea se fabricau, pînă într-o vreme, la Braşov. Dar centrala a încredinţat Semănătoarei fabricarea acestor piese. Cu toate acestea, S.D.V.-urile urmau să sosească de la Braşov cam la o săptămînă după ce fusese luată hotărîrea. Întreprinderea trebuia să trimită totuşi în termen de două zile piesele respective la Alexandria. Acelaşi director tehnic, Vasile Paţica, cunoştea desigur situaţia dar cerea nu scuze, ci discuri. Ordinul a fost dat şefului de secţie, tehnicianului Ilie Pîrvu, iar acesta a transmis mai jos : „Chemaţi-l pe Tudor !" Acesta a venit, a înţeles ce i se cerea şi s-a apucat de lucru. Astăzi zice : pînă să primim S.D.V.-urile am făcut patru sute de discuri prin şpanuire, metodă mai veche, e adevărat, dar pe care n-o poate folosi un lăcătuş slab. Prin metoda asta nu reuşeşti decît dacă mai adaugi şi amorul meseriei. Eu am muncit mult pînă să ajung să se spună : cheamă-l pe Tudor !!!

Dar la Semănătoarea fiecare reper al combinei are povestea lui. Iar de istoriile multora — adică de efortul oamenilor de a le face mai bine, mai repede — se leagă şi numele lui Tudor Pironea. El îşi aminteşte, de exemplu, despre cele care poartă numerele 24, 25, 27. Au un cadru, dintr-o sîrmă de opt, căruia într-un anumit loc trebuie să i se facă o buclă. Operaţia asta se făcea pînă de curînd cu o matriţă de vreo patruzeci de kilograme, greoaie. „Matriţa venea pe toată piesa ca să-i facă bucla aceea într-un loc. Se lucra, dar, cum să spun, peste mînă. De aceea am făcut o matriţă mai uşoară, de vreo patru kilograme, care făcea aceeaşi operaţie şi atingea piesele numai în locul unde se cerea. Am exectuat astfel trei sute de piese iar probele au fost foarte bune. Dar eu făcusem matriţa din oţel obişnuit. Acum a trecut la atelierul de S.D.V.-uri, unde va fi executată din oţel special". Cu alte cuvinte, tehnologia a preluat din mers, cu încredere, ideea lui Tudor Pironea. Dar tehnologul, întrebăm, nu sesizase că se poate şi aşa, adică mai bine ? „Uite că nu, răspunde Tudor Pironea. Tehnologul a avut ideea de a construi matriţa aceea de 40 kg acum vreo cinci ani. Dacă lucra el direct pe maşină poate că îi venea mai devreme ideea de-a o schimba. Dar să nu fiu înţeles greşit. Eu, prin asta, nu-i discut de rău pe tehnologi. Nu cred că ei stau degeaba, cum cred unii, eu sînt convins că ei sînt foarte buni în meseria lor atîta doar că, după cum spuneam, nu sînt şi nici nu pot fi perfecţi. Or, asta înseamnă că şi noi, muncitorii, trebuie să fim tehnologi.

Aşa crede Tudor Pironea, lăcătuş de la Semănătoarea, muncitor pentru care meseria înseamnă, în mod esenţial, creaţie şi gîndire, nu numai conştiinciozitate între orele 7 şi 15,30 ale fiecărei zile. Nici mai mult dar nici mai puţin decît un lăcătuş foarte bun, spune el, şi adaugă : „Vreau să fiu doctor în meseria mea. Cu ea am trăit, ea mi-a dat satisfacţii morale şi materiale. Fiindcă sînt un om care trăieşte bine. Am un apartament spaţios şi confortabil, o mobilă nu cu multe dichisuri, dar nici sărăcăcioasă, am maşină Dacia 1 300, mă îmbrac bine, merg vara la mare, am o fată studentă la medicină în anul trei. Şi fiindcă veni vorba, de aceea am şi făcut liceul. Nu aş fi fost fotogenic, altfel, alături de fata mea, studentă..."

E. DUMITRU ■

„Matematica nu e o corvoadă, ci o poartă către o viziune mai realistă a lumii"

Cu o zi înainte de repartizarea în producţie Cristina Mateizel-Mitrache a fost distinsă cu Diploma şi premiul I pentru activitatea ştiinţifică desfăşurată în anul universitar 1977—1978. Pentru tînăra absolventă a Facultăţii de matematică-mecanică din Bucureşti, secţia informatică, o asemenea recunoaştere a activităţii sale este un serios atu cu care porneşte cu adevărat în această nouă şi interesantă profesie, deşi la ora actuală unii beneficiari confundă cercetările operaţionale cu analiza matematică, încurcîndu-i din start pe proaspeţii absolvenţi. (Ceea ce s-a întîmplat într-o oarecare măsură şi la repartizarea în producţie din acest an). Utilizînd calculatorul, Cristina Mateizel-Mitrache propune în lucrarea „Restaurarea ansamblului Văcăreşti", prezentată şi premiată la Colocviul naţional studenţesc „Probleme actuale de informatică", de la Iaşi, trasee de vizitare, într-o ordine care să realizeze o participare efectivă profundă a vizitatorului. Continuînd să dovedească apropierea matematicii de artă, iniţiază o cercetare, evident cu calculatorul, pe operele lui Brâncuşi, încercînd să stabilească dacă marele sculptor a dat, în ceea ce a realizat, întreaga măsură şi forţă a talentului său. Asemenea încercări s-au făcut în America pe „Păsările" artistului român. Tînăra matematiciană caută să obţină, după un repertoriu de semne limitat, o clasificare a ciclurilor brâncuşiene prin care să poată stabili cu exactitate datarea operelor.

Dacă aceste lucrări sînt un preludiu al unor cercetări ulterioare legate de artă, ultima dintre realizările studentei amintite are o finalitate practică, o utilizare eficientă în domeniul economic. Despre ce este vorba ? Urmare a activării în cadrul cercului de modele matematice aplicate în arhitectură, vizînd posibilitatea aplicării gramaticilor picturale, sprijinit îndeaproape de profesorii de specialitate şi personalităţi din domeniul arhitecturii, studenta Cristina Mateizel-Mitrache a găsit substanţa fundamentării unui astfel de limbaj, adecvat reprezentării structurilor vizuale bidimensionale. Rezultatul aplicării acestor limbaje picturale conduce la desenarea planurilor unor obiective industriale, astfel încît dispunerea capacităţilor de producţie să respecte cît mai exact fluxul tehnologic, folosind judicios terenul pe care se construieşte, precum şi dimensionările indicate.

— Am pornit de la un set de fotografii, ilustrînd variante ale unui plan propus pentru ridicarea unui obiectiv economic, executate de studenţii arhitecţi, puse la dispoziţie de către profesorul de specialitate Constantin Enache, şeful catedrei de construcţii industriale de la Institutul „Ion Mincu". Am încercat să obţin variante asemănătoare, utilizînd restricţii impuse de datele problemei, apelînd la ajutorul calculatorului. Evident, munca arhitecţilor nu a fost exclusă, lor revenindu-le sarcina de a alege dintre soluţiile oferite de calculator pe cea optimă, sau de a opera modificări în sensurile dorite.

Această lucrare a fost susţinută la Sesiunea ştiinţifică a cadrelor didactice, cercetătorilor şi studenţilor, desfăşurată în luna mai la Bucureşti, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", bucurîndu-se de un mare interes. Ea a iniţiat o nouă direcţie într-un domeniu interdisciplinar, avansînd ideea constituirii unui cenaclu comun al studenţilor matematicieni şi arhitecţi, numit „Buletin A". Aceeaşi temă a fost preferată ca subiect al lucrării de specializare, fiind trimisă la un congres în Italia şi propusă totodată pentru o viitoare sesiune UNESCO, pe tema problemelor majore ale umanităţii.

Despre această lucrare academicianul profesor Nicolae Teodorescu spunea : „Absolvenţii din acest an — cam a zecea generaţie de informaticieni — sînt pe linia de integrare a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Lucrările lor au mai multă profunzime. Unele aduc contribuţii personale ce deschid perspective pentru cercetare şi îndeamnă pe autori să urmeze o linie pe care şi-au trasat-o singuri. Aşa este şi lucrarea Cristinei, care m-a dus cu ani în urmă la cariera mea de profesor şi decan la Arhitectură, cînd urmăream să insuflu studenţilor ideea că matematica nu este o corvoadă, ci o punte către o viziune mai realistă şi poate mai estetică a volumelor şi repartiţiilor în spaţiu. Am fost foarte bucuros să aflu că această lucrare este în colaborare cu un arhitect care a pus problema şi primit

de la studenta noastră o soluţie ce va fi concretizată în beton, sticlă, aluminiu şi va purta amprenta unei concepţii tinereşti a unui matematician".

— Pînă unde poate merge calculatorul în atari întreprinderi ?

— Informatica este un domeniu cu multiple deschideri spre viitor. Şi asta se datoreşte şi tinerilor specialişti. Ei îşi aleg teme esenţiale de informatică şi le aplică cu ingeniozitate şi inspiraţie în rezolvarea unor probleme serioase. Ar trebui ca acest tezaur de gîndire şi ingeniozitate matematică a acestor tineri să fie mai judicios valorificat, corespunzător cu sfera lor de specializare. Pentru aceasta nu credem că este nevoie de aportul calculatoarelor.

RADU VASILE ■

Glas din adînc

Ci din străfunduri urcă tînăr glas ;
„Aicea sîntem noi, rod altor timpi
cu tot ce a pierit sau ne-a rămas
nu din bobocul fraged, ci din ghimpi,

cu trupul ca o turlă de cetate
pe unde-au ars vre un viteaz Novac,
cu lacrima cît vorba libertate
şi ochiul cît o linişte de dac.

Aicea am rămas din veac statornici
cu mierea limbii rana lecuind,
trufii n-am însemnat în colb de cronici
şi n-am privit în preajmă-ne cu jind.

Aicea sîntem noi şi sîntem teferi
cu cicatrici amare în sărut,
cu Dunăre vărsată în luceferi
şi zei umani în care am crezut,

cu Ştefani şi Mării şi ziduri-Ane,
cu turnuri de cireş înmiresmat,
cu Apuseni cărunţi şi bărăgane
din care curge aur preacurat."

prof. TEODOR CAPOTA ■
Cluj-Napoca

raid-anchetă în unități din județul Vîlcea

DE CE RISIPIȚI KILOWAȚII?

Secvența I. Ea se petrece în biroul inginerului Ion Dascălu, la Întreprinderea de rețele electrice Pitești — secția distribuția energiei electrice Vîlcea. Aflăm cu această ocazie: „Fiecare întreprindere din țară are un plan de consum energetic, fundamentat pe necesități obiective, și care se cere a fi cît mai aproape de condițiile reale, economice, de lucru. Conform planului, centralele industriale cer ministerului nostru o repartiție de energie electrică. Ea se perfectează anual, pe baza unor contracte ferme și mai poate suferi unele modificări, în funcție de necesități. Nouă, ca întreprindere ce asigură distribuția energiei electrice, nu ne rămîne decît să urmărim trimestrial încadrarea în repartiție și, în caz de depășire a consumului, luarea unor măsuri de penalizare. Se știe, orice kilowatt-oră consumat peste repartiție se plătește dublu față de prețul mediu al consumului. Cu toate acestea, la nivelul județului pe care-l deservim, Vîlcea, numai pe al doilea trimestru al anului, încheiat recent, s-a înregistrat o depășire a repartițiilor care însumează 6 300 000 kWh. Dar trebuie să rețineți că aici nu intră și marii consumatori industriali, cum ar fi Combinatul chimic de la Govora, care primește repartiția energiei separat. Dumneavoastră mă întrebați cam ce înseamnă șase milioane și trei sute de mii de kilowați-oră. Înseamnă, în fapt, ceva mai mult decît producea întregul județ Dolj, la nivelul anului 1972! Sau, dacă vreți, cît produce o microhidrocentrală într-un an întreg!"

Cu aceste prime date în față, am trecut la detalierea situației care a dus la înregistrarea unui consum atît de mare de energie electrică în județul Vîlcea, practic la depistarea consumatorilor ce au dat dovadă de risipă, de consum irațional. Risipa este evidentă în cîteva unități economice, cum ar fi spre exmplu Grupul de șantiere drumuri și poduri Brașov, cu o subsecție în Vîlcea (care a înregistrat un plus de 105 545 kWh față de repartiție pe trimestrul II, practic dublul consumului prevăzut!), I.C.S.M.I. Vîlcea (117 630 kWh în plus), I.J.L.F. Vîlcea (12 610 kWh mai mult decît repartiția), sau C.P.L. Rm. Vîlcea (cu 354 485 kWh în plus)... Nu-i mai puțin adevărat că există și o mulțime de unități care nu numai că s-au încadrat în normele de consum stabilite, dar au reușit să facă pînă și economii: I.F.E.T. Rm. Vîlcea (mai putin cu 75 000 kWh față de repartiție), Fabrica de încălțăminte „Vîlceana" (minus 74 000 kWh), Stația de pompare a țițeiului de la Orlești (minus 48 600 kWh), sau cele două întreprinderi din Drăgășani, I.E.I.A.M.C. și „Finca", despre care vom vorbi mai departe. Pînă una, alta să trecem la al doilea moment al anchetei noastre:

Secvența a II-a. Stăm de vorbă la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale a județului Vîlcea cu tovarășul Nicolae Șchiopu, contabil șef al unității. O mulțime de tovarăși, dintre cei cu care am dori să discutăm despre cei mai bine de 100 000 kWh risipiți pe al doilea trimestru al anului nu prea sînt la fața locului, dar contabilul șef se dovedește a fi într-adevăr amabil, ba chiar mîndru de realizările pe care le poate prezenta. „După cîte știu, noi sîntem singura unitate comercială a județului care și-a îndeplinit planul la toți indicatorii pe primul semestru — zice dînsul. Mă bucur, vă mărturisesc, că putem sta de vorbă. Cum să vă spun — puțină reclamă nu ne strică nici nouă!" În continuare, tovarășul Nicolae Șchiopu, de a cărui competență profesională nu avem nici cel mai mic motiv să ne îndoim, ne-a înfățișat într-adevăr o serie de cifre de plan cu adevărat remarcabile, pe care merită să le consemnăm, chiar dacă nu fac obiectul articolului nostru Astfel, după semestrul I al anului, planul de desfacere al mărfurilor a fost depășit cu aproape 8 milioane de lei (3,27 la sută!), iar cel de beneficii cu 1 181 000 lei (depășire de 55 la sută!!). Cheltuielile de circulație, la mia de lei desfacere, au scăzut de la 110,70 lei la 96,4 lei, în vreme ce la capitolul de întreținere și reparații și cheltuieli de gospodărire este de semnalat o economie de 274 000 lei. Notăm totul, dar vine curînd momentul de a-i prezenta tovarășului contabil șef situația aflată la I.R.E.: 80 000 kWh energie electrică repartizată pe trimestru, 197 630 kWh energie consumată, deci o depășire mai mult decît dublă față de planificări! Și totuși, în planurile lui Nicolae Șchiopu cheltuielile pentru energia electrică sînt sub cota planificată: 200 000 lei planificat, 192 000 lei cheltuit, deci o economie de opt mii de lei!?! Fiind desigur greu de crezut că o întreprindere consumînd în plus 117 630 kWh ar mai putea obține din asta și o economie de cîteva mii de lei, părerea lui Nicolae Șchiopu a fost cît se poate de limpede: undeva trebuie să fie o greșeală! Dar unde? Ne interesăm din nou la I.R.E. Aici însă datele se confirmă, ba chiar ni se arată că numai pe iunie I.C.S.M.I.-ul a consumat preț de 106 000 kWh. Mai departe, contabilul șef al întreprinderii crede că nu s-a prevăzut intrarea în funcție a unor noi capacități de producție, cum ar fi magazinul Cozia II, expoziția cu vînzare de mobilă sau complexul Căciulata. Dar în acest caz, ne întrebăm noi, cine altcineva este de vină dacă nu chiar conducerea întreprinderii, dacă nu chiar factorii de răspundere pentru bunul mers al întregii activități economice?! Nu vom nega foarte frumoasele cifre de plan ale I.C.S.M.I.-ului, ba chiar credem că lucrătorii întreprinderii merită felicitări pentru ele, dar va trebui să ne facem datoria și să subliniem că unitatea nu și-a îndeplinit planul chiar la toți indicatorii, dat fiind consumul cu totul exagerat de energie electrică. Dealtfel, cîteva procese verbale de contravenție stau mărturie pentru risipa curentului electric. Astfel, la Complexul „Hermes" din Ostroveni controlul I.R.E.-ului a descoperit „iluminat aprins în timpul zilei, cînd unitatea era închisă". Practic, ardeau degeaba și în plină zi 15 becuri de cîte 40 w fiecare în interior, alte 4 becuri de cîte 20 w la exterior! La sectorul textile-menaj-chimicale, al aceluiași complex, aflăm dintr-un alt proces-verbal, ardeau 10 becuri de 40 w. Aceleași lucruri deloc în regulă am aflat și despre responsabilii C. Sitaru, M. Pasăre, M. Dumitrescu, E. Boadă, I. Ghiță, E. Popescu, I. Grădinaru, dar — spre surprinderea noastră — conducerea întreprinderii s-a mulțumit cu un simplu avertisment, fără a proceda la sancționarea materială, conform legii. Responsabilul întreprinderii cu gospodărirea energiei electrice, tehnicianul Victor Giuga, a fost totuși chemat la sediul I.R.E.-ului, la Pitești, la o ședință privind risipa de energie, dar nici după acest eveniment I.C.S.M.I.-ul n-a luat în seamă avertismentele primite. Mai mult decît atît, pentru consumul excesiv înregistrat pe primul trimestru al anului întreprinderea vîlceană ar fi trebuit să plătească penalizarea de 35 000 de lei, amendă pe care însă, după cum ne declara contabilul șef, „nu ne-am însușit-o", adică unitatea n-a acceptat plata, a restituit factura (!) și în felul acesta a considerat incidentul rezolvat. Adunînd trimestrele între ele, iată că ajungem la frumoasa cifră de 167 630 kWh consumați peste repartiție pentru întreg semestrul I, adică dublul cotei planificate! Va trebui să ne întrebăm ce face I.R.E.-ul, care a acceptat cu atîta ușurință contestația despre care am vorbit mai înainte. Acestea fiind precizate, să trecem la:

Secvența a III-a. Ea se desfășoară în orașul Drăgășani. Am vizitat pe rînd două din cele mai importante întreprinderi ale orașului, ambele cu frumoase realizări pe linia economiei de energie. Mai întîi I.E.I.A.M.C. — Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor miniere pentru construcții, unitate care se ocupă cu extragerea și prelucrarea balastului, nisip și pietriș pentru construcții. Au fost 5 900 000 kWh în repartiția trimestrului II pentru întreprindere, dar numai 5 milioane și aproape 200 000 consumați, practic o economie de 727 300 kWh, lucru care atestă fără îndoială o bună gospodărire, multă atenție pentru evitarea oricărei surse de risipă. Cu alte cuvinte se poate și așa, chiar și acolo unde nu este vorba de un bec sau două de iluminat, ci de uriașe agregate consumînd într-o oră sute de kilowați. Discutăm cu tehnicianul principal Ilie Guinea, responsabil cu energia, pe care-l rugăm să ne spună cîteva din „secretele" unității în această direcție. Ilie Guinea ne vorbește despre reparația unei drăgi, despre înlocuirea corpurilor de iluminat incandescente de mare putere cu becuri fluorescente sau cu vapori de mercur, despre secționarea iluminatului pe întrerupătoare individuale, despre înlocuirea a 18 motoare electrice pentru benzi transportoare, despre revizii tehnice și înlocuirea unor injectoare, pompe, etanșarea conductelor și așa mai departe — toate acestea fiind cuprinse într-un amănunțit Plan de măsuri privind folosirea mai judicioasă a energiei. Cum se poate vedea, nici un fapt cu totul deosebit, numai lucruri la îndemîna fiecărui muncitor conștiincios și disciplinat.

Că în domeniul gospodăririi mai raționale a energiei electrice nu pot avea loc deodată nici un fel de schimbări radicale, ci doar măsuri de zi cu zi conducînd abia mai tîrziu la o creștere a responsabilității întregului colectiv de muncă, ne-am convins pe deplin vizitînd Întreprinderea de talpă și încălțăminte din cauciuc. „Finca" Drăgășani, cum se mai cheamă unitatea, are o situație cu totul interesantă. Pe primul trimestru al anului în curs, deși a primit și o suplimentare de 150 000 kWh, întreprinderea nu s-a putut încadra în repartiție, pe care a depășit-o cu aproape două milioane de kilowați! În al doilea trimestru însă, „Finca" a consumat cu 225 000 kWh mai puțin decît repartiția!? Se află aici motivul principal pentru care am poposit în biroul directorului Sabin Diculescu, om care se află de 11 ani pe același post, adică de la „primul țăruș", cum spune. Simțim cum problema pe care o discutăm nu-i face deloc plăcere, nici lui, nici inginerului șef Costin Năstase, contabilului șef Liviu Nedelcu sau tehnicianului Nicolae Barbu, responsabil cu energia. Sigur, există și cîteva motive obiective pentru explicarea consumului excesiv din primul trimestru (între care, cel mai important dealtfel, producerea unei cantități de amestecuri pentru alte două unități, activitate care nu fusese prevăzută în repartiție), dar este evident că situația displace tuturor, că oamenii cu care stăm de vorbă n-au nici cea mai mică intenție de a se acoperi cu vorbe. Întreprinderea a plătit penalizări (22 000 de lei), iar consumul excesiv s-a repercutat și asupra eficienței în producție, practic prin nerealizarea beneficiului planificat. Oamenii din conducere, inclusiv directorul, plătesc în fiecare lună penalizări de 5 pînă la 10 la sută din remunerație, sancțiuni despre care Sabin Diculescu mărturisea că „am tăria să susțin că ele nu s-au aplicat niciodată pe nedrept" Dar, aceiași oameni s-au hotărît ca, în loc să se plîngă, în loc să caute acoperiri în repartiția prea mică sau cine știe ce alte motive, să caute căi și mijloace pentru îndreptarea situației. Astfel, s-au luat o serie de măsuri tehnice la cazane, la agregate, la utilajele de preîncălzire și omogenizare a amestecurilor, pe care nu le vom înșira desigur aici Așa s-a ajuns la îmbunătățirile tehnologice amintite, și tot așa la economia de 225 000 kWh pe cel de-al doilea trimestru. Pe viitor, odată cu hotărîrea unor măsuri aprige privind economia și mai accentuată a energiei, se prevăd elaborarea unor rețete de fabricație care să diminueze timpii de pregătire a semifabricatelor, lucru care va duce implicit la un consum redus de electricitate. Oricum, hotărîrea colectivului de la „Finca" este nu numai de a rămîne în continuare pe linia unui consum sub repartiție, ci și de a recupera datoria înregistrată în primul trimestru. Experienta din ultimele trei luni a arătat că acest lucru este posibil. Bineînțeles, dacă există preocupare în acest sens — iar la „Finca" Drăgășani, ne-am convins, ea există.

DUMITRU GEORGE ■

Democrația într-o zi de lucru

(Urmare din pagina 1)

trei schimburi și altele. „Desigur, remarca maistrul Alexandru Vlad, cifrele sînt frumoase, subliniază mobilizarea oamenilor, efortul lor comun. Dar nu acestea, sau nu numai acestea sînt premisele de la care plecăm. Nu numai de aici putem scoate rezultate și mai bune în viitor. Ținînd seama de indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, indicații date la ultimele plenare, trebuie să ne organizăm munca în funcție de noii indicatori care reflectă o reală eficiență, de producția fizică și de producția netă. Și aici, mai putem face foarte multe lucruri fără a aștepta ajutorul centralei sau al Ministerului Industriei Ușoare". Lucru foarte adevărat, dar nici problema aprovizionării nu poate fi trecută cu vederea, mai ales că majoritatea timpilor morți, a neritmicității se datorează acestui sector. Combinatul chimic de la Galați, precum și Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina, au arătat numeroși vorbitori, sînt direct răspunzătoare de realizarea in întregime a contractărilor de la „Metalurgica" și de realizarea indicatorilor de plan de care depinde eficiența unității. „Să nu aruncăm așa repede problemele dificile în curtea vecinului, afirma inginerul Constantin Popa. Într-adevăr, aprovizionarea este o problemă majoră, depindem în bună măsură de ea. Dar firesc ar fi să vedem unde greșim noi. Mă gîndesc, de pildă, că pe semestrul următor trebuie să organizăm mai bine activitatea la strungurile automate, să proiectăm came cu un înalt randament. Aș propune, de asemenea, să nu mai risipim atîta material. Dacă vom folosi mai bine ștraifurile, dacă le vom da o întrebuințare, pierderile vor fi mai mici. Este și aceasta o sursă de creștere a productivității, de realizare a unor beneficii mai mari". Atitudine responsabilă, căutări reale, propuneri pentru a găsi înăuntru, în cadrul muncii colectivului, resursele de a învinge greutățile. „Mai sînt multe de făcut, menționa șeful atelierului 4, Aurel Truică, în privința calificării tinerilor. Darea de seamă a arătat că în fața comisiilor, răspunsurile n-au fost prea convingătoare. Cadrele tehnice trebuie să facă un efort în plus în problema calificării. Și, aș zice eu, important este și factorul educativ. Să lucrăm mai mult cu tinerii, să fim mai apropiați de ei. Începînd cu luna august colectivul oamenilor muncii de la „Metalurgica" vor beneficia de o săptămînă de lucru redusă. Efect al rezultatelor amintite, imbold pentru activitatea viitoare. Activitatea viitoare presupune nu doar continuitate în materie de succese, ci căutarea unor căi noi pentru sarcinile și angajamentele luate. Anul 1979, arăta un vorbitor, este un an foarte important, dar este necesar ca producția anului viitor să fie pregătită cu foarte multă răspundere, deoarece produsele ce vor fi realizate în 1982, an ce va marca un nou salt în istoria fabricii, calitatea lor își află temelia în munca prezentă a colectivului. Există cîteva probleme care vor trebui rezolvate fără întîrziere. Planurile de croire pot fi îmbunătățite. La fel și tehnologiile. Atelierul de proiectare, care va fi în curînd înființat, va constitui un adevărat laborator de pregătire a succeselor viitoare.

În micuța și cocheta sală de ședințe a întreprinderii, mobilată cu gust și pe profil, dat fiind că lustrele realizate în fabrică sînt o adevărată reclamă pentru firmă, oamenii muncii de la o întreprindere pînă nu demult anonimă dezbat cinstit și corect, cu simț de răspundere și pronunțată nevoie de adevăr, munca lor, perspectiva unității. Firește, este vorba de industrie ușoară. De bunuri de uz casnic cum sînt vasele de aluminiu și de podoabe, lucrări ce ar putea fi taxate drept mici nimicuri mai ales dacă mai adăugăm si etajere din fier forjat. Dar, la „Metalurgica" se confecționează și piese destinate echipării autocamioanelor sau instalațiilor electrice, precum și confecții metalice ușoare. Și nu numai acestea sînt argumentele unui avînt cu care oamenii s-au obișnuit deja, dar și faptul că acele articole ce par derizorii ca importanță, articole din aluminiu sau etajerele din fier forjat, fac obiectul a numeroase solicitări, a numeroase contracte. Și așa cum se putea distinge cu ușurință din discuțiile adunării generale, încheierea a cît mai multor contracte, ieșirea cît mai impetuoasă pe piața externă presupune nu doar un succes de casă, ci și îndeplinirea indicatorilor de bază, productivitate crescută, calitatea excelentă, producție netă superioară. În concluzie, rentabilitate, eficiență. Și, in ciuda numeroaselor dificultăți de aprovizionare, resursele, așa cum concluzionau vorbitorii, se află în munca colectivului pe care il reprezintă.

La Costești (Hunedoara), loc unde la tot pasul te intimpină trecutul istoric al patriei și prezentul socialist, a avut loc recent al VII-lea forum județean al pionierilor. prilej de manifestare a autoconducerii pionierești. Din programul desfășurat anul acesta desprindem drumețiile la cetățile Costești și Blidaru, dezbateri ce s-au transformat în minunate lecții de istorie, vizitele la unități economice și școli din Orăștie și Costești. Alte felurite acțiuni înscrise sub devize ca „Fiecare pionier — un membru activ și destoinic al organizației“, „Nici muncă fără piine, nici pîine fără muncă“, „Calitatea muncii fiecăruia — expresie a conștiinței pionierești“, precum și o serie de manifestări în cadrul „Cîntării României“ și al Daciadei au împlinit frumoasele și rodnicele zile de la Costești. (Scrisoarea este semnată de **Dan Constantinescu** de la subredacția TOT ÎNAINTE, Hunedoara).

O scrisoare din R.F.G.

Colaboratorul nostru Nikolaus Berwanger a primit următoarea scrisoare din partea lui

Jürgen Kaiser
Tralauer Kehre 18 B
2000 Hamburg 62
R.F. Germania
15 iunie 1978

Referitor la căsătoria cetățenilor români cu cetățeni din alte state.

Multi stimate domnule Berwanger,

V-am mai scris cindva citeva rinduri despre turismul în România și ne-am exprimat opiniile referitoare la un articol din ziarul german „Bild Zeitung“, în care s-au făcut referiri la alimentația publică și la turismul în general. Părerile mele au fost publicate de dumneavoastră intr-o ediția a lunii iulie din 1976 în „Neue Banater Zeitung“ — n.n.). Cu prilejul altor călători în patria dv. am mai remarcat citeva lucruri despre care aș dori astăzi să-mi exprim părerea. Am remarcat că unele fete din România sînt logodite cu băieți din străinătate, că doresc să-i ia în căsătorie pe acești tineri, înaintind în acest scop o cerere autorităților românești în vederea obținerii aprobării de căsătorie.

E o chestiune absolut firească, după părerea mea mi-am dat seama că o mare parte dintre ele manifestă dorința nu din dragoste, ci din alte motive, mai puțin nobile. Pe de o parte, aceasta reiese din părerile pe care aceste fete le au despre „lăudatul și poleitul Occident“, cit și din mentalitatea și concepția de viață generală ale acestor fete. Atitudinea lor tipică : stau în baruri fumînd Kent, lăudîndu-se și fălindu-se.

Unele dintre ele cred că ajungînd în R.F. Germania au scăpat de toate grijile, că statul german va avea grijă de ele, din toate părțile li se vor da bani și nu vor mai trebui să lucreze niciodată. Mi se face rău cînd aud asemenea lucru. Eu trebuie să muncesc, muncesc din greu, pentru a putea trăi, pentru a-mi păstra și permite un oarecare standard de viață, la care rivnesc. Nu mi se dă nici un Pfennig și nimănui care în cadrul emigrării sau al încheierii căsătoriei ajunge în R.F. Germania nu i se donează nimic.

Aceasta este realitatea.

Fantasmagoriile acestor fete se năruie cel tirziu o lună după sosirea lor aici și atunci încep să facă datorii pentru a trîndăvi în continuare, dar nici asta nu merge la nesfîrșit ; în cele din urmă s-au înglodat în noroiul pe care și l-au căutat ele însele prin trîndăveala lor.

Admir răbdarea funcționarilor care au de rezolvat aceste cereri de căsătorie. Fetele cred oare într-adevăr că nu li se cunosc intențiile? Cred că eu nu aș fi în stare de atita răbdare. Pe de altă parte, am cunoscut și fete care își iubesc din inimă prietenul sau logodnicul. E plăcut să cunoști și asemenea oameni. Dacă iubești din inimă, ai vrea să-ți făurești viața în comun, mai degrabă azi decît miine. În asemenea situații, dorința este extrem de puternică și îți pierzi răbdarea, dacă lucrurile nu se aranjează de grabă. Durează uneori ani de zile pînă reușești să cunoști caracterul unui om. De aici trebuie pornit întotdeauna. Tot atît de mult durează și pînă reușești să-ți dai seama dacă o cerere de aprobarea căsătoriei este sinceră sau bazată pe alte motive.

Fetelor care își iubesc băiatul cu sinceritate nu pot decit să le spun să aibă răbdare. Aveți răbdare, ei își vor da seama de dragostea voastră sinceră și veți putea să vă căsătoriți. pentru a duce o viață fericită împreună !

Fetele trebuie să considere totul și ca o incercare ; omul poate să se înșele, dragostea se poate schimba sau chiar să dispară. Ea poate totodată însă să se închege mai bine și să dureze o viață întreagă. Dacă ea depășește acest timp de așteptare, va rezista și la alte vremuri mai grele.

De fiecare dată îi sfătuiesc să nu facă pași nechibzuiți. Fetele trebuie să se gîndească că prin căsătorie ajung intr-o țară cu totul necunoscută. Dacă această căsnicie se năruie, fetele stau pe stradă, lipsite de părinți, de prieteni, de muncă, de bani, singure și fără ajutor.

Dacă-ți iubești partenerul cu adevărat, ești fericit cu el și cu timpul îți vei forma un cerc de prieteni și cunoștințe. Dorul de casă se va atenua cu timpul. Dorul de patrie însă nu va dispărea de tot, și eu aș suferi de pe urma lui, dacă aș trăi într-o altă țară.

Trebuie să trăim astăzi, dar să ne și gîndim la ziua de miine ! Ce părere aveți ?

Cu salutări prietenești

JÜRGEN KAISER

Citind numărul 16 (20 aprilie a.c., pag. 18) al revistei Flacăra am aflat despre interesanta și originala idee a tînărului inginer timișorean Mihai Nagel. Am înțeles că realizarea proiectului nu este costisitoare și ar rezolva un vechi deziderat al copiilor și al părinților. Mă mir deci că ideea nu are ecou în Timișoara, care se mîndrește cu numărul și frumusețea parcurilor ei. De ce să nu-i învățăm pe copii și în acest fel că satisfacțiile și bucuriile nu vin de aiurea, ci din efortul fiecăruia, din valorificarea propriilor calități fizice și intelectuale. Mihai Nagel ne propune să-i învățăm aceasta și prin joacă, o joacă menită să-i facă mai sportivi și care în același timp le-ar stimula gustul pentru fizică și matematică. Eu pledez, firește, pentru orașul nostru, dar cred că toate orașele țării ar trebui să dea atenția cuvenită acestui generos proiect. **(Mircea Tătaru** din Timișoara, str. București nr. 32).

Mă numesc **Gheorghe Ababei**, locuiesc în Bacău, str. Lalelelor 3, sc. A et. 4 ap. 20 și vă scriu în numele locatarilor din acest bloc. Ne-am construit locuința proprietate personală în anul 1970 și la început ne-am bucurat de liniște. Dar în 1974 la Intreprinderea de confecții Bacău, vecină cu noi, s-au instalat niște ventilatoare foarte zgomotoase și. de atunci, liniștea noastră s-a dus. Din zori și pînă-n noapte zgomotul ne supără, chiar cu ferestrele închise. Ca să ne auzim între noi trebuie să țipăm, iar odihna celor care lucrează în ture este imposibilă. Copiii noștri își fac cu greu lecțiile și umblă năuciți de oboseală. Desigur că ne-am plîns forurile în drept de acest mare necaz, dar nu am fost auziți. Sperăm că prin intermediul revistei apelul nostru va răzbate prin zgomotul în mijlocul căruia trăim și va ajunge unde trebuie.

Consiliul popular al sectorului 7 : Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de tov. Dan Catrina din str. Arinii Dornei nr. 8 bl. 29 et. 9 ap. 39, vă comunicăm următoarele. Aleea de acces a fost reparată, iar după mutarea șantierului din cvartalul Uverturii-Politehnică se vor reface din nou toate aleile ce vor fi afectate. Pe lingă unitățile comerciale existente, în cursul acestui an se va mai da în folosință, la blocul 15, un magazin alimentar, o casă de comenzi, magazine de metalo-chimice și foto-muzică, tutungerie, bufet lacto, loto-pronosport, iar la blocul 22, restaurant, cofetărie, magazine de confecții, piine, legume-fructe etc.

Consiliul popular al județului Vilcea :

Din cercetările făcute asupra celor relatate în sesizarea adresată revistei Flacăra de tovarășa Popescu Elisabeta s-au constatat următoarele. Folosind un stil de muncă defectuos, dr. Pufu Lucian, directorul spitalului din Bălcești nu a respectat principiul conducerii colective, nu a constituit un exemplu personal, fiind văzut în timpul programului la restaurant, consumînd băuturi alcoolice, așa cum se arăta în scrisoare. S-au tolerat abateri ale unor cadre medico-sanitare la locul de muncă, dovedindu-se lipsă de principialitate față de unii. În mod greșit Pufu Lucian a desfăcut contractul de muncă al infirmierei Popescu Elisabeta, care a fost reintegrată pe post în urma anchetei. Organele județene au hotărît schimbarea directorului spitalului din Bălcești, fiind numit dr. Orodan Vasile. Cu sprijinul Direcției sanitare a județului Vîlcea a fost întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice pentru îmbunătățirea muncii care a fost prelucrat cu întreg personalul spitalului, trecîndu-se operativ la aplicarea lui în viață. În legătură cu activitatea administratorului, magazionerului și altor cadre TESA. a reieșit că acestea, nefiind controlate la timp, nu și-au îndeplinit corect sarcinile ; cu prilejul anchetei li s-a atras atenția să-și îmbunătățească munca, să respecte și să aplice întocmai dispozițiile organelor superioare și obligațiile ce le revin în serviciu. În urma celor mai sus arătate, Consiliul oamenilor muncii din Direcția sanitară județeană și-a propus să acorde, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Vîlcea, un ajutor permanent în vederea îmbunătățirii întregii activități la spitalul din comuna Bălcești.

În luna mai 1970, blocul Z 35 din str. Pravăț nr. 2 (Drumul Taberei) a fost dat în folosință cu fațada nefinisată, se spune într-o recentă scrisoare a **Asociației de locatari,** și cu o mulțime de defecte de execuție. Necazurile cele mai mari sint la tronsonul C, unde apa de ploaie se infiltrează abundent în pereții exteriori și chiar și în cei interiori. Ca urmare. locatarii au de suferit, iar clădirea este pe cale de degradare. Sesizări am făcut cu duiumul de-a lungul celor 8 ani, majoritatea fără rezultat. În afara unor remedieri parțiale, unele la rindul lor defectuoase, nu am primit decit fel de fel de răspunsuri. Nu demult, am primit un răspuns care pur și simplu ne-a uimit. Grupul de șantiere construcții-montaj nr. 7 ne aduce la cunoștință că „blocul a fost realizat conf. proiectului și în conformitate cu normele tehnice de execuție în vigoare în perioada executării blocului“. Oare prin asta conducerea grupului vrea să ne convingă că au existat norme de executare cu defecte a blocurilor ? Dacă da, noi tot nu-i credem.

Consiliul popular al județului Constanța :

În urma verificării la fața locului a celor sesizate de tov. Firică Ion din Adamclisi, s-a constatat că plîngerea acestuia este întemeiată. Ca urmare, prin măsurile luate de I.J.G.C.L. Constanța (lucrările au fost executate pînă la data de 31.VI.1978) locuința petentului ca și celelalte construcții din zona muzeului sînt scoase complet de sub pericolul inundării de către apele pluviale.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Consiliul Central :

Vă facem cunoscut că, în urma cercetărilor efectuate de către secretarul Consiliului sindicatelor din întreprinderile și instituțiile județului Ilfov, s-a constatat că cele sesizate de tovarășa Birzu Profira sînt reale, în ce privește reținerea de către cooperativă a unor sume de bani. Aceasta, datorită faptului că de la 1. 04. 1977 și pînă în septembrie 1977 Bîrzu Profira, încadrată ca muncitor calificat (cartonagist III), avea obligația să prezinte actul de calificare și cartea de muncă. În urma reviziei contabile efectuate de organele C.F.I. ale IJECOOP-Ilfov, s-au recalculat drepturile bănești cuvenite petentei, ca urmare a faptului că nici pînă în prezent nu a depus documente prin care să-și dovedească calificarea. Procesul verbal întocmit de C.F.I. a fost înaintat organelor de anchetă penală, urmînd ca la încheierea anchetei instanțele de judecată să hotărască asupra măsurilor care se impun pentru rezolvarea acestui caz.

Am citit în numerele 23 și 24 ale revistei articolele intitulate „Cine lucrează împotriva Covalitinului ?“ „Pavel Kozak la această oră“ și „Cine împiedică producerea autovaccinului dr. Băcanu ?“ Felicitări pentru responsabilitatea civică și curajul cu care ați dezvăluit asemenea practici incredibile ale unora împotriva intereselor societății. Nu am aflat însă — și ar fi de dorit ca opinia publică să afle — cine anume sînt cei care se împotrivesc noului, care pun piedici în calea progresului medical, care lucrează împotriva celor suferinzi. Cred că sînt în asentimentul majorității cititorilor, spunînd că această admirabilă acțiune trebuie dusă pînă la capăt. În rest, întru totul de acord cu ce ați scris. **(Dumitru Popa,** str. Trestiana 5 bl. 9 sc. II ap. 44, sector 5. București).

I.J.G.C.L. Bacău :

Problema cuprinsă în sesizarea tov. Zavaliche Jan, adresată revistei Flacăra, era cunoscută la nivelul secției noastre, care și-a propus pentru perioada de vară o serie de măsuri dintre care menționăm următoarele. Montarea în centrala termică a unei pompe suplimentare care să preia pierderile de presiune prin aparatele cu contracurent (10—15 iunie). Reparație generală a utilajelor din centrala termică (20 iunie — 15 iulie). Suplimentarea programului de furnizare a apei calde menajere cu o oră zilnic, începînd cu 15 iulie. Mărirea capacității de alimentare cu apă rece a blocurilor turn prin racordarea vasului tampon al hidroforului ce deservește cartierele Cornișa I și II la conducta de 400 mm din zonă. Considerăm că prin măsurile menționate vom rezolva problema alimentării cu apă caldă a etajelor superioare ale blocurilor cu 5 nivele pentru iarna viitoare.

Cooperativa de consum Liteni, județul Suceava :

Vă rugăm să ne ajutați în aflarea locului de muncă și a domiciliului tov. **Popa C. Ioan** (născut la 26 noiembrie 1953 în Liteni, satul Rotunda, buletin de identitate AH 600087 eliberat de Miliția Fălticeni) care este debitor la unitatea noastră din anul 1976 cu suma de 1 200 lei. Vă mulțumim.

Mă numesc **Ilie Cornel** și locuiesc în cartierul Dudașul Schelei din Drobeta-Tr. Severin. În numărul 12 (23. 03. 1978) al revistei ați avut bunăvoința să îmi publicați scrisoarea în care arătam unele aspecte negative din cartierul nostru (drumuri neîngrijite și stricate. noroi. iluminatul public defectuos. lipsa unui telefon. căminul cultural în stare deplorabilă etc.). Au trecut de atunci mai bine de trei luni. însă cu părere de rău mă văd nevoit să vă scriu că nu s-au luat nici un fel de măsuri. Străzile sînt în aceeași stare. iluminatul public la fel. iar căminul cultural continuă să fie un monument al nepăsării. Mai mult. edilii municipiului nu ne-au învrednicit nici măcar cu un răspuns.

Locul stației de autobuz „Piața 7 Noiembrie“ a liniei 34 în sensul de circulație spre Piața Chibrit a fost schimbat într-un timp relativ scurt de mai multe ori. Noi. locuitorii cartierului, ne ziceam : „Nu-i nimic, se caută poziția optimă pentru această stație. Însă ultima mutare ne-a umplut de mirare, actualul loc al stației prezentind un inalt grad de periculozitate pentru publicul călător, alcătuit mai ales din copiii ce frecventează școala și cele 2 grădinițe din apropiere. De aceea, îngrijorați de ceea ce ar putea să se întimple aici, vă rugăm să interveniți pe lingă I.T.B. pentru mutarea stației în una dintre pozițiile anterioare, eventual oriunde inainte de intersecția cu str. Cimpina. Nu cerem un anumit punct, care să convină mai mult unuia sau altuia, ci doar să fie mutată din acest loc primejdios. **(Aurelia Andrei,** aleea Aviator Stilpeanu nr. 5).

Poșta redacției

Mihaela Ștefan — București. Sinteți înscrisă pe tabelul de locuințe din fond locativ de stat ce vor fi repartizate la întreprindere. Cînd blocul 11 Vitan-Dristor va fi gata, va fi soluționată și cererea dv.

Nicoleta Bașa — comuna Vața de Jos (Hunedoara). Vi s-a anulat amenda.

Doina Dăncescu — Giurgiu. Ați fost transferată de la grădinița Niculești la grădinița nr. 1 din Răsuceni, cum vi s-a comunicat și de către Ministerul Educației și Invățămintului.

Iosif Boroș — Cluj-Napoca. Minorul despre care ne-ați scris se află în atenția Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor și va fi sprijinit pentru a-și continua școlarizarea. Deoarece în anul școlar trecut a întrerupt cl. a X-a din cauza bolii, după ce se vor obține actele necesare va fi luat în evidența unei case de copii și va fi înscris din nou în cl. a X-a de liceu.

Gherghina Șuțu — București. Ați fost ajutată de C.O.M. al I.T.B. pentru a fi cazată în locuința din str. Cobălcescu nr. 57.

Mihai Bratei — Brașov. Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale v-a răspuns la scrisoarea dv., comunicîndu-vă măsurile luate la Farmacia nr. 33 din Băile Herculane. De asemenea, vi s-a expediat și diferența de bani încasată în plus.

Ion Burileanu — Reșița. Cînd aveți prilejul, treceți pe la redacție.

Constantin Stoica — Focșani. Ministerul Sănătății v-a comunicat că pentru afecțiunea de care suferiți urmează să vă tratați la Spitalul Fundeni din Capitală.

MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17.

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Spre vîrful muntelui urcuşul greu începe chiar din Bucureşti

Pe jumătate plin înseamnă pe jumătate gol

Am bătut discret la ghişeul Oficiului bucureştean de turism, care anunţa de la intrare „oferim locuri la odihnă şi tratament în staţiunile...“, şi am solicitat cu politeţe un loc în staţiunea Predeal. „La Predeal ? Acum în plin sezon ? Glumiţi ?“ Am insistat. „Bine, să încercăm la centru de calcul“. Un apel telefonic, o întrebare şi un răspuns negativ din partea dispeceratului unde sînt computerizate locurile de cazare.

Am plecat totuşi la Predeal. Din gară, după zece minute de drum uşor, pe şosea pietruită, urmează telescaunul, un zbor lin deasupra brazilor şi, lăsînd în jos, sub o privire încîntată, panorama oraşului, ajungi la cabana Clăbucet plecare, de fapt un hotel situat la 1 456 metri. Are toate atributele unei deserviri civilizate : camere cochete, apă caldă, o bucătărie corectă la gramaje şi chiar cu unele atribute culinare speciale — papanaşii cu smîntînă de pildă. Şefa unităţii, Antoneta Mureşan, precizează însă că hotelul a fost şi este în parte gol. „Avem — spune dînsa — un contract cu I.T.H.R. Bucureşti pentru 50 de locuri la odihnă, în serii de şase zile. În prima serie n-a venit nimeni. În cea de a doua, am avut 24 de oaspeţi, iar în actuala serie sînt 36. Afară de aceştia mai avem cîţiva turişti picaţi întîmplător. În iarnă, cînd am valorificat singuri locurile hotelul nostru a fost zi de zi plin. Acum este, nu cum spuneţi dumneavoastră „pe jumătate plin“, ci pe jumătate gol. Nu ne facem planul, putem fi afectaţi şi la retribuţie“.

La hotelul Trei brazi (cabana din cîntec încă mai există, dar despre ea ceva mai tîrziu) găsim în plus faţă de Clăbucet televizoarele; televizoare noi şi în fiecare cameră. În privinţa gradului de ocupare, situaţia se repetă. Iată o situaţie a locurilor ocupate (din totalul de 72) începînd cu 1 iulie : 20, 16, 26, 30, 23, 31 şi aşa mai departe. Cauza? „Contractele nu sînt ferme, locurile rămase libere nu se comunică din timp, uneori nici chiar O.J.T.-ul nostru nu ştie precis dacă aici sînt locuri libere sau nu, iar cetăţeanul sosit în gară nu riscă un drum pînă aici pentru a se interesa“ — ne spune Cionca Cornel.

Pe Cioplea se află un mare şi ospitalier hotel de categoria I. Poartă numele locului, al încîntătorului loc ce oferă omului în popas o privelişte de tihnă şi măreţie, iar despre aer ce să mai vorbim : ozonat şi nepoluat. Camerele cu mochetă, unele au şi televizor, inspiră linişte şi curăţenie. Direcţia hotelului oferă tot felul de servicii, de la spălat şi călcat rufărie la reţinerea de bilete pentru tren sau spectacol. La rîndu-i, restaurantul este încăpător şi cu liste nu prea „piperate“. Cu toate acestea nici aici nu se poate vorbi despre o eficientă folosire a locurilor de cazare. Şeful unităţii hoteliere, Dan Dudaş, precizează : „Nu sînt respectate cu stricteţe contractele şi, în ce ne priveşte, nu putem lua măsuri eficiente de valorificarea locurilor rămase fiindcă puţini oameni ni se adresează direct. Şi chiar şi atunci cînd o fac nu le putem oferi la toţi siguranţa unei cazări pe termen mai îndelungat fiindcă ne gîndim : dacă totuşi vine grupul anunţat? Unele contracte pe care ni le oferă oficiile de turism pentru cazare în tranzit, o noapte un grup şi peste două zile altul pentru altă noapte, ne blochează pur şi simplu spaţiile de cazare. Într-un cuvînt, în problema contractelor şi a urmăririi gradului de ocupare trebuie întreprins ceva nou“.

De acord, dar ce anume ? Dispeceratul de cazare al oficiului de turism judeţean (se află în Predeal, în imediata apropiere a gării) oferă un oarecare răspuns acestei întrebări. „Într-adevăr — remarca şeful acesteia, Constantin Casapu — oraşul Predeal are ca industrie odihna şi turismul. Organizarea noastră tinde să susţină cîteva din imperativele industriei. Mă refer la eficienţa economică în primul rînd. Noi sîntem legaţi prin numeroase fire cu alte şi alte oficii şi organizaţii care se ocupă cu turismul şi odihna şi aceste legături sînt uneori cam încîlcite. Pentru Predeal gradul de ocupare a locurilor de cazare a fost pe semestrul 1 de 75,12 la sută la hoteluri, la cabane de 30,30 la sută iar la vile de 56,98 la sută. Se înţelege deci că eficienţa n-a fost chiar cea scontată. Cei care au reclamat lipsa de probitate a unor părţi ce au încheiat contractele au perfectă dreptate. Iar hotelierul sau cabanierul care nu a primit grupul contractat nu vrea să rişte în primele zile şi să folosească locurile pe o durată mai lungă de teama penalizării în cazul sosirii cu întîrziere a celor aşteptaţi. In plus, noi, ca întreprindere, nu sîntem ajutaţi să înlăturăm din mers urmările negative ale neonorării unor contracte. Uitaţi aici o notă din 22 iunie de la Centrul de calcul al dispeceratului naţional, sosită la noi pe 24 iunie, prin care sîntem anunţaţi că la seria ce urma să înceapă pe 25 iunie avem locuri disponibile, adică provenind din renunţări — un număr de 647 de locuri. Dintre acestea 436 ne-au fost înapoiate de către I.T.H.R. Bucureşti şi chiar pentru perioada la care v-aţi referit în episodul cu solicitarea pentru un loc la Predeal. Aşadar, cu o zi înaintea începerii seriei noi sîntem anunţaţi că nu mai vin oameni. Ce putem face într-o zi ? Cum să anunţi toate oficiile judeţene iar ele să înceapă să distribuie bilete în acest interval ? Direcţia oficiului nostru a hotărît o măsură de ultimă oră : un funcţionar de la noi a plecat la Bucureşti şi s-a instalat lîngă ghişeele de la care primisem refuzurile. Urmarea? A valorificat 230 de locuri. Experienţa aceasta ne îndreptăţeşte să susţinem o mai veche dorinţă a noastră şi anume aprobarea pentru înfiinţarea la Bucureşti a unui punct permanent de valorificarea locurilor noastre pentru cazare“.

Propunerea ni se pare întemeiată. Totodată, se cere perfecţionarea sistemului de informare la nivelul uman fiindcă, putem afirma, un calculator greşeşte foarte rar. Să vorbim puţin şi despre modul în care sînt întreţinute cabanele. De pildă, Cabana Susai. Se află într-un loc încîntător şi adolescenţii, care se mulţumesc cu bucuriile simple ale naturii, o găsesc deosebită. De acolo, de unde ei se află — pe bănci şi pe iarbă, turma de porci pe care o creşte cabanierul dacă ar fi ceva mai mică, două exemplare acolo, nu zece, s-ar constitui, poate, într-un element pitoresc — turma aceasta deci nu face totuşi mult zgomot şi dacă îi cedezi tu locul, nu supără prea tare. Cînd însă vine ploaia, cu toate că este măruntă şi neagresivă, trebuie să te refugiezi în cabană. Aici lucrurile se încurcă. Spaţiul este foarte mic şi prost chibzuit, iar dacă vrei să rămîi acolo peste noapte îndeplineşti un act de mare curaj. Sînt paturi comune în camere mohorîte, murdare, urît mirositoare. Stratul de vopsea aplicat anul trecut cu ocazia unei aşa-zise reparaţii nu reuşeşte să acopere lemnăria degradată. Şi fiindcă cabanierul Mihai Mustaţă este sincer, afli că aici, în cursul săptămînii, nu prea vine nimeni. La Trei brazi — cabana cu valoare afectivă — forul judeţean de turism a făcut ceva investiţii gîndindu-se că o poate menţine ca restaurant alături de noul hotel cu acelaşi nume. Foarte bine, numai că sala cu mese pentru 60 de persoane funcţionează de mai mult timp doar cu 10 scaune. Iar sub această cifră se înscrie sărăcăcioasa listă de bucate. Pentru absurdul situaţiei scaunelor există şi unele explicaţii, dar la fel de absurde. La cel mai frumos şi modern hotel din Predeal se cuvine de amintit marmura sa lustruită ca mătasea, decoraţiile interioare de un gust fin, albastrul bazin acoperit, pe care fără nici o maliţie este scris cu gresie albă H_2O, sauna, sala de gimnastică, sau lenjeria imaculată, aici deci, oaspeţii pot beneficia de televizor doar dacă au o cameră situată în aripa dinspre releul de televiziune în fiecare balcon fiind improvizată o antenă de recepţie. Se spune că este de vină constructorul care n-a dat încă în folosinţă antena colectivă. Pentru oaspete însă scuza aceasta nu-i scuză. Pe el nu-l interesează eventualele litigii între factori pe care nici măcar nu-i cunoaşte.

Am discutat despre aceste nereguli şi despre altele asemănătoare cu mai mulţi tovarăşi din conducerea O.J.T.-ului Braşov. Notăm cu plăcere că în foarte puţin timp cabanele izolate vor fi dotate cu radiotelefoane — aparatele au şi fost aduse la sediu. Repetăm, foarte bine, numai că aceste măsuri de modernizare puteau să urmeze nu să anticipeze nişte măsuri comune care să se refere la repararea lemnăriilor, a instalaţiilor sanitare, la îmbogăţirea mobilierului. Am fost asiguraţi că toate locurile de cazare, şi în special cabanele în urma indicaţiilor rezultate la recenta consfătuire a oamenilor muncii din comerţ vor fi supuse unei revizii riguroase din toate punctele de vedere. Sperăm ca revizia să se finalizeze cu măsuri concrete şi în acest sens sesizările noastre pot servi. Mai notăm pentru agenda de colaborare a O.J.T.-ului cu oficialităţile oraşului Predeal propunerile privind înfiinţarea unui restaurant cu autoservire, cu mîncare ieftină şi variată, a unei librării — actuala, adică singura este neîncăpătoare pentru fluxul de vizitatori — precum şi a încă unui spaţiu mobilat cu mijloace de agrement.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Nici la subsol disciplina nu se ţine sub cheie!

Raid în depozitele comerţului brăilean

— Care sînt obligaţiile dv. de serviciu ?

— Să fim corecţi, să menţinem curăţenia la locul de muncă, să...

Şi cam astea sînt, după Gigel Ceca, gestionar la Complexul alimentar nr. 26 Brăila, obligaţiile sale la locul de muncă. Sumare şi neînsemnate după dînsul, importante după noi pentru că ne-a adus aici tocmai lipsa de igienă, nesocotirea unor norme de disciplină şi chiar de lege : se întîmplă, de pildă, şi aceasta destul de des, ca marfa să se vîndă direct din depozit, la persoane cunoscute, la prieteni sau la... prietene. Constatăm la faţa locului că mai multe persoane ies cu pachete sub braţ. Alte două tinere aşteaptă la o masă şi se mişcă sacadat, pe scaun, după o melodie care se aude la un aparat de radio portativ.

— Cu ce ocazie aici ? o întrebăm pe Victoriţa Stoicescu, 22 ani, lucrătoare în port, cu domiciliul în cartierul Obor, bloc 6, scara 3, apartament 54.

— Am venit la piaţă şi am venit şi la un băiat pe care îl cunosc, la Costel.

— Ce e aici Costel ?

— E măcelar...

Cea de-a doua tînără, Angelica Ciobanu, tocmai din comuna Berceni (Ilfov), este în drum spre o nuntă, undeva la ţară, unde are şi copilul. A trecut pe aici, zice numai să o însoţească pe verişoara ei. Adevărul este însă altul, pe care amîndouă tinerele îl ocolesc : aşteptau şi ele să se aprovizioneze cu unele alimente. Pentru fapta de a vinde mărfuri direct din depozit, faptă interzisă de lege, gestionarul Gigel Ceca a fost amendat de către sectoristul pieţei, plutonierul major Constantin Ioniţă, cu suma de 250 lei. Gigel a plătit pe loc, din banii încasaţi din vînzări, se înţelege, şi se arată supărat.

Continuăm să vizităm spaţiile de depozitare, însoţiţi, de data aceasta, de Geta Budei, şefa complexului, şi de medicul igienist al pieţei, doctorul Ion Neacşu : vestiarele sînt murdare, duşurile defecte, apa caldă nu curge cu anii, din cauza instalaţiei electrice foarte vechi se produc dese scurtcircuitări, se ard becurile, se ard siguranţele, poate să apară chiar pericolul de incendiu. Bicicletele măcelarilor, alte obiecte cu praful şi noroiul pe ele sînt aduse aici, în camerele frigorifice, la o palmă de alimente. Mucegaiul, mult mucegai, urcă pe pereţi ca o iederă. Conductele de scurgere trec prin aceste camere, iar cele din depozitul de brînzeturi sînt în parte defecte. În urma unei ploi, aveam să aflăm, apa a inundat încăperile şi s-au adus hidrofoarele. Şefa complexului afirmă că depozitele complexului se află în starea asta de peste un an de zile. „Noi am tot spus, zice dînsa, am cerut să se facă igienizarea subsolului, dar nimeni nu ne-a auzit. Ieri am întocmit şi un referat şi l-am depus la conducerea Întreprinderii comerciale de stat „Alimentara“. Dacă conducerea nu va hotărî închiderea depozitului şi igienizarea lui, noi tot îl vom închide, pentru că aşa nu se mai poate. Ne amendează medicul pieţei“.

Medicul a tot amendat, dar numai cu amenzi depozitele nu se igienizează. „Mai ales că acestea sînt, de cele mai multe ori, şterse sau diminuate de alţi tovarăşi de deasupra noastră, zice doctorul Ion Neacşu. Depozitul de brînzeturi l-am închis, o să intre în igienizare, cu conducerea Întreprinderii „Alimentara“ ne înţelegem însă mai greu“.

— Ce măsuri veţi lua pentru întronarea ordinii, disciplinei şi curăţeniei în acest compartiment ? o întrebăm pe şefa de depozit Geta Budei.

— De obicei, încui uşa de la intrarea în depozite, tocmai pentru a nu mai pătrunde persoane străine aici, dar nici cu încuiatul nu rezolvi o problemă de disciplină. O să întocmesc un referat pentru sancţionarea celor vinovaţi, cu 10 la sută din retribuţie.

Înţelegem că starea de indisciplină şi lipsa de igienă din unele compartimente ale Complexului alimentar nr. 26 din Brăila este un deziderat mai vechi, şi dacă nu a fost rezolvat pînă acum se datoreşte, credem noi, lipsei unui control serios, lipsei unor măsuri mai eficiente pe care trebuia să le întreprindă conducerea întreprinderii. L-am invitat, prin telefon, la faţa locului, pe tovarăşul director al întreprinderii, Ion Tarachiu, să constate şi dînsul cele constatate de noi, mai ales că ni se motiva, „tovarăşi din conducerea întreprinderii se deplasează mai greu pe aici“. Tovarăşul director Ion Tarachiu ne-a răspuns şi nouă că are o şedinţă şi nu poate veni, dar că un lucrător al întreprinderii s-ar afla în drum spre piaţă. Nu sîntem împotriva şedinţelor necesare, dar nici numai din şedinţe nu credem că se rezolvă problemele care se pun, fie ele de aprovizionare, de disciplină, de igienizare. Nici nu credem, din acest caz oarecum izolat, că starea de disciplină şi de igienă în comerţul alimentar brăilean este aceasta. Lipsurile trebuie însă înlăturate cît mai repede posibil. Şi posibil este : şefa complexului se văita într-un fel că nu are cine să facă aici curăţenie şi ar fi bine, în colaborare cu celelalte întreprinderi care au depozite în acest subsol, să se angajeze o persoană pentru curăţenie. Ne nedumireşte o astfel de propunere, mai ales că marea majoritate a lucrătorilor de aici sînt bărbaţi tineri, sănătoşi şi vînjoşi care ar putea nu numai să-şi întreţină curăţenia la locul de muncă, ci, ni se pare nouă, ar putea chiar să-şi igienizeze singuri spaţiul de producţie în care lucrează. O chestiune de etică şi de educaţie chiar, care se cere întronată şi aici.

N. GRIGORE ■

O inițiativă în transportul bucureștean

MAXI-TAXI

— Tovarășe director Ion Filimon, de cîteva luni, este drept nu prea multe, Bucureștiul cunoaște o nouă formă de transport inițiată de I.T.B. : „Maxi-taxi-“ul. Cu toate acestea, populația știe prea puține despre microbuzele introduse de dv. în circulație. De ce ?

— Pentru că nimeni, și nici noi, este foarte adevărat, nu ne-am gîndit la publicitate.

— Deși era necesară...

— Poate ne veți ajuta în acest sens...

— Acesta este și motivul aflării mele în biroul dv. Puteți începe, deci.

— În cursul ultimului trimestru al anului trecut, s-a experimentat, pe o singură linie, de la Complexul „Favorit“, din cartierul Drumul Taberei, sistemul dezvoltat cu începere din luna iulie a anului curent. Concluziile au fost cît se poate de încurajatoare și iată, acum putem arăta că un număr de cca.2 200 de cetățeni sînt transportați, în medie pe zi, de aceste microbuze, ceea ce înseamnă un echivalent de 15 curse de autobuze, considerate a circula la capacitatea lor maximă.

— Din punctul de vedere al pasagerului, ce a adus nou rețeaua de „Maxi-taxi“ ?

— În primul rînd mai multe soluții de legare rapidă și, sperăm, foarte regulată a unor cartiere mai îndepărtate cu centrul orașului, pe toată durata unei zile, cu începere de la orele 6 dimineața și pînă la orele 23.000, cu excepția zilelor de duminică și a sărbătorilor legale. Pe de altă parte, o economie, deoarece, chiar dacă tarifele variază între 3 și 5 lei, făcînd un raport la distanțele parcurse, se ajunge la concluzia că, apelînd la taxiuri cetățeanul ar fi trebuit să plătească aproape 30 de lei, pentru aceleași distanțe. Comoditatea trebuie și ea avută în vedere, deoarece este vorba despre o capacitate de 16 locuri, toate pe scaune, deci se evită aglomerația, cu toate consecințele ei binecunoscute.

— Care este rețeaua actuală a „Maxi-taxi-“urilor ?

— Dispunem de 10 linii. Să le și numesc: 1. Drumul Taberei—Piața Rosetti ; 2. Piața Reșița — Piața Universității ; 3. Bdul. Ion Șulea — Piața Romană ; 4. Șoseaua Pantelimon — Intercontinental ; 5. Bdul Păcii (Militari) — Piața Romană ; 6. Bdul. Macaralei — Piața 1848 ; 7. Șos. Colentina — Piața Romană ; 8. Piața Scînteii — Piața Romană ; 9. Hotel Parc — Parcajul Cina ; 10. Electronica (Pipera) — Intercontinental.

— Cîteva diferențe între taxi și „Maxi-taxi“.

— Maxi-taxi-urile circulă pe un traseu stabilit, durata unei curse nu depășește 20 de minute pentru fiecare linie, intervalul de succedare durează între 9 și 15 minute, staționările la capetele de linii, cel mult 5 minute, programarea numărului de microbuze pe fiecare linie ține seama de necesitățile actuale astfel ca într-o oră să existe cel puțin un microbuz în traseu. Asta înseamnă că cetățeanul își poate face un program în funcție de frecvența maxi-

taxiu-rilor, fără a avea surprize. Fiecare traseu are cel mult două stații intermediare, ambele facultative. Cea mai lungă linie este cea dintre Bdul. Metalurgiei și Piața 1848 și măsoară 8,4 km. parcurși în 20 de minute față de 32 de minute cît durează aceeași călătorie cu autobuzele.

— Primele observații privind eficiența.

— Trei linii (1,2 și 3), după primele 10 zile de funcționare, au atins eficiența planificată, cu o încărcare medie de 10 călători pe cursă. Un astfel de microbuz parcurge pe zi, în medie 330—350 km., executînd între 30 și 40 de curse. Pentru că ați vorbit despre publicitate, pot conchide că maxi-taxiurile înseamnă : rapiditate, comoditate, economie.

— Perspective ?

— Probabil o extindere, la anul, în funcție de întregul material documentar pe care-l vom avea la finele lui 1978. Dar pînă atunci, mai este vreme...

MANOLE CÂRȚAN ■

Cine astîmpără cheful unui bătăuș!

După doi ani, Călina Ilina ne trimite o nouă scrisoare, o plîngere, în care își spune of-ul. Soțul ei continuă să fie bolnav și incapabil de muncă, în timp ce acela care l-a bătut se laudă peste tot că nu i se poate întîmpla nimic. Pe scurt, faptele, rememorate, ar fi următoarele. În satul Slătinioara, din Valea Jiului, sînt doi bătrîni, doi momîrlani. Pînă în decembrie 1975, soțul, Călina Petru, se considera om în putere și se ocupa cu creșterea vitelor. Atunci, asupra lui s-a abătut o mare nenorocire, ba chiar mai multe dacă adăugăm și procesele. Prima nenorocire este aceea că în ziua de 14 decembrie 1975, în timp ce bătrîna a mers cu laptele la oraș, soțul s-a dus la alesul oilor, în satul Sălătruc, vecin cu Slătinioara. Înainte de împărțitul oilor, ciobanii Mucenic Dumitru, Cic Marcu, Călina Aurel și Gălățan Rusu au mîncat și s-au cinstit cu o răchie în casa lui Nelu Semen. Bătrînul Călina Petru a intrat și el în casă, iar Gălățan Rusu i-a dat și lui sticla, să tragă o dușcă, doar erau cuscri. Dar bătrînul refuză și încep să se sfădească pentru că refuzase să participe la plata unor presupuse sume achitate de Gălățan cîtorva proprietari din Gori în varza cărora intraseră oile din vina lui. Gălățan a găsit de cuviință să-i dea nici mai mult, nici mai puțin decît un pumn în gură. Oamenii care erau acolo au sărit și l-au scos afară pe Gălățan, apoi au mers la împărțit oile. În așteptarea rîndului, Călina Petru sta rezemat de gard alături de Voina Petru care avea o bîtă sub braț. Gălățan mai avea de căutat o singură oaie și după ce a găsit-o a trecut neobservat pe la spatele celor doi, a lăsat oaia, a smuls bîta lui Voina și l-a lovit fără milă pe Călina în moalele capului. Oamenii l-au dus la spital la Petroșani, iar bătrîna a anunțat miliția imediat ce a aflat. Un tovarăș milițian a mers la spital să ia o declarație, dar bătrînul nu putea vorbi. În ziua de 29 decembrie i-au dat drumul din spital, deși nu se putea ține pe picioare, avînd, se pare, partea dreaptă paralizată. Bătrînul se simțea tot rău, așa că în 2 ianuarie 1976 l-au dus iarăși la spital la Petroșani, dar a doua zi a fost dat afară fără foaie de ieșire, cum că n-ar avea nimic.

Pe data de 17 ianuarie a fost dus de miliție și procuratură din nou la spital la Petroșani, unde a stat pînă în 23 ale lunii. În acest timp l-au trimis la Hunedoara pentru o radiografie la cap. Bătrînul era tot bolnav și se simțea tare rău așa că și-a căutat sănătatea pe la Timișoara, Sadu, dar cel mai mulțumit a fost la Spitalul „Gh. Marinescu“ din București, unde a stat 10 zile și unde, după expresia bătrînului, „îs doctori tare buni“. Se simțea mai bine, dar nici acum nu putea mișca mîna dreaptă, nu putea folosi nici degetele și piciorul, mai mult îl trăgea după el. Fusese om puternic, n-a umblat niciodată pe la doctori, juca la joc, era muncitor, făcea de toate, nu s-a avut rău cu nimeni și știa că odată și odată, o să-l ajungă bătrînețele, dar nici așa, să i se tragă de la o bîtă, să ajungă un infirm. Doctorii i-au dat multe certificate medicale, fiecare cu alt diagnostic. l-au scos chiar și bolnav de plămîni, ca și cum mîna ar fi paralizată de la plămîni și nu de la lovitura aceea. Pe 17 februarie 1976, bătrîna a făcut plîngere la miliția din Petroșani. De atunci s-au judecat la Consiliul popular din Petroșani și la Tribunal. A pierdut. Plîngerea s-a respins pe motiv că au făcut-o prea tîrziu. S-a întîrziat cu 5 zile. Ca și cum un om care îl maltratează pe altul, care-l face din om neom, să nu mai fie răspunzător de fapta lui dacă trece un timp anume. Pe 13 august 1976 au avut un nou proces, la Deva, și Gălățan Rusu a cîștigat, cei doi bătrîni fiind obligați prin sentință să plătească și cheltuielile de judecată, 1 300 de lei. Cum s-ar spune, și bătut și cu banii luați.

După apariția în revista noastră a primei scrisori, Călina Petru a primit pe 28 octombrie 1976 cu nr. 436/c/1976 o adresă din partea Procuraturii locale Petroșani, care glăsuia așa: „Urmare sesizării publicate în revista „Flacăra“ nr. 39 din 30 septembrie 1976 privind modul cum a fost soluționată plîngerea penală introdusă de soția dv. împotriva lui Gălățan Rusu, vă comunicăm că Procuratura locală Petroșani, constatînd netemeinicia și nelegalitatea soluției judiciare pronunțate în cauză, a întocmit referat pentru rejudecarea pricinii pe calea recursului extraordinar“. Cercetările au fost reluate astfel că în ședința publică de la 11 aprilie 1977, Tribunalul Suprem, în numele legii, „admite recursul extraordinar declarat de procurorul general“. Clasează sentințele de pînă atunci date de tribunalele Petroșani și Deva. Tribunalul Suprem a trimis judecătoriei Petroșani o adresă în care i-a făcut cunoscut între altele că : „dosarul nr. 361/1977 privind pe Gălățan Rusu a fost trimis la Procuratura locală Petroșani pentru completarea urmăririi penale“. De la Procuratura locală a trecut la miliția municipiului Petroșani, iar de aici, Procuratura locală Petroșani primește doar o adresă nr. 493208/27 octombrie 1977, cu care miliția se descarcă de povara dosarului, adresa se află la Procuratura Petroșani iar dosarul nu.

Misterul ni l-a dezvăluit o adnotare făcută cu creionul pe adresa de la miliție și pe care procurorul șef adjunct de la Petroșani — N. Opreanu — ne-a spus să n-o copiem pentru că ea spune : „Dosarul nu ne-a intrat, fiind ridicat direct de la miliție de către tov. procuror Pop Iosif de la Procuratura județeană Deva înaintea datei de 14.11.1977, fiind luat și dosarul de casă al nostru“.

De aici încolo, cercetările sînt conduse cu mult zel de procurorul Pop Iosif, sînt luate declarații după chipul și asemănarea celor vechi. Eroul nostru, Gălățan, este prezentat ca un îngeraș, om de caracter gata de împăcare și de regrete și fără antecedente penale. Cu toate acestea, amintim că a mai rupt mîna lui Călina Ioan-Ionăluț, Anei Gălățan (căreia prin hotărîrea prezentă la dosarul Tribunalului Petroșani, nr. 4 382/1962 i-a plătit despăgubiri civile), i-a mai bătut chiar pe Nelu Semen, pe nașul său Gălățan Traian, iar pe bătrînul Pătru Brîndău l-a snopit în bătaie, i-a dat cu o bîtă în cap tot pe la spate pînă a căzut, după un an bătrînul a răposat, e drept, nu se știe din ce pricini. Își bate și nevasta, o calcă în picioare, acum cu cîtăva vreme în urmă, după spusa lui Călina Ion-Ionăluț, semnalist la mina Livezeni, a trebuit s-o ia salvarea. Acum se laudă, ca și alte dăți prin sat că lui nu i se poate întîmpla nimic, că bătrînul poate muri și că lui nu-i este frică de nimeni.

Să revenim la cercetările conduse de procurorul Iosif Pop. Deși Tribunalul Suprem a restituit cauza Procuraturii locale Petroșani pentru a lua măsuri în vederea completării urmăririi penale cu scopul declarat de a stabili cu precizie starea sănătății victimei după agresiune, timpul cît acesta a avut nevoie de îngrijiri și în cazul cînd a rămas cu o invaliditate, dacă este ori nu în raport cu traumatismul suferit, amintim că de la Miliția Petroșani, dosarul a fost deviat spre Iosif Pop fără a mai trece pe la Procuratura locală, cum era normal, de unde, și așa, dumnealui îl putea lua ca reprezentant al unui organ superior, dar nu înainte de a fi măcar înregistrat.

Procurorul Pop s-a adresat medicului legist din Deva pentru expertiză, bătrînul Călina Petru a fost examinat cu atenție dar medicul nu s-a pronunțat asupra numărului de zile necesar pentru îngrijiri medicale în urma traumatismului. În acest caz se impunea o nouă expertiză care de astă dată a fost făcută fără ca persoana cu pricina, adică bătrînul Călina, să fi fost văzut. Cu nr. 6 617/VI/40/1977 din 13.XII.1977, filiala Cluj-Napoca a Institutului de medicină legală eliberează rezultatele unei expertize care a avut loc la aproape doi ani după bătaie, în absența lui Călina Petru și concluziile medicilor legiști, probabil după foile de observații, este că „leziunile au necesitat 16—20 de zile îngrijire medicală (deși bătrînul a stat una peste alta vreo 50 de zile prin spitale n.n.), iar acuzele formulate de sus-numitul Călina Petru au un caracter subiectiv-reactiv și nu au nici o legătură cu traumatismul suferit la data de 14.XII. 1975“. Semnează chiar și dr. V. Quai, șeful filialei. Bătrînul n-a fost în viața lui la Cluj-Napoca, dar își aduce aminte că un tovarăș milițian i-a spus să meargă la miliție să-l vadă doi doctori clujeni, numai că nu s-a dus gîndind că-și bat joc : „Oi fi eu momîrlan, dar prost nu-s, să cred că la miliție îi spital“. Nici noi n-am avea nimic de spus dacă ar fi fost vorba de o expertiză exemplară, și de aceea ne îndoim că justiția se poate lua după asemenea expertize în urma cărora procurorul Pop Iosif a dat ordonanța din 27 decembrie 1977, care consfințește o amnistie plină de triumf a bătăușului.

Nu punem la îndoială justețea amnistiei de care s-a bucurat inculpatul. Ne nedumirește un fapt : acela că Petru Călina a fost maltratat de acest bătăuș notoriu, un fel de spaimă a satului, care aruncă în dreapta și-n stînga pumnii lui, lăudîndu-se totodată că nimeni nu poate să-i vină de hac. În același timp ne nedumirește faptul că lui Petru Călina, victima aceluiași bătăuș, nu numai că nu i se face dreptate, ci dimpotrivă este obligat la cheltuieli de judecată. Cu alte cuvinte îl despăgubește pe cel care a știut să mînuiască bine... bîta. Pentru că, după această judecată, dacă ar fi vorba să ne întrebăm cine plătește, răspunsul ar fi, desigur : „Cum cine ? Tot păgubașul !“.

ION PREDOȘANU ■

Și cu telefonul se umblă pe drumuri

Vineri, 14 iulie, în jurul orelor 10, am intrat cu sfială în cochetul magazin care desface cafea și alte delicatese aflat pe Bd. Bălcescu nr. 26, în ideea cumpărării unui pachet cu cafea. Timp de cîteva minute, singur în magazin, am admirat curățenia și mai ales bunul gust cu care sînt etalate, spre vînzare, mărfurile. Dar neaflîndu-ne într-o sală de expoziție, am tot așteptat simpatica și invariabila întrebare : „Cu ce vă putem servi ?“ Între timp mai apare un cumpărător. Sîntem deci doi. Nimeni nu ne întîmpină. Așteptăm. Peste nu prea multă vreme, apare o tînără vînzătoare care în loc de cuvintele așteptate, ne întreabă brusc ce căutăm în magazin. Cum noi nu intrasem prin efracție și cum pe ușa magazinului nu era nici unul din celebrele anunțuri : „Responsabilul plecat în concediu“ sau „Sîntem la ședință“ am rugat să fim serviți. În locul unei operații de cîteva minute, care era în avantajul ambelor părți — una intrînd în posesia minunatului pliculeț cu cafea, cealaltă contribuind la îndeplinirea planului unității — apare responsabila, care de pe înălțimea pe care i-o conferă funcția, ne poftește afară din magazin deoarece „se predă ambalajul“. Încercăm să arătăm că unitatea se află în orele de program dar mîna responsabilei era de mult în pieptul nostru, înaintînd în pași de operetă : dumneaei, împingîndu-ne cu mîna, iar noi împinși, cu spatele spre ușă. Ajunși acolo, încercăm să ne legitimăm cerînd și condica de reclamații :

— N-am timp de condică acum ! Și înainte de orice altă ripostă, ușa ne este trîntită în nas.

Apoi reclamațiile :

Formăm numărul 15 40 33 și spunem durerea noastră în vederea unei eventuale anchete. Sîntem rugați să telefonăm la 15 01 10, unde ni se răspunde prompt. Sîntem ascultați și rugați să telefonăm la 16 16 29. Facem numărul indicat. După depănarea întîmplării sîntem rugați să precizăm exact încă o dată profilul și adresa magazinului. Precizăm. Prompt și „competent“ sîntem îndrumați spre tovarășul director Cojocăriță, la 15 01 04. Secretara acestuia ne informează că tovarășul director lipsește. Apoi ne sfătuiește să formăm 16 70 08 și să vorbim cu tovarășul Ungureanu, dumnealui va lua măsuri. Tocmai asta doream și noi : să se ia măsuri ! Formăm repede numărul și iar depănăm povestea, dar cum tovarășul Ungureanu lipsește, ni se recomandă serviciul de aprovizionare. La telefonul 13 92 50 îl căutăm pe tovarășul Fira. Un glas de femeie ne spune că în lipsa șefului o putem informa pe dumneaei. Pentru a șasea oară povestesc. Cred că aveți dreptate, mi se răspunde. Faceți o reclamație în scris. Mă declar mulțumit și doresc să-mi dau adresa pentru a fi chemat cînd vine tovarășul Fira. Cu adresa mea tovarășă îmi mărturisește că nu are ce face și-mi comunică, dintr-o dată, că este foarte ocupată și că de fapt nici nu trebuia să telefonez acolo, deoarece la acest număr răspunde serviciul aprovizionării. Să fac totuși în scris...

Am obosit să telefonez. Mă conformez indicațiilor și fac în scris, dar public. Dar mă întreb cine-mi decontează timpul pierdut cu telefoanele, la numere care, contrar unor invitații afișate, nu găsești solicitudine !

DAN DIACONESCU ■

O invenție nu este un panaceu universal. Se cere și colaborarea altor factori, pentru deplina ei reușită

A fost o discuție dificilă... Nu-l întîlneam pentru prima oară pe inventatorul Ulm Păunel și-i cunoșteam rezerva față de ceea ce unii numesc „publicitate“ și mai știam că este marcat de o rigurozitate ceva mai aparte, în sensul că, pe de o parte, preocupările sale i se par firești iar, pe de alta, și tocmai din acest motiv cred că cercetătorul numit este un caz deosebit, rezultatele au pentru el „simplul“ rol de a-i confirma presupunerile, motive pentru care nu înțelege de ce „trebuie să se bată monedă“ pentru astfel de „întîmplări“. Observasem modul său de a gîndi încă de pe vremea cînd îmi înfățișase și alte reușite ale sale, dintre care se impun a fi amintite cel puțin două : un nou sistem de formare a bateriilor uscate, pentru care, la acea vreme, cam cu 18 ani în urmă, se importa bioxid de mangan deoarece cel autohton avea o mare încărcătură de oxid de fier care-l excludea din start din fabricație pentru motivul că... oxida foarte rapid, dar, împreună cu un alt cercetător, Panaitescu, dacă-mi aduc bine aminte, inginerul Ulm Păunel a vrut să se convingă personal de această imposibilitate de folosire a materiilor prime naționale, ajungînd la concluzia că oxizii erau insolubili în soluția folosită și reprezentau doar un balast, concluzia fiind aceea că trebuia eliminat impactul existent, pentru a se putea utiliza. Sistemul avea să se generalizeze, trecînd de la bateriile uscate la industria de emițătoare, tranzistoare, baterii etc. Cea de a doua invenție a sa dusese la fabricarea în țară a acumulatoarelor zinc-argint, care se aduceau tot din import și la prețuri echivalînd cu costul unui autoturism Trabant !

Și de această dată, preocupările inginerului de la Centrul de cercetări terotehnice s-au axat în jurul acumulatoarelor, pentru că el este de părere că trebuie pus capăt risipei care se face în acest domeniu și tocmai într-un moment în care problema economiei de metale și de energie trebuie să se afle în atenția generală, așa cum o cer documentele de partid. C.N.S.T.-ul a orientat cercetarea tocmai spre obținerea unor economii, încheind numeroase contracte de cercetare, cu această temă.

În ce a constat dificultatea convorbirii cu inginerul Ulm Păunel, întrucît, din cele spuse pînă acum, ambii eram de acord ? Interlocutorul meu a pus o condiție : va vorbi despre noua invenție a colectivului din care face parte, dacă vom publica și un foarte succint îndreptar, adresat maselor de consumatori mari și mici, adeseori inconștienți de risipa pe care o fac dar, mai ales, de importantele economii pe care le pot aduce în beneficiul general. La rîndul meu, și cu aceasta aveam să cădem de acord, am propus ca recomandările sale să fie inserate în finalul discuției.

Și iată acum despre ce este vorba. O dată cu epuizarea unei baterii, pe care cel care a folosit-o o consideră bună de aruncat (ceea ce și face, de cele mai multe ori, chiar la colțul celei mai apropiate străzi, fără a se gîndi că anumite procese chimice continuă și poluează astfel atmosfera) se abandonează și plăcile incluse în baterie (deci metale : cupru, zinc, plumb). Raportat la numărul deținătorilor de autoturisme, la transporturile aeriene, navale, feroviare și la cel rutier de stat, „mica“ risipă devine uriașă. De pildă, la I.T.B., pe lîngă care funcționează centrul de cercetări terotehnice, s-a calculat că s-ar putea economisi anual 1 500 000 și 76 tone de plumb, dacă invenția colectivului despre care am amintit ar începe să se aplice (ea a fost depusă pentru brevetare încă în cursul anului trecut).

— Viața unei baterii, bine îngrijite și exploatate, subliniez acest lucru, și care va beneficia și de punerea în aplicare a invenției, poate dura și 10 și 12 ani. Cu alte cuvinte, descoperirea noastră, care nu este altceva decît un lichid aditiv, ce se adaugă în cel electrolitic existent în acumulator, poate prelungi cu cel puțin 20% funcționarea acesteia. După cum se știe, România importă cam o treime din plumbul care-i este necesar, prin urmare consumul lui se cere a fi foarte chibzuit. Fără a fi economist, îmi dau totuși perfect de bine seama că făcînd o baterie să funcționeze, hai să nu zic 12 ani, dar 8, în loc de unul ori 3, se obțin, pe ansamblul consumului național, uriașe economii de metal. De aceea, revin iarăși la cele spuse anterior, în legătură cu cei care folosesc acumulatoare, considerînd că sînt două căi de a realiza economiile dorite : să-i învățăm pe oameni cum să nu distrugă acumulatoarele și să-i ajutăm, apoi, cu aditivul pus la punct de noi.

— După cum știu acest lichid a fost realizat de dv. și de ceilalți membri ai colectivului cu care ați lucrat, pentru prima oară în țară.

— Pe piețele străine există astfel de produse, dar nimeni nu ne-a învățat cum să le facem și nici nu așteptam așa ceva. El a fost realizat, după ani de cercetări, și constă în cîțiva ingredienți, de ordinul homeopatiei, care se dizolvă în apă distilată și se introduc în lichidul electrolitic de acid sulfuric al bateriei. Fiecare dintre ei acționează, pe rînd, influențînd grătarul plăcilor pozitive, pe al celor negative, asupra procesului de autodescărcare și așa mai departe, fenomenul de coroziune fiind întîrziat ; toate aceste elemente contribuie la prelungirea vieții unui acumulator. Beneficiul este înregistrat și de stat, dar și de deținătorii de autovehicule, pentru că, se știe, o baterie pentru un autoturism costă în jur de 1 000 de lei. Mari avantaje se obțin și în exploatarea pe timp de iarnă, cînd motoarele pornesc mult mai ușor.

Și acum, iată cele cîteva recomandări pe care am promis să le inserăm : instalația electrică a oricărui vehicul, care folosește o baterie, trebuie să fie bine pusă la punct, pentru a nu „fura“ curent. Inginerul Ulm Păunel m-a asigurat că din miile de baterii care i-au trecut prin mînă nici una nu era corect întreținută, fie că lucra pe un electrocar, tractor, autocamion, avion și așa mai departe, drept care iată ce anume recomandă în continuare : după formarea și încărcarea bateriei să nu se adauge altceva decît apă distilată și nu apă de băut, fie ea și din cel mai cristalin izvor, pentru că orice alt soi de apă conține, mai ales, clor sau calcar, substanțe care reduc durata de funcționare a acesteia ; între bornele acumulatorului să nu existe nici o picătură de apă ; bușoanele să fie curate iar orificiile, pe care le au, să fie destupate, pentru ca acumulatorul să „respire“ ; iarna, o dată la două săptămîni, bateria să fie încărcată la curenți mici.

— Vedeți dv., în această materie, deși ceea ce spun ar putea să apară unora curios, se cere un salt în mentalitatea celor care folosesc, la locurile lor de muncă ori în interes personal, un vehicul dotat cu baterie (și zona este foarte largă, de la agricultură la aviație) în ceea ce privește întreținerea lor. Au apărut și cărți, cu acest subiect, dar cel mai simplu este să se facă un instructaj elementar, la locul de producție și un control riguros al respectării lui. Ca membru al colectivului de inventatori ai lichidului aditiv v-ați fi așteptat, poate, să spun că de aci înainte acumulatoarele pot fi folosite oricum, preparatul nostru salvîndu-le de la moarte. Ceea ce n-am de gînd să fac și sînt, nu mă îndoiesc nici o clipă, în asentimentul colegilor mei, alături de care am muncit.

EMIL LEONARD ■

Vasile Pavel și-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii !

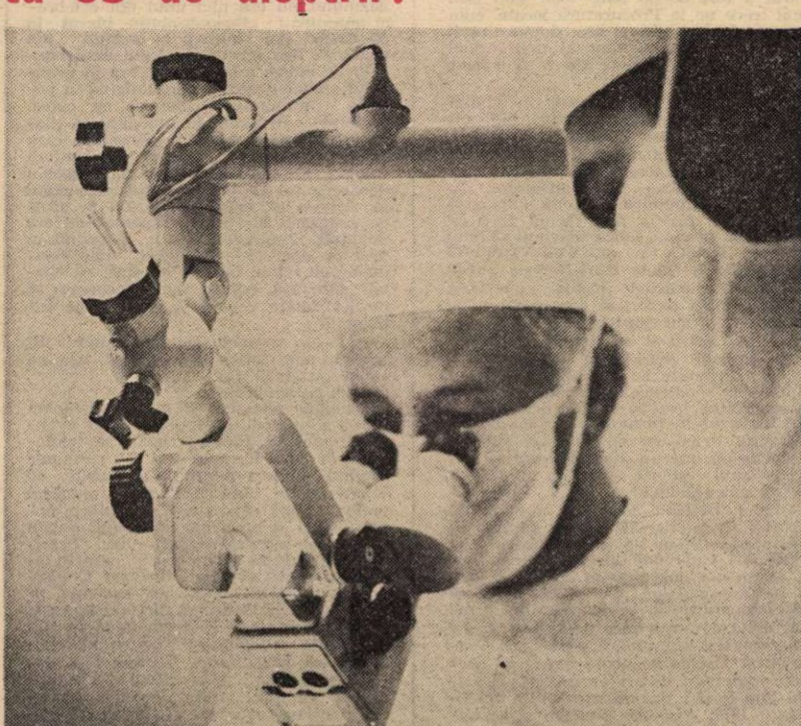

Operează profesorul Mircea Olteanu

(Urmare din pag. 1)

Cum spuneam, nenorocirea lui Vasile Pavel a inceput in urmă cu 8 ani, mai exact in iulie 1971, cind muncitorul Întreprinderii de țevi din Roman, rămas de tinăr fără ochiul sting, pierdut intr-un accident, s-a rănit și la celălalt. Făceam niște sufe pentru ridicat sarcini, isi aduce aminte, cind mi-a sărit un șpan in ochi. O sirmă. Am pus mina si-am scos-o, dar am simtit că nu mai văd, ca si cum o ceață lăptoasă mi s-ar fi intins inainte.

Au urmat, firește, căutările pe la diverși specialiști. Mai intii la Roman, apoi la Iași, după aceea la București. În noiembrie 1971 si in martie 1972, stie exact anii, lunile, zilele, ba chiar și orele, Vasile Pavel a fost supus la interventii chirurgicale complicate, oftalmologii ieșeni incercind să exploateze la maximum fărima de cornee rămasă necompromisă la ochiul drept. Mi-au răsucit corneea, zice, dar fără nici un folos. Distingeam lumina, vedeam din ce parte vine, dar mai mult nu. Apoi, după un timp, ochiul mi se stingea de tot si era nevoie ca Maria să mă poarte de mină, ca pe un copil. Sau, ca să fim corecti cu termenul, ca pe un orb.

Tot căutind, in septembrie 1972, Vasile Pavel a ajuns la București, la clinica profesorului Mircea Olteanu, unul dintre pionierii transplantului de cornee. Analizindu-l, profesorul a constatat opacizarea corneei și a cristalinului, aderența irisului la cornee si apariția unor fenomene de glaucom secundar, in conditiile in care, ca o infimă rază de sperantă pentru bolnav, nervul optic era activ. A procedat atunci, pe cale chirurgicală, la schimbarea polului anterior al ochiului și inlocuirea lui cu material uman, recoltat de la cadavru. Dar prima incercare n-a reusit. Ochiul lui Vasile Pavel, explică profesorul, fusese supus la prea multe. Noua cornee a fost repede respinsă, prin necrozarea țesutului viu dimprejur. Din aceleași motive, n-a reușit nici cel de-al doilea transplant, efectuat in martie 1976, cum zice careva, in disperare de cauză. Noua cornee n-a fost tolerată, s-a vascularizat după citeva luni, s-a ulcerat si s-a infectat, Vasile Pavel reintorcindu-se in intuneric.

Părea că n-a mai rămas nici o sansă pentru Vasile Pavel, dar profesorul Mircea Olteanu a vrut să fie altfel. După o analiză lucidă a posibilităților tehnice si profesionale ale clinicii pe care o conduce, eminentul specialist a decis, la inceputul acestui an, să introducă in ochiul drept al moldoveanului din Săbăuani — pentru prima dată in istoria oftalmologiei românești — o proteză de cornee si cristalin, numită stiințific facokeratoproteză. Instalarea ei s-a declanșat la 18 aprilie, intr-o vineri, după cum isi aminteste bolnavul. Ajutat de o echipă operatorie de elită, formată din medicii Elena Iordache, Mihai Pop si Constantin Ispăsoiu, precum și din asistentele Mariana Robea si Maria Iancu, profesorul a introdus in grosimea corneei o ramă metalică prevăzută, tocmai in scopul fixării corneei, cu găurele. Mai simplu vorbind, un fel de sită dintr-un material seminobil, in centrul căreia fusese lăsată o peliculă neoptică de polimetacrilat, cu diametrul de cîtiva milimetri. Fireste, intreaga operatie s-a desfășurat sub microscop, utilizind masa plastică in ideea că — spre deosebire de corneea transplantată — nu va fi invadată de vase și, implicit, respinsă de organism, prin necrozare.

Au urmat, desigur, citeva zile incordate. Îndrăznind să abordeze facokeratoproteza, metodă folosită numai in trei centre oftalmologice din lume, la Barcelona, Moscova și New York, de reputații profesori Barraquer, Fedorov și, respectiv, Cardona, șefi de școală și deschizători de drumuri, folosită nu totdeauna, cu rezultate scontate, Mircea Olteanu demonstrase capacitatea și valoarea deosebită ale oftalmologiei românesti, numai că, in medicină, intentiile si indrăzneala nu reprezintă automat pași inainte si semne de progres. La 25 aprilie insă Vasile Pavel a părăsit clinica de la Spitalul militar central, arătînd o tolerare dintre cele mai bune, confirmindu-i profesorului Olteanu că n-a gresit, că se află, dinsul si colectivul in fruntea căruia lucrează, pe un drum drept, la capătul căruia isi vor redobindi vederea o sumedenie de nevăzători, ajunsi in nenorocire din cauza unor arsuri cu baze sau cu acizi, prin opacități corneene vascularizate.

Recent, s-a desfășurat cea de a doua etapă a montării facokeratoprotezei. Ea a constat in scoaterea — de asemenea, sub microscop — a peliculei din centrul cadranului și in inlocuirea ei cu un dioptru sterilizat reprezentind, de fapt, o lentilă de cîtiva milimetri, capabilă să adune 65 de dioptrii, cele 45 ale corneei si cele 20 ale cristalinului. Pentru ca tensiunea oculară să rămină scăzută, pentru ca umoarea apoasă să nu curgă, interventia s-a realizat in condiții de anestezie generală, bolnavul suportind fără dificultăti o operație pe cît de spectaculoasă — s-a forat in adincimea ochiului, dioptrul s-a insurubat, s-au folosit materiale vizibile numai prin intermediul microscopului etc. — pe atit de eficientă, inaintind mari promisiuni in combaterea cecității absolute.

Întreaga operatie a fost filmată, devenind astfel un document stiințific si un instrument pedagogic de excepțională importanță.

★

— Ce-ai vrea să faci, nea Vasile ?

Cel intrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Săbăuani, județul Neamț, nu se incumetă la răspuns. Tace. Alături, soția sa, cu care imparte viața de 30 de ani si bucuria de citeva zile, il indeamnă să zică.

— Vreau să citesc.

— Ce să citesti ?

— Ziarul. Pină acum mi l-o citit Maria.

Tace. Tăcem si noi, amintindu-ne tulburati că in ochiul drept al bărbatului de pe canapea s-a montat o lentilă. Direct in globul ocular. Cu surubelnita. Cu cheia. Vasile Pavel se ridică, spre a lua un pahar cu apă. Nu varsă nici o picătură. Il bea cu sete. Apoi se intoarce spre omul ale cărui miini binecuvintate i-au redat vederea si zice, de parcă ar continua o discuție oprită cu o clipă mai devreme :

— Văd, tovarăse profesor. Văd, cum să vă mulțumesc ?

Scumpi la tărîțe, ieftini la matrițe!

O provocare la care nu putem rămîne indiferenți : cinci sute de mii în schimbul a cincizeci de milioane!

Pentru a urmări acest articol nu este nevoie de nici un fel de cunoștințe tehnice deosebite, se cere doar să fi stăpin pe cele patru operații aritmetice și pe proprii nervi. Să incepem, așadar, cum se cuvine, cu **primo tempo.**

Există în industrie scule care realizează forma pieselor pornind de la semifabricate ; ele se numesc matrițe și sint un soi de tipare unde se așază blocul de metal care, prin presare, capătă forma dorită. (Ne cerem scuze pentru aceste explicații elementare, familiare, probabil, imensei majorități a cititorilor noștri.) Aproape o jumătate din piesele produse în industria constructoare de mașini se obțin, prin deformarea la cald, cu ajutorul acestor matrițe, care concură, în fapt, la fabricarea a **zeci de mii** de tipuri de piese — de la pinioane, axe, bolțuri, biele și arbori cotiți la foarfeci, linguri și robinete. Practic, nu există uzină constructoare de mașini care să nu folosească matrițe. Evident, dacă ele vor fi mai rezistente și se vor uza mai încet, vor trebui înlocuite mai rar, iar prețul de cost al multitudinii de piese la a căror producere contribuie, va scădea. Concluzia: măriți rezistența matrițelor!

UN BREVET DE VIAȚĂ LUNGĂ

S-a constatat mai demult că, prin difuzie în corpul matriței, cromul îi mărește considerabil durabilitatea, motiv pentru care în ultimii ani specialiști din întreaga lume și-au concentrat atenția și eforturile pentru a elabora cele mai eficiente metode de cromizare. S-au înregistrat zeci de brevete franceze, vest-germane, belgiene, sovietice, japoneze și unul indian, au apărut numeroase articole în reviste de prestigiu din S.U.A., Uniunea Sovietică, Japonia, Polonia, Elveția, Republica Democrată Germană : „Die Technik“, „Neue Hütte“, „Metal Progress“, „Traitement termique“, „Japan Metal Finishing“, „Schiff und Haffen“, „Automobile Engineering“ și multe altele; Conferința europeană pentru săruri topite s-a ocupat și ea de această problemă majoră și de mare actualitate. Pe scurt, în lume, îndeosebi în țările dezvoltate, se desfășoară o cursă cu obstacole sui-generis, care însă nu presupune un singur cîștigător, soluțiile tehnice posibile fiind felurite. În acest context internațional apare ca un motiv de mîndrie pentru țara noastră faptul că un grup de specialiști, condus de inginerul Nicolae Dinu Ionescu, de la Laboratorul de tratamente termice al Institutului de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, a reușit să dea o rezolvare originală, brevetînd acum cîțiva ani, sub numărul 61 198 (dosar O.S.I.M. numărul 74 567) un „Procedeu și amestec de cromizare prin difuzie“, ieftin și deosebit de eficient, întrucît dublează, în medie, durabilitatea matrițelor astfel tratate. De reținut că aceste excelente rezultate nu s-au obținut numai în condiții de laborator — uneori atît de înșelătoare și de nesemnificative pentru transpunerea la scară industrială — ci în producția curentă de uzină.

Cîteva zeci de matrițe cromizate după procedeul românesc au lucrat timp de un an și mai bine, în paralel cu matrițe obișnuite, la Întreprinderea de camioane și Întreprinderea de tractoare din Brașov, la „Unio“ — Satu Mare, la „Autobuzul“ și „INOX“ din București.

Matrițele cromizate au funcționat, în cele cinci întreprinderi, pînă la completa uzare și apoi s-au comparat performanțele cu acelea ale matrițelor obișnuite, folosite în aceleași ateliere, deci în condiții de producție absolut identice. Succes deplin! S-au observat creșteri ale durabilității de la 50 la sută la 200 la sută, în funcție de tipul de matriță, de specificul și de gradul de dificultate al operațiilor de prelucrare. Așadar, în medie, o sporire a rezistenței cu 100 la sută. Să mai adăugăm că procedeul, după cum o atestă specialiștii, e simplu, netoxic, nu necesită utilaje specializate, iar prețul de cost adăugat prin cromizare nu depășește doi, trei bani la kilogram. S-a calculat că la o matriță de cîteva sute de kilograme, manopera și materialul necesare pentru cromizare este de ordinul a 20—30 de lei. Repetăm, aceste cifre nu sînt rodul unor speculații de laborator sau de birou, ci încorporează rezultatele unor îndelungi și amănunțite experimentări în cinci mari întreprinderi industriale.

— Care ar fi rentabilitatea pentru economia națională, tovarășe inginer Nicolae Dinu Ionescu? Nu vă cer cifra exactă, doar un ordin de mărime.

— Simplu. O matriță costă între 2 000 lei și 5 000 lei. O întreprindere constructoare de mașini de mărime medie consumă anual sute de asemenea matrițe — care se uzează relativ repede — deci investește în ele o sumă variind între o jumătate de milion de lei și un milion. În întreaga industrie constructoare de mașini costul matrițelor este, anual, de ordinul zecilor de milioane de lei, poate chiar depășește „suta“. Deoarece procedeul brevetat de noi le **dublează,** în medie, viața, ordinul de mărime al beneficiilor realizate pe această cale ar fi de 50 milioane de lei: în loc să cheltuiesc 100 milioane într-un an, îi cheltuiesc în doi! Firește, discutăm, din nou, doar despre ordine de mărime.

— Totul pare foarte simplu. Ce mai rămîne de făcut?

— Un fleac: să se aplice brevetul! Urmează **secundo tempo.** Sîntem convinși că va fi încoronat de un sfîrșit fericit. Să mergem însă pe firul povestirii.

CINE PIERDE CÎȘTIGĂ

— Pentru cromizare — explică interlocutorul nostru — este necesară pulbere de ferocrom. Sub formă de bulgări, ferocromul este utilizat mai în toate turnătoriile și costă o nimica toată: cîțiva lei. Noi l-am cumpărat cu cinci lei kilogramul de la turnătoria „23 August“. De fapt, în multe turnătorii ți se dă oricînd, pe gratis, un braț de ferocrom, deoarece costă mai mult hîrtiile și operațiile de contabilizare decît face materialul. Dar asta să nu scrieți. Pentru cromizarea urmărită de noi, bulgării trebuiau însă mai întîi transformați în pulbere, operație tehnică extrem de simplă, de care însă nimeni nu vroia să se ocupe, nefiind trecută în plan. După multe alergături și vane insistențe mi-am adus aminte de un fost coleg, azi inginer șef la o mare întreprindere bucureșteană. **Pentru cauză,** nu am ezitat să fac uz de ceea ce în mod peiorativ unii denumesc **relații personale** și am obținut de la el ca să ne pună la dispoziție un cuptor, înainte de intrarea sa în reparație. Ultima șarjă ne aparținea! Și astfel am realizat cam o mie de kilograme de pulbere de ferocrom. Să nu credeți că a fost simplu. Sute de ore, răsfirate pe întinsul unui an, a pierdut colegul meu și coautor al brevetului, inginerul Constantin Trăistaru, în acest scop. E drept, nu a fost o activitate prea economică pentru un cercetător de înaltă calificare, dar a meritat, căci fără pulbere nu puteam începe experimentările, care, cum ați văzut, s-au desfășurat cu succes.

— Și apoi?

— Și apoi nimic. Brevetul a rămas literă moartă, fiindcă... metoda noastră era prea eficientă, necesita prea puțină materie primă. Absurd, dar adevărat. Pentru cromizarea tuturor matrițelor utilizate în industria constructoare de mașini ar fi nevoie, după calculele noastre, cam de cinci tone de pulbere de ferocrom. Poate chiar mai puțin. Or, ni s-a explicat că nu este rentabilă producția unei cantități atît de mici. Dacă ar fi fost nevoie de o mie de tone, atunci, da, totul s-ar fi rezolvat lesne, dar cinci tone... Nu e rentabil, cuptorul ar lucra în pierdere. Dar ia să vedem ce fel de pierdere. Iată un calcul simplu: producția pulberii, cinci tone anual, ar costa cam 300 000—400 000 de lei, în care s-ar include regia, materialul și manopera. La care s-ar adăuga manopera, cu totul neglijabilă, pentru cromizarea matrițelor. Procedeul este atît de simplu, încît un singur muncitor de categoria a treia ar rezolva problema pe o întreagă uzină — și încă i-ar mai rămîne timp și pentru alte munci. Așadar, cheltuiala totală anuală pe ansamblul economiei naționale pentru aplicarea noului procedeu nu ar depăși o jumătate de milion de lei, cu un beneficiu de circa 50 de milioane. Cine cîștigă? Cine pierde? Nouă ni se spune: „Descurcați-vă!“, dar mărturisim că după anul pierdut pentru o mie de kilograme de pulbere nu am avut tăria de caracter și nici timpul — la urma urmei, aceasta este o activitate în afara atribuțiilor și sarcinilor curente — ca să luăm lucrurile de la capăt. Dealtfel cu o perspectivă de succes destul de îndoielnică: oare cum am fi putut noi — sau chiar conducerea institutului — convinge pe cineva să producă **în pierdere?!** Poate importul ar fi rezolvat problema (după cum am arătat, nu este un material scump, deficitar), dar...

— Nu s-au făcut forme, referate, propuneri, adrese?

— Hîrtiile nu țin de cald, chiar dacă noi, prin profesiune, lucrăm exclusiv pentru sectoarele calde. De fapt, toată lumea ne dă dreptate, spune că trebuie făcut ceva, dar nimeni nu a avut curajul să introducă „pierderea“ în planul **său** și nu am înaintat **cu** un pas.

Bătrînii rîdeau pe sub mustață de cei care se scumpeau la tărîțe și nu se sinchiseau de făină. Sîntem convinși că în cazul de față istoria nu se va repeta și că, pînă la urmă, se va înțelege că uneori cine pierde, cîștigă. Chiar și 50 de milioane.

LIONEL NIȚESCU

Alergenii timișoreanului Ionel Dinu

De la brevetare pînă la omologare, pași mărunți și... obstrucții

Zilele trecute, doctorul Ionel Dinu, creatorul celor dintîi alergeni produși în țara noastră, ne-a prezentat cîteva noutăți referitoare la cercetările sale științifice, despre care *Flacăra* a mai scris în septembrie și în decembrie 1977, fără ca rezultatul să fie altul decît circulația mai intensă a unor hîrtii mai mult sau mai puțin apăsate de ștampile și iscălituri. De aici trebuie pornit și articolul de față, dorind să reamintim că, deși avizele Ministerului Sănătății și ale Institutului de cercetare și control al medicamentelor au fost acordate alergenilor inventați de dr. Dinu încă din iunie 1976, iată că se împlinesc doi ani de zile de cînd, tergiversîndu-se o problemă minoră — adică locul de producere a noilor medicamente, ba Iași, ba București și numai în final Timișoara, orașul cerut de omul de știință... timișorean —, timpul s-a scurs fără prea mare folos, astfel încît de o importantă descoperire a medicinei românești bolnavii au profitat într-un mod nu tocmai legal, însă eficient. La ora actuală, deci în sfîrșit, urmare a interesului manifestat de organele locale de partid și de stat, de Direcția sanitară a județului Timiș (director — dr. Ioan Lighezan), alergenii se produc la Centrul de igienă și sănătate publică din Timișoara, unde s-au amenajat trei încăperi și laboratoarele cuvenite, stabilindu-se și personalul calificat, Spitalul județean — titularul brevetului de invenție, conform dorinței doctorului Dinu — investind sume serioase în această acțiune. Și, cum înzestrarea tehnică este încă în plină desfășurare, cei 60 de alergeni „născociți“ de un român s-au trezit, chiar pe piața internă, cu oferta unor firme străine de a construi, prin cooperare, fabrici de profil, excluzind, însă, izbînzile noastre științifice. În tot acest timp, mii de oameni suferă de alergii atît de diverse și atît de păcătoase, de la strănut, la scărpinat, de la urticarie la astmă, stare care ar fi fost ușor de eradicat, adică la îndemîna medicilor români, dacă nu apăreau manifestări ale orgoliului nemăsurat al unor cadre de decizie subiectivă, orgolii păgubitoare față de care intervenția ministerului se arată indulgentă. Ambiții inexplicabile într-un fel deoarece producerea alergenilor este cea mai simplă întreprindere, după cum semnalam în *Flacăra*, „cu o mînă de fîn mucegăit făcîndu-se mari economii valutare“ și, știm acum în plus, obținîndu-se însemnate venituri prin exportul virtual al medicamentului.

Totuși, o bună colaborare a stabilit dr. Dinu cu valorosul alergolog bucureștean, prof. dr. doc. E. Seropian, căruia i-a predat o trusă completă de alergeni pentru a face o testare comparativă cu cele existente la noi, adică importate ; conjugînd această conlucrare cu producerea cît mai grabnică a alergenilor la centrul timișorean, se speră în omologarea rapidă a medicamentelor, astfel încît, la 1 ianuarie a cam îndepărtatului an 1979, alergenii românești să se producă pe scară largă și să se găsească în farmaciile din țară, moment care va putea declanșa ieșirea lor în lume, spre o piață foarte scumpă și care se va putea echilibra prin concurența calității și a prețului alor noștri. Trebuie adăugat că dr. Dinu nu are de gînd să pună capăt cercetărilor sale ; alături de prof. dr. doc. Leonida Georgescu, directorul Centrului de igienă și sănătate publică din Timișoara, un apreciat anatomopatolog, de ceilalți colaboratori, între care dr. Nelly Dinu, bacteriolog, dr. Virgil Lupea, dr. Valeriu Popovici, ambii doctori în chimie și farmacie, următorul pas de răsunet va fi brevetarea unor alergeni pentru testarea întregii game de medicamente — un nou pionierat românesc și o importantă contribuție la medicina mondială, unde, pînă acum, doar penicilina „se bucură“ de un asemenea control.

Reamintind, în final, că alergenii inventați și-au prelungit cu cel puțin un an stadiul de laborator, sperăm că viitorii vor avea o cale mai deschisă spre bolnavi, spre sporirea prestigiului medicilor și științei românești. Pînă atunci, reținem o dorință, sugestie a dr. Ionel Dinu : în Spitalul județean din Timișoara să se amenajeze un staționar cu 20—25 de paturi pentru bolnavii de alergii complicate. O supunem atenției factorilor de răspundere încrezători că va fi analizată corespunzător.

ION TIMIȘANU

ELENA GRECULESI — Țărancă din Apuseni (detaliu)

„Independența" – Sibiu, o marcă industrială, dar și umană, de cea mai nobilă calitate

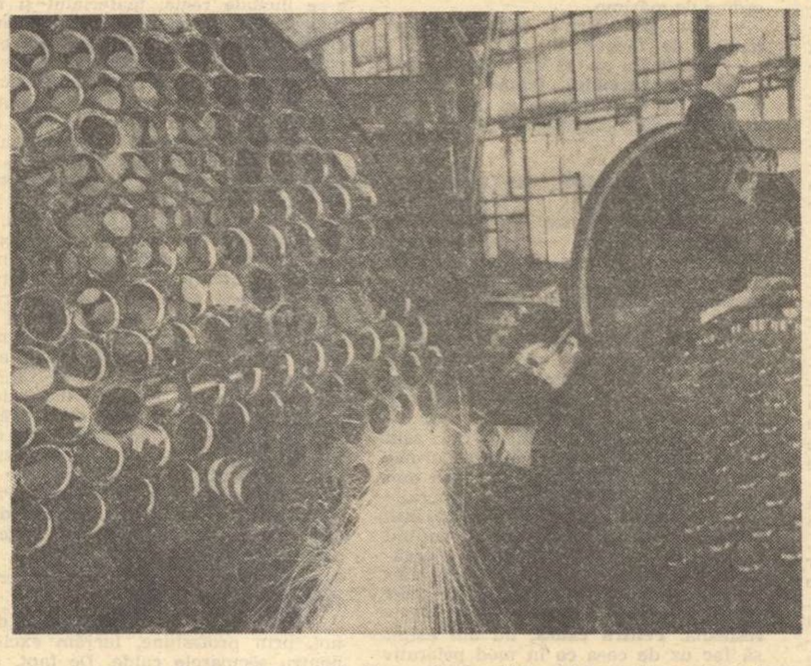

De la Muzeul Brukenthal, adică din centrul Sibiului, cale de cinci minute, trecînd pe sub monumentul care se cheamă din vechi „Podul Minciunilor", ajungi la întreprinderea „Independența". „Independența" este una din uzinele-emblemă ale industriei constructoare de mașini din România. Și vom vedea îndată de ce.

Înainte de naționalizare, fabrica era a unui ins pe nume Rieger și producea unelte și mașini agricole și plăci pentru gurile de canalizare. Lîngă ea se afla și o cazangerie, proprietatea fraților Fabricius (cu care, ulterior, „Independența" a fuzionat).

Nimeni nu-și mai amintește cine a fost cu ideea ca întreprinderea naționalizată să se numească „Independența". Cert este că acest nume avea multiple și profunde semnificații.

„Tinerii care n-au cunoscut această uzină altfel de cum arată astăzi zîmbesc privind fotografiile în care sînt înfățișate fostele hale, fostele ateliere. Și mai că nu-i cred pe veteranii noștri cînd îi aud vorbind despre ceea ce a fost cu numai trei decenii în urmă", ne spune Liviu Paștiu, secretarul comitetului de partid.

Ascensiunea făbricuței de ieri spre moderna uzină de azi este — o putem spune fără să ezităm — spectaculoasă. Notăm, ca dovadă, cele spuse de inginerul Mircea Florian, șeful serviciului plan-dezvoltare: „Față de anul 1950, producția globală a crescut de aproape 90 de ori, productivitatea muncii de 18 ori, personalul muncitor de peste 10 ori. Întreaga producție a anului 1949 se realizează astăzi în numai două zile. Valoarea mijloacelor fixe a sporit de peste 145 de ori". Sînt cifre care ne scutesc de alte comentarii privind evoluția acestei fabrici devenite astăzi „mecanicul-șef al țării". O fabrică pe porțile căreia au ieșit mii și mii de mașini, instalații, agregate, construcții metalice, unicate, necesare dotării industriei românești.

„Nu cred să existe vreo întreprindere în țară unde marca uzinei noastre să nu fie prezentă la loc de frunte", susține Sabin Onețiu, inginerul-șef al „Independenței".

„Îndemnurile și sprijinul pe care ni le-a acordat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru efectuate și în întreprinderea noastră, ne-au ajutat să trecem peste greutăți, să sporim producția, să îmbunătățim calitatea produselor, să realizăm instalații și mașini tot mai complexe, la nivelul tehnicii mondiale, să contribuim la reducerea importului, la obținerea unor importante economii valutare", subliniază Mirion Munteanu, secretar adjunct al comitetului de partid.

Imediat după naționalizare, mașinile agricole încep să fie înlocuite cu alte produse, cerute de noua industrie românească. Începutul a fost făcut cu cardele — agregate de confecționat fire textile din lînă sau deșeuri — care pînă atunci se importau. Unicate fiind, fabricarea lor a pus foarte multe probleme, între care, cea rezolvată cu mai mare greutate a fost îndreptarea liniarelor. Pînă la urmă, Ioan Iridon, Io Pal, Samoilă Mîndreanu au izbutit să le realizeze la nivelul de calitate asemănător celor importate din Anglia. În anul 1950, la prima expoziție națională, „Independența" s-a prezentat cu carde, motoare cu explozie stabile pentru acționarea grupurilor electrogene, motopompe, pompe de mare capacitate, prese pentru vinificație, malaxoare mecanice pentru frămîntat pîine. Ce mîndru a fost la această expoziție reprezentantul „Independenței", unul din proprietarii și producătorii ei, muncitorul Ovidiu Liviu Făgețeanu, omul care astăzi conduce o echipă formată din aproape 60 de oameni!

Utilaje pentru siderurgie, pentru turnătorii, cuptoare de tratamente termice secundare, utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, utilaje pentru industria chimică, pentru extragerea și prelucrarea țițeiului, a stufului, a celulozei și hîrtiei, utilaje hidroenergetice, lanțuri cu role, unelte pneumatice — formează, în mare, gama produselor care se fabrică azi la „Independența", multe din ele unicate, cu înalte caracteristici tehnice. Astfel, spre exemplu, conducta forțată pentru hidrocentrala de pe Lotru — care, la ieșire, trebuie să reziste la o presiune de 80 de atmosfere, se plasează ca performanță pe locul al doilea pe plan mondial după conducta forțată a hidrocentralei „Roseland" din Franța —, a fost realizată de Ioan Stimeriu și oamenii săi. La fel, conductele forțate de la Mărișel, Sugag, Gîlceag, Motru. Utilajele și construcțiile metalice speciale, pentru metalurgia neferoasă de la Copșa Mică și Combinatul petrochimic de la Brazi, ca și o bună parte din cele montate la Hunedoara, poartă semnăturile oamenilor din echipa lăcătușului de înaltă calificare Andrei Tripon. Podurile-bascule din gările noastre au fost lucrate de echipa condusă de Ioan Maer. Echipa lui Gheorghe Sasu muncește la montarea uneltelor pneumatice. Atelierul condus de Carol Henter fabrică lanțurile cu role. Dar cîte exemple de acest fel nu pot fi date!

★

Marca „Independenței" — făurită de astfel de oameni — înseamnă azi nu numai o impresionantă creștere a producției, ci și exigențe mari, mereu mai înalte, privind noua calitate a muncii, ridicarea eficienței ei.

Maistrul Vasile Gîndilă este șeful atelierului de modele pentru turnătorie. „De calitatea modelului depinde calitatea piesei turnate", zice el, în vreme ce mergeam la magazia de modele. Nu-mi închipuiam că poate exista și așa ceva, o astfel de magazie. Pe zeci de rafturi, într-o hală mare, sînt vreo sută de mii de modele folosite pentru piesele turnate la „Independența" în ultimii cinci ani. „După cinci ani, le casăm", mă lămurește maistrul. Și, tot el: „Dacă s-ar gîndi cineva de la minister să întocmească un catalog pe țară cu toate modelele mai importante, mai deosebite, existente în magaziile turnătoriilor, să știți că s-ar economisi multe zeci de milioane de lei pe an. Pentru că o piesă care nu se mai toarnă la Sibiu, dar se toarnă la Tîrgoviște, are nevoie de model. Și de ce să se cheltuiască manoperă și materiale pentru confecționarea ei, cînd ea există și doar trebuie dusă de la Sibiu la Tîrgoviște? S-ar economisi și timp, și productivitate, și bani, și tot ce vreți". Ideea ni se pare interesantă, demnă de a fi studiată și pusă în aplicare. Poate că cineva se va gîndi s-o materializeze. Cineva din cadrul ministerului de resort.

La „Independența", cei tineri nu mai „fură" meseria de la cei vîrstnici. O învață. Grupul școlar al întreprinderii numără peste 2500 de elevi. Tinerii veniți de prin alte părți la „Independența" să învețe o meserie, să muncească, nu mai bat în porțile caselor din oraș căutînd găzduire. Le stau la dispoziție șapte cămine pentru nefamiliști în care locuiesc mai mult de 2000 de muncitori. Cluburi, biblioteci, cercuri de inovatori, cercuri de limbi străine le asigură oamenilor muncii de la „Independența" locuri și prilejuri deosebite pentru petrecerea timpului liber în mod util și plăcut.

În fostul „Turn al fierarilor", rămas din vremea breslelor, turn aflat în incinta întreprinderii, au fost amenajate ateliere pentru amatorii de pictură, sculptură și foto, pentru artiștii amatori ai întreprinderii. Și o sală de expoziție.

„Independența"-Sibiu este astăzi o marcă industrială — dar și o marcă umană — de cea mai nobilă calitate.

RADU SELEJAN

VARA, LA TOMNATIC

(Urmare din pag. 1)

atras atenția că Tomnaticul e localitate și nu sat, asta și pentru că de vină e Lovrinul, centrul de comună, oraș ca mîine, care s-a așezat prea aproape de Gottlob și Vizejdia, sate, tot așa cum de vină e Sînnicolau Mare care e... mare și urbe de prin '42 și că amîndouă rămân, totuși, localități, spre împăcare. Știu despre Tomnatic, de la primarul comunei Lovrin, Petre Milităroiu: 1 200 numere de casă, 4 000 de locuitori, români, germani, maghiari, sîrbi, bulgari, două puternice unități agricole — C.A.P. și I.A.S., cu profilul: grîu, porumb, vie, livadă, vaci, oi, legume, cu pămînt numai și numai arător, fără pădure, fără lacuri, ci numai o apă mică, Galațca, plină de mîl și povești, ca și huncile din hotar, movile dintr-un îndepărtat val de apărare, cum au aflat, scormonindu-le, curioșii.

E iulie, e vară, e cuptor — și la Tomnatic, asemenea întregii cîmpii dimprejur, de la sudul Mureșului, spre Beba Veche, spre Bega, Timiș, Bîrzava, spre deal și munte, spațiu de țară mîndră și curată, spațiu de istorie zbuciumată, scrisă sau nu, dar dovedită cu temeiuri de ani două mii și peste.

O LECȚIE

De atîta căldură, învățătorul pensionar Eftimiu Cotoșman mă invită la un pahar cu apă rece, asudat, sub nucul umbros ce-i domnește în curte. Stăm de vorbă. Gazda îmi dă să răsfoiesc zece caiete dictando, scrise în rînduri mărunte și apăsate de creion, o altă operă a dascălului de citire și aritmetică al atîtor generații de copii cu șapte ani de-acasă și mult mai mulți de la școală — monografia localității Tomnatic. Pe capitole și subcapitole, cu scheme, planșe, fotografii... Aflu că în apropierea Tomnaticului, la Cenac, în apusa cetate Morisena, a fost încartiruită Legiunea romană a XIII-a, Gemina, că, tot aci, împăratul Traian, victorios, a colonizat romani care, alături de dacii băștinași, au dat nume și ființă unei nații noi, că la marginea Sînnicolaului Mare, încă în 1799, un țăran, scoțînd pămînt de casă, a descoperit o comoară de 23 de piese de aur, cu o inscripție descifrată recent de un inginer timișorean, de un amator amintind de Schliemann și de Troia și de Cnossoss, aci, pe cîmpul Tomnaticului, notează cronicarul anonim, ultimul principe român al Banatului, urmaș al lui Glad și al lui Claudiu, voievodul Ahtum a fost ucis de Csanad, conducător de oaste sub regele Bela, ca apoi istoria să curgă altfel, dar numai spre adevăr... Urcăm și în podul casei familiei Cotoșman, unde, lîngă cărți prăfuite și mobilier cojit, într-o ladă imensă, învelite în ziare îngălbenite de ani și nelumină, se dezvăluie osîrdia învățătorului: cești, vase, cuie, cranii, tibii, falange, cercei, inele. „Aci, peste calea ferată — mi se spune — a fost o fabrică de cărămidă... I se mai vede coșul... Acum se amenajează o fabrică de conserve — legume și fructe — a C.A.P. În cariera de pămînt nu trecea o zi fără ca muncitorii să mă cheme, să văd ce-au mai descoperit... Iată aceste greutăți pentru războiul de țesut, iată o undiță...". „Se pescuia în Galațca?" „Da, și în Galațca, pe atunci un braț încă viu al Mureșului, dar mai ales în lacurile și bălțile din jur, în mlaștinile formate de revărsarea apelor mari... Am descoperit 28 de vetre locuințe și un cuptor de ars ceramică. Venind istoricii de la Muzeul Banatului, au zis: încă o dovadă a continuității noastre". De praful stîrnit și de astmă, boală a cretei strînsă sub nări și sub unghii, învățătorul Cotoșman tușește mereu și respiră anevoios. Coborîm sub nuc; pe lavița odihnitoare, omului i se astîmpără clocotul bolii. Boală profesională. Boală rară. Reiau lectura caietelor dictando; au trecut, p-aci, aducînd localnicilor destule necazuri, val după val, cumanii, avarii, hunii, tătarii, turcii; și din aceste locuri s-au ridicat răsculații lui Doja, îndreptîndu-se spre Timișoara unde și-au găsit loc de veci și nemurire... Ale cui sînt numele André, Bailly, Barthou, Frecot, Grandjean, Lafleur, Lambert, Manoeuvre, Noel, Parison, Pierre, Renard, Toutenuit, Vivé?! Învățătorul aștepta întrebarea mea; tușește, a răgaz, nu a boală, după care: „Unde sînt spaniolii de la Becicherecu Mic, unde sînt italienii de la Ciacova, unde sînt francezii de la Tomnatic?! Nu, tinere, din marea carte a istoriei Banatului, nu se cunoaște îndeajuns această epopee a colonizărilor. În 1772 s-au stabilit la Tomnaticul românesc, aduși de împrejurările vremii, 105 familii din Alsacia-Lorena, 32 din Luxemburg. Majoritatea francezi. Întîiul primar se numea Francisc Jacques. Au venit pe Dunăre, apoi cu căruțe cu coviltir, spre un El Dorado — cîmpia bănățeană..." „Unde sînt francezii de altădată?" „Aici sînt, numai că Imperiul habsburgic avea o politică aspră: o singură limbă, o singură naționalitate. Fără școli, fără cărți, francezii și-au uitat limba maternă... Numai numele de familie nu se șterge... Ultimii vorbitori de limbă franceză au murit la începutul secolului. Urmașii lor se cheamă, bunăoară, Toutenuit Helga, Griffataen Werner, Pierre Hans... Mi-e drag Tomnaticul, tinere... Am trăit o mare bucurie cercetîndu-i istoria... Și, sincer ți-o spun, mult mai drag mi-e prezentul, istoria nouă... Pornește și află-i eroii" — mă îndeamnă învățătorul Eftimiu Cotoșman, încheindu-și lecția de sub nuc.

ÎNTÎIUL CETĂȚEAN

Președinte de un sfert de veac al C.A.P.-ului din Tomnatic, Petru Fenesi nu are timp de taifas într-un iulie atît de încărcat de griji, iulie-viteză, cum, poate, ar scrie un confrate. Acest om micuț de stat, mare dușman al leneșilor, vestit prin asprimea privirii și bunătatea inimii, deși n-are nici o diplomă eliberată de școlile cele mari, deci Petru Feneși este tobă de carte în agricultura aplicată și în cea mai grea muncă de pe suprafața pămîntului: cu oamenii. Însoțindu-l, aud cum Petru Feneși vorbește românește cu românii, germana cu germanii, ungurește cu ungurii, sîrbește cu sîrbii și, dac-ar mai fi francezi de limbă franceză, președintele le-ar grăi în frumosul lor idiom. Colaboratorii săi dintîi sînt Ion Dudan, secretarul organizației de partid, Iosef Schummer, inginer șef, Pavel Iatan, contabil șef, Nikolaus Geiger, legumicultor de frunte al C.A.P.-ului. Ei și ceilalți opt sute de cooperatori au sarcina cu numărul unu de a produce grîu, porumb, cartofi, legume, fructe, lapte și carne. Și produc! De mulți ani încoace, C.A.P. Tomnatic stă în capul întrecerii socialiste: poartă cu mîndrie înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", iar trofeele vredniciei (de cîteva ori Ordinul Muncii clasa I, alte ordine și medalii, diplome și steaguri) se constituie ca adevărat raport comunist la indicațiile date, la fața locului, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu mari eforturi financiare și umane, pornind, însă, de la realitatea că tomnăticenii sînt pricepuți în cultura legumelor, că aproape fiecare familie, în propria grădină a propriei case, cultivă roșii, ardei, vinete, conopidă, gulii, Petru Feneși a luat inițiativa construirii a 66 hectare de sere — milioane de lei investiții. „Fii cuminte, Petre — i-au spus unii —, că ai să dai de belea. Stai în banca ta (oricum, era în față!) și nu-ți îngreuna bătrînețile". Dar Petru Feneși s-a dovedit încăpățînat: vom face sere și livezi! Competiția agricolă a lumii a impus un cuvînt nou: eficiența economică. Așa s-a născut sera, ultramodernă, cu piață permanentă la Timișoara sau în Europa, așa s-a născut livada, cu piersici, vișini, cireși, meri, peri, caiși. De aici se trag multe dureri de cap ale președintelui, cea mai acută fiind înghețul din mai, prăpădul care a jumulit mulți pomi de floare și rod. „Punem alții!" — a hotărît Petru Feneși, omul cu curajul în suflet, Petru Feneși, neînduplecatul, cel care este convins că a primit „Ordinul Muncii" clasa I nu pentru vechime în fruntea obștei cooperatorilor din Tomnatic, ci pentru calitatea muncii sale, pentru spiritul revoluționar al fiului unei familii de maghiari săraci, slugi pe la casele cele îndestulătoare, Petru Feneși, om al cîmpiei fără țărmuri, plugar pînă în măduva oaselor și președinte prin dragostea față de muncă și de semeni, Petru Feneși — zice primarul Lovrinului, Petre Milităroiu —, întîiul cetățean al localității Tomnatic.

FIUL SATULUI

Heinz Vogel. Un om înalt cît un munte, drept ca lumina, cu voce de tunet nestăvilit, cu chip senin, de culoarea cîmpiei acoperită cu cernoziom. Deși are 44 de ani și trei copii (doi băieți gemeni și o fată), arată ca un flăcău... tomnatic. Neam de neamul său, începînd cu acei bătrîni fără nume, uitați, unul, el, moșul, venit din Alsacia-Lorena, celălalt, ea, baba, din Tirol, toți Vogel-ii au fost agricultori, țărani, dintr-aceia care, își mai amintesc bătrînii timișoreni, veneau la piață, să vîndă bunătatea lor de pepeni galbeni sau de pepeni verzi, bunătatea lor de roșii și ardei, bunătatea lor de vin alb, veneau cu căruțe cu roți înalte și iepe murane, cale de 60 de kilometri, pe actuala șosea „a milionarilor", între nași aflîndu-se și cooperatorii din Tomnatic.

Heinz Vogel are o biografie demnă de un personaj de roman contemporan, neinventată, ci trăită; orfan de tată, a trecut la liceul seral și a muncit la tipografie, la ofset; doi ani a fost învățător, la Bethausen și Darova. După armată, nu s-a întors la vatra din Tomnatic, ci a colindat țara cu un circ, făcînd, el, „ăl mai tare om din lume", demonstrații pugilistice. Dădea un pumn și primea zece — la început. Apoi, a cutezat să schimbe rolul și, părîndu-i-se că e de rîsul lumii, a părăsit viața pe roți și s-a oprit la Tomnatic. A devenit tractorist. Muncea cît doi. A ajuns brigadier, apoi contopist. Și-a cumpărat motocicletă, s-a răsturnat cu roțile-n sus; nu o dată, ci de cîteva ori. Zburda. Pînă ce mama, buna sa mamă, i-a zis: „Heini, trebuie să te-nsori". El era în vorbă, mai demult, cu învățătoarea de la secția maghiară. A cerut-o de nevastă, iar ea i-a cerut să fie om serios... Și nu i s-a mai părut imposibil să devină, cum visa, inginer, primul intelectual dintre ai săi. În prima zi de cursuri, la Agronomia clujeană, s-a cam rușinat văzîndu-și colegii, tinerei. „Bătrîne", „Papa", „Moșu" — era el, mai apoi, după ce s-au împrietenit. A învățat, a muncit, i-a fost greu, a vrut să renunțe; în cei cinci ani de facultate tîrzie a devenit de trei ori tată și abia la urmă inginer. Inginer la I.A.S. Bulgăruș, inginer la I.A.S. Timișoara, unde a făcut minuni... Sfîrșit de an, '72: Heinz Vogel este chemat de urgență la Județeana de partid. „Tovarășe inginer — i-a spus, scurt, primul secretar — de la 1 ianuarie preluați conducerea I.S.C.I.P.-ului din Birda... Avem mare încredere în dumneata... Spor la treabă și An Nou fericit". „..." — asta a fost replica, mută, a virtualului director, copleșit de cele auzite...

În serele ultramoderne cresc intensiv și butași de viță de vie

În cei cinci ani și jumătate, în pragul contopirii cu I.S.C.I.P. Beregsău, spre a forma, împreună, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai mare complex de profil din lume, I.S.C.I.P. Birda (sat cît un degetar, lîngă Gătaia) și-a triplat capacitatea și milioanele rentabilității. Heinz Vogel a călătorit în multe țări, dar apreciază că experiența românească — la care, vîrtos, a pus și el umăru-i voinic și minte-ai ascuțită — stă în fruntea tuturor... Iată colaboratorii, iată prietenii de la Birda ai acestui om cu care se mîndresc, mai ales, tomnăticenii: dr. Doru Dragu, director tehnic, dr. Sorin Bedianu, Ernest Mavroghin, ing. Iosif Pinnell.

„Vin rar la Tomnatic... Vin să dorm cîte o noapte în casa părintească, să ascult greierii și găinile... Vin să stau la givan cu mama, cu vecinii, cu Feneși, cu Iatan, cu Schummer, cu Schreiber, cu Udrescu, cu Pierre, cu Wolf... Vara, ca acum, aduc copiii aici, să muncească în grădină, la roșii, la ardei, să sape, să ducă legumele la C.L.F.... Cînd e fotbal și „Poli" joacă-n deplasare, vin la Tomnatic, să-i văd pe băieții de la Unirea... Au încheiat „C"-ul pe locul II, au fost și în „B"; singurul sat din țară cu divizionară „B", ca să nu se lase mai prejos decît Lovrinul, care a avut echipă de handbal în „A"... Ați văzut stadionul?!... Are trei mii de locuri acoperite... Antrenor e Willi Schreiber, electrician la I.A.S., fost fotbalist... Acum sînt în pregătiri, pentru noul campionat... Iar eu mă grăbesc... Am făcut un control la ferma noastră din Tomnatic... Avem nouă mii de porcine numai aici... Ce ziceți de curățenie?"... „..." ...„ Nu, nu sînt mulțumit... Plec. La revedere... Ce să vă mai spun?! Ați înțeles, clar, că eu, inginerul Heinz Vogel, la 44 de ani, cu trei copii frumoși și sănătoși și o nevastă ce-mi iartă moftul de a fi primul la complex și ultimul care pleacă, „omul cu cheile", cum glumesc colegii, deci, eu, Heinz Vogel, sînt un om fericit, fericit că sînt necesar societății. Și fericit că m-am născut la Tomnatic, în pusta bănățeană".

ÎN OSPEȚIE NEPREVĂZUTĂ

Pe Heinz Vogel l-am întîlnit la ferma-satelit de care vorbea. Era în control. Criticînd sau aprobînd. Abia l-am lămurit să-și amîne plecarea spre „sateliții" de la Sînnicolau Mare, Teremia și Variaș... După aceea, a urcat în mașină și („Dac-aude mama că iar am trecut prin Tomnatic...") dus a fost („Data viitoare"...).

Era să uit: s-a înserat. Am rămas singur pe drumul asfaltat, la doi kilometri de sat. Cîmpia se odihnește. Iată și luna — felie de pepene, lampă mișcătoare pe grinda cerului. De pe un drum agricol, tasat ca linia luminii, apare o mașină, cu faruri moi. Îi văd și numărul — 2-TM-9197, dacă bine-mi amintesc — și semnul șoferului novice. Urc. Pornim. Fac cunoștință cu un tînăr: „Budeanu Petre. Am 30 de ani. Vin de la arat. Dezmiriștim. La Ferma doi, I.A.S.". „Cu automobilul?" — glumesc. Rîde: „Nu, sînt tractorist... M-am grăbit azi-dimineață... Au rîs și ortacii... Nevastă-mea mă tot bătea la cap să stropesc via... Era încă întuneric... Ca acum. Era să întîrzii... Unde coborîți?". „În centru". „Bem o bere la restaurant? Are grădină de vară... Mi-e gîtul uscat de atîta căldură și praf... Nu, nu vă fie teamă: las mașina acasă și vin glonț cu bicicleta... Ba, nu mai coborîm deloc: vă invit la mine".

...Așa ajung să cunosc o tînără familie: el, Petre, ea, Ioana, cu o fetiță în prag de școală, Minodora. Prin truda lor, prin hărnicia lor, ea, cooperatoare la sere, el, tractorist la cultura mare, ea la C.A.P., el la I.A.S. (Petre e și membru în Consiliul oamenilor muncii), cei doi și-au cumpărat o casă-casă, mobile, TV, frigider, cuptor electric, baie și, de cîteva luni, fericiți, au în garaj („eu l-am făcut, dintr-un grajd vechi") o mașină nou-nouță, una din cele peste două sute ale tomnăticenilor. (Pun, aci, în paranteză, cuvintele Corei Irineu, autoarea unor inegalabile „Scrisori bănățene", care, la 1922, vizitînd satul, nota: „Tomnaticul e mare, bogat, știe să trăiască bine, pian mai că lipsește din casă, dar încolo... Prietene, aci poți să judeci puterea și vlaga bănățeanului!").

Gazdele mele par bucuroase de oaspeți, chiar neprevăzuți, deși toată ziua au muncit sub soarele de iulie, canicular. Ar trebui să le fie somn — gîndesc — și dau să mă ridic. Insistă, totuși, să mai rămîn. Îi întreb de ce n-au plecat la oraș, cum fac atîția tineri de aiurea. N-au un răspuns pregătit. Îl caută. Găsesc: „Nici nu ne-am gîndit vreodată să părăsim Tomnaticul. Oraș?! Avem de toate, ca la oraș. Vin și teatrele timișorene în turnee... Avem magazine cu toate cele trebuincioase, există prestări de servicii, tot ce vrem... Cu mașina mergem la munte... Am fost și la Văliug și la Moneasa... Săptămîna trecută am făcut cerere pentru telefon. (Ioana rîde, grăind fără cuvinte: „habar n-aveam"). Seara, cînd vin de la fermă, sau iarna, cînd ne plictisim de atîta stat, îi voi suna pe prietenii mei, pe Florea, pe Nelu, pe Nicki, pe Iani și îi voi întreba de sănătate sau dacă nu cumva au chef de o plimbare pe ulița mare, să ne punem costumele noi"...

Bem bere rece, de la frigider, și mîncăm șuncă. Seară patriarhală, deși ne mușcă țînțarii setoși. De sus, luna îmi trage cu ochiul său de sticlă: lasă-i să se culce! Plec, necăjindu-i; mi se pare. Au ieșit cinci tone de grîu la hectar — mi-a mai spus Petre.

...Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie cînd se strîng grînele născînd pîinea țării. Acesta e, vara, satul cu nume de flăcău, vad al pîinii și cucuruzului, al pămîntului, aceștia sînt cîțiva dintre oamenii cu care Tomnaticul parcurge, mîndru și solemn, calea sporului și demnității.

Fotografii de ION PREDOȘANU

Tomnăticenii sînt oameni pricepuți în cultura legumelor

VASILACHE și MARIOARA

— Vă rog să-mi permiteți totuși să pun eu prima intrebare.

— Aveți cuvintul.

— De ce m-ați chemat pentru interviu acum, cind mă simt puțin obosit, acum, cînd am puțină amăreală în suflet și în gînduri, acum, cînd puterile încep să mă părăsească, cînd glasul lui Vasilache nu mai sună ca odinioară, acum, cînd mă uit în urmă și văd în jurul meu gol, acum, cind in această grea meserie a noastră nu mai sîntem decît cițiva — ajung degetele de la mînă. Stînga sau dreapta, alegeți. Acum 20 de ani, lucrurile stăteau altfel și eram în stare, cred, să conving pe cei în drept că Vasilache cu a sa Marioară nu trebuie să moară, povestea lor făcînd parte integrantă din folclorul nostru, poveste pe care numai eu o joc de peste 180 de ani.

— Vă rog să acordați reporterului puțin răgaz pentru a-și îndeplini o obligație elementară. aceea de a vă prezenta cititorilor. Vă cer înainte să precizați cum s-au făcut 180 de ani în condițiile în care cu toții știm că este cam mult.

— Credeți că m-ați prins și că aveți prilejul să faceți interviul mai interesant ! Fiți fără grijă ! Să luăm lucrurile pe rînd : sînt păpușarul Ion Borțea și nu Ion Borțea păpușarul, deoarece de-a lungul anilor m-am contopit într-atît cu meseria incit simt nevoia să mă prezint precum v-am mai spus. Asta prima la mînă. În al doilea rînd, mă aflu la a treia generație de păpușari. L-am apucat jucind pe bunicul, iar cu tata am început să joc de la vîrsta de 6 ani. Eu — Vasilache. el — Marioara, sau invers. Deci nu este nici o exagerare atunci cînd afirm că joc, prin tradiție, de 180 de ani. Dacă zeii și sănătatea vor fi cu mine, poate că peste timp voi cere modificarea numărului de ani de cînd Ion Borțea, păstrînd tradiția familiei, face lumea să participe la viața lui Vasilache, să se întristeze sau să se bucure împreună cu el.

— Pentru a lărgi informația, vă rog să vă opriți mai mult asupra lui Vasilache și să reamintiți povestea.

— Nu ! Și aceasta nu dintr-un capriciu profesional, ci pentru că povestea ca atare pierde din farmec. Vasilache trebuie văzut și, mai ales, **trebuie ascultat.** Vocea lui face toți banii. Vasilache nu poate fi despărțit de glasul său.

— Vasilache nu vorbește prin intermediul magnetofonului ?

— Mă jigniți ! Noi nu folosim magnetofon. Noi avem aparat. Înainte de a aborda vocea lui Vasilache, trebuie să vă spun și să mă mindresc cu faptul că povestea lui o păstrez nealterată de la bunicul meu. Nici un cuvînt în plus, nici un cuvînt în minus. Și dacă mă gîndesc că pe vremea bunicului narațiunea curgea la fel, atunci putem trage cu ușurință concluzia că Vasilache este prezent în această formă de sute și sute de ani pe meleagurile noastre.

— Știți cine l-a imaginat pe el, pe Vasilache, pentru prima oară ?

— Nu știu. Ceea ce pot afirma cu precizie este faptul că el aparține folclorului, fiind transmis oral, de sute de ani. În ultima vreme, am avut ocazia să văd multe trupe străine, dar, spre mîndria mea, povestea lui Vasilache este unică. Nu seamănă nimeni cu el. E al nostru și numai al nostru. De cînd datează Vasilache ? Asta e treaba folcloriștilor, sau a lui, ca să glumesc nițel.

— Haideți să ne întoarcem la eroul nostru.

— Dacă renunțăm la poveste, atunci vă rog să notați trupa, care încape într-o valijoară de dimensiuni mijlocii : Vasilache, Marioara, Popa, Geambașul, Jandarmul, Dracul, Moartea și cîinele turbat proprietatea lui Vasilache. De-a lungul acțiunilor personale se ceartă, se împacă, dansează, joacă hora, fac fel de fel de giumbușlucuri spre deliciul publicului și mulțumirea mea.

— Dar vocea ?

— Iat-o !

Interlocutorul meu scoate dintr-o cutie aparatul pe care-l introduce cu o rapiditate de prestidigitator în gură și începe să depene fragmente din poveste. Ca prin vis, trăiesc anii copilăriei, cînd cu emoție și cu sufletul la gură urmăream nemaipomenitele aventuri ale familiei lui Vasilache.

Cer să văd aparatul. Nimic mai simplu : două plăcuțe de os, de dimensiuni variind în funcție de grosimea gîtului artistului, legate jur împrejur cu un șiret subțire de așa manieră încît să capete forma unui sîmbure căruia i s-a scos miezul. Acest aparat se introduce în fundul gîtului, permițînd astfel artistului să-și schimbe glasul.

— Il folosiți și în alte împrejurări, cred.

— Cu ajutorul lui pot imita diferite păsări sau animale.

— Este greu cu el ?

— Mie mi se pare ușor, pentru că-l folosesc de peste 50 de ani și pentru că face parte din mine, pentru că am înghițit de-a lungul anilor cîteva aparate și pentru că am impresia că m-am născut cu el. M-am chinuit însă mult cu cei care au dorit, cîndva, să devină păpușari.

— De ce ?

— Începătorul trebuie să-l poarte întii pe buze. După ce se obișnuiește să vorbească așa, îl introduce pe vîrful limbii, apoi, din ce în ce mai adînc, pînă ajunge în gît, acolo unde este locul lui. Nu-i deloc ușor. Pentru a-i feri pe începători de accidente, obișnuim să legăm aparatul cu o ață subțire, cu ajutorul căreia scoatem din stomac aparatul ori de cîte ori este înghițit — fapt ce se întîmplă des. Dar asta face parte din procesul de învățămînt. Odată așezat aparatul la locul lui, lecția e aproape gata ! În legătură cu prietenul meu, aparatul, vreau să vă spun o mică întîmplare. Cu ani în urmă am răcit. Nu mai puteam vorbi. Mă adresez unui O.R.L.-ist. Mă consultă și tace. Se ridică de pe scaun, cheamă un coleg, mă consultă amîndoi și tac. Peste puțină vreme — în jurul meu alai de medici care vorbesc, se miră, mă așază în diferite poziții, dar nu-mi spun nimic. Într-un tîrziu, unul mă întreabă ce meserie am. Instantaneu stîrnesc ilaritate. Ce se întîmplase ? Din cauza aparatului am făcut bătături în gît. Nu vă mirați : bătături în gît ! Nu știam nici eu, iar literatura medicală nu descria asemenea cazuri. Vedeți dumneavoastră, noi, păpușarii care folosim aparatul facem bătături în gît. Cînd cineva îmi privește mîinile poate crede că sînt funcționar. Cînd văd pe cîte unii că ne desconsideră munca, crezînd că numai cei cu bătături îm palmă sînt singurii truditori, îmi vine să le arăt gîtul, dar mă opresc. Asemenea oameni tot nu ar vedea nimic.

— La noi în țară și aiurea, de foarte mulți ani, a apărut teatrul de păpuși și marionete. care se bucură de mare succes. Este oare acesta motivul pentru care păpușarul, în sensul artei dumneavoastră, se află pe cale de dispariție ?

— Este bine că forma nouă de expresie păpușărească se numește marionetă. Dar din această pagină a revistei vă rog să-mi permiteți să trag un semnal de alarmă în ajutorul lui Vasilache. Și iată de ce. „Țăndărică" al nostru, cu păpușile și marionetele lui, e frumos, atractiv și foarte educativ. Dar pentru a trăi, are nevoie de cîteva premiere pe an. Altfel personajele se uită. Să luăm oameni în toată puterea vîrstei, care în copilărie s-au educat cu poveștile de la „Țăndărică" (aici nu vorbesc de dramatizările după clasicii noștri) și să vedeți cîți dintre ei mai țin minte un personaj sau o poveste. Haideți cu mine în turneu și să vedeți bătrîni, oameni trecuți de 60 de ani, care chiar dacă ne-au văzut o singură dată știu totul despre Vasilache, cunosc bine povestea, participă din sală la necazurile personajelor mele. Știți de ce ? Pentru că Vasilache înseamnă folclor și această comoară nu poate fi uitată. Acum în toată țara mai sînt doar cîțiva. Dar vă asigur că dacă noi vom muri mîine, cîndva Vasilache va renaște. Nu se poate altfel. este o poveste prea frumoasă. Vorba poetului : „Vom muri și vom vedea".

— Prin dumneavoastră trăiesc timpuri și nostalgii. Mă gîndesc, de exemplu. cum însoțeam fanfara militară. Niciodată nu mi se părea obositor să merg alături de ea kilometri buni. Poate aveți dreptate. Copilăria nu trebuie privată de ceea ce are mai frumos și de ceea ce și-a dovedit necesitatea. Copilăria nu cunoaște moda. Dacă un copil nu obosește însoțind fanfara, ori văzînd de nenumărate ori pe Vasilache, pentru dumneavoastră nu este obositor să jucați o viață întreagă o singură piesă ? Nu începeți să dați spectacole doar rutiniere ?

— Noi, spre deosebire de ceilalți artiști, în sezon dăm **30 de spectacole pe zi.** Vă rog să subliniați acest lucru. La o anumită vîrstă, fiecare spectacol devine obositor nu atît la mînuire, cît la vorbire. Aparatul cere efort. De blazat nu m-am blazat. De obosit — obosesc. Nu mă blazez, cred eu, pentru că prin ochiul cortinei văd cum participă sala la necazurile lui Vasilache, urmăresc mai ales reacțiile oamenilor în toată firea. De-acolo îmi trag eu forța care mă face să fiu proaspăt de fiecare dată și, de ce să nu recunoaștem, alături de el trăiesc, cîștig bani.

Ion Borțea

— Din tot ce am discutat pînă acum, multe lucruri s-au conturat precis în mintea mea. Am reținut că toată viața ați călătorit, că știți țara foarte bine, că ați jucat numai în bîlciuri, iarmaroace ori tîrguri și că, în ultima vreme. constatați că iarmaroacele sînt pe cale de dispariție, pierind cu această ocazie și unele bune tradiții. Înainte de a lăsa cortina peste activitatea dumneavoastră, regretați faptul că păpușarul de altădată riscă să dispară de pe firmament. Aplaudați apariția lui „Țăndărică", dar cereți cu insistență viață pentru Vasilache, așa cum îl jucați dumneavoastră, pur și nealterat. Dar pentru că ați avut o viață atît de agitată, vă rog să-mi destăinuiți cîte ceva din tinerețe ori din copilărie, cînd cutreierați, pe ploaie ori pe vreme bună, iarmaroacele ori bîlciurile care țineau de obicei pînă toamna tîrziu.

— Triste amintiri. Eu vreau să le uit, iar dumneavoastră le răscoliți. Deci, scrieți. Tatăl meu, păpușarul Alexandru Borțea, a avut 16 copii. Odată cu apariția primăverii, ne încărca în două căruțe și porneam la drum. Plapumă ne era cerul, așternut fînul cosit. Eu eram singurul actor admis de tata. Consecințele : jucam toată ziua, dar de joacă nu aveam timp. În acești ani am cunoscut o lume pestriță, dar interesantă, lumea bîlciului.

Cea mai tandră amintire a copilăriei este legată de apariția pe lume a surorii mele, Alexandra. În ziua aceea, tata era agitat din pricină că mama nu se simțea bine. Patul mamei era făcut din cîteva brațe de fîn întinse sub scena noastră. În ciuda faptului că mama gemea, tata ne-a interzis s-o vizităm. Noi nu realizam despre ce boală este vorba. Și așa, spectacolele continuau. Între două replici, tata se apleca spre mama, care se jelea din ce în ce mai tare. Erau momente cînd gemetele mamei se integrau perfect în acțiune. Dar de cele mai multe ori spectatorii credeau că ne-am schimbat profilul. Erau deranjați și chiar credeau că la vecini este un număr mai interesant decît la noi. Într-un tîrziu, cînd a apărut primul scîncet de copil, tata a scos mîna din păpușă, s-a închinat, m-a sărutat și a jucat cu o mare dăruire mai departe povestea lui Vasilache. Mai tîrziu aveam să aflăm că îngrijorarea tatei era determinată de faptul că mama se afla între viață și moarte. Oare de unde a avut atîta putere în acele momente tata ?

— Absolut impresionant, să mergem mai departe, de unde vă procurați păpușile ?

— Cum de unde ? ! Le dăltuiesc singur. Sînt și eu și un fel de Copellius.

— Ce vestimentație au eroii dumneavoastră ?

— O pelerină albastră, cu multe paiete. E îmbrăcat în roșu și are o căciulă cît mai înaltă posibil, care se termină obligatoriu cu un ciucure. Căciula mai are trei nasturi în față. Marioara are un batic legat sub bărbie, poartă o pelerină înflorată, cercei și o diademă. Obrajii ei sînt totdeauna foarte roșii. În timp ce Vasilache trebuie să aibă nasul cît mai lung, consoarta sa este cîrnă.

★

Îmi privesc interlocutorul și am impresia că a preluat ceva din personajul căruia i-a închinat o viață. Și astăzi, împreună cu eroii săi, continuă să colinde bîlciurile, concurînd cu succes pe saltimbanci și iluzioniști. Sînt tentat să cer o sală pentru Vasilache. Dar îmi dau seama că locul său este la bîlci, alături de femeia-șarpe și de zidul morții. Dacă pînă acum a rezistat, înseamnă că are 7 vieți. Vasilache cere o școlarizare de un fel deosebit. Trebuie să i se acorde o derogare specială. Să nu uităm nici o clipă că Bogdan Petriceicu Hașdeu spunea că jocul popular al păpușilor reprezintă „forma primordială a teatrului românesc".

DAN BÎRLĂDEANU ■

Aventuri cu o mașină încredințată pentru reparare !

D. C. lucrează la Asociatia economică intercooperatistă cu profil industrial din Carei. În lunile de vară. mai cu seamă. el se deplasează din satul Lucăceni la locul de muncă cu autoturismul proprietate personală. Într-una din aceste deplasări, cînd nu mai avea decît 500—600 m pînă la poarta unitătii. ghinion ! rămîne în pană de cauciuc. Trage masina pe dreapta. o încuie si o ia pe jos fortînd pasul deoarece nu mai erau decît cîteva minute pînă la începerea programului.

Ajuns la serviciu îi dă cheile ucenicului mecanic auto A. G. (18 ani. neposesor al permisului de conducere) rugîndu-l să-i remedieze defectiunea după care să-i aducă masina la unitate. Desi tînărului nu-i surîdea prima parte a serviciului solicitat. era totusi multumit că i se dă prilejul să mai facă ceva exerciții de conducerea masinii.

Nici nu iese bine pe poarta unitătii. că se întîlnește cu P. T., mecanic auto la aceeasi întreprindere. în vîrstă doar de 20 de ani. dar șofer cu vechime de 2 ani. căruia îi propune să-l ajute la remedierea defectiunii. propunere acceptată repede de mecanic. dornic si el de o escapadă.

Reparatia se efectuează relativ repede si cei doi pornesc la o plimbare cu autoturismul prin oraș. La volan se instalează mai întîi A. G.. apoi mașina e pilotată de P. T. și tot asa schimbă ei locurile de cîteva ori pînă ajung în dreptul postei orașului unde își propun o pauză. De la volan coboară mecanicul. căci locul fiind prea central. ucenicul trecuse din vreme pe locul din dreapta.

Cum cei doi dădeau impresia că nu au ce face sînt imediat solicitati de un cetățean să-i ducă în localitatea Cehălut. S-au cam codit ei putin la început. dar pînă la urmă au acceptat. „Nu vă cer nimic pe gratis băieti !" tot repeta solicitantul. Cursa se cerea efectuată rapid si la volan s-a instalat „experimentatul" mecanic. Au ajuns cu bine la destinatie. s-au abătut putin si prin Tăsnad. unde din nou au făcut o haltă. Postul de pilotaj a fost din nou ocupat de ucenic. La iesire din localitate. din nou clienți. Si acestia se arătau dispusi să plătească bine. întrucît se grăbeau să ajungă la gara Carei de unde trebuiau să plece în directia Tîrgoviște. Tinerii noștri nu s-au mai codit deloc. „Pofta vine mîncînd !" și doar nu erau să se înapoieze la Carei cu mașina goală. Unde-i rentabilitatea !

Ucenicul nostru prinsese curaj. Ce-i drept. condusese în acea zi cu intermitentă. dar plecaseră cu mașina la 15.00 și în momentul îmbarcării pasagerilor ocazionali era aproape 20.00. Cere să piloteze el. lucru cu care mecanicul se declară repede de acord.

Pe drumul de înapoiere A. G. începe să dea semne de neliniste. Ce-o zice proprietarul masinii că întîrzii atît de mult ? se întreabă în gînd tînărul nostru. Aproape automat piciorul calcă mai cu putere pe accelerație. La km. 165+400 în timp ce rula pe drumul national nr. 1 F ajunge din urmă un biciclist. Îl depăseste dar la reintrarea pe partea dreaptă. lipsa de experientă si îndemînare își spun cuvîntul. Masina intră cu rotile din dreapta pe acostamentul noroios al soselei. autoturismul începe să „danseze". cei doi șoferi se sperie si intră în panică. Nimic nu-i mai periculos cînd cel din dreapta încearcă să preia conducerea masinii în asemenea situații. Din păcate. asa s-a întîmplat. Ucenicul trăgea de volan într-o parte. iar mecanicul în alta. Mașina pilotată în acest mod ajunge mai întîi pe acostamentul din stînga. apoi în șanțul din aceeasi parte a soselei. iar de aici se izbește cu partea laterală într-un plop.

A. G.. scăpat din accident fără nici o zgîrietură. iese din masină atrăgînd atentia celorlalti să nu declare la cercetări că el a condus că dă de bucluc. O ia apoi la fugă spre Carei. Este ajuns din urmă de un șofer amator. medic într-o comună din județul Satu Mare si readus de acesta la locul accidentului. Nu trece mult timp și la km 165 sosește echipajul militiei.

În pofida coliziunii destul de puternice. ceilalti ocupanti scapă destul de usor. Mecanicul cu o fractură de antebrat. S. R.. pasagerul ocazional. cu fisura femurului drept. iar sotia sa cu cîteva zgîrieturi.

Iată ce se întîmplă cînd conducerea autovehiculului este transformată într-o joacă de-a mașina.

Lantul greșelilor pornește de la posesorul mașinii — om de aproape 40 de ani — suficient de matur pentru a aprecia că unui tînăr de 18 ani. neposesor de permis. nu i se poate încredinta conducerea unei mașini fie chiar si pentru cîteva sute de metri.

Apoi ușurința mecanicului complice la comiterea tuturor isprăvilor si a pasagerilor ocazionali. care își încredintează viata la întîmplare primului șofer care apare pe drum. Si asemenea lor. din păcate. procedează încă multi autostopisti.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

Ce s-a întîmplat cu colecţia Vicşoreanu?

— sute de piese — unicate de artă compunînd un fastuos, unitar şi unic tezaur al ceramicii româneşti — dispar fără urmă, vîndute, ni se spune, la tejghea —

Să reconstituim, mai întîi, faptele, adică istoria — ciudată, chiar tragică, zicem noi — a grandorii și decadenței, a întemeierii si pierderii unui ansamblu de artă cum nu ne-a fost dat, nouă, românilor, să avem prea des.

În vara anului trecut, Victor Vicșoreanu, celebrul meșter olar al Hurezului, unul din cei mai mari artisti ceramiști ai acestei țări, dacă nu cel mai mare (ne îngăduim să-l socotim astfel. V. V. avind si o înaltă distinctie care ne confirmă : Premiul I pe tară, unicul Premiu I pe tară, pentru ceramică, la prima editie a Festivalului national „Cintarea României"), a adus la Bucuresti, umplind cele două mari săli de la intrarea Muzeului satului, peste o mie de vase de lut. Peste o mie de piese ceramice, fiecare un unicat de artă (fiecare, precum vom vedea, reprezentind apogeul unei creatii), compunînd cu ele o expozitie pe care o numeam, într-o cronică apărută în „Flacăra" (și multi, fără să șovăie la cuvinte, au numit-o la fel), fabuloasă. Dincolo de arta lor, dincolo de valoarea decorativă exceptională a fiecăreia dintre ele, cele peste o mie de piese alcătuiau un ansamblu, o somptuoasă arhitectură de linii, culori, forme, semnificatii, îndelung slefuită, atent ritmată, organică, unitară si unică în întregul ei. Mai precis, cele peste o mie de vase expuse de V. Vicsoreanu refăceau în sălile Muzeului satului o istorie, o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, mesterul ambitionind, după cum ne vestea o inscriptie de pe un perete al expozitiei, „o prezentare retrospectivă a etapelor artei decorării în ceramica de Hurez", cu succesiunea de tehnici, materiale, motive, cu tot ceea ce fantezia cromatică si de linii a mesterilor acestui loc a imaginat în cursul veacurilor, oferindu-ne astfel o inedită sinteză, un expresiv document asupra vechimii, a dăinuirii, a strălucirii omului creator pe acest pămînt. Deci mesterul, „uitind" că trăieste în azi, coborîse în ieri, lucrase ca ieri, se transpusese în ieri, si, de acolo, din ieri, adică din niste orizonturi arhaice, din niste tulburătoare abisuri ale vechimii acestei arte, ale memoriei ei, în care săpase adînc, scormonise adînc, redescoperind niste taine, revitalizînd niște tehnici, reîmprospătînd niste motive, urcase spre noi, trăgînd după el istoria. Ne dăruise astfel un fabulos tezaur, ce sta cantitativ în balantă cu tot ce știam (uneori si cu ce nu știam !) despre arta lutului înflorită prin veacuri lîngă ctitoria lui Brâncoveanu, un tezaur care, alăturîndu-se tezaurului cunoscut al vechii noastre arte ceramice, oferea publicului, si înainte de toate cercetătorului, inedite premise de apreciere și studiu. Fenomen rar, în cultura noastră, unde pierderile artistice sînt ades iremediabile, unde hiatusurile între epoci pun în dificultate cercetarea si dau cîmp larg controverselor, aveam, în sfîrșit, în fată o operă monumentală si unitară, condensînd o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, văzută în devenirea ei, recreată de un artist de exceptie, cu părinti, bunici si străbunici meșteri de oale, trecîndu-si unul altuia memoria produsului rafinat, o operă pe corpul căreia puteam examina, cu un plus de sorti de izbîndă, chestiunea tehnicilor, a materialelor, a motivelor, a succesiunii lor, a psihologiei de creatie a artistului popular în timp, a raporturilor cu tradiția etc.

Lîngă valoarea de document a celor peste o mie de piese va mai trebui să notăm, cu aceeași apăsată subliniere, valoarea de artă, impunînd blazonul unui creator de exceptie. Fiindcă, în acest fascinant ansamblu de artă, nu era vorba (niciodată nu poate fi vorba de asta în arta lui Vicșoreanu !) de o simplă recopiere a unor motive arhaice, ci de o lucrare nouă în duhul lor, mesterul extrăgînd aceste motive, ca și părinții și strămoșii lui, din generosul amestec de forme si de culori pe care-l oferă lutul, ofertă pe care fiecare artist o întelege si o primește în felul lui, pentru a le aseza într-un cadru nou, cel al sensibilitătii contemporane, de fapt propria lui sensibilitate. Altfel spus (asa cum arătam si în cronica din „Flacăra", închinată expozitiei de la Muzeul satului), el păstrează intact canonul traditiei, dar, ca orice mare artist, intervine în chip rezolut în materia ei, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci ca un demiurg, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-si siesi matricea stilistică. Forma e dată, canonul e dat, dar cîtă fantezie si vervă, cîtă inteligentă, originalitate si măiestrie sînt risipite în cadrul lor, în traducerea, de fapt reevaluarea contemporană, prin culoare si prin desen, a unor ritmuri, simboluri si semne ce prezidează arta olarilor hurezani din cea mai adîncă vechime ! Aveam, deci, în fată nu numai un ansamblu-document al artei Hurezului, văzută în intreaga-i complexitate si în întreaga-i desfăsurare în timp, ci un ansamblu-document sau ansamblu-sinteză de cugetare, simtire si inspiratie populară puse la diapazonul unui talent putin obisnuit. Al talentului unui mester artist care, pogorînd dintr-un lung crîng de mesteri, aducîndu-ne în desagi zestrea lor, adică a secolelor, îmbogăteste această zestre printr-un aport creator de o strălucire superioară. Mai trebuie amintit că mesterul, concepînd acest reprezentativ — pentru Hurez si pentru el — ansamblu de artă, a depus, în realizarea lui, o trudă de ani de zile, cele o mie de piese fiind selectate din multe mii, fiind cernute, prin trudă de mii de zile si nopti, precum bobul scump din tonele de pămînt si siliciu, între ele, între cele o mie, găsindu-si locul, asemeni pietrelor scumpe într-o savantă montură, și cele mai izbutite vase, cele mai pretioase piese din colectia proprie a artistului, exemplare de care, în alte împrejurări, el, artistul, nu s-ar fi despărtit, nicicum, cu nici un pret. Om la 50 de ani si om bolnav (l-a îmbolnăvit, zic doctorii, lutul ud, în care stă de-o viată cu mîinile...), Vicsoreanu a văzut în acest ansamblu un apogeu al creatiei lui. Si toată lumea a fost de acord că el a reprezentat, într-adevăr, un apogeu. O culme peste care, poate, nu mai e cum, nu mai e chip să se treacă.

Prin expoziția de la Muzeul satului s-au perindat mii si mii de vizitatori. Sute, poate chiar mii dintre ei, au vrut să cumpere din aceste piese, dar li s-a răspuns (și, în ce ne priveste, am salutat acest răspuns !) că un ansamblu de o asemenea importantă artistică si documentară, atît de organic, de unitar si de unic în întregul lui, în esenta lui, nu poate fi desfăcut și risipit. Li s-a răspuns (și, într-un articol ulterior din „Flacăra", am salutat și acest răspuns !) că expoziția lui Victor Vicșoreanu „nu se vinde", ea urmînd a intra în patrimoniul muzeului, ea urmînd a călători, ca expozitie itinerantă, în marile centre ale tării, eventual si peste hotare.

Aceasta a fost situatia expozitiei-monument de artă a lui V. V. în vara trecută. Aceasta a fost situatia pînă în primăvara asta, cînd, din relatările mesterului, apoi din propriile noastre investigatii, am aflat, cu stupoare, că fabulosul tezaur nu mai există, că el (fără s-o stie nimeni, fără s-o stie nici meșterul, cel ce-si descompletase, pentru acest tezaur, colectia proprie, frustrînd-o de piesele ei suverane !) „a fost vîndut". Uimiti (si cînd zicem „uimiti", zicem putin), am inserat în „Flacăra" din 22 iunie a.c., la finele unui reportaj dedicat tîrgului de ceramică din Hurez, următorul postscriptum :

„....Multi dintre cititorii acestor rînduri își amintesc, desigur, de marea expozitie — cuprinzînd peste o mie de piese-unicate de artă — a lui Victor Vișcoșeanu, deschisă anul trecut la Muzeul satului. Fusesem înștiințați că această magnifică expozitie a intrat în patrimoniul muzeului. Aflăm acum, de la meșter, că ea nu mai există, că piesele ei s-ar fi vîndut. Unde, cum si de cine ? Oficial, aceste piese n-au fost puse în vînzare nicăieri. Atunci ?! Așteptăm răspuns".

Răspunsul n-a venit. La capătul celor 30 de zile care (conform Legii presei) prevăd obligativitatea răspunsurilor la semnalele critice ale presei, ne-am prezentat la Muzeul statului, ne-am prezentat tovarășului Nicolae Ungureanu, directorul (tînăr în functie, doar de cîteva luni) venerabilei institutii întemeiate de Dimitrie Gusti și conduse, vreme de trei decenii, de marele etnograf, profesorul Gheorghe Focșa (initiatorul expozitiei lui V. V.), interesîndu-ne de soarta tezaurului, implicit de justetea celor scrise de noi în „Flacăra". Explicîndu-ne că răspunsul la cele scrise de noi „e în curs de elaborare", tovarășul Ungureanu ne-a confirmat că tezaurul „s-a vîndut", dar a adăugat, vînzarea s-a săvîrsit „oficial", piesele-unicate de artă (din care muzeul a retinut pentru sine doar o zecime), fiind desfăcute public prin standurile institutiei. Ne-am exprimat uimirea fată de această misterioasă „vînzare" despre care nu numai noi, dar nici altii, inclusiv mesterul, inclusiv numerosi specialisti, cercetători si colectionari, o întreagă lume de pasionati (care, poate, ar fi oprit acest gest !), n-au știut și nu știu nimic. Ni s-a răspuns că muzeul nu-i obligat să-și vestească vînzările, că, într-o dimineată, conducerea lui a decis să vîndă tezaurul, să-l împrăștie public, drept care l-a mutat în standuri si, simplu, l-a vîndut, l-a împrăstiat. Am întrebat dacă vreo somativă, presantă cerință de ordin financiar a obligat la asta (și din răspuns am înteles că nu), am întrebat, asta mai mult așa, ca să epuizăm chestiunea financiară, dacă măcar aceste capodopere au avut, ca pret, un regim la înăltimea valorii lor (și din răspuns am înteles că nu, că ele s-au vîndut cum zilnic se vînd, în standurile muzeului, atîtea mai bune-mai rele „oale"), am întrebat (de data asta cu un scop, despre scopul ăsta vom mai vorbi) cine au fost cumpărătorii (și ni s-a spus că „publicul", acest public fiind însă, după cum am aflat ulterior, compus din muzeografi ai muzeului, și evident, din cei înștiințați de ei), am mai întrebat una, alta, ni s-a răspuns una, alta, l-am rugat apoi pe tovarășul Ungureanu să ne explice două lucruri.

Primul : de ce, dacă nu din motive financiare (care, în cazul unui tezaur de o asemenea importantă, ar fi fost, totusi, discutabile), s-au vîndut capodoperele ?

Răspuns : fiindcă V. Vicsoreanu nu-i singurul artist ceramist al acestei tări. De ce să facă muzeul — ni s-a răspuns — „portretul unui olar" ? Muzeul, ne-a explicat tovarășul Ungureanu, are-n vederile lui peste 200 de meșteri olari, are deci (reproducem exact cuvintele interlocutorului nostru) „mari datorii fată de toti". Mărturisim, răspunsul nu ne multumeste. Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii fată de talent... („...Si toti cei 200, am întrebat, la acest punct al discuției, sînt buni, sînt mari artisti ?" „Nu, evident că nu...", ni s-a răspuns). Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii fată de arta majoră, înalt-reprezentativă ca document si ca măiestrie, ca dătătoare de seamă despre specificul și nobletea noastră, ca autentic, ca puritate, ca har, ca aport creator, sporind si înnobilînd o zestre, ca emblematică pentru o istorie, pentru o vatră, pentru un stil al acestei vetre, pentru — si nu în ultimul rînd — un artist de exceptie. Adică exact ceea ce exprima, în întregul lui si în unitatea lui, ansamblul celor o mie de piese semnate de Vicșoreanu. Adică tezaurul care acum nu mai e, care „s-a vîndut".

Al doilea fapt asupra căruia am cerut explicatii : de ce, dacă totusi s-a hotărît risipirea acestui tezaur, n-au fost anuntate (înainte, desigur, de misterioasa „vînzare", înainte ca piesele să ajungă în mîinile unor particulari) conducerile unor muzee, ale unor institutii de artă sau etnografice, ale muzeelor din Oltenia, de exemplu, care, poate, s-ar fi arătat doritoare să achizitioneze ele, fie si partial, dar complementîndu-se capodoperile, astfel încît tezaurul să poată fi oricînd reconstituit ?

Răspuns : nici un răspuns.

Nu vrem să facem nimănui procese de intenție. Nu vrem decît să întrebăm, să întrebăm mai departe, să întrebăm mereu, pînă cînd — și în virtutea Legii presei, dar și într-a marilor, copleșitoarelor răspunderi față de valorile naționale, față de ceea ce ne definește ființa, duhul, talentul — vom primi totuși un răspuns.

În ce măsură — si cui — e profitabilă distrugerea unui tezaur de artă ? În ce măsură izbutim să îmbogătim cunoasterea fenomenului atît de complex și atît de dispers al artei noastre populare, nereținînd în circuitul de valori opera unui mare artist al acestui popor ? În ce măsură — în condiția în care, precum se stie, n-o să mai asistăm niciodată la înflorirea artei olarilor, cîmpul acestei arte, prin forta împrejurărilor, restrîngîndu-se de la an la an, mesterii ei fiind tot mai putini — ne putem permite să renuntăm la niște capodopere ale genului ?

Multi tărani și păstori, în veacurile de altădată, cînd stiau a ceti si simteau în ei un anume har, împodobeau cu desene si cu miniaturi, cărti de cioban, Alixăndrii si alte cărti. Dar Picu Pătrut din Săliștea Șibiului, autorul acelei celebre „epopei în imagini" cuprinzînd 3 000 de miniaturi, azi fala unor muzee, dovedind un virtuoz al peniței și un colorist cum rar am avut, a fost unicul, a fost nepereche. Ce s-ar fi întîmplat dacă cineva, cu o foarfecă, ar fi decupat, de pe cărtile lui, miniaturile, risipindu-le ?

Întrebăm, întrebăm... Dar întrebarea e : de ce mai întrebăm ? Ce răspuns am mai putea astepta ?

Credem că un răspuns există. Credem că el — pentru cine citeste atent, pentru cine vrea să citească astfel — s-ar putea găsi chiar în aceste rînduri.

ILIE PURCARU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

Cronica (318)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut cea de a 318-a întîmplare literar-artistică în comuna Avram Iancu (județul Alba) în ziua de 23.VII. Această nouă ieșire în public a cenaclului a fost legată de tradiționala sărbătoare organizată pe Muntele Găina, loc în care în fiecare an se desfășoară una din cele mai pitorești manifestări folclorice din țară. În fața a peste 3 000 de oameni care au făcut dintr-un deal o tribună, membrii cenaclului au încercat și uneori au reușit să realizeze o fuziune cu tradiția, să demonstreze că muzica tînără are rădăcini mai adînci decît se crede de obicei și că vigoarea și prospețimea ei o dă tocmai legătura indiscutabilă cu cîntecul și poezia de sorginte populară. De asemenea, pentru că se afla într-o ambianță care evoca momente de o mare importanță pentru istoria poporului nostru — comuna care a găzduit întîmplarea literar-artistică fiind locul nașterii eroului național Avram Iancu — programul cenaclului a fost în așa fel alcătuit încît să cinstească prin cîntec și poezie pe înaintașii neamului nostru, să glorifice prezentul socialist, care nu înseamnă decît o continuare pe un alt plan a celor mai bune tradiții. Ca o inițiere în istoria acelor locuri a fost prezența printre tinerii actori și cîntăreți folk a lui Toader Dragoșa din Țebea, locuitor și păstrător al istoriei locurilor acestora care nu face carieră de muzică și exprimă ce cunoaște. Cu Marşul lui Iancu, Sus, sus, sus, la munte sus, Colo-n munții Țebei, interpretate nu numai cu har dar cu un glas venit din istorie, el a realizat un punct de referință în cuprinsul cenaclului Flacăra. Ceilalți membri ai cenaclului — Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Nicu Vladimir, Maria Naghi, Radu Gheorghe, Arpad Domokoș, grupul Cetatea din Satu Mare, grupul Opinia din Iași — au avut din păcate, o evoluție contradictorie. Se pare că în cenaclu s-a instalat o atmosferă de suficiență, de automulțumire flagrant în dezacord cu ideile pe care le exprimă prin poeziile și cîntecele lor membrii cenaclului. De aceea, sîntem nevoiți să spunem că manifestarea din comuna Avram Iancu nu s-a ridicat la cotele așteptate, fiind doar o copie nereușită a celorlalte întîmplări artistice susținute. Nici condițiile deosebite în care s-a desfășurat manifestarea — o organizare defectuoasă a spectacolului — nici oboseala drumului și nici alte motive nu pot să scuze modul lor de prezentare. Din acest motiv nu s-a putut realiza un dialog veritabil cu publicul și nu numai faptul că nu era vorba de spectatori pregătiți pentru acest gen de muzică poate să fie o cauză, experiența demonstrînd că și în alte locuri aflate într-o situație asemănătoare, s-au închegat spectacole deosebite, participarea tuturor celor prezenți fiind pasionantă, frenetică, reală, propice unui schimb de idei. Această întîmplare literar-artistică trebuie să constituie un prilej de meditație pentru membrii cenaclului care trebuie să renunțe la orgolii personale sau la automulțumire și să înțeleagă că arta adevărată presupune o continuă perfecționare a mijloacelor artistice și totodată o continuă perfecționare a artiștilor din punct de vedere al conștiinței lor profesionale.

„Caminante"

Jurnal mexican (20)

Tláloc

1.

Veracruz, hotel Emporio

Plouă, sînt surescitat, de vină sînt probabil fulgerele din acest miez de noapte, tunetele, tensiunea din aer, din mine, oboseala, toate la un loc şi ploaia aceasta care în loc să mă elibereze mă întărită, îmi biciuie nervii, mi-i aduce în stare de incandescenţă, ca nişte filamente electrice gata să ardă, să se prefacă în cenuşă ; aud cum se rostogoleşte ploaia afară, în vreme ce în capul meu se rostogolesc impresii şi imagini disparate din această primă zi de călătorie în sud... autobuzul, peisajele muntoase care îmi aminteau de Cézanne şi mai ales de copilăria mea, eternele legende cu Cortés la tot pasul, orăşelele prin care am trecut fără să le vedem, ca Puebla, şi cărora spaniolii le-au dat, în afară de stilul colonial, aceeaşi piaţă centrală, cu un chioşc în parc unde dumineca vine fanfara şi cîntă, cu catedrala şi circiuma totdeauna în apropiere... Picasso se întreba, enumerînd pasiunile contradictorii ale spaniolilor, în ce se amestecă toate acestea ? În tristeţe. O tristeţe ciudată. Ca Escurialul. Dar tînărul care ne-a însoţit prin Xalapa surîzînd profesional ar adăuga, dacă a auzit de Alcibiade, că dintre toţi discipolii lui Socrate e singurul care merită atenţie ; din păcate a trăit prea devreme ca să afle ce este aia „public-relation". Şi, la urma urmei, poate că are dreptate să surîdă... Oare din infern se aude ploaia ? Din paradis, dacă-i credem pe azteci, se aude, şi nu numai atît, acolo trebuie să plouă continuu, uşor şi cald, ca să crească porumbul, să mănînce şi zeii **tortillas...** Cîmpurile prin care am trecut după ce am ieşit din Ciudad de Mexico dimineaţa erau parcă mereu aceleaşi, porumb şi cactuşi, cactuşi şi porumb, apoi munţii şi a rămas o vreme numai porumbul, cultivat pe porţiuni mai mici, dar prezent şi între pini. Munţii ca la noi la Sinaia. Numai că prin iarbă izbucnea calcarul, neurastenizînd vag peisajul. Şi din nou cactuşi. Şi palmieri pitici, sălbăticiţi parcă, din care se fac sombrero-uri... Dar nu, mai întîi a fost tîrgul acela care îmi amintea de Urziceni şi unde am coborît să luăm o cafea. Deşi ne îndreptam spre sudul tropical mi-era frig. În fond, cîmpurile acelea cu porumb şi cactuşi erau la altitudinea Negoiului nostru ! Faptul că nu mai vedeam la orizont umbrele dramatice ale vulcanilor Popocatépetl şi Ixtacihuatl nu însemna nimic. Eram încă pe platoul unde aztecii şi-au ales locul pentru capitala lor şi unde spaniolii au fost nevoiţi să accepte riscurile de a trăi într-un aer rarefiat. Există şi pentru cuceritori condiţii... Şi iarăşi autobuzul, munţii şi serpentinele care ne coborau spre cîmpia adevărată. Pămînt arid, pietros în care triumfa cactusul acum. Culorile puţine, atenuate, fără strălucire, fără sonoritate. Ceea ce domina era desenul. În aceste peisaje, un Tiţian, un Rubens n-ar fi fost posibili. În schimb, Poussin şi Cézanne le-ar fi adorat. Poate că nu întîmplător Veneţia a dat pictori uriaşi, Tiţian, Tintoretto, şi a împrumutat sculptori care să-i dăruiască statui. Şi nu întîmplător Michelangelo a ţîşnit dintr-un univers al tăietorilor de piatră. Să ne mirăm că piramidele au fost îndeobşte ridicate în locuri unde nu sînt prea multe culori strălucitoare care să corupă ochiul ? Marii colorişti n-au fost pictori metafizici. Înainte de a vrea să înţeleagă viaţa, ei au vrut s-o sărbătorească... Pe marginea şoselii au început să apară tejghele cu mere roşii, înainte de Xalapa, acolo unde ar fi trebuit, poate, să înceapă domnia bananelor şi curmalelor, judecind după ceea ce îmi închipuisem eu că ne-aşteaptă. Deoarece crezusem că vom întîlni o vegetaţie exuberantă, prolixă şi opulentă care să anunţe în sfîrşit tropicele. În locul ei vedeam o natură severă. Care nu trişează, muncind pentru fiecare floare. Ca la noi. Curios cum pămîntul a făcut aceleaşi descoperiri şi, la o distanţă atît de mare, a ajuns la aceleaşi concluzii... Şi pe nesimţite s-au rupt înlăuntrul meu zăgazuri secrete şi m-am pomenit invadat de amintiri pe care n-are rost să le notez aici. Copilul de odinioară n-a murit în mine nici acum şi, poate, aceasta e un mare noroc, nu numai o pedeapsă a nostalgiilor ; iată, prima ploaie tropicală din viaţa mea cade acum peste un oraş necunoscut ca în copilărie pe munţi... La Xalapa, vizitînd catedrala, mi-am adus aminte de mama. Pentru ea Dumnezeu era o axiomă şi era convinsă că totul trebuie să se desfăşoare între rugăciune şi păcat, între frica de cer şi ceea ce ne e îngăduit să iubim într-un destin pe care nu-l hotărîm noi. Fie-i somnul liniştit în cimitirul acela ţărănesc de la marginea nopţii şi dumneata, mamă, iartă-mă că viaţa m-a învăţat să cred numai în ce se întîmplă pe lumea aceasta, în ceea ce legăm sau dezlegăm cu mîinile noastre... Cînd am intrat în parcul Alameda (există, se pare, în fiecare oraş mexican un parc Alameda !), cerul devenise sumbru, iar prin arbori zburau ciori, dincolo de eternele fotografii surîzătoare peste care acum plouă. Revăd autobuzul umblînd pe străzile în pantă ale unui oraş care seamănă, se spune, cu Lisabona şi e obsedat de curăţenie. „Xalapa siempre limpia" scria pe afişe mari peste tot. Cineva dintre cei ce ne însoţeau vroia să cumpere lichior de cafea făcut după o reţetă locală şi iată-ne intrînd în nişte curţi pline de flori, ca nişte sere locuite, gustînd şi noi nişte probe de lichior şi primind nişte scrumiere de sticlă pe care le vom uita la prima ocazie. La întoarcere, clădirile universităţii din Xalapa, diseminate prin parcuri, au făcut să renască în mine anii de studenţie cu nopţi dormite la început în sala de aşteptare de la clasa a III-a a Gării de Nord, cu cărţi citite prin librării pentru că nu mi le puteam cumpăra, dar şi cu splendida barbarie a după-amiezelor cînd înotam şi stăteam la soare, ştiind că trupul fericit în lumină era singurul lux pe care mi-l puteam îngădui. Le-am zîmbit acestor amintiri cufundat în seara din autobuz. Oare nu datorez lucrurilor care mi-au lipsit, tot atît cît şi celor pe care le-am avut ? Nu era însă timp de răspunsuri şi, oricum, răspunsurile n-au fost niciodată specialitatea mea. Autobuzul a oprit undeva într-o piaţă parcă. Apoi clădirea aceea, pe marginea unui lac, unde am aşteptat să plecăm spre Veracruz. Începuse să plouă. O ploaie măruntă şi monotonă care încreţea luciul nocturn al lacului, dincolo de care abia ghiceam oraşul desfăşurat pe coline ; fireşte neapărat nouă coline, nu s-ar putea altfel. După Quetzalcóatl ne ieşea în drum Tláloc, vechiul zeu al ploii.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

CÎNTAREA ROMÂNIEI

„Cîntecele Oltului": O pledoarie pentru preocupările de durată

În zilele de 3—6 august, la Vîlcea, un festival folcloric ce-şi are de-acum faima sa, tradiţia sa, publicul său — festivalul „Cîntecele Oltului" — îşi va chema spectatorii la o jubiliară ediţie: a X-a, încununînd un deceniu de anuale revărsări estivale, pe ţărmul Oltului, ale cîntecului şi dansului din ţinuturile scăldate de rîul-rege al românilor. Un jubileu care ne invită ca — înainte de-a închina cuvenitele rînduri spectacolelor — să-i închinăm lui însuşi, adică evenimentului ca atare, cel puţin nişte rînduri. Adică să-i salutăm permanenţa, vitalitatea, longevitatea. Adică să salutăm ceea ce altor manifestări similare le cam lipseşte.

De zece ani, la fiecare început de august, acest festival adună, spuneam, ansambluri de cîntece şi de dansuri din judeţele străbătute de marele rîu al românilor, de la Harghita la Covasna, de la Braşov la Sibiu, de la Vîlcea la Olt. Din fiecare judeţ, un ansamblu. Fiecare ansamblu, obligat să prezinte nu doar nişte suite de cîntece şi de dansuri, oricît de frumoase, de memorabile ar fi acestea, ci să-şi închege cîntecele şi dansurile într-o definiţie — sau o sistemă de definiţii — a specificului local, revelat în trăsăturile lui cardinale, prin subsumarea ornamentelor muzical-coregrafice unor linii de forţă care ţin de trăirea, de munca, de existenţa din veac a oamenilor. Astfel, fiecare ansamblu e obligat să prezinte în festival un obicei strămoşesc, o ceremonie, o datină (o şezătoare o nuntă, un ritual al muncii, o sărbătoare campestră etc., multe din ele dispărute, îngropate sub ani şi uitare, deshumate de interpreţi în urma unor veritabile expediţii de arheologie artistică), în jurul cărora să-şi ţeasă cîntecele, să-şi împletească dansurile. De aici, caracterul aparte al festivalului de la Vîlcea, unicitatea sa, preţuite de public, căutate de folclorişti, de etnografi, de sociologi, de specialişti în mitologie sau dialectologie, de cercetători ai diferitelor discipline ale „specificului".

E un festival care, de zece ani, nu numai că se păstrează în promisiunile lui, nu numai că se menţine proaspăt, dar, de la an la an, de la ediţie la ediţie, se îmbogăţeşte, sporeşte-n cuprindere, sporeşte-n intensitate, în conţinut. Anul acesta, de pildă (după cum ne informează neobositul animator, prof. N. Dumitrică, directorul Casei de cultură din Călimăneşti, sediul principalelor manifestări ale festivalului), se vor întrece, la Vîlcea, formaţii din toate judeţele de pe Olt, vor mai fi (ca şi la ediţiile precedente, dar cu desfăşurare mai amplă) parade ale portului şi expoziţii artizanale, vor avea loc un simpozion ştiinţific (avînd ca temă : „Cultura populară a Văii Oltului, expresie a continuităţii şi unităţii poporului român") şi un colocviu de folclor contemporan (în cadrul căruia va funcţiona un atelier metodic dedicat „Artei spectacolului folcloric"), întrunind zeci şi zeci de cercetători şi specialişti din mari vetre folclorice ale ţării.

Lîngă festivaluri, care se pierd pe drum sau, dacă nu se pierd, îşi trădează şi-şi subţiază fiinţa artistică, nemaipăstrîndu-se în promisiunile şi în exigenţele începutului, cel de la Vîlcea vine să dovedească — şi încă la modul major, în generosul cadru stimulator al „Cîntării României" — că permanenţa desfăşurării unor manifestări artistice, inclusiv permanenţa unor succese, ţin de permanenţa unor preocupări. Preocupări care nu-s de sezon, ci de durată. Şi pe care — în ajunul acestei noi, jubiliare ediţii a frumosului festival vîlcean — le salutăm.

P. ILIE ■

Concursul naţional de poezie „Nicolae Labiş" de la Suceava

Recent s-a desfăşurat ediţia jubiliară — a X-a a Concursului naţional de poezie patriotică „Nicolae Labiş" de la Suceava. Festivalul a devenit o manifestare tradiţională, cu spirit emulativ, către bătrîna cetate îndreptîndu-şi speranţele de afirmare sute de tineri de pe tot cuprinsul patriei, îndrăgostiţi de versul înaripat. Cele zece ediţii au prilejuit numeroase simpozioane şi dezbateri pe tema poeziei contemporane, expoziţii de artă plastică inspirate din creaţia lui N. Labiş, recitaluri de muzică tînără.

Sub cerul albastru pe care se profilează măreţ statuia lui Ştefan cel Mare, Suceava şi-a ridicat din nou stindardele poeziei. Aşteptarea premiilor creează emoţii. Au fost trimise peste şase sute de poeme de către 138 concurenţi. Nu putem să nu remarcăm în componenţa juriului, atît de constant alcătuit în desfăşurarea ediţiilor, prezenţa unor remarcabile figuri ale literaturii contemporane, poeţi şi prozatori, conducători de reviste şi de edituri, redactori, oameni de cultură şi artă, fervenţi stimulatori ai tinerelor generaţii de scriitori. Prozatorul şi dramaturgul Dumitru Radu Popescu, vicepreşedintele Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România şi preşedinte al juriului de-a lungul a numeroase ediţii, după o atentă şi obiectivă lecturare a versurilor, împreună cu membrii juriului — George Bălăiţă, George Damian, Ion Gheorghe, Ion Horea, M.R. Iacoban, Grigore Ilisei, Liviu Leonte, Marcel Murezanu, Nicolae Prelipceanu, Corneliu Sturzu, Alexandru Toma, Ion Ţugui, Laurenţiu Ulici, Dragoş Vicol, au hotărît, după opinia noastră, justificat, acordarea a 19 premii. Considerăm că este de datoria noastră să transcriem numele tuturora. Iată-le : Marele Premiu al Concursului naţional de poezie „Nicolae Labiş" — **Ion Drăguşan** din Suceava ; premiul al II-lea **Gellu Dorian** din Botoşani ; premiul al III-lea — **Doina Bentea** din Iaşi ; premiul special al Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România — **Lelia Munteanu** din Bucureşti ; premiul special al Editurii „Junimea" — **Lucian Vasiliu** din Botoşani ; premiul revistei „România literară" — **Mihaela Mandric** şi **Dan Movileanu** din Iaşi ; premiul special al revistei „Luceafărul" — **Ion Botezatu** din Oituz, Bacău ; premiul special al revistei „Convorbiri literare" — **Doina Mihaela Sava** din Iaşi ; premiul special al revistei „Tribuna" — **Ştefan Mitroi** din Iaşi ; premiul special al revistei „Cronica" — **Aurel Ştefănachi** din Iaşi ; premiul special al revistei „Ateneu" — **Tudor Vasile** din Botoşani. Menţiunea I — **Florina Barua** din Mălăeşti, Prahova ; menţiunea a II-a — **Aurel Dumitraşcu** din Borca, Neamţ ; — menţiunea a III-a — **George Papp** din Rîşnov, Braşov ; premiul special al ziarului „Zori noi" din Suceava — **Victor Ionescu** din Cîmpulung Moldovenesc ; premiul special al Centrului de librării — **Ion Teodorescu** din Slobozia ; premiul special al Comitetului judeţean de luptă pentru pace — **Virginia Gheorghiu** din Oradea, premiul special al Comitetului judeţean al U.T.C. — **Iulian Talianu** din Slobozia ; premiul special al Consiliului judeţean al pionierilor — **Lavinia Chiribenea** din Suceava.

Poeziile celor premiaţi sînt străbătute de fiorul cald al dragostei faţă de patrie, faţă de problemele vieţii pe care ei o filtrează prin sensibilitate artistică. „Griul ca un lan de părinţi" de Iulian Talianu ori „Labiş către contemporani" de Dan Movileanu, „Uneltirile arşiţei" de Ion Teodorescu, „Baladă" de Vasile Tudor atestă într-adevăr responsabilitatea tinerilor poeţi faţă de cuvîntul scris, capacitatea lor de a se ancora într-o problematică majoră.

„Cea de-a X-a ediţie a Concursului este o confirmare a temeiniciei acestei acţiuni care şi-a cîştigat un prestigiu naţional, ne spune Al. Toma, preşedintele Comitetului judeţean pentru cultură şi artă, Suceava — poeţii participanţi fiind din toate judeţele ţării. Ediţia jubiliară a însemnat, fapt îmbucurător, şi o creştere simţitoare a calităţii lucrărilor trimise, pătrunse de un accentuat mesaj patriotic, lucrări scrise de muncitori, de elevi şi studenţi, de profesori, ingineri şi medici (pînă la 25 de ani şi care nu au debutat în volum). Se poate afirma despre acest concurs că el confirmă un act de cultură temeinic. Concursul a prilejuit pînă acum peste două sute de manifestări literar-artistice, de întîlniri cu cititorii, lansări de carte, colocvii despre poezie în instituţii, întreprinderi, în oraşele şi satele judeţului Suceava".

ADI CUSIN ■

Un taragot de aur: Luca Novac

De la Luţă Ioviţă, întîiul mare taragotist al Banatului, ale cărui puţine înregistrări încîntă încă, Luca Novac a deprins taina consacrării omului cu instrumentul de suflat : suflu şi suflet, adică forţă şi sensibilitate, talent. Talentul — zice Luca Novac — nu ţi-e dat, nu ţi-e împrumutat, ci ţi se dăruie ; dar talentul, singur, nu e suficient pentru a stăpîni atîtea instrumente, ca în cazul său (fluier — „mi-a zis moşu-meu, la 13 ani, ia şi tu, băiete, fluierul ăsta micuţ şi suflă-n el pînă ne spargi urechile. Poate-o fi ceva în tine" —, apoi cimpoi, clarinet, saxofon, ocarină şi taragot). E nevoie de trudă multă, de repetiţii, mai mult singur, înfundînd instrumentul, să nu deranjeze vecinii din bloc, e nevoie de deplasări în sate, la nunţi şi petreceri, cu casetofonul alături, înregistrînd noul şi, mai ales, culegînd vechiul, care nu dispare, cum o ştie el din satul său natal, Dalci, de lîngă Borlova, sat de doinitori. De ce preferă, totuşi, taragotul ? Pentru că sunetul său este tot atît de profund ca al buciumului, al tulnicului, că taragotul poate fi, oricînd, solist, suplinind vocea, versul, cuvîntul. Taragotul tărăgănează — o dovedesc şi suflul şi sufletul acestui artist, Luca Novac. Cam toţi bărbaţii din familia sa au cîntat sau cîntă încă în orchestre de muzică populară ; bunicul, Luca Novac, a fost un vestit clarinetist, tatăl, tot Luca Novac, pricepe ca nimeni altul saxofonul, fraţii Cornel, Gheza şi Silvius, întregesc faima Novacilor, la acordeon, trompetă şi, respectiv, saxofon, tot aşa cum soţia lui Luca, Maria Tudor, solistă vocală, se află în pragul unei strălucite cariere (poate şi-o mai amintesc telespectatorii din „Dialogul la distanţă", Hunedoara, cu celebrul taraf de la Vaţa). Această ambianţă muzicală l-a propulsat în conştiinţa exigentă a iubitorilor de folclor numai, deocamdată, pe Luca Novac, care, modest, declară că pricina consacrării este valoarea competitivă a celorlalţi instrumentişti, nu doar a celor din familie. A imprimat patru discuri la Electrecord, are un altul în lucru, pe care îl vrea deasupra celor dinainte, a „taragotat" în toată ţara şi în lume, nu toată, ci în Franţa, Italia, China, Mongolia, Coreea, Iugoslavia, Ungaria, impresionînd pretutindeni prin sobrietatea scenică şi prin fiorul inefabilului artistic. La 37 de ani, Luca Novac cîntă de dragul cîntecului piese precum „De doi ca la Caransebeş", „Ardeleana de la Dalci", „Doamne nu mă-mbătrîni", „La fîntînă la Făget", „La Obreja-ntr-o grădină", „Banii, banii", „La birtuţu din pădure" şi multe altele, din zonele de şes şi de munte ale Banatului, dar cu aceeaşi patimă şi virtuozitate (Luca Novac este, negreşit, un virtuoz al instrumentelor de suflat !) şi-a lărgit repertoriul cu folclorul tuturor regiunilor ţării, asta însemnînd că poate interpreta şi cele mai cunoscute piese de folclor maghiar, german, sîrbesc. Nu a făcut nicicînd lista repertorială, însă crede că ar fi vorba de o cifră spre o mie. Enorm! „Cu atîta cîntat, nu apare, uneori, saturaţia !" — îl întreb într-o pauză a unei „Seri bănăţene" organizată, săptămînal, la complexul „Continental" din Timişoara, unde Luca Novac este şef de orchestră. „Nu, niciodată — răspunde imediat. Cînd voi trăi primul semn de plictiseală, pun taragotu-n cui şi mă las de meserie. Din ce cînt, eu aş tot cînta, adică mă opresc greu... Mă bucură orice contact cu publicul. Am fost foarte fericit că am evoluat, recent, în excepţionalul spectacol al Banatului la Gala Antenelor, deşi... am cîntat puţin". Apoi, Luca Novac m-a rugat să scriu că îi face o mare plăcere să acompanieze solişti vocali, precum Ana Pacatiuş, Florentin Iosif, Ana Munteanu, Achim Nica, Elena Jurjescu, Dumitru Chepeţean, Maria Tudor, doinitori de renume. „De fapt — încheie — cine nu ştie să cînte o doină, să-i redea duioşia, profunzimea, nu poate pretinde că este un interpret adevărat, un vrednic mesager al culturii noastre populare. Adică, dacă ai numai suflu şi nu suflet, şi nu vocaţie, rămîi în sală şi nu urca pe scenă.

Un om cu suflu, cu suflet, cu vocaţie, un om cu taragot de aur — Luca Novac.

B. TEODOR ■

RUBRICA MEA

Banchetul lui Lucullus

Pretor, apoi consul, contemporan cu Cicero și Cato, ostaș invingător al lui Mithridate. Lucius Lucinius Lucullus a rămas celebru ca mare amator de mîncăruri bune (în franceză „gourmet“). care oferea la ospețele lui, printre altele, limbi de privighetori, din păcate neconcertante. Se spune că într-o zi, cînd bucătarul i-a servit o masă mediocră, marele gastronom l-ar fi dojenit cu acest avertisment : „Lucullus ia astăzi masa la Lucullus“.

Ca pe un banchet al acestui ilustru roman ne prezintă Serafim Duicu, în colecția „Restituiri“ (Editura Dacia, Cluj-Napoca). pagini de critică literară ale regretatului Septimiu Bucur (1915—1964). Născut la Gîmbuț în județul Mureș. fiu al profesorului Iuliu Bucur, Septimiu a fost în timpul celui de-al doilea război mondial consilier de presă la Legația română din Budapesta, deportat de regimul horthyst, iar în ultimii ani de viață profesor la Tîrgu Mureș. A lăsat o seamă de recenzii și cîteva studii de oarecare amploare despre Eminescu, Goga, Rebreanu și Blaga, care văd acum întîia oară, cum se zice, lumina tiparului (acest clișeu verbal îmi apare ca un foarte frumos exemplu de oximoron, tiparul fiind negru, dar iradiind lumină).

Recenziile și studiile sînt la un apreciabil nivel intelectual și nu putem decît deplînge moartea timpurie a unui mai tînăr confrate, desigur talentat, îndeosebi excelent mînuitor de analize literare. Uneori sînt uimit că, din exces de spirit critic, analistul își creează dificultăți, ca atunci cînd rezumă și caracterizează cunoscutul poem al lui Lucian Blaga, **Fîntînile**, cu aceste memorabile versuri :

„Zodii sînt și jos sub țară,
fă-le numai să răsară,
Sapă numai, sapă, sapă,
pînă dai de stele-n apă“.

Septimiu Bucur a înțeles foarte bine finalul acestui catren, dar și-a complicat analiza cu aceste considerente :

„A căuta stele în straturile de sub țară este un efort zadarnic sau absurd, dar tocmai aci trebuie văzută frumusețea poeziei“.

Nu e nimic absurd în căutarea fîntînilor la mari adîncimi. Operația se săvîrșește cu tenacitate pînă noaptea tîrziu, cînd lucrătorul poate da de apă și vedea în jocurile ei, lucind stelele de pe firmament. Și la Arghezi, în poezia **Belșug** (1916), plugarul ară și seamănă pînă tîrziu, pînă cînd
„și-așează luna ciobul pe moșie“.

Frumusețea nu rezidă în absurditate și nu cred că vreun estetician, parafrazînd celebrul dicton religios, ar fi ispitit să spună : „admiror quia absurdum“. Din păcate, redacții de edituri și de revistă practică această din urmă deviză, căzînd la grea admirație înaintea textelor celor mai ermetice, sau cum spunea Tudor Mușatescu : **esbulifantascomagice.**

Septimiu Bucur se putea însă cu drept cuvînt mira, văzînd că ultimele poezii ale lui Lucian Blaga trădau o sete nestinsă de viață și mai ales de iubire.

Acestora din urmă le preferăm însă, ca valoare artistică, firește, poemele de dragoste din **Nebănuitele trepte.**

Cele trei capodopere epice ale lui Rebreanu, **Ion, Pădurea spînzuraților** și **Răscoala,** fac obiectul unui alt foarte serios studiu.

Septimiu Bucur se mai înșela crezînd că „stările paroxistice“ sînt de domeniul psihiatriei. Nu e așa. De domeniul psihiatriei sînt refulările, stările subliminare, ale vieții inconștiente. Ca un bărbat care trage cu seninătate consecința faptei lui, Apostol Bologa nu se apără în instanță. Voința lui de a se sfîrși cît mai repede cu judecata și chiar cu viața sa, nu este un act maladiv, ci dovada unei energii morale nezdruncinate.

Încă o dată. ne manifestăm satisfacția pentru colecția clujeană. condusă cu atîta competență de criticul Mircea Zaciu și pentru ultima ei contribuție.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

OPINII

Realismul poeziei

Termenul de „realism“ a fost folosit abuziv și adeseori demagogic, astfel încît simpla lui invocare poate provoca o reacție sceptică. Cu atît mai neconvingătoare va părea, fără îndoială, asocierea sa cu poezia, gen considerat prin tradiție al fanteziei și jocului.

Și totuși, adevărata natură a poeziei, ca a oricărei forme de artă, o reprezintă **impresia de realitate** pe care o întreține. Este vorba, în fond, de **mimesis**-ul aristotelian, combătut în plan teoretic timp de peste două milenii de către fiecare nouă generație de artiști și confirmat și reconfirmat necontenit, în plan practic, de fiecare nouă operă de artă autentică.

Poezia noastră clasică constituie o adevărată mină de aur pentru cine caută exemple în acest sens. De la Vasile Alecsandri și pînă la Lucian Blaga, toți marii poeți au adus în versurile lor — cu gestul sublim al copilului care transportă pe țărm apă de mare în căușul palmelor — atîta realitate cîtă au putut capta. Și au captat, uneori, însuși vuietul neliniștitor al infinitului. Pentru a nu transforma acest articol într-o antologie de mai multe sute de pagini, am să amintesc doar cîteva imagini, din Mihai Eminescu și din Ion Barbu, considerați, amîndoi, locuitori irevocabili ai Transcendentaliei, primul din cauza neasemuitului său dar de a visa, iar cel de-al doilea fiindcă a iubit geometria ideilor. În **Călin,** deci în plină poveste, înfățișînd-o pe fata de împărat scufundată în somn, poetul îi observă captivat — aproape îl simțim cum își ține respirația — secreta viață biologică : „Tîmpla bate liniștită ca o umbră viorie“. Un alt vers, de o frumusețe neverosimilă, înregistrează, de asemenea, fiziologia, o fiziologie, e adevărat, eterică, însă fără nimic inventat : „De a vîrstii ei căldură fragii sînului se coc“. Din Ion Barbu să recitim prima strofă din **Păunul.** Înainte de orice nu ne impresionează, oare, imaginea extraordinar de adevărată a păsării care se desprinde, parcă, din pagina cărții și devine o prezență în camera noastră ?

Cu toată evoluția sa imprevizibilă, caleidoscopică, poezia românească a păstrat mereu acest filon de realism. Cei mai valoroși poeți de azi continuă, într-un fel sau altul, să prindă în plasa nevăzută a cuvintelor fugitiva, înșelătoarea, ezoterica realitate.

Însuși Nichita Stănescu, poetul „jocului cu mărgele de sticlă“, privește, cu pupilele dilatate, lumea din jur. Multe dintre fanteziile sale nu sînt decît **experiențe** la care supune realitatea : „Valul venind spre mine a împietrit în aer / O, chiar și tu, iubito, ai rămas / într-o deplină nemișcare. / / Și timpul are febră / O, el mă arde / Secunda este fixă ca o perlă / și stropii valului atîrnă-n aer“. **(Străfund de ochi)**

Cele mai fine semnale emise de lucruri și ființe sînt receptate de un poet despre care se vorbește mai puțin în ultima vreme : Emil Brumaru. Transferind în spațiul domestic acuitatea auditivă a lui Lucian Blaga, care sesiza izbirea razelor lunii de geam, Emil Brumaru ascultă, noaptea, „cenușa surpîndu-se în plite“. Tot el visează o prospețime „ca-n mărar“ și aluaturi crescînd „grele, într-o dobitocie îngerească“.

Este inutil să precizez că exemple la fel de elocvente ar putea fi luate din aproape orice poet adevărat de azi, de la Ioan Alexandru și Adrian Păunescu și pînă la Mircea Dinescu și Carolina Ilica. Cum însăși vitalitatea poeziei rezidă în acest prețios zăcămînt, s-ar cuveni ca specialiștii în literatură — critici, în primul rînd — să-l cerceteze cu mai mult interes, pentru a-l transforma dintr-un mod „natural“ de a fi într-un act lucid.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

O CARTE INCITANTĂ

„Nevoia de adevăr“
de Ion Lăncrănjan

Noua carte a lui Ion Lăncrănjan este o culegere de articole și mărturisiri literare dintre care cele mai multe au fost publicate în presă. În prima secțiune a volumului — **Confesiuni și interferențe** — sînt discutate o seamă de probleme ale literaturii actuale, ale legăturii dintre artă și realitate. Cea de-a doua secțiune — **Pro patria** — cuprinde articole îndeosebi despre prezentul socialist, despre eroi de ieri și de azi ai țării. Pentru ca în **Cordovanii — cartea de început** autorul să creioneze începuturile sale literare. Ar fi exagerat să afirmăm că volumul în totalitate este la fel de interesant. Unele intervenții, transpuse în carte, nu mai au același efect ca atunci cînd au apărut în ziare și reviste. Totuși. multe din paginile **Nevoii de adevăr** au putere de captivare, de incitare la reflecție, fiind scrise cu o pasiune ce se comunică și cititorului, constrîns să adere sau nu la ideile exprimate, în orice caz nefiind lăsat să rămînă placid, să asiste inert la un spectacol la care nu e invitat să participe. Ion Lăncrănjan nu scrie frumos, fermecător, rîndurile sale nu fascinează prin perfecțiunea formală a frazelor. Articolele sale par alcătuite din cohorte de cuvinte lipsite de strălucire, înghesuindu-se nedisciplinate unele în altele. fără a rîvni să iasă în evidență, să rămînă în memorie. Autorul nu are nimic din degajarea unui stilist rafinat care se încîntă el însuși de podoabele presărate pe fiecare pagină, menite să seducă pe oricine le parcurge, să-i provoace extazul. Vorbele lui sînt gîfîitoare, se opintesc pentru a căpăta un loc în frază, însă au forță de impresionare. O mare sete de adevăr transpare din cartea lui Ion Lăncrănjan, scriitor comunist, profund angajat idealurilor revoluționare, care polemizează cu patimă cu tot ceea ce i se pare lui că împiedică mersul înainte al literaturii noastre, al revoluției socialiste. Dintr-un patos uneori necontrolat, dorind să lovească în șabloane și inerții, el își alege false ținte. De pildă, din izbucnirile sale contra criticii răzbate cu claritate nemulțumirea scriitorului care crede că literatura sa nu a fost receptată așa cum se cuvine din pricina unor comentatori lipsiți de onestitate. Însă de cele mai multe ori pledoariile lui înflăcărate nu ratează subiectele grave cu care se confruntă, deși cîteodată discuția este prea generală iar îndrăzneala doar aparentă. Cîrtitor, bîntuit de „sfînta nemulțumire“ generatoare a evoluției, el repune în atenția noastră probleme pe care din comoditate credeam că le-am rezolvat demult și pentru totdeauna, arătîndu-ne că întotdeauna e necesar să ajungi la pulsul vieții, „să stai cu fața la viață“ „pentru a atinge o cunoaștere adevărată“. În carte ni se dezvăluie o conștiință artistică și politică pentru care nu există numai lucruri clare, ezită și ea, are dubii, nu vrea să apară atoateștiutoare, înainte de a opta pentru un drum. **Nevoia de adevăr** descoperă totodată cît de profund este atașat breslei scriitoricești, cauzei literaturii române, orînduirii noastre un romancier care își scrie în singurătate romanele, fără a uita însă nici o clipă locul de unde a pornit — satul Oarda de Jos — societatea în care trăiește, transformările spectaculoase petrecute în numai cîțiva ani. În culegerea sa de articole pline de nerv, tăioase, se abordează problema omului nou, și a modului cum este el prezentat de literatură, se face o pledoarie pentru valorile omului și se arată ce-i lipsește climatului nostru literar, se combat modele de import și se veștejesc ilustrativismul, idilismul în artă, dar, așa cum e și firesc, și negativismul, Ion Lăncrănjan se ridică împotriva uniformizării în literatură, atitudine cerută de documentele de partid, sau își desconspiră preferințe literare : Rebreanu, Sadoveanu, Blaga, Șolohov, Malraux, Thomas Mann, Faulkner sau închină cuvinte vibrante unor eroi ai neamului : Horea, Avram Iancu. El declară război unor convenții literare ale anilor '50, dar și snobismului artistic care se manifestă uneori. Substanțiale sînt gîndurile referitoare la **Filonul tragic** în care afirmă că seninătatea, cumințenia, răbdarea ne sînt însușiri caracteristice dar la fel de caracteristice ne sînt și eroismul, combativitatea, mînia revoluționară. Iată o idee deosebit de fertilă care va trebui să dea de gîndit mai mult filozofilor noștri, deoarece din imaginea tradițională despre noi ieșim sărăciți, uitînd de exemplu că sîntem nu numai autorii **Mioriței,** dar și ai acelui basm numit **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte.** Aceeași „nevoie de adevăr“ îl îndeamnă să creioneze și „romanul unui roman“ în care se preocupă să deslușească mecanismul de trecere de la realitate la ficțiune în cazul scrierii sale **Corodvanii.**

În bătălia sa pentru autentic Ion Lăncrănjan nu are subtilitate, uneori e vehement, merge direct la atac, așa cum a învățat de la țăranii despre care a scris pagini emoționante. **Nevoia de adevăr** conturează frămîntările de conștiință și răspunsurile la probleme sociale, politice și culturale ale unuia din romancierii noștri de azi al căror cuvînt, indiferent dacă ne place sau nu, are greutate.

GEORGE ARION ■

CRONICĂ LITERARĂ

DUMITRU MICU: Lecturi și păreri

Oricît și-ar declina Dumitru Micu, la un moment dat, orice veleitate de critic literar (aspirînd în taină la un fel de stare de grație a lecturii exemplare). publicistica sa îl contrazice. Decondiționarea totală a actului critic ar duce în fond la desființarea lui. Autorul știe acest lucru. Lectura critică satisface o comandă socială sau oricum, o condiție de altă natură, fie chiar psihologică. Drama criticului e că nu reușește să cuprindă totul. Putem instaura însă lectura ca unic scop al criticii ? Mai ales că lecturile criticului nu sînt lecturi de duminică. Ultimul capitol, *Confiteor*, ne oferă mai mult o explicație sentimentală. Dar să acceptăm ca firească ideea de a restrînge activitatea critică la jurnalul de lectură. O astfel de critică este, prin definiție, subiectivă și fragmentară. S-ar cuveni să amintim de îndată și articolele teoretice din volum. Aici critica este pe rînd act moral, creație (în sensul că aduce mereu noi puncte de vedere) și atitudine ideologică. Nu exclude nici posibilitatea sintezei : unele studii mai ample îndreptățesc și un asemenea deziderat. În intenție cel puțin. formula criticii lui Dumitru Micu depășește impresionismul temperamental, ca și orice dogmatism teoretizant.

Și totuși, în cea mai mare parte. cartea aceasta consemnează lecturi convenabile pentru critic. Aproape în toate cazurile el *recitește* și bănuim că n-o face din pura obligație. Revine constant la clasici, luminîndu-le opera dintr-un unghi modern, dar și delectîndu-se în același timp. Criticul își trădează la tot pasul adevărata pornire : se apropie de text cu pasiuni cărturărești nedezmințite. Parcă se simte mai bine printre cei „vechi“, pe care-i întîmpină cu entuziasm și rigoare. În schimb, le aplică etichete deloc arhaizante. Despre Alexandrescu, bunăoară, scrie ca despre un debutant, redescoperindu-l „poet în toată puterea cuvîntului“. Am putea relua și alte formulări, cam în aceeași manieră. N-a dispărut complet sentimentul „mutației valorilor“, numai că autorul relativizează cu ceva mai multă prudență decît Lovinescu. Aparent se retrage în polemica cea mai confortabilă : nu polemizează niciodată cu opera vreunui scriitor, ci eventual cu opinii critice despre această operă. Impresia ultimă e de obiectivitate solid argumentată. Evident. excesul în demonstrație coboară brusc temperatura de gîndire. Ideile se transformă atunci în simple teme de problematizare didactică, iar discursul critic lîncezește. Așa se face că paginile despre Eminescu, înecate în elogii, nu conving pe deplin. Prea multe locuri comune, chiar și regretele sînt aceleași parcă dintotdeauna (cum ar fi faptul că Eminescu n-a dus la împlinire epopeea dacică pe care o proiectase).

E momentul să ne întrebăm acum care este atitudinea față de confrați. Faptul că citează cu promptitudine din clasicii interbelici nu poate fi întotdeauna edificator. Comentînd spre exemplu vocația monumentalului la Eminescu și implicit la Călinescu, nu amintește nimic de M. Ungheanu, autorul unui studiu pătrunzător pe aceeași idee. În cîteva rînduri citează din faimoasa „Introducție“ a lui Kogălniceanu, referitor la obiectivitate în critică (a se critica opera nu persoana). Am fi preferat trimiteri la critici contemporani. Or, foștii membri ai *Cercului literar* s-ar constitui după Dumitru Micu într-o „confrerie sectară“. La fel, unii din cei care au frecventat *Jurnalul literar* (face aluzie probabil și la Al. Piru). Prin aceasta criticul își îngustează întrucîtva premisele propriului său demers critic. Problemele criticii de azi sînt altele decît cele de odinioară : chiar și obiectivitatea se pune altfel decît la 1840. Dar criticul este poate un mizantrop care n-are încredere decît în ideile statornicite de tradiție. Citim totuși cu uimire în articolul *Critica — act moral :* „Căci, dacă e să ne întrebăm — ca odinioară G. Călinescu — prin ce se obține în critică „autoritatea“... nu cred că se poate găsi un răspuns mai simplu și mai concludent decît cel dat de Lovinescu...“ Și urmează un fragment din *Mutația valorilor estetice*. Iată o performanță unică : în aceeași frază să te întrebi ca George Călinescu și să răspunzi ca Lovinescu. Efectul nu e tocmai cel scontat. De astă dată prudența se întoarce împotriva ei însăși.

Am reținut cîteva „identificări“ critice : Delavrancea este un romantic. Dimitrie Anghel un simbolist baroc (constatăm un exces de „baroc“ în critica noastră contemporană). iar Gr. Alexandrescu e clasic prin structură și romantic prin afiliere. Așadar, caracterizări destul de generale, tipologice, care pot constitui o barieră în calea unei evaluări mai simple, de gust. Sau poate clasicii sînt recuperabili numai pe jumătate ? Mai revelator ni s-a părut articolul *Dimensiunea tragicului*, dedicat prozei lui Zaharia Stancu, pe alocuri cu inflexiuni de ordin existențial.

Dumitru Micu se numără printre puținii care încă nu și-au pierdut speranța în reconcilierea criticii cu filosofia. De unde și strădania lăudabilă de a comenta și unele cărți de estetică. Dialogul cu ideile lui Liviu Rusu, Ion Ianoși sau N. Tertulian e pasionant și instructiv. Criticul aduce căldură și nerv publicistic într-un domeniu totuși arid, fără să simplifice problemele ridicate. Nevoia de filosofie în critică este ea însăși o problemă de neevitat. Un lucru se impune mai ales : nu e destul să crezi într-o filosofie, trebuie să ai o filosofie. Ceea ce implică un efort organic de mentalitate, deprinderea de a merge întotdeauna la esențe.

Memorabile sînt studiile *Camil Petrescu, poet* și *Pe tărîmurile arhaicului :* primul — pentru finețea disocierilor operate într-un context mai larg, al liricii noastre moderne, al doilea — pentru profilul făcut lui Mircea Eliade, ca și pentru rezumatul atent la binecunoscutele cărți *De Zalmoxis à Gengis-Khan* și *Histoire des croyances et des idées religieuses.*

Incitantă, cartea lui Dumitru Micu pune în discuție probleme de interes publicistic. Paralizat oarecum de exigențele lecturii, criticul își revendică dreptul la atitudine. Firește, tristețea provocată de lectură (teoretizată după Pompiliu Constantinescu) nu înfrînge apetitul ideilor și al polemicii. Resentimentele, cînd există. nu fac decît să dea și mai multă culoare stilului — și așa destul de exclamativ. „Părerile“ sînt susținute însă în manieră demonstrativă, cerebrală. Conflictul adevărat este între lectură și creație, între participare și izolare.

CORNEL MORARU ■

AL. ANDRIȚOIU

Antiteze

Ce greu e trupul ! Umbra-i
ce ușoară
la ceasul de ne-ntors, crepuscular.
Și dreptul vechi de-a te-apleca
spre seară
Ca pe istorie un cărturar.

La postul vîrstei să mănînci de
dulce :
vinaturi scumpe, stridii, pești vestiți
și vin să beai care din somn te
smulge
pînă ce strigă stentorul : opriți !

Eretice împărtășanii, trupul
le place, și-ncă spiritul e treaz
iar ochii limpezi au desprins, din
grupul
de umbre, luminosul lor obraz.

Îndepărtate, tristele preludii
și chipul morții zugrăvit cu var,
se-apleacă fruntea priveghind,
pe studii,
ca pe istorie un cărturar.

Ușor e trupul, — umbra-i musafirul
mereu prezent și-nsoțitorul sur. —
Să alungăm zenitul și nadirul
sub unica boltire de azur !

Același timp ne leagă-n paranteze
și-n copcii de lumini și veșnicii.
Aceasta place. Spiritele-s treze
și-alunecă prin timpi de poezii.

Estivală

Ape de cîntec dintr-un flaut, ca
să-mi spăl obrazul
după-amărăciune ;
Ștergar de vînt, să mi-l usuc abia
Tîrziu de tot, cînd soarele apune.

Vestminte clare de văzduh
să-mbrac
și-ncălțăminte să încalț plutite
ca nuferii. Oglinzi cu fond opac
să-mi fie lacrimile, să mă-nvite.

Și princiar să merg înspre
solstițiu
Ușor ca-n plase proprii, un paing.
Să beau din crini al morții
exercițiu
pe care s-o înduplec și s-o-nving.

E legea verii năucind cu soare
care ne ia povara cărnii și,
cu circumstanțele ușurătoare
ne face abur apt de a pluti.

Ca Linus deci eu merg pe vîrf de
spice
fără să le îndoi, în mers egal,
iar razele, cu aurii alice
prin mine trec ușori, ca prin cristal.

Dar o să vină toamna cu carațe
brumate. Tot mai grele fostul vînt
și apele și razele uitate
îmi vor urni povara spre pămînt.

De n-ar fi vara jubilînd prin spații
s-ar tulbura suavul adevăr
și m-aș privi cum cad, în gravitații,
ca Newton cînd privea căzutul măr.

Resemnare

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu vin și amintiri. Între noi doi
un aer lin și dulce ca melasa.

Și eram triști și singuri amîndoi
în vara asta vagă și păgînă.
Ții minte ? Nu ții minte. Ai uitat.
Ca pe-un păcat țineam pahare-n
mînă
și-l măsuram cu ochiul blestemat.

Din care timp veneai cu sceptrul
lunii
încovoiat de-atîtea neuitări ?
Legați de dor cu aurite funii
și risipiți pe sate de cărări
cîntaserăm cuvintele bătrîne
și numai cîntecul vibra în noi
din tot ceea ce-a fost și va rămîne.
Și eram triști și singuri amîndoi.

Eram de parcă-am fi ieșit din
peșteri
platonice, afară, în lumini
și dintre stalacmitele în creșteri
de reci statui. Uitaseși să mă-alini,
să-mi spui o vorbă ca o alifie
lunatică unui rănit bătrîn
care mai crede-n vin și-n poezie
și-n cîte or fi fost și mai rămîn.

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu tine, doar cu tine. Între noi
tu care-ai fi putut să-mi fii mireasa.

Și eram triști și singuri amîndoi.

Floarea soarelui

Mișcarea de rotație a florii
Soarelui sus pe axul ei fragil.
Țin minte lumea caldă a culorii,
de cînd fusesem înger și copil.

Acum miroase a agronomie
pierduta floare ce purta în pisc
un astru de semințe. Nostalgie
închisă astăzi, strictă, într-un disc.

Ah, țarini ca-n Van Gogh, culori
aprinse
și-ntrepătrunse, unde ați rămas ?
Și suflet de copil ce mi-l învinse
flămînda gură-a vremii, pas cu pas?

Culcat în iarbă și citind latinii,
cu grijă, cu uimire, op de op,
sub ochii-nalți de lauda luminii
pînă-n ținutul marelui miop,

pînă-n ținutul cu vedere scurtă
din lumea gîzelor de pe hotar,
pînă în lumea cu urechea surdă
uitată de-anotimpi și calendar.

Știința mă cutremură, semeață,
și mă adun sub steaua ei, mărunt.
Doar floarea soarelui mă mai
răsfață
sub minutarul rece și cărunt.

Doar floarea soarelui, a soarelui,
doar floarea
se-nalță din agronomie-n salt
ca să-mi arate cercul și culoarea
dintr-al copilăriei pisc înalt.

Dansînd

Starea de dans a mersului și-a
miinii
Ca o statuie ce-a încremenit
dansînd, să-și mai îmbucure
stăpînii
Cu-al sînului și-al coapsei fruct
oprit.

Dur paradis pierdut cînd Eva,
moale,
dansa în jurul mărului cîntînd,
iar șarpele dansa și el, în zale,
plăcerea de-a descinde pe pămînt.

De-atunci dansează apele-n spre
mare,
în flaut suflul, vîntul în frunzar,
pămîntu-n jur de sine și de
soare. —
Starea de grație, starea de har.

Femeea și-a zvîcnit picioru-n lume
dansînd cu glezna pe deasupra ei,
și iată, toată lumea o supune
la brîu cu snopul miilor de chei.

Și toată lumea a-nceput balansul
în ritual din vechi, pîndind spre
zori, —
să ne rămînă cîntecul și dansul
ca doi copii frumoși făcuți din flori.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Momeala: 1000000 lei

1

AU PARTICIPAT:
Valentina Chirilov : 87 ani
Eufrosina Dumitru : 89 ani
Petre Hondru : 82 ani
Mihail Hanec : 70 ani
Gheorghe Socoleanu : 63 ani

2

Date extrase dintr-o scrisoare primită la redacție

La 4 martie 1977, în imobilul din strada Atanasie Simu nr. 6, sectorul 1, prăbușit parțial, au murit fără ascendenți sau descendenți surorile Antonina Hondru, Valentina Socolov, născută Hondru, și Nicolae Socolov, soțul Valentinei Socolov. Averea rămasă consta din :

- Una vilă cu 5 camere, mobilate cu mobilier stil, covoare persane, tablouri scumpe și altele.
- Un autoturism Opel.
- Valută mărci R.F. Germania și R.D.G. la Banca de Comerț Exterior. Valuta aparținea surorilor Hondru și provenea dintr-o moștenire.
- Trei carnete C.E.C. în valoare de 105 000, 5 000 și respectiv 13 000.
- Bijuterii.
- Alte bunuri.

Valoarea acestor bunuri o apreciez între 1 — 1,5 milioane.

Această avere a fost revendicată de Petre Hondru în calitate de văr primar al defunctelor, și Gheorghe Socoleanu, în calitate de frate al lui Nicolae Socolov. Preluarea acestei considerabile averi s-a făcut prin înșelătorie ; principalul înșelat fiind statul român căruia, după estimările mele, îi revin conform legilor în vigoare cel puțin un milion de lei. Menționez că subsemnatul nu sînt implicat în nici un fel în relațiile de mai sus.

3

Redeschiderea dosarului

Dosarul este preluat de experții în materie din Procuratura municipiului București : Aurelian Ciobanu și George Vuza. După mai multe zile de studiu și verificări, concluzia experților este : Dosarul a fost întocmit respectîndu-se toate formele legale : în forma lui actuală este inatacabil. Legală este de asemenea tranzacția intervenită ulterior între moștenitori și Valentina Chirilov, aceștia recunoscîndu-și reciproc legăturile de sînge.

4

Reaudierea martorilor

Și prima mărturisire : a lui Petre Hondru, principalul moștenitor. Gradul de rudenie cu decedatele nu este de gradul patru, ci de gradul cinci, pe linia mamei, și de gradul șase, pe linia tatălui. Petre Hondru recunoaște că nu avea dreptul la moștenire. Valentina Chirilov, venită ulterior la partaj, nu poate face în nici un fel dovada gradului de rudenie. Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului, are vocație succesorală pentru o parte mai mică din masa succesorală decît s-a stabilit inițial. Aurelian Ciobanu și George Vuza, experții din Procuratura municipiului București, completează cu mult tact și răbdare dosarul și întocmesc referatul cu propunerea de recurs extraordinar. Este un referat amplu, mergînd pînă la detaliu, și procurorul general al republicii admite recursul.

5

Acasă la Petre Hondru

Am ținut să-l cunosc pe Petre Hondru, să aflu ce l-a constrîns spre înșelăciune la 82 de ani, să reconstitui clipa de dezechilibru moral, și într-o seară, după ce recursul fusese admis, am sunat la numărul 14 de pe strada indicată în scrisoare. Am traversat în urma nepotului lui, pensionar, curtea de veche mahala bucureșteană, cu flori înalte și bolți de viță de vie, am intrat aplecîndu-mă în casa ponosită și peste masa care ocupa aproape întreaga încăpere mi-a întins mîna un bătrîn ce-avea în priviri însăși oboseala acelei case. Nepoata lui, de asemenea pensionară, mi-a adus un pahar cu apă rece și o cafea și discuția ce a urmat a pornit din celălalt secol, cu amintiri din copilărie, moartea celor patru frați din zece într-o singură săptămînă, școala, primul război mondial, frontul, 20 de ani de sihăstrie, ca geodezist, pe coclaurii țării, soția care l-a urmat cu durerea neputinței de a avea copii, al doilea război mondial și după, alți coclauri, pensionarea, moartea femeii care-l urmase pretutindeni, singurătatea și Tolstoi, Dostoievski, dar mai ales Tolstoi, cu stilul lui cald și limpede, și resemnarea, și liniștea celui ce se pregătește să părăsească lumea în care a rămas atît de singur.

Și într-una din zilele de după 4 martie, anul trecut, un anume Mihail Hanec îi telefonează și-i spune că este moștenitorul unei averi considerabile și apoi se prezintă chiar la el acasă împreună cu un avocat și Gheorghe Socoleanu care era la rîndul lui moștenitor. Refuză la început. Eu, le-a spus, sînt rudă de gradul cinci pe linia mamei și de gradul șase pe linia tatălui și nu îndeplinesc condițiile de succesiune, dar ei i-au vorbit de un drept de reprezentare pe care l-ar avea, ar reprezenta-o adică pe mama lui care era vară primară cu defunctele, și astfel au ajuns la notariat după ce, mai înainte, Mihail Hanec îi mărturisise că între bunurile defuncților se va fi găsit poate și o cutie cu bijuterii, care îi aparține, îi arătase chiar cheia casetei și-i descrisese bunurile ce se aflau într-însa, și la notariat deși se întîmplaseră și unele lucruri ciudate a obținut certificatul de moștenitor și cu acest certificat alergaseră împreună cu Mihail Hanec peste tot : miliție, bănci, ca să dea de urma casetei cu bijuterii. N-au găsit-o și pe la el au in-

---

În jurul unui plagiat

De curînd, mai mulți cititori ne-au propus să aducem în dezbatere publică lucrarea „Știința administrației", apărută sub semnătura conferențiarului universitar Alexandru Negoiță și tipărită în 1977 sub auspiciile Editurii didactice și pedagogice. Ea reunește prelegerile universitare ale autorului, dar — au ținut să ne atenționeze corespondenții noștri — lucrarea nu reprezintă decît dovada incontestabilă a unui grosolan plagiat. În sprijinul acestei acuzații ne-a fost prezentat, volumul „Traité de science administrative". Confruntarea celor două texte probează fără drept de tăgadă că autorul „Științei administrației" a făcut foarte puține eforturi în direcția unei gîndiri originale, recurgînd fie direct, fie prin mijlocirea parafrazei, la tratatul menționat. Probele dovedesc negru pe alb că, în multe locuri, Alexandru Negoiță și-a însușit cuvînt cu cuvînt, prin simplă traducere, pagini la rînd. La o primă cercetare se poate constata că Alexandru Negoiță indică într-adevăr sursa bibliografică, notînd în subsolul paginii titlul tratatului francez, dar modul în care o face îl obligă pe cititor să aprecieze că autorul are în vedere doar unele probleme de principiu sau unele puncte de vedere comune cu lucrarea citată. În realitate, autorul a folosit ad-litteram textul original, ceea ce, evident, l-ar fi obligat fie să ghilimeteze frazele respective, să indice, între paranteze, că este vorba de un citat, deci nu de o contribuție originală sau de preluarea, prin cuvinte proprii, a unor idei datorate altor autori. De ce procedează Alexandru Negoiță în acest mod ? Indicarea sursei bibliografice — a considerat probabil universitarul nostru — îl poate pune la adăpost în cazul în care ar fi acuzat de plagiat, iar în situația în care similitudinea textelor nu va fi observată, cu atît mai bine : cititorul va aprecia că este vorba de simplă referire, în termeni generali, la tratatul străin.

Pentru elucidarea cazului am înaintat documentele acestui plagiat decanatului Facultății de drept care ne-a asigurat că va dispune organizarea urgentă a unei comisii de anchetă. Rezultatul investigațiilor întreprinse ne-au fost comunicate în cuprinsul unei „Note", pe care o reproducem parțial :

„În legătură cu sesizarea făcută revistei „Flacăra" privind cursul de „Știința administrației" (Editura didactică și pedagogică, București, 1977), al tov. conf. Alexandru Negoiță, conducerea facultății a analizat și verificat, în cadrul unei comisii, cele semnalate. Comisia a fost formată din conf. dr. **Gheorghe Moca,** decanul facultății, conf. dr. **Stanciu Cărpenaru,** prodecan, și lector **Ion Muraru.** Au fost consultați, ca specialiști, tov. lector **Valentina Gilescu** și dr. **Mircea Anghene,** cercetător la Institutul de cercetări juridice. Comisia a ajuns la concluziile care sînt expuse în nota de față.

Pasajele și titlurile menționate în seceput să se perinde femei si bărbati care spuneau că și ei sint mostenitori : unii cereau, altii amenintau, multi il sfătuiau cum să scoată mai repede averea din bancă si făceau planuri cum o vor impărti pină-ntr-o zi cind Eufrosina Dumitru s-a prezentat la el cu un individ care se dădea drept procuror la Tirgu Mures si l-au amenintat că-l dau pe mina procuraturii dacă nu le plăteste imediat o sumă mare de bani, drepturi ce le revin in calitate de mostenitori legali, si tocmai lăcomia rubedeniilor l-a determinat să nu cedeze si n-a cedat si toti s-au retras precum veniseră lăsind in urmă doar amenintările. Timpul se scurgea si nimeni nu-l actiona in judecată și sosise si ultima zi, după șase luni, după care orice alte drepturi se prescriau și chiar in această ultimă zi a intervenit Valentina Chirilov despre care nu mai auzise nimic pină atunci : face acceptarea și-i dă in judecată, atit pe el, cit și pe Gheorghe Socoleanu.

Tranzactia care a intervenit intre ei este rezultatul presiunilor ce s-au făcut asupra lor si in fata tevaturii ce-ar fi urmat cedează si recunosc in fata instantei judecătoresti legătura lor de singe, pentru ca afară să apară si Eufrosina Dumitru si să accepte si santajul acesteia si pe sentinta judecătorească se adaugă prin acceptare comună si drepturile ei...

Lacrimile bătrinului... Stie că nu-l cred ?... Lacrimile lui cer indurare : să nu rostim cu vorbe ceea ce cu bună stiintă a omis să spună, si anume că imediat după notariat, chiar in clipa cind a obtinut certificatul de mostenitor, el stia că nu este mostenitor. Nepoata lui imi soptește la ureche : „Mi-e frică să nu-l pierdem...".

Nu-i pot oferi decit compasiune izvorită din durerea firească in fata unui bărbat ce a străbătut fără prihană un secol de războaie, foamete si luptă ca să ingenunche, cind nimic nu mai avea importantă, pentru a culege un mirai. Nu-l poate apăra nici indignarea mea, urmărindu-i lacrimile pe obrazul scorojit de vreme, impotriva celor ce minati de lăcomie si meschinărie l-au impins si i-au atitat pornirile primare. (Nu tot crimă este numele ce-l poartă uciderea de sentimente ? Fiindcă ce altceva este momeala imbogătirii ?)

Dar nu-i pot oferi si intelegerea mea. Respectul fată de lege este titlul suprem al demnitătii civice. Este actul fundamental prin care ne dobindim dreptul de a trăi in cetate. Petre Hondru a incălcat acest legămint. Putem plinge impreună, dar nu si intelege. „Nene Hondrule, ii spun, am discutat de războaie, de vitejie si lasitate, de dreptate si nedreptate, dumneata care-l iubesti pe Tolstoi si ce e frumos in viată, nu crezi că opinia publică ar avea ce invăta din adevărul curat al faptei dumitale ?

Face semn din cap si această incuviintare a umilintei este insusi semnul redobindirii demnitătii pierdute.

6

O nouă redeschidere a cazului

Apăruseră elemente noi : adăugirea făcută la tranzactia autentificată de instanta judecătorească pentru Dumitru Eufrosina, Mihail Hanec. Cine e Mihail Hanec, ce căuta acasă la Petre Hondru, de ce tinuse să facă din acesta un mostenitor fără voie, in cazul că Petre Hondru spusese adevărul ? (Petre Hondru n-are copii, rudele cele mai apropiate si singurii prieteni sint nepotii, pensionari amindoi, la rindul lor fără copii). Cine era individul care se dăduse drept procuror din Tirgu Mures ? Cum aflase Valentina Chirilov in chiar ultima clipă că ar putea fi mostenitoare ? Cine o indemnase să deschidă procesul ? Cine era interesat ca Valentina Chirilov să obtină o sumă la care n-avea dreptul ? De ce nu deschisese procesul Dumitru Eufrosina, cea care amenintase prima ? De ce Dumitru Eufrosina apare abia după incheierea tranzactiei ?

Procurorul sef al Capitalei, tovarășul Dumitru Popescu, preia personal ancheta si iată o altă zi, o altă noapte si incă o zi consumate in acest caz.

7

Mihail Hanec

70 de ani. Absolvent al Academiei comerciale și al facultătii de drept. Inalt, elegant, tinută gravă, trăsături distinse, fost instructor la o casă de cultură, pensionar, fumează Kent, degete prelungi, frumoase, vorbire aleasă, memoria slăbită de ani, isi aduce aminte numai după ce procurorul șef ii spune : Mai ginditi-vă, lucrurile nu sint intocmai cum le povestiti dumneavoastră ! Deși actionase numai din imboldul prieteniei fată de defuncte, isi aduce totusi aminte de caseta cu bijuterii. Politicos, rezervat, nu se revoltă decit in fata umilintei numită neincredere. Spune : De ce nu admiteti că in lume există și sentimente dezinteresate ? Prietenia n-a murit. Există...

N-avem nici un motiv să nu admitem acest argument.

După moartea tragică a surorilor Hondru si a lui Nicolae Socolov, sub imboldul prieteniei, Mihail Hanec aleargă, se interesează, descoperă după mai multe zile cadavrele la morgă, le recunoaste, se ingrijeste de transportarea lor, in acele zile fără mijloace de transport, de procurarea de locuri la cimitirul evanghelic, in acele zile fără locuri chiar la crematoriu, organizează inmormintarea si după inmormintare singura lui grijă este să execute dorinta testamentară a răposatelor, o dorintă orală intrucit nu s-a găsit nici un testament. Conform acestei dorințe, singura mostenitoare urma să fie fiica lui Gheorghe Socoleanu. Gheorghe Socoleanu din pricina pierderii tragice a fratelui era insă in imposibilitate de a se ocupa de propriile sale interese si el. Mihail Hanec iși asumă singur obligatia de a căuta si pe ceilalti mostenitori pentru a putea deschide procedura succesorală. Se interesează deci peste tot si-l descoperă pe Petre Hondru. Îi telefonează si Petre Hondru recunoaste la telefon că el este mostenitorul legal fiind rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei si de un grad mai indepărtat pe linia tatălui. Astfel ajunge impreună cu Gheorghe Socoleanu si un avocat la casa lui Petre Hondru. Cutia de bijuterii n-a fost găsită, mostenitorii si-au intrat in drepturi si el s-a retras. Nu cunoaște nimic despre Valentina Chirilov și Eufrosina Dumitru. Pe ultima o cunoscuse intimplător, dar nu are cunoștinte despre tranzactia incheiată. Astfel s-a incheiat prima ședință de audiere.

8

Conotații la declarația lui Mihail Hanec

- Petre Hondru n-a intreprins nimic pentru a intra in drepturile sale de moștenitor ; a fost descoperit de Mihail Hanec.
- Gheorghe Socoleanu are vocatie succesorală numai pentru partea din avere apartinind fratelui, adică o mică parte, averea provenind dintr-o mosterine a surorilor si mostenirile nu fac parte comună.
- În cazul cind nu s-ar fi găsit nici un alt mostenitor, cea mai mare parte din bunuri ar fi revenit statului. Dacă bunurile ar fi revenit statului, cutia cu bijuterii n-ar mai fi putut fi recuperată de Mihail Hanec. Mihail Hanec avea neapărată nevoie de un mostenitor al surorilor Hondru.
- Tranzacția dintre Petre Hondru și Mihail Hanec, dacă ar fi avut loc, ar fi fost cel putin ciudată : oferi un milion, e drept din banii statului, ca să recuperezi o cutie cu bijuterii. Tranzacția ar mai fi părut ciudată tocmai fiindcă fiind banii statului. Mihail Hanec s-ar fi expus și pericolului infracțiunii penale.

9

A doua ședință de audiere

S-a repetat ce s-a spus si la prima audiere, in termeni mai prudenti. Un singur amănunt inedit : caseta cu bijuterii ar fi putut contine testamentul prin care intreaga avere revenea unui singur mostenitor : fiicei lui Gheorghe Socoleanu. Petre Hondru deci nu era decit un instrument. O unealtă. După găsirea casetei ar fi pierdut totul. Și implicit s-ar fi inlăturat si pericolul infractiunii penale, totul intrind pe făgasul legalitătii. Momești un bătrin cu un milion pentru ca apoi să-i iei totul !

Interesat cum era in găsirea casetei, cunoscător al familiei, cum se autodeclară, diligentele pe care le-a intreprins pentru descoperirea mostenitorului sint tot atitea argumente in favoarea presupunerii că Mihail Hanec cunoștea foarte bine arborele genealogic al familiei si implicit faptul că Petre Hondru, chiar dacă s-a declarat astfel, nu era mostenitor legal.

10

Gheorghe Socoleanu

Despre el Petre Hondru afirmă : „Era atit de indurerat de pierderea fratelui incit nu-l interesa nimic si s-ar fi lipsit bucuros de toate bunurile numai ca să fie lăsat in pace."

„Un visător și un filosof" il caracterizează Mihail Hanec.

El afirmă : „Nu după mult timp mi-am dat seama că procedura succesorală se transformase intr-o afacere : la mijloc erau alte interese decit cele declarate. Mihail Hanec făcuse atitea pentru noi in imprejurările tragice pe care le trăisem incit n-am vrut să merg mai departe cu intrebările. Am cunoscut si faptul că Valentina Chirilov n-are drepturi de mostenitoare : am acceptat tranzactia fiindcă am fost sfătuit și fiindcă astfel se termina mai repede totul. Stiam că cealaltă parte a averii ar fi revenit statului in cazul cind Petre Hondru n-ar fi fost moștenitor, erau atitia insă care se ocupau de treburile mele incit am ezitat să comunic procuraturii presupunerile mele. Cred că Petre Hondru este victima unor manevre...".

La prima intrebare insă, intrebarea fundamentală a acestei anchete, Gheorghe Socoleanu dăduse si el acelasi răspuns ca si Mihail Hanec : acasă la Petre Hondru, bătrinul declarase că este rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei si de un grad mai mare pe linia tatălui.

Tirit prin procese si audieri pentru vina de a fi moștenitor, Gheorghe Socoleanu pare victima propriei sale neutralitati.

11

Înainte de a reînchide dosarul

Prin competenta și abnegatia lucrătorilor din Procuratura municipiului Bucuresti, statul român preia circa un milion de lei acaparat prin inselăciune si minciună. Opinia publică ia act incă o dată de ce inseamnă lăcomia de bani, spiritul de imbogățire cu orice pret, pasivitatea fată de atitudinea civică, minciuna, inselătoria, importanta covirsitoare pe care o are respectarea legii. Din nefericire, lipsa probelor ingreunează demersul pentru ca toți vinovații să-si ia pedeapsa intreagă...

12

Și totuși...

O remarcă de ultim moment :

— Tovarăse procuror șef, la prima audiere, cind am fost de fată, Mihail Hanec a afirmat că Petre Hondru a pretins că are vocatie susccesorală pe linia mamei. Acelasi lucru il sustine si Gheorghe Socoleanu. Și totusi, cind au iesit de la notariat, Petre Hondru dobindise vocatia pe linia tatălui. Ce s-a intimplat la notariat ? Cine a schimbat in ultimul moment vocatia succesorală ? Cine l-a indemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

13

In loc de incheiere

Cind predăm ancheta de fată tiparului, cazul Petre Hondru este redeschis pentru a treia oară. Vom relata concluziile intr-un număr viitor.

NICOLAE CRISTACHE ■

(PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL PROCURATURII MUNICIPIULUI BUCUREȘTI)

---

sizare, ca fiind reproduse după lucrarea „Traité de science administrative", aparținînd unui colectiv de autori francezi, apărut la Paris în 1966, sînt într-adevăr, cu cîteva excepții, și traduse și preluate întocmai după manualul francez.

Verificîndu-se paginile în discuție prin confruntarea celor două lucrări, s-a constatat că în manualul său, conf. Al. Negoiță a făcut trimiteri la manualul francez la începutul fiecărui capitol. Aceste trimiteri se fac prin menționarea autorului capitolului din manualul francez și titlul general al manualului. Astfel au fost constatate, în cadrul paginilor indicate în sesizare, 18 asemenea trimiteri (a se vedea pag. 29, 36, 40, 56, 63, 67, 79, 81, 121, 149, 163, 169, 173, 177, 179, 189, 195, 201). Citarea se face, de regulă, de autor, indicîndu-se pagina cu mențiunea „și urm."

În ce privește ponderea în ansamblul cursului, a textelor reproduse, comisia a constatat că aceasta este redusă (la aproximativ 20 de pagini din 210) și se referă la problemele de tehnică administrativă, constituind astfel aspecte de pură tehnicitate. Totodată, această copiere a unor texte a implicat și utilizarea terminologiei tehnice străine, aspect care a fost criticat ca și alte aspecte ale cursului, în ședințele de catedră ținute cu prilejul analizei cursului, atît în prima sa variantă (ședința din 17 martie 1972), cît și în varianta pregătită pentru a fi dată la tipar, la editură (ședința din 18 oct. 1975).

„În ce-l privește pe tov. conf. Alexandru Negoiță — se arată în încheiere — conducerea facultății și organizația de partid urmează să discute aspectele care constituie o abatere de la cerințele probității științifice și ale eticii profesionale, pentru a se trage concluziile necesare și a se lua măsurile corespunzătoare".

La Institutul de cercetări juridice am stat apoi de vorbă cu referentul științific al lucrării, cercetătorul principal **Mircea Anghene,** care nu a întîrziat să-și exprime dezaprobarea pentru lipsa de probitate profesională a confratelui său de breaslă. Tovarășul Anghene a ținut, totodată, să ne asigure că n-a avut răgazul necesar pentru a verifica modul în care Alexandru Negoiță a folosit sursele bibliografice citate — că dealtfel aceasta nici nu intra în atribuțiile unui referent — dar că a sesizat în scris editura despre lipsa de originalitate a lucrării.

Desfășurarea anchetei ne-a condus firește și la sediul Editurii didactice și pedagogice, unde am avut prilejul să stăm de vorbă cu tovarășul Nicolae Bratosin, redactorul șef al secției de învățămînt superior. Aici am fost informați că — potrivit regulamentului de editare — un curs universitar se încredințează tiparului pe baza recomandărilor formulate în cadrul discuțiilor de catedră, deci sub girul de specialitate al unor cadre universitare. La nevoie, editura mai poate apela și la concursul unui referent.

Am citit în întregime și referatul prezentat de cercetătorul **Mircea Anghene,** constatînd nu fără surprindere că referatul nu face nici o formulare expresă cu privire la „lipsa de originalitate" a lucrării. Referatul conține, e drept, numeroase observații și sugestii de amănunt, dar în general situează „Știința administrației" printre lucrările universitare **valoroase** și **originale.**

Ajunși aici, se impune să aducem în discuție și un alt aspect, acela al climatului în care a apărut și s-a „dezvoltat" această lucrare lipsită de cea mai mică originalitate, în bună parte o copie fidelă a tratatului amintit mai sus : colegii de catedră ai conferențiarului Al. Negoiță, discută și constată, în ședințele din 17 martie 1972 și 18 octombrie 1975, că autorul cursului de „Știința administrației" **face** abuz de termenii tratatului, copiază pur și simplu pagini întregi, pe care le citează defectuos, critică aceste aspecte ale cursului, fac recomandări autorului, dar, culmea, lucrarea cu pricina își continuă drumul firesc spre editură și publicare, fără ca autorul să-și însușească aceste observații critice, să opereze în conținutul lucrării. La rîndul său, referentul de specialitate, cercetătorul Mircea Anghene situează, în referatul său cerut de editură, situează, spuneam, „Știința administrației" printre lucrările universitare „valoroase" și „originale" (!!!). Astăzi, același cercetător are altă părere, situată într-un fel la polul opus : „autorul nu are nici o părere personală, nu este original, copiază pur și simplul pagini întregi".

Consultăm, la biblioteca Facultății de drept, cîteva reviste în care este recenzat cursul conferențiarului Al. Negoiță. Iată ce reținem din analiza semnată de **Mihai Oroveanu,** cercetător la Institutul de cercetări juridice, și apărută în revista „Studii și cercetări juridice" nr. 1 din 1973 : „Ținem să **remarcăm** titlul 5 al lucrării... socotim **interesantă** sugestia autorului... **pe drept cuvînt** autorul scrie... mai **relevăm** analiza pe care autorul... la această întrebare autorul răspunde pe **bună dreptate...** autorul arată în **mod just"** etc. Iar în final, după ce semnatarul recenziei aduce într-adevăr și cîteva critici semnalează cîteva probleme pe care ar trebui să le cuprindă cursul, arată că „O asemenea obligație științifică nu micșorează cu nimic munca netăgăduită și meritul tovarășului conferențiar doctor Al. Negoiță, a cărui primă încercare de a aborda aceste complexe probleme i se cuvine întreaga noastră prețuire".

— Tovarășe Mihai Oroveanu, am reținut din discuțiile pe care le-am purtat cu dumneavoastră că știați de acest plagiat, asupra căruia nu aveți nici un dubiu, încă din 1973. De ce nu l-ați criticat pînă acum ?

— De frică. Eu sînt doar un cercetător clasa a 3-a, iar Negoiță a avut și are încă o poziție puternică la Facultatea de drept.

— De ce l-ați lăudat, știind de la început că e un plagiat, cum susțineți și în momentul de față ?

— M-a rugat cineva să-i fac o recenzie. I-am făcut, dar tot ce a plagiat am trecut sub tăcere. Am ținut cu disperare să spun ceva bun.

— De colegul dv., Mircea Anghene, vă desparte un perete. De ce nu l-ați încunoștințat pe dînsul, ca referent al lucrării, de acest plagiat ?

— Anghene știa mai bine decît mine. Tratatul ăsta e pîinea noastră. Anghene citează din 1970 din el, dar și el tace tot de frică.

— Din punct de vedere al eticii dv. profesionale, de cercetători care aveți obligația să promovați numai ceea ce este valoros, original, care servește progresului științei, cum calificați această tăcere ?

— Mă apăr prin faptul că toți cei care au cunoscut, au tăcut, au tolerat această situație.

Ce comentariu am mai putea să înscriem sub acest dialog, sub descrierea faptelor de pînă acum ? Este oare nevoie să le amintim acelora care au obligația să ne reamintească nouă că tolerarea necinstei, cocoloșirea unor fapte de inechitate socială nu au nimic comun cu normele noastre de etică și morală ?

LIVIU TIMBUS ■
N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

NOU ȘI VECHI ÎN UNIVERS

Pe banca acuzării un anacronism tragic:

APARTHEIDUL

În concordanță cu politica sa consecventă de solidaritate activă cu lupta popoarelor pentru cucerirea independenței și suveranității, pentru dreptul de a fi deplin stăpîne pe destinele lor, România sprijină cu fermitate lupta popoarelor din Africa Australă, împotriva politicii rasiste de apartheid, pentru libertate și independență.

Nu există împrejurare a vieții internaționale în care glasul României să nu se fi ridicat cu energie împotriva politicii practicate de regimurile antipopulare din Africa Australă. Nu există rezoluție adoptată de O.N.U. cu privire la situația din Africa de Sud, Namibia și Rhodesia, la elaborarea căreia România să nu fi participat activ, acționînd consecvent pentru recunoașterea mișcărilor de eliberare națională pe plan internațional.

Pe această linie se înscrie și sprijinul fără rezerve pe care România l-a acordat adoptării rezoluției O.N.U. la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale, rezoluție prin care **anul 1978 este proclamat An internațional de luptă împotriva apartheidului și la care România a fost coautoare.**

Această acțiune nu intenționează doar să atragă atenția comunității internaționale și opiniei publice mondiale asupra gravității situației popoarelor din Africa Australă și asupra condițiilor victimelor apartheidului și discriminării rasiale, ci totodată să mobilizeze eforturile reunite ale statelor încît să se ajungă la o grabnică lichidare a cauzelor ce stau la baza acestei stări de lucruri anacronice.

De-a lungul anilor, regimul din Africa de Sud a sfidat comunitatea internațională și a intensificat oprimarea rasială și colonială. Popoarele subjugate din Africa Australă și mișcările lor de eliberare națională au luptat eroic, înfruntînd persecuția, închisoarea, tortura și chiar moartea spre a obține egalitatea, libertatea și independența.

Acum, mai mult ca oricînd, regimurile rasiste din Africa de Sud și Rhodesia și-au intensificat măsurile agresive, într-o încercare disperată de a întoarce înapoi mersul istoriei. În consecință este de datoria Națiunilor Unite și a statelor membre să ia măsuri urgente și decisive împotriva regimurilor minoritare din Africa de Sud și Rhodesia în scopul de a elimina politicile și practicile coloniale în aceste țări, de a asigura libertatea popoarelor din Zimbabwe și Namibia, precum și de a apăra securitatea și integritatea țărilor vecine.

Asa cum subliniază președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, **„statornicirea unui climat de pace, cooperare și înțelegere între popoare necesită sporirea acțiunilor și intensificarea eforturilor tuturor forțelor antiimperialiste pentru eliminarea apartheidului și a politicii de discriminare rasială, practicate în Africa, pentru accelerarea abolirii tuturor formelor de dominație colonială".**

În contextul profundelor schimbări politice și al transformărilor revoluționare, sociale și naționale produse în viața internațională, a mutațiilor adînci ce intervin în raportul de forțe pe plan mondial se creează condiții tot mai favorabile luptei popoarelor africane, a tuturor popoarelor din lume pentru lichidarea definitivă a rușinosului sistem colonial, a politicii de apartheid și discriminare rasială, pentru afirmarea fără zăgaz a dreptului tuturor națiunilor de a-și făuri soarta așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară. Caracteristica epocii pe care o trăim confirmă adevărul, de atîtea ori demonstrat de viață, că nu există forțe în lume în stare să zăgăzuiască lupta popoarelor pentru asigurarea dreptului fiecăruia de a-și făuri în mod liber, demn și independent un viitor de prosperitate și fericire.

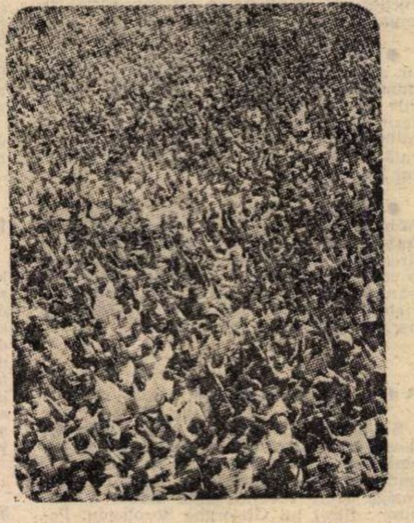

Datorită însă refuzului persistent și intransigenței regimurilor minoritare din Africa Australă, de a se conforma imperativelor zilelor noastre, popoarele din această regiune geografică au fost forțate să recurgă la lupta armată pentru cîștigarea libertății și independenței lor. Desigur, eliberarea fiecărui popor este, înainte de toate, propria sa operă, dar solidaritatea celorlalte popoare are o importanță deosebită în lumea de azi, o lume din ce în ce mai interdependentă, în care relațiile de dominație și asuprire a unor popoare periclitează pacea și securitatea tuturor țărilor. În același timp, nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare. Relațiile de dominație, anacronice și profund reacționare sînt în contradicție totală cu aspirația spre libertate a popoarelor, cu normele dreptului și moralei internaționale, cu principiile și scopurile Cartei O.N.U.

Poporul român, care a cunoscut el însuși veacuri de-a rîndul jugul asupririi străine și nu a încetat nici o clipă să lupte pentru a-și păstra ființa națională și a deveni liber și stăpîn pe destinele sale, a fost întotdeauna un sprijinitor activ al luptei de eliberare și emancipare a popoarelor africane.

Repudierea politicii de apartheid și discriminare rasială de către România decurge din opoziția sa fermă față de orice politică de forță și dictat, din atașamentul său profund față de principiile și scopurile Cartei O.N.U.

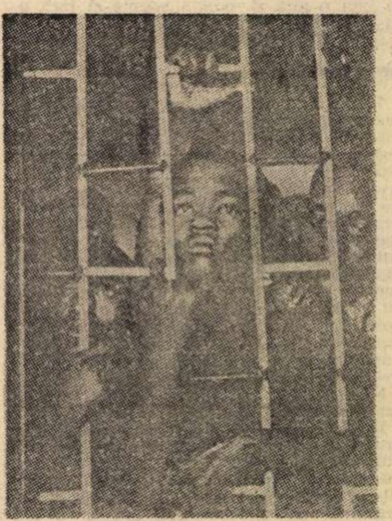

În spiritul poziției sale active și consecvente, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu, cel mai autorizat glas al României socialiste, au desfășurat și desfășoară o activitate intensă pe plan internațional venind cu inițiative la O.N.U. și în alte forumuri internaționale pentru adoptarea și aplicarea în practică de măsuri ferme de natură să pună capăt politicii de apartheid și discriminare rasială. În acest context, merită remarcat faptul că România respectă și aplică fără rezerve rezoluțiile O.N.U., conținînd măsuri concrete pentru constrîngerea regimurilor coloniale și rasiste din Africa Australă să pună capăt politicii anacronice, acțiunilor sale agresive. Țara noastră nu a recunoscut și nu recunoaște declarația unilaterală a independenței Rhodesiei, de către regimul de la Salisbury, nu întreține relații diplomatice, consulare, economice sau de altă natură cu Republica Sud-Africană. România a stabilit și dezvoltă relații cu mișcările de eliberare națională și acționează consecvent pentru recunoașterea acestora pe plan internațional. România a fost una din țările inițiatoare ale rezoluțiilor O.N.U. prin care organizația mondială a recunoscut S.W.A.P.O. drept singurul reprezentant autentic al poporului namibian.

România apreciază că este de datoria O.N.U. și statelor membre să sprijine multilateral lupta populației din Africa de Sud pentru libertate și democrație, pentru realizarea dreptului său la o viață liberă și demnă, precum și lupta popoarelor din Namibia și Zimbabwe pentru independența națională, pentru înfăptuirea dreptului lor imprescriptibil de a-și organiza viața conform voinței și aspirațiilor lor.

DUMITRU TANASĂ ■

Știința pe mapamond

CE ȘTIM ASTĂZI DESPRE GRUPELE SANGUINE?

Atît timp cît din vremuri străvechi sîngele era prescris ca băutură tămăduitoare nu au avut loc accidente în urma administrării sale sub această formă. După ce însă un medic englez a descoperit în secolul al XVII-lea circulația sîngelui, era de așteptat, bineînțeles, îndepărtarea sîngelui bolnav din artere și înlocuirea lui prin sînge sănătos, de exemplu prin sîngele unor animale tinere.

În anul 1823 a reușit la Londra prima transfuzie de sînge uman. Pacientul, un bolnav de cancer, a murit fără a se constata dacă în urma transfuziei sau din cauza bolii sale. Un an mai tîrziu, o lăuză care-și pierduse aproape tot sîngele a putut fi salvată printr-o transfuzie. Cu toate acestea, în ansamblu, rezultatele au fost dezamăgitoare. O statistică însumînd rezultatele transfuziilor făcute din 1667 pînă în 1874 arată că numai o treime din transfuziile cu sînge de animale și aproape jumătate din cele cu sînge uman au constituit un succes. Examinarea victimelor a arătat că globulele de sînge s-au coagulat și vasele de sînge fine s-au înfundat. Însă nu globulele de sînge străine au provocat coagularea, ci lichidul în care plutesc ele, așa-zisa plasmă sau ser. Or, acest lucru nu s-a întîmplat în toate cazurile. Medicul vienez Karl Langsteiner a reușit să clarifice în 1901 acest mister printr-o experiență foarte simplă. El a luat de la fiecare din cei cinci colaboratori ai săi și de la sine însuși puțin sînge. A separat toate probele în globule și ser și a amestecat apoi serul fiecărei grupe sanguine cu globulele celorlalte. Au fost descoperite astfel trei din cele patru grupe sanguine clasice : A, B și 0. Deoarece nici unul din cei prezenți nu aveau a patra grupă, AB, ea a fost descoperită abia un an mai tîrziu de doi elevi ai lui Langsteiner. Pretutindeni apoi a început să fie examinată și completată descoperirea medicului vienez.

În 1928, Comisia de igienă a Ligii Națiunilor a propus ca grupele sanguine să fie numite în întreaga lume în mod unitar A, B, 0 și AB. Ceea ce deosebește una de alta grupele sanguine este în primul rînd conformația globulelor roșii. Toate globulele de sînge ale grupei A au un anumit caracter distinctiv A, care e cunoscut de plasma și serurile aferente. Această plasmă conține un anticorp împotriva grupei B, izoaglutinină anti B, numită și Beta. Invers, plasma sîngelui B conține izoaglutinina anti A sau Alfa. În plasma grupei sanguine 0 apar împreună anti A și anti B, în timp ce grupa AB nu conține izoaglutinină, deoarece atît anti A cît și anti B ar putea aglutina propriile globule de sînge. Firește, la transfuzii trebuie să fie neapărat evitată aglutinarea ; în consecință, nu poate fi injectat decît sînge din aceeași grupă sau din grupa 0. Un om cu grupa sanguină 0 este donator universal, fiindcă globulele sale de sînge nu se aglutinează. AB este primitor universal.

Încă din 1903 s-a presupus că grupele sanguine sînt ereditare, dar abia în 1924 a fost demonstrat acest lucru. Astăzi, în medicina judiciară se știe că determinarea paternității se bazează pe ereditatea grupelor sanguine. Posibilitățile de diferențiere care stau la dispoziție sînt numeroase. În deceniile trecute au fost descoperite multe variante de grupe, nu mai puțin de zece subgrupe A și aproape tot atîtea de B și 0.

Mult mai interesantă este repartiția grupelor sanguine la diferite rase umane. Într-adevăr, există considerabile deosebiri, Grupa A apare frecvent în Europa, grupa B domină în regiunile răsăritene ale Uniunii Sovietice, iar grupa 0 la indienii din Brazilia și Peru în proporție de aproape sută la sută. Antropologii nu au putut însă cădea de acord pînă în prezent asupra interpretării acestor date statistice. Ei presupun că au existat trei rase primordiale A, B, 0, din care, prin amestecare, au luat treptat naștere împărțirile de astăzi. Puțin cercetată a fost corelația între grupa sanguină și boală, dar ea pare să deschidă un amplu domeniu de cercetări medicale.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Clio (muza) de la 5 la 9 (ani)

Multora li se pare că trăim într-un secol foarte clar. Izgonirea și spulberarea enigmelor face parte din progresul necurmat al civilizațiilor. Știința, iubita mea, e dușmana obscurantismului. Ea l-a învins de nenumărate ori, atît acasă cît și în deplasare. Prea bine. Nu numai că nu mă opun, dar mă și bucur, ca om al progresului, vulcan sau finanțe bănci, nu fac nazuri... Eu – ca să-ți spun drept – nu suport enigma ; de aici vine și indiferența mea vinovată față de romanul polițist. Cînd citesc – cînd și cînd – cîte un Chase sau un Vlad Mușatescu, o fac pentru a mă exersa în ocolirea tainei. Citește un roman polițist fără să-ți pese cine e criminalul, care e misterul și vei descoperi o nouă cale de acces spre umor. Nu e ușor, recunosc.

Ca să nu zici că fac pe nebunul, n-am să-ți ascund că de cîte ori întrevăd o zonă de mister a lumii, sînt tulburat și evit demagogia atotștiutorismului. Nu suport enigmele, e drept, dar de multe ori nici ele nu mă suportă pe mine și nici lor nu le pasă de mine. Prea bine. Nu cer să fiu menajat. Nu mă plîng. Speranța mea este ca enigmele, chiar dacă nu vor dispare cu totul, să se împuțineze. Ele nu mai sînt atît de numeroase ca în Evul mediu. După cum sînt unele care, după știința mea, nu au existat în Evul mediu. Una dintre ele, contemporană, m-a lovit ca o piatră-n cap.

Ai să rîzi – dar imediat o să-ți treacă – e vorba chiar de o piatră. Conductorul unui tren a fost lovit și orbit de sfărămăturile parbrizului său, spart cu o piatră aruncată de pe drum. Asta se petrecea lîngă Chicago. Norocul – mai există și așa ceva – a făcut ca mecanicul să ia imediat comanda trenului și să-l ducă pînă-n gară. Cine a aruncat cu piatra ? Au fost arestați trei băieți de 12, 13 și 14 ani. Conductorul a declarat poliției că, de cîtăva vreme a trece cu trenul pe la marginea sudică a orașului e echivalent cu a străbate un cîmp de bătălie. Bande de tineri potopesc cu pietre toate trenurile. Se distrează ? Au un plan diabolic ? Sînt inconștienți ? Inconștienți în grup ? N-ar fi enigma cea mai grea. Există o realitate și mai întunecată la minte : în aceste bande, „lucrează" copii, de ce vîrstă crezi ? Zi o cifră ! Conductorul susține că „unii dintre ei abia dacă au împlinit cinci ani". De ce dau cu piatra, de la cinci ani, în trenuri ? Enigma sună așa : sînt atît de mici încît nici nu izbutesc să lovească trenul ; nu izbutesc dar încearcă, aruncă – orice mi-ai spune e de neînțeles pentru mintea mea crescută, de bine, de rău, în cultul Rațiunii. Ca să îndepărtez cu orice chip iraționalul, să-ți spun cu ce poveste a venit de la școală o fetiță de 9 ani : Făt-Frumos se decide să o răpească pe Ileana Cosînzeana și-i spune calului său : „Fii atent, mă aștepți la ușa ei, dacă vine zmeul bați de trei ori în ușă, vii sub fereastră, eu sar în șa și dispărem peste deal". Zis și făcut. Făt-Frumos intră în casa Cosînzenei. După o vreme trei bătăi în ușă. Făt-Frumos se sperie, strigă : „Ce e ? Ce s-a întîmplat ?" Calul, calm, de afară : „Stai liniștit. A început să plouă și am vrut să-ți spun că te aștept sub șopron".

Poate că zîmbești. Poate că nu dai cu piatra. Oricum, epoca pietrii s-a sfîrșit. Fii sigură ! Fii fericită !

RADU COSAȘU ■

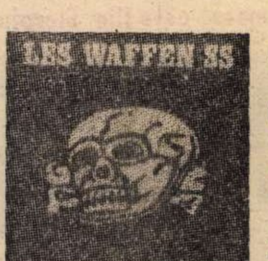

„Holocauste" o lecţie pentru toţi

Aşa arată coperta unui disc cu cîntece naziste, care a fost imprimat de „Frontul naţional" neofascist din Franţa

Mai mult de 120 de milioane de americani au urmărit în urmă cu cîteva săptămîni — relatează Agenţia FRANCE PRESSE — filmul de televiziune „Holocauste" realizat de studioul N.B.C., în care se relatează, sub formă romanţată, ororile săvîrşite de nazism în timpul celui de-al doilea război mondial. Este vorba, înainte de toate, de masacrarea a 15 milioane persoane, între care aproximativ 6 milioane de evrei.

Emisiunea a traumatizat opinia publică, mai cu seamă că, în apropierea împlinirii a 33 de ani de la moartea lui Adolf Hitler, în unele părţi ale lumii, unii oameni, unele persoane încearcă să acorde acestui fapt o importanţă specială, să-i dea o haină de eveniment uitînd că tot 33 de ani se împlinesc şi de la înfrîngerea fascismului. În condiţiile în care, pe plan mondial, recrudescenţa unor acţiuni de tip fascist ajunge să reprezinte un serios semnal de alarmă, reînvierea unor atrocităţi de neiertat, de neuitat — chiar dacă, în acest caz, ele aparţin peliculei — nu se poate să nu sensibilizeze largi mase de oameni.

„Holocauste" reconstituie, pornind de la istoria a două familii imaginare, Dorf şi Weiss, tentativa de exterminare în masă a evreilor în timpul celui de-al treilea Reich. Indicele de vizionare, notează A.F.P., a crescut zi de zi, dovedind că această rememorare a celor mai sumbre ore ale istoriei europene nu-i priveşte numai pe supravieţuitori.

Unii spectatori au fost şocaţi în mod neplăcut de cota comercială care însoţeşte emisiunea, întrebîndu-se dacă este oare necesară prezentarea reclamei unui bactericid ce ucide „toţi germenii", după mai multe planuri în care au fost înfăţişate camerele de gazare, sau dacă este necesar să încerci să seduci oamenii cu un nou aparat fotografic cu developare instantanee, după ce prin faţa ochilor ţi-au trecut numeroase fotografii despre masacrele în masă.

Criticile asupra filmului au fost, cu toate acestea, pozitive chiar dacă fiecare dintre cei ce s-au pronunţat asupra producţiei a recunoscut faptul că „Holocauste" nu egalează întru nimic „Jurnalul Anei Frank", de pildă. Nu lipsesc în suita acestor aprecieri nici cele aparţinînd unor personalităţi politice. „Emisiunea este mult prea îndepărtată de faptele reale. Nimeni nu poate zugrăvi infernul", a spus purtătorul de cuvînt al guvernului de la Bonn, în timp ce pentru fostul secretar de stat Henry Kissinger „Holocauste" a avut un impact benefic, constituind „o lecţie pentru toţi".

La aproximativ 33 de ani de la înfrîngerea fascismului, emblemele şi crucile, discursurile führerului şi cîntece naziste şi-au făcut din nou apariţia în numeroase ţări occidentale. Imaginea pe care o reproducem după revista vest-germană „Stern" este elocventă pentru credo-ul politic al acestor doi tineri din Hamburg

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

A MÎNCA MÎNCARE

Dacă cineva ar avea răbdarea să facă un inventar al cluburilor de profil existente în întreaga lume s-ar lua cu miinile de cap şi ar ţipa de disperare. Într-adevăr, realitatea o ia înaintea imaginaţiei în cele mai cunoscute direcţii, adică şi în bine şi în rău. Există cluburi de mari fumători şi antifumători, de mari beţivi şi abstinenţi, sînt cluburi care adună sub incidenţa celei mai înverşunate selecţii amatori de vînătoare, de umblat pe jos, de dormit de-a-n-picioarelea, de cheltuit averi pe prostii, de riscat viaţa în glumă şi cîte şi mai cîte. A fi membru într-un asemenea club de profil, dincolo de trăinicia ideii fixe, trebuie să traversezi cu succes un filtru cît se poate de riguros. Odată trecut examenul, fericitul admis este chemat să-şi probeze constant şi de fiecare dată convingător virtutea de a corespunde marii exigenţe şi încrederi cu care microcolectivitatea l-a investit.

La Paris un „club al gurmanzilor" care se bucură de o frumoasă reprezentare internaţională aduna cîteva zeci de pîntecoşi decişi să demonstreze cum se pot înghiţi, la modul propriu, averi, care nu s-aú produs cu aceeaşi metodă. Domniile lor, în afară de a demonstra, prin simplă apariţie, capacitatea omului de a deveni sferic au obligaţia lunară să lase un juriu înmărmurit prin exersarea unui apetit capabil să sfarme ştachetele obişnuite ale cantităţii şi calităţii. Membrii clubului cu pricina mănîncă, o dată pe lună, altfel decît de obicei, adică nu numai mult şi bine, dar şi cu martori avizaţi. Un asemenea meniu de cursă normală a cuprins de curînd: 400 de grame de caviar, 12 ouă umplute, trei porţii de ficat de gîscă, două consomeuri, un morun la grătar, 1 kilogram de biftek, 4 salate orientale, 5 porţii de tort, un kilogram de banane, 6 ceşti mari de salată de fructe, 9 sorturi de brînzeturi, o jumătate de kilogram de cafea. Totul s-a stropit cu două vermuturi cvadruple, două sticle de vin alb dintr-o recoltă interbelică, una de vin roşu din aceeaşi perioadă şi, la sfîrşit, cu numai cinci sute de grame de coniac. Preopinentul a avut la dispoziţie 45 de minute pentru repriza gastronomică amintită şi o impunere de plată de 2 600 de franci.

Juriul s-a declarat numai relativ satisfăcut, ţinînd cont că performanţa ar fi putut fi depăşită de către domnul Pierre Auguste Bellmont care în luna mai a.c. a înghiţit, tot în 45 de minute, un meniu de 4 300 de franci. Dînd dovadă de bunăvoinţă şi sinceritate Bellmont a declarat după festin, negru pe alb: „Într-adevăr nu sînt într-o formă deosebită. Ieri seară am avut o întîlnire cu cîţiva membri ai clubului care a durat 7 ore şi jumătate şi, vă rog să mă credeţi, nu am stat o clipă..."

Îl credem şi îl compătimim. La fel ca şi cei trei medici personali care îl secondează în fiecare clipă contra unui onorariu lunar echivalînd cu preţul unui festin şi al unui mic dejun. Spre deosebire de Bellmont după care vine potopul, medicii săi, oameni absolut normali şi fără avere, asistă la meciurile culinare cu inima strînsă căci cota de mortalitate a clubului a început să provoace frisoane: din 47 de membri, 11 au decedat anul acesta cu o vervă de netăgăduit, între două sosuri şi o coadă de fazan...

VECHIUL SCOP ŞI NOILE MIJLOACE...

Paulus Cane, un negru de 22 de ani, a murit într-o închisoare din Johannesburg, după ce a fost bătut cumplit. Medicul legist, un alb, a înscris în formularul de deces, culmea, „moarte provocată de tortură sistematică". Săptămîna trecută Longil Tabalaza, un negru, s-a aruncat de la etajul al cincilea al prefecturii de poliţie din Port Elisabeth. Medicul legist, tot un alb, a înscris în formularul de deces: „Moarte cauzată de şocul psihologic al interogatoriului". Exemplele ar putea continua.

Cu toată cenzura sălbatică în presa sud-africană au început să „transpire" informaţii din care rezultă că arsenalul tipic al regimului din penitenciarele rasiste a început să creeze o anume stare alergică în rîndul unei bune părţi a personalului alb. Cu alte cuvinte se are în vedere opţiunea pentru un apartheid cu mănuşi, pentru o teroare... prudentă care, dacă să nu schimbe nimic în conţinut măcar în formă să beneficieze de o pudoare considerată, acum, oportună... S-a ajuns, la destituirea unor poliţişti care nu au dovedit altceva decît zelul clasic în exterminarea „recalcitranţilor" negri ieşiţi în stradă în Huluwe şi Zululand. După o praftoriţă fără precedent poliţiştii au fost transferaţi, cu salariul mărit, într-o altă regiune.

Supralicitînd umanitatea unui regim care şi-a prelungit puterea cu vîrful baionetei, şeful poliţiei din Johannesburg a declarat unor ziarişti că „puterea albă nu se poate menţine decît prin vocaţia ei de justiţie şi democraţie şi nu prin gesturi de forţă". Ca să vezi! S-a trecut, adică, de la împuşcarea deţinuţilor — „fugiţi de sub escortă" — la aruncarea lor de la etaj şi de la decorarea poliţiştilor-asasini la trasferarea lor cu salariu mărit. Ceva s-a schimbat, într-adevăr, dar nu pînă într-atît încît vechiul scop să nu mai scuze noile mijloace...

RADU BUDEANU

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

Hoţul cere ajutor victimei

Doamna Hamilton din Glasgow, legată fedeleş, a urmărit cum cel care a legat-o îi fură lucrurile cele mai de preţ din casă. Nemaiştiind însă să deschidă din interior, broasca uşii de la intrarea din faţă, hoţul a apelat la bunăvoinţa gazdei. A dezlegat-o ca aceasta să-i arate. Aici a survenit o mică noutate. Doamna Hamilton a fost la înălţime şi hoţul a apărut în faţa tribunalului. Ar fi interesant de ştiut cum s-ar înţelege eventualii hoţi cu

O cobră, paznic de noapte

Skansen — grădina zoologică în aer liber din Stockholm — are un nou paznic: o cobră lungă de patru metri, ce poate ucide cu muşcătura ei un om, în 15 minute. Vigilentul paznic, liber în timpul nopţii, este închis în cuşcă dimineaţa. Oare cu un astfel de paznic furturile de animale preţioase vor fi mai rare? Un lucru este sigur: colaborarea între făptaşi şi paznic nu va avea loc cu una, cu două. Adevăratul pericol ar fi să înceapă să acţioneze ca hoţi nişte cobre.

Muzeu distrus

Un incediu puternic a devastat Muzeul de artă modernă din Rio de Janeiro. Tablouri de Picasso, Van Gogh, Dali, Max Ernst, Magritte, Leger, Vieira da Silva, Diego Rivera au ars. La fel şi 60 de pînze din expoziţia pictorului uruguaian Torres Garcia.

Între miile de tablouri, sculpturi şi gravuri ale colecţiei acestui muzeu foarte puţine opere vor putea fi salvate. Focul se datorează unui scurtcircuit sau unei ţigări rău stinse? Ţigările sînt deci şi un pericol social, nu numai ceea ce ştiam, adică...

Ţigările, pericol pentru organism

Oameni de ştiinţă sovietici combat fumatul prin acupunctură. După cinci şedinţe, durînd 30 de minute fiecare, 50 la sută din pacienţi s-au lăsat de fumat, iar ceilalţi au redus foarte mult numărul ţigărilor.

Mai există şi o altă cale de a te lăsa de fumat şi anume: să te laşi singur. Parcă doare mai puţin.

Un geniu incomparabil

La 5 ani lui Sayed Jalal, fiul unui funcţionar la Ministerul Educaţiei din Afganistan, i s-a explicat sistemul numerelor. După două ore a învăţat toate numerele de la unu la un miliard, iar peste două zile a cunoscut la perfecţie cele patru operaţii matematice. Acum două luni, deci la 8 ani, şi-a trecut cu succes examenul de bacalaureat. Cei care l-au examinat au declarat că la vîrsta de 11 ani, Jalal îşi va putea susţine doctoratul.

Acum copilul minune se află la New York, unde învaţă limba engleză, se pregăteşte în vederea începerii cursurilor universitare. Preocupări majore pentru micul Jalal? Viitorul student se uită cu jind la copiii care se joacă şi-şi doreşte nişte prieteni cu care să joace fotbal.

Căci, în ritmul în care a pornit-o, Jalal riscă să fie primul din lume pensionat înainte de majorat.

I. GRECU

MONDO UMANO ?

Cîntăreţi şi apologeţi ai apocalipsei

În fond avem în vedere două fapte deosebite ca origine şi ca importanţă. Dar, deşi ar părea paradoxal, în ultimă instanţă ele converg spre ceea ce spuneam în titlul nostru. Ca să nu mai lungim vorba vom preciza, de la bun început, că primul dintre ele este o prelungire a articolului precedent, un fel de îndreptăţită addenda. Că Ronald Biggs are ca orice semen de al său, voce, e firesc! Că un anume timp, prea scurt pentru gravitatea faptei pe care o comisese, n-a prea putut vorbi decît cu el însuşi, e numai şi numai treaba lui! Că, într-o bună zi, buna cunoştinţă a poliţiei britanice, a Interpolului şi a rubricilor mai speciale ale ziarelor sau revistelor s-a gîndit că n-ar fi deloc rău să-şi încerce vocea şi cîntînd, era tot treaba lui. Numai că, pînă la un punct, adică pînă acolo unde s-a oferit să înregistreze un disc cu cîntecul interpretat de el. În felul ei, oferta era firească. Şi Elvis Presley a început prin a-şi înregistra singur un disc. Dar, de aici înainte, comparaţia nu mai poate fi uzuală. Pentru că Ronald Biggs este noul nume de pe firmamentul muzicii „punk". Formaţia ce şi-a găsit timp şi resurse pentru a-l acompania nu este alta decît acea „Sex Pistols", cunoscută promotoare a genului respectiv de muzică, cea care, înregistrînd un mare insucces în turneul efectuat recent în Statele Unite, a găsit ieşiri din impas. Una dintre ele a fost solistul Ronald Biggs, pentru a cărui piesă s-a găsit un titlu adecvat — „Nimeni nu este inocent" — şi care se termină cu un patetic apel ca „dumnezeu să salveze amicii noştri (evident, ai interpretului şi formaţiei) — porcii; ...dumnezeu să-l salveze pe Ronald Biggs". Nu este, totuşi, o melodie religioasă pentru că, e ştiut, nici formaţia şi nici Biggs n-au nimic sfînt şi, în plus, ea se termină printr-o invocare a apocalipsei care... oricum îi salvează! Cum nu găsim cu cale să facem alte comentarii precizăm că pînă la salvarea invocată, discul punk îi aduce lui Biggs exact 30 000 de lire sterline, plus ce va primi pentru tiraj — fixat iniţial la 90 000 exemplare. În ce-l priveşte, Biggs a îndrăznit să afirme că are o voce îngrozitoare şi că numai astfel se poate cînta... apocalipsa!

...Dar tot asemenea viziuni au şi cei ce tot „cîntă" bomba cu neutroni şi efectele ei întîrziate. Pentru a nu neglija faptele se impune să arătăm şi aici că specialiştii şi experţii militari spun că „BN"-ul are o forţă explozivă de 1 000 tone dinamită şi că emite radiaţii intense la o distanţă de 900 metri. Această intensitate este suficientă să provoace incapacitatea totală a persoanelor aflate în raza sa de acţiune. Dintr-o revistă de peste ocean aflăm că o redresare sumară a facultăţilor fizice s-ar produce după circa o jumătate, dar procesul de degradare continuă treptat astfel încît persoanele respective mor după două pînă la şase zile. Lipsa de umanitate a celor ce au conceput „BN"-ul a fost însă întrecută de cinismul unor experţi care au ajuns pînă acolo încît au precizat că, după prima jumătate de oră de totală imobilizare, militarii de carieră vor continua să lupte cu toată... abnegaţia pentru că ştiu că, oricum, vor muri. Straniu fel de a face apel la abnegaţie, dăruire sau alte calităţi. Cum nu mai puţin stranie se dovedeşte asocierea acestor calităţi cu moartea! Dar, în asemenea cazuri nu mai contează că radiaţiile au şi efecte (doar secundare zic ei) ca: leucemie, cancer pulmonar, la sîn, la tiroidă sau stomacal. Dincolo de toate astea şi de altele, deşi unii experţi, cu argumentele lor, dar mai ales omenirea, cu argumentele ei majore, pledează pentru lipsa „BN"-ului, pentru canalizarea eforturilor în cu totul altă direcţie, apologeţii apocalipsei nu vor să dezarmeze. Va fi nevoie (inutilă, dealtfel) să li se demonstreze că pînă şi pe ei nu-i va ocoli aşa ceva? Repetăm, demonstraţia este inutilă atîta timp cît raţiunea va putea triumfa.

PETRE NICOLAE

Marele maestru internațional Mihai Șubă:

Nici cu o floare, nici cu două nu se face primăvară în șahul românesc; dar simt că ea este pe aproape!

— Ziarele au publicat acum cîteva zile, chiar cu oarecare fast, o știre care anunța „un remarcabil succes al șahului românesc: Mihai Șubă — mare maestru internațional!" Vreau să ne explici mai pe larg despre ce este vorba.

— Am devenit mare maestru internațional. E o cinste pentru mine, dar fără îndoială la fel de mare pentru șahul românesc.

— Am impresia că trebuie s-o luăm altfel. În felul acesta o să ne spui că ești al doilea mare maestru al țării, la 13 ani după ce Florin Gheorghiu a obținut același titlu. Că ai obținut prima normă de mare maestru la un turneu în Iugoslavia, îmi pare la Vinkovic, iar la Pernik ai făcut 10 puncte și jumătate din 14 posibile. Or, lucrurile acestea se cunosc deja. Cine e de fapt Mihai Subă ?

— M-am născut la 1 iunie 1947, în București. Am urmat o școală de arte plastice pînă într-a șaptea, cînd, deși eram primul în clasă, părinții mi-au interzis să mă mai ocup de pictură. Am făcut liceul la „Nicolae Bălcescu", secția reală, am intrat la Facultatea de fizică, dar după doi ani am trecut la matematică. Cam în aceeași perioadă am făcut parte din grupul de actori ai teatrului studențesc „Podul", iar după desființare am urmat un an la Școala populară de artă, clasa de regie de teatru. Scriam și versuri, unele dintre ele publicate în „Amfiteatru".

— Nu prea înțeleg. Unde e șahul ?

— De șah nu m-am apucat decît foarte tîrziu, cam după absolvirea liceului. Aveam, cum ți-am spus, o mulțime de alte preocupări. Eram trecut de 18 ani cînd am venit la Clubul „Universitatea", dar mare brînză n-am prea făcut nici atunci. Antrenorul îmi dăduse categoria a doua, mai mult din oficiu, dar cînd a fost organizat un concurs al celor mai buni studenți, pentru formarea unei echipe, am pierdut toate partidele, ocupînd ultimul loc. Antrenorul mi-a retras pe loc categoria, și vreo doi ani nu m-am mai ocupat deloc de șah. Veneam totuși la concursuri, am fost o vreme chiar demonstrant la o finală de campionat național, mutînd piesele pe tabla aceea verticală, știi dumneata, pentru public. S-a întîmplat să fiu chiar la masa la care juca Victor Ciociltea, pe care mai tîrziu aveam să-l înving în cîteva partide.

— Mi-e teamă că în felul acesta ajungem la anul 1978 ! Cînd începe totuși ascensiunea lui Mihai Șubă ?

— Prin 1970. Atunci am simțit primul semn de încredere din partea antrenorului Gică Alexandrescu, care m-a introdus într-o finală pe echipe, în categoria A, la Tg. Mureș. Pînă nu cu mult înainte nu-mi prea dădea nimeni importanță, eu nefiind, la urma urmei, decît un fel de începător în șah, și încă la vîrsta de 20 de ani și ceva ! Alți șahiști de vîrsta mea aveau categoria I, dacă nu chiar titlul de maestru sau de candidat maestru. N-aș putea spune cînd m-am simțit cu totul cucerit de jocul de șah. Poate după ce m-am lăsat de teatru. Am început însă deodată să joc foarte mult șah. Enorm chiar. Aș spune pînă la epuizare. Am jucat foarte mult și în Cișmigiu, la locul șahiștilor, știi dumneata. Am jucat cu prietenii, uneori zile și nopți de-a rîndul. Apoi am văzut că, pentru a-i învinge, trebuie să citesc și ceva teorie. Am citit orice carte de șah care mi-a căzut în mînă, fără a alege vreo temă deosebită. Încet, încet, am început să-mi înving și colegii de club. Așa am descoperit că șahul mă cucerea tot mai mult. L-am privit ca o mică părticică de viață, cum să-ți spun, ca o luptă stilizată, desfășurată pe tabla cu 64 de pătrate. Cred că am început să progresez rapid, dovadă cele trei titluri de campion național al studenților, între 1970 și 1972. O dată am fost campion al Capitalei, iar în 1973 am terminat pe locul al treilea în campionatul țării. Văzusem cu alte cuvinte că se poate juca și cu adversarii cei mai buni din țară. Din 1973, după ce-am terminat facultatea, lucrez ca programator la Centrul de calcul al Centralei industriei textile. Maestru internațional am devenit în 1975.

— Este fără îndoială ceea ce se cheamă o ascensiune foarte rapidă. Ce rezultate cu adevărat meritorii ai obținut în această perioadă. Ce mari victorii ?

— Victorii am obținut la cîțiva mari maeștri de renume, cum ar fi sovieticii Balașov și Kuzmin, la Uhlmann (R.D.G.), la bulgarul Radulov și încă alții, poate cu firmă mai mică. În general, în partidele cu marii maeștri internaționali pe care i-am întîlnit am scor favorabil. Am făcut remiză cu fostul campion mondial Mihail Tal. În țară însă nu m-am distins în mod deosebit în această direcție. Am cîștigat la Ciociltea, am pierdut la Ghițescu, iar cu Gheorghiu am făcut întotdeauna numai remize. Mi-e foarte greu dealtfel să joc cînd am în față un prieten. Prefer remiza.

— Cum adică ? Parcă spuneai că șahul e viața în miniatură, e luptă înainte de toate. Apoi, un sportiv nu joacă împotriva pieselor de culoare diferită din față, pe tabla de șah — joacă cu omul pe care îl are dincolo de masă ?!

— Nimeni nu poate juca numai împotriva pieselor, albe sau negre, ale adversarului. Adică făcînd abstracție de cel care le conduce, de adversarul propriu-zis. Asta e posibil doar în partidele de studiu. În concurs însă ar fi imposibil să nu ții cont de caracteristicile fiecărui adversar, de stilul de joc, de prezența lui fizică pînă la urmă, de răsuflarea lui chiar. Omul din fața ta, cel pe care te vei strădui să-l învingi, reprezintă o personalitate distinctă, de care nu poți face abstracție. Mai cu seamă cînd e vorba de colegi de club sau de echipă națională, de prieteni. Lucrurile se accentuează în ceea ce mă privește, pentru că eu n-am fost niciodată unul dintre șahiștii avînd spiritul de combativitate dintre cele mai dezvoltate.

— La ultimul mare turneu internațional desfășurat la București te-ai clasat pe un loc mult sub posibilități. Sau, ca să-i spunem chiar pe nume, pe locul 13 ! Rămîne valabilă explicația pe care ai prezentat-o mai înainte, chiar dacă la turneul amintit au luat parte și cîțiva jucători străini ?

— Numai pînă la un anumit punct. Vezi dumneata, după ce am obținut prima normă de mare maestru, am început să joc extrem de crispat. Doream desigur s-o îndeplinesc pe a doua, pentru a obține titlul. Mi-a trebuit totuși un an de zile pentru a învăța că drumul cel mai scurt pentru un rezultat bun într-o partidă este de a nu te gîndi deloc la el. Jucînd pur tehnic, la rezultat cum se spune, scade interesul pentru partida respectivă, pentru spectaculozitatea ei. Mai mult chiar, în felul acesta ești pasibil de lipsă de concentrare, de o diminuare a atenției, care poate fi fatală, ducînd la ratări cu totul neobișnuite. Dealtfel, după părerea mea, atenția și concentrarea sînt două calități primordiale în șah, cel puțin la fel de importante ca pregătirea teoretică, talentul etc. Eu am avut, și încă mai am probabil, destul de dese fluctuații ale concentrării atenției. Ele provin din oboseală, din necazul unor partide ratate, iar într-un turneu doar cel care face mai puține greșeli cîștigă ! Problema m-a frămîntat mult. Am citit chiar o lucrare de specialitate, „Psihofiziologia atenției" se cheamă, și am încercat să-mi explic totul prin aplicare la șah. Pentru a scăpa de crispare, ca și de fluctuațiile de concentrare am încercat o mulțime de metode. Unele au dat un total eșec, cum a fost aceea a odihnei excesive pe timpul concursului, încercată în timpul turneului de la București, de care vorbeai. N-am obținut decît o stare de moleșeală, care a dus la scăderea combativității și a atenției. La Pernik, unde am obținut ultimul succes, cred că am găsit și soluția. Care, cum îți spuneam, este într-un fel la mintea cocoșului. Sigur, există încă și calea mai puțin riscantă: din cînd în cînd, pentru odihnă, se mai practică și cîte o remiză „de salon". Dar, atunci cînd alergi după rezultat, cel mai bun lucru este să nu te gîndești la el, să joci șah — dacă se poate cît mai bine — iar rezultatul vine singur, după aceea. Nu știu dacă nu sînt cumva prea puțin explicit.

— Cred că nu. Aș vrea însă acum să te întreb cine este cel mai bun șahist român la ora actuală.

— Indiscutabil, tot Florin Gheorghiu. Numai că, spre deosebire de acum cîțiva ani, cînd între Florin și ceilalți jucători era o distanță foarte mare, astăzi se vede o netă tendință de echilibrare la nivelul echipei naționale, care are mai mulți jucători de valoare apropiată. A început să dea roade ceea ce se cheamă școala românească de șah, au ieșit la iveală o mulțime de jucători tineri de frumoase perspective, cum ar fi Ghindă, Stoica, juniorii Ștefanov și Foișor și încă alții, și cred că sînt de așteptat rezultate tot mai bune de la echipa noastră reprezentativă. În 1975, cînd am obținut titlul de maestru internațional, nu erau mai mulți de doi, trei jucători activi în țară purtînd un asemenea titlu. După mine au apărut o mulțime. Acum am devenit mare maestru și, poate, am deschis din nou drumul ! Nu că aș fi eu cine știe ce mare valoare, dar s-a întîmplat să fiu eu primul. Vreau să spun prin asta că șahul nostru este într-o vizibilă creștere valorică, iar rezultatele nu cred că vor întîrzia. Poate ar fi bine dacă ați sublinia aici și aportul deosebit al secretarului federației, Anghel Vrabie, un om deosebit de capabil, pasionat de meserie și muncitor pînă la epuizare, care a reușit să aducă, de cînd a venit la federație, un suflu înnoitor în șahul românesc. Dînsul a dovedit multă încredere în tineri, i-a promovat în toate eșaloanele echipei naționale și, dacă veți cerceta, veți vedea că și ascensiunea mea coincide cu venirea tovarășului Vrabie la federația de șah !

— O ultimă întrebare. Ce se schimbă în sportul românesc, dacă șahul are acum în loc de unul singur doi mari maeștri internaționali ?

— Poate nu prea multe lucruri. Sigur, iubitorii sportului în speță ar dori să se facă o mulțime de lucruri noi pentru șah. Mai multe săli și mese de joc, mai multe turnee, mai mulți copii și tineri angrenați în mișcarea șahistă. Un început bun este turneul cu etape județene și etapă finală, în cadrul „Daciadei" — dar pasul este încă mic. Sînt țări în care șahul se predă în școală, cu ore separate. Ar exista cred o mulțime de căi și mijloace pentru ca inteligența poporului nostru să se exprime mai puternic și în șah. Cînd vom avea o bază mai largă de selecție, vom avea și mai mulți maeștri și mari maeștri internaționali. Se spune de obicei că cu o floare nu se face chiar primăvară. Acum sîntem doi. Dar pînă nu vom fi vreo douăzeci de mari maeștri, nu cred că se va face cu adevărat primăvară în șahul românesc ! Asta nu înseamnă însă că nu sînt optimist în ceea ce privește viitorul. Dar, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Ești mulțumit ?

— Aproape. Spune-mi, dacă aș juca eu fără doi pioni și dumneata fără două ture, ai primi provocarea ?

— Ar merita să încercăm...

DUMITRU GRAUR

Cît de mare este Ilie Floroiu?

Sportiv de talie europeană, ba chiar, prin prisma ultimelor rezultate înregistrate la recentele Campionate naționale de atletism, intrat în elita mondială a alergătorilor pe distanțe lungi, constănțeanul Ilie Floroiu rămîne același sportiv modest, sîrguincios în pregătire, ambițios dar tăcut în declarații — o mare excepție pentru atletismul nostru masculin. Micuțul Floroiu, avînd doar 1,67 m și 52 de kilograme, s-a arătat încă o dată a fi în fapt foarte **mare**. Cît de „mare" este însă destul de greu să ne dăm seama în momentul de față, după o competiție la care a fost obligat să alerge mai mult singur, din lipsă de adversari cît de cît valoroși. După statisticile specialiștilor, Ilie Floroiu ar fi, în urma rezultatelor înregistrate anul acesta, al treilea în lume la 10 000 m și al doilea la 5 000, pentru proba de pe urmă avînd supremație pe continentul european ! Apropiatele Campionate europene, la care Floroiu se prezintă cu șanse reale, ne vor indica probabil răspunsul exact. Îl așteptăm desigur cu mare interes.

Un nou nume la Dinamo: Tănase Dima

După ce a petrecut nu mai puțin de 8 ani ca antrenor secund la echipa F. C. Argeș (unde s-au schimbat între timp mai mulți antrenori principali, secundul rămînînd însă pe loc), profesorul de educație fizică Tănase Dima s-a despărțit de curînd de echipa lui Halagian și Dobrin, trecînd la clubul Dinamo București. Faptul reprezintă în sine, lucrul fiind cunoscut între avizații fotbalului nostru, unul dintre cele mai spectaculoase — și mai neașteptate chiar ! — transferuri din această vară, capitolul antrenori de divizia A ! Un prim indiciu în această direcție este protestul echipei argeșene și insistența cu care a încercat să-i reînnoiască antrenorului Dima contractul. Al doilea indiciu este dorința clubului Dinamo, și în mod special a antrenorului principal Ion Nunweiller, pentru ca acest transfer să se realizeze. Între timp, lucrurile s-au lămurit, Tănase Dima trecînd la echipa lui Dudu Georgescu și Dinu, ca secund al lui Ion Nunweiller, el urmînd a se ocupa în principal de pregătirea fizică a foștilor campioni. Despre Tănase Dima se spune că ar fi „cel mai bun antrenor secund din România", firmă care desigur îl onorează și care explică parțial rezultatele înregistrate în ultimii ani de echipa piteșteană. Marea dorință a profesorului Dima este, așa cum ne-a declarat de curînd, să aducă formația dinamovistă la un nivel de pregătire fizică dintre cele mai ridicate, cît mai aproape de parametrii internaționali ai fotbalului modern. Este, în fapt, lucrul care i-a lipsit cel mai vizibil echipei Dinamo la ultima ediție a campionatului național.

Grigoraş Dinicu: „Memorii"

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Departe de patrie, în turneu de propagandă artistică românească în Turcia, orchestra lui Grigoraş Dinicu a trăit momentul Eliberării (23 August 1944) la Ankara şi Istanbul. Este pasionant „Jurnalul" acestor muzicanţi legaţi puternic de pămînt şi de familie, dar aflaţi în clipele grele ale războiului şi bombardamentelor Capitalei la mii de kilometri distanţă.

VIOREL COSMA ■

Cînd eram pe punctul să intrăm la cinematograf, un copil cu un teanc de ziare alergînd, striga cît îl ţinea gura. Noi am înţeles numai „România" şi „Bucureşti". Fără ca vreunul dintre noi să ştim turceşte, am cumpărat acel ziar **„La Turquie"**, singurul ce exista în limba franceză, unde pe prima pagină era anunţat cu litere mari : „Bombardarea Bucureştiului". Fiecare nu ne gîndeam decît la familiile noastre şi la Bucureştiul nostru drag şi iubit.

Seara la local, pe la ora **10**, am primit o telegramă semnată de mămica, cu următorul text : „Am scăpat cu toţii. Plecăm din Bucureşti".

Dar nu trecu nici o jumătate de oră de la primirea acestei telegrame, că cine apare în restaurant ? D.D. care făcea serviciu la consulatul nostru, aducîndu-ne amănunte radio-difuzate de la postul Radio România şi Radio Bucureşti. Astfel aflarăm că întreg cartierul Griviţa — Gara de Nord a fost bombardat ziua în amiaza mare.

Neliniştea ne cuprinse pe toţi. Toţi vroiam acum să fim din nou în Bucureşti, să împărţim sfîrşitul şi tragedia împreună cu toţi cei dragi ai noştri. Dar în urma intervenţiei domnului ministru Creţeanu, lui Grigoraş Dinicu i s-a perfectat un nou angajament pentru 6 luni la Istanbul şi, iată-ne că de la 1 mai 1944, concertam la **Taxim Beledye Kazino.**

Succesul şi mulţumirile publicului ne-au menţinut într-o stare de apatie faţă de veştile ce zilnic le auzeam la radio sau transmise de diferiţi cunoscuţi. Cu toate că noi scriam aproape zilnic, sau făceam încercări la telefon ca să obţinem legătura cu Bucureştiul, mai întotdeauna primeam acelaşi răspuns : **Buzuc bey** (stricat domnule). Scrisori primeam din ce în ce mai rar, iar noi nu mai puteam trimite bani pentru întreţinerea familiilor noastre. Cu cît ne apropiam de 23 august 1944, cu atît mai greu căpătam veşti din ţară.

În seara aceea de 22 august 1944, îmi aduc aminte, cum se uita la noi un funcţionar al Legaţiei americane. Acesta era român american şi din cînd în cînd venea la restaurant, ne trata cu un pahar de vin sau cu o ţigară, în schimbul muzicii noastre. Altădată, cum intra ne zîmbea sau pur şi simplu, se aşeza la cea mai apropiată masă de orchestră şi în pauză venea la noi, sau ne chema la el la masă, discutînd despre America, despre România şi despre cei dragi care-i aveam acum aşa de departe (soţia sa se afla în U.S.A.).

Între noi şi el se legase chiar o prietenie, pe care fiecare o credeam necesară din cauza gentileţei sale cu noi. Mai întotdeauna nu uita să ne spună :

— Cînd se va termina războiul, voi veni şi eu în România, fiindcă îmi este dor de Bucureşti, de petrecerile şi, mai cu seamă de minunatele poziţii ce le are România prin toate locurile. Eu cred că munţii României sînt mai frumoşi ca munţii Elveţiei.

Avea ceva plăcut auzului cînd vorbea de România. Pe noi ne flata că el, un american, vorbea cu aşa plăcere de ţara noastră. Şi cum am terminat programul, îi spusei lui Grigoraş Dinicu :

— Maestre, eu mă duc să mai stau cu americanul de vorbă. Poate că totuşi nu o fi adevărat ceea ce credem noi.

— N-ai decît, fă ce vrei, dar nu mai întîrzia fiindcă mîine dimineaţă vom cînta **Sonata nr. 5** de Beethoven.

— Bine maestre, pe la 12 jumătate — 1, voi fi acasă.

— Bine, bine. Noapte bună. La revedere băieţi.

Dar Budişteanu îmi spuse în treacăt :

— Neică, cînd vii acasă, să treci şi pe la mine şi să-mi spui şi mie ce-o mai spune americanul ăsta, dacă are ceva interesant.

— Bine nene Vasile, aşteaptă-mă.

Primul lucru ce-l făcurăm în dimineaţa zilei de 23 august, a fost procurarea ziarelor pentru a afla noile ştiri.

O singură întrebare ne frămînta mintea la toţi : Ce s-o fi întîmplat cu familiile noastre ? Bucureştiul o fi rezistat sau s-a predat ? Nemţii or fi minat Bucureştiul sau nu au mai avut timp să-şi facă retragerile lor faimoase lăsînd în ruină totul ?

Şi din nou, hai pe la Consulat să aflăm veşti, zise oficiale, de la domnul consul sau de la alţi funcţionari ai României.

— Păcat că în aceste grele şi triste împrejurări, nu trăieşte marele Titulescu. Dacă ar trăi, sînt sigur că am scăpa cu faţa curată.

Seara, cînd am apărut cu toţii pe estradă, ropotul de aplauze era însoţit de strigăte : **„Vive la Roumanie ! Vive la Roumanie !"**

Şi americanii, englezii şi alţii ce erau aliaţi anglo-americanilor şi care ne ocoleau, ca să zic aşa, în seara aceea, dintr-o dată, ne deveniră foarte amicali. Noi vroiam să începem, însă strigătele de **„Vive la Roumanie"** nu mai încetau.

Dar iată că pe uşă apare un grup de vreo 10—12 inşi, îmbrăcaţi în uniforma aviaţiei româneşti şi care, la vederea lui Grigoraş Dinicu şi la auzul **„Vive la Roumanie"**, strigară lui Grigoraş Dinicu :

— Maestre, cîntă imnul ţării !

Ne-am conformat (aproape din instinct). Toţi doream să cîntăm în acele momente imnul ţării noastre şi, în adevăr, Grigoraş Dinicu atacă primele sunete. Tăcerea cuprinse sala şi privind spre tata îl văzui transfigurat. Îmi părea mai tînăr cu 20 de ani. Faţa sa radia de mulţumire. Cînd terminarăm şi cei ce se aflau în sală erau cuprinşi de delir la adresa României, directorul veni şi ne spuse :

— Vă rog să cîntaţi acum imnul american, imnul englez şi imnul sovietic, neapărat.

Ne-am conformat începînd cu Marsilieza, de care directorul probabil uitase să ne spună s-o cîntăm şi noi, cum am remarcat în sală pe ministrul Franţei, care foarte amical făcea semne către noi, am început cu aceasta. Cum să mă exprim prin scris de cele ce-au urmat după fiecare imn ? După ce am terminat cu imnurile Franţei, Angliei, Americii şi al U.R.S.S., am cîntat şi imnul turcesc.

La auzul imnului naţional turc, localnicii care se aflau în sală începură să-l cînte cu gura. Dar de-abia am terminat cu imnul turcesc, că Grigoraş Dinicu, avansînd vreo 5—10 paşi de lîngă orchestră, începu să cînte **Doina**. Tăcerea care domnea în sală şi momentul acela, îmi aduse aminte de versurile lui G. Coşbuc, scrise pentru **Doina** noastră şi lacrimile îmi veniră în ochi, gîndind la ce ? Numai şi numai la România.

Cînd ultimul suspin melodic începu să se piardă, Grigoraş Dinicu atacă **Ciocîrlia** şi tot cîmpul primăvăresc şi bogat al României îmi apăru brăzdat de splendidele triluri ale ciocîrliei. Nu degeaba francezii, americanii şi englezii porecliseră pe Grigoraş Dinicu **„L'aluette du Roumanie"**.

Ce a urmat este lesne de închipuit. Şampania apăru ca prin farmec pe estrada de orchestră.

(Va urma)

Moartea boxerului

Bătrînul era schimbat la fată si în ochi i se putea citi un început de groază. Îi spuse precipitat :

— Să stiti că l-am văzut, a trecut pe lîngă mine ca fulgerul si a luat-o în directia străzii unde o apucaseti dumneavoastră adineauri. Am vrut să vă strig, dar m-am gîndit că nu fac bine. Voiam să par că mă aflu cu totul întîmplător pe aici si că nu ştiţi că a trecut pe la mine, înainte de prînz.

— Dacă e om, să poftească la discutii aici, între oameni, între lume, să ne explicăm ce avem de explicat. La urma urmei, să lăsăm prostiile, poate n-o fi el. Ducă-se dracului, sau, stai... dumneata pleacă acasă, iti multumesc pentru serviciile de pînă acum. Promit că mă voi interesa de situatia fiului dumneavoastră. Cu aceeasi fată înspăimîntată profesorul de desen salută si o luă spre grădina „Lenin".

Lui Covaliu îi veni ideea să-l caute pe borfas, acolo unde l-a zărit adineauri. Numai asa îl va putea prinde. Într-adevăr, nu prea era de ioacă, mai ales că ordinul suna să fie prins viu si nevătămat. „Viu și nevătămat" îşi repetă în minte. Merse către strada întunecoasă, o străbătu în zig-zag privind în toate directiile. Cînd ajunse la capătul ei luă calea întoarsă si, pentru o clipă, isi aduse aminte că a întîrziat la întîlnirea cu plutonierul major Udrea. Simţi în spate pe cineva, paşi uşori, elastici, furisati. Se întoarse, deslusi bine silueta. Da, avea o geacă descheiată, o căciulă cu clapele ridicate şi făcea mişcări dezordonate.

Strigă către el :

— Vino, pofteste încoace, cine esti ? Insul tăcu si se trase către un gard cu drugi de fier si postament de piatră. Părea gardul unei biserici. Covaliu nu putu intui în prima clipă intentiile, pe care i le desconsidera, socotindu-l un caraghios.

Covaliu porni cu mîinile libere spre el, zece paşi, şapte paşi, cinci paşi, văzu sclipind ceva în mîna individului, îi dispreţuia şi îi desconsidera statura şi, în continuare, gestul pocitaniei din fata lui.

Înaintă fără teamă, acela sări de pe pragul gardului si se retrase urcîndu-se din nou pe postament, mai departe, pentru a rămîne la o oarecare înăltime. Covaliu mai făcu doi pasi rîzînd si apucîndu-l pe individ de mîna stîngă îi lăsă fără teamă dreapta liberă. Poate aceasta i-a fost greseala. Covaliu se încredea încă în faptul că individul nu se va încumeta să-l atace pe el, atletul şi om al legii. Dar Vlad s-a echilibrat pe călcîie şi a zvîrlit prima înjurătură ca pe un scuipat. Lui Covaliu i s-a ridicat sîngele la cap, dar n-a răspuns nimic. Ofiterul, sigur pe el, mai făcut un pas, timp în care insul s-a aruncat pe neasteptate înainte, punîndu-şi toată forta în acest salt. Covaliu surprins de atacul banditului nu mai avu timpul necesar pentru a se feri. Împins de un resort sălbatic, necunoscutul lovi cu iuţeală cu lama ascuţită gulerul mantalei pe care l-a sfîşiat. Bratele lui Covaliu au încercat să prindă reverele descheiate ale umbrei care-l atacase. Auzi un rînjet bestial si simti că-l părăsesc puterile. O căldură imensă ca o suvită de apă fierbinte îi aluneca pe piept şi se întindea, ridicînd mîna la gît să-şi oprească cismeaua de sînge deschisă în carotidă. Dintr-odată cei doi au fost înconjurati de oameni. Venise si tînărul boxer Vătafu care, cu cîteva clipe mai înainte, îl salutase pe stradă, s-a năpustit asupra banditului, i-a smuls cutitul, l-a prăvălit la pămînt, l-a apucat de fular, dar acesta si-l desprinsese cît ai clipi, lăsă si căciula cu care ceruse profesorului Pora pretul mortii si dispăru. Lumea privea îngrozită acel munte de om făcut numai din muschi si fortă, care se înmuia încet-încet. Pierdea sînge cu nemiluita. O baltă uriasă se întindea sub genunchii lui, nu mai avu putere să se tină de nimic. Niste corzi invizibile se rupseră. Vătafu renunţă la urmărirea asasinului îndreptîndu-şi atenţia către colegul căzut. Nu stia cum să procedeze cu trupul celui căzut care zvîcnind cerea ajutor. Un om dintre cei adunati dădu imediat alarma în jur, alti trecători îngrosară rîndurile în preajma rănitului.

— Anuntati salvarea, oameni buni, anuntati doctorii imediat. Covaliu a fost lovit de moarte ! Ce înseamnă asta, miscati-vă, miscati-vă, de ce ati încremenit, să-l luăm pe brate, căutati o maşină, striga tot mai alarmat Vătafu. Secundele treceau neiertătoare, una după alta, lumea complet năucită nu stia ce să facă mai întîi, sîngele se împrăstia în suvite pe trotuar, ca o deltă, lunecînd spre rigolă. Cetăţeanul care se trezise mai repede decît ceilalti sări gîfîind spunînd că a anuntat salvarea. Ochii ofiterului priveau în sus dar parcă prindeau deasupra lor un păienjeniş subţire ireversibil. În sfîrşit, se auzi mai de departe sirena salvării. Parcă tot orasul explodă de învălmăsirea întunericului si a luminii, de fasciculele turismelor ce se îndreptau toate spre acest loc tragic, spre acest colt unde căzuse securea mortii.

— Faceti loc, oameni buni, faceti loc !

Doi brancardieri, un medic, o felceriță în costumele lor albe îsi croiau calea printre trupurile rămase aproape inerte, văzînd cu spaimă în fata lor, unduind pîcla rosie si neagră a mortii. Doctorul Duca, un om negricios, îngenunche lîngă trupul care nu pierdu complet căldura, îi lumină fata cu o lanternă. Chipul devenea marmoreean, o sudoare rece îmbrobonise fruntea si pleoapele, bratele sedeau în pozitie de apărare. Apărarea cavalerului în fata celui care nu venise la luptă deschisă, bărbătească, ci perfidă şi criminală. Doctorul făcu un semn brancardierilor să aşeze targa de-a lungul trupului care, încet-încet se destindea. Ajutoarele medicului ridicară cu multă precautie puternicul bărbat învins fără vină, poalele mantalei erau umede şi întunecate ca si pieptul, ca si mîinile. În timp ce brancardierii îl transportau către usile deschise, iar pe capotă se învîrtea lampa roşie a semnalizatorului, totul deveni spectral, incredibil, absurd. În pieptul doctorului inima începu să zvîcnească iute. Ordonă plecarea masinii, usile se trîntiră, cărarea dintre oameni se desfăcu ca un evantai şi sirena salvării începu să urle din răsputeri. În lumina albăstruie a cabinei unde era rănitul, doctorul căuta prin desfacerea tunicii de la piept să înfigă seringa ce şi-o pregătise. Făcu o doză serioasă de coagulant şi după aceea, fixă stetoscopul pe inima muribundului. Covaliu intrase în comă. O slabă speranță mai licărea în sufletul doctorului care musca buzele si izbea cu pumnul în ferestruica mică a cabinei şoferului, grăbindu-l.

Tot spitalul era în picioare, luminat, portile deschise, usile de la intrare de asemenea, la ferestre nenumărate capete de bolnavi, la care zvonul ajunsese parcă adus de fulger. Se stia de acum cine este adus pentru a fi salvat. Sala de reanimare era pregătită, tuburile de oxigen de asemenea : căruciorul înainta pe culoar, din mers reuşiseră să-i scoată mantaua, centura, tunica, atîtea brate se întindeau către omul acela si toate conduse parcă de un singur creier care lucra perfect, fără să accepte o clipă ideea că lucrează zadarnic. În întîmpinarea echipelor volante, apărură alţi medici, alte surori să grăbească cît mai mult mersul căruciorului. O goană precipitată pe holurile lucind de curăţenie, cu pereţi imaculaţi, unde ceremonia salvării devenea tot mai complicată, căci doctorii, văzînd chipul palid al omului si faptul că pieptul respiră tot mai rar, începură să aibă îndoieli, tot mai multe îndoieli. Dar l-au suit în pat si operatia de transfuzie a început, s-a aplicat masca de oxigen pentru a aduce viata risipită la intersectia străzii Galaţi cu Pasalaqua. S-a risipit acolo timpul, mult, mult de tot. Fusese sectionată carotida. Fulgerul nemilos scăldase într-o baie de sînge trupul tînărului ofiter.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

---

racul

Fabula întîmplării fericite

Povestea spune că era odată
În epoca atomului, modernă
O simplă Vulpe dar emancipată,
Şi fără ezitări de epidermă...
Prinsese de prin crînguri cîte-o vorbă
Rostită-n limba altor animale
Ştia precis că Gîsca-i bună-n ciorbă
Iar cei bătrîni visează trufandale...
Cum se plimba pe-al frunzelor covor
Rămas intact din greu trecuta toamnă
Îşi arăta distinsul ei picior
Cu aere, mă rog, de mare doamnă...

Atunci, trecu întîmplător, galant,
Cu portmoneul plin de mure coapte
Prin faţa Vulpii, domnul Elefant

Cu ochii-nsomnorîndu-l către noapte.

„— Dar cine-i acest prea distins bărbat
Cu mersul legănat şi atît de-ales ?"
Vulpiţa cu glas tare s-a-ntrebat
Dînd vorbelor adînc subînţeles...

S-a minunat greoiul pachiderm
Roşind de-acest prea sincer compliment.
Şi a făcut cu trompa un gest ferm
Semn că auzul său a fost prezent.

„— Mă bucur sincer să-ntîlnesc în cale
Distincţia în blană şi-n persoană !
Consideră-mă sclavul dumitale
Dar n-o lua ca pe o mică toană !..."
...Şi s-au plimbat, în doi, prin aluniş
A strîns buchete mici de violete
Sub clar de lună stat-au interzişi
Cuprinşi de-aroma florilor discrete...
A fost să fie, — simplă întîmplare! —
Să-l întîlnească Vulpea în cărare
Pe Cavalerul nalt şi elegant
Ce nu degeaba-şi spune Elefant...
Din vorbele ce tandru se urmară
Ajunse Vulpea, Doamna secretară !
Şi ca să fie-n viaţa ei lumină
Primi, pe loc, o nouă vizuină
Cu baie, încăperi, şi cu glazvant
Parchetul de comandă, elegant,
Mai primitoare şi-n mai bun pămînt
Să-şi poată odihni aici statura
(Cu care l-a-nzestrat pe veci natura)
Şi Domnul Elefant, din cînd în cînd...

MORALA

— şi spune-ntregul gînd
Citind atent ultimul rînd.

NICOLAE DRAGOŞ ■

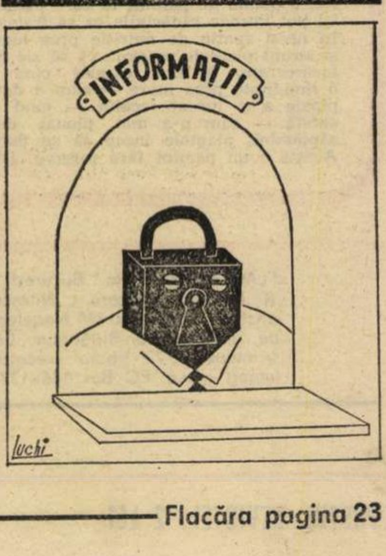

Calitatea pămîntului: o datorie a oamenilor de astăzi, pentru cei de mîine

Născut în 1905 în comuna Docuzol, azi Cuza Vodă, lîngă Medgidia. Doctor docent în ştiinţe, profesor universitar emerit la Institutul agronomic din Timişoara. În 1936, la Viena, doctoratul în filosofie. Urmează apoi la Sorbona facultatea de mineralogie, după care se specializează, în geologia cuaternarului, la Institutul de geologie din Londra. Membru titular, din 1937, al Societăţii internaţionale de pedologie cu sediul la Amsterdam. Vicepreşedinte al Federaţiei europene pentru protecţia şi îmbunătăţirea mediului inconjurător, organism funcţionind sub egida O.N.U., cu sediul la Basel, în cadrul căruia este reprezentantul ţărilor din estul Europei. În volum, în ţară cît şi în străinătate, unele în colaborare, i-au apărut peste 300 de lucrări, dintre care amintim: „Solurile din Dobrogea“, carte distinsă în 1939 cu premiul „Alexandru Odobescu“ al Academiei Române, „Analiza mineralogică a loess-ului din România“. „Studii agrogeologice în judeţul Ilfov“, „Viile experimentale din România“, „Pămînturi renăscute“, „Echilibre şi dezechilibre în biosferă“. Patruzeci şi opt de ani, neîntrerupţi, în cariera didactică universitară. A fost dascălul a peste 5 600 de ingineri agronomi.

— De ce numai C. V. Oprea, tovarăşe profesor ?

— Celălalt nume e Cristache. L-am purtat după mine 73 de ani, dar nu mi-a plăcut. Să nu mă întrebi de ce.

— Mă voi strădui.

— Iniţialele acestea, dintre care a doua vine de la Vasile, tatăl meu, căzut la Oseşti, lîngă Mărăşeşti, în primul război mondial, sînt interpretate de către studenţi printr-o întrebare : ce vrea Oprea ?

— Ce vrea Oprea, tovarăşe profesor ?

— Vreau să mă întrebi ce s-a întîmplat şi ce se întîmplă cu pămîntul.

— Se întîmplă ceva cu el ? În afară de faptul că noi înşine nu sîntem decît tot nişte întîmplări ale lui...

— În lume se administrează astăzi circa 280 milioane tone de îngrăşăminte chimice. Efectul lor este, deşi mai puţin vizibil, pentru că e răspîndit pretutindeni pe glob, cît al unei bombe uriaşe. Peste o treime din solurile Europei şi-au pierdut mai mult de jumătate din humus, adică partea cea mai valoroasă a stratului fertil. Din totalitatea terenurilor agricole, proporţia pămînturilor bogate a scăzut de la 85 la 41 la sută. Una dintre cauzele pentru care s-a ajuns aici este folosirea abuzivă a îngrăşămintelor chimice.

— Iar noi vorbim aici la Timişoara, la Institutul agronomic, în cabinetul dv. de pedologie, deci tot în Europa...

— De-a lungul anilor, am cercetat cam trei milioane de hectare din Dobrogea, Bărăgan şi din vestul ţării. Am luat mii de profile de sol pentru cunoaşterea capacităţii de producţie a pămînturilor noastre. M-a interesat starea humusului şi rezultatele le-am comparat cu situaţia de-acum 40 de ani. Din constatările mele, precum şi ale altora, pot afirma că şi suprafaţa arabilă a ţării a pierdut în acest răstimp multe milioane tone de humus. Prin aceste pierderi progresive, care variază anual între 0,5 şi 1,5 tone la un hectar, solurile au fost sărăcite de cantităţi imense de substanţe nutritive pentru plante.

— Sper, pînă la capătul acestei convorbiri, să dispun de motive pentru a-mi recîştiga liniştea. Continuaţi...

— Pămîntul are o fertilitate a lui, naturală, capabilă de autoregenerare. Acesteia, omul, prin folosirea îngrăşămintelor chimice, i-a adăugat fertilitatea artificială. Dar a doua nu poate exista decît în măsura în care există prima. Dacă fertilitatea naturală scade, scade şi efectul îngrăşămintelor chimice. În consecinţă, acestea trebuie administrate în cantităţi din ce în ce mai mari. Se creează un cerc vicios. Pentru a se obţine sporurile de recoltă, ori măcar pentru a se menţine recoltele la un anumit nivel, se administrează pămîntului îngrăşăminte chimice tot mai multe. Dar administrarea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice se face, inevitabil, cu perspectiva obţinerii unor recolte tot mai mici, cu cheltuieli, desigur, din ce în ce mai ridicate. Or, cu mintea noastră cea de acum, oricît de mari am deschide ochii spre viitor, e greu să ne închipuim că vom culege vreodată grîu sau porumb aruncînd pur şi simplu un pumn de grăunţe pe o grămadă de îngrăşăminte chimice. Pentru a le obţine e nevoie, mai presus de orice, de pămînt. Îngrăşămintele chimice pot ajuta pămîntul să ne dea recolte mai mari, nu-l pot înlocui. Dealtfel, cercetările ne obligă să admitem că, mai devreme ori mai tîrziu, efectul pozitiv al îngrăşămintelor chimice poate ajunge la un punct limită. E uşor de înţeles : posibilităţile de a preîntîmpina această limitare a sporului de producţie sînt cu atît mai mari cu cît pămîntul va continua să-şi păstreze însuşirile sale naturale.

— Pînă aici aş putea să dau şi examen la pedologie : cu cît hrana pe care pămîntul o poate asigura plantelor prin procesele sale naturale este mai îmbelşugată, cu atît el suportă îngrăşăminte chimice mai multe şi promite recolte mai mari.

— Iar efectele negative ale îngrăşămintelor chimice sînt mai mici. Fiindcă îngrăşămintele chimice sînt cuţit cu două tăişuri. Ele duc, de exemplu, la compactarea solului. Solurile compacte sînt lipsite de aer, apa nu mai pătrunde în ele decît foarte greu. Rămîne doar la suprafaţă un spaţiu limitat, o palmă de pămînt în care plantele îşi pot întinde rădăcinile ca să trăiască. În acest spaţiu de nutriţie prea îngust şi strîmt plantele se simt, ca să zic aşa, încarcerate, şi sînt expuse cînd la o umiditate prea mare — cum a dat o ploaie a şi înecat recolta —, cînd la secetă — cum n-a mai plouat două săptămîni, plantele încep să se usuce. Acesta e un pămînt fără rezerve. Pentru a i le re-crea, facem aşa-zisa scarificare, îl răscolim pînă la 80—90 centimetri. În Statele Unite ale Americii s-a ajuns pînă la 1,5 metri !... Dar îngrăşămintele chimice mai au şi altfel de efecte.

— Vă ascult ca un student care vrea să ia nota zece.

— Într-un gram de sol vieţuiesc pînă la 2 miliarde de microorganisme, care prin activitatea lor refac şi menţin în continuu puterea de producţie a lui. Asta e viaţa pămîntului. E un biocosmos, motorul gingaş şi complicat care fabrică hrana plantelor. Unele microorganisme asimilează din atmosferă, de exemplu, azotul. Dacă le dăm noi azot, ele se lenevesc.

— Există pămînturi leneşe ?

— Există. Iar calea de păstrare a fertilităţii naturale a solului şi de mărire a producţiilor nu e de a ajuta aceste microorganisme să lenevească. ci de a le activa, şi numai în măsura în care ele nu reuşesc să obţină hrana pentru producţiile cerute este nevoie de îngrăşăminte chimice.

— Deci, este nevoie şi de îngrăşăminte chimice ! Pînă mai adineauri puteam să cred că vă declaraţi împotriva lor.

— Nu trebuie să le punem la îndoială utilitatea, cînd o treime din lume rabdă de foame ! Atîta doar că ele trebuie administrate corect, raţional. Chiar şi aşa administrîndu-le însă, nu trebuie să uităm că prin ele „îngrăşăm“ doar recolta. Din păcate, asta uită cei mai mulţi.

— Şi anume că pămîntul, acest Atlas care duce pe umeri povara uriaşă a pîinii lumii, trebuie şi el hrănit, îngrijit, ajutat, „îngrăşat“, probabil.

— Sigur. Pierderile de humus probează tocmai efortul lui imens. Ce-i drept, oboseala aceasta poate fi considerată trecătoare, pînă la limita la care ea nu ajunge acută, fiindcă atunci un pămînt fără humus devine steril şi nici o formă de viaţă vegetală şi animală nu mai poate rezista în el şi pe el. Cum spuneam, pămîntul se poate odihni, îşi poate reface singur humusul, dar în zeci, pînă într-o sută de ani. Oamenii nu pot aştepta atît, ei n-au altă cale decît să refacă potenţialul productiv, să conserve şi chiar să sporească, singuri, fertilitatea naturală a pămîntului.

— O pot face ?

— Şi încă fără multă savanterie. O evaluare care nu poate fi altfel decît aproximativa arată că agricultura noastră ar putea dispune anual de vreo 10 milioane tone de gunoi de grajd. Efectele s-ar reflecta, binefăcător, deopotrivă în cantitatea şi calitatea de durată a recoltei. Am spus : de durată.

— De durată !

— Asta ar trebui s-o înţeleagă toţi cei ce fac agricultură. Ai văzut ? Îl întrebi pe un inginer agronom cum a pregătit recolta şi el îţi vorbeşte despre lucrările de pregătire a terenului, arat, discuit, după care trece repede la capitolul îngrăşămintelor chimice, al ierbicidelor, şi apoi tace şi pune ochii în pămînt. Dacă pămîntul i s-ar putea uita drept în ochi, şi-ar muta privirea în altă parte. Fiindcă prea puţini vorbesc şi, propriu-zis, despre pămînt. Pe un inginer, care mi-ar vorbi numai despre fertilitatea artificială, uitînd să amintească şi despre ce a făcut el pentru păstrarea, cel puţin, dacă nu şi pentru sporirea fertilităţii naturale, eu unul l-aş amenda zdravăn. Mă rog, sînt un om blînd, nu ţin neapărat la această măsură, dar problema păstrării fertilităţii naturale a pămîntului ar trebui să fie un criteriu de prim ordin în aprecierea muncii agronomului.

— Îngrăşămintele organice, cum se zice mai simandicos, sînt cheia universală a problemei ?

— Nu. În mîna agronomului stau tot felul de chei. Numai să deschidă cu ele uşi pentru a merge înainte, nu să încuie uşi pentru a merge înapoi. Aprovizionarea periodică cu calciu a pămînturilor le-ar ajuta, de asemeni, să-şi păstreze şi chiar să-şi sporească fertilitatea naturală, ionul de calciu avînd capacitatea de a activa viaţa bacteriană şi de a regla dinamica elementelor nutritive din sol. Şi cel puţin 75 la sută dintre pămînturile noastre au nevoie de calciu ! Acesta se găseşte în cantităţi foarte mari, la îndemîna tuturor şi e lesne de aplicat. Milioane de tone de spumă de var sub formă de deşeuri la fabricile de zahăr, deşeurile de carbonat de calciu de la combinatele de îngrăşăminte chimice...

— La combinatele acestea se pot găsi, aşadar, îngrăşăminte şi pentru recolte şi pentru pămînt.

— Cum am spus ! Dar ce fac tovarăşul inginer sau tovarăşul preşedinte de C.A.P. cînd apar la poarta combinatului ? Ei intră şi ies numai pe poarta din faţă, cum s-ar zice, şi se zbat doar să-şi încarce camioanele cu îngrăşăminte chimice, fără să-i intereseze că astfel fac agricultură „pe furate“, pe apucate, adică numai pentru anul în curs. Prin spatele combinatului, ca să zicem aşa, rar dacă trece vreunul. Şi, cu toate că n-ar găsi decît „deşeuri“, eu cred că pe-acolo ar trebui să treacă întîi, dacă nu uită că agricultura se face pe pămînt, cu pămînt. Leneveala pămîntului, de care vorbeam, apare, vezi bine, datorită comodităţii oamenilor.

— Studenţii dumneavoastră, după ce ajung ingineri agronomi, procedează aşa cum spuneţi că ar trebui să procedeze toţi ?

— Nu-mi fac iluzii.

— Undeva, în triada învăţămînt — cercetare — producţie, probabil că-şi găseşte loc şi problema fertilităţii naturale a pămîntului, pentru care pledaţi cu atîta convingere.

— Îşi găseşte, dar mai ales, în amfiteatru. Institutul nostru are peste 2 000 de hectare. Fiecărui student i s-a dat în grijă cîte un hectar, pe care trebuie să-l prăşească. Eu, aici, la cabinetul de pedologie, ţin mai întotdeauna uşa deschisă. Gălăgia asta studenţească nu mă irită. Mă odihneşte, mă întinereşte. Ei bine am văzut nu o dată prin uşa care dă spre sala de lucrări, pe la opt seara, studenţi dormind cu capul pe mese. Ziceau că au fost la prăşit. Ba, cîte unul îndrăgostit de vreo colegă, prăşeşte o normă dublă. Înainte făceam numai doxă, şi nu era bine. Dar nici aşa nu e bine, ca studenţii să facă doar muşchi. Praşila transformată ca scop în sine nu e cea mai bună legătură a învăţămîntului cu producţia, cum nu era ocupaţia mea de ucenic umbrelar după ce am intrat la facultatea de mecanică, la Politehnica din Bucureşti. Oricum, ce-am învăţat atunci n-am uitat. Dacă ai vreo umbrelă stricată, pot să ţi-o repar.

— Recunosc că nu m-am pregătit în mod deosebit pentru acest interviu. Pentru cel următor promit să fac rost de o umbrelă defectă. Dar, înţeleg, n-aţi rămas mult la facultatea de mecanică.

— M-am retras şi m-am înscris la Academia de Înalte Studii Agronomice, unde Constantin Sandu Aldea, în calitatea sa de director, făcea toate înlesnirile materiale — casă, masă şi cîte un costum de haine pe an — studenţilor care urmau şcoala „plugărească“. Mama, care a hrănit ca văduvă de război şase copii şi a trăit 90 de ani, a fost întotdeauna supărată pe mine că m-am făcut „plugar“ şi nu „domn“, ca Gheorghe al lui Alecu, învăţător în satul nostru.

— Tovarăşe profesor, văd aici, pe masa dv. de lucru, pe un suport, un bulgăre de pămînt. E albicios parcă ar fi adus din lună. Ce reprezintă ?

— E pămînt de Diniaş. Diniaşul e un sat de pe lîngă Timişoara. El e marea mea aventură, marea dragoste a vieţii mele. Acum vreo 14 ani, s-a hotărît ca fiecare cadru universitar să se ocupe de cîte un C.A.P. mai slab din această zonă. Eu am primit atunci, ca sarcină din partea institutului, Diniaşul, care obţinea vreo 600 kilograme grîu la hectar, iar porumb vreo 800. Anul trecut Diniaşul a obţinut şi peste 10 000 kilograme grîu la hectar, iar porumb peste 8 000. Este unul dintre cele mai bune C.A.P.-uri din judeţ. Şi asta pentru că la Diniaş noutăţile au pătruns cu rapiditate uimitoare şi ele au început să aparţină ţăranilor înşişi, care au devenit adevăraţi cercetători...

— Nu exagerăm ?

— Nu. La Diniaş s-a creat un nou soi de porumb. Se numeşte, desigur, „Diniaş“. Arcadie Giurgev, preşedintele C.A.P.-ului, lucrează la el de zece ani şi eforturile lui se apropie de sfîrşit. Arcadie Giurgev este acum student la mine, la institut, îşi dă licenţa. Şi cînd te gîndeşti că atunci cînd m-am dus prima oară la Diniaş el era un ţăran cu trei clase primare. Cu asemenea oameni nu mai poate să ne fie teamă de soarta pămîntului nostru. Imaginea căruţelor încărcate cu pămînt de vînzare, dintr-o cumplită sărăcie dar şi dintr-o cumplită ignoranţă, nu mai poate fi decît o tristă amintire.

— Despre ce anume căruţe şi despre ce anume pămînt este vorba ?

— În anii de dinaintea războiului al doilea mondial, unii luau partea de deasupra a pămîntului, adică partea cea mai fertilă a lui, şi o vindeau. Era cernoziom de Bărăgan. Costa 12 lei căruţa şi ţăranul credea că l-a înşelat pe cel de-i dăduse banii, cu toate că el îşi vindea cu preţul acesta şi recoltele pe mai mulţi ani. Cumpărau nemţii, franţujii, italienii, spaniolii. Pleca pămîntul ţării, în saci, fiindcă era atît de bun încît era considerat „îngrăşămînt“ pentru alte pămînturi.

— Am înţeles că poate fi şi astăzi la fel de bun.

— Poate. Chiar trebuie, fiindcă avem astăzi mai multă nevoie de pămînturi bune decît altădată. Fiecărui locuitor al ţării îi revine mai puţin de o jumătate de hectar pămînt arabil. Nu sîntem ţara pămînturilor nesfîrşite şi nu trăim într-o lume a pămînturilor nesfîrşite. Eu zic, fără să încerc să fiu patetic, că pămîntul — păstrarea calităţii lui — e o datorie a oamenilor de astăzi ai lumii, şi a noastră odată cu ei, pentru cei de mîine. O ştafetă pe care omenirea, angajată în marea cursă a istoriei, chiar dacă parcurge o eră a vitezei, n-are dreptul s-o scape din mîini. Cursa i-ar deveni mai greoaie şi ar simţi pămîntul sub tălpi mai tare şi aspru.

D. CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA Redacţia Bucureşti. Piaţa Scinteii 1. căsuţa poştală 4112. oficiul 33. cod 71 341. Telefoane : 17 60 10. 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (L Timbus I Purcaru. L Niţescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură. ştiinţă. învăţămînt. sport (T Octavian. N Ionescu – 16 19. 16 06) : scrisori, anchete cetăţeneşti (M Nedelea. E Seceleanu – 16 18. 17 87) : fotoreportaj (1595) : documentare (16 23) : cenaclu. administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) : secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu. Cornel Catană – 17 82. 16 21) : secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86) : redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă. PC Box 136–137 telex : 1 12 26 Bucureşti str 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra
ANUL XXVII - NR. 31 (1208) - 3 AUGUST 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

UN DRUM, cu majuscule, NOU

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, Delta este prima porțiune de tărîm românesc care își înalță ciocîrliile în întîmpinarea soarelui. Și tot prima este atunci cînd așchia de gheață și foc a lunii iese din valuri și-și prelinge lumina rece peste țărm. De cîte ori nu am trăit fiorul acestor două nașteri, de fiecare dată unice, de fiecare dată de nedescris! Martor cu privilegii de nevisat am fost și atunci cînd, pe alunecătoarele cărări, soseau sau plecau pescarii. Dar, asta se întîmplă cu mult înainte de ridicarea lunii, cu ceva mai devreme de răsăritul soarelui.

Erau și sînt oameni buni și frumoși, pescarii, din cîte știu, din cîte simt. Iar atunci cînd lacurile și marginea mării sau mai degrabă viața aspră din preajma acestor ape deveneau neîncăpătoare, plecau în țară și rămîneau la fel de buni, la fel de frumoși și nostalgici. Cine bea apă din Dunăre, rămîne la Dunăre — se spune. Rupt de ea, devii într-un fel un faustic. Iar atunci cînd crezi că acest spirit îl poți reprima, cazi în nostalgie. E bună și asta pînă la o reală și definitivă reintoarcere. Dar, încă o dată întrebarea : ce era Delta în urmă cu un deceniu, două sau trei ? O lume de neuitat, care năștea mineri pentru Teliuc și Ghelar, constructori pentru București și Năvodari, zilieri în grădinile de zarzavat din preajma marilor orașe. Cei care rămîneau aveau trei posibilități : cărăușia pe ape, pescuitul, recoltarea stufului. Atît, și poate cu ceva peste acestea trei. Adică încă două sute, două sute și ceva de marangozi, barcagii, ghizi și vînători din umbra unor oameni cu Delta intrată adînc și pentru totdeauna în suflet — Antipa, Brătescu, Pârvan, Sadoveanu.

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, delta își trimitea bărbații și femeile pe Dunăre în sus, sau în căruțe cu loitrea udă de atîtea vaduri tăiate pieptiș, spre locurile unde se făcea ceva. Și, în ultimele trei decenii s-au găsit întotdeauna și din ce în ce mai multe astfel de locuri în România. Pentru deltă, mai tîrziu — se spunea cu resemnare parcă. O formulă, un fel de a vedea cărora ultimii zece-doisprezece ani le-au destrămat netemeinicia. De la nuanța și pînă la sensul general ; totul este o răsturnare spectaculoasă și pozitivă de valori. În primul rînd, de ce sălbatica deltă, pentru că încă de la Herodot citire, aici trăiau, iubeau, mureau oameni din spița geto-dacilor. Golful de la guri și miraculoasa insulă Pence, odată alipite țărmului, s-au alipit Cetății Albe, Chiliei, oierilor veniți mai apoi din Transilvania și Muntenia.

(Continuare în pag. 3)

PAVEL PERFIL

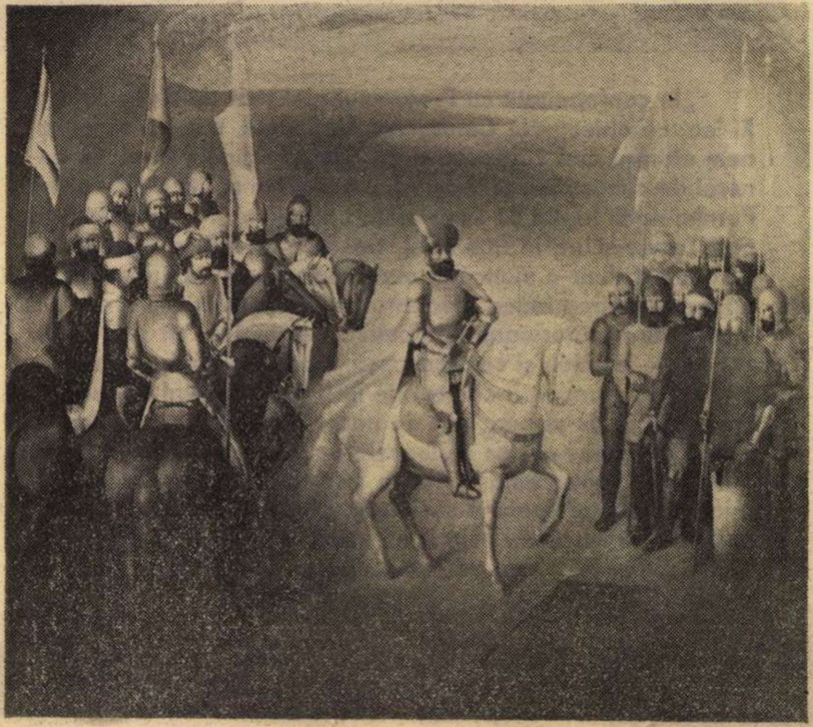

NICOLAE EDULESCU – Mihai Vodă, oastea, poporul

Raze cîntind

Suprema-ncercare-a poetului
E cînd triumfă să poată cînta
Numai că, numai că
Totul simțind deodată
Graiul lui e o lacrimă grea.

E ca-n soare unde adînc concentrate
Iau cărările cerului foc
E ca-n soare unde-ar muri sufocate
Cărările toate oprite pe loc.

Și-atunci iată raze cîntînd
Iată-mă cu roua în ochi
Noaptea tîrziu cînd se-aude
Iarba foșnind pe pămînt.

– Unde umbli, cum umbli,
ar putea cineva
Să mă-ntrebe cînd cad
în tristețe surzit
Cînd nu mai respir
Încît luna se poate surpa.

– Caut... Ce caut ?!. Dar caut
Caut poarta prin care
Se-ajunge-n sublim
Poarta pe care cu oameni în suflet
De ei luminați o zărim.

ION CHIRIAC

23 AUGUST

ÎN ACEST NUMĂR

EROISMUL — LA SCARA COTIDIANULUI

(șase reportaje despre pilduitoare realizări avînd ca autori pe minerii din Paroșeni, constructorii de la „1 Mai" Ploiești, creatorii de mobilă din Iași, energeticienii din județul Cluj, metalurgiștii din Gheorghieni și, în preajma zilei lor, pe bravii noștri marinari)

Patriei

Izbînzile se-aștern a luminare
Peste cuvîntul meu îndatorat.
Sînt mii de vise proaspete-n visare
Și tot atîtea aripi care bat.

Pe sub pămînt întemeiată strună,
Lucrează-o lume doldora de rod.
Fierbinte pîinea patriei se-adună,
Și eu o văd ca soarele-n exod.

Cu-mbărbătare ne durăm destinul
De îndelungă slavă și înalt
Ne este pasul prevestind preaplinul
În fruntea holdei țării în asalt.

ANTON GRECU

● ACTUALITATEA ●

● Duminică dimineață, pe hipodromul din Ploiești, cunoscutul medic Mihai Leontopol, metamorfozat în jocheu, a cîștigat cursa rezervată amatorilor cu calul Melodic ● Pe șoseaua Orăștie—Geoagiu, în dreptul fermei Gelmar, zace într-o nemișcare și nefolosință un ditamai grup electrogen ● De la începutul anului și pînă acum, minerii de la I.M. Uricani — sectorul 3, au scos la suprafață peste 9 500 tone de cărbune peste plan ● Noul redactor-șef al revistei „Ramuri" este cunoscutul scriitor Marin Sorescu. Încă un Marin s-a întors acasă ● Într-una din serile trecute, conducătorul autocisternei 32—CT—213 se topea de rîs stropind trecătorii care treceau spre „Vraja Mării" ● Școala specială din cadrul spitalului de neuropsihici din Siret a fost dotată cu un atelier de ergoterapie și kinoterapie ● Maria Clonța din Orăștie a reușit în scurtă vreme să transforme în pășune ceea ce, cu multă rîvnă, cetățenii de pe strada Unirii se străduiseră să amenajeze în parc. Vacile și caii respectivi au făcut astfel ca băncile să se simtă stinghere ● Alexandrina C. Bălteanu din satul Cîrstănești (Vîlcea) își roagă fiul Alexandru Bălteanu din comuna Blejoi să-i trimită pensia lunară de 100 de lei stabilită de judecătoria din Rm. Vîlcea ● Deși plăpînd după firmă, ansamblul „Firicelul" din Săvinești a rupt inima finlandezilor într-un turneu triumfător de 21 de spectacole ● La mina Șotinga (jud. Dîmbovița) a intrat în probe tehnologice un nou complex mecanizat de abataj care a dus la sporirea realizărilor minerilor dîmbovițeni. În primul semestru al anului, un plus de 5 000 tone cărbune ● La fermele pomicole Murgași și Amărăști ale I.A.S. Goești (Dolj) a început campania de recoltare a prunelor din soiurile timpurii. Se apropie toamna și miroase a cazan ● Au început să dispară fîntînile arteziene din Craiova. Ca să-ți liniștești setea trebuie să pleci cu termosul de acasă ● În zona centrală a Ieșilor, cultura Cucuteni își manifestă în continuare prezența. Arheologii au scos la iveală urme de locuire datînd din secolul III—II î.e.n. care probează existența unei așezări dacice, precum și ceramică dacică și romană din sec. II—IV e.n. ● În urma articolului nostru despre istoria familiei Capșa și care pleda pentru revenirea la firescul nume al cunoscutului restaurant, cetățeanul V. Oprișiu din Vințu de Jos, ne roagă să-i trimitem și rețeta prăjiturii Joffre creată de ultimul Capșa. Ne pare rău, dar nu ne-am schimbat profilul.

Adevărul e de partea noastră

...Cine plînge undeva departe... Și nu știe pentru ce plînge, plînge pentru mine — spunea cîndva un mare poet ; scriitorul, prin întregul său destin, e legat de toți oamenii, nimic nu-l poate lăsa indiferent. Și cu atît mai mult în acest veac de răscruce... Nimic nu-i poate fi indiferent unui scriitor autentic, nici atrocitățile săvîrșite de vreun dictator dintr-o țară latino-americană, nici inundațiile din Pakistan, nici barbariile rasiștilor din Rhodesia și Republica Sud Africană, rasiști care și-au găsit pînă și în țînci de 7 ani temuți adversari politici, nici seceta, nici foamea, nici injustiția. Iubirea scriitorului pentru „fratele său, cititorul" e o iubire înaltă, gravă, responsabilă, el știe că omul are nevoie de un acoperiș și de certitudini, de hrană și de trandafiri, de o libertate concretă ca o pîine aburindă, nu de una abstractă sau mincinoasă, care îți asigură toată binefacerile sclaviei, șomajul, nesiguranța zilei de mîine, privilegiul aristocratic de a fi admo-

(Continuare în pagina 17)

TEODOR MAZILU

O chemare lăuntrică

Care scriitor contemporan, legat cu toată ființa prin esența angajării sale de slujirea, propășirea culturii, a poporului, a omului, nu este preocupat azi mai mult ca oricînd de problemele creației, ale artei sale, a desăvîrșirii mesajului său de făuritor al conștiinței epocii, de explorator și vestitor al marilor și necontenitelor mutații care se petrec în lume, în societatea din care face parte, precum și în universul spiritual și sufletesc al contemporanilor săi ? Nepieritoarele valori ale literaturii au fost dintotdeauna rodul unui uriaș efort de creație care în trecut, chiar în împrejurări istorice ostile cunoașterii, progresului, înnoirilor, a năzuințelor spre o lume mai dreaptă și mai bună a știut să se constituie în opere durabile și cu prețul unor mari sacrificii impuse atîtor figuri luminoase ale culturii noastre, al căror mesaj își dobîndește adevărata libertate și strălucire spre înălțarea spirituală a unui popor întreg tocmai în zilele de

(Continuare în pagina 16)

MIKÓ ERVIN

Obicei străvechi, lăsat adesea moștenire din tată în fiu, cultivat cu aceeași măiestrie de artiștii populari de azi ai lemnului : cioplitul porților

Un nou dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din județul Tulcea despre prezentul și viitorul lor socialist

„În conformitate cu Programul elaborat de Congresul al XI-lea, cu obiectivele Conferinței Naționale, trebuie să depunem eforturi mai susținute și în direcția ridicării nivelului general de cunoștințe, îmbunătățirii activității politico-educative. Pornim de la faptul că transformarea societății noastre într-un timp foarte scurt, în ritm înalt, trecerea anuală a sute de mii de oameni dintr-o muncă în alta, de la sate spre orașe, de pe ogoare în întreprinderi moderne cu înaltă tehnicitate cer atît o pregătire profesională și tehnică temeinică, cît și o înaltă conștiință politică și cetățenească. Fiecare trebuie să înțeleagă bine răspunderea ce-i revine față de colectivul în care lucrează, față de popor, față de patrie, datoria de a folosi în modul cel mai judicios mijloacele cu care sînt dotate întreprinderile, contribuind astfel la dezvoltarea continuă a proprietății noastre comune socialiste — uzinele, fabricile, transporturile, agricultura. Numai îngrijind, dezvoltînd și perfecționînd forțele de producție vom asigura viitorul comunist al patriei !"

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost sîmbătă și duminică dimineața oaspeții locuitorilor din județul Tulcea. Fotografiile publicate în cotidianele de duminică și luni, cu aspecte din timpul vizitei, ridică cu forța sugestivă a imaginii tabloul magnific al transformărilor ce au avut loc în anii socialismului în această zonă — altădată cap de listă a celor mai înapoiate regiuni ale țării — mărturie elocventă a politicii profund științifice a partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor patriei.

Cu prilejul acestei vizite, secretarul general al partidului a examinat împreună cu activul de partid și de stat, cu factori de răspundere din economie, cu oameni ai muncii, stadiul îndeplinirii amplului program de dezvoltare economică și socială al acestui ținut dintre Dunăre și mare, măsurile ce trebuie întreprinse pentru înfăptuirea în continuare a programului de dezvoltare în ritm rapid a industriei și agriculturii, a întregii activități a județului. Au fost dezbătute la fața locului probleme concrete ale creșterii producției și eficienței la combinatul metalurgic, accelerării ritmului de lucru la șantierul naval și la portul industrial din Tulcea, dezvoltării economice și edilitare ale orașelor Sulina și Isaccea.

Pe tot parcursul vizitei, oamenii muncii tulceni, metalurgiști, constructori navali, țărani cooperatori, lucrători din întreprinderile agricole de stat, bărbați și femei, tineri și vîrstnici și-au manifestat nemărginita bucurie, sentimentele de caldă și aleasă stimă pentru cel mai iubit fiu al poporului, eminent conducător al partidului și statului, personalitate remarcabilă a lumii contemporane, ce-și consacră întreaga putere și energie propășirii națiunii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, recunoștința vie față de politica partidului, pentru sprijinul constant și ajutorul permanent acordate de secretarul general al partidului dezvoltării județului, înscrierii lui în rîndul județelor țării cu cele mai înalte ritmuri de dezvoltare economică și socială.

Cu satisfacția muncii temeinic înfăptuite, colectivele de oameni ai muncii au raportat secretarului general al partidului cu mîndrie și satisfacție cum însuflețiți de îndemnurile și indicațiile date cu prilejul ultimei vizite întreprinse în județul Tulcea, strîns uniți și sub conducerea organizațiilor de partid și-au realizat sarcinile de producție prin îndeplinirea peste plan a unor importante cantități de produse, aducîndu-și propria lor contribuție la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și și-au manifestat hotărîrea de a întări și mai mult, în continuare, unitatea lor în jurul partidului, al secretarului general, de a înfăptui neabătut în viață programul partidului de ridicare a României socialiste la înălțimea aspirațiilor de veacuri ale poporului român.

La cel dintîi obiectiv al vizitei în municipiul Tulcea : Combinatul metalurgic, tînără unitate industrială care asigură economiei naționale importante cantități de aluminiu, feroaliaje și siliciu, mii de muncitori, în cea mai mare parte tineri, fac o entuziastă primire secretarului general, celorlalți conducători de partid și de stat. La Uzina de alumină, primul popas, i se raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu cum prin mobilizarea capacității creatoare a întregului personal muncitor, prin valorificarea ideilor și experienței înaintate ale oamenilor muncii, prin atragerea acestora la întreaga activitate de organizare a producției și a muncii, în consens cu principiile autoconducerii muncitorești, sarcina trasată cu prilejul vizitei făcute în 1976 a fost îndeplinită, reușindu-se a se dubla capacitatea de producție la alumină în cadrul aceluiași perimetru, fără să se aloce în plus nici măcar o palmă de pămînt. La Întreprinderea de feroaliaje, o premieră a industriei românești, secretarul general al partidului este informat că pe baza experienței acumulate în prima etapă a construcției s-a trecut acum la etapizarea punerii în funcțiune a cuptoarelor. „Este o experiență bună, apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu. Străduiți-vă să respectați cu strictețe termenele de punere în funcțiune, pentru a asigura astfel creșterea producției și a eficienței acesteia".

Pornind de la aceste rezultate pozitive și de la experiența acumulată, colectivul de muncitori din combinat se angajează în fața secretarului general de a-și spori eforturile pentru găsirea și punerea cît mai deplină în valoare a tuturor rezervelor materiale și umane existente în unitate, pentru ridicarea în continuare a productivității muncii, pentru reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și a consumurilor specifice de energie și combustibil, pentru sporirea întregii eficiențe economice, îndeplinind neabătut hotărîrile Conferinței Naționale a partidului cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă, la o calitate nouă, superioară în toate domeniile de activitate.

Reîntîlnirea președintelui României socialiste cu oamenii muncii de la Șantierul naval s-a transformat într-un moment de mare sărbătoare, de emoționante evocări și într-un prilej de a raporta cum printr-o muncă tenace, perseverentă, din 1975, anul începerii construcției șantierului, au fost îndeplinite condițiile materiale și tehnice pentru înfăptuirea lucrărilor prevăzute, respectîndu-se întocmai indicația de a se comasa pe aceeași platformă șantierul naval și fabrica de utilaj tehnologic, ceea ce a dus la economisirea unei suprafețe de 35 000 metri patrați și un grad de ocupare a terenului de 90 la sută prin reamplasarea obiectivelor șantierului. Întreținîndu-se cu un grup de tineri muncitori tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Șantierul unde lucrați ilustrează în mod grăitor progresul economic al orașului Tulcea. El devine un mare șantier al țării. Aveți posibilitatea să vă calificați în meserii frumoase, să lucrați în întreprinderi moderne". Perspectivele largi care se deschid activității portuare în orașul Tulcea au fost subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei în Portul industrial și comercial. Pornind de la schițele de sistematizare, secretarul general al partidului a indicat să se studieze dezvoltarea în etape a obiectivelor portuare, folosirea judicioasă, cu maximă eficiență economică a condițiilor atît de favorabile pe care le oferă brațul Tulcea pentru construirea unui port puternic, deosebit de necesar în sprijinirea eforturilor pe care partidul și statul nostru le fac pentru dezvoltarea și modernizarea economică a țării, pentru extinderea relațiilor economice și comerciale cu tot mai multe state ale globului.

Pretutindeni, în timpul acestei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații concrete și a făcut recomandări de o mare utilitate imediată și de perspectivă pentru aducerea în centrul preocupărilor problemele de ordin calitativ, ridicarea nivelului tehnic al întregii activități, creșterea eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, folosirea mai rațională a mijloacelor și, pe această bază, creșterea mai mare a venitului național pentru a crea noi mijloace în vederea dezvoltării generale a patriei și ridicării nivelului de trai al poporului.

Aceste idei forță ale întregii politici economice a partidului au revenit cu claritatea și fermitatea binecunoscute și în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la entuziasta adunare populară din marea piață a orașului, la care au luat parte zeci de mii de locuitori din municipiul și județul Tulcea, care au ținut să-și manifeste în acest fel dragostea nețărmurită, recunoștința lor fierbinte față de partid, de secretarul său general, pentru deosebita atenție ce o acordă dezvoltării economico-sociale a acestor ținuturi de dincolo de Dunăre, pentru tot ce s-a făcut, se face și se prevede a se face întru prosperitatea Dobrogei, a României și a poporului muncitor.

În atmosfera vibrantă din piața centrală a orașului, directori de întreprinderi și instituții, muncitori, reprezentanți ai țărănimii, intelectuali și-au exprimat prinosul de sinceră satisfacție pentru grija părintească manifestată de partid, de secretarul său general față de îmbunătățirea radicală a condițiilor de muncă și viață ale populației acestor străvechi meleaguri românești, recunoscute altădată pentru subdezvoltarea economică, pentru vitregia condițiilor de viață. În cuvinte însuflețite de cele mai alese gînduri de recunoștință, vorbitorii au încredințat pe secretarul general al partidului că urmînd marele său exemplu de revoluționar încercat și patriot înflăcărat, comuniștii, toți oamenii muncii din județ nu vor precupeți nici un efort și vor munci cu răspundere și abnegație pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le stau în față, pentru a realiza integral și la un nivel înalt de eficiență economică planul de stat, măsurile stabilite de plenarele Comitetului Central din martie și iulie anul curent, pentru sporirea contribuției județului la progresul neîncetat al țării, la înălțarea ei pe culmile civilizației socialiste și comuniste.

Cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost subliniat în repetate rînduri cu vii și puternice ovații pentru partid, pentru secretarul său general.

Felicitînd colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere, organizațiile de partid, pe toți cei ce lucrează și trăiesc în această parte a țării pentru

succesele dobîndite în îndeplinirea programului stabilit de partid, a sarcinilor mari ce au revenit pînă acum județului Tulcea în acest cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o amplă și documentată expunere, trasează sarcinile de viitor ce stau în fața organizației de partid din Tulcea, a tuturor oamenilor muncii din județ și din întreaga țară. „Dacă în toate întreprinderile, în toate orașele și municipiile, în toate județele se desfășura o activitate mai eficientă, în acești doi ani și jumătate din cincinal puteam obține o producție cu mult mai mare. Mai sînt încă capacități de producție care nu lucrează în întregime, iar cheltuielile materiale sînt încă mari, diminuînd producția netă, venitul național, deci creșterea bogăției generale a patriei.

Iată de ce este necesar să luăm toate măsurile — acest lucru este valabil și pentru Tulcea, pentru organizațiile de partid, conducerile întreprinderilor și toți oamenii muncii de aici — în vederea îndeplinirii și depășirii planului de producție de fiecare unitate, să asigurăm punerea în producție la timp a noilor capacități, realizînd la timp și chiar devansînd investițiile, atît în industrie cît și în agricultură.

Este necesar, de asemenea, să acordăm o atenție mai mare realizării planului de locuințe, pentru a satisface în mai bune condiții cerințele de locuit ale oamenilor muncii.

Trebuie să punem în centrul preocupărilor și eforturilor noastre problemele de ordin calitativ, realizînd în viață obiectivul trasat de Conferința Națională cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile activității economico-sociale".

Subliniind teza partidului nostru conform căreia preocupîndu-ne de realizarea Programului elaborat de Congresul al XI-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism, noi răspundem atît obligațiilor față de patrie, față de poporul nostru, asigurîndu-le un viitor tot mai luminos și ne îndeplinim în același timp și obligația internațională de a contribui la creșterea forței și prestigiului socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat : „Pornind de la aceste considerente, facem totul pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a conducerii economiei naționale, pentru dezvoltarea democrației socialiste, creăm condițiile organizatorice de participare activă a maselor populare la conducerea tuturor unităților economico-sociale, a tuturor orașelor și comunelor, a județelor, a întregii țări. Toate organismele pe care le-am creat în ultimii ani sînt expresia perfecționării conducerii societății, a participării nemijlocite a întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe — chezășia mersului înainte al României spre comunism.

Sîntem ferm hotărîți să facem totul pentru ca dezvoltarea socialistă a patriei noastre să constituie o contribuție activă la întărirea socialismului, să demonstreze oamenilor muncii din alte țări că numai socialismul poate deschide societății drumul spre o dezvoltare rapidă pe calea progresului, spre independență, spre libertate, spre bunăstarea și fericirea popoarelor".

În continuarea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat au fost oaspeții orașelor Sulina și Isaccea.

O atmosferă de mare sărbătoare domnește în orașele de pe malul Dunării pe tot traseul, de-a lungul căruia secretarul general al partidului examinează la fața locului perspectivele de dezvoltare a acestor meleaguri, modul în care sînt puse în valoare bogățiile din această parte a țării, precum și programele de transformare economico-socială a Deltei Dunării.

La Sulina, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale să ia măsurile corespunzătoare pentru ca, începînd cu 15 august, portul Sulina să funcționeze ca port liber, și a trasat în acest scop sarcinile imediate și de perspectivă ale viitorului port liber unde se va crea o mare capacitate de depozitare, manipulare, comercializare și industrializare a mărfurilor, fără percepere de taxe vamale, fiscale și impozit.

La Isaccea, analizînd machetele expuse, concepția avută în vedere de edilii orașului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut revizuirea și îmbunătățirea amplasamentului viitoarelor construcții de locuințe, astfel încît să se poată folosi avantajele Dunării. În acest scop s-a indicat ca noile blocuri să fie ridicate în partea sudică a orașului, unde se deschide o frumoasă perspectivă spre fluviu, iar arhitecții să acorde toată atenția ridicării unor ansambluri moderne. Aproape întreaga populație a orașului, prezentă la acest moment istoric în viața ținutului lor, și-a exprimat prin ovații și aplauze puternice adînca recunoștință față de partid, față de secretarul general pentru marea grijă ce-o poartă dezvoltării continue a tuturor zonelor țării.

ION CRISTIAN ■

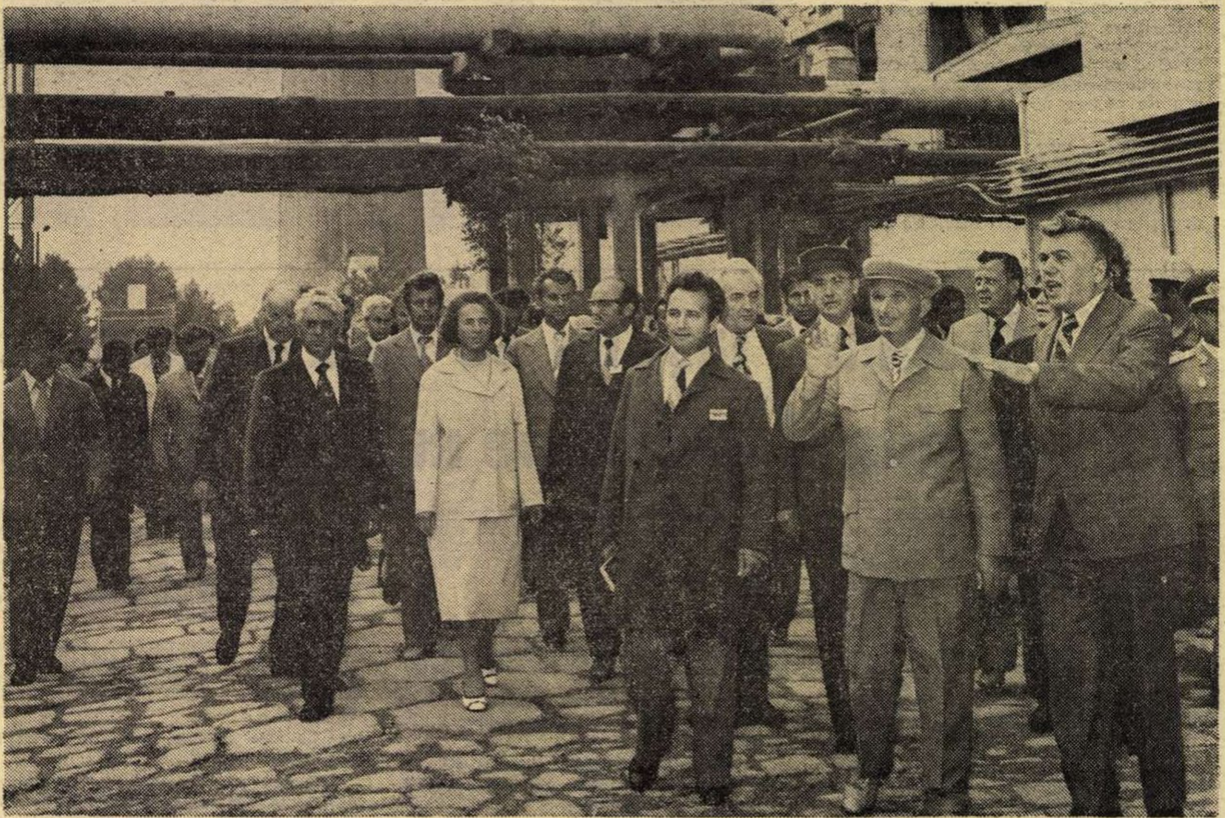

UN DRUM, cu majuscule, NOU

(Urmare din pag. I)

Pragurile au fost astfel destrămate, răsturnarea de valori, sau, mai precis, de optică s-a produs. Ultimul deceniu este chintesența acestui proces, legat indisolubil de neobosita activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

„Cunosc organizația de partid din Tulcea", spune simplu secretarul general al partidului, evocîndu-ne astfel perioada anilor 1946—1947, dar și, mai ales, desele sale vizite de lucru din ultimii ani. Practic, tot ceea ce s-a făcut aici, schimbînd astfel radical oamenii și locurile, s-a făcut sub directa sa îndrumare. Schița de sistematizare a orașului de la porțile deltei, marea platformă industrială, și acum noul început de drum peste fostele tîrguri, jumătate sate, jumătate orașe — Sulina și Isaccea — toate acestea au fost realizate sau sînt în curs de realizare pe baza indicațiilor și urmare a unei atenții deosebite pe care o poartă secretarul general față de acest colț al României socialiste. Recenta sa vizită deschide noi drumuri în valorificarea mai bună a potențialului economic și uman al zonei dintre cele trei brațe ale Dunării, a viitorului centru industrial-agrar Isaccea.

A ridica la puterea de frumusețe supremă prin faptă unul din locurile descinse din marile frumuseți ale lumii — iată sensul, optica distinctă, programul acestor ani. Sulina va fi un mare port de tranzit, un centru urban și comercial de proporții. Și va fi. Cînd secretarul general, în urmă cu zece ani, indica direcțiile de dezvoltare ale industriei și urbanisticii din colțul vestic al deltei, se știa că Tulcea va intra în gala marilor ritmuri de dezvoltare. Și a intrat. Tulcea este astfel o experiență cîștigată, o experiență care continuă, deci, un program. Sulina intră acum în avanpremiera unei realități. Isaccea (Unde n-au reușit perșii să treacă Istrul ? Nu cumva pe aici pe undeva, pe lingă fostul Noviodunum ?), da. Isaccea va fi mai mult, mult mai mult decît o etichetă de pe o sticlă de vin negru. Și de aici plecau oameni în țară. Nu vor mai pleca, vor simți nevoia să se întoarcă. „Tulcenii se întorc acasă" nu e o formulă pentru doi, trei, cinci, șase oameni. Cincinalul de față va mări numărul locurilor de muncă cu 20 000. O cifră care spune mult și înseamnă mult mai mult decît, iată, o altă cifră: numărul muncitorilor din județul Tulcea în anul 1948. Nu era mai mare de 500. Cinci sute. Atît. Asta în timp ce, numai patru întreprinderi, prezente și viitoare, din municipiul capitală de județ vor avea peste 15 000 de muncitori. Tineri bineînțeles. Cu mustața abia mijită și cu legile fizicii și chimiei știute ca pe apă, cu morala muncii în sînge, cu principiul lucrului din ce în ce mai bine făcut asumat în numele tuturor faptelor.

Asta înseamnă că delta nu va rămîne una din marile frumuseți ale lumii, gondola de aur, triunghiul mirific, aripa pămîntului avîntată temerar și peste mările și oceanele lumii. Dar, la toate acestea să adăugăm și fapta oamenilor vechi și fapta oamenilor noi. Și, firesc și necesar, fapta oamenilor foarte noi, cei care își leagă acum ființa de Sulina, Isaccea, Tulcea, Mahmudia, Măcin, Crișan, Caraorman, Letea, Chilia, C.A. Rosetti...

Părinții, frații, verii, colegii de școală, colegii de viață. Ori de cîte ori simt că îmi lipsesc, mă duc acolo. Și îi găsesc de fiecare dată acolo. Mai ales noaptea, bineînțeles. Pentru că între ora cînd ciocîrlia se înalță în întîmpinarea soarelui și momentul cînd așchia de foc a lunii iese umedă și rece din ape, nu știu, dar pot mereu să știu, pe unde, prin ce există. În ultimul timp, de mai mulți ani încoace, știu și văd și simt că prin absența lor din imediata mea apropiere răsar hale industriale, porturi, locuințe, alumină, vapoare, feroaliaje, străzi, poduri. Un drum, UN DRUM, cu majuscule, NOU. Drumul spre frumusețea care trece și prin pitoresc, dar nu numai prin el.

Oamenii lui „nea Filiche" vor ca mina Paroşeni să primească şi al doilea Ordin al Muncii

Li s-a dus vestea în toată Valea Jiului de oameni pricepuți şi destoinici, de oameni cu înaltă calificare. Lumea îi ştie drept oamenii lui „nea Filiche". Dar mai întîi să vedem cine este „nea Filiche" ? Venit în Vale din '69, deşi electrician de meserie, s-a angajat ca vagonetar în grupa lui Chitic, pe care acum îl are subaltern. A lucrat de la început foarte bine, după cum ne spune şeful de schimb Gh. Chitic, îi plăcea să le ştie pe toate, nu se da în lături de la greutăți şi era normal să-şi depăşească meşterul. Acum Ilie Filiche conduce una dintre cele mai bune brigăzi de mineri din țară. Din 1971 munceşte la Paroşeni numai cu complex de susținere şi tăiere mecanizată, majoritatea oamenilor lui fiind policalificați. Lăcătuşul Eugen Ciobanu urmează cursul de ajutori mineri ; Constantin Mihăilă, electrician şi ajutor miner, se pregăteşte să devină lăcătuş. Alexandru Oanță este lăcătuş, dar va fi în curînd miner. Minerul Vasile Bardac va termina cursurile de lăcătuşi, iar Mihai Bărbăcaru, care este miner şi electrician, va deveni lăcătuş. Însuşi Ilie Filiche, miner şef de brigadă, pe lîngă meseriile de electrician şi sudor mai vrea să devină şi lăcătuş — meserie pentru care se pregăteşte intens. Dealtfel, tot „nea Filiche" s-a străduit să-i califice şi pe ceilalți ortaci. De noii angajați Emil Botoroga şi Alexandru Zaharia s-a ocupat ca de copiii lui. În primele zile i-a învățat cum se lucrează, cum să atace frontul, asta de fapt chiar înainte de a lucra. Cu toată această policalificare a oamenilor, pe fiecare schimb, în abataj se află în permanență un lăcătuş şi un electrician. Ce fac ei ?

— Se ocupă de problemele mari, de întreținere. Îi lăsăm să-şi facă pe mai departe meseria. Nu ținem să-i vedem dînd la lopată. Să o facă, dacă vor, numai atunci cînd utilajele merg strună — era de părere minerul şef de schimb Ion Diaconu.

Şi utilajele merg strună. Producția de cărbune extrasă suplimentar pe primele şase luni se ridică la aproape 3 000 de tone. Tot pe primele şase luni au fost depăşite cu 302,5 metri lucrările de pregătire a galeriilor şi cu 277 de metri cele de deschideri.

Om dintr-o bucată, Ilie Filiche este stimat şi respectat. Despre el, minerul Mihai Bărbăcaru ne mărturisea că, nu o dată, cînd situația cerea prezența în abataj a unui om cu experiență, a stat în mină 3 şi 4 schimburi, ba chiar şi şase. Şi de cele mai multe ori pentru că el vroia să vadă cum merg lucrările, vroia să ştie, cum merg treburile, să aibă linişte şi asta se întîmplă cînd totul este în ordine. „Muntele — continuă Bărbăcaru — de multe ori ascultă de noi sau nu, şi atunci trebuie intervenit imediat. Nu demult, în schimbul trei, într-un abataj din panoul 7, lucram tot cu complex mecanizat, dar era un strat înclinat, stratul 13, stratul pe care sîntem şi acum. Ajunsesem într-un loc jos, sau cum se spune la noi, la limita de scos, la marginea faliei. Am dat într-un abataj vechi, exploatat cu vreun an şi jumătate în urmă. Toată apa din sector s-a tras spre noi şi ne amenința din spate. Două zile nimeni nu l-a putut urni pe „nea Filiche" din abataj. Ne-am descurcat greu, am adus pompe şi am dat cărbune ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Ei !, atunci a stat, cum vă spuneam, şase şuturi în subteran printre ortaci".

Miner vechi, cu experiența anilor din subteran, petrecuți în abatajele cameră şi frontale susținute în lemn ale Vulcanului, în abatajele cu susținere individuală metalică şi cu complexe mecanizate de la Paroşeni, Ilie Filiche ne vorbea în timp ce ochii îi fugeau pe abataj urmărind fiecare operațiune ce se executa :

— Ca să vă lămuriți ce înseamnă mecanizare pentru noi, minerii, trebuie să recunosc că eu cu încă cinci oameni nu am reuşit să împuşcăm într-un şut decît o sută de găuri pe abatajul ăsta şi a venit Ion Diaconu, miner şef de schimb, să mă ia la rost, el pe mine, că de ce trag înapoi brigada. Da, avea dreptate s-o facă. El tăiase cu patru oameni o fîşie şi a dat cam 200 de tone. Cam asta spunem noi că este mecanizarea, munca tot nu-i dintre cele uşoare, deşi este mult uşurată. Vedeți şi cu mecanizarea contează foarte mult omul. Numai aşa se explică isprava lui Livadaru, care a dat cu schimbul lui 350 de tone într-un şut. Vă dați seama că există o mare deosebire între complexele mecanizate şi celelalte tipuri de abataje. Şi cînd ai oameni cum îi am eu pe şefii de schimb Ion Diaconu, Mihai Livadaru, Dumitru Sbanțu şi Dumitru Mitroi, cu mecanizarea dai cărbune, nu glumă ! Noi trebuie să dăm cărbune mult şi de bună calitate, şi sîntem hotărîți să o facem, pentru că vrem ca mina Paroşeni să ia şi al doilea Ordin al Muncii, clasa I, dacă se poate. Şi de noi depinde dacă se va putea sau nu".

...Cînd am părăsit abatajul, mînuitorii combinelor îşi predau la ortacii din schimbul următor combina. Intrarea în abataj era spațioasă, bine consolidată, bine armată, deşi dincolo de galeria de bază, în linie, era un alt abataj susținut cu stîlpi metalici şi tăierea cărbunelui se făcea prin împuşcare. Curățenia ? Printre secții sau pe transportoarele celor două abataje nu era nici o bucată de cărbune. Se verifica fiecare cablu, fiecare şurub. Schimbul doi sosise, dar nici un miner din schimbul întîi nu se grăbea să plece la suprafață pentru că, „nea Filiche", cum îi spun ortacii, nu făcuse primul pas spre gura abatajului şi asta însemna în limbajul lor, al minerilor, că nu a venit vremea şi că mai au ceva de făcut acolo, în adînc.

DORIN GHEȚA
ION PREDOŞANU

La „Mobila" Iaşi nu se apără scaunul, ci un produs al muncii pe numele lui scaun

Interlocutorii noştri sînt tovarăşii Petre Necula, director, Grigore Oghină, director adjunct, Vasile Iordache, contabil şef, Octav Amarandei, secretarul comitetului de partid, şi Constantin Chifu, preşedintele comitetului sindicatului — toți de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Iaşi. Reproducem o sinteză a discuțiilor avute : „Fabrica, la inceput era fabrică, a luat ființă în 1960 şi relativ repede a devenit un partener serios a 32 de firme din 16 țări. Productia ei la export era pînă in anul 1977 de 90 la sută, procent ce a scăzut puțin ca urmare a preluării industriei locale. Pînă în 1972 se lucrau aici 3—4 garnituri specifice Moldovei. Apoi, atit gusturile localnicilor s-au schimbat, cît şi străinii au inceput să ne solicite. Ce a însemnat acest lucru ? În primul rînd aplicarea de noi tehnologii. În locul poliesterului (mobilă luciu-oglindă) s-a trecut la lacuri mate si apoi la mate opace. Am reusit să atacăm plini de curaj mobila stil si de artă. Beneficiile ? Au crescut de la 1 la 50. valoarea productiei aici realizată a crescut deci de 50 de ori. Diversificarea productiei a fost unul dintre marile noastre scopuri : producem acum peste 300 de piese de mobilier. Nu, n-am urmărit să obtinem doar comenzi pentru serii mari. Am introdus, în scopul cresterii si eficientei productiei, cherestea de stejar care ridică probleme incepind cu uscarea si terminind cu fasonarea. Prin trecerea la fabricarea micului mobilier s-a ajuns la o valorificare superioară a masei lemnoase. Necesitătile productiei au dus la crearea unui sector de sculptură, cu toate că la început noi, ieşenii, eram priviți ca felul 4, ca să spun asa. De unde si pînă unde sculptură în Moldova ? Intelegem, ni s-a spus, să vorbim despre sculptură la Arad sau la Tirgu Mureş. Asa că am scolarizat 120 de ieseni la Arad si Tirgu Mures...".

— Vă multumesc pentru acest scurt istoric si acum dati-mi voie, reporter fiind, să vă intreb : furnizati mobilă Americii de Nord. În functie de mobila pe care v-o solicită cum vi se par dumneavoastră, ieşenilor, americanii ?

— Oameni simpli — nu-si incarcă spatiul. Nu folosesc dulapurile iar în sufragerie n-au, de pildă, mese pentru televizor. Nu solicită materie primă de calitate superioară ci pretind executie si finisaj ireprosabile.

— Dar japonezii ?

— Vor scaune cît mai pliante cu putință si ceva mobilă stil. În 8 ani n-am avut din partea lor nici măcar un repros.

— Dar francezii ?

— Francezii se apropie foarte mult de noi.

— Vorbeați de mobilă stil. Ce stil se poartă acum printre partenerii noştri străini ?

— Stilul Dracula, Vlad Țepeş. Este o personalitate care stirneste mult interes. Arhitecții noştri, căci avem şi asa ceva, creează cu o mînă pe planşetă şi cu alta răsfoiesc cărtile de istorie a patriei. Mobila în acest stil are tepe — unealta lui preferată de lucru — sulite, peretii laterali au tepusoare multe si una peste alta ne aflăm in fata unei garnituri colturoase, ca si omul. Fireste, sculpturile pe care le efectuăm îl înfătisează în întreaga-i complexitate, nu numai în acțiunile de pedepsire a răufăcătorilor.

— Noutăți de ultimă oră în materie de stil ?

— Folosirea motivelor de la Trei Ierarhi si a altor frumuseti judetene. Garnitura „Zodiac". Am inceput-o cu măştile zodiacului si am obtinut locul I pe țară anul trecut.

M-AM APROPIAT DE TOATE SCAUNELE ŞI IUBESC EXTRAORDINAR DE MULT TIPUL K.

— Cum vă numiți si care vă este locul de muncă ?

— Ciobanu Sergiu, maistru la fabrica de scaune.

— Tovarăşe Ciobanu mă bucur că lucrați la fabrica de scaune şi vă spun şi de ce. Propusesem acest reportaj cu titlul „Oameni care țin la scaunul lor". Deci un reportaj de culoare, un reportaj cu aceia care produc şi nu apără — în sensul rău al cuvintului — scaunul, nu apără scaunele. Dumneavoastră ce spuneți de această idee ?

— Un scaun este necesar oricui. Noi zicem că facem aceste produse pentru toată lumea — cine-l ocupă, cum il ocupă, cît si cum îl apără nu mai este treaba noastră.

— Ce este cel mai greu la confecționarea unui scaun ?

— Prelucrările mecanice. Sînt foarte multe unghiuri la îmbinări si forme extrem de diverse. Glumind, v-aş spune că merită să te bati pentru el.

— În cit timp se face un scaun ?

— Unul curbat într-o oră. Scaunul tip Monaco, solicitat de către Republica Federală Germania, în trei ore.

— Cîți oameni lucrează pentru crearea unui singur scaun ?

— 600 de oameni, dar avem şi specialisti care-ti fac singuri un scaun.

— De care scaun v-ați apropiat cel mai mult ?

— M-am apropiat de toate scaunele şi iubesc extraordinar de mult tipul K. El are o mare diversitate a culorilor — vreo 12 culori. Cînd le intindem pe toate la finisaj ai impresia că eşti pe o pajişte deja înflorită. Este în orice caz un scaun extrem de rentabil.

*

— Lucrez aici de la înființare, de 18 ani, şi mă numesc Asaftei Titica, tehnician la C.T.C.

— Cum ați ajuns, tovarăşă Titica, să lucrați intr-o intreprindere atît de importantă ?

— După ce am terminat 7 clase am dat examen la un liceu pedagogic, căci voiam să mă fac învățătoare. Numai că pe locul meu se aşezase altcineva. Am intrat imediat în producție, deşi nici nu ştiam ce inseamnă lemn.

— Acum, după 18 ani de lucru cu lemnul, ce impresie vă face ?

— Este un material din care se face mult pentru înfrumusețarea interioarelor. De asemenea, mă incintă calitățile sale muzicale.

— Ce şanse v-a oferit viața lucrînd aici 18 ani?

Nava te vrea tot. Asta înseamnă și pregătire, și disciplină, și patriotism

Alei largi, peluze întinse pe care se pot amenaja foarte bine terenuri de minigolf, terenuri de sport, din cînd în cînd cite o clădire. Nu bănuiești nicăieri apa. E zăpușeală. Un grup de puști în pantaloni scurți și șlapi se îndreaptă spre bazinul de înot. Firește, „Daciada". Copiii „flotei". Este primul pas spre marinărie. Aleea principală coboară brusc după un dîmb, deschizînd panorama micului golf. Apă. Ritmul zilei se schimbă. Forfota de la chei dezminte prima impresie, de vacanță, lăsată de peisajul amintit. Comenzile scurte, adunările rapide îmi amintesc de „cariera" de pifan. Marinar, în acest context, este un termen inoperant cu care nu lucrează nimeni în afară de neinițiați. Soldați pe mare. Asta e cu totul altceva, dar nu destul. „Fizeșan, te cheamă căpitanul de rangul II..." Elevi fruntași, caporali, soldați. Ca la infanterie. Doar cîmpul de luptă este altul. „Pentru noi, apa este mai sigură decît pămîntul. Pasul este altul. De multe ori, după ce ne întoarcem dintr-un exercițiu mai lung, ne joacă țărmul sub picioare".

Locotenentul major Marius Hanganu este un băiat înalt, pare a fi chiar stînjenit de înălțime cînd trece pragul cabinei, dar se descurcă. Zîmbește tot timpul cu amabilitate, bunăvoință și altele. Comandă un grup de nave-vînătoare de submarine. Ne aflăm în cabina unei asemenea nave, de concepție și construcție românească. Marius Hanganu este din Vaslui și fără a fi vreo legătură directă între moldoveni și apă, comandantul de 27 de ani se sprijină temeinic pe istorie.

— Cine nu cunoaște vestitele pînzare ale lui Ștefan cel Mare ? După bătălia de la Vaslui, nu scria domnitorul român principilor creștini așa : „...noi vom sta în picioare și vom lupta pînă la moarte. Așa să faceți și voi pe mare și pe uscat". La puntea pînzarelor, un fel de veliere, erau țăranii noștri cu căciuli și cu ițari, după cum se vede într-o pictură de Donici aflată la Muzeul Marinei.

— Din fericire sîntem în pace. Ce înseamnă starea de pace pentru marinarii militari ?

— În orice moment marinarii militari trebuie să fie gata a face față unei misiuni reale, îndelungate.

— Cum este ritmul cotidian pe vas ?

— E o vorbă marinărească : cît se învîrtește elicea, fiecare minut înseamnă un plus de pregătire. Timpul este totul. Misiunile trebuie executate în viteză. Gîndești rapid și alegi soluția optimă. Acest lucru presupune disciplină și multă pregătire. Dacă se întîmplă o gaură de apă,

cum spunem noi la spărtura în bordaj, fiecare își cunoaște locul și treaba. Uneori știm și cîți pași anume trebuie făcuți pentru operația respectivă.

— Din faptul că majoritatea marinarilor sînt soldați de frunte, iar foarte mulți sînt specialiști, reiese buna pregătire. Și totuși, care sînt problemele importante și dificile ?

— Ca peste tot, formarea oamenilor și ca specialiști, ca buni luptători. Un comandant de navă cunoaște viața echipajului său pînă la cel mai mic amănunt. Cu bucurii și necazuri. Sîntem într-adevăr o familie.

— Dați-mi cîteva nume de marinari de pe această navă.

— Crăciun Lucian, fruntaș, Minea Ștefan, maistru radiotelegrafist, Pupeză Nicolae, șeful mecanicilor...

— De pildă, ce probleme are ultimul, Pupeză Nicolae ?

— Pupeză are cele mai multe probleme. Răspunde de motoare și motoarele sînt inima navei.

— Și cele omenești ?

— Acum două luni i-a născut soția un băiat.

— Nu cumva i-a pus numele Magellan ?

— Nu, ceva mai simplu, Lucian. L-am sărbătorit și i-am dat și o permisie. Întîlnești la bordurile navelor militare oameni cam din toate colțurile țării. Traian Fizeșan este din comuna Bănișor, Sălaj. În viața civilă este lăcătuș mecanic, iar specializarea a făcut-o la Danubiana. Apoi, ca toți sălăjenii, va veni la Zalău unde se construiește o fabrică de anvelope.

— De pe apa Zalăului, la mare. N-aș zice că e la doi pași.

— Nu, dar e frumos. Marina este cea mai frumoasă armă. Nava te vrea tot. O mînă pentru tine, o mînă pentru navă. Asta presupune și pregătire și disciplină și patriotism.

★

Într-una din garnizoanele marinei, din ideea unui inimos, l-am numit pe maistrul Ion Pascu, și din munca a opt marinari militari s-a născut ceea ce vedeți și în fotografie, adică un sat de vacanță. Mai exact, este un parc ridicat în locul unei foste grămezi de nisip pe care vîntul ți-l băga cu vrednicie în ochi, treabă care nu folosea la nimic. Fîntînă arteziană, bazin cu pești natur, splendide alei cu flori, căsuțe din stuf, bazin de înot și plajă, terenuri de volei și tenis. „Cînd își primește soldatul rudele, ne spune maistrul cu ideea, s-o facă civilizat. Vine omul cu neamurile, se așează la umbră într-o șură, bea o bere și își împărtășește impresiile. Parcul l-am făcut îmbinînd timpul liber cu pregătirea fizică. De pildă, marinarul trebuie să tragă la rame, în cadrul pregătirii fizice. Și de ce s-o facă cu barca goală cînd poate aduce și materiale ? Cu parcul acesta, familia noastră și așa numeroasă, s-a mărit și mai mult cu părinții și frații celor vizitați".

★

Simbolul Institutului de marină „Mircea cel Bătrîn" din Constanța, este pur și simplu bricul „Mircea" unde își fac practica, de peste patru decenii, elevii institutului. În fiecare dimineață la ora 8, cînd la bordul navelor militare sînt ridicate pavilioanele, institutul își ridică pavilionul său. Nu lipsesc nici comenzile scurte, nici sifleia. Ucenicii mării sînt gata pentru cursuri. Anul trei însă se află în practică la bordul navelor militare.

— Cum vă numiți ?

— Sporiș Cornelius și sînt elev sergent major în anul III.

— Ce v-a plăcut în prima zi de institut ?

— Cum ni s-a vorbit despre menirea noastră. Simplu, cinstit, adevărat. Ne-a spus comandantul de companie Florian Șucata : „Tovarăși elevi, începînd din această zi sînteți elevi ai școlii de marină. Ați îmbrăcat frumoasa uniformă de marinar și sper s-o onorați cu cinste". Cu cinste, adică, și asta v-o spun acum la terminare, pregătindu-ne cît mai bine la tehnica de luptă, la științele sociale, la matematică și la celelalte.

— Sînteți la sfîrșit. Ce proiect de diplomă aveți ?

— Un dispozitiv de învățămînt pentru marinarii care se pregătesc la arme sub apă. Dispozitivul este nou.

★

Șantierul naval Mangalia are două secții. Prima pentru reparații și a doua, sectorul 2, pentru construcția de nave. La țărm, gata de plecare, prima navă construită aici : „Callatis". Începută în urmă cu doi ani și ceva, construită odată cu docurile și, dealtfel, cu întregul sector, nava de 55 000 tdw se află în faza predării inventarului.

— Tovarășe Elefterie Lomnoșanu, sînteți secundul primului vas al Mangaliei. Ce face un secund pe o navă ?

— E soacra navei. Are grijă de toate.

— Și comandantului ce-i mai rămîne ?

— Destule. Comandantul este peste tot și răspunde de tot.

— Cum au ieșit probele de larg ?

— Excepțional, la toți parametrii. Și mașina și puntea. Este realmente o mare performanță a constructorilor. În scurtă vreme ridicăm ancora.

— Unde veți fi la 6 august, cînd se va sărbători Ziua Marinei ?

— Probabil în Mediterană. O vom sărbători mai mult cu sufletul pentru că e treabă multă la vapor. Îi lăsăm pe cei de la țărm s-o facă mai pe îndelete. Aș vrea să spun însă că, iată, constructorii șantierului au sărbătorit deja această zi prin executarea ireproșabilă a „Callatis"-ului.

RAZVAN BARBULESCU ■

— Am făcut liceul la seral și o școală tehnică de specialitate la Suceava timp de 2 ani. Mi-am întemeiat un cămin și am două fetițe. Mai trebuie ?

— Credem că nu.

★

„Mă numesc Bițică Gheorghe și sînt maistru la sectorul 3 A, secția a II-a. În principal, la noi se execută finisarea micului mobilier. Scaune, băncuțe, vitrine, miniseturi, dulapuri, comode, lăzi de zestre. Dumneavoastră mă întrebați la ce se mai folosesc lăzile de zestre avînd în vedere că în timpul nostru zestrea este munca sau chiar dacă mai e, nu se păstrează în lăzi. Uitați cum stau lucrurile: facem lăzile după modelul moldovenesc care, la țară, se mai poartă. Clienții noștri o folosesc să țină brichetele în ea sau lemnele pentru foc. Un om cu adevărat serios nu pune într-o sufragerie bine aranjată cărbunii în lighean. Făcînd noi mobilă aici, la Iași, am înțeles că lumea devine tot mai mult o speculantă a practicului".

★

„Mă numesc Gheorghiu I. Mihai și sînt muncitor cu înaltă calificare. Mobila pe care o fac se poate executa integral la mașină: un dulap, o vitrină, o canapea. Notați vă rog că executăm prototipuri. Spuneți că ați văzut în comerț un dulap numit Vasile. Mie numele îmi place căci este solid, bărbătesc. Eu lucrez la dulapuri de 18 ani și el, dulapul, și-a menținut integral funcțiile. Nou? Acum, în proporție de 95 la sută se lustruiește cu mașina — înainte se făcea totul manual. S-a mai redus durata lui de execuție : de la 15 ore în 1960, la 6 ore în 1978. Da. Un dulap bine întreținut, așezat într-un mediu potrivit ține 10 ani. Nu recomand, din acest punct de vedere, mutarea de la un domiciliu la altul prea mult. Vasile se cam deteriorează la dese mutări".

★

Însemnările noastre se opresc, necesar, aici. Mobila aici executată este mult prea cunoscută, iar realizările — creșterea producției de 50 de ori în 18 ani — deosebit de valoroase, pe deplin stimabile. Sînt, credem, rînduri oneste despre oameni exemplari, oameni care, cum spuneam, fac mobilă, fac scaune muncind din greu. Este în fond viața lor, viață animată de dorința de a-și trimite la export gîndurile lor despre bine și frumos. Ideea meschină a apărării scaunului le este străină, dar ideea profund muncitorească de a-și îmbunătăți și apăra produsul muncii le este apropiată. Scumpă, chiar.

EUGEN SECELEANU ■

Producție netă, sau cum se arată mai bine ce poate fiecare

Întreprinderea mecanică din Gheorghieni avea în 1973, la înființare, doar trei ingineri și doi maiștri. Dar avea o conducere tînără. Directorul Ștefan Pall avea 28 de ani, iar ceilalți nu erau mai vîrstnici, dacă-l exceptăm pe contabilul șef, cum spunea de curînd inginerul din fruntea unității, ajuns acum la respectabila vîrstă — pentru un director hîrjit prin greutățile începutului și ale punerii pe roate a întreprinderii într-o modestă, în fond, unitate de industrie locală — de treizeci și trei de ani. Tinerețea e un atribut al întregului colectiv de oameni ai muncii de aici. Mai mult decît atît, dincolo de sugestiile comune ale acestei vîrste, domină spiritul tineresc strecurat imponderabil, ca ozonul unei atmosfere înviorătoare, în toate articulațiile momentelor diurne. Spiritul de tinerețe este aici unul din principali componenți ai ansamblului de factori ce determină creșterea eficienței economice. În primul semestru al acestui an planul producției nete a fost îndeplinit în proporție de 104 la sută. Azi, în unitate lucrează 22 de maiștri și peste 40 de cadre cu pregătire superioară. Cel mai „bătrîn" — cum spunea directorul — este inginerul șef, Bela Lazăr. Nici nu poate fi considerat altfel aici, din moment ce are deja 37 de ani. Întreprinderea este în plină dezvoltare. Investiții însemnate contribuie la asta, dar contribuie de asemenea și personalul muncitor al întreprinderii.

Creșterea eficienței economice — contribuind direct și esențial la o superioară autogospodărire — este accelerată de scăderea cheltuielilor de producție. Economiile de metal contribuie simțitor la aceasta, aici unde oameni ca Vasile Mureșan fac zi de zi totul pentru utilizarea oricărui rest de tablă, de pildă, din care mai poate fi croit ceva util. Cel numit este șef de echipă la prese și debitări. De multă vreme lumea de aici îi cunoaște obiceiul de a verifica de zece ori chiar prescripțiile la debitări, gîndindu-se cum să utilizeze orice fișie recuperabilă de tablă. Caută pînă găsește astfel de utilizări. Și din toată această neîmpăcare a lui cu ideea unor deșeuri socotite de cei mai mulți normale, întreprinderea cîștigă tone de tablă subțire. Nu este singura cale de reducere a consumului de metal, însă. Dar cei din echipa condusă de Vasile Mureșan sînt cunoscuți ca fiind cei mai stăruitor atenți la orice poate să permită asemenea reduceri. Numeroase reproiectări contribuie la micșorarea consumurilor de metal. Unul din cele mai reușite lucruri — după nivelul economiilor asigurate — li se datorează maistrul Francisc Kelemen și ing. Geza Mann, care au reproiectat și îmbunătățit contactele unor întrerupătoare electrice și tehnologia de argintare.

Eficiența activității economice și, implicit, autofinanțarea sînt servite și de alte componente ale efortului acestui colectiv tînăr pentru ridicarea întreprinderii. Inteligența tehnică fructificată în inovații, îmbunătățiri ale unor soluții tehnice se subordonează cu foarte bune rezultate acestui scop. O mașină de roluit filete în loc să fie cerută din import a fost proiectată și realizată aici. Întreaga muncă de inovații din unitate și o minunată atmosferă de căutări permanente și entuziaste în acest sens sînt legate printre altele și de vocația pedagogică a maistrului Eugen Baricz. Mai precis, de felul cum a știut să-și crească acesta propriii săi copii. Mă gîndesc mai ales la băiatul său cel mare, tot Eugen, pe care tatăl l-a adus, din clasa a șaptea, în fiecare vară, să lucreze alături de el și de alți muncitori. Copilul a deprins astfel mai multe meserii mai ales că și-a petrecut de atunci toate vacanțele mari aici, pînă a terminat facultatea. Acum este inginer aici și, pentru neastîmpărul creator al minții sale, pentru capacitatea organizatorică a fost ales deja responsabil cu invențiile și inovațiile și președintele comisiei tehnicienilor și inginerilor. „Muncitorii au multe idei interesante. Alexandru Deak, de pildă, a făcut o ștanță de decupat și perforat care face simultan, și mai bine, trei operații ce se făceau separat. Timpul de lucru s-a redus la o treime. Un lucru deosebit ca eficiență pentru noi a făcut și alt muncitor, Victor Kovacs. Lui îi datorăm un burghiu reglabil pentru găurire conică în lemn. Operația se executa numai manual înainte. Acum se face în 5—10 minute ce se făcea în 3—4 ore". Devenit — prin propria sa curiozitate, seriozitate și aplicație — înainte de a fi inginer, sau lăcătuș mecanic, frezor, strungar, rectificator, Eugen Baricz are, printre altele, acum, satisfacția momentelor în care neîncrederea unui muncitor în posibilitatea executării unei operații ori a unei piese la strung sau la freză, se risipește fără comentarii inutile cînd, trecut în locul lui, tînărul inginer execută impecabil piesa, după care pleacă liniștit spre celelalte treburi ale lui.

Printre cei care, mereu, zilnic, dacă ar putea, încearcă să adauge cîte ceva la lucrurile concrete care favorizează creșterea productivității muncii, a eficienței economice a întregii activități, este, aflu, subinginerul Tiberiu Codileanu, șeful secției turnătorie, ajutat mai ales de maiștrii Ianoș Deak și Iosif Csata. Una din reușitele lor recente pentru turnarea a ceea ce se numește telegrafic capac cutie de viteze strung: reproiectînd modelul și modernizînd metoda de formare și turnare, doi oameni fac acum mai mult decît făceau patru înainte.

Grija pe care conducerea și întreg colectivul de oameni ai muncii au avut-o în ultimii doi ani pentru urmărirea și realizarea producției nete a făcut ca trecerea acestui indicator în fruntea celor după care se apreciază activitatea să fie un lucru nu numai firesc dar așteptat, dorit, aici, din moment ce dintr-un astfel de unghi se vede mai bine efortul real al oamenilor, aplicabilitatea inteligenței lor tehnice, continuitatea și ritmul muncii lor creatoare de noi valori.

DORIN GHERGHINESCU ■

PRIN TOȚI, PENTRU TOȚI

Un exemplu: Întreprinderea „1 Mai" – Ploiești

Ambiții, griji și hale industriale în regie proprie

Se întîmplă uneori și așa : oamenii sînt cu atît mai nemulțumiți, cu cît ar avea mai multe motive să nu fie. Iar lucrul pe care-l fac ei e întru totul remarcabil, chiar dacă prețul făcutului li se pare exagerat. Problema e de la ce distanță îți privești opera. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești este o mare operă. Cunoscînd cîteva feluri de industrii din toată țara, nu se poate să nu simți, cu plăcere, cu mîndrie, cu o undă de sublim împlinirea ca operă inginerească, economică, socială a uzinelor ploieștene. Inginerul Stelian Teodorescu, directorul general al Întreprinderii e, totuși nemulțumit. Gheorghe Damian, inginerul șef e și el nemulțumit. Șeful secției mecanoenergetic, inginerul Nicolae Ioana nu pare nici dînsul prea mulțumit de tot ce se întîmplă în jurul lui. De fapt, nici unul din oamenii pe care-i cunosc nu pare din cale afară de încîntat de propria-i muncă. Sigur, știindu-se bine între ei, avînd de-acum o experiență de viață și profesională de ajuns de mare ca să nu se sperie de schimbări, fie ele și foarte importante, oamenii aceștia pun un strop de ironie în tot cuvîntul ce-l rostesc. Din anii '70 și pînă azi ei au trăit numai schimbări. Experiența, prin urmare, i-a învățat să privească fiecare lucru în două feluri : de aproape, de la distanța de unde se văd mai ales cusururile și de departe, mai bine zis de pe poziția cetățeanului obișnuit al țării care, citind în gazete că la Ploiești s-a trecut la fabricația unor instalații de foraj cu o sarcină de 500 de tone la cîrlig, instalații foarte competitive pe cea mai bună piață a petrolului, se minunează și e mulțumit. Mulțumirea și încrederea îi vin cetățeanului din gîndul că **se poate**. Oricine își dă seama că nu-i o treabă simplă să fabrici astfel de instalații. Deci, se poate. Și dacă putem face asta, înseamnă că sîntem în stare să facem orice. Inginerul șef Gheorghe Damian știe și el că se poate. Dacă arată frămîntat de nu știu ce mari nemulțumiri, e pentru că el știe în amănunt cum se petrec toate. În urmă cu numai zece ani, comitetul de conducere a întreprinderii a hotărît ca toate extinderile să fie realizate în regie proprie. Să fie, adică, și constructor, și beneficiar și, pe cît va fi nevoie, proiectant. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești nu este, bineînțeles, singura care a socotit că, dat fiind ritmul de dezvoltare și comandamentele economiei naționale, realizarea noilor investiții în regie proprie e, într-un fel, cheia dezvoltării. Numai că treaba aceasta a fost urmărită aici cu atîta consecvență, iar rezultatele sînt atît de exemplare încît experiența ploieștenilor trebuie cunoscută și înțeleasă bine de toată lumea. În zece ani, grupul de oameni ai secției mecanoenergetic, care a constituit mai apoi nucleul fabricii de fabrici, are a împărtăși o experiență excepțională. „Noi, zice inginerul șef regăsindu-și umorul, n-am făcut nimic deosebit. Doar lucrurile de care aveam neapărat nevoie. S-a întîmplat, e drept, că am avut nevoie de atît de multe lucruri, încît ceea ce părea să fie doar o soluție de moment a devenit, aproape fără să ne dăm seama, ceva extrem de serios. În zece ani, am realizat cu niște oameni specializați în reparații și întreținere investiții de peste 1 miliard de lei. Prin anii '68—'69 eram șeful controlului tehnic. Mi s-a dat sarcina să ridicăm o hală, să modernizăm fabrica de gaze și să ne gîndim la construcția unei hale mari pentru fabricația de utilaj tehnologic. Există, se știe, întreprinderi specializate în realizarea investițiilor. Noi ne ocupaserăm pînă atunci numai de întreținere. Ne-am dat curînd seama că ideea avea avantaje și dezavantaje. Dezavantajul era că trebuia să fim deodată beneficiar, executant și colaboratori la proiectare. De trei ori mai multă bătaie de cap. Avantajul era că puteam fi, totodată, beneficiar, executant și chiar proiectant. Triunghiul acesta e problema fiecărei investiții. E foarte greu să aduci la același numitor oameni din trei instituții atît de diferite, deși avînd pînă la urmă un țel unic. Avem multe motive să revenim la ambiții mai mici după ce am încheiat, repet, cu un efort organizatoric considerabil, primele investiții în regie proprie, dar aveam și un motiv să mergem mai departe : necesitatea. Dacă vroiam să respectăm planurile de dezvoltare a întreprinderii, trebuia să nu depindem prea mult de constructori. Toată stima pentru întreprinderile specializate în realizarea unor investiții industriale, numai că noi am descoperit o cale în multe privințe mai sigură, mai economică. Am contat pe faptul că dispunem de un serviciu de aprovizionare eficient, serviciu care se ocupă și de asigurarea tuturor celor necesare. Avînd în dotare mașini de ridicat grele, le-am folosit la montaj. E și acesta un mod de a folosi capacitatea mașinilor la maximum. Dar cel mai important lucru e că am dat prilejul oamenilor să-și folosească din plin puterile și spiritul de inițiativă. Proiectantul general al investițiilor este I.P.C.M. București. Ne înțelegem bine, fapt care nu ne împiedică să venim adesea cu îmbunătățiri la proiect. Nu e vorba de concepția de ansamblu, fiindcă aceasta oricum se stabilește colaborînd, ci de lucruri de amănunt. Acele lucruri, acele schimbări la care un constructor din afară s-ar lăsa mai greu înduplecat. Noi știm că e mai bine să schimbăm din mers ceva decît să o facem mai tîrziu. Firesc, am dezvoltat și un atelier de proiectare. Dealtfel, șeful unei secții noi se stabilește încă din momentul în care montăm primii stîlpi. Spre exemplu, inginerul Nicolae Tomescu. A fost numit șeful noii secții mecanice nr. 6 într-o vreme cînd se montaseră abia patru stîlpi. El conducea de opt ani o secție mecanică, știa ce trebuie făcut într-o secție nouă ca lucrurile să meargă mai bine așa că pînă ce Mecanică 6 a intrat în funcțiune cu toate capacitățile, tot ce putea fi îmbunătățit în materie de fluxuri tehnologice, utilități, într-un cuvînt în ergonomia secției se operase. Cînd ai o dublă responsabilitate, în realizarea producției propriu-zise și în realizarea investiției, capeți și o anume perspectivă a întregii activități economice a uzinei. Cu această perspectivă am reușit să ne ameliorăm existentul investit, astfel ca modernizarea întregului să se petreacă firesc. În ce privește productivitatea muncii la grupul care realizează noile investiții, ea e comparabilă cu aceea a unor întreprinderi specializate. Nu pot să spun că nu ne-am înhămat, cum se zice, la o muncă al naibii de grea, dar, subliniez, nu putem să nu fim conștienți că e felul cel mai potrivit de muncă prin care îndrăznim să intrăm pregătiți în competiția mondială din domeniul instalațiilor de foraj. Dacă vii, de pildă, dumneata și mă întrebi cu ce preț ați realizat toate acestea, primul meu gînd e să răspund : cu unul atît de mare, încît a doua oară n-am mai încercat. Totuși, încercăm și a doua și a zecea oară ! După fabrica de utilaj complex, a urmat secția pentru prelucrarea instalațiilor de foraj, apoi extinderea secției utilaj tehnologic cu 12 000 mp, pe urmă secția a 6-a Mecanică, iar în prezent se găsesc în lucru o secție de 16 000 mp pentru utilaj petrolier și minier de performanță și o fabrică de mașini-unelte pentru care am pus de-acum la punct cîteva tipuri de mașini-unelte de o importanță excepțională pentru industrie. Omenește, oricare din oamenii de bază în procesul de realizare a investițiilor în regie proprie — inginerii Romeo Hanganu, Nicolae Ioana, Florea Pietricică, Dumitru Dobrescu, maiștrii Dumitru Popescu, Ștefan Iordache, Manole Chiru, Nicolae Preda sau muncitori ca Mihai Lisovschi, dotați cu totul extraordinar pentru mecanică — gîndește la fel : ce ne-o fi apucat să fim și constructori, cînd aveam și așa destul de lucru ? Și, tot omenește vorbind, cu tot aerul acela de nemulțumire, de iritare pe care-l ai cînd lucrurile nu merg întotdeauna așa cum ai vrea, ești sigur că n-ai renunța la o știință și o practică atît de trudic cîștigată și cu atît mai prețioase. Dealtfel, investițiile pe care le avem de realizat pînă în 1980 ne vor mai da destule prilejuri de mulțumire — nemulțumire".

MIHAI NICA ■

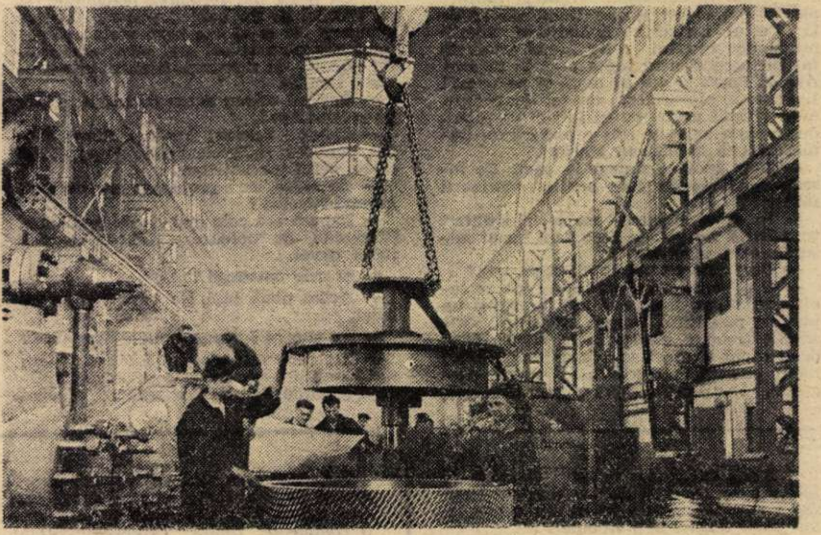

Anchetă economică

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

Un prim argument : cu toate eforturile, deloc neglijabile de altfel, Centrala de construcții-montaj București, care cuprinde 8 grupuri de șantiere de construcții de locuințe, este în restanță cu îndeplinirea sarcinilor ce-i revin în acest an. Este vorba, cum ne preciza unul din conducătorii centralei amintite, de aproape 7 000 apartamente a căror realizare apare pînă la această oră incertă. Unul dintre motivele care conduc la această situație este deficitul forței de muncă — peste 12 000 de oameni ! Un al doilea (mai există, fără îndoială, altele) se desprinde din relația furnizor—beneficiar pe care C.C.M.B. o întreține cu Centrala materialelor de construcții, aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (M.E.F.M.C.) Este o relație deloc comodă, care a suferit o vreme mari perturbații. Ele există, încă, așa cum se va vedea din ancheta care urmează.

● Constructorul e de vină !

**„În contractul nostru cu Centrala materialelor de construcții — ne spune tovarășul director pentru producție industrială și aprovizionare al C.C.M.B., Dumitru Badea — era prevăzută livrarea unei cantități de prefabricate din beton cu care urmau să se construiască 15 377 de apartamente pe primul semestru al anului. Nu ni s-au livrat însă decît pentru 10 428 de apartamente, deci o restanță de peste 5 000. Cea mai mare parte din această restanță s-a datorat întreprinderii „Granitul", care în loc de prefabricate pentru 12 864 apartamente nu ne-a livrat decît pentru 8 350". Cu aceste prime date în carnet, dăm frumos bună ziua și stăm în continuare de vorbă cu tovarășul director tehnic Paul Ioby, de la Întreprinderea de prefabricate din beton „Granitul", principalul furnizor al grupurilor de șantiere aparținînd de C.C.M.B. Aflăm aici o mulțime de date interesante, discutăm despre diversificarea producției și despre promovarea unor tehnici industriale noi, despre investiții (de altfel considerabile, extrem de spectaculoase chiar) și despre eforturile îndreptate spre creșterea numărului de „prefabricate integrale", metodă modernă care asigură limitarea operațiunilor de montare pe șantierele propriu-zise. Aflăm și unele necazuri, cum ar fi cele cu furnizorul de sîrmă de la Buzău, care nu satisface cantitativ, dar mai ales sortimental cerințele întreprinderii, de unde necesitatea unor înlocuiri deloc economicoase. În rest, ne spune directorul Ioby, ciment avem, agregate avem — nu sînt alte probleme care să ne încurce ! Întoarcem filele carnetului de note, prezentînd situația aflată de la C.C.M.B. Vom trece curînd în biroul directorului comercial Sorin Dinu, care are o mulțime de noi date să ne comunice. Astfel : „Vă rog să notați. De la începutul anului, C.C.M.B. a elaborat pînă acum nu mai puțin de patru programe de livrare pentru contractul încheiat. Nu mai vorbim de primul, stabilit în toamna anului trecut. Al doilea ne-a fost trimis la 19 ianuarie și prevedea livrarea de prefabricate pentru 13 000 de apartamente — 7 680 pe trimestrul I, 6 200 pe al doilea. Normal, noi ne-am făcut pregătirea producției după acest plan. La 28 februarie am primit al treilea program : 13 258 de apartamente — 6 266 pe primul trimestru, 6 999 pe al doilea. Ne-am conformat și noi cum am putut. La 31 martie însă, rețineți vă rog data, fiindcă ea reprezintă exact ultima zi a trimestrului, am primit al patrulea program : 12 326 apartamente dintre care numai 3 314 pe trimestrul care se încheia și 9 012 pe trimestrul II. De data aceasta situația era clară, livrările gata făcute, dar producția noastră nu se putea opri ! Am fost nevoiți să încheiem contracte de livrare cu trei trusturi de construcții județene, la Iași, Bacău și Teleorman, și astfel am reușit să scăpăm de 25—30 000 metri cubi. Dar stocurile noastre sînt încă foarte mari, restanțele în livrare de asemenea — nu ne rămîne să credem decît că în curînd vom primi un nou program, stabilind noi termene de livrare ! Va trebui însă să rețineți că pe noi stocurile ne încurcă foarte mult, ne blochează magaziile și depozitele, obligîndu-ne să reducem producția, să diminuăm planul și, drept urmare, beneficiile. Spuneți și dumneavoastră cine e de vină, noi ? Întreprinderea noastră produce mai mult decît pot construi grupurile C.C.M.B.-ului. Întrebați-i pe ei de ce nu respectă programele !"

Privim totuși împreună o notă a conducerii C.C.M.B., în care se susține : „Stocurile de prefabricate existente se datoresc în cea mai mare măsură neexecutării tuturor sortimentelor programate și comandate încă din anul trecut, cît și organizării producției cu piese de serie și volum mare, și nu conform graficelor și ordinei de montaj la șantiere". Aproape la unison, cei doi directori susțin : „Nu-i adevărat ! Nouă nu ne-au lipsit decît rareori unele piese de prefabricate. Mereu aveau loc schimbări ale ponderii între secțiuni și variante de secțiuni. În general, grupurile nici acum nu prea știu ce au de făcut pentru al doilea trimestru — dacă cereți programul pentru a doua jumătate a anului nimeni de la C.C.M.B. nu o să poată să vi-l dea !"

● Furnizorul e de vină !

Ne întoarcem la Centrala de construcții-montaj București. Prezentăm situația aflată la întreprinderea „Granitul", cea mai mare a Centralei materialelor de construcții, care înglobează și întreprinderile de prefabricate de pe platforma Militari : „Adevărul e că și noi le-am pricinuit niște greutăți în prima parte a anului, mai cu seamă din cauza schimbării unor amplasamente, a eliberării întîrziate a lor și a altor cauze, cum ar fi timpul nefavorabil. A mai fost și obligația de a lucra mai mult, mă refer la anul trecut, la demolări și consolidări, după cutremur. Așa s-a făcut că și în luna martie a anului acesta noi lucram încă la structuri pentru blocuri avînd termen de predare în 1978, deci cu o întîrziere de șase pînă la opt luni. Apoi s-a ivit problema cu calitatea și lucrurile s-au complicat și mai mult. Noi ne recunoaștem vina, recunoaștem că pe primul trimestru nu ne-am prea ridicat la nivel, și a trebuit ca un număr de 12 841 apartamente să fie reprogramate — dar de aici și pînă la a spune că noi, constructorii, sîntem vinovați este o distanță prea mare, pe care nu o putem accepta !"

„Problema cu calitatea" reprezintă într-adevăr un punct însemnat în relația dintre C.C.M.B. și „Granitul", ca relație beneficiar—furnizor. Astfel, nu o singură dată constructorul a semnalat o serie de deficiențe, întreprinderea producătoare nerespectînd proiectele, livrînd fațade executate necorespunzător, cu izolația termică sub parametrii stabiliți, panouri cu rupturi, abateri dimensionale, pozare greșită a buclelor și plăcuțelor de îmbinare, chiar a golurilor pentru ferestre și uși. Toate acestea au dus la o analiză severă din partea conducerii Comitetului municipal de partid, motiv pentru care M.E.F.M.C., a luat hotărîrea de a opri fabricarea unor secțiuni, cum ar fi de exemplu cea numită F42, din care constructorii aveau de ridicat nu mai puțin de 7 306 apartamente. „Granitul" a fost nevoit să ia producția de la zero, revizuind peste o sută de tipare, acțiune care s-a încheiat abia în iunie.

Revenind la disputa dintre furnizorul de prefabricate și beneficiarul lor, constructorul, părerea inginerului principal Aurelian Zaharia, din cadrul serviciului de producție industrială a C.C.M.B., era exprimată în felul următor : „Adevărul e că se minte de se zvîntă ! La prima vedere, cei de la întreprindere pot trage pe sfoară

G. DUMITRU ■

(Continuare în pagina 9)

Componente esenţiale: lărgirea orizontului de cunoaştere, creaţia tehnică de masă

Noua editie a Festivalului national „Cintarea României“ include experienta desfășurării sale anterioare si un indice de popularitate evident sporit, elemente care motivează exigenta fată de rezultatele originalei si multilateralei manifestări, initiată de chiar presedintele tării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Propun cititorilor un traseu clujean, marcat de problematica tehnico-stiintifică a celei de a doua ediţii a festivalului amintit, itinerar care a trecut prin cele mai inalte institutii de stiintă si cultură, ale orașului de pe Someș, ca si prin secţiile unor prestigioase întreprinderi.

■

Prof. Ioan Drăgan, prorectorul Institutului politehnic din Cluj-Napoca, preşedinte al comisiei municipale a inginerilor şi tehnicienilor

— În ceea ce priveste judetul si capitala sa, pot să afirm că au fost avantajate, incă din prima editie a Festivalului national „Cintarea României“, de startul bun pe care l-au luat. Comisia alcătuită, la nivelul judetului, si din care au făcut parte secretarii cu probleme economice si de propagandă, reprezentanti ai principalelor unităti industriale, a beneficiat de un program judicios alcătuit si in cunoastere de cauză. Modul nostru de organizare a permis desfășurarea unor schimburi de experientă, cu participare mai largă, chiar si dincolo de „granitele“ judetului, a unor simpozioane pe ramură si nu „generale“, care au retinut interesul maselor de muncitori, tehnicieni si ingineri. Exemplare mi s-au părut in acest sens actiunile intreprinse la „Metalul Roșu“, la „Tehnofrig“, la Întreprinderea textilă „Unirea“. Prima observatie pe care vreau s-o fac este aceea că, după ce beneficiasem, cu ani în urmă, de o puternică miscare de inovatie-rationalizare, pînă la lansarea Festivalului national „Cintarea României“, se instalase o oarecare stare de amorteală, explicată si de modificarea legislatiei privind sistemul de premieri. Festivalul a trezit din nou interesul oamenilor pentru creatie in stiintă si tehnică, pe cu totul alte coordonate decît cele bănesti. Dacă am face un tur de orizont, prin oras si judet, am vedea că aproape toate intreprinderile si-au organizat expozitii cu realizările obtinute în domeniul tehnico-stiintific. O dereglare, cel putin în privinta judetului nostru, s-a produs atunci cind s-au selectionat lucrările pentru Expozitia natională, deoarece nu toate ministerele, la nivel central deci, au avut expozitii pe ramură si, in consecintă, nu au ales nimic din produsul gîndirii si muncii multor colective de la noi deși ele meritau să figureze și în standurile de la București. Sper că o asemenea situație să nu se mai repete. În intreprinderi veţi intîlni o acţiune, pe care am dori-o generalizată, in cadrul căreia fiecare cetăţean s-a angajat să rezolve cel puţin o temă, sau o problemă, în afara planului. Dar numărul celor angrenaţi în aceste acţiuni este, în alte unităţi, încă mic faţă de necesităţi. Am notat 30 de procente, în unele cazuri.

— Tovarăşe profesor, credeţi că numărul celor care participă este, cu adevărat, hotăritor în obţinerea de rezultate, ori, mai curînd, calitatea celor care se prind în această „horă“ a gîndirii, a celor care se simt nu numai atrași dar și capabili să inoveze, să raţionalizeze, decide ?

— Desigur, goana după cifre majore poate da o falsă impresie şi false rezultate. Sint absolut convins că nu oricine se naşte inventator, dar sînt la fel de convins că, printr-o mobilizare de excepţie, fiecare muncitor, tehnician ori inginer poate colabora la obţinerea unor soluţii mai bune, fiecare în felul său. De pildă, un muncitor nedotat pentru cercetare şi inovare, poate, totuşi, executa practic un dispozitiv gîndit de alţii, poate da referinţe asupra comportării unor agregate la care lucrează nemijlocit. Aspectul cel mai important mi se pare a fi tendinţa de autoperfecţionare a omului, incercarea sa de a se autodepăşi, de a se inscrie în curentul general de interes, faţă de nou. De aceea, am mai spus-o şi o repet, sînt de părere că legea ar trebui să-i includă, aşa cum a mai făcut-o cîndva, şi pe raţionalizatori, în prevederile sale. Cu ani în urmă realizam sume foarte importante de pe urma mişcării de raţionalizare-inovaţie-invenţie, de ordinul a 70 de milioane anual, sumă care scăzuse la 30 de milioane, iar acum a început să urce din nou, anul trecut însumînd 50 de milioane lei.

— Ca organizare, ce credeţi că ar putea constitui un exemplu pentru judeţul şi oraşul dumneavoastră ?

— În întreprinderi ne-am organizat prin sindicate, dar am inclus şi doi preşedinţi ai comisiilor noastre, pe directorul tehnic ori pe inginerul şef, astfel ca şi autoritatea lor administrativă să concure la o bună desfăşurare a tuturor acţiunilor noastre. Ţin să remarc, totuşi, unele schimbări care n-au depins de noi şi care au dereglat sistemul preconizat la un moment dat. Mă refer la trecerea temporară a comisiilor tehnico-inginereşti în cadrul C.N.S.T. şi, apoi, revenirea lor la sindicate. Astfel de fluctuaţii nu mai sînt de dorit.

— Cum se încadrează cadrele universitare, profesori şi studenţi, în acţiunile dumneavoastră ?

— Cadrele la care v-aţi referit participă, pe bază de contract, la producţia materială, în special în ramura construcţiei de maşini, în fenomenele tehnologice. Institutul nostru a realizat anul trecut o microproducţie de aproape 30 milioane lei. Desigur că şi în afara festivalului am fi înregistrat succese, dar nu de aceste proporţii. În actualul calcul al posibilităţilor, care sînt încă departe de epuizare, a intrat, o dată cu declanşarea festivalului, şi coeficientul pe care-l numim „patriotism“, a crescut preocuparea faţă de problematica întreprinderilor, s-a modificat, în bine, conţinutul acestor preocupări, ele ţintind spre subiecte mai complexe, de mai mare interes pentru întreprinderi. Tocmai de aceea propun ca, la promovările care se fac, ar trebui să se ţină seama şi de participarea cetăţenilor la acţiunile de creaţie tehnico-ştiinţifică, tot astfel cum, în lumina indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, atunci cînd se alcătuiesc grupele pentru excursii plătite de întreprinderi, ar trebui să fie avuţi în vedere cei care s-au distins în domeniul căutărilor.

■

La Combinatul de pielărie şi încălţăminte „CLUJANA“, directorul general, **ing. Gheorghe Mărinceanu** este cît se poate de avizat în problemele ridicate de „Cintarea României“ şi, deopotrivă interesat, pentru că, aşa cum avea să afirme, în cursul convorbirii, **„întreprinderea îşi rezolvă multe dintre necesităţile ce se ivesc pe parcurs“**, iar efectele post calculate ale acţiunii de creaţie tehnico-ştiinţifică reprezintă sume importante. Relaţii mai ample avea să-mi ofere tovarăşa **ing. Mariana Comşa**, de la serviciul tehnic, care compară volumul reprezentat de participarea la trecuta ediţie cu cel actual : de la 2 184 persoane la 3 063, dintre care 1 321 tineri, faţă de cei 980 din 1977. „Ca femeie am urmărit şi angrenarea tovarăşelor de muncă. Din totalul amintit, 1 605 sînt femei, iar raportul dintre muncitori, pe de o parte, maiştri şi ingineri, pe de alta, este echilibrat“.

— Dincolo de cifre, tovarăşă Comşa, care sînt observaţiile dumneavoastră privind desfăşurarea acestei competiţii a priceperii, vredniciei şi inteligenţei din întreprindere ?

— Consider că formalistica, pe care sîntem obligaţi s-o completăm, este foarte complicată şi adeseori inutilă. Întocmim prea multe situaţii care ni se cer de diferite foruri locale şi centrale. În ceea ce ne priveşte am orientat căutările oamenilor înspre adaptarea de maşini, aspect deosebit de important, pentru „Clujana“, deoarece tehnica noastră este cam aceeaşi ca în 1960, deci depăşită, în bună parte, faţă de sarcinile cărora trebuie să le facem faţă acum. În al doilea rînd, ne-am axat pe reducerea importurilor, ambele direcţii fiind de lungă durată şi interesîndu-i direct pe muncitori.

Intervine directorul general, tov. **inginer Gheorghe Mărinceanu : De pildă acum am stabilit 48 de teme majore, care nu sînt prevăzute totuşi în sarcinile de serviciu ale muncitorilor şi tehnicienilor, şi care antrenează după puterile fiecăruia şi pe „gînditori“ şi pe executanţi adică pe cei care materializează ideea.** Temele au fost ridicate în primul rînd, la nivelul conducerii tehnice a întreprinderii, dar asta nu înseamnă că un maistru lăcătuş mecanic, de mîna întîi, cum este **Mihai Lapşanschi** nu a putut pune la punct agregate destul de complicate, sprijinit şi de inginerul **Richard Ciută**. Vă recomand să-l căutaţi pe acest maistru.

În întreprindere îl întîlnesc la locul său de muncă pe **Mihai Lapşanschi**, om la patruzeci şi ceva de ani, în halatul său albastru, curat, stînd de vorbă cu un muncitor. Ne retragem într-un loc mai tihnit şi maistrul îmi vorbeşte despre motoarele pneumatice liniare necesare agregatului de sprițat, folosite în vopsitorie şi tăbăcărie. Dificultăţile constau, printre altele, în aceea că, pînă la punerea la punct a acestor motoare, rezervoarele cu substanţă, aflate sub presiune, reprezentau un pericol permanent pentru oameni şi puteau provoca incendii. **„Acum ne-au solicitat şi alte întreprinderi aceste motoare, chiar şi pompierii“.** Mergem să vedem aparatul, care este de mici dimensiuni şi ingenios construit. Rolul său este acela de a transmite presiunea la capătul de sprițare şi de a o grada, după necesităţi. Maistrul a lucrat şi gîndit soluţiile timp de cîteva luni, 6 sau 7, nu mai ştie precis. La rîndul său, **Mihai Lapşanschi** mă îndrumă spre un alt maistru, **Tiberiu Konrad** datorită căruia întreprinderea dispune acum de maşini de găurit şi capsat, deocamdată 40 de bucăţi, care se aduceau din import. Din păcate, **Tiberiu Konrad** se află la mare, în concediu (pentru noi, din păcate, deoarece el se simte acolo, desigur foarte bine !). Cît despre importanţa acestor maşini **Mihai Lapşanschi** crede că ea rezidă în faptul că **„sînt transmise şi întreprinderilor surori. Am avut o mare mulţumire sufletească, recunosc, dar şi sprijinul directorului Mărinceanu a contat. Am fi şi mai mulţumiţi dacă dosarele mai vechi, trimise la minister, la Bucureşti, conţinînd cîteva invenţii şi inovaţii, s-ar rezolva mai repede“.**

■

Directorul întreprinderii, **ing. Soos-Manea Carol** prezintă, în mare, specificul acţiunilor din cadrul „Cîntării României“, pentru întreprinderea sa, din care reţin preocuparea pentru reducerea importurilor şi aplicarea unor tehnologii moderne.

— Pe lîngă necesitatea reducerii cheltuielilor valutare, ne loveam de incertitudinea sosirii, la timp, a comenzilor contractate, fapt care se răsfrîngea negativ asupra întregului proces productiv. Pe de altă parte, aparatajele de care aveam nevoie erau de serie mică, aşa încît, cu greu puteam găsi pe cineva dispus să ni le furnizeze, chiar dacă puneam la dispoziţie întreaga documentaţie necesară. Şi atunci am recurs la colaborarea cu alte unităţi, urmărind o rentabilitate bilaterală. De pildă, robinetele cu bilă sferică de teflon nu soseră. Le-am dat în grija unui colectiv şi, în şase zile, le-am avut gata confecţionate. Calea de rezolvare a fost tocmai cadrul festivalului. La fel am procedat şi în cazul variatoarelor continue de viteză, întîrziate din import. Un singur tehnician şi un muncitor le-au realizat în 6 luni de zile, de la A la Z. Numele lor ? **Mircea Ciceu**, tehnician şi **Alfred Menzel**, muncitor.

Vreau să-i cunosc pe cei doi şi merg în căutarea lor. Ei se află, însă, cu alţi cîţiva tovarăşi, în biroul inginerei Mariana Coșma, locţiitoarea secretarului comitetului de partid al uzinei. Sînt acolo şi tehnicianul **Dezideriu Kiss**, şi muncitorul **Gheorghe Kovacs**, autorii unui agregat de tras lamele pentru bateriile de încălzire, care a scutit munca grea a nu mai puţin de opt femei, „amănunt“ care s-a reflectat pozitiv şi în creşterea productivităţii muncii. **Alfred Menzel** afirmă că 80% din timp şi-l petrece în întreprindere, **„o viaţă deci şi aici trebuie să te realizezi. Unde altunde ai putea s-o faci ?“ Simion Olteanu**, de la secţia prelucrare, are în evidenţa personală ca şi în cea a comisiei, 17 rezolvări tehnice pe care ar putea să le dea ca inovaţii, dar el preferă să le înscrie sub genericul Festivalului naţional „Cîntarea României“. Inginerul **Emil Felea** şi muncitorul **Francisc Szabo** au pus la punct un dispozitiv de strunjit interior sferic pentru lagăre, a cărui productivitate este de cel puţin 4—5 ori mai mare ca cea a procedeului vechi. **Iosif Libal**, chimist principal, şeful unităţii nucleare, autorul unui dispozitiv de control al ţevilor pentru baterii, dispozitiv care elimină analizele chimice şi rebuturile, este de părere că **„organizarea de simpozioane iniţiată în cadrul festivalului, este cît se poate de binevenită, mai ales aşa cum s-a făcut recent la Botoşani, pe secţii şi pe teme, unde am fost prezenţi specialişti şi muncitori cam din toată ţara, cei de la Iaşi prezentîndu-se foarte bine. Centrala industriei textile ar putea să stimuleze mai mult organizarea de simpozioane de profil, ca toţi să vorbim aceeaşi limbă şi să ne înţelegem“.** Fizicianul **Radu Dorel Pintea**, coautor al dispozitivului amintit, este de aceeaşi părere şi dintr-o dată realizez că un chimist şi un fizician, care altfel nu s-ar fi întîlnit niciodată la aceeaşi masă de lucru, au devenit colaboratori în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României“, şi-mi reamintesc spusele profesorului doctor Crişan Mircioiu care afirma, cu toată convingerea, că şi dînsul are de învăţat din contactul cu oamenii.

Aparatul „Permacom“, realizare a maistrului Iosif Libal şi a ing. Radu Pintea („Metalul roşu“)

În încheierea acestui traseu revin la sediul Comitetului municipal de partid, abordînd-o pe secretara cu propaganda, tovarăşa **Maria Cristian**, care-mi pune la dispoziţie un bogat material informativ. Reţin că dintre cele 4 211 obiective propuse spre soluţionare, 1 830 şi-au găsit rezolvarea (pînă la finele lunii mai). Reducerea cheltuielilor de producţie, datorată creativităţii tehnico-ştiinţifice, a fost, în această perioadă, de 105 milioane lei, a importului a depăşit 200 milioane lei, iar exportul a înregistrat un spor de 3 milioane. Sporul de producţie totalizat a atins 296 milioane lei. La capitolul „lipsuri“ se considera că atragerea fruntaşilor în acţiunea creativităţii tehnico-ştiinţifice nu este suficient corelată între sindicate şi C.O.M.-uri, iar exemplele sînt concludente : la I.R.E.C. din cei 136 de maiştri şi ingineri, doar 26 participă la „Cîntarea României“, iar la I.C.M.A. din 224 de cadre doar 70 sînt angrenate în competiţia vredniciei şi a ingeniozităţii. Şi procentul de muncitori este în unele întreprinderi („Sinterom“, Carbochim, I.R.E.C. şi Industria cărnii) cu mult mai mic decît s-ar cuveni să fie.

Concluzia pe care o propune tovarăşa **Maria Cristian** este aceea că **„sindicatele fac încă prea puţin, faţă de necesităţi, ca şi alte organisme implicate prin statutul lor în răspîndirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice, ceea ce, în ciuda bunelor rezultate apreciate în ansamblu, se resimte încă, cel puţin în întreprinderile din oraş. Un aspect major şi pozitiv, de data aceasta, este orientarea mai judicioasă spre nevoile reale ale producţiei, a eforturilor creatorilor mai aproape de necesităţile urgente ale industriei şi economiei, tot astfel cum creşterea numărului oamenilor de ştiinţă, a cadrelor universitare angrenate în festival, alături de oamenii uzinei, se cere apreciată ca foarte pozitivă.**

Tripleta : învăţămînt-cercetare-producţie funcţionează mai bine acum, la cea de a doua ediţie a festivalului, **sarcinile au devenit comune pentru toţi cei aflaţi într-o ipostază ori alta, iar acoperirea lor se efectuează mai prompt. Muncitorii,** continuă tovarăşa **Maria Cristian, sînt tot mai puşi la curent cu tehnica şi ştiinţa de vîrf, ceea ce le influenţează şi modul de a gîndi societatea în general, nu numai munca lor de fiecare zi“.**

GHEORGHE DECEMBRIU ■

A IX-a ediție a Tirgului de mostre de bunuri de consum

Vitrină a bunăstării noastre

Se cuvine să apreciem din capul locului că actuala ediție, a IX-a, a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, care s-a deschis marți, 1 august, la București, este mai ambițioasă decît cele ce i-au precedat. În primul rînd numărul și diversitatea impresionantă a exponatelor care își propun să reflecte strădaniile și modul în care oamenii muncii din unitățile de profil îndeplinesc prevederile Programului de dezvoltare și îmbunătățire a producției și desfacerii bunurilor de consum, traducerea în viață a măsurilor hotărîte de plenara C.C. al P.C.R. din martie anul acesta cu privire la ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a întregii activități economice. O ediție mai ambițioasă și prin aceea, cum ne declara din partea organizatorilor, tovarășul Roșu Bujor, din cadrul Ministerului Comerțului Interior, că mai mult decît în alți ani tîrgul încearcă să se apropie de rosturile și funcțiunile sale, îndeplinind astfel, în cît mai bune condiții, sarcinile majore puse în fața producătorilor de bunuri de consum și a comerțului de către conducerea de partid și de stat, răspunzînd imperativului actual al trecerii la o nouă calitate. Precum se știe, de-a lungul celor patru săptămîni cît tîrgul își va ține porțile deschise, un important volum de mărfuri va fi desfăcut către populație. Se estimează că, de data aceasta, valoarea mărfurilor vîndute va ajunge la aproximativ 90 de milioane. De bună seamă, cu cele 21 de pavilioane ale sale, în care-și vor găsi loc o sumedenie de mărfuri, de la autoturisme și garnituri de mobilă pînă la cele mai mărunte obiecte de uz gospodăresc, timp de o lună de zile tîrgul va fi cel mai mare magazin din țară. Scopul principal al acestei acțiuni fiind însă testarea cerințelor, a gustului și preferințelor publicului în alcătuirea și contractarea fondului de marfă pentru anul viitor, se înțelege însă că vînzarea unor mărfuri chiar în incinta tîrgului constituie un mijloc de identificare a opțiunilor cumpărătorilor. O altă cale a dialogului cu virtualii cumpărători o constituie cele peste o sută de mii de chestionare cu ajutorul cărora industriile producătoare de bunuri de consum, comerțul, invită pe vizitatori să-și exprime opinia și să contribuie activ, în calitate de beneficiari, la alegerea fondului de marfă pentru 1979. Aceste chestionare, am fost informați, vor fi eșalonate de așa natură încît să poată fi prelucrate, în timp optim, pe calculator iar concluziile să fie transmise colectivelor de contractare mai înainte ca ele să-și fi început lucrările, eliminîndu-se astfel orice tendință de subiectivism în alegerea mărfurilor ce vor fi desfăcute în cursul anului următor. Anticipînd, putem crede că acțiunea aceasta, deosebit de complexă, se va încheia cu rezultate dintre cele mai bune, iar optimismul factorilor răspunzători în această privință se întemeiază, din cîte am înțeles, pe o inițiativă care constituie totodată și o noutate a actualei ediții a tîrgului spre deosebire de cele de dinainte, și anume că dialogul dintre industrii, comerț și cetățeni se va închega nu numai în incinta Complexului expozițional ci și la „Bucur-Obor“ și „Unirea“ din Capitală ori la mari magazine din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Iași. Inițiativa aceasta exprimă, de bună seamă, și un principiu etic, de vreme ce în alegerea fondurilor de marfă pentru anul viitor se va ține cont, ca de un criteriu esențial, nu numai de opțiunile locuitorilor Capitalei ori ale celor aflați în trecere în aceste săptămîni prin București ci și de cerințele și preferințele populației din diferite zone ale țării. Ar fi de remarcat, totodată, că inițiativa de extindere a testării, ca să zicem așa, și pe orizontală, traduce și un principiu de natură strict economică, întrucît e lesne de înțeles că orice întreprindere producătoare de bunuri de consum este direct interesată în alegerea cît mai chibzuită, ca volum și ca structură, a producției sale fizice, orientîndu-și eforturile sale în direcția producerii unor mărfuri ușor vandabile, cerute și apreciate de public. Din acest considerent, actuala ediție a tîrgului reprezintă pentru industriile producătoare de bunuri de consum un important mijloc de cunoaștere a îndatoririlor lor în perspectivă și a căilor celor mai bune de a le îndeplini, iar pentru comerț — ale cărui succese nu sînt altele decît chiar succesele industriei și agriculturii noastre socialiste — un eficient instrument de lucru, astfel încît magazinele anului viitor să cuprindă tot ceea ce oamenii și-au ales, potrivit propriilor lor preferințe, din această admirabilă vitrină a bunăstării noastre.

D. CONSTANTINESCU ■

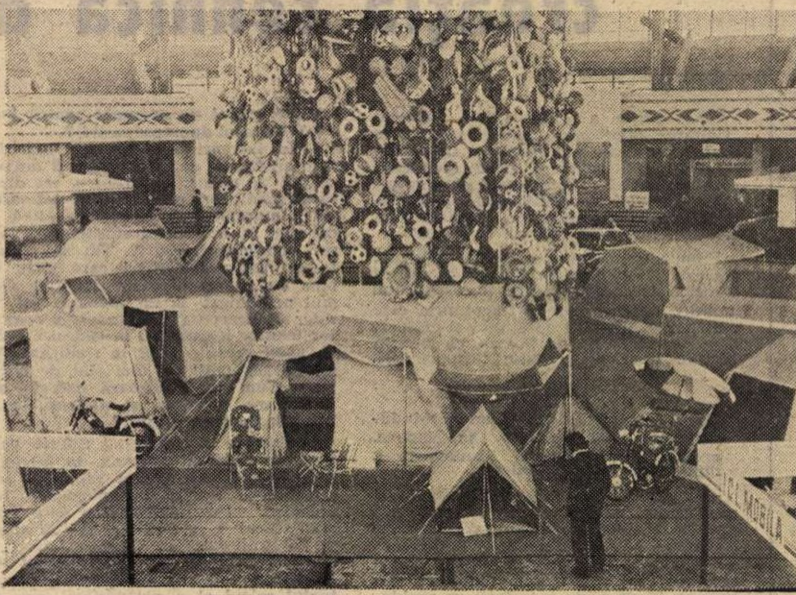

Marile probleme ale micilor meseriași

Am întreprins raidul de față pentru a putea constata „pe viu“ care sînt preocupările lucrătorilor din unele unități ale cooperativelor meșteșugărești, pentru ridicarea calității prestației, în contextul în care fiecare om al muncii este chemat să depună eforturi pentru a transforma cantitatea într-o nouă calitate. Am dori să cunoaștem, de asemenea, ce se întreprinde la nivelul atelierelor, unităților, cooperativelor, adică acolo unde se realizează în fapt actul prestației, pentru o deservire exemplară a cetățeanului, cu alte cuvinte a **clientului**, care sînt responsabilitățile fiecărui meșteșugar pentru a conferi actului prestației o calitate pe măsura utilității lui.

Cizmăria între pernandezul desuet și bareta imposibilă

— Cum se realizează controlul reparațiilor pe care le fac lucrătorii din subordinea dv. ?

— La producția de comandă controlul îl face tehnicianul Ion Cristescu ; la reparații controlul îl face responsabilul, adică eu.

— Ce constatați în legătură cu calitatea prestației ?

— La secția croit, de pildă, se încurcă uneori culorile : nu se croiesc pantofii din culoarea cerută de client ; se mai greșesc, de asemenea, modelele, iar la secția tălpuit se mai constată unele defecțiuni de manoperă. Depistate la timp, aceste defecțiuni se remediază de către cel răspunzător și așa se face că nu prea avem reclamații la calitate.

Într-adevăr, chiar și condica de sesizări și sugestii dovedește că meșteșugarii de la Centrul 21 reparații cizmărie și 22 tonetă Berceni, nu prea au sesizări la calitate, dacă excludem ceea ce mai reține controlul de calitate deocamdată. Responsabilul Vasile Timuc nu se gîndește însă să excludă aceste abateri de la calitate și în plus ne vorbește despre o serie de necazuri cu care se confruntă încă cizmăria la ora actuală : „iată, zice responsabilul, încercați și dv. duroflexul ăsta, nu știu oamenii cărei întreprinderi îl produc, dar calitatea lui este cu totul necorespunzătoare. Pun fețe la tocuri din el și după o săptămînă rămîne clientul iar fără tocuri la pantofi. Apoi, în condițiile în care sîntem asaltați de cetățeni, în condițiile în care dorim să producem mai mult și mai ales mai bine, conducerea cooperativei noastre ar putea să se gîndească la o organizare mai bună a muncii și a producției, am putea fi dotați cu unele mașini de glezuit, de șlefuit, freze, absolut necesare. În felul acesta am putea ridica și calitatea prestației mai mult, dar am putea reduce termenele la comenzi și chiar la reparații“.

— Sîntem informați că, la centrul 21 Berceni, pantofii cu talpă din cauciuc nu se pot lipi, și pentru aceasta locuitorii cartierului sînt nevoiți să meargă pînă la atelierele din centrul Bucureștiului.

— Au apărut o sumedenie de modele de pantofi, cu talpă groasă din cauciuc și pentru care noi nu avem soluții de lipit. Am tot spus la ședințe că nu avem cu ce lipi tălpile groase din cauciuc, sandăluțele pentru copii cu care pleacă mamele înapoi, dar soluție tot nu ni s-a adus. Ni se spune că aceste soluții le au întreprinderile de stat, chiar cei care lipesc la ora actuală cu aderoplast, soluția care ne trebuie și nouă, au făcut rost de un borcan două de pe la vreo întreprindere. Treaba asta nu este însă în regulă și nu poate deveni o cale de aprovizionare corectă. Oricît de complicată le-ar părea unora modernizarea, nu se poate să nu ne mai modernizăm și noi, cum dealtfel ne recomandă și documentele partidului nostru, nu se poate să rămînem tot la pernandez cînd au apărut atîtea alte soluții mult mai bune care îți pot permite să execuți lucrări de calitate.

Dar pînă la modernizarea dorită de responsabilul Vasile Timuc bine ar fi ca funcționarii Cooperativei „Încălțămintea manuală“ să introducă în lista de manopere și confecționarea unei barete: „Pentru că, ne spune tot Vasile Timuc, am avut reclamații la cooperativă că nu pot să pun o baretă. Dar pentru aceasta îmi trebuie normativ. îmi trebuie fixat un preț și am nevoie de utilaj, pentru că nu pot să bag un pantof nou la mașina de petice. Or, eu aceste lucrări nu le am și atunci sînt nevoit să refuz clientul și să-l pun pe drumuri“.

— Și e mare lucru să se fixeze prețul?

— Nu e mare lucru, dar noi spunem de ani de zile și noi auzim. Eu fac parte chiar din Consiliul de conducere al cooperativei, am ridicat de mai multe ori aceste probleme, dar ele au rămas tot fără răspuns. Or, nu trebuie să se neglijeze, considerîndu-se poate că e vorba de reparații sau manopere mici. Cizmăria este făcută din manopere mici și din aceste reparații mici se încasează miile de lei, de aici noi ne facem planul.

„Colței 6, a treia pe dreapta“ sau cum se alege o prestație

Stăm de cîteva minute în incinta Centrului nr. 7 optică, de pe bulevardul 1848. Clienții intră unul cîte unul în atelier și solicită tot felul de comenzi și reparații de ochelari. Ochelarii, dacă nu de vedere cel puțin cei de soare, au devenit un obiect la îndemîna oricui, într-o zi se vînd și se repară, deci, mii sau poate zeci de mii de perechi de ochelari numai în București. Cele mai multe reparații se fac la brațe, constau în diferite lipituri de finețe, în înlocuirea unui șurub etc. Responsabila Gherghina Păpurică ascultă clienții, le examinează ochelarii defecți și pe cei mai mulți îi îndrumă către o altă unitate. În cîteva minute este obligată să pronunțe de mai multe ori aceeași adresă : „mergeți pe strada Colței 6, a treia pe dreapta“. Unii dintre oameni vin de la alte centre de optică și sînt vădit supărați. Nu li se primesc nicăieri reparațiile :

— Constatăm că unele reparații le primiți, altele le dirijați în altă parte, iar altele le refuzați. De ce ?

— Nu avem șuruburi pentru ramele unor ochelari din import. Cine a contractat nu a contractat și șuruburi. Noi nu avem piese de schimb.

— În atelierul dv., nu se poate fabrica acest șurub ?

— La noi nu, dar la Colței 6, da. Dacă ne-ar aduce șurubele astea, nu e mare lucru să le înlocuim. Dar, este adevărat, nici noi nu am cerut. Am cerut în schimb pietre pentru mașinile de șlefuit. Se defectează, nu avem pietre, ne lasă. Pînă acum ne-am procurat pietrele cum am știut și cum am putut. Tovarășii din conducerea Cooperativei „Artă și precizie“ ne-au promis că ne vor aproviziona cu abraziv, dar nu ni s-au adus piese și nici abrazive. Dar și așa, să știți, sîntem fruntași pe cooperativă.

Nu punem nici o clipă la îndoială hărnicia lucrătoarelor de aici, priceperea lor, cum nu punem la îndoială nici priceperea altor opticieni care, am văzut, procedează la fel, își aleg adică unele comenzi, cele mai rentabile, dar procedînd astfel nu înseamnă că vin în întîmpinarea cetățeanului, nu oferă o prestație de calitate. Teodor Cuptor, din Drumul Taberei, bloc TS 38, ne declară : „Am fost mai întîi pe Gabroveni, erau doi tovarăși în atelier, se vedea că lucrează dar nu mi-au dat drumul. M-am dus apoi pe strada Șelari, la dreapta, dar mi-au spus că acolo se montează doar lentile. Am mai fost pe bulevardul 1848 și mi-a spus să vin aici. Acum, iată, am ajuns la Colței 6. La „Nufărul" se întîmplă la fel. De ce dom'le ? mă întreb. Care este responsabilitatea pentru buna deservire a acestor responsabili care nu știu să confecționeze un șurub?"

Răspunsul i l-am solicitat tovarășului N. Stoian, responsabilul unității nr. 3 reparații ochelari, stilouri și păpuși, din strada Colței nr. 6, unde, constatăm, așteaptă la rînd foarte mulți clienți : „Eu mi-am făcut rost de cîteva ghivembore, de 1, 2 pînă la 2,3 milimetri, de filiere și am rezolvat problema șurubului adus din import. Totul e să te preocupi, să ai puțină pasiune pentru ceea ce faci, pentru firma ta de meseriaș. Știu, o să-mi pun foarte mulți colegi în cap, dar nu pot să ascund un adevăr : cei care ne trimit nouă clienții, îi pun pe drumuri motivînd că nu li s-au adus șuruburi din import, o fac din simplă comoditate. Sigur, un șurub din ăsta nu costă decît un leu și 50 de bani, mai costă un leu și 50 de bani manopera, dar cu aceste comenzi nu prea valoroase ne realizăm și ne depășim planul lună de lună. La noi se înregistrează în schimb pînă la o sută de comenzi pe zi. În tot Bucureștiul sîntem doi sau trei oameni care fac aceste șuruburi, care fac lipituri în argint și alte suduri de finețe. Dar ce pot să facă chiar și zece astfel de oameni dacă ar fi ?“

Un ceasornicar cere firmă de neon

— Aveți cam multe reclamații la calitate.

— Avem, fiindcă avem oameni nepregătiți, alții nu-și dau interesul și dau lucrul peste cap. Clienții sînt amînați de două-trei ori pînă li se repară ceasul, iar unii vin cu ceasurile înapoi. Aici e ceasornicărie, nu e mecanică grea, eu nu pot să cuprind toate lucrările și astfel vin necazurile.

— Sînteți totuși meșter responsabil, cum vă preocupați dv. de calificarea oamenilor, a tinerilor mai ales la care vă referiți ?

— Mă ocup mult de ei. Le predau lecții despre meserie, le dau în scris, dar pe unii nu-i trage inima. Fac școală la Arad, nu știu cîtă meserie învață ei acolo, bine ar fi să stea lîngă meșter.

Ceasornicarii de la Unitatea 34 Berceni, responsabil Tudor Tanislav, nu-și realizează decît jumătate din valoarea planului lor lunar Unul din motivele invocate de responsabil îl cunoaștem, se referă la calificarea oamenilor, mai ales a tinerilor. Al doilea este lipsa pieselor de schimb, invocată și aici, iar al treilea constă în lipsa unei firme de neon : „Eu i-am spus tovarășului președinte al cooperativei să-mi pună firmă, așa cum au și tapițerii. Știe și dînsul că reclama este sufletul comerțului, dar nu ne-a instalat firmă. Lasă că faci dumneata și așa planul, mi-a zis tovarășul președinte. Și uite că nu l-am făcut nici luna trecută, nici luna asta și nici luna viitoare nu-l fac“.

— Dar reclama nu v-o faceți și prin calitatea prestației ?

— Da, dar dacă lumea nu știe că aici se repară ceasuri !

Un răspuns la această întrebare îl găsim totuși printre cele 11 reclamații la calitatea prestației, înscrise de unii clienți în condica de sesizări și sugestii pe anul în curs : „Subsemnatul Eugen Cristea, din strada Semenic nr. 2, în ziua de 18 mai 1978 am adus un ceas la reparat, pentru care mi s-a emis chitanța nr. 05990. Ceasul l-am ridicat pe 23 mai, dar pe 24 mai n-a mai funcționat și l-am adus din nou la reparat. L-am luat din nou și iar s-a defectat și iar l-am adus la reparat pe data de 3 iunie și pe 12 iunie. Întrebarea este : există oare o garanție a calității prestației la acest atelier ? Cum sînt verificate reparațiile pe care le fac lucrătorii ? Pentru a avea clientelă și rentabilitate, trebuie luate măsuri din partea conducerii cooperativei, a Uniunii cooperativelor meșteșugărești“.

Am terminat această anchetă la sediul Uniunii cooperativelor meșteșugărești din ramura metal, chimie, lemn și construcții București. Din discuțiile avute cu tovarășul Leonida Dumitrașcu, vicepreședinte al uniunii, am putut să reținem că și aici, ca în oricare altă activitate, greutățile sînt multe. Unele cad în sarcina altor întreprinderi, a unor unități de aprovizionare cu piese de schimb, mai ales pentru televizoare, autoturisme, pentru alte bunuri electronice cît și pentru ceasornicărie, dar cele mai multe dintre aceste neajunsuri pot fi înlăturate printr-o organizare mai bună a muncii în fiecare cooperativă, unitate sau atelier, prin întărirea disciplinei la locul de muncă. Într-adevăr am văzut planuri de perfecționare profesională a unor meșteșugari, informări privind aprovizionarea cu piese de schimb, am luat cunoștință de unele realizări privind îmbunătățirea servirii populației, diversificarea prestațiilor, extinderea unor spații de producție etc. Dar cu toate aceste eforturi, realizări, morala șurubului din această anchetă merită să fie reținută. Pentru că dacă nu vom stimula creativitatea, dacă nu vom continua să punem în valoare inteligența inepuizabilă a meșteșugarilor noștri, inițiativele valoroase, vom risca să rămînem dependenți, iată, chiar și de un șurub.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ,
de la masa conferențiarului la masa de la cantină și bufetul expres

Ne găsim, așadar, în centrul Craiovei, în toiul verii, însetați nu de suc, ci de cunoștințe : dorim să aflăm ce oferă orașul locuitorilor săi și masei crescînde de cetățeni „în deplasare", în materie de alimentație rațională.

Se vorbește mult, pe bună dreptate, la noi și aiurea, despre această problemă fundamentală a vieții contemporane ; se țin conferințe, se scriu articole pentru marele public, academicienii dau ample explicații radiodifuzate și televizate despre justul raport dintre protide, glucide, lipide, și ne îndeamnă să ne cîntărim cît mai des. Avînd în vedere această intensă și meritorie activitate de popularizare, am plecat, în raidul nostru, de la premisa ușor idealizată că principiile alimentației raționale, măcar în liniile lor mari, sînt cunoscute de toți. Ne-am propus să investigăm în ce măsură cetățeanul de rînd le urmează sau le poate urma. Pentru a compensa orice subiectivism, am apelat la medicul primar Vasile Sfîrlează, doctor în științe medicale, șeful Centrului antidiabetic Craiova, Elena Ștefanin, medic specialist în igiena alimentației, Centrul sanitar antiepidemic Dolj, asistentul de igienă Nicolae Picu și Melania Lazăr, de la Spitalul județean Craiova, asistentă dieteticiană cu o vechime de aproape un sfert de secol. Observațiile care urmează, în fond, le aparțin.

Firește, ne-am plasat, de la bun început, pe tărîmul realităților ; nu am cerut luna de pe cer, munți de ananas, friptură de rîndunică și filé de nisetru, ci doar ce era normal și posibil să găsim la cumpăna dintre iulie și august într-un mare oraș.

„Ceva rece, de sezon, aveți ?"
„Șampanie sau vin !"

...Bufetul expres „Union", elegant, peste drum de hotelul „Jiul", la cîțiva pași de Teatrul Național. Ce putem mînca aici ? Supă cu fidea, ciorbă de pasăre, ghiveci **din conserve** (la 27 iulie !!), limbă cu măsline, cîrnați cu orez, șnițel cu orez (carnea excesiv de uscată), la care se adaugă un morman de suc de roșii în conserve (dar absolut nici o roșie proaspătă), prune trase în șocolată și iaurt.

— De ce nu aveți nimic de sezon, o salată, un fruct, ceva proaspăt ?, întreabă doctorul Sfîrlează.

Nimeni nu poate da un răspuns calificat : responsabilul întregului complex este plecat, șeful de unitate învoit ș.a.m.d.

Poate la localul de lux de la etaj al aceluiași complex „Union" vom avea mai mult noroc și alimentația va fi mai rațional estivală. Dar nici restaurantul de categoria I cu trei stele nu ne poate oferi decît ochiuri, cașcaval, soté de ficat, mușchi, creier, cartofi și clătite cu dulceață, de parcă fila calendarului ar fi arătat 6 ianuarie.

— Ceva rece, de sezon ?

— Șampanie sau vin.

...Legumele și fructele ocupă un loc de cinste în alimentația rațională, mai ales vara. Iată însă că la Piața mare a orașului, în general bine aprovizionată, o altă surpriză : nici o singură vînătă, nici un singur ardei gras sau dovlecel, nici urmă de fasole verde. Că nu sînt de vină numai capriciile vremii și alte cauze obiective — în spatele cărora se ascund însă, nu arareori, altele pur subiective — ne-o dovedește Piața veche, unde se găsesc, la magazinele C.L.F., ardei, dovlecei, fasole verde, bame și toate celelalte. Cine nu are timp și energie să colinde piețele trebuie însă, în acest caz concret, să facă un rabat de la alimentația rațională.

...Vizitarea altor două restaurante-expres corectează impresia nefavorabilă de la „Union" : culmea, abia la expresul de categoria **a treia** din Piața mare, simțim că, totuși, nu ne-am înșelat și că ne aflăm în miez de vară. Găsim aci multe salate, plus mîncăruri variate din carne de vită, pui, porc ; la „Rapid", de asemenea, o alimentație sănătoasă și pentru toate gusturile, inclusiv roșii, macaroane, orez cu lapte, griș. Chiar și fructe am văzut în două bufete-expres.

În aprovizionarea cu carne o ciudățenie. La Piața mare — doar pipote și inimi, în pachet; la Piața veche, în schimb — carne de **vită** la discreție și de bună calitate. E atît de multă, încît măcelarul se plictisește, cască și se uită în jur, doar, doar o apărea un client, pentru variație.

Însoțitorii noștri sînt unanimi, atît în calitate de craioveni cît și de specialiști : dispunem de toate condițiile obiective pentru o alimentație rațională : mai pe românește, avem tot ce ne trebuie. Dar aceasta, după cum s-a văzut și mai sus, nu este suficient. Se mai cer cel puțin două lucruri : spirit gospodăresc și o mai justă orientare a comerțului, a tuturor factorilor care concură la asigurarea unei alimentații raționale. Să continuăm să exemplificăm.

Mama Cecke a studenților
are un secret,
ba chiar mai multe

— Tovarășă doctor Elena Ștefanin, dv. și colaboratorii efectuați de mai mulți ani studii minuțioase asupra alimentației raționale în cantinele studențești și muncitorești din Craiova. Este un aspect esențial al problemei noastre. Ce ați constatat?

— Într-o vreme aceste studii le realizam pur statistic. De pildă, în cele trei mari cantine studențești — Cîmpia Islaz, Calea București, Electroputere, care deservesc zilnic, dimineața, prînz și seara, cam 3 000 studenți — luam în fiecare sezon foile de alimentație zilnice. Pe baza datelor **din hîrtii** privind meniurile și cantitățile de alimente ieșite din magazie pe timp de zece zile, să spunem, calculam caloriile și factorii nutritivi — protide, lipide, glucide, vitamina C — pe fiecare student și le raportam la normele Ministerului Sănătății. În ciuda aparențelor, sînt calcule extrem de complicate, care reclamă un mare volum de muncă. Statistic, a reieșit în mod indubitabil că cele trei cantine furnizează o alimentație rațională, perfect echilibrată, încadrîndu-se în limita **maximă** a normelor în vigoare. Eram foarte mulțumiți. Pentru un plus de siguranță, am recurs însă și la o altă metodă de analiză : de laborator. **În loc să studiem hîrtiile, am studiat mîncarea.** Am preluat periodic eșantioane din ceaiul, salamul, supa, friptura, orezul, prăjitura, grișul de seară, untul, pîinea etc., servite la cele trei mese zilnice și le-am privit la microscop, le-am cîntărit, le-am analizat. Am descoperit în foarte numeroase cazuri valori **sub** normă sau aproape de limita inferioară la toți parametrii. Se asigurau caloriile, dar se mergea pe un plus de glucide (cartofi, paste, orez, pîine, prăjituri etc.), în dauna altor factori alimentari valoroși. Cam aceeași situație s-a repetat la cantinele școlare. Statistica bună, mîncarea, în sensul științific, rațional ceva mai puțin bună. La fel, am observat discrepanțe între analiza statistică și realitate la unele cantine muncitorești, dar merită relevat, cu satisfacție, că analize de laborator recente au evidențiat o alimentație rațională și echilibrată la cele trei mari cantine muncitorești ale Craiovei : „Electroputere", Combinatul chimic și Trustul de construcții civile.

— Cum se explică, totuși, faptul că în unele cazuri statistica e perfectă, iar mîncarea mai puțin perfectă ?

— Cînd se scot alimentele din magazie, o parte, fiind poate inițial de calitate inferioară sau degradate, se aruncă — de pildă, cartofii, legumele, ceapa — dar ele figurează în scripte ! Mai intervin și alte deficiențe, precum lipsa de spirit gospodăresc. De reținut însă că discrepanțele la care m-am referit mai sus sînt departe de a constitui o fatalitate.

Ne convingem și noi, vizitînd cantina studențească nr. 3 de lîngă „Electroputere", care deservește între 1 000 și 1 500 studenți. Un meniu de zile mari — și de vară ! Ciorbă de legume proaspete, o consistentă friptură de curcan cu enorme porții de salată cu crudități, prăjitură de casă. Consultăm meniurile din urmă, discutăm cu „beneficiarii". Totul e clar : alimentația e rațională ! Nu numai cantitate, ci și calitate. Fapt confirmat din plin la cantina nr. 3 și de faimoasele analize ale doctoriței Ștefanin.

Responsabila, Elena Cecke, o femeie între două vîrste, ne prezintă cu mîndrie nu cifre, ci o ilustrată de la mare. Un grup de studenți în vacanță îi scriu : **„Multe mulțumiri și sărutări de mîini".** Pe locul adresei citim : **„Tovarășei Cecke Elena, Mama Cecke a Studenților, Cantina 3, Cartier Lăpuș, Craiova".**

La „gogoașa înfuriată"
sau la „piersica spălată" ?

— Tovarășe doctor Sfîrlează, sînteți, probabil, specialistul nr. 1 al Craiovei în materie de alimentație. Vă rog însă ca pentru moment să uitați de bolnavii dv., de la Spitalul județean, să uitați, în general, de bolnavi și să vă referiți doar la oamenii sănătoși și la alimentația lor. Cum o puteți comenta ?

— Aș vrea să trag un semnal de alarmă. În cele ce urmează mă voi referi doar la Craiova și la județul pe care-l cunosc cel mai bine, Dolj, dar prin forța lucrurilor observațiile au un grad de generalitate mai mare. Ultimul studiu la scară județeană evidențiază la adulții din mediul urban un procentaj inadmisibil de obezi : 21,5 la sută. Nu e vorba doar de niscaiva cetățeni mai rotofei la față, ci de obezi în sensul științific al cuvîntului, care cîntăresc mai mult de **20 la sută** peste normal. Or, se știe prea bine că obezitatea constituie unul din cei mai importanți factorii de risc ai bolilor cronice degenerative, cărora civilizația contemporană le plătește un greu și crescînd tribut în vieți omenești. Mulți acuză glandele pentru faptul că se îngrașă peste măsură. Să spulberăm o legendă : în realitate, obezitatea de natură endocrină este fantastic de rară, ea, nu se înregistrează decît în 1 sau 2 la sută din cazuri. Obezitatea, această rușine a secolului XX, cum o consider eu, provine aproape exclusiv din lipsa unui echilibru just între protide (carne, lapte, brînză, ouă), glucide (paste, orez, fidea, pîine, dulciuri), lipide (grăsimi vegetale și animale), vitaminte, săruri minerale. Consecințele sînt agravate de sedentarism, de reducerea efortului fizic în producție datorită mecanizării și automatizării, de multiplicarea tentațiilor alimentare ca urmare a creșterii continue a nivelului de trai.

— Ce e de făcut ?

— Pe om nu-l înveți numai prin conferințe, foarte adesea el ia ce i se oferă. Să luăm, de pildă, strada craioveană în această zi de vară. Ce găsim la tot pasul ? Covrigi, cornuri, pateuri, gogoși, înghețată și eternul suc, care, de regulă, indiferent de denumire, are un aport vitaminic nul. Așadar, pretutindeni suc și înghețată — ceea ce e bine și frumos — dar ați întîlnit un singur chioșc la care să se vîndă o piersică spălată ? Evident, pe mine, trecător grăbit și civilizat, nu mă satisfac fructele de la aprozar, pe care nu am unde să le spăl pe stradă. Așadar, trebuie să renunț la fructe și înghit cu nemiluita suc, înghețată și gogoși... prăjite în untură. Sau să intrăm în această foarte elegantă și plăcută cofetărie. Ce puteți consuma ? Tort, prăjitură cu cremă în diferite ipostaze, suc și cam atît. În ciuda unei aparente varietăți de sortimente, constat, din punctul de vedere al specialistului în alimentație, o mare monotonie.

— Oare propuneți ca vara să nu ne mai delectăm cu înghețată și prăjituri de ciocolată, să ocolim sucul care la noi a devenit o instituție, cu șanse serioase să ajungă în folclor ? Sugerați să fie discutați în ședință sindicală amatorii de gogoși ?

— Nicidecum. Dar de ce să nu introducem și răcoritoare îndulcite cu zaharină sau ciclamat? Tot așa nu înțeleg de ce uneori pîinea neagră și intermediară, mai sănătoase, se găsesc mai rar decît pîinea albă. Cît despre cofetării, nici eu nici nimeni altcineva, nu le poartă gînd rău, dar nu văd motive pentru a se perpetua la infinit tradiția dăunătoare ca imensa majoritate a prăjiturilor să se bazeze doar pe zahăr, unt și făină, susceptibile de a provoca, pe nesimțite, dezechilibre în organism. Mă întreb de ce lipsesc sau se întîlnesc rar în cofetării gelatinele de fructe, bunăoară, gustoase și ușor asimilabile. Aș mai putea pune și alte întrebări retorice, cele de mai sus fiind pur ilustrative, nicidecum exhaustive. Știu că există căutări în această direcție, studii etc., care însă se materializează prea încet, după părerea mea.

— Trebuie să fiți de acord că reorientări majore în alimentație nu se realizează de la o zi la alta, ci treptat, ținîndu-se seama de obiceiuri, gusturi, posibilități.

— Fără îndoială. Dealtfel, propunerile mele nu vizează înlocuirea totală, abandonarea unor tipuri de mîncare sau băutură — mă refer la oamenii sănătoși ! — ci o mai mare **diversificare** pe piață și în magazine, pentru gusturi diferite și în deplină consonanță cu cerințele alimentației raționale. Faptul că la noi în țară se creează un curent de opinie, că cele mai înalte foruri de partid și de stat se preocupă intens de aceste probleme reprezintă o chezășie de succes. Mulți însă continuă să alerge după medicamente-minune, uitînd că alimentația rațională singură poate adăuga mulți ani de viață. Eu ca medic sînt deseori nevoit să acord concedii pentru boli care au drept cauză mai apropiată sau mai depărtată alimentația. Omul își primește foaia, îl compătimesc pentru suferința sa, dar mă gîndesc în sinea mea : „Unul pleacă și altul trebuie să facă și treaba lui !". Nu e bine. A ne conforma preceptelor alimentației raționale reprezintă nu numai o datorie față de noi înșine, ci față de familie, față de societate.

LIONEL NIȚESCU

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

(Urmare din pagina 6)

pe oricine. În general ei, adică partenerii noștri, își fac socoteala pe volum — dar pe mine, pe constructor, nu mă interesează volumul de prefabricate pe care întreprinderea mi-l poate pune la dispoziție, pe mine mă doare pe nivele, fiindcă nu pot să închid un nivel la un bloc dacă nu am cutare sau cutare piesă din secțiunea respectivă. Se livrează zilnic, numai de la un singur poligon, între 800 și 1 000 de piese, din peste 200 de tipo-dimensiuni. Și, cu ce ne bucură pe noi dacă întreprinderea îmi oferă sute de metri cubi de panouri mari, dacă ne lipsesc numai două piese, de un anumit fel, dar care ne împiedică să încheiem un nivel, pentru a trece la cel superior ?! Pe primul trimestru, cînd și noi aveam vina noastră, cei de la „Granitul" s-au apucat să facă la Bragadiru numai piese mari, pentru îndeplinirea planului global. Acum am ajuns să ne împiedicăm la mărunțișuri, dar ele ne creează cele mai mari probleme !".

● Și totuși, ar putea exista un limbaj comun

N-am putea desigur susține că, în numai trei zile de documentare, am putut afla chiar toate intimitățile relației despre care am vorbit pînă aici. Ele sînt, evident, mult mai complexe — tot așa cum, la fel de evident, caii trebuie să tragă la aceeași căruță, cînd se vrea ca treaba să meargă într-adevăr ca pe roate. Dar, va trebui să mărturisim, un amănunt ne-a frapat încă de la început. În vreme ce centrala și grupurile constructoare socotesc programul și planurile în numărul de apartamente ce trebuie date în folosință în cît mai scurt timp, întreprinderile producătoare de prefabricate își țin socoteala în... metri cubi, sau, cum spunea Aurelian Zaharia, la volum. Faptul ar putea părea fără prea mare importanță dar, după noi, el conține însăși cheia problemei. Sigur, întreprinderii „Granitul" (ca și „Progresului", probabil) îi iese planul „la grămadă", dar oare aceeași atenție se acordă paletei sortimentale, în fapt adevăratului indicator al producției fizice ? Atunci cînd am dorit să comparăm datele primite la una din unitățile vizitate cu cele oferite de a doua, de regulă am întîlnit o reacție de surprindere, ca și cum nimeni nu s-ar fi așteptat ca metrii cubi să se poată transforma în apartamente. Oamenii puneau mîna pe creion sau pe minicalculator și, în cîteva minute, ne anunțau că socoteala „cam cade", adică o cifră exprimată mai întîi în metri cubi de prefabricate corespundea (oarecum !) cu cifra exprimînd un număr anumit de apartamente... Și totuși, există ședințe comune ce se țin trimestrial, altele lunar, ba chiar săptămînal cîteodată — la care se insistă asupra necesarului de piese din prefabricate pe perioada care urmează, pe secțiuni și profile, pe tipodimensiuni și sortimente. Cum se face atunci că au lipsit mai mereu unele sortimente, și încă lipsesc din depozitele întreprinderii producătoare, cum se face că trailerele transportoare sînt imobilizate uneori și cîte patru ore, pentru a fi încărcate cu diverse piese pentru șantiere, așteptînd ca aceste piese să fie turnate în grabă, conform necesităților operative ale constructorilor ? ! Lucrurile nu pot fi contestate, caietul inginerului Zaharia stînd mărturie, între altele, asupra necazurilor zilnice pe care le întîmpină constructorii în această direcție. Sînt greutăți și la „Granitul", lucrul este evident, dar rămîne indiscutabil că atît întreprinderea de prefabricate cît și grupurile de șantiere aparținînd de C.C.M.B. trag la aceeași „căruță", ținînd de interesul comun pentru cît mai multe locuințe, pentru locuințe cît mai confortabile și mai rapid executate. Dar, dacă un partener lucrează în metri cubi, atent în special la producția globală, iar celălalt în număr de apartamente, după planul stabilit, impresia noastră este că unul trage, cum se spune, **hăis** — iar al doilea, **cea** !?! În ceea ce ne privește, punctul de vedere al constructorului ni se pare mult mai realist, mai conform realităților muncii de zi cu zi pe șantiere, și deplin acordat cu înaltele indicații de partid. Cu alte cuvinte producătorii de prefabricate și oamenii șantierelor să folosească aceeași unitate de măsură : nu tone, nu metri cubi, ci numărul de apartamente date cetățenilor la cheie !

O nouă teorie — românească — despre geneza cancerului, prioritară pe plan mondial

,,Încă de la origine, viaţa poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condiţiile care o scot din latenţă,,

— Cartea dv., stimate tovarășe doctor Octavian Udriște, e o surpriză. O teorie nouă — românească — despre originea cancerului, adunată între copertele unei cărți — purtînd girul Editurii științifice și enciclopedice — nu e un eveniment de toată ziua. Dumneavoastră înșivă sînteți o surpriză. Nu vă cunosc — și cred că foarte puțini vă cunosc — ca oncolog.

— Faptul că nu mă cunoașteți ca „nume" în oncologie e explicabil. Se datorează lipsei de preocupare a forului medical competent de a aduce la cunoștința publică — a specialiștilor, în primul rînd — rezultatele teoretice și practice pe care le-am obținut în cercetarea complexă a cancerului de-a lungul a 30 de ani de muncă intensă. N-aș fi vrut să încep conversația noastră cu asta, dar dv. m-ați stîrnit. O inexplicabilă tăcere a învăluit, ani și ani, lucrările mele, aportul lor la descifrarea enigmei cancerului. Nu-mi face deloc plăcere să amintesc, aici, toate obstacolele, toate piedicile puse, în timp, în calea experiențelor mele, a cercetărilor mele, a recunoașterii lor.

— Poate că a fost vorba și de o prudență, explicabilă și legitimă pînă la un punct. Problema cancerului este prea gravă și prea complexă — cuvîntul vă aparține — pentru a putea fi tratată cu ușurință, adică anunțînd cu surle și trîmbițe primăvara la cea dintîi floricică, adică trezind speranțe acolo unde ele nu sînt certe. Totuși, din cele ce mi-ați povestit, ca preambul al interviului nostru (date pe care, în pagina tipărită, le voi așeza sub fotografia dv., ca să vă cunoască lumea), rezultă că încurajările, chiar și unele recunoașteri, nu v-au lipsit.

— Este adevărat. Personalități marcante ale științei noastre medicale, precum regretații academicieni Aurel Moga și Grigore Benetato, precum academicienii Ștefan Milcu, Victor Preda, Nicolae Cajal, cum și alți specialiști reputați, m-au sprijinit sub diferite forme în preocupările mele.

— Înainte de a trece la problemele de esență ale cercetărilor dv., îngăduiți-mi, vă rog, o curiozitate : ce-are de-a face balneologia (amintesc aici că sînteți balneolog !) cu oncologia ?

— Specialitatea în medicină fizică, balneologie și recuperare medicală oferă mult și implică mult. Te obligă să fii la curent, „la zi", cu progresele în variatele compartimente ale medicinei și îți oferă, în plus, largi posibilități pentru practicarea multilaterală a artei prevenirii și tratării bolilor. Ca balneolog, am avut condiții (și ca practică, și ca observație medicală intinsă, exersate pe tot felul de afecțiuni, și, nu în ultimul rînd, ca liniște, ca liniște necesară studiului, meditației, acea liniște pe care frumoasele noastre stațiuni balneoclimaterice ți-o oferă din plin !) pentru desfășurarea profundă, neîntreruptă, a gîndirii biomedicale, pentru prelucrarea unui imens bagaj informațional multidisciplinar, prin care am realizat teoria cibernetică-genetică a originii cancerului.

— Totuși, nu prea-mi vine să cred că la Călimănești e chiar un loc ideal pentru a fi la curent cu știința, pentru a face știință. Unde v-ați pus „la zi" cu tot ce e nou în problema cancerului ? Unde v-ați făcut experiențele ?

— Și una și alta, în marile centre universitare și științifice, la București, la Cluj, la Tg. Mureș. Am înghițit, în acești ani, în toate concediile mele, cum și în toate perioadele de detașări ce mi-au fost acordate, o întreagă „literatură a cancerului", am făcut zeci de mii de fișe, de fotocopii, de xerosări, am făcut nenumărate experiențe.

— De cînd vă preocupă problema cancerului ?

— De mult. În revista „Medicina română" nr. 4, din 15 sept. 1946, pag. 64, adresam specialiștilor (ca să înțeleg mai bine capacitatea de sinteze a celulei canceroase) următoarea întrebare : „Se admite azi cu certitudine că procesele de sinteză din organism sînt datorite acțiunii sintetizante a hidrolazelor și desmolazelor sau se fac cercetări pentru «izolarea fermenților specifici ai sintezei» ?"

— Pe ultima copertă a cărții dv. stă scris : „Lucrarea prezintă o ipoteză originală asupra originii cancerului, prioritară pe plan mondial, care a fost publicată pentru prima oară în țară în 1962. Ideea centrală a cărții este aceea că «toate celulele normale conțin un potențial malign stocat într-o fracțiune genică nucleară anaerobă (ancestrală)»... și că «transformarea malignă înseamnă derepresia și exprimarea acestor gene arhaice» în condiții cancerigene". Reținem două lucruri. Întîi, că dv. sînteți primul în lume cu o astfel de teorie și, în al doilea rînd, că, după dv., celula canceroasă e o celulă normală. Cum adică, normală ? Adică cine are cancer e un „om normal", iar cine n-are — anormal ?

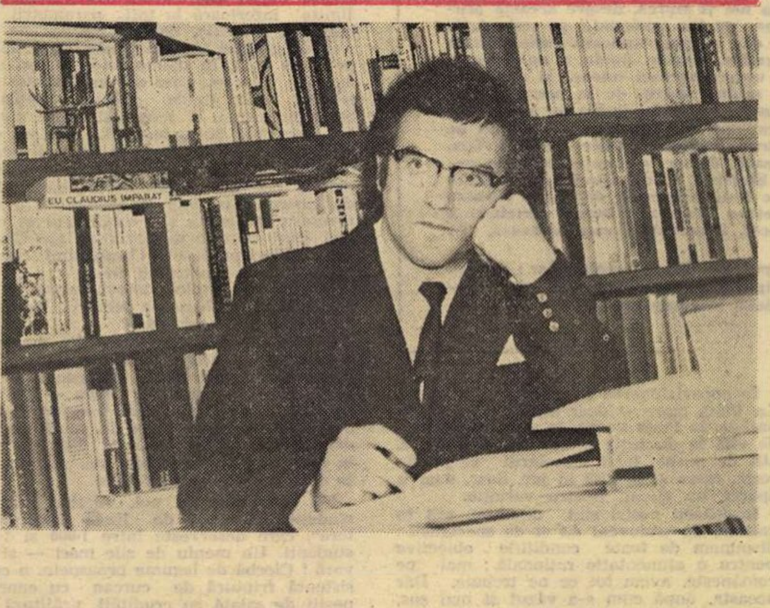

● Dr. OCTAVIAN UDRIȘTE, autorul cărții — recent intrate în librării — „GENA ANCESTRALĂ ȘI ORIGINEA CANCERULUI", reprezentînd o inedită teorie asupra originii bolii canceroase, s-a născut în anul 1925, la Slatina. Absolvent al Facultății de medicină generală din Cluj (1953). În prezent, medic balneolog la Călimănești, după stagii (de 7 ani) la țară, apoi în diferite stațiuni de odihnă și recuperare medicală (inclusiv în funcții de conducere). Distins cu o serie de medalii și cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Primele cercetări asupra cancerului datează din anii facultății. In 1962 a adus la cunoștința forurilor de specialitate (conducerea Ministerului Sănătății și un grup de specialiști convocați special în acest scop) o teorie originală asupra originii cancerului. În 1962 (10 noiembrie) înregistrează, la cabinetul secretarului general al Ministerului Sănătății, manuscrisul „Virusul endogen anaerob și geneza cancerului", pe care-l va litografia în același an (decembrie), distribuindu-l oficial unor specialiști, și pe care-l va publica în două părți (în lunile mai și iunie) în 1964. In 1964, în buletinele „România" (nr. 18) editate de Agerpres în engleză, franceză, germană și spaniolă, teoria e difuzată sub titlul „O ipoteză emisă de un medic român asupra cauzei cancerului și lupta contra acestui flagel". În februarie 1965, sub titlul „Ipoteza cibernetică-genetică asupra cauzei și tratamentului cancerului", teoria este expusă la Sesiunea extraordinară de comunicări (cu cercetări în oncologie) organizată la Tg. Mureș. O serie de publicații („Contemporanul", iulie 1965, „Revista medicală" a I.M·F. Tg Mureș, aprilie 1965) prezintă teoria, cum și primele rezultate ale cercetărilor experimentale. În octombrie 1967, într-o ședință organizată de Ministerul Sănătății, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și U.S.S.M., dr. Octavian Udriște prezintă, în premieră mondială, rezultatele experimentale obținute.

— Chestiunea se pune în următorii termeni : viața, încă de la origine, poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condițiile care o scot din latență.

— V-am ruga să fiți mai explicit. Ați putea expune, pe scurt, pentru cititorii noștri, teoria dv. ?

— Chiar foarte pe scurt, nu... Totuși să încercăm. Dovezi certe atestă că, în condițiile atmosferei primare de pe suprafața Pămîntului, viața a fost anaerobă, că, în urmă cu peste 3 miliarde de ani, lumea vie era reprezentată exclusiv de germeni anaerobi. Acizii nucleici (ADN și ARN) ancestrali (strămoșești) erau deci anaerobi. Fapt deosebit de important, în cele circa 2 miliarde de ani cît a durat filogeneza anaerobă nu s-a înregistrat o creștere însemnată a organizării procariotelor (celule primitive fără nucleu tipic) și nici salturi în organizarea pluricelulară. În condițiile atmosferei reducătoare (datorită prezenței predominante a hidrogenului în stare liberă) și lipsite de oxigen molecular (liber) a „pămîntului originar", evoluția genei ancestrale a decurs într-un ritm destul de lent și fără creșteri semnificative în conținutul informațional. Programul cibernetico-informațional înscris în ADN ancestral dirijează creșterea nediferențiată și multiplicarea celulară anaerobă. Exprimarea genelor ancestrale se realizează cu metabolism anaerob, înseși enzimele glicolizei anaerobe și alte proteine primitive fiind produsul acestor gene. În decursul timpului geologic, datorită acumulării oxigenului molecular provenit din descompunerea apei în procesul de fotosinteză, s-a realizat trecerea la viața aerobă. Și implicit apariția genelor aerobe (specifice). Mă urmăriți?

— Încerc...

— Explozia diversificării lumii vii, saltul piramidal, într-un ritm accelerat, de la primitivismul biologic (viața ancestrală) spre trepte tot mai înalte de organizare și specializare în natura vie sînt dirijate de programul cibernetico-informațional înscris (stocat) în genele specifice, aerobe. Fapt extrem de important, mecanismul oxidației aerobe s-a adăugat adaptativ vechiului mecanism al degradării anaerobe, fără însă a-l desființa pe acesta din urmă. Astfel, la toate organismele aerobe ale epocii actuale, mecanismul respirației celulare este precedat întotdeauna și de mecanismul glicolizei anaerobe.

— Deci, vechile trăsături ale organizării primitive, ancestrale a vieții s-au păstrat la toate organismele, pe toate treptele evoluției filogenezei zise „aerobe". Asta vreți să spuneți, nu ?

— Exact. Dar faptul nu ar fi fost posibil fără transmiterea în lumea vie, pe toate treptele evoluției filogenetice, a grupului de gene ancestrale cu care celula anaerobă ancestrală a participat la formarea primei celule aerobe. Așadar, patrimoniul genetic din nucleul celular, la toate organismele vegetale și animale actuale, conține nu numai genele aerobe (specifice) care determină structurile și funcțiile extraordinarei varietăți de tipuri celulare, ci și grupul de gene ancestrale moștenite de la celula vie primitivă anaerobă. Cu alte cuvinte, genomul (setul complet de cromozomi) nuclear are origine filogenetică dublă, ceea ce înseamnă că el include atît informația ancestrală, constituită în condițiile anaerobiozei, cît și pe cea apărută și acumulată treptat în filogeneza aerobă. Astfel, pe baza unui vast program cibernetico-informațional, incluzînd programul ancestral și programul specific, celula aerobă actuală își desfășoară activitatea de creștere și multiplicare, dezvoltare și diferențiere.

S-a constatat că factorii cancerigeni afectează funcția oxidativă și exprimarea genelor specifice pentru respectivul tip celular, ducînd la scăderea gradului de organizare a celulei. În consecință, are loc reactivarea (derepresia) genelor ancestrale al căror program cibernetico-informațional preia controlul celulei. Rolul factorilor cancerigeni este acela de a submina activitatea genică și metabolică aerobă, prilejuind reactivarea genică și metabolică anaerobă. În general, celula canceroasă conține în nucleu, intactă, însă inactivă, informația genetică specifică care îi determină în mod normal diferențierea. Ideea centrală a cărții mele este aceea că toate celulele normale conțin un potențial cancerigen (malign) stocat într-una sau două gene din grupul genelor ancestrale, despre care am vorbit mai înainte.

— Permiteți-mi să vă întrerup. Ce înseamnă „condiții cancerigene" ? Fumatul și celelalte ?

— Sub aspect preventiv, teoria noastră atrage, în plus, atenția asupra evitării, pe cît posibil, a factorilor de stress, prin care se înțeleg toți factorii de agresiune ce acționează asupra organismului cu distrugere de informație prin entropie. La ora actuală, vorbind de stressuri, ne referim nu numai la cele psihice, ci și la factori de stress chimici, fizici și biologici. Este vorba despre unele substanțe chimice (printre care alcoolul, fumatul, adică produsele pe care le nasc țigaretele în timpul fumatului), apoi despre unele radiații electromagnetice și corpusculare, virusuri etc. Așa cum arăt și în cartea mea, factorii de stress afectează celulele într-o perioadă cînd ele sînt foarte vulnerabile, și anume în „perioada critică" a evoluției lor ontogenetice, adică de trecere de la etapa ontogenezei anaerobe la cea aerobă.

— Vă rog să continuați. Rămăseserăți la cancerizarea celulei prin derepresia genelor arhaice, în condiții cancerigene.

— Așadar, celula canceroasă în sine nu este o celulă bolnavă, ea stagnează într-un stadiu primitiv sub comanda programului genetic ancestral. Nu se poate diferenția complet, deși în general, conține în nucleu informația genetică specifică. Proliferarea nestăvilită a celulelor canceroase provoacă însă tot mai însemnate pierderi în substanțele organice și minerale din organism, ca și dezorganizarea profundă a universului genetic, apărînd astfel boala canceroasă.

— Vă rugăm să ne vorbiți — tot pe scurt — despre prioritatea mondială a teoriei dv. Și despre cum vă confirmă — sau vă infirmă — ultimele noutăți ivite în lume în problema cancerului.

— În publicațiile mele și, îndeosebi, în cartea recent apărută, am menționat, cred, suficient material probant, potrivit căruia așa-numitele „virusuri cancerigene" îndeplinesc doar rolul de vector (transportor) ale genei canceroase, pe care o sustrag din celulele canceroase parazitate. Gena canceroasă este o genă ancestrală și nu aparține patrimoniului genetic al virusului, ci celulei normale (avînd un anumit rol normal în biologia acesteia), în timp ce genele virale specifice sînt de proveniență exogenă. Deci gena purtătoare a informației pentru cancer face parte din grupul genelor ancestrale conținute în nucleul celular normal. Confirmînd fără echivoc teoria noastră, colective de oameni de știință din străinătate (de pildă, Temin, Weissmann, Stehelin și colaboratorii, Erikson și colaboratorii, în S.U.A., Fiers, în Belgia ș.a.) susțin cu dovezi experimentale că numai o genă, maximum două, din lanțul acidului nucleic viral oncogen, sînt cancerigene. Deci genele structurale ale virusului, care codifică proteinele de înveliș (capsida) și care asigură specificitatea antigenică a virusului, nu sînt implicate în mecanismul cancerizării. În cartea noastră (vezi, de pildă, paginile 104, 105, 107, 137, 141, 143) i-am citat pe savanții amintiți mai sus. Am luat cunoștință cu satisfacție, din „Science et Vie", despre fotografierea la microscopul electronic a genei canceroase într-un virus cancerigen, de către profesorul Crawford de la Institutul de cancer din Londra.

— Satisfacția că ați fost confirmat ?

— Satisfacția că o teorie românească primește noi validări experimentale.

— Ce șanse de practică are teoria dv. ?

— Pe lîngă metodele actuale prin care se urmărește distrugerea celulelor canceroase (prin stimulare imună a organismului cancerizat cu substanțe citostatice, ca și prin iradiere), cum și extirparea tumorii maligne (exereză chirurgicală), care, potrivit datelor O.M.S., pot obține remarcabile rezultate în peste 50 la sută din cazuri, se poate deschide, în lupta contra cancerului, un „al doilea front". Un front prin care s-ar urmări — cum arăt în cartea mea — **normalizarea** celulelor canceroase, ținînd seama că, în marea lor majoritate, acestea posedă intacte genele aerobe (în stare inactivă) necesare exprimării fenotipului celular specific țesutului — îndemn din care a pornit procesul tumoral. Amănunte mai multe — în cartea mea.

— Aș vrea să-mi spuneți — dincolo de amănunte : sînteți optimist în ce privește deschiderea — și, evident, succesul — celui de-al „doilea front" ?

— Sînt foarte optimist ! Actualele tehnici de laborator îngăduie, în mod cert, traducerea în fapt, în practică, a teoriei noastre. Drept care pot să afirm că, peste nu prea mult timp, atît prevenirea cît și tratamentul cancerului se vor efectua eficient.

ILIE PURCARU ■

Inventatorul prahovean Ion Vasile și efectul prim al realizării sale: la fiecare sută de kilometri 1 litru de benzină mai puțin!

Un autoturism, marca „Dacia 1 300", tip station, cu număr de Prahova, se deosebește (fără ca aceasta să se poată observa) de toate celelalte mașini similare din țară, fiind echipată cu un dispozitiv grație căruia obține performanțe superioare altor surori de fabricație.

De ce tocmai o astfel de mașină și de ce în Prahova ? Foarte simplu : inventatorul dispozitivului, despre care am amintit doar, lucrează la Ploiești. Numele său : **Ion Vasile,** vîrsta : 28 de ani, profesia de bază : **inginer mecanic,** locul de muncă : serviciul circulației din cadrul miliției județului Prahova.

L-am cunoscut, zilele trecute, pe inginerul **Ion Vasile** chiar în exercițiul funcțiunii, supraveghind executarea marcajelor pe șoseaua spre Bărcănești ceea ce, cu toată importanța pe care o recunosc, cînd este vorba despre marcaje, mi s-a părut foarte departe de preocupările firești ale unui inventator. **Lt. major Ion Vasile** este un inventator, aflat la începutul unei astfel de cariere dar, ținînd seama de seriozitatea pe care o vădește, de spiritul său practic ca și de buna sa pregătire profesională, are toate șansele să obțină, și de acum înainte, rezultate frumoase în domeniul cercetării, fapt care, dacă se va confirma, va aduce foloase multor concetățeni de-ai săi, ca și unor instituții. Deocamdată, să vă explic, pe scurt, în ce constă invenția **lt. major Ion Vasile** : în realizarea unui dispozitiv ce se aplică motoarelor cu carburator și consum de benzină și grație căruia se obțin cîteva avantaje majore : economii de carburanți, reducerea poluării atmosferice, scăderea uzurii motoarelor și, implicit, sporirea fiabilității acestora, fenomenul de ancrasare a bujiilor fiind eliminat, demarajul automobilului echipat cu dispozitivul respectiv sporește.

— Prin calcule, îmi spune inventatorul, pot vorbi mai puțin. Prin practică cu mult mai mult, pentru că, mai înainte de a măsura, m-am convins prin logică, prin gîndire.

De unde a pornit inventatorul ? De la o necesitate resimțită de foștii săi tovarăși de muncă de la Întreprinderea de transport Ploiești, care se plîngeau (mă refer la șoferi) de consumul mare de carburanți al mașinilor pe care le conduceau, de cheltuielile pe care trebuiau să le suporte atunci cînd nu se înscriau în consumul antecalculat. Ion Vasile, aplecat din prima tinerețe spre studiu, citise cu atenție cartea datorată inginerilor Aramă și Grünberg, privind economia de combustibili, în care erau descrise toate defecțiunile motoarelor termice ca și soluțiile aplicate, pe plan mondial, pînă prin 1974—1975. Concluzia nu era un secret pentru nimeni : cu cît omogenizarea amestecului și optimizarea arderii erau mai bune, cu atît consumul devenea mai mic, implicînd și alte consecințe deja amintite. Ion Vasile participase, ca student al facultății de la Brașov, la cercetările întreprinse de un colectiv, care-și propusese să găsească soluții prin care să reducă poluarea produsă de autovehicule, ceea ce, afirmă el astăzi, a coincis cu fixarea primelor jaloane ale punerii la punct a invenției sale. Aflase că la uzinele Renault se recursese la o piesă de forma unui con găurit, că la „Getax" se folosea un șnek, imaginat nu mai știu de cine, observase că toți cei care căutau formula optimă **„alergau după turbionare, dar performanțele dinamice ale motoarelor scădeau, în loc să se mențină ori să se îmbunătățească, iar coeficientul privind poluarea era minim, dacă nu chiar neînsemnat".** Ion Vasile citește tot ce găsește în această materie dar soluția îi vine tocmai din ...copilăria sa (nu atît de îndepărtată !), de la moriștile de vînt pe care cultura sa tehnică le transformă într-o idee științifică. Piesa construită de el este de mici dimensiuni, se realizează dintr-un material special ales deși foarte ieftin și care se găsește pe toate drumurile (nu-l pot numi din motive lesne de înțeles, fiind vorba despre o invenție nouă și încă negeneralizată, deși înregistrată și brevetată de către O.S.I.M. încă din cursul anului trecut), o piesă care, intrată pe un flux de fabricație într-o întreprindere, ar ajunge la un preț de 15—20 lei, la început, devenind ușor accesibilă oricui, mai cu seamă că montarea ei pe motor (într-un anume loc pe care iarăși nu-l pot numi, dar care este precizat în brevet) nu necesită modificări, intervenții costisitoare, riscuri. „Stationul" prahovean a parcurs **15 000 km** cu acest dispozitiv, rezultatele fiind bine urmărite și înregistrate (tînărul inventator este sprijinit, pe plan local, de însuși comandantul miliției județene, generalul Ion Ionescu) dar colegii din București, care au instalat pe alte 10 autoturisme dispozitivul, nu au comunicat încă observațiile făcute. Alte cîteva mașini particulare, care au acceptat „riscul" sînt echipate cu același dispozitiv realizat de Ion Vasile, proprietarii lor exprimîndu-și satisfacția pe care o au atît pentru scăderea consumului de benzină, cît și pentru creșterea performanțelor autoturismelor lor. Totuși, cîteva cifre se impun a fi consemnate. Referirile privesc mașinile **Dacia 1 300. De la un consum de 7,5 l de benzină la 100 de km, se ajunge la 6 l la suta de kilometri. Demarajul crește cu 0,5 m pe secundă la patrat. Poluarea, în condițiile în care motorul este bine reglat, ajunge la 1%, față de 4,5% cît este minimul admis prin lege** ; puterea motorului nu a putut fi determinată de inventator, dar cei de la uzina din Colibași ar putea s-o calculeze. O cifră importantă : **dacă dispozitivul inventat de lt. major Ion Vasile ar fi fost instalat pe autovehiculele Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor s-ar fi obținut, pe anul trecut, față de kilometri parcurși, o economie de 300 milioane lei !** S-a estimat că, la nivelul circulației înregistrate pe 1977, economia de benzină ar fi reprezentat 15 procente, prin aplicarea dispozitivului despre care vorbim.

— Aș dori să amintesc, spune inventatorul, că am fost ajutat în experiențele mele de un mecanic de la I.T. Ploiești, Vasile Ciobanu și vă rog să-i consemnați numele pentru că el s-a ocupat de operațiile de montare și demontare a dispozitivului.

Mai cred că trebuie consemnate și alte amănunte, printre care acela că lt. major Ion Vasile nu este proprietar al vreunui vehicul auto, ceea ce înalță, în plan moral, preocuparea sa lipsită de vreun mobil personal, ancorînd-o exclusiv în aria interesului general ; invenția sa reprezintă doar un început, deoarece Ion Vasile și-a pus problema extinderii cercetărilor sale și la motoarele care folosesc motorina, colaborînd cu un chimist, în vederea unor soluții despre care mi-a vorbit, și grație cărora, fără modificări, autoturismele „Dacia" ar putea trece la consumul acestui combustibil, mult mai ieftin și într-o proporție de 5% per suta de kilometri. Perspectiva primelor rezultate nu este foarte îndepărtată, ing. Ion Vasile mai are nevoie doar de cîteva luni.

Ne-am ocupat astăzi de invenția tînărului ofițer prahovean pentru că ea este dintre cele mai simple și mai puțin costisitoare, nu necesită tehnologii aparte (primele dispozitive au fost executate la Plopeni) nici o calificare specială a mecanicilor auto, care ar urma să facă instalația, aria de interes fiind foarte largă, de la posesorul unui autoturism pînă la instituții importante și pînă la producătorii de benzine (ca să nu mai amintim despre poluare), argumente care ridică o unică întrebare : de ce nu se trece, măcar în cîteva mari parcuri de autovehicule, la folosirea dispozitivului semnat de Ion Vasile ? Este necesară, în acest sens, o măsură a altcuiva decît a șefilor unor mari unități de transporturi ? Nu credem ! Poate că invenția nu este îndeajuns de cunoscută și, poate, aceste rînduri vor suplini această carență. Așteptăm ecouri. În primul rînd, de la autobazele miliției și de la cele ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Foamea de combustibil continuă să se facă resimțită. Ea poate fi atenuată. Inginerul-ofițer Ion Vasile a demonstrat-o !

EMIL LEONARD ■

Boicilul, excelent și la Botoșani !

La Botoșani, medicul primar Vitali Nevinglovschi a apreciat calitățile și eficacitatea medicamentului „Boicil-Forte" în condițiile cînd rezultatele tratamentului erau localizate doar la Timișoara. „Am auzit despre creația lui Boici — spune Vitali Nevinglovschi — și, în primăvara anului 1972, în concediu fiind, am ajuns în orașul de pe malul Begăi. Am văzut cum lucrează cu noul medicament colaboratorii doctorului timișorean, care, la rugămintea mea, m-au prezentat acestuia".

Astfel au început propriile căutări ale medicului botoșănean. Ținem să menționăm, totodată, că este vorba nu numai de adoptarea și aplicarea tratamentului prescris de medicul timișorean, ci și de o contribuție personală la perfecționarea și extinderea tratamentului cu „Boicil-Forte" prin combinarea lui cu acupunctura, ceea ce i-a solicitat o pregătire asiduă, știute fiind rigorile acestei subramuri a științei medicale.

Între timp, medicul Nevinglovschi a revenit de două ori la Timișoara pentru a lua cunoștință de progresele înregistrate de cercul de cercetători și practicieni conduși de medicul Vasile Boici.

„Am perseverat pentru că rezultatele tratamentului cu acest nou medicament erau tot mai bune, infirmînd părerile sceptice ale unor confrați, care respingeau apriori această metodă — continuă medicul primar din Botoșani. Am avut pacienți care au fost tratați fără rezultatele scontate la clinici vestite. Noul medicament a făcut adevărate minuni. Din experiența mea de 5 ani rezultă că reumatismul tratat intravenos cu „Boicil-Forte" are o mare eficiență asupra cordului. După injectare, durerile, spasmele bolnavului se ameliorează ori încetează complet. În această privință voi elabora și o lucrare științifică. Am tratat peste 600 de cazuri, din care aproximativ 90 la sută constituie reușite excepționale".

Așadar, și la Botoșani, munca unui medic, făcută cu pasiune și încredere în tot ceea ce este nou pe tărîmul unei științe și practici prin excelență umaniste, își aduce contribuția la tezaurul de inteligență românească, spre mai binele oamenilor țării.

IOAN HARIGA ■

Puncte de vedere

Despre examenul de gradul II în învățămînt

Susținerea examenului de gradul II în învățămînt reprezintă, fără îndoială, un moment important în cariera unui profesor, creîndu-i o platformă de stabilitate de promovare dar, în primul rînd, omologîndu-i nivelul de pregătire la specialitate, acordîndu-i, altfel spus, o garanție suplimentară de ordin profesional. De aceea, fără a fi devenit un prag obligatoriu, ca definitivatul, la acest examen se prezintă cea mai mare parte a dascălilor, dovadă a preocupării pentru ridicarea permanentă a nivelului de pregătire. După ce am fost cîțiva ani în șir președinte al unei comisii de gradul II la specialitatea română, supunem, mai jos, cîteva observații și propuneri menite să ducă la o eficiență sporită a acestui examen, în interesul învățămîntului și al slujitorilor lui.

Plecăm, firește, de la ideea, elementară, că un asemenea examen, care se susține, în majoritatea cazurilor după o activitate didactică de minimum 7—8 ani, de multe ori și după 20 de ani, este o verificare a pregătirii de specialitate și nu o probă de cultură generală. Dar felul în care se desfășoară creează o situație total dezavantajoasă tocmai pentru disciplina fundamentală a cărei pondere, în stabilirea mediei generale este diminuată în mod paradoxal. Să exemplificăm : media la specialitate este rezultatul răspunsului la o problemă de limbă română, la o problemă de literatură română și la o problemă de metodică. În interiorul specialității, însă, limba și literatura, adică disciplinele de profil, își cumulează notele, ducînd la una singură, care se adaugă la cea de metodică, obținîndu-se ceea ce am numit media de specialitate. Iată, prin urmare, cum o disciplină, totuși auxiliară, care este o probă de meșteșug, de îndemînare, are în stabilirea mediei la specialitate, ponderea limbii române și a literaturii române, discipline de bază, luate la un loc. Prin urmare, să spunem, un candidat care obține note de 4 la limbă, 4 la literatură, dovedindu-se, prin urmare insuficient pregătit, dar obține nota maximă (10) la metodică, ceea ce se poate ușor întîmpla, este declarat admis la proba următoare. Nu e greu să observăm de îndată că o asemenea stare de lucruri poate duce la minimalizarea interesului pentru disciplinele esențiale, încurajînd practicismul empiric și predarea mecanicistă, în care tocmai conținutul este neglijat.

Inechitatea însă se ține lanț, căci una din cele trei medii (la specialitate, pedagogie, socialism) pe baza cărora se face media generală este, cum se vede, cea de la pedagogie. Nu e greu, deci să observăm că între metodica predării unei discipline, oricare ar fi ea, și pedagogie este o evidentă înrudire și de aceea ne gîndim că o soluție firească ar fi aceea ca notele de la cele două materii, ambele auxiliare după noi, să fie cumulate într-una singură, creîndu-se astfel posibilitatea unei mai drepte și mai exigente aprecieri la disciplinele de specialitate. Cred că ar fi, prin urmare, întru totul normal, ca să nu spunem obligatoriu, ca limba și literatura română, pentru profesorii care predau limba și literatura română, să aibă măcar aceeași pondere ca metodica și pedagogia, discipline pe care aceștia nu le predau niciodată. Bănuim că la baza reglementării actuale stă ideea că metodica predării unei discipline face parte din acea disciplină, fiind, prin urmare, materie de bază, dar orice dascăl cu experiență poate contesta acest lucru. De aceea, în ce ne privește, considerăm că ar putea fi avută în vedere și o altă soluție și anume aceea ca la metodică, precum și la pedagogie (luate împreună) să se acorde nu o notă, ci un calificativ : admis sau respins. Pentru că altfel ni se pare că examenul de gradul II repetăm, examen de specialitate, devine neconcludent tocmai pentru pregătirea la specialitate. Este posibil, nu numai teoretic dar și practic, ca un candidat să-l promoveze pe baza mediei generale în care, însă, nota de specialitate propriu-zisă (în cazul nostru limba și literatura română) să aibă o neconcludentă pondere, cum s-a văzut, de 25% în timp ce pedagogia și metodica, luate la un loc, duc la 50% pondere. Inechitate, cum se vede, flagrantă.

Credem, de asemenea, că merită a fi luată în discuție și revizuită și actuala reglementare cu privire la admiterea la fiecare probă de examen și admiterea finală. În mod logic, candidatul care promovează fiecare disciplină ar trebui să promoveze examenul final, în condițiile în care locurile nu sînt limitate. Dar nu se întîmplă așa, pentru că nota minimă de la fiecare disciplină este șapte, în timp ce media generală minimă este opt. Mărturisim că rațiunea unei atare reglementări ne scapă. Dacă o asemenea distincție ar fi venit în sprijinul exigenței la disciplina de profil, faptul ni s-ar fi părut normal dar, întrucît o atare finalitate nu este avută în vedere, o reașezare a regulamentului ni se pare necesară, așa cum au dovedit și discuțiile pe care le-am purtat după examen, cu numeroși profesori care l-au susținut — poate cei mai în măsură să ofere sugestii în ce privește eficiența lui.

POMPILIU MARCEA ■

Templele luminii pe Valea Someşului

Călătorul neavizat, urmînd asfaltul noilor şosele ale judeţului Cluj, ar putea ajunge pe coame de munte, presărate cu cătune pline de farmec şi ar rămîne uimit, mai cu seamă dacă în ultimii cîţiva ani nu mai trecuse pe aici, văzind cum printre văile adînci de altădată s-a înălţat pînă la rădăcinile brazilor, verdele adînc al unor lacuri care însoţesc drumul pe lungimea multor kilometri, ar intîlni sate noi, strămutate, cum este Belişul numit chiar „Nou" şi s-ar opri, desigur, la marele baraj de la Fîntînele, puternic piept de rocă şi beton şi care desparte, în două ipostaze diferite, tot atîtea energii : pe cea a apei şi a forţei electrice, legate printr-o uriaşă mişcare de translaţie înfăptuită în cîţiva ani de muncă, graţie căreia pîraiele de munte s-au înfrăţit cu cele ale celor două Someşuri într-o puternică vînă lichidă, suspendînd şi transportînd pe fire şi cabluri un adevărat fluviu de lumină.

Dincolo de peisaj şi de metaforă, pentru a se ajunge aici, au fost necesari acei ani despre care am amintit, ani de muncă îndîrjită, de sacrificii şi de privaţiuni, de izolare şi incomodităţi, de gîndire şi de planificare, de organizare precisă şi judicioasă, de prevedere şi stăruinţă, puse aici într-o ordine nepreferenţială, dar toate reprezentînd elemente indispensabile oricărei realizări importante şi care, cîntărite în balanţa vredniciei, au făcut ca Întreprinderea centrale electrice din Cluj-Napoca să fie distinsă, recent, cu „Ordinul Muncii" clasa I.

Parcurgînd, alături de şoferul Ghiţă Şerban, un virtuos al volanului, care cunoaşte fiecare cută a drumului ştiut de el chiar din ziua primei defrişări, parcurgînd deci acest raliu al înălţimilor, de forma unei bucle asfaltate, întinsă între marele oraş ardelean şi barajul Fîntînele, hidrocentralele Mărişel, Tarniţa şi Gilău, i-am cunoscut pe cîţiva dintre cei care nu numai că au asistat dar au şi colaborat la transformările cărora le eram martor şi care au inclus natura însăşi a acestor locuri : maistrul Ilie Kadar, „pustnicul" de la Fîntînele, unde supraveghează finisarea ultimelor lucrări, inginerul Emil Tămaş, şeful secţiei Someş—Mărişel, acelaşi care cu ani în urmă închidea, printr-un efort eroic, vana de la Argeş, în timpul unei grave avarii, Ervin Baky, maistru şi şef de centrală la Mărişel, care lucrează la capătul unei galerii de circa 800 m., sub pămînt, dispecerul de tură ing. Costea Roman şi pe Ioan Tomaş, inginerul de serviciu, am ajuns pînă în cele din urmă şi în birourile întreprinderii. Pe peretele din faţa uşii a şi fost fixat, într-o ramă austeră, actul prin care s-a conferit acestui colectiv înalta distincţie, act semnat de Preşedintele ţării.

Inginerul Horea Nap, directorul acestei instituţii, pregăteşte, împreună cu mai tînărul coleg Gheorghe Gînscă şi cu secretarul de partid Gheorghe Braica, adunarea generală a oamenilor muncii din Întreprinderea electrocentrale din Cluj-Napoca, despre care aflu, cu mirare, că nu a împlinit încă 10 ani de existenţă, ea luînd fiinţă în 1969, odată cu atacarea lucrărilor primei hidrocentrale de pe Someşul Mic, de la Gilău, ceea ce mă face să cred că se numără printre cele mai tinere deţinătoare ale Ordinului Muncii clasa I, dacă nu este chiar cea mai tînără.

Întreprinderea dispune de un mic număr de oameni, în jur de 350, şi ea pare o beneficiară a muncii altora, întrucît denumirea, ca şi sarcinile sale actuale, pot lăsa impresia că exploatarea reprezintă unica preocupare a acestor oameni. Realitatea este cu mult diferită, în general vorbind despre astfel de întreprinderi şi, în special, în cazul celei de la Cluj-Napoca. Şi iată de ce. Transcriu explicaţiile inginerului Horea Nap : „Noţiunea de cercetare originală pare să se restrîngă, după unii, greşit socotesc eu, exclusiv la activitatea de laborator. Voi exemplifica cu situaţia de la noi. La aceste hidrocentrale au apărut cîteva premiere româneşti, grupurile de 75 megawaţi, turbinele de tip „Francis", de cădere şi putere mare, deosebite de cele „Kaplan" instalate la Porţile de Fier şi Bicaz. Ca un element comparativ, menţionez că hidroagregate ca cele puse acum de noi în funcţiune sînt folosite în ţări cu o mare tradiţie în hidroenergetică. A trebuit, prin urmare, să dăm rezolvări problemelor ivite, şi care n-au fost deloc simple. Laboratorul cercetării s-a strămutat direct în şantier, iar condiţiile fizice ale agregatelor au necesitat răspunsuri practice la care colectivul nostru şi-a adus un important aport.

Discutăm apoi despre amănunte, despre greutăţi şi evenimente memorabile pentru toţi cei care au muncit la construcţia hidrocentralelor şi care aveau să se concentreze într-o singură clipă : în aceea a primelor rotiri ale turbinelor, clipă care, la rîndul ei, putea ridica alte nedumeriri, cum s-a şi întîmplat. Dar, cîteva forţe s-au reunit pentru a face din această multiplă şi unică, în materie de hidroenergetică, premieră autohtonă, o reuşită : Institutul de studii şi proiectări hidroenergetice Bucureşti, Institutul de proiectări hidroenergetice Reşiţa, oraş care a echipat hidrocentrala, „Electroputere" Craiova, care a construit transformatoarele şi, bineînţeles, oamenii întreprinderii clujene, care ştiau cu toţii, că pe frontispiciul noii fabrici de energie erau înscrise, de patru ori, însemnele ţării : concepţie, fabricaţie, montaj şi exploatare.

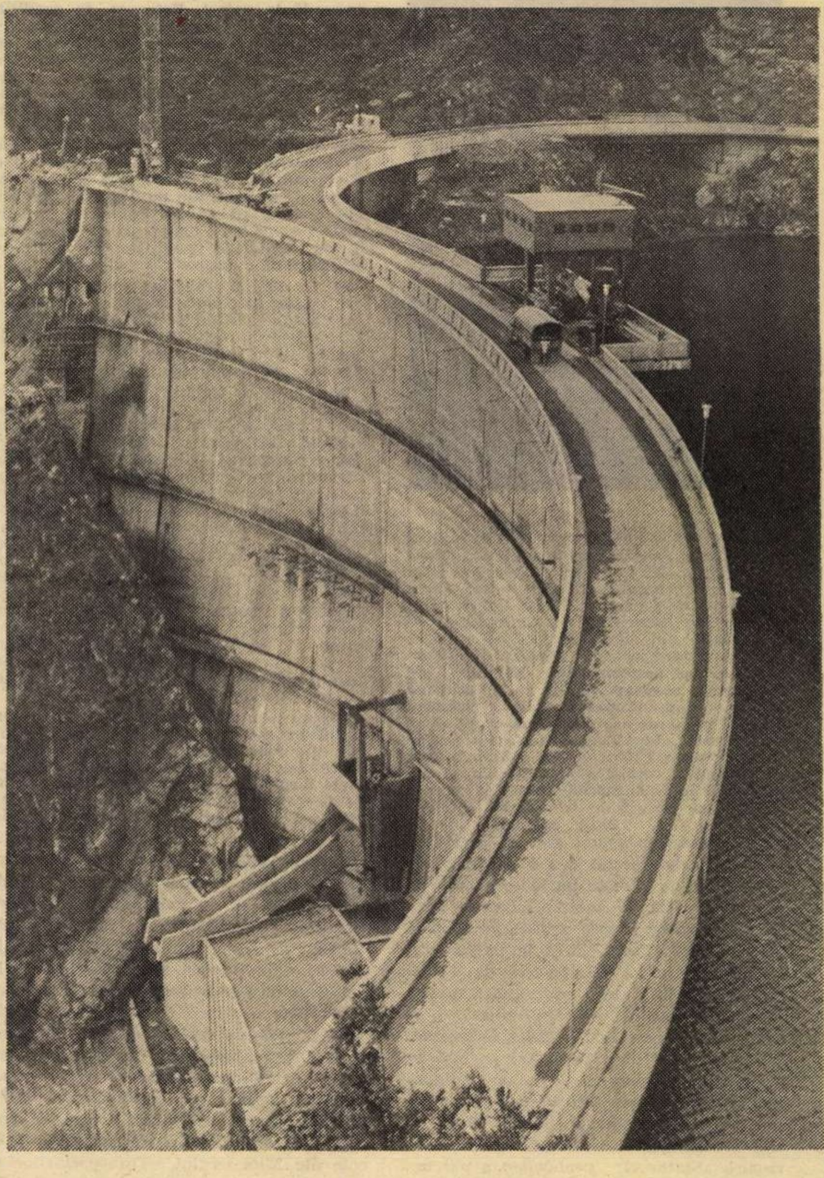

„Respectarea tuturor canoanelor clasice, privind „căderile" de peste 50 m şi pînă la 500 m, îmi spune inginerul Horea Nap, care ni se impuneau, dat fiind reperele noii hidrocentrale ca şi cele ale celorlalte lucrări de la barajul Fîntînele, erau, fireşte, absolut necesare, dar nu suficiente, pentru că, cel puţin în specialitatea noastră, fenomenul fizic de 1/1 este cel care-ţi spune tot despre felul în care ai gîndit şi muncit. Deci, cînd totul a fost terminat. Acest singur fapt este în măsură să arate cîtă responsabilitate se adună pe umerii celor care lucrează în domeniul hidroenergetic.

Într-adevăr, am distins, foarte pe şleau spus, cele trei faze : prima, în care instalaţia trebuie să meargă oricum, cea de-a doua în care să meargă sigur şi ultima în care s-o facă economic. Acest triptic de condiţii arată că proiectarea, studiul şi calculul continuă să se verifice, să trăiască şi dincolo de planşete şi că ea se topeşte, mai mult decît în alte domenii, în realizarea materială a proiectelor.

— E greu să prindeţi într-un articol chiar şi o parte a efortului pe care ni l-a solicitat punerea la punct a etanşării carcaselor spirale de la turbine. Este vorba despre presiuni de peste 40 de atmosfere, coloana de apă cade de la 470 m şi aceşti parametri pot avea consecinţe fabuloase, chiar dacă acele calcule iniţiale ca şi execuţia au fost bine strunite pe toată durata elaborării lor. Există o marjă : proiect-fenomen fizic pe care numai punerea în funcţie a instalaţiei o poate determina şi pe care, obligatoriu, trebuie s-o anihileze prin perfecta acordare a celor două coordonate.

Discuţia, deşi tehnică, cu toate eforturile directorului de a o face accesibilă unui nespecialist, pulsează puternic sub fiorul vital al grandorii (o întreagă zonă geografică a fost transformată) şi al neprevăzutului care a plutit peste oameni, idei şi fapte pînă în clipa primei rotiri de turbină. Dar, dincolo de toate aceste elemente, trecute acum în nefiinţa timpului ori, poate, în fiinţa dătătoare de lumină (căci o astfel de construcţie este, fără doar şi poate, o fiinţă, ba chiar o multi-fiinţă dacă ne gîndim la firicelele de apă adunate de pe coaste, la pîraiele şi rîurile care au compus-o, la imensul lac care o alimentează, la neastîmpărul turbinelor, la milioanele de puieţi de păstrăvi cu care lacul a fost populat, la bărcile care au şi început să-şi croiască trasee pe luciul compact al aceluiaşi lac denumit Fîntînele în amintirea luptelor purtate în imediată vecinătate de ţăranii conduşi de Avram Iancu, la anii de muncă pe care şi i-au petrecut acolo constructorii), dincolo de toate acestea zic, mai s-a întîmplat ceva la fel de înălţător : hidrocentrala de la Mărişel include în ea nu numai forţa dirijată a apelor ci şi pe cea a cuvîntului oamenilor, a acelor oameni care s-au angajat s-o pună în funcţiune la un anume termen respectîndu-şi promisiunea. Tocmai acesta a fost unul dintre criteriile care au determinat acordarea Ordinului Muncii clasa I Întreprinderii din Cluj-Napoca. Cum sînt convins de aceasta, în cumpăna alegerii au stat nu numai considerentele de ultimă oră, dar şi cele anterioare, întrucît se ştie că celelalte instalaţii similare din zonă au dat lumină chiar mai înainte de datele fixate iniţial. Cum spunea, descifrînd aceste motive, inginerul Gheorghe Gînscă: „Mă gîndesc la meritul acestui colectiv, aşa cum este el astăzi, format nu numai din oameni din zonă ci şi din specialişti de prin alte părţi, printre care unii cu profil de „termo" nu de „hidro", împreună cu care am reuşit pe parcurs să aducem acele îmbunătăţiri necesare după punerea în funcţiune, muncind laolaltă în spiritul tipic ardelenesc, adică acela al prevederii şi hărniciei, făcînd să apară pe meleagurile noastre nişte „tăuri" cum nu s-au mai văzut prin partea locului, dînd meserie unor oameni simpli pînă mai ieri şi îndeplinind totul în condiţiile unei discipline exemplare".

MANOLE CARŢAN ■

Pe stînga Oltului, la poala de miazăzi a munţilor Făgăraşului, între codri bătrîni, stînci granitice şi vaste păşuni alpine, undeva, pe şoseaua ce urcă în serpi dinspre Curtea de Argeş către Sibiu, trăieste satul Titesti. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de sase secole, cu un prezent al lui, cu un viitor al lui. Sat aparţinător comunei Perişani — unul din cele 11 sate ale celebrei aşezări de păstori de la poalele Făgăraşului — dar sat ce încercuie, precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perisanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

Faima satului, din vechi, este tîrgul lui, un mare tîrg de produse ce se tine, în iulie, de „sîntilii", pe un vast platou, la punctul numit „Dealul Mlăcii". Cîndva, zic bătrînii, acest tîrg se ţinea „mai sus", lîngă cer, pe un munte înalt, ce se cheamă „Faţa lui Sf. Ilie". „A fost tîrg mare, tîrg de două ţări, povestesc bătrînii. Veneau oameni din tara Ardealului si din ţara Munteniei. Zice că ţinea o săptămînă, acolo sus, în răcoare. Juca lumea si petrecea în voie. Era si bîlci adevărat, bîlci de mărfuri, da' era mai cu seamă bîlci cu petrecere si veselie multă, bîlci de tineret". Bîlci „cu petrecere", cum era si cel, încă şi mai vestit, de la Polovragi, din muntii de peste Olt (bîlci care, spune cronica locului, se ţinea „tot de sîntilii" si, demult, nu în Polovragi, ci „tot pe o culme înaltă" pe vîrful Nedeia de la izvorul Olteţului), bîlci pastoral, aşezat într-un centru de convergentă al drumurilor ciobanilor de pe cele două versante ale Carpaţilor, bîlci-nedeie în felul „tîrgului de fete" de pe Găina, „bîlci de tineri", în care baci si băcite se cunosteau si „se luau", bîlci cum erau, odinioară, multe în toti Carpaţii, adunînd mulţimi nesfîrsite, venite pe drumuri de zile si nopti, legînd oameni, neamuri si „ţări", legătură făcută sub cer, ca în „Miorita", încununată sub cer, în muntii-leagăn, în muntii-matrice de viaţă şi de istorie. Legătură care, de fapt, era străfundă, ea făcîndu-se pe un plan încă si mai organic, pe dedesubt, în acea strungă obscură a muntilor si a vremii în care prin limbă, prin simtire, prin folclor, prin legendă si mit, se întîlneau toate neamurile Carpaţilor. Nu se ştie cînd tîrgul a coborît de pe cer pe Dealul Mlăcii, întîmplarea, se pare, s-a petrecut cu mai mult timp în urmă, într-o vreme în care, prin forta unor împrejurări, a unor prefaceri economico-sociale care-au atins si această zonă, păstoritul a mai scăzut în intensitate, turmele s-au rărit si au coborît în văi.

În vara asta, pe Dealul Mlăcii, tîrgul, ca-n vechi, a ţinut cîteva zile. Cu oameni din „două ţări", veniţi să petreacă precum în vechi (aceleaşi brebinţe de vin ori vinars, aduse de ardelenii din Mărginime, aceleasi butelci cu tuică, faima Titestilor), veniti să joace (aceleaşi strămosesti „învîrtite" si „tarine", aceleasi „brîuri", aceleasi hore), veniti să schimbe produsele de artizanat (aceleaşi fluiere, aceleasi greble si furci de lemn, aceleasi stergare, aceleaşi scoarţe si ii si cămăsi „cu pui"), veniţi să schimbe produsele cîmpului, ale livezilor, ale ţarcurilor de vite, ale stînelor si sălaşelor (aceleaşi grîne şi lubeniţe din şes, aceleaşi brînzeturi si poame din munti, aceiaşi cai, aceiaşi boi). Veniti, desigur, să schimbe şi noutăţi, să le adune din „două ţări" si din patru zări, într-o modernă, originală variantă antonpannescă, veniţi să caşte gura si la „minaiării", si la „artistii de circ", si la tarabele cu mărfuri industriale, răsărite în zeci de locuri.

Cel mai bun cal, îmi spune Gh. Jeculescu, primarul Perisanilor, s-a vîndut cu 10 000 de lei. Cea mai bună pereche de boi, cu 14 000. Boii, şi mai ales caii, sînt încă, pe-aici, la mare preţ. Ei dispar, poate, din alte locuri, din multe altele, dar nu şi de-aici, din aceste aşezări ale muntilor, unde-s doar coaste de piatră, unde doar boii pot trage plugul în ogoarele din „arsùri" (ogoare defrişate cu foc în „golul" munţilor, sparte cu plugul din vremi imemoriale), unde doar caii, cu aripile lor nevăzute de la copite, pot face punţi prin văzduh între casele risipite, între satele risipite, între ogoarele risipite prin munti, între stînele risipite prin munti.

Şi totusi...

Ce se pierde, ce se cîştigă

Şi totuşi, la Titeşti, caii se împuţinează, rasa lor mîndră e încă mîndră, dar ţarcul ei s-a îngustat. În registrele primăriei, numărul cabalinelor (circa 230, la ceasul de faţă, în tot Perişanii, deci cîteva zeci, cel mult o sută în Titeşti) e în pierdere de la an la an. Cîndva, era de cîteva mii. Acum e-n pierdere. Cîndva, vreme de veacuri, a fost de mii şi mii, cadastrele o atestă, dar acum, doar de niste ani, cifra e-n pierdere, în abruptă, vertiginoasă pierdere. Fiindcă cei ce-şi muncesc pămîntul cu caii, cu boii (pămînt, el însusi, în pierdere, cotropit în „săliste" de torenţii scăpaţi din munti, cotropit pe plaiuri de eroziuni si de grohotisuri), sînt tot mai puţini. Sînt, de fapt, mai mult femeile, dar cît pot munci doar fe-

Titeşti – „tîrgul de două ţări“

meile ? La fel de putini, tot mai putini, sint cei ce urcă pe tarnita cailor merinde si sare pentru stinele si sălasele de prin munti. La Titesti, majoritatea bărbatilor, a feciorilor, sint muncitori navetisti la Sibiu. Mulți s-au mutat chiar acolo, lăsind satul în seama bătrinilor. Titeștii e un sat de bătrini, un sat-azil al istoriei, un sat pustiu. Mai bine de jumătate din numărul celor ce-l locuiesc, îmi spune Gh. Jeculescu, sînt pensionari. Tineri, în sat, nu se prea văd, nu se prea văd nici copii. Familii intregi, dintre cele tinere, adică cele mai multe din familiile tinere, s-au mutat, cum spuneam, la oras, fac copii titesteni acolo. În 1977, aici, la Titești, nu s-au înregistrat decit 9 nasteri. Așezat într-un imperiu al pietrei, deci al nevietii, undeva, sus, lingă nori, la o altitudine de aproape 1 000 de metri, Titeștii, cu pămîntul lui rece, impropriu recoltelor, n-a putut oferi oamenilor altă alternativă decît plecarea. Plecarea și — în urma ei — pustiul. Titestii marelui tirg „de două țări“ pare acum o asezare moartă, o vatră stinsă, un fel de Pompei al satului pastoral românesc, un loc care capătă viată, substantă si strălucire doar o dată pe an, in zilele tîrgului, împins din veac pînă azi doar prin inerția unor traditii. Și totuși...

Si totuși, sîntem aici, la ceasul de fată, în punctul cel mai înalt, cel mai fierbinte al transformărilor unei vaste zone, cuprinzînd toată poala de miazăzi a masivului Făgărașului. Sîntem într-un loc ce se află nu în amurgul, ci în zorii istoriei. Sîntem într-o vatră ce, ni se spune, va trece, curînd, la o nouă civilizatie, statutînd o nouă istorie, amplu deschisă spre viitor.

Titestii fac parte dintre acele sate ale românilor care, în anii ce vor veni, vor fi ridicate în rang, vor fi decretate orașe. De ce Titeștii ?!, s-ar putea mira (și chiar s-au mirat !) destui oameni, trecători de o clipă prin satul pustiu. Se poate oare, s-au întrebat, declansa — sau redeclansa — istoria, într-un sat bătrîn, într-un sat de bătrîni ?

Se poate. Fiindcă Titestii, pentru această zonă, sînt chiar o inimă — geografică, istorică, economică — propagindu-și bătăile, pentru cine stie să le audă, de sub tălpile timpului si pînă azi, ca un fertil tictac ascuns, viu sub coaja pustietătii, viu sub aparenta cremene a tăcerii. Căutînd locul în care să-ti infigi compasul, spre a da ocol tuturor zărilor de la poalele Făgărașului, descoperi Titeștii. Căutînd locul care să unească într-un focar toate drumurile acestor munti, cu legăturile cele mai sprintene spre Sibiu și spre Curtea de Argeș, găsești Titeștii, sediul marelui „tirg“, poartă geografică si istorică a întregii zone. Căutînd resurse ale solului și subsolului pentru ctitorii de industrie, de economie modernă, le depistezi, în aglomerările cele mai mari, cele mai pretioase, tot aici, căutînd oamenii care să le fructifice îi afli, la fel, aici, printre cei cu scoala Sibiului, în energiile lor, în iscusintele lor. Căutînd casele cele mai mîndre ale bătrînei „țări“ de sub culmile Făgărașului le găsești, de asemenea, tot aici, clădite de niste muncitori-navetiști ce cîștigă bine, clădite de niște oameni cu bani, dar și cu pretenții, cu gust, născute din frecventarea orașului, case alcătuindu-se într-un cadru urban „avant la lettre“, suport generos pentru orașul ce va veni. Căutînd bătrîni întelepti, cu experienta și stiinta vieții, inclusiv citadine, comunicabilă celor tineri, ei însiși crescuți în mentalitatea ei, îi afli aici. Căutînd, deci, locul în care potrivirea grupelor sangvine între două culturi, între două civilizații, cea rustică si cea citadină, să se poată opera frumos, lin, calm, fără emoții, fără comoții, fără riscul transfuziilor inabile, îl găsesti aici, la Titești. Căutînd locul ideal al unui oras ce, peste toate darurile si harurile civilizației, ale arhitecturii, ale economiei, ale punților către lume si timp, să arate frumos în întregul său, conceput ca un ansamblu de transformări în care însăși natura, supusă unui nou echilibru, să însemne o parte vie, un factor activ, cotizant la efortul obstii, te opresti tot aici, sub acest fastuos, măret si sălbatic versant sudic al Făgărașului, încă nevalorificat turistic, sediu pentru un oras-statiune de un farmec fără rival. Căutînd, și nu în ultimul rind, traditia, descoperi, la fel, Titeștii, ca veritabilă așezare de scaun, cîndva cea mai mare din așezările locului, cîndva reședință de plasă, cîndva sat-capitală de plasă. Este — toate datele locului o arată — un loc-inimă, un loc-cunună pentru întreaga „țară“ de sub culmile Făgărașului, pentru oamenii ei, pentru viata lor.

Deci Titeștii, acest sat bătrîn, acest sat de bătrîni, se va schimba, în anii ce vin, din temelii, trecînd la nouă civilizatie, trecînd la o nouă istorie. Niște schimbări poruncite de viitor, de orașul ce va veni, s-au și ivit, încă nu ample, nu răscolitoare, încă destul de sfioase, exasperîndu-i pe nerăbdători, pe tinerii deveniți ai Sibiului, dar care abia așteaptă să se întoarcă „acasă“. Niște schimbări care, treptat, vor creste, vor spori în cuprindere și-n intensitate, se vor aglomera, conducînd la acele mișcări tectonice, apte să modifice structural un peisaj. Fatal, niște lucruri (chiar multe !) vor trebui să dispară, asa cum altele, firesc, se vor naste. Fatal, centrul satului, vechiul, parfumatul, patriarhalul centru-cuib rustic, înconjurat de case în arhitectură traditională, centrul acesta în care azi se adună, serile, oamenii, ca să pună la cale treburile si vremurile, va rămîne un loc pustiu, pitoresc, desigur, dar fără viață, fiindcă viata se va muta. Centrul Titestilor va fi noul oras de blocuri, prevăzut a se construi pe un vast platou. Fatal, pe asfaltul sub care va dispărea vechiul drum prunduit, vor dispărea căruțele si cotigele, vor dispărea si caii, vor fi, oricum, mai putini. Cinci blocuri cu cite douăzeci de apartamente, o cantină-restaurant, un cămin pentru nefamiliști, adică pentru tinerii muncitori ai viitoarei industrii a locului, un mare local de poștă, prevăzut si cu centru de radioficare, cum si multe alte noutăti, inclusiv asfaltul, se vor ivi chiar în acest cincinal. La ora de fată, cînd orasul ce va să fie este încă în lucru, semnele minus si plus, adică pierderile si cuceririle, își schimbă mereu, în aparentă capricios, pozitia, dar căutarea unei constante, peste împrejurări si întîmplări, e vădită, ea venind din ordinea viitorului, din cerintele lui, din pretentiile lui.

Cum trăiesc oamenii locului, astăzi, între semnele minus si plus, între pierderi si cuceriri, între întîmplare si întocmire, între satul cel vechi și orașul ce va veni ?

Oameni și soiuri

Ei își văd de ale lor, adică muncesc. Și muncesc, cum spuneam, mai greu ca aiurea, fiindcă bărbatii si tinerii — cei mai multi — sînt plecati, fiindcă femeile — oricît ar munci — sînt totusi niste femei, fiindcă bătrînii — oricît ar voi, prin osîrdie și experientă, să suplinească ardoarea și forta tinerilor — rămîn totuși niste bătrîni. Se muncește mai greu ca aiurea, fiindcă ogoarele satului, multe din ele, sînt în „arsuri“, în „golul“ muntelui, se munceste mai greu chiar si-n pămînturile de jos, din „săliste“, de pe maluri de ape, ele, aceste pămînturi, fiind, cele mai multe, soluri humoase, care crapă sub soare ca niste dovleci cu coajă subtire si miezul sec, care sub ploaie se întăresc, se fac de piatră, îndoind fierul sapei sau refuzindu-l. Dar această zestre a muncii, a muncii grele, inversunate, în care omul dă totul, în care se dăruie cu întreaga lui fiintă, cu întreaga lui existentă, este, crede Gh. Jeculescu, atuul cel mai de preț, este însăși sansa istorică a acestui loc, este chezășia succesului în cursa spre viitor, este piatra de temelie a orasului ce va veni. Cresc aici, pe acesti munti, pe aceste soluri aride, cartofi cit pepenii, cit în Țara Bârsei, turmele de mioare (deși ciobanii sînt mai puțini) sporesc mereu, grație unui păstorit științific, gratie unei zootehnii moderne, întemeierile obstii, făcute prin munca obstii (scoli noi, dispensar, baie publică, „supermagazin“, electrificare etc.), emancipează satul de multă vreme, livezi „intensive“ de meri și pruni au început să se catere pe toate coastele. Titestii, viitorul oras industrial și oras-statiune turistică, va fi, în acelasi timp, un oraș în care întreg teritoriul, cu văile și cu muntii lui, lucrat palmă cu palmă, cu efort, cu sudoare, cu neoboseală, cu geniu, cu o încăpățînare rivală fortelor naturii, va purta, pregnantă, pecetea muncii, ca temelie a vieții, ca trăsătură revelatoare a omului.

După muncă, cel de-al doilea criteriu de apreciere a omului locului ține, zice Gh. Jeculescu, de „soiul“ lui, adică de neamul, spita, familia din care se trage. Cind, în adunările obstii, se fac propuneri pentru ocuparea unui post de răspundere, pentru încredintarea unei misiuni, atîrnă, mi se spune, si criteriul acesta, validat de o lungă experientă a satului. Sigur, nimic nu trebuie absolutizat. Dar, asa cum cresti pomi și vite veghind cu ochii în patru la soiuri, tot asa, cercetîndu-l pe ins si în functie de familie, deci de normele civice si morale în care s-au miscat și se miscă toti cei ai lui, îl poti cunoaste, oricum, mai bine. Sînt în Titești familii întregi în care, de generatii, nu s-a produs nimic reprobabil, cronica existentei lor n-are nici o pată, are doar fapte bune, cei de azi fiind mîndri să ducă și să păstreze această falã si această curătenie a familiei. Într-o monografie a locului păstrată în manuscris olograf (întocmită de un bătrîn localnic, Nicușor I. Vlădescu), pe care o răsfoiesc, sînt pomenite, între altfel de familii, una cu numele de Titescu, avînd un strămoș, Alecu Titescu, căpitan de panduri în oastea lui Tudor Vladimirescu, apoi familia Lungu, nume, și el, cu genealogie de cronică, descinzînd dintr-un Ghiță Mitu Lungu, fecior de cioban sărac, dar ajuns, prin învățătură și muncă, initiatorul și primul învățător al școlii satului, deschisă în 1839. Cine poartă azi, în sat, numele Lungu sau Titescu, le poartă ca pe o aleasă investitură, ca pe un titlu de mare cinste, care obligă. Lingă ele, în timp, si mai ales în ultimul timp, într-un timp mai prielnic ca niciodată omului, faptei lui, deci competitiei libere a valorilor, au intrat în scena istoriei alte si alte neamuri, cîndva nestiute. Un neam precum cel zis Ciligă, din cătunul Cucoiu, apartinător Titestilor, n-a scos capul în lume, de cînd se stie, decît la nunti, la botezuri, la felurite petreceri (nu tocmai dese într-un loc în care oamenii se nevoiau din greu cu muncile pe ogoare pietroase), Ciligenii fiind un neam de lăutari, seful de azi al familiei, Ioniță Ciligă, avîndu-și, desigur, o celebritate a lui, cea a arcusului din care picură doine vechi. Dar faima cea mare a neamului Ciligenilor a făcut-o ultima generatie, reprezentată prin băiatul cel mare al lui Ioniță. Și el, ca și taică-său, cu talent la cîntat, unii zic că zice din vioară mai bine chiar ca bătrînul, era, de mic, vioara ce-l sprijinea pe seful familiei, înlocuindu-l chiar la petreceri, cînd acesta se ostenea sau se mai lua cu vreun pahar. Pe urmă, la o petrecere, Ciligă-fiul a fost dat absent, taică-său a trebuit să cînte singur, iar noaptea, acasă, cînd l-a căutat ca să-l bată, a găsit patul fiului nedesfăcut. Ciligă-fiul plecase si, cînd a revenit la Cucoiu, era îmbrăcat militar, avea pe umeri niste stelute. Acum e colonel. Nici un fecior din Cucoiu, din nici un neam, nici din cele cîndva bogate, n-a sărit vreodată la un asemenea grad. Care va fi viitorul neamului Ciligenilor ? Colonelul e încă tînăr, cei ai satului îl și văd general, va fi frumos, zic ei, cînd în Cucoiu va veni în concediu un general cu masina, salutat și de seful de post, și de primarul orasului ce va fi Titestii. Copiii colonelului, se mai zice, sînt copii foarte buni, sînt premianti la scolile din oras, ducînd mai departe faima neamului. Un neam care, de generatii, si-a purtat vietile în umbra satului, în umbra altora, dar care acum face orgoliul locului, ce se împăunează cu el de parcă toti cucoienii ar fi ciligeni.

Bătrînul Nicusor I. Vlădescu, monograful Titeștilor, țăran autodidact, are 8 copii. Cinci sînt plecati la orase (toti cu rosturi, cu școli, cu profesii temeinice), trei sînt aici, tustrei profesori, cel mai mic, Gogu, fiind și directorul scolii de 8 ani din Titești. Deci o familie titeșteană tipică, cu cei mai multi dintre reprezentantii generatiei tinere plecati din sat. Vor reveni, oare, aici cînd Titestii vor fi oras, oferindu-le ce nu le-a oferit cînd au plecat ?

Cei ce pleacă, cei ce vin, cei ce nu mai vin

Gogu Vlădescu, directorul scolii, nu crede că fratii mai mari se vor mai întoarce si, zice el, asta-i chiar bine, e bine pentru cine ?, îl întrerup, pentru ei ? Chiar și pentru Titesti, zice profesorul, si argumentele pe care-si sprijină credinta au, s-ar părea, oarecare temeinicie. Neam sedentar, străvechi, neclintit, prea legat cu pripoane istorice de glia din care se naste si în care se-ngroapă, titestenii s-au bucurat, s-au mîndrit chiar ori de cîte ori unul de-al lor s-a avîntat către necunoscuturi despre care ei, ceilalti, au aflat mai pe urmă, rămînînd în prag. Acesti plecati, acești încununati cu laurii depărtărilor, cîndva puțini, de la un timp tot mai mulți, au transportat către zările mari ale țării toată setea de cunoaștere, toată nevoia de expansiune sentimentală pe care o înțeleg și o trăiesc acut doar cei care, rămînînd de-a pururi locului, se mulțumesc cu metafizica distanțelor. Și ce e bine pentru sat, întreb, cînd fiii îl părăsesc, cînd ei renuntă la el și el la ei ? E bine, îmi replică tînărul profesor, fiindcă un astfel de fapt obligă satul la o si mai adîncă întoarcere către sine, la o forare si mai străfundă în fiinta sa, în valorile sale, ca să descopere noi resurse, să descopere noi izvoare, cu care să umple locurile secătuite. Un sat care are puterea — cum spune poetul — să renunțe la cei ce au renunțat la el, un sat care nu se jeleste după fiii plecati să cucerească lumea, un sat care are mîndria că i-a dat, deci că nu-i mai are, e un organism sănătos, robust, capabil încă să nască, să procreeze valori, să procreeze istorie, sfidînd timpul, sau făurind mai departe timp. Dar el, Gogu Vlădescu, el de ce n-a plecat din sat ? Ei, zice, cu el e altceva, cineva totusi trebuia să mai si rămînă, ca să ajute tocmai la irigarea cu energii a acestui sol, la nasterea acelor valori apte să ducă mai departe istoria. Adică la nasterea generatiilor care, de-acum, n-o să mai plece, o să rămînă aici, în Titestii-oras, adică în noua întemeiere, în zorii febrili — cu amplă deschidere către viitor — ai unei istorii care abia începe. Deci într-un tîrg care nu va mai fi doar tîrgul de cîteva zile pe an, ci tîrg, adică oras, în toate zilele vieții lui.

ILIE PURCARU

Vară bucureşteană în parcul Herăstrău

Foto : EM. TÂNJALĂ

Un raid pe Calea Rahovei, de la Piața Unirii spre „Plosca de aur”

Paraziți mai există. Să-i luăm de guler!

Continutul scrisorii adresate redactiei de către un grup de cetăteni de pe Calea Rahovei din Bucuresti nu poate fi redat pe larg atît din necesara drămuire a spatiului cît și din cauza faptului că nici măcar hîrtia nu ar accepta descrierea în detaliu a unor fapte antisociale săvîrșite de un grup de huligani, bărbati și femei, care au devenit pentru cei ce ne scriu o reală primejdie. Și asta pentru că acești oameni corecti au avut nemaipomenitul curaj de a-i trimite la muncă, au făcut efortul de a-i determina să trăiască din munca proprie. Din păcate, dar si din fericire, la ora cînd am pornit pe urmele scrisorii, huliganii respectivi, sau cel putin o parte din ei, erau deja acolo unde le e locul: condamnati la cîte o lună închisoare si la amenzi substantiale. Iată componenta găstii agresive: **BELU DUMITRU**, 25 de ani; **DINU CONSTANTIN zis COSCOVANU**, 31 de ani; **RADU GHEORGHE, zis MOACĂ**, 36 de ani; **ILIE DUMITRU**, 49 de ani; **ENI CONSTANTIN**, 60 de ani; **VESCAN MARIA**, 42 de ani; **POPP DANIELA**, 26 de ani (aflată la a 4-a condamnare); **MERCIOIU ANA**, 19 ani. Nici unul dintre ei nu a lucrat nicăieri, toti sînt prieteni statornici ai alcoolului, ai lipsei de morală si simt civic. Grup slinos în conceptii si atitudini, care se aciuise pe Calea Rahovei cultivînd cinismul lenei si agresiunea parazitului ce-si asigură traiul terorizîndu-i pe altii, indivizii respectivi hălăduiseră o vreme în perimetrul acestei artere centrale crezînd că o vor putea-o face la nesfîrsit. Au gresit calculele. Totusi, pentru cîtă vreme si-au făcut de cap întrebarea „cum de este posibil” rămîne valabilă. Ne-o punem si noi, încercînd un răspuns.

Cei care ne scriu, oameni stimabili de altfel, uită credem un lucru esential — apărarea de huliganism este si o sarcină a fiecărui cetătean, o sarcină zilnică si serios înteleasă. Căci ancheta noastră, efectuată cu sprijinul colonelului Petre Mircea, comandantul circumscriptiei 10 de militie, este de natură să dovedească că se puteau lua măsuri din timp dar nu s-au luat tocmai fiindcă opinia publică, intelegîndu-i pe cei care aveau cunostintă de aceste fapte, n-au actionat în nici un fel. O parte dintre cei aici pomeniti au locuit în imobile fără forme legale dar nici un locatar n-a sesizat lucrul, nici chiar acel cineva care tine cartea de imobil. Cetăteanul a permis sederea, nu a luat măsurile ce se cuveneau si rezultatele se văd. Apoi e de retinut faptul că la „Alimentarele” din zona Căii Rahovei vînzarea băuturilor alcoolice începe de la 6 si 30 si continuă pînă seara tîrziu, chiar dacă acela ce cumpără este într-o avansată stare de ebrietate. Spre exemplificare, în parcul de lîngă Tribunalul mare, acolo de unde toată ziua pot fi văzuti intrînd si iesind procurori si judecători, oameni ai legii adică, la primele ore apar descompuși la fată, răvășiti si tulburati, coborîti la nivelul instinctelor, asa-zisii spirtari. Băutori care nu se opresc nici cînd nu se mai țin pe picioare. Duminică 30 iulie, în ziua raidului nostru, la ora 8 au fost invitati la arestul circumscriptiei 10 de militie trei asemenea exemplare. Doar Căzănescu Dumitru, agricultor din Coșereni, putea vorbi cîte ceva. O poveste murdară. A venit, zice, la fiul lui la București stiind că acesta ia leafa. A ciupit 100 de lei, a băut 93 și a mîncat 7 lei, a dormit prin parcuri sau cel putin asa crede si la 6 și 30 de minute a cumpărat o jumătate de tuică de la autoservirea din Piata Unirii. Îi atragem atentia că pentru aceleasi fapte a mai fost condamnat si ne răspunde textual: „Da, dar atunci a fost altă piață”. Întinsi, cu aerul că viata i-a părăsit, zac **GORUN ION** din comuna Dobrotesti, 56 de ani si **VALTER CAROL** din Bucuresti, 49 de ani. Întrebati de ce nu lucrează, se bîlbîie monosilabic, zic că n-au treabă si noi ce-avem cu ei? Cît priveste acest aspect, credem că organizatiile comerciale în subordinea cărora se află unitătile de pe această arteră ar putea să fie cel putin mai atente la profilul acestora si la publicitatea care o fac vitrinele. Spatiul acordat produselor vinalcoolului ni se pare din cale afară de exagerat cîtă vreme si la unitățile „alimentară” și la „dulciuri-cafea” trecătorul este îmbiat preponderent de sticle. Și, iată, notăm la sugestia unor cetăteni că pe aceeasi arteră, în timp ce unele alimentare si-au restrîns spatiul de desfacere, în timp ce la „ape minerale” e mai mult închis, o unitate de lactate, cam singura din zonă, a fost înghițită de curînd, rapid și neloial, de o unitate de desfacere a băuturilor apărută peste noapte, desi în preajmă existau destule unităti care vînd produse cu gradatie alcoolică.

Căzănescu D. din Coșereni, după o primă „șarjă” de țuică băută la ora 6,30.

Inginerul topometru Gora Vasile, la necesara oră a părerilor de rău.

Cine n-a vrut oare s-o ajute pe Sandu Lenuța?

Asadar oamenii care i-au ajutat să devină neoameni pe cîtiva indivizi sînt si ei terorizati de asemenea specimene si ca si altii ne întreabă cum de este posibil. Sînt, fiindcă iată raidul ne-a scos în cale si o probă a existentei unor oameni care nu țin deloc să-si onoreze locul ocupat în societate, studiile, vîrsta, familia. Calitatea opiniei publice este rezultanta opiniei fiecăruia. Cu cît omul are mai multă carte dobîndită evident prin grija societății, te astepti ca el să fie mai în fată în combaterea unor astfel de neajunsuri. Dar ce să astepti, de pildă, de la inginerul topometru Gora Vasile, care el însusi se arată un negustor de joasă spetă. Cumpără de la negru 72 de săpunuri „Lux” si în complicitate cu gestionara unitătii Tutunul nr. 414 încearcă să le revîndă cu pret mai mare. A mai comercializat, ne spune, pe la metro unde lucrează. Dacă a vîndut la muncitorii din subordine ne aflăm în fata unui abuz grosolan de functie, dacă a vîndut altor ingineri cum de nici unul nu s-a întrebat de unde are săpun ce nu există în comert. Deci, fie abuz, fie nepăsare, una si alta lăsate libere, nesanctionate, de institutie. Surprins acum în flagrant, Gora Vasile ne sileste să ascultăm o poveste în roz: „Am făcut totul pentru a cumpăra un minicalculator. Nu voiam să umblu la C.E.C.-urile mele de cîte 5 000, căci s-ar putea să iasă cîștigătoare la vreo extragere”. Sotia sa este juristă, da, ați citit bine, la Uzinele chimice române. Îi spunem asa de la obraz că nu este cazul ca intelectualii să dea de furcă militiei, ca un om cu studii superioare să facă negot de gang. Ne întreabă dacă nu s-ar putea fără scris si fără poze, căci se compromite, este cunoscut ca un om serios. Răspundem că nu, nu se poate si ne gîndim cum de îsi închipuie el inginerul topometru Gora Vasile, că poate trece prin viață cu două fețe, cu două existențe atît de contradictorii, din care una, asezată atît de flagrant sub incidenta legii.

Și iată-ne si în fata unei profesioniste a parazitismului. O cheamă **SANDU LENUȚA**, are 35 de ani si a fost eliberată din penitenciar — datorită clementei statului nostru — cu 3 luni în urmă. Iesită, ne-o spune chiar ea, s-a dus la părinți la Chiajna, acestia au ajutat-o si cu bani, organele locale i-au oferit un onorabil post de croitoreasă, dar lasă totul baltă si fuge la Bucuresti la proxenetul Sîrbu Voicu care-i aduce clienții. Un cinism înfiorător și un miros de putreziciune răzbat din fiecare cuvînt prin care încearcă să-si scuze faptele de cumplită decădere morală. Istoria ei conține însă și o lecție pentru amatorii ce cad în plasa unor astfel de specimene. Cu cîteva zile în urmă L.S. este cunoscută pe stradă de către un tip a cărui sotie era plecată. Îl urmează acasă, dimineata junele pleacă la serviciu si L.S. bagă în sac toate lucrurile plecatei sotii. Împreună cu Sîrbu Voicu vînd o parte din îmbrăcăminte la restaurantul „Rășinari” la ora la care soțul infidel era deja distrus la vederea casei lăsată goală. Într-un tîrziu se duce spre circa 10 să reclame cazul dar pe stradă — caz absolut autentic — o vede pe L.S. îmbrăcată șic cu o rochie a sotiei sale. Cu sprijinul cetătenilor, de astă dată, o duce la militie.

Faptele dovedesc că eradicarea orasului de elemente parazitare se face bine, că ea are șanse de reușită. Calea Rahovei, arteră din inima orasului spre unul din cartierele aflate în plină schimbare, arteră aflată ea însăsi în preajma unor structurale modificări urbanistice, arată serios curătată de asemenea indivizi dar ei, pe ici, pe colo, sînt totusi. E deci de datoria noastră să actionăm si mai ferm. Dar la o privire mai atentă se poate afirma că opinia publică sîntem fiecare si trebuie să ne păstrăm nealterate tinuta civică si comportamentul social. La întrebarea cine este opinia publică răspunsul este unul singur — fiecare dintre noi. Un act antisocial trebuie să lezeze pe toți oamenii cinstiti, chiar dacă el a avut loc pe Calea Rahovei si tu locuiesti în Balta Albă.

EUGEN SECELEANU ■

„Cum era să le spun eu celor de la fisc că primesc de trei ori prețul pe o căciulă?”

Cazul soților blănari Stana și Victor Luca, din Galați, strada 1 Mai nr. 57, ne-a fost relatat de un magistrat din conducerea tribunalului județean. În prezent el este soluționat, iar Comisia pentru cercetarea provenienței ilicite a unor bunuri a reținut printre altele: „În perioada anilor 1962—1976, soții Stana și Victor Luca au realizat bunuri de valori importante și au efectuat cheltuieli care depășesc mult veniturile pe care le-au putut obține în mod legal din exercitarea meseriei lor”.

Chemați să justifice aproape 400 000 lei, cei doi cojocari n-au putut justifica suma de 271 376 lei, considerată de comisie venit nedeclarat și pentru care trebuia să se plătească un impozit de 120 962 lei. Acest impozit s-a reținut acum.

★

— Cum ați agonisit atîția bani?

— Am fost un om neadormit. Am muncit zi și noapte. Eu de loc sînt din Podul Turcului, din Moldova. Și cînd am plecat din Podul Turcului, în 1954, am vîndut o casă de pe care am încasat 19 000 lei. Am mai vîndut o pereche de cai, 4 porci, o vacă, 20 de oi, 20 de cojoace, 50 de piei astrahan și alte bunuri. Am venit de acolo cu vreo 213 000 lei!

La prima vedere m-am întrebat dacă nu cumva greșesc aducînd în fața opiniei publice un astfel de caz. Pentru că orice s-ar spune, soții Stana și Victor Luca nu au fost și nici nu sînt niște răsfățați ai sorții. Au muncit, este adevărat, și muncesc și acum, după ce și-au văzut cei doi copii pe la casele lor, fiecare cu cîte o facultate bună, cu rostul lor. Cei doi soți au fost însă robiți ideii de înavuțire și în goana acestui scop au ieșit de multe ori din sfera normalului, a licitului mai ales. Aceste fapte ilicite, practicate îndestul de cei doi cojocari, capătă uneori înfățișarea cea mai firească, încît ele sînt invocate ca probe în instanță, în fața comisiei:

— Onorată instanță, eu banii i-am muncit! se justifică Victor Luca; în 1955 am cumpărat o casă în municipiul Galați, cu suma de 14 000 lei. Peste un an, aceeași casă am vîndut-o cu suma de 19 000 lei. În 1956 am cumpărat altă casă cu suma de 13 000 lei, pe care am revîndut-o în același an cu prețul dublu, adică 26 000 lei. Iar în 1957 am cumpărat casa în care locuiesc acum, cu atelier în centrul orașului, unde mi-am asigurat o clientelă numeroasă, am cîștigat bine, ceea ce ne-a permis să putem trăi fără a ne atinge de economiile cu care am venit de la Podul Turcului.

În viziunea denaturată a cojocarului, specula devine act de muncă cinstită. Casele, cumpărate una după alta, vîndute la preț dublu uneori, după cîteva luni doar, sporesc averea ilicită a celor doi soți, burdușesc conturile păstrate la ciorap, iar comisia are posibilitatea să descopere, cu ocazia unei percheziții domiciliare, suma de 124 900 lei în numerar.

— Toate calculele comisiei ne-au dezavantajat! ne spunea cu mare supărare în suflet cojocarul Victor Luca. N-au ținut cont nici de faptul că banii de la nunta fiicei mele mi-au fost dăruiți mie, nici de cei 60 000 lei care reprezintă dota soției. Sîntem curați și nepătați.

— După cîte sîntem informați, comisia a reținut și faptul că în activitatea dumneavoastră ați încasat importante sume de bani, fără să declarați aceste sume, pentru a fi impozați, așa cum cere legea.

— Domn'le, eu v-am mai spus că aveam atelierul ăsta în centrul orașului într-o perioadă în care nu mai erau alți blănari. Venea omul cu o comandă la mine, mi-o cerea urgent, eu îl serveam și primeam de aproape trei ori mai mult pe o căciulă sau pe un guler. Cum era să mă duc eu la **fisc** și să le spun ălora de acolo că nea cutare sau cutărică mi-a plătit de trei ori prețul unei căciuli sau unui guler? Eu lucram cu materialul clientului și primeam cît îmi oferea clientul.

Din păcate, cojocarul n-a înțeles nici acum sau poate nu vrea să înțeleagă că aceste venituri necuvenite, dobîndite de la unii clienți, după cum motivează dînsul, nu sînt bani obținuți prin muncă, iar dacă i-a primit **totuși** ei trebuiau declarați pentru a fi impozați. Cam așa și numai așa ar fi fost normal, cam așa i s-ar fi putut da crezare lui Victor Luca, cînd striga sus și tare că „noi sîntem oameni curați și nepătați”. În realitate, comisia a manifestat, ni se pare nouă, destulă înțelegere în cazul cojocarului Victor Luca, mai ales dacă ne gîndim că unele din faptele sale, prin care a ținut atît de mult să se înavuțească, vizau sau intrau de-a dreptul în sfera de incidență a Codului penal. „Dacă ar fi **totuși** să nu justific vreo sumă, mai zice V. Luca, parcă mai aproape de adevăr, atunci această sumă nu este mai mare de 56 957 lei”. Cei chemați să depună mărturie în favoarea soților Stana și Victor Luca, este adevărat, rude apropiate, nu cred nici măcar în această sumă că ar fi dobîndită în mod ilicit. În viziunea lor, cei doi soți sînt recomandați astfel:

- ● „Pe noi ne caracterizează spiritul de economie: eu sînt tehnician veterinar, fratele — blănar”.
- ● „Aveau un atelier de cojocărie-blănărie în care ambii cercetați lucrau, iar produsele obținute erau vîndute în diferite bîlciuri și tîrguri”.
- ● „Fratele meu a fost un om cumpătat, nu a făcut abuzuri și nu are vicii”.
- ● „Aș putea spune că fratele meu era de o economie exagerată. Era chiar zgîrcit”.

Și toate **aceste calități** sînt invocate de cei apropiați, se înțelege, pentru justificarea averii ilicite a lui Victor Luca. Nimeni nu se aștepta ca frații sau surorile **cercetatului** să-l acuze, nici chiar legea nu cere aceasta. Cineva dintre cei apropiați soților Stana și Victor Luca, s-ar fi cuvenit să le spună la timpul oportun că un abuz sau un viciu, cel puțin, există în felul lor de a fi: acela al înavuțirii cu orice scop. Poate n-ar mai fi fost obligați să apară cu toții în fața instanței...

În finalul acestei anchete, l-am rugat pe tovarășul Vlad Nicolescu, vicepreședinte al Tribunalului județean Galați, să ne facă unele aprecieri asupra acestei activități a comisiei, unele aprecieri privind pe cei care ajung, în urma faptelor lor, în fața tribunalului și a opiniei publice:

— Noi totdeauna pornim de la ideea că nu toți cei care se prezintă în fața Comisiei de cercetare a provenienței bunurilor dobîndite în mod ilicit, sînt niște persoane, să spun așa, vinovate. Noi plecăm de la nevinovăție: analizăm foarte bine temeinicia sesizării, seriozitatea ei. Chiar și atunci cînd se întrevăd unele dovezi care susțin că bunurile sînt dobîndite în mod ilicit, și atunci ne așteptăm la unele probe contrare, care să justifice aceste bunuri. Ceea ce-i caracterizează însă pe cei care nu-și pot justifica bunurile verificate este năravul caracteristic persoanelor avide de bunuri și valori dobîndite fără muncă. Acești oameni, care nu sînt sinceri în viață, nu sînt sinceri cu semenii lor pentru că îi înșală, nu sînt sinceri nici cu noi, cu instanța, și nici nu ne așteptăm la o astfel de sinceritate. Recurg la mărturii mincinoase, reconstituie probe de-a dreptul ridicole. Recurge, de pildă, la o cunoștință care îi face un împrumut fictiv, dar în formă autentică, la notariat. Vezi unul dintre aceștia că împrumută 20 sau 30 de mii de lei de la unul cu posibilități materiale reduse, iar scadența prevăzută este foarte îndelungată.

— Cum calificați faptele acestor oameni care caută să-i salveze pe **iliciți**?

— Sînt la fel de necinstite ca faptele acelora pe care îi judecăm. Pentru că, prin actele lor necinstite, cei judecați și găsiți vinovați, îi sfidează cu nerușinare pe cei care muncesc, marea majoritate a oamenilor cinstiți. Să-și justifice avutul dobîndit fără muncă, aceștia sînt gata să corupă în continuare, să înșele în continuare: unii cumpără lozuri cîștigătoare, de pildă, plătesc chiar mai mult, dar se înșală, fiindcă adevărul ca untdelemnul iese totdeauna la suprafață, avem destule probe în acest sens. Dacă pe unii dintre noi nu i-ar găsi mila pentru cei care au înșelat o viață întreagă, pentru cei care au primit fără să simtă gustul transpirației pe limbă, devenind ei înșiși victime, actul de justiție socială s-ar realiza cu siguranță mai repede, mai deplin.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Legea ne apără: s-o cunoaştem, s-o respectăm!

Cine l-a îndemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

(Urmarea anchetei din numărul trecut, intitulată „Momeala : 1 000 000 lei")

1 Patru noi mărturisiri

După 11 ore de anchetă, în faţa procurorului Petre Virgil, avocatul Gheorghe Ciobanu recunoaşte că a ştiut că Petre Hondru (82 ani) nu este moştenitorul legal al averii surorilor Hondru, avere estimată la un milion lei. A cunoscut de asemenea că pretenţiile Valentinei Chirilov (89 ani) şi Dumitru Eufrosina (87 ani) se întemeiază pe intenţii de şantaj. L-a îndemnat pe clientul său să cedeze pretendentelor suma de 150 000 lei pentru a stinge grabnic pericolele ce-ar fi rezultat din continuarea procesului.

Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului Nicolae Socolov şi unicul moştenitor legal, recunoaşte că avocatul său, Adrian Grigoropol, l-a încunoştiinţat de netemeinicia afirmaţiilor Valentinei Chirilov şi Dumitru Eufrosina şi l-a îndemnat să accepte şantajul pentru a îngheţa scandalul la acel nivel. În aceste condiţii, cu toate că drepturile sale erau limitate la trei optimi din masa succesorală, încheie o tranzacţie cu Petre Hondru prin care ultimul se obligă să-i cedeze jumătate din drepturile sale. Într-acest fel, implicit, Gheorghe Socoleanu recunoaşte că era încredinţat de impostura lui Petre Hondru.

Logic este imposibil de admis că singur din toţi, avocatul Marmeliuc, avocatul Valentinei Chirilov, era convins de legalitatea demersurilor clientei sale.

Deci, nici unul dintre cei implicaţi, inclusiv avocaţii, nu au fost străini de infracţiunea lui Petre Hondru. Şi totuşi au acceptat-o.

De ce ?

La Ministerul Justiţiei s-au oferit cu multă solicitudine să dezbatem acest caz: Voicu Rizea, director; Teofil Pop, director adjunct; Dumitru Hogea şi Mircea Ionescu, consultanţi juridici 1.

2 Intervenţia noastră

De ce susţinem că Petre Hondru spune adevărul? Fiindcă declaraţiile contradictorii ale martorilor se întîlnesc într-un singur punct: indiferent că a susţinut că este rudă de gradul patru cu decedatele, cum afirmă Mihail Hanec şi Gheorghe Socoleanu, sau de gradul cinci, cum afirmă Petre Hondru (82 ani), bătrînul a indicat filiaţiunea pe linia mamei, în timp ce actul de moştenitor îi stabileşte dreptul succesoral pe linia tatălui. Adevărul a fost denaturat cu bună ştiinţă. Petre Hondru a fost îndemnat către minciună.

Rămîne o avere de 1—1,5 milioane cu un singur moştenitor asupra numai a unei mici părţi din ele: Gheorghe Socoleanu. Mai multe săptămîni nu se prezintă nimeni ca să-şi revendice grosul moştenirii. Investigaţiile în legătură cu eventualii alţi moştenitori sînt făcute de Mihail Hanec, cunoştinţă şi prieten cu decedaţii. Mihail Hanec susţine că avea interes să procedeze astfel întrucît printre bunurile rămase se afla o casetă cu bijuterii care-i aparţinea. Astfel, îl descoperă pe bătrînul Petre Hondru. Împreună cu el merge şi avocatul Adrian Grigoropol. Ce obligaţii avea omul legii faţă de un bătrîn de 82 de ani căruia i se aducea la cunoştinţă că ar putea fi moştenitorul unei averi considerabile?

3 Răspunsurile experţilor

— Adrian Grigoropol avea obligaţia morală, profesională şi legală să verifice dacă bătrînul nu se înşeală, să-i atragă atenţia asupra consecinţelor penale pe care le-ar avea o mărturie falsă... Dar nu e limpede ce căuta acasă la Hondru. Mai înainte, Grigoropol ar fi trebuit să-l întrebe pe Mihail Hanec dacă poate face dovada că bunul căutat, caseta, îi aparţine.

— Mihail Hanec susţine că putea face această dovadă?

— Atunci nu era nevoie să caute un alt moştenitor, dacă exista unul cunoscut şi cu care pe deasupra era şi prieten: Gheorghe Socoleanu. Deşi nu moştenea decît o mică parte a averii, din moment ce putea dovedi că este proprietar, Socoleanu îi putea face acest serviciu prietenului său. Procedeul e întortocheat, desigur, aşa ar fi procedat un nespecialist. Acolo se afla şi om cu experienţă, avocatul Grigoropol care ar fi trebuit să ştie că şi în cazul în care restul moştenirii ar fi intrat în patrimoniul statului, Hanec ar fi putut introduce acţiune de revendicare. Deci nu caseta o căutau ei acasă la Petre Hondru.

— Să presupunem totuşi că Mihail Hanec se temea să intre într-o dispută cu statul, că pur şi simplu voia să se asigure...

— Caseta aceea conţinea numai bijuterii?

— Ca prieten cel mai apropiat al familiei decedate, Mihail Hanec afirmă că în casetă se mai afla şi un testament; testamentul prevedea că întreaga avere era lăsată moştenire fiicei lui Gheorghe Socoleanu. Petre Hondru n-ar fi fost astfel decît o unealtă. Cu ajutorul lui ar fi fost recuperată caseta, urmînd ca după aceea să piardă totul...

— Cinismul lui Mihail Hanec şi al avocatului Grigoropol pare a fi adoptat în apărare. Paradoxul e numai aparent. Acuza pe care şi-o aduc într-acest fel ascunde o infracţiune de altă natură...

— Foarte ciudat: să vrei să apari deliberat într-atîta de odios!

— Alternativa ar fi fost să recunoască adevăratul motiv pentru care se aflau la Petre Hondru. Existenţa testamentului în casetă este un indiciu în plus că ea ar fi putut fi recuperată şi fără Petre Hondru. Apoi, dacă Petre Hondru ar fi ştiut că este moştenitorul unui milion s-ar fi prezentat singur şi n-ar fi aşteptat să fie descoperit de Mihail Hanec şi avocatul Grigoropol.

— Ce nu înţeleg acum este pentru ce Hanec şi Grigoropol voiau să-i facă bătrînului Petre Hondru un cadou de un milion ? Fiindcă, la început, atît avocatul Grigoropol, cît şi avocatul Ciobanu mai tîrziu au pretins sume relativ mici : 5 000 şi 8 500 lei peste onorariul legal.

— Au fost recuperaţi toţi banii?

— Cecurile au fost valorificate în întregime. Casa de la Breaza şi autoturismul Opel. Cea mai mare parte, conturile de la Banca de Comerţ Exterior, în valută, urmau a fi valorificate, dacă n-ar fi intervenit organele procuraturii.

— Procuratura i-a scutit, în acest fel, de infracţiuni şi mai mari, fiindcă după scoaterea banilor din bancă pretenţiile ar fi crescut şi probabil în forme voalate s-ar fi găsit mijloacele ca bătrînul să piardă foarte mult dacă nu chiar totul. Aţi vrut să întrebaţi ceva?

— Notarul care a eliberat actele de moştenitor, mai atent, n-ar fi putut descoperi impostura?

— Dacă au fost martori, nu vedem ce-ar fi putut face.

— Un alt notar, ieşit de mult la pensie, Nicolae Plămădeală, i-a atras atenţia avocatului Ciobanu că Petre Hondru nu este moştenitor legal. Avocatul Ciobanu nu avea obligaţia să anunţe procuratura?

— Avocatul Ciobanu avea datoria să verifice şi mai tîrziu, dacă s-ar fi convins de autenticitatea informaţiei, să atragă atenţia asupra consecinţelor penale şi să se retragă din apărare. Dar de ce nu a anunţat-o Plămădeală ? Chiar nu e nici un om cinstit în această afacere ?

— Au fost, la început, Socoleanu de pildă. Pe parcurs, lăcomia, promiscuitatea morală, fascinaţia înavuţirii i-au absorbit pe toţi, ca un burete. Avocatul Ciobanu i-a spus lui Plămădeală că instanţa este aceea care va decide. Tocmai se deschisese procesul intentat de Valentina Chirilov împotriva lui Petre Hondru şi Gheorghe Socoleanu.

— Cu ce acuzaţie?

— În ultima zi a termenului de intervenţie, cu toate că pînă atunci Petre Hondru fusese şantajat fără succes de multe pretinse rude, apare Valentina Chirilov, face acceptarea şi intentează proces pentru dobîndirea drepturilor de moştenitoare. Mai tîrziu s-a constatat, şi în această privinţă toată lumea este de acord, că Valentina Chirilov nu numai că nu are vocaţie succesorală, dar nu dispune de nici o probă. Avocatul Marmeliuc a acceptat să apere cauza Valentinei Chirilov. El cum de nu şi-a dat seama că femeia n-are nici un sorţ de izbîndă?

— Posibil ca Valentina Chirilov să-i fi făcut o demonstraţie pe care el n-avea cum s-o verifice.

— Au trecut luni, Valentina Chirilov nu putea aduce nici o dovadă. Nici un martor. Ciobanu afirmă că în această perioadă a aflat de impostura lui Petre Hondru şi nu numai atît, ci şi de şantajul Valentinei Chirilov. Desigur, lucrurile astea se discută între avocaţi. Nici acum nu aveau obligaţia să anunţe procuratura?

— Obligaţia morală, profesională şi legală a avocaţilor era de a formula exact infracţiunea la care părţile se expuneau şi să se retragă.

— S-a ajuns la o tranzacţie în care unii şantajau, alţii erau obligaţi să se lase şantajaţi, avocaţii acceptau această situaţie, mai mult: au gîndit-o, au iniţiat-o şi au dus-o la îndeplinire. Greşiseră. Se întîmplă. Crezuseră una, a ieşit alta. În acest moment aveau dreptul să anunţe procuratura?

— Acum, da !

— Dar de fapt cine este Valentina Chirilov ? O bătrînă de 89 de ani. După Valentina Chirilov a apărut şi Eufrosina Dumitru, o altă bătrînă de 87 de ani, şi ea pusă pe şantaj. Vechi prietene de familie cu origine obscură, despre care nu se ştie niciodată dacă sînt rude, prietene, cunoştinţe etc. Eufrosina Dumitru de fapt a reapărut la tranzacţie; ea ameninţase printre primii, împreună cu un individ care se dădea drept procuror şi pe care nu l-am descoperit încă. Să revenim însă la secretul profesional al avocaţilor. Aceşti oameni, mă refer la avocaţi, depozitează în conştiinţa lor secrete. Cu timpul sufletele se pot imuniza. Vreau să spun că ar putea să nu mai perceapă uritul...

— Principiul dreptului egal la apărare este garantat prin constituţie. Instanţa stabileşte adevărul cîntărind argumentele acuzării cu cele ale apărării. Atît acuzarea, cît şi apărarea au un ţel unic şi mijloace comune. Ţelul unic este adevărul. Mijloacele aparţin legii. Nici apărarea, nici acuzarea nu au dreptul să folosească mijloace care au drept scop ascunderea sau denaturarea adevărului. Adevărul e unui singur. În legătură cu el, acuzarea strînge datele mari, fundamentale,. de domeniul esenţialului. Avocaţii, apărarea, individualizează cazul, îl plasează în condiţiile concrete de spaţiu, timp, stare de spirit, de sănătate, circumstanţe atenuante... Apărarea nu stabileşte alt adevăr. Avocatul nu se confundă cu partea. Avocatul ajută ca adevărul să fie întreg, neviciat, total, el luptă pentru adevăr. În cazul discutat de noi, lucrurile par denaturate şi sînt denaturate din pricină că avocaţii respectivi au pornit de la bun început cu intenţii necinstite. Există şi printre avocaţi, ca în oricare altă breaslă, unii cu mentalităţi vechi şi apucături necinstite...

— Şi cînd e neatent, comod, superficial... La Constanţa, în cazul Gheorghe Popa, despre care am scris, un om e jefuit de întreaga lui avere, un analfabet, deşi avea avocat, din lipsă de probe...

— Ca toţi oamenii muncii, avocaţii poartă, la rîndul lor, răspunderea morală şi materială pentru faptele lor.

— Avocatul şi-a însuşit onorariul, în vreme ce clientul său a pierdut totul. Nici măcar nu l-a învăţat ce şi cum să răspundă în faţa instanţei...

— Partea avea dreptul să depună reclamaţie la procuratură şi la Ministerul Justiţiei.

— Acest lucru tot avocatul trebuia să i-l spună. Există asemenea reclamaţii?

— Nu multe. Oamenii preferă să schimbe avocatul. Sau dacă reclamă, o fac după proces, cînd pierd...

— Şi cînd ar trebui?

— Imediat ce-ţi dai seama că avocatul este incorect.

— Socoleanu ne-a declarat că la un moment dat şi-a dat seama că avocatul Grigoropol nu apără interesele sale, ci pe ale lui Hanec şi în consecinţă a dispus să nu-i mai fie plătit nici un ban, din cei promişi pe deasupra, fireşte.

— Dacă ar fi cunoscut legea şi ar fi fost dispus s-o şi respecte, Socoleanu s-ar fi adresat procuraturii. Apele s-ar fi limpezit, ar fi rămas şi el curat şi odată cu el şi alţii. Legile trebuie respectate în totalitate şi în toate împrejurările, nu numai cînd eşti ameninţat direct.

— Susţine că nu era sigur pe impresiile sale.

— Cînd a fost sfătuit să accepte şantajul Valentinei Chirilov nu mai avea nici un dubiu. N-a făcut-o şi întotdeauna o minciună acoperă şi provoacă altă minciună. Ce-a făcut Socoleanu?

— A folosit şi el, tentat de întreaga atmosferă, apele tulburi şi a încheiat cu Petre Hondru tranzacţia prin care bătrînul se obliga împins de împrejurări să-i cedeze din masa succesorală rămasă jumătate, deşi el nu mai avea dreptul... Aici, cred eu, nu mai poate fi vorba despre secret profesional.

— Aceste cazuri vor fi prelucrate în întreaga ţară. Colegiile avocaţilor sînt asociaţii profesionale şi curentele de opinii sînt foarte ferme şi convingătoare înlăuntrul lor. Pe linia ministerului nostru organizăm periodic dezbateri privind codul etic al avocatului în lumina documentelor de partid şi putem afirma că avem un corp de avocaţi bine pregătit, serios... Recent au apărut decretele 250 şi 251, decrete ce prevăd mărirea retribuţiilor şi pensiilor avocaţilor. Avocaţii au nu numai drepturi, ci şi răspunderi. Apar astfel de cazuri şi tocmai fiindcă ele sînt izolate trebuie dezbătute de către opinia publică.

— Un om este nesigur, oscilează între rugăminţi, asigurări de tot felul şi cedează, cum a fost cazul lui Petre Hondru, care la 82 de ani, fără nici un motiv evident, acceptă să mintă. Poate l-a rugat şi Hanec, poate au intervenit şi rudele. Dacă avocatul Grigoropol, la început, apoi avocatul Ciobanu i-ar fi atras atenţia la ce se expune... Deşi e inutil să vorbim deoarece amîndoi erau pregătiţi să se înfrupte ei înşişi din pradă, şi au instigat la minciună, dar dacă totuşi i-ar fi spus, convingerea mea este că bătrînul n-ar fi îndrăznit de unul singur să ducă povara unei astfel de minciuni.

— Nu. În asemenea cazuri, cînd infracţiunea este numită pe numele ei adevărat, este nominalizată concret, atunci în cunoştinţă de cauză puţini îndrăznesc.

— În limbajul opiniei publice eu aş numi fapta avocaţilor Ciobanu şi Grigoropol crimă morală şi judiciară. Au ucis din lăcomie neîntinarea unei conştiinţe care străbătuse curată aproape un secol de viaţă, momind-o cu un milion spre necinste şi minciună.

— Infracţiunile lor sînt foarte grave. Nu ne grăbim să le calificăm în vreun fel. În cîteva zile veţi afla răspunsul nostru.

4 La Procuratura municipiului Bucureşti

Procurorul şef Dumitru Popescu: Noi n-am cercetat cazul (deocamdată) avocatului Marmeliuc şi nu mă pot pronunţa. Avocatul Ciobanu recunoaşte că a ştiut, indiferent cînd, faptul că Petre Hondru nu este moştenitorul legal. A discutat acest lucru cu ceilalţi şi totuşi nici unul nu a acţionat în consecinţă. Nici el, nici Grigoropol nu au renunţat la apărare, mai mult, au instigat la acceptarea situaţiei în urma căreia statul român era scos din drepturile sale legale. Nu au nici o scuză.

Din păcate au existat şi mai există încă avocaţi care în loc de a fi colaboratori la actul de justiţie, din comoditate şi din dorinţa unui cîştig uşor, recurg la şiretlicuri ieftine, amînă în mod nejustificat termenele de judecată, se transformă în oratori ocazionali pe marginea unui caz sau despre un singur client dintr-un caz, nu adună probe, nu se interesează, nu au un rol activ devenind cu timpul placizi şi de aici pînă la infracţiune în zona lor specifică nu e decît un pas Instituţia avocaturii a avut dintotdeauna un rol pozitiv, progresist aş spune, rol ce se întăreşte astăzi cînd avocatului i se cere să fie un activist al actului de justiţie şi chiar sînt cei mai mulţi dintre ei, realitate care ne îngăduie să afirmăm şi să luăm atitudine împotriva mentalităţii de căpătuială a unora dintre ei.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Din partea Ministerului Justiţiei primim următoarea informaţie : Conducerea ministerului a hotărît excluderea lui Gheorghe Ciobanu şi Adrian Grigoropol din colegiul avocaţilor şi dezbaterea acestui caz în toate colegiile din ţară.

(Anchetă realizată cu sprijinul Ministerului Justiţiei şi al Procuraturii municipiului Bucureşti)

„Caminante"

Jurnal mexican (21)

Tláloc

2.

Ni se spusese că guvernatorul era în provincie și trebuia să-l intilnim inainte de a pleca spre Veracruz. Așteptîndu-l, am încercat să-mi compun un interes de circumstanță pentru o reuniune internațională, ceva în domeniul apelor, dacă nu mă înșel, care se desfășura în aceeași clădire. Am intrat în sală hotărît să ascult cîteva intervenții, dar n-am izbutit. Drumul ? Oboseala ? Grija că mai urmau cîteva ore cu autobuzul pînă la Veracruz, unde aveam rezervat hotelul, și se făcea tîrziu ? Sau, poate, ariditatea subiectelor ? O fată m-a invitat să mă apropiu și să iau loc. Nu, mulțumesc. In camera alăturată însoțitorii noștri moțăiau pe scaune doborîți de plictiseală și de căldura care se insinua amenințător în atmosferă prevestind temperaturi de infern. Probabil, abia de-acum înainte vom afla ce înseamnă tropicele La Ciudad de Mexico altitudinea tempera excesele... Am trecut printr-o încăpere cu o masă lungă la mijloc și m-am trezit din nou afară. Ploua în continuare. Monoton și liniștitor. Deocamdată cel puțin, nu vom avea surprize. Ascultînd foșnetul subțire al ploii mă imaginam undeva sub streașina unei cabane. Acum totul conspira parcă pentru fericire în seara aceasta care nu era, poate, decît prima nălucă a tropicelor... O pană de curent m-a readus la realitate. Cînd vom ajunge la Veracruz ? Aveam senzația că ploaia îmbiba întunericul Apoi lumina a fost reparată și puțină vreme după aceea și-a făcut apariția și guvernatorul. Intrebările și răspunsurile se amestecau cu foșnetul ploii. O ploaie încă obișnuită care cădea peste Xalapa...

Noaptea, tîrziu, am pornit spre Veracruz. Șoseaua goală, măturată de lumina farurilor, singurătate neagră de o parte și de alta, apoi trecem printr-o localitate unde ar fi trebuit să ne oprim, dar nu mai e timp, s-a făcut tîrziu, e aproape miezul nopții, mergem direct la Veracruz. Plouă torențial acum, dincolo de geamurile caselor apar o clipă scene de viață obișnuite, numai noi, ca o halucinare a nopții tropicale și a ideii de călătorie sîntem prizonierii acestui autobuz care se cufundă iarăși în noaptea goală prin care, dezlănțuit, zeul ploii aleargă cu picioare jumătate de iarbă, jumătate de piatră...

Imi amintesc o întîmplare aflată într-una din aceste zile care dovedește că Tláloc e destul de popular și azi în Mexic ; și nu numai printre arheologi. La cincizeci de kilometri de capitală, în satul Coatlinchan, a fost găsită în albia uscată a unui rîu o sculptură imensă. De fapt, cea mai mare sculptură veche din America latină, un monolit de piatră măsurînd mai mult de opt metri înălțime și cîntărind, se pare, aproape 200 de tone, reprezentîndu-l pe zeul ploii. Transportul acestui colos la muzeu a ridicat probleme extrem de dificile și, pe de altă parte, delicate, deoarece, în ultima clipă, țăranii din Coatlinchan au refuzat să permită luarea statuii, imaginîndu-și că ploaia, atît de prețioasă pentru recoltele lor, va dispare odată cu enigmaticul zeu de piatră, sălbăticit în albia uscată a rîului unde a stat părăsit. Arheologii au fost amenințați și în cele din urmă au trebuit să intre în joc promisiuni extramitologice pentru ca Tláloc să poată fi mutat la Muzeul național. In dimineața de aprilie cînd zeul a pornit la drum, numeroși țărani l-au însoțit pînă în capitală, unde convoiul a ajuns seara. Orașul se pregătise să-l întîmpine cu o sărbătoare, dar printr-o coincidență ironică, sosirea zeului ploii a fost însoțită de furtuna cea mai violentă din acel sezon de obicei uscat, ceea ce a împiedicat sărbătoarea.. In fapt, Tláloc a fost, probabil, totdeauna mai mult decît un zeu. A fost o obsesie. Fără apă, porumbul aztecilor nu creștea. Fără porumb, viața era în primejdie. Din lanurile lor, aztecii pîndeau nu numai mișcarea stelelor, ci și mișcarea norilor. Pe marele téocalli din Tenochtitlan erau două temple gemene : templul lui Tláloc și templul lui Huitzilopochtli, amănunt care arată singur locul lui Tláloc în ierarhia Olimpului aztec... Prin vîjîitul ploii parcă aud săgețile de altădată înfigîndu-se în trupurile celor sacrificați, sîngele înroșind pămîntul, chiotele care salutau norii umflați de apă, aztecii adormind greu într-o noapte ca asta după ce priviseră multe zile la rînd cerul cu ochii uscați...

Fantoma lui Tláloc a venit în această noapte la Veracruz. Și parcă un imens răpăit de tobe îi anunță trecerea. Plouă peste tunetele încîlcite ca un ghem de șerpi, plouă peste restaurantul unde după miezul nopții cînd am sosit am mîncat printre scaune întoarse, singuri în toată sala, plouă peste asfaltul plin de apă, peste oceanul pe care îl bănuim fără să-l vedem. Aici, în apropiere de Veracruz, a debarcat Cortés și tot aici s-a prăbușit ultima rezistență a dominației spaniole. Ar trebui să mă intereseze că mă aflu într-unul din locurile privilegiate ale istoriei, dar întîmplarea vrea ca Veracruzul să însemne pentru mine altceva, o noapte copleșită de o ploaie tropicală. Poveștile cu conchistadori au fost învinse de această ploaie și eu însumi îi accept victoria asupra nervilor mei. O ascult cum se lovește de ziduri și umple noaptea ca zborul unui nor de lăcuste. Obișnuit cu ploile de-acasă, clasice și temperate, nu știu ce să cred. Se va opri peste o clipă ? Sau mîine, întotdeauna, va fi același lucru, și așa mai departe pînă la sfîrșit ? In poezia aztecă viața omului era asemănată cu un fluture care aspiră nectarul unei flori și apoi dispare. Aici la Veracruz, floarea miroase a ploaie. Cît trebuie să plouă ca să adoarmă în muzee toate statuile lui Tláloc și țăranii mexicani să stea liniștiți ? Ce sete arde măruntaiele acestor pămînturi, dacă după asemenea ploi hohotitoare obsesia secetei crește la loc ca tufele de nopal ? La Xalapa există o grădină interioară unde plutea în aer o muzică de tonomat și unde norii atenuau lumina ca un mister. Aici ploaia a cucerit noaptea și n-a mai rămas decît ea, stăpînind zidurile Veracruzului, istoria lui și întrebările unor străini care n-au întîlnit niciodată o ploaie sunînd astfel. La urma urmei, sîntem însă într-un hotel modern și numai o farsă a imaginației mă face să aud statuia lui Tláloc lovind caldarîmul ud cu picioarele sale enorme de piatră, în vreme ce lacrimile zeului se varsă în puhoiul de-afară. Plouă peste somnul meu cu lumina aprinsă care îmi arde visele și mă trezește la trei noaptea. s-o sting.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

EXPOZIȚII

Retrospectivă Iosif Fekete

Sculptorul Iosif Fekete — n. 1903, la Hunedoara — a debutat excepțional la 22 de ani, s-a bucurat de prietenii artistice remarcabile, a fost premiat la Saloanele Oficiale din anii 1929, 1931, 1932 și 1935, a primit Premiul de Stat în 1955, a avut mai multe expoziții personale, cu osebire în deceniul al patrulea, sculptura lui animalieră s-a bucurat de mult succes, dar, la drept vorbind, n-a fost niciodată prea bine cunoscut, în ciuda excepționalei sale vocații monumentale. O vocație concretizată în opere importante, al căror destin urmează a fi încă luminat. Spre exemplu, Monumentul Aviatorilor din București. Pentru cei mai mulți, autorul acestui superb obiect monumental, unul din cele mai împlinite artistic din cîte se află în Capitală e sculptorița Lidia Kotzebue. Despre Lidia Kotzebue, venită în țară prin 1919 și plecată în Franța după anii '30 se cunosc prea puține lucruri. Ce se știe cu certitudine este că n-a lăsat operă. Ea a cîștigat, cu o machetă minusculă și care nu putea fi mai mult decît o idee, concursul pentru Monumentul Aviatorilor. Angajîndu-l pe tînărul Fekete, în condiții care vor rămîne întotdeauna puțin misterioase, a rezultat o lucrare cu doi autori : unul de drept — Lidia Kotzebue — și altul de fapt — Iosif Fekete. Cîțiva din venerabilii maeștrii ai sculpturii noastre pledează cauza lui Fekete. Dar, ce-i mai important, este că monumentul însuși i-o pledează. Dacă în retrospectiva de la Dalles am vedea o seamă de fotografii mari ale Statuii Aviatorilor am înțelege lesne că toată discuția în jurul paternității acestei opere are o concluzie limpede. La Dalles sînt expuse mai multe lucrări din junețe și din ultimii ani, ultimele de o concepție foarte austeră, mărturisind aparent o modificare în concepție. Cercetînd cu atenție ansamblul, amintindu-ne Monumentul Aviatorilor din anii 1928—1929, monumentul lui Horia, Cloșca și Crișan de la Alba Iulia (1937), precum și celelalte realizări monumentale risipite prin timp și spațiu, vom simți fiorul operei de căpătîi, al acelei creații pe care vremea o așază pe un loc de merit în cultura națională. În tinerețe, sculpturile sale — reflex tîrziu al unui nouveau stil de bună factură, temperat de sensibilitate — arătau un artist preocupat de inovație, de ritm și simbol, interesat de suprafețele frumoase, de curbe fine, slujind seducătoarea materialitate a granitului și bronzului. La maturitate, cunoaștem un artist înțelept, stăruind întru simplitate și esență. Parcurgem, cu opera, drumul de la particular la general, dar demonstrația nu e niciodată severă. Constituirea metaforei sculpturii lui Iosif Fekete e lipsită de dinadins. Faptul se explică prin aceea că artistul își elaborează mult fiecare gînd. Omul este un mare iubitor de poezie și de concept. O conștiință înaltă a meșteșugului sculpturii, probată în mai toate materialele și tehnicile, îl împiedică să se grăbească. In deceniile din urmă, arta țărănească a lemnului i-a dat sugestia unei majore esențializări, astfel că ultimele lucrări ne vorbesc cu o subtilă simplitate de naștere și stingere, de duhul apei, al focului, al pămîntului.

IOSIF FEKETE : Victorie

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA FILMULUI

Melodii, melodii. Dar filmul ?

În acest film **NU JOACĂ** Amza Pellea, Ion Dichiseanu, Marga Barbu, Tamara Buciuceanu, Aurel Giurumia, Sebastian Papaiani, Vasilica Tastaman ș.a. — pentru că, deși apărînd pe afiș și chiar în cîteva cadre, talentul lor nu are nimic comun cu noua peliculă a prolificului regizor Francisc Munteanu, ca de obicei și scenarist. Filmul e departe de a putea oferi vreo partitură interpretativă, subiectul fiind o sărăcie ideatică absolut impresionantă. Am fost obisnuiti ca o comedie muzicală, în genere, să nu necesite cine stie ce subiect; în **„Melodii, melodii"** însă, subiectul lipseste cu desăvîrșire (chiar dacă, pe alocuri, simțim bine ecouri din **„Tinerii"** lui Clyff Richard ?).

Filmul vrea să fie o comedie, dar nu reuseste decît să întristeze. Cele peste 10 melodii semnate de Temistocle Popa, realizate pe texte de o evidentă banalitate nu se pot detașa de superficialitatea generală a peliculei : cîțiva tineri, se pare studenți, intenționează să se lanseze într-o formație pop, rock, folk sau cam așa ceva. Ei încap pe mîna unui soi de pseudo-impresar (în rol **Jean Constantin** — comic de zile mari, admirabil actor, din păcate folosit mereu mai des în subproductii penibile, numai pentru a atrage publicului, ca la bîlci : pe cei care au văzut filmul îi rog să încerce a-și imagina cam ce ar însemna **„Melodii, melodii"** fără... Jean Constantin !?). Tinerii sînt plimbati de colo-colo, fără absolut nici o logică — prilej însă de a panorama vizual si în „Fuji-color" peste frumusețile patriei, noile constructii industriale si, bineînțeles, litoralul unde, în sfîrșit, pe o scenă, vor da primul lor mare spectacol ! Cei cîtiva tineri se căznesc să ne convingă că nimic nu e mai greu pe lumea asta decît să inghebezi o formatie de muzică usoară. Și iată cum Cornel Constantiniu, cîntăretul cu un recunoscut farmec pe ecranele T.V., devine aici un anti-farmec, o anti-prezență cinematografică ; cum Margareta Pislaru — această populară, serioasă, harnică si de bun-simt cîntăreată — este pusă într-o postură frizînd penibilul ; cum Cornel Patrichi — obosit și obositor — incearcă să facă față situatiei, fără a reusi decît să ne uluiască prin faptul că a fost distribuit, și mai ales, a acceptat un astfel de rol !

Socotim că genul comediei cinematografice reprezintă o intreprindere extrem de serioasă. Este imposibil să nu te doară faptul că un regizor ca Francisc Munteanu, un om ce a dat dovadă uneori de evident profesionalism, cunoscut în mod pozitiv asupra felului în care conduce o echipă de filmare, a acceptat cu atîta ușurință realizarea filmului ; a coborît ștacheta valorică a comediei cinematografice românesti la un astfel de nivel ! Iar incercările de a salva măcar aparentele prin introducerea, din nou absolut fără nici un sens, a lui **Nea Mărin** cu al său **Sucă**, pentru cîteva secunde, nu fac decît să accentueze vidul cumplit, sărăcia tematică a peliculei.

HORIA PĂTRAȘCU ■

O chemare lăuntrică

(Urmare din pag. I)

azi. Azi, aceste cărți, nemuritoarele versuri ale lui Eminescu, Blaga, Ady, Petőfi, Pușkin, Withman sînt acasă în sute de mii de cămine, în milioane de suflete ale României socialiste, constituind un uriaș tezaur cultural, un bun dobîndit de toți fiii acestei țări însetați de adevăr și frumos, devenind, în același timp, una din sursele de cunoaștere inepuizabile, un mare exemplu și îndreptar pentru orice creator contemporan. Mergînd pe aceste făgașuri, literatura erei noastre socialiste și-a cucerit cititorii, s-a afirmat în lume prin atîtea nume prestigioase citate și îndrăgite în fiecare colț de țară, chiar și în cele mai îndepărtate cătune ale României de azi, fiind cunoscute și apreciate în același timp pe cele mai diverse meridiane. Dacă operele unor scriitori ca Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ioan Alexandru sau ale lui Nagy Istvan, Szemler Ferenc, Szilagyi Domokos, Letay Lajos, Sütö András, Laszloffy Aladár, Erwin Witstock și mulți alții au făcut și fac laudă muncii, patriei și poporului, intrarea lor în conștiința lumii se datorează tocmai mesajului umanitar și artistic pe care îl poartă, mesaj propriu unui popor angajat el însuși într-o operă de creație majoră a unei societăți mai drepte și mai bune. Căci distinsul verb „a crea", rezervat înainte mai mult pentru vocabularul artelor, literelor și științelor a intrat în România de azi în toate sferele vieții politice, economice, sociale, fiind conjugat de milioane de oameni spre progresul rapid, înnoirea necontenită a țării în plină activitate de creație constructivă pentru făurirea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului, pentru o calitate nouă, superioară a vieții, a societății noastre.

Am participat zilele trecute la o întîlnire cu cititorii în creierii munților, pe Rîul Mare din Retezat, unde se construiește o hidrocentrală. Mi-am putut da seama deja pe parcurs de transformările calitative ale unui județ muncitoresc cu atîtea importante obiective industriale, mutații care se reflectă și în necontenita creștere a cerinței pentru carte în general și pentru literatură în special. În mijlocul făuritorilor de lumină de pe Rîul Mare mi-am putut da și mai bine seama de dimensiunile nebănuite ale foamei pentru carte, pentru frumos, pentru literatură, pentru imaginea artistică, în care vrea să se regăsească cititorul nostru de astăzi, cu toate eforturile și năzuințele sale spre mai bine, pentru a-și îmbogăți sufletul, spiritul, cu noi frumuseți, adevăruri, cu noi impulsuri în avîntul său spre înălțare, autodepășire. Marile sensuri ale vieții ; bucuria, satisfacția muncii, a datoriei îndeplinite, a solidarității și întrajutorării, a prieteniei și frăției dintre români, maghiari, germani și de alte naționalități, a demnității, a dragostei de patrie, a efortului de perfecționare și înnoire, a exigenței crescute cu zi ce trece, a fericirii de a lăsa ceva durabil în urmă au un înțeles profund, vital, capătă o strălucire deosebită în mijlocul unor asemenea oameni. Și fiindcă orice muncă de creație înseamnă propulsarea noului, izbînda ideilor mai avansate, ea presupune implicit o luptă mai întîi cu tine insuți, apoi și cu alții, o luptă împotriva inerției, conservatorismului, nepăsării, imposturii, lașității, corupției, rea voinței, prostiei, lenei, trîndăviei, egoismului, disprețului față de alții, înfumurării și cîte și cîte slăbiciuni mascate sau nemascate ale firii umane, cu care creatorul care militează pentru progres trebuie să se înfrunte și să le învingă. Libertatea creației literare de care se bucură toți scriitorii români, maghiari, germani și de alte naționalități, spre dezamăgirea unora care se îndeletnicesc cu propovăduirea, chipurile tocmai în apărarea libertății de creație, a așa-zisei „abstrageri din contingent", constă în înțelegerea dreptului și obligației noastre, a scriitorilor de azi de a oglindi în viguroase imagini artistice bătălia pentru acea nouă calitate a vieții, pentru care s-a angajat astăzi o țară întreagă.

Chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresată la întîlnirea de la Neptun scriitorilor își găsește un ecou profund și unitar în chemarea lăuntrică a fiecărui scriitor, indiferent de naționalitate, pentru un necontenit efort de cunoaștere, decantare și măiestrie în crearea de noi opere trainice despre oamenii zilelor noastre, despre trecutul de luptă și marile tradiții revoluționare ale poporului.

RUBRICA MEA

Eminescu şi India

Prezentată întii ca o teză de doctorat, la Universitatea din Bucureşti, cu un deosebit succes, cartea cercetătoarei indiene Amita Bhose.**Eminescu şi India,** proiectează lumini noi asupra problemei pe care şi-au pus-o mai mulţi eminescologi, fără să o poată rezolva, nici unul, şi anume dacă autorul **Scrisorii I** a ştiut sanscrita şi a luat cunoştinţă direct, de la izvor, în privinţa cosmogoniei şi mai în genere a filosofiei buddhiste, sau, cum s-a crezut îndeobşte, prin intermediul gîndirii schopenhaueriene şi al unor lucrări occidentale de specialitate. Studiul aprofundat al operei eminesciene, inclusiv al manuscriselor, a dus-o pe eminenta cercetătoare, — care a învăţat la perfecţie limba noastră, — la concluzia afirmativă : da, Eminescu a stăpînit sanscrita şi a recurs la izvoarele originale ale literaturii şi filosofiei buddhiste.

Paralelisme ale unor stări sufleteşti comune sînt stabilite între primele versuri ale lui Eminescu şi debutul mai tîrziu, din 1874, al lui Rabindranath Tagore. Ca şi Eminescu, marele poet indian a suferit întipărirea poeziei populare şi a manifestat aceeaşi dragoste de natură. Pînă şi legătura cu codrul, considerată de unii eminescologi ca specific românească, încă din negurile istoriei naţionale, se regăseşte la Tagore.

Frecvenţa lunii în poezia eminesciană fusese depistată de G. Coşbuc, căruia îi aparţine şi observaţia că într-o singură operă a lui Kalidasa, **Povestea anotimpurilor,** „luna e pomenită de 289 de ori". Statistica respectivă s-a făcut la noi numai pentru antume !

„...Prin asocierea omului cu natura", scrie Amita Bhose, poezia se împreună cu filosofia, în acelaşi fel ca în **Vede şi Upanişade".**

„Divinizarea iubirii" este o altă notă comună între erotica eminesciană şi „poeziile vaişnave", care fac parte din literatura indiană cultă.

„Ecouri din Kalidasa" sînt identificate în **Venere şi Madonă,** poezia care-l impune pe Eminescu în stima cercurilor Junimei şi **Convorbirilor literare.**

Într-un manuscris al **Luceafărului,** observă Amita Bhose, apar cuvintele „Kalidasa", „Nevasta lui Kalidasa", „Amorul lui Kalidasa", precum şi „Conva (corect Kanva), „un personaj din **Sakuntala".**

Si in **Geniu Pustiu,** romanul eminescian, se găsesc asemănări tematice cu **Sakuntala.**

Autoarea combate ideea generalizată, după care „pesimismul eminescian izvorăşte din cel schopenhauerian". Finalul din poemul **Mureşanu,** cu preconizarea sinuciderii, nu este schopenhauerian, deoarece filosoful german vedea în acest fel de moarte „o formă de a afirma energic voinţa de a trăi, şi nu o formă de negaţie a voinţei" (observaţia a fost făcută de N. Tertulian, citat în teză).

În **Împărat şi proletar,** ieşirea împotriva religiei concordă cu concepţia buddhistă „care atestă falsitatea doctrinei brahmanice că un suflet chinuit în lume îşi va primi răsplata dincolo".

În **Rugăciunea unui dac,** autoarea subliniază „pecetea de aur a literaturii vedice".

Derivaţia cosmogoniei din **Scrisoarea I** după **Vede** e amplu şi convingător demonstrată. Afară de un număr de traduceri în mai multe limbi, Eminescu a consultat originalele. **Luceafărul, Glossa, Ta twam asi, Kamadeva,** dintre poezii şi **Sărmanul Dionis, Archaeus, Avatarii Faraonului Tlà** în proză, atestă întinderea întîlnirii gîndirii eminesciene cu literatura indiană.

Cartea se încheie cu **Imnul Creaţiunii,** în textul sanscrit transliterat, în paralel cu traducerea engleză a lui Macdonell şi aceea a lui Max Müller, cu tălmăcirea germană a lui Karl Geldner şi Adolf Kaegi, cu un alt text german din manuscrisul eminescian 2 276 şi cu versiunea în versuri albe a lui Eminescu, în ms. 2 262.

Concluzia Amitei Bhose este de reţinut :

„Mihai Eminescu e singurul poet european care a făcut India nemuritoare în ţara sa".

ŞERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Gheorghe Istrate : „Sceptrul singurătăţii"

Gheorghe Istrate se află cu **Sceptrul singurătăţii** la a şasea carte şi formula sa de poezie rămîne aceeaşi pe care o ştim. Apare în plus doar o descătuşare a sentimentului, dincolo de suportul mitic străvechi. Este vizibilă adîncirea temelor iniţiale în sensibilitatea proprie. Poetul şi-a imaginat cîndva o Vale a Plîngerii, pe care acum n-o mai contemplă din afară : simbolurile aspiraţiei au devenit simboluri ale identificării. Au dispărut cu alte cuvinte, din poezie, măştile. Desigur, poemele acestea nu-s lipsite cu totul de nostalgii arhetipale. Poetul îşi clamează patetic singurătatea, dar o face cu sentimentul împlinirii în creaţie : „Singur sînt şi parcă sînt o lume".

Poeziile acestui volum, din care nu mai puţin de 33 poartă acelaşi titlu, sînt compuneri echilibrate, confesiuni de o melancolie gravă – „fără leac" ; poetul mitologizează acum fără excese. Inclinaţia folclorizantă are un sens diferenţiator. Şi fiindcă locuri comune mai persistă încă destule, execuţia ni se pare mai originală decît partitura. Scenariul de idei (idei-simboluri) nu atrage prin nimic provocator atenţia. Drama cerebrală se resoarbe integral în cîntec.

Mai toate poemele presupun starea de basm ca stare primordială. E aceeaşi cu starea de copilărie. Poetul retrăieşte mitul inocenţei pierdute, invocă pe un ton dramatic şi nu mai puţin tandru copilul de odinioară : „vai pruncule zăpada n-are rost / noi mirosim a păsări care-au fost". Copilul e fiinţa fragilă din noi, deschisă totuşi spre toate zările – nu atît pentru a iscodi tainele lumii, cît mai ales pentru a păstra neatinse legile firii. Prelungirea (pe cît posibil) a stării de copilărie are poate acelaşi rol, ca în poezia lui Blaga. Uneori poetul parcă regretă desprinderea din ţinutul umbrelor, simbolic identificat cu tiparele lumii. În acest sens, iată admirabil rostită, aspiraţia spre puritate : „din treaptă-n treaptă mă cobor / absent la clopote la glasuri / şi-abia ating nepăsător / zăpada putrezind pe ceasuri // aştept să-mi ardă-n carne spinii / s-ajung curat la cel ce sînt / să bat la uşile luminii / cu piatra unui mut cuvînt".

Intr-o poezie mai mult muzicală, cum este cea a lui Gheorghe Istrate, două sînt reprezentările mitice create de poet şi care apar în mod constant în viziunile sale : calul şi pasărea. Uneori cele două imagini se suprapun, ca figurare metaforică a zborului arhetipal. Calul e totuşi un simbol, htonian, invocat la izvoarele vieţii. Pasărea personifică zborul însuşi, abstracţie a „marii treceri". Amîndouă reprezentările, prin supralicitare, capătă şi o funcţie decorativă. Intoarcerea din basm – adică despărţirea de copilărie – provoacă o senzaţie grea. E ca o abdicare de la sensul legendei : „copii curaţi eu m-am întors acasă / pe dîra de cenuşă de demult / deşi săgeţi mai am în tolba roasă / şi zmeii mă aşteaptă să mai lupt // dar nu-mi mai intră paşii-n urma mică / prea mi-au crescut şi tălpile-s prea mari / un fluture zadarnic mă ridică / mi-e trupul surd şi umerii amari // pîclos e drumul stîlpii de la poartă / sînt doi străini bănuitori şi grei..." Deloc facilă, poezia aceasta atît de viguroasă aspiră spre marile împliniri.

CORNEL MORARU ■

Adevărul e de partea noastră

(Urmare din pag. I)

nestat de cei care îşi trimit şi cîinii să se croaziereze în jurul lumii. Această libertate bicisnică e străină sufletelor noastre.

În recenta întîlnire avută cu membri ai conducerii Uniunii Scriitorilor, preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, atrăgea încă o dată atenţia asupra datoriei noastre, a scriitorilor, de a milita cu forţa cuvîntului, cu migală şi răspundere umanistă pentru o concepţie ştiinţifică despre lume, materialist dialectică, de a ne opune cu fermitate şi îngîndurare oricăror forme de misticism, oricăror forme de întuneric, menite să-l îndepărteze pe om de înaltul lui destin. Între fericirea personală şi o concepţie ştiinţifică asupra lumii există o strînsă, implacabilă legătură. Fericirea, libertatea n-au valoare decît dacă sînt concrete, dacă le simţi prin toţi porii, ca adierea vîntului şi briza mării. Slujitorii ideilor retrograde, obscurantiste abstractizează cu bună ştiinţă ideea libertăţii, a fericirii, o golesc de conţinut şi, mai ales, o lipsesc de baza ei materială. Condiţiile materiale nu mai au — din punctul lor de vedere — nici o valoare, libertatea nu mai are concreteţe, nu mai are sentimentul de casă părintească atît de propriu realităţilor noastre, devine o noţiune şleampătă, care se tîrîie în cîrje, spre care nu aspiri, ci doar îi plîngi de milă. Cineva, la un post de radio foarte străin, face greşeala de a confunda veninul rezonabil plătit cu ironia lui Voltaire şi mereu ne critică, fiindcă ne-am permis să desfiinţăm şomajul. Nimic nu e mai dureros pentru o fiinţă omenească decît să nu aibă dreptul de a munci. Nu cunosc blestem mai mare. Desfiinţarea şomajului în ţara noastră îl nemulţumeşte profund, ne sugerează ideea că asigurîndu-i omului dreptul sacru de a munci i-am încălcat libertatea. Bineînţeles, apărătorul fanatic al dreptului la şomaj are o leafă binişoară, şi, după vocea răguşită, chiar şi vechime în cîmpul muncii lui murdare, de aceea îşi şi permite să vorbească atît de degajat despre plăcerile şomajului ; dacă şi-ar pierde slujba, sînt convins că ar avea mai puţin humor. Deşi nu-mi fac mari iluzii în ceea ce priveşte puterea de înţelegere a crainicului care se crede discipolul lui Voltaire, trebuie să-i atragem respectuos atenţia că omul e mai mult decît un salariu plătit la timp. Munca nu este numai un drept sacru, ci şi o necesitate sufletească. A-i răpi unui om dreptul la muncă nu înseamnă numai o nedreptate economică, ci şi una morală, şomajul e o barbarie mult mai complicată, mult mai bine pusă la punct. A calomnia ţara în care te-ai născut nu cere nici un efort, nici fizic, nici intelectual. Vidul sufletesc e o materie primă cu desăvîrşire suficientă.

Tot ceea ce noi clădim pentru fericirea oamenilor devine pentru asemenea privitori cu reavoinţă faţă de orînduirea socialistă, prilej de ironii care de care mai răutăcioase. Ce rost are să construiţi locuinţe? Ce rost are să aveţi orchestre simfonice în aproape fiecare capitală de judeţ ? Ce rost are ca în România să apară mai multe reviste literare ca în Belgia ? Desigur, toate astea au un rost, dar acest rost îl ştim noi, cei care construim socialismul, cei care ne construim casele şi cărţile. Şi nu dăm nimănui socoteală.

Am privilegiul aristocratic al unei obîrşii metalurgice şi un prieten de al meu, muncitor la „Electronica", m-a invitat să-i văd locuinţa cea nouă. Nu era un palat, n-avea piscină, nici scări interioare, dar era plăcută, elegantă, civilizată, odihnitoare. Şi m-am simţit mîndru de această imagine concretă, palpabilă a respectului pentru om, pentru viaţa lui de fiecare zi. Şi cum aş putea să nu-mi exprim, prin scrisul meu, şi această mîndrie.

Mircea Grigorescu :

Jurnal inedit

Prezentare la un Jurnal ? Şi, mai mult, în cazul lui Mircea Grigorescu? Mai curînd o precizare : e vorba de cîteva zeci de pagini scrise pe versourile unui dosar voluminos ce cuprindea note de tiraj ale „Ecoul-ui". Mare ziar de informaţiuni. Director Mircea Grigorescu" — cum scrie pe ele. E doar un început? Nu se poate afirma cu certitudine mai ales că, de pildă, pe coperta a IV-a a cărţii „Soliloevii" — de Mircea Eliade — la anunţul cărţilor sub tipar, la nr. 13, cu scrisul său inimitabil şi uşor de recunoscut, el a adăugat : „Mircea Grigorescu — Esseu sau Roman". (Era în anul 1932). S-o fi materializat ceva din acestea? Nu ştim încă!

Acest Jurnal începe în 1949. Anul ar trimite la altceva. În realitate este vorba de o adevărată povestire. Invităm cititorul s-o parcurgă, convinşi fiind că nici acum nu va fi dezamăgit.

O casă pe Oreav

14 mai 1949

— Dumitreee ! Dumitre !

Dumitru mai trase funia o dată, cu smucitură, şi găleata de doagă neagră, îmbătrânită de ani, răsări, ştirbă, la lumina zilei, stropind pereţii puţului cu o jerbă de picături argintii. Apucă toarta cu o mână iar cu cealaltă săltă găleata peste cap, prăvălind-o într-un hârdău uriaş. Era ultima. Atâta ţinea hârdăul. Vreo două duzini de găleţi şi gata.

Apa mirosea a răcoare şi a lut din adînc. Miros de rădăcini proaspete.

— Dumitreee ! Dumitre !

Agăţă binişor toarta de un piron ţigănesc şi răsuci funia de vreo două-trei ori. Dacă trece vreun rumân pe drum, poate să scoată câtă apă-i cere inima — lui şi boilor. Dar dracii de ţigani, ţâncii, vin pe furiş, prin şanţ, pe dinapoia puţului şi aruncă bolovani în ghizduri. Ba uneori dau drumul găleţii, de-a berbeleacul, pină'n fund, de se dogeşte de grinzile pereţilor. Odată a căzut de-a binelea în puţ, cu funie cu tot.

— Mă Dumitre, mă ! icni glasul din curte, mai domol dar mai cu nădeide. Haide, mă, nene, că nu s-o fi spart fundul hârdăului. Hai, că plec.

Vorbele treceau, de parcă s'ar fi dus către altul. Din fântână se amesteca un murmur de ecou, cu picăturile care se spărgeau pe oglinda apei. Auzia, fireşte, auzia el bine, dar nu-i venea să răspundă. Nici n'avea ce. Tot atunci va ajunge şi strigat şi lăsat în pace. Mai bine să tacă. Aşa făcea el, fără vreo socoteală anume. Tăcea, — şi-şi vedea de treabă, fiindcă era şi cel mai mic, din toată gospodăria lui Bătătură. Uite că vin acum, gândi el. Să aştepte, că doar nu vin turcii. Dumitru potrivi cărătoarea la hârdău. Îi zicea cărătoare aşa, din capul lui, fiindcă nu auzise pe nimeni cum să-i zică şi nici spunându-i altfel. Era o prăjină lungă şi tare, sprijinită pe două roţi mari, ca de căruţă, cu şine de fier, adunate de pe la vechituri. Prăjina avea în vârf un cârlig zdravăn, întors la roşu şi potrivit bine cu barosul, pe urmă călit în apă rece. De cârlig agăţa Dumitru hârdăul, ridicând prăjina cu coada spre cerul limpede, spălăcit, apucând mânerul hârdăului cu colţul cârligului şi urducând toată grămada de apă şi de doage până la vreo două palme de pământ. Cu ani în urmă, Dumitru se agăţa cu toată nădejdea de prăjină şi trăgea de ea în jos până i se tăia răsuflarea. Câteodată înjura printre dinţi. Nu izbutea să urnească hârdăul şi mai arunca apa pe prundişul fântânii, cu palmele ca ciutura, risipind-o cu durere, de parc'ar fi fost pumni de lacrimi. După ce golea binişor hârdăul, prăjina se lăsa aplecată spre ţărână şi Dumitru o mai înjura odată.

Acum, merge mai repede. S'au schimbat multe de-atunci... Ridică braţul, ars de soare. De subt mâneca suflecată se încolăcesc şiruri de muşchi ca odgoanele în lungul braţelor. Prăjina se pleacă umilită şi ascultătoare, cu hârdăul plin-ras, atârnat fără putere în ciocul de fier. N'are de ales. Dacă nu se pleacă spre ţărână, cu socoteală, apoi se rupe. Lui Dumitru nu-i pasă. Rupă-se, dracului. Face alta mai tare.

Zâmbeşte, în sinea lui, ascunzându-şi faţa de soare, de lumină, de şoseaua, pe care nu trece nimeni. Aşa-i place lui să zâmbească, numai cu obrazul ascuns şi atunci pareă se mâniază ceva în el şi stinge zâmbetul.

Întoarce cărătoarea spre drum şi ţine bine de prăjină, să nu fugă năucită spre vale, după moviliţa puţului. Oho ! Hohoho ! nebuno ! O domoleşte Dumitru, cu gândul. Stai încet, că te înjur.

De fiecare dată, tocmai, în clipa aceasta îi spune gândul că toată comedia asta de cărătoare a născocit-o Mircea. Frate-său Mircea, din mintea lui — dar n-a găsit el şi un fel de opritoare la roţi — o piedică, ceva, să nu pornească, aşa, de-a prăvale, risipind apa şi plesnind hârdăul cu fundul de praf. Asta-i Mircea ! A născocit-o mai mult de mila ălora de cărau apa. N'a spus nimănui nimica. L-a luat pe Dumitru după el, strigând de parcă s'ar fi aprins casa : „Nu veni, mă desculţ ; pune-ţi ceva'n picioare că te bat de te ia dracu' — apoi s'a învârtit prin ograda din dos — a scos de prin gunoaie un fier, l-a sucit, l-a cumpănit, a luat altul mai lung şi mai subţire — a ales din grămada mare de prăjini una mai tare, mai vânoasă şi hai cu ele, cu Dumitru cu tot la Buşală.

— Măi, nea Buşală, să trăieşti şi matale, iacă ţi-am adus astea să facem ceva din ele.

Aruncă prăjina, fiarele vechi, nişte piroane ruginite, pe jos, prin praful înegrit de zgură şi începu să vorbească mai încet, cu ţiganul, către fundul odăii unde era şi fierăria lui Buşală şi bucătăria Mariţei.

Dumitru-i lăsă acolo. Îşi vedea de treaba lui, care era să gonească niţel pe Buşală ăl mic, să-l opintească'n praful uliţei ţigăneşti şi pe urmă să aştepte niţel sub gardul viu. Atunci ieşia de undeva Tinca, fata cea mai mare a lui Buşală, neagră şi subţire, cu păr lung, negru, legat în două cozi groase, priponite la vârfuri cu fir de lână roşie. Tinca nu mai era de joacă. Ajuta măsii şi alerga după „puradei", cireada de seminţie ţigănească pe care o făurise Buşală şi cu Buşăliţa, când oboseau de atâta baros şi de mestecatul mămăligii. Mariţa năştea câte unul pe an şi-l arunca acolo la grămadă. Noroc că Tinca era acum fată mare dar nici de măritat. Aşa că lua ţâncul de la ţâţa Mariţei şi-l pregătea pentru viaţă, îndopându-l cu mămăligă, cu lapte de capră, cu fasole şi cu susai şi odihnindu-l când la soare, pe prispă, când la umbră, în odaie, pe o ţoală. Avea, acum, vreo opt şi nici nu mai ştia bine dacă's ai măsii sau ai ei. Nu-i lăsa decât când se ducea la puţ să umple cofa cu apă — şi de la o vreme se ducea mai des. Dumitru se făcea că n'o vede. Dar aşa, din joacă-i zicea cu jumătate de gură : Ţine-i, fă, Tinco, că ăştia au căpiat — şi ea râdea : — Lasă-i „coane" Dumitre, dă-i dracului că-i omor din bătaie. Cam atâta. La puţ mai vorbeau, câteodată, dar Dumitru, de mic, fusese zgârcit la vorbă.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Cum pensionarea se apropie, am cerut să mi se treacă in carnetul de muncă perioada 1941—1947, cind am lucrat, cu forme in regulă, ca om de serviciu la notariatul din Gladna Română (comuna Firdea, judetul Timis), ne scrie **Iosif Ionescu**, domiciliat si astăzi in acelasi sat. Cum arhiva primăriei din Gladna Română a ars in intregime in anul 1948, am fost indrumat să mă adresez Comisiei pentru reconstituirea vechimii in muncă de pe lingă Consiliul popular al judetului Timiș. De la această comisie am primit adresa cu nr. 9 148 din 28.XII.1977, prin care mi se pune in vedere să depun in completare inscrisuri in original din perioada respectivă, din care să rezulte că in acel timp eram in serviciu. Situatia ar fi de ris, dacă nu ar fi de plins, doar eu m-am adresat acelei comisii tocmai pentru că nu am documente atestatoare, arhiva fiind arsă. Nu am decit, asa cum prevede legea, doi martori, pe fostul notar si fostul casier al notariatului de atunci.

As vrea ca in citeva rinduri să mă refer la unele aspecte negative in ce priveste difuzarea presei in Curtea de Arges, care persistă de o bună bucată de vreme. Spre deosebire de trecut, in acest an ziarele si revistele sosesc la chioscuri la ore foarte diferite, cuprinse cam intre 11 si 15. Drept urmare, ne pierdem vremea pe la cozi sau răminem fără publicatiile preferate. Nu cunosc cauza, dar sper că acest apel al meu si al multor concetăteni va ajunge acolo unde trebuie, adică la Directia judeteană de postă si telecomunicatii. (**Marian Ghită**, str. Lt. V. Ştefănescu nr. 3, Curtea de Arges)

In ziua de 30 iunie m-am dus la statia Dacia-service din orasul nostru, scrie **Valeriu Sima** din Cimpulung Muscel, str. Alex. N. Voievod nr. 9. Am achitat la casierie 6.50 lei si m-am dus cu chitanta in hala in care se efectuează operatia respectivă, unde insă mecanicul a refuzat categoric să imi schimbe uleiul. Am stat acolo o oră, timp in care mecanicul a executat diferite operatii la masinile unor clienti veniti in urma mea si care nu aveau chitante, ci plăteau direct mecanicului, „la mica intelegere". Indignat, m-am dus la casierie pentru recuperarea banilor plătiti degeaba, dar nu am mai găsit pe nimeni, fiind trecut de ora 15.30. Am vrut atunci să vorbesc cu seful unitătii, insă mi s-a spus că e la o sedintă. Iată de ce am scris această scrisoare.

O.J.T. Vrancea :

Urmare articolului „Una e pe listă, alta e pe bandă !" publicat in numărul 25 din 22.VI. a.c. al revistei Flacăra, vă comunicăm măsurile luate pentru inlăturarea lipsurilor constatate. Gestionarul a fost sanctionat cu „avertisment" pentru neconcordanta dintre planul-meniu si preparatele existente. S-a preconizat mărirea numărului preparatelor cu legume si paste făinoase. In fiecare zi nu vor lipsi produsele : ceai, cafea cu lapte, ochiuri, omlete, diferite produse lactate s.a. In luna iulie se va introduce la bucătărie un schimb de noapte care să asigure mai buna diversificare a preparatelor culinare. Vă multumim pentru sprijinul acordat, care a contribuit la imbunătătirea activitătii ce o desfăsurăm.

Comitetul orășenesc Slănic-Prahova al P.C.R. :

Referitor la articolul „Venit pe lume pe o undă de soc birocratică", din numărul 26 al revistei Flacăra, vă aducem la cunostintă următoarele. In ziua de 1 iulie a.c., biroul comitetului orășenesc de partid si Biroul comitetului executiv al consiliului popular au analizat in prezenta conducerii spitalului din Slănic si a celor vizati, aspectele semnalate in articol, luindu-se măsurile corespunzătoare ca asemenea lipsuri să nu se mai repete pe viitor, iar activitatea medico-sanitară să se desfăsoare in conditii cit mai bune. Insusindu-ne critica din articolul amintit, ii asigurăm pe cetătenii orasului nostru că vom depune toate eforturile pentru a ridica activitatea sanitară din localitate la inăltimea sarcinilor trasate de conducerea partidului si statului nostru.

★

Consiliul popular al judetului Prahova — Directia sanitară :

Deficientele semnalate de revista dv. au fost cercetate de un colectiv al Directiei sanitare judetene, care a constatat următoarele : Mihalache Constanta, de 19 ani, din orasul Slănic, s-a internat in compartimentul de obstetrică-ginecologie al Spitalului Slănic pe data de 23.V. 1978, ora 9.15, fiind examinată de asistenta de specialitate. I s-a recomandat administrare de oxigen si repaus la pat. La ora 10.45 este reexaminată de dr. Catrinescu Ion, care decide efectuarea unui tratament specific si supravegherea in continuare a gravidei, neputind fi transportată la maternitatea spitalului de la Vălenii de Munte, autosanitara spitalului din Slănic aflindu-se in cursă in judet. La solicitarea asistentei Enescu Rodica, moasa Romanici Doina, lucrind temporar la serviciul de salvare Văleni, primeste si confirmă solicitarea, insă neglijează trimiterea la timp a autosanitarei. La orele 12, neexistind incă mijloc de transport, pacienta e reexaminată de acelasi medic, care dă indicatii de supraveghere intrucit travaliul incepuse. La 13.15 Mihalache Constanta naste spontan un făt viu, cu prematuritate gr. I (7 luni), cu circulară dublă de cordon si in asfixie albastră. Chemat de urgentă, dr. Popescu Victor, medic primar chirurg, reanimează noul-născut si după 5 minute cere transportarea lehuzei si a copilului la maternitatea Văleni pentru tratament de specialitate. La 15.45 ei ajung la destinatie cu salvarea din Slănic, sosită intre timp din teren. Copilul e luat in primire imediat de medicul pediatru de gardă, care constată moartea clinică. Se incearcă reanimarea intensivă, fără rezultat. Fată de cele constatate la autopsie, decesul noului-născut nu putea fi evitat. După externare, sotul lehuzei solicită a doua zi (24.V) certificat de deces spitalului Văleni, dar este refuzat, desi era obligatia acestui spital, prin medicul constatator al decesului, dr. Iosufache Aneta, să elibereze certificatul. Printre măsurile luate in urma cercetărilor mentionăm indepărtarea din serviciu a moasei Romanici Doina, cu data de 19.VI.1978. De asemenea, cazul a fost supus dezbaterii C.O.M. al spitalului din Vălenii de Munte, atrăgindu-se atentia medicilor pediatri să procedeze legal in viitor. Totodată, s-a indicat spitalelor din judet să prelucreze cu cadrele medicale articolul respectiv si deficientele semnalate, in vederea evitării pe viitor a unor astfel de situatii. Colectivul de anchetă al Directiei sanitare a dezbătut cu cadrele medicale de la ambele spitale atit articolul cit si sarcinile de serviciu ce trebuie aplicate intocmai pentru inlăturarea unor eventuale deficiente.

Sintem un grup de tineri din Munteni, judetul Galati, si prin aceste rinduri propunem forurilor competente infiintarea unei asociatii sportive in comuna noastră, care avea cindva (pină prin 1975) bogate traditii in acest domeniu. Ni se tot promite de către organele locale că se va face ceva si pe această linie, dar noi răminem mereu doar cu promisiunile. De cind s-a desfiintat echipa de fotbal, stadionul nostru a ajuns loc de pășune. Sintem oameni ai muncii, sintem tineri, si dorim ca formarea noastră să se completeze si prin sport. Asteptăm si sperăm. (Semnează **Costache Gurău si alti 19 tineri**)

Am citit articolul „In cazul Gheorghe Popa, pe făgasul legii a mai rămas o singură portită : cinstea unui cetătean. Ce va face el ?" L-am citit cu interes deosebit, pentru că eu cunosc foarte bine cazul respectiv. Sotia celui in cauză, Maria Popa, mi-a fost elevă si mă vizitează si acum. Am fost mereu la curent cu manevrele acelui gestionar Gh. Bora care, prin diferite tertipuri si folosindu-se de unii reprezentanti ai oficialitătilor locale a izbutit să spolieze familia Popa. Ceea ce s-a scris in Flacăra corespunde intocmai adevărului. As avea de adăugat că nu poate rămine nepedepsită fapta judecătorului de la Medgidia care a făcut formele pentru acea licitatie oneroasă, in dezacord cu spiritul legii, cu logica si cu dreptatea. După mine, ar trebui să fie trasi la răspundere si avocatii care au aranjat in asa fel dosarul incit să rămină „curat, curat", desi, la drept vorbind, el a rămas... curat murdar, vorba ilustrului dramaturg. M-as bucura ca rindurile mele să vadă lumina tiparului, imi asum răspunderea pentru convingerile exprimate si, ca să citez si din cronicari, „eu voi da sama de ale mele cite le scriu" in sluiba adevărului și omeniei. (Invățător **Marin I. Ionescu-Duicu** din Constanta).

Consiliul popular al judetului Galati :

In scrisoarea adresată dv., tov. Manea Ion, electrician la NAVROM, sesizează că maistrul Grigoras Marin are o atitudine necorespunzătoare fată de sotia lui, Manea Doamna, muncitoare necalificată la Intreprinderea de morărit si panificatie din Galati. In timpul verificării, de comun acord cu conducerea unitătii, s-a hotărit ca tovarăsa Manea să fie inscrisă la primul curs de calificare de scurtă durată ce se va organiza, iar pină atunci va lucra la modelare, asa cum doreste. S-a constatat că maistrul Grigoras Marin nu are suficientă autoritate fată de muncitorii pe care ii are in subordine, nu este un bun organizator, iar ca urmare in activitatea brigăzii respective au apărut unele lipsuri. Conducerea intreprinderii a hotărit mutarea lui in altă sectie. Afirmatia petentului că sotia lui, schimbindu-i-se locul de muncă, a suferit un accident in urma căruia a absentat 40 de zile nu a fost confirmată nici de declaratia tovarăsei Manea Doamna, nici de răspunsurile date de alti 6 incadrati cărora li s-a pus intrebarea respectivă, fiind vorba in realitate de numai 5 zile de absentă, in recuperare, după expirarea cărora numita s-a prezentat la locul de muncă din proprie initiativă.

O.J.T. Ialomița :

Referitor la articolul „Serviciile in statiunile de odihnă. Luni, la Băile Amara" din numărul 27 al revistei Flacăra, vă comunicăm că aspectele semnalate sint reale. Prin măsurile adoptate s-au asigurat conditii care să elimine definitiv din activitatea unitătilor noastre asemenea lipsuri. Conducerea O.J.T. Ialomita multumeste redactiei pentru sprijinul acordat.

Comitetul comunal Dridu al P.C.R. :

Din cercetările făcute in legătură cu scrisoarea adresată revistei Flacăra de către locuitorul comunei noastre Farmazon C. Marin au reiesit următoarele: intr-adevăr, seful depozitului de paie si-a pontat fictiv sotia si fiul, prejudiciind astfel unitatea cu 14 500 lei. In anul 1977 a cultivat cu zarzavat curtea depozitului, folosind muncitori din subordine si insusindu-si veniturile. Si-a invelit cu polietilenă sustrasă solariile din gospodăria proprie. A folosit tractoarele si remorcile unitătii in scopuri personale sau le-a inchiriat la altii, insusindu-si banii incasati. A crescut animale in incinta depozitului, folosind personalul muncitor al unitătii. In prezent dosarul numitului Badea Constantin se află la biroul de cercetări penale al miliției pentru continuarea anchetei. In legătură cu desfacerea abuzivă a contractului de muncă al tovarăsului Farmazon Marin, rezultă că acesta nu a lipsit de la muncă, ci a refuzat să plece in cursă datorită defectiunilor tehnice ale tractorului si lipsei autorizatiei de circulatie. Cu toate acestea, i s-au tăiat 8 zile de lucru si i s-a imputat nefolosirea utilajului (aproape 6 000 lei). Contra acestei măsuri s-a făcut apel la instanta de judecată. Avind in vedere situatia petentului (sotia bolnavă, 2 copii minori), s-a luat legătura cu Santierul de constructii Acumularea Dridu pentru incadrarea in muncă a tovarăsului Farmazon Marin. Intirzierea răspunsului nostru se datorează greutătilor intimpinate cu obtinerea documentelor contabile, necesare verificării si apoi audierii martorilor, de la forul tutelar al depozitului de paie.

Vă multumesc foarte mult pentru sprijinul acordat de redactia dv. in necazul pe care l-am avut cu obținerea documentelor necesare in legătură cu vechimea in muncă. Eram la grea cumpănă cind v-am scris iar dv. cu adevărat mi-ati luat o piatră de pe inimă. Vă multumeste si vă salută cu respect **Fr. Vidican** din Radna, str. Ardealului 444.

Intrebarea „De ce a murit Florina ?" mă urmăreste mereu. Cazul ne indeamnă să ne gindim măcar o clipă si la fetele devenite mame, ca victime ale bunei lor credinte, pe de o parte, si a micimii de suflet a partenerilor, care le intorc spatele in clipa conceperii copilului. Fireste că am in vedere numai fetele devenite mame ca victime ale bunei lor credinte trădate, si nu pe cele care, in urma unei vieti usuratice, nasc copii de care apoi nu stiu cum să scape. Mă gindesc numai și numai la Florina și la toate fetele ca ea cărora le-aș intinde bratul ocrotitor de mamă, pentru care cer mai multă ințelegere din partea părinților, a colectivelor in care trăiesc, pentru a le usura durerea trădării, arsura rușinii, deznădejdea singurătătii, pentru triumful speranței, al vieții ! (**Emilia Russe** din Ludus, judetul Mures).

★

Am fost indurerat citind articolul „De ce a murit Florina ?" in numărul 27 (6 iulie a.c.) al Flacării. Cind moare un om, cum spune Camus, toți trebuie să ne simțim puțin vinovați. Vinovați, cred eu, pentru că uneori sintem prea indiferenți la ce se intimplă in jurul nostru. Povestea Florinei e prea tristă ca să nu reflectăm mai mult asupra ei și să nu incercăm desprinderea unor invățăminte. Acel Liviu, atit de arogant in expresii, inclin să cred că nu o iubea cu adevărat. Altfel n-ar fi ingăduit să fie injunghiate candoarea și frumusețea fetei. Nu-l cred. Lacrimile lui tirzii au culoarea monedelor false scoase din circulație, și nu il pot crede. Rindurile acestea vi le trimite un tinăr muncitor care iubește și el o fată frumoasă, a cărei făptură nu ar jertfi-o pentru nimic in lume. In același timp știu că ignoranța, sau lăcomia, sau micimea de suflet, sau nepăsarea, sau atitea și atitea altele mai pot declanșa asemenea tragedii. De aceea, spre folosul tuturor tinerilor din țara noastră vă propun deschiderea unei anchete in opinia publică pe marginea tristului sfirșit al iubirii și al vieții Florinei. (**Ioan Iustin Purza**, Arad, str. Odobescu 11)

Mă numesc **Ioan Moldovan**, am 57 de ani, lucrez la Fabrica de produse ceramice Ariesul din Cimpia Turzii, ca zidar. Urmăresc cu multă nerăbdare in Flacăra tot ce se referă la „Situatia Kozak", deoarece de 23 de ani sufăr de o boală de piele si as dori si eu să fiu tratat de către cel care a vindecat sau ameliorat atitea cazuri. După a mea părere, acest om merituos nu este privit cu seriozitate. Nu pricep deloc de ce si cine poate fi atit de rău pornit impotriva realizărilor lui, de ce Ministerul Sănătătii continuă să tergiverseze rezolvarea acestei situatii. Nu-mi pot explica si nu pot intelege cine si ce ar cistiga dacă tovarăsul Kozak, descurajat de sirul interminabil de piedici ce i se pun, ar abandona. Noi, cei ce sintem in suferintă, si nu avem altă sperantă de vindecare, sintem in continuare alături de Pavel Kozak si de toti cei care ii acordă incredere si sprijin in activitatea lui plină de omenie.

Locuiesc pe str. Cugir nr. 9, sector 3, mă numesc **Emilia Constantin** și am cerere de telefon inregistrată sub numărul 155607/18.01.1971. Familia mea, căreia telefonul ii este deosebit de necesar, din motive ce sint arătate in cerere, așteaptă deci de 7 ani instalarea lui. Tatăl meu, care este paralizat parțial, s-a dus de 3 ori in audiență la Palatul Telefoanelor (vă inchipuiți cu cită greutate !) și i s-a spus că postul nu ne poate fi instalat decit peste incă 2—3 ani. Sint gata să cred că cererea noastră nu este ușor de rezolvat, dar nu imposibil, de vreme ce, știu prea bine, pe strada noastră mai sint instalate telefoane.

Comitetul municipal Giurgiu al P.C.R. :

La scrisoarea pe care ne-ați inaintat-o, semnată de tov. Manciu Ion din Pitești, referitoare la situația rudelor sale (părinții și fratele) ce locuiesc in Giurgiu, Șos. București nr. 76, vă comunicăm : la etajul imobilului respectiv locuiește, impreună cu soția și 5 copii, numitul Tănăsoaia Ilie care a ocupat abuziv apartamentul și, din lipsa unui spațiu corespunzător ca normă locativă pentru această familie numeroasă, nu a putut fi evacuat. E adevărat că această familie nu respectă regulile de conviețuire socială, tulbură mereu liniștea colocatarilor, in special a familiei Manciu, care locuiește dedesubtul apartamentului lui Tănăsoaia Ilie. Copiii acestuia sint nesupravegheați și neingrijiți, injură vecinii și produc stricăciuni imobilului. Pentru comportare necorespunzătoare au fost sancționați contravențional de organele de miliție și comisia de judecată, in urma unor reclamații anterioare ale colocatarilor. Pentru stricăciunile produse clădirii a fost sesizată E.G.C.L. Giurgiu pentru a evalua pagubele și a le recupera prin intreprinderea unde lucrează Tănăsoaia Ilie. De asemenea, a fost chemat impreună cu ceilalți locatari, atrăgindu-i-se atenția pentru ultima oară și punindu-i-se in vedere că dacă asemenea fapte se repetă colocatarii vor introduce acțiune in justiție și se va cere evacuarea acestei familii tulburente.

Către redacția revistei „Flacăra"—București.

Colonelul veteran Pătrășcoiu Nicolae, despre ale cărui fapte de un strălucit eroism din primul război mondial ați publicat un impresionant articol in „Flacăra" din 4 mai a.c., este una din multele pilde de eroism de care este legată istoria noastră. Față de asemenea oameni trebuie să avem un respect deosebit, ei au participat la făurirea unității neamului românesc, luptind cu arma in mînă impotriva vrăjmașilor noștri. Este meritul revistei „Flacăra", care in paginile sale evocă devotamentul fără margini al oamenilor dintotdeauna, atunci cind au fost chemați să-și apere glia strămoșească.

DAN ION
strada Careiul 28, Satu Mare

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal in rezolvarea diferitelor probleme că o pot face in fiecare zi intre orele 10–13 iar luni, marti și miercuri intre orele 10–17.

● „FLACARA" nu ia in considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

● **Grup de pensionari C.F.R.** — Iași. Direcțiile sanitare regionale și unitătile sanitare C.F.R. acordă pensionarilor C.F.R. și membrilor lor de familie asistentă medicală ambulatorie de specialitate la policlinici, la cabinetele de stomatologie din policlinicile și dispensarele medicale C.F.R., precum și internări in spitalele C.F.R., pe baza recomandării medicale, in aceleași condiții ca și pentru personalul muncitor C.F.R.

● **Zamfira Șerban** — Bucuresti. Vi s-a repartizat de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 7 o locuință corespunzătoare in str. Grozăvești nr. 14.

● **Titu Tătaru** — Craiova. Oficiul farmaceutic Craiova a aprobat transferarea soției dv. la punctul farmaceutic nr. 42 din Terpezita.

● **Vasile Alexandru** s.a. — Ploiești. Am fost informați că vi s-au achitat sumele cuvenite pe perioada cit ati fost plecati.

● **Ana Cerepaniuc** — comuna Mihăileni (Botoșani). Conducerea C.A.P. a stabilit să vă acorde lot in folosintă de 0.15 ha, precum și ajutorul in natură ca la toti cooperatorii pensionari. De pensie C.A.P. nu puteti beneficia pentru că nu ați indeplinit minimum de norme stabilit decit pe o perioadă de 2 ani.

● **Reghina Dinu** — București. C.O.M. de la I.C.R. 2 a propus inscrierea dv. pe lista de locuințe pe anul 1979 la urgențe.

● **Maria Ștefan** — comuna Ungureni (Botosani). Ați fost chemată la D.G.A.I.A. Botosani pentru a fi repartizată la o altă cooperativă agricolă de producție, tot in funcție de contabil, dar nu v-ati prezentat.

● **Ioan Cimpean** — Cimpia Turzii. Nu este nevoie de planificare, veniți cind aveți posibilitate, sau să ne scrieți care vă este necazul.

MARGA NEDELEA

Prin China eternă

Muzeu și realitate

Sintem în inima capitalei, în Piața Tien An Men (a cerului veșnic) peste drum de Palatul de Iarnă. Spațiul public se lărgește copios și ni se impun privirii liniile sobre și moderne ale edificiului în care este adăpostit „Muzeul de istorie a Chinei". Tresar încă de la citirea inscripției : un muzeu al unei istorii atît de îndelungate și de bogate este o plimbare obositoare, dar frumoasă, prin milenii de civilizație și cultură, la care, dacă adăugăm și preistoria în lumina descoperirilor arheologice, plimbarea noastră se întinde prin nu mai puțin de 1 700 000 de ani.

Intrăm într-un hol amplu ca o catedrală și urcăm scări tăiate în marmură lucitoare și scumpă flancați de prietenia și politețea proprii sufletului sensibil și deschis al chinezului și ajungem în seama unor ghizi de vocație ale căror explicații ies din stereotipia de bandă de magnetofon a ghizilor de aiurea și devin lecții pasionate și pasionante de istorie a Chinei.

Ce poate cuprinde autorul acestor mărturisiri din imaginile multiplicate, ca între oglinzi paralele, ale muzeului ? Mă voi mărgini la esențe și, mai ales, la unicate : istoria Chinei e plină de invenții cruciale pentru istoria omenirii, iar atunci cînd ele nu sînt invenții, sînt cel puțin reîntruchipări superioare și ingenioase ale unor invenții din altă parte a lumii. Iar, în materie de artă, precumpănește perfecțiunea, capodopera — de la artistul profesionist notoriu, la artistul amator anonim. Miroase a genialitate acest muzeu uriaș ca întindere și valoare. Exponatele lui mi-au întărit marea și fierbintea mea dragoste față de China și încrederea mea nedrămuită în destinul de excepție al poporului ei.

Împărțite metodic, sălile muzeului trasează granițele aproximative a patru mari capitole : preistoria și orînduirea primitivă datînd între 1 700 000 și 4000 de ani î.e.n., antichitatea sclavagistă pînă în 476 cînd ar începe, așadar, feudalismul pînă pe la 1840. Dar de la acest an societatea se desfășoară mixtă, feudal-capitalistă, abia după mișcarea din 4 mai 1919, în care s-a impus marea personalitate a Doctorului Sun Yat Sen, desăvîrșindu-se revoluția burghezo-democratică.

Apoi exponatele fiind dirijate în subcapitole prin pleiada numeroaselor dinastii, mișcări populare, intervenții străine etc.

Ceea ce izbește neplăcut, încă de la primii pași prin muzeu, este faptul că, într-o vitrină, craniul omului din Wien Mo, datînd de 1 700 000 de ani, este o copie de lut, originalul de os fiind „luat" de imperialiștii americani înainte de eliberarea Chinei.

Dar cum fosilele sînt aceleași pretutindeni în lume, să intrăm în perioada de civilizație. De la 4000 de ani î.e.n. încoace se constituie statul sclavagist. În dinastia Ciang apar primele orașe-cetăți și primele hieroglife. Pe oase de animale și cruste de broaște țestoase sînt gravate primele ideograme (hieroglife, din care se pot distinge repetat cuvintele : orez, grîu). Începe opera primelor construcții hidraulice, matca unora dăinuind pînă azi.

Primul calendar datează din anul 1600 î.e.n., din timpul dinastei San și prevedea, încă de pe atunci, eclipsele de soare și lună. Tot de pe atunci datează apariția somptuoasă a mătăsurilor. Pe un taler de bronz stă, drept mărturie, mulajul în plastic al unui vierme de mătase. Și mă gîndeam la călugărul european care a adus, „în taină" și cu mari sacrificii, ouăle viermilor de mătase, din China, ascunse în golul minerului de la bastonul eparhial. Firește, conform decalogului dat de Dumnezeu lui Moise, unde scrie porunca : să nu furi !

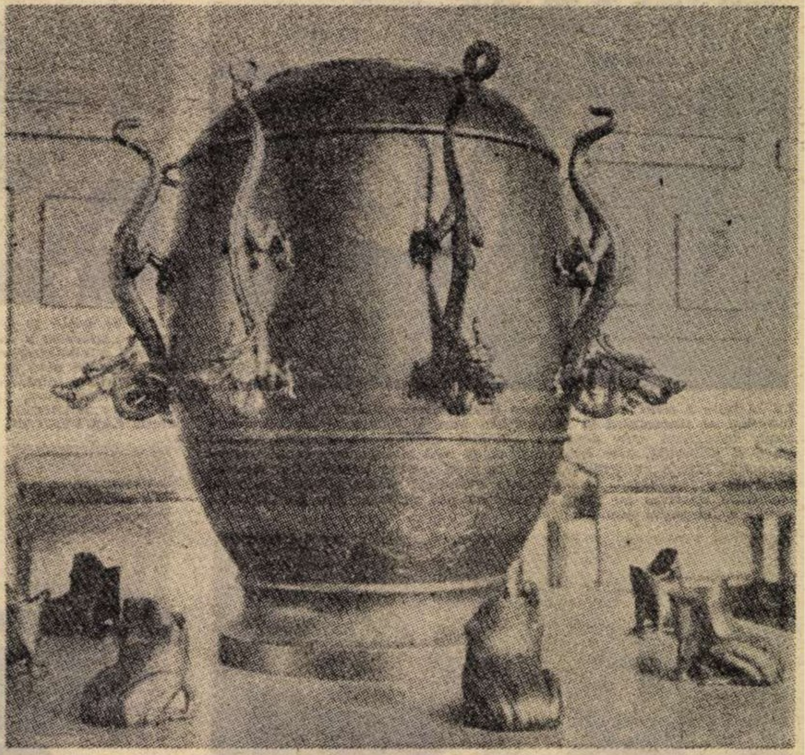

Seismograful inventat în anul 132 î.e.n de Cian Heng

Pe vremea aceea se sculpta în și se scria pe oase — uneori chiar pe oase omenești. Pe un os foarte subțire, arta de scrib chinez a făcut să încapă peste 4000 de hieroglife, după cum într-un muzeu european am văzut o scrisoare scrisă pe un bob de orez.

Odată cu mătasea a apărut și jadul. Piatră scumpă încă de la început așa că nu e cu mirare că astăzi, o statuie mai acătării de jad are valoarea unei limuzine „Mercedes".

Ca și în antichitatea europeană, exista obiceiul ca oamenii avuți să fie îngropați împreună cu sclavii, sacrificați la moartea lor. Dar aceasta nu presupune o supunere fatalistă a sclavilor în fața stăpînilor și-a morții. Muzeul pune în lumină o serie de revolte de anvergură ale sclavilor.

Vedem, în secolul VI î.e.n. apariția primelor monede în forma unor lopățele lîngă o vitrină stranie cu două statui reprezentînd un soldat și un cîine alipit de stăpîn. Pe ceafa soldatului, iscălitura artistului sculptor. Sîntem pe vremea împăratului Ci Și Hoan care a unificat China. Dar descoperirea formidabilă s-a făcut în 1965 cînd arheologii au scos din uitarea țărînei mormîntul unui împărat din dinastia Han de Vest, cu 2 500 de călăreți și pedeștri executați cu artă de cine știe ce artist genial înmormîntat în anonimat.

Dacă socotim că și mătasea e o invenție, atunci șirul invențiilor începe, în China, cu trei milenii și jumătate înaintea zilelor noastre. Dar dacă, mai parcimonioși, ne mărginim la lumea austeră a științelor, iată cum tot sub dinastia Han, savantul Cian Hîn avea să demonstreze, pentru prima oară în istoria omenirii, de ce e luna luminoasă, iar în 132 î.e.n., un alt savant să născocească primul aparat din lume de măsurare a seismelor. Acest seismograf în ediție princeps este pe cît de ingenios pe atît de realizat artistic. Inventatorul său, Ciang Heng, l-a alcătuit dintr-un fel de cazan de bronz, ovoidal, pe suprafața căruia sînt aplicați 8 dragoni, cu gura în jos. Fiecare dragon reprezintă un punct cardinal. Jos, pe pardoseală sînt așezate opt broaște cu gura ridicată în sus, către gura dragonilor. Dragonii au în gură bile de lemn și o pîrghie fină de lemn. În caz de seisme, pîrghia împinge un anumit număr de bile din gura dragonului în gura broaștelor. În felul acesta s-au putut măsura, încă de pe atunci, seisme fine, de abia de un grad sau două pe actuala scară Richter.

Dinastia Han de Vest coincide cu un adevărat clasicism în științele chineze. Tot atunci a fost inventată hîrtia, fabricată mai întîi din scoarță de copaci, și mai apoi, din petice de pînză. Mai tîrziu finețea chinezească va breveta hîrtia de mătase. Și, fiind vorba de mătase, o hartă întinsă indică celebrul drum al mătăsii : China, Coreea, Japonia, sau China, Indonezia, sau China, Arabia, Turcia, România. Firește după numele de astăzi al zonelor respective.

Și invențiile curg cu nemiluita. Iată prima busolă din lume, simplă și comică. În vîrful unui pălimar înfipt pe o căruță e proțăpit un om cioplit, cu degetul arătător întins. Oricum s-ar întoarce căruța, degetul arătător al omului arată spre nord.

La numai doi pași de plimbare, macheta primului pod fără piloni din lume, numit Ciao-Gion, cu o lungime de 54 metri și lățimea de 9,6. Este vechi de peste 300 de ani. Europenii noștri au trebuit să aștepte mult și bine pînă să construiască așa ceva. De data asta furtul ideilor ingenioase nu a prins rădăcini. Și fiindcă scriem și publicăm — și fiindcă revista aceasta vine proaspătă de sub teascurile tiparului — e bine să știm că, înainte, mult înainte de Gutenberg, în anul 868 e.n., China a născocit prima tipografie din istorie. Păcat, însă, că muzeul expune numai copia. Originalul a fost furat, de data asta, de englezi. Probabil din fuga de monotonie. În același an, budistul Cian Sui a trasat pe globul deja mulat în bronz, primul ecuator.

Cascada invențiilor curge niagaric, Chinezii, un popor modest, nu au harul laudei, ba dimpotrivă, se retrag, parcă jenați, în umbra măreției lor. În China nu se caută cu tot dinadinsul primatul adevărat sau fals al invențiilor. Toate invențiile sînt expuse în muzeu fără orgoliu, uneori fără nici un comentariu, ca într-un hronic al unor evenimente oarecare.

Trec pe lîngă spațiile afectate poeților Li Tai Pe, Li Ho, Du Fu, Pei Tu Yi și emoția mă tulbură. Caut citate din traducerile românești : Stamatiad, Camilar, Adrian Maniu (mai ales) și mă încurc în păienjenișul lor de aur. Era nevoie de un respiro artistic după explozia atîtor invenții tălmăcite în mașinării. Numai că după oaza lirică vine ca o cenzură aspră invenția prafului de pușcă și apoi tremurul fin al primei busole de navigație. Apoi anatomia supusă fineței acului, în acupunctură odată cu exponatul corpului omenesc cu indiciul zonelor sensibile. E de bronz, turnat în 1443, copie și el. Unde e originalul, nu mai rețin. — principalul e că el nu mai este în țara-i de baștină. Sînt 400 de puncte acupunctabile pe acest om de aramă folosit, pe atunci, ca material didactic. Elevii trebuiau să împungă punctele cu acul, prin orificii țîșnind apă, semn că au împuns bine. Alte puncte false induceau elevii nepregătiți în eroare.

Și așa mai departe.

Dar invențiile nu plutesc în abstract. Ele nu lasă impresia unui periplu prin lumea rece a ideilor calculate, ci sînt mereu integrate în epocă, raportate la oameni, la mișcările social-politice, la economie și cultură. Între mașinării ingenioase, obiecte de artă, de la amforele pentru sacrificii, din antichitate, cîntărind peste 800 de kilograme, la subtilitatea tăieturilor în fildeș sau jad, a ortografiei pe mătase sau pe sidef, se alcătuiește o lume, un suflet mare, un caleidoscop fascinant prin care vizitatorul plutește între realitate și legendă. De la începuturile fosile la verbul militant al lui Dr. Sun Yat Sen și, în date mari, cu trimiteri către China contemporană, în tablouri expoziționale, clădirea muzeului e o mare inimă cu pulsul racordat celor trei fețe de timp.

La numai cîțiva pași, Mao Tzedun își doarme, în mausoleu, somnul de veci. Iar peste drum, în tribuna oficială, tovarășul Hua Kuo Fen, scrutează, la ceas de sărbătoare, noua tinerețe fără bătrînețe a Chinei. Prin acest spațiu a trecut, primit cu dragoste și entuziasm, și președintele patriei mele, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Simbol al prieteniei totale și exemplare dintre două țări și popoare.

AL. ANDRIȚOIU ■

GEORGE BERA ARĂDEANU

Tînără țară

cum o copilă, cu părul de aur
pe umeri, în val curgător,
dimineața privește în ochii mei.

nu-s nori ancorați la țărmul de zare,
drumuri se pierd între salcîmi,
se coace orzul, unduiește grîul,
cucii se-ngînă-n pădure...

azvîrle cîmpul ciocîrlii spre soare,
văzduhul se umple de tril,
în roua de pe ierburi, curcubee,
oglindind tînără țară...

CLEOPATRA LORINȚIU

Băiatul de iarbă

Fii tu băiatul de iarbă
e atît de ușor
nu te atinge nici un cuvînt
oasele nu te mai dor.
O să rîd în părul tău
întunecat, foșnitor
ochii îți vor fi din semințe,
e atît de ușor.
Viața se va întîmpla
într-un ritual ca un nor
Mă vei lăsa oricînd să te văd
să te știu, să te cobor.

Fii tu băiatul de iarbă
mîna mea este rece
viață cu viață prin nervurile noastre
se va petrece.

ANA FENOGHEN

Industrie

Soare ! Soare ! — țipă bătrînul orașului

și mai stă o dată la rînd
să vadă
capetele copiilor înflorind
întocmai aleilor cu tei.

Desișul furnalelor
spuzind
golul cerului
face lumină atît de adevărată...

Problema nemuririi circulă tare
ca un aer de munte !

NICOLAE SIRIUS

Obicei vechi

Chiar pe peretele zilei era lipit
eternul afiș împotriva nopții.
Soarele ne curgea
pe umeri ca un fluviu.
Sărutam coasa. Obicei vechi.
Așezam clăi de fîn
mai frumoase decît piramidele.
Treceam prin izvoare
Și legam prietenie cu ele.

În trupul universului înălțam pacea.

Sîngele nostru-i din rășină, din
floare de grîu, din
pămînt frămîntat în palme.
Ce i-am putea spune sîngelui nostru dacă
noi nu am ști să muncim ?

Cum înflorea libertatea am văzut construind.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Omul în fața tomoffel-ului

Louise Brown și tomoffel-ul vin ținîndu-se de mînă, pătrunzînd împreună în viața omenirii. Coincidența apariției lor ține de basm, de minunile lui în care nimeni nu crede. Poate că e un moment curat al civilizației în lupta ei cu intîmplările naturii. Nimeni să nu mai simtă apariția unor clipe curate, ca-n povești ?

Louise Brown e o fetiță născută din fecundarea unui ovul (al propriei mame) și a unui spermatozoid (al propriului tată), intr-o eprubetă ; mama, după naștere – căci foetusul s-a dezvoltat normal în organismul matern, transportat acolo după fecundarea din eprubetă – e sănătoasă ; fetița e frumoasă și de o sănătate perfectă ; mii de telefoane asaltează clinica doctorilor englezi; unul din ei declară că tehnica implantării și dezvoltării ovulului nu poate fi deocamdată aplicată decit la un număr redus de femei și mai e mult pînă la a o putea folosi pe o scară largă care să permită rezolvarea sterilității feminine. Nu vă faceți iluzii – spun frumos medicii; nu fiți incompetenți și senzaționaliști – scriu ziarele serioase.

Ca și în cazul Louisei Brown, nici cu tomoffel-ul nu se știe mai mult. Mai trebuie așteptat și cu el pentru a ne pronunța asupra viitorului său. Dar un suris ne putem permite – și nu accept să-l ratez. In afara numelui său, demn de Frații Grimm, el ne dă și dreptul de a privi superiori și zîmbitori la toți „realiștii" cărora nu le plac poveștile de adormit copiii. Eu am adormit odată citind nu știu unde de un cartof care s-a încrucișat cu o roșie, și ceea ce a ieșit a fost mai ceva decît ridichea aceea uriașă care ne-a obsedat copilăria, imposibil de smuls din pămînt, de o familie la fel de uriașă, cu mamă, tată, copii, cățel și purcel...

Tomoffel-ul născut în Danemarca – vine dintr-o tomată și un kartoffel, cum se numește, în daneză, cartoful. Trebuie să fie foarte nostim, are frunze albe și violete, mici fructe verzi care sugerează varza de Bruxelles și măsoară jumătate de metru în înălțime. Nimeni dintre cei mari n-a crezut vreodată în ridichea aceea uriașă – și acum, ce vor face cu tomoffel-ul ? Mai rămine să-mi spună că nici tomoffel-ul nu va schimba soarta omenirii... Cei reci la minune au întotdeauna argumente de o inteligență a cărei profunzime doar platitudinea evidenței o poate măsura. Cum naiba să se schimbe soarta omenirii dintr-o roșie imperecheată cu un cartof ? Dar poate că se schimbă soarta roșiilor? Sau a cartofilor ? Ar fi puțin ? Ar fi trist ? Desigur, n-ar fi mai multă pace sub măslini, dar poate că ar fi între răsadurile de roșii și salate. Salatele proaspete sint bune de mîncat. Salatele pașnice, ca și omletele din ouă fenomenale – de ce ar interesa doar pe poeți ? Înainte de a fi o operă de știință, tomoffel-ul a fost o metaforă, o himeră, un vis, o iluzie. Respect avertismentul oamenilor de știință care l-au produs, grijulii în a ne atrage atenția să nu ne facem iluzii nici cu tomoffel-ul, care nu se știe dacă va face tuberculi și nici dacă va putea fi comercializat pe plan alimentar. Nu-mi fac iluzii nici cu tomoffel-ul.

Dar mă zbat ca să se înțeleagă că pînă a ajuns aici, tomoffel-ul a fost o idee de poet. Lumea se întreabă acum, febrilă, dacă e bun de mîncat, ce gust are, mîine l-ar face prăjit și s-ar delecta cu el. Mai ține cineva minte zilele, lunile, secolele, în care atîtea idei de poeți, atîtea idealuri pierdute în noaptea care nu mai este, au fost bagatelizate și batjocorite cu întrebarea vulgară, trivială, atotputernică, atotdistrugătoare : „Și asta cu ce se mănîncă ?" Chiar nimeni nu se simte rușinat în fața tomoffel-ului ?

RADU COSAȘU ■

Fotoreportaj pe glob

La 28 iulie a avut loc la Havana deschiderea oficială a Festivalului mondial al tineretului și studenților. Marele forum al tinerei generații, inaugurat sub deviza : „Pentru solidaritate antiimperialistă pace și prietenie, este consacrat celor mai stringente probleme care preocupă lumea contemporană și în mod special problemelor tineretului de pretutindeni. Numeroasele dezbateri și manifestări politice, culturale sportive au făcut remarcată din primele zile participarea activă a delegației române.

Shinjuku Nomura este ultimul zgirie-nori construit la Tokio. Măsurind 203,25 m aceasta este a treia printre cele mai inalte construcții din Japonia. Dintre cele 50 de etaje ale acestui zgirie-nori 5 sint sub nivelul solului.

Timp de peste 40 de ani, pînă în 1974, accesul femeilor-toreador în arenele spaniole a fost interzis. Și după 1974 arena **LAS VENTAS** din Madrid a continuat să aparțină în exclusivitate toreadorilor-bărbați. Aceasta însă pînă la începutul lunii iulie, cind **MARIBEL ATIENZAR** a cîștigat nu numai o ureche de taur, ci și simpatia și admirația publicului spectator, precum și a specialiștilor în luptele cu tauri. In foto : **MARIBEL ATIENZAR**, la sfirșitul primei sale apariții în arena **LAS VENTAS**.

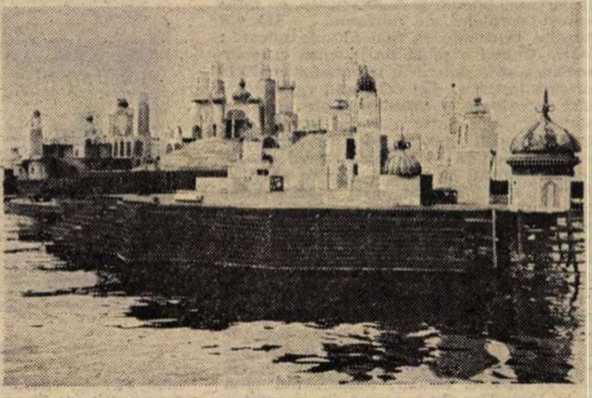

Incepind din 20 iulie pînă la 23 august, la Bregenz, pe malul austriac al lacului Constance, se desfășoară cea de-a 33-a ediție a unui cunoscut festival de operă. Și, deoarece anul acesta va fi prezentată opera „1001 de nopți", pe malul lacului s-a construit această minunată scenă.

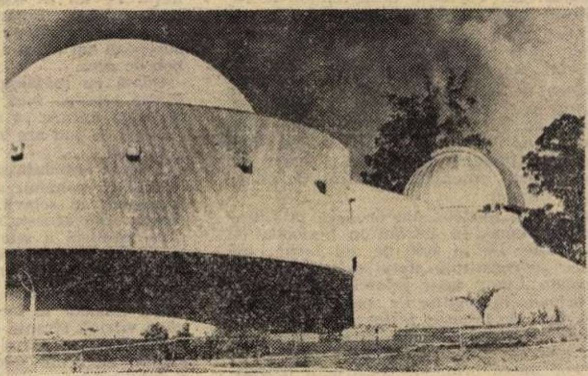

Clădirea planetariumului inaugurat recent la Brisbane, în statul Queensland, Australia

O descoperire astronomică controversată:

Există sau nu cea de-a zecea planetă a sistemului nostru solar?

● **Botezată cu numele descoperitorului său, astronomul american Charles Kowall, „noua" planetă pune din nou specialiștilor problema nașterii și istoriei sistemului nostru solar.**

În timpurile îndepărtate ale antichității clasice, pe cind astronomia se făcea cu ochiul liber, începînd de la căderea nopții, omul nu cunoștea decît cinci planete : Mercur, Venus, Marte, Jupiter și Saturn. Principala, Terra, era uitată... Copernic rectificînd eroarea, planetele au devenit șase. Inventarea telescopului a permis lui Herschel să descopere, cu totul intimplător, în 1781, pe Uranus, cea de a șaptea planetă. Mecanica celestă îl ajută pe Leverrier să găsească cea de-a opta planetă, Neptun, în 1846 ; calcule similare au condus în 1930 spre Pluton, planeta nr. 9. Apoi, în octombrie 1977, din nou grație hazardului, Kowall, un astronom de la Observatorul Hale din California, a descoperit o miniplanetă între Saturn și Uranus. În principiu s-a ajuns deci la cifra 10.

În practică, afirmă revista SCIENCE et VIE, *s-ar putea să fie vorba de fapt de planeta nr. 11, căci, dacă se confirmă descoperirea americanului Charles Kowall ca fiind o veritabilă planetă, trebuie să intre în calcul și ansamblul de asteroizi care gravitează între Marte și Jupiter, pus în evidență în 1801. Miniplanetele cunoscute sub numele de asteroizi au primit inițial cite un nume. Prima, descoperită în 1802 de italianul Piazzi, a fost Ceres. Au urmat Pallas, Junona, Vesta, Astrée etc. Mai tirziu s-a recurs la numere ; la ora actuală s-a ajuns la numărul 2 040. Cel mai mare asteroid, Ceres, nu măsoară decît 1 000 de kilometri în diametru.*

Citeva date asupra asteroidului lui Kowall. Obiectul, descoperit de astronomul american cu ajutorul unui telescop de 120 cm instalat în Munții Palomar, iese din ansamblul obișnuit prin distanța față de Soare : 2,4 miliarde kilometri, ceea ce, în limbajul specialiștilor înseamnă 16 unități astronomice (u.a.), comparativ cu cifra celorlalți asteroizi, care este 5,2 u.a. Miniplaneta se rotește în jurul Soarelui în același plan eliptic ca majoritatea celorlalte planete. Doar Pluton posedă o orbită relativ inclinată cu acest plan. Determinarea exactă a orbitei descrise de noua planetă va reclama reluarea observațiilor pe un interval mai lung, cu o precizie superioară. Dacă această orbită va fi apropiată cercului, obiectului descoperit de Kowall i-ar trebui între 66—70 ani pentru a face înconjurul Soarelui. Pentru comparație, Terrei îi sint necesare 365 de zile, lui Saturn 29 de ani și jumătate, iar lui Uranus 84 de ani. Dacă, dimpotrivă, miniplaneta urmează o orbită în elipsă foarte depărtată de cerc, perioada sa de revoluție poate atinge mai mult de un secol, pînă la 115 ani, a calculat Kowall.

Prin mărime, astrul descoperit de astronomul american ar trebui plasat în lumea asteroizilor, cu condiția să-i și aparțină. Dar, după cum s-a constatat, diferă foarte mult cifra unităților astronomice : 5,2 comparativ cu 16. În această situație, a fost avansată ideea unei alte centuri de asteroizi, dintre care Kowall ar fi descoperit numai primul element. În loc să se învirtească între Marte și Jupiter, această nouă centură s-ar roti între Saturn și Uranus. Este vorba în acest caz doar de o ipoteză, în timp ce astrul Kowall există, este real. Gravitînd departe de celelalte planete, nu poate fi un satelit al lui Saturn și Uranus, care să-și fi părăsit orbita. Cit despre mărime — cel mult 650 kilometri diametru — descoperitorul însuși a observat că „nimeni n-a fixat limita inferioară a diametrului unei planete". În acest punct intervine din nou teoria asupra asteroizilor, complet refăcută de cițiva ani, după care se consideră că aceste miniplanete — asteroizii — ar reprezenta singurele vestigii intacte care datează de la formarea lumii. Ceea ce demonstrează că cerul păstrează încă nenumărate și intangibile mistere, enigme pe care minții și cunoașterii umane nu le este dat încă să le pătrundă. Planetă sau asteroid, „obiectul Kowall" deschide, poate, încă o fereastră spre descifrarea acestora, deci spre cunoaștere.

„Să nu se mai repete!"

O flamă. un zgomot puternic. A urmat. apoi. formarea ucigătoarei ciuperci atomice. S-a intimplat in urmă cu 33 de ani la Hiroșima. unde a fost lansată pentru prima dată bomba atomică. Un oraș a fost ras de pe suprafața Pămîntului. Și-au pierdut viata peste 78 000 de persoane și au fost rănite peste 80 000. dintre care unele mai suportă și acum consecințele iradierilor.

Se scria in acest fel una din negrele pagini ale istoriei umane. dacă nu cea mai neagră. Mărturie a faptului că folosirea cuceririlor geniului uman — in acest caz dezvoltarea impetuoasă a fizicii nucleare. dezvăluirea tainelor atomului — in scopuri militare are drept consecință adăugarea unor noi si din ce in ce mai mari pericole la adresa omului, a omenirii in general. Pe un fragment de zid care a mai rămas in picioare după puternica explozie. un supravietuitor a scris. poate cu ultimele sforțări : „Să nu se mai repete". Un apel care cuprinde in el tragedia zecilor de mii de vieti curmate intr-o clipă. apel mai actual ca oricind astăzi. cind istoria consemnează in jur de 14 000 războaie, in urma cărora și-au pierdut viata patru miliarde de persoane. Număr echivalent cu actuala populație a Terrei. Un apel mai actual ca oricind și datorită cresterii inimaginabile a capacitătii de distrugere a uriașelor arsenale militare clasice dar. mai ales. nucleare. mai in consens ca oricind cu dorinta popoarelor ca Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete !

Argumentele nu lipsesc. din păcate. Bomba lansată cu 33 de ani in urmă la Hirosima cintărea in jur de patru tone si avea o putere de distrugere de 12 000 tone trinitrotoluen. Acum, arsenalul atomic mondial are o putere de distrugere echivalentă cu 15 000 tone pentru fiecare locuitor al Terrei. arsenalele nucleare existente insumind circa 60 000 megatone. Acum, greutatea acestor bombe a scăzut, atingind aproximativ 100 kilograme. Puterea explozivă a unei asemenea bombe echivalează insă cu cea a două milioane tone trinitrotoluen. A crescut in același timp foarte mult precizia de lansare, fiind apreciată la circa.. 30 metri de tinta dorită. În plus. stiri provenite din cercurile militare occidentale relevă că se află in studiu realizarea unor arme de 1 000 ori mai puternice decit cele nucleare sau constructia unor arme nucleare care ar avea efecte distrugătoare pe zeci de mii de kilometri patrați. Mai poate fi făcută, in asemenea cazuri. vreo distinctie. in privinta distrugerii in masă. intre front si spatele frontului. intre combatanti și civili ?

Se apreciază că arma nucleară si-a sporit puterea. in numai 15 ani. de 10 milioane de ori. ajungindu-se la situația in care puterea de distrugere a unei singure bombe nucleare de 50 megatone este de 10 ori mai mare decit totalul explozibilului din cel de-al doilea război mondial. iar energia degajată depășește pe cea produsă de exploziile ce au avut loc in războaiele din toate timpurile. Se vorbeste de alte unităti de măsură — gigatona — echivalentul unui miliard de tone exploziv convențional. Unele calcule, desigur aproximative. arată că lansarea a 3—4 asemenea bombe ar fi suficientă pentru distrugerea unui continent... Să mai adăugăm că. tot potrivit calculelor. stocurile de arme nucleare existente ar ajunge pentru a lansa zilnic. timp de 150 de ani. cite o incărcătură nucleară cu o fortă explozivă mai mare decit a intregii cantităti de bombe „clasice" folosite in cea de a doua conflagratie mondială.

Ceea ce stirneste și mai mult ingrijorarea popoarelor este faptul că. de la an la an. se inmulteste numărul incărcăturilor nucleare. Dacă in 1963. acesta era de 1 670. acum depășeste 12 000. numai in rindul unor state semnatare ale Actului final al Conferintei general-europene acestea fiind de peste 11 000. Se estimează că, la sfirșitul actualului deceniu, in lume se pot produce anual 80 tone plutoniu, cantitate ce permite fabricarea a circa 10 000 lovituri nucleare. Expresive prin simpla comunicare. cifrele dau. fie și numai matematic. adevărata dimensiune a pericolului ce ar plana asupra omenirii prin folosirea arsenalului atomic existent pe glob. Lansarea unei bombe nucleare de o megatonă asupra unui oraș de peste un milion de locuitori ar avea ca efecte pe o rază ce poate atinge 10 kilometri : 270 000 morți. prin suflu și flăcări ; 90 000 prin căderi radioactive ; 90 000 răniți ; 710 000 invalizi. Ar fi avariate sau distruse clădirile. instalatiile electrice. de apă. gaze și canalizare. Să nu se uite că in afară de cele cinci țări ce posedă. oficial. arme nucleare. se consideră că cel putin 20 de state dispun de competenta tehnică și materială necesară pentru fabricarea de explozive nucleare. Și. mai ales. să nu se uite că. in 25 de ani. de la sfirsitul celei de a doua conflagratii mondiale. in lume nu a fost nici o zi in care să nu fi existat un conflict armat intr-o zonă sau alta a mapamondului. În această perioadă teritoriile a 59 de state au fost afectate de război. comparativ cu 40 state beligerante in al doilea război mondial și 14 in primul. În ansamblu. in perioada evocată au avut loc 97 conflicte armate locale. a căror durată totală in timp insumează circa 300 de ani. O intrebare este inevitabilă : ce s-ar fi intimplat dacă in aceste conflicte ar fi fost folosit armament nuclear ? Cu siguranță că n-ar fi avut nici cine să scrie. dar nici cine să citească aceste rinduri. Cite zîmbete nevinovate de copii ar fi fost curmate ? Să lăsăm cititorul să-și facă o imagine. dindu-i doar citeva elemente. pentru o regulă „de trei simplă" : cu 0.013 megatone trinitrotoluen au fost omoriti la Hiroșima. asa cum am mai arătat. 78 000 de oameni. Acum in lume sint 60 000 megatone. Orice comentariu pare de prisos...

Hiroșima, 6 august 1945, ora 8,15

Să nu uităm efectele nefaste din punct de vedere economic. Pentru că o mare parte din cele 400 miliarde dolari cheltuiți anual pentru inarmări merg spre mărirea și perfectionarea arsenalelor nucleare. Pentru că in cercetările din domeniul militar nuclear sint angrenati cel putin 20 000 savanti. Aceasta in timp ce se estimează că țările in curs de dezvoltare ar avea nevoie stringentă pentru a putea aplica in mod pasnic energia atomică de cel putin 5 000 savanti atomiști. Pentru că fabricarea unei bombe atomice „clasice" costă 600 000 dolari. iar costul unui singur portavion cu propulsie nucleară este evaluat la aproape 900 milioane dolari — mai mult decit suma cerută de Organizatia Mondială a Sănătătii pentru eradicarea malariei pe glob. Să mai adăugăm faptul că. potrivit calculelor. cu cele 2 000 tone material fisionabil conținut de armele nucleare actuale s-ar putea produce in jur de 100 000 megawati electricitate. ceea ce inseamnă mai mult de jumătate din necesarul de energie al lumii, la nivelul anului 1980 ?

Evocarea aceasta se vrea o semnătură la apelul umanitătii ca ceea ce s-a produs cu 33 de ani in urmă la Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete. Este necesar. de aceea. asa cum a subliniat in mod constant România. ca atomul. una dintre marile cuceriri ale geniului uman, să fie folosit exclusiv pașnic, este necesar ca stocurile de arme nucleare existente să fie distruse. să fie excluse din viața popoarelor. O cere rațiunea. o cere istoria.

ION STOICA ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● Cu țărînă sau cu bani în gură

Placido Giacobbo și-a dat obștescul sfirșit la vîrsta venerabilă de 78 de ani, in deplină singurătate, dar în pat. Deși cea mai mare pare a vieții și-a petrecut-o cu automatul la bretea și a fost martorul activ al celor mai strașnice și sîngeroase „lovituri", Placido a murit sub plapumă, la fel de banal ca și mentorul său Al Capone in 1947, excepții care probează tulburător regula. În ultimii ani lui Placido nu i-a rămas altceva mai bun de făcut decît să stirnească, prin istorioare crude, imaginația agresivă a copiilor din periferia Messinei și aceasta nu pentru că cei mari nu ar fi fost foarte curioși, ci pur și simplu precauți, fapt scuzabil din moment ce bătrînul nu mai era simpatizat de Mafia.

Cînd Mafia taie de pe lista „onorabililor" și a „amicilor" numele cuiva se pare că ii zdruncină toate șansele, inclusiv aceea de a pălăvrăgi la cafenea. Și Placido a... meritat ostracizarea din moment ce — după cum a declarat un mafiot cu onoarea nepătată săptăminalului „Ente" — „și-a vîndut prietenii din Statele Unite ca să scape de scaunul electric și să primească în schimb... dreptul de expulzare pentru Sicilia"...

Giacobbo nu a fost nimeni altcineva decît șoferul preferat al lui Capone. Ani de zile i-a condus Cadillacul blindat care cîntărea 7 tone, minune a tehnicii gangsterești, în interiorul căruia te simțeai cum insuși „patronului" ii plăcea să recunoască, „mai liniștit decit într-un adăpost antiaerian".

Placido, supranumit „Charles" în perioada cînd și-a dovedit o remarcabilă lipsă de scrupule și un talent original în mai toate păruielile din Chicago, Boston și New York, pe unde Mafia lăsa dire de singe și groază nu a avut dreptul la funeralii respectabile. Instituția din care cu zel a făcut parte i-a refuzat un somptuos pașaport pentru iad. S-a dat astfel incă o tacită, dar pertinentă lecție tuturor acelora care nesocotesc legile sacramentale ale disciplinei de bandă. Este adevărat că ținîndu-se cont de „postul istoric" al lui Placido acesta nu a fost curățat cum se curăță...

În ultimele șase luni, 11 mafioți au fost găsiți morți și cu pămînt in gură și alți 5 tot morți, dar cu bancnote in gură, ceea ce demonstrează că legea de fier a Mafiei acționează in continuare, feroce, tradiționalistă și rece în cazul „amicilor" cu state obișnuite de serviciu...

● O pastilă „puk" și un vis frumos...

Un ciudat caz de altruism remuneratoriu a făcut, recent, obiectul dezbaterilor unui tribunal din Baltimore. Împricinatul, un farmacist, Jack Barber.

Numitul Barber a fost chemat în fața instanței de un grup de farmaciști onești din aceeași urbe sub motiv că vinde la scară mare false pastile de visat frumos. Analizele efectuate au dovedit că miraculoasele buline, vesel colorate, nu conțineau altceva decît aspirină și chiar și aceasta diluată în mod oneros. Așadar, Barber distribuia la prețuri piperate praf curat în spatele unei reclame deșănțate care a aiurit mii de amatori de schimbat coșmaruri sau insomnii pe ceva mai acătării. Textul reclamei compus de acuzat se caracteriza prin simplitate, claritate și bun simț : „Nopțile dumneavoastră au devenit un calvar. Adormiți greu și visați urît. Din această cauză, dimineața vă treziți obosiți și demoralizați. Pastilele „Puk" vă scutesc de toate aceste avataruri. Luați o pastilă „Puk" și viața dumneavoastră se va schimba : veți visa întîmplări splendide în care sînteți personajul principal. Vă veți recunoaște, în imagini color, bogat (ă), frumos (frumoasă), fericit (fericită), admirat (admirată). Efectul pastilei „Puk" este însă neutralizat de alcool". Textul, prea puțin eliptic ca să dea naștere la confuzii, a reprezentat și vîrful de lance folosit de avocatul apărării împotriva farmaciștilor orbiți de invidie. În fața juriului, avocatul a deplins lipsa de conținut a pastilelor, dar a declarat, ducînd reciproca pină în prăsele, că tocmai în aceasta constă actul de cutezanță și bună intenție a împricinatului. Pastila „Puk" nu este drog și cenzurează prin speranță (fie și deșartă) apetitul alcoolic al consumatorilor. Nu este oare metoda lui Jack Barber, a insinuat apărarea — dincolo de defecțiunile ei — un mod de a salva măcar o mică parte din cei zece milioane de alcoolici care își măresc rîndurile de la un an la altul în goana după un vis frumos ? !

Juriul a deliberat, l-a găsit pe Barber vinovat, judecătorul l-a amendat cu 25 000 de dolari, iar presa locală a notat : „Avocatul apărării a evocat numărul alarmant al alcoolicilor din Statele Unite. Deși Barber a făcut un comerț incorect trebuie să recunoaștem, că pastilele sale au făcut mai puțin rău clientelei, decît alcoolul cu toată suita sa de efecte negative. Ba, ca să fim onești, pastilele „Puk" nici nu produc «obișnuință»".

Așadar, afacerea a eșuat. În Baltimore și aiurea, lumea va continua să viseze urît sau acceptabil pe bază de alcool, sau nemaipomenit pe bază de drog, cu inima împăcată că șmecherii cu idei vesele au fost amendați.

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Condamnată-i arta oare ?

La exact o lună după ce mai multe bombe distrugeau o parte din sălile napoleoniene de la al doilea etaj al acelui palat-muzeu numit Versailles, erau pronunțate pedepse dintre cele mai severe împotriva vandalilor moderni. Și tot după o lună de la odiosul act s-a stabilit definitiv că pagubele materiale ating cifra de 7 030 000 — șapte milioane treizeci de mii — de franci și că va fi nevoie (doar !) de doi ani pentru a reface integral pînzele și operele de artă ce se aflau acolo, în aripa sudică a castelului Versailles. Deja pînzele serios afectate — între care „Decernarea Crucilor Legiunii de Onoare", de J.B. Debret — sînt în curs de restaurare. Părțile cele mai distruse trebuie curățate, apoi este necesar să se identifice locul exact al micilor bucățele culese de pe podea, părțile lipsă vor fi repictate etc. Unele dintre opere sînt rupte sau sparte. În timp ce asemenea detalii — și altele — ajung la cunoștința lumii, în vreme ce despre Versailles se spune că e azi un muzeu în lucru, el care a fost conceput ca o apoteoză a muncii zidarilor, pictorilor, marmurierilor, tîmplarilor, abanosiștilor, tapițerilor etc., etc., încît un ghid al epocii le sintetiza astfel opera : „admirați știința, conduita, delicatețea muncitorilor", în acest timp spuneam, un avocat apărător al teroriștilor-vandali se întreba fără să clipească : „Ce contează toate astea pe lîngă avionul Concorde care nu va aduce niciodată nimic statului și care a costat mai multe miliarde de franci ?" Tristă asociere... Nu știm ce a replicat acuzarea, dar dincolo de încleștarea firească de la bară și de emoția receptată, în pofida distanței geografice, nouă ne-au revenit în minte cîteva versuri ale lui Alfred de Musset : „Mais vous souvient-il, mon ami, / De ces marches de marbre rose, / En allant à la pièce d'eau / Du côté de l'Orangerie, / A gauche, en sortant du château ? / C'était par là, je le parie / Que venait le roi sans pareil, / Le soir, au coucher du soleil..." (Versailles en l'automne...)

N-am transcris din întîmplare acest poem. Căci, iată dintr-o altă parte, dintr-o țară scăldată și ea de apele Mediteranei — Turcia — parvine știrea că un comando de teroriști de extremă dreaptă a asasinat, la Ankara, pe Bedrettin Comert. Tînăr încă — 37 de ani — devenise profesor la Universitatea Hacettepe și era una dintre cele mai importante personalități ale noii culturi turce. Poet, critic de artă (i se citează adesea un excelent studiu asupra lui Giotto) și critic literar, Bedrettin Comert a fost omorit în timp ce ieșea liniștit din casă împreună cu soția care — și ea — a fost rănită grav. Se spunea despre el că avea o inteligență clară, o minte ascuțită, o memorie ordonată care-l făceau stăpîn pe orice noțiune și, înainte de orice, o capacitate de sinteză ieșită din comun. Îl pasiona filosofia, îl fascinau Galileo, Gassendi. Cortesio. Spinoza și Vico, Bingham, Maffei, Piero Giannone. I-a studiat pe Kant, Hegel, Marx și Engels ca și pe Gramsci, discuta adesea despre conceptul de hegemonie, voia să traducă în turcă „De rerum natura" a lui Lucrețiu. Și alte atîtea altele.

Într-o bună zi, la telefon, o voce necunoscută l-a anunțat că e condamnat la moarte. A crezut că e o farsă. După scurt timp, împușcăturile puștilor au răsunat scurt amuțindu-l. Așadar, la Versailles, e ofensată grav gloria unei opere de artă, la Ankara e amuțită o voce artistică, așa încît ne întrebăm și noi parafrazînd poetul : „Condamnată-i arta oare la vendetta terorista ?".

PETRE NICOLAE ■

DACIADA — fotoreportaj pe stadionul „Metalul“

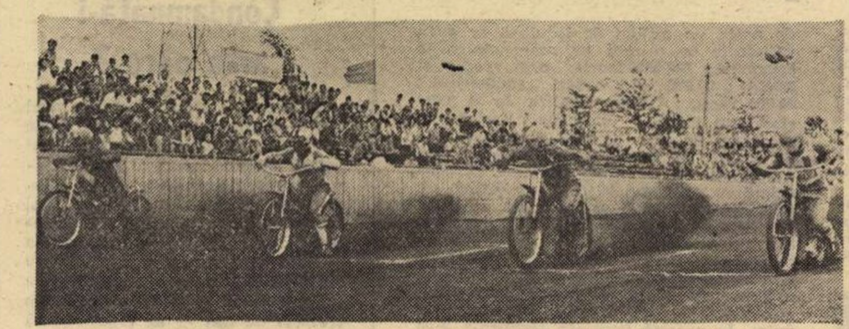

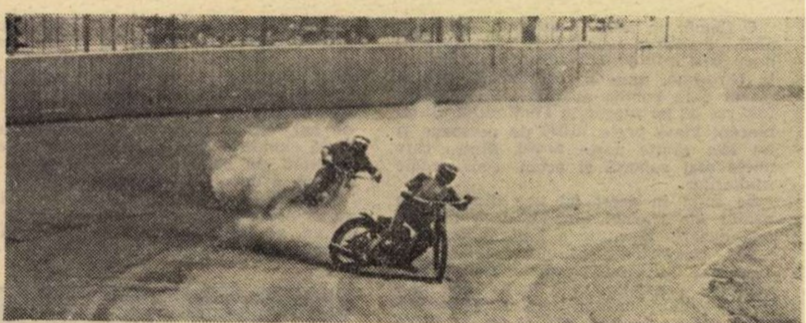

DIRT — TRACK

Miroase a spirt ars și a praf, trombe de praf negru mărunțit ce se rostogolesc de jur împrejurul arenei și ne intră în ochi, în gură, în păr, iar mirosul acela specific de alcool metilic amestecat cu ulei de ricin ne înțeapă nările de cum motocicletele aflate în concurs trec pe lîngă noi, pe lîngă cele cîteva sute de spectatori atrași, într-o dimineață de duminică, nu de ștrand, nu de pescuit sau de vreun film de gangsteri, ci de un simplu concurs de motociclete de pistă, anunțat printr-o știre de numai zece rînduri, în subsolul paginii, în ziarul de specialitate. Trăim un vacarm care-ți produce o senzație viscerală de neliniște, mai cu seamă acolo, la nici doi pași de pista de zgură neagră, numită în termenii consacrați **dirt-track**, adică „pistă murdară“. Pista stadionului „Metalul“, unde se desfășoară concursul, nu este una dintre cele mai murdare — din păcate, tocmai pentru că zgura a cam zburat pe margini, lăsînd la iveală cenușiul ca un beton al pămîntului la turnante, ca și o mulțime de denivelări în linia dreaptă. Și totuși, pista de **dirt-track** de la „Metalul“ este una dintre cele mai bune din țară, sau poate pentru că nu sînt mai mult de trei, patru în toată țara nu-i este prea greu să dețină această supremație. Pe deasupra ei zboară mai mulți cavaleri echipați cu o adevărată armură, strunind armăsari care scuipă foc, cavaleri ai secolului XX pe motociclete tip Esso-Iawa, de 60 de cai-putere, într-o încleștare pe care puțini o mai iubesc astăzi, în epoca automobilului. Sînt totuși cîteva sute de spectatori, majoritatea dintre ei obișnuiți ai cartierului, suporteri aprigi ai acestor cavaleri rămași în urmă, pentru care motociclismul n-a pierit încă, deși astăzi șoseaua aparține automobilului, uriașul Goliat al zilelor noastre. După ce aleargă însă acești **Don Quijote** ai sportului motorizat ? Și cine sînt ei ?

De cîțiva ani, sportivii din secția moto a Clubului „Metalul“ domină net întrecerile de **dirt-track** din țară. Gheorghe Sora, 30 de ani, strungar la secția motoare, avînd categoria a VI-a, ultima, priceput în meserie cît în sport, Cornel Voiculescu, 28 de ani, mecanic de „service“ pentru exportul uzinei în locomotive și motoare, Marin Dobre, mecanic, Gheorghe Dumitru, electrician, sau Petre Iancu, mecanic — toți lucrînd, zi de zi, cot la cot cu colegii lor de la marea întreprindere bucureșteană „23 August“ — n-au decît puțini rivali în țară, un I. Bobîlneanu, un N. Rîureanu, sau mai tînărul Pavel Ionel, toți trei sibieni. Mai sînt alergători la Brăila și Arad, fiind că acolo există și amintitele „piste murdare“, dar ei nu contează încă în lupta pentru titluri. Care titluri ? În primul rînd cel de campion al României, pe care metalurgistul Sora se străduiește să-l cîștige a patra oară, deși într-unul din oasele femurului are o tijă de oțel de 13 centimetri, pe care un doctor priceput i-a înfipt-o după un accident stupid, întîmplat în ultima manșă a ultimului concurs din campionatul al cărui campion era deja. Sora s-a zdrobit atunci literalmente de mantinelă, a întrerupt un an de zile antrenamentul și concursurile, dar a revenit din nou pe pistă, așa cum și arădeanul Alexandru Datcu a făcut-o de curînd, promițînd însă — pentru a cîta oară ? ! — că anul acesta este ultimul... Al doilea titlu ar fi titlul de campion pe echipe, numai că acesta ar putea fi decernat încă înainte de începerea competiției, „Metalul“ București neavînd, cum spuneam, adversari pe pistele din țară. Dar „afară“, în străinătate adică ? **Dirt-track** de cel mai înalt nivel se practică în Cehoslovacia, în U.R.S.S., în Polonia și mai de curînd în Bulgaria, apoi în Anglia și cîteva țări scandinave, dar titlurile scapă arareori primilor numiți. Gheorghe Sora a ocupat odată un loc III la un concurs în U.R.S.S., dar în etapele pentru campionatul european, sau pentru cel mondial (din care, se speră, la anul una va fi organizată și de țara noastră), atît el cît și ceilalți colegi ai lui n-au izbutit încă să atingă podiumul deoarece, chiar dacă își concurau adversarii în viraje, acolo unde își spune cuvîntul măiestria, îi priveau mai totdeauna din spate după linia dreaptă, unde puterea motoarelor are primul cuvînt.

Prima etapă a noului campionat național de **dirt-track** s-a încheiat dealtfel cu un succes zdrobitor pentru sportivii de la „Metalul“, care au ocupat nu numai primele două locuri (Sora și Dobre), dar, de fapt, cinci locuri din primele șapte ale clasamentului. N-au fost însă decît 13 concurenți la startul acestei etape, plus trei tineri despre care se speră să devină ceva, ei deocamdată alergînd în afara concursului și, din cînd în cînd, mai căzînd — pentru că mai mulți alergători nu sînt în țară la această oră. Federația a luat măsura înființării în fiecare club avînd secție de moto a unei grupe de începători, tineri între 12 și 17 ani, pentru care a dotat secțiile cu motorete „Mobra“, bune pentru învățare, dar durează cel puțin trei ani pentru ca un tînăr să poată fi aruncat în concurs, să ajungă la curajul de a se „bate“ în viraje cu mai bătrînii purtători ai armurilor de motociclist de „pistă murdară“. Părinții însă își lasă tot mai greu copiii să încalece armăsarii aceștia greu de strunit, poate pentru că știu că nici un alergător nu începe un concurs fără asigurare ADAS, că antrenamentele nu se desfășoară decît în prezența unui medic, sau poate pentru că simt că motociclismul nu mai reprezintă demult o „modă“, iar cei mai grozavi dintre sportivi nu rămîn pentru marele public decît niște anonimi. Și, fără consimțămîntul scris al părintelui, nici un antrenor nu va primi un tînăr la pregătire, oricît de talentat s-ar arăta acesta. Așa se face că „din urmă“ nu vin astăzi decît tinerii Marin Dobre („Metalul“) și Pavel Ionel („Voința“ Sibiu), ambii abia trecuți de 20 de ani, dar care mai au de așteptat pînă la a-i „sufla“ într-o zi titlul de campion lui Gheorghe Sora sau lui Ion Bobîlneanu.

Cursele acestea rămîn totuși foarte spectaculoase, savurate din plin de puțini fideli care au mai rămas în stare să refuze o zi de ștrand sau două ore de film pentru un concurs de „pistă murdară“. Am văzut oameni ridicîndu-se în picioare, aplaudînd și aclamîndu-l pe cîștigătorul net al concursului, Gheorghe Sora, am simțit că o manșă în care iau startul Bobîlneanu, Sora, Dobre și Voiculescu este încă așteptată cu mare interes, că trombele de spirt ars amestecat cu praf atrag încă oameni pe stadion și, mai ales, am văzut puștimea de 7 pînă la 10 ani strîngîndu-se roată în jurul acestor cavaleri ai secolului XX, admirînd cu ochii mari echipamentul concurenților sau motoarele armăsarilor de foc. Drept pentru care am alcătuit fotoreportajul de față. Sportul acesta numit motociclism de pistă, sau „dirt-track“, rămîne totuși frumos, chiar atunci cînd cei care-l practică sînt tot mai puțini. Poate că ar fi de făcut totuși ceva !

DUMITRU GRAUR ■

Fotografiile autorului

Se caută un antrenor

Joi, 3 august 1978, cu alte cuvinte chiar în ziua în care apar aceste rînduri, echipa națională de juniori U.E.F.A. pleacă la Gera (R.D. Germană), pentru a participa la „Turneul Prietenia“, una dintre cele mai importante competiții ale fotbaliștilor juniori pe plan mondial. În delegația noastră un loc a rămas vacant — din păcate, tocmai acela al antrenorului principal ! La cîrma noii echipe reprezentative de juniori a României nu este, cel puțin în momentul de față, decît fostul jucător Aurel Măndoiu, care ocupă postul de antrenor secund. Urîndu-i succes în dificilul turneu de la Gera, la care participă cele mai puternice echipe naționale de juniori din țările socialiste, să ne întoarcem la titularul postului de antrenor principal al unei echipe care, la urma urmei, reprezintă fotbalul românesc.

Din discuția avută cu tovarășul Daniel Lăzărescu, secretar al Federației române de fotbal, în sectorul căruia cad problemele legate de juniori, am aflat că, începînd din această vară, fostul antrenor al echipei reprezentative U.E.F.A., Constantin Ardeleanu, a fost înlocuit. Cu cine ? — întrebăm. „Încă de acum trei luni, ne spune dînsul, noi l-am luat în obiectiv pe Marcel Pigulea, tînărul antrenor de la Chimia Rm. Vîlcea. Are categoria I, l-am văzut cum s-a prezentat la examene, aș spune chiar excelent, a reușit promovarea echipei vîlcene în prima divizie, iar ca vîrstă este încă destul de aproape de vîrsta jucătorilor care formează cel mai tînăr lot reprezentativ, fiind unul dintre antrenorii de perspectivă ai fotbalului nostru. Nu l-am anunțat însă decît atunci cînd s-a încheiat campionatul. Conducerea echipei din Rm. Vîlcea nu a fost însă de acord cu plecarea lui, deși contractul lui Pigulea expira la 1 august. Cu toate acestea, Marcel Pigulea s-a prezentat la tabăra de pregătire de la Bistrița, unde a rămas 10 zile. Cînd eu am sosit acolo însă Pigulea plecase, întorcîndu-se la Rm. Vîlcea ! Lucrul acesta mă mîhnește foarte mult, mai ales acum cînd sîntem pe cale să punem bazele mult așteptatului Centru de pregătire a copiilor și juniorilor, Clubul de fotbal „Viitorul“, în care vor exista cele mai bune condiții pentru noua echipă reprezentativă de juniori“.

Pînă aici — un prim fapt. Al doilea este legat de nereușita federației de a asigura celei mai tinere echipe naționale un antrenor pe măsura cerințelor, pe măsura sporitelor exigențe ale fotbalului nostru, anunțate cu destul fast de cîtăva vreme. Mai exact, pentru a nu rămîne la generalități, precizăm că postul de la cîrma echipei de juniori a fost mai întîi propus antrenorului piteștean Leonte Ianovschi, ale cărui rezultate cu tinerii fotbaliști se cunosc. Apoi a venit în discuție numele antrenorului Traian Ionescu, multă vreme specialist în problemele fotbalului la nivelul copiilor și juniorilor. Pe un motiv sau altul, pe care nu o să le numim aici, atît Ianovschi cît și Tr. Ionescu au refuzat ! Federația s-a orientat atunci spre doi antrenori mai tineri, pe care, se spera, i-ar fi interesat mai mult perspectiva rapidei afirmări în elita fotbalului nostru : fostul internațional dinamovist Constantin Frățilă și, mai apoi, antrenorul Petre Gavrilă, fost la „Voința“ București și, pînă de curînd, secundul lui Proca la C. S. Tîrgoviște. Dar, invocînd un motiv sau altul, și aceștia au refuzat !?! Al cincilea antrenor este Marcel Pigulea, care, de asemenea, a luat hotărîrea de a rămîne la clubul din Rm. Vîlcea, pe a cărui primă echipă a promovat-o în „A“... Nu ne rămîne decît să întrebăm încă o dată : cine este noul antrenor al echipei naționale de juniori, înlocuitor prețios al lui Constantin Ardeleanu, sub a cărui conducere reprezentativa de juniori, chiar dacă n-a obținut întotdeauna rezultate de prestigiu, a scos la iveală cîteva nume de jucători tineri ce s-au afirmat pe scena primei divizii ? Chiar nu se încumetă nimeni să primească o sarcină deloc ușoară, desigur, dar o cinste totodată — aceea de a conduce una dintre echipele reprezentative ale fotbalului românesc ? ! Deocamdată însă, cum se vede, locul pentru fotografia noului antrenor al reprezentativei de juniori a rămas gol ! Cine îl ocupă ?

D. GRECU ■

Piţurcă bărbierul îşi rădea clienţii de tot

— Maestre, as vrea, așa, ca pentru concediu. Nu prea... dar... Atenție la perciuni... Și barba, desigur...

— Nici o grijă, se poate ?! Rade băiatu'... Dar cînd plecati ?... Toată familia ? Vai ! Da' cum s-o lăsați pe mama soacră acasă... Are si dinsa nevoie de soare... Și apoi, ce-ar spune lumea, vecinii mai ales... Aa, si ei sînt plecati ! Cu atît mai bine... Cu atît mai mult, am vrut să zic, luati-o si pe dinsa... Ascultati-mă pe mine... La posibilitățile dumneavoastră !...

Adevărul este că „maestrul Piturcă", pe numele său autentic **Nicolae Ionescu**, din Ploiesti, nu era un bărbier oarecare, ci o... personalitate marcantă în bransă, cu perspective apropiate de a ocupa chiar o functie de răspundere în ierarhia celor ce alcătuiesc cooperativa „Igiena" din localitate. Potrivit unor surse demne de toată încrederea, Piturcă urma să fie propus pentru functia de vicepresedinte al cooperativei... Dar, după care criterii ?!

Aici intervine un prim semn de întrebare si chiar unul de exclamare, pentru că este greu de inteles cum de se bucura Piturcă de o asemenea apreciere pe plan local, cînd multi, foarte multi oameni stiau că cunoscutul bărbier din Ploiesti avea o meteahnă, pe cît de gravă, pe atît de imorală ; după cum va mărturisi intr-o **anume împrejurare**, „stăpînit de patima jocurilor de noroc... **„practic aceste jocuri — poker si barbut — de peste zece ani, dar mai ales în ultimul timp, după ce am vîndut un imobil si un autoturism, am pierdut 50 000—60 000 lei...".**

Cu ce prilej isi recunoștea Piturcă asemenea tare penibile, vom vedea putin mai încolo...

Așadar, acesta era un prim aspect al profilului moral — aspect destul de cunoscut — al bărbierului la care ne referim. Să nu fi fost oare de ajuns, pentru ca cel în cauză să stîrnească curiozitatea si chiar indignarea celor din jurul său ? Să nu fi făcut nimeni legătură între viciul respectiv si destrămarea familiei lui Nicolae Ionescu? Mai încăpea oare vreo îndoială că un asemenea element care perseverează în practici imorale si ilegale poate ajunge în situatii tot mai grave ? Și atunci ? Cum de n-a intervenit nimeni, pentru a încerca să-l „lecuiască" ?

Cum s-a manifestat în colectivul din care **a făcut parte** Nicolae Ionescu spiritul de combativitate fată de manifestările sale negative ? Din păcate potrivit unei mentalități prea bine stiute : **„nu mă amestec, nu mă privește".**

Și consecintele ? Evident, nu le suportă numai cei care alunecă pe povîrnișul imoralității, incorectitudinii...

„Nicolae Ionescu și vărul său Nicolae Bădescu, tehnician la T.C.M Ploiesti, ca si altii, — ne relatează ofițerul Dumitru Tirnovschi, din Serviciul judiciar al Militiei județului Prahova — deși au mai fost sanctionati cu amendă pentru practicarea jocurilor de noroc, interzise prin lege, n-au inteles să se debaraseze de asemenea practici. Ba, mai mult, si-au căutat în continuare parteneri cu posibilități materiale substantiale si gazde „sigure". Așa se face că, la un moment dat, sintem sesizati că în anturajul celor doi veri a apărut un infractor urmărit pentru executarea unei pedepse. Sesizarea ne-a parvenit în perioada cînd, pe raza municipiului Ploiești se înregistraseră, intr-un interval destul de scurt, vreo 8—10 spargeri de locuințe, săvîrșite intr-un mod cam ciudat : toate avuseseră loc în plină zi și la persoane unde nu se afla nimeni acasă. Faptul că apariția în localitate a infractorului urmărit Nicolae Paraschiv coincidea cu intensificarea spargerilor de locuinte în plină zi, precum și participarea acestuia la jocuri de noroc, în compania lui Piturcă și a vărului său, ne-a pus foarte serios pe gînduri. Realizînd prinderea lui Paraschiv, am stabilit prin cercetări fapte care depăşeau cu mult aşteptările noastre...

Se cuvine a face aici o paranteză, nu pentru a pune la încercare răbdarea cititorilor, ci pentru a reliefa o anume trăsătură de caracter a elementelor infractoare : aparenta lor loialitate. Se stie, doar, că atunci cînd se hotărăsc să dea o lovitură, hotii ajung mai întîi la o „intelegere" cu privire la... nedenunțare ! Fac legămînt, rostesc jurăminte, se amenintă reciproc în termenii cei mai duri. Apă de ploaie ! Capcană pentru naivi... Imoralitatea nu are principii...

„N-o să vă vină a crede — avea să declare, zeflemist, Nicolae Paraschiv, la numai cîteva ore după arestare — cînd o să aflati cu cine am săvîrsit ultimele spargeri. Nu numai că mi-au „vîndut pontul", m-au transportat cu autoturismul personal, au tinut „sase", dar au si pătruns în locuințe... O parte din obiectele furate le veti găsi la ei...".

— La mine ?! Percheziție ?! Cum, doar mă cunoasteți ! Se poate ? Să stiți că o să dati socoteală ! Am să merg... Am să...

Așa i-a întîmpinat recent, într-o dimineată, Nicolae Ionescu, zis Piturcă, pe ofiterii Tabără si Chițu, deși aceștia i-au prezentat formele legale pentru perchezitie si retinere, întrucît probele administrate după arestarea lui Paraschiv erau indubitabile si cu privire la participarea sa la spargerile săvîrsite.

— Cum vă permiteti ?! Am să... avea să folosească același arsenal de amenintări Nicolae Bădescu.

Piturcă s-a „muiat" ca o cîrpă însă, în momentul cînd în locuinta mamei sale a fost descoperită partea pe care și-o însușise din prada luată din casa clientului său, Nicolae Marinescu, — unul dintre aceia pe care îi „chestiona" cu abilitate si le dădea sfaturi cu privire la plecarea în concediu — și anume, obligațiuni C.E.C. în valoare de 15 000 lei ; la fratele său, o brătară din aur si un casetofon, la locul de muncă (la frizerie) o brătară din aur — toate provenite din furt.

Bădescu a renuntat mai repede la arogantă, întrucît la domiciliul său au fost găsite imediat, magnetofonul și radiocasetofonul furate de la inginerul Nicolae Ionescu, un alt client permanent al bărbierului Piturcă.

„Recunosc că, împreună cu vărul meu, Nicolae Bădescu, l-am ajutat pe Nicolae Paraschiv să comită spargeri... Eu cunosteam situatia viitoarelor victime din discutiile pe care le purtam în frizerie si mergeam la sigur... În cazul furtului săvîrșit la Constantin Anghel Marinescu, am plecat toți trei cu autoturismul lui Bădescu, condus de mine, deoarece el are permisul ridicat... În cazul... Sînt stăpînit de patima jocurilor de noroc... Am pierdut..." — avea să declare puțin mai tîrziu Piturcă, atît la miliție, cît si la procuratură, „invocînd" drept cauză a acestei degradări morale patima pentru poker (?!).

„Recunosc că împreună cu vărul meu, Nicolae Ionescu..." Cu aceeași formulă penibilă avea să-și înceapă declaratiile si tehnicianul Nicolae Bădescu, căruia, ca si lui Piturcă, oricît de substantiale ar fi fost veniturile realizate prin muncă, desigur, nu-i puteau satisface „patima" jocurilor de noroc, la care, după propriile mărturisiri, pierdeau uneori într-o singură noapte **20 000—30 000 lei !**

Obișnuiți cu cheltuieli atît de mari, să ne mai surprindă faptul că își alegeau victimele numai din rîndul celor cu posibilități pe măsura poftelor ? Numai de la Nicolae Marinescu au jefuit bunuri si valori totalizînd peste **100 000** lei.

Frizerul Pițurcă si ceilalti doi își vor primi pedeapsa cuvenită. Întîmplarea implică însă si o întrebare pentru înclinatia nestăpînită uneori de a ne oferi cu ușurință unei întîmplătoare cunoștințe amănuntele de viață. Cu alte cuvinte: ce discutați cu frizerul ?

MIHAI GROZAVU ■

racul

Fabula arogantului

Sta la margine de drum
Semețindu-și chip trufaș
Un Scaiete... Nu știu cum
Răsărit lîngă oraș.
Orb de propria-i făptură
Și-avînta spre lume țepii
Întrecînd orice măsură...
Pe trufași, de poți, pricepe-i !

„Cul, ca mie, nu îi pasă
De nimic pe-acest pămînt ?"
Se-ntreba, barba țepoasă
Mîngîindu-și-o de vînt.
Și ca lumea să îi știe
Vanitatea de erou
Din țepoasa-i măciulie
Către zări stîrnea ecou :

„Sînt al luncii Voevod
Și m-agăț de cine-mi place
Hărăzitu-mi-s-a rod
Mii de nesupuse ace...
Veșnic sînt sub vînt și ploaie !
Deci, nu fac deosebiri
Între un cojoc de oaie
Și hlamidele subțiri !"

Uite-așa, la drumul mare
— Bînd cuvinte să se-mbete
Cu o falsă alinare —
Viețuia un biet Scaiete.
Pus pe harță și pe ură
Albăstrit de mult venin
Spin banal ce poartă-n gură
Un damnat și trist destin.

Se-agăța de lîna oii
Sau rînjea la țapi în barbă
Vrînd să-i cînte pițigoii
Vitejia către iarbă.
Nu era o haină-n luncă
Mai modestă, mai de soi,
Să n-o scarpene și-mpungă-n
Ace, bune de gunoi.

Fiu bastard de vechi scaieți
— Ce eroare inutilă ! —
Trîmbița grav și-ndrăzneț
Existența lui umilă.
Fără teamă și măsură
După cum îl bătea vîntul
Lacom te-apuca în gură
Și-ți broda în țepi veșmîntul.

...Bietul Cîmpului Scaiete
Blestemat să n-aibe rod
Vrea prin ace desuete
Să se creadă Voevod !

MORALA :

Într-o zi, barba țepoasă
Ce se mîngîia sub vînt
A mușcat-o calm o coasă
Și-a culcat-o la pămînt...
N-a rostit nici un cuvînt.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Moartea boxerului

Vătafu după urcarea rănitului în ambulanța Salvării ajunse în fugă la camera ofițerului de serviciu din sediu, iar acesta îl privi plin de stupoare, întrebîndu-l de unde vine mînjit de sînge, iar Vătafu îi explică :

— De la locul uciderii lui Covaliu !

— Cum, nu înțeleg ? Cine l-a ucis ? Ce vorbe-s astea ? Te gîndești ce spui ?!

— L-a ridicat Salvarea, dar eu cred de fapt, nu vreau să cred că acest cutit — și-i întinse cuțitul plin de sînge — s-a împlîntat prea adînc...

— Știi cine era individul ? A ! D-ta n-ai de unde să știi...

— Nu se știe, a ieșit din noapte și s-a dus în noapte, după ce a trecut printre mine și Covaliu. Am încercat să-l prind, n-am reușit. Și-a lăsat cuțitul, fularul, căciula...

— Ce tot vorbești de un Covaliu rănit ?... Măsoară-ți cuvintele ! Covaliu nu poate fi lovit !

— Credeți-mă, Nelu mi-e prieten, am fost acolo, eu sînt din păcate martorul. Nenorocitul de martor care a văzut totul din prima și pînă în ultima clipă, pînă s-au închis portierele Salvării.

Seara de noiembrie avea un aer straniu cu acea lume care, lăsîndu-și rosturile și programul obișnuit, renunțînd la plecarea din stațiile autobuzelor, pornise spre trotuarul înroșit de sîngele lui Covaliu. Între timp, organele de ordine făcură un cerc, să nu mai atingă nimeni acel loc, Au început, pe pămînt și în văzduh, să vuiască surd clopotele indignării. Deasupra orașului-parc își făcu apariția o horbotă de doliu ce se insinua pretutindeni. Comandanții lui Covaliu fură primii anunțați dar refuzară și ei să creadă o asemenea enormitate. Toată lumea tresări cum auzi această știre. Prin ușile înguste sau mai puțin înguste ale cinematografelor, oamenii începură să dea năvală și tot spre colțul acela porniră. Echipajul miliției sosi la fața locului cu doi cîini, care, scoși și ei din culcușurile lor, acum își îndeplineau misiunea. Mirosiră, adulmecînd urmele infractorului și apoi porniră în goană cu însoțitorii lor, către grădina mare, coborîră pantele spre Dunăre, trecură printre magazii și ajunseră chiar pe malul apei și chiar la limita uscatului. Cîțiva stropi de sînge putură fi văzuți în acel loc. Mai departe Rex, mai departe Lord. Rex și Lord, ciulind urechile, cu pieptul lor gri gălbui, începură iar goana. Dădură un ocol neregulat malului și urcară alte trepte surpate pînă ajunseră pe o cărare și, din nou pe o stradă care ducea spre Tribunal. Aici patrupezii, lăsați ceva mai liberi, au început să se învîrtă în loc ca și cînd ar fi dat tîrcoale unui singur punct, dar de fapt aici urmele se pierdeau, topindu-se în alte urme... Deducția simplă : asasinul a fugit spre apă să-și spele petele și, ocolind, a intrat în oraș pe altă cale. Raportară constatarea prin minifon, dispeceratului. Colonelul Ionescu Constantin dăduse dispoziție ca o patrulă mobilă să pornească spre punctele de ieșire din oraș către bariere și către gară. Noaptea constituia un impediment greu de depășit. Se puseră în alertă posturile T.F. și posturile T.N. din cuprinsul județului și al celui învecinat. Urmărirea se complica. Maiorul Aramă, împreună cu căpitanul Ghiniță se postară undeva între gheretele pieței. Aveau vaga idee că tot pe acolo se afla gazda, unde timp de două zile criminalul a stat ascuns, făcîndu-și planurile bestiale. Se duse la Rudi Sandu. Acesta, trezit din somn, tăgădui că ar fi primit pe cineva în ultimele două zile. Ghiniță îi atrase atenția că orice depoziție falsă sau alături cu drumul îl va costa foarte mult. Acesta răspunse :

— Nu-mi e frică dom' căpitan, atîta timp cît știu că n-am primit pe nimeni fiindcă sînt în ceartă cu ai mei și am închis odaia pe care ei o speculează, pentru prieteni de pripas. Duceți-vă să vedeți pe nevastă-mea și pe soacră-mea cum le-am umflat ochii, zise țiganul acela înalt cît un munte, îmbrăcat în izmene de molton și cămașă de finet, cu picioarele goale pe pragul unde se așezase bruma. Numai lăcomia lor, a muierilor, face ca să perinde tot felul de neisprăviți, pe aici, prin curtea mea.

— Bine, bine, zise Ghiniță. Nu mai face pe neprihănitul că știm noi destule. Dar n-avem timp acum să te chestionăm. Ai zis, ai răspuns !

În timpul acesta, maiorul Aramă ieșise din curte făcîndu-i semn lui Ghiniță să nu întindă pelteaua.

— Trebuie să punem mîna pe pungașul ăsta, chiar dacă va fi nevoie să mergem pe jos de aici pînă la Galați. Hai, deocamdată la gară și la înapoiere, zic eu că n-ar fi greșit să trecem pe la Sipică. La Sipică, trag mulți.

Maiorul o luă înainte, căpitanul după el, făceau pași lungi, ieșiră spre șoseaua gării și nu mult după aceasta poposiră pe peron. Aerul specific al stațiilor de cale ferată îi cuprinse în atmosferă. În biroul șefului de post al T.F.-ului moțăia așteptînd informații de pe traseu un sergent major tinerel, cu pistrui pe față și ochii albaștri ca de gîscă. Cum îi văzu intrînd pe ofițeri sări ca dintr-un resort și raportă, potrivit formulei reglementare, ce anume îndeplinea acolo.

— De cînd ai intrat în birou ? întrebă maiorul Aramă.

— De vreo cincisprezece minute, nu mai mult...

— Ce trenuri au venit și au plecat în timpul acesta ?

— Spre Buzău, două marfare, spre Galați un personal.

— Ceva care să-ți fi atras atenția ?

— Nimic, nimic tovarășe maior, răspunse automat sergentul major. Numai de dimineață mi s-au dat „semnalmentele" unor bagaje dispărute din gara Barboși. Am căutat în evidență. N-am găsit acest gen de infractori în perimetrul competenței noastre. Probabil a fost în trecere, nefiind din partea locului.

— S-ar putea să ai dreptate, interveni căpitanul Ghiniță, în timp ce maiorul Aramă își aprinse țigara și înălță cîteva rotocoale de fum spre plafoniera biroului, urmărind cum se destramă părelnicul voal.

Amîndurora le era teamă să dea un telefon la sediu de groază să nu afle tragicul deznodămînt. Se agățau, în mod abstract, de o speranță și nu voiau s-o știe spulberată definitiv, un fir de păianjen, o himeră ?

Sună în schimb „sediul" după ei :

— Ce noutăți ați cules, Aramă ? întrebă vocea colonelului Constantin Ionescu.

— Aproape nimic, tovarășe colonel, raportă maiorul, ci doar sesizarea unui furt comis în gara Barbosi cu autor neidentificat. Aici se afirmă că n-ar fi vorba de clienții lor. Poate...

— Ghiniță și cu tine, ordonă aceeași voce de la capătul firului, veți reveni la gazde și controlați după aceea la garajul întreprinderii auto locale, dacă vreo mașină de piață are pete de sînge pe pernă sau dacă vreun șofer a transportat pe bandit într-un loc sau altul, în ultima oră, bineînțeles.

— A și trecut o oră ?! se arătă mirat maiorul Aramă.

— Da, a trecut. Acolo, la spital, se lucrează intens, îl liniști colonelul Constantin Ionescu. Încă nu-i totul pierdut.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

Geologia, știința care lucrează doar cu unicate

Întimplarea a făcut să-l găsesc pe cercetătorul Marcian Bleahu acasă, fiind omul care este plecat pe teren cite 5—6 luni pe an. O bibliotecă imensă. Ca in straturile geologice, straturile unor culturi.

— Stimate tovarășe Marcian Bleahu, ce v-a determinat să vă alegeți in viață o cale atit de aspră in străbaterea ei ? De ce geologia, de ce speologia, piatra și intunericul ?

— Încă din copilărie, pe cind schiam la Brașov impreună cu prietenii mei sași am visat să ajung explorator. M-am pregătit din vreme pentru neprevăzut, pentru necunoscut. Și am ajuns explorator. Al geologiei țării, al subteranelor țării. Puteam să aleg și botanica. Dar dacă in botanică o lege genetică trebuie cercetată și indelung aplicată in timp, in geologie intri direct, cert și fără intermediar in relație cu pămintul pe care il calci. Prin geologie capeți o ințelegere globală a mediului inconjurător, substratul geologic determinind formele de relief, vegetația, dinamica proceselor de la suprafață. Și cind te gindești că suprafețele altor secole sint adincimile noastre de acum. Urmăresc cu consternare unele cărți de călătorie, publicate pe aiurea, cu extazieri stridente in fața naturii al cărei simț nici măcar nu il au. Dealtfel, am de gind să scriu o carte de călătorii prin Europa „Și totuși natura există“ pentru că laitmotivul vieții mele este ințelegerea a tot ce te inconjoară in permanentă evoluție. În biblioteca mea găsiți cărți din toate domeniile posibile pentru că totul merită să fie cunoscut.

— În ce măsură considerați geologia o știință istorică și cum putem să ne regăsim noi in ea ?

— Geologia este o știință care are un obiect unic de studiu : globul pămintesc. Chiar dacă operează pe unicate spațiale. Spre exemplu Munții Bucegi au o structură unică in lume. Totul trebuie privit ca unicat. Pentru că orice unicat spațial a trecut printr-o devenire particulară, irepetabilă. Carpații s-au născut o singură dată, aici ! În climatul lor viața noastră a evoluat pină și in spirit ca un unicat. Deci geologia este o știință istorică.

— Care ar fi dificultățile acestei meserii ?

— Să știți că geologia este o meserie de sacrificiu și de renunțări. Este incomodă, obositoare și splendidă, strălucitoare ca satisfacții ale cunoașterii.

Nu avem repetabilitate in această știință. Nu avem legi de cauzalitate. Lucrăm intotdeauna prin analogii. Un acid cu o bază formează peste tot pe glob, oricind, o sare. Dar ca să interpretezi structura Munților Bihor, trebuie să o compari cu situații analoage din Tatra, din Alpi, din Himalaia. Trebuie să umbli mult Să te afli permanent în teren. De aceea un mare geolog spunea că (poate apare paradoxal) „ceea ce nu am în picioare, nu am nici in cap“. Deci este clar că geologia nu se invață din carte sau in nici un caz doar din carte.

— Cu atit mai clar cu cit eu văd propriile dumneavoastră cărți, studii, conferințe, filme documentare, despre geologie, speologie și drumeție.

— Pasul omului lasă urme adinci în memorie. Rezultatele cercetărilor, este adevărat, se cer comunicate. În condiții în care și-au riscat totul, cercetători ai intinderilor neexplorate, și-au notat cu ultima pilpiire de viață observațiile. Spre folosul omenirii, al cunoașterii. De aceea tînăra generație trebuie să circule, să vadă, să acumuleze experiență. Cind avem o tradiție în care numele lui L. Mrazec, G.M. Murgoci, I.P Voitești, G. Macavei strălucesc ca promotori ai noului in știința mondială, nu putem fi niște ignoranți.

— Oricare om de știință își apără în mod justificat domeniul cercetărilor sale. Vă rog să vi-l apărați pe al dumneavoastră.

— Natural, toate considerațiile, de pină acum, de ordin general, își au justificarea numai in măsura in care geologia își dovedește utilitatea. Fără geologie nu poate fi concepută civilizația modernă. Imaginați-vă o lume fără metale, fără petrol, fără sare, fără cunoașterea terenului de fundație, fără apă ! Ori, toate acestea, depind de domeniul științei noastre. Din această cauză adevărul în geologie nu rămine în sfera teoreticului, al filozofiei. Ea devine o știință programatică. Descoperirile noastre se dau direct în producție. Putem privi pe geolog ca pe un pion, un avanpost al industriei. Din cauza strictei dependențe dintre cunoașterea geologică și valorificarea ei, nu putem vorbi despre geologie ca despre o știință pentru știință. Nici o cunoaștere însă nu rămîne inutilă. Chiar dacă unde forezi, nu găsești nimic ! A ști sau a nu ști geologie înseamnă a avea sau nu a avea substratul material al civilizației.

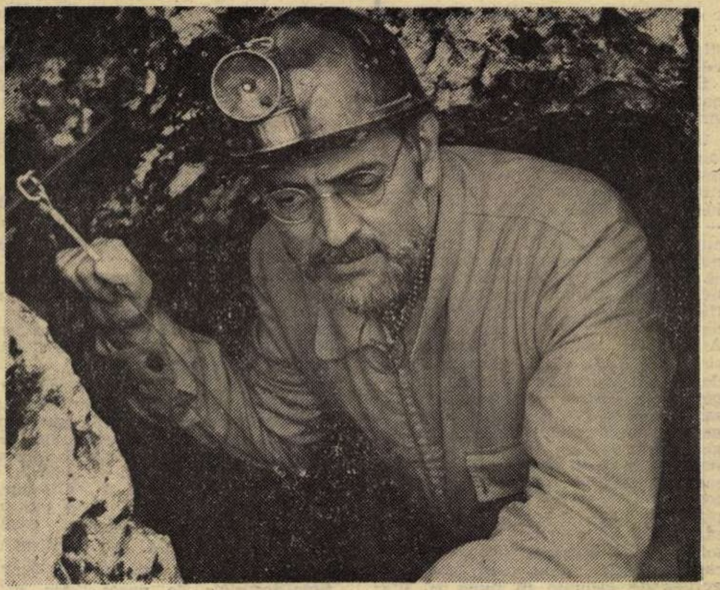

● Personalitate științifică multilaterală, cunoscutul geolog, geograf, carstolog și speolog, alpinistul și entuziastul animator al turismului, Marcian Bleahu s-a născut la 14 martie 1924, la Brașov. Absolvent al Facultății de științe din București în 1949, obține titlul de doctor la Universitatea „Babeș Bolyai“ din Cluj-Napoca. Asistent, lector și conferențiar la catedra de geologie a Universității din București, optează pentru munca de cercetare. Devine geolog principal, șef de sector, secretar științific, director științific al Institutului geologic. Începind din 1973 este cercetător științific principal I, atingind cea mai inaltă treaptă științifică. Este unul din cei mai buni cunoscători ai geologiei Munților Apuseni, ai Munților Bihor, ai Munților Metaliferi și ai Munților Codru-Moma aducind prețioase contribuții la cunoașterea lor din punct de vedere stratigrafic și tectonic. S-a dedicat cercetării terenurilor carstice și speologice. A editat peste 70 de lucrări științifice in țară și in străinătate. Un insuflețit pedagog.

— Geologia, ca orice alt domeniu de cercetare științifică, trebuie să aibă o finalitate practică. Ce ne puteți spune despre marile sarcini ce le revin astăzi geologilor ?

— Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru la Comitetul Central al P.C.R. din 30 septembrie 1976 cu cadrele din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice sînt edificatoare, în sensul că astăzi și în geologie, ca în toate domeniile, **„cercetarea trebuie să se angajeze în rezolvarea rapidă, cu termene precis stabilite, a problemelor majore, lichidindu-se practica tergiversării cercetării unor teme sau materializarea cercetării exclusiv în comunicări, în literatură fără aplicabilitate practică“.** S-a trecut astfel la un plan de colaborare vast dintre geologi, geofizicieni, geochimiști în vederea reinterpretării multor ipoteze geologice pe baza ultimelor descoperiri. De ce toate acestea ? Tocmai pentru a intensifica cercetările și prospecțiunile geologice în vederea identificării și punerii în exploatare a unor noi rezerve de cărbune, petrol, gaz metan, ape termale, ca să nu mai vorbim de minereurile feroase și neferoase. Sint din ce în ce mai mulți geologi care se specializează în prospecțiuni pentru zăcăminte de origine sedimentară. În condițiile unor noi tehnologii — aerofotogramele și hărțile făcute din sateliți care descifrează principalele caractere structurale ale teritoriului, trebuie grăbit procesul prospectare-explorare-exploatare în orice ramură geologică. Partidul nostru acordă un rol primordial conservării, bunei gospodăriri a potențialului natural de care dispune țara noastră. Astăzi, cînd problema energiei, a materiilor prime este mai acută ca oricînd în lume, un echilibru cît mai favorabil între cunoașterea disponibilităților și dezvoltarea unor ramuri de producție, înseamnă în fapt o atitudine științifică și responsabilă față de avutul național.

— Cărțile de strictă specialitate dar mai ales cele de largă popularizare pe care le-ați editat au ceva din tonul unei confesiuni patetice menite să alunge și să atragă pe mulți. Care este relația dintre omul de știință și pedagogul Marcian Bleahu ?

— În orice acțiune am avut pe lingă mine practicanți, studenți, tineri absolvenți pe care am încercat să-i cresc total. Eu ii numeam copiii mei. În afară de faptul că le-am pus ciocanul de geolog în mină, eu le-am îndrumat lecturile, le-am strunit interesul pentru muzică, le-am creat un „Weltanschauung“ care il consider necesar oricărei meserii. Unii au ajuns geologi de bună calitate — Gheorghe Mantea, care a lucrat și în Africa, Sever Bordea, specialist in geologia Munților Apuseni, N. Nicolae Gheța, specialist în micropaleontologie.

— Ce trebuie să facem pentru salvarea naturii ? Tot mai multe publicații semnalează că trăim pe o planetă amenințată să sucombe sub deșeurile civilizației pe care o adăpostește.

— Într-o lume în care s-a pierdut atît de mult contactul cu natura, trebuie să educăm copiii, tineretul în spiritul ocrotirii naturii, care, ar trebui să ințeleagă, ii ocrotește pe ei. Ca să nu mai vorbim de satisfacția lor personală, de ordin estetic. Apoi din necesitatea de ințelegere a naturii și a raportului omului cu natura, lucru foarte important din punct de vedere ecologic. Fac parte din comisia de inființare, încă de acum 10 ani, a grupurilor expediționare „Cutezătorii“, am făcut parte din jurii republicane. Sînt uimit de maturitatea cu care copiii noștri se apropie de natură și pasiunea pe care o pun în protejarea ei. Față de generația noastră ei sînt cu mulți pași înainte.

— Dar cu noi cum rămine ?

— Noi nu. Generația noastră nu a avut o educație naturalistă. Nu țin minte ca părinții mei să fi făcut vreo excursie de plăcere. În literatură Hogaș face o figură atit de aparte incît pare un romantic ieșit din cadru. „România pitorească“ a lui Vlahuță — o altă excepție. Acum excursioniștii s-au înmulțit cu sutele de mii dar, din păcate, fără educație. Încă din școală trebuie să luptăm pentru crearea unei concepții ecologice. Ideea unor mari rezervații, amenajarea peșterilor și asigurarea securității lor, chiar dacă aceasta vă intrigă, vin în slujba aceleiași scumpe idei : salvarea naturii. Altfel asistăm la intimplări ca acea din 1974 cind minerii care lucrau într-o galerie de mină, în Bihor, au nimerit intr-o peșteră cu o bogăție nemaipomenită de aragonit — inchipuiți-vă o peșteră plină de brăduleți de piatră ! Un brăduleț de acela poate fi valorificat pe piața mondială la un preț de mii de dolari. Pentru că există în lume și o bursă a cristalelor. Mai mulți indivizi au pătruns cu tirnăcoapele și au demolat literalmente peștera. Un unicat mineralogic ! La piață, la Beiuș, bräduții aceia se vindeau cu cite 5 lei bucata. Muzeul de geologie nu are nici măcar un eșantion. În 1976 s-a descoperit o altă peșteră dintr-o carieră. Speologii, sesizați, au luat măsuri de inchidere cu o pază extrem de severă. Se găsesc acolo rămășițe ale ursului de peșteră. Ea va fi amenajată la cel mai inalt nivel de către Ministerul Turismului. Iar prin amenajarea peșterilor Topolnița, Bulba și cu zona de la podul natural de la Ponoare, s-ar putea contribui enorm la dezvoltarea economică a platoului Mehedinți.

— Cum se răsfringe social activitatea dumneavoastră științifică ?

— Tot în scopul ințelegerii naturii am dus o amplă activitate de informare și popularizare. Țin anual citeva zeci de conferințe in cadrul universităților din țară, in școli, în unități sindicale, militare, la radio și televiziune, scriu articole, broșuri și consider că este o datorie obligatorie, a oricărui om de știință care are priceperea și harul de a se face înțeles, că trebuie să imprăștie in cercuri cit mai largi ceea ce societatea i-a permis să acumuleze. Sint numit profesor invitat al Universității din Geneva pentru a preda un curs de tectonică globală in premieră europeană.

— Ce va aduce nou impresionantul volum „Tectonica globală“ pe care l-ați incheiat recent ?

— În primul rind tectonica globală înseamnă o revoluție in geologie, precum a fost evoluționismul lui Darwin în biologie sau descoperirea radioactivității în fizică. Ea vine cu o nouă interpretare a dinamicii globului și reușește să dea explicații pentru majoritatea fenomenelor geologice (vulcanism, seismologie, magnetism, formarea munților, a zăcămintelor). Această nouă disciplină a răsturnat toate teoriile clasice, fapt pentru care ar trebui rescrisă geologia. Peste tot în lume se caută aplicări ale acestei teorii in cazuri concrete. Sint primul care am mobilizat geologii români în acest sens, încă din 1969, și am făcut primele aplicații la structura Carpaților.

— Vă considerați un speolog amator și aveți circa 50 000 de metri de galerii descoperite, cărți de specialitate, filme documentare. Vă considerați un meloman și aveți discoteca unui om de specialitate. Ce vă mai rămine de făcut ?

— Preocuparea mea de 20 de ani este crearea parcului național al Munților Apuseni. Cetățile Ponorului sint o regiune unică in Europa ! Dar uneori, în loc să conservăm, distrugem sistematic. A venit unul, un „amenajist de pășuni“ și a spus : „să creștem mai multe oi aici“. Și a arat o zonă care era un document al altor condiții geografice de zeci de mii de ani. Este ca și cum ai topi Cloșca cu pui.

— Geologia poate face omenirea mai înțeleaptă ?

— Avem nevoie de geologie pentru a cunoaște în detaliu potențialul subsolului nostru. Noțiunea de bogăție a adincurilor e foarte relativă, E clar că încă nu știm tot ce avem, că mai putem spera. Dar este tot atit de clar ca oriunde în lume, că un teritoriu are un stoc limitat de materii prime. De aceea paharul nu trebuie băut pină la fund. Epuizarea rezervelor și creșterea poluării pot fi interpretate geologic. O tăiere de pădure rămine o treabă de silvicultor ? Nu. Este o chestie de geologie dinamică. Pămintul este un organism viu nu datorită faptului că se cutremură odată la 35 de ani, ci pentru că se află într-o necontenită transformare. Îmbunătățirea condițiilor de viață prin modificarea terenurilor, a cursului apelor trebuie să țină seama de echilibrul ecologic. Sint locuri în care păsările au venit sute de ani și intr-o zi oarecare ele n-au mai venit.

— Cum reușiți să desfășurați o activitate științifică atit de laborioasă și totodată să străbateți piscuri și lumi subpămintene ?

— Miine plec în Munții Apuseni, în Padiș, cu mașina de scris. Plec pentru realizarea unei hărți geologice detaliate a Munților Bihor.

— Titlul unui reportaj se poate inspira chiar de aici.

— Dacă ați dat titlul, sînt gata să începem reportajul.

ADI CUSIN ■

FLACARA Redacția București, Piața Scinteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare · publicistică social-politică (L Timbus I Furcoru, L Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, invățămint, sport (T Octavian, N Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M Negelea, E Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dor Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“ Cititorii din străinătate se pot abona, adresindu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII - NR. 32 (1209) - 10 AUGUST 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂŢII SOCIALISTE

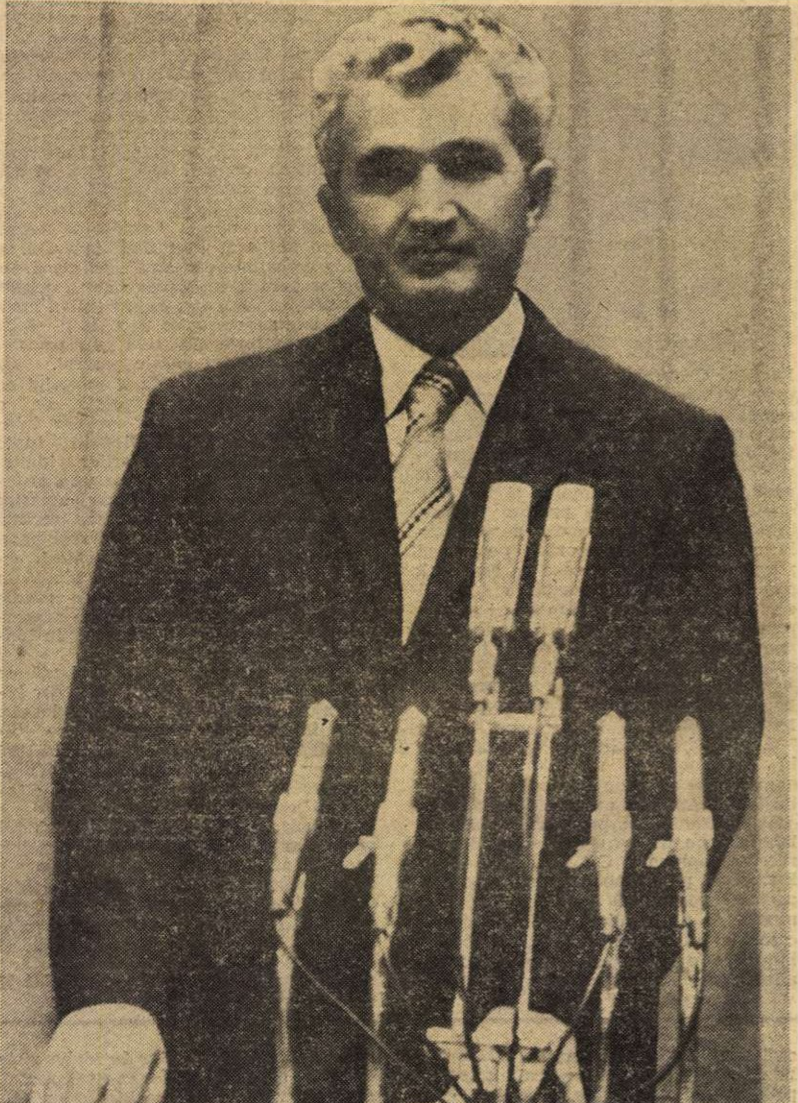

„Ideile socialismului, ale independenţei şi progresului se afirmă cu tot mai multă putere, în ciuda greutăţilor, a încercărilor forţelor retrograde de a ţine în loc mersul istoriei. De aceea, noi sîntem încredinţaţi că putem privi cu deplină încredere viitorul. Popoarele, adevăratele creatoare ale istoriei, dispun de forţa şi capacitatea de a învinge orice greutăţi şi obstacole şi edifica pe planeta noastră o lume mai bună şi mai dreaptă, o lume a păcii şi colaborării".

NICOLAE CEAUŞESCU

Cu fiecare august, mai frumos chipul ţării

Călăraşi, şantier paralel: oraşul şi oţelul

Fusese, la sud, liniştea fluviului. La nord, mai la îndemîna oamenilor dar parcă şi mai plină de taină, liniştea pămîntului ocrotită de nesfîrşitele ceruri ale cîmpiei. Cînd bătea vîntul dinspre miazăzi aducea mirosul apelor, al umbrei jilave din zăvoaiele de pe malurile Borcei. Dinspre miazănoapte, cînd bătea, aducea cu el aerul încins, ca de hambare, de deasupra lanurilor de grîu şi de porumb, şi parfumurile tari şi aţîţătoare ale ierburilor sălbatice, fără număr, ale Bărăganului. La mijloc, oraşul. „Călăraşi, Călăraşi, mai mult praf decît oraş..."

— Cunoaşteţi cîntecul ăsta ?

— Cum să nu !

— Cine l-a făcut ? Constructorii sau localnicii ?

— Nu ştiu. Ştiu doar că-l cîntau şi unii şi alţii. Dar acum nu prea se mai cîntă.

— De ce ?

— Păi, Călăraşii are acum toate străzile asfaltate.

Cînd, în urmă cu cîţiva ani, s-a hotărît construirea la Călăraşi a unuia

(Continuare în paginile 12—13)

DUMITRU ELIADE ■

Cetatea Sătmarului, monument de ev nou

Satu Mare, în lumina albă, matinală de august, cînd roua dealurilor din miazănoapte se face abur, îmblînzind torentul solar, e o definiţie a Transilvaniei de lîngă cer.

Satu Mare, în lumina albă, matinală de august, pare o definiţie a lui August, o definiţie a luminii, a biruinţei ei peste noaptea veacurilor. O biruinţă exprimată, aici, într-un chip dintre cele mai expresive, mai simbolice. Augustul Eliberării României, augustul anului 1944, şi-a avut în Cetatea Sătmarului şi în ţinutul vegheat de ea unul din sediile sale de foc şi sînge, de mari jertfe, de mari victorii, unul din punctele sale de maximă culminaţie, de majoră incandescenţă a luptei pentru descătuşarea, independenţa şi demnitatea ţării. Careiul, oraşul din extremitatea nord-vestică a ţinutului, a fost, în epocă, ultimul oraş românesc curăţat de hoardele hitleriste-horthyste, încununînd, prin eliberarea sa, eliberarea întregii ţări. În lunile următoare, în plin război, Uzinele „Unio" din Satu Mare, deşi bombardate, transformate-n ruine, au fost printre primele citadele muncitoreşti în care lozinca partidului comunist : „Totul pentru front, totul pentru victorie !" şi-a găsit o impresionantă acoperire în fapte, în aurul sau oţelul faptei muncitoreşti, aruncînd în balanţa victoriei, lîngă jertfa de sînge, jertfa efortului, jertfa muncii fără precupeţire pentru susţinerea luptei de dezrobire. Întemeiată în 1911, transformată de ocupanţii horthyşti în fabrică de barăci militare şi depozit de armament, preluată în februarie 1945 de muncitori (devenită, spun documentele, „cooperativă a muncitorilor pentru fabricarea vagoanelor, articolelor de metal şi lemn"), uzina-citadelă a oraşului de pe Someş, astăzi unul din bastioanele industriei noastre grele, şi-a organizat, în epocă, sub conducerea comuniştilor, cu o remarcabilă promptitudine, producţia, producînd sub ruine, sfidînd ruinele, sfidînd toate obstacolele, dînd totul pentru front, dînd totul pentru victorie.

(Continuare în paginile 12—13)

ION OLTEANU ■

Bucurie

O, grîul cum învaţă pe de rost
Neodihna pămîntului, zborul tăcut.
Noi niciodată nu vom şti dacă-l
doare
Sîngele doar de stele văzut.

El e ca un mire subţiat de nelinişti,
Plîns de aştri. Fără somn aşteptînd
Gura de aur a secerii să-i sărute
Dogoarea din care îşi tot face
veşmînt.

FLOREA BURTAN ■

Promovare activă a principiilor dreptului internaţional

Una din ideile-forţă dezvoltate în magistrala expunere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu din 3 august a.c. o constituie necesitatea imperioasă a aşezării relaţiilor dintre toate statele lumii, mari, mijlocii sau mici, pe fundamentul de valoare universală al principiilor dreptului internaţional. În opoziţie cu tendinţele ce se manifestă în prezent de reimpărţire a zonelor de influenţă şi dominaţie, politica întemeiată pe aceste principii este „singura care poate asigura o evoluţie democratică a vieţii politice mondiale, raporturi de prietenie şi colaborare între toate naţiunile, întărirea securităţii şi păcii generale". În spaţiul acestui adevăr, enunţat cu fermitate revoluţionară de preşedintele României, se înscriu numeroase acţiuni şi iniţiative româneşti care vin să ilustreze cu forţa evidenţei credinţa nestrămutată în virtuţile dreptului internaţional, continuitatea unei gîndiri creatoare şi perseverenţa exemplară manifestată în strădania neobosită de promovare a unor valori superioare ale patrimoniului umanităţii.

Contribuţiile proprii ale României la consolidarea legalităţii internaţionale reprezintă o parte organică a politicii sale externe, a activităţii dedicate asigurării primatului normelor de drept, justiţie şi echitate în relaţiile interstatale. Înscrise în legea supremă a statului — Constituţia ţării —, reafirmate în cele mai importante documente politice şi juridice naţionale, încorporate într-o multitudine de documente bilaterale (tratate, comunicate comune, declaraţii solemne) încheiate cu state de pe toate continentele, enunţate în numeroase proiecte de instrumente multilaterale şi rezoluţii propuse de România, principiile fundamentale ale dreptului internaţional sînt o componentă inseparabilă a participării ţării noastre la ansamblul vieţii mondiale. Întreaga participare românească la această operă oglindeşte convingerea că înscrierea unor norme obligatorii pentru raporturile statelor unele faţă de celelalte în instrumente juridice, în conformitate cu interesele legitime ale tuturor, cu observarea indefectibilă a principiilor de bază ce trebuie să cîrmuiască raporturile dintre toate statele, are o înrîurire nemijlocită asupra consolidării păcii şi securităţii în lume, favorizează eliminarea forţei şi ameninţării cu forţa din

(Continuare în pagina 20)

IOAN VOICU ■

● ACTUALITATEA ●

● În cinstea zilei de 23 August, minerii din Bazinul Dornelor au extras peste prevederile de plan la zi mai mult de 5 300 tone minereu de mangan. În această luptă cu roca, printre cei mai buni au fost minerii de la Arşiţa, Dadu-Cîrlibaba şi Dealul Rusului. ● Noul meşter Manole, ediţia 1978, este zidarul Mihai Aurel, de la şantierul nr. 2 al Trustului judeţean de construcţii Galaţi. El a obţinut locul I la Olimpiada constructorului, faza naţională, desfăşurată recent la Sibiu. ● Grijulii cu viitorul lor, meşterii din comuna Măceşu de Jos (Dolj) şi-au amenajat un muzeu sătesc, înălţînd cu un etaj vechiul local de şcoală. ● Doi pensionari optimişti din Lugoj, Ion Anchescu şi Alexandru Czegledi, au pornit pe biciclete într-un tur al judeţelor. Iniţiativa şi-au intitulat-o : „Frumoasă eşti patria mea !" ● Constructorii de nave constănţeni au pregătit pentru lansarea la apă cel de al doilea petrolier de 150 000 tdw al cărui montaj în doc a durat cu patru luni mai puţin decît „Independenţa". ● În unul din cele 16 bazine ale păstrăvăriei de la Hunia-Maglavit s-au deversat, cu caracter experimental, o mie de păstrăvi aduşi de la Tismana. În ciuda condiţiilor de temperatură a apei, cu totul diferite, s-a constatat că păstrăvii înoată la fel de bine. ● Marele premiu, trofeul „Lira de aur", oferit la sfîrşitul concursului muzical de interpretare instrumentală „Ciprian Porumbescu", ediţia a şaptea, din cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", a fost cîştigat de bucureşteanul Gabriel Croitoru, de la Liceul „George Enescu", clasa de vioară. ● De la începutul anului şi pînă acum, s-au căsătorit la Hunedoara exact 830 de tineri. ● Concursul de graţie şi frumuseţe „Miss litoral" de la Eforie Nord şi Saturn continuă cu mult succes în aceste zile, spre bucuria caselor noastre de filme aflate în căutare de noi talente. ● În cartierul Cotroceni din Capitală a fost terminat Spitalul clinic al municipiului Bucureşti.

Remarcabilă contribuţie la amplificarea relaţiilor prieteneşti româno-sovietice

Marcată de un eveniment cu semnificații de o excepțională valoare teoretică și practică pentru înțelegerea principalelor procese și tendințe de pe arena mondială, pentru creșterea aportului României la cauza socialismului și păcii, de expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, prima săptămînă a lunii august a acumulat noi fapte ce vădesc consecvența principială și fermitatea acțiunii partidului nostru, ale secretarului său general, în afirmarea în viață a orientărilor fundamentale ale Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale în domeniul politicii externe a țării.

În conformitate cu aceste orientări, cu spiritul întregii politici a partidului nostru, România dezvoltă neabătut prietenia, solidaritatea și conlucrarea frățească cu toate țările socialiste, factori de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea socialismului, a țării noastre, ca și a tuturor țărilor socialiste. În acest cadru, statul nostru acordă o atenție deosebită dezvoltării legăturilor prietenești multilaterale cu Uniunea Sovietică, orientare înscrisă în documentele Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, în Programul partidului. Conlucrarea româno-sovietică urmează tradițional un curs ascendent, un rol însemnat în dezvoltarea continuă a acestor relații avîndu-l întîlnirile între conducătorii de partid și de stat, factor de impulsionare și de deschidere de noi și largi orizonturi.

Cronica prieteniei dintre popoarele României și Uniunii Sovietice s-a îmbogățit cu o nouă pagină prin întîlnirea prietenească de luni, din Crimeia, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Desfășurate într-o atmosferă sinceră, prietenească, convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au evidențiat progresele reale, pe multiple planuri, ale relațiilor româno-sovietice, relații beneficiind de cadrul optim oferit de Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală și de „Declarația privind dezvoltarea continuă a colaborării și prieteniei frățești între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, între România și Uniunea Sovietică“, semnată în 1976 la București, cu ocazia vizitei în România a tovarășului L.I. Brejnev. S-a constatat cu satisfacție extinderea legăturilor pe linie de partid, în sfera economică și în alte domenii de activitate, precum și posibilitățile existente pentru dezvoltarea în continuare a colaborării pe largi planuri de activitate, ceea ce confirmă caracterul fertil al principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, suveranității și întrajutorării tovărășești — principii pe baza cărora sînt clădite aceste raporturi.

Analizînd posibilitățile de adîncire în continuare a relațiilor reciproc-avantajoase pe plan economic, convorbirile din Crimeia au subliniat în acest sens însemnătatea programelor de colaborare pe termen lung, adoptate la recenta sesiune a C.A.E.R., ținută la București, programe ce prezintă o importanță economică deosebită, ele fiind menite să contribuie la asigurarea necesarului țărilor membre cu combustibil, energie și materie primă, produse alimentare, mașini și utilaje, precum și cu tehnologii de înalt nivel tehnic. Țara noastră este hotărîtă să-și aducă contribuția la înfăptuirea acestor programe, considerînd, așa cum arăta secretarul general al partidului în expunerea la ședința cu activul central de partid și de stat, că intensificarea colaborării în cadrul C.A.E.R. pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc, trebuie să ducă la apropierea și egalizarea nivelului de dezvoltare a țărilor membre, la accentuarea mersului lor înainte pe calea edificării noii orînduiri, la sporirea forței socialismului în ansamblu.

O atenție deosebită s-a acordat în cursul întrevederii problemelor de politică externă. Urmînd la scurt timp după încheierea sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, dialogul româno-sovietic la nivel înalt a remarcat că în condițiile actuale au o însemnătate primordială eforturile îndreptate în direcția dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, acțiunea coroborată pe toate căile pentru transpunerea în viață a prevederilor documentului final.

S-a relevat că un obiectiv important al politicii ambelor țări a fost și este dezvoltarea procesului destinderii pe plan mondial, completarea destinderii politice prin măsuri concrete de dezangajare militară. În ultimă instanță, acesta constituie aspectul esențial și hotărîtor pentru edificarea unei autentice securități în Europa, ca și pe plan mondial, pentru creșterea încrederii între state, cu efecte din cele mai pozitive asupra climatului politic general.

Întîlnirea din Crimeia a subliniat cu claritate pregnanța necesității de a întări adeziunea tuturor forțelor iubitoare de pace, democratice în lupta pentru respectarea drepturilor inalienabile ale popoarelor la libertate, și independență, împotriva oricărui amestec din afară în viața lor internă, cerință hotărîtoare, de care depind înseși perspectivele cauzei păcii. Conducătorii celor două partide au scos în evidență în acest sens capacitatea forțelor sociale înaintate de a opri prin acțiune consecventă accentuarea fenomenelor de tensiune și încordare.

Prin concluziile puse în evidență cu acest prilej, atît în planul relațiilor bilaterale, cît și al vieții internaționale, noua întîlnire prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev marchează un moment reprezentativ în evoluția ascendentă a colaborării româno-sovietice, îndreptățește ecoul larg pe care ea l-a avut în rîndul oamenilor muncii din țara noastră, care au salutat rezultatele rodnice ale acestui dialog manifestîndu-și hotărîrea de a acționa consecvent și pe mai departe pentru întărirea prieteniei și solidarității dintre popoarele României și Uniunii Sovietice.

ION CRISTIAN ■

Democraţia şi drepturile omului

În recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat — document ce se va înscrie la loc de frunte în analele științei politice românești — își găsesc o adîncă și exhaustivă analiză principalele probleme cu care se confruntă omenirea astăzi. În spiritul materialismului dialectic și istoric, al socialismului științific — ca teorie revoluționară a clasei muncitoare și, totodată, ca știința politică a edificării socialismului și comunismului, a fundamentării principiale a conlucrării, colaborării și cooperării cu toate statele lumii, indiferent de structurile economice, sociale, politice, de rasă sau culoare — în baza principiilor independenței și suveranității — probleme precum analiza epocii contemporane, a contradicțiilor în viața internațională, a relațiilor bi și multilaterale ce există între state la ora actuală, a raporturilor dintre țările socialiste, dintre acestea și țările în curs de dezvoltare, dintre țările socialiste și țările capitaliste, a principalelor confruntări ideologice actuale se bucură de o scrupuloasă analiză, putere de sinteză și maturitate de interpretare pe care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le probează încă o dată în fața întregului nostru popor, a întregii națiuni, a comunității mondiale.

Aș dori să mă refer de pildă la problema drepturilor și libertăților omului în epoca noastră, a cărei analiză ocupă un spațiu important în expunerea amintită. Ca slujitor al științei politice, aș reține din analiza prezentă în expunere grija pentru conturarea unui conținut edificator al drepturilor și libertăților omului, atenția acordată formelor de realizare în practică, în fapt a acestui ideal, grija acordată reliefării dificultăților obiective, ca și dezvăluirii și demascării obstacolelor, a practicilor și mentalităților conservatoare, reacționare de care cercurile imperialiste fac uz și astăzi sub diverse forme.

Ca un fir roșu al întregii analize este înțelegerea faptului că drepturile și libertățile omului, a afirmării demnității sale este o problemă planetară, ce nu cunoaște zonări geografice artificial stabilite, că cu asemenea probleme se confruntă toate regiunile lumii, că problema în cauză a preocupat factorii de guvernare din toate timpurile și nu numai — cum se insinuează de cercurile reacționare — după cel de al doilea război mondial și mai ales în țările socialiste. Dimpotrivă, pornindu-se de la realități, de la fapte, de la sesizarea unor tendințe obiective de evoluție se poate spune că țările socialiste înscriu o pagină rodnică în soluționarea efectivă a acestei probleme complexe.

Este un adevăr recunoscut că în ansamblu toate țările socialiste au obținut rezultate bune în dezvoltarea lor economică, în construcția noii orînduiri sociale, că au înregistrat succese de seamă în special în ce privește industrializarea, creșterea și modernizarea forțelor de producție, înflorirea științei, învățămîntului și culturii. Toate acestea au contribuit și la soluționarea drepturilor omului în aceste țări, la îmbogățirea și diversificarea acestora, la afirmarea plenară a personalității umane. Este un fapt că nici țările socialiste nu sînt scutite de dificultăți. Și în aceste țări se manifestă o serie de fenomene negative în dezvoltarea economico-socială, dar realizările de ansamblu dovedesc fără putință de tăgadă că singură orînduirea socialistă, desființînd exploatarea omului de către om, poate asigura rezolvarea problemelor umanitare. Înscriind, cum este și firesc, soluționarea problemei drepturilor și libertăților omului într-un context social istoric concret, într-o strînsă legătură cu revoluția științifico-tehnică, cu progresul social uman în genere, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva cu profunde temeiuri științifice că afirmarea superiorității socialismului, a forței sale, nu se poate face numai prin declarații, că acest lucru se realizează în primul rînd prin felul cum sînt rezolvate problemele economice, problemele privind condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, alte probleme sociale, legate inclusiv de dezvoltarea democrației socialiste, de perfecționarea conducerii societății pe baze științifice.

Astăzi în jurul drepturilor omului se consumă multă hîrtie și cerneală, însă pentru unele țări rămîne infimă strădania dobîndirii unui progres concret pe calea soluționării cît de cît echitabile a respectivei probleme. Ține de domeniul evidenței că în vreme ce socialismul științific a combătut și zdrobit o serie de teorii menite să frîneze mersul înainte al istoriei, astăzi, în lumea capitalistă continuă să fie vehiculate, sub o formă modificată, vechi și perimate teorii, cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor pături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze și de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluția societății. Este însă limpede că declarațiile, subterfugiile teoretice, oricît de sofisticate ar fi ele, nu au darul de a ascunde ce nu poate fi ascuns. Gravele procese și tendințe de evoluție din țările capitaliste sînt puternic influențate, dacă nu determinate, de criza economică, de sistem ce macină structurile fundamentale ale acestora, de criza morală, spirituală. Cuvîntul criză, sub multiplele lui ipostaze, nu numai că străbate chiar în elaboratele teoretice ale apologeților capitalismului, dar el izvorăște din realitatea socială, economică, politică a acestora. Or, nu poate fi vorba de o implementare a drepturilor și libertăților umane fără asigurarea aspectelor fundamentale ale acestora : drepturi economice, sociale și politice. Și drepturile omului și democrația și adevăratul umanism, cum se menționează în istorica expunere, sînt incompatibile cu perpetuarea exploatării omului de către om, cu menținerea gravelor inegalități economice, sociale și politice ale capitalismului, cu discriminarea națională, socială și rasială.

Oricît ar încerca politologii și sociologii, juriștii și economiștii, antropologii și eticienii însărcinați cu deturnarea conștiințelor să înfrumusețeze frazele, declarațiile, ei nu vor reuși să modifice realitățile. Încercările lor vor rămîne întotdeauna sisifice și se vor izbi tot mai mult și cu mai multă putere de pregnanța acestor realități, de suflul nou, revoluționar, al forțelor progresiste care se pronunță pentru : înlăturarea vechilor structuri capitaliste, imperialiste, a relațiilor de producție bazate pe exploatarea omului de către om, în beneficiul unor structuri și instituții noi, a unor relații de producție bazate pe echitate, a unor concepții revoluționare, deschise noului.

Fără îndoială, pentru transformarea unor idealuri în fapte, pentru înfrîngerea vechiului și afirmarea noului, este nevoie de o intervenție și mai substanțială și constantă a opiniei publice progresiste, revoluționare, a tuturor organismelor și organizațiilor progresiste și revoluționare din viața internațională. În spiritul acestor înalte idealuri este orientată întreaga politică internă și externă a poporului nostru.

Prof. univ. dr. MARIN VOICULESCU ■

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la ședința activului central de partid și de stat

DOCUMENT DE EXCEPȚIONALĂ VALOARE TEORETICĂ, AMPLU PROGRAM DE ACȚIUNE PENTRU AFIRMAREA POLITICII NOI, DE EGALITATE ȘI COLABORARE PRIETENEASCĂ ÎNTRE STATE

Idei și poziții de autentică viziune umanistă, revoluționară asupra lumii de azi primite cu vibrantă adeziune, cu deplină aprobare de toți comuniștii, de întregul popor român

Stă în practica politicii partidului și statului nostru ca principalele probleme ale vieții interne, ca și acelea care confruntă omenirea să fie dezbătute în forumuri de largă reprezentare, aceasta constituind o elocventă ilustrare a profundului democratism, al societății noastre socialiste. O asemenea metodă, a dialogului cu masele, se regăsește în valențele dialogului României cu lumea, un dialog deschis care este, în fapt, o „diplomație deschisă".

Promotorul consecvent al acestei concepții revoluționare, militante, creatoare, omul politic care își consacră întreaga activitate clădirii demnității României în rîndul națiunilor demne ale lumii s-a adresat, recent, țării și lumii expunînd direcțiile, orientările și principiile care stau la baza desfășurării politicii internaționale a partidului și statului nostru.

Adunarea activului central de partid și de stat a fost, în fapt, adunarea întregului popor. Cuvintele secretarului general al partidului au răsunat mobilizator și limpede nu numai în Sala sporturilor și culturii, dar — prin intermediul transmisiei directe a posturilor de radio și televiziune — în fabrici și uzine, la orașe și sate, pe întreg cuprinsul țării. Toți comuniștii, toți cetățenii țării au trăit un eveniment politic de excepțională importanță, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind un document programatic, cu ample și profunde semnificații, un document în care se conturează clar tabloul lumii contemporane, conținutul epocii actuale, tendințele care o traversează, procesele și fenomenele înregistrate de viața politică și social-economică mondială. Analiza riguros științifică a lumii contemporane, marcarea etapelor de la cauze la efecte, descifrarea resorturilor cele mai intime ale acestui complex mecanism care este viața internațională, conferă expunerii caracterul unui studiu de referință, capital în abordarea problematicii internaționale. Tezele și orientările reliefate de secretarul general al partidului nostru, în spiritul aplicării creatoare a socialismului științific în practica vieții mondiale își găsesc, în același timp, o strălucită finalitate în definirea unor căi și mijloace concrete de soluționare viabilă a problemelor politice, economice și sociale care confruntă omenirea. Descifrînd ceea ce este nou în lumea contemporană, sesizînd formele și instrumentele de manifestare a vechiului, precizînd exact natura contradicțiilor care marchează arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat cu pregnanță drumul de la teorie la practică, drumul de la conturarea și afirmarea unor principii la reașezarea structurală, prin măsuri ferme, a ansamblului relațiilor internaționale pe o bază nouă, într-un climat nou, în care aspirațiile legitime ale popoarelor să devină bunuri palpabile.

TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUNIST ROMÂN ÎN FRUNTE CU SECRETARUL SĂU GENERAL, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU !

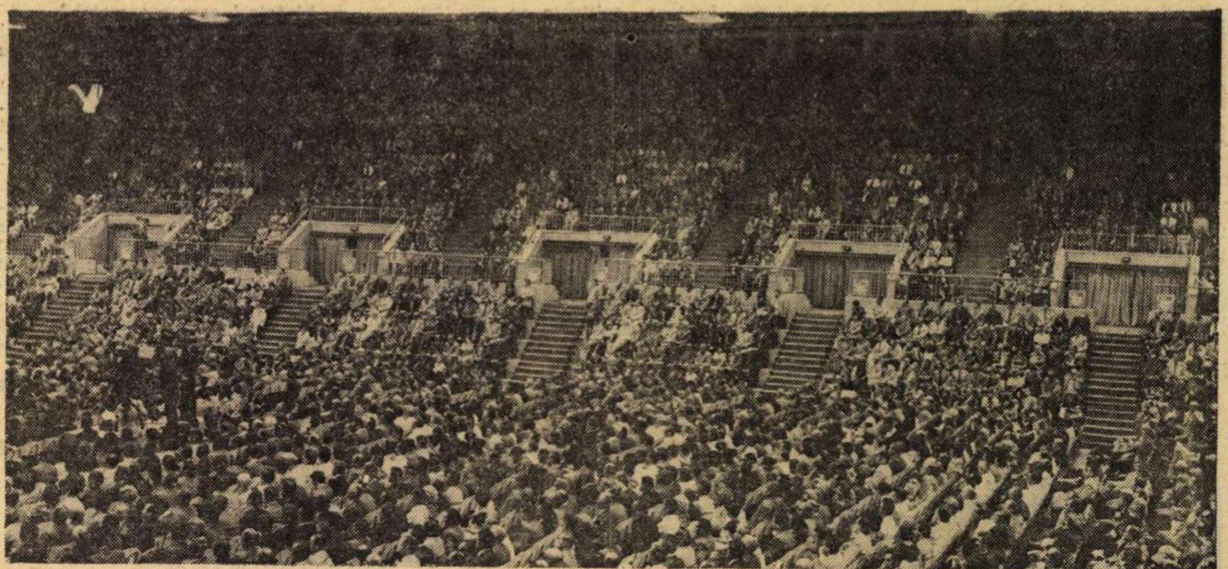

Prin toate acestea, expunerea secretarului general al partidului se constituie ca o cartă a programului românesc, pentru edificarea păcii și a colaborării, a unui program ce poate fi însușit de toate forțele progresiste și democratice, în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

În cadrul acestui comentariu care își propune o relevare a liniilor generale ale expunerii, a evidențierii spiritului care marchează politica internațională a țării noastre — așa cum cu strălucire a fost configurată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu vom putea epuiza amplitudinea tematică și bogăția de idei a acesteia. Vom aborda, în viitor, într-o suită de materiale capitolele expunerii, fiecare dintre ele reprezentînd un sector de primă dimensiune al devenirii lumii de azi. Reținem acum direcțiile-cheie evidențiate în document, relevînd că — așa cum s-a subliniat în expunere — tabloul lumii contemporane este marcat puternic în prezent de agravarea unor contradicții mai vechi și apariția altora noi. Tendințele de împărțire a sferelor de influență prin utilizarea politicii de forță — fie sub forma intervențiilor militare fie a presiunilor economice — impun popoarelor, forțelor progresiste acțiuni mai hotărîte, o concertare a eforturilor pe baza unor relații de tip nou, principiale, democratice. Gravele crize economice care traversează lumea capitalistă, seismele monetare, perturbările în sfera relațiilor comerciale și economice cu impact mai larg ținînd seamă de interdependențele lumii de azi, agravarea decalajelor economice, fenomen de natură să tensioneze întreg climatul mondial, continuarea cursei înarmărilor cu întreg cortegiul lor de daune aduse destinderii, progresului în general, lipsa unor acumulări pozitive, pe drumul securității și cooperării în Europa, imperativul soluționării politice a tuturor stărilor de conflict, necesitatea stimulării unui dialog activ și constructiv pentru soluționarea unor probleme care confruntă mișcarea comunistă și muncitorească punînd la baza acestuia valorile perene ale socialismului științific, ale experienței specifice a fiecărui partid, participarea mai activă a comuniștilor la lupta de idei din lumea contemporană — iată cîteva din reperele amplei expuneri, în care portretul lumii contemporane este trasat în linii clare, realitățile sînt privite în față, cu maximă luciditate și responsabilitate revoluționară, în spiritul învățăturii care stă la baza întregii aplicări creatoare a politicii partidului și statului nostru — socialismul științific.

S-au relevat în expunere căile practice ale desfășurării dialogului României socialiste cu lumea, atît în sfera relațiilor pe linie de partid cît și pe linie de stat : dezvoltarea legăturilor de colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, dinamizarea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii. S-a subliniat hotărîrea partidului nostru de a acționa, în continuare, pentru făurirea unor relații principiale, democratice între partidele comuniste și muncitorești, evocîndu-se necesitatea unor reuniuni pe plan european, a unor seminarii și colocvii pentru dezbaterea unor aspecte teoretice ale dezvoltării societății contemporane.

S-a evidențiat — în termenii unei gîndiri avînd fertile și temeinice legături cu însăși viața, cu procesele și fenomenele vieții internaționale — oportunitatea pregătirii unei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate noii ordini economice, a adoptării unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, a asanării stărilor de conflict din Africa, Orientul Mijlociu, din alte zone ale lumii, a democratizării unor organisme internaționale, a ansamblului relațiilor interstatale, în general.

Întreaga expunere reflectă îmbinarea organică a politicii interne cu cea externă, caracterul democratic, înnoitor, al dialogului cu toate statele lumii, toate forțele progresiste, în efortul plenar al salvgardării drepturilor inalienabile ale popoarelor de a trăi în demnitate, libertate și suveranitate, într-un cadru internațional al păcii și colaborării neîngrădite.

Ecoul puternic al expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, manifestările pregnante de admirație și respect față de magistralul program politic trasat în acest document programatic ilustrează limpede viabilitatea ideilor afirmate, deplinul lor consens cu aspirațiile cele mai fierbinți ale poporului român, ale tuturor popoarelor iubitoare de pace, progres și înțelegere.

23 AUGUST

PRIM-PLANURI DIN COLOANELE UNUI AUGUST EROIC

Crezul unui om nemulțumit cu șase tone și jumătate de griu la hectar:

„După ce am călătorit în cîteva țări cu o agricultură puternică, m-am convins cu ochii mei că noi românii putem ține și în această privință fruntea sus“

— Am auzit, tovarășe Ioan Ageu, că sînteți bolnav, că în plin seceriș ați avut tahicardie.

— Se exagerează... Am avut, ca orice om, o criză de oboseală.

— Vi s-a mai întîmplat ? !

— Niciodată. Tot niciodată — că nici bătrînii nu-și amintesc — nu a înghețat la mijlocul lunii mai. Parcă ninsese pe întinsul cîmpiei. Erau minus 4°C. Și mie mi-a înghețat răsuflarea. Speram să batem toate recordurile la grîu — șapte tone la hectar. Cînd colo — abia 6 000.

— Cum abia ? ! Ca și în alți ani, sînteți printre primii din țară, cum s-a menționat și la Consfătuirea grîului din această săptămînă.

— Oricît am părea de orgolioși în anul acesta nu ne mai interesează decît competiția cu cîntarul. În '76 și '77 am avut o medie, la grîu, de peste 6 500 kilograme. În pas cu recordurile lumii. Visam, pentru '78, cu ochii deschiși, adică realist, dar visam și noaptea, ca o obsesie — șapte tone la hectar.

— Și nu mai visați ? !

— Acum visez porumbul. Zece tone. Visez și ploaie și căldură. Apă și soare.

— Ca să vă apărați de îngheț sau grindină, propun imposibilul : întindeți o imensă folie de polietilenă deasupra cîmpiei...

— ...ne-ar mai trebui și o stropitoare uriașă — pentru irigații la comandă. Poate vezi dumneata o soluție.

— Nu văd decît că sînteți încă trist.

— Ei, amărît, da, recunosc că sînt amărît. Părinții mei au fost plugari, căliți cu toanele climei, cu cinci saci de grîu de pe un lanț de pămînt. Sînt supărat că în I.A.S.-ul nostru, deși am obținut o medie mare pe cele 1 200 hectare cultivate cu grîu, au apărut diferențe de producție între ferme de 400—500 kg.

— Nu dați vina pe îngheț ?

— Nici gînd ! Cauza e slaba calitate a lucrărilor, între care fertilizarea neuniformă.

— Și ? !

— Vom analiza această situație la adunarea reprezentanților oamenilor muncii. Să vedem ce-i de făcut.

— Sînteți aspru ?

— Aspru ? Adică dur ? ! ...Nu cred... Mai degrabă exigent, sever. Nu-mi plac leneșii și mincinoșii, chiulangiii, flecarii. Sînt o fire neastîmpărată ; n-am timp de pierdut la o cafeluță sau la un taifas despre fotbal. Deși mi-e drag fotbalul.

— La fotbal se pricepe fiecare.

— Ca și în agricultură, nu ? ! Că mai vin unii cu ifose de mari specialiști. Sau : ce atîta scofală cu agricultura ? ! E floare la ureche !

— Și nu e ? !

— Deloc !

— În ce vă privește, sînteți, ca director al I.A.S. Variaș, un om cu faimă în toată țara. Cum s-ar zice : celebru.

— Știu și eu că omul sfințește locul. dar ar fi total greșit dacă s-ar crede că succesele I.A.S.-ului pe care îl conduc mi s-ar datora în exclusivitate. Ce poate face un singur om pus în fața a peste 6 000 de hectare teren arabil, cu un sector zootehnic de aproape 4 500 taurine ? ! Rostul meu e să organizez, să îndrum, să controlez, să apreciez, să critic, să conduc. Oamenii, tovarășe, ei sînt factorul hotărîtor ! Aici, la Variaș, din cei 400 de muncitori, ingineri și tehnicieni, români, maghiari, sîrbi și germani, majoritatea au 15—20 de ani vechime în unitate, foarte mulți muncesc chiar de la înființare, ca, iată, îmi vine în minte, mulgătoarea Ana Fîscu, decorată cu Ordinul Muncii clasa I. N-am socotit, dar în 30 de ani cred că a muls o mare de lapte. Poate un litru pentru fiecare cetățean al țării. Noi nu cunoaștem fluctuația. Rar apare cîte un tînăr inginer care nu rezistă ritmului de lucru și își cere transferul. Du-te, omule, îi spun, să te înveți minte că oriunde vei merge ți se cere muncă și iar muncă. Vorbeam de stabilitatea colectivului ; pe Traian Martin, secretarul de partid, pe ing. Ioan Covrig. directorul tehnic, pe Walter Wilwerth. contabilul-șef, pe Milan Petcov, șef de fermă, i-am găsit aici, încă în 1960.

— Vă întrerup: se zice că la Variaș tot secretul marilor producții e să nu se uite semănatul. Că pămîntul și Ageu...

— Numai cernoziomul ! Nu prea avem timp de dispute anapoda, ca să ne aflăm în treabă ca alții. Argumentul nostru sînt vecinii, cu același cernoziom, dar cu producții mai mici, tot așa cum hărnicia și priceperea oamenilor comunei Variaș, distinsă zilele acestea cu premiul I în întrecerea pentru buna gospodărire, a oamenilor din unitățile agricole, cinci la număr, sînt răsplătite cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste“.

— Și totuși care e secretul ?

— Scrieți, să se știe : „Omul, soiul și gunoiul“ sau „rasa, casa și cu masa“.

— Sună bine, ca-ntr-o poezie.

— Sînt două vechi devize ale țăranilor din Variaș. O „traduc“ numai pe cea dintîi. Cam așa : muncă, știință și... tehnologie.

— Gunoiul ? !

— ...Asta-i marea taină. Tot la patru ani, prin rotație, fiecare hectar este îngrășat cu gunoi de grajd. Și nu ne zgîrcim. Nu poate fi inventat un îngrășămînt chimic care să-l înlocuiască pe cel organic, atît de complex, de bogat. Și e mult mai ieftin ca braga : 10 lei tona. Cel chimic — cam un leu kilogramul.

— Să revenim la grîu : în cît timp ați secerat ?

— În șapte zile, să nu pierdem nici un bob.

— Chiar nici unul ? !

— Cît mai puține. Numai combinele au un coeficient de circa unu la sută.

— E mult ?

— Ideal ar fi zero, dar spicul se scutură și prin simplă atingere.

— Criticați combina ?

— Din contră. O consider cea mai bună mașină din agricultura noastră. O clipă adevărată. Nu numai moșumeu, dar nici tata și, dacă mă gîndesc bine, nici eu n-am visat un colos care să recolteze și orz, și grîu, și soia, și floarea-soarelui, și lucernă, și in, și porumb. Gata cu coasa, cu ariile, cu batoza, cu locomobila de altădată. Păcat că nu s-au păstrat cîteva exemplare pentru un muzeu al agriculturii.

— Poate și „Gloria“ va ajunge piesă de muzeu.

— Sper că înaintea ei vom renunța la mașinile și utilajele care ne dau cea mai mare bătaie de cap. Și, mai ales, vom rezolva problema problemelor — piesele de schimb și birocrația. E adevărat că am rezolvat dotarea tehnică pentru toate lucrările agricole, dar avem încă greutăți — și obiective și subiective — cu reparațiile, cu randamentul.

— Am consemnat „of“-ul dumneavoastră.

— Notați și marea mea satisfacție : după ce am călătorit în cîteva țări cu o agricultură puternică, fala lumii, se zice, m-am convins cu ochii mei că noi, românii, putem ține și în această privință fruntea sus. M-a interesat îndeaproape tehnologia culturii porumbului ; ei, bine, cultivăm numai la Variaș, 2 500 hectare cu porumb, nu pe suprafețe de cinci sau o sută de hectare. Alea sînt fleacuri. Îndeosebi în ultimii zece ani, printr-o înțeleaptă politică agrară, prin indicațiile și orientările atît de realiste și de competente date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, printr-o suită de măsuri organizatorice și de dotare tehnico-materială, „fantasticele“ recorduri ale cernoziomului de Variaș abia au rămas în amintire : 2 500 kg grîu, 3 000 kg porumb, ca acum, în condiții normale de climă, să putem obține 7 000 și, respectiv, 10 000. fără irigații.

— De exemplu, la porumb, aceasta ar fi producția limită ? !

— Limită ? Ați uitat cumva de cele 10 secunde spulberate la suta de metri ? ! Cutez să prevăd că în 1980, ameliorînd soiurile și hibrizii, ne vom apropia de 8 tone la grîu și 15 la porumb.

— O iau ca promisiune publică ?

— De acord.

— Să ne amintim subiectul discuției noastre : omul Ioan Ageu. Cum stați cu tahicardia ?

— Mi-a trecut.

— S-ar bucura cineva ?

— S-ar necăji prietenii. Și apoi — se apropie culesul porumbului. E nevoie de iuțeală în inimi...

— Și de sănătate ! — mulțumindu-vă.

TEODOR BULZA ■

Electroliză-4 sau cine dă strălucire aluminiului românesc

Acum cîteva zile. mai exact spus vineri. 28 iulie. printre altele. inginerul Horia Trifan. șeful secției Eelectroliză-4 din cadrul Întreprinderii de aluminiu Slatina. a spus : „Acum. în aceste momente deosebite. cînd întreprinderii noastre i se decernează. pentru a doua oară consecutiv. Ordinul Muncii clasa întîi. pentru ocuparea primului loc în întrecerea socialistă din ultimii doi ani. și cînd întreprinderii noastre i se înmînează Drapelul Roșu și Diploma de onoare de unitate fruntașă pe țară. conferite de Uniunea Generală a Sindicatelor din România. în aceste momente. deci. permiteți-mi să afirm. în numele tuturor muncitorilor. tehnicienilor și inginerilor de la Electroliză-4. că noi. aflați de doi ani și jumătate în fruntea întrecerii din întreprinderea noastră. sîntem. ca să zic așa. cu inima și cu gîndul. mai apropiați. de acest Drapel. decît toți ceilalți tovarăși de-ai noștri“.

Cei de la Electroliză-4 au aplaudat bineînțeles, mai-mai să-și rupă palmele. Într-adevăr, de doi ani și jumătate. Electroliza-4 se află în fruntea întrecerii din întreprindere. adică în fruntea tuturor. Dar unii au cam zîmbit. ca să spunem așa. pe sub mustață. Marian Rusu. secretarul locțiitor al comitetului de partid pe întreprindere. a ținut chiar să-l aprobe. cu o mică nuanță de malițiozitate. că. într-adevăr. în acea clipă. inginerul Horia Trifan se afla la doar cîțiva centimetri de Drapelul Roșu, remarcă la care asistența s-a mai destins. Și totuși. cineva din asistență. puțin cam afectat de acest afront. dacă ne putem exprima ca atare. a aruncat. mai mult în joacă. o întrebare aparent nevinovată : „Dar cu depășirea consumului la alumină cum stați ?“

„Pînă la această întrebare. ne declară subinginerul Gheorghe Cocoș. secretarul comitetului de partid al Uzinei de aluminiu, cel care ne-a relatat întîmplarea de mai sus. totul părea să fie în regulă. Dar. în clipa aceea. mărturisesc cu sinceritate. nu știam pe unde va scoate Trifan cămașa. Ei bine. inginerul Horia Trifan a promis că pînă la sfîrșitul anului va recupera depășirea de consum la alumină. Noi știm că o astfel de treabă nu e un lucru tocmai ușor. dar. dacă Trifan a promis. știm, adică sîntem convinși că o va și face“.

L-am însoțit pe inginerul Horia Trifan care ne-a prilejuit cunoașterea cîtorva dintre oamenii de nădejde ai colectivului de la Electroliză-4. „Dumneavoastră faceți cum știți, indiferent de spațiul tipografic de care dispuneți. dar eu vi i-am prezentat ca să scrieți despre ei. Fără ei. Electroliza-4 nu s-ar afla de doi ani și jumătate în fruntea întrecerii“. Acestea fiind spuse. noi. în consecință. constrînși de spațiu și de numărul mare de oameni ce ne-au fost prezentați și cu care am schimbat destule cuvinte. nu putem face altcumva decît măcar să transcriem numele lor. I-am cunoscut. deci. în hala 7. pe maiștrii Nicolae Răduinea. Constantin Popa. Gheorghe Dică. pe șeful de echipă Ion Ene. precum și pe podiștii Petre Cepănaru și Nicolae Cepănaru. veri. sau pe Nicolae Voicu și Marin Marinescu, acesta din urmă fiind și ocupantul locului doi al concursului pe țară „Cel mai bun metalurgist“ ținut la Hunedoara în primăvara acestui an.

În hala 8 aveam să-i cunoaștem pe maiștrii Mircea Buec, Sigismund Konerth, pe șefii de echipă Păun Feteleanu și Gigel Mateescu. sau pe doi foști șefi de echipă. Victor Circiumaru și Nicolae Zidaru, promovați recent în rîndul maiștrilor.

„Aceștia sînt. în mare. a continuat inginerul Trifan. oamenii cu care. de aproape 10 ani. mai exact spus din 1969 lucrez în secția Electroliză-4. După cum se vede. colectivul nostru s-a sudat în timp. iar dovada cea mai elocventă că putem vorbi. în adevăratul sens al cuvîntului. despre un colectiv sudat. ar fi cucerirea și păstrarea. timp de doi ani și jumătate. a titlului de fruntași pe întreprindere. Am fost deseori întrebați cum de-am reușit să formăm un astfel de colectiv. Am răspuns și răspund : principala calitate a unui șef de secție este aceea de a-l pune la treabă pe fiecare om în parte. Inginerul trebuie să știe cu exactitate ceea ce trebuie să facă fiecare muncitor în parte. Și mai trebuie să și știe dacă muncitorul execută întocmai. pînă la cel din urmă amănunt, sarcinile ce-i revin pe postul respectiv. Deci. cu alte cuvinte. organizarea la care se adaugă. de la sine. disciplina. Numai că disciplina nu poate fi în întregime asigurată dacă nu se rezolvă unul dintre cele mai importante capitole. capitolul om. A rezolva acest capitol înseamnă a instaura convingerea că oricare om al secției se poate adresa. cu orice fel de problemă. de serviciu sau personală. șefilor săi direcți. inclusiv șefului de secție. Nu vreau să mă laud. dar. în acest sens. pot spune că mult mai bine cunosc problemele oamenilor mei. decît pe ale mele. cele personale. Un alt aspect. pe care noi. cei de la Electroliză-4. zicem că l-am rezolvat. ar fi mult discutata situație a pieselor de schimb pentru instalații și utilaje. După cum se știe. tehnologia aluminiului este un proces extrem de complicat și de gingaș. greu de controlat. deși aluministul dispune de o înaltă aparatură tehnică. Se întîmplă. nu de puține ori. ca aparatura să cedeze. Dacă nu ți-ai luat din timp măsurile necesare. prin propriul tău atelier de întreținere. utilajul stă. Dar. a lua măsuri. înseamnă a avea piese de schimb. a asimila piese de schimb și a le executa. fără să mai apelezi la serviciul Secției de întreținere.“

În legătură cu recuperarea consumului depășit de alumină. recuperare pe care inginerul Trifan a promis să o realizeze pînă la sfîrșitul anului. am notat. pentru luarea la cunoștință de către cei ce asigură transportul din întreprindere. părerea interlocutorului nostru : „Transportată cu camioanele. de la siloz la secție. alumina. la fiecare cotitură sau hop. părăsește lada camionului. mai exact spus se risipește. situație în care nouă ni se trimite o cantitate. dar primim. la fiecare camion. cîteva zeci de kilograme mai puțin. De-aici vine și consumul depășit de alumină. În ceea ce ne privește. noi. Electroliza-4. vom clarifica situația respectivă. pentru că vrem neapărat să ne păstrăm locul întîi“.

Și pentru că nu ne-am propus din capul locului să tragem și o concluzie. încheiem cu convingerea că. în mare. am surprins cîteva din gîndurile. preocupările și ambițiile unui colectiv care vrea neapărat să-și păstreze locul întîi.

VICTOR VLAD ■

Anghelache Ciovîrtă se ocupă cu zootehnia și privește tot timpul la interesul general

— Avînd în vedere rezultatele cu totul și cu totul excepționale obținute de către dumneavoastră în creșterea oilor ne vom lua îngăduința să vă prezentăm cititorilor noștri. Anghelache Ciovîrtă s-a născut la Jariștea în 7 decembrie 1933. Este șeful fermei de ovine Deleni din cadrul I.A.S. Cotnari. De profesie tehnician agronom este în prezent și student, secția fără frecvență, în anul III al Facultății de medicină veterinară Iași, secția zootehnie. Lucrează aici din 1959 și este șeful fermei din 1961. Este membru al P.C.R. din 1956 și este decorat cu Ordinul Muncii clasa a II-a (1968) și Ordinul Muncii clasa I (1975). De 7 ani consecutiv, ferma Deleni a fost distinsă de 4 ori cu Ordinul Muncii clasa I și Meritul Agricol clasa I. După această prezentare voit impersonală să pornim stimate tovarășe Ciovîrtă la interviul propriu-zis. În urmă cu cîtva timp, v-am căutat dar nu erați.

— Ați fost în Australia ?

— Da, în Australia și Noua Zeelandă.

— Ce este nou în Australia ?

— Pe linie de oi ?

— Da, pe linie de oi.

— Dumneavoastră știți că ei n-au iarnă și de aceea creșterea oilor necesită foarte puține investiții. Doar amenajarea pășunilor și ridicarea gardurilor. Acolo totul se desfășoară sub cerul liber.

— Rezultă că mare folos nu ați tras sau ni se pare ?

— Nu-i adevărat. Am cumpărat oi. Vă pot spune că pe acte am figurat ca achizitor.

— Ce fel de oi ați cumpărat tovarășe achizitor Ciovîrtă ?

— Rasele Coriedale, Romnei Marsh, Suffolk și Polwart.

— Ce avantaje prezintă aceste rase ?

— Lînă și carne. Dintr-un kilogram de lînă, prin sau mai bine zis după spălare, se obțin 620 de grame. La merinosul de la noi se obțin 340 de grame. De asemenea, rasele de care am pomenit cresc mai bine și au în plus 15—20 de kilograme. Masculii aduși de acolo ajută la fortificarea raselor noastre.

— Și cum se simt oile din Australia aici, la Deleni, la 2 pași de Hîrlău și 85 de kilometri de Iași ?

— Păi nu, căci aici n-am adus.

— De ce ?

— Se consideră că sîntem o fermă bine închegată, cu parametri superiori.

— Ați cumpărat pentru economia noastră înțeleg și vă propun să ne întoarcem acasă din Australia. Am discutat nițel și despre aceasta pentru a evidenția grija conducerii de partid și de stat pentru agricultura României, grijă în cadrul căreia comerțul exterior joacă un rol important. Bănuiesc că toată lumea înțelege că prin comerț exterior înțelegem că vindem dar și cumpărăm, or în materie de oi Australia este un partener de prim rang. Cum a început munca aici, la Deleni, pentru obținerea unor rezultate extraordinare ?

— Am pornit la drum în 1959 cu oaia țigaie a noastră. O oaie mică, cu lînă de calitate inferioară, dar dînd, ce-i drept e drept, lapte bun. În 1962 s-a făcut infuzie cu merinosul nostru și s-a obținut rasa Spancă. Pe spancă s-a continuat cu Merinos și s-a obținut un prim lot merinozat în 1966.

— Ce vrem să vă întrebăm : Merinosul ce caracteristici are ?

— Ca să se cheme un animal Merinos trebuie să aibă cel mult 25 de microni. În microni se măsoară grosimea firului. Lîna acestui animal este fină.

— Să continuăm cu evocarea drumului pe care v-ați apucat să mi-l descrieți.

— În anul 1966, ferma noastră a fost luată în evidența Centrului de selecție și reproducere Iași. Efectivul de oi — mamele și berbecii pepinieri — este înscris în registre genealogice și pe baza acestora se face anual un plan de împerecheri.

— Și acest plan iese de fiecare dată ?

— Noi discutăm tovarășe reporter. Uneori insistăm de 3—4 ori.

— Aici se practică însămînțarea artificială ?

— Nici nu se poate altfel.

— Ce lucru important face acum ferma Deleni în afara producției propriu-zise ?

— Livrăm altor ferme din țară tineret mascul și chiar femele.

— Ce contribuție are ferma pe care o conduceți la întreaga agricultură românească ?

— Contribuim la merinozarea efectivului din întreaga țară.

— În ce proporție ?

— În 11 ani am livrat 17 000 de berbeci. Socotiți pentru fiecare minimul, adică 100 de oi. Deci, 1 700 000 de animale. 15 la sută din efectivul întregii țări.

— Cifra este cu adevărat impresionantă. Spuneți-ne se lucrează greu cu oaia ?

— Nu se lucrează greu, oaia fiind un animal blînd și duios.

— Duios în ce sens ? Plînge ?

— Sigur. De foame, de sete, de dorul mielului.

— Și cum mai e oaia ?

— Răspunde repede și potrivit la măsurile luate în binele ei. Vrei de pildă să-ți mănînce din mînă. După 2—3 zile vine și-ți caută mîna. Merge după tine dacă dorești așa ceva.

— Ce fel de raporturi există acum între oi și lupi ? S-au schimbat cumva datele problemei ? Întreb asta deoarece am văzut aici berbeci de 160 de kilograme.

— Raporturile dintre oi și lupi au încetat. Turmele sînt foarte bine păzite. De ani de zile ciobanii noștri nu mai pretind că dispariția vreunei oi s-ar datora lupului.

— Rezultatele, 11,6 kg. de lînă pe cap de oaie v-au așezat în fruntea fermierilor din țară. Pe locul doi, cel clasat pe locul 2 a obținut cu cîteva kilograme mai puțin. Ce ați făcut dumneavoastră pentru obținerea unui asemenea rezultat record ?

— Am făcut tot ceea ce am considerat util pentru dezvoltarea acestei specii în România.

— Să coborîm puțin pe terenul fertil al faptului concret, cum se mai spune. Concret ce anume ați făcut ?

— Avem o bază furajeră cred unică în țară. Lucerna, în proporție de circa 85 la sută, adică o foarte importantă sursă de proteine este depozitată în stoguri mari și în scopul de a o proteja este acoperită cu paie. O așezăm în stog cînd are încă multă umiditate și pentru a se răcori avem o canalizare cu apă pe dedesubt. Alți tovarăși cam au rețineri la așa ceva și se miră că n-au rezultate. Oile noastre au adăposturi bune iar mielul este crescut în stabulație liberă.

— Ce înseamnă acest din urmă lucru ?

— Înseamnă că pînă la 18 luni mielul este ținut în grajd, ocrotit.

— Ne aflăm aici în fața unei industrii, or totuși creșterea oilor se face în natură. Cît de naturală a rămas creșterea oilor ?

— Noi am dovedit că Merinosul poate fi crescut și în Moldova. Vă spun chiar ceva curios : Oamenii care ne-au ajutat la început, Ferma Chereușa din județul Satu Mare ne-au cerut în urmă cu doi ani sfaturi iar anul acesta ne-au solicitat berbeci pentru reproducere. În semn de dragoste și respect i-am lăsat să-și aleagă 10 berbeci.

— Cît anume ați livrat statului în acești ani de activitate ?

— 1150 tone lînă în 15 ani. Un kilogram de lînă costă 350 de lei iar industria realizează din el 1350 lei. În 15 ani am predat statului ca beneficiu 75 milioane de lei.

— Dumneavoastră cum v-ați apropiat de această muncă ?

— Am iubit oile de mic copil și le dădeam de mîncare pe ascuns, să nu mă vadă tata.

— Revin totuși la o întrebare anterioară : ce raport există între industrie și natură în creșterea oilor aici la Deleni ?

— Din creșterea naturală a oilor s-a pierdut fătările tîrzii, acelea din aprilie. Adică atunci cînd iarba face colț. Acum fătările încep din noiembrie. Îmi aduc aminte că în urmă cu 15 ani niște tovarăși mi-au cerut un miel pentru sărbătorirea Zilei Unirii, în 24 ianuarie. Cînd am venit cu el după căutări în toată țara s-au închinat căci erau oameni în vîrstă. Născîndu-se mieii acum în noiembrie găsesc parcul de furaje neînceput. Adică foarte bun. Înțărcarea se face în aprilie și ieșit pe cîmp mielul fortificat găsește iarba deja apărută. Acum mulgem la grajd și nu la iarbă, se poate deci consuma caș în timpul iernii.

— Ce vă propuneți pentru viitor, asta în condițiile în care aveți un trecut și un prezent, ambele strălucitoare și strălucite ?

— Întregul efectiv să fie merinozat cu Merinos australian în proporție de sută la sută. Să obținem 12 kilograme de la fiecare oaie. 12 kilograme de lînă firește. Mai mult nu cred că se poate. Partenera noastră, Fabrica de stofe Buhuși căreia în paranteză așa ca o critică blîndă i-aș reproșa că uneori ne scoate lînă de la categoria a II-a și ne-o bagă la a III-a nu mai importă demult lînă din Australia.

— Cît lucrați dumneavoastră pe zi ? Ce sacrificii cere această muncă ?

— Păi cele știute. Concediile de odihnă nu le prea faci, viața de familie este mai concentrată.

— Vi s-a întîmplat să aveți greutăți în muncă născute tot din munca și ideile dumneavoastră stimate tovarășe Ciovîrtă ?

— Desigur. În urmă cu ani eu am propus și dovedit avantajele mițuirii, adică a tunderii mielului cînd este mic. Am fost ascultat și acum a devenit o regulă. Acum însă am observat că procedînd așa obții două producții de categoria a III-a în loc de una a întîia, a doua și a treia.

— Înțelegem că în România sînt create condiții pentru dezvoltarea acestei importante ramuri a agriculturii. Totuși, ce carență observați dumneavoastră ?

— Una singură dar importantă. Unele institute de cercetări, mă refer la munca noastră, fac producție ceea ce nu e rău, dar nu fac cercetare ceea ce este condamnabil.

— Ce se întîmplă cînd moare o asemenea oaie uriașă, o oaie care singură dă 18 kilograme de lînă?

— Înseamnă o pierdere valorică de 2 000 de lei dar mai înseamnă pieirea unui fond genetic extraordinar. Prin urmare înțelegeți ce răspundere avem.

EUGEN SECELEANU

UN FAPT CONCRET AL UNEI DEMOCRAȚII REALE

Personalitatea unui colectiv constă în primul rînd în tăria sa de caracter. În capacitatea de a se bucura sincer de un succes obținut cu multă trudă, în forța sa de a-și judeca cinstit munca, în tăria lui de a se bate cu lipsurile, cu necazurile, cu dificultățile. În puterea de a se mobiliza atunci cînd apele sînt mai puțin limpezi, tulburate fiind de o oarecare blazare. Este o certitudine faptul că „o reală democrație, cum este a noastră, are harul de a stimula personalitatea unui colectiv, asigurînd deplina egalitate între toți membrii colectivului, permițînd fiecăruia să participe direct la conducerea întregii societăți. Este o șansă, o șansă enormă de a face să triumfe adevărul muncii".

Întîmplarea a făcut ca, exact în urmă cu un an, să particip la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București. Notasem atunci dorința colectivului de a ieși dintr-un mare impas creat de rezultatele slabe care, în ciuda dorinței amintite, se încăpățînau să rămînă astfel. Am scris despre lucrurile acelea. Am făcut-o cu o strîngere de inimă pentru că îmi dădeam seama că de la realitate la deziderat era un drum greu și că oamenii de la ICME erau în situația peștelui aflat pe uscat. Între timp, conducerea s-a schimbat. Și iată că zilele trecute secretarul comitetului de partid, un tînăr energic de 27 de ani, Cristudor Țuțuianu, sună la redacție, invitîndu-ne să participăm la adunarea oamenilor muncii de pe semestrul I. „Pentru că ni se pare drept, ne spunea dînsul, să veniți și acum, cînd realitatea este alta, deși, nu ne ascundem, greutăți mai avem și încă destule."

Din darea de seamă citită de secretarul comitetului de partid rezultă limpede că, făcîndu-se bilanțul muncii pe semestrul I, activitatea întreprinderii s-a îmbunătățit, indicatorii fiind superiori celor din 1977. Mai mult, progresul este evident de la trimestru la trimestru, astfel că, de pildă, la producția netă, în trimestrul doi, față de trimestrul unu al acestui an, s-a înregistrat o creștere în procente de 31,3 la sută. Este un exemplu. La fel se poate vorbi despre producția marfă, despre productivitate, despre micșorarea cifrei care indică cheltuielile la mia de lei. Dincolo de cifre se află efortul depus de colectivul întreprinderii, munca oamenilor mai bine organizată, găsirea unor noi resurse pentru îndeplinirea angajamentelor asumate, fapte care, în contextul apropiatei sărbătoriri a zilei de 23 August, capătă semnificații deosebite, care țin, de asemenea, de personalitatea unui colectiv ce își regăsește drumul. Pare paradoxal că totuși criticile dării de seamă sînt cu atît mai aspre, cu cît rezultatele frumoase sînt mai evidente.

Dezbaterile păstrează încă tonul dării de seamă. „Referindu-mă la asigurarea bazei materiale, subliniază Ion Diaconescu, arăt că mecanismul este prea greoi. Problema aluminiului nu este rezolvată nici pînă acum. La fel, în privința carbonatului de calciu. Unii furnizori ne spun că sînt în remont. Noi ce să spunem muncitorilor noștri, să plece acasă că furnizorul este în remont ?" Este necesară, de asemenea, o mai bună corelare a planului cu capacitățile de producție, după cum și importurile trebuie pregătite din timp. „Ne confruntăm cu o serie de probleme, spune inginerul Cristian Istodorescu, șeful secției cu cea mai mare pondere valorică din întreprindere, secția cabluri de energie, și l-aș ruga pe tovarășul director general al centralei să ia creionul și să noteze : problema pavimentului, care nu este placat cu ciment, problema transportului pneumatic de granule, unele probleme ale valorificării într-o măsură mai mare a potențialului tehnic al comisiilor pe probleme..." Sectorul aprovizionării, unul dintre sectoarele cheie ale întreprinderii face obiectul interesului mai multor oameni ai muncii. Se caută soluții, se fac propuneri, se găsesc resurse chiar în modul în care este organizată munca. „Trebuie să ne schimbăm stilul de muncă. Aprovizionarea se face pe contractele făcute. Este foarte greu să aduci materiale în fabrică, dar este și mai greu să scapi de ele, cînd le aduci degeaba, constatînd că nu mai ai nevoie de ele. Să știți că producția netă depinde foarte mult de buna gospodărire a materiilor prime. Este inadmisibil să risipim atîtea materiale pe care le procurăm cu destulă dificultate". (Mircea Chirilă, șeful aprovizionării).

Întreprinderea bucureșteană se află la jumătatea unui drum căutat și găsit cu trudă și eforturi. Un drum care, spun reprezentanții oamenilor muncii prezenți la adunare, îi va situa într-un an pe un loc de frunte în industria Capitalei. Pentru că de la frămîntarea pe care o citeai pe fețele lor anul trecut, ei, muncitorii ICME-ului au ajuns prin propria chibzuință să-și descopere puterea. Poate că este cel mai greu lucru de realizat în viața unui colectiv. Să înțelegi că poți, că depinde în cea mai mare măsură de tine, ca fabrica în care muncești să fie cu adevărat un pilon de bază al unui domeniu industrial. În iarnă, încercînd să mă documentez pentru un articol la ICME și vrînd să stau de vorbă cu noul director, Ion Cojar, nu reușisem să obțin decît un fel de dialog imposibil de publicat pentru că se sprijinea mai mult pe tăceri. Omul nu se dezmeticea în fața atîtor probleme. La adunarea generală la care am participat, directorul Ion Cojar se bucura împreună cu ceilalți oameni din sală pentru că se cunoscuseră, pentru că nu se înșelaseră cu vorbe, pentru că își dădea bine seama că puteau realiza împreună redresarea întreprinderii. „Spunem că n-avem forțe de muncă, afirma Ion Cojar. Avem, dar scriptic. Unii stau încă în locuri călduțe, unde se cîștigă mai ușor. Trebuie să explicăm fiecăruia de ce îl deranjăm și îl punem la treabă acolo unde se produce. O muncă dificilă, cu fiecare în parte. Pentru că ne-am convins că gîndindu-ne mai bine munca, putem realiza ceea ce ne-am propus. Spunem că nu avem comenzi. Pentru că nu facem ceea ce se caută. Să diversificăm gama produselor, să le fabricăm pe cele de care alții au nevoie". O dezbatere cinstită, pe alocuri dramatică, în care colectivul, dincolo de succese, se confruntă și cu propriile slăbiciuni, cu necazurile pricinuite de alții. O dezbatere democratică, pentru că așa cum afirmam la început, reala democrație este aceea care stimulează personalitatea unui colectiv. Și întreprinderea bucureșteană n-a ratat această șansă.

RADU BARBU

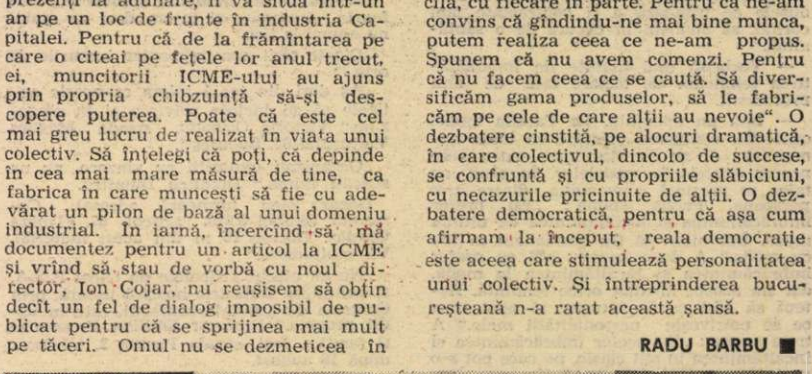

1. Ion Cojar, directorul întreprinderii : „Gîndindu-ne mai bine munca, putem realiza într-un ritm mai rapid ceea ce ne-am propus"; 2. Cristian Istodorescu : „Se poate valorifica într-o mai mare măsură potențialul nostru tehnic"; 3. Mircea Chirilă : „Producția netă depinde foarte mult și de buna gospodărire a materiilor prime"; 4. Cristudor Țuțuianu, secretarul comitetului de partid: „Noi ne-am redescoperit puterea datorită efortului întregului nostru colectiv"

Foto ELENA GHERA

Bunăstarea nu vine de la sine

TÎRGUL DE MOSTRE — UN CUPRINZĂTOR DIALOG ÎNTRE PRODUCĂTORI ŞI BENEFICIARI SUB SEMNUL TRECERII SPRE O NOUĂ CALITATE

Cu cele 21 de pavilioane ale sale si circa 180 000 de sortimente expuse, cel de-al 9-lea Tirg de mostre de bunuri de consum. Bucureşti 1978, ocupă un loc deosebit in viaţa ţării : el reprezintă, in realitate. cel mai mare magazin din România. Nu in sensul că absolut toate mărfurile de acolo pot fi achizitionate pe loc — in nici un tirg din lume nu se intimplă asa ceva — ci in acela. mai larg. că ele vor fi efectiv livrate comertului in 1979. dacă vor fi contractate. Este deci un tirg realist. de lucru — cum se exprimă organizatorii — oglindind ritmul rapid de transpunere in viată a hotăririlor de partid si de stat. a indicatiilor secretarului general al partidului. tovarăsul Nicolae Ceauşescu. privind continua perfecţionare a productiei si desfacerii bunurilor de consum.

În paginile de fată vom înfătisa tirgul din patru unghiuri diferite.

CEI care întreabă

La tirg se desfăsoară in prezent cel mai cuprinzător sondaj de opinie al anului in domeniul bunurilor de consum. De la Victoria Ştefănescu şi Lupu Dima, doctori in economie. Ion Buşilă si Nicolae Kindlein. cercetători stiinţifici la Institutul de economia comertului interior si a turismului. aflăm citeva date poate mai putin cunoscute despre această actiune de larg interes cetătenesc.

— Sint investigate circa 150 de produse şi grupe de produse, cam 50 la sută din sectorul textile-încălţăminte, 17 la sută — alimentare, restul, metalo-casnice. În general mergem pe trei directii : se sondează părerile privind produse **in premieră**. necunoscute incă de public. precum si altele care se află de acum pe piaţă, dar care, dintr-un motiv sau altul. **nu au „prins"** şi vrem să aflăm de ce ; in fine, ne ocupăm mult de articolele de mare serie. tricotaje, ţesături, confecţii, încălţăminte, în scopul de a detecta si prefigura **cursul** modei si meandrele preferintelor. Astfel. la confectii s-au selectat 60—70 modele de cămăsi. si cam tot atitea la rochii. pardesiuri etc. Rezultatele sondajului sint cu atit mai valoroase cu cit vizează un volum mai mare al desfacerii potentiale. Trebuie ştiut că la confecţii femei s-au înregistrat „intrări" spectaculoase. o linie de croială degajată, pliseuri, volane, rochii din piese suprapuse. Anul acesta nu mai intrebăm. ca in 1977 : „Mini. midi. maxi ?" Ştim că a învins maxi, dar ne interesează linia. materialele spre care se indreaptă atenţia cumpărătorilor si in special a cumpărătoarelor.

— La o primă vedere, sondarea preferinţelor doar pentru circa 150 produse nu pare prea largă.

— Dimpotrivă. Ne concentrăm atenţia spre bunuri de consum importante. utilizînd chestionare amănunţite, îmbunătăţite fată de anul trecut. Întreaga actiune o concepem ca un ajutor efectiv dat comerţului, deci cumpărătorilor, cu influenţă directă asupra contractărilor ce se vor perfecta chiar la tirg, in viitoarele zile. Astfel. primele rezultate le vom obtine. gratie calculatorului electronic. tocmai la produsele ce urmează a fi contractate mai curind. să spunem in decurs de o săptămînă.

— Vorbeati mai inainte de îmbunătătirea tehnicilor de testare fată de anii precedenti.

— Iată un exemplu. La Parada modei confectii. vizitatorii primesc un talon numerotat : ei au de ales intre patru note pentru aprecierea modelelor. În plus. pe talon se prezintă conversatia dintre trei persoane. Prima spune : „Eu prefer îmbrăcămintea şi încălţămintea de ultimă modă. Îmi place să fiu permanent in ton cu moda." A doua spune : „Si eu prefer îmbrăcămintea si încăltămintea la modă. dar nu accept imediat orice tendintă. Astept să văd ce se impune si aleg ceea ce se potriveste personalitătii mele." A treia spune : „Eu prefer îmbrăcămintea si incăltămintea in stil clasic. pe care pot s-o port timp mai indelungat." Cu care dintre aceste trei persoane sinteti de acord ? — este intrebat vizitatorul. Acesta este ceea ce noi numim un **test proiectiv.** Investigatorii de opinie stiu că uneori se lovesc de anumite retineri la cei chestionati. cind li se adresează întrebări directe. Dacă întrebati pe cineva : „Locuiti într-un apartament ultramodern sau într-o casă cu apă în curte ?" s-ar putea ca interlocutorul dv. să se eschiveze. Pe cind. dacă nu se simte direct implicat. dacă i se cere părerea despre **alte** persoane. devine mai vorbăret. este o chestiune de psihologie. Si fiindcă vorbeam de contractări : sondările noastre reprezintă una din cele mai eficiente mijloace pentru a se determina măsurile cele mai solicitate la confectii si îmbrăcăminte. Se elimină astfel un puternic motiv de insatisfactie din partea cumpărătorilor. Merită subliniat că în ultimii ani am evidentiat deplasări treptate spre măsurile mai mari. ca urmare a dezvoltării fizice a populatiei tinere.

— Ce laitmotiv aud cei 60 de colaboratori ai dv. care sondează zilnic vizitatorii ?

— „Să se găsească în magazine !"

CEI care răspund

Sondajele pe baze de chestionar nu reprezintă nici de departe unica formă de consultare a publicului în cadrul tirgului. În cele ce urmează redăm citeva opinii reprezentative ale vizitatorilor. culese din caietele de impresii plasate la iesirea din pavilioane.

Am rugat apoi pe organizatori să comenteze opiniile critice.

„Această expozitie este fără egal. Aproape este greu să aleg ceva. toate exponatele. cu mici exceptii. sint la superlativ." C. Mitrelu. strada Ţiglina 21. Bucuresti.

„Am rămas impresionată de bunul gust si căldura culorilor. As dori ca magazinele să ofere cumpărătorilor toate aceste produse care incintă ochiul si bucură inimile." A. Chisalescu. Bucureşti.

„Produsele oglindesc pe deplin grija permanentă a lucrătorilor din unităţile socialiste pentru a pune in aplicare chemarea : Să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Sperăm să le regăsim pe piaţă." Maia Morgenstern, Liceul „Zoia Kosmodemianskaia". Bucuresti.

„Articolele din industria bumbacului sint foarte frumoase si le-am dori pe piată. nu numai la tirg."

„Cinste tării noastre pentru lucrurile de artă !"

„Aş dori din toată inima ca aceste articole să-mi incinte privirea si în magazine." Victoria Cirgoliu. strada Măgura Vulturului 83. Bucureşti.

„Organizati expozitii cu vînzare. nu ne stricati inima." Dumitru Dumitru.

Dogaru Zina (urmează adresa). „Comandă. Simbol 5 819. articol 87. «Tinăra Gardă». Doresc 16 m din acest material. Vă multumesc."

„Ne-au plăcut articolele de tricot P.N.A. si poliesteri. Industria noastră usoară. prin Centrala de tricotaje-confectii. este în vădit progres." Profesor Emilian Prescoviţă şi familia. Iaşi. strada Puşkin 2. telefon... după 16 august.

„Sint încintată de tot ce am văzut. Dar tot atit de supărată de neconcordanţa preţurilor de la expoziţie şi din magazine" I. Gafencu.

„Sint deosebite exponatele. dar bine ar fi să apară si in magazine. nu numai in expoziţii. Vor apărea !"

„Să am satisfactia de a-i cumpăra sotiei asemenea perdele. Asteptăm reactia producătorilor." Mircea Ungheanu, Buzău.

„Pe cind masinile automate cu comandă program ? Nu credeţi că cele expuse sint cam depăşite."

„Întrucit am văzut multe scule forjate — sape. topoare. lopeti etc. — dorim să vedem realizate si coase de cosit iarbă. Sintem un grup din părtile Branului. judetul Brasov. unde cositul ierbii nu se poate face decit manual." În numele grupului semnează inginerul Florenta Minjină (N. N. — Sintem in secolul XX, dar nu uitaţi coasele !).

„De ce nu se fac băile blocurilor în acest gen ?" Ing. Stănescu. Bucureşti.

„Cea mai bună impresie : «Ludovic al XIV-lea» şi «Glencora». (N. N. — Vorba ceea : ca românul impartial).

„Multumim pentru modelele noi de mobilă. dar ne intrebăm dacă cei care le-au proiectat locuiesc in apartamentele care se construiesc azi." Vanti Valentina. Institutul de proiectări. Prahova (N. N. — S-ar părea. asadar. că vizitatorul este în temă).

CEI care vînd

Am discutat cu mai toti directorii de pavilioane şi cu alti reprezentanti ai industriei si comertului la tirg despre problema ridicată în mod predominant de către vizitatori : pe cind în magazine ? Răspunsul a fost unanim : tot ce este expus poate fi produs fără dificultăti de industrie. cu singura conditie ca produsele să fie contractate de comert pentru 1979. Iată citeva reactii : „Noi. Centrala industriei tricotajelor. am contractat de acum intreaga valoare planificată a fondului de marfă pe 1979." (Luiza Diaconescu. director in centrală). „Tot ce prezentăm în Pavilionul de incăltăminte este oferit comertului spre contractare pentru semestrul întîi 1979, dar acceptăm şi propuneri pentru semestrul al doilea din anul in curs" (inginer Sergiu Petrescu. sectia cercetare-creatie. Centrala pielărie. încăltăminte. cauciuc). „Toate modelele din pavilionul Centralei industriei confectiilor pot fi produse de noi ; să sperăm însă că nu se va manifesta ca în alti ani. o prea mare rezervă a comertului fată de fantezia modei, în special feminine". (Sara Wechsler. directorul pavilionului. şef coordonator creaţie în centrală). „Mobilele au fost deja contractate pe 1979 şi vor fi livrate în cantitătile specificate pe cartonasele de prezentare din expozitie : sintem chiar dispuşi să devansăm unele piese pentru trimestrul IV. 1978. dacă vizitatori în număr suficient. pentru a justifica reajustările în producţie, işi vor manifesta dorinta. Dacă am fi expus **toate** modelele noi de mobilă. nu numai pe cele contractate. am fi putut ocupa singuri întregul tirg. cu exceptia rotondei" (inginer Alexandru Săvulescu. directorul pavilioanelor de mobilă. produse din lemn si bunuri pentru amenajarea şi decorarea locuintelor).

Concluzia o trage inginerul Ion Mazilu. directorul tirgului si director in Ministerul Comertului Interior :

— Tirgul nostru nu este numai o expozitie. ci indeosebi un instrument de lucru. in vederea unei cit mai judicioase structurări a fondului de marfă pe 1979 si chiar cu posibile corectări pe 1978. Industria poate livra fără probleme produsele expuse. Poate cu exceptia a 3 sau 4 la sută din ele — rezervă pe care o fac doar pentru a tine cont de imponderabil. de imprevizibil. imposibil de exclus într-o activitate economică de asemenea anvergură. în care concură numeroase ministere. sute si mii de fabrici si de alte unităţi productive. O singură cifră spune multe : se vor contracta aci bunuri de consum în valoare de circa 80 miliarde lei ! Tocmai pentru a sublinia caracterul realist al tirgului am evitat să expunem acele modele sau sortimente la care se lucrează încă în atelierele de creatie ale centralelor sau ale institutelor de cercetări.

— Dar asa-numitele preturi informative ?

—Ele au fost avizate practic de toate forurile interesate. dar nu a fost posibil. din lipsă de timp, să fie definitivate pină la deschidere. Ar fi fost păcat să excludem. din acest motiv pur tehnic. produsele respective. Dar. din ratiunile mai sus arătate. preturile definitive vor fi extrem de apropiate de cele informative.

— Care este „pecetea" tirgului ?

— Repet ideea de bază : el este un instrument de lucru. are un caracter puternic realist. Cele circa 170 000 sortimente relevă modul in care se înfăptuiesc prevederile Programului cu privire la productia si desfacerea bunurilor de consum către populaţie în perioada 1976—1980. aprobate de conducerea de partid si de stat. precum si celelalte programe speciale de diversificare sortimentală pentru articole electrocasnice. de uz gospodăresc etc. Linii directoare : infuzia masivă a noului. continua diversificare sortimentală. promovarea de produse competitive pe plan mondial (unele din mărfurile expuse au primit medalii de aur la tirguri internationale !). in fine. valorificarea superioară a materiilor prime din tară.

Este desigur imposibil de „rezumat" 170 000 de sortimente sau măcar de a exemplifica in mod adecvat. în citeva rinduri. Ne vom opri deci doar la citeva exemple. alese la intimplare. Infuzia masivă a noului am ilustrat-o cu televizoarele cu circuite integrate. în modele noi. cu durabilitate prelungită si simtitoare economie în consumul de energie electrică ; de asemenea să amintim noua masină electrică cu rezistentă pastată (doi ani garanţie !). anvelopele auto din cord textil şi cu brecker metalic. mai rezistente (cam cu 30 la sută mai mult) fată de tipurile obisnuite. Zecile de mii de bunuri de consum prezentate la tirg sint produse exclusiv din materii prime româneşti, din fibre sintetice şi material plastic românesc. Valorificate însă superior. Nu degeaba noile rochii de in au fost asemuite de multi vizitatori si de către specialisti cu podoabe de domnite. (Dealtfel. modelele se inspiră din basmele si portul nostru popular.) Pe alt plan, să menţionăm si valorificarea superioară a lemnului românesc în sutele de noi sortimente de piese de mobilier. inclusiv mobila stil. Cit despre obiectele premiate. ne vom limita doar la universul casnic : samponul „Miraj" cu proteine. sprayul „Universal" pentru curătatul mobilei. cuvetelor si caroseriilor. sprayul „Cadran" pentru apretarea lenjeriei de pat — toate medaliate cu aur la recentul Tirg de la Bratislava.

—Un alt aspect esential. care riscă poate să scape vizitatorului grăbit — continuă interlocutorul nostru — constă în aceea că tirgul reflectă interconditionarea bine chibzuită a productiei bunurilor de consum din tara noastră. În 1978 sintem în măsură să oferim un **lant** de mărfuri. Astfel. in pavilionul de produse agroalimentare prezentăm o largă gamă de alimente congelate la minus 18 grade, menite să usureze considerabil munca gospodinei, odată cu prezervarea cvasiintegrală a calităților nutritive ; iar într-un pavilion alăturat — si apoi în magazine ! — cumpărătorul prezumptiv va vedea noul frigider „Arctic", cu trei stele, care asigură tocmai o asemenea temperatură în congelator. Este doar un exemplu. Totodată, credem că prezintă interes faptul că pentru prima dată testarea gustului publicului se face nu numai prin chestionare, ci si prin produsele însesi, oferite spre vînzare în Capitală și în cîteva mari magazine din tară. În perimetrul tîrgului functionează cîteva zeci de puncte comerciale care desfac produse alimentare și nealimentare, dintre care si cele prezente în pavilioane, iar în Bucuresti, Brasov, Timișoara, Cluj-Napoca și Iași, în cadrul magazinelor universale, vor fi organizate expoziții cu vînzare.

CEI care cumpără

Zecile de mii de cetățeni preocupați de proba 10 000 m plat pe care o presupune vizitarea constiincioasă a tîrgului sînt poate inclinati să ignore o activitate mai putin aparentă, dar de exceptional interes si semnificatie : întîlnirile dintre consiliile judetene ale reprezentantilor consumatorilor si reprezentantii industriei si comertului.

Iată, bunăoară, cum s-a desfăsurat întîlnirea cu reprezentantii din Arges, Buzău si Dîmbovita, precum si din Capitală — prezentă „din oficiu" la toate întîlnirile. De data aceasta, ei sînt rugati să-si spună părerea cu privire la două probleme : „1. — Preferati paltoane sau înlocuitori de paltoane ? 2. — Perspectivele desfacerii de încălțăminte din fețe textile."

Participă efectiv la discutii cîteva zeci de muncitori, tărani, tehnicieni, functionari, gospodine, pensionari si elevi imberbi.

O scurtă introducere din partea unui reprezentant al centralei de confectii. „Iernile nu mai sînt atît de friguroase la noi, tot mai mulți, în special tinerii, preferă paltoanelor jachetele, canadienele etc., care dau o notă de sportivitate si leieritate, sînt călduroase si relativ ieftine. Atîrnă oare în balantă soarta Bătrînului Palton ? Cum să ne orientăm noi, centrala ?

Opiniile se succed tumultuos, variind în functie de vîrsta si kilogramele vorbitorului si în special ale vorbitoarelor.

— De la o anumită vîrstă nu se mai poate purta canadiană. Trebuie să existe o delimitare netă. Atît si atît pentru tineri, atît si atît pentru adulti !

— În zilele noastre, paltonul devine tot mai mult o piesă pentru ocazii speciale : iesiri la teatru, la restaurant, nu putem renunta la el, dar trebuie să răspundă exigentelor : stofă, linie etc.

Moderatorul, Aurel Vainer, doctor în economie, sef de sector la Institutul de economia comertului interior si a turismului, în sarcina căruia cade organizarea acestor manifestări, trage o primă concluzie :

— Deci, după părerea dv., paltonul rămîne o piesă de garderobă, de ocazie, dar care reclamă o calitate, o linie, o confectie deosebită. Avem stofă de paltoane bărbătești care să satisfacă toate gusturile, dar se observă o prea mare monotonie coloristică.

Alte opinii :

— Imitatia de blană pentru copii „Restex", care-i face ca ursii, nu prea a prins. Poate modelele nu au fost prea reusite.

— Copilul meu a purtat-o patru ani si s-a simtit minunat. E rezistentă, dar culorile sînt dificile. Roz...

Aceleasi discutii furtunoase se încing pe tema încălțămintei cu fețe textile, comode, aspectuoase si ieftine.

Totul se stenografiază, pe parcursul a ore întregi.

Un participant de la Directia comercială Arges se plînge că discutia nu a fost „pregătită temeinic". În ce sens ?

— Dacă ni s-ar fi dat tematica din vreme, ne-am fi putut pregăti, am fi întocmit situatii, am fi venit cu date...

Moderatorul :

— Tocmai aceasta am vrut să evităm. Rostul întîlnirilor este cu totul altul. Pe noi — ministerul si institutul pe care-l reprezint — ne interesează aci nu cifrele si situatiile, ci opinia omului care intră în magazine, deci opinia dv. în calitate de reprezentanti ai consumatorilor. Dorim informatia caldă, fără interpusi. În limbaj științific, aceasta se numește „cercetare din surse primare."

Si sursele primare — bătrîna învățătoare pensionară din Arges si elevul de la profesională, muncitoarea textilistă dîmboviteană însă trăită la Iasi, si multi, mulți alții, al căror cuvînt este ascultat cu atenție și înregistrat pentru a fi studiat de centralele industriale si de organele comertului direct interesate — se declară pe deplin multumite. La urma urmei, cu aceste surse primare, cu ei, cu noi, cu dv., începe si se termină orice comert civilizat, ca si cel de-al 9-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum, București 1978.

LIONEL NIȚESCU ■

Nu atît personalități ale muncii la 23 de ani, cît felul muncii care dă personalitate

Pentru omul de prin alte părți, tîrgul din Sighetu Marmației e o întîmplare plină de pitoresc, cum pitorești trebuie să-i pară celui de dincolo de Muntele Gutin tîrgurile și oborurile muntenești. În mare, comerțul și bunurile lui sînt aceleași în toată țara. Cercetînd fiecare lucru de aproape, vezi însă atîtea deosebiri, încît pricepi cu nuanță firea celui care-l fabrică, gusturile lui, obiceiurile, îndărătnicia și deschiderea la nou, îndemnul talentului și supunerea la normă, puterea tradiției și felul în care se împarte o moștenire. La tîrgul acesta din Sighetu Marmației își vinde marfa și un meșteșugar de opinci. Opinca știm ce e și din ce se face. Încălțările aduse aici de jupînul opincar sînt croite din anvelope de camion și de tractor uzate, precum și din foaie de material plastic colorată ca pielea cea groasă din vechime. A mai rămas din opincă doar rostul și forma. Simt ridicolul schimbării chiar și aceia care opincă or să poarte pînă la moarte. Tineretul, femeile îndeosebi, încalță ciubota de plastic fiindcă-i ușoară și fiindcă straiele de sărbătoare sînt cusute să-și spună noblețea cu sfînta opincă împreună. În fine, nu e om ca să nu aibă un punct de vedere în chestiunea botinei de polietilenă. O poartă încă multă lume și nimeni n-ar ști să spună precis în ce împrejurări se cuvine să porți pantof și cînd numai opincă, fie ea și din mușama. Tovarășa Eliza Stoica, directoarea Întreprinderii de confecții „Unitatea", povestește, cu unda aceea de umor ce se ivește întotdeauna din simpatie, cum vin la lucru „fetele ei" în zilele ce urmează unei sărbători. Vin, prin urmare, fetele de prin satele din jur — mai bine de o mie de tinere — cu trenul, cu autobuzul ori pe jos, îmbrăcate ca pentru horă. Își lasă rochia și cojocul cel înflorat la garderoba secției, își pun basmaua, halatul albastru și papucii și devin muncitoare, dar unele mai uită și umblă printre mașini în făcăturile meșterului opincar, ale celui din tîrg ori ale celui sosit de pe aiurea și care-i imită meseria. „Femeile din părțile noastre, spune tovarășa directoare, învață excepțional de repede felul muncii din confecții deoarece vin din familie cu o mare dragoste pentru croitorie. Femeia maramureșeană e foarte muncitoare și aș putea să zic că cele opt ore de serviciu sînt pentru ea o treabă ușoară și plăcută, față de obligațiile de gospodină și mamă. Am observat că începe lucrul la mașini cu un soi de voioasă curiozitate. Munca, adică, e o bucurie. Ia să vedem ce are de făcut a lui cutare, ia să vedem ce a mai născocit a lui cutare! Și așa mai departe. De aici, reversul medaliei: trebuie să treacă un timp bunicel pînă ce ajunge să-și lase la intrarea în secție deprinderile de acasă, să fie disciplinată, să țină o ordine anume la mașini. Este extrem de pasionant să urmărești așezarea în matcă muncitorească a forței de muncă tinere, mai bine zis proaspete, doritoare de nou. Femeile lucrează cu lînă și acasă, au în memorie un anume tip de frumos, dar trebuind să confecționeze tricotaje, în cea mai mare parte pentru export, pentru alte gusturi decît ale lor, capătă repede conștiința importanței sociale a muncii lor. Vă dați seama ce schimbare se petrece în sufletul unei fete, care pînă a veni la întreprindere n-a cusut decît pentru propriul trusou de mireasă. Iat-o, deodată, angajată în ambiția unui colectiv ce pregătește tricotaje pentru multe țări ale Europei! Europa începe să-i pară mică și, într-un fel, e toată în miinile ei. Se întîmplă și unele situații curioase. Multe fete își pot face norma lunară în două-trei săptămîni. Deoarece gîndesc o vreme ca acasă, sînt contrariate că nu li se dă de lucru cît pot să ducă. Noi ținem cont totuși că mai avem și muncitoare care trebuie ajutate să intre în ritm. Cine să le ajute dacă nu tovarășele lor mai îndemînatice? Astfel se aleg fetele cu simț organizatoric și, din acestea, viitoarele maistre".

Tovarășa Matilda Csiszar este șefa atelierului de creație. Într-un singur an, în 1977, atelierul a dat 1 267 modele noi. Tricotajele de la „Unitatea" au un solid renume pe piața externă. Calitatea lor cea mai frapantă este că fiind produse de serie, au linia și înfățișarea măgulitoare a unicatului. Tovarășa Matilda Csiszar a semnat, în 18 ani de proiectare, peste zece mii de modele de tricotaje. Ideea pe care o pune la baza profesiunii sale e foarte frumoasă. Ea socoate că merită să dai în fabricație numai prototipul care îmbracă un om oarecare la fel de elegant ca pe un manechin. Una din plăcerile sale e aceea de a urmări cum vin pe oameni, la ieșirea din magazin, confecțiile abia cumpărate. Din asta trage o seamă de concluzii pline de interes privind schimbarea psihologiei masei de cumpărători, emanciparea gustului, tendința. Sigur, colectivul atelierului de creație are un rol decisiv la realizarea a ceea ce s-ar putea numi fără exagerare „linia modei «Unitatea»", numai că de o personalitate precum a tovarășei Csiszar ar fi nevoie în atelierele de creație ale multor întreprinderi de tricotaje. Florica Nan, secretara comitetului P.C.R. de la „Unitatea" este, de asemenea, interesată de prefacerile care au loc în conștiința tineretului într-o localitate nu prea mare și cu atîtea specificități, cum e Sighetu. Orășele cu 45 000 de locuitori sînt destule în țară, dar urbe cu atîtea deprinderi rurale mai puține. Toate problemele creșterii forței de muncă în ramura confecțiilor trebuie luate în discuție ținînd cont de particularitățile oamenilor de aici. Femeile sînt învățate din familie să croiască și să împodobească haina astfel încît lumea să poată zice: Ioana e mai pricepută decît Maria sau Ana sau Irina — vecinele ei. Contează deci enorm să-i spui unei tinere dacă lucrează mai bine decît tovarășele de secție. Ca să lucreze spornic și cu plăcere, maramureșeanca trebuie să aibă mereu sentimentul competiției. „Noi ținem cont de asta, și dacă în doi ani de exemplu s-a întîmplat să mărim cu 50 la sută sarcinile de plan și cu peste 70 la sută sarcinile la export, e pentru că ne-am bizuit pe voința muncitoarelor noastre de a se întrece, spune tovarășa Nan. De aceea, atunci cînd trebuie să citez fetele cele mai harnice, mă gîndesc mult înainte de a rosti nume. Pe de altă parte pentru că maistre și muncitoare de nădejde sînt multe, pe de altă parte pentru că alături de Ileana Komer, Terezia Verdeș ori inginera Maria Măriuț, muncesc o seamă de bărbați cu mari merite profesionale".

Întreprinderea se cheamă „Unitatea" pentru că întemeierea ei a avut loc ca urmare a unității de interese, năzuințe și dragoste de muncă a femeilor românce, maghiare și ucrainene din partea aceasta din nord a țării. Ce a fost bun și adevărat la anul înființării, e bun și adevărat și azi.

„Vîrsta medie a lucrătoarelor noastre, spune tovarășa Eliza Stoica, e abia de 23 de ani. Dumneavoastră ați vrea să scrieți despre cîteva personalități ale muncii în întreprinderea de tricotaje. Se poate și așa, dar mai normal ar fi să vorbim de felul cum munca aceasta dă personalitate, cum se naște un tip de individualitate muncitorească într-o zonă unde efortul colectiv industrial nu are propriu-zis o tradiție. Maramureșul e plin de pitoresc, dar pentru că nu sîntem turiști în propriul oraș, nu pitorescul ne preocupă".

În timp ce fac cîteva fotografii interesat de înfățișarea foarte gospodărească a secției, de curățenia, ordinea de spițerie și sobrietatea luminoasă a cadrului, tovarășa directoare, dînd iarăși dovadă că știe să fie în zece locuri deodată, o rușinează cu niște cuvinte abia șoptite, de profesor cu experiență pedagogică, pe una din fetele căreia halatul albastru nu reușește să-i ascundă sfiiciunea de adolescentă. Luîndu-mi rămas bun, am curiozitatea să întreb ce s-a întîmplat. „Nu cine știe ce, zice zîmbind Eliza Stoica, atîta doar că iar a uitat să-și lase opincuțele la garderobă".

TUDOR OCTAVIAN ■

Cine se mută pe strada Pictor Verona 15?

Intri pe poartă și, la cîțiva pași, pe stînga, se vede intrarea în imobilul direcției și administrației teatrului „Ion Creangă". Pe alee, mai departe, la cîteva zeci de metri, o altă clădire, ceva mai mică decît cea de la stradă, avînd doar un etaj. Ceea ce se cheamă o vilișoară. Către ea, în ultimele zile, pe aleea care traversează curtea, se îndreaptă o impresionantă desfășurare de forțe : autocamioane, basculante. Primprejurul clădirii, același frumos dinamism. Și pe jos, și pe sus, și pe dinăuntru, și pe dinafară. Pe sus, adică pe acoperiș, cineva întinde spornic o vopsea verzuie, primăvăratică, de nuanța mugurelui crud. Pe jos, cîțiva își fac de lucru dînd mai într-o latură o grămadă de bucăți de parchet fiindcă noul locatar, probabil, vrea parchet nou, și o cadă, încă utilizabilă după cît se pare, care urmează să fie și ea înlocuită, se înțelege, cu alta nouă-nouță. Pășim pragul casei ca să-l cunoaștem pe șeful constructorilor. Dintr-un grup se desprinde Nae Gabriel, care se recomandă șef de șantier la I.C.S.I.M. Discuția se poticnește însă de la început, fiindcă interlocutorul nostru afirmă că nu cu el e nimerit să vorbim ci cu „constructorul", cu șeful de lot, Constantin Teciu, care, tocmai în acea clipă apărut, ne spune că întreprinderea sa, în urma unor contracte încheiate cu I.C.R.A.L. Herăstrău, a deschis mai multe puncte de lucru în Capitală, printre ele numărîndu-se și cel de-aici, din strada Pictor Verona. Dacă-l întrebăm pe șeful de lot cu cîți oameni lucrează, n-o facem nicidecum cu gîndul de-ai pune o întrebare grea. Cu toate astea el stă, se gîndește, caută privirea inginerului Nae, ca și cum i-ar cere părerea, și zice : 11. N-avem nici un motiv să nu-l credem pe cuvînt. Numai că, avînd nefericita inspirație de a urca la etajul clădirii și de a deschide o ușă care dădea pe hol, rămînem surprinși, uimiți, deși, mărturisim, încîntați totuși de imaginea atîtei hărnicii. Fiindcă, în camera cu pricina, care pe mese, pentru a ajunge la tavan, care pe jos, lucrau nu mai puțin de 11 zugravi. Citiți bine : numai zugravi ! I-am mai numărat o dată și tot 11 au ieșit. Cazacu Paulin, șeful echipei, ne dă și cîteva nume : Alexandru Preda, Ion Alexe, Cornel Almăjan. Ne retragem într-o cameră alăturată și-l privim întrebător pe șeful de lot, de la care aflăm astfel amănuntul care explică totul și pe de-a-ntregul, și anume că urmează să se mute aici chiar șeful de șantier, inginerul Nae Gabriel. Nu lucrau, așadar, numai 11 oameni. La numărătoare mai puteau fi adăugați : instalatorul Nicu Dinu, echipa de zidari condusă de Ion Costache, alcătuită din Mihai Rosaida, Eduard Decon, Dumitru Fîlfan și ajutată de muncitoarele necalificate Ana Zăvoianu, Ioana Dafina, Cristina Macavei, precum și dulgherii și tîmplarii Dumitru Stanca, Ion Gudilă, Ion Ciobanu și Toma Țuțuianu. În total, ne dăm seama, aici lucrează oricum peste 20 de oameni. Micul șantier a fost deschis, ni se spune, pe 25 iulie. Iar zilele, nu prea multe, au trecut cu folos. Dealtfel, însuși inginerul Nae, pe care l-am reîntîlnit la plecare, pronostica încheierea amplei acțiuni — după cum am văzut — de restaurare a casei sale, în cîteva săptămîni. Să-i fie cu noroc și să stăpînească în sănătate casa, i-am urat, impresionați de ceea ce pot constructorii atunci cînd vor. Dar, fiindcă șeful de lot Constantin Teciu ne dăduse, pe o listă, și alte imobile unde lucrează I.C.S.I.M., iar pe lista aceea se afla și numărul 57 de pe strada Dionisie Lupu, ne-am gîndit să trecem și pe la această adresă. În aceeași curte, aici, se află trei corpuri de clădiri. Locuiesc, în ele, zece familii. Gheorghe Pușcaș, fost tehnician, actualmente pensionar, ne spune că la această adresă constructorii s-au prezentat cu cîteva luni în urmă. „O vreme nu s-a lucrat. Apoi, nu știu ce zor i-a prins, în două zile au terminat fațada. Pentru că s-au grăbit, sau poate din alte motive, cert este că au lucrat-o prost. După aceea au mutat schela în curte și aici au lăsat-o. N-am mai văzut pe-aici, de săptămîni întregi, picior de constructor". Oprița Voiculescu, fostă muncitoare tipografă, acum tot pensionară, confirmă cele de mai sus și adaugă : „De vreo două luni n-au mai venit". La rîndul său, inginera Valeria Teleman, care locuiește în clădirea din fundul curții, ne spune că prezența constructorilor ar fi neapărat necesară, întrucît imobilul prezintă serioase avarii. Ar merita aici să subliniem că vilișoara din strada Pictor Verona, cea asediată de tot felul de meșteri, nu necesită „consolidări". Și, cu toate acestea, cum vedem, constructorii într-acolo se grăbesc. Acolo, doar, va sta un șef al lor. Șansa celor zece familii de care vorbeam ar fi, cum se vede, ca inginerul Nae să ceară „extindere de spațiu" și în strada Dionisie Lupu 57.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Comerț cu program de voie!

Este ora 9. La Crevedia Mare cocoșii au cîntat cu cîteva ceasuri bune în urmă, așa că nu mai e dimineață ; oamenii au plecat demult pe la treburile lor. Dacă au plecat, nu înseamnă că le-au și rezolvat. Vreo cîteva femei, de exemplu, așteaptă în fața ușii închise a magazinului „Universal", pe care nu e afișat nici un fel de program. Gestionarul, ne spun ele, este înăuntru cu soția sa și aranjează marfa.

Deși nici peste drum, la magazinul alimentar, nu e afișat programul, cel puțin aici ușa este deschisă la perete iar gestionarul Nae Gheorghe se află la tejghea, adică la datorie. Din păcate, dintr-o simplă rotire a privirii peste rafturi observăm că zelul său nu este folositor satului pe cît ar putea fi. Vreo cîțiva saci de zahăr, pe care gestionarul ni-i arată foarte mîndru în depozitul alăturat, și vreo cîteva feluri de conserve așezate pe rafturile golașe, unde mai poți găsi totuși biscuiți și ciocolată, cam acestea sînt alimentele aduse spre vînzare în comună. În afară de țigări, dar acestea, se știe, pot fi fumate, și anume doar de fumători, nu și mîncate. În schimb chibriturile nici nu-s de mîncare, nici nu se găsesc. Vasile Spînu, președintele cooperației de consum zonale, apărut ca din pămînt, ne spune că a cerut de două luni de zile chibrituri, dar nu i s-au dat. Sătenii, desigur, nu-și aprind focurile vetrelor cu amnarul. Cumpără din altă parte. „Se orientează", spune președintele cooperației, iar gestionarul aprobă respectuos. Tot așa cum aprobă și că nu are condică de sugestii și de reclamații, cu toate că în scîndura unui raft a bătut demult cuiul în care ar fi trebuit s-o agațe la vedere. Cum tot la vedere se află și gunoiul care a împînzit podeaua magazinului. Gestionarul se apucă să-l strîngă cu mătura într-un colț. De-acolo, cu ochii în dușumeaua unsă cu motorină, povestește : „Noi facem comenzi săptămînal. Le facem de-a surda. În ultima săptămînă am cerut 49 de articole. N-or fi fost posibilități să ni se trimită toate, dar am primit numai 4 : spirt, biscuiți, țigări, marmeladă. Eu am cerut 200 de kilograme de marmeladă și mi s-au dat 400. De ce ?, n-am înțeles. Și cum ?, iar n-am înțeles. Fiindcă ni s-au trimis vreo trei cutii stricate. Chiar o fi crezut cineva pe-acolo, la depozitul mare, că pot eu să bag vreun bănuț în tejghea aici, la Crevedia, pe marmeladă stricată ? De-aceea spun că e cineva care se joacă. Nu știu cine e ăla, dar se joacă. Am mai cerut conserve de fasole cu cîrnăciori, opt lei bucata. La fundul lăzii, bine ascunse, am găsit două umflate ca niște cimpoaie. Nu pot înșela cu ele nici un copil. Chiar dacă aș putea n-aș face-o, fiindcă nu mi-ar conveni să fiu răspunzător de viața unui om. Mărfurile astea stricate se scad, pe spezele cooperativei. Dacă tot intră în scăzăminte, mă-ntreb și eu de ce-or mai fi plimbate de colo-colo, cheltuind benzina degeaba !"

Între timp, vizavi se dovedește că între firma magazinului „Universal" și plăcuța de mai jos care anunță că tot aici se poate cumpăra și „Loz în plic", este o strînsă legătură. Magazinul s-a deschis, în sfîrșit. Înăuntru, multe și de toate. Sute de feluri de mărfuri. Sandale populare, adică tenişi de gumă, cinci costume de tergal spînzurate în colț, lîngă tavan, biciclete, sticlărie. Pe scurt : textile, încălțăminte, obiecte casnice. Gestionarul Gheorghe Radu zice că în afara mașinilor de spălat nu-i lipsește mai nimic din magazin. Mai nimic din ce-ar avea nevoie, în mod curent, săteanul din Crevedia. De aceea Petra Antonescu, mai pretențioasă, îi amintește că n-are etamină dublă, iar Floarea Constantin, mai puțin pretențioasă, că n-are sape. „Sape am avut, dar s-au terminat, răspunde gestionarul. Ne mai trebuie, dar ni s-a spus de la depozit că nu au". Și, totuși, acum ar fi nevoie de ele, cît e treabă multă, atît de multă încît oamenii se culcă seara tîrziu și se scoală dimineața devreme, după cum ne dăm seama și din faptul că, de astă primăvară și pînă în prezent, la Crevedia s-au vîndut vreo 25 de ceasuri deșteptătoare. Numai gestionarul, se vede, nu s-a hotărît să-și cumpere unul și nici cocoși n-are, probabil, în ogradă, fiindcă altfel n-ar mai ține oamenii la ușă pentru a-și „aranja" marfa la trei ore după ce, potrivit programului, ar fi trebuit să înceapă s-o vîndă.

În satul Dealu, aparținător de aceeași comună ilfoveană, la magazinul „Universal" un petic de hîrtie îl avertizează pe cumpărător : „închis pentru renovare". Ușa e, bineînțeles, încuiată. Curiozitatea ne face să privim prin geamul fumuriu și-l zărim înăuntru pe gestionarul Stelian Bolma.

Șade la o masă și mănîncă, iar după mișcările pe care le face prin aer cu un cuțit lat de bucătărie înțelegem că nu se îndură deloc să-și împartă masa cu muștele sîciitoare. Ne privește indignat, vine către noi mestecînd agale și răsucește cheia în broască. Întredeschide ușa și ne aruncă o privire țintuitoare ca vîrful unui cuțit tot lat și de bucătărie. Ne declinăm identitatea și gestionarul ne explică :

— Tocmai vroiam să închid !

O explicație care, evident, nu explică nimic. Gestionarul simte că trebuie să lămurească mai bine lucrurile și adaugă cu ochii la ceas :

— Chiar acum mi s-a terminat programul.

Începem să ne dăm seama ce se întîmplă la „Universalul" din Dealu, făcînd cîțiva pași înăuntru și ascultîndu-l pe gestionar. Înăuntru, aruncate unele peste altele claie peste grămadă, toată puzderia de mărfuri mari și mici. Gestionarul ne spune că de o lună așteaptă, în fiecare zi, constructorii care trebuie să vină să renoveze magazinul, iar în așteptare a golit depozitele și a strîns toată marfa aici, în prima încăpere. Cum motivul pentru care a fost închis magazinul era nevoia acută de igienizare a lui, o parte din marfă, a cărei valoare se ridică la trei sute cincizeci de mii, a început să se strice. Ziua omul își mai face de lucru cu o mătură cu coadă, dar noaptea șobolanii călătoresc în voie peste pragurile magazinului. Și nu fără folos, pentru ei. Parte dintre țesături sînt roase bine.

— Și ziceți că aveți și program ?

— Avem.

— Ce fel de program ?

— De campanie.

— Adică ?

— De la 6 la 11 și de la 16 la 20.

— Păi dacă tot nu vindeți nimic de ce-l mai aveți ?

— Așa !

— Cum așa ?

— Ca să fie..

Asta era !

DUMITRU ELIADE ■

Unii găsesc de toate, alții nu știu unde se află depozitul!

În vreme de vară, săteanul n-are atîta timp să umble în stînga ori în dreapta după cele necesare casei, mai ales că în sat, acolo unde își duce viața, există un magazin mai mult ori mai puțin universal.

Prima ședere o facem la Săpînța. La raionul de alimente, gestionara Ana Stan ne pune în față nota de comandă cu numărul 48 din 29 iunie. Numără 29 de sortimente. Le-ați primit pe toate ? întrebăm. Nu, răspunde gestionarul — am fost onorați doar cu patru sortimente, adică unt de masă, margarină, bomboane, drojdie uscată. Mai la dreapta, gestionarul Gheorghe Pop de la raionul metalo-chimice ne așteaptă cu o altă notă de comandă, la fel neonorată în întregime. Ce sortimente nu ați primit, tovarășe Pop ? Din 12 sortimente ne-au trimis doar 3. Nu am primit geamuri, decoloranți, linguri, furculițe, tablă zincată și ar mai fi ele.

La același magazin din Săpînța, la raionul de textile gestionara Ileana Stan își făcuse o listă cu mărfuri de care ar avea nevoie. Era pur și simplu necăjită că nu a primit, de ani de zile, catifea cu buline : roșie, albastră, neagră. Ne-am dumirit de necazul gestionarei atunci cînd am aflat că toate femeile — dar absolut toate, căci acesta este obiceiul satului — poartă fuste din această catifea. Bine, am zis, dar femeile tot poartă aceste fuste. Gestionara și apoi cîteva femei pe care le-am întîlnit apoi în sat ne-au lămurit că își procură catifeaua de la Satu Mare, Cluj-Napoca, Negrești, ori din altă parte. Și nu oricum, căci se face un adevărat comerț cu marfă la suprapreț. Săpîntencele nu renunță în ruptul capului la obicei, fac luntre și punte dar tot fac rost. „La noi în sat am vinde cu miile de metri pe lună dacă ar fi", răspunde gestionara Ileana Stan.

La un alt magazin, dintr-un alt sat, de data asta pe Valea Izei, în Bîrsana, ne e dat să aflăm o stare de lucruri mai îmbucurătoare. Cele 11 unități ale magazinului își fac planul, ba chiar îl depășesc, după cum ne făcuse un calcul pe hîrtie Maria Roman, contabil-șef la cooperativa de consum. Gestionarul Vasile Radu de la raionul metalo-chimice încearcă satisfacția omului din comerț care are de toate în raft. „Avem de toate tovarășe, aparate de ras electrice, termoplonjoane, aspiratoare de praf, frigidere, mobilă. Numai în ultima săptămînă am vîndut 10 garnituri de mobilă, omul nostru cumpără, se dă și el după oraș". Îți venea să-ți ceri scuze că l-ai tulburat din timpul serviciului, dar reporterul mai întîrzie. Omul de după tejghea își aduce aminte că totuși oamenii mai au nevoie de șine pentru roțile de la căruțe, care nu au mai intrat în magazin de vreo doi ani, că o procură de la nu știu care șantier de construcții, că nu prea vin aparate de radio „Pacific" și ar mai fi ele, dar dacă planul se face ce să mai vorbim?

Bufetul din sat arată ca un decor de la o piesă de teatru. Rafturi sărace, cu cîteva sticle de secărică, de șlibovită, cîteva napolitane, ceva țigări și cam atît. Dăm curs unui dialog la care am fost martori purtat de gestionarul Petru Ofrim și o femeie cu un copil în brațe : „Aveți apă minerală ?" „Nu avem". „Atunci, ce ne dați ?" „Ce se vede". Cum v-am spus, nu se prea vedea nimic. Ne sînt puse în față două note de comandă identice, purtînd date diferite. Cuprindeau : apă minerală, vinuri, țigări. Rezultatul : neonorate. Omul se scuză cu spiritul comerciantului care stă pe loc : noi am vinde, dar nu avem ce.

La Ocna Șugatag, una din cele mai frumoase așezări din Maramureș, lucrurile dovedesc o mai atentă gospodărire a fondului de marfă. Președintele cooperativei de consum, Vasile Tepei, ne asigură de la început că aprovizionarea nu-i dă de furcă. „Dacă mai avem necazuri — spune președintele — apoi ele se leagă de mărfurile care nu le găsim în depozit. Dar nu stăm cu mîinile încrucișate, ne aprovizionăm direct de la Satu Mare sau Baia Mare. Avem vînzare mare, solicitări de marfă diversă, mai ales că aici avem săptămînal, joia, tîrg unde se adună oamenii din satele învecinate. Noi ținem seama de acest aspect. Lucrătorii din comerț din Ocna Șugatag sînt oameni cu experiență și nu intră pe rețea cu mărfuri care nu sînt vandabile". Noi adăugăm că bunul mers al cooperativei de consum din Ocna Șugatag a fost răsplătit, ocupînd în ultimii șase ani de trei ori locul întîi pe țară pentru realizările obținute.

Ultimul popas l-am făcut la U.J.C.C. Maramureș, depozitul Sighetu Marmației. Constatările noastre de pe teren le-am prezentat tovarășului Ioan Hreniuc, șef de depozit la mărfuri industriale. Îi dăm cuvîntul : Ne-ați spus că gestionarii se plîng că nu primesc fier lat pentru roțile de căruță. Eu vă spun că pe semestrul II am primit doar patru tone, ceea ce ar putea mulțumi doar o comună cum ar fi Bîrsana. Dar noi avem 30 de cooperative în zonă. Ce să fac cu ele ? Cui să-l dau ? Am luat legătura cu Hunedoara și așteptăm. La sectorul textile-încălțăminte, rețineți că oamenii din Maramureș au preferințe pentru unele culori care sînt specifice zonei. Or, acestea nu prea vin. Cît privește gestionarii, aceștia nu prea vin prin depozit. Așa se face că ne trimit comenzi făcute acasă fără să cunoască întreaga gamă de produse pe care le putem oferi".

GHEORGHE PARJA ■

Aproape o uzină: complexul comercial „Bucovina"

Recent, la Suceava a avut loc adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale, unde cu această ocazie, într-un cadru festiv colectivului sucevean i s-au înmînat pentru îndeplinirea și depășirea planului în domeniul circulației mărfurilor, **Ordinul Muncii clasa I,** conferit prin decret prezidențial, **Drapelul de întreprindere fruntașă pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1977, Diploma de întreprindere fruntașă pe țară ale U.G.S.R.,** precum si **Diploma de întreprindere fruntașă pe țară a Uniunii Sindicatelor din comert si cooperație.** Prin darea de seamă asupra activitătii din acest an a întreprinderii, precum și prin cuvîntul participantilor la discutii, adunarea a analizat activitatea de pînă acum, activitate răsplătită cu înaltele distincții, a stabilit și a trasat noi jaloane pentru desfășurarea și ridicarea nivelului calitativ al muncii profesionale din toate compartimentele. „Aceste distincții constituie o mare satisfacție și mîndrie, pentru colectiv, dar și obligă de a munci în continuare exemplar, de a transpune în fapte sarcinile trasate de tovarășul secretar general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la recenta Consfătuire pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist" — ne spune după terminarea ședinței directorul **Dumitru Ciobanu** — directorul direcției comerciale a județului Suceava. Ordinul Muncii clasa I — este pentru prima dată obținut de o întreprindere din județul nostru — ne spune directorul, de aceea înțelegeți emoția pînă la lacrimi a lucrătorilor noștri. Aceste distincții nu sînt rodul activității directorului sau a cîtorva oameni din întreprinderea noastră. Sînt rodul efortului întregului colectiv, însumînd mii de oameni ai muncii.

— Ce înțelegeți prin circulația mărfurilor ?

— Este o relație pe care orice lucrător din comerț o dorește cît mai perfectă, o relație dintre industrie și consumator prin intermediul comerțului. Dar rolul cel mai important îl are desigur aprovizionarea cu mărfuri conform zonei respective. Pentru acest lucru le-am cerut oamenilor care se ocupă de aprovizionare să se și deplaseze peste tot, convins fiind că o aprovizionare bună nu se poate face din birou, la telefon, in fata unei cesti de cafea. V-as da si cîteva exemple. Poate vă vor părea banale, dar pentru activitatea noastră sînt foarte importante fiind legate de repartizarea teritorială a fondului de marfă. În Ardeal s-au repartizat pălării plusate de culoare închisă carcteristice zonei noastre care nu se vindeau acolo. A trebuit să ne deplasăm, si să aducem aceste pălării care aici se vînd ca pîinea caldă. Tot legat de pălării vă pot spune că aici avem cea mai mare cerintă din toată tara dar si cea mai mică repartitie a lor. De asemenea, tabla zincată am fost nevoiti să o aducem din Banat unde nu se vindea deoarece caracteristic zonei respective este acoperisul cu tiglă. V-am dat doar cîteva exemple mărunte si întelegeti cît de serioasă este această aprovizionare a populatiei. Oamenii sînt noi, pretentiile cresc necesitînd si noi obiective comerciale. Să nu credeti că exagerez. Am visat la unităti comerciale independente. Mi-am sacrificat cîtiva ani din timpul meu liber să pun pe picioare „uzina comercială" cum o numesc, marele magazin comercial „Bucovina". Am stat alături de constructori, de proiectanti, de cei care făceau mobilierul, de vitrinieri si acum de vînzători. Cînd se constituia magazinul aduceam materialele de care aveam nevoie, acum aduc mărfuri de care este nevoie. Zilele acestea se va da în folosință cel de al doilea fir de scară rulantă.

— Există un talent al lucrătorului din comert ?

— Se poate spune că un lucrător din comert este bun cînd iubeste acest lucru. Desigur, ca peste tot, sînt si exceptii. Există și oameni de talent, dar și oameni care muncesc foarte mult.

SORIN POSTOLACHE ■

Sintem un grup de locuitori din cartierul Prăjani, orașul Slănic, judetul Prahova. În acest cartier functionează o grădinită cu trei posturi. Conditiile în care isi desfăsoară activitatea această institutie, activitate de îndrumare si îngrijire a fragedelor vlăstare, sint însă departe de a mai fi corespunzătoare. Cu 12—14 ani în urmă, într-o veche clădire, s-a amenajat o încăpere pentru functionarea grădinitei ; o alta a fost destinată căminului cultural. Ambele sint însă necorespunzătoare, peretii sint din piatră, apare igrasia. Cunoscind situatia, organele locale si judetene de partid si de stat au prevăzut ca în acest an să se construiască un local corespunzător pentru grădinită, obiectivul figurează în planul actual de investitii, a fost dat chiar un termen de dare în folosintă — 1 august a.c. — iată însă că nici pină astăzi constructia nu a început. Din cite cunoaștem, această mare intîrziere se datorează faptului că nu s-a solutionat problema terenului unde să fie amplasat obiectivul în cauză, aici intervenind se pare unele încurcături. Sperind că prin publicarea acestor rinduri cei în drept vor urgenta lucrarea, cu atit mai mult cu cit există pericolul să pierdem fondurile alocate, din pricina intîrzierii, vă multumim în numele tuturor micutilor prescolari din cartier. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 10 părinți)**

Doresc să vă rog ca prin bunăvointa revistei FLACĂRA, să multumesc foarte mult Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Timisoara, precum si colectivului Biroului de evidenta populatiei al Militiei municipiului Timisoara, care mi-au rezolvat în mod operativ cele sesizate redactiei dumneavoastră, cit si colectivului Flacăra, prin a cărui contributie s-a ajuns la urgentarea si reglementarea problemei mele. **(Gherghina Mardirosian,** Timisoara).

Din partea U.J.C.C. Ilfov :

„Referitor la scrisoarea cititorului **Ion Ionescu** din comuna Otopeni, satul Ferme, vă informăm : sintem de acord că ambele clădiri în care functionează cele două unităti, bufetul „Ramura" și magazinul alimentar, sint necorespunzătoare. Au fost luate măsuri si de comun acord cu Consiliul popular al comunei Otopeni, s-a stabilit locul unde urmează a se construi noua clădire în care vor fi instalate cele două unităti. Au fost obtinute toate avizele necesare si lucrările sint în curs de efectuare. Termenul de dare în folosintă este de 31 august a.c.. Pină atunci au fost luate toate măsurile pentru păstrarea curăteniei si respectarea regulilor igienico-sanitare în actualele unităti".

Cu bucuria omului renăscut pentru familie si societate, subsemnatul **Miron Sabău** din comuna Siria nr. 218, judetul Arad, de profesiune tehnician viticol, multumesc din inimă în numele meu si al familiei mele lui Pavel Kozak, care a reusit prin tratamentul aplicat să mă vindece de eritodermită generalizată, desi medicii stabiliseră că ar fi psoriazis generalizat. Cu tot tratamentul făcut înainte de venirea mea la dînsul, boala s-a agravat în asa măsură încît nu mai eram capabil să mă deplasez dintr-un loc în altul. Întreg corpul îmi era o coajă care la cea mai mică miscare crăpa si singera, producîndu-mi dureri insuportabile. Devenisem un om disperat, mă consideram pierdut. Dar iată că, după 4 luni de tratament si regim alimentar aplicat de Pavel Kozak, suprafata pielii s-a refăcut. Nespusă a fost bucuria cînd am putut să-mi reiau munca pe dealurile însorite ale Aradului, unde la un moment dat nu mai speram să ajung. Sint prea putine si seci cuvintele pentru a-mi putea exprima recunostinta.

Mă numesc **Gheorghe V. Neagu**, născut în Podenii Noi, judetul Prahova la 6 aprilie 1932, cu domiciliul actual în Ploiesti, strada Cimbrului 1, blocul 18, scara A, apartamentul 6 ; vă dau toate aceste date în speranța că, prin publicarea acestor rînduri, voi fi ajutat să pot fi verificat în sensul celor ce vă voi spune : în anul 1950 am absolvit Scoala profesională de mecanici agricoli la S.M.A. Ciorogirla, judetul Ilfov ; scoala functiona chiar în incinta S.M.A.-ului. După terminarea scolii si a examenului am fost repartizat la S.M.A. Buda, judetul Prahova, fără a mi se elibera diploma de absolvent. Din anul 1965, la toate scrisorile adresate acestei unităti, nu am primit nici un răspuns. Din nou, în 1978, m-am adresat S.M.A. Ciorogirla cu rugămintea de a mi se răspunde unde s-ar putea găsi arhiva din acea perioadă a scolii profesionale. La data de 26 ianuarie 1978, inregistrată cu nr. 129, am primit o scrisoare prin care mi se face cunoscut să mă adresez Liceului agroindustrial Titu, judetul Dimbovita, desi nu aveam nici o legătură cu această institutie eu absolvisem scoala profesională si nu liceul agricol ! Vă trimit alăturat două din răspunsurile primite, care se bat cap în cap : cel de la S.M.A. Ciorogirla, si cel de la Liceul industrial Titu — căruia m-am adresat totusi, conform indicatiei primite. Ei mă trimit de colo, colo, sau dau din umeri, iar eu continui să stau fără diploma care îmi e atit de necesară !

În ziua de 14 iulie a.c., în jurul orei 16, după terminarea lucrului, obositi si încinsi de căldură, am poposit cu încă trei colegi de muncă la restaurantul „Pui de urs" din calea Rahovei colt cu Bibescu Vodă, la circa 200 metri de Tribunal. Mentionez că restaurantul este de clasa a II-a, avînd bere de 3.50 sticla. Ospătarul ne-a atentionat că nu serveste bere decit cu mîncare. Am cerut asadar cascaval si mititei pentru toată lumea — desi am văzut mese la care se servea numai bere ! — si iată că acelasi ospătar ne spune că nu ne servește totuși cu bere, trimitîndu-ne la alt raion. Aici, o tovarăsă ospătară ne trimite la un alt ospătar, dînsa servind numai pentru acasă. Nici aici nu am fost serviti. Am cerut condica, ni s-a spus că este la tovarăsul responsabil care e învoit. Am observat în cele din urmă că berea se servea numai la cunostinte si pentru acasă cu 5 lei sticla. Credem că organele în drept ar trebui să ia măsuri pentru reglementarea acestor situatii, pentru stirpirea definitivă a speculei. **(Gheorghe Minea, Vasile Cernescu, Aurel Pusnei** si **Alexandru Terec,** lucrători la I.T.B. — santier constructiimontaj, Bucuresti)

Mă numesc **Simion Greu** si locuiesc pe Aleea Brazilor nr. 12, bloc A 6, apartamentul 60, Alba Iulia. În anul 1957 am fost încadrat la cooperativa „Munca nouă" din Alba Iulia, actualmente cooperativa „Mureșul", ca ucenic în meseria de tapițer. În același an UCECOOM-ul a trimis la scolarizare o serie de ucenici la scoli profesionale, eu fiind trimis la Tirgoviște, la Grupul scolar de pe lingă Uzinele Tirgoviște. După absolvirea acestor cursuri de 6 luni, în 1958, și promovarea examenelor de încheierea cursurilor, Grupul școlar Tirgoviște urma să ne trimită actele de absolvirea cursului, lucru care nu s-a întimplat nici în prezent, eu întorcîndu-mă la cooperativa susmentionată. Se cunoaste faptul că aceste acte trebuie trecute în cartea de muncă iar promovarea în categorii se face tot în functie de aceste acte. M-am adresat în acest sens în scris Inspectoratului scolar al judetului Dimbovita, dar nu mi s-a dat nici un răspuns. Acum trebuie să mă încadrez în meseria învătată, dar nimeni nu mă primește fără acte ! Pur si simplu nu mai știu cum să procedez.

Din partea Ministerului Educatiei si Învătămîntului :

„Cu privire la scrisoarea **grupului de elevi din anul IV-A,** învătămînt seral, Liceul industrial nr. 1 Cluj-Napoca, în urma cercetării întreprinse de Inspectoratul scolar al judetului Cluj, vă facem cunoscut următoarele : se confirmă cele relatate în scrisoare, în sensul că 19 elevi din clasă au primit nota „2" în ziua de 16 ianuarie a.c., după ce în ora precedentă elevii au lipsit de la lectie în masă (subiectul extemporalului fusese dat din lectia ce ar fi urmat a fi predată în acea zi, lectie, deci, care nu s-a mai predat — **N.R.**). Nici unul dintre ei n-a putut motiva absenta din 12 ianuarie. Fată de această situatie, s-a atras atentia conducerii scolii să nu mai îngăduie asemenea practici la nici un cadru didactic si să aplice regulamentul privind absenta elevilor".

Mă numesc **Alexandru Niculescu** si locuiesc în Bucuresti. Din război, m-am întors cu o afectiune la stomac, pe care, medicii de specialitate au diagnosticat-o ca „ulcer gastric". De atunci si pină acum trei luni în urmă, am cheltuit o bună parte din remuneratia muncii mele pe tratamente si medicamente, fără nici un rezultat. Nu cred că este necesar să vă mai spun de cite bunuri ale pămîntului am fost lipsit în această perioadă. A apărut „Ulcosilvanilul"... Am reusit să procur un flacon, si rezultatul tratamentului a fost mai mult decit miraculos. Am vrut să-l repet, conform indicatiilor, dar a dispărut din comert. M-am întrebat : de ce ?! Răspunsul, l-am cules din paginile revistei. Ca urmare, este firesc, sau nu, să fiu obsedat acum de o altă întrebare : cum este posibil să se pună atîtea piedici unei realizări atit de mari, si cum de nu se iau măsuri contra celor care se fac vinovati de nevalorificarea ei ? Consider că nu este cinstit ca mii de oameni, de multe ori avînd posibilităti materiale destul de limitate, să sufere din cauza intereselor meschine ale unor semeni ai lor! Această carentă este gravă si trebuie curmată.

Din partea Consiliului popular al comunei Vidra, Ilfov :

Urmare scrisorii trimise de **Mișu** și **Gheorghe Constantin** din comuna Vidra, vă comunicăm : de la început minorul Constantin Gheorghe si fratele acestuia, Mișu Constantin, au fost în atentia Biroului executiv al Consiliului popular comunal pentru ca, în limitele dispozitiilor legale, să fie ajutați. În legătură cu aceasta au fost luate următoarele măsuri : S-a instituit tutela minorului Gh. C., numindu-se tutore cetăteanul Dumitru Dragne, din comuna Vidra, satul Cretesti, în conformitate cu prevederile articolului 3 din Legea nr. 3/1970 privind regimul ocrotirii unor categorii de minori. Atit minorului Gh. C. cit si fratelui acestuia M. C. — major, Biroul executiv a stabilit si plătit un ajutor bănesc ocazional din bugetul consiliului popular comunal de cite 350 lei fiecare. Minorul Gh. C. a primit pe perioada anului scolar expirat bursă lunară urmînd ca — avînd în vedere situatia sa deosebită — să primească si în continuare pentru anul scolar viitor — bursa legală. Biroul executiv, avînd în vedere situatia deosebită a celor doi frati, a făcut demersurile necesare pe lîngă conducerea C.A.P. Vidra pentru a li se atribui în continuare lotul în folosință de care au beneficiat părintii lor cit au fost în viată, totodată pentru a fi ajutati de această unitate cu produse agricole si lemnele necesare pentru încălzit, în limita posibilităților legale".

Radio Bucuresti, în emisiunea sa din 22 iunie, a transmis în jurul orei 13 cîntece interpretate de corul Liceului pedagogic din Turnu Măgurele. Cu această ocazie i s-a luat un interviu profesorului Mocanu, dirijorul corului, care printre altele a spus că primul care i-a îndrumat pasii în ale muzicii, a fost, citām : **minunatul om si profesor Marius Cuteanu** de la Liceul pedagogic din Cluj-Napoca. Cuvintele profesorului Mocanu ne-au miscat, pentru că l-au evocat asa cum se cuvine pe unul dintre cei mai îndrăgiti dascăli ai Liceului pedagogic „Gh. Lazăr" din Cluj-Napoca, pe profesorul **nostru** de muzică Marius Cuteanu. Modul de dăruire, corectitudinea si punctualitatea profesorului Cuteanu, faptul că îsi sacrifica ultima clipă pentru scoală si pentru noi, elevii săi, au făcut să fie un om respectat si mai ales iubit de toată miscarea cultural-artistică din municipiul nostru. Ca proaspeti absolventi, fosti membri ai corului Liceului pedagogic „Gh. Lazăr", dorim ca prin aceste rînduri să-i aducem un prinos de recunostintă si să-i urăm multă sănătate fostului si iubitului nostru dascăl. (În numele promotiei 1977—1978, semnează : **Adriana Nădășan, Ioan Pascalău** și **Mariana Man)**

Din partea Consiliului popular al sectorului 1 :

Urmare scrisorii adresate dv. de **Dobrita Oprea,** care solicită sprijin în vederea extinderii pe camera eliberată de V. Aparaschitei, vă facem cunoscut : în sedinta din 14.VI.1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1, a aprobat extinderea sus-numitei pe camera eliberată de V. Aparaschitei, după ce se va rezilia contractul de închiriere al Asociatiei locatarilor de către I.C.R.A.L. Herăstrău".

Din partea Comitetului orășenesc P.C.R. Motru :

„Privind scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA de către **Maria C. Coandă** cu domiciliul în orasul Motru, satul Ripa, judetul Gorj : în scrisoare se arată că M.C.C. este absolventă a scolii tehnice horticole cu durata de 4 ani, solicitind sprijin să fie incadrată pe un post la C.A.P. Plostina, brigada Ripa, în raport cu pregătirea sa. Din cercetările făcute reiese faptul că ea are dreptate, în sensul că face parte dintr-o familie compusă din 3 persoane, si pregătire corespunzătoare pentru a ocupa un post în cadrul C.A.P. Plostina. Tovarăsa M. C. C. a fost ajutată si în prezent lucrează pe postul de contabilă la C.A.P. Plostina. În legătură cu celălalt aspect, privind unele abateri ale lui **Nicolae Milconiu** — brigadier în cadrul brigăzii Ripa — acestea sînt reale, făcînd obiectul adunării generale de partid din 8 iunie a.c., ocazie cu care brigadierul N. M. a fost sanctionat cu avertisment".

Din partea Comitetului judetean Olt al P.C.R. :

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **David Craescu,** inginer la șantierul nr. 4 I.J.C.M. Olt, prin care solicită transfer în scopul apropierii de sotie, vă comunicăm : analizîndu-se situatia din familie, tovarăsului David Craescu i s-a aprobat transferul către Consiliul popular al județului Vaslui ; în acest fel problema solicitată a fost rezolvată favorabil".

Mă numesc **Ion Nechita** si sint om al muncii la Întreprinderea de autocamioane din Brasov. Localitatea în care m-am născut si unde se află în prezent părintii mei se numește Micești, în judetul Vaslui. Am 27 de ani si 7 frati si surori. De 22 de ani, deci de cînd eu aveam 5 ani, părintii mei au crescut un cal cu care eu și fratii mei ne-am obisnuit atit de mult încit despărtirea de el ne-ar mihni foarte mult. Dar în fiecare an, cei de la consiliul popular al comunei le trimit părinților în scris să vîndă calul într-un termen anume, că altfel îl iau. Anul acesta a venit aceeasi instiintare care pe mine mă revoltă întrucit nu pot să mă despart atit de usor de cel cu care am trăit si pe care as vrea să-l văd sfîrsindu-si zilele ce i-au mai rămas în curtea unde s-a născut. Există oare vreo lege scrisă care să prevadă că nu ai dreptul să cresti un cal ? Cu ce poate dăuna acest animal domestic, îndrăgit de oameni încă din cele mai vechi timpuri ale istoriei ?!

Vă mărturisesc că sînt o cititoare pasionată a revistei Flacăra, însă de pe altă parte, ca pe majoritatea femeilor, fotbalul nu mă pasionează, scrie tovarăsa **Mariana Ignat** din Siret, judetul Suceava, muncitoare la Fabrica de tricotaje „Zimbrul". De aceea mă supăr în fiecare lună cînd ni se reține la toți din retribuție, conform unor tabele, o contribuție pentru echipa de fotbal. Ba mai și aud spunîndu-se de către colegi cărora fotbalul nu le este indiferent, că băieții din echipa locală chefuiesc noapte de noapte la han și că de aceea sînt ultimii în clasament. Am mai auzit că atunci cînd unii colegi au refuzat să-și ridice retribuția știrbită, casiera a explicat că reținerea se face din ordinul primăriei — 3 lei de la femei și 5 lei de la bărbați — iar dacă suma planificată nu este întreagă, șeful secției noastre e obligat să acopere din buzunar diferența. Iar noi ne întrebăm : cu asemenea procedee se încurajează sportul în orașul nostru, cu bani adunați de la cetățeni în acest mod pentru petrecerile fotbaliștilor ?

Revista Flacăra, Piața Scinteii nr. 1. Telegramă.

Promoția ofițeri infanterie 1943, întrunită la 2 iulie 1978, în București, pentru aniversarea a 35 de ani de la absolvire, transmite pe această cale colectivului de conducere al revistei, cele mai calde felicitări, pentru articolul din 4 mai intitulat „A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui", în semn de pretuire pentru ostașul despre ale cărui fapte de eroism, a luat cunoștință o mare masă de cititori.

Vă multumim, colonel rezervă **Ionescu Gheorghe,** fost comandant al Școlii militare ofiteri infanterie, colonel **Stanciu Constantin,** șef promoție 1943.

Stimate tovarășe redactor șef,

Vă aduc pe această cale dumneavoastră, revistei Flacăra, mulțumirile mele și ale unui mare număr de oameni ai muncii ai Ministerului Industriei Ușoare (actualul loc de muncă al subsemnatului), pentru excepționalul articol apărut în revista dv. în 4 mai 1978, intitulat „A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui".

Locotenent rezervă.
Gh. Oprișescu

Poşta redacţiei

Aldea Viorica — Bucuresti. Împreună cu acest răspuns reamintim si altor cititori că revista FLACĂRA nu are un regim „de audiente", ea fiind **o publicatie** si nu o institutie. Vă puteti adresa însă oricînd redactiei noastre în scris, iar personal puteti veni la noi conform orarului publicat în caseta din pagina de fată : vă rugăm însă ca si în acest din urmă caz să aveti asupra dumneavoastră un memoriu scris, acesta fiind absolut necesar.

Cristina Ionescu — Caracal. Consiliul popular al judetului Olt ne comunică faptul că situatia dumneavoastră este cunoscută de organul orăsenesc de partid si de stat, urmind ca în trimestrul IV al anului curent să vi se acorde un apartament corespunzător.

Viorel Dragotă — Pitesti. Normele în vigoare nu prevăd posibilitatea continuării studiilor de la subingineri la ingineri. În legătură cu cea de a doua facultate, vă precizăm că de prevederile ordinului M.E.I. nr. 340/1969 beneficiază numai absolventii unei facultăti cu durata de 4—6 ani.

Ion Marica — Jilava. Pentru solutionarea situatiei locative urmează să vă adresati conducerii C.A.T.C. Jilava, unde lucrati, singura fiind în măsură să v-o rezolve, din cota de locuinte repartizată în acest scop.

Ilie Neacsu — Bucuresti. Consultîndu-l pe tovarășul Gh. Băltoiu, șef de secție la I.C.R.A.L. „Colentina", aflăm că separarea de contor electric, în cazul a două apartamente diferite, se execută de către proprietar.

Vasile Moraru — Brasov. Consiliul popular al municipiului Brasov ne anuntă că, asa cum ati solicitat, atribuirea unei locuinte familiei Duran Gheorghe, cu care locuiati împreună, s-a realizat, respectiva familie primind o locuintă de 2 camere pe strada Mihai Viteazul, bloc 40, apartament 15.

Adam Pacea — Sighisoara : **Wili Maurer** — Sibiu : **Haidu Ladislau** si **Haidu Nicoleta** — Craiova : **Anton Andries** — Otelul Rosu ; **s.a.** : Fireste că redactia revistei FLACĂRA este bucuroasă să primească, spre publicare, din partea cititorilor săi, fotografii. Cu conditia ca acestea să fie bine executate, să aibă un continut interesant, si să fie însotite de un scurt text explicativ care să poată localiza si data instantaneul.

HORIA PĂTRAŞCU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Ce mai face academicianul Ana Aslan?

— De fapt, ce miracol se petrece cu viaţa aici, printre aceste explozii de trandafiri, printre aceşti oameni îmbrăcaţi în alb care se îngrijesc de bătrîneţile altora ?

Întrebarea o adresez cu emoţie tovarăşei academician, profesor doctor Ana Aslan, director general al Institutului naţional de gerontologie şi geriatrie din Bucureşti. Emoţiile se nasc, cred, din faptul că, în faţa mea, acum, se află omul, savantul, care probează, prin tot ceea ce înfăptuieşte, afirmarea crezului său de o viaţă : nu neapărat o reîntoarcere a omului la tinereţea sa absolută, nu neapărat o tinereţe fără bătrîneţe. Savantul Ana Aslan probează cu sine că viaţa omului poate să rămînă utilă lui şi societăţii din care face parte un număr însemnat de ani, poate să rămînă sau să redevină o viaţă a cărei vîrstă biologică să nu se transforme de prea timpuriu într-o povară.

— **Ceva** se întîmplă, într-adevăr, aici. Tratamentele noastre, cu gerovital şi aslavital, conduc la o evidentă reîntinerire biologică, din punct de vedere funcţional, şi chiar la o regenerare a ţesuturilor. Am produs atîtea schimbări favorabile în viaţa, în starea de sănătate a unor bătrîni, încît, acum, foarte multă lume vine la noi cu dorinţa şi cu speranţa de a nu îmbătrîni prea repede, de a nu deveni un infirm şi un netrebuincios societăţii.

— Vorbiţi totuşi de o reîntinerire. Nu cumva termenul este puţin exagerat ?

— Ştii, odată, în Republica Federală Germania, am fost invitată de organizatorii unei reuniuni să dau „un răspuns ştiinţific la o întrebare laică". Întrebarea era chiar aceasta pe care mi-o adresezi şi dumneata.

— Care a fost răspunsul dumneavoastră ?

— Am prezentat mai întîi o parte din rezultatele cercetărilor noastre, cu diafilme, cazuri concrete, oameni care au intrat în institut îmbătrîniţi, sprijiniţi în bastoanele lor şi care au ieşit după un timp refăcuţi şi reîntineriţi. Am invitat auditoriul, atunci, la o judecată logică, o întrebare pe care şi-a adresat-o odinioară şi marele nostru Eminescu, şi anume : care este cuvîntul „ce exprimă adevărul ?" Am luat în discuţie, pe rînd, mai multe cuvinte : reabilitare, regenerare şi altele. Toţi au fost de acord că noţiunea cea mai potrivită efectelor tratamentelor noastre este reîntinerirea biologică.

„Datorită reuşitelor noastre româneşti, problema reîntineririi a pornit să influenţeze lumea din Europa"

— Reîntinerirea biologică este în fond o regenerare. În cazul tratamentelor cu gerovital şi aslavital poate fi vorba de o regenerare totală, chiar şi a sistemului nervos ? Vă întreb pentru că nimeni sau aproape nimeni nu crede într-o regenerare a sistemului nervos. Dumneavoastră ce credeţi ?

— Da, regenerarea este în fond o reîntinerire biologică, a afirmat-o la rîndul său profesorul Parhon, a cărei elevă am fost, şi de la care am învăţat foarte mult. Medicamentele noastre au ca efect **revitalizarea** celulei şi în special revitalizarea sistemului nervos. Este adevărat că problema regenerării sistemului nervos şi-au pus-o foarte mulţi cercetători, savanţi, dar, deocamdată, nu s-a putut demonstra nimic. Nu trebuie însă să abandonăm.

— De fapt, venisem la dumneavoastră să ne vorbiţi despre ultimul premiu internaţional „Dag Hammarskjoeld", pe care l-aţi primit de curind. Ce ne puteţi spune ?

— Premiul mi-a fost oferit de către Academia diplomatică pentru pace din Florenţa, pentru activitatea noastră desfăşurată pe plan ştiinţific, activitate profund umanitară. Spun asta, pentru că noi, aici, ajutăm bătrîni din toată ţara şi din toată lumea, fireşte, în limita posibilităţilor noastre. Dealtfel, atitudinea oamenilor de ştiinţă, la ora actuală, este alta faţă de fatalitatea bătrîneţii. În lume au apărut multe medicamente care combat fenomenul de îmbătrînire şi mai ales de îmbătrînire timpurie. Ne bucură faptul că ele au apărut avînd la bază descoperirile noastre româneşti, considerate, în plan internaţional, deschizătoare de drumuri în gerontologie.

— Unul dintre directorii regionali ai Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, directorul pentru Europa, mărturisea cîndva că nimeni ca academicianul român Ana Aslan nu a atras mai mult atenţia guvernelor şi popoarelor asupra problemei bătrîneţii, nu a contribuit mai mult pe plan ştiinţific şi umanitar pentru ocrotirea lor. Aceasta a fost posibil, credem noi, şi datorită caracterului profund umanist al politicii partidului nostru care aşează în prim-planul activităţii sale asigurarea unor condiţii de viaţă şi de muncă tot mai bune tuturor oamenilor muncii.

— Este drept ce spui dumneata şi iată, datorită reuşitelor noastre româneşti, problema reîntineririi a pornit să influenţeze lumea din Europa şi centrul ei a rămas în Europa. Şi nu uita că a fost un timp cînd medicamentul nostru a fost calificat, de unii, drept escrocherie. Or mai fi spunînd şi azi la fel, dar nu cu atîta curaj pentru că îi contrazic rezultatele bune pe care le obţinem în combaterea fenomenului de îmbătrînire.

— Să înţeleg că şi la ora asta mai întîmpinaţi greutăţi ?

— Avem încă destule, dar îţi aminteşti ce spuneau latinii despre glorie ?

— „Invidia este tovarăşa gloriei", dacă la aceasta v-aţi referit.

— Ei, da. Nu ne aflăm noi chiar în culmea gloriei, dar am reuşit, nu ştim prin ce mijloace, să ne bucurăm de suficientă invidie.

— Dumneavoastră nu invidiaţi ?

— Ca orice om am şi eu defectele mele. N-am invidiat niciodată însă activitatea cuiva, chiar dacă aceasta devenise notorie. Invidia este, dealtfel, deopotrivă prostie, deopotrivă boală. Prostie, pentru că nu poţi fi tu cel mai deştept, cel mai frumos. Se găseşte totdeauna unul mai capabil decît tine. Boală, pentru că invidia face rău la ficat...

— Care este situaţia gerovitalului şi aslavitalului la ora actuală ?

— Sînt omologate şi se găsesc în farmacii în 34 de ţări. În alte multe ţări poate pătrunde fără oprelişti. Nu poate pătrunde în Franţa şi America, dar oamenii vin de pretutindeni şi se tratează la noi acasă, adică în România.

— La ce congrese aţi participat în ultimul timp, unde veţi călători în viitor ?

— Am participat şi am susţinut comunicări la Congresul internaţional al Asociaţiei de gerontologie din Israel, unde am condus lucrările secţiunii de tratare a bătrîneţii. Mă pregătesc să merg la Tokio, la Congresul internaţional de gerontologie care are loc din trei în trei ani. Va urma Congresul internaţional de nutriţie de la Buenos Aires, unde, de asemenea, voi conduce lucrările unei secţiuni. Îmi pare rău, dar la Madrid, unde sînt de asemenea invitată să particip la inaugurarea Societăţii de gerontologie a ţărilor latine, nu voi putea merge.

— În ce direcţie sînt orientate, în prezent, cercetările colectivului pe care îl conduceţi ?

— Aprofundăm şi lărgim sfera cercetărilor în direcţia prevenirii îmbătrînirii. Aplicăm tratament profilactic unui număr de 7 000 de oameni ai muncii, printr-un număr de 143 de centre, răspîndite pe întreg teritoriul ţării. Primul centru a fost înfiinţat încă din anul 1955, la Întreprinderea 1 Mai din Ploieşti. Importante sînt, de asemenea, centrele de la Otopeni, Hotel Parc, Eforie Nord, Neptun, Felix. Numai pe litoral avem la tratament peste 400 de persoane în vîrstă, dintre care mulţi străini.

Vin din ţară, vin din lume, vin mulţi, pentru că oamenii nu vor să îmbătrînească, fug de această ultimă staţie a existenţei lor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Să preţuim ideile îndrăzneţe!

Inginerul brăilean Petre Buleci solicitat de cîteva întreprinderi din ţară, interesate de ideile sale publicate în „Flacăra"

„Neastîmpăratul" inginer brăilean Petre Buleci, despre care revista noastră s-a ocupat în două rînduri (cu prilejul punerii la punct a sistemului de modulizare a compartimentului maşini la navele româneşti şi, altă dată, în legătură cu ideile sale privind construcţia arborilor cotiţi pentru motoare de mari capacităţi, din bucăţi, şi cu o tehnologie simplă, sigură şi avantajoasă din punct de vedere economic), a ieşit din tăcerea sa obişnuită.

— Timp de 7 ani de zile nu s-a interesat nimeni de calculele mele, dar după cel de al doilea articol publicat în „Flacăra" am fost luat, pur şi simplu, cu asalt.

Această mirare a singuratecului şi totuşi neastîmpăratului cercetător este din plin justificată de rodul gîndirii sale, pentru că industria constructoare de maşini este cît se poate de interesată să poată produce, în loc să cumpere sau să asimileze, astfel de piese, vitale pentru orice motor. Acesta ar fi cel mai simplu răspuns de dat, însă, cei care au acţionat primii au fost specialiştii de la C.F.R. care, gîndind la rîndul lor foarte exact, şi-au pus, şi apoi i-au transmis lui Petre Buleci problema reparării unor arbori cotiţi defecţi. **„De regulă,** avea să-mi spună **dr. ing. Tudor,** de la Direcţia L.I. a C.F.R.-ului, **aceste piese se aruncau atunci cînd se defectau, dar cercetarea lui Buleci ne-a făcut să încercăm repararea lor".**

Astfel, un arbore rupt, provenit de la un motor de 220 H.P., a fost trimis, urgent, la Brăila şi, îndată după el, încă unul.

— Problema era cu totul alta decît cea expusă în „Flacăra", dar m-a interesat. În fond, pentru a o rezolva trebuie să se facă nişte calcule matematice, de care, probabil, alţii fug, afirmă Petre Buleci. Un arbore tubular, cum este cel trimis de C.F.R., are o altă construcţie decît cel propus de mine, însă am încercat, deoarece ştiu că inima unui motor este tocmai arborele cotit fără de care multe utilaje trag pe dreapta, cum spun muncitorii, adică nu produc. M-au solicitat şi ceferiştii regionalei Cluj-Napoca. Acum am terminat aceste calcule şi cred că practica mi le va confirma. Am pus la punct, pe baza cifrelor la care recurg ori de cîte ori caut o soluţie nouă, o proiectare tehnologică de execuţie, un „studiu de caz", cum se spune în termeni de specialitate moderni, pornind de la cîteva întrebări elementare de genul : **din ce cauză s-a rupt arborele ? cîte ore de funcţionare a avut ? ce să facem pentru a-i asigura o durată de funcţionare mai mare decît cea iniţială ?** şi aşa mai departe. Coeficientul de siguranţă, obţinut prin calcule, depăşeşte cifra 3, ceea ce înseamnă că se poate repara. I-am anunţat pe ceferişti şi mi-au zis „dă-i drumul !" Dacă reuşim pînă la capăt, se cheamă că am obţinut „un model de utilitate"-knaw-haw — cum este denumit în termeni internaţionali.

În hala strungăriei văd cei doi arbori lungi cam de doi metri şi mai bine. unul montat chiar pe maşina **muncitorului Ion Surdeanu,** care îl asigură pe inginerul Petre Buleci că respectă întocmai calculele ce i-au fost comunicate şi are încredere că va face o treabă bună. De noua acţiune se ocupă şi **lăcătuşul mecanic Niţă Dumitru,** şef de echipă la S.N. Brăila ca şi **maistrul Sandu Dumitrache,** toţi oameni cu o pregătire profesională exemplară şi cu o conştiinţă înaintată, care exclude comoditatea, lipsa de interes ori limitarea acestuia la sarcinile stricte de producţie. Ei ştiu, aşa cum mi-a şi afirmat de altfel, Ion Surdeanu, că se pune la punct o tehnologie cu totul nouă, diferită de cea pe care au învăţat-o la rîndul lor şi vor să sprijine căutările tovarăşului lor, inginerul Petre Buleci.

— **S-ar putea,** adaugă maistrul Niţă Dumitru, **ca şi şantierul să fie interesat, cît de curînd, la aplicarea acestei tehnologii iar, dacă vom reuşi, pe lîngă recuperarea multor arbori care cine ştie pe unde zac acum nefolosiţi, am putea avea şi avantaje materiale, la nivelul şantierului, bineînţeles, deoarece am fi singurii din ţară care am executa asemenea reparaţii deosebite. Dacă avem emoţii ? Ştiu eu ce să zic ? Totul depinde de calculele tovarăşului inginer. Dacă sînt corecte, noi vom face restul."**

Ce crede inginerul Petre Buleci despre şansele de reuşită ?

— Calculul nu-mi dă nici un fel de griji. Dar motorul pe care a lucrat acest arbore (între altele, ca amuzament, vă informez că el a echipat o locomotivă a unui vechi tren regal) are pentru mine cîteva elemente ascunse. Ştiu, doar, că era de tipul „Ganz". Necunoscutele sînt de domeniul fizicii, dar ea este soră bună cu matematica, aşa că se pot pune de acord. De altfel, chiar în această săptămînă se organizează, la Braşov, un experiment la care vor fi supuse aceste două piese, pe care le reparăm acum. Acolo voi putea da răspunsul definitiv. Dacă aveţi timp, veniţi la proba de omologare, de la Braşov.

De obicei, nu scriem mai înainte ca un experiment să se fi produs, dar în cazul inginerului Petre Buleci, în noul caz de fapt, o facem nu numai pentru că el ne inspiră încredere, ar fi o cauză poate prea subiectivă, ci pentru că cei curajoşi merită să fie sprijiniţi, ceea ce mi se pare un criteriu obiectiv.

De altfel, ar mai fi cîteva lucruri de spus, din care rezultă că şi alţii gîndesc la fel. De pildă, Petre Buleci a fost solicitat şi de specialiştii de la I.M.G.B. unde s-a şi deplasat, avînd un fructuos dialog, privind asimilarea tipului de arbore cotit propus de el (şi despre care noi am scris). Concluziile ambelor părţi au fost pozitive, cu toate că Institutul de cercetări şi proiectări hidrotehnice Reşiţa nu a avizat favorabil propunerea de invenţie ce i-a fost trimisă de către O.S.I.M., pe motiv că este vorba despre o soluţie tehnologică şi nu de una constructivă, afirmaţie din care nici inginerul Petre Buleci şi nici alţii nu au înţeles prea mult. Desigur, acest aviz negativ nu înseamnă respingerea brevetului. O.S.I.M.-ul va avea, se pare, ultimul cuvînt. Poate că şi inginerul **Constantin Grosu, de la I.M.G.B.,** care a fost, ca şi alţi colegi, atît în Japonia şi R.F.G. şi au văzut cum se lucrează aceste piese acolo, întrebat ar spune ceva în privinţa invenţiei lui Petre Buleci. Şi **inginerul Zamfir, de la Registrul Naval Român** este în problemă şi ar putea fi contactat, de cei în drept. Din consultarea brevetelor existente, în acest moment pe plan mondial, se poate vedea în ce măsură ideea şi soluţia propuse de inginerul din Brăila reprezintă sau nu o cale originală. Pentru aceasta, însă, este nevoie de o mai mare operativitate, întrucît anul 1978 este un an de prioritate în materie de export, iar aceşti arbori uriaşi sînt foarte căutaţi pe piaţa mondială.

MANOLE CÂRŢAN ■

Conversaţie cu un calculator electronic

Pe culoarele unui congres internațional de automatică a circulat o glumă cu tilc. A povestit-o un distins om de știință român, participant la congres, la întoarcerea în țară. ...Într-o anumită țară dezvoltată a apărut într-o revistă științifică un articol despre ideea unui sistem de automatizare fudamental nou, să-i spunem SX-10. Peste citeva luni, aceeași temă este abordată, cu o admirabilă argumentare teoretică, într-o publicație academică dintr-o altă țară. Un articol kilometric și de o înaltă ținută. Peste citeva săptămîni, într-o a treia țară, în care nu se publicase încă nimic despre acest subiect, a apărut în ziare o știre laconică: „Sistemul SX-10 a fost pus la punct și poate fi cumpărat de la firma Y."

Morala? Ceea ce importă azi în primul rînd în tehnică și ceea ce asigură succesul economic nu este numai ideea nouă în sine, ci capacitatea de a o pune în practică. **Institutul de cercetări și proiectări automatizări I.P.A.—București** a fost recent răsplătit cu o înaltă distincție, **Ordinul „Meritul Științific" clasa I** pentru locul întîi ocupat în întrecerea socialistă pe 1977 dintre institutele de cercetări științifice și inginerie tehnologică, tocmai pentru finalizarea rapidă a cercetării științifice și aportul adus la dotarea economiei naționale cu produse și echipamente moderne de automatizare.

— Faptul că importul acestor echipamente a scăzut substanțial în ultimii ani și continuă să scadă — azi, de regulă, la noi el nu depășește un ordin de mărime de 10 la sută oglindește și efortul de concepție și proiectare al institutului. Dar privim și spre viitor, sînt necesare idei noi — ne spune inginerul Traian Sachelarie, șef de secție, președintele consiliului științific al institutului. Noi dezvoltăm aparatură și echipamente în concepție modernă ca soluție și tehnologie, deschizînd drumul spre introducerea masivă a tehnicii de calcul, adică a calculatoarelor electronice și echipamentelor auxiliare, în însuși procesul de producție. Nu poate fi concepută industria de mîine fără „conversația cu calculatorul". Complexitatea mereu crescîndă a tehnologiilor, limitele extrem de strînse înlăuntrul cărora se va lucra, ca preț al unei eficiențe economice sporite, va duce spre o situație nouă. Pur și simplu, nu va mai fi posibil să se conducă procese de producție prin comenzi „clasice" de către un operator; **fiecare** porțiune de instalație va trebui controlată de către un minicalculator, întregul sistem urmînd să fie controlat, la rîndul lui, de o unitate centrală, unde apar semnalele critice și se iau hotărîrile importante. Noi cercetăm aceste probleme pe un plan general; în plus, avem în lucru proiecte de introducere a tehnicii de calcul în industria materialelor de construcții, în chimie, construcția de mașini, energetică și alte sectoare — conchide inginerul Sachelarie.

Noi nu vom intra în detaliile tehnice, vom merge doar pe urma unor idei călăuzitoare, care prefigurează uzina de mîine, așa cum apare ea specialiștilor de la I.P.A.

...Poate momentul cel mai emoționant în viața unei mari întreprinderi, după luni și ani de muncă îndîrjită, este acela cînd produsul final ajunge pe bancul de probă. Acest produs poate fi un motor de navă de 40 000 C.P. — și ele se construiesc în țara noastră — deci cu o putere egală cu aceea a 20 locomotive Diesel. El ar putea adăposti în măruntaiele sale un bloc cu mai multe etaje... Se construiesc la noi, de asemenea, turbine și generatoare de 300 MW și alți giganți, care trebuie și ei puși la probă, măsurîndu-se, în timpul funcționării, sute și sute de parametri: temperatură, debite, presiuni, turații, vibrații etc., toate intercondiționîndu-se reciproc și variind atît de rapid încît omul nu le poate urmări și analiza temeinic în totalitatea lor. O poate face doar calculatorul electronic. La I.P.A. se află în curs de proiectare echipamente de cuplare a proceselor cu calculatorul, care vor fi folosite la fabricarea motoarelor Diesel și a turboagregatelor la „23 August" și Intreprinderea de mașini grele din București, la Intreprinderea de mașini Reșița și alte unități de frunte ale industriei noastre constructoare de mașini.

OMUL CU VALIZA

Iată ce pare de departe o simplă valijoară de voiaj sau poate o mașină de scris portabilă, întrucît are o claviatură de acest tip. În plus ea este prevăzută cu un ecran ca de televizor. Să apăsăm pe un buton. Ecranul se luminează și apare o schemă de comandă electrică. Atingînd diverse clape — „scriind la mașină" — schema suferă diverse modificări. Cu alte cuvinte, eu pot desena pe ecran schemele dorite, cu ajutorul claviaturii. Apăsînd o clapă, șterg un contact care nu mă satisface, și îl înlocuiesc cu un altul ș.a.m.d. În momentul cînd mă simt pe deplin satisfăcut de schemă, apăs pe un buton și instantaneu ea este introdusă în memoria unui automat de dimensiunea unui mic dulăpior, care preia comanda; el va dirija intrarea în funcțiune a diverselor utilaje și agregate conectate cu el, va orîndui și supraveghea operațiile de strunjire, găurire, deplasare și control, în funcție de schema „desenată" pe ecran și introdusă în memoria sa.

Această „cutie" înlocuiește echipamentele de comandă cu relee, care, ca volum, ar umple multe dulapuri masive Fichet. Dar nu numai miniaturizarea reprezintă saltul cel mare. În adevăr, să ne imaginăm că în vechiul echipament am fi dorit să introducem noi comenzi, să-l adaptăm deci la alte operațiuni decît acelea pe care le-a comandat pînă în acel moment. Aceasta ar fi reclamat modificarea cablajelor interioare, identificarea tuturor contactelor existente în vederea eventualei lor schimbări, noi conexiuni, poate chiar suplimentarea aparaturii, pe scurt, o treabă de săptămîni de zile. În noul sistem ea devine practic inutilă, automatistul nemaiexecutînd **fizic** dificilele operațiuni de cablare, conexare, montare, ci doar le „desenează", după procedeul descris mai sus.

Firește, asemuind automatul cu o mașină de scris portabilă și cu o cutie am simplificat lucrurile pînă la limita extremă, dar comparația ne-a fost sugerată chiar de specialistul care ne-a vorbit despre această soluție de șoc a automaticii mondiale. (În paranteză fie zis, el a făcut-o cu căldura cu care și-ar lăuda laleaua campioană un horticultor din Haarlem). Inginerul Emanoil Dumitriu, șef de secție proiectare, a mai precizat că aceste automate programabile secvențiale, după denumirea lor exactă, sînt în curs de asimilare la I.P.A. Ele vor fi în primul rînd destinate acționării mașinilor unelte și liniilor de prelucrări automate din industria construcțiilor de mașini.

O MARCĂ POȘTALĂ PE UN PLIC PENTRU ANUL 2000

Să ne transportăm în camera de comandă a unei fabrici de pe una din marile platforme industriale ale țării. Spre acest punct nodal, adevărat creier al întreprinderii, afluează nenumărate cabluri. În spatele aparatelor se află sute de mii de conexiuni. Lesne de înțeles dificultatea întreținerii lor, ca și a întregului echipament de automatizare din camera de comandă. Și să nu se uite că nu arareori personalul de întreținere este format din electricieni de categoria a IV-a sau a V-a! Dealtfel, chiar presupunînd că instalațiile funcționează perfect, supravegherea a 40 sau 50 m de panouri este extrem de obositoare. În mai toate țările lumii, voluminoase studii de ergonomie tind să ușureze munca operatorilor din camerele de comandă, orice defecțiune, la un contact electric sau uman, putînd antrena cele mai neplăcute consecințe, pagube uriașe.

Dar problema nu este doar una de ergonomie. Ca să supraveghezi sute de panouri situate unul lîngă altul îți trebuie o atenție și o memorie ieșite din comun, în afara pregătirii de specialitate propriu-zise. Informațiile mereu schimbătoare citite pe cadrane trebuie nu numai considerate izolat („Atenție la cazanul 3, presiunea crește prea repede!"), ci corelate și integrate, ceea ce, în unele situații, depășește capacitatea unui creier uman, avînd în vedere rapiditatea cu care trebuie acționat pentru o dirijare optimă. S-a făcut atunci apel la calculatorul electronic de proces. Dar, de regulă, acesta este o mașină mare, costisitoare, de întreținere delicată (unele reclamă aer condiționat) și a căror programare, în cazul unor procese industriale complicate, durează doi și trei ani. Fără a mai pune la socoteală posibilitatea unei defectări, a unei „căderi", care, în caz extrem, duce la stoparea temporară a producției. A intervenit atunci, dacă nu o răsturnare de concepții, cel puțin o reorientare: oare nu cumva goana după calculatoare de proces tot mai mari trebuie înlocuită cu goana după calculatoare... tot mai mici?!

— Priviți această plăcuță de siliciu — ne îndeamnă inginerul Ion Georgescu.

— E cît o marcă poștală.

— Și totuși pe ea sînt imprimate 5 000 de tranzistoare! Este un microreceptor, un microcalculator electronic — adevărată revoluție în tehnica de calcul.

— Cum afectează automatizarea?

— În felurite moduri. Iată doar unul din cele mai importante: în conducerea proceselor industriale, în loc să se folosească un unic calculator electronic gigant, se pot utiliza cîteva zeci sau sute de microprocesoare, relativ ieftine și foarte fiabile, de nădejde. Fiecare controlează și dirijează, să zicem, opt bucle, opt circuite, pe care le testează, le cercetează succesiv la intervale foarte mici, de ordinul unei fracțiuni de secundă. Ele au propria lor memorie, iar programarea, dat fiind cîmpul de acțiune relativ redus, este ușoară. În plus, siguranța în funcționare, fiabilitatea, crește, nu mai sînt necesare mii de conexiuni, iar fiecare microprocesor sau grup de microprocesoare poate fi dublat de rezerve — prețul lor fiind în scădere pe piața mondială, „dublarea" devine rentabilă. Iar în camera de comandă nu va mai fi necesar decît un singur cablu coaxial. Toate acestea la un loc vor permite realizarea unor substanțiale economii, în paralel cu ridicarea calității conducerii.

— Microcalculatorul va aduce probabil mari schimbări și în însăși configurația camerei de comandă?

— Bineînțeles. În loc de 40 m lungime ea va avea, să zicem, doar 4 metri lungime În loc de zeci de metri de panouri nu se va găsi acolo decît o consolă, cu unul, două, maximum șase panouri de tip ecran de televizor. Aici datele apar de acum prelucrate de sutele de minuscule creiere electronice intercalate, întreg procesul de producție prezentîndu-se operatorului sub forma de cifre, diagrame și scheme sinoptice de culori schimbătoare, în funcție de eventuale alarme sau situații speciale. Prin simple manipulări operatorul poate obține, pe ecran, evoluția producției și a diverșilor parametri în ultimele 24 de ore, spre exemplu, sau pe o altă perioadă de timp. De aici, o conducere mult mai eficientă. De fapt totul se realizează prin conversația omului și mașinilor cu calculatorul electronic.

Microprocesoarele, folosite în special în procesele industriale **continue**, ca cele din chimie, și automatele programabile **secvențiale** de care a fost vorba mai înainte, utilizate, după cum arată și numele, în procesele constînd dintr-o succesiune de operații distincte și în număr limitat, ca de pildă în prelucrările efectuate de către mașinile unelte, vestesc nașterea unei noi concepții în automatizarea proceselor industriale. În ambele domenii, I.P.A. are importante preocupări și relizări.

— Primele calculatoare de proces după concepția institutului nostru au intrat în fabricație la Întreprniderea de elemente de automatizare — arată directorul I.P.A., inginerul Marcel Sîrbu — la începutul acestui cincinal. În ultimii doi ani, au fost livrate o serie de sisteme pentru industria chimică, energetică și fabrici de ciment. Acum pregătim introducerea în fabricație a noilor generații de „sisteme ierarhizate" de automatizare cu microcalculatoare de proces. Pregătim, de asemenea, introducerea microcalculatoarelor în comanda mașinilor-unelte și agregatelor. În toate aceste aplicații vor fi prezente microprocesoarele.

Cum am mai spus, nu a stat în intenția noastră să intrăm în amănuntele tehnice, doar să aflăm răspunsuri la întrebarea: de ce... locul întîi? Un răspuns: aci se pregătește cu succes „conversația" industriei cu calculatorul electronic.

CORNEL LĂZĂRESCU ■

Noile descoperiri ale științei — argument pentru materialitatea luminii

Liniile spectrale și pretinsa „expansiune" a Universului

Nu știm dacă Ion Corvin Sîngeorzan, reputat astronom și membru al Comitetului național pentru astronomie, a fost sau nu surprins de întrebarea cu care a debutat dialogul nostru. Această întrebare: „Ce ne puteți spune nou despre cer, despre stele?" i-a dat prilejul interlocutorului nostru să ne întrebe, la rîndul său: „Ce anume vă interesează în mod concret?"

— Beneficiind de acest dialog cu dumneavoastră, tovarășe Ion Corvin Sîngeorzan, eu personal v-aș pune o mie și una de întrebări, dar, mă voi rezuma la doar o problemă. Așadar, ce ne puteți spune despre o noțiune care circulă destul de intens în ultima vreme: expansiunea cosmosului?

— Încă din antichitate filosofii, Democrit, de exemplu, au propus lumii ideea că Universul este nemărginit, inepuizabil și veșnic în același timp, fie că ne referim la micro, macro sau megacosmos. Într-una din conferințele mele, un cetățean, vrînd să mă pună în încurcătură, așa credea el, mi-a spus că omul nu poate concepe ideea că Universul este infinit, inepuizabil și veșnic. I-am răspuns că în această situație, sigur că da, Universul nu este vinovat cu nimic.

— Și totuși, mulți, foarte mulți oameni, cînd se străduiesc să pătrundă aceste trei adevăruri esențiale despre Univers, se declară neputioncioși, ba chiar înspăimîntați.

— Această teamă, această spaimă este veche de cînd însăși lumea. Nu e timpul și nici cazul să facem o dezbatere pe această temă. Ea face parte, totuși, din dialogul nostru și din întrebarea pe care mi-ați pus-o. Poate că spaima, poate că neputința, amîndouă la un loc, i-au determinat pe unii astronomi de a ajunge în penibila, ba chiar ridicola situație de a cocheta cu anumite curente iraționale, mistice, extrem de periculoase, prin confuzia pe care o stîrnesc. Mă refer, desigur, la astronomii care se încadrează în ceea ce numim fideism contemporan, adică acel curent pseudo-filosofic care încearcă să împace religia cu ultimele cuceriri ale științei.

—De ce îi socotiți penibili și ridicoli pe acești astronomi?

— Pentru că un astronom contemporan, urmaș al lui Copernic și Galilei, ca să dau doar două nume de rezonanță, este, prin definiție, un ateu convins. După cuceriri extrem de spectaculoase, datorate științelor, nu poți fi decît penibil și ridicol dacă, în cele din urmă, te situezi exact pe poziția pe care ai vrut să o combați. Nu poți să devii, din ateu, susținător al fideismului, doar dacă nu ai simțul ridicolului, sau doar dacă nu cumva ai intenționat, încă de la bun început, să trădezi.

— Nu spun că sîntem pe calea de a devia discuția noastră, dar parcă ar fi mai bine să revenim la „expansiunea Universului".

— Vom ajunge și la dezbaterea, adică prezentarea acestei noțiuni, dar aș vrea neapărat să citez una din afirmațiile unui reputat filosof nemarxist, René Poirer: „Azi este foarte greu, dacă nu imposibil, să mai credem că Universul a avut vreodată un început". Cu alte cuvinte Poirer combătea ideea unei singularități în ceea ce privește dezvoltarea trecută a Universului.

— Mai concret?

— Deci, concret, descoperindu-se acum o jumătate de secol că liniile spectrale din spectrul galaxiilor îndepărtate sînt întotdeauna decalate spre roșu și niciodată spre violet, fenomen evidențiat prin efectul Doppler-Fiseau, s-a ajuns în cele din urmă la formularea teoriei expansiunii Universului. De fapt s-a făcut o greșeală de la bun început: extrapolîndu-se un fenomen local, petrecut în metagalaxie (ansamblul tuturor galaxiilor studiate pînă în prezent), acesta a fost extins întregului Univers. Chiar dacă expansiunea este reală, ceea ce, subliniez, rămîne să se cerceteze și să se verifice într-un viitor extrem de îndepărtat, este un nonsens, din mai multe puncte de vedere, mai ales filosofic, să tragem concluzia că întregul Univers a fost concentrat acum 12—14 miliarde de ani într-un singur punct, de unde, apoi, în urma unei explozii inițiale de tipul Big-Bang, să înceapă dezvoltarea lumii. Așa cum se bănuia, s-au găsit destui amatori de știri senzaționale care au pus imediat semnul egal între presupusa explozie inițială și facerea biblică a lumii. Este un exemplu concret că o constatare a cercetării științel, încă neverificată în întregul ei, a fost prompt speculată de gîndirea mistică, mai ales de fideismul contemporan. În rîndurile astronomilor și ale cosmologilor, această teorie este deja considerată ca o prejudecată, dar în rîndurile marelui public, neavizat, ea a prins teren și trebuie să o combatem cu toate argumentele.

— Ne puteți oferi un astfel de argument?

—Sigur că da. Iată, recent, astrofizicieni și cosmologi de talia unor Fred Hoyle, sau Arp și Burbridge, susțin, în combaterea teoriei expansiunii Universului că, citez, „decalarea spectrală spre roșu nu are nimic comun cu distanțele galaxiilor." Ei au făcut numeroase teste dintre care l-aș aminti pe unul. Au luat pe bolta cerească perechi de galaxii legate în mod vizibil prin punți de materie galactică. Au luat, în același timp, în analiză, și galaxii asociate cu quasari (un fel de galaxii mai speciale). Observîndu-le cu aparatură din cea mai evoluată și cu metode din cele mai exacte, măsurînd decalarea spectrală spre roșu la fiecare pereche în parte, au dat peste viteze de zeci de mii de kilometri pe secundă între acele perechi. Este imposibil ca două galaxii legate între ele printr-o punte clar vizibilă pe placa fotografică să aibă în mișcarea lor o viteză de 21 000 kilometri pe secundă, cum presupune teoria expansiunii. Într-un astfel de caz puntea de legătură s-ar fi dezagregat în scurt timp. Acesta este, deocamdată, argumentul numărul unu care infirmă teoria expansiunii, a exploziei inițiale, a singularității Universului în dezvoltarea sa. După cum se vede, curentul fideist, extrem de abil, nu combate materialitatea lumii, dovedită cu argumente din cele mai imbatabile, ci originea acestei materialități, dezvoltarea sa care sînt puse pe seama intervenției declanșatoare. Știința este însă, precum vedeți, capabilă să demonteze chiar cele mai subtile speculații, dovedind cu puterea indubitală a argumentelor sale, șubrezenia concepțiilor retrograde despre lume și viață.

VICTOR NIȚA ■

23 AUGUST

Aici, la porțile vechiului tîrg al Călărașilor, țara-șantier a deschis un șantier-oraș iar oglinzile Dunării se însuflețesc parcă și ele de metamorfoza tumultuoasă a locurilor și de rapida preschimbare a destinelor oamenilor, a celor ce făptuiesc, construindu-se pe ei înșiși, una din marile vetre de oțel ale țării. Încît zicem : la Călărași viitorul se naște din amintirile noastre despre prezent. Acum, aici, astfel !

Fotografii de A. MIHAILOPOL

CĂLĂRAȘI, ȘANTIER PARALEL : ORAȘUL ȘI OȚELUL

(Urmare din pag. 1)

din marile combinate siderurgice ale țării, Aurel Milea lucra la Galați. În mai anul trecut, cînd a venit la Călărași, avea 28 de ani, o meserie frumoasă, lăcătuș-montor, o soție iubitoare și harnică, Lidia, și o fetiță cuminte, Aurelia, de 4 ani, cu ochi negri ca mura și părul gălbui ca floarea de podbal. Abia sosit, i s-a pus la dispoziție un apartament cu două camere în cartierul Călărași Nord, iar pe șantier i s-a încredințat funcția de șef de echipă. Echipa, însă, trebuia să și-o alcătuiască mai mult singur. Cum, de fel, era chiar de prin apropierea Călărașilor, din satul Gunești, comuna Grădiștea, aflat la 14 kilometri, a luat drumul casei părintești să-și caute rudele, prietenii din copilărie. Dornic să vină pe șantier s-a arătat și tatăl său, Constantin, care lucrase pînă atunci ca muncitor necalificat la un sistem de irigații, dar, mai vîrstnic fiind, la 52 de ani, el a trebuit să se încadreze la Șantierul 1, la betoane.

— Am strîns atunci oameni buni, care au prins repede meseria, și uite, cu ei, deși n-a trecut decît un an, am lucrat cu spor la laminorul de profile mijlocii. Acum, în toamna asta o să-i terminăm și acoperișul. Am 14 oameni în echipă, tot unul și unul. Gheorghe Dragomir, din Dorobanțu, Dumitru Tănase și Ion Tănase din satul Floroaica, parcă s-ar fi născut montori. Totuși, de ce să nu recunoaștem, mai sînt și cazuri cînd vreunul, de prin vreun sat de pe-aici, vine pe șantier și crede că de-asta s-a deschis o mare investiție, ca să tragă el chiulul și să ia banii. Am avut și eu în echipă unul. Se numea Aurel Ciocîrlan. Îi ziceam, ca în satul lui, la Dorobanțu, Rică. Era, Rică al nostru, cam comod și foarte indisciplinat. Mărturisesc că n-am reușit să-l aduc pe calea cea bună și-a trebuit să-l ia nea Trotușan în echipa lui, tot de lăcătuși montori, care execută acoperișul, acum, la oțelărie. Gheorghe Trotușan, deși este și el tînăr, are mai multă experiență și vine tot de la școala de montaj a Galaților. El e un om mai sever. A făcut ce-a făcut că Rică merge ca pe roate. Lucrează la înălțime, face lucrări de calitate și-a reușit să-și lase și argoul, pe care n-am înțeles unde l-a deprins, la poarta șantierului. Odată ședea nea Trotușan acolo, pe schela oțelăriei. Rică era tot sus, pe lîngă el. De acolo, de la înălțime, se vede înspre Ciulnița un lan de floarea-soarelui. Și-i zice nea Trotușan : băi, Rică, tu ești de la țară, nu-i așa ? Da, tovarășu șef, îi răspunde acela. Păi dacă ești, zice șeful de echipă, ia uită-te tu puțin acolo, unde vezi floarea-soarelui. Vezi, la o mie, găsești una care nu se uită după soare ci întoarce capul într-altă parte. Ține-te, mă bine, să nu cazi : voiam să-ți spun că și tu ești tot cam așa !

La drept vorbind, chiar și unii dintre cei veniți de la Galați mai au cîte ceva, la Călărași, de învățat. De pildă, ne povestea Dumitru Simionescu, secretar al comitetului municipal de partid, chiar în centrul orașului, la o intersecție, lîngă primărie, de curînd s-a modernizat circulația, s-au instalat semafoare și s-au plantat și niște grilaje de fier, frumos vopsite cu alb și roșu, tocmai ca să-i pună în afară de orice pericol pe pietoni. Acolo a zărit, într-o zi, doi flăcăiandri care săriseră grilajul și ședeau rezemați de el pe partea dinspre stradă. Cînd le-a atras atenția și i-a invitat să poftească înapoi pe trotuar, i-au răspuns : „Asta n-am învățat-o la Galați !“ Grosolănia încerca, desigur, zadarnic să se ascundă în spatele numelui unui mare, puternic și civilizat oraș. Dealtfel, curajul celor doi n-a fost atît de mare încît ei să nu vrea cu tot dinadinsul să rămînă anonimi. Identificați totuși, cu ajutorul unui milițian, vor avea în curînd de dat socoteală, în fața colegilor lor, în cadrul unei dezbateri, pe șantier. „Vrem să-i asimilăm noi pe ei, nu să ne asimileze ei pe noi“, spunea Dumitru Simionescu.

Fiindcă la Călărași sînt, de fapt, două șantiere. Pe unul se construiește combinatul siderurgic. Pe celălalt, un oraș nou. Inginerul Constantin Grăjdeanu, șeful lotului 32 din cadrul Șantierului 3 construcții-montaj, ne spunea că n-au fost chemați, deocamdată, la porțile Călărașilor, decît vreo trei mii de constructori. În anii de vîrf, urmează însă ca numărul lor să se ridice la vreo zece mii. Ridicarea combinatului a început la 16 septembrie 1976. De pe acum însă cîteva dintre obiectivele primei etape se apropie de finalizare. Laminorul de profile mijlocii va trebui să intre în funcțiune la începutul anului 1980, oțelăria electrică cu turnare continuă, prima de acest gen din țară, în decembrie 1979, iar secția de construcții metalice chiar la 1 septembrie în acest an. Felul cum sînt dispuse obiectivele, într-un flux integrat, atestă o maturitate a proiectanților noștri siderurgi, pe baza unor experiențe a căror ultimă expresie este combinatul aflat în construcție la marginea Călărașilor. Factori economici de mare importanță, mai arăta interlocutorul nostru, au fost luați în calcul cu toată minuțiozitatea. De pildă, consumurile de metal. O oțelărie cu convertizoare, de aceeași capacitate cît și cea din blocul 2 de la Galați, va fi construită cu 40 la sută mai puțin metal. S-a dovedit că pînă și siderurgia poate renunța la construcțiile masive, greoaie.

Pe șantierul celălalt, al orașului, începe să prindă contur ambiția de a construi un oraș muncitoresc așa cum puține sînt. În anul cînd începea construcția combinatului siderurgic, Călărașii dădeau o producție industrială de aproape 2 miliarde și jumătate. Orice s-ar spune, nu era deloc puțin. Aici, pe malul Borcei, existau deja cîteva întreprinderi mari și binecunoscute : Combinatul de celuloză și hîrtie, o mare întreprindere de confecții, o întreprindere de materiale de construcții cu șapte fabrici. Mai erau și altele. De aceea isteața constatare că s-ar întinde prin părțile acestea un „oraș de pensionari“, nu le-a stat niciodată la inimă călărășenilor. Singura explicație a zisei constatări nu era decît aceea că orașul era pitic și se alcătuia din îmbulzeala caselor una într-alta. Schița de sistematizare nu reține decît cîteva edificii, singurele mai impunătoare și valoroase : palatul administrativ, fostul liceu „Știrbei Vodă“, în prezent Școala generală nr. 1 și încă două-trei. În rest, totul va trebui luat de la capăt. De-aceea la Călărași peisajul se schimbă repede și regizorii de filme de epocă, în căutare de decoruri necostisitoare, trebuie să se grăbească. Schimbările se produc, cu adevărat, de la o zi la alta. Nu cu mult timp în urmă, chiar în fața Consiliului popular, peste drum, se afla o puzderie de căsuțe. Dacă vezi locul pentru prima oară, ai crede că parcul care se întinde acum, acolo, e de ani de zile. Într-un fel, chiar așa și este. Fiindcă au fost demolate numai căsuțele, n-au fost scoși și arborii. Printre ei, pe locurile rămase goale, s-a semănat gazon. Nu peste mult timp, pe locul acesta va începe să se ridice clădirea impunătoare a unei case de cultură. Dar nici atunci nucii cu coroane grele și întunecate, pinii cu rămurișuri conice nu vor fi tăiați, decît, firește, cei care vor intra chiar în perimetrul noului edificiu. Fiindcă orașul, ne spunea primarul Călărașilor, Vasile Martin, trebuie să arate frumos.

— Orașul are acum vreo 60 000 de locuitori. Se aproximează că în 1990, cînd se va termina combinatul, va avea în jur de 200 000. Mare parte din ei vor fi familiile celor vreo 30 000 cîți vor lucra la combinat. Vom construi locuințe pentru ei. Vom continua să construim în Călărași Nord, în centru, în cartierul Mircea Vodă. Case pentru oameni, așadar, însă asta nu-i totul. Călărașii are condiții naturale atît de prielnice pentru a arăta frumos încît, pot spune, chiar ele ne-au impus soluția.

— Care e ?

— Perimetrul așezării e de formă lenticulară. Orașul are în lățime vreo doi-trei kilometri iar în lungime cam cinci-șase. Se sprijină ca un disc, dacă vreți, de malul Borcei. De care nu s-a apropiat însă atît de mult încît să mai fie nevoie să luptăm și aici cu molozurile de la demolări. Pe fîșia aceasta liberă, pe care n-au crescut, la întîmplare, decît sălciile hrănite de Dunăre, în locul unde axa orașului coboară spre Borcea a apărut un sîmbure de parc. Treptat, el s-a extins către răsărit, înspre Combinatul de celuloză și hîrtie, și înspre apus, către una din porțile combinatului siderurgic. Între cele două porți ale celor două întreprinderi, pe o lungime de opt kilometri, va fi un lanț de parcuri. Parcuri bogate, cu arbori mari și umbroși, nu parcuri pitice, de ochii lumii. Închipuiți-vă : una e să te întorci acasă, de la muncă, pe aleile astea răcoroase, străjuite de flori, și cu totul altceva să vii pe caldarîmuri prăfuite și încinse de soare. Dacă mă întrebați cît vor avea oamenii de mers pe jos, vă răspund : pentru că muncitorii de la Combinatul de celuloză și cei de la Întreprinderea de construcții stau mai mult în răsăritul orașului, iar cei de la combinatul siderurgic în partea de nord și de apus, nimeni nu va avea de mers mai mult de un kilometru, maximum doi. Doar cei care vor sta în centru vor veni, cu autobuzele, pe bulevardul Oțelului.

Din centrul orașului, așadar, „un bulevard al oțelului“ duce către cîmpurile din nord și din vest, acolo unde se înalță, deocamdată, schelăria metalică a viitorului combinat siderurgic. Pe același pămînt, mai exact la locul numit de călărășeni Valea Plopului, la anul 1893 o ceată de țărani de prin satele din jur fuseseră risipiți de către jandarmi și lăsaseră în urmă cîțiva morți pentru că îndrăzniseră să se îndrepte către tîrgul Călărașilor, către prefectură, ca să ceară slăbirea strînsorilor la care-i supuneau învoielile arendășești. Constructorii combinatului, care, cei mai mulți, sînt localnici, după cum localnici vor fi cei mai mulți dintre muncitorii combinatului siderurgic, sînt strănepoții celor de-atunci. La Călărași se întoarce acum o filă de istorie. Mai ales într-o carte de istorie, iată, o filă se întemeiază pe alta.

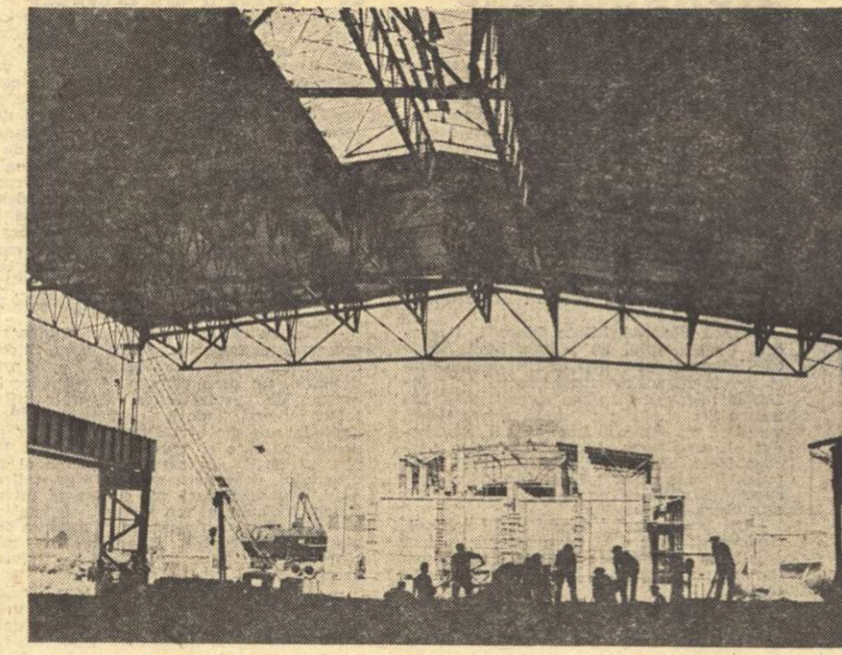

CETATEA SĂTMARULUI, MONUMENT DE EV NOU

(Urmare din pag. 1)

AM PUTEA ÎNCEPE REPORTAJUL NOSTRU LA „UNIO“. L-AM PUTEA ÎNCEPE, DE FAPT, PRETUTINDENI

Am putea începe reportajul nostru în această dimineață de august, aici, la „Unio“, în marea, moderna uzină ale cărei produse de largă gamă și de înaltă tehnicitate, de la locomotive diesel și electrice de mină, de la mașini de încărcat minereu la transportoare de mare capacitate, sînt prezente astăzi în toată țara, în toate exploatările miniere, în toate marile combinate ale metalurgiei, călătorind, de la un timp, pe numeroase meridiane, ducînd faima muncitorilor sătmăreni în toată lumea. Am putea începe reportajul nostru aici, în această cetate muncitorească în care fiecare al treilea om este membru al Partidului Comunist Român, în această cetate în care tradiția luptei și tradiția muncii — ridicată, în acești ultimi ani, la cota maximei ei amplitudini — se interferează major, simbolic, cele două planuri construind, împreună, unghiul strălucitor, ascuțit ca un pisc, al acestei zile.

Am putea începe reportajul nostru în această dimineață de august, într-una din uzinele noi, cele care, de fapt, compun trăsătura predominantă în portretul muncitoresc al Sătmarului anului '78, am putea începe reportajul nostru de august într-o uzină — una din multele — care sînt fructul Eliberării, purtîndu-i, depline, semnificațiile, purtîndu-i uneori chiar și numele. Una din cele mai cunoscute uzine ale Sătmarului este Întreprinderea „23 August“, care fabrică mașini de uz casnic, aflătoare în toate casele noastre, la fel de cunoscută este marca „Solidarității“, adică a fabricii cu acest nume, nume și el simbolic, vorbindu-ne despre fraternitatea, despre coeziunea, despre forța unită ale muncitorilor locului, români, maghiari sau germani, forță impetuos afirmată în Augustul insurecției, ca și în anii ce i-au urmat. Am putea începe reportajul nostru în oricare punct de pe marea platformă industrială a municipiului, realizatoare, în acest an, a unei producții care atinge 7,3 miliarde lei, a unei producții care în 1977, în comparație cu 1965, a crescut de 4,6 ori. O platformă industrială în plină expansiune, lărgită prin mari investiții (de 3 ori mai mari, în cincinalul pe care-l străbatem, față de anii 1966—1970), o platformă industrială care s-a mobilat și se mobilează, în acest cincinal cu arhitecturi ale noului de o redutabilă forță, însemnînd, printre altele, un mare combinat de îngrășăminte, o fabrică de semiconserve, o fabrică de scule așchietoare etc. O platformă sau o incintă a noului care a spart — și încă mai sparge — carapacea vechii cetăți, a vechiului burg, cea zidită de secole, cea încremenită de secole, dezvoltînd viguros orașul, încercuindu-l din toate zările, de fapt deschizîndu-l spre toate zările.

De fapt, cetatea, în înțelesul de oraș — nu numai de întăritură defensivă — se construiește abia acum. Orașul contemporan e un fel de amfiteatru, avînd în fund drept scenă, pentru proiecții legendare, fascinanta cetate a lui Menumorut, dăinuind peste vechile vetre dacice, avînd în prim plan, ca sursă și ca temei al istoriei ei de azi, al civilizației ei de mîine, al dăinuirii în viitor, centura de fabrici și de uzine, legate strîns, ca verigile unui lanț, articulate ca o coloană vertebrală a așezării, a vieții ei și a devenirii ei.

Am putea începe reportajul nostru de august și în alte vetre de viață, de muncă și de creație ale ținutului. L-am putea începe la Carei, orașul-simbol al Eliberării, pecetluitor al Eliberării, orașul care, în acești ani, și cu deosebire în cei din urmă, și-a flancat peisajul, ca și Sătmarul, în monumente industriale de anvergură, zămislite după același orar dinamic, viguros și impetuos al noului. Față de anul 1950, spun statisticile, producția industrială a Careilor, oraș-faur ca și Sătmarul, oraș-cetate a construcțiilor de mașini, oraș-cetate a industriei textile, a crescut de nu mai puțin de 140 (o sută patruzeci !) de ori, investițiile actualului cincinal fiind, spun aceleași statistici, de 10 ori mai mari decît cele din perioada 1966—1970. Deci istoria industrială a Careilor, exploziv afirmată în anii Eliberării, se află încă la început, se află în zorii ei. Am putea începe reportajul nostru, în această dimineață de agust, în acești zori glorioși de nouă istorie — în acești tumultuoși ani constructivi al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al XI-lea al partidului, ani-corolar, ani-pisc ai Eliberării — poposind în așezări sătmărene care, ca și Careii de ieri, încercuiau pe vechile hărți „pete albe“, ocolite de drumurile civilizației, precum Tășnadul, Adrudul, Supurul de Jos, Bixadul etc., astăzi centre industriale în continuă extindere, în continuă modernizare. Am putea începe reportajul nostru de august în frumoasa, în fascinanta rezervație de istorie, de duh, de datină și de limbă care e Țara Oașului, „țara“ unui străvechi, teafăr și falnic neam — „un fragment al celor mai vechi pămînteni ai țării care pe urmă s-a numit Dacia“, spunea Sadoveanu — dar ținut care, rămas de secole într-o cruntă înapoiere, vegetînd într-un greu mîl istoric, după ce apele istoriei îl părăsiseră, se mutaseră, părea o lume așezată dincolo de timp, trăind sau murind într-un timp vetust, perimat, bizar. Transformările petrecute pe-aici par a ține (cel puțin în raport cu ce a fost !) de domeniul miracolului, ele vor naște cîndva poeme. În așezările oșenești intri, azi, ca într-un mare parc național, în care totul, de la arhitectura caselor la arhitectura naturii, redesenată de mîna omului, pusă în slujba omului, se constituie într-un somptuos ansamblu al noului, încă în plină edificare. Temeiul dezvoltării, ca pretutindeni, a fost industria. Negreștii, inima Țării Oașului, vechi sat de păstori, devenit oraș în anul Congresului al IX-lea al partidului, adună peste 1 200 de oșeni și oșence într-o modernă uzină textilă, alte sute de oșeni sînt mineri la exploatarea (nouă și ea) a Turțului.

O CETATE CARE DEVINE DIN NOU CETATE

Cetatea Sătmarului a devenit, așadar, din nou, o „cetate“, o mare cetate, afirmînd în toate compartimentele ei, pe toate registrele devenirii ei (economic, arhitectonic, cultural etc.), patosul muncii, forța ei demiurgică. De fapt, spuneam, cetatea, în înțelesul de oraș, și nu de întăritură militară, se construiește abia azi. Și e bine să sosești aici dimineața, într-o fierbinte și proaspătă dimineață de august, cînd lumina coincide cu cei doi timpi glorioși ai istoriei.

Timpi glorioși ? Să aliniem din nou cîteva cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor — în cadrul istoric al zilei de azi. Nu știm precis în cît timp anume s-a zămislit Cetatea Sătmarului — arheologii o vor preciza — dar știm precis, din planurile de stat și din proiectele urbanistice, că Satu Mare, în acest cincinal, va beneficia de peste 9 000 de apartamente noi. În întregul județ : peste 12 400, adăugate celor 16 400 construite în anii 1961—1975. Altfel spus, ritmul mediu anual al construcției de locuințe se cifrează, în cincinalul 1976—1980, cam la 1 033. Mai știm, tot precis, din niște date ale vechii municipalități, că în epoca dintre cele două războaie, adică între 1919 și 1939 în orașul-reședință a județului s-au construit, în medie, cam 100 de case pe an.

Numai în 1970, după pustiitoarele inundații care au cotropit orașul, în Satu Mare s-au construit, din fondurile statului, peste 3 200 apartamente, pe lîngă alte 3 000 construite — tot cu sprijinul statului — de localnici.

Aproape un sfert din populația Satului Mare (nu numai a orașului reședință, ci a județului !) locuiește astăzi în case noi. Cum arată aceste case ?

Ne-am pus această întrebare fiindcă, pe-aici, prin aceste străvechi, patinate de vreme locuri, frumosul arhitectonic, zămislit cu dragoste și imaginație de artiști și meșteri celebri, a fost dintotdeauna prezent, pregnant, chiar dacă nu în întregul tablou, ci doar în fragmente sau în crîmpeie. Am străbătut, deci, căutînd răspunsul și căutînd, deopotrivă, reperul în timp, mai întîi vechiul centru, „orașul vechi“ (parfumatul, romanticul „oraș vechi“, cu spațiile-i largi, aerate, dominat de impunătoarea statuie, operă a lui Corneliu Medrea, înfățișîndu-l pe marele luptător pentru egalitate națională și libertate socială Vasile Lucaciu), am luat-o apoi către noile cartiere, către „noul oraș“ de blocuri. Un popas în cartierul denumit de constructori „Micro 16“ (unul din cele mai noi, coborît de pe planșele arhitecților acum vreo doi ani, undeva, pe malul stîng al Someșului) ne-a oferit o sumă de revelante date despre frumosul arhitectonic contemporan, despre criteriile care-l prezidează, despre concepția structurală și funcțională ce-i stă la bază. Acest cartier a reprezentat, în epoca ctitoririi lui, o premieră, o veritabilă premieră în edificarea de locuințe, fundamentată pe orientările și pe indicațiile secretarului general al partidului, într-una din vizitele (nu mai puține de 7 în ultimii 10 ani !) efectuate la Satu Mare. Acest cartier e o ilustrație vie, plină de farmec și plină de echilibru, a ceea ce vrea să însemne, în semnificație românească, noutate arhitectonică, modernitate, funcționalitate, ritm, armonie, sistematizare, confort. El e prevăzut să adăpostească, într-o incintă de numai 35 de hectare, o populație de peste 21 000 de locatari, în circa 6 700 de apartamente în blocuri. 3 școli (cu cîte 24 de clase), creșe și grădinițe (cu circa 11 000 de locuri), un dispensar (cu 4 circumscripții), un club, un teatru de vară, magazine, unități de servicii, terenuri de sport, spații de joacă pentru copii, zone verzi, culminînd cu un parc central, întregesc zestrea noului cartier, distribuite astfel încît fiecare ansamblu de blocuri (căci blocurile, la rîndu-le, sînt grupate în mari ansambluri) să beneficieze de toate dotările necesare, comerciale, edilitare, gospodărești, sportive, de agrement. Toate dotările social-culturale (minus școlile, clubul și teatrul de vară, care își au edificii proprii) ocupă parterele blocurilor, și nu oricum, ci gîndit, după o regulă care, la scara întregului cartier, devine lege, devine ritm : magazinele și unitățile de servicii sînt amplasate în spațiile de la stradă, cu fața spre arterele dintre blocuri, celelalte dotări (dispensarul, creșele, grădinițele) ocupînd spațiile din interior, dinspre curți, dinspre zonele verzi, dinspre liniște. Desenul rețelei stradale, ca și cel al transportului în comun, se supun aceluiași ritm, aceleiași rigori, aceleiași griji față de om, fiecare bloc avînd acces direct la o stradă, la o arteră, iar stațiile de autobuze fiind așezate astfel încît drumul locatarilor pînă la ele să nu depășească niciodată 500 de metri.

Vechiul Sătmar — Satu Mare de azi — strălucește, între așezările românești, ca un briliant într-un colier. Într-un colier de pietre scumpe. Strălucirea sa e un efect de lumină. E lumina lui August. Strălucirea sa este opera revoluției, a incandescenților ani ai construcției, a muncii unite, pline de pasiune, de dăruire, a oamenilor care îi populează vatra.

Recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în acest municipiu-cetate a muncii, vizită făcută luna trecută, a dat oamenilor, efortului lor, înfăptuirilor lor, aripi noi. Oamenii cu care am discutat aici, români, maghiari, germani, oameni de toate vîrstele, de toate profesiile, de la constructori specialiști ca Victor Cîmpianu, sub conducerea căruia s-au ridicat sute de blocuri în Cetatea Sătmarului, de la vechi muncitori ca Nicolae Cosma, maistru la Întreprinderea „23 August“, la artiști plastici ca Coloman Fodor sau Szilágyi Béla (autorii decorației exterioare, plină de fantezie și gust, a Fabricii „Mondiala“), mi-au vorbit, cu însuflețire, despre proiecte de anvergură privind munca lor, creația lor, dedicate orașului, ținutului, țării, dedicate înaltelor culmi de progres și civilizație spre care ne cheamă partidul, secretarul său general.

În acest loc bătrîn din miazănoaptea țării, a ființei noastre, în acest loc în care, cum spunea Ady Endre, fiu al ținutului, „temeiul înfrățirii“ oamenilor s-a afirmat printr-un întreg mileniu de suferințe, lupte și idealuri comune, în acest loc foarte tînăr, tînăr prin noutățile muncii, ale vieții, ale civilizației, bate astăzi — ca pretutindeni la noi — o singură, mare inimă, rotundă și teafără ca și o țară. Ca și o țară ce se cheamă România.

FĂRĂ PREJUDECĂȚI...

La talciocul din Arad, o prezenţă relativ foarte bună. Lipsesc doar controlorii

Fireşte, talciocul de la Arad este obiectul unei mari curiozităţi deci o investigare reportericească nu trebuie justificată. Lumea şi mărfurile de acolo nu trebuiesc colorate căci au şi nu puţină. Un bun prieten şi colaborator al redacţiei ne chiar sfătuia să trecem pe un paragraf-două numai obiectele ce se vînd şi cumpără acolo. Întreprinderea este însă riscantă căci se vînd autoturisme şi peniţe „Klapş". lame de ras şi porumb, ciini vii şi de rasă şi ciini feroci-fotogenici în rame, deci tablouri, mititei şi tenişi, se vînd şi se cumpără lucruri vechi şi noi, cu sau fără autorizaţie. Pentru un peisagist sau pentru un gură-cască tabloul oferit de talciocul din Arad este, probabil, fascinant, antrenant şi dătător de sănătate precum kefirul, dar pentru alte categorii de oameni, pentru cei serioşi şi deprinşi cu lucrurile curate, cîteva aspecte nu sînt deloc în ordine. Precizăm că nu ideea deranjează. Valorificarea unor lucruri devenite vechi, lucruri care au costat bani nu trebuie respinsă. Cum spuneam însă şi un asemenea comerţ se poate face într-un cadru civilizat, de ordine şi respect al legilor. Ceea ce nu se întîmplă la talciocul arădean. Locul, mare ca suprafaţă este complet desfundat în caz de ploaie. Nu există mese unde mărfurile să fie expuse şi aşa stau pe pămînt sau în braţele viguroase ale vînzătorilor. Se ajunge din această cauză la scene care atentează la bunul simţ. Ca să încerci o pereche de blugi — al căror preţ ajunge şi la 1 000—1 150 lei — te dezbraci de pantaloni sau de fustă şi deveniţi ţinta amatorilor de semi-streap-teas şi constataţi că ţi-s buni sau nu. Nu există afişate nicăieri regulile vînzării şi cumpărării şi nici acelea ale cumpărării sau vînzării. Duminică, 6 august, între orele 6 şi 8,45 nu erau prezenţi nici administratorul, nici controlorii şi nici organe de miliţie în uniformă. Poate erau în civil dar semne ale activităţii lor nu am văzut. Ceea ce este însă cu adevărat îngrijorător se referă la zona din apropierea talciocului oficial unde pe cîteva străzi, în mod cu totul şi cu totul degajat, se vînd aur şi obiecte din aur, ţigări străine şi altele. Neavînd de la cine să cerem sprijin şi privind oarecum îngrijoraţi cîteva figuri de şefi ai unei lumi prea puţin cinstite am privit neputincioşi şi de la distanţă „fişia" aceasta. Un control de rutină al celor în drept ar fi fost suficient pentru a desfiinţa acest al doilea talcioc în zona căruia erau maşini din toate judeţele şi altele de aiurea.

Ida Bulboacă din Sînpaul-Arad vindea 800 de kilograme de porumb cu un preţ pe care i l-a şoptit un cetăţean care văzuse aparatul foto al colegului Vasile Mînecan şi apreciind că nu-l vinde ci-l foloseşte a dat o alarmă eficientă în rîndul cultivatorilor preţiosului aliment. Aşa că tovarăşa Ida Bulboacă ne-a spus că o „kilă" costă 3,40 şi nu am avut de unde şti dacă preţul părea doar onorabil sau chiar era. De ce porumbul se vinde la talcioc cred că ne-am explicat corespunzător — era porumb de-un an, deci vechi !

Un reprezentant al cooperativei de consum Sînandrei, judeţul Timiş, oferea spre vînzare genţi de piaţă de plastic cu 25 bucata. Avea ce-i drept o autorizaţie dar acolo nu scria cu cît anume le oferă spre vînzare. Oricum valoarea lor este mai mică şi de fapt la cîteva zeci de metri genţi identice, ai fi putut jura că sînt croite şi executate de aceleaşi mîini, se vindeau cu 20 de lei. Un lucru bun ce trebuie de asemenea consemnat era prezenţa lui Rudolf Hess desemnat de cooperativa „Mureşul" Lipova să vîndă tricotaje. Avea autorizaţie cu specificarea preţurilor şi acestea erau afişate. Ion Ionescu din Arad, strada Aurel Vlaicu bloc A3 vindea cu aerul unui om ieşit după două secole din biblioteca din Alexandria „Dumineca orbului" „Ciulendra", Şarpele de mare (romane de Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu şi Jules Verne) cu nişte preţuri extrem de fanteziste. Conta nu autorul, nu preţul cărţii ci soiul cumpărătorului. Alături de aceste cărţi ilustre, probabil pentru a le uşura înţelegerea, Ion Ionescu vindea chei franceze, pensule şi benzi pentru casetofoane. Mircea Carpaci, om al muncii la „U.T.A.", secţia ţesătorie vindea, tot fără autorizaţie, obiecte fabricate la Întreprinderea „Electro-Banatul" din Timişoara. În orice caz provenienţa lor trebuia cercetată. În faţa noastră un boss agresiv şi fără teamă, care se recomandă Gabor şi atît, cumpără o scurtă de vinilin cu 200 şi vrea să ne-o revîndă la început cu 6 „foi" apoi cu 4. Fiind şi aşa cald renunţăm. Unul dintre vînzătorii de blugi — preţuri între 750 şi 1 150 lei — se numeşte Alexandru Suiogan, şi zice că ar lucra pe la Uzina de vagoane, ne spune că-i are de la un cumnat din Italia care cumnat îşi iubeşte şi nevasta şi neamurile acesteia. Pensionarul Teodor Gal, singurul speriat de vizita noastră, vinde tablouri ce înfăţişează trei cîini. Unul într-un coş, ceilalţi pe jos căci n-au mai încăput, tablou de oarecare blîndeţe şi tandreţe. Se vînd şi costume, unele noi, altele vechi, altele purtate de puţine ori, se vinde presă străină, peste o oră se va da drumul la bere şi mititei, nu ştim ce va mai fi şi, asta-i situaţia, notăm în concluzie lipsa oricărui control. S-au văzut cazuri cînd şi lucrurile furate se vînd, dar singuri n-am îndrăznit să investigăm aceste cazuri. În ciuda denumirii sale, „talcioc" şi aici este necesar controlul. Şi exigent şi permanent — măcar zilnic !

EUGEN SAVU

Foto : VASILE MÎNECAN

Un bilet de peron nu poate justifica existenţa parazitară

Gara de Nord a Capitalei. E dimineaţă ; acceleratul de Galaţi opreşte lin la peronul 7. Revederi, îmbrăţişări, flori sau nimic din toate acestea. Oameni care vin în delegaţie, schimbă o rută, se întorc pur şi simplu acasă. Gara este o poartă a marelui oraş şi în mod normal prin ea se circulă continuu şi în ambele sensuri. În mod normal ! Fiindcă altfel aici se mai opresc unii ce nu ştiu încotro să o apuce sau aşteaptă momentul prielnic pentru un drum ocolit.

Deocamdată însă ne vom ocupa de un omuleţ, un băiat mic de 7 ani, coborît singur din trenul de Galaţi şi rămas pe peron tot singur, după ce masa de călători s-a scurs pe toate ieşirile. A rămas cu ochii spre partea unde se mai vedeau oameni, dar nu era nimeni cunoscut, prea multe lucruri necunoscute în jur, şi prea mari ; cineva l-a luat de mînă şi l-a condus la miliţia gării. „Iată un copil pierdut, vorbeşte de o tanti care n-a venit să-l ia, nu ştie decît că o cheamă Reghina. Nu ştie unde locuieşte, nu ştie nici ce număr de telefon are. Nici adresa de acasă de la Galaţi nu o ştie". George Constantinescu, aşa îl cheamă, e foarte speriat, are inima cît un purice, frica s-a cuibărit în el şi lacrimile din ochi sînt un reproş pentru toată omenirea. Îi spun că mă cheamă la fel şi mă lasă să-i strîng mîna. Îi dau o batistă curată să-şi şteargă ochii, nu e nevoie, are şi el una la fel, de fapt întreaga lui făptură inspiră curăţenie. Şi puritate. Un ofiţer de miliţie însă spune că George ar putea să mintă, aşa fac toţi copiii fugiţi de acasă, că în Gara de Nord sosesc destui copii plecaţi de acasă. Cu o noapte mai înainte a fost găsit Sigir Balaci rătăcind pe la capătul unui peron, un băiat de 12 ani, fugit de la părinţi din comuna Sirna — Prahova, precum şi V. Timoşenco, 15 ani, sosit din Bereşti de Bacău. Ambii au ascuns la început adevăratul nume şi adevărata adresă, dorinţa de evadare de lîngă casa părintească fiind mai mare decît ruşinea unei minciuni. Acum sînt la centrul pentru minori din Calea Văcăreşti 111 de unde îi pot lua acasă părinţii, dacă cumva pînă la apariţia acestor rînduri n-au făcut-o ; alăturăm informaţiei speranţa ca aceşti copii să regăsească acasă ceea ce au încercat să caute aiurea, adică afecţiune şi îngrijire.

Aşadar, ofiţerul ştie ce ştie, dar în cazul lui George eu simt că el n-a fugit de acasă, ci a ajuns singur într-o gară mare datorită vreunei împrejurări nefericite sau nesocotinţei unui părinte. Acum e prea speriat ca să dea relaţii exacte, trebuie scos din starea aceasta şi cer îngăduinţa de a fi amînată procedura oficială, adică trimiterea copilului la centrul de minori. Îl ţin lîngă mine şi din cînd în cînd vorbesc cu el. Nu-mi vine să cred că unul ca el, cuminte şi frumos, poate fi abandonat de către părinţi ; nu-mi vine să cred că vreun copil vreodată, indiferent dacă este frumos sau urît, poate fi abandonat de părinţii lui. Şi totuşi... Pe 16 mai, în sala de aşteptare clasa a II-a, în jurul prînzului, un copil mic, aflat în scutece, a început să plîngă. În jur, nimeni nu părea să-i fie mamă. E. N. dintr-o comună a judeţului Galaţi îl abandonase aici lăsînd un bileţel cu un singur cuvînt : Vasile. Din nou procedura obişnuită, există legi care ocrotesc copilul şi micuţul de un an a nimerit sub îngrijirea pediatrelor de la Casa copilului nr. 1. Cu vreo cîteva zile în urmă E.N. a venit însă în Bucureşti să-şi caute copilul. Era însoţită de o bătrînă, mama ei, probabil cea care i-a zdruncinat neomenoasa-i pornire. L-a căutat întîi la „Mama şi copilul", de unde a fost trimisă la Miliţia Gării. Aici i-a dat de urmă şi în aceeaşi zi l-a luat în braţe.

Căpitanul Bichir Vasile îmi prezintă între timp pe Gheorghe Stoenescu. „E bişniţarul nostru, a mai fost sancţionat şi iată-l din nou". Mă gîndesc la obiecte, valută, turişti străini. Dar e vorba de altceva : cel în cauză a transformat maşina proprie în taxi. „Nu găsesc că este o problemă gravă" spune el. Şi poate că nici nu este în raport cu problemele pe care le ridică alţi amatori de cîştiguri ilicite în dauna unei întreprinderi de stat. Poate că se află la începutul acestei activităţi clandestine şi odată cu apariţia acestor rînduri se gîndeşte să se retragă. Dacă este aşa, atunci e foarte bine şi acest caz nu seamănă într-adevăr cu altele. Vasilescu Apetri însă a primit pînă acum 21 de amenzi şi continuă să aştepte cu toată nepăsarea altele noi, fiindcă el continuă să facă taxi din maşina proprie. Printre altele, fie spus, oarecum o altă maşină faţă de cea pe care o avea atunci cînd a primit prima amendă. De cînd face „piaţa" ca taximetrist de ocazie şi-a schimbat maşina şi Nicula Dumitrache şi Voicu Alexandru şi încă alţii. Cînd n-au clienţi, unii dintre aceşti taximetrişti improvizaţi se distrează jucînd barbut.

Subofiţerul Ion Galiuc povesteşte cum a amendat pe doi dintre ei cu cîte o mie de lei. Banii au fost plătiţi pe loc, fără cea mai mică împotrivire. Este poate cazul să ne gîndim la necesitatea revizuirii sistemului de penalizări pentru aceşti inşi care încalcă normele de conduită morală şi financiară. Trebuie găsit ceva care să-i împingă la faliment.

La ora cînd trebuie să sosească unul din trenurile din străinătate îşi îndeamnă colegul de muncă : să mergem, bişniţarii s-au adunat pe peron. De fapt se adună mai la toate trenurile cu turişti străini. De cele mai multe ori sînt prinşi în flagrant delict. Dacă nu sînt prinşi astfel discuţiile preventive pe care le încearcă lucrătorii Miliţiei din gară sînt, de ce să n-o spunem, cam inutile. Apare aici unul Stelian Fieraru, povesteşte locotenentul Dumitru Iliuţă. A fost condamnat pentru înşelăciune în dauna avutului obştesc, dar nu s-a cuminţit. A făcut şi prozeliţi. Recent, l-am surprins pe Elian Grumez. E din Botoşani, strada Tudor Vladimirescu 38. Vînduse unor turişti 6 borcane cu ness. Încasase ceva valută. Şi înşelăciunea este dublă fiindcă toţi aceşti bişniţari care aduc ness au în borcane un simplu şi ieftin surogat de cafea.

Printre cei care tot încearcă aici, la poarta marelui oraş, să trăiască în marginea normelor fireşti de conduită socială se află şi cîteva tinere. Iat-o pe Aurica Stancu, din comuna Asău, judeţul Bacău. Fusese deja condamnată pentru o abatere anterioară. Nu fusese însă închisă, ci trimisă să lucreze pe timp de două luni într-o întreprindere. Plecată urgent la Bucureşti, să i se piardă urma, este de trei săptămîni obişnuita unor localuri. Aici ţine companie unor bărbaţi dornici de aventuri galante. Acum, spre ştiinţa părinţilor din Asău, iată că Aurica Stancu a fost anchetată şi trimisă în judecată.

Notez toate acestea, mai transcriu datele unui hoţ de buzunare surprins asupra faptului — îl cheamă Ola Alexandru Constantin (acesta în discuţie este foarte nonşalant, „nu mă mai fac eu bine, cum credeţi dumneavoastră, fiindcă acum sînt bătrîn şi altceva nu ştiu să fac, iar la închisoare vă spun drept, m-am obişnuit"), scriu despre nişte scandalagii, care după ce au consumat băuturi alcoolice în oraş vin în gară unde restaurantul se închide mai tîrziu — de ce oare ? ! — notez cîteva cuvinte bune despre „biroul" unde miliţieni ceferişti şi simpli cetăţeni aduc obiectele aflate fără stăpîni şi constat că micul meu prieten, George, copilul din Galaţi, devine ceva mai vorbăreţ. Mă întreabă chiar ce scriu în carnet. Am auzit că ai luat premiu la şcoală îl întreb, e adevărat? Sigur, zice, am luat premiul trei. Atunci tu ştii să scrii frumos, uite, ia creionul acesta şi scrie aici pe carnet la ce familie te duci tu în Bucureşti. Îl urmăresc cum modelează încet dar fără ştersături cuvintele : „Familia Tigheci Reghina". Tigheci o cheamă pe tanti Reghina — strigă el bucuros. Păi sigur, asta era. Apoi cartea de telefon, un număr format şi o voce la celălalt capăt al firului. Da, trebuie să vină nepotul la mine, aşa am vorbit cu mama lui înainte de a se interna în spital. Urma însă să primesc un telefon de la tata lui George, în ce zi şi la ce oră vine copilul. În zece minute sînt la gară.

În fine, pentru micul George trecerea prin gară s-a încheiat cu bine. Şi tot în fine, o întrebare cît se poate de firească : oare numai miliţia trebuie să se ocupe de sănătatea morală în perimetrul Gării de Nord ?! Faptele reprobabile despre care am vorbit în aceste rînduri se petrec în văzul tuturor celor care venim sau plecăm. N-ar strica să ne oprim puţin din drum şi să luăm atitudinea cuvenită.

VICTOR CONSTANTINESCU

Anchetă de vacanță într-un liceu din Brașov

Cantină cu separeu și garaj sub fereastra directorului care nu mai este!

— Grupul scolar pe care îl conduceti, tovarăse director Simon Alexandru, are numai două masini. De ce construiti trei garaje si tocmai aici sub geamul cabinetului dumneavoastră ?

— Ştiu, oamenii din scoală v-au spus poate că il construiesc pentru mine. Eu am zis însă că nu e rău să existe un garaj în plus. Vine cineva în delegatie, cu masina, si e bine, cred, să aibă unde gara; să nu stea masina în soare. Acum, dacă ziceti si dumneavoastră (au zis mai inainte organele controlului financiar intern n.n.), o să schimb destinatia garajului : îl fac magazie.

—Dar **separeul** din sala cu mese, de ce l-ati făcut ?

— A, e o garderobă, nu e un separeu, unde probabil vi s-a spus că servesc eu masa !

— Dar după orice regulă, garderoba se amenajează la intrare, nu aici, lingă cazanele cu ciorbă.

— Atunci, o s-o desfiintăm si pe asta...

Fac parte dintr-un colectiv care intreprinde o anchetă la Grupul scolar energetic Brasov. „Aici, se spune intr-o scrisoare a unui grup de cadre didactice, s-au cheltuit sume importante pentru construirea și dotarea liceului. Dar, datorită proastei organizări care există în scoală, în bună parte baza materială a fost distrusă..." Aspectele sesizate, nu mai puțin de 25 la număr, se verifică în cea mai mare parte : poligonul școlii, de pildă, în valoare de circa două milioane, este vraiste, instalatiile si utilajele sînt în mare parte descompletate, deteriorate. În sălile de clasă imaginea este dezolantă : băncile, cu termen de folosintă — 20 de ani, după numai 7 ani nu mai seamănă a bănci. Sînt sparte, altele sînt aruncate la întimplare în curtea scolii. Catedrele sînt sparte si ele, ne fac să ne gîndim la calitatea muncii acelora care predau de la asemenea catedre. Pe tavanele coridoarelor sînt multe pete negre : după ce si-au aprins tigările unii „elevi" au aruncat, aflăm, chibritele în tavan. Petele de pe tavan demonstrează petele negre din munca de educatie a acestor tineri veniti aici să se instruiască pentru viată si pentru muncă, prin muncă. În dormitoare, usile nu mai seamănă a usi, parchetul e descompletat, din tavan curge o ploaie continuă, instalatiile sanitare — defecte. Se cheltuiesc bani pe lucruri demodate, uzate moral si fizic : celulele de alimentare, de pildă, lucrate de elevi din dispozitia si după proiectul directorului Simon Alexandru, în valoare de 276 000 lei, n-au functionat nici un an si au fost desfiintate fără să fie casate legal, pentru că nu corespundeau normelor de protectie a muncii.

— Starea mobilierului este asa cum ati constatat si dv., ne mărturiseste directorul Alexandru Simon, si ea se datoreste lipsei de gospodărire din partea noastră, a conducerii, dar și a multor profesori, diriginti. Se mai datorează însă si unor persoane străine de scoală, care ne fortează gardurile, sparg usile si folosesc baza noastră sportivă.

Ultimul argument al directorului este valabil numai în parte si numai pentru poligonul scolii. În realitate, baza materială arată astfel, pentru că este prost gospodărită. Directorul scolii ne mărturisea că nu a intrat într-o sală de clasă decît o singură dată într-un an. Si dacă nu a intrat el, nu a intrat nici administratorul. Profesoara V. B., dirigintă la o clasă, nu stia, la un moment dat, nici etajul la care locuiau elevii pe care era chemată să-i educe și prin predarea unor norme de viață, nu numai prin predarea materiilor de specialitate. „Iar noi, mărturisește profesorul Nicolae Eftenie, director adjunct, nu am acționat împreună cu colectivul de cadre didactice, nu am reușit să-i mobilizăm pentru desfăsurarea unui proces educational de calitate. Astfel că, acestea si alte lipsuri datează de mai multă vreme". Ni se pare curios faptul că ambii directori cunosc această stare de lucruri de mai multă vreme, si-au dat seama de gravitatea ei, dar nu au luat măsurile necesare de înlăturare a unei astfel de stări de lucruri. În scoală sînt 1 000 de elevi, de viitori muncitori, de viitori gospodari. Conducerea scolii nu avea altceva de făcut decît să pună în fiecare dintre cele două mii de miini cite un ciocan si o surubelniță si să-si repare baza materială fără să astepte alte fonduri, desi nu de fonduri duceau lipsă. N-a făcut-o nici conducerea scolii, n-au făcut-o nici dirigintii, nici maistrii, desi gestul ar fi pledat în favoarea meseriei, a bunei gospodăriri. Directorul scolii s-a ocupat de orice altceva, numai de conducerea responsabilă, de gestionarea chibzuită a celor 30 de milioane de lei cît valorează baza materială a scolii, nu s-a ocupat. Printre celelalte aspecte confirmate de ancheta de fată, rezultă că directorul Liceului energetic nr. 1 Brasov a săvîrsit o serie de abuzuri : astfel, la sfîrșitul anului scolar 1976—1977, a dispus cu de la sine putere modificarea mediilor anuale si trimestriale ale unor elevi slabi la învătătură, care fuseseră declarati repetenti. Fapta, care de acum constituie infractiune, a fost anchetată de doi inspec-

(Continuare în pag. 23)

N. GRIGORE MARAȘANU

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Mediatorii de servicii

1

PAGUBĂ ÎN DAUNA AVUTULUI OBȘTESC : 1 200 000 LEI

Mircea Stoicoff, născut 1948, lăcătuș, 16 ani închisoare.

Nicolae Nicolae, născut 1951, turnător, 15 ani închisoare.

Ion Ioniță, născut 1951, turnător, 15 ani închisoare.

Adrian Gheorghiu, născut 1949, controlor tehnic de calitate, 12 ani închisoare.

Gheorghe Drăghici, născut 1953, lucrător, 12 ani închisoare.

Ciocan Năstase, născut 1958, electrician, 12 ani închisoare.

Ion Mihai Nicolae, născut 1958, lucrător, 2,8 ani închisoare.

Dan Goliș, născut 1934, electronist, 3 ani închisoare.

Gheorghe Hoduț, născut 1952, inginer electronist, 3 ani închisoare.

Dumitru Andrei, născut 1952, inginer electronist 1 an închisoare.

2

IFTIMIA AIRINEI, PREȘEDINTELE SECȚIEI 1 PENALE DIN TRIBUNALUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

— În total 91 de ani și opt luni. I-ați dat cu inima ușoară, tovarășă judecătoare ?

— La prima lectură a dosarului m-a contrariat mai ales tinerețea inculpaților. Unii dintre ei cu mulți copii. Toți cu meserii frumoase, în intreprinderi moderne, de perspectivă. Față de gravitatea faptei comise, nici unul nu avea antecedente penale... Și totuși furaseră ; au recunoscut atit cei ce sustrăseseră tranzistorii, cît și cei ce i-au cumpărat. N-aveam dubii. Mă interesau cauzele... Să ai 29 de ani, trei sau cinci copii, să fii controlor tehnic de calitate și să te cațeri, ca ultimul dintre borfași, pe conducte și acoperișuri... Fiindcă n-au avut împrejurări favorizante : intr-o noapte, lucrînd în același schimb, după un plan prestabilit, s-au strecurat în magazia cu materiale...

— Și magazinerul ?

— S-a trezit a doua zi dimineață cu un minus de peste un milion și fără nici o urmă. Un om bătrîn. I-a fost teamă să reclame imediat. Nu ți-e la îndemînă să reclami un furt de un milion fără nici o urmă. S-a temut că va fi bănuit... Dealtfel din cei peste un milion de lei mai precis un milion două sute de mii, în seama inculpatilor au fost dovediți numai circa opt sute de mii...

— Diferența de patru sute de mii ne poate conduce la o parte dintre cauze. Vreau să spun că în casele noastre intră frecvent, la solicitarea noastră, depanatori clandestini de radio și televizoare, recomandați de prieteni și cunoștințe, care desfac „mărfuri speciale". Fenomenul datează dinaintea acestui furt descoperit.

— Sigur, tentația a existat și datorită desfacerii asigurate.

— Am scris mai multe pamflete împotriva depanatorilor clandestini. Și am fost bombardat de scrisori și telefoane. Cele mai multe erau anonime, sau mai exact cu un autor comun : depanatorul clandestin. Am fost amenințat și bălăcărit prin toate gunoaiele lumii. Nu mi-a displăcut : țintisem bine, fenomenul era real. Altceva m-a îngrijorat : intervenția prietenilor După părerea lor, depanatorul clandestin este un om onest, chiar asta a fost expresia folosită : „om onest", cu familie numeroasă, care-și sacrifică timpul liber lucrînd deopotrivă pentru prieteni și pentru sine. Cineva chiar mi-a atras atenția că niciodată nu i s-au cerut sume în plus, peste prețul din comerț, cu toate că piesa schimbată era ceva special...

— O astfel de piesă costă în comerț circa 63 lei. Dan Goliș, Gheorghe Hoduț și Dumitru Andrei, ingineri și tehnicieni electroniști, le-au cumpărat cu 3 lei bucata.

— Dacă au fost circa 13 000 piese, cu 36 000 lei au obținut 800 000 lei. Și dacă ținem cont că la fiecare piesă schimbată se adaugă și alte reparații reale sau închipuite pentru care plătești în medie o sută de lei rezultă că investind 36 000 lei cumpărătorii ar fi obținut numai din această afacere circa 2 000 000 lei. Cred că nu mai poate fi vorba aici de onestitate.

— Sîntem în fața unei evidente : fără acești „oameni onești", furtul n-ar fi fost comis.

— Am curajul să lansez un pariu public și să afirm că dintr-o mie de intervenții clandestine, cel puțin 90 la sută sînt făcute cu piese furate.

— Cei ce le acceptă sînt totuși de bună-credință. E adevărat că această bună-credință are la bază comoditatea, dar în asemenea cazuri comoditatea nu poate fi condamnată. Fiecare dorim să avem cît mai puțină bătaie de cap cu diversele reparații. Cît mai puțină bătaie de cap și cît mai multă siguranță. Depanatorul clandestin de cele mai multe ori lucrează bine, curat, și în afară de asta poate fi rechemat oricînd la ordine. Ceea ce la o cooperativă e mai greu. Acum cînd proveniența pieselor e dovedită, răspunderea noastră crește. În fața pericolului social pe care-l prezintă depanatorii clandestini, comoditatea nu mai poate rămîne o normă firească de conduită. Crește răspunderea noastră și mai ales răspunderea celor ce conduc oficial această îndeletnicire, răspunderea cooperativelor...

— Să rămînem în zona pericolului social...

— Mărimea pagubei aduse avutului obștesc ar fi primul dintre argumente. Îndrăzneala de a înfrunta o lege deosebit de aspră ; pentru fapte de acest fel pedepsele sînt între 15 și 20 de ani. Lipsa de omenie pe care tentația cîștigului fără muncă a generat-o : întreaga pagubă ar fi fost suportată de bătrînul magaziner. Mentalitatea primejdioasă de a nesocoti munca celorlalți și de a-ți însuși efortul colegului și prietenului. Avutul obștesc este un termen general ; avutul obștesc este avutul comun al celor în mijlocul cărora trăiești și muncești. Deliberarea faptei, gîndirea ei, posibilitatea de a renunța la ea și totuși făptuirea ei...

— În planul imediat. Într-unul ceva mai îndepărtat, trebuie să vă spun, tovarășă judecătoare, din anchetele întreprinse la timpul respectiv, că depanatorii clandestini sînt într-adevăr onești la început. Politicoși, cu pretenții moderate, prompți, chiar modești. Mediile în care lucrează se diversifică între timp. Și pe lingă bani, obțin servicii. Mediază servicii. Vreți banane fără ca să stați la rînd, apelați la depanatorul clandestin : el are în clientela sa și vînzători de banane. Și așa mai departe... În detrimentul cui ? Nu al oamenilor de bună-credință ? Al celor care văd în ei numai meseriașul prompt și politicos ? Și vă mai spun ceva : dacă acceptați să vă facă rost de banane și de aprobare pentru nu știu ce, nu va veni la dumneavoastră ca să vă ceară pedepse mai grave pentru dușmanii lui, dar pentru clemență în cazul vreunui client față de care e obligat pentru un alt serviciu, o va face...

— În justiție va încerca degeaba.

— Ceea ce nu înseamnă că nu va încerca. Pe urmă însă, îl veți suna în zadar, nu va mai fi prompt, are și el obligațiile lui mult mai urgente. Cele 400 000 lei nejustificate încă dovedesc faptul că piața clandestină funcționează și piesele furate vor intra în casele noastre, în radiourile și televizoarele noastre, cu bunăvoința noastră, la solicitarea noastră. E ciudat, nu ? Dar, spuneți-mi, vă rog, cum s-au apărat acei ingineri care au cumpărat mii de tranzistoare cu trei lei bucata ?

— La fel ca și clienții lor : că au fost de bună-credință. Sigur că zîmbiți și eu am zîmbit, mai ales că se cunoșteau cu făptașii, le știau locurile de muncă, dar în domeniul nostru de activitate auzim adesea asemenea aberații.

— Probabil că și apărarea calificată și-a concentrat pledoaria tot pe această „bună-credință"...

— Tot...

— Și apărarea participanților la furt ?...

— În special pe ideea că n-au fost înțeleși între ei...

— Adică, într-o noapte, s-au întîlnit întîmplător, furișîndu-se pe conducte și acoperișuri, în magazia cu materiale ?...

— Exact !

— Poate că au vrut să se destindă puțin, să facă puțină mișcare ?

— Eram curioasă să-i cunosc. Tineri, cu perspective frumoase în meserii sigure... Aventurierii au tot felul de chipuri !

— Unii sînt chiar candizi !...

— Nu și în cazul de față. S-au comportat lamentabil, ca niște haimanale. Erau pur și simplu revoltați că nu-i credem că n-au fost înțeleși între ei. Chiar agresivi. Apoi, cînd nu mai aveau nici o speranță, au început să se căiască, să plîngă...

— Pare destul de straniu cum de reușesc tehnicienii depanatori clandestini să intre în raporturi cu astfel de specimene și apoi să apară în casele noastre cu zîmbetul pe buze, curați și convingători. Fiindcă, aproape sigur, nu ei sînt aceia care fură. Se servesc de lichele și de proști. Mie mi se pare că activitatea lor, singură, poate fi considerată instigație la furt.

— Trebuie dovedită.

— O pușlama inconștientă, arogantă și incultă mi se pare, în raport cu mijloacele de care dispune societatea pentru neutralizarea lor, mai puțin periculoasă decît diplomații cu pretenții care, prin activitatea lor, infestează o zonă greu sondabilă...

— Ca reprezentantă a opiniei publice, presa are mijloace de investigatie cu pătrundere mai adîncă. Aveti posibilitatea să urmăriti un astfel de individ în toată desfășurarea relatiilor lui...

— Am retinut ideea. Spuneți-mi, inginerii electroniști, cumpărătorii, cum vi s-au părut ?

— Așa cum i-ați descris : serioși, onești, în sfîrșit, atît cît poate fi serios și onest un individ care favorizează un furt. În orice caz pot afirma că ei n-aveau nevoie de potlogării ca să trăiască confortabil...

— Legea a fost destul de blîndă cu ei. Cinci ani cu grațiere...

— Legea nu e blîndă. E dreaptă, Blînde sînt poate conceptiile noastre. Eu, una, cred în puterea lor de a nu recidiva și de a duce în continuare, cu adevărat, o viață demnă și onestă.

— Chiar apărîndu-te așa cum au făcut-o ei : lamentabil ?

— Cînd s-au apărat astfel nu cunoșteau pedeapsa și nici proporțiile greșelii pe care o comiseseră.

— Unul dintre făptași, Ion Mihai Nicolae, a primit numai 2,8 ani...

— El n-a participat la furtul propriu-zis. A dormit la unul dintre făptași, a cunoscut proveniența pieselor din cameră și a doua zi le-a furat. Era sigur că n-o să fie reclamat.

— S-a contaminat. Iată o altă fațetă a pericolului social și poate și una din împrejurările care au condus la comiterea furtului. Cu alte cuvinte cei cinci condamnați nu sînt primii care sustrag piese din întreprindere.

— Din cîte cunosc eu, nu !

— Revin la prima întrebare : ați dat cu inima ușoară 91 de ani de închisoare ?

— O pedeapsă, oricare ar fi ea, n-o dai niciodată cu inima ușoară. Nici chirurgul nu taie cu bisturiul cu indiferentă. Se gîndește mai puțin la durerea pe care o provoacă și mai mult la sănătatea care rezultă. La fel și noi. Avem în vedere în primul rînd sănătatea conștiinței publice, vigoarea nealterată a organismului social. De la citirea dosarului pînă la luarea unei hotărîri e un drum lung. Pe parcurs apar oamenii, îi cunoști, îi vezi, durerea lor poate fi uneori impresionabilă... Dar, la fel ca si în cazul chirurgului, aceste amănunte n-au importantă.

— N-au venit la dumneavoastră rudele, soțiile, mamele ?...

— De obicei vin. În acest caz, nu. Și mi se pare semnificativ. Le-a fost rușine să se roage într-un caz de furt. Au venit la procesul public. Foarte multi. Procesul public l-am ținut la întreprinderea inculpatilor. Au plîns si durerea lor nu era una fabricată. Sotie sau mamă, nu e ușor să-ti știi fiul sau sotul hot. Putini se gîndesc însă la partea lor de vină. Gîndul la furt și în general la infractiune n-apare peste noapte. El este favorizat de mentalităti, de vorbe aruncate, de exemple de eludare a legii. Multi dau vina pe împrejurări, pe prieteni. Sigur, există împrejurări favorizante si prietenii nefaste. Împrejurările însă le traversăm cu toții, iar prietenii ni-i alegem singuri.

3

CHESTIONAR CU VALABILITATE PÎNA LA URMATOAREA ANCHETĂ ?

- Cunoașteti cîti dintre tehnicienii dumneavoastră practică clandestin profesiunea de depanatori de radio și televizoare ? Ce posturi ocupă prietenii lor ?
- Cînd apelati la serviciile unui cunoscut ca să vă repare televizorul îi cereti bonul care atestă cumpărarea piesei solicitate din comerțul de stat sau din alte surse ?
- Vă gînditi de unde posedă depanatorul dumneavoastră piese speciale sau din import ?
- Ce măsuri se iau în cooperativele de specialitate pentru ca să nu mai existe două reclamatii de acelasi fel ? Si, în general, ca să nu mai existe nici un fel de reclamatii ?

NICOLAE CRISTACHE

Un caz investigat cu sprijinul Ministerului Justiției

„Caminante“

Jurnal mexican (22)

San Juan de Ulúa

1.

A doua zi dimineață e soare. Așteptîndu-l pe D. la autobuz (ah, dacă moartea ar avea punctualitatea mexicană !) discutăm chiar că ar trebui să ne cumpărăm pălării de pai pentru a evita insolația.

Dar după o jumătate de oră cînd ajungem în mica insulă San Juan de Ulúa, lîngă Veracruz, cerul e vînăt. Și abia intrați în incinta fostei închisori spaniole, începe să plouă. O ploaie piezișă, rece și ostilă care amenință să compromită vizitarea acestei fortărețe sumbre unde spaniolii le-au arătat indienilor recalcitranți toate resursele de persuasiune ale Inchiziției. Ar trebui să fie soare, să îmblînzească zidurile pătate de licheni, să ne îngăduie să rătăcim prin curtea năpădită de iarbă în clipa cînd istoria „dezinfecției magice“ ne va obosi și ne vom gîndi că, totuși, noi n-avem nici o vină pentru ce s-a întîmplat aici. Pe lume există și cerul albastru și murmurul oceanului și dulcea moleșeală a trupului în lumină și toate acestea sînt la fel de adevărate ca și închisoarea... Dar nu. Poate că întîmplarea are dreptate. Ea ne obligă să ne strecurăm pe lîngă ziduri, să ne adăpostim în fostele celule, în fostele camere de tortură, întîrziind acolo mai mult decît am fi vrut. Rămînem sub o arcadă cu tencuiala roasă ca de lepră, discutînd un timp, apoi tăcînd fiecare cu gîndurile lui, în vreme ce ploaia continuă să cadă vrăjmașă peste pinii din curte și peste muțenia acestor ziduri pe care în afară de turiști nu le mai vizitează decît fantomele. Ghidul povestește și, probabil, dă mai multe detalii decît de obicei. El e singurul care n-are dreptul să tacă. Prin pînza ploii disting un crîmpei de ocean și o stradă din Veracruz. Numele orașului, cu sonoritățile sale exotice și languroase, nu m-ar fi lăsat niciodată să-mi imaginez o asemenea dimineață... Ferindu-ne, trecem prin celule care seamănă cu niște peșteri. În ziduri sînt umbre verzi, ca un tatuaj enigmatic și amenințător. Apa prelinsă pe ele s-a pietrificat în hieroglife albicioase, sinistre. Oare Goya spunea că timpul pictează el însuși ? Da, Goya. Aici însă timpul nu și-a iubit opera. Dimpotrivă. Undeva în ungherele întunecoase au sticlit ochii demențiali ai lui Saturn. Șuvițele de apă calcaroasă au lăsat cicatrici urîte, ca un stigmat. Un avertisment adresat, poate, nu atît memoriei, cît moralei. „Atenție, nu treceți indiferenți. Indiferența ar deveni și ea o formă de barbarie aici“. În aerul îmbîcsit de ploaie nu mai aud decît picăturile de apă. Prizonierii se mineralizau înlăuntru, dar înainte înnebuneau... Omul, ni s-a spus de către filosofi, este măsura tuturor lucrurilor. Dar uneori el a fost și măsura tuturor crimelor și suferințelor. Aici filosofia n-a mai cunoscut decît două categorii : victime și călăi. Căci există situații în care Istoria a renunțat la nuanțe. Cel care ucidea și cel care aștepta să fie ucis se aflau față în față și se priveau în ochi. Intre ei tăcerea care a rămas. Cine mai poate contesta că sînt locuri unde un cer frumos are șanse să pară indecent, iar lumina o ironie ? Ploaia de acum e cu totul altfel decît cea de azi noapte. În primul rînd e insidioasă. Una din acele ploi care înverzesc zidurile, macină piatra și o putrezesc, crispează arborii și... ce vroiam de fapt, să spun ? Intr-o zi ca asta, probabil, au intrat vizigoții lui Alaric în Roma, într-o zi ca asta s-a băut prima oară vin dintr-un craniu omenesc și tot într-o zi ca asta cineva a crezut că sîrma ghimpată poate influența istoria ; într-o zi ca asta Erasm se va fi gîndit să scrie „Antibarbaria“. Sub o asemenea ploaie își va fi urzit planurile Macbeth și va fi așteptat să vină noaptea. Într-o zi ca asta Dante s-a trezit în exil și va fi descoperit versul celebru așezat deasupra porții Infernului „Lasciate ogni speranza voi ch'entrate“. Aici nu există această inscripție, dar asta numai din cauză că spaniolii care au ridicat închisoarea nu-l citiseră pe Dante... Ganguri, tunele și iarăși celule și, îngropate în zid, belciuge din lemn de guayacan, lemn pietrificat, „lemn etern“, de care erau prinși prizonierii scoși din minți de apa ce curgea pe piatră și pe ei provocîndu-le răni... N-am văzut niciodată o închisoare a Inchiziției și n-aveam nevoie s-o văd ca să fiu convins că nu ne-am născut pentru a cunoaște în felul acesta proprietățile lemnului de guayacan. Ne-am născut, dimpotrivă, pentru a demonstra că demnitatea omului e cu putință chiar într-o lume care nu-și mai face iluzii cu privire la nemurire. Spania însăși a dat destule exemple în această privință. Dar unde sînt tristețile însorite ale Spaniei ? Unde sînt poveștile cu Don Quijote și Spania care rîde de Don Quijote ca să nu recunoască prea deschis dragostea pentru el ? Unde sînt bufonii serioși ai lui Velasquez ? Ce a mai rămas din Spania aici ? Ah, da. A mai rămas să ne aducem aminte din nou de Goya. Și nici de Goya în întregime. Ce să caute între aceste ziduri „Cupidon și Psyche“ ? Sau „Maya desnuda“ ? Aici nu e loc decît pentru „Prizonierul“ și mai ales pentru ochii cumpliți ai lui Saturn. Custodele muzeului Prado scria undeva că nici o operă din celebrul muzeu n-a fost obținută prin război sau prin violență. Regii Spaniei au dominat imense teritorii unde aveau posibilitatea să-și satisfacă pasiunea pentru artă, totuși n-au profitat de puterea lor. Dar ceea ce e adevărat pentru pictură nu e adevărat pentru aur și pentru ambițiile conchistei. Spania de aici a crezut că istoria este un os ce poate fi zdrobit, o gură căreia i se poate pune un căluș, o minte care, aiurînd, nu va mai protesta. Ea a crezut că lemnul de guayacan ține loc de destin. Și că justificările, dacă va fi nevoie de ele, vor fi la îndemînă oricînd. Ajunge, și-a zis, puțină abilitate. Să fie redus mai întîi totul la tăcere și pe urmă explicațiile vor fi ușor de găsit. Cei care vor înnebuni nu vor mai putea depune mărturie. Și să nu se plîngă filosofii istoriei. Treaba cea mai neplăcută nu le-a revenit niciodată lor. Și nici misionarii. Nu e prima oară cînd numele lui Dumnezeu a fost amestecat în afaceri urîte. La nevoie cei închiși vor fi asasinați pentru a fi mîntuiți. Plini de răni vor găsi mai ușor drumul spre paradis... În același timp, Filip al II-lea tremura pentru o ușoară zgîrietură a pînzei lui Tițian „Venus cu Adonis“.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Istoria patriei în viziunea lui Franz Ferch, cel mai reprezentativ pictor al șvabilor bănățeni

Nu numai prin data accidentală a nașterii sale, anul 1900, ci mai ales prin ființa sa artistică complexă și receptivă, prin opera sa elaborată pe parcursul a peste cinci decenii, Franz Ferch, cel mai de seamă pictor al șvabilor bănățeni, se impune ca o personalitate creatoare marcantă a acestui zbuciumat secol XX. Aproape că nu există eveniment de seamă în biografia veacului care să nu fi stîrnit un ecou și în biografia artistului proteic, ce s-a dovedit a fi Franz Ferch, capabil de noi și noi renașteri stilistice, fără ca aceste mutații prin care trecea, să poată vătăma omogenitatea operei sale, născută din impulsul etic de a fi artist contemporan și artist cetățean.

La 4 septembrie a.c. Franz Ferch împlinește vîrsta de 78 de ani. **Artistul** este mult mai tînăr. Impulsul sub care creează îl reîntinerește mereu, îl face să caute (și să găsească) modalități mereu noi de exprimare adecvată și convingătoare a vrerii sale artistice. Fapt semnificativ : la 75 de ani pictorul declara într-un interviu dat ziarului **„Neue Banater Zeitung“ : „Aș dori să găsesc tonuri mari și simple, să mă exprim azi prin culori mai vii !“**

Rezultat al unei palete tematice neobișnuit de bogate, de variate, opera lui Franz Ferch este dominată de tonul militant al angajării sale sociale și politice, culminînd în meditații plastice răscolitoare despre patrie și popor, istorie și contemporaneitate, despre soarta speciei umane pe acest glob.

Un loc de frunte în cadrul acestei vaste tematici îl ocupă istoria patriei. O scurtă retrospectivă asupra evoluției artistului ne va permite să urmărim modul în care viziunea lui Franz Ferch asupra istoriei a fost aprofundată și lărgită, atît în privința subiectelor abordate cît și a soluțiilor artistice aplicate.

Pictorul Franz Ferch este urmașul unor dascăli bănățeni, care, începînd cu anul 1825, au desfășurat o activitate deosebit de meritorie ca luminători ai satului șvăbesc. Tînărul Franz Ferch, împreună cu frații săi **Rudolf** și **Andreas,** și ei viitori pictori, a copilărit la Periam, sat, în împrejurimile căruia se aflau numeroase urme ale unor străvechi așezări omenești, despre care localnicii își povesteau fel de fel de legende, în stare să stimuleze fantezia copiilor și să trezească interesul lor pentru istoria locală. O agrafă de bronz găsită de copilul Franz va fi primul obiect al unei viitoare colecții arheologice, care cu ani în urmă constituie izvorul de inspirații pentru un ciclu de acuarele, cum ar fi **„Zeichen der Geschichte“ (Mărturii istorice), „Der Eisenschatz“ (Tezaurul de fier), „Aus der Dakerzeit“ (Din timpul dacilor)** sau **„Römerkultur“ (Cultura romană).**

Izbucnirea primului război mondial și urmările lui l-au împiedicat pe tînărul înzestrat, să se dedice aspirațiilor sale artistice. Totuși, moment hotărîtor, în anul 1922 i se creează posibilitatea de a se înscrie la Școala de artă decorativă din Dresda, oraș în care ecourile curentului expresionist, al grupei **„Die Brücke“**, persistau încă puternic. Un eveniment răscolitor pentru tînărul Ferch va rămîne întîlnirea cu opera revoluționară, pătrunsă de un adevărat spirit social, a lui **Käthe Kollwitz.** Influența acestei arte militante se resimte în creațiile elevului studios, care în anul 1923 la Timișoara își deschide prima sa expoziție personală. Studiile și le va putea relua abia în anul 1925, de data aceasta la Academia de artă plastică din München, arătîndu-se receptiv față de curentul neoromantic promovat de această școală. Primul tablou în care nervul realist al artistului își spune din nou cuvîntul redă o scenă cu doi tineri în port românesc **„Eine Bitte“ („O rugăminte“).**

Reintors în țară, Franz Ferch creează ciclul unor portrete marcante de țărani șvabi, adevărate studii de caracter, și o serie de peisaje bănățene. Tot în această perioadă ia naștere prima sa lucrare cu tematică istorică, un tablou monumental inspirat de venirea șvabilor în Banat în secolul al XVIII-lea **„Die Wacht“ („Straja“).** Sub influența tripticului cu aceeași tematică de **Stefan Jäger** (1877—1962) Ferch elaborează tripticul **„Das Gebet der Ahnen“ (Rugăciunea strămoșilor).** În anii 1934—1935, în timpul unei călătorii de studii în Italia, Ferch se arată deosebit de impresionat de întîlnirea cu mărturiile artistice ale Cetății eterne, fapt reflectat în **„Das pittoreske Rom“ (Roma pitorească),** dar mai ales în tabloul de strălucire impresionistă **„Die Trajanssäule“ (Columna lui Traian)** redînd în prim plan o parte din vestitul monument al istoriei daco-romane. Reținem acest moment și datorită faptului că Franz Ferch va reveni cu insistență asupra acestui subiect atît în tabloul său **„Der Kampf der Römer mit den Dakern“ (Lupta romanilor cu dacii),** dar mai ales în ultima sa creație, aflată în curs de finalizare, o compoziție originală **„Kampf und Kontinuität“ (Luptă și continuitate),** în care cu mijloacele picturii, stilizat, sînt citate elemente ale basoreliefurilor de pe „Columna lui Traian“.

După actul revoluționar de la 23 August 1944, subliniază **Annemarie Podlipny-Hehn,** autoarea primei monografii despre viața și opera lui Franz Ferch (Editura Kriterion 1975), pictorul creează mari compoziții dedicate unor tematici sociale, tablouri, în care Ferch abordează problemele cele mai arzătoare ale realității socialiste. Autorul trăiește evenimentele istoriei contemporane și le înfățișează artistic. Printre primele lucrări din perioada aceasta se numără tabloul **„Verbrüderung“ (Înfrățire),** compoziție, care redă conviețuirea prietenească între poporul român și naționalitatea germană. Operele care tratează teme din trecutul istoric se remarcă printr-o înțelegere aprofundată, dialectică, a evenimentelor interpretate. Subiectele cele mai frecvente și de data aceasta sînt inspirate din viața țărănimii, din trecutul ei de luptă, artistul reușind să creeze scene dinamice de masă ca **„Georg Dózsa vor Temeswar“ (Gheorghe Doja la porțile Timișoarei)** și monumentale figuri de luptători îndîrjiți, în ciclul grafic dedicat răscoalei țărănești din 1907 și în variantele tablourilor în care sînt înfățișate scene din lupta de eliberare a țăranilor din **Hauenstein,** care în urma răzvrătirii lor au **fost deportați în Banat (sec. XVIII).** Interesante soluții stilistice găsește Franz Ferch pentru a omagia marii domnitori români **Ștefan cel Mare** și **Mihai Viteazul,** înfăptuitorul primei uniri a celor trei principate române. Aceste picturi, cu ecouri din arta bizantină, amintesc de tehnica iconografilor și de picturile vechi ale mănăstirilor românești. Istoria orașului Timișoara, din timpuri străvechi, dacice, pînă la înfrîngerea otomanilor în secolul al XVIII-lea, folosindu-se procedee artistice distincte, este înfățișată într-o compoziție **„Castrum Temesiensis“** și în mai multe variante ale acestei teme.

Pictura istorică a maestrului Franz Ferch este remarcabilă prin faptul că, realizată la un înalt nivel artistic, ea cuprinde aproape toate evenimentele mai importante ale istoriei patriei, ale istoriei poporului român și a naționalităților conlocuitoare, în specie a șvabilor bănățeni. Datorită felului în care Franz Ferch esențializează faptul istoric în opera sa artistică credem că merită din plin denumirea de artist-cetățean, de artist-patriot.

NIKOLAUS BERWANGER ■
EDUARD SCHNEIDER ■

Muzeul național de artă — un muzeu viu

Adaptîndu-se cerințelor de ultimă oră ale muzeografiei moderne conform cărora muzeul nu mai este considerat un simplu depozit de valori culturale, ci o instituție vie, dinamică, în plină efervescență, un for educativ și un centru de informare asupra evenimentelor culturale majore din întreaga lume, Muzeul național de artă al Republicii Socialiste România din București, a organizat în ultima vreme o serie de manifestări care au atras un numeros public și au contribuit la o mai bună cunoaștere și valorificare a inestimabilului său patrimoniu.

Este vorba, în primul rînd, de organizarea expoziției „Societatea românească din preajma anului revoluționar 1848“, în cadrul căreia sînt expuse o suită de opere de artă semnate de prestigioși artiști români și străini ai epocii. De remarcat că această instructivă selecție reprezintă rodul fructuoasei colaborări dintre muzeul bucureștean și alte mari muzee și colecții de artă din țară.

Expoziția „Folclorul în grafica românească contemporană“ cuprinde o selecție de 30 de lucrări ce prezintă evoluția acestei fecunde surse de inspirație în desenul și gravura românească contemporană.

Continuînd seria evocărilor de artiști, critici de artă și colecționari, evocări organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“, la sediul muzeului a avut loc evocarea „N. D. Cocea“, figura marelui om de cultură fiind prezentată în multiplele sale ipostaze de către cunoscuți oameni din lumea literelor și artei : Șerban Cioculescu, N. Carandino, Dumitru Dancu, Dan Zamfirescu. Muzeograf principal Marcela Săndulescu a prezentat apoi o interesantă proiecție de fotografii documentare comentate.

Semnalăm, de asemenea, prezența muzeului în mijlocul personalului muncitor de la diferite întreprinderi din Capitală (Dîmbovița, Mătasea populară, C.I.L. Pipera, I.R.E.M.O.A.S.) prin intermediul unor expoziții documentare cum ar fi „Lupta pentru drepturi democratice reflectată în arta plastică românească, Anul revoluționar 1848 în arta plastică românească, Comori de artă din patrimoniul Muzeului național de artă al Republicii Socialiste România, Brâncuși, Permanențe ale conștiinței naționale în arta plastică românească, Momente din istoria patriei oglindite în arta plastică“. Expozițiile au fost însoțite de standuri în cadrul cărora s-au prezentat spre achiziționare publicațiile editate de muzeu : cataloage, pliante, reviste, reproduceri, ilustrate cu diapozitive și dezbateri și discuții.

Amintim, de asemenea, faptul că din inițiativa directorului muzeului, prof dr. Alexandru Cebuc, și cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste s-a editat recent o publicație care prezintă periodic amatorilor de artă, bogata activitate a muzeului bucureștean.

De curînd a văzut lumina tiparului și volumul al IV-lea (Pictura rusă și sovietică) al Catalogului Galeriei universale a Muzeului de artă al Republicii Socialiste România și va apărea în curînd și volumul al V-lea (Pictura franceză).

Am enumerat numai cîteva aspecte din activitatea de ultimă oră a harnicului colectiv al celui mai mare muzeu de artă al țării, care înțelege să atragă și să educe din punct de vedere estetic un număr cît mai mare de oameni ai muncii, nu numai invitîndu-i să viziteze muzeul, ci și venind în întîmpinarea lor.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Scriitorii — în miezul realităţii

Desi folosim curent anumite notiuni si ni se pare că le cunoaştem indeajuns sensul, în realitate sintem, de multe ori, robii automatismelor verbale. Să ne referim, de pildă, la cuvintul viată pe care-l credem de la sine inteles dar care,despicat, putin, isi arată nu numai fete ascunse, dar si destule dificultăti nebănuite, în special in relatiile intertextuale sau contextuale. Cum se intimplă si in formula, atit de frecventă, care constituie şi subiectul articolului nostru : **literatură şi viaţă.** Vom remarca, mai intii că această formulă nu se identifică cu cea de literatură si realitate, intrucit această din urmă notiune are o sferă supraordonată (în raport cu viata) incluzind si materia neinsufletită. Dar, desi are o sferă mai restrinsă, notiunea de viată este superioară prin continutul ei, căci presupune miscarea si dezvoltarea materiei in ordine biologică si, prin urmare, istorică. Si totusi, cind legăm literatura, creatia spirituală în general de viată, avem in vedere nu atit aspectele de ordin biologic ale existentei, cit mai ales cele de ordin social, intrucit societatea este forma cea mai inaltă de manifestare a vietii. Chiar zugrăvirea destinelor individuale este cu neputintă de imaginat fără conexiunea, inevitabilă, cu mediul ambiant. Psihologia individuală cea mai adincă nu numai că nu se poate dispensa de referirile la social, căci nici un individ n-are un destin robinsonian. Robinson Crusoe insusi pleacă si se intoarce in social. Monologul interior cel mai perseverent, să spunem, din **Ulysse** al lui Joyce exprimă, in realitate, gindurile, visele, obsesiile si amintirile noastre intr-o carte pe un motiv de veche epopee, specie care este direct legată de viata unor mari grupuri de oameni. Dar, dacă ne gindim bine, insusi impulsul prim al unei opere de artă este determinat de societate. Astfel incit, se poate stabili o adevărată lege a artei pe care am putea-o formula în spiritul mimesisului aristotelic : **viată umană ridicată la potenţe artistice prin geniul creator.** Rezultă, de aici, limpede credem, că teoriile privind izolarea artistului in turnul de fildeş, indiferenta sau impasibilitatea creatoare nu sint legate organic de artă dimpotrivă constituie o negatie a artei.

Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în Expunerea la şedinţa activului central de partid şi de stat, şi azi „Se emit sau se reiau păreri potrivit cărora oamenii de literatură şi artă ar fi nişte „aleşi“, cărora le-ar reveni monopolul înţelegerii a ceea ce este bun şi rău în lume, monopolul esteticii, al gustului. Se afirmă că aceştia sint cei care trebuie să modeleze gustul public, iar masele largi, societatea trebuie să-şi însuşească in mod pasiv şi absolut gusturile, opiniile şi creaţiile lor. În aceste poziţii se exprimă cu putere tendinţa proprie ideologiei celei mai reacţionare, a negării rolului maselor in viaţa socială, în făurirea istoriei, urmărindu-se, totodată, dezarmarea şi demobilizarea forţelor revoluţionare, ruperea culturii şi artei de aceste forţe, punerea creaţiei spirituale în slujba intereselor claşelor exploatatoare“.

Stabilind însă ideea că arta exprimă realitatea socială, în contextul tezei generale a raportului dintre literatură si viată se cuvine să adăugăm, de îndată, o precizare necesară, derivată din cuprinsul celui de al doilea termen. Ideea de viată o atribuim, in mod curent, si existentei efemeride si chiar celei sterile, pentru a-i da intelesul plenar, superior, se cuvine s-o raportăm la existenta fertilă, care asigură continuitatea, mai mult, dezvoltarea socială. Acesta, credem, este ţelul pe care trebuie să-l aibă în vedere creatorii autentici, care sint alături, azi ca intotdeauna, de fortele dinamice, care duc înainte istoria, care, zidind un prezent cit mai temeinic si mai durabil, asigură de pe acum, un viitor sigur generatiilor ce vor urma. Îndreptarea atentiei spre umanitatea pozitivă, blamarea, pe calea artei, a factorilor frenatorii, prezenta scriitorilor în miezul realitătii, acolo unde se făuresc nu numai bunurile materiale ci noile mentalităti si noile relatii, acolo unde ciocnirea dintre vechi si nou imbracă, nu odată, aspecte complexe, pasionante, iată ce poate asigura legătura trainică, firească, dintre literatură si viată. Consecinta unor astfel asemenea raporturi se va constata in realizarea de opere convingătoare, in care **pulsează singele viu al vietii,** în care eroii sint vii, autentici, în care expresia artistică însăşi se resimte de prospeţime şi autenticitate. Opere în care cititorii se recunosc cu incintare, cu satisfacţie, poate cu indignare, fiecare după chipul său, totdeauna cu emoţia răscolitoare pe care literatura veritabilă o presupune cu necesitate.

POMPILIU MARCEA ■

RUBRICA MEA

Discursul unui ţăran de la Dunăre

Premiul — pe anul 1976 — Timotei Cipariu al Academiei Române a fost împărţit între cunoscuţii cercetători stiintifici Gr. Brâncusi, editor al monumentalei opere a lui B.P. Haşdeu, **Magnum Etymologicum Romaniae** (în Editura Academiei R.S. România) si Gabriel Strempel, care a ingrijit pentru intiia oară de editarea tălmăcirii lui Nicolae Costin, a **Ceasornicului Domnilor** de Guevara (in Editura Minerva).

Ilustru om politic şi cleric spaniol, Antonius de Guevara (1480—1545) a lăsat citeva opere foarte citite si tălmăcite in mai multe limbi : **Libro aureo de Marco Aurelio emperator y eloquentissimo orador** (1528), căreia i s-a adăugat **Relox de Principes ;** mai tirziu curteanul dezamăgit a scris **Menosprecio de corte y alabamza de aldea** (Dispretul Curtii si lauda vietii de la tară).

Nicolae Costin a cunoscut în timpul studiilor sale în Polonia lucrarea capitală a lui Guevara, în versiune latină. Eminentul ei editor, dr. Gabriel Strempel, nu crede că tălmăcirea s-ar fi făcut din porunca domnitorului Nicolae Alexandru Mavrocordat, ci că ea ar fi fost redactată intr-unul din refugiile sale politice în Ţara Românească, fie sub domniile lui Constantin si Antioh Cantemir, fie sub acelea ale lui Mihail Racovită, cind s-a „retras la mosiile sale“ si „va fi lucrat, în tihnă, la traducerea şi sistematizarea Ceasornicului (...) anterioară alcătuirii Letopisetului si, natural, Cronicii oficiale a domniei dintii a lui Nicolae Mavrocordat“.

Dacă as fi protocronist, as observa cu satisfactie că **Învătăturile lui Neagoe** au fost anterioare operei sfetnicului lui Carol Quintul, si de bună seamă, superioare prin cugetare politică si sublimul de ordin moral. Chiar nefiind printre acesti entuziasti, voi remarca faptul că francezii reţin din voluminoasa lucrare, exclusiv, **Discursul ţăranului de la Dunăre,** tinut în fata Senatului roman, pentru bunul motiv că La Fontaine l-a transpus intr-una din nemuritoarele lui Fabule. Cu atit mai mult trebuie să ne revendicăm acele pagini, neconcepind altă nationalitate eroului franchetii totale, care le-a spus-o verde în fată, decit aceea geto-dacă. Sinteţi de altă părere, onoraţi cititori ?

Măcar că tăranul de la Dunăre ii probozeste pe senatori că romanii au cucerit „Tara Nemtească“, ce ne impiedică să ni-l adjudecăm nouă, ca pe un autentic geto-dac ? Ce mi-e Tara Nemţiască cu Dunărea de sus, la considerentul că sub Marc-Aureliu (născut în 121 şi răposat în 180 e.n., la Sirciuum, pe Dunăre), cucerirea Daciei si asuprirea poporului martir de către aprigii cuceritori era un fapt încă recent sau mai just vorbind, la ordinea zilei ?! Că povestea a fost sau nu reală Guevara va fi fost indus în eroare de cei ce i-au raportat legenda orală, intr-o versiune îndepărtată de cea originară si autentică.

Nu mă indoiesc că voi primi numeroase adeziuni orale si în scris din partea celor ce vor gindi ca mine că tăranul de la Dunăre n-a putut fi decit strămosul nostru. Pină atunci, recomand cu căldură solida şi strălucita contributie a lui Gabriel Strempel, laureatul Academiei, la stiinta vechilor noastre texte capitale, rămase pină în ajun inedite.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Dialoguri cu sens umanist

Ni se întîmplă adeseori ca parcurgind o carte de consideraţii filosofice sau de oricare alt fel de consideraţii să simţim nevoia de a-l intrerupe pe autor din discursul său impecabil, adresîndu-i intrebări spinoase, făcindu-i cunoscută experienţa noastră în domenii pe care el le cunoaşte mai puţin sau, pur şi simplu, cerîndu-i nişte lămuriri în plus. „Vocea“ care ni se adresează însă prin intermediul literei tipărite ignorează toate aceste doleanţe şi continuă să-şi desfăşoare, cu o siguranţă devenită deja agasantă, argumentaţia. Poate din cauza acestei permanente frustrări la care ne supune autoritatea profesorală a cărţii sintem extrem de sensibili la lectura nu a unor **monologuri,** ci a unor **dialoguri.** Printr-o coincidentă fericită, în librării se află în momentul de fată două lucrări de acest gen. Este vorba de **Interogaţii, Convorbiri asupra spiritului contemporan** de Petre Botezatu (Ed. Junimea), un volum cu o înfăţisare anostă şi, din cauza aceasta, uşor de trecut cu vederea, dar constituind, pentru cumpărătorul „inspirat“, o adevărată revelaţie şi de **Sarea Pămintului, Cantată pe două voci despre rostul poetic,** scriere semnată de Mihai Şora şi publicată în conditii grafice exceptionale de Ed. Cartea Românească. Ambele cărţi uzează, cum spuneam, de tehnica dialogului care are, însă, funcţii oarecum diferite : la primul autor, reprezintă o punere în scenă a ideii de dialectică : la cel de-al doilea, ia forma maieuticii socratice, cu mentiunea că uneori „discipolul“ îl interoghează, pur şi simplu, pe „magistru“.

Ceea ce îl captivează de la început pe cititorul cărţii lui Petre Botezatu este caracterul de conversaţie liberă al dialogurilor. Cei doi interlocutori imaginaţi de autor îşi desfăşoară parcă discuţia intr-o după-amiază tihnită, în faţa unor cafele aburinde, lăsîndu-se cu totul în voia fanteziei asociative şi amestecind din cînd în cînd în schimbul lor de opinii cîte o remarcă amuzantă. Cu aerul că doar „răsfoiesc“, mai mult în joacă, realitatea, cei doi parteneri de discuţie supun atenţiei lor şi atenţiei noastre toate temele de meditaţiei ale filosofiei moderne, de la teoria semnelor la izomorfism şi modelare, de la conştiinta morţii iminente la sensul anticalofiliei în artă, de la kitsch la „legea lui Sutton“ sau rezistenţa împotriva oricărei forme de alienare. Cu toată această diversitate caleidoscopică a problematicii, cartea are o omogenitate exemplară datorită consecventei **atitudini umaniste.** Unul dintre susţinătorii dialogului — şi anume, personajul sceptic — se face adeseori purtătorul de cuvînt al îndoielilor si temerilor noastre de cititori, atrăgînd interlocutorului său atenţia asupra nenumăratelor riscuri pe care le prezintă pentru fiinţa umană cuceririle acestui secol, inclusiv efortul fără precedent de obiectivare a cunoaşterii, în dauna stinjenitoarei, dar atit de „naturalei“ subiectivităţi. Celălalt personaj, cu o gîndire în general afirmativă, nu rămine niciodată opac la aceste interpelări si nu le elimină fără o examinare prealabilă. Mai mult decit atit, el le **integrează** de multe ori intr-o interpretare sintetică, constructivă, astfel încît concluziile sale optimiste sau, oricum, încurajatoare, departe de a ni se părea dictate de convenienţe, ni se impun drept cele mai realiste. Marele merit al lui Petre Botezatu este de a „pune suflet“ în susţinerea ambelor poziţii, ca un jucător de şah care ar juca o partidă cu el însuşi. În modul acesta, propaganda în favoarea emancipatei concepţii materialist-dialectice îşi atinge cu adevărat ţinta, fără a se transforma — cum se întîmplă din păcate uneori — într-un fel de lecţie învăţată pe de rost. Totodată, se folosesc în repetate rînduri argumente din realitatea românească imediată, ceea ce conferă cărţii o şi mai mare forţă de atracţie şi convingere.

Lucrarea lui Mihai Şora nu este tot atit de dezinvoltă şi nici nu-şi permite „banchetul“ unei asemenea diversităţi. Într-un stil arhaizant şi complicat, amintindu-l pe acela al cărturarilor ardeleni de altădată, autorul regizează o discuţie între un învăţat mai în vîrstă şi un tînăr, axată exclusiv pe problema specificităţii cunoaşterii poetice. Unele pasaje sînt de-a dreptul ilizibile : „vorbitorul se acorda, cum spuneam, la un cuvînt «închis» (decontaminat, fireşte, de solul în care se ivise), încercînd de bine de rău să se decontamineze el însuşi de sine însuşi şi abia-înfiripatul-pe-loc-refulatul precuvînt, pentru a izbuti această vidă acordare la sensul univoc si irevocabil tautologic al vocabulei emondate pe care i-o punea la-ndemînă comuna agoniseală a semenilor săi“. Cine are însă răbdare şi nu lasă volumul din mînă la primul contact cu un asemenea mod de exprimare se va adînci, treptat, într-o dizertaţie dialogată care-i dezvăluie multe dintre „subteranele“ poeziei. Şi aici, laitmotivul îl constituie omul şi posibilităţile sale de-a se manifesta : ca poet sau ca **homo faber.**

Sensul declarat umanist al acestor două cărţi este accentuat de însăşi tehnica dialogului, care-l determină pe cititor să se implice, să-şi spună cuvîntul şi, astfel, să ia act cu mai multă luciditate de sine. Tocmai de aceea, sperăm că nu va trece mult timp şi vom citi şi alte volume de acest gen, în care, eventual, discuţia în contradictoriu să fie susţinută nu de două personaje, ci chiar de doi autori diferiţi.

ALEX. ŞTEFANESCU ■

CRONICA LITERARA

„Orion" de Geo Bogza

Primul volum selectiv din creaţia poetică a lui Geo Bogza reflectă traiectoria frămîntărilor uneia din cele mai de seamă conştiinte artistice pe care le are azi literatura română. Destinul său literar inseamnă trecerea de la fronda juvenilă, de la sfidarea în joacă a unor canoane, la asumarea problemelor grave ale istoriei. Poemele lui nu aparţin unui scriitor care, departe de vuietul societăţii, işi transcrie reveriile provocate de evenimentele insignifiante petrecute în preajma sa. În paginile sale cuvintele nu se orînduiesc cuminţi, previzibil, ci par hăituite, nu-şi găsesc locul, sînt intr-o continuă vînzoleală exprimînd agitaţia lumii pe care autorul o descrie, haosul ce amestecă făpturi şi obiecte în viziuni halucinante, de coşmar. Chiar dăcă poetul şi-a rescris la o altă vîrstă poeziile de început, impresia de răvăşeală ce-i bîntuie universul nu a fost anulată. Între diversele etape ale scrisului său nu se întrezăresc rupturi, deoarece Geo Bogza n-a abdicat niciodată de la scrutarea istoriei acestui secol, în afara căruia poezia sa nu poate fi inteleasă. Poetul vrea să smulgă pe cititori din confortul lecturii, le pune întrebări chinuitoare, îi mustră si le biciuieşte imaginaţia şi cugetul, le impune un sentiment al culpabilităţii, nu le acordă nici un răgaz ca să-si tragă suflarea în faţa vălmăşagului de privelişti apocaliptice, embleme ale unui veac plin de orori. Dacă poemele sale din tinereţe au scandalizat, au părut obraznice şi chiar în afara interesului literar, de-abia azi, după ce omenirea a cunoscut crimele naziste si exploziile atomice, ele pot fi pricepute cu adevărat alcătuind o operă impresionantă nu atît prin ireverenţa cu care sînt tratate cliseele literare osificate, pozele romantice desuete, sentimentalismul lînced cît mai ales prin împotrivirea la orice act capabil să desfigureze condiţia umană. Într-un secol, traversat de fărădelegi Geo Bogza scrie despre ele ca un martor care nu are dreptul să tacă oricît de ingrată i-ar fi apoi soarta : „Mult am mai fost eu pus la colt, în genunchi : / Bogza Gheorghe, de ce nu deschizi gura, de ce taci ? / Treci la colt, în genunchi, pe coji de nuci ! / E drept, nu prea învătam la istorie. // Dar si istoria mai apoi, cît m-a pus la colţ ! / Geo Bogza, de ce nu închizi gura, de ce nu taci ? / Treci la colt, în genunchi, pe coji de nuci ! // Şi pe cranii de oameni. / Şi chiar pe craniul meu. / Să învăţ lecţia. / Să învăţ bine lectia !“ Autorul **Poemului invectivă** (neinclus în **Orion)** scrie o **poezie avertisment** dezvăluind ceea ce primejduieşte fiinta umană, orice asalt îndreptat spre distrugerea ei de către o istorie minuită uneori în acest sens de către scelerati visind pentru eternitate împărţirea omenirii în stăpini si slugi. El este ca o călăuză care presară de-a lungul drumului său inscripţii ce semnalează pericolele. Spiritul său „pururi este potrivnic absurdului, orice chip ar fi să îmbrace“. Universul din primele lui poeme e cuprins de o disperare neagră, e colindat de coşmare şi nevroze, contuzionat, fără nici o zare luminoasă. Suprarealismul autorului nu e doar o convenţie literară adoptată de autor pentru că era la modă, ci exprimă fidel însăşi dezordinea lumii prezentate de poet. Acesta înfăţişează cu brutalitate, fără nici o grijă că şochează gustul literar, o umanitate bolnavă, urîţită de spaime. Oameni fără căpătîi, asasini, năpăstuiţi vieţuiesc într-o promiscuitate care provoacă sila. Universul său este bîntuit de duhuri rele, de făpturi care prevestesc nenorociri şi işi duc existenţa larvară parcă sub un clopot de sticlă din care s-a scos aerul. Peisajul însuşi a fost supus unor mutilări groaznice, a fost torturat cu vrăjmăşie : „Cum se frămîntă peisajul de parcă ar vrea să moară / un deal de oboseală cade în genunchi / şi gîfîie cu carnea plesnită în fîşii.“ Ca şi în poeziile lui Bacovia întreaga materie pare să intoneze un bocet uriaş. Poetul contemplă cu revoltă această suferinţă la scară universală. În **Poem de revoltă, dragoste şi moarte** el ajunge să se răzvrătească şi împotriva biologiei. Poeziile sale vitriolante, uneori adevărate pamflete în versuri, pline de exasperare, înregistrează si existenţe şterse, de roman provincial precum aceea a functionarei Olga, dar mai cu seamă denuntă cu sarcasm fărădelegile unei orînduiri strîmb alcătuite, ale unei istorii în care uneori oamenii sînt manevrati ca nişte marionete, fără nici un drept la opţiune. Extraordinar e **poemul petrolifer** (1934), de o duritate a viziunii si o sinceritate a confesiunii care alungă orice imagine idilică făurită despre oamenii de odinioară ai petrolului. Geo Bogza închipuie în poemele sale un infern riguros organizat în care indivizii sînt supuşi fără motiv unor cazne complicate şi fără sfîrşit. Uneori, la aceste torturi pline de rafinament sînt supuse colectivităţi întregi şi atunci poeziile lui Geo Bogza, mustind de ură, se revoltă împotriva războiului, fascismului încercînd să-i restituie omului demnitatea, să-l îndemne să lupte pentru modificarea lumii în care trăieste, pentru a nu mai fi o simplă unealtă în mîinile fortelor răului. Pentru el, orice amnezie, orice uitare a socialului înseamnă implicit o pactizare cu adversarii umanismului şi în repetate rînduri, ca un profet clarvăzător, el readuce în memorie fărădelegile istoriei pentru ca ele să nu se mai repete, uitarea devenind pentru el o vină : „Voi care vă îmbrătişati iubiţii pe malul mării, / Nu-i uitaţi pe cei căzuti în război. // Voi, care ieşiti despletite din valuri, / Cu părul ud şi greu, pe umerii rotunzi, / Nu-i uitaţi pe cei căzuti în război. // Voi, al căror păr nu va mai fi ars în cuptoare, / Voi, frumoasele lumii, / Nu-i uitati pe cei căzuti în război“.

Ultimele poeme ale lui Geo Bogza sînt mai rafinate şi mai echilibrate, par scrise de un înţelept care a văzut multe şi nu se mai miră de nimic, dar păstrează acelaşi ton de avertisment, de îndemn la scrutarea lucidă a realităţii înconjurătoare şi la veghea permanentă pentru ca noţiunea de om să nu fie terfelită. Autorul face acum deseori apel la parabolă, semn al unei clasicizări, al dobîndirii unei mai mari linişti interioare care îi permite să se distanteze de fapte, să nu se mai exprime cu febrilitate, ci învăluind tîlcurile. Excepţional este poemul care dă şi titlul volumului, **Orion,** plin de seninătate, mărturisind o împăcare cu întreaga lume, o renuntare la vehementă şi rechizitoriu, ca o recompensă acordată poetului după întreg războiul purtat în numele măreţiei omului „Rege al constelaţiilor din Septentrion / Mereu lunecînd peste lumi îngheţate, / Aşa străbate noaptea Marele Orion, /Corabie legănată în Eternitate“.

Volumul **Orion** completează profilul literar al unui mare scriitor contemporan.

GEORGE ARION ■

Limpede iubire

nu este patria un măr de-o creangă prins,
nu e nici cărnoasă, roșie granată ;
fără ea aș fi doar o statuie din lut,
nespus de tăcut, o făptură ciudată.

da, aș fi bulgăre greu din galben pămint,
jucărie sculptată copilărește ;
nu aș simți viața și dragostea-i arzind
cum strigă mereu prin timp și crește.

nu este patria un măr de-o creangă prins,
talisman de rubin, ori ghioc de mărgean ;
ciutură plină, din ea bei însetat,
limpede iubire, involburat alean...

GEORGE BERA ARADEANU ■

Destin

In virsta necuprinsă și senină
Tu, Țară te-nveșmintă cu lumină
Noi sintem fiii unui sfint popor
Pe care nimeni nu l-a frint din zbor
Rai peste plai și-n suflete visare
Griul e piinea care-n noi răsare
Cu rostul vieții simplu, umanist
Și-un limpede destin de comunist.

ION POPA ARGEȘANU ■

De dragoste

curge prin lume un riu

i se aude murmurul duios

riul este etern

fără murmurul lui

n-am putea fi sub lumină

riul acesta e in noi

și pretutindeni.

riul curge prin lume

etern este murmurul lui

Riul-Patrie Riul-Patrie.

GHEORGHE DARAGIU ■

Fără de nume

Niciodată regele
nu are dreptul să danseze în fața tronului.
Niciodată tristețea
nu se va incorona cu coroană.
Niciodată ochiul
nu are drept de orbire.
Niciodată mama mea
nu mă va mai naște încă o dată.
Niciodată piatra
nu va fi moale și nu va curge la vale.

Niciodată, niciodată,
niciodată.

NICHITA STANESCU ■

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu ●

● Se incheiase cel de-al doilea război mondial. Orchestra lui Grigoraș Dinicu, după succesul artistic dobindit in Turcia (1943–1944), revenise in patrie. Concerta aproape săptăminal prin diferite spitale cu răniți, la A.R.L.U.S., la Sindicatul artiștilor instrumentiști și seara la restaurantul „Velodrom". De neuitat a rămas in amintirea lui Grigoraș Dinicu intilnirea cu George Enescu la o serată muzicală organizată de A.R.L.U.S. in București. Este binecunoscută dragostea ce o manifesta marele maestru pentru arta lăutărească. Muzicianul care i-a admirat pe Lică Ștefănescu și Christache Ciolac, pianistul care l-a acompaniat pe Nicu Buică, s-a aflat acum in preajma lui Grigoraș Dinicu. A fost poate ultima „intrevedere" artistică dintre cei doi virtuozi. Insemnările de față redau emoția lui Enescu, dar și prețuirea maestrului, de fiecare confruntare cu muzica populară. Pentru Dinicu a insemnat balsamul de pe urmă ce i-a inseninat mult ultimele zile.

VIOREL COSMA ■

UN CONCERT DE NEUITAT

De-abia venisem din Turcia de vreo 4—5 zile că, intr-o după-amiază aproape de ora 5, pe cind ne aflam in studiu, cineva sună. Cum Grigoraș Dinicu niciodată nu intrerupea cind studia, mama mea introduse pe domnul căpitan M., șef al Protocolului pe lingă Președinția Consiliului de Miniștri.

Văzindu-l, Grigoraș Dinicu il invită să ia loc și noi ne continuarăm studiul asupra Sonatei Primăverii *a lui Beethoven. De-abia cind terminarăm această bucată, Grigoraș Dinicu incepu conversația cu dinsul. Și, fără nici o introducere, atacă subiectul :*

— Iată, maestre, pentru ce am venit să te deranjez. Astă-seară va fi o recepție in fostul palat de pe Calea Victoriei nr. 107, știi dumneata, vizavi de Ministerul Finanțelor și va trebui să cinți, fiindcă aceasta este dorința tovarășei A.P.

— Bine, să vin, răspunse Grigoraș Dinicu, dar de unde să-mi adun băieții ? Cine știe, dacă sint acasă. Unul șade prin Lizeanu, altul prin Dudești, altul prin Șoseaua Iancului, cu ce să-i caut ?

— Nu te ingriji, dragă maestre, fiindcă iți voi pune mașina mea la dispoziție și lucrurile se vor simplifica mult de tot.

— Bine, domnule căpitan. Și la ce oră să fiu acolo ?

Și uitindu-se la ceasornicul său aprecie:

— Acum este 5 și jumătate. Dacă am țambalul și contrabasul pină la 8 acolo, impreună cu ceilalți colegi, te poți prezenta la 9, fiindcă de-abia la ora 10 va incepe, ca să zic așa, bufetul.

— Bine, domnule căpitan, am ințeles. Voi fi punctual, să nu aveți nici o grijă. Numai să dați instrucțiuni șoferului că este la dispoziția mea.

— Nici o grijă, Grigoraș.

Se salutară și impreună il conduserăm la automobil. Acesta, după ce aranjă cu șoferul, o porni pe jos spre stația de taxiuri și Grigoraș Dinicu imi spuse :

— Treci intii la Mihalache, il spui despre ce este vorba și să se imbrace la negru, apoi treci la Budișteanu, aranjezi cu țambalul său și-i spui că la ora 8 să fie aci, la intoarcere treci pe la Costică și-l anunți și pe el, apoi te duci acasă, te schimbi și vii aici. Ai ințeles ?

După ce repetai cele spuse de dinsul, mă așezai lingă șofer și iată-mă din nou la drum, trecind pe la fiecare coleg spre a-i aduna la Grigoraș Dinicu acasă.

Mi-am indeplinit bine misiunea și acum iată-ne cu toții la intrarea sediului A.R.L.U.S. de pe Calea Victoriei.

Cind am ajuns la locul destinat nouă, nu ne-am găsit nici țambalul, nici contrabasul și nici pianul. Din instinct ne-am indreptat spre o cameră. Aici in adevăr găsirăm instrumentele noastre. Dar ce se aude ? Aplauze și apoi tăcere. După o clipă, două, de tăcere, am distins primele sunete ale Cvartetului in La de Beethoven. Ne-am apropiat și nu mică ne-a fost surpriza cind am văzut pe maestrul Enescu, pe Anton Sarvaș (vioară), pe Alexandru Rădulescu (braci) și pe Boniș (la violoncel). A fost ceva divin acea execuție. La terminarea bucății, ovațiile și aplauzele nu mai conteneau și strigăte de bis, bis, se repetau. Atunci, lingă maestrul Enescu, veni domnul căpitan care ii spuse ceva. Văzui pe fața maestrului o umbră de-o clipă și probabil il ințelesei, i se comanda să cinte ceva. Și surizător, se scuză, ca fiind obosit și fără să mai aștepte răspunsul sau insistențele domnului căpitan, veni de-a dreptul spre Grigoraș Dinicu, cu ambele-i miini intinse. Văzui respectul plin de admirație al lui Grigoraș Dinicu față de acest ilustru și neprețuit fiu al României, care se cheamă George Enescu.

După citeva mici și scurte intrebări ocazionale, maestrul Enescu luă de braț pe Grigoraș Dinicu și impreună s-au retras intr-un salonaș. Aci au discutat vreo 20 de minute, cit a durat un program artistic.

Dar iată că domnul căpitan M. apare și pune capăt discuției, spunindu-i lui Grigoraș Dinicu :

— Domnule Dinicu, acum e rindul dumitale.

Grigoraș Dinicu se scuză față de maestru și se ridică. Maestrul Enescu se ridică și dinsul și cu mina pe umărul lui Grigoraș Dinicu, il acompanie pină la locul unde noi trebuia să cintăm. Ajunși aci, cind Grigoraș Dinicu iși luă vioara spre a incepe, maestrul Enescu ii spuse :

— Dragă Dinicu, cintă-mi ceva care să mă odihnească. Mi-e dor să fiu liniștit.

Și atunci, in tăcerea care se făcuse, la dorința maestrului Enescu, tata incepu să cinte. Ce ? Doina !

Eu il urmăream pe maestrul Enescu care, așezat intr-un fotoliu, cu degetul arătător pe timpla dreaptă, cu ochii inchiși, asculta Doina. *Dar trilurile* Ciocirliei *făcu ca visarea maestrului Enescu să se termine și, surizător, să-și șteargă o lacrimă ce-i apăruse in colțul unei gene. Intreaga sa făptură era curiozitate de-acum, fiindcă urmărea abilitatea și tehnica violonistica ale lui Grigoraș Dinicu.*

Cind se termină Ciocirlia, *aplauzele și bravo-urile nu se terminaseră, cind maestrul Enescu spuse lui Grigoraș Dinicu :*

— Bravo ! Bravo, Dinicu ! Ești cel mai mare artist al neamului nostru. Să trăiești !

Și pe fiecare din orchestră veni și ne felicită. Dar Grigoraș Dinicu parcă incremenise cu vioara in mină și aștepta ceva din partea lui Enescu. După ce maestrul ne felicită pe toți, il auzirăm abia șoptind:

— Dragă Dinicu, te rog coboară-mă din nou pe pămint, fiindcă m-ai dus prea departe adineauri. Adu-mă la realitate, Dinicule !

Atunci tata incepu Hora staccato. *Cind termină și lumea aplauda frenetic incă, Grigoraș Dinicu incepu* Valse coquette, *o altă compoziție a sa. Enescu auzind și această bijuterie muzicală, se apropie de Grigoraș Dinicu și-l sărută spunindu-i :*

— Bravo de o mie de ori, Dinicule ! Ești extraordinar ! Am impresia că nu te-am auzit incă niciodată așa de strălucitor ca astă-seară. Ziua de azi va fi veșnică pentru mine și pentru arta dumitale. Bravo, Dinicu ! Bravo !

Cei din sală se entuziasmară și fiecare se apropia de Grigoraș Dinicu pentru a-l felicita. Cind toată lumea era lingă Grigoraș Dinicu, maestrul Enescu iși luă tocul de vioară și impreună cu Alexandru Rădulescu coboriră, plecind acasă.

Noi am mai cintat cam pină la 12 noaptea și am intrerupt fiindcă un tip inalt, cu un ușor accent străin, spuse lui Grigoraș Dinicu :

— Maestre, in numele asociației iți mulțumim pentru concursul d-voastră și al orchestrei.

Grigoraș Dinicu mulțumi la rindul său spunindu-i :

— Mulțumesc Asociației A.R.L.U.S. fiindcă mi-a oferit acest prilej fericit ca să pot cinta pentru dumneavoastră și mai cu seamă pentru că am avut pe maestrul Enescu printre auditori. Sint fericit in adevăr pentru acest prilej pe care nu l-am mai avut de foarte multă vreme, ca să pot cinta pentru marele și genialul muzician.

(Va urma)

Mircea Grigorescu: „Jurnal"

(Urmare din numărul trecut)

După oarecare tocmeală. Mircea-l lăsa pe Bușală'n plata Domnului si pornea posomorât, cu bărbia in piept. Țiganul nu pricepuse — ori mai trebuia ceva. Trebuiau. fireste. rotile. Deaceea. au pornit într'o Duminecă înaintea soarelui. la Râmnic. Pe drum. nicio vorbă. Cum au trecut de pod. în târg. Mircea s'a abătut la o dugheană. a cumpărat niste piroane de la un negustor care-l cunostea si l-a salutat cu dragoste. Apoi s'a infundat într'o ulită spre sopronul unuia care făcea căruțe ca lumea din niste troace prăpădite. Acolo a scotocit. a găsit două roți potrivite, s'a tocmit până la amiaza zilei. s'a necăjit foc. a înjurat toate înăltimile calendarului si la urmă a plecat cu ele. Dumitru rostogolea una. înainte. în praful neclătinat al drumului argintiu si Mircea se chinuia în urmă. cu cealaltă. prăbusind-o la fiecare douăzeci-treizeci de pasi. Înjura si-o pornea iară. Dumitru nu se oprea din drum. Nici capul nu si-l întorcea. Icnea si împingea înainte ruptura lui de roată. care-i stia. parcă. de frică.

★

Asa au trecut zilele si anii. cum se rostogolea roata aceea în praf. stârnindu-l câteva clipite — si lăsându-l apoi să se astearnă la loc. obosit de sborul în soare. Întocmai ca praful s'au stârnit felurite întâmplări. prin târguri, prin sate. prin satul lor. prin casa lor. Au venit vremurile ca un vârtej. dinspre dealurile Moldovei. de pe drumul Focsanilor si al Odobestilor. aducând oameni si căruțe. vite răzletite. copii fără rude. S'au scurs incetișor pe sub râpe. prin vaduri. spre Buzău. si spre locurile Bărăganului. Apoi au venit altii din josul apelor și s'au urcat spre Moldova. S'au vânturat oamenii. ca pulberea. mânati de vârtejuri pe care Dumitru nu le pricepea și nici nu-și bătea prea mult capul cu ele.

Dar le intelegea Mircea — și pentru oamenii din casa de pe Oreav. atita era de-ajuns.

Se deprinsese toți așa. al casei și al satului. cu bietele lor nevoi — si cu Mircea. care le pricepea pe toate.

Asezarea lor omenească despre care nu se mai ostenea nimenea să afle de când si cum a început pe acele locuri. prinsese cheag. cu timpul. Acum era un sat mare. ba chiar două. dacă stăteai să te iei după ale lumii. Grebănul. satul de sus. se întindea de la Oreav înspre dealuri. până se întâlnea iarăs cu un cot al gârlei si se opreau casele pe mal. încremenite ca de teamă. Dincolo. după un crâng de pomi răriti si slăbănogi. începea alt sat. Homestii.

Pe drumul dinspre târg. la vale. Grebănul se prelungea si peste Oreav : dar oamenii de aici cu casele lor. adunate ca într-un pumn si pitulate în jurul unei bisericute cât un musuroi — socoteau că aceasta e asezarea lor aparte (mai cu seamă din pricina bisericutii si a cimitirului) si-si botezase cătunul „Cristinesti". Vreo douăzeci de case de crestini. drept credinciosi. cu multi copii. cu pământuri grase si bine asezate — stând de mai multe rânduri de strămosi asa. cuminti si cumpătati. Stiuseră să facă fată la rău. cu liniște. la bine. cu umilință. Vremuri prea cumplite nu-i lovise. Uneori vedeau si ei vârtejurile neamurilor. dar de la Cristinesti pină la răscrucea domniilor si la vânturătoarea noroadelor era departe. Așa că adunând sărăcie la răbdare și răbdare la sârguință. oamenii din Cristinesti isi ridicau tăcuti neamul potolind. cu caș. cu mămăligă. cu zeamă. cu ceapă. cu verdețuri și cu ouă duzina de gurițe veșnic flămânde. care misunau din zori până-n amurgul zilei prin fiecare ogradă. Erau case. binecuvintate si cu mare bucurie. care numărau chiar peste duzina de copii. Se încurcau femeile în nume. nasii isprăveau sfinții din calendar. tatii își făceau socoteala plozilor pe degete și numai Popa Budiș îi stia bine. fiecare cu numele lui. cu ziua nasterii. tatăl. mama. nașul si ograda. Avea el un catastif unde nu uita niciodată să înscrie. după o regulă anume născocită. pe lingă nume si neam. ograda nasterii — asa că oamenii. până la urmă. se pomeneau zicându-și, după catastiful popii. Mircea al lui Onel, dela Bătătură, Nicolae al lui Alexandru. dela Râpă. Vasile al lui Niță. dela Oreav. Si asa le-a rămas numele. în Cristinesti. fiecăruia după curtea lui.

După cum nu s'a pomenit asezare omenească fără necazuri și gâlceavă. fără suferință și dușmănie. nici oamenii din Cristinesti n-au scăpat de rânduirea ce pune răul si binele deopotrivă în căusul vieții. dând fiecăruia din toate.

S'a întâmplat. anume. că pe un umăr de deal care n'avea nici o sută de stânjeni si rămăsese înfipt între sate din pămintul domnesc al lui Vodă Suțu — acesta. cu socotelile lui voevodale și cu puterea lui domnească. a adus țigani. Mare lucru n-ar fi fost. Țiganii veniseră cu balamuc. cu gălăgie. cu spaimă'n găini si'n copiii mai mărunței. Dar după ce vreo doi oameni din Cristinesti au pus mâna pe par si unul din ei a lăsat un bulibasa de țigan mai mult mort decât viu. liota țigănească s'a cumințit și s'a așezat pe limba de pămint domnesc. în bordeie ca sobolii. afumându-se toată iarna. ca în impărăția dracilor. si prăjindu-se de-a lungul verii. goi. prin țărâna drumului si cenusa bordeielor.

Asezarea lor se nimerise însă ca un ghimpe. tocmai între Grebăn și Cristinești. Asa se născuse Țigănia. asezată nu știai unde : ținea de Grebăn. cum ziceau Grebănasii. cu încăpățînare și vrăjmășie. de parcă li s-ar fi dat o comoară în adunătura aceea de bordeie murdare — sau ținea de Cristinesti. cum se proptiseră țiganii să creadă. iar Cristineștii să se învoiască.

Dece trăgeau țiganii spre Cristinești. nu s'ar putea spune...

Unii credeau că le plăcea lor satul acela mic si pitulat între nuci si meri. Altii ziceau că bisericuța le place. asa cum se ascundea. măruntă si subtire. cu crucea aplecată de vânturi. cu gardul viu. străbătut de spărturi spre fiecare ogradă. cu cimitirul adunat în jurul ei ca o grădină pe lingă casă. cu flori rosii. albe. albăstrele. cu ierburi aromate și legături de busuioc uscat, pe crucile mărunțele de lemn.

Erau unii oameni mai bătrâni, mai înțelepti. care râdeau mângâindu-și barba și mustățile și lăsau să se înțeleagă a sti mai multe. Acestia știau. în adevăr. că țiganii domnesti ocoleau Grebănul și-si intorceau obrazul smolit. cu dragoste si cu zâmbete spre Cristinesti. fiindcă aici curgea viața mai domol. mai după regulile locului. fără prea multă grije de stăpânire. fără teamă de osti si de gloabă. cu bunătate si învoială. Stiau că aici. unde găseau caș si urdă duzinile de guri mititele. găseau si puradeii țigăniei. fărămiturile grase ale oamenilor fără îngâmfare. ale praznicilor fără oprire. fără poftire si cu mare săturare.

Țigănia trăgea spre bine. Robise destul. Acum năzuia. fără s-o spună — spre dulceața gospodăriei.

Ce s-a întîmplat la Săliște în zilele de 5 și 6 august 1978

Mai întîi au fost fluierele, fluierele ciobanilor. Undele sonore de lemn bătrin au deșteptat pădurile, au dezghețat cleștarul montan al izvoarelor și l-au făcut muzical, au pus în solemnă mișcare norii, au făcut mai gînditoare stîncile, mai înalți stejarii, mai sfielnici mestecenii, mai adîncă umbra pădurilor, toate împrejurimile unindu-se sub o singură vrajă, peste care păreau că zboară stoluri de rime din „Miorița". Uvertura fluierelor din Săliște — acest sat-capitală al Mărginimii Sibiului, acest „mărgăritar românesc al Ardealului", cum îi zicea Nicolae Iorga, acest „salon al Ardealului", cum îl numea Octavian Goga — da veste, peste munți, peste codri și dealuri, despre sărbătoarea ce avea să înceapă.

Era în 5 august, în zi de sîmbătă, era dimineața, devreme, și am auzit de la mari depărtări chemarea fluierelor. Fluierele săliștenilor și ale oamenilor din alte zări ale Mărginimii, care se îndreptau spre sărbătoarea satului-capitală de sub munții Cibinului. Altminteri, toată această

Săliște, 5 august 1978, în „Piața Junilor"

Fotografie de ELENA GHERA ■

țară a Mărginimii, leagăn străvechi al păstorilor, deci al „Mioriței", trăiește sub vraja muzicală a fluierelor, care ar fi putut da naștere (și, pare-se, a și dat) unei școli de mari artiști ai cîntecului. Așa după cum numai un artist, un mare artist al cîntecului, ar fi putut distinge din vastul, copleșitorul concert ce se țesea, la acest ceas, peste întreg acest colț de țară, partitura fiecărui grup de instrumente în parte, reverberația sonoră a fiecărei așezări mărginene, spunîndu-i pe nume : Rășinari, Tilișca, Rod, Jina, Poiana... Ascultam, ascultam cu emoție, la răspîntia unei șosele, care aici e și o răspîntie sonoră, încercînd să disting glasul particular al fluierelor din toate zările. Da, este ea, este Săliștea ! Răsfirată pe coaste de dealuri, de o parte și de alta Rîului Negru, cea mai mare comună a Sibiului (o vatră de 11 500 de hectare, cuprinzînd 8 sate și peste 8 000 de locuitori) se auzea limpede, chemîndu-ne : sunete mici și vesele, ca un motiv de catrință transpus sonor, sunete înalte de in alb ca zăpada din iia unei fete, apoi cîteva eșarfe sonore împletite bogat, în brocarturi ca de brîu de domniță, apoi o apă de sunete ample, apoi liniște, o lungă liniște muzicală... Așa cîntă Săliștea.

Era sîmbătă, 5 august, și în Săliște, satul-capitală al Mărginimii Sibiului, începea marea sărbătoare a întîlnirii fiilor satului — cea dintîi, din seculara istorie a satului și a fiilor lui — care avea să țină două zile și două nopți, într-o amplă, frenetică, fastuoasă revărsare de sunete, de culori, de freamăt al bucuriei obștești, amestecînd voci venite de pretutindeni, din toate satele mărginene, din toată Transilvania, din toată țara.

Am intrat deci în sat, în această dimineață de august, însoțind impunătorul alai de oaspeți (vreo 15 000 !, zic organizatorii sărbătorii) veniți să-și depună omagiul la altarul obîrșiei. N-am să pot cuprinde în cuvinte bucuria gazdelor, a oamenilor Săliștei, bucurie pentru faptul că fiii satului, cei plecați din sat, se întorseseră să-și cinstească obîrșia, se întorseseră să-și caute strămoșii. E aici, în acest „salon al Ardealului", o lume obișnuită cu oaspeții, chiar și cu cei mai de seamă, acest sat-capitală al Mărginimii primind în veac nu unul, nici zece, ci cohorte întregi de oameni de faimă, de la Andrei Șaguna la Nicolae Iorga, de la generalul Magheru la Berthelot, de la Coșbuc la Slavici, de la Goga la Stere, de la Delavrancea la Blaga. E aici o lume obișnuită cu oaspeții, chiar și cu cei mai de vază, o lume obișnuită cu înălțimile, și totuși o lume rămasă pe pămînt, străjuindu-și și slujindu-și credincios pămîntul, bucurîndu-se și emoționîndu-se că cei plecați, cei iscați din acest pămînt, nu l-au uitat.

Era sîmbătă, 5 august, dimineața, și oamenii începuseră să petreacă. Ieșiseră în curți, la zăplazuri, pe ulițe și la ferestre, pe acoperișuri. Ieșiseră să-i primească pe oaspeți, pe fiii satului, pe prietenii lor, veniți cu trenurile, cu autobuzele, cu autoturismele (vreo 3 500 doar ele, autoturismele, numărate de oamenii ordinii, sufocați de problemele parcării !), ieșiseră să privească spectacolele foclorice ce se succedau pe frumoasă scenă ridicată în centrul satului, în „Piața Junilor", ieșiseră să cînte și să joace. Ieșiseră în straiele lor albe, închenărate cu negru, în vechiul port dacic, a cărui demnitate sacerdotală, conservată prin secole, nu încetează să ne uimească și să ne tulbure. Apropierea cetăților dacice din munții din jur, acoperite acum de ruguri și smeurișuri, a așezării de la „Cetate", ce ființa cu vreo 1 300 de ani înainte de Burebista, apropierea acelor cetăți unde s-au săvîrșit, mai înainte chiar de intrarea în istorie a primilor regi daci, niște alte miracole, legate de preoții cei vechi, precum și altele, încă și mai vechi, legate de oamenii vîrstei dintîi a fierului, exercita, mi se părea, o putere magnetică, vădită pe fețele oamenilor, în ochii lor în care vibra o mîndrie aparte. Chipuri arse de soarele munților, bătrîni cu plete de sare și o asprime nobiliară în trăsături, o tinerime caldă și zgomotoasă, contrastînd prin gesturi cu demnitatea arhaică a costumelor albe-negre, copii expansivi ca niște iezi, țîșnind printre roțile celor 3 500 de automobile...Dar totul, chiar și în focul cîntecelor, chiar și în iureșul hațeganelor, al jienelor și al învîrtitelor, chiar și în petrecerile ospețelor, săvîrșindu-se într-o cuviință fără cusur. Încă mai continuau să curgă oameni, valuri de oameni, spre Piața Junilor, cînd, pe scenă, au prins a se perinda vorbitorii, reprezentanți ai Săliștei și reprezentanți ai oaspeților. Și nu se auzea, cînd se vorbea pe scenă, o șoaptă, un strigăt, o frîntură de rîs sau de cîntec. Nu se simțea decît o umbră de rumoare. Noii veniți își dădeau mut bineţe, după care se înscriau tăcerii, marii tăceri muzicale cu oameni, în care picurau doar cuvintele vorbitorilor.

Nu vom insista asupra programului sărbătorii, asupra primirii protocolare a oaspeților, asupra cuvintelor ce s-au spus, asupra spectacolelor folclorice, asupra atîtor momente care-au făcut bogăția, ineditul și farmecul întîlnirii, de la vernisări de expoziții (de economie, de artă plastică, de istorie a culturii locului) la o sesiune de comunicări privind Săliștea, onorată de personalități ca acad. D. D. Roșca, fiu al satului, sau acad. Ștefan Pascu, unul din reputații cercetători ai locului. Toate acestea le-au consemnat și ziarele, și radioul. Totuși, niște momente ale programului, de fapt cele esențiale, cele care l-au definit, ar trebui măcar punctate, ele înscriindu-se — în generosul cadru al „Cîntării României" — pe linia acelor înalte comandamente, care, așa cum arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să prezideze, e necesar și important să prezideze marele festival național al muncii și al creației libere ale poporului nostru. Trebuie deci să spunem că programul sărbătorii săliștene a fost centrat pe educația comunistă și patriotică a celor care — sălișteni și fii ai Săliștei — au primit-o cu toată inima, atît simpozionul de comunicări, cît și expozițiile, cît și o seamă de manifestări adiacente, atrăgînd atenția, în primul rînd, prin variate și sugestive mijloace, asupra momentului de fierbinte, însuflețitoare răscruce istorică în care acest sat-simbol al românilor de peste Carpați, ca dealtfel toate așezările acestei țări, se află astăzi. S-a reliefat, cu acest prilej, înalta atenție pe care o acordă partidul, conducerea sa, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, acestor vetre ale românilor, cum e Săliștea, pe care, în ciuda civilizației lor istorice, drumurile civilizației moderne le ignoraseră. S-au evidențiat, deci, cu acest prilej, cuceririle dobîndite aici în anii socialismului — cu deosebire în ultimii 10—12, cei mai vii ca impetuozitate istorică, ca impetuozitate a dezvoltării — cum și marile exigențe de muncă, de creație, de făurire a noi valori materiale, spirituale, fruct al conștiinței patriotice, comuniste în acțiune, exigențe pe care le pune în față partidul, pe care oamenii locului înșiși, acești români mărgineni, împreună cu toți oamenii patriei, indiferent de naționalitate, le-au adoptat ca porunci ale sufletului.

Cum au găsit — sau au regăsit — cei 15 000 satul pe care nu l-au mai văzut de ani, poate chiar de decenii ?

Au regăsit — teafăr, robust, curat, frumos, mîndru — satul pe care-l știau, satul pe care, plecînd, l-au luat cu ei, ca să le țină de cald, ca să-i încălzească în depărtările, uneori friguroase, spre care-au călătorit prin ani. Au regăsit Săliștea de totdeauna. Au regăsit totuși o altă Săliște.

Au regăsit seculara Săliște, vatră a „economilor de oi", dar și cetate a tradiției și a culturii populare, Săliștea-leagăn de cărturari, de savanți, de artiști, de vestiți luptători pentru drepturile românilor. Un sat a cărui școală e atestată documentar încă din 1 616, fiind deci, ca vechime, a doua din Transilvania, după cea din Scheii Brașovului. Un sat denumit în epocă „Magna Villa Walachicalis" („Satul cel mare al valahilor"), notat în documente și ca cetate de scaun. Scaun constituit ca atare în 1 556, pus sub autoritatea magistrului de Sibiu, dar reglementîndu-și raporturile cu Universitatea săsească printr-o lege anume, printr-o „Constituție a Scaunului Săliștei", dată la două veacuri după ce, în 1 336, Ludovic I al Ungariei recunoscuse această vatră ca fiind sub stăpînirea lui Vladislav, domnul Munteniei. Ce lume pitorească și teafără, observa un cercetător, ce țărănime deschisă și setoasă de afirmare, prin drepturile-i arhaice și prin progenitura culturală mișcată de ambiția doctoratelor la marile universități ale Europei, în scopul unui apostolat național și social ! Zeci și zeci de feciori ai „economilor de oi" își iau doctoratele la universitățile din Viena, din Budapesta, din Roma, din Jena sau din Paris și, cu titlurile în buzunar, se întorc acasă, sau, departe de casă, de sat, luptă ca să-i impună numele. Săliștea dă, în timp, nu mai puțin de șase membri ai Academiei Române : marele învățat Dionisie Romano, luptător al pașoptului și sprijinitor al lui Cuza, istoricul Ioan Lupaș, patriotul profund atașat ideilor naționale, istoricul Onisifor Ghibu, marele pedagog, fervent al Unirii din 1918, ctitorul Universității Daciei Superioare, profesorul Axente Banciu, pedagog, publicist, istoric, filolog, lingvist, traducător, ctitor de publicații științifice și literare, profesorul Ionel Pavel și filosoful D. D. Roșca. În Sibiel, sat aparținător de Săliște, s-a născut și academicianul Andrei Oțetea, cunoscutul istoric. În Săliște, în 1818, s-a născut acel fascinant artist, țăranul-artist Picu Pătruț, autor al cîtorva zeci de volume (scrise cu mîna, la trei secole și jumătate după Gutemberg !), cuprinzînd „stihuri", imnuri, misterii, ornate toate cu miniaturi (în plină epocă a cromolitografiei !), în număr de peste 3 000. Din Săliște, dintr-o Săliște în care vremile totuși erau deasupra oamenilor, strivindu-i ades pe oameni, obligîndu-i pe mulți să-și caute norocul în alte zări, pleca, cu mai multe decenii în urmă, emigrînd în America, țăranul Ilie Martin Sălișteanu, știutor de școală primară, numai de școală primară, dar care în 1903 întemeia la West Homestead, Pennsylvania, „Societatea română de ajutor și cultură «Vulturul»" și care, un an mai tîrziu, la Cleveland, tipărea, scrisă de el, o „Istorie a Americii" în două volume, spre a înlesni adaptarea românilor emigranți în acele îndepărtate locuri. Cei rămași în sat, părinții profesorilor, ai doctorilor, ai membrilor de academii, ai celor plecați să cucerească lumea, nu numai că au privegheat, cu dragoste și osîrdie, această vatră de largă iradiere spirituală în timp și-n spațiu, nu numai că i-au apărat zestrea de duh, de limbă, de artă, dar au sporit tezaurul popular prin opera cultă, aducînd în traistele transhumanților și ale drumurilor negustorești prin țară slovele cele mai de preț ivite din teascurile Brașovului, Bucureștilor, Blajului, Rîmnicului sau Iașilor. Muzeele de astăzi ale Săliștei sînt înțesate de astfel de cărți, multe din ele unicate, ce pot face invidia oricărui centru cărturăresc al țării.

Nici o comună din România nu se poate mîndri, zic săliștenii (și zic adevărat ce zic !), cu șapte membri al Academiei Române. Nici o așezare (nu numai comună !) din Transilvania n-a dat atîția memorandiști ca Săliștea. Aradul a dat trei, Sibiul a dat doi. Săliștea a dat șapte. Mîndrii pe care oaspeții, cei 15 000, le-au regăsit, în aceste zile, întregi și tefere. Întregi, tefere, pline de forță, așezate în fila prezentului, a zidirii contemporane, ca niște începuturi de rînd, ca niște majuscule, încîntîndu-te prin noblețea și strălucirea lor. La rîndu-i, fila prezentului continuă, îmbogățește, oferind zidirii contemporane cetățenie — o cetățenie de onoare, de frunte — în priveliștea satului, alături de monumentul sau amintirea istoriei, ca un comentariu modern al unui text clasic, într-o relație de reciprocă și subtilă valorificare în același chenar, azi mai frumos ca niciodată. Sîntem într-un sat al acestei țări în care s-au impus și se impun în pagină, ca o a treia dimensiune, verticalele unor împliniri de o redutabilă strălucire. Săliștea va deveni, în acest cincinal, un oraș industrial-agrar, inaugurînd o nouă civilizație, de fapt continuînd lucrarea veacurilor, împlinind-o într-o inedită sinteză. Pe lîngă unitățile agricole (trei C.A.P.-uri, 4 ferme I.A.S.). pe lîngă unitățile cooperației meșteșugărești (autoare de produse de artizanat cunoscute în țară și peste hotare), s-au ivit, recent, și primele industrii, precum o fabrică textilă, precum o întreprindere de marochinărie (a cărei construcție s-a inaugurat chiar în aceste zile) ce va oferi aproape 1 000 de locuri de muncă. În Săliștea de azi, anticipînd orașul, elementele de urbanizare se văd la tot pasul, de la moderne unități comerciale (peste 40 !) la muzee celebre (precum cele din satele Galeș și Sibiel), de la dispensare la școli, de la cămin cultural de proporțiile unui ateneu (400 de locuri) la o mare bibliotecă publică (cu peste 20 000 de cărți), de la început de termoficare la început de alimentare cu apă (prevăzut pentru anul în curs), de la complex cultural-sportiv (inaugurat acum, la 5 august, în cea dintîi zi a întîlnirii fiilor satului) la piață agro-alimentară de arhitectură urbană, de la baie comunală modernă (cu vestiare, cu dușuri, cu ștrand interior) la un frumos hotel (și el inaugurat în aceste zile).

Ce s-a mai întîmplat la Săliște în zilele întîlnirii cu cei 15 000 ?

S-a întîmplat, înainte de toate și peste toate, refacerea unei legături, a unei legături ce, poate, nicicînd n-a fost ruptă, dar care acum, în aceste zile, s-a revelat în toată marea, tulburătoarea, indeturnabila ei putere, legătura satului cu fiii lui.

L-am întîlnit, aici, pe profesorul D. D. Roșca, marele filosof, venit, la vîrsta de 83 de ani, așa cum vine de ani și ani, în toate verile, „acasă", într-o bătrînă casă, sub cerul fără ascunzișuri al acestor munți, în care toți te iubesc, te știu de-al lor, și munți, și oameni. L-am întîlnit pe cărturarul Octavian Ghibu, fiul marelui Ghibu, academicianul și luptătorul, venit să ofere satului, Expoziției culturii săliștene inaugurată la 5 august, documente de preț legate de viața și opera lui Onisifor Ghibu și de viața și opera lui Picu Pătruț, fascinantul țăran-artist descoperit de O. Ghibu. L-am întîlnit pe distinsul om de știință, chimistul Axente Sever Banciu, nepotul lui Axente Banciu, membru de onoare al Academiei Române, venit aici, la casa strămoșilor (una din splendidele case-unicate de artă ale Săliștei, o casă bătrînă de 180 de ani), împreună cu fiul său Mircea și cu soția acestuia, ambii chimiști, doctori în chimie. Am întîlnit-o pe artista plastică Ana Lupaș, din neamul marelui istoric Ion Lupaș, secretară a U.A.P., care, la expoziția de artă plastică deschisă în localul școlii din Săliște, a expus, spre bucuria celor ai locului, care se mîndresc cu ea, două splendide tapiserii. L-am întîlnit pe medicul sibian Romulus Martin, specialist în medicina muncii și în ergonomie, fiul lui Ilie Martin Sălișteanu, fruntașul românilor din America, venit să depună o coroană de flori la mormîntul tatălui, reîntors din lungul ocol al lumii ca să-și revadă satul, ca să se-ngroape în glia lui, în Săliștea anului 1959. I-am întîlnit, de asemenea, pe cîțiva români din America, veniți special pentru aceste zile de sărbătoare. Pe unul din ei, pe Ștefan Fieraru, proiectant auto la „General Motors", trăitor în Troy, Michigan, plecat din țară în 1943, l-am întîlnit la expoziția inaugurată la școală, la școala pe care n-a mai văzut-o, spunea, de 35 de ani. A venit, ca și alții, ca să-și revadă satul, un sat pe care — ne-a mărturisit — îl regăsește mai frumos ca niciodată. A venit, ca și alții, laolaltă cu alții, care s-au așezat, în aceste zile, roată în jurul vetrei copilăriei, cu mîinile întinse, ca să se încălzească la flăcările dătătoare de viață și de putere.

În rest, la Săliște, în zilele de 5 și 6 august 1978, au mai fost și ei, săliștenii, au mai fost și vecinii lor din celelalte așezări ale Mărginimii, în straiele lor albe-negre, bucurîndu-se laolaltă cu fiii satului răspîndiți prin lume, primindu-i cu pîine și sare, cu învîrtite și hațegane, cu cîntece din gură și din fluier.

Din fluierele care, risipind peste munți, peste codri și dealuri, sufletul care cîntă al Transilvaniei, al României și al românilor, ne-au făcut să ne simțim la Săliște, în acest sat-mărgăritar al patriei, ca într-un loc binecuvîntat, ca într-o vatră de care se reazemă ființa noastră, ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine.

ILIE PURCARU ■

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Rezistenţa la oroare

Au apărut, la Paris (251 de pagini, 49 de franci), „Discursurile secrete" ale lui Heinrich Himmler. Sînt cuvîntările pe care cel răspunzător în faţa lui Hitler de activitatea S.S.-ului, a Gestapou-lui şi a lagărelor de exterminare în masă, le-a ţinut în faţa unor auditorii interesate şi competente, între anii 1935 şi 1944. Ele sînt – după părerea tuturor recenzenţilor – absolut îngrozitoare. Chiar şi după 33 de ani de pace – perioadă în care, vai, multe s-au uitat, prea multe s-au iertat, căci aşa e firea omului... – cuvîntările şi ideile lui Himmler înspăimîntă pentru tot ce-a putut trece prin mintea şi gura unui om care a avut puterea să decidă asupra sorţii altor oameni. Monstruozitatea acestor discursuri (stenogramele nu precizează vreo tulburare a vocii oratorului) interzice orice analiză a ideilor.

Ideea de bază a discursurilor lui Himmler este aceea a superiorităţii rasiale – se înţelege a cui – asupra altor rase ; din această superioritate, decurge dreptul şi obligaţia de a omorî alte rase, uşor de recunoscut – pentru a fi persecutate şi gazate – „după aspectul general al animalului, după expresia ochilor". În toamna anului 1943, Himmler expunea foarte calm soluţia finală – unei adunări de Gauleiteri şi Reischsleiteri : „Mi s-a pus următoarea problemă : ce să facem cu copiii şi femeile ? M-am hotărît şi am găsit soluţia care se impunea. Nu mi-am putut asuma dreptul de a extermina bărbaţii – puteţi spune, dacă vreţi, de a-i ucide – lăsînd în schimb copiii lor să crească şi aceştia să se poată răzbuna asupra copiilor şi urmaşilor noştri"... Mulţi socotesc mila un sentiment suspect. Există însă situaţii atît de înfricoşătoare pentru om, încît mila – aşa cum e ea socotită, o simţire inferioară, insuficientă – poate salva un suflet, cum se zice foarte frumos în cărţile importante. Himmler cunoaşte şi el un asemenea moment după enunţarea hotărîrii sale. Mila la el sună astfel : „Va fi greu, teribil de greu, ceea ce vor avea de suportat trupele chemate să opereze această exterminare..." Rareori – zic bătrînii – niciodată, după săraca mea experienţă în materie nu s-a auzit o asemenea autocompasiune în organizarea unui măcel – călăul deplîngîndu-şi complicii pentru ceea ce le va fi dat să-şi vadă ochilor de asasini.

La un asemenea nivel de „decizie", ceea ce nu înţeleg este aprecierea unui recenzent francez care impută discursurilor – „de o dimensiune excepţională a demenţei atroce – o mediocritate consternantă". Mediocritate ? Ce caută aici acest termen ? Mediocri pot fi poeţi cu copii simpatici, mediocri pot fi tenori în „Traviata", mediocră poate fi o pictură aşa şi aşa, mediocră poate fi o teză de doctorat, colecţia unui filatelist sau munca unui biet funcţionar. Mediocritatea e jenantă într-un cenaclu, într-un seminar, ba chiar într-o frizerie. (Niciodată într-un lagăr de exterminare. Acolo nu mai există genii, talente şi sărăcie de idei – ca în revistele literare). A-i imputa lui Himmler o mediocritate înseamnă a-i acorda o şansă la integrarea lui printre oameni şi a absolvi omenirea de jena cea mai insuportabilă – aceea de a-l fi socotit un semen, născut dintr-o femeie şi un bărbat. El a ucis – „dacă vreţi"..., expresie pentru care eu, unul, i-aş mai fi legat un nod în actul de acuzare – milioane de oameni, nu numai genii, nu numai talente abia născute dar şi multe, mult mai multe, mediocrităţi, pline de atîtea păcate mari şi mici ale vieţii. Poate că în adînc, abia ele dau măsura crimelor lui. În lumina cruzimii cu care Himmler a dat ordin de organizare minuţioasă a exterminării – toate păcatele vieţii devin sfinte şi drepte, ca cerere a vieţii de a se exprima, fie şi în meschinăria ei, fie şi în penibil, fie şi în mediocritate, avînd dreptul la a fi şi urîtă, dar la a fi, cu ochii ei, cu aspectul ei general, fie şi de animal... Hitlerismul a fost o astfel de crimă fără de măsură încît devine uman a iubi fiecare tresărire a vieţii, fie ea mediocră, insalubră, puturoasă. „Discursurile secrete" ale lui Himmler provoacă un dezgust capabil să urce în om, printr-o tainică conversiune a urii în sublim, un cîntec paradoxal slăvind toate valorile vieţii, de la cele mai superficiale la cele mai adînci, de la firul înfiorat al unei sprîncene pînă la firul de iarbă şi cel de bălegar.

RADU COSAŞU ■

Promovare activă a principiilor dreptului internaţional

(Urmare din pag. 1)

viaţa internaţională, duce la încetăţenirea practicii soluţionării prin căi şi modalităţi exclusiv paşnice a diferendelor şi conflictelor.

Codificarea a căpătat în concepţia României un sens larg, ca mijloc prin care dreptul existent se adaptează noilor mutaţii din sfera raporturilor interstatale, deschizîndu-se cu adevărat întregii comunităţi internaţionale. Concepută într-o atare dimensiune, fără a o reduce la aspectele sale pur tehnice, codificarea, permite ca dreptul să fie supus unor transformări determinate de necesităţile noi, mereu crescînde ale colaborării multilaterale şi pluriforme dintre state şi devine un proces conştient, deosebit de însemnat, prin care norma juridică dobîndeşte valoare universală, ceea ce îi permite să contribuie, ca factor de ordine şi de stabilitate, în orientarea evoluţiei paşnice a relaţiilor internaţionale.

Într-un număr important de rezoluţii şi declaraţii adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. şi alte organe ale acesteia, într-o multitudine de instrumente juridice bilaterale şi multilaterale, principiile dreptului internaţional contemporan, consfinţite în Carta O.N.U. în termeni generali, şi-au găsit reafirmarea în formulări mai precise şi deseori mai complete, exprimînd astfel, cu o claritate sporită, drepturile şi obligaţiile fundamentale ce revin statelor în comportamentul lor internaţional. Exemplificările sînt numeroase. Să evocăm cîteva dintre ele.

La iniţiativa unui grup de state, printre care şi România, O.N.U. a patronat, în anii 1964—1970 lucrările Comitetului special însărcinat cu pregătirea unei Declaraţii privind principiile relaţiilor prieteneşti şi de cooperare între state în conformitate cu Carta O.N.U., declaraţie adoptată în mod solemn cu prilejul jubileului de argint al Naţiunilor Unite (24 octombrie 1970), la care România a fost reprezentată printr-o delegaţie condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Aceste principii şi-au găsit o amplă consacrare şi concretizare în numeroase alte documente la elaborarea cărora România a avut o contribuţie meritorie, printre care se cuvine să amintim Carta drepturilor şi îndatoririlor economice ale statelor (1974) şi Actul final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa (1975). În aceste instrumente principiile amintite şi-au găsit o mai largă dezvoltare şi detaliere juridică. Oricare ar fi documentele în care sînt încorporate, toate aceste principii sînt însă organic unite în substanţa şi conţinutul lor printr-o finalitate comună : instaurarea unor relaţii paşnice, democratice, de prietenie între toate naţiunile. Referindu-se la ele, preşedintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, arăta : „Aceste principii pe care viaţa însăşi le ridică la rangul de deziderat suprem în relaţiile dintre ţările lumii, de premisă fundamentală a dezvoltării normale a raporturilor internaţionale, capătă un tot mai întins teren de manifestare, se bucură de adeziunea tot mai multor ţări, de sprijinul cercurilor largi ale opiniei publice mondiale".

Preocuparea României pentru definirea cît mai exactă a conţinutului principiilor fundamentale ale dreptului internaţional este ilustrată în chip convingător de propunerile formulate în diverse foruri internaţionale de-a lungul actualului deceniu. Astfel, laolaltă cu reprezentanţii altor state, delegaţiile române au propus la O.N.U. ca textele referitoare la suveranitate să cuprindă, ca un element esenţial al egalităţii suverane, dreptul imprescriptibil al fiecărui stat de a exploata în mod liber resursele sale naturale. La bilanţul contribuţiilor româneşti se înscriu, de asemenea, propunerile privind includerea în enunţul principiului egalităţii suverane a dreptului statelor de a-şi alege în mod nestînjenit sistemul politic, social, economic şi cultural. În toate organele O.N.U., ţara noastră s-a pronunţat pentru o definiţie cuprinzătoare a dreptului popoarelor de a-şi hotărî de sine stătător destinele, prin care, pornindu-se de la recunoaşterea faptului că acest drept exprimă un principiu juridic şi nu numai o opţiune politică, trebuia să se precizeze obligaţia de a nu se împiedica exerciţiul său practic prin intervenţia în treburile interne ale altor popoare şi să se recunoască legitimitatea folosirii forţei pentru combaterea dominaţiei colonialiste.

În numeroase instanţe, România a subliniat cu fermitatea susţinută de adevărul istoric că dreptul internaţional conferă interdicţiei postulate de principiul neamestecului în treburile interne un caracter absolut, nici un motiv neputînd fi invocat pentru a justifica ingerinţele. Teza apărată a vizat inadmisibilitatea intervenţiilor sub pretextul aşa-ziselor motive umanitare, precum şi caracterul ilicit al intervenţiei „consimţite" etc. Potrivit punctului de vedere exprimat de România, magistral reliefat şi în recenta Expunere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în conceptul de intervenţie trebuie cuprinse toate presiunile politice, economice sau de altă natură, incompatibile cu principiile fundamentale ale dreptului internaţional, precum şi orice formă de intervenţie, directă sau indirectă, chiar şi sub forme de aşa-zis „ajutor" în treburile interne sau externe ale altei ţări.

Membră fondatoare a Comitetului special O.N.U. pentru definirea agresiunii, ţara noastră s-a pronunţat în favoarea tratării cu prioritate a definirii agresiunii armate. Poziţiile României au evidenţiat necesitatea de a se elabora o definiţie care, pe lîngă descrierea în termeni generali a agresiunii armate, să cuprindă şi o enumerare concretă a actelor de agresiune. Delegaţiile române au învederat că definiţia agresiunii trebuie să cuprindă toate situaţiile de fapt în care se recurge la forţa armată împotriva integrităţii teritoriale şi independenţei politice a unui stat. Un element esenţial îl constituie referirea la folosirea forţei armate „sub orice formă", încriminîndu-se astfel orice act de agresiune, nici un considerent de ordin politic, militar, economic, sau de altă natură, cu privire la politica externă şi internă a unui stat, neputînd fi invocat pentru a justifica folosirea forţei.

În prezent, România acţionează alături de alte state, pentru elaborarea unui Tratat de eliminare a folosirii forţei şi ameninţării cu forţa din relaţiile internaţionale şi face parte dintr-un comitet special al O.N.U. căruia i s-a încredinţat sarcina pregătirii acestui instrument, organ ce se va întruni la 21 august a.c. în prima sa sesiune.

O elocventă dovadă a preocupărilor României de promovare a legalităţii internaţionale o constituie propunerea făcută în 1975 de elaborare şi adoptare în cadrul O.N.U. a unui cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile şi îndatoririle fundamentale ale statelor. În concepţia ţării noastre un asemenea instrument ar constitui o completare fericită şi o precizare a principiilor Cartei Naţiunilor Unite în care şi-ar găsi sintetizarea ampla experienţă a statelor în procesul edificării unor relaţii internaţionale de tip nou, pătrunse de spiritul dreptăţii, echităţii şi eticii, respectului şi încrederii reciproce între naţiuni. Adoptarea codului propus de România ar avea o mare însemnătate pentru cauza păcii, securităţii şi cooperării între state pe temeiul principiilor dreptului internaţional.

La O.N.U. a fost difuzat în luna aprilie a.c. un document românesc privind poziţia ţării noastre asupra principalilor factori care afectează evoluţia economiei mondiale în ansamblu şi a economiei ţărilor în curs de dezvoltare în special. În mai a fost depus un cuprinzător document al ţării noastre privind dezarmarea. În ambele documente se reliefează necesitatea imperioasă ca relaţiile interstatale să fie aşezate pe noi baze, de deplină egalitate şi echitate şi se subliniază însemnătatea îmbunătăţirii radicale a cadrului juridic al relaţiilor politice şi economice mondiale, în special prin adoptarea unor instrumente internaţionale, avînd forţă juridică obligatorie, întemeiate pe principiile fundamentale ale dreptului internaţional.

Aceste principii — concepute ca un tot unitar — sînt chemate, prin însăşi vocaţia lor, să ocrotească valori şi idealuri comune : pacea, colaborarea, progresul şi prosperitatea tuturor popoarelor. De aceea, tuturor statelor le revine înalta îndatorire de a le apăra în permanenţă, de a le îmbogăţi conţinutul, de a se conforma pe deplin comandamentelor de conduită pe care ele le impun şi de a le transforma într-o călăuză obligatorie în tot ceea ce întreprind pe plan internaţional. Apărarea principiilor nu poate fi în practică decît un proces activ, conştient şi militant. În acest proces, un rol însemnat revine O.N.U. şi organismelor din sistemul său. Aşa cum reliefa tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „Aceste organisme asigură cadrul organizatoric cel mai bun, în actualele împrejurări, pentru participarea activă a tuturor statelor la soluţionarea problemelor, pentru afirmarea cu pondere în lume a principiilor dreptului internaţional, a politicii de egalitate, între toate ţările lumii".

Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu din 3 august exprimă în cel mai convingător mod credinţa ţării noastre în autoritatea dreptului, în rolul său esenţial în edificarea unei lumi mai bune prin structuri şi mai drepte prin finalităţi, în armonie cu marile comandamente ale epocii contemporane.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Rate...

Există o rată a inflatiei, alta a somajului si printre multe alte rate care vor să dimensioneze ritmul de îndepărtare al omului fată de idealurile sale curente mai există o rată a criminalităţii. Ultima dintre acestea este — o, culme a neprevăzutului ! — asimptotică spre zero în acest moment în Liechtenstein. Un vînt de blajinătate bîntuie, dulce si curat reconfortant, în minusculul principat stîrnind în cei cîtiva functionari ai ordinii o plictiseală grea, dar suportabilă. Singura puscărie de la fata locului nu mai contine nici un prizonier. Sau mai exact cei trei detinuti care mai aveau de îndeplinit un stagiu, după merit, au fost „vărsati", prin bună întelegere, într-o închisoare elvetiană. Speculînd momentul edilii s-au hotărît, cu un tulburător simţ al previziunii, să renoveze închisoarea pentru a o transforma într-un lăcas dacă nu confortabil şi vesel, măcar într-unul de o modernă eficacitate în perspectiva unor perioade mai putin... ciudate. În lipsă de suspens politistii îsi omoară acum timpul ocupîndu-se de spatiile verzi, adică, pîndind, bănuitori si cruzi, pe răufăcătorii care calcă peluze sau rup flori.

Cu totul altceva au preferat însă colegii lor belgieni, e drept în timpul liber... „Cazul", făcut cunoscut de cotidianul bruxellez „Le Soir", a stîrnit discuţii nemaipomenite. Pe scurt, sergentul Silly Deronge, în compania unor activi colegi de serviciu, a fost prins asupra faptului în timp ce jefuia, în civil, şi după toate regulile artei, un magazin de bijuterii. Riscînd să ajungă drept în fata faptului împlinit, al crizei de încredere, oficialitătile politiei au luat atitudine calmînd, prin declaratii de o tăioasă exigentă, opinia publică. S-a subliniat, astfel, că rata criminalitătii în Belgia este mai scăzută în raport cu cea din Franţa care a atins 36,35 la sută sau decît cea din Italia (32,45) si asa mai departe.

Rata fiind mai mică în valoare absolută rămîne de stabilit, în valoare relativă, cazul în sine al delincvenţei poliţiste ale cărei procente sînt mai greu de descifrat spre satisfacţia banditilor obişnuiţi.

Pe tobogan... în gaşcă

„De unde venim şi unde ne ducem ?" întrebare care a lăsat pe gînduri pe mulţi de-a lungul secolelor, întrebare cheie sunînd ca bronzul dacă e o liniste absolută în jur si mai departe, a fost pusă şi de toti hippy care se respectă din primul moment. Firavi, şi abulici, şi itineranti, şi vegetarieni, şi toxicomani, hippy si-au subtiat rîndurile sub sabia lui Damocles a schimbării de modă.

Recentul lor „congres" din Peru a fost mai degrabă o calamitate. Visurile nebuloase şi reveria pe marginea trotuarelor au lăsat loc unui apetit pentru mica afacere, pentru o viată în ritm alert dacă nu voios. Dar nimic nu se pierde, totul se transformă. Cîteodată răul se transformă în mai rău.

Capul de afis al toboganului îl detin acum asa numitii „punk". Tineri jegoşi, vopsiti, tunsi chilug, îmbrăcati alandala si gîndind, cu orice pret, tot alandala. Dînsii îsi miscă dementa (evident de imitatie si nicidecum clinică) în grup pentru că, este limpede, numai în gască se poate manifesta „filozofia" de gască a miscării punk. Spre deosebire de gasca hippy, blajină si stîrnind mila, cea practicată de punk este violentă.

La Liverpool, într-o circiumă în care obisnuiesc să-si bea berea oameni în general în vîrstă, o haită de punk au ocupat terenul, au blocat uşile şi au supus asistenta la un ritual iesit din comun : nevinovatii pensionari au fost obligati — sub amenintarea ghioagelor, a bicelor cu bumbi de plumb si a cutitelor de bucătărie să se lase transformati în punk.

Tinerii punk transformînd bătrînii în punk s-au dovedit, dincolo de bestialitatea înscenării, convinsi de propria si crunta lor ilaritate, o ilaritate pe muchie de cutit acolo unde nebunia clovnului se întilneşte cu luciditatea criminalului.

RADU BUDEANU ■

RENUMELE STRĂVECHIULUI SUGIOU

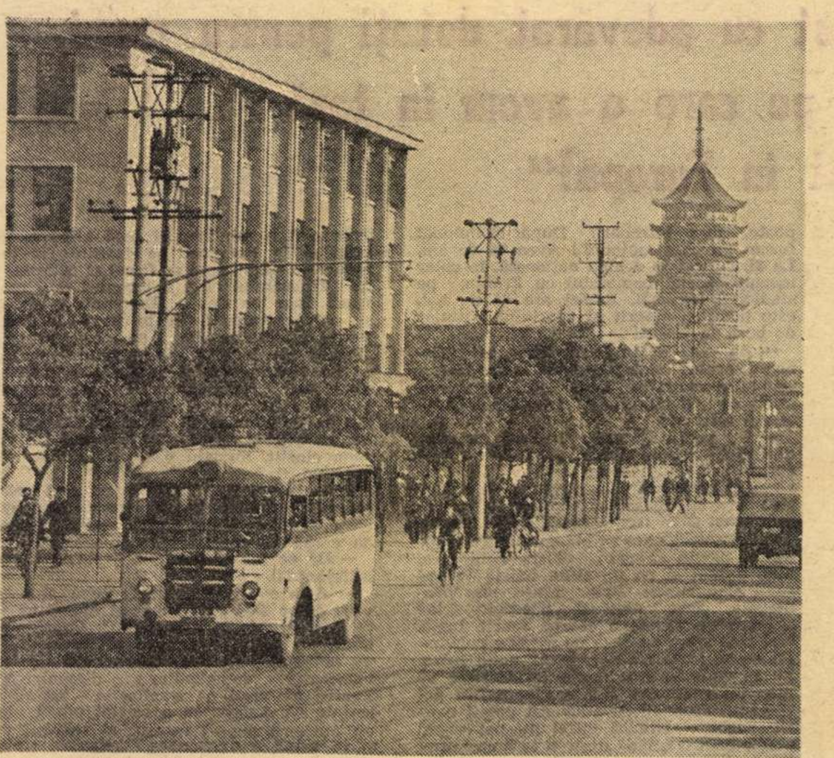

Evocînd cîteva imagini din acest străvechi oraş, aflat la numai 75 de minute de mers cu trenul de imensa aglomerare urbană a Şanhaiului, poate este necesar să precizez dintru început că Sugiou nu face parte din categoria marilor oraşe chineze. Cu cei 600 000 de locuitori ai săi, aşezarea intră în seria nenumăratelor urbe de dimensiuni mijlocii de pe cursul Fluviului Albastru. Acest aspect cantitativ nu constituie însă un impediment ca Sugiou să fie unul din oraşele cu nume de rezonanţă pe plan naţional, de care se leagă multe evenimente, fapte şi realităţi datorită cărora este mereu căutat şi străbătut de numeroşi călători chinezi şi străini.

Aşa cum l-am văzut în zilele unui mai generos cu oamenii şi risipitor cu natura, Sugiou ne-a apărut a fi rezultatul şi simbolul conlucrării a trei factori : istoria, natura şi mîna omului.

O cronică antică consemnează că în secolul VI i.e.n., la vărsarea Fluviului Albastru exista regatul U, a cărui capitală era situată pe vatra actualului Sugiou. Dealtfel, amintirea primului rege, Hă Liu, a fost perpetuată de tradiţie care spune că ar fi fost îngropat, cu tot arsenalul său de săbii, sub „colina tigrului", semnalată la nord-vest de oraş de o splendidă pagodă cu şapte etaje, ridicată la mijlocul secolului X. Aşezat într-un loc de densă efervescenţă istorică, oraşul îşi va consolida ulterior renumele de centru intelectual şi economic al imperiului, mai ales după anul 589 cînd s-a săpat Marele canal ce făcea legătura cu provinciile nordice. În secolul XII, Sugiou era deja un mare atelier de prelucrare a mătăsii, luînd aspectul unui oraş medieval, cu zid exterior de apărare şi porţi de acces. Configuraţia lui de odinioară s-a conservat perfect şi vatra tradiţională a oraşului, în suprafaţă de numai 22,5 kilometri pătraţi, tăiată în unghiuri drepte de străzi şi vechile canale de comunicaţie şi transporturi interioare revarsă cu generozitate asupra vizitatorului farmecul discret al patinei şi longevităţii sale istorice, fiind un fel de album ilustrativ autentic şi palpabil a cîtorva secole de viaţă urbană chineză.

Natura a fost şi ea extrem de darnică cu acele locuri, astfel, că din vechi timpuri un proverb spune : „În cer există paradisul, iar pe pămînt Sugiou şi Hangiou". Motivul central al flatantei formule îl constituie grădinile oraşului, care de zece secole sînt o atracţie şi o mîndrie naţională, formula lor de alcătuire fiind considerată o culme a perfecţiunii artei jardiniere. La origine, acestea au fost amenajate de foşti înalţi funcţionari de la Curte care au căutat să-şi creeze un spaţiu artistic şi intelectual de petrecere în ultima parte a vieţii. Trecînd prin „Grădina maestrului pescar", „Grădina pădurii leului", „Grădina armoniei", „Grădina Liu", rămîi cu impresia unei prodigioase şi unice risipe de fantezie, talent şi ingeniozitate în arta combinării pietrei, ochiurilor de apă, construcţiilor de lemn decorative şi oazelor vegetale din care au fost create inimitabile opere de artă. Pentru refacerea lor în 1953, regimul popular a creat o comisie specială de arhitecţi şi grădinari care, după douăzeci de ani de muncă a redat patrimoniului artistic naţional splendoarea şi subtilitatea a unsprezece din cele mai vechi grădini din Sugiou.

Talentul şi hărnicia locuitorilor oraşului au fost şi rămîn o certitudine constantă şi dacă azi Sugiou apare ca un adevărat imens parc cu străzile, canalele şi cele peste trei sute de poduri umbrite de coroanele platanilor, ulmilor, pinilor, aceasta se datorează acţiunii anuale de plantare a copacilor organizată de municipalitate. Milioanele de copaci sădiţi au şi rolul păstrării unui microclimat plăcut în condiţiile în care oraşul are peste 400 de fabrici şi ateliere cu cele mai diverse profile : metalurgie, chimie, maşini-unelte, textile, electrotehnică etc.

Cea mai veche îndeletnicire a locuitorilor, care urcă pînă în dinastia Thang (618—907) este prelucrarea artistică a mătăsii, broderia de Sugiou fiind una din cele patru mari şcoli naţionale ale acestei arte alături de cele din provinciile Hunan, Kuantung şi Siciuan. Munca şi instruirea artiştilor — brodeişti locali sînt dirijate de Institutul de broderie, vizitat într-una din zilele şederii noastre în oraş. În sălile lui de studiu, însumînd circa 3 000 metri pătraţi, zeci de artizani şi desenatori creează şi perfectează noi tehnici, modele şi desene care sînt trimise spre execuţie în ateliere. Istoria şi rezultatele acestei străvechi arte manuale sînt trasate şi ilustrate în expoziţia permanentă a Institutului. Peisaje naturale, scene istorice, monumente arhitectonice, imagini din grădinile oraşului, figuri umane celebre sau anonime sînt redate în cele mai fine nuanţe fie în maniera picturii tradiţionale chineze, fie în cea a picturii în ulei, bazate pe perspectivă. Oricine poate constata excepţionalul talent şi temeinica instruire, cerută de crearea acestor tablouri în care firul de mătase poate avea o mie de nuanţe coloristice. Cunoscut demult în China, numele oraşului Sugiou s-a răspîndit şi pe alte continente pentru că o bună parte din tablourile, broderiile şi stampele realizate în atelierele oraşului se exportă. Unicate sau în serii strict limitate, fragile în aparenţă dar inimitabile, aceste opere duc pretutindeni faima generaţiilor de artişti anonimi care au creat şi îmbogăţesc renumele străvechiului oraş.

ILIE VASILE ■

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

O BROASCĂ ŢESTOASĂ DE 300 KILOGRAME

La Torvaianica, localitate situată la cîtiva kilometri la sud de Roma, a fost capturată o broască testoasă de dimensiuni neobisnuite. Ea cîntăreste trei chintale. O mai deosebeste de alte surate faptul că reprezintă singurul animal fosil al speciei sale. Şi mai e ceva : carapacea cu totul si cu totul deosebită.

Deoarece grădina zoologică din Roma nu a putut să-i asigure o găzduire corespunzătoare i s-a redat libertatea.

Biologii marini lansează ideea că această aparitie rară (în ultimele două secole trei cazuri) se datorează unui nou curent cald, care mai aduce cu sine multi rechini mici şi cetacee. Rarisima broască testoasă este liberă. Ea se va înmulti în conditii firesti, naturale si nu în captivitate. Dar, în mod paradoxal, se poate vorbi de :

SUPRAVIEŢUIRE PRIN CAPTIVITATE

Un raport întocmit de oameni de stiintă americani, membri ai societătii nationale Audubon, arată că în muntii din nordul Californiei au mai rămas doar 40 de condori. Disparitia condorului californian va fi evitată prin cresterea lui stiintifică, în captivitate. În conditii de captivitate va putea trăi pînă la vîrsta de 40 de ani. E mai bine asa decît deloc ? Se pare că uneori e mai bine.

REMUŞCĂRI TARDIVE

În pofida tuturor eforturilor, coasta Bretaniei de nord rămîne îmbibată, ca un urias burete, de cele 120 000 tone de petrol deversate de petrolierul Amoco-Cadiz. Pînă la o adîncime de 7 metri viata a dispărut complet din mare.

Societatea Amoco Transport a decis să doneze două milioane de dolari în scopul studierii consecintelor ecologice ale catastrofei. Tardive remuscări cu privire la disparitia vietii. Niciodată nu e, însă, prea tîrziu să salvăm viata omenească pentru a cărei cauză s-a întrunit si s-a desfăsurat

UN ÎMBUCURĂTOR CONGRES DE HEMATOLOGIE

În luna iulie, a avut loc la Paris al 17-lea congres al Societătii internationale de hematologie Profesorul Bernard, presedintele acestui congres, califică rezultatele obtinute pînă în prezent în hematologie ca fiind „năucitoare". Dacă, în 1954, toti bolnavii atinsi de boala Hodgkin mureau în cîtiva ani sau în cîteva luni, astăzi s-au obtinut 90 la sută din vindecări ale stadiilor 1 şi 2 si 50 la sută ale stadiilor 3 si 4. Progrese spectaculoase s-au obtinut si în tratarea leucemiilor. Analiza sîngelui este necesară nu numai pentru urmărirea stadiilor unei boli, dar si pentru

PROGNOZAREA UNEI NOI VIEŢI

Un grup de medici de la Cornell University Medical College (New York) a descoperit mijlocul de a prognoza, la sapte zile de la concepere, sarcinile care vor duce la nasterea de gemeni. O simplă analiză a sîngelui şi gonadotropina corionică va da indicatii asupra dimensiunilor si greutătii viitorului copil.

MOARTE PE ROŢI ÎN SPANIA

Cerul este în flăcări. Plaja de la Los Alfaquès (Spania) s-a transformat într-un imens rug. Nu este vorba de-a poetiza un apus de soare ci de-o tragedie. Un camion transportînd propilenă lichidă a luat foc actionînd ca o bombă cu napalm. Sute de oameni aflati pe plajă s-au transformat în torte vii, au fost carbonizati pe loc, plătind cu viata lor această groaznică neglijentă.

MOARTE PE ROŢI ÎN MEXIC

Patru zile mai tîrziu, la nord de Mexico, trei autocare, două camioane si o cisternă, transportînd butan lichid s-au ciocnit. Din nou flăcări, explozii în serie. Rezultatul : 85 de morti şi 150 de răniti. Transporturi ale distrugerii circulă pe sosele.

Ce drumuri sigure vor mai rămîne, oare, oamenilor ?

ŞASE ŞOARECI VINOVAŢI

În lume se depun eforturi mari pentru a se asigura securitatea hranei si pentru a se reduce pierderile de cereale după recoltare, arată un document F.A.O. Tot din document se desprind următoarele : sase soareci consumă o cantitate de grîu ce ar ajunge unui om timp de un an ; insectele pot provoca pierderi de 10—40 la sută din recoltă. Se iau si măsuri, cîteodată ; se declansează acest

RĂZBOI ÎMPOTRIVA LĂCUSTELOR DEŞERTULUI !

Unităti specializate ale marinei si aviatiei spaniole vor fi mobilizate, începînd cu data de 15 august a.c., conform stării de război, ca să se prevină, în felul acesta, atacarea Arhipelagului Canarelor de către „lăcustele desertului" care au mai devastat cele sapte insule ale arhipelagului în anii 1910, 1932, 1953 si 1958. Iată un „război" care merită dus.

I. GRECU ■

MONDO UMANO ?

Bracht story

Mai întîi o altă istorie, cu aceeaşi desfăşurare dar, din fericire, nu cu acelaşi tragic final. Amsterdam, 28 octombrie 1977. Multimilionarul olandez Maurts Caransa este răpit în plină zi. Cîteva zile după aceea, mai precis la 2 noiembrie, Caransa este eliberat în schimbul sumei de 10 (zece) milioane florini (circa 150 milioane franci belgieni). De curînd, o parte importantă din sumă este găsită la o bancă din Lugano, Elveţia, în seifuri şi conturi numerotate ce figurau pe numele a trei sudamericani. Unul dintre ei, Luis Alvarez, fusese arestat acum cîtva timp la Los Angeles.

Presa belgiană opinează că această afacere ar putea avea legături cu o altă răpire : cea a lui Apersi, portarul unui producător de diamante din Anvers, care, şi el, a fost pus în libertate. Dar această poveste nu se mai leagă cu cea a răpirii baronului Charles Bracht. Rememorarea este, aici, necesară. 7 martie 1978. La ora 9.15 baronul Bracht părăseşte castelul său Calesberg, din Schoten, şi pleacă, singur, la volanul maşinii sale, la birourile din Anvers, de pe Louge Nieuwstroat, nr. 45. La prînz, nelinişte la Schoten : Charles n-a revenit pentru obisnuitul dejun. Spre sfîrsitul zilei familia alertează poliţia. Declansată imediat, ancheta descoperă, pentru început, masina sa în parking-ul nepăzit în care societatea aparţinînd familiei Bracht a închiriat cîteva locuri. În faţa maşinii, urme de sînge şi păr. În dimineaţa aceleiaşi zile familia Bracht primeşte un telefon din partea unuia din răpitori. Îşi zicea „Dexter" şi, potrivit specialiştilor, vorbea o engleză stricată. S-a aflat că a cerut o răscumpărare de zeci de milioane de franci belgieni. Ca să-i dea curs, familia a cerut o dovadă care să demonstreze că răpitul este în viaţă. Autorii actului au strecurat ceasul şi cheile într-o pungă de plastic pe care au lăsat-o sub un pod de pe calea ferată Anvers-Bruxelles. Dovezi concludente ? Nici pe departe. Mai ales că aproape trei săptămîni familia a rămas fără nici o ştire. Într-un asemenea climat, a cărui tensiune creştea la maximum, a intervenit un alt anunţ telefonic făcut, de data aceasta, redactorului de serviciu de la „Gazet van Antwerpen". La celălalt capăt al firului, un om care vorbea englezeşte destul de prost anunţa că baronul Bracht este mort, că el a fost ucis... Totuşi victima nu este găsită.

Abia după o săptămînă, cînd Bracht jr. cere misteriosului „Dexter" să-i scrie sau să-l contacteze, urmează un nou apel telefonic al misterioasei voci ce vorbeşte englezeşte, care dă cîteva amănunte asupra locurilor unde Teo Bracht să se deplaseze şi să găsească victima. O amplă operaţiune este lansată si cercetările dau rezultate. Din păcate, totul este adevărat. Şi foarte trist. Bracht decedase încă din ziua răpirii sale, iar cei ce comiseseră odiosul act cereau răscumpărare pentru un mort. Lipsa lor de scrupule nu se oprea aici, cu toată tragedia provocată unei familii, cu toată încordarea ce domnise 35 de zile în acest oraş şi în ţară.

Într-o bună zi, reamintindu-şi procedeul folosit de poliţia vest-germană poliţiştii din Anvers au apelat şi ei la o emisiune TV cerînd să fie sprijiniţi în recunoaşterea misterioasei voci a lui „Dexter". N-a trecut mult şi apelul a dat roade : într-un imobil de pe Avenue de Belgique a fost arestat un oarecare Marcel van Tongelem, 39 de ani, alias Janssens. Sînt indicii numeroase care-l dovedesc a fi autorul răpirii, mai ales că nu e un necunoscut pentru oamenii ordinii.

Dincolo de toate aceste precizări un amănunt reţine atenţia şi asupra lui se concentrează numeroase comentarii : Tongelem, după răpire, crimă şi perioada de mare încordare pînă la descoperirea victimei, a dat o raită pe la Rotterdam, ca să se liniştească şi să se recreeze, spun şi scriu cu tristete ziarele, condamnînd vehement un asemenea act şi o atare mentalitate. Să ne reamintim de cazul Moro, de cazul Empain, de cazurile citate la început Totul e : nu numai cît vor mai dura aceste nedorite story, ci şi cum de proliferează mereu ?

PETRE NICOLAE ■

Climat bun la Baia Mare

Multe dintre succesele sportului românesc în anii din urmă își au primul izvor în acest mare oraș al Nordului, din această superbă colectivitate de actuali muncitori, de foști țărani și de intelectuali cu vocația tradiției și înnoirii, în această cetate a bunului simț și a încrederii în puterea omului, care e Baia Mare. Dacă ne-am aminti numai Cupa României la handbal, cîștigată spectaculos și meritat de echipa din Baia Mare, dacă ne-am aminti succesele excepționale pe care le au alte echipe românești formate și din jucători proveniți din Baia Mare și tot ar fi destul să semnalăm Maramureșul ca scenă de primă strălucire a afirmării sportului românesc, de fapt a afirmării disponibilităților celor mai curate ale omului. Am fost zilele trecute la Baia Mare și am văzut încă o dată ce oameni cu puternicul sigiliu al spiritualității trăiesc și muncesc, și visează acolo. Înainte de a cunoaște direct publicul sportiv din Baia Mare, am cunoscut publicul cultural din Baia Mare și m-a uimit delicatețea sufletului, și m-a uimit capacitatea sa excepțională de a se emoționa, de a se mobiliza în fața marilor cîntece ale patriei, cîntece pe care acest public maramureșean nu așteaptă cu mîna întinsă să i le aducă altcineva, ci și le scoate cu noblețe și vocație din sine insuși. Căci Maramureșul este la ora de față și una dintre cele mai pure leagăne ale spiritualității românești. Cu psihologia lor de grăniceri, maramureșenii au o vibrație de neoprit în fața adevărurilor fundamentale ale patriei. Ei cred în mod declarat și definitiv în tot ce-i frumos și adevărat, și nu cred verbal, ci cred prin fapte. La Baia Mare oamenii trăiesc în perspectiva unei noi omogenizări, după ce a venit fiecare de unde a venit, și se formează ca tradiție muncitorească. I-am văzut pe băimăreni și la stadion însoțindu-și echipa Fotbal Club Baia Mare cu un entuziasm destul de nuanțat, aplaudînd numai ce era de aplaudat, inclusiv realizări ale adversarilor. Și mi-a plăcut enorm felul spiritual de a se purta (cel puțin în ziua în care am fost eu acolo) al acestui public. Ei bine, publicul nu este singura valoare a sportului în Maramureș. O valoare cred că este și echipa Fotbal Club Baia Mare pe care am cunoscut-o și la antrenamente, și în două jocuri, și despre care pot spune că este una dintre echipele, foarte puținele echipe românești, care încearcă să joace fotbal modern. Talentul unui antrenor serios și inspirat, pe cît e de curajos și de nedreptățit, talentul lui Viorel Mateianu se vede, el a studiat atent jocul de fotbal în genere. În replica pe care o dă echipa sa oricărei alte echipe, Mateianu i-a pus pe jucătorii săi să așeze puțină minte, puțină judecată, puțină dorință de a acționa lucid. Nu mai vorbesc despre faptul că la Baia Mare jucătorii aleargă. Sincer să fiu au fost faze în care Fotbal Club Baia Mare mi-a plăcut mult, așa cum îmi plăcuse și în neuitatul derbi Fotbal Club Baia Mare — „U" Cluj-Napoca, derbi transmis de televiziune și care mi s-a părut atunci cel mai bun meci al momentului. La Baia Mare oamenii au nevoie după munca de fiecare zi de o descărcare și de o nouă reîncărcare a energiilor. Dacă ar fi numai fotbalul nu aș considera că este destul. dar nu este numai fotbalul. Se caută în Nord (și firește nu numai acolo) căi prin care omului să-i fie bine și în timpul său liber. Să sperăm că nimic nu va tulbura calea dreaptă pe care se află întregul sport maramureșean la ora de față.

ADRIAN PAUNESCU

Mihai Naca, antrenorul „Farului":

„Dacă n-am fi fost cu adevărat dotați pentru rugbi, la baza de masă pe care o avem în țară nici n-am fi contat în Europa!"

— În momentul de față, august 1978, Mihai Naca reprezintă în primul rind numele antrenorului echipei constăntene de rugbi „Farul", cîștigătoare a titlului în trei din ultimele patru editii ale campionatului national. Ce a fost mai înainte ?

— Sînt bucureștean, născut chiar în „cartierul rugbistilor", aproape de Parcul Copilului, acum 39 de ani. Am jucat, desigur, mai intii la „Grivita rosie", unde intiiul antrenor mi-a fost poetul Tudor George, zis „Ahoe", a cărui pasiune pentru rugbi a rămas si astăzi nealterată. Cînd am terminat junioratul am trecut la „Rapid" și mai apoi la „Știința" Timișoara, ca jucător si antrenor totodată. La 21 de ăni si jumătate, student al Facultătii de educatie fizică, am fost, cred, cel mai tînăr antrenor al unei echipe de rugbi din prima divizie. „Știința" s-a menținut în „A" patru ani de zile, între 1961 și 1965, după care eu m-am întors la Bucuresti, ca antrenor al „Gloriei", cu care am promovat din a doua în prima divizie a țării. Din 1973 sînt la Constanta, mai intii la „Chimia" Năvodari, apoi, după un an, la „Farul".

— Am auzit adeseori vorbindu-se între obișnuiții rugbiului că dumneata ai moștenit la „Farul" o situatie perfectă, o echipă si un club deja consolidate, si că nu ți-a mai rămas, drept urmare, decît să culegi roadele, sau, cu alte cuvinte, să cîștigi campionatul fără mari eforturi personale ! Ce e adevărat din ce vorbesc gurile rele ?

— Există, fără îndoială, o jumătate de adevăr, așa cum se intimplă intotdeauna acolo unde se insinuează o jumătate de neadevăr. Ca să mă explic, am să incep cu prima parte. Înaintea mea, la „Farul" a lucrat vreo trei ani antrenorul emerit Titi Ionescu. Cea mai bună performanță a echipei în acest timp a fost ocuparea unui loc III. Dar Titi Ionescu a avut marea reusită că a izbutit să dea Constantei gustul pentru marea performanță. Rugbi, e adevărat, se juca de vreo 20 de ani pe malul mării, dar la un nivel foarte modest. Întîlnind însă aici un sprijin deosebit, pe care a stiut să-l capaciteze, Titi Ionescu a stimulat ambitii sporite si in sportul cu balonul oval, punind adevăratele baze ale rugbiului constăntean de cel mai înalt nivel. A făcut citeva lucruri organizatorice extraordinare — sectia de rugbi, desigur, dar mai ales seria constănteană de divizia B, cu sprijinul foarte important al Comitetului municipal de partid si cu acordul federatiei de specialitate, o serie de rugbi cu 12 echipe, marea majoritate din Constanta, o adevărată bază de masă nou creată, care a dat frumoase roade. Astăzi există cinci, sase sute de jucători de rugbi in judet, lucru nemaiintilnit decit cel mult in București, și citeva echipe destul de bune, antrenate in general de fosti jucători constănteni. Meritul lui Titi Ionescu este indiscutabil. Numai că el n-a mai avut asemenea reusite nicăieri, după ce a plecat de la Constanta. Cu Buzăul a căzut in a doua divizie, nici la Iasi n-a avut prea mare succes, iar astăzi se află la Petrosani, unde are o echipă bună, dar nu ca „Farul" ! Cu alte cuvinte, e foarte adevărat că eu am găsit la Constanta o echipă si un teren foarte fertil pentru rugbi, dar e extrem de exagerat să se afirme că „Farul" a jucat în continuare doar din ce a învătat de la Titi Ionescu. În chiar primul an, dealtfel, i-am pierdut pe Dumitru, actualul căpitan al echipei nationale, pe Stoica si Florescu, Motrescu si Holban au plecat militari, si încă altii, poate mai slabi, pe care nu-i mai numesc. Primul campionat l-am dus cu numai 18 jucători, dar ce-a fost pe mine, nu mă intrebati !

— Ce-a fost ?

— Au fost destule. În general, lumea era cu ochii pe mine. De, veneam după un antrenor emerit ! Am fost nevoit să fac citeva mutatii în echipă, pe Varga din linia a III-a l-am făcut centru, asa a jucat și în echipa natională mai tîrziu, din fundașul Bucos am făcut mijlocaș de deschidere, iar astăzi e chemat la lot pe acelasi post, am promovat citiva jucători de la juniori si din divizia B constănteană, i-am integrat apoi pe Ianusevici și Ioniță, veniți după un an, l-am recuperat pe Băcioiu...

— Ce-i asta, „l-am recuperat" ?

— L-am găsit în circiuma gării, conduceam pe cineva și m-a văzut, era făcut praf și m-a rugat să-l ajut, că se va îndrepta. Fusese suspendat de club. I-am spus să vină marți la antrenament, mai mult să scap, dar m-am trezit cu el și nu l-am mai putut refuza, mă implora din ochi. Iancule, i-am spus, eu îți mai dau o șansă, dar trebuie să-mi promiți că nu mai bei hai să zicem pînă se termină campionatul. Dar după campionat se poate, m-a întrebat ? După campionat facem un chef amindoi ! Avea 30 de ani. La 31 a jucat în echipa națională, în chiar meciul acela memorabil cu Franța, pe stadionul Giulești. Astăzi are 34 de ani, este maestru emerit al sportului, titular de bază la „Farul".

— As vrea să te întreb dacă ascensiunea „Farului" este legată de o nivelare a rugbiului românesc, de slăbirea unor formatii ca „Grivita rosie" ori „Dinamo" — sau de altceva ?

— Nu poate fi vorba numai de asta, desi nici „Grivita", nici „Dinamo" nu mai sint la ora actuală ceea ce erau in trecut. Cred că mai curind este vorba de o lărgire a ariei rugbiului românesc. Înainte nu aveam decit trei echipe, cele numite plus „Steaua", care se băteau pentru titlu. Astăzi există „Farul", există Timisoara, care a luat si ea un titlu, există Petrosanii si Birladul, Baia Mare, nou promovată, face eforturi deosebite, iar „Steaua" a rămas o echipă foarte bună. Mai slab stăm cu baza de masă a rugbiului — cu toate că, paradoxal, acest lucru nu se vede in rezultatele inregistrate pe plan international. Dar asa am fost noi românii, probabil cu adevărat dotati pentru rugbi — fiindcă altfel nu pot să-mi explic cum o echipă dintr-o tară ca Franta, cu 200 000 de jucători, poate fi intrecută de o echipă reprezentind, după rapoartele federatiei, cel mult 10 000 de jucători de rugbi ! Dacă ar fi fost după baza de masă pe care o avem, noi nici n-am fi contat în Europa. As vrea insă să amintesc aici și despre curajul antrenorului federal Valeriu Irimescu, care a simțit cînd a venit momentul să schimbăm fata rugbiului nostru. Pină acum citiva ani, echipa natională se străduia să piardă la cît mai putine puncte in fata francezilor si, poate, izbutea să-i păcălească pe o lovitură de picior. Irimescu a venit cu curajul de a-i ataca pe francezi, iar meciul de pe Giulesti, cind le-am dat trei incercări francezilor, il tineti minte, desigur ! Am și pierdut în felul acesta, fără îndoială, dar schimbarea de conceptie se petrecuse deja, pasul cel mare spre rugbiul modern, la care aspirăm astăzi. Revenind la echipele de club, a fost evident pentru toată lumea că „Farul" a bătut „Steaua" mai ales prin organizarea jocului, printr-o tactică mai modernă, prin „siretenie", cum se exprima un ziarist de la cotidianul de specialitate, de parcă lucrul acesta ar fi fost interzis ! În fine... Noi am început să învătăm o multime de lucruri noi direct de la galezi si englezi, cum ar fi atacul cu fata, nu cu spatele la adversar, iar părerea mea în această direcție este că ar trebui să depăsim mai repede stadiul de „învățăcei" ai cocoșului galic și să țintim cu îndrăzneală mai departe. Să ne uităm mai atenți la rugbiștii galezi și englezi, la neozeelandezi...

— Este si ceea ce, după cunostinta mea, are să se intimple peste doar citeva săptămini, odată cu turneul în Țara Galilor si Anglia al echipei noastre nationale. Citi oameni de la „Farul" vor fi în acest turneu ?

— Acum patru ani, cind am venit la „Farul", echipa nu avea decit doi titulari in „natională". La meciul cu Franta, pe Giulesti, au jucat sase oameni, plus o rezervă, adusi de pe litoral. Astăzi, cind s-a anuntat convocarea unui lot lărgit, de 40 de jucători, pentru pregătirea turneului din Marea Britanie, au fost selectionati 15 rugbisti de la „Farul" din cei 22 cîti avem in lotul nostru. E ceva, nu-i așa ?

— Nu spui un cuvînt despre antrenor...

— Antrenorul rămine acasă, cu rezervele ! Și-mi pare tare rău. Nu că aș tinti eu la cine știe ce loc în schema federatiei, nici vorbă — dar trei săptămini în patria rugbiului, in fabuloasa lume a rugbiului britanic, asta mi-ar fi plăcut enorm. Mi-ar fi plăcut desigur să văd și să învăt lucruri noi. Poate altă dată !

— Crezi că „Farul" va domina rugbiul românesc mai multi ani, de acum inainte ?

— N-as putea spune asta cu cea mai mare certitudine, fiindcă n-as vrea să risc. Dar există astăzi o multime de premise pentru ca această previziune să se împlinească total. În primul rind atentia deosebită, deloc slăbită, pe care factorii de răspundere, în primul rînd tovarăsii Nicolae Dan și Ilie Georgescu, de la Comitetul municipal de partid, apoi directorul Ion Gugoașă, de la T.C.L., si incă altii, o multime — deci atentia pe care toti acești oameni minunati, cuceriti de frumusetea sportului cu balonul oval, o acordă rugbiului. Biroul sectiei de rugbi a clubului „Farul" este alcătuit din 12 oameni, numai unul și unul ! Avem 10 echipe de divizia B în judet, și două in prima divizie — „Farul" și T. C. Ind. Mai sint două echipe de juniori în campionatul national, ambele tinind de Scoala sportivă, dar — mai ales — patru clase speciale de rugbi, care au trecut din a V-a în a VI-a, plus alte patru care vor lua acum fiintă, în clasa a cincea. Si stiti cine sint profesori la aceste clase ? Motrescu, Ianusevici și Bucos ! Copiii ăștia sint o minune. Și încă altceva. În timp ce la București se desființează terenuri de rugbi, cum ar fi cel al „Gloriei", pe „Tineretului" din 4 terenuri se mai joacă doar pe două, „Dinamo" a rămas si ea fără teren de rugbi etc. — la Constanta ele, terenurile, se construiesc : „Farul" are terenul său propriu, pe care nu intră niciodată echipa de fotbal, „Constructorul", „Vointa" și I.T.C. de asemenea. În plus, municipalitatea a luat hotărirea de a construi un stadion **numai pentru rugbi**, de 12 000 de locuri ! Vă spun cinstit, nu stiu dacă peste sase ani voi mai fi antrenor la „Farul", dar în Constanta voi fi, si abia astept să-i văd pe puștii de la clasele speciale cum cresc, si dacă va mai putea cineva să stea de vorbă cu rugbiul constăntean !

— De ce nu se întîmplă același lucru la fotbal ?!

— Asta e o poveste mai veche, si n-as vrea deloc să-i mai supăr si eu pe prietenii nostri de la echipa F.C. Constanta, căzuti în „B". Oricum, vă mărturisesc că pe noi rugbistii nu ne bucură deloc insuccesul fotbalistilor : dimpotrivă ! Pentru că vreti o explicatie, mi-aduc aminte că Antonescu a asistat odată la un antrenament al nostru, al rugbiștilor, și la urmă a exclamat : „Nenică, păi dacă pe noi ne-ar băga la asemenea antrenamente, la haltere, la cauciucuri și juguri, nu știu dacă ar mai rămîne trei fotbaliști să se ducă acasă pe picioarele lor !" Acum, pentru că si ei vor juca duminică dimineața, va trebui să începem noi de la 9.30, iar ei de la 11, ca să nu ne luăm spectatorii unul altuia, sau, mai exact, ca să nu le furăm spectatorii, cum se spune. La Constanta, poate că stiti, au fost meciuri de rugbi cu 12 000 de oameni în tribune, și meciuri de fotbal cu numai cîteva sute. Dacă partidele s-ar pune la concurentă, nu stiu zău, vă rog să mă credeti, dacă la fotbal ar asista mai mult de o sută, două de spectatori...

— Devine Constanța, tot mai vizibil, orașul rugbiului ?

— Poate că da. Sper că da !

DUMITRU GRAUR

Anul acesta, Cluj-Napoca „merge" pe Universitatea!

De cițiva ani fără echipă de fotbal în prima divizie, municipiul Cluj-Napoca n-a încetat să spere în promovarea măcar a unei reprezentante ale sale, Universitatea sau C.F.R., pe prima scenă a fotbalului nostru. Au fost ani triști pentru fotbalul clujean, cu meciuri pe Stadionul municipal sau pe cel al C.F.R-ului la care nu asistau decît cîteva sute de spectatori — dar fenomenul, spun specialiștii, a fost și el necesar, ca un fel de reciclare a publicului clujean, a cărui iubire față de fotbal se afla în vizibilă scădere, dar și a fotbaliștilor din cele două echipe clujene, ale căror ambiții sportive scăzuseră foarte mult. Între timp, lucrurile s-au îndreptat vizibil, și de o parte și de cealaltă, municipiul clujean încercînd să dinamiteze ambiții noi, capabile de a aduce măcar o reprezentantă a orașului în prima divizie. Anul trecut, regulamentul de transferări nepermițînd mutații dintr-un club în altul decît în cadrul județului, Cluj-Napoca a luat hotărîrea întăririi echipei C.F.R., care i-a primit de la „U" pe Batacliu și Hurloi. Dar, C.F.R.-ul s-a clasat în cele din urmă pe locul 3, după Baia Mare și... „U". În perspectiva noului campionat, organele locale de decizie au hotărît să fie investite mai multe speranțe în Universitatea, echipa studenților clujeni fiind la ora actuală o formație nu numai tînără, dar și cu o mulțime de jucători talentați, pe măsura fotbalului de înaltă tehnicitate, ce a făcut mereu renume lui „U". Între ei, pe lîngă Cîmpeanu II, Vidican, Lăzăreanu, Moș, Mureșan și alții, care au făcut parte din echipa lui Peniță Moldoveanu și în campionatul trecut, apar acum fundașul central I. Ciocan (un fost titular al lotului de tineret), fundașul de margine Mihai Liviu, mijlocașul Manu și atacantul Batacliu, ultimul revenit după cum se vede la „U" — toți patru jucători la C.F.R. pînă în această vară ! În schimb, echipa feroviară clujeană i-a primit pe Mirăuță, V. Ciocan, Berindei, Căpușan și juniorul Albu. S-a petrecut deci la Cluj-Napoca o foarte importantă schimbare de efectiv (probabil cea mai însemnată din toată țara !), „U" devenind în momentul de față, cel puțin prin prisma lotului de jucători, o echipă cu adevărat puternică, capabilă să forțeze porțile promovării. Sigur, numai campionatul propriu-zis va da verdictul definitiv, pentru că atît F.C.M. Reșița, cît și, probabil..., C.F.R.-ul nu vor renunța cu una, cu două la lupta pentru primul loc al seriei. Deocamdată însă, așa cum ne-au declarat, antrenorii P. Moldoveanu și noul său secund, talentatul tehnician Toader Pop (fost la Mureșul Deva), sînt optimiști. La anul, o vom avea din nou pe „U" în divizia A ?

Cantină cu separeu şi garaj sub fereastra directorului care nu mai este!

(Urmare din pag. 15)

tori ai Inspectoratului judetean de învătămînt. care în concluzii au propus destituirea imediată a directorului Alexandru Simon. a fost cunoscută de conducerea intreprinderii de energie electrică. coordonatoare. dar pînă la urmă. directorul a reusit. cu cîteva lacrimi. cu cîteva vorbe. să înduplece conducerea inspectoratului şi să scape cu fată curată ; adică să scape fără nici o sanctiune. Colectivul de profesori. constatînd tolerarea abuzurilor. a fost dezamăgit. procesul de învătămînt a avut numai de suferit. S-au instaurat indisciplina, dezordinea, care au adus pagube însemnate avutului obştesc, şi, înainte de toate, procesului instructiv-educativ.

— La 9 iulie. declara profesorul P. P., m-a chemat directorul la birou si mi-a spus : „Sub nici un motiv să nu rămînă atîtia elevi corigenti si cu atît mai mult să nu rămînă repetenti. Eu îi voi chema pe toti profesorii. a zis dînsul. si le voi pretinde la toti acest lucru". Cum elevii nu erau nici de data aceasta pregătiti. m-am gîndit că nu voi putea da satisfactie conducerii scolii. decît modificînd notele. Si le-am modificat.

La fel declară un număr de 7 (sapte) profesori ! Cum motivează directorul A. Simon ?

— Aceşti elevi ne făceau mari greutăţi, erau elevi-problemă si astfel m-am gîndit că scapă scoala de ei.

Asadar. nu educarea acestor elevi. nu instruirea corespunzătoare a lor. conform obligatiilor pe care le ridică un proces instructiv-educativ de calitate. ci pasarea actului educational altora. uzinei. unde astfel de elevi continuă să se situeze în coada procesului de muncă si de productie.

— În septembrie. 1977. eu am depus cerere de retragere din functie. ne spune profesorul Nicolae Eftenie : mi-am dat seama că într-un climat de abuzuri si de tolerare a abuzurilor nu se poate lucra.

Nu ne oprim aici la toate actele de abuz, la furturile descoperite la cantina scolii. la magazia de alimente. la actele de favoritism ale directorului. vrem doar să întelegem de ce conducerea Întreprinderii de energie electrică Brasov. întreprindere coordonatoare. cît si conducerea Inspectoratului judetean de învătămînt Brasov au tinut mortis să fie realeasă. la ultima adunare generală a oamenilor muncii din scoală. tot vechea conducere si mai ales directorul Alexandru Simon. Pentru aceasta. o să vedeti. a fost nevoie de două sedinte la rînd. ale căror lucrări au fost conduse în prima zi de directorul întreprinderii de energie electrică. iar în a doua zi de inspectorul general adjunct al inspectoratului judetean de învătămînt. Avem în fată procesul-verbal din 5 iulie 1978. al adunării generale a oamenilor muncii din cadrul Liceului industrial nr. 1 Braşov : marea majoritate a celor care au luat cuvîntul. a criticat cu asprime lipsurile grave din activitatea conducerii scolii. Însusi directorul adjunct al scolii a fost de părere că „ambii directori trebuie să răspundă în fata organelor superioare de problemele scolii". Conform criticilor aduse în adunarea generală. conform vointei oamenilor muncii din scoală. vechea conducere trebuia să fie schimbată. Pentru functia de director. au fost întocmite dosarele a trei profesori : „unul care nu îndeplinea conditiile pentru a fi director. se spune în scrisoare, al doilea nu vroia nicicum să ajungă director. iar al treilea era tovarăsul Alexandru Simon. care era deja director. De menţionat că A. Simon a fost numit director cu delegatie trei ani la rînd. Votarea a trei candidati a durat în jur de 4 ore. Văzîndu-se că după 4 ore. tovarăsul A. Simon nu reuseste să obtină un număr suficient de voturi. care i-ar fi dat dreptul să fie trecut pe lista candidatilor. tovarăsul care conducea lucrările sedintei a declarat că „întrucît numărul de membrii prezenti nu face posibil un vot semnificativ", adunarea nu este statutară şi propune amînarea alegerilor pentru a doua zi. si întrerupe adunarea după 7 (sapte) ore. A doua zi. a început o a doua sedintă. lucrările au fost conduse de tovarăşul Petru Ludosan, inspector general adjunct, şi, pe lista de candidaţi la funcţia de directori a rămas şi tovarăşul A. Simion".

Am întreprins ancheta de fată împreună cu delegati ai Ministerului Educatiei si Învătămîntului. ai Ministerului Energiei Electrice. ai Inspectoratului judetean de învătămînt. cu activisti ai comitetului judetean de partid. Concluziile. credem noi obiective. le-am prezentat unui secretar al Comitetului judetean de partid Brasov. într-o sedintă operativă si dreaptă. în care s-a hotărît. în urma tuturor acestor fapte. destituirea directorului Alexandru Simon. pentru incompetenta de a conduce colectivul de cadre didactice si procesul instructiv-educativ din Liceul energetic nr. 1 Brasov. înlăturarea din funcţie a directorului adjunct Nicolae Eftenie. pentru aceleasi motive. discutarea acestui caz cu toate cadrele didactice din scoală. cît si cu cadrele didactice din judet. S-a hotărît. de asemenea. întocmirea unui plan de măsuri pentru noua conducere. pentru înlăturarea grabnică a tuturor acestor stări de lucruri, de abuzuri. cît si o conlucrare mai strînsă cu ministerele de resort.

Cum depăşirea unui autotren s-a transformat într-o capcană

Depăşirea unui autotren lung de peste 20 de metri reprezintă, în circulaţie, mai ales cînd traficul e aglomerat, o manevră dificilă chiar şi pentru un şofer experimentat. Lungimea mare a maşinii care îngreunează observarea zonei din faţa acesteia, înălţimea care împiedică privirea să „treacă" peste autovehicul, cere ca dublarea mastodonţilor de acest gen să se efectueze cu deosebită prudenţă. E mult mai facil să depăşeşti o coloană de 7—8 autoturisme decît să dublezi un asemenea gigant.

Depăşirea acestor autovehicule trebuie să se realizeze pe sectoare de drum drepte şi relativ lungi, unde asigurarea din faţă se poate efectua în condiţii bune. Şoferul care se pregăteşte pentru dublare, este necesar să păstreze o distanţă suficient de mare faţă de mastodontul care rulează înaintea sa, tocmai pentru a putea să realizeze primul şi cel mai important deziderat : asigurarea că sensul contrar de mers îi oferă condiţii prielnice pentru efectuarea manevrei.

Greşeala cea mai frecventă care se comite cu prilejul manevrelor de acest gen este rularea la distanţe extrem de mici — deseori doar 3—4 metri — faţă de autovehiculul lung. La această greşeală se adaugă de obicei a doua : ţîşnirea în depăşire de după mastodont, care e de două ori periculoasă. În primul rînd pentru că dublarea se face orbeşte şi în al doilea rînd pentru că asemenea operaţii neaşteptate reprezintă surprize extrem de neplăcute pentru cei care circulă normal din direcţie opusă.

N.B., în vîrstă de 53 de ani, din Rm. Sărat care rula în spatele unui asemenea autotren a comis exact aceste două greşeli. În plus, aflîndu-se chiar în plasa autotrenului care transporta autoturisme Dacia 1300 a început să comenteze cu ceilalţi ocupanţi performanţele acestor autovehicule. Discuţiile distrăgeau în mod vădit atenţia şoferului (vechime în conducere : august 1977). Sporovăiala din maşină a creat condiţii pentru comiterea greşelii fatale : angajarea în dublare fără nici un fel de asigurare din faţă. N.B. s-a pomenit deodată, la o distanţă de 50—60 m faţă, cu un autovehicul greu ce rula din sens invers. În loc să reducă viteza şi să încerce să reintre în spatele autotrenului, cea mai cuminte manevră în asemenea situaţii, el s-a angajat în cea mai periculoasă şi riscantă manevră, virajul la stînga pentru a evita ciocnirea frontală, viraj care a reprezentat de fapt pierderea controlului autoturismului şi intrarea în plin a acestuia într-un nuc de pe marginea şoselei. Din maşină a rămas întreg doar motorul. Două persoane (şoferul şi un pasager) şi-au pierdut viaţa, celelalte două scăpînd cu leziuni uşoare. Supravieţuitorii au descris detaliat ulterior fazele premergătoare accidentului. Abia după accident şi-au dat seama că discuţia din maşină a împiedicat şoferul — şi aşa nu prea îndemînatic — să fie atent la conducerea maşinii.

Dacă realizau acest lucru la timp, doi oameni erau poate azi în viaţă.

Acest gen de accidente are loc pentru că, de regulă, şoferul, mai ales cînd e începător, nu vrea să pară începător şi ţine să demonstreze cu nonşalanţă că poate face două lucruri deodată — conducerea maşinii şi participarea la discuţie. Ocupanţii vor să fie amabili cu şoferul, să nu-l lase să se plictisească şi declanşează discuţii interminabile, în ciuda faptului că uneori observă cum şoferul, neatent, începe să greşească.

Ce urmează, am văzut mai sus. Nu-i cred lipsit de interes să precizez că numai în iulie a.c. 27 de accidente soldate cu 12 morţi şi 29 de răniţi au avut loc pe fondul neatenţiei şoferilor determinată de sporovăiala ocupanţilor maşinilor.

Colonel VICTOR BEDA ■

Fabula Prinţului

Alaltăieri un crocodil
Veni-n pădure-n Mercedes
Şi grav dădu de înţeles
Cum că ar vrea,
De s-ar putea
S-aleagă din pădurea noastră
Pentru Castelul său din munţi
O mîndră fată de nevastă...
Se dase zvon că-i plin de bani
Deşi cam trecuţel de ani
Şi dinţii-i cam băteau spre carii
Se comporta ca toţi ştrengarii...
Purta cravate asortate
La pielea ce-i bătea în verde
Îşi da, cu şarm ochii pe spate
Suflet ce-n sentiment se pierde.
În jurul lui, naive multe
Sărace-n duh, de tot inculte
Dădeau ocoale, aspirînd
Spre-al Crocodilului cuvînt...
El, traversat de ample febre
Scotea solemn din portbagaj
Lacuri de unghii pentru zebre
Şi pudre pentru trişti obraji.

Un crocodil necunoscut
Ros de complexe şi confuzii
Livra naivelor iluzii
Din Mercedesul de-mprumut.
Ştia să-ncînte pe părinţi
Se adapta la om, la mediu,
Era cînd os de mare prinţ,
Cînd o vedetă în concediu
Pleca-ntr-o zi, pe înserate,
Sorbit de praful din şosea
Naivele, neconsolate,
Se ascundeau după perdea.
Şi mai tîrziu, pădurea afla :
La el acasă, — ce stupoare ! —
Cel ce se da Prinţ cu P mare
Rupea bilete de intrare
La un pîrlit de cinema.

MORALA :

Păienjenii ţes mii de fire
Pădurea are mii de frunze
Cărările de-i sînt pătrunse
Te duc spre pajişti de uimire.
Vezi fluturi ce din floare-n floare
Aleargă nopţi, şi zile-aleargă,
Nu pot o floare să aleagă.
Motivul lor : „Nu ştiu să zboare !"

N DRAGOŞ ■

Un caz absurd

Chilipirgiul nu se deosebeşte cu nimic de ceilalţi oameni (mă refer la înălţime, greutate, culoare sau alte semnalmente). Din noianul **preafericiţilor pentru cîteva clipe** am ales un caz ce se potriveşte ca o mănuşă titlului rubricii. Vă veţi convinge cît este de absurd...

Doi tineri, Mozeş Kore din Cristuru Secuiesc, judeţul Harghita, şi Andrei Ghigiaş, din comuna Ormeniş, judeţul Braşov, au plecat la... furat cai. Au găsit două cabaline priponite de către proprietarii lor, Dumitru Răduc şi Hans Stamm, în apropierea carierei de argilă din Măieruş — Braşov. După ce au furat caii, Kore şi Ghigiaş au căutat amatori dispuşi să-i cumpere. Chilipirgiii nu s-au lăsat aşteptaţi : Ştefan Demeter, din comuna Racoş, a cumpărat un cal cu 1 000 lei, iar Mihai Laszlo — pe cel de-al doilea, dîndu-le în schimb propriul cal şi 300 lei.

Secundo tempo : Kore şi Mozeş pleacă mai departe să caute alt chilipirgiu, pentru a vinde calul luat de la Mihai Laszlo. Noul chilipirgiu se numşte Vasile Coman, din comuna Ormeniş, care le dă 1.000 lei.

Tertia tempo : chilipirgiul Mihai Laszlo pleacă şi el să vîndă calul cumpărat de la cei doi infractori (în schimbul căruia îşi dăduse propriul cal şi 300 lei), la tîrgul din Rupea, unde dă nas în nas cu proprietarul de drept al calului.

Quatro tempo : chilipirgiul Mihai Laszlo se vede nevoit să predea **gratuit** calul, apoi purcede în căutarea calului său, pe care-l găseşte — evident — la celălalt chilipirgiu, Vasile Coman din Ormeniş. După îndelungate tratative îşi răscumpără calul cu 1.500 lei.

Pînă la urmă a fost necesară intervenţia organelor de miliţie pentru a descurca hăţişul de combinaţii şi permutări ce au fost realizate cu cei doi cai. În final, cabalinele au reintrat în posesia proprietarilor lor, iar Kore şi Mozeş au fost deferiţi justiţiei.

Dar chilipirgiii ? Ei... ei au fluierat, competent, a pagubă ! Melodia sună a pustiu şi n-ar fi învăţat-o dacă, de la început, nu s-ar fi prins în hora cîştigului uşor realizabil, a norocului căzut ca o pleaşcă.

I. TIPSIE ■

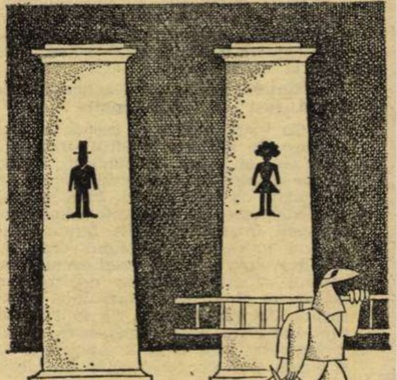

CIOSU ■

Moartea boxerului

Radio-ul de pe turismul de serviciu, care alerga spre est, recepţionă la un moment dat vestea tragicului sfîrşit al lucrătorului de miliţie Ion Covaliu, căzut la datorie. Şoferul frînă, deschise aparatul mai tare pentru că dispeceratul comunică încă o dată cutremurătoarea ştire. Portierele se deschiseră, oamenii coborîră şi, în tăcere, îşi aprinseră ţigările, uitîndu-se în zarea unde se profilau luminile oraşului vecin. Din hăţişul acela trebuia extras criminalul şi adus să răspundă.

★

— Anunţaţi pe mama şi sora ofiţerului, cu circumspecţie, logodnica la fel, spuse inspectorul-şef, colonelul Rizescu, celor doi ofiţeri tineri, care fuseseră chemaţi la el în cabinet. Acest comandant era abătut, chipul lui era de nepătruns şi ţinuta rigidă cum niciodată nu-l văzuseră subalternii. Continuă apoi : urcaţi în maşină şi mergeţi împreună cu Vătafu să luaţi legătura cu medicii de la reanimare. Vedeţi ce s-a întîmplat acolo şi ce concluzii au tras ei înainte şi după expiere. Datorită sucombării prin colaps a ofiţerului nostru, acolo şi-au început activitatea procurorul şi medicul legist. Raportul lor comun mă interesează. Să mă ţineţi la curent. În momentul cînd ofiţerii se pregăteau să salute şi să părăsească încăperea sună strident telefonul de pe biroul inspectorului-şef.

— Da, eu sînt. Da, vă ascult. Cum ? Chestiunea a fost rezolvată cu lucrătorii de la judiciar. E foarte bine. Lămuriţi totul, luaţi toate declaraţiile cu putinţă. Cum ? N-au fost găsiţi împreună ? Va să zică nu ! Atunci căutaţi-o şi pe concubina lui. S-ar putea să cunoască anumite amănunte, necesare anchetei în legătură cu premeditarea, aveţi grijă de toate acestea, nu lăsaţi să vă scape nimic.

★

A doua zi dimineaţa se arătă un cer însorit. Era exact după prima jumătate a lunii noiembrie. În faţa sediului miliţiei deasupra intrării se arborase un steag de doliu, în bernă. Ofiţerii, care intrau şi ieşeau din birouri, păstrau o tăcere aproape ireală. Parcă şi maşinile de scris şi telefoanele sunau mai domol. Şi nu era convorbire directă sau prin unde magnetice, care să nu cuprindă în conţinutul lor măcar o frază legată de bestiala crimă, săvîrşită împotriva acelui om care fusese marele campion Covaliu. Reşedinţa Box-clubului, fu drapată cu flamuri negre.

Afişelor care anunţau meciul de box, programat chiar în seara zilei cînd urma să aibă loc înmormîntarea victimei, li se aplicaseră un chenar de hîrtie neagră.

Membrii „Box-clubului" făcură pelerinaj la catafalcul strălucitului campion. Participanţii la gala programată în seara acelei zile purtau cu toţii brasardă neagră cu dungi roşii, la fel ca şi lucrătorii din miliţia oraşului.

★

În camera de arest, în subsolul miliţiei municipale, criminalul adus cu o noapte înainte să dea socoteală de fapta săvîrşită, recunoscuse mîrşava lovitură ce o aplicase în chip intenţionat vestitului campion. Nu avea remuşcări, era blocat total de sîngele veninos care îi circula prin artere. Aceeaşi căutătură fioroasă cu care-şi privise mama, prietenii, victimele. Nici o tresărire umană în fiinţa lui, ci doar teama de neprevăzut a fiarei încolţite, ştiind că după un atare act scelerat urmează o judecată intransigentă. Făcuse depoziţii complete, îşi povestise trecutul, nenumăratele antecedente şi ultimele lovituri. În faţa unui procuror cu experienţă nu mai putu ascunde nimic.

★

...Cortegiul înainta încet, sunetele tărăgănate ale fanfarei nu conteneau şi ziua rămînea fierbinte ca o zi de vară. Pe bulevardele pe unde trecea trista coloană, mirosea a frunze uscate. Nimeni nu-şi afla cît de puţină pace, absolut nimeni. Şi acele cîteva ore cît dură procesiunea, chipul tînărului ofiţer ucis trecu prin conştiinţa miilor, zecilor de mii de oameni care l-au condus pe ultimul drum.

EUGEN TEODORU ■

„Să proiectezi o uzină, azi, în România,este în primul rînd un act politic“

Adrian Dumitrescu ; născut la 18 mai 1904 în comuna Drăghiceni-Dolj ; absolvent al Școlii politehnice din București, specialitatea electromecanică ; inginer diplomat : autor a peste 40 de lucrări, cercetări în domeniile construcțiilor de mașini, siderurgiei și energeticii, publicate în țară și străinătate ; printre altele, șef al proiectelor de construcție a Întreprinderii de mașini grele București (I.M.G.B.), al Combinatului de utilaj greu Iași (C.U.G.I.), al Întreprinderii de utilaj greu Craiova (I.U.G.C.) ; în prezent, șef de proiect la Institutul de proiectări de întreprinderi constructoare de mașini din București ; distincții : Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Tovarășe inginer, căutîndu-vă săptămîna trecută la institut, unde bănuiam, că sînteți colaborator, am aflat că, de fapt, erați plecat în concediu și că, în curînd, veți semna din nou condica. Nu mi-o luați drept o impolitețe, dar, de obicei, la 74 de ani un om își plimbă nepoții și își pierde pasiunea pentru condica de prezență. Care este adevărul în ceea ce vă privește ?

— Unul simplu. Mă bucur de o sănătate foarte bună. Mai este o problemă, cea glandulară căreia îi datorez optimismul meu, și apoi intelectul nu m-a lăsat deloc. Sînt constatările altora pentru că eu sînt un tip modest, motiv pentru care îmi va veni greu să vorbesc despre mine.

— Acum, ce să facem, nu pot lua interviul altcuiva ca să-mi răspundeți dumneavoastră. Apropo de optimismul de care pomeneați, să fie doar rezultatul stării glandulare ?

— La 74 de ani problema se pune mai ales așa. Starea de sănătate îmi permite să-mi realizez pasiunea, aceea de a construi. Și dacă sînt util, totul e în regulă. Dar și în condițiile acestea mai sînt unele secrete care țin mai mult de o tactică a vîrstei.

— Care ar fi ?

— Indiferent de numărul anilor omul trebuie să trăiască în prezent și să se gîndească la viitor. Eu evit și cercurile oamenilor vîrstnici. Profesional, lucrînd cu tineri, am primit o injecție juvenilă de la ei, și eu apreciez că ei n-au primit de la mine o injecție de senectute, dar au folosit experiența mea. Deci trebuie să existe un dialog sufletesc între generații.

— Am ajuns prea repede în prezent. O pasiune se realizează în timp.

— Nu-mi trece prin cap să neg trecutul. Dar nu suport să aud „ăhă, pe vremea mea...“ Istoria merge înainte, ceea ce rămîne este experiența profesională și omenească. Cine se extaziază potrivit expresiei de mai sus, e senil. Nu mai percepe prezentul și trăiește din amintiri.

— Specialitatea urmată în facultate este electromecanica. Sînteți unul dintre cei mai cunoscuți proiectanți de uzine de mașini grele din țară. Care este legătura între acest ultim fapt și specialitate ?

— Electromecanica era o specialitate foarte largă, o paletă de cultură inginerească foarte întinsă. Pentru că disciplinele inginerești se întrepătrund. Avînd această cultură, simțeai apoi direcția în care vroiai să te specializezi. Evident, nivelul dezvoltării tehnice, al științei în 1928 era cu totul altul.

— În acest perimetru fiind, se cade să vă întreb și ce profesori ați avut ?

— Mari nume ale științei românești. Traian Lalescu la matematică, Andrei Ioachimescu la mecanică, G. M. Filipescu la rezistența materialelor, Vasilescu-Carpen la electricitate.

— Sînteți proiectantul actualei uzine „23 August“. A fost începutul ?

— Cu toată modestia, recunosc, n-am ce face. În aceleași condiții, trebuie să pomenesc și uzina „Republica“, ridicată tot pe atunci. Desigur, erau departe de a semăna cu cele de azi. Pînă și copiii știu cam care era industria românească din anii interbelici. Căile ferate și industria extragerii petrolului erau cele mai dezvoltate, dar ele erau exclusiv sub control străin. Industria constructoare de mașini făcea pași timizi după primul război. Adevăratul salt, de fapt adevărata industrie grea românească, istoria ei s-a putut scrie după 23 August. A fost și șansa mea de constructor de fabrici.

— Care a fost momentul în care ați realizat că este vorba de această șansă ?

— Momentul, pentru că într-adevăr a fost și un astfel de moment, mi l-a sesizat soția mea. Povestea are ceva anecdotic în ea. Soția mea era profesoară de fizică la Liceul „Dimitrie Cantemir“ din București. Într-o zi, era după naționalizare și eu ocupam un post de desenator într-o întreprindere, vine și-mi spune că au avut o ședință din care reținuse esențialul și anume că România are nevoie de fabrici și că toți sîntem datori să punem umărul și mintea să le construim. Adriane, mi-a zis ea, păi asta e pentru tine. Tu vroiai să construiești fabrici și uzine. Și n-a greșit.

— Ce înseamnă să proiectezi o întreprindere, o uzină ? Dar, mai întîi, de unde pasiunea aceasta ?

— Din dragoste pentru tehnică în general. Din curiozitatea proprie omului de a vedea de ce este în stare...

— N-aș spune că tot omul este stăpînit de această curiozitate.

— Fără curiozitate nu poți niciodată realiza nimic. Firește, aici trebuie adăugată dorința de a face ceva trainic care să folosească altora, de responsabilitatea individului față de societate și, desigur, de o bună pregătire, de un înalt profesionalism. Am o bibliotecă foarte mare, dar n-am fost niciodată un șoarece de bibliotecă. Și ca să răspund ce înseamnă să faci proiectare e necesar să amintesc că înainte de eliberare știința era apanajul unui grup restrîns. Fiecare gîndea singur și încerca să vîndă ceea ce gîndise. Astăzi, proiectarea nu mai poate fi făcută de un singur om. Cercetarea, proiectarea se realizează în colective complexe, cu specialiști din diverse domenii, totul sub conducerea unui șef de proiect. Se întîmplă un lucru interesant care își găsește corespondentul în cea de a șaptea artă, filmul. Valoarea filmului o dă regizorul.

— Dar contează și valoarea actorilor, a operatorului etc.

— Firește. Dar el își alege oamenii.

— Deci, încă o dată, ce înseamnă să proiectezi o fabrică ?

— În primul rînd nu este o chestiune tehnică, ci un act politic. Așa se pun lucrurile în țara noastră. Fiecare cincinal are specificul lui și ține seama de etapele normale de dezvoltare. Adică trebuie să existe priorități. În acest context se fixează obiectivele. Trecînd la proiectare, la tehnica de proiectare, trebuie, de asemenea, să ții seama și de alte elemente ; amplasare, costuri și multe altele. Aș face o comparație...

— Vă rog.

— Marele poet Rilke spunea : ca să poți scrie versuri, trebuie să fi trăit cu adevărat. Să vezi cum se nasc oamenii, cum trăiesc, cum se bucură și după ce ai văzut și trăit toate acestea poți să scrii un vers. Lucru valabil și în tehnică. Plus dăruirea și chemarea, necesare în orice act de creație. Pentru că și proiectarea este creație. Experiență și dăruire. Toate grefate pe o intuiție a lucrurilor și multă responsabilitate. Marile descoperiri au pornit de la ipoteze și au ajuns la fapte concrete Dar cine a avut ipoteze, a avut și intuiție, mă înțelegeți ?

— Încerc.

— Informațiile, experiența, dăruirea, intuiția trebuie să reverse asupra colectivului pe care îl conduci. Așa începe proiectarea. Restul înseamnă colaborare perfectă.

— Colaborarea de care vorbiți este așa ca o apă liniștită ?

— Nu, cîtuși de puțin. Nici n-ar fi eficientă. Adevărul nu iese decît dintr-o confruntare de idei tehnice.

— Cum este colectivul dumneavoastră ?

— Sînt mai multe colective. Am urmărit în principal să găsesc colaboratori cu o structură sufletească asemănătoare cu a mea, spirit de dăruire și multă pricepere.

— Deci, munca într-un astfel de colectiv este și un fel de școală ?

—Evident. Toți înțelegem, dealtfel, că nu te poți opri din învățat. Reciclarea este activă. Ideile țîșnesc în luptă și nu în birouri. Este un principiu de bază al muncii din institutul nostru ale cărui rezultate au fost apreciate recent cu primirea distincției.

— Cum în luptă ?

— Adică lucrînd. Trebuie să-ți găsești timp liber pentru ca problemele întîlnite în proiectare să le continui sub aspect de cercetare.

— Să înțeleg de aici că răspunderea șefului de proiect constă doar în această mobilizare pe toate planurile ?

— Ai fi greșit. Reamintesc că actualul cincinal prevede un volum de investiții fără precedent în diverse sectoare ale economiei. Construcției de mașini îi revine cea mai mare parte. Folosirea eficientă a fondurilor depinde în bună măsură de șeful de proiect. Lipsa lui de orientare sau de experiență poate conduce la risipă. Iată, deci, revin la aspectul politic de care aminteam, șeful de proiect fiind astfel un factor economic foarte important.

— Vorbind de construcția de fabrici, de utilaje, să nu uităm oamenii.

— Este imposibil să uiți omul. O întreprindere este concepută tehnic. Viața ei, însă, este dată de cei care vor lucra în ea Amplasarea unității este factorul principal. În această privință, concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut și are o importanță excepțională pentru dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu al țării. Amplasările obiectivelor au urmărit și urmăresc în continuare ridicarea unor zone cu resurse de forțe de muncă, dar și o drămuire a terenului.

— Care a fost prima realizare a dumneavoastră după naționalizare ?

— Cea mai importantă o consider pe cea din 1955 de la Galați. E vorba de un sistem de lansare simplu și ieftin cu care s-au fabricat navele pînă la 20 000 tdw. Pe plan mondial era unicat la vremea aceea.

— Ați fost și șef al proiectului după care s-a construit I.M.G.B. Ce probleme a ridicat acest proiect ?

— Destule și am și fost criticat de unii că am conceput această uzină foarte mare. Dar conducerea de partid, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au apreciat că avem în continuare nevoie de astfel de uzine.

— Și așa s-a născut Întreprinderea de utilaj greu de la Craiova.

— Nu numai aceasta, ci și Combinatul de utilaj greu de la Iași. Doi giganți, care se numără printre cei mai mari din lume în domeniul respectiv. Nu este vorba de o mîndrie ieftină. Nu vrem să stabilim recorduri. Adică, vezi doamne, și noi avem uzine mari. Ele au izvorît dintr-o necesitate a dezvoltării noastre economice. Nu putem concepe dezvoltarea României fără existența unor uzine care să construiască utilaje tehnologice. Aici întîlnim viziunea de excepție a președintelui țării. Lucrul acesta nu se poate realiza fără eforturi, fără realități de moment, fără multă muncă și mai ales fără o gîndire inginerească avansată. Dar este vorba de un moment istoric al dezvoltării țării și n-avem dreptul să-l scăpăm. Altfel, stagnăm. Avem nevoie de utilaje tehnologice complexe, trebuie să le fabricăm pentru că trebuie să acoperim importurile de materie primă. Este singura politică care poate învinge o fatalitate geologică. De pildă, Japonia importă anual 600 de milioane tone de alimente, minereuri, minerale, combustibili etc. pe care le plătește cu numai 70 de milioane tone de produse industriale. Primele au o valoare unitară mică și vedeți le valorifică de aproape 12 ori.

— În acest context se poate vorbi de tradiție industrială ?

— Se poate. Uitați, s-a spus că muncitorul nostru nu este la fel de productiv ca muncitorul occidental. Aceasta este o perioadă trecătoare și se datorează unei moșteniri nefaste. Dezvoltînd industria într-un ritm accelerat, vom avea și tradiție. Am să dau un exemplu. Este impresionant și relevant. La întreprinderea de mașini grele din București, uzină dotată cu cele mai mari mașini de performanță, foarte complexe, conduse de calculatoare electronice, am văzut un omuleț care le stăpînea cu multă siguranță. S-a spus că românul s-a născut poet. Am convingerea că românul, omul simplu de la țară, are în el geniul tehnic. Numai așa se explică că toți colosii industriali construiți la noi au fost concepuți și realizați de inginerii noștri în foarte scurtă vreme și la un înalt nivel tehnic.

— Care ar fi calitatea principală a unui proiectant ?

— Aceea de luptător

— Sînteți un luptător ?

— Desigur. Altfel n-aș fi reușit nimic. Toți avem în viață momente mai grele. Dacă te lași copleșit, devii defetist și, astfel, un membru neinteresant, adică nefolositor societății. Sufletul omului trebuie să fie ca un ceasornic, să-l întorci în fiecare dimineață ca să funcționeze.

— Este cumva o deformație inginerească ?

— Nu știu. E un principiu. Eu îl aplic. Cere forță, disciplină, însă fără ele... Dar să nu mă înțelegeți că sufletul trebuie pregătit pentru 24 de ore. Nu. Ci pentru țeluri îndepărtate.

— Cum este munca proiectantului ?

— Se pot spune mai multe, oricum reiese din răspunsurile mele. Dar în primul rînd, anonimă.

— Vă rugasem mai devreme să-mi spuneți concret care au fost problemele ridicate de proiectarea unei mari întreprinderi. Mi-ați răspuns evaziv. Vă rog să vă referiți la I.M.G.B.

— Ce să spun ? Zece ani de muncă a unui colectiv. Nopți nedormite, discuții prelungite, îndoieli, critici ale constructorului, analize și calcule refăcute de cîteva ori și în final bucurie, satisfacție. Am să dau totuși și un exemplu. Discuțiile în problema tratamentelor termice secundare ale cilindrilor de laminare la rece au durat aproape un an. S-a plecat în străinătate pentru documentare și, în cele din urmă s-a constatat că soluțiile proiectate inițial erau, de fapt, valabile.

— Cu ce luptă în principal un șef de proiect ?

— Cu avizările.

— Ce apreciați mai mult la oamenii cu care lucrați ?

— Am un respect deosebit pentru munca altuia. Ar trebui poate ca unii dintre noi să-și revizuiască starea de conștiință și să facă loc și acestui respect.

— Spuneați că sînteți un luptător. Care sînt argumentele cu care luptați ?

— Competența și curajul.

— După ce criterii vă apreciați semenii ?

— După munca fiecăruia.

— Cu ce nu vă împăcați ?

— Cu impostura.

— Firesc, este, într-un fel, reversul competenței. Vă mulțumesc.

RAZVAN BARBULESCU ■

FLACARA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. interioare : publicistică social-politică (L. Timpus și Furcoru, L. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristoche – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Negelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

flacăra
ANUL XXVII - NR. 33 (1210) - 17 AUGUST 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

În întîmpinarea
zilei de 23 August

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

un amplu fotoreportaj
în paginile 10, 11, 12, 13, 14

La București, o nouă întîlnire între tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU și HUA KUO-FEN

moment de deosebită importanță în cronica prieteniei româno-chineze, în dezvoltarea solidarității militante și conlucrării rodnice dintre cele două partide, țări și popoare

În aclamațiile entuziaste ale miilor de bucureșteni aflați pe pista de beton din fața clădirii aerogării Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu adresează tovarășului Hua Kuo-fen un călduros bun venit pe pămîntul României

Într-o atmosferă sărbătorească, specifică marilor momente politice, bucureștenii au salutat ieri, cu bucurie și căldură, sosirea pe pămîntul României socialiste a înaltei solii a unei țări socialiste prietene, a unui glorios partid, a unui popor harnic și viteaz — poporul chinez. Vizita oficială de prietenie pe care o face în țara noastră — la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România — tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, reprezintă o nouă și vie expresie a dezvoltării continue a relațiilor de strînsă prietenie, de colaborare multilaterală și solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre popoarele român și chinez, care sînt unite prin aceleași idealuri de pace și progres, sînt animate de țelul comun al edificării societății socialiste, al construirii unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Am fost ieri prezenți în mulțimea entuziastă care a aclamat pe stimatul oaspete, cel mai de seamă sol al marelui popor chinez prieten, am urmărit cu emoție și interes, în fața televizoarelor, primele clipe ale vizitei și toate manifestările relevînd importanța deosebită a acestui moment în cronica relațiilor româno-chineze, convingerea deplină a poporului român că noul dialog la nivel înalt dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză va conferi raporturilor reciproce un conținut tot mai bogat, contribuind la amplificarea colaborării și cooperării bilaterale, a conlucrării pe plan internațional, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii.

Poporul român și poporul chinez sînt legate prin vechi tradiții de solidaritate în lupta împotriva asupririi și dominației străine, pentru eliberarea națională și socială, pentru transformarea revoluționară a societății. Victoria revoluției populare în cele două țări a imprimat un conținut nou, calitativ superior prieteniei, solidarității și colaborării dintre România și China. În decursul anilor s-au intensificat schimburile comerciale bilaterale, s-a amplificat colaborarea economică și tehnico-științifică, au cunoscut o dezvoltare continuă colaborarea în domeniile culturii, învățămîntului și științei, contactele pe linie de partid și de stat, schimbul de experiență în construirea socialismului, consultările și conlucrarea pe plan internațional. La baza acestor relații stau cu statornicie, constituie temeiul lor trainic, principiile egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, respectului și avantajului reciproc, solidarității și întrajutorării tovărășești.

În evoluția continuu ascendentă a relațiilor româno-chineze un moment de referință majoră și de importanță deosebită l-au constituit vizitele oficiale de prietenie — dintre care ultima chiar în această primăvară — întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză. Dialogul româno-chinez la nivel înalt purtat cu acest prilej a reliefat cu pregnanță bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre și a creat baze noi, a dat un puternic impuls extinderii și aprofundării prieteniei și colaborării între partidele și popoarele noastre, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Noul dialog care a început ieri la București între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hua Kuo-fen va conferi, fără îndoială, noi perspective raporturilor reciproce, va marca o nouă etapă ascendentă în cronica relațiilor dintre partidele, statele și popoarele român și chinez, se va constitui într-o contribuție de seamă, cu puternice semnificații, la amplificarea și adîncirea permanentă a prieteniei, colaborării și cooperării bilaterale, a conlucrării pe plan internațional, slujind deopotrivă edificării socialismului și comunismului în România și China, sporirii forței și influenței socialismului în lume, la triumful idealurilor de pace, libertate și progres social.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța

Vizita de miercurea trecută a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Constanța a fost consacrată în principal analizării activității ce se desfășoară pe un mare șantier de investiții al acestui cincinal — platforma industrială Midia-Năvodari — dinamizării activității constructorilor acestui important obiectiv al industriei chimice și modernizării activității la principala poartă maritimă a țării.

La Midia-Năvodari, unde se construiește cel mai mare obiectiv al chimiei din actualul cincinal, examinarea la fața locului a activității ce se desfășoară aici a conferit întîlnirii cu secretarul general al partidului valoarea unor importante contribuții la impulsionarea activității productive, la utilizarea potențialului tehnic și uman, la stimularea capacității de creație în vederea înfăptuirii obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, precizîndu-se sarcinile concrete care stau în fața constructorilor viitorului obiectiv.

Contactul direct cu munca și viața oamenilor, dialogurile cu membrii colectivelor de muncă au scos în evidență noi posibilități de creștere a eficienței economice, de scurtare a timpului afectat lucrărilor principale, de creștere a gradului de mecanizare a operațiilor, de reducere a cheltuielilor materiale și de ridicare a productivității muncii, și au oferit personalului muncitor de la obiectivele vizitate, ca și întregii populații, prilejul de a-și manifesta sentimentele de caldă dragoste și nemărginit respect față de partid și secretarul său general pentru activitatea neobosită desfășurată în slujba înfloririi patriei, a păcii și securității popoarelor, față de grija pe

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Vineri, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Au fost dezbătute și aprobate măsurile de îmbunătățire a reglementării regimului rezervelor de stat, raportul privind tratativele purtate de România cu țările membre ale C.A.E.R. în legătură cu reducerea coeficientului de recalculare a plăților necomerciale și precizarea cursului leului pentru operațiuni necomerciale. A fost ascultat raportul cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului în primul semestru al anului în curs. În aceeași ședință, Comitetul Politic Executiv a aprobat și a dat o înaltă apreciere rezultatelor noii întîlniri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Comunicatul dat publicității relevă, referitor la primul punct, că prin măsurile propuse se va asigura o deplină concordanță între cadrul legislativ al activității din acest important sector de activitate și cerințele actuale ale dezvoltării economiei naționale. Integrate procesului general de perfecționare a activității de conducere și planificare din toate sectoarele vieții economice și sociale, măsurile adoptate reglementează cu mai multă claritate răspunderile privind constituirea și administrarea, ca rezerve de stat, a materiilor prime, materialelor, produselor industriale și produselor agricole vegetale, stabilindu-se obligațiile ce revin în acest sens Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, ministerelor economice și altor organe centrale furnizoare sau beneficiare ale rezervelor de stat.

Noi sînt, de asemenea, bazele luate în considerare în privința condițiilor de păstrare, conservare și împrospătare a produselor rezerve de stat, precum și modul de amplasare pe teritorii a unităților speciale pentru rezervele de stat. Comunicatul precizează că măsurile adoptate vor fi legiferate prin Decret al Consiliului de Stat.

Analiza felului în care a decurs activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor și reclamațiilor oamenilor muncii în primul semestru a evidențiat participarea intensă, prin zeci de mii de propuneri, a poporului muncitor la efortul general de îmbunătățire și perfecționare a activității în toate domeniile de activitate în vederea îndeplinirii în condiții tot mai bune a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, precum și unele neajunsuri care continuă să persiste în acest sector de activitate.

Efectuată la șase luni după apariția Hotărîrii și Legii privind acest domeniu de activitate, analiza Comitetului Politic Executiv demonstrează înalta apreciere pe care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă dialogului strîns, contactului permanent cu preocupările, doleanțele și sugestiile oamenilor muncii, indicîndu-se în acest sens ca toate organele și organizațiile centrale și locale de stat să acționeze cu mai multă exigență și perseverență pentru aplicarea întocmai a prevederilor Hotărîrii și Legii privind rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii care asigură pe deplin cadrul legal, organizatoric și instituțional necesar ridicării acestei activități la nivelul cerințelor maselor, ale partidului și statului.

În cuprinsul Comunicatului, o pondere importantă se acordă aprecierii rezultatelor noii întîlniri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Brejnev. Comitetul Politic Executiv, pe baza informării prezentate de secretarul general cu privire la rezultatele convorbirlor, apreciază că întîlnirea din Crimeea a relevat marile posibilități de extindere și multiplicare a relațiilor româno-sovietice, confirmînd în practica relațiilor economice și în alte sfere de interes comun, hotărîrea comună de a acționa în continuare în scopul promovării raporturilor prietenești în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume. Comunicatul relevă aprecierea Comitetului Politic Executiv a faptului că în cadrul convorbirilor a fost subliniată importanța deosebită a întăririi unității și colaborării tuturor forțelor democratice, progresiste în lupta pentru respectarea dreptului popoarelor la libertate și independență, împotriva oricărui amestec din afară în treburile interne, pentru asigurarea continuării cursului spre destindere, securitate și pace în întreaga lume.

Hotărîrile convenite la întîlnirea la nivel înalt — se spune în Comunicat — vor fi traduse în viață cu toată consecvența, pentru ca relațiile de prietenie, cooperare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre popoarele României și Uniunii Sovietice să devină și mai fructuoase, în beneficiul reciproc, în interesul socialismului, păcii și progresului.

ION CRISTIAN ■

care o acordă dezvoltării tuturor zonelor țării, pentru îmbunătățirea permanentă a condițiilor lor de muncă și viață. Se subliniază că în atenția specialiștilor care au conceput această mare platformă industrială, care cuprinde o rafinărie de țiței, un combinat petrochimic, o centrală electrică și de termoficare, precum și un port maritim, a stat respectarea indicațiilor date de secretarul general al partidului pentru realizarea unei platforme industriale unitare, capabilă să dispună de dotări comune, asigurînd în felul acesta atît o diversitate a construcțiilor industriale, cît și o eficiență sporită a investițiilor. Este relevat faptul că noua platformă industrială Midia-Năvodari reprezintă o sinteză a unui înalt grad de utilizare a inteligenței românești, atît tehnologiile cît și instalațiile fiind concepute și realizate în întregime în țara noastră, la nivelul cerințelor cincinalului revoluției tehnico-științifice. „Trebuie să avem în vedere perspectiva dezvoltării industriei în această țară și legat de aceasta să asigurăm de pe acum posibilitățile de dezvoltare a portului“ a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, analizînd stadiul noilor obiective economice de pe platformă care prezintă o deosebită importanță pentru ridicarea potențialului industrial al județului Constanța. Adresîndu-se unui grup de constructori ai rafinăriei cu care a discutat despre mersul lucrărilor, despre condițiile lor de muncă și viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întrebat :

— Ce părere aveți, tovarăși, puteți termina obiectivul pînă la sfîrșitul anului ?

— Este în interesul nostru, tovarășe secretar general, au răspuns muncitorii. Cu cît vom lucra mai repede și mai bine, cu atît țara va avea de cîștigat, iar veniturile noastre vor fi mai mari.

Vizitînd, în continuare, portul Constanța, principala poartă maritimă a României, ce se întinde pe o arie de 700 hectare, asigurînd traficului un impresionant volum de mărfuri și produse, circa 22 milioane tone anual, urmînd ca pînă în 1980 să se ajungă la un volum de 44 milioane tone anual, tovarășul Nicolae Ceaușescu ia cunoștință de modalitățile în care sînt transpuse în viață indicațiile pe care le-a dat cu prilejul vizitelor sale anterioare privind optimizarea activității și mai buna sectorizare a portului, între care eliminarea manevrelor inutile în descărcarea și încărcarea mărfurilor pentru folosirea optimă a potențialului uman și material pentru reducerea timpului de staționare a navelor.

Modul în care s-au înfăptuit indicațiile secretarului general al partidului pentru extinderea tehnologiilor moderne este ilustrat prin volumul minim de 70 000 tone mărfuri vehiculat zilnic printr-o organizare superioară a lucrărilor în dane, prin folosirea cu randament sporit a modernelor utilaje portuare.

Ca și pe platforma Midia-Năvodari, dialogurile cu oamenii muncii au scos în evidență noi posibilități de scurtare a timpului afectat operațiunilor de încărcare-descărcare, în scopul reducerii termenelor de staționare a navelor și, implicit, a sporirii capacității de trafic.

Trasînd sarcini concrete de o deosebită importanță privind dezvoltarea capacității portului, îndeplinirea riguroasă a prevederilor de plan, asigurarea în continuare a condițiilor tehnice și organizatorice pentru intensificarea activității în toate sectoarele, secretarul general al partidului a apreciat succesele obținute de întregul colectiv, felicitîndu-l pentru abnegația și devotamentul în înfăptuirea programului partidului, a prevederilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale.

Oamenii muncii l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că își vor îndeplini la nivelul celor mai înalte exigențe sarcinile ce le revin, că își vor aduce întreaga lor contribuție, uniți în jurul partidului și al secretarului său general, la efortul întregii țări de a se ridica la înălțimea aspirațiilor de veacuri ale poporului român de bunăstare, progres și civilizație.

ION CRISTIAN ■

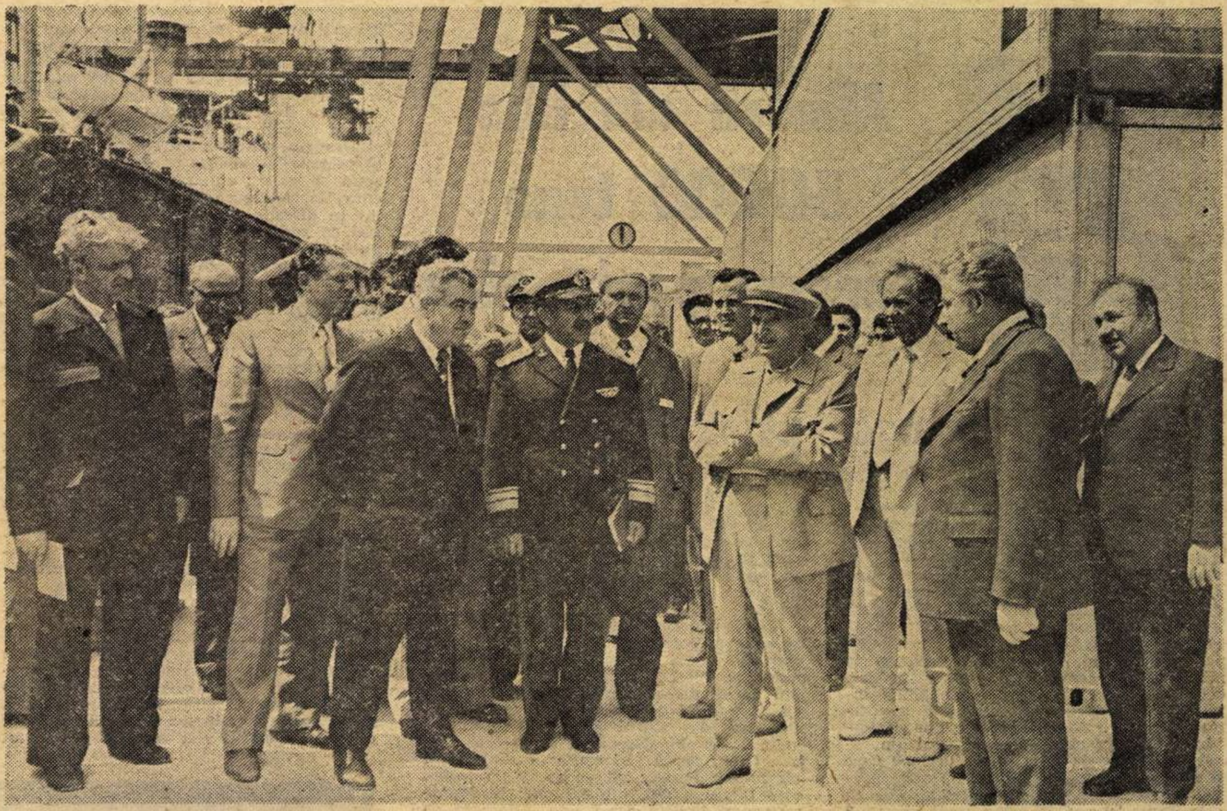

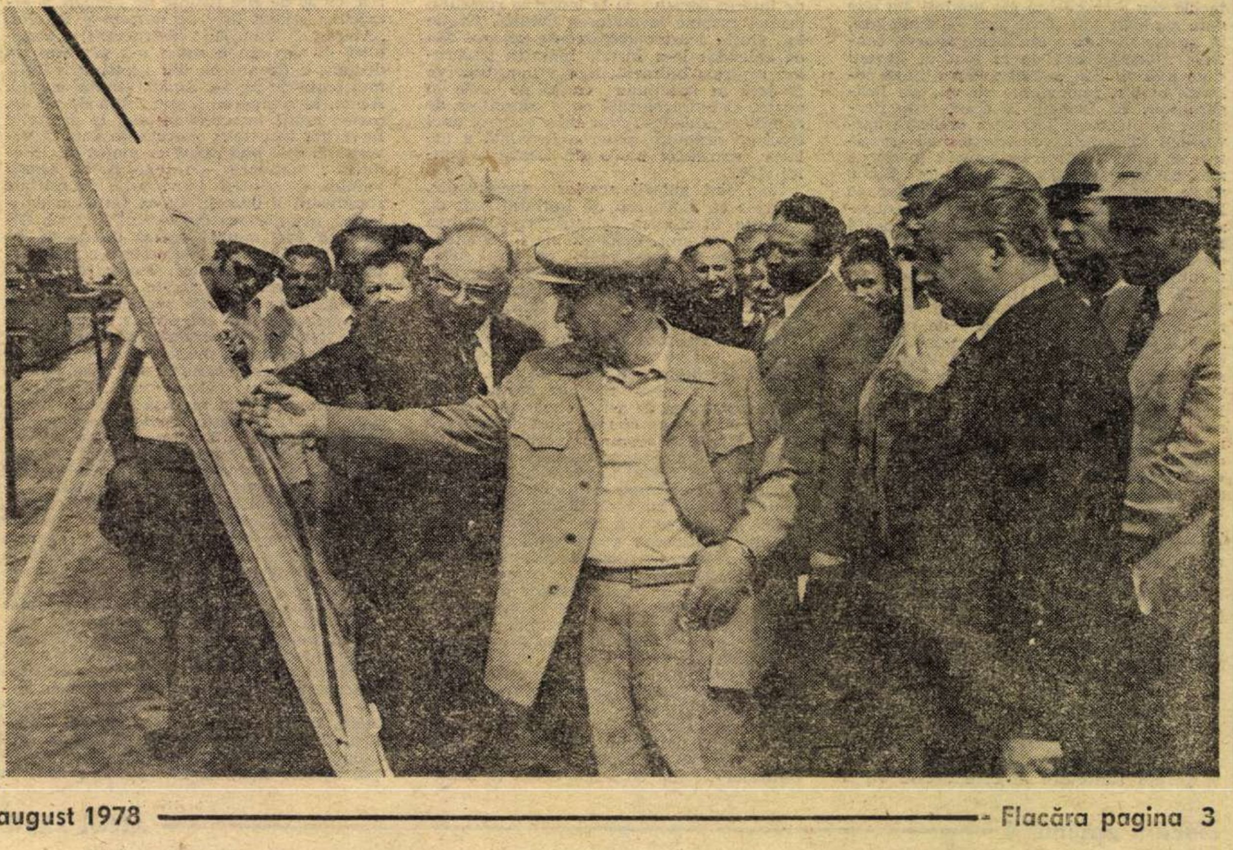

23 AUGUST

Minerii din Ilba, 50 000 tone minereu peste plan

Am ajuns la E.M. Ilba doar la cîteva zile după ce a avut loc un eveniment, putem să-i zicem sărbătoresc, în viața minei : colectivul de mineri de la E.M. Ilba a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I și a primit Drapelul roșu de întreprindere fruntașă pe țară, în întrecerea socialistă. Emoția și bucuria acestor oameni, reporterul le reconstituie din vorbă în vorbă, cu oamenii aceștia minunați, fiind slujit și de norocul de a fi nimerit aici chiar în sclipătul dintre două schimburi. Am luat-o invers. Nu l-am căutat nici pe director, nici pe secretarul de partid, nici pe inginerul-șef, ci am urcat direct la mină. Numai eu eram în haine „civile", ceilalți toți în haine miniereşti. Mă apropii de ei cu gîndul firesc de a le ști ultimele realizări, de a-i cunoaște pur și simplu ca oameni care au bătut unul din recordurile țării în minerit. Primul pe care îl întîlnesc este artificierul Gavril Horvat despre care se spune aici la Ilba că este omul care și în somn vede abatajul, este cum se zice trup și suflet dăruit minei. El a fost minerul care în ziua decorării minei a văzut undeva în abataj, pe un perete luminos, scris cu litere, zice el, de aur : „Azi primim Drapelul de fruntași". Vestea s-a răspîndit ca o pușcătură pe galerii, cei care știau au mai auzit-o încă o dată, cei care au aflat-o doar atunci, au primit-o cu justificată mîndrie.

Schimburile erau amestecate dar puteai să-l recunoști care e unul și care e altul. Schimbul care ieșea din mină avea însemnele abatajelor, avea „duhul aurului" ; cel care intra își consuma ultimele minute cu pregătirea pentru intrarea în șut. Deodată aud un glas ieșit dintre mineri, unul venit mai de departe : „Tovarășe director..." Mă uit și decupez din mulțime un om înalt. Mă apropii de el și-i spun cu ce rosturi am venit. Îmi strînge mîna deodată cu un „noroc bun" și-mi zice: „Mai stați puțin, pînă intră schimbul în mină, apoi putem discuta". Răgazul a fost binevenit pentru amîndoi. Am mai avut timp să mai schimb cîte o vorbă, ce-i drept mai scurtă, cu minerii, să stau alături de sufletul lor, să îmbrac pentru cîteva clipe haina adîncului, haina minerilor de la E.M. Ilba, din bazinul maramureșean. Aud apoi un alt glas care striga : „Petca, Vasile Petca, să vină la mine". Era vocea baritonală a directorului Petru Clej, gravă dar în același timp nespus de blîndă. Era o voce de omenie, omenia oamenilor din aceste locuri care știu să lucreze, să fie mereu în frunte, să nu se lase întrecuți, după cum știu să-ți dea acel respectuos „bună ziua, om bun".

Mă pomenesc lîngă mine cu un om de statură mijlocie, destul de timid după cum îl arăta înfățișarea. „Uite, el e omul cu Trofeul. Pînă termin cu schimbul puteți discuta cu el". Prefăcîndu-mă că nu știu despre ce trofeu este vorba (aflasem din ziarul județean vestea) îi spun : „Nu stiu despre ce trofeu este vorba". Omul parcă își căuta cuvintele să nu sune a laudă : „Îi vorba de un trofeu care îl avem noi, minerii, aici în Maramureș că tocmai așa-i zice «Diamant de Maramureș». Cu cei 12 ortaci ai mei din brigadă am extras din abataj 20 000 tone de minereu din care un sfert peste sarcinile de plan. Noi eram în întrecere pe centrală pentru a cîștiga acest trofeu, dar după cum se vede a cîntărit mult și la prestigiul minei noastre. La mine în brigadă nu-i povestea de abateri ori accidente după cum nu sînt în întreaga exploatare. Noi toți am hotărît să ne ținem serios de treabă, să nu ne întreacă nimeni. După cum se vede am reușit. Apoi am mai economisit peste 100 mc de material lemnos, vreo 670 kg de exploziv că am fost buni gospodari și am burat corect găurile de mină. Trofeul acum e la noi, da, nu, nu i-om da voie să plece de aici. Is din Gherța Mică, de dincolo, din Țara Oașului și oșenii nu se lasă cu una, cu două întrecuți".

Între timp trenul de mină dispăruse pe galerie cu schimbul. Directorul se apropie cu un grup de mineri. „Ei, ăștia-s directorii mei". Mă uit cîteva clipe descumpănit. Îi număr pe furiș și văd în fața mea 10 oameni. Zece. Fotograful Petru Aoșan i-a surprins într-o fotografie. Minerii apoi au plecat spre vestiare iar eu doar cu directorul Clej să ne spună cîte ceva din izbînzile minei pe care o conduce. „Eu aș vrea să nu vă necăjesc cu multe povești și nici să umpleți carnetul cu cifre. Cîteva tot o să vă dau să nu se creadă că Ordinul Muncii clasa I și Drapelul roșu de întreprindere fruntașă pe țară le-am luat pe ochi frumoși. Vă spun pe scurt : am introdus cu mai mult curaj metoda cu înmagazinarea minereului în diferite variante ajungîndu-se astăzi ca producția din abataje să fie obținută în proporție de 88,4 la sută prin această metodă, față de 12,5 la sută cît era în 1970. Am extins munca în acord global de la 12 la sută, cît era în 1970, la 87 la sută în prezent iar sectoarele lucrează în această formă cu întreg efectivul de mineri. Am mecanizat complet rulajul minereului și rambleului în abatajele cu fîșii orizontale precum și mecanizarea transportului pe orizonturile intermediare prin introducerea locomotivelor. Aceste măsuri le-am împletit cu organizarea mai bună a procesului de producție toate să ducă la ușurarea muncii minerului. Noi am obținut rezultate bune dar nu ne culcăm pe laurii reușitei. Ba din contră, de la noi se așteaptă și mai mult. La Plerara C.C. al P.C.R. din 5 iulie tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, referindu-se la minele de cărbuni spunea că : „trebuie să acționăm cu toată fermitatea pentru a asigura în primul rînd muncitori la abataje, la transport și abia după aceea la serviciile de suprafață. Să avem mai puțini funcționari și mai mulți lucrători care să scoată cărbune adică și directorii și inginerii să contribuie direct la organizarea producției în mod optim". Aceste îndemnuri sînt valabile pentru tot mineritul românesc că numai în acest fel cu organizarea pe care o avem, cu mecanizarea și dotarea de care dispunem, vom putea realiza venituri suplimentare".

Am ajuns la sediu. Mi-a venit în minte scena de la gura minei, cu cei 10 mineri-directori. Îmi pun întrebarea la încercare: „Știți, nu prea am înțeles tîlcul vorbelor de la gura minei. E cumva o glumă ?" Directorul Clej mă privește cu subînțeles apoi intră din nou în matca discuției dar de data asta puțin parcă mai aprins : „A, nu-i nici o glumă. Avem aici peste treizeci de mineri care cîștigă pe lună mai mult decît mine. Atunci am zis : aici nu numai eu sînt director ci și voi. Oamenii au înțeles că este nevoie de ei nu numai să muncească dar să și conducă. Și o fac cu succes".

Cînd am coborît spre poartă am cunoscut pe cîțiva din... directorii directorului Clej. Pe șeful de brigadă Bura Chirilă, pe Gavrilă Flontaș, Vasile Rusu, tot șefi de brigadă, pe inginerul Weber Bela, șeful sectorului I.

Coboram spre mașina minerilor cu inginerul-șef al minei, Vasile Rakoczi. Inginerul-șef a ținut să amintească de mîndria și hărnicia oșenilor. Mi-a vorbit de colectiv, de oamenii lui. „Să nu mi-o luați în nume de laudă dar putem spune că acum ne găsim cu mina într-un punct bun. Prin 1971 aveam un sertar plin cu articole negative publicate în presă despre noi. Acum vă putem spune că se întîmplă chiar invers. Nu știu dacă ați notat. În cinstea marii noastre sărbători de la 23 August, E.M. Ilba a dat pînă acum peste 53 000 tone minereu peste plan. Pînă acum, adică nu ne vom opri aici.

GHEORGHE PÂRJA ■

La Ionești, apoi la Turnu, în avans față de grafice

Oltul va curge pe o vale de beton

În sistemul, salba sau cascada hidrocentralelor de pe Olt — această salbă de baraje și lacuri-oglinzi ce sar în cascadă, cu intermitență ritmică, fără să se spargă, între Făgăraș și Dunăre, compunînd unul din cele mai mari, mai interesante spectacole sau monumente ale luminii din cîte s-au zămislit sub cerul țării — scînteiază, în aceste zile, cu o strălucire aparte, centrala hidroelectrică de la Ionești. Ionești e un plai vîlcean, așezat undeva, lîngă colinele ample, împovărate cu vii, ale Drăgășanilor. La Ionești, în aceste zile fierbinți, de fierbinte întrecere dedicată aniversării Eliberării, constructorii se pregătesc să devieze Oltul. La Ionești, în aceste zile, constructorii și montorii se pregătesc, ni se spune, să pună punct lucrărilor de la „priza" centralei și de la „pereele digurilor acumulării", astfel ca Oltul să poată fi strămutat pe o albie de beton, ce-l va conduce spre întîlnirea cu energia. Evenimentul, ni se mai spune (ne-o spune șeful lotului de constructori, ing. Viorel Pîrcălăbescu), se înscrie într-o anume calendaristică, nu cea a graficelor de plan, ci „cea a lui August", cea a angajamentelor de întrecere. Altfel zis, acest eveniment se va săvîrși (și, la ceasul cînd dăm la tipar aceste rînduri, semnalul săvîrșirii lui se așteaptă cu ochii pe cronometru) mai înainte de termenele planificate, oamenii șantierului devansînd, în acest scop, alte și alte momente-pisc ale muncii, adică isprăvind cu 30 de zile mai repede suprastructura barajului și predînd montorilor, mai devreme cu 15 zile, așa-numitele „stavile-segment" ale construcției. Cei de la montaj, la rîndu-le (după cum ne informează șeful lor, ing. Constantin Pîrîianu), au încheiat, preluînd și ducînd mai departe avansul constructorilor, lucrările de instalare a celor două turbine, ei fiind gata, la ceasul de față, să execute operația de lansare a rotorului generatorului nr. 1. Operație ce va însemna, aflăm, un act, să-i zicem cel mai acut, din întregul spectacol al muncii, el cerînd un intens efort și cerînd, mai ales, un înalt profesionalism, o subtilă știință, bazată pe stringența gesturilor, pe precizia lor, între rotor (piesă ce cîntărește aproape 200 de tone) și pereții statorului în care acesta va fi încastrat existînd doar un spațiu de milimetri. Cu alte cuvinte, construcția cetății energetice a Ioneștilor se află, în aceste zile, în punctul maximei temperaturi, al maximei febre a muncii, acum aglomerîndu-se un mănunchi de evenimente majore, de interes decisiv, de la lansarea rotorului primei turbine la mutarea Oltului. Grație lor, grație acestor evenimente pe care fila de calendar le-a înscris înaintea graficelor, centrala hidroelectrică a Ioneștilor va fi dată în funcțiune cu 45 de zile în avans. O hidrocentrală cu o capacitate de 38 MW, echivalînd, prin chiar semnul unei egalități absolute, puterea instalată a tuturor centralelor hidro din România anului 1938.

Cine sînt autorii acestor evenimente, înscrise cu slove atît de fierbinți, atît de marcate, în cronica de întrecere a acestui august ? Ei sînt, evident, niște creatori, creatori în înțelesul major al cuvîntului, artiști ca și cei din vîrsta clasică a culturii noastre, mulțime de meșteșugari ce provin direct din vîrsta populară a culturii, ridicată azi pe o treaptă nouă, oameni care realizează cu competență și dăruire o lucrare ce reprezintă o performanță de gîndire tehnică și de artă. I-am cunoscut, în aceste zile, pe mulți dintre ei, și satisfacția de a-i fi cunoscut, mărturisesc, nu e cu mult mai mică decît aceea de a-i fi întîlnit aievea pe vechii ctitori de civilizație ai acestui pămînt. Primii au venit pe valea Oltului în urmă cu vreo două mii de ani, cu trupe și mașini arhaice de luptă. Șoseaua romană, tăiată de-a lungul rîului, le conservă și azi amintirea. Strănepoții, continuînd gestul edil, prelungesc drumul arhaic, înarmați cu mașinile acestei epoci. Ei, cei mai mulți, sînt oameni tineri (vîrsta medie a constructorilor de la Ionești e sub 30 de ani), ei n-au vanități de creatori de istorie (deși, de fapt, fac istorie !), ei nu vor fi mortificați în marmură. Sînt prea vii și prea mulți pentru asta, iar legea creației lor e cooperarea, unicitatea operei fiind o rezultată obștească de eforturi și îndrăzneli.

I-am cunoscut, tot în aceste zile, într-un alt punct al defileului Oltului, acolo unde Oltul iese din munți, pe șantierul hidrocentralei Turnu, de lîngă Cozia (o hidrocentrală cu o putere de 70 MW, deci dublă față de cea a Ioneștilor), pe constructorii și montorii care, în aceste zile din preajma zilei Eliberării, luptă ca să-și realizeze, chiar să-și întreacă angajamentele, angajamente care prevăd finalizarea, cu 30 de zile înainte de termen, a lucrărilor primei faze de deviere a Oltului. „Atacarea" (cum zic constructorii) a șenalului de deviere a rîului s-a petrecut nu demult, e de atunci, din septembrie 1977, mai puțin de un an. Acum, șenalul e gata. Acum, la scurgerea a mai puțin de un an, cartea marii întreceri înscrie, la capitolul lucrărilor încheiate, operații de o unică anvergură, cele mai multe cu statut de „premiere", premiere de tehnică, de soluții tehnice, de gîndire inovatoare, de calitate superioară a muncii. Calea ferată a defileului, însoțitoarea din veacul trecut a Oltului, a fost mutată (adică deplasată, pe orizontală, cu circa 1 kilometru și, în plus, transgresată și vertical, reconstruită la o altitudine care o depășește cu 20 m pe cea veche), toate lucrările șantierului, extrem de numeroase, de complicate, executîndu-se în îngustul spațiu dintre vechiul și noul drum de fier. S-a muncit și încă se muncește, pe acest șantier, mai greu, poate, decît oriunde pe valea Oltului, fiind, cum spuneam, cea mai îngustă zonă de lucru, panta taluzului pentru devierea rîului fiind extrem de abruptă, viteza apelor scăpate din munți fiind foarte mare, fiind cea mai mare de pe întregul curs (debitele ating și 2 000 de metri pe secundă !), mai existînd pe aici și un exces de ape freatice, mai existînd, peste toate, și obligația (pe care constructorii au primit-o ca pe un lucru firesc, ca pe un lucru înțeles de la sine) de a se proteja și vestigiile castrului Arutela, operă a celor dintîi edili ai locului, aflată în incinta șantierului, în chiar inima lui. Nici o piatră a castrului din veacul al treilea nu s-a clintit (ba, mai mult, constructorii, cotrobăind cu uneltele panta de stînci a Oltului, au făcut și o prețioasă descoperire, deshumînd resturile unor terme romane, bănuite pe-aici de Gr. Tocilescu, bănuite și de alți istorici și arheologi, dar pînă azi, rămase numai ca bănuială, ca legendă), în schimb, în răstimpul acestor luni, au fost puse în rost, cu priceperi superioare, pietrele unui edificiu de o arhitectură unică. Barajul Turnului, ne spune Ion Mihăilă, șeful lotului, e un baraj de „tip fluvial", cu o „cădere" de 26 de metri, un unicat al genului, fără rival pe continent, construcție înaltă, suplă, „nervoasă", captînd cu fine antene toate mișcările rîului, atît de năvalnice pe aici, stăpînindu-le și drenîndu-le. Majoritatea **constructorilor sînt tineri și foarte tineri.** Buldozeristul Constantin Vasile are doar 19 ani, s-a calificat la Dăiești (o hidrocentrală a Oltului care de-acum produce), excavatoristul Ilie Grămescu are 20 de ani, s-a calificat la Rîureni (altă hidrocentrală care produce), excavatoristul Aurel Antoni, venit de pe șantierul marii hidrocentrale a Lotrului, e taxat, la cei 30 de ani ai lui, printre „veterani". Printre „veterani" e așezat și Toma Cuteanu (mecanic cu state vechi și elev la liceul seral, la Rm. Vîlcea), deși n-are decît 28 de ani. Am extras, din tabela fruntașilor în întrecere, doar aceste cîteva nume, ele, desigur, s-ar putea însoți și cu altele, cu multe altele. Ele, aceste nume, lîngă care ar fi trebuit să așezăm și niște fapte (adică munca în condiții dramatice, în fierberi de ape freatice sau pe pante în acerbă rostogolire spre hăul rîului), vor fi, desigur, uitate de către cei ce citesc aceste rînduri, ele, cu alte cuvinte, se vor tencui anonim în zidurile construcției, lîngă numele buldozeristului Gheorghe Martin, al ajutorului de excavatorist Ion Șoavă, al femeilor-constructorițe Mariana Bățică sau Elisabeta Badiu. Ei, acești oameni, nici măcar nu rîvnesc să-și impună numele altfel decît anonim, altfel decît tencuit în ziduri, creația lor, cum spuneam, prezidînd-o cooperarea, răspunderea fiecăruia pentru destinul și reușita tuturor. „Nimeni, de unul singur, nu-și poate scrie numele pe un baraj, fiindcă zidul ar roși", îmi spune (și cît de frumos mi-o spune, ce memorabile mi se par aceste spuse !) Ion Mihăilă, șeful de lot. Deci munca lor, adesea dramatică, totdeauna eroică, se consumă în anonim, sau, altfel spus, în efemer. Dar ea poartă — prin opera ei — însemnul de înaltă strălucire al trăiniciei, al duratei.

În marea întrecere a lui August, pe Olt — pe un rîu ce se mută, ce-și schimbă albia milenară, ce-și schimbă rosturile, ce devine monument sau magistrală a energiei — se aprind, astfel, niște lumini. Care fac cerul patriei mai vast, mai înalt, mai strălucitor, luminîndu-ne existența, sporindu-i regimul solar cu niște grade fierbinți. Fierbinți ca și miinile și ca și inimile constructori.

ILIE PURCARU ■

Un nou petrolier gigant lansat la apă!

„Unirea“ — petrolierul gigant de 150 000 tdw a fost lansat la apă. Petrolierul de 150 000 tdw „Independența“, cu un voiaj la activ, începe să intre în istorie. O istorie pe care navaliștii constănțeni o scriu rapid și temeinic. Noua filă a cronicii prezente așază realitatea în drepturile ei, schimbînd formule consacrate. **Nava amiral** se simțea stingheră. **Flota amiral** este expresia devenirii, a dezvoltării. Celui de-al doilea petrolier gigant i-au trebuit cu 100 de zile mai puțin decît navei „Independența“ pentru a părăsi docul de montaj. Rezultatul ambiției, experienței, profesionalismului. Ambiția și mîndria de a întîmpina marea sărbătoare a poporului român — 23 August — cu un succes pe măsura rezultatelor obținute în ultimii ani de constructorii de nave de pe malul mării.

„Sîntem bucuroși — ne spune secretarul comitetului de partid al șantierului, Ștefan Panait — că putem să raportăm conducerii partidului nostru, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, la ale cărui îndemnuri și indicații prețioase șantierul nostru a construit cele mai moderne și mai mari nave din flota noastră, că sarcina pe care am primit-o, angajamentele pe care ni le-am asumat au fost îndeplinite într-un timp cît mai scurt, astfel încît să întîmpinăm ziua de 23 August cu lansarea la apă a celui de-al doilea petrolier de 150 000 tdw. Navaliștii noștri au folosit din plin experiența dobîndită în timpul construirii primului petrolier de 150 000 tdw „Independența“, fapt care s-a reflectat atît în ceea ce privește calitatea lucrărilor, cît și în privința scurtării termenului de montaj în doc și deci de lansare la apă a navei. S-au modificat unele tehnologii, montajul s-a realizat cu două macarale de 480 tone, față de una singură existentă la primul, s-au introdus în bloc-secții tubulaturi de saturare a navei ceea ce duce la scurtarea termenului de realizare a instalațiilor de încărcare-descărcare a navei de combustibil, apă etc.“.

Gheorghe Lupu și Dumitru Mocanu, primul lăcătuș, al doilea, sudor, sînt doi dintre cei care au contribuit la succesul constructorilor constănțeni. Sînt doi dintre sutele de muncitori anonimi, „pentru că pe nave nu sînt trecute și numele noastre, cum întîlnim pe unele case a căror arhitectură ne place și ne rămîne în suflet“, doi dintre oamenii care s-au luptat cu timpul, muncind cu dăruire și responsabilitate pentru a realiza ceea ce numesc ei „creșterea flotei de giganți a țării“. „Eu colaborez perfect cu Moraru, ne mărturisește Gheorghe Lupu. Mai exact, oamenii din echipa mea și oamenii conduși de colegul și prietenul Dumitru Moraru. Am să vă dau un exemplu. Pentru ca bloc-secțiile să fie sudate perfect, eu trebuie să comand astfel manevra unui bloc-secție, care, o spun așa pentru dumneavoastră, are între o sută și patru sute de tone greutate, încît să se îmbine foarte bine cu celelalte, să se cupleze exact. Treabă foarte importantă de care profită sudorii“. Sudorul Dumitru Mocanu, șef de echipă, îl completează: „Profităm noi, dar de fapt profită nava. Lucrurile se leagă. Sudurile de bloc-secții sînt cele mai importante. Dacă pînă la montaj sudurile se controlează prin sondaj, aici la montaj, controlul se efectuează în întregime cu raze Roentgen care depistează orice incluziune. Este vorba de calitatea navei. Și noi ne mîndrim că pe lîngă lansarea la apă cu o sută de zile mai devreme decît „Independenta“, am efectuat lucrări de o calitate asemănătoare, adică foarte bune. Astfel că, alături de ceilalți, alături de navaliștii — navaliști și noi, sudorii, am putut contribui la succesul șantierului dedicat zilei de 23 August“.

Ce înseamnă aceste o sută de zile cîștigate de constructorii constănțeni? Ne răspund cei doi, la unison: „În aceste peste trei luni se va putea realiza 85 la sută din montajul în doc al corpului unui mineralier de 55 000 tdw“. Dar despre performanțele muncitorilor de la Șantierul naval din Constanța, despre izbînzile lor recente, închinate toate marii sărbători, se pot spune multe. Gîndindu-și mai bine munca, chibzuind și gospodărind cu mai mult simț de răspundere materia primă, aceștia au reușit să economisească importante cantități de metal, de energie și de combustibil. Economia de metal se datorează faptului că în primul semestru al anului indicele lui de folosire a fost de 90,45 la sută. Asta în condițiile în care șantierul este un mare consumator de metal și numai în anul 1978 prelucrîndu-se 100 000 tone. Nu doar economie de metal. Cifrele sînt grăitoare și în ceea ce privește economia de energie electrică, 204 MWh, sau combustibil convențional, 120 tone.

„Desigur, ultimul nostru mare succes, afirmă secretarul comitetului de partid, este lansarea la apă a „Unirii“. Dar să nu uităm că și economiile importante care s-au făcut, efortul oamenilor, mai ales un efort de gîndire și organizare, materializat în construcția celorlalte nave, sînt o mărturie a faptului că oamenii șantierului s-au mobilizat puternic pentru a întîmpina marea sărbătoare numai cu izbînzi pe măsura priceperii și conștiinței lor. Dintre aceste angajamente împlinite, vă rog să mai notați și pe acelea privind livrarea înainte de 23 August a mineralierului „Buziaș“ de 55 000 tdw, lansarea la apă a două corpuri de drăgi absorbant-refulante de 760 metri cubi, lansare petrecută în aceeași zi cu „Unirea“. De asemenea, s-au început lucrările de montaj în doc a mineralierelor 9 și 10 (deocamdată nu au nume) de 55 000 tdw...“

Constructorii de nave constănțeni sărbătoresc ziua eliberării țării, potrivit priceperii și conștiinței lor, raportînd cu mîndrie „creșterea flotei românești“. Și pentru că munca și priceperea, dorința și ambiția de a realiza ceea ce nici măcar constănțenii, oameni învățați „cu marea și vapoarele“, nu bănuiau cu ani în urmă, nasc tradiție, iată că au început lucrările la cel de-al treilea petrolier de 150 000 tdw. Sîntem deci în fața unei tradiții, a unei ștafete a muncii care ea însăși constituie un mare succes al oamenilor muncii de la șantierul constănțean.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

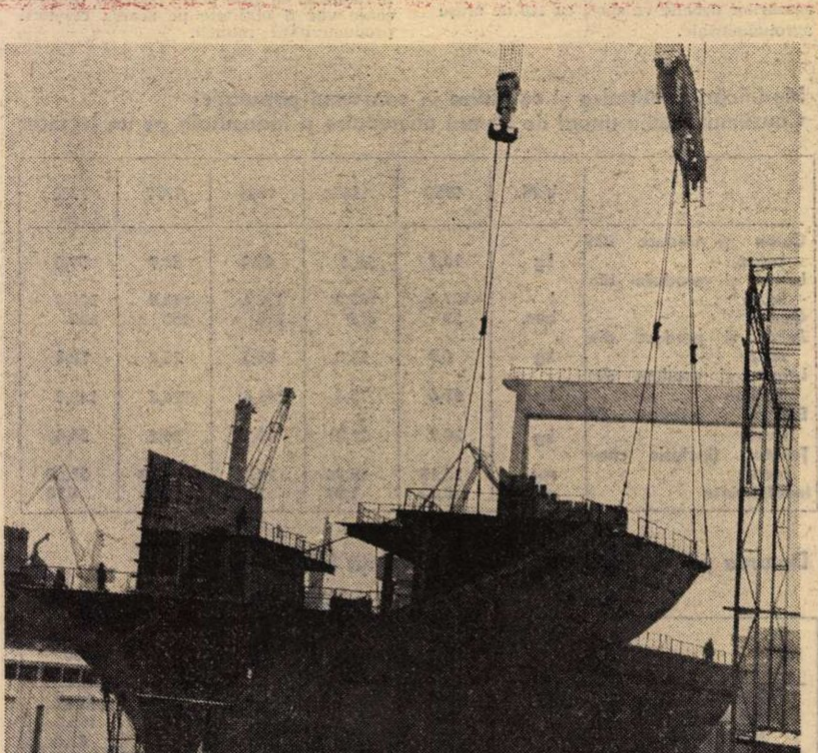

Urcînd spre locul de muncă

În Slătioara, pe mulți îi cheamă Tăutu. De aceea, după ce se rostește numele Tăutu și un prenume, se precizează și prenumele unuia dintre părinți. Aurel al Margaretei Tăutu are 52 de ani, gospodăria lui, nevastă, Aglaia a lui Aurel al Margaretei, doi copii — Doina a absolvit liceul, Dorel își face armata — este șeful unei echipe de forestieri, are mai multe stegulețe, diplome și insigne de fruntaș în muncă și totuși nu fumează înaintea mamei sale. Cînd i-am spus că vreau să scriu despre dumnealui, mi-a răspuns că asta nu se cade, dar că, dacă binevoiesc să fac un articol despre oamenii echipei sale, atunci se socotește bun de-o cinste. Și-așa, iată-mă față-n față cu șase bărbați cu mîini puternice și priviri limpezi. Îi poftesc să-mi vorbească despre meseria lor, despre pădurea lor, despre zilele lor, despre iernile lor, despre ploile lor, despre greutățile lor, despre bucuriile lor, despre casele lor, despre familiile lor, despre Slătioara lor. Îmi turuie gura iar ei tac și se uită la mine cu privirea aceea care a devenit incomod de limpede. Apoi se privesc între ei și am sentimentul că hotărăsc în colectiv cam așa: „Dacă trebuie, o facem și pe asta!“ Încep să vorbească. Mai întîi, pe rînd, și-au făcut cîte un fel de autobiografie:

Vasile Mihalea: Am rămas fără tată, eram necăjiți și-am apucat care-ncotro, după bani. Lucrez în pădure de la 15 ani; acum am 58. Nu mi-a plăcut să umblu din meserie în meserie, nici din întreprindere în întreprindere. O fost și mai greu și mai ușor. Iarna, zăpezile mari, doboriturile, copacii unii peste alții...

Savin Flocea: Am 32 de ani și doi copii. Lucrez de 18 ani. După armată, am fost un an miner. Am revenit la păduri. Am fost patru ani drujbist, adică om care taie copacii cu ferăstraie electrice. După aceea am făcut școala de tractoriști și trei ani am lucrat pe tractor. Asta a însemnat zdruncinături pe pietre rele. Am avut de suferit cu sănătatea și m-am întors la tăiat copacii. Înainte se făcea tăierea la un metru înălțime, acum se taie copacul fără risipă: cîțiva centimetri deasupra pămîntului. Nu mă duc la altă întreprindere, la altă muncă: în pădure sînt și ploi, și noroi, dar și zile frumoase, și aer, și păsări, și cîntecul lor.

Vasile Mazăre: Sînt cel mai tînăr din echipă, am 27 de ani. Tata a fost tot forestier, mai mult de 25 de ani. La pădure am început să lucrez de la 18 ani. Îmi place munca de pădure. Cred că de aceea tovarășii din conducere s-au gîndit să mă repartizeze să urmez cursurile de tractoriști. Munca noastră nu-i ușoară, trebuie să fii mereu atent. Foarte greu e cu doboriturile de pe urma zăpezii ori vîntului. Dar sînt și bucurii. Muncitorii forestieri sînt bucuroși cînd încep o parcelă nouă. Ne-au mai bucurat noua încadrare, mărirea retribuției și reducerea, din iulie, a săptămînii de lucru. Muncesc și învăț cele bune, ca să nu-i fac de rușine pe cei mai vîrstnici din colectiv și ca să-l știu pe tata bucuros. Munca e foarte grea dar nu părăsim satul; doar tinerii pînă în 20 de ani nu se prea încadrează în munca la pădure.

Constantin Mihalea: O bucată am fost cărăuș, acum sînt fasonator și horhănitor la ślipuri Lucrez cu tata. Avem terenuri grele. Am nevastă, doi copii, m-am păzit și n-am pățit nimic. Pentru un om din altă parte este foarte greu, mai ușor se adaptează la munca în mină.

Gheorghe Răcilă: Și eu, de la 16 ani, din '50, în continuare, numai în pădure. Era greu pe atunci. Gerului îi făceam față lucrînd cu rucsacii în spate. Lemnul tăiat îl căram în spate pînă la cuscăi, un uluc din trei scînduri uns cu parafină. Noaptea dormeam pe cetină, într-un bordei rotund, în pămînt. Făceam cîte un foc mare; cetina se usca și foșcăia sub noi. O femeie s-a speriat că-s șerpi, dar era cetină. Azi barăcile îs ca și casele; sînt cabane cu paturi, cearșafuri și radio.

Aurel Tăutu: Făceam lîngă brad o bortă în zăpadă de-un metru. Apoi, iarnă sau vară, munceam greu, cu ferăstraiele, în genunchi. Un brad în juma de zi, atîta reușeam. La început oamenii au refuzat „drujbele“; acum le spun „drujbițe“. Nu puteam face nici brigadă, pentru că oamenii erau învățați să lucreze cîte doi. Mai erau și accidente. Da' ce-a fost a trecut! Mecanizarea — de la tăiere la încărcare — e foarte binevenită și-n pădure. Sînt mulțumit de brigada pe care o am. Mi-o dat ascultare. N-am primit oameni care au umblat din loc în loc. După ani de zile, am reușit ca gura de exploatare Slătioara să fie mereu printre primele. Din zece oameni, cinci sînt membri de partid și doi uteciști. Peste doi ani, doi dintre noi ies la pensie. Mă mai doare ficatul, vine și peste mine bătrînețea, dar aș vrea să fiu și peste 20 de ani tot în același colectiv. Sîntem ca într-o familie bine organizată. Datorită oamenilor acestora nici accidente n-am avut; într-atîția ani, nici un accident!

Forestierii lui Aurel Tăutu, acești oameni care tocmai lucrau în perdelele din jurul Secularei și care n-au vorbit niciodată cu un gazetar, s-au obișnuit și cu postura de intervievați și-au început să vorbească toți deodată. Notez replici care par că n-au legătură între ele:

— Ploaia asta și vîntul ăsta care au smuls copacii tineri...

— Sigur că-i mai greu să lucrezi în doborituri.

— Vine de sus, învîrtindu-se, cînd nici nu te aștepți, un vîrf de brad!

— În pădure, la fiecare pas e altceva. Jumătate de metru contează. Lunar facem protecția muncii.

— Numai că atenția mai depinde și de oboseală!

— Facem două ore pînă la locul de muncă. Două ore în care numai urci.

— Dar și duminica, zi de odihnă, tot în pădure ne ducem.

— Sîntem mulțumiți cu acordul global și cu scoaterea impozitelor, e mai limpede!

— Aici, cinstit, e meritul lui Ioan Bălan, șeful sectorului Frasin, și al lui Vasile Rusu, maistrul de exploatare: ei și-au dat interesul să ne lămurească și să ne organizeze.

— Cu acordul global se poate depăși două mii.

— Am primit și premii...

— Sîntem și crescători de animale. Le îngrijim foarte bine. Avem contracte pe porci, pe lînă, pe lapte, pe carne, pe brînză. Concediul îl petrecem mai mult acasă, muncind.

— Acum în Slătioara toți au radio, televizor și-s abonați la presă.

— Pînă în toamnă se termină asfaltatul drumului.

— Secularа e vizitată de mulți turiști.

— Satul nostru e mic, dar e cel mai liniștit din comună. Oameni cinstiți și cu bună-cuviință.

— Și mîndri!

— Avem ambiția noastră!

— N-am vorbit de Rusu Vasile Maxim!

— E cel mai vechi maistru pe sector. În meserie ne e tată la toți.

— Trebuie vorbit și de Costan Oprea. Acu-i pensionar. O fost țapinar. Dintre cei mai buni muncitori de pădure. Ajungea dimineața în pădure, punea cușma-n cepul bradului și lucra toată ziua. Descoperit chiar și pe ger! Harnic grozav.

— O digerat floarea afinului și anu ăsta n-au să prea fie!

Masa rotundă gazetărească s-a transformat într-o discuție purtată ca la gura sobei, în care amintirile și înțelepciunea și gluma făceau casă bună. Informațiile făcuseră loc meditațiilor. Mi-am închis carnetul, ca să am și eu partea mea de bucurie neplătită cu vorbe scrise și predate în termen.

A doua zi aveam să aflu din ziare că Întreprinderii forestiere de exploatare și transport Suceava i-a fost conferit Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I în întrecerea dintre unitățile industriale. Iar gura de exploatare Slătioara face parte din sectorul Frasin al sus-numitei întreprinderi. Știrea nu mi-a adus în minte nici chipurile, nici cuvintele forestierilor echipei conduse de Aurel Tăutu, ci miinile lor. Miinile acelea — copleșitor numitor comun — mari, butucănoase, puternice, de gospodari chibzuiți ai acestei avuții care este pădurea.

NELU IONESCU ■

Iată ce înseamnă la noi
TOTUL PENTRU OM

> „Realitatea ilustrează convingător că țelul suprem al politicii Partidului și statului nostru este ridicarea bunăstării poporului, îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de trai ale tuturor oamenilor muncii — aceasta constituind esența construcției socialismului și comunismului".
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

Drepturile omului încep prin dreptul la muncă

1950 — în ramurile economiei naționale lucrau 2.130.000 oameni ai muncii.

1977 — în ramurile economiei naționale lucrau 6.741.000 oameni ai muncii.

1990 — conform Programului partidului — în ramurile neagricole 9.500.000 oameni ai muncii.

Pentru prima oară în istoria țării noastre se realizează și se garantează în fapt dreptul la muncă tuturor cetățenilor țării, indiferent de sex și naționalitate, înfăptuindu-se astfel unul din idealurile de dreptate socială cele mai de preț ale poporului muncitor.

Cel mai fertil deceniu 1970—1980 : cca. 2.500.000 noi locuri de muncă.

O NOUĂ CALITATE A MUNCII

1951—1977 — 2,1 milioane de persoane au absolvit învățămîntul profesional, tehnic, de specializare postliceală și de maiștri.

1951—1977 — 506.000 persoane au absolvit învățămîntul superior.

S-a modificat structura formelor de calificare în favoarea celor mai complexe, a crescut rapid numărul muncitorilor cu meserii specifice ramurilor de bază și au apărut meserii noi, micșorîndu-se simțitor ponderea muncitorilor necalificați.

1950 — ponderea populației neagricole în populația activă : 26 la sută.

1977 — ponderea populației neagricole în populația activă : 66 la sută.

În cifre absolute creșterea a fost de 4.700.000 de persoane.

RITMURI

1950—1977 — producția industrială a crescut de 26 de ori

1950—1977 — producția agricolă a crescut de 3,4 ori.

1950—1977 — produsul social și venitul național : de 12 ori.

Venitul național din 1938 se realizează astăzi în numai 25 de zile.

Problema fundamentală a creșterii generale : corelația științifică între fondul de dezvoltare economico-socială și fondul de consum

Perioada	Rata fondului de acumulare (în procente)	Sporul absolut de venit național (în miliarde lei)	Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum (în procente)
1956—1960	16.0	27	4,5
1961—1965	24.3	51	5,3
1966—1970	28.8	66	7,0
1971—1975	34.1	150	7,5
1976—1980	33—34	circa 250	8,0

Menținerea unei rate înalte a fondului de dezvoltare corespunde cerințelor obiective ale reproducției lărgite, asigură extinderea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, crearea a noi locuri de muncă, ridicarea mai rapidă a potențialului economic al județelor mai puțin dezvoltate, creșterea mai accentuată a bunăstării populației.

Sporirea numai cu patru procente a ratei fondului de dezvoltare a generat un spor absolut de venit național de la 66 000 000 lei în 1970 la 150 000 000 lei în 1975 și la 250.000.000 lei în 1980 (conform estimărilor).

Strategia creșterii venitului național — componentă a umanismului socialist
Creșterea veniturilor populației în perioada 1950—1980

		1950	1965	1975	1977	1980 *
1.	Venituri globale (miliarde lei) Procente	33,5 100	119,2 356	247,3 738	289,5 864	370 11 ori
2.	Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum (lei pe o familie) in %	772 100	3 858 500	8 783 11,4 ori	9 563 12,4 ori	11 766 15,2 ori

* Prevederi.

ÎN SPIRITUL ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

1950 — raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă : 1 la 22,8.

1978 — raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă : 1 la 5,5.

În realizarea deplină a unității dintre variatele categorii de interese care acționează în orînduirea noastră socialistă un loc prioritar îl ocupă stabilirea unei proporții judicioase între veniturile directe ale oamenilor muncii provenite din muncă și cele din fondurile sociale de consum. Accentul hotărîtor, în acest cincinal mai ales, este pus pe veniturile directe provenite din muncă.

(1950=100)

		1965	1975	1977	1980 *
1.	Retribuția reală a personalului muncitor	225,6	325,2	364,9	430,2
2.	Veniturile reale ale țărănimii obținute din C.A.P. și din gospodăria personală (pe o persoană activă)	189,1	337,0	400,0	438,1

* Prevederi.

Muncim mai bine, trăim mai bine

Retribuția medie netă (în lei, lunar)

1950	1955	1960	1965	1970	1975	1977	1980
337	499	802	1 028	1 289	1 595	1 818	2 238

Creșterea veniturilor populației se află în strînsă legătură cu amplele modificări intervenite în structura economiei noastre naționale și concomitent în structura socioprofesională, ca și în calitatea forței de muncă. Mutațiile care au avut loc în numărul, structura și utilizarea forței de muncă din țara noastră reflectă semnificativ îmbunătățirile esențiale în condițiile de muncă ale poporului muncitor.

Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, inițiat și elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prevede o **CREȘTERE A RETRIBUȚIEI REALE DE 32,3 LA SUTĂ ÎN ANUL 1980 FAȚĂ DE 18—22 LA SUTĂ** (prevăzut în planul cincinal) **ȘI 18—20 LA SUTĂ** (prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

La sfîrșitul anului trecut, din inițiativa secretarului general al partidului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît reeșalonarea graficului majorării retribuțiilor, astfel încît etapa întîia s-a încheiat la 1 iunie și nu la 1 septembrie 1978. Pe baza acestei devansări, oamenii muncii au obținut un plus de venituri totalizînd 2,1 miliarde lei.

O cincime din totalul veniturilor populației pe seama veniturilor din fondurile sociale

Învățămîntului i-au fost alocate fonduri

în 1950 : 1,3 miliarde

în 1965 : 6,5 miliarde

în 1977 : 15,3 miliarde

În 1977 o cincime din populația țării era cuprinsă în invățămînt.

Pensii : din fondurile sociale de consum se plătesc pensii unui număr de 3 100 000 de persoane.

1977 pensia medie de asigurări sociale era de 6,4 ori mai mare decît în 1950.

Alocații de stat se plătesc unui număr de 4 500 000 copii.

Asistența sanitară gratuită a beneficiat de la stat : în 1950 de 0,6 miliarde lei

în 1977 de 11,7 miliarde.

1950 :1 047 de medici.

1977 : 36 000 medici.

Cheltuielile pentru dezvoltarea culturii și artei au fost în 1977 de 1 100 000 lei.

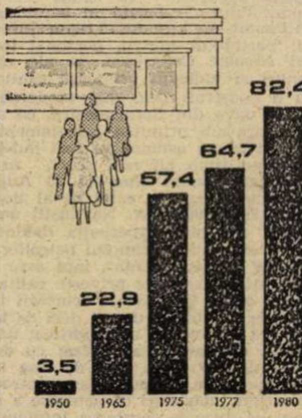

Veniturile obținute de populație din fondurile de consum

Mai mult de două treimi din populația țării locuiește în case noi

Apartamente noi

1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
46 000	104 000	220 000	333 000	513 000

1976—1980
peste 1 000 000

De la eliberare și pînă în prezent au fost construite în total circa 4 500 000 locuințe, ceea ce înseamnă că peste 70 la sută din actualul fond locativ al țării a fost înnoit în această perioadă.

15 000 000 de oameni de la orașe și sate locuiesc în case noi.

În 1950, 3 713 139 de oameni locuiau în mediul urban.

În 1977, 10 236 846 de oameni locuiau în mediul urban.

În 1967 erau 183 de orașe.

În 1977 erau 236 de orașe.

Pînă la sfîrșitul cincinalului numărul așezărilor urbane va spori cu 129 de orașe agroindustriale.

CONSECINȚE ÎN LIMBAJUL MUNCII

În comparație cu anul 1950, productivitatea pe om al muncii în industrie a fost în 1977 de circa 7,9 ori mai mare.

Comparativ cu 1970, productivitatea muncii a crescut astfel în 1977 : Sălaj : 208 la sută, Galați : 195 la sută, Vîlcea . 184 la sută, Mehedinți : 178 la sută, Covasna : 168 la sută, Satu Mare : 167 la sută, Iași : 161 la sută, Vrancea : 161 la sută, Harghita : 156 la sută, Buzău : 154 la sută, Tulcea : 150 la sută, toate aceste județe fiind peste media de 148 la sută pe țară.

Din producția de 87,5 miliarde lei ce va fi realizată în 1978 peste plan, 80 de procente vor fi obținute pe seama creșterii productivității muncii.

Modificări cantitative și calitative în consumul populației
Consumul mediu anual de bunuri alimentare și industriale pe un locuitor

	U.M.	1950	1965	1975	1977	1980
Carne și produse din carne	kg	16,7	26,6	45,7	51,9	57,0
Lapte și produse din lapte	l	107,6	105,0	132,6	143,9	200,0
Ouă	buc.	59	115	214	238	245
Zahăr și produse din zahăr	kg	6,9	15,0	20,3	25,2	30,0
Legume și produse din legume	kg	65,6	75,3	112,6	124,4	140,0
Fructe și produse din fructe	kg	20,7	26,7	42,6	50,2	56,0
Țesături (inclusiv confecții)	mp	13,19	16,26	24,19	26,08	30,50
Incălțăminte	per	0,62	1,97	3,06	3,31	4,10

Dotarea populației cu obiecte de folosință îndelungată

(număr la 1 000 de locuitori, la sfîrșitul anului)

	1955	1965	1975	1977	1980 *
Aparate de radio	37,4	123,9	206,6	220,1	254,0
Televizoare	–	28,8	144,9	172,5	195,0
Mașini de spălat rufe	0,5	22,9	67,9	80,4	87,0
Aspiratoare de praf	0,7	11,6	34,2	40,1	50,2
Autoturisme	0,2	1,2	13,7	19,0	25,0

* Prevederi.

Grupaj realizat de
NICOLAE CRISTACHE ■

Puterea de cumpărare a cetățeanului român sondată în cele cinci etaje ale magazinului „Unirea"

Vreo cîteva trenuri au tras parcă astăzi, 13 august, în fața magazinului „Unirea" din București. Atmosfera de aici este aceea din Gara de Nord, în sezon estival, încă. La parcare sînt, practic, mașini din toate județele și nu puține sînt și din țări vecine și prietene. Cu soții, copii, neamuri sau prieteni, bărbații poartă chiar și în magazin răspunderea celor cumpărate. La ora 8, cu o oră înainte de deschiderea magazinului, coloane de oameni așteaptă cuminți și răbdători începerea vînzării. La ora 9 și nici 10 minute scările rulante, din cauza marelui aflux de oameni, merg greu. Trebuie să consemnăm și faptul că la puțin timp se pun mai bine în mișcare și că cele cîteva ore de documentare suprasolicitarea se repetă de aproape 10 ori. Economistul Mircea Enache care ne însoțește nu se miră însă de nimic. „Așa este duminica la noi la „Unirea". Avem multă provincie".

După cum probabil vă reamintiți, magazinul „Unirea" a fost inaugurat în ziua de 2 septembrie 1976 în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Al doilea mare magazin din țară, după Bucur-Obor, acest veritabil oraș comercial are însă cea mai mare cifră de afaceri, ca să spunem așa, circa 3 milioane și jumătate de lei pe zi. De remarcat că la suprafața sa, 28.000 metri patrați doar 27 la sută constituie spațiul de depozitare, ceea ce presupune alinierea la comandamentele comerțului modern și mai înseamnă două lucruri : aducerea mărfii direct la raion și o aprovizionare de o ritmicitate remarcabilă. Desigur, prima explicație a faptului că magazinul este atît de solicitat este cea simplă : se găsesc mărfuri de toate felurile, pentru toate categoriile de venituri. Practic, exceptînd autoturismele și mobila, aici se vinde orice. Cum sîntem înconjurați de o mare de lume ne vom documenta la modul cel mai clasic cu putință : o luăm de la parter spre etajul V unde nu ne propunem să zăbovim căci se află un restaurant și o cofetărie. Desigur și acest etaj V ca și subsolul — un mare magazin alimentar — sînt importante, ele reprezentînd nu cu mulți ani în urmă mari deziderate ale cumpărătorului de rînd. La parter, Felicia Chirpăleanu ne informează că sînt 18 raioane, adică artizanat, mercerie, moto-velo-aragaze, cosmetice, ceasuri, bijuterii, articole pentru nou-născuți ș.a.m.d. Se cumpără aici de circa 800 000 lei zilnic și este enorm dacă ne gîndim că prețul cel mai mic este de 5 lei iar la nou-născuți media pe articolul vîndut este de lei 20. Cum nou-născuții n-au ajuns la posibilitatea efectuării de calcule le vom face noi : pe zi se vînd aici lucruri de 37.000 lei, ceea ce la modul matematic vorbind ar însemna cîte un articol pentru 1 850 de copii ! Mitea Maria, șefa raionului moto-velo-aragaze, ne spune că zilnic se vînd 5—6 motorete Mobra și 6—7 aragaze. În chiar fața noastră, deloc intimidat, Dincă Alexandru, cooperator din comuna Brastavățu, de lîngă Corabia, se pregătește să cumpere pentru casa nouă un aragaz electric cu 2 sau 3 ochiuri ? Cu 2 sau cu 3 ? zice către noi, dar nefiind de specialitate îl lăsăm pe mîinile Mariei Mitea. „Mă recomand, spune, Păduraru Romașcu Vasile". Și se recomandă. Apoi ne spune că are 21 ani vechime în comerț. Magazinul se modernizează pe zi ce trece și acest lucru nu se face de la sine, ci din inițiativa noastră. Am introdus recent următoarea regulă : ce este în față, este și în spate. Cum adică ? Se expun numai mărfurile care să găsesc în cantități suficiente, căci este în primul rînd magazin și în al nu știu cîtulea rînd expoziție. Ne aflăm, să precizăm și asta, la etajul 1 al magazinului. Etaj destinat femeilor și copiilor de la 2 ani în sus. Și aici valoarea mărfurilor desfăcute zilnic este de circa 800.000 lei. Proiectanta Mihaela Buzescu ne asigură mai întîi că soțul este afară, nedespărțindu-se de „Dacia 1 100" recent cumpărată „...o lună și ceva tovarășe reporter..." și că mai răsuflînd cu banii a venit pur și simplu să se îmbrace din cap pînă-n picioare pentru concediul pe care și-l vor petrece la mare. Fiul ei Dan de 10 ani va avea și el haine noi, ni se spune. Văzînd că avem un interlocutor amabil găsind timp și pentru reporter întrebăm ce realizări au în ultimii doi ani. Am ținut să explicăm că îi considerăm o familie obișnuită și ne-a asigurat că lucrurile stau chiar așa. Mai întîi aș vrea să consemnați că în urmă cu trei ani ne-am cumpărat o casă cu 35 000 lei. Înzestrînd-o, i-am făcut să crească valoarea cu încă 40 000 lei, am cumpărat mașina și am trăit decent. Suma care ne revine, mă refer la fiecare membru al familiei, este 2 000 lei. Din cîte știu, afirmă, este ceva obișnuit. Notați, sîntem rugați, că anul acesta retribuțiile și alte sporuri ne-au crescut cu circa 1 000 lei lunar. Dacă am făcut toate acestea — ni se spune în final — puneți-o și pe seama posibilității cumpărării în rate și condițiilor deosebit de avantajoase de împrumutat bani de la casa de ajutor reciproc. Să consemnăm, ajunși la etajul 2, spusele gestionarei Vasilica Georgescu, șefă de etaj : „Avem 16 gestiuni, toate pentru bărbați. Cumpărătorul este mai exigent, vrea lucruri moderne și bine făcute. Spray-urile, să vă dau un exemplu, se vînd și în mediul rural. Se constată o creștere mare la vînzarea produselor cosmetice. Realizăm și noi circa 800.000 lei zilnic".

Aici îl găsim pe tehnicianul constructor Radu Simion din Galați. Și-a cumpărat „cu banii jos", un costum și 3 cămăși și crede că-și va cumpăra și un pardesiu.

— Aveți familie în Galați ?

— Da, soția și 4 copii.

— Cît cîștigați într-o lună ?

— Lucrăm în acord global și media este 4 500—5 000 lei. Adăugați circa 700 pentru copii.

— Da, remarcăm, o familie mare. Cum vă descurcați cu banii ?

— Beneficiem de creșe și grădinițe la prețuri extrem de mici. Aprovizionarea este bună, avem de la stat locuință bună așa că...

— Spuneți în continuare.

— Am reușit, cu economii firești, să adunăm bani pentru o „Dacie 1 300". În ani, desigur. Am depus banii și așteptăm mașina. O vom lua în decembrie, dacă nu cumva mai devreme.

Cu o autentică înfățișare de boxer categoria grea ne întîmpină șeful etajului 3 Ioan Valentir. Cei 500 000 „scoși" zilnic aici sînt dați pe radiouri și televizoare, instrumente muzicale, articole foto-sport și altele. Se cumpără zilnic 30—40 televizoare și ni se mai spune că după o statistică la îndemîna lucrătorilor magazinului în țară numărul televizoarelor l-a întrecut pe acela al aparatelor de radio. Se cumpără bine noile televizoare cu circuit integrat și cele noi de tipul „OLT", „Diamant 145, 146". Este greu aici să discuți cu cineva căci solicitarea este una extraordinar de mare. Cert că un bun de folosire pe termen mai lung, cum este televizorul, nu-și mai așteaptă uzura morală, ceea ce vorbește de la sine despre nivelul de trai ridicat din țară.

La ultimul etaj al documentării noastre, al patrulea, vedem mulți turiști bulgari cumpărînd îndeosebi corpuri de iluminat și mașini pentru stors fructe. Aici avem ocazia să consemnăm și un lucru bun : s-a deschis un raion de mărimi excepționale — de la talia 60 în sus pentru bărbați și peste 50 la femei.

Trefilorul Adalbert Gal de la Întreprinderea „Republica" din Capitală a ieșit din schimbul 3 și a venit împreună cu soția direct la „Unirea" să cumpere un : „Arctic" de 120 litri. Mobila și lucrurile casnice pe care le avem, zice, au circa 10 ani și acum, pe rînd, le schimbăm.

Deși s-a făcut aproape de ora 12 afluența de la „Unirea" nu scade deloc. Concluzii la 3,5 milioane lei pe zi, vînzare într-un singur mare magazin din țară ? Se muncește bine, se cîștigă bine, se trăiește bine.

E. SECELEANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Sinaia sau „ozonul" mecanicii fine

Nicolae Iorga despre Sinaia : „O stație de aer pentru lumea cea mai avută. Se văd și aici marile neajunsuri ale clasei bogate de la noi. Fiecare trăiește pentru sine și pentru clipa care trece. Atîtea vile n-au creat nimic comun pentru locuitorii lor. Nici un loc de întîlnire culturală, nici o bibliotecă...". Alături de cei care apăreau vremelnic aici, alături de locuitorii de sezon ai orașului dintre munți, în al cărui cazinou se prăbușeau averi ca să se ridice, tot acolo, altele, trăiau localnicii. De fapt nu chiar atît de alături ci la distanța cu care bogăția se ține departe de sărăcie. Doctorul inginer Gheorghe Tiu, astăzi inginer-șef la Întreprinderea de mecanică fină, a înțeles foarte bine, încă de cînd a deschis ochii asupra lumii, de ce mama sa, îngrijitoare la o vilă, și tatăl său, hamal în gară, credeau că nici nu locuiesc în același oraș cu boierii cărora le făceau curățenie ori le cărau bagajele. În 1941, la 15 ani, a intrat ucenic la patron, la „Costinescu", pentru a învăța strungăria. Cînd vrea să-și aducă aminte de anii aceia mai tineri îl cheamă și-l ține alături pe prietenul său Matei Ruegg, învățăcel, în aceiași ani, într-ale strungăriei, iar astăzi, ca maistru, șef al secției 2 400. Cînd vorbesc, ba unul, ba altul, parcă se desenează sub ochii celui care-i ascultă zilele eroice ale insurecției armate, cînd cerul, în jos, pe valea Prahovei, părea o fereastră incendiată, cînd chiar lîngă Sinaia, la gura pădurii, spre Poiana Țapului, ostașii români au dezarmat o coloană hitleristă ori cînd ei înșiși, adolescenți încă, premilitari fiind, erau cît pe ce să-și piardă viața sub tirul necruțător al mitralierelor unor Messerschmidt-uri. Apoi, sub deviza „Totul pentru front, totul pentru victorie", în cadrul întreprinderii profilate pe producție de război, au fabricat proiectile antitanc. Proiectile originale, românești. Pînă la Ziua Victoriei, în acel mai 1945. Au urmat anii luptelor politice și, totodată, ai reconstrucției. După naționalizare, mai ales, uzina se profilează pe echipamente tehnice pentru agricultură și renunță la unele secții, cum ar fi acelea de var sau de cherestea, care crescuseră îmbulzite unele într-altele, și risipite la marginea orașului, pe firul văii. Dar specializarea propriu-zisă a întreprinderii avea să fie hotărîtă abia în 1953. Astăzi ea este unică în țară, ca producătoare a echipamentelor de injecție pentru toate tipurile de motoare diesel. Aici se realizează cel mai mare coeficient de utilizare a mașinilor pe întreaga industrie românească a construcțiilor de mașini și întreprinderea a primit diploma de onoare, ca fruntașă pe minister, pentru lucrările de bună calitate pe care le-a executat. Valoarea mijloacelor fixe este acum, prin comparație cu aceea din anul 1954, mai mare de 12 ori, iar valoarea producției, în același interval, a crescut de vreo 50 de ori. În același timp, după cum ne spunea inginerul Daniel Săpoiu, șef al serviciului organizarea producției din întreprindere și secretar cu probleme economice al comitetului orășenesc de partid, înnoirile, multiplele transformări care s-au petrecut în viața uzinei se resimt, evident, în viața orașului. Puterea economică a locuitorilor acestui oraș-stațiune a crescut considerabil, retribuția medie a lucrătorilor întreprinderii fiind cam 2 500 de lei, încît Sinaia nu mai cuprinde două orașe, unul al vizitatorilor și altul al localnicilor. Apoi, întreprinderea, care a cunoscut mai multe dezvoltări, din cincinal în cincinal, a asigurat, an de an, locuri de muncă în număr suficient, din cei 15 000 de oameni, cît reprezintă populația stabilă a orașului, vreo 3 000 muncind la „mecanică fină", într-o industrie care cere destulă iscusință, e bănoasă și — foarte important pentru Sinaia — nu poluează. Dificilele aparaturi de injecție, care hotărăsc mersul tuturor motoarelor diesel din țară, a solicitat, apoi, învățămîntul local, prin profilarea pe specialitățile mecanicii a liceului din oraș. Cît se poate de clar „datorită uzinei" a crescut într-o margine a orașului, unde drumul coboară spre București, un cartier nou, cu sute de apartamente, numit Izvor, avînd toate cele de trebuință, de la magazinul alimentar — spun localnicii, malițioși, avînd grijă să-i audă vizitatorii — poate cel mai bine aprovizionat din Sinaia, pînă la unitățile prestatoare de servicii, care împuținează grijile gospodinelor. Dar, s-ar cuveni să spunem, numai la Sinaia nu se poate observa tot ceea ce a schimbat și a hotărît, în viața oamenilor și a locurilor, Întreprinderea de mecanică fină. Cu cîțiva ani în urmă, ne spunea inginerul Daniel Săpoiu, întreprinderii i s-au acordat mari fonduri de investiții. Cu banii aceia, alocați de stat, trebuiau ridicate cîteva secții noi. Problema era : unde ? Tot la Sinaia ? Sau la Poiana Țapului ? Dar dacă, totuși, la Breaza ? Dezbaterile în cadrul Consiliului oamenilor muncii au fost înfierbîntate. Pînă la urmă cei din Breaza, care erau navetiști și numărau aproape o mie de suflete, și-au impus punctul de vedere. Fabrica de mecanică de precizie s-a construit acolo. În 1974, ea avea o singură secție. Azi numărul secțiilor a crescut la opt iar al oamenilor cam la două mii cinci sute. Orășelul acesta, aflat la vreo 20 de kilometri mai jos, în valea Prahovei, a început astfel să prindă mai multă viață și astăzi, în jurul său, gravitează forța de muncă devenită disponibilă în satele de pe-aproape, Nistorești, Adunați, Talea. Țăranii de pînă mai ieri devin muncitori, cunoscători ai unor tehnici de vîrf. Se schimbă astfel, în nuanțe mai mult sau mai puțin sesizabile, chiar un peisaj sufletesc. Poate că unii nu știu de unde a pornit această schimbare. Poate că alții știu și sînt gata să spună oricînd : Întreprinderea de mecanică fină, Sinaia. Cert este că ea aduce pînă la noi urma zbuciumului și-a luptei din anii care apar ca desenați în fața celui care ascultă cînd vorbesc, ba unul, ba altul, inginerul Gheorghe Tiu și maistrul Matei Ruegg, cei doi buni prieteni. Atunci cînd au ei o clipă de răgaz și încearcă să-și aducă aminte...

DUMITRU ELIADE ■

Zile care au născut eroi

Nu, n-am poftit niciodată la zările altora. De milenii întregi, noi și strămoșii noștri nu ne-am luptat să cuprindem olaturi și pridvoare străine. Aventura absurdă în care România a fost aruncată începînd din toamna anului 1940, s-a datorat raportului de forțe pe arena internațională, presiunilor concentrice din exterior, lipsei unității forțelor politice ale țării, toate acestea soldate cu mari amputări teritoriale. Singurul lucru pentru care acest popor a luptat cu tot sufletul în istoria sa a fost dreptul de a trăi în țara lui unit și liber. Nici o mirare, deci, că poporul se împotrivea, în toate chipurile și cu toate riscurile războiului hitlerist care subordona țara intereselor străine și criminale ale unor cobeligeranți ce-și dovediseră limpede „prietenia" pentru noi, încă din 1939 și 1940, cînd Diktatul de la Viena sfîrteca trupul României cu o graniță ilogică și sufocantă. De-a lungul acelor ani grei, cea mai lucidă forță politică din țară și cea mai fidelă intereselor vitale și firești ale poporului român a fost Partidul Comunist. Condițiile extrem de grele ale ilegalității și prigoanei sporesc meritul comuniștilor de a fi realizat, cu tact și perseverență, unirea tuturor forțelor patriotice a tuturor grupărilor politice interesate în răsturnarea guvernului antonescian. Pregătirea minuțioasă de către partid a actului insurecțional și a întoarcerii armelor împotriva adevăraților dușmani ai României și ai umanității a cuprins nu numai înlocuirea guvernului, ci crearea condițiilor de participare a întregului popor la luptă împotriva trupelor hitleriste și a ocupației străine. Astfel, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944, a devenit, încă din acea zi, opera întregului popor care, la îndemnul comuniștilor, sub conducerea acestora, în colaborare cu alte forțe antifasciste, își relua în deplină stăpînire, cu jertfe și cu bărbăție, pămîntul strămoșesc și viitorul patriei. Poporul român s-a regăsit atunci cu idealurile sale pe linia de conduită a istoriei războaielor lui : lupta — uimindu-și prin vitejie cotropitorii — pentru unitatea și libertatea sa. La 23 August 1944 începea o epocă nouă de viață, cea mai glorioasă și cea mai plină de lumină din istoria noastră. Partidului Comunist Român îi revine, astfel, meritul de a fi redat poporului său nu numai echilibrul politic și moral dar și onoarea de a participa cu toate forțele la victoria lumii asupra terorii fasciste. Nenumăratele jertfe date de poporul român în luptele pentru eliberarea țării, apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei și pentru înfrîngerea definitivă a mașinii de război hitleriste, sfințesc această onoare.

După 34 de ani de la evenimentele din august 1944 i-am căutat pe cîțiva dintre eroii acelor zile și i-am rugat să depene amintiri. Oameni ale căror nume și fapte au intrat în istorie leagă, peste timp, în rîndurile de mai jos, vara fierbinte de încordare și de eroism a acelui an cu pașnica vară a anului 1978 în care ziarele aduc mereu cititorilor vești despre succesele din toată țara ale oamenilor muncii în întrecerea creatoare dedicată marii noastre sărbători. Să ne cinstim eroii și în acest fel : ascultîndu-i în clipele cînd retrăiesc istoria pe care au făcut-o pentru noi, pentru pacea acestor ani, pentru liniștea de azi și de mîine din casele noastre.

Dumitru Simulescu, azi pensionar, fost mulți ani membru al guvernului — printre primii miniștri-muncitori în anii noștri de libertate — își amintește :

„În Capitală se alcătuiseră formațiuni patriotice la Atelierele C.F.R. „Grivița", la înreprinderile „Malaxa", „Lemaître", S.T.B., uzinele „Filaret" și „Grozăvești" și în alte părți. Au luat totodată ființă comandamente de sectoare. Numărul echipelor de luptă a crescut. Concomitent au fost înființate astfel de formațiuni la „Astra română", „Steaua română", „Vega", „Româno-Americana" și la alte întreprinderi petrolifere din Ploiești, precum și într-un șir de alte localități de pe Valea Prahovei. Au fost create, de asemenea, puncte de sprijin la sate, mai ales în acelea învecinate cu căi de comunicație mai importante — în comuna Alexeni (linia Urziceni), la Fetești, Preasna, Găiseni (linia Constanța), la Sirna, Bucov în județul Prahova și în alte locuri.

În condițiile de atunci, cînd activitatea de pregătire a insurecției nu trebuia să atragă prin nimic atenția organelor represive, s-a recurs la alcătuirea unor echipe de șoc înarmate, care aveau să acționeze din primul moment împreună cu unitățile militare, urmînd ca pe baza lor să se dezvolte în cursul insurecției detașamente mari. Patrioții din aceste echipe erau instruiți pentru ocuparea instituțiilor guvernamentale, a obiectivelor militare hitleriste și, totodată, pentru a deveni cadre de comandă în momentul înarmării în masă a muncitorilor.

Eram electrician la Uzinele de gaz și electricitate. Comandam una din formațiunile de luptă patriotice din Sectorul III Albastru. Numele meu conspirativ — care m-a apărat în ilegalitate — era „Plopul". Sugera un bărbat înalt, în contrast cu statura mea...

În ziua de 23 August numai ce descălecasem de pe bicicletă la uzină cînd mi s-a adus la cunoștință cuvîntul de ordine : **Aleea Alexandru 32.** Nu știu cîte minute am făcut pînă acolo. Am pedalat ca un ciclist de performanță. Parcul clădirii, înconjurat de un zid înalt, era plin de oameni. Numai de la noi, de la Uzinele de gaz și electricitate veniseră vreo 30 de muncitori. Era un du-te vino de nedescris. Unii se cățăraseră pe ziduri și strigau : „Dați-ne arme! Vrem arme!". În primele ceasuri nu ne-a fost deloc ușor. Se prezentaseră și mulți oameni neinstruiți. Comandanții sectoarelor, secretarii celulelor din întreprinderi își selectau luptătorii. Fiecăruia i se încredința o pușcă, muniție, o cască, o brasardă tricoloră cu indicativul „P". Îmi amintesc bine cum, tot acolo, în parcul acela boieresc, se formau grupe, echipe, patrule. Se stabileau misiunile: lichidarea unor cuiburi hitleriste, paza, laolaltă cu armata, a unor instituții publice, a unor convoaie de prizonieri. Toți hitleriștii capturați prin case particulare erau dezarmați și îi aduceam, mai întîi, la comandament în Aleea Alexandru 32. Timp de trei săptămîni n-am dat pe acasă..."

Într-o casă liniștită de pe strada Naum Rîmniceanu din Capitală, l-am găsit pe Eroul Muncii Socialiste, generalul de armată în rezervă **Dumitru Dămăceanu.** Cei optzeci și doi de ani îi ordonă parcă, șoptit, ritm domol în mișcări și în vorbă, iar venerabilul general, într-o elegantă ținută civilă de bunic, execută întocmai acest ordin. Așa ne așezăm în tihnă să-l ascult povestind despre cele mai tumultuoase zile pe care le-a trăit. „Pe la sfîrșitul lui mai **1944,** după o ședință conspirativă ținută la palat, Lucrețiu Pătrășcanu mi-a spus că, în curînd, îmi va prezenta un prieten bun al lui. La începutul lui iunie, am făcut, astfel, cunoștință cu Emil Bodnaraș, știut sub numele conspirativ de **inginerul Ceaușu.** Împreună cu acesta am stabilit apoi măsuri concrete pentru îndeplinirea planului inițiat de partid. Sub conducerea Partidului Comunist se pregătea demult insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă. Declanșarea uriașei acțiuni trebuia s-o constituie arestarea lui Ion Antonescu și a colaboratorilor săi. Astăzi, se știu destule amănunte în legătură cu grăbirea acestui moment. În 23 August, la arestarea mareșalului, m-a căutat colonelul Emilian Ionescu adjutant regal, care m-a chemat la palat. Mie, în calitate de șef de stat major al Comandamentului militar al Capitalei, îmi reveneau grabnice sarcini în vederea eliberării Bucureștiului de trupele hitleriste. După ce am luat cunoștință de motivele chemării, am plecat în Splaiul Independenței nr. 57, la maiorul Dumitru Vițeleanu, unde acesta mă aștepta împreună cu alt colaborator, maiorul Ion Rasoviceanu. De acolo, prin telefon, am ordonat convocarea la comandament a întregului personal civil și militar. Era miercuri după-amiază și ofițerii erau liberi. Ajuns la comandament, conform celor stabilite în planurile noastre, am dispus transmiterea ordinului **PAJURA,** ceea ce însemna alarmarea tuturor unităților. La ora 18, acest ordin a fost transmis de maiorul Mihai Constanțiu. Peste o jumătate de oră transmiteam chiar eu ordinul **STEJAR EXTREMĂ URGENȚĂ.** Asta echivala cu intrarea trupelor în dispozitivul de luptă operativ. La acest ordin am adăugat cuvintele : **comandanții de unități să se prezinte de urgență la comandament.** Către ora 19 veniseră toți. Comandantul, generalul Iosif Teodorescu și cu mine le-am comunicat arestarea lui Antonescu. Am reținut pe loc comandanții de unități și m-am asigurat că din încăperea unde se aflau nu vor telefona și nu vor lua legătura cu nimeni. Ordinul de operații pentru desfășurarea insurecției în Capitală fiind întocmit anterior, de la orele 18.30 pînă la 21 a fost multiplicat. La ora 21 a fost semnat de generalul comandant și de mine. L-am transmis, astfel, la acea oră, comandanților de unități care au trecut imediat la executare. Eroismul și vitejia cu care armata noastră a luptat împreună cu formațiunile de luptă patriotice pentru curățirea Capitalei de trupele fasciste se cunosc destul de bine. Au fost zile fără răgaz. Cînd armata sovietică a trecut apoi pe aici, populația a primit-o cu steaguri și flori într-un București eliberat. Multe v-aș putea povesti. Nu știu încă dacă mă pricep bine la asta. Vedeți, paradoxal, dar m-am gîndit de multe ori că pentru unii oameni e mai firesc și mai ușor să facă istoria decît s-o scrie. Adevărul istoric e însă totdeauna unul singur. Tocmai din respect pentru acest adevăr și pentru a contribui, după puterile mele, la cunoașterea mai amănunțită a lui, ca și a rolului întreg al Partidului Comunist Român în pregătirea și desfășurarea insurecției, de șapte ani scriu la o carte. De fapt, am încheiat-o deja și am intitulat-o **Din zilele lui August 1944. Fapte, amintiri, considerații.** Manuscrisul are vreo 700 de file, plus 135 de fotocopii, multe documente inedite."

Distinsa gazdă rămîne în liniștea casei tihnite să-și aștepte nepoțelul care trebuie să se întoarcă de la mare. Pentru că și în această casă din București, ca în toate casele țării, cresc fericiți copiii în pacea și în libertatea pentru care — ei vor afla mai ales din cărți — în ziua de 23 August 1944 prin vocea colonelului Dumitru Dămăceanu se transmitea ordinul **STEJAR EXTREMĂ URGENȚA.**

„Eram prim adjutant regal — își amintește generalul locotenent în rezervă **Emilian Ionescu.** În dimineața zilei de 23 August am aflat că mareșalul venise în ajun de pe front, grăbit, în București, și convocase noaptea Consiliul de Miniștri, alertat, printre altele, și de intenția cîtorva miniștri de a demisiona. Mai eram informat că a decis să transforme România întreagă în teatru de luptă pentru întîrzierea ofensivei sovietice. Ordonase deja să i se pregătească un nou punct de comandă, la Dumbrăveni lîngă Sighișoara. M-am dus la rege să-i raportez. De acolo am fost chemat la telefon : Ion Antonescu cerea să fie primit de rege la ora 16. I s-a aprobat. Curînd, alt telefon. De data asta, Mihai Antonescu cerea audiență, la ora 15.30. Un om a fo[illegible] trimis să ia degrabă legătura cu comuniștii care potrivit planurilor minuțios și îndelung pregătite puteau hotărî ce e de făcut : să-i arestăm acum ? O echipă de arestare aștepta într-o cameră aproape de salonul galben, unde urma să aibă loc audiențele. Erau plutonierii Dumitru Bîlă, Dumitru Rusu și sergentul major Dinu Cojocaru sub comanda maiorului Anton Dumitrescu, toți din garda regală. Locul meu era în spatele unei draperii care despărțea salonul de sufragerie. Am fost trimis să-l primesc pe Mihai Antonescu. „Colonele, situația e foarte gravă", mi-a spus acesta, sfîrșit. Mi-am amintit că într-un discurs, cu doi ani în urmă, îl auzisem urlînd : „Să știți că Hitler va cuceri omenirea !". Acum era galben ca salonul spre care îl duceam. Cerea regelui să-l trimită la Cairo, ca să trateze el cu aliații ieșirea României din război.

— Mareșalul știe de trebușoara asta ? l-a întrebat regele.

— Nu.

A fost refuzat... Era tot acolo cînd, pe la ora 16 și 5 minute a sosit furtunos mareșalul, în uniformă și cu cravașa în mînă. A prezentat un raport care confirma intențiile pe care le aflasem. N-a mai vorbit nimeni. Generalul Constantin Sănătescu era de față. Regele a pretextat că și-a uitat porttigaretul și a ieșit la oamenii lui Anton Dumitrescu. Sosise și decizia comuniștilor : îi arestăm acum. În încordarea aceea a fost ca un balon de oxigen cînd te sufoci Revenind în salon, regele l-a traversat încet spre locul unde eram eu. „Domnule mareșal — l-am auzit spunînd — am ascultat expunerea dumneavoastră. Consider că situația foarte gravă pune în pericol existența neamului românesc și, din acest moment, vă demit din funcția dumneavoastră". Trecînd pe lîngă mine în sufragerie mi-a zis : „Emilian treci la arestare !". Odată cu mine a apărut și Anton Dumitrescu cu oamenii săi.

Primul punct al planului politico-militar întocmit de Partidul Comunist Român și pe care îl acceptaseră atît regele, cît și sfetnicii săi, fusese îndeplinit. Au urmat celelalte, care au adus eliberarea țării. Pentru că toți cei care am ascultat de comuniști la asta ne gîndeam mai întîi. Soției mele, Bălașa, pe atunci îmi era logodnică, i-am dat numeroase emoții... Dragostea dintre oameni e firească în toate timpurile. Dar dragostea de țară rămîne mai presus. Și să nu credeți că vă spun un adevăr pe care l-am învățat mai mult din cărți și de la alții..."

Generalul locotenent în rezervă **Marcel Olteanu** spune și acum cu emoție povestea unei fotografii pe care dealtfel ne-a pus-o la dispoziție și pe care o vedeți aici.

„Sergentul Vîrtosu este oltean și trăiește în Cezieni, județul Olt. In război s-a dovedit un viteaz. Era 23 August 1944. Se pornise insurecția, care avea să ne aducă libertatea. Eram colonel și comandam regimentul de gardă călare care fusese rînduit de strajă la porțile de miazănoapte ale Capitalei, cu ordin să împiedice — cu orice preț — intervenția dușmanului din afară, în timp ce regimentele 2 Călărași și 4 Roșiori, sprijinite de formațiuni de luptă patriotice organizate de partid urmau să lichideze trupele hitleriste din interiorul orașului.

Pentru apărarea apropiată a baricadei ce construisem pe podul Băneasa am destinat un pluton de pușcași — comandat de sublocotenentul Spiroiu — și trei tunuri antitanc comandate de sergenții Vîrtosu, Zamfir și Antonie Tudor. Noaptea s-a scurs în liniște. Abia pe la orele 5,30 observatorul instalat în turla bisericii de pe malul de sud al lacului semnalează o importantă coloană motorizată. De la punctul său de comandă, aflat pe podul de cale ferată, locotenentul Gheorghe Smărăndescu, comandantul detașamentului „Băneasa", a putut să vadă curînd cu ochiul liber peste 25 de mașini grele cu ostași hitleriști, armament și muniții. Primele cinci remorcau tunuri antiaeriene de diferite calibre. Ofițerul își rezervase alegerea momentului intrării în acțiune, pe care avea să-l semnalizeze cu o rachetă roșie, dar inițiativa unui subaltern avea să grăbească cu cîteva secunde, foarte oportun, deschiderea focului. Ce se întîmplase ? Din clipa cînd și-a făcut apariția inamicul, sergentul Vîrtosu nu mai avea astîmpăr. La un moment dat a ordonat ochitorului să-și strîngă aparatele de ochire și i-a spus rîzînd : „Azi n-avem nevoie de ele, Predescule. Ochim ca pe vremea lui Mihai Viteazul !". Apoi a încălecat pe șeaua tunului, privind în lungul țevii ca printr-un ochean. Dar cînd au început să debarce nemții din mașini Vîrtosu și-a dat seama că se-ngroașă gluma și le-a zis servanților : „Fraților, fiți gata că începe bairamul !". A mai întors o dată capul spre podul de cale ferată de unde știa că trebuie să plece semnalul. Cînd a văzut însă că tunul dușman reia mișcarea spre baricadă coborînd încet țeava spre orizontală, și-a pierdut răbdarea. Prima rafală slobozită de el a lovit în plin. Tunul german avariat barase circulația pe pod. Întreg armamentul detașamentului nostru trăgea într-un ritm infernal... Trăgînd **direct,** Vîrtosu a mai scos din luptă încă două tunuri inamice ; apoi, lungind tirul, a lovit în plin două camioane cu muniții...

După lichidarea completă a forțelor dușmane care amenințaseră Capitala, unitățile reveneau în cazărmi. Intr-o dimineață, aghiotantul îmi raportează că sergentul Vîrtosu mă roagă să-l primesc.

— Ce s-a întîmplat Gheorghe ?, îl întrebai. Te pomenești că ți-o fi dor de-acasă.

— Nu, domnule colonel, dar veniră niște fotografi de la „Universul" și zor-nevoie să merg cu ei să mă pozeze pe pod la Băneasa cu tunul ăla mare.

— Ei și, de ce nu te duci cu ei ?

— Păi aș merge bucuros, dar mai e

(Continuare în pagina 17)

DORIN GHERGHINESCU

O economie puternică pentru binele ţării, al oamenilor

Aniversarea evenimentului istoric de la 23 August 1944 prilejuiește în mod justificat și o retrospectivă a drumului parcurs de economia românească în condițiile transformărilor innoitoare, revolutionare pe care le-a deschis insurectia natională armată antifascistă si antiimperialistă. Ea pune de fiecare dată în evidență o realitate mereu mai bogată, atît pe planul cresterii potentialului productiv si al modernizării bazei tehnico-materiale, cit și pe cel al relatiilor sociale, al conditiilor de muncă si de viată pe care societatea noastră socialistă le creează membrilor săi.

Trecerea în revistă a rezultatelor obținute în munca poporului nostru, cifrele și comparatiile pe care aceste bilanturi în mod necesar le implică în asemenea momente nu constituie un scop în sine, ci dau măsura constiintei de sine a unei natiuni hotărite să-si ridice patria pe culmi tot mai înalte ale progresului si civilizatiei socialiste, servind pentru marcarea clară a drumului străbătut, a devenirii social-istorice a natiunii române, si pentru desprinderea unor concluzii si învătăminte care fertilizează gindirea si actiunea practică a prezentului si viitorului. Ele pun în evidență justețea și marea forță transformatoare a politicii stiintifice a P.C.R., care in intreaga sa activitate a pornit si porneste de la premisa că lichidarea rămînerii în urmă, mostenită de la vechiul regim, si ridicarea României la un înalt nivel de dezvoltare economică, stiintifică, culturală etc., tine în mod hotăritor de dezvoltarea neintreruptă a fortelor de productie, de făurirea unei economii moderne si de înalt nivel tehnic, de mare productivitate si eficientă, capabile să asigure conditii tot mai bune de muncă și de viată pentru întregul popor, să asigure participarea tării la circuitul economic international, si la ocuparea unui loc demn în rîndul popoarelor lumii.

Orizonturi noi si dinamism deosebit în rezolvarea acestor obiective a căpătat constructia socialistă în tara noastră în perioada marcată de Congresele IX, X și XI ale partidului, de Conferintele Nationale din 1967, 1972 și 1977, în documentele cărora dezvoltarea economică si-a găsit rezolvări noi, originale si creatoare. Elaborarea unei strategii a dezvoltării economico-sociale corespunzătoare telurilor și aspiratiilor de progres si civilizatie ale poporului român, ținînd seama de legitățile obiective ale progresului social și de condițiile concrete ale țării noastre, orientarea consecventă a efortului constructiv al întregii națiuni spre realizarea unei industrii puternice, de înaltă tehnicitate si a unei agriculturi de înalt randament, spre folosirea amplă a cuceririlor stiintei si tehnicii contemporane si valorificarea superioară a resurselor tării, au asigurat cresterea sustinută a productiei industriale, agricole, de constructii etc. si pe această bază, sporirea neîncetată a venitului national — baza asigurării unor resurse sporite pentru dezvoltare si pentru consumul populatiei — care, calculat pe locuitor, s-a ridicat de la 2,3 mii lei în 1938, la 7,7 mii lei în 1965 și 19,7 mii lei în 1977.

Una dintre caracteristicile de bază ale constructiei socialiste în tara noastră, larg pusă în evidentă și în literatura de specialitate, în presa de peste hotare, este asigurarea în mod constant a unor **ritmuri susținute de creștere economică**, care dau posibilitatea ca economia românească să facă fată cerintelor crescînde ale societății si să reducă treptat decalajele care mai despart România de tările dezvoltate. Dacă luăm, pentru comparatie, perioada 1950—1975, rezultă după datele O.N.U. că, pe plan mondial, la o creștere medie anuală a populatiei globului de 1,5 la sută, i-a corespuns o crestere medie anuală de 4,9 la sută pentru veniturile nationale ale țărilor lumii, 5 la sută la productia industrială, 2 la sută la cea agricolă și 6 la sută pentru exporturile de mărfuri. În aceeasi perioadă, la o creștere demografică de 1,1 la sută, România a realizat ritmuri medii anuale de crestere de 2—2,5 ori mai mari fată de media mondială. Adică : 12,9 la sută la productia industrială, 9,7 la sută la venitul national, 4,3 la sută la productia agricolă si 12,7 la sută la exporturi, ceea ce situează tara noastră în rîndul țărilor cu economia cea mai dinamică.

În acelasi timp, strategia dezvoltării economico-sociale a partidului nostru porneste de la premisa că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate necesită **o dezvoltare proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale**, asigurarea unui raport just între industrie și agricultură, aflate într-o strînsă interdependență, împletirea, prin planul national unic, a unor ritmuri de crestere pe ramuri si subramuri care să asigure o structură armonioasă, capabilă să tină seama de implicatiile revolutiei tehnico-stiintifice contemporane si de nevoile în continuă creștere si diversificare ale societății.

Pe baza acestui proces, continuarea fermă a politicii de industrializare a țării, care asa cum în mod consecvent si fundamentat a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă „...factorul hotăritor al cresterii si stabilității economiei, al folosirii rationale a potentialului nostru material si uman, al ridicării gradului de civilizatie al întregii societăti, al întăririi independentei nationale si dezvoltării schimburilor externe și cooperării cu alte state".

În acelasi timp, pe baza unui vast program de investitii se asigură dezvoltarea mai puternică a bazei tehnico-materiale a agriculturii, prin amplificarea proceselor de mecanizare si chimizare, prin intensificarea irigatiilor, prin aplicarea tot mai largă a cuceririlor actuale ale stiintei si tehnicii, în vederea realizării unor productii agricole tot mai înalte și stabile. Creșterea medie anuală cu aproape 9 la sută a productiei globale agricole, crestere pe care multe țări si-ar dori-o pentru productia industrială, si cele peste 3,7 milioane tone de cereale cu care productia anuală de cereale în primii doi ani ai actualului cincinal a depășit nivelurile cincinalului anterior sînt o ilustrare elocventă a cresterii contributiei acestei ramuri la dezvoltarea economiei nationale. Totodată, cunosc o continuă dezvoltare și

celelalte ramuri ale producției sociale : constructiile, transporturile, telecomunicatiile, comertul și prestările de serviciu, dezvoltare în concordantă cu cerințele economico-sociale sporite.

Atît realizările din ultimii doi ani, cît și perspectivele pe care le deschid Programul partidului, precum și hotăririle Conferintei Nationale din decembrie 1977 se caracterizează prin ritmuri și proporții care permit realizarea optimă a obiectivelor si sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului. În primul rînd este vorba de accentuarea dinamismului economic. Obtinerea în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal a unei producții industriale suplimentare de 40 miliarde lei, precum și prevederile planului național de dezvoltare economico-socială pe 1979—1980, dezbătut de Plenara C.C. al P.C.R. din iulie 1978, permit realizarea pe ansamblul perioadei 1976—1980 a unei producții industriale cu circa 120 miliarde mai mari fată de prevederile planului cincinal si la nivelul maxim prevăzut de Programul suplimentar adoptat de Conferința Națională. Este important de subliniat că această creștere suplimentară urmează a fi realizată nu pe seama intensificării efortului fizic, ci ca urmare a dotării cu masini si utilaje a suprafețelor disponibile, a utilizării mai bune a capacităților de producție și construirii unor noi obiective. Ca urmare, la sfîrșitul actualului cincinal, România va realiza un venit național de peste 27 000 de lei pe locuitor, asigurîndu-se astfel o bază mai trainică pentru dezvoltare si pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

În acest fel, prin hotăririle adoptate de Conferinta Natională se asigură dezvoltarea mai armonioasă, mai echilibrată a diferitelor ramuri economice și se realizează o legătură mai bună cu viitorul cincinal o bază mai trainică pentru depășirea stadiului de tară în curs de dezvoltare și intrarea României, la mijlocul deceniului viitor, în rîndul tărilor cu dezvoltare economică medie.

În al doilea rînd, actuala dezvoltare a economiei naționale se caracterizează si prin **ample mutații calitative**, prin amplificarea procesului de modernizare și perfectionare a tuturor componentelor economiei : aparatul de producție, structura producției sociale, nivelul productivității muncii, nomenclatorul si calitatea produselor, metodele de organizare și de autogestiune etc. Edificator în această privință este faptul că subramurile moderne, de înaltă tehnicitate — electronica si electrotehnica, mecanica fină si optica, productia de utilaje complexe si de mijloace de transport de mare capacitate etc. — care datorită contribuției lor la promovarea progresului tehnic si la valorificarea resurselor materiale si umane, brut denumite în literatura internatională „industrii de crestere economică" sau „industrii industrializante", se dezvoltă în actualul cincinal în ritmuri care devansează de 1,7—3 ori creșterea prevăzută pe ansamblul industriei și pentru întreaga ramură a construcțiilor de mașini. De asemenea, o importantă deosebită o au programele speciale pentru cresterea mai accentuată de diversificare a productiei bunurilor de consum, precum si măsurile pentru ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor si pentru innoirea nomenclatorului acestora, astfel ca la sfîrsitul actualului cincinal peste 45 la sută din valoarea producției industriei prelucrătoare să fie reprezentată de produsele noi și modernizate.

Actionind pentru dezvoltarea în ritm sustinut a economiei nationale, pentru ridicarea României în rîndul țărilor avansate din punct de vedere economic, noi realizăm un model de crestere economică ce are în vedere telurile fundamentale ale noii orinduiri sociale, integrarea organică a economicului în ansamblul vietii sociale noi, îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale. În acest fel, cresterea economică este dublată de o **înaltă finalitate socială** si capătă profunde valențe umane. Pentru aceasta, politica partidului, **de dezvoltare a economiei nationale în actuala etapă** urmăreste în al treilea rînd **integrarea organică** si armonizarea la un nivel superior a obiectivelor economice cu cele sociale, a cerintelor curente cu cele de perspectivă, ținînd cont de posibilitățile create de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de productie si finalitatea socială a cresterii economiei în socialism, de cerintele promovării mai consecvente a principiilor socialismului. O ilustrare elocventă a acestei orientări o reprezintă politica partidului nostru în domeniul repartizării raționale a fortelor de productie pe teritoriul tării si de sistematizare a teritoriului, care tine seama, într-o determinare unitară, atît de criteriile de ordin economic, menite să asigure o eficientă economică ridicată fondurilor de investitii, cit si de criteriile de ordin social : apropierea nivelului de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor țării, ocuparea rațională a fortei de muncă, asigurarea unor conditii ridicate de viată pentru locuitorii tuturor localităților. Numai pe o asemenea temelie trainică, cum este dezvoltarea industriei, făurirea unei puternice baze tehnico-materiale în fiecare judet, se creează conditii economice egale pentru afirmarea plenară a fiecărui om al muncii în viata socială si pentru egalitatea deplină între toti membrii societătii, indiferent de naționalitate. „Ar fi greu — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, caracterizînd conceptia partidului nostru în acest domeniu — să se vorbească de egalitate, de manifestarea drepturilor, dacă nu ar fi asigurate drepturile elementare — de muncă și de viată ale omului. De aceea punem un accent deosebit pe dezvoltarea fortelor de productie, pe ridicarea fiecărei localităti orășenești si comunale. În acest cadru se evidentiază pregnant si justetea politicii nationale a partidului nostru de deplină egalitate în drepturi între toti cetătenii, fără deosebire de naționalitate. Dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor și localităților creează baza reală pentru manifestarea deplinei egalități între oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate".

O mare importantă în acest sens o are realizarea, pînă în 1980, în toate județele, a unei productii industriale de cel puțin 10 miliarde lei, prin asigurarea unor ritmuri mai înalte de industrializare a zonelor și judetelor mai putin dezvoltate, precum si crearea conditiilor pentru ca în perioada 1976—1980 un număr de 120 de centre comunale să se transforme în orașe agro-industriale.

Umanismul creșterii economice în țara noastră își găsește reflectarea și în legătura directă, nemijlocită ce s-a statornicit și care-și găsește forme superioare de realizare în etapa actuală, între creșterea productiei sociale **si a venitului** national, pe de o parte, și repartiția acestora, ridicarea neîntreruptă a veniturilor si, în general, a nivelului de trai al populației pe de altă parte. Odată cu alocarea unei părti însemnate din valoarea nou creată pentru dezvoltare, s-a realizat o crestere mai puternică a venitului național si, pe această bază, s-a obtinut și un ritm mai înalt de sporire a veniturilor si consumului populației. Pe această bază, retribuția medie netă pe economie a crescut de la 337 lei, cît era în 1950, la 1818 lei în anul trecut, urmînd ca pînă în 1980 ea să se ridice la 2 238 lei, iar veniturile nominale nete ale țărănimii, obtinute din muncă în C.A.P. și din gospodăriile personale, pe o persoană activă, au crescut de la 167 lei lunar în 1950, la 1197 lei în 1977, iar în 1980 ele vor ajunge la 1340 lei. Totodată statul alocă anual sume tot mai mari pentru nevoi social-culturale ale populației, volumul mediu al acestora, calculat pe o familie, crescînd de la 772 lei în 1950, la 9 563 lei în anul trecut, la sfîrșitul cincinalului urmînd să atingă 11 766 lei pe o familie.

Creșterea generală a veniturilor populatiei se realizează pe baza unei concepții unitare care împletește promovarea consecventă a principiului repartitiei după cantitatea, calitatea si importanta socială a muncii si cresterea contributiei fiecărui membru al societății la dezvoltarea si perfecționarea producției sociale, cu principiile eticii și echității socialiste, cu asigurarea unor asemenea raporturi între veniturile mari si cele mici care să tină seama atît de deosebirile existente în necesitățile oamenilor, cit si de prevenirea unor inegalităti în nivelul veniturilor și a mentinerii acestora în limite socialmente justificate.

Toate acestea, alături de dezvoltarea stiintei și culturii, de asigurarea unor conditii tot mai largi pentru dezvoltarea personalității umane, pun în evidență profundul umanism al creșterii economice în tara noastră și reprezintă un puternic factor stimulator al progresului economico-social.

Prof. GHEORGHE CREȚOIU
șeful catedrei de economie politică de la Universitatea București

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

„Odată cu dezvoltarea bazei materiale de producție, orașele și satele patriei noastre capătă o nouă înfățișare“ .

Prin aceste cuvinte, rostite de curînd în municipiul Tulcea, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus în evidență un adevăr dătător de adîncă, unanimă și justificată mîndrie, o fațetă a realității românești știută și simțită profund de toți cei ce îi sînt constructori și beneficiari deopotrivă.

Acesta este subiectul seriei noastre de fotoreportaje paralele ce vă prezintă orașe ale patriei în două momente ale devenirii lor, despărțite nu de secole, cum s-ar putea înțelege din puternicul contrast pe care-l relevă imaginile, ci doar de cîteva decenii ; deceniile dinamice ale ctitoriei noastre socialiste.

AȘA A FOST

● TULCEA. Municipiu cu 70 000 de locuitori. Vechea urbe a pescarilor, astăzi un oraș modern, prin transformări uriașe în numai cîțiva ani, a devenit un important centru al industriei noastre metalurgice (Intreprinderea de alumină, Uzina de feroaliaje), a celei alimentare (Întreprinderea de pescuit oceanic, Intreprinderea de industrializare a peștelui, Fabrica de conserve din legume și fructe), și chiar a celei navale (Șantierul de construcții navale). Mai există o Fabrică de plăci aglomerate din stuf, ca și alte unități.

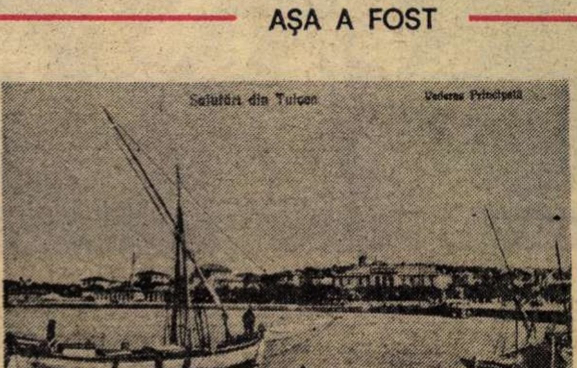

AȘA ESTE

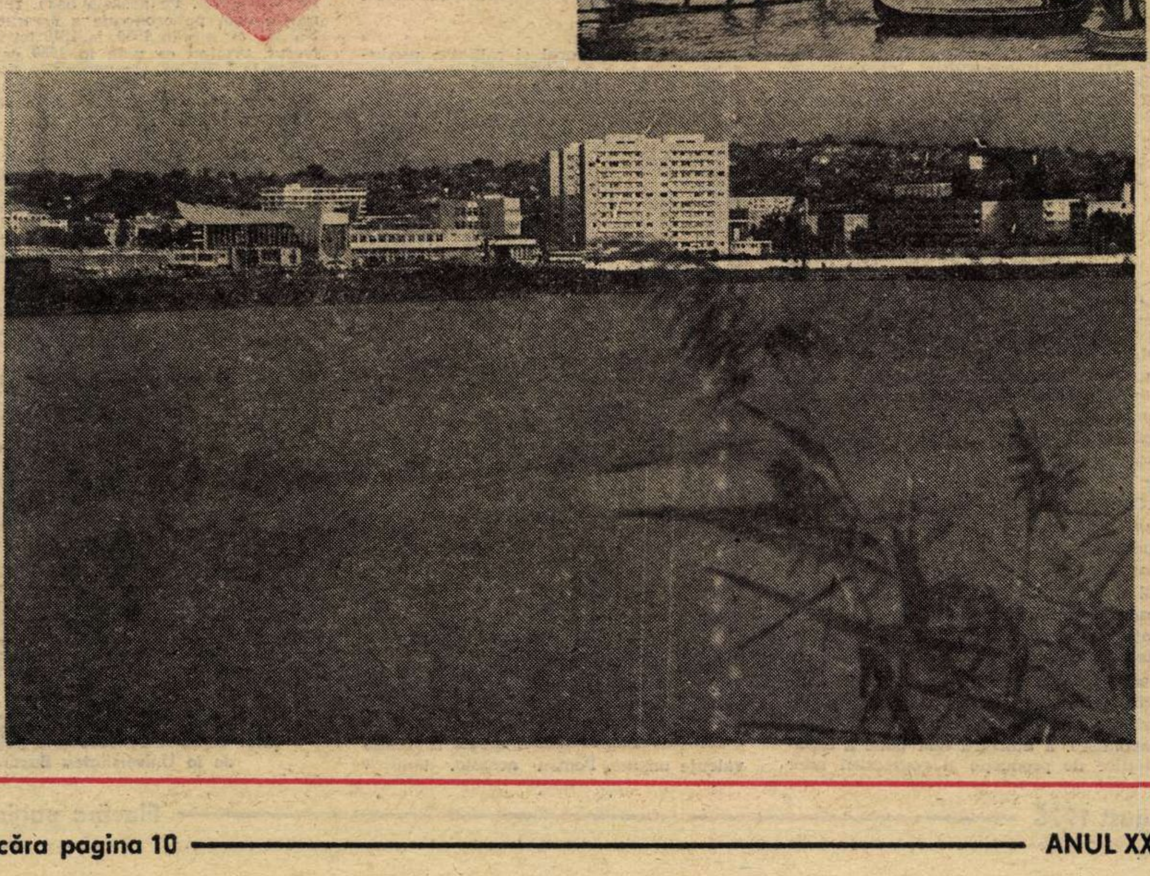

Țara este, s-a spus adeseori, o uriașă fereastră deschisă spre soare.

Dincolo de această simplă metaforă, apelînd la graiul concis și exact al cifrelor, să notăm că în cincinalul trecut, de exemplu, țara s-a înzestrat cu peste 500 000 de apartamente, iar la finele actualului cincinal acestora li se vor adăuga încă un milion de noi apartamente.

Să ne închipuim, așadar, că, în lumina blîndă și tonifiantă a acestui august, cînd ne-am obișnuit să trecem în revistă chipul țării, pentru o mai deplină evaluare a muncii noastre, s-ar deschide deodată, ca la un semn, spre soare, toate ferestrele acestor apartamente și, în bătaia liberă a vîntului, ar flutura milioane și milioane de perdele albe.

Acesta este, astăzi, chipul unei țări în care, în anii socialismului, s-au construit 4,5 milioane de locuințe noi, locuințe în care, pentru că tot am apelat la cifre, trăiesc 15 milioane de oameni, adică mai bine de două treimi din populația țării.

Ce surpriză ar avea, călătorind prin orașele țării, un om care le-ar fi cunoscut, să zicem, înainte de 23 August 1944 ! Cînd, cum și cine, s-ar întreba, a ridicat, într-un timp atît de scurt, o nouă țară ?! Răspunsul îl poate afla cu ușurință, fie că s-ar afla în noile cartiere din Pitești, Cluj-Napoca, Brașov, Constanța, Hunedoara, Galați, Iași sau București, fie că s-ar afla în alt oraș, pentru că, practic, nu există localitate în care să nu fi apărut, construit din temelii, cîte un nou oraș. Răspunsul, așa cum spuneam, l-ar afla cu ușurință : această schimbare, pe principiul urbanisticii moderne și, în același timp, prin valorificarea specificului arhitectonic românesc, a peisajului țării are ca temei puternica, impetuoasa dezvoltare economică a patriei. Odată cu noile platforme industriale au apărut noile orașe și cartiere, după cum, odată cu dezvoltarea și modernizarea activității economice a satelor, aceste adevărate vetre ale ființei neamului, au început, și ele, să prindă un nou contur.

În ceea ce ne privește, aproape că ne-am obișnuit cu noul chip al țării, iar cei mai mulți dintre noi nici nu mai știm cum arăta țara înainte de 23 August 1944, sau în anii imediat următori. Iată de ce, în acest număr al revistei am apelat la colecțiile de vederi de-acum 25—30 de ani ale medicului Neaga Valeriu și ale agronomului Silviu Săvuleanu. Alăturate imaginilor actuale aceste vederi relevă clar și convingător saltul uriaș pe care l-am făcut, faptul că noul chip al țării nu este altceva decît dovada cea mai elocventă a grijii față de om, a permanentei creșteri a nivelului său de trai, țel suprem al politicii partidului și statului nostru.

În ultimul deceniu, ca să apelăm din nou la cifre, ritmul de creștere a fondului locativ a depășit ritmul de creștere a populației, adică, în perioada 1966—1977, populația țării a crescut cu 12,9 la sută, iar numărul locuințelor a crescut cu 18,5 la sută. Un alt argument tot statistic, ilustrînd continua creștere a gradului de confort al locuințelor, ar fi și cel al suprafeței locuibile pe o persoană, suprafață care în 1966 era de 7,9 metri pătrați, iar în 1977 a ajuns la 8,8 metri pătrați. Să mai notăm că, în aceeași perioadă, numărul locuințelor dotate cu încălzire centrală a crescut de peste 4,3 ori, iar al celor dotate cu instalații electrice și de apă a crescut de circa 2 ori. Și dacă mai notăm, în continuare, că Programul partidului prevede construirea în România, pînă în anul 1990, a încă 3,5 milioane apartamente, soluționîndu-se astfel, în linii generale, problema spațiului locativ, înțelegem și mai adînc, și mai exact, cît de adevărată este acea simplă metaforă cu care au început aceste rînduri : Țara este, într-adevăr, o uriașă fereastră deschisă larg spre soare.

VICTOR NIȚĂ ■

AȘA A FOST

AȘA ESTE

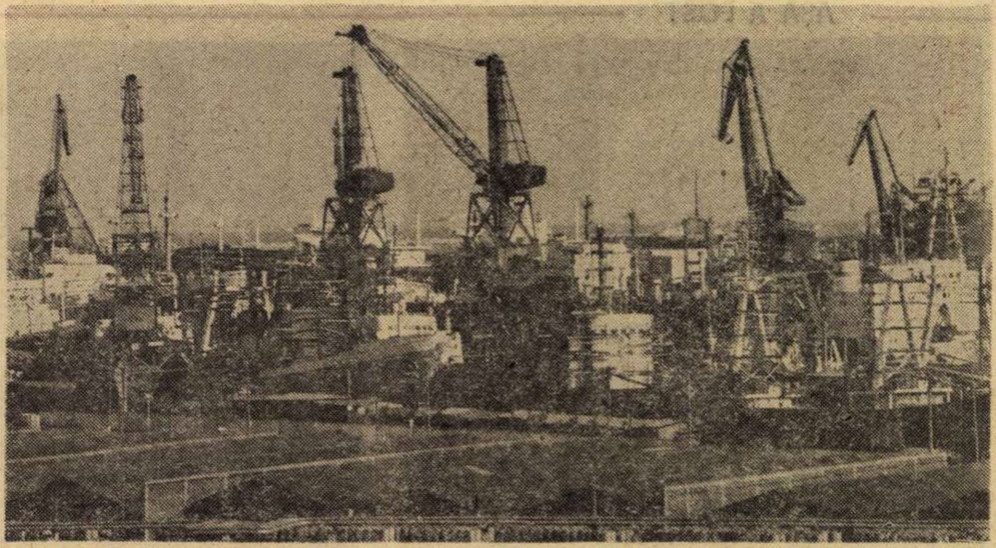

● **CONSTANȚA.** Municipiul de la malul mării a numărat la ultimul recensămînt aproape 230 000 de locuitori. Unități de frunte ale industriei românești : Șantierul naval (cu nave de 55 000 și 150 000 tdw), Portul, care se extinde spectaculos în zona Agigea, Centrala electrică de termoficare Palas, termocentralele Ovidiu I și II, Combinatul de îngrășăminte chimice de la Năvodari și noul Combinat petrochimic, în construcție, la Midia, Intreprinderea de construcții hidrotehnice și așa mai departe, fără a uita desigur Litoralul românesc, o adevărată industrie a vacanțelor și a sănătății.

AȘA A FOST

Salutări din Galați

● **GALAȚI.** Devenit unul dintre cele mai puternice orașe dunărene, municipiul Galați numără astăzi peste 280 000 de locuitori. Cel mai mare combinat siderurgic al țării, C.S. Galați va produce la nivelul anului 1980 peste 10 milioane de tone de oțel, adevărata pîine a industriei. Alte mari întreprinderi : Șantierul naval (care a început să construiască și nave de cîte 55 000 tdw), Centrala electrotermică, Uzina de tablă subțire „Laminorul", Uzina mecano-navală și cea de elice, Întreprinderea pentru sîrmă, cuie și lanțuri etc.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

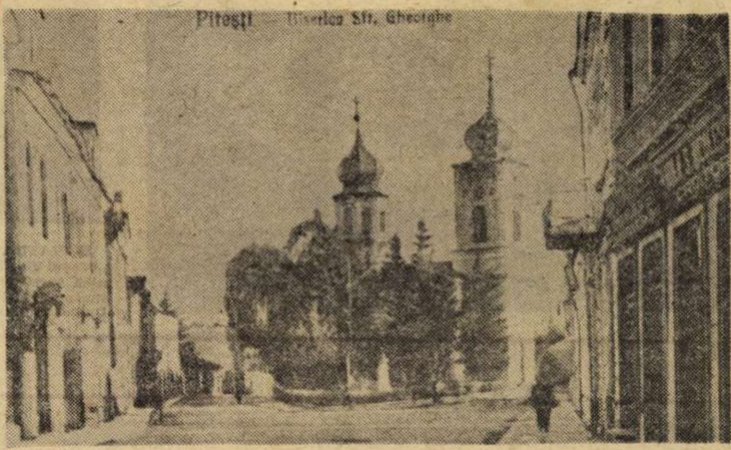

● **PITEȘTI.** Peste 125 000 de locuitori. Unul dintre municipiile care au cunoscut o dezvoltare cu adevărat uriașă în anii socialismului. La Pitești funcționează Întreprinderea de autoturisme „Dacia", uriașul Combinat petrochimic, o întreprindere de motoare electrice, Combinatul de articole tehnice din cauciuc, Fabrica de stofe Argeșana, Întreprinderea de tananți etc., unități de frunte ale industriei românești. De mai mulți ani la rînd, municipiul este distins cu premii și ordine pentru activitatea deosebită în înfrumusețarea și gospodărirea orașului. Piteștiul, într-adevăr, devine tot mai frumos.

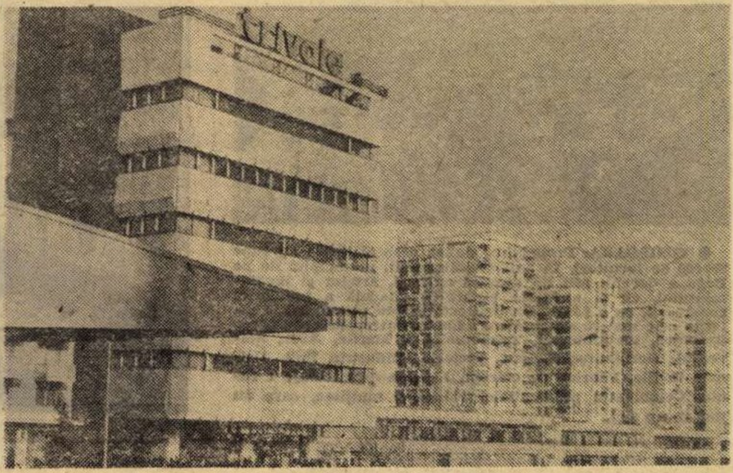

AȘA ESTE

AȘA A FOST

Buzau
Rathaus
Palatul Comunal

AȘA ESTE

● **BUZĂU.** Municipiul de pe rîul cu același nume are în momentul de față peste 100 000 de locuitori. Vechiul tîrg al bragagiilor și al simigeriilor posedă astăzi întreprinderi de nivel republican, cum ar fi Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Uzina mecanică, Intreprinderea de prefabricate din beton, Intreprinderea de geamuri, Uzina de prelucrare a maselor plastice, Fabrica de zahăr. In ultimii ani, la Buzău s-au construit peste 6 000 de apartamente.

AŞA A FOST

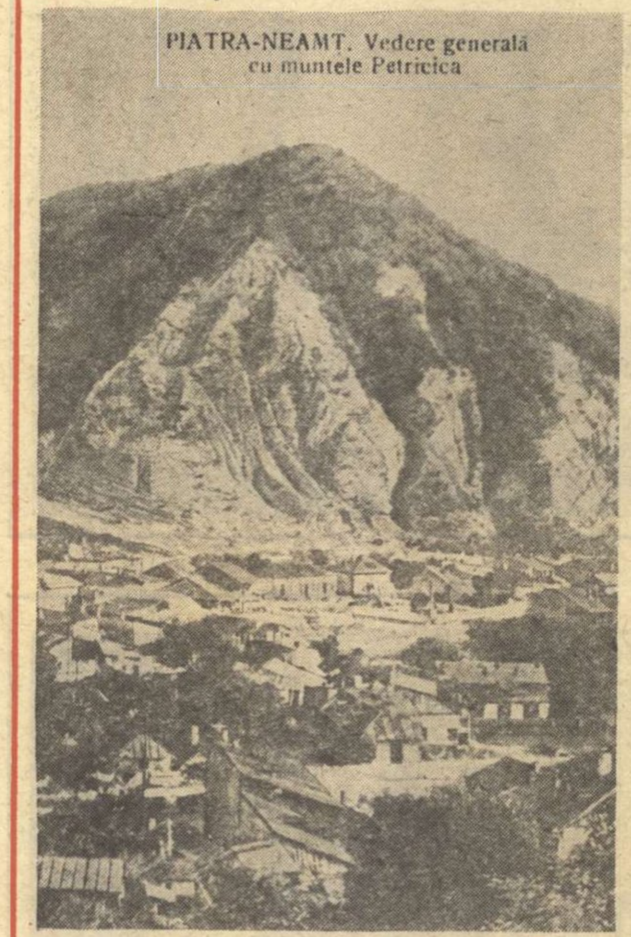

AŞA ESTE

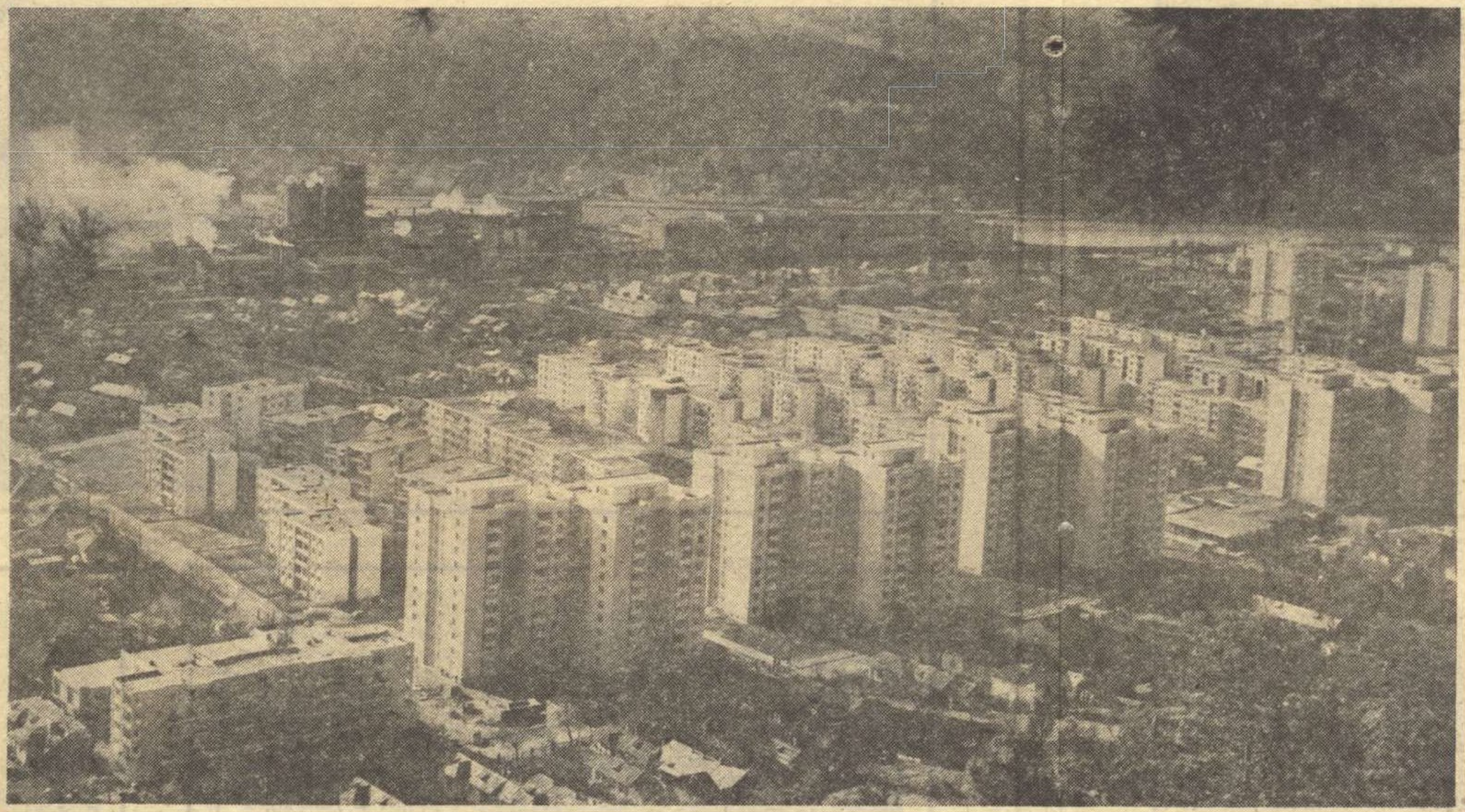

● **PIATRA NEAMŢ.** „Oraşul pensionarilor“ este supranumit astăzi „oraşul florilor“, dar el este în acelaşi timp un municipiu cu puternică industrie, avînd în jur de 80 000 de locuitori. Cele mai importante unităţi economice sînt Combinatul de îngrăşăminte cu azot, Combinatul de fibre şi fire sintetice de la Săvineşti, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul“, fabricile de hîrtie „Reconstrucţia“ şi „Comuna din Paris“, Întreprinderea de tricotaje „8 Martie“. Pietrenii, care formează acum o populaţie tînără, se străduiesc să-şi facă oraşul tot mai frumos, dovadă şi premiile pentru înfrumuseţare şi gospodărire dobîndite.

AŞA A FOST

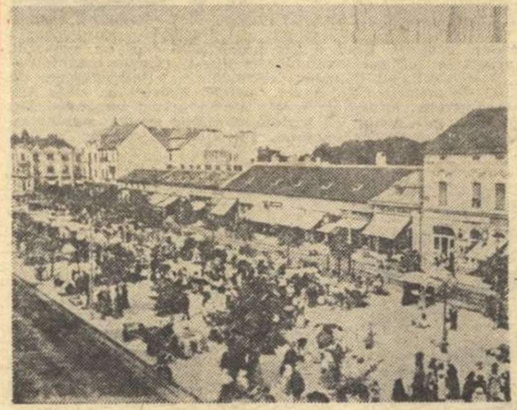

AŞA ESTE

● **TIMIŞOARA.** Probabil al doilea oraş al ţării : aproape 300 000 de locuitori. În anii socialismului, municipiul de pe Bega a devenit atît un oraş al culturii, artelor şi învăţămîntului, cît şi o foarte puternică citadelă a industriei româneşti, cu o foarte diversificată paletă economică. Unităţile cele mai reprezentative : I.M.T., întreprinderile Electromotor, Electrobanat, Tehnometal, 6 Martie, Azur, Solventul, Dermatina, Guban, Victoria, Industria linii, Uzinele textile, Fabrica de ciorapi, Fabrica de tricotaje 1 Iunie, Combinatul petrochimic şi încă o mulţime, care nu mai încap aici.

AŞA A FOST

AŞA ESTE

● **SUCEAVA.** Vechea cetate de scaun a Moldovei a trecut de 65 000 de locuitori, după datele ultimului recensămînt. În ultimii cinci ani numai în Suceava populaţia a sporit cu aproape 20 000 de oameni, atestînd o natalitate dintre cele mai ridicate în ţară. Cele mai importante unităţi economice sînt Combinatul de celuloză şi hîrtie, Uzina de piese de schimb, C.P.L.-ul, Întreprinderea pentru industrializarea cărnii, Fabrica de tricotaje, Uzina de reparaţii auto, Întreprinderea poligrafică etc. În ultimii ani, Suceava a devenit şi un important centru turistic, de interes internaţional.

AŞA A FOST

● **PETROŞANI.** Peste 40 000 de locuitori. Pe Valea Jiului, la Petroşani şi în oraşele învecinate, se extrage aproape 5 la sută din producţia ţării de minereuri nemetalifere şi substanţe abrazive. În anii socialismului, condiţiile de viaţă şi de muncă ale minerilor au devenit tot mai bune. Petroşaniul a ridicat zeci de blocuri moderne, în care minerii şi familiile lor beneficiază de tot confortul. Vizitele secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, deseori prezent în mijlocul oamenilor cu lămpi pe frunte, au accentuat vizibil ridicarea nivelului de viaţă despre care am pomenit.

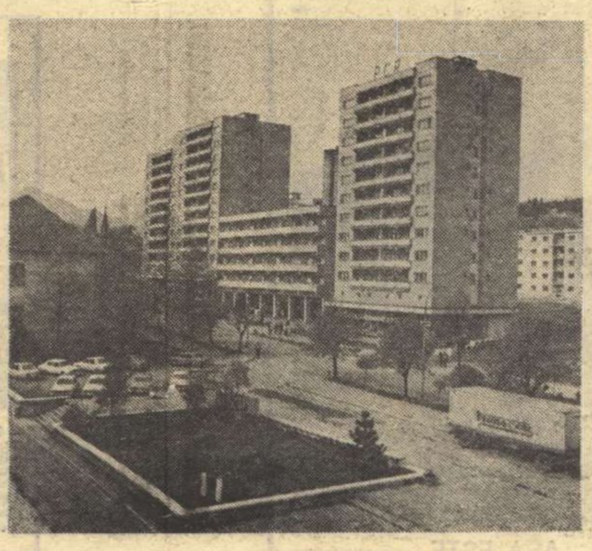

AŞA ESTE

AŞA A FOST

● **MAMAIA.** În trecut un loc de vacanţă foarte „select“, un strict apanaj al clasei dominatoare, care îşi petrecea vara cîteva zile la Hotelul „Rex“ sau la „Cazinoul“ din localitate, Mamaia a devenit în anii noştri o gazdă extrem de primitoare pentru oamenii muncii, pentru turişti români şi străini deopotrivă, reprezentînd una dintre cele mai renumite staţiuni maritime de pe continentul european. Sînt mai bine de 70 000 de locuri de cazare într-o serie la Mamaia, acolo unde vara se îndreaptă oameni ai muncii de la Bucureşti şi Iaşi, Timişoara sau Baia Mare...

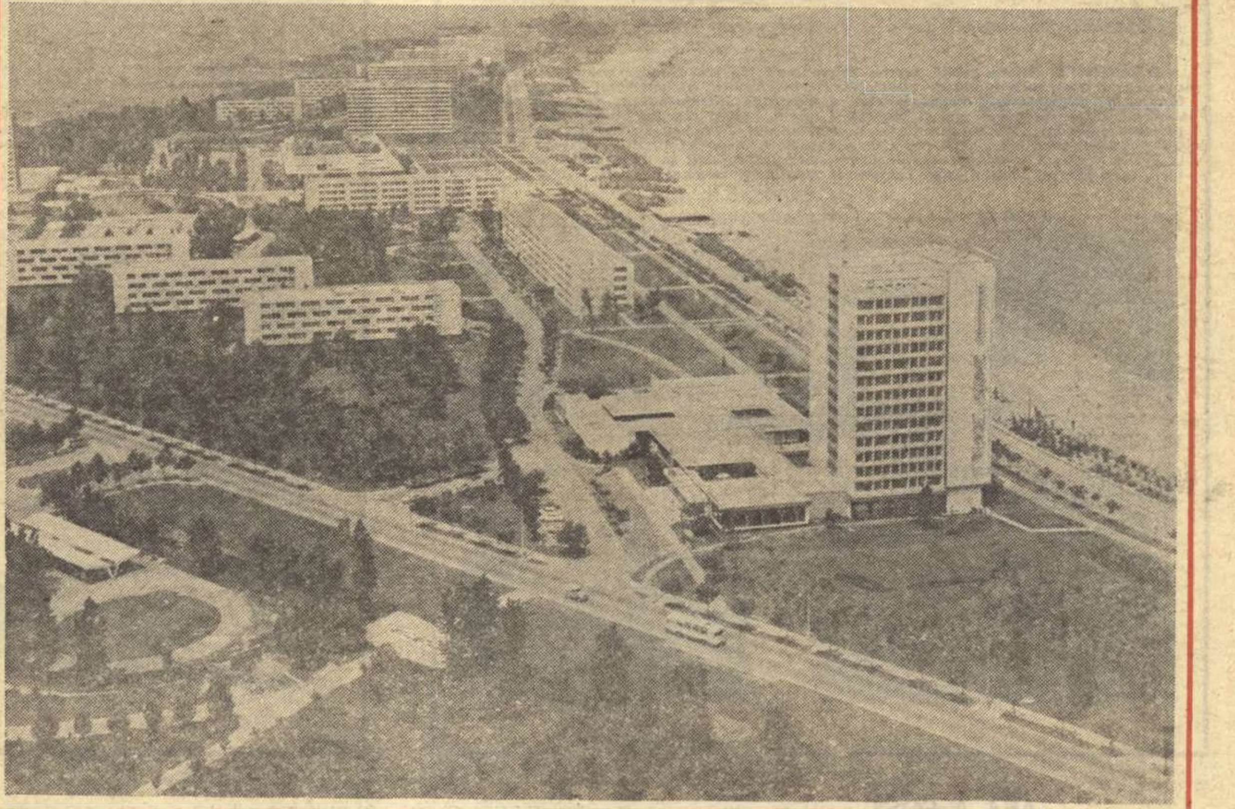

AŞA ESTE

AŞA A FOST

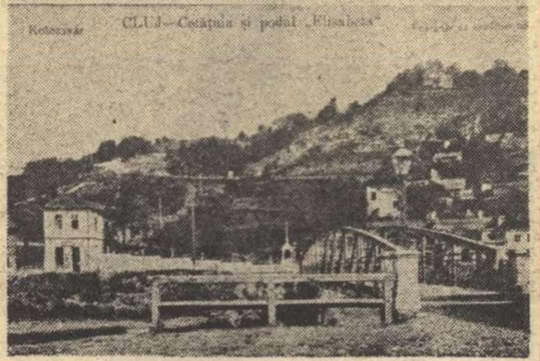

● **CLUJ-NAPOCA.** Aproape 275 000 de locuitori. Oraş al culturii şi al ştiinţei (Universitatea „Babeş-Bolyai“, institute, laboratoare de cercetări şi proiectări, Institutul de arte plastice, Conservatorul de muzică, Operă, Teatrul naţional şi Filarmonică), dar în acelaşi timp oraş al industriei, avînd mai bine de 50 de întreprinderi de nivel republican. Cîteva dintre ele : Întreprinderea mecanică de material rulant, Fabrica de medicamente, fabrici de confecţii, încălţăminte, textile, tricotaje, de produse alimentare, apoi Întreprinderea „Unirea“, Întreprinderea „Tehnofrig“, Combinatul de celuloză şi hîrtie, Fabrica de mobilă şi aşa mai departe... Cluj-Napoca rămîne oraşul-amiral al unui judeţ care contribuie, prin munca înfrăţită a locuitorilor săi, români şi maghiari, la peste 3,5 la sută din producţia globală industrială a ţării.

AŞA ESTE

Din douăzeci de veacuri

Acum ascultă munţii
  ca nişte nori de piatră
cum cresc deasupra noastră
  de-a pururi rămînînd
veşmîntul fără moarte
  credinţei ce arată
a se-nchega în zarea
  rotundului pămînt
Un simţ al rădăcinii
  o patimă a frunzei
de-a-nmuguri la pieptul
  acestui anotimp
căldură şi mireasmă
  în floarea nepătrunsei
privelişti a puterii
  încredinţate-n nimb
Cînd izvorăşte parcă
  lumină prea curată
din douăzeci de veacuri
  ca din armuri de fier
acum ascultă munţii
  ca nişte nori de piatră
cînd nu mai e furtună
  să-i sfîşie sub cer
Şi cînd adînc în inimi
  vom auzi cîntare
să dea măsura dreaptă
a dreptei României —
jos peste Marea Neagră
  lumina unui soare
sus în Carpaţi hotarul
  acestei veşnicii

MARIN VLASCEANU ■

AŞA A FOST

● **BISTRIŢA.** Situat multă vreme într-o zonă de un specific pastoral accentuat, municipiul Bistriţa a intrat de cîtăva vreme în circuitul industrial al ţării prin Combinatul de exploatare şi industrializare a lemnului, Întreprinderea de industrializare a cărnii, Întreprinderea viei şi vinului şi altele. Fiind reşedinţa unui judeţ a cărui pondere economică nu reprezenta la nivelul anului 1972 decît 0,3 la sută din producţia globală industrială a ţării (ceva mai mult de 2 200 000 lei anual !), Bistriţa cunoaşte la ora actuală un amplu proces de industrializare, capabil să ducă oraşul din nordul ţării, ca şi judeţul dealtfel, între centrele industriale puternice.

AŞA ESTE

AŞA A FOST

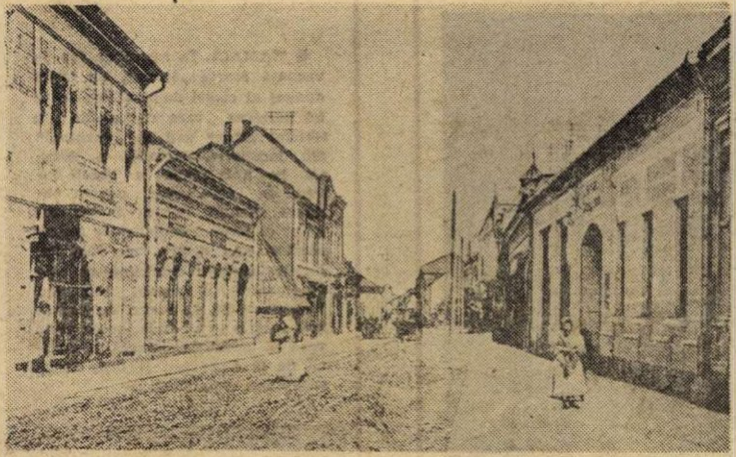

● **MIERCUREA CIUC.** Devenit în 1968 reşedinţa judeţului Harghita, municipiul Miercurea Ciuc nu a trecut de 20 000 de locuitori decît în anul 1972. Astăzi populaţia sa numără 35 000 de oameni, români şi maghiari la un loc, înfrăţiţi în viaţă şi în muncă, lucrînd zi de zi pentru ridicarea oraşului, a judeţului, a ţării. Între întreprinderile cele mai importante : Întreprinderea de tractoare, C.P.L.-ul, Întreprinderea minieră, Unitatea pentru mecanizare şi transporturi forestiere, fabrici de confecţii, de tricotaje, de lînă pieptănată şi altele..

AŞA ESTE

AŞA A FOST

◆

● **REŞIŢA.** Apropiindu-se de 90 000 de locuitori, municipiul avînd foc nestins în furnale de mai bine de 200 de ani, a sporit în frumuseţe şi confort „numai într-o zi, cît altul într-un an“ ! În afara bătrînului Combinat siderurgic, care a fost o importantă şcoală pentru mai toţi siderurgiştii de azi din România, la Reşiţa s-a dezvoltat puternic Întreprinderea de construcţii de maşini, o alta de construcţii şi montaje metalurgice, ca şi o seamă de alte unităţi.

◆

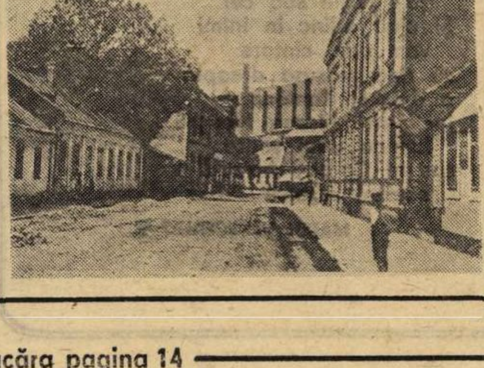

AŞA ESTE

Un pilon al progresului:

Creaţia tehnico-ştiinţifică naţională

Afirmîndu-se prin aplicaţiile sale ca o puternică forţă de producţie, cu profundă penetraţie în toate sferele vieţii — revoluţia tehnico-ştiinţifică, proces obiectiv şi ireversibil — a însemnat un uriaş salt pe făgaşul istoric al progresului omenirii, greu de anticipat chiar de către cei mai îndrăzneţi previzionari. În condiţiile vieţii moderne, existenţa omului nu mai poate fi concepută, nici înţeleasă, fără a se ţine seamă de aceste două coordonate principale ale vieţii cotidiene, ştiinţa şi tehnica, manifestări de esenţă ale gîndirii şi travaliului uman. În acest sens, prin însăşi imperativele economice şi sociale ce-i stau la temelie, orînduirea socialistă nu numai că propune şi înfăptuieşte o largă deschidere progresului accelerat al forţelor de producţie, ci, totodată, îşi întemeiază întregul proces de făurire a noii societăţi pe folosirea celor mai importante achiziţii ale ştiinţei şi tehnologiei. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — porneşte în mod constant de la considerentul că ştiinţa constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată şi comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii."

Un deziderat ridicat la scara realităţii prin marile virtuţi ale socialismului, prin uriaşa capacitate a comuniştilor de a transforma în fapte vocaţia unui întreg popor, de a mobiliza energia creatoare a unei întregi naţiuni prin desferecarea predispoziţiilor latente şi prin hrănirea talentului virtual. Experienţa şi realizările dobîndite de ţara noastră în ultimii 34 de ani, şi în mod deosebit în perioada următoare Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, au făcut evident rolul hotărîtor al revoluţiei tehnico-ştiinţifice în destinul colectiv al poporului nostru, evidenţiind în mod deosebit că acest proces cu penetraţie profundă în toate compartimentele vieţii sociale, se întemeiază tot mai mult pe acţiunea conştientă a societăţii, că întreaga putere promovată de partidul comuniştilor în acest domeniu are în vedere organizarea şi conducerea sistemului de cercetare şi inovare tehnică în funcţie de creşterea continuă a eficienţei sale sociale.

Am fost cu toţii martorii şi beneficiarii acestui tulburător capitol al istoriei naţionale, am văzut cu toţii redescoperirea României prin fructificarea marilor disponibilităţi creatoare ale poporului nostru, prin transformarea unei ţări cu un profil predominant agrar într-una cu o industrie puternică, competitivă. O operă grandioasă, realizată într-o epocă în care legea economiei de timp dobîndeşte dimensiuni deosebite, condiţionînd întreaga dezvoltare economică a unei ţări. Cu numai 28 de ani în urmă, România nu producea încă autobuze, autocamioane, excavatoare, îngrăşăminte chimice. Cu numai 23 de ani în urmă, industria naţională nu realiza încă locomotive electrice şi Diesel, oţel aliat, fibre şi fire sintetice, anvelope, detergenţi şi cu numai 18 ani în urmă mai eram nevoiţi să importăm aluminiu primar şi aliaje de aluminiu, oţel de convertizor şi multe altele, produse care astăzi legitimează în ochii lumii forţa şi inteligenţa tehnică creatoare a poporului român.

Amplul proces civilizator declanşat de revoluţia socialistă şi amplificat de revoluţia ştiinţifică şi tehnică a fost şi rămîne în permanenţă legat indisolubil de afirmarea puternică a personalităţii umane. Un adevăr evident mai cu seamă dacă avem în vedere faptul că întreaga activitate de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică se subordonează obiectivului fundamental al politicii partidului nostru: crearea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, operă concepută într-o viziune unitară şi care proclamă deopotrivă progresul economiei, ştiinţei, învăţămîntului şi culturii, perfecţionarea şi conducerea societăţii, ridicarea nivelului de trai, perfecţionarea democraţiei socialiste. Referindu-se la condiţiile dezvoltării ţării noastre, tovarăşul Nicolae Ceauşescu preciza: „A subaprecia, în aceste condiţii, rolul ştiinţei, a nu depune eforturi susţinute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu procesul ştiinţei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună ştiinţă la stagnare şi înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societăţii pentru lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării naţiunii, asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale, înfloririi patriei".

În lumina acestor cerinţe, cercetarea ştiinţifică şi ingineria tehnologică — devansînd în permanenţă dezvoltarea producţiei — îşi concentrează întregul efort asupra unor obiective prioritare, în conformitate cu planurile unice de dezvoltare a României socialiste: identificarea şi valorificarea optimă a resurselor de materii prime, elaborarea de noi tehnologii, reducerea substanţială a consumurilor de materiale şi combustibil, obţinerea unor produse de calitate superioară, competitive pe plan mondial, crearea de noi tipuri de maşini unelte, cu randament sporit, crearea de noi sisteme de automatizare capabile să încorporeze în măsură mai mare inteligenţa proprie, producerea de noi materiale şi înlocuitori, care să le substituie pe cele scumpe şi deficitare, dezvoltarea producţiei agricole vegetale şi animale şi convertirea ştiinţei agricole în practică zilnică, îmbunătăţirea calităţii vieţii, a stării de sănătate a populaţiei, a mediului înconjurător. În acest sens, la Conferinţa Naţională a P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu definea ridicarea nivelului tehnic al produselor drept cerinţa primordială de care depinde viitorul industriei româneşti, al întregii economii naţionale. Numai prin aportul activ al cercetării, prin munca şi solicitudinea omului de ştiinţă, preciza cu acelaşi prilej secretarul general al partidului nostru, România va putea realiza marele salt calitativ revoluţionar ce va permite înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea privind afirmarea plenară a cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, etapă în care produsele autohtone urmează să înglobeze cît mai puţină muncă fizică, încorporînd în schimb un surplus de inteligenţă proprie, de soluţii originale.

În această vastă operă constructivă, fără precedent în istoria naţională a poporului nostru, rolul principal îl deţine, evident, factorul uman. Activitatea de cercetare ştiinţifică şi inovare tehnică este, fireşte, legată în mod indisolubil de oameni, de nivelul pregătirii şi de capacitatea lor creatoare, de pasiunea, îndrăzneala şi dăruirea lor. În 1976 numărul mediu al personalului muncitor prezent în domeniul ştiinţei şi deservirii ştiinţifice se cifra la 90,1 mii persoane faţă de 21,8 mii persoane în 1950. În 1976 cheltuielile de la bugetul de stat pentru finanţarea activităţii de cercetare ştiinţifică au însumat 338,77 milioane lei faţă de cele aproximativ 452 milioane lei în 1955.

În acest moment de răscruce al gîndirii şi travaliului general, de potenţare a personalităţii umane, situaţia a impus deopotrivă şi reorganizarea întregului sistem de învăţămînt, noua concepţie pornind de la premisa că în condiţiile ritmului alert de dezvoltare multilaterală, a specializării tot mai accentuată a activităţii de cercetare şi producţie, a mobilităţii sporite a profesiunilor — numai o instruire integrată cu cercetarea ştiinţifică şi cu activitatea productivă poate asigura un profil larg de pregătire a cadrelor universitare, a viitorilor ingineri şi tehnicieni, care, aşa cum o dovedeşte realitatea ultimilor ani, au contribuit efectiv la îmbogăţirea tezaurului ştiinţei şi tehnicii naţionale.

Larga emulaţie a spiritului creator reprezintă dealtfel cea mai dominantă trăsătură a etapei actuale. Caracterul neîntrerupt al activităţii de stimulare a participării maselor la creaţia ştiinţifică şi tehnică din toate ramurile economiei, din fiecare unitate de învăţămînt, indiferent de nivelul ei, face parte din programul politic şi economic al partidului nostru şi constituie una dintre cele mai emoţionante particularităţi a muncii şi gîndirii novatoare. Exemplul cel mai edificator îl constituie în această privinţă Festivalul naţional „Cîntarea României". Desfăşurat sub egida Frontului Unităţii Socialiste, acţiune iniţiată şi condusă prin aportul decisiv al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, acest festival a confirmat chiar din prima ediţie, o dată mai mult că inteligenţa ştiinţifică şi tehnică se recomandă ca o componentă de esenţă a spiritualităţii româneşti. Elanul creativităţii a cuprins peste 665 000 de muncitori, peste 277 000 de tineri şi peste 134 000 de pionieri. Rezultatele sînt şi ele mai mult decît concludente: participanţii la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României" au realizat peste 40 000 de produse noi şi modernizate, 9 000 de tehnologii noi şi îmbunătăţite şi peste 12 000 de sisteme noi de conducere şi organizare. Un bilanţ emoţionant, tulburător care ne întoarce gîndul la o celebră definiţie a ştiinţei, rostită de un gînditor şi vizionar al antichităţii, Sofocle: „ştiinţa poate fi cea mai însemnată parte a fericirii."

În concordanţă strictă cu orientările dezvoltării economiei naţionale, aprobate de Conferinţa Naţională a partidului, progresul tehnic, întemeiat în cea mai mare parte pe efortul de concepţie propriu, îi revine în continuare răspunderi mari în sporirea avuţiei naţionale. În anul 1985, peste 45% din volumul total al producţiei ramurilor de bază urmează să fie realizată pe seama produselor noi şi reproiectate. Aceasta va însemna în fapt o producţie de calitate superioară în valoare de 1 000 miliarde lei. Patria întreagă va fi creatoarea, martora şi beneficiara acestor înfăptuiri, vom avea cu toţii înaintea ochilor aceste noi orizonturi ale cutezanţei, raţiunii şi spiritului de jertfă, întrupate din gîndul şi fapta Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înţelepciunea şi vigoarea întregului nostru popor.

LIVIU TIMBUS ■

● Termograful: o nouă salvă în bătălia anticancer

● Cine şi-ar fi putut închipui că un creion va juca un rol în lupta împotriva cancerului? Fireşte, nu este vorba de un simplu creion, şi totuşi... În ultimii ani termograful doctorului Ion Mogoş a devenit binecunoscut pe plan internaţional şi a făcut obiectul a numeroase comunicări ştiinţifice, iar firme de mare reputaţie de peste hotare şi-au manifestat dorinţa de a cumpăra licenţa. Termograful a primit şi Medalia de aur la Expoziţia invenţiilor din Nurenberg, 1971.

Ideea de funcţionare este deosebit de simplă. Înregistrînd cele mai fine deosebiri de temperatură pe suprafaţa pielii, el poate detecta procese patologice la nivelul organelor. Astfel, termograful a căpătat o arie, o largă aplicabilitate în depistarea precoce a afecţiunilor inflamatorii şi mai ales a proceselor canceroase. La fel de importantă este utilizarea sa în scopul urmăririi eficienţei unui tratament anticanceros sau altul, chiar în cursul aplicării sale. În unele cazuri, specialistul îşi poate da seama după două-trei zile dacă tratamentul este eficace sau nu, folosind termograful. Astfel bolnavul este scutit de doze masive de radiaţii dacă, în cazul respectiv sau în doza respectivă, se dovedesc ineficace, şi se trece la un alt tratament.

Această prestigioasă realizare a medicinei româneşti a provocat un viu interes în cadrul Simpozionului internaţional de la Torino, privind tratamentul locoregional în cancer, precum şi în cadrul Congresului mondial de chimioterapie de la Praga. La Simpozionul internaţional privind tratamentul conservator în cancerul de sîn s-a relevat valoarea procedeului românesc în depistarea **de masă**, şi în stabilirea grupurilor de risc cancerigen pentru sîn. Termograful s-a aflat de asemenea în atenţia Simpozionului internaţional pentru detecţia precoce şi prevenirea în cancer.

Specialişti de la unul din marile centre medicale ale lumii, faimosul Karolinska Institut din Stockholm, au solicitat o colaborare pentru studierea aplicaţiilor termografului românesc, iar preşedintele Societăţii franceze de termografie clinică, Robert Amalric, amintind de „performanţele extraordinare" ale termografului, sublinia că se obţin, prin acest procedeu, „rezultate excelente în tratamentul tumorilor intratoracice".

În prezent, în jurul termografului s-a creat un puternic nucleu de medici şi cercetători — biologi, electronişti, tehnicieni — numărul lor apropiindu-se de o sută. În total, 136 de lucrări ştiinţifice au fost prezentate de doctorul Ion Mogoş şi colaboratorii cu privire la termograf, iar firme de renume mondial ca „Siemens", „Searley" (S.U.A.), „Interlicense" (Marea Britanie) şi alte mari companii din Franţa, Republica Federală Germania şi alte ţări doresc să cumpere licenţa pentru fabricarea termografului. Drumul lui în lume continuă!

● Radiografii în culori

● Invenţia doctorului Vasile Voinea, medic radiolog de la Spitalul de copii „Călăraşi" din Bucureşti, aduce în medicina românească **radiografia în culori**. De fapt, este vorba nu de o singură invenţie, ci de un complex de vreo 20 de brevete privind materiale şi elemente pentru radiografierea în culori (film, soluţii, ecran etc.). Însuşi marele număr de brevete vorbeşte despre imensul volum de muncă la baza acestei invenţii brevetate în S.U.A., Marea Britanie, Japonia, Franţa, Austria şi alte ţări.

● Metoda Gavriliu

● De cîţiva ani, în literatura mondială de chirurgie şi-a făcut apariţia un nou termen: **„Metoda Gavriliu"**. Ea a fost prezentată la congrese internaţionale de chirurgie, iar profesorul Gavriliu a demonstrat-o „pe viu" în faţa specialiştilor americani.

Este vorba, după cum bine se ştie, de un procedeu elaborat de profesorul doctor Dan Gavriliu, şeful Clinicii de chirurgie a Spitalului „Carol Davila" din Bucureşti. El vizează înlocuirea părţii de esofag distruse în urma unei arsuri, a unei tumori etc. cu un alt segment al tubului digestiv.

● Laseri cu sticlă

● În 1976, Academia R.S.R. premia lucrarea unui colectiv interdisciplinar compus din: A. Agafitei, C. Fenic, N. Herisanu, G. Nemeş, A. Stratan (de la I.F.A. Bucureşti), A. Zisu (de la I.F.T.A.R. Bucureşti), R. Geogloman, C. Romak (de la I.C.P.T.C. Bucureşti) pentru realizarea unui sistem de utilizare a laserilor cu sticlă Nd în prelucrarea materialelor şi pentru instalaţia de micro-prelucrare, al cărei prototip se intitulează I.L.P. 101 (Laseron 01).

Domeniul de aplicare se referă la microprelucrări de materiale dure şi greu fuzibile, imposibil de prelucrat prin metode convenţionale cum sînt: găuririle, sudurile, evaporările superficiale, pe dimensiuni de ordinul micronilor, necesare în cîteva ramuri industriale (mecanică fină, electrotehnică, textilă, electronică).

Performanţele instalaţiei, prima de acest gen din industria noastră naţională, sînt de acelaşi nivel cu ale altor instalaţii similare din ţări cu o foarte avansată tehnologie.

● Aniversare

● Sărbătoare jubiliară la Staţiunea de cercetări şi producţie pomicolă din Cluj-Napoca: împlinirea unui sfert de veac de studii, cercetări şi remarcabile realizări în domeniul legumiculturii, horticulturii, viticulturii şi pomiculturii. În tot acest răstimp, în laboratoarele şi cîmpurile experimentale ale staţiunii au fost create şi omologate apreciatele soiuri de măr **Roşu de Cluj** şi **Feleac**, soiurile de păr **Untoasa de Ardeal** şi **Someşana**, soiurile de struguri de masă **Timpurie de Cluj** şi **Cetăţuia**, soiurile de tomate **Abundens** şi **Someşul**, cu o producţie de 45—60 tone la hectar, soiul de ardei gras **Favoritul Pieţii** în greutate de peste 140 grame. Succese notabile au fost obţinute şi în crearea unor soiuri de garoafe şi trandafiri, cîştigătoare a unor importante premii la expoziţiile floricole internaţionale.

● Hipertensiunea arterială tratată chirurgical

● Un tratament cu totul nou şi cu încă nebănuite perspective a fost pus la punct de profesorul doctor docent Florian Mandache, şeful Clinicii de chirurgie a Spitalului „Brîncovenesc". Obiectul lui: una din cele mai răspîndite şi mai nefaste boli ale timpului nostru: hipertensiunea arterială. Specialistul român o tratează chirurgical, distrugînd printr-un procedeu original medulara glandei suprarenale. Procedeul a fost prezentat la mai multe manifestări internaţionale, iar profesorul Mandache a ţinut pe această temă o serie de conferinţe în S.U.A. şi în mai multe ţări europene.

Hipertensiunea arterială şi complicaţiile ei seceră anual zeci de milioane de oameni. Tratamentul chirurgical al hipertensiunii reprezintă o nouă contribuţie românească la lupta care se dă pe plan mondial împotriva acestui flagel.

● Filtru antipoluant

● Teodor Petrescu, Gordie Petre Petrescu, Damian Petrescu şi Tiron Gheorghe Petrescu, de la Întreprinderea pentru lianţi Braşov, au pus la punct o instalaţie pentru prevenirea poluării atmosferei prin reţinerea cenuşii sau a prafului de ciment, înainte de emanarea lor în atmosferă împreună cu gazele de ardere de către coşurile termocentralelor sau fabricilor de ciment.

„Caminante"

Jurnal mexican (23)

San Juan de Ulúa

2.

Desigur, știu că nu Spania a făcut toate astea, ci barbaria. Cum nu Elada i-a pus lui Socrate otrava in mină. Cum nu Roma i-a trimis lui Seneca emisari. Știu cum cu fost recrutate echipajele de pe caravele și că oamenii lui Cortés ar fi ris in nas cuiva care i-ar fi provocat la duel după legile onoarei cavalerești. Ei au fost convinși că mai tîrziu nu se va intreba nimeni cine a avut dreptate. Ca și succesorii lor. Cuceritorii și-au făcut mereu iluzii in această privință inchipuindu-și că vidul depinde de ei, că istoria poate fi constrînsă să inceapă de la zero (visul tuturor celor care cred că lumea a fost inventată pentru ei), uitind tot ce-a fost inainte, altfel... Altfel, mai există belciuge din lemn de guayacan pentru cei cu memoria prea bună. Dar la fel de bine știu că un singur lucru e mai drept decit tristețea și decît compasiunea aici : gîndul că barbaria trebuie negată oriunde și în orice forme s-ar manifesta. Negată nu numai în imperiul umbrelor. Există, oricum, o limită unde dreptatea retroactivă devine neputincioasă. Mormintele. Trecutul nu mai e la dispoziția noastră. La dispoziția noastră sînt prezentul și viitorul și, cum zicea Marsilio Ficino, trecutul trebuie să ne ajute să ințelegem mai bine lucrurile care ne privesc. Altminteri ceasurile petrecute in muzee sînt timp risipit. Repulsia ? Ei bine, repulsia e aici un inceput de morală. Deși ar fi prea mult să pretindem că sintem la San Juan de Ulúa altceva decît niște trecători cumsecade care au oroare de violență, de cruzime și suferință. Pentru a ști ce s-a întimplat intre aceste ziduri ar trebui să depășești frontiera simplei imaginații, să ai virtutea unui Flaubert care avea grețuri cînd își otrăvea personajul, să privești lumea nu cu carnetul in mînă luind note, ci legat parcă de belciugul de guayacan. Să simți că ochii iți ies din orbite, că nu mai poți respira, că iți vijiie capul și dintre toate zgomotele universului nu mai auzi decit picăturile de apă prelingîndu-se pe pereți și pe carnea ta însîngerată. Să nu mai existe cer, să nu mai existe mare, să nu mai existe pămînt și culori, ci numai piatră, o piatră rece de peșteră pe care curge apă. Să nu mai existe oameni decît tu și călăul tău. Să nu mai existe alt adevăr, decit moartea care se tîrăște incet ca o reptilă spre tine și suferința ta. Să simți un gust dulceag în gură și cind scuipi să-ți dai seama că e sînge. Să uiți cine ai fost, cine ești, să uiți, poate, chiar, in cele din urmă să-l urăști pe cel care te omoară... Nu, să ne oprim aici. Există oameni care au trăit toate astea și numai cine a fost in infern înțelege ce-a vrut să spună Dante. San Juan de Ulúa face parte dintre locurile pe care trebuie să le vizitezi tăcînd. Și dacă tăcerea nu e destul de elocventă, e mai bine să pleci înainte de a trece, prin nepăsare și plictiseală, de partea barbariei.

Ploaia minioasă și rece ne ajută să nu greșim. Ea ne obligă să ne adăpostim in ganguri și in fostele camere de tortură, tăcuți. La ce bun să mai cerem atunci acestor ziduri să vorbească ele ? Prin unghere se țes pinze de păianjen și, poate, într-o zi piatra nu-și va mai arăta cicatricile oribile. Abia atunci va veni ceea ce cu un cuvînt nu tocmai propriu numim iertare. Din ruine va inflori o liniște nouă.

Dar pe asta au mizat toți barbarii. Că in cele din urmă oamenii vor obosi să-și aducă aminte. Și vor șterge cu buretele ceea ce a fost ca să lase lumina și iarba să facă restul. Deoarece intotdeauna vor fi mai multe motive de a iubi viața și de a socoti că ea are în definitiv toate drepturile, inclusiv pe acela de a nu fi stînjenită de o memorie excesivă.

Am mai spus asta ? Nu-i nimic. Face parte dintre lucrurile fără de care n-am pricepe de ce San Juan de Ulúa nu poate deveni muzeu obișnuit chiar dacă la intrare se vînd pliante și ghizii sînt gata să te conducă prin aceste coridoare care-mi amintesc Podul Suspinelor din Veneția. Vor exista totdeauna vizitatori care se vor gîndi că în alte circumstanțe s-ar fi putut să fie tiriți aici nu ca turiști, ci în lanțuri.

Mexicanul care trece pragul fostei fortărețe-inchisori va fi trist o vreme, apoi va simți un val de mîndrie in inima lui. Și-a descoperit istoria. A aflat cu ce preț se plătește uneori o credință. In clipa aceea el e pregătit să cîntărească, poate, altfel ideile. Oamenii trebuie să afle că pentru unele idei s-a murit. Că o convingere trebuie să dureze mai mult decît lemnul de guayacan. Și astfel, el va sfîrși prin a face legătura cu piramidele pe care le-a văzut la Teotihuacan sau la Palenque in junglă. Cei care au murit la San Juan de Ulúa au ridicat și ei o piramidă. In infern. Chiar dacă n-au știut că fac asta... In „Infern" nu e o simplă metaforă. Una dintre celule se chema astfel. Alta „Purgatoriul". Numai „Paradisul" lipsea ca să ne reîntîlnim cu Dante. Dar „Purgatoriul" nu-i pregătea pe cei ajunși aici decît pentru o moarte mai puțin înfricoșătoare. Dealtfel, paznicii fortăreței nu erau lipsiți de unele subtilități sumbre. Ei știau, de pildă, că in infern singurătatea nu mai e stinjenită de nimic. Nici măcar de speranță. In puțul care purta acest nume (un metru și jumătate înălțime, doi metri lărgime) singurătatea și intunericul erau depline, incît ucideau timpul. Nici o rază de lumină nu pătrundea in noaptea interminabilă a celui ingropat de viu... Pașii noștri sună prea tare și, poate, in semiobscuritate Tatle privește piatra rămas pe gînduri.

Cind l-am intîlnit prima oară pe Tatle abia începusem această „săptămînă aztecă" ajunsă acum la a cincea dimineață. Abia aflasem că in legenda lui Quetzalcóatl arborele universului are două brațe, unul al dragostei, altul al durerii. Presimțeam însă că Tatle îmi va șopti intr-o zi.

– Pentru ca unul să existe, trebuie să existe și celălalt braț. Nu e așa, señor ?

– Nu, Tatle, de ce-ar trebui ca rădăcina nopalului să sufere pentru a face floarea frumoasă ?

In lumina sulfuroasă și umedă de la San Juan de Ulúa vreau cu toată puterea să nu mă inșel. Incă plouă...

OCTAVIAN PALER ■

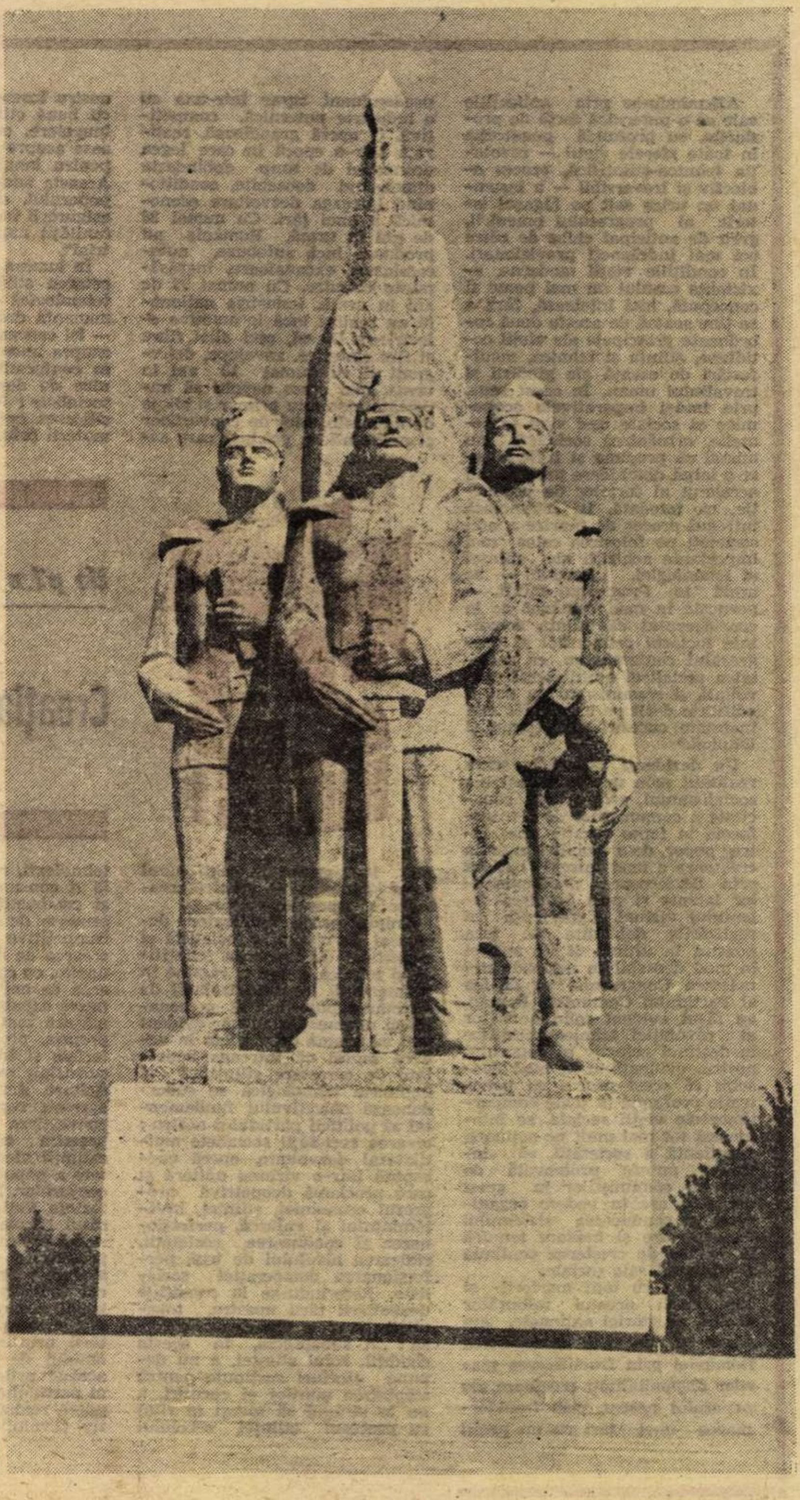

Grupul statuar „Frații Buzești"

● La intrarea în parcul ce înconjoară „Casa băniei oltene" din municipiul Craiova a fost dezvelit de curînd grupul statuar „Frații Buzești". Amplasată în fața liceului cu același nume, compoziția sculpturală, înaltă de aproape 7 metri, este lucrată în piatră de sculptorul **Boris Caragea**. Pe soclul statuii a fost dăltuită inscripția „Frații Buzești — Preda, Stroe și Radu — căpitani în oastea lui Mihai Viteazul 1593—1601. Glorie eternă tuturor înaintașilor care cu dîrzenie și eroism au înfăptuit idealurile de libertate, unitate și neatîrnare punînd temelii trainice măreţului edificiu al României socialiste".

Fotografie de
CRISTIAN BECHERU ■

La Alexandria, acțiuni politico-educative cu amplă rezonanță în instruirea și formarea oamenilor

La Alexandria, ca pe întreg cuprinsul țării, Festivalul național „Cîntarea României" se află în plină desfășurare, colectivele de muncă de aici orientîndu-și multiplele activități din această întrecere a creației în spiritul indicației tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, cînd s-a reamintit că acest festival „a fost conceput, cum este cunoscut, ca o formă de desfășurare activă a muncii ideologice în toate domeniile".

Tovarășul Gheorghe Petcovici, președintele Comitetului orășenesc de cultură și educație socialistă, ne-a relatat cîteva din acțiunile acestui for de educație comunistă a maselor. „În primul rînd — spunea interlocutorul — dorim ca toate manifestările noastre să devină un mijloc eficient pentru formarea omului nou. Înțelegem să accentuăm în munca noastră dimensiunea politico-ideologică la care s-a referit secretarul general al partidului nostru".

Notăm cîteva din reușitele manifestărilor cultural-artistice și științifice care au un puternic caracter de formare și informare. Universitatea cultural-științifică a funcționat în anul trecut de învățămînt cu 12 cursuri. Expunerile privind politica internă și externă a partidului și statului nostru, semnificația vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite state ale lumii au constituit adevărate lecții de politică în fața oamenilor, bucurîndu-se de o largă audiență. O popularitate largă și-au cîștigat și cursurile care au dezbătut probleme referitoare la „Univers, știință religie", „Momente din istoria patriei", „Femeia în societatea contemporană", „Să ne cunoaștem legile". „Studenții" acestor cursuri au fost muncitori, maiștri, ingineri din întreprinderile orașului ori funcționari. Multe din cursuri s-au desfășurat în întreprinderile Alexandriei : întreprinderea „Rulmentul", cooperativele „Deservirea" și „Răsăritul".

Un alt interlocutor, tovarășul Florin Săvoiu, președintele consiliului de conducere al Casei de cultură din Alexandria, împărtășește opinia că la ediția I a festivalului Alexandria nu a reușit să demonstreze întreaga capacitate de talente de care dispune. „La actuala ediție vrem să ne prezentăm într-adevăr cu tot ce avem mai bun. Chiar din faza de masă am pornit de la un dialog pe care îl avem cu diferite întreprinderi din oraș. Să vă dau numai un exemplu : Întreprinderea de utilaj pentru industria ușoară „Izlaz" a împlinit 25 de ani de la înființare. Cu acest prilej am organizat activitățile politico-educative în cadrul unei decade care a cuprins, printre altele, o dezbatere privind munca politică în sprijinul producției, lansarea unor cărți ca „1907 în județul Teleorman", „Independența României", „Arta și literatura în slujba independenței", prezentate de Constantin Busuioceanu, directorul Editurii Academiei, de alte personalități ale vieții sociale, ale culturii.

Paralel, la Alexandria, în ultimul timp s-au depus eforturi serioase pentru ridicarea nivelului artistic al formațiilor care vor intra în competiție cu alte județe, pentru îmbogățirea conținutului de idei al programelor, al manifestărilor. S-a trecut la constituirea unor formații care să aducă în prim plan tradițiile acestor meleaguri. De asemenea, tot aici s-a organizat concursul brigăzilor artistice din agricultură. O inițiativă menită să implice tot mai mult acest gen de activitate în efortul de îndeplinire a sarcinilor ce revin județului în acest domeniu.

După cum se poate constata, la Alexandria există preocupări susținute de a face ca prin manifestările cuprinse în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" „să se acorde o atenție sporită educației ideologice a maselor, dezbaterii largi a problemelor complexe, pentru a da oamenilor răspuns preocupărilor lor".

GHEORGHE PÎRJA ■

Ipostaze ale publicisticii

A devenit deja o tradiție ca, după cite o perioadă de activitate publicistică mai intensă, autorii respectivi să facă o selecție a textelor și să le publice în volum, convinși sau sperind că au reușit să depășească efemeritatea genului. Încercările de acest fel merită încurajate, fie și numai pentru că există cîteva cărți rezistente la timp care au rezultat dintr-o asemenea operație : **Imposibila întoarcere** de Marin Preda, **Destinul cuvintelor** de Constantin Țoiu, **Sub semnul întrebării** de Adrian Păunescu și altele.

Iată că în prezent în librării se află din nou mai multe cărți de publicistică : eseuri, reportaje, anchete și așa mai departe. Să le răsfoim pe cîteva, cel puțin din dorința de a „lua pulsul" acestui compartiment al activității editoriale.

În volumul **Dobrogea de aur** de Traian Coșovei, apărut la Editura Eminescu, sînt reunite ample poeme în proză închinate spațiului geografic din vecinătatea Mării Negre spațiu pe care scriitorul l-a considerat întotdeauna un fel de cutie de rezonanță a propriului său suflet. El cîntă apele și cîmpiile, florile și norii, orașele și oamenii acestui ținut, în fraze de mare întindere, maiestuoase, căzînd parcă în falduri. Principiul de bază al acestei retorici este acumularea, în manieră whitmaniană. Datorită unei fantezii asociative de o mare mobilitate, ca și unui anumit simț al panoramelor grandioase, Traian Coșovei construiește **sentimentul** unei realități de anvergură cosmică, reeditîndu-l, în această privință, pe Geo Bogza. Citatele nu sînt destul de elocvente deoarece fragmentează viziunea. Iată, totuși, o secvență din **Macii Dobrogei** : „Floarea aceasta sălbatică, pătimașă, urcînd pe terasele podgoriilor, îngrămădindu-se pe marginile lanurilor de grîu, pe sub rîndurile de piersici, alergînd de-a lungul șoselelor și autostrăzilor, și în stare să răsară, noaptea, de sub asfaltul șoselelor, înaintea mașinilor, mînată de o pasiune a ei, mînată de o gingășie și de o naivitate a ei". Ceea ce scade din tensiunea lirică a acestor imnuri vaste și solemne este, adeseori, o pierdere a cadenței, o alunecare în inflația de cuvinte. Totodată, există numeroase inserții strict reporterești care și-au pierdut actualitatea și fac ca paginile respective ale cărții să pară îngălbenite de vreme.

George-Radu Chirovici, autorul culegerii de tablete **1 din 4 000 000 000** (Editura Albatros), reflectează, ca Radu Cosașu, asupra unor situații și întîmplări din lumea largă sau își exprimă, fără a mai recurge la asemenea pretexte, convingerile în legătură cu probleme ale artei, moralei etc. Toate însemnările sale, chiar și cele scrise pe teme aparent insignifiante, îl captivează uneori pe cititor datorită „punerii în scenă" a ideii. Reproduc cîteva extrase, ca eșantion : „Am cunoscut demult, demult de tot, un adolescent care se încăierase (în vorbe) cu alți băieți de seama lui. În camera neîncăpătoare de la demisol a unuia dintre ei dezbăteau cu furie, de ceasuri întregi, o problemă : Universul este finit sau infinit ? [...] Adolescentul meu a spus atunci o frază ridicolă [...] : «Dacă aș avea certitudinea că universul este finit, m-aș sinucide». [...] Deși pe vremea aceea omul nu se ridicase nici măcar în spațiul circumterestru, gîndul lui se simțea limitat. **Trăirea** lui mi se pare sublimă. Ridicolă ? Da. Dar sublimă". **(A trăi idei)** Capacitatea de a demonstra, cu abilitate orice îi întinde lui George-Radu Chirovici capcana sofismelor. El susține, de exemplu, la un moment dat (în tableta **Bun și rău**) că „printre intoleranți cei mai porniți sînt propovăduitorii toleranței". Oare în momentul de față, pe planeta Pămînt, excesul de toleranță să fie una dintre cauzele demne de luat în seamă de suferințele ființei umane ?

Un farmec aparte are cartea de reportaje a poetului Lucian Avramescu, **Transplantul de albastru** (Editura Sport-Turism), datorită unei atitudini de contemplare visătoare a oamenilor și locurilor. Autorul pare să dispună de un timp nelimitat, care îi îngăduie să se scufunde în reverii sadoveniene : „Nicăieri pădurile nu mi-au părut mai odihnitoare ca aici. Poate pentru că le-am privit mai ales toamna, atunci cînd vîrfurile copacilor se aprind încet ca niște luminări, pîlpîind discret în policromia anotimpului". **(Coperțile de pravilă ale Govorei)** Ca și la Traian Coșovei, impresia este, uneori, că toate cele spuse puteau fi spuse în mai puține cuvinte. Totodată, există la acest statornic admirator al „nordului vîlcean al Olteniei", plăcerea de a compune ghirlande de metafore, cu o funcție mai mult decorativă.

Nu se poate reține decît ca un semn bun fervoarea de care este cuprins genul.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Scriitorul în acțiune

Sînt momente cînd mai de actualitate decît întrebarea ce este literatura e o altă întrebare : cui servește ea. Nu e o simplă chemare la ordine, ci mai degrabă o precizare a scopului general — pe care scriitorul n-are dreptul să-l ignore. Într-o orînduire ca a noastră, nici o energie nu trebuie să se piardă în afara țelului comun în care s-au angajat toate forțele constructive. Firește, nici literatura. Cartea a devenit, pentru prima dată în istorie, un bun social — al tuturor. Ea are deci o menire nouă, pe măsura acestei nobile funcționalități. Azi nu ne mai poate fi indiferent pentru cine scriu scriitorii. E normal ca destinul literaturii române să nu fie lăsat doar pe seama cîtorva „aleși". Prin socializarea fenomenului de creație, în acest destin sînt implicați mai mulți factori, întreaga societate. Inițiativa de gust vine și din partea publicului. Altfel, scriitorul s-ar izola sau s-ar adresa numai unor inițiați — de parcă n-ar vorbi un limbaj ca toată lumea (adică limbajul vieții), ci un limbaj „conspirativ". Elitismul e forma cea mai gravă de dezerțiune din cîmpul acțiunii sociale. Or, într-un climat de interes febril pentru nou, pentru edificarea unei lumi superioare și a unui om nou, care să fie demn de ea, indiferența scriitorului ar constitui o tristă excepție. Mai mult, o abdicare de la sarcinile, încă urgente, ale revoluției. Responsabilitatea scriitorului, cu formele ei multiple, aici își are temeiul obiectiv. Ea nu e deloc umilitoare. Dimpotrivă, îl implică direct pe artist în marile probleme ale prezentului, dă un sens concret căutărilor sale de adevăr, justiție și libertate. Prin esența sa, responsabilitatea scriitorului socialist e partinică și revoluționară — adică salvează creația de bîiguielile unui eu timorat și-l convertește pe artist la acțiune și putere. Cartea însăși din obiect al contemplației pasive se transformă în acțiune socială.

Vorbeam de sarcinile urgente ale revoluției. Bătălia pentru o nouă calitate este una dintre ele. Înseamnă că orînduirea noastră a intrat într-o altă fază a manifestării esenței sale. Și un salt în propria esență se face numai cu mijloace interne : nu prin măsuri de coercițiune, ci printr-o mai energică mobilizare de sine și de autodepășire. Literatura poate fi și trebuie să fie un asemenea factor de mobilizare, făcîndu-l pe om mai lucid și mai încrezător în forțele sale. S-ar putea obiecta, și nu fără oarecare rațiune, că a scrie este în primul rînd o chemare lăuntrică și numai după aceea un scop subordonat unei idei. Dar dacă finalitatea nu e înscrisă neapărat în intenția latentă a operei, în „codul ei genetic" (atunci lucrurile s-ar aranja de la sine și ar face inutilă orice discuție, ba chiar orice intervenție din afară) — în schimb, stă în putința scriitorului să se facă înțeles și mai ales să convingă.

Și scriitorul trebuie să convingă despre foarte multe lucruri.

În primul rînd, despre adevăr. Cititorul așteaptă totul de la literatură, adică tot adevărul — nu unul ciuntit. Se înțelege că literatura nu se poate substitui istoriografiei, dar e de la sine presupus că adevărul personajului să zicem (un adevăr oricum limitat) nu trebuie să infirme adevărul mai general despre epoca respectivă. Eroarea va fi de partea literaturii. Scriitorul să se implice mai mult în epocă, în subiectul ales. Romanul nostru politic (o certitudine artistică) s-a oprit mai ales asupra unei anumite perioade din anii construcției socialiste. Impulsul a venit din partea documentelor de partid de după Congresul al IX-lea care au instaurat o nouă optică, ea însăși revoluționară, asupra trecutului mai apropiat sau mai îndepărtat. Au rezultat în general opere valoroase, unele chiar de excepție. S-a manifestat însă și o oarecare tendință de simplificare, poate involuntară și poate tocmai din dorința de a spune prea mult. Nu mai puțin proiecția faptelor de atunci în manieră simbolică sau mitografică, a complicat uneori ceea ce era de fapt simplu — creînd astfel obstacole inutile în calea adevărului. Cititorul e derutat uneori de ambiguitatea morală a unor personaje și chiar de duplicitatea perspectivei. Or, adevărul este unul singur. Înseamnă că acel scriitor nu s-a implicat destul în acest trecut. Înarmîndu-se cu o retorică autoritară și omniscientă, a uitat poate ceva absolut elementar : faptul că acest trecut este și al lui, și al nostru, parte integrantă din ființa noastră vie. Pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu indica, într-o intervenție recentă, ca literatura să exprime fără nici un echivoc adevărul integral despre trecut, că — în ciuda greșelilor făcute cîndva — toate cuceririle de azi sînt rezultatul luptei eroice a clasei muncitoare. Responsabilitatea scriitorului socialist presupune deci angajarea totală, și în text și în subtext, a conștiinței sale în marile teme ale istoriei și ale umanismului socialist.

CORNEL MORARU ■

O carte despre noi

Înverșunarea de a spune totul despre un loc ! Și cum e alcătuit subpămîntul lui, și cum e chipul lui, și care i-a fost istoria, dar mai ales cum au trăit și cum au murit oamenii pe întinderea lui. O astfel de înverșunare trebuie să aibă toți acei care simt chemarea și datoria să scrie o monografie ; o astfel de înverșunare se simte în toate cele 350 de pagini ale monografiei istorice, economice și social-culturale despre **Războieni Valea-Albă și împrejurimile.** Autorii sînt universitari ieșeni și alți specialiști din Iași și Piatra Neamț. Un colectiv de profesioniști care a avut ambiția să dea concretețe idealului lucrării exhaustive : C. Martiniuc, I. Saraiman, Gh. Lupașcu, Fl Mihăilescu, I. Valenciuc, Șt. Cucoș, Constantin Turcu, N Grigoraș, Antoaneta Macovei, Corneliu Istrati, Constantin Botez, I. Miță, I. Vatamanu, Al. Tacu, Ilie Dodea, Remus Mandache, Mihail Grădinaru, Gh. Voinea, Ioan H. Ciubotaru, Ioan Roman, C. Dropu, H. Dominte, I. Caproșu. Redactori coordonatori ai lucrării sînt Constantin Botez, Antoaneta Macovei, Alecsandru Tacu și Constantin Turcu. Volumul a apărut sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Neamț.

Evident, o monografie despre locul în care Ștefan cel Mare și luptătorii săi și-au apărat țara, libertatea și demnitatea, stăvilind înaintarea copleșitoarei armate a lui Mehmed al II-lea cu sacrificiile a mii de vieți, înseamnă mai mult decît o muncă de cercetare științifică, pentru că și finalitatea — cartea — reprezintă nu numai un studiu științific ci și un monument — din dovezi și cuvinte — închinat memoriei strămoșilor eroi de la 26 iulie 1476. O asemenea carte trebuie scrisă și cu sufletul ; și chiar așa a și fost scrisă. Lucrarea are o dimensiune științifică, a cărei culme îmi îngădui să cred că este capitolul profesorului Constantin Turcu — intitulat „Eroi de peste secole" — în care, pentru prima dată, se încearcă o listă a comandanților de oști ai țării care s-au jertfit în această bătălie ; și o dimensiune sentimentală și de conștiință și de continuitate și de perenitate, a cărei culme îmi îngădui să cred, tot subiectiv, că este această strofă dintr-un poem, inclus în monografie, poem simțit și scris de poetul George Lesnea : „S-aud în murmur de pîrîu / Și-n frunza ce din vînt se-nfruptă, / Cresc în porumb, foșnesc în grîu, / Oștenii ce-au căzut în luptă".

După 20 de ani de la bătălie, însuși Ștefan cel Mare a hotărît să fie adunate osemintele eroilor de la Valea-Albă, care și-a schimbat numele în Războieni, iar deasupra lor — pe temelia lor — să fie înălțată o biserică-mausoleu, care are aproape jumătate de mileniu de existență și care este primul nostru mausoleu medieval. Tot de-atunci există și sărbătoarea Războienilor. Monografiile n-au parte de mari tiraje și nici de lansări spectaculoase ; aceasta însă a fost dată cititorilor la sărbătoarea Războienilor din acest an, sărbătoare tulburător încununată de cîntecele corului veteranilor de război „Ștefan cel Mare" din Piatra Neamț, cor înființat de generalul maior octogenar Petre Șoimaru, luptător la Oituz, și, cor, condus de un alt veteran al luptelor pentru apărarea țării, profesorul Petru Zamfirescu.

Cartea despre Războieni și sărbătoarea din 26 iulie a fiecărui an la Războieni grăiesc — și științific și sufletește — despre rădăcinile noastre în acest pămînt. Grăiesc trist, și frumos, și înălțător.

NELU IONESCU ■

(Urmare din pagina 8)

ceva. Dumneavoastră știți bine că oltenii noștri sînt dați naibii. Și cînd m-or vedea prietenii din Cezieni sau ăi din Caracal, la ziar, singur lîngă tun, poate n-or vrea să creadă că l-am doborît eu. Dar dacă ați binevoi să veniți și dumneavoastră să ne tragă în poză alături, le-nchidem gura la olteni...

Și nu m-a răbdat inima să-l refuz pe Vîrtosu...

Zile care au născut eroi

Octogenar, generalul locotenent în rezervă **Toma Zotter,** care în zilele insurecției era șef de stat major al Corpului 5 teritorial — ce acționa în Valea Prahovei și în zona orașului Ploiești — își amintește că vestea cea mare a aflat-o prin telefon de la Constantin Sănătescu, fără să știe că, la acea oră, generalul de la capătul firului devenise șef de guvern. „La București a și început ?" am întrebat. „Da", mi s-a răspuns. Am înțeles. Era în seara de 23 august. Odată cu declanșarea insurecției deveneam mare unitate operativă și trebuia să anihilăm forțele hitleriste din zonă, în enormă superioritate. De partea noastră, superioritatea morală. Aveam destui luptători ai căror părinți se bătuseră la Mărășești și în alte locuri de glorie împotriva armatelor germane, în primul război mondial. Am atacat dinspre nord un inamic blindat în toate obiectivele doar împotriva unor atacuri sovietice de pe direcția sud. Trupele hitleriste prevăzuseră multe variante de dificultate, dar nu admiteau eventualitatea unui pericol din partea noastră. Din dispreț pentru noi și cu atît mai mult pentru o acțiune organizată de partidul nostru comunist. Noi însă, avînd inițiativa politică, am preluat și inițiativa militară. Surpriza a fost exploatată din plin.

Sînt militar de-o viață întreagă, dar n-are rost să vă spun că nu mi-a fost frică. Nu pentru viața mea, ci că s-ar putea să nu reușim. Comandamentul îl aveam la Breaza, din cauza bombardamentelor. La Ploiești comandantul garnizoanei, colonelul Spiridon Oprescu avea doar două batalioane de recruți încorporați de două luni. I-am transmis telefonic ordinul operativ și i-am cerut să raporteze executarea pînă la ora 5 dimineața. Trebuia să treacă la dezarmarea nemților. Mi-a mărturisit că misiunea e grea și nu crede că va reuși. Am continuat să transmit ordine, dar vorbele lui mă obsedau. Prima mare ușurare am simțit-o în dimineața zilei de 24 august, cînd la ora 4,30 telefonul a început să sune. La capătul firului, acest brav colonel raporta scurt : „Misiunea a fost îndeplinită integral". În toate întreprinderile, cu ajutorul muncitorilor, gărzile nemțești au fost dezarmate sau forțate să se retragă în panică. Încordarea aceea extremă nu m-a părăsit însă pînă în după-amiaza de 31 august, cînd tunurile nu mai aveau în ce trage, iar populația se întorcea acasă.

Se cuvine să vă spun că în afară de formațiunile de luptă patriotice organizate de partid, un ajutor de mare importanță ne-au dat țăranii din zonă. Ei, acești țărani, au dus cu căruțele muniție și hrană ostașilor care luptau cu ocupanții hitleriști. Femeile organizau puncte de prim ajutor în casele de la marginea satelor. Și mai ales nu stingeau cuptoarele. În toate satele se cocea pîine. Pîinea insurecției".

Printre cei ale căror merite deosebite au fost răsplătite cu înalte ordine și medalii se numără și **Elena Nicolini.** Lucrînd în cadrul personalului Crucii Roșii, ea a salvat multe vieți de eroi ai luptelor cu hitleriștii. Mai păstrează și acum un carnet unde și-a însemnat, în acele zile, frînturi de impresii, așa cum a păstrat pînă la sfîrșitul războiului la rever gloanțele care o căutaseră umblînd după răniți. Acele gloanțe le-a dăruit unui muzeu din Capitală. „Lucram în zilele insurecției la aeroportul Pipera, își amintește. Am văzut atunci nenumărați eroi mutilați și mame disperate. Am ajutat pe mulți în suferință. Mi se părea absurd să mai am bijuterii cînd atîția nu mai aveau case. Mi-am vîndut toate podoabele scumpe și am împărțit banii unor răniți care nu-și mai găseau căminele în satele și în orașele bombardate. Duceam mereu de-acasă alimente răniților care veneau mereu. Împreună cu sanitarul Vasile Bordei am reușit odată să salvăm doi parașutiști muribunzi. La noi nu era sînge și i-am dus la Spitalul funcționarilor publici. Nici acolo nu aveau cu ce face transfuzie. M-am oferit pe loc și doctorul Dorin Dumitrescu i-a inviat pur și simplu cu sîngele meu. Am făcut și eu ce-am putut. Dar nu de mine să vorbiți, eu n-am nici o importanță. De oameni minunați ca doctorul Marius Șufană și acel Vasile Bordei s-ar cuveni, însă într-adevăr să scrieți".

Modestia aceasta nu este numai a Elenei Nicolini. Oamenii viteji care au început istoria nouă a țării în zilele insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste n-au luptat pentru gloria lor. Numele eroilor însă au intrat demult în tezaurul de glorie al poporului nostru. Și se cuvine să-i cinstim și să-i ascultăm povestindu-ne pe cei care, lîngă noi, se bucură calm de înflorirea țării pentru a cărei libertate ei n-au precupețit nimic.

Patriei, inima, fapta şi cugetul treaz

Ne aflăm, din nou, în miez de august, lună de boltă a anului, fereastră de glorie în analele libertăţii patriei, luminată din plin cu aurul recoltelor, România, inima din care ne-am născut, fiinţa care ne-a dat fiinţă, este, acum, mai frumoasă ca oricînd.

Drumurile mă duc adesea de la un colţ la altul al ţării, de la Suceava, cu ecourile de aramă ale clopotelor demnităţii, pe care ne-a lăsat-o moştenire marele Ştefan, la Drobeta Turnu-Severin, unde stă împlîntat piciorul sfînt al podului nostru spre latinitate ; de la ţărmurile getice, scăldate de apele mării, pavăză naturală, prin milenii, a unui spaţiu în care ne-am dobîndit identitatea între naţiunile lumii, la plaiurile de dincolo şi de dincoace de Apuseni, unde au luminat bărbaţii tineri ai voievodatelor româneşti şi unde Horia şi Cloşca şi Crişan au făcut sacrificiul de temelie pentru toate sacrificiile pe care neamul nostru românesc le-a săvîrşit în numele libertăţii. Ţara în august ne apare frumoasă şi mîndră, oricare ar fi calea pe care mergi spre meleagurile sale. Nepreţuită apare panorama ei văzută din săgeata avionului : construcţiile socialiste — uzinele şi fabricile, oraşele noi, satele frumoase, — sînt podoaba de aur a acestui pămînt binecuvîntat cu cîmpii pe care înfloreşte spicul grînelor, cu munţi în care răcoreşte umbra cetinilor, cu adîncuri din care ţîşnesc bogăţiile erelor geologice. Văzută foarte de aproape, ţara este însă cea mai frumoasă prin oamenii ei — români, maghiari, germani sau de alte naţionalităţi — cei peste douăzeci si unu de milioane de fii ai acestui pămînt, a căror mîndrie stă în unitatea de spirit, în unitatea de voinţă, în solidaritatea indestructibilă făurită în jurul Partidului Comunist Român.

Mi-a fost dat, de multe ori, să văd ţara în clipele în care bărbatul cel mai iubit al ei, secretarul general al partidului, poposeşte în haina gospodarului aplecat spre treburi, la unul sau altul dintre locurile de muncă, în unul sau altul dintre satele sau oraşele unde trăim fiecare dintre noi : o strălucire de diamant capătă ţara în acele clipe şi vorba este, încă, încărcată de o mult prea slabă forţă pentru a reda frumuseţea morală a acestui popor al nostru care, prin socialism, şi-a găsit drumul sigur în istorie.

Popor curat este poporul român. Cinstea sa a devenit vers de cîntec, strofă de baladă, trăsătură morală de bază a oricărui erou legendar : feţi-frumoşii noştri au obrazul ca petala şi sufletul ca lacrima, iar sabia lor este întotdeauna cu luciul tăişului pregătit contra sufletelor buboase. Cinstit, onest, corect, sincer şi deschis, românul trăieşte scîrba cea mai mare la întîlnirea cu privirea vicleanului, cu fapta parşivului.

Iată una dintre frumuseţile cele mai mari pe care nu poţi să nu le admiri în această ţară a noastră. Ea face, putem spune, mîndria şi siguranţa noastră, căci dăruirea cinstită a ţării e tăria de bază a poporului român. Poate însă că tocmai de aceea, chiar şi acum, cînd ne aflăm în această frumoasă lună a sărbătorilor şi bucuriei depline, sîntem datori să ne reamintim că flacăra construcţiei socialiste nu arde — gîndindu-ne la lume în ansamblul ei — într-o atmosferă de totală puritate; că, din multe cotloane dubioase şi perverse mai sînt emanate jeturi de gaze care ar vrea dacă nu să-l stingă, fiindcă e imposibil, cel puţin să reducă oxigenul arderilor noastre drepte. Sub fraze pompoase şi hlamide lucitoare mai poartă, unii, destule interese meschine. Portmoneele lor mai aşteaptă să se umple cu averi nemuncite şi indivizi hulpavi pîndesc orice slăbiciune pentru a afla secretul descoperirii, pentru a produce breşe înr-o tranzacţie. Respectul nostru pentru toate popoarele şi dorinţa noastră de a colabora cu întreaga planetă nu ne împiedică să putem vedea cum mai dau tîrcoale duşmanii notorii, dotaţi cu adevărate maşinării alcătuite din fel de fel de tîrîturi umane, specializate în prinderea din zbor a oricărui secret scăpat, în organizarea de spionaje şi diversiune. Tehnica lor de bază este — trebuie să o spunem deschis — descoperirea şi racolarea de lichele, indivizi cărora le lasă gura apă la vederea chiar şi a unei monede pentru care n-au muncit şi care, cred, ei, le-ar aduce fericirea. În pădurea falnică a unui popor ca al nostru ei caută uscătura, putregaiul. Dar, dacă, desigur, zadarnica-le faptă, scîrbavnică n-are sorţi de izbîndă, dacă niciodată codrul nu va putea fi răsturnat c-un ciot, nu-i mai puţin adevărat că atenţia trebuie să ne fie mereu trează şi vigilenţa ne cheamă să însoţim, fără zăbavă, fiecare faptă a noastră, cinstită şi demnă, cu lovitura şpiţului de bocanc în moalele dorsale ale oricărui lingău de murdare mîini străine. Trădătorul, la noi, n-a găsit şi nu va putea găsi niciodată nici cel mai mic gest de clemenţă !

Datoria înaltă a vigilenţei ne cheamă să ne gîndim, însă, nu numai la acest soi de indivizi — foarte rari, dealtfel — dar şi la ceea ce le poate favoriza activitatea duşmănoasă : postura de gură-spartă şi de gură-cască ; lipsa de ordine şi disciplină ; neseriozitatea ; îngăduinţa dincolo de limitele normale : trăncăneala cu fite-cine despre probleme ce reclamă dezbaterea în cadre bine stabilite ; atitudinea de lasă-mă să te las în supravegherea secretelor mai mari sau mai mici ; înduioşarea în faţa „micilor atenţii“, care permit intrarea „prietenească“ în bagajul tău de date şi probleme etc., etc. Adică mica mlaştină din care-şi soarbe trădătorul pîinea şi arginţii lui înoroiaţi.

...Frumoasă e ţara, acum, în augustul marilor producţii, al marilor recolte, în augustul victoriei şi libertăţii. Fiind alături de ea neîntrerupt, cu inima, cu gîndul, cu fapta, să ţinem treaz braţul vigilenţei.

Să nu uităm că, pe lîngă poienile netede pe care le străbătea, cu fruntea-n soare şi inima sa limpede, curată, Făt-Frumos, mai alergau, prin mărăcinişuri întunecate, şi vrăjitoare gata să-i arunce-n cale îmbietoare obiecte otrăvite....

EUGEN FLORESCU ■

Patria în August

Carpaţii sînt mai înalţi, mai semeţi, mai împovăraţi de istorie ;
îmbrăcaţi în senin, parcă satură spaţiile fără memorie.
Şi Oltul, doină din doină se-mplineşte zorind către Dunăre...
nu-i ploaie, nu-i nor constelaţiile să i le tulbure.
Bărăganul, privindu-se în oglinda cerului,
se pictează pe sine — autoportret al rodului.
Rîurile, niciodată pribege, se-ndeamnă la hodină
pe malurile ce se depărtează — fete morgane
născute, descîntate la curţile dorului.
Copiii învaţă tainele cuvîntului libertate
jucîndu-se de-a Mircea cel Bătrîn şi Baiazid,
înşirînd bobi de grîu pe fir de poveste, numărînd
furtunile care ne-au încercat flămînde de-al nostru pămînt.
Amintirea eroilor colorează, sîngeriu, leagănul soarelui
şi focuri de strajă, cu nume de bărbaţi români, răsar pe coline —
pîinea şi sarea nemuririi noastre ştiută...
O pasăre măiastră cîntă
în toate limbile pămîntului,
şi cîntecul ei zboară peste mări şi ţări,
să afle toată lumea datina românului în viaţă şi moarte.
În August, în fiecare August
scriem o filă, cu litere de aur, în cartea devenirii noastre.

RADU SELEJAN ■

Trădătorilor de ţară

Aţi cultivat şi vîntul şi furtuna
Şi n-aţi avut măcar un lucru sfînt,
Ce iese după voi v-a fost totuna
Aţi ofensat şi oameni şi pămînt.

Nu v-a fost milă nici măcar de mame,
Aţi aruncat idei în puşcării,
Voiaţi să moară patria de foame
Şi, dac-aţi mai putea, aţi mai voi,

Aţi ars cuvintele limbii române
Pe ruguri de-mprumut, duhnind urît,
Din cîte trei ciobani aflaţi la stîne
Voi pe toţi trei rîzînd i-aţi omorît.

Nu v-a fost greu şi nu v-a fost ruşine
Să măcinaţi ţinuturi şi statui,
Voi, fii ai pustiirilor străine,
Prinţi sumbri ai domniei nimănui.

Trădînd pe Basarabi, pe Brîncoveanu,
Aţi încercat să stingeţi acest neam,
Voi v-aţi vîndut şi inima şi lanul
Şi cifru-n care noi ascunsu-ne-am.

Aţi îndoit lumina ţării dreaptă
Şi aţi murit visînd-o în noroi
Iar azi cînd nici mormîntul nu vă rabdă
Mai reveniţi în lume ca strigoi.

Voi, care cu o furie dementă,
Sfidînd istoria acestei ţări
Dăduseţi România în arendă
Închiriind-o celor patru zări,

Aţi dus în capitalele străine
Acelor ce şi azi valeţi plătesc,
Pămînt de-al nostru, soclu de suspine,
Şi-aţi dus chiar subpămîntul românesc.

Coşmare ţin pe cer această noapte
Şi voi mai apăreţi din cînd în cînd
Cînd vă aruncă gropile urlînd
Că nu mai pot nici ele să vă rabde.

Însă acum, cînd şansă nu mai este
Să vindeţi patria, bătrîni strigoi,
Voi ne salvaţi de sumbra-vă poveste
Vînzîndu-vă din viciu voi, triştii, între voi.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Sîntem un neam

Lîngă izbînzi un drum se-nnobilează
Cu încă-o treaptă tînără-n urcuş.
Am fost şi sîntem ardere vitează
Şi visului statornicul arcuş.

Sîntem un neam de haiducească vatră
Pe-aceste plaiuri unde-au cutezat
Străbunii mei de cinste şi de piatră
De la ivirea primului văleat.

Voievodal se-nalţă dimineaţa
Din clipele sublime de efort,
Vestind prin veac cetăţilor prefaţa
Acestui timp pe care demn îl port.

De sub pămînt dulci fluiere de pîine
Slăvesc doinind grozav descălecat
Al faptelor ivite către mîine
Şi-al visului la care-am privegheat.

Lîngă izbînzi o ţară îşi lucrează
O naştere de lauri şi de sori.
Am fost şi sîntem ardere vitează,
Străluminînd carpate sărbători.

ANTON GRECU ■

Făptura ţării

O altă împlinire mai rotundă nu-i
decît un tînăr ţara lui iubind,
la tîmpla-i naltă şi-nspre umeri, iată, sui
acest poem cu aripi de argint.

Să-l lumineze pururi, apă vie,
temeinic, sunetul şi flacăra din cînt,
cum l-ar hrăni cu oase, de sub glie,
pămîntul nostru bun, bătrîn şi sfînt

Căci tînărul iubindu-şi ţara-i voevod
de-o stirpe fără seamăn, cea mai pură,
sublim îl naşte zilnic ţara, ca pe-un rod,
adeverindu-se pe sine ca făptură.

VICTOR NIŢĂ ■

Oraşul de pe Fluviul Albastru

De-a lungul celor 5 500 de kilometri pe care îi străbate, de la izvoarele din Podişul Tibet pînă la vărsare, în Marea Chinei de Est, Ianţi — Fluviul Albastru — trece prin mai multe provincii, lasă în urmă orase, constituind un important sistem de transport interior, împreună cu afluentii navigabili. Pe cursul său sînt aşezate şi importante centre industriale — Şanhai, Nankin, Uhan, Ciuntin si altele. Ne vom opri de data aceasta la Nankin, capitala provinciei Kiangsu, unde fluviul Ianti ajunge după ce a străbătut lacul Wuhu şi muntele Maanşan din provincia Anhuei.

Situat pe malul drept al fluviului, pe o cimpie împrejmuită de munti, Nankinul este astăzi unul dintre orasele ce îsi construiesc cu hărnicie viitorul. Enciclopediile însemnează în dreptul său : centru politic si administrativ, economic si cultural, mare nod de comunicaţii feroviare si port fluvio-maritim. Sînt, de asemenea, amintite principalele ramuri industriale, Universitatea şi marele observator astronomic de aici.

Am vizitat orasul în plină vară, am privit de pe celebrul pod peste Ianti apele învolburate ale marelui fluviu, i-am cunoscut oamenii minunati care l-au ridicat la nivelul la care se află acum si care muncesc cu dăruire pentru a-l înălta si mai mult în viitor. Vechi de 2 400 de ani, în antichitate Nankinul s-a numit Cenye, Cenkang si Ginlin. Devenit capitală a regatului Wu în anul 229 al erei noastre este mentinut ca atare de opt dinastii care s-au succedat din secolul al III-lea pînă în al XV-lea. Deşi cuprins de multe ori de flăcările războaielor de-a lungul întregii sale istorii, Orasul de piatră a supravietuit. „Orasul de piatră“ — sub acest nume era cunoscut Nankinul în antichitate.

„Orasul de piatră“ din vestul Nankinului era un port la riu, construit în perioada regatului Wu. Astăzi, nave oceanice de 10 000 tone vin pe Ianti si ancorează în zona de est a podului. Şi nu numai atît : Nankinul urmează să devină în curînd un port modern. Sîntem invitati să vizităm Podul de pe Ianţi. Simbol al transformărilor petrecute în anii de după eliberare la Nankin, podul, cu capetele sale avîntate spre înăltimi, este o capodoperă a artei de a construi. Înainte de a străbate podul rutier, înainte de a ne opri la cele patru grupuri statuare — cîte două la fiecare capăt al podului si la „turnurile-cetate“ de lîngă acestea, înalte de peste 70 de metri şi care dau impresia că se înaltă şi mai sus prin steagurile rosii aflate în vîrf, înainte de a ne opri pe pod să privim departe, în zare, sau dedesubt, la pilonii monumentali, ori putin mai sus, la podul feroviar, înainte de toate acestea ne oprim în Sala machetei, realizată la scara 1/300.

Aici, gazdele primitoare ne dau explicatii pretioase, ne permit să intelegem ce reprezintă acest important obiectiv economic pentru viata orasului şi a provinciei Kiangsu. La 1 Octombrie 1968, în ziua aniversării eliberării, pe podul de cale ferată au început să circule trenurile. Partea superioară, podul rutier, a fost gata la sfîrsitul aceluiasi an, fiind dată în folosintă la 1 ianuarie 1969. Peste 5 000 de muncitori, ajutati de populatia oraşului, care a efectuat muncă patriotică, au dus la bun sfîrşit imensa constructie sustinută de nouă piloni masivi.

Pînă în anul 1960, ne precizează gazdele, în China nu se producea otel special pentru poduri : acesta se importa. Dar combinatul siderurgic de la Ansan, principalul centru siderurgic al Chinei, a primit sarcina să realizeze acest tip de otel. În doi ani, specialistii chinezi — muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători — au reuşit să facă tipul de otel necesar, iar podul a fost edificat cu forte proprii.

Dealtfel — aici deschidem o paranteză — industria siderurgică a Chinei se dezvoltă intr-un ritm rapid. În 1977, productia de otel a tării a crescut cu 16,1 la sută fată de anul precedent. În primele sapte luni ale acestui an, productia de otel, otel laminat si fontă s-a ridicat la circa 65 la sută din totalul planificat pentru anul 1978 şi a reprezentat o crestere de 59, 55,9 şi, respectiv, 56 5 la sută fată de aceeasi perioadă a anului trecut. Uzinele siderurgice au raportat, însă, nu numai sporuri de productie, ci si îmbunătătirea calitătii, o diversitate sporită, consumuri mai mici de materii prime, preturi de cost reduse, beneficii mai mari si productivitate mai înaltă în prima jumătate a acestui an. Pe unul dintre locurile fruntase se află combinatul de la Ansan, cel care a contribuit cu ani în urmă la edificarea podului de la Nankin. Cît priveşte planurile de viitor, China şi-a propus — potrivit Programului decenal de dezvoltare a economiei nationale — să producă 60 milioane tone de otel în 1985, măsurile pentru înfăptuirea acestui obiectiv fiind întrutotul puse la punct.

Lărgimea Fluviului Albastru este, la Nankin, de 1 570 metri, dar lungimea podului este mult-mult mai mare, cu ramificatii şi „poduri secundare“. Astfel, podul de cale ferată are o linie dublă de 6 700 metri lungime iar cel rutier, cu patru piste, — o lungime de 4 589 metri. Îl străbatem si noi cu autocarul, lăsînd în urmă, la stînga si la dreapta, un şir lung de felinare elegante ce străjuiesc ca niste copaci parapetul.

Masina se îndreaptă spre oras — aglomeratie urbană ce se întinde pe 3 100 km. pătrati, numărînd peste 2 400 000 locuitori, dintre care circa 350 000 sînt ocupati în industrie, fată de cei sub 10 000 angajati în fabrici si ateliere (la o populaţie de 700 000 locuitori) înainte de eliberare. Cifrele vorbesc de la sine : între fabricile si atelierele cu peste 30 de angajati, înainte de elieberare, numai 36 beneficiau de unele masini si utilaje. Acum peste 1 500 de întreprinderi industriale cuprind circa 20 de sectoare de producţie : exploatare minieră, siderurgie, petrol, produse chimice, constructii de masini, automobile, telecomunicatii etc. În vecinătatea sectoarelor Cisia si Yentigi ale Nankinului se află zona industrială ce cuprinde în special întreprinderi petrochimice. Pe malul fluviului Ianţi se află şantierul naval şi exploatări miniere. Electronica, fabricarea instrumentelor şi aparatelor de măsură, industria producătoare de maşini agricole, întreprinderile textile, industria alimentară şi cea farmacetutică sînt numai unele dintre ramurile aflate în plină dezvoltare aici, la Nankin.

Paralel, s-a dezvoltat şi construcţia de locuinţe. Iată, de o parte şi de alta a largului bulevard de pe malul sudic ce leagă căile de acces spre pod întîlneşti construcţii noi, iar pe colina Wutei, în zona vestică a oraşului, a fost ridicată marea sală a sporturilor, cu peste 10 000 de locuri. În cartierele noi de locuinţe şi pretutindeni, la Nankin, trecătorul este îmbiat de umbra plăcută a copacilor aliniaţi de-a lungul drumului. Ei nu au crescut de la sine. Efortul de a îmbrăca oraşul în verdeaţă a fost stăruitor, dar şi-a dat roadele : cedri, platani, chiparoşi străjuiesc străzile, parcuri te îmbie la odihnă. Statisticile sînt şi aici grăitoare : la Nankin, suprafaţa spaţiilor verzi a crescut de la 1 900 hectare după eliberare, la peste 6 100 în prezent.

În zonele din împrejurimile oraşului se dezvoltă agricultura, silvicultura, creşterea vitelor şi piscicultura. Am vizitat una dintre comunele populare din preajma Nankinului — comuna Muă Lin. Şi aici, ca pretutindeni unde ne-am oprit, noi, oaspeţii români, am fost primiţi cu bucurie, cu o deosebită prietenie. Şi aici, ca pretutindeni, hărnicia oamenilor a schimbat faţa locului. Comuna realiza pînă nu de mult două recolte pe an. Acum dă trei: două de orez şi una de grîu. Dealtfel, producţia cerealieră a Nankinului a depăşit normele prevăzute în „Programul naţional de dezvoltare agricolă“.

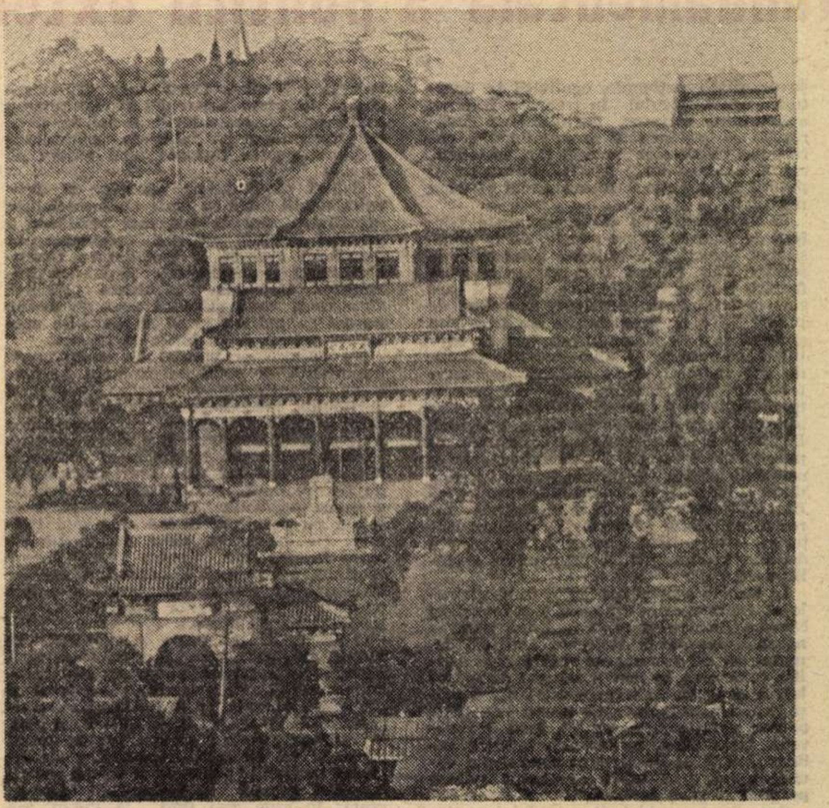

Dacă în zona industrială a Nankinului muncitorii s-au mobilizat să lucreze cu rezultate din ce în ce mai bune, luînd exemplu de la brigada fruntaşă de producţie a exploatării petrolifere Tacin, în agricultură exemplul îl constituie brigada de producţie Taciai. Obiectivul fundamental pe întreaga ţară îl constituie creşterea considerabilă a randamentului în toate domeniile agricole. Astfel, Programul pe zece ani de dezvoltare a economiei nationale (1976—1985) prevede ca în 1985 producţia de cereale a Chinei să atingă 400 milioane tone. Din acest an pînă în 1985 valoarea globală a producţiei agricole va spori anual cu 4—5 la sută, principalele lucrări vor fi mecanizate în proporţie de peste 85 la sută şi va continua amenajarea tuturor cursurilor de apă, între care Fluviul Galben şi Fluviul Albastru.

Dealtfel, totalul investiţiilor aprobate de stat pe perioada 1978—1985 destinat construcţiei de infrastructuri va depăşi investiţiile globale ale celor 28 de ani precedenţi. Se va realiza, astfel, un număr important de lucrări hidraulice, va fi iniţiată sau va continua construcţia a 120 de mari obiective (între care zece centre siderurgice, nouă centre ale metalurgiei neferoase, opt centre miniere, zece mari exploatări petrolifere şi de zăcăminte de gaze, 30 mari centrale electrice, şase artere feroviare şi cinci porturi de primă importanţă.

Obiectivele cultural-ştiinţifice ridicate în anii de după eliberare constituie şi ele un nou motiv de mîndrie pentru poporul chinez. Dar să ne oprim cu exemplele numai la Nankin şi cifrele sînt suficient de grăitoare. Înainte de eliberare, în oraş existau cinci instituţii de învăţămînt superior, 70 de şcoli secundare şi 700 primare. Acum Nankinul are 14 instituţii universitare, 340 şcoli secundare, şi 1 500 primare, numărul celor care învaţă aici fiind de cinci ori mai mare decît imediat după eliberare. Înainte oraşul avea şase spitale. Acum numărul lor a ajuns la 40 ; fiecare cartier şi fiecare comună populară are dispensar.

Nankinul are astăzi o bază solidă pentru dezvoltarea ştiinţelor, învăţămîntului şi culturii. Am vizitat Universitatea cu laboratoarele ei moderne, care beneficiază de utilaje de producţie proprie. Am vizitat, de asemenea, Observatorul astronomic de pe „Muntele Purpuriu“, dar m-am oprit şi la Mausoleul ridicat în stil tradiţional chinez, cu ţiglele albastre strălucind în soare, construit în memoria celui care a fost omul de cultură şi revoluţionarul Sun-Iat-sen, marele precursor al revoluţiei democratice chineze. După ce am văzut toate acestea am revenit din nou la Podul de pe Ianţi, temeliile lui, adînc înfipte în pămînt sub albia rîului sugerîndu-mi temeinicia a tot ceea ce construieşte harnicul popor prieten chinez.

SILVIA COMAN ■

Poeţi chinezi contemporani

Go Mo-Jo

Laudă vîntului de răsărit

La miazăzi de munţii strălucitori Wu-Ling,
adie boarea caldă din răsărit şi-nving
frumoase crizanteme omătul cernutei ierne
şi cu a lor mireasmă văzduhul ni-l încing.

Iar dacă şi vîntoase din nord se mai abat
izvorul tot nu-ngheaţă ci curge înspumat
şi vîntul ce soseşte din răsărit şi-aşterne
odihna pe meleagul de flori împurpurat.

Aici nu-şi află locul Crăiasa cu nămeţi
Căci vîntul cel prielnic aduce dimineţi
albastre şi-nsorite şi-n suflet el ne cerne
fiori primăvărateci de cînt şi frumuseţi

Se-nalţă brazii falnici spre piscul solitar
Prietenos e vîntul de răsărit. Şi clar
se vede Himalaya zăpezilor eterne
purtînd drapelul roşu cu scînteieri de jar.

Chen Yi

Pruni roşii

Acolo unde iarna
cu spada ei de ger

retează flori plăpînde,
cutează înspre cer,

semeţi, doar prunii roşii
cu creştetul de foc.

Şi se topeşte neaua.
Şi vîntul stă pe loc.

Dien Cien

Cîntec în drum spre Cluj

Feleacului un cîntec !
Căci sus, de pe Feleac

O mare de lumină
a fost să mi se-arate

iluminînd conturul
cetăţii din alt veac

şi inima spre care
cîntarea-mi drumu-şi bate !

V-am îndrăgit, o, stele
cu licăr omenos,

mai mult ca pe-ale bolţii
îndepărtate astre

şi aş dori s-ajungă
la fel de luminos

şi cel mai de departe
ungher al Terrei noastre.

Li Tzi

Şi tu îl cunoşti

Ca şi mine şi tu îl cunoşti
L-ai văzut
În furtuni
Şi pe grindeni
El a mers cu vitezele oşti
În campanii,
Cu noi,
Pretutindeni.
Am zidit şi o şcoală în sat
Şi-ar putea
Ce alt nume
Să poarte,
Decît numele lui minunat,
Decît numele
Lui
Fără moarte ?
Cu oricare din noi, în cătun,
Stă la sfat
Şi vorbim
Despre pace.
Steagul lui, ca un roşu păun,
Faldul larg
Peste noi
Şi-l desface
Împlinind visul lui comunard,
Răzbăturăm
Si bezna
Şi ceaţa.
Pentru-acest fără seamăn stindar
Bucuroşi
Noi ne dăm
Chiar şi viaţa !

În româneşte de
VICTOR TULBURE ■

Dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste — orientare programatică fundamentală a politicii externe a României

Ampla expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la adunarea cu activul central de partid și de stat constituie un strălucit model de analiză riguros științifică, în spiritul materialismului dialectic și istoric, a problemelor cardinale cu care este confruntată omenirea, de investigare în profunzime a proceselor și tendințelor majore din viața internațională, de evidențiere, pe această bază, a unor concluzii de largă valabilitate pentru activitatea practică. Pe drept cuvînt se apreciază că prin evaluarea realistă a fenomenelor lumii de azi, prin definirea marilor direcții ale evenimentelor epocii contemporane, prin deschiderea unor orizonturi clare de acțiune pentru soluționarea într-un mod nou a problemelor atît de complexe și complicate din vremurile noastre, expunerea reprezintă un îndreptar de inestimabilă valoare, o contribuție creatoare la tezaurul gîndirii revoluționare internaționale.

Din ansamblul analizei făcute de secretarul general al partidului, o deosebită însemnătate prezintă aprecierile privind relațiile țării noastre cu celelalte țări socialiste, aprofundarea problematicii raporturilor dintre țările care construiesc noua orînduire.

După cum se cunoaște, partidul și statul nostru situează cu consecvență în centrul politicii lor internaționale dezvoltarea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele socialiste, amplificarea colaborării și cooperării reciproc avantajoase și a intrajutorării, lărgirea schimbului de experiență în construirea socialismului și comunismului, conlucrarea pe arena internațională.

Aceasta nu este o politică de conjunctură; ea constituie o orientare programatică. În Programul Partidului Comunist Român, în toate operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, în documentele forurilor supreme ale statului nostru se subliniază că această politică pornește de la premise obiective, că ea reflectă convingerea fermă a partidului și statului nostru, potrivit căreia dezvoltarea și întărirea prieteniei, solidarității și colaborării cu toate statele care construiesc noua orînduire din Europa, Asia, America Latină, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, intrajutorării tovărășești și solidarității internaționale, corespund intereselor fiecărei țări socialiste, cauzei unității lor, sporirii influenței și puterii de atracție a socialismului pe plan mondial.

În raporturile cu țările socialiste pornim de la ceea ce ne unește, de la necesitatea obiectivă a întăririi colaborării și solidarității. Punem deci pe prim plan factorii care unesc țările socialiste și care sînt determinanți. Desigur, deosebiri de păreri între țările socialiste au fost, sînt și au să mai fie. Esențial este însă ca partidele comuniste și muncitorești, partide de guvernămînt, forța politică conducătoare în țările socialiste, să nu permită ca deosebirile de păreri și divergențele să afecteze dezvoltarea normală a relațiilor. Dimpotrivă, ele trebuie să acționeze ca problemele ivite să fie examinate de la partid la partid, de la conducere la conducere, în spiritul respectului reciproc, să fie soluționate pe calea înțelegerii directe, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, a egalității depline în drepturi, a principiilor socialismului.

În lumina acestei concepții, în magistrala sa expunere din 3 august a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„După părerea noastră, interesele supreme ale socialismului cer nu ascunderea realității, ci analiza temeinică, în modul cel mai responsabil, a cauzelor care generează disensiuni și probleme litigioase și trecerea la acțiune pentru soluționarea lor pe baza tratativelor între părți, în vederea întăririi solidarității și colaborării în construcția socialismului, în lupta generală pentru progres și pace în lume".**

Secretarul general al partidului nostru sublinia, de asemenea: **„În ce ne privește, vom face totul ca orice probleme față de care există deosebiri de păreri între Partidul Comunist Român, țara noastră și alte partide sau țări socialiste, să fie soluționate numai pe calea discuțiilor, tratativelor, în scopul întăririi solidarității și unității".**

Dacă astăzi relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare ale țării noastre cu toate țările socialiste au atins un înalt grad de dezvoltare, aceasta este indisolubil legată de gîndirea și activitatea cu adevărat gigantică desfășurată de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poartă pecetea minții sale cutezătoare și de mare profunzime, a patriotismului înflăcărat și înaltului spirit internaționalist, a dăruirii și pasiunii sale revoluționare. Impresionează profund pe oricine viziunea revoluționară cu care secretarul general al partidului abordează problematica relațiilor cu țările socialiste. Această viziune are la bază o adîncă cunoaștere a realităților și cerințelor, analiza științifică multilaterală a posibilităților, clarviziunea, luciditatea și mobilitatea dialectică, principialitatea și spiritul de inițiativă, fermitatea și o mare suplețe. Impresionează, de asemenea, profund fermitatea și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării cu toate țările socialiste, pentru dezvoltarea și întărirea solidarității acestora, pentru făurirea unei unități de tip nou

Faptul că România întreține și dezvoltă relații bune cu toate țările socialiste constituie dovada cea mai grăitoare a justeței politicii externe elaborată de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, confirmă că este pe deplin posibil să existe și să se dezvolte asemenea relații între țările socialiste.

Nu întîmplător vorbim de excepționala importanță, de rolul determinant pe care îl au convorbirile secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu conducătorii de partid și de stat din țările socialiste. Vizitele reciproce, întîlnirile și convorbirile la nivelul cel mai înalt au prilejuit de fiecare dată reafirmarea hotărîrii de a întări prietenia și solidaritatea, s-au soldat cu rezultate dintre cele mai rodnice, cu încheierea unor documente de mare însemnătate pentru amplificarea continuă a colaborării, conferind noi dimensiuni și deschizînd largi orizonturi ansamblului raporturilor României cu celelalte țări socialiste.

O însemnată extindere a cunoscut, în ultimii ani, baza juridică a relațiilor țării noastre cu țările socialiste. Au fost reînnoite tratatele de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, R.P. Polonă și R.S. Cehoslovacă; a fost semnat primul tratat de acest fel cu R.D. Germană; s-au încheiat tratate de prietenie și colaborare cu R.P.D. Coreeană și Kampuchia Democrată; în luna mai 1978, la Pekin, s-a semnat, la nivelul cel mai înalt, Acordul între R.S. România și R.P. Chineză de colaborare economică și tehnică pe termen lung. De asemenea, numai în perioada 1976—1978, la nivelul cel mai înalt, s-au semnat declarații și comunicate cu U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară, R.P.Polonă, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P.D. Coreeană, R.S. Vietnam, R.D.P. Laos, Kampuchia Democrată.

Relațiile de strînsă prietenie și colaborare dintre România și țările socialiste își găsesc o puternică reflectare pe tărîmul cooperării economice. Ponderea țărilor socialiste în comerțul exterior al țării noastre a fost, la sfîrșitul anului 1977, de peste 47%. O importanță tot mai mare, în cadrul colaborării economice, o dobîndesc formele moderne, de înaltă eficiență, cum sînt specializarea și cooperarea în producție, cu precădere în ramurile de vîrf, fabricarea în comun a unor produse industriale, conlucrarea pe terțe piețe și altele.

Ca membră fondatoare a C.A.E.R., România participă activ la activitatea acestei organizații, contribuie la înfăptuirea „Programului complex", considerînd că toate acestea trebuie să ducă, pe baza deplinei egalități în drepturi, la propășirea fiecărei țări socialiste membre, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică, la creșterea gradului de civilizație și bunăstare. În același timp, țara noastră dezvoltă o largă colaborare economică cu celelalte țări socialiste.

Progrese importante s-au făcut în ultima perioadă și în dezvoltarea colaborării tehnico-științifice cu țările socialiste, cu marea majoritate dintre acestea încheindu-se programe de lungă durată pe perioada 1976—1980.

Pentru dezvoltarea prieteniei, pentru adîncirea cunoașterii și prețuirii reciproce, un rol important îl au schimburile de valori spirituale, colaborarea pe tărîmul culturii, artei, învățămîntului, mijloacelor de informare în masă. Această colaborare îmbracă forme tot mai variate — schimburi de personalități, de delegații cultural-artistice, de studenți; turnee ale formațiilor artistice; organizarea reciprocă de expoziții; coproducții de filme ș.a.m.d. În ultimii ani s-a extins practica constituirii de comisii guvernamentale mixte de colaborare culturală și de comisii mixte de istorici; sînt în curs intense pregătiri pentru deschiderea, pe bază de reciprocitate, de centre culturale în București și capitalele unor țări socialiste europene.

Ca membră a Tratatului de la Varșovia, România se preocupă constant de întărirea capacității sale de apărare, dezvoltă colaborarea cu armatele celorlalte țări participante la Tratat. În același timp, țara noastră se pronunță pentru desființarea concomitentă a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, pentru lichidarea tuturor blocurilor militare, ca o necesitate imperioasă pentru întărirea încrederii internaționale, în interesul promovării destinderii și securității în lume. Așa cum a reafirmat recent conducătorul partidului și statului nostru, și după desființarea Tratatului de la Varșovia, țara noastră va continua să dezvolte colaborarea cu armatele țărilor respective, pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale socialismului, a independenței, suveranității și integrității țării.

Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața activului central de partid și de stat reafirmă hotărîrea nestrămutată a României socialiste de a acționa în continuare pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, pentru întărirea unității lor. **„În spiritul hotărîrilor Congresului al X-lea, reconfirmate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului,** spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **România, extinzînd continuu bunele sale raporturi cu toate statele socialiste, nu se va lăsa angajată în nici un fel în polemică publică, în blamarea uneia sau alteia din țările socialiste, ci, dimpotrivă, va face totul pentru depășirea neînțelegerilor, pentru întărirea solidarității".**

Toate acestea pun în evidență înalta responsabilitate a partidului nostru față de destinele socialismului, fiind, totodată, o expresie elocventă a înfăptuirii îndatoririlor fundamentale față de poporul român, față de interesele cauzei socialismului, păcii și progresului în lume.

Dr. ION CIUBOTARU ■

Pentru ce România ?

Într-o lume a interdependentelor crescinde, in care schimbul mondial de valori materiale si spirituale devine un element indispensabil progresului fiecărui popor, dezvoltării multiple și complexe a lumii contemporane, cunoasterea reciprocă reprezintă un factor din ce în ce mai activ in relatiile dintre state, în apropierea dintre popoarele planetei. Acest circuit tot mai prezent, tot mai necesar se exprimă prin diverse forme, imbracă expresii dintre cele mai variate. Una dintre acestea o reprezintă, fără indoială, și turismul, cunoasterea nemijlocită intre oameni, descoperirea prin propriii ochi a identitătii unei alte tări, a particularitătilor unor altor popoare, a istoriei si a prezentului acestora. Iar în această lume a dorintei de cunoastere, România isi are locul său distinct, apreciat și recunoscut. O dovedeste intr-un mod cit se poate de expresiv și numărul 119/120 al Revistei Academiei Internationale de Turism, **apărut recent și dedicat integral României. Faptul merită semnalat si subliniat cu atit mai mult cu cit este pentru prima oară cînd revista prestigiosului for international cu sediul la Monte Carlo consacră un număr dublu — cazul recentei aparitii — unei singure tări, atentia sporită acordată tării noastre ilustrind deosebita pretuire de către Academie a valorilor românești. O diversitate de voci, de opinii, idei si sentimente fată de viata si munca poporului român, fată de istoria si civilizatia sa multilaterală si, nu în cele din urmă, fată de frumusetea si potențialul turistic al țării noastre devin astfel cunoscute prin însemnările unor personalităti ca poetul si publicistul Arthur Haulot redactorul sef al revistei, Jean-Paul Delfeld, președintele Federației Internaționale a Ziariștilor și Scriitorilor de turism, precum și prin gîndul si simtirea fată de România a unui Miguel Angel Asturias — laureat al Premiului Nobel —, Yehudi Menuhin, Alberto Moravia, Christian Barnard, Louis Nagel, Aurelio Peccei sau Mikel Duffrenne. „Pentru ce România ?", cum se intitulează unul dintre articolele incluse în numărul semnalat, devine astfel mai mult decît un argument, devine o mărturisire de bucurie si de suflet pentru tot ceea ce România, această „splendidă fereastră a Europei spre bătrînul Pont-Euxin" dăruiește celor ce vin să o cunoască.**

D. I. ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● Pariuri și năluci...

Statisticile își fac loc în viața noastră, concise și persuasive, lăsîndu-ne încremeniți adesea din cauza marii cantități de adevăr pe unitatea de expresie. Șiruri lungi de cifre combinate cu alte șiruri lungi de cifre conturează, fără echivocuri, fața lumii sau alte fețe în funcție de obiectul cercetării. Tot o statistică a reușit să constate, în stilul aceleiași teribile percutanțe, că în Scoția, pe fiecare hectar, se înghesuie cele mai multe stafii în comparație cu toate hectarele de aiurea. Această suprapopulație de fantome care face deliciul baladelor locale și plasează zona pe o culme distinctă a turismului internațional este însă concurată, în ultimii ani, de o nălucă mare și cu solzi, avînd cap de rinocer, coadă de balenă și un corp, cel puțin deocamdată, mai greu de descris. Năluca dormitează pe fundul unui lac și iese la suprafață exact în momentul cînd toate calculele curioșilor converg spre concluzia inversă. Loch Ness a devenit un punct bine precizat pe harta marilor mistere scoțiene. Deși savanți din toată lumea au plasat pe marginea lacului aparatură ultra-sensibilă iar scafandrii au deranjat, pas cu pas, blajina faună acvatică, monstrul nu s-a lăsat prins în cursă, favorizîndu-și, prin absență, propria legendă. Și totuși, cînd lumea se ia cu altele, năluca își face scurt și năucitor apariția rememorînd martorilor oculari că își supraviețuiește, după merit, ca orice fantomă.

Zilele trecute o pereche de îndrăgostiți care își luau ceaiul pe marginea lacului nu și l-au mai terminat, au lăsat campingul baltă și, alergînd la comisariatul de poliție, au declarat într-un suflet că monstrul există, a ieșit din apă ca o rachetă și a intrat la loc în aceeași manieră, făcînd zgomote care nu seamănă cu nici un zgomot de pe pămînt și valuri ca un uragan antipatic din Pacific. Ca de obicei vîlva a fost mare și ciclul curiozității publice s-a refăcut mecanic; o mare masă de turiști, în majoritate celibatari, s-a postat la fața locului, presa și televiziunea și-au trimis corespondenții speciali, poliția a organizat echipe de detectivi fără idei preconcepute, în sfîrșit, vînzătorii de bere și sandvișuri au trăit, din nou, zilele minunate cînd senzațiile tari ale clientelei și pînda de noapte solicită calorii corespunzătoare.

Feriți de riscuri inutile, bookmakerii din Londra au organizat piața pariurilor, afacerea „iese sau nu iese monstrul" ajungînd la raportul convenabil de 33 de lire la una.

Cînd paroxismul a ajuns la limita lui cea mai fierbinte un savant american, profesorul Charles Whyckoff, a turnat apă în vin, declarînd că monștrii precum preopinentul întîmplării mai există și în alte lacuri scoțiene. Aceștia ar avea nouă metri lungime, formă de reptilă și ar fi sensibili la anumite ultrasunete. Cunoscînd toate aceste amănunte, savantul a avut onestitatea să declare că deși îi urmărește demult nu a putut localiza nici unul din motive pe care nici dînsul nu și le explică. Deviind interesul concentrat spre Loch Ness, profesorul Whyckoff a corectat, în sens tradițional, statistica fantomelor scoțiene, fantome care în felul acesta sînt mai multe, mai urîte și mai impalpabile ceea ce, pînă la urmă, nu demontează zelul actual al pariurilor...

● Bumerang

„Experiența s-a întors împotriva noastră" — a declarat, cu o frumoasă demnitate a înfrîngerii, John Hulse, reprezentantul companiei Northwestern Bell.

Începută cu tam-tamul necesar, experiența cu pricina a zguduit în chip plăcut statele Pennsylvania și Michigan. Dar, vai, totul a durat prea puțin. Despre ce este vorba? Compania, sesizînd secreta nemulțumire a americanilor obișnuiți față de ziua de azi și speranța stranie că ziua de mîine va fi a „marii lovituri", a organizat un serviciu de horoscoape pentru următoarele 24 de ore. S-a pus pe roate un birou special, garnisit cu astrologi și astroloage avînd voci insinuante și vocabular bogat, birou care prefigura, la comanda telefonică a solicitanților, perspective individuale dintre cele mai roz.

A ți se răspunde la telefon că în următoarele 24 de ore avînd în vedere că te-ai născut, ce noroc, exact cînd Saturn se afla în relația optimă cu Venus, te așteaptă o răsturnare fericită, creează, desigur, o senzație acceptabilă. Naivii s-au colectat cu zecile de mii în prima parte a experienței și s-au pierdut cam în aceeași proporții în a doua. Horoscoapele s-au dovedit de un optimism necontrolat, minunatele „lovituri" nu s-au concretizat deși începuseră să fie așteptate și, mai presus de orice, notele de plată pentru telefoanele astrologice s-au dovedit atît de picante încît au stîrnit o pămînteasca nervozitate. Cîțiva naivi blajini au înregistrat o mutație psihologică, au devenit perfizi și războinici și au dat în judecată compania. Toate părțile au rămas profund nemulțumite, inclusiv astrologii și astroloagele care au redevenit (destin implacabil!) șomeri...

RADU BUDEANU ■

„Noua filosofie" – instrumentul confuziei pentru soluţii iluzorii

MIC EXCURS ISTORIC. Mai 1968. Paris. Sorbona. Puternice mişcări studenţeşti traversau viaţa capitalei franceze, exprimînd într-un fel sau altul contradicţiile puternice care măcinau un învăţămînt aflat în dezacord cu misiunea sa socială, aflat la răscrucea dezechilibrului şanselor sociale pentru largi categorii de tineri. Contestarea şi protestul s-au întins repede şi în alte ţări occidentale, în forme variate şi cu intensităţi diferite. Era ca o epidemie care a avut darul de a plasa în centrul atenţiei problemele grave care măcinau starea socială a tineretului, îndeosebi a tineretului studios. Am avut ocazia să văd, la Sorbona sau la Nanterre, urmele imediate ale mişcărilor. O lozincă frecventă îmi revine şi acum în memorie : „Les structures ne sont pas dans la rue" (Structurile nu sînt în stradă). Într-o perioadă predominată ideologic de structuralism, de ideea că omul este determinat, în chip total, de structuri care îl depăşesc şi îl atrofiază pînă la unidimensionalizare (încă în 1964 apăruse la Boston cartea lui Herbert Marcuse „One-Dimensional Man", cu ecou puternic şi în Europa Occidentală), lozinca amintită îndemna la spargerea închistării structurilor universitare, la ieşirea în stradă, la protest vehement, la acţiune. Dar încotro ?

Mişcările studenţeşti n-aveau unitate ideologică şi organizatorică. Unii pledau pentru „cultul eroilor", apelînd la un amestec de personalităţi istorice foarte diferite. Alţii, pentru refuzul oricărei autorităţi politice sau ideologice. Între Cohn-Bendit şi Rudi Dutsche, nume care s-au impus atenţiei în acea perioadă, paleta opţiunilor se deschidea larg şi imposibil de cuprins într-o matrice unică de apreciere. Protestul fără claritate ideologică nu putea decît să eşueze. Dar o problemă fusese pusă : aceea a căilor de succes în mişcarea socială. Şi problema a rămas, găsindu-i-se soluţii mai mult sau mai puţin durabile de-a lungul anilor.

Am făcut puţină istorie pentru a vedea originile unui curent ideologic care se manifestă în ultimii ani în Franţa şi care, propunînd o „reconstrucţie" filosofică şi ideologică, se situează pe poziţii net anticomuniste şi antisocialiste, reclamîndu-se însă ca prelungire a fenomenelor din 1968. Un curent care denotă însă...

Pierderea sensului şi apologia confuziei

Este vorba de aşa-numita „nouă filosofie". Cine sînt „noii filosofi?" Sînt, cu toţii, tineri. Tineri, dintre care unii, în 1968, nu înţelegeau prea bine ce se întîmplă, ieşind din adolescenţă cu tentaţia clarificărilor dar şi cu iminenţa unei confuzii maligne. Beneficiind de o zgomotoasă publicitate şi de o prospectare succesuală a pieţei cărţii ei au dat la iveală în ultimii ani, multe lucrări care pretind a găsi căi noi de abordare ideologică a problemelor societăţii contemporane şi de a oferi soluţii pentru destinele omului. „Priza la public", dirijată din culisele unei reacţiuni care manipulează cu dibăcie piaţa ideilor, i-a ameţit şi i-a făcut să se creadă realmente reconstructori ai gîndirii filosofice. Bernard Henri Lévy scrie „Barbaria cu faţa umană". André Glucksman scrie „Bucătăria şi canibalul" şi „Maeştrii gînditori". Jean-Marie Benoist scrie „Marx este mort", lucrare care — apărînd încă în 1970 — avea să se situeze în capul listei de producţie a „noii filosofii".

Nu-mi propun, în aceste rînduri, o analiză strict ideatică a ceea ce reprezintă noua filosofie. Îmi propun, mai degrabă, ca, pornind de la ideile „noilor filosofi" să pun în evidenţă sensul lor practic, rolul lor semănător de confuzie şi echivoc, ambiţia lor iluzorie de a găsi soluţii unor probleme ale omului contemporan prin eşuare în vechi sloganuri antisocialiste şi prin exacerbarea unora dintre problemele, dealtfel reale, cu care s-a confruntat şi se confruntă experienţa edificării socialismului.

„Noii filosofi" încearcă să construiască o ontologie a puterii, cu trimiteri în speţă la puterea politică. Pentru ei puterea este izvor de abuz, de atrofiere a omului. Apelînd la unele exemple negative din primele faze ale construcţiei socialiste, ei le extind nepermis la rangul de caracteristici ale ordinii socialiste, dîndu-le semnificaţia unei prăpastii a istoriei. Evenimente criticate şi depăşite la vremea lor chiar în ţările socialiste capătă, la „noii filosofi", o anvergură deosebită, învăluită de un verbiaj filosofic abundent, de referiri eclectice şi întortocheate la gînditori din toate vremurile, dar în speţă la fondul de idei al marxismului. Concepte de bază ale gîndirii marxiste, care au permis explicarea ştiinţifică a realităţilor capitaliste şi au generat, prin integrare cu mişcarea legică a luptei claselor, o puternică breşă în ideologie şi un curs revoluţionar al lumii, li se par „universale metafizice", care îşi pierd substanţa şi puterea de cunoaştere. Capital, clasă socială, plusvaloare, acumulare capitalistă, revoluţie, proletariat, pentru a nota doar cîteva astfel de concepte, li se par a fi vide de conţinut astăzi, într-o lume în care nu văd (sau se prefac că nu văd), atîtea şi atîtea fenomene de criză, de conflict şi exploatare, de anarhism şi terorism, de agresiune imperialistă extinsă în forme voalate peste lumea ţărilor sărace. Dacă revoluţia, cum crede J. M. Benoist, este „negare a istoriei" fie prin reintoarcere la origini, fie prin uitare a originilor, atunci cel puţin reaua credinţă faţă de realităţile socialiste, faţă de efortul a milioane de oameni care îşi construiesc ei înşişi destinul, apare cu claritate şi nu poate fi acoperită de erupţii terminologice, filosofante şi confuze. „Noii filosofi" amestecă nepermis gînditori ca Marx, Nietzsche, Hegel, Fichte, ignorînd graniţele de principiu dintre concepţii ireductibile una la alta, construite diferit şi cu sensuri ideologice contrare. Noua lor filosofie nu este nicidecum nouă. Nou este doar ambalajul verbal, căci în esenţă reiau idei care au fost de mult spulberate chiar de Marx, în condiţiile vremii sale, şi apoi de gîndirea materialist dialectică şi istorică ce-i-a urmat şi de practica efectivă a construcţiei socialiste. În imaginea pe care şi-o fac „noii filosofi" despre lume se pierde, în fond, orice urmă de sens al protestului împotriva ordinii burgheze, protest care — cît de cît — se afirma la originile, din 1968, ale actualei lor reacţii ideologice. Precauţi, „noii filosofi" oferă şi unele „soluţii", ale salvării sale prin refugiu etic, dincolo de invocatul abuz al puterii, dincolo de realităţi şi fapte palpabile. Este lesne de observat că drumul propus nu duce nicăieri, că oferta salvării morale este echivalentă cu oferta iluziei şi cu abdicarea de la acţiunea revoluţionară efectivă şi transformatoare. Dealtfel, apolitismul propagat de ei este înrudit cu ipocrizia netă : unii, ca de pildă Benoist, nu-şi refuză deloc şansele politice personale, candidat în alegeri, activînd în sfere politice, căutînd să cucerească poziţii şi aderenţi.

„Noua filosofie" dovedeşte, prin sensurile sale anticomuniste, că reacţia ideologică la fondul de idei al socialismului ştiinţific, la ascendenţa gîndirii ştiinţifice despre lume, caută forme de exprimare diversificate, apelînd la confuzie ca instrument şi la iluzie ca soluţie. În confruntarea cu realităţile capitaliste şi cu realizările socialismului „construcţia" pe care o propune cade neîndoielnic şi iremediabil, probînd încă o dată...

Eşecul ideologic al anticomunismului

Apariţia şi manifestarea unor curente de genul celui pe care îl reprezintă „noua filosofie" brăzdează peisajul ideologiei anticomuniste şi antisocialiste cu elemente care se vor novatoare şi rezistente. Curentele şi orientările de acest fel apar ca ciupercile, val după val. Putinţa lor de a semăna confuzie nu poate fi însă subestimată. Este pe deplin justificată aprecierea secretarului general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la şedinţa activului central de partid şi de stat : „Astăzi, în lumea capitalistă sînt din nou scoase la lumina zilei, sub o formă modificată, vechile teorii înfrînte şi compromise la timpul lor, cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor pături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze şi de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluţia societăţii". În marile confruntări ideologice din lumea contemporană, un curent ca „noua filosofie" este perisabil şi va fi, desigur, urmat de altul, cu o altă înfăţişare, cu o altă origine. Fiecare, la rîndul său, potrivit răspîndirii de care se bucură, trebuie supus unei operaţii de decodificare, analizat în determinările sale esenţiale, desfăcut prin inserţia analizei logice şi istorice, confruntat cu realităţile, astfel încît confuzia pe care o lansează să-şi piardă puterea, iar spiritul ştiinţific al demersului caracteristic concepţiei noastre despre lume şi viaţă să-şi dezvăluie mereu valenţele sale revoluţionare. Nu ne poate fi indiferent faptul că, adesea, atacurile la adresa ordinii socialiste pe care o înfăptuim îşi găsesc un punct de sprijin în argumentaţia confuză a unor curente ideologice de tipul „noii filosofii". Eşecul unor astfel de curente, recunoscut — de pildă — ca atare, în cazul la care ne referim, chiar de către Bernard Henri Lévy, este echivalent cu afirmarea vigorii şi poziţiilor gîndirii ştiinţifice, materialist dialectice şi istorice. Este un eşec la care contribuie esenţial însăşi opera practică pe care o înfăptuim, aceea a înălţării unei lumi a dreptăţii şi echităţii sociale. Dar este şi un eşec la care poate şi trebuie să contribuie şi analiza ideologică principială, spiritul militant şi ofensiv al concepţiei noastre despre lume.

Conf. univ. dr. ACULIN CAZACU ■

MONDO UMANO ?

„Oameni atît de gentili"

Cel puţin aşa-i califică o revistă săptămînală occidentală. După care, ca să demonstreze „inspiraţia" titlului, respectiva publicaţie le dă şi fotografiile. Şi apoi povesteşte cam cu ce s-au ocupat pînă au ajuns în paginile respective şi pe băncile acuzării, pînă şi-au supralicitat ingeniozitatea, îndrăzneala şi capacitatea psihică, pînă au devenit noile „staruri" ale „starurilor" răufăcătorilor astfel încît, azi miine, în goana după senzaţional vreo editură să procedeze cu ei cum s-a procedat cu Albert Spaggiari, creierul furtului secolului din Franţa. Adică să le ofere un avans în bani gheaţă iar ei să semneze un contract care să stipuleze că acceptă să povestească ei înşişi cum au pus la cale totul, cum s-a desfăşurat operaţiunea respectivă şi — de ce nu? — să facă chiar consideraţii critice pe marginea felului cum au procedat autorităţile pentru a le zădărnici răpirea. Bineînţeles, totul cu drepturi de exclusivitate şi cu drepturi de autor în toată regula ! La urma urmei, după o asemenea optică, mai contează că în vitrina unei librării sau în rafturile ei memoriile lor şi ale lui Spaggiari pot sta alături de ale lui De Gaulle sau Malraux? Probabil — sau bineînţeles — că nu, din moment ce asistăm la proliferarea unor astfel de situaţii. Dar cine sînt „oamenii gentili" pe care i-am putea vedea nu numai după gratii ci şi autori de cărţi ?

Sînt autorii şi executanţii operaţiunii Empain. Despre ei, despre mediile din care au provenit, unele ziare sau reviste au preferat să tacă. Altele au făcut-o reliefînd implicit sau explicit nişte adevăruri. Astfel, una dintre ele porneşte prin a scrie că răpitorii baronului aveau o bună reputaţie iar cei care-i cunoşteau, vecinii, avocaţii abia îşi pot imagina că asemenea oameni, „atît de gentili" sau „atît de cultivaţi" s-au putut comporta ca nişte torţionari. Despre Alain Caillol, unul dintre principalii protagonişti, apărătorul său spunea că este „un băiat inteligent, cultivat, simpatic". „Colegul" lui, Daniel Duchâteau, care, dealtfel, şi-a găsit moartea în timpul desfăşurării operaţiunii, era, nici mai mult, nici mai puţin, decît „un caz de reuşită reintegrare socială". O spunea editorul Pierre Belfond care a şi publicat povestea şederii lui Daniel într-un spital psihiatric întrucît simula nebunia. Locatarii unui imobil din Savigny sur Orge, unde baronul Empain a fost sechestrat o bună bucată de timp ? „Tineri foarte liniştiţi" credeau şi afirmau vecinii lor.

Şi Alain şi fratele lui, François Caillol, căutat de poliţie, provin dintr-o familie burgheză al cărei şef conduce o prosperă întreprindere compusă din trei fabrici de mobilă, şaptesprezece magazine de desfacere, la Paris şi în provincie, pe care familie au părăsit-o pe rînd. Curînd, ambii au avut de-a face cu justiţia : unul a furat, la Blois, altul a intrat într-o afacere necurată, la Rennes, apoi o serie de furturi prin Elveţia. Au fost, fireşte, prinşi, condamnaţi, închişi, apoi expulzaţi. Au revenit acasă, la tata şi mama unde s-au adunat de pe drumuri, au intrat printre salariaţii cu funcţii de răspundere ai întreprinderii proprii. Ba şi-au întemeiat familii, duceau o viaţă liniştită, aveau apartamente spaţioase în localităţile de reşedinţă şi chiar la Paris, soţii încîntătoare şi tot de familii „bune", dar mai aveau şi nişte prieteni buni printre „colegii" lor de odinioară în ale gangsterismului. Mai mult, şi-au făcut noi prieteni printre ei. Unul dintre aceştia era Duchâteau Daniel, cu o condamnare de 15 ani la activ, de care, cum spuneam, a scăpat simulînd nebunia. Detaliu savuros, experienţa şi-a povestit-o pe larg într-o carte al cărei titlu nu are nevoie de comentarii : „Sfîntă Ana, roagă-te pentru mine". După care, nu ştim cum, a reuşit să pătrundă în lumea artistică, şi-a cumpărat un mic magazin, a început chiar să organizeze expoziţii. Susţinea că nu mai are nimic de-a face cu „gangsterii". Şi totuşi, au fost identificaţi şi arestaţi şi ceilalţi activi colaboratori ai săi. Acum, Duchâteau nu va putea să mai descrie experienţa căpătată sau folosită în operaţiunea Empain întrucît, în timpul urmăririi, a fost ucis după un schimb intens de focuri cu poliţia. Probabil că ştafeta o vor prelua complicii aşa încît nu ar fi de mirare dacă s-ar constitui într-o grupare legală de genul celor din furtul secolului din Anglia şi care să le apere drepturile. Poate mai mult, să dea la iveală vreun eseu avînd ca subiect oamenii atît de gentili ca ei şi, eventual, să facă consideraţii filosofice pe marginea lumii lor.

PETRE NICOLAE ■

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

● Subnutriţie, malnutriţie

La Mexico City a avut loc o întrunire a Consiliului Mondial al Alimentaţiei. Concluziile acestei întruniri sînt îngrijorătoare. Scade producţia de alimente în ţările lumii a treia şi există pericolul unei eventuale crize alimentare de mari proporţii. Numărul celor care suferă de „subnutriţie cronică" a crescut la 455 milioane, faţă de 400 milioane la începutul deceniului. Nu sînt, atenţie, încă 55 de oameni subnutriţi, ci încă 55 000 000 oameni fără hrana necesară. Cauzele încetinirii ritmului de creştere a producţiei agricole în ţările lumii a treia ar fi : condiţiile climaterice nefavorabile, războaiele, reducerea ajutorului din partea ţărilor dezvoltate. Subnutriţie şi malnutriţie — nu simple cuvinte ci grozave realităţi cu

● Consecinţe nefaste

Indochina, Africa, America de Sud, subcontinentul indian sînt zone ale planetei, unde face ravagii o cumplită boală : xeroftalmia. Consecinţă directă a subnutriţiei, această boală se manifestă prin pierderea vederii şi, de multe ori, a vieţii. Copiii sînt cei periclitaţi, în primul rînd. 250 000 de copii orbesc anual în lumea întreagă. 250 000 de perechi de ochi nu mai pot vedea, din cauza xeroftalmiei, lumea înconjurătoare, precum şi

● Minunata lumină a soarelui

Un inginer electronist din R. F. Germania a inventat un vehicul ce funcţionează captînd energia solară. El este înzestrat cu 144 celule solare plasate pe un soi de acoperiş de 1.4 mp. Avînd forma unei triciclete, „Solarmobilul" se deplasează (cu condiţia să fie soare) cu o viteză de 8 km pe oră. Se pare că au existat vremuri cînd timpul (probabil) nu influenţa deplasarea nici chiar a unui

● Vertebrat zburător

Într-o carieră de piatră, în apropiere de Newcastle (Marea Britanie) au fost descoperite urmele fosilizate ale celui mai vechi vertebrat zburător cunoscut pînă acum. Reptila zburătoare ce a trăit acum 250 de milioane de ani avea o lungime de 40 cm. Nu se cunosc viteza cu care se deplasa vertebratul respectiv şi scopul călătoriilor sale.

● Deţinuţi pentru „perfecţionare"!

Droguri, arme pot fi lesne obţinute cu uşurinţă de care deţinuţii închisorii federale din Atlanta (Georgia — S.U.A.) declară Gary Bowdoch, fost deţinut al acestei închisori. Totul este doar o chestiune de bani. După patru ani de detenţiune eşti expert în arta de a forţa seifuri ; căci, în ultimii ani, mărturiseşte G. Bowdoch, închisoarea a devenit o şcoală a crimei. Toată lumea este înarmată în afară de gardieni, mai declară fostul deţinut, în faţa unei subcomisii senatoriale. Iată, deci, ce înseamnă

● „Norocul" de a-ţi găsi închisoarea potrivită

Moştenitoarea uneia din cele mai fabuloase averi ale secolului, americanca Patricia Campbell Hearst, fiica foarte celebrului miliardar Randolph Hearst, se reintoarce în închisoare. Patricia a fost condamnată deoarece a participat acum cinci ani la atacul unei bănci, înarmată cu o mitralieră. Imensa avere n-a valorat cît acest „plăcut" hobby : a trage cu mitraliera. Pasiunea e pasiune, averea-avere.

I. GRECU ■

Ivan Patzaichin:

„Ştiam că dacă reuşesc să mă distanţez, nu mă mai prind nici cu şalupa“

— Ivan Patzaichin, mă uit la dumneata şi te văd nu doar supt la faţă, cum ţi-e felul şi cum ar fi firesc să arăţi după efortul depus în ultimele zile, ci şi încruntat ! Mă înşel sau eşti supărat, campionule ?

— Sînt foarte bucuros pentru succesul echipei noastre care, după cum se ştie, a obţinut în Iugoslavia cel mai mare număr de medalii dintre toate ţările participante, dar sînt supărat pe mine însumi. Am plecat la Belgrad convins că voi cîştiga două titluri mondiale dar, din păcate, la o mie de metri m-am clasat abia al treilea.

— De ce nu te-ai putut ţine de cuvînt ?

— Din cauza tragerii la sorţi şi, apoi, din cauza vîntului. S-a întîmplat să nimeresc pe culoarul 1, iar principalii mei adversari, iugoslavul Ljubek şi maghiarul Wichmann, au concurat pe culoarele 6 şi 7, departe de mine şi departe de bătaia dinspre stînga a vîntului. Drept urmare, vîntul m-a dezavantajat pe mine şi i-a avantajat pe ei.

— Acelaşi lucru l-au susţinut şi comentatorii de specialitate, dar cum e, de fapt, povestea cu vîntul ? De ce te incomodează pe dumneata vîntul din stînga ?

— Pentru că eu cufund pagaia în apă în dreapta canoei. Cînd vîntul bate dinspre dreapta, e de partea mea, cînd suflă din partea opusă, mă încurcă la direcţie, îmi dă o grijă în plus.

— Ne-am lămurit. Dar, în altă ordine de idei, cum se face că erai aşa de sigur că vei cuceri la Belgrad două medalii de aur, cînd la precedentele ediţii de campionat mondial organizate acolo, în 1971 şi 1975, nu izbutiseşi, se ştie, decît argint şi bronz? Pe ce se întemeia încrederea despre care vorbeai ?

— Pentru Ada Ciganlja, lacul pe care s-au ţinut mondialele, m-am pregătit în mod special, tocmai pentru că nu cucerisem nici o medalie de aur pe luciul lui. Unii începuseră să vorbească chiar despre un complex Patzaichin în raport cu pista de apă de lîngă Belgrad, fapt care m-a ambiţionat şi mai mult. Apoi vroiam să demonstrez tuturor că, deşi intrat în al patrulea ciclu olimpic, Ivan Patzaichin rămîne cel mai valoros canoist român, aflat încă departe de sfîrşitul carierei.

— Al patrulea ciclu olimpic ?

— Exact. N-aveam nici 19 ani la Mexico, cînd mi s-a încredinţat onoarea de a reprezenta culorile ţării în finala olimpică de canoe simplu. Am pornit atunci ca o vijelie dar, fiind încă lipsit de experienţă, n-am putut menţine ritmul constant şi, pe ultima parte a cursei, m-a întrecut şi cine a vrut şi cine n-a vrut ! M-am răzbunat un ceas mai tîrziu cînd, alături de Serghei Covaliov, am devenit campion olimpic la dublu. Au trecut de la Xochimilco, zece ani. Parcă a fost ieri.

— Cînd zici „m-am pregătit în mod special“, la ce te gîndeşti ? Din cîte ştiu, antrenamentele canotorilor sînt, în mod obişnuit, dintre cele mai aspre, iar antrenorul emerit Radu Huţan, o mînă dintre cele mai ferme ! Aşa-i ?

— Nu ştiu ce să zic. Nouă, care am venit, majoritatea, din deltă, nu ni se par grele, căci am fost învăţaţi de mici cu lotca şi cu lopata. Cît despre maestrul Huţan, cred că e un om minunat, de numele dînsului fiind legate multe din succesele de prestigiu ale canotajului nostru. Pentru Belgrad am început pregătirile în decembrie şi am parcurs vreo cinci mii de kilometri în canoe pînă în ziua în care am cucerit titlul. Am făcut, uneori, şi cinci antrenamente pe zi, dintre care unul pe uscat. Antrenament fizic. Alergare. Forţă.

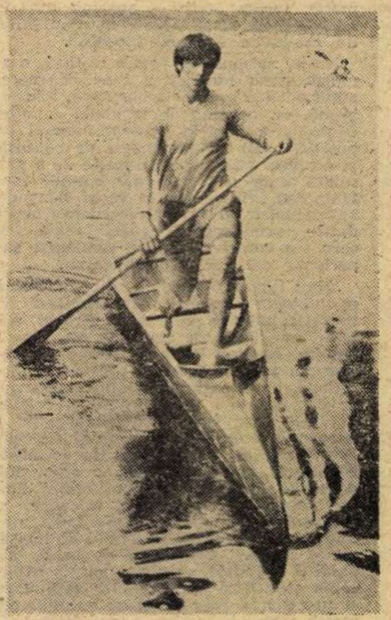

— Cred că în decembrie Snagovul era îngheţat !

— Pe lac am ieşit abia la 16 martie mai tîrziu decît alţii, dar ne-am pregătit la bac. Stăm cu barca pe loc şi tragem. Un fel de simulatoare, dacă vreţi. Am mai fost şi la munte, la Sinaia, tot pentru perfecţionarea condiţiei fizice. Alţii, maghiarii sau sovieticii, de pildă, încep antrenamentele pe apă mai devreme decît noi, dar urmează şi alt ritm de pregătire. Ungurii s-au antrenat pentru Belgrad în Spania şi în Cuba, ieşind pe apă la 1 februarie.

— Nu vrei să spui cîteva cuvinte şi despre cursa de zece kilometri pe care ai cîştigat-o ? Am văzut-o noi la televizor, dar ar fi interesant de ştiut cum s-a văzut ea dinăuntru.

— Am hotărît, la indicaţiile maestrului Huţan, să atac devreme, ca să nu mai cad în capcana de la o mie. Acolo, dacă ar mai fi fost cîteva lungimi de barcă, aş fi cîştigat ! La fond, am pornit ca din puşcă, lăsîndu-i în urmă pe Wichmann şi pe Ljubek, care se suspectau reciproc. Ştiam că dacă reuşesc să mă distanţez, nu mă mai prind nici cu şalupa. Am mers constant şi am ajuns primul, fără probleme deosebite.

— Ce-ai simţit în clipa aceea ?

— Nimic deosebit. Poate un fel de căldură. În orice caz, n-am mai auzit dinspre mal, Lju-bek, Lju-bek, cum scandau spectatorii iugoslavi, ci I-van I-van. Am ştiut că sînt băieţii noştri şi că se bucură şi ei.

— Pe timpul cursei a existat vreun moment mai dificil ? Vreo cumpănă ?

— Sfîrşitul a fost mai greu, căci mă cuprinsese oboseala, dar zarurile fuseseră aruncate şi medalia de aur hotărîtă.

— Ivan Patzaichin, ce urmează ? Ce proiecte ai ?

— Aş fi vrut să plec la Mila 23, acasă, unde se află în concediu socrii mei, dar campionatele naţionale, programate pentru 30 august, mă împiedică pentru moment. În perspectivă, sper să fac, la Moscova, în 1980, o nouă tentativă olimpică, spre a pleca din sport cu fruntea sus.

— Cum adică ?

— La Moscova, voi avea, nu-i greu de socotit, treizeci de ani şi cîteva luni. Cu alte cuvinte, voi fi atît de tînăr ca să mai obţin o medalie, dar aceea va fi, aproape sigur, ultima din cariera mea. Am însă datoria morală s-o cuceresc.

— În ce sens ?

— Spre a face uitată înfrîngerea de la Montreal cînd, deşi recomandat de aurul de la Mexico şi München, de la ediţiile precedente, n-am izbutit să urc pe podium la o mie de metri.

— Nu ne rămîne decît să-ţi urăm succes, Ivan Patzaichin !

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

„Daciada“

Producţie şi sport, o simbioză perfectă

Întreprinderea de mecanică fină este, în ciuda celor peste 50 de ani cîţi s-au scurs de la întemeierea sa, o unitate foarte tînără. Prin ceea ce face, multe dintre produsele sale fiind unicate în cadrul economiei noastre naţionale, prin oamenii săi, media de vîrstă a lucrătorilor depăşind 24 de ani. Într-un asemenea colectiv, fireşte, sportul se află la el acasă. La 7 mai 1977, dragostea pentru sport se traducea în inaugurarea unei moderne baze, formată dintr-un teren de fotbal gazonat, două de tenis, unul de handbal, trei culoare pentru atletism, o popicărie, o sală pentru şah, un poligon de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei şi aşa mai departe. Cît s-a cheltuit pentru realizarea acestui cochet complex ? Un imens fond de entuziasm. Mii şi mii de ore de muncă voluntară, prestate de întreaga suflare a uzinei. Directorul general Valeriu Matache şi matriţerul de înaltă calificare Gheorghe Manea. Ion Eamandi, secretarul organizaţiei de partid, şi tehnicianul Ion Ştefănescu, de la secţia freze. Maistrul Petre Manole, preşedintele comitetului sindicatului, şi electricianul Nicolae Peicu. Subinginerul Ştefan Blaier, preşedintele asociaţiei sportive, şi frezorii Teodor Cozorici, Alfred Bauer, Ion Iosif, acesta din urmă o „mînă de aur“, priceput la toate.

O dată ridicată baza sportivă, participarea la mişcare într-un cadru organizat, sub însemnul „Daciadei“ a căpătat noi dimensiuni. Alături de performanţă, reprezentată de o divizionară C la fotbal, pregătită de fosta glorie a Rapidului, Nicolae Lupescu, echipe de şah, tenis de masă şi handbal, sportul de masă s-a dezvoltat necontenit. La campionatul asociaţiei, participarea a întrecut aşteptările : s-au înscris 36 de echipe de fotbal, cele mai bune arătîndu-se cea a atelierului de rectificat şi, respectiv, a secţiei freze, prima cîştigînd abia după executarea penaltyurilor, cu 5—4. Nu-i greu de imaginat cîte emoţii a trăit rectificatorul Gheorghe Georgescu, un as la locul de muncă, comunist distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a, care, nu numai că a fost instructorul învingătoarei, dar şi... component al ei, în ciuda celor 53 de ani bătuţi pe muchie ! La tenis de masă, cel dintîi, din cei 154 de concurenţi, s-a dovedit controlorul de calitate Ilie Grigore. La şah, întrecerea celor 16 formaţii a fost cîştigată de atelierul diamantate. La tenis de cîmp, de pe tabloul cu 64 de înscrieri s-a detaşat rectificatorul Gică Popoiu.

Cînd am pătruns pe poarta întreprinderii, ne-a introdus repede în temă un afiş al „Daciadei“. Ceva mai încolo, un panou al membrilor A.C.R., iar alături de acesta, completînd imaginea unei bune propagande vizuale, un colţ al drumeţiei, frumoasă şi la obiect, invitaţie la excursii, anunţate cu lux de amănunte şi cu multe zile înainte. Nu e întîmplător faptul, gîndeşte reporterul, că reprezentanţii acestei întreprinderi au cîştigat — încă de două ori consecutiv — faza pe sector, la orientare turistică, precum şi un loc trei pe municipiu. Printre ei, controloarea de calitate Vasilica Barbu, frezorul Ion Bobe, etalonista Adriana Arhip, strungăriţa Eugenia Matei, inginerul Ion Constantin. Drumeţiile se organizează, aproape fără excepţie, săptămînal. Ultima acţiune de acest gen s-a consumat la sfîrşitul primei săptămîni (5—6 august) în care oamenii muncii de la Întreprinderea de mecanică fină au beneficiat de sîmbăta liberă.

O mare familie, aici, la Mecanică fină. În ea, multe, multe mici familii. Un autentic dialog al generaţiilor, în care majoritatea, adică tinerii, învaţă meserie şi sport de la cei mai în vîrstă. De la Zamfir Burilă, maistru la portscule, căpitanul echipei de fotbal a atelierului său, Octavian Ţapu, gravor mecanic de înaltă calificare, îndrumător al micilor fotbalişti, mulţi dintre ei, poate, viitori muncitori ai întreprinderii, Gheorghe Negoescu, frezor cu înaltă calificare, şef de brigadă, instructor şi căpitan al echipei de fotbal din atelier.

Muncă şi sport, o simbioză fericită la Mecanică fină, a cărei esenţă poate fi înţeleasă perfect de oricine are curiozitatea să vadă ce fac, la 9,50 ale fiecărei zile, oamenii muncii de aici, care au înţeles, mai bine decît în alte locuri, ce bun cîştigat înseamnă cele 10 minute de gimnastică.

Întreprinderea de mecanică fină întîmpină ziua de 23 August cu cîteva zeci de mii de lei producţie peste plan, dar şi cu o activitate sportivă care face cinste unui colectiv harnic şi perseverent.

GEO RAEŢCHI ■

Surorile Romanov, duble campioane ale „Daciadei“ la tenis de cîmp

Cucerind cîte două titluri fiecare, Maria, la simplu şi dublu fete, Lucia, la dublu fete şi mixt, surorile gemene Romanov — în imagine — au reprezentat „capul de afiş“ al recent încheiatelor finale ale campionatelor naţionale de tenis de cîmp, desfăşurate anul acesta sub însemnul „Daciadei“. Le dorim succes şi le aşteptăm cu rezultate de prestigiu pe plan internaţional, care să confirme valoarea în creştere a „noului val“ din tenisul nostru feminin

Fotografie de VASILE BAGEAC ■

FLACĂRA LA DISPOZIŢIA DUMNEAVOASTRĂ

În urmă cu circa 30 de ani am văzut-o pentru întîia oară şi m-a impresionat masivitatea construcţiei din beton armat. Pe temelii ca de cetate, un demisol şi parter, peste 300 mp suprafaţă, cu planşeu peste demisol şi planşeu la partea de sus a parterului. Golurile de la parter au fost umplute cu cărămidă de presă, dar în decursul anilor, unii şi alţii au tot demolat şi au cărat; zidurile din beton însă au rămas intacte. Construcţia care poate fi mult mai mare ca suprafaţă, estimarea făcută de mine este probabil în minus, nu ştiu ce destinaţie o fi avut, se zice că sanatoriu, ar fi fost ridicată prin timpurile partidelor istorice, apoi abandonată. Aşa cum arată acum, clădirea costă pe puţin 400 000—500 000 lei şi este amplasată la intrarea în satul Văcarea, comuna Mihăeşti, judeţul Argeş, în spatele parcului dendrologic Mihăeşti. Fiind situată în coasta unui deal semiîmpădurit, cu livezi pomicole în jur, cu parcul dendrologic în vecinătate, gară la 500 metri, şoseaua naţională Piteşti — Cîmpulung la 600 metri, este, cred, o construcţie ideală pentru un sanatoriu, casă de odihnă etc. Indiferent cine este proprietarul terenului, cred că o comisie formată din persoane autorizate ar putea iniţia continuarea construcţiei, în scopul recuperării unui bun gata avut şi ridicării unui lăcaş social în această zonă extrem de pitorească. **(Ioan Dobrescu,** Cîmpulung Muscel).

Urmare sesizării noastre, căreia i-aţi dat curs, vă comunicăm că în pofida acestui fapt, problema poluării fonice de nesuportat din zona blocului nr. 10 amplasat în cartierul Malul Roşu pe strada Sergent Matescu Gheorghe nr. 18, Ploieşti, nici pînă la această dată ea nu a fost rezolvată. În afara scrisorii nr. 3 244/13.VI.1978 a Comisiei judeţene pentru protecţia mediului Prahova — pe care v-o anexăm în xerox („Referitor la sesizările dv. adresate revistei FLACĂRA, prin care arătaţi disconfortul existent în apartamentele din blocul în care locuiţi, urmare zgomotului produs la unele instalaţii de la Întreprinderea judeţeană de legume-fructe, vă comunicăm că s-au efectuat determinări în acest sens, impunîndu-se întreprinderii să ia măsurile necesare pentru reducerea la limitele admise a zgomotului etc....“), care, de fapt, nu spune nimic deosebit, pînă în prezent nu s-au luat nici un fel de măsuri. Pentru sprijinul pe care ni-l acordaţi vă mulţumim în numele nostru şi al familiilor noastre. **(Scrisoarea este semnată de Ion Mărăşescu, împreună cu un număr de 19 cetăţeni din Ploieşti).**

Din partea Consiliului popular al judeţului Iaşi:

„Cu privire la scrisoarea numitei **Aurica Falic** din Iaşi, strada George Enescu nr. 9, adresată revistei FLACĂRA, prin care solicită aprobarea stabilirii domiciliului în municipiul Iaşi, vă informăm că i s-a aprobat stabilirea domiciliului în municipiul Iaşi, la adresa sus-menţionată“.

Subsemnatul **Nicolae Nedelescu,** din Bucureşti, Şoseaua Mihai Bravu nr. 85—89, Bloc C.16, scara C, apartamentul 2, sectorul 3, Bucureşti, vă scriu pentru a doua oară, rugîndu-vă din suflet să mă ajutaţi. V-am scris despre zgomotul şi vibraţiile din apartamentul în care locuiesc, produse de staţia de hidrofor a I.C.A.B.-ului aflată la subsolul blocului, chiar sub apartamentul meu. În urma acestei scrisori s-a deplasat o comisie formată din mai mulţi tovarăşi de la I.C.A.B. şi I.C.R.A.L.-Foişor, Sanepid şi de la Institutul de proiectări Bucureşti, după cîte am înţeles. Au văzut pompele care produc zgomotul şi vibraţiile asemănătoare unui cutremur, au încheiat o minută între părţi, au venit chiar în apartamentul meu şi au scris procesul verbal. Toată lumea a fost de acord că situaţia este insuportabilă pentru familia mea. Tovarăşul inginer Frunză de la Sanepid a propus, drept cea mai grabnică şi mai potrivită soluţie, mutarea birourilor I.C.R.A.L.-ului din blocul D.16, care este un bloc de locuit, în apartamentul meu, eu împreună cu familia urmînd a mă muta în spaţiul astfel eliberat. Tovarăşii de la I.C.A.B. au susţinut propunerea, cei de la I.C.R.A.L.-Foişor au spus că nu pot dumnealor să intervină la conducerea I.C.R.A.L.-ului în acest sens. Eu nu mai pot suporta această situaţie. Am mai făcut sesizări, tovarăşii care au venit în urma acestora au promis că totul se va rezolva. Nu mai ştiu ce să fac, I.C.R.A.L.-ul mă trimite la Consiliul popular al sectorului 3, şi invers, oare nu se poate găsi o soluţie şi pentru cazul meu?

În virtutea dreptului la replică, consfinţit de Legea Presei, publicăm mai jos următoarea scrisoare primită la redacţie:

„Subsemnatul Dr. **MIRCEA ANGHENE,** cercetător ştiinţific principal, la Institutul de cercetări juridice, vă rog să dispuneţi publicarea următoarelor precizări, privind cuprinsul referatului de control ştiinţific întocmit de mine la lucrarea **„Ştiinţa administraţiei“** de **conf. univ. Alexandru Negoiţă,** comentată în nr. 30 al revistei FLACĂRA, sub titlul **„În jurul unui plagiat“.** În articolul la care mă refer se arată, printre altele, că **referatul meu nu** face nici **o formulare expresă** cu privire la lipsa de originalitate a lucrării; **că deşi referatul conţine numeroase observaţii şi sugestii făcute de mine,** situează „Ştiinţa administraţiei“ printre lucrările **valoroase** şi **originale,** că astăzi subsemnatul am o altă părere situată într-un fel la polul opus. Este vorba de punctul de vedere, exprimat de mine (după efectuarea cercetării la Facultatea de drept de către o comisie, cu ascultarea subsemnatului ca specialist, care a stabilit că Al. Negoiţă a reprodus ad-litteram 20 de pagini dintr-o lucrare publicată în Franţa) că acesta nu are nici o părere personală, nu este original, copiază pagini întregi. Dacă subsemnatul nu am făcut nici o formulare **expresă** asupra lipsei de originalitate a lucrării, nu înseamnă că am considerat în referat lucrarea amintită ca fiind general valoroasă şi originală, aşa cum se afirmă. Dimpotrivă, la pag. 8 a referatului meu — dactilografiat de editură la cererea mea — după ce în cîteva rînduri apreciez aspectele pozitive ale lucrării (tratare sistematică, nivel ştiinţific corespunzător, claritate şi concisiune, posibilitatea asimilării de către studenţi), deci condiţii esenţiale pentru orice curs sau tratat universitar şi a căror îndeplinire nu atrage calificativul „valoros“ nici măcar în general, subliniez următoarele: **„Este de remarcat că planul expunerii urmează în linii generale pe acela folosit în cunoscuta lucrare „Traité de Science Administrative“. De altfel aproape în fiecare capitol al lucrării autorul se referă la punctele de vedere exprimate de autorii francezi, colaboratori la acest tratat“. Despre păreri personale, originale ale autorului lucrării, nu am pomenit nici un cuvînt.** Rezultă, cred, cu toată claritatea, că subsemnatul nu am calificat lucrarea ca **originală** ci, dimpotrivă, arătînd că Al. Negoiţă se referă tot timpul la punctele de vedere exprimate de autorii francezi, **nu manifestă vreo originalitate.** Aşa cum am mai precizat, printre atribuţiile subsemnatului ca referent ştiinţific nu se situa şi verificarea pagină cu pagină a materialului bibliografic indicat de Alexandru Negoiţă, verificare imposibilă, faţă de numărul enorm de pagini ce ar fi trebuit să fie cercetate; numai tratatul în limba franceză cuprinde peste 900 de pagini. Abia după ce s-a efectuat operaţia amintită am putut constata reproducerea fidelă (copierea) celor 20 de pagini. Era normal deci să afirm după această constatare, că autorul a copiat cuvînt cu cuvînt aceste pagini. În ce priveşte afirmaţia făcută de Mihai Oroveanu, că şi subsemnatul aş fi cunoscut dinainte de întocmirea referatului această reproducere ad-litteram, dar de frica lui Alexandru Negoiţă n-am sesizat-o editurii, afirmaţie pe care o bazează în mod ridicol pe aceea că subsemnatul am citat din tratatul în limba franceză încă din 1970, este complet lipsită de bună credinţă. Este clar că a fost făcută numai pentru acoperirea greşelii recunoscută de M. Oroveanu în faţa corespondenţilor dv., şi anume că, deşi ştia de această reproducere, a făcut, de frică, o recenzie elogioasă a lucrării lui Alexandru Negoiţă. Menţionez că era normal să cunoască reproducerea respectivă, deoarece lucrase la aceeaşi catedră cu Al. Negoiţă şi ştia de constatările făcute încă din anul 1970, de colectivul de catedră“.

Cu deosebită consideraţie,

Dr. MIRCEA ANGHENE

Toţi cei ce vizitează azi Bacăul rămîn plăcut impresionaţi de noile cartiere ale municipiului, de siluetele îndrăzneţe ale blocurilor şi confortul apartamentelor, de dotările comerciale din zona microraioanelor. În acest context se înscrie şi microraionul 5 — actualul cartier Dobrogeanu Gherea — unde locuiesc cîteva mii de locatari. Prin grija Direcţiei comerciale a judeţului, în această zonă au fost plasate cîteva puncte comerciale ca: o alimentară, un magazin GOSTAT, un aprozar, un centru de desfacere a produselor lactate şi panificaţie etc. Iată însă că tot aici este plasată — într-o zonă de intensă circulaţie auto şi pietonală — şi unde, mai ales, trotuarele lipsesc — o unitate, „Berăria Brăilei“. Desigur că nici un locatar al cartierului nu s-ar fi supărat dacă această unitate ar fi desfăcut bere la sticlă pentru consumul la domiciliu, apă minerală şi băuturi răcoritoare, dar berăria cu pricina şi-a extins spaţiul şi în exterior, plantînd mese şi scaune pe o suprafaţă triplă decît interiorul său. Permanent izvor de dispute, uneori brutale, berăria, cu toate sesizările făcute, îşi desfăşoară nestingherit activitatea, poluînd atmosfera de odihnă şi linişte a întregului cartier, pînă la ore tîrzii. Ea a ajuns teatrul unor scandaluri şi bătăi gen western, în care geamurile nu au mai rezistat haibelor şi scaunelor folosite de cei aflaţi în dispute bahice. Din păcate, spectatori la aceste reprobabile acte sînt mai ales copiii cartierului. Ce pot învăţa oare de la ele? **(Eugen Dumitrescu,** jurist, Buzău).

În staţiunea Slănic Moldova vin anual pentru odihnă sau tratament zeci de mii de oameni ai muncii. Mulţi dintre aceştia trec şi pe la biblioteca oraşului unde — pentru perioada concediului — împrumută cărţi. Din păcate, unii dintre ei „uită“ să le înapoieze la plecare şi, ca un făcut, „uită“ cei care au împrumutat titluri rare sau de strictă specialitate; intenţia de furt este premeditată, după părerea noastră, tocmai datorită acestui aspect. Desigur, sînt şi accidente, cînd în graba plecării unii omit să mai treacă şi pe la bibliotecă; dar aceştia trimit imediat apoi, prin colet, cărţile înapoi, însoţite de cîteva cuvinte de scuză. Ceilalţi însă trebuie să le trimitem adrese peste adrese, somaţii etc. Pentru a le reaminti elementara regulă de conduită morală, vă rugăm să publicaţi adresele unora dintre cei ce fac parte din prima categorie: **Ivan Ilie,** strungar la I.S. Textila Teleorman, Roşiori de Vede; **Costiuc Petrică,** operator la C.C.H. Drobeta-Turnu Severin; **Ştefan Leca,** muncitor agricol C.A.P. Valea Măcrişului; **Constantin Mihăilă,** electrician la C.J.C. Turnu Măgurele; **Petre Vasile,** inginer la SCCCO-Palas — Constanta. etc. Sperăm că aceste rînduri îi vor determina pe cei în cauză să restituie cărţile pe adresa: Biblioteca orăşenească Slănic-Moldova, judetul Bacău. Şi, mai ales, îi va face să înteleagă că bibliotecile personale se aprovizionează, de obicei, din librării, si nu în dauna fondurilor unor biblioteci publice. **(Dana Lupaşcu,** bibliotecar principal, Biblioteca orăşenească Slănic-Moldova).

Noi **Petru Jianu, Petru Gherga, Trifon Tomescu, Francisc Virog, Dorel Teodoreanu, Toma Tăpus, Ion Pîrvu si întreg colectivul de cetăţeni** din satul Duleu, comuna Fîrliug, judeţul Caras-Severin, vă rugăm să ne ajutati în următoarea problemă: de ani de zile ne dorim un cămin cultural, deoarece în satul nostru există o frumoasă activitate cultural-educativă si artistică, care a culminat cu obţinerea premiului I la Festivalul naţional „Cîntarea României“ — faza judeţeană, cu formaţia de montaj literar, recitatori în grai bănăţean, creatori. Avem în sat o scoală-muzeu, unde sînt expuse materiale si obiecte etnografice si istorice de mare importanţă. În centrul satului există o clădire care a fost casă boierească. Acest imobil nu este locuit de 20 de ani, si a început să se degradeze sub ochii nostri. Comitetul de cetăţeni, sprijinit de Consiliul popular Fîrliug, a întocmit dosarul de expropriere, obtinînd declaratiile proprietarului în acest sens încă din luna decembrie 1977. Noi, comitetul de cetăteni, am făcut totul pentru a putea începe lucrările de amenajare încă din primăvara acestui an. Dosarul întocmit s-a împotmolit însă la Sectia de sistematizare a judetului Caras-Severin, de unde sîntem amînati mereu de tovarăsul inginer Burian. Dorim să se termine cu aceste amînări birocratice, oamenii au strîns bani si abia asteptăm ca odată cu terminarea exproprierii şi întocmirea documentatiei, sprijiniti de Consiliul popular comunal, să adunăm materialele necesare pentru ca în primăvara anului 1979 să ne apucăm de munca la acest cămin cultural. Asteptăm doar un imbold, o actiune clară si mai ales cît mai rapidă de la forurile în drept.

Din partea Ministerului Educaţiei si Învăţămîntului:

„La scrisoarea adresată redactiei de către învătătoarea **Petria Câtel** din Drobeta-Turnu Severin, vă comunicăm următoarele: cercetările efectuate în luna iunie a.c. de către Colegiul de partid si de stat al judetului Mehedinti şi Ministerul Educatiei si Învătămîntului reprezentat printr-un delegat, au evidentiat greseli grave ale directoarei ELENA PATRUTESCU în ceea ce priveste stilul de muncă cu colectivul didactic. Ca urmare, Comitetul judetean de partid si Inspectoratul scolar al judetului Mehedinti, au stabilit destituirea tovarăsei Pătrutescu din functia de director, începînd cu data de 1 septembrie 1978“.

Blocul T 17 a fost dat în folosintă în luna februarie a.c., dar nici după o jumătate de an montarea liftului nu a început, ne scrie inginerul **Gheorghe Gălie** din Constanta, bd. Tomis 297, în numele locatarilor blocului T 17. Cred că ajunge să mai arăt că blocul nostru are 10 etaje şi că la nivelurile superioare locuiesc şi familii cu copii mici care trebuie cărati în brate pe cele vreo 450 de trepte. În 3 iunie am trimis o plîngere directorului Întreprinderii de fabricaţie şi montaj ascensoare Bucuresti, care nici măcar nu a catadicsit să ne răspundă. Iar noi, pentru că ne-am săturat să facem zilnic alpinism la domiciliu, ne-am gîndit că prin intermediul Flacării vom obtine nu numai un răspuns de la respectiva întreprindere, ci chiar si liftul pe care oricum sînt obligati să ni-l instaleze.

„La popasul dintre sălcii“ este un han aflat într-un loc pitoresc de lîngă Alba Iulia. Acolo se petrec lucruri nemaipomenite. Iată ce am pătit eu, împreună cu sotia si cei trei copii ai nostri, în ziua de 15 iulie a.c., pe la sase seara. Din comanda făcută, ni s-au adus prompt 4 sucuri, restul (3 ciorbe de fasole, 8 mici etc.) după... mai bine de un ceas. La sfîrsit ni s-a oferit si o surpriză matematică. Pe nota de plată, ospătarul a reusit performanţa ca adunînd preţuri (dintre care unele cam miroseau a ilicit) în sumă de 63,60 lei să obtină un total de 76,60 lei. Spre convingere, anexez miraculoasa notă de plată în original si semnez: **Ion Ghinet,** str. Bucegi 2 ap. 4, Anina, judetul Caraş Severin.

Cu ani în urmă, Asociaţia vînătorilor şi pescarilor sportivi din sectorul 5 al Capitalei a încheiat un contract cu I.A.S. Mihăilesti pentru folosirea în comun a unui iaz: I.A.S.-ul cu folosirea apei la irigaţii, iar A.V.P.S. cu popularea cu peste si pescuitul, în conformitate cu legile în vigoare. Totul a mers bine si toată lumea a fost mulţumită, pînă în 1975, cînd pescuitul a fost suspendat, în vederea dezvoltării puietului de peşte. Măsura a fost necesară deoarece în acel an, în urma inundaţiilor, iazul a trebuit să fie repopulat. Numai că interzicerea cu desăvîrsire a pescuitului a fost valabilă numai pentru posesorii de permise, nu si pentru personalul fermei din localitate a I.A.S., care foloseau si mijloace de pescuit industrial prohibite de lege în astfel de iazuri. De asemenea, în perioada de prohibitie mai pescuiau aici numerosi amatori fără permis care însă erau fericitii posesori ai unor hîrtiute pe care scria „bon pentru o zi de pescuit“ (de fapt, cu valabilitate nelimitată!) emise de către conducerea I.A.S. cu de la sine putere. Situatia aceasta a dăinuit timp de trei ani de zile, culminînd în 1977, la frustrarea pescarilor sportivi cotizanti din sectorul nostru contribuind şi atitudinea prea tolerantă a A.V.P.S., care a închis ochii în faţa acestor fărădelegi. (Scrisoarea este semnată de **Vasile Mocanu şi alţi 54 de oameni ai muncii din sectorul 5, membri ai A.V.P.S.).**

Subsemnatul **Ghitan Ilie,** din comuna Voicesti, judetul Vîlcea, vă rog respectuos să faceti în revistă următoarea precizare. Se afirmă despre mine în Flacăra nr. 26 (29 iunie a.c.) precum că nu as avea bani ca să dau cu împrumut sau donatie, ceea ce este neadevărat. Cu adeverinta nr. 1967 din 23 iulie 1978, cooperativa de credit Podgaia afirmă că eu, Ilie Ghitan, am valorificat pînă la această dată lînă si brînză în valoare de 105 000 lei. Vă adresez această rugăminte pentru ca vecinii si prietenii mei să afle si pe această cale că sînt un om cu stare si cu bani.

Pînă în primăvara acestui an, la autogara din Arad exista bunul si civilizatul obicei ca pe biletul de călătorie să fie trecut si numărul locului respectiv din autobuz. Acum, cînd casieria nu mai vinde bilete numerotate, luarea cu asalt a autobuzelor oferă zilnic spectacole penibile. Nu putem întelege cu nici un chip de ce s-a renuntat la un lucru bun si sperăm că se va reveni neîntîrziat la bunul obicei de dinainte. (Semnează **Grigorie Butariu** din Arad, str. Bălcescu nr. 8 ap. 2).

Poşta redacţiei

Ion L. Constantin — Cornu de Jos, Prahova. Ministerul Muncii ne comunică: întrucît, în urma reexaminării celor sesizate, ati fost reexaminat de comisia judeteană de expertiză medicală — constatîndu-se pierderea în cea mai mare parte a capacitătii de muncă — ati fost încadrat în gradul II de invaliditate.

Vasilica Florescu — Ploiesti. În legătură cu personalul încadrat în unităti fixe si mobile de radiografie medicală, vă comunicăm următoarele: timpul de lucru zilnic pentru personalul medical superior este de 7 ore; pentru personalul mediu sanitar, auxiliar sanitar si alt personal, 8 ore. Concediul de odihnă anual se stabileste în functie de vechimea în muncă. Medici primari si principali de specialitate se retribuie la nivelul II chiar dacă au specialitatea de radiologie iar personalul mediu si auxiliar sanitar se retribuie la tipul II.

Ecaterina Sterescu — Tîrgu-Jiu. Din moment ce sînteti nemultumită de felul în care o publicatie a dat curs unei sesizări a dumneavoastră, firesc este să vă adresati nu revistei FLACĂRA, ci publicatiei în cauză.

Romeo Crafciuc — Craiova. Vă rugăm să treceti pe la redactie, oricînd, în intervalul de timp continut în caseta paginii de fată. Totodată, să aduceti si un memoriu scris.

Vasile Valentin — Bucureşti. Directia administrativă a Întreprinderii de maşini grele Bucureşti, ne încunoştiintează că situatia locativă a dumneavoastră a fost rezolvată de către Consiliul oamenilor muncii din IMGB.

HORIA PĂTRAŞCU ■

● **Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marţi şi miercuri între orele 10–17.**

● **„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.**

Ce s-a schimbat la noi? Totul și noi înșine!

— Cind ziceți dumneavoastră, tovarășe Costache, că astăzi, 10 august, se împlinesc 20 de ani de cind, proaspăt absolvent de facultate, ați călcat pentru prima dată in Nehoiu, reporterul nu poate decit să se bucure că a nimerit bine! Apoi, firește, folosind prilejul, nu poate decit să vă roage să evocați zilele de acum două decenii. Cum au fost ele? Dar cele care au urmat?

— Nehoiu era pe atunci o așezare prăpădită: case pitice și mult noroi. Intreprinderea era socotită cea mai grea unitate din cadrul fostei Direcții regionale forestiere Ploiești, asta datorită faptului că se afla departe de sediu și pentru că drumurile pină la ea erau proaste. Avind cam același personal de astăzi, ea producea de vreo .7 ori mai puțin, exploatind o masă lemnoasă de peste un milion de metri cubi. În prezent, ca să vă faceți o imagine, volumul exploatărilor s-a redus, în comparație cu 1958, cu mai mult de jumătate, el găsindu-se sub cota normală a tăierilor.

— Cred că vom avea tot timpul ca să ne facem, cum ziceți, o imagine despre ce inseamnă I.F.E.T. Nehoiu in 1978, așa că, pină una alta, v-aș propune să răminem la data de 10 august a anului 1958. Vă mai amintiți ceva din ziua aceea?

— Turna cu găleata. După citeva ceasuri de așteptare, m-a primit directorul întreprinderii, care lucrează și în prezent la I.F.E.T. M-a studiat ca pe o curiozitate și mi-a spus, pe șleau, că n-are nevoie de ingineri, ci de soare, ca să se zvinte pădurea și să poată intra oamenii in parchete! Drept urmare, m-am trezit numit ajutor de maistru la o gură de exploatare, la Harțagu. Firește, flăcăul din mine s-a simțit nedreptățit, ca oricare tînăr credeam că voi fi pus să mișc munții din loc, dar au trebuit să treacă niște ani ca să-mi dau seama că omul acela îmi făcuse un bine imens. Sus, la Harțagu, unde dormeam vreo 60 de inși într-o singură cameră, pe priciuri, muncind din zori pină noaptea tirziu, am primit de la țapinari lecții minunate de corectitudine, de îndeplinire a datoriei, de solidaritate muncitorească. Am rămas acolo 8 luni ca ajutor de maistru, devenind mai stăpin pe meserie și mai bogat. M-am călit, dacă pot zice așa, în condiții dintre cele mai grele, căci toate operațiunile care azi se execută mecanic se făceau pe atunci manual, cu eforturi fizice extraordinare. Tăiam copacii cu ferăstrăul. Ii curățam cu securea. Îi coboram cu atelajele sau pe apă, pe niște jgheaburi. De obosiți ce eram, noaptea cădeam ca buștenii și nu-mi aduc aminte ca în 8 luni să fi visat ceva!

— Ce-a urmat?

— După ce am pus în funcțiune, la Harțagu, primul funicular din istoria întreprinderii, aplicind în practică ideile din proiectul meu de diplomă, intitulat „Mijloace de transport cu cablu“, am fost promovat maistru principal, avind în subordine mai multe guri de exploatare. Pe noua funcție n-am rămas mult, căci am fost chemat la sediu și incadrat la biroul de investiții. După aceea am răspuns o perioadă de producție. Apoi, pe rind, am devenit inginer șef adjunct cu industrializarea, într-un domeniu cu totul nou față de exploatare, inginer șef și, din 1966, director. Nu e greu de dedus că am trecut prin mai toate compartimentele unității, ceea ce mi-a permis, director devenind, să mă pot pronunța in cunoștință de cauză în problemele cele mai diverse ale întreprinderii. Îmi place să cred că n-am plecat fără folos profesional de la nici un loc de muncă, dar am convingerea că stagiul de la Harțagu mi-a prins cel mai bine, maturizindu-mă devreme. Oamenilor cu care am lucrat acolo, maiștrilor Șoimaru, Petre și Tacea, le păstrez o recunoștință deosebită.

— Tovarășe Costache, cum arăta întreprinderea la data la care ați ajuns dumneavoastră s-o cunoașteți mai bine, după ce veți fi coborît din pădure?

— Prost. Forul nostru tutelar era, cum am mai spus, la Ploiești, dar rareori se încumeta cite un șef de la direcție să răzbată pină la Nehoiu. O deplasare pînă la noi aducea cu o sancțiune! Nu numai că drumurile de acces erau puține și rele, dar întreprinderea însăși dădea mari bătăi de cap.

— În ce sens?

— Era nerentabilă. Trăia din banii statului, cheltuind mai mult decit ciștiga din vinzarea produselor. Simplificind, intreaga unitate însemna pe atunci 270 de kilometri de cale ferată forestieră, 20 de locomotive, 400 de vagoane, o fabrică de cherestea, citeva sectoare de exploatare și mai multe mii de oameni. Ei...

— Un moment! Ca să ne lămurim, spuneți-ne, in două vorbe, ce inseamnă ea astăzi.

— Cam același număr de lucrători, un volum de tăieri substanțial redus, o fabrică de plăci aglomerate, una de binale, una de parchet, una de semifabricate și una de mobilă. Anul trecut, de pildă, întreprinderea a realizat peste plan 6 milioane de lei, volumul beneficiilor urmind să atingă, pină la sfirșitul lui 1978, cifra de 20 de milioane. E evident că întreprinderea a luat-o înaintea numelui ei.

— Nu înțeleg!

— După nume, întreprinderea noastră s-ar ocupa numai de exploatarea și transportul lemnului, ceea ce, de mai mulți ani, nu mai corespunde adevărului, căci I.F.E.T Nehoiu nu livrează nici măcar un metru cub de lemn neprelucrat în afara întreprinderii. Fiind proprii noștri furnizori de materie primă, noi trebuie să știm exact ce facem cu copacul pe care urmează să-l tăiem din pădure. Din acest punct de vedere, unitatea noastră deține un caracter aparte, fiind singura din țară cu o asemenea complexitate. De aici, desigur, o serie de avantaje și o serie de dezavantaje.

■

● **Nicolae Costache; născut la 10 iunie 1933 în comuna Finta, județul Dimbovița; absolvent (din 1958) al Facultății de exploatarea și industrializarea lemnului din cadrul fostului Institut forestier Brașov; director (din 1966) al Întreprinderii forestiere de exploatare și transport din Nehoiu; membru în Comitetul județean Buzău al P.C.R.; deputat în Consiliul popular județean; distins, între altele, cu Ordinul Muncii, clasa a III-a.**

■

— Anume? Opriți-vă la un singur avantaj și la un singur dezavantaj.

— Faptul că lucrăm pe baza propriei materii prime ne permite să nu depindem decit în măsură mai mică de alții. Implicit, ne putem gospodări mai bine, fiind încunoștințați exact asupra uneia sau alteia dintre fazele procesului de producție, putind totodată să găsim cele mai nimerite căi, interne în exclusivitate, pentru a spori eficiența. Nici o muncă, oricare ar fi ea, nu trebuie concepută în afara eficienței. În acest an, de pildă, pe baza capacităților de anul trecut, vom spori producția cu 25 la sută, în condițiile în care volumul de masă lemnoasă exploatată se va reduce cu 7 la sută.

— E clar. Care e dezavantajul?

— Nu vom putea, în cazul unor poticneli, să aruncăm vina pe nimeni, acuzind nesosirea la timp a materiei prime sau calitatea ei precară!

— Tovarășe director, înainte de a trece la altceva, aș dori să mă lămuriți intr-o direcție. Vorbeați mai devreme de nu știu citi kilometri de cale ferată, de citeva zeci de locomotive, de sute de vagoane. Ce s-a intimplat cu toate acestea? Vă intreb pentru că, străbătind mai multe sectoare ale întreprinderii, n-am văzut nici urmă de așa ceva! Ce s-a intimplat cu ele?

— Le-am vindut de mult.

— Cum așa!

— Făcind anumite studii, am ajuns la concluzia că transportul lemnului pe calea ferată prejudicia, prin costurile sale ridicate, bugetul întreprinderii. Drept urmare, treptat, am înlocuit tradiționalele șine de fier și am lărgit drumuri pe locul lor, trecind la transportul auto. Operația s-a încheiat complet în urmă cu cițiva ani, iar beneficiile n-au întirziat să apară. Înainte, transportul unei tone de lemn ne costa 4 lei pe kilometru. Astăzi, el ne costă sub un leu.

— Venind încoace, am distins din tren, cu citeva minute inainte de a intra în comună, clădirea care se vede bine de aici, din biroul dumneavoastră. Albă, masivă, cu mai multe etaje, am crezut că e vorba despre un sanatoriu. Sau de un hotel. Am aflat însă că e vorba despre fabrica de mobilă a întreprinderii! E exact?

— Da. La Nehoiu, a intrat în folosință, în 1972, prima fabrică de mobilă din țară avind procesul tehnologic organizat pe verticală. Ea reprezintă realizarea cu care ne mîndrim cel mai mult, pentru că prin ea forestierii din această comună de munte a județului Buzău au demonstrat că sînt capabili nu doar să taie lemnul din pădure și să-l transporte, ci și să-l prelucreze, făcînd din el pînă și mobilă stil! Multe din beneficiile întreprinderii s-au obținut și se obțin pe seama randamentului fabricii de mobilă, pe care o conduce inginerul Ioan Pop, pe cit de tînăr, pe atit de capabil și perseverent. Am să exemplific. Valoarea producției realizate dintr-un metru cub de lemn se apropie, la nivelul întreprinderii, de o mie lei. La mobila stil, ea depășește 20 de mii! În 1970, valoarea producției obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă era de aproximativ 160 lei.

— Comparațiile mi se par mai mult decit semnificative, ele vorbind grăitor despre saltul extraordinar făcut de I.F.E.T. Nehoiu in ultimii ani. Dar o intrebare se impune, tovarășe director. Ce argumente au determinat proiectarea fabricii pe verticală?

— E o poveste intreagă.

— Vă ascultăm.

— Exista investiția. Fusese pusă la dispoziția fostei regiunii Ploiești, dar nu se găseau amatori s-o preia. Am cerut-o noi, dar am fost refuzați. Ni s-a replicat, pe de-o parte, că există destule unități specializate în prelucrarea mobilei și, pe de alta, că nu prea e spațiu la Nehoiu pentru construirea unei fabrici. Argumentul al doilea stătea oarecum în picioare, căci la Nehoiu e pămint puțin, comuna lungindu-se pe malul Buzăului, intre dealuri. Ne-am gîndit atunci să facem o fabrică pe verticală, s-a intocmit un proiect și în 1968 s-a avizat. De fapt, mobila a reprezentat inceputul modernizărilor la Nehoiu. Au urmat refacerea halei de gatere, reamplasarea și mecanizarea depozitelor de materie primă, darea în folosință a unor secții noi de producție, între care cea pentru mobilă stil. Cu timpul, pe măsură ce întreprinderea s-a întărit, am extins mecanizarea și la pădure, așa că în prezent toate lucrările de bază, adică doboritul, secționatul, încărcatul, transportul și, desigur, prelucratul, sint mecanizate sută la sută. Am pus un accent deosebit pe autoutilare, realizind singuri piese de schimb, fel de fel de mașini, freze pentru balamale și altele, reducind considerabil importul. Cele mai multe propuneri pentru modernizări au venit și continuă să vină de la oamenii muncii, direct din producție. La sugestia lucrătorilor de la secția de ambalaje, am dat spațiului de producție o nouă destinație prin indesirea mașinilor, și ca urmare, a crescut considerabil productivitatea. La lăzi, muncitorul Nicolae Lazăr a propus, intr-o adunare lunară, o reașezare a utilajelor, cerind mutarea benzii transportoare din mijlocul halei către o latură a acesteia în așa fel incit, în drum spre mașini, materia primă să nu mai fie trecută peste bandă. Am discutat propunerea in Consiliul oamenilor muncii, s-a aprobat, s-a aplicat în practică, iar costurile pentru manipulare au scăzut cu citeva procente.

— Pentru că tot am ajuns aici, aș dori să incercați să ne explicați cum au fost posibile asemenea mari transformări intr-un răstimp atit de mic.

— Ca să fiu sincer, n-am impresia că la Nehoiu s-au produs schimbări mai ample decit în alte părți, numai că la noi, unde s-a pornit de la foarte puțin, de la o fabrică de cherestea în care oamenii stăteau, tot timpul anului, cu căciulile în cap și cu cizmele în picioare, ca să se apere de curent și de umezeală, precum și de la o comună plină de maghernițe și de noroi, aceste schimbări sar mai repede în ochi. De fapt, Nehoiu n-a făcut altceva decit să urmeze ritmul innoirilor întregii țări, transformată radical prin înțelepciunea, intuiția, clarviziunea, neodihna și pilda tenacității de fiecare zi a primului ei bărbat. Eu, toți ceilalți locuitori ai comunei, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, sîntem convinși că toate cite s-au făcut și se fac la Nehoiu pentru bunăstarea oamenilor, de la locuri de muncă pînă la noul magazin Gostat, recent inaugurat lîngă piață, au fost și sint posibile numai pentru că în fruntea țării și a partidului s-a aflat și se află unul din cei mai aleși fii ai istoriei neamului românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi n-am făcut altceva decit să transpunem în viață ideile pline de dinamism și profunzime ale secretarului general al partidului. O altă explicație ar fi oamenii Nehoiului. Serioși, muncitori, harnici. Pe cei mai mulți i-am găsit aici și, cum spuneam, am învățat meserie de la ei. I.F.E.T.-ul are un nucleu de comuniști destoinici și perseverenți, oameni pentru care interesele întreprinderii au stat și stau înaintea intereselor personale. Gheorghe Băiculescu, Dumitru Despescu, Ion Cheșca, Nicolae Rădulescu, Gheorghe Vîlcu, alții, sînt lucrători pe umerii cărora unitatea știe că se poate baza la orice oră din zi și din noapte.

— Spuneți că, în urmă cu două decenii, erau aici numai 3 ingineri. Astăzi, numărul cadrelor cu pregătire superioară a ajuns la 65. Ce le-a oferit întreprinderea noilor veniți?

— Posturi pe măsura pregătirii. Apartamente în bloc, cu încălzire, cu apă caldă, cu tot dichisul. La Nehoiu, în mai puțin de un deceniu locul caselor pitice, în care intra broasca pe geam, a fost luat de blocuri semețe, unele cu zece etaje. Comuna s-a asfaltat în întregime. S-a mărit, s-a modernizat.

— Tovarășe director, ce perspective se deschid in fața intreprinderii pe care o conduceți? Ce le rezervă viitorul forestierilor din Nehoiu?

— La 1 ianuarie, vom fi in măsură să trecem la autogestiune, punind in practică una din prețioasele inițiative economice ale secretarului general al partidului. Noi avem o unitate bine organizată și bine gospodărită care, cum aminteam, realizează anual beneficii de ordinul zecilor de milioane. I.F.E.T.-ul cheltuiește pentru o mie de lei producție marfă 723 de lei, din care cheltuielile materiale reprezintă 430. E ceva, dar cu siguranță că a rămas destul loc pentru mai bine. Va trebui să acționăm îndeosebi în direcția reducerii cheltuielilor materiale, în așa fel încît să ne achităm integral de obligațiile față de stat și să mărim cota de beneficii a întreprinderii, beneficii care să se întoarcă la oamenii muncii. Un lucru e clar pentru toată suflarea intreprinderii: dacă vom munci mai bine, vom trăi mai bine. Ca atare, sintem dispuși să nu precupețim nici un efort. Din punct de vedere al muncii noastre, dorim ca nici o așchie de lemn să nu rămînă neprelucrată.

— Poate că e cam vanitoasă această afirmație! Frumos spus, dar și adevărat?

— Da. Iată, altădată, crengile de copac se aruncau. În prezent, facem din ele mangal, pe care il furnizăm chimiei și pe care il exportăm in Austria și R.F.G. Dacă tot am ajuns cu vorba la export, să amintesc că întreprinderea noastră e prezentă cu ambalaje, parchet, cherestea și mobilă în țări cu vechi tradiții în industria respectivă. În Italia. în Franța, în U.R.S.S., în Anglia, în Cehoslovacia și așa mai departe. Mă întorc la cele ce spuneam. Pentru recuperarea cetinei de brad, ne-am procurat o instalație cu care obținem esență, pe care o livrăm industriei farmaceutice. Știți cit e plătit un litru de esență?

— 100 de lei.

— 800.

— Da, merită. Tovarășe Costache, o ultimă intrebare. A fost lung drumul parcurs in acești ultimi 20 de ani?

— Nu. Dacă s-ar putea, prin absurd vorbind, s-o mai iau o dată de la capăt, tot pe el aș merge.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scinteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L Timbus, I Purcaru, L Nitescu – 16 17): reportaj (Nicolae Cristache – 16 06); cultură, știință, invățămint, sport (T Octavian, N Ionescu – 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M Nedelea, E Seceleanu – 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 53 16 și interior 17 86); redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“ Cititorii din străinătate se pot abona, adresindu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă PC Box 136–137 telex: 1 12 26 București str 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII - NR. 34 (1211) - 23 AUGUST 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Sub falduri tricolore, roș-galbene-albastre,
Trăiască bunul August al demnității noastre
El piatră unghiulară a libertății noastre
În care stau dreptatea, durata, omenia
Trăiască Libertatea! Trăiască România!

La fiecare aniversare a Zilei Eliberării — zi de răscruce a destinului național, zi de renaștere, de reîntemeiere a Patriei, dînd replică, peste secole, întemeierii prime, desenînd locul nostru nou pe harta geografică și spirituală a lumii — ne aflăm pe o inedită treaptă, în cu totul alt punct — mai înalt — al existenței noastre sau al istoriei. Avem, astfel, de fiecare dată, o altă reprezentare a Timpului, dacă nu sîntem indiferenți la Timp, și n-avem cum fi.

Ne aflăm, în acest August una mie nouă sute șaptezeci și opt, al 34-lea August al libertății și demnității noastre, într-un punct din care, întorcînd capul în urmă, trăim, mai profund ca oricînd, sentimentul de a fi străbătut nu niște ani, ci niște ani-lumină, niște ani-forță, cei mai denși, cei mai vii ca stringență istorică, cei mai dinamici ca impetuozitate a dezvoltării, cei mai eroici, din toți anii eroici, din toate veacurile eroice, din toate filele eroice ale cărții țării. Niște ani care ne-au deprins cu o nouă, eroică măsură a Timpului, socotit nu în lungime, ci în intensitate. Cînd o singură fabrică modernă, construită în cîteva sezoane, dă producția pe cîțiva ani a întregii branșe (dacă branșa a existat!) din România cea veche, cînd, de la naționalizare încoace, volumul producției industriei naționale a sporit de peste 45 de ori, impunînd ritmul românesc al dezvoltării printre cele mai alerte din lume, cînd venitul național, față de anul 1950, a crescut de 12 ori, cînd recoltele de grîu și porumb ating cifre pe care bogatul pămînt al acestei țări nu le-a cutezat niciodată, producția agricolă românească fiind azi, spun statisticile, de aproape trei ori mai mare decît în anii din preajma celui de-al doilea război mondial, cînd ne-am deprins a face rîurile și fluviile să cadă năpraznic, mînînd turbine, cînd ne-am deprins a ridica pe orizontala cîmpiilor turnuri de nouă arhitectură, construind case noi pentru mai bine de jumătate din populație, cînd am ridicat pe verticala demnității statura unui întreg popor — și aceasta numai într-o secundă istorică — ești obligat de fapte să reconsideri și anul, și ora, și secunda. Măsurată pe cronometrul nostru socialist, picătura de timp care se cheamă clipă se transformă într-o putere care destupă furnale, face să înflorească pămîntul în erupții arteziene de seve, naște propulsii solare de energie, echivalente cu însăși degajarea energiei din roca geologic împietrită a uraniului, modifică pămîntul, oamenii, viața, devenind nu clipă, ci istorie.

Ne aflăm, în acest al 34-lea an de la acel fierbinte August al insurecției — declanșatorul noii, eroicei noastre istorii, al profundelor transformări revoluționare din toate domeniile vieții social-economice a României și a românilor — într-un punct din care, întorcînd capul în urmă, măsurînd pietrele kilometrice ale drumului străbătut — pietre care înseamnă uzine, hidrocentrale, mari combinate, cărămizile noilor blocuri, fațadele noi, cărțile noi, abecedarele deschise de mîini noi, cuvintele și faptele noi ale unei țări întregi, adică pietrele înaltului edificiu al societății socialiste multilateral dezvoltate aflată în plină construcție, în plină desăvîrșire — descoperim, dincolo de succese, de cuceriri, de tot ce înseamnă viața noastră, mîndria noastră, bucuriile noastre de azi, speranțele noastre de mîine, niște ani, niște zile și niște clipe care ne-au implicat nemijlocit eforturile, luptele, truda, suflarea, ființa, sub efigia unor acte istorice de o unică măreție și forță. Este forța acelor acte istorice ce depășesc insul, atrăgînd în gravitația lor milioanele de inși ce compun o țară, sau ceea ce ne-am obișnuit a numi, din acel August fierbinte al insurecției, masele largi ale unei țări, chemate, pentru prima oară, să se im-

(Continuare în pag. 8)

Intrare în August

Intrarea noastră-n august
E un triumf al pîinii
E un triumf al păcii
În cel mai sincer sens.

Mișcare unitară
Dinspre legenda mîinii
Spre soarele dreptății
Imaculat și dens.

Intrarea noastră-n august
E un liman de cîntec
Descătușat din chinga
Febrilei așteptări
Precum întîiul zvîcnet
Al pruncului în pîntec
Ofrandă pentru poarta
Înrouratei zări.

Intrarea noastră-n august
E flacăra firească
Aprinsă de bărbații
Acestei vetre vii
Pe cînd propteau Carpații
Între amnar și iască
Spre a topi zăbrele
De oarbe colivii

Intrarea noastră-n august
E cea mai demnă stare
De dragoste prin care
Un milenar popor
Și-a regăsit în seva
Coloanei proletare
Vocația supremă
A dreptului la zbor.

Intrarea noastră-n august
E un ocean de grîne
Tălăuzit sub tîmpla
Martirilor țărani
Dinspre țărimul dacic
Al stemelor străbune
Spre comunista stemă
Cu ctitori suverani.

GEORGE ȚARNEA ■

Din cuprins

- **Iată ce înseamnă ritmul românesc — la scara unui județ, a unei industrii, a unei localități**
- **Despre socialism sau ceea ce se vede în casa omului și în inima lui**
- **Chipul nou al țării**
- **34 de ani de victorii pe care îi datorăm comuniștilor, nouă înșine**

PATRIA, CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

În preajma marii sărbători naționale de la 23 August

DOUĂ NOI ȘI SEMNIFICATIVE MOMENTE PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU PENTRU

În dimineața zilei de sîmbătă, 19 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a vizitat împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu ceilalți membri din conducerea de partid și de stat, Tîrgul de mostre de bunuri de consum organizat la Complexul expozițional din Piața Scînteii. Exponatele actualei ediții a Tîrgului de mostre evidențiază modul în care ramurile producătoare înfăptuiesc Programul de dezvoltare a producției și desfacerii bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Vizitînd numeroasele pavilioane ale ansamblului expozițional, secretarul general al partidului a examinat, împreună cu cadrele de conducere din domeniile respective, felul în care se realizează programele stabilite pentru fiecare ramură industrială. Au fost discutate și cu acest prilej, o serie de măsuri pentru dezvoltarea în continuare, în ritm rapid, a producției în diferite sectoare, aplicarea și extinderea tehnologiilor moderne, capabile să asigure, în condiții de înaltă eficiență, bunuri de calitate superioară. În vederea stabilirii structurii fondului de marfă pentru anul viitor, indicînd să se acorde în continuare intreaga atenție lărgirii gamei sortimentale a mărfurilor puse la dispoziția populației și ridicării nivelului calitativ al acestora sub raport funcțional și estetic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut, în același timp, ca noile exponate prezentate în cadrul tîrgului să fie puse la dispoziția cetățenilor, prin unitățile comerciale, în cantități corespunzătoare.

Vizitînd pavilioanele în care se află exponatele industriei alimentare și cele ale industriei ușoare, secretarul general al partidului a discutat pe larg cu factorii răspunzători din aceste domenii posibilitățile de diversificare a producției în concordanță cu nevoile și gusturile oamenilor muncii.

A fost vizitat, cu același interes, pavilionul întreprinderilor de confecții, unde varietatea veșmintelor pentru femei, bărbați și copii, realizate într-o bogată paletă coloristică, oferă imaginea fanteziei creatorilor din acest sector.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, le-au fost prezentate, după aceea, în pavilionul de artă populară și artizanat creații originale de țesături, cusături, covoare, confecții artizanale, ceramică, obiecte din lemn. Reținînd cu satisfacție rezultatele obținute în păstrarea autenticității produselor, frumuseții lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat extinderea acestor activități artizanale într-un număr tot mai mare de comune, atît în scopul satisfacerii cerințelor, îndeosebi la export, cît și al valorificării materiilor prime și a forței de muncă din mediul rural.

Sînt vizitate apoi pavilioanele industriei chimice, ramură ce urmează în acest cincinal să-și dubleze producția de bunuri de consum. Este de remarcat că majoritatea produselor chimice destinate pieții, cosmetice, articole de uz casnic, coloranți, lacuri, vopsele, mase plastice și anvelope, articole din cauciuc se obțin pe baza cercetărilor realizate în unitățile Institutului central de chimie.

Diversificarea producției de mobilă în concordanță cu dimensiunile apartamentelor, cu exigențele cumpărătorilor, o exprimă convingător cele peste o sută de tipuri de mobilier prezentate de economia forestieră și a materialelor de construcții, alături de o bogată gamă de materiale ceramice, plăci din gresie și faianță, produse din marmură, feronerie etc.

În pavilionul consacrat culturii și artei, exponate și grafice ilustrează dinamica producției și difuzării cărții și publicațiilor, a altor mijloace de informare în masă în țara noastră. În pavilion sînt prezentate de asemenea bunuri de consum realizate de artiștii plastici, cărora secretarul general al partidului le-a recomandat să realizeze produse superioare calitativ celor de serie industrială, îmbinînd armonios utilul cu frumosul.

Au fost trecute în revistă realizările întreprinderilor de sticlărie și ceramică fină, precum și ale celor care produc bunuri electrocasnice și de uz gospodăresc. În pavilionul rezervat acestora din urmă sînt etalate peste 8 000 de exponate. Sînt produse ce se disting prin funcționalitatea sporită, randamentul ridicat, consumul redus de energie electrică și comubstibil, printr-o linie modernă, elegantă.

Prin observațiile și indicațiile date, prin concluziile desprinse în cadrul acestui nou dialog al secretarului general al partidului cu cadrele de răspundere din ministere și organizații economice, cu conducătorii unităților producătoare de bunuri de consum, vizita de lucru a marcat un moment de o însemnătate deosebită în ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități de producere a bunurilor de consum. Prin înfăptuirea indicațiilor date de secretarul general al partidului, oamenii muncii care lucrează în aceste sectoare își vor aduce o contribuție sporită la realizarea Programului de dezvoltare a producției și desfacerii bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980, program integrat preocupărilor constante ale partidului și statului nostru pentru creșterea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

DIN PERMANENTA PREOCUPARE A CONDUCĂTORULUI BUNĂSTAREA MATERIALĂ ŞI SPIRITUALĂ A NAŢIUNII

Luni, 21 august, în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, a fost inaugurat „Muzeul colecţiilor de artă", prestigios lăcaş de cultură al ţării.

Numeroşi cetăţeni ai Capitalei, aflaţi în faţa muzeului — situat pe Calea Victoriei, într-o clădire de o deosebită frumuseţe arhitectonică — au făcut o însufleţită primire tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

În cuvîntul de deschidere rostit de tovarăşul Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, s-a remarcat rolul secretarului general al partidului în crearea acestui nou aşezămînt de cultură : „Graţie iniţiativei dumneavoastră, grijii şi atenţiei permanente, neslăbite pe care le acordaţi dezvoltării continue a activităţii politice, ideologice, cultural-artistice, de formare a omului nou, cu un larg orizont cultural-ştiinţific, cu o conştiinţă umanist-revoluţionară, astăzi peisajul spiritual al Capitalei, al întregii ţări se îmbogăţeşte cu un nou şi reprezentativ lăcaş de cultură".

„Muzeul colecţiilor de artă", tezaur de o inestimabilă valoare artistică, adăposteşte opere provenite din colecţiile unor amatori de artă care le-au adunat cu pasiune şi apoi le-au pus la dispoziţia publicului larg donîndu-le poporului, gestul lor avînd o profundă semnificaţie culturală şi patriotică. Inaugurarea acestei instituţii de cultură a fost un prilej de a omagia activitatea colecţionarilor de artă care au creat şi creează prin munca lor ansambluri de opere artistice de o mare putere emoţională, capabile să contribuie la educarea şi formarea oamenilor. Totodată, muzeul vernisat luni demonstrează grija pe care o manifestă necontenit partidul şi statul nostru pentru păstrarea şi valorificarea patrimoniului cultural, pentru creaţiile artistice care mărturisesc despre spiritualitatea poporului român, despre mersul său prin istorie.

În muzeu sînt prezente în momentul de faţă colecţii care au deja o faimă bine constituită : „Colecţia academician profesor George Oprescu", „Colecţia Elisabeta şi Moise Weinberg", „Colecţia Krikor H. Zambaccian", „Colecţia Elena şi dr. Iosif N. Dona", „Colecţia fraţii Beatrice şi Hrandt Avakian", „Colecţia de artă comparată Alexandra şi Barbu Slătineanu", „Colecţia memorială Iosif Iser", „Colecţia Serafina şi Gheorghe Răuţ", „Colecţia de artă orientală Marcu Beza şi a soţilor Hortensia şi Vasile George Beza", „Colecţia Victor Eftimiu", prezentarea monografică a pictorului Alexandru Phoebus, „Colecţia prof. Garabet Avachian", „Colecţia Elena şi Anastase Simu". Aceste colecţii cuprind lucrări de artişti români şi străini de o inegalabilă valoare artistică.

În timpul vizitei prin muzeu tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au avut cuvinte de preţuire pentru strădania colecţionarilor care cu pricepere şi bun gust au reuşit să strîngă de-a lungul vieţii lor adevărate comori artistice pe care astăzi le poate admira întregul popor.

Remarcînd buna organizare a muzeului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a indicat totodată să existe o preocupare permanentă de îmbogăţire a patrimoniului noului aşezămînt de cultură.

Au fost vizitate de asemenea şi sălile destinate expoziţiilor temporare în care sînt expuse lucrări de pictură, sculptură, grafică şi tapiserie reunite sub titlul „Pagini de istorie". În aceste opere artişti din diferite generaţii evocă personaje şi evenimente importante ale istoriei noastre, glorifică prezentul socialist, marele avînt al societăţii socialiste româneşti în anii de cînd la conducerea partidului şi statului se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, personalitate de seamă a vieţii politice internaţionale.

În încheierea vizitei la „Muzeul colecţiilor de artă" tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au scris pe întîia filă a cărţii de onoare :

„Expresie grăitoare a grijii şi atenţiei pe care partidul şi statul nostru le acordă în mod constant păstrării şi valorificării patrimoniului cultural naţional, „Muzeul colecţiilor de artă", pe care îl inaugurăm astăzi, este chemat să îndeplinească, împreună cu celelalte edificii ale culturii şi artei româneşti, un rol însemnat în activitatea de înfăptuire a programului ideologic al partidului, de lărgire a orizontului de cultură şi formare a conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, creatorii tuturor bunurilor materiale şi spirituale ale naţiunii noastre, sub semnul amplei manifestări naţionale de afirmare a geniului creator al poporului, Festivalul naţional „Cîntarea României".

Dorim noii instituţii de artă inaugurată azi, întregului nostru front cultural-artistic succes deplin în activitatea de înaltă răspundere pusă în slujba înfloririi continue a vieţii spirituale a minunatului nostru popor, constructor al socialismului şi comunismului pe pămîntul României".

★

În aceeaşi zi tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, ceilalţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat au vizitat expoziţia „Mărturii ale dragostei, preţuirii şi adîncii recunoştinţe manifestate de întregul partid şi popor faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, cu prilejul aniversării a 60 de ani de viaţă şi a peste 45 de ani de activitate revoluţionară", deschisă în sălile Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România.

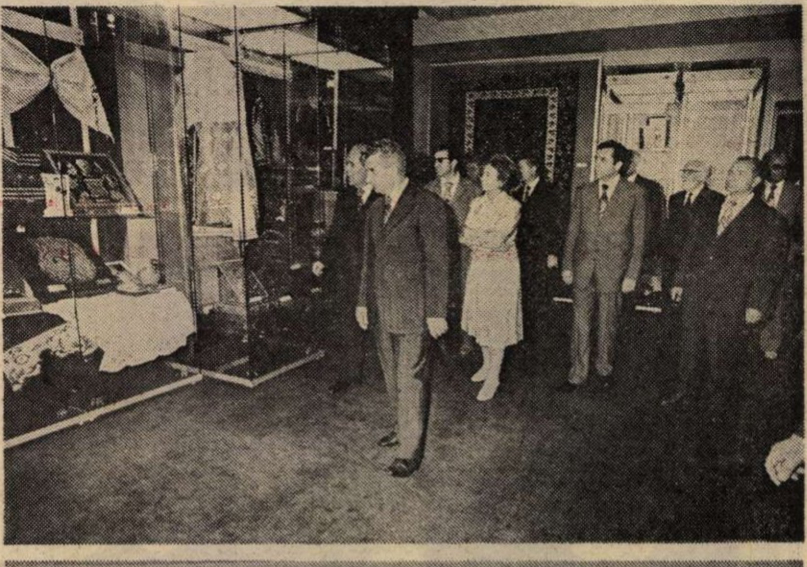

În expoziţie sînt prezentate cele mai valoroase daruri oferite secretarului general al partidului din toate colţurile ţării, de mari colective de oameni ai muncii din întreprinderi şi instituţii, de ţărani, organizaţii ale partidului, organizaţii de masă şi obşteşti, de simpli cetăţeni, ca omagiu pentru rolul fundamental pe care îl are tovarăşul Nicolae Ceauşescu în conducerea partidului şi ţării, în ridicarea României pe noi trepte de progres şi civilizaţie.

În expoziţie se află miniaturi şi machete ale unor obiective industriale importante, exponate care sugerează dezvoltarea armonioasă a judeţelor şi localităţilor patriei. Numeroase alte obiecte expuse reflectă grija faţă de om, faţă de dezvoltarea lui multilaterală, preţuirea muncii tuturor în România — sentimente care călăuzesc în permanenţă gîndirea şi acţiunile secretarului general al partidului. Printre aceste obiecte se află miniaturi ale unor unelte de muncă, statuete ale oţelarului, minerului sau tăietorului de lemne, covoare şi carpete în care e ţesut chipul tovarăşului Nicolae Ceauşescu, porţelanuri şi cristaluri fine. Expoziţia mai cuprinde şi obiecte artistice cu semnificaţie istorică evocînd prezenţa secretarului general al partidului la sărbătorirea unor mari evenimente din viaţa poporului nostru, adînca preţuire pe care întregul popor o acordă înaintaşilor luptei pentru dreptate, libertate şi independenţă naţională. Plachete, broderii, ţesături, îmbrăcăminte tradiţională din toate zonele folclorice ale ţării, piese din metale preţioase, sculpturi în lemn şi marmură dezvăluie arta neasemuită a făuritorilor de frumos, geniul creator al poporului nostru care şi-a manifestat sentimentele de dragoste şi recunoştinţă faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Expoziţia mai cuprinde un mare număr de tablouri, busturi în bronz şi marmură, portrete pe ţesături sau încrustate în porţelanuri ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu.

GEORGE ARION ■

Rodnicul dialog de la București dintre tovarășii

O REMARCABILĂ FILĂ ISTORICĂ ÎN CRONICA

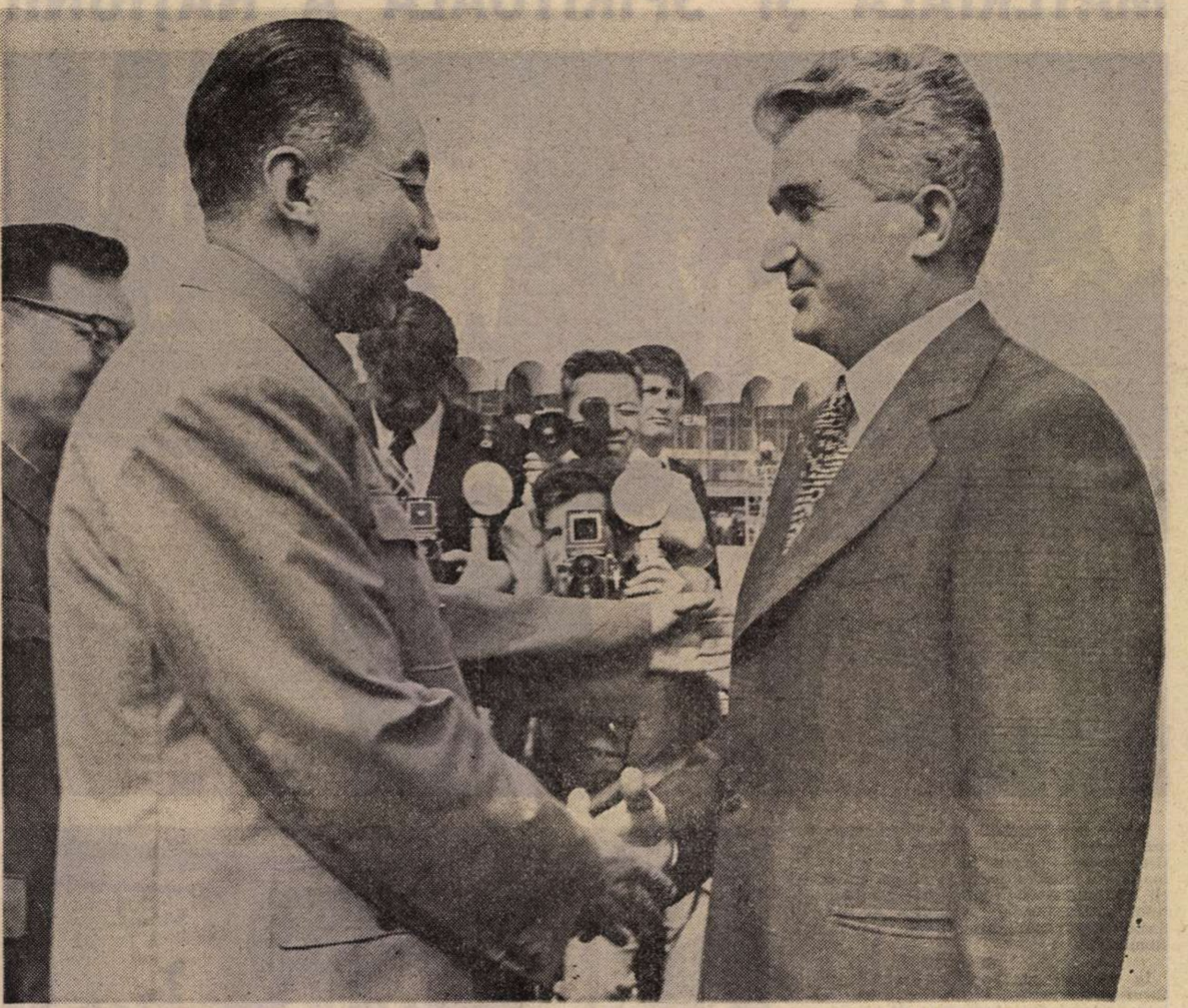

> **„Întîlnirile și convorbirile pe care le-am avut împreună cu tovarășul Hua Kuo-fen au fost deosebit de rodnice. Am adoptat noi hotărîri menite să dea o bază și mai concretă colaborării și prieteniei româno-chineze. Între țările și partidele noastre există raporturi îndelungate, întemeiate pe încredere, stimă și respect mutual, pe deplină egalitate și întrajutorare tovărășească. ...Intensificarea cooperării multilaterale dintre partidele și țările noastre va sluji, fără îndoială, nu numai interesele celor două popoare, ci și ansamblul cauzei socialismului, progresului și păcii în lume".**
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, a întreprins între 16—21 august o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Salutată cu deosebită căldură și satisfacție de întregul popor, recenta vizită a marcat un nou moment de însemnătate istorică în evoluția continuu ascendentă a raporturilor frățești dintre cele două țări și popoare, animate de idealul comun al edificării societății socialiste, al construirii unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Primirea caldă, prietenească, pe care populația Capitalei, oamenii muncii din județele vizitate, întregul nostru popor, au făcut-o înalților oaspeți, ca și manifestările de neuitat pe care marele popor chinez le-a făcut în timpul vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în mai 1978 în China populară au evidențiat încă o dată, cu deosebită putere, că între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, între popoarele țărilor noastre s-au statornicit și se dezvoltă profunde legături prietenești, de strînsă colaborare și solidaritate, întemeiate pe stimă și respect reciproc, pe principiile și idealurile socialismului și păcii.

Desfășurată într-o perioadă cu profunde semnificații politice și istorice pentru poporul nostru — vizita a prilejuit solilor marelui popor chinez contactul nemijlocit cu vibranta participare a poporului român la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, cu realizările obținute în această perioadă în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai și întărirea independenței țării.

Totodată, contactul nemijlocit cu colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile, instituțiile și orașele vizitate a oferit celor mai de seamă reprezentanți ai marelui popor prieten posibilitatea de a constata înalta apreciere pe care poporul român o dă luptei revoluționare îndelungate a poporului chinez, succeselor sale pe calea socialismului, uriașei activități pe care el o desfășoară, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în frunte cu tovarășul Hua Kuo-fen, eminent fiu al poporului chinez, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea, pentru dezvoltarea și modernizarea economiei, a întregii societăți, rolului tot mai important pe care Republica Populară Chineză îl joacă pe arena mondială, in lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire, pentru triumful cauzei păcii, libertății și independenței popoarelor, conștient că succesele Chinei Populare, ca și realizările României și altor țări socialiste pe calea dezvoltării economice, tehnico-științifice și culturale, a ridicării nivelului general de viață și civilizație reprezintă o contribuție de seamă la sporirea prestigiului socialismului în lume, la întărirea forțelor revoluționare, democratice, antiimperialiste, în lupta pentru libertate și independență, pentru progres social și pace.

Convorbirile oficiale româno-chineze desfășurate sub semnul dorinței comune de a întări și dezvolta raporturile tradiționale de solidaritate, prietenie și colaborare dintre România și Republica Populară Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere mutuală, au pus pregnant în evidență bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre. În folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume, s-a întărit continuu conlucrarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, colaborarea între organele de stat, organizațiile de masă și obștești,

Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen

PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNO-CHINEZE

> „Vizita noastră a fost încununată de rezultate fructuoase. Am avut convorbiri cordiale și sincere cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, am discutat probleme legate de întărirea și dezvoltarea continuă a relațiilor bilaterale chino-române și am făcut un schimb de păreri asupra situației internaționale actuale și a altor probleme de interes comun... Dezvoltarea necontenită a relațiilor dintre China și România corespunde nu numai intereselor fundamentale ale popoarelor chinez și român, ci și intereselor popoarelor lumii și va exercita cu siguranță o înrîurire profundă."
>
> HUA KUO-FEN

Imagini mai mult decît sugestive pentru atmosfera caldă și conținutul rodnic ce au caracterizat vizita oficială de prietenie în țara noastră a celui mai de seamă sol al marelui popor chinez, tovarășul Hua Kuo-fen.

s-a intensificat cooperarea economică și tehnico-științifică în toate sferele construcției socialiste, s-au amplificat acțiunile comune pe arena mondială pentru înfăptuirea idealurilor de libertate și independență ale popoarelor, pentru dezvoltarea de sine stătătoare.

Părțile au subliniat că legăturile trainice dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez pe baza principiilor stimei și respectului reciproc, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești și solidarității internaționale, au un rol determinant pentru asigurarea dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre poporul român și poporul chinez, deschid noi perspective hotărîrii comune de a extinde și diversifica și în viitor colaborarea pe linie de stat, a organizațiilor de masă și obștești, între parlamente și alte instituții ale celor două țări, schimbul de experiență în construcția socialistă dintre România și China populară.

Discuțiile la nivel înalt au reliefat importanța deosebită a Acordului de colaborare economică și tehnică pe termen lung semnat la Pekin precum și a convențiilor și protocoalelor semnate în timpul vizitei tovarășului Hua Kuo-fen în România, ca momente de cea mai mare importanță în cronica prieteniei româno-chineze, colaborării dintre partidele și țările noastre, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, înscriindu-se, totodată, ca o contribuție la lupta forțelor înaintate ale lumii de azi pentru progres, colaborare și pace. Părțile și-au manifestat hotărîrea comună de a promova forme largi de cooperare economică reciproc avantajoasă prin realizarea unor obiective industriale în comun, cooperarea în producție pe terțe piețe, de colaborare tehnico-științifică în domeniul cercetării, în primul rînd în ramurile cele mai noi ale științei și tehnologiei contemporane.

Apreciind pozitiv rezultatele obținute în dezvoltarea colaborării în domeniile culturii, învățămîntului, presei, radioului, televiziunii, turismului și sportului, părțile au convenit ca acestea să se amplifice în continuare în scopul adîncirii continue a cunoașterii reciproce, cultivării prieteniei dintre cele două popoare.

Problemele complexe care frămîntă omenirea contemporană au făcut obiectul unui larg schimb de păreri, părțile exprimîndu-și interesul profund pentru statornicirea unui climat de pace în lume, indispensabil operei de edificare a noii orînduiri sociale în cele două țări. Convorbirile au evidențiat importanța luptei pentru asigurarea independenței popoarelor, a egalității în drepturi între toate statele — indiferent de mărimea și potențialul lor economic și militar — pentru excluderea forței și amenințării cu forța din raporturile dintre state.

Reafirmînd voința comună de a întări conlucrarea pe arena mondială, în vederea sporirii contribuției lor la soluționarea intereselor edificării unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, părțile și-au manifestat hotărîrea de a acționa consecvent, alături de celelalte popoare ale lumii, pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a oricăror forme de dominație și dictat, a politicii rasiste și de apartheid, pentru lichidarea subdezvoltării economice și edificarea unei noi ordini economice internaționale.

Succesul deplin și rezultatele fructuoase ale vizitei oficiale de prietenie a tovarășului Hua Kuo-fen, ale întîlnirilor și dialogului dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen, subliniate în repetate rînduri în timpul convorbirilor la nivel înalt — constituie un nou și important moment în dezvoltarea continuă a raporturilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale.

ION CRISTIAN ■

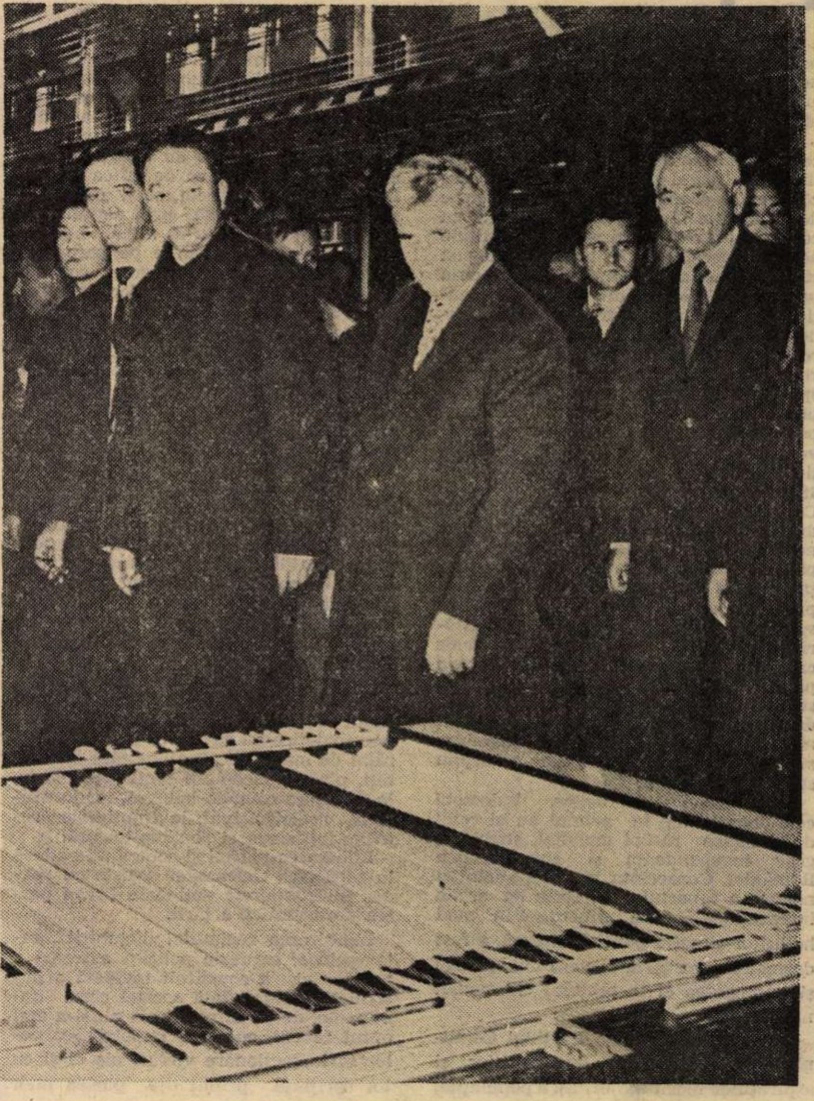

Insurecţia din August 1944, moment de cotitură în istoria poporului român

Poporul român, iubitor de libertate națională și progres economico-social neîntrerupt, sărbătorește cu constantă emoție și mîndrie patriotică momentele importante din istoria sa multimilenară.

Cel mai recent dintre aceste momente ce au reprezentat puncte nodale, de cotitură în lungul și anevoiosul drum ascendent al poporului nostru spre forme de civilizație materială și spirituală cu conținut tot mai consistent, îl constituie actul memorabil săvîrșit de el în august 1944. Încununare a luptei duse de-a lungul secolelor împotriva asupririi naționale și sociale, pentru libertate și independență națională, pentru propășirea țării pe calea progresului neîntrerupt, insurecția din august a dat o perspectivă nouă dezvoltării ulterioare a țării, reprezentînd începutul revoluției populare, transformată din mers în revoluția socialistă. „Înfăptuirea insurecției naționale antifasciste din august 1944 — spunea în 1973 tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român — constituia o necesitate imperioasă, la care au luat parte activă toate forțele ce se pronunțau pentru independența țării, pentru progresul ei economico-social. Se poate spune că acest act de importanță istorică crucială pentru România a deschis calea nu numai a eliberării definitive a patriei noastre de sub jugul dominației străine și a eliberării sociale a maselor, dar și a unei ere noi, de făurire a celei mai înaintate orînduiri — orînduirea socialistă, în care poporul este pe deplin stăpîn pe destinele sale".

Evenimentele interbelice, îndeosebi cele consumate în primul an al celui de-al doilea război mondial, știrbiseră grav independența și suveranitatea României. Consecința logică a evoluției nefaste a raportului de forțe pe arena internațională, care influențase în mod hotărîtor situația politică internă, a fost dezmembrarea țării, în vara anului 1940 și împingerea ei în brațele Germaniei naziste.

În anii ce au urmat, Partidul Comunist Român a dat glas frămîntărilor și aspirațiilor marii majorități a populației, a organizat — împreună cu alte forțe patriotice antihitleriste — lupta pentru scoaterea țării de sub dominația Germaniei naziste și alăturarea ei coaliției antifasciste, pentru restabilirea independenței și suveranității României. Împrejurările vitrege au obligat pașnicul popor român, ca de atîtea ori în îndepărtatul său trecut, să-și apere din nou dreptul la viață prin acțiuni politice, dar și cu arma în mînă.

Schimbările intervenite pe parcursul războiului aveau să asigure condiții pentru realizarea unității forțelor politice nefasciste, democratice și antihitleriste, a întregului popor, avînd ca scop al acțiunii unitare eliberarea țării de sub dominația celui de-al treilea Reich, restabilirea independenței și suveranității patriei. Insurecția din august 1944, organizată pe această bază, a cărei forță principală, inițiatoare și conducătoare, a fost Partidul Comunist Român, a scos țara de sub dominația Germaniei naziste și — odată cu aceasta a deschis perspectiva înlăturării oricărei dominații imperialiste. Ea a zdruncinat puternic dispozitivul militar german în sud-estul european, spulberînd speranțele comandamentului suprem al Wehrmachtului de a-și reface apărarea pe arcul carpatic românesc și a-l transforma într-o barieră greu de trecut în calea forțelor sovietice spre Balcani, sud-vestul și centrul continentului. Din sudul Moldovei și de la Tulcea, armatele sovietice au străbătut un spațiu curățat de inamic și au ajuns fără dificultăți, pînă la începutul lunii septembrie, la frontiera româno-bulgară, iar la mijlocul aceleiași luni, la frontierele româno-iugoslavă și româno-ungară.

Eliberarea patriei și contribuția adusă la zdrobirea Germaniei naziste au readus în frontierele naționale firești partea nord-vestică a țării.

Înlăturarea regimului dictaturii antonesciene, expresie politică extremă a burgheziei, a constituit totodată o puternică lovitură dată acestei clase dominante, de pe urma căreia nu și-a mai putut reveni, cu toată împotrivirea celor mai reacționare vîrfuri ale ei și cu tot sprijinul primit din partea unor cercuri imperialiste occidentale. Participarea maselor muncitorești și țărănești, inclusiv țăranii și muncitorii aflați sub arme, la rezistența antihitleristă și în insurecție, a avut rolul hotărîtor în transformarea luptei forțelor democratice și progresiste, pentru rezolvarea sarcinilor naționale ale luptei antihitleriste și antifasciste, în luptă pentru reforme sociale. Partidul Comunist Român, organizatorul și unificatorul mișcării de rezistență, inițiatorul insurecției, ieșise cu un prestigiu puternic din adînca sa ilegalitate de 20 de ani, devenind din primul moment participant la guvernarea țării. În jurul său s-au strîns masele populare, croindu-și astfel, sub conducerea lui, drum larg pe arena politică a țării și determinînd desfășurarea cu forță irezistibilă a unui proces de continuă modificare a raportului forțelor de clasă în favoarea lor.

Premisele revoluției în țara noastră — factorii obiectivi și subiectivi — se creaseră pe parcursul unui secol de frămîntări sociale, dezvoltarea unora din acestea accelerîndu-se în anii dictaturii militare-fasciste și ai celui de-al doilea război mondial. Cu toate acestea, revoluția burghezo-democratică nu fusese dusă pînă la capăt, desăvîrșirea ei revenind clasei muncitoare. De aceea, revoluția democrat-populară în țara noastră, începută odată cu insurecția națională antifascistă și antiimperialistă din august 1944, a pus pe prim plan rezolvarea problemei agrare, care continua să ocupe locul central, concomitent cu sarcinile participării țării la războiul antihitlerist și a luptei pentru restabilirea și consolidarea independenței naționale, pentru înfăptuirea năzuințelor poporului de a fi liber și stăpîn pe bogățiile și munca sa, pe propriul său destin. Acestor sarcini li s-au adăugat altele, rezultate din situația internațională a României, care vizau crearea unui climat intern și internațional necesar deplinei normalizări a raporturilor cu Națiunile Unite, afirmării ei pe plan internațional ca o forță activă a colaborării în folosul păcii, progresului, democrației și socialismului.

Toate aceste sarcini au determinat o anumită configurație a dispozitivului forțelor de clasă, anumite deplasări și regrupări, dînd vieții politice a țării, în perioada ce a urmat insurecției din august 1944, aspectul unui mozaic de forțe sociale și politice, de la clasa muncitoare și pînă la cercurile palatului regal, care participaseră la lupta împotriva dominației Germaniei naziste și colaboraseră la înfăptuirea insurecției, fiecare cu țeluri și revendicări proprii. Factorul hotărîtor l-au constituit însă masele largi de oameni ai muncii, forțele democratice, progresiste și revoluționare coalizate în jurul clasei muncitoare, în Frontul Național Democrat, care reprezenta covîrșitoarea majoritate a națiunii române și care a imprimat procesului de renaștere democratică a țării un curs mereu ascendent. În acest peisaj politic complex și contradictoriu, Partidul Comunist Român are meritul de a fi aplicat în mod creator legile generale ale revoluției la condițiile concret istorice ale țării, definind sarcinile de ordin strategic și tactic, organizînd și conducînd forțele sociale și politice, angajate în lupta împotriva reacțiunii, pentru *cucerirea puterii politice în stat*, ceea ce constituie problema fundamentală a oricărei revoluții.

Lupta pentru putere dintre forțele democrat-revoluționare, care considerau insurecția ca început al unui proces de transformări revoluționare, și reacțiunea vîrfurilor burgheziei, care considerau insurecția drept un capitol de încheiere a luptei contra dominației Germaniei naziste și revenirea la stările social-politice anterioare celui de-al doilea război mondial, a început imediat după victoria insurecției, cînd reprezentanții reacțiunii din guvernul de la 23 August 1944 au adoptat măsuri directe, prin departamentele ce conduceau, pentru frînarea și stăvilirea cursului spre dezvoltarea progresivă și progresistă a societății românești.

Pornind de la condițiile interne și internaționale favorabile, partidul comunist a făcut totul pentru asigurarea dezvoltării revoluției fără vărsări de sînge ; în același timp, cunoscînd faptul că burghezia nu cedează de bunăvoie frînele conducerii, el a luat toate măsurile și pentru eventualitatea în care forțele reacționare ar fi impus un război civil. Aceste măsuri au fost hotărîtoare, imprimînd revoluției democrat-populare un caracter relativ pașnic. Pe această cale a fost instaurat, la 6 martie 1945, guvernul revoluționar democratic, care a adus cu sine o schimbare profundă în conținutul social al regimului politic. Era vorba de instaurarea puterii revoluționar-democratice a muncitorilor și țăranilor, rezultat al luptei strîns unite a clasei muncitoare, a țărănimii, a forțelor revoluționare și democratice. Același caracter a avut revoluția în continuare, pînă la sfîrșitul anului 1947, cînd au fost înlăturate din guvern ultimele elemente burgheze, aliate vremelnic cu forțele revoluționare, dar care, împreună cu regele, se transformaseră în frîne ale procesului revoluționar înnoitor, cerut de legile inexorabile ale dezvoltării societății românești.

Poporul român, care în decursul istoriei sale a cunoscut consecințele nefaste ale dominației străine și prețul greu al cîștigării libertății, a tras învățăminte din lupta sa îndelungată și grea pentru independență și unitate statală. El și-a dat seama că numai sporind neîncetat avuția națională, își poate asigura viața așa cum dorește. De aceea, sub conducerea Partidului Comunist Român, el a trecut cu toată fermitatea la înfăptuirea revoluției socialiste. În cadrul acestui proces, politica de industrializare socialistă a țării, promovată cu consecvență de partid, s-a dovedit veriga hotărîtoare a lichidării înapoierii economice, a dezvoltării agriculturii, transporturilor, a întregii economii naționale, consolidării noilor relații sociale, edificării cu succes a noii orînduiri.

De la Conferința Națională a P.C.R., din octombrie 1945, cînd s-au schițat jaloanele politicii de industrializare, marcată de congresele Partidului Comunist Român, îndeosebi de Congresele IX, X și XI, de Conferințele Naționale din 1967, 1972 și 1977, industria își întărește necontenit poziția conducătoare în economie, sporindu-și ponderea în crearea venitului național, în realizarea reproducției lărgite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în dezvoltarea schimburilor economice externe. România se înfățișează astăzi ca o țară socialistă în plină dezvoltare, care a cunoscut și cunoaște transformări radicale în toate domeniile și înaintează cu pași siguri pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, factorul determinant al progresului neîntrerupt, al întăririi independenței și suveranității naționale.

Stăpîn unic pe destinele sale, poporul român continuă astăzi pe un plan superior opera înaintașilor de întărire a unității sale, de consolidare a independenței și suveranității țării — premise hotărîtoare ale înfloririi continue a societății românești. „Ne îndeamnă la această politică — spunea președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — ... din depărtările istoriei, strămoșii noștri... care și-au închinat viața înălțării națiunii noastre. Ei ne îndeamnă să găsim căile cele mai bune pentru întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie cu popoarele vecine, pentru că nu o dată popoarele noastre au luptat împreună, împotriva dușmanilor sau asupritorilor comuni".

Exprimîndu-și sentimentele de înaltă cinstire a memoriei ostașilor coaliției antihitleriste, a milioanelor de combatanți și patrioți din mișcarea de rezistență, care și-au vărsat sîngele în lupta împotriva fascismului, poporul român își exprimă convingerea că, așa cum unirea forțelor antifasciste în timpul marii încleștări a asigurat victoria, tot astfel, lupta unită a tuturor forțelor iubitoare de pace poate asigura astăzi salvarea omenirii de pericolul unui nou război și mai pustiitor, statornicirea unui climat de înțelegere între toate popoarele planetei noastre.

În ceea ce îl privește, poporul român este ferm hotărît să meargă mai departe pe drumul apărării intereselor lui fundamentale, al păcii și prieteniei între popoare, prietenie bazată pe respectul independenței și suveranității naționale, pe încredere și stimă reciprocă.

GHEORGHE ZAHARIA

34 de ani de istorie pe care îi datorăm comuniştilor, nouă înşine

„Vrăjmaşii ţării-s apa care trece, voi sînteţi pietrele care rămîn!"

Ziua 23, luna august, anul 1944. Senin şi cald. Veşti negre de pe front. Guvernul făcea politica guvernului ; poporul gîndea şi vorbea politica poporului. Formaţiunile de luptă patriotice erau pregătite de partidul comuniştilor pentru clipa cea mare. La ora 17 şi 15 minute, mareşalul Ion Antonescu, încercînd să mai fie liniştit, le spunea celor care îl arestaseră : „Nemernicilor, mîine o să vă spînzur în piaţa Teatrului Naţional." Dar rolul lui se sfîrşise. Poporul român îndurase destule. Avea cîteva lucruri de spus hitleriştilor şi mai avea destule de spus lumii. Şi poporul, condus de comunişti, a început să se rostească.

...Trecînd prin Capitală, la 30—31 august, armatele sovietice au fost primite cu steaguri şi flori într-un Bucureşti eliberat.

...La luptele duse între 23 şi 31 august de forţele insurecţionale româneşti au participat peste 460 000 de militari şi premilitari, precum şi numeroase formaţiuni de luptă patriotice. Inamicul a suferit pierderi de peste 5 000 de morţi, circa 56 500 de prizonieri, dintre care 14 generali şi 1 224 de ofiţeri. Au fost capturate 222 de avioane, 438 de nave fluviale şi maritime, numeroase mijloace tehnice de luptă şi de transport.

...Insurecţia naţională armată antifascistă şi antiimperialistă din România a grăbit mult Ziua Victoriei. A. I. Vişinschi, reprezentantul Uniunii Sovietice la Conferinţa de pace de la Paris, spunea : „La 23 August 1944, cînd nu erau încă evidente perspectivele dezvoltării viitoare a evenimentelor şi cînd soarta Germaniei hitleriste era departe de a fi clară, România a încetat complet operaţiile militare contra Uniunii Sovietice pe toate teatrele de război, a încetat războiul contra Naţiunilor Unite, a rupt relaţiile cu Germania şi sateliţii săi, a intrat în război alături de statele aliate împotriva Germaniei... Prin aceasta, România a acordat un ajutor Naţiunilor Unite şi în primul rînd Uniunii Sovietice care, mai mult decît alte ţări, a trecut prin greutăţile atacurilor militare ale Germaniei şi ale sateliţilor ei".

...În ianuarie 1945, cerînd ca României să i se acorde calitatea de cobeligerant printre învingători, deputatul laburist Ivor Thomas recunoştea că : „România este a patra ţară din punct de vedere al efectivelor trimise pe front împotriva Germaniei".

...Armata română a participat prin lupte şi jertfe grele nu numai la eliberarea pămîntului patriei noastre dar şi la eliberarea Ungariei, a Cehoslovaciei, a Austriei. Ea a străbătut mult peste o mie de kilometri, ajungînd pînă în Boemia, a escaladat prin lupte 20 de masive muntoase, a forţat 12 cursuri mari de apă, a eliberat 3 831 de localităţi, a provocat inamicului pierderi de peste 118 000 de prizonieri şi circa 20 000 de morţi, ceea ce însumează efectivul aproximativ a 14 divizii. Pierderile armatei române în războiul antihitlerist, începînd cu insurecţia din august, au fost în jur de 167 500 de oameni. Morţi, răniţi şi dispăruţi.

...Gheorghe Dăian, Nicolae Cibian, Matei Lenz, Adam Borza, Matei Binder, Gheorghe Basarabă, Adam Vochiţ. Şi alţii. Mulţi alţii. Nume înscrise pe Monumentul Eroilor dintr-un sat hunedorean, Romos, unde în marmură au fost săpate cuvintele : **„Eroi ce v-aţi lăsat ogor şi casă, / Fii bravi ai strămoşescului Romos, / Să vă-ncunune jertfa glorioasă / Statornicul urmaşilor prinos. / Pioasă amintirea vă petrece / In fiecare suflet de român / Vrăjmaşii ţării-s apa care trece / Voi sînteţi pietrele care rămîn".**

Cucerirea puterii de către popor — moment hotăritor în transformarea revoluţionară a ţării

...Matei Ruegg, de la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia. 55 ani. Lucrez aici din 1939. Am început ca ucenic strungar. Ce a fost atunci, în 1944, îmi aduc aminte de parcă totul s-ar fi întîmplat ieri. În dimineaţa zilei de 24 august, cînd am venit la serviciu, vă daţi seama, după o noapte în care n-a mai dormit nimeni, la poartă şedea Petre Bumbea, un comunist mai vîrstnic. El, împreună cu grupa de oameni pe care-o conducea, hotăra cine mai intră

ĂIASCA PARTIDUL COMUNIST
DIN ROMANIA

sau nu în fabrică. De fapt nu ne alegea el atunci. Ne aleseserăm singuri, în anii de pînă atunci, după faptele şi după cinstea fiecăruia. Oricum, în ziua aceea nu mai era loc printre noi pentru oameni nesiguri, în care partidul nu putea avea încredere. Venise vremea ca idealurile de libertate, de independenţă ale poporului român să fie înfăptuite. Sub conducerea comuniştilor se trecea de la vis la faptă. Pe front sau în fabrici. Eu am lucrat în fabrică. Împreună cu tovarăşii mei produceam, fără întrerupere, proiectile antitanc. Proiectile originale, româneşti. Şi erau foarte bune. Aşa am înţeles să ne facem datoria faţă de patrie, să răspundem chemării partidului **— Totul pentru front, totul pentru victorie.** O chemare căreia i-a răspuns, ca un singur om, într-o unitate impresionantă, ţara întreagă. Nu voi uita niciodată. Pretutindeni ţara se însufleţise, răzvrătindu-se împotriva barbariei fasciste, pretutindeni vedeam, simţeam acelaşi puternic, irezistibil elan patriotic, revoluţionar. Noi, cum am spus, făceam proiectile antitanc. La „1 Mai", fostă „Concordia", din Ploieşti, se lucrau şi zilnic erau trimise, pe front, tunuri. Sub ochii noştri văzuserăm cum se retrag, pe Valea Prahovei trupele hitleriste. Apoi, în cele aproape nouă luni care au urmat pînă în primăvara anului 1945, ziarele ne aduceau permanent ştiri despre izbînzile strălucite ale armatei române, alături de aliaţi. Erau cele mai mari bucurii pe care le puteam avea. Apoi a venit pacea. Ziua Victoriei. Începea, de fapt, o altă luptă. Aceea a frontului muncii. Sub conducerea partidului, care a dus apoi grele şi aspre bătălii de clasă, în lupta pentru cucerirea puterii, ca fiu legitim al poporului şi strălucit îndrumător şi înfăptuitor al marilor sale idealuri. Începea truda pentru reconstrucţia ţării, de edificare a socialismului în România. Eu cu tovarăşii mei am continuat să muncim, urmînd, ca şi pînă atunci, cuvîntul partidului nostru. Topeam armele războiului şi făceam din ele unelte ale vieţii. Făceam pentru agricultură sape, coase, seceri. Ani la rînd. Pînă în 1953, cînd cerinţele economiei naţionale au determinat ca la Sinaia, pe locul fostei fabricuţe, să se ridice o întreprindere de mecanică fină, care, de la un cincinal la altul, a devenit o tot mai puternică unitate a industriei noastre moderne. Sîntem în prezent, în România socialistă, principalii producători de echipamente de injecţie pentru motoarele diesel fabricate în ţară. Iar noi, cei care am crescut odată cu ţara nouă, sîntem alţi oameni...

Cu insurecţia din august a început dreptul de a munci pentru o ţară independentă

...Simion Danciu, maistru miner, Erou al Muncii Socialiste : Am început lucrul în 1935. Tot aici la mină, la Cavnic. Ca muncitor la suprafaţă. Un an mai tîrziu m-am angajat ca ucenic forjor, să-nvăţ şi eu o meserie adevărată. Tot aici, la mină. Dar miner în adevăratul înţeles al cuvîntului n-am devenit decît în 1940, cînd am intrat în subteran. Era în preajma Dictatului de la Viena, cînd o parte a ţării a intrat sub stăpînire străină. Nu puteam să rabd. Dacă aş fi rămas, însemna să muncesc pentru duşmanii ţării. Am trecut, de aceea, clandestin acea aşa-zisă graniţă. Dar, în ţară, unde puteam să mă duc dacă nu tot printre mineri ? Am mers la Petrila, unde am lucrat cîţiva ani. În august 1944, acolo eram. Mă aflam aşadar într-un puternic colectiv muncitoresc. Partidul Comunist avea acolo oameni de nădejde, căliţi în focul luptelor revoluţionare din anii ilegalităţii. Urmînd cuvîntul lor, al comuniştilor, cuvîntul care exprima gîndul cel mai curat al ţării, visul ei de libertate, de independenţă, minerii s-au dovedit atunci mari patrioţi. Mai mult decît oricînd pînă atunci, a scoate cărbune, cît mai mult cărbune, însemna, concret, patriotism. Noi asta am făcut, cît ne-au ţinut puterile. Pe urmă, în 1945, m-am întors acasă. Dar nu mai eram singur, fiindcă la Petrila am cunoscut-o pe soţia mea, Maria, cu care am dus viaţă fericită şi liniştită, şi cu care am avut doi copii, Liviu şi Lucia, azi oameni în toată firea, cu meseriile şi pe la casele lor. După război, mai încoace, am ajuns maistru de schimb şi şeful sectorului 2 la mina Cavnic. Insurecţia din august a însemnat pentru mine deci posibilitatea de a mă întoarce acasă, în locul unde m-am născut. De a mă întoarce şi de a munci aici, la Cavnic. Aici unde nu numai eu — cît mă vor mai ţine puterile — ci şi copiii şi nepoţii mei se cuvine să aibă la rîndul lor familiile şi casele, iar preţul vieţii lor să fie munca pentru ţara socialistă, independentă şi puternică.

...N-avem specialişti, spuneau unii specialişti. Muncitorii de la atelierul de turnătorie din cadrul Şantierului Naval Galaţi au pus atunci în cumpănă experienţa lor, puterea de a intui componenţa unor aliaje admisibile. A fost o muncă titanică. De două mii de ori au crezut că au rezolvat, şi de tot atîtea ori se înşelaseră. Simţeau că li se subţiază nervii dar o luau, închizînd ochii şi respirînd adînc, de la capăt. Celor două mii de probe făcute în toate laboratoarele Galaţilor li s-a mai adăugat încă una, care era chiar soluţia îndelung căutată. Aşa s-a născut, în aprilie 1962, elicea mare, navală, românească. La capătul unei lupte cu imposibilul, dusă de tehnicianul Mircea Roibu şi oamenii săi.

Socialismul — istorie nouă în ţară străveche

...1965. Ţara se numeşte Republica Socialistă România. Partidul se numeşte Partidul Comunist Român. În istoria sa, în istoria ţării, Congresul ţinut în vara acelui an era al IX-lea.

...La cei 41 de ani ai săi, Zoltan Kolozsvary, doctor în ingineria tratamentelor termice, unul dintre cei mai buni specialişti din ţară în acest domeniu, este şeful secţiei de cercetare şi proiectare de pe lîngă Întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureş. Meseria lui e una de explorator şi constă în a gîndi metalul în toate relaţiile posibile, a-l adapta, a-i schimba calităţile prin efecte termice şi termochimice. Pe scurt, a-i mări preţul. Aşa s-a ajuns la performanţa ca dintr-o tonă de metal să se obţină o producţie în valoare de peste un milion de lei... Anii au adus acestui colectiv de cercetători 14 brevete de invenţii. Alte cinci se află în curs de studiu. Iar autorii nu au, decît prea puţini, peste 30 de ani. Inginerul Zoltan Kolozsvary are despre mai tinerii săi colegi români şi maghiari credinţa că se poate lucra cu ei precis şi frumos cum merg stelele pe cer.

...Au văzut cum fulgerele muşcă din stîncă şi se fărîmiţează în zeci de pîraie de foc, lăsînd în urmă pete de funingine peste piatra încinsă. Au lucrat şi la temperaturi de treizeci de grade minus. Se odihneau şi seara o luau de la capăt, la lumina becurilor aşezate pe crengile brazilor, feeric, s-ar putea spune, dacă munca aceea îndîrjită nu s-ar fi petrecut într-un peisaj ireal, frînt şi răsucit în pulberea acelei lumini sărăcăcioase, suspendate în noapte. „Eram noi", spune Nicolae Tănase, şeful acelui schimb de onoare care a lucrat, atunci, la staţia de pompaj, unde apa este adusă la cota 1353,75 şi lăsată să cadă spre marele lac de acumulare de la Vidra. „Eram noi". Atît. Erau ei, adevăraţii bărbaţi, datorită cărora în arborele subteran al sistemului hidroenergetic de la Lotru rîul Jidoaia freamătă, azi, ca o panglică de lumină. Amintirea acelor ani a rămas şi prin felul cum unii dintre ei şi-au numit copii : Vidruţa, Lotrioara...

CONDUCEREA PLANIFICATĂ A
ECONOMIEI ŞI TRECEREA LA INDUS
TRIALIZAREA SOCIALISTĂ A ŢĂRII
SARMEI S.A.F.
NATIONALIZATA

Partidul: inimă în inima ţării

...În ziua cînd s-a deschis Congresul al XI-lea al partidului, ascultam Raportul la mine în secţie, că aveam un aparat de radio, din ăsta mic, portativ. Şi cum să spun, cînd am auzit că „în viitorul cincinal va trebui realizată mecanizarea completă a lucrărilor agricole", cînd am auzit glasul acela familiar nouă, al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, mi-am închipuit că poate şi dînsul, în acea clipă, se gîndea la noi, la vizitele pe care le-a făcut la „Semănătoarea". Tot aşa de sigur cum ştiu că mă cheamă Ion Tutunaru şi sînt aici şef de brigadă, mai ştiu că sînt un om cinstit şi conştiincios, neavînd nevoie să fiu tras de mînecă pentru a lucra ; dar, ca să fiu drept, cred că aşa cum am muncit în ziua aceea şi din ziua aceea încoace n-am muncit niciodată...

...O frumoasă seară de toamnă. Colonelul Mihail Tuchiac, comandantul centrului militar al sectorului 1 Bucureşti, se adresa unui grup de recruţi : „Dragii mei ! Cît veţi lipsi voi de acasă nu e o veşnicie. La întoarcere veţi spune însă că v-aţi făcut datoria. Aveţi o mare răspundere faţă de părinţi, faţă de familiile voastre. Faţă de patrie, de partid şi popor. Tocmai de aceea trebuie să vă instruiţi. Asupra mîncării să n-aveţi grijă. Asupra dormitului, la fel. Ei, nu este timp acum, dar dacă v-aş spune eu cum am făcut armata! Mai întîi ce mîncam şi unde dormeam ! O să vă convingeţi : cînd veţi veni înapoi, veţi fi mai împliniţi. Vă doresc multă sănătate, serviciu militar uşor. Să fiţi militari de frunte, demni urmaşi ai celor ce au făcut din acest popor mic la număr, un popor mare la fapte !".

...Maistrul Constantin Mareş : Era 14 decembrie 1973. M-am trezit la ora şase, fiindcă urma să lucrez în schimbul de dimineaţă. Pe la şase şi jumătate mă aflam la marginea oraşului, pe viaduct. Veneam pe jos, aşa cum vin şi acum, pentru că m-am învăţat să-mi potrivesc pasul în aşa fel încît cu o jumătate de oră înainte de intrarea în schimb să fiu în preajma acestui viaduct pe care-l consider, în drumul meu, un reper sigur că nu voi întîrzia. N-am întîrziat nici atunci, cum n-am întîrziat niciodată. La şapte mă aflam în hala oţelăriei a doua, lîngă cuptorul de 50 de tone care urma să intre în funcţiune în acea zi, iar evenimentul să reprezinte, de fapt, inaugurarea Combinatului de oţeluri speciale aici, la Tîrgovişte. Pe la 9 au încărcat cuptorul şi oţelăria s-a umplut de pocnetele, ca nişte tunete îndepărtate, produse de contactele şi descărcările electrice dinăuntru. Apoi fierberea activă a trecut, s-a lăsat o tăcere adîncă, apăsătoare. Prin vizoarele astea din sticlă de cobalt pe care noi, oţelarii, le purtăm totdeauna după noi, supravegheam „fierberea liniştită",

(Continuare în pagina 17)

DINU COSTESCU ■
ION GROZEŞTEANU ■

„Electrobanat" sau despre lumină și muncitorii ei

● Toate sarcinile și angajamentele asumate în cinstea zilei de 23 August au fost îndeplinite ● De la baterii, în urmă cu 20 de ani, la corpuri de iluminat cu halogeni și halogenuri metalice ● Omologarea corpurilor de iluminat produse în România se face, începînd cu 1977, în România ● De la 500 de lămpi la 1 000 ● Executăm scule chiar și pentru furnizori ● 3 000–3 500 lei pe lună pentru un muncitor bun

— Tovarășe director adjunct Iosif Drăghici, am venit la „Electrobanatul", întreprindere de aici, din Timișoara, dornici să aflăm lucruri despre producție și despre viață, despre realizări și aspirații, despre ceea ce v-ați propus în vederea sărbătoririi zilei de 23 August. Ce credeți dumneavoastră că înseamnă întreprinderea pentru un cetățean al României ?

— Schematic, înseamnă un loc unde se produc bunuri. Asta pentru cetățean. Cît despre noi, lucrurile sînt limpezi : este viața noastră.

— Cît de mult a pătruns „Electrobanatul" în viața omului ?

— Produsele noastre însoțesc peste tot viața omului. Pe munte, pe vapor, în avion, în mină. În locuință. În halele de producție, pe terenurile de sport.

— Ca realitate industrială ce reprezintă acum „Elba" ?

— Avem un plan de producție de peste un miliard. În 1972, ca să iau un an cît de cît mai apropiat, planul era la jumătate. Facem acum baterii și elemente galvanice, faruri și lămpi de semnalizare pentru autovehicule, corpuri de iluminat cu incandescență, fluorescență, vapori de mercur, de sodiu, corpuri pentru iluminatul public, industrial și casnic. Pentru respectarea normelor de stat privind economisirea energiei electrice avem un profil de reorientare. Producem accesorii pentru pornirea și oprirea macaralelor, semafoare pentru circulația rutieră, redresoare pentru locomotivele electrice.

— Ați spus că în perioada 1972—1978 producția s-a dublat. Am dori să știm pe seama căror factori poate fi pus acest spectaculos salt ?

— Pe primul plan, firește, îndeplinirea exemplară a planului de investiții. S-a integrat, un exemplu important și recent, fabrica de lămpi pentru faruri la „Dacia 1300" și Roman Diesel.

— Planul dumneavoastră tehnic cîte poziții cuprinde ?

— Circa 140.

— O caracteristică de esență ?

— Grija noastră pentru crearea unor corpuri de iluminat care să folosească cît mai eficient energia electrică. Nu știu dacă dumneavoastră cunoașteți un lucru. În mod normal la un bec 8 la sută este lumină, restul căldură. La tuburile noastre fluorescente gradul de luminozitate ajunge la 17 la sută, la cele cu mercur 33 la sută, la cele cu vapori de sodiu ajungem la peste 50 la sută. Avem în cercetare crearea unor corpuri de iluminat cu halogenuri metalice și halogeni. Randamentul depășește 60 la sută.

— Ceea ce părea ciudat — se economisește energia electrică chiar și la întreprinderea care produce corpurile de iluminat — nu mai este. Înțeleg că va avea o mare pondere iluminatul local. Adică se luminează locul unde este nevoie și nu întregul birou, să zicem.

— Exact.

— În aceste condiții care credeți că va fi soarta becului celui de toate zilele ?

— După părerea noastră, a celor de aici, el este pe cale de dispariție. Dealtfel, lumina pe care o dă este roșiatică, pe cînd cea naturală este albă.

— Tovarășe Ladislau Oberst, sînteți primul doctor inginer din cadrul întreprinderii. Sînteți de asemenea șeful laboratorului fotometric. Profani fiind în acest complicat domeniu, spuneți-ne vă rugăm ce se face în acest laborator ?

— Executăm măsurători din domeniul tehnicii de iluminat la materiale optice, surse de lumină și evident corpuri de iluminat.

— Care este sensul acestei activități ? Care este utilitatea ei, ca să fim exacți în formulare ?

— Executăm verificări de calitate a producției, de omologare a produselor noi. Laboratorul nostru este unic în țară și este la nivelul european elevat.

— Știm că una din realizările de prestigiu ale întreprinderii este posibilitatea omologării internaționale a corpurilor de iluminat. V-am ruga să detaliați lucrurile.

— În 1958 s-a semnat la Geneva un acord în privința adaptării unor condiții unificate pentru omologarea și recunoașterea reciprocă a pieselor și echipamentelor pentru autovehicule. S-a intenționat chiar crearea unui cerc închis. Acest acord a devenit o condiție a exportului. Noi făceam corpuri de iluminat dar pentru a le exporta trebuia să mergem la alții să ni le omologheze. Risipă de timp, de valută, obișnuitele bețe-n roate — ca să enumăr cîteva necazuri. Am luptat foarte mult pînă am obținut „E"-ul litera omologării.

— Cum s-au petrecut lucrurile de fapt ?

— A apărut în 1976 Decretul 371 care conținea hotărîrea României de a adera la acordul internațional de la Geneva. S-a creat apoi acest laborator. Ne-am pus pe muncă, pe cercetare, am avut încredere în noi înșine și am reușit. Avem E 19. Avem acum posibilitatea de a omologa atît produsele proprii cît și pe cele ale partenerilor străini.

★

— Vă numiți Gheorghe Bubă și sînteți șeful secției sculărie. Ce înseamnă această secție pentru întreprindere ?

— Producem absolut toate sculele necesare fabricației de la „Elba". Executăm chiar și scule pentru furnizori.

— Ce este determinant în activitatea dumneavoastră ?

— Asimilarea de produse noi, cu o înaltă tehnicitate. Într-o singură sculă să existe posibilitatea executării de operații multiple. Recent, de pildă, am pus în funcțiune o linie de executare pe prese a lămpii care luminează numărul mașinii.

— Ce rol joacă gîndirea proprie, mă refer desigur la oamenii din secție, în realizarea sarcinilor de producție ?

—S-au asimilat și executat scule pentru injectarea bicoloră a dispersoarelor pentru „Dacii" și camioane. Tovarășii de la Orăștie le aduceau din import. Noi le facem aici, deși presupun o tehnicitate extraordinară. Acum ne-am propus să facem ochi de pisică. Pentru această piesă, pe care unii o cred o bagatelă, confecționăm 300 de prisme.

— Cît din personalul muncitor se numără în rîndul inventatorilor și inovatorilor ?

— Cel puțin 25 dar trebuie să înțelegem noul ca un fapt de muncă, de contribuție zilnică la realizarea sarcinilor de producție.

★

— Ce sînteți, Ladislau Sehl ?

— Român de naționalitate germană. Sculer matrițer la „Elba".

— Vîrsta ?

— 28 de ani.

— De cît timp lucrați aici ?

— De 9 ani.

— Ce școală aveți ?

— 10 clase și sînt în anul II la școala de maiștri.

— Ce vă definește în producție ?

— Pot să execut singur fiecare sculă din secție.

— În ce măsură gîndiți original în muncă ?

— La fiecare sculă îmi fac o tehnologie proprie. Știu de unde încep și cum termin. Sînt adeptul treburilor migăloase.

— Cît cîștigați pe lună ?

— 3 000—3 500 lei în funcție de echipa cu care lucrez.

— Ce fel de relații s-au statornicit în echipa pe care o conduceți ?

— Explic omului ce are de făcut. Îl las să execute bineînțeles sub supraveghere. În cazuri excepționale — omul nu poate face, de pildă, — fac eu.

★

— Tovarășe inginer Viorel Bochie, sînteți șeful secției corpuri de iluminat pentru autovehicule. Ce este cel mai greu aici, în secție ?

— Tehnic vorbind, produsele de serii mici. Aproape că le facem pe fiecare în parte.

— În acești 20 de ani Întreprinderea „Electrobanatul" s-a schimbat foarte mult. Este o unitate etalon a industriei noastre. Ce anume s-a schimbat în secția pe care o conduceți ?

— S-au înregistrat multe modernizări tehnologice. Producția secției noastre s-a dublat în ultimii trei ani. În atelierul de pregătire mecanică s-a trecut de la tehnologia de execuție individuală la una în flux, pe bandă. În acest fel s-a eliminat spațiul de depozitare, se poate urmări lejer calitatea piesei. Executarea unor repere care se făceau cu 5—6 operații scule pe om se face cu o singură operație. 5—6 muncitori făceau 3 000 de repere în 8 ore. Acum, unul singur, tot în 8 ore face 30 000—40 000. Pînă anul trecut șlefuirea oglinzilor de la farurile rotunde se făcea manual. Adică greu, adică o productivitate scăzută. 3 muncitori executau, șlefuiau este corect spus, 500 de bucăți în 8 ore. Prin autoutilare s-a executat un agregat de șlefuire mecanică cu 4 posturi de lucruri manipulate de un singur muncitor cu o calificare submedie. În 8 ore se șlefuiesc 2 000 de bucăți.

★

În locul reportajului tradițional autorul acestor rînduri a redat cîteva discuții cu personalul muncitor, cu cadre de cercetare și de conducere de la binecunoscuta întreprindere timișoreană „Electrobanatul". Sînt dialoguri în care s-a vorbit despre muncă, despre producție. Trăim așa cum muncim — ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este o realitate evidentă aici, la Elba. Cu oameni serioși și competenți, români, germani, maghiari, aici se produc obiecte necesare muncii și vieții. Deja astăzi, 18 august, ni se confirmă de către tovarășul Mărgan, directorul întreprinderii, că toate angajamentele pe care și le-a asumat colectivul de aici în cinstea zilei de 23 August au fost îndeplinite. Adică : depășirea producției marfă cu un milion lei ; depășirea planului de export cu 350 000 lei ; punerea în funcțiune, prin autoutilare, a unui agregat pentru imprimat jachete la bateria R 20 masă plastică ; asimilarea, cu un avans între 2—4 luni, a trei produse în planul tehnic și includerea altor trei poziții peste plan.

Sînt fapte de muncă ce emoționează și conving.

EUGEN SECELEANU ■

Oameni de marcă ai Întreprinderii „Electrobanatul" Timișoara : Doctorul inginer Ladislau Oberst, inginerul Gheorghe Bubă, sculerul matrițer Ladislau Sehl, maistrul Dumitru Siminea

---

(Urmare din pagina 1)

plice istoriei nu doar prin act de prezență, ci prin act de participare, deci prin act creator, prin act demiurgic.

Cine a asigurat în chip programatic această participare, cine a diriguit-o efectiv, cine i-a hotărît eficiența, iar prin aceasta caracterul de lege, este Partidul Comunist Român, pe atunci cea mai tînără, dar cea mai ofensivă, forță politică a țării, singura capabilă să preia pe umerii săi și să conducă năvalnica dezlănțuire populară a acelui august fertil și incandescent. Astăzi, la 34 de ani de la Eliberare, mandatul pe care masele largi l-au încredințat, în acele istorice zile, partidului comunist, cu entuziasm, cu înflăcărare, dar și cu încredere, cu luciditate — cu luciditatea unui popor îndelung încercat de istorie, lucrat de istorie, știind să țină cumpăna judecății istorice dreaptă, decizînd că alt drum decît acesta nu este, hotărîndu-se să apuce nešovăit pe el — se vădește, prin toate înfățișările muncii și vieții noastre, strălucit onorat, strălucit împlinit prin faptă. Se vădește în chipul cel nou al patriei, în glorioasa istorie, corolar al întregii noastre istorii, a acestor din urmă ani, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cea mai densă etapă a cuceririlor noului, etapa maximei afirmări a socialismului românesc, etapa maximei înfloriri a României socialiste. Se vădește în această epocă a maturității noastre, a performanțelor noastre, a independenței noastre reale pe toate planurile, se vădește în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, care marchează trecerea la o calitate nouă a muncii și vieții noastre, la o creștere intensivă a forțelor de producție și, o dată cu ele, a tuturor valorilor noului, a tuturor valorilor ce ne definesc existența, se vădește în noua noastră economie, în noua noastră civilizație, în noua noastră cultură, considerate cu înalt interes, prețuite și admirate pe toate meridianele, se vădește, pregnant, în noua noastră democrație, reafirmînd, cu o forță nouă, rolul covîrșitor, suveran al maselor în făurirea destinului național.

Ne aflăm, în acest al 34-lea an al Eliberării, într-un moment în care rolul istoric, demiurgic al maselor, clar afirmat, a căpătat, mai mult ca oricînd, temeiul plenar al realității, un întreg și amplu sistem de măsuri organizatorice, elaborat de Congresul al XI-lea și de Conferința națională ale partidului, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, asigurînd participarea efectivă, activă a tuturor cetățenilor patriei la dezbaterea problemelor cruciale ale vieții social-economice, la guvernarea statului, la adoptarea deciziilor ce privesc prezentul și viitorul nostru, deci la făurirea în mod conștient și liber a propriului destin. Întemeiați pe această conștiință de autentici stăpîni ai bogățiilor acestui pămînt, ai muncii lor, ai roadelor ei, ai zilei de azi și ai zilei de mîine, reflectînd deplina sudură a colectivității noastre umane cu structura socială, cu această structură socialistă edificată în anii Eliberării, milioanele de oameni ai României de azi, români, maghiari, germani, de alte naționalități, strîns uniți sub steagul patriotic al comuniștilor, întăresc zi de zi, cu inima și cu fapta, mandatul încredințat partidului, conducerii sale, de a le exprima și traduce în fapt interesele, aspirațiile, vrerile, conducîndu-i spre culmile progresului, ale bunăstării. Sub semnul acestei mari, indeturnabile unități, transformată în factor de permanență și de temei al vieții, transformată în factor motor al dezvoltării civilizației, ziua de azi și de mîine a României se profilează sub aura celor mai mari cuceriri ale unei întregi istorii.

Faptele de întrecere, de muncă și de creație dedicate aniversării Eliberării, angajarea fierbinte a întregului nostru popor, în aceste zile, în înfăptuirea entuziastă, neabătută a politicii interne și externe a partidului, a marilor sarcini care stau în fața societății noastre, pregnant reliefate în magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a activului central de partid și de stat — sînt, în acest sens, elocvente, pilduitoare. Înțelegînd, din nou, cu sporită forță, unitatea organică, indisolubilă dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru, dintre comandamentele naționale și cele internaționale, oamenii muncii din uzine, de pe marile șantiere, de pe ogoare, din laboratoarele științei, de pretutindeni unde se zămislește noul, adică țara de mîine, își sporesc eforturile, pentru a spori contribuția României la întruparea în fapt a celor mai înalte idealuri ale umanității, pentru o prezență și mai activă a patriei noastre în concertul popoarelor lumii.

Sub acest semn — sub acest nobil semn — se muncește și se trăiește în România de azi, țară a eroismului, țară a omului și a omeniei, țară a libertății, țară a viitorului și a slavei sale.

Iată ce înseamnă RITMUL ROMÂNESC

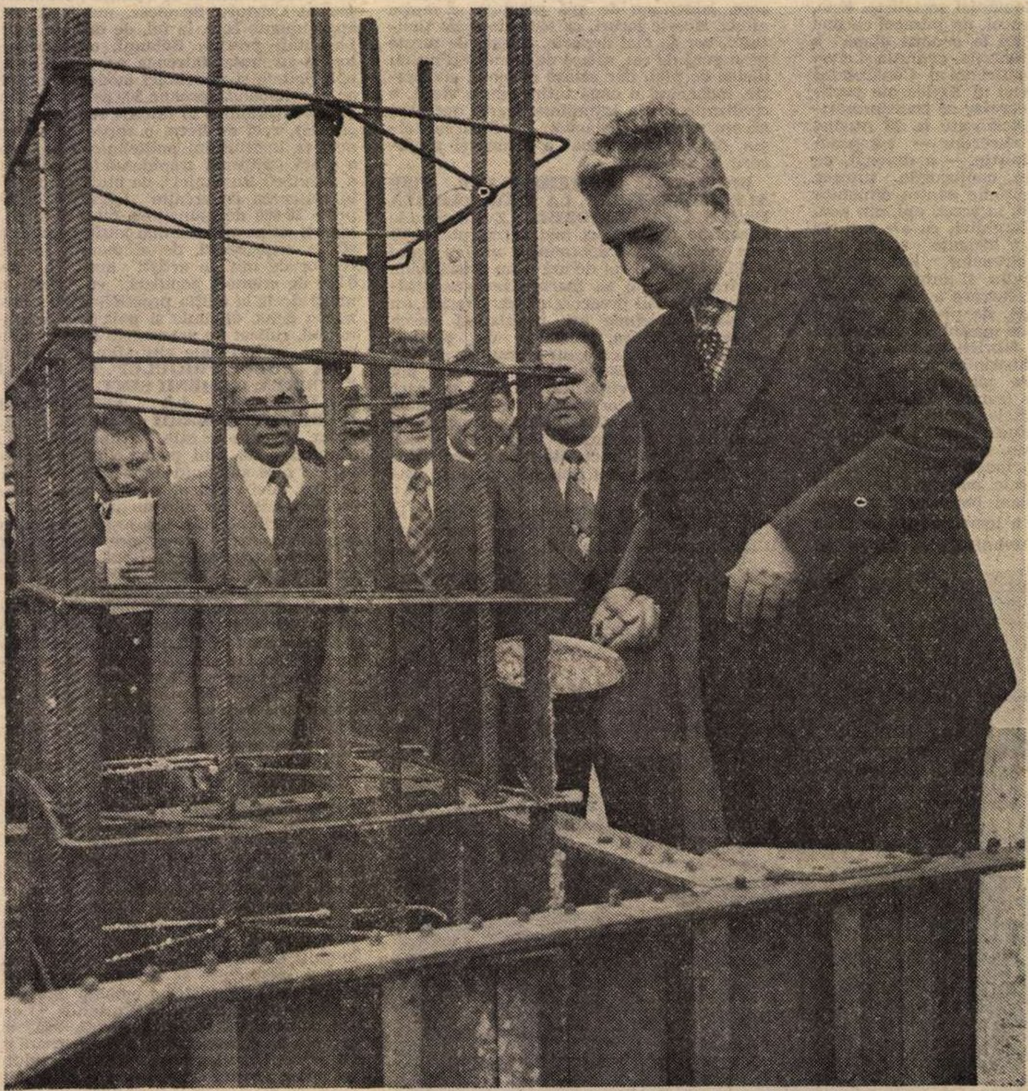

O imagine simbol : tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel dintîi constructor al unei țări de constructori, inaugurează lucrările de edificare ale unui nou și important obiectiv al economiei României socialiste

> „...odată cu creşterea forţei materiale creăm condiţiile necesare pentru progresul general, pentru înfăptuirea politicii principiale a partidului nostru, care pune în centrul activităţii sale ridicarea bunăstării şi fericirii întregului nostru popor."
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

La scara unui județ

Harghita — o stradă, un oraş şi un ţinut în numele frăţiei

...O zi din istoria locurilor — o zi istorică — premergătoare acestui August jubiliar, purtîndu-i, întregi și strălucitoare, semnificațiile :

...Miercurea Ciuc, 20 iunie 1978. Zeci de mii de oameni, români și maghiari, femei și bărbați, tineri și vîrstnici, participă la marea adunare populară din centrul orașului, din fața sediului Comitetului județean de partid. Atmosferă sărbătorească, iradiantă, de trăire înaltă a clipei, de freamăt intens al bucuriei obștești. Bucuria zecilor de mii de oameni de a-l avea, din nou, în mijlocul lor, pe fiul cel mai iubit al patriei, secretarul general al partidului, președintele Republicii. Bucurie împlinită prin voința — prin unanima voință, răspicată sub cerul sărbătoresc al zilei — de a înfăptui, cu pasiune și abnegație, politica Partidului Comunist Român, marile sarcini ale Congresului al XI-lea, marile sarcini ale Conferinței naționale. Mari, însuflețitoare sarcini de viitor, deschise din proiectul prezentului, din cuceririle lui.

„În această perioadă — arăta, la marea adunare populară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la istoria ultimului deceniu a acestor meleaguri — județul Harghita a cunoscut o dezvoltare puternică, producția industrială fiind acum de 4 ori mari mare decît în 1965, în ce privește producția orașului Miercurea Ciuc ea este de aproape 5 ori mai mare decît în 1968, anul cînd s-au format județele.

ILIE PURCARU ■

(Continuare în pag. 10)

La scara unei industrii

Fluviul de oţel

Acum aproape doi ani și jumătate, cînd Combinatului siderurgic din Hunedoara i-au fost conferite înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de aur „Secera și Ciocanul", am avut prilejul să notăm, pe viu, ca să zicem așa, la cîteva ore de la acordarea înaltelor distincții, gîndurile maistrului oțelar Ștefan Tripșa și alte maistrului furnalist Nicolae Mărculescu, deveniți prin cotă-parte, pentru a doua oară Eroi ai Muncii Socialiste. „Succesul nostru, ne-a declarat Ștefan Tripșa, este o biruință a întregii siderurgii românești, o biruință care deocamdată se află pe fruntea Hunedoarei. Eu am crescut odată cu Hunedoara. O cunosc din 1949, cînd, avînd eu 16 ani, am venit aici cu gîndul să mă fac oțelar. Mă mîndresc cu toți oțelarii țării, în mod special cu cei din Hunedoara, pentru că ei au crescut, au muncit și au devenit adevărați bărbați datorită acestei școli de viață numită Hunedoara". „În ceea ce mă privește, ne-a declarat atunci maistrul Nicolae Mărculescu, eu m-am gîndit în această zi la toți cei care mi-au fost nu cu mulți ani în urmă, tovarăși de muncă. Mulți dintre ei au plecat și au dus școala de siderurgie hunedoreană în alte locuri. M-am gîndit, în mod concret, la Victor Pall, inginerul Ioan Dinu, la maiștrii Gheorghe Ghidel, Ioan Filip, și Nicolae Chiroșcă. Toți acești oameni pot fi întîlniți la Galați".

Adevărul este că, în aceeași zi, auzind vestea cea

VICTOR NIȚA ■

(Continuare în pag. 11)

La scara unei localităţi

Giurgiu, întinerit de oameni şi de industrie

Cînd zic că orașul lor era, în urmă cu cîteva decenii un tîrgușor pe cît de plin de noroi și de țînțari, pe atît de lipsit de vlagă și de evenimente, giurgiuvenii nu exagerează cu nimic, iar reporterul, căruia i s-a întîmplat să petreacă acolo întreaga copilărie și o bună parte din adolescență, poate băga mîna în foc că lucrurile stau așa și nu altfel. Sub stăpînirea străină, care a durat la fața locului mai mult de 4 secole, sub stăpînirea vechiului regim, vecinătatea Dunării n-a adus, cum ar fi fost de așteptat, vreun avantaj orașului, cel mai apropiat port de capitala țării dezvoltîndu-se anevoie, pradă lîncezelii și uitării, poziția sa favorabilă umplînd nu buzunarele urbei, ci doar pe acelea ale unor negustori de cereale, îmbogățiți peste noapte și pe seama muncii țăranilor din satele învecinate. Oraș al cîrciumilor și al bisericilor, Giurgiu a înaintat spre civilizație în pas de melc, adormit și prăfos, cu case pitice și provizorii. După o statistică efectuată în 1944, mai mult de 60 la sută din casele orașului erau, la data respectivă, construite din paiantă și chirpici, amănunt cu putere de simbol nu numai în ceea ce privește aspectul edilitar al localității, ci vorbind

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

(Continuare în pag. 11)

Harghita, teritoriu dinamic al dezvoltării

O stradă, un oraș și un ținut în numele frăției

(Urmare din pagina 9)

Cunoașteți întreprinderile care au fost construite în această perioadă, precum și programul de dezvoltare în perspectivă, pînă în 1980, care va plasa județul Harghita printre județele cu o producție mai mare de 10 miliarde lei. Avînd în vedere că încă din anul acesta veți realiza această cifră, probabil că în 1980 veți ajunge în jur de 12 miliarde lei".

E aici, concentrată în sinteza cîtorva cifre, o pagină de istorie, cea mai densă, cea mai intensă din cîte compun multiseculara cronică a ținutului. O pagină de istorie concentrată, exprimînd, cu evidența implacabilă a cifrelor-document, cu pregnanța obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cît ținutul de sub Munții Harghitei, un tumult al prefacerilor de o unică anvergură, operă a partidului, înfăptuită cu dăruire, cu efort, cu eroism, cu conștiință, de oamenii locului, români și maghiari, integrați avîntului general al patriei, integrați întregimii patriei, adică armoniilor ei în continuă desăvîrșire, adică dimensiunilor ei complexe în timp și spațiu, adică patriei ca realitate integrală și ca realitate integratoare. Patriei care, dăruind tuturor fiilor ei, de toate naționalitățile și din toate vetrele, binefacerile noii civilizații socialiste, le solicită tuturor, deopotrivă, angajarea fidelă, fertilă, cu gestul, cu inima, cu destinele în lupta pentru prefacerea și prosperitatea ei continuă.

La capătul acestor ani de prefaceri — cele mai mari din anii socialismului, cele mai mari din întreaga istorie a ținutului — e o cifră : 10 miliarde lei. Cifra producției pe care toate județele țării — conform hotărîrii Congresului al XI-lea al partidului — vor trebui s-o atingă pînă în 1980. Cifră pe care județul Harghita — ca și alte județe — o va atinge încă din acest an, devansînd timpul, accelerîndu-l sau făurindu-l după tipare noi. Ce înseamnă aceasta ? Ce înseamnă acest surplus de timp, deci de istorie sau de energie istorică, deci de prefaceri, deci de devenire ? Cum se răsfrînge el în peisajul locului, în viața oamenilor ?

„TOATE MOMENTELE CRUCIALE ALE DEZVOLTĂRII HARGHITEI ÎN ACEȘTI ULTIMI ANI SÎNT LEGATE DE PREZENȚA SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, POARTĂ PECETEA INIȚIATIVEI, A GÎNDIRII ȘI FAPTEI SALE INOVATOARE, A GRIJII SALE NEȚĂRMURITE PENTRU VIAȚA FRUMOASĂ, DEMNĂ A TUTUROR FIILOR ROMÂNIEI, INDIFERENT DE NAȚIONALITATE". Cel ce ne spune aceste cuvinte este un vechi om al muncii, Peter Francisc, de la Întreprinderea de tractoare pe șenile din Miercurea Ciuc. Peter Francisc e purtătorul legitimației nr. 1, este deci cel mai vechi încadrat („vechi" desenînd un răstimp doar de vreo patru ani) al marii și modernei întreprinderi din orașul-reședință al ținutului. O întreprindere a cărei biografie, ne povestește, e simptomatică pentru ritmurile de dezvoltare ale Harghitei, pentru cuprinderea și intensitatea lor. Noua cetate a tractorului românesc, ctitorită din inițiativa secretarului general al partidului, și-a angajat cei dintîi muncitori, între care și Peter Francisc, în septembrie 1974. În ianuarie 1975 intrau în funcțiune primele utilaje, un an mai tîrziu ieșeau pe porți 76 tractoare (la lansarea tractorului cu nr. 50, în octombrie 1976, a fost de față și secretarul general al partidului), în iunie acesta, cu prilejul noii vizite a președintelui țării în modernele hale, colectivul raporta, cu mîndrie, crearea condițiilor pentru făurirea, în 1978, a unui număr de 2 800 tractoare, iar în 1980 a unui număr de 10 000.

Peter Francisc s-a numărat printre miile de oameni care, cu un deceniu în urmă, în august 1968, la marea adunare populară din Miercurea Ciuc — tînăra capitală a tînărului județ, recent înființat — ascultau, cu emoție, aceste cuvinte ale secretarului general al partidului, ale președintelui țării, în care se recunoșteau atît de plenar cu gîndurile, cu aspirațiile, cu idealurile, cu vrerile :

„Localitățile locuite de secuime, ca și alte localități ale României, erau printre cele mai rămase în urmă din punct de vedere al dezvoltării industriale... În cadrul actualului cincinal, în județul dumneavoastră se vor construi 10 întreprinderi noi... Numai creînd o industrie puternică, modernizînd agricultura, pe toate meleagurile patriei, asigurăm ca într-adevăr cetățenii României, fie că sînt români, fie că sînt maghiari, fie că sînt germani sau de alte naționalități, să se bucure din plin de tot ceea ce poate da civilizația socialistă. În aceasta constă, în primul rînd, realizarea în fapt a deplinei egalități între oameni, fără deosebire de naționalitate, aceasta înfăptuiește partidul nostru comunist, în aceasta constă politica națională, marxist-leninistă, a partidului nostru".

Anii care s-au scurs au dat acestor cuvinte acoperirea în aur a faptei. În acest ultim deceniu, investițiile în sectorul socialist al Harghitei au crescut cu 332 la sută. În 1977, producția globală industrială a fost de 8 310 miliarde lei, de aproape 4 ori mai mare ca în 1968, de 35 de ori mai mare ca în 1950, de 76 de ori mai mare ca în 1944. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost, în deceniul 1967—1977, de 16,3 la sută, superior celui pe țară.

Nu poți, apreciind viața orașelor și a ținuturilor românești din oricare epocă, să nu pornești de la asemenea cifre. Un ținut care, în răstimp de ani, își înzecește producția bunurilor materiale, este, evident, un ținut deosebit de prosper, un ținut în viața căruia s-a produs un miracol. Ceea ce a parcurs, ceea ce a trăit, ceea ce trăiește Harghita acestui timp nu poate deci scăpa atenției sociologilor, istoricilor, tuturor oamenilor de gîndire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor preocupați de secretul marilor, explozivelor ritmuri de dezvoltare ale vetrelor României socialiste. Este, într-adevăr, un miracol, un miracol ce ține de trecerea României la o nouă etapă a evoluției, a civilizației sale, evoluția și civilizația acestor frenetici ani ai Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cînd, ca un corolar al transformărilor revoluționare declanșate la 23 August 1944, compasul prefacerilor — compasul industrializării socialiste — a desenat, cu o sporită pregnanță, contururile tuturor vetrelor patriei, devenite centre dinamice ale noului. Am aflat, în acești ani, din nou, numele locurilor Harghitei, ca ale tuturor pămînturilor noastre strigate sonor, cu glasul înalt al sirenelor industriale : Miercurea Ciuc (sediu al întreprinderilor de tractoare, de prelucrare a lemnului, de confecții și tricotaje, de piese de schimb pentru construcția de mașini, al filaturii de lînă pieptănată, al fabricii de bere, al întreprinderii de industrializare a cărnii, al noii secții de mase plastice etc., etc.) ; Odorheiul Secuiesc (cetate industrială cuprinzînd, printre altele, o mare întreprindere de ață și filatură, o fabrică de plăci aglomerate din lemn, o întreprindere de matrițe și piese de fontă pentru industria chimică, una din cele mai moderne ale branșei) ; Gheorghieni (oraș cu întreprinderi de prelucrare a lemnului, de stofă de mobilă și țesături tehnice, de utilaje și

piese de schimb pentru industria forestieră, cu filatură de in și cînepă etc.) ; Bălan, orașul minerilor, Vlăhița, orașul „uzinei de fier", Toplița, orașul tricotajelor, Cristuru Secuiesc, orașul oțelurilor speciale forjate etc. În numai zece ani — în ultimii zece ani — în Harghita s-au înălțat peste 70 de noi întreprinderi, industria devenind, în economia ținutului, ramura dominantă, conducătoare, generatorul tuturor energiilor, mobilizînd, deopotrivă, resurse ale pămîntului și resurse umane, mobilizîndu-le locurilor bogățiile ignorate, mobilizîndu-le oamenilor capacitățile integrale, acele capacități validate de timp, renăscute major într-o operă constructivă de proporții monumentale.

Fără să se blazeze, ochiul nostru s-a obișnuit prea mult cu prefacerile și cu spectacolele de mari proporții, pentru a le mai înregistra și pe cele de nuanță, acele nuanțe care fac atuul de rafinament, de căldură, de frumusețe, ale peisajului românesc din toate zările dînd compoziției sale cromatice un tonus aparte, o vibrație nespus de vie. Harghita nu-i numai ținutul din care irump, cu vuiet tectonic, Oltul și Mureșul, născînd peisaje falnice de geneză, nu-i numai ținutul spectaculoaselor porți în Carpați ale Bicazului, Ghimeșului sau Bistricioarei, Harghita e și un ținut-grădină, lucrat ca și o grădină, ca și un desen pe mătase, în care frumosul rezultă din tot, din înfățișările grandioase ca și din infinitezimale detalii decorative. Nu numai marile uzine și combinate de la Miercurea Ciuc, Gheorghieni sau Odorheiu Secuiesc, împrejmuite de zvelte ansambluri arhitectonice, dar și geografia unei ulițe de sat asfaltate și luminate cu neon compun o civilizație, o impresionantă — în raport cu trecutul — civilizație a acestui timp. O așezare micuță precum Ditrăul, vechi sat cu case de bîrne, adunate în jurul unei ulițe nu mai largi cît să încapă promenada unor blajine cirezi de vaci, se pregătește să devină, în acest cincinal, oraș. Prefacerile, la scara acestei micuțe vetre, sînt, ca intensitate și ca pregnanță în peisaj, la fel de mari ca și cele din Miercurea Ciuc sau Odorhei. O fabrică de mobilă (deja ridicată) își va spori producția cu 50 la sută, vor spori în cuprindere și alte nuclee de nouă industrie (o carieră de piatră, un sector U.N.T.F.), se construiește o nouă fabrică, cu circa 1 000 de locuri de muncă, și, lîngă ctitoriile social-culturale înălțate în anii din urmă (spital, dispensar, zeci de apartamente în blocuri, școli etc.), urmează a se înfăptui, după cum ne spune primarul Kurko Iosif, alte blocuri de locuințe, un nou spital, o baie publică, poștă, canalizare, aducțiune de apă potabilă și multe altele. Aceste locuri, ca toate locurile ținutului, vor fi, mai departe, sălașe de turme pe-o gură de rai, sălașe de frumuseți pe-un picior de plai, dar sălașe de nouă civilizație, închegînd o nouă intimitate a vieții, o civilizație sau o intimitate foarte necesare cărora omul, de pe acum, le poartă nostalgia, după aspra trudă a facerii și prefacerii vetrei sale.

BIOGRAFII CONTEMPORANE, FIȘE ALE PREZENTULUI, LA ÎNTRETĂIEREA FERTILĂ CU VIITORUL. Evenimentele apropiate par uneori mai încețoșate decît cele vechi. Contemporanul e un om care vede scurt, noi, cei de azi, vom fi mai bine înțeleși de copii și, foarte exact, de strănepoți. Dosarul prezentului, zic istoricii, nu se poate deschide azi, neexistînd acea sfîntă nepărtinire, prescrisă de părinții istoriei, fără de care nu-i posibilă știința. Dar se poate face totuși ceva : se pot aduna pietrele viitorului mozaic, pe care cei de mîine îl vor contempla, în deplină conștiință a semnificațiilor. Aceasta se poate face valorificînd mărturiile celor care au făurit direct istoria, au participat nemijlocit la ea sau i-au fost martori, oricît de modești.

Maria Lazăr, muncitoare confecționeră la Întreprinderea de confecții din Miercurea Ciuc, a venit aici în 1967. de la Luduș, împreună cu soțul și cu cei doi copii. Cînd a venit nu știa nici o meserie, iar cartierul în care locuiește acum (cartierul Tudor Vladimirescu, ansamblu arhitectonic cu peste 10 000 de apartamente) era un cîmp. Altădată, Maria Lazăr și soțul ei, ca atîția mii și mii de harghitani, ar fi părăsit aceste locuri, căutîndu-și un rost pe aiurea. Acum, și ea, și soțul, ca atîția alți harghitani, au de lucru la ei acasă, într-un ținut în care, în ultimele trei cincinale, numărul locurilor de muncă a crescut de aproape trei ori. Numai în Miercurea Ciuc (oraș care în anul Eliberării număra sub cinci mii de locuitori) numărul locurilor de muncă în industrie este astăzi de 26 000. Adică de peste cinci ori întreaga populație a orașului din anul Eliberării. Adică, spun mai departe statisticile, de mai bine de două ori întreaga populație a orașului din anul 1960. Numai în ultimul deceniu, județul a fost înzestrat cu 43 000 de noi locuri de muncă. Dacă Maria Lazăr, ca și ceilalți noi muncitori ai Harghitei, și-ar scrie biografia, biografia acestui ultim deceniu din viața lor, corolar al anilor Eliberării, am fi în fața unui volum de memorii — de fapt, a unei biblioteci de memorii — de o amploare, și mai ales de o intensitate a faptelor, a documentelor de istorie vie, trainică, palpitînd nu prin cifre, ci prin extrase fierbinți de viață, pe care urmașii, adică cei doi copii ai Mariei și zecile de mii de copii ai celorlalți, răsfoindu-le, ar înțelege mai bine istoria, ar descifra mai lesne și mai exact sensul uman — profund uman — al evenimentelor. Fiindcă evenimentele istorice — evenimentele acestor ultimi ani — s-au făcut și aici, la Harghita, ca pretutindeni, cu oameni și pentru oameni.

Cu oameni și pentru oameni, adică oferindu-le oamenilor, mai mult ca oricînd, ce le trebuie lor, ce le trebuie vieții lor, ca să fie frumoasă și demnă, ca să aibă, peste eforturile și greutățile unor clipe, certitudinea clară, perspectiva fermă și teafără a zilei de mîine. Un mîine care a și început să devină azi, vădit în bilanțuri ale civilizației, ale bunăstării, ale răsplatei eforturilor, ce, puse în balanță cu bilanțurile muncii, ale faptei oamenilor, atîrnă, pe zi ce trece, mai împlinit, mai robust. În cincinalul trecut, în Harghita s-au construit peste 7 000 de apartamente. În cincinalul pe care-l străbatem, numărul lor se va dubla. În Miercurea Ciuc, 50 la sută din populație (în 1968 : 9,4 la sută) trăiește în case noi. În Gheorghieni (oraș cu 12 000 de muncitori, cu peste 3 000 de locuri de muncă înființate în cincinalul trecut, cu alte 3 000 urmînd a se înființa pînă-n 1980), sau în Cristuru Secuiesc, numărul noilor apartamente este, la fel, de ordinul miilor. Localități precum Bălanul, orașul minerilor, și-au mutat întreaga populație în case noi. Spitale și policlinici moderne, magazine și stadioane, aproape 300 de școli generale (cu învățămînt în limbile română și maghiară), zeci de licee, o secție de subingineri (a Institutului politehnic de la Brașov, o viață culturală trepidantă (actuala ediție a „Cîntării României", de pildă, cuprinzînd în mișcarea de creație tehnico-științifică peste 10 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri, cu peste 5 000 mai mulți ca la prima ediție, cuprinzînd, de asemenea, în afara zecilor de mii de artiști amatori, peste 9 500 de creatori populari, cu 4 000 mai mulți decît la ediția precedentă) conturează un dens, dinamic și policrom peisaj al noului, ridicat pe verticalele tuturor împlinirilor, inclusiv ale altitudinilor spiritului.

LA „POLUL FRIGULUI", UNDE VARA E SCURTĂ, OAMENII SIMT, GÎNDESC ȘI ÎNFĂPTUIESC LA TEMPERATURA FIERBINTE A MARII CREAȚII. În Harghita, precum se știe, e „polul frigului". „Numai două luni pe an sînt calde, restul de zece sînt totdeauna reci", zic cei ai locului. Aici verile sînt mai scurte, mai răcoroase, aici, în plin august, abia s-au secerat grîiele, abia înroșește zmeura, aici aerul, în aceste zile, are efervescența izvoarelor spumoase de Borsec sau Tușnad, care turnate în pahare fac sticla să pocnească de răcoare, înghețîndu-ți palma în care le ții. Aici reflexele soarelui, pe chipul oamenilor, sînt, s-ar zice, mai palide, aici, s-a zis, oamenii ar fi mai întunecoși, mai închiși în ei înșiși. Asprimea cerului, s-a mai zis, își are consecințele ei asupra firii omului. În ce ne privește, nu prea subscriem acestei teze, preferîndu-i zicala — vechea, temeinica zicală românească — a omului ce sfințește locul.

Cum sînt oamenii ce-au sfințit, prin ei și prin fapta lor, aceste locuri ?

Am putea spune, păstrînd senzația de mai sus, că, mai întîi de toate, ei, acești oameni, se văd bine, se desenează în fața ochilor noștri în linii ferme, extrem de clare, extrem de vii. Cînd e prea mult soare, spunea cineva, riști să nu vezi prea bine oamenii. Diogene umbla cu opaițul aprins, în plin soare, după oameni. Dacă s-ar fi aflat mai la nord, unde regimul luminii e mai scăzut, i-ar fi găsit, probabil, și, găsindu-i, ar fi descoperit, sub umbroasele aparențe, o omenie mai vie și mai fierbinte, poate, decît oriunde. O omenie compensînd carența solară, așa cum carența de fructe, iarna, e compensată prin vitamine. Frigul, adică asprimea cerului (și nu atît a cerului cît, cel mai adesea, a vremurilor, a istoriei), i-a obligat pe oameni, în timp, la niște trăiri concentrate, substanțiale, la niște forări în adînc, spre niște izvoare termale care să încălzească ființa. A obligat la intimitate, la strîngerea rîndurilor, la densitatea comunicării, la intensitatea bucuriilor obținute prin efortul comun. Familia umană, în astfel de circumstanțe, se regrupează și mai profund în uman. Ea se închegă, cu alte cuvinte, strîns, cît mai strîns, într-o familie. Este și cazul oamenilor Harghitei.

Acești oameni, români și maghiari, au luptat împreună, de cînd se știu, nevoindu-se să biruie anotimpuri, timpuri și soluri reci, nevoindu-se să smulgă din calea plugului lor bolovanii împotrivirilor, pînă la creasta — luminată de soare, de soarele Augustului Eliberării — pe care se află acum, în marșul lor liber spre viitor. Ei au luptat, umăr la umăr, inimă lîngă inimă, braț lîngă braț, în vitejeștile oști ale lui Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, în oastea de răsculați a lui Francisc Rákoczi II, în revoluția de la 1848, în răscoalele țărănești de pe Valea Ghimeșului, în marile bătălii de clasă declanșate sub conducerea Partidului Comunist Român. Ei au făurit și făuresc acum, umăr la umăr, inimă lîngă inimă, braț lîngă braț și minte lîngă minte, o nouă civilizație, cu iradiere egală pentru ei toți.

La Miercurea Ciuc, una din cele mai frumoase artere ale orașului nou, o magistrală cu patru benzi, flancată de esplanade de blocuri cu 11 niveluri, se numește „Bulevardul Frăției". E o arteră-simbol, simbolică și prin nume, și prin înfățișare, e o stradă a soarelui — aici soarele are unde se oglindi — e o Via Appia a acestui ținut de la miazănoapte, e o magistrală modernă, ultramodernă, dar care vine, cu numele ei, cu simbolul ei, din adînc de veac, străbătînd prin prezent, anexîndu-și toate temeiurile și strălucirile lui, și deschizîndu-se spre viitor.

În Harghita, oamenii se mută — au și început să se mute — în viitor.

În viitorul spre care, sub flamura roșie și sub flamura tricoloră care învăluie țara în întregimea ei, în sinteza ei, se mută țara.

Fluviul de oțel

(Urmare din pag. 9)

mare, foștii hunedoreni, răspîndiți nu numai la Galați, ci și la Tîrgoviște, la Reșița, Oțelul Roșu sau Cîmpia Turzii, au ținut neapărat să-i felicite pe hunedoreni. Sigur că da, unele din aceste cetăți ale metalului incandescent, ale oțelului plămădit cu sudoarea frunții și a curajului deopotrivă, cum sînt Reșița, Oțelul Roșu sau Cîmpia Turzii au, ele insele, tradiția lor, istoria lor. Și totuși, chiar și acestea au beneficiat de măiestria oțelarilor care au trecut prin școala hunedoreană. În ceea ce privește oțelul de Galați, sau cel de Tîrgoviște, apărute în competiție acum 10 și, respectiv, 5 ani, la temelia lor au trudit, de la bun început, hunedorenii, acei hunedoreni care au ținut neapărat să-i felicite pe vechii lor tovarăși de muncă. De ce ? Pentru că, așa cum sublinia și Ștefan Tripșa, izbînda a fost considerată o victorie a tuturor siderurgiștilor, fie ei din Hunedoara, Reșița sau Galați, ca să amintim triunghiul de oțel, cum obișnuiam, acum 10 ani, să numim realitatea siderurgică românească, realitate care, prin dezvoltarea și modernizarea unor noi capacități la Oțelul Roșu sau la Cîmpia Turzii, sau prin apariția unor importante capacități de oțel la Balș sau Brăila, dar mai ales prin vertiginoasa apariție a combinatului de oțeluri speciale de la Tîrgoviște, nu se mai poate încadra, firește, în metafora unui triunghi al oțelului, deși, la drept vorbind, metafora nici n-a prea avut vreme să îmbătrînească, întrucît celor două vetre, ale Reșiței și Hunedoarei, Galațiul li s-a adăugat în anul 1968, iar cinci ani mai tîrziu, la Tîrgoviște se elaborau primele șarje, sporind puterea industrială a României. Mai exact spus puterea siderurgică a unei Românii care, în 1938 producea o cantitate de 18,2 kilograme de oțel pe cap de locuitor, iar în 1975, deși numărul locuitorilor avea să crească cu cîteva milioane, producția de oțel ajunge la 452 kilograme pe cap de locuitor. Și pentru că tot sîntem la acest indicator, să notăm că în anul 1985 România socialistă va atinge o producție de 1 000 kilograme de oțel pe cap de locuitor, producție care o va situa în rîndul marilor puteri siderurgice ale lumii.

Așadar, fără să mai folosim prea multe cuvinte, creșterea potențialului siderurgic al țării exprimă, cu exactitate, creșterea puterii industriale a țării, pentru că între oțel și putere se poate pune, fără nici un fel de reținere, semnul egalității. Este vorba, desigur, despre acea putere industrială a României, așa cum au gîndit-o și au clădit-o, zi de zi, cu perseverență, cu temeinicie, cu clarviziune, cu dragoste de țară, comuniștii, care au înțeles să prelungească puterea politică în putere economică.

Așadar, marea istorie, adevărata istorie a oțelului românesc avea să-nceapă în zilele noastre, mai exact spus în anul 1952, cînd la Hunedoara se termină construcția furnalului numărul 6, care se adăuga, cu cei 450 de metri cubi ai săi, o cifră impunătoare în acele timpuri, celorlaltor cinci furnale mici din vechea „Uzină de fier". Cu acest furnal, Hunedoara realiza în acel an, 1952, întreaga producție de fontă a României din anul 1938. Peste numai 4 ani, adică în 1956, se construiește furnalul numărul 7, de 700 metri cubi, care ia locul furnalului numărul 5, acesta demolîndu-se definitiv. Acest furnal, deși al șaptelea, deși construit după furnalul numărul 6, va primi, cum era și firesc, numărul 5. Următoarele trei furnale, adică 7, 8 și 9, fiecare de cîte 1 000 metri cubi, se vor construi în anii 1962, 1966 și 1972. Sîntem, după cum foarte bine se vede, în plină actualitate. Fonta uriașelor furnale urma să se preschimbe, bineînțeles, în oțel. Atunci, ca și acum, ca și în viitorul imediat, țara avea, are și va avea mereu nevoie de oțel, de tot mai mult oțel. Se modernizează și se dezvoltă, în consecință, noi capacități la Oțelăria Siemens-Martin, iar în 1958 încep să producă oțel primele 3 cuptoare ale oțelăriei numărul 2, iar în perioada 1960—1965, OSM-2 cum i se mai spune, se înzestrează cu alte 5 cuptoare. În aceeași perioadă, într-un cuptoraș de numai 5 tone, un fel de degetar, în comparație cu actualele cuptoare, se naște oțelul electric românesc, dar, concomitent, începuse construcția oțelăriei electrice, care urma să fie dotată cu două cuptoare de cîte 20 de tone, apoi cu alte două cuptoare de cîte 50 de tone. Zi de zi, noapte de noapte, oră de oră, bătălia Hunedoarei, bătălia pentru oțel, bătălia țării, avînd drept fundal nu doar flăcările țîșnite din gura cuptoarelor, ci și cele care înaripau gîndul și ființa oțelarilor, acea bătălie încordată, plină de tensiune și de multă, foarte multă trudă, era urmărită cu sufletul la gură de țara întreagă. Ziarele și buletinele de știri de la radio consemnau zilnic știrile cele mai calde de pe frontul oțelului. Emisiunea hidrologică intitulată „Cota apelor Dunării" avea un serios concurent de popularitate și permanență în persoana Măriei-Sale Oțelul de Hunedoara, fluviul de metal topit, sîngele de foc și flăcări după care strigau toate, dar absolut toate ramurile industriei românești.

S-au construit, deci, mai întîi și-ntîi furnalele a căror fontă lua drumul noilor cuptoare de oțel. Firesc este să notăm că în aceeași perioadă, adică din 1958, la Hunedoara au început să se construiască laminoarele, cele 10 grupuri de laminoare, o adevărată capodoperă a metalurgiei românești. Dar și mai firesc ar fi să notăm că, pe malul Dunării, la Galați, în aprilie 1968, în urmă cu numai 10 ani, începea să producă primul furnal de 1 700 metri cubi. Să revenim, adică să reținem, că la Hunedoara, în 1952, furnalul numărul 6, de 450 de metri cubi, stîrnea o vîlvă nemaipomenită. Ei bine, din aprilie 1968 și pînă în anul 1975, la Galați s-au ridicat 4 furnale de 1 700 de metri cubi, recent fiind dat în folosință și furnalul numărul 5 de 2 700 de metri cubi, iar în anul 1979, în trimestrul IV urmează să intre în lucru și furnalul numărul 6, de 3 500 metri cubi. Acestor coloși li se adaugă, desigur, cele trei grupuri de cîte trei convertizoare fiecare, cu o producție de oțel de aproape 3 milioane tone anual. Dar acest triumvirat al oțelului n-avea să dureze prea mult, pentru că, în decembrie 1973, la Tîrgoviște, însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, declanșează maneta primului cuptor electric de pe platforma oțelului înalt aliat. Am mai putea vorbi, în același sens, și despre alte două cetăți ale oțelului, Cîmpia Turzii și Oțelul Roșu, care, împreună, vor spori cu încă un milion de tone zestrea de oțel a țării. Dar, deși nu ne-am propus o trecere integrală în revistă a bătăliei pentru oțel, să încheiem cu o știre din trimestrul 4 al anului ...1979 : „La Călărași, nava amiral a siderurgiei românești (o navă care în 1990 va cîntări peste 8 milioane tone de oțel), a început să producă primele cuptoare de cîte 200 000 tone fiecare". Știrea va marca, desigur, momentul în care România se va îndrepta vertiginos spre cele 1 000 kilograme de oțel pe cap de locuitor, indicator care o va include în rîndul marilor puteri siderurgice ale lumii.

Pentru că, revenim, între oțel și putere se poate pune semnul egalității și pentru că, iată, în arterele țării, ale industriei, curge cel mai prețios sînge, oțelul, putem spune, fără teama de a greși, că oțelul este, în același timp, victorie. A avea oțel înseamnă a avea unelte, a făuri unelte. Iar în fața omului și a uneltelor sale natura însăși se supune. A avea oțel înseamnă a fi respectat, înseamnă a fi liber și demn. Coloana vertebrală a unei țări și a unui popor se făurește, mai ales în aceste vremuri, pentru a fi cît mai durabilă, din oțel, din cel mai pur oțel. Iar noi, acum, avem oțel, acest oțel care este una din marile victorii ale socialismului în România.

Dar, în această succintă prezentare a oțelului românesc, nu doar ca istorie a sa, ci ca idee a puterii pe care o reprezintă, se cuvine să ilustrăm cu exemple din cele mai concrete creșterea continuă a nivelului de trai a tuturor celor care dau piept, zi de zi, noapte de noapte, ceas de ceas cu flăcările și dogoarea cuptoarelor și a fluviului de metal incandescent. De la 7 000 de locuitori, în anul 1948, Hunedoara a ajuns la ora actuală la aproape 100 000 de locuitori. Dintre aceștia, aproape 90 la sută locuiesc în cele cîteva zeci de mii de apartamente ridicate sub poala pădurii Chizid, sau în cele cîteva mii de case proprietate personală. Aceleași noi orașe, clădite pe temelia oțelului, au răsărit la Galați, la Tîrgoviște și chiar în bătrîna Reșiță. Mai mult decît atît, fluviul de oțel a fertilizat destinul cîtorva zeci de mii de oameni care, descinși din satele întregii țări, nu numai că și-au lărgit orizontul, dar au ajuns, prin muncă, strădanie și învățătură, maiștri, tehnicieni, ingineri. Apelînd la memoria însemnărilor din carnetele noastre de reporteri, am putea înșirui, în acest sens, zeci și chiar sute de nume de oameni care au parcurs, ca și oțelul, acest drum al devenirii, al autodepășirii, al bunăstării, al puterii.

Giurgiu, întinerit de oameni și industrie

(Urmare din pag. 9)

convingător despre puterea lui economică. O fabrică de zahăr numărînd vreo 300 de muncitori permanenți, una de conserve pentru legume și fructe, precum și un atelier de reparații navale, în care se efectuau lucrări mărunte și mai degrabă artizanale, reprezentau, în 1944, singurele elemente industriale ale orașului, producția lor nedepășind modesta cifră de 100 de milioane de lei pe an.

Ca să respectăm adevărul, se cade să spunem că nici în perioada imediat următoare eliberării țării, în ciuda apariției primelor transformări în viața orașului, Giurgiu n-a cunoscut o dezvoltare economică pe măsura posibilităților sale. Tipărit în 1964, Dicționarul enciclopedic român ne oferă unele informații lămuritoare din acest punct de vedere, el făcînd ample referiri la istoricul localității și sărace referiri la ponderea sa industrială, obiectivelor amintite mai sus alăturînd o singură nouă întreprindere, cea de poduri din beton, înființată în 1960. După 1965 și, mai ales, după 1968, an în care Giurgiu a devenit municipiu în cadrul județului Ilfov, soarta orașului s-a schimbat din temelii, el intrînd într-un profund și întins proces de transformări revoluționare, care au metamorfozat și metamorfozează fața orașului și viața locuitorilor săi, giurgiuvenii fiind pe deplin conștienți că există o strînsă legătură între noul destin al urbei lor și venirea la cîrma partidului și a țării a unuia din cei mai aleși bărbați ai istoriei acestor pămînturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mai întîi s-au extins și modernizat obiectivele existente. Numărul lucrătorilor fabricii de conserve s-a înzecit, iar producția ei s-a diversificat. Atelierul de reparații navale a devenit șantier în toată puterea cuvîntului, ei construind în prezent pretențioase nave de pasageri, remorchere, drăgi și stații plutitoare de pompare destinate irigațiilor, acoperind o producție anuală de 15 ori mai mare decît în 1944. Fabrica de zahăr și-a dublat producția, prelucrînd în 24 de ore peste 4 000 de tone de sfeclă, față de cele 1 800 de tone folosite, în decursul unei zile, în sezoanele de maxim randament. Întreprinderea de poduri din beton, în fruntea căreia muncește cu rezultate remarcabile comunistul Gabriel Martin, a crescut și s-a consolidat cu repeziciune, pe măsura investițiilor primite și a seriozității oamenilor, ea ajungînd să producă în prezent, pentru nevoile orașului, ale țării și pentru export, de peste 30 de ori mai mult decît în anul înființării ! Altfel vorbind, o singură unitate a Giurgiului socialist realizează, în 1978, dublul producției industriale a orașului pe anul 1945. Apoi au început să apară obiectivele noi. În 1970, Fabrica de nutrețuri combinate. În 1971, Întreprinderea textilă „Dunăreana". În 1912, Întreprinderea pentru creșterea și industrializarea porcilor care are, la ora actuală, un rulaj anual de 300 000 de capete. Apoi, o fabrică de lapte, una de pîine, o autobază modernă, un poligon pentru prefabricate, o fabrică de acid citric preparînd — singura din țară — sarea de lămîie etc. etc. Prin toate aceste dotări, parte integrantă a politicii înțelepte a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării. Giurgiu se găsește în situația, grăitoare pentru devenirea lui spectaculoasă din ultima vreme, de a realiza în numai o lună întreaga producție industrială a anului 1944. Perspectivele care se deschid, în prezent, în fața orașului sînt cu tot respectul pe care-l avem față de cuvinte, cele mai luminoase din abundenta sa istorie. La 10 decembrie 1977 au fost inaugurate lucrările de edificare ale întreprinderii pentru construcția de mașini și utilaje grele, care pune bazele unei puternice industrializări a bătrînului port, ceea ce — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — „va ridica nivelul de viață și de civilizație al tuturor oamenilor muncii din această localitate". Totodată, în decursul anului viitor urmează să fie dată în folosință prima capacitate de producție a combinatului chimic aflat în construcție la Giurgiu, pe un teren pe care altădată pășteau oile, nu departe de cheiul canalului Sfîntu Gheorghe, combinatul respectiv, cu cele 6 uzine ale sale, reprezentînd cea mai rentabilă investiție din istoria așezării și implicit rampa sa de lansare, alinierea orașului în rîndul marilor cetăți industriale ale țării. La încheierea acestor lucrări de anvergură, într-un viitor care se poate zări cu ochiul liber, se apreciază că Giurgiu va avea antrenată în activități industriale o populație egală cu toată populația orașului în anul eliberării !

Desigur, pătrunderea și afirmarea industriei a schimbat din temelii nu doar viața oamenilor, ci și chipul orașului. Centrul așezării, dominat cîndva de silueta înclinată a străvechiului Turn al ceasornicului, datînd din secolul al XVII-lea, s-a sistematizat și modernizat, fiind încadrat cu o salbă de blocuri noi. Și-a deschis porțile o cochetă casă de cultură. Pe harta orașului au apărut, între alte construcții noi, o policlinică, 3 licee, o sumedenie de școli generale și grădinițe de copii. Giurgiu s-a canalizat menajer și s-a asfaltat. Parcă peste noapte vechile cartiere cu case mărunte și netrainice au lăsat locul blocurilor cu cel mai modern confort, zestrea de apartamente noi a orașului ridicîndu-se, după calculele prim-vicepreședintelui Consiliului popular municipal, Ion Pîrvuică, la 4 500. În condițiile în care, nu peste multă vreme, urmează să intre în funcțiune noua întreprindere de panouri prefabricate a orașului, cu o capacitate de 60 000 de metri cubi pe an, ritmul construcțiilor de locuințe se va accelera, pentru anii următori fiind prevăzută o creștere a fondului locativ cu peste 2 000 de apartamente în 365 de zile.

Fără îndoială că Giurgiul de astăzi e mai frumos decît oricînd. Liberi într-o țară liberă, locuitorii lui îl zidesc pe măsura ambițiilor și aspirațiilor lor, dar și pe măsura timpului pe care-l trăiesc, cel mai demn și mai prielnic din îndelungata și tumultuoasa istorie a așezării acesteia de la marginea sudică a țării.

confecții
bărbați

AȘA A FOST

ALBA IULIA. Continuatorii de gînd și faptă ai luptătorilor pentru fireasca Unire, sub Mihai Viteazul, scriu, umăr lingă umăr, istoria prezentului a cărui cronică înregistrează, pentru întreg județul, ritmuri înalte de dezvoltare. Producția industrială este de 45 de ori mai mare decît cea a anului 1938. Bunăstarea este solidară cu aceste ritmuri: s-au construit în ultimii zece ani, din fondurile statului sau credite, peste 15 000 de locuințe, iar 7 000 de familii și-au ridicat case noi. Vedere din Alba Iulia. Dintre coloanele curatului trecut, prezentul se relevă limpede și luminos.

AȘA ESTE

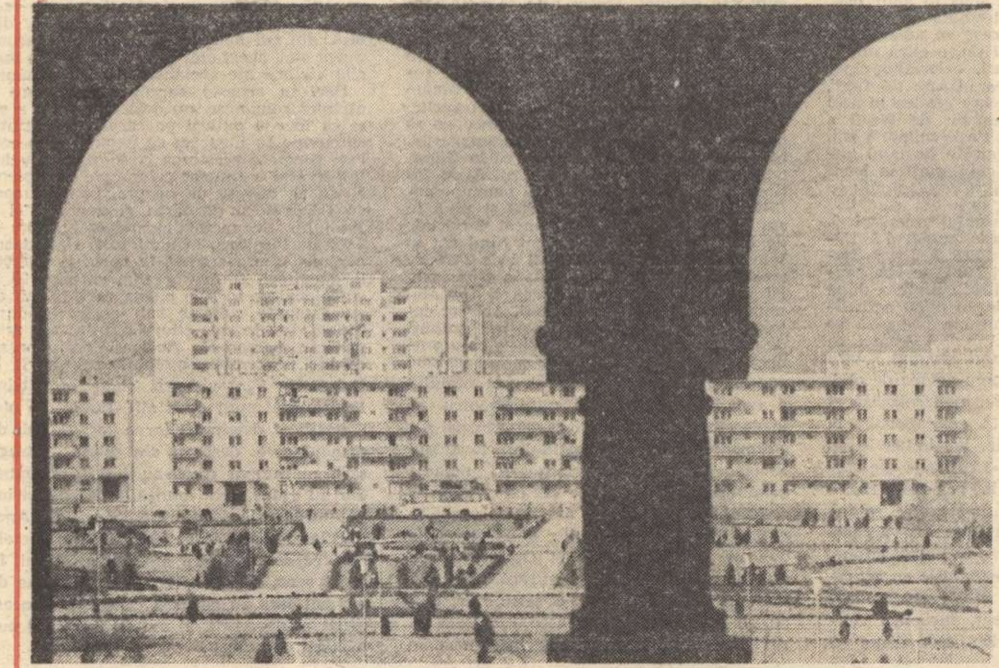

AȘA A FOST

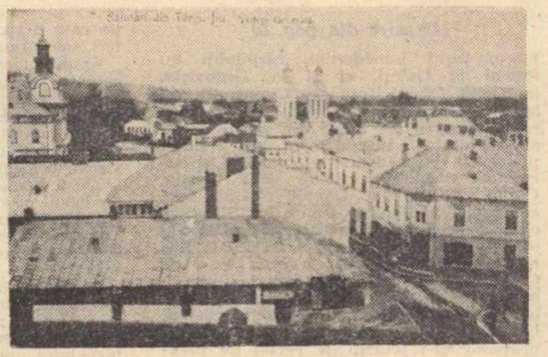

TG. JIU. Vederi din Tg. Jiu. Prima, cea mică chiar cu salutări. Contrastele sînt evidente. El nu țin doar de înălțime, ci de profunzime. De profunzimea schimbărilor din biografiile oamenilor muncii din întreaga Vale a Jiului. Numai în 1960 s-au construit aici peste 22 000 de apartamente la care se adaugă locuințele individuale. Și o cifră care ține de spectaculosul industrial: producția de cărbune care se extrage acum în Valea Jiului este de șase ori mai mare decît cea realizată în 1948.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

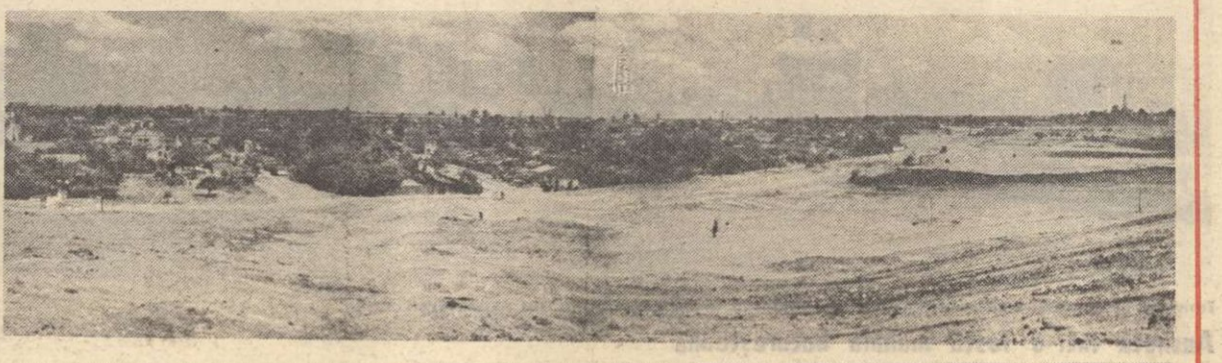

BUCUREȘTI. Noile geometrii apărute în fosta „vale a plîngerii“ au putere de simbol. Cînd treceți spre marea sală polivalentă sau cînd vă duceți copiii în frumosul parc al tineretului, spuneți-le cum arăta locul acesta cu doar zece ani în urmă. Vor înțelege mai bine decît în orice alt fel ce înseamnă la noi socialismul.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

TG. MUREȘ. Sau „orașul școlilor“. Sau „orașul ritmurilor sporite“. Argumentele ambelor formulări coexistă pașnic. Pe de-o parte, peste 900 de unități de învățămînt în care se instruiesc, în limba română, ca și în limbile naționalităților conlocuitoare, aproape 160 000 de tineri români, maghiari, germani. În afara universității, județul dispune de o largă rețea de instituții specializate, între care Centrul de științe sociale, Centrul de științe medicale ș.a. Cît privește industria, un singur exemplu: județul Mureș realizează azi doar în zece zile producția industrială a anului naționalizării.

AȘA ESTE

AȘA ESTE

ZALĂU. Elementul industrial, ca peste tot în această țară și în acești 34 de ani, a schimbat fața orășelului pierdut la poalele Meseșului. Întreprinderea de armături industriale, cele de conductori electrici emailați, anvelope și țevi sînt cîteva dintre argumentele uriașei deveniri a orașului din frumoasa Valea Zalăului. Iată doar două cifre aparținînd acestui an, comparativ cu 1977: volumul investițiilor sporește de 3,8 ori, iar volumul construcțiilor de 1, ori.

AȘA A FOST

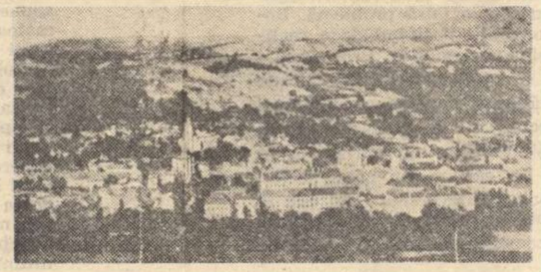

AȘA A FOST

TÎRGOVIȘTE. Fosta capitală, „Suceava Țării Românești“, cum o numea Nicolae Iorga, sub povara gloriei istoriei își uitase prezentul. În cei 34 de ani petrecuți de la eliberare, dar mai ales în ultimii 12 ani, similitudinile cu cealaltă cetate de scaun, Suceava, au devenit mai numeroase, avînd un numitor comun cu al întregii țări: dezvoltarea economică. Întreprinderea de utilaj petrolier, Întreprinderea de strunguri „Saro“, Combinatul de oțeluri speciale, iată cîteva din jaloanele industrializării orașului străjuit de turnul Chindiei și el, la rîndul său, vegheat de siluetele elegante ale arhitecturii moderne.

AȘA ESTE

AȘA ESTE

ARAD. Municipiul asigură în prezent pentru economia națională întreaga producție de vagoane de călători, jumătate din producția celor de marfă și jumătate din producția de strunguri. Reședința unui județ a cărui producție industrială va depăși pînă în 1980 cifra de 20 miliarde lei. Replica, una din numeroasele replici pe care Aradul le poate oferi imaginii cu aspect de centru comunal, aparținînd trecutului, poate fi dată fie și numai de noua sală polivalentă de 2 000 de locuri. Sau, mai simplu de noua urbanistică.

AȘA A FOST

ARAD
Palatul Direcțiunei Regionale C. F. R.
și gara Motorului electric

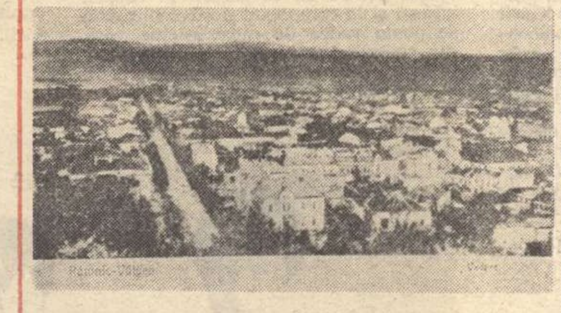

AȘA A FOST

RM. VÎLCEA. Pitorescul orașului mîngîiat de apele Oltului a dobîndit în anii socialismului valențe noi. Armoniile în beton și platformele industriale marchează saltul liniștitului tîrg de odinioară, de la „cumințenia“ locului în care nu se întîmpla mare lucru la îndrăzneala proprie marilor centre industriale.

AȘA ESTE

Imagine cu fapte şi sentimente a unui loc unde, în urmă cu zece ani, nu exista decît un lac

Anchetă într-o fostă mahala bucureşteană

Despre socialism sau ceea ce se vede în casa omului şi în inima lui

Mahalaua. O realitate care năştea o psihologie. O realitate care făcea ca Bucureştiul să-şi schimbe, spre marginea lui, ritmul de viaţă. O realitate care însemna străzi meschine şi întortocheate, fără apă şi lumină, case ridicate alandala după priceperea şi punga fiecăruia, gropi, bălţi şi alte bucurii terestre, la îndemîna oricui cînd veneau ploile. Pleacă ai noştri, vin ai noştri. În centru se schimbau guvernele şi mahalaua, plină de speranţe, încerca să prindă „momentul politic", doar, doar... „Cetăţenii din Sectorul Galben roagă pe domnul primar să se informeze asupra mizeriei în care se află strada Sf. Nicolae din cartierul Tei. Cînd vin ploile nu mai poate nimeni părăsi casa, iar după ce se scurge apa rămîn gropi cu nămol şi broaşte care dau concerte în fiecare seară, în apa verde pe care mai mişună şi ţînţarii. Cetăţenii nu se pot aproviziona cu lemne şi zarzavaturi, pentru că pe această stradă nu intră căruţe. Acum cînd au început căldurile, cetăţeanul trebuie să stea tot timpul în casă din cauza mirosului urît emanat de acest nămol." (Unul din ziarele vremii citat de Mircea Damian în volumul „Bucureşti" apărut în 1935.) Dar „momentul politic" trecea la fel ca celelalte şi mahalaua rămînea cu un pitoresc al mizeriei, dacă poate exista aşa ceva, şi atmosfera patriarhală a locurilor în care, potrivit expresiei, nu se întîmpla nimic.

★

PENTRU ÎNCEPUT UN INTERVIU CU UNUL DINTRE LOCUITORII SECTORULUI 4, PRIMARUL CORNEL NICODA

— Pînă acum 16—17 ani, duminică de duminică, bucureşteanul se agăţa de scara tramvaiului 18 şi cobora la capăt unde se afla talciocul. Unii veneau chiar frumos îmbrăcaţi. Mîncau mici, beau cîteva sticle de bere la gura tîrgului pentru ca apoi să se mai oprească odată la cea mai faimoasă cîrciumă din împrejurimi, „La scăricica". Tovarăşe primar, dumneavoastră care, după cîte am înţeles, v-aţi născut, aţi copilărit, aţi muncit în această parte a Bucureştiului, şi, iată, locuiţi şi munciţi aici şi în prezent deci dumneavoastră care cunoaşteţi foarte bine faptul că talciocul reprezenta, într-un fel, marca acestei zone, puteţi să-mi spuneţi dacă greşesc cumva.

— Nu. Talciocul se afla unde este azi intersecţia bulevardelor Leontin Sălăjan şi Ion Şulea. Mai spre margine exista o fabrică de cărămidă, „Argila roşie" îi spunea, şi cele 14 gropi ale pulberăriei. Mulţi dintre cei care locuiesc azi în modernul cartier Titan, o parte a sectorului 4, nici nu cunosc aceste amănunte. Dealtfel, pe locul actualei platforme industriale Dudeşti era satul Dudeşti-Cioplea. Bucureştiul se oprea undeva în urmă.

— Care este momentul care a dus la această transformare spectaculoasă ?

— Congresul al IX-lea al partidului. Atunci s-au pus bazele marelui salt spre civilizaţie. Să nu vi se pară exagerate cuvintele. Azi trăiesc în sectorul 4 peste 325 000 de oameni, iar 250 000 de locuitori sînt numai în Titan. Deci, alături de Drumul Taberei sau Balta Albă ne numărăm printre marile „oraşe" ale ţării.

— Un oraş are şi industrie...

— Fireşte şi ne conformăm. Rod al iniţiativei şi al îndrumării nemijlocite a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, au luat fiinţă platforma chimică Dudeşti şi platforma energetică Vitan prin care producţia industrială a sectorului s-a triplat în ultimii ani, ajungînd în 1973 la peste 15 miliarde lei. Anul trecut s-au asimilat de către întreprinderile din sector produse care au adus o economie de peste 45 milioane lei valută.

— Ce pondere ocupă industria sectorului în industria Bucureştiului ?

— 10—11 la sută. Şi încă o dată, nu uitaţi că în 1970 valoarea producţiei noastre industriale era de 5 miliarde lei. Aş vrea să mai adaug că, pe primele şapte luni ale anului, am înregistrat depăşiri la principalii indicatori, realizînd astfel, printre altele, productivitatea în proporţie de 102,9 la sută, iar producţia netă în proporţie de 101,6 la sută. Sînt cîteva dintre succesele cu care oamenii muncii care lucrează în întreprinderile din sector întîmpină marea sărbătoare a poporului nostru, ziua de 23 August.

— Pentru ca imaginea să fie cît mai completă, spuneţi-ne care sînt dotările de care beneficiază populaţia sectorului.

— Vă dau cîteva cifre. Pentru cei 59 000 de elevi există 50 de şcoli generale, licee — teoretice şi de specialitate — şi şcoli postliceale. Apoi, 17 creşe, 38 de grădiniţe, 2 clinici universitare şi 6 spitale. Şi, în sfîrşit, suprafaţa unităţilor comerciale şi prestatoare de servicii este de 231 000 metri pătraţi. După cum vedeţi sînt realizări — desigur nu toate — care formează o imagine ce, cred eu, vorbeşte cît se poate de elocvent despre devenirea acestei zone a Capitalei. În acest context, ţinînd seama că discuţia noastră a început prin evocarea mahalalei Dudeştilor, a gropilor de aici, a talciocului, putem cădea de acord că un eventual dicţionar al dezvoltării noastre, al bunăstării noastre, lucru valabil pentru oricare colţ din România, ar trebui să excludă termenul de mahala, acea aglomerare de căsuţe şi străzi insalubre lipsite de un minim de civilizaţie.

★

Mergînd pe bulevardul Ion Şulea, cu puţin înainte de a intra în zona industrială a Dudeştiului, întîlneşti ultimele blocuri ale cartierului Titan. Aleile regulat tăiate, viaţa proprie marilor cvartale de locuinţe, prevăzute cu tot ce-i este omului necesar conform unor precepte de civilizaţie modernă, nu te lasă să bănuieşti că oraşul se va termina brusc, intrînd pe neaşteptate în porumbul C.A.P. Dudeşti.

★

În dreapta şi în stînga acestor ultime blocuri ale cartierului se află întreprinderile platformei Dudeşti şi, profilate la orizont, cele din Şoseaua Gării Căţelu. La mijloc, aproape sub balcoanele dormitoarelor, porumbul de care aminteam. Oraşul se termină. Începe oraşul. Întreprinderea de medicamente, Policolor, Întreprinderea „Stela" etc. Din dormitor afli ultimele date despre recolta cooperativei agricole amintite, iar în sufragerie primeşti în plin zgomotul oraşului. Spaţii verzi îngrijite de gospodarii cartierului, autoturisme aliniate cuminte în parcaje.

În apartamentul 11 de la etajul 3, al blocului H 30, Constantin Stănescu este singur acasă şi meştereşte ceva în bucătărie.

— Ce mai e nou prin cartierul dumneavoastră, tovarăşe Stănescu ?

— Ce să fie, noi sînt toate şi porumbul numai bun de cules.

— Bun, dar în partea cealaltă, unde începe Bucureştiul ?

— La fel. Dar mai bine întreabă-mă ce e la întreprindere.

— De acord. Dar de ce să pun întrebarea asta ?

— Pentru că întreprinderea e nouă şi se numeşte I.O.R. II. Eu sînt electrician, şef de echipă, şi întreprinderea mea este una dintre mîndriile sectorului.

— Care sînt ultimele realizări ale echipei dumitale ?

— În cinstea zilei de 23 August am îmbunătăţit compresoarele şi staţiile de conexiuni. Mai exact ne-am organizat mai bine şi am făcut treaba mai devreme. Ca să fiu cinstit însă, ideile n-au fost doar ale colectivului, ci şi ale maistrului meu.

— De cîţi ani lucrezi dumneata în meseria asta ?

— De 21 de ani, timp în care s-a construit şi Bucureştiul acesta nou.

— Eşti bucureştean ?

— Acuma da, dar de născut m-am născut la Răcari, lîngă Bîldana, poate ai auzit. Şi fraţii mei au venit tot în Bucureşti. Au învăţat meserie, stau la bloc, în Drumul Taberei, în Pantelimon. Mă întrebai mai devreme unde este centrul sau dacă nouă nu ne este departe. Păi dacă îi întrebi pe fraţii mei, ei ce o să spună ? Fiecare îşi laudă marfa. Eu zic că aici. Ei, că este acolo, în Pantelimon sau Drumul Taberei. Să fim cinstiţi şi să recunoaştem că e peste tot. Cînd am venit eu în Capitală, cartierele de margine nu semănau nici cu Răcariul meu de baştină.

— Chiar aşa ?

— Chiar aşa. Erau numai gropi aici. V-aţi gîndit cîte gropi erau la marginile Capitalei ? Ca peste tot în ţară, politica noastră de construire a socialismului, deci a unei economii, a unei industrii moderne, a însemnat şi creşterea bunăstării noastre. Secretarul general al partidului afirmă de nenumărate ori că bunăstarea aceasta ţine de munca noastră. Este un mare adevăr pe care ne-am clădit tot ceea ce se vede, fie şi numai aici în Titan sau unde sîntem noi la marginea Bucureştiului. Dar margine nu înseamnă mahala, chiar dacă ne mai războim cu mentalitatea unora proprie mahalalei.

— Cuvintele sînt frumoase, dar ce înseamnă ele concret aici la Ozana ?

— Uite, cu ultima creştere de retribuţie, eu şi soţia mea cîştigăm cu cinci sute de lei mai mult ca în 1976. Cinci sute de lei reprezintă aproape jumătate din retribuţia pe care o aveam eu acum douăzeci de ani, cînd am învăţat meserie. În aproape un an de zile ne-am putut lua, datorită acestei majorări, un aparat de radio portabil pentru băiat, un frigider „Arctic" mare, de cinci mii de lei, şi cîteva lucruri prin casă. O să-ţi spun un secret : toate le-am cumpărat din cartierul nostru. După cum şi aprovizionarea tot aici o facem pentru că ce găseşti în Amzei, găseşti şi la complexul nostru. Dar asta se poate vedea de către oricine, uite, din curiozitate, mergi şi la complex...

Familia de la etajul I, apartamentul 4, se numeşte Niţescu. Ion Niţescu este tehnician la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, iar soţia, Petruţa, este gestionară la „nou născuţi" la „Unirea".

— Eu cunosc cartierul, ne spune Ion Niţescu, pentru că mai veneam cînd eram elev pe la talcioc. Talciocul era pentru mulţi şi loc de agrement. Veneau, luau o bere şi cîţiva mici şi plecau cu vechiturile la subsuoară. Pînă în Bucureşti, care nu se prea întrezărea din groapa tîrgului, îi fura somnul prin tramvaie. Eu am stat în Ferentari. Se schimbă şi el. Aşa s-a schimbat toată Capitala şi încă se mai schimbă. Pentru că este un adevărat şantier.

Alexandru Dumitru este un bun prieten al familiei Niţescu, stă la etajul 3, apartamentul 8, şi aflat întîmplător în vizită împreună cu noi, ţine morţiş să lămurim problema centrului.

— De fapt, ce înţelegem prin centru ? Sau contează foarte mult noţiunea de centru ?

— Nu contează, dar s-o lămurim.

— Cînd spunem centru, eu zic că e bine să ne gîndim la condiţiile egale pe care le au cei ce locuiesc lîngă Cişmigiu şi pe care le avem noi. Nu putem locui toţi lîngă „Intercontinental". Altădată mahalaua şi centrul aveau un conţinut social. Unii aveau şi alţii nu. Acum muncim toţi, avem toţi. Munca este singurul criteriu. Eu nu discut, cum s-ar crede, noţiunile de centru şi de margine. Ci probleme de viaţă, de bunăstare. Să nu transformăm un traseu de tramvai, o distanţă, în criteriu de apreciere a bunăstării.

— Unde aţi locuit înainte ?

— În Tei. Străzile erau cum erau, iar casele nu-ţi făceau nici o plăcere să le vezi. Azi s-au făcut blocuri. Civilizaţie, confort ca şi aici. Mi-ar place să stau din nou acolo. Mai sînt multe de făcut, de construit, dar le vom face în curînd pe toate pentru că muncim şi pentru că le facem pentru noi. Asta înseamnă să fii şi producător şi beneficiar.

★

Oamenii unui cartier aflat în marginea Capitalei. Pentru că oraşul trebuie să se termine undeva. Dar, aşa cum spunea unul dintre interlocutorii noştri, aceasta este o falsă problemă. Rodul unei mentalităţi ţinînd de o realitate depăşită prin muncă. Prin vocaţia oamenilor de a-şi construi în calitate de producători şi beneficiari ai muncii lor un prezent şi un viitor pe măsura ambiţiei şi ţelurilor lor. Un sector al Capitalei. Un cartier din acest sector. O fostă mahala. Devenirea unui colţ al Bucureştiului care înseamnă devenirea multor asemenea colţuri din oraşele ţării.

MIRCEA RAICIU ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

De la ţurca de ieri la tenisul de astăzi, sau copilăria fericită a puştilor din Titan

În preajma inaugurării

Cel mai mare așezămînt medical din România

SPITALUL CLINIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Amplasat în imediata vecinătate a Facultății de medicină, pe un teren cuprins între Splaiul Independenței, bulevardul Eroilor, bulevardul dr. Petru Groza și str. dr. Leonte — Spitalul clinic al municipiului București este și va rămîne, fără îndoială, multă vreme, cel mai mare așezămînt medical construit în țara noastră. Darea lui în folosință va avea loc la începutul lunii septembrie, deci cu puțin timp înaintea deschiderii anului universitar și va marca o dată memorabilă în analele școlii medicale românești : intrarea în funcțiune a celui mai amplu volum spitalicesc din România și a celei mai moderne baze medicale de tratament, cercetare și învățămînt.

Vom prefața acest eveniment, prezentîndu-vă, stimați cititori, cîteva date generale privind arhitectura și atributele funcționale ale uriașului din Cotroceni, întrupat din talentul, priceperea și osîrdia unui larg colectiv de proiectanți, constructori și cadre medicale. Considerăm util să vorbim deopotrivă și despre ceea ce astăzi se vede și se simte mai puțin, despre ceea ce va da viață și sens acestei mari cetăți medicale, despre profesionalitatea, omenia și căldura celor care vor lucra aici, despre tot ceea ce, în plan spiritual și în consens cu preceptele de deontologie medicală, va înnobila cu rațiune și suflet sensibil marele edificiu.

Vă mai informăm, în sfîrșit, că atît explicațiile de specialitate, riguros științifice, cît și elementele de anticipație (purtînd pe alocuri căldura înaripărilor romantice) aparțin uneia și aceleiași persoane. Este vorba de **tovarășul doctor Mihai Mihăilescu, directorul Spitalului clinic,** personalitate marcantă în domeniul chirurgiei generale și, deopotrivă, un pasionat al construcțiilor sanitare. Autor al mai multor lucrări consacrate edificiilor spitalicești, domnia-sa a urmărit și dirijat, în calitate de consilier și coordonator medical, întreaga geneză a marelui așezămînt medical, de la primele schițe de proiect și pînă în faza actuală.

UN COMBINAT TERAPEUTIC

Spitalul clinic al municipiului București — clădire cu 15 etaje și cu o suprafață totală desfășurată de 60 000 metri pătrați — este pînă la ora actuală cel mai ridicat punct al Capitalei. Mai înalte par la prima vedere Casa Scînteii și Hotelul Intercontinental, dar înălțimea nivelurilor și altitudinea terenului acordă în fapt acest privilegiu noului edificiu sanitar. Intrarea principală pentru accesul bolnavilor, personalului și publicului vizitator este orientată către Splaiul Independenței (în apropierea unei viitoare stații de metrou) iar cea de-a doua, destinată studenților, spre Facultatea de medicină. Cele două intrări sînt legate în linie dreaptă de un coridor larg, o adevărată „magistrală“ ce cuprinde și nodul central al circulației pe verticală, prevăzut cu o baterie cu 10 lifturi. Întregul spital este realizat, dealtminteri, pe sistemul monoblocului polifragmentat-articulat, reprezentînd în fapt o singură mare construcție alcătuită din mai multe piese din volume diferite și care se înfățișează ochiului ca o imensă stea cu patru colțuri. Prin acest aranjament arhitectonic, spațiul construit se grupează în jurul unor puncte de răscruce și de-a lungul unor axe perfect simetrice. Spre deosebire de alte numeroase edificii sanitare, chiar de proporții mult mai modeste, unde labirintul culoarelor, scărilor și distribuția încăperilor aduc serioase prejudicii simțului de orientare — marea clădire oferă posibilități pentru orientare promptă chiar celui mai neavizat vizitator. Orice ins poate ajunge ușor și în scurtă vreme din orice punct al spitalului în orice alt colț al clădirii, luînd ca punct de reper nodul central și apoi axialitatea „magistralelor“.

Spitalul clinic cuprinde șase mari sectoare. Le vom prezenta extrem de sumar, deoarece complexitatea lor ne-ar obliga la o descriere ce ar depăși cu mult spațiul disponibil al revistei noastre.

Primele servicii vor fi asigurate de marea policlinică a complexului spitalicesc, calculată pentru a acorda zilnic 1 500 de consultații și tratamente virtualilor pacienți. Ea va cuprinde cabinete de boli interne (cardiologie, reumatologie, pneumologie, nefrologie, boli digestive, neurologie, psihiatrie etc.) ; cabinete pentru consultații chirurgicale (ortopedie, ORL, oftalmologie, chirurgie generală ; cabinete pentru obstetrică și ginecologie ; 1 cabinet pentru dermato-venerologie ; săli de tratamente, o încăpere pentru cursuri și demonstrații cu grupe de studenți, precum și un foarte modern și amplu compartiment destinat recoltărilor pentru examene de laborator.

Corpul central va adăposti sectorul spitalizare prevăzut cu 1485 de paturi clinice, repartizate pe 11 niveluri. Aici vor funcționa cele 11 clinici ale complexului, structura actuală a acestora fiind următoarea : 4 clinici medicale, 2 clinici chirurgicale și cîte una de oftalmologie, de neurologie, de ortopedie, de obstetrică și de ginecologie. Necesitățile și cerințele de moment ale patologiei vor putea modifica acest profil, fără ca prin aceasta să se producă perturbări funcționale complexului spitalicesc. Compartimentul acesta va mai cuprinde o secție de terapie intensivă cu 32 de paturi și un serviciu pentru interne și externări. Paturi de spitalizare mai există și în zona de explorări funcționale, în serviciul de urgență.

Sectorul serviciilor tehnico-medicale, inclusiv spațiul afectat cercetării și învățămîntului, va cuprinde blocul operator aseptic, blocul operator septic, sterilizarea centrală, punctul de transfuzie, laboratoarele clinice, laboratoarele de explorări funcționale, laboratorul de radioizotopi, serviciul kinezi-balneo-fizioterapie, recuperare, farmacie, serviciul de anatomie patologică și prosectură, fișierul central și serviciile de statistică, calculatoare electronice, foto și desen.

Prelegerile universitare vor beneficia de un amfiteatru cu 300 de locuri, prevăzut cu anexele respective : vestiare, bufet, garderobă, grupuri sanitare etc.

Sînt prevăzute de asemenea spații pentru învățămînt și demonstrații cu grupe de studenți în fiecare sector de spitalizare în policlinică, în laboratoare și radiologie.

În sfîrșit, sectorul destinat problemelor administrative și tehnico-gospodărești, și care va însuma în principal următoarele compartimente : blocul alimentar, spălătoria, centrala de dezinfecție, un restaurant-cantină pentru personalul spitalului, centrala pentru ventilarea și condiționarea aerului, atelierele, depozitele, centrala de abur etc.

UN ADIO ÎN CÎTEVA PUNCTE „SENSIBILE“

— Să trecem, stimate tovarășe director, la punctele mai „sensibile“ ale acestui complicat angrenaj spitalicesc și să vorbim deci despre modul în care va fi asigurată asistența sanitară. Ne întrebăm — și vă rugăm să nu ne-o luați în nume de rău — dacă și serviciile vor cunoaște amploarea și perfectibilitatea prin care se recomandă acest colos sanitar, conceput atît de armonios și prevăzut cu cele mai noi și îndrăznețe cuceriri ale tehnicii medicale. Din păcate situația de fapt ne-a demonstrat nu o dată că indolența, carențele profesionale, lucrul făcut de mîntuială, intemperanța, conduita reprobabilă pot știrbi simțitor prestigiul unei întreprinderi sau instituții, chiar dacă sub raport arhitectonic și funcțional se bucură de cele mai bune calificative. Asemenea exemple nefericite pot fi întîlnite mai cu seamă în cadrul serviciilor către populație, precum și în unele instituții sanitare.

— Înainte de a vorbi despre educație și profesionalizare — deci despre cele mai delicate și dificile sarcini încredințate colectivului de conducere — permiteți-mi să fac de la bun început o precizare de esență : edificiul a fost astfel conceput și realizat sub raport arhitectonic, încît elementele novatoare privind distribuția spațiului, căile de acces, organizarea sectoarelor, amplasarea corpurilor, vecinătatea unor compartimente, servicii și saloane pentru bolnavi să faciliteze la maximum promptitudinea, economia de timp, dirijarea și supravegherea activității. Iată cîteva exemple : la fiecare etaj, deci în fiecare clinică, distanța dintre saloanele bolnavilor (prevăzute cu 2—3 sau cel mult 5 paturi, fiecare salon beneficiind de instalații sanitare proprii) și camera surorilor și asistentelor sanitare nu depășește în lungime 10 metri. Lîngă fiecare pat se află un dispozitiv electric dotat cu următoarele servicii : soneria de apel, priză pentru căști de radio, priză pentru telefon și așa numitul buzer. Acesta din urmă semnalizează în situația în care asistenta sanitară, prezentă în salon, este solicitată de un pacient, aflat în altă încăpere. De asemenea, semnalul soneriei de apel este înregistrat nu numai de tabloul electronic aflat în camera de gardă ci și de cel instalat în camera cu pereți de sticlă rezervat surorii-șefe. Aceasta poate astfel controla dacă persoana solicitată a ajuns în camera bolnavului în răstimp de 30 de secunde, dacă, deci, a răspuns cu promptitudine apelului.

— Cum va funcționa serviciul de primire și internare al bolnavilor, prin ce atribute noi va excela acest serviciu, care, evident, trebuie să se recomande prin promptitudine, omenie și largă solicitudine.

— Avînd în vedere că spitalul beneficiază de peste 1 500 de paturi clinice și că durata de spitalizare va însuma în medie 10—11 zile, numărul de internări zilnice va fi de 150, iar la nevoie de 250. Acest serviciu se compune dintr-un vestibul, o sală de așteptare cu informații, un dispecerat, o încăpere pentru dezbrăcare și îmbăiere, depozite de haine, grupuri sanitare etc. Consultarea medicală și indicația de internare se vor face în policlinică, compartiment organic integrat complexului spitalicesc. Medicul de aici, încadrat în schema unică spital-policlinică, are dreptul de a decide dacă pacientul în cauză trebuie să fie sau nu internat — stabilind pe loc clinica și salonul în care va fi găzduit în aceeași zi sau mai tîrziu respectivul pacient, fără ca această hotărîre să mai reclame avizări suplimentare. Am luat această măsură deoarece apreciem intolerabilă situația în care un medic de policlinică pune indicația de internare, iar colegul său din spital stabilește uneori prin decizii arbitrare dacă e sau nu cazul de internare. Acest vot de neîncredere, acordat colegului său, se repercutează în primul rînd asupra bolnavului, asupra stării lui de spirit. Respectul și solicitudinea pe care le datorăm semenilor noștri ne-au obligat să luăm și alte măsuri. Astfel, după terminarea consultației, asistenta medicală este obligată, la indicația medicului, să programeze pe loc bolnavul, indicînd ziua și ora, pentru examinări suplimentare : explorări funcționale, de laborator, consultații cu alți specialiști. Aceste programări se vor efectua prin intermediul telefonului, iar în curînd prin mijlocirea calculatorului electronic, astfel încît în aceeași zi sau următoarea, pacientul să beneficieze de toate serviciile necesare. Ne vom strădui astfel să afectăm cît mai puțin posibil bugetul de timp al cetățeanului, să oferim modelul unei ocrotiri sanitare de maximă promptitudine.

Pentru cazurile de urgență este prevăzut un serviciu special în care se pot consulta bolnavii, li se poate acorda primul ajutor, li pot face mici intervenții chirurgicale sau li se pot aplica aparate gipsate. Bolnavii, sosiți aici, dar care necesită intervenții operatorii mai complicate sau au nevoie de internare, vor fi trecuți în spital sau în blocul operator.

— Cîteva cuvinte despre munca de cercetare.

— Cercetarea va beneficia de compartimente largi de laboratoare ultramoderne. Nu putem anticipa, evident, rezultatele ce se vor obține aici. Sperăm că vor fi pe măsura condițiilor excepționale oferite de partidul și statul nostru cadrelor universitare și studenților. Un amănunt totuși : pentru experiențe și testări „in vivo“ a fost prevăzut și un vivarium pentru animale mici. El va cuprinde mai multe încăperi în care vor trăi și vor... muri pentru binele științei aproximativ 70 de iepuri, 200 de cobai și șobolani, 600 de șoareci, 200 de broaște. Vivariumul va fi dotat și cu o bucătărie și un depozit pentru hrana animalelor.

OMUL BOLNAV DEVINE UN COPIL CARE RECLAMĂ AJUTOR ȘI OCROTIRE. SĂ-L CONSIDERĂM CA ATARE.

— Stimate tovarășe director, într-un interviu acordat „Flacării“ cu ani în urmă ați condamnat cu severitate unele practici din așezămintele medicale. V-ați referit în mod special la claustrarea bolnavilor, la regulile draconice instituite pe alocuri, la faptul că uneori se interzice pacientului să țină o legătură constantă cu familia sau colegii de serviciu. Ne-ați vorbit atunci despre necesitatea umanizării spitalului prin crearea unei ambianțe generale cu efecte tonice pentru moralul bolnavului internat. O profesiune de credință pe care, sperăm, o veți împărtăși și personalului din subordine.

— În cadrul Spitalului clinic al Municipiului București vor lucra aproximativ 1 500 de persoane. Medici, personal mediu sanitar, chimiști, biologi, bioingineri, tehnicieni, brancardieri și numeroși alții, de profesiuni extrem de diferite (șoferi, fotografi, desenatori etc.). La ora actuală nu pot oferi o listă completă a cadrelor universitare cu activitate constantă în cadrul complexului sanitar de la Cotroceni, dar pot să vă asigur că în toate clinicile noastre își vor desfășura activitatea personalități ale școlii naționale de medicină. Vă asigur de asemenea că vom depune toate eforturile pentru recrutarea pe bază de selecție a personalului mediu sanitar, că nu vom admite nici o abatere de la regulile și principiile de deontologie medicală. Anunțăm aceasta în mod public — și ne bucurăm că aceste cuvinte vor vedea lumina tiparului într-o publicație citită — că nu vom face nici un rabat calității, nici o concesie pregătirii carențiale, lipsei de omenie.

— Păreți un om calm și deosebit de pașnic.

— Sînt și voi continua să rămîn, dar apreciez că vom ajunge la cultivarea sentimentelor de omenie și solicitudine tocmai prin instituirea unei discipline interne severe. Medicul prin demnitatea destinului său trebuie să exceleze prin calități profund omenești : devoțiune, dăruire, spirit de sacrificiu, printr-o conduită civică și profesională în spiritul înaltelor principii morale ale societății noastre. Omul bolnav devine un copil care are nevoie de ajutor și înțelegere omenească. El are nevoie, între altele, de o legătură permanentă cu exteriorul pe care o vom asigura, permițînd zilnic vizitarea bolnavilor internați. Aceștia vor putea beneficia de asemenea toată vremea de serviciile telefoniei, la nevoie chiar prin conectarea aparatului la prizele din saloane. Vom instala pe fiecare palier televizoare și, sper, vom prezenta periodic în sala amfiteatrului filme de scurt și lung metraj. Pacienții vor avea de asemenea la dispoziție o bibliotecă, chioșcuri cu ziare, un serviciu P.T.T., frizerie și coafură, bufete și tonete cu alimente. La ultimul nivel al edificiului se află o mare terasă pentru promenadă și helioterapie. Vom face totul pentru a răspunde prin fapte grijii permanente acordate de partidul și statul nostru stării de sănătate a populației, de a fi la înălțimea exigențelor profesiunii noastre, definită atît de sintetic și sugestiv de către secretarul general al partidului nostru prin aceste cuvinte memorabile : „Medicina este într-adevăr o profesiune, dar nu este o profesiune ca toate celelalte. Ea cere nu numai pricepere, ci și multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiunea de a te dedica sănătății oamenilor“.

LIVIU TIMBUS

„Caminante"

Jurnal mexican (24)

Oceanul

Am scris undeva că din sufletul unui dac melancolic eu am moștenit munții. Și că mările le-am descoperit totdeauna ca un străin. În parte mă înșelam. Dacă munții mi-au dat mai ales lecții de demnitate, marea mi-a dat mai ales lecții de dragoste. Ea mi-a arătat totdeauna într-o formă simplă că nu întîmplător grecii au creat-o pe Afrodita din spuma mării și au adus-o pe un țărm, să simtă nisipul fierbinte sub tălpi și sarea uscîndu-se pe brațe la soare. De aceea o baie în mare a fost, din clipa cînd am înțeles că iubesc lumea în pofida tuturor amenințărilor ei, un ritual. O ceremonie în care trupul se confundă cu apa și apoi cu nisipul, iar fericirea nu mai are nevoie de argumente cîtă vreme reușesc să cred că înfrîngerea mea merită acest nume. Cum puteam să nu doresc să fac o baie în ocean ?

Chiar dacă nu e soare. Chiar dacă plouă pe plaja Mocambo din apropiere de Veracruz.

Nu mai e totuși ploaia ostilă de la San Juan de Ulúa. Plouă mărunt și aproape confidențial. Ca pentru a ne obliga să intrăm mai repede în apă, în ciuda poveștilor cu rechini...

Aceste povești trebuie să fie o glumă a lui D. Dar nu reușesc să mă conving pînă la capăt că ele n-au nici un temei. Mă surprind pîndind prin apă cu ochii deschiși și îmi trec prin minte, în timp ce înot, fel de fel de întîmplări cu oameni cărora rechinii le-au retezat un picior dintr-o singură mușcătură sau i-au devorat cu totul... Odată am făcut o baie în Oceanul Indian, o baie relaxată, lipsită de griji, și după ce m-am întors din larg, pe plajă am aflat că, în urmă cu o săptămînă, în același loc fusese mîncat un străin, un olandez pare-mi-se... Prin apa caldă, sarea e amestecată cu teamă și, fără să ne oprească nimeni, ne ferim singuri să ne depărtăm prea mult de țărm. E un simbol aici ? Poate. Oceanul e nesfîrșit și totuși după zece metri ezităm și ne întoarcem. Rechinii sînt în noi, de-acolo ne amenință...

Mă enervează teama mea și aș renunța imediat la baie, dar cine știe dacă voi mai avea vreodată prilejul să înot într-un ocean ? Fiecare clipă e în felul ei irepetabilă.

Și totuși trebuie să recunosc că nu mă simt ca la mare. Mă sperie această imensitate greu de conceput. Pe un ocean, Ulise nu mi se mai pare posibil. Corabia lui cu o singură pînză care caută mereu țărmul s-ar rătăci iremediabil. Greșesc ? Cînd am învățat la școală că din cei două sute de marinari care în 1519 l-au însoțit pe Magellan în celebra sa călătorie în jurul lumii numai 18 s-au mai întors, ni s-a explicat că navigația în acele vremuri cerea oameni care știau să disprețuiască moartea. Ceea ce e probabil adevărat. Mi-a rămas însă gîndul că oceanul e o singurătate în doză prea mare. Fatală chiar. Ucide dacă nu ajungi la vreme pe țărm. Pacheboturile moderne par să fi rezolvat primejdia, dar singurătatea nu e în funcție de viteză și de confort. Cel puțin, asta spun metropolele care au descoperit singurătatea în plină stradă... Sau, poate, eternul meu reflex retractil mă face să gîndesc astfel pe plaja Mocambo. Poate pentru alții oceanul nu e decît un abis fascinant. Care în loc de dragoste cere curaj...

N-am ce face. Curajul meu a ezitat totdeauna în fața singurătății. Chiar cînd am vorbit despre singurătate mi-a fost frică de ea. Am fost la marginea deșertului, am luat nisip în pumn, m-am gîndit la caravanele care au străbătut pustiul și a trebuit să recunosc că greu le-aș fi putut însoți, Și nu e vorba, sau sper să fie așa, de o teamă elementară. Dar deșertul ca și oceanul neagă nevoia mea de fidelitate și de statornicie. Nisipul din deșert mi-a vorbit nu numai despre moarte, ci mai ales despre zădărnicie. Și iată ce n-am vrut niciodată și nici acum nu vreau să accept. Toată ființa mea se revoltă împotriva profeților care ne predică inutilitatea. Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sînt deșertăciune... Nu ! Să spunem asta în fața Parthenonului sau în fața Piramidei Soarelui și vom avea răspunsul în fața noastră. Rostul nostru pe lume nu e să extindem singurătatea, ci s-o micșorăm cît ne stă în putință. Și, poate, Columb a făcut un lucru mai important decît descoperirea Americii. Pentru filosofie, un ocean traversat nu mai reprezintă decît o singurătate relativă.

Dar Mexicul ? Ce înseamnă oceanul pentru această țară scăldată de două oceane ? Ceea ce scriu aici e o pură impresie, nu se bazează pe nici o mărturie obiectivă. Am însă aici același sentiment pe care l-am avut cîndva pe coasta Sardiniei. Că mexicanii, ca și sarzii, n-au fascinația apei, ci a pămîntului. Ei trăiesc nu visînd corăbii și călătorii îndepărtate, ci arbori și recolte. Nu știu cîți navigatori va fi dat Mexicul, dar știu că dintotdeauna oamenii acestei țări s-au luptat cu un pămînt aspru și l-au iubit. Au visat ploi pentru el, au ridicat piramide ca să invoce ploile și au calculat mersul stelelor tot cu gîndul la pămînt. De pe mare n-au venit decît nopțile și conchistadorii. În Elada, fascinația mării însemna înainte de orice un punct de vedere. Homer a spus aproape totul în această privință. În schimb, cultura mexicană îmi pare în întregime cu ochii ațintiți spre pămîntul pîrjolit, martirizat de soare și de febră. De acolo vin culorile picturilor lui Orozco ; și chiar ale lui Diego Rivera, ale cărui trupuri arămii nu cunosc plaja ; sînt goale numai pentru a se exprima mai bine. În ce-l privește pe Quetzalcóatl, el a plecat cu o corabie din piele de șarpe în exil, dar legendele nu s-au interesat de aventurile lui pe mare. Ele nu ne-au dat o Odisee a lui Quetzalcóatl. Au vorbit tot timpul numai de reintoarcerea lui.

Dacă n-ar fi cei de pe plajă care să-mi amintească prin nerăbdarea lor că nu pentru asta am venit în Mexic, poate aș mai întîrzia, prelungind o baie în ocean netrecută în nici un program, care nu mă poate ajuta să cunosc o țară, dar mă poate ajuta s-o iubesc, ceea ce e infinit mai important... În timp ce plec, simt că fiecare amănunt de aici va rămîne în memoria mea avînd culoarea ploii și a regretelor... umbrelele de pe plajă, inutile azi, acoperite cu frunze de palmier, nisipul ud, cărarea asfaltată și chiar claxonul autobuzului, imperativ, chemîndu-mă la realitate... autobuzul trebuie să gonească, de aceea există... cu 100 de kilometri pe oră, fără să mai atingi apa caldă a oceanului, fără să atingi trunchiul palmierilor de pe marginea șoselei, răsfoind un ghid unde toate astea îți sînt povestite pe gratis...

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

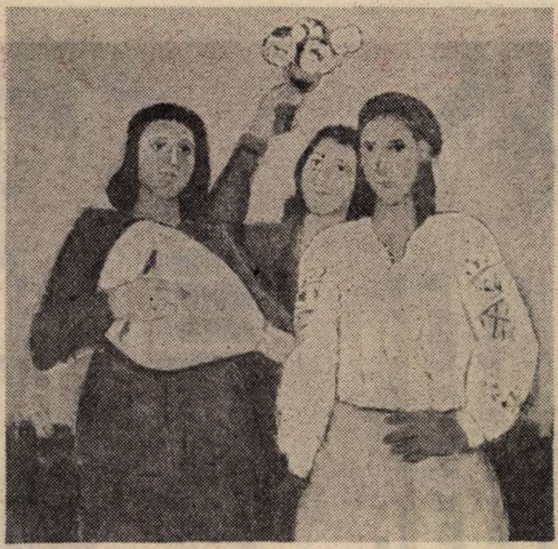

ION PACEA — Sărbătoare

IORGOS ILIOPOULOS — Podgoreancă

OSTAP ANDREI — Formarea poporului român

MAGISTRALELE SOCIALISMULUI

Muzeul de artă al României — sala Dalles

Dintre marile expoziții cu temă, Magistralele socialismului — acum la a doua ediție — oferă, prin chiar înaltul angajament al termenilor, șansa unei poziții estetice fără echivoc în chestiunea reflectării cu artă a realului și anume al celui clădit cu harnică originalitate în România de azi ; un tip de realitate complexă, cu multe și minunate înțelesuri, unde fapta, făcutul, lucrul ieșit din mîinile omului poate să dea, cu limpezime, măsura ideii de construcție avîntată — construcția locului, construcția noii conștiințe. Se înțelege că prin aceste „magistrale" organizatorii au întrevăzut și posibilitatea unei largi cuprinderi tematice, dar cuprindere cu unele motive de interes major : portretul omului din producția bunurilor materiale și spirituale și portretul muncii sale, imaginea cu mari virtuți documentare realizată ca efect direct al impactului cu realul în frecventele tabere de creație — răspîndite în mai toată țara — în fine, imaginea cu punct de vedere, cu o ideologie exprimată foarte apăsat, beneficiind de informația venind din presă, televiziune, fotografie, adică din cotidian. Cum o **idee-magistrală** e susținută întotdeauna de o seamă de familii de idei, era de așteptat ca o bună parte din selecție — în secția de pictură, îndeosebi — să conteze pe producția obișnuită a atelierelor, pe acele imagini îndatorate tradiției, o tradiție însă emancipată de cuceririle artei plastice în ultimele decenii. Opinia noastră este că expozițiile de acest tip trebuie cercetate cu mijloace și ele noi. Sigur, o manifestare cu mai multe sute de lucrări — pictură, sculptură, grafică — trebuie să impună, peste toate, un număr de opere de valoare. Numai că, socotind mai atent criteriile prin care măsurăm această valoare, vom descoperi nu atît niște obiecte de artă cît concepția ce le naște. Iată, vedem la Muzeul de artă al României opere semnate de maeștrii Corneliu Baba, Ștefan Constantinescu, Aurel Ciupe, Gheorghe Ionescu, Ion Popescu Negreni. Prezența lucrului lor trebuie cinstită fiindcă semnifică realism, fiindcă acest realism este în chip superior consecvent cu sine însuși. Deci, o anume concepție. O operă care afirmă bucuriile simple și de durată ale existenței umane, o operă fără întoarceri și contraziceri este, pentru artistul tînăr, pentru publicul tînăr și în formare un criteriu estetic sănătos. Tot astfel, socotind în ansamblu prestația generațiilor ieșite din institutele de artă plastică în anii din urmă, lăsîndu-ne pătrunși de fervoarea pe care o pun în analiza vizibilului, de ardența imaginii de montaj practicate de atîția — prea pasionați de problemele reprezentării fotografice ca să se mai întrebe, totuși, cît durează, cît poate să dureze fotografia realității, hiperrealismul acesta exultant — trebuie să apreciem zbaterea, mișcarea, curajul de a deschide un drum nou. Grafica de la Dalles face un panoramic deosebit de interesant al modalităților prin care artistul plastic contemporan operează în realitatea socialistă. Este incontestabil că noile tehnici tipografice îi îngăduie artistului o exprimare foarte promptă, în competiție adesea cu exprimarea gazetărească. Cine are nostalgia stampei pentru cabinetele de amatori va trăi, într-o selecție de grafică precum aceea de la Dalles, un șoc. Cu rare excepții, graficianul român e interesat să încarce imaginea, s-o satureze de real. Nu întîmplător el folosește (prelucrează) fotografii ale muncii, semne din felurite limbaje (științific, economic, propagandistic), culoarea cu o încărcătură simbolică bine statuată, clară. În ce privește sculptura, era cu siguranță mai potrivit ca să vedem în expoziție nu lucrări purtătoare de particular plastic, ci fotografii ale unor remarcabile realizări din ultimii ani, poate chiar ale unor opere născute după prima ediție a expoziției. Pentru a ilustra direcțiile-magistrale ale monumentalisticii, nimic mai potrivit decît imagini din cele cîteva mari tabere ale sculptorilor în piatră, lemn și oțel (Măgura, Galați, Arcuș), ceramică (Medgidia, Sibiu, Sighișoara) și deopotrivă imaginea unor comenzi de interes republican. Dacă de la Dalles lipsesc o seamă de nume de frunte ale sculpturii noastre e pentru că artiștii ajunși la maturitate produc din ce în ce mai puțină sculptură „de interior", de pus într-o sală de expoziție. În concluzie, o manifestare care trebuie văzută și, mai ales, înțeleasă în liniile ei de forță.

TUDOR OCTAVIAN ■

A PATRIEI CINSTIRE

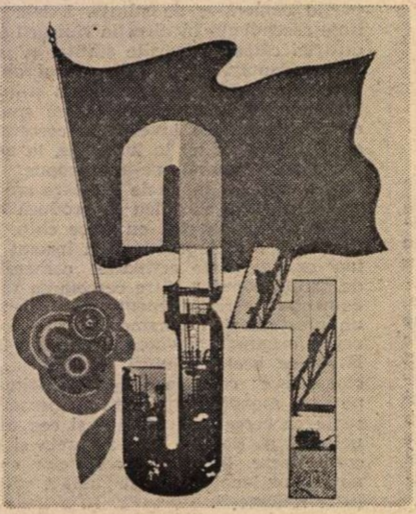

Manifestație

Strălucesc garoafele roșii,
Sufletul patriei este tînăr și pur.
În august defilăm în piețe, ne sărbătorim
libertatea
Un întreg popor trăiește o viață bună și
pașnică,
În această patrie, ca o oază de lumină,
Pe harta lumii străbătută de tot felul de
trenuri și sateliți.
Să ne bucurăm de flori, de copii,
Să ne bucurăm pînă dincolo de marginile bucuriei
De libertate.

MARA NICOARĂ ■

Măgura

În poiana Măgurii, rotată
Universu-a plîns ca niciodată
Albe chipuri de fecioare curg
Peste crengi de arbori în amurg.

Iarba crește verde și tot crește
Dorm strămoși-n arbori bărbătește
Piatra se apleacă și sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

Domnul Tudor ca un stei domnesc
Ne tot zice-n graiul românesc
Despre cîte-au fost să fie bine
Despre cel plecat și nu mai vine...

În poiana Măgurii, să știi
Semănat-am chipuri de copii
Piatra caldă plînge și sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

Au crescut acolo din vecii
Zimbri, vulturi, alte ramuri vii
Iarba vine, vine și tot crește
Umbra brâncoveanului păzește.

În poiana Măgurii, rotată
Ana cea mereu nevinovată
Se apleacă mută și sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

NICOLAE PENEȘ ■

Istorie

Ei vorbeau despre izvoare, noi
vorbeam despre stînci
Ei vorbeau despre comori, noi
vorbeam despre fii și părinți,
Cerul, ca o făclie ardea între
brazde fierbinți
Ca o făclie lumina la țărmul mării
adînci
Ei vorbeau despre inelele lor de pe
mîini
Despre cai cu potcoave de aur
lucind
Peste creștetul grîului, al acelei
pîini
Ce răsărea în urmă aburind

Ei vroiau să închidă
Această gură de rai
Și n-au putut, n-au putut să
închidă
Această gură de rai.

Patrie-a noastră,
Țară a lumii,
Lance în vîntul
Lung al furtunii...

DUMITRU ELIADE ■

Noi aripi

Noi știm acum că visul arzător
e-o pasăre a timpului ce vine
din neguri de istorii 'nalt, firesc
zburînd mai sus prin volburi și
lumine.

Și-n drumul său măreț și legendar
din loc în loc prin timp lăsat-a zării
precum ai bate-n noapte în amnar
umane jerbe, treptele urcării.

Prieteni-i cinstim cu-ntregul rost
și le întindem mîna bărbătește
că-i datină la noi și-n veci a fost
să fim deschiși cu cel ce ne iubește.

Noi nu uităm că visul comunist
i-o pasăre a timpului ce vine
din vremuri de istorii 'nalt, firesc,
zburînd mai sus prin volburi ori
lumine.

Serbăm de-aceea cu înalt temei
și cu căldura inimii-avîntate
un vis ce-n August douăzeci și trei
înscrisu-l-am pe Evul de Dreptate.

Și-om fi de-a pururi noii rînduiri
semințele iscînd ca-n sărbătoare
noi aripi de avînt și împliniri
lujeri urcînd spre piscuri viitoare.

VIRGINIA BRESLAȘU ■
învățătoare – Cenaclul literar
Sîngeru – Prahova

Către poeții din veacuri

Voi ați trăit în veacurile lungi,
iubirilor cîntînd și-ades durerii :
acolo doar cu gîndul mai ajungi
închipuind la marginile serii,
acolo, voi, țărîna îndulcind
pe-o bănuită strună de argint.

Frumoși sunteți prin aura de timp
– cuvintele drept arme în lumină –
hălăduind în Marele Olimp
sub steaua ce vă-nvăluie destină,
iar unii purtînd rănile drept flori,
neveștejind aprinsele culori.

O, mari poeți, ce tineri sunteți voi
acolo, în a' umbrelor imperii !
noi, mai bătrîni cu-un veac sau zece, noi
purtînd un steag mîndriei și puterii,
dorinței de-a învinge pe pămînt
dreptatea celor mulți, al lor cuvînt.

Un timp al nostru-aici, un timp adînc,
de multe ori superb în mari esențe,
o luptă-între lumină și amurg,
o flacără-între bine și tristețe,
cuvintu-acum e sabie și-împarte
tăria între-aproape și departe.

Căci am plătit în veacul douăzeci
cît veacurile toate împreună,
iubiri și morți, descununări de regi
și cîntece ucise ce răsună
asemeni unor clopote de sînge :
spre-a rîde floarea, rădăcina plînge.

Azi, suntem înaintemergătorii
împodobind cu-nalte imnuri cerul,
noi, ziditorii proaspetei istorii,
cei ce-împlinim cu patimă-adevărul :
e-în noi o frumusețe austeră,
un dor fierbinte, – o patimă severă !...

O, mari poeți, ce tineri sunteți voi
acolo, în a umbrelor imperii !
noi, mai bătrîni cu-un veac sau zece, noi
purtăm un steag mîndriei și puterii,
dorinței de-a învinge pe pămînt
dreptatea celor mulți, al lor cuvînt.

Cînd vom veni în cîmpuri elysee
spre-a vă-ntîlni, spre-a ne aduce harul
cu trup de glorii care ne-înscînteie,
acolo unde n-are loc amarul,
să ne primiți ca frați întru iubire :
învăpăiații pentru fericire...

RADU CARNECI ■

34 de ani de istorie

(Urmare din pagina 7)

clocotul la 1 600 de grade. Au urmat probele de laborator și ultimele corecții ale șarjei, ultimele adaosuri de feroaliaje : pentru ca structura oțelului să fie mai fină, am pus feromangan ; pentru a-i da elasticitate, ferosiliciu. În jurul orei 12 am pus cremalierele în funcțiune, am basculat cuptorul pînă la 45 de grade și am desfăcut șticul de evacuare. A curs, atunci, primul oțel de Tîrgoviște. Evenimentul festiv a avut loc în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Așa s-au făcut primele 50 de tone de oțel, prima șarjă. La sfîrșitul acestui cincinal combinatul va produce în jur de un milion de tone anual.

...Jiul. Aproape, în dreapta. Ca o balustradă argintie de care trebuie să te ții strîns în timp ce sui printre dealurile cu spinări molcome, pînă unde linia ondulată a cîmpiei Rovinarilor se netezește treptat și dă în platforma termocentralei Rogojelu care apare brusc, masivă. Turnuri la castelul unui uriaș. Inginerul Aurel Medințu : Nici nu am apucat să terminăm, că ne-am și trezit lipsiți de mîndria de a fi cea mai mare termocentrală din țară. În vecinătatea noastră se construiește alta, la Turceni. Ea va fi, cît va apuca să fie la rîndul ei, cea mai mare. Dincolo însă de acest fapt, care nu poate decît să ne bucure, bineînțeles, ca un exemplu de ceea ce înseamnă dezvoltare energetică în ritmuri și proporții de-a dreptul spectaculoase, rămîne de subliniat că noi sîntem capul de serie al marilor centrale termoelectrice. Aici s-a cîștigat o mare și binevenită experiență. La Turceni se lucrează mai ușor ca la noi. La Turceni nu vor mai trebui refaceri, revizuiri. Ei vor călca de la început cu dreptul. Pe unde vor călca ei cu dreptul, am fost nevoiți să umblăm noi mai întîi, cîteodată cu stîngul.

...Primul rîu din țară care și-a ieșit din matcă fusese Tîrnava Mare. Era luna iulie, 1975. Ceea ce a trebuit luat de la capăt, a fost luat de la capăt. Ceea ce a putut fi continuat, a fost continuat... La un an după marile inundații, Mihai Ubornyi, primarul orașului Odorheiu Secuiesc, oficiase aproape 500 de căsătorii. În același timp, în oraș se născuseră 1 500 de copii. Eva Denes, fiica lui Arpad și a Mariei-Sibila, amîndoi muncitori la Fabrica de ață, s-a născut chiar atunci, pe 2 iulie, cînd asupra orașului s-au năpustit apele. Acum e o fetiță durdulie, sănătoasă. Se desparte în fiecare zi de părinții săi, atît timp cît ei trebuie să meargă la lucru. Ea rămîne, în orele acelea, la grădiniță. Încet-încet, începe să afle povestea zilei în care s-a născut.

...Pentru întreținerea unui copil la creșă, statul cheltuie anual, în medie, 6 750 lei.

...Prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" a înregistrat 1 085 609 participanți la activitatea de creație științifică și tehnică, din care 665 397 muncitori.

...Cu prilejul unei vizite în sudul județului Dolj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Calafatul trebuie să devină o perlă a Dunării". Investiții de aproape 4 miliarde și jumătate de lei vor da vechiului oraș o nouă tinerețe.

...1977. „Tricolorul", cîntecul binecunoscut tuturor românilor, devine, cu un text adaptat, Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

...De la Eliberare și pînă în prezent, peste 70 la sută din actualul fond locativ al țării a fost înnoit. Peste 15 milioane de oameni, deci mai bine de două treimi din populația țării, locuiesc în case noi. Numai în acest cincinal se vor construi un milion de apartamente.

...În 1978 raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă este de 1 la 5,5. Ne reamintim că în 1950 era de 1 la 22,8.

...Partidul nostru are azi două milioane opt sute de mii de comuniști.

...Țara sărbătorește 2050 ani de la constituirea primului stat dac centralizat și independent condus de Burebista.

...În vara acestui an elevii români au obținut locul I pe națiuni la Olimpiada Internațională de Matematică.

...Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, inițiat și elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prevede o creștere a retribuției reale de 32,3 la sută în anul 1980 față de 18—22 la sută (prevăzut în planul cincinal) și 18—20 la sută (prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

...Venitul național din 1938 se realizează astăzi, în România, în numai 25 de zile.

...Gheorghe Ileanu, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de vagoane din Drobeta Turnu Severin : Orașul nostru a trebuit mai întîi să fie refăcut. Așa am trecut de la război la pace. Reconstruind. Apoi, mai ales de cînd a devenit centru de județ, Severinul s-a dezvoltat puternic, datorită grijii partidului pentru înflorirea armonioasă a tuturor zonelor țării. Noile construcții edilitare, mulțimea blocurilor de locuințe ridicate în ultimii ani au dat municipiului o nouă față și o nouă vîrstă. Vîrsta de aur a societății noastre, vîrsta împlinirilor socialiste. Copiii care cresc astăzi fericiți, fără griji, vor avea de la noi un oraș prosper și vor învăța din cărți istoria pe care am parcurs-o. E bine așa. Pentru asta muncim. Produsele întreprinderii noastre, cu binecunoscuta marcă MEVA, sînt astăzi apreciate pe drumurile de fier ale lumii, în zeci de țări în care exportăm vagoane românești. Drumul parcurs de unitatea noastră și de întreg orașul n-a fost ușor. Deasupra barajului marii hidrocentrale Porțile de Fier I, oamenii de azi au durat, pentru a doua oară, pod peste Dunăre în această zonă a fluviului. Podul lui Apollodor se așternea romanilor care aduceau cu forța puternica civilizație a Romei în Dacia ; podul de azi leagă simbolic poporul nostru de poporul prieten al Iugoslaviei pe drumul spre progres și bunăstare al celor două țări. În istorie pare că orașul nostru stă sub zodia podurilor. Socialismul a făcut însă și din acest lucru un semn al marii cutezanțe, al progresului și al fericirii oamenilor. Uriașa dezvoltare a țării căreia i se încadrează armonios județul Mehedinți și municipiul Drobeta Turnu Severin, toate realitățile de azi ale patriei în plin avînt pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate sînt strălucit sintetizate în cuvintele secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU : „Tot ceea ce înfăptuim în patria noastră prin eforturile unite ale milioanelor de constructori ai socialismului — bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și vîrstnici — este destinat bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul și rațiunea supremă a politicii partidului nostru, esența întregii opere de edificare a societății socialiste și comuniste în România".

„Știința românească dispune de întregul arsenal necesar pentru a putea împinge mai departe și mai repede decît oricînd dezvoltarea de ansamblu a țării"

CONVORBIRE CU DR. FIZICIAN MARIN IVAȘCU, DIRECTOR GENERAL AL INSTITUTULUI CENTRAL DE FIZICĂ

— Solicitarea redacției „Flacăra" pentru o discuție privind rolul științei și perspectivele acesteia în cadrul societății noastre socialiste, solicitare pe care o accept cu plăcere, presupune cunoașterea unei situații date, la un anumit moment al istoriei țării, cu care sîntem contemporani.

— Absolut de acord cu punctul de vedere pe care l-ați exprimat, dar cred că putem să ne comparăm cu noi înșine, după trecerea unui interval de timp care a depășit trei decenii.

— Ei bine, în acest caz, voi spune ceea ce poate este știut de unii, ignorat de alții, și anume că în august 1944 România se făcea cunoscută în domeniul diverselor științe prin școlile de matematică și medicină și numai prin cîteva personalități în fizică, pentru a mă limita doar la aceste exemple. În ultimii ani, evident, situația se prezintă radical schimbată, pentru acele ramuri slab reprezentate cu peste 30 de ani în urmă, și mult îmbunătățită în acele domenii în care nu porneam, totuși, de la zero. Pentru a nu prelungi foarte mult incursiunea retroactivă, voi arăta schema actuală de organizare a cercetării științifice românești, ale cărei baze au fost puse chiar de către președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în urma unor analize aprofundate, răbdătoare, fără pripiri și care, tocmai din aceste considerente ni se înfățișează, în prezent, cu o structură solidă, eficace, productivă atît în planul gîndirii teoretice cît și în cel al aplicațiilor practice. Primul principiu de organizare este acela al institutelor centrale de cercetare, cum sînt cele de biologie, construcții de mașini (chiar două asemenea institute specializate), de chimie, fizică etc. Toate acestea reprezintă, în strategia propusă de către secretarul general al partidului nostru și adoptată de noi, oamenii de știință, adevărate detașamente pe ramură economică, menite să coordoneze întregul fenomen al creației la nivelul țării noastre.

— Poate că exemplificarea afirmației dumneavoastră prin situația existentă în domeniul fizicii întrucît sînteți directorul general al I.C.E.F.I.Z.-ului, ar fi binevenită, mai ales dacă ea ar reflecta fenomenul general.

— Aci ne aflăm pe platforma Măgurele, la Centrul Național de Fizică, care dispune de trei institute de cercetare, de două centre și de o întreprindere, dar „jurisdicția" sa științifică se extinde și asupra altor instituții specializate cum sînt : Institutul de reactivi nucleari de la Pitești, Institutul de tehnologie izotopică ș moleculară de la Cluj-Napoca, Centrul de fizică tehnică de la Iași, pe lîngă care mai coordonează și toate activitățile de cercetare din facultăți și din institutele de învățămînt superior (în privința fizicii, firește).

— Pe o astfel de amplitudine pot fi totuși fixate principalele preocupări ale Centrului Național, situație în care, prin similitudine, ajungem să înțelegem ce se întîmplă și în alte domenii ale cercetării științifice, specifice României de azi ?

— Realizăm o corelare, o omogenizare a întregii problematici, selecționăm acele teme majore pe care le impun necesitățile economiei noastre naționale și evităm aspectele minore, ridicate în trecut la prim rang. Ca să vorbesc mai deschis, voi spune că și în cercetare se întîmpla, nu prea de mult, cam cu 10—12 ani în urmă, ca pe vremea lui Heliade Rădulescu. Ni se cerea să cercetăm orice, numai să cercetăm ! Acum am depășit copios această fază, oarecum infantilă și ne-am axat pe probleme și teme majore, atît pe plan național cît și internațional. Și mai precis : către finele anului 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu a concretizat această formă de organizare originală, tipică țării noastre. Iată, de pildă, cum am procedat noi, folosind sprijinul masiv acordat de partid : în institutele centrale am păstrat problematica specifică și am inclus ramurile noi ale fizicii. Institutul de fizică și inginerie nucleară, cel de fizica și tehnologia materialelor, de fizică și de aparatură cu radiații cît și centrul de fizica pămîntului și seismologie, centrul de astronomie și științe spațiale și-au individualizat problematica. În locul unei diluări s-a obținut o concentrare, pe institute specializate, a cîtorva mari probleme. Vă dați seama cît de vastă a devenit paleta preocupărilor noastre. Și situația se prezintă foarte asemănător și în alte discipline. Vedeți, de pildă, cum s-a ancorat cercetarea în domeniul industriei chimice, institutul central al chimiei fiind reputat nu numai la nivel național, dar și internațional. La fel în materie de construcții de mașini, direcție care a inclus și electronica. Toate aceste exemple confirmă existența în România a unei forțe cu totul remarcabile de cercetare, proiectare, inginerie tehnologică. Aș numi-o, fără ezitare, o forță uriașă în cadrul căreia se dezvoltă idei originale, concepții proprii, proiecte etalonate la nivel mondial, existența, cu alte cuvinte, a întregului arsenal necesar pentru a putea împinge mai departe și mai repede decînd oricînd altă dată. dezvoltarea de ansamblu nu numai a economiei, considerată ca atare, dar și a întregii noastre societăți. Iată un alt exemplu : în metalurgie, cercetătorii institutului central au pus la punct o serie de prototipuri de oțeluri și aliaje superioare, în afara celor asimilate. Științei i s-a înfățișat un front foarte larg de acțiune, în care este inclusă și agricultura, pe care am omis s-o amintesc pînă acum, front în care cercetarea proprie asigură un alt ritm, mai viu, și o independență din ce în ce mai mare față de cuceririle dé prin alte locuri ale lumii. Fizica, de pildă, alimentează cu concepții de bază, cu fenomene specifice mai toate direcțiile cercetării care le preiau și le concretizează.

— Pentru că am revenit la fizică, vă rog să amintiți cîteva domenii încununate de succes, grație gîndirii originale.

— Cu mare bucurie. Dar numai cîteva. Pe linia energeticii nucleare am finalizat cercetarea privind producerea de combustibili energetici și de moderatori pentru centralele nucleare ; la Cluj-Napoca rezultate prestigioase s-au obținut în privința îmbogățirii și separării izotopice. În prezent, metode, tehnologii și tehnici nucleare sînt prezente în toate ramurile economiei naționale și în toate sectoarele vieții sociale (medicină, biologie, agricultură), metode de control, de automatizări în industrie, la furnale, spre exemplu, acestea din urmă datorate cercetătorilor români, în domeniul hidrologic, metode aplicate la deversările unor cursuri de ape și așa mai departe. O încununare a tuturor acestor cercetări este reprezentată de înființarea centrului de producție pentru radio-izotopi care pune la dispoziția economiei o foarte largă gamă de izotopi care corespund preciziunilor cerute de procesele tehnologice cele mai moderne. Desigur, datorăm succesele amintite unei excelente utilări, printre cele mai bune din Europa, pe care le avem la dispoziție. Așa se și explică prezența noastră printre pionierii — și mai apoi printre primii ajunși la vîrf — în domeniul instalațiilor de electronică rapidă. S-ar cuveni să amintim ceva și despre utilizarea laserilor ca și a radio-izotopilor, ale căror aplicații sînt foarte diverse, și care au fost creați și „construiți" în laboratoarele de cercetare românești.

— Care este locul cercetării autohtone în concernul de inteligență mondial ?

— Sînt convins că România nu mai poate fi ignorată în prezent cînd se vorbește despre „concernul mondial al cercetării". Cel puțin în fizica nucleară, în cea a corpului solid ori a laserilor. La fel pentru chimie, medicină, biologie. Numeroși reprezentanți ai științei autohtone fac parte din conducerea forurilor superioare continentale și mondiale. Lista ar fi mult prea lungă pentru a o putea reproduce în întregime, iar cele mai multe personalități din cercetarea medicală, chimică, fizică sînt populare în rîndul opiniei publice de la noi și de peste hotare. Cred totuși că în fizica tehnologică mai sîntem încă tributari altora mai dezvoltați decît noi, la această oră, dar există, ca o preocupare esențială a I.C.E.F.I.Z.-ului formarea de specialiști cu o pregătire tehnologică superioară care să suplinească cît de curînd această carență în domeniile energiei nucleare, materialelor speciale și a obținerii de noi surse de energie.

— Ce raport există, în prezent, între cercetare și eficiența economică ?

— Precizez că deviza noastră este aceea ca toate cercetările efectuate, atît la noi cît și în alte institute centrale (și iarăși chimia face o strălucită demonstrație în acest sens) să fie preluate cît mai rapid de economia națională, cu rezultate privind progresul tehnic și folosirea superioară a tuturor resurselor naturale existente în țară, sarcină primordială trasată de către partid oamenilor de știință. Există o linie ascendentă în direcția ridicării industriei către realizările științei și una „descendentă", dar nu în sensul obișnuit al noțiunii, de implicare a științei în economie. Dacă astăzi putem spune că pentru un leu investit în cercetare se produc cinci lei în industrie, la modul foarte general, ne-am propus să facem ceea ce, în unele sectoare am și reușit, adică același leu să producă 100 de lei. Originalitatea cu orice chip, pe care unii o mai practicau, a încetat să mai existe. Toate acțiunile oamenilor de știință converg către cercetarea fundamentală care realmente să-și cîștige un prestigiu (un fenomen nou, o concepție originală, novatoare) și către înlăturarea acelor căutări menite „să completeze" ceea ce deja se obținuse pe plan mondial. Urmărim cu perseverență ca cercetarea tehnică și cea tehnologică să fie cele care să preia și să concretizeze, la nivelul cerințelor economiei naționale, fructul gîndirii științifice românești.

— Cum ați defini profilul omului de știință al timpului nostru socialist ?

— Fundamentîndu-l pe indicațiile secretarului general al partidului nostru care ne-a cerut să ducem o activitate deosebită, neobosită, pentru a forma un cercetător de tip nou, al cărui profil și a cărui activitate să fie definite prin rezolvarea necesităților societății noastre socialiste. Este tocmai ceea ce urmărim să realizăm. Pot spune, cu mîna pe inimă, că cercetătorii români care merg peste hotare, muncind în cadrul programelor de colaborare, pe diferite perioade, sînt excelent apreciați pentru pregătirea lor teoretică superioară. Ceea ce ne bucură. Dar cel mai mult ne încălzește inimile cînd acești oameni, crescuți de regimul nostru, îndrumați de partidul nostru, reușesc să-i facă pe oameni încrezători în viitorul omenirii, cînd, prin munca lor neobosită, le ridică din cale obstacolele de orice fel. Urmînd drumul pe care a pornit, știința românească va căpăta noi dimensiuni, o amploare mereu majorată pe care i-o va conferi tocmai legătura cu economia privită în ansamblu ei, singura care-i oferă posibilitatea aplicării oricărei idei noi, transformînd-o într-o pîrghie puternică, hotărîtoare de orientare și ridicare a ritmului vieții moderne, atît economice cît și sociale, pînă la limita cea mai înaltă a aspirațiilor omenești. Adică în comunism.

EMIL LEONARD ■

Covalitinul a fost omologat în Italia

— De-abia v-ați întors din Italia. E adevărat, stimată tovarășă doctor Tina Covaliu, că ne-ați adus, nouă celor de-acasă, o veste bună ?

— Adevărat.

— E o chestiune de responsabilitate față de cititorii noștri, să facem imediat publică și această veste.

— De un an de zile, în Italia, în clinica de urologie a prof. dr. Franco Bianchi s-a efectuat un studiu clinic asupra efectelor Covalitinului. Controalele periodice au fost efectuate cu o mare seriozitate și cu mult profesionalism de specialiștii acestei clinici. Insuși profesorul Bianchi a urmărit evoluția stării bolnavilor.

— Îmi îngăduiți să observ că stăpîniți tehnica suspense-ului. Întîrziați să treceți la chestiune : care-s concluziile acestui studiu ?

— Medicamentul românesc are o eficiență terapeutică foarte mare : 85,71 la sută ; este bine tolerat de bolnavi ; nu are efecte secundare și nu afectează vreun organ vital. Clinica și-a exprimat acordul ca produsul românesc Covalitin să fie introdus în terapeutica de zi cu zi a tratamentului litiazei renale. Din partea clinicii italiene a fost expediată în România, către C.N.Ș.T., o scrisoare prin care este exprimată intenția înființării, acolo, a unui institut de litiază cu tratament cu Covalitin.

— E tot un act de prețuire, o bucurie.

— Fără îndoială, însă umbrită de un alt fapt. Aș fi fost fericită ca primul institut de acest fel să ia ființă la noi în țară. Parcă așa era firesc, nu ?

— Acceptarea produsului în Italia înseamnă un prim pas către viața internațională a Covalitinului.

— Așa cred și eu, eficacitatea sa este în curs de studiere și în alte țări.

— Dincolo de bucuria împlinirii, practic aceasta înseamnă și grija unei producții sporite de Covalitin.

— Riguros exact. Covalitinul are nevoie de condiții de producție mai bune. Dar adevărul e că totul depinde de oameni. Or, la Industria de medicamente București este un director general care e și profesionist, și deștept, și înțelegător, și patriot. L-am numit pe Mihai Gheorghiu.

— Care socotiți dv. că-i semnificația esențială a faptului omologării acestui produs românesc în Italia ?

— Omologarea e încă un argument concret că românul are cap de cercetare.

— Ce vești noi și bune ne mai pregătește dr. Tina Covaliu ?

— Vești de muncă. În septembrie începem un curs pentru medicii străini: sovietici, italieni și din alte țări. Încă o dovadă a interesului justificat pentru această creație națională.

NELU IONESCU ■

Ce loc ocupă știința și tehnica în programul casei de cultură?

EXPEDIȚIA „SOLARIS“ PORNEȘTE SPRE TERRA

— În anul 1908, în laboratorul Institutului geologic român, un savant a reușit, pentru prima dată în lume, rafinarea produselor petroliere cu bioxid de sulf, adică separarea din petrol a unor grupuri de hidrocarburi componente, fără modificarea lor chimică. Această descoperire înscrie poate cea mai însemnată pagină în istoria industriei și chimiei petrolului. Și cele mai recente lucrări de specialitate confirmă faptul că și astăzi procedeul descoperit în 1908 de savantul român este larg folosit în întreaga lume. Cine este omul care a făcut această descoperire și care a înțeles că petrolul nu este menit să servească doar drept combustibil, ci și ca excelentă materie primă pentru industria chimică, intrevăzînd în mod clar viitorul petrochimiei ?

— Lazăr Edeleanu.

Petrolul, petrochimia, iată subiecte mai mult decît familiare tinerilor ploieșteni, indiferent de profesie. Pentru cei prezenți în sală, ca și pentru toți prahovenii, petrolul reprezintă un fel de treabă de familie.

— Există unele contribuții atît de mari pentru progresul agriculturii încît ele pot fi socotite nu numai deschizătoare de drumuri în producția agricolă, ci și etape fundamentale în istoria omenirii. Inventarea secerătorii este una dintre acestea. Invenția ei a făcut posibilă transformarea unor imense terenuri virgine din America, Europa și Asia în inepuizabile grînare. Ea a fost o adevărată pionieră a civilizației. Vă rugăm să ne spuneți anul și luna cînd a fost încercată pentru prima oară.

Nu uitați secerătoarea!

În chip de intermezzo, reporterul își permite un scurt moment de meditație. Învățăm sute de date de bătălii, cînd și unde s-a născut sau a murit cutare personaj de mîna a treia, iar mai tîrziu — televiziunea să trăiască ! — ne familiarizăm cu biografiile reale sau închipuite a zeci și sute de eroi ai pistolului, justițiari în felul lor, dar, care și-au cîștigat dreptul la o eternitate locală, cum ar zice Eugen Seceleanu, mai ales prin faptul că trăgeau cu o milionime de secundă înaintea adversarului. Dar cîți dintre noi știm sau măcar ne-am întrebat ce fel de om a fost inventatorul secerătorii, care au fost gîndurile și visurile acestui om care a contribuit mai mult la fericirea oamenilor decît zece regi la un loc.

...Tinerii din sală, muncitori la „Cablul românesc“ din Ploiești, sînt plimbați cu tact și inteligență de la „De revolutionibus orbium coelestium“ la un vestit soi de grîu creat de Gheorghe Ionescu-Sisești, de la Racoviță la Coandă și la avionul cu reacție, subliniindu-se în permanență aportul românesc la tezaurul științei mondiale.

În preambulul concursului „Cine știe cîștigă“ cu tema „Mari cuceriri științifice“, organizat de Casa de cultură a sindicatelor din Ploiești cu sprijinul Bibliotecii județene „Nicolae Iorga“, se explica : „Dorim ca acest concurs să fie un modest omagiu științei și marilor ei slujitori.“ A fost. Grație și tinerei activiste de la Casa de cultură care l-a organizat : Adriana Rădulescu.

Nu afirmăm că ploieștenii ar fi inventat ceva, asemenea concursuri pe teme științifice s-au mai făcut și se vor face cu duiumul, dar cel de la Ploiești ni s-a părut deosebit de reușit prin modul în care a izbutit să comunice realmente unui public tînăr și oarecum nepregătit idei interesante, stimulatoare la o gîndire personală și stîrnind setea de noi cunoștințe.

Am început articolul cu această acțiune (doar aparent minoră), fiindcă ea răspunde perfect scopului anchetei noastre, întreprinse în mai multe case de cultură orășenești și din Capitală, cu privire la felul în care își desfășoară ele activitatea de propagare a cunoștințelor științifice în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“. Ne interesau nu aspectele bilanțiere, cîte conferințe cu cîți participanți, pe sex, vîrstă și profesiuni, ci *pecetea* casei de cultură respective, aportul propriu de inteligență, fără de care nici în acest sector de activitate, nu se poate vorbi de o eficiență reală, ci doar de una statistică. De fapt, în aceasta rezidă și reproșul major pe care-l adresăm acelor activiști culturali care s-au declarat doritori și încîntați să ne pună la dispoziție un noian de cifre, de dări de seamă și de titluri de conferințe, dar au fost incapabili să ne furnizeze un *singur* fapt de viață, o *singură* întrebare mai neobișnuită țîșnită din sală sau orice alt element care să ateste ecoul *viu* al muncii lor. Aceasta nicidecum fiindcă acest ecou nu ar fi existat, ci fiindcă impactul psihologic nu putea fi cuprins în statistici și deci nu a fost reținut.

Să vorbim despre viață

— Am încercat diferite formule — ne spune directoarea Casei de cultură a sectorului 1 din Capitală, Maria Georgescu. Efectul cel mai bun l-am obținut în grupurile omogene, atît ca vîrstă cît și ca preocupări. Bunăoară la elevi. Astfel, seria de conferințe urmată de lungi discuții „Știință, mit, univers“, la liceul 16 Poligrafie, a stîrnit un real interes. Lună de lună, ele au fost audiate de circa 50 de tineri. Doar cei care doreau. Dacă îi aduci „cu toptanul“, vin, stau liniștiți și pleacă tot așa cum au venit. Ei însă mustesc de întrebări, *ne așteaptă,* dar trebuie să știi cum să-i iei. Nu prin conferințe interminabile.

Aceeași constatare la Casa de cultură „Nicolae Bălcescu“ din sectorul 5. Clubul „Orizont“, pentru elevii liceelor „Autobuzul“ și Întreprinderii de mașini grele. Foarte frecventat este cercul de biologie.

Casa de cultură —o poartă deschisă spre Univers

— Sînt elevi din licee tehnice — subliniază directoarea Casei de cultură, Coca Manolescu. Tot anul ei aud vorbindu-se de șaibe și piulițe, de dinamuri și strunguri-carusel, dar omul ca ființă biologică, deci cu măreția și limitele impuse de această condiție, tainele materiei vii, riscă să rămînă, întrucîtva, pe dinafară. Biologie se învață relativ puțin în liceele tehnice. Știm, nu este timp. Atunci intervenim noi. Este foarte important ca la această vîrstă încă fragedă să-i ajutăm să-și formeze o concepție justă, materialistă despre fenomenele vieții.

— Și cum procedați ?

— Conducătorul cercului este cercetător științific la Muzeul „Grigore Antipa“, Modest Guțu. El nu vorbește „de la catedră“. Dealtfel, el însuși este sportiv, scufundător pasionat. Despre fundul mării nu a citit numai în carte, l-a văzut cu ochii. Și așa se încing discuțiile cu elevii, de la viețuitoarele submarine se ajunge la originea și evoluția omului.

În același context larg al difuzării cunoștințelor de biologie și de medicină, să amintim și de Casa de cultură „Mihai Eminescu“ a sectorului 2.

— Cursul „Medicina secolului XX“ nu s-a născut din birou — ne arată Gheorghe Hampu, directorul casei, și profesorul Gheorghe Crețu — ci din largi consultări cu cetățenii. Au făcut propuneri și comitetul de femei al sectorului, și locuitorii comunei Voluntari, și bineînțeles doctorița Mioara Mincu, de la Spitalul „Doctor Cantacuzino“, care este sufletul acestui cerc și care a dat forma finală planului.

Cele mai simple idei sînt cîteodată și cele mai eficiente.

— Acum vreo 15 ani mă aflam la Scurtești — ne spune directorul Casei de cultură municipale Buzău, Nicolae Răican. Ne invitaseră cei de acolo pentru ca să ne arate cum fac ei propagandă. Directorul căminului era o femeie, spirt, nu altceva — învățătoarea Maria Ionescu. A anunțat : „Acum vom vorbi despre fenomenele naturii.“ Mă așteptam să aud o conferință doctă. Văd însă că în jur se agită niște pici, ei aduc pîlnii, borcane, eprubete, o baterie electrică, iar învățătoarea și alți profesori încep să facă, în fața oamenilor, cîteva experiențe simple, însoțite de explicații la mintea oricui. Produc ceață, scîntei, descărcări electrice. „Iată, oameni buni, cum apare trăsnetul !“ ș.a.m.d. Sala gemea de lume. Erau țărani simpli, cu știință de carte nu prea multă, dar legumicultori vestiți. La matematică și fizică nu se pricepeau, însă la ardei, verze și roșii nu-i întrecea nimeni, erau experții cooperativei agricole de producție. O viață întreagă semănaseră, udaseră, îngrijiseră și recoltaseră legume, și nu de puține ori truda lor a fost spulberată de capriciile meteorologice. Pedeapsă de la Dumnezeu ?! În acea zi, cele cîteva borcane, pîlnii și baterii au făcut mai mult pentru risipirea superstițiilor decît zeci de conferințe. De atunci folosim și noi metoda, mergem cu laboratorul după noi !

— La noi s-a creat un fel de tradiție a experiențelor de fizică în acțiunile de difuzare a cunoștințelor științifice în mase — intervine Nicolae Peneș, vicepreședintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Buzău. Profesori inimoși de la Liceul „Bogdan Petriceicu Hașdeu“ ca Stan Laurențiu, Aurel Pițu, Petre Olaru, Păunel (devenise atît de „mare“ încît nimeni nu-i mai spunea și numele mic), le-au folosit cu succes încă de acum 10—15 ani. Azi ei sînt pensionari, alții le-au luat locul.

— Multe superstiții dăinuie, în special la țară — continuă Nicolae Răican — datorită faptului că oamenii nu-și explică esența fenomenelor naturale. Și atunci, uneori tot cu laboratorul după noi, colindăm microraioanele Buzăului, șantierele de construcții, căminele de nefamiliști, unde trăiesc mulți muncitori veniți de curînd de la sate. Am fost mai recent în micro 3 și în cartierul Dorobanți, la căminul de nefamiliști al Întreprinderii de construcții montaj județene, apoi în Mihai Viteazul și Simileasa, la Întreprinderea de cărămizi și prefabricate „Flacăra“, la „Perla“, la sticlărie etc.

Firește, experiențele de fizică nu rezolvă totul. La urma urmei, nimeni și nimic nu poate înlocui cuvîntul viu. Important e să mergi în mijlocul oamenilor, să le explici pe înțeles, cu răbdare și convingere. Nicolae Peneș :

— Avem o comună mîndră, Nehoiul, în curs de urbanizare. Acum cîtăva vreme a fost inundată. După ce podul masiv de fier de la confluența Buzăului cu apa Șiriului și Bîsca Mare a fost măturat de puhoi, iar așezările de pe malul apei șterse de pe suprafața pămîntului, cei mai slabi de înger și sectanții au început să murmure că e „semn“ că va veni sfîrșitul lumii. Fixaseră și data : anul 2000. Atunci am organizat discuții și dezbateri, am explicat ce va aduce României anul 2000 — noi fabrici și uzine, energie atomică, ogoare irigate, belșug și bunăstare, un înalt nivel de cultură și civilizație, pe care *azi* îl pregătim prin munca noastră, a tuturor. I-am convins. Poate nu pe toți — superstițiile religioase nu dispar cu una, cu două — dar am obținut rezultate vizibile. A urbaniza o comună nu înseamnă prea mult dacă nu urbanizezi și spiritul.

„Întîlnirea cu cerul“ înseamnă întîlnirea cu pămîntul

O fațetă importantă a activității caselor de cultură în propagarea cunoștințelor științifice o reprezintă dezbaterea celor mai noi probleme și teorii științifice, la un nivel accesibil. La Ploiești, bunăoară, în cadrul Casei de cultură a sindicatelor își desfășoară de vreo patru ani activitatea, cu remarcabilă consecvență, „Univers Club“. Componența lui este semnificativă pentru varietatea preocupărilor extraprofesionale. Organizator — actorul pensionar Silviu Lambrino, de la Teatrul de stat din Ploiești ; membri : un biolog, un chimist, patru ingineri, profesori, un student de la Institutul de petrol și gaze, elevi etc. Și toți au ceva de învățat, unul de la altul. Inginerul Cristian Georgescu, pasionat de astronomie, reînnoiește săptămînal „Întîlnirea cu cerul“, elevul de liceu Gheorghe Roșioru, fizician amator, rezumă ultimele teorii despre gravitație, o profesoară de psihologie explorează, verbal, Dorsala Atlantică, în timp ce inginerul Petre Panait explică modul de declanșare a uraganelor și tornadelor. Se vorbește de aviația supersonică, de conservarea memoriei și de teoria lui Einstein. Participă ocazional, în cadrul unor simpozioane cu largă audiență la public, specialiști de indiscutabilă competență, precum Cornelia Cristescu, doctor în științe fizico-matematice, de la Centrul de astronomie București, doctor Cantemir Rișcuția de la Institutul „Doctor Victor Babeș“, profesor doctor inginer Ion Purica de la Institutul politehnic București, profesor doctor inginer. Constantin Sabin Ioan, de la Institutul de mecanica fluidelor și „un ploieștean de-al nostru“ : doctorul inginer Florin Zăgănescu, secretarul științific al Comisiei de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România.

Credem că un asemenea mod de tratare a problemelor, o asemenea activitate susținută, de popularizare, se compară favorabil cu insistența exagerată — este, cel puțin, părerea noastră — acordată în unele case de cultură, Obiectelor Zburătoare Neidentificate, vizitării Pămîntului de către extratereștrii și parapsihologiei. Nu contestăm că și asemenea preocupări și dezbateri își au utilitatea lor, contribuind la spulberarea unor prejudecăți și superstiții, nu le contestăm nici caracterul științific, dar ne întrebăm, totuși, dacă *sutele* de conferințe pe această temă — ele ne-au fost enumerate cu mare satisfacție de către organizatori — nu bat puțin „pe alături“. Cu ce se aleg, concret, oamenii ? Cine îi va lămuri, din moment ce nici specialiștii între ei nu s-au lămurit prea bine ? Întrebarea rămîne deschisă.

În locul speculațiilor ozenistice noi preferăm SOLARIS. Nu este titlul unui roman științifico-fantastic, ci al unui club al cărui act de naștere poartă data de 7 iulie 1978. Funcționează la Casa de cultură a sindicatelor Buzău (director, Alexandru Dumitrescu). Membri fondatori — doi pictori de modele de la fabrica „Perla“, un ceferist, un pedagog de la liceul industrial, un tehnician meteo, un muncitor de la „Contactul“, un gravor, o grefieră de la Tribunalul județean etc. Ei și-au propus să dezbată diverse probleme științifice și să întreprindă o expediție nu în metagalaxie, ci în județul natal, care ascunde multe frumuseți nebănuite. Vor cerceta Vulcanii Noroioși, flora stranie a Arbănașilor și geologia Malului Roșu (ce minereuri se ascund oare acolo ?), vor încerca să vîneze scorpionul de Buzău și vor admira, la Ciuta, piatra dulce, astfel denumită de sculptori pentru că se lucrează ușor. Drept care vor poposi și la vestita tabără de creație sculptoricească de la Măgura. „După expediție se vor organiza expoziții și referate științifice“ — se arată în „actul“ mai sus-menționat. În camera 24, vineri între 17 și 21, duminica între 10 și 12.

Urăm succes Clubului SOLARIS, tuturor cercurilor și entuziaștilor în ale științei, tineri și bătrîni, care, vorba poetului, se mulțumesc cu Pămîntul, deocamdată. Ale cărui taine vor să le stăpînească tot mai profund.

LIONEL NIȚESCU ■

Colaborarea între state, în spiritul egalității și respectului reciproc — direcție majoră a politicii externe românești

Ce este și, mai ales, ce devine lumea în care trăim, atît de policromă și complexă, care este sensul spre care se îndreaptă viața noastră, în ce fel ne putem modela viitorul potrivit aspirațiilor noastre nu reprezintă întrebări valabile doar pentru epoca în care trăim, dar acuitatea cu care se pun, frecvența cu care revin în discursurile oamenilor politici, la tribuna marilor foruri ale omenirii sau în îngrijorarea legitimă a cetățeanului obișnuit le conferă acum, în epoca pe care o străbatem, mai mult decît sensul unor simple interogații de ordin filosofic. Răspunsul cu care se vine în întîmpinarea unor astfel de căutări, opțiunea pentru o formă de devenire sau alta nu mai este, nu mai poate fi arbitrară. Abordarea problemelor dezvoltării vieții contemporane nu mai poate face abstracție de realitățile lumii în care trăim, de configurația acestei lumi, dar, în același timp, nu poate ignora nici ceea ce este nou, ceea ce se dezvoltă și se afirmă în evoluția lumii actuale. Conducîndu-se tocmai după această concepție științifică de viață care este concepția materialist-dialectică și istorică, Partidul Comunist Român, forța conducătoare în țara noastră, este preocupat în mod constant, în paralel cu studierea legilor dezvoltării societății noastre socialiste, de analiza proceselor și fenomenelor vieții internaționale, a tendințelor dezvoltării societății contemporane, a raportului de forțe pe arena mondială. Este cu atît mai necesară o asemenea analiză responsabilă, care să ducă la elaborarea unei politici externe juste, în consens cu interesele fundamentale ale poporului nostru, ale felului de orînduire pe care o edificăm, cu cît — este aceasta o realitate de netăgăduit a zilelor noastre — din ce în ce mai mult evoluția altor popoare, — mai apropiate sau mai îndepărtate din punct de vedere geografic — se răsfrînge asupra condițiilor de viață, asupra devenirii tuturor popoarelor. Progresul umanității, cunoașterea și controlarea de către om a procesului de dezvoltare mondială optimă ne cer cu atît mai mult să privim cu simț de răspundere către viitor și să acționăm în consens cu idealurile popoarelor cu cît tendințele ce se afirmă pe planetă în zilele noastre sînt extrem de contradictorii. Pentru a putea face ceva spre a influența tendințele pozitive, lumea contemporană trebuie acceptată în realitatea sa diversă : state mari și mici, cu orînduiri diferite, puternic industrializate sau în curs de emancipare economică, decalaje de dezvoltare și contradicții cu grade de acuitate variate și, dincolo de aceste fizionomii contrastante, o mare și amenințătoare, o incomensurabilă și devoratoare de resurse cantitate de arme.

România întreține în prezent relații diplomatice și consulare cu 130 de state, ceea ce reprezintă o creștere de peste cinci ori față de nivelul anului 1947. Țara noastră dezvoltă relații economice cu peste 140 de alte țări. Avem relații de colaborare culturală cu 125 de țări, dintre care cu 95 pe bază de înțelegeri guvernamentale.

Existența și recunoașterea tuturor acestor aspecte, evoluția extrem de dinamică a lumii în care trăim obligă în permanență la o analiză atentă pentru a înțelege fenomenele noi, dintre care unele, aparent izolate, prezintă nu de puține ori ramificații și conexiuni cu implicații pentru întreaga umanitate, obligă la explorarea acestor fenomene, la identificarea și adoptarea unor căi de acțiune adecvată. Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România și-au făcut o preocupare statornică din analiza și relevarea sensului marilor și complexelor probleme ce stau astăzi în fața umanității. Evoluția mondială contemporană, aspecte legate de această evoluție revin cu constanță în documente programatice ale partidului nostru, fac obiectul unei atenții speciale din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerile șefului partidului și statului nostru rezervîndu-li-se aproape de fiecare dată spații ample de referință. Dornică să răspundă aspirațiilor de veacuri ale întregii omeniri — pace, bunăstare, independență și libertate — România așază cu constanță la baza conceptului despre necesitatea intronării în viața internațională a unei politici noi, de colaborare democratică reală, de egalitate, dreptate și respect reciproc încrederea nemărginită în forța unită a popoarelor. Această încredere nemărginită are o forță de mobilizare cu atît mai mare cu cît ea se afirmă în condițiile recunoașterii deschise, fără echivoc, a celor două orientări fundamentale care se înfruntă în prezent în lume : cea a forțelor pentru care progresul este legat indisolubil de afirmarea independenței naționale, a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, pentru care politica de colaborare între state pe baza deplinei egalități în drepturi, a principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc reprezintă singura cale ce poate asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale și cea opusă, izvorînd din intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de întărire a dominației în diferite țări ale lumii. Aceste aprecieri, extrem de nuanțate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la ședința activului central de partid și de stat, sînt validate de înseși evenimentele lumii noastre, își primesc confirmarea practică printr-o serie de aspecte și fenomene ale vieții internaționale.

România socialistă face parte din aproximativ 80 de organizații internaționale guvernamentale și participă la activitatea a peste 600 de organizații neguvernamentale. Partidul Comunist Român are relații cu 90 de partide comuniste, cu 23 partide socialiste sau social-democrate și 24 alte partide și formațiuni politice din țările capitaliste dezvoltate, cu 53 partide de guvernămînt și 21 alte partide și organizații progresiste din țările în curs de dezvoltare.

Relevarea contradicțiilor lumii în care trăim, a sensurilor pe care le îmbracă dezvoltarea contemporană reclamă ca alternativă unică în direcția păcii și progresului omenirii colaborarea democratică și echitabilă între toate statele lumii. Acționînd pentru construirea în pace și libertate a unei societăți noi, în care să guverneze deplina egalitate între oameni, poporul român este în același timp deplin atașat cauzei păcii, cooperării și democrației în viața internațională. Înțelegînd că participarea activă la schimbul de valori reprezintă o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al tuturor țărilor, România socialistă dezvoltă relații ample de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare și își sporește legăturile cu țările capitaliste dezvoltate. În condițiile ascuțirii contradicțiilor internaționale, ale intensificării luptei pentru zone și sfere de influență, accentuării unor manifestări ale politicii de forță pe arena mondială se impune mai mult ca oricînd afirmarea voinței de pace a popoarelor, a voinței statelor pentru destindere și securitate, pentru colaborare pașnică între națiuni, se impune mai mult ca niciodată întărirea acțiunilor unitare ale tuturor forțelor democratice, progresiste, mobilizarea maselor celor mai largi pentru a statornici cursul pașnic, al conlucrării democratice și egale între națiuni. În ceea ce o privește, **România** este angajată ferm pe această linie și, așa cum afirma secretarul general al partidului cu puțin timp în urmă, **„nu va precupeți nimic nici în viitor pentru instaurarea unei politici noi, cu adevărat echitabile și democratice în viața internațională“.**

Bazată în permanență pe analiza lucidă, științifică a realităților lumii contemporane, relevîndu-și valoarea practică prin caracterul ei deosebit de constructiv, prin efortul de a găsi răspunsuri concrete, soluții viabile problemelor ce confruntă umanitatea, politica externă românească este recunoscută și apreciată pe plan internațional ca o contribuție de prestigiu la instaurarea unui climat de încredere, înțelegere și colaborare între națiuni. Faptele care exprimă această politică, inițiativele numeroase în toate marile domenii de referință abordate la scară planetară — dezarmarea, securitatea, noua ordine economică internațională, democratizarea vieții, a relațiilor între state — promptitudinea cu care România se află de fiecare dată de partea forțelor celor mai înaintate ale epocii în care existăm pledează cu puterea exemplului în favoarea ideilor pe care le promovează, dovedește că este pe deplin posibil ca state cu structuri sociale și economice diferite să coexiste și să conlucreze fructuos. De necontestat în acest sens este dinamismul susținut al schimburilor comerciale și al cooperării economice externe a României socialiste. Într-o perioadă de nici trei decenii (1950—1976), volumul comerțului exterior al țării noastre a crescut de aproximativ 22 de ori, între 1971—1976 ritmul mediu de creștere a comerțului exterior fiind de peste 18 la sută. Datele ce exprimă evoluția relațiilor noastre politice, economice, culturale sînt argumente a căror forță trece dincolo de simbolistica cifrelor. Pentru că cifrele nu pot exprima în toată complexitatea lor calitatea pe care o implică. Iar această calitate reprezintă mai mult decît un atribut, dă pulsul unor idei și ritmul activității care le însuflețește. Pentru că, prin tot ceea ce o definește în spațiul vieții internaționale, politica României exercită o incontestabilă înrîurire asupra evoluției mondiale, favorizează dialogul și înțelegerea, prin valoarea principială și practică unanim recunoscută pe plan internațional a acțiunilor sale, stimulînd statele lumii spre acțiuni similare, concrete.

Volumul schimburilor noastre comerciale a înregistrat anul trecut o creștere de 14,8 la sută față de anul precedent. În ansamblul acestor schimburi, 48 la sută revine țărilor socialiste și 31,8 la sută țărilor capitaliste industrializate. Au fost inițiate și se află în curs de desfășurare numeroase acțiuni de cooperare economică, tehnico-științifică și industrială cu țările în curs de dezvoltare, realizîndu-se în comun peste 130 de obiective economice importante.

DOINA IOVANEL ■

O perspectivă planetară

De ani de zile, auzul omenirii noastre traumatizate de două războaie mondiale este asaltat cu formule ca „echilibrul terorii“, sau „echilibrul groazei“, alternativa **pace-război** fiind concepută ca în acele filme americane de aventuri, în care doi inși, față în față, își calculează la secundă mișcările, pentru a nu permite adversarului să scoată pistolul înaintea celuilalt și să tragă primul. E un fel de drămuială a morții, un tîrg cu **„cîte morți posibile să aibă dreptul fiecare a umbla în mînă, și să-l amenințe pe celălalt“**, pentru ca fiecare să fie „liniștit“. Ce liniște !

Omenirea este antrenată, astăzi, pînă în cele mai îndepărtate colțuri, în demența unei curse a înarmărilor și în demența, supremă, a conceperii acestei curse a înarmărilor **ca o premisă pentru... pace, pentru ordine.** Iar la un moment dat, din salt în salt, s-a ajuns chiar la ideea că încordarea aceasta de western tragic și fără happy-end posibil pretinde, pentru a nu arunca planeta în haos, ca toți să-și țină răsuflarea și gura, ca nimeni să nu mai miște. În numele uriașului pericol al conflagrației, se teoretizează înghețarea pînă și a gîndului altei șanse, altei modalități de a înțelege și privi viitorul umanității.

La capătul unui secol de cumplite războaie — cele mai cumplite din istoria umanității — și de neînchipuite crime — tot cele mai neînchipuite din istoria umanității — ne aflăm, după cele cîteva raze de speranță care au străbătut norii la încheierea ultimului uriaș carnagiu, din nou în fața spectacolului goanei pentru reîmpărțirea lumii, a „sferelor de influență“, uitîndu-se că asemenea „delimitări“ ale sferelor de influență n-au dus niciodată la pace, dar au generat **totdeauna** războiul : prin iluzia adormirii, fie și pentru o clipă, a vigilenței celuilalt, prilej de-a împinge hatul cu un pas.

Noi, românii, care de la tratatul de la Lublau (1412), care stipula împărțirea Moldovei lui Alexandru cel Bun și pînă la Dictatul de la Viena — pregătit de alte pacte similare — știm de peste o jumătate de mileniu ce e aia „politică a sferelor de influență“. Am înțeles tocmai de aceea, cu mult înaintea altor popoare, în perioada „interbelică“, unde ducea cursul istoriei țesut în cancelariile capitularde și mioape. Dar asistam neputincioși, ca la Laocoon din Iliada, la dărîmarea lumii prin inconștiența și contradicțiile „celor mari“. Și astfel, prăvălirea Europei, apoi prăvălirea lumii, ne-a prins și pe noi în apocalips.

Din această tragică, dar din fericire nu iremediabilă „experiență“, poporul nostru, țara noastră au renăscut, cu eforturi supraomenești, datorită unei forțe politice care a sintetizat și focalizat supremele virtuți ale neamului nostru și ale istoriei noastre. Această forță este Partidul Comunist Român. Gîndirea tot mai cuprinzătoare și mai profundă, aplicată asupra realităților lumii în care trăim de realitatea colectivă a partidului, orizontul din ce în ce mai larg, prin însăși consecința locului României în lumea contemporană, orizont pe care l-au dobîndit reflexia și acțiunea pornite din aceste locuri, au tins, an de an, deceniu după deceniu, către o adevărată **perspectivă planetară,** din care problemele fundamentale ale umanității s-au încopciat cu problemele vitale ale existenței noastre ca națiune și stat.

Această perspectivă, care-și are rădăcinile în toată istoria noastră, a dobîndit recent suprema ei întruchipare în **Expunerea la ședința activului central de partid și de stat** făcută de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este, fără îndoială, documentul cel mai cuprinzător, mai profund, mai bogat în idei, mai încărcat de germenii viitorului, cel mai cutezător întru afirmarea **logosului,** în care n-am încetat să credem ca neam, de cînd sîntem pe acest pămînt și ținem piept cu sacră obstinație încercărilor revărsate peste noi. Este cel mai sublim document de încredere în viitorul umanității, din cîte a așternut vreodată pe hîrtie o mînă românească și a vestit lumii o gură vorbind graiul acestui popor. Nimănui, din cîți au ascultat glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu rostind acest document, nu i se vor șterge vreodată din memorie acele inflexiuni, în care parcă ascultam toate glasurile ce au călăuzit, veacuri în șir, pașii peste prăpastii ai istoriei, mereu încercate și mereu biruitoare.

S-a rostit, atunci, un cuvînt de întemeiere a unei noi înțelegeri a lumii în care trăim, și tocmai de aceea s-a spus răspicat despre acest document crucial, că este menit a **înarma** pe toți locuitorii acestor meleaguri cu cea mai puternică armă care există pe lume astăzi : arma dreptei cumpăniri a realităților, sabia minții care înțelege adîncurile dincolo de goana năvalnică de la suprafață.

Analiza situației cu care lumea este confruntată în prezent s-a făcut în această perspectivă planetară, pregătită în cultura și istoria noastră de veacuri, și pe care un mare om politic englez o descifra, încă de acum cîțiva ani, în structura spirituală atît de românească și atît de universal-umană a cîrmaciului României socialiste. Document fundamental și fără egal în istoria gîndirii românești, **Expunerea** se va înscrie, fără îndoială, printre evenimentele cruciale ale cugetării și acțiunii politice contemporane. Acțiune, acțiune de incalculabile consecințe, este și desprinderea, din evenimente, a **sensurilor** lor celor adevărate, nemăsluite, netrucate, nedescîntate să învăluie și să înșele cu privire la adevăratele țeluri și intenții.

Acțiune este a deschide ochii popoarelor asupra realității, cu un ceas mai devreme. Și acțiune este a întări în conștiința lumii încrederea în **celălalt** curs al evenimentelor, cel ce stă în putința ei să-l statornicească drept **lege** a istoriei contemporane, dacă va fi solidară și avizată.

România socialistă nu mai este azi Laocoon cel tîrît de șerpi în adîncuri, cel neputincios în fața prăpădului ce se apropie. România socialistă nu este nici o Casandră prevestitoare de nenorociri posibile, ci este un glas lucid într-o omenire care are nevoie, acum, tocmai de această luciditate, spre a se smulge dintr-o cumplită învălătucire a sensurilor și dintr-o apocaliptică configurație ce începe să le apară unora ca un destin.

Glasul celui ce, în fruntea poporului român, a dat seamă de felul cum se oglindește în cugetul nostru, al tuturor, imaginea de azi a lumii, prinsă în hora ce poate duce la neant, dar totodată străbătută de viguroase aspirații către o nouă așezare a rînduielilor în vigoare, a fost nu numai glasul **rațiunii,** ci și al **încrederii** în imensele rezerve de regenerare ale ființei omenești, sub puterea unui ideal de pace realizabil prin efortul comun.

Acest document va deschide neîndoielnic o eră nouă în lucrarea României contemporane pentru salvarea umanității de la o catastrofă inevitabilă, ideal care este al tuturor, dar pe care fiecare îl servește după firea, tradițiile și puterile sale.

Îndrăznim să credem și să subscriem aici credința că **Expunerea la ședința activului central de partid și de stat** a pus în mîna omenirii contemporane o armă ce se va dovedi mai puternică decît arsenalele morții : credința imemorială a poporului român în triumful dreptății, rațiunii și omeniei. Din care a izvorît o altă imagine, posibilă și reală, a lumii în care trăim.

DAN ZAMFIRESCU ■

„Fabricat în România" — o inscripţie tot mai des întîlnită pe meridianele lumii

România de dinainte de război era, după cum se ştie, un tradiţional exportator de materii prime (lemn, cereale, ţiţei şi aşa mai departe). Astăzi, în structura exportului românesc s-au produs mutaţii calitative extrem de spectaculoase, comparabile doar cu saltul uriaş înregistrat de economia ţării în ultimii 30 de ani. Este de remarcat în primul rînd o creştere puternică a produselor manufacturiere, cum ar fi maşini şi utilaje, mijloace de transport, produse chimice şi mărfuri industriale de larg consum, în general produse de înaltă tehnicitate. Această gamă de produse livrate la export a crescut de la numai 7,2 la sută în anul 1950 la 52 la sută în 1977! Una dintre întreprinderile de comerţ exterior care îndeplineşte această activitate de 25 de ani, şi care între timp şi-a cîştigat o notorietate mondială, este „Industrialexport". Întreprinderea construieşte uriaşe combinate petrochimice, livrează instalaţii şi echipament pentru foraj şi exploatare a sondelor, domeniu în care a devenit pur şi simplu al doilea exportator al lumii! Iată ce ne spunea în acest sens inginerul Emilian Uleia, director general al întreprinderii: „Probabil, noi sîntem principalii beneficiari ai sprijinului preşedintelui Nicolae Ceauşescu. În urma vizitelor efectuate de secretarul general al partidului s-au stabilit o seamă de înţelegeri, care îşi găsesc reflectarea în contractele realizate de noi. Unele dintre aceste contracte nu stau la îndemîna oricui, vă rog să mă credeţi. Lăsînd la o parte modestia, fiindcă aici nu e bună, sîntem efectiv pe plan mondial dintre cei mai buni! V-am arătat că sîntem pe locul al doilea în lume privind exportul de utilaj petrolier. Dar distanţa nu e mare: astăzi, noi exportăm cam trei sferturi din cît exportă toate firmele specializate din Statele Unite. Vă pot povesti chiar o întîmplare amuzantă. Cu ani în urmă, ne-a vizitat preşedintele uneia dintre cele mai prestigioase firme americane de utilaj petrolier, avînd sediul la Houston. Împreună am analizat posibilitatea unor cooperări. Domnia-sa a cerut să viziteze şi întreprinderile noastre, ca să-şi poată da seama de posibilităţile de cooperare. L-am dus la Ploieşti, la 1 Mai. După cîte mi-am putut da seama, nu părea prea convins de ce urma să-i arătăm, abordînd aşa, un fel de aer de superioritate. După ce am vizitat însă uzina a rămas extrem de impresionat. Nu s-a manifestat, desigur, dar tot a scăpat un «extraordinar, nu mi-am putut închipui!». Şi-a dat de fapt seama că are de-a face cu un partener extrem de puternic, care astăzi poate concura utilajul american pe orice piaţă. Mai mult, ce se face la 1 Mai nu are corespondent în S.U.A. Ar trebui ca mai multe firme să contribuie pentru a se ajunge la întreaga gamă produsă de întreprinderea ploieşteană! Aşa se face că în cîteva competiţii, noi am reuşit să obţinem contractul. Unul dintre ele este cel obţinut în Argentina, lucru care a fost viu comentat în Statele Unite".

Utilaj petrolier, de concepţie integral românească, se poate găsi astăzi în peste 40 de ţări ale lumii, de pe toate continentele. Directorul Uleia (şi el inginer „petrolist" de formare, avînd la activ 20 de ani la uzina ploieşteană 1 Mai) ne propunea un itinerar de jur împrejurul lumii, începînd din pampasul argentinian, trecînd prin jungla Amazoniei şi pustiul Saharei, apoi prin Egipt, Irak, Siria, Turcia, Pakistan, India, Vietnam, Birmania, R. P. Chineză, Filipine, Japonia, Canada, fără a uita, ca să zicem aşa, la întoarcere, toate ţările socialiste europene.... A doua mare sferă de activitate a întreprinderii o formează colaborările pentru construirea unor mari combinate petrochimice. La Banias, în Siria, se ridică în momentul de faţă o rafinărie avînd o capacitate de prelucrare de 6 milioane de tone pe an, pentru care se aduc peste 70 000 de tone de utilaje! Rafinăria de la Banias este astăzi în faza finală a construcţiei, după un proiect românesc cu predare „la cheie". În termeni obişnuiţi acest lucru înseamnă că întreaga activitate, de la proiectare, execuţia utilajelor, livrare de echipamente şi materiale, construcţii-montaj, punere în funcţiune, asistenţă tehnică şi şcolarizare a personalului, pînă la predare este integral românească, efectuată de specialişti şi muncitori români, în cooperare cu muncitori sirieni. Tot în Siria, la Homs, se construieşte un mare complex de îngrăşăminte fosfatice, care va produce 450 000 de tone pe an. Rafinării se mai fac la Karaci, în Pakistan, şi la Zarqa, în Iordania... Concepţia României socialiste în această direcţie a fost exemplar ilustrată de preşedintele Nicolae Ceauşescu, care spunea, de curînd: **„Ţinînd seama de faptul că România este ea însăşi o ţară în curs de dezvoltare şi are resurse limitate, principala formă de ajutor pe care o putem promova faţă de ţările în curs de dezvoltare este cooperarea în producţie în domeniul industriei, al agriculturii, construcţiilor, transporturilor şi în alte domenii, pe baze reciproc avantajoase. Abordăm, în acest sens, o atenţie deosebită creării societăţilor mixte cu ţările în curs de dezvoltare, precum şi construirii în aceste ţări a unor unităţi de producţie, rambursarea investiţiilor făcute de ţara noastră realizîndu-se din producţia acestor unităţi".** Numeric, sînt 121 de acţiuni de cooperare cu ţări în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină, între care 86 au ca ţel construirea unor obiective economice sau livrarea de instalaţii complexe, iar 27 se referă la societăţi mixte de producţie cu caracter productiv, pentru punerea în valoare a unor resurse naturale şi dezvoltării ramurilor respective în ţările de referinţă. Comerţul exterior cu ţările în curs de dezvoltare a crescut de la 9,7 la sută în anul 1970 la 21 la sută în 1976 şi se prevede procentul de 25 la sută în 1980 din volumul total al exportului.

DE LA 4 AUTOTURISME (1969) LA PESTE 10 000 (1978)...

Astăzi, cînd volumul total al comerţului exterior românesc atinge peste 70 de miliarde lei, a face o trecere în revistă a tuturor produselor care se exportă, purtînd inscripţia, tot mai cunoscută în lume, **„Fabricat în România"** este de-a dreptul imposibilă. Am remarcat însă că o mare parte din exportul României îl formează produsele manufacturiere, produse în care s-a investit multă inteligenţă şi cît mai puţină materie primă. Din totalul exporturilor, construcţiile de maşini reprezintă aproape 27 la sută, faţă de numai 6,1 la sută în 1955 sau 16,7 la sută în 1960. În cadrul grupei, după datele obţinute din Anuarul statistic 1977: 37 212 tractoare (numai 3 405 în 1965), 427 excavatoare, 521 rulouri compresoare rutiere, 2 301 strunguri, 2 099 maşini de găurit, 6 456 autoturisme de teren ARO (328 în 1965), 201 locomotive diesel (45 în 1965), aproape 10 000 de autoturisme „Dacia" (numai 4 în 1969), apoi autobuze şi camioane cu motor diesel, noi tipuri de maşini-unelte, televizoare, centrale telefonice automate, maşini de facturat şi contabilizat FC-64, calculatoare de birou Felix CE 211 şi 212 T şi aşa mai departe. Industria noastră chimică se prezintă la export îndeosebi cu produse de chimie „fină", de sinteză, cum ar fi fibre sintetice, mase plastice, biostimulatori, coloranţi şi altele. O deplină atestare a reuşitei acestor produse înalt prelucrate o reprezintă desigur participarea României la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale. Numai în cursul anului trecut ţara noastră a luat parte la 40 de asemenea manifestări, făcînd o bună propagandă realizărilor economiei româneşti. Între ele: Leipzig, Budapesta, Milano, Hanovra, Poznan, Izmir, Damasc, Zagreb, Alger, ca şi două expoziţii proprii, organizate din iniţiativa personală a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la Kuweit şi Bujanbura (Burundi). Anul acesta o asemenea expoziţie proprie a fost organizată la Abidjan, în Coasta de Fildeş. Anul trecut produsele româneşti au primit 18 medalii, dintre care 11 de aur. Printre exponatele premiate cităm convertizorul de sudură, maşina de facturat şi contabilizat, sufrageria de tip „Sheraton", produsul original românesc „Covalitin", autocamionul Roman 9215 DFK, tractorul cu încărcător hidraulic... Sînt lucruri care fac cinste economiei noastre, ţării chiar. Sînt în acelaşi timp argumente care dovedesc încă o dată că industria românească este tot mai puternică, fiind capabilă să trimită la export produse avînd un grad de competitivitate ridicat, comparabile cu cele realizate oriunde în lume. Spre mîndria întregului nostru popor, a naţiunii socialiste.

DUMITRU GRAUR ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Baronul, temporarii şi pisica

„Pentru a nu îşi risca inutil viaţa, vizitatorii sînt rugaţi să-şi anunţe telefonic dorinţa de a pătrunde în domeniu". Acest anunţ cinic, dar prevenitor, a fost instalat la intrarea în proprietatea baronului Albert Gaston Ferdinand Fourn, al cincilea urmaş al unui baron al imperiului la rîndul său descendent dintr-o familie de cavaleri care au fost împroprietăriţi în 1659 pentru vajnice fapte de arme.

Baronul Fourn de azi pîndeşte cu o puşcă-mitralieră, instalată strategic la una din ferestrele celor 21 de camere ale cochetului său castel, sosirea portăreilor care, dominaţi de o infamă gîndire de piaţă, nu dau doi bani pe genealogia recalcitrantul proprietar, dar investesc oarecare speranţe în vînzarea domeniului. Indiferent la subtilele oscilări ale bursei din Paris care oscilează în funcţie de cea din Frankfurt care prelungeşte perturbările Wall-Street-ului, care o iau razna cînd se profilează o razně la bursa din Tokio, baronul din Limoux s-a trezit sărac lipit datorită dispreţului trufaş faţă de valorile unor bani şi a unor acţiuni într-o lume în care toate se mişcă şi se subţiază. Măcinat de inflaţie fără să-şi dea seama, baronul Fourn, chiar retras în turnul său de fildeş, ce a conservat indiferenţa confortabilă a unui şir lung de înaintaşi, s-a trezit cu un anunţ sec şi detaliat din care rezulta crudul adevăr: din toată averea sa i-a rămas un fotoliu Louis XV. Chemat violent la realitate, domnia sa şi-a aruncat peste bord manierele conformiste şi, în spiritul unei tradiţionale bravade, şi-a luat carabina pentru a-şi face dreptate. Cu arma împotriva economiei de piaţă şi cu o muniţie zgomotoasă (şi-a pregătit şi petarde) împotriva obrăzniciei sfidătoare a „piraţilor finanţei" cum i-a denumit pe agenţii săi de bursă, baronul speră să ţină monopolismul în şah.

Acest caz care a făcut vîlva scontată nu exprimă deloc o excepţie care să probeze regula. Regula e alta şi o ilustrează, cu o amărît docilitate, acei aşa-numiţi „temporari". În Franţa temporarii sînt şomerii loviţi de noroc, muncitorii sau licenţiaţii angajaţi în perioadele concediilor altora. Ei sînt nevoiţi să accepte cele mai penibile compromisuri — nu ca baronul Fourn — inutil şi bătăios în miezul castelului său — şi anume de a fi cei mai buni, cei mai disciplinaţi, cei mai eficienţi şi răbdători fără să spere nici un moment că, la o adică, sindicatele i-ar ajuta într-un fel. Evident pentru motivul simplu că nu sînt primiţi ca membri.

Aproape 200 000 de temporari, plătiţi la preţuri de favoare, adică modice, trăiesc temporar speranţa „utilităţii" şi a împlinirii sociale şi îşi verifică temporar capacitatea de muncă. Evident, ei îşi asumă tot temporar neplăcerea de a face compromisuri. Dealtfel, aceasta este şi singura lor „satisfacţie" definitivă...

S-ar părea că avînd un asemenea statut, undeva între şomeri şi salariaţi, într-o ierarhie caracterizată printr-o tranşantă ambiguitate, temporarii trebuie să-şi definească plasamentul plecînd mai degrabă de la ce îi diferenţiază decît de la ce îi apropie de un pol sau altul al filierei care traversează societatea tuturor posibilităţilor, care pentru mulţi se rezumă la aceea de a avea posibilitatea de a trăi imposibilitatea atingerii unei vieţi decente.

Între un temporar şi o pisică, în acest context democratic, există astfel mari diferenţe. Un temporar este o fiinţă care nu merită nici o atenţie pe cînd o pisică rămîne o fiinţă drăgălaşă pe care autorităţile trebuie s-o apere împotriva oricărui afront. Faptul s-a demonstrat la Saint Tropez: o pisică anonimă a fost zvîrlită de pe un iacht de plăcere, ca oricare iacht de Saint Tropez; în apărarea ei s-a avîntat toată poliţia de coastă, iachtul a fost reperat iar proprietarii amendaţi sever în numele legii care condamnă brutalităţile comise împotriva animalelor. Este de presupus că numeroşi temporari şi, poate, mai puţini baroni, s-ar lăsa cu un omenesc entuziasm să accepte un post de pisică bună de aruncat în apă din iacht, de pe marginea unei piscine sau chiar şi mai rău.

Eventual, fără contract. Cu plata la fiecare zvîrlitură...

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Comerţ cu memoria lui Presley

Mărturisim de la bun început că de regulă ne impunem tăcerea în legătură cu fapte de genul cărora vom scrie mai jos. Aceasta pentru că adesea ele sînt triste, foarte triste şi, nu de puţine ori, produc chiar o senzaţie greu definibilă dar neplăcută. Locul acţiunii: oraşul american Memphis din statul Tennessee. Protagoniştii nu sînt, cum s-ar putea crede, admiratorii de ieri şi azi ai celui ce s-a numit cîndva Elvis Presley, ci comercianţi, mai bine-zis un anume gen din această categorie. Dar, să facem loc faptelor întrucît există destule. Aceasta pentru că, după cum relatează de la faţa locului Patrick Polge, de la France Presse", acel Memphis se confruntă cu multe evenimente cărora nu le mai poate face faţă. Mai întîi poliţiştii şi pompierii au declarat grevă nelimitată. Apoi, în oraş s-a impus starea de asediu. În plus, într-una din nopţile trecute o mînă criminală a întrerupt alimentarea cu curent electric. Pe acest fundal, prima comemorare a morţii „regelui rockului" risca să treacă neobservată. Dar nu s-a întîmplat! În ce ne priveşte, credem că talentul şi activitatea lui Presley n-aveau dreptul la o uitare aşa rapidă. La 16 august, pe bulevardul ce-i poartă numele şi în împrejurimile fostei sale reşedinţe, „Graceland Mansion", fanii şi-au amintit de idolul lor. Dar pe seama aceluiaşi idol profită din plin un anume comerţ. Desigur, e bine că publicul mai vechi sau mai nou a avut posibilitatea să revadă şapte filme cu Presley, sau că „Băiatul din Memphis" se plimbă din Hawai la New Orleans, din rezervaţiile indiene, în cabarete, că, la radio, 443 de staţii afiliate canalului ABC au retransmis „Amintirea lui Elvis" şi un program special de trei ore în plină duminică după-amiază.

Desigur, e bine că New Yorkul a fost primul oraş ce şi-a amintit de idol iar zeci de mii de persoane au dansat pe muzica lui. Dar, ce veţi zice aflînd că, în exact 12 luni, cifra de afaceri pentru numele lui Presley este de exact 1 (un !) miliard de dolari după vînzarea la licitaţie a drepturilor de a vizita o parte din ferma sa din Mississippi ?

În scopuri memorialistice a fost restaurat primul său studiou de înregistrări. Dar firma „Sun Records" şi-a făcut suficientă publicitate plătind cheltuielile respective! În plus, 400 (patru sute) de milioane discuri ale „regelui rockului" au fost reeditate iar vînzările după moartea lui Presley au atins (în 12 luni !) pe cele înregistrate de-a lungul carierei sale!

În apropiere de „Grădina meditaţiei", la acel loc descris ca de pelerinaj naţional unde Elvis îşi are mormîntul alături de cel al mamei sale, tot felul de comercianţi au plătit bani grei pentru a deschide tarabe sau a avea dreptul să copleşească acei fani cu o amintire tangibilă: săpun cu efigia idolului, fotocopia unui mare cec semnat de mîna lui, reproduceri ale actului său de căsătorie sau ale testamentului. Obiectul cel mai insolit — un bilet de un dolar fals pe care efigia lui Presley înlocuieşte pe cea tradiţională a lui George Washington şi care este vîndut cu patru dolari! Pretutindeni sînt tot felul de semne Presley. Pînă şi familia, în loc să-i cinstească memoria aşa cum trebuie, adună cu înfierbîntare zerouri la averea ce continuă să crească de pe urma lui. Mai mult, tatăl lui nu acordă interviuri decît dacă primeşte 25 000 (!) de dolari.

În fine, să trecem şi peste alte detalii de data asta răuvoitoare şi intrigante, şi să ajungem la ceea ce se spune despre efemeritatea vedetelor şi despre plăcerea cu care tinerii îşi amintesc de idolii de cîndva, poate întrebîndu-se şi ei precum poetul Villon „unde sînt zăpezile de altădată ?" Din curiozitate, din plăcere, din dragoste, din alte motive ? Oricum, vorba lui Polge, dacă ziua în care a fost comemorat Elvis n-a avut alura unui nou doliu naţional, iar Memphisul a rămas pentru totdeauna oraşul său iar rockul — opera sa, întrebarea poate stărui asupra circumstanţelor şi menirii acestui deşănţat comerţ cu memoria lui. Nu pledăm pentru uitare, dar admiraţia în demnitate ni se pare mai firească.

PETRE NICOLAE ■

De miine, din nou la fotbal

„A trecut timpul concesiilor"

— Tovarășe Ion Alexandrescu, vă propun să intrăm direct în subiect. În calitatea dumneavoastră de secretar al Federației Române de Fotbal, vă rog să explicați ce măsuri a intreprins forul federal in vederea pregătiri noului sezon competițional. Aveți cuvintul!

— Aplicind in practică directivele conducerii superioare de partid și de stat cu privire la dezvoltarea și perfecționarea activității sportive, în general, a fotbalului, în special, federația s-a străduit să pregătească cit mai bine noul sezon competițional, urmărind totodată să răspundă, prin eforturile și căutările sale, dorințelor îndreptățite ale opiniei publice de a avea un fotbal superior din punct de vedere calitativ, un fotbal competitiv pe plan internațional. În această idee, conștientă că progresele in fotbal, oricît ar fi ele de dorite, nu se pot realiza peste noapte, federația a adoptat un program de măsuri de redresare, pe care s-a angajat să-l transpună în viață cu consecvență și fermitate, hotărîtă să nu dea înapoi și mai ales, să respecte integral cele propuse, chiar dacă, uneori, măsurile anunțate n-au fost primite cu entuziasm de lumea fotbalului nostru.

— La chestiunea asta cu entuziasmul vom reveni. Deocamdată să zăbovim asupra măsurilor noi. Care au fost ele ? În ce a constat noutatea lor ?

— Pregătirea celor 4 echipe participante în cupele europene s-a efectuat centralizat, mai intii la Poiana Brașov, apoi la Constanța, sub supravegherea și îndrumarea cadrelor federației. Dat fiind faptul că formațiile respective furnizează majoritatea componenților lotului reprezentativ, se poate spune că echipa națională a beneficiat și ea de avantajele stagiului amintit. La nivel de cluburi, spre deosebire de anii trecuți, federația a izbutit în această vară să asigure echipelor fruntașe un bogat program de meciuri de verificare, 14 din cele 18 divizionare A au susținut partide internaționale de pregătire, adesea cu adversari de primă mină. Unele rezultate, mă gîndesc la victoriile Stelei la Atena, la ciștigarea de către Dinamo a turneului de la Valencia, la altele, par să arate un progres.

— Oare ? După părerea dumneavoastră, care din rezultatele recente ale echipei noastre campioane caracterizează mai fidel valoarea fotbalului românesc ? Amicalul 4—0 de la Atena sau oficialul 0—3 de la Monaco ?

— Cred că adevărul e undeva la mijloc. Mai cred, referindu-mă chiar la întrebarea pusă, că fotbalul nostru trebuie să caute și să găsească soluții pentru mobilizarea, mai ales psihică, a jucătorilor în partidele cu miză, pe care adeseori le-am pierdut înainte de a le începe.

— E un joc de cuvinte ? E o constatare proprie ?

— De ani de zile, ne lamentăm că n-avem fotbal și nici fotbaliști ! Lucrurile nu stau tocmai așa, numai că, făcînd risipă de regrete și păreri de rău, am ajuns în situația de a-i convinge tocmai pe jucători că ei sînt cei mai slabi și mai netalentați din lume ! Va trebui să ne unim eforturile spre a învinge o asemenea păguboasă mentalitate.

— Părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră s-o exprimați. V-aș ruga să reveniți la măsurile luate de federație. De acord ?

— S-a acordat o atenție sporită testării jucătorilor divizionari, puși în fața unor probe mai dificile ca oricind. Probe pe care, cu puține excepții, le-au trecut cu bine, convingîndu-ne că există încă destule resurse nevalorificate în fotbalul nostru. Dealtfel, în ideea măririi responsabilității fotbaliștilor, federația are de gînd să îngreuneze progresiv aceste teste.

— Ce înseamnă cu puține excepții ?

— O singură echipă, Jiul Petroșani, are mai mulți titulari fără teste. Rusu, Stoichiță și Toma nu vor juca pînă în luna februarie, cînd sînt programate testele dinaintea returului. Federația nu e dispusă, din acest punct de vedere, să încalce propriile-i hotărîri. În fotbalul nostru a trecut timpul concesiilor.

— Așa să fie ! În altă ordine de idei, ce-a adus nou perioada de transferări ?

— O micșorare vizibilă a numărului de cereri și, implicit, a transferărilor validate, reduse la 951, față de 1 743, aprobate în aceeași perioadă a anului trecut. Fermă, federația n-a admis nici un fel de derogare, indiferent de numele și prestigiul clubului aflat în discuție. Dealtfel, de la A la A, s-au inregistrat doar două transferuri, ambele respectind integral litera regulamentului, Cassai de la Corvinul la Jiul, în cadrul aceluiași județ, Răducanu de la Sportul la Steaua, prin schimb cu Moraru.

— Mai mulți suporteri giuleșteni ne-au sesizat că federația a aprobat, fără nici o bază regulamentară, plecarea jucătorului rapidist Bartales în turneu, în străinătate, cu echipa Dinamo ! Ei nu foloseau, vorbind despre federație, cuvinte prea blinde ! Noi, nefiind în temă, nu le-am răspuns nimic. Ce-ar fi trebuit să le răspundem, tovarășe secretar ?

— La data inceperii turneului, între cele două cluburi bucureștene exista o înțelegere cu privire la trecerea lui Bartales de la Rapid la Dinamo. Ulterior, după ce conducerea tehnică a echipei din Giulești s-a schimbat, divizionara B nu s-a mai declarat de acord cu transferul, drept pentru care jucătorul în discuție a rămas și rămine bun de joc pentru Rapid. Avizind plecarea lui Bartales în Spania, federația a acționat în spiritul regulamentului, la fel cum a procedat și atunci cînd a interzis Politehnicii Timișoara să-i ia in turneu, in U.R.S.S., pe portarul Windt, legitimat la Reșița.

— Trecem la altceva. Ce noutăți sint în materie de arbitraj ?

— S-au constituit loturi distincte, pe divizii, in sensul că partidele de A nu vor fi încredințate, la centru și la linie, decit componenților lotului respectiv, limitat la 36 de arbitri. Cum, la o etapă, nu va fi nevoie decit de 27 dintre ei, ceilalți 9 vor primi delegări pentru diviziile inferioare. Niciodată nu va fi invers, adică nici un arbitru din lotul B nu va figura la un meci din prima divizie. După cum ați văzut, arbitrii primelor 6 etape de campionat au fost anunțați în ziarul „Sportul". Făcînd publice numele lor, federația a urmărit, pe de-o parte, întărirea autorității cavalerilor fluierului și, pe de alta, evitarea oricăror suspiciuni legate de delegări. Firește, arbitrii nu rămîn fixați în cadrul loturilor și, dacă va fi cazul, vom proceda la schimbări, dar vom căuta ca ele să fie pe cit de puține, pe atit de justificate. Să nu se înțeleagă că un arbitru din lotul A va rămîne în lotul A și după ce va conduce slab mai multe meciuri la rind !

— Nici o grijă, tovarășe Alexandrescu, nu se înțelege așa ceva ! Continuați.

— Pentru a lăsa cît mai puțin loc subiectivismului, F.R.F. va asigura, încă din prima etapă, o dublă supraveghere a partidelor de A și B. Federația va trimite, ca și pînă acum, un observator, al doilea urmînd să reprezinte Colegiul central al arbitrilor. Primul va avea însărcinări mai largi, dar amîndoi vor aprecia arbitrajul, acordîndu-i note de la 1 la 5, potrivit normelor U.E.F.A. Pentru perspectivă, preconizăm folosirea sistemului concursului pentru promovarea arbitrilor, cu respectarea criteriilor geografice.

— Pentru că ați adus vorba despre perspectivă, ce așteaptă forul federal de la recent inființatul — voi reda titulatura completă — club de fotbal de inaltă performanță „Luceafărul" ?

— Nimic spectaculos. Știut fiind faptul că două din echipele sale vor activa în seria bucureșteană a diviziei C, nici măcar promovarea cu orice preț !

— Atunci ?!

— „Luceafărul" și cele 12 licee cu profil din teritoriu au obligația să asigure schimbul de miine al fotbalului nostru, călind un fond de jucători tineri, harnici și talentați. În prezent, „Luceafărul" numără 120 de elevi. După terminarea junioratului, aici am ajuns cu discuția la lipsa de entuziasm cu care au fost intîmpinate unele din schimbările inițiate de federație, ei vor reveni la cluburile lor de baștină.

— Se aud voci care susțin că repartizarea copiilor de la „Luceafărul" în groapa cu lei a diviziei C n-a fost prea inspirată. Bănuiesc că știți la ce mă refer !

— Firește. În C, fotbalul continuă să fie în suferință. Interese mărunte. Indisciplină. Arbitraje incorecte. Cunoaștem toate acestea și promitem să acordăm, chiar de duminică, mai multă atenție meciurilor din divizia a treia. Vom constitui un corp de activiști voluntari pentru observarea partidelor de C și nu ne vom sfii, dacă va fi cazul, să dictăm sancțiuni dintre cele mai severe, mergind pină la excluderea echipelor în culpă din campionat.

— Tovarășe secretar, nu e un final prea vesel pentru un interviu de început de sezon !

— Poate că e un final obiectiv.

— Poate. Rămînind pe teritoriul obiectivității, credeți că noul campionat va fi mai bun decit precedentul ?

— Am toate motivele să răspund afirmativ.

— Așa să fie, tovarășe Alexandrescu, așa să fie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

ANTRENORII DIVIZIEI A ÎN FAȚA ÎNTREBĂRILOR:

1. SIMȚIȚI CĂ SE SCHIMBĂ CEVA ÎN FOTBALUL NOSTRU?

2. DACĂ V-AR FI ÎNCREDINȚATĂ ECHIPA NAȚIONALĂ CARE AR FI PRIMA DECIZIE PE CARE AȚI LUA-O?

GHEORGHE CONSTANTIN (Steaua) : 1) Schimbări se simt. Măsurile luate de federație sint bune, dar totul este ca ele să se respecte. Cerințele sint în general mai mari și ar cam fi timpul ca și jucătorii să se trezească, să muncească la antrenamente cu mai multă seriozitate și mai multă pasiune pentru acest sport. De asemenea, mai multă atenție la viața extrasportivă, care la divizia A ajunge să reprezinte un procent de cam 60 la sută din pregătirea unui sportiv ! Poate că ar trebui mai exact formulate și perfectate contractele dintre jucători și club, sau federație și jucători, stipulindu-se îndatoriri și obligații reciproce, care vor trebui respectate integral. Apoi, dacă greșește, să nu fie iertat nimeni, indiferent de nume : cine greșește, să plătească ! 2) Ca o primă idee, mai întîi aș organiza o întîlnire cu toți jucătorii de divizia A, într-o sală atît de mare încît să-i cuprindă pe toți, și aș încerca să-i fac să înțeleagă că fără ei, fără muncitorii de la firul ierbii, nu se pot înregistra rezultate cu adevărat frumoase la elita numită echipa națională. Ar fi, ca să zic așa, ca un fel de sfat cu jucătorii. În al doilea rînd, aș ține o consfătuire cu antrenorii, poate lunar, în care i-aș ruga să mă informeze despre comportarea și forma jucătorilor vizați spre selecționare. De telefonat, chiar zilnic i-aș ruga să-mi telefoneze, cînd apar probleme deosebite...

FLORIN HALAGIAN (F.C. Argeș) : 1) Așa cum s-a pornit în pregătiri, se vede o atenție sporită din partea federației, și chiar a antrenorilor. Ar cam fi cazul să se miște și jucătorii ! Sper să obținem în noul sezon rezultate satisfăcătoare, că bune nu prea cred că vom face. Căruța fotbalului nostru este prea greu de urnit cu loturile pe care le avem dar trebuie făcut ceva că altă cale n-avem. Într-un fel, ca să zic așa, s-a săturat lumea de vorbe, mai trebuie și rezultate ! 2) Cînd voi fi antrenorul echipei naționale — dacă voi fi vreodată — am să mă gîndesc și la măsurile ce trebuie hotărîte. Pînă atunci, decizia e a altora.

ANGELO NICULESCU (Politehnica Timișoara) : 1) Răspunsul meu este afirmativ. Prin măsurile pe care F.R.F. le-a luat (pregătirea centralizată, colocviile antrenorilor, simpozioanele arbitrilor), consider că forul de specialitate contribuie substanțial la efortul pentru ridicarea calității fotbalului nostru. 2) Am fost antrenorul echipei naționale. Și acum aș aplica aceleași criterii, care m-au făcut cunoscut și au dus la înregistrarea unor rezultate meritorii pentru fotbalul nostru.

MIRCEA RĂDULESCU (Sportul studențesc) : 1) Pe plan conceptional, da ! Se vede mai ales un început de consecvență pe anumite măsuri, cum ar fi regulamentul de transferări, obligativitatea testelor ș.a. Pe planul rezultatelor, nu sîntem încă decît la început ! 2) O asemenea promovare îmi doresc, vă rog să luați notă ! În primul rînd, desigur, aș încerca să cultiv jucătorilor o mai mare dorință de a ieși învingători în meciurile internaționale. Pentru asta nu există limite !

ION NUNWEILLER (Dinamo) : 1) Da. Bate un vint proaspăt. 2) Nu mă pot pronunța.

ILIE OANĂ (Universitatea Craiova) : 1) Da, chiar și pentru faptul că echipele care reprezintă fotbalul nostru în cupele europene s-au pregătit mai bine în această vară, centralizat, sub privirile federației. Ca prim rezultat al acestei inițiative : meciurile foarte bune pe care Steaua, Dinamo și alte echipe le-au făcut în „amicalele" susținute pe terenuri străine. Desigur, aceste prime impresii trebuie confirmate de meciurile oficiale (n.n. — între timp, din păcate, Steaua a infirmat aceste așteptări optimiste, pierzînd net la Monte Carlo !) 2) Întrebarea mi se pare cam greoaie. Eu am fost și antrenor secund, și antrenor prim al naționalei, și din experiență pot spune că nu există măsuri radicale. Măsurile trebuie privite numai în profunzime, pînă la cele mai de jos eșaloane ale fotbalului. Aș sugera chiar un motiv de reflecție : credeți oare că întîmplător, nefiind de ani de zile rezultate la echipa națională de juniori, n-avem astăzi o mare echipă reprezentativă, la nivelul seniorilor ?!

GHEORGHE ENE (Jiul) : 1) Părerea mea este că ceea ce avem acum trebuie lăsat așa cum este. Nu vom putea influența prea mult nici profilul biologic, nici cel moral al jucătorului de fotbal — dar nu înseamnă că nu ne putem strădui să îmbunătățim ce se mai poate îmbunătăți. 2) Este o problemă care în momentul de față mă depășește.

ILIE SAVU (F.C. Corvinul Hunedoara) : 1) Apreciez eforturile federației pentru o mai bună organizare, atît din punct de vedere material cît și spiritual, prin îmbunătățirea muncii cu tehnicienii fotbalului nostru. Dar, după mine, toate aceste măsuri vor avea un efect pozitiv abia atunci cînd vom ajunge la profesionalizarea jucătorilor. Trecutul ne-a arătat suficient că noi ne-am priceput să luăm măsuri, dar rezultate tot n-am avut ! Un singur motiv : s-a ocolit de fiecare dată elementul principal, jucătorul de fotbal ! 2) Ar fi nevoie după părerea mea de cît mai puține antrenamente și cît mai multe jocuri interne și internaționale.

NICOLAE PROCA (C.S. Tîrgoviște) : 1) Sînt două probleme esențiale în fotbalul românesc : cea a instruirii și cea a conducerii. Pentru antrenori nu există în fotbalul românesc nici un motiv să nu-și facă datoria. Totul depinde de capacitatea și de probitatea profesională. Orice alte motivații nu-și găsesc acoperire. Problema conducerii, cea a federației, cea a cluburilor, este mai dificilă. Acum există multă bunăvoință, dar nu cred că avem șanse de reușită, mă refer la redresarea fotbalului, atît timp cît interesele unor cluburi puternice primează asupra intereselor generale ale fotbalului românesc. Cînd va exista o unitate de vederi, de relații de muncă, de interese comune, jucătorul de fotbal va trebui să-și facă datoria, nu va mai găsi bresa pe unde să se vaiete, să scape de pregătire, să se pregătească cum vrea și cît vrea. Formele acestei unități contează mai puțin — fie că se numesc profesionalism, sau mai știu eu cum... 2) Selecționarea unui lot de 20—22 de jucători, care să aibă pe lingă calități fotbalistice și capacitatea morală de a merge pînă la sacrificiu. Oricît de valoros este un fotbalist, dacă nu știe să renunțe oricînd la **tot** în favoarea fotbalului, el nu va fi niciodată cu adevărat „mare". Campionatul mondial a arătat acest lucru la cel mai înalt nivel. Și în fotbalul nostru, pentru echipa națională (spre diferență de formațiile de club), cred că se poate reuși această selecție...

ION IONESCU (U.T.A.) : 1) Nu. In ciuda unor eforturi, aș zice intense, se pare că încă n-am găsit esența, n-am ajuns la ceea ce împiedică dezvoltarea concepției despre fotbal pe care o avem cu toții în postură de conducători, de antrenori, sau de jucători. La noi, după mine, este denaturată esența jocului de fotbal, a sportului. Prea adesea se întîlnesc situații în care ciștigătorii sint gata dirijați. Acest lucru creează un defetism in joc și o apatie în pregătire — rezultatele sportive nemaifiind decise de pregătirea în antrenamente. 2) Nu cred că aș lua o singură măsură ! Mai întîi totuși cred că mi-aș alege o echipă de colaboratori în același consens conceptional cu mine. Apoi, aș încerca să determin toți factorii de conducere să gîndească fotbalul în termenii loialității și eficienței sportului.

TRAIAN IONESCU (S.C. Bacău : 1) Se atacă încă timid problemele de fond ale fotbalului. Acestea sînt, pe rînd : întărirea cluburilor de primă divizie, procesul de creștere a tinerilor jucători la nivelul județelor, legarea grupelor de copii între 8 și 14 ani cît mai direct de fotbalul de performanță, lucru care ar stimula și selecția în această direcție, asigurarea Centrelor de copii și juniori cu cele mai bune cadre tehnice. 2) M-ar interesa mai înainte de toate procesul de creștere și intrare în sportul de performanță a fotbaliștilor de 14—18 ani, promovarea unor cadre tehnice capabile, ca și asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea acestui proces. Aș elimina repede oamenii care văd în fotbal altceva decît o meserie făcută din pasiune.

TIBERIU BONE (A.S.A. Tg. Mureș) : 1) Da, se simte ceva. Rămîn însă și lucruri de care nu prea se discută, din păcate. În primul rînd reglementarea relației conducător-antrenor-jucător, fiecare cu atribuțiile lui. Pur și simplu această problemă se evită, parcă nici n-ar exista ! În rest, se fac eforturi, nimic de zis. 2) Sînt prea multi jucători rămași în urma cerințelor la normă internațională. Mult timp fotbalul nostru a bătut pasul pe loc. Acum, totul deodată, nu se poate ! Aș încerca deci să am mai multă atenție pentru schimbul de mîine al echipei naționale — fiindcă asta a fost una dintre greșelile curente făcute pînă acum. La nivelul juniorilor, se vede că din urmă vin foarte puțini. Toți ne-am plîns de Centrele de copii și juniori că dau prea puțin. Mă întreb unde am fi fost dacă n-ar fi existat totuși ele ?! Acum avem liceele de fotbal. Este o măsură foarte bună, care de mult trebuia pusă pe picioare.

GHEORGHE STAICU (Olimpia Satu Mare) : 1) De schimbat se schimbă ceva, în sensul bun. Mai ales din punct de vedere metodic, cu preocupări pentru îmbunătățirea pregătirii antrenorilor. Rămîne de văzut dacă și jucătorii vor fi receptivi la ce încearcă federația și tehnicienii ei. După mine însă, oricît ar vrea F.R.F. și oricîtă bunăvoință ar avea antrenorii, cu generația actuală de jucători nu vom putea progresa prea mult, vom putea îmbunătăți cîte ceva, dar nu vom prinde parametrii fotbalului internațional. De urgență, tocmai de aceea, trebuie să începem cu copiii și cu juniorii, acolo să ne punem toate speranțele, nu în actualele loturi reprezentative. 2) Nu voi ști decît atunci cînd voi deveni antrenorul echipei naționale.

EMERICH JENEI (F.C. Bihor) : 1) Aș dori într-adevăr foarte mult să se schimbe ceva, dar deocamdată simt că doar din punct de vedere fizic sînt ceva acumulări mai mari. Tehnic nu vom crește decît atunci cînd jucătorii vor veni cu inima mai mare la fotbal, cu plăcerea de a zbura pe terenul de fotbal. După mine, cred că asta lipsește în primul rînd fotbalului românesc. Acum, că nici n-a început campionatul, am impresia că jucătorii au și intrat într-un plictis general. Sper însă că hotărîrea cu liceele de fotbal să dea roade cît mai curînd. 2) Nu sînt antrenorul naționalei, așa că îi las pe cei de acolo să hotărască care sînt cele mai bune măsuri. Ei reprezintă interesul general al fotbalului nostru.

LEONID ANTOHI (Politehnica Iași) : 1) Cred că se schimbă. Mă refer la mentalitatea jucătorilor, la aderarea la efortul intens al pregătirii. Cel puțin jucătorii mei au dat dovadă că încep să înțeleagă că fără o pregătire serioasă, și nu lipsită de sacrificii, nu se poate face performanță în fotbal. Despre ceilalți nu știu prea multe lucruri. 2) Mă gîndesc în primul rînd la necesitatea lărgirii zonei de selecție, geografic vorbind, ca să zic așa. Cred că Simionaș și Ciocîrlan n-ar trebui să lipsească măcar din lotul lărgit al echipei naționale.

ION IONESCU (F.C. Gloria Buzău) : 1) Din cîte am putut vedea, se încearcă lucruri noi pentru partea metodică a instruirii, ceea ce e desigur foarte important, dacă vrem să fim în pas cu fotbalul modern. În ceea ce privește însă partea organizatorică, mai cu seamă statutul jucătorilor și al antrenorilor, lucrurile se mișcă greu. S-au făcut, e adevărat, niște proiecte. Dacă ele vor prinde viață, momentul va însemna cu adevărat un pas înainte. 2) În primul rînd aș face totul pentru stabilirea unui nou statut al jucătorului de fotbal. Apoi aș acredita total ideea că echipa națională rămîne produsul cluburilor, baza selecției fiind la echipe.

MARCEL PIGULEA (Chimia Rm. Vîlcea) : 1) Practic, simt că se încearcă să se schimbe ceva, dar nu s-a materializat încă nimic. Ar fi nevoie să umblăm mai ales la optica jucătorului de a privi drepturile, dar și îndatoririle lui ca fotbalist. 2) Sînt un antrenor tînăr, cu prea puțină experiență pentru a ajunge la maturitatea necesară judecării problemelor legate de echipa națională.

VIOREL MATEIANU (F.C. Baia Mare) : 1) Se umblă prea mult la mărunțișuri, nu se atacă problemele esențiale. Pe plan tehnico-tactic, sau metodic dacă vreți, nici aici nu progresăm prea mult, pentru că n-am ajuns să avem un sistem propriu de joc. Un sistem național în formă și internațional în conținut. Trebuie, zic eu, să ne apropiem din nou de fotbalist, să-i vedem calitățile și defectele, nu să i le dirijăm noi din birouri sau de la pupitrul oratorilor... 2) Aș selecționa în primul rînd un lot mai larg. Așa am făcut pe la toate echipele unde am fost antrenor. Timp de 2—3 luni aș verifica selecția. În scurt timp aș încerca să creez o adevărată „familie", un club al echipei naționale, o mare coeziune între toți jucătorii și antrenori.

Anchetă realizată de
DUMITRU GRAUR ■
GHEORGHE AMUZA ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ ■

În luna iulie a.c. am făcut o cură de tratament și odihnă la stațiunea Bazna-Băi din județul Sibiu și, cu acest prilej, am rămas plăcut impresionat de o seamă de lucruri. Începînd cu primirea la biroul de cazare și îndeosebi la cabinetul medical unde se precizează diagnosticul fiecărui pacient și tratamentul specific de urmat. Și de la alți oameni veniți la cură am auzit multe cuvinte bune, mai cu seamă despre medicul primar Radu Alexandru, care își desfășoară activitatea cu atita devotament. Dintre cei ce mi-au vorbit în acest sens menționez familiile Vasile Lupu din București, Ioan Garoiu din Brașov ș.a. Un singur lucru aș mai avea de adăugat. Ar fi bine dacă și unitățile comerciale aflate în această localitate s-ar strădui să-și ridice calitativ activitatea la nivelul acestei stațiuni în care sănătatea oamenilor este îngrijită în condiții deosebit de bune. (Semnează **George Nicolescu** din Buzău, str. Obor nr. 1, bl. 2 sc. A ap. 2).

U.J.C.A.P. Galați :
Vă restituim scrisoarea adresată redacției de către Voicu Anița din satul Sivița, comuna Tulucești, județul Galați. Din verificarea făcută la fața locului rezultă că petenta este în vîrstă de 58 de ani și a lucrat în ultimii 20 de ani la C.A.P. ca îngrijitoare la păsări. Este adevărat că în toamna anului 1977, prin mecanizarea lucrărilor în sectorul respectiv, conducerea C.A.P. Sivița a redus numărul de îngrijitori, printre care și petenta. Ținînd seama însă că mai are 2 ani pînă la pensionare, s-a stabilit ca în termen de 5 zile ea să fie reîncadrată în aceeași muncă, lucru ce i s-a comunicat în scris, deoarece nu a fost găsită acasă.

Consiliul popular al sectorului 6, București :
Urmare scrisorii numitului Dragomirescu Lucian, domiciliat în str. Caracaș nr. 11 A, prin care solicită măsuri de ocrotire a fraților săi minori, vă facem cunoscut următoarele. Ancheta socială efectuată a constatat că tatăl, Dragomirescu Stelian, este cunoscut la locul de muncă drept un element recalcitrant, consumă băuturi alcolice etc. Mama, fără profesie, este și ea alcoolică, descompusă moral, total neglijentă ca gospodină. La domiciliul din str. Topologului nr. 1 bl. Z 4 sc. 2 ap. 40 ambii soți nu se bucură de o reputație bună, sînt total lipsiți de simțul răspunderii față de creșterea și educarea acestor copii, deși au un spațiu locativ corespunzător. La mătușa lor, Mica Ioana, în str. Caracaș nr. 11 A, minorii au un minim de condiții de îngrijire și supraveghere, dar nu au condiții de locuit corespunzătoare și nu mai pot face față cheltuielilor de întreținere, deoarece părinții nu contribuie nici măcar cu alocația de stat pe care totuși o încasează. Fratele minorilor, autorul scrisorii, s-a căsătorit și urmează a fi încorporat pentru satisfacerea stagiului militar. Cu oarecare întîrziere, deoarece am întîmpinat greutăți în contacul cu familia și în obținerea certificatelor de naștere ale minorilor și adeverinței de venituri a tatălui, s-au luat măsuri corespunzătoare în baza hotărîrii nr. 174 din 29 iunie 1978 a Comisiei pentru ocrotirea minorilor : internarea lui Dragomirescu Gabriel la o casă de copii școlari și internarea Cristinei Dragomirescu la o casă de copii preșcolari, cu obligația tatălui la o contribuție de întreținere.

Consiliul popular al județului Sibiu :
Prin scrisoarea adresată redacției revistei Flacăra, pensionara Jianu Elena solicita spațiu de locuit în Sibiu și buletin de identitate pentru acest oraș. Iată rezultatul cercetărilor făcute. Originară din Ștefănești (Vîlcea), Jianu Elena are 28 de ani. În 1966 s-a încadrat ca țesătoare calificată la Mătasea Roșie din Cisnădie, unde a și locuit, la un cămin de nefamiliști. În 1969 a fost pensionată medical, cu gradul 2 de invaliditate. Nu este imobilizată la pat. Cu sprijinul organelor locale, i s-a acordat o cameră la căminul de nefamiliști al întreprinderii Balanța din Sibiu, plătind o chirie de 112 lei lunar, în care sînt incluse și taxele de încălzit, iluminat etc. I s-a acordat viza de flotant pînă la 30 iulie a.c., urmînd ca după această dată să i se elibereze buletin de identitate pentru municipiul Sibiu. În cursul convorbirilor s-a constatat că poate fi ajutată și prin Oficiul de asistență socială, de pildă prin acordarea gratuită a unui corset ortopedic. De asemenea, oficiul o va sprijini și pe viitor în probleme ce se vor mai ivi pe parcurs.

I.T.A. Ilfov :
În legătură cu sesizarea unui grup de locuitori ai satului Izvoru, în numele cărora vă scria cetățeanul Trăznea Marin, vă comunicăm următoarele. S-a luat legătura cu primarul comunei Gogoșari, stabilindu-se că primăria acestei comune se va ocupa de reamenajarea unor drumuri aflate în stare proastă. Pînă atunci, s-a dispus totuși ca începînd de la 1 iulie a.c. să fie prelungite la Izvoru cursele prin Putineiu cu plecarea din Giurgiu la orele 6.40, 11.15, 14.55, 18.30, 22.40 și a cursei prin Gogoșari cu plecarea din Giurgiu la orele 17.00. Urmează ca la redeschiderea școlilor să fie prelungită la Izvoru și cursa ce pleacă din Giurgiu prin Gogoșari la orele 8.50.

Nu demult, am trecut iar prin orașul Botoșani, ne scrie tovarășa **Elena Reghea,** muncitoare din Iași. Cu plăcere am constatat un nou aspect al modernizării orașului, de astă dată în domeniul telefoanelor publice. Cum aveam aparatul fotografic pregătit, m-am grăbit să consemnez pe peliculă evenimentul.

Comitetul municipal Drobeta Turnu Severin al P.C.R. :
Prin verificările efectuate s-a constatat că cele sesizate în scrisoarea adresată revistei Flacăra de tovarășul Duțoniu Dumitru, om al muncii la Întreprinderea de vagoane din municipiul nostru, corespund realității. Ca urmare s-a stabilit ca tovarășului Duțoniu să i se repartizeze o locuință din recuperări și să fie înscris pe lista de priorități pentru anul 1979.

Ministerul Educației și Învățămîntului :
Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către profesoara Tănase I. Mari.., vă facem cunoscut că — așa cum i s-a explicat și verbal petentei la data de 26 iulie a.c. — M.E.Î. este de acord ca tovarășa să fie transferată la catedra de biologie-agricultură de la Școala generală Strejnicu (Prahova), începînd cu data de 1 septembrie 1978, în cazul că nu există un alt cadru didactic de specialitate cu domiciliul în Strejnicu și interesat să ocupe catedra respectivă. Acest acord a fost comunicat și Inspectoratului școlar al județului Prahova cu adresa nr. 14 574/1978.

Procuratura Republicii Socialiste România :
Ca urmare a articolului intitulat „Cine astîmpără cheful unui bătăuș ?“, publicat în revista Flacăra nr. 30 din 27 iulie 1978, vă comunicăm următoarele. Procuratura județeană Hunedoara a dispus redeschiderea și reluarea urmăririi penale în ce privește pe inculpatul Gălățan Rusu, sub aspectul săvîrșirii infracțiunii de tentativă de omor, pentru faptele relatate în articolul menționat. După terminarea cercetărilor penale urmează să se dea în cauză o soluție temeinică și legală.

Consiliul popular al județului Constanța :
La scrisoarea dv. prin care ne trimiteți spre soluționare cazul familiilor Țurcanu Constantin și Vasiliev Dumitru din str. Productelor nr. 7, care sesizau că în urma demolării imobilelor respective nu li se atribuie locuințe corespunzătoare, vă comunicăm că această situație se afla în atenția Consiliului popular municipal, sectorul locativ. Cazul a fost rezolvat favorabil, familiile sus-amintite primind locuințe corespunzătoare din fondul de stat.

Comitetul de partid al sectorului 4 București :
La scrisoarea prin care numita Hânsa Simona, domiciliată în Aleea Compozitorilor nr. 5 bl. G 9 et. 8 ap. 50, reclamă unele defecțiuni de construcție la apartamentul proprietate personală, vă informăm că blocul a fost dat în folosință în anul 1970, și de atunci nu au fost sesizări din partea locatarilor. Analizîndu-se la fața locului de către constructor, T.C.I. București, s-a constatat că neajunsurile semnalate de petentă se datoresc unor deficiențe în execuție, cît și felului necorespunzător în care e folosit apartamentul. S-a stabilit de comun acord cu autoarea scrisorii ca pînă la 30 august a.c. constructorul să ia următoarele măsuri : degajarea tencuielilor interioare pe zonele cu mucegai și umezeală ; refacerea tencuielilor și a zugrăvelii apartamentului ; revizuirea glafurilor de tablă la ferestre și chituirea rosturilor exterioare dintre zid și conturul tîmplăriei. De asemenea, va trebui ca locatara să curețe și să dezobtureze golurile de ventilație de la bucătărie și baie, asigurînd și aerisirea zilnică a locuinței.

Ministerul Muncii :
Dosarele — administrativ și medical — ale tovarășului Bunu Grigore din comuna Hurezani au fost restituite **Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Gorj.** Întrucît I.E.M.R.C.M. a stabilit că invaliditatea s-a produs în timpul activității retribuite și, avînd o vechime în muncă de 17 ani, persoana în cauză îndeplinește condițiile legale pentru acordarea pensiei de invaliditate. Se vor face propuneri în acest sens Comisiei județene de pensii.

Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale :
Tovarășului Ursan Ioan, comuna Arbore, județul Suceava. La scrisoarea dv. adresată revistei Flacăra, prin care solicitați tratament cu medicamentul Covalitin, vă facem cunoscut că este necesar să vă prezentați pentru consultație la colectivul de liză cationică de la Spitalul P.T.T.R. din București, str. Măndinești nr. 2. Pentru aceasta v-am trimis recomandarea Ministerului Sănătății cu care vă veți prezenta la spitalul sus-amintit.

Adunarea populară la care au participat peste 5 000 de țărani din Bîrsana (Maramureș) și din alte localități învecinate, alături de fiii satului adunați aici de pretutindeni cu acest prilej, a fost deschisă de moș Nuțu Rednic, veteranul trecut de 90 de ani, care a urat oaspeților „bun venit“. Primarul Grigore Vancea a făcut apoi bilanțul realizărilor care, în trei decenii, au schimbat atît de mult înfățișarea și viața acestei comune. El a amintit despre cele 4 clădiri școlare, căminul cultural, magazinul universal, dispensarul veterinar, blocul cu apartamente moderne, și cele peste 800 de case noi, despre electrificarea comunei, străzile asfaltate și pavate și frumosul parc din centru, despre acordarea de pensii bătrînilor care au trudit toată viața pe ogor și alte contribuții la ridicarea nivelului de trai al sătenilor. După conferința profesorului pensionar Petre Lenghel-Izanu despre participarea bîrsănenilor la importantul eveniment al unirii Ardealului cu patria mamă, participanții au aplaudat cîntecele, dansurile și alte puncte din programul cultural-artistic, la care și-a adus contribuția și corul bărbătesc din Fintiușul Mare, laureat al Festivalului național „Cîntarea României“. După-amiaza a fost consacrată evocării oamenilor de seamă ridicați din Bîrsana, prin comunicări prezentate de profesorii Ion Berinde și P. Lenghel-Izanu, dr. Nuțu Roșca, ing. Dumitru Holdiș și alții. (Scrisoarea este semnată de profesorul pensionar **Petre Bîrseanu** din Sighetul Marmației).

Cu mare bucurie am aflat de curînd despre inițiativa sătenilor din Lunca Mamii, ne scrie președintele Sfatului bătrînilor din Drobeta Turnu Severin, **Nicolae Ghițulescu,** din Calea Tîrgu Jiu, nr. 3 bl. P6 sc. 2 ap. 2. Adunați în sfatul obștii, ei au hotărît în unanimitate că „În sătucul nostru nu se mai fumează“. Considerăm că această inițiativă marchează intensificarea campaniei împotriva fumatului pe întreg cuprinsul patriei noastre. Sătenilor din Lunca Mamii le urăm sănătate deplină și succes în acțiunea lor meritorie.

Mă numesc **Ioan Vieru** și locuiesc în Bîrlad, str. Sterian Dumbravă 4 bl. F1, sc. B, et. 2, ap. 9. În ziua de 6 mai 1978 v-am adus la redacție un memoriu prin care ceream să fiu sprijinit în încadrarea mea la Poligrafia Bîrlad, secția cartonaje, încadrare pe care o solicitam de cîțiva ani, fiind și calificat. La o lună de zile după sesizarea mea și primirea la redacția Flacăra, situația s-a rezolvat favorabil pentru mine. Am fost încadrat în muncă la Poligrafia Bîrlad, secția cartonaje, deocamdată pe durată determinată. Țin să vă mulțumesc pe această cale atît dumneavoastră, cît și conducerii I.P. Iași pentru înțelegerea și omenia cu care a fost tratat cazul meu.

D.J.P.Tc. Satu Mare — Oficiul județean de difuzare a presei :
La adresa dv. referitoare la sesizarea tov. Marian Lia, privind abonamentul la publicația FLACĂRA, vă comunicăm că este adevărat faptul că la această publicație nu se pot face abonamente decît în număr limitat. Menționăm că avem posibilitatea ca, începînd din luna septembrie 1978, să îi contractăm un abonament la această publicație.

Consiliul municipal al sindicatelor — Petroșani :
Prin scrisoarea pe care ne-ați trimis-o, tovarășa Preda Olimpia din orașul Petroșani solicita un loc de muncă potrivit cu starea sănătății sale, conform recomandărilor medicale de care dispune. Din cercetările făcute reiese că cele arătate de petentă sînt reale. Ca urmare, la intervenția făcută conducerii Institutului de proiectări și cercetări miniere pentru cărbune, Preda Olimpia a fost încadrată în muncă la sediul institutului din Str. Mihai Viteazul nr. 3, asigurîndu-i-se un loc de muncă potrivit cu recomandările medicale sus-amintite, cu începere de la 1 august a.c. Petenta se declară mulțumită de rezolvarea situației sale.

Participînd nu demult la Tabăra de creație a pictorilor amatori din județul Argeș, am vizitat comuna Domnești unde am văzut — desigur printre alte lucruri vrednice de luare aminte — un ulm gros de mai bine de un metru și jumătate și avînd vreo 400 de ani ! Multisecularul copac se află lîngă casa bătrînului cărămidar Hiru N. Aurel, care mult s-a zbătut să-l apere de cei ce voiau să-l taie. Gîndesc — și, după cîte știu, asta e și dorința domneștenilor — că această minunată podoabă a naturii ar trebui să se bucure de ocrotire mai puternică și mai sigură, adică să fie declarată monument al naturii. Cu cît mai curînd, cu atît mai bine. (Semnează **Victorian Stănceseu,** învățător și pictor amator din Cîmpulung Muscel).

Doctorul Apostol Turbatu ne-a făcut cunoscută următoarea scrisoare adresată Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Mă numesc **Maria Pițigoi,** locuiesc în satul gorjean Stolojani și pînă foarte de curînd am fost factor poștal la oficiul nr. 3 Tîrgu Jiu. Sînt prima femeie din Gorj care a lucrat ca factor rural și tot prima care a ajuns la pensie cu limită de vîrstă și cu vechime în muncă maximă. Mi s-a acordat o pensie foarte frumoasă și am, agonisită din munca mea, o gospodărie cu tot ce trebuie. Am moștenit geanta poștală de la tatăl meu, Dumitru Gîrdu, care 30 de ani la rînd a împărțit corespondența prin satele din Valea Jaleșului. Urmașii noștri muncesc în același domeniu, însă în funcții mai mari. Am și un frate, Gheorghe Gîrdu, care nu demult și-a pregătit teza de doctorat în poștă și telecomunicații. Astfel că, date fiind împrejurările, la sfîrșitul lunii depun geanta. Pe această cale dorim să ne exprimăm recunoștința nemărginită față de conducerea partidului și statului nostru pentru condițiile create. De asemenea, mulțumim ministerului, Direcției județene de poștă și telecomunicații Gorj, diriginților, inspectorilor și tuturor tovarășilor noștri de muncă pentru sprijinul acordat.

Poșta redacției

Ionel Negoiță — Galați, Figurați pe lista de priorități a Întreprinderii mecanice navale Galați, urmînd să primiți un apartament din cota pe anul 1978, conform art. 9 din Legea nr. 5/1973.

Asociația de locatari din str. Lt. D. Lemnea 17 — București și **Dumitru Avramescu** — Craiova. S-a luat legătura cu forurile competente care ne informează că sesizările dv. corespund realității. Urmează ca în viitorul apropiat să se execute lucrări de reparații la imobilele respective.

Lucian Pantazi — comuna Roșiești (Vaslui). Direcția cadre și învățămînt din M.A.N. a transmis Centrului militar al județului Vaslui indicații pentru rezolvarea legală a problemei dv.

Severa Strugariu și Maria State — București. Constatînd că cererile dv. sînt întemeiate, s-a dispus de către forurile competente să vi se atribuie locuințe corespunzătoare.

Constantin Popa — București. Ținînd seama de solicitarea dv., ICRAL Colentina s-a adresat la IDEB, cerînd urgentarea lucrării la imobilul în care locuiți.

Marioara Țințăreanu — Buzău. Aflăm de la Ministerul Muncii că pentru locurile de muncă unde programul normal de lucru este de 6 ore programul de lucru al celor încadrați cu 1/2 normă este de 3 ore și nu de 4 ore.

Aurelia Popescu — Constanța. Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Brăila este de acord cu aprobarea de principiu a schimbului de locuință pentru apartamentul surorii dv. din cartierul Hipodrom. Urmează ca dv. să faceți demersurile necesare la Constanța și să depuneți actele necesare la primăriile din ambele orașe.

MIRCEA FODOREANU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17
● „FLACARA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

„Dincolo de cifrele statisticilor se află înțelepciunea partidului nostru, clarviziunea conducătorului său și dorința românilor de a-și făuri o economie dezvoltată“

Marin Stănică ; născut la 27 noiembrie 1930 în comuna Mihăilești-Ilfov ; absolvent al Facultății de statistică a Academiei de studii economice; coautor al lucrărilor „Dezvoltarea economiei românești 1966—1970“ și „Județele R.S.R.“: autor a peste 50 de articole și comunicări științifice în domeniul statisticii : membru al consiliului de conducere al Institutului de economie industrială; în prezent, director în Direcția Centrală de Statistică; distincții: Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Ne aflăm in preajma uneia dintre marile noastre sărbători de suflet, ziua de 23 August, moment emoționant pe care fiecare conștiință a acestui popor înțelege s-o întîmpine cu noi și exemplare fapte de muncă. Simțim nevoia in acest moment să trecem în revistă bătăliile ciștigate, precum și pe cele viitoare și nu să facem bilanțuri festive. Vrem să știm exact care este măsura muncii noastre pentru a ști mai bine ce am realizat și, mai ales, pentru a înțelege ce mai avem de făcut. Tovarășe director, vă propun ca, în acest context, cu mijloacele statisticii, să marcăm drumul străbătut de România de la acel august de foc și pînă azi, știut fiind că dincolo de cifre, pe care o anume prejudecată le socotește reci, se află foarte multă viață in care este implicată fiecare conștiință a acestei țări. În plus, vă promit ca următoarele întrebări să fie mult mai scurte.

— Din capul locului țin să arăt că statistica, prin mijloacele sale specifice, prin limbajul cifrelor este menită să dea măsura drumului străbătut de poporul nostru în cei 34 de ani de la eliberare. Statistica ocupă un loc important în cadrul instrumentelor de cunoaștere a realității societății noastre socialiste. Altfel spus, stastistica este un fel de oglindă care reflectă realitatea. Acest lucru nu presupune însă că ceea ce facem noi este un act de arhivă ; dimpotrivă, stastistica atît la nivelul macro și microeconomic, pe toate treptele organizatorice, este cea care furnizează datele necesare pentru fundamentarea deciziilor. În ceea ce privește prejudecata de care aminteați, v-ași spune că cifrele nu sînt deloc reci. În spatele lor se află faptele noastre, rezultatele muncii întregii națiuni, ale politicii partidului și statului nostru de dezvoltare a construcției socialiste. Aceste cifre redau convingător măsura eforturilor poporului nostru. Astfel că noi statisticienii, spunem că, de fapt, cifrele sînt calde.

— Dați-mi o cifră cuprinzătoare care să reflecte devenirea noastră de la eliberare pînă azi.

— Venitul național a fost în 1977, față de 1950, de 12 ori mai mare. Ca cifră, nu este cea mai spectaculoasă, dar caracterizează cel mai mult efortul muncii noastre. Dar să nu ne oprim numai la venitul național. Iată, de exemplu, în aceeași perioadă producția globală industrială a crescut de 26 ori, producția globală agricolă de 3,4 ori, vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist de 12 ori, veniturile reale totale ale populației de 5,5 ori. Iată numai cîteva cifre care reflectă realizările poporului nostru la nivelul anului 1977 comparativ cu 1950.

— De ce ați ales anul 1950 ?

— Pentru că este unul dintre anii de început ai planificării economiei României socialiste, de încheiere a unei perioade de refacere, de trecere — ca urmare a naționalizării din 1948 și a altor acte revoluționare înfăptuite pînă în 1950 — la opera de construcție socialistă al cărei obiectiv central a fost industrializarea socialistă.

— Unde erați dumneavoastră in 1950?

— Eram elev în ultimul an al liceului economic Nicolae Kretzulescu. Și, elev fiind, simțeam alături de întreaga țară că, într-adevăr, venitul național al acelor ani nu era prea departe de cel al anilor '38. Țara era sărăcită și puneam cu toții umărul la reorganizarea și reconstrucția ei. Am plecat pe unul dintre marile șantiere, cel de la Salva Vișeu și munca eroică de atunci îmi revine frecvent în minte. Mai ales cînd povestesc fetei mele, studentă în anul doi la cibernetică, meserie de care nu se vorbea pe atunci la noi, ce au însemnat anii de început ai acestei construcții socialiste.

— Revenind la industrializarea socialistă de care vorbeați mai devreme, care sînt principalele date statistice ce oglindesc realizările în acest domeniu ?

— O primă cifră v-am dat-o, spuneam că față de anul 1950, producția globală industrială a fost în anul 1977 mai mare de 26 ori ; dacă ne comparăm cu anul 1938, an de vîrf al producției industriale în România burghezo-moșierească, creșterea a fost de 39 ori. Industria românească realizează în prezent în numai 9 zile intreaga producție industrială din 1938. Ramurile de bază ale industriei au înregistrat în 27 de ani (1977 față de 1950) creșteri superioare : industria chimică 149 ori, construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor 79 ori, energia electrică și termică 42 ori, metalurgia 25 ori. Dezvoltarea prioritară a acestor ramuri a condus la mutațiile calitative în structura industriei, ponderea lor în producția industrială sporind de la 25,8 la sută în 1950 la 53. 5 la sută în 1977. Dacă nu v-au obosit cifrele mele, v-aș ruga, deși e mai greu de reținut în cadrul unei convorbiri, să mai notați cîteva, care reflectă gradul de dezvoltare la care a ajuns industria românească.

— Notez.

— Iată cum a evoluat producția totală la citeva produse industriale principale : energie electrică de la 2,1 miliarde kWh în 1950 la 59,9 miliarde kWh în 1977; oțel de la 0,6 milioane tone la 11,5 milioane tone; îngrășăminte chimice de la 0,6 mii tone la 1 981 mii tone; tractoare de la 3,5 mii bucăți la 59,3 mii bucăți; autoturisme în 1950 nu produceam, iar în 1977 am produs 77,5 mii bucăți; aparate de radio de la 40 mii bucăți în 1950 la 730 mii bucăți ; televizoare nu se produceau in acel an, anul trecut s-au realizat 476 mii bucăți.

— Raportată la numărul locuitorilor producția industrială exprimă și mai puternic nivelul de dezvoltare la care am ajuns, ne dă posibilitatea comparării cu alte țări.

— Exact. Creșterea producției pe locuitor la o serie de produse de bază ca energie electrică, oțel, îngrășăminte chimice, fibre și fire chimice, ciment a condus la reducerea considerabilă a decalajului față de unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial. Nici aici nu vom scăpa de cifre, vă dau însă numai două exemple : la energie electrică în 1938 am obținut 72 de kWh pe locuitor, în 1965 ajunsesem la 905 kWh, iar în 1977 s-au realizat 2 764 kWh ; la oțel: 18 kg în 1938, 180 kg în 1965 și 529 kg pe locuitor anul trecut.

— Spuneți-mi, poate arăta statistica ce s-ar fi întîmplat dacă, spre exemplu, în industrie se realiza un ritm mediu anual de creștere de numai 5 la sută, față de 12,9 la sută cît s-a înregistrat in intreaga perioadă 1951—1977 ?

— Bineințeles. Industria ar fi fost în anul 1977 mai mare de numai 3,7 ori față de 1950, comparativ cu 26 ori cît s-a realizat. Asta înseamnă că harta noastră industrială ar fi fost lipsită de ramuri și subramuri industriale, de numeroase fabrici și uzine, nu s-ar fi putut realiza o industrie echilibrată din punct de vedere al repartizării pe teritoriu, județe și localități, n-ar fi cunoscut saltul industrial de azi. Iată de ce politica consecventă de industrializare a dus la creșteri deosebite în județele mai puțin dezvoltate. Cîteva exemple : producția globală industrială în anul 1977 față de 1938 a sporit în județul Dolj de 164 ori, în Argeș de 112 ori, în Olt de 110 ori, în Ialomița de 97 ori, în Gorj de 68 ori, în Teleorman de 62 ori, în Vaslui de 56 ori, cea a Satului Mare de 50 ori, a Sălajului de 48 ori.

— Să continuăm cu ritmurile. Este știut că România a înregistrat în anii construcției socialiste ritmuri inalte de creștere economică, situindu-se printre țările cu cele mai mari creșteri din lume. Care este situația în ultimii 10—12 ani ?

— S-au realizat în continuare ritmuri înalte de creștere economică, concomitent cu amplificarea eforturilor pentru modernizarea structurii economice, pentru introducerea în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, a accentuării laturilor calitative a activității economice. Iată și ritmurile medii de creștere realizate în ultimele perioade. În primul rînd, pentru perioada 1966—1977, la venitul național s-a realizat 9,5 la sută, la producția globală industrială 12,3 la sută, volumul investițiilor a sporit într-un ritm mediu anual de 11,1 la sută, iar cel al comerțului exterior de 15,0 la sută. Pentru aceiași indicatori ritmurile înregistrate în perioada 1971—1977 au fost următoarele : venitul național 10,8 la sută, producția globală industrială 12,7 la sută, investiții 11,0 la sută, comerț exterior 17,3 la sută. De remarcat că ritmul la venitul național este superior celui realizat la produsul social care a fost de 10,2 la sută.

— Ce înseamnă acest lucru ?

— Că s-au îmbunătățit laturile calitative ale activității economico-sociale, că a sporit eficiența activității economice.

— Deci și statisticile demonstrează că ultimile două cincinale marchează o perioadă de un excepțional avînt economic al României.

— Da, desigur. Cele prezentate au fost numai citeva exemple care oglindesc realizările obținute de poporul român în ultima perioadă. Sînt rezultatele politicii economice a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Propun să ne oprim sumar la o altă ramură de bază a economiei noastre naționale, agricultura, care a cunoscut, de asemenea, profunde transformări. S-a realizat cooperativizarea, s-a dezvoltat și modernizat continuu baza tehnico-materială, s-au obținut importante sporuri de producție vegetală și animală.

— Pe scurt, despre agricultură ce vă pot spune ? Iată, de exemplu, numărul tractoarelor a ajuns în anul 1977 la 138 549 față de numai 4 049 în 1938 ; suprafața amenajată pentru irigat a sporit de la 15,4 mii ha în 1938 la 1 853,7 mii ha în 1977 : ca urmare a dublării și chiar triplării producțiilor medii la hectar la principalele culturi agricole, recolta totală de cereale a sporit de la 8,0 milioane tone obținute în medie anual în perioada 1934—1938, la 14,8 milioane tone în 1971—1975 și 19,2 milioane tone în 1976—1977. Și să nu uităm, în 1938 eram „eminamente agricoli“.

— Am început acest interviu, de fapt dumneavoastră ați răspuns la prima întrebare cu un indicator reprezentativ, de mare sinteză — venitul național. Cum a evoluat venitul național pe locuitor ? Cifric, in limbajul lapidar al datelor statistice, ce alte aspecte ați releva în ce privește realizările în domeniul ridicării nivelului de trai ?

— Venitul național pe locuitor a fost în anul 1977 mai mare de 9,2 ori decit în anul 1950, an luat ca bază de referință la începutul discuției noastre. Pe temelia creșterii venitului național au sporit neîntrerupt veniturile populației, ceea ce a asigurat amplificarea sistematică a puterii de cumpărare, îmbunătățirea calitativă a consumului întregului popor. Iată cîteva date : veniturile globale ale populației au fost mai mari în 1977 față de 1950 de 8,6 ori, veniturile din retribuirea muncii personalului muncitor de 15,2 ori, veniturile din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile populației de 4,3 ori, iar veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum au crescut în aceeași perioadă de 18,5 ori.

— La sfirșitul anului trecut, din inițiativa secretarului general al partidului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît reeșalonarea graficului majorării retribuțiilor. Cum s-a încheiat această acțiune ?

— După cum știți etapa I a majorării retribuțiilor din acest cincinal s-a încheiat la 1 iunie 1978, cu trei luni mai devreme față de graficul inițial. Pe baza acestei devansări oamenii muncii au obținut un plus de venituri de 2,1 miliarde lei. Retribuția medie netă a personalului muncitor care a fost în anul 1975 de 1 595 lei lunar și în anul 1977 de 1 818 lei a ajuns în anul 1978, la încheierea primei etape de majorare la 2 060 lei, iar în anul 1980, la încheierea etapei a II-a de majorare va ajunge la 2 238 lei.

— Dar creșterea veniturilor populației se află în strînsă legătură cu modificările intervenite în structura economiei noastre naționale și concomitent în structura populației. Care sînt principalele modificări în structura populației, în calitatea forței de muncă ?

— În primul rînd aș dori să menționez faptul că datorită nivelului înalt al natalității și reducerii mortalității generale s-a înregistrat un spor ridicat de creștere a populației ; la începutul acestui an România avea 21 757 918 locuitori. Ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de muncă, a creșterii stării de sănătate a populației, durata medie de viață a ajuns în perioada 1975—1977 la aproape 70 de ani. O altă schimbare calitativă în structura populației este și repartizarea acesteia pe medii.

— Adică ?

— În prezent peste 48 la sută din totalul populație locuiește în mediul urban față de 23,4 la sută în 1948. În ce privește populația activă, concomitent cu creșterea numerică a acesteia, au avut loc importante modificări de structură. Între acestea aș menționa sporuri înalte ale populației active din industrie, construcții și în celelalte ramuri neagricole, paralel cu scăderea populației ocupate în agricultură. La începutul acestui an numărul lucrătorilor din ramurile neagricole reprezenta 66 la sută din totalul populației active față de numai 26 la sută în 1950.

— Cind observăm că populația din mediul urban a crescut și cînd au apărut atitea orașe noi pe harta țării este firesc să notăm și cîte locuințe au fost date în folosință în perioada 1950—1977.

— 3,9 milioane. Iar în acest cincinal, obiectvul îl cunoașteți, desigur, peste un milion de apartamente.

— Discutind despre modificările în structura populației active, care este creșterea numărului personalului muncitor ?

— În 1977 acesta a fost de 6 740 200, de 3,2 ori mai mare decît în 1950, din aceștia peste 3 000 000 lucrează în industrie. Principalele modificări se referă la îmbunătirea repartizării pe ramuri, la creșterea ponderii muncitorilor, la ridicarea calificării, apariția unor noi meserii și ocupații. Numai în ultimii 7 ani au absolvit învățămîntul profesional 719 134 de persoane, 132 900 de persoane au terminat învățămîntul tehnic de maiștri și de specializare postliceală, iar 218 082 au absolvit învățămîntul superior.

— Ultima întrebare. Cum se vede România în lume ? Vă pun această întrebare, deoarece ritmurile de creștere menționate au schimbat locul fostei țări eminamente agricole, căreia, altădată, in multe țări ale lumii nu i se cunoștea nici măcar capitala. Este adevărat că politica noastră externă a contribuit foarte mult la mai buna cunoaștere a României în afara granițelor ei. Dar această politică este indisolubil legată de cea internă și ea n-ar fi avut argumente fără aceste ritmuri ale dezvoltării noastre economice. La urma urmei, politica noastră de pace și de dezvoltare a legăturilor economice, culturale și științifice cu celelalte țări ne-au făcut cunoscuți pe glob. Deci, care este locul României pe mapamond ?

— După datele disponibile pentru anul 1976, vă pot spune că România ocupa locul 9 în Europa, după numărul populației, și 33 în lume ; producția de îngrășăminte azotoase se află pe locul 8 în lume, iar la oțel, ciment și acid sulfuric printre primele 14 țări ale lumii, la fibre și fire sintetice pe locul 15. La producția agricolă ocupăm locul 4 la recolta totală de porumb, la cartofi și sfeclă de zahăr locul 10, iar la griu locul 12. În anul 1977 România a avut relații economice cu 140 de țări, volumul exportului a fost în anul 1977 de 27 ori mai mare decît în 1950.

— Așadar, dincolo de cifre...

— Dincolo de cifre, de aceste statistici, se află politica înțeleaptă a partidului, clarviziunea secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se află dorința și capacitatea mereu crescîndă a românilor de a-și făuri o industrie modernă, cheia unei economii dezvoltate, a bunăstării întregului popor.

RĂZVAN BARBULESCU ■

FLACARA Redacția : București. Piața Scinteii 1. căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. interioare : publicistică social-politică (L. Timbus. I. Purcaru. L. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, invățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“ Cititorii din străinătate se pot abona, adresindu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

Biblioteca municipală
Tîrgu-Mureș

flacăra
ANUL XXVII - NR. 35 (1212) - 31 AUGUST 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Tinerețea

Noi plecăm și rămîn înapoi
incendii aprinse de ploi.

Tu treci și începe să cînte
aerul care te simte.

Mai trimite-ne poduri
să ne descurce din lațuri, din
noduri.
Dintre noi, printre noi,
ieri și azi, tot așa,
împărățească-ne umbra ta.

CLEOPATRA LORINȚIU ■

La marea sărbătoare a Eliberării

TRĂIASCĂ LUPTA UNITĂ A POPOARELOR PENTRU PACE ȘI COLABORARE PENTRU O LUME MAI DREAPTĂ

TRĂIASCĂ COMUNISMUL

Emoționantă evocare a actului istoric al insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste — eveniment de răscruce în istoria patriei, care a deschis calea înfăptuirii celor mai profunde prefaceri pe care le-a cunoscut societatea românească — sărbătorirea în acest an a zilei de 23 August a prilejuit, în același timp, exprimarea celor mai vii sentimente de mîndrie patriotică ale oamenilor muncii pentru realizările înregistrate în ampla operă de construire a noii orînduiri, de transpunere în viață a mobilizatoarelor obiective cuprinse în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. 23 August 1944 : o zi în care se concentraseră — prin forța acelui măreț act hotărîtor al insurecției concepute, conduse și insuflețite de partidul comuniștilor — toate energiile revoluționare ale unei istorii milenare, ale unui popor împătimit de libertate și dreptate, animat de indestructibila voință de a trăi slobod, mîndru și neîncovoiat în țara strămoșilor săi, a celor ce se jertfiseră pentru a-i păstra ființa întreagă și idealul nestins. 23 August 1978 a însemnat, de aceea, alături de emoționantul moment evocator, alături de clipa aducerii aminte a strădaniilor evocate de memoria nepieritoare care e propria noastră istorie, bucuria întregii națiuni de a se recunoaște pe sine, munca, năzuințele și visele sale în chipul patriei înnoite din temelii, în imaginea prezentului ei socialist. A fost, astfel, o zi care a afirmat încă o dată, plenar și temeinic, conștiința de sine a națiunii române, adevărul esențial al vieții noastre de constructori harnici și sîrguincioși ai celei mai drepte și mai umane orînduiri din istorie, unitatea noastră de nezdruncinat, a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de vîrstă sau profesie, români, maghiari, germani și de alte naționalități, în jurul Partidului Comunist Român, al celui mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ca și în anii precedenți, în Capitală demonstrația oamenilor muncii s-a desfășurat în Piața Aviatorilor, împodobită sărbătorește.

Ora 8. În tribuna oficială sosește tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Ropote de aplauze, urale entuziaste și ovații izbucnesc spontan, făcînd să vibreze văzduhul. Minute în șir, largul spațiu al Pieței Aviatorilor răsună de aclamațiile puternice „Ceaușescu—P.C.R.“, „Ceaușescu—România !“, „Ceaușescu și poporul !“ Este momentul în care, laolaltă, oamenii muncii din întreaga țară își îndreaptă gîndul cu nesfîrșită dragoste și recunoștință spre conducătorul partidului și statului, spre cel ce întruchipează în gradul cel mai înalt virtuțile și aspirațiile, credințele și nădejdile noastre, conștiința de sine a națiunii socialiste române, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Împreună cu secretarul general al partidului, la tribuna oficială urcă tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Manea Mănescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădu-

(Continuare în pagina 2)

DIN CUPRINS:

- Arheologie
  O nouă și tulburătoare confesiune a pămîntului strămoșesc
- Galeria personalităților muncii
  Tricotextil, 4 000 de muncitoare cu întreprinderea la domiciliu
- Investițiile – la termen !
  „OLTCIT" – niște oameni pe care merită să-i cunoaștem
- Cu simțul datoriei față de cetățean
  La Cotmeana apa a fost un vis

Sub semnul urgenței!

În 1972, într-o altă țară decît țara sa (care este și țara noastră, România) un cercetător român susține o teorie nouă despre originea, evoluția și terapia cancerului. Reviste din străinătate se interesează de teoria lui N. Ionescu-Dimbovița și omenirea tresare. Nu era nici prima, nici ultima oară, cînd lumea își făcea iluzii că maladia cea mai gravă a secolului, cancerul, ar putea fi învinsă. Unii oameni s-au plictisit (și poate că pe bună dreptate) de descoperitori „miraculoși“. Alții continuă să spere. O parte dintre cei care speră, continuă să lupte. Opinia noastră este că n-avem voie să ne pierdem speranța. Și mai zicem că această speranță trebuie întărită prin luptă. Dar s-ar fi putut ca și această teorie să fie o ambalare, o inflamare a iluziei. O revistă din România întîmplător chiar revista în care se scriu aceste rînduri, Flacăra, **publică la 10 iulie 1976, la 29 septembrie 1977, la 13 octombrie 1977 și la 8 decembrie 1977, primele articole despre „Situația Nicolae Ionescu-Dîmbovița“. La ora aceea putea să pară că lucrurile aparțin numai iluziei noastre de gazetari.**

În aprilie 1978, din indicația conducerii partidului, se constituie o comisie a Academiei de Științe Medicale, în scopul de a stabili adevărul cu privire la N. Ionescu-Dimbovița **și la susținerile sale. Și, pentru ca toate să fie limpezi, testul, la care este chemat chimistul, are loc în public, în prezența celor mai exigente autorități medicale, și nu numai medicale, din țara noastră. Cu o precizie care uluiește, cu o simplitate care emoționează, N. Ionescu-Dimbovița face, în fața publicului, dovada că nu este un șarlatan, că nu este un escroc, cum susținuse pînă atunci, fără nici un fel de probe concrete, Ministerul Sănătății, prin persoana ministrului Nicolae Nicolaescu, ci că este un descoperitor. De aici înainte nu mai e loc de păreri personale. De aici înainte să ne fie permis a cere nu respectarea opiniilor revistei noastre (departe de noi o asemenea vanitate !) ci respectarea legilor țării și a legilor omeniei. Nimeni nu poate călca o indicație de partid care a creat cadrul și toate garanțiile pentru stabilirea adevărului.**

Să presupunem că, în 1972, Dîmbovița putea fi considerat cel mult un visător și cel puțin un șarlatan. Deși congresele științifice din străinătate nu sînt foarte generoase cu decontarea cheltuielilor pentru șarlatani și nici măcar pentru visători. Măcar în această privință societatea de consum e grijulie cu banii pe care îi investește. Dar, în fine...

Să presupunem că, în 1976, niște zărghiți de la Flacăra, **niște palavragii, niște indivizi care nu au nici o legătură cu medicina, făceau afirmații necontrolate. Sigur, și aici am putea aduce amendamentul că pentru a verifica adevărul unei afirmații trebuie, înainte de orice, să-l și verifici. Dar, în fine...**

Să presupunem că, în 1977, i-a apucat

(Continuare în pag. 9)

ADRIAN PAUNESCU ■

La marea sărbătoare a Eliberării

(Urmare din pag. 1)

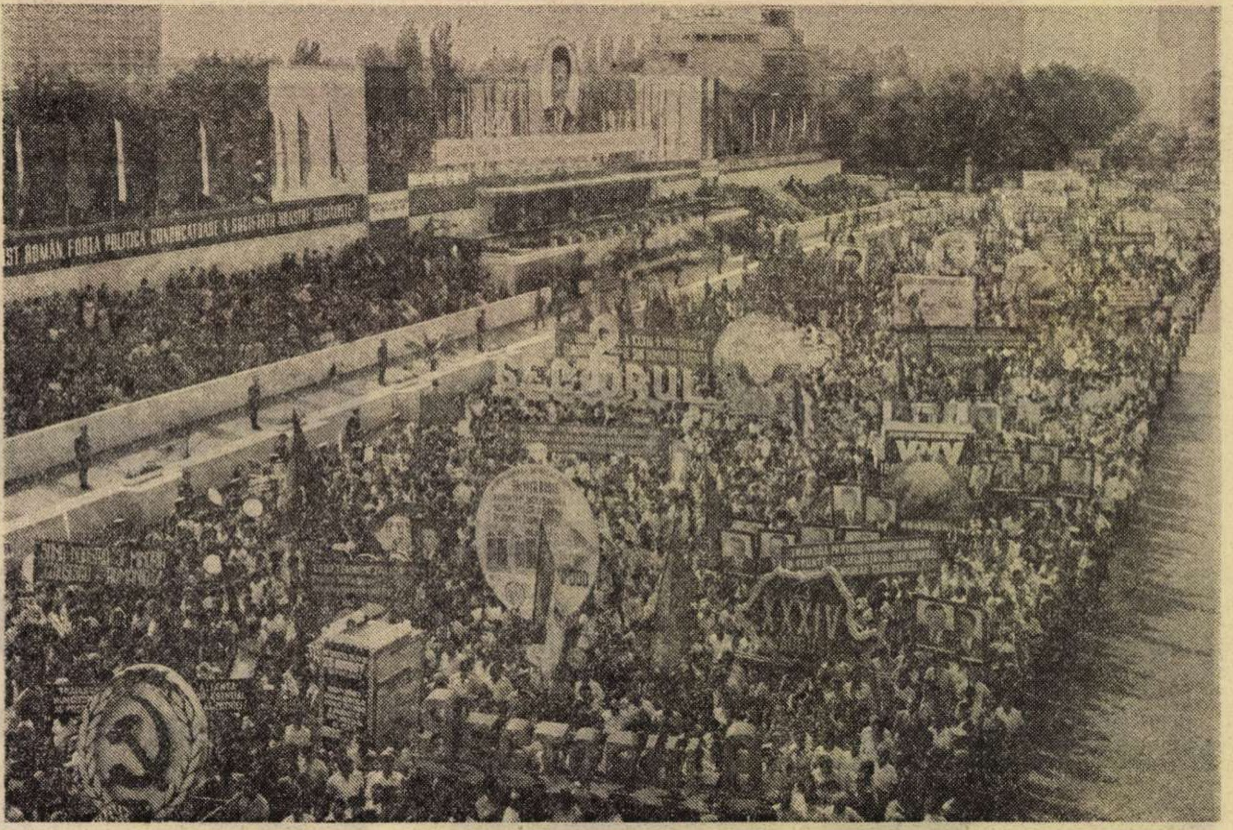

lescu, Leonte Răutu, Virgil Trofin, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Richard Winter, Vasile Marin, Vasile Mușat, precum și membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești din țara noastră, conducători ai organizațiilor de masă și obștești, foști comandanți de mari unități pe frontul antihitlerist, generali, Eroi ai Muncii Socialiste, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, personalități ale vieții științifice, culturale și artistice, ziariști. În tribunele oficiale se aflau, de asemenea, numeroase delegații de peste hotare, șefi ai misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră, reprezentanți ai presei străine.

Marea demonstrație prilejuită de sărbătoarea noastră națională este deschisă de acordurile solemne ale Imnului de Stat al Republicii Socialiste România.

Salve de artilerie salută glorioasa aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste.

Potrivit tradiției, cinstea de a deschide marea demonstrație revine detașamentelor gărzilor patriotice, celor 16 blocuri masive de paradă, din toate sectoarele Capitalei, care impresionează prin forță, prin ținuta demnă, prin pasul dîrz și energic cu care înaintează în marea piață, desfășurînd sub soarele lui august, sub cerul albastru al frumoasei zile de vară, drapelul lor de luptă. Este o imagine simbolică a brațului înarmat al clasei noastre muncitoare, al întregului nostru popor hotărît să apere, dacă va fi nevoie, chiar cu prețul vieții, glia strămoșească, cuceririle revoluționare ale României socialiste. Trecerea prin fața tribunelor, în ritmul marșurilor ostășești, a formațiunilor gărzilor patriotice din rîndurile cărora fac parte oameni ai muncii de toate vîrstele și profesiunile, bărbați și femei, evocă sugestiv momentul istoric al insurecției din august 1944, cînd, la chemarea partidului comuniștilor, poporul întreg a pus mîna pe arme și a luptat neînfricat, alături de unitățile armatei române, pentru alungarea trupelor fasciste. Unii dintre luptătorii de pe baricadele insurecției se află astăzi, după 34 de ani, în formațiunile gărzilor patriotice de la „23 August", „Vulcan", sau ale altor mari întreprinderi bucureștene. În coloane se află, de exemplu, Grigore Morojan, lăcătuș la Întreprinderea de țevi „Republica", cel care, la Turnu Severin, încărca arme din șlepuri în tren pentru a ajuta muncitorii care participau la insurecție, sau Constantin Voiculescu, unul dintre cei peste o jumătate de milion de soldați români care, începînd de la 23 August 1944, au luptat, alături de ostașii sovietici, pentru eliberarea întregului teritoriu al țării și apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste. Alături de ei, formațiunile de apărare civilă și detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei aduc înaltul onor secretarului general al partidului, comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu mîndrie și recunoștință, din rîndurile celor opt detașamente în uniforme albastre privesc spre tribuna centrală Eugenia Nedelea din București, Nenciu Păunica din Focșani, Grama Cornel din Constanța, Nagy Ferenc din Tîrgu Mureș, Navy Sibyyle din Timișoara, Mariana Chiriac din Piatra Neamț. Ei sînt cei mai tineri apărători ai patriei. Sînt reprezentanții celor peste două milioane de tineri muncitori și elevi pentru care, asemeni credinței întregului popor, țara și bogățiile ei, viața liberă și demnă, suveranitatea și independența, viitorul comunist sînt comandamente supreme și o cauză sfîntă.

Un semnal al fanfarei, un sunet de trompetă și marea piață unde are loc demonstrația este inundată de copii, de voioșia celor mai tinere vlăstare ale țării. Sînt pionierii și șoimii patriei. Dintre ei se desprind grupuri de fete și băieți care oferă cu toată dragostea flori secretarului general al partidului, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, oaspeților de peste hotare, celorlalți invitați. Președintele țării îi îmbrățișează cu dragoste pe acești copii care au venit să exprime prin gestul lor delicat și cald recunoștința pentru partidul comunist care, în fruntea țării, veghează necontenit pentru ca ei, tînăra generație, să trăiască o viață cu adevărat fericită. Copiii raportează cu mîndrie despre succesele obținute, fac cunoscute strădaniile și preocupările lor pentru a continua drumul pe care au pășit părinții lor, drumul devenirii comuniste a României.

În Piața Aviatorilor își fac apoi apariția primele coloane de oameni ai muncii reprezentînd cele peste 200 de mari întreprinderi industriale din Capitală, aducînd cu ele atmosfera plină de însuflețire ce caracterizează marile sărbători. Primul detașament muncitoresc poartă cu mîndrie o pancartă pe care se poate citi că oamenii muncii din București — cel mai puternic centru industrial al țării — au obținut în primii doi ani și șapte luni din acest cincinal o producție suplimentară de 10 miliarde de lei. În țara noastră în care a fi comunist înseamnă a munci, în țara noastră în care a fi patriot înseamnă a munci este, aceasta, o dovadă a uriașului efort, plin de abnegație și dăruire, un semn al conștiinței revoluționare a oamenilor muncii din Capitală, a întregii noastre clase muncitoare, care a demonstrat în cei treizeci de ani de la naționalizare că este capabilă să întemeieze și să aducă industria socialistă românească la nivelul tehnicii mondiale. Astăzi, după cum se știe, realizăm în numai șapte zile întreaga producție a anului 1938, industria noastră fiind de 40 de ori mai puternică decît acum 40 de ani. De aceea trecerea coloanelor muncitorești ale marii demonstrații s-a constituit într-un adevărat moment de bilanț, concretizînd principalele direcții de efort ale făurarilor istoriei noi a țării. Piața Aviatorilor a devenit un fluviu viu, fremătînd de viață, cu toate culorile verii în steagurile și buchetele de flori cu care populația Capitalei a venit să cinstească marea sărbătoare. În rîndurile renumitului colectiv al uzinei „23 August", tinerii Constantin Tache, Victor Simionescu, Ion Mircea pășesc alături de veteranii Cristache Antonache și Gheorghe Buruc, Eroi ai Muncii Socialiste, care se află pentru a 34-a oară în coloana celor ce sărbătoresc ziua Eliberării patriei. În coloanele întreprinderii „Timpuri noi" se află renumitul strungar Petre Stan dar și pensionarul Vasile Tudor, primul director al uzinei de la naționalizare. Panourile de onoare ale succeselor repurtate de oamenii muncii din Capitală arată că, pe firul celor mai nobile tradiții, revoluția științifică și tehnică românească își înscrie dovezile actuale adăugînd realizări de prestigiu în bilanțul creativității românești. Această creativitate, virtute înnăscută a poporului nostru, își găsește astăzi, după cum se știe, o formă plenară, atotcuprinzătoare, de expresie, în cadrul marelui Festival național „Cîntarea României", inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest sens, de exemplu, rețin atenția rezultatele obținute de oamenii muncii de la „Automatica", unde 85 la sută din întreaga producție este reprezentată de produsele noi și modernizate, foarte numeroși muncitori — ale căror lucrări au obținut multe și importante distincții la expoziții internaționale — fiind angrenați în activitatea de creație tehnică de masă. Umăr la umăr cu cei ce muncesc în întreprinderile industriale trec oamenii muncii, cadrele de specialiști din institutele și instituțiile Capitalei, specialiștii și muncitorii Institutului central de chimie, de exemplu, unitate reprezentativă a activității de cercetare științifică și tehnologică din țara noastră, ale cărei succese dau măsura eforturilor depuse de colectivul de aici în direcția înfăptuirii indicațiilor secretarului general al partidului cu privire la valorificarea superioară a bazei de materii prime, înnoirea producției, reducerea importurilor. De-a lungul nesfîrșitelor coloane ce se revarsă spre Piața Aviatorilor se disting numeroase grafice înfățișînd creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, adică scopul întregii activități de dezvoltare economico-socială a țării, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România. Creșterea venitului național a făcut posibilă, după cum se știe, stabilirea de către partid a majorării retribuției pînă în anul 1980 cu peste 32 la sută, față de 20 la sută cît prevedea planul cincinal. De aceea, cum spunea unul dintre participanții la marea demonstrație, muncitoarea Lenuța Staicu de la Întreprinderea de cabluri și materiale izolante, „niciodată nu s-a trăit mai bine în România ca acum". Cu prețuire

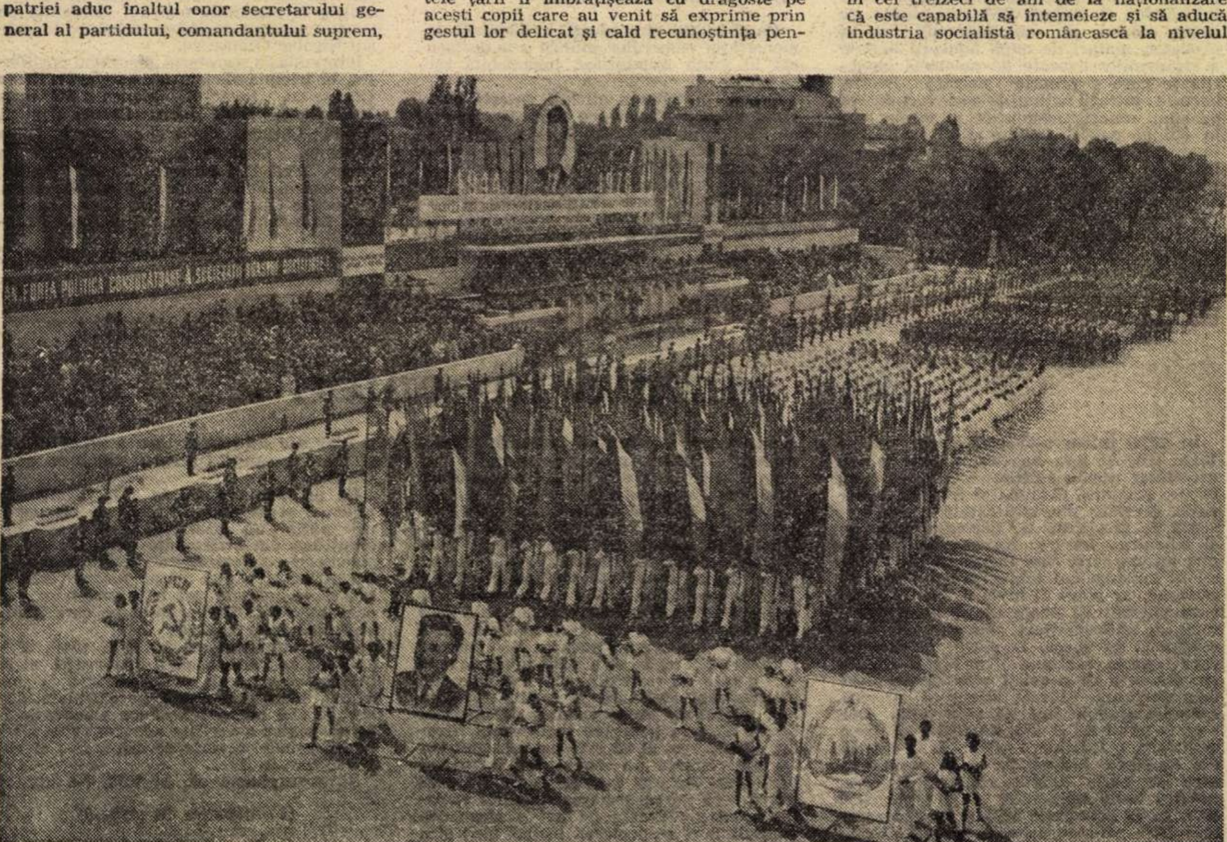

şi aleasă stimă, demonstranţii poartă portretul tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi îi scandează numele devenit un simbol al tuturor izbînzilor noastre. Întregul popor român ştie că este meritul secretarului general al partidului de a fi orientat eforturile întregii naţiuni spre promovarea noului, pentru găsirea unor soluţii cutezătoare în pas cu realităţile şi cerinţele progresului social.

În sunetele unui marş tineresc, care anunţă un moment inedit, atractiv şi deopotrivă emoţionant, îşi fac apariţia în Piaţa Aviatorilor coloanele de sportivi. Peste 7 500 de băieţi şi fete, tineri din cluburile şi asociaţiile sportive ale Capitalei, trec prin faţa tribunelor. Defilarea lor, într-o splendidă demonstraţie de culori vii, de exerciţii şi care alegorice, degajînd vigoare şi optimism, se desfăşoară sub semnul „Daciadei“, marea competiţie sportivă naţională, organizată din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Se apreciază că în actuala ediţie, la acţiunile şi întrecerile sportive de masă şi de performanţă, sub o formă sau alta a participat aproape jumătate din populaţia ţării. Un car alegoric înfăţişează bilanţul fructuos în competiţia aceasta de anvergură naţională, în care s-au obţinut noi recorduri naţionale şi performanţe de nivel european şi mondial. Întreaga demonstraţie a sportivilor, splendidele exerciţii şi ansambluri alegorice pe care le-au executat au fost o paradă de tinereţe, de măiestrie şi vigoare, exprimînd recunoştinţa fierbinte faţă de partid şi de stat, pentru minunatele condiţii de muncă şi viaţă create, mîndria generaţiei tinere pentru succesele în muncă şi în sport, ambiţia de a cuceri noi recorduri pentru culorile ţării, bucuria de a se putea manifesta plenar, de a-şi putea modela multilateral personalitatea, de a-şi putea realiza cele mai cutezătoare aspiraţii de împlinire şi fericire.

Peste Piaţa Aviatorilor din Bucureşti, şi de aici peste întreaga ţară, se înalţă dintr-o mare de glasuri imnul „E scris pe tricolor unire“, care face să vibreze în suflete dragostea neţărmurită pentru strămoşeştile plaiuri româneşti, certitudinea că sîntem o ţară liberă, suverană şi independentă, o ţară-constructor, o ţară-prieten al lumii, o ţară în care oamenii luptă pentru binele oamenilor. Răsună apoi acordurile „Horei Unirii“, cîntec simbol al frăţiei tuturor celor ce, indiferent de naţionalitate, sînt ziditori de ţară nouă. Într-o atmosferă de puternic entuziasm, se intonează cîntecul-omagiu „Partidul, Ceauşescu, România“. Este momentul în care, într-un glas cu oamenii muncii din Capitală, toţi cetăţenii patriei îşi reafirmă legămîntul şi nestrămutata lor hotărîre de a-şi strînge şi mai puternic rîndurile în jurul partidului, al secretarului său general, de a-şi consacra întreaga energie pentru înfăptuirea cu înaltă conştiinţă patriotică a obiectivelor Congresului al XI-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului, pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a comunismului pe pămîntul României.

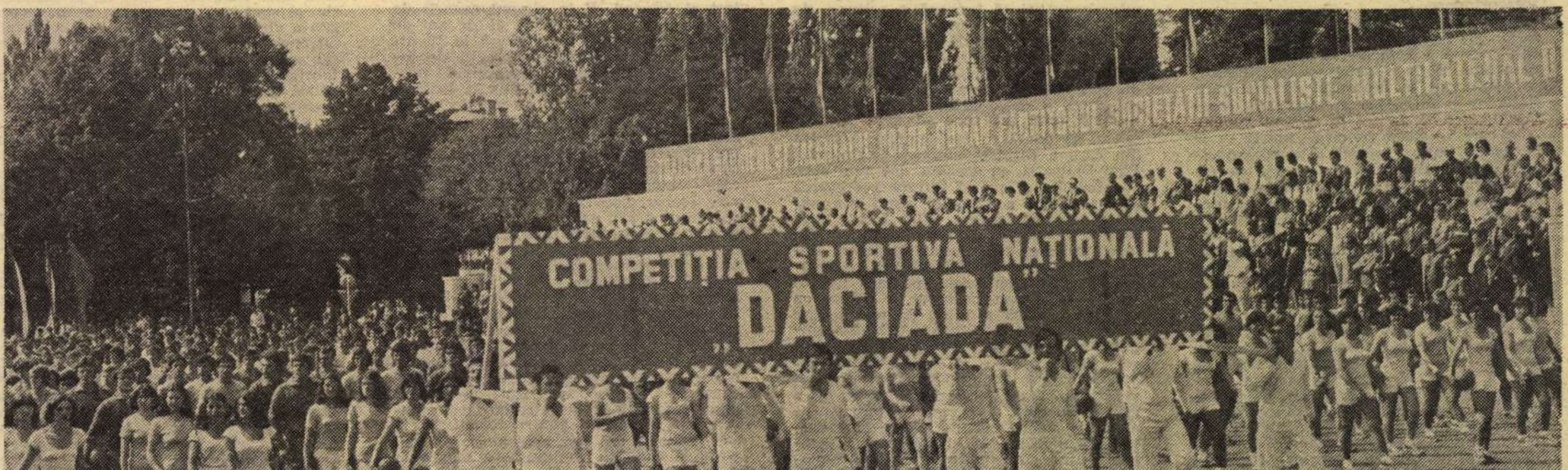
SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL D
COMPETIŢIA SPORTIVĂ NAŢIONALĂ
„DACIADA"

Tricotextil, 4000 de muncitoare cu întreprinderea

— Tovarăşă Florica Chircă sînteţi vicepreşedinte al Cooperativei „Tricotextil". Trei sînt motivele care ne determină să vă solicităm acest interviu. O privire de fond, fără prejudecăţi, a muncii la domiciliu ; posibilitatea obţinerii pentru cei interesaţi de informaţii asupra profilului cooperativei ; punerea faţă-n faţă a acestei munci grele şi oneste cu alte cazuri în care fie că legea este eludată fie că este interpretată conform unor interese meschine. În momentul de faţă aveţi locuri de muncă ?

— Da.

— La ce ? Ce anume să facă persoanele care se vor încadra ?

— Tricotaje pentru copii şi adulţi. Pentru adulţi de la fulare pînă la rochii de seară. Pentru copii totul. Bărbaţii sînt ca de obicei vitregiţi — lucrurile pentru ei se reduc la cîteva obiecte.

— De ce adică „sîntem vitregiţi" ?

— Numărul personalului muncitor din unitatea noastră este de circa 4 000 dintre care bărbaţi sînt doar 80. Ar fi şi aceasta o explicaţie.

— Pentru ca un om să lucreze la „Tricotextil" ce anume îi trebuie exceptînd domiciliul ?

— Croşetă, andrea sau maşina „Tricorecord". Se găseşte în comerţ şi costă 480 de lei.

— Cum se poate învăţa această meserie ?

— Dragă tovarăşe, femeile o cam ştiu. Cele care n-au stiut sau au uitat sînt trimise la domiciliul lucrătoarelor cu experienţă din apropierea lor.

— Cine anume lucrează la această cooperativă ?

— Femei cu copii mulţi ; femei cu bărbaţi sau copii bolnavi în întreţinere ; femei bolnave ; persoane cu probleme în familie.

— Înţelegem că este o mare mînă de ajutor pe care partidul şi statul o întind celor cu copii mulţi, celor în suferinţă, celor care din alte motive nu pot lucra în producţia propriu-zisă. De cînd a luat fiinţă această formă de muncă ?

— Din 1969, dar s-a dezvoltat considerabil după Plenara partidului din iunie 1972. Atunci, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a referit pe larg, propunînd măsuri concrete şi dînd dispoziţii pentru crearea unei puternice baze materiale, la antrenarea casnicelor într-o muncă socialmente utilă.

— Ca statut de viaţă şi social ce deosebire există între o femeie care lucrează la domiciliu şi alta care munceşte la „Tricodava", să zicem ?

— În măsura în care îşi îndeplinesc norma, femeile de la noi beneficiază de concediu medical plătit, de concediu de odihnă, de alocaţie pentru copii. De retribuţie, fireşte.

— Această muncă atît de stimabilă, această muncă, uneori, în suferinţă, ce mare avantaj moral prezintă? Ce ştiţi despre aşa ceva ?

— Femeile sînt foarte fericite că devin utile societăţii.

— Dar familiilor lor, copiilor lor, soţilor lor ?

— Credeam că se înţelege.

— S-a înţeles. Cît anume se cîştigă prestînd această muncă ?

— Cînd numărul copiilor este mare, sau cînd femeia este bolnavă, sau starea bolnavului pe care-l îngrijeşte este gravă se munceşte mai puţin şi se scot 500—600 lei pe lună. Cînd nu, se ajunge şi la suma de 3 000 lei.

— Am omis să vă întrebăm un lucru elementar : care vă este forul tutelar ?

— UCECOM-ul.

— Ce perspective are munca la domiciliu ?

— Se va dezvolta foarte mult.

— Dacă, să zicem, o tovarăşă care a lucrat la domiciliu vrea să se angajeze la o întreprindere, copiii i s-au mărit de pildă — o poate face cu transfer în interesul serviciului ?

— Nu, doar transfer la cerere.

— Vi se pare normal ?

— Eu v-am răspuns cum este.

— Supunem această chestiune judecăţii forurilor de resort. Spuneţi-mi puteţi lua la această muncă şi studente ?

— Cum să nu ? Avem dealtfel fete sau femei care la noi fiind urmează la seral liceul sau institute de învăţămînt superior. Trebuie să existe acordul decanatului. Putem lua şi fete începînd cu clasa a IX-a.

— Cine are serviciu la o întreprindere poate lucra şi la domiciliu ?

— Poate, dar nu în cadrul cooperativei noastre. Am glumit, înţelegeţi. Nu poate.

— Cine vă concurează în această muncă ?

— Tricoterii particulari. Noi nu avem centre pe Tunari, Bulevardul Bălcescu, la Piaţa Gemeni. Ei sînt prezenţi însă.

— La ce fel de centre vă referiţi ? Vorbeam pînă acum plini de însufleţire despre munca la domiciliu.

— Avem 24 de centre de comandă. Tot la acestea îşi aduc lucrătoarele noastre produsele finite. Se şi lucrează acolo.

— De unde iau lucrătoarele dumneavoastră materia primă ?

— De la cooperativă. Menţionez că la centrele noastre se lucrează şi cu materialul adus de către clientă sau client.

— Fiind vorba de o unitate productivă a sosit timpul, stimată tovarăşă Chircă, să vă întrebăm cum staţi cu planul de producţie ?

— Noi realizăm anual 150 de milioane de lei. Munca la domiciliu, căci revin şi vă spun că avem şi 24 centre de lucru şi comandă, înseamnă 65 la sută. Producem anual 1 850 000 de articole pentru copii şi 385 000 articole de galanterie.

— Am auzit că aveţi şi sarcini la export. Ce ne puteţi spune ?

— Exportăm în U.R.S.S. şi facem schimburi de mărfuri cu Polonia, Cehoslovacia şi R. D. Germană. Valoarea aproximativă a exportului şi schimbului înseamnă circa 3 milioane lei.

— Tovarăşă vicepreşedinte Chircă cît de grea e munca de tricoteză ?

— Numai depănatul unui scul ia 30—40 de minute. Ar fi bine ca să primim bobine căci pe scul firul este încurcat. Ne gîndim chiar în aceste clipe să ne creăm noi un atelier de bobinat.

— Revenim la întrebarea noastră : cît de grea este această muncă ?

— Nici cea mai bună lucrătoare nu poate face mai mult de un costumaş de copil pe zi. Este vorba de un copil de 2 ani.

— Această formă de muncă poate deveni paravan pentru alte activităţi mai puţin legale şi mai puţin onorabile ?

— Nu. Dacă două luni la rînd cooperarea nu-şi face planul reziliem contractul. Facem dese sondaje ca nimeni să nu folosească mînă de lucru străină. Din afara familiei, adică.

— Am apucat să vedem cîteva modele superbe pentru copii, femei şi chiar bărbaţi. Două întrebări : Unde anume se găsesc de vînzare ? Cîtă iniţiativă are cooperatorul la crearea unui model nou ?

— Produsele noastre se vînd la marile magazine. Prima întrebare. Cooperatorul are dreptul la multă iniţiativă. A doua întrebare. Adică femeia execută modele pentru copii. La un moment dat copilul ei se măreşte şi îl îmbracă altfel, mai frumos. Vine la noi şi îi omologăm modelul.

— Cît durează omologarea unui produs nou ?

— Cel mult două săptămîni. Voiam să vă spunem că asistăm, aceasta legat de întrebarea dumneavoastră, la spectacole emoţionante şi unice, ne vine să credem. Cînd se organizează parada modei coope-

Echipa de la compresoare

Se numeste Dumitru Constantin. Un tînăr cu multă personalitate. Zvelt, privire scăpărînd de inteligenţă. Vorbeşte limpede, usor avîntat, tintind drept în ochii celui pe care-l are în fată. Are gînduri bine precizate si nu ezită să le exprime. Despre mesterul lui spune asa : „A fost si îmi este ca un tată, desi nu mai lucrez în echipa lui. M-a învătat aproape tot ce stiu despre oameni, m-a învătat, mai cu seamă, să-i cunosc bine pe oamenii pe care-i întîlnesc zilnic si pentru asta îi sînt recunoscător. E foarte important să ai un model. El este modelul de muncitor pe care-l apreciez cel mai mult."

Sigur, destui tineri stiu să spună convingător vorbele acestea, numai că nu toti reusesc s-o facă în prezenta persoanei în chestiune. Dumitru Constantin reuseste, fiindcă n-are nici un motiv să procedeze altfel. E interesat de adevăr, de lucrul esential, e probabil să aibă si îndoieli, om fiind si încă unul bine înzestrat pentru viată, dar se simte îndemnat să-si exprime doar certitudinile. Dumitru Constantin a absolvit, în urmă cu cinci ani, o scoală profesională la Brasov în specialitatea lăcătuserie. Are o vechime în muncă de cinci ani, e secretar U.T.C. într-o fabrică de mare tehnicitate, sotia lui e frezor la aceeasi întreprindere.

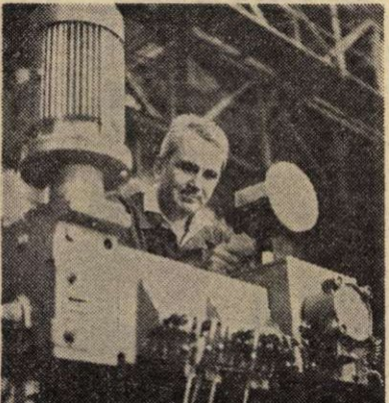

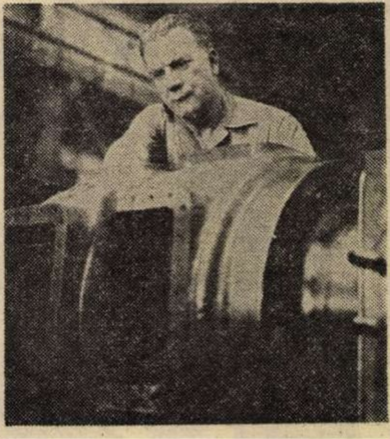

Ionel Geantă. Înalt, un bărbat plin de fortă, dar fortă bine împărtită la treburi care merită a fi făcute. E ajustor şi şef de echipă. Soţia e laborantă la INCERC, fata proiectant la Institutul de mecanica fluidelor si mecanică aerospatială. Ionel Geantă are 33 de ani în cîmpul muncii, „din care — după propria-i spusă — 33 la aceeasi întreprindere". Fiu de muncitori, a stiut dintotdeauna ce are de făcut în viată si ce i se cuvine pentru asta. Opiniile, vorba lui, felul în care îsi pregăteste cuvîntul arată o fină pricepere la oameni. Dacă proprietar e acela care pe mosia lui arată numai chibzuintă, sigurantă de sine, vointă de mai mult si mai harnic, atunci Ionel Geantă e prototipul de azi al proprietarului român de fabrică. Sigur, nici un om nu e de neînlocuit, însă nu văd ce conducător de întreprindere care-si stie interesele ar gresi să-l înlocuiască pe seful de echipă Ionel Geantă. Prin viata si constiinta lui de bun profesionist, de comunist de omenie trec atîtea din cele mai generoase năzuinti ale colectivitătii încît, în absenta unuia ca Ionel Geantă si dacă vrei să rămînă fabrica fruntasă, trebuie găsit altul la fel.

Vasile Antonescu ar putea fi omul care să-l înlocuiască pe seful de echipă. Arată foarte tînăr şi foarte sănătos, dar are de-acum 20 de ani de meserie. Iar meseria e de lăcătus mecanic. E membru de partid si unul din cei care stiu ce să facă din fiecare minut. Ziua lui de lucru se măsoară adesea, ca în agricultură, în campanie, cu ziua lumină. E ceea ce se cheamă un muncitor de bază. Cînd secretarul comitetului P.C.R. pe fabrică spune că trebuia să se facă socoteala oamenilor pregătiti să înceapă o actiune, de toată importanta pentru bunul mers al vietii si muncii lor, la Vasile Antonescu se gîndeste între primii. Cînd, după trecerea fără prea multă urmă pe la conducerea fabricii a mai multor ingineri, colectivul a pus foarte hotărît problema numirii unui şef care să vrea şi, totodată, să poată să facă treabă, hotărîre din care a rezultat numirea inginerului Paul Blaier si, cu aceasta, dar, mai ales, cu efortul sustinut al tuturor redresarea spectaculoasă a situatiei, unul din oamenii care au sesizat între primii momentul şi au pus, cum se spune, umărul la ce era mai greu, a fost lăcătuşul Vasile Antonescu. Ce-i aseamănă pe tînărul Dumitru Constantin, pe încă tînărul Vasile Antonescu, pe seful de echipă cu privirea tînără si plină de solicitudine Ionel Geantă e o anume sigurantă a gîndului si a faptei. Ei stiu în amănunt ce rost au presele si compresoarele fabricate aici, ei simt, tot aşa cum îşi simt veniturile familiei, orice plus si orice risipă. Lucrînd la aceste compresoare necesare industriei petroliere si industriei chimice la Ploiesti, Borzesti, Teleajen, Visina, Corbii Mari, Govora, Suplacu de Barcău, Videle, Slobozia, Piteşti, Năvodari, Tîrgu Mures, Făgăras ei ştiu cu multă nuantă că pentru binele lor lucrează. Cuvintele acestea nu sînt lozincă seacă. Ei sînt chiar oameni noi, pe experienta si, îndeosebi, pe seama constiinţei cărora întreprinderea îşi trece toate marile sale initiative si reusite.

Întreprinderea se cheamă „23 August" şi e purtător de steag în industria noastră grea.

Toma Vasiliu e lăcătuş mecanic şi e unul dintre cei mai vîrstnici muncitori ai fabricii. E în cîmpul muncii de la 14 ani si are, cu totul, 41 de ani de meserie. S-a angajat în uzină la 18 iunie 1946 ca să lucreze reparatii de locomotive si, mai apoi, locomotivele propriu-zise. Are un fiu lăcătus la Institutul de masini de calcul electronice. Vorbeste putin, are opinii ferme în chestiunea educatiei prin muncă si pentru muncă a tinerelor generatii, iar fată de oamenii care nu cinstesc mîinile muncitorului arată o asprime în cuvînt si în privire foarte elocvente. El a văzut, din 1946 si pînă azi, cum s-a pus fiecare masină în întreprindere. Mai mult, el a văzut cum cresc meseriasii cei buni si i-a ajutat să crească. Dacă Emil Cionoiu, muncitor specialist, e ceea ce e, faptul i se datorează în mare măsură. La fel, în ce-i priveste pe Gheorghe Cornea, tehnolog, pe Ion Bălan, proiectant, pe multi altii. Pentru Toma Vasiliu omul nou înseamnă omul cu o alcătuire spirituală armonioasă si care are o singură cauză : să crească, la rîndu-i, pe altii în cultul muncii si al întrajutorării muncitoreşti, în respect pentru colectivul în care trăieste, un om pentru care Codul eticii şi echităţii comuniste e mai mult decît un cod de norme ale unei morale noi, fiind cartea vie pe care ei o fac fapt în fiecare zi. Iată, de curînd, au sosit din scoala profesională trei tineri. Ei au fost încredintati din prima zi unor muncitori de la care au a învăta si pe care n-ar fi rău să-i urmeze si, urmîndu-i, să-i depăsească. Tinerii au un exemplu si un prieten în comunistii Toma Vasiliu, Vasile Antonescu si Nicolae Stăncioiu. Pentru cei tineri, întreprinderea are locuinţe, cantină, club. Nefamiliştii şi chiar unii abia familişti din fabrica de prese-compresoare locuiesc în blocurile din strada Rodnei nr. 4. Mai bine de 40 de oameni într-un bloc cu toate dotările. Traiul în comun e un lucru nou şi minunat pentru adolescenţii veniţi, cei mai mulţi, din satele Moldovei. Dar traiul bun nu e un fapt simplu. El se învată. Dumitru Constantin, secretarul U.T.C. al fabricii, nu se sfieşte să facă, de exemplu, din problema folosirii corecte a robinetelor o chestiune a zilei în adunările uteciste.

Jumătate din zi, spune Toma Vasiliu, lucrăm cot la cot, noi, cei cu vechime în muncă, si tinerii. Jumătate de zi înseamnă jumătate de viată, dacă socotim cît vom mai fi tovarăsi, nu atît eu, cît cei care au treizeci, patruzeci de ani.

Toma Vasiliu si Ionel Geantă s-au angajat la „Malaxa" în aceeasi zi : la 18 iunie 1946. Ei sînt doi dintre muncitorii care au stiut atunci ce pret are în istorie munca lor devotată cauzei partidului si poporului. Ei au stiut că-si trăiesc tineretea în miezul, cel mai fierbinte al istoriei, că fac istoria. Si Toma Vasiliu si Ionel Geantă si cei care au învătat de la ei să trăiască în chip muncitoresc, cu demnitate si cinstind adevărul, sînt oameni informati, frumos clăditi sufleteste, discută politica tării cu degajare, cu întelegere pentru ansamblu. Cînd fabrica nu lucra cum se cuvine din pricina unor rebuturi venite de la turnătorie, ei simteau nereusita ca pe o nereusită a vietii lor. Si acum, cînd „servisul" întreprinderii trimite pentru verificări sau remedieri în tară, la compresoarele fabricate, către altele si pentru că mai există si oameni ce se întîmplă să muncească uneori ca în grădina altuia, cum se zice, ceilalţi, adică Dumitru Constantin, Vasile Antonescu, Toma Vasiliu, şeful de echipă Ionel Geantă, trăiesc un sentiment de neîmplinire. Asta fiindcă pentru ei fabrica nu e una, iar industriile din tară alta.

Tînărul Dumitru Constantin exprimă, în felul său, franc, necomplexat de cuvinte, gîndul acestui „om de tip nou", pe care nu e nevoie să-l căutăm cine stie unde, el fiind pretutindeni : „La 25 de ani, dacă are norocul să ajungă într-un colectiv ca al nostru, un tînăr e complet format ca om nou. Devine, adică om de bază. Trebuie atîtia ani, pentru că tînărul consideră că în fabrică unele treburi sînt importante şi altele nu. El trebuie să învete că în productie toate lucrurile sînt la fel de importante. Într-un compresor ca acela pe care-l facem noi, mic sau mare, fiecare reper e la fel de important. Iar timpul trece repede". Şi cu tonul gospodarului care s-a trezit foarte în zori si-si zoreste familia cu „acum se face lumină". Dumitru Constantin precizează : „Să ne maturizăm repede, fiindcă acum se face istoria !"

TUDOR OCTAVIAN ■

la domiciliu

ratoarele noastre vin cu copiii lor. Este ceva emoționant. Doriți să mă mai întrebați ceva ?

— Nu.

— Cum ați ajuns dumneavoastră să lucrați la domiciliu ?

— Să spun cu Mia ?

— Care Mia ?

— Verișoara mea.

— Dacă lucrurile stau așa, spuneți-ne.

— Păi, Mia este și ea din comuna Poenari, satul Ulmi, dar prin măritiș s-a stabilit în București. Ea mi-a zis odată că lucrează acasă cu croșeta și scoate 1 800 lei. Zic : aș putea și eu ? Zice da.

— Ce lucrați acum ?

— Rochițe pentru fetițe de 5—6 ani. După măsuri să știți că-s bine dezvoltate.

— Tovarășa Mia v-a dus de mînă aici, dar de ce ați început lucrul la domiciliu ?

— Păi nu pe caz de boală ?

— Da ?

— Am fost operată de peritonită și n-am mai avut voie de la doctor să lucrez la cîmp. Nici la cultura mare, nici la cultura mică.

— Aducînd și dumneavoastră în casă cam 2 000 pe lună, bani care se alătură retribuției soțului, cum arată casa acum ?

— Ca nouă, căci are 6 ani vechime pe pămînt. Ne-am luat motor de apă, televizor, mașină de spălat, aragaz. Copiii sînt îmbrăcați la modă.

— Ce modă este acum la Ulmi ?

— Fetița umblă cu pantaloni și rochițe tricotate. Băiatul, de, ca toți băieții.

— Soțul vă ajută ?

— Ajută tovarășe. Mi-a făcut vîrtelniță pe rulmenți. Nu degeaba are meseria asta.

— Lucrează la Bîrlad, unde se fac rulmenți ?

— Nu, păcatele mele, dar se pricepe la toate căci e mecanizator.

— Cînd vă gîndiți la viitorul copiilor la ce anume vă gîndiți ?

— Deocamdată mă ajută amîndoi. La 7 ani fetița și-a făcut singură o ie. Așa că fata vrea să lucreze și ea la domiciliu. Băiatul trage spre tat-su : nu stă deloc pe acasă — parcă ar fi bărbatul meu în plină campanie de vară.

— Pentru acești bani, circa 2 000 pe lună, cît timp lucrați dumneavoastră ?

— În medie 8 ore pe zi. Ajutată de al meu și de copii. Știți cîte dioptrii am la ochi ?

— Spuneți-mi, nu știu !

— 4.

— Cum vă numiți ?

— Morărescu Elena și am 42 de ani.

— În linii mari care a fost viața dumneavoastră pînă a veni aici ?

— Am lucrat la „Tînăra Gardă" din 1958 pînă în 1972. Într-o zi, dealtfel bine mersi, venită acasă aflu că băiatul era corigent la română, matematică, istorie, geografie.

— Oricum, materii de bază.

— Da, trebuia supravegheat. Am început lucrul la domiciliu și l-am salvat de la repetenție. A terminat liceul și în octombrie pleacă în armată.

— Soțul ?

— Lucrează la I.M.E.B. și mă ajută la ghem.

— Acum ce sînteți ?

— De un an sînt șefa unității numărul 7 de pe strada Domnița Anastasia.

— Ce atribuțiuni aveți ?

— Recepționarea la timp a mărfurilor. Întocmirea planului cu consultarea tuturor lucrătoarelor. Și sînt 380.

— La centrul pe care îl conduceți se lucrează și rochii de seară ?

— Da.

— Cererea este mare ?

— Dacă ar merge mai bine aprovizionarea cu material s-ar face și 1 000 pe lună.

— Nu mă pot opri să nu vă întreb ce avantaje are tricotul ?

— Nu se calcă și nu se contractă.

— Tovarășă vicepreședinte Chircă spuneați că numărul personalului muncitor se cifrează la 4 000. Dar dacă socotim că în case — ce tablou emoționant ! — o femeie este ajutată și de soț și de copil ar însemna că una e pe hîrtie, alta e în realitate.

— Iertați-ne, dar aceasta este într-adevăr situația. Mai poftiți pe la noi !

EUGEN SECELEANU ■

Blestem trădătorului

Spion, parazit, fariseu
Primește, conștiință de cîrpă,
Mînia poporului meu
Și-a patriei salvă de scîrbă.

Năpîrcă ești, iată, nu om,
Călău cu suflare amară,
Păduche de Pace, pardon,
Te scuipă o mamă din țară.

Să-ți fie mormîntul de cîlți
Și-a gurei salivă turbată
Să-ți cadă-n plămîni, cînd
ascultі
Că om te născuseși odată.

In pat, ca să dormi, cînd ajungi
S-auzi zvon de gratii în oase,
Să-ți joace, pe inimă, ciungi
Și gura a beci să-ți miroase.

Copiii cînd fi-ți-vor mai mari
Și nuntă avea-vor, nătîngă,
Să mesteci, la masă, dolari,
Și ochii valută să-ți plîngă.

Să-ți tîngui cadavrul prin ani,
Cu mîna întinsă sub stele,
Să dormi într-o casă de bani,
Să ai microfoane-n măsele.

Să fii totdeauna rănit
(Nici mort și nici viu niciodată),
Scîrbos mărunțiș zornăit,
Ca rest să fii dat, la vreo plată.

Să treci elegant ca un domn,
Cu-un șarpe în țeava spinării
Strămoșii să-ți strige din somn:
„Blestem, trădătorului țării !"

Pe mlaștini și smîrc să te coci,
Din unghii de mort să bei apă,
Și lins de țînțarii atroci,
Moluște din tine să-nceapă.

Și tu fețe-fețe cu bis
Canalie între cotețe
Să fii condamnat de abis
De-a fi rășchirat între fețe.

Cu ochii să faci suferinzi,
Bolnav de coșmarul pe viață
Că sîngele mamei ți-l vinzi
Pe-o sondă de whisky cu ghiață.

ADRIAN PAUNESCU ■

„Femeile noastre sînt întreprinderea, eu un colaborator al lor"

Un interviu cu OTILIA INDRE,

directoarea Întreprinderii de confecții „Mondiala" din Satu Mare

— Sînteți greu de găsit, vă caută omul de trei zile și primește același răspuns la birou : „Nu știm exact cînd vine, poate cu avionul după-amiază, poate mîine. Reveniți". Călătoriți mult în țară... ?

— Nu știu de ce vă mirați, doar știți prea bine că au trecut vremurile cînd directorul conducea numai din birou. Nu numai pentru mine biroul a devenit un fel de loc la care tragi din cînd în cînd, îți pui în ordine hîrtiile, primești un oaspete. Biroul e mai mult un telefon trecut într-o carte la care sună cei veniți cu treburi la „Mondiala" — Satu Mare.

— E duminică, spre amiază și iată-vă tot în întreprindere.

— Eu vin din obișnuință deoarece duminica am răgazul să mă ocup mai mult de hîrțoage.

— După cîte bănuiesc, nu vă plac hîrtiile ?

— Și, totuși, sînt necesare și ele. Au rostul lor. Nu poți ține în cap toate socotelile, că numai pentru socoteli îs bune hîrtiile. E drept, au rămas încă destul de multe.

— Cum ați ajuns director, tovarășă director ?

— Evident, tot printr-o hîrtie. Dar, lăsînd gluma la o parte, îmi aduc aminte că la terminarea facultății am cerut să mă întorc acasă. Am fost puțini care am coborît pe peronul gării din Satu Mare venind de la Iași. Doi mi se pare, eu și încă un coleg. Eu am venit din dragoste de locurile pe care am crescut, el, mi se pare, a venit din altă parte. Un fapt mi-l aduc perfect aminte : cînd am venit la întreprindere, eram doi ingineri. Ce era să faci ? Treabă, treabă și iar treabă. După facultate, am lucrat cu oamenii în secție. Am luat-o de la ac și pînă la cel mai complex sortiment și asta mi-a prins foarte bine. Spun cu mîndrie că am învățat multă meserie de la oamenii pe care azi, cum s-ar zice, îi conduc.

— Cum înțelegeți democrația, tovarășe director Indre Otilia ?

— Nu știu cuvînt cu cuvînt definiția cum scrie în dicționar...

— Cred că ați bănuit că nu definiția din dicționar mă interesează. Asta e treaba școlii. În dicționar o poate citi oricine. Să zicem : cum vedeți democrația la întreprinderea „Mondiala" din Satu Mare ?

— Eu cred că democrația se cheamă rezolvarea tuturor problemelor care se ivesc la nivel de întreprindere de către toți muncitorii, de la țesătoare pînă la mine. Cînd avem cîte o greutate, o neregulă — că mai avem și din astea — mă consult cu oamenii, le solicit părerea. Mai bine decît oamenii, care toată ziua se lovesc de problemele locului de muncă, cine credeți că știe rostul acestor probleme ? Numai ei. Discutînd cu ei, am obținut propuneri foarte interesante și de mare folos. Au fost situații cînd, datorită pieței internaționale, am schimbat fabricația la unele produse. Vă dați seama în asemenea situații trebuie să dăm dovadă de o extraordinară mobilitate, dacă vrem să ieșim cu bine la capăt. Vreau să vă spun că nu-i chiar așa ușor să schimbi un sortiment. Am vorbit cu oamenii, au venit propuneri și am ieșit din impas. Așa înțeleg eu democrația, toți să ducem în spate și bucuriile dar și greutățile întreprinderii. Ei sînt întreprinderea, eu, repet, un colaborator al lor. Pot afirma din convingere că există o forță extraordinară în colectivul nostru. Știți, numai cel care îl cunoaște se poate încumeta să spună (poate și să creadă) asemenea stare de lucruri. Din nou vreau să subliniez că nu totdeauna rezolvăm situațiile numai de nota zece. Mai primim cîte un nouă, un opt...

— Ce înseamnă „Mondiala" din Satu Mare pentru județ, pentru țară ?

— O întreprindere care lucrează produse pentru toate continentele. Mi s-a întîmplat să ajung în orașe unde avem beneficiari și să aud întrebînd în magazine : „Nu aveți cutare sau cutare produs făcut la „Mondiala" din Satu Mare ?" Este meritul acestui colectiv de muncă, în mare majoritate femei. Sincer, m-am bucurat și în locul lor.

— Cîți bărbați aveți în întreprindere ?

— Numai femei avem în jur de 4 000. Deci, faceți socoteala. Scădeți, și o să vă dea rezultatul : aproape 1 000. Bărbații lucrează în cîteva ateliere, în depozite, la încărcat.

— Cum vă simțiți, ca femeie, în postul de director, singura femeie director din centrală ?

— După mine, socotesc că femeile sînt de-acum deprinse cu munca de conducere. Parcă sîntem un pic mai gospodare. Nu zic că bărbații nu ar avea asemenea calități, dar vreau să rețineți că acum vorbim de noi, de femei. Sigur, munca de conducere nu-i floare la ureche, trebuie să ai priceperea meseriilor, să fii bun organizator, și mai sînt și altele. De cînd lucrez cu acești oameni, sînt cinci ani, am ajuns la concluzia că în munca de conducere colectivul te ajută. Vă închipuiți, dacă oamenii nu ar ține la întreprindere ca la casa lor, ce ar putea face un singur om ? De aceea e bine să se scrie despre acești oameni, mai mult și mai cu suflet. Pe diploma pe care o vedeți pe perete scrie „Întreprindere evidențiată în întrecerea pe ramură pentru anul 1972". Aș vrea să vă spun că unul din indicatorii pe care nu i-am realizat a fost exportul. Din păcate, doar o parte din producția noastră e contractată ferm. Restul contractelor nu le cunoaștem, nu sînt nominalizate. Eu bat drumul la București și încep să sper că anul acesta va fi mai bine ca anul trecut. Am discutat cu cei în drept, dar numai cu vorba nu faci mare lucru. Am cerut ca sarcinile noastre de export să fie mai bine cîntărite. Vreau să spun, cum aminteam și mai sus, că avem toate șansele și condițiile să realizăm indicatorii exportului.

— Ce alte necazuri aveți, tovarășă director Indre ?

— Necazuri nu le-aș zice. Greutăți da, mai avem.

— Le puteți număra ?

— Iertați-mă, dar greutățile nu se numără, ele se înlătură. Mai ne împotmolim la aprovizionare, la respectarea contractelor economice, se mai fărîmițează comenzile. Sînt probleme, totuși, și după cum mi se pare că am mai spus lucrurile nu pot fi îndreptate de un singur om, de exemplu de directorul Întreprinderii „Mondiala" din Satu Mare. Nu pot să zic că nu am primit ajutorul centralei, al ministerului. Dar se mai poate, da încă se mai poate, vreau să spun că încă mai încape ajutorul lor. Nu judecăm pe nimeni dar convingerea mea rămîne în continuare că nu putem rezolva numai noi problemele pe care le-am amintit.

— După cum ne-ați spus aveți un număr mare de femei în întreprindere, care au o viață de familie. Aici totul merge ca pe roate ?

— Bine că m-ați întrebat că tot vroiam să fac publică o propunere în acest sens. Creșele și căminele din cartiere să aibă program în două schimburi. Vin femeile la noi să ceară să lucreze numai într-un schimb deoarece nu au cu cine să-și lase copiii. E o problemă care pe noi ne împiedică de multe ori să ne vedem de rosturile noastre, ale întreprinderii. Noi am făcut aici la „Mondiala" creșa și căminul în două schimburi. Avem o cantină-restaurant la care se poate lua masa și seara, dacă oamenii solicită. Cu tinerii mai trebuie să lucrăm. Pînă acum cei care veneau din sate, de la școli trebuiau să stea în chirie. Acum am făcut cămine de nefamiliști. Deci, ne ocupăm de greutăți și găsim soluții.

GHEORGHE PARJA ■

Cum înfăptuiți programul de consolidare economică?

„Astăzi putem spune în sfîrșit că sîntem pe picioarele noastre"

Cînd Marin Radu a devenit președinte al C.A.P.-ului Titu, zis și „Dezrobirea muncii", ales aproape în unanimitate de Adunarea generală a membrilor cooperatori, unitatea avea două milioane și vreo 350 de mii de lei datorii oficiale la stat, producțiile agricole se înscriau între calificativele slab și foarte slab, iar producția vacilor de lapte nu trecea de 3,5 litri pe zi pentru fiecare vacă din efectivul fermei zootehnice. Astăzi, la numai trei ani și cîteva luni de la instalare, unitatea devenind fruntașă în județul Dîmbovița, cîteva cifre pot atesta limpede noua stare a lucrurilor. Mai întîi însă va trebui să vedem cine este de fapt Marin Radu.

Deci, scurtă biografie : 31 de ani, căsătorit, trei copii. Născut la Titu, părinții țărani amîndoi, școala elementară și școala de mecanici agricoli tot în Titu, obișnuit cu munca pe cîmp de la 11 ani, de la 17 ani încă neîmpliniți lucrează ca mecanizator, sau tractorist dacă vreți, la S.M.A. Scoala de maiștri la Sibiu, se întoarce și devine șeful sectorului mecanic peste cei 7—8 tractoriști care îl formează, la 29 de ani este ales președinte al C.A.P.-ului. Cumulează, de fapt, fiind în același timp și șeful secției de mecanizare, sau „tractorist-șef" ca să zicem așa, lucrînd efectiv în timpul campaniilor pe tractor sau pe combină, de la arat pînă la recoltat. Punct. În fapt, o biografie simplă, chiar liniară, spectaculoasă fiind doar ascensiunea rapidă, în comparație cu vîrsta parcă abia coaptă, lucru ușor de înțeles dacă observăm că Marin Radu dă cîteodată dispoziții unor oameni de 63 de ani, sau că media de vîrstă a cooperatorilor din Titu se învîrte undeva în jurul lui 58 de ani... Un om eminamente tînăr, dar tot atît de tînăr în idei și în ambiții, un om al zilelor de azi în România socialistă. Zice : „Cînd am devenit președinte, am înțeles că oamenii m-au ales pentru că au avut încredere în mine, chiar dacă mă știau uneori cam aspru. Sau poate tocmai de aceea ! Mai înainte am fost membru în Consiliul de conducere al cooperativei, dar nu mă lăsam chiar dacă opinia mea era singura contra față de alte 16 ale celorlalți membri din consiliu. După ce m-au ales, țin minte că o brigadieră mi-a spus în față : „n-o să lucrezi dumneata mai mult de două luni de zile cu noi, avem noi grijă !", și asta n-am uitat niciodată. Sigur, erau oameni care mă priveau cam neîncrezători, mai cu seamă că eram așa tînăr. Și mai ales că nu toleram nimic. Pe mama n-am prins-o cu nimic, să nu vorbesc cu păcat, că nici pe ea n-aș fi iertat-o ! Dar l-am surprins pe tatăl socrului meu că fura noaptea cartofi din averea cooperativei. Erau reclamații că se fură cartofi, așa că într-o noapte m-am hotărît să prind eu hoțul, l-am așteptat la un podeț, și pe la patru văd că vine cineva cu un sac. Cînd colo : tatăl socrului meu ! L-am luat și l-am dus prin comuna lui, eu în șaretă și el pe jos, să-l vadă lumea și să-l fac de rîs. De fapt, ca să se învețe minte. Ideea mea a fost nu să-i dau pe oameni afară, ci să-i transformăm. De plecat au trebuit să plece doar cei care nu au vrut să se încadreze în disciplina și regimul nostru de lucru. Din oamenii de la TESA, de exemplu, am schimbat un contabil, un bețiv, apoi două brigadiere, l-am scos și pe magaziner. am încercat să fac ordine. Apoi, am început să ne luptăm cu situația economico-financiară. La ferma zootehnică era un inginer, Ghebeș îl chema, tare delăsător. N-aveam decît vreo trei litri și jumătate pe cap de vacă, și învățase toată lumea să spună că animalele sînt de vină, că nu-s de rasă, nu-s productive, apoi că furajele nu-s destul de bune și alte asemenea lucruri. Am avut un program foarte exact. Și m-am hotărît ca primul lucru care îl fac dimineață e să trec pe la ferma zootehnică. Am demonstrat că se poate face și producție mai bună, cu aceeași oameni, cu aceleași animale, în aceleași condiții. Azi am ajuns la 9 litri zilnic de fiecare vacă. Privind datoriile, prin producțiile record ale anului 1976 am reușit să scoatem 1 560 000 de lei. Avusesem planificat 2 400 kilograme la hectar la grîu și-am făcut 3 200, iar la porumb de la 3 000 planificat am făcut 5 800 kg boabe la hectar. Astăzi putem spune în sfîrșit că sîntem pe picioarele noastre !"

Părinții președintelui Marin Radu continuă să muncească în cooperativă, fără să fie cumva avantajați. Traian Radu are 63 de ani și i s-au dat în grijă 50 de ari cultivați cu porumb, 20 cu sfeclă și 10 cu tutun. Alexandra Radu, 52 de ani, muncește în acord global două hectare și jumătate de porumb, 35 de ari de sfeclă de zahăr, 30 de sfeclă furajeră, dar face parte și dintr-o brigadă mixtă la ferma vegetală. Amîndoi mai au și zece ari la cîmp cu titlu de lot personal, plus grădina din fața casei, pe care cultivă îndeosebi legume. Așa se face că părinții președintelui nu se deosebesc în vreun fel de alți cooperatori fruntași și la fel de muncitori, precum Constantin Sandu, Constanța Bădescu, Elena Soare, toți trei șefi de echipă, Florica Oprea, șefa fermei vegetale, Vasilica Nistor (62 de ani, muncind însă cot la cot cu țărăncile mai tinere), sau mulgătoarele Aglaia Negruț și Ioana Tudorache. Așa cum nici munca președintelui Radu — cea de la cîmp desigur — nu se deosebește prea mult de cea făcută zi de zi de mecanizatorii Ion Oneață, Alexandru Ioniță sau Marin Nicolescu. Observ că sînt multe nume feminine între fruntașii cooperativei, iar președintele Radu ne lămurește : de fapt, mai ales nume feminine sînt între toți cei aproximativ 250 membri cooperatori din Titu. C.A.P.-ul este situat practic pe zona industrială a orașului, foarte aproape de noile întreprinderi — cea de aparate electrice, cea de nutrețuri combinate, Avicola, anexa Combinatului siderurgic de la Tîrgoviște, o oțelărie etc. Așa se face că forța de muncă, în special tineretul, se îndreaptă spre aceste unități, spre o meserie de bază și un program de muncă de opt ore, nu mai vine la cîmp. Marin Radu înțelege fenomenul, chiar dacă lui apropierea de oraș îi creează probleme în plus, ba chiar cunoaște și soluția. Spune : „Vrem să introducem în și mai mare măsură mecanizarea. La grîu avem luată în acord global întreaga suprafață, cei șapte mecanizatori și cu mine opt. Toate lucrările le facem de pe tractor, complet mecanizat. La porumb avem 70 de hectare, dar la anul vrem să facem 200 din cele 280 cîte sînt planificate. Mergem pe ierbicidare totală la culturile principale. Cu mîna vom face din ce în ce mai puține lucrări".

Vorbind despre oamenii cooperativei, ajungem la specialiști. Părerea președintelui Radu poate fi contestată, dar ea este destul de limpede exprimată. Deci : „Eu sînt unul care am mare ciudă pe unii ingineri ! Pe cei care, nefiind de loc de aici, nu-i leagă nici oamenii, nici pămîntul, se află tot cu gîndul la plecare, la o muncă mai ușoară. După cunoștința mea, pînă acum s-au schimbat vreo 13 specialiști la cooperativa noastră. Majoritatea erau tineri absolvenți. Pînă să ajungă să cunoască bine structura și potențialul pămîntului, oamenii bineînțeles cu care lucrează, dau să plece, caută altceva. Eu vă afirm cu toată încrederea că am brigadieri care, cu mai puțină carte, bat un astfel de inginer. Nu cunosc ei cine știe ce tehnică, dar se pricep la organizare, știu să vorbească cu oamenii, nu-i privesc de sus, vin și se consultă, ascultă părerea colectivului din care fac parte. Și apoi, o mare greșeală este după mine că unii ingineri agronomi retribuiți de stat, adică de consiliile populare, nu sînt chiar legați de cooperative, de unitățile în care lucrează de fapt ! Tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a vorbit dealtfel foarte clar în această direcție. Or, măsurile trebuie să prindă viață cît mai repede. În interesul producției agricole !"

La abia 31 de ani, președintele Marin Radu este un om matur. Dar un om încă foarte tînăr, cu mari ambiții, cu idei. Astăzi colectivul în fruntea căruia se află îl stimează și-l iubește, mai cu seamă pentru că a dovedit prin fapte, nu prin vorbe, de ceea ce e capabil. Sau, cum zicea țăranca Vasilica Nistor : „Ne place de el că-i băiat cuminte. Și bun la treabă, nu-i e frică de muncă. Se dă jos de pe tractor și apucă sapa. E de-al nostru și iubește munca cîmpului. Noi îl ascultăm, dar de la o vreme parcă și cîmpul îl ascultă, fiindcă recoltele sînt mai mari !"

DUMITRU GRAUR ■

La plăcinte înainte! Și cooperativa avansează ca racul!

Locuitorii comunei Sînmartin, județul Bihor, știu bine ce înseamnă avantajele și dezavantajele care decurg din împrejurarea că localitatea lor se află în vecinătatea municipiului Oradea. Localnici ai comunei pe raza căreia se află stațiunile „Felix" și „1 Mai", ei au posibilitatea, folosită de mulți, de a munci în întreprinderile orădene, orașul le stă ușor la îndemînă cu magazinele ca și cu instituțiile sale de cultură. Printre dezavantaje reținem — deloc întîmplător — faptul că nu puțini dintre slujbașii care se ocupă de treburile comunei locuiesc în Oradea. Departe de noi gîndul de a-l deranja cu această remarcă pe primarul Pavel Gurău pe care, dealtfel, nici nu l-am găsit în localitate, fiind el plecat în concediu. Sperăm chiar să-i fi priit din plin acest concediu în august, fără obișnuitele griji edilitare și, mai ales, ale campaniei agricole care era în toi. În ce-i privește pe cei trei specialiști ai C.A.P.-ului dorim, în schimb, din toată inima ca rîndurile de mai jos să-i deranjeze din liniștea cu care își văd prea mult de navetă, de interese personale — realizate chiar cu mijloace necinstite și ilegale ! — și prea puțin de sarcinile de serviciu, de soarta unității și a țăranilor coperatori. Am scris *trei* specialiști, nu din neatenție, ci pentru că ne gîndim doar la inginerii Margareta-Liliana și Ladislau Lakomcsik și Ioan Bara. Ar fi inexact și nedrept s-o includem și pe inginera Mariana Bara, nu numai pentru că sănătatea grav zdruncinată o împiedică o lungă vreme să muncească, dar mai ales fiindcă atît în comună cît și la direcția agricolă județeană n-am auzit despre dînsa decît cuvinte de laudă și admirație pentru capacitatea profesională și probitatea morală cu care a muncit întotdeauna. Iată de ce, la C.A.P. Sînmartin, cei patru specialiști sînt trei. Cooperativa e mare — una singură într-o comună cu șase sate — problemele de rezolvat sînt multe, rentabilitatea este abia o aspirație. Cu voia inginerului șef Lakomcsik și a soției sale, care răspunde de legumicultură ; cu voia lui Ioan Bara, mai mare peste zootehnie, le amintim că rentabilitatea unității este, trebuie să fie, mult mai mult decît o aspirație, o datorie de primă importanță a specialiștilor. Pînă acum, activitatea și faptele lor arată clar că li s-a permis, cu o intolerabilă blîndețe și apatie, să considere această obligație ca pe o grijă pur și simplu facultativă.

Președintele cooperativei agricole, Traian Marian, ne-a mărturisit că în anul trecut unitatea a realizat doar 45 la sută din producția netă planificată. „De trei ani — ne spunea — aplicăm un program amănunțit de redresare". Printre sursele de venituri în care își pune nădejdea, n-a uitat să amintească o prosperă plăcintărie, pe care este decis să o extindă. Dar, revenind pe terenul mai sigur al cifrelor, a trebuit să recunoască, temperîndu-și singur optimismul, că deficitul unității, care era în 1975 de 6 200 000 de lei, a ajuns, în prezent, la 9 500 000. În această situație este de la sine înțeles că se impune de urgență redresarea mai întîi a chiar programului de redresare. Evident, nu ne vom apuca noi să indicăm măsuri organizatorice și economice. Are cine să le caute și să le găsească ! Ne îngăduim însă să spunem, din capul locului, că redresarea economică a C.A.P.-ului nu credem că se poate realiza cu plăcinte și gogoși. Oricît de gustoase ar fi plăcintele și oricît de mari gogoșile.

Ceea ce vrem să discutăm aici este felul cum specialiștii amintiți lucrează și se comportă într-o unitate cu astfel de probleme. Președintele Traian Marian a recunoscut că a încălcat reglementările în vigoare, asigurîndu-le — fiecăruia — cîte un lot personal numai ca să-i apropie mai mult de interesele cooperativei. N-a fost însă de ajuns. Tendințele lor de căpătuială le-au pus în evidență, pînă la urmă, adevărata față. În anul trecut, Liliana Lakomcsik, în complicitate cu economista Florica Marinău, a descoperit un mijloc necinstit de cîștig. Sub pretext că n-au destui lucrători la grădină, au reținut o porție de vreo două mii și o sută de metri pătrați cu ardei, spunînd că o lucrează ele. În realitate au lucrat acolo cooperatorii care aveau celelalte parcele în acord global. Un fel de clacă acceptată de nevoie și pe tăcute pentru cele două șefe necinstite. Cînd s-au făcut formele pentru retribuire, știind că ele n-au dreptul să apară în asemenea acte, cele două au trecut-o pe borderouri, fictiv, pe o săteancă, Iuliana Forogău, care nici n-a văzut actele și nici nu știa de ele. Aceasta a fost semnată în fals de contabila Maria Tîrla pentru bani — 2 599 lei — și de Florica Marinău pentru grîul cuvenit. În realitate întreagă această retribuție au împărțit-o, ca două bune surori întru necinste, inginera și economista. Desigur, numai o întîmplare sau poate chiar mai multe întîmplări explică de ce cooperatorii care lucrează la ardei au primit pentru munca lor între 872 și 980 de lei fiecare... Altă „întîmplare" face ca în prezent Florica Marinău să nu mai lucreze la C.A.P. A venit cînd a vrut, a plecat cînd a vrut. Nu era încadrată, de fapt, ca economistă. N-a avut nevoie de transfer — ne spunea Traian Marian. În ce o privește pe ingineră, președintele așteaptă ca altcineva să ia măsurile ce se cuvin, înduioșat de faptul că aceasta declară senin : „Am greșit. Îmi pare rău. N-am să mai fac". Inginerul șef rămîne neutru în calitate de soț al vinovatei. Nu este prima oară însă cînd președintele reacționează astfel la fapte grave de necinste. Tot în anul trecut — cînd zootehnia de care răspunde Ioan Bara a realizat doar 25 de procente din planul producției nete — I.B. a fost prins și cercetat pentru furt calificat din avutul statului. Furase de la un depozit din Oradea 16 dulapi de brad pe care i-a dus, cu un tractor al C.A.P.-ului, la un frate al său în comună. De necrezut, dar președintele și inginerul șef au trimis procuraturii o adresă oficială în baza căreia unul din argumentele ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui I.B. a fost, cităm : *are comportare bună la locul de muncă.* Ironia soartei făcea ca, la scurt timp după emiterea acestui certificat de bună purtare, organele agricole județene să-l sancționeze pe I.B. pentru neîndeplinirea sarcinilor de serviciu, iar pe președintele cooperativei pentru tolerarea acestei situații. Ladislau Lakomcsik și-a schimbat între timp părerea pe care o semnase anul trecut. Nu demult, a înaintat Direcției agricole un referat în care dezvăluie abaterile repetate ale colegului său.

De ani de zile Ioan Bara se ține de beții, lipsește zile întregi de la serviciu, provoacă scandaluri. Se ocupă de diverse afaceri împreună cu unul sau altul dintre frații lui care locuiesc în comună, așa cum a ținut să sublinieze vicepreședintele Consiliului popular comunal, Ion Laza. Frații Bara sînt temuți în toată comuna, ni s-a spus, ca oameni capabili de orice, certați de mulți ani cu legile. Nici unul nu lucrează nici la C.A.P., nici în altă parte. Se ocupă cu tot felul de afaceri, înșelînd pe cine pot. Și n-o duc rău deloc. Unul dintre ei, Constantin, are o casă cu 11 încăperi în Băile Felix, pe care o închiriază în sezon. „Cîștigă circa 500 de lei pe zi. Se mai ocupă și cu alte afaceri. Este mereu amendat pentru încălcarea contractului cu O.J.T.-ul, pentru înșelarea chiriașilor în diverse forme".

La Oradea, directorul general al D.G.A.I.A. Bihor, Gheorghe Laza, nu știa nimic de faptele inginerei Lakomcsik. Despre Ioan Bara, ne-a spus că a dat în patima beției de mult, că a mai provocat scandaluri și în alte comune prin care a lucrat, că nu i s-a desfăcut contractul de muncă pentru că „ne-am gîndit la familia lui, la soția lui care este o ingineră excepțională și un om de mare omenie pe care am fi lovit-o indirect. După comportarea lui trebuia să-l dăm afară încă de cînd lucra la C.A.P. Luncșoara". Altă ciudățenie și aici. Din perioada la care se referea directorul general, Ioan Bara a fost de mai multe ori transferat într-adevăr. De fiecare dată, însă, în interesul serviciului, de fiecare dată mișcarea însemnînd pentru el un spor de retribuție și, tot de fiecare dată, transferările fiind aprobate de directorul general Gheorghe Laza.

Iată cîteva din explicațiile directe și indirecte ale situației deplorabile în care se găsește C.A.P. Sînmartin. Din cele de mai sus sperăm că se înțelege o dată în plus că redresarea economică a unei cooperative nu se poate realiza nici cu gogoși, dar nici cu oameni certați cu cinstea și corectitudinea. Indiferent cine încearcă să-i coeoloșească pe cei certați cu legile și cu morala ; indiferent la ce preț se vînd anumite gogoși. Căpătuiala fără scrupule, abaterile nu pot fi trecute cu vederea și nici tratate cu duhul blîndeții. Cei ce răspund de agricultura județului Bihor au în comuna Sînmartin condiții excepționale pentru a-și manifesta capacitatea organizatorică. Cooperatorii din comună îi așteaptă să le dea o mînă de ajutor, ca adevărați specialiști, pentru a pune pe roate C.A.P.-ul.

ION GROZEȘTEANU ■

● ECOU ●

Îi informăm pe cititorii noștri că Vasile Anghel, primar, și Nicolae Boboc, secretar al Consiliului popular comunal Sinești, județul Ilfov — ale căror abuzuri și acte de necinste au fost prezentate parțial în FLACĂRA nr. 28 din 13 iulie a.c., sub titlul : „Primarul agonisește trei case, iar primăria stăpînește un butoi gol și un cal mort" — au fost destituiți la 10 august, cu ocazia plenarei comitetului comunal de partid și sesiunii consiliului popular comunal.

Ne exprimăm convingerea că măsurile luate vor contribui din plin la instaurarea în comună a unui clima de exemplară legalitate, de cinste și omenie nedezmințită, climat pe care cei din fruntea comunei nu numai să nu-l tulbure dar ei să fie primii care să-l statornicească, susținîndu-l nu numai cu vorbe ci cu exemplul propriei lor activități și vieți.

Măsurile adoptate la Sinești, a căror promptitudine se cuvine s-o relevăm, arată, de fapt, limpede că în societatea noastră necinstea nu se poate ascunde și nu rămîne nepedepsită.

Cu acest prilej mai aducem la cunoștința cititorilor că redactorul care a semnat ancheta amintită n-are rude la Sinești, așa cum s-au străduit să stabilească anumiți susținători ai celor destituiți. După cum trebuie să spunem că, nici dacă străbunica redactorului ar fi fost din Sinești, necinstea și influența nefastă ale lui Vasile Anghel și ale lui Nicolae Boboc n-ar fi fost micșorate prin aceasta.

DORIN GHERGHINESCU ■

Patru luni de inexplicabilă tăcere şi de condamnabilă pasivitate

după un test concludent în depistarea celei mai grave maladii a secolului: cancerul

Sub egida Academiei
de ştiinţe medicale,
o comisie de înaltă competenţă
verifică, apreciază şi recomandă
continuarea cercetărilor

Vineri, la Institutul oncologic din Bucureşti a avut loc conferinţa publică şi demonstraţia practică de serodiagnostic al bolii canceroase, susţinute de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dîmboviţa.

În vederea urmăririi desfăşurării şi analizei rezultatelor obţinute a fost constituită o comisie formată din 21 membri, sub conducerea prof. dr. Radu Păun, vicepreşedinte al Academiei de ştiinţe medicale, comisie alcătuită din profesori universitari ai institutelor medico-farmaceutice din întreaga ţară, medici, alţi specialişti, reprezentanţi ai Ministerului Sănătăţii. Comisia a pus la dispoziţia ing. chimist Nicolae Ionescu-Dîmboviţa 50 de probe de sînge, recoltat de la diferiţi

Experiment la Institutul oncologic din Bucureşti

bolnavi, din care 34 de cancer şi 16 de alte afecţiuni necanceroase. Diagnosticul cunoscut de comisie se afla în plic sigilat.

În urma efectuării experimentului, pe baza metodei originale a ing. chimist Nicolae Ionescu-Dîmboviţa, au rezultat următoarele :

Din cele 34 de probe de sînge de la bolnavi canceroşi au fost confirmate 24 de probe, ceea ce reprezintă un indice de concordanţă de 70.6 la sută. În ceea ce priveşte cele 16 probe de sînge de la bolnavi necanceroşi, rezultatul a fost negativ la 15 probe, deci un indice de concurenţă de 94 la sută.

Comisia, comparînd diagnosticul stabilit anterior cu rezultatele anunţate de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dîmboviţa, a apreciat experimentul ca fiind valoros.

În acest sens, comisia a recomandat Ministerului Sănătăţii să sprijine continuarea cercetărilor întreprinse de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dîmboviţa în vederea perfecţionării practice a serodiagnosticului bolii canceroase.

(Ziarele din 15 aprilie 1978)

Reputaţi oameni de ştiinţă, personalităţi ale vieţii medicale, ne întăresc sentimentul că ne-am putea afla în faţa unei descoperiri extraordinare

Profesor doctor Constantin Arseni, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei de Ştiinţe Medicale, şeful Clinicii de neurochirurgie – Bucureşti

„EXPERIMENTUL TREBUIE APLICAT PE LOTURI CORESPUNZĂTOARE DE PACIENŢI"

Profesor doctor Nicolae Cajal, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei de Ştiinţe Medicale, director al Institutului de virusologie din Bucureşti

„ESTE UN LUCRU CĂRUIA TREBUIE SĂ-I ACORDĂM TOATĂ ATENŢIA"

Doctor Ovidiu Popovici, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Medicale, membru al Grupului european de chimioterapie anticanceroasă, director adjunct al Institutului oncologic Bucureşti

„ÎN LUME NU EXISTA UN TEST DE SERODIAGNOSTIC AL CANCERULUI. ACUM PUTEM SPUNE CĂ EL EXISTĂ ŞI APARŢINE UNUI ROMÂN !"

Doctor docent Vlad Apăteanu, directorul Centrului de hematologie Bucureşti

„REACŢIA PREZINTĂ, CHIAR ÎN ACEASTĂ FAZĂ, O IMPORTANŢĂ EXCEPŢIONALĂ"

Doctor Şerban Andronescu, cercetător principal la Centrul de hematologie Bucureşti

„PUTEM CREDE, ÎN FINE, ÎN UNELE LUCRURI NESPERATE !"

Profesor doctor docent Ştefan Berceanu, şeful Clinicii de hematologie, Spitalul Fundeni, membru în Comitetul de conducere al Societăţii internaţionale de hematologie, membru în Comitetul de conducere al Societăţii internaţionale de chimioterapie şi imunoterapie

„NE AFLĂM ÎN FAŢA UNEI MARI DESCOPERIRI CARE VA DUCE LA DIAGNOSTICAREA SIGURĂ A CANCERULUI !"

Mitică Onisim, medic principal, specialist în boli interne la Policlinica „Griviţa"

„IDEEA ÎN SINE ESTE FORMIDABILĂ ŞI TREBUIE SĂ CONTRIBUIM CU TOŢII LA IMPUNEREA EI, LA DEZVOLTAREA EI ÎN PRACTICĂ"

Dorin Sarafoleanu, medic primar specialist, doctor în ştiinţe medicale, şef de secţie şi director al Spitalului „Griviţa"

„NU ESTE PERMIS SĂ NU DAI CURS, SĂ NU DEZVOLŢI O ASTFEL DE METODĂ"

(Flacăra din 20 aprilie 1978)

Lumea medicală din alte ţări, în măsura în care află cîte ceva, priveşte cu interes şi face invitaţii lui N. Ionescu-Dîmboviţa

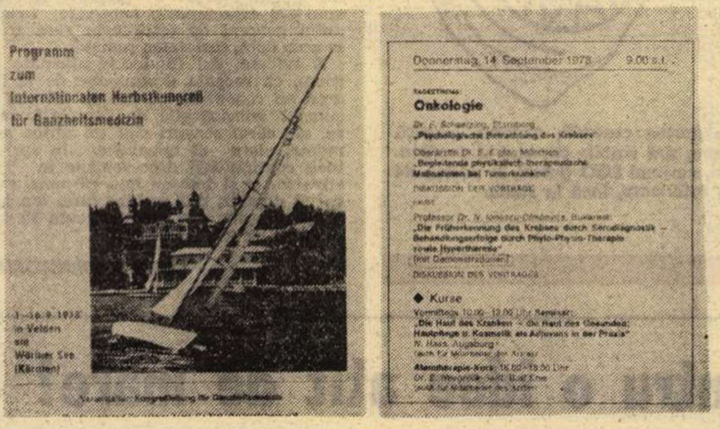

Programm
zum
Internationalen Herbstkongreß
für Ganzheitsmedizin

Donnerstag, 14. September 1978 9.00 s.t.

Onkologie

◆ Kurse

După congresul de la Baden-Baden, unde metoda de depistare timpurie a cancerului, prezentată experimental, a constituit momentul culminant al acestei prestigioase întîlniri ştiinţifice — omul de ştiinţă român, Nicolae Ionescu-Dîmboviţa, a intrat definitiv în atenţia cercurilor mondiale de oncologie. Numai anul acesta, descoperitorul serodiagnosticului în boala canceroasă a fost invitat să participe la 6 congrese internaţionale de medicină, programate la Laussane, Basel, Viena, München, Zürich şi în această toamnă, pentru început de septembrie la Kärnten. Alăturat, în facsimil, coperta invitaţiei-program şi înscrierea la secţiunea de oncologie a comunicării cercetătorului român : „Depistarea precoce a cancerului prin serodiagnoză — Succese în tratamentul prin fito-fizio-terapie ca şi prin hipertermie (cu demonstraţii)."

Şi o întrebare, valabilă şi pentru alte situaţii, pe care n-o punem întîia oară : De la cine altcineva am putea pretinde să întreprindă ceea ce are obligaţia să facă, prin legea ţării şi prin legile omeniei, decît de la Ministerul Sănătăţii ?

Sub semnul urgenţei!

(Urmare din pagina 1)

din nou pe gazetarii de la Flacăra **dorul de o cauză zgomotoasă. Deşi, am putea spune şi aici că** Flacăra **a luptat să dea medicinei româneşti, prin conştiinţa şi truda redactorilor ei, cîteva certitudini : Boici, Covaliu, Puşcaş, Florin Dumitrescu, pe care i-a sprijinit, dacă nu chiar i-a descoperit, în cadrul sarcinilor de sprijinire a luptei noului pe care le are ca revistă a spiritului revoluţionar. Dar, în fine...**

Cînd, însă, de faţă cu toate autorităţile medicale (care au dorit să se afle de faţă), în amfiteatrul neîncăpător în care s-a făcut demonstraţia, cordoane de oameni de ordine asigurau desfăşurarea în condiţii cît de cît liniştite a testului, iar N. Ionescu-Dîmboviţa a făcut cea mai spectaculoasă dovadă posibilă a felului cum o minte de om se poate pune în slujba adevărului ştiinţific, nu mai înţelegem unde mai încap părerile personale ?

Să zicem deci că nu s-a acţionat în 1972, nu s-a acţionat în 1976, nu s-a acţionat în 1977, nu s-a acţionat pînă în aprilie 1978 (deşi noi sîntem convinşi că trebuia să se acţioneze pentru verificarea adevărului încă de la primul semnal), dar DE CE NU S-A ACŢIONAT ÎN NICI UN FEL PENTRU VALORIFICAREA ŞI CONTINUAREA DESCOPERIRII LUI N. IONESCU-DÎMBOVIŢA ÎN CELE 140 DE ZILE CARE AU TRECUT DE LA CONFIRMAREA DE CĂTRE O COMISIE DE SPECIALIŞTI ŞI AUTORITĂŢI A ADEVĂRULUI TEORIEI SALE ?

Cîţi oameni s-au prăpădit, doborîţi de nemiloasa maladie, în această rundă de 140–150 de zile de pasivitate şi tăcere a Ministerului Sănătăţii ? Are cineva, oare, dreptul să privească o astfel de descoperire cu ochi plictisiţi ? Publicăm în coloanele revistei noastre, din nou, documentele şi mărturiile comisiei şi ale specialiştilor. O cauză excepţională, şi anume viaţa omului, este în joc. Considerăm că, urmînd politica umanistă a partidului nostru, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de valorificare şi încurajare a tuturor valorilor gîndirii originale din această ţară, situaţia N. Ionescu-Dîmboviţa trebuie rezolvată de urgenţă. Cum se explică apatia mizerabilă şi neîncrederea păgubitoare în acest adevăr confirmat de atîţia specialişti şi de o atît de exigentă comisie ? Ni se pare că un spirit cu adevărat revoluţionar, un spirit de partid trebuie să conducă în genere toate acţiunile celor ce au în grijă viaţa omului, care este bunul său cel mai de preţ. Trăim în ţara grijii pentru om, această ţară e condusă de un partid al omului, Partidul Comunist Român ; cîrmaciul nostru este tovarăşul Nicolae Ceauşescu, marele patriot revoluţionar care a ştiut să-şi cheme ţara la înnoire şi minţile acestei ţări la revoluţie tehnico-ştiinţifică. Posedăm, la ora de faţă, cîteva certitudini şi multe promisiuni într-un domeniu de o importanţă supremă, grija pentru om. Îmi amintesc, în clipa cînd scriu, zilele, orele, secundele lui martie 1977, cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu mergeau fără odihnă prin Bucureştiul lovit de cutremur, pentru a se interesa dacă nu cumva mai e vreun om viu sub dărîmături, pentru a grăbi salvarea a tot ce se mai putea salva. Atunci ni s-a dat cu o maximă înţelepciune pedagogică, exemplul a ce înseamnă viaţa unui om, **cît este ea de preţuită în condiţiile socialismului românesc. Dacă, atunci, şi în atîtea alte prilejuri, a fost apărată fiecare speranţă de viaţă, de ce n-am acţiona acum pentru ca, prin folosirea şi a acestei valori a ştiinţei medicale româneşti, să încercăm să apărăm toate vieţile şi să nu pregetăm a sluji omul ?**

Din aprilie 1978, Ministerul Sănătăţii a luat cunoştinţă oficial că N. Ionescu-Dîmboviţa nu e un şarlatan, un escroc, un aventurier, ci un descoperitor adevărat în domeniul luptei anticancer. Din aprilie 1978, mii, zeci de mii de vieţi s-au stins fără putere în această luptă.

De ce n-a acţionat Ministerul Sănătăţii ?

De ce nu s-a continuat şi adîncit cercetarea ?

Ce se aşteaptă pentru ca N. Ionescu-Dîmboviţa, om în vîrstă de 75–76 ani, să fie determinat să dea ţării şi lumii tot ce ştie în această luptă pe care ar putea-o cîştiga viaţa ?

O nouă şi tulburătoare confesiune a pămîntului strămoşesc

Datînd din secolul IV, fragmentul ceramic recent descoperit la Moigrad reprezintă un document de mare valoare în problema continuităţii daco-romane din Transilvania

Înainte de a prezenta cititorilor — în premieră absolută — un document arheologic de excepţională valoare referitor la problema continuităţii daco-romane pe teritoriul de la nordul Dunării, se cade să procedăm la o scurtă introducere lămuritoare. După cum se cunoaşte, în anul 275, împăratul Marc Aureliu a ordonat părăsirea Daciei, rămasă după anul respectiv în afara hotarelor Imperiului roman, de-acum mai restrînse, dar şi mai sigure, mai puţin hărţuite de barbari. Zona de sud a Daciei, Banatul şi Oltenia, a fost recucerită un secol mai tîrziu, istoriografia românească demonstrînd — fără putinţă de contrazicere — că fenomenele socio-economice din perimetrul respectiv au rămas identice cu cele din restul provinciilor Imperiului. Cu totul altfel s-a înfăţişat situaţia în teritoriul dac intracarpatic, în Transilvania, părăsit definitiv de romani la 275, teritoriu de pe care dovezile de continuitate, provenite deopotrivă din foste centre urbane, cît şi din castre sau aşezări rurale, s-au adunat mai greu, numărul lor relativ restrîns, în comparaţie cu abundenţa furnizată de Banat sau Oltenia, lăsînd — în ciuda acurateţii ştiinţifice, a limpezimii şi amplei răspîndiri — portiţe către o logică strîmbă şi o speculaţie istorică ieftină. Speculaţie la care s-au grăbit să se dedea, mai puţin din ignoranţă şi mai mult din alte motive, aşa-zişi specialişti de mai aproape şi de mai departe, eşuaţi în încercările lor — lipsite de cea mai elementară dintre logici — de a proba prin vorbe şi dorinţe ci nu prin argumente şi fapte că, după anul 275, teritoriul dac intracarpatic a fost abandonat de populaţia autohtonă.

Iată însă că — şi cu aceasta venim la subiect — o nouă descoperire arheologică la care s-a ajuns, ca în multe asemenea cazuri, întîmplător şi a cărei elucidare a durat mai bine de un an, se adaugă dovezilor ştiinţifice, de domeniul certitudinii, care spulberă falsele şi tendenţioasele teorii de mai sus, aruncînd o lumină puternică asupra unei epoci istorice mai puţin bogată în documente, confirmînd că populaţia romanizată, daco-romană, de la Porolissum (Moigrad de azi, în judeţul Sălaj) n-a încetat să trăiască pe vechea vatră a oraşului roman, conservînd limba latină şi — după cum vom vedea imediat — continuînd s-o folosească în scris. Anume, un vas cu inscripţie şi simboluri creştine găsit, împreună cu alte fragmente ceramice şi piese de fier şi bronz, de către elevii Şcolii generale din Moigrad, aflaţi în excursie pe dealul Pomet din marginea satului, la o aruncătură de băţ de ruinele fostului castru roman. O vreme, piesa a rămas în colecţia arheologică a şcolii, organizată de profesorul Ştefan Simoc, după care, căzînd sub ochii doctorului de istorie Nicolae Gudea de la Institutul de istorie şi arheologie din Cluj-Napoca, a fost transferată pentru studiu la Muzeul de istorie şi artă din Zalău. Descifrarea şi interpretarea ei, operaţii în care tînărul cercetător s-a cufundat cu pasiune, recurgînd nu doar la folosirea celor mai moderne mijloace de investigaţie, ci şi la consultarea unor confraţi şi foruri de specialitate, între care renumita „Epigraphische Komission“ din München, au durat mai bine de un an, dar satisfacţia finală a justificat întru totul eforturile doctorului Gudea. Fără să se fi încheiat, căci ar mai rămîne de clarificat unele semne de pe partea exterioară a fragmentului, munca arheologului clujean a relevat un document remarcabil pentru problema continuităţii.

După cum se poate vedea şi în imaginile alăturate (mai ales în cea de sus, reprezentînd faţa integral descifrată), este vorba despre un fund de strachină, pe a cărei parte interioară centrală se poate distinge clar monograma criptografică a lui Christos, înscrisă într-un patrulater de formă trapezoidală. Spre una din bazele trapezului se află incizate simbolurile creştine copacul şi pasărea, sugerînd — primul viaţa veşnică şi — cel de-al doilea — spiritul sfînt. Alături apar alte cîteva semne, pîinile, care sînt tratate tot drept simboluri creştine. Pe exteriorul laturilor trapezului, se găseşte o inscripţie — EGO... VIUS sau ULUS... VOT... P — nu e greu de completat în EGO (PA) ULUS VOT (UM) P (OSUI) şi nu greu de identificat cu tradiţionala formulă creştină „eu Paulus mi-am făcut rugăciunea“ sau „eu Paulus mi-am depus obolul“. Monograma criptografică (chrisma, cum o numesc specialiştii) şi inscripţia (exvoto, în limbajul arheologilor) permit datarea fragmentului în secolul IV, datorită faptului că abia la începutul veacului respectiv, mai exact în anul 314, religia creştină a devenit liberă în Imperiu, în urma Edictului de la Milano. De altfel, cele mai vechi inscripţii de genul celeia descoperită la Moigrad, găsite pe o arie vastă din cuprinsul provinciilor romane, provin — cel mai devreme — din secolul IV, lucru firesc, întrucît e greu de presupus că oamenii şi-ar fi incizat diversele obiecte uzuale cu simboluri creştine înainte ca religia respectivă să fi ieşit de sub rigorile legii. De altfel, inscripţia pusă în evidenţă de doctorul Gudea este analogă ca formulare celebrului domariu de la Biertan, considerat pînă nu demult drept piesă fundamentală pentru dovedirea creştinismului în Dacia timpului respectiv, ea aruncînd o lumină nouă asupra problemei adoptării creştinismului de către daco-romani şi consolidînd — prin claritate şi vigoare ştiinţifică — valoarea documentară a unor mărturii similare, a căror valabilitate a fost uneori tendenţios aşezată sub semnul îndoielii. Rezumînd, să subliniem că importanţa deosebită a fragmentului ceramic de la Moigrad constă, înainte de toate, în caracterul lui sigur creştin. Apoi, să notăm că incizia vasului s-a efectuat, premergător arderii, în atelierele din Porolissum, fiind UN PRODUS LOCAL, afirmaţie la care Nicolae Gudea a ajuns după amănunţite analize şi analogii. Comparînd vasul cu inscripţie şi simboluri creştine cu alte fragmente ceramice, mai vechi sau mai noi, descoperite în zona castrului roman de la Porolissum, arheologul clujean a găsit o gamă întreagă de elemente identice. Aceeaşi culoare. Acelaşi lut. Acelaşi stil de ardere.

Un cercetător pe cît de tînăr, pe atît de dotat : Nicolae Gudea

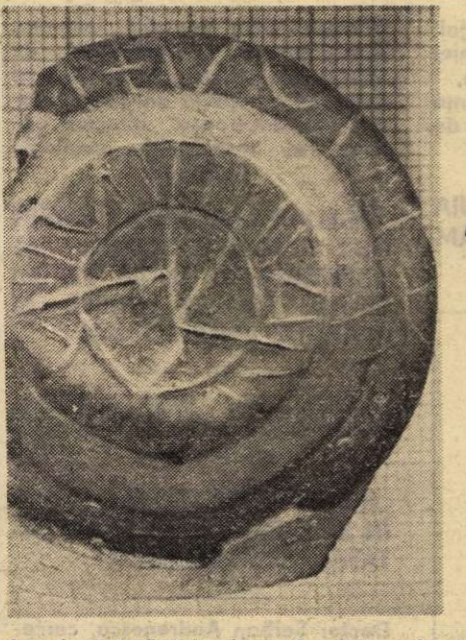

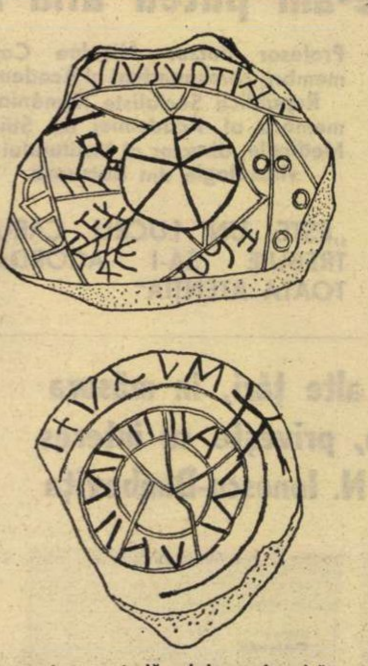

Sus, desenul părţii interioare. Se distinge clar, în partea centrală, chrisma, înscrisă intr-un patrulater de formă trapezoidală. De asemenea, sînt vizibile copacul şi pasărea. În afara laturilor trapezului, se află incizată inscripţia, cuvîntul EGO (întors, în partea de jos), fiind uşor de citit. Jos, desenul părţii exterioare, încă în studiu

Ce vor să spună, în două cuvinte, observaţiile de mai sus ? În primul rînd, că populaţia daco-romană din oraşul amintit, atestată deja prin descoperiri de monede tîrzii de bronz, prin fibule şi chiar prin inscripţii romane, A CONTINUAT SĂ TRĂIASCĂ ÎN VECHEA VATRĂ a aşezării şi după anul 275, an în care, după cum se ştie, romanii şi-au mutat hotarele imperiului, coborînd la sud de Dunăre. În al doilea rînd, că daco-romanii AU CONSERVAT NU NUMAI LIMBA LATINĂ VORBITĂ, CI ŞI PE CEA SCRISĂ. În al treilea rînd, că ei au continuat să producă şi să folosească forme sociale SPECIFICE Imperiului roman, oferind teren prielnic apariţiei creştinismului la care, de pildă, popoarele barbare (goţii, vizigoţii, ostrogoţii, francii etc.) au avut acces mai tîrziu, abia după încorporarea lor în Imperiu. Sugerată încă din perioada anterioară de prezenţa unor pietre de inel (geme) ale sectei gnosticilor, apariţia creştinismului la Porolissum este ştiinţific întărită de fragmentul ceramic descifrat de doctorul Gudea, document care dovedeşte — pe lîngă cele spuse — că populaţia din Dacia intracarpatică a păstrat şi după anul 275 caracteristici subscrise fenomenului general de criză prin care trecea, la acea dată, societatea romană.

E evident, dat fiind cele afirmate pînă acum, că recenta descoperire de la Moigrad se constituie nu numai într-un document istoriografic de deosebită valoare, ale cărui sensuri sînt tot atîtea argumente, clare şi temeinice, în sprijinul ideii continuităţii daco-romane în Transilvania, ci şi într-un nou răspuns, răspicat şi deschis, dat acelora care, din ignoranţă sau din alte motive, caută să tragă pe turta lor spuza istoriei.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Prea înceţi pentru o idee atît de mare!

În numărul din 4 mai a.c., sub titlul „Motorul fără vilbrochen al inginerului timişorean Iosif Roşiu“, revista **Flacăra** publica un reportaj referitor la o descoperire cu adevărat senzaţională, limpede, în mare măsură, chiar din generic şi de maximă însemnătate (virtuală, se înţelege) pentru economia noastră naţională. Reamintim obiectul şi subiectul articolului respectiv : de aproape jumătate de secol, inginerul Roşiu, astăzi pensionar, a fost obsedat (acesta e cuvîntul ce exprimă, aici, perseverenţa) de ideea construirii unui motor fără vilbrochen, adică în stare să transforme energia termică direct şi numai în mişcare rotativă, singura utilă respectivului angrenaj. Ca în orice întreprindere de acest gen — asemuită, adesea, cu căutarea acului în carul cu fîn —, obstacole şi piedici s-au aflat la tot pasul, ca şi scepticismul, invidia şi rea-voinţa unor „confraţi“. Mai rar : încurajarea, sfatul, ajutorul, umărul, mintea. Şi, după o jumătate de veac de căutări, după mulţi bani azvîrliţi în hăul neştiut al problemei „x“, sprijinit mai mult de profani decît de „docenţi“, Iosif P. Roşiu, devenit, din şofer, inginer reputat, a putut exclama, fericit, ca oricare om cu patima descifrării ipotezelor : Evrika ! Omul găsise cheia, soluţia, răspunsul. Pentru prima oară în ţara noastră, la 14 ianuarie 1978, ora 13, la Timişoara, prin colaborarea unor meşteri inimoşi de la întreprinderile „Victoria“ şi „Spumotim“, a fost pus în funcţiune un motor transformînd energia termică direct în energie mecanică, sub forma mişcării rotative ! Deşi e departe de performanţele reale, fiind creat doar ca mostră „mişcătoare“ a principiului ca atare, acest motor artizanal infirmă acuzaţiile că ar fi lipsit de noutate şi progres tehnic, cum se vedea din hîrtii şi desene. Asemuit cu motorul Wankel, el are, faţă de acesta, cîteva atu-uri, între care, în principal : nu pretinde reutilarea fabricilor de motoare clasice şi poate fi adaptat la ciclul Diesel.

După patru luni de zile (puţin, sigur, în şirul celor 50 de ani de căutări şi 67 de viaţă !), perioadă scursă de la apariţia articolului menţionat, mulţi specialişti de la O.S.I.M. sau C.N.Ş.T., cadre didactice şi cercetători din Timişoara, ca şi alţi curioşi, s-au deplasat la faţa locului ; au văzut motorul, l-au pornit şi s-au dus, majoritatea zicînd : „Formidabil ! De necrezut !“ şi, tot de necrezut, l-au dat uitării, hotărînd, discret sau nu, „e născut mort“. De ce ?! Fără îndoială, scepticismul acesta se explică într-un domeniu în care, cum ne spunea dr. ing. Virgil Negrea, şef de lucrări la catedra de specialitate a Facultăţii de mecanică din Timişoara, noutăţile sînt de-a dreptul sporadice şi de amănunt, darmite în cazul ivirii unei alte concepţii în construcţia şi funcţionarea motorului, într-o perioadă în care tot cel liniar cîştigă bătăliile pieţelor lumii, teren important pierzînd acum pînă şi Wankel-ul. Acelaşi om de ştiinţă timişorean îşi mărturisea rezervele personale faţă de impunerea motorului Roşiu pe o scară largă, adăugînd că proiectul are elemente clare de noutate tehnică şi că, totuşi, este dispus să acorde întreg sprijinul studierii sale complexe.

Aşadar, ce cere inginerul Roşiu şi ce se impune : fabricarea a două prototipuri, unul de 50—60 CP, cu care să se echipeze un autoturism Dacia 1300, altul de 100—150 CP, pentru un tractor. La început ! Pînă la... început, chestiunea primordială ar fi proiectarea celor două motoare, fapt propus de C.N.Ş.T., Institutului naţional de motoare termice, ai cărui specialişti se cuvenea să fie mult mai receptivi la o idee cu adevărat revoluţionară, chiar dacă asta ar implica şi un anume risc şi, de ce nu, eşecul. Aşa cum o carte nu poate fi etichetată drept bună sau proastă fără a fi citită, nici motorul lui Roşiu nu trebuie considerat „mort din faşă“, mai ales că el funcţionează, în... carne şi oase !

Alăturînd acestei situaţii şi cazul altui inventator „descoperit“ de revista **Flacăra** — muncitorul Dimitrie Tiron, din satul Uihei, creator, între altele, al unei maşini de întins tutun pe sfoară !, rămasă idee —, ambii bucurîndu-se de sprijinul şi încurajarea organelor locale de partid şi de stat, socotim util îndemnul spre o grabnică analiză, din partea forurilor ştiinţifice de resort, a posibilităţilor ca motorul termic rotativ să devină un bun al economiei naţionale, aşa cum îl doreşte, în amurgul vieţii, autorul. Modest, ing. Roşiu ne spunea că ar fi dispus să accepte orice altă formulă ajutătoare, adică îmbunătăţirea, perfecţionarea modelului creat de dumnealui, lui revenindu-i, oricum, satisfacţia impulsului iniţial. Mare lucru !

TEODOR BULZA ■

TRANSINCRESTUL

sau cum se împlinește o idee a savantului Coandă

În decorul natural din zona Măneci Ungureni — Cheia, prin locurile pe unde altădată, circula trenuțul forestier, marcînd, timid, singura prezență a tehnicii, poate fi văzută, de cîtva timp, o instalație cu totul neobișnuită chiar și pentru alte meleaguri mai deprinse cu industria ori cu noutatea gîndirii omenești. Un tub metalic de peste un metru diametru, vopsit într-un verde împrumutat din bogata paletă a pădurilor de pe coaste, ascunde privirilor un proces extrem de modern, dar foarte simplu în esență : un sistem de transport rapid și ieftin. Deocamdată, lungimea traseului este în jur de 1 300 m, însă, așa cum aveam să aflu, foarte curînd se va putea trece la distanțe și mai mari, pînă în 50 de km.

Cel care avea să-mi ofere primele explicații a fost inginerul Constantin Oproiu, șeful colectivului care s-a ocupat de cercetarea și ducerea la bun sfîrșit a acesteia, pînă la realizarea practică a sistemului denumit „Transincrest“, dar care înseamnă, mai pe larg exprimat : sistem de transport aerodepresiv conteinerizat în tuburi de mare diametru. Interlocutorul meu, un om firav, cu păr albit, frumos acordat cu uniforma albastră a ofițerilor de aviație pe care o poartă, inginerul Constantin Oproiu fiind colonel în arma înălțimilor, vrea să facă, de la început, elogiul marelui savant român Henri Coandă, la a cărui inițiativă statul nostru a răspuns afirmativ înființînd Institutul Național al Creației Științifice și Tehnice — INCREST, locul în care gînditorii români în ale tehnicii își pot valorifica ideile. Aceasta pe de o parte, iar pe de alta, omagiul inginerului Oproiu se îndreaptă spre aceeași mare personalitate a tehnicii naționale și mondiale deoarece, chiar în cazul despre care ne-am propus a scrie, Henri Coandă a făcut începutul. Aceasta se întîmpla prin anul 1970 cînd s-a crezut că binecunoscutul efect Coandă, folosit, printre altele, în aviația cu reacție, va putea rezolva și problema transporturilor prin alte mijloace decît cele clasice : pe calea ferată, pe cea fără pulbere a apelor, prin aer, ori pe șosele. Dar, încă de la primele cercetări principiul a fost... întors în cu totul alt sens, adică s-a recurs la forța de depresiune a aerului, provocată în interiorul unui tub cu ajutorul unor simple ventilatoare, al căror rol este acela de a crea o stare de vid aproximativ, prin care conteinerele încărcate cu diverse materiale sau mărfuri să poată circula fără motoare și combustibil. Instalația este completată cu un piston de dimensiunile tubului metalic, aflat la un capăt al acestuia. Se realizează astfel o presiune mică în fața acestui piston și alta foarte mare în spatele lui. Iată „secretul“ sistemului, secret cunoscut astăzi întregii lumi științifice, dar pe care, pînă acum, doar cercetătorii români l-au și aplicat cu succes.

La cercetare și realizare a participat un colectiv destul de larg de oameni, condus de dr. ing. Constantin Teodorescu-Țintea, directorul general al INCREST, ing. C. Ceaușelu, ing. Mihai Marcu, ing. Gh. Dorobanțu, ing. Gh. Solomon, maistrul Gh. Alexe, ing. C. Dincă și alții. Un aspect ce mi se pare nu numai interesant, ci chiar hotărîtor în obținerea rezultatelor întrevăzute teoretic a fost acela că întreaga instalație s-a datorat acelorași oameni care au și gîndit-o, sau cum spunea C. Oproiu „tot ceea ce vedeți am făcut cu mînuțele noastre“. Nu era vorba nici de răsfăț și nici de infatuare, pentru că același om adaugă sprijinul primit din partea multor ministere și întreprinderi, datorită cărora au beneficiat de unele piese, de obținerea unor calități de oțeluri speciale și așa mai departe. Mă mai simt dator să scriu și despre alte aspecte, poate la fel de importante, cum sînt : folosirea exclusivă de materiale românești ori de produse ale industriei autohtone („nu mi-aș fi iertat niciodată chiar și intenția de a apela la ceva din import, îmi spunea ing. Oproiu, cînd Reșița îmi putea da șina de cale ferată, Galațiul laminatele, „Republica“ București țevile sudate și așa mai departe“), ca și ideea, pusă în practică, de a folosi pentru toate muncile necesare, oameni din zona Măneci Ungureni-Cheia, adică oamenii locurilor care au văzut pentru prima oară în țară și în lume un astfel de tunel prin care circulă trenuri de conteinere, în tăcere absolută, în acea tăcere care ascunde în ea o explozie de inteligență, datorită căreia sute și mii, zeci de mii și milioane de tone pot fi deplasate la mari distanțe fără motoare, fără benzină ori motorină, fără efortul omului, căci întreaga instalație, în care se cer incluse stațiile de încărcare și descărcare, nu necesită decît prezența a 4 oameni, acum, și a numai doi, în curînd, care să supravegheze totul, folosindu-se forța de depresiune a aerului, uriașă forță și neprețuită, în dublu sens, pentru că ea poate face minuni și nu costă nimic !

Obișnuiți cu mijloacele tradiționale de transport, mă întreb dacă aceste căi noi pot face față dificultăților de relief și mi se răspunde că tuburile pot traversa ape și mlaștini, pot fi îngropate sau suspendate. Dealtfel, chiar aici la Măneci Ungureni acei 1 300 m. ai traseului sînt de fapt 2 600 m. deoarece tuburile sînt suprapuse, fiecare dintre ele servind unui sens de deplasare a conteinerelor, un traseu dus-întors. S-a ales Măneciul deoarece cercetătorii și-au pus problema unui cît mai mic volum de investiții, or, aici exista vechiul terasament al fostei linii ferate înguste, dezafectată de cîțiva ani și care a fost folosit fără a se intra în terenurile productive.

Inginerul C. Oproiu se ocupă, în prezent, de implementarea sistemului creat la INCREST în alte cîteva locuri din țară. De pildă, la cariera de la Caraorman construcția a și început, iar la Murighiol studiul este gata. Aici se prevăd transporturi de 800 mii tone material pe an și, respectiv, 2 milioane tone. Sînt luate în studiu și alte obiective. Sistemul se va impune și în industria cărbunelui, fără îndoială, chiar și împotriva unor scepticisme fiindcă avantajul este net în favoarea noului : prețul de transport al unei tone per kilometru nu depășește 1 leu ! Orice comparație cu alte mijloace folosite pînă în prezent va da cîștig de cauză sistemului „Transincrest“.

La insistențele inginerului Oproiu fac cunoștința unui tînăr, din echipa de cercetători, inginerul Mihai Marcu. Demonstrația lui pornește de la general spre particular, adică de la vastul program național de dezvoltare, inițiat de partid. Mihai Marcu știe că transporturile „înghit“ 20 % din întregul volum de investiții al țării, el poate enumera, pe ramuri, multe din piesele mici care alcătuiesc, pentru el, avalanșa licențelor la care apelează industria noastră, fie că este vorba de calea ferată, fie că este vorba despre industria de autocamioane și basculante, fie că se referă la benzi transportoare, alte tehnologii complexe, mărci de oțeluri speciale etc., etc., toate pe bani mulți. „Resursele naturale ale țării noastre se află, de regulă, la cca. 50—60 km de locurile populate, de întreprinderile prelucrătoare. Sub 50 km C.F.R.-ul nu intervine, iar transportul auto costă foarte scump, necesită șosele asfaltate, mult personal (2 persoane la bord, încărcători manuali și descărcători), uzura tuturor acestor mijloace este destul de rapidă, iar „Transincrestul“ cere cîteva ventilatoare, niște șină, un tub și conteinerelor care se pot face în orice atelier. Prețul este de cîteva ori mai mic. Singura concurență o reprezintă transportul pe apă, care rămîne cel mai ieftin. Dar de unde atîtea fluvii și rîuri mari care să treacă pe la toate întreprinderile ?“

Ing. Mihai Marcu își continuă demonstrația sa extrem de convingătoare, cu toate că recurge la o comparație cu „năzdrăvăniile lui Jules Verne“ care nu mai par astăzi ciudate nici măcar copiilor, pentru a dovedi cît de simplă este tehnologia la care s-a recurs. Cu toate acestea, invenția românească a fost brevetată, pînă acum, în cîteva țări cu forță industrială recunoscută : S.U.A., R.F.G., Anglia, U.R.S.S. Cît despre domeniul de aplicație, el cuprinde, „deocamdată“, cam 100 de posibilități ! Transportul în tub, îmi spune inginerul Mihai Marcu, aparține viitorului, înțelegînd prin asta că el poate fi folosit și pentru persoane, la viteze despre care, pînă acum, doar oamenii de știință îndrăznesc să vorbească. Invenția noastră se bazează pe o viziune economică, nu pe abstracțiuni și cred că așa trebuie să se întîmple cu orice noutate tehnică.

EM. VALERIU ■

Un specialist despre cazul Pavel Kozak

— Stimate tovarășe doctor, vă propunem de la bun început să consacrăm întreaga noastră discuție unei probleme medicale de actualitate, foarte prezentă în conștiința marelui public, și extrem de controversată în cercurile de specialitate. Este vorba de metoda terapeutică propusă și practicată cu succes de către dermatologul autodidact Pavel Kozák, metodă privită cu îndreptățită speranță de mii de actuali sau virtuali suferinzi, dar care pînă la ora actuală este apreciată de către unii dintre confrații dumneavoastră drept antiștiințifică, fără ca pentru aceasta să se procedeze la cercetare riguros științifică. Pentru a răspunde sutelor de scrisori sosite pe adresa redacției noastre, ne adresăm de data aceasta unui specialist în materie, cunoscut și recunoscut în țară și peste hotare pentru contribuția sa de esență în acest domeniu al patologiei umane. Ne permiteți, tocmai de aceea, ca înainte de a vă adresa prima întrebare să amintim cititorilor că interlocutorul nostru este **dermatologul Alexandru Marinescu, medic primar, doctor în științe medicale și șef de lucrări la I.M.F. București, clinica 2 dermatologie,** autorul unor lucrări publicate în țară și peste hotare, mesager al școlii naționale de medicină la numeroase congrese internaționale și bursier al unor prestigioase centre medicale din Austria, R.F.G. și Franța. Mai dorim să reamintim cititorilor noștri că în urmă cu patru luni ați publicat în „Flacăra“, un scurt articol prin care vă exprimați părerile în legătură cu „Cazul Kozak“, solicitînd din partea forurilor în drept recunoașterea sau respingerea acestei metode prin criterii rațional-științifice, prin solicitudine și omenie, în spiritul deontologiei medicale. Vă propunem, stimate tovarășe doctor, să începem discuția pornind de la articolul pe care l-ați publicat în „Flacăra“.

— De acord, dar cu o condiție : să notați și să reproduceți cu exactitate fiecare cuvînt al dialogului nostru.

— Nici nu m-am gîndit să procedăm altminterea...

— Spuneam și continuu să apreciez că avem de-a face cu un caz mai deosebit. Pavel Kozak nu este medic. Dacă ar fi, situația lui ar fi fost mai simplă. După Boicil, Covalitin, Ulcosilvanil etc., revista dv. ar fi putut lansa și „Kozaktilul ?! Adevărul e că, timp de 20 de ani, Pavel Kozak a consultat în locuința sa mii de bolnavi. Este greu în această situație să-l declari șarlatan. Cîți medici au consultat la domiciliul lor în ultimii 20 de ani ? Au fost cazuri, dar în scurtă vreme ei au trebuit să răspundă în fața legii. Dacă Pavel Kozák ar fi provocat prin tratamentul său decese sau îmbolnăviri grave, cariera lui ar fi sucombat de mult. Dealtfel, în această privință Ministerul Sănătății a dovedit o inconsecvență cel puțin ciudată : la început l-a etichetat drept șarlatan, iar mai apoi, în 1978, l-a invitat să-și testeze metoda, acordîndu-i paturi la Spitalul din Fundeni. De ce acest lucru ? S-a spus, că în spatele lui Pavel Kozak stau ascunși medici specialiști ? Că Pavel Kozák ar fi doar firmă. S-a mai afirmat că Pavel Kozak practică sugestia sau hipnoza. Dar Kozak este miop ! Ar fi, deci, un soi de Rasputin cu ochelari sau lentile de contact... Să nu uităm totuși că omul nostru consultă în dermatologie și că această branșă are un specific aparte. Bolile de piele nu sînt maladii ascunse, ci perfect perceptibile. Oricine poate vedea cu ochiul liber o eczemă, o acnee, un psoriazis. Unui bolnav de inimă îi pot spune că este perfect sănătos și el, eventual, mă poate crede, dar un bolnav cu eczemă mă crede pe cuvînt abia după ce constată însănătoșirea.

— În articolul publicat în „Flacăra“ ați arătat că în specialitatea dumneavoastră au fost depistate aproximativ 300 de boli. Unele dintre acestea — ați menționat dumneavoastră — pot fi apreciate drept grele, altele mai ușoare. Amintesc acest lucru, deoarece unul dintre confrații dumneavoastră de breaslă, într-un recent articol publicat în „România liberă“, a apreciat că toate maladiile de piele sînt grave.

— Consider aprecierea drept eronată. Există, evident, boli grave și altele ușoare. Semnatarul articolului respectiv a mai făcut dealtfel și alte afirmații hazardate, susținînd de pildă că soarele este principalul agent cauzator al bolilor de piele. S-a mai amintit apoi un lucru arhicunoscut și anume că pielea trebuie considerată într-o strînsă corelație cu întregul organism ...Evident că nu o putem pune în băț la soare ! Dermatologia ca specialitate s-a desprins din medicina generală, prima clinică de dermatologie din lume a fost înființată la Viena cu mai bine de 100 de ani în urmă de Hebra.

— Să revenim la Pavel Kozak și la metoda sa terapeutică.

— Pavel Kozak a devenit cunoscut publicului din țara noastră datorită bolnavilor pe care i-a tratat și mai apoi articolelor publicate în „Flacăra“. În cuprinsul lor, s-au spus multe lucruri adevărate, dar și unele exagerări. S-a afirmat de pildă că Pavel Kozák este un autodidact care, după ce a citit tone de cărți, a dobîndit privilegiul de a vindeca toate bolile de piele. O afirmație eronată prin exagerare care, luată ca atare, a stîrnit o neîncredere în rîndul specialiștilor.

— Prin ce atribute apreciați că se recomandă metoda Kozak ?

— Metoda folosită de Pavel Kozák își demonstrează eficiența în nouă maladii : eczema (în diferite variante clinice), acneea (în diferite variante clinice), lichenul plan, ihtiozisul, psoriazisul, dermitele de contact, eritematodesul cronic și boala denumită prurige. Pavel Kozak susține că obține rezultate și în tratarea altor maladii, dar personal nu le-am constatat.

— Ce rezultate obțin medicii dermatologi în maladiile pe care le-ați enumerat ?

— Orice dermatolog cu o vechime de 5—6 ani, obține rezultate.

— Care este deci contribuția lui Pavel Kozak ? Este vorba de o nouă ipoteză științifică ?

— În legătură cu maladiile pe care le-am enumerat, au fost emise în ultimul secol peste o sută de ipoteze științifice. Pavel Kozak nu este un teoretician, el a izbutit să trateze aceste maladii empiric. Cu toate acestea el a fost chemat în fața unei comisii pentru a-și prezenta ipoteza de lucru sau teoria sa privind diverse etiologii ale bolilor de piele. Ce să spună Pavel Kozák în această privință ? Nu teorii științifice trebuie să-i cerem lui Pavel Kozak. Nu văd ce-ar putea să-mi explice. De ce? Să vă povestesc ceva : cu decenii în urmă s-a observat de către un muncitor că, într-o regiune din Italia, în raza unei fabrici de linoleum, nu au apărut niciodată cazuri de psoriazis. S-a ajuns astfel la concluzia că uleiul de in folosit în fabricație are efecte curative în această privință. Ulterior specialiștii — constatînd că diverși bolnavi folosesc uleiul de in pentru a se lecui de această boală — au ajuns la concluzia că vitamina F-99 (obținută din acizi grași nesaturați cu dublă legătură) poate fi administrată în cazurile de psoriazis. Iată și altul : în sudul Franței, îndată după terminarea ultimului război, s-a constat că într-o regiune viticolă apar numeroase cazuri de cancer cutanat de natură arsenicală. De unde arsenic în vița de vie? Cercetări îndelungate au demonstrat ulterior că în timpul ocupației naziste, lipsind soluția de piatră vînătă, viticultorii au utilizat pentru stropirea viilor arsenicul. Datoria specialiștilor este de a cerceta observațiile.

— Care este deci deosebirea dintre tratamentul aplicat de Pavel Kozak și cel al dermatologiei oficiale ?

— După părerea mea Kozak obține aceste rezultate în felul următor : în primul rînd printr-o individualizare a tratamentului. Pentru fiecare caz în parte el folosește anumite procedee de tratament. În al doilea rînd, el recomandă o dietă alimentară foarte adecvată maladiei în cauză, recomandîndu-se și aici prin originalitate. Aici aș putea vorbi de sugestie.

— Vă referiți la sugestia alimentară ?

— Da. V-am povestit întîmplarea din Italia. A fost o perioadă în care bolnavii de psoriazis consumau dimineața pe stomacul gol un păhărel de ulei de in. La prînz mîncau slănină, dar îndepărtau cu briceagul stratul superior care, aflaseră ei, nu conținea destulă vitamină F. Făceau acest lucru deoarece s-a spus de către medici că slănina și uleiul de in conțin vitamina F. Și bolnavii de psoriazis aveau impresia că maladia lor regresează. Dar au apărut cercetări americane care recomandau bolnavilor de psoriazis să consume piept de curcan. Și bolnavii au declarat din nou că maladia regresează.

— Atunci, stimate doctor, să recomandăm bolnavilor dimineața ulei de in, la prînz piept de curcan și seara slănină ?

— Da, sînt lucruri cu o bază reală, științifică. Dar ele, singure, nu pot asigura o ameliorare a psoriazisului, în schimb pot acționa ca un factor de sugestie-autosugestie. Îmi vine în minte acum o altă constatare : în timpul naziștilor, în lagărele abator pe care le-au înființat, s-a observat că nu a apărut nici un caz de psoriazis. De ce ? E de presupus că un regim sărac în proteine ar avea un efect salutar în tratarea psoriazisului. Revenind la Pavel Kozák trebuie să mai amintim faptul că el nu utilizează medicamente „miraculoase“. El folosește, în principal, medicamentele existente, dar dozîndu-le și administrîndu-le după criterii personale. Din prescripțiile sale lipsesc apoi corticoizii sau alte remedii tari (citostatice în tratamentul psoriazisului ș.a.). Tratamentul său a dovedit pînă în prezent că perioadele de remisiune în maladiile amintite sînt mai îndelungate decît cele realizate în urma tratamentului obișnuit. Voi fi foarte clar. Pavel Kozak obține rezultate bune în maladiile pe care le-am amintit. Cum le obține ? Empiric. Nimeni nu ar avea nimic de pierdut, dacă într-un serviciu de dermatologie — într-un mediu liniștit și de încredere reciprocă, se va încerca metodologia lui Kozak.

— Deci, tovarășe doctor, Pavel Kozak este un empiric ?

— Nici nu poate fi altceva. Orice observație, orice tratament obținut fără o prealabilă și riguroasă cercetare științifică nu poate fi etichetat decît empirism. Dar aceasta nu înseamnă că un empiric nu poate avea idei, observații și rezultate care ulterior să se demonstreze că au o deosebită valoare științifică.

LIVIU MAIOR ■

„OLTCIT" *înseamnă, deocamdată, nu niște mașini, ci niște oameni.*

Niște oameni pe care merită să-i cunoaștem

Toată lumea așteaptă „Oltcit"-uri. Cu multă curiozitate, cu interes, cu nerăbdare. Noul automobil, „made in Oltenia", la Craiova, în cooperare cu firma franceză „Citroen", e așteptat cu frisonul, cu nerăbdarea îmbarcării într-un vehicul care va transporta, ni se spune, pe șoselele noastre, o întreagă încărcătură de cuceriri ale tehnicii, de însușiri constructive și funcționale, pe care mînuitorii volanului le vor prețui din plin : adică un vehicul de mic litraj, cu consumuri de combustibil scăzute, cu confort sporit, cu un bord modern, pe deasupra o mașină silențioasă, pe deasupra o mașină mai accesibilă pungii. Adică o mașină care devine, care a și devenit, prin calitățile ce-i sînt puse în seamă, o cutie de rezonanță (chiar și silențioasă !) a speranțelor și a nerăbdării multora. Dar despre nerăbdarea aceasta vom mai vorbi.

Deocamdată vom vorbi despre niște oameni. Fiindcă „Oltcit"-ul, la ora de față, înseamnă nu niște mașini, ci niște oameni. Niște oameni pe care merită să-i cunoaștem. Acei oameni care fabrică fabrica ce va fabrica „Oltcit"-uri.

Cine sînt ei ? Ei sînt, ne spune tovarășul Doru Craia, inginerul șef al marelui șantier de la poarta de răsărit a Craiovei, niște constructori ca toți constructorii. Pe porțile unui șantier, după cum se știe, intră cea mai eterogenă materie umană. Așa s-a întîmplat și la „Oltcit". Adică pe porțile șantierului care fabrică fabrica în care se vor fabrica automobile moderne, suple, confortabile și silențioase au pășit și specialiști, muncitori și tehnicieni de înaltă calificare, oameni care au dat ocol României de cîteva ori sau de cîteva zeci de ori, din șantier în șantier, au pășit și tineri, mulți tineri craioveni sau din satele de prin jur, aflați la început de carieră, de profesie. Ei toți, într-un timp foarte scurt, au alcătuit, ca pe toate șantierele, o familie, acea familie de un tip aparte, care e cea a constructorilor. O familie în care toți, vîrstnici și tineri, au trebuit să acționeze ca unul, să înfrunte ca unul arșițe, colburi, ploi, viscole și zăpezi, adică încercările, examenele, asprimile bine știute ale vieții de șantier, fiindcă și aici, la Craiova, pe șantierul „Oltcit"-ului, anul are patru anotimpuri, iar firea și munca omului, a constructorului, sînt obligate să le urmeze pe toate, generație după generație. O familie în care cei tineri, de la început, au pus întrebări, sumedenie de întrebări la care ceilalți, cei vîrstnici, cei îmbătrîniți pe șantiere, cei osteniți de munci, cei neosteniți în a da răspunsuri, au răspuns. Au răspuns — s-au străduit să răspundă — chiar și atunci cînd, puși ei înșiși în fața unor probleme noi, au trebuit, la rîndu-le, să formuleze întrebări.

Sîntem pe unul dintre șantierele cele mai mari, mai complexe, mai pline de noutate, de inedit, din cîte s-au zămislit la noi, un șantier care a pus în fața oamenilor, din start, probleme de tehnică, de tehnologie, de ingeniozitate, de fantezie, de calitate a muncii și, evident, nu în ultimul rînd, de ritmuri, probleme, cerînd, fiecare, răspuns sau soluții novatoare și creatoare. Multe din ele, ne spune ing. Craia, constituindu-se ca veritabile premiere.

Șantierul cuprinde 130 de hectare. Primele excavații au început în aprilie anul trecut. La ceasul de față, așa-numitele „mișcări de terasamente" („mișcări" însemnind și excavații, dar și „umpluturi" sau „compensări de terasamente", ele săvîrșindu-se pe un teren cu foarte multe denivelări) înglobează peste 1 800 000 mc de pămînt. Primul metru cub de beton a fost turnat în iunie anul trecut. La ceasul de față s-a ajuns la circa 250 000 mc. Montajul structurilor metalice ale marilor hale („mari" în accepția cea mai deplină, o hală cum e cea de montaj general, de exemplu, ocupînd 45 000 de metri pătrați, cea de presaj ocupînd 90 000, cea de prelucrări mecanice 100 000) a început în septembrie anul trecut. La ceasul de față, montajul e gata în proporție de 80 la sută.

Acestea sînt ritmurile, unele din cele mai spectaculoase din cîte ne-a fost dat să notăm pe șantierele noastre, iar aceste ritmuri, această cursă contracronometru a hărniciei, a pasiunii, a eroismului muncii, s-au înfăptuit în condiții în care, spuneam, fiecare bornă a drumului șantierului, a devenirii lui, a reprezentat o problemă, cerînd un răspuns creator, cerînd o soluție novatoare.

Excavatoriștii Ion Crutan, Ion Voicilă, buldozeriștii Gh. Niculescu, Ion Stoenică, Titi Constantin, șoferii Alexandru Șoroiu, Ion Măroiu, Florian Stroe și toți ceilalți mulți constructori angrenați în acea matematică a marilor cifre ale „mișcării pămîntului" au lucrat, ni se spune, „în unități", fiecare excavator fiind dotat, pe întregul parcurs al sarcinilor sau al programelor sale de lucru, cu camioanele, buldozerele și cilindrii compresori necesari, asigurîndu-se astfel fluxul continuu, organizat, dirijat, al întregii munci. Betoniștii lui Gheorghe Clenci sau I. Vijulie, împreună cu toți cei ocupați cu fundațiile, au inaugurat, pe acest șantier, un „sistem de fundare" nou, în care fundațiilor zise „directe", adică turnate de-a dreptul în sol, și fundațiilor „indirecte" cu piloți prefabricați de beton armat, li s-au adăugat și fundațiile, tot „indirecte", cu așa-numite „coloane" de beton armat, înfipte la mari adîncimi. Sistemul acesta este o adevărată lucrare de artă, este una din lucrările care, în peisajul de astăzi al șantierului, încîntă ochiul, aceste „coloane" înșirîndu-se sub privire ca niște coloane de propilee, susținînd, triumfal, arcada construcției. Mîine, ele nu vor mai fi, dispărînd sub pămînt, sub pardoselile halelor. Sistemul acesta a fost dictat, ne spune ing. Craia, de necesitatea (pe care celălalt interlocutor al nostru, tov. Valentin Smărăndescu, reprezentantul beneficiarului, o confirmă, dînd apăsat din cap) ca automobilul „Oltcit" să fie ca și o bijuterie, șlefuit ca și o bijuterie, fără nici cea mai infimă deformație în structura caroseriei. Or, marile prese, adică mașinile ce presează caroseria, sînt învestite cu „sarcini dinamice" ce nu se disting nicidecum prin blîndețe, ele, cu alte cuvinte, vor lucra cu „bătăi", cu vibrații și trepidații care se vor transmite — adînc și acut — fundațiilor. Pentru asta au trebuit fundații de calitate, fundații puternice, deci profunde, încastrate în stratul masiv de marnă depistat tocmai la 26 de metri sub talpa construcției. S-au utilizat deci pentru aceste fundații, „coloanele" realizate în colaborare cu firma franceză „Franky-Frote-Fondations S.A.", coloane care, puse cap la cap, însumează mai bine de 36 de kilometri. 36 km de beton, cu grosimi variind între 520 și 600 mm, vîrîți sub pardoseala halei de presaj ! Aceasta, în ce privește „mișcările de pămînt" și „mișcările", la fel de spectaculoase, ale betoanelor. În ce privește celelalte „mișcări", cele ale metalului devenit stîlpi, ferme, grinzi, broderie aeriană, adică structură a halelor, înglobînd peste 15 000 tone de construcții metalice (construcții ușoare, suple, „articulate", cum zic constructorii, deci nu încastrate, deci nu rigide), munca, la fel, a pretins soluții de noutate, neîntîlnite pe nici un alt șantier. Adică lăcătușii din echipele lui Gheorghe Țicu, Dobrian Stancu sau Ion Mitran n-au mai montat construcția metalică „în scară", adică sau treaptă cu treaptă sau element cu element, ci și aici au adoptat tehnologia „sistemului", asamblînd, la sol, mai multe ferme metalice, ridicînd apoi întregul pachet la cotele stabilite, cucerind astfel ritm, continuitate și calitate, cucerind siguranță a muncii, înlăturare a accidentelor. Li s-au creat, pentru asta, condiții bune de lucru, adică pe jos, pe sol, în întreaga incintă, s-a așternut un strat de beton (nu foarte costisitor, procentul cimentului fiind redus, fiind vorba, de fapt, doar de-un balast stabilizat), care a permis nesinchisirea de ploi, de ninsoare, de noroaie, de umezeală, care a permis, mai simplu spus, să se pășească prin această incintă, pe toată durata muncii, în pantofi de oraș. Spațiul nu ne îngăduie să încercuim toate noutățile muncii, ale metodelor și soluțiilor folosite pe șantier, nici să-i notăm pe toți oamenii care le-au gîndit, le-au promovat, le-au aplicat. Nu vrem să facem un pomelnic de nume, ci doar să indicăm cîteva din celulele nervoase care, în vastul și complexul organism al șantierului, s-au aprins, primele, în atingere cu o mare idee, ideea noului, arzînd febril în numele ei. Ar mai trebui deci notate niște nume, numele maiștrilor Ștefan Stancu, Radu Constantin, Gheorghe Fînaru, al inginerului Constantin Mitrache, șef de șantier, ar mai trebui notate, ne spune ing. Craia, și numele unor dulgheri, cum sînt Tudor Safta, Nicolae Andronache, Gheorghe Lupescu. Ei au trecut de la ceea ce știau (și știau destule, ca veterani ai marilor șantiere !) la cunoștințe și la iscusințe cu totul noi, trecere care, evident, n-a fost simplă, ci cucerită cu rîvnă, cu zel, cu aspre tatuări de inițiere. Ei au trecut de la lucrări desfășurate pe fronturi largi, cu toleranțe admisibile mari, la operații a căror altitudine tehnică, a căror complexitate, a căror stringență, a căror finețe au impus, ni se spune, trasări cu laser, au impus toleranțe de sutimi de milimetru. Vîrful creionului de dulgher, al creionului mînuit de Lupescu sau Safta, are, cînd este bine ascuțit, doi milimetri. Cum să-l constrîngi la de o sută de ori mai puțin ? A fost constrîns, fiindcă altfel nu se putea. Și cu toate aceste constrîngeri, cu toate aceste stringențe impuse muncii, munca, pe toată durata de pînă azi a construcției, s-a dezvoltat în ritmuri deosebit de vii, toate graficele de execuție fiind atinse și întrecute.

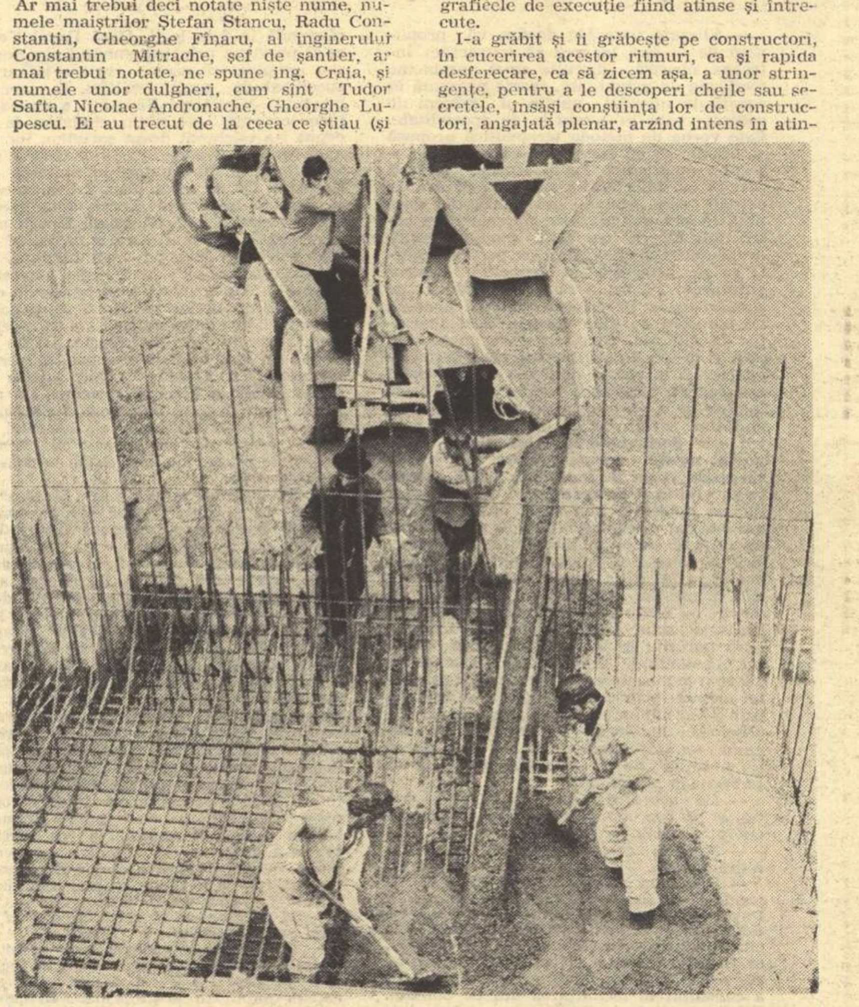

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

I-a grăbit și îi grăbește pe constructori, în cucerirea acestor ritmuri, ca și rapida desferecare, ca să zicem așa, a unor stringențe, pentru a le descoperi cheile sau secretele, însăși conștiința lor de constructori, angajată plenar, arzînd intens în atingere cu marile planuri ale partidului. Îi grăbim, alăturînd grabei lor graba noastră, noi toți, noi toți cei ce vrem „Oltcit"-uri, noi toți cei ce vrem, cei ce pretindem, cei ce așteptăm cu ardoare, cu nerăbdare, de la constructorii României de azi și de mîine, victorii mari și victorii multe. Desigur, cei străini de șantierele în care se fabrică asemenea victorii, cei nespecializați, cei ce se află în afara acestor strădanii, nu cunosc și nu realizează dificultățile care stau în calea unor astfel de performanțe. Ei cer, ei somează, ei vor victorii, vor „Oltcit"-uri, vor multe altele, ei au, dealtfel, datoria s-o vrea, datoria s-o ceară, fiindcă fără victorii civilizația noastră n-ar prospera, fiindcă fără victorii, omenește vorbind, o colectivitate s-ar șterge în anonimat, adică viața și-ar destrăma strălucirea, agonizînd în cenușiu. Recapitulați imaginea unei avalanșe de oameni escaladînd porțile și tribunele unui stadion, să zicem stadionul de duminică al Craiovei cînd joacă „U", și veți vedea că aici s-a jucat mai mult decît ambiția unui steag, aici s-a disputat o nevoie umană pură, o nevoie extremă, nevoia de victorii. Dar cum să le obținem ?

Victoriile — repetăm o vorbă mare — se obțin greu. Un automobil — un suplu și elegant „Oltcit" — pretinde, ca să demareze de la start, un efort de muncă și de creație puțin obișnuit. Cînd aclamăm secunda victoriei — sau „cursa victoriei", în cazul nostru — nu ne gîndim totdeauna și la timpul dur care le precede. Nu ne gîndim totdeauna și la oamenii ce, rămînînd acolo, în acel timp, și-au tencuit truda lor, anonim, în zvelta mașină, acea trudă dispărînd în ea, ca și coloanele de beton sub pardoselile impozantelor hale. De aceea v-am propus ca, acum, cînd timpul construcției e al lor, făurit de ei, exprimat de ei, să-i cunoaștem. Fiindcă merită — toate faptele lor o arată — să-i cunoaștem.

Vor fi impozante, vor fi foarte frumoase, ne spune ing. Smărăndescu, aceste hale ale marii uzine de la poarta de răsărit a Craiovei. Dispuse în terase, la diferite niveluri (idee ce aparține ctitorului uzinei, secretarului general al partidului, idee vizînd, deopotrivă, reducerea volumului de lucrări, a acelei „mișcări de terasamente" ce fără ea, fără această idee, ar fi fost mult mai mare, mult mai costisitoare, cum și obținerea unui joc al arhitecturilor de un inedit efect plastic în peisaj), aceste hale, deși de proporții monumentale, vor fi zvelte, suple, grațioase, aeriene. Structurile metalice ușoare (altă idee a secretarului general, aplicată cu succes și aici, ca și la alte construcții moderne ale românilor), spațiile largi, deschise soarelui (12 la sută din suprafața acoperișurilor vor fi luminatoarele, lăsînd cerul să pătrundă în hale de dimineața și pînă seara), vor întregi efectul de grație, de zveltețe, cristalizîndu-i în major strălucirile. Vor fi, cu alte cuvinte, niște ultramoderne construcții, echivalente, și ca înfățișare în peisaj, și ca ritmuri și calitate a execuției, unor victorii.

ILIE PURCARU ■

IZVORU, orașul fără acte

● Comuna care a avut prima grădiniță sătească din România, visează și construiește orașul agro-industrial de mîine... ● O sută de milioane — investiții într-un cincinal ! ● Cooperări inedite : cu Institutul de sericicultură din București și uzinele românești de autoturisme... ● Petrolul de sub... Izvoru ● 1968 : 12 telefoane ; 1978 : 128 și 100 cereri neonorate ! ● Se-ntorc acasă „navetiștii". Curînd, încă 300 de locuri de muncă ! ● În toamnă, la 24 septembrie, fiii Izvorului sînt invitați în vatra străbună ● O amintire mereu vie : familia Davila...

— Cum vedeți Izvoru în 1990 ?

— Va fi un oraș agro-industrial cu 10—15 mii de locuitori. Va avea o Stațiune de cercetări pentru terenuri podzolice și smolniță, un liceu agro-industrial, cîteva fabrici, pămîntul irigat sută la sută, un muzeu în care va fi readus neapărat și tabloul lui Carol Davila, descoperit la Izvoru, în castelul descendenților familiei Davila, un grup statuar cu Carol, Elena și Alexandru Davila, un teatru popular care va avea neapărat în repertoriu și piesa Vlaicu Vodă, revendicată de izvorani ca fiind a lor, deoarece a fost scrisă aici, în comună...

...Anticipații. Vise scumpe. Așa văd oamenii din Izvoru comuna lor.

Se încheiase campania de vară și era un moment de răgaz. La Comitetul de partid al comunei avea loc o discuție netrecută în nici un plan de muncă. Venise de la „județ" și instructorul de partid, Marin Nițulescu, cu vești bune despre comună. Doar 4 zile dintr-o lună stă la județ. În rest, e aici, în comună. Pune umărul și ajută la construirea orașului. Se întorsese de la S.M.A., unde-și predaseră combinele Gloria C-12 primarul Marin Bucinică și colaboratorii săi, care de trei ani consecutiv alcătuiesc „Brigada primarului", deja celebră nu numai în județ. Era prezent și Vasile Stretenie, secretarul consiliului, trup și suflet pentru alcătuirea monografiei comunei, încă înainte de de a fi declarată oraș cu acte. De cîțiva ani își face concediile cutreierînd arhive istorice și marile biblioteci ale țării, fiind în legătură cu mulți cercetători. Vîrsta comunei care își caută istoria? 420 de ani! Dar se pare că ea există încă din anul 1350 sau chiar mai înainte. Vasile Stretenie, „istoricul" pasionat, caută însă documentele și are credința că e foarte aproape de ele. Pînă una-alta, cei 420 de ani de existență sînt atestați cu certitudine de un act emis la 11 mai 1558. Prin el, Mircea Ciobanu, domnul Țării Românești, întărește proprietățile lui Stoica din Izvor și ale lui Vlaicu, fiul lui Mihnea Pîrcălabul.

Primarul Izvorului, Marin Bucinică, seamănă cu toți oamenii din partea locului : privire vie, ageră, spiritual, energic...

— ...Și chiar ați „închis" primăria, tovarășe Bucinică ?

— Da, am închis-o...

— Cum adică ?

— Simplu. Am spus omului de serviciu că din ziua următoare și pînă la sfîrșitul campaniei primarul redevine tractorist. Și el, și vicele, și inginerii și toți cei ce știu să conducă tractorul.

— Și primăria ? Oamenii și problemele lor ?

— În campanie toți oamenii sînt pe cîmp. E campania tuturor. Acolo rezolvăm și problemele : la capăt de tarla, pe tractor, operativ și fără condică de audiență.

— Ați fost tractorist ?

— Da, am făcut profesionala...

— Și apoi ?

— Apoi, liceul la fe-fe și am dat admitere la Academia Ștefan Gheorghiu pe care am terminat-o. Acum sînt din nou student, de data aceasta la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București...

— Și de ce v-ați întors la... tractor ?

— V-am spus : campania e a tuturor. Altădată o făceam în 20—30 de zile. Acum o facem în 11. Echipa noastră asigură un avans zilnic de 100 de hectare. Acum sîntem în al 3-lea an și a 10-a campanie. E bine să știți că în 11 zile am cîștigat și bani frumoși, 1 600 de lei !

— Care e prima ambiție a comunei ?

— Orașul! Nu ne gîndim la acte și la firme că astea nu ne încălzesc. Și ca să se creadă că afirmațiile pe care le fac au temei, notați că izvoranii trăiesc și în prezent viață orășenească. Avem lumină electrică și apă potabilă introdusă în casele oamenilor, am început să introducem încălzirea centrală, ne gîndim la canalizare, avem seră de flori, avem în comună 100 de autoturisme și chiar stație autoservice, 700 de frigidere, 800 de televizoare, grădinițe, creșă, peste 100 de intelectuali. Avem spital, dispensar și ne bucură foarte mult noua Lege a sănătății...

— De ce ?

— Altfel nu știu ce s-ar mai fi ales de spitalul din comuna noastră. În jurul anilor '30 era cel mai mare și mai bine dotat din zonă. Aparatele s-au tot cărat spre spitalul din Costești, adică la „raion", pînă cînd la Izvoru a rămas o simplă secție externă a spitalului de acolo, încadrată cu un singur medic! Și gîndiți-vă că spitalul din Izvoru, care a purtat numele lui *Carol Davila*, avea încă prin anii '30 chiar și secție de chirurgie !

— Și de ce vorbiți la trecut ?

— Pentru că azi nu mai are secție de chirurgie și nu mai poartă nici chiar numele lui Carol Davila !

— De ce ?

— Nu știu. Și numele nu l-a purtat întîmplător. Aici, în Izvoru a trăit timp de peste o jumătate de veac, pînă după anii '50, Elena Davila, fiica marelui om de știință și patriot care a iubit copiii, oamenii și comuna. Elena Davila a construit aici spital și dispensar, cămin cultural, (în 1931 !), școală, cinematograf sătesc (în Izvoru rulau filme în anul 1937 !), sediul Primăriei și cîte altele. În jurul anilor 1935 la Izvoru funcționa deja o grădiniță pentru copiii comunei. Din informațiile pe care le avem, se pare că e prima grădiniță rurală publică înființată în România! Și tot prin anii aceia funcționa chiar și o școală de arte și meserii care pregătea tinichigii, dulgheri, rotari și dogari.

— Azi ce meserii se practică în comună?

— Foarte multe, inclusiv cele specifice extracțiilor petroliere. Pentru că de două decenii în Izvoru au apărut și sondele de extracție a petrolului, aparținînd nu de una, ci de două schele petroliere: Valea Caselor și Rîmnicu Vilcea. Avem apoi, o puternică unitate de prestări în servicii, care va ridica în viitor case, blocuri și tot ce se va investi pe teritoriul comunei. Și dacă m-ați întrebat de meserii, trebuie să vă spun că s-au întors acasă mulți dintre meseriașii noștri care colindau țara după lucru, pe la Brașov sau București, pe Valea Prahovei și la Pitești. Vreo 300 lucrează la „petrol", alții la fermele zootehnice create în comună, la coloana de 100 de camioane creată pentru a deservi Intercoop-ul Izvoru, la Complexul pentru selecție și testare a vacilor de lapte și a tineretului pentru reproducție de la Mănăilă, care este unul dintre cele mai moderne din țară, la I.A.S., la solariile comunei, la Baza pentru preluarea porumbului cu o capacitate de 5 000 de tone pe care o dublăm încă în acest an. În viitorul foarte apropiat vom crea încă alte locuri de muncă. Ar fi poate mai convingătoare o cifră : 100 000 000! Atît se investește în Izvoru în acest cincinal. Altfel spus, comuna își pregătește temeinic hainele orășenești. Spre ea vor gravita peste 15 000 de oameni, adică locuitorii comunelor Răca, Mozăceni, Strîmbeni, Purcăreni, Recea, Deagurile, Popești și Tătărești-Teleorman.

— Am auzit vorbindu-se chiar și de o colaborare cu uzinele constructoare de automobile...

— Așa este. În Izvoru se va crea o secție de tapițerie pentru autoturismele Dacia, Oltcit, Aro. Asta înseamnă pentru izvorance cel puțin 100 de locuri de muncă. Altele vor lucra în mica uzină textilă care va prelucra cele 40 de tone de gogoși de mătase produse în ferma Institutului de cercetări în sericicultură din București, înființată la Izvoru.

— Din cîte am aflat, ca mecanizator priceput, nu aveți numai satisfacții în ceea ce privește agricultura. Ce anume vă supără ?

— Existența unor canale de scurgere. N-am să pot uita niciodată că anul trecut am pierdut la Izvoru produse agricole în valoare de două milioane și jumătate de lei din cauza deprecierii sau a nevalorificării! Și culmea, pentru a transporta aceste produse pe ruta Izvoru — Topoloveni, cale de 80 de km, am dat pe apa sîmbetei peste 40 de tone de benzină...

— Și cum ați acționat ?

— Simplu. Aș dezvolta mai mult sectorul legumicol din zona Topolovenilor pentru ca fabrica de conserve de aici să-și asigure pe plan local în cele mai bune condiții materia primă necesară, iar la Izvoru aș dezvolta cel puțin un sector de preindustrializare...

— Asta din patriotism local...

— Nu cred. Trebuie să știți că Izvoru, Intercoop-ul de aici, cu cele 800 de hectare cultivate, e cel mai mare bazin legumicol al județului Argeș...

— Se vorbește mult în Izvoru și despre o întîlnire cu fiii satului. Cînd va fi ?

— La 24 septembrie. Vom sărbători împreună și culesul viilor. De mai mult timp Consiliul comunal pentru educație politică și cultură socialistă și Societatea noastră culturală „Alexandru Davila" se ocupă de pregătirea programului. Manifestările vor dura o săptămînă, iar în ultima zi vom prezenta în fața fiilor satului un program artistic și-i vom informa despre succesele și problemele comunei. Fiii satului ne vor prezenta și ei activitatea din ultimul timp, aportul pe care l-au adus la mai binele țării. Le vom spune cu mîndrie că Izvoru se situează cu regularitate, în privința producției de grîu și porumb, pe locul 7—8 din cele 94 de comune ale județului, că am obținut primul loc pe județ la producția de in, iar în privința „izvoarelor" de apă pe care le avem din belșug, că am amenajat 18 fîntîni arteziene cu care am umplut un lac de acumulare din care să irigăm în perspectivă 1 000 de hectare.

— Și la capitolul... neîmpliniri ?

— Le vom spune că n-am reușit încă să dăm destinația dorită castelului din comună, care a aparținut descendenților familiei Davila și că n-am reamenajat încă parcul comunei care rivaliza cîndva cu... Cișmigiul ! E prea mare și procentajul personalului din comună ocupat în agricultură, trebuind să facem eforturi serioase ca în anul 1985 acest procentaj să fie sub 15 la sută.

— Zootehnia ce pondere are în producția agricolă ?

— 57 la sută și tinde spre 60 la sută.

— Alte satisfacții ?

— De pildă, faptul că din 1974 pînă în prezent a crescut valoarea normei convenționale de la 8 la 40 lei. Apoi, faptul că au crescut foarte mult producțiile de lapte, ele fiind în prezent de 2 300 litri la C.A.P. și de peste 3 000 la I.A.S. Tot motiv de satisfacție e și faptul că gospodărindu-ne bine am amenajat în comună un lac de păstrăvi, am populat pădurile comunei cu fazani, găinușe de munte, cerbi și căprioare sau faptul că de cîțiva ani am cultivat și avem recolte bune de coacăze, zmeură și căpșuni.

Noi dorim să dezvoltăm comuna, păstrîndu-i riguros specificul, respectînd în felul acesta sudoarea și visele străbunilor noștri, care se văd împlinite azi, în ev socialist.

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

Castelul comunei, o amintire frumoasă lăsată de familia Davi la

Invitaţie la Castel

„În comuna Bonţida, judeţul Cluj, la 30 km de Cluj-Napoca, se află un castel medieval cunoscut, între altele, pentru că acolo s-au turnat unele secvenţe din filmul „Pădurea spînzuraţilor". Sînt primele rînduri ale scrisorii pe care a trimis-o redacţiei economistul Nicolae Trifoiu, de la întreprinderea clujeană de cazane mici şi arzătoare. Aflat în excursie împreună cu un colectiv restrîns în cadrul căruia îşi desfăşoară activitatea, a găsit de cuviinţă să ne împărtăşească impresiile dumnealui: „Nimeni nu se mai ocupă de acest monument care face parte, desigur, din patrimoniul cultural al ţării noastre".

Din şoseaua naţională Dej—Cluj-Napoca am pornit pe jos cale de 4 km şi la doi paşi de centrul comunei Bonţida, viitoare aşezare urbană, am zărit un castel trist şi umilit, în mijlocul unui parc de tip englezesc, adică semisălbatic, pe care cititorul nostru Nicolae Trifoiu l-a descris corect ca într-o frumoasă compunere de şcoală: „Lîngă castel, înspre rîul Someşul Mic, în fostul parc, neîngrijit acum, arbori seculari impresionează încă prin măreţia lor. Nu departe, pe un deal, o pădure de conifere... Toate acestea formează o privelişte care atrage atenţia oricărui turist, ori iubitor de frumos". Şi, într-adevăr, superbul parc are o suprafaţă de 60 ha, iar pe vremuri, după cum am aflat, ocupa chiar 230 de ha, fiind considerat cel mai mare parc de tip englezesc din Europa mijlocie, cu specii valoroase de arbori ornamentali între care nu lipsesc stejarul piramidă şi platanul.

Dar castelul? Castelul-cetate construit cu sudoare şi sînge de ţăran asuprit, de ţăranii români şi maghiari care au trudit pe moşiile grofilor Bannfy, descendenţii unei vechi familii Ban, de origine română, deveniţi demnitari în timpul Mariei Tereza. Castelul, în zidurile căruia sînt prinse cărămizi trainice încă din secolele XV—XVI, a aparţinut unei familii de demnitari la acea dată, Bannfy, care au ocupat şi diferite funcţii în administraţia austro-ungară. Aflat azi în evidenţele patrimoniului cultural naţional şi ale monumentelor istorice, castelul Bannfy a servit pe vremuri în scopuri militare de apărare şi de intimidare a numeroşilor iobagi de prin aceste locuri. Cetatea, nelocuită astăzi, se apropie încet, cu ajutorul uitării oamenilor, chiar de sfîrşitul ei. Am găsit la castel pe Vasile Olteanu, din Bonţida, paznic doar 4 ore din 24. În rest, pustietate.

Numai gîndurile lui Vasile Deac, secretar al consiliului popular şi vecin cu castelul, dau viaţă de-o clipă clădirilor pentru care, împreună cu primarul Traian Deac, se zbat şi au făcut zeci de adrese către judeţ, Ministerul Muncii, Ministerul Turismului, Direcţia patrimoniului cultural naţional şi în alte locuri, doar-doar s-o găsi un stăpîn mai cu inimă şi cu posibilităţi care să-i dea o destinaţie castelului-cetate. Scriau în acele adrese că „suprafaţa totală a construcţiei ocupă 3 000 de mp, din care suprafaţa utilă a parterului este de 2 050 mp, la care se adaugă 1 420 mp la etaj şi 1 200 mp pivniţe (beciuri) boltite. Construcţia este realizată din piatră şi cărămidă în sistemul de legare cu var nestins şi acoperămînt de ţiglă în formă de solzi". Clădirea are diferite tipuri de arhitectură la cele patru bastioane, construite în etape succesive şi aproximativ 36 statui realizate de sculptorul Johanus Nachtigall, reprezentînd figuri din mitologia greacă şi romană, din care o parte au fost preluate de muzeele de istorie şi de artă ale judeţului Cluj, iar o parte sînt încă în incinta clădirii, unele fiind degradate de vînt, ploi şi îngheţuri sau de anumiţi locuitori ai comunei, inconştienţi de valoarea lor.

Incendiat la retragerea trupelor naziste şi horthyste de pe teritoriul României, castelul este într-un grad de uzură relativ avansat. Rămase fără acoperiş, uşi, ferestre, zidurile reci s-au degradat în tăcere şi mai par frumoase doar cînd sînt scăldate în soare.

În urma insistenţelor repetate ale celor doi Deac, care nu sînt rude, castelul a fost pus într-o stare de aproximativă conservare prin turnarea unor planşee cu grinzi din beton armat şi punerea sub acoperiş a două corpuri de clădiri, lucrare neterminată în 1969, deoarece fusese încredinţată unei întreprinderi „neserioase şi nespecializate în lucrări de restaurare — E.G.C.L. Gherla" şi din această cauză deteriorarea construcţiei continuă.

Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Bonţida a făcut dese propuneri organelor superioare lui, inclusiv Comitetului executiv al consiliului popular al judeţului Cluj, pentru restaurarea şi darea în folosinţă a acestui obiectiv, existînd deja schiţe şi proiectul de restaurare la Institutul de proiectări din Cluj-Napoca. Majoritatea adreselor încheie cu o sugestie că destinaţia ar putea fi: un han turistic cu cramă în subsoluri; o casă de odihnă; un muzeu istoric sau de vînătoare al Transilvaniei; un sanatoriu; o instituţie de tratament prin ergoterapie; un cămin-şcoală pentru orfani şi altele. De la Cluj-Napoca nu le mai răspunde nimeni de mult celor doi Deac. Ultimul răspuns, şi acela evaziv, a venit de la Ministerul Turismului cu nr. 8/7132/07.01.1977 şi spune printre altele: „...cu regret comunicăm că, în cadrul planului cincinal 1976—1980, nu dispunem de fonduri pentru realizarea acestei lucrări. Ţinem să vă mulţumim pentru informarea făcută şi vom analiza posibilităţile de rezolvare a solicitării dv. în viitor".

Aşteptăm şi noi, împreună cu Nicolae Trifoiu şi cu numeroşii cititori care ne-au scris despre castel, ca sugestiile şi propunerile Consiliului popular Bonţida să fie luate în seamă într-un viitor pe care l-am vrea cît mai apropiat.

ION PREDOŞANU ■

Un lăcaş care ni-i aminteşte pe Bălcescu şi Iancu

În comuna Vinţu de Jos din judeţul Alba, ferit de drumuri şi de privirea trecătorului, dar expus intemperiilor şi neglijenţei, se află un castel.

Castelul este aşezat vizavi de şcoală, amplasat pe un deal înconjurat de fineţe, care în multe locuri ajung pînă dincolo de genunchii omului. Cîndva, castelul era înconjurat de un lac. Acum, balta care a mai rămas din falnicul lac foloseşte ca loc de agrement giştelor şi raţelor din comună, de fapt singurele care se încumetă să vină pînă aici. În volumul „Mai există enigme" de Simion Săveanu, tipărit recent în editura Sport-Turism, aflăm că acest castel, construit prin anul 1450 în stilul renaşterii, a fost executat după planurile arhitectului italian Domenico Bologna. În „Istoria medie a României" de Ştefan Pascu, se precizează că: Regele Ludovic al II-lea, vrînd să înlăture pericolul turcesc care ameninţa existenţa statului maghiar, prin alianţă cu vecinii şi mai ales cu domnitorii Ţărilor Române, donează, în anul 1526, lui Radu de la Afumaţi, domnul Ţării Româneşti, castelul şi feudele de la Vinţu de Jos.

În Istoria românilor a lui Constantin Giurescu, legat de castel se specifică faptul că în anul 1595, Sigismund a poruncit căpitanului armatei ardelene, care se afla în Moldova, să întărească poziţia domniei, faţă de opoziţia boierimii turco-polonofile, să-l prindă pe domnul Aron Vodă-tiranul, care a fost adus în Transilvania. În locul lui a fost înscăunat Hatmanul Ştefan Vodă Răzvan. Aron Vodă-tiranul a fost adus la castelul din Vinţu de Jos unde, după o luptă, se pare că a fost otrăvit tocmai în ajunul iscălirii tratatului de la Alba Iulia de către delegaţia trimisă de Mihai Viteazul.

— Desigur, nu sînt acestea toate datele legate de castel, îmi spune profesorul de istorie Gheorghe Cornescu de la şcoala din comună. El a fost construit pe ruinele altuia, aşa că vechimea exactă rămîne o enigmă nedezlegată de istorici. Din datele existente, se poate presupune că ridicarea lui coincide cu atestarea documentară a comunei Vinţu de Jos, din anul 1219. V-aş mai putea spune că unii istorici cred că la Vinţu, în perioada revoluţiei de la 1848, Nicolae Bălcescu s-a întîlnit cu Avram Iancu.

Îmi amintesc, de cînd eram copil, de existenţa unui canal de mari dimensiuni ce ducea de la castel la Mureş. Nu mai există, s-a surpat, ca şi zidul lateral. Acum cîţiva ani, au venit nişte echipe şi au acoperit superficial cu carton asfaltat castelul. Au trecut anii şi n-a mai venit nimeni. Azi este un depozit unde se ţine cherestea. Pentru mine şi pentru tot satul, castelul este o mare durere. Nimeni nu se interesează de existenţa şi de soarta lui.

Am plecat tîrziu de la lecţia de istorie învăţată la castelul din Vinţu. Am deranjat cu prezenţa aparatului fotografic liniştea giştelor şi a păsărilor care şi-au făcut cuib acolo. Rămîne să deranjăm şi nepăsarea celor care se fac răspunzători de estomparea în timp a castelului din Vinţu de Jos.

Picăturile de ploaie care ne-au adus la realitate păreau nişte lacrimi tîrzii.

SORIN POSTOLACHE ■

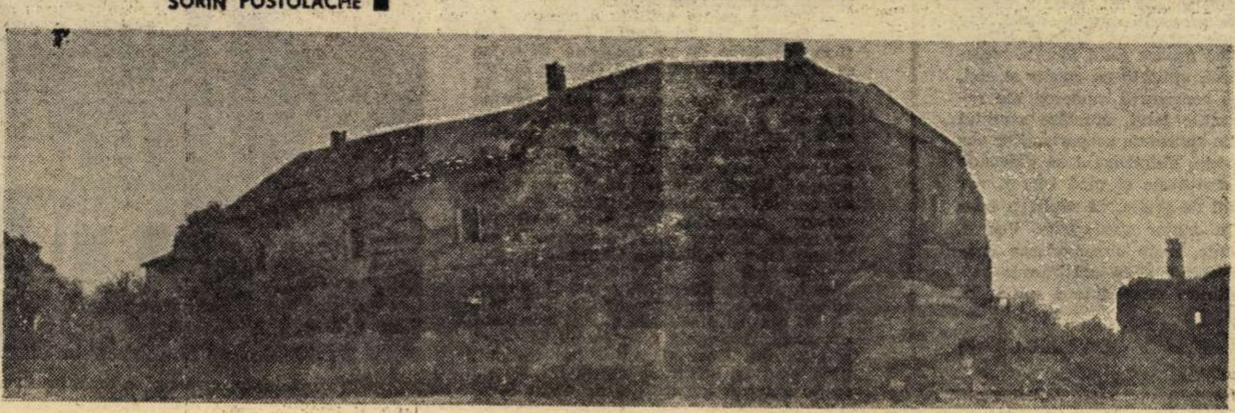

RUBRICA MEA

Cîntece finale de faun

Cu cîteva zile înainte de cutremurul de anul trecut, am fost chemat la telefon. Un glas sfîşietor, înecat în lacrimi, rostea un singur cuvînt:

— Mor!

Era ultimul mesaj pe care l-am primit de la Virgil Gheorghiu. La încercările mele de a-l încuraja, repeta:

— E-n zadar, mor!

Fusese internat şi, socotit incurabil, trimis acasă. Era un vechi cardiac şi se ştia pierdut. După cîteva zile de la cutremur a încetat din viaţă, în vîrstă de 72 de ani.

Cu un an înainte depusese la Editura Eminescu manuscrisul celei de a treia părţi a ciclului său liric, pe care o intitulase: **Cîntece finale de faun.** Făcusem o prefaţă entuziastă la volumul precedent, în care descoperisem o mare forţă verbală, ceea ce germanii numesc: **Sprachkraft.** După un debut suprarealist, cu fandări excentrice în viaţă, poetul, dublat de un excelent pianist, apreciat de George Enescu şi ales de el adeseori ca acompaniator, evoluase către forme clasice de expresie, spre a-şi încheia periplul liric cu aceste ultime „Cîntece" ale faunului, care au apărut postum, în vara anului trecut.

Editura mi-a trimis tîrziu, la cerere, exemplarele cuvenite, ca prefaţator. Nu bănuiam, cînd am scris acele cîteva pagini, că ele cuprind testamentul său literar şi că plîngerile faunului îmbătrînit erau, în fond, lamentul propriului său sfîrşit:

„Nopţi fără vlagă-s; zile amorţite / Adînc mi-apasă gîndurile-amare / Spun bun rămas foşnirilor simţite / Şi-mi creşte sila dacă-i vreo chemare // De liniştea ţărinii mai aproape / Nu mai ascult îndemnuri strecurate / Cînd peste zvon de păsări sînt lăsate / Umbriri şi aţipire sub pleoape".

Din ciclul întreg de 90 de scurte poeme, de cîte două catrene fiecare, cu excepţia uneia singure, de zece versuri, am surprins în această bucată parcă un accent mai subiectiv şi un sentiment premonitoriu, al sfîrşitului apropiat. Celelalte urmăresc declinul puterilor fizice ale faunului sau privesc, retrospectiv, la isprăvile din trecut.

Ca şi în ciclurile precedente, Virgil Gheorghiu ne-a arătat virtuţi filologice majore, resurse lingvistice remarcabile, cu unii termeni rari, din sectorul vieţii rustice şi păstoreşti şi cu grija finitului artistic.

Trecut de vîrsta marilor revolte, faunul nu are însă conştiinţa treptei sale joase, în ierarhia Olimpului, resimte cu dîrzenie jignirile celor mari şi mai ales acelea ale lui Zeus, căruia-i place să-şi sperie puzderia de divinităţi mărunte cu fulgerele sale:

„Mai marele, hlizindu-se spre mine / Cu ochi cît roata carului solar / Îmi arătă cît e de temerar, / Că-n mîna sa viaţa noastră ţine. // Mă-mprejmui cu prea cumplitu-i foc, / Luînd din tolbă fulgere-un mănunchi; / Tehui şi speriat, din loc în loc / Săream să scap de-arsuri, / stam în genunchi".

Şi mai departe:

„Vuind ca prăvălirile de stînci / Acele flăcări de-al meu piept se sparg / Cu păru-aprins, săpat de răni adînci, / Mă opinteam să pot scăpa la larg. // Să-mi dau în vale drumu-am nimerit / Pe-o albie a torentelor secate. / În vreme ce prin mare hohotit / Batjocura mă ajungea din spate".

Faunul lui Virgil Gheorghiu, la drept vorbind, e un artist şi un epicureu subţire, care preţuieşte mai mult preliminariile decît plăcerea brută:

„Ce-am îndrăgit mai mult a fost pînditul / Cu goanele de-a surda şi nici de loc ivitul. / Stîrnindu-mi feleşagul de răscolit prin văi / Cu tăbărît din bunget pe-adîncituri în clăi / / Doream să am alături doar guri povestitoare / Cu temere de strîngeri atotpremergătoare; / Ştiam c-amîn în taină trupeştile-asfinţituri, / Iubit-am numai jocul, fugisem de sfîrşituri".

Ne place să vedem în această mărturie a faunului o indirectă confesiune a poetului de expresie clasică.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Creatorul — sinteză a timpului şi poporului său

Pe una din cele 15 000 de pagini asupra cărora s-a aplecat pana sa, Eminescu a scris dintr-o trăsătură, de la un capăt la altul: **„Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor aşa cum soarbe soarele un nor din marea de amar".** Fost-au scrise aceste cuvinte într-o clipă de supremă încordare a geniului, cu ochii aţintiţi asupra abisurilor dinlăuntrul său şi zărilor de pe bolta minţii sale, sau le-a scris la capătul unei meditaţii calme, recapitulative, cu privire la propriul destin? Poate că într-un moment în care flacăra inefabilă şi irepetabilă aprinsă de natură în constituţia sa de excepţie îi dezvăluia „misterul" ultim al tuturor marilor creatori, din toate timpurile şi de la toate popoarele: capacitatea de a fi o sinteză uriaşă a unei realităţi **colective,** încărcată de aspiraţiile, voinţa, durerile şi nădejdile milioanelor de oameni ce alcătuiau poporul în mijlocul căruia se născuse şi din ale cărui puteri, infinite ca ale „mării de amar", el se simţea doar un nor, ducînd spre cerul eternităţii stropii cuprinşi în fiinţa sa limitată, chiar dacă unică şi genială.

Ceea ce pierde cu rapiditate epoca noastră într-o anumită parte a lumii este tocmai forţa **reprezentativă, sintetizatoare, cuprinzătoare,** a talentului sau geniului, acea calitate supremă care, după opinia lui Goethe, determină adevărata şi marea poezie: **„Atîta vreme cît un poet nu exprimă decît propriile sale sentimente subiective** — spunea Goethe — **el nu îşi merită numele; dar din clipa cînd ştie să-şi asume lumea şi să o exprime, el este poet!".** Procesul acesta, de „asumare a lumii", care pleacă de la asumarea destinului poporului propriu pînă la asumarea chestiunilor fundamentale ale umanităţii unui timp, uneori unei întregi epoci sau unui întreg ciclu istoric, a dat măreţia artei şi funcţia vitală, pentru societate, a marilor creatori rămaşi în panteonul umanităţii. Aceşti creatori, care au fost „suflet în sufletul neamului lor" şi uneori au reuşit să devină conştiinţa de sine a lumii, ne apar, la o atentă cercetare, a fi tocmai rodul suprem al întîlnirii unicităţii geniului cu vasta, clocotitoarea, infinit de bogata realitate colectivă în mijlocul cărora s-au zămislit. Dacă este absurd să încerci a-i explica exclusiv prin determinismul acestei realităţi, făcînd abstracţie de acel fenomen specific numit **talent** sau **geniu,** este tot atît de absurd a-ncerca să înţelegi „misterul" dimensiunilor gigantice pe care le-au atins aceste plante umane, fără să cauţi la pămîntul în care şi-au înfipt rădăcinile şi din care şi-au tras seva. De aceea toţi marii creatori au fost **reprezentativi,** fără a rămîne mai puţin unici şi irepetabili în individualitatea lor.

Capacitatea de a-şi asuma realităţile colective, de a spune prin arta lor, indiferent care ar fi domeniul precis de afirmare, ceea ce încolţeşte în sufletul mulţimilor, de a „da glas" la ceea ce milioane de oameni gîndesc şi simt, a atras după sine însuşirea de a polariza atenţia, preţuirea, afecţiunea maselor, care au purtat în inimile lor, din secol în secol, opera şi amintirea marilor creatori. A existat o osmoză între creator şi public, chiar dacă uneori, unele cercuri restrînse ori un public temporar descumpănit în faţa noutăţii marii creaţii, a putut păstra rezervă sau chiar trata cu neînţelegere şi adversitate pe artist. Istoria culturii ne demonstrează însă că nici un autentic creator nu a rămas „inaccesibil" şi nici în afara preţuirii celor mai largi categorii de oameni. Absolut toţi cei ce au ştiut să fie sinteza unor vaste realităţi colective, au devenit obiectul preţuirii şi afecţiunii colectivităţilor umane, pînă la aceea ce o numim umanitatea întreagă.

Adevărul acesta a fost rostit de-a lungul timpului în toate culturile şi pe toate limbile, dar asistăm, cam de pe la sfîrşitul secolului trecut, la un ciudat proces de inhibiţie a capacităţii reprezentative a artei. E un proces legat foarte direct de criza individualismului burghez şi de epuizarea unui tip de civilizaţie bazat pe exaltarea personalităţii rupte din legăturile ei organice cu societatea şi cu marile realităţi colective întrupate în ceea ce numim „sufletul popoarelor".

Confruntaţi cu o societate burgheză sufocantă prin mediocritatea şi meschinăria ei, unii creatori, în loc să-şi facă drum prin pustiul sufletesc al acestei societăţi către ţinuturile fertile, străbătute de fluvii de sensibilitate proaspătă şi de fervenţă creatoare, ale unor clase sociale progresiste, păstrătoare de comori acumulate de milenii şi mereu împrospătate, cum era ţărănimea, sau propulsoare de vaste seisme regeneratoare, cum era clasa muncitoare, au preferat să se închidă în „turnul de fildeş", tăindu-şi punţile de contact cu o lume detestată, fără să-şi dea seama că îşi taie şi rădăcinile care aduceau spre dînşii sevele marii creaţii.

Un proces de pipernicire a culturii, ca sub imperiul unui morb necunoscut, a început să submineze astfel toate domeniile creaţiei artistice, Proces la capătul căruia am ajuns în epoca noastră, cînd muzica este golită de muzică, pictura de pictură, literatura de literatură, şi în locul lor apar ciudate fantome descărnate, jucînd pe pereţi goi ca după un cataclism. Se vorbeşte chiar de „moartea artei" şi se pune la îndoială rostul unei culturi care nici nu mai este cultură. Un proces de strangulare a arterelor prin care circula cîndva sîngele cald ce pulsa în tîmplele unui Dante, Shakespeare sau Bach, o suspendare a acţiunii acelei forţe de gravitaţie care sorbea necontenit din mările de amar ale geniului popoarelor, pe acei „oameni aleşi" sau **„dăruiţi"** cum le zicea poporul nostru. În locul lor, o lume de „creatori" cu creierii uscaţi, cu gesturi dezarticulate, cu limbaje încifrate spre a nu dezvălui vidul de substanţă umană, pare să ia locul, în secolul nostru, pădurii de genii care a „climatizat" din cea mai adîncă antichitate pînă aproape de noi existenţa umană. Şi toată această gălăgioasă turmă în care numai ochiul foarte exersat mai ajunge să deosebească o individualitate de alta, proclamă sfidător, ca pe condiţie a artei, non-accesibilitatea ei, „aristocratismul" şi caracterul restrîns al difuzării ei. Infirmitatea este ridicată la rang de principiu, de lege.

Unii dintre aceşti inşi, zidiţi în golul propriului „eu" steril, cred că-şi găsesc un fel de patron şi precursor în filozoful german Nietzsche, doctrinarul „supraomului", fără să bage de seamă (cum nu observă nici unii analfabeţi filosofici, autori de braşoave contemporane) că acest gînditor, incontestabil bolnav, dar nu numai de boala sa, ci şi de boala unui **tip de civilizaţie** al cărui crepuscul l-a diagnosticat genial, nu poate servi ca exemplu decît pentru a demonstra tocmai **ravagiile** „aristocratismului" cultural, ale individualismului extrem, ale ruperii comuniunii marelui creator cu sursele vitale ale artei.. În Nietzsche găsim nu justificarea, ci tocmai **fişa clinică** a unui caz tipic de alienare a geniului prin ruperea sa de colectivitate, prin încercarea de a instaura dispreţul faţă de ceea ce asigură tocmai monumentalitatea creaţiilor perene: caracterul lor reprezentativ, asumativ.

Drumul spre regăsirea pulsaţiilor ample ce mai fac vii, încă, peste veacuri şi milenii, operele fundamentale ale umanităţii nu este decît unul singur, şi el a fost reamintit recent în magistrala analiză a **lumii contemporane** întreprinsă de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Analiza critică la care **Expunerea la Şedinţa activului central de partid şi de stat** supune tragedia contemporană a creaţiei artistice prin alienarea creatorilor de sursa vitală a marii arte nu este mai puţin importantă decît analiza privind situaţia politică sau economică internaţională. Fiindcă a reda **culturii** funcţia ei vitală şi majoră într-o lume răvăşită şi dezechilibrată nu este o chestiune mai puţin însemnată decît instaurarea noii ordini economice sau stoparea cursei înarmărilor.

Criza epocii noastre este de fapt criza unui anumit tip uman, generat de o anumită civilizaţie, creată şi ea de o anumită orînduire, bazată pe exaltarea individualismului competitiv şi agresiv şi guvernată de legea lui **homo homini lupus.** Numai un nou tip uman, concretizat şi „cultivat" de o cultură avînd în centrul ei alte valori, poate promova în lume un alt climat. Problema culturii contemporane, a tipului de om pe care ea îl propune umanităţii, este deci o chestiune vitală, şi a atrage atenţia asupra acestui fapt, a opune un **veto** categoric tuturor curentelor ce urmăresc smulgerea omului de cultură din comuniunea cu aspiraţiile vitale ale colectivităţii, a fost sensul major al frazelor în care secretarul general al partidului, redefinind condiţia culturii, ne-a reamintit totodată că ea se înscrie în marea noastră tradiţie, de totdeauna.

DAN ZAMFIRESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Ion Lăncrănjan: „Suferinţa urmaşilor"

În noul său roman Ion Lăncrănjan poposeşte, ca şi altă dată, în lumea ţărănească pe care o cunoaşte atît de bine încît nu-i străbate numai drumurile ştiute de toţi ci le calcă şi pe cele ascunse vederii. **Suferinţa urmaşilor** aminteşte întîmplări şi din scrieri anterioare ale autorului — **Cordovanii, Drumul cîinelui, Caloianul** — tocmai pentru a alunga orice umbră de îndoială că n-ar fi vorba despre acelaşi domeniu de investigaţie. Desfiinţînd hotarele dintre teritoriile prezentate în cărţile sale scriitorul nu a creat impresia unui ţinut copleşitor prin dimensiunile lui ci a sugerat complexitatea de probleme cu care se confruntă umanitatea descrisă de el. **Suferinţa urmaşilor** este poate cea mai ambiţioasă creaţie a lui Ion Lăncrănjan, concepută ca o epopee închinată ţărănimii româneşti, de la începuturile ei şi pînă astăzi. Scriitorul reînvie în manieră proprie pagini emoţionante din istoria neamului — răscoala de la Bobâlna, răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan, sau eroi ca Avram Iancu, urmăreşte prin veacuri viaţa unui sat din Ardeal, Dîrja, pentru a explica o clasă socială, modul ei de a da replici la evenimente. Romanul îşi desfăşoară acţiunea în special după cel de al doilea război mondial, cînd satul românesc trece prin transformări spectaculoase şi cîteodată prea rapide, captivante dar şi dramatice, care sfărîmă vechile structuri, unele făurite în sute de ani şi formează altele, adecvate unei noi epoci, revoluţionare, antrenînd în mecanismul său oameni capabili să-l domine dar şi pe alţii sortiţi pieirii în mişcarea aceasta uriaşă şi necesară. Protagonistul cărţii, Simion Moldovan, ţăran cinstit şi însetat de dreptate cunoaşte un destin teribil. Întors de pe front se înscrie în partidul comunist, este apoi în mod abuziv exclus, trecut samavolnic printre chiaburi, arestat, batjocorit, i se pretind cote mai mari şi i se aplică amenzi, i se fac tot soiul de şicane. Şleahta de neisprăviţi care pusese mîna pe putere în sat — Ionel al lui Ţâncuş, Salvina, Ştefan Şterpănuş, Victor Josan — îl împinge la o izolare tot mai adîncă de societate. Moartea fiului său Niculae — căzut într-o copcă a Mureşului îngheţat după ce fusese dat afară de la cursuri pentru că tatăl lui nu se înscria în colectivă — îi accentuează sentimentul că e urgisit şi că nicăieri nu poate să-şi găsească dreptatea. Discuţiile sale cu activişti ca Iuliu Jeler — din păcate cam nebulos conturat în roman — nu-i clatină convingerile şi Simion Moldovan — Monu cum i se spune în sat — se înstrăinează tot mai mult de istorie, ajunge să se cufunde într-un univers imaginar, populat de înaintaşi pe care i-a cunoscut sau numai a auzit de ei, de eroi ca Horia şi Iancu. El îşi confecţionează în urma suferinţelor îndurate pe nedrept un blazon pe care îl poartă sfidător, ca pe un privilegiu al său de a se împotrivi tuturor prefacerilor din jur în numele unor rînduieli perpetuate prin veacuri, socotindu-se un emisar al lor. Arestat din nou, evadează şi, revenit acasă, printr-un nenorocit concurs de împrejurări îşi omoară soţia, pe Natalia, pentru ca mai tîrziu să fie împuşcat la proces de Ionel al lui Ţâncuş, cel mai aprig duşman al său.

Autorul nu şi-a împărţit schematic eroii în buni şi răi, dîndu-le tuturora dreptul să se apere şi să acuze pentru ca adevărul să fie surprins din mai multe unghiuri. Romanul se desface la lectură ca un evantai, fiind alcătuit din mai multe faţete, neexprimînd numai punctul de vedere al unui personaj. Ca urmare, aceeaşi întîmplare este povestită de mai multe ori, de martori diferiţi, pentru a-i spori autenticitatea şi a-i lumina toate ascunzişurile. Autorul stăpîneşte cu autoritate întreaga forfotă umană din carte, niciodată nu scapă din mîini destinele eroilor şi le impune să evolueze sub stricta sa supraveghere. El nu le contemplă cu detaşare mişcarea de furnicar şi se amestecă adeseori pătimaş în această vînzoleală făcîndu-şi cunoscute opiniile. Ion Lăncrănjan nu-i absolvă nici o clipă pe cei care l-au urgisit pe Monu. Dealtfel, fapte ca acelea înfăţişate şi judecate de autor au fost cu asprime criticate de partidul nostru. Dar autorul nu şi-a scris cartea pentru a face un pomelnic de abuzuri comise în numele revoluţiei la începuturile ei de oameni ahtiaţi de funcţii. El nu trece cu vederea în primul rînd vinovăţia lui Monu, deoarece a abdicat de la angajarea în istorie şi s-a lăsat tîrît în hăţişul de urzeli ţesute de Ionel, închipuindu-şi că lumea întreagă a încheiat un vast complot împotriva lui, exagerîndu-şi importanţa şi fluturîndu-şi durerea ca pe o flamură la care trebuie să se închine toţi, nebăgînd de seamă cum oamenii — alţii decît cei puţini care îi voiau răul — încearcă să-l salveze, el dorind să se afunde în impas tot mai mult pentru a demonstra celorlalţi că dreptatea îi aparţine în exclusivitate.

Un puternic suflu de viaţă răzbate din paginile acestei cărţi în care un fragment de istorie se leagă de istoria însăşi, contopindu-se cu ea, mărturisind despre ţărani şi rostul lor de ieri şi de azi, despre obiceiuri ce se pierd pentru ca să se ivească pe neaşteptate, despre plecarea sătenilor la oraşe şi trecerea lor într-o altă clasă socială. Ion Lăncrănjan este un autor cu o încredere atît de mare în forţa realităţii încît uneori aceasta îl subjugă tiranică, îl determină s-o transfere direct în paginile cărţii. Din această prea mare dragoste pentru real şi exactitate rezultă nu numai o frescă impresionantă, divers colorată şi plină de măreţie uneori dar şi un surplus de cuvinte ce puteau lipsi printr-o mai atentă selecţie a faptelor expuse, printr-o transfigurare artistică şi prin încercarea de a le trece sub zodia universalului. Comportamentul eroilor este prea mult explicat, nelăsîndu-se cititorului libertatea de a mai înţelege şi singur, fără a fi dădăcit la orice pas. Totul este ca şi la un film în care personajele vorbesc propria ta limbă însă producătorii au avut ideea ca dialogurile să apară totuşi scrise pe peliculă, pentru a fi siguri că vor fi pricepute.

Dar eroii săi, puternici, verosimili, sînt memorabili după cum sînt de neuitat şi tălăzuirile mulţimii ori de cîte ori se întîmplă ceva în sat — încăierări, adunări, ospeţe grandioase, nunţi şi botezuri, crime şi înmormîntări. Admirabil sînt descrise muncile agricole, nu cu tehnica rudimentară a unui reporter care consemnează ce vede fără a participa sufleteşte, ci cu o dragoste adîncă pentru pămînt şi pentru cei care îl lucrează. Dealtfel, romanul poate fi asemuit cu o uriaşă arcă pe care autorul a îngrămădit o sumedenie de însemne ale lumii ţărăneşti pentru a le păstra pentru urmaşi: evenimente istorice, descrieri de veşminte, de ritualuri, jocuri şi cîntece, poezii, basme.

Suferinţa urmaşilor, această „tragedie optimistă", este cea mai împlinită carte a lui Ion Lăncrănjan, roman politic şi istoric de marcă pentru literatura noastră de azi.

GEORGE ARION ■

„Caminante"

Jurnal mexican (25)

Amintindu-mi de Rousseau

Pe drum P. ne povestește o intimplare senzațională petrecută in Peru : un copil răpit de o acvilă. Mă gindesc la tabloul lui Rembrandt, „Răpirea lui Ganimede" ; un Ganimede copil, izbucnind in plins, semn că nu-l interesa să devină in Olimp paharnicul zeilor... Zeii care trimit acum asupra noastră toate capriciile cerului tropical. Căci sudul s-a hotărît să ne arate o altă față a ploilor sale. Acum ploaia are in ea ceva sălbatec. Apare pe neașteptate, violentă și caldă, se prăbușește in geamurile autobuzului sufocindu-l cu apă, după care dispare pe neașteptate. Inainte de a afla cum arată o junglă a lianelor, aflăm cum arată o junglă a ploii.

Depășim pășuni galbene, păduri de palmieri ca niște temple din care au rămas in picioare numai coloanele, un peisaj echivoc in care luxurianța alternează cu ariditatea, sub o ploaie caldă care pe nesimțite se transformă in lumină umedă. Din cînd in cind, în marginea șoselei se văd locuințe modeste, simple, cu o singură încăpere, din nuiele împletite și acoperite cu frunze de palmier sau din cărămidă nearsă, inecate in ploaie sau strivite de lumină, înconjurate cu suliți de cactus și izolate într-o liniște pe care n-o tulbură nimic, in care zeii vechi mai sînt invocați probabil alături de sfinții catolici. Conchista n-a fost niciodată totală. Dealtfel, se spune că trei milioane de indieni păstrează încă în Mexic cultura strămoșilor lor. Din păcate, n-avem vreme să coborîm. Vom rămine cu aceste imagini răzlețe, reținute din goana autobuzului, pe care numai capriciile memoriei le pot salva de efemeritate. **Festina lente** a devenit demult un simplu paradox, golit de ințelepciunea inițială și în materie de călătorii.

Mă consolez cu gîndul că astfel taina acestor locuri, cu pecețile intacte, ne va lăsa liberă „fericita capacitate de a presupune", cum ar zice Burckhardt. Poate că e mai bine așa decit un popas sumar și superficial. (De ce indienii se impotriveau in America arheologilor, violării vechilor taine ? Nu cumva pentru că, uneori, apropiindu-ne fără răbdare de o taină o risipim pentru totdeauna ?) Ion Pillat menționează undeva o carte celebră pe care din păcate n-am găsit-o in nici o librărie pină acum, „La Ruta del Quijote", in care autorul a refăcut, în cîmpiile Manchei, sat cu sat, pe jos, călare sau în căruță drumul eroului lui Cervantes, expediție visată și de mine de multe ori, inutil, firește... in felul acesta te poți apropia mult mai sigur de un adevăr, însă nu cred că trebuie să dăm dreptate globetrotterului semidoct care consideră orele din avion, din tren sau din autobuz timp pierdut, ce trebuie ucis intr-un fel, la nevoie dormind, pentru a descinde odihnit la destinație, in holul unui hotel... Aceste peisaje fugare văzute pe geamul autobuzului spun totuși mai mult decît prejudecățile care fac ravagii chiar într-o lume „umblată". Despre italieni ne imaginăm că toți au în repertoriul lor personal „O sole mio" sau despre americani că sînt oameni fără complexe, cind de fapt ei suferă îngrozitor de complexul că Olimpul nu poate fi cumpărat și transportat peste ocean. Prejudecățile despre Mexic sînt și mai naive, imprumutate dintr-o recuzită exotică, aburită de legende aproximative. Și în timp ce Mexicul înseamnă pentru unii doar „fiesta", „sombrero", „tortilla", piramide ciudate, în aceste priveliști pe care le lăsăm în urmă stăruie, necunoscută, una din acele tăceri adinci în care vintul sculptează chipuri enigmatice iar istoria se îngînă cu arborii. Păsările zboară jos, cu aripile îngreunate de ploaie, soarele arde tăios cind apare dintre norii turbulenți din loc în loc se văd sate minuscule... ciți s-ar putea lăuda că știu ceva esențial despre viața celor ce le locuiesc ? Autobuzul plonjează în sud, sub un cer tot mai ars de febră în ciuda rafalelor violente de ploaie și între păduri ciudate de palmieri bătrîni unde e normal să-ți amintești de Rousseau, de mitul vîrstei de aur și să-ți pui întrebări... întrebări al căror răspuns il cunoști dinainte, căci nu e nevoie să bănuiești undeva in spate surisul ironic al domnului Voltaire ca să nu crezi în paradise pierdute Fericirea nu poate depinde de renunțările „stării naturale" așa cum nu depinde de luminile de neon. Și nimic nu ne dă dreptul să spunem ca Pascal „Cele două flageluri ale omenirii sint Inchiziția și Societatea" punind pe același plan ceea ce a strivit omul și ceea ce l-a făcut să-și descopere istoria, cind Societatea este singura șansă de a lupta în același timp împotriva singurătății și impotriva indiferenței. A o nega in principiu înseamnă a nu mai lăsa omului altă speranță decît aceea de a rămîne singur. Chiar aceste locuințe dintre palmieri au simțit nevoia să se grupeze, formind așezări în care după cîte se spune se practică încă trocul și banii sînt rari. Porumbul, lîna sau fructele sînt aduse în piete și schimbate după nevoie. Dar nu izolarea este valoarea morală a acestor locuințe indiene, ci continuitatea. In stilul de construcție, în genul de viață ele continuă tradiții la fel de vechi ca legendele. Frigul istoric din America unde imaginația, după ce a parcurs în urmă două-trei veacuri, se trezește deasupra unui abis în care nu mai există repere e necunoscut în Mexic. O locuință făcută din ramuri legate unele de altele cu ajutorul lianelor e deajuns uneori pentru a adăposti o istorie mai înteleaptă decît noi. Ea nu se ferește să-și contemple umbra intr-o casă modestă în vreme ce de atîtea ori a refuzat să urce scările unui palat arogant... N-am disprețuit niciodată confortul, dimpotrivă, dar am aflat destul de devreme în viață că oamenii caută mai mult decît atît pe această stea unde nici acum nu știm dacă sîntem singuri sau nu în univers. Și, oricum, ferindu-ne de Rousseau, n-are rost să-i opunem o singurătate de lux. Putem îmbogăți sau sărăci iremediabil noi înșine această cursă tropicală în care am intrat hăituiți de ploi.

Ținta noastră este azi un oraș cu nume complicat, Coatzacoalcos. Acolo ne așteaptă un hotel cu aer condiționat. Veacul nostru nu-l mai poate reciti pe Rousseau decît așa. Nu cred decît în Arcadiile din viitor, la care avem dreptul să sperăm, și totuși regret că trecem prea repede.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Aplauze la Riga pentru coriștii din Pitești

● De curind s-a intors in patrie Corala „D. G. Kiriac" a Palatului culturii din municipiul Pitești, laureată a primei ediții a Festivalului național „Cintarea României", care a intreprins un turneu artistic in Uniunea Sovietică, la invitația Asociației sovietice de prietenie cu străinătatea, secția letonă. In cadrul schimbului cultural-artistic dintre acest cor românesc și corul bărbătesc al Uzinelor de radioreceptoare Popov din Riga, capitala R.S.S. Letone (U.R.S.S.) coriștii români au susținut, intre numeroase alte spectacole, și un spectacol de gală in Sala Conservatorului de muzică din Riga. Referitor la acest spectacol, la ținuta artistică a formației in ansamblu am consemnat citeva impresii și aprecieri ale unor personalități ale vieții muzicale letone care l-au urmărit.

Gederts Romans — compozitor, președintele Uniunii compozitorilor din R.S.S. Letonă.

„Corul dumneavoastră — ca tot ce este frumos — place omului. Aproape că nu este nevoie de nici o altă explicație. Piesele corale pe care le aveți în repertoriu vorbesc de la sine. În special „Mama" și „Hai murgule, hai !", fără să mai amintim de doinele și horele românești. Interpretarea lor este magistrală. Ceea ce este important este faptul că această formație corală bărbătească prezintă o mare sensibilitate de la dirijor pînă la ultimul corist. Prin ținuta, expresivitatea, vigoarea și dăruirea lor ei reușesc să sugereze de fiecare dată foarte subtila calitate a cîntecelor românești. Majoritatea lucrărilor de factură populară înregistrează un substrat cu rezonanțe profunde. Puterea interpreților coriști de a se substitui diferitelor stări afective ale cîntecelor este remarcabilă. Emanoil Popescu îi dirijează cu măiestrie. Măsura ne-a dat-o însăși deosebit de sensibila interpretare pe care corul din Pitești a făcut-o cîntecului nostru leton atît de îndrăgit „Put vejini". De aceea, din partea mea, a familiei mele și a tuturor vă exprim numai mulțumiri pentru această seară de frumoasă muzică românească. Rămîne să închinăm un pahar în cinstea culturii românești, a muzicii corale românești și a strălucitului ei reprezentant — Corala „D.G. Kiriac" din Pitești, dirijată de Emanoil Popescu".

Imants Kokars — profesor universitar, artist al poporului, rector al Conservatorului din Riga, dirijor a trei formații corale letone laureate.

„Sîntem bucuroși că sala conservatorului nostru a fost plină de muzica formației corale bărbătești din România. Sensibilitatea, gradația, și virtuozitatea vocilor sînt sesizabile de la primul contact cu acest cor. Dragostea, bucuria, necazul, o variată gamă de stări sufletești se fac înțelese de către cei care ascultă chiar dacă nu cunosc limba în care sînt interpretate piesele muzicale respective".

Mă cunosc cu dirijorul Marin Constantin, cunosc Corul „Madrigal" care este vestit în toată lumea. Noi întotdeauna sîntem bucuroși cînd întîlnim reprezentanți ai muzicii corale românești. Am auzit cu această ocazie și corul dumneavoastră din Pitești, despre care știm acum că este un cor de amatori condus de peste 25 de ani de același dirijor — profesorul Emanoil Popescu — și că este continuatorul unei tradiții de peste 100 de ani. Te miră, pur și simplu, evoluția acestei formații de amatori. Sînt interpreți colosali. Au voci foarte bune, tehnică vocală perfecționată. Folosesc toate registrele muzicale. Sîntem bucuroși că am făcut cunoștință cu acest cor cu repertoriul său, cu strălucitul său dirijor Emanoil Popescu. Credem că prin intermediul acestui schimb prietenesc între Corala „D.G. Kiriac" și corul nostru „Auseklis" din Riga noi am fi foarte avantajați dacă am putea să adaptăm în repertoriul corului rigan o parte dintre piesele interpretate de coriștii români. Și, fiindcă vorbeam de acea sensibilitate deosebită a corului din Pitești, țin să precizez că în tot ceea ce am ascultat astă seară am simțit treptat această mare calitate a corului românesc. Nuanțele extrem de emoționale, de la forte la piano sau pianissimo și invers, în coloraturi armonice perfecte, dispar sau reapar treptat în timp ce audiezi piesa respectivă, dar ele te urmăresc încă mult timp după aceea. Polifonistica românească este de-a dreptul teribilă !

E. Racevsnis — dirijor al corului postului de radio Letonia și al formației corale bărbătești a Institutului politehnic din Riga, formație care împreună cu corul „Auseklis" dirijat de I. Matrozis, au obținut locul al III-lea al concursului republican leton.

„Vă felicit și îl felicit în primul rînd pe dirijorul Emanoil Popescu pentru faptul că a reușit să realizeze o asemenea formație corală de amatori. Am observat că au cîntat mulți soliști (Valentin Aldea, Marin Drăgușin, Dumitru Băjan) dar încă foarte mulți dintre membrii acestei formații cred că ar putea fi soliști. Pe de altă parte, nivelul și înclinația naturală de interpretare ale formației, în ansamblu, sînt evidente. La toate acestea dacă adăugăm și rafinamentul pe care acest cor, dirijorul său, îl dețin, ne facem o măsură a valorii artistice pentru care acest cor ne-a plăcut atît de mult. Interpretarea fiecăreia dintre cele patru partide ale corului este strălucitoare, dar mai ales a tenorilor primi și a bașilor se reține în mod cu totul excepțional. În final, aș vrea să vă asigur că în calitatea mea de colaborator al postului de radio Letonia, mă voi strădui să obțin de la colegii studioului de radio din București înregistrarea repertoriul acestui minunat cor".

Nina Berzina — compozitor, profesoară la Conservatorul de muzică din Riga.

„Foarte interesant și emoționant spectacolul susținut de corul românesc în această seară. Compozițiile populare de mare efect pe care ni le-ați prezentat ne-au impresionat în mod deosebit. Eu cred că fiecare cor din altă țară trebuie să fie interesat în primul rînd de muzica specifică țării respective. Dumneavoastră faceți acest lucru cu prisosință și oricît ne-ar fi plăcut Beethoven și Schubert pe care dumneavoastră. de asemenea, i-ați interpretat cu mult talent, noi am reținut în special marele interes pe care-l comportă pentru noi muzica dumneavoastră, admirabila muzică de factură populară românească.

VASILE MARUȚA ■

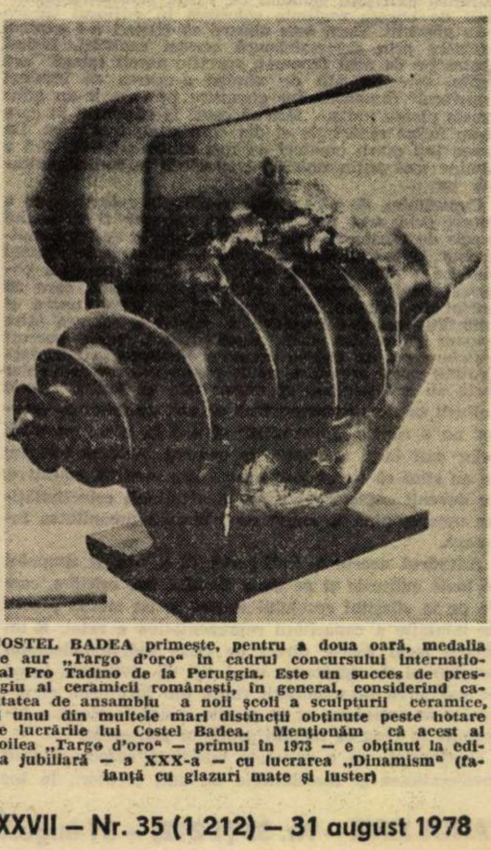

COSTEL BADEA primește, pentru a doua oară, medalia de aur „Targo d'oro" în cadrul concursului internațional Pro Tadino de la Peruggia. Este un succes de prestigiu al ceramicii românești, în general, considerînd calitatea de ansamblu a noii școli a sculpturii ceramice, și unul din multele mari distincții obținute peste hotare de lucrările lui Costel Badea. Menționăm că acest al doilea „Targo d'oro" — primul în 1973 — e obținut la ediția jubiliară — a XXX-a — cu lucrarea „Dinamism" (faianță cu glazuri mate și luster)

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

„Şi avem şi noi frigider, ca toată lumea“

Un astfel de titlu se pierde, sigur, in presa noastră de toate zilele, a devenit, dacă vreţi, expresia unui fel de automatism, pe cine mai surprinde azi, in România, faptul că cineva ne face cunoscut că are frigider, e, pină la urmă, cel mai la indemină pentru un reporter să insăileze o informaţie, un articolaş, un reportaj chiar, pe o temă pozitivă, nu trebuie să te zbaţi prea mult ca să ajungi la un astfel de titlu şi la acoperirea lui imediată cu fapte. De aici, poate, şi graba cu care citim noi citeodată ziarele şi poate şi graba cu care ne sint relatate de către ziare fapte care numai in aparenţă au infăţişarea celei mai cuminţi banalităţi.

Eu am să vă povestesc însă, astăzi, sub acest titlu „banal“, extras din dialogul cu o ţărancă, o intimplare care sper să vă convingă de ce m-a impresionat pe mine modesta informaţie.

La poalele lanţului Căpăţinii, de la Polovragi mai la vale, pe apa Tăriiei, se inşiră la rind un număr de sate destul de sărace, mai e mult pină la Dunăre, două săptămini şi mai bine făceai „pe timpuri“ cu carul pină unde griul şi porumbul se schimbau mai uşor pe o vadră de ţuică de prune. Şirul ăsta de sate sărace incepea cu **Milostea**, iar de unde vine numele **Milostei** cred că nu e nevoie să stărui eu acum, după cum nu e nevoie să stărui de unde vine numele **Fometeştilor**. Un prieten, un om foarte luminat şi curajos in gindire şi partizan al adevărului cu orice preţ, chiar şi atunci cind nu ne convine nouă inşine, pe numele lui Dorin Dinculescu, mi-a spus de curind că lui i se pare că am inceput să insist prea mult asupra sărăciei trecutului şi că o exagerez subliniind-o cu atita apăsare şi că, in fond, nu ieşeam din peşteri la 23 August, eram un popor harnic şi destoinic, intemeiasem o civilizaţie, nici ţăranul nu era un sălbatic, crease o spiritualitate şi o civilizaţie ţărănească şi chiar o „industrie ţărănească“, vedea lumina soarelui şi avea o demnitate şi o morală care şi azi işi află ecoul cel mai pozitiv in propria noastră demnitate şi morală şi educaţie socialistă.

Aşa este, uneori exagerăm sărăcia trecutului cu credinţa sinceră că facem şi mai spectaculos saltul prezentului socialist şi facem mai spectaculos drumul parcurs pină la acest prezent. În ceea ce mă priveşte şi in ceea ce priveşte povestea de azi, nu e, insă, nici o exagerare. Şi la **Milostea** erau case frumoase in trecut, insă frumosul avea altă semnificaţie. Să facem apel la memorie şi să ne amintim cum arătau ilustratele de crăciun, pe timpuri (şi dintr-o duioşie faţă de lumea copilăriei chiar şi acum se mai tipăresc aşa): o căsuţă cit o căciulă, pe jumătate ingropată in zăpadă, coşul şi fumul ce erau de ea şi pata galbenă a geamului şi poteca troienită şi era frumos, de ce să nu recunosc. Aşa era şi la **Milostea**, erau treizeci—patruzeci de case exact ca in cărţile poştale, insă nimeni nu băga de seamă şi nu făcea socoteala că intr-o asemenea căsuţă nu puteau fi mai mult de două cămăruţe cit palma din care ieşeau neapărat şase-şapte copii, fiindcă ţăranul, cum zicea un dicţionar burghez, **„se inmulţea repede“**. Cam asta era şi Milostea, cu cit o ţineau pe ea puterile economice, cum am zice azi: o localitate foarte reuşită pentru cărţi poştale de crăciun, mai ales că iernile sint lungi aici şi munţii atit de aproape.

Ei bine, femeia care imi declara mie acum o săptămină pentru o anchetă la TV că **„avem şi noi frigider ca toată lumea“**, nu stă in cea mai mare casă din **Milostea**, şi sint case nu glumă, pe tine, orăşean, te umilesc, dar azi, la **Milostea**, e un lucru firesc, să-ţi ridici o casă **„ca lumea“**, cum zic ei, cu baie, cu bucătărie, cu cameră de oaspeţi, cu verandă, cu... Ţăranca de care vă vorbesc se numeşte **Manasia**, un nume foarte frumos şi e ea o femeie frumoasă la patruzeci de ani **„şi cu doi copii“**, cum zice, şi imi spune că fata cea mare se duce la medicină la Craiova. Nu vă daţi seama ce inseamnă pentru mine liniştea firească a **Manasiei** cind imi spune acest lucru, cind eu ştiu bine că pentru părinţii ei, la Craiova a insemnat, **o istorie intreagă**, drumul cu carul cu boi două săptămini (!) după porumb, adică după mijlocul elementar şi fundamental de existenţă... pentru **Manasia** care se tot scuză că **„fiind ocupaţi cu cimpul“** n-a prea avut timp să deretice prin cele cinci camere, faptul că are şi ea frigider **„ca toată lumea“**, nu e cine ştie ce, pentru mine insă, care in 1964, beam pentru prima dată **Pepsi Cola, la Paris**, faptul că **Manasia** scoate Pepsi la **Milostea** din frigider, e ceva. Sigur, Pepsi nu inseamnă nivel de trai, insă oricit ne-am feri noi de lucrurile simple, cind o auzi că C.A.P.-ul lor nu e cine ştie ce, „e o gospodărie mai mică, de, de munte, cu ea ne-am făcut şi noi ce-am putut (şi aşa şi este şi ar putea merge mult mai bine) dacă — mai zice ea — aveam şi noi norocul pe care il au ăi de la vale... de... se scuză ea nostalgic“.

Ei bine, nostalgia a rămas şi acum aceeaşi, **la vale** e şi azi, pentru ei, o altă lume, lumea bogată, ca de cind se ştiu ei... Ei, la Milostea, sint mai săraci, ei, vorba **Manasiei**, n-au decit **„frigider ca toată lumea“**, adică nu sar in ochi cu nimic, sint, vorba lor, „ca toată lumea“...

DINU SARARU ■

P.S. Un alt prieten, invăţătorul Ridiche, zice, „domnule, pentru mine nu e important că au frigider, important e că au nevoie de el, adică au ce băga in el, **la rece** — aici e Revoluţia !“

---

din nou in străinătate, pe unul din şantierele intreprinderii. (Nu mai înţelegem nimic.) În sfîrşit, ajuns aici, Slăvoiu, potrivit obişnuinţei, agoniseşte. Să ne înţelegem bine. Nu vrem să fim mai catolici decit papa. Plecat pe alte meleaguri cu treabă, nevoit să stai o vreme in interesul serviciului, fireşte că iţi mai cumperi o haină, un pantof, aşa cum ai face dacă ai sta şi acasă, lucruri de trebuinţă, ba o carte, un album, din micile economii un casetofon sau mai ştiu eu ce, totul însă pe măsura plăpumii, adică a diurnei, a retribuţiei care, neîndoielnic, iţi permit şi acolo unde ţara te trimite in misiune un trai corespunzător. Dar in vreme ce colegii lui Slăvoiu munceau cu pricepere şi simţ de răspundere să nu-şi facă ţara de ris, acesta se arăta preocupat mai mult de soluţii pentru prosperitatea personală. Trec şi anii aceştia, de căpătuială nu tocmai curată, doi la număr, in care nu s-a prea găsit cineva să-l tragă de mînecă, iar cînd s-a găsit, au intervenit din nou mila şi înţelegerea binefăcătoare care l-au propulsat, culmea, la Întreprinderea de comerţ exterior „Maşinexport-import“, de la care omul plecase ruşinat cu doar patru ani în urmă. Povestea cu lupul şi năravul rămine valabilă şi in continuare. Experienţa este alta. M.S. işi alege singur firmele, tratează individual cu „cei aleşi“ după criterii absolut personale, işi umple casa dindu-i alură de „shop“ şi păgubeşte statul. Slăvoiu agoniseşte cu furie, cu patimă, nu iartă nimic, se string colierele, aurul dentar, verighetele cit pentru căsătoriile unui oraş intr-un trimestru, inelele şi cite şi mai cite, economia naţională suportind pe spezele ei cupiditatea individului angrosist. În general aviditatea unui individ provoacă repulsia şi dispreţul colectivităţii, mai ales cînd aceasta tinde să capete forme patologice. Reacţia celorlalţi faţă de fenomen este oarecum pasivă. Dar cînd preţul cu care individul işi potoleşte apetitul de ciştig, de înavuţire, este atit de mare, cind înseşi interesele ţării sint scoase la mezat cu singe rece şi lipsa celui mai elementar sentiment de ruşine, cind tu, cel de lingă el, eşti lovit în ceea ce ai mai scump, cupiditatea individului trebuie răsplătită pe măsură, cu fermitate. Nu poţi avea înţelegere faţă de acela care sapă pe ascuns la rădăcina pomului îngrijit cu dragoste şi sudoare.

★

Cum a fost posibil ? Dincolo de aviditatea, dincolo de necinstea lui M.S. se află acel lanţ al slăbiciunilor, al înţelegerii peste măsură, acel lanţ al angajărilor lui Slăvoiu, precum şi constanta lipsă de control. Este exact ceea ce ne spune şi procurorul Alexandru Grigore de la Procuratura municipiului Bucureşti. „Să încep cu un exemplu. În ianuarie 1976 Slăvoiu pleacă în străinătate cu avizul conducerii întreprinderii şi avizul ministerului, avînd sarcina să facă prerecepţia unui utilaj. Ajuns acolo însă, dovedeşte o serie de iniţiative păguboase pentru stat. Astfel, contractează un strung şi tranzacţionează importul altuia fără ca lucrul să fie cunoscut în ţară. Întors, înregistrează tranzacţia şi, de asemenea, nu anunţă conducerea întreprinderii. Tot acum întocmeşte o notă de serviciu in care menţionează sarcinile privind perfectarea importurilor celor două strunguri. Amindouă în condiţii dezavantajoase pentru beneficiar. Au intervenit la vreme organele noastre de securitate şi au oprit activitatea păgubitoare a lui Slăvoiu. Pentru că abuzurile sale în serviciu au depăşit cadrul întreprinderii răsfrîngîndu-se asupra economiei naţionale. Din cele spuse pînă aici rezultă limpede că nu numai abilitatea fostului şef de serviciu a dus la aceste abuzuri şi implicit pagube, ci, mai ales, lipsa de control sistematică şi „înţelegerea“ conducerilor întreprinderilor pe unde s-a perindat Mihai Slăvoiu.

RAZVAN BARBULESCU ■

Mic tratat de pictură naivă

Firavul tău riu
împarte cimpia, se
aud vocile
băieţilor care se
scaldă, cerul
e gol de lumină, iată
malul argilei, păcura
strecurindu-se printre
unde, caii inzidiţi
in gropi calde, un
pod surpat, micile
broaşte ţestoase ascunzindu-se
in vizuini părăsite,
unde mai sint amintirile,
risipite in grabă, singele
meu este galben
ca miinile Bărăganului...

★

Primeau bătaia lunii
din faţă, răsărea secera satului,
printre coşuri
sprijinind fumurile
cu pipe groase, blinzi
moşneni cu vene
albastre, apoi
ningea, păsări
albe tăiau laptele
oalelor iar copiii creşteau
bubuind !
La marginea
satului, călătorii
ascultau depărtarea, o
zăpadă imblinzea cerul
aspru, Ialomiţa
trecea mindră
ca o ţărancă, cu pieptul
gol, printre
caii sculptaţi ai
cimpiei...

★

In lespedea ploii
violente descintece,
o femeie scaldă
o mătură in copaia
cu lapte, lumina
tremură pe pulberea
gurii, soarele verde
sub mărgeaua curcanului,
uliul albastru
pe tăcerea läutei, iar
o pasăre zboară ager
printre ierburi cosite, in
lespedea nopţii
lacrimi mari
de descintec, intunericul
fuge insultat
de puteri dispărute...

★

Ţăranul se apleacă,
zmulge o buruiană
caldă, ascultă cimpul in care cerul
sprijină o
dimineaţă roşie,
Ţăranul işi apleacă
obrazul de
bronz pe care o
daltă a zgiriat litera
unor ginduri, timpul tace, se
opreşte in umbra
ingenuncheată, soarele
urlă pustietatea
luminilor goale şi deodată
pămintul bubuie !
Oare de ce se apleacă
ţăranul pe lespedea umbrei sale, aşa
ca şi cum s-ar fi culcat
pentru moarte sau poate
materia il recheamă
in cimpiile sale coborite...

★

Copilul se spală pe dinţi,
are limba roşie
ca o flacără, dinţii
grei ca nişte cartuşe,
Picioarele i se
sprijină in
pămintul flămind ca
de un testament.
Pe deasupra lui, pălăria
strălucitoare a
soarelui.
In anumite zile, totul
este o pinză
albastră pe deasupra
unui cimp de maci
cruzi.
Copilul se spală pe
dinţi, in intervalul
dintre două vieţi, nimic deosebit, periuţa lui
creşte brusc şi acoperă cu detergent
intreg universul...

CLAUDIU IORDACHE ■

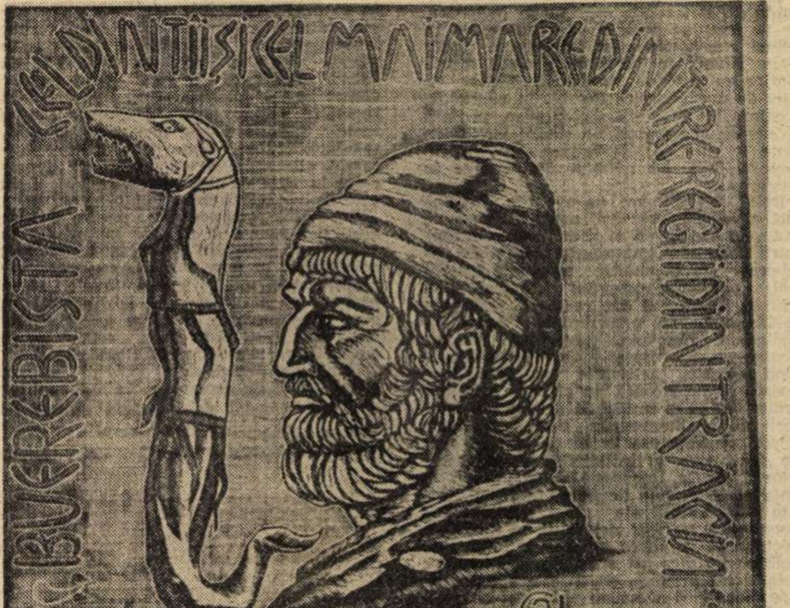
CEL DINTÎI ŞI CEL MAI MARE DINTRE REGII DIN TRACIA
BUREBISTA
CAI

COSTEL IANCU ANGHEL : „Burebista“

Transilvania

Transilvania e ţara sufletului meu
Aici, pe dealurile verzi lumina e de aur
În pămintul pe care păşesc au intrat :
toamnele pline cu
pere şi pepeni, iubirile trecute,
iarba şi florile, ceasurile,
pasărea galbenă, armatele
duşmane, caii şi cintecele.
Străzile vechiului burg sint din cristal alb
Şi dedesubt se văd mările trecute.
Transilvanie, ţară a sufletului meu.

MARA NICOARA ■

România și țările în curs de dezvoltare:

Solidaritate și colaborare multilaterală

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, o nouă și inestimabilă contribuție a conducătorului partidului și statului nostru la definirea și explicarea tendințelor și proceselor majore care au loc în viața internațională actuală, o sinteză a politicii externe românești, exprimată în legătură cu cele mai noi evoluții și probleme ale comunității mondiale, reliefează direcțiile fundamentale, constante ale activității internaționale a României socialiste.

Una dintre aceste direcții de bază ale politicii externe promovată de țara noastră o reprezintă dezvoltarea impetuoasă, pe planuri largi și profunde, a raporturilor cu statele care și-au dobîndit independența politică în ultimele decenii și luptă pentru consolidarea ei, pentru făurirea unei vieți potrivit aspirațiilor proprii. Pe patru din continentele lumii se întind aceste state — în număr de peste 110, cu uriașe rezerve naturale și potențial uman — țări aflate în prezent în curs de dezvoltare.

Puternica solidaritate și amplele forme de colaborare și sprijin care se manifestă în relațiile României socialiste — ea însăși țară în curs de dezvoltare — cu celelalte state în curs de dezvoltare din întreaga lume își au sorgintea în experiența istorică similară pe care a traversat-o poporul nostru de-a lungul secolelor, secole de opresiune socială și națională, de dominație străină, experiență pe care au cunoscut-o, la rîndul lor, și popoarele acestor state. Astăzi, între România și aceste țări se dezvoltă relații strînse de solidaritate și cooperare pe multiple planuri, în conformitate cu interesele și aspirațiile lor comune, în folosul cauzei reducerii decalajelor față de statele avansate industrial, al afirmării în lume a unei politici noi, democratice, de egalitate și respect între națiuni.

Aceste raporturi reprezintă, în cazul unui număr însemnat dintre statele respective, o continuare a relațiilor prietenești, de solidaritate militantă pe care P.C.R., țara noastră le-a întreținut și le dezvoltă și astăzi cu mișcările de eliberare națională, o expresie a poziției României de sprijinire activă, consecventă, sub diferite forme a luptei popoarelor pentru cîștigarea independenței, asigurarea progresului general și bunăstării. În acest sens, reamintim că în 1972 și ulterior, lideri ai mișcărilor de eliberare au semnat la București primele documente oficiale cu caracter internațional.

Ca un rezultat al voinței politice comune de a dezvolta raporturile reciproce, de a facilita această dezvoltare, de a adînci cunoașterea și înțelegerea dintre state, România, întreținînd relații diplomatice cu aproape totalitatea țărilor în curs de dezvoltare, a deschis în capitalele acestora 51 de oficii diplomatice, precum și agenții economice. La rîndul lor, 35 de state în curs de dezvoltare, în spiritul reciprocității, au misiuni diplomatice la București.

Rolul determinant în evoluția favorabilă a raporturilor țării noastre cu aceste state, în stabilirea și dinamizarea înfăptuirii celor mai importante acțiuni de colaborare în domeniile economic-comercial, politico-diplomatic, cultural-științific și tehnic îl are rodnica activitate desfășurată de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și indicațiile sale privind întreaga activitate pe care țara noastră o desfășoară în cadrul grupului „celor 77“ și ca invitat la activitățile mișcării de nealiniere. În timpul vizitelor oficiale întreprinse în 34 de țări în curs de dezvoltare, al întîlnirilor și convorbirilor avute la București cu 29 de șefi ai unor state în curs de dezvoltare, cu diferite personalități ale vieții publice din aceste țări au fost negociate și încheiate documente de mare valoare atît pe plan politico-juridic, al statuării principiilor relațiilor bilaterale, cît și pentru cooperarea economică și pe un plan mai general. Astfel, au fost semnate Tratate de prietenie și colaborare cu Guineea, Argentina și Costa Rica. Declarații solemne comune și declarații comune cu 33 de țări în curs de dezvoltare.

În expunerea la ședința activului central și de stat, ca dealtfel și cu alte prilejuri, a fost relevată importanța adîncirii colaborării economice cu statele în curs de dezvoltare în vederea satisfacerii, pe o bază reciproc avantajoasă, a exigentelor cerute de creșterea forțelor de producție, de necesitatea impulsionării procesului de făurire și dezvoltare a unei economii moderne, viguroase. În concepția României, evoluția favorabilă a raporturilor pe toate planurile, îndeosebi în domeniul economic, cu țările în curs de dezvoltare reprezintă o contribuție practică la eforturile pe care le fac acestea pentru asigurarea și consolidarea independenței economice, pentru depășirea stadiului de înapoiere și ridicarea standardului de viață al populației.

Evoluția bună a relațiilor economice cu statele în curs de dezvoltare are loc în condițiile existenței unui cadru juridic larg. Au fost semnate acorduri comerciale cu 64 de țări, acorduri de cooperare economică și tehnică pe termen lung cu 48 de state, acorduri în domeniul transporturilor, precum și un număr important de înțelegeri în domeniul financiar-bancar, ca și în alte sectoare de activitate. Pînă în prezent, între țara noastră și peste 30 de state au fost create și funcționează comisii mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnică, au fost semnate, ca urmare a activității acestora, un mare număr de Protocoale.

Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în volumul total al comerțului exterior al României indică o tendință generală de creștere, aceasta urmînd să reprezinte în 1980 aproximativ 25% din valoarea schimburilor noastre comerciale cu toate țările. Se impun, însă, acțiuni concrete susținute pentru obținerea de creșteri valorice ritmice, constant ridicate ale nivelului schimburilor de mărfuri. România și partenerii săi comerciali sînt preocupați, totodată, de a îmbunătăți substanțial nomenclatorul produselor destinate schimburilor.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu pune în lumină laturile esențiale ale cooperării economice pe care România este pregătită să le abordeze și concretizeze cu celelalte state în curs de dezvoltare în avantajul reciproc al părților, în cadrul căreia au fost deja realizate peste 130 de obiective economice importante în aceste state. Amintim numai cîteva : marea rafinărie de la Karachi, fabrica de confecții din Dar es Salaam, un port pescăresc în Libia, complexul de la Hamrawein (Egipt), obiectivul portuar Nador (Maroc) etc. Au fost create, totodată, un număr însemnat de societăți mixte în aceste țări, cu deosebire în domeniile industrial, agricol, minier și geologic, construcții ș.a., atenția principală fiind îndreptată spre obținerea, în cazul unora dintre acestea, a rentabilizării pe care o desfășoară. Trebuie extinsă acțiunea de construire în țările în curs de dezvoltare a unor unități de producție, rambursarea investițiilor făcute de partea română urmînd a se realiza din producția acestor unități.

Pe fundalul dezvoltării relevante a relațiilor politico-diplomatice și economice, al dorinței reciproce de cunoaștere, apreciere și apropiere, între România și cele mai multe țări în curs de dezvoltare s-au statornicit și extins legături pe plan cultural, în domeniile educației, științei, al informațiilor, sănătății și sportului. Toate acestea au fost facilitate de existența și amplificarea continuă a cadrului juridic, respectiv de cele 54 de acorduri de colaborare culturală și științifică semnate în ultimii ani, urmate de încheierea unui număr apreciabil de programe bianuale de schimburi culturale pentru traducerea în viață a acordurilor respective. Ne putem referi, de asemenea, în acest cadru, la înțelegerile încheiate de Radioteleviziunea Română, Agenția Română de Presă, instituțiile noastre care servesc domeniile cinematografiei, sănătății și sportului cu organisme similare dintr-un număr important de țări. Funcționează, totodată, comisii mixte de cooperare culturală, științifică și tehnologică cu diverse state în curs de dezvoltare, îndeosebi cu cele de pe continentul latino-american.

Realitatea românească și poziția conducerii de partid și de stat cu privire la construcția societății noi socialiste pe care o edificăm în țara noastră, cu privire la problematica vieții internaționale și-au găsit o largă difuzare în multe state în curs de dezvoltare, ca și în celelalte țări ale lumii, prin publicarea articolelor și cuvîntărilor președintelui României.

Unul din principalele domenii în care se exprimă, de asemenea, în mod grăitor sprijinul acordat de România dezvoltării economico-sociale independente a fiecărui popor este acela al acordării de asistență tehnică și pregătirea de specialiști. În ramuri vitale pentru asigurarea bazei economice și consolidare a vieții economico-sociale a marii majorități a statelor în curs de dezvoltare muncesc specialiști români, iar la București sau Iași, Cluj-Napoca sau Timișoara studiază peste 12 000 de tineri (din care aproape 5 000 numai din Africa) pentru a deveni, la rîndul lor, specialiști în aceleași sectoare hotărîtoare, în cele mai multe din domeniile în care, de fapt, s-au inițiat și extins acțiuni de cooperare cu țara noastră.

În acest mod înțelege România socialistă să acorde sprijinul său edificării în celelalte țări în curs de dezvoltare a unei vieți economico-sociale și spirituale prospere, independente, în condiții de pace și securitate, astfel concepe contribuția sa la depășirea subdezvoltării, la reducerea decalajelor economice, întărirea independenței acestor țări, a unei cooperări și solidarități active între ele. Și în viitor se va acorda o atenție deosebită impulsionării și diversificării în mod continuu a raporturilor cu statele în curs de dezvoltare cu precădere în sfera activităților economice, dar și în celelalte sectoare.

Abordarea problematicii internaționale constituie un nou domeniu în care poziția și inițiativele exprimate de România se întîlnesc cu politica promovată de marea majoritate a celorlalte țări în curs de dezvoltare. Este semnificativă în acest sens identitatea sau marea apropiere a punctelor de vedere ale României și acestor țări în legătură cu făurirea unei noi ordini economice internaționale, a unei lumi lipsită de războaie, a justiției și deplinei egalități în drepturi între state.

„Pentru soluționarea tuturor problemelor complexe ale lumii de astăzi — se arată în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — **este necesar să se creeze condiții de participare activă la viața internațională a tuturor statelor și, în primul rînd, a statelor mici și mijlocii“.**

Asigurarea unei astfel de participări, precum și a unei colaborări cît mai strînse și fructuoase pe plan internațional între statele respective, este de natură să îngrădească aria de exercitare a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, a politicii imperialiste de imixtiune și agresiune. Bazîndu-se pe unitatea forțelor naționale din fiecare țară, pe întărirea continuă a solidarității dintre ele, pe extinderea conlucrării, pe arena internațională și punînd pe primul plan interesele economice și politice comune care le unesc, țările în curs de dezvoltare își pot asigura pe deplin consolidarea independenței naționale, progresul general și bunăstarea, pot dobîndi noi victorii în lupta pentru abolirea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste pentru ca pacea și securitatea să domnească în întreaga lume.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, un program de acțiune, cu profunde valențe teoretice și practice, de excepțională valoare pentru dezvoltarea în continuare a colaborării multilaterale cu statele lumii, pentru afirmarea cauzei păcii și progresului comunității mondiale, exprimă încă o dată hotărîrea României socialiste de a extinde și mai puternic raporturile cu toate țările în curs de dezvoltare, reprezintă o nouă expresie a solidarității sale active cu popoarele acestui mare grup de state în lupta comună pentru dezvoltarea lor economico-socială independentă, pentru instaurarea unei noi ordini economice în lume.

DANIEL LUCA ■

FOTOREPORTAJ PE GLOB

Mult îndrăgitul Tom Jordache a dispărut, spre regretul telespectatorilor, doar de pe micul ecran. Deocamdată. Pentru că interpretul său, actorul Nick Nolte este prezent pe genericul unui film-fabulă despre care se vorbește mult în presa străină. Titlul noii producții americane: „Războinicii infernului“, un film despre războiul din Vietnam, mai exact despre incidențele acestuia asupra vieții din Statele Unite. Ray Hicks, alias Nick Nolte, este un vechi marinar. El crede în justiție, în fraternitate, nu poate suporta înșelătoria. „La întoarcerea din război, se simte ca o balenă eșuată pe plajă — spune Karel Reisz, regizorul filmului. Idealul său a murit în acest conflict absurd, de neapărat și ineficace, iar calitățile sale de luptător — energia, forța, încrederea, inventivitatea — eșuează în traficul de heroină“, drogul fiind în acest caz doar un simbol pentru corupția generată de război.

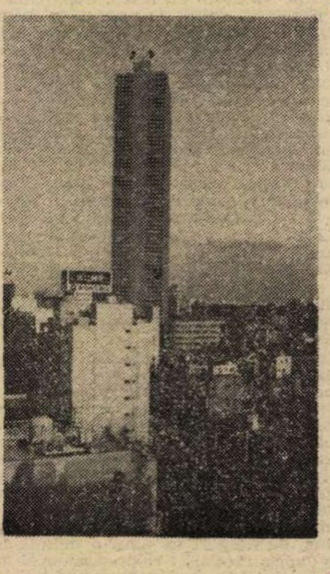

Cea mai înaltă construcție din Japonia, denumită „Sunshine 60“ (Răsăritul 60), terminată în aprilie, anul acesta, domină renumita piață Shinjuku care păstra pînă acum supremația în acest domeniu, prin clădirea „Mitsui Buildings“, înaltă de 209 metri. Noua construcție are 240 metri; în interiorul său funcționează două ascensoare, cele mai rapide din lume, care pot ajunge la etajul 60 în numai 34 de secunde. Edificiul găzduiește o sală de expoziție pentru produse de import, un centru cultural, cîteva hoteluri, ambasade, birouri și magazine.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Oul lui Columb...

O coincidență tulburătoare : în aceeași zi, aproape la aceeași oră, la Paris și Rotterdam, sute de persoane au fost obligate să-și reamintească clipele de teroare ale celui de-al doilea război mondial.

La Villeneuve-St-Georges, orășel satelit din sudul capitalei franceze, un grup de copii care, culmea, se jucau de-a războiul au descoperit, într-un șantier, vîrful impozant al unui obiect semănînd aproape exagerat cu o bombă. Artificierii, chemați la fața locului, au pus urgent punctul pe i : obiectul cu pricina era într-adevăr o bombă avînd o încărcătură de exploziv de nu mai puțin de 500 de kilograme. Rămășiță intactă a bombardamentelor desfășurate, torențial, în această zonă, teribila descoperire s-a adăugat astfel la lista lungă a evenimentelor de arheologie militară care marchează, de mai bine de 30 de ani, viața orășelului. La Villeneuve-St-Georges s-au dezgropat pînă acum o sută de bombe mai mari sau mai mici aruncate în timpul războiului cu o generozitate feroce. Din fericire, toată această moștenire cu explozie întîrziată a fost dezamorsată la timp... **Cea de-a 101-a la fel.**

În timp ce artificierii parizieni își făceau meseria, colegii lor olandezi încercau să depășească aceleași clipe grele : la periferia Rotterdamului se descoperise o rachetă V-1, una din multele care făcuseră ravagii la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Circulația metroului, a cărui linie trecea prin apropiere, a fost întreruptă, imobilele din împrejurimi evacuate, curioșii îndepărtați și astfel tehnicienii au putut demonstra, printr-o operațiune care a durat unsprezece ore, cum se poate lupta cu șurubelnița și penseta împotriva unei rachete.

Cînd opinia publică este pîndită din unghere nu întotdeauna obscure de rachete și bombe imense, cînd o confruntare groaznică peste care s-au așternut decenii de pace își scoate încă la iveală ghearele aducînd deodată, printre oameni, spaime ce se vor uita, desigur, ar trebui să asistăm la reacții generale de solidaritate umană.

În afara unor succinte informații presa vest-europeană nu s-a lansat în comentarii deosebite. Sperietura sutelor de localnici din cele două epicentre nu a stîrnit emoții deosebite.

Un asemenea fenomen de indiferență compactă poate fi desigur explicat prin suspense-ul cotidian al altor sute de întîmplări speculate pe larg : crime cu adresă individuală sau de grup, răpiri, jafuri spectaculoase, deturnări de avioane și destine, toate acestea pigmentate cum se cuvine pentru a emoționa publicul, dacă mai e nevoie, de dimineață pînă seara.

Testînd sociologic într-un mod, e drept, inedit, gradul de receptivitate al amatorilor de senzațional, un grup de tineri din Villeneuve-St-Georges și-au permis un experiment de zile mari : au transmis o scrisoare — compusă după toate regulile artei conspirative — administrației bursei din Paris în care au anunțat că în interiorul templului financiar se află ascunsă o bombă. Informația, ținînd cont de frecvența atentatelor, a fost luată în serios, bursa s-a închis și echipele de resort au început să palpeze, centimetru cu centimetru, într-o liniște stranie, dalele de marmură apăsate de atîtea ori de zgomotoasele năruiri ale unor sume care nu își mai puteau ține în coadă prea multe zerouri.

Bomba de la bursă, chiar dacă nu a fost găsită, a provocat un interes năprasnic, incomparabil mai mare decît bombele uriașe descoperite în banalele periferii.

S-ar părea deci că nu o bombă în sine produce starea de emoție, ci contextul ei, ceea ce, trebuie să recunoaștem, pentru succesul de public al unei drame este o rețetă prea simplă și prea edificatoare...

RADU BUDEANU ■

Ptolemeu a trișat?

Ptolemeu, celebrul astronom și matematician egiptean, care a trăit în Alexandria în secolul al II-lea al erei noastre pretindea că ar fi observat evenimentele astronomice pe care le anunța. În realitate, el le-ar fi calculat pe baza teoriei unui precursor, care susținea că Soarele se învîrte în jurul Pămîntului. Falsul său a costat astronomia 15 secole de întîrziere!

„Crima lui Ptolemeu", acesta este șocantul titlu al unei cărți recent apărute în Statele Unite și aparținînd astronomului american Robert R. Newton din Baltimore. În această lucrare tipărită în 1977, autorul — cu un nume predestinat pentru un astronom — construiește pe parcursul a 412 pagini un adevăra act de acuzare împotriva lui Ptolemeu, punîndu-i sub semnul îndoielii gloria de astronom care a durat tot Evul Mediu și chiar în Renaștere. După cum este cunoscut, Ptolemeu este autorul teoriei geocentrice potrivit căreia Pămîntul este centrul Universului, iar toate corpurile cosmice, inclusiv Soarele și Luna, se învîrtesc în jurul lui. Mai tîrziu, teoria lui Ptolemeu a fost infirmată de studiile lui Copernic, Kepler, Galilei și Newton. Toate cunoștințele omenirii despre cercetările astronomice din cele cinci secole înaintea erei noastre datau din sintezele lui... Ptolemeu. Iar despre viața și activitatea acestuia nu există decît o singură informație oarecum certă, aceea că observațiile sale au fost făcute în orașul Alexandria, între 127 și 151, deci timp de 24 de ani. A supraviețuit însă opera sa „Compoziția matematică", un studiu de sinteză al astronomiei vechi, cunoscută sub numele arab de Almagesta. Din această lucrare, ca și din relatările indirecte ale lui Plutarh, aflăm că pentru astronomul Hipparc, la fel ca și pentru Ptolemeu, 300 de ani Pămîntul era de structură geometrică, iar legile lui erau impuse de legile geometriei pure. Mișcarea corpurilor celeste era asimilată cu mișcarea unui imens mecanism de ceasornic al cărui pivot central era Pămîntul. Soarele, Luna, planetele interioare (Mercur și Venus), planetele exterioare — atunci cunoscute — Marte, Jupiter și Saturn descriau orbite comandate de dispunerea lor geometrică. Ptolemeu scria în Almagesta : „Astronomia trebuie să încerce pe cît îi este în putință să realizeze o concordanță între ipotezele cele mai simple și mișcările celeste ; dacă aceasta nu-i reușește trebuie folosită ipoteza care convine mai bine". Și Ptolemeu a adoptat ipoteza zisă a „epiciclurilor", cu o variantă — a „excentricului" — echivalentă în final cu prima printr-o relație foarte simplă : ipoteza fixa planeta pe o circumferință ce se învîrtea cu o mișcare uniformă, în timp ce centrul acestei circumferințe descria, cu o mișcare la fel de uniformă, o altă circumferință, în care Pămîntul ocupa fie locul central — în cazul epiciclurilor — fie o poziție excentrică — în cazul excentricului. Totul semăna cu un mecanism de ceasornic, în care roțile alunecă unele peste altele printr-un sistem de dinți, mișcarea aparentă rezultată din raportul planetă-Pămînt redînd grosomodo mișcările observate în realitatea astronomică, de avansare și retragere alternativă a planetelor, mișcări care au intrigat atît de mult pe cei din vechime Acest sistem, ce se baza pe o pură analogie geometrică, s-a impus de la Hipparc opt sute de ani în total, ipoteza a rezistat pînă la Copernic... via Ptolemeu. O mie în ciuda numeroaselor sale insuficiențe, întrucît era necesar să se rămînă la linia impusă de pitagoricieni și Platon, al cărui sistem filosofic juca, în acel moment, același rol pe care l-au jucat dogmele bisericești față de sistemul copernician adoptat și apărat de Galileo Galilei.

Se pune însă întrebarea dacă mijloacele de observare astronomică existente în antichitate erau atît de rudimentare și imperfecte încît această problemă, atît de simplă astăzi — diferențele dintre mișcarea teoretică și mișcarea reală a planetelor — nu a putut fi elucidată. Astronomul american Robert Newton nu acceptă acest argument. Mai mult chiar, el susține că Ptolemeu a falsificat intenționat cifrele lui Hipparc, astfel încît să se integreze în sistemul său. Un exemplu, poate cel **mai frapant : Ptolemeu a observat la Alexandria, unde și-a desfășurat activitatea**, că echinocțiul de toamnă din anul 132 a avut loc la 25 septembrie, ora 14, ora locală. Or, calcularea cu ordinatorul a relevat că, de fapt, echinocțiul de toamnă din 132 a avut loc la Alexandria la 24 septembrie, ora 9,54 dimineața, deci aproape cu o zi înainte de pretinsa observație a lui Ptolemeu. Ceea ce este mai mult decît suspect, întrucît eroarea pe care o puteau săvîrși mijloacele de observație ale epocii nu putea depăși o jumătate de oră!

Robert Newton a cercetat sistematic toate cifrele cuprinse în Almagesta : mișcarea Soarelui pe zodiac, precizia echinocțiurilor, fazele Lunii și ciclul eclipselor de Lună etc. Majoritatea valorilor date sînt false, „actul de acuzare" fiind foarte grav — din 31 de observații pe care Ptolemeu pretinde că le-a făcut el însuși, cel puțin 26 au fost „fabricate", iar din cele 38 de observații pe care le atribuie unor astronomi anteriori, cel puțin 13 sînt trucate pentru a putea fi integrate în model. Dealtfel, sistemul lui Ptolemeu a fost denunțat în parte încă de acum o sută de ani. Robert Newton afirmă că Ptolemeu era un astronom slab, absorbit de numeroasele sale scrieri, fiind, în același timp, și foarte influențat de școala decadentă din Alexandria. Aceasta ar explica și una dintre numeroasele anomalii din Almagesta relevate de astronomul american, potrivit căreia de fiecare dată cînd Ptolemeu afirma că a efectuat observațiile la ora 12 ziua(cînd Soarele atinge deasupra Alexandriei momentul culminant) valorile indicate sînt în realitate cele corespunzătoare orei 12,30. O jumătate de oră de eroare sistematică, comisă printr-o observație greșită.

Este sau nu vinovat Ptolemeu ? După procesul științific atît de riguros pe i-l face Robert Newton, astronomii din întreaga lume își vor spune, probabil, cuvîntul.

Vaccinuri

Se pare că vaccinarea cîștigă tot mai mult teren în lumea medicală, devenind o armă eficientă pentru prevenirea și combaterea unor boli a căror acțiune a avut și are rezultate dezastruoase pentru omenire.

Iată că se profilează apariția unui vaccin de o importanță covîrșitoare pentru sănătatea oamenilor. „Un vaccin împotriva anumitor forme de cancer este prevăzut pentru următorii 5 ani" a declarat dr. Jean François Dore, conducător al cercetării la INSERM (Institutul pentru sănătate și cercetare medicală din Franța). El a adăugat că un astfel de vaccin ar fi posibil în cazul leucemiei, spre exemplu, dar că nu este previzibilă vaccinarea întregii populații împotriva tuturor formelor de cancer. Pentru dr. W. Davis, șeful serviciului de pregătire pentru cercetare de la Centrul internațional de cercetare a cancerului de la Lyon, „toți oamenii sînt susceptibili de a fi afectați de cancer, dar nu toți se îmbolnăvesc". Aceasta depinde de existența unor enzime de origine genetică, la care indivizii sînt mai mult sau mai puțin sensibili. Dar, a precizat el, observația stă la originea unei confuzii regretabile, deoarece este greșit să credem că această boală este ereditară. Ereditatea intervine doar prin sensibilitatea omului la anumite enzime.

E bine că boala care nu cruță nu este ereditară. Din păcate însă o altă boală își păstrează acest caracter : sărăcia. Cît oare va costa vaccinul anticancer ? Este o întrebare al cărui răspuns poate să mai aștepte. Nu prețul vaccinului în sine ne interesează, ci ce se poate face, ce trebuie făcut pentru a asigura accesul întregii populații a globului la binefacerile științei ? Ce se poate face pentru eliminarea monopolului tehnologic care a pătruns cît se poate de serios în cercetarea medicală ? N-au toți oamenii dreptul egal la viață ?

Se pare că nu, din moment ce Organizația Mondială a Sănătății este alertată de o recrudescență fără precedent a paludismului, pentru combaterea căruia a consacrat mai multe mijloace decît s-au acordat vreodată unei acțiuni internaționale. Specialiștii încearcă, dar realizarea într-un viitor apropiat a unui vaccin antimalaric, în pofida unor rezultate interesante obținute de cercetarea medicală, este puțin probabilă.

Pentru a stabili amploarea flagelului este suficient să spunem că in lume peste 200 de milioane de persoane sînt afectate de malarie. Numai în Africa un milion de copii mor anual din cauza paludismului. În Asia, în unele țări în care se credea că boala a fost eradicată, se înregistrează o creștere a frecvenței cazurilor de paludism de la an la an. De unde această reactivare a unei boli care, în ultimii ani cel puțin, începuse să fie concesivă cu viețile oamenilor ? Să fie de vină numai țînțarul anophel ? În fața agravării spectaculoase a situației, O.M.S. a propus adunării sale generale o schimbare radicală a strategiei, bazată îndeosebi pe încurajarea eforturilor sanitare naționale. Noul program al O.M.S. își propune ca obiectiv final „eradicarea paludismului pretutindeni unde aceasta se poate realiza". Excelent obiectiv, numai că nu precizează ce se va face în Africa și Asia, unde se află țări care nu pot asigura nici măcar necesarul minim de viață pentru populație, cu atît mai puțin programe naționale de luptă împotriva paludismului. De acord, sînt necesare eforturi interne pe baza unor programe indigene de combatere a acestui flagel, dar de ce aceste programe nu au fost instituite încă de pe vremea cînd țările cele mai afectate erau colonii sau dominioane ? Malaria doar nu-i o boală apărută de ieri, de azi, a făcut să tremure oamenii încă cu sute de ani în urmă. De ce ceea ce nu s-a făcut atunci nu se încearcă să se facă acum, măcar ca o reparație umanitară datorată celor storși de sudoare și bogății atît amar de ani ? De ce nu se face nimic ? Din păcate, și pentru că la recenta reuniune de la Bonn a țărilor europene dezvoltate problema ajutorului pentru țările în curs de dezvoltare a fost tratată, ca să facem o apreciere elegantă cu... timiditate. Timiditate care a fost evidentă și la celelalte reuniuni ale celor 7 de la Rambouillet, Porto Rico sau Londra și care este considerată de observatorii politici ca un obișnuit proces de trecere pe un plan cît mai îndepărtat a unui program de o acută actualitate. Problema ajutorului poate deveni subsidiară dacă s-ar umbla, cît de cît, la fondurile destinate înarmării.

Și iată cum neglijența unui banal și pricăjit țînțar îl face să devină o armă la fel de ucigătoare ca o bombă atomică.

IOAN ROȘCA ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Miss Univers

Dianne Prinz, fiziciană, ar putea deveni prima femeie-astronaut american — urmînd să participe, împreună cu alți trei oameni de știință, bărbați, la o misiune în Cosmos la bordul laboratorului spațial „Spacelab-2" ce va fi lansat în anul 1981. Am spus **ar putea,** deoarece încă șase femei specialiste din diferite domenii sînt pregătite pentru astfel de misiuni și ar putea fi și ele candidate la acest titlu. Se organizează, deci, în lume, nu numai concursuri de frumusețe. În acest caz este valabil mai mult ca oricînd titlul de „Miss Univers". Femeile cuceresc spațiile dar se poate spune și că

● Femeile cuceresc scorpionii

Pentru a întrerupe scurt o dramatică scenă conjugală, un locuitor din Hamburg a aruncat în capul soției sale un scorpion. Aceasta a scăpat neatinsă de neobișnuitul agresor. Scorpionul, lung de 17 centimetri, n-a făcut nici un rău femeii, mișcat fiind, probabil, de dulcea feminitate a victimei ; sau poate de frică ?

Soțul (vinovat), care adusese scorpionul din Kenya, a fost arestat de poliția hamburgheză.

Tandrețea neașteptată a scorpionului !

● Blestemul faraonului

La intrarea în mormîntul lui Tutankhamon se află această inscripție profetică : „Moartea va atinge cu aripile sale pe oricine îl va deranja pe faraon". De-a lungul secolelor mulți au încercat să prade comorile fabuloase ascunse în mormînt. Toți au murit de un rău necunoscut. S-au încercat și explicațiile acestor serii de decese subite, o boală datorată unui virus provenit de la guano liliecilor, sau datorată radioactivității. Nimic însă n-a confirmat nici una din ipotezele emise.

O ipoteză e de luat în seamă : a nu se mai fura.

● Dragostea învinge

Despre dragoste nu este bine să scrii în Africa de Sud, mai ales atunci cînd cei ce se iubesc sînt un bărbat negru și o femeie albă. O iubire de acest fel este considerată subversivă de către autoritățile Republicii Sud Africane, un atac direct la adresa politicii lor. Tot mai mulți albi protestează împotriva discriminărilor rasiale practicate de regimul de la Pretoria. Romanele cunoscutului scriitor alb sud-african. Andre Brink, „O clipă in vînt" și „În inima nopții" sînt o sfidare directă adusă apartheidului. Paradoxal, dar in alte părți ale lumii dragostea și căsătoria nu fac casă bună. Se poate vorbi de

● Celibatari convinși

În S.U.A. — din 1970 pînă în anul 1978 numărul celibatarilor a ajuns la 52,7 milioane. Cifrele sînt în continuă creștere. Motivele creșterii : înmulțirea divorțurilor, amînările evenimentului de la o zi la alta și un ultim motiv foarte serios : celibatarii înrăiți.

Experții sînt de altă părere : nesiguranța zilei de miine datorată actualei situații economice, determină tineretul să nu-și asume responsabilitatea întemeierii unei familii.

● De la democrație la ranch

Jane Fonda a renunțat să mai fie democrată. Șase familii vor fi expulzate de pe imensul ranch din Santa Barbara (S.U.A.), pe care l-a cumpărat anul trecut, împreună cu soțul ei, politicianul Tom Hayden. Pretextul : înființarea unei tabere pentru copiii prietenilor politici ai soțului. Scurtă democrație !

I. GRECU ■

MONDO UMANO ?

Industria răpirilor

Să ne întoarcem în luna martie a.c. În a doua săptămînă apărea de sub tipar revista „Ordine pubblico" despre care se spune că este destinată cu prioritate forțelor de ordine. Însă numărul respectiv a fost răsfoit cu mare atenție și de omul obișnuit, de oamenii de afaceri ca și de oamenii politici. Pe scurt, de orice cetățean tot mai mult interesat de o anume problemă devenită adevărat flagel — răpirile. Numărul revistei citate face o amplă sinteză a acestui flagel și constată că în perioada 1970—1976, în Italia, au fost răpite exact 250 (două sute cincizeci) de persoane. În cei șase ani, „cifra de afaceri (ați citit bine, cifra de afaceri) a industriei răpirilor" a atins suma de 49 (patruzeci și nouă) miliarde 764 (șapte sute șaizeci și patru) milioane de lire italiene sau 300 (trei sute) milioane de franci !

Dacă ar fi fost comunicate doar cifrele de mai sus și tot ar fi de ajuns pentru a vorbi pe larg de industria răpirilor și de verigile ei. Dar nu. Au fost date publicității și altele care completează substanțial o imagine despre care nu ne ferim să spunem că devine înfricoșătoare. Mai ales că douăzeci din cele 250 de victime ale răpirilor n-au fost niciodată regăsite deși s-au plătit sume importante în cîteva din aceste cazuri. Potrivit unor statistici oficiale preluate de revista „Ordine pubblico" doar în cazul a 70 de răpiri s-au identificat autorii. iar din 103 de suspecți numai 77 au fost condamnați la pedepse variind între un an și douăzeci și opt de ani de închisoare. În același timp, publicația amintită confirma o serie de constatări ale Institutului central de statistică din Italia care vorbeau de o diminuare a numărului răpirilor, în 1976, față de anii precedenți. Astfel, acum doi ani, doar 52 de italieni au fost răpiți (N.N. — în anul 1970 numărul răpirilor fusese de 12).

Deși într-un prim moment ar stîrni cel puțin un zîmbet, constatarea următoare nu e mai puțin semnificativă : din cauza inflației sumele plătite drept răscumpărare au crescut în mod substanțial : în anul 1976 cea mai mare parte a sumelor plătite pentru a răscumpăra un răpit depășea 500 milioane de lire pentru a atinge un plafon greu credibil dar totuși adevărat, de cinci pînă la șase (!) miliarde lire. Este vorba de ceea ce știe poliția care, se pare, nu neagă faptul că plafonul ar putea fi și mai ridicat. Oricum, sînt sume de cinci ori mai mari decît cea plătită în decembrie, acum cinci ani, pentru eliberarea lui Paul Getty III. Atunci, s-a depășit întiia dată un miliard de lire pentru eliberarea lui Getty III. Alte constatări ale revistei : cele mai multe răpiri, 54 în 1976, s-au consemnat în leagănul noii mafii : Calabria. Semnificativ, nu? În schimb, leagănul vechii mafii, Sicilia, a rămas în urmă de data aceasta. Da, există și cîteva regiuni unde n-a fost înregistrată nici o răpire (evident din 1970). Veneția, Friuli, Abbruzze, Val d'Aosta.

În întîmpinarea cererii oricărui om de bună credință, revista propunea și remedii împotriva acestei forme de criminalitate : crearea unei adevărate bănci mondiale de informații asupra tuturor răufăcătorilor susceptibili de a participa la răpiri și care adesea trafichează arme și droguri. Se mai opina ca băncile să noteze numerele tuturor biletelor în cazul fiecărei importante manevrări a sumelor de bani

Noi ne oprim aici cu citarea acestor cîteva constatări. Firește comentariile pe marginea lor sînt foarte numeroase. Iar întrebarea dacă propunerile revistei au fost luate în seamă nu-și are încă răspuns. Mai ales că, tot între timp, una din constatările din „Ordine pubblico" (în șase ani n-au fost decît 16 răpiri, „neimportante", de ordin politic) a fost contrazisă total exact după o săptămînă — la 16 martie, cînd a fost răpit în plină zi și în plină stradă Aldo Moro. Sfîrșitul răpirii se știe dar ceea ce nu se cunoaște este că autorii odiosului act n-au fost încă identificați. Se descoperă săptămînal suspecți, se avansează noi opinii despre felul cum au acționat răpitorii, cum au comunicat între ei și cum au plănuit totul. Dar nu se curmă răul din rădăcină. Ceea ce este esențial. De unde și concluzia că industria respectivă este bine organizată.

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Luptătorii noştri trebuie să fie mereu gata pentru o treabă dintre cele mai grele“

— Tovarăşe profesor Nicolae Pavel, vreau să vă atrag atenţia că îmi place cum gîndiţi ! Fiind dumneavoastră unul din antrenorii lotului reprezentativ de lupte greco-romane, recent întors de la campionatele lumii cu 6 medalii, vorbiţi despre succesele din Mexic, cele mai mari din istoria participării noastre la competiţia respectivă, cu măsură şi modestie. Cînd alţii, sînt convins, nu şi-ar mai încăpea în piele de bucurie, fostul campion şi maestru al sportului la lupte Nicolae Pavel nu se înfierbîntă, ba chiar zice, spre surprinderea interlocutorului, că bilanţul din Mexic putea fi şi mai valoros ! Cît de valoros, tovarăşe Pavel ?

— Să nu uităm că Gingă a ratat medalia de aur în ultimele 3 secunde şi că Păun s-a accidentat, fiind nevoit să abandoneze.

— Fireşte că nu uităm ! Vă rog să continuaţi.

— Gingă a pierdut la Blaghidze cînd nimeni nu se mai aştepta, după un meci pe care specialiştii l-au considerat printre cele mai frumoase din întreaga competiţie. Dealtfel, la sfîrşitul partidei încheiate cu un punct în favoarea sportivului sovietic, delegaţia noastră a introdus o contestaţie, apreciind că arbitrii l-au favorizat pe învingător, punctîndu-i dublu o acţiune. contestaţie pe care juriul a respins-o. Dacă meciul s-ar fi terminat 7—7, Gingă ar fi devenit campion mondial ! Păun a păţit-o şi mai rău, accidentîndu-se la arcadă încă înainte de finale. Medicul federaţiei internaţionale l-a abandonat cu 40 de secunde înainte de sfîrşitul unei întîlniri în care conducea detaşat. Dînd dovadă de bărbăţie, Păun a încercat să lupte şi a doua zi. dar rana, sîngerînd abundent, l-a împiedicat să continue. La categoria lui a cîştigat pînă la urmă Kramarenko, pe care Păun îl întrecuse net la europene.

— Să înţelegem din cele ce spuneţi că arbitrajele au dat naştere, în Mexic, la unele discuţii ?

— Uneori. În condiţiile în care federaţia internaţională, F.I.L.A., a acordat mai multă competenţă arbitrilor, urmărind dinamizarea meciurilor şi creşterea spectaculozităţii lor, aceştia au intervenit adesea cu punctul lor de vedere mai mult sau mai puţin subiectiv, abuzînd în avertismente şi descalificări. După cum se ştie, Codreanu a suferit o descalificare, iar Draica, recunoscut pentru combativitatea lui, a primit în întîlnirea cu Ceboksarov un avertisment pentru atitudine pasivă ! Dar, una peste alta, cei mai bine pregătiţi luptători ai mondialelor au găsit resurse să treacă peste unele dificultăţi de moment, spre satisfacţia noastră, sportivii români ocupînd locul secund în clasamentul pe naţiuni, dominat de reprezentanţii sovietici. Dealtfel. numai luptătorii sovietici, români şi bulgari au izbutit să cîştige medalii de aur !

— Tovarăşe Pavel, altitudinea Mexicului n-a constituit un impediment pentru competitori ?

— Nu prea. Ştiind despre ce va fi vorba în Mexic, toată lumea şi-a luat măsuri de prevedere, antrenîndu-se în condiţii de înălţime. Noi, după un stagiu mai lung la Poiana Brasov, ne-am pregătit în preajma plecării la Piatra Arsă. Ca urmare, băieţii s-au comportat normal în timpul campionatelor, cînd numai noi, cei trecuţi, ca să zic aşa, de prima tinereţe, am acuzat umezeala excesivă a aerului.

— La 39 de ani, vă plîngeţi cam repede de bătrîneţe !

— Personal, dar asta vă rog să n-o scrieţi, vreo 3 zile abia m-am putut mişca din cauza unei sciatici.

— Vă propun să trecem la altceva. La o chestiune pe care aş numi-o mai generală, mai de ansamblu, legată atît de victoriile obţinute de luptătorii noştri în Mexic, cît şi de victoriile lor mai vechi care au adus, după cum se ştie, peste o sută de medalii sportului românesc în competiţii oficiale de anvergură. Care e secretul acestui şir neîntrerupt de victorii, tovarăşe profesor ?

— Cred că mai nimerit ar fi să vorbească despre asta maestrul Ion Corneanu, antrenorul coordonator al lotului.

— Desigur, la fel am gîndit şi eu numai că, cunoaşteţi la fel de bine, Ion Corneanu a mai rămas cîteva zile în Mexic, în calitatea sa de preşedinte al Colegiului de antrenori al federaţiei internaţionale. Aşa că, vrînd-nevrînd, trebuie să daţi dumneavoastră lămuririle de rigoare. Vă ascultăm.

— Cred că în lupte se munceşte mai bine decît în alte discipline. Mai temeinic şi permanent, calendarul competiţional impunînd şi el o asemenea atitudine prin aceea că programează în fiecare an campionate continentale şi în fiecare an, cu excepţia celor olimpici, campionate mondiale. Acestea fiind zise, e clar că luptătorii noştri trebuie să fie mereu gata pentru o treabă dintre cele mai grele.

— La ce vă referiţi ?

— Păstrarea unui prestigiu e o treabă dintre cele mai grele. Adevărat ?

— Adevărat. Mai departe ?

— Seriozitate. Disciplină. Viaţă sportivă. Nimeni nu bea. Nimeni nu fumează. Nimeni nu întîrzie peste ora 22.30. Pregătire minuţioasă.

— Cît de minuţioasă ? În ce fel ?

— Lotul nostru lărgit cuprinde, de regulă, 40 de sportivi din care cel puţin 2 ştiu, la fiecare categorie de greutate, să execute întreaga gamă de procedee tehnice. Dar nu pe toate, fireşte, le stăpînesc la fel de bine, drept pentru care eu şi colegii mei am insistat tocmai asupra părţilor mai slabe. Corectînd, perfecţionînd, individualizînd. Am să dau cîteva exemple concrete. Alexandru s-a pregătit anume pentru Şumakov, pentru turul de braţ al celui care, în ultima finală olimpică, l-a învins pe Berceanu. La Mexic, sovieticul a încercat de mai multe ori procedeul său favorit, dar Alexandru a găsit de fiecare dată antidotul, devenind campion mondial. La fel, Draica. Talent excepţional, dublat de o putere de muncă remarcabilă, constănţeanul nu se descurca în faţa luptătorilor închişi. L-am pus, la antrenamente, tocmai în situaţii de acest gen, iar rezultatele n-au întîrziat. La 20 de ani, juniorul Ion Draica a ajuns primul luptător din lume al categoriei 82 de kilograme, anunţînd o carieră sportivă deosebită.

Antrenorul federal Nicolae Pavel (în centru) asistîndu-l pe Ion Draica. Alături, Constantin Ofiţerescu, descoperitorul proaspătului campion mondial

— Un moment. Ce înseamnă eu şi colegii mei ?

— Ion Corneanu, Ion Cernea, Simion Popescu şi Nicolae Pavel. Meritele aparţin, în primul rînd, maestrului Corneanu, tehnicianul cu cea mai bogată experienţă din lumea luptelor, antrenor cu o carte de vizită unică în sportul românesc. A fost, cu ani în urmă, antrenorul meu, ca şi al lui Cernea şi Popescu, dealtfel, aşa că pot vorbi despre dînsul în deplină cunoştinţă de cauză. E un şef de şcoală demn de stimă şi respect.

— E foarte frumos, recunosc, cînd un antrenor vorbeşte aşa despre un altul, dar se cade să mergem mai departe. Care e, tovarăşe Pavel, cea mai grea dintre obligaţiile unui luptător de performanţă ?

— Sînt mai multe. Nu-i uşor de precizat.

— Opriţi-vă la una.

— Păstrarea greutăţii necesare categoriei. La greco-romane, spre deosebire de box, cîntărirea sportivilor are loc, în cadrul unor competiţii importante, în fiecare dimineaţă. Simplă la prima vedere, situaţia e complicată pentru că, pe de-o parte, un luptător poate pierde într-un meci şi 3 kilograme, pentru că, pe de altă parte, el poate ajunge în situaţia de a intra pe saltea de 3 ori într-o zi. Au fost cazuri, la Mexic, cînd acelaşi om a avut de susţinut meciuri la interval de o jumătate de oră !

— Bănuiesc că supravegherea greutăţii rămîne de competenţa medicului. Mă înşel ?

— Nu. Datorită doctorului Nicolae Ploieşteanu, noi n-am avut nici un necaz din acest punct de vedere.

— Apropo, cum şi cît mănîncă luptătorii, tovarăşe Pavel ? Vă întreb asta pentru că nu cred că Alexandru urmează acelaşi regim alimentar cu Roman Codreanu, de pildă, întrucît primul cîntăreşte 48 de kilograme, iar celălalt 170.

— Regimul lor e calculat pe calorii şi respectat, mai ales în preajma marilor competiţii, cu sfinţenie. Mănîncă la fel cu toţi oamenii. Cine îşi închipuie că un luptător de categoria grea, să zicem, înfulecă 8 fripturi la o masă se înşeală ! În general, luptătorii se supun rigorilor sportului de performanţă. În plus, pentru ei e obligatorie odihna de după-amiază. Nici nu s-ar putea altfel, întrucît antrenamentele de dimineaţă solicită imens.

— În altă ordine de idei, ce bază de masă are disciplina luptelor la noi ?

— Ca număr de legitimaţi, nu stăm prea bine. Ca organizare, da. Am înfiinţat nu demult un campionat naţional de copii şi o divizie şcolară, din aria cărora se recrutează o sumedenie de talente. În teritoriu, lucrează cîţiva antrenori destoinici, Ofiţerescu la Constanţa, Gherasim la Rădăuţi, Bălănescu la Piteşti, alţii, despre care e normal să amintim cînd vorbim despre succesele internaţionale ale luptelor noastre. Iată, de la Ofiţerescu au apărut Alexandru şi Draica, de la Gherasim, proaspătul campion mondial Rusu, de la Bălănescu, Boţilă şi, mai recent, Zamfir, al doilea junior din Europa. După opinia mea, e la fel de greu să-l descoperi pe Draica, cum a făcut Ofiţerescu pe cînd campionul de azi avea numai 7 ani, ca şi să-l duci pe locul întîi în lume.

— Dacă nu chiar mai greu ! O ultimă întrebare, tovarăşe profesor. Revenind la medaliaţii de la Mexic, ce fac ei la această oră ? Se odihnesc ?

— Cîteva zile.

— Îmi încalc cuvîntul. De ce aşa puţin ?

— Pentru că bat la uşă campionatele naţionale. Urmează europenele, mondialele, olimpiada şi aşa mai departe. Dacă mi-e permis să reiau...

— Păstrarea unui prestigiu e o treabă dintre cele mai grele. Am încheiat citatul !

— Exact.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Frămîntări şi bucurii la „U“

„U“ Cluj-Napoca a ratat al doilea an, consecutiv, promovarea în prima divizie a ţării, întrucît conducerea veche, care a retrogradat echipa în B, a transferat în cîţiva ani nici mai mult, nici mai puţin de 29 titulari, lăsînd formaţia fără nici un fel de lot ! !

Este lesne de înţeles că după un astfel de dezastru — considerat ca cel mai groaznic din întreaga sa istorie — „Universitatea“ nu-şi mai putea reveni atît de uşor, trebuind ca totul să fie luat de la început, cu jucători noi, foarte tineri.

Oraş de veche tradiţie fotbalistică, mereu pe primul loc în marile întreceri ale ţării, Cluj-Napoca nu putea însă aştepta pînă ce aceşti tineri vor creşte şi se vor forma pentru a reintra în eşalonul fruntaş al ţării.

Şi cum, cealaltă divizionară B — C.F.R. — formată din mulţi jucători maturi de „A“ şi-a luat angajamentul că va promova în prima divizie, s-a pus oficial accentul pe această formaţie, transferîndu-se în acest scop cei doi valoroşi jucători ai lui „U“, Batacliu şi Hurloi, pentru a întări lotul feroviar.

Lupta însă în seria a III-a a fost foarte aspră, primele cluburi fiind de valoare sensibil egală.

Atît C.F.R. — care se angajase — cît şi „U“ au ratat din nou promovarea acestui harnic judeţ, primul în muncă şi în realizări pe ţară, silind publicul sportiv clujean să asiste şi în cel de-al treilea an consecutiv tot la jocuri de divizie secundă.

Iată însă că pentru noul campionat, studenţii clujeni şi-au întărit simţitor lotul. Au trecut la „U“ cei trei studenţi de la C.F.R., Batacliu, Liviu Mihai şi Manu, care au adus odată cu ei şi pe valorosul stoper Ciocan, iar Dobrău, internaţionalul lui „Dinamo“, a trecut examenul de admitere la Facultatea de educaţie fizică din Cluj-Napoca, încercînd în prezent să obţină înţelegerea clubului şi a federaţiei, pentru a urma cursurile la zi şi a juca la „U“.

În definitiv, aşa cum federaţia admite legitimarea de jucători în timpul stagiului militar, ar trebui admisă ca echitabilă şi legitimarea jucătorilor studenţi în timpul studiilor universitare. Şi pentru că în ultimul timp, în presa noastră, scriitorii Eugen Barbu şi Adrian Păunescu, ca şi cronicarul Marius Popescu, s-au ocupat acut, polemizînd chiar, pe probleme fotbalistice studenţeşti, ţinem să aducem şi noi în această mare discuţie fapte vii, pozitive, reale, în favorul studenţilor fotbalişti.

Profesorul de dermato-venerice al Facultăţii de medicină din Cluj-Napoca — Petre Ţîrlea — a fost unul dintre cei mai valoroşi fundaşi ai lui „U“, doctorul Traian Georgescu, fostul căpitan al „şepcilor roşii“, este şef de lucrări la Tg. Mureş, considerat un valoros şi talentat chirurg, Nicu Roman, crescut de mic la „U“, este unul dintre principalii conducători ai unei mari uzine din ţară ; inginerul Victor Surlaşiu, fosta extremă stîngă a lui „U“ din epoca de aur, a ajuns unul din experţii apreciaţi ai Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare şi aşa mai departe.

Sportivii clujeni trăiesc acum clipe de mare entuziasm, fiindcă echipa lor, atît de îndrăgită pe tot cuprinsul ţării, a renăscut din propria-i cenuşă, ţinînd cu orice preţ, ca anul viitor, cînd va împlini şaizeci ani de activitate, să aducă — atît pe cel mai harnic judeţ de azi al ţării, cît şi clubul lor — din nou în rîndul echipelor de elită ale patriei noastre.

Dr. MIHAI IUBU ■

Fotbal — divizia A

BUZĂU : Gloria — C.S. Tîrgovişte 0—1 (0-0). Aşteptat cu un interes enorm, primul meci de divizia A din istoria oraşului Buzău a adus multă amărăciune în rîndul suporterilor Gloriei, învinsă în ultimul minut de joc ! Cum s-a petrecut faza ? După ce, în minutul 88, Negoescu a şutat în bara porţii lui Coman, trecînd de puţin pe lîngă deschiderea scorului, în ultimele secunde ale partidei buzoienii s-au năpustit cu toţii spre careul advers, încercînd să fructifice o lovitură de colţ. Sesizînd plecarea aventuroasă a fundaşilor săi, antrenorul Ion Ionescu a venit la marginea terenului, cerînd apărătorilor centrali să rămînă în poziţii mai prudente, spre a-l păzi pe Grigore, cel mai periculos şi mai rapid atacant al garniturii lui Proca, numai că intervenţia fostului internaţional a rămas fără ecou ! Simion şi Nicolae au alergat spre poarta oaspeţilor, mingea buclucaşă a sărit pînă la Grigore, a urmat o cursă de urmărire de-a lungul întregii jumătăţi de teren a Gloriei, un şut plasat al extremei tîrgoviştene şi... meciul s-a jucat ! ● În ansamblu, înfrîngerea Gloriei a părut nemeritată judecînd după aspectul jocului, îndelung dominat de gazde, dar logică judecînd după lipsa de inspiraţie a liniei de apărare şi după ineficacitatea atacului, în componenţa căruia Negoescu a apărut — de ce oare ? — abia după pauză ! ● De partea cealaltă, Tîrgovişte a jucat curat şi deschis, contraatacînd rar şi periculos, reuşind, pe lîngă golul descris, cîteva faze derutante, precum şi o „bară“, autor Kallo. ● Remarcaţi : fundaşii laterali Ivana şi Tulpan de la gazde, Tătaru (surprinzător de activ şi voluntar), Coman şi Grigore de la oaspeţi. ● Corect arbitrajul lui Gh. Jucan (Mediaş), ajutat bine la linie de O. Anderco (Satu Mare) şi V. Tatar (Hunedoara). Un cuvînt bun pentru admirabilul public buzoian care, deşi uluit de golul din final, a găsit resurse să-i aplaude pe învingători. **(Ovidiu Ioaniţoaia)**

BUCUREŞTI : Dinamo — U.T.A. (0—0). Înaintea partidei, Dudu Georgescu a primit cupa destinată golgeterului campionatului trecut, dar evenimentul respectiv n-a avut darul să stimuleze pofta de gol a jucătorilor celor două formaţii, jocul acuzînd tocmai lipsa de precizie la finalizare. ● Probabil că tabela de marcaj n-ar fi arătat în final un scor alb, dacă arbitrul Ştreng n-ar fi închis ochii la cele cîteva infracţiuni comise în suprafaţa de pedeapsă, cea mai flagrantă fiind cea a portarului dinamovist Eftimescu care l-a faultat, în minutul 40, pe Cura. ● Jocul a fost mai degrabă anost, Dinamo a dominat teritorial, uneori stînd cu fundaşii la linia de centru, dar n-a găsit modalitatea de a străpunge o apărare în care Jivan a făcut o partidă de nota 10. O singură dată, la jumătatea reprizei secunde, portarul arădean a fost învins, dar bara s-a opus golului, respingînd mingea şutată de Dudu Georgescu. ● În atac, U.T.A. a contat mai ales pe proaspătul student timişorean Nedelcu II, uneori periculos, egalul izbutit de ea datorîndu-se îndeobşte impreciziei gazdelor ● Peste nivelul celorlalţi, Dinu, Dudu Georgescu şi Custov, respectiv Jivan (cel mai bun de pe teren) şi Leac. ● Slab, foarte neinspirat, arbitrajul orădeanului O. Ştreng, secondat bine de O. Anderco (Satu Mare) şi I. Rus (Tîrgu Mureş). **(C. Cornel)**

racul

Fabula unui dosar

Ş-a auzit – pădurea-i mare ! –
Cum că în schemă o girafă
Ar figura din vechi dosare.
„Ştiţi, s-a făcut de mult o gafă !..."
Vine precaut, Birocratul.
(Pe postul ăsta sînt destui) :
– Să iasă-n faţă Urecheatul !
De azi girafă o să-ţi spui !

– Bine, dar eu sînt numai Eu,
Urechi în vînt şi coada lipsă.

– Eşti doar o clipă în eclipsă
Şi pari de cap puţin cam greu.
Stă scris Girafă, clar ?, în schemă,
Nu-ncape vorbă, nici dilemă...
De vin inspecţii, nu-mi fă gafa !
Răspunzi „prezent"... Tu eşti girafa !
Şi, să-nţelegi că nu-i de şagă
Cu schemele, că ele-s sfinte
Pune-ţi caiete şi merinde
Pînă spre seară în desagă.
Urgent urmezi peste hotare
Un curs de... specializare...
Vei fi, cînd vei veni, precis...
Girafă cum e scris la carte

...Stă Iepurele interzis
Dar Birocratul, mai departe
Alte identităţi imparte :
– Cu bursă-ntreagă şi samar,
Distinsa Iepurelui rudă
Ce lingă grajd acum asudă
Celebrul cîmpului Măgar
Călătorească-se în pace !
Pe post de zebră se va-ntoarce...
Cînd doctoratul şi-l va face.

Morala :

...Şi-aşa se face că Măgarul
Zebră făcut, prin doctorat,
E azi gestionar la MAT
Unde pădurea-şi bea amarul.
Fură cît poate, fără milă,
Prins de-a căpătuielii febră...
Cu mintea lui de tot umilă
Nu ştie că va fi chiar Zebră.

NICOLAE DRAGOŞ ■

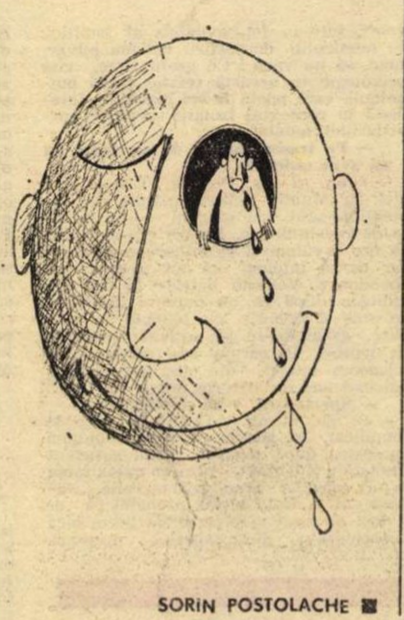

SORIN POSTOLACHE ■

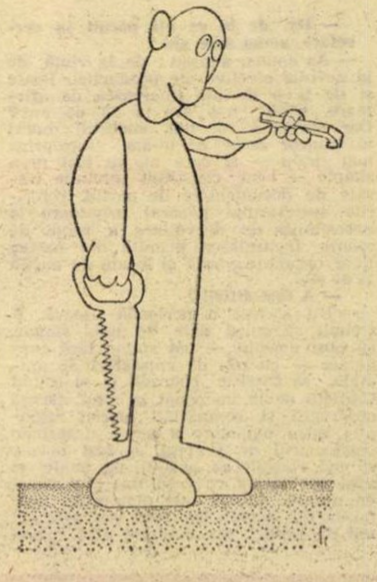

N. IONIŢA ■

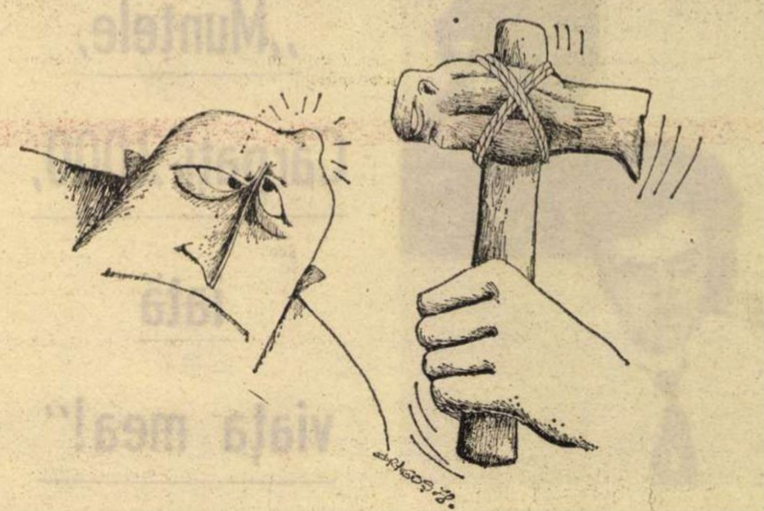

ANTON DRAGOŞ ■

Umor

Vă vorbesc cu gura mea şi limba inimii mele.

Micii peşti fac marile rîuri.

Şi acum, nu judecătorul vă va pune întrebări, ci omul cumsecade.

Victima are numeroase răni la cap, ele sînt chiar profunde, dar doctorii apreciază că amputarea nu va fi necesară.

Asasinul a comis această oribilă crimă cu scopul de a fura. Din fericire, victima depusese banii la Casa de economii cu o zi inainte de moarte.

— Cunoşti stenodactilografia ?
— Desigur, o vorbesc curent.

— E un şoarece în castronul cu lapte.
— Sper că l-ai scos afară.
— Nu. Am pus pisica.

Între iepuri :
— Ce mai face fratele tău ?
— O, a ajuns mare. E vizon la Paris.

— Pe acolo e Tamisa ?
— Aşa cred, sir, tocmai ies...

Mica publicitate

PIERDUT o cizmă neagră de piele (damă), îmblănită, picior drept nr. 37. Găsitorul a se adresa urgent la tel. 41 27 79. Recompensă. (1177)

ÎN ZIUA de 25 decembrie 1974 am pierdut un pachet cu chibrituri, găsitorul este rugat să anunţe la telefonul 3.35.63. (3.901)

Esenţa

Intr-un sertar de la bucătărie
O luptă s-a iscat ; în ierarhie
Se căuta criteriul absolut
Zadarnic. Era parcă un făcut
Nu reuşeau concluzia a scoate
Care tacîm întîiul e în toate ?
Erau acolo Linguri, Linguriţe,
Cuţite mari şi mici, şi Furculiţe
De-argint, de alpaca, ori nichelate,
Modele noi, modele demodate
Servind şi cele noi şi cele vechi
Conştiincios un ritual străvechi.
S-au invocat o mie de-argumente
De motivaţii şi considerente
Legate de blazon şi de vechime
De material, de luciu şi mărime
A fost şi-un incident chiar regretabil
C-o Furculiţă – suflet caritabil –
Dar depăşind caracterul solemn
Şi-a rupt un dinte-n Lingura de Lemn
Ca peste tot, mă rog după tipic,
Mai marele era un... Polonic
Ce spuse cu superioritate
Degeaba vă certaţi căci eu în toate
Vă-ntrec ! Şi oricît încercaţi
De la-nceput sînteţi handicapaţi
Ce faceţi voi din zori la înserat
Dintr-o mişcare eu am terminat !
A ripostat o Lingură mai mică :
– Nu vă uitaţi la mine că-s pitică
Dar bunătăţi servesc şi eu de toate
Şi îndeobşte lucruri... concentrate.
Aş vrea să văd şi eu care-i amicul
Să ia muştar şi-oţet cu Polonicul.
Servesc esenţe, creme vanilate,
Şi-s etalon în Cartea de bucate !
E drept e dînsul mare ca o pungă
Dar ne serveşte numai... zeamă lungă !

Morala e un fapt recunoscut ;
Cînd raţional meniul e făcut
Şi e completă lista de bucate,
Se folosesc ...Tacîmurile toate !
Şi cum din zeama lungă am gustat
Eu Polonicule îţi dau un sfat
Cuminte, sigur, fără insolenţă ;
Mai ia din Linguriţa mea... Esenţă !

ARCADIE CHIRŞBAUM ■

Au rămas întregi doar capota, o aripă şi... semnul de începător

Autoizoterma nr. 31-CT-6369, proprietatea I.T.A. Constanţa — Autobaza III, transporta pui de la Abatorul Galaţi în localitatea de reşedinţă a autovehiculului cu numărul sus-amintit. După ce a trecut de Hîrşova, şoferul autoizotermei a simţit că maşina „trage" spre dreapta şi se apleacă uşor în aceeaşi direcţie, simptomele clare ale penei de cauciuc la roata din dreapta spate. Cum în imediata apropiere nu se găsea un loc de parcare, şoferul opreşte maşina pe partea dreaptă a şoselei, pentru a putea monta cricul pe betonul şoselei şi ridica astfel autovehiculul. Deşi necăjit din pricina penei care afecta ambele roţi se „felicită" în gînd că întîmplarea avusese loc încă pe lumină, iar şoseaua uscată şi timpul bun ofereau condiţii prielnice pentru remedierea defecţiunii.

Face însă greşeala — care o comit din păcate mulţi şoferi — de a nu instala în spatele autoizotermei triunghiul reflectorizant (cerut de Regulamentul de circulaţie în asemenea împrejurări), menit să atragă atenţia de la distanţă celor ce circulau pe sensul de mers spre Constanţa că pe drum se găseşte un obstacol.

Nu trec decît cîteva minute de la oprirea autoizotermei — şoferul nici nu reuşise să monteze cricul — şi autovehiculul de 5,5 tone este izbit puternic de un autoturism care în urma coliziunii este distrus aproape complet.

Cititorul îşi va pune întrebarea : cum este posibil ca un coşcogeamite mastodont să nu fie observat în condiţii cînd nu era nici întuneric, nici ceaţă, nici ploaie, factori de natură a reduce vizibilitatea.

Şi totuşi şoferul nu a sesizat obstacolul existent pe şosea, mai bine zis l-a observat, însă tîrziu cînd nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea lui.

Accidentul s-a soldat cu moartea a patru persoane. Şoferul autoturismului nr. 2-B-8233, CONSTANTIN TEODORESCU, în vîrstă de 27 de ani, soţia sa, ŞTEFANIA, de 26 ani, şi soţii PLESNICUTA din Bucureşti (şi ei tineri).

Posesor al permisului de conducere doar de 15 zile, tînărul nostru şofer plecase sîmbătă la prînz din Bucureşti la Constanţa cu intenţia de a se reîntoarce, după o zi de plajă, duminică seara în Capitală. În pofida precarei sale experienţe la volan, C. T. rula cu peste 100 km pe oră şi era atent mai mult la discuţiile cu pasagerii săi decît la drum şi la circulaţia de pe şosea.

Impactul a fost atît de puternic, încît puntea motrice a autovehiculului greu a fost desprinsă din locaşul ei şi împinsă înainte aproape jumătate de metru. Din autoturism nu au mai rămas întregi decît capota portbagajului, o aripă şi, paradoxal, geamul din spate cu... semnul de începător.

Unul din numeroasele accidente soldate cu decesul mai multor persoane, comise de şoferi tineri, în general oameni sub 30 de ani — care, deşi au încă foarte multe lucruri de învăţat, se aventurează la curse lungi, se deplasează cu viteze care reprezintă un mare risc nu numai pentru ei, dar şi pentru restul participanţilor la trafic şi, în plus, vor cu tot dinadinsul să epateze pasagerii cu performanţele maşinilor şi îndeosebi ale lor.

Un accident care arată însă în acelaşi timp că în condiţiile traficului actual, extrem de aglomerat, oprirea, fie şi pentru foarte scurt timp, a unui autovehicul pe partea carosabilă reprezintă un lucru periculos, mai ales cînd obstacolul creat nu este nici semnalizat corespunzător.

Spun periculos gîndindu-mă nu numai la autovehiculul lovit şi cel care loveşte, ci şi la alţi participanţi la trafic care pot avea de suferit în urma unor astfel de coliziuni. Recent un autoturism de mare capacitate a acroşat un altul care staţiona şi în urma impactului a fost „expediat" frontal intr-o „Lada 1500" care se deplasa din sens contrar. Accidentul s-a soldat cu moartea ori rănirea gravă a mai multor persoane.

De unde se trage concluzia că în circulaţie conjugarea greşelilor comise de şoferii care circulă incorect cu greşelile celor ce opresc ori staţionează incorect pot avea un deznodămînt fatal.

Colonel VICTOR BEDA ■

OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

„Muntele, Carpați-2000, iată viața mea!”

— Acum cițiva ani, stimate tovarășe doctor Radu Rey, ați întreprins un sondaj ieșit din comun. În bazinul Dornelor, în așezări de munte cu multiseculare tradiții în creșterea animalelor, ați întrebat 1 718 elevi din clasele V—X ce profesiune intenționează să îmbrățișeze în viață. Părinții acestor copii erau în proporție de 95 la sută crescători de animale, îndeletnicire transmisă din tată în fiu. Dar acești fii, ce au răspuns ? Că doresc să devină pădurari, strungari, ingineri, șoferi, iar fetele — moașe comunale, croitorese, arhitecte, și doar trei din 1 718 — „crescători de animale ca tata !“.

— Acest răspuns m-a zguduit.

— Și pe noi. Drept care, pornind de la cercetările dv., în care sondajul reprezenta doar o parte infinitezimală, am inițiat o serie de articole sub titlul generic „CARPAȚI—2000“. În prezent, rodul cercetărilor cărora le-ați închinat mulți ani din viață, eforturile, visurile dv., se află strîns în volumul sub tipar „Viitor în Carpați“. Titlu semnificativ, deoarece dv. nu priviți spre trecut, ci spre viitor, nu vă încleștați de forme perimate, nu exaltați patriarhale gospodării montane, dar atît de rudimentar înzestrate, ci vă gîndiți la Carpații anului 2000. Pledați pentru valorificarea superioară a resurselor umane ale zonei de munte, îmbogățirea vieții social-culturale a unor așezări izolate, combaterea sentimentului psihologic de claustrare la unii tineri și înlocuirea acestuia, cu ajutorul diverselor metode stimulative morale și materiale, prin sentimentul mîndriei de crescător de animale de la munte. Visați la minimașini agricole adaptate acestui specific, la valorificarea și prin turism a gospodăriilor montane — ele de acum există, nu trebuie construite hoteluri costisitoare ! — insistați asupra importanței asistenței tehnice de specialitate. Aria de cercetare este atît de vastă încît prefațatorul cărții, profesorul universitar doctor docent Vasile Gheție, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, afirmă: „Se întrezărește poate nașterea unei adevărate științe de sinteză, destinată a da răspuns multiplelor întrebări pe care specificitatea montană o presupune. O montologie? De ce nu...“ Dar dincolo de această carte — prezentată pe larg în ultimul număr al revistei „Viitorul social“ — se ascunde foarte personala și omeneasca experiență a unui „simplu medic veterinar“ din Vatra Dornei pentru promovarea unor idei științifice îndrăznețe. Desigur, nu ignorăm că problematica montană a preocupat și preocupă și pe alți cercetători valoroși, dar aci nu întocmim dări de seamă exhaustive și nici bibliografii, ci este vorba de Radu Rey și, de ce să n-o spunem?, de lupta lui, de omul la tribuna socială.

— De fapt, discutăm despre un lucru foarte firesc : o cît mai bună gospodărire a zonei noastre de munte, asigurarea, în limite rezonabile, a populației crescătoare de animale, echilibrarea raporturilor dintre creșterea animalelor și alte sectoare din zona montană, prezervarea unor valoroase tradiții economice și culturale. Altfel spus : îmbinarea strînsă dintre Miorița și modernism, punerea în valoare a rezervelor existente, ținînd seama de specificul acestor zone, cu un scop unic și deosebit de nobil : hrană. Acest pămînt care fără animale și oameni ar rămîne lut gol ne dă în fiecare an lapte, carne, piei, lînă, deci valori efective și de o excelentă calitate, avînd în vedere că pe vîrf de munte producția animală, pomicolă și microagricolă se realizează în condiții sută la sută naturale. Aș adăuga, gîndindu-mă la criza deosebit de acută de proteină animală în lume: iată o direcție de dezvoltare sigură și de mare viitor !

— Care este situația la zi în problema montană ?

— S-au făcut pași mari și importanți, aș zice esențiali. Congresul țărănimii din 18—20 aprilie 1977 a stabilit linii fundamentale de organizare și asistare. Din inițiativa secretarului general al partidului s-au înființat Comisia centrală a agricultorilor din localitățile necooperativizate, precum și comisiile județene și comunale. Compuse din specialiști agricoli, silvicultori, reprezentanți ai organelor locale etc., aceste comisii au sarcina de a sprijini sub diverse forme producția și activitățile legate de creșterea animalelor. Producătorului individual din zona de munte i se asigură, pentru prima oară în istoria țării, dreptul la pensia de bătrînețe, iar recent au fost aprobate și statutele asociațiilor crescătorilor de bovine și ovine, precum și ale pomicultorilor din zona de munte. Cu alte cuvinte, a fost creat cadrul organizatoric și legislativ strict necesar unei viitoare evoluții.

— Dv. de la ce ați pornit în cercetare, acum zece ani ?

— Aș spune, simplu : de la viață, de la nevoile efective ale producției. Poate și de la o dorință tinerească de afirmare. Cine n-o are la 28 de ani ? Dar sprijinul esențial, suportul moral al tuturor celor ce le-am întreprins mai tîrziu — și care nu au fost prea simple — l-au constituit sarcinile trasate de documentele de partid, referirile secretarului general privitoare la necesitățile de dezvoltare a zonei de munte, încurajarea primită din partea unor organe centrale și locale de partid și de stat.

— A fost dificil ?

— Nu a fost o perioadă ușoară. A trebuit să culeg date de unul singur, să port discuții — pot spune fără exagerare — cu mii de crescători de animale, să sacrific concedii și să colind Carpații de la un capăt la altul, făcînd observații și comparînd mereu regiunile între ele, spre a putea desprinde particularul de general. A fost nevoie să mă consult cu părinți, cu bunici și apoi să înțeleg ce vrea tineretul zonei de munte. Ajutat de mai mulți profesori din școala generală am efectuat mii de testări, din Apuseni pînă înapoi la mine în Bucovina. Firește, în toți acești ani a trebuit să-mi văd, ca tot omul, și de sarcinile profesionale, de munca de zi cu zi — în cazul meu, aceea de medic veterinar igienist, care implică destule răspunderi.

— Ați trăit și momente de mare emoție în această cercetare științifică, însă care vizează oameni, relații cu oameni ?

— M-a emoționat și tristul peisaj al unor munți întregi, rămași nerecoltați ani în șir. M-a întristat și însingurarea tot mai accentuată a unor frumoase plaiuri montane și a unor gospodării de acum părăsite. Am trăit însă și emoția colectivă a primei expoziții zonale de animale de la Dorna Candreni, în octombrie 1972, pe care am inițiat-o, înnodînd astfel firul unei tradiții aproape uitate. Cu această ocazie am putut verifica sensibilitatea și interesul încă prezent la acești crescători de animale pentru astfel de manifestări care îmbină caracterul cultural cu cel economic. Apoi am avut destule emoții și... așteptînd pe la uși. Însă cele mai puternice simțăminte sînt de altă natură și ele mi-au fost izvorul în cele mai grele momente : **miinile.** Da, în primul rînd mîinile bătrînilor din Apuseni, din munții Făgărașului, Gorjului, Maramureșului, Vrancei sau Bucovinei. Acele mîini uniforme prin bătăturile și asprimea lor, mîinile crăpate și bătucite ale femeilor. Mîini care nu cunoșteau duminicile și sărbătorile, pentru că zootehnia nu iartă, vacile trebuie mulse, totuși, de trei ori pe zi, iar pe vîrf de munte nu găsești ușor înlocuitor. Dar, în același timp, sînt și mîini de silvicultori, de muncitori forestieri, de mineri. Mîinile acestea merită sărutate de toți fiii și nepoții din lume pentru fapta lor de permanent eroism. E poate mai greu să fii erou așa, decît într-un unic moment de supremă încleștare. Erou de o viață întreagă... Este absolut emoționant să privești o bătrînică ajungînd la abator cu vaca, un animal care și-a făcut datoria, uneori, 20 de ani și care a devenit, într-un fel, membru al familiei. În momentul despărțirii bătrîna plînge, fuge, să nu vadă ! Ce profunzime, cîtă psihologie în această relație caldă om-animal, care poate fi cel mai bine înțeleasă în contextul izolării specifice gospodăriilor montane.

— Pe traseul anilor de cercetări nu ați avut căderi ?

— Cum să nu. Destule. Trăind însă aici, în Munții Dornei, alături de oamenii locului, îmi găseam mereu puncte de reechilibrare. Uneori era suficient să urc o culme și să-mi arunc ochii în jur ca să înțeleg că nu trebuia să abandonez. Vedeam bătrîne la trei dimineața după ce au parcurs kilometri de suiș și coborîș, cu bidonul în spinare, grăbindu-se să ajungă la timp, cu laptele, la căruța ce-l colecta. Înțelegeam atunci din nou totul, mă pătrundeam de datoria mea.

— Specialiștii v-au înțeles ?

— Și da, și nu. Dealtfel, este și complicat. În adevăr, problema montană nu este, după părerea mea, suficient studiată ; mai mult, prin complexitatea sa o consider greu cognoscibilă, căci dacă ar fi fost altfel, probabil că ar fi fost de mult rezolvată. Nu avem încă experiența și nici experții necesari. Repet, este părerea mea. Pentru a reveni la specialiști : ei sînt de regulă strict compartimentați. Apoi, știți vechea zicală : „E greu să ajungi filosof în satul tău“. Zicala afirmă însă numai că e greu, nu și imposibil. În ce mă privește, am avut de luptat și cu un subtil joc al vanităților, al orgoliilor rănite, al invidiei. M-am lovit și de imobilism, de inerție și de automulțumire, chiar de îngrijorarea față de perspectiva unui plus de efort necesar. Am întîlnit, mai grav, și teama de răspundere. N-a lipsit nici tentația însușirii unor idei. La început am fost considerat de unii carierist, de alții exagerat, apoi doar romantic, dar este curios că aproape nimeni dintre cei care nu se zgîrceau la asemenea calificative nu se găsea angajat alături de mine, direct și cinstit, într-o muncă măsurată mai mult în nopți decît în zile, atît de scurtele zile ! Problema montană, considerată în ansamblul ei, în toate subtilitățile și interrelațiile pe care le presupune, a fost, o lungă perioadă de timp, o cvasinecunoscută. E drept că s-au scris lucrări valoroase. Nu prea multe, dar s-au realizat, însă pe secțiunile disciplinare ce alcătuiesc complexul montan : silvicultura, geologia, geografia, sociologia, pedologia, flora și fauna, istoria etc., etc. Problema montană a României sau a oricărei alte țări reprezintă însă o adevărată știință, departe încă de a fi perfect stăpînită.

— Dv. stăpîniți „montologia“ de care vorbea academicianul Gheție ?

— Să mă înțelegeți. Studiez de zece ani diversele ei aspecte și trăiesc în acest mediu de cînd m-am născut. (În paranteză fie zis, familia mea se trage din neam de răzeși moldoveni, în ciuda ortografiei oarecum neobișnuite a numelui.) Sînt medic veterinar format într-o perioadă cînd medicina veterinară și zootehnia fuzionaseră. Am lucrat ca medic în I.A.S., C.A.P., iar de cîțiva ani — în igiena alimentară în zona Vatra Dornei. Am acumulat deci o anumită experiență profesională, la care a trebuit să adaug studiul autodidact în diverse domenii extraprofesionale. Azi, parcă aș dori mai mult să spun : „Sînt de profesie om“. După toate acestea, abia dacă îndrăznesc să mă consider orientat în problema montană. Cît despre o cunoaștere efectivă, s-ar putea să nu ajungă o viață de om. Am bunul simț să spun că abia acum știu cît de puțin știu din ceea ce ar trebui să știu. Tocmai de aceea nu mă împac cu ideea amatorismului. Firește, eu nu afirm că soluțiile mele sînt unicele ce se pot aplica. Trebuie să acceptăm că totdeauna există mai multe căi prin care se poate ajunge la același scop. Dar modul cum orientăm cercetarea, ce direcții și sensuri îi imprimăm acum, la început de drum, acestea sînt probleme de mare responsabilitate.

— Congresul țărănimii din anul trecut, documentele și hotărîrile de partid au creat cadrul general adecvat pentru abordarea problematicii montane la noi. Pe baza bogatei dv. experiențe practice și de cercetare, ce acțiuni concrete ați sugera ?

— După părerea mea, calea de urmat este cea experimentală. Pe baza unei cercetări sistematice, să realizăm mai întîi modelele de organizare în funcție de specificitatea regională. Carpații noștri sînt totuși atît de variați ! Aș propune înființarea unui centru interdisciplinar de cercetare, prospectare și experimentare pentru zona de munte la Vatra Dornei. De ce aci ? Bazinul Dornelor reprezintă pentru zona de munte a țării superlativul. Prin acest centru, a cărui sarcină principală ar fi tocmai realizarea modelelor mai sus-menționate, în cadrul existent la ora actuală, s-ar putea îmbina judicios cercetarea cu producția. Apoi, pe principiul cercurilor concentrice și prin schimburi de experiență, s-ar trece, într-un număr de ani, la generalizări.

— De unde cadrele necesare ?

— Pe de o parte este nevoie de experți în problematica montană complexă, nu neapărat specialiști agricoli la bază. Pe de altă parte, sînt necesari specialiști agricoli. Or, actuala școală românească medie și superioară nu creează, socot eu, cadre suficient de bine profilate pentru zona de munte. Aci, de problemele pur agricole, ca și de cele privind alimentația și creșterea animalelor, deci de zootehnie, se ocupă crescătorul însuși, întrucît furajarea se bazează pe flora spontană a pășunilor și fînețelor naturale, și numai în completare pe plantele cultivate. Bineînțeles, nevoia unei mai bune îndrumări pe linie tehnică agricolă rămîne, dar în zona de munte, cred eu, medicul veterinar joacă rolul de factotum. Nu de puține ori hrana unor copii mici într-o gospodărie izolată poate depinde de salvarea la timp, de către medicul veterinar, a unei vaci cu lapte... Eu consider, așadar, că prima chemată la modernizarea creșterii animalelor în zona de munte este medicina veterinară. De ce una din cele patru facultăți de medicină veterinară și zootehnie din țară nu ar fi profilată pe formarea cadrelor veterinare necesare sutelor de comune **montane** necooperativizate ?

— Aceste idei ale dv. vizează viitorul apropiat. Ce se întîmplă acum în teren ?

— Este prematur să tragem concluzii. Întregul proces se află abia în fază incipientă. El este complicat, de aceea numai confruntarea cu practica va fi concludentă.

— Trecînd peste toate pe care le-ați trăit, și bune și rele, și pentru că noi ne bucurăm să vă găsim echilibrat și ferm pe poziții, spuneți-ne : ce se selecționează, ce rămîne ?

— Faptul că am încercat ca, pe măsura puterilor și cunoștințelor, să-mi aduc contribuția la păstrarea și dezvoltarea valorilor materiale și spirituale ale Carpaților noștri, această splendoare a naturii, coloană vertebrală și rezervă de veacuri a României. Eu cred că problema muntelui trebuie rezolvată neapărat cu oamenii de la munte, legați cu toții, de la producător pînă la specialist, prin multiple fire vizibile și invizibile de acest pămînt frumos și aspru. Și nu mă sfiesc să afirm că pentru rezolvarea problemei montane este nevoie și de o scînteie de romantism.

— Ce vă preocupă mai mult în momentul de față ?

— Puțin sănătatea mea. Dar mai mult — noul studiu la care lucrez. Bineînțeles, tot despre Carpați. Muntele, Carpați—2000, iată viața mea.

LIONEL NIȚESCU ■

FLACARA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (**L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu** – 16 17) ; reportaj (**Nicolae Cristache** – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (**G. Arion, N. Ionescu** – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (**M. Nedelea, E. Seceleanu** – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (**Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană** – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (**Tudor Octavian** – 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (**Nicolae Arsenie** – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII - NR. 36 (1213) - 7 SEPTEMBRIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Olari din Nord

În Nord e un cîntec tăios și sălbatec,
din Bistrița cerbii sorb încă
jăratec ;
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și oalele cîntă
Cu linia neagră stoarsă din noapte
prin palmele albe ca grînele
coapte...
Beția roții olarului sfarmă
un braț ruginit cu vreme pe armă
Istoria-i scrisă în ea ca-ntr-o carte
cu moarte de sînge, cu sînge
și moarte.
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și vremile cîntă
Cu linia neagră smulsă din noapte
prin palmele albe ca grînele
coapte...

ILIE ADELI ■

La Întreprinderea de autocamioane Brașov

Din patru oameni, trei invață

Întreprinderea de autocamioane Brașov. Lucrează, aici, douăzeci și șase de mii de oameni. Cît un oraș. Dacă mai punem la socoteală și faptul că, de-a lungul anilor, au plecat din această întreprindere vreo cincisprezece mii, toți cu meserii bine învățate, înțelegem de ce munca în cadrul serviciului personal nu e tocmai ușoară. Pe lingă întreprindere funcționează, cum foarte nimerit arată inginerul Dumea Crăciun, o adevărată primărie, a cărei ocupație este, între altele, de a inregistra toate „intrările" și „ieșirile".

— În urmă cu 19 ani, din trunchiul întreprinderii noastre se desprindea „Rulmentul" Brașov, astăzi, la rîndul ei, întreprindere binecunoscută. Mai tîrziu, prin 1965, din secția de agregate s-a desprins FMUAB-ul, iar anul trecut, din secția de cutii de viteze, întreprinderea de mașini agricole și subansamble din Sfîntu Gheorghe. Mai sînt și alte exemple. Fluctuația s-a datorat însă și dezvoltării industriale a unor județe, pînă la un timp mai ră-

(Continuare în pagina 5)

DUMITRU ELIADE ■

Bacău, un oraș pentru toate anotimpurile

La rivalitate cu Iașii, care domină de pe colinele sale nordul Moldovei, Bacăul e capitala Moldovei de mijloc. Adică a unei Moldove, zic cei ai locului (și noi le dăm dreptate în absolut !), cu nu mai puțină mîndrie istorică, cu nu mai palide frumuseți, cu nu mai subțire strălucire contemporană. E capitala unui județ a cărui hartă, în liniile-i mari, se suprapune peste vechiul „ținut" atestat pentru prima oară într-un hrisov al lui Ștefan cel Mare, mîndru ținut de munți și codri, dulce ținut de cîmpii și ape, hartă de vechi brocart, cu tonuri sîngerii patinate, peste care se așază țesătura în fir scump, împletită de noii meșteri, cu savante motive decorative, împlinind strălucirile celor vechi. Cînd.

(Continuare în paginile 12—13)

ILIE PURCARU ■

Sub semnul urgenței!

INVESTIȚIILE

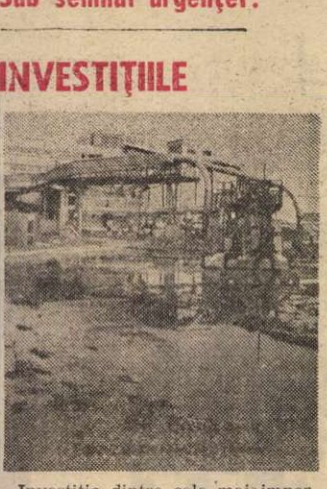

Investiție dintre cele mai importante pentru județul Ilfov, I.L.S.Z. Urziceni a devenit proiect de execuție în anul 1973, urmînd să intre în funcțiune, după calculele inițiale, în anul 1975. Deja întîrziată, investiția a fost surprinsă de marea inundație a verii aceluiași an, apele Ialomiței ridicîndu-se la aproape doi metri chiar în incinta fabricii și compromițînd mașini și utilaje, construcții, întregul șantier. A fost criticat aspru amplasamentul așa

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU GRAUR ■

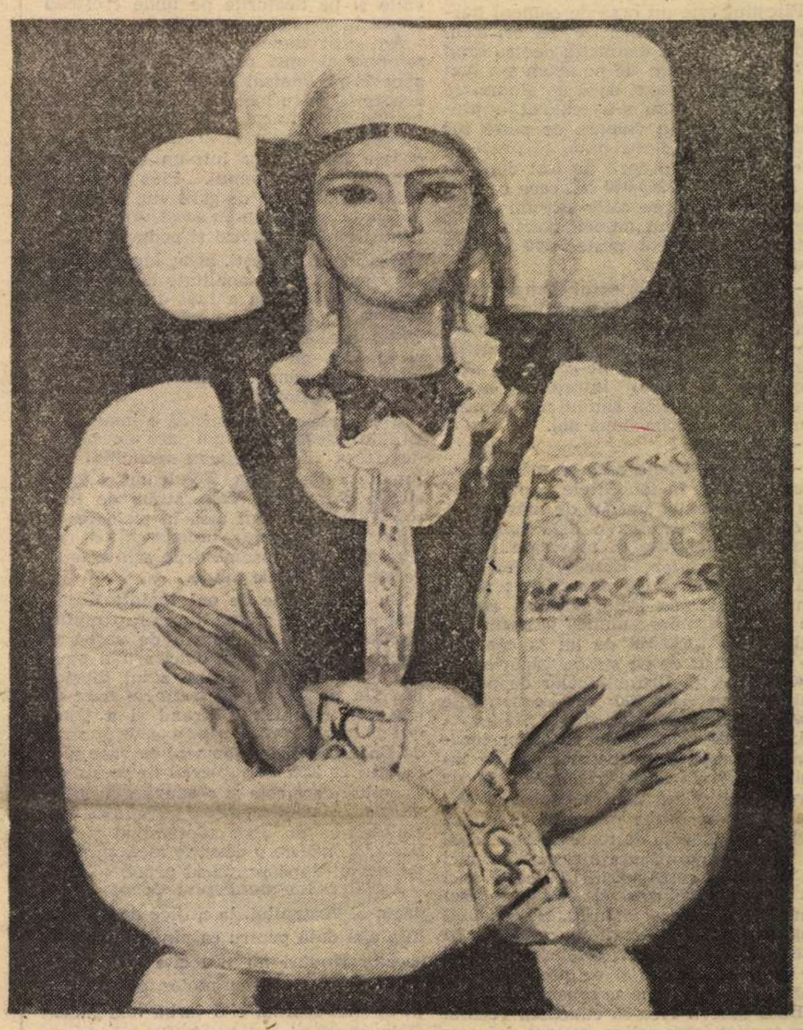

MALA BEDIVAN ZAMFIRESCU — Portret de fată

Actualitatea

● Ansamblul folcloric de cîntece și dansuri „Hora" din județul Vaslui, laureat al Festivalului național „Cîntarea României", a plecat într-un turneu în Cehoslovacia pentru a participa la Festivalul cimpoierilor de la Strakonice ● Automatul pentru eliberarea tichetelor I.T.B. plantat în Piața Romană nu folosește în continuare la nimic, în ciuda clipitului inteligent al beculețului care te face atent că aparatul funcționează ● La Roman a intrat în fabricație strungul Carusel de mari dimensiuni dotat cu aparataj electronic de comandă și control ● La Fălticeni s-a terminat concursul pompierilor amatori din localitate. După probe viu disputate, pe primul loc s-au clasat pompierii de la Fabrica de P.A.L. și mobilă ● Specialiștii români în instrumental medical au realizat un aparat electronic pentru analiza sîngelui care efectuează operația respectivă într-un timp record ● Profitînd de un frumos obicei de nuntă al locuitorilor din satul Bourei (Suceava) (potrivit căruia un nuntaș isteț poate fura pantofii miresei) Pavel Ciciu și-a propus, la nunta lui Ion Ochiană, să fure toate perechile de pantofi ale miresei. A fost oprit la vreme ● Pe vîrful Toaca (Neamț) a fost doborît recent recordul local în materie de uragane. Ultimul a avut o viteză de 140 kilometri la oră ● Siderurgiștii reșițeni au elaborat în plus, de la începutul anului, peste 25 000 tone fontă, cocs metalurgic, oțel și laminate ● Una dintre muncitoarele fruntașe de la I.L.F. Maramureș se numește Emilia Tancoți și lucrează la secția „pufuleți" ● În subteranele sectorului minier Vărzari al I.M. Voivozi (Bihor) au fost puse în funcțiune două noi complexe mecanizate, tip CMA-2, de fabricație românească ● Ioan Munteanu din Sibiu (str. Șerpuită nr. 25) se numără printre puținii fericiți cărora le-a venit pe țeava de la bucătărie un firav puișor de șarpe. I. M. și-a dat demisia și, plin de încredere, așteaptă în fața robinetului sosirea întregii familii a șerpișorului ● Ospătărița Valentina Lupu de la bufetul „Plaja 1 Mai" din stațiunea Amara vindea sticla de bere cu 50 de bani în plus. În medie, cam patru sute de sticle pe zi. Beneficiul personal, 200 de lei. Pe lună asta ar veni cam 6000 lei. Pe an, o „Dacia 1300" ● În ziua apariției acestui număr al revistei noastre, 40 de familii din Gura Humorului vor primi cheile noilor apartamente proprietate personală. Nu știm dacă și la aceeași oră ● În timp ce efectua o manevră cu un convoi de vagoane, mecanicul de locomotivă Petru Duca (C.F.R. Satu Mare) a observat un început de incendiu pe cîmpul de care se apropia. A oprit imediat garnitura și cu stingătorul de incendiu al locomotivei a localizat focul, evitîndu-se astfel paguba ● Începînd de astăzi, timp de trei zile, se vor desfășura la Poiana Brașov lucrările celui de al II-lea Simpozion privind controlul și atestarea calității produselor electrotehnice și electronice. În această scurtă perioadă toate televizoarele vor funcționa ireproșabil ! ● Dr. Alexandru Ciucă de la Institutul național de gerontologie și geriatrie este de curînd membru al Comitetului asociației internaționale de gerontologie pentru Națiunile Unite, organ consultativ pentru studiile întreprinse de O.N.U. în problema îmbătrînirii demografice ● Între pitoreasca localitate Rășinari și cabana Curmătura există tăblițe prin care sibienii se adresează turiștilor limpede și curat precum apa de munte : „Vă mulțumim că nu ați poluat apa".

Țăranul, calul și albinele

Țăranul român, **„subsemnatu Mihalache Stancu"**, din Studinița Oltului, scrie o declarație unei instanțe abstracte, de la care așteaptă dreptatea. Țăranul român Mihalache Stancu „fiind salariat la I.A.S. Studina din 1963 pînă în 1977, pe funcție de mecanic agricol". Și ca să fie mai în clar instanța, sărmanul Mihalache Stancu explică într-o paranteză care, după cum e desenată pe hîrtie, pare să-l fi costat multă trudă că e „tractorist".

Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar omul a primit sarcina să „transporteze" muncitorii la cîmp, fapt pe care, după cum zice, l-a executat.

Dar, în jurul orei 10, muncitorii au cerut apă. Era 27 iunie și soarele trebuie să se fi înălțat pînă la unghiul primei fierbințeli.

Și țăranul român Mihalache Stancu a luat, trimis de șeful său, șareta cu calul, a adus apa, muncitorii au băut. Și, de aici, începe nenorocirea. Calul — că au văzut și oamenii — a răsturnat doi stupi de albine și, dintr-o dată nu s-a mai putut descurca printre albine și stupi, mai cu seamă că avea și șareta după el.

Și țăranul român Mihalache Stancu a văzut albinele „agitîndu-se" pe cal și, în condițiile date, Mihalache Stancu a făcut ce ar fi făcut orice erou : a sărit cu un cuțit să taie hamul calului, ca să-l salveze pe nenorocitul animal, ca să nu-l înțepe și să-l omoare albinele agitate și, poate, și pentru ca nimeni (nici chiar conștiința sa) să nu-i poată imputa lui, Mihalache Stancu, prăpădirea calului.

Trebuie să fi fost o imagine de coșmar absolut aceea în care un om, în luptă cu albinele trudea să scoată calul din ham și din moarte. În zadar! Calul a fost ucis de albine, calul a fost executat de purtătoarele mierii cărora le deranjase casele, stupii. El era mare, el, calul, dar ele, ele, albinele, erau multe.

Iar țăranul român Mihalache Stancu a trebuit să fie transportat la spital de urgență, căci brațul stîng și ochiul drept îi erau deja străine, datorită năvalei albinelor.

A urmat pensionarea. Dar ea nu s-a făcut „pe caz de accident de muncă". S-a făcut „pe boală obișnuită", parcă spre a-i resuscita lui Mihalache Stancu mîndria de a spune „eu nefiind bolnav niciodată".

Dar iată (transcrisă de noi cu exactitate) scrisoarea lui Mihalache Stancu trimisă unei instanțe de la care el așteaptă totul :

Declarație

„Subsemnatu Mihalache Stancu din com. Studina sat Studinița jud. Olt fiind salariat la I.A.S. Studina din anu 1963 pînă în anu 1977 pe funcție de mecanic agricol (tractorist).

(Continuare în pagina 2)

ADRIAN PĂUNESCU ■

DIN CUPRINS:

- Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți (pag. 4)
- Ssst ! Liniște, paznicul doarme ! (pag. 9)
- Contribuții românești de seamă în antropologie (pag. 11)
- Acasă la Eftimie Murgu (pag. 12—13)
- Actori fără rol (pag. 17)
- La ce lucrează Fănuș Neagu (pag. 19)

PITEŞTI:

Omul, anul şi pomul şi o mare citadelă industrială

Cine vrea, mai poate să prindă o jumătate din strada Teiuleanu şi strada Tîrgu din Vale, ultimele imagini ale fostului tîrg pitit printre dealuri, pe malul drept al Argeşului.

Am sub pleoape imaginea proaspătă a unei cascade de flori ce se revarsă pe treptele de marmură ale Casei de cultură a sindicatelor din Piteşti.

Privesc mozaicul încă proaspăt de pe zidul fabricii de pîine din zona industrială Nord, lucrare monumentală de mari proporţii şi după cum se spune, de o deosebită calitate artistică.

O ceaţă de praf trece peste expoziţia de flori, cunoscutul praf de şantier citadin, cu miros de pămînt răscolit, de caldarîm vechi, de ziduri bătrîne, de lapte proaspăt de var, de scîndură nouă, de aparate de sudură, de motoare şi utilaje folosite în construcţii, de beton, vopsea şi chit pentru ferestre. Peste mozaicul de pe care nu s-au ridicat încă schelele. trece, diafan, mirosul de pîine coaptă.

Simpozionul naţional al floricultorilor a avut loc în acest an la Piteşti ca un semn de recunoaştere că acest municipiu este şi un oraş al florilor.

Citadelă a autoturismului românesc şi a petrochimiei, întreaga noastră producţie de autoturisme de oraş se realizează aici. Aproape o treime din ţiţeiul nostru destinat prelucrării trece prin retortele acestei tinere şi moderne industrii. Citadelă a podurilor metalice de cale ferată, toate podurile metalice din ultimele două decenii de pe căile ferate române fiind construite aici. Oraş al motoarelor electrice, stofelor, pînzeturilor, garniturilor de mobilă, articolelor tehnice din cauciuc, al unei game largi de bunuri de larg consum. În numai 15 ani municipiul de pe Argeş a ajuns unul dintre marile centre industriale ale ţării. O treaptă de la care se porneşte. O producţie mai mare cu 13 miliarde de lei în 1978 faţă de anul 1975. În 1980 valoarea producţiei globale industriale va fi de două ori mai mare decît cea din 1975. Spor ce se va realiza atît prin punerea în funcţiune a unor noi capacităţi, cît şi prin creşterea productivităţii muncii, element ce va contribui cu două treimi la rezultatul material al acestui salt cantitativ şi calitativ.

Pe primarul oraşului îl întîlnesc în şantier, în acel loc unde se întîlneau pînă nu demult strada Craiovei cu strada Teiuleanu. Cu o cască de constructor, cu sprîncenele şi genele albite de praf. Ars de soare ca un ţăran pe ogor. Este timpul să mă apropii. O discuţie despre motorul „care nu bate bine“ al unui excavator. De la mecanic de utilaje la mecanic de utilaje.

Piteştiul este un oraş de oameni harnici şi buni gospodari. De trei ori locul I pe ţară. Ultima distincţie pentru anul 1977. Faţă de care de pe acum s-a luat un important avans, dacă ne gîndim că pe primele 7 luni s-a realizat o producţie globală în valoare de peste 100 milioane de lei peste plan, că prevederile veniturilor proprii au fost depăşite la 30 iunie cu 2 265 040 lei, ceea ce face posibilă finanţarea altor acţiuni suplimentare. Valoarea muncii patriotice în ultimul an încheiat, peste 3 400 lei pentru fiecare locuitor.

— Care este argumentul dumneavoastră cel mai imbatabil ca să puteţi realiza o asemenea concentrare de forţe ?

— Asta este, le spun, casa noastră, cum ne-o concepem, ne-o facem, ne-o amenajăm şi ne-o întreţinem, aşa o avem şi ne bucurăm sau nu ne bucurăm de ea, aşa o lăsăm după noi.

— Rezultate ?

— Multe... Unele care se măsoară în metri cubi şi în lei. Altele pentru care nu s-au inventat unităţi de măsură.

Avem la îndemînă o listă lungă de realizări numărate şi măsurate : amenajarea pîrîurilor Bascov, Valea Rea, Găvana Mică şi Găvana Mare ; patru fîntîni pe strada Baloteşti, trei fîntîni pe strada Nucului ; muncă patriotică în valoare de 2 643 550 de lei la căminul de nefamilişti de pe strada Lînăriei, de 2 506 400 lei la Grupul şcolar de petrochimie, de 4 000 000 la construcţia bazinului de apă de pe strada Stadionului... 100 de brigăzi ale viitorilor locatari pe şantierele construcţiilor de locuinţe... 30 de străzi reparate... 34 de terenuri de joacă pentru copii... şi atîtea altele, la boabe mărunte, la metri, la lei... Şi, dincolo de toate acestea, ceea ce nu se poate măsura nici cu ziua, nici cu anul, nici cu pasul, nici cu cotul. nici cu banul : dragostea şi simţul de răspundere faţă de acest oraş, sentimentul angajării şi implicării în concepţia şi execuţia obiectivelor, creşterea rolului de producători dar şi de proprietari şi beneficiari a ceea ce se construieşte aici.

Dacă cineva vrea să cunoască vechiul tîrg tupilat între coline, nu are de mers cine ştie ce în trecut. De-abia s-au scurs vreo 15 ani de cînd, pe Strada Mare, treceau printre picioarele călătorilor şoareci cu pui în gură, la vremea cînd a început demolarea masivă a vechiului centru de dughene. Regretul principal al edililor este că nu au avut ce să păstreze. La stradă prăvălia, în curte lungul şir al camerelor de închiriat, cu intrare directă, cu ziduri subţiri şi pline de igrasie, cu sobă de tablă, lipsite de apă şi canalizare.

Cine şi-ar fi putut imagina un centru civic cu o arhitectură atît de modernă şi de personală ca cel de azi ? Cine şi-ar fi putut închipui cartierele Războieni, Craiovei, Trivale, Negru Vodă, Găvana I, Găvana II, Banatului şi petrochimiştilor, aproape fiecare cît oraşul de acum un sfert de veac, fiecare cu blocuri noi, cu străzi moderne, cu spaţii verzi şi cu toate dotările necesare, pe văile şi pe dealurile pe unde creşteau mărăcini şi păşteau caprele ?

Am citit undeva despre motivul de mîndrie al unei mari metropole europene în perimetrul căreia exista cîte un arbore la patru locuitori. La Piteşti, numai în anul trecut s-au plantat 120 000 de conifere, arbori şi arbuşti. Un copac pentru un locuitor într-un singur an. Omul, anul şi pomul. Plus 85 000 de trandafiri, 65 km de gard viu, 76 ha de gazon în acelaşi an. În acest oraş înconjurat de păduri, livezi şi podgorii.

Oraşul nou Piteşti, aflat încă în construcţie, cu o personalitate de pe acum bine conturată, nu a luat din cel care a fost decît oamenii, pe care i-a adus, fireşte, în altă condiţie economică socială şi urbană, nu a luat decît cîteva elemente din frumoasa arhitectură veche şi cîteva toponime.

Cine vrea să mai prindă o imagine a tîrgului de altădată mai are un prilej, de cîteva zile, de cîteva săptămîni. O jumătate din strada Teiuleanu şi toată strada Tîrgu din Vale, străzi de foşti prăvăliaşi, mai sînt încă în picioare.

Dar pe planşele proiectanţilor au crescut şi aici ansamblurile arhitectonice ale oraşului de mîine.

Cu o jumătate de oră înainte dispăruse sub moloz crama din gura tîrgului, cocătorii de pîine stăteau de vorbă în pauza de prînz cu cei cinci artişti plastici ai mozaicului de pe zidul fabricii lor, s-a băgat apă în bazinele noi de înot din complexul Ştrand şi a ţîşnit apă în noile fîntîni arteziene de pe strada Bucureşti şi trec oameni cu vase spre izvorul cu apă de subteran de pe strada Crinului, care este şi o adevărată operă de artă, şi răsare iarba pe taluzul vechii artere de obor săptămînal şi reporterul încheie o discuţie alergată prin tot oraşul după primarul urbei.

Astfel arăta municipiul de pe malul drept al Argeşului, la mijloc de august. Pun aici data pentru ca pînă la apariţia acestor rînduri nu ştiu cîte camioane mai sînt încărcate cu moloz, cîte fundaţii se mai toarnă, cîtă iarbă mai încolţeşte, cîte flori mai dau în floare.

MARIN IONIŢĂ ■

Ţăranul, calul şi albinele

(Urmare din pag. 1)

În ziua de 27 iunie 1977 fiind repartizat să transportez muncitorii în cîmp cu remorca cu tractoru fapt ce l-am executat. Ajungînd la locu de muncă şefu de fermă mia încredinţat dea urmării împreună lucrarea efectuată de muncitori în juru orei 10 muncitorii au cerut apă. Sefu de fermă ma trimes să iau apă la capătu tarlalii se afla şareta cu calu şi tot odată de-a lungu tarlali se afla o stupină de vro 100 de stupi, după ce-au băut muncitorii apă şareta cu calu am duso departe de stupi 200—300 m. După 20—25 minute oamenii care au ieşit mai întîi la marginea porumbului au văzut calu în stupină răstornînd 2 stupi sprijinindu-se şareta în stupi. Albinele s-au agitat pe cal iar eu avînd un cuţit în mînă am alergat să tai hamu calului pentru al salva, albinele s-au agitat şi pe mine a mai venit încă un băiat în ajutor Mărin Floarea care a primit şi el inţepături mai puţine, după ce m-au inţepat albinele am fost transportat cu maşina la dispensaru Studina de unde am fost transportat de urgenţă cu salvarea la Spitalul unificat Caracal, fapt ce mi-a dăunat vătămarea corpurală, braţu stîng şi ochiu drept. După 90 de zile spitalizare am fost propus la pensie întrucît conducerea I.A.S. Studina nu mi-a întocmit dosaru corespunzător, schimbîndu-mi funcţia de mecanic agricol la pompagiu funcţie pe care nu o recunosc şi n-am lucrat-o niciodată. Intocmirea dosarelor nu s-a făcut conform certificatelor medicale pe accident de muncă sau în legătură cu munca mi s-a întocmit dosaru pe boală obişnuită ne fiind bolnav niciodată.

Mihalache Stancu".

Mihalache Stancu, tractorist, a devenit deci pompagiu, „funcţie pe care n-o recunosc".

Cu capul şi corpul încă vuind de acele teribile mici răstigniri ale albinelor, Mihalache Stancu cere, pe bună dreptate, să-şi aducă şi cei în drept aminte de felul în care a trebuit să iasă la pensie.

Tristă e scrisoarea dumneavoastră, ţăran român Mihalache Stancu ! Subiect de nuvelă, nu alta ! „Declaraţie" îi zice omul, scrisorii sale, care se încheie stîngaci, fără să ceară nimic, doar semnînd. Ce să ceară ? Ce ştie el să ceară ?

Nădăjduim că situaţia aceasta va încăpea pe mîna unor albine lucrătoare, nu pe a unor trîntori.

Luptînd să taie hamul calului, invadat de albine, ţăranul astăzi pensionar Mihalache Stancu aşteaptă să-i taie cineva hamul în care a fost pus.

Dreptate pentru Mihalache Stancu, omul care de dragul de a salva un cal şi de dragul ideii de eroism, s-a lăsat cotropit şi scos din muncă de albine.

Se cheamă Vinţu de Jos, dar prin tot ce a realizat stă sus, în fruntea comunelor celor mai harnice

Dintr-o ştire apărută în presa zilelor trecute, am aflat că în urma rezultatelor întrecerii socialiste pe anul 1977, între consiliile populare municipale, orăşeneşti şi comunale, întrecere desfăşurată sub conducerea organizaţiilor locale de partid şi de stat privind îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire şi înfrumuseţare a localităţilor, una dintre comunele care s-a clasat pe locul I primind prin Decret prezidenţial «Ordinul Muncii clasa I», a fost şi comuna Vinţu de Jos din judeţul Alba.

A doua zi, la una din primele ore ale dimineţii, ne aflam în comuna Vinţu de Jos. Drumul pînă în centrul comunei şerpuieşte prin lanuri de porumb dat proaspăt în spic, apoi pe lîngă case noi, aşezate în grădini pline cu flori multicolore.

La sediul consiliului popular îl găsim pe **Ioan Sasu,** primarul comunei, secretarul comitetului de partid, pe **Ion Piclisan,** vicepreşedinte al comunei, pe **Mihai Iovan,** secretar cu probleme de propagandă şi pe **Gheorghe Cornescu,** profesor la şcoala generală din comună, directorul căminului cultural. Pe masa de lucru zeci de planşe, dosare şi machete, transpunînd în miniatură comuna Vinţu de Jos, ne dezvăluie dezvoltarea în viitor a aşezării.

— Bună dimineaţa ! Ce-i nou pe aici ?

— Ce-i nou ? răspunde primarul — păi, mai nou ca ştirea de ieri nu avem... Am obţinut „Ordinul Muncii clasa I", pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, social-culturale, pentru buna organizare şi înfrumuseţarea localităţii.

— Ce înseamnă acest lucru ?

— Pentru noi, foarte mult. Înseamnă recunoaşterea muncii şi efortului nostru de ani de zile.

Dacă vreţi, notaţi că această comună, Vinţu de Jos, este formată din 18 sate avînd o suprafaţă de 80 de kilometri pătraţi. Este atestată documentar din 1219, iar în prezent cei 5 700 de locuitori ai comunei — români, maghiari, saşi — îşi desfăşoară activitatea în C.A.P., în atelierele de prestări de servicii din comună. Mulţi tineri muncesc sau îşi termină studiile în Alba Iulia, Cugir sau Orăştie.

— Ce a însemnat anul 1977 pentru comună ?

— Aş începe cu agricultura. Anul trecut am primit „Ordinul Muncii clasa I" pe judeţ realizînd o recoltă de 5 200 kg de grîu la hectar. De asemenea am ocupat locuri fruntaşe şi în cultura porumbului, a sfeclei-de-zahăr şi a cartofului. Avem şi un puternic sector zootehnic, care la ora actuală şi-a depăşit planul cu 144%. Pe lîngă toate acestea activează şi un puternic sector de prestări. Se confecţionează tuburi pentru canalizare, borduri pentru şosele, ţiglă şi articole de mase plastice.

Prin munca voluntară, prin antrenarea tuturor cetăţenilor am reuşit să alimentăm cu apă potabilă o parte din comună. Astfel, pe lîngă gară existau 7—8 izvoare. Am reuşit să le captăm, construind un bazin de mare capacitate, filtre, decantoare, iar acum o parte din comună are apă la robinet. Am redat agriculturii zeci de hectare de pămînt fertil, pe care băltea apa. Anul acesta vom extinde reţeaua de apă potabilă şi ne gîndim deja la proiectarea şi construirea instalaţiilor de termoficare. Acest lucru îl discutam acum.

Seara, tîrziu, am plecat din comuna Vinţu de Jos regretînd că ziua are numai 24 de ore, că nu am putut să consemnez toate realizările pe care oamenii muncii de aici, din această comună, situată la 12 kilometri de Alba Iulia, o fac să arate ca un nou cartier al oraşului, cartier despărţit de acesta doar de cîţiva kilometri de şosea şi lanuri de porumb.

BOGDAN MARIAN ■

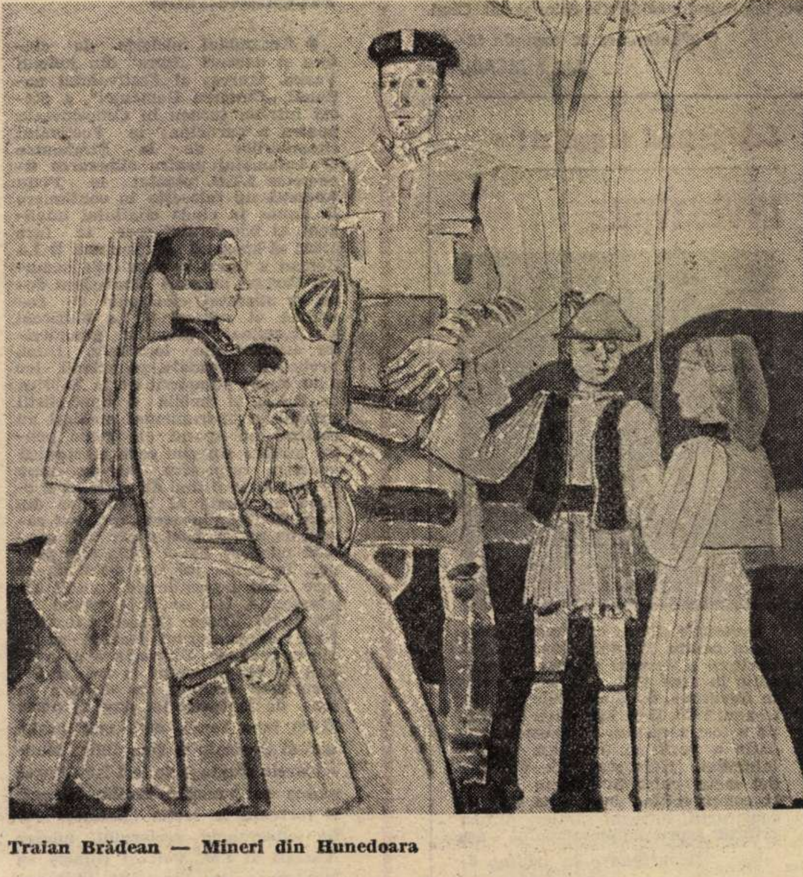

Traian Brădean — Mineri din Hunedoara

Pentru soluţionarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea

Consecvenţa amplului dialog internaţional al României socialiste şi-a găsit concretizarea şi în această săptămînă prin activitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, prin convorbirile purtate cu reprezentanţii unor conduceri de partide, cu oameni de stat şi ziarişti străini.

În cadrul întîlnirii cu **delegaţia Consiliului Revoluţiei din Portugalia,** condusă de generalul Jose Lemos Ferreira, membru al consiliului, şeful Statului Major al forţelor aeriene – prilej cu care tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost înmînat un mesaj de prietenie din partea lui Antonio Ramalho Eanes, preşedintele Republicii Portugheze – a fost exprimată de ambele părţi satisfacţia faţă de evoluţia pozitivă a raporturilor dintre România şi Portugalia, evidenţiindu-se importanţa covîrşitoare a dialogului româno-portughez la cel mai înalt nivel realizat cu ocazia vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în Portugalia. A fost reafirmată dorinţa de a se acţiona pentru continua extindere a legăturilor de prietenie dintre cele două ţări, pentru amplificarea conlucrării dintre ele în domeniile economic, tehnico-ştiinţific şi cultural, aceasta fiind în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii, securităţii şi înţelegerii în Europa şi în întreaga lume.

Desfăşurată într-o atmosferă de caldă prietenie, întrevederea tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu **tovarăşul Haralambos Drakopoulos, secretar al C.C. al Partidului Comunist din Grecia (interior)** a oferit prilejul unei informări reciproce privind activitatea celor două partide şi, de asemenea, al unui schimb de vederi asupra unor probleme actuale ale vieţii internaţionale. În acest cadru s-a exprimat satisfacţia pentru bunele relaţii dintre cele două partide, bazate pe principiile egalităţii, autonomiei, a dreptului fiecărui partid de a-şi elabora independent propria politică, fără nici un amestec din afară. Convorbirea a pus în evidenţă profundele schimbări care au loc în lumea contemporană, schimbări ce fac necesară intensificarea acţiunilor tuturor forţelor revoluţionare, progresiste şi democratice în lupta pentru statornicirea unor noi relaţii interstatale, pentru edificarea unei noi ordini economice şi politice mondiale. Cele două partide şi-au reafirmat hotărîrea de a milita mai activ pentru dezvoltarea unor raporturi strînse de prietenie şi bună vecinătate în Balcani, în conformitate cu interesele popoarelor din această zonă, cu cauza păcii şi cooperării în Europa şi în lume.

În ultima zi a lunii august, preşedintele Nicolae Ceauşescu a primit pe **Alfred Bussey, preşedintele Consiliului Naţional, şi Robert Reimann, preşedintele Consiliului Statelor ale Adunării Federale a Confederaţiei Elveţiene,** aflaţi în vizită în ţara noastră la invitaţia Marii Adunări Naţionale. Dialogul desfăşurat cu acest prilej a evidenţiat satisfacţia pentru evoluţia ascendentă a relaţiilor dintre România şi Elveţia pe multiple planuri – politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural – relevînd, în context, dorinţa comună de a dezvolta şi mai intens această colaborare, în interesul ambelor ţări şi popoare, un rol important în această privinţă revenind contactelor şi schimburilor de păreri între parlamentele celor două ţări.

Abordarea unor aspecte ale situaţiei internaţionale a reliefat un imperativ deosebit de actual al vieţii mondiale : guvernele, parlamentele trebuie să-şi intensifice eforturile pentru rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea. În legătură cu acest imperativ a fost apreciată însemnătatea statornicirii pe continentul european a unui sistem real de securitate şi cooperare prin transpunerea în viaţă a prevederilor Actului final al Conferinţei de la Helsinki, exprimîndu-se speranţa că reuniunea de la Madrid din 1980 – temeinic pregătită – va impulsiona activitatea de înfăptuire a securităţii europene. În timpul convorbirii a fost subliniată, de asemenea, necesitatea instaurării unor relaţii de egalitate şi echitate între state, a făuririi unei noi ordini economice mondiale care să asigure progresul şi bunăstarea fiecărei naţiuni, manifestîndu-se în acest sens convingerea că România şi Elveţia, parlamentele celor două ţări vor conlucra tot mai strîns pe plan extern pentru a contribui la înfăptuirea aspiraţiilor de libertate, pace şi progres ale popoarelor.

Importanţa întăririi solidarităţii dintre toate forţele democratice şi progresiste, antiimperialiste şi anticolonialiste în lupta pentru triumful ideilor păcii, libertăţii şi independenţei şi înţelegerii între popoare, ale democraţiei şi progresului social a fost relevată şi cu prilejul primirii de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu a lui **Joaquim Jose Catanho de Meneses şi Alfredo de Carvalho, secretari naţionali ai Partidului Socialist Portughez.** În timpul întrevederii a avut loc de asemenea o discuţie în legătură cu activitatea şi preocupările actuale ale celor două partide şi ţări, relevîndu-se în acest sens evoluţia pozitivă a relaţiilor de colaborare dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Socialist Portughez, dintre România şi Portugalia. Dialogul a dat expresie dorinţei de a intensifica aceste raporturi, de a fi extinsă colaborarea dintre cele două partide şi conlucrarea dintre cele două ţări, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii şi colaborării internaţionale.

Schimbul de păreri cu privire la situaţia politică internaţională a scos în evidenţă profundele schimbări ce au loc în lume ca urmare a afirmării tot mai puternice a voinţei popoarelor de a trăi libere, suverane şi independente, de a-şi organiza viaţa conform propriilor lor aspiraţii, fără nici un amestec din afară. A fost subliniat faptul că întărirea păcii şi securităţii în lume impune acţiuni hotărîte pentru instaurarea în viaţa internaţională a unor relaţii interstatale noi, care să ducă la soluţionarea problemelor grave ale lumii contemporane : securitatea şi cooperarea între popoare, măsuri ferme de dezarmare şi în primul rînd de dezarmare nucleară, o nouă ordine economică şi politică mondială, lichidarea inechităţilor şi a subdezvoltării, pentru progresul şi bunăstarea tuturor popoarelor.

Probleme ale relaţiilor reciproce şi aspecte legate de evoluţia situaţiei internaţionale au figurat şi pe agenda altor două primiri la tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Este vorba de **delegaţia Apelului Creştin Democrat din Olanda, condusă de preşedintele Pajim Steenkamp,** şi de **Lars Korvald, preşedintele Partidului Creştin Popular din Norvegia.**

Salutînd vizita întreprinsă în România de delegaţia Apelului Creştin Democrat din Olanda, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a relevat importanţa contactelor şi schimburilor de păreri între organizaţiile politice dintre cele două ţări, considerînd că acestea sînt de natură să contribuie la extinderea şi adîncirea conlucrării româno-olandeze, la mai buna cunoaştere şi apropiere dintre popoarele noastre, la promovarea idealurilor de pace, înţelegere şi cooperare între naţiuni. În cursul întrevederii a fost evidenţiată evoluţia ascendentă a colaborării dintre România şi Olanda şi a fost manifestată dorinţa comună de a se dezvolta această colaborare pe plan economic, tehnico-ştiinţific şi cultural. Faţă de evoluţia vieţii internaţionale a fost subliniată şi în acest cadru importanţa instaurării în viaţa internaţională a unor relaţii interstatale noi, bazate pe egalitate şi echitate, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî propriul destin în conformitate cu aspiraţiile sale, care să asigure dezvoltarea nestingherită a tuturor naţiunilor pe calea progresului economic şi social.

Dorinţa de a diversifica şi aprofunda raporturile de colaborare dintre Frontul Unităţii Socialiste şi Partidul Creştin Popular din Norvegia a fost manifestată de ambele părţi în timpul primirii de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu a preşedintelui P.C.N.P., în sprijinul dezvoltării cooperării dintre România şi Norvegia, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii şi înţelegerii între naţiuni. Actualitatea unor imperative vitale ale epocii noastre – necesitatea participării tuturor statelor la soluţionarea, în interesul popoarelor, a problemelor majore care confruntă omenirea, importanţa intensificării eforturilor tuturor statelor pentru realizarea unei securităţi trainice pe continentul european, a rezolvării pe cale paşnică a stărilor de conflict, a excluderii folosirii forţei şi ameninţării cu forţa – au fost evidenţiate pregnant şi cu acest prilej.

În acelaşi interval de referinţă – 30 august–5 septembrie – răspunzînd interesului susţinut al presei străine pentru România, pentru personalitatea preşedintelui ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a acordat ziaristului iranian Fairborz Atapour un interviu pentru Societatea naţională iraniană de radio şi televiziune (N.I.R.T.) şi grupul de presă „Ettela'at", un interviu pentru ziarul „Le Figaro", cu prilejul primirii publicistului francez Michel P. Hamelet, şi un interviu delegaţiei ziariştilor mexicani, condusă de Victor Manuel Garcia Solis, preşedintele Clubului de presă „Primera plana", care face o vizită de documentare şi schimb de experienţă în ţara noastră la invitaţia Consiliului ziariştilor.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit, de asemenea, pe **Saleh Ali Al-Ashwal,** care şi-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Arabe Yemen** în ţara noastră.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Vizita de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în judeţele Vrancea şi Brăila

La ora la care revista noastră ia drumul tiparului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au plecat într-o vizită de lucru în judeţele Vrancea şi Brăila. Secretarul general al partidului este însoţit de tovarăşii Iosif Banc, Constantin Dăscălescu, Ilie Verdeţ şi Virgil Trofin.

La decolarea elicopterului prezidenţial din faţa sediului Comitetului Central al partidului au fost prezenţi tovarăşii : Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Păţan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Ion Coman, Ion Ursu, Vasile Muşat.

Sosirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu pe legendarele meleaguri vrîncene a fost marcată de bucuria a mii de cetăţeni ai acestor locuri care au venit pe aeroportul Odobeşti, unde a aterizat elicopterul prezidenţial, pentru a-l saluta pe secretarul general al partidului, pentru a da vibrantă expresie sentimentelor calde cu care vrîncenii, alături de întregul popor, îl înconjoară pe cel mai ales fiu al ţării.

Vizita de lucru în judeţul Vrancea a început sub semnul atmosferei entuziaste, calde ce caracterizează frecventul dialog de lucru al preşedintelui ţării cu oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Noua vizită de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în judeţul Vrancea este acum, cînd redactăm aceste rînduri, în plină desfăşurare. În numărul viitor al revistei noastre vom publica ample relatări din desfăşurarea acestei vizite.

ŞEDINŢA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vineri, 1 septembrie, s-au desfăşurat lucrările şedinţei Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Înscriind la ordinea de zi dezbaterea şi aprobarea raportului privind terminarea executării şi eficienţa investiţiilor realizate la Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie „Porţile de Fier", Comitetul Politic Executiv a apreciat că prin producţia medie realizată, importantele disponibilităţi pentru perioadele consumului de vîrf, preţul de cost redus al energiei produse, termenul scurt de recuperare a investiţiilor, acest mare sistem hidroenergetic se situează printre cele mai eficiente în ţara noastră fiind, totodată, unul dintre cele mai avantajoase pe plan mondial. Realizarea marelui obiectiv constituie încă o expresie a consecvenţei politicii partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor ţării şi, în acelaşi timp, un exemplu de colaborare economică între două ţări socialiste vecine şi prietene, România şi Iugoslavia. În cadrul şedinţei a fost reliefată importanţa pe care o reprezintă Sistemul hidroenergetic „Porţile de Fier II", aflat în construcţie, pentru utilizarea optimă a potenţialului hidroenergetic în sectorul comun al Dunării, pentru dezvoltarea economică a zonelor adiacente.

Pe linia conservării valorilor aparţinînd patrimoniului cultural naţional, care constituie o preţioasă avuţie materială şi spirituală a naţiunii noastre socialiste, Comitetul Politic Executiv a dezbătut şi aprobat un raport privind desfăşurarea acţiunii de identificare şi inventariere a bunurilor de valoare deosebită.

În deplin consens cu tezele şi liniile directoare privind relaţiile internaţionale, cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului, în expunerile tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în alte documente de partid şi de stat, au fost aprobate directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., care începe în septembrie a.c., precum şi propunerile ce vor fi făcute de ţara noastră cu acest prilej. Delegaţia română va prezenta poziţia ţării noastre pentru găsirea unor soluţii juste şi echitabile problemelor ce confruntă omenirea, militînd în continuare pentru creşterea rolului şi contribuţiei O.N.U. la întreaga viaţă internaţională.

În cadrul şedinţei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în ţara noastră, între 16-21 august, tovarăşul Hua Kuo-fen, preşedintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze. Relevînd importanţa deosebită a acestei vizite – prima vizită la nivelul cel mai înalt al conducerii partidului şi statului chinez în România – succesul ei deplin, Comitetul Politic Executiv a aprobat întru totul şi a dat o înaltă apreciere activităţii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, desfăşurată în conformitate cu linia politică generală a partidului şi statului nostru, cu orientările Congresului al XI-lea şi Conferinţei Naţionale ale P.C.R., cu interesele fundamentale ale cauzei socialismului, progresului social, păcii şi colaborării între popoare.

Expresie a politicii consecvente a României de dezvoltare a prieteniei, colaborării şi solidarităţii cu toate ţările socialiste, de depăşire a divergenţelor dintre ele, de normalizare a raporturilor şi întărire a unităţii şi solidarităţii lor, vizita s-a desfăşurat sub semnul dorinţei comune de a conferi dimensiuni tot mai cuprinzătoare bunelor relaţii româno-chineze, întemeiate pe încredere, stimă şi respect mutual, pe egalitate şi întrajutorare tovărăşească. Rezultatele vizitei îşi găsesc echivalenţe concrete în convenţiile şi protocoalele încheiate, în acordul cu privire la constituirea Comisiei guvernamentale româno-chineze de colaborare economică şi tehnică. Sînt toate acestea temeiuri pentru intensificarea şi diversificarea cooperării economice, în producţie şi pe terţe pieţe, pentru colaborare în ramurile de vîrf ale ştiinţei şi tehnologiei, pentru conlucrarea în domeniul învăţămîntului, artei şi culturii. A fost apreciată, de asemenea, perspectiva extinderii contactelor pe linie de stat, a organizaţiilor de masă şi obşteşti.

Subliniind rolul determinant care revine Partidului Comunist Român şi Partidului Comunist Chinez – forţele politice conducătoare ale celor două naţiuni – în extinderea şi întărirea colaborării dintre popoarele şi ţările noastre, Comitetul Politic Executiv a apreciat în mod deosebit importanţa schimbului de opinii dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Hua Kuo-fen cu privire la evoluţia situaţiei internaţionale, la problemele complexe care confruntă omenirea. În acest sens, Comitetul Politic Executiv şi-a exprimat deplina satisfacţie faţă de acordul celor două partide şi ţări de a conlucra tot mai activ în slujba cauzei păcii şi progresului social.

Aprobînd în unanimitate înţelegerile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al noii întîlniri dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Hua Kuo-fen, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viaţă, pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării dintre partidele, popoarele şi ţările noastre.

„AM FOST RISIPITOR CU ENERGIA SINGUREI MELE VIEȚI..."

În micile orase de provincie. asa cum este si asezarea mea natală. Ocna Mureș. din județul Alba. legendele în jurul unor oameni deosebiți se nasc repede și rămîn pe totdeauna. Eram. în această vară capricioasă. acasă. si am cunoscut pe cîțiva dintre acesti oameni deosebiti ai orasului meu. Legăturile mele cu așezarea copilăriei fiind fragile si mereu întrerupte de distante si timp. cu atît mai puternică a fost impresia mea cînd. ca dintr-un adînc necunoscut. pe un teren pe care-l considerasem. din necunoastere. inapt pentru a impune niste figuri deosebite. au țîșnit aceste personalităti umane ce însufletesc orasul de odinioară cu elanul si efervescenta lor creatoare de azi.

La 11 ani, Siminic Răcean a intrat ucenic la Salina Ocna Mureș. unde a si rămas timp de 16 ani. Tot acolo a urmat el scoala de maistri. pe care a absolvit-o cu zece. Tot la Salină a devenit el colaborator la o invenție pentru obținerea sării pe cale de evaporare.

— **Dar dacă începutul și intrarea mea în secretele meseriei au avut loc la Salină. maturizarea si consacrarea mea au venit după 1964. cînd am intrat la Combinatul de produse sodice.** îmi spune. azi. omul puternic. de-o energică statură. în ale cărui priviri mai desprind doar din cînd în cînd licăritul jucăuș al copilului știut de mine în anii școlii.

Intrînd în marea uzină chimică a orasului meu de pe Mures. veterana chimiei si sodei românești. cum o denumește și azi inginerul si cercetătorul Aurel Lazăr. promovat fiind maistru principal. seful secției energetice. răspunzind de 63 de oameni, Siminic Răcean a căutat, în primul rînd. metode si tehnologii avansate. Prima a constat în schimbarea instalațiilor vechi și improprii ale uzinei. Secția de sodă calcinată a fost proiectată si executată din nou. în întregime. de către el și colectivul său, înlocuind 4 300 m cablu în numai zece zile. Dacă înainte vreme pentru punerea în funcțiune a calcinatorului era nevoie de 30 minute, acum ea necesită doar 5 minute.

Fire de veritabil cercetător. neostenit în a prospecta noi metode tehnice, Siminic Răcean a descoperit o tehnologie nouă (se pare că unică în țară). un panou de verificări a motoarelor electrice sub sarcină, prin care se elimină rebuturile la motoarele rebobinate. Tot de numele său se leagă reproiectarea sectiei de evacuare a apelor reziduale. a sectiei de oxizi de magneziu și a aceleia de bicarbonat de sodiu. Și. toate acestea. vezi bine. se pot înscrie între cele 26 de inovații ale acestui căutător. de-a lungul celor 34 de ani de muncă. din care 18 închinați acestui mare combinat.

— **Poate că.** îmi spune vechiul prieten din copilărie. **cel mai bine mi-a pus în evidentă capacitatea aceasta de a mă dedica meseriei. ce m-a captat încă din tinerete. rezolvarea unor probleme tehnice la montarea fabricii de sodă. licență românească. la Shiraz. în Iran. unde am fost trimis în 1973. În trei săptămîni am reusit să remediez erorile. executînd. acolo pe șantier. un lucru rar intîlnit, zic eu. rebobinarea unui transformator de foarte mare putere. Era un inginer de-al lor ce stătea cu mine acolo. După ce am terminat. au fost chemați ministrul român și șeful proiectului. eu am fost scos în fața oamenilor si mi s-a spus : „Cu astfel de români, o țară ca a dumneavoastră se poate mîndri !"...**

Nu mă mai surprinde. ascultîndu-i mărturisirile năvalnice. duse de un flux interior deosebit. să aflu de la el că. în Egipt. fiind singurul specialist. timp de un an și jumătate, tot el, Siminic Răcean, a executat întreaga instalatie electrică pentru o fabrică de sodă livrată si instalată acolo de români.

— **Știi.** îmi destăinuieste el surîzînd. **se pare că. uimiti de tehnicitatea înaltă ce le-am arătat-o noi. i-am făcut pe unii specialisti străini să ne respecte din plin. Ba cîțiva m-au invitat la ei. pentru mari sume de bani. dar eu le-am spus-o franc în față : „Știți. eu nu las orașul și țara mea pentru oricîți dolari mi-ați pune în față !" Și. acum. te întreb eu pe tine. că ne cunoaștem de copii, cum aș fi putut să mă gîndesc să las eu orașul meu ? Aici mi-au trăit părinții. Aici l-am îngropat pe tata. Aici am copilărit. Aici mi-am închegat o familie. Aici mi-s prietenii. Aici mi-am crescut copiii. Iată. copilul cel mare. Siminic, a absolvit acum. în vară, facultatea. Putea să rămînă, cu media lui de zece, la Cluj-Napoca. Dar a venit tot aici, la „Soda", cot la cot cu mine, să-l învăț tainele meseriei mele de-o viață. Copiii mei. de mici. și Siminic și Dănuț. au trăit în ambianta pasiunii mele. între aparaturi si instalatii si întotdeauna si-au dat seama că serviciul meu nu se încheie niciodată cînd sună sirena fabricii. Întotdeauna mai este ceva de învățat. Nu poți să rămîi de căruță. Trebuie să studiezi mereu cîte ceva. Să te înconjuri mereu de cărți. așa cum am făcut-o si eu, adică să fii tot timpul în ardere continuă...**

Știam, nu numai din mărturisirile lui, ci si din ale altora. tovarăși lîngă care el si-a clădit propria sa viață. că tot timpul. încă de ucenic. și pînă azi. la rangul de maistru principal. el. Siminic Răcean. a încercat. ca un comunist adevărat. ca un om bine și definitiv înfipt în solul acestui timp istoric românesc. să dea vieții sale, ca si celor din jurul său. un țel nobil si o nouă si fertilă dimensiune.

— **Mi-a plăcut întotdeauna să fiu exigent.** îmi mărturiseste el firesc si fără emfază. **pentru a cere și celor din jurul meu exigență. Am fost drept. cît am putut. pentru a instaura lîngă mine legile dreptății. Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți, pentru a cere celor lîngă care muncesc. oameni buni ca Ambrozie Păstină. Vasile Bucur. Ioan Frîncu, Aurel Dărămuș. Mihai Pop. Ovidiu Popa si alții. aceeasi dăruire... Sigur. uneori, pentru o intransigentă neclintită. unii pot să te și urască. spunînd că ești exagerat. Sau să-ți ceară să fii mai blînd și mai îngăduitor. Blînd cu cine ? Cu cei care fură timpul sau cu cei care deprind arta linguselii. pentru a se pune bine eu nu știu cine și a nu mai munci ? De ce să fiu îngăduitor ? Doar nu vreau să pun pe nimeni să lucreze în grădina mea proprie. ci în grădina mare a țării si acolo sîntem datori toti să fim egali în jertfirea pentru ea... Eu atîta știu : că aș vrea să instaurez. acolo unde sînt pus să-mi duc lucrul si traiul. o atmosferă de principialitate si responsabilitate muncitorească și să fiu. pentru cei mai tineri. un maistru, bun dar si un pedagog si un părinte...**

După o tăcere. în vreme ce el aprinde cu degetele febrile a patra țigară („**deși nu-mi face bine deloc**"). privirile sale de un albastru pal devin parcă mai oțelite. trecînd spre o culoare mai aspră si mai densă. Priveste pe unica fereastră a încăperii cam obscure în care ne aflăm la acest ceas al mărturisirilor si. apoi. continuă :

— **Vezi. uneori mă bîntuie și pe mine o mîndrie. că toată viata mi-am consacrat-o acestei unice meserii. și nu am umblat cu cioara vopsită, cum se spune, și dacă, datorită împrejurărilor — războiului, sărăciei, că eram opt frați și orfani de mici — n-am ajuns la o diplomă de inginer. asta nu-i nici un bai prea mare. O vor avea copiii mei diploma aceea. Important este să-ți faci. ca om. oricine ai fi pe lume. datoria pînă la capăt... Nu-i așa ? Ce zici ?**

Siminic Răcean, unul dintre fiii orașului meu. Ocna Mureș. Un muncitor înzestrat și luminat. în jurul căruia circulă deja legendele. Unul dintre bărbații și comuniștii acestui timp, pe care se sprijină multe din creațiile orașului meu de pe Mureș. Un fiu al acestor locuri, plin de îndemnul iubirii și dăruirii spre semenii săi, spre orașul pe care îl visează mai mîndru și mai împlinit în anii ce vin. Un comunist bun, generos, intransigent cu cei fără har și nestatornici în meserie. Un mare visător, ce intră cu visele sale în istoria de mîine a acestor plaiuri transilvane, unde el a văzut lumina și unde, fără frică și fără orgoliu de prisos, vrea să și rămînă pentru totdeauna, prins în rădăcinile pe care nimeni și nimic nu i le va putea smulge vreodată.

ION ARIEȘANU

NOROC BUN
X
MINA TURT

Oșenii din Turț, oameni din veche vatră folclorică și, din 1970, mari meșteri mineri

Poate nu-i tocmai așa, cine mai știe cît e adevăr și cît poveste, dar drumețind acum prin Țara Oașului gîndurile îți se schimbă de la un drum la altul, de la o așezare la alta. Ochii văd altceva. Te confrunți cu o realitate care-ți dă dreptul să rostești că Oașul nu dă numai folclor. Oașul a intrat într-o zodie nouă. Însemnele se văd. Se construiește mult în sate, oșeanul lucrează în fabrici la Satu Mare, ori la Negrești, oșeanul lucrează în satul lui.

Una din așezările amintite mai sus, Turț, era cunoscută pînă nu demult prin calitatea țuicii. Astăzi, harta economică a județului Satu Mare a înscris un nou obiectiv : Exploatarea minieră Turț.

Acum cinci ani cînd s-a bătut primul țăruș aici la Turț, mai bine-zis la vreo șapte kilometri nord de localitatea amintită, locul era ca oricare altul : cu iarbă și flori în timpul verii ori cu zăpezi întîrziate pînă prin luna mai. Omul care trecea spre munte își lovea privirea de două barăci, despre care se povestea prin sat. Aici puteau fi văzuți din cînd în cînd geologii, dar oamenii îi vedeau destul de rar.

Ajunși la Exploatarea minieră Turț, ne-am întors pentru cîteva momente cu ani în urmă și ne-am pus întrebarea : cum se naște o mină ?

În directorul exploatării miniere, Ion Popa, am găsit omul care deține întreg jurnalul devenirii minei, începînd cu prima pagină. Are fișa cu numărul doi de încadrare. Cînd a sosit la Turț avea vreo 15 ani de minerit, plus calificarea de vagonetar dobîndită la mina Aninoasa înainte de a face Institutul de mine din Petroșani.

„Dimineața făceam încadrări, își amintește directorul Popa, iar după-amiază le arătam frontul de lucru. La început am lucrat mai mult cu oameni de la sectorul exploatări care nu prea erau obișnuiți să lucreze la deschiderea unei mine. Și atunci am zis : stop ! Așa nu ajungem noi departe. Am început să atragem oamenii care aveau obîrșia în satele din jur. Eu am lucrat cu oșenii la Borșa și Baia Sprie, le știam năravul, mă știau și ei pe mine. Nu vreau să întind vorba dar vreau să vă spun că numai după trei luni Exploatarea minieră de la Turț a intrat la capacitatea proiectată. Vă dați seama că prea ușor n-a fost".

Asta a fost cu cinci ani în urmă, pe la începutul lui septembrie. Nașterea acestei mine se duce cu cîțiva ani mai în urmă. Sătenii din Turț au povești cu sacul și fiecare se arată bucuros să-ți depene cîte una. Au fost părtași cu sufletul și cu brațele pînă au văzut-o pusă pe roate. Inginerul Alexandru Toma are un carnet pe care l-a scris la lumina lanternei în una din barăcile de lîngă rîu încă pe vremea cînd lucra la prospecțiuni, în zona Turțului. Cu îngăduința sa transcriem unul din momentele care au cumpănit greu în devenirea exploatării. „După 10 ani de cercetări, după ce s-a făcut un dosar cît o claie de fîn s-a ajuns la concluzia că zona nu prezintă nici o importanță. Era o echipă de geologi de la București. Pe vremea aceea lucram la Baia Mare. Cînd am auzit hotărîrea nu mi-a venit să cred. Era în 1970. Vin la Turț. Cercetăm. Analizăm straturile de pămînt. Ne batem capul cu toate variantele posibile. Riscăm. Descoperim cel mai frumos zăcămînt, comparabil oricînd cu cel de la Herja ori Baia Sprie. Atunci hotărîm noi : zona merită studiată. Și am trecut la treabă".

Este o filă din carnetul care închide multe fapte din existența acestei mine. Apoi au venit oamenii din Turț, foarte mulți dintre ei acum au îmbrăcat haina de miner, au venit să dea o mînă de ajutor. Ce și-au zis ? Decît să ne luăm ranița în spate și să batem țara în lung și în lat mai bine scormonim pămîntul aici la noi acasă, dacă se poate. Oșenii din Turț n-au gîndit zadarnic. Au pus umărul toți și au făcut o mină. La început, minerul a venit cu caii lui de-acasă, îi înhăma la căruță, aducea lemnul să-și armeze suitorul. Veneau oamenii pe jos din Tarna (16—17 kilometri), cărau motocompresorul cu scripeți. După expresia inginerului Toma, Exploatarea minieră de la Turț s-a născut din mers.

Turțul a intrat într-o zodie nouă. Un sat vechi oșenesc lîngă care crește o exploatare minieră. O exploatare minieră în poarta caselor. Urci în camion ori în autobuz și preț cît ai fuma o țigară ai ajuns la locul de muncă. Acolo, într-un sat din coasta Munților Oașului, oamenii au pus țapina în pod și au primit investitura de miner. Nu, n-au aruncat țapina, că nu se știe cînd trebuie s-o coboare. Nu mai departe de ziua trecerii noastre prin Turț ploile năvalnice de munte au coborît de pe dealuri copacii rupți de furtună. Cele două guri de mină din dealul Copîrcea erau puse în pericol. Și iată că țapinele din pod le-au fost de folos.

Pentru a te convinge că Oașul nu dă numai folclor, ci și mine și mineri, trebuie să-i cunoști pe minerii-oșeni. Pe Ioan Rusu, șef de brigadă, de loc din Gherța Mică, care din 1959 lucrează în subteran zi de zi. Și Rusu Ioan se bate în piept cu asta. „Eu cînd am venit la Turț am venit cu băieții mei, oșenii, cu care am lucrat la Ciudanovița, în Banat. Am venit prin transfer de minister. Cînd am ajuns la Turț am găsit doar cîțiva meseriași mineri. Noi știam metode de exploatare a minereului. Cu averea asta am venit aici. Eu am deschis un orizont la mina Ghiezuri. Cu brigada mea am făcut jumătate planul din sector. De ce ? Eu am venit cu o metodă nouă : metoda de exploatare prin surpare. Este o metodă excepțională". Apoi trebuie să-l cunoști pe Bura Ioan tot din Gherța Mică, pe Doroș Ioan, pe Dragoș Alexandru, pe Virlics Francisc, pe Copce Ioan, pe Filimon Grigore, pe Grigore Paul și-s mulți minerii de la Turț care ar trebui scriși cu litere mari.

Traian Moiș îmi relata despre o mare familie de mineri, familia lui Virlici. Și mai este una, a lui Martin care stă în cătunul din Turț-Băi. Ai lui Martin, din 11 copii, 5 lucrează aici la Turț. Urma tatălui, miner vechi care știa pămîntul ca un geolog, se vede în prunci.

Aici la Turț se prefigurează o adevărată așezare minerească. Directorul Popa îmi spunea cu mîndrie că tot ce văd în jurul minei este făcut de mîna minerilor. Și văd : o cantină, grupul social de la mina Ghezure, stația de epurare a apelor de mină, amplificarea atelierului mecanic, drumuri de acces în incintele celor două mine... Și mi se pare că nu-i lipsită de importanță dragostea minerilor pentru frumos. Unde erau bălării au plantat tei, sălcii plîngătoare și pruni. În doi, trei ani va fi un adevărat parc.

Turțul va deveni în curînd oraș, al doilea centru urban din Țara Oașului. Am coborît de data aceasta, deocamdată, spre comuna Turț. Cei șapte kilometri s-au scurs mai greu dar cînd am intrat, spre seară, în Turț (se pare că din întîmplare) am auzit o hore lungă venită din deal și luminată în centrul comunei de o fișie de neon. Și totuși, în Turț a rămas o potecă de poem, turțenii știu varianta Mioriței cîntată din trîmbghită și povestea fetei care și-a pierdut oile. Știu să se bucure de viața din veac. Orașul nu vine ca o năvălire, ei îl înalță.

GHEORGHE PARJA
Fotografie de MARTIN SARCA

La Întreprinderea de autocamioane Brașov

Din patru oameni, trei învață

(Urmare din pag. 1)

mase în urmă. Între 1965—1970, îmi aduc aminte, au plecat foarte mulți buzoieni. După aceea, au început să plece muncitorii veniți de prin Vaslui și Botoșani, fiindcă se creaseră locuri de muncă la ei acasă. De ce să nu fim sinceri ? Pentru noi, aceste plecări au creat anumite greutăți. Am înțeles, însă, că era vorba de a plăti o mare datorie, de a ajuta, cu oameni calificați, economia națională, ca o răsplată, dacă vreți, pentru eforturile făcute la începuturile anilor socialismului de a ridica aici, la Brașov, una dintre cele mai mari întreprinderi din țară. Dealtfel, numărul celor care pleacă se află acum în descreștere. Explicația e simplă. Județele care au început să se dezvolte industrial și-au creat pe parcurs posibilități proprii de a-și crește și califica oamenii de care au nevoie. Pînă acum cîțiva ani, plecau de la noi, anual, cam trei mii. Acum pleacă în jur de o mie cinci sute. Asta înseamnă, cu aproximație, cam trei pe zi. Locul lor trebuie luat de alții. Calificăm așadar un număr egal cu al celor care pleacă. Ba chiar mai mulți. Fie prin cursurile organizate direct în cadrul întreprinderii, fie prin Grupul nostru școlar, unul dintre cele mai mari din țară, cu școală profesională, școli tehnice de maiștri și de proiectanți, liceu industrial.

*

...Cînd a fost vremea, m-am dus și m-am prezentat la examen. L-am luat. Am fost apoi repartizat la Brașov, unde la Grupul școlar al întreprinderii, aflat aproape de pitoreasca poiană Honterus, am învățat meserie. Strungăria. La 17 ani, adică în 1952, eram, așadar, muncitor calificat. Trei ani după aceea am fost propus pentru școala de maiștri, ale cărei cursuri le-am terminat tot aici, la Grupul școlar al întreprinderii, în 1958. Între timp am urmat liceul la seral. În 1961 întreprinderea îmi acordă bursă, 800 de lei pe lună, și reușesc să iau admiterea la facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, tot de aici, din Brașov, pe care am absolvit-o în 1966, devenind inginer. De atunci lucrez la Fabrica de punți și cutii de viteze. Anii de mai sus îi țin minte cît voi trăi. Întreprinderea mi-a fost ca un părinte. M-a crescut, cu adevărat, ca pe un fiu. Fiindcă m-ați întrebat, acum vă răspund : de aceea nici n-am plecat de aici acasă, la Buzău. Dar merg la Bîlhacu des, la părinți. Și tot pentru că m-ați întrebat, vă răspund : da, am o mașină, o Dacie 1300, cu care merg acasă. Dar copiii nu, nu mai aleargă, cum făceam eu odinioară, și alții, în spatele mașinii. S-a schimbat lumea, nici copiii nu mai sînt aceiași. Mă uit la cei care vin să învețe o meserie. Eu am condus mai multe cursuri de calificare, organizate în întreprindere. De lăcătuși-mecanici, de frezori. La lăcătuși mecanici s-au înscris 60 și au rămas 42, iar la frezori, din 63, au absolvit 41. Nici ca să vrei să lucrezi direct pe mașină nu mai e astăzi atît de simplu ca altădată. Criteriile de selecție sînt mai severe, ne trebuie numai oameni foarte buni. La noi, de exemplu, se lucrează foarte multe unicate. Spre deosebire de producția de serie, unde, cu cît depui un efort mai mare, cu atît cîștigi mai bine, aici, cu cît muncești mai mult, cu atît poți și greși mai mult. Și, desigur, cu cît înveți mai mult, cu atît poți greși mai puțin. De aceea întreprinderea noastră este, întreagă, o școală. O mare școală muncitorească...

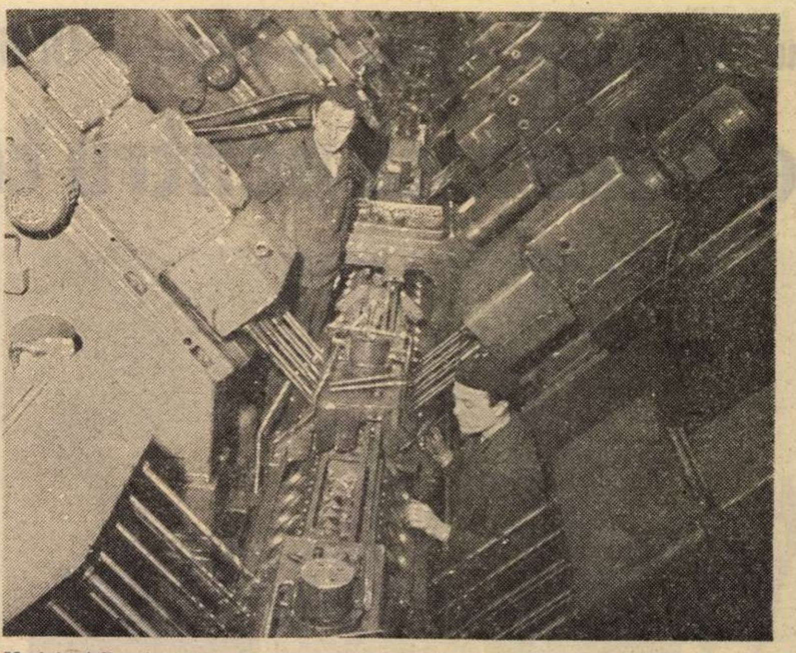
Mașini inteligente pentru oameni cu multă carte

Interlocutorul nostru a fost inginerul Radu Gheorghe. Continuăm să vorbim, despre aceleași lucruri, cu Mihai Baltag, de la secția de agregate.

— În urmă cu cîțiva ani, noi am fost declarați colectiv fruntaș în introducerea tehnicii noi în industrie. Și asta nu s-ar fi putut dacă n-am învăța cu toții. De sus și pînă jos. Și încercînd să învățăm și unii de la alții. Pe cîți oameni nu i-au făcut meseriași, de exemplu, muncitorii de înaltă calificare Ion Trifu, Iosza Bella, Ion Bențea, nici ei n-ar mai putea spune astăzi exact. Apoi, la biblioteca tehnică, avem toate revistele românești și străine, toate cărțile de specialitate care apar. Tot ce intră în această bibliotecă se anunță într-un buletin de informare, cu apariție trimestrială, care se difuzează la toate secțiile. Avem, dealtfel, și la secții biblioteci, fiindcă nu poate ajunge o singură carte atitor oameni care sînt dornici să citească.

Mihai Baltag este unul dintre aceștia, ca autor a 20 de inovații și a 7 invenții, a opta aflîndu-se, cum spune el, pe drum. Toate la un loc aduc economii întreprinderii, an de an, cam de două milioane. Este, desigur, meritul său. Dar este și al întreprinderii, al acestui mare colectiv muncitoresc, unul dintre cele mai mari din țară, cum spuneam, de a-și ajuta, de a-și crește oamenii. Iată, de pildă, ce ne spunea Toma Moarcăș, secretar cu probleme de propagandă al comitetului de partid al întreprinderii :

— Noi avem mai multe cămine de nefamiliști. Cu totul, 14. Chiar aici însă, mai aproape de întreprindere, în cartierul „Steagul roșu“, avem un cămin, să-i zicem, mai special. Diferența constă în condițiile mai bune pe care le asigură celor cazați. În căminul acesta nu stau decît cîte doi în cameră. În celelalte, cîte patru. Nu e vorba de o nedreptate pe care am face-o cuiva. E vorba, și asta au înțeles-o toți, de a-i ajuta pe cei care vor să învețe, pe cei care vor asta mai mult chiar decît alții. Ei au condiții ca și într-un cămin studențesc. Și, vă rog să mă credeți, eu nu știu ca pînă acum să ne fi înșelat atunci cînd, în cadrul comisiei pe întreprindere, organizate special în acest sens, am hotărît să repartizăm acolo un tînăr. Se-ntîmplă în acest cămin și adevărate subiecte de roman. Un băiat foarte bun, de exemplu, electrician, de 23 de ani, care se numește Georgel Petroiu și lucrează la secția 420, a absolvit anul acesta liceul la seral. A dat admiterea la Facultatea de mecanică, mai exact la mecanică fină, și n-a reușit, din păcate. Colegul lui de cameră, Nicolae Bocanciu, a intrat însă tot în vara asta la electronică, la București. Georgel Petroiu a rămas singur, s-ar zice, deși bineînțeles că va împărți camera aceea cu un alt tînăr capabil. Am vorbit cu el. Mai treceți pe-aici peste un an, și dacă nu vă voi spune că a luat și el admiterea, apoi să-mi reproșați că nu mă pricep la oameni... Nu-i așa, nea Dionisie ?

Dionisie Man, Erou al Muncii Socialiste, om de 53 de ani, și-a început viața de muncă în 1939, tot pe locul acesta, ca ucenic al uzinelor „Astra“.

— Am primit odată un băiat în partid. Se numea Gheorghe Dumitrache. Și, ca răspuns la o întrebare, a vorbit despre societatea socialistă multilateral dezvoltată, acest concept care exprimă istoria la zi a României. Dar a vorbit atît de frumos, că i-am sorbit cuvintele. A vorbit frumos și științific. Asta este, a crescut nivelul de cultură al oamenilor, care cunosc nu numai meserii, dar știu și foarte bine de ce muncesc ei în meseriile lor, or, asta înseamnă că oamenii sînt pregătiți nu numai profesional ci și ideologic și politic, iar cursurile învățămîntului de partid sau de U.T.C., uite, lasă urme bune. Nici nu e de mirare, sîntem în întreprindere peste 5 000 de comuniști și vreo 11 000 de utecciști. De fapt, creșterea nivelului de cultură al oamenilor, mie unuia mi se pare un criteriu esențial al democrației noastre muncitorești. Pe plan local, ca să zic așa, adică în secția sculărie unde lucrez, schimbarea aceasta eu o văd foarte bine în felul oamenilor de-a munci, în felul lor de-a gîndi, de-a hotărî.

Singur n-ai să poți face niciodată minuni

— Ghenciu Constantin, sînteți maistru șef de atelier la cala de montaj-lansare. Aveți 48 de ani și v-ați născut în Șimian. De cînd lucrați la Șantierele navale din Drobeta-Turnu Severin ?

— În '43 am venit aici ucenic.

(**Gheorghe Dragotoiu,** sudor : Sîntem de atunci nedespărțiți. Poate vreți să mă întrebați dacă sîntem prieteni. Nu știu. Nu știu decît că lucrăm împreună, că ne bucurăm ori de cîte ori ne întîlnim. Cînd a venit el pe șantier era un copil tare necăjit. Tatăl lui își părăsise căminul. Dar de pe atunci Ghenciu era un băiat inteligent și cu dragoste de meserie.)

— Constantin Ghenciu, vă place munca ?

— Mi-a plăcut munca de la bun început. Era nu numai singura mea șansă, singura șansă a mea, a mamei mele și a surorii mele de a scăpa de mizerie, ci și singurul mod care cred că îl poate face pe om fericit. Fără muncă un om nu înseamnă nimic. Este un parazit.

(**Iovănică Petre,** șef de echipă : Ar trebui să-l vedeți pe Ghenciu cum stă în șantier fără să bage de seamă că trece timpul. Nu-l interesează decît să meargă treaba bine. Dacă toți ar fi la fel de harnici ca el...)

— De ce v-ați ales meseria asta ?

— Vedeți, este și simplu de spus dar și destul de complicat. Meseria mea nu are nimic spectaculos în ea. Și poate vă întrebați de ce eu, Constantin Ghenciu, care am stat lîngă Dunăre din copilărie, n-am vrut să ajung marinar, „vaporean“, cum zicem noi pe aici. Uite că nu m-a îndemnat inima. Să te plimbi cu vaporul e ușor. Să faci nave este însă altceva. Meseria de constructor naval e o meserie complexă. Aici te lovești de o sumedenie de greutăți.

— Cu ce probleme vă confruntați în meseria dumneavoastră ?

— Atunci cînd îți place o meserie trebuie să mergi în pas cu toate noutățile, ca să poți rezista noilor ritmuri.

— Ce înseamnă să mergi în pas cu toate noutățile ?

— Să studiezi. Reviste de specialitate, să afli ce e nou pe alte șantiere, să urmezi cursuri de specializare. Esențial e să fii în permanență curios.

— Sînteți curios ?

(**Ion Popescu,** secretarul organizației de bază P.C.R. a șantierului Drobeta-Turnu Severin : Din 1952, de cînd îl cunosc, Constantin Ghenciu nu s-a schimbat deloc. Totdeauna cu inițiativă și cu rezultate bune deoarece el e un muncitor care a înțeles că trebuie să meargă în pas cu epoca, a priceput că trebuie să știe tot mai multe în meseria sa, pentru că lucrurile nu au fost rezolvate o dată pentru totdeauna și că în construcțiile de nave apar mereu alte și alte probleme care cer soluții noi, cît mai ingenioase.)

— De cîți oameni răspundeți ?

— De peste 400.

— Și cum vă înțelegeți cu ei ?

(**Cită Tudor,** sudor : Dacă e ceva de rezolvat, rezolvă împreună cu maiștrii, cu toți oamenii. Uneori vorbește el pe un ton mai ridicat, dar așa e șeful... El le știe mai bine. În orice caz, tot ce face, face pentru producție.)

(**Dornean Sebastian,** maistru : Asta îmi place la el. Cere părerea tuturor. Însă e și autoritar.)

— Deci, cum vă înțelegeți cu oamenii ?

— În general, sînt îngăduitor. Trebuie să înțelegi necazurile oamenilor. Dar sînt aspru cu cei care creează necazuri colectivului de muncă. Pe mulți însă am reușit să-i punem la treabă. Pe tineri mai ales, care mai au cîteodată gărgăuni.

— Ce e șantierul pentru dumneavoastră ?

— Pentru mine ? A fost și este ca o casă părintească. Aici e familia de bază. Niciodată n-am zis că programul e de 8 ore. Ci că ține pînă cînd îți termini sarcinile.

— Dar cum s-a împăcat cu situația asta soția ?

— M-a înțeles întotdeauna. Și dacă în casă ai liniște, parcă ți-e inimă mai ușoară cînd lucrezi.

— Sînteți combativ ? Luați cuvîntul prin ședințe ? Ați criticat vreodată pe directorul șantierului ?

(**Ion Popescu :** Parcă numai o dată a frecat Ghenciu conducerea șantierului ! E un om deschis, care spune lucrurilor pe nume, care iubește adevărul. E un om stăpîn pe el însuși și știe că adevărul răzbate pînă la urmă. Asta îi dă elan și chiar dacă pentru un moment găsește împotrivire, pînă la urmă tot izbutește să se facă ascultat. De aceea nici n-a prea avut insuccese.)

— Aveți o experiență de viață bogată ?

(**Ion Popescu :** Ghenciu e un om cu picioarele pe pămînt. Niciodată nu rezolvă problemele în mod mecanic. E întotdeauna legat de realitate, ține cont de aspectele concrete ale vieții. Din pricină că o cunoaște foarte bine.)

— Ce-ați vrea să se știe despre dumneavoastră, Constantin Ghenciu ?

— Vreau să se știe că mi-am făcut datoria pe deplin, cu o adîncă credință în idealurile comuniste. Și ca mine sînt și alții. Dealtfel, meritul a tot ceea ce facem nu este al nostru, ci al colectivității. Singur n-ai să poți face niciodată minuni. Cel puțin așa cred eu.

GEORGE MAREȘ ■

Cravata nu e omul, dar într-un fel îl reprezintă

Pe strada Popa Nan, strada visurilor nerealizate ale domnișoarei Nastasia, cunoscutul personaj al lui G.M. Zamfirescu, își află de multă vreme sediul „Mătasea populară“. Din complexitatea produselor pe care le realizează „Mătasea populară“ am ales, și nu întîmplător, cravata, element vestimentar cîndva contestat, controversat și disprețuit.

Preopinenta noastră este Maria Filipovici, muncitoare fruntașă, care de 12 ani participă nemijlocit la fabricarea cravatelor.

— Sînt tare bucuroasă că abordați această temă, deoarece cravata înseamnă un accesoriu modest, care nu ar trebui să lipsească din vestimentația nici unui bărbat. Cravata nu este un lux, ea are marea calitate de a da distincție celui care o poartă, cu condiția ca să se asorteze cu întreg felul de a fi și a se îmbrăca al purtătorului ei. În ultimă instanță, cravata înseamnă și civilizație.

Ascult și mă întreb cît de greu, cît de complicat este procesul de fabricație a cravatelor.

— Mie nu mi se pare un lucru complicat procesul de fabricare, dat fiind faptul că lucrez în acest domeniu de mulți ani. La noi se cere multă, foarte multă atenție, rebutul fiind cu desăvîrșire interzis. Rebuturile se pot datora neatenției, dar pot fi generate și de mașină, care oricît este ea de perfectă, tot mai greșește. Noi lucrăm cîte trei cravate deodată. De multe ori văd defectul la una din ele, dar nu opresc războiul. Aș pierde mai mult.

De cînd sînt aici, am executat mii și mii de modele. Unele îmi plăceau, altele nu. Vedeți dumneavoastră, de multe ori cei ce proiectează cravatele nu țin cont de culorile firelor de care dispunem. Cum cravata e o chestie de gust rafinat, o singură culoare de mătase dacă nu este identică cu modelul poate compromite întreaga cromatică a produsului. Așa se explică de ce vedeți pe stradă unele cravate care nu au nici un haz.

În întreprindere se spune că eu mă număr printre fruntașele secției. Dacă mă gîndesc bine, nu fac nimic deosebit, motiv pentru care de multe ori mă și deranjează cînd sînt cotată ca atare. Am productivitate bună pentru că îmi iubesc meseria și fac tot ce este necesar să faci pentru ceva ce iubești. Am grijă să nu mi se rupă unele piese. Și nu se întîmplă aceasta pentru că la cea mai mică dereglare chem maistrul. Sînt atentă să nu se rupă fire, să nu am accident de fire, să nu-mi stea mașina din cauza bătăturii și, în fine, mașina să fie bine reglată. E greu ? Vă spun eu că nu. La mijloc e dragostea și numai dragostea pentru meserie. O iubești, ai cîștigat.

Contează foarte mult și schimbul tău. Dacă cel care îți preia mașina nu este un pasionat ca și tine, atunci totul este în zadar. Marea artă a unui maistru constă — după părerea mea — în alcătuirea schimburilor de muncitori. Țin minte aproape toate modelele de cravate pe care le-am făcut. Cînd merg în oraș, intru în magazine și admir ori de cîte ori este cazul cravatele executate de „concurență“. Da, de concurență, care cu cît își va exercita mai puternic amprenta, cu atît va avea cumpărătorul de cîștigat, pentru că noi dorim să vedem la gîtul bărbaților cravate cît mai frumoase atît din punct de vedere al desenului, cît și din punct de vedere al gamei cromatice. De multe ori fixez cu privirea pe cîte cineva pe stradă, care nu înțelege motivul pentru care îl privesc fix. Asta pentru cravată, se înțelege.

Dumneavoastră vreți să scrieți despre mine și eu vă rog să reabilitați cravata, care este supusă vicisitudinilor modei în ceea ce privește forma ori desenul, dar care a rezistat tuturor vremurilor. Sigur, dacă se vor vinde mai multe cravate, în ultimă instanță noi, muncitorii care le executăm, vom cîștiga mai bine. Aș fi foarte bucuroasă dacă aș ști că toți bărbații și tinerii din România au, pentru fiecare costum, cîteva cravate moderne și asortate. Asortatul e o chestiune de mare rafinament. De multe ori îmi vine să-i iau cîte unuia cravata de la gît. Iată, îmi zic, eu plătesc ori de cîte ori rebutez, iar dumnealui confundă cravata cu șiretul.

— Admir la dumneavoastră pasiunea față de produsul pe care-l executați. Nu vă nemulțumește nimic ?

— Dar să nu mă divulgați. Nu știu să fac nod la cravată. E foarte important și trebuie făcut cu talent.

DAN DIACONESCU ■

Întreprinderea pentru prelucrarea sfeclei de zahăr — Urziceni

Zahărul nu e dulce încă pentru toată lumea

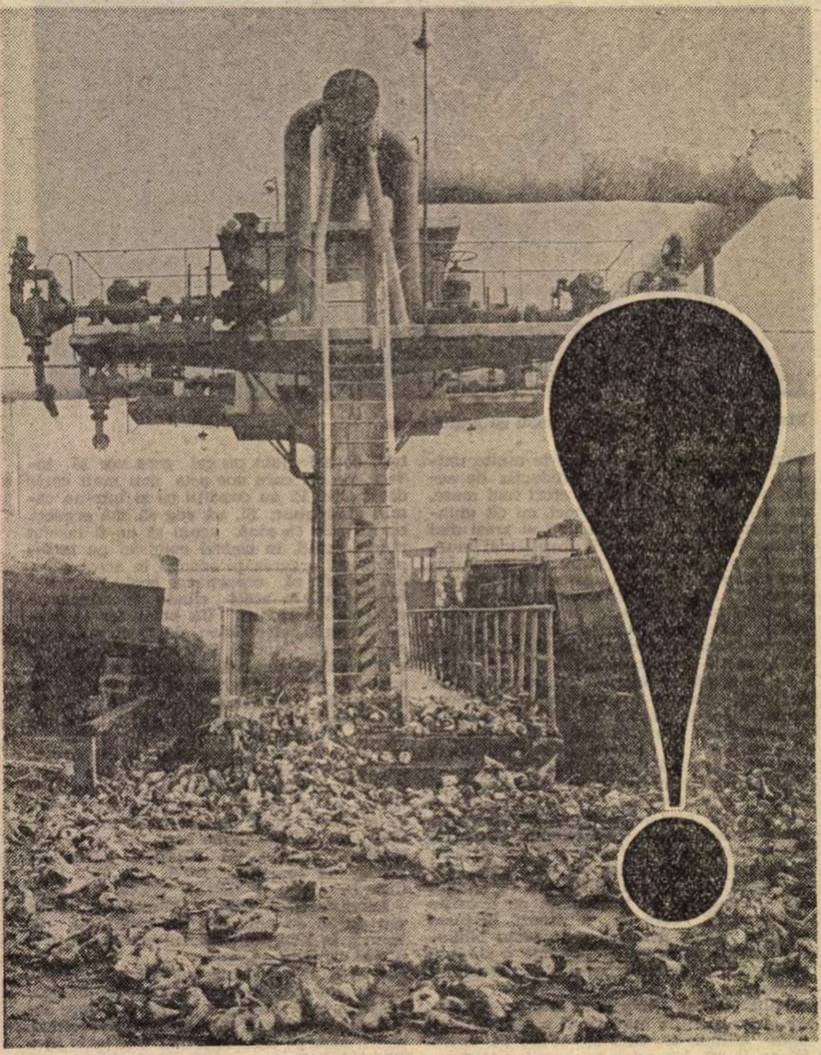

Imagini care vorbesc, mai bine decit cuvintele, despre risipă. Să nu uităm că țăranul muncește chiar și această sfeclă-de-zahăr putrezind prin curtea întreprinderii.

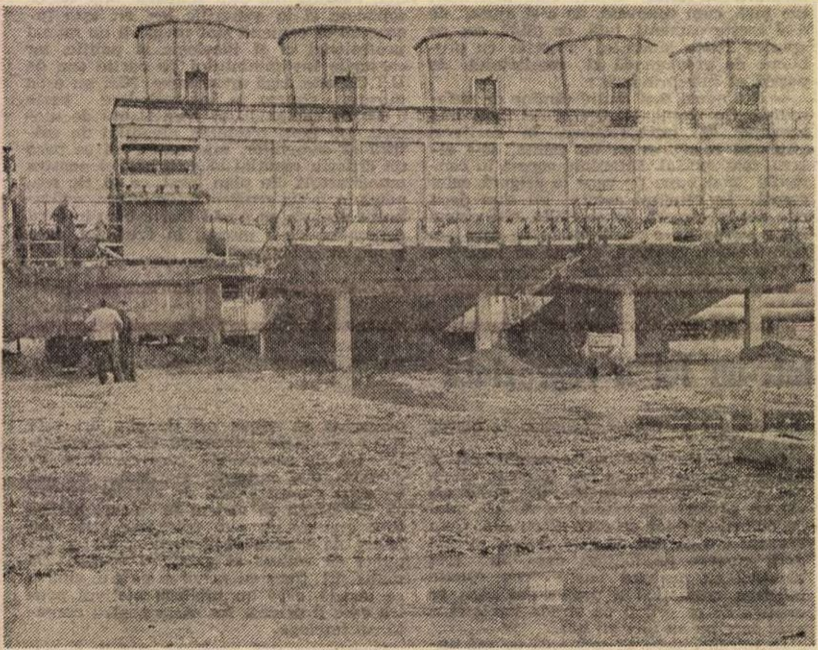

(Urmare din pag. 1)

cum faptele au dovedit-o. Oricum, motivul fiind cu adevărat major, punerea în funcțiune a noii unități industriale (care ocupă cam 50 la sută din investițiile alocate orașului Urziceni !) a fost aminată, stabilindu-se ca primul an (50 la sută din capacitate) să înceapă la 30 septembrie 1977. La 2 septembrie 1977, fabrica de zahăr din Urziceni a început să producă. Cu toate acestea mai erau o mulțime de lucrări neterminate — priza de apă industrială, stația de epurare, silozul de zahăr, secția de presare-uscare borhot și așa mai departe, adică în general lucrări care nici astăzi nu sînt încă gata, dar asta e deocamdată altă poveste. Mai important este faptul că fabrica din Urziceni, chiar fiind pusă în funcțiune, nu izbutea să atingă deloc parametrii tehnico-economici planificați. În aceste condiții, Centrala producției și industrializării sfeclei-de-zahăr, forul tutelar, a alcătuit o sinteză a problemelor ivite la fabricile de zahăr din Urziceni și Țăndărei (o altă investiție nouă). Noul termen : 1 august 1978.

Marți, 29 august, cînd am vizitat întreprinderea, l-am găsit pe directorul Toader Turcu cocoțat, împreună cu alți specialiști, pe un utilaj numit „prinzător de codițe", dînd indicații, cum spunea, la nivel de șef de echipă. Utilajul este totuși dintre cele mai simple, dar se îndîrjea să nu prea meargă. De unde și strădunța directorului. Aburul șuiera de undeva, o mulțime de camioane descărcau sfeclă-de-zahăr, stația de epurare intra în probe tehnologice, pe un coș ieșea chiar ceva fum — mai, mai să zici că totul e bine. Între timp, am aflat, s-au făcut și unele îmbunătățiri tehnologice, se vor monta cîteva filtre statice, un decantor, două filtre. Noul director nu e în funcție decît de ceva mai mult de un an de zile, dar se pare că timpul n-a curs în favoarea lui. Decantorul a sosit abia în iulie, dar incomplet, și durează cam două luni montarea lui, iar filtrele cu vid n-au sosit nici pînă acum. Ambele utilaje au fost contractate cu Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, dar buzoienii n-au nici o vină, fiindcă legea spune ca o comandă să fie formulată cu cel puțin un an înaintea livrării, iar fabrica de zahăr din Urziceni n-a făcut acest lucru decît în noiembrie anul trecut, cînd cu oprirea producției.

Stăm de vorbă cu directorul Toader Turcu despre toată această întîrziere în punerea pe picioare a investiției, dar foarte curînd ne vom da seama că dînsul nu este deloc un om care se ascunde printre degete. Spune : „Sînt un om tînăr. Înțeleg că am și eu partea mea de vină de care voi răspunde oricînd. Dar nu pot înțelege să răspund și pentru greșelile altora, pentru dezinteresul unora în finalizarea cu succes a investiției. Contabilul șef Cezar Patrichi s-a transferat la fabrica de la Bod și postul a rămas complet descoperit. Neavînd contabil, n-avem cum să fundamentăm planul, cheltuielile materiale, bugetul, prețul de cost și așa mai departe, tocmai acum, cînd am început fabricația. Toate bilanțurile financiar-contabile care se fac, se execută pe solduri scriptice, niciodată pe situația faptică !! Acum, desigur, că greutăți sînt cu orice nouă investiție, cu oricare început. Dar înțeleg ca după un an, doi, trei să te redresezi, să mergi tot mai spre bine, nu tot mai spre prost. Credeți-mă că am obosit să mă lupt. Dar m-am luptat — asta o pot demonstra oricui !"

Abia acum observ că afară s-a lăsat noaptea. Biroul directorului Turcu este dominat de tăcere. E un om ambițios totuși acest tînăr inginer Toader Turcu. Un om care suferă din cauza nereușitei. Îl văd în cele din urmă că scoate din sertar o altă hîrtie, pe care mi-o întinde în tăcere. E o notă adresată centralei, forului tutelar, ca și comitetului județean de partid, în care cere limpede sprijin mai consistent pentru rezolvarea unor probleme de fond așa cum n-ar mai trebui în nici un caz să existe într-o unitate care abia intră în funcțiune. Arată că n-are șef contabil, n-are șef de producție, n-are șefi de ateliere cu destulă vechime pentru a fi încadrați conform legii, că îi lipsesc maiștri și lăcătuși mecanici, operatori cu experiență în industria zahărului și conchide : **„În sinteză, propunerile și sesizările înaintate C.P.I.S.Z., precum și notele de probleme ce trebuiau să constituie semnale de alarmă, au fost privite ca nimicuri și rezolvate nefavorabil intereselor întreprinderii. Mai mult decît atît, preocuparea principală a unor cadre din cadrul C.P.I.S.Z. a fost îndreptată spre soluționarea unor interese personale a diverselor persoane din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Am fost acuzat că «am indus în eroare pe cei ce m-au numit director» și aceasta în momentul în care am avut tăria morală să relatez o serie de aspecte (iunie 1978) privind organizarea muncii, realizarea sarcinilor și aportul unor cadre de conducere din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Vă rog să analizați (dacă se consideră a fi necesar) și să solicitați orice detalii în legătură cu prezenta motivare, ce constituie demisie începînd cu data de 23.08.1978..."**

A doua zi, la Centrala producției și industrializării sfeclei-de-zahăr, stăm de vorbă cu tovarășul director general Gheorghe Rizescu, care ne declară : „Sînt pur și simplu surprins de modul de a gîndi al inginerului Turcu. Aveam mare încredere în el, fiindcă dovedise că are pasiune pentru meserie și părea că vrea să facă lucruri frumoase. Acum, ca să fiu sincer, nu-l înțeleg".

Asupra situației fabricii de zahăr de la Urziceni aveam să discutăm mai în detaliu cu tovarășul V. Platon, director adjunct al centralei. Tovarășul Platon insistă asupra lucrărilor necorespunzătoare executate de constructorul propriu-zis al unității, și anume, Trustul de construcții industriale agro-zootehnice București. Astfel : „În primul rînd din punct de vedere cantitativ, trustul n-a izbutit să execute un volum destul de mare de lucrări, pentru care s-au dat noi termene, ele s-au replanificat din nou, dar unele lucrări nici astăzi nu sînt încă efectuate. Uneori a fost nevoie să intervenim pînă la Ministerul Construcțiilor Industriale, pentru a determina lucrătorii trustului să execute lucrările cum trebuie. Ca exemplu pot să vă dau panta canalelor de plutire a sfeclei. Pentru corectarea pantei, fiindcă oamenii trustului o făcuseră exact invers, adică ar fi trebuit să curgă apa la deal (!), a trebuit să treacă doi ani de zile.

— Tovarășe director adjunct, zic, ce părere aveți despre directorul fabricii de la Urziceni ? Care este vina lui în întîrzierea amintită ?

— Părerea mea este că nici Toader Turcu, nici directorul mai vechi, pe care l-a înlocuit, n-au prea mare vină în întîrzierea punerii pe picioare a investiției. La centrală, noi obișnuim să facem comandamente lunare, în care discutăm cu toți directorii de întreprinderi pe care îi avem în subordine, analizînd fiecare problemă ridicată. Pentru noile investiții ne deplasăm cel puțin o dată pe săptămînă, iar oameni din centrală rămîn zi de zi la fața locului, pentru îndrumarea și controlul activității. Dar pîrghiile rămîn în mîna constructorului — oricît ne-am zbate noi ! În ceea ce-l privește pe directorul Turcu, eu zic că e băiat priceput, cunoaște ca nimeni altcineva fabrica, dar îi lipsește în primul rînd calitatea de a lucra cu oamenii. Mereu a încercat să ne demonstreze că nu știu care inginer nu cunoaște, că unele cadre de conducere subordonate lui nu muncesc cum trebuie și alte asemenea lucruri. Să vă dau un exemplu. Într-o zi ne-am trezit cu o brigadă de la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, care verifica o reclamație. Ce se întîmplase? Directorul observase că unele utilaje, cele de încărcare-descărcare a sfeclei, de exemplu, nu sînt întreținute așa cum trebuie. Iar directorul, în loc să ia măsuri cu colectivul, cu mecanicul șef pentru a îndrepta lucrurile, a anunțat organele de control! În general am observat că nu există o atmosferă de colaborare în cadrul conducerii fabricii de la Urziceni. Iar directorul a rămas parcă obsedat că nu mai poate lucra cu oamenii pe care îi are în subordine, ingineri, tehnicieni sau muncitori, și nici nu are încredere în perfecționarea lor, în creșterea calitativă a muncii lor. Dealtfel, prea se plînge de toți !

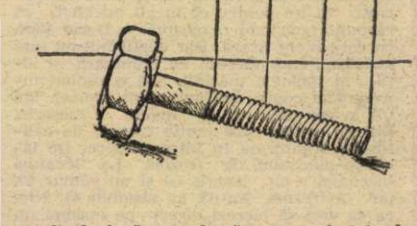

Acestea fiind zise, să tragem cîteva concluzii. Cea mai importantă dintre ele este, desigur, aceea că fabrica din Urziceni nu produce la ora actuală decît foarte puțin zahăr. Motivațiile pentru actuala stare de lucruri sînt, iată, destul de multe — de la lucrările prost executate de trust, sau neexecutate deloc, pînă la calitatea utilajelor și calificarea încă precară a personalului — dar ar fi fost mai firesc să fim informați și să scriem despre tot ce se întreprinde pentru redresarea situației. În aceeași ordine de idei, chiar observînd că lucrurile pe care directorul Toader Turcu le-a spus nu au putut fi contestate decît parțial de conducerea centralei, nu putem să nu fim de acord și cu opinia că un conducător de întreprindere trebuie să fie în primul rînd un om al colectivului în care lucrează, principalul stimulator de energii și ambiții spre mai bine.

Urmează măsurile. Să sperăm că ele nu vor conduce decît la o singură rezolvare : zahăr produs la Urziceni !

Mă numesc **Maria Farcaș** și sînt din Roman, județul Neamț. Mi-am internat băiatul la spitalul Al. Spiridon, clinica O.R.L. din Iași. Doresc să mulțumesc pe această cale tovarășului doctor STĂNICEANU și întregului personal care au vegheat zi și noapte la căpătîiul copilului meu, redîndu-i sănătatea și veselia de altădată.

Noi, cetățenii satului Suța Seacă, comuna Lucieni, județul Dîmbovița, vă aducem la cunoștință următoarele : anul trecut, în luna iulie, a apărut în revista dumneavoastră un articol semnat de Eugen Seceleanu în care se arăta situația grea a aprovizionării cu apă potabilă a satului nostru. Se arăta, pe bună dreptate, că sîntem nevoiți, datorită infestării cu petrol a pîrîului Suța și a puțurilor existente să cărăm în aceste zile de caniculă apă de la 2-3 kilometri distanță. Am urmărit de atunci răspunsul datorat revistei de către factorii în drept, dar el nu a apărut. Cert este că situația semnalată de dumneavoastră a rămas neschimbată. Ba mai mult, cetățenii din satul Suța au strîns suma de 10 000—12 000 lei pentru a ne racorda cu conducta magistrală, dar interese meschine au făcut ca situația să se înrăutățească, școala generală, grădinița și circa 60—70 familii urmînd a nu avea apă. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 98 de persoane).**

După verificarea scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către profesorii **Cezar** și **Florica Firescu**, privind unele abateri ale directorului școlii generale Seaca de Pădure și soția sa, **Comitetul județean Dolj al P.C.R.** ne comunică : Cele relatate în scrisoare corespund în cea mai mare parte cu realitatea. Directorul școlii, **Nicolae Cimpoeru**, a dovedit de mai multe ori lipsă de competență în conducerea școlii. Pentru abaterile săvîrșite, Inspectoratul școlar, împreună cu organele de partid și de stat, au luat măsura de schimbare din funcția de director a profesorului Nicolae Cimpoeru".

Formația de amatori de pe lîngă sindicatul întreprinderii Hidromecanica din Brașov — ansamblu folcloric cuprinzînd taraf, dansuri mixte și brigadă artistică de agitație — s-a înființat în luna februarie a anului în curs. Condus de un inimos iubitor al folclorului național, Ion Speriuș, maistru principal la secția prelucrări, ansamblul a obținut recent un frumos succes în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", urmînd ca în curînd să întreprindă un turneu peste hotare. **(Nicolae Tokacek).**

Școala noastră a organizat o excursie de trei zile — 8, 9 și 10 august — la Complexul de lacuri Razelm, Sinoe, Zana Portiț, o plimbare cu vaporul în deltă, Maliuc, Gorgova, vizitarea orașului Tulcea și a canalului Măcin, cu microcarul nr. 34—B—2603 de la agenția BTT Prahova, stabilindu-se plecarea la ora 7 din centrul orașului Mizil. Mașina a sosit cu o jumătate de oră mai tîrziu. După plecare, ghidul, care depunea eforturi eroice pentru a închega o frază, și aceea cu ajutorul unui carnețel, a reușit, împreună cu șoferul, ambii avînd o atitudine necuviincioasă, să ne facă drumul neplăcut. Ghidul, se numește Ciobanu ; șoferul Marinescu. A doua zi, tot grupul, împreună cu ghidul, am plecat la Maliuc. Șoferul a rămas în Tulcea, spunînd că așteaptă niște rude de la Constanța apoi a plecat cu mașina, s-a întors la ora 21, a plecat din nou, pentru a reveni la ora 1,00, lăsînd mașina în stradă, pînă la ziuă, fără pază. La ora 7,45 grupul nostru a plecat pe jos să viziteze Tulcea, ghidul a părăsit grupul rămînînd în mașină, iar la ora 12, cînd ne-am întors la liceu, portarul Ion Furtună ne-a anunțat că mașina a plecat de la ora 8, afirmînd, șoferul, că are ordin să lase grupul în Tulcea. **(Scrisoarea este semnată de către directorul Școlii generale nr. 1 din Mizil).**

Din partea Consiliului popular al municipiului Ploiești :

„Cercetările pe care le-am întreprins au confirmat în parte faptele sesizate de **Boris Sănduleac**, din Ploiești, Piața 16 Februarie nr. 6, bloc 1. A., apartament 20. Dată fiind gravitatea faptei Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești a desfăcut contractul de muncă numitei **Popescu Elena** prin decizia nr. 588/8 iulie 1978 în conformitate cu prevederile art. 130 litera „i" din Codul Muncii".

Mă numesc **Ioan V. Florea** și domiciliez în Tecuci, strada Decebal nr. 14, județul Galați. În municipiul nostru a luat ființă Oficiul poștal nr. 3 care cuprinde cîteva cartiere ale orașului. A luat ființă în scopul deservirii mai rapide a populației, cel puțin așa am crezut noi. Pînă la înființarea acestui oficiu, am aparținut de oficiul nr. 1. Presa o primeam regulat. Din clipa cînd am trecut la Oficiul nr. 3, ziarele se primesc cu o întîrziere de 2—3 zile, iar revistele la fel. După mai multe sesizări, lucrurile s-au mai normalizat, dar numai pentru o perioadă foarte scurtă. De la o vreme însă, o parte din revistele la care sîntem abonați nu ne mai vin de loc. De exemplu revista FLACĂRA nr 28 și nr. 30 din anul curent nu s-au primit de către nici unul dintre abonații acestui oficiu, în schimb s-au vîndut la liber. Conducerea oficiului motivează prin faptul că respectivele numere n-ar fi venit de la București, sau au luat alt traseu, s-au rătăcit. E, oare, posibil ?

Din partea Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un **GRUP de locatari din strada Poenaru Bordea nr. 4, sectorul 5, București** prin care se sesizează unele aspecte de poluare sonoră la restaurantul „BUCUR", vă comunicăm : cu ocazia verificării la fața locului a aspectelor sesizate, s-a constatat că acestea corespund realității, producînd nemulțumiri pe deplin justificate ale cetățenilor. Pentru curmarea acestei situații, la data de 12 august a.c. I.T.H.R. București a convocat la restaurantul „BUCUR" întregul personal al unității, căruia i s-a adus la cunoștință conținutul scrisorii, dispunîndu-se totodată luarea următoarelor măsuri : părăsirea de către întregul personal, cu excepția lucrătorilor însărcinați cu paza, a unității la ora 01.30 : aranjarea, sortarea și transportul ambalajelor vor fi făcute numai în cursul dimineții, începînd de la ora 7.30 ; se va degaja gardul despărțit de grilajele grele și de restul inventarului ; se vor revizui periodic utilajele frigorifice și se vor înlocui imediat cele producătoare de zgomot ; se vor interzice discuțiile cu voce tare între lucrători : transportarea mărfurilor sau navetelor cu băuturi se va face numai cu cărucioare ; spălarea inventarului de bucătărie se va face cu minimum de zgomot posibil ; formația muzicală a localului va fi retrasă din grădină în incinta restaurantului cel mai tîrziu la ora 22.00 ; consumul de băuturi alcoolice de către personalul unității va fi interzis cu desăvîrșire, cei ce vor încălca aceste dispoziții fiind aspru sancționați ; utilajul din fier necesar spargerii gheții, va fi înlocuit cu unul din lemn, pentru a atenua zgomotul. Procesul verbal de luare la cunoștință a măsurilor de mai sus a fost semnat de întregul personal al unității, șefii de unitate ai restaurantului „BUCUR" angajîndu-se ferm a respecta întocmai măsurile dispuse. În încheiere ne cerem scuze pentru neplăcerile provocate de personalul acestui restaurant, adresînd totodată tovarășilor locatari rugămintea de a ne informa în cazurile în care vor mai întîmpina neplăceri ca urmare a nerespectării măsurilor mai sus arătate".

Cu factura nr. 41051 din 10 iulie 1978 a cumpărat și subsemnatul, ca orice bun gospodar, o mobilă de bucătărie — „BUCUR III" — de la depozitul de mobilă din Timișoara, în valoare de 1844 lei. Pe lîngă faptul că această mobilă nu a avut nici masă și nici scaune, am primit-o și fără butonii necesari deschiderii sertarelor. Interesant este faptul că găurile pentru butoni sînt făcute, dar ce folos ! Gestionarul de la respectivul depozit mi-a spus că întreprinderea PIPERA din București a refuzat pur și simplu să livreze acești faimoși butoni. Mă numesc **Virgil Cornea** și locuiesc pe strada Gh. Lazăr nr. 42, blocul A. 3., scara A, apartamentul 36, Timișoara.

Mă numesc **Rodica Motorga** și am contractat în București un apartament la blocul 105/B, etajul I, scara A, din Șoseaua Iancului nr. 29, sectorul 3. Contractul l-am semnat în data de 2 03 1976, darea în folosință a blocului urmînd a avea loc la 30 martie 1977. Termenul de dare în folosință s-a decalat mai întîi pentru 28 septembrie 1977, apoi pentru 31 decembrie, apoi pentru septembrie 1978, în sfîrșit, pentru decembrie 1978. Lucrarea aparține Grupului III Construcții din strada Mîntuleasa nr. 14.

Din partea Consiliului popular al județului Gorj :

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ion Ghișamera** din localitatea Tg. Logrești, județul Gorj. În scrisoare I. G. solicită efectuarea unei anchete sociale la fața locului din partea organelor în drept, propunînd încredințarea copiilor minori unei instituții de ocrotire spre creștere și educare. Din cercetările întreprinse, cele sesizate de către I.G. se confirmă. Astfel, s-a renunțat la ideea încredințării copiilor unei instituții de ocrotiri sociale, mai ales că nici părintele lor firesc — mama — fiind încă în viață, nu a consimțit la aceasta și s-a propus Comitetului executiv al Consiliului popular județean, prin organul de asistență socială, instituirea plasamentului familial în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 3/1970, articolul 1, litera C. și articolul 42 din Codul Familiei. În acest sens minorii vor fi încredințați lui Ion Chișamera, unchiul minorilor, care consimte a-i primi spre creștere și educare".

Vă cerem sprijinul, acum, în preajma deschiderii școlilor. Este vorba de Grupul social de pe lîngă Liceul de muzică nr. 1, amplasat în strada Cpt. Preoțescu nr. 5—9, sectorul 5, București, lucrare de investiție care trenează în execuție încă din anul 1976. Sînt mai bine de trei săptămîni de cînd șeful șantierului nu a mai văzut acest punct de lucru așteptat cu interes justificat de cei 319 elevi, viitori maiștri ai muzicii, care urmează să beneficieze de acest cămin pus la dispoziția lor prin grija statului nostru socialist. Majoritatea lucrărilor exterioare ce trebuie să asigure accesele în interior și din interior, sînt așa precum se vede din fotografiile pe care vi le trimit. **(Paul Cambureanu diriginte nr. 48 șantier, CPMB-DGDAL).**

Din partea Ministerului de Interne :

„Restituim scrisoarea cetățeanului **Gheorghe Cristea** adresată revistei FLACĂRA, cu mențiunea că s-au efectuat verificări din care rezultă următoarele : în ziua de 13 iunie 1978, în jurul urelor 18.00, fiul lui Gh. C. Cristea Dumitru, aflîndu-se în fața tonetei de tir sportiv din șoseaua Orhideelor, Gara Basarab, sectorul 7, în urma unei altercații cu alți tineri care a degenerat într-o bătaie, a fost lovit mortal. Organele Circumscripției 14 miliție au identificat pe data de 14 iunie a. c., pe autorul loviturii cauzatoare de moarte, a tînărului Cristea Dumitru, în persoana numitului **PETRE ZĂNOGEANU**, fiul lui Constantin și Rada, născut la 13 decmbrie 1959, în comuna Radomirești, județul Olt, cu domiciliul în comuna natală. Întreaga lucrare de cercetare, împreună cu cel în cauză, au fost înaintate cu adresa nr. 787738/14 06 1978, la Procuratura municipiului București, competentă în soluționarea cauzei".

Sîntem un grup de oameni ai muncii din Ploiești, strada 30 Decembrie nr. 1 și dorim să vă prezentăm o situație deosebită, a cărei rezolvare a fost solicitată în mai multe rînduri organelor locale, fără a avea însă nici un ecou. Este vorba de activitatea anormală desfășurată în spațiul interior și exterior al restaurantului „BULEVARD" din Ploiești, restaurant situat în imediata apropiere a blocului în care locuim : orchestra localului își susține programul în grădina de vară a localului, pînă tîrziu, cu stații puternice de amplificare ; personalul de deservire desfășoară între orele 22—2.30, un program administrativ extrem de zgomotos, se mută ambalaje, scaune, mese, se strigă de la un om la altul, puternic și într-un jargon incalificabil ; starea de curățenie atît în interior cît și în exteriorul localului este jalnică, mai ales în zilele de duminică și luni dimineața. În plus, fiind lipsit de amenajări corespunzătoare, localul își depozitează în stradă stive de ambalaj de dimensiuni apreciabile, stînjenind circulația. În aceste împrejurări, odihna, activitatea spirituală și sănătatea familiilor noastre, activitatea școlară, instruirea și educarea copiilor noștri sînt alterate profund. O singură excepție — dar de scurtă durată — de ameliorare a acestei situații a avut loc în septembrie 1973, cînd ne-am adresat Comitetului județean de partid, sesizare, avînd drept efect, excluderea orchestrei din grădina de vară a restaurantului. Acest fapt a fost consemnat și de declarația Consiliului municipal, publicată în revista FLACĂRA nr. 43/1973, prin care se stabileau regulile de preîntîmpinare a poluării sonore. Din anul 1974 însă povestea a reînceput, adăugîndu-se la toate și organizarea de nunți, agape și banchete. **(Scrisoarea este semnată de ing. Ioan Divo. tehn. Ioan Rădulescu și ing. Paul Stanciu,** din partea Asociației de locatari. **30 Decembrie nr. 1, Ploiești).**

Din partea Direcției sanitare a județului Vrancea :

„Cererea tovarășei **Elena Mihăilescu,** adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre soluționare, de a lucra și în secția spitalului Vidra, nu numai în serviciul de salvare, a fost apreciată ca întemeiată și Direcția sanitară a dispus ca întregul personal mediu din acest compartiment să fie folosit periodic în toate compartimentele acestei specialități. În acest sens se va realiza o bună pregătire a personalului și se va înlătura și suspiciunea că unii sînt avantajați, față de alții".

Din partea Ministerului de Interne :

„În urma verificărilor întreprinse, ca urmare a scrisorii adresate revistei FLACĂRA, de către Nina Stoianovici, magazioneră la Magazia de coletărie internațională, vă comunicăm că în parte, cele sesizate se confirmă : cu ocazia percheziților domiciliare efectuate numiților **DUMITRU TURCESCU** și **ALEXANDRINA VASILACHE,** s-au găsit obiecte de proveniență străină ca : materiale de reclamă, pietre de brichetă, săpunuri, pungi din plastic, brelocuri etc., precum și obiecte de producție indigenă ca : mape tip diplomat, serviete, genți de damă, etc., despre care cei menționați declară că le-au primit cadou de la unii delegați și întreprinderi, ori persoane fizice, care au expediat ori primit, mărfuri de trafic internațional, urmînd ca cercetările să stabilească proveniența reală a acestor bunuri".

Sîntem un grup de muncitori lăcătuși și sudori de la Trustul de construcții chimice Năvodari și vă scriem în speranța că ne veți ajuta în rezolvarea unei probleme. În luna martie 1978, în cadrul TCCh Năvodari, personalul a beneficiat de cea de a 13-a retribuție. Din atelierul nostru, un număr de 11 tovarăși nu am primit acești bani. Întrebîndu-l pe șeful de secție, ni s-a răspuns că am fost omiși, normatorul făcînd o greșeală, problema urmînd însă a se rezolva cît de curînd. Într-adevăr, s-au făcut calcule, s-au întocmit state de plată, state ce și-au urmat drumul normal, fiind trimise la Trustul Constanța. De atunci așteptăm, dar în zadar, întrebînd la serviciul contabilitate, care este situația. Sîntem amînați de la data de întîi ale lunii, pe 10, apoi pe 20, apoi iar întîi, și iar 10, 20, etc. **(Semnează Ioniță Gheorghe, împreună cu un număr de 8 tovarăși).**

Poșta redacției

■ **Ion St. Ionescu** — Amara, Ialomița. Procuratura Generală a R.S.R. ne anunță că, în vederea continuării judecării, urmează să vă adresați instanței de judecată.

■ **Eugen Butnaru** — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 5, verificînd la fața locului, a constatat că într-adevăr terasa blocului în care locuiți prezintă deteriorări prin care apa se infiltrează în apartamente. Analizîndu-se această situație, s-a dispus Grupului de șantiere nr. 5, respectiv șantierul nr. 4, remedierea urgentă a terasei pînă la data de 15 septembrie. a.c.

■ **Anton Marinovici și Nicu Stan** — Drobeta-Tr. Severin; **Popescu Anatol** — Lugoj ; **Avram Artenie** — Bîrlad ; **Ileana Boghină** — Oradea, **și alții :** repetăm, puteți trimite redacției noastre fotografii pentru publicare, cu condiția să fie bine executate din punct de vedere tehnic și să cuprindă instantanee sau personaje interesante.

■ **Maria Albu** — București. Potrivit prevederilor Decretului nr. 246/1977 cap. III art 7 (2) aveți dreptul să primiți alocația de stat pentru copii după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. De asemenea alocația de stat nu se acordă în mod retroactiv, ci numai începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege — inclusiv perioada de 3 luni de la încadrarea pe durată nedeterminată.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Deşi directorul a primit un crap cit un rechin,

AFACEREA A INTRAT LA APĂ

Ancheta pe care o veți citi în continuare este un fel de triplă anchetă ! Ea privește trei cazuri diferite, ale unor oameni loviți pe nedrept, fiecare dintre ele putind fi tema unui articol separat. Motivul pentru care am preferat, totuși, să le unim pe o singură pagină a fost temeinic : toate cele trei cazuri aveau un punct comun : I.C.L. Alimentara sector 5. Să vedem deci despre ce este vorba.

■

Dumitru Trandafir are o activitate de aproape 20 de ani în funcția de șef de unitate în cadrul I.C.L. Alimentara 5. Pînă în primăvara anului trecut a condus unitatea cu numărul 105, Autoservire, din strada Lamotești. Într-o bună zi i-a fost repartizat ca ajutor un anume Alexandru Arva, reabilitat în urma unor antecedente penale. Numai de muncă nu-și prea vedea ajutorul șefului de unitate, ocupat îndeosebi cu băutura în timpul serviciului, precum și cu alte asemenea îndeletniciri, motiv pentru care Dumitru Trandafir înștiințează conducerea întreprinderii, cerind înlocuirea ajutorului. Primește chiar asigurarea că dorința lui va fi onorată, dar iată că Alexandru Arva ia legătura cu șeful contabil al întreprinderii, Radu Tudorică, și lucrurile se complică. „Cum aveam deja dispoziție să-mi găsesc alt coleg, zice Dumitru Trandafir, m-am orientat la o tovarășă vînzătoare, Cristea Florica, pe care o cunoșteam încă din timpul practicii, cînd era elevă la școala de comerț. Dă examenul și reușește în funcția de șef de magazin, dar cînd vine la magazin Arva Alexandru era deacum anunțat, și-i zice : te faci tu șef cînd mi-o crește mie păr în palmă ! Și așa a și fost“. Mai mult, în următoarele zile se formează o comisie condusă de contabilul șef Tudorică, spre a fi analizată activitatea de la magazinul 105. Vina celor doi șefi de unitate pare să se împartă, dar capetele cele mai grele de acuzare sînt îndreptate spre Dumitru Trandafir : „Cînd am fost chemați să primim verdictul, zice el, am fost tratat pe 2 pagini și jumătate, iar fostul meu coleg pe numai o jumătate de pagină. Și de această dată se strigă tare la mine și sînt avertizat să-mi leg gura, să nu mai vorbesc pe nicăieri. În cele din urmă, am acceptat să fiu mutat la unitatea nr. 44, de pe Bulevardul Metalurgiei, cu o categorie tăiată din remunerație. A fost schimbat și ajutorul meu, dar el a plecat imediat în concediu. Am observat că schimbarea a fost aranjată dinainte, întrucît erau două cereri depuse cu șase zile înainte de către responsabilii pe care i-am înlocuit eu“. În schimb, protejatul conducerii, Alexandru Arva, primește numirea de șef de unitate în Parcul Tineretului de cum vine din concediu, iar mai apoi la complexul M. 34, de pe Bulevardul Brîncoveanu.

■

Gheorghe Popescu, responsabil al magazinului de la numărul 274 pe strada Văcărești, n-a avut pînă în 24 martie 1977 prea multe probleme de rezolvat pentru a asigura bunul mers al unității pe care o conducea. La acea dată a fost repartizat la centrul de carne, alăturat unității, un măcelar pe nume Gheorghe Alexe. Povestea se repetă. Gheorghe Popescu înștiințează de mai multe ori conducerea întreprinderii. De exemplu : „Vă aduc la cunoștință că în fiecare zi se bea la 4-5 sticle de vin în măcelărie, fără a mi se da ascultare că nu e voie să se bea în timpul serviciului. Alexe mi-a spus că dacă nu-l las în pace risc să fiu schimbat din magazin. Rog să luați măsuri să fie schimbat imediat din unitate acest vînzător“. La 21 iulie are loc un inventar de control, care descoperă o lipsă de 20 300 lei în gestiunea centrului de carne. În fața actelor, Gheorghe Alexe este obligat să recunoască lipsa, dar revizorul Petre Ioniță îi permite să pună suma la loc. În numai o oră și jumătate Alexe se întoarce cu 20 300 lei, suma este deci recuperată, dar datoria revizorului este de a trece în acte situația constatată. Aceasta nu se întîmplă, lucru pe care șeful de unitate nu-l află la timp. Totuși, numai patru zile mai tîrziu Gheorghe Popescu trimite conducerii un alt referat, în care arată : „Tovarășe director, vă rog să luați măsuri pentru a fi schimbat deoarece pentru mine nu mai reprezintă nici o încredere și nici colectivul nu mai vrea să mai lucreze cu acest vînzător care nu mai reprezintă nici o garanție“. Amănuntul este important, vom vedea de ce. La 26 august se prezintă la unitate un alt măcelar, pentru a primi gestiunea centrului de carne. Alexe strigă în gura mare că el nu predă gestiunea decît în fața contabilului șef Radu Tudorică și a directorului Anania Mierloi. Aflat pe aproape, șeful biroului de revizori din întreprindere, Nicolae Badea, ia legătura cu directorul adjunct Tătaru, primind dispoziție să participe la inventar și la predarea gestiunii. După ce toate socotelile sînt încheiate, Alexe nu poate justifica suma de 13 536 lei ! Șeful de unitate își face datoria și, la numai cinci zile, anunță conducerea astfel : „Această lipsă se datorează lui Alexe Gheorghe, care și-a adus și un prieten de-l lăsa la vînzare, iar el se ducea prin vecini unde juca barbut și pierdea bani, eu i-am atras atenția să nu mai lase pe nimeni în magazin la vînzare și nici să joace jocuri de noroc, iar el îmi răspundea să-l las în pace că știe el ce face și că el are oameni“. Totuși, în decembrie anul trecut, Gheorghe Popescu află că este suspendat din funcție pînă la încheierea cercetărilor privind infracțiunile comise de măcelarul Alexe (care între timp a fost arestat). Motivul acestei suspendări — în vigoare încă astăzi ! — este acela de a fi tăinuit abaterile măcelarului aflat în subordine !? Este sfătuit să plătească un expert contabil pentru a-și dovedi nevinovăția, și astfel ia legătura cu expertul Armand Popier, vechi colaborator al I.C.L. Alimentara și prieten al contabilului șef Tudorică. Popescu plătește la C.E.C. expertiza, 900 de lei, dar se miră cînd expertul îi mai cere 600 de lei, mărturisind că n-ar mai avea de unde. Expertul îi spune să scoată banii repede, să nu caute să-l supere, și tot el mai stoarce 500 de lei de la revizorul Petre Ioniță, aflat în încurcătură, după cum vom vedea mai departe. Au trecut între timp mai bine de șapte luni de zile, iar Gheorghe Popescu tot suspendat rămîne.

■

Necazul lui Nicolae Badea, șeful biroului de revizori din cadrul I.C.L. Alimentara 5, a început în ziua de 26 august. Este momentul cînd Nicolae Badea află despre primul inventar, la care măcelarul Alexe ieșise cu lipsa de 20 300 lei. Deci, în 26 august, nu înainte ! A doua zi chiar, șeful biroului de revizori îl anunță pe contabilul șef Tudorică despre lipsa constatată în gestiunea centrului de carne, ca și despre cele spuse de gestionarul Popescu, cu privire la lipsurile din primul inventar. Faptul îl supără foarte tare pe Radu Tudorică. „Dînsul m-a chemat în biroul tovarășului director Mierloi, zice Nicolae Badea, avertizîndu-mă să nu mă mai amestec în această cauză, cine mi-a permis mie să fac inventarul (dispoziția era a directorului adjunct Tătaru ! — n.n.), și amenințîndu-mă că pentru asta o să trebuiască să plec din întreprindere. Imediat l-a chemat pe vînzătorul Alexe Gheorghe, pe care l-a întrebat dacă a avut cumva lipsă în gestiune. Acesta a spus că nu a avut lipsă nici la primul, nici la al doilea inventar — iar mie mi-au interzis să mă mai ocup de această problemă. Cu toate acestea, deși îmi fusese interzis, nu am lăsat această problemă și am cerut revizorilor aflați în subordinea mea să facă verificări pe toată perioada, pe baza documentelor și dosarul să fie înaintat organelor de cercetare penală. După cităva vreme însă contabilul șef i-a luat toate actele revizoarei Vancea Venera și nu a dat curs dosarului decît în ziua în care a crezut că m-a prins și pe mine printr-o declarație“. O greșeală foarte mare, s-ar părea, a revizorului șef, pe care a comis-o fără să-și dea sema de consecințe. Fiindcă tu tot pleci, i-ar fi spus contabilul șef Tudorică, să facem cumva să-l scoatem curat pe revizorul Petre Ioniță (cel care nu trecuse în acte lipsa de 20 300 lei), adică dă o declarație cum că el te-a anunțat chiar a doua zi după inventarul de control ! Nicolae Badea cade în capcană — și iată că în aceeași zi Radu Tudorică anunță în C.O.M. că revizorul șef a recunoscut în scris că știa de lipsă și obține suspendarea din funcție. Era ziua de 10 noiembrie, anul trecut. Trec mai bine de șapte luni, intervin organele de cercetare penală și cele ale controlului financiar intern de pe lîngă Consiliul popular municipal, în luna mai Nicolae Badea obține chiar o adresă de la procuratură în care se specifică că : „...ați fost scos de sub urmărire penală, întrucît nu vi s-a reținut nici un fapt penal“, dar reîncadrarea sa nu survine decît în iunie, atunci cînd reporterul se afla în întreprindere pentru definitivarea anchetei pe care o citiți în momentul de față... În privința măcelarului Gheorghe Alexe (astăzi închis) și a relațiilor pe care el le întreținea cu conducerea întreprinderii, semnificative pot fi declarațiile aflate la dosarul C.F.I.-ului, între care o cităm pe cea a vînzătoarei Irimica Rotaru : „Eram în magazin cînd tov. vînzător Alexe Gheorghe a venit de afară în magazin spunînd că i-a dus tov. director Mierloi un crap cît un rechin“ !

■

Prin amabilitatea tovarășilor din corpul de control al Consiliului popular municipal București, am avut ocazia să cercetăm și alte amănunte referitoare la activitatea Întreprinderii comerciale locale „Alimentara“, sector 5. S-a format astfel un... al patrulea caz demn de înfățișat opiniei publice. Pentru a încheia „cazul Alexe“, să mai subliniem că amintitul măcelar a fost mutat o vreme de la unitatea din strada Văcărești (acolo unde au suferit pentru el doi oameni cinstiți) la o altă unitate, purtînd numărul 71. Și aici, nu după multă vreme, șeful unității s-a simțit dator să ceară conducerii înlocuirea lui, întrucît descoperise o lipsă în gestiune de 5 700 lei, bani desigur însușiți de măcelar. În colțul referatului alcătuit de șeful de unitate Florea Mohorea, ce credeți că va scrie directorul Mierloi ? Redăm textual : „Să se ia măsuri ca să se lucreze în două schimburi“ !?! Mai departe. La inventarierea gestiunii magazinului 2 Pieptănari (responsabil Ion Alexandru), revizorii constată cu surprindere plusuri de ambalaje în valoare de 331 000 lei, pentru o perioadă controlată de numai doi ani de zile ! De unde un asemenea „stoc“ de ambalaje ? Poate din afară. Dar, se pune întrebarea, dacă ambalajele există, odată cu ele n-au sosit cumva în magazin și mărfuri, într-o cantitate corespunzătoare ?! Pentru contabilul șef Tudorică, informat de chestiune, întrebarea nu pare importantă, el susține una și bună, cum că singurul lucru care contează este îndeplinirea planului de desfacere. Chiar așa să fie ? Același gestionar Ion Alexandru, unul din favoriții conducerii, a plimbat fără acte o mașină de prăjit cafea de la unitatea din Pieptănari (unde lucrase) la cea de pe Splaiul Unirii, purtînd numărul 54 (unde se transferase). Noua unitate nu posedă autorizație de prăjit cafea, dar la întrebarea logică a revizorilor C.F.I. dînsul răspunde în scris : „Mașina a fost adusă pentru a face probe dacă se poate prăji cu ia cafea. Întrucît nu s-a putut prăji cu ia a fost predată în 24. 02. 1978“. Cîteva precizări sînt absolut necesare. În primul rînd faptul că, după spusele lui Ion Alexandru, pentru probe a fost nevoie de o cantitate de 500 kg de cafea ! De asemenea, neputînd deconta (mașina, în acte, nu exista !), gestionarul a plătit din buzunarul lui încărcarea a 4 butelii de aragaz. De cîteva ori s-au schimbat prizele în unitatea respectivă, s-au confecționat și burlane noi, energia electrică a curs ca pe gîrlă, lucruri care dovedesc că, în fapt, mașina respectivă mergea din plin. Ea a funcționat între 16 august 1977 și 4 februarie anul curent. Trebuie însă reținut faptul că de la 1 februarie 1978 Direcția generală comercială și Agenția de import n-au mai livrat pe piață nici măcar un bob de cafea crudă, fiind puse la punct mașini de prăjit proprii, de mare capacitate. Iată cu alte cuvinte de ce gestionarul I. Alexandru a luat hotărîrea de a preda mașina ! După calculele revizorilor, prin valorificarea a 7 386 kg de cafea (vîndută, prăjită și măcinată, dar decontată ca vîndută în stare crudă), la unitatea numărul 54 s-a adus statului un prejudiciu de aproape 65 000 de lei !

Una peste alta, activitatea din cadrul I.C.L. Alimentara a sectorului 5 nu pare deloc în regulă. Cu atît mai mult ne miră faptul că, după cunoștința noastră, nici directorul Anania Mierloi, nici contabilul șef Radu Tudorică, nici gestionarul Ion Alexandru, care ocupă și dînsul o anumită funcție, nici alte cadre de conducere n-au avut pînă acum nimic de suferit. De pătimit au avut doar cei trei oameni ai muncii amintiți mai înainte, Nicolae Badea, tată a trei copii minori, Dumitru Trandafir și Gheorghe Popescu, care, deocamdată, încă mai pătimesc. În situația lor este posibil să se mai afle și alții. Argumente suficient de convingătoare pentru a așterne rîndurile de față. Desigur, așteptăm răspunsul forurilor competente.

G. DUMITRU ■

■

P.S. Înfățișînd noi, acum cîtăva vreme, ancheta de față conducerii Consiliului popular al municipiului București, ni s-a solicitat amînarea publicării, întrucît se considera necesară aprofundarea cercetării efectuate de C.F.I. — C.P.M.B. Drept urmare, prin hotărîrea Biroului executiv și a Secretariatului Comitetului municipal de partid București, organele de control specializat ale Ministerului Finanțelor au fost însărcinate să elucideze consecințele financiar-gestionare derivînd din situația de mai sus și, totodată, să stabilească răspunderile care revin persoanelor implicate. Astăzi, cînd publicăm ancheta de față, sîntem în măsură să reproducem și opinia inspectorului principal Gheorghe Șoșoacă, șef al brigăzii aparținînd Inspecției teritoriale financiare de stat București, care a efectuat cercetarea : „Pentru primele două cazuri la care vă referiți dumneavoastră n-aș putea spune nimic, întrucît ele n-au fost cercetate de noi. În ceea ce privește modul de valorificare a unor produse, a cafelei în special, plusul de ambalaje, ca și a altor probleme care există în cadrul întreprinderii citate, afirmațiile făcute în articol se confirmă. Mai mult chiar, acum au apărut aspecte similare și la alte unități ale întreprinderii, acțiunea fiind în curs de verificare. Dealtfel, gestionarul Ion Alexandru ne-a spus-o direct : De ce m-ați luat pe mine, cînd alții au făcut și mai multe?! S-ar părea că are dreptate. În orice caz, chiar cu vină mai mare sau mai mică, toți vinovații vor fi obligați să-și plătească greșelile.“ Această opinie este, desigur, în spiritul anchetei noastre...

Cîțiva tineri care au învățat meserie în altă parte cînd puteau să o învețe în orașul lor

„Era în anul 1974, prin 24 mai, mi se pare. Aveam 15 ani încă neîmpliniți. E adevărat, mai fugeam de la ore, dar îmi plăcea școala. Eram elev la Școala nr. 9 din Sighetu Marmației.

Într-o zi, coboram pe scări și am ciupit o fată. Ea a strigat, a strigat tare că diriginta care era prin apropiere a auzit. Nu știu de ce, dar m-a cuprins un fel de frică și nu am mai intrat în clasă. Diriginta m-a căutat în clasă, apoi acasă. Eu am fugit în oraș. Cînd mai fugeam de acasă, dormeam în niște tuburi de beton. Am venit și atunci să dorm, îmi căutam culcuș. Se făcuse cam 7 și ceva seara. Era încă lumină. Așa că așteptam să se întunece. I-am întîlnit pe Ursuleanu și pe N. Eu n-am spus că am fugit de acasă. Cînd s-a făcut ceasul 9 seara, am observat că Ursuleanu se uită lung la geamul casei lui. Am bănuit că ceva nu-i în regulă, nu-i curat la mijloc. I-am întrebat mai serios. Atunci mi-au spus că au fugit și ei de acasă.

Am furat niște biciclete. Ne plimbam cu ele pe străzile mai dosite ale orașului. Într-o dimineață, mai pe la ora 3 pe mine m-a oprit un milițian, mi-a luat buletinul și mi-a spus să mă prezint la miliție. Cînd am scăpat de el am luat-o la sănătoasa cu bicicletă cu tot. Aș vrea să fac o paranteză : dacă atunci mă ducea la miliție nu se întîmpla ce s-a întîmplat mai apoi. Într-una din nopți am încercat să forțăm două chioșcuri ; erau bine închise și strada aglomerată. La al treilea, așezat mai la întuneric, am observat o bucată de placaj crăpat. Am tras de ea, am făcut o gaură, și am intrat eu cu N. De aici ne-a luat miliția“. Aici s-a terminat prima parte a poveștii tînărului H.G. Atunci nu avea nici școala terminată, nici meserie. Au fost condamnați și încadrați într-o școală specială de reeducare. H. G. a învățat o meserie : lăcătuș mecanic.

Discuția transcrisă de noi mai sus a avut loc în atelierul de forjă de la Sighetu Marmației, unde tînărul H.G. lucrează în prezent. „Știți, ne spune H.G., dacă tot am vorbit, aș vrea să vă spun că acolo unde am învățat meserie am fost un elev bun. Am fost șeful cercului de matematică și șef de clasă. În încheiere aș dori din inimă să scrieți : tinerilor cărora le trece prin cap vreo boacănă să se gîndească de zece ori înainte de a o face dar mai ales să nu-și uite părinții. Că-i greu să-ți pierzi libertatea la 15 ani încă neîmpliniți“.

La atelierul de bobinaj de la aceeași întreprindere l-am întîlnit pe Ursuleanu. Cînd am intrat în atelier meșterea la o bobină. Am discutat cu el despre meserie, despre oamenii cu care lucrează și, de ce nu, despre muzică și sport. Cîștigă bine și nu vrea să-și amintească acea tristă rătăcire. „Nu, e păcat să mai discutăm despre trecut. Eu m-am apucat serios de treabă. Am un frate de 10 ani și vreau cu adevărat să fiu fratele lui mai mare. Să aibă ce învăța de la mine. Prin ceea ce fac eu la locul de muncă, după cum mă port în oraș (puteți întreba pe oricine) vreau să șterg cu buretele peste tot ce a fost. A fost pentru mine un vis urit“.

Am vorbit mult cu cei doi tineri.

Acum sînt încadrați în muncă, mai mult, au o meserie. Lucrează în cadrul unui puternic colectiv muncitoresc care, prin forța exemplului, i-a pus pe acești tineri să se întreacă pe ei înșiși.

În final dăm aprecierile oamenilor cu care lucrează direct. Raimond Ștroblea, șeful de formație la atelierul de forjă : „H. G. se descurcă foarte bine la locul de muncă. Își cunoaște meseria. Este un băiat săritor, de aceea mă declar mulțumit de el“. Iosif Sigheti, șeful de atelier de la bobinaj : „Eu cu Ursuleanu nu am nici o problemă. Adrian este un băiat ascultător și un bun meseriaș. Eu am cunoscut cazul lui Ursuleanu pentru că sîntem vecini. Cînd a venit în atelier i-am încercat sinceritatea. Nici nu încape vorbă. Atunci l-am primit ca pe un adevărat muncitor fără să-i mai pomenim de trecut. Ce să mai lungim vorba, nu-i reproșez nimic“.

Am prezentat cazurile acestor tineri care la o vîrstă cînd poți călători cu Robinson Crusoe prin pagini de cărți, scapi de sub atenția celor care trebuie să-ți fie aproape. Nu e același lucru să-ți faci școala între colegii tăi, să înveți meserie în orașul copilăriei (după cum ar fi dorit acești tineri) ori în altă parte într-un regim special.

GHEORGHE MARA ■

Ssst! Linişte, paznicul doarme!

I.C.L. Alimentara din sectorul 4, ca oricare alta de acest gen, deţine şi manipulează bunuri şi valori importante necesare propriei activităţi. Şi, fireşte, în vederea ocrotirii acestora a luat măsuri cuvenite. La sediu deci, ne întîmpină, sîmbătă seara, paznicul şi ofiţerul de serviciu. O legitimare atentă, fapt de mare importanţă după cum vom vedea, la una din întreprinderile vizitate ulterior am intrat prezentînd o legitimaţie de acces la un teren de sport ! — şi o trecere în revistă a sistemelor de protecţie. Există aici cîteva încăperi care au grilaje metalice, butoane de alarmă etc. Trebuie să ne declarăm satisfăcuţi, specialişti sau nu — sîntem o echipă formată din ofiţeri din M.I. şi reprezentantul redacţiei — şi hotărîm să ne continuăm drumul, dar nu mai înainte de a întreba vigilentul paznic dacă ştie nr. de telefon al circumscripţiei de miliţie, în caz că ar fi nevoie. Sigur, zice Fănică Ionescu, şi începe să caute într-un registru. Nu-l găseşte. Lîngă biroul de unde a scos registrul o frumoasă cutie metalică cu clape, beculeţe şi instrumente de măsură. Este o instalaţie de alarmă care nu funcţionează, spune paznicul Ionescu cu oarecare satisfacţie că mai este şi altcineva în culpă. Noi gîndim că este vorba de director.

Pentru că înaintea oricui, securitatea instituţiei este, neîndoielnic, un prim atribut al conducerii.

Instalaţia este ultramodernă, probabil a costat mai multe zeci de mii, are firele întinse şi senzorii instalaţi unde trebuie, dar nu funcţionează. Sîntem convinşi că la apariţia acestor rînduri ea a fost repusă în funcţiune.

Sosim la întreprinderea poligrafică Tiparul, din strada Fabrica de chibrituri, la ora ieşirii din schimbul doi. Un paznic cu vestonul descheiat şi mirosind a băutură face controlul celor care ies pe poartă, în marea lor majoritate femei. De fapt nu prea ştie, ce face şi nici cum trebuie făcut un asemenea control. Încercăm să lămurim lucrurile împreună cu ofiţerul de serviciu. Ion Mitu, paznicul, dă un telefon dar cel solicitat întîrzie extrem de mult. Cînd apare totuşi tovarăşul Ion Terineanu înţelegem că investitura de ofiţer de serviciu pe fabrică este pentru dînsul, de fapt nu numai, cu totul formală. N-am timp să văd ce fac paznicii fiindcă răspund de producţia unei secţii, am 25 de maşini care funcţionează, ne spune I.T. fără vreun aer de scuză. Îi amintim că potrivit instrucţiunilor „ofiţerul de serviciu funcţionează în afara orelor de program". Aşa o fi, zice, dar aici la noi este altfel, ofiţerul de serviciu fiind ales dintre cadrele tehnice care lucrează în schimbul respectiv. Tot vine la fabrică, nu ?! Nu, zicem noi şi îl invităm spre locul de veghe al celui de-al doilea paznic. Pe drum, într-o zonă în care este depozitată hîrtie şi unde o inscripţie mare atenţionează că „fumatul este oprit", I.T. aprinde o ţigară şi apoi ne comunică : o să-l găsim cam greu. Avea dreptate. Fiindcă dormea într-un colţ ferit circulaţiei şi luminii. S-a trezit cu greu şi ne-a întrebat onomatopeic cam ce vrem. Pe urmă l-am întrebat noi cîte ceva. Se numeşte Grigore Cerbu şi faptul că poate fi sancţionat chiar cu desfacerea contractului de muncă nu pare să-l intereseze prea tare. De fapt nici celălalt paznic nu are o altfel de atitudine, şi, cum spuneam, nici chiar ofiţerul de serviciu. Sperăm totuşi ca măcar o singură persoană să manifeste interes faţă de toate aceste întîmplări. Directorul întreprinderii, de pildă.

Spre miezul nopţii părăsim Capitala şi ne oprim la poarta Combinatului de cauciuc Jilava. Este adevărat că paznicii se află la posturile lor, după cum tot adevărat este că unii dintre ei primesc de la poartă telefonul cu: şase că vine controlul. După cum tot adevărat este şi faptul că ofiţerul de serviciu, inginerul Gheorghe Militaru, întîrzie de la îndatorire cu circa o oră şi jumătate. După cum tot la fel de adevărată este şi orbecăiala prin beznă a paznicilor şi pompierilor de serviciu. Pentru serviciul de noapte nu aveţi lanterne ? — îl întrebăm pe responsabilul pazei, Gheorghe Păun. Avem, cum să nu, zice, dar lipsesc bateriile. Administratorul ne spune să cumpărăm noi că ni le decontează dar decît să umbli o zi după bani, aşa am umblat pentru banii daţi pe nişte lacăte cu care am închis locul de parcare al bicicletelor, mai bine stăm fără lanterne. Şi atunci cum vedeţi ? Ce să vedem, tovarăşe ?, aici nu vine nimeni noaptea.

În pavilionul administrativ încercăm totuşi cîteva satisfacţii. Uşile închise, birourile sigilate, maşinile de scris blocate etc. Numai în camera 28 excepţia care strică regula: în biroul inginerului Mihai P., probabil Popescu, un sertar rămas neîncuiat şi în el situaţia consumurilor de energie şi combustibil convenţional pe trimestrele III şi IV precum şi pentru anul 1979. Secrete de serviciu. Secrete la îndemîna oricărui vizitator !

Mai departe pe şosea în dreptul consiliului popular al comunei Jilava îl cunoaştem pe Grigore Slav de la paza obştească. E un bărbat de 52 de ani cu căciulă şi cojoacă. Se apropie toamna, zice, şi la noi în cîmpie noaptea vremea se răceşte. Păzesc averea noastră şi mai capăt şi un ban, şi drept la pensie, aşa că trebuie să fiu la datorie. De la alt paznic Vlad Paul prezent şi el la datorie aflăm că „aici în zona asta nu era nimeni de pază şi într-o noapte s-au furat trei butelii de la un restaurant. Acum stau eu, aşa a hotărît obştea". Înţeleaptă hotărîre.

Din nou în Bucureşti dar a doua zi, duminică după-amiază. La întreprinderea „Electrotehnica" unde deşi nu era ora de schimb unul dintre paznici şi anume Alexandru Bădoi se grăbea să plece acasă la Ghimpaţi cu autobuzul de 18,30, pătrundem pe baza unei legitimaţii de ştrand despre care am amintit deja la începutul acestor relatări. Fireşte, doar se grăbea să plece. Este deci timpul să spunem că mulţi paznici încadraţi ai întreprinderilor bucureştene sînt din mediul rural — pînă aici nimic rău — îşi fac programul de muncă după orarul curselor de navetă sau vin la lucru gata obosiţi după treburile din propria gospodărie şi se culcă într-un loc ferit. Cu alte cuvinte x din Sinteşti este un harnic locuitor al comunei şi un trîntor de noapte al oraşului.

La Electrotehnica — să revenim — ofiţerul de serviciu, inginerul Dragomir Holban, ne prezintă şi alte nereguli : din paza obştească lipsesc doi oameni şi anume I. Diaconu şi I. Bîrzoc. În compensaţie îi arătăm în primul birou vizitat fişetele neasigurate în care se află dosarele personale ale tuturor membrilor colectivului de muncă. Spre exemplificare citim datele personale ale tovarăşului inginer Ion Vasilescu — îl rugăm să ne scuze, exemplul este luat la întîmplare — născut în Craiova în 1948, cu facultatea terminată la Bucureşti etc., etc.

La ora 18,10 ajungem în dreptul Autobazei Militari a I.T.B.-ului. Porţile larg deschise ne îmbie să intrăm. Ceea ce şi facem. Maşina noastră fără nici un semn pe ea, o Dacie ca oricare alta, nu este luată în seamă de nici unul din cei 5 oameni care tăifăsuiau în dreptul porţii. Aşa că pătrundem nestingheriţi şi ne învîrtim pe lîngă autobuze, autocisterne şi hale deschise. Cineva dintre noi propune în glumă să luăm un autobuz şi să plecăm în oraş dar nu prea avem timp de aşa ceva, renunţăm şi ne îndreptăm spre poartă pe unde ieşim ; de asemenea nimeni nu ne întreabă nimic. La întreprinderea CESAROM ajungem odată cu paznicul de la postul doi venit mai devreme să-l schimbe pe Aurel Cimpoieru. Acesta însă deja lipseşte. Aurel e dinspre Titu şi a plecat mai devreme să prindă o cursă, ne explică cu indiferenţă paznicul de la postul unu, Ion Toma. Indiferenţa lui nu ne mai surprinde în următorul minut cînd pe lîngă grilajul intrării trece fără să fie întrebat de legitimaţie un tînăr muncitor. Inginera Maria Font, ofiţerul de serviciu pe întreprindere, nu poate fi totuşi prea mult întrebată despre asemenea nereguli şi altele constatate ulterior, fiindcă trebuie, aşa cum declară, să asigure asistenţa tehnică pentru secţiile care lucrează. Or, dacă are treburi profesionale nu mai poate să le realizeze pe cele obşteşti şi invers. Este vorba ca şi în cazul semnalat la întreprinderea „Tiparul" de orientarea greşită a conducerii întreprinderii în legătură cu încredinţarea mandatului de ofiţer de serviciu.

Oprim aici şirul constatărilor din raidul nostru. Exemplele se repetă. Indiferent însă dacă este vorba de lipsa de probitate profesională a unor paznici, de incompetenţa altora, de nefolosirea sau proasta folosire a mijloacelor tehnice de avertizare, de proasta instruire a unor ofiţeri de serviciu sau de nepăsarea altora faţă de importanţa unei asemenea sarcini obşteşti, trebuie precizat că există un punct comun al responsabilităţilor în acest domeniu al vigilenţei şi grijii faţă de avutul obştesc. Un punct către care converg răspunderile fiecărui om în parte. Decretul 231/1974, al Consiliului de Stat, în articolul 3 precizează : **„Răspunderea pentru luarea măsurilor de asigurare a pazei bunurilor pe care unităţile socialiste de stat şi obşteşti le au în administrare directă ori în proprietate sau le deţin cu orice titlu revin conducerii acestor unităţi".**

VICTOR CONSTANTINESCU ■

UN PRIMAR CARE SE ALINTĂ ŞI E ÎNCĂ ALINTAT

Sub titlul „O stînă cu jurisconsult", în FLACĂRA din 17 februarie 1977, am prezentat o situaţie, nefirească, tolerată la Buftea, în jurul unui absolvent de drept care a preferat profesiei de slujitor al legii pe cea de cioban şi de adversar al legii în afacerile lui ciobăneşti. La 6 iulie a.c., deci după un an şi jumătate, la Buftea lucrurile nu numai că nu fuseseră puse la punct în spiritul legii şi echităţii societăţii noastre, dar — aşa cum spuneam, de data aceasta sub titlul „Stîna cu jurisconsult încalcă legea cu sprijinul primăriei" — situaţia se agravase. 60 de zile după publicarea celei de-a doua anchete — de la apariţia celei dintîi au trecut deja 566 de zile ! ! ! — primarul Marin Radu n-a fost deranjat de nimeni. Mai mult încă. În tot acest timp, în repetate rînduri, medicul veterinar Virgil Tudorin s-a adresat, aproape cu exasperare, revistei, semnalînd că este persecutat în diverse chipuri de către primar pentru „vina" de a fi dat în vileag faptele „oierului" Ion Pociu. Cităm din ultimul memoriu adresat redacţiei de către V.T. : „În timp ce pentru proprietarul cu 600 de oi şi cu ciobani angajaţi nu se face nimic pentru a fi evacuat, se intervine pe toate căile ca eu să fiu mutat din Buftea". V.T. ne-a mai arătat o seamă de documente pe care e nevoit să şi le procure pentru a dovedi că în ziua cutare şi-a exercitat atribuţiile într-o unitate, de cîte ori este chemat cu treburi de serviciu în alte locuri decît cele prevăzute în planul lui de muncă, făcut anterior şi prezentat la primărie. „Altfel sînt căutat cu luminarea, aş zice, de primar ca să mă pună absent". Într-o discuţie cu Marin Radu, acesta ne spune: „Chiar ieri l-am căutat pe Tudorin acolo unde spunea planul că trebuie să fie. Nu era. Am trimis imediat pe cineva să încheie un proces verbal. Eu îl las în pace. Nu-i spun nimic. Dar îmi adun asemenea hîrtii". Cred că este inutil să comentăm prea mult acest fel de a i se pregăti omului un dosar temeinic cu acte „convingătoare" pentru a fi „ajutat".

Dar, ca şi cînd n-ar fi fost de ajuns că nimeni nu l-a deranjat cu nimic pentru toate cele de mai sus, aflăm că de curînd, Marin Radu s-a întors dintr-un voiaj în Italia, unde a mers ca însoţitor al ansamblului folcloric „Săbărelul". Cititorii care au parcurs anchetele la care ne-am referit vor înţelege cît de mult merita primarul această recompensă.

La casa de cultură din oraş, l-am găsit zilele trecute pe metodistul Mihai Ion Cetină, care ţine locul directorului plecat în concediu. Ne-a spus, printre altele, că la Buftea se practică un mod ciudat de agonisire a fondurilor pentru deplasările în străinătate ale ansamblului. Ni s-a prezentat, de pildă, un document — aprobat prin semnătură de primar — care arată *distribuirea biletelor pentru serbarea cîmpenească din 2 mai 1978, organizată în cadrul ediţiei a doua a Festivalului naţional „Cîntarea României", care a avut loc în parcul „1 Mai".* Aflăm că biletele distribuite, băgate pe gît oamenilor, cum zicea metodistul, au adus 42 448 de lei. „Din aceşti bani, preciza Mihai Ion Cetină, s-a achitat o datorie de peste 30 000 de lei pentru turneul de anul trecut, tot în străinătate, iar cu restul au fost procurate cîteva lucruri necesare turneului de anul acesta. Pentru transport însă au fost împrumutaţi 70 680 lei de la Centrul de producţie cinematografică Buftea. În scopul achitării acestei noi datorii se preconizează o altă serbare. Cetăţenii însă sînt destul de necăjiţi de acest fel de încasări". Ni s-a arătat şi dispoziţia de plată nr. 1590 din 8 august a.c., prin care CENTRALA ROMÂNIAFILM plătea Autobazei 3 călători Bucureşti suma amintită. Scopul plăţii este precizat astfel : *contravaloare prestări transport cu autobuze* (de fapt unul singur, n.n.), *în cadrul convenţiei şi adresei 868 din 7 august 1978 a Consiliului popular orăşenesc Buftea.*

Am ţinut la aceste amănunte ca să se înţeleagă mai bine cît de simplu ajunge Marin Radu să voiajeze în Italia. Fiindcă, deşi poate să pară de necrezut, este încă unul din mărunţişurile care arată cum se alintă acest primar, prea convins că nu-l trage nimeni la răspundere. Am discutat cu el. Ne-a spus că se consideră nedreptăţit şi aşteaptă răbdător ca revista să publice dezminţirea celor prezentate în ancheta din 6 iulie. „S-au făcut nişte verificări de către organele de miliţie şi s-a dovedit că eu n-am primit nimic de la cioban" — ne-a spus. Dar oare asta era de verificat în primul rînd, sau toate acele grave încălcări ale legii şi eticii despre care am scris ? Reluăm din ancheta anterioară : *Incredibil dar aşa s-a întîmplat. Măcelarii au tăiat sute de miei, oamenii de ordine au tăiat trei hîrtii de amenzi, iar I.P. a surîs mulţumit. Se ştie că o oaie aduce anual un cîştig net de 1 000 de lei. Avînd şase sute de oi, ciobanul se joacă cu nişte amenzi bune doar pentru acoperirea formală a celor care le aplică. Dacă întreabă cineva, ei au dat amenzi. Dar, sub ochii lor, încălcarea legii, în public, continua. Ion Pociu, cu acele sume, plătea de fapt „dreptul" valabil numai la Buftea ! ! ! — de a călca legea.*

Zilele trecute Marin Radu ne-a declarat că a cerut forurilor judeţene să verifice temeinic toată povestea, ca să se vadă că el n-are nici o vină, că el este doar calomniat. Sperăm că se va întreprinde odată această verificare într-adevăr temeinică. Cel puţin acum, cînd însuşi M.R. o cere stăruitor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Notă

Referitor la articolul apărut în revista „FLACĂRA" sub titlul „Cine se mută în str. Pictor Verona nr. 15", Consiliul popular al sectorului 1 Bucureşti ne comunică între altele :

Imobilul situat în str. Pictor Verona nr. 15 este format dintr-un apartament (hol, sufragerie, spălător, două dormitoare, baie, bucătărie, WC de serviciu şi culoar.

În şedinţa din luna iunie 1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 a aprobat o rocadă prin atribuirea apartamentului susmenţionat tovarăşului Nae Gabriel cu familia compusă din soţ + soţie + 2 copii + soacră, inginer la I.C.S.I.M., care a lăsat la dispoziţia sectorului apartamentul său situat în şoseaua Căţelu nr. 42, format din 3 camere şi dependinţe.

Dat fiind faptul că I.C.R.A.L. Herăstrău nu are capacitatea de a cuprinde toate lucrările de reparaţii şi consolidări din sector, a emis nota de comandă nr. 14317 din 24 iulie 1978 către I.C.S.I.M., în vederea executării atît a documentaţiei tehnice, cît şi a execuţiei lucrărilor de reparaţii.

Precizăm că I.C.R.A.L. Herăstrău a mai emis asemenea acte de comandă atît în anul 1977 cît şi în anul 1978, pentru un număr de 47 imobile din care pînă în prezent sînt terminate lucrările la 28 clădiri, în curs de execuţie aflîndu-se 6.

Aspectele semnalate în revista „Flacăra" cu privire la folosirea forţei de muncă sînt juste.

Urmare a controlului efectuat de Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 au fost adoptate următoarele măsuri :

1) Tov. Nae Gabriel a fost discutat în Consiliul oamenilor muncii de la I.C.S.I.M. şi sancţionat pentru abuz în ceea ce priveşte folosirea forţei de muncă, constatîndu-se că a concentrat un număr mare de muncitori la această lucrare în detrimentul altor lucrări de pe şantierele de construcţii.

2) Secretariatul Comitetului de partid al sectorului 1 a avertizat conducerea I.C.S.I.M. pentru lipsă de control asupra modului în care este organizată şi se desfăşoară activitatea pe şantierele de construcţii şi pentru modul defectuos de folosire a forţei de muncă.

Referitor la aspectele sesizate cu privire la imobilul din str. Dionisie Lupu nr. 57, precizăm că imobilul face parte din lista celor 47 unităţi locative pentru care I.C.R.A.L. Herăstrău a întocmit notă de comandă către I.C.S.I.M., în vederea întocmirii documentaţiei tehnice şi executarea reparaţiilor.

Lucrările vor începe în perioada imediat următoare, precizînd că familiile nu au fost evacuate, iar reparaţiile nu au ridicat pînă în prezent probleme deosebite cu privire la starea tehnică a imobilului.

Radiografia în culori și daltonismul tergiversărilor

Razele X au provocat, după descoperirea lor, o adevărată revoluție în medicină, au reprezentat o fereastră larg deschisă spre tainițele corpului omenesc, un gigantic pas înainte în cunoașterea ființei vii. Descoperirea radiografiei în culori, trei sferturi de veac după prima radiografie alb-negru (Wilhelm Conrad Rontgen, 1895) are toate șansele să se înscrie și ea printre realizările importante ale medicinei contemporane.

La prima vedere s-ar părea că introducerea culorii nu ar constitui decît o perfecționare, o îmbunătățire de ordin cantitativ, și nu calitativ. Și totuși tocmai despre un asemenea salt este vorba, cu uriașe și încă nebănuite implicații. Motivul este foarte simplu și el ține de însăși structura ochiului omenesc : în alb-negru, el distinge între **30—80 nuanțe** — dar în radiologie, din considerente tehnice asupra cărora nu insistăm, un specialist chiar experimentat nu lucrează decît cu 8—10 nuanțe. Tabloul se schimbă radical cînd trecem la color : ochiul omenesc distinge pînă la **12 000** amestecuri de diferite tonuri, străluciri și saturații ale culorilor ! La figurat vorbind deci, s-ar putea spune că între imaginile alb-negru și cele color există un raport oarecum similar cu acela dintre imaginile furnizate de un binoclu și, respectiv, de un telescop.

Actul de naștere al radiografiei în culori poartă data de 8 noiembrie 1969 și a fost înscris, cum se cuvine, nu la Oficiul stării civile, ci la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci : „Brevet de invenție nr. 53 441 acordat titularului **Spitalul de copii Călărași** din București, Republica Socialistă România, pentru invenția cu titlul **Procedeu și instalație pentru executarea de radioscopii și radiografii color**“. Inventatorii sînt : Vasile Voinea, doctor în științe medicale, inginer Erna Voinea și Gheorghe Tucan. Ulterior, ei și-au extins cercetările, în colaborare cu doctorul Eugen Teișanu, inginerul Sorin Pătrașcu și Ioana Maria Voinea, punînd la punct un admirabil instrument de cercetare și diagnostic, ale cărui calități sînt confirmate de nu mai puțin de **30 de brevete, 10** românești și 20 străine. Un adevărat record. De subliniat că printre țările care au recunoscut prioritatea românească, acordînd brevetul, se află Statele Unite, Marea Britanie, Republica Federală Germania, Franța, Japonia, Elveția, Austria etc. Or, se știe că brevetele nu se acordă decît după ce se compară cu grijă invenția cu tot ce există în acest domeniu în statul respectiv și după ce este pe deplin dovedită noutatea ei absolută și avantajele intrinsece. Un aparat nu va fi niciodată brevetat, indiferent de gradul de noutate, dacă nu are o folosință clară. Astfel, impresionantul număr de 30 de brevete implică, indirect, o recunoaștere internațională a meritelor invenției românești.

De la acordarea primului brevet — celelalte au urmat la intervale relativ scurte — au trecut mai mult de șapte ani. Ce s-a realizat în acest răstimp pentru valorificarea ideii ? Un singur lucru : s-a discutat îndelung cum să fie valorificată mai bine...

— În timp ce medicina, în ansamblul ei, spune tovarășul Vasile Voinea, progresează spectaculos în ultimele decenii, diagnosticul radiologic bate, într-un anumit sens, pasul pe loc. E drept, s-au elaborat o serie de tehnici noi, extrem de valoroase — de pildă tomografia, folosirea substanțelor de contrast, tomografia computerizată — dar în însăși **structura imaginii radiologice** ultimii 30 de ani nu au adus decît o ameliorare neglijabilă, cam cu 3%—5%. Pare fantastic, absurd, dar aparatul „Tridoros“ de acum trei decenii furnizează azi radiologului o imagine cam de aceeași calitate ca aceea pe care el ar obține-o cu ajutorul celor mai moderne aparate. Este o stagnare neobișnuită, inacceptabilă pentru dinamicul nostru sfîrșit de veac. Or, una din căile de a se ieși din impas o constituie, după părerea noastră, radiografia în culori. Au fost, desigur, încercări, între altele la cele mai mari firme din lume : „Agfa“, „Kodak“ și altele. Însă nu au reușit fiindcă au folosit filme color obișnuite. Filmul color obișnuit este format din trei straturi de culori, de exemplu albastru, roșu și galben. Unda luminoasă pătrunde prin obiectiv și impresionează straturile în mod diferit, în funcție de culorile razei de lumină. Dar razele X se deosebesc fundamental de cele vizibile, folosite în fotografie, prin aceea că sînt extrem de penetrante : tocmai datorită acestei proprietăți putem „fotografia“ cu ajutorul lor interiorul corpului omenesc. Se asemuiesc, cumva, cu un bombardament de artilerie. Dar dispunînd de o asemenea forță de pătrundere, ele străpung filmul color de la o față la alta, impresionînd deci în egală măsură cele trei straturi color. În final, cu un film color obișnuit expus la razele X nu se obțin culori, ci doar un brun aproape negru. Noi am ales o altă cale, de fapt foarte simplă, un fel de ou al lui Columb, și am realizat **primele radiografii color din lume.** Nu dintr-o dată. Primul procedeu brevetat viza doar prelungirea radiografiilor alb-negru în radiografii color, cu importante avantaje pentru diagnostic. Ulterior însă am pus la punct alte procedee — un aparat de radiodiagnostic color și compoziția chimică a filmului radiografic color, de asemenea brevetate — prin care se obțineau direct imagini color ale corpului omenesc.

— Așadar, perfecționările ulterioare explică suita de brevete, centrate în jurul aceleiași idei. Zece brevete românești.

— Iată-le : 53 441, 53 861, 53 936, 54 129, 55 260, 57 324, 58 273, 58 339, 58 340, 68 172. Trebuie să rețineți că procedeele noastre nu vizează numai aportul culorii, ci și diferite tehnici electronice valoroase în sine. Ele permit, de pildă, punerea în evidență separat a opacităților de diferite **dimensiuni**, fapt important pentru radiolog.

— De ce ?

— Un exemplu. Într-o radiografie pulmonară la un bolnav de tuberculoză miliară apar pe placă opacități datorate atît leziunii tuberculoase, cît și coastelor, proceselor scleroase etc., care sînt mult mai mari decît leziunea propriu-zisă, și o pot masca. Eliminînd prin noua tehnică opacitățile de dimensiuni mai mari, care în cazul de față nu ne interesează, izolăm opacitatea de dimensiune mică, respectiv leziunea T.B.C. O altă tehnică a noastră evidențiază separat opacitățile de diferite **intensități**, ceea ce, de asemenea, prezintă interes practic pentru radiolog. În cancerul mamar, bunăoară, tumora are o intensitate doar cu puțin mai mare decît cea a țesuturilor moi înconjurătoare ; diferențiind fin între intensitățile apropiate și eliminînd pe cele nedorite, se va detașa clar tumora. La toate acestea se adaugă, bineînțeles, CULOAREA, care amplifică enorm capacitățile de diagnosticare ale radiografiei.

Dincolo de aspectele pur științifice, radiografia în culori are importante implicații economice, ea reprezintă potențial. o mare afacere.

— În țările dezvoltate — arată Vasile Voinea — se consumă anual cam o jumătate de metru pătrat de film radiologic pe cap de locuitor ; se vînd deci milioane de metri pătrați de film în fiecare an. O tehnică nouă, superioară, ca radiografia în culori, va da naștere la o cerere masivă de film radiografic color. Firește, nu de la o zi la alta, ci pe măsura difuzării noii tehnici. Dar ei îi aparține viitorul ! Iată de ce companii străine de primă mărime au manifestat interes pentru procedeele noastre, imediat după brevetare. În acești șapte ani nu s-a recurs însă nici la cooperare și nici nu s-a încercat ceva cu forțe proprii. Motive și explicații se pot găsi, dar un lucru rămîne incontestabil : cele 30 de brevete nu au fost valorificate sub nici o formă pînă în ziua de azi.

— Nimeni nu se așteaptă ca o invenție să fie aplicată chiar a doua zi după obținerea brevetului ; înțelegem că totul trebuie discutat, cîntărit, materializarea oricărei idei de anvergură comportînd o anumită doză, normală, de incertitudine. În plus, practica poate sugera modificări, îmbunătățiri. Deci e bine și necesar să se discute. Dar nu șapte ani.

— Cu atît mai mult cu cît acești ani pierduți au dus la o situație nouă și în domeniul radiografiei în culori, fiindcă, dacă ne place sau nu, trăim într-o lume grăbită. Stimulate poate și de brevetele românești sau fără nici o legătură cu acestea, firmele străine și-au intensificat cercetările. Nu este deloc exclus ca, dacă mai așteptăm mult, să apară pe piață radiografia în culori fără nici un aport românesc (licență, cooperare etc.). Adevărat, nici colectivul românesc nu a stat în acești ani cu brațele încrucișate și a perfecționat invenția — dovadă, brevetele obținute **succesiv.** Nu a fost ușoară brevetarea în atîtea țări străine. După cum se știe, cînd se solicită un brevet, oficiul din țara respectivă îți opune alte invenții oarecum similare.

— Și dv. ați întîmpinat asemenea „opoziții“ ?

— Atît de multe încît mi-ar fi mai ușor să le evaluez în kilograme. Iată-le aci pe masă. Sînt cam 3 kg de brevete străine opuse nouă ! Am reușit însă să dovedim originalitatea și superioritatea tehnicilor noastre și am obținut cele 20 de brevete. Dar în timp ce în primii ani nu ni s-a opus nici o tehnică de radiografie în culori propriu-zisă — așadar, românii erau primii ! — din 1975 au început să figureze printre opozițiii tehnici similare străine. Riscăm deci să pierdem trenul ! Din fericire, în ultima vreme se acordă la noi o mai mare importanță radiografiei în culori, și lucrurile se pare că se urnesc din loc. Sînt deci optimist în ce privește viitorul — conchide Vasile Voinea.

Invențiile de care este vorba în articolul de față nu privesc, cum s-ar putea crede, doar radiologia. Noile tehnici își găsesc aplicabilitatea în microscopie, astronomie, practic în orice sferă de cercetare care face apel la vizual. Dar mai presus de toate, cum e și firesc, Vasile Voinea se gîndește la medicină. În curînd va apărea „Atlasul cromoradiografic de patologie osteoarticulară“ de doctor în științe medicale Vasile Voinea, profesor doctor Aurel Denischi, doctor Andrei Voinea și radiolog Niculina Rovența. Prima carte de radiografie în culori din lume va apărea în România.

LIONEL NIȚESCU ■

Un inginer privește la mașina omenească

Termenul de robotronică pare a ne transporta în plin roman științifico-fantastic, el evocă roboți cu ochi sclipitori și reflexe roșietice, cu microantene rotitoare în capetele lor de metal și cu mișcări sacadate, părtași la palpitante mașinații și răsturnări de situație.

Dar iată acum și o banală scenă de producție : pe banda de montaj sosesc două feluri de piese, unele pătrate, altele triunghiulare, care trebuie sortate. Operație extrem de simplă și totuși inaccesibilă unui echipament de automatizare convențional, oricît de complex ar fi. De ce ? Fiindcă, deși e vorba de mișcări repetitive, intervine aci și un act de decizie : „**Aleg** piesa pătrată, și nu pe cea triunghiulară !“ Or, pentru aceasta este nevoie de **inteligență.**

Sau iată un alt exemplu : o linie tehnologică în industria confecțiilor Pe bandă la încheierea procesului de producție se înșiruie diverse articole de îmbrăcăminte care trebuie sortate pe criterii de mărime, model culoare sau desen Din nou, o operație simplă și totuși complicată, întrucît reclamă intervenția inteligenței, omenești sau artificiale.

Cu aceasta din urmă pătrundem în regatul roboților industriali. Un creier electronic cuplat cu o cameră de luat vederi, controlînd axe comandate cu un sistem de macaz, ar putea fi, în principiu, perfect capabil să ia decizii în asemenea cazuri, eliberîndu-l pe operator de muncile repetitive care cer manevre de finețe. Acești roboți nu ar avea necesarmente aspect antropoid, însă aceasta este o latură secundară. De reținut însă că introducerea lor în fluxul tehnologic ar putea produce, dacă și cînd se va generaliza, o adevărată revoluție în gîndirea și realizarea practică ale unui mare număr de procese industriale. O viziune à la Karel Capek, însă strict tehnologică și lipsită de finalități malefice. Robotronica are deci șanse, într-un viitor probabil nu prea îndepărtat, să se transforme într-o activitate de proiectare inginerească. De pe acum ea se înscrie printre preocupările unor cadre didactice de la Institutul politehnic București : cercetătorul principal Mihail Nicu, doctor în științe medicale, șeful colectivului de biotehnologie al Politehnicii, și profesorul doctor D. Drimer de la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini.

Nu despre robotronică va fi însă vorba în articolul de față ci despre „știința-mamă“, care o cuprinde și pe ea, și anume biotehnologia, știință extrem de nouă, cu o multitudine de preocupări și de mare perspectivă. Cu toate progresele realizate la noi — le stă mărturie însuși colectivul mai sus-amintit — și în ciuda activității unor entuziaști ea rămîne totuși, într-un anumit sens, o **Mare Anonimă.**

Mai înainte de a discuta acest aspect să lămurim ce este biotehnologia. Este știința care îmbină preocupări ale biologiei și medicinei cu tehnologia și cu domeniul vast și în plină dezvoltare al aplicațiilor bazate pe modelul matematic. Ca atare ea devine, prin excelență, **o știință de frontieră, a științelor de frontieră,** cu multiple aspecte teoretice fundamentale — interesînd, bunăoară, bioingineria medicală – și nu mai puține importante laturi aplicative, legate în special de utilizarea unor instrumente electronice sofisticate și a calculatoarelor în studiul corpului omenesc și în general al naturii. Este semnificativ pentru spiritul care o animă faptul că însuși colectivul de biotehnologie a luat ființă, la noi, într-un institut politehnic, că este condus de un specialist în genetică și radiobiologie și că în jurul lui gravitează medici, ingineri, fizicieni, chimiști, matematicieni și automatiști, mai toți tineri. Cursul de biotehnologie care se ține la Politehnica bucureșteană este, dealtfel, primul de acest fel din țara noastră.

— Răspîndirea ideilor biotehnologiei în masa cercetătorilor români — remarca rectorul, profesorul doctor docent inginer Radu Voinea — a început din anul 1970, **țara noastră fiind în această perioadă printre puținele țări cu un înalt potențial științific care nu a abordat pe măsura posibilităților sale cercetări în acest domeniu.** În ultimul timp, preocupările s-au dezvoltat, au apărut studii de sinteză în unele volume editate de Academia Republicii Socialiste România, în reviste, a luat ființă un cerc de biotehnologie medicală pentru studenți și cadre didactice în cadrul Facultății de automatică.

Activități meritorii — trebuie relevat spiritul deschis manifestat la Politehnica bucureșteană față de aceste certări — dar încetineala cu care s-a luat startul, dacă ne putem astfel exprima, atîrnă încă în balanță, progresele reale nefiind pe măsura elanului cercetătorilor. Motivul principal : lipsește un cadru organizatoric adecvat. Desigur, nu se pune pentru noi problema de a **copia** structuri organizatorice, ci, în funcție de posibilitățile noastre, de a se studia modalitățile concrete pentru impulsionarea biotehnologiei și a aplicațiilor sale. Altfel riscăm, cu tot entuziasmul cercetătorilor, să pierdem teren.

Natura variată și importanța aplicațiilor sînt învederate de cercetările desfășurate pînă în prezent în cadrul colectivului de la Politehnică. Ele s-au axat pe mai multe direcții : **s-au efectuat pe calculatorul electronic modelări matematice ale inteligenței naturale, ale memoriei umane și ale unor organe de simț, s-au modelat matematic procesele de îmbătrînire, iar în prezent se abordează problema recunoașterii formelor de către calculator.** S-ar părea, la o primă vedere, că toate aceste preocupări au un interes mai mult teoretic. **În realitate, ele sînt adînc împlîntate în practica medicală.** Bunăoară, **recunoașterea formelor de către calculatorul electronic,** utilizabilă în „**descifrarea**“ **electrocardiogramelor, a electroencefalogramelor,** a ritmurilor biologice etc. Trebuie subliniat că grație calculatorului electronic se poate ajunge nu la o simplă îmbunătățire a randamentului, ci la un **salt calitativ în interpretarea acestor examene medicale atît de răspîndite, timpul necesar pentru o analiză scurtîndu-se de cîteva mii de ori !**

Colectivul de biotehnologie a organizat recent și o masă rotundă cu privire la o altă problemă medicalo-inginerească de mare actualitate și perspectivă : diagnosticul automat. Încurajator este și faptul că o serie de cercetări ale cadrelor didactice, precum și proiecte de diplomă ale studenților se orientează către biotehnologie. Semn al timpului ! Astfel, se studiază ...la Politehnică (sub conducerea științifică a fizicianului Nicolae Oprița) aplicarea ultrasunetelor în măsurarea extrem de fină a diametrelor vaselor coronare și cerebrale, adică a acelor vase supuse infarctului; se fac măsurători complete, cu tehnici electronice de mare finețe pentru determinarea acțiunii unor medicamente noi (doctorii Mihail Nicu și Geo Săvulescu) etc.

Ingineri, medici, matematicieni privesc și gîndesc **împreună** la mașina omenească, în căutarea de mijloace noi și tot mai eficiente pentru a-i evalua performanțele și a-i face reparații capitale.

L. NICULESCU ■

Nimeni nu poate deține monopolul în domeniul cercetărilor apicole

Apariția în nr. 16 din 20 aprilie a.c al revistei a articolului : „Nu se poate, nu e bine, dar rezultatele sînt remarcabile", mi-a trezit un interes deosebit. întrucît sînt într-o situație asemănătoare cu cea prezentată în paginile „Flacării". Astfel, după experimentări de peste 10 ani, am elaborat o metodă de lucru pe care am denumit-o „Dezvoltarea accelerată a familiilor de albine în perioada de primăvară, folosind încălzirea artificială a cuibului". Dar eficiența metodei nu se rezumă numai la aceasta. Ea poate fi folosită ori de cîte ori albinele nu sînt în stare să dezvolte cantitatea necesară de energie termică. Lucrul este de înțeles pentru oricine, dacă se ține seama de faptul că pentru a produce și menține în stup temperatura de +34°C — +35°, necesară pentru creșterea albinelor tinere, valoarea consumului de miere „combustibil" este mai ridicată decît cea a curentului electric folosit pentru producerea căldurii. Capacitatea albinelor de a produce căldura fiind limitată, prin folosirea căldurii artificiale noi putem veni în ajutorul insectelor, determinînd dezvoltarea rapidă a familiilor de albine, care astfel sînt în stare să valorifice cu mai mare succes sursele melifere.

Am avut credința că tovarășii de la Institutul de cercetări pentru apicultură (I.C.A.) din cadrul Asociației crescătorilor de albine (A.C.A.) vor înțelege și ei că au datoria să identifice, să studieze și să popularizeze tot ce poate contribui la dezvoltarea apiculturii în țara noastră. Ca urmare, am adus cazul la cunoștința Asociației crescătorilor de albine, propunînd organizarea unei experiențe de verificare a metodei elaborate de mine, dar contrar așteptărilor nu am primit nici un răspuns. Ca urmare, la data de 14.02.1978 am venit la București pentru a discuta problema cu tovarășul ing. A. Malaiu, director la I.C.A. Acesta, timp de o oră, mi-a prezentat o „documentare" în genul celei cuprinse în răspunsul dat revistei de către tovarășul ing. E. Tarța. Constatînd că orice discuție este de prisos am hotărît să plec. La ușă am fost oprit de către director, care mi-a spus că experiența se va organiza. Avînd încredere în spusele lui, ne-am înțeles să fiu chemat la momentul oportun la I.C.A. pentru organizarea experienței. Dar, așa cum dealtfel mă așteptam, A. Malaiu „a uitat".

În legătură cu răspunsul dat revistei „Flacăra" de către inginerul E. Tarța, îmi permit să constat unele lucruri cel puțin ciudate :

1. — În primul rînd, inginerul Tarța afirmă că „testarea instalației fraților Mezei nu a adus la rezultatele scontate", cu alte cuvinte încălzirea artificială a cuibului nu poate da rezultate, dar în același timp afirmă că în R.F.G. și R.D.G. această metodă se practică de două-trei decenii. Eeste oare posibil ca o metodă ce nu dă „rezultatele scontate" să fie practicată zeci de ani ?

2. — Inginerul E. Tarța afirmă apoi că : „Încălzirea electrică a stupilor în perioadele reci ale anului nu asigură în complex condițiile de microclimat obligatorii — temperatură, umiditate, schimb de gaze, reclamate de biologia și fiziologia ghemului de iernare. În realitate, milioane de generații de albine, în succesiunea lor, s-au adaptat condițiilor de viață în diferite zone geografice ale globului, formîndu-și însușiri ce le permit să creeze și să mențină cu succes microclimatul adecvat.

Afirmația de mai sus poate fi justă numai în cazul în care am pretinde că energia electrică ar substitui rolului ce îl au albinele lucrătoare în familia de albine. Dar lucrurile nu stau așa. Prin folosirea încălzirii artificiale, noi venim numai în ajutorul albinelor, care în condiții de temperatură scăzută sînt nevoite să lupte din răsputeri ca să creeze și să mențină în ghem temperatura de +34° — +35°C.

Relatîndu-vă cele de mai sus, nutresc speranța că înfățișîndu-le opiniei publice, vom putea determina pe tovarășii de la I.C.A. să vină totuși în întîmpinarea celor care, prin forțe proprii și pe baza unor invenții și descoperiri originale, se străduiesc să-și aducă aportul la dezvoltarea și modernizarea apiculturii în țara noastră.

Ing. TH. EȘANU ■

Dialog cu mesagerii unor vechi vremuri

CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI DE SEAMĂ ÎN ANTROPOLOGIE

Într-un institut de antropologie ambianța generală este cea pe care o bănuim, tulburătoare, grotescă și macabră, dar, mă rog, știința nu se îmbracă numai în culorile vii ale primăverii. Încăperile, culoarele, mesele cercetătorilor alcătuiesc aici o imensă necropolă în care mesagerii vremurilor apuse, răpiți prin deshumare somnului ancestral, sînt invitați să vorbească în numele științei, să-și dezvăluie viața și obiceiurile, să împlinească setea de cunoaștere a omului modern. Viii și morții fac aici casă bună.

Pretutindeni, deci, schelete omenești orînduite, etichetate și clasate cu grijă. Pretutindeni epipaleolitici cu dentiție impecabilă, prototraci cu însemnele trepanațiilor, tigve, tibii, clavicule, femururi frînte sau găurite de săgeți și buzdugane, traumatizate prin torturi sau contorsionate de maladii.

Reconstituirea vieții de odinioară pe baza osemintelor omenești nu reprezintă o știință tocmai nouă. Recentă și fascinantă ne apare însă metoda de remodelare a unor chipuri demult dispărute, posibilă astăzi prin colaborarea conjugată a mai multor științe : medicina, antropologia, arheologia, biologia, chimia, fizica. Meritul inaugurării acestei noi subdiscipline în țara noastră revine în principal unui eminent om de știință, medicului Cantemir Rișcuția, care, preluînd și îmbogățind metoda specialistului sovietic Gherasimov, a izbutit să aducă în fața ochilor figurile unor strămoși ce-și dorm de secole somnul de veci. Este vorba — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — de realizarea unei corelații între schelet și părțile moi ale organismului, de o reconstituire fizionomică exactă, cu repere perfect controlabile; metoda medicului Rișcuția excelînd prin reprezentarea unor trăsături etologice cu detalii de finețe în expresie. Bustul pictorului Ion Andreescu (1850—1882) aflat chiar pe masa de lucru a interlocutorului nostru, medicul antropolog Dardu Nicolaescu-Plopșor, reprezintă în această privință o recentă și concludentă realizare a genului.

— Munca de reconstituire, realizată pe baza rămășițelor pămîntești dezgropate la mînăstirea Țigănești, aparține în principal tot distinsului meu coleg, doctorul Cantemir Rișcuția, iar autenticitatea chipului reînviat în lut reconfirmă valoarea excepțională a metodei sale. Interesant de remarcat că după modelarea bustului, compararea acestuia cu autoportretul pictorului a avut darul de a provoca derută și surpriză. Cele două portrete reprezentau fizionomii diferite. Descoperirea unei fotografii, ce-l înfățișează pe artist la 28 de ani, a lămurit, însă, definitiv misterul. Privindu-se într-o oglindă așezată oblic (pentru o mai largă vizibilitate) Ion Andreescu și-a înfățișat ovalul feței mult alungit, cu trăsături modificate, idealizate, în vreme ce înregistrarea fotografică ne prezintă un chip aidoma celui modelat de către antropolog. Nici că se putea o mai strălucită reconfirmare a metodei doctorului Rișcuția !

— Vom avea deci prilejul de a asista la reînvierea trecutului național și, pe această cale, de a popula contemporaneitatea cu imagini ale strămoșilor noștri, de a constata în ce măsură noi cei de azi semănăm sau nu cu părinții noștri ancestrali, în ce măsură, să zicem dacii, romanii și locuitorii primelor formațiuni românești prezentau asemănări fizice cu noi cei de azi ?

— Doctorul Rișcuția vă poate oferi în această privință amănunte de ultimă oră.

— Vom consacra acestor remateliarizări fizionomice un articol special. Care este totuși părerea dumneavoastră ?

— Problema e puțin mai complicată, iar faptul că semănăm sau nu cu cei ce ne-au fost strămoși cu veacuri în urmă ne interesează, cred, mai puțin. Structura anatomică e în continuă schimbare și tipul fizic diferă uneori chiar de la o generație la alta. Comparați-i pe tinerii de azi cu tinerii din vremea tinereții noastre. Modul de viață, alimentația, comportamentul, caracteristice la un moment dat, își pun amprenta, creînd tipuri specifice. Corpul omenesc cunoaște o continuă remaniere. Practic după 286 de zile, în mod ciclic, sîntem cu toții proprietarii unui nou schelet. Totul apoi se modelează, cum spuneam, în funcție de alimentație și comportament. Ce om ar mai avea azi puterea de a umbla îmbrăcat în armură? Nici unul. Comparați-l pe un european cu un băștinaș din Arctica și veți constata diferențe sensibile în structura mandibulei. Obișnuința acestuia din urmă de a înmuia pielea animalelor, strîngînd-o între dinți, l-a făcut să posede un os mandibular mult dezvoltat. Altfel trăiau Dacii, altfel trăim noi. Săpăturile arheologice de la Schela Cladovei, ca să mai dau un exemplu, au dus la descoperirea unor schelete epipaleolitice cu o vechime de 8600 de ani. S-a constatat cu acest prilej că în multe cazuri moartea a fost provocată de săgeți cu vîrful din os. Mai multe cranii au dovedit că săgeata a pătruns prin maxilar, pătrunzînd pînă în cutia craniană.. Vă dați seama ce forță herculiană putea să aibă un asemenea arcaș ?

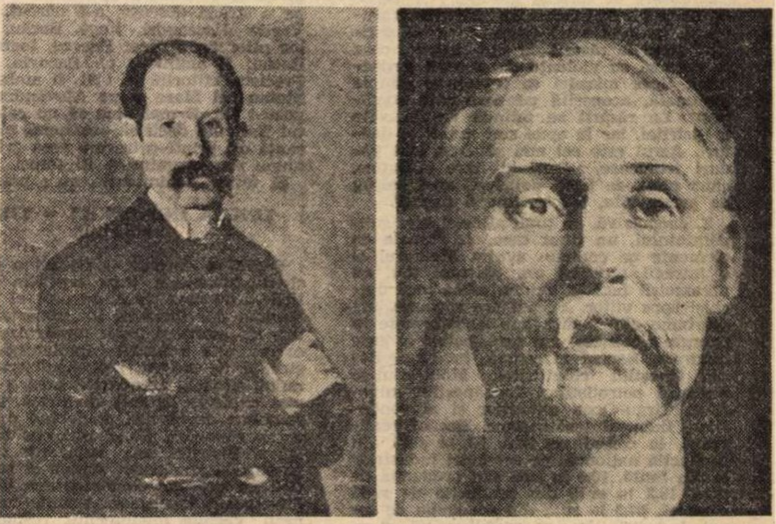
Două reprezentări plastice ale pictorului Ion Andreescu. În stînga, autoportretul artistului, în dreapta reconstituirea antropologică, realizată pe baza osemintelor deshumate.

— Deci care ar fi contribuția antropologiei în clarificarea unor probleme de etnogeneză și antropogeneză ?

— Personal nu pot accepta rolul milimetrului și moftului morfologic, dacă nu-mi spune nimic sub raport istoric. Nu formarea poporului român sub aspect biometric trebuie să ne intereseze, ci formarea personalității lui istorice, deci modelarea și remodelarea comportamentului uman și mai puțin metamorfoza trăsăturilor sale fizice și fizionomice. Or din acest punct de vedere, cercetarea antropologică poate aduce o însemnată contribuție la desprinderea unor permanențe ale trecutului național. Dar să părăsim teoria și să trecem la exemplificări. Să începem cu unele probleme de antropogeneză. În acest domeniu, școala românească de antropologie se poate mîndri, între altele, cu o descoperire de răsunet internațional. Este vorba de uneltele din os și piatră identificate în județul Vîlcea, la Gugiulești, în punctul numit Valea lui Grăunceanu. Uneltele fac parte din perioada prepaleolitică, au deci o vechime de circa 2 milioane ani și indică apariția primelor acțiuni deliberate ale omului, desprinderea elementului conștient din universul acțiunilor instinctuale. Totul probează că avem de-a face cu unelte de trebuință permanentă, utilizate în mod conștient și nu ocazional. Uneltele făurite din oase slujeau pentru lovit, zdrobit, pentru străpuns, despicat, răzuit și riciit. Omul primitiv le-a realizat prin lovirea lor cu pietre în stare naturală, dar pe care le-a adus de la o depărtare de 42 kilometri. Ne găsim în etapa în care nu a fost sesizat încă faptul că o piatră lcvită poate căpăta prin spargere muchii ascuțite, deci un stadiu timpuriu ce corăspunde cu momentul desprinderii omului din specia maimuțelor antropoide. Descoperirea umple un gol imens în cunoștințele despre faza timpurie a procesului de antropogeneză și a fost apreciată de către savanți de renume — între care Raymond Dart (Iohannesboug), Rudolf Feustel (Weimar) și Müller Beck (Berna) drept o cotitură hotărîtoare pentru istoria antropologiei europene. Ulterior, descoperiri asemănătoare au fost făcute la Sandhalia în Iugoslavia.

Problemele de etnogeneză — mai apropiate de înțelegerea și inima noastră — au cuprins o arie mai mare de cercetare. Antropologia a descoperit aici uluitoare permanențe în viața poporului nostru, dovezi indubitabile ale continuității noastre pe aceste meleaguri. În marea necropolă de la Gîrla Mare — Cîrna, cercetătorii au găsit în urnele funerare idoli de sex feminin care reproduc în detaliu îmbrăcămintea femeilor. Sînt vizibile ia cu mînecuță și altiță, cingătoarea, catrința și opregul, toate cu elemente ornamentale specifice portului oltenesc și bănățean. Totul a rămas neschimbat de mai bine de 3.5 milenii. E formidabil! S-a mai constatat că ritualul funerar ținea seama de vîrsta defunctului. După incinerarea unui copil, se introduceau în urnă, în mod simbolic, doar cîteva rămășițe pămîntești, în vreme ce după arderea unui cadavru de adult se adunau toate osemintele rămase după stingerea focului. La înmormîntările de azi se procedează în mediul rural relativ asemănător. La moartea unui copil mic, pomenirile se fac, de regulă, doar cîțiva ani, în vreme ce la adulți sînt continuate de urmași care nici nu i-au cunoscut. Obiceiul aparține acestor pămînturi. La Tîrgșorul Vechi, lîngă Ploiești, unde a fost descoperită o necropolă taifalică (popor german) ritualul de incinerare acorda atenție copiilor și foarte puțină adulților.

La Ocna Sibiului, o altă descoperire antropologică de însemnătate deosebită. Este vorba de o necropolă slavă, examinată exhaustiv de către arheologi și unde urnele conțin rămășițele pămîntești ale unor indivizi de sex opus. Oasele de femeie sînt de culoare alb-gălbuie, ca urmare a arderii lor în spațiu deschis, în vreme ce osemintele de bărbat, cenușii-negricioase, relevă arderea lor în spații limitate. Este vorba de practică barbară, specifică popoarelor slave poligame, aceea de a sacrifica la moartea bărbatului pe una din soțiile acestuia. În urnă a fost descoperit și cuțitul de sacrificare. Ne-au rămas în această privință descrierile unor martori oculari. Călătorii arabi Ibn Fadlan și Massudi înfățișează îngroziți în memoriile lor acest ritual singeros, afurisit de altminteri și de papii Leon al III-lea și Mauriciu. Iată deci, odată cu descoperirea de la Ocna Sibiului, și proba materială a acestor cruzimi practicate din veacurile VIII și IX. Ele n-au influențat însă în nici un chip ritualul funerar al populației autohtone. Foarte aproape de Ocna Sibiului, la Gușterița, o altă necropolă, aparținînd populației autohtone, dovedește că obiceiurile funerare au rămas neschimbate.

— Activitatea antropologului este, înțelegem noi, dependentă într-o mare măsură de cea a arheologului.

— Nu putem lucra independenți și opera de reconsiderare a trecutului național nu poate fi decît comună. Ceea ce nu înseamnă că avem întotdeauna și puncte de vedere comune. Personal consider că se cheltuiește prea mult timp fizic pentru scoaterea la lumină a unor clădiri urbane, castre, vile, și monumente și că se consacră insuficient interes așezărilor și necropolelor din mediul rural, acolo unde a trăit de veacuri marea majoritate a locuitorilor acestor pămînturi unde a avut loc în fapt geneza poporului român, unde pot fi urmărite mai bine permanențele care ne unesc peste veacuri și ne difinesc.

LIVIU TIMBUS ■

(Urmare din pagina 1)

ca s-o poți cuprinde, o desfășori, umplînd-o de larma Bistriței, a Trotușului și a Siretului, cu încrîngăturile lor de izvoare și de piraie, umplînd-o cu vîntul rece al țarcurilor de piatră și cu freamătul moale al dealurilor împovărate cu vii și livezi, harta foșnește ca un manuscris de preț. E, poate, șoapta confidențială, în pergament, a italianului Marcus Bandinus, călător și misionar prin Moldova lui Vasile Lupu Vodă, cel care, asemenea multor altora dinaintea lui și multor altora de după el, închide acest mijloc moldav între răzoare de fericită grădină, ca pe o insulă a lui Euthanasius : „Poziția orașului (a Bacăului, n.n.) este admirabilă, scăldată fiind la răsărit de rîul Bistrița, care se revarsă cu violență din munții Ardealului. Spre miazăzi se întinde o cîmpie minunată, acoperită cu dese sate românești. La răsărit se întinde vestita vale a Bistriței, iar la apus sînt munți și dealuri. Aerul este cel mai sănătos, sînt păduri frumoase, păsări și fiare sălbatice, rîuri pline de pești delicioși, apoi belșug de grîne, vite, fructe, unt și miere".

E, deopotrivă, un ținut al bogățiilor subpămîntului, un ținut care, în tabela de elemente ce compun avuția Moldovei și a întregii țări, își are pătratul său, cu parametrii încă în studiu, adică încă deschiși spre viitor. Bacăul are cărbune, are „cărbune alb" (adică ape transformate în energie electrică), are sare, petrol și gaze naturale. Bacăul înseamnă, pe lîngă Bacău, Oneștiul chimiștilor, Moineștiul și Zemeșul petroliștilor, Comăneștiul minerilor, Tîrgu-Ocna minerilor și al sondorilor, Buhușul țesătoarelor. Bacăul realizează, la ceasul de față, 58 la sută din producția națională de armături industriale din fontă, 10,5 la sută din producția de țiței, 18,2 la sută din producția de sodă caustică, 57,3 la sută din producția de fenol. Industria, în anii socialismului, și cu deosebire în cei din urmă, cei mai pregnanți ca impetuozitate a dezvoltării, a devenit, spun statisticile, ramura-forte, ramura-temelie a economiei ținutului, ea realizînd, în prezent, peste 67 la sută din produsul global, ea așezînd ținutul, spun aceleași statistici, din punctul de vedere al nivelurilor producției, pe locul 12 între județele țării. Bacăul, la sfîrșitul actualului cincinal, comparativ cu nivelul cincinalului precedent, va înregistra creșteri de 300,3 la sută la producția mașinilor de prelucrat metale prin așchiere, de 257,7 la sută la producția de cauciuc sintetic, de 299,7 la sută la producția de hîrtie, de 149,1 la sută la producția de confecții-textile, de 146 la sută la producția de armături industriale din fontă. Bacăul, vechiul ținut-grădină, pămînt fericit, dăruit cu toate darurile și harurile, dar loc în care „nu se întîmpla nimic", loc ocolit de drumurile civilizației veacului, nu mai produce, de mult, doar grîne, fructe și miere, doar scriitori geniali, doar legende istorice, doar peisaje bacoviene, doar grai molcom și parfumat. Produce mai mult („oleacă mai mult", zic cei ai locului, cu molcomie totuși moldovenească), iar acest „mai mult" sau „oleacă mai mult" înseamnă, de fapt, o mișcare tectonică înspre viitor a acestei bătrîne Moldove de mijloc, săvîrșită sub presiunea noului, în ritmuri de muncă, de creație și de viață de o intensitate fără precedent.

Trebuie deci ca, poposind în Bacău, să alungi imaginea luată de-a gata, moștenită sau împrumutată, trebuie, deci, să dai la o parte cărțile, amintirile, coșcovelile de pe ziduri, inerția clișeelor, trebuie epurată din memorie o întreagă încărcătură, ca senzația să se purifice, ca recepția să se elibereze, ca să poți străbate orașul cu inocența unui proaspăt călător. Dar a te plimba prin Bacău cu mîinile în buzunar, cu ochiul omului industrial, fără ochelarii de soare pe care ți-i impune orbirea rafturilor de cărți, a coșcovelilor, a amintirilor, a clișeelor, este, totuși, un lux. Fiindcă e greu să te desprinzi de toate acestea, e greu să uiți (și nici nu trebuie să uiți !) că orașul acesta e saturat de istorie, saturat de trecut și de cultul lui, chiar dacă, într-o anume vreme, un astfel de cult devenise, în unele privințe, o frînă a spiritului. La Bacău, pe o stradă obscură, s-a născut, se zice, Vasile Alecsandri, lîngă Bacău, într-un loc pitoresc, a creat Enescu, toamnele, la Bacău, îl amintesc pe Bacovia, biserica Precista, ctitorită la 1491, îi amintește pe Ștefan cel Mare și pe Alexăndrel, nesupusu-i fiu. E mai bine să nu calci asfaltul Bacăului decît să profanezi, prin ignoranță ori printr-o trecere prea grăbită, un nume sau o amintire. Și totuși...

Și totuși, schimbările s-au petrecut.

ȚINUTA INDUSTRIEI — ȚINUTA OMULUI

Bacăul a devenit — riscăm o formulă-clișeu, extenuată prin repetiția publicistică — un oraș tînăr, un oraș al tinereții. Vechile sale industrii (de pielărie, de hîrtie) au renăscut, s-au modernizat, s-au extins, alte industrii (metalurgie, construcții de mașini, industrializare a lemnului, ușoară, alimentară etc.) s-au afirmat exploziv în anii din urmă, mari ansambluri de blocuri, înglobînd mii și mii de apartamente, flanchează cheiul de piatră al Bistriței, noi bulevarde și piețe, parcuri și stadioane, spitale și școli, edificii de cea mai contemporană ținută arhitectonică, înconjoară vechile curți domnești, vechile monumente, restaurate, ca o centură de nouă civilizație, nu numai nouă, dar și vie, fierbinte, nespus de vie și de fierbinte prin forfota industrioasă a muncii, prin vitala irumpție de energii a unei populații tinere și dinamice. S-a investit, pentru asta, mult, s-au investit, în cincinalul trecut, peste 16 miliarde lei, alte peste 30 de miliarde sînt prevăzute pînă-n 1980. S-au investit, pe lîngă bani, pe lîngă marile eforturi de construcție, niște eforturi, la fel de intense, de demolare, nu numai a vechiului din peisaj, ci și a vechiului dintr-un spirit.

Una din cele mai impozante dintre tinerele industrii ale Bacăului este Fabrica de mașini-unelte. A intrat în producție în septembrie 1973, celebrîndu-și deci, în aceste zile, abia o jumătate de deceniu de existență. Dotată modern, la nivelul tehnicii mondiale, pentru realizarea unui amplu, bogat și pretențios program de fabricație, cuprinzînd o întreagă gamă de mașini de prelucrat metale prin așchiere, această tînără întreprindere, în cincinalul pe care-l străbatem, își sporește producția de peste trei ori. Mașinile pe care le fabrică, realizate în zeci de tipuri și variante moderne (opere, în covîrșitoare majoritate, ale specialiștilor locului, ale „grupei de cercetare" a fabricii, ale colaborării ei, printr-un număr impresionant de contracte, cu institute științifice și de învățămînt), sînt cunoscute, astăzi, în toată țara, sînt cunoscute și în alte țări, ele călătoresc, de ani și de ani, spre expoziții tehnico-economice de pe toate meridianele și, de regulă, cînd ajung în cîte un loc, rămîn acolo, solicitate fiind chiar și în centre industriale de vechi tradiții. Creatorii acestor mașini, specialiștii fabricii, inginerii, tehnicienii și muncitorii ei, sînt niște tineri. Un partener străin (unul din cei care au cunoscut și vechiul Bacău, fiind, după propria-i mărturisire, un îndrăgostit de orașul lui Bacovia și Alecsandri) îi mărturisea directorului fabricii, după o vizită prin moderna incintă, admirația față de acești tineri, o admirație în care intra (tot după propria-i mărturisire) și o uimire. Nu, nu uimirea că „nasc și în Moldova oameni", el cunoștea mai de mult acest adevăr, el știa cîte glorii dăduse, în timp, acest oraș și această Moldovă, ci uimirea că, iată, nu cîteva personalități singuratice, de excepție, cum se întîmpla altădată ci un întreg colectiv, compus din mii și mii de personalități ale muncii, ale creației, se distinge, prin opera lui, ca un colectiv exemplar, deosebit de capabil, deosebit de bine pregătit. Cînd și-au însușit acești tineri o asemenea pregătire ? s-a mirat oaspetele.

Și-au însușit-o „oleacă mai repede decît alții, ca să recucerească un timp pierdut, ca să înfrîngă o mai veche și îndelung neclintită gravitație istorică, gravitația întîrzierii, ca să pună mai sus niște cărămizi, ca să impună cît mai sus, pe noile cărămizi, niște idei și niște fapte.

În ultimii doi ani (1976 și 1977), Bacăul s-a îmbogățit cu 10 mari obiective industriale. Cel mai nou, purtînd „marca de fabricație" a anului '78, e un combinat de îngrășăminte chimice („Cicul", cum îl numesc băcăuanii, după inițialele de pe firmă : C.I.C.), edificat în chiar orașul-reședință. Totul, aici, de la detaliu și pînă la corelația între giganți, adică între fabricile combinatului, de la marile instalații conectate la creiere electronice la „demisferele" ce se împotrivesc (cu deplin succes !, ni se spune) nașterii ceții de acid sulfuric, poartă pecetea celor mai noi cuceriri, a celui mai mare grad de tehnicitate cunoscut pe plan mondial. Cei ce conduc instalațiile sînt niște tineri. Ing. C. Băncilă, șeful atelierului (de fapt, o mare, complexă fabrică) de acid sulfuric, are în jur de 30 de ani, vreo 30 de ani are și șeful de echipă Mihai Munteanu, dar ei, ni se spune, sînt printre cei (puțini !) ce „strică media de vîrstă" a fabricii, cifrată între anii operatorului Vasile Nistor (care-s 20) și ai operatorului Vasile Popa (care-s 21). Cu acești tineri și foarte tineri chimiști, parametrii proiectați ai producției au fost atinși, aflăm, cu trei luni înainte de termen.

„Tinerețea Bacăului" își anexează, de fapt, toate vîrstele, înmănunchindu-le într-un unic șuvoi, într-un unic torent al noului, adunînd afluenți de pretutindeni, de pe întreaga vale a Bistriței băcăuane, transformată în vale industrială. La Fabrica de hîrtie „Letea", celebra, vechea „moară de hîrtie" inaugurată în veacul trecut, muncitorul specialist Gheorghe Farcaș, Erou al Muncii Socialiste, om în vîrstă, participant la actul naționalizării de-acum trei decenii, supraveghează o mașină nouă, care se cheamă „mașina nr. 11", montată în fabrică de puțin timp. E o mașină-uzină, un colos (șapte metri înălțime, 20 de tone), supravegheată, sub supravegherea lui Farcaș, de niște tineri, de niște băieți pe care-i cheamă N. Damian, M. Farțade sau V. Munteanu. Dialogul între generații nu se poartă prin vorbe. Ar trebui, ca să se-audă vorbele, oprită mașina, oprite uriașele valțuri, al căror huruit umple cerul halei, asurzitor ca al unui avion cu reacție, ar mai trebui și ca numiții băieți să-și scoată de la urechi „antifoanele", adică dopurile-antizgomot, asemănătoare cu clapele unor căști de aviatori. Dialogul între generații — și, mai ales, dialogul generațiilor reunite, reunite sub semnul noului, cu noul, cu exigențele lui, mai simplu spus cu mașina nr. 11 — se poartă, cum ușor se poate înțelege, prin fapte, aceste fapte spunînd, de pildă, că, după numai un an și jumătate de funcționare, mașina nr. 11 „și-a scos banii", amortizînd tot ce s-a cheltuit pentru ea. Faptele mai spun că hîrtia este de calitate, de cea mai bună, de cea mai pură, graficele de pe pereții halei (scrise și ele pe „hîrtie de calitate", pe hîrtie de Letea) atestă sporuri continue la acest capitol. Cînd și cînd, Gheorghe Farcaș „ia probe de calitate", adică rupe o bucată ca o filă din giganticul sul de hîrtie pe care îl desfășoară și-l înfășoară mașina și, punînd-o „în zare", adică în bătaia soarelui, la fereastră, îi cercetează gradul de alb, satinajul și transparența. Ce se vede, de fapt, cînd pui o filă în zare ? Se vede filigranul, adică emblema heraldică, adică semnul sau blazonul meșterilor. Suprapuse, filă cu filă, filigranele capătă relief, ca și cum în adîncimea cărții (căci s-a alcătuit, astfel, o carte, o carte a fabricii) s-ar afla în inimă. E inima acestor meșteri, bătrîni sau tineri, care bate în ritmul noului, pentru nou.

ȚINUTA OMULUI — ȚINUTA ORAȘULUI

Lîngă uzinele țesute strîns, ca vertebrele unui lanț, încercuind orașul și în același timp deschizîndu-l spre toate zările — e orașul. Bacăul marilor ansambluri arhitectonice, Bacăul marilor ritmuri ale construcției pentru oameni. Capitala unui ținut în care s-a construit foarte mult (într-un sfert de veac, peste 35 000 de apartamente), în care se construiește mereu (în acest an, încă 6 000 de apartamente). Cîndva, un tîrg cenușiu (un pictor băcăuan, Nicu Ene, transpunînd parcă tristeți din Bacovia, făcuse din acest cenușiu dominanta de culoare a pînzelor lui, dedicate urbei), azi un oraș cu sute de blocuri albe, un oraș în plină edificare, un oraș care miroase a var, a bolovan de munte spart cu dalta, a catarge de brad ridicate spre ceruri de macarale, a mortar crud, a respirație trepidantă de muncă și viață. Un oraș care trăiește și respiră, mai mult ca oricînd, în viitor. Bacăul lui Bacovia avea 30 000 de locuitori, Bacăul va ajunge, în curînd, la 140 000 de locuitori. Prognozele indică, pentru deceniile următoare, o triplare a populației. În cartierele noi (Cornișa 1 și 2, Cremenea, Miorița, Milcovul, Izvoarele etc.) se vor construi noi ansambluri de blocuri și noi artere. Recent, au fost declanșate lucrări constructive de anvergură în chiar inima urbei, pentru traducerea în beton și sticlă a ceea ce arhitecții și edilii numesc „detaliu îmbunătățit de sistematizare a centrului". Clădiri bătrîne, roase de ani, stridente în peisajul cel nou al orașului, clădiri perpetuînd anacronic, chiar sub orbita centrului, un cearcăn bacovian de gri, acum dispar, făcînd loc noului. Dispare Bacăul agonic al lui Bacovia, Bacăul cenușiu al lui Nicu Ene, Bacăul părăginit, trist, fanat, Bacăul cu abator, cu cazarmă și cimitir închizînd între ele, adică în miez, o gigantică mahala (cea din cîntec, dar fără clavir !), dispare izul de periferie, apăsătorul iz de periferie ce impregna altădată priveliști, lucruri și vieți, ce coclea altădată pînă și cerul gurii, dispare cîntecul : „La Bacău, la Bacău, într-o mahala"... Nu dispar monumentele, strălucitoarele monumente ale trecutului, ele sînt integrate organic întregului, coerenței lui, viziunii arhitectonice a viitorului, pe o axă ce ține de specificul locului. Remarcabile, de asemenea, curățenia străzilor, buna gospodărire, în evoluție de la an la an, nu numai în Bacău, ci și în celelalte așezări ale ținutului. Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, orașul chimiștilor, a fost distins, recent, cu Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I în întrecerea patriotică-gospodărească desfășurată în 1977 între localitățile țării. Orașul a mai cucerit acest loc I în două rînduri, în 1964 și 1972.

Spațiul arhitectonic-edilitar este o primă expresie culturală. Un „Bacău cultural" a existat, desigur, dintotdeauna, dar cu circulația bunurilor spirituale, a bucuriilor artei, restrînsă, fatal, la orbita unui cerc îngust de intelectuali. Paul Anghel, în niște pagini închinate Bacăului, povestește cum, în 1945, cînd George Enescu a anunțat un concert la Bacău, „orașul cultural" a trăit niște zile de panică. Nu s-a putut fabrica la iuțeală, povestește P.A., un singur pianist acompaniator, care să nu lezine pe clape, comițînd altceva decît imprudența unui solfegiu. S-a înjghebat în extremis o soluție, pe care artistul a primit-o zîmbind generos. Venise, de fapt, să cînte pentru mulțimile muncitoare ale orașului. Și muncitorimea orașului, notează cronica acelei zile, a luat cu asalt ușile teatrului, ca să-l asculte. A fost ca o anticipare a unui nou, vast, simfonic program cultural, pe care anii ce au urmat l-au împlinit în major. Orașul de azi, cu teatru, cu filarmonică, cu muzee, cu biblioteci și pinacoteci celebre, cu prestigioasa revistă „Ateneu", cu numeroase formații artistice, cu cluburi și cenacluri muncitorești și studențești (Bacăul fiind, de mai mulți ani, oraș universitar), cu împliniri majore ale creației tehnice, cu o viață științifică gravitînd în jurul nucleelor de nouă și modernă industrie, aduce în „Cîntarea României" acordurile unui program cultural cu adevărat simfonic.

„La Bacău, la Bacău"...

La Bacău, în inima bătrînei Moldove, răsună, pe un podium înalt, acordurile ample ale viitorului.

BACĂU,

UN ORAȘ PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

Dor de Vrancea

Soarele verii, cînd ridică lancea
Și dă în vii și-n fructe să se coacă,
Te umpli, iar, viața mea săracă
Sub dulce zodie, de dor de Vrancea.

Mi-e dor de tine, țara mea bătrînă,
Mi-e dor de tine, țara mea de mîine,
Văd un copil, ținînd la piept o pîine,
Parcă planeta ar purta-o-n mînă.

Voi fi bătrîn cînd se vor face toate,
Ciobanul Mioriței o să-nvie
Că numai învingînd o tragedie
Îți știe lumea gustul, Libertate !

Cu lancea soarele lovește-n roade
Și ele-s fericite că le doare...
Te laud Vrancea mea nemuritoare,
Și simt sub talpă flăcări în cascade.

De-aicea ne-am vărsat la suprafață
Spre noi dogoarea din adîncuri vine ;
O, dulce Vrance, unghi către destine,
Curat tipar primordial de viață !

De dincolo de trecătoare verbe,
Cu umbra lui mă caută oierul
Dă-mi, Doamne, timp ca să mă afle cerul
În Vrancea, cînd va vrea să mă întrebe.

Sub pașii faunei, flora murmură,
Crăciun îmbelșugat va da arșița
Și iarăși se aude Miorița
Nai cosmic pe Carpații de curbură.

ADRIAN PAUNESCU ■

ACASĂ LA EFTIMIE MURGU

La Rudăria s-a născut și a copilărit
EFTIMIE MURGU
1805 – 1870
unul dintre conducătorii mișcării
revoluționare de eliberare națională
și socială a românilor din Transilvania
și Banat conducător de seamă al re
voluției de la 1848

Mergeam spre Rudăria, satul în care la 20 septembrie 1805 a văzut lumina zilei Eftimie Murgu, fiu al unui ofițer de grăniceri din Banat, revoluționarul de mai tîrziu, cel care la 1848 își va înscrie numele în cartea de aur a istoriei neamului românesc cu osebire a celui vitregit de libertățile naționale, transilvăneni și bănățeni, deci spre acel loc de întîlnire cu istoria și tot ceea ce mă înconjura îmi argumenta cu tot mai multă insistență că într-adevăr „veșnicia s-a născut la sat".

Am văzut în satul lui Eftimie Murgu femei care urcă pe Rudărica în sus, spre morile moștenite, odată cu numele înscris în certificatul de naștere, ducînd deasupra capului săculețul cu boabe de porumb fără să se sinchisească măcar de duduitul camioanelor grele care coboară în mare grabă, ducînd spre Iablanița seculare păduri. Le trebuie o oră pentru a măcina 15 kg. fără a avea măcar senzația că timpul, prin alte părți, alunecă într-o goană nebună, fiindcă, practic, existența lor n-a intrat încă sub zodia urgențelor, a spațiilor cumplit de fragmentate de necesitatea zborurilor spre nemărginirea cosmică.

UN SAT MIC DE OAMENI MARI

Pe vremea imperiului existau în Banat 98 de sate care primiseră din partea autorităților statut grăniceresc în schimbul unor oarecare privilegii pentru oamenii dinlăuntrul lor. Și poate nu întîmplător în componența acestor detașamente intrau aproape exclusiv românii băștinași tocmai datorită extraordinarei lor statornicii pe un pămînt pe care, vremelnic, s-a întîmplat să fie altcineva stăpîn. Apărîndu-și puținul avut, bizuindu-se pe credința de neclintit că sînt urmași în linie dreaptă ai unui popor de viteji, ei apărau în același timp ca nimeni alții, odată cu glia strămoșească și hotarele unui imperiu care se sinchisea prea puțin de soarta celor umili. Singurele lucruri dătătoare de forță pentru această mînă de oameni au fost cîntecele, freamătul codrilor, adierile răcoroase ale vîntului de pe plaiuri și, de ce nu, drumul roman din apropiere ce făcuse cîndva legătura dintre Dunăre și celălalt drum ce ieșea mai jos de Caransebeș, la Castrul Tibiscum, iar de acolo spre Porțile de Fier ale Transilvaniei. O simbolică ieșire spre capătul acelei istorii cînd s-au clădit pentru veșnicie nume de hotară, de munți și de ape, de oameni hărăziți veșniciei. Firesc deci să punem întrebarea de cînd este atestată documentar Rudăria. Pentru a afla răspunsul, învățătorul emerit, azi pensionar, Vasile Nemeș, moldoveanul care și-a dăruit din viață mai bine de 50 de ani generațiilor de copii din Rudăria inițiindu-i în tainele slovei dimpreună cu abecedarul omeniei și dragostei de muncă, mă invită la o plimbare de vreo doi kilometri în susul apei, acolo în mijlocul naturii unde și astăzi memoria timpului a rămas intactă. „Documentar, își începe învățătorul Nemeș incursiunea în istorie, localitatea este atestată în 1243 cu ocazia năvălirii tătarilor cînd cneazul local, Iacob Gîrlișteanu cu armata sa s-a constituit în ariergarda lui Bela al III-lea, regele Ungariei în retragerea sa spre țărmurile Adriaticii împreună cu întregul tezaur al coroanei. Drept răsplată pentru vitejia dovedită, Iacob Gîrlișteanu este numit ban. Un alt urmaș de-al său cu același nume este ban al Severinului, fiind contemporan cu Ștefan cel Mare iar ginerele lui, Vaida Bona, l-a ajutat pe Matei Basarab în bătălia de la Plumbuita pentru ocuparea tronului Munteniei. Mulți Gîrlișteni mai apar în istorie ca bani, vicebani și castelani ai cetăților din Mehadia și Caransebeș.

Ferite de stînci s-au dovedit la fel de puternice ca ele, morile

În acest spațiu al unei istorii demne în urmă cu 173 de ani s-a născut Eftimie Murgu. Faptul că s-a născut într-un sat împrejmuit de munți s-ar putea crede că l-a izolat din calea ideilor de libertate. Tocmai acest lucru vine să demonstreze că și prin aceste locuri sentimentele oamenilor, nestinsa lor ură împotriva dinastiei imperiale, conștiința apartenenței lor la o comunitate etnică și lingvistică dezbinată arbitrar de evoluția neprielnică a istoriei, și-au conservat pe de-a-ntregul vigoarea pentru ca la ceasul potrivit să intervină cu forța ideilor și tezaurul de argumente lingvistice în favoarea reîntregirii neamului românesc. Că aceasta era starea și în acest colț de plai o demonstrează și faptul că apariția lui Eftimie Murgu la cumpăna veacului nu este nici pe departe un fapt singular.

Primele 4 clase primare Eftimie Murgu le face la școala din satul natal, cu limba de predare română înființată încă din 1770. La Budapesta își dă doctoratul în drept și filosofie. Deși odată plecat, popasurile sale la Rudăria aveau să fie mai mult decît sporadice, el n-avea să-și uite niciodată obîrșiile și scopul pentru care a plecat în lume. La numai 25 de ani, împreună cu Damaschin Bojinca, un alt bănățean animat de aceleași idealuri, aveau să publice în „Biblioteca românească" în limbile latină, română și germană, o lucrare în care demonstrează originea latină a limbii române și continuitatea poporului nostru în Dacia, replică la teoriile fanteziste ale lui Sava Tököly. Nu avea să-i uite niciodată, și, cu atît mai mult, în anii premergători revoluției de la 1848 cînd practic aveau să se constituie temeiurile politice ce aveau să joace un rol decisiv în cei 70 de ani de care a mai fost totuși nevoie pînă ce la Alba Iulia să poată fi consfințită Unirea cu Principatele Române.

În 1970, cu prilejul centenarului morții sale, cinstindu-i memoria și activitatea desfășurată în slujba idealurilor de veacuri ale poporului român, este luată hotărîrea ca localitatea să-i poarte numele. Cu această ocazie, se dezvelește un bust și se așează o placă memorială.

URMAȘII DE AZI AI LUI EFTIMIE MURGU

Vlădia Gligore are 70 de ani și la această vîrstă grijile lui se rezumă la a arunca un braț de fîn vițelor din grajd, să mai smulgă o buruiană din stratul de flori iar pe înserat să mai iasă în drum la o vorbă cu vecinii. Cînd am trecut prin dreptul casei sale „poarta mare" era larg deschisă așa că îndemnat de învățătorul Vasile Nemeș i-am pășit pragul. Are doi copii, un băiat muncitor la secția de drumuri și o fată măritată în sat. Un nepot, Ion, e șofer, iar celălalt, Grigore, de numai 17 ani este elev la Liceul industrial de construcții din Reșița. Curtea, închisă de jur împrejur de casă și anexele gospodărești, solid înfipte în pămînt, umbrită de covorul de vie de deasupra, strălucește de curățenie. În „șura" de la drum, cîndva reședință de drept a căruțelor, o „Dacie-1300" albastră, a nepotului șofer, completa imaginea actuală a universului material specific pentru „Eftimie Murgu". Firește, întîmplarea a făcut să intrăm într-o gospodărie mai apropiată de ceea ce se cheamă tendința spre bunăstare. Făcînd însă bilanțul „la zi" al acestei tendințe el este deosebit de grăitor pentru modul în care se desfășoară. Aproape fiecărei a zecea familii îi revine un autoturism și o familie din 10 și-a amenajat baie proprie. În 1977, prin cooperația de consum locală s-au desfăcut mărfuri în valoare de 7,4 milioane de lei, dar, așa cum ne spunea primarul comunei, tovarășul Ilie Imbrescu, datorită cerințelor tot mai mari de a achiziționa bunuri cu valoare ridicată, posibilitățile cooperativei acoperă doar 70% din necesar. Pe de altă parte universul necesităților individuale cultivate de masiva pătrundere a elementelor civilizației moderne se integrează armonios universului de necesități comune, obștești. Clădirea noii școli construită în urmă cu 10 ani dispune de 12 săli de clasă în care 16 cadre didactice asigură pregătirea celor 302 elevi plus a încă altor 104 prichindei de la grădiniță, adăpostită și ea, din 1970 de o nouă construcție. Pentru cadrele de specialiști de la C.A.P., școală și dispensarul medical a fost construit de curînd un bloc cu 9 apartamente iar în zilele petrecute în comună tocmai începuse pozarea celor 9 kilometri de conductă pentru alimentarea cu apă a locuințelor.

Orașul cel mai apropiat de „Eftimie Murgu" este Anina, la circa 35 de kilometri dar singura posibilitate de legătură o constituie autobuzul. În Valea Almăjului nu există căi ferate. Amănuntul, integrat tendinței generale de migrare spre centre urbane, nu este lipsit de importanță. Astfel, cu toate că fertilitatea pămîntului este departe de a fi generoasă, locuitorii din „Eftimie Murgu", și nu numai de aici, au izbutit să-i compenseze zgîrcenia prin valorificarea unei importante părți a forței de muncă în exploatarea forestieră, minieră și prestări de servicii asigurînd toate premisele trecerii spre urbanizarea vieții rurale, dar, lucru demn de reținut, bizuindu-se aproape exclusiv pe ocupații tradiționale. Așa se explică faptul că procesul de migrare, deși evident, se desfășoară în limite rezonabile, fără a afecta structura demografică, a vîrstei active îndeosebi, existînd din acest punct de vedere toate elementele necesare dezvoltării economice și sociale în cadrul structurii tradiționale dar la nivelul productivității caracteristice pentru întreaga țară.

Învățătorul emerit Vasile Nemeș, autorul unui volum în pregătire despre satul lui Eftimie Murgu ● Portul popular din Valea Almăjului rămîne

ION DANCEA ■
Fotografiile autorului

ANUL XXVII — Nr. 36 (1 213) — 7 septembrie 1978

Un caz de îmburghezire „legală"

La ora 8 și 20 minute, duminică 27 august a.c., sunăm la unul dintre apartamentele de pe strada Episcopiei nr. 2—4. O stradă în imediata apropiere a Ateneului Român. Ultracentral, cum se spune. Sîntem însoțiți de doi ofițeri de la circumscripția 2 miliție din București. Mai mulți locatari cinstiți din imobil sesizaseră că vecinul lor Tănăsescu Ion duce un mod de viață care, afirmă ei, e mult prea îmbelșugat față de restul cetățenilor, față de veniturile legale pe care le poate avea. S-a dat, cum era și normal, curs sesizării și iată-ne sunînd la ușa apartamentului ocupat de familia Tănăsescu Ion. Soț, soție, doi copii minori. Aflasem între timp că T. I., are un apartament somptuos, singur pe întreg etajul 4 al imobilului. 4 camere, două bucătării (într-una se gătește, într-alta se mănîncă), 3 oficii, două grupuri sociale, boxă jos. Camerele au toate dimensiuni mari, foarte mari. Mai știau tovarășii pe care i-am însoțit că Tănăsescu Ion are un atelier particular de marochinerie pe strada Nuferilor nr. 5 — loc de asemenea ultracentral. Firește, nu faptul că omul are atelier particular ne-a determinat să-l deranjăm în duminica Ferches și bășcălios ne-a primit T.I. Conducîndu-ne extrem de amabil în bucătăria unde nu se gătește, se declară revoltat și ne spune că a mai fost dat la Legea 18 (controlul averilor dobîndite pe alte căi decît pe cele licite) și își exprimă convingerea că și ceea ce va urma va fi tot apă de ploaie. Este vorba doar de o discuție, este asigurat, și ne stă la dispoziție, cu o mînă malițioasă, ca să folosim un eufemism. T. I. are 46 de ani dar conservat arată cam de 30. Soția sa este casnică, cealaltă, de care a divorțat (nu mai corespundea ca vîrstă), locuiește cu un etaj mai jos. În stradă, la locul de parcare autoturismul său „Renault 16" se odihnește cuminte. Apartamentul, din cîte apucăm să vedem conduși spre bucătărie, este mobilat extra. T. I. ne spune că apartamentul l-a cumpărat anul trecut cu 50 000 (!!!) după ce, ni se arată niște hîrtii, ani în șir a contribuit cu 300 de lei lunar la întreținerea fostului proprietar „un boșorog" cum nepotrivit, grosolan se exprimă actualul proprietar. Ni se chiar spune, romanțios, cum probabil crede T. I. că fostul proprietar avea cinismul ca an de an să vină la T. I. și să-l roage să-i dea bani să-i cumpere un tort fratelui său, adică al fostului stăpîn al apartamentului. Chiar, cîtă neobrăzare ! Luîndu-ne în continuare peste picior T. I. ne asigură că este „blindat" cum noi nici nu credem și că mai bine mergeam la pescuit decît să deranjăm o atît de simandicoasă persoană. La observația noastră politicoasă „Stați bine tovarășe Tănăsescu" se răspunde, pe linia cinismului ce aparține unei lumi prea puțin onorabile că „Da, domnilor, statul are grijă de oamenii muncii". Sigur, așa este, noi ne referim însă la ton.

În liniile cele mai mari cu putință viața lui Tănăsescu Ion este cam aceasta : a absolvit liceul comercial, dar diplomă nu are, căci, ne spune, știți domnilor, arhivele s-au distrus. A lucrat un timp în cooperația meșteșugărească, în meseria sa, dar în 1962 a avut un mic necaz. Deferit justiției, a fost condamnat la 7 ani închisoare pentru complicitate la delapidare. Beneficiind de clemența statului, a executat doar 4 ani după care, scîrbit de cadrul organizat al unei cooperative a obținut — cîtă bunăvoință ! — dreptul, în 1970, de a deschide un atelier particular de marochinărie avînd ca profil repararea și confecționarea genților de voiaj și a poșetelor. Întrebăm și noi cît cîștigă lunar sau anual dar absolut derutant ne spune că asemenea socoteli „nu ține". Ar fi prea meschin — ne lămurește binevoitor. Într-un tîrziu zice o cifră totuși : 65 000 anual. Pe lîngă acest „domnule" spus ostentativ ne mai frapează că T. I. nu știe la vîrsta sa că nu se mai spune „sfat popular" și cu atît mai puțin „prefectura generală a poliției" unde, ni se confiază, a fost chemat în 1976. Cum de la prima vedere ceea ce se vede dovedește, cel puțin în parte, justețea sesizărilor, șeful circumscripției 2 miliție, locotenent-colonelul Ovidiu Crețu, propune cercetarea atentă, atentă, obiectivă a lui Tănăsescu Ion pentru o eventuală încadrare la Legea 18. Tot însoțit de ofițeri de miliție vizităm, în altă zi, atelierul particular de marochinărie al lui T. I. din strada Nuferilor nr. 5, sectorul 7. Vedem pe ușă programul de lucru, ca să zicem așa — în fiecare zi, rețineți bine, în fiecare zi, de la ora 17 la ora 19. Vă cam dați seama ce ar însemna ca acest întreprinzător particular să lucreze 8 ore pe zi ! Deși este chiar ora 17, Tănăsescu Ion n-a apărut încă. La coadă pe puțin 20 de femei. Menționăm că de acasă pînă la atelier T. I. are de străbătut astronomica distanță de 400—500 de pași ! Vine la ora 17,40 și treaba începe. Unele dintre femeile ce au stat la coadă ies cu poșete și, rugîndu-le frumos să ne ajute, abordăm două dintre ele. Se numesc Dolean Anica din București, strada Valeriu Braniște, sector 4, și Hremariuc Paula, Calea Știrbei Vodă nr. 2. Prima a cumpărat o poșetă albă din PVC, cu mîner și lănțișor, cu căptușeală de serj, la prețul de 258 lei, a doua una verde, confecționată aidoma dar verde cu 263 lei. N-au primit nici un bon și dealtfel nici n-au pretins întrucît, ne asigură, nu decontează. În atelier, nu este afișată nici o listă de prețuri, dar un alt fapt este și mai curios, ca să nu spunem, mai mult. Cei care sînt alături de noi consemnează în procesul verbal de constatare cele declarate de cliente în timp ce Tănăsescu Ion încearcă, prin semnele obișnuite surdomuților, să le determine să spună că au dat cîte 238 de lei și nicidecum 258 și 263. Manevra nu reușește și vizibil enervat Tănăsescu Ion se repede asupra procesului verbal de constatare și încearcă să-l rupă. Mare lucru nu reușește însă. Întrebăm dacă este obligat să elibereze bon și ne răspunde că nu din moment ce a lucrat cu materialul său. Mai întrebăm de ce nu respectă programul de lucru pe care singur și l-a stabilit dealtfel. Ne răspunde clar : „am condus pe cineva la gară". Sigur, explicația ne convinge ! Tănăsescu Ion ne mai asigură că procură, în marea majoritate, materia primă de la „Guban" Timișoara unde se află un magazin de prezentare (în paranteză fie scris și noi cunoaștem locul cu pricina dar n-am observat să se desfacă deșeuri de PVC). Cu știuta bunăvoință a tovarășilor în drept de la celebra întreprindere din Timișoara se va lămuri desigur și acest aspect.

Ne deplasăm la Circumscripția financiară a sectorului 7 unde este în evidență particularul Tănăsescu Ion. Discutăm cu tovarășul Constantin Braniște, inspector șef care cu amabilitate ne dă relații oficiale și revelatoare. Tănăsescu Ion are autorizație pentru atelier particular de marochinărie din 19 septembrie 1970. Autorizația i-a fost acordată de către Comitetul executiv al consiliului popular al sectorului 7. Autorizația eliberată a avut numărul 289. În 14 noiembrie 1972 chiar eu, cu cererea 68 767, am solicitat anularea autorizației. De ce ? Pentru, în principal, confecționarea altor obiecte decît prevede autorizația, pentru lipsă de corectitudine față de clientelă. Prin decizia 535 din 17 noiembrie 1972 a Comitetului executiv al consiliului popular al sectorului 7 ea a fost anulată.

Tovarășul inspector șef Constantin Braniște nu știe de ce același organ a revenit asupra propriei decizii, reacordînd autorizație de funcționare în 23 februarie 1973 cu decizia 541. La ora anchetei noastre nu am găsit tovarășii respectivi așa că pe această cale rugăm respectuos factorii respectivi ai Consiliului popular al sectorului 7 să facă puțină lumină în acest caz.

— Tovarășe inspector șef Braniște, ne vedem nevoiți — dealtfel în limita de competență pe care ne-o asigură delegația semnată de conducerea redacției — să vă întrebăm cît cîștigă, conform actelor dumneavoastră, singurele valabile cu siguranță, particularul Tănăsescu Ion. Întrebăm aceasta deoarece locuiește într-un imobil proprietate personală a cărui valoare se cifrează la circa 400 000 lei, are în întreținere soția și doi copii minori, posedă un autoturism „Renault" și din cîte am văzut casa sa este mobilată cu adevărat excelent.

— Conform actelor noastre Tănăsescu Ion a cîștigat în 1974 — 52 630 lei, în 1975 — 58 403 lei, în 1976 — 58 936 lei, în 1977 — 59 104 lei iar în 1978 se estimează că va cîștiga 56 450 lei. Nu uitați însă că din aceste venituri trebuie să-și procure materia primă și să plătească întreținerea atelierului.

— Noi am văzut, chiar dacă aici n-am reprodus, și veniturile începînd cu 1970. Sînt cam la fel. Adăugăm deci la cei 289 523 lei — totalul începînd cu 1973 — încă 120 000 lei (să nu uităm că autorizația a primit-o în septembrie 1970, deci spre sfîrșitul anului n.n.) și rezultă 409 523. Aceasta este numai valoarea casei. Fără a fi organe de specialitate, lucrul ne miră. Repetăm, nu avem absolut nimic împotriva celor cu ateliere particulare; dar nu credem că ele trebuie să devină un paravan pentru afaceri necinstite. Vă mai întrebăm ceva : în lista pe care particularul nostru v-a înaintat-o obligatoriu, există poșete cu prețurile 258 și 263 ?

— Nu. La poșete prețurile pe care are voie să le practice sînt : 238, 228, 178, 168.

— Pretinzînd la două cliente — doar cu atîtea am putut să stăm de vorbă — sume de 258 și 263 ce contravenție a săvîrșit Tănăsescu Ion ?

— Din punctul nostru de vedere aceasta se numește evaziune fiscală. Firește înșelăciune, speculă.

— Tovarășe inspector șef Braniște, cui se aprobă, în principiu, autorizație pentru deschiderea unui atelier particular ?

— Persoanelor bolnave sau în situații grele, care efectiv nu pot lucra într-o întreprindere sau într-o cooperativă.

La ora cînd scriem aceste rînduri, organele de miliție ale circumscripției 2 miliție, cu autorizația procuraturii, efectuează o percheziție atît la atelierul cît și la domiciliul lui Tănăsescu Ion. Este un act legitim pe care societatea noastră îl ia împotriva acelora care eludează sau încalcă legile statului, principiile eticii și echității noastre. Reintegrat după complicitate la delapidare, T. I. găsește sprijin și înțelegere pentru a lucra particular deși, repetăm, cel puțin aparent, starea sănătății sale este înfloritoare. Deține și locuiește într-un apartament extraordinar în plin centrul Capitalei. Are un autoturism propriu. T. I. lucrează 2 ore pe zi, are o aroganță complet nepotrivită față de organe de stat, nu face parte parcă din viața noastră socială și fură ca-n codrul mare clientela. De la două cliente 45 de lei. Asta în 5 minute. Neavînd prețuri afișate nici măcar nu știm dacă poșetele vîndute erau de 238, adică dintr-acelea la prețul maxim. Oare acordarea legală a dreptului de a lucra particular trebuie să conducă la o atît de agresivă îmburghezire ? Nimeni nu este împotriva confortului, dar în România acestor ani există o singură cale pentru realizarea lui — munca demnă, cinstită și de ce să n-o spunem, munca multă.

EUGEN SECELEANU ■

Zidurile cetății din Alba Iulia

În cetatea de la Alba Iulia, în chiar incinta ei, își desfășoară activitatea două instituții. Nu un muzeu arheologic, cum s-ar crede, ci un depozit al întreprinderii Vinalcoolului din localitate și un depozit al întreprinderii de colectare și valorificare a ambalajelor.

Depozitul de vinuri este păzit de doi tovarăși pe care i-am găsit la post acum cîteva zile. I-am rugat, ca împreună, să vizităm depozitul.

— Da ! dar fără aparat de fotografiat. Aici sînt substanțe volatile și mai pățim cine știe ce. Nici cu creion și carnet nu vă putem lăsa. Nu vă notați nimic.

— De ce ?

— Nu ne întrebați pe noi. Vă trebuie o aprobare specială. Așa sînt dispozițiile. Dacă vreți să beți un păhărel două, asta-i altceva. De făcut fotografii, de luat notițe, nu se poate.

După ce au aflat că nu am de gînd să ciocnesc un păhărel, cei însărcinați cu paza zecilor de butoaie, m-au poftit afară.

— Uite ce, tovarășe ! Pe noi să nu ne întrebați nimic. Dacă vreți să știți de ce au fost construite aceste ziduri — întrebați-i pe cei care le-au ridicat. Nu pe noi.

Afară, lîngă ziduri, alte butoaie. Aveam să aflu că apa de ploaie care se strînge în ele ajută la spălatul vaselor în care se îmbuteliază vinul.

Pe responsabilul de centrul I.C.V.A. nu l-am găsit. Se ascunsese... de aparatul fotografic. Mi-a fost imposibil să-l caut printre vagoanele de lăzi și miile de sticle depozitate aici. Totuși avusese grijă să întindă peste tot sîrmă ghimpată și să scrie „TRECEREA OPRITĂ".

Problemă administrativă.

Cine are dreptul să oprească trecătorul să viziteze zidurile cetății din Alba Iulia ? Cine și-a permis să facă din acest obiectiv istoric, arheologic și turistic, un depozit de sticle goale și ambalaje, iar peste tot să te însoțească damfuri de alcool ?

Foto-reportaj de
SORIN POSTOLACHE ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Și lui îi place „să-și audă" greutatea care a devenit „socială"

Omul e sănătos, e puternic, e bine clădit, e bine îmbrăcat, are mașină, locuința e bună, retribuția îl încape, calcă cu siguranță, pune mîna pe clanța ușii cu nădejde, parchetul scîrțîie sub pașii lui și lui îi place „să-și audă" greutatea care a devenit „socială" — e, adică cineva.

Nu se poate spune că n-a muncit, dar nici nu se poate spune că s-a spetit, la slujbă cu chiverniseală, la relații cu diplomație și cu precauție și cu calcul infinitezimal, pe mîna dreaptă, în degetul mic, cu modestie, un ghiul zdravăn, în colțul gurii un zîmbet bine pregătit pentru salutul interesat, în licărul ochilor o lumină mai aspră pentru secunda preocupării din fața hîrtiilor la birou, ceasul cu cadranul mare să se vadă bine ora cînd se termină „travaliul", „să nu se depășească", în sfîrșit omul s-a instalat bine în socialism, și-a făcut loc bine, perna e moale cît trebuie, papucii matlasați, vorba lui, „domnule, are și socialismul stadiul lui de maturitate", cînd ne mai îngrășăm și noi, ne mai așezăm, ne mai înstărim, ne mai dedulcim, ne mai omenim". Și omul se mai îngrașă nițel, se mai rotunjește, se lasă mai greu la slujbă, se descoperă mai inspirat la tabieturi, începe, cum singur zice, „epoca nivelului de trai" și de la nivelul de trai, la caragialescul „Trai neneacă..." nu i se mai pare o prăpastie, se face ca fulgul de ușor și trece „dincolo".

Poate să fie numai un funcționăraș, dar și lui i se poate oferi o cutie cu bere Bucur, poate să fie numai un șef de birou, dar și lui i se poate oferi un stilou, poate să fie un director, dar și lui i se poate oferi, la început o masă,pe urmă vasul de cristal de pus pe masa de acasă, poate să fie un factor determinant, dar și el are viața lui, și nivelul lui de trai și dacă nivelul de trai e mai ridicat, atunci și... și omul pune mîna pe telefon, o ridicare de receptor e lucru mare la... nivelul lui... are urmări, cînd zice el nițel obosit, în glas, firește, nițel tărăgănat, nițel „apăsat", nițel înșelător, nemulțumit, „tovarășe..." se cunoaște, bineînțeles, la celălalt capăt al firului.

Să fiți atenți cum sună în gura omului nostru cuvintele „la stadiul dezvoltării societății noastre, tovarăși" — și ochii i se îneacă la gîndul vesel al petrecerii care urmează, firește, pe seama nivelului general al societății, petrecere care nu se prea plătește, mai dă și responsabilul restaurantului o masă, mai dau și „tovarășii noștri, cu care lucrăm" — și ci se află în subordine. Să fiți atenți cum zice el „e timpul să mai muncim și noi, tovarăși" — ridicîndu-se de la o gustărică luată ușor, din fugă, pe „teren", într-un „control".

Să fiți atenți cum subliniază el, cu calm și cu matură „înțelegere": „să fim umani", „greșeala ne ajută să ne îndreptăm, are și ea caracterul ei pozitiv".

Și să nu vă mirați cînd ajunge și la cîte o tribună și se uită direct în ochii noștri, care stăm în sală și zice „e momentul, tovarăși, să mai punem și noi umărul"... și el se gîndește exclusiv la ceilalți, ca boierul din povestea lui Ion Roată.

Îmburghezirea, în socialism, nu e o fantezie, confuzia între **nivelul de trai muncit, și îmbogățirea pe seama nivelului de trai al societății,** nu e o glumă. Omul nostru, așezat, îngreunat, îngrășat, nu obosește teoretic, gura lui e harnică și iute și plină de foc. Cînd zice el „tovarășe!", simți cum se lasă sub greutatea lui socială arcurile pernelor celor două sau trei mașini trecute pe numele membrilor întregii familii și cu care iese, zice el, „la aer curat".

DINU SĂRARU ■

Da, recunoaştem, nu sîntem cuminţi

Da, recunoaştem, nu sîntem cuminţi,
Am ascultat de buni şi de părinţi
Dar fiindcă pe monede sînt şi zimţi
şi nu ne place soarele cu dinţi,
Da, recunoaştem, nu sîntem cuminţi.
Că nu mai ştim nicicum să ne ascundem
De adevăruri – nu că nu ne tundem –
De adevărurile care mor
Cînd nu te-nsămînţezi în miezul lor,
Da, recunoaştem, forma prescurtată :
Unii se tem de ce-năuntru arde
Le face rău de aer ce se-arată

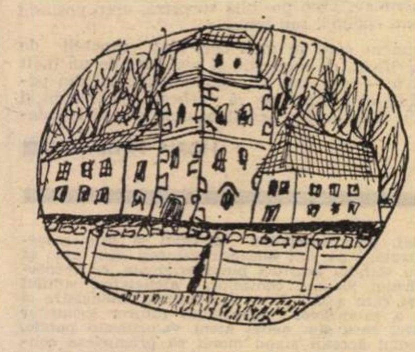

cu degetul în umbra de stindarde.
Dar dacă-n veac lumina ne constrînge
să poleim tăceri ce se îngraşă
Noi nu uităm că scriem chiar cu sînge
O poezie care nu e laşă
Cu sînge scriem, pentru că a fi
Nu-i să accepţi călduţa resemnare
Cînd verbul lumii e A zăngăni
Dar tunul nu-l înăbuşi cu o floare.
Chiar dac-ar fi să nu avem menirea
de-a face poeziile să are
o mirişte ca o întunecare
în carnea lumii, vrîndu-i prăbuşirea,
De ar fi fost tăcerii să-i fim sclavii
Cum bolii incurabile bolnavii
şi-atuncea, de pe patul agoniei,
Puţinul sînge l-am da poeziei.
Da, recunoaştem, ne-am născut rîzînd
– Copiii lumii plîng cînd văd lumina –
Dar noi, născuţi din rîsu-acesta blînd,
Nu confundăm ninsoarea cu rugina.
Cei care ne-ntrebaţi, puşi sau nepuşi,
Cei ce vîrîţi urechile sub uşi,
Dacă avem grenade-ascunse-n guşi...
Mai mergeţi cîteodată pe la ţară
De mai aveţi pe-acolo mame, taţi,
în rîu de rouă faţa v-o spălaţi
şi spaimele în doina milenară
Mai mergeţi pe la cei ce v-au trimis
Plătind valută forte cu sudoare
Cu şapte vieţi ca voi s-aveţi un vis
nu să vă înecaţi în moi covoare.
Dacă aveţi de cheltuit în plus
Mai drămuiţi-vă, dar nu din milă,
Nu azvîrliţi dispreţ simţit de sus
spre cei ce gem cu zodii sub şenilă.
Ceva pluteşte neştiind că doare
Mai bine rupeţi de la gură partea
pe care o plusaţi dintr-o eroare
care grăbeşte celor lacomi moartea
şi-n loc să iscodiţi cu-atîta zel
ce face el şi ce conspiră el
priviţi în ochi pe cel ce-l întrebaţi
dacă aveţi... vreun tril să împuşcaţi
să nu se-ntindă iarba pe morminte
cum zăngăniţi cătuşele la geamuri
o vînătoare oarbă prin cuvinte
nu umple golul colcăind sub hamuri.
Cei ce rînjesc sub piele şi-n ascuns
ar vrea cu pumnul să ne dea răspuns.
Acuma tac; cu ochii tulburi, stranii,
Ei sînt adevăraţii : Sînt duşmanii.
Icnind sub coasa ce le dă tîrcoale
fulgerătoare şuierînd în jur
ne-ar răstigni cu gura în vocale
pentru un veac în libertăţi mahmur
Fiindcă se simt cu musca pe căciulă
cum spune vorba noastră din bătrîni
răstălmăcind mînia noastră-n hulă
şi poezia-n lătrături de cîini
Izbiţi în greabăn, somnolentă castă,
se bulucesc în sine, mirîind.
Da, recunoaştem, Dragoste-i această
revoltă, de a nu muri tăcînd.

EUGEN EVU ■

Ardealul

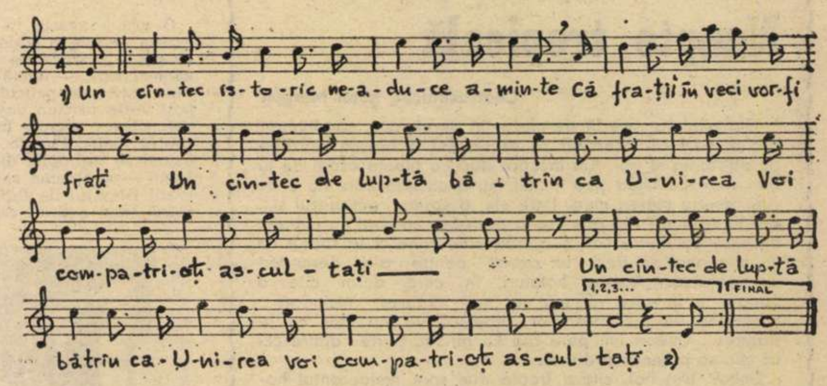
1) Un cîn-tec is-to-ric ne-a-du-ce a-min-te că fra-ţii în veci vor fi
fraţi Un cîn-tec de lup-tă bă-trîn ca U-ni-rea Voi
com-pa-tri-oţi as-cul-taţi
Un cîn-tec de lup-tă
1, 2, 3...
FINAL
bătrîn ca U-ni-rea Voi com-pa-tri-oţi as-cul-taţi 2)

Un cîntec istoric ne-aduce aminte
Că fraţii în veci vor fi fraţi,
Un cîntec de luptă, bătrîn ca Unirea
Voi compatrioţi ascultaţi :

Treceţi batalioane române, Carpaţii
La arme cu frunze şi flori !
V-aşteaptă izbinda, v-aşteaptă şi fraţii
Cu inima la trecători !

Nu săbii făcură Unirea, ci inimi,
Spre Alba cu toţii mergeam
Toţi oamenii ţării semnau întregirea
Voinţa întregului neam.

Cu toţii eram regimente române
Moldova, Muntenia, Ardeal
Firească Unire cu patria-mumă
Ne-a fost cel mai drept ideal.

Aceasta-i povestea Ardealului nostru
Şi-a neamului nostru viteaz
Istoria-ntreagă cu lupte şi jertfe
Trăieşte-n Unirea de azi.

Dreptatea şi pacea veghează Carpaţii
Şi ţara e frunze şi flori
A noastră-i izbinda, ai noştri sînt fraţii
Trăiască în veci trei culori.

Vrem linişte-n ţară şi pace în lume
Dar, dac-ar veni vreun blestem,
Carpaţii şi fraţii sări-vor ca unul
Urmînd Comandantul Suprem.

De oricare neam, limbă ori seminţie,
Iţi sîntem uniţi, scut neînfrînt ;
Credinţă şi fapte-ţi jurăm Românie,
In veci să trăieşti pe pămînt.

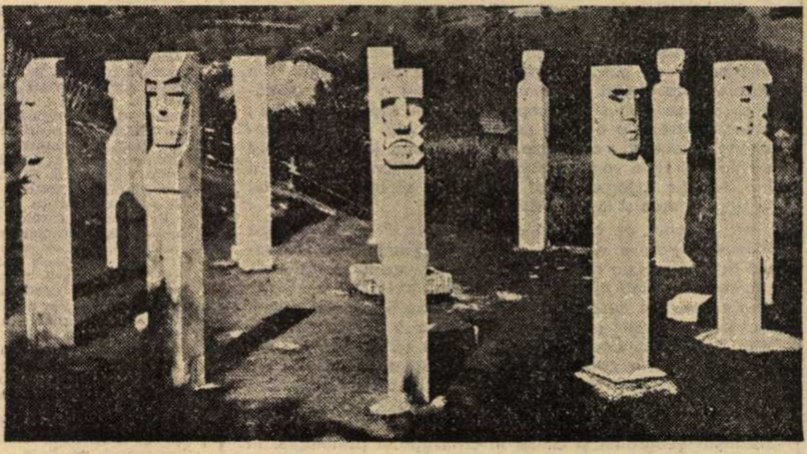

Vida Geza — Monumentul de la Moisei

DINTRE SUTE DE CATARGE ■

Vă propunem acest nume: Ilie Adeli

De la Ilie Adeli nu am primit decît cîteva plicuri cu poezii la intervale foarte mari de timp. Paginile sale ne-au prilejuit lectura unor poeme pline de sensibilitate, care nu dezvăluie nimic din şovăielile începutului literar. Aflat sub zodia lui Esenin — evocat dealtfel într-o poezie — el scrie versuri limpezi şi fluente, de un sentimentalism bine ţinut în frîu, în care cîntă istoria sau iubirea, glorifică personaje în aparenţă neînsemnate, ca olarul sau cioplitorul în lemn, ori îşi împărtăşeşte cu delicateţe nelinişti de provincial. De la primele sale scrisori trimise redacţiei am încercat să aflăm cine este, cu ce se ocupă autorul lor dar nu ştim mai multe date decît le comunicăm cititorilor : Ilie Adeli, satul Plopeni, comuna Salcea, judeţul Suceava.

Ilie Adeli — un „catarg“ care poate va ajunge la ţărm fără a-l fi frînt „vînturile, valurile“.

G. A.

ORAŞUL DEZVELEŞTE LEGENDA LUI MANOLE

A fost descoperită curtea domnească a Voievodului Petru Rareş

Oraşul dezveleşte zidirile vechimii
şi piatra îngenunche în noi şi se închină,
Cu palmele albite se-nlătură ţărîna
şi se cioplesc legende în largul de lumină.
Suceava îşi cinsteşte prin vremuri ziditorii,
şi cîntecul se spune dincolo de cuvînt,
Oraşul dezveleşte legenda lui Manole
ca înălţînd o odă moldavului pămînt.
Se spune Mioriţa în arbori mai devreme
şi pietrele vibrează de nesfîrşite nunţi,
Oraşul dezveleşte zidirile de veghe
şi chiuiesc plăieşii în arborii din munţi.

MOARTEA CIOPLITORULUI ÎN LEMN

Muri lucrînd înghebosat sub lampă
şi-i lunecă briceagul pe pămînt,
Un cioplitor, un vînător de vînt,
schiţat sumar ca-ntr-un contur de stampă,
Un cioplitor înghebosat sub lampă.

Şi cai străini îl ascultau la uşă,
cum îngîna cioplind în lemn un cîntec,
Un cioplitor, un salahor la pîntec,
care purta un singur vers în guşă
Şi nu-i păsa că-s caii după uşă...

Era ştiut drept cioplitor în lemn,
ca un fanatic cioplitor de linguri,
Un cioplitor din cioplitorii singuri
care-au crestat pe lună cîte-un semn,
Poate un ultim cioplitor în lemn...

ISTORIA

Se mai petrec prin arbori vînările de zimbri,
cobzarii îşi înghesuie şi cîntecele-n lemn,
Iar munţii îşi ridică nestînjeniţi legende
crestînd în cartea lumii poeticul lor semn.
Se mai petrec prin pietre zidirile vechimii,
cîntînd fără cuvinte se cîntă şi mai mult,
Istoria începe cu lungi vînări de zimbri
şi vremuieşte pietre din noi înspre demult.
Legendele Moldovei sînt scrise cu săgeata
de mîini albind pe pluguri, de mîini albind pe coasă ;
Vînări numite „Dragoş“, zidiri numite „Ştefan“
şi vînători de-acasă şi ziditori de-acasă.

IUBIRI

Scriu iezi cu boturi sîngerii pe geamuri,
în tîrguri, toamna, toţi visăm ascunşi
Şi numărăm desprinderea din ramuri
de o străină trecere pătrunşi.
Femei schiţate-n tristele săruturi
s-au deformat în nodul greu din gît,
Ni se sufocă lacrimile-n fluturi
ca într-un plîns ce s-a făcut urît.
Lumea-şi ucide caii cu fereală
şi-şi spală trupul ei întreg în ierbi
Cu-o rouă grea, sticloasă, ireală,
ca o poveste lungă despre cerbi.
Cine mai crede-n codrii mei de-acasă
şi-a scris poveşti în oalele de lut
Cu o aceeaşi dragoste rămasă
pe-aceleaşi păsări albe şi pe scut.

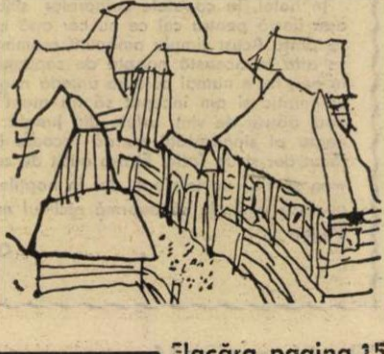

„Caminante"

Jurnal mexican (26)

Noapte tropicală

Coatzacoalcos, hotel Margon

Din căldura umedă de-afară, în aerul rece, condiționat. Urc în cameră încercînd să escamotez o bruscă senzație de oboseală și gol. Am început ziua cu ploaia ostilă de la San Juan de Ulúa și o închei într-o cameră care nu e de vină pentru starea mea. Între ele, o șosea, autobuzul și... dar la ce bun ? Mă gîndesc la pasiunea cu care un cabotin de rasă ca Pierre Loti și-a trăit călătoriile și la faptul că nu e normal să treci un ocean pentru a-ți descoperi singurătatea. Aceste hoteluri în care dorm cîte o noapte și în care nu mă voi mai întoarce niciodată... morminte de lux ale unor clipe cărora nu știu ce le datorez... Uneori îmi pare rău că nu fac parte dintre cei ce știu să primească daruri.

Cobor. Din hol, cîteva trepte duc spre restaurantul hotelului. Mă așez la o masă și cer un suc de portocale. La o masă vecină recunosc un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani care, ceva mai devreme, auzindu-ne vorbind românește a venit la noi. Se scoală și acum de la locul lui și se așează lîngă mine. Insistă să bem ceva împreună și încerc să-i explic că în acest domeniu dorințele mele sînt mai mult decît limitate, aproape nule. Brusc, simte nevoia să-mi povestească despre viața lui. S-a născut lîngă Sibiu, în timpul războiului s-a înrolat în armata germană (se bate cu mîna pe frunte și rîde „eram un prost"), a căzut prizonier la englezi, a stat în lagăr în Scoția și apoi s-a stabilit la München. Lucrează ca specialist itinerant al unei firme germane. Spania, Grecia, Italia, Norvegia, România... enumeră vreo 10-15 țări în care a stat diverse perioade în această calitate. Și acum în Mexic. E mereu singur. Locuiește aici, în Coatzacoalcos, chiar la hotelul „Margon" și lucrează de un an la „Impex", o mare rafinărie de petrol unde vom merge și noi mîine dimineață. Observ că unele cuvinte românești nu le mai înțelege bine. Anii. A avut rareori prilejul să vorbească românește. Cînd n-a vorbit germana, i-au fost necesare mereu alte limbi, cu excepția perioadei cînd s-a aflat în România, la Brașov. Nu se plînge de bani, dar vrea să se retragă, să încheie această eternă alergătură prin lume. Nu mai suportă să trăiască în hoteluri, să mănînce singur, să bea singur. La un moment dat Hans K. ia paharul și cu o privire absentă zice, jumătate în glumă, jumătate în serios despre sine și către sine „Noroc Hans" ciocnind cu o fantomă parcă. Și tonul lui, mai mult decît vorbele lui, mă tulbură... Totdeauna am considerat că patriotismul este ceva deasupra opțiunilor. Nu pot să aleg dacă îmi iubesc țara sau nu. După cum, nici aici în Mexic, nu pot să aleg între nostalgie și o stare de globetrotter jovial. Oricît aș vrea nu pot să ignor distanța și un dor ciudat de amănunte cărora acasă nu le dau atenție mă urmărește insistent, transformîndu-se uneori brusc în tristețe, care mai ales seara mă învinge. Mă uit la Hans K. și nu-l invidiez deloc pentru că vîntură lumea, sînt chiar trist pentru el, pentru singurătatea lui confortabilă din care tresare uneori ca prin somn auzind o vorbă românească, așa cum s-a întîmplat acum în sudul Mexicului ; atunci se trezește o clipă ca dintr-o boală, își revede copilăria, probabil mormintele, dacă le are, ia paharul și-l umple rostind o vorbă bizară pe care nimeni din jurul lui n-o înțelege, „Noroc Hans", după care se afundă din nou în singurătatea și în confortul lui.

Mă despart de Hans și ieșim în oraș. P. ne povestește întîmplări despre violența străzilor sud-americane. Noaptea tropicală plină de umezeală caldă e așadar plină și de primejdii. În mod tacit, evităm străzile mai puțin luminate, deși anxietățile pe această temă întîlnite prin ceea ce am citit despre Mexic mi se par mai degrabă un caz de exotism **à rebours.** Ceea ce nu înseamnă că nu simt eu însumi cum **tierra caliente** încetează treptat să mai fie o metaforă livrescă. Nu mă număr printre cei ce-și explică integral Elada prin Mediterana și Egiptul prin Nil și deșert, dar sînt convins că nici nu putem minimaliza consecințele geografiei și climei în civilizație și psihologie. În noaptea tropicală pot înflori la fel de firesc și singurătatea și excesul. Și apatia și violența. Probabil, mai dificil aici e să păstrezi echilibrul. Zeița Atena ar arunca din mîini la Coatzacoalcos, ori lancea, ori scutul. Cel puțin în această noapte în care vulcanii au insomnii. Și în care mă uit la palmieri, căutînd în locul lor niște arbori ce nu cresc pe-aici.

Eram convins că în fiecare oraș mexican, seara, în piața centrală, vom întîlni, așa cum ne asigură cei ce le cunosc obiceiurile, un ceremonial care-mi aduce aminte de plimbările „pe Corso", în adolescență, la Făgăraș. Băieții făcînd turul pieții într-un sens. Fetele în celălalt. Și la fiecare întîlnire schimbînd ochiade, comentate apoi pînă la viitoarea întîlnire într-o atmosferă ce amestecă veselia, orgoliul și speranța. Dar la Coatzacoalcos în această seară trecătorii sînt rari. În tăcere, am putea iniția, fiecare pentru sine, un joc cu amintirile noastre. Numai că nu e acum momentul cel mai potrivit pentru a cocheta cu melancoliile. Și așa vîntul suflă în spuza lor...

Pașii sună arid pe piatra aleilor din parcul ce se cheamă, firește, Alameda. În mijloc, un bazin cu apă clocită parcă de zăpușeala surdă care, mie cel puțin, îmi întărîtă nervii. Ieșim din nou în stradă și din fericire ne apare în drum o librărie. Intrăm și viciul meu de totdeauna mă relaxează. Borges își imagina paradisul ca o bibliotecă imensă. Și dacă există un asemenea paradis, acolo aș vrea să mă duc după moarte...

În hotel, la capetele culoarelor sînt puse recipiente cu apă fiartă pentru cei ce nu cer apă minerală să se spele pe dinți. Acest simplu amănunt reamintește, cui uită, unde se află în această noapte de septembrie. E ceva excesiv în aer, nu e numai căldura umedă neobișnuită. Stelele ard enigmatic și am început să fiu atent dacă nu cumva se aud, aduse de vînt, urlete din junglă. În afară de cîinele negru al singurătății nu dă tîrcoale însă nimeni. Mi s-a făcut dor și de Tatle. El n-a auzit de zeița Atena și nici nu vrea să fie un înțelept, dar în nopțile cînd vîntul tropical nu lasă umbrele să doarmă nici lui nu-i place să rămînă singur.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Avaria

O gravă avarie în industrie, o extrem de gravă avarie — iată o situație nedorită, firește, dar din care se poate extrage un interesant subiect de film ; un subiect care — odată o echipă pornind la realizarea unei astfel de pelicule — obligă mult ! Pentru că nu poți vorbi oricum despre sacrificiu, despre eroism, despre durere, despre învingerea unor greutăți, uneori cu prețul vieții. Firește că nu avaria în sine contează — avarii se întîmplă, din păcate, în mai toate industriile lumii — problema care se pune însă (exceptînd, ca în cazul filmului de față, situația în care avaria se datorează unei acțiuni criminale, iar atunci se numește altfel), este aceea dacă momentul cumplitei încleștări umane, sociale, etice — pe care orice accident de muncă îl subscrie — poate fi depășit ; iar dacă da, cum ?

Pornind de la un astfel de fapt, filmul regizorului **Ștefan Traian Roman,** realizat după un scenariu de **Dorel Dorian,** demarează interesant : un generic antrenant, bine realizat grafic, dovedind un merituos amestec de maniere documentar-ficțiune și jurnal de actualități, „prinde", ca să spunem așa spectatorul. Ni se promit pe ore, pe secunde, viitoarele reacții ale eroilor — colectivul unei mari întreprinderi industriale : unii nu vor ști prin ce au trecut, alții vor ști, rămînînd marcați de eveniment, iar alții, mai puțin, ce e drept, vor ști dar nu vor rămîne marcați în nici un fel.

Din nefericire, din acest moment — deci la numai cinci-șase minute de la începerea proiecției — filmul devine nu numai tern, îmbîcsit de dialoguri schematice, ci uneori de-a dreptul penibil (vezi, de pildă, secvența realizată în „flou" a nebuloaselor amintiri familiale aparținînd unuia dintre conducătorii întreprinderii, bolnav de inimă, și care va muri în final ; sau momentul, neavînd absolut nici o legătură cu trama, al accidentului de cale ferată în care tînăra „ușuratică" salvează, cu riscul vieții, un copil dinaintea trenului etc.). Conflictual, „AVARIA" se rezumă firește la mult disputata ciocnire dintre o persoană din conducere care are **o bună idee,** și o altă persoană, din aceeași conducere, care **se împotrivește acestei idei.** În „AVARIA", întreprinderea în cauză pare situată undeva între poalele munților și vărsarea Dunării în mare, filmările din helicopter neavînd în cel din urmă caz decît rostul de a înfățișa, turistic doar, un peisaj drag nouă tuturor și, în special, în scopul estival, realizatorilor de filme.

Foarte buni actori, precum Ilarion Ciobanu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Cornel Coman, Margareta Pogonat sau Tora Vasilescu, pur și simplu nu au ce face, personajele pe care le interpretează sînt de un schematism, de o fragilitate dramatică întristătoare. În film **nu există oamenii** acestei mari întreprinderi în care s-a produs avaria, totul se petrece undeva la suprafață, fiecare următoare mișcare, fiecare pas sînt previzibile, adică nu spun nimic, pentru că nimic din desfășurarea acțiunii (dacă poate fi vorba de așa ceva ?!) nu pregătește vreo posibilă schimbare, vreo posibilă surpriză, vreo posibilă încleștare, sau spaimă, sau **bucurie.**

Despre oameni care în mod cert sînt capabili de spirit de sacrificiu, de modestie și mai ales de un înalt bun simț civic — așa cum sînt oamenii muncii din patria noastră — e o impietate să vorbești impersonal și lozincard. Un film despre acești oameni obligă la adevăr și artă.

HORIA PATRAȘCU ■

DREPTUL LA REPLICĂ

Răspuns la articolele „Cocoșul de Hurez" și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu ?"

În rîndurile care urmează ne propunem să elucidăm cîteva dintre problemele greșit înțelese și prezentate în articolele „Cocoșul de Hurez" („Flacăra" nr. 25, din 22 iunie a.c.) și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu?" („Flacăra" nr. 30 din 27 iulie a.c.). Prin conținutul lor, ambele articole denotă o surprinzătoare lipsă de cunoaștere a realităților și adoptă, nejustificat, un caracter jignitor la adresa Muzeului satului și de artă populară, la adresa conducerii muzeului și a specialiștilor din această instituție.

Înainte de toate însă, materialele respective ignoră, după aprecierea noastră, orientările de partid și de stat și cadrul legal în virtutea cărora muzeele etnografice, implicit Muzeul satului și de artă populară sînt datoare să-și exercite atribuțiile lor specifice, printre care și rolul de a cultiva și valorifica public, prin modalități corespunzătoare, creația originală actuală a celor mai înzestrați meșteri populari, în scopuri instructiv-educative, cultural-turistice și economice. Sînt de invocat în sensul celor de mai sus în special orientările care se desprind din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 și ale Congresului Culturii și Educației Socialiste — 1976, ca și din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 și alte documente programatice apărute în ultimii ani.

În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, a dat indicații prețioase în funcție de care muzeele etnografice și de artă populară și-au reorientat activitatea și și-au constituit colecții cuprinzătoare și nuclee pentru demonstrații tehnice-artistice, cu vînzarea către public a unor obiecte de artă populară — reușite ale genurilor — obiecte create curent astăzi, iar centrele județene de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă cît și școlile populare de artă și-au reținut, în scopul de a organiza diverse manifestări, în țară și peste hotare și de a marca principalele etape ale evoluției artei populare și creatorilor populari înșiși, unele dintre cele mai izbutite produse ale meșterilor și cercurilor active de pe întreg cuprinsul Patriei.

Prima, ca și cea de-a doua ediție ale Festivalului național „Cîntarea României", înregistrînd rezultate fără precedent pe linia dezvoltării și valorificării complexe a creației tehnice și artistice populare au avut darul să investească asemenea alese preocupări cu atributul unei componente inseparabile a vieții societății noastre socialiste.

În ciuda explicațiilor clare pe care autorul articolelor invocate le-a primit din partea directorului Muzeului satului și de artă populară, după acel post-scriptum al articolului „Cocoșul de Hurez", prevalîndu-se de informații eronate, informații față de care nu ne asumăm nici o răspundere, și-a permis să blameze cu indîrjire instituția și personalul muncitor din această instituție într-un al doilea articol — „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu?" — mistificînd adevărul și dezinformînd astfel publicul cititor.

Asemenea atitudini străine de practica noastră culturală care provoacă derută în rîndurile meșterilor populari și deranjează activități care se vor bine conturate și statornicite în viața instituțiilor de stat, în folosul educației patriotice și estetice a maselor, în spiritul muncii, trebuie combătute cu toată fermitatea.

În etapa imediată, Muzeul satului și de artă populară se află în fața unei noi reestimări a activității sale pe planul valorificării creației populare contemporane, prin manifestări de profil, prin standuri și ateliere de demonstrații, pornind de la tezele programatice pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a expus la recenta întîlnire cu activul central de partid, așa încît virtuțile tehnice ale acestei creații să fie puse în deplină lumină și adaptate corespunzător condițiilor și cerințelor vieții materiale și spirituale ale societății românești moderne, aflată într-un continuu și fundamental proces de transformări înnoitoare.

Articolele menționate, semnate de Ilie Purcaru, redactor al revistei, abundă în false probleme și în interpretări care lezează interesele și prestigiul Muzeului satului și de artă populară, stingherind totodată activitatea generală în domeniu.

Fără a intra în detalii precizăm că ceramica produsă de Victor Vicșoreanu și prezentată într-o expoziție temporară, cu demonstrații, în sălile Muzeului satului a fost vîndută de către meșter pentru standul muzeului. Reținînd, prin comisia sa de specialiști, cele mai reușite exemplare care vor fi incluse în patrimoniul Muzeului satului și de artă populară, celelalte piese au fost puse în circulație publică (națională și internațională) cu îndeplinirea tuturor formelor legale. Prin aceste precizări, orice considerații inserate de autor devin nule și neavenite.

Este bine să se cunoască de către oricine că atît meșterul Victor Vicșoreanu cît și alți foarte mulți creatori populari talentați și-au valorificat produsele, ani în șir și continuă a proceda astfel prin toate căile posibile — tîrguri, bîlciuri, piețe, pe litoral, în stațiuni, în shopurile marilor hoteluri, în atelierele proprii chiar și, tot mai stăruitor, în ultima vreme, prin instituțiile cultural-artistice cu atribuții și preocupări în domeniul respectiv.

Menționăm totodată că Muzeul satului și de artă populară a invitat, prin specialiști delegați și prin corespondență directă, pe toți meșterii valoroși din țară, să creeze pentru standul acestuia piese originale, cu respectarea specificului locului, centrelor, atelierelor, stilului personal, fapt care a dus la o substanțială îmbogățire și diversificare a produselor aparținînd tuturor genurilor artei populare, care sînt astfel atent valorificate public, prin intermediul acestui stand menit să promoveze consecvent creația autentică, originală și să combată falsurile, gustul îndoielnic, nonvaloarea.

Pentru documentare și pentru a spulbera orice înțelegere și prezentare denaturată a fenomenului am înaintat revistei Flacăra și un material cuprinzător cu răspunsuri și analiză de fond a aspectelor incorect abordate de autor în articolele menționate.

NICOLAE UNGUREANU
Directorul Muzeului satului și de artă populară

NOTA REDACȚIEI. Într-o scrisoare pe foarte multe pagini ce a premers prezentei, pe care o publicăm, tov. N. Ungureanu ne înștiințează că aceste rînduri ne sînt adresate „ca urmare a insistentelor invitații" de a răspunde, formulate în articolele publicate de revista noastră.

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții : există — stipulată prin hotărîri de partid, ca și prin lege, prin Legea Presei din Republica Socialistă România — obligația de a se răspunde, în termen de 30 de zile, semnalelor critice ale presei. Deci, să ne fie limpede: **legea vă obligă să** ne răspundeți, tovarășe Ungureanu, nu noi și nu insistențele noastre!

Mai departe, în aceeași scrisoare : „discuția pe care **am acceptat-o** (subl. ns.) cu autorul articolului"...

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții, că Legea Presei, Capitolul IV, Secțiunea 1, Articolul 41, prevede: „În exercitarea atribuțiilor sale profesionale ziaristul are dreptul: a) să solicite și să primească informații din partea organelor și organizațiilor de stat și obștești, a unităților economice și social-culturale, din partea persoanelor juridice, în condițiile legii". Așadar, să ne fie limpede: dv., tovarășe Ungureanu, nu faceți un gest de bunăvoință „acceptînd" discuția cu un ziarist, ci vă supuneți unei obligații, adică **dreptului** ziaristului de a discuta cu dv.

Cît privește rîndurile pe care le publicăm — rînduri ce nu răspund obiecțiilor **de fond** conținute în articolele publicate de noi — redacția noastră își rezervă dreptul de a reveni, pe larg, într-unul din numerele viitoare ale revistei, atît asupra chestiunilor în discuție, cît și asupra altor probleme privind destinul contemporan al artei noastre populare.

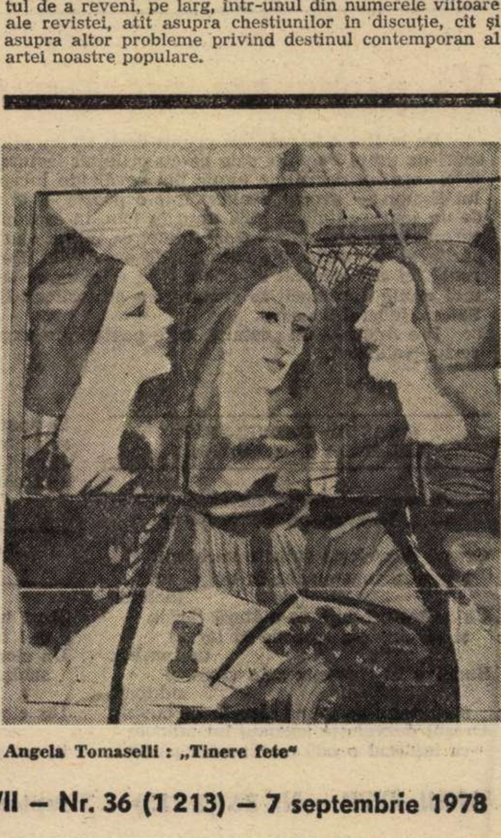

Angela Tomaselli : „Tinere fete"

Actori fără rol

Situaţia prezentată în acest interviu este deosebit de delicată : un actor, distribuit mult cîndva, face simplă figuraţie, şi asta de ani buni. Nu este numai cazul lui Napoleon Creţu — actorul solicitat de noi pentru interviul de faţă ci, din nefericire sau din păcate — cum veţi voi să ziceţi, fiindcă, în fapt, de-o mare nefericire e vorba — e cazul mai multor slujitori ai scenei, din toate generaţiile. Respectînd unul din principiile fundamentale ale presei comuniste şi anume acela de a supune dezbaterii publice situaţiile de interes public, de natură a pune în lumină nişte adevăruri ce privesc perfecţionarea societăţii noastre, relaţiile interumane, realizarea profesională a individului odată cu realizarea colectivităţii din care face parte, ne facem datoria de gazetari comunişti Fireşte, transcriind cuvintele lui Napoleon Creţu, cu întreaga lor încărcătură subiectivă, mărturisim, pe de o parte, înţelegere, iar pe de altă parte o seamă de rezerve în ce priveşte posibilitatea lor generalizatoare. În acelaşi timp, nu putem evita sentimentul că interviul de faţă trebuie să aibă un anume ecou în lumea, nu atît de mică pe cît s-ar crede, a oamenilor de teatru. În consecinţă, vom publica opiniile faţă de problemele ridicate în interviu, cîte vor fi adresate redacţiei.

...Stimate Napoleon Creţu, după ce am discutat aproape o noapte întreagă cu dumneavoastră despre nişte lucruri dureroase, pe care aţi acceptat să le faceţi publice, iată-mă acasă în faţa hîrtiei imaculate, în imposibilitatea de a aşterne vreun rînd, de-a transcrie dureroasele amintiri pe care mi le-aţi mărturisit. Din această cauză simt nevoia să încep interviul astfel, sub forma unei scrisori deschise. Iată mă întorc şi vă întreb : cu ce să încep ?

— Nu vă faceţi nici o problemă. Scrieţi negru pe alb că mă socot un actor ratat, dar aveţi grijă să treceţi prin filtru tot ceea ce v-am spus, deoarece mie nu mi-a fost deloc uşor să accept o situaţie pe care o ştiam de multă vreme dar nu aveam curajul să o mărturisesc nimănui, în speranţa că, odată şi odată, voi reveni pe linia de plutire a scenei, ca actor, util măcar.

— Eu voi scrie, aşa cum mi-aţi sugerat, dar vă atrag atenţia că în dicţionarul limbii române în dreptul cuvîntului împricinat scrie : ...care nu a reuşit să se realizeze, să se afirme, să creeze ceva de valoare. Fără doar şi poate, această definiţie nu cuprinde întreaga dumneavoastră activitate care, aşa cum mi-aţi destăinuit, a cunoscut mai mult de şapte ani buni.

— Dacă e să fim exacţi, atunci e vorba de peste 10 ani de succes.

— E foarte probabil că interviul acesta va stîrni multe discuţii, vor fi destui aceia care să vă impute curajul, cu atît mai mult cu cît mai aveţi de jucat pe scenă aproape 10 ani.

— Dacă ce fac eu acum în teatru dumneavoastră numiţi act artistic şi dacă prin absurd aceste rînduri ar fi citite de marele Vraca atunci, luaţi aminte, marele maestru s-ar răsuci în mormînt.

— M-am gîndit că vocativul lui Napoleon e, în româneşte, rizibil, Napoleoane ! De fapt cine sînteţi, Napoleoane ?

— După terminarea liceului la Iaşi, am dat admiterea la drept unde am repurtat cea mai mare cădere din viaţa mea. Tata a sesizat că şcoala nu-i de mine, dealtfel nici nu era greu de observat, şi m-a dat ca ucenic la o fabrică din Buhuşi. Acolo am stat preţ de un an, timp în care m-am pus pe învăţătură. De muncit nu munceam, jucam fotbal. În anul următor, am dat la medicină şi iar la drept. La drept am intrat pe merit, iar la medicină, cum se mai întîmplă, datorită fotbalului. Ce mai, aşa a fost. Am optat pentru medicină înscriindu-mă însă şi la conservator, dar cum medicina nu se poate fără de muncă, şi cum la conservator se vorbea despre mine ca de un mare talent, am renunţat la bisturiu şi disecţii, atras de mirajul scenei. Mă vedeam cucerind lumea cu talentul, vocea şi frumuseţea mea. Şi, uite-aşa, începe marele meu periplu artistic. Termin institutul, cum era şi firesc, cu brio, şi gîndurile îmi zboară la scena bucureşteană. Pentru un talent ca al meu, scena ieşeană mi se părea neîncăpătoare.

— Nu ştiu unde-i tragedia. Pînă aici totul este perfect.

— Nu vă grăbiţi. Viaţa unui om nu se scrie în 10 ani. La Teatrul Armatei am început-o cu dreptul. Nu aveam casă. Am fost luat în spaţiu de Jean Lorin Florescu, care avea o cameră mare, absolut goală. Pe jos erau trasate cu cretă locurile rezervate pentru pat, masă, scaune, cuier, lavoar, şi toate cele necesare unei gospodării perfecte. Lorin făcea scandal dacă, neţinînd cont de liniile trasate de el, veneam direct în dormitor, fără a trece obligatoriu prin hol. Dar eram tineri, aveam succese, şi cît de minunat era totul. Cînd am adus prima saltea a fost sărbătoare. Dar pe mine mă interesa numai scena, unde începeam să repurtez succese, cu toate că am avut şi multe greutăţi inerente unui actor profesionist. Vorba mea moldovenească îmi dădea mult de furcă, dar cel mai tare mă izbeam de condiţia **actorului profesionist,** care punea cu totul şi cu totul alte probleme. Una era scena conservatorului — alta era scena Teatrului Armatei. Îmi amintesc cînd am fost distribuit în „Zoia". Nu puteam face rolul din cauza moldovenismelor ! M-am ambiţionat şi în două săptămîni dicţia era bună. Am jucat ani în şir alături şi împreună cu mari actori : Maximilian, Ramadan, Trestian, Sticlaru, Scărlătescu şi alţii. Tot atunci, am înţeles că a face comedie este un lucru foarte greu, curată matematică. După părerea mea comedia este mai grea decît drama. Are nişte reguli precise care dacă nu sînt respectate te aruncă, pur şi simplu, din scenă. Actorul de comedie care nu obţine aplauze atunci cînd vrea el, să-şi schimbe genul. Asta nu se învaţă la conservator, asta se numeşte talent, care dacă-l ai e bine, dacă nu, nu. Dar iată că vine şi anul 1960, cînd se înfiinţează Teatrul de Comedie. Îmi pleacă partenerii de joc şi începe declinul. Eu, prietene, sînt actor de echipă. Poate asta e neşansa mea. Îmi dau seama că fără echipă nu exist.

— De ce nu aţi plecat odată cu el ?

Napoleon Creţu în rolul arlechinului din piesa : „Văduva isteaţă" de Goldoni

— Directorul meu, marele Vraca, n-a vrut să mă dea. Eram cel mai tînăr şi intram în vederile lui pentru mai tîrziu. L-am ascultat şi rău am făcut, pe idoli să nu-i asculţi totdeauna. Comedii nu s-au mai montat şi pericolul de a ieşi din vederile regizorilor mă păştea. Nu l-am sesizat la timp. A trecut un an, a venit al doilea şi eu stăteam. Nu mai eram necesar. Pentru un actor, faptul că nu joacă e curată condamnare la moarte. Lucrul acesta nu-l ştiam atunci. Am început să beau, da, să beau, să pierd nopţile şi mai ales să-mi pierd glasul. Aveam un glas să dărîm munţii cu el. Nimeni însă nu mă mai lua în seamă. Disperarea a cuprins toată fiinţa mea şi, ca să fie piesa întreagă, iată-mă aproape internat la spitalul 9 !

— N-aţi încercat să luptaţi, să convingeţi vreun regizor să vă distribuie ?

— Regizorii noştri sînt în general talentaţi, dar comozi. Ei se fac vinovaţi de faptul că uneori transformă spectacolul într-o chestiune de orgoliu personal. Fac orice, numai să iasă premiera bine. E foarte uşor aşa, dar eu cer din partea lor mai mult curaj, mai multă muncă. Eu nu zic că pentru rolurile grase să nu fie aleşi actorii cei mai în rol, cu toate că şi aici există pericolul ca actorul să devină modă. „E moda lui cutare !" Un rol, două, trei, în aceeaşi partitură, apoi vedeta se plictiseşte şi plictiseşte. Dacă vă uitaţi bine în jur veţi vedea că am avut de-a lungul ultimilor ani unii actori — la modă — peste care apoi s-a lăsat uitarea.

— Din ce în ce mai interesant.

— O fi pentru dumneavoastră, dar nu pentru noi. Nu pentru noi ăştia... Regizorii — vorbesc de unii regizori — distribuie cam aşa : faţă de Ionescu am greşit acum X ani, hai să-i dau un rol, să fie primit ; sau : îmi place grozav domnişoara Popescu, nu se poate să nu o cuceresc cu un rolişor, care la al doilea film devine rol, la al treilea devine nevastă, iar la al cincilea devine divorţ. Mergem mai departe. Cel mai grav lucru mi se pare a fi lipsa de răbdare a regizorilor în ce priveşte dragostea cu care se apleacă asupra actorului. Aş fi tare mulţumit dacă aş vedea scos de la naftalină un actor uitat care să rupă pur şi simplu sala. Nu vorbesc în necunoştinţă de cauză, credeţi-mă. Şi uite aşa vremea trece şi lista uitaţilor creşte. În fine, doresc să mai ridic problema actorilor care părăsesc provincia, unde erau cineva, pentru a veni la Bucureşti şi aici devin altceva, adică nimic. E mare păcat. Nu există aproape teatru bucureştean care să nu aibă asemenea cazuri. Eu nu zic să nu vină oameni în Capitală, dar cel care încearcă pasul cel mare, să numere mai întîi actorii care au venit să cucerească Capitala şi care după numai cîteva roluri au devenit funcţionari dramatici. Ce se întîmplă, oare, doamne, cu noi ? Muncim de ne ies ochii pînă intrăm la institut, şi cît de repede umplem lista funcţionarilor dramatici.

— Cunoaşteţi situaţia examenelor de anul acesta de la institut ?

— Sigur că o cunosc. Din această cauză doresc să insist mai mult asupra acestui capitol. De obicei, la institut sînt numai cîteva locuri. Ei bine, pentru aceste cîteva locuri se înscriu cîteva sute de candidaţi. Comisiile sînt exigente, în afara micilor intervenţii. Cu toate acestea nu este exclus ca un candidat să beneficieze de legea hazardului. De norocos, e norocos, dar nu păcăleşte pe nimeni, ci pe el. La început e tînăr, e distribuit pentru că e tînăr şi trebuie încurajat. Apoi nu mai e aşa tînăr, şi cei de vîrstă medie nu mai trebuie încurajaţi. Trec anii, talentul din institut devine actor necesar, apoi actor de umplutură, pînă apare noua generaţie care reclamă dreptul la rol şi care, cu aplomb şi puţină inconştienţă, anulează, dintr-o singură trăsătură de condei, visurile tale de altădată şi te trimite cu uşurinţă în rîndul funcţionarilor scenei. Atunci îţi aduci aminte de ce spunea tata ori mama, dar este prea tîrziu !...

— În tot ce mi-aţi spus e o doză de autocritică. Cît de sinceră, de adevărată, e ea ?

— Mai trebuie să vă conving de acest lucru ? Dacă nu aveam gărgăuni la cap, eu, Napoleon Creţu, eram acum medic ori avocat, trecut de prima tinereţe, deci cu experienţă, şi care şi-ar fi văzut liniştit de meseria lui, fără a fi la cheremul nici unui regizor.

— Trebuie să recunoaşteţi că purtaţi un nume reverberant.

— N-o să mă credeţi, dar mi-a purtat ghinion.

— Nu jucaţi teatru cu mine, numai de dragul de a-mi da replica.

— Ascultaţi : eram elev de liceu la Iaşi. Într-o bună zi sîntem anunţaţi că vom primi vizita domnului ministru. Am venit la liceu ordonat îmbrăcat şi am aşteptat oaspetele. Ghinionul mă urmăreşte căci ministrul vine chiar în clasa noastră. Normal şi posibil. Anormalul începe atunci cînd, după ce îmi pune cîteva întrebări, domnul ministru mă întreabă cum mă cheamă. În clipa cînd îmi declin numele şi prenumele urmează darea mea afară din clasă. Ce se întîmplase ? Pe ministru îl chema la fel ca pe mine : Napoleon Creţu. Mai tîrziu, la Teatrul Armatei, am avut din nou de suferit din pricina lui Napoleon. Un director îngust la minte nu a acceptat să-mi pună numele pe afiş deoarece el nu putea trece un nume „imperialist". Consecinţa a fost mutilarea numelui, devenisem : Radu Călin, iar după trei luni de parlamentări, s-a admis : N. Creţu.

— Dacă mîine aţi fi numit director de teatru, ce aţi face pentru a-i salva pe toţi Creţu, cu, sau fără, Napoleon în cap ?

— Niciodată nu aş fi acceptat un asemenea post. Dar dacă întrebarea este o convenţie, atunci aflaţi că aş obliga regizorii la distribuţii inedite, îndrăzneţe şi chiar hazardante. Actorii trebuie încercaţi, de asta sînt actori. Aş urmări un actor mai multă vreme şi dacă mi s-ar părea mie netalentat, l-aş sfătui să se lase de meserie. Aş da mult mai multe premiere, pornind de la ideea că acum patruzeci de ani premierele aveau loc cam la trei săptămîni şi erau premiere.

— Chiar cînd este vorba de Shakespeare ?

— În urmă cu ani ne-a vizitat un regizor de aiurea care s-a mirat foarte mult de ritmul nostru de repetiţii spunîndu-ne că la ei o premieră durează cîteva săptămîni, pornindu-se de la ideea că textul se învaţă acasă, iar la teatru se face asamblarea. El considera ca obligatoriu pentru orice actor să-l ştie dacă nu pe de rost, cel puţin bine pe marele Will.

— La noi repetiţiile durează, uneori, şi un an, nu-i aşa ?

— Păi iată cum repetăm : avizierul ne cheamă la 10 dimineaţa, pînă la 11 spunem bancuri, de la 11 începe repetiţia cu toţi cîţi sîntem. Mulţi vin după două ore, se constată că în schimb nu au învăţat rolul şi îl învaţă atunci în detrimentul colectivului. Sînt apoi scurte altercaţii între actori şi regizor, unii dintre noi uitînd că regizorul este suveran. Pe urmă, se mai părăseşte lucrul cu diverse motive, în speranţa că mîine vom fi serioşi. Mîine povestea se repetă.

— Dac-aţi conduce o comisie de admitere la Institutul de teatru, cum aţi proceda ?

— Aş fi foarte exigent. Examenele de admitere de acum nu mi se par destul de concludente. Viaţa ne-a arătat că mulţi studenţi eminenţi capotează ca profesionişti. Drept care aş trimite pe scena profesionistă studenţii încă din primul an. Apoi aş face adevărata triere. Spun aceasta deoarece am certitudinea că avem atîtea talente încît e păcat să admitem în institut valori îndoielnice, care după un număr de ani să repete cazul meu, sau cazul lui Geo Maican, care cerînd transferul de la Teatrul Armatei, a fost întrebat de director : „De ce vrei să pleci de la noi, doar nu te deranjează nimeni ?" „Tocmai de asta plec, pentru că nu mă deranjează nimeni !" Tragediile noastre nu sînt simple, de aceea socot că viitorul actor trebuie pus pe masa de disecţie, înainte de a fi uns cu superba, spinoasa, ambiţioasa, dar întortocheata sa meserie.

— Stimate Napoleon Creţu, am terminat de scris interviul şi mă aflu pentru a doua oară în apartamentul dumneavoastră. De data aceasta, şi în prezenţa soţiei care, în ciuda faptului că nu poartă robă, ne ascultă cu deformaţia profesională a judecătorului, transmiţîndu-mi fără de voia dumneaei ceva din gravitatea profesiei sale. Iată un motiv în plus pentru a vă întreba dacă cele consemnate de mine, acum cîteva seri, răspund gîndurilor, care prin intermediul revistei noastre le doriţi publice ?

— Am făcut publice frămîntările şi necazurile mele, nu din spirit de vendetă, ci pentru că doream să le cunoască şi cei ce se ocupă de destinele teatrului, şi, mai ales, aşa cum am mai spus-o, să fie citite de toţi cei care doresc să devină slujitori ai Thaliei. Este lesne de înţeles cît de greu mi-a fost să fac pasul acordării acestui interviu. Dar trebuie să recunosc că readucerea mea pe linia de plutire a omului normal o datorez soţiei, care a ştiut acasă să-mi insufle curajul de a învinge rănile, ce-mi supurau, pentru a nu fi pus în situaţia jucătorului de cărţi care după ce a pierdut moşiile, imobilele, industria, înaintea ultimului pot al vieţii să spună : „Plus nevasta !"

DAN BIRLADEANU ■

MUZICA TÎNĂRĂ

El

Da, e adevărat, nu mai sînt aşa de tineri ca în urmă cu cîţiva ani cînd intrigau, la apariţia pe scenă, cu pletele lor abundente şi cu o ţinută, cîteodată, extravagantă. Au ajuns să cînte la radio, la ore din zi şi din noapte, apar la televizor ei, care altădată erau mulţumiţi dacă îi asculta o mînă de oameni. Fotografiile le sînt publicate în ziare, însoţite de cuvinte elogioase. Au cunoscut rapid succese cum nici un interpret de muzică uşoară de la noi nici nu le-a visat măcar. La uriaşele reprezentaţii ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar, condus de poetul Adrian Păunescu, au fost aplaudaţi în săli imense sau pe stadioane cu mii de spectatori. Au reuşit să cînte şi alături de orchestre simfonice, dovedind seriozitate şi profesionalism, fiind acum recunoscuţi pretutindeni, vocile care i-au defăimat şi îi defaimă încă fiind tot mai puţine şi auzindu-se tot mai slab. Compoziţiile le sînt ştiute pînă şi de cei mici. Unii dintre ei şi-au abandonat chitarele pe care au intonat primele acorduri în favoarea unor instrumente mai scumpe, şi mult, mult mai sofisticate. A căpăta de la ei un autograf a devenit o favoare, a le lua un interviu este un privilegiu. Unii şi-au cam pierdut ingenuitatea şi, de ce să nu o spunem, au cam transformat descoperirile lor din trecut, truda lor nobilă de altădată, într-o sursă de cîştig, interpretînd fără vibraţie, oriunde sînt chemaţi, aceleaşi piese ştiute de ani de zile, complăcîndu-se într-o stare de mediocritate, de lene spirituală. Alţii, pur şi simplu, nu mai pot să compună, cel puţin pe moment, nimic, sau poate pentru totdeauna, şi e firesc şi asta, deoarece fiecare dintre noi are totuşi doar o sumă de adevăruri, mai mare sau mai mică, de comunicat celorlalţi. Atunci cînd vreun adolescent le solicită vreo părere în legătură cu talentul lui devin impozanţi, îşi dreg glasul şi îi oferă condescendenţi cîteva sfaturi, uitînd că la rîndul lor au fost timizi şi neajutoraţi. Printre ei se află şi blazaţi, talente care au promis să devină stele dar care pînă la urmă s-au istovit repede şi totuşi spectatorii îşi aduc aminte şi de aceştia, fredonînd din cînd în cînd cîte un cîntec de-al lor. Cîţiva şi-au întemeiat familii, au copii, arătînd şi prin aceasta că au fost şi sînt oameni ca toţi oamenii.

Da, e adevărat, nu mai sînt aşa de tineri ca în urmă cu cîţiva ani cînd, cu chitarele în mîini, au participat la o adevărată revoluţie în muzica românească, reabilitînd ideea de comunicare directă cu publicul, dialogînd cu el despre probleme care ne privesc pe toţi, devenind promotorii unei arte populare. Într-un climat de libertate şi cutezanţă, cu o largă deschidere spre nou, ei au acceptat riscurile de a deveni primii într-un domeniu neexplorat încă, fiind originali şi totuşi profund legaţi de tradiţie, sincronizîndu-se cu mişcarea muzicală a tinerilor de pretutindeni şi rămînînd totuşi profund români în expresie şi simţire. Împotrivindu-se stupidităţii textelor de muzică uşoară, interpretînd piese pe versuri de calitate, aparţinînd nu de multe ori unor poeţi de seamă, ei au făcut publicului o educaţie estetică şi patriotică, dezvăluindu-i ce înseamnă marea artă, trezindu-i gustul pentru poezia şi muzica de substanţă. Din repertoriul lor fac parte cîntece sociale, patriotice, revoluţionare, politice, de dragoste, umoristice fiind divers ca însăşi viaţa. Marii interpreţi din deceniul în care ne aflăm — Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea precum şi alţi interpreţi ca Nicu Alifantis, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Nicu Vladimir, Sorin Minghiat şi atîţia alţii au inaugurat nu numai un nou gen muzical la noi dar au adus în întreaga muzică românească un suflu de prospeţime şi tinereţe, demonstrînd că o artă adevărată răspunde mai întîi la problemele prezentului, fără a se preface că nu le ştie sau că nu o interesează. Ei au deschis o cale pe care n-a mers nimeni înaintea lor la noi, asumîndu-şi riscul de a nu fi înţeleşi aşa cum se cuvine, de a fi blamaţi, stăruind însă în crezul lor artistic şi reuşind să se impună într-o manieră categorică. Cei care au venit şi vin în urma lor, ca de pildă Violeta Ciomîrtan, Maria Naghi, Domokos Arpad, grupul „Opinia", grupul „Cetatea" păşesc firesc pe această cale fără a cunoaşte, sau ştiind numai din auzite cîte obstacole au fost trecute, cîte prejudecăţi au trebuit să fie spulberate.

A. GEORGE ■

Legea ne apără: s-o cunoaştem, s-o respectăm!

A avea şi a avea cu orice preţ

Cauza

Nouă dosare voluminoase, revizii contabile, expertize tehnice, contraexpertize, circa trei ani de cercetări, un an de procese, cîteva mii de pagini şi un singur învinuit : PATAKY IOSIF IULIU.

Acuzat de o fraudă de aproximativ un milion lei, tehnicianul timişorean, şeful secţiei anexe a C.A.P. „Albina", este arestat de organele de miliţie din Caraş-Severin, rămîne reţinut doi ani, o lună şi cinci zile, după care este trimis în judecată pentru delapidare, înşelăciune şi fals în acte publice. Conform expertizelor contabile şi tehnice, ce au durat doi ani, dauna provocată avutului obştesc se ridica la 2,3 milioane lei. Procuratura judeţeană îi reţine o fraudă de 317 000 lei. Judecătoria din Oraviţa şi Tribunalul din Reşiţa (în recurs) îi reduc răspunderea materială la 106 000 lei şi îi individualizează pedepsele în opt condamnări, cea mai mare şi singura negaţie fiind de şase ani.

Puncte de vedere

Pataky Iosif : Din acuzaţia iniţială de 2,3 milioane lei fraudă, instanţa a reuşit să reţină în seama mea numai 106 000 lei. Apare limpede efortul instanţei de a justifica cei doi ani, o lună şi cinci zile de detenţie fără judecată. În realitate nu mă fac vinovat nici pentru această sumă. Sînt nevinovat !

Procurorul Ştefancu : Am reţinut în seama inculpatului numai 317 000 lei ; restul daunei privea, potrivit legii, Arbitrajul de stat.

Expertul Mihăilenco : Contraexpertiza făcută de mine (la cererea inculpatului n.r.) a stabilit o fraudă minimă, dar reală, de circa 96 000 lei. Nu înţeleg cum a apărut această mare diferenţă la prima expertiză.

Exemple de interpretări contradictorii ale experţilor

Expertul tehnic Cioabă : Pataky ponta zilnic pe şantier, la Oraviţa, un anume Oloieru, care în realitate şedea în Bucureşti ca reprezentant cu aprovizionarea al C.A.P. „Albina" (Timiş). Şi nu-l ponta oricum, ci cu în jur de 10 ore de muncă. I-am reţinut în seama lui suma cheltuită astfel.

Contraexpertul Mihăilenco : Oloieru făcea minuni în Bucureşti. Repet : minuni. Cum ar fi putut fi altfel remunerat, cînd pe schema de funcţiuni postul lui nu exista ? Uneori eşti pus în situaţia de a te descurca oricum şi important rămîne rezultatul. Eu nu i-am reţinut această vină.

Procurorul şef adjunct al judeţului Timiş, Stoenescu : Dacă schema de funcţionare nu prevede un anume post, înseamnă că el nu e necesar. Adică unitatea de producţie respectivă este obligată să se organizeze în conformitate cu limitele impuse de lege, limite ce-şi au raţiunile lor.

Etc.

Unul dintre judecători : Szasz Albertin

— Tovarăşe judecător, rezultatele expertizelor sînt contradictorii. Pleacă de undeva, ajung altundeva, ca apoi să revină de unde au plecat. V-aţi îndoit vreun moment de vinovăţia lui Pataky ?

— Nici un moment.

— N-aţi presupus, măcar prin absurd, că Pataky ar putea avea dreptate ? Probele aduse în faţa dumneavoastră sînt şi ele contradictorii... Mai ales, martorii : recunosc în faţa organelor de miliţie şi neagă în instanţă...

— Am fost şi sînt convins de pericolul social pe care-l prezenta activitatea lui.

— De multe ori sîntem cu atît mai convinşi după ce-am hotărît un lucru, cu cît ne-am îndoit mai mult înainte de a-l face. E în natura omului să se autosugestioneze. Aţi revenit vreodată asupra unei hotărîri date ?

— Foarte recent. La un proces public am dat o sentinţă într-un caz de omor. Revenit la birou, m-am aşezat şi am scris cererea de recurs.

— Să luăm sentinţa pe care aţi dat-o în cea mai gravă faptă a lui Pataky, pentru care a fost condamnat şase ani şi conform căreia mai are de efectuat vreo trei ani de detenţie. Un şofer recunoaşte că a transportat, din ordinul lui Pataky, mai multe materiale la casa din Bucureşti a lui Oloieru. Materialele erau destinate unei instalaţii de încălzire centrală pe care meşterul avea intenţia să şi-o confecţioneze singur. Cum se constată paguba provocată de Pataky în acest caz ? Se cheamă un expert tehnic şi e rugat să evalueze instalaţia de încălzire centrală ca şi cum aceasta ar fi fost confecţionată de o cooperativă sau ICRAL. Expertul stabileşte valoarea la 36 000 lei incluzînd şi manopera executată de Oloieru, şi uneltele folosite de acesta şi care îi aparţin, şi materialele pe care Oloieru le justifică cu bonuri sau cu contracte de vînzare-cumpărare. Toate acestea i se impută lui Pataky, deşi nu se dovedeşte că el ar fi avut aici vreun interes material, cu toate că cel care trebuia să fie tras la răspundere, măcar solidar, era meşterul, proprietarul instalaţiei, beneficiarul materialelor. Se ia drept bună declaraţia lui Oloieru şi nu se ţine seama că acesta era interesat să declare că are materialele de la Pataky, iar mai tîrziu, în instanţă, neagă cele declarate.

(Despre meşterul Oloieru se spune că este unul dintre oamenii cel mai bine retribuiţi din sectorul 7, el reuşind performanţa să cîştige lunar cîte o mie lei pentru fiecare din cele 7 clase elementare pe care le-a făcut, întreţinînd o vastă reţea de relaţii din somptuosul său apartament din Calea Plevnei nr. 58 B. Cu acest soi de oameni s-a înconjurat Iosif Pataky, în întreaga sa activitate).

Însuşi expertul care a evaluat instalaţia recunoaşte că doar o parte din ea i-ar putea fi atribuită lui Pataky. În plus, contraexpertiza stabileşte, scăzînd manopera, că preţul materialelor înglobate în instalatia de încălzire centrală nu depăşeşte opt mii de lei, din care numai o mie de lei rămîne nejustificată. Dumneavoastră i-aţi reţinut întreaga sumă, 36 000 lei şi l-aţi condamnat la şase ani închisoare.

— În acest caz s-ar putea să fi greşit. Ştiam că sub cinci ani, inculpatul ar fi fost graţiat. Ne-am sfătuit între noi, am întrebat şi pe alţii. Am dat totuşi o sentinţă echitabilă, care ţine seama de întreg prejudiciul adus de inculpat avutului obştesc. Repet : în acest caz poate am greşit, în final însă sentinţa este dreaptă şi echitabilă.

— Dar netemeinică.

— Este dreaptă şi echitabilă.

La Timişoara : cine este Pataky Iosif Iuliu ?

Un fost inovator, cu privirea cînd limpede, cînd alunecoasă, timid şi orgolios, subţirel şi încăpăţînat, bun organizator de oameni şi şantiere, apreciat şi lăudat pînă ce-a ajuns să creadă că e nedreptăţit. Părăseşte întreprinderea din Timişoara şi colindă mai multe şantiere din ţară, multă vreme cu un scop nelămurit şi dorinţe contradictorii, de unde revine cu bani şi cu dorinţa de a-i plasa cît mai rentabil, ceea ce i-ar fi reuşit dacă nu s-ar fi opus o altă latură a caracterului său : mitomania.

Minte, dar mai ales se minte. Şi fostul băiat cuminte şi inovator ajunge să creadă despre sine că este infailibil. Noua poziţie socială nu-i mai îngăduie să ocupe un post oarecare într-o întreprindere oarecare, cu program de opt ore şi remuneraţie fixă. Iosif Iuliu Pataky se face antreprenor. Încheie cu C.A.P. „Albina" un contract. Cooperativa vine în afacere cu firma, Pataky cu isteţimea. Ia fiinţă o secţie anexă de construcţii-montaj. Muncitori aduşi din toată ţara lucrează pentru Pataky — Albina. Cooperativa încasează dividentele, fără nici un efort propriu. Efortul e al lui Pataky Iosfi Iuliu şi cooperativa nici nu se pricepe să-l controleze, nici nu are interes. Serele lucrate la Lovrin de echipele lui sînt mai bune decît cele ale întreprinderii specializate. Prestigiul tehnicianului creşte. „Domnul inginer", cum îi spun lucrătorii, este solicitat peste tot. Astfel ajunge la Oraviţa, cu toate că statutul secţiei nu-i permitea să depăşească hotarele judeţului. Formal, cooperativa este cea care angajează oamenii. În realitate, tehnicianul-şef de şantier angajează, pontează, acordă premii, stabileşte remuneraţiile, hotărăşte soarta lucrărilor şi a lucrătorilor. „Domnul inginer" se află pe curba de sus a puterii şi rîvneşte să ajungă colecţionar de obiecte de artă. Găseşte fără multă bătaie de cap amatori de băieţi inventivi, închipuiţi şi cu buzunarele doldora de bani. Se încurcă în mai multe afaceri păguboase, cu tablouri, cu briliante, cu mobilă stil ; noii prieteni îl ajută să se gîndească la posibilitatea de a-şi angaja soţia gestionar la un bufet cu trafic internaţional. Şi-l mai ajută să ceară şi să i se dea, cu largul concurs al fostului director al I.J.L.F. Caraş-Severin şi al superficialităţii Băncii Agricole, să-şi ia singur mii de lei pentru benzină şi să-i deconteze la sfîrşitul lunii anapoda, să dea pe la şantier cînd doreşte... Trăieşte pe picior mare !

Abia doi ani după terminarea lucrărilor la sere, Banca Agricolă constată nereguli pe fostul şantier şi dispune revizia. Lucru dificil de realizat, fireşte. Certitudinea fraudei se consolidează după mai multe expertize şi organele de miliţie intervin arestîndu-l pe principalul bănuit : Iosif Iuliu Pataky. Se pune astfel capăt unor neglijenţe şi ilegalităţi de milioane de lei, în care Pataky este **numai unul din vinovaţi.** Ceilalţi fiind : conducerea I.J.L.F., Banca Agricolă, conducerea C.A.P. Albina, după cum constată, de această dată în unanimitate, experţii. Experţii tehnici şi contabili relevă în studiile lor superficialitatea controlului prin leu efectuat de Banca Agricolă şi Investiţii, neglijenţa condamnabilă cu care au fost aprobate ieşirile de fonduri şi decontările, lipsa controlului la faţa locului, inexistenţa controlului preventiv, uşurinţa cu care beneficiarul (I.J.L.F.) a făcut recepţia lucrărilor, nepăsarea conducerii C.A.P. „Albina" în exercitarea controlului asupra legalităţii operaţiunilor, angajărilor, pontărilor, premierilor de pe şantierele pe care le avea în antrepriză. Dacă toate aceste organe şi organisme şi-ar fi făcut datoria, evoluţia infracţională a lui Iosif Pataky ar fi putut fi oprită din faşă şi nu s-ar fi ajuns în situaţia paradoxală de a se descoperi daunele abia după doi ani de la comiterea lor. În ciuda aparenţelor şi afirmaţiilor celor în cauză, Pataky n-a lucrat totuşi într-o lume suspendată, sustrasă controlului organelor de stat, ci a manipulat materiale, fonduri şi oameni cu aprobarea chiar a celor a căror vocaţie şi datorie profesională erau de a-l împiedica şi sancţiona la nevoie.

Abuzul este nu numai un delict, ei şi o mentalitate

Din acest punct de vedere, organele de miliţie au preîntîmpinat şi au întrerupt devenirea rapidă a lui Pataky într-un infractor periculos, pe de o parte, iar pe de altă parte l-au ferit pe Pataky de a cădea el însuşi victimă afaceriştilor cu care se împrietenise, primii care l-au trădat, după ce au constatat că nu mai au ce bani stoarce.

Probele strînse însă în chiar cauza care-l condamnă la închisoare nu se leagă între ele, cu toate că cercetările au durat doi ani ; se mizează mult prea mult pe impresiile anchetatorilor, pe probe fără valoare în justiţie, insuficient adîncite, pe impresia profundă pe care o lasă expertiza contabilă şi tehnică. Rechizitoriul procurorului este lipsit de limpezimea cerută de gravitatea acuzaţiilor, este general şi declarativ, astfel că instanţa se vede nevoită să ia hotărîrea, aşa cum am văzut, pornind mai mult de la impresia generală şi mai puţin bazîndu-se pe dovezile obţinute de organele de cercetare penală, ceea ce permite unui virtual element antisocial să se declare victimă a justiţiei şi să nu reţină nimic din experienţa dureroasă a vieţii sale irosite. (O boală de familie recidivează şi i se agravează în detenţie pînă a-l face aproape inapt pentru muncă).

De vorbă cu Pataky — tată!

— Cu toată înţelegerea pe care o am pentru durerea de părinte, trebuie să vă spun, tovarăşe Pataky, că fiul dumneavoastră nu este nevinovat, după cum credeţi. Într-adevăr, una dintre condamnări este lipsită de suportul probelor, şi pare netemeinică, după chiar afirmaţia unuia dintre elaboratorii sentinţei, dar eu nu-l pot apăra, îmi lipseşte argumentul moral, fiindcă eu ştiu ceea ce dumneavoastră doar intuiţi, fără s-aveţi puterea s-o recunoaşteţi : fiul dumneavoastră este, dacă în continuare nu va înţelege nimic din ce i s-a întîmplat, un virtual element antisocial. Se face vinovat de abuzuri, înşelăciune şi falsuri. Vă rog să decideţi : scriu tot adevărul ? Cunoaşterea şi dezbaterea acestui caz de către opinia publică poate însemna pentru dumneavoastră o pedeapsă chiar mai gravă decît anii de detenţie pe care-i mai are de efectuat.

— Aproape că nu-mi vine să cred. Ştiu că spuneţi adevărul şi totuşi continuu să sper că ar mai exista o şansă... Sînt bătrîn, am 72 de ani, am fost învăţător şi soţia mea tot învăţătoare a fost, şi-am crescut şi educat împreună multe generaţii de copii. Şi-acum, tocmai fiul meu... Vă rog mult, mai cercetaţi... Azi m-am întîlnit pe stradă cu sora mea, am trecut pe partea cealaltă, de ruşine, apoi m-am oprit şi-am plîns... Poate totuşi e nevinovat...

— Nu este nevinovat!

— Nu ştiu ce să spun. Poate că-i mai bine să afle adevărul din presă, nu mai sînt sigur că ştie să deosebească adevărul de minciună, poate asta o să-l ajute... Şi cu condamnarea despre care spuneţi că-i netemeinică ce-o să se întîmple ?

— Procurorul general al Republicii va hotărî ce e drept şi ce nu, în această privinţă.

— Invidiez pe toţi părinţii ai căror fii pleacă dimineaţa la fabrică şi se întorc după-amiază acasă. Nu ştiu ce i-a trebuit. Avea un serviciu bun, în Timişoara, alături de noi, aveam grădină şi albine...

NICOLAE CRISTACHE ■

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii Generale

Un franţuz din... Dor Mărunt

Încîntat pînă la extaz de reuşita afacerii ce urma să se încheie din clipă în clipă, captivat de tot felul de calcule avantajoase, Nicolae Stroe pierduse pur şi simplu noţiunea scurgerii timpului. Totul în mintea lui se învîrtea în acele momente în jurul... chilipirului ce îi ieşise în cale : obţinerea a două casetofoane „Sony" la preţul convenabil de 50 000 lei. Unul avea să-l oprească, iar pe celălalt, cu siguranţă, îl va plasa cu un preţ bun...

Se uită instinctiv la ceas şi rămase ca stupefiat : „Nu se poate ! A trecut chiar atît !? Ce să se fi întîmplat ?"

Încearcă în zadar să-şi păstreze calmul. Căuta febril tot felul de explicaţii posibile încurajatoare, dar după cîteva ore de aşteptare insuportabilă se hotărî să se prezinte chiar atunci, aproape de cumpăna nopţii, la miliţia gării de Nord.

Ofiţerul de serviciu îl ascultă iniţial cu răbdarea caracteristică profesiei sale, însă cînd înţelese despre ce este vorba schiţă cîteva gesturi semnificative şi în ciuda hotărîrii de a se lăsa de fumat, aprinse o ţigară.

— Da, înţeleg, aşterneţi pe hîrtie tot ce s-a întîmplat, cît mai multe amănunte, descrieţi semnalmentele individului...

În timp ce reclamantul îşi relata în scris păţania, ofiţerul de serviciu formă un număr de telefon :

— Alo, dispeceratul ? Aici, miliţia gării... Am de transmis un eveniment pentru judiciar. Trebuie anunţat imediat tovarăşul maior Vasiliu. Se pare că e vorba...

Apoi îl sfătui pe reclamant să se reîntoarcă la hotel şi să revină a doua zi, cu toate că era duminică...

În după-amiaza aceea, cînd se îndreptase cu „Dacia" personală spre Bucureşti, alături de „străinul" de la care avea să primească cele două combine muzicale ce urmau să sosească de la Paris, Nicolae Stroe, tehnician electronist din Piteşti, str. Negru Vodă nr. 3, jubila. Avea şi motive. Oferta „străinului" îl captivase de la primele cuvinte. „Auzit amator aparat music electronic, oui ?" La mine trimit părinţi Franţa multe aparat. Şi haina de blană scump primesc..." — se chinuise „străinul" care „rupea" destul de bine româneşte să-i explice. «Da, da, oui ! mă interesează, se grăbise Stroe să confirme. Primiţi cumva şi casetofon „Sony" ? De cînd aştept ocazia să pun mîna pe un „Sony."» «Oui, trimit părinţii şi două aparat „Sony"».

Şi iată că ziua mult aşteptată sosise, iar străinul se ţinuse de cuvînt : la data stabilită se prezentase la el pentru a se deplasa la Bucureşti, întrucît aparatele şi alte obiecte de valoare trimise de părinţi urmau să sosească în seara respectivă cu avionul la Otopeni. Drumul pe magistrală a decurs aproape în tăcere, fiecare avînd preocupările lui. Conform celor stabilite, urmau să se prezinte la „Nord Hotel", unde piteşteanul trebuia să aştepte, nu o eventuală întîrziere a avionului, deoarece cursele internaţionale sosesc la Otopeni cu precizie de ceasornic, ci durata formalităţilor vamale — cum îi precizase „străinul". Tot el fusese de părere că n-ar fi indicat să meargă împreună la Otopeni, unde se va întîlni cu ceilalţi colegi din Franţa.

O ultimă punere la punct a planului, făcută tot de „străin", se referea la aducerea celor două aparate în camera de hotel ocupată de piteştean, unde urma să se efectueze verificarea bunei funcţionări.

După vreo două ore de aşteptare la hotel, piteşteanul este înştiinţat de „străin" că, în sfîrşit, totul este în regulă, aparatele au sosit, dar colegii săi n-au apreciat corect costul taxelor vamale şi unul dintre ei s-a deplasat la ambasadă să împrumute valută. Alte două ore de nerăbdare şi „străinul" se înfăţişează din nou solicitînd suma cuvenită, după care va aduce aparatele, acestea fiind în microbuzul care îi transportase şi pe ceilalţi colegi, aflaţi undeva prin apropierea hotelului. Nicolae Stere îi întinde pachetul cu bani — 50 000 lei — fără să-i mai numere... Ar fi durat prea mult şi „străinul", om fin, şi-a manifestat toată încrederea, dîndu-i de înţeles că nu este cazul să-i numere.

A doua zi, maiorul Gheorghe Vasiliu de la Miliţia Capitalei i-a prezentat cîteva fotografii ale escrocilor aflaţi în evidenţă. După semnalmentele descrise, ofiţerul alesese doar cîteva exemplare. Nicolae Stroe era cît pe aci să leşine : în fotografia pe versul căreia scria : Gheorghe Borduşan, escroc, recidivist, din Dor Mărunt, îl recunoscuse pe „străin".

Dat în urmărire pe ţară, infractorul recidivist Gheorghe Borduşan, de 28 ani, care nu se prezentase la domiciliul declarat după liberarea sa din penitenciar, a fost depistat şi reţinut curînd de către Miliţia municipiului Cluj-Napoca.

Între timp s-a aflat că folosind aceleaşi procedee escrocul din Dor Mărunt uşurase şi buzunarele altor creduli cu suma totală de peste 150 000 lei. Cam asta ar fi istoria franţuzului din Dor Mărunt. Plus învăţămintele pe care vă invităm să le imaginaţi singuri.

MIHAI GROZAVU ■

RUBRICA MEA

Tradiţie şi inovaţie

În procesul dialectic al culturii noastre, și îndeosebi în domeniul literaturii și al artei, una din problemele cele mai dezbătute e a conflictului dintre tradiţie și inovaţie. De fapt, acesta lua aparenţa, totodată, de divorţ dintre generaţii. Acest aspect s-a conturat mai precis în primele decenii ale secolului trecut, cînd fiii boierilor mari și mijlocii au luat atitudine împotriva privilegiilor de clasă și de castă, vestigii, la noi, ale unei structuri feudale persistente. Cărvunarii și pașoptiștii s-au servit de o armă nouă, aceea a literaturii, pentru a submina edificiul statului aristocratic. O seamă de pamflete, tipărite clandestin sau circulînd în manuscrise, au precedat stilul realist al prozei și al versurilor, cu substrat politic revendicativ. Revoluţia de la 1848, succesiv declanșată în Moldova, Transilvania și Ţara Românească, a creat premisele conturării precise a conștiinţei naţionale și sociale în toate provinciile românești, în serviciul căreia scriitorii și artiștii s-au alăturat cu însufleţire. Stilul general al artei românești, în a doua jumătate a secolului trecut și-a accentuat tendinţele realiste și militante. Întîiul roman menţionabil, **Ciocoii vechi și noi,** trasează linia de evoluţie a întregii noastre literaturi epice. Este semnificativ că Dinu Păturică, reprezentantul ciocoilor noi este prezentat de Nicolae Filimon ca vînzătorul lui Tudor Vladimirescu. Prefeţele romanului au caracterul unui adevărat manifest politic progresist, anunţînd o continuare cu urmașii aceluiași Dinu Păturică, reprezentînd recrudescenţa unui fenomen endemic.

Mai tîrziu, Eminescu debutează cu încercări nepublicate la vremea lor, ca romanul **Geniu pustiu,** al cărui principal episod este revoluţia română din Transilvania, in 1848. Fire militantă, își desfășoară activitatea publicistică luînd atitudine în favoarea claselor productive în acea vreme pauperizate, și împotriva politicianismului.

Mișcarea socialistă din ultimele decenii ale secolului trecut a răspîndit în public interesul pentru marile probleme sociale, politice și economice, ridicate de crearea burgheziei capitaliste și de mereu mai acutele contradicţii ale lumii moderne.

Cultura noastră socialistă, printre alte spectaculoase rezultate, a constituit și un climat de interes viu pentru literatură, de a cărui lipsă, cu cinci decenii în urmă se plîngea, pe drept cuvînt, Camil Petrescu. Niciodată nu s-a citit atîta la noi, niciodată tirajele unor cărţi literare n-au atins cifra celor de astăzi, depășind uneori, de la prima ediţie, o sută de mii de exemplare.

În acest nou climat, verificat de însufleţirea cu care a fost primit Festivalul naţional „Cîntarea României", cuvîntul recent al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul întîlnirii cu membri ai conducerii Uniunii scriitorilor este menit să precizeze ţelurile și direcţiile literaturii noastre militante.

O nouă sinteză între inovaţie și tradiţie este în curs de înfăptuire, în toate sectoarele artei și literaturii noastre, strîns legate de popor și de aspiraţiile lui. Este prea curînd să-i prevedem configuraţia definitivă, dar nu e prematur să o semnalăm. Extensiunea tot mai mare a cenaclurilor literare a concursurilor de poezie și de proză, încurajarea tot mai activă a tinerelor talente, în toate sectoarele literaturii și ale artei, întîlnirile tot mai numeroase ale scriitorilor cu cititorii lor din întreprinderi sau cu prilejul apariţiei noilor lor cărţi, frecventarea tot mai mare a expoziţiilor, a spectacolelor și a concertelor, sînt tot atîtea semne îmbucurătoare pentru toate generaţiile, ridicate la aceeași generoasă cultură.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Demnitatea artei

Poate exista creaţie aristică, literatură care să ignore existenţa umană sau să-și propună, cu deliberare, atitudini antiumaniste ? Reacţia primă la întrebare ar fi, normal, una de respingere a unei asemenea posibilităţi. Şi totuși... În evoluţia sa, literatura a înregistrat și momente cînd nu numai că s-au produs lucrări potrivnice unui mesaj umanist dar s-au constituit și teorii în acest sens. Şi astăzi, în unele părţi ale lumii, acolo unde societatea este structurată astfel încît înlesnește dominaţia omului de către om nu sînt de ignorat cărţile, filmele, alte manifestări ale spiritului prin mijlocirea cărora se propagă, cu o tragică perseverenţă, tezele incomunicării dintre indivizi, ale alcătuirii existenţei pe principiile egoismului și violenţei, ale înstrăinării omului de acele atitudini morale superioare spre care omenirea a năzuit dintotdeauna. Viaţa ar fi în lumina — sau mai exact în umbra — acestor lucrări o junglă fără sfîrșit, în care victorios va fi cel ce are puterea de a nu fi generos decît cu sine, cel ce are cinismul de a călca peste cadavre, cel ce-și căptușește existenţa în hainele infailibile ale crimei și egoismului abject. Cărţi subumane se vor naște întotdeauna, sub platoșa atît de vulnerabilă a unei asemenea ideologii. Cărţi ce se vor angaja sub steagul jalnic al gesturilor iresponsabile și al mercenariatului din care se nasc războaiele de dominaţie, ce se vor subordona teoriilor ce fac apologia crimei, a dezumanizării necesare și fatale a locuitorilor planetei noastre. Evident, adesea asemenea teorii sînt slujite cu rafinament și subtilitate. Există, așadar, și un cinism subtil, rafinat.

Cît de departe, cît de străine sînt de realităţile noastre asemenea „manifestări" ale spiritului. Şi nu numai de realităţile noastre, ci de atitudinile și aspiraţiile oricărui om care muncește, care năzuiește să trăiască în cinste și pace. Între aspiraţiile acestea, firești, omenești și „elucubraţiile" prin care se vroiește înceţoșarea minţilor există o incompatibilitate adîncă. Lupta între ideologii nu a fost nicicînd o vorbă goală iar agresivitatea ideologiei reacţionare, potrivnice progresului, a înregistrat de-a lungul vremurilor manifestări dintre cele mai odioase.

Literatura devotată principiilor umaniste va fi, de aceea, nu o literatură liniștită ci o literatură militantă, combativă, o literatură **cu teză** (nu tezistă). Va fi, cu atît mai mult, în condiţiile de azi, o literatură revoluţionară. Iar umanismul în numele căruia se va naște și va milita va fi un umanism nou, revoluţionar.

Scriitorul român trăiește plenar momentul demnităţii artei sale. Pentru că niciodată nu au fost formulate mai limpede ca azi, mai cuprinzător și nuanţat principiile capabile să guverneze actul artistic, să-l orienteze spre finalităţi ideologice și estetice superioare. Într-un climat de autentică libertate, de opţiuni lucid și responsabil asumate.

Arta a avut dintotdeauna și o funcţie socială specifică. Ea n-a existat nicicînd în afara socialului. Azi, în România, așa cum o ilustrează ceea ce s-a produs mai valoros, mai durabil, creaţia artistică este profund dedicată omului, înfrumuseţării sale morale, sprijinirii cu nobleţe a aspiraţiei către civilizaţie, către un statut superior de existenţă.

Un **om uman.** Iată o expresie deloc tautologică în condiţiile în care, aiurea, se acţionează făţiș pentru dezumanizarea omului, a acestei supreme izbînzi a naturii.

Un **om conștient de sine,** devotat unor idealuri creatoare, efortului conștient de edificare a unei societăţi noi, în care oamenii să se constituie într-o mare familie, într-o voinţă solidară în numele unui viitor în stare să garanteze afirmarea și împlinirea personalităţii și aptitudinilor fiecăruia.

Aceste adevăruri, în orizonturile cărora se angajează literatura noastră, au fost încă o dată puse în atenţia noastră, a tuturor, de către secretarul general al partidului, a cărui stimă pentru creatorii de artă este cunoscută.

„Avem nevoie de opere de artă de toate genurile și pentru toate vîrstele — **spunea tovarășul NICOLAE CEAUŞESCU** — copiii vor să cunoască și pe Făt-Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască și pe Făt-Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptate socială și naţională ; ei vor să știe cum arătau balaurii din basme dar și cum arată balaurii timpurilor moderne și cine a fost sau este voinicul care le-a tăiat capetele ; oamenii vor să afle din romane, poezii, piese de teatru, opere, din cîntece cum au luptat comuniștii și alţi antifasciști și democraţi, cum au înfruntat închisorile lagărele, moartea chiar, pentru eliberarea poporului ; și trebuie știut că nici unul dintre aceștia nu a fost plîngător că viaţa este grea — au înfruntat dușmanul de clasă cu capul sus, au luptat încrezători în fericirea poporului, în cauza socialismului și comunismului".

Un program de lucru, concret și generos, pentru omul de artă, un program prin a cărui împlinire creatorul se va dovedi, prin fapta sa artistică, „suflet în sufletul neamului".

NICOLAE DRAGOŞ ■

La ce lucrează Fănuş Neagu

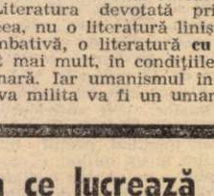

— Fănuș Neagu, în ce anotimp vă place să scrieţi ?

— Toamna și iarna.

— Înseamnă că vara asta n-aţi lucrat nimic ?

— Înseamnă că vara asta — deși am fost mai mult bolnav — am dus către sfîrșit **Cartea cu prieteni.**

— Chiar așa se va numi ?

— Nu. Va purta titlul **Cartea cu aproape 100 de prieteni și tot atîţia dușmani.**

— De ce ?

— Mai demult mă bătea gîndul că toţi îmi sînt prieteni. Dar viaţa fiind un permanent spectacol, în fiecare dimineaţă deseori descoperim că în ziua precedentă ne-am înșelat asupra multor lucruri.

— De ce aţi scris cartea asta ?

— Întîi am vrut să dau o carte despre generaţia mea, ferm încredinţat că ea merită un loc de stimă în ochii cititorului deoarece a dat mari poeţi și prozatori — și totodată minat de gîndul că, la urma urmei, această generaţie care domină și face să clocotească viaţa noastră literară a fost uitată pe nedrept la stabilirea conducerii revistelor și editurilor. Acum, din punct de vedere administrativ, este supusă bunului plac al celor mai vîrstnici și cu mai puţin talent decît se afirmă în manualele școlare. Pe parcurs însă au pătruns în carte și alţii, mai tineri ca mine, și chiar și mai în vîrstă.

— Atunci cearta dumneavoastră cu alte generaţii este numai aparentă. Dar scriind CARTEA CU PRIETENI aţi dorit cumva să-i concuraţi pe criticii literari ?

— Nicidecum. Nu am veleităţi de critic. Cartea mea este o însumare de mici eseuri despre oameni care îmi sînt dragi.

— Dar despre Fănuș Neagu nu scrieţi ?

— Ba da. Cu asta închei.

— Vă treceţi la prieteni sau la dușmani ?

— În ultima vreme îmi sînt mai mult dușman.

— La ce altceva mai lucraţi ?

— La romanul **Scaunul singurătăţii.** Care se grupează cu **Îngerul a strigat** și **Frumoșii nebuni ai marilor orașe,** fiind al doilea în acest ciclu de romane. Acţiunea se petrece la Brăila și București și în întregime în sufletul meu. Va fi un ochi nici albastru și nici căprui aruncat asupra a vreo 20 de ani de epocă socialistă în România.

— Cîte pagini va avea romanul ?

— Vreo 350.

— Pentru cît scrieţi dumneavoastră de obicei e mult.

— L-aș face și mai mic pentru că am văzut deseori că volumele cît buturuga rămîn prin magazii. Nu zic nici o noutate observînd că azi cititorul nu are timp. Aflîndu-ne la concurenţă cu filmul și televiziunea scriitorul trebuie să-și ia măsuri de apărare. Una ar fi aceea să împodobească timpul liber al cititorului și nu să i-l masacreze. O carte peste măsură de încărcată la pagini îndepărtează pe om de la lectură căci oamenii de obicei citesc stînd lungiţi și un morman de foi le-ar rupe braţele. Iar ce spui în 400 de pagini poţi spune foarte bine și în 200.

— Despre dramaturgul Fănuș Neagu ce-mi puteţi spune ?

— În toamna asta voi avea în sfîrșit o premieră la Nottara cu Scoica de lemn. Cred că îmi va surîde norocul în acest domeniu după opt ani de așteptare. Nu sînt însă sigur.

— Cu filmul cum staţi ?

— Am păţit-o chiar în vara asta. Am scris o comedie. Acei care aprobă scenariile au rîs la multe dintre replici, dar scenariul a fost trimis la „urmă" să vină încărcat de semnături și vize. Scenariul mi-a fost comandat de o casă de filme. Turnarea trebuia să înceapă cel tîrziu la 15 august, în deltă. Acum trebuie să așteptăm vara viitoare. N-am să mai scriu niciodată scenarii, chiar dacă mi s-ar polei mîinile cu aur.

— Ce-aţi dori cititorilor dumneavoastră ?

— Ce să le doresc ? O toamnă cu piedici pe la cramele din Focșani. Mult vin limpede și să nu mă uite.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Ştefan Aug. Doinaş: „Alfabet poetic"

Dintre poeţii moderni Ștefan Aug. Doinaș e printre puţinii care n-au complexe faţă de modernitate. Poezia sa, de o echilibrată structură, se hrănește din formele cele mai statornice ale lirismului dintotdeauna. Citindu-i poemele, n-avem doar revelaţia unui mare poet, ci și a unei mari iubiri de Poezie. Nici o crispare nu-i tulbură dealtfel cîntecul, nici o umbră de ironie nu întunecă strălucirea acestui mit — în care puţini mai cred astăzi cu atîta ardoare. Intitulîndu-și antologia de faţă **Alfabet poetic,** la fel ca întîiul volum (premiat în 1947), el rămîne credincios primei sale identităţi, de fapt adevăratei sale identităţi. Un poet autentic nu se naște de două ori. Mikel Dufrenne, citat de autor într-un eseu, scria că orice poet ajunge la expresia deplină a poeziei, cu condiţia să n-o caute cu orice preţ. Ștefan Aug. Doinaș e un astfel de poet.

Recentul volum, scos la Editura Minerva — în colecţia B.P.T. și prefaţat de Aurel Martin — ne oferă imaginea documentară cea mai credibilă asupra creaţiei de pînă acum. Piesele sînt grupate pe cicluri tematice, dar și pe vîrste de creaţie. În delimitarea etapelor, poetul pune — bănuim — și o raţiune de sistem, din moment ce poezia sa nu pare să fie condiţionată de biografie. Înainte de toate, Ștefan Aug. Doinaș se relevă ca poet al formei sublime : al tiparelor lumii, dar și al tiparelor poeziei.

Poemele primei vîrste (cea a **Alfabetului poetic**) sînt expresia unei mari energii lirice. Amploarea celor mai multe piese ale ciclului nu e doar una epică sau anecdotică. Un lirism grav, confesiv e turnat în tiparele baladei romantice sau ale odei melancolice, în spiritul unei sensibilităţi scindate între „naiv" și „sentimental". Totul e atmosferă, sugestie muzicală. Somptuoase prin încărcătura lor barocă, poemele acestea cuceresc mai mult prin unicitatea obsesivă a tonului. Este în ele și joc subtil de măști, și dialog. Simbolurile au fost învăluite în enigmatic. Poetul, închis aparent în sine, își asumă în realitate marile parabole ale umanităţii — ca în **Balada întrebării lui Parsifal, Sf. Gheorghe cel fals, Alexandru refuzînd apa** etc. Forma poematică e însă tiranică : absoarbe tot ce e formă plastică exterioară, încît cu greu am putea desprinde din fluxul extatic niște reprezentări sau imagini.

Un poem admirabil, **Pseudokyneghetikos,** transcrie succesiunea de epifanii trezite într-un suflet inocent de miracolele pădurii. Poetul imaginează un scenariu, mai mult sugestiv decît epic, al candorii puse la încercare. Ca într-un alt „munte vrăjit", adolescentul străbate labirintul de simboluri, de fapt calea unică deschisă iniţiatului spre absolut. Premisele descriptive au fost lăsate de la început deoparte.

Am putea spune că încă de pe acum poetul adîncește o viziune geometrică a formelor în vraja cîntecului — ca în **Omul cu compasul.** Iată și o profesiune de credinţă dintr-un alt poem : „Mereu senin și tînăr, într-o singurătate / a lucrurilor pline de flăcări, care mor / în locul meu fidele — eu împlinesc în toate / tiparul frumuseţii și nemuririi lor". Poetul rîvnește deci la starea de zeu, pentru a se dedica ideii — cum scrie undeva. Capodopera întregului ciclu este fără îndoială **Mistreţul cu colţi de argint.** Prinţul din Levant reprezintă una din măștile poetului.

În **Ovidiu la Tomis** se observă dintr-o dată o concentrare, aproape ostentativă, a elanului liric. Forma poematică unică devine sonetul, limitat de obicei la numai cîteva detalii sau la scurte notaţii confesive, fulgurante.

Voluptatea limitelor reprezintă poate momentul „existenţial" al liricii lui Ștefan Aug. Doinaș. Poezia e meditaţie asupra condiţiei umane. Poeme ca **Rănile, Alibi, Laokoon** conţin, transfigurate în vers, ecouri ale conștiinţei morale suferinde, dincolo de limpezimea aproape cerebrală a versului. Poetul e muncit de un chin lăuntric, așa cum fiecare chip din statuia lui Laokoon pare înlănţuit de propriul său șarpe. Dar noul ciclu aduce mai ales inovaţii de discurs poetic. Are loc o revărsare a formelor din tiparele uneori prea rigide ale baladei sau sonetului. Poetul cultivă acum poemul amplu, în vers liber — voit prozaic : **Întîlnirea de la Bruxelles, Vînzarea lui Platon ca sclav la Egina** sau **Trei ipostaze ale mării.** Se fac simţite ecouri din poezia contemporană modernă : un poem se intitulează **Ah, zice Cummings.** Despărţirea de lumea greacă pare iminentă : „Eu și vechii greci / cu totul altfel ne trăim infernul".

În ciclurile următoare (**Născut în Utopia, Anotimpul discret** și **Conjuratio poetica**) experienţa lirică pare ea însăși dusă la limită. Versul devine din mijloc un scop în sine. Poemele cresc uneori de-a dreptul din intuiţia formelor pure de limbaj și de ritm. Detectăm firește și aici o dublă deschidere : către real și către un spaţiu cultural, livresc — saturat de ideea orfică. Tonul liric e chiar ceva mai reţinut decît înainte ! Poezia se vrea un ecou stins al tîlcurilor latente ale firii — încarnate în fiinţa limbajului.

Creaţia de pînă acum a lui Ștefan Aug. Doinaș se împlinește cu adevărat în artele poetice (**Conjugatio poetica**). Cuvîntul este lucrul în sine al poeziei : „Să întemeiem / în alb / Împărăţia Cuvintelor". La rîndul său, poetul se visează „vînzător de zăpadă". Altfel spus, poezia reîmprospătează limbajul — idee pe care o preluăm din eseistica poetului.

Ineditele n-aduc deocamdată ceva deosebit.

Într-un poem, inspirat de un vers din Ungaretti („Poesia — questo mestiere perduto") se spune că poezia este un „oracol mut", adică o hieroglifă a realului. Implicit, Ștefan Aug. Doinaș aduce un elogiu discreţiei — în sens estetic. Urmărindu-i evoluţia și parafrazîndu-l, vom spune că, în timp, Homer a fost înlocuit definitiv cu Orfeu. Un Orfeu exorcizînd cu voluptate limitele creaţiei și ale vieţii — avînd ca unică și statornică tentaţie realul însuși.

CORNEL MORARU ■

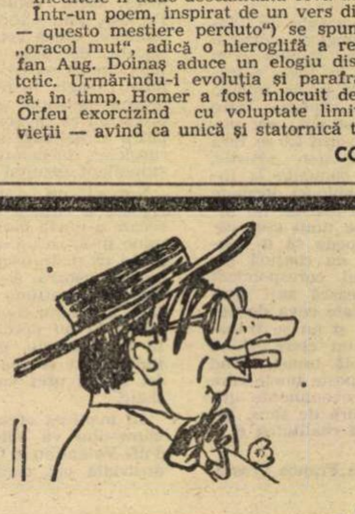

Minulescu
văzut de Silvan

Hienele la pîndă

Aflu cu multă consternare dintr-o publicație britanică că numai în ultimii trei ani au apărut în Europa occidentală 20 (douăzeci !) de cărți despre epoca lui Hitler, dintre care o mare parte numai în Republica Federală Germania. Altele se află în pregătire. Și ca și cum cele de mai sus n-ar fi de-ajuns, aflu, de asemenea, că toate revistele mari din aceeași țară — și, din păcate, nu numai de aici — au publicat ample seriale despre Hitler sau despre saltimbancii de tristă amintire din jurul acestuia, că toate canalele de televiziune programează, cel puțin de două ori pe lună — și asta la ore de vîrf! — emisiuni legate de perioada nazistă. S-a ajuns pînă acolo încît publicului i se prezintă un documentar cinematografic cu titlul „Hitler — o carieră“.

Cărui fapt să se datorească această „propensiune“, de-a dreptul cutremurătoare, spre nazism ? Putem oare să dăm dreptate moraliștilor naivi care consideră că această neagră perioadă nu poate fi demascată decît prin cunoaștere aprofundată ? Cum rămîne atunci cu cele 150 de asociații neofasciste existente în marile centre urbane ale Germaniei federale, precum München, Hamburg, Münster ? Să nu fie oare nici o legătură între asemenea periculoase ediții de carte și grupările fasciste și neofasciste existente, de asemenea, în Franța, Belgia, Olanda, Italia și în alte locuri ? Să liniștească oare numai faptul că neonazismul este în R.F.G. neglijabil ca forță politică, că el n-a cîștigat nici un loc în ultimele alegeri municipale din această țară ?

Din păcate, reapariția, în mai multe țări occidentale, a hienelor fasciste devine de-a dreptul îngrijorătoare. În ciuda protestelor opiniei publice, a celor mai înaintate forțe, fanaticii mai scot din cînd în cînd capul. Uneori chiar zgomotos. Etalînd întreaga panoplie a sinistrelor lor simboluri : cămăși negre, insigne și drapele naziste, vechi mașini militare, saluturi fasciste și altele. Formații de extremă dreaptă din mai multe țări vest-europene au vrut să se întîlnească nu demult undeva în Franța, țara în care, nu sînt nici patru decenii de atunci, naziștii au adus atîtea nenorociri. Veniseră, dar, intolerantă, lumea cinstită i-a alungat. „Este suficient trecutul dureros, de care își amintesc toți, pentru a opri această manifestare, care nu trebuie să aibă loc“ — scria, în acele zile, organul Partidului Comunist Francez, „L'Humanité“. Au încercat să se întîlnească și în alte locuri, dar lumea i-a alungat din nou. Uneori sînt semnalați și reprezentanți ai sinistrului Ku-klux-klan...

Iată, lumea cinstită reacționează imediat, dar intoleranța guvernelor trebuie să fie totală pentru ca cizmele naziste să nu mai mărșăluiască, iar steagurile ororii să nu mai fluture, nici măcar la parăzi... secrete. Parăzi secrete la care sînt atrași din păcate și copii. Am văzut undeva, în nordul Italiei, două mogîldețe care abia rotunjeau literele copiind o stupidă lozincă fascistă și mi-am dat seama atunci cît de ușor poate fi inoculat germenele răului. (Puțin mai tîrziu aveam să aflu că în aceeași localitate mureau mai multe persoane, victime ale unor neofasciști criminali.). Or fi știind oare acești copii cîte ființe nevinovate au dispărut, la vîrsta lor, în infernul lagărelor fasciste ? Se spune că un asemenea nazist notoriu, care are pe conștiință peste 4 000 de copii, își vede liniștit de afaceri undeva în Germania federală.

Așadar, și copiii. Invitați la ciudate parăzi secrete și lăsați să citească un anume gen de cărți pe care se grăbesc să le publice în tiraje cît mai mari editori avizi de cîștig. Cărți ce amintesc de o epocă ce a ultragiat profund conștiințele, gîndirea creatoare. Cărți care ne jignesc, prin simpla lor prezență în rafturile unei librării, așezate alături de marile valori spirituale ale umanității. Pentru că, o spunea și cancelarul Helmut Schmidt, trebuie făcută o distincție netă între tendințele firești ale ziariștilor sau cineaștilor de a explica unei generații care nu a cunoscut războiul ce a însemnat perioada nazistă și exploatarea în scopuri politice a acestei probleme.

Toleranța merge uneori mînă-n mînă cu inconștiența, pentru că altă explicație nu avem pentru ușurința cu care apar pe piețele occidentale cărți care propagă ura și vrajba. Cărți care constituie... suportul profesional al teroriștilor. „Copiii lui Hitler“ se intitulează o recentă lucrare despre teroriști semnată de scriitorul sud-african Jillian Becker...

Da, toleranța merge uneori mînă-n mînă cu inconștiența. Nu demult la Roma au fost achitați 100 de membri ai grupării de tristă rezonanță „Ordine nuovo“. Ei au primit sentința cîntînd imnuri fasciste și mulțumind curții cu salutul caracteristic fascist. Fără comentarii.

Nu numai deschis anticomuniste, dar atentînd la valorile morale cele mai de preț ale umanității, organizațiile neofasciste reprezintă un serios pericol pentru cauza democrației și progresului social. Ori de cîte ori își fac simțită prezența, hienele trebuie stîrpite. Pînă se va face curățenie. A acționa astfel a devenit o elementară obligație morală. Este suficientă pentru asta fie și numai amintirea unui trecut dureros.

DUMITRU AVRAM ■

Drama Sahelului

Încă o dată foametea amenință Sahelul. „Seceta din acest an este la fel de gravă ca cea din 1974, cînd au murit milioane de oameni“, afirmă Eduard Sauma, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.). În numeroase regiuni situate în această parte a lumii nu a plouat deloc din septembrie 1976 pînă la sfîrșitul lui iulie trecut, iar ultimele ploi — căzute deci în urmă cu mai bine de un an — au fost ori neînsemnate, ori au provocat inundații.

Touba : enfin
l'eau jaillit

De această dată, catastrofa ar putea fi evitată, apreciază săptămînalul francez L'EXPRESS într-un amplu documentar consacrat dramei saheliene. Dar ajutorul alimentar din afară, chiar important, nu poate reglementa principala problemă : dezvoltarea țărilor africane de către africanii înșiși. O tonă de cereale livrată Sahelului costă de zece ori mai scump decît dacă s-ar produce chiar în aceste țări. Pentru a se pune stavilă secetei ar trebui reunite trei condiții, spun specialiștii : aprovizionarea cu apă a acestor regiuni, acțiuni de contracarare a înaintării deșertului și opțiunea pentru o agricultură adaptată nevoilor populației și fragilității ecosistemului. Apa nu lipsește din subsol, ea este prezentă la mari adîncimi chiar în zonele cele mai aride ale Sahelului. Există cantități suficiente chiar pentru sute de ani, apreciază specialiștii cei mai optimiști. Problema este aceea de a se aduce la suprafață și a face utile aceste pînze freatice. Trei imagini ilustrează extrem de sugestiv preocupările atît de actuale în țările unde lupta pentru apă devine o parte esențială a luptei pentru existență. Iată cum arată un vechi puț într-un sat din Mali, Touba. În același loc, o instalație de forare pentru pomparea apei și, în fine, la Touba, spre marea bucurie a localnicilor, noua pompă a început să funcționeze. Acum apa este mai aproape, dar seceta nu a fost încă învinsă.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Avînd capul altuia pe umeri și înghițind biciclete

În fiecare zi citesc cîteva sute de telegrame de presă. Sînt și lungi și scurte și interesante și mai puțin. Pentru a fi transmisă și recepționată în toate colțurile lumii, o telegramă de presă trebuie să includă o informație. Relația între conținut și formă, în acest caz, are puterea evidenței și ar fi absurd să se facă vreo comparație cu orice gen artistic, unde problema se poate comenta la infinit. Dacă s-au expus tablouri formate din rame și pînze în care artistul nu intervenise deloc în virtutea unui crez estetic insondabil, este limpede că o telegramă de presă care să nu conțină nimic pentru că respectivul corespondent are o viziune reportericească să-i spunem, la fel, insondabilă, este ceva de neconceput. Sau se concepe și nu se transmite. Așadar, lucrurile sînt clare. Fiind atît de clare, mi se întîmplă, totuși, citind mereu telegrame, să dau peste unele care conțin informații despre evenimente golite într-o asemenea măsură de sens, încît încep să cred și eu că realitatea o ia mult înaintea ficțiunii.

Iată ce relatează Agenția France Presse, concis și fără menajamente : Într-o emisiune a canalului de televiziune american NBC, patru persoane au apărut avînd capetele complet bandajate. În fața telespectatorilor, deciși să creadă că după eliminarea tifoanelor vor asista la obișnuita scamatorie cu omul invizibil, s-a produs marea senzație : în locul unor corpuri fără capete, pe ecran au rămas patru corpuri cu patru capete. Dar capetele nu erau niște biete figuri anonime, ci Elvis Presley, Jim Croce, Janis Joplin și Jim Monison, adică vedete de super-show, din păcate, decedate. Telespectatorii au rămas înmărmuriți, iar hipertensiunea a făcut ravagii în masă, pînă cînd prezentatorul emisiunii a rupt vălul misterului, precizînd că persoanele în chestiune sînt patru artiști care și-au făcut operații chirurgicale, încheiate, cum se vede, cu un stupefiant rezultat.

Nimeni nu a putut contesta perfecta rigoare a cîrpirii pe o față veche și oarecare a uneia noi și absolut obsesive. Rămîne însă, ca un motiv de acră meditație, ideea că niște oameni, fie și interpreți de muzică ușoară, și-au putut arunca la coș întreaga cantitate de speranță și demnitate, devenind copiile umblătoare ale unor afișe. Ei au declarat că speră ca măcar în felul acesta, utilizînd cel mai feroce indigo care se poate cumpăra, își vor vinde, la un preț mai piperat, destinul artistic.

În maniera aceasta, piața occidentală a show-ului va putea fi invadată de Rudolfi Valentino și Grete Garbo în serie industrială sau, dacă gustul clientelei va fi mai elevat, de Napoleoni și Macedoni, de Shakespeari și, în general, de fețe pe care le iubim, și le admirăm, și le găsim, cînd e nevoie, în enciclopedii.

În enciclopedii și nu în anuare de celebrități. Acestea sînt cu totul altceva. Spre exemplu, în „Guiness book of records“, printr-un morman de nume poate fi citit și Michel Lottito. Sînt convins că și dumneavoastră vă este familiar acest nume cît mi-a fost și mie pînă am citit o telegramă de... presă transmisă din Quebec.

Lottito este un tip celebru. Are 28 de ani și mănîncă o bicicletă în 15 zile. Cu martori. Sistemul este derutant de simplu. Lottito decupează bicicleta în bucăți de 300 de grame, lăsînd ghidonul la sfîrșit. Se pare că este cel mai gustos. Domnia-sa nu are, însă, fixații culinare. La Caracas, schimbînd meniul, a mîncat un televizor. Apoi, înfometat, s-a întors la Quebec, unde a mestecat, în porții de 300 de grame zilnic, din nou o bicicletă. Întrebat de ce s-a specializat într-o asemenea gastronomie de excepție, vedeta de azi a declarat că este mecanic auto, că a fost dat afară, cu ani în urmă, și, după un șomaj prelungit, s-a hotărît să facă un lucru pe care el îl poate și alții nu. A sfidat, adică, piața mîncătorilor de biciclete, eliminînd, printr-o împrejurare anatomică de necontestat, concurența. Comerțul își are regulile sale de fier. Reciproca nu mai trebuie verificată. Quod erat demonstrandum.

RADU BUDEANU ■

Croazieră cu... arme

Într-o capitală vest-europeană a fost anunțată croaziera unei nave de 7 800 de tone, pe nume „Tarbatness“, navă amenajată ca expoziție plutitoare. La prima vedere inițiativa ar părea salutară dacă n-ai afla, citind mai atent telegramele agențiilor de presă care difuzează informația, că această expoziție nu va face cunoscute comori de artă sau vestigii arheologice. Nici măcar creații de modă sau opere ale unor artiști de avangardă. Nu ! Pentru că nava nu și-a schimbat nici profilul, nici destinația : aparținînd forțelor militare, ea are la bord — ce altceva ? — mostre de armament.

Este vorba, cu alte cuvinte, de a se face reclamă la arme, mijloacelor de distrugere. Ruta exactă nu a fost comunicată, dar ca puncte de reper se lasă să se înțeleagă a fi porturi din Mediterana, din America Latină precum și din unele state asiatice. France Presse comenta că o astfel de acțiune vizează, ca și altele precedente, eforturile cercurilor interesate în a spori vînzările de arme în unele țări în curs de dezvoltare. Desigur, interesele financiare sînt evidente, dar evidentă și, în plus, mai mult decît îngrijorătoare este deturnarea unor importante surse materiale și financiare de la scopul firesc al dezvoltării spre sporirea puterii militare, cheltuielile sporite pentru arme mărind pericolul creșterii încordării sau al izbucnirii de noi conflicte în anumite regiuni de pe glob. Și poate nu întîmplător ofertele sînt îndreptate înspre acele state situate în zone care, mai frecvent sau nu, au cunoscut, în ultimii ani, conflicte militare. Potrivit unor date comunicate la O.N.U., de la sfîrșitul ultimei conflagrații mondiale nu a fost o zi în care să nu fi existat conflicte armate pe glob, toate însă situate în afara zonelor geografice în care se află marii furnizori de armament. Într-un interval de aproximativ un sfert de secol, teritoriile a 59 de state au fost afectate de războaie ; pentru comparație, se reamintește faptul că în cel de-al doilea război mondial au existat 40 de țări beligerante, iar în primul 14. În lume au avut loc 93 de conflicte armate locale, a căror durată, totalizată în timp, însumează aproximativ 300 de ani. Iată și o repartiție pe regiuni geografice : Asia — 29 războaie, Orientul Apropiat — 25, Africa — 16, America Latină — 23.

Ce au însemnat toate acestea pentru omenire se știe : zeci, sute de mii de vieți pierdute, însemnate investiții din partea statelor implicate, frînarea înfăptuirii programelor naționale de dezvoltare. Se dovedește astfel că, în prezent, cursa înarmărilor angrenează, fără excepție, toate țările — unele preocupate de apărarea independenței, altele conduse de alte interese. Cert este că, indiferent de mobil, și țările în curs de dezvoltare se văd silite să-și sporească potențialul militar. Unele își produc armamentul necesar, altele, lipsite de o economie puternică, sînt constrînse să-l importe, creșterea transferului de armament către unele state slab dezvoltate sporind pe această cale datoriile lor externe, datorii ce ating, și așa, niveluri destul de înalte. După cum relevă statisticile, în două decenii valoarea armamentului major importat anual de aceste state a crescut pînă la mijlocul deceniului în curs de la 1,253 la 7,312 miliarde dolari, creșterea fiind de 5,8 ori. Un recent raport al O.N.U. sublinia dealtfel că valoarea totală a transferurilor de material militar către țările slab dezvoltate crește continuu, ridicîndu-se, acum, într-un an, la 9,7 miliarde dolari. Cifră care, adăugată la valoarea transferurilor de servicii și construcții militare, a asistenței militare, totalizează în jur de 13 miliarde dolari. Pentru înfățișarea consecințelor economice ale acestui transfer este suficient să relevăm că, de la circa 70 000 de dolari, în al doilea război mondial, prețul unui tanc a crescut acum la un milion, ceea ce face — de exemplu — ca pentru o divizie de blindate o țară în curs de dezvoltare să plătească în jur de 500 milioane dolari. În contrast, să amintim că suma ar fi suficientă pentru a salva viețile a cinci milioane de copii care mor într-o serie de țări în curs de dezvoltare din cauză că nu poate fi întrunită suma necesară pentru asigurarea vaccinării obligatorii împotriva a șase boli contagioase. Cu aceeași sumă s-ar putea asigura, de asemenea, școlarizarea anuală a 2,5 milioane de copii. Să nu uităm, în această succesiune de exemple, nici faptul că, după cum arată calculele experților O.N.U., 15,5 milioane de persoane din țări în curs de dezvoltare sînt angajate în activități militare. Cifră ce întrece cu mult pe cea exprimînd totalul medicilor și cadrelor didactice existente în aceleași țări : circa nouă milioane. În asemenea situații, practic, se anulează ajutoarele acordate de statele dezvoltate celor sărace. În datele furnizate de statistici, aceste ajutoare sînt de cel puțin 20 de ori mai mici decît fondurile alocate de țările industrializate pentru înarmare. Încă un exemplu în acest sens : transferul net de resurse din țările bogate către cele sărace este echivalent cu a treisprezecea parte din cheltuielile militare mondiale.

Dar să revenim la inițiativa navei-expoziție de armament. Pe cînd va fi trimisă o navă încărcată nu cu arme, ci cu manuale, cu caiete sau cu tehnologie înaintată să facă escale în acele țări în care progresul este mai mult decît necesar, în care depășirea subdezvoltării reclamă nu arme, ci resurse pașnice ? Neîndoielnic, un asemenea exemplu ar fi salutar.

Pe cînd însă ?

ION STOICA ■

Colaborarea şi solidaritatea României socialiste cu ţările nealiniate — componentă a politicii externe româneşti

Dezvoltînd cu pregnanţă idei din unele lucrări proprii anterioare privind mişcarea ţărilor nealiniate — a căror apariţie după cel de-al doilea război mondial a fost determinată de marile mutaţii şi transformări petrecute în configuraţia politică a lumii — în magistrala expunere făcută în faţa activului central de partid şi de stat la 3 august, vara aceasta, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în cadrul analizei pe care o consacră aspectelor diverse şi complexe ale realităţii contemporane, aduce o contribuţie excepţională la definirea conceptuală a doctrinei nealinierii, subliniind că aceste ţări **„reprezintă o forţă de seamă în lupta antiimperialistă, sînt profund interesate în promovarea unei politici noi, de deplină egalitate şi echitate, în apărarea independenţei şi suveranităţii naţionale. Constituind o parte însemnată a statelor lumii, statele nealiniate acţionează ca un factor de democratizare a relaţiilor internaţionale, se afirmă tot mai puternic în soluţionarea marilor probleme ale contemporaneităţii“.**

Iată deci temeiurile obiective pentru care şi Congresul al XI-lea al P.C.R a înscris în documentele sale programatice colaborarea şi solidaritatea activă a României socialiste cu statele nealiniate, care reprezintă peste două treimi din numărul total al statelor globului, în majoritate ţări în curs de dezvoltare şi în totalitate ţări mici şi mijlocii, ţări vital interesate în afirmarea reală în viaţa internaţională a unei politici noi, democratice, de echitate şi egalitate. Iată temeiurile obiective pentru care în expunere se reafirmă că România va acţiona cu fermitate şi în viitor pentru întărirea solidarităţii şi colaborării cu statele nealiniate. Această opţiune, ce decurge din analiza aprofundată a situaţiei internaţionale, a componentelor acesteia, a sensurilor şi mutaţiilor ce au loc în rîndul comunităţii de state ale lumii, nu poate fi raportată la interese imediate sau conjuncturale, ci la cadrul general al politicii externe româneşti, ce vizează atingerea obiectivelor de perspectivă pe care le presupune lupta unită a ansamblului forţelor progresiste şi democratice, pentru făurirea unui climat de pace, securitate, progres şi prosperitate pe planeta noastră.

Şi în acest cadru, România a stabilit şi a dezvoltat constant relaţii bilaterale de strînsă prietenie şi colaborare multilaterală cu aproape toate ţările participante la mişcarea de nealiniere. În prezent, ţara noastră întreţine relaţii diplomatice cu peste 80 de state nealiniate, dezvoltînd contacte politice şi un dialog activ atît pe plan bilateral, cît şi în cadrul mişcării, la Naţiunile Unite sau alte organisme internaţionale. O însemnătate hotărîtoare pentru întărirea şi adîncirea acestor relaţii, pentru cunoaşterea şi apropierea reciprocă, pentru extinderea colaborării pe multiple planuri, au întîlnirile preşedintelui Nicolae Ceauşescu cu şefi de state, de guverne, de partid sau alţi conducători dintr-un mare număr de ţări nealiniate. Vizitele efectuate de preşedintele României în peste 30 de ţări nealiniate din Asia, Africa şi America Latină, vizitele în România ale conducătorilor a 25 de ţări nealiniate, semnarea cu prilejul acestor vizite a unor importante documente — trei tratate de prietenie şi colaborare (cu Guineea, Costa Rica şi Argentina), peste 30 de declaraţii solemne şi declaraţii comune — s-au înscris drept contribuţii de seamă la procesul dezvoltării şi afirmării noilor principii de relaţii interstatale, la soluţionarea problemelor majore ale vieţii internaţionale, la impulsionarea conlucrării bilaterale în diverse domenii. Ponderea ţărilor nealiniate, în general a statelor în curs de dezvoltare, în comerţul exterior al României a crescut la 21,3 la sută în 1976 şi urmînd să atingă 30 la sută în 1980.

Ataşamentul faţă de principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, poziţia fermă de repudiere a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, a oricăror forme ale politicii de forţă, dominaţie şi dictat, interesul comun pentru edificarea unor raporturi noi între state, reprezintă baza trainică a colaborării ţării noastre cu statele nealiniate pe planul politicii externe. Pornind de la o bază principială identică şi de la interese comune, România — ţară în curs de dezvoltare — şi ţările nealiniate — în majoritate aflate în aceeaşi categorie — s-au întîlnit pe aceleaşi poziţii sau apropiate, în probleme fundamentale cum sînt : dezarmarea generală şi completă, în principal dezarmarea nucleară, edificarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale, lichidarea subdezvoltării şi a decalajelor care separă ţările dezvoltate, întărirea rolului O.N.U. şi democratizarea acestui for internaţional, soluţionarea politică a conflictului din Orientul Apropiat, lichidarea politicii rasiste şi de apartheid şi eliberarea popoarelor din Africa australă, asigurarea dreptului de a participa pe bază de egalitate la cooperarea internaţională, la soluţionarea problemelor majore ale lumii contemporane. Această convergenţă de poziţii s-a manifestat în sprijinul reciproc acordat cu prilejul dezbaterii în forurile internaţionale a acestor probleme de stringentă actualitate, în iniţierea în comun a numeroase proiecte de rezoluţii care au adus contribuţii substanţiale la soluţionarea unor probleme importante, la promovarea spiritului de înţelegere şi cooperare între popoare, în interesul păcii şi progresului general. Din bogata listă a documentelor adoptate la O.N.U., iniţiate sau promovate în comun de România cu alte state nealiniate şi care s-au bucurat de sprijinul comunităţii internaţionale, cităm doar cîteva, proaspete în memoria omenirii : **Carta drepturilor şi îndatoririlor economice ale statelor, Declaraţia şi programul de acţiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, rezoluţia celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. privind dezvoltarea şi cooperarea economică internaţională, convocarea sesiunii speciale a Adunării Generale consacrată dezarmării.**

România participă la activitatea mişcării ţărilor nealiniate în calitate de invitat permanent, statut acordat prin consens în urmă cu doi ani, la cea de-a V-a Conferinţă la nivel înalt de la Colombo, ca semnificativă recunoaştere a justeţei politicii externe româneşti, a fermităţii şi consecvenţei cu care România socialistă, secretarul general al partidului, preşedintele republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, acţionează pentru întărirea solidarităţii şi colaborării cu ţările nealiniate, cu toate forţele progresiste, pentru promovarea principiilor coexistenţei paşnice şi lărgirea colaborării cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în vederea depăşirii politicii de blocuri, a realizării destinderii şi securităţii internaţionale. În această calitate a participat ţara noastră la recenta reuniune ministerială a statelor nealiniate de la Belgrad, prezenţă care constituie expresia importanţei pe care România o acordă acestei mişcări şi, totodată, aprecierea deosebită de care se bucură politica externă românească, în deplin consens cu aspiraţiile fundamentale ale popoarelor. Ea oglindeşte în acelaşi timp raporturile bune de solidaritate şi colaborare dintre ţara noastră şi aceste state. Apreciind că **„reuniunea recentă a miniştrilor de externe ai ţărilor nealiniate de la Belgrad a reuşit să stabilească un program de activitate care va duce la creşterea rolului acestor ţări în viaţa politică internaţională“,** tovarăşul Nicolae Ceauşescu face — în expunerea de la 3 august — un apel direct la întărirea solidarităţii dintre aceste ţări. Expunerea atrage atenţia asupra pericolului pe care îl reprezintă tendinţele de ascuţire a divergenţelor între unele state nealiniate, asupra caracterului greşit al încercărilor de divizare a acestora în ţări progresiste şi neprogresiste, conservatoare, clasificare ce nu poate să ducă decît la scindări şi deschide calea infiltrărilor străine, penetraţiei politicii de dominaţie. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu face acest apel la unitate tocmai pentru că ţările nealiniate constituie o realitate a vieţii politice actuale şi joacă un rol tot mai important pe arena internaţională, pentru că mişcarea de nealiniere este una din componentele importante ale frontului mondial antiimperialist şi se înscrie în lupta desfăşurată de masele populare de pretutindeni, de ţările socialiste, de toate forţele progresiste de diferite orientări politice, ideologice, filosofice şi religioase care sînt interesate în transformarea societăţii contemporane pe calea progresului social, a lichidării asupririi şi exploatării unor popoare de către altele, a edificării unor raporturi noi între statele lumii.

Întărind continuu colaborarea şi solidaritatea cu ţările nealiniate, România socialistă are posibilităţi mai largi ca, odată cu contribuţia activă pe care o aduce împreună cu ţările socialiste la lupta pentru socialism, să participe şi mai intens alături de alte forţe progresiste, antiimperialiste la lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, de dominaţie şi exploatare, pentru pace, independenţă naţională, pentru apărarea dreptului fiecărui popor de a dispune în mod suveran de resursele sale naţionale, de a-şi hotărî liber calea dezvoltării economice şi sociale, fără nici un amestec din afară. De aceea, aşa cum se afirmă şi în expunere, România socialistă dezvoltă relaţii largi şi este hotărîtă de a acţiona şi în viitor pentru întărirea colaborării şi solidarităţii militante cu statele nealiniate, cu ţările în curs de dezvoltare, fiindcă tot mai puternica interdependenţă dintre statele lumii face imposibilă rezolvarea problemelor majore ale umanităţii doar de un grup restrîns de state. Ceea ce impune conlucrarea tot mai largă între toate ţările, fără deosebire de orînduire socială, într-un climat de pace, înţelegere şi securitate deplină.

GH. SPRINŢEROIU ■

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

CE FAC CELELALTE MILIOANE ?

Celebrul Jerry Lewis cîntă, îşi scoate limba, îşi mişcă urechile, singur-singurel, pe scena de la Palm Beach. O face cu convingere şi mult talent. Cei 850 de invitaţi au plătit 650 F locul pentru a-l vedea. Beneficiul spectacolului — în favoarea unui orfelinat. În S.U.A. Jerry prezidează un comitet de asistenţă al copiilor „inadaptaţi“. Dar chiar dacă toţi marii artişti ai lumii ar apărea pe scenă renunţînd la încasări, schimbări mari nu s-ar produce în viaţa copiilor. Căci alta e soluţia,

COPILĂRIE DA, EXPLOATARE NU !

Statistici ale Organizaţiei Internaţionale a Muncii arată că peste 52 de milioane de copii sub 15 ani îşi cîştigă existenţa muncind din greu: 3 milioane de copii se chinuie în America Latină, 10 milioane în Africa, 38 milioane în Asia şi aproape un milion în ţările industrializate. Ce se întîmplă oare cu copiii care nu sînt cuprinşi în nici un fel de statistici ? Mai au timp să viseze că mănîncă pe săturate, se joacă sau că pot face o baie nestingheriţi într-un rîu ? Ei sînt prea mulţi. 52 de milioane, adică atît cît e populaţia totală a Franţei sau a Marii Britanii.

ŞAH-CREIER !

Profesorii din cantonul Valais (Elveţia) învaţă să descifreze tainele şahului. Noile cunoştinţe le sînt absolut necesare, deoarece jocul de şah va fi o disciplină obligatorie, alături de celelalte, în noul an de învăţămînt. Succes profesorilor şi elevilor ! Şahul, introdus în şcoli, contribuie la dezvoltarea gîndirii logice, la o formare intelectuală armonioasă. Păcat însă că există atîtea

MILIOANE DE TINERI FĂRĂ ACCES ÎN ŞCOLI

Profesorul Douglas Glasgow declară revistei „Newsweek“ că este îngrijorat de faptul că mulţi copii, între 13 şi 14 ani, nu au posibilitatea să se instruiască la nivelul cerinţelor prezente (şi, am zice noi, viitoare) ale societăţii. Parcă pentru a întări afirmaţiile profesorului, iată că tînărul Ellery Thomas de 15 ani din ghetoul din Detroit rezumă în cîteva cuvinte soarta multor tineri aruncaţi la marginea societăţii, datorită mediului din care provin. Droguri, arme, crime, închisori — iată „şcolile“ ce le sînt destinate.

Mulţi tineri n-au ştiut şi nu vor şti — cîtă vreme oare ? — ce înseamnă un început de an şcolar.

OAMENI ŞI REPTILE

Apele dezlănţuite au inundat localitatea Basti (India). Aşteptînd retragerea apelor, patru locuitori s-au urcat într-un copac spre a se salva. Cu groază au observat că nu sînt singurii oaspeţi ai copacului salvator ci că se află în vecinătatea unor reptile veninoase. Cînd totul s-a potolit şi cînd apele s-au retras, oameni şi reptile au părăsit copacul ce i-a adăpostit. Reptilele n-au făcut nici un rău oamenilor. Se poate vorbi, oare, în acest caz, de solidaritate în faţa primejdiei ? Sau poate că şi natura dă din cînd în cînd semne de nonviolenţă, sătulă de

VIOLENŢA UNOR COMPANII DE TELEVIZIUNE

„Scînteia“ din 17 august 1978 publică un cutremurător bilanţ al consecinţelor nefaste ale programelor de televiziune occidentale asupra tineretului — incitare permanentă la furt, crimă, viol, sadism. Cititorii noştri se pot întoarce spre acest număr al „Scînteii“. Ceea ce vrem noi să subliniem, aici, e doar o parte a cifrelor.

În 14 000 de ore, pe micul ecran sînt vizionate 11 000 omucideri. La televiziunea vest-germană 80 cadavre şi 200 infracţiuni grave sînt arătate cu lux de amănunte într-o săptămînă. În Japonia mor, de moarte violentă, 40 de oameni pe zi. Mor la TV, fireşte. În S.U.A. se petrec la TV 10 (zece) crime pe oră. Violenţa capătă forme tot mai nebuneşti în concepţia producătorilor de monstruozităţi. Opinia publică protestează. Dar „industria“ crimei e tot mai prosperă. Crescuţi în climatul unei asemenea „libertăţi“ copiii pot deveni anticopii. Să nu ne mirăm că dintre aceste conştiinţe bombardate de crimă se ridică marii criminali de mîine, aceia care consideră pacea o anomalie şi omul un animal potrivit pentru experienţele „industriei de sacrificat oameni“. Un „Nu !“ hotărît violenţei care proliferează şi deduleeşte pe tineri la violenţă.

I. GRECU ■

MONDO UMANO ?

Violenţa reclamei — reclama violenţei

Între 2 şi 11 ani, orice copil american petrece în faţa micului ecran circa treizeci de ore pe săptămînă. În acest răstimp, el poate urmări aproape o mie de anunţuri şi reclame publicitare. Pînă acum e vorba doar de un mic american. Or, reţelele de televiziune ştiu bine cît la sută din audienţă înseamnă copiii — în cazul respectiv este vorba de cincizeci de milioane persoane — drept pentru care acestea mizează foarte mult pe efectul asupra lor şi, în consecinţă, acordă o mare parte din programe publicităţii destinate copiilor. Aceştia pot vedea şi auzi tot felul de reclame — pentru jucării, ciocolată, bomboane, îngheţată — prezentate cît mai atractiv, arătos şi... convenabil. Efectele n-au întîrziat să apară, avînd implicaţii mari şi asupra pungii părinţilor întrucît pretenţiile copiilor au crescut în funcţie de ceea ce au văzut pe micul ecran.

Într-un prim moment ar părea că o atare strategie a publicităţii copioase e firească într-o societate bazată în exclusivitate pe concurenţă, pe eliminarea adversarului, pe „înghiţirea lui“ ş.a.m.d. Dar nu e mai puţin adevărat că nemulţumirea părinţilor s-a amplificat într-un mod alarmant. Ei au ajuns să formeze chiar o asociaţie ce şi-a stabilit ca obiectiv combaterea publicităţii nesăbuite pentru copii. Acţiunea s-a bucurat de un anume ecou, iar Comisia federală a comerţului a încercat să realizeze reducerea unui atare gen de publicitate. Însă intenţia nu s-a bucurat de succes pentru că firmele interesate s-au opus cu îndîrjire motivînd că „nimeni nu-i obligă pe copii să privească programele de reclame“.

Dacă în ce priveşte reclama se vorbeşte de „exploatarea celei mai vulnerabile categorii a populaţiei din S.U.A. — copiii“, cu avalanşa filmelor violente e vorba de „influenţarea puternică a acestei vulnerabile categorii. Este astfel elocvent faptul că o largă şi minuţioasă anchetă a Asociaţiei Americane a Medicinei (A.M.A.) a constatat că americanul lasă aprins televizorul în medie şase ore pe zi şi pînă la vîrsta de 18 ani a petrecut circa 15 000 ore în faţa micului ecran, văzînd nu mai puţin de 18 000 de crime, incendii criminale, violuri, răpiri şi furturi de amploare. În asemenea condiţii, experţilor politici şi avocaţilor, doctorilor şi psihiatrilor li s-a părut normal ca unele crime provocate pe micul ecran să fie repetate în realitate de autori minori. Ca urmare, şi în aceste cazuri părinţii au încercat să bareze drumul violenţei pe micul ecran. Este adevărat, unii au făcut-o înainte de a fi prea tîrziu, iar alţii abia după. În cîteva situaţii, s-a dovedit că programele unor canale de televiziune au „arătat unor adolescenţi impresionabili cum să ucidă“. În altele s-a constatat că un copil a văzut de la vîrsta de cinci ani şi pînă la cea de 15, cînd a şi devenit criminal, 40 000—50 000 de acte de violenţă.

În ambele situaţii descrise — publicitatea şi violenţa — încercările de remedii s-au lovit fie de opoziţia firmelor, fie de concurenţa dintre canale care supralicitează mereu inventivitatea pentru a-şi cîştiga sau menţine audienţa. Din păcate, celelalte grave efecte sociologice şi umane se pierd din vedere, mai ales cînd este vorba de copii — cu adevărat cea mai vulnerabilă categorie a populaţiei. E oare nepotrivit să întrebăm ce fel de viitor li se asigură oamenilor respectivi? Violenţa reclamei şi reclama violenţei, iată ceva ce nu mai e un joc de cuvinte.

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Tenisul de masă nu mai poate fi conceput astăzi fără atletism, fără gimnastică, fără haltere"

— Iată că s-a întîmplat, tovarăşe profesor Gheorghe Enache, să ne luăm cu alte treburi şi să trecem cu vederea o performanţă remarcabilă a tenisului nostru de masă, clasat pe locul 3 din 27 de ţări la campionatele europene de juniori desfăşurate, la sfîrşitul lunii iulie, la Barcelona. Spre a repara ce-ar mai rămîne de reparat, în primul rînd faţă de cititori, venim acum la secretarul federaţiei de specialitate, rugîndu-l să ne răspundă la cîteva întrebări. Cele 6 medalii cucerite de români la Barcelona, 3 de aur şi 3 de bronz, au surprins pe specialişti ?

— Pe străini i-au surprins, pe noi nu.

— Ştiţi povestea aceea cu vitejii de după luptă ? !

— Fireşte, dar nu văd legătura. In cadrul unui plan mai amplu de dezvoltare a tenisului nostru de masă, federaţia a prevăzut pentru europenele din Spania 5 medalii. Realizînd 6, se poate spune că am anticipat şansele juniorilor noştri cu destul realism.

— Se poate. Realism bazat pe ce, tovarăşe Enache ?

— Pe un volum de muncă mai mare ca oricînd. Pe o pregătire comună asiduă şi responsabilă care a cuprins, pe lîngă participarea la 15 concursuri internaţionale puternice, peste 1200 de ore de antrenament, desfăşurate după o metodică modernă.

— Să n-o luăm chiar aşa ! N-or fi puţine orele de antrenament despre care vorbiţi, dar ce vrea să însemne un antrenament la ping-pong ? O joacă. O plăcere. Tenisul de masă nu reprezintă o disciplină din rîndul celor socotite dure, cred că sînteţi de acord cu mine ! Aşa-i ?

— Nu. Dumneavoastră uitaţi că mai bine de 30 la sută din pregătirea unui jucător de lot, fie el senior, fie el junior, se desfăşoară în aer liber. Am făcut parte, ani de zile, din Biroul federaţiei de lupte, avînd ocazia să colaborez cu antrenorul emerit Ion Corneanu de la care am învăţat, între altele, că sporturile de sală, ca să progreseze, trebuie să-şi scoată practicanţii cît mai des şi cît mai mult afară. Venind, la începutul anului trecut, la federaţia de tenis de masă, am încercat să aplic aici cîteva din ideile profesorului Corneanu, punînd un accent deosebit pe pregătirea fizică a sportivilor. Spre nemulţumirea antrenorilor, care n-au pregetat să ne contrazică, federaţia a introdus norme de control foarte severe, obligatorii înaintea participării la finalele campionatelor republicane. O alergare de 3.000 de metri pentru fete, una de 5 000 pentru băieţi, cu limită de timp. Cum ziceaţi mai devreme, să n-o luăm chiar aşa ! E bine de ştiut că pregătirea unui jucător fruntaş de tenis de masă nu mai poate fi concepută astăzi, la un anumit nivel de pretenţii, în afara atletismului, a gimnasticii, a halterelor. Pentru Barcelona, noi am asigurat juniorilor condiţii de pregătire dintre cele mai avansate, nelipsind antrenamentele cu palete îngreunate, repetările cu robotul şi aşa mai departe.

— Un moment. Repetările cu ce ? Ce fel de palete ?

— Repetările cu robotul, aţi notat exact. Dispunem de 7 aparate suedeze care, după un anume program, lansează minge după minge spre jucător, ajutîndu-l să-şi perfecţioneze o lovitură sau alta. Mingile sosesc pe cealaltă jumătate de masă la interval de o secundă, după programul stabilit, punîndu-l pe sportiv în situaţii normale de joc, creîndu-i unele obişnuinţe. Pentru îmbunătăţirea forţei în braţe, se folosesc adesea palete mai grele decît cele de toate zilele, palete îngreunate cu plumb.

Arădeanca Eva Ferenczi, campioană europeană de juniori, o jucătoare de la care se aşteaptă să calce pe urmele Mariei Alexandru

— E clar. Ping-pongul a încetat să mai fie un divertisment. Am luat notă. Să ne întoarcem însă la Barcelona. Cum a fost?

— S-a jucat la o temperatură foarte ridicată, uneori la peste 45 de grade, într-o sală în care spectatorii aveau dreptul să fumeze. Spre finalul competiţiei, în condiţiile disputării partidelor una după alta, de pildă Böhm a jucat în ultima zi 7 meciuri, rezistenţa fizică şi nervoasă a contat foarte mult, influenţînd ierarhia finală. Suedezii şi iugoslavii, de exemplu, cotaţi printre favoriţi, au clacat la acest capitol, la care juniorii noştri s-au comportat admirabil, reuşind să-şi adjudece 6 medalii.

— Vă propun să le trecem în revistă, după care, cu voia dumneavoastră, vom merge mai departe cu discuţia, spre a afla la ce capitole — nu se poate face un interviu de sport fără aceste cuvinte — au fost juniorii noştri mai buni decît ceilalţi competitori. Poftiţi.

— Eva Ferenczi, C.S. Arad, aur la simplu fete. Ea şi Zsolt Böhm, C.S.M. Cluj-Napoca, aur la dublu mixt. Böhm şi colegul său de club Simion Crişan, aur la dublu băieţi. Echipe fete, echipe băieţi şi dublu fete, bronz. Meritele revin, desigur. sportivilor în cauză şi, nu în ultimul rînd, antrenorilor Emil Prokopecz din Arad şi Farkas Paneth din Cluj-Napoca, dirijaţi cu competenţă şi pasiune de antrenorul federal Ella Constantinescu, personalitate de primă mărime a tenisului de masă internaţional. Răspunzînd la cealaltă jumătate a întrebării, se cade să spun că, la Barcelona, românii şi-au depăşit adversarii printr-un plus de viteză în execuţie şi printr-o mai mare forţă a loviturilor. Din aceste puncte de vedere, ping-pongul nostru pare să fie în progres.

— Cît de mare e acest progres, tovarăşe secretar ? Felicitînd federaţia pentru modul în care a pregătit europenele de juniori din Spania, nu putem să nu gîndim, cu voce tare, că la mondialele de seniori din 1977 echipele noastre abia au rămas în prima grupă valorică, terminînd — ambele — pe locul 13. Decalajul a fost atunci evident, chiar dacă în competiţia feminină a luat parte multipla campionă Maria Alexandru. Se poate aprecia Barcelona ca un pas înainte pe drumul recuperării handicapului din 1977 ?

— Cred că da.

— N-ajunge. Mai concret, tovarăşe Enache. Ce măsuri s-au luat, ce măsuri se iau ?

— Dispunem de două centre foarte puternice, la Arad pentru fete şi la Cluj-Napoca pentru băieţi, în care lucrează antrenorii Prokopecz şi Paneth cărora tenisul nostru de masă le datorează foarte mult. Căutăm să întărim alte cîteva oraşe. La Buzău, se află în construcţie o sală destinată în exclusivitate ping-pong-ului, e vorba să se dea în folosinţă, nu peste multă vreme, o alta la Craiova. Vom acorda, ca şi pînă acum, o atenţie deosebită pregătirii centralizate, depunînd toate eforturile ca juniorii de astăzi, Ferenczi, Böhm, ceilalţi, să nu se piardă pe drum. Din păcate, dotarea tehnică de care beneficiem, tenisul de masă nefiind o disciplină olimpică, este nemulţumitoare, creîndu-ne o serie de necazuri.

— Anume ? Aveţi dreptul la un singur exemplu.

— Ducem lipsă de cauciucuri pentru palete. Noi le schimbăm de două ori pe an, alţii le schimbă de două ori pe lună !

— Treaba lor. Atita timp cît noi cîştigăm 6 medalii, ca la Barcelona, ei le pot schimba şi de două ori pe zi ! În altă ordine de idei, ce mai face Maria Alexandru, tovarăşe secretar ?

— În ciuda celor 39 de ani, Maria se antrenează cu pasiune. Ea speră să cîştige o medalie la campionatele mondiale de la Phenian, programate anul viitor. După opinia mea, ea rămîne una din marile sportive ale lumii, un exemplu demn de urmat.

— Poate că nu întîmplător finalul interviului ne găseşte împărtăşind păreri identice. Vă mulţumim.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

DIVIZIA A

BUCUREŞTI : Steaua — Politehnica Timişoara 2—0 (2—0), după un meci în care nu s-a pus, nici o clipă, problema învingătorului, Steaua detaşîndu-se din start, ci numai aceea a diferenţei de goluri! Cu excepţia portarului Bathori, inspirat şi, în cîteva rînduri, norocos, Timişoara a aliniat o garnitură din cale-afară de naivă şi de adormită, cei doi fundaşi centrali — chemaţi adesea prin loturile reprezentative — făcînd o partidă ruşinos de slabă. Doar în finalul primei reprize, studenţii s-au apropiat mai curajos de poarta lui Răducanu. ● Steaua, fără să strălucească, şi-a depăşit clar adversarul, după care — asigurată fiind victoria — s-a întrecut pe sine în ratări, una mai mare ca cealaltă. Golurile au fost marcate de Aelenei şi Iordănescu, dar foarte aproape de majorarea scorului s-au aflat... mai toţi ceilalţi componenţi ai echipei campioane, mai puţin portarul! ● Corect arbitrajul clujeanului Vasile Topan, ajutat la linie de braşovenii C. Ghiţă şi G. Racz **(Ovidiu Ioaniţoaia).**

IAŞI : Politehnica — F.C. Argeş 1—2 (1—1). În ciuda dominării teritoriale a gazdelor, oaspeţii au obţinut o victorie meritată, recunoscută la sfîrşitul partidei, cu sportivitate, de antrenorul ieşean Antohi. Fără cîtiva titulari, pierzîndu-l şi pe Simionaş după nici jumătate de oră, gazdele n-au ştiut să găsească soluţii pentru contraatacurile derutante ale piteştenilor, purtate în mare viteză şi dirijate, în majoritatea timpului, de Dobrin, lăsat să zburde în voie, nemarcat! ● Foarte slab atacul studenţilor, cu Dănilă pe post de spectator. Harnică, dar fără eficienţă, linia de mijloc, în care Romilă s-a arătat peste media coechipierilor, dar departe de forma care l-a consacrat. ● De partea cealaltă, Argeşul a evoluat ca o echipă care ştie exact ce vrea şi, mai ales, pe ce arme poate conta. Ea a exploatat la maximum greselile adversarului, beneficiind de o condiţie fizică superioară. ● A arbitrat cu ezitări M. Buzea (Bucuresti) uneori tolerant cu durităţile apărătorilor piteşteni, ajutat bine la linie de V. Rosu (Bucuresti) şi N. Dinescu (Rm. Vîlcea). **(Gheorghe Amuza)**

DIVIZIA B

BUCUREŞTI : Metalul — Petrolul Ploieşti 1—1 (0—0). Multă lume pe stadionul din Pantelimon, peste 15 000 de spectatori veniţi să vadă un mare derby, între care cîteva sute de ploieşteni. ● Valentin Stănescu şi Petrolul au luat-o, cum se vede, de la capăt — la celălalt capăt al drumului sperîndu-se desigur să fie primul loc în serie şi repromovarea în prima divizie. Pînă una, alta însă, jocul petroliştilor are încă o mulţime de lacune, echipa din Ploieşti jucînd duminică, după părerea noastră, sub nivelul evoluţiilor sale adeseori foarte frumoase, din sezonul trecut. Antrenorul Stănescu încearcă mai mulţi jucători tineri, dar vedeta echipei rămîne, de departe, neobositul Florian Dumitrescu, jucătorul care arată şi astăzi o clasă deosebită faţă de coechipierii lui. ● În ceea ce priveşte echipa gazdă, e bine să subliniem aici că în acest campionat conducerea clubului pare mai decisă ca oricînd să atace primul loc al seriei! În teren, lucrurile nu stau deocamdată prea departe de aceste afirmaţii, Metalul prezentînd o echipă foarte tînără dar în aceeaşi măsură ambiţioasă, care a izbutit să domine lungi perioade de joc pe principala favorită, Petrolul ● Golurile au fost marcate de Fl. Dumitrescu (min. 59 — din 11 m) şi Ştefan Popa (gol foarte spectaculos), dar trebuie aici să subliniez că un penalty cel puţin la fel de evident ca cel acordat pentru oaspeţi s-ar fi putut dicta în minutul 87, cînd extrema dreaptă a Metalului, Marin, a fost vizibil faultat în suprafaţa de pedeapsă. ● Neavînd probabil curaj să la o asemenea hotărîre, arbitrul brăilean Ştefan Costea a apăsat decisiv în balanţa meciului, motiv pentru care nu poate căpăta, chiar fiind la primul arbitraj la centru în divizia B, decît calificativul foarte slab! **(Dumitru Graur).**

Time-out

● Locul şapte în finala probei de 10 000 metri (şi cinci în proba de 5000 m) în cadrul Campionatelor europene de atletism, constănţeanul Ilie Floroiu a produs o vizibilă decepţie amatorilor de sport din ţară, care i-au urmărit evoluţia pe micul ecran. Ca să fim sinceri, şi noi ne aşteptam la mai mult, adică la un loc pe podium, fiindcă acesta a fost obiectivul micuţului nostru alergător de cursă lungă. Dar, să nu uităm — şi să încercăm să trecem peste obsesia medaliilor, a punctelor, a clasificărilor cu orice preţ ! — Ilie Floroiu şi-a bătut propriul său record naţional cu nu mai puţin de 8 (opt) secunde ! Ceea ce înseamnă, în pofida locului ocupat în ierarhia celor mai buni alergători europeni de 10 000 m, o evoluţie mai mult decît mulţumitoare, ba chiar o evoluţie bună. Ca să rămînem la atletism, felicitări merită medaliata cu argint Natalia Mărăşescu, care rămîne o stea a atletismului european. Antrenorul Nataliei, Nicolae Mărăşescu, a avut la Praga o dublă satisfacţie : două medalii de argint pentru soţia sa, dar evoluţie promiţătoare şi a Fiţei Lovin, care de cînd e antrenată de Nicolae Mărăşescu (un timp a fost „iepurele" Nataliei !) a crescut foarte mult în valoare. În rest, rezultate slabe, să le spunem pe măsura posibilităţilor. ● După excepţionala evoluţie a luptătorilor români la Campionatele mondiale de lupte greco-romane, colegii lor de la „libere" n-au reuşit să se ridice nici la un sfert din performanţele lui Draica, Rusu, Alexandru şi compania. Rămînem, cu alte cuvinte, nişte clasici !

● Un grup de iubitori ai fotbalului, în frunte cu economistul Florea Miculi, ne roagă să inserăm următorul anunţ : „Susţinătorii capricioasei şi mult gustatei echipe de fotbal „Rapid" sînt rugaţi a telefona între orele 8—9,30 la numărul 41 17 74, în scopul ţinerii unei adunări generale a simpatizanţilor, care să găsească soluţiile practice prin care această scumpă echipă de fotbal să fie repusă pe făgaşul ei normal". Deocamdată, „această scumpă echipă" s-a chinuit pe teren propriu să învingă o nouă promovată în divizia secundă. Poate după adunarea generală... ● Adevărul că antrenorul Mitrofan ne rugase să nu anticipăm, să nu aşteptăm marea cu sarea de la eleva sa, tînăra înotătoare Irinel Pănulescu, care abia peste un an de zile, fiind încă junioară, se va putea bate de la egal la egal cu cele mai bune înotătoare europene ale generaţiei sale. Dar, chiar aşa stînd lucrurile, decepţia petrecută în bazinul olimpic din Florenţa a fost prea mare. La polul opus, dinamovista Carmen Bunaciu care, fără a beneficia de declaraţii mari, a obţinut un frumos loc IV în ierarhia mondială a „spatistelor", în proba de 200 metri. ● Folosind şase bărci simple (tip „Reghin"), cu rame, 16 elevi din Galaţi şi Cluj-Napoca, însoţiţi de 4 profesori şi 2 ingineri, au străbătut mai bine de 450 de kilometri pe Dunăre, într-o expediţie nautică de toată frumuseţea, de la Turnu Măgurele la Galaţi. Iniţiativa, cuprinsă desigur în cadrul „Daciadei", aparţine profesorului de educaţie fizică Ioan Cucu, de la Liceul de marină din Galaţi. Iată cu adevărat un om care înţelege educaţia fizică altfel decît binecunoscuta formulă (atît de urîtă de elevi): un, doi — braţele lateral etc., etc...

● Campionatul de fotbal a început în nota sa obişnuită, adică într-o deplină mediocritate. Două excepţii ar fi totuşi de semnalat. În primul rînd foarte slaba comportare a echipei F.C. Bihor, care pare cea mai ameninţată de focul retrogradării. Antrenorul Em. Jenei, plecat de la Steaua, nu va fi probabil nimic altceva decît o victimă. În al doilea rînd, promiţătoarea comportare a echipei lui Viorel Mateianu, care pare pusă pe fapte foarte mari. În ce-l priveşte pe Mateianu, se pare că el a învăţat din greşelile trecute, dar a rămas consecvent principiilor lui, afirmînd peste tot pe unde trece că fotbalul practicat de F.C. Baia Mare este singurul posibil (cu bune rezultate) pentru jucătorii români. În Anglia există o echipă care se numeşte Nottingham Forest. Ea a promovat în 1977 în prima divizie, iar în 1978 a cîştigat campionatul ! După trei victorii consecutive, băimărenii încep să creadă că acest lucru este posibil şi în România ! ● Invitat să oficieze la un meci din campionatul municipal de fotbal al oraşului Tg. Mureş, arbitrul Ioan Rus s-a făcut luntre şi punte pentru a da cîştig de cauză echipei pe nume IMATEX, în detrimentul Fabricii de zahăr. Pe scurt, a eliminat ultimei echipe doi jucători, a validat două goluri neregulamentare şi a încheiat prin a fluiera sfîrşitul partidei cu 8 minute mai devreme, motivînd că a început ploaia şi n-are chef să se ude la un meci aşa de neînsemnat. În memoriul primit de revista noastră, I. Rus este acuzat că este „probabil, o rămăşiţă a vechii generaţii de arbitri". Greşit. Asemenea arbitraje se întîlnesc şi la generaţia mai tînără. Vezi în acest sens calificativele primite în a doua etapă a primei divizii de arbitrii N. Georgescu şi Fl. Cenea ! ● Finalele „Cupei U.N.C.A.P." la lupte greco-romane, disputate în comuna ilfoveană Gîrbovi, s-au bucurat de o excepţională organizare, concurenţii declarînd la încheierea întrecerilor că s-au simţit cel puţin la fel de bine ca acasă. Rezultatele acestei competiţii, desfăşurate sub egida „Daciadei", contează desigur mai puţin. Exemplul ei însă, foarte mult ! ● După o partidă în care a jucat sub posibilităţi, Steaua a fost eliminată din Cupa campionilor europeni la fotbal, ca să zicem aşa încă dinaintea începerii propriu-zise a competiţiei. Spre surprinderea generală, cei mai buni jucători bucureşteni au fost Anghelini, Răducanu, Fl. Marin şi... Troi, autorul celor două goluri. Slab au jucat Iordănescu, Dumitru, Vigu, Sameş şi foarte slab Zamfir şi Stoica. Impresia generală a fost că oricum, chiar dacă ar fi marcat şi al treilea gol, Steaua n-a practicat decît un joc static, bătrînesc, foarte departe de fotbalul modern. Generaţia actuală de jucători, la drept vorbind, nu poate juca nicicum, peste noapte, altceva decît a învăţat de ani de zile. Aşteptaţi dumneavoastră numai cîţiva ani şi veţi vedea, cum zice federaţia ! ● Duminică, pe Hipodromul naţional de trap de la Ploieşti, unul dintre cele mai spectaculoase succese a fost obţinut de medicul Mihai Leontopol din Bucureşti, cunoscutul specialist oncolog. Calul Melodic, cu care M. Leontopol obţine al doilea succes, a încheiat a V-a cursă a reuniunii în fruntea tuturor concurenţilor, în timpul record de 1 : 28,6 — lucru care atestă un salt valoric pe care cronicarul ziarului de specialitate îl consideră cu adevărat substanţial. Pe cînd derby-ul?!

Bursucului-căprioară

Să mă prezint ! Eu sînt Bursucul
Fratele bun cu celălalt
Ce-abia şi-a şters timid năsucul
Dar a făcut un mare salt :
Fiind numit prezentator
La Teatrul fără Spectatori.
Sînt strîns legat de unchiul Lup
Ins cu relaţii şi protecţii.
Vîrtos la minte şi la trup
Nasc în pădure interjecţii...
Am fost student, cinci ani cu bursă
La cel mai falnic institut
Cinci ani de viaţă grabnic scursă
Şi-am absolvit cum s-a putut...
Dar a venit repartizarea
Şi trebuia să plec la ţară
Noroc cu unchiul, mi-a găsit
Aici, un post de căprioară...
(Într-o echipă de-alergări
Ce merge şi-n străinătăţi
În toate cele patru zări
Să-nfrunte mari celebrităţi...
Unde, nu-ncape echivoc
Ocup mereu ultimul loc)
Salariu-i bun, cum se cunoaşte,
Nu-i greu nici la antrenamente
Unde-s prezent din an în paşte...
Are El, unchiul, argumente...
Iar Căprioarei, fată bună
Prin mila unchiului, un post
I s-a găsit, e drept anost :
E paznic într-o văgăună...
C-aşa e viaţa, „Dacă ai
Un unchi de soi,
Trăieşti ca-n rai !"

Morala

Nu-i deloc uşoară
Şi n-o rostim întîia oară.
Cînd te veghează din cer unchii
Se poate să nu-ţi pleci genunchii.
De eşti Bursuc, ori de eşti vrăbioară.
În schemă treci drept căprioară.
Dar urcă pe un fir de vînt.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Epigrame

Munca

Munca omul fericeşte
Dar nuanţele rămîn
După felul cum munceşte :
La stăpîn sau CA STĂPÎN.

Terapia muncii

Munca — după cum socoate
Un lung şir de învăţaţi —
Este singura ce poate
Face oameni din rataţi.

Spleen

Plictiseala netratată
Se-agravează-n mod firesc
Însă n-a fost semnalată
Printre cei care muncesc.

Erou

Pe cît memoria m-ajută,
Nu ştiu să fie vreun erou
Al muncii care-i concepută
Şi dirijată din birou.

Egalitate

E-o nedreptate strigătoare
Să stea cu frunţile în glod
Şi salciile plîngătoare
Şi pomii încărcaţi de rod.

ŞTEFAN TROPCEA ■

AI. PIRU

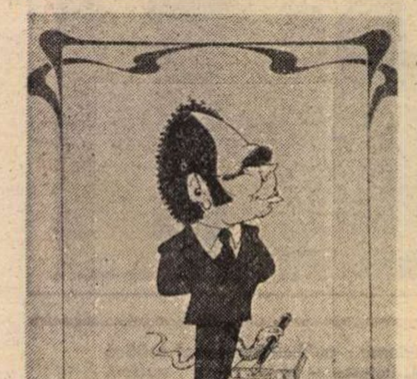

ALEX. CLENCIU ■

racul

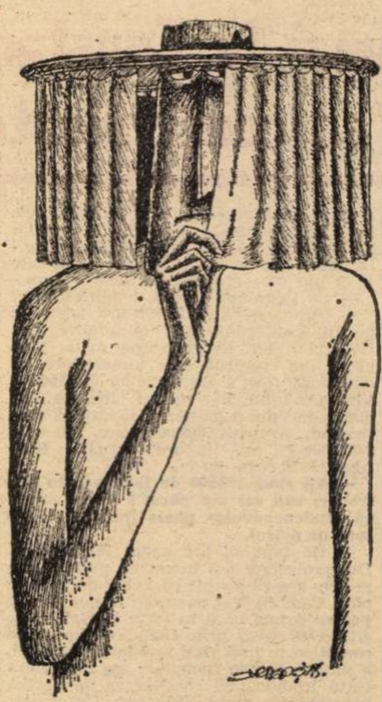

ANTON DRAGOŞ ■

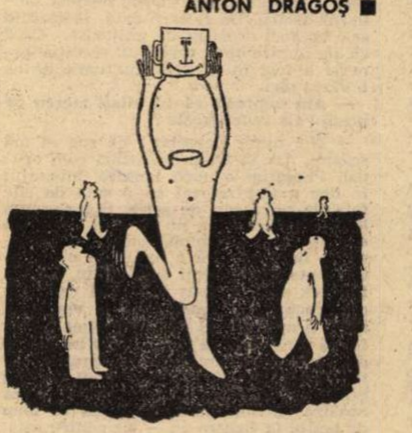

P. SORIN ■

Un caz absurd

Mă voi referi la un caz consumat în municipiul Satu Mare. IRINA KISS şi ANA TOTH au fost şi sînt vecine. Acest lucru este cunoscut de toţi cetăţenii de pe stradă, de toţi funcţionarii instituţiilor locale şi — îndrăznesc să cred — numărul celor ce nu au auzit de ele în localitate este extrem de mic. Ambele şi-au căpătat o neplăcută notorietate prin cantitatea uriaşă de hîrtie şi cerneală consumate de-a lungul a numeroase procese pe care şi le-au intentat reciproc. În timpul unui proces, IRINA KISS a pretins că a fost bătută de ANA TOTH. Probarea infracţiunii s-a făcut prin declaraţiile martorilor Iuliana Arvai, Ana Mercsa, Rozalia Mogoş şi Alexandru Kiss. Patru oameni susţin că au fost martori oculari ai scandalului, iar instanţa de judecată o condamnă pe ANA TOTH. Aceasta depune plîngere la procuratura locală şi — în continuare — sînt sesizaţe organele de miliţie.

În urma cercetărilor întreprinse de locotenentul Andrei Balogh, se constată că cei patru martori au minţit copios : ei nici măcar nu au fost de faţă în timpul altercaţiei. Este drept că A.K. trecuse pe stradă, dar cele declarate de el în instanţă nu aveau nici o legătură cu realitatea. Şi pentru ca stupizenia să fie desăvîrşită, **realismul** declaraţiilor sfida pînă şi umorul cel mai **absurd** : reconstituindu-se locul ocupat de aşa-zişii „martori". s-a constatat că nu aveau cum să vadă şi să audă... nimic. În plus, o parte din elementele de decor stradal lipseau cu desăvîrşire.

Şocul adevărului este cu atît mai dureros, cu cît în cauză au fost implicaţi patru oameni, pînă atunci cinstiţi, fără nici o legătură cu disputele justiţiare (un îndelungat război al reclamaţiilor), dintre reclamagiii de profesie IRINA KISS şi ANA TOTH. Patru oameni care ştiau că susţin un neadevăr, ştiau că în baza depoziţiilor lor poate fi condamnat un om. Deci ştiau că, susţinînd o nedreptate, pot provoca o alta, cu consecinţe dintre cele mai triste...

Oricum, adevărul a ieşit la lumină, nici nu se putea altfel. Trei dintre cei patru martori mincinoşi au fost condamnaţi (A.K. asistase — totuşi — la scandal, dar **exagerase** în declaraţii, fapt pentru care s-a apreciat că fapta sa prezintă un pericol social mai redus şi, pentru reeducare, nu-i necesară condamnarea). Şi acum să judecăm : Ce poate fi mai absurd decît faptul că reclamagiii stau la casele lor **bine mersi**, apreciind cît de frumoasă este libertatea... iar martorii mincinoşi, cei care s-au amestecat stupid în conflict, au devenit **beneficiarii** unui cazier jalnic.

ION TIPSIE ■

Cugetări, pur şi simplu

- Numim „fiare sălbatice" acele fiinţe care nu se lasă exploatate de om.
- Pentru canibali oamenii sînt de trei feluri : felu-ntîi, felul doi şi felul trei.
- Trebuie să ne slujim foarte bine soarta dacă vrem să fim stăpîni pe ea.
- Teribilă densitate pe fişia de graniţă dintre cultură şi incultură !
- Îl prefer pe casap, toreadorului ; cel puţin, primul nu trăieşte din convingerea că face artă.
- Şi cel mai inocent zîmbet al agasantului, tot rînjet pare.
- „Şi eu am fost cîndva **ultima noutate**" — se lăuda o carte cu **preţ redus.**
- Adevărata lumină nu are nevoie de întuneric pentru contrast.
- Urletului i se acordă mai multă atenţie decît şoaptei.
- Şi celor care mor în somn li s-a urat mai înainte „noapte bună".
- Visarea peste care nu se suprapune un ideal, rămîne doar o foarte frumoasă minciună.
- Şi pisica şi tigrul sînt victimele aceluiaşi purice.

GIUSEPPE NAVARRA ■

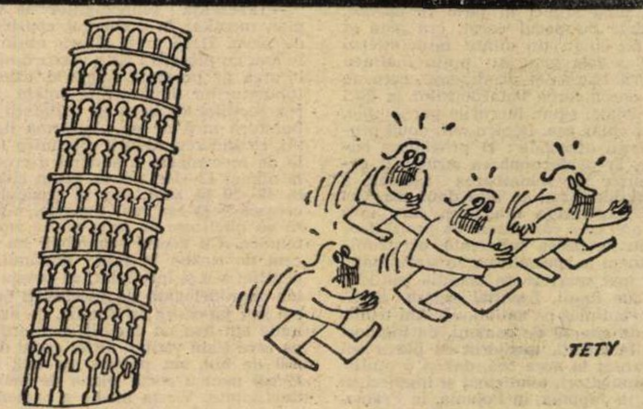

ŞTEFAN BOROŞ ■

CRONICA ŞOSELEI

Un adept al lui Bachus pe post de „instructor"

Fiind în concediu, VALERICĂ CAPRIOARA, electronist şi în acelaşi timp şofer amator, i-a făcut o vizită unchiului său Constantin Vasilcu. Aflase că acesta a cumpărat o maşină de ocazie şi era curios să-i cunoască „achiziţia". Unchiului i-a făcut plăcere să-şi vadă nepotul şi vizita chiar l-a **bucurat** căci simţea nevoia ca cineva „competent" să-i spună părerea despre maşina cumpărată. S-au urcat în Fiatul 125 îndreptîndu-se spre atelierul auto unde urma să fie înlocuit cablul de kilometraj defect al maşinii cu unul nou. Operaţia a durat relativ puţin şi cei doi s-au întors la locuinţa unchiului, unde s-a servit masa „udindu-se" şi autoturismul. C. V. a băut ce-i drept cam multişor, devenind din ce în ce mai vorbăreţ. Lăuda întruna calităţile maşinii : demarajul ei puternic, stabilitatea şi confortul acesteia. „Dacă nu credeţi, hai cu toţii la o plimbare şi o să vă convingeţi".

În autoturism se instalează la volan Căprioară, în dreapta sa unchiul, iar în spate mătuşa lui Valerică şi o altă rudă a posesorului autoturismului.

Modul cum conducea Valerică nu părea deloc convingător unchiului. Starea lui euforică îşi spunea tot mai mult cuvîntul. „Apasă mai tare şi o să vezi că merge mult peste sută". Au trecut de fîntîna Mioriţa unde drumul larg oferea posibilitatea punerii în valoare a performanţelor Fiatului, dar unchiul tot nu era mulţumit. La intersecţia cu Şoseaua Nordului, nerăbdător, C. V. îşi îndemna nepotul să pornească „pe galben", apoi să facă slalom printre maşini pentru a ajunge la „drum liber" şi să apese din ce în ce mai tare pe acceleraţie.

Ghinionul că şi pe o bandă şi pe alta circulau maşini. Era ora cînd mulţi automobilişti porniseră după arşiţa din timpul zilei să respire aerul răcoros al pădurii Băneasa.

Iritat de comportarea unchiului, nepotul refuză la un moment dat să dea curs insistenţelor acestuia de a trece de pe un culoar pe altul şi de a spori viteza. E rîndul lui Vasilcu să se supere. Un moment de neatenţie din partea pilotului care îi ripostează unchiului, acesta întinde mîna spre a apuca volanul şi şoferul pierde controlul autoturismului. Încearcă să strunească maşina frînînd (17 m urme de frînare pe carosabil şi 12 m pe porţiunea dintre şosea şi trotuar), dar nu reuşeşte să o readucă pe direcţie. Ea se izbeşte cu cei peste 100 de km pe oră cu partea laterală dreapta de un stîlp de susţinere al reţelei de iluminat public care ajunge pînă în mijlocul autoturismului. Dacă priveşti fotografia ai impresia că maşina a căzut undeva de sus şi s-a înfipt în stîlp, precum o insectă într-un ac.

C. V., ocupantul locului din dreapta, a murit pe loc, fiind practic zdrobit de stîlpul care a pătruns în maşină, cele două pasagere s-au ales cu multiple fracturi şi au fost transportate în stare foarte gravă la spital. Cel mai uşor a scăpat Căprioară : cîteva tăieturi pe faţă ca urmare a spargerii parbrizului şi contuzii la membrele inferioare.

Tînărul şofer a comis un lanţ de greşeli : a acceptat să piloteze o maşină care îi era complet necunoscută, cu parametri mult diferiţi de cei ai autovehiculului care îl conducea în mod obişnuit, a admis pînă la un punct „ghidajul" unui om străin de conducerea auto şi care pe deasupra era şi în vădită stare de ebrietate. A admis cu alte cuvinte în mod deliberat riscul unui accident, ţinînd cont de lipsa sa de experienţă în conducerea unei maşini ce nu o cunoştea, de aglomerarea drumului, de pericolul imixtiunii lui C. V. în conducerea maşinii.

Un pasager beat în maşină e un pericol chiar cînd nu se „amestecă" în pilotarea maşinii, darmite cînd dă „lecţii de conducere" de maniera descrisă mai sus.

Căprioară a scăpat cel mai uşor din punct de vedere fizic, dar cu o mare povară de responsabilitate **morală** pentru faptul petrecut. El, posesor de permis, era cel chemat să nu se aventureze într-o asemenea cursă riscantă şi admiţînd că a comis o astfel de greşeală, să întrerupă plimbarea cînd şi-a dat seama de modul periculos în care se manifesta proprietarul maşinii,

Colonel VICTOR BEDA ■

Un mineralier sau un petrolier nu se poate construi numai la Constanța, el se construiește în România!

Inginerul Gheorghe Dimoiu s-a născut și a crescut la Constanța, fiu al unei femei cu trei copii și soțul decedat în război. A urmat Școala profesională hidrotehnică. Ziua mergea la școală, noaptea lucra în port, la silozuri. Absolvent al Institutului politehnic din București, secția mecanică, șef de promoție. Repartizat la Institutul de fizică atomică de la Măgurele, se transferă după numai un an la Constanța. Din 16 ianuarie 1958, chiar ziua în care împlinea 25 de ani, muncește la Șantierul naval Mai întîi ca șef al atelierului de strungărie, apoi adjunct al șefului secției mecanice, șef de serviciu în compartimentul organizarea muncii între 1960 și 1972. Membru al P.C.R. din anul 1958. De șase ani, director tehnic al Ș.N.C. Are 45 de ani.

— Tovarășe Dimoiu, sînteți, iată, de douăzeci de ani bătuți pe muchie la Șantierul naval al Constanței. Chiar cu riscul de a fi repetate cîteva lucruri, în general cunoscute, aș dori să vă întreb ce s-a petrecut în toți acești ani la Ș.N.C. ?

— Mai mult decît o simplă dezvoltare : un salt uriaș, o explozie ! Dar, în două cuvinte, nu poate fi explicată dimensiunea procesului de dezvoltare a șantierului. Adjectivele le folosiți, în general, dumneavoastră, ziariștii, noi contăm mai mult pe cifre. Am să vă dau cîteva. Pînă spre anul 1965—1966, șantierul nu făcea decît lucrări curente de reparații și, cu totul întîmplător, ceva construcții noi : pontoane dormitor, niște șalupe, mărunțișuri. Dublul profil a luat naștere după data amintită, cînd am început să facem și construcții mai complexe. La început, au fost niște șlepuri fluviale, apoi o serie de 11 cargouri de cîte 1 920 tdw fiecare, toate pentru export, și încă 4, pentru flota noastră. Aceste nave nu erau, de fapt, decît construcții mici, cîntăreau cu totul între șapte și opt sute de tone, cam cît o singură secție din navele pe care le facem astăzi, dar momentul a reprezentat, totuși, un pas important, o școală pentru oamenii șantierului. Nu eram atunci decît vreo două mii și patru sute, astăzi sîntem cu vreo patru mii mai mulți — dar cifra asta nu poate, desigur, spune prea mult despre dezvoltarea șantierului, pentru că aici intră în discuție și productivitatea muncii, cu mult crescută față de acei ani de început. Abia prin 1970—1971, la indicația tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, șantierul a primit sarcini deosebit de curajoase, trecînd la o nouă structură, la o nouă organizare. Practic, urma să ridicăm două șantiere într-unul singur, aproape deodată ! Lucrurile sînt de acum cunoscute, fiind amintite de multe ori în presă : construcția primului mineralier de 55 000 tdw a început odată cu șantierul propriu-zis. Am rămas cu sarcina reparațiilor de nave, o problemă altfel deosebit de complexă, dar și cu aceea a construirii unor nave de cel mai mare tonaj realizat pînă atunci în țară. În aprilie, 1975, odată cu docul uscat, era gata și nava ! Ba chiar, țin minte, mineralierul „Tomis“ a fost gata cu puțin înaintea terminării lucrărilor de dragaje, care au permis deschiderea batardourilor la doc. Fără îndoială, acum lucrurile par simple. N-a fost chiar așa. Pentru noi, două probleme erau esențiale : 1) pregătirea oamenilor, 2) perfecționarea structurii organizatorice și schimbarea radicală a tehnologiilor. Erau de ales două căi. Ori copiind experiența din țară, care însă pentru noi, care căpătasem un profil deosebit, nu ne părea suficientă, ori trimițînd oameni la specializare în străinătate, la cele mai mari și de tradiție șantiere navale ale lumii. Esențial era să învățăm. Le-am ales pe amîndouă. Am trimis echipe de cîte 30 de oameni, cu ingineri cu tot, la Galați, șantierul ce părea cel mai avansat la acea oră, dar și o mulțime de muncitori, tehnicieni și ingineri în Spania, în Japonia, în Polonia, în Franța, practic cam peste tot acolo de unde aveam ceva de învățat. Ca urmare a învățăturii și experienței cîștigate mineralierul „Tomis“ a avut cel mai scurt ciclu de fabricație pentru un prototip construit vreodată în țară : 24 de luni. Astăzi, nave de asemenea capacitate facem în cinci luni, dar întregul montaj în doc va trebui în curînd scurtat la numai patru luni. Desigur, folosim cu totul alte tehnologii decît cele folosite pentru „Tomis“. La prima, nava, corpul ei a fost secționat în 280 de secții, pe cînd astăzi numărul lor nu depășește 110. Față de cargourile din anii '60, care puteau lua la bord mai puțin de două mii de tone de marfă, astăzi facem nave ale căror corpuri cîntăresc, numai ele, peste 25 000 de tone. În rest, cum spuneam, creșterea efectivului de muncitori nu semnifică atît de mult.

— Dar ce e cu adevărat semnificativ pentru șantierul naval constănțean ?

— Prezența tehnologiilor de vîrf pe plan mondial în domeniul construcțiilor de nave. Dacă vreți cîteva exemple, vi le dau cu plăcere ! Este vorba despre debitarea pe program numeric, executarea tubulaturilor după schițe cotate, saturarea secțiilor de corp cu instalații de tubulatură încă de pe platforma de montaj, extinderea sudurii mecanice (indicele de mecanizare a sudurii a crescut de la numai 13—14 la sută, acum cîțiva ani, la 48—50 la sută, dar el tinde încă să crească !) și așa mai departe, n-aș vrea să vă plictisesc cu prea multe amănunte tehnice. Cu aceste tehnologii nu ne facem de rușine în fața nimănui, cum dealtfel s-a și întîmplat, cu ocazia vizitelor unor delegații de specialiști norvegieni sau japonezi. În Spania, de exemplu, unde am fost nu demult, șantierul naval pe care l-am vizitat, altfel vechi de peste 350 de ani, nu poseda, ca noi, o **linie Essab** pentru secții plane de mare productivitate. Vîrsta medie a oamenilor de pe șantierul văzut în Spania era de 32—33 de ani. Știți cît e la noi ? Sub 23 de ani, în medie ! Vechime în muncă, experiență, sînt lucruri hotărîtoare în productivitate. Aici mai avem încă de retușat. Dar, totodată, după părerea mea, doi indicatori sînt obligatoriu de subliniat. Primul este indicele de utilizare a metalului, care atinge 0,905 dintr-o unitate. Sperăm să atingem chiar anul acesta 0,91. Al doilea indicator este cel al debitării automatizate, care a ajuns la sută la sută. Deci, la noi toate operațiile de **tăiere** a metalului, cum se mai spune, sînt complet automatizate. Așa se face că am ajuns să scădem manopera specifică pe tona de corp pentru navă la sub 48 de ore. Știți cît se lucra înainte pentru o singură tonă ? Între 250 și 300 de ore ! Numărul de ore de manoperă pentru o singură navă a ajuns de la 3 180 000 ore, în 1975, pentru „Tomis“, la numai 1 815 000 ore, pentru nava 6 mineralier ! Desigur, tindem să nu ne oprim la cele 48 de ore de manoperă pe tonă de corp...

— Ce înseamnă „nava 6 mineralier“ ?

— Ultima navă de 55 000 tdw ieșită pe porțile șantierului, un mineralier. Din 1975, cînd am livrat prima navă, pînă astăzi am construit șase mineraliere, de cîte 55 000 tdw, și un petrolier de 160 000 tdw. Cu totul, în numai cinci ani, de cînd a început construcția efectivă a șantierului. Aproape 500 000 tone, din cele 2 200 000 cît are la ora actuală flota noastră. E ceva, nu ?

— Ați spus 160 000 de tone pentru petrolier, sau mi s-a părut ? Parcă știam că „Independența“ poate încărca 150 000 tone de petrol.

— De fapt, el are exact 161 000 tdw. Din proiectare s-a lucrat cu puțină acoperire, așa că a ieșit cu 11 000 de tone în plus. Cam cît trei nave din acelea făcute pentru prima oară în țară, la Galați, de cîte 4 500 tdw, prin 1958. Pentru noi a contat în primul rînd satisfacția reușitei, a muncii făcute temeinic, așa cum ne-a cerut întotdeauna conducerea de partid, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a vizitat în mai multe rînduri șantierul nostru. De fiecare dată, indicațiile sale au fost deosebit de prețioase. Cred că, de fiecare dată, tovarășul secretar general a fost în general mulțumit de ce a văzut aici.

— Am impresia că vă uitați mereu pe geam ! Ce vedeți acolo ?

— Nu, nimic deosebit ! Vă rog să mă scuzați, dar m-ați prins astăzi cam ocupat. Pregătim o nouă lansare. Montajul în doc a fost scurtat cu o sută de zile față de nava-cap de serie. Sigur, acum lansarea unei nave nu ne mai dă atîtea emoții, dar ea rămîne, totuși, un eveniment, în orice țară a lumii. Și o sărbătoare pentru oamenii șantierului, pentru toți cei care au pus brațul și capul la construcția noii nave. Lansări vom mai avea, o mulțime. Ș.N.C. va trebui dealtfel să vină cu încă 505 000 tdw pe an, adică trei petroliere și un mineralier. Ca tonaj, cît am făcut în ultimii 5 ani ! Știm din documentele de partid că țara noastră va importa 16 milioane de tone de petrol în fiecare an — iar pentru asta, vă dați seama, trebuie ceva flotă ! Odată cu lansarea noului petrolier pregătim lansarea și pentru două drăgi fluviale, ce vor fi folosite la Canalul Dunăre — Marea Neagră. Cu alte cuvinte, trei nave lansate deodată, una foarte mare, două mai mici. E și asta o premieră...

— N-am știut că la dumneavoastră se fac și drăgi.

— Se fac. De la anul urmează să construim, în afara navelor amintite, încă vreo zece drăgi, un doc plutitor de 800 tone, plus utilaj hidrotehnic pentru porțile de la ecluzele canalului. Sînt și acestea alte probleme, dar vor fi rezolvate corespunzător.

— Nu există loc fără probleme dacă felul muncii noastre nu ne este indiferent. Ce probleme aveți dv. acum ?

— Forța de muncă. Lipsa de oameni, subliniez de muncitori calificați. Problema este creată, totuși, artificial, dar ea ne dă multe necazuri. V-am vorbit mai devreme despre eforturile de început în pregătirea oamenilor. Forța de muncă venea în cea mai mare parte din Moldova, oameni care nu văzuseră măcar o navă. Au fost greutăți foarte mari, dar le-am rezolvat. Am coborît, cum se spune, toate cadrele tehnice din birouri, am pus mîna și le-am arătat ce trebuie să facă, i-am calificat. Apoi au plecat. Au venit alții, s-au calificat și ei, au devenit lăcătuși, tubulatori și așa mai departe. Dar au plecat și ei. Există, e adevărat, un contract pe cinci ani, dar oamenii tot pleacă, își văd de interesele lor. Îi atrage litoralul, unde munca nu-i normată și pot căpăta alte avantaje, sau se întorc pur și simplu acasă la alte întreprinderi, avînd și o meserie învățată. În nici 5 ani, la Ș.N.C. au venit 14 000 de oameni noi, toți primind o calificare. Dintre aceștia, 8 000 au plecat ! Iar pregătirea unui om reprezintă pentru stat un efort de 7-8 000 de lei. Am avut impresia că ne-am transformat din întreprindere productivă în instituție de școlarizare ! Nu-i mai puțin adevărat că acești oameni au cîteodată și destulă dreptate. Pînă în anul 1975, cînd s-au făcut eforturi însemnate pentru punerea pe picioare a șantierului, noi am primit în fiecare an o cotă specială de locuințe, cifrată la 250 de apartamente. De atunci încoace primim numai din cota Consiliului popular, anual 100 de apartamente. Căminele de nefamiliști sînt bune pentru un an, doi. După aceea oamenii se însoară și nu mai pot rămîne în aceleași condiții. Și pleacă. Apoi, mai de curînd, oameni calificați au plecat și la noile obiective care se construiesc în județ : șantierul de la Mangalia, canalul, combinatul petrochimic... Fără îndoială, sînt obiective foarte importante, care au nevoie de sprijin. Dar dacă ni s-ar fi spus, așa organizat vreau să zic, să dăm cîte 50 de oameni pentru fiecare șantier era perfect. Altfel, s-au risipit mai mulți...

— Pe cine ați felicita pentru succesele dobîndite de Șantierul naval Constanța ?

— Pe cei care pun bazele, în România de azi, unei industrii dintre cele mai moderne, din ce în ce mai aproape de cea a țărilor dezvoltate ale lumii. Vreau să spun, cum s-a mai remarcat, că nave de tonaj de la 55 000 tdw în sus poate face numai o țară avînd o industrie cu adevărat dezvoltată, de înaltă competitivitate. Cu alte cuvinte, un mineralier sau un petrolier — o navă de 150 000 de tone sau chiar mai mult, fiindcă astăzi nimic nu ne-ar putea împiedica să facem și mai mari ! — nu se poate construi numai la Constanța, el se construiește, prin cooperare cu alte o mulțime de unități industriale, în România !

—Se poate zice, deci, ceva de genul : spune-mi ce nave construiești, ca să-ți spun ce fel de industrie ai !

— Exact. E chiar bine spus.

DAN GRECU ■

Din expoziția Magistralele socialismului

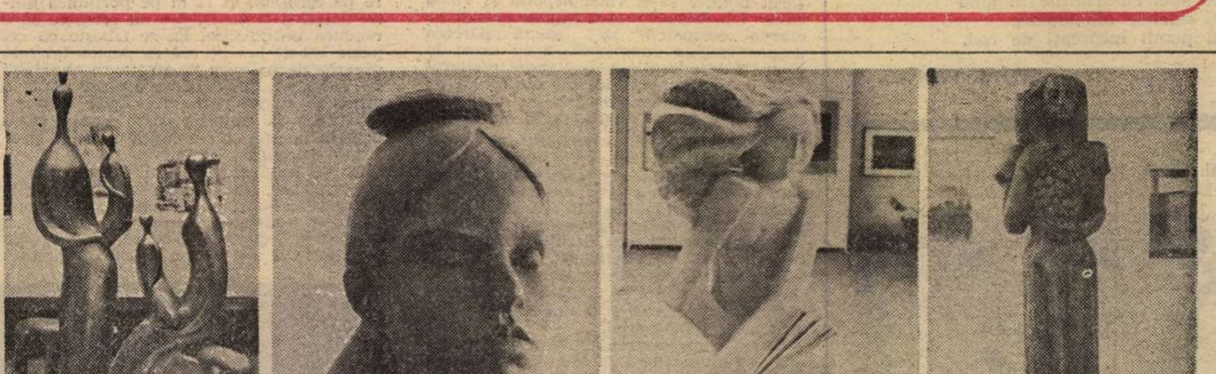

ION IRIMESCU — Maternitate
CORNEL COMAROVSCHI — Portret
NICOLAE FLEISSIG — Țesătoare
VICTOR POSTELNICU — Rod

FLACARA. Redacția : București, Piața Scinteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică **(L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17)** ; reportaj **(Nicolae Cristache – 16 06)** ; cultură, știință, învățămînt, sport **(G. Arion, N. Ionescu – 16 19, 16 06)** ; scrisori, anchete cetățenești **(M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87)** ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție **(Dan Birlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21)** ; secretar responsabil de redacție **(Tudor Octavian – 17 63 16 și interior 16 11)** ; redactor șef adjunct **(Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86)** ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresindu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII-NR. 37 (1214) - 14 SEPTEMBRIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Fabrica și buzunarul

Doi redactori ai revistei Flacăra s-au aflat zilele trecute la Sibiu cu misiunea de a scrie un reportaj al muncii de sîmbătă la cîteva obiective ale orașului. Constatările lor pot fi citite în acest număr al revistei. E vorba de moduri diverse de a privi munca, de moduri diverse de a aborda chestiunea atît de vitală a responsabilității față de îndatoriri. Lăsăm pe cititorii noștri să tragă ei înșiși concluziile firești după un reportaj cu fapte simple și, după opinia mea, grăitoare. Ceea ce mi se pare însă necesar a fi subliniat este un aspect care din păcate apare cu prea mare frecvență în raporturile unor oameni de răspundere cu răspunderile lor. Faptul că un director lasă vraiște biroul în care lucrează și încă alte două birouri poate părea, la urma urmei, un semn de neglijență oarecare. Ce este atît de grav că nu a pus actele sub cheie, că nu a tras yala, că nu a sigilat? Poate că omul era ocupat cu chestiuni de producție, s-ar putea spune. După părerea mea, oricît s-ar ocupa cineva de producție, se ocupă degeaba dacă își bate joc de soarta acelei producții. Că este nevoie de multă vigilență la „Balanța", o dovedește și prezența — atenție, vă rog — a unei bariere magnetice și a două posturi de pază la o intrare de mărimea unei uși simple. Ne fie permisă întrebarea: de ce nu și-a lăsat directorul de la „Balanța" pe masa pe care a pus la îndemîna oricui acte de mare importanță pentru fabrica pe care o conduce și pentru pîinea oamenilor din această fabrică, de ce nu a lăsat pe acea masă și portmoneul personal? De ce nu a pus acolo pe masa iresponsabilității și economiile firești ale familiei? De ce nu și-a lăsat ceasul? De ce nu și-a lăsat, cu excepția întîmplătoare a fulgarinului, nimic din bunurile proprii, dar a preferat să lase toate bunurile fabricii? Și încă o întrebare: cînd pleacă de acasă, tot așa lasă deschise ușile? Și cum s-ar purta el însuși cu un membru al familiei dacă ar proceda cu bunurile din subordinea familiei cum a procedat tovarășul director cu bunuri ale oamenilor muncii? E oare mai important, mai dătător de responsabilități buzunarul propriu decît fabrica tuturor? Acolo unde s-a creat acel spațiu grav de lipsă de supraveghere, un răuvoitor putea pune foc, altul putea încurca toate raporturile exterioare ale fabricii luînd cîteva date din hîrtiile sustrase cu o ușurință extremă și acționînd de la un telex oarecare o comunicare cu implicații fatale. Și n-am epuizat eventualele pagube la care putea duce și ar putea duce în continuare o asemenea atitudine față de păstrarea documentelor.

Mai este aceasta o simplă neglijență? Nu mi se pare!

Aici începe să-și facă loc și să se arate în toată splendoarea proporțiilor ei îngrijorătoare hidra individualismului, egocentrismului, a grijii mai mari față de buzunarul propriu decît față de munca și pîinea tuturor.

Bănuiesc că directorul despre care este vorba este un om capabil, aud multe lucruri bune despre el. În genere, există o părere bună a oamenilor despre cum se lucrează la „Balanța" și despre faptele de muncă ale celor care conduc întreprinderea. Dar situația jalnică în care s-a aflat pentru cîteva ore vigilența trage serios, ca să ne exprimăm astfel, în balanță, cînd este să cîntărim binele și răul. În ceea ce mă privește am toate motivele să iubesc Sibiul, acest loc binecuvîntat, acest oraș al muncii și frumuseții. Și poate că dintr-un asemenea impuls al dragostei am trimis doi redactori să adune într-un reportaj de muncă de această dată, ca și în alte dăți, fapte frumoase și să le înfățișeze prin revista noastră oamenilor. Ceea ce au descoperit ei pe teren are însă darul să îngrijoreze și să tragă în toate locurile de decizie un semnal de alarmă spre a se solda cu bine această luptă aspră împotriva dezordinii, împotriva indisciplinei și iresponsabilității de orice fel, pentru ca tot în această țară, așa cum o cere partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să se trăiască și să se muncească în spiritul exigenței și al vigilenței revoluționare.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Din cuprins:

■ Ștefan Odobleja — Dispare un om, rămîne o operă (pag. 11).
■ Ordine, disciplină, responsabilitate. Raidul vigilenței la Sibiu (pag. 14).

Începe anul școlar!

La miez de septembrie, cerul se spală
În ochii copiilor care învață...
Auzi clopoțelul? E-acea dimineață
Cînd patria însăși se duce la școală
Și școala-i tandrețe, rigoare și viață

Un oraș pentru învățat carte: Cluj-Napoca

Vacanța ca orice vacanță s-a încheiat. Mîine cele aproape 1 000 de unități de învățămînt de toate gradele ale județului Cluj își așteaptă oaspeții: mai mult de 184 000 de școlari de toate vîrstele și peste 25 000 de studenți.

Vara aceasta n-a fost pentru toți o vară a vacanțelor. Peisajul școlar și universitar clujean a cunoscut înnoiri remarcabile. Să ne oprim pentru început la Institutul politehnic, unde din această toamnă încă 1 805 tineri au devenit studenți. Toamna trecută, la deschiderea anului universitar, acolo, în inima platformei industriale Someș-Nord se inaugura parțial noul sediu al Facultății de mecanică. La acest început de an zestrea Institutului politehnic s-a mai îmbogățit cu încă 17 280 mp spații de învățămînt, laboratoare și ateliere. S-au pregătit cu grijă și alte premiere, nu departe de această cea mai tînără și cea mai mare platformă industrială a Clujului. Este vorba de două cămine cu 1 900 locuri și o cantină cu 2 000 de locuri, capacități care vor ajunge prin noile dezvoltări în

(Continuare în pagina 8)

C. CONSTANTIN ■

Noutăți editoriale

La Editura științifică și enciclopedică a apărut cea de-a doua ediție a **Micului dicționar enciclopedic.** Lucrarea, cuprinzînd 1904 pagini și 92 planșe color, nu este o simplă reeditare a ediției apărute în 1972, ci reprezintă o formă îmbunătățită și completată în lumina Programului Partidului Comunist Român, a documentelor Congresului al XI-lea, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în spiritul cuvîntărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. Modificări numeroase au în vedere o reprezentare corespunzătoare a numelor și realităților românești. Astfel, a fost amplificat conținutul care consemnează viața și activitatea marilor figuri și personalități ale istoriei, științei și culturii din România. De asemenea, au fost introduse articole noi despre evenimente petrecute în ultimii ani, despre mutațiile social-politice și cultural-științifice ale lumii contemporane.

Micul dicționar enciclopedic oferă cititorilor un mare volum de informație enciclopedică privitoare la civilizația materială și spirituală universală și românească.

■

Literatura medicală din țara noastră s-a îmbogățit de curînd cu o nouă lucrare de prestigiu. Este vorba de tratatul **„Probleme actuale și concepții noi în patologia gastro-duodenală"**, datorat cunoscutului medic Ioan Pușcaș. Cartea, apărută la Editura medicală din București, și tipărită de Întreprinderea poligrafică din Timișoara, reprezintă rodul unei îndelungate activități de cercetare în vastul domeniu al gastro-enterologiei. Acordînd o atenție deosebită executării corecte a explorărilor secretorii, radiografice și endoscopice din perspectiva concepției științifice moderne, contribuția științifică a dr. Ioan Pușcaș se adresează medicilor în general dar, în mod deosebit, specialiștilor și cercetătorilor preocupați de problemele complexe ale gastroenterologiei.

● ACTUALITATEA ●

● Avem în față unul dintre cele mai prestigioase ziare mexicane, cotidianul „El Nacional" din 11 iulie 1978, în care se poate citi un important articol despre succesele deosebite obținute de omul de știință român Nicolae Ionescu-Dimbovița, în depistarea incipientă a cancerului și în tratarea nimicitoarei maladii. Articolul se intitulează: „UN MEDICO RUMANO ALIVIA EL CÁNCER EN SU FASE INICIAL" și este semnat de Marcio VALENZUELA PINTO.

Printre altele, în articol se spune: „...La 14 aprilie 1978, în plin centrul orașului București, s-a strîns o mare mulțime de oameni. Lumea se adunase pentru a asista la unul dintre cele mai interesante experimente științifice ale acestui secol. Ionescu demonstra în mod public, în prezența a numeroși oameni de știință, o metodă revoluționară pentru diagnosticarea cancerului, în numai cîteva minute, pe baza analizei sîngelui, fără nici un instrument medical sofisticat... Valoarea metodei constă în faptul că numai în cîteva minute se poate afirma, cu o probabilitate de aproape sută la sută, cine are cancer sau nu, sau cine va avea în viitorul apropiat această maladie. De fapt, este pentru prima dată în lume cînd se folosește diagnosticul serologic pentru detectarea cancerului...

Descoperirea acestor două metode, de depistare și de terapie a cancerului, a avut un mare ecou peste hotare. Ionescu a prezentat rezultatele experiențelor sale în Franța și R.F. Germania, țări în care rezultatele cercetărilor sale au fost apreciate...

Marea valoare a acestor descoperiri constă în caracterul lor preventiv, în faptul că în prezent se poate descoperi orice viitor bolnav de cancer și poate fi vindecat cu ușurință, pentru că toată lumea știe că un cancer descoperit în faza inițială sau incipientă este un cancer vindecat...

Cele două metode ale omului de știință român, atît punerea diagnosticului cît și vindecarea cancerului în stadiul său incipient, revoluționează acest aspect al medicinei..."

Dealtfel, nu este pentru prima dată cînd presa internațională aplaudă succesele fără precedent obținute de omul de știință român, în peste 20 de ani de cercetare, de înverșunată luptă nu numai cu necunoscutele bolii, ci și cu scepticii și ignoranții. În ultimul timp, descoperirile savantului Nicolae Ionescu-Dimbovița cîștigă tot mai mult teren, capătă tot mai mulți adepți în țară și chiar peste hotare.

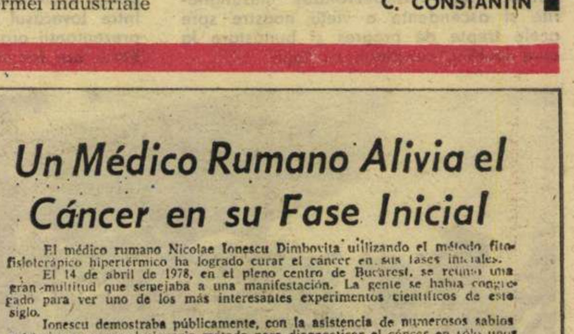

Un Médico Rumano Alivia el Cáncer en su Fase Inicial

El médico rumano Nicolae Ionescu Dimbovita utilizando el método fitofisioterápico hipertérmico ha logrado curar el cáncer en sus fases iniciales.

El 14 de abril de 1978, en el pleno centro de Bucarest, se reunió una gran multitud que semejaba a una manifestación. La gente se habia congregado para ver uno de los más interesantes experimentos científicos de este siglo.

Ionescu demostraba públicamente, con la asistencia de numerosos sabios extranjeros, un revolucionario método para diagnosticar el cáncer en sólo unos minutos, basado en el análisis de la sangre, sin ningún instrumento de tipo médico sofisticado. El sistema recibe el nombre "Doble Ciego"; el médico examina la sangre de los individuos, y en unos minutos diagnóstica: el paciente tiene o no cáncer, con una probabilidad casi del 100% exacto.

El valor del método consiste en el hecho tan sólo que en unos minutos se puede decir a la vez, quién tendrá en un futuro próximo esta enfermedad y se puede descubrir las formas precancerosas. El diagnóstico serologico se hace de hecho por primera vez en el mundo para detectar el cáncer.

Nicolae Ionescu Dimbovita ha detectado miles de casos durante investigaciones científicas en los últimos veinte años. Es de todos conocido que el cáncer descubierto en la fase inicial o incipiente, es un cáncer curado. De hecho, lo más valioso de este gran descubrimiento, en todos los casos, es la curación en un corto período (del cáncer incipiente).

El método de curación es uno de los más ingeniosos y se lleva a cabo a una alta temperatura como es el de 80 grados centígrados. Los resultados pueden calificarse de milagrosos en sólo una semana después de algunos baños a esta temperatura. Los dos métodos del médico Ionescu tanto el del diagnosticar como el de curar el cáncer revolucionan este aspecto de la medicina.

„EL NACIONAL" din 11 iulie 1978

„Să facem totul ca, înfăptuind obiectivele dezvoltării economico-sociale, creșterii bunăstării întregului popor, să ne aducem, totodată, contribuția activă la cauza socialismului, a progresului și păcii în lume“

NICOLAE CEAUȘESCU

„Ne-am cucerit independența prin lupte grele — și nu dorim, în nici un fel, să facem tîrg cu cineva pe seama independenței patriei noastre! Nu dorim relații în dauna independenței și suveranității poporului nostru!“

NICOLAE CEAUȘESCU

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Vrancea, Brăila și municipiul Galați

A intrat in practica politicii Partidului Comunist Român, face parte din activitatea permanentă desfășurată neobosit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această formulă vie și mereu generatoare de soluții noi, eficiente, la problemele dezvoltării vieții economice și sociale din țara noastră : intilnirile frecvente și periodice cu cei angrenați în impresionantul efort de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. De fiecare dată, dialogul direct, de muncă, la locul muncii pe care il poartă tovarășul Nicolae Ceaușescu pe intreg cuprinsul țării cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale prilejuiește o mai bună cunoaștere a felului și condițiilor in care se înfăptuiesc hotăririle Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, analiza acestora constituind apoi izvorul din care se desprind noi soluții constructive, din care se desprind importante măsuri calitative pentru prezentul și viitorul industriei, agriculturii românești, a întregii noastre vieți. Asemenea intilniri se constituie totodată, prin temperatura inaltă a sentimentelor de dragoste și prețuire față de secretarul nostru general, în expresii elocvente ale unității de nezdruncinat a intregului nostru popor în jurul partidului, a cărui politică este atit de strălucit reprezentată în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

După cum anunțam în numărul trecut al revistei noastre, la mijlocul săptăminii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au intreprins o vizită de lucru în județele Vrancea și Brăila. Desfășurarea acestei noi acțiuni de lucru aflate pe agenda secretarului general al partidului nostru a stat sub semnul vibrantelor manifestări de adeziune deplină la politica internă și externă a partidului și statului nostru a oamenilor muncii de pe meleagurile aflate pe itinerarul vizitei, care asemenea tuturor cetățenilor patriei noastre văd în neobosita activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru propășirea patriei și pacea lumii garanția sigură a dezvoltării nestingherite și ascendente a vieții noastre spre acele trepte de progres și bunăstare la care lucrăm, conștient, cu toții.

La sosirea in Vrancea, inalții oaspeți sint intimpinați după obiceiul străbun

În județul Vrancea, străvechi pămînt românesc, ținut de glorie strămoșească, ce cunoaște astăzi profunde transformări innoitoare, saltul spectaculos pe care l-a făcut în anii socialismului pe scara progresului economico-social este exprimat cel mai simplu de faptul că acum, pe aceste locuri, în numai 12 zile se produce echivalentul producției industriale a Vrancei din anul 1938. Prima etapă a vizitei de lucru – stațiunea de cercetări viticole din Odobești, una din cele mai vechi unități de cercetare în domeniul viticulturii din țara noastră. Creșterea an de an a producției agricole din județul Vrancea este sintetizată în exponatele și datele ce le însoțesc in cadrul unei expoziții cuprinzind cereale, fructe, struguri. Între tovarășul Nicolae Ceaușescu și reprezentanții organelor agricole de specialitate are loc un dialog pe aspecte concrete ale preocupărilor și rezultatelor în muncă ale acestui harnic colectiv. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se interesează de modul cum se îndeplinește programul de dezvoltare și modernizare a viticulturii, cerind organelor județene de partid și de stat să acționeze in continuare pentru modernizarea acestui sector.

După vizitarea expoziției, oaspeții parcurg plantațiile de vii ale Întreprinderii agricole de stat Odobești, situată în vecinătatea stațiunii de cercetări viticole, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu primește explicațiile specialiștilor, se oprește in fața butucilor grei de struguri in pirg, apreciază strădaniile și rezultatele acestui harnic colectiv, le urează noi realizări in producția viticolă. De la Odobești, din însorita podgorie, coloana de mașini ajunge in municipiul Focșani, unde localnicii au ieșit în număr mare de-a lungul arterelor orașului pentru a-i întimpina din inimă pe oaspeții iubiți.

Vizita de lucru în municipiul Focșani a început pe platforma industrială de sud a orașului, unde au luat ființă și unde vor mai fi construite importante unități ale industriei noastre constructoare de mașini, metalurgice, chimice și de prelucrare a lemnului. Combinatul pentru prelucrarea lemnului este prima unitate vizitată. În discuția cu ministrul de resort, cu specialiștii combinatului sînt analizați principalii indicatori economici, măsurile ce urmează a fi luate pentru creșterea continuă a eficienței, pentru reducerea cheltuielilor de producție, pentru valorificarea superioară a materiei prime. Remarcind preocupările și realizările obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandă o mai bună valorificare a lemnului, indică o mai bună colaborare cu industria chimică.

Continuind vizita de lucru în municipiul Focșani, oaspeții se opresc la Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, unde, pe platforma din fața intreprinderii, secretarului general al partidului i-au fost prezentate programele de dezvoltare a platformei industriale în această zonă a orașului. Revelator pentru ritmul dezvoltării pe care o cunoaște județul, aici se vor inălța o intreprindere metalurgică avînd două laminoare, una de vase emailate, o fabrică de elemente hidraulice și o nouă capacitate de ștanțe, matrițe, dispozitive și echipamente tehnologice, obiective ce vor dubla actualul potențial industrial al județului. Și aici, analizind probleme legate de investiții, cu diferitele lor implicații pentru producție, pentru ritmul și calitatea construcțiilor, probleme legate de sistematizarea centrului civic, precum și a municipiului in general, vizitind apoi Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, apreciind realizările obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut oamenilor muncii să acționeze în continuare pentru creșterea eficienței economice, a calității produselor, diversificării echipamentelor, a ridicării gradului lor de competitivitate. La Întreprinderea de prelucrarea maselor plastice – unitate intrată în funcțiune în 1977 – dialogul purtat de secretarul general al partidului cu ministrul industriei chimice, cu reprezentanți ai între-

In vizită la Șantierul naval din Brăila

Numeroși locuitori ai municipiului Galați salută cu bucurie și căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu

Pe mine, zice zidarul Iancu Verone, şcoala vieţii nu m-a învăţat nimic rău

– Stimate tovarășe zidar Iancu Verone, om al muncii în cadrul T.C.M. Prahova, șantierul Valea Prahovei din Cîmpina vă cerem, pentru început, permisiunea ca la discuția noastră să participe și șeful dumneavoastră, inginerul Iancu Ion, unul dintre cei mai buni constructori din zonă.

– Just. Să participe.

– Vă mulțumim și vă rugăm să ne spuneți de la ce vîrstă lucrați ?

– De la 14 ani. Fiind acasă 6 frați am plecat care pe unde a putut să-și cîștige pîinea. Unde credeți că am plecat eu din comuna Cornu, județul Prahova, unde m-am născut ?

– Da chiar, unde ?

– La I.C.R. din Predeal. Era un meșter, Chițu Ion, zidar și el, care m-a învățat meseria. Ce metodă avea nea Chițu ? Ajungeam în gară la Predeal și ne dădeam jos. El pleca să ia mîncare și eu mă duceam în magazia unde stăteam. Făceam curat, aduceam apă, venea el, mîncam și plecam la lucru. Zicea cam din oră-n oră : „Verone, fii și mai atent și mai răbdător". Și eram.

– Acum unde locuiți ?

– În Cornu, mi-am făcut casă.

– Cine v-a construit casa ?

– Eu.

– Puteți să faceți singur o casă ?

– Cum să nu ?

– Cît a durat construirea casei ?

– Să vă explic cu sinceritate. Sînt două faze. Întîi cumperi material : balast, fier, cărămidă, ciment. Aici trebuie să ai răbdare să strîngi bani. Eu am adunat trei ani. A doua fază este construirea. Asta a durat o jumătate de an.

– Cîți copii aveți ?

– Dar de unde știți că am ?

– Așa am presupus.

– Am două fetițe. Pe cea mare, de 15 ani, o înscriu la Liceul de chimie din Bușteni. La cea mică nu ne-am gîndit pînă-n prezent. Voiam să vă zic ceva dar ne-am luat cu vorba și am cam uitat.

– Nu e chiar atît de tîrziu să-mi spuneți totuși.

– Casa mea se învîrte după soare.

– Adică ?

– E bine finisată, retrasă, și primește soarele drept în camerele unde locuim cu fetițele.

– Dumneavoastră cîtă școală aveți ?

– Mai bine să nu mai vorbim ! Cîteva clase și școala vieții.

– Școala asta a vieții ce v-a învățat ?

– Să cunoști mai multe treburi. Sînt zidar dar știu să lucrez la pietre, la mozaic. Să nu te temi de muncă. Știți că munca apără de boală ?

– Da, știm. Ce lucru important și bun v-a învățat școala vieții ?

– Să fii disciplinat, judecat, serios – dacă ți-ai dat cuvîntul, apăi tovarășe fă totul ca să iasă treaba.

– Dar ce lucru rău v-a învățat viața, școala vieții ? Căci la o școală obișnuită unii copii învață, din păcate, și să rămînă repetenți și să fumeze.

– Pe mine nu m-a învățat nimic rău.

– Putea să vă învețe ?

– Asta da.

– Ce anume ?

– Să nu duc retribuția acasă. Să devin neom.

– Aș vrea să vă întreb ceva și vă rog să nu mi-o luați în nume de rău. Nu avem nici idei și nici sentimente macabre dar ținem cont că ne aflăm pe pămînt unde, asta-i situația deocamdată, se mai produc și boli și războaie și inechități și, coborînd pe această scară, și accidente de muncă. Ce ați face dumneavoastră dacă, în urma unui accident, pe care desigur nu vi-l dorim, ați rămîne fără mîinile acestea, care vă aduc cinste și mulțumirile familiei ?

– Aș veni mai departe la serviciu. Avînd vechime aș putea da explicații. Aș verifica lucrările de betoane și pardoselile de mozaic. Însă dimineața aș veni înaintea tuturor și aș asigura aprovizionarea cu materiale. Tot mi-aș scoate banii.

– Sîntem convinși că și cititorii noștri vor fi tulburați de acest răspuns ce strălucește prin forță, decență, demnitate. Este una dintre cele mai frumoase definiții ale muncii. Să vă întrebăm acuma dacă zidăria este domeniul lucrurilor importante.

– Da.

– Adică ?

– Păi nu trebuie să ne desfășurăm o viață ? Să ne odihnim în case ?

– Deși nu sîntem specialiști în sfaturi despre viață rațională am dori să ne spuneți ce faceți dumneavoastră într-o zi ?

– La 5,45 mă trezesc în casa mea din Brebu. Mă spăl, mănînc, beau o cafea pregătită de soție și plec la cursa de 6 și 15 minute. La 7 încep lucrul și între 12 și 13 avem pauză de masă. Desfac pachetul adus de acasă și mă hrănesc. La ora 18 încetez cu lucrul, plec cu cursa de 18,30 și ajung la domiciliu. Mai repar un gard sau, vara, cosesc. Apoi, mă culc ce-i drept cam devreme. Pe la 21,30.

– Dumneavoastră beți ?

– Da, dar după sistemul meu. O sticlă începută nu trebuie golită. Nu beau cu subordonații. Dacă te ții de băutură pierzi timp, pierzi bani și mai și cheltuiești alți bani. Nu e bine.

– Nu este. Cîte locuri de muncă ați schimbat dumneavoastră ?

– Nici unul. În cartea mea de muncă se va mai scrie abia cînd voi ieși la pensie.

– În meseria asta de zidar, care este lucrul cel mai greu ?

– E greu și fizic și intelectual.

– Cît de mare este efortul fizic ?

– Pe vremea cînd lucram cu cărămidă era extraordinar de greu. Ridicam, făceam tencuieli de mortar de doi centimetri grosime. Căram la mortar pînă oboseam. Asta era situația.

– Totuși, cît de mare e efortul fizic în zidărie ?

– E mai greu decît cositul. De cosit, cosești cîteva zile, dar de lucrat în zidărie, ei, asta o faci tot timpul. Trebuie să mănînci zdravăn-în fiecare zi carne. Altfel nu se poate să ai mîinile mai lungi.

– Cred că n-am înțeles. Ce vrea să însemne asta „mîinile mai lungi" ?

– Ce v-am spus eu ! Dacă nu sînteți zidar ! Noi cărăm mult și asta trage mîna jos. Și apoi cît efort faci peste balustrade !

– Cum vă descurcați cu timpul în această meserie ? Mă refer la eterna trecere și schimbare a anotimpurilor.

– Ați auzit de proverbul acela că vara gospodarul își face sanie și iarna car ?

– Parcă.

– Îți mai organizezi treaba pentru decembrie. Îți faci acoperiș ca să nu-ți fie frig.

– Pentru zidari care este anotimpul cel mai plăcut ?

– Primăvara. Cu toții așteptăm primăvara.

– Iarna, ca să nu ne limităm la un singur anotimp, ce face un zidar ?

– În zilele frumoase protejăm lucrările exterioare. În celelalte, finisăm în interior.

– Lucrați în natură, sînteți de la țară. Ce fenomen vă impresionează cel mai mult ?

– Cînd vin berzele. Și cînd sînt pe la etajul X le văd extraordinar de bine. Le văd și cînd pleacă, dar nu mă supăr. Știți de ce ?

– Știu. Pentru că se întorc.

– Just, știam eu că pînă la urmă veți înțelege.

În dimineața zilei de 5 septembrie a.c. Cîmpina arăta frumoasă și tandră. Îți venea să plîngi pentru toate mamele care au împlinit ceva ani și fiii lor sînt departe. Îți venea să te și bucuri căci ele trăiesc încă.

Acest oraș este de rezonanță în România. Oraș cinstit, oraș din care pentru prosperitatea acestei țări – ca să ne limităm la acest aspect – a plecat petrol, au plecat și au venit oamenii aceia cu mîinile înnobilate de, ce să facem ? aurul negru. Orașul a fost bombardat în al doilea război, a avut de suferit serios de pe urma catastrofalului cutremur din 4 martie 1977 dar, cu muncă, răbdare și chibzuință, se reface și se face. În aerul acela tare și sănătos se muncește temeinic. Primarul orașului, tovarășul Nicolae Dumitrașcu, ne spune că în acest an vor fi date în folosință 1 000 de apartamente, ceea ce pentru un orășel cum este Cîmpina înseamnă mult.

Tot dînsul mi-a recomandat ca pentru rubrica noastră să discutăm cu un om din construcții,cu unul Iancu Verone, dacă se poate. Și s-a putut.

EUGEN SECELEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Cum se poate

Cînd ajungeam mai demult, dar și mai decurînd la Slătioara la mine și întrebam de cîte ceva, la Cooperativă să zicem, și acel ceva nu se găsea sau nu era, sau nu era deocamdată, mi se spunea, invariabil și chiar cu gelozie și chiar cu tristețe neputincioasă, „La **Mateești** se găsește, la **Mateești,** știți dumneavoastră, la Mateești e și restaurant..."

Mateești e un sat pe valea **Tăriiei,** valea **Tăriiei** e ceva mai întinsă ca a **Cernei,** vreau să spun că nu e mare lucru pînă la urmă, dealuri domoale, păduri rărite de vreme, pruneturi mai ales, în sfîrșit se vede bine muntele și de aici, oamenii la fel, ca la Slătioara, harnici și nădăjduitori în dărnicia pămîntului, timpul însă mereu scurt între primăvară și toamnă și iarna lungă și primăvara pierită de tot și brumele din septembrie. Iarăși zic, oamenii harnici și ambițioși și nu pot să nu recunosc că C.A.P.-ul care încă nu strălucește, i-a unit și i-a făcut mai cu cap și mai înstăriți.

Ce e, însă, la **Mateești,** în **Vîlcea,** de văzut, este **Cooperativa de consum.** Rar mi-a fost dat să întîlnesc într-un sat, fie el și bogat și de cîmp, nu de munte și mai sărăcuț cum sînt **Mateești** o asemenea **Cooperativă comunală.** Restaurantul, restaurant, fie vorba între noi, stau mai bine ca Horezanii care sînt, cum bine se știe, orășeni, magazinul plin cu de toate și cu ce nu crezi că s-ar putea găsi într-un sat, de la mobilă la stofe fine și de la servicii de masă la librărie în bună regulă și apoi tot tacîmul de electrice și aragazuri și mașini de spălat și frigidere și lustre și pompe pentru instalat apă la robinet, cum să vă spun, un fel de „Universal" pus bine la punct, și, cum bine se vede, cu dever serios. adică nimeni nu se vaită de cumpărători.

Restaurantul cu separeuri, cu bodegă, cu grădină acoperită, brutăria cu pîine caldă, și grătarul cu mititei fumegînd neostenit și cînd întrebi „de unde și pînă unde" și „cum se poate așa ceva", oamenii zic, cu sfînta viclenie țărănească ținînd loc și de modestie, „Păi n-ai văzut dumneata ferma" și mă duc să văd Ferma, întîi de păsări, cu tot dichisul, păsările ca laptele, înotînd în lucernă, apoi ferma de porci „după revistă", cum zicea cineva, totul ca într-o farmacie, n-am văzut, vă mărturisesc în multe I.A.S.-uri așa ceva, literalmente un spectacol, și lîngă fermă moara electrică și lîngă moară atelierul de împletit sîrmă pentru garduri și...

Și la anul — îmi spune **Năpruiu** care se pare că e sufletul recunoscut al întregii povești, la anul vreau să facem o clocitoare, să producem noi totul la ferma de păsări și vreau să transformăm Centrul de legume și fructe într-o mică fabrică de gemuri și de conserve și la anul...

Năpruiu — (ce nume oltenesc fermecător pe care mă și gîndesc să-l pun în romanul la care lucrez) **Năpruiu** are 42 de ani, e un țăran slab și înalt, iute, nerăbdător, chinuit de un neastîmpăr care se transmite imediat, cu ochii de viezure, iscoditori, Napruiu ține să-mi explice mărunt **„Cum se poate",** întrebarea mea cea mai firească, pentru că, fie vorba între noi, în toate satele e o Cooperativă de consum, în toate satele sînt condiții, în toate satele s-ar cuveni să întîlnim isprăvile de la Mateești.

— Se poate — zice **Năpruiu** — fiindcă **se poate,** nu ne-a oprit nimeni de la muncă, nu ne-a împiedicat nimeni să ne sculăm de dimineață și să punem mîna pe treabă, n-a zis nimeni să nu lăsăm nimic pe urma noastră. La început — cum știți și dumneavoastră — e mai greu, pe urmă omul, cum vedeți, se obișnuiește și cu binele și cu mai binele și dacă se obișnuiește începe să-l tragă și inima. Mare lucru nu este — mai zice el — însă eu văd limpede pe fața lui că acest **mare lucru** nu e de ici de colo și că se leagă zdravăn de proverbul cu **„omul care sfințește locul".** „Dacă aș fi un om cu putere — îmi spunea un țăran de la mine de la Slătioara — i-aș duce pe toți la Mateești **să se uite, și să vadă,** fiindcă una e să te uiți și alta să vezi".

Așa aș face și eu ca să arăt „cum se poate".

DINU SĂRARU ■

Meseria lui e să facă artă

Se numește Pătru Godja-Pupăză și e cioplitor de porți. Are o gospodărie în satul Valea Stejarului, dar lucrul îl poartă prin tot nordul. A sculptat porți — din acelea ale căror fotografii ilustrează atîtea docte scrieri despre arta populară — la Berbești, Mara, Oncești, Vadul Izei și în multe alte locuri. Acum lucrează la un monument al satului său, „pentru cei străbuni", cum zice meșterul, de așezat la un izvor și la o întîlnire de oameni. Lucrarea — un fus gros și dintr-un lemn ce reia la scară monumentală o idee din inventarul gospodăriei țărănești — va sta pe un soclu avînd în relief scene din istoria neamului. Cu totul, sculptura va merge pe 16 metri înălțime și va voi să amintească maramureșenilor cine sînt ei și de unde vin. Mai trebuie spus că Pătru Gojda-Pupăză, vestitul cioplitor de porți e un bărbat care muncește de la prima lumină a zilei și pînă noaptea, și din toată ființa lui se vede că munca îi este bucurie.

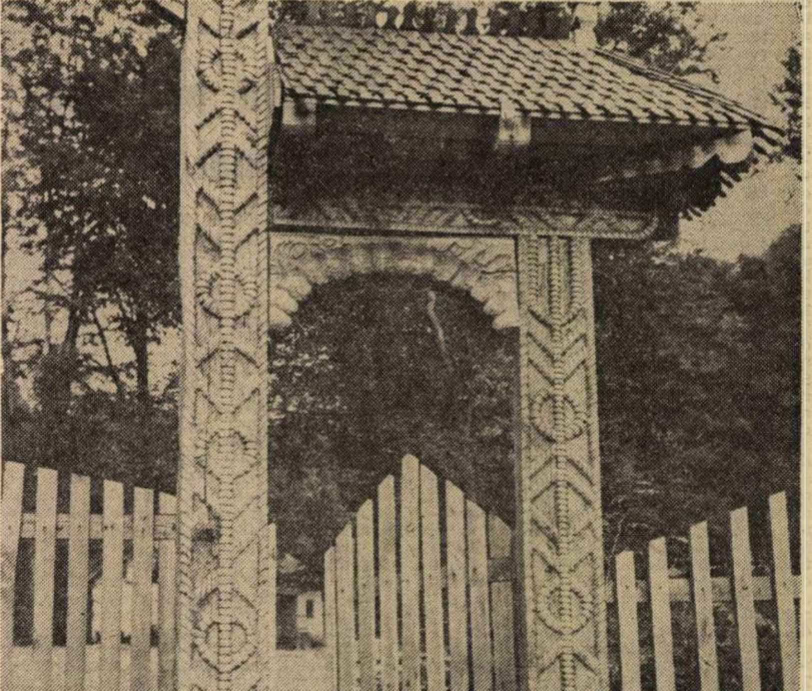

„Frînarii“ din Rîmnic și dorința lor de a merge mai repede înainte

La Rîmnicu Sărat există o întreprindere al cărei nume nu impresionează probabil pe nimeni, ea numindu-se simplu Întreprinderea de garnituri pentru frîne și etanșare. Localnicii îi spun și mai simplu : fabrica de frîne ! Acum, ca să fim sinceri, poate că unii și-ar putea închipui că societatea noastră nu mai are nevoie de frîne, că frînele trebuie eliminate definitiv din oricare compartiment al vieții economice și sociale ! Lucrul este însă numai parțial adevărat, întreprinderea din Rm. Sărat, avînd, desigur, rolul ei bine determinat în industria românească, ca unic producător al materialelor de fricțiune, care asigură funcționarea sistemelor de frînare și ambreiere la toate tipurile de autovehicule din țară : autoturisme de oraș, autoturisme de teren, tractoare și remorci, autoutilitare, autocamioane, combine, autobuze — în general pentru toate autovehiculele aflate în parcul național, fie ele „Dacia“, „Roman“, „Steagul roșu“, „Semănătoarea“ sau oricare altă mașină. În plus, la Rîmnicu Sărat se mai fabrică sisteme de ambreiere pentru diferite utilaje sau instalații tehnologice care funcționează pe acest sistem, ca și o gamă foarte largă de materiale de etanșare (pentru motoare, conducte, instalații, recipienți etc.), avînd rol protector împotriva apei, a produselor chimice, a temperaturilor înalte (între 300 și 700 de grade), sau a presiunilor ridicate (de la 5 pînă la 1 000 de atmosfere). De curînd, pînă la 1 000 de atmosfere). Fiind prezent la o ședință de comandament la Craiova, directorul Ion Stanciu, pe care-l vom cunoaște mai departe, a avut ocazia să audă o mulțime de glume despre olteni și mult visata lor mașină, pe care însă le spuneau, cu vădită plăcere, chiar oltenii înșiși ! „Despre frînele noastre, spune, n-am auzit pînă acum nici o glumă — și vreau să cred că asta-i de bine !“. În fapt, o singură dată a fost chemată întreprinderea în fața organelor care cercetau un accident de circulație, și, deci incriminau calitatea unor elemente de frînare, dar lucrurile s-au lămurit repede, fiindcă frînele respective nu fuseseră făcute la Rîmnic, ci se confecționaseră la o cooperativă din Timișoara.

„Fabrica de frîne“ a început să producă din 1972. A produce e însă doar un fel de a spune, fiindcă după ce licențiatorul și-a făcut datoria și odată cu ea bagajele, plecînd înapoi de unde venise, s-a constatat că prea mulți oameni din întreprindere care ar fi trebuit să se numească specialiști, nu căpătaseră această calitate, iar o altă experiență era greu de cîștigat, unitatea fiind unicat în țară. „La început, spune directorul Stanciu, vreo doi ani am avut tot felul de necazuri. Apoi am început să ne facem planul, mai mult cap la cap, cu mici depășiri numai. Din 1976 însă lucrurile s-au schimbat radical, întreprinderea realizînd suplimentar față de angajamente 36 de milioane la producția industrială, iar anul trecut nu mai puțin de 102 milioane peste plan, lucru care ne-a dat dreptul de a ne mîndri ca fiind cea mai bună întreprindere din județ, cea mai bună din centrală, ca și cu locul fruntaș pe întregul minister al construcțiilor de mașini, noi, fabrica de frîne, cu numai 1 600 de oameni ! Cele mai bine de o sută de milioane la producția suplimentară au uimit, mi-aduc bine aminte, pe foarte multă lume. Unii au crezut chiar că este vorba de vreo greșeală, de vreun calcul eronat — și s-a luat hotărîrea să vină o comisie de statistică la noi în fabrică, pentru verificări ! Bineînțeles, oamenii au făcut drumul degeaba !

Adevărul este că ne-am grăbit puțin, luați cu vorba de directorul Stanciu. Între „vreo doi ani am avut necazuri“ și cele 102 milioane peste plan s-au petrecut desigur o mulțime de lucruri interesante, care merită a fi relatate aici. Am pomenit mai înainte de lipsa de oameni cu adevărat calificați, lucru care a condus la eforturi pentru înlăturarea neplăcutei situații. Astfel, din dispoziția ministerului de resort, spre Rîmnicu Sărat au fost îndreptați o serie de specialiști și de cadre de conducere care lucrează pînă înspre anul 1972 în alte unități din țară. Spre exemplu : directorul comercial, Aurel Voinea, a venit de la Iași, de la Penicilina, contabilul șef, Gabriel Grigorescu, de la Borzești, inginerul șef, Aurel Aldea, de la Brașov, de la Întreprinderea de autocamioane și așa mai departe, fără a-l uita însă și pe directorul Ion Stanciu, gălățean de fel, care a muncit timp de 19 ani la Șantierul naval, trasator-constructor de nave mai întîi, apoi maistru, primul care a introdus în fabricație trasajul foto-optic, șef secție și, timp de 3 ani, constructor-șef, lucrînd în proiectări. „Dacă veți căuta mai adînc, spune azi directorul fabricii de frîne, veți vedea că, de fapt, pe fiecare ne leagă ceva de aceste locuri, chiar dacă am venit aici din toată țara. Aldea e de fel din Bogza, la 7 km de Rîmnic, Grigorescu e chiar rîmnicean, Voinea e din Vadu Pașii, de la vreo 30 km de aici, iar eu m-am legat prin soție, care e născută la Rîmnicu Sărat. Mai mult, cînd am venit încoace, am adus cu noi și alți oameni — eu am adus un inginer și trei maiștri de la Galați, oameni în care aveam toată încrederea, fiindcă mi-o dovediseră din plin. În general, zic eu, acum ne-am făcut un colectiv foarte bun, foarte serios, numai din oameni puși pe treabă. În ședințele Biroului executiv al Comitetului județean, „frînarii“ de la Rîmnic au fost nu o dată lăudați. Pe merit, zic eu !“

Un lucru cît se poate de evident este că întreprinderea din Rm. Sărat lucrează cu multe materii prime primite din import. Dar la fel de evident este că planul de export se realizează foarte bine, mai exact în proporție de 120,2 la sută anul acesta, el fiind axat în principal pe livrările de materiale etanșare (1 400 tone pe an), apoi ferodouri și garnituri de etanșare. Se exportă de la Rm. Sărat în R.F.G., Elveția, Franța, Spania, Italia, Grecia, Liban, R.D.G. și Bulgaria. Sînt în curs de contractare acțiuni cu R.P. Chineză, Portugalia, Austria, Siria, Sudan și alte țări arabe, U.R.S.S. și Ungaria Este exemplară străduința rîmnicenilor pentru reducerea importurilor : 7 milioane lei valută în anul precedent, încă 1,7 milioane anul acesta. Se poate vorbi aici despre asimilarea unor produse primite din import cu înlocuitori indigeni marsit solvent produs la Rîmnicu Sărat, cauciuc românesc, făcut la Borzești, azbest românesc de la Orșova, oxid roșu de la Orăștie, grafit de peste hotare cu grafit indigen și așa mai departe. De asemenea, placările de la garniturile de chiulasă și de la galeriile de admisie și evacuare, unde s-a înlocuit tabla de cupru, din import, cu tabla din oțel aluminizat și cu tabla cositorită, sau pur și simplu doar decapată — formează un domeniu în care se produc economii de circa 10 milioane pe an ! Aceste lucruri, ca și o mulțime altele, fac ca în prezent, după primele opt luni ale anului în curs, întreprinderea din Rm. Sărat să poată raporta o producție suplimentară de 44,7 milioane (la un plan de 487 milioane — producție industrială, ceea ce reprezintă o creștere cu 23 la sută față de planul anului 1977!). În ceea ce privește producția netă, adevăratul indicator al activității economice, pe 8 luni rîmnicenii trebuiau să facă exact 255 de milioane. Ei au făcut 272 de milioane, deci o depășire de plan de 17 milioane, dar angajamentul ferm al oamenilor muncii este ca pînă la sfîrșitul anului producția netă să fie suplimentată cu peste 30 de milioane lei! Lucru perfect realizabil, dacă observăm că productivitatea muncii este realizată cu o depășire de 11 619 lei pentru fiecare om al muncii din cadrul Întreprinderii de garnituri pentru frîne și etanșare...

Chiar avînd deplină cunoștință despre frumoasele succese ale unității din Rm. Sărat, tot nu ne-am putut împiedica să-l întrebăm pe directorul Ion Stanciu, cît se poate de direct, despre necazurile pe care le mai întîmpină. La întrebarea : „Cine mai pune frînă activității dumneavoastră ?“, directorul întreprinderii ne-a răspuns astfel : „În primul rînd trebuie vorbit despre unele lipsuri înregistrate în comerț, privind elementele de frînă fabricate la noi. E adevărat, acum vreo doi ani nu reușeam să facem față cererilor, dar astăzi — cînd facem 15 milioane de seturi de frînă pe an — ne aflăm cu producția în devans, însă comerțul a rămas tot la vechile cereri, fără a se ține cont de uriașa dezvoltare a parcului auto. Apoi, piesele de schimb, în special cele electronice. O parte dintre ele nu s-au asimilat încă în țară, mă refer desigur la utilajele din import. Cum, necum, noi ne-am descurcat. Avem un atelier de automatizări propriu foarte puternic, condus de Constantin Stanciu, nu-i nici un fel de rudă cu mine, n-aveți grijă, rîmnicean de fel, revenit acasă de la Borzești Dar a trebuit să desființăm panouri întregi de comandă din lipsă de piese de schimb, și am făcut panouri noi, cu piese românești. Stanciu a ghicit mai mulți băieți talentați, i-a luat de la centrele de reparații radio-televizoare și i-a adus la noi, așa că acum sîntem în măsură să ne facem singuri circuitele integrate pentru automatizări. Mai departe. Pentru ferodouri, folosim ca liant o rășină produsă de Combinatul chimic Victoria, dar aveam aici mari greutăți, pentru că niciodată nu ni se livrează la timp. Mai departe. Cu toate că pe ministerul nostru s-a dat un ordin (nr. 11/1975), prin care toate întreprinderile erau invitate să prezinte toată gama de garnituri de etanșare de care au nevoie, nu prea s-a realizat mare lucru în această direcție. În întreprinderi continuă să se recurgă la improvizații, astfel și mașinile se strică mai repede, în timp ce unitatea noastră nu poate folosi superior întreaga gamă de deșeuri de materie primă primită din import. Un exemplu : avem stocuri foarte mari de plută cauciucată, cu inserție de aluminiu în folii de 0,07 mm, un material foarte scump importat, dar pe care nu-l putem folosi. Apoi, plută cu inserție textilă, fibră vulcanică, carton impregnat adus de peste hotare plus materiale din țară, tot deșeuri, rămase din fabricația curentă. Am făcut intervenții și pe la alte ministere, pentru a găsi o cale de folosință a acestor deșeuri destul de prețioase ! Ar fi, e adevărat, o soluție — dar din păcate ea ne este deocamdată refuzată : să devenim noi, întreprinderea adică, adevăratul coordonator de balanță și pentru elementele de etanșare, ca unică unitate producătoare în țară. Atunci, vrînd, nevrînd, întreprinderile ar fi obligate să ni se adreseze pentru toate problemele !“

Altfel, e poate bine să spunem că inginerul Ion Stanciu se află la Rîmnicu Sărat din 1972. Dar, mai întîi ca șef al serviciului tehnic, apoi șef al producției, iar trei ani a fost inginer șef. Director este numai de doi ani. Nu numai întîmplarea, probabil, a făcut ca acești ultimi doi ani să fie cei mai buni ai fabricii de frîne din Rm. Sărat.

DUMITRU GRAUR ■

TRAIAN BRADEAN : România de azi

Despre milioane, numai bine

3,5 milioane lei. O sumă mare, desigur și se poate spune chiar foarte mare atunci cînd precizăm rostul ei : depășirea planului producției destinată exportului. Fiindcă pînă la obținerea lor a trebuit să fie realizate celelalte din fața lor, adică milioanele planului și asta nu-i un lucru oarecare dacă ne referim la locul acțiunii, o mare și binecunoscută întreprindere de utilaj petrolier, cea din Tîrgoviște, care, alături de altele la fel de bine cunoscute, răspîndește pe glob faima României de țară exportatoare într-un domeniu industrial de vîrf.

Așadar 3,5 milioane ; oare cum se obțin ? Privesc instalațiile de foraj sau intervenții pe platforme auto sau trailere, gata pentru a fi expediate, cele mai multe la Constanța pentru vapor, apoi remorcile de mare capacitate, vanele cu deschideri prin care poate trece un om. Ele impresionează : sînt lucitoare, bine finisate vreau să spun, robuste și zvelte totodată, sînt, desigur, mute dar presimți în ele forța cailor putere. Oamenii care trec pe alături par și chiar sînt foarte obișnuiți — un tînăr cu un tricou mai mult gri decît alb, o fată în salopetă și cu părul strîns într-un batic galben, un bărbat care trage dintr-o țigară în timp ce privește o hîrtie desenată și un altul purtînd cu ușurință o cheie mare pentru strîns șuruburi mari.

— Nici n-aș avea să vă povestesc fapte deosebite despre ei — zice Vasile Oprescu, secretarul comitetului de partid. Și nici despre producția pentru export n-aș putea să vă spun ceva special. Oamenii noștri, colectivul, formează cum se spune un tot și ce iese din mîinile lor poartă amprenta muncii atente și devotate. Nu se face, cu alte cuvinte, o diferență : asta este pentru export și asta pentru schela din Băicoi. Există totuși fapte în viața colectivului, întîmplări fericite sau nu prea, care sînt legate de o dialectică a perfecționării continue, azi mai bine ca ieri. Să intrăm în această nouă hală unde semnele perfecționării sînt foarte clare.

Hala, cu un nivel superior luminat și aerisit precum secția de montaj a unei fabrici de îmbuteliat lapte, este de fapt o extindere a secției de armături industriale. Lîngă un șir de strunguri noi, produse la Arad, noi și frumoase — adjectivul se potrivește azi unui strung care prin linia sa rivalizează cu un automobil de curse — și în funcțiune, îl cunosc pe maistrul Radu Popa. E bucuros ; și nu numai pentru că strungurile sînt noi și funcționează ceas, iar băieții — lucrătorii sînt foarte tineri ! — muncesc cu hărnicie. Mai are dînsul un motiv. Jos în secția veche au rămas cîteva capacități libere, cîteva strunguri adică. Se vor lua deci noi comenzi se va depăși planul. Sorin Melesteu, strungar categoria a IV-a, a primit noul strung de două zile și se uită la el cu tandrețe. Seara, cînd am ajuns acasă, povestește el, i-am spus soției bucuria dar ea n-a părut prea entuziasmată. Ei și, un strung nou am mai auzit eu așa ceva ! Dar tu nu înțelegi, i-am spus, înseamnă pîinea noastră dacă o să am grijă de el nimic nu mă va împiedica să devin chiar fruntașul atelierului.

Normal, adică după proiect, hala trebuia dată în folosință la începutul anului viitor. În comitetul de partid s-a discutat propunerea ca montorii să fie ajutați pentru devansarea termenelor. Șefii unor echipe de lăcătuși, electricieni și mecanici și-au împărțit munca între sarcinile curente din secțiile vechi și montarea noilor mașini și agregate în hala nouă. Ion Brașoveanu și Damian Călin, de pildă, sînt doi dintre aceștia. Pe Nicolae Ștefănescu, șeful unei echipe de electricieni, îl cunosc chiar în hală. Băieții mei sînt încă jos la întreținerea mașinilor în funcțiune, spune el. Am venit să aranjez frontul de lucru, fiindcă după terminarea schimbului îi am pe toți 18 aici. Adică lucrați după orele de program ? întreb. Da, dar sîntem plătiți. E obositor, adevărat, dar trebuie fiindcă altfel mașinile astea noi n-ar produce nimic, ar sta, deși pentru producție sînt făcute.

Mașinile instalate de ei și de alții produc, așa cum spuneam, deja. Pe luna trecută 1 000 de tone piese prelucrate, pe luna aceasta, probabil, încă pe atît.

De la hala cea nouă am parcurs aleile unui depozit de materiale. Este bine spus alei fiindcă la începutul anului, aici, blumurile, țaglele, platbandele, profilele diferite, erau puse unele peste altele și pe toată suprafața depozitului. Veneam — zice Ion Matei, pregătitor la atelierul de freze — să iau materiale pentru mai multe mașini și pierdeam cîteva ore pînă adunam tot ce trebuia. Trăgeam de un profil și cădea peste el un platband. Cînd ajungeam în atelier, frezorii enervați de așteptare săreau cu gura pe mine.

Problema a fost discutată în toate atelierele. Nu sînt pregătitorii vinovați de întîrzieri și nici gestionarii depozitelor — s-a spus atunci. Atunci cine ? Atunci nimeni. Sau, noi toți fiindcă nu punem mîna să facem ordine, s-a stabilit că vinovați sînt toți. Și au pus mîna. Uteciștii au fost mîna forte a dupăamiezelor de muncă patriotică. S-au realizat stelaje și materiale curente, sortate după calități și dimensiuni și au fost puse într-o perfectă ordine. N-a numărat nimeni cîte minute sau ore se cîștigă zilnic în schimb după acest exemplu s-a trecut la organizarea unei magazii interne cu semifabricate, ce prinderii s-a axat pe măsurile ce trebuie întreprinse pentru ca unitatea să funcționeze la parametrii proiectați. Accentul principal a căzut pe utilizarea rațională a instalațiilor și mașinilor de mare tehnicitate, pe sporirea și diversificarea producției, exigențe la ordinea zilei pentru economia noastră.

Momentul culminant al vizitei l-a constituit marea adunare populară desfășurată în Piața Unirii, piața centrală a municipiului, unde zeci de mii de oameni ai muncii din oraș și din alte localități ale județului au primit cu însuflețire pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului. Întîmpinat cu deosebit entuziasm, cu cele mai calde sentimente, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit o cuvîntare urmărită cu viu interes, cu deplină aprobare și satisfacție de numeroșii participanți. Într-o atmosferă vibrantă, dominată de sentimentul fierbinte al dragostei și încrederii nețărmurite în partid, în secretarul său general, participanții — și prin ei toți locuitorii județului — și-au reînnoit angajamentul ferm de a transpune în viață programul partidului, hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., sarcinile și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndemnurile sale de a munci mai bine, de a-și aduce o contribuție tot mai mare la edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Cu aceleași alese sentimente de dragoste și prețuire au întîmpinat și locuitorii județului Brăila prezența în mijlocul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Au fost vizitate patru mari întreprinderi din municipiul Brăila — Întreprinderea de utilaj greu „Progresul", Șantierul naval, Întreprinderea „Laminorul", Combinatul de celuloză, hîrtie și fibre artificiale — precum și Cooperativa agricolă de producție „Tudor Vladimirescu" din comuna cu același nume. Dialogurile desfășurate cu prilejul acestor vizite, cunoașterea rezultatelor obținute în producție de colectivele care muncesc în aceste unități, înfățișarea performanțelor în unele domenii și a proiectelor de viitor se transformă într-un adevărat raport al muncii comuniste în fața secretarului general al partidului, oferă dimensiunile angajamentelor și posibilităților oamenilor muncii din aceste locuri de a transpune în viață indicațiile partidului. În timpul vizitei, secretarul general al partidului discută cu muncitori, maiștri, șefi de echipă, se interesează de condițiile lor de muncă și retribuire, de modul în care își îndeplinesc sarcinile de plan, examinează posibilități noi de dezvoltare a întreprinderilor, de îmbunătățire a condițiilor de viață ale celor ce muncesc. În amănunt despre modul de repartizare a sarcinilor pe capacitățile de producție existente se interesează tovarășul Nicolae Ceaușescu și la Șantierul naval. Secretarul general al partidului recomandă să se persevereze pe linia folosirii cît mai depline a tuturor capacităților de producție, a potențialului tehnic și uman, a bunelor condiții de muncă ce au fost create. Atmosfera de entuziasm cu care se încheie vizita are valoare de puternic angajament muncitoresc, de reafirmare a hotărîrii colectivului de aici de a fi la înălțimea sarcinilor ce îi revin.

În mijlocul metalurgiștilor de la Întreprinderea „Laminorul", tovarășul Nicolae Ceaușescu este informat de modul în care oamenii muncii de aici acționează pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar — avînd drept principali indicatori producția netă și producția fizică — ce stimulează eforturile întregului colectiv pentru mai buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare de care dispun.

Principalul producător de fire și fibre artificiale al țării — Combinatul de celuloză, hîrtie și fibre artificiale — prin rezultatele obținute pînă acum, prin realizarea programului stabilit, prin activitatea oamenilor care muncesc aici, va deveni o unitate de referință majoră printre întreprinderile de acest fel din țară. Secretarul general al partidului cunoaște și apreciază strădaniile colectivului de a îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile ce îi revin.

Ultima vizită de lucru, în comuna Tudor Vladimirescu, decorată în mai mulți ani consecutiv cu ordine ale republicii și declarată cîștigătoare a întrecerii pentru buna gospodărire a satelor și comunelor patriei noastre, face cunoscut aleșilor oaspeți, cele mai valoroase rezultate obținute de țăranii cooperatori ai acestei localități. Tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază rezultatele obținute, eforturile făcute pentru introducerea în cultură a celor mai valoroase soiuri de plante, se adresează unui grup de țărani cooperatori aflați la muncă, pe cîmp, le cere să muncească și mai bine, să folosească bunele condiții asigurate prin înaltul grad de mecanizare a lucrărilor, prin generalizarea pe întreaga suprafață a irigațiilor, pentru obținerea unor recolte și mai mari în anii viitori.

Pretutindeni, pe parcursul acestei vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat oamenilor muncii din unitățile vizitate felicitări pentru rezultatele bune obținute, le-a adresat urări de noi succese în muncă, multă, multă sănătate și fericire.

Ca și în județul Vrancea, vizita secretarului general al partidului în județul Brăila s-a încheiat printr-o mare adunare populară. Desfășurată în Piața Independenței, adunarea a prilejuit miilor de oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile brăilene — constructori de mașini și de nave, lucrători din port, țărani din localitățile învecinate — manifestarea bucuriei de a-l avea din nou în mijlocul lor pe conducătorul partidului și statului nostru față de care întregul nostru popor nutrește sentimente de profundă dragoste și stimă. Într-o atmosferă revelatoare pentru unitatea întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general și președinte al țării, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Marea adunare populară s-a încheiat într-o atmosferă impresionantă, de fierbinte patriotism și spirit revoluționar, mulțimea aclamînd minute în șir pe secretarul general al partidului, concentrînd astfel hotărîrea fermă a tuturor locuitorilor județului Brăila de a-și face mereu datoria, de a înfăptui neabătut politica partidului nostru, închinată binelui și fericirii poporului, cauzei socialismului și păcii în lume.

În această atmosferă de adevărată sărbătoare tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și-au luat rămas bun de la locuitorii orașului Brăila și s-au îndreptat, la bordul elicopterului prezidențial, spre Galați. În puternicul centru al industriei siderurgice care este Galațiul zilelor noastre, zeci de mii de locuitori ai orașului l-au întîmpinat și ei cu bucurie pe secretarul general al partidului, cu manifestări sărbătorești, de caldă dragoste și stimă. Prin manifestările ce au însoțit prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în orașul lor, gălățenii au ținut să exprime gratitudinea lor față de secretarul general al partidului pentru tot ce a însemnat propulsarea Galațiului în rîndul marilor centre economice și sociale ale României socialiste.

În cursul zilei de 8 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor armate, a asistat în zona Brăila—Galați la exerciții și aplicații militare demonstrative.

Exercițiile și aplicațiile, executate de unități și subunități de diferite arme au constituit o verificare a pregătirii forțelor noastre armate, a comandanților, ofițerilor din statele majore, activiștilor de partid, a capacității lor de a organiza și conduce acțiuni de luptă complexă, în cooperare cu gărzi patriotice și alte formațiuni din sistemul național de pregătire a populației pentru apărare, în spiritul cerințelor doctrinei militare a partidului nostru. Exercițiile și aplicațiile demonstrative au evidențiat înaltele calități morale și virtuți ostășești ale armatei noastre, hotărîrea de instruire temeinică, responsabilă, pentru a fi gata în orice moment să apere, împreună cu întregul nostru popor, libertatea, independența și suveranitatea națională, integritatea patriei noastre socialiste.

Prin cuprinderea unor obiective deosebit de diverse și complexe, prin întîlnirile dense cu numeroase colective de oameni ai muncii și cunoașterea nemijlocită a activității acestora, a condițiilor în care lucrează, a felului în care răspund sarcinilor partidului și programului de dezvoltare a patriei, vizita de lucru desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județele Vrancea și Brăila, întîlnirea secretarului general al partidului cu populația municipiului Galați, asistarea la aplicațiile militare demonstrative în zona Brăila—Galați vorbesc din plin despre activitatea neobosită a șefului partidului și statului nostru pusă în slujba poporului român, a dezvoltării socialiste din țara noastră, grăiesc despre preocuparea sa neprecupețită de a se afla mereu, la locul unde se edifică viața prezentului și se proiectează coordonatele viitorului, în uzine sau pe ogoare, pentru a transmite oamenilor cuvîntul său, cuvîntul partidului, veghea neîntreruptă pentru viitorul prosper și pașnic al acestui popor harnic — poporul român, al acestei țări antrenate într-o mare operă constructivă — România socialistă.

DOINA FRUNTELATA ■

Congresul național de chimie

● București, 11-14 septembrie 1978 ●

În deschiderea lucrărilor:
Cuvîntul tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu

Sub egida Institutului Central de Chimie care grupează, prin cele 27 de unități ale sale, întregul potențial de cercetare și proiectare din domeniul chimiei, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Educației și Învățămîntului și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, luni s-au deschis în Capitală lucrările Congresului național de chimie.

Presa din aceste zile acordă un amplu spațiu manifestării care, reunind academicieni, oameni de știință, cercetători, proiectanți, cadre didactice din învățămîntul superior, specialiști din întreprinderile industriale de profil, prilejuiește o cuprinzătoare dezbatere privind realizările obținute de școala românească de specialitate, promotoarea procesului de dezvoltare rapidă a acestei ramuri din România, rezultat al politicii de industrializare socialistă promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin însăși componența participanților, Congresul exprimă concepția unitară a integrării cercetării, învățămîntului și producției, constituind un larg forum național de dezbatere democratică a problemelor legate de activitatea acestei importante ramuri a economiei naționale.

În cadrul politicii generale a partidului și statului, al programului de dezvoltare în ritm înalt a întregii economii naționale stabilit de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională, la dinamismul industriei chimice, urmare a aplicării orientărilor stabilite de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a contribuit într-o mare măsură concepția științifică originală, activitatea desfășurată în puternice institute și centre de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, plasate pe teritoriul țării și organizate astăzi în cadrul primului institut integrat pe ramură din țară — Institutul Central de Chimie.

Sînt binecunoscute, atît în țară cît și în străinătate, proporțiile dezvoltării chimiei românești, rolul important pe care ea îl are în efortul țării de a trece la o nouă calitate în toate domeniile de activitate. Sînt de asemenea, binecunoscute, atît în țară cît și în străinătate, contribuția determinantă, aportul propriu de o mare valoare teoretică și practică, ale tovarășei Elena Ceaușescu în organizarea științifică, unitară, a cercetării și proiectării, în legarea strînsă a acestora de producția industrială pe de o parte, de învățămîntul superior și activitatea științifică, pe de altă parte.

Îndeplinind înalte responsabilități de partid și de stat, tovarășa Elena Ceaușescu a desfășurat totodată, cu o remarcabilă competență și continuitate, în fruntea Institutului Central de Chimie, o laborioasă muncă de concepție și practică ; tehnologiile moderne elaborate de specialiștii acestui institut stau la baza producției marilor unități chimice din țara noastră și sînt apreciate pentru înalta lor valoare pe plan mondial, multe din ele fiind medaliate cu aur la manifestări internaționale.

În cuvîntul ținut în ziua deschiderii congresului, urmărit cu viu interes de participanți și de numeroși invitați străini prezenți în sală, tovarășa Elena Ceaușescu a făcut o strălucită analiză a contribuției cercetării științifice și proiectării tehnologice în progresul rapid al acestei ramuri industriale, jalonînd, în același timp, principalele direcții de acțiune pentru valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, perfecționarea studiilor privind realizarea unor produse cu înalt grad de prelucrare, conlucrarea mai strînsă dintre cercetare, proiectare, învățămînt și producție.

„Desigur, arăta tovarășa Elena Ceaușescu, una din sarcinile de mare răspundere ale cercetării științifice este materializarea în producție a rezultatelor ei, asigurarea punerii cît mai rapide în funcțiune a instalațiilor tehnologice și realizarea parametrilor proiectați. Pentru aceasta este necesar ca unitățile de cercetare să colaboreze cît mai strîns cu unitățile de producție, cu centralele și întreprinderile beneficiare. Faptul că la Congresul nostru participă și cadre de conducere și specialiști din unitățile de producție ale industriei chimice ne dă posibilitatea să discutăm împreună căile menite să ducă la întărirea conlucrării dintre cercetare și producție în activitatea de realizare a prevederilor planului".

Relevînd importanța acestei manifestări în viața științifică a țării, cuvîntarea a evidențiat cu limpezime și cu o remarcabilă acuitate atît progresele cît și neajunsurile manifestate în cercetarea științifică care, potrivit sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea trebuie să aducă o contribuție tot mai însemnată în domeniul creării și punerii în valoare de noi surse de energie — aceasta fiind o problemă de cea mai mare însemnătate pentru asigurarea progresului întregii noastre economii și implicit pentru asigurarea unei eficiențe tot mai înalte în industria noastră chimică. „Sînt convinsă, a spus tovarășa Elena Ceaușescu, că oamenii de știință și cercetătorii din domeniul chimiei, împreună cu toți lucrătorii pe tărîmul științei din România, vor face totul pentru a-și aduce întreaga lor contribuție la realizarea marilor sarcini pe care le avem în acest cincinal, la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, la întreaga politică internă și externă a României, de pace și colaborare între națiuni".

ION CRISTIAN ■

Absenţi din ştirile telex, mereu pe ape, ei se găsesc totuşi la datorie

Cocoșii aduc ora două și în satele unde noaptea nu e chiar atît de plină. Farul Mangaliei mătură apa, ținutul cu vii și piersici, nucul din curtea lui Petre Cornei, șeful pescarilor de stavrizi. Tăcerea e spartă ici-colo, abia auzit, de jucătorii de bridge așezați în jurul meselor negeluite, sub bolți de viță; de muzica rock, pop sau folk a Grundigurilor și Philipsurilor achiziționate de fanii HI-FI. Turiști cu sutele, aduși în mare parte de falsa boare a întoarcerii spre patriarhal, un soi de snobism neagasant, cheltuit cu dezinvoltură în nopțile atît de curate de la Limanu, 2 Mai sau Vama. În definitiv, o lume pașnică, domestică, așezată între obiceiuri cu rădăcini tot mai adînci. Mai nestatornică și mai neliniștită e lumea pescarilor.

— Fratele meu, ce calcan se prindea pe timpuri ! Acum zece-doișpe ani scoteam cîte 1 200 de kilograme la 40 de brațe de plasă. Vă dați seama ? Un barcaz plin într-o dimineață !

— Cît ai scos anul ăsta, nea Petre ?

— Slab. 300—350 de kile la 200—300 de cosiace.

— Erau și pescari mai mulți pe vremea aia ?

— Ei, cu vreo douăzeci de inși mai mulți, adică dublu. Asta, la noi, dar la Constanța, în brigada unde-i acum Abram Ilici, erau vreo șaizeci de oameni. Nu mai spun de pescarii lui nea Mitică Banu de la Costinești. Dacă nu măsurai cu ochii mărimea barcazelor, ziceai că vine dinspre mare o flotă plină de rod.

La două și jumătate noaptea drăgile mai scormoneau, uruind din motoare, fundul lagunei. Am trecut dincolo, spre ghețărie și cherhana. La vîsle, Gheorghe Oancea, țăran din Pecineaga, pescar în 2 Mai, cu casă frumoasă și bolți de viță de invidiat, în acest loc atît de fierbinte verile. Cornei mînca o roșie cu sare, mînuind din cînd în cînd ciotul de cîrmă. Ceilalți opt urmau să vină cu barca lui Dumitru Graure, ajutorul șefului de echipă.

Briza se pornise aducînd miros de alge. Se încrețea ușor apa sub noi. Se zbătea din cînd în cînd chefalul. Așa credeam. Cîțiva mai noi sau din ăștia, ca mine, care au cochetat doar cu pescăria.

— Azi ne pică bine stavridul. Ia uită-te cum se bate lufarul și gonește stavridul spre mal.

— Măi, Petre, păi ăsta nu-i chefal ?

— Da de unde, fratele meu. Chefalul fierbe, lufarul se zbate. Ia seama și ține bine minte lucrul ăsta.

Proaspătul pescar, pînă nu demult motorist la irigații, trage dintr-un muc de țigară, ușor atins în amorul propriu.

— Mde, pe întunericul ăsta, naiba mai știe ce pești îți umblă prin preajmă.

Ceilalți rîd. Rîd cu lacrimi. Apoi :

— Cuterul e stricat, să știți, face șeful. Foca, du-te în magazie și ia pînzele ! Mergem la două perechi de rame pînă părăsim digurile, apoi la vele pînă la Vama. Gherasime, tu ai venit primul aici; cum a plecat echipa lui Naum ?

— Tot așa cum zici mata că o să mergem și noi.

Printre dinți, strecurat și cu supărare mocnită, cel care confundase chefalul cu lufarul, face : bine mai era la irigații: nu-mi bășicam mîinile, nu mă sculam după cocoși.

— Gata, fără bocete. La întoarcere vine „Poienița“ și ne remorchează.

Nu sînt totuși niște oameni pe care să-i cuprindă intens nostalgia după iernile de altădată. Planul la punctul de lucru Mangalia se face. E drept că nu mai e peștele ăla care a fost, dar vine hamsia, vin stavridul și chefalul. Calcanul, mai rar. În aprilie, mai și iunie, cînd bat vînturi reci, la adîncimea cea mai mare și în locuri unde țărmul dispare din ochi. Acolo.

Maxim Grigore e un bărbat în fața pensiei. Un bărbat cît doi abia veniți. Va mai scutura talienele încă douăzeci de ani de aici înainte. Cel puțin. Știe o mulțime de povești trăite despre ape, furtuni, bărci sparte de valuri, taliene măcinate de elicea navelor naufragiate, despre briza care și în zilele senine îți înmoaie rufăria în apă sărată. Înjură meduzele. Mai multe meduze, mai puțin stavrid în taliene. Dar asta o simt și pescărușii, albatroșii. Chiar mai bine decît nou-veniții.

— Anul trecut, pe vremea asta, spune, aveam zile cu 500—600 de kile de stavrid. S-au schimbat curenții, lufarul s-a dus mai în adînc, de, un sezon mai slab. Pierdem și oameni. Se duc la șantierul naval și se fac lăcătuși, sudori. Rămînem noi, ăștia cu oasele tari și vechi.

Briza îi flutură părul cărunt, îi deschide fața ridată. Pe fondul carului de foc al soarelui, ieșit abia pe jumătate din ape, moș Maxim pare un hirsut. Neptun de lagună al cărui trident taie în patru felii subțiri briza, furtuna, apa sălcie revărsată din fîntînile adînci ale Dobrogei.

Vîntul umflă velele. Pînza rezistă. Galop tăcut peste ape, lîngă buza țărmului invadat de eflorescențe roșii, albastre, verzi — corturile turiștilor.

— Jos velele, băieți ! Atenție la cîrmă, Graure !

Pescărușii roiesc, învăluindu-ne în țipete de foc. Burta talienelor e mai bogată decît ieri sau alaltăieri. O știm, o simțim cu toții. Se trage vîrtos la codole. Piticul Nicu Fieraru e lac de sudoare. Moș Maxim azvîrle cu lopata meduzele. Înjură, rîde, se strîmbă la valul de vietăți transparente. Graure ține cu cangea parîma dreaptă. Și totuși, exclamații : Slabă mișcare ! Slabă mișcare ! Barcazul plutește într-o rînă sub greutatea oamenilor, apoi a peștelui. Valurile îl bat în carenă. Tresar la gîndul că ne-am putea răsturna. Nici o grijă, o spun fețele pescarilor. „Să vii tu în aprilie să vezi ce-i ăla un pescuit de calcan. Acolo, acolo e greul ăl mai mare. Chinul dracului pînă scoți casiacele din apă. Îți place peștele, dar să vezi cu cîți nervi, cu cîtă forță se prinde“.

— Ziaristule, pune mîna pe lopată și dă afară meduzele !

Un borș de pește, pescăresc, se cîștigă greu, dar mai greu se cîștigă privilegiul de a sta alături de acești oameni.

— Nu așa, ia-o de la capăt înspre burtă. Nu fii ca turiștii. Învață ! Strică dacă știi cu un dram mai mult decît alții ? Așa, așa...

Peștele strălucitor curge în val compact și umple fundul barcazului. O zi care se anunță bună. Nicolae Iordache, șeful punctului, nu va mai spune : V-ați sculat de pomană cu noaptea în cap, nu mi-ați adus decît trei coșuri. Dacă aud cei de la „Piscicola“ Constanța mă fac pui fript la telefon.

Adevărul sare în ochi repede : prea mulți funcționari, prea puțini, din ce în ce mai puțini pescari. În loc de pește prins și adus la cherhana, se fac deseori socoteli, se bat la mașină hîrtii care numără peștele ce s-ar fi prins dacă... Se nasc metode și se răresc adevărații pescari.

O zi bună pentru oamenii lui Petre Cornei. Mulțimea pescărușilor e primul indiciu, apoi zbaterea lufarilor și la urmă, burta încărcată a talienelor. A celor două taliene pe care oamenii le schimbă din două în două săptămîni cu altele noi sau reparate, cîrpite, posădite.

Pe la nouă și jumătate apare „Poienița“. Marinarii scot o căldare de pește din fundul barcazului. Comod, prețul remorcării. Dar mai scot una. Altfel, cale de cîțiva kilometri vom înainta la vîsle, împotriva vîntului. Și nu mai sînt decît puțini pescarii de altădată în stare să tragă și zece kilometri la vîsle, un barcaz plin. Numai scoaterea talienelor face cît trei probe la un campionat mondial de atletism. Dar vîslitul pe furtună ? Cine știe ? Cîți l-am mai trăit ? Pe campionii mondiali la atletism îi așteptăm cu răsuflarea tăiată la aeroport sau în știrile telex. Pe pescari, de data aceasta, doar mereu preocupatul și grijuliul Nicolae Iordache. Acum ei sînt : Petre Cornei, Nicolae Fieraru, Teodor Petrichei, Gheorghe Oancea, Nichita Gherasim, Dumitru Graure, Maxim Grigore. Cine le va lua locul mîine, peste un an, peste cinci, nici nea Iordache nu știe. Vor fi mai mulți, vor fi mai puțini ?

În octombrie încep să vină mai din plin curenții dinspre nord. Vin încărcați de hamsie. Se pregătesc taliene, barcaze, ieșiri de noapte sub brize mai reci, de toamnă. Aceiași pescari, puțini, dar oameni de aur !

PAVEL PERFIL ■

Mie, acest aspect al muncii îmi place: faptul că, uneori, nu prea știi cum s-o scoți la capăt

Pe deținătorii titlului de EROU AL MUNCII SOCIALISTE „Avicola“ Satu-Mare, i-am întîlnit duminică, 3 septembrie, ora 8,30, în autocar. Un autocar plin. Patruzeci și ceva de persoane. Tot personalul din complex. Titlul le-a fost decernat în iunie, pentru producția realizată anul trecut, dar abia acum pleacă în excursie, o săptămînă cu autocarul, la Porțile de Fier. Șapte zile în care vor vizita orașele Oradea, Deva, Hunedoara, Orșova, Drobeta-Turnu Severin, iar la întoarcere vor trece prin frumoasa vale a Jiului, apoi prin Alba Iulia, Cluj-Napoca și Zalău.

— Cum de puteți să plecați toți, tovarășe director Mihai Petrușca ?

— Acest interval, în care vom uita, sau nu vom uita de tot de pui, corespunde, conform tehnologiei, cu depopularea halelor, pentru respectarea perioadei de odihnă biologică. În același timp va fi și pentru noi un mic concediu, tot un fel de odihnă biologică.

— Concret, pentru ce ați luat titlul ?

— Am obținut locul I pe țară și titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru greutatea medie pe fiecare pasăre livrată la 56 de zile — de 1,623 kg.

— Locul II ce greutate a scos ?

— Înțeleg ce vreți să aflați. Media pe țară a fost de 1,400. Următorul, după noi, a obținut 1,500. Planul era stabilit la 1,350 și am realizat 1,623. Vă mai spun încă două cifre, care vor convinge că am muncit bine. Am avut planificate beneficii în valoare de 900 000 și am realizat triplu — două milioane opt sute cincizeci de mii de lei.

— Vă mulțumesc, vă urez drum bun și mai ales vreme bună.

— Încă nu plecăm. Lipsesc trei persoane care, precis, întîrzie. Locuiesc în satul Vetiș, la 2—3 km de fermă.

Autocarul e plin de femei tinere. Ele sînt personalul de bază. Pe bărbați poți să-i numeri pe degete. Fochiștii Vasile Potoki și Traian Szabo, bobinatorul Ștefan Simon, mecanicul Valentin Borta și electricianul Dumitru Ivașcu. Acesta din urmă îmi spune printre altele :

— Lucrez la fermă chiar de la înființare. Atunci chiar îmi venea greu. Instalațiile nu corespundeau devizelor. Le-am făcut remedieri și le-am adus îmbunătățiri, am plecat în schimb de experiență la „Avicola“ Baia Mare, la Salonta și Scornicești. Acuma toate merg precum ceasul. Simt că-mi priește excursia asta.

— Dacă ați rezolvat toate problemele, în viitor ce veți face, n-o să vă cam plictisiți ?

— N-o să mă plictisesc. Se vor ivi alte probleme, pentru că ne vom extinde. În 1977, cu o singură fermă obțineam 1 000 tone carne. În '80 vor mai exista încă două ferme, vom avea o capacitate de 5 000 de tone carne anual și precis vor apărea și alte probleme și, cu ele, ambiția de a găsi soluții. Dacă vreți să știți, mie tocmai acest aspect al muncii îmi place ; faptul că uneori nu prea știi cum s-o scoți la capăt, începi să te gîndești singur, mai ceri un ajutor, îl ceri și pe-al doilea și te trezești că toți care se pricep colaborează și găsim și soluția. Și directorul și inginerul Latiș de la direcția agricolă m-au ajutat mereu. Și pe femei le-a ajutat, întrebați-le. Pe mîna lor e de fapt ferma zi și noapte.

— Florica Chira, ești cea mai veche îngrijitoare, cum a fost la început ?

— La început, în '74 și '75, știam ce trebuie să facem, dar nu prea știam cum. Am stat, atunci, cîte 72 de ore, în toate schimburile, cu toți șefii lîngă noi, ca să știm tot ce se poate întîmpla într-un flux continuu. Nu terminaserăm nici o școală, nici un curs eram toate femei care veneam de la cîmp. Douăsprezece femei, cîte două pe schimb, supravegheau producția pe două hale.

— Acum e altfel ?

— Acum, pe o hală, la 40 000 de pui și pe o suprafață de 2 000 mp revine o singură îngrijitoare. Atunci, noi căram sacii cu furaj, noi încărcam gunoiul. Acum procesul de producție fiind mecanizat, furajarea, adăparea sînt mecanizate. Evacuarea gunoiului se face cu tractoare mici. Acum poate să vină cine vrea în schimb de experiență la noi, are ce vedea.

— Cîștigați bine ?

— De cînd lucrăm în acord global iau două mii și ceva pe lună. În plus, pentru că lucrăm, ca și ceferiștii, 12 cu 24, am timp să-mi văd și de gospodărie.

— Acum, dacă lipsiți o săptămînă, cine vede de casă ?

— Bărbații !

ELENA GHERA ■

Termotex, drenatex și alte tex-uri
Și absolut toate, la NETEX

„Noi am organizat o seamă de simpozioane cu scopul de a crea o emulație în ce privește cercetarea științifică. Și am făcut acest lucru din două motive. O dată pentru că industria bistrițeană este tînără, întreprinderile sînt noi, ca și oamenii și problema creației tehnice pentru noi este vitală. În al doilea rînd, unitățile noastre economice nu prea au cadre economice cu vechime și, deci, greul cade pe tineret. Ca atare ne-am gîndit că este necesar să insistăm pentru ca activitatea de cercetare științifică, preocupările pentru creația tehnico-științifică să cuprindă un număr cît mai mare de tineri specialiști, de muncitori cu înaltă calificare. În acest sens, prima și cea de a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României", au constituit un foarte propice cadru de desfășurare a creației tehnice, specialiștii industriei bistrițene aflată în plin proces de ascensiune dovedind reale calități și pentru această activitate. Realizările de pînă acum în acest domeniu stau mărturie", ne-a relatat tovarășul Pompei Crăciun, secretar al Comitetului județean Bistrița-Năsăud al P.C.R.

Pe temeiul acestei convorbiri am descins la Întreprinderea de textile nețesute, NETEX, din Bistrița, una din cele mai „vechi" unități economice ale platformei industriale din acest oraș. Aici sînt prelucrate și deci valorificate superior materiile prime secundare, deșeuri, cum se numeau cîndva, provenite de la fabricile de tricotaje, confecții, filaturi. Vasile Crețu, inginerul șef al întreprinderii, moldovean după vorbă, aclimatizat la Bistrița este un om tînăr, amabil, dispus să ne relateze cu lux de amănunte preocupările colectivului pentru creația tehnico-științifică, pentru ca instalațiile să funcționeze mereu bine. Aflăm, astfel că, după darea în funcțiune a întreprinderii, în 1962, aici se fabricau doar 8 produse, pe cînd astăzi, numărul acestora a trecut de 60, cel mai nou fiind așa numitul drenatex — folosit cu succes de întreprinderile pentru îmbunătățiri funciare pentru izolarea conductelor destinate irigațiilor, fapt care permite economisirea unor importante cantități de pietriș și nisip, de forță de muncă, de cheltuieli pentru transport. „În realizarea acestui produs am colaborat cu Întreprinderea de îmbunătățiri funciare Buftea, și rezultatele au confirmat așteptările". Inginerii Mariana Centea și Vasile Singhel, tehnicianul Maria Kotric, maiștrii Lucian Roșca și Mihai Olinca, muncitorii de înaltă calificare Ionel Irimia și Mihai Pop, sînt autorii noului produs cerut în cantități tot mai mari de beneficiari.

Termotex este un alt produs a cărui „legendă" stă scrisă în cronica întreprinderii. „A fost avizată o linie tehnologică pentru fabricarea materialului polișat, de către U.A.P., pentru o capacitate de 2,5 milioane metri pătrați anual. Cererea a fost însă de zece ori mai mică și ne-am trezit că o capacitate productivă de 2,250 milioane metri pătrați pe an a rămas, cum se zice, în aer. Doi ani ne-am zbătut să creăm un nou produs cerut pe „piață", care să poată fi realizat pe linia tehnologică respectivă". Și după multă trudă, inginera Angelica Crețu, care este și secretara comitetului de partid, împreună cu inginerul Vasile Singhel au izbutit să creeze un produs destinat industriei de confecții care înlocuiește inserțiile ce se aduceau din străinătate. „În prezent, comenzile pentru acest produs depășesc, cantitativ, capacitatea liniei tehnologice respective", spune inginerul șef.

Am aflat, de asemenea, că prin raționalizarea fluxului tehnologic la linia suporthidroizolant s-a obținut o sporire a productivității muncii cu 20 la sută, un dispozitiv acționat pneumatic, conceput și realizat de inginerul șef, de maistrul Ioan Bălan, de muncitorii Ioan Răcilă și Viorel Suciu, eliminînd munca fizică precum și o seamă de operațiuni costisitoare pentru productivitatea muncii. Și tot la Netex, fabricarea drenatexului a impus modificarea unei instalații de destrămare, respectiv, adaptarea ei în scopul prelucrării fibrelor sintetice. În urma unei analize efectuate la comitetul de partid, problema a fost preluată de comuniștii organizației de bază a schimbului B care au și rezolvat-o prin munca stăruitoare a maistrului Nagy Vasile, a ajutorului de maistru Gheorghe Drăgan, a muncitorilor specialiști Fănel Rupea și Teofil Breșpelean. În prezent, maistrul Mihai Olinca, secretar al organizației de partid schimbul C, împreună cu Vasile Văsieș, Ilie Morar și Iuliu Vasile lucrează la realizarea unui dispozitiv pentru absorbția pneumatică a marginilor, care sînt astfel introduse în lada de alimentare. Lăcătușii Ionel Irimie și Constantin Melinca sînt preocupați de modificarea liniei tehnologice vată-tapiserie, pentru ca debitarea materialului să se poată face la lățimea cerută de beneficiar, adică de 2,1 metri, față de 2,5 metri cît se debitează în prezent, cînd diferența de 0,4 metri produs finit se redebitează la începutul fluxului tehnologic, reintrînd din nou în fabricație, consumîndu-se astfel și manoperă și energie fără folos.

Demn de remarcat este faptul, că întreprinderea bistrițeană care are peste 230 de beneficiari, și-a sporit gama de produse, reușind o valorificare superioară a materiilor prime secundare colectivul ei traducînd astfel în viață indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, date cu prilejul vizitelor de lucru efectuate pe platforma industrială a orașului Bistrița. În același timp, demn de remarcat este și faptul că prin folosirea eficientă a spațiilor, prin montarea de noi linii tehnologice în actualele magazii — adevărate hale industriale — capacitatea de producție a unității va crește cu 50 la sută.

Sînt fapte ale unui colectiv tînăr, ale unui colectiv hotărît să-și conjuge eforturile pentru ca la sfîrșitul actualului cincinal producția globală a județului Bistrița-Năsăud să ajungă, așa cum au stabilit hotărîrile celui de al XI-lea Congres al partidului, la peste 10 miliarde de lei.

RADU BISTRIȚEANU ■

---

va funcționa între prelucrări mecanice și montaj.

— Ce efect va avea asupra producției înființarea acestei magazii ? — l-am întrebat pe inginerul Leonard Călinescu, șeful secției prelucrări mecanice.

— Un stoc tampon de piese va asigura ritmicitatea muncii montajului. Pînă acum dispecerii de la montaj alergau pe lîngă mașinile noastre, se mai certau cu lucrătorii, le luau piesele de sub nas, ieșeau încurcături. Dealtfel, această măsură este continuarea firească a celei de redistribuire a forței de muncă. Fiindcă aveam experiență în această problemă am fost solicitat să ajut la reorganizare în secția vecină. La montarea instalației P-80, la asamblări generale deci, oamenii se călcau pe bătături. În schimb la unele subansamble existau strangulări. Cu alte cuvinte am distribuit oamenii în cadrul altor echipe. Oamenii au înțeles sensul schimbărilor și au venit chiar ei cu propuneri. S-a obținut o mai bună productivitate, un ritm alert și deci o retribuție crescută. În plus și esențial acum fiecare om știe ce are de făcut zilnic și nu mai așteaptă maistrul sau șeful de echipă să-l dădăcească.

Am văzut la secția de armături metalice, în hala veche, un fel de trenuleț jucărie, niște mici vagonete sau cutii metalice lunecînd pe niște șine aflate în lungul liniei de prelucrare prin așchiere. Așchietorii depun în aceste cutii șpanul și eliberează locurile de muncă. Tot cu ajutorul acestui mijloc de transport fac aprovizionarea cu piese și materiale. Mi s-a spus că ar fi ideea unui inginer, apoi că nu numai a lui fiindcă au mai făcut și alții așa ceva. Am cerut lămuriri de la șeful secției, inginerul Ion Iacobescu.

— Nu putem vorbi de inițiative particulare în sensul strict al cuvîntului. În acest caz, firește. Aveam greutăți cu debarasarea mașinilor, cu aprovizionarea pe linie. Am discutat de mai multe ori pînă cineva a dat soluția cea mai justă. Inginerul Luca Valentin a pus-o pe hîrtie, mă rog, inginerește, maistrul Dumitru Dinu, cu oamenii săi, au trecut la execuția practică. Cam tot așa au fost aduse și alte îmbunătățiri muncii noastre. De pildă avem acum un dispozitiv pneumatic pentru strîngerea șuruburilor la armături pînă la o anumită dimensiune.

— Deci autoutilare !

— Numiți-o așa, se pot da încă multe exemple care vizează ușurarea muncii și creșterea productivității ei. Eu însă voiam să vă spun că sînt numeroase aceste idei cu geneză comună și nu paternitatea lor contează în primul rînd. Uitați, am avut ieri o discuție cu întreg colectivul. Am notat aici în carnet 32 de propuneri : dispozitive, reproiectări de produse, îmbunătățirea unor tehnologii. Unele propuneri au fost formulate laconic. Ar trebui să reproiectăm piesa cutare, să-i scoată nervurile, ceea ce înseamnă economie de metal și de manoperă. Omul n-a dat încă soluția tehnică, poate nici n-o să poată, important este însă că a atras atenția, a gîndit la ea. Altele dimpotrivă sînt amănunțite tehnic. Oricum pentru toate ne vom întîlni cu proiectanții și-i vom solicita : uitați, acestea sînt nevoile noastre actuale. Și zic „nevoi" fiindcă deja ne gîndim ce avantaje oferă aplicarea propunerilor pentru sarcinile curente. Și nu ne putem lipsi de ele. Așadar, o hală pusă mai devreme în folosință, reorganizarea aprovizionării, redistribuirea forței de muncă, aplicarea unor noi soluții tehnice, unele de o mare îndrăzneală în gîndire. Faptele unui plus de muncă, de inițiativă, de dăruire și creativitate, un plus care stabilește izvorul unui spor important de producție și care la rîndu-i înseamnă bunăstare.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

La Gîrbovi, în bătălia recoltei, cîștigătorul e cunoscut dinainte!

În aceste zile, între 5 dimineața și 9 seara, Eroul Muncii Socialiste Marcel Dobra este peste tot, mai puțin acasă !

„Știu că pe la București a plouat bine zilele trecute, numai că-n București n-aveți ce recolta. Aici n-am avut ploaie de vreo trei luni de zile, iar seceta și-a spus cuvîntul tocmai în perioada de creștere a plantelor". Cel care ne vorbește astfel este chiar președintele Cooperativei agricole de producție „Victoria socialismului", Eroul Muncii Socialiste, Marcel Dobra. Cooperativa pe care o conduce de mai bine de 11 ani, aflată în comuna ilfoveană Gîrbovi, este una dintre cele mai bune din țară, decorată și ea cu înaltul titlu amintit mai sus, dar președintele Dobra C. Marcel, cum îi place să se recomande, nu-i vizibil mulțumit de rezultatele obținute pînă acum pe cîmp, în marea bătălie a campaniei agricole de toamnă. Ascultîndu-l, poate ai crede că rezultatele sînt, ca să zicem așa, la pămînt — dar lucrul nu-i deloc adevărat. Aflăm, astfel că țăranii cooperatori din Gîrbovi au înțeles foarte repede că avînd condiții mai dificile, munca lor trebuie să fie pe măsura greutăților, adică harnică și chibzuită. Prin aplicarea unor tehnologii moderne, între care erbicidare pe nu mai puțin de 4 500 de hectare, încorporarea îngrășămintelor naturale și chimice, sporirea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole și, bineînțeles, nu în ultimul rînd, prin stăruință și întrajutorare, la Gîrbovi s-a înregistrat anul acesta o producție de 4 603 kg la hectarul însămînțat cu grîu, ceea ce reprezintă desigur o producție bună, dar deloc excepțională dacă vedem că pe aceleași terenuri în 1976 s-au produs în medie 6 021 kg, iar anul trecut 5 010 kg la hectar. Are deci motive să fie supărat președintele Dobra? Poate că da, relativ la producția mai scăzută de grîu din anul acesta — dar să nu uităm că cele peste 4 600 kg situează cooperativa pe primul loc în județul Ilfov și pe unul dintre primele 15 în țară. La porumb însă, acolo unde cooperatorii din Gîrbovi lucrează acum din plin, calculele preliminate arată o producție de peste 6 000 kg la hectar, cu mențiunea „tot ce vorbesc, e neirigat, să știți !", cum zice președintele. Cifra pare bună, mai cu seamă prin comparație cu cooperativele aflate chiar în vecinătatea Gîrboviului, deci pe terenuri cu totul asemănătoare. Se speră, astfel, la 4 500 kg în comuna Ion Roată, 4 000 kg la Alexeni și Valea Măcrișului, abia 1 000 de kilograme la hectar pentru Adîncata și Patru Frați, adică producții extrem de slabe, ce nu mai pot fi puse doar pe seama secetei din vara aceasta !

La cîmp se lucrează într-adevăr foarte susținut. Împreună cu șeful de fermă Marin Stanciu dăm roată parcelelor de pe care se recoltează porumbul și floarea-soarelui, apoi trecem pe la sfecla-de-zahăr. Foarte bine lucrează mecanizatorii Ștefan Popa, Alexandru Maxim, Titi Frățilă și Ilie Dumitru, care conduc patru din cele 18 combine C 12 aflate în terenurile C.A.P.-ului Gîrbovi. La porumb s-au recoltat numai 70 de hectare din 1 500, dar e limpede că vremea îngăduie și oamenii muncesc susținut, așa cum ne-au dovedit-o Ioana Ilie, Elena Ștefan, Maria Dumitru, Elena Nedea, Rădița Petre, Gheorghe Ștefan, Dumitru Miron, Ilie Tudora și încă alții, despre care am aflat tot ce-i mai important în această perioadă, deci hărnicia, mai puțin numele. Din cele 450 hectare de recoltat floarea-soarelui au mai rămas numai 50, cu o producție medie de 2 700 kg la hectar. Sfecla-de-zahăr s-a cules de pe 120 de hectare din 500, cu o producție de peste 35 de tone, dar am înțeles că mare grabă n-ar fi, întrucît fabrica de zahăr, aflată în apropiere, se gîndește mai puțin la materia primă aflată prinprejur, pe care o consideră ca și adusă în depozitele fabricii. Nu demult, la Gîrbovi s-a desfășurat o foarte interesantă acțiune, un fel de schimb de experiență la care toate județele țării cultivatoare de fasole și-au trimis reprezentanți. C.A.P.-ul din Ilfov are o experiență bună de împărtășit, de unde și această acțiune pe care localnicii au denumit-o „consfătuirea fasolei". Mai exact, la Gîrbovi se fac în fiecare an, pe 500 hectare, în jur de 1 800 kg de fasole la hectar, în timp ce în alte cooperative din țară nu se produc decît 300 sau 400 kg !

În ce privește campania din această toamnă, președintele Marcel Dobra este limpede : „Avem un efectiv de cam 1 300 de oameni, ceea ce pentru noi înseamnă o participare masivă. Practic, fără motivare scrisă de mîna doctorului, nu-i voie să lipsească nimeni ! Cu mic, cu mare — toată recolta trebuie să intre în hambarul cooperativei și la fondul centralizat de stat. Am generalizat acordul global, sîntem siguri că la capitolul veniturі vom avea încasări mai mari, iar cooperatorii vor primi mai mulți bani și mai multe produse decît în anul trecut. Ne-am luat angajamentul — trebuie să-l respectăm !

Ca mare producător de carne (există la Gîrbovi trei ferme zootehnice, între care cea condusă de doctorul veterinar Ion Poiană este între cele mai bune din țară), cooperativa se ocupă cu mare atenție în momentul de față și de însilozatul și conservarea furajelor. Astfel sînt fînurile și semifînurile, dar și resturile vegetale rămase pe cîmp după strîngerea recoltei : capitole de floarea-soarelui, colete de frunze de sfeclă, coceni de porumb, alte resturi vegetale, între care și cele din legumicultură. Cum s-ar spune, nici un pai să nu se risipească ! Și aici este un plan, adică 4 600 de tone masă verde, dintre care 3 200 s-au realizat pînă în prezent, lucru care dă siguranța depășirii cifrei de plan amintite. Una peste alta, activitatea din cadrul Cooperativei de producție din comuna Gîrbovi ni s-a părut bună, ca o bătălie în plină desfășurare, dar al cărei cîștigător este cunoscut dinainte — oamenii muncii, cum bine se știe îndeplinind atît funcția de producători cît și cea de beneficiari !

G. DUMITRU ■
Fotografiile autorului ■

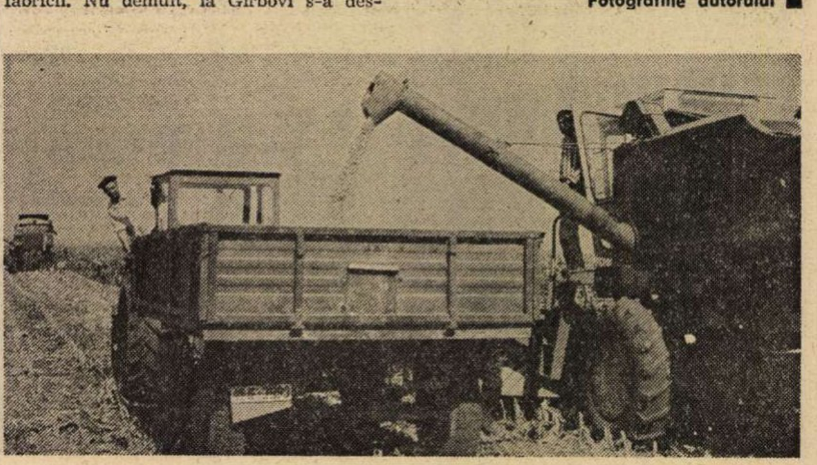

La porumb se speră într-o producție de peste 6 000 kg boabe la hectar...

Marţi, 12 septembrie, la ora 11 elevul Gabriel Gheorghiu lustruia cu sîrg clopoţelul

Pe strada Stoian Militaru, ascunsă, în inima cartierului Giurgiului, între două şiruri de plopi, e linişte. Numai la numărul 72 nu prea este, şi profesoara Elena Nicola, directoarea Şcolii generale nr. 111, cunoaşte chiar explicaţia acestei stări de lucruri : „Începe şcoala !..." Pe dinafară dar mai ales pe dinăuntrul clădirii, un furnicar de oameni mari şi mici. Chiar în hol, la intrare, profesorul Daniel Tănăsescu şi elevii Camelia Mocioi şi Daniel Chiva, dintr-a opta, şterg de praf trofeele sportive obţinute de elevii şcolii, medalii, plachete, cupe de cristal şi le aşează cu grijă în vitrină. Pe-alături, elevul dintr-a şaptea, Gabriel Gheorghiu, dă cu o bucată de postav aspru, într-o muncă plină de răbdare şi migală, un luciu nebănuit clopoţelului care va anunţa simbolic deschiderea noului an şcolar, pentru că după aceea, se înţelege, va intra în funcţiune soneria electrică şi modernă. La secretariat lucrează, bineînţeles, secretara. Se numeşte Elena Mitu şi scrie la maşină tabelele cu elevii tuturor claselor. Mai departe, în capătul unui culoar de la parter, se găseşte biblioteca. Aici îşi face de lucru, e uşor de presupus, bibliotecara. Numele ei este Mariana Bentu şi aşează în rafturi, după ce le înregistrează, cărţile sosite de curînd. La toate cele trei etaje ale şcolii miroase a var proaspăt, a vopsea nouă, a ceară de parchet. Geamurile au fost spălate, clanţele uşilor au fost lustruite de ţi-e ţie milă să le atingi, băncile şubrezite de energia clocotitoare a unor elevi au fost reparate şi pereţii albi ca zăpada au început să fie ascunşi de cartoane şi plăci de sticlă pe care stau înscrise, oriunde întorci ochii, frumoase pilde şi poveţe, sfaturi şi chemări părinteşti la învăţătură şi bună purtare în viaţă, adresate elevilor de către oameni de seamă. Portretele spiritelor tutelare ale culturii româneşti, puse la loc deschis şi la vedere, vor spune zilnic elevilor, desigur în primul rînd celor care vor fi mai ascultători şi sîrguincioşi, că în lada de zestre a poporului român ei înşişi, mai tîrziu, vor adăuga lucruri de preţ... Ca să fie aşa şi nu altfel, ţara îşi creşte copiii ca o mamă bună. Gratuitatea învăţămîntului vrea să însemne chiar această grijă, după cum o ştiu astăzi, în România, înşişi copiii. Numai la şcoala generală din acest cartier bucureştean, de exemplu, statul oferă manuale în valoare de aproape un milion. Iar profesorii Vladimir Dumbravă, Georgeta Petrescu şi Gherghina Pleşa se străduiesc ca momentul să fie emoţionant, cît mai greu de uitat, alegînd pentru toate cele 40 de clase manualele trebuitoare şi, împreună cu diriginţii fiecărei clase în parte, aşezînd frumos, ordonat, pe pupitrul fiecărei bănci, toate cărţile care-l vor ajuta pe un elev să afle în nouă luni de şcoală învăţăminte pe care lumea le-a aflat mai greu şi într-un timp mult mai îndelungat. Prin unele clase, deja pregătirile s-au încheiat. În altele, continuă cu înfrigurare. La etajul întîi, de exemplu, într-o sală de clasă unde totul e pus la punct şi absolut totul sticleşte de curăţenie, a mai rămas un singur lucru de îndeplinit şi cu acela se ocupă Nicolae Creţan, pensionar, tată a trei elevi, Mariana, într-a opta, Nicolae, într-a treia, şi Mihaela, în clasa a doua. Este, aceasta, chiar clasa în care urmează să înveţe fiica sa cea mai mică şi dacă părintele acesta grijuliu a încredinţat-o pe directoarea Elena Nicola să n-aibă nici o grijă că tabla va fi vopsită de către el bine şi la timp, desigur că omul, în timp ce lucrează, se gîndeşte, după cum singur ne şi spune, că la tabla aceea urmează să răspundă de multe ori şi Mihaela, şi anume — după cum speră el — întotdeauna cu voce tare şi cu fruntea sus. În altă sală, unde va învăţa fiul său, Marin, Mioara Gurău şi-a ales o răspundere mai pe potriva îndeletnicirilor sale de femeie ocupată cu grijile casei, şi anume spălarea şi curăţirea fără milă a podelei pînă va ajunge în stadiul de luciu deplin de oglindă. „Foarte mulţi părinţi, ne spune directoarea şcolii, lucrează la întreprinderea Autobuzul. Sînt oameni extraordinar de săritori, de înţelegători. Şi sînt şi foarte buni gospodari, fiindcă se pricep la toate. De-aceea şcoala arată cum şi vedeţi, ca un pahar...".

Este limpede însă că pregătirile pentru începerea noului an şcolar se fac nu numai aici, în curtea şi clădirea Şcolii generale 111, ci şi prin casele cartierului, pe unde locuiesc cei aproape 1 300 de elevi ai şcolii şi unde putem presupune că se ascut creioane, se verifică închizători de ghiozdane, se vîntură, cu înfiorare, caietele pe ale căror coperţi se înşiruie tabla înmulţirii rămasă neschimbată de la Pitagora încoace, ori că — avînd în vedere numărul mare al elevilor şcolii — mămica vreunui viitor academician tocmai îi calcă acestuia cravata de pionier. Începe şcoala... Continente aşteaptă să fie descoperite la lecţiile de geografie, marile bătălii istorice se vor desfăşura exact în aceleaşi locuri, la aceleaşi date şi vor avea aceiaşi învingători la lecţiile de istorie, la lecţiile de limba română subiectele se vor acorda, de bună seamă, cu predicatele şi, se poate spune, clasicii literaturii române, Eminescu, Creangă, Caragiale se pregătesc pentru începerea anului şcolar aşteptînd să fie învăţaţi, numai de nota zece, de către elevi. Toate acestea se vor întîmpla, începînd de peste o zi, la Şcoala generală 111 din cartierul Giurgiului, ca în toate şcolile ţării, dealtfel, unde învăţătura va creşte oameni de nădejde şi se va răspîndi ca o flacără multiplicată în mii de oglinzi.

D. CONSTANTINESCU ■

La Şcoala generală nr. 111 din Bucureşti se fac ultimele retuşuri pentru primirea „bobocilor"

Un oraş pentru învăţat carte: Cluj-Napoca

(Urmare din pagina 1)

următorii ani la 5 820 şi, respectiv, 5 000 locuri. Cu prilejul vizitei de lucru din toamna lui 1972 şi în cuvîntarea rostită la Cluj-Napoca cu ocazia deschiderii anului universitar, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut învăţămîntului să realizeze o integrare mai organică cu cercetarea şi producţia. Ce s-a realizat ? Iată, lîngă cel mai mare combinat de utilaj greu al Transilvaniei, care se ridică în prezent pe platforma industrială Someş-Nord s-a mutat, nu o catedră, ci o întreagă facultate. Cadrele didactice şi actualii studenţi de aici, care în scurt timp vor deveni specialişti ai combinatului, desfăşoară în comun cercetarea ştiinţifică şi fac practică chiar în halele ce azi sînt încă şantier. Şi nu este singurul aspect. Putem vorbi şi despre cele cîteva sute de contracte cu unităţile economice. În acelaşi timp, o altă facultate a institutului, Electrotehnica, se pregăteşte să-şi construiască un nou sediu. Fireşte tot lîngă o mare platformă industrială, aflată şi ea în fază de investiţii. E vorba de platforma electronicii, locul unde vor fi concentrate toate unităţile clujene de profil.

Şcoala generală nr. 17 din cartierul Mănăştur, Cluj-Napoca, îşi aşteaptă ‚oaspeţii'

Întinereşte şi Institutul agronomic Dr. Petru Groza cu toate că în acest an universitar va împlini 110 ani de la înfiinţare. Are azi 2 200 de studenţi şi 105 laboratoare la sediu şi multe altele pe cîmpiile ţării. Pentru înnoirile acestei toamne s-au cheltuit deja 10 milioane de lei, plus înnoirile făcute prin activitatea patriotică a studenţilor şi a întregului personal al institutului.

Toamna aceasta, alte 15 milioane de lei vor fi investite, cu prioritate, pentru dezvoltarea fermelor zootehnice.

Şi Universitatea îşi aşteaptă cei 11 000 de studenţi cu noutăţi. În acest an, cînd se împlinesc 60 de ani de la înfiinţarea universităţii româneşti din inima Transilvaniei, numai pentru procurarea de aparatură şi utilaj de laborator s-au cheltuit peste 7 milioane lei.

La Institutul medico-farmaceutic mai vechile preocupări de modernizare a procesului de învăţămînt prind hotărît contur. Este vorba de noile cursuri de biologie celulară, sociologia medicinei şi biotehnică.

În învăţămîntul şcolar, pentru îmbogăţirea bazei materiale din judeţ, bază care dispune de peste 9 000 de cadre didactice, s-au cheltuit 9 milioane de lei. În prezent, în şcolile judeţului Cluj există 386 de laboratoare, 322 de ateliere şcoală, 308 cabinete pentru diferite discipline şi 111 săli de gimnastică. Sintetizînd doar zestrea, adăugată anul acesta, amintim cele 40 de săli de clasă, 2 săli de gimnastică, peste 300 de locuri în internate, 1 320 de locuri în ateliere şi altele.

Lucrul în echipe alcătuite din elevi sau studenţi şi cadre didactice a devenit cotidian, însemnînd un mare cîştig în formarea viitorilor specialişti.

Pentru străvechea Napocă, oraş care în viitorii ani va depăşi 300 000 de locuitori, toamna universitară are o semnificaţie aparte. În marea adunare populară din piaţa dominată de statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, Clujul raportează cu mîndrie secretarului general al partidului că indicaţiile date cu şase ani în urmă au fost îndeplinite exemplar.

Românul Ștefan Odobleja, părintele legitim al ciberneticii

Dispare un om, rămîne o operă

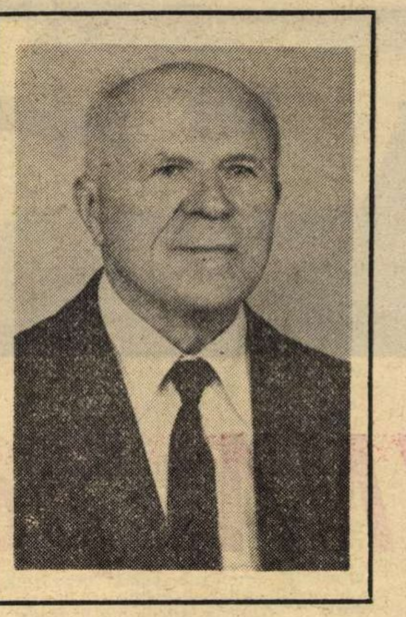

Săptămîna trecută, la Drobeta-Turnu Severin, a murit în pragul vîrstei de 76 de ani medicul Ștefan Odobleja, creatorul și părintele legitim al ciberneticii. Suferind de mai multă vreme, trăind sub osînda bătrîneții, marele cercetător român s-a stins cu foarte puțin timp înainte de a se bucura de deplina consacrare a activității sale științifice. O boală nemiloasă l-a smuls din mijlocul nostru la numai cîteva zile după succesul de răsunet înregistrat de comunicarea sa la cel de-al IV-lea Congres internațional de cibernetică și cu puțin timp înainte de apariția ediției românești revizuite a lucrării sale „Psihologia consonantistică și cibernetica".

Modest și puțin sociabil, uitat și ignorat multă vreme, aproape necunoscut înainte de război și mult timp după aceea, Ștefan Odobleja a fost redescoperit cu pasiune în ultimii ani, mulțumită grijii permanente pe care țara noastră o acordă oamenilor de știință, activității lor trecute și prezente. Înconjurat cu dragoste și prețuire de confrați, chemat să-și prezinte lucrările în cadrul unor înalte foruri științifice, Ștefan Odobleja a fost invitat adesea să părăsească lumea singurătății sale și să-și dezvăluie plenar marile sale disponibilități în domeniul studiilor și cercetărilor de psihologie și cibernetică.

Beneficiind de multă înțelegere și solicitudine în numeroase centre științifice ale țării, Ștefan Odobleja a cunoscut, din păcate, o mai modestă prețuire în orașul său de baștină, aici unde organele locale ar fi trebuit să manifeste o mai atentă preocupare pentru traiul de toate zilele și activitatea acestui creator de excepție.

Medicul Ștefan Odobleja s-a născut dintr-o familie de țărani, la 14 octombrie 1902, în comuna Valea Izvorului din județul Mehedinți. Urmează liceul la Drobeta-Turnu Severin și facultatea de medicină la București. Cei care i-au fost colegi și l-au cunoscut în acea perioadă ni l-au descris — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — ca pe un tînăr deosebit de înzestrat, pasionat pînă la absurd de medicină, psihologie și fizică, un permanent al sălilor de lectură, un temut polemist în cadrul cercurilor științifice. Încă de pe băncile facultății, Ștefan Odobleja critică vehement teoriile psihologiei la modă, condamnînd în mod deosebit anatomismul și simplismul asocianismului, precum și marele tam-tam iscat în jurul teoriei actului reflex. El își va expune cu curaj primele sale păreri în legătură cu actul gîndirii, stabilind o filiație strînsă între fenomenele fizice și cele ale sistemului nervos, considerat de el ca o mașină electronică. Interesant de remarcat că printre dascălii săi s-a numărat și profesorul universitar Nicolae Paulescu, celebrul medic și filolog — un alt mare nedreptățit al sorții — creatorul pancreinei, viitoarea insulină, descoperire prioritară atribuită ulterior, pe nedrept, unui cercetător american.

După terminarea studiilor universitare, Ștefan Odobleja lucrează ca medic militar în mai multe garnizoane din București, Brăila, Lugoj și Drobeta-Turnu Severin. Cercetările medicale întreprinse în această perioadă îl fac să încredințeze tiparului cîteva comunicări științifice de o deosebită originalitate : „Un nou semn de pleurezie", „Percuția cordului" (metoda de diagnosticare bazată pe consonanța sunetelor), „Percuția și fonoscopia ficatului". În 1935 publică la Paris în editura „G. Doin" lucrarea „La Phonoscopie, nouvelle méthode d'exploration clinique", care conținea în germene cîteva din principiile viitoarei sale „Psychologie consonantiste", lucrare cu peste 800 de pagini, tipărită la Lugoj și difuzată prin „Librairie Maloine" din Paris.

Unică la vremea respectivă, lucrarea a stîrnit, cum era de așteptat, numeroase controverse. Pentru întîia oară în lume un om de știință vorbea despre mecanizarea gîndirii, despre realizarea gîndirii instrumentale, propunînd elaborarea unor mașini investite cu memorie logică, apte de a stoca informații, de a judeca omenește. O amplă viziune cibernetică îl conduce la ideea posibilității realizării complete a „psihicului" pe cale artificială. „Este o consecință a legii reversibilității care ne permite să mecanizăm gîndirea, să realizăm gîndirea instrumentală, gîndirea tehnică sau telenicizată, gîndirea artificială și provocată (Psychologie consonantiste, vol. 2, pag. 733). Savantul român prevede și apariția creierelor artificiale și importantele lor consecințe pentru societatea umană, precizînd între altele că acest soi de inteligență fabricată va însemna „o creștere considerabilă a randamentului gîndirii, a cărei productivitate și eficacitate se va însuti" (op. cit. pag. 734).

Dar a intervenit cea de-a doua conflagrație mondială și nimeni n-a mai avut răgazul necesar pentru a cerceta îndeaproape lucrarea medicului român. Nimeni sau aproape nimeni, deoarece, așa cum s-a dovedit ulterior, „Psihologia consonantistă" a format un serios obiect de studiu pentru un grup de cercetători americani. În 1948, deci la zece ani după publicarea acestei cărți, apare sub semnătura lui Norbert Wiener, în Statele Unite, celebra lucrare „Cibernetica sau control și comunicație la animal și om". În prefața volumului, autorul indică și unele surse bibliografice, dar „uită" cu desăvîrșire să o pomenească și pe cea aparținînd medicului român. În lume apar primele creiere artificiale, și abia apoi Ștefan Odobleja, ajungînd în situația de a cunoaște în mod direct cartea lui Norbert Wiener, constată, consternat, că între lucrarea sa și cea a savantului american există nu numai puncte de convergență, nu numai idei și principii asemănătoare, ci pur și simplu, similitudini frapante și derutante. Dar, la data respectivă, Ștefan Odobleja se afla în imposibilitatea de a angaja o dispută polemică. Este de ajuns să amintim numai faptul că, nu puțină vreme, cibernetica a fost etichetată în unele țări drept o disciplină absurdă, dezumanizantă.

Primele articole consacrate autorului de drept și de fapt al ciberneticii au fost scrise, paradoxal, nu de către oameni de știință, ci de gazetari. Primul a apărut în revista „Tribuna" din Cluj, iar următorul în „Flacăra". S-a scris, în primul rînd, despre importanța „Psihologiei consonantiste" și mai puțin despre autorul lor, omul, bărbatul și marele savant Ștefan Odobleja.

Am avut prilejul de a-l cunoaște în primăvara anului 1974, cînd mai multe persoane ne-au semnalat destinul tragic al „Psihologiei consonantiste". L-am vizitat atunci în unica sa căsuță, aruncată în hotarul orașului, și l-am găsit singur, ca de obicei, bucuros și nedumerit de prezența noastră deloc așteptată. Era un om mic de statură, amabil și prietenos, purtînd toată vremea în lumina ochilor căldura și naivitatea dulce a oamenilor predispuși pentru visare și meditații solitare. Vorba repezită și gesturile sale rupte îi trădau excesiva timiditate. Și, în general, dificultatea de a susține o conversație fluentă în afara problemelor strict științifice. Tiranizat de foarte timpuriu de ideea lucrărilor sale, Ștefan Odobleja s-a dovedit dintotdeauna inactiv și neștiutor în diplomația vieții, generos cu alții și neatent cu sine însuși, naiv și credul, direct și neprotocolar, tot atîtea trăsături proprii adesea firilor alese, omului de creație, închis în laboratorul minții sale, hărăzit să-și călăuzească destinul pe pistele accidentate ale ideilor novatoare. Am înțeles apoi, cunoscîndu-l mai bine, că după o viață zbuciumată și ingrată, își mutase sufletul său mare într-o lume născută și hrănită numai din muncă pasională și planuri sacre.

Articolul nostru a avut darul de a suscita atenția unor cercuri de specialiști, care au făcut, totuși, extrem de puțin pentru cercetarea atentă, metodică a operei sale monumentale.

E adevărat, în cîteva rînduri, Ștefan Odobleja a fost chemat pentru a participa la întrunirile științifice organizate de Academia Republicii Socialiste România, cucerind simpatia și interesul unor personalități ale vieții noastre științifice. Recent, profesorul Mihai Drăgănescu, într-un articol publicat în „Contemporanul", închinat unor precursori români ai ciberneticii, ținea, între altele, să precizeze : „Importanța lucrării lui Șt. Odobleja pentru gîndirea științifică și filozofică românească nu mai poate fi trecută cu vederea, cu atît mai mult cu cît putem pretinde că **el a elaborat pentru prima oară în lume o viziune cibernetică generalizată.** Nu a elaborat cibernetica ca știință conturală, dar nu cunoaștem înainte de Norbert Wiener un moment mai semnificativ în istoria ciberneticii".

Aflăm cu tîrzie bucurie că la editura „Scrisul românesc" din Craiova urmează să apară lucrarea lui Ștefan Odobleja „Psihologia consonantistică și cibernetica", studiu polemic în care autorul probează cu argumente indubitabile paternitatea ciberneticii, și care, prin forța aceluiași destin tragic va apărea postum.

Printre cei care au cercetat îndeaproape opera savantului severinean, și i-au recunoscut deopotrivă marea ei valoare și utilitatea practică, se numără și cercetătorii Stelian Bajureanu, inginer la Institutul de reactori nucleari energetici din Pitești, și Titus Dumitrescu, coordonator științific al colectivului pluridisciplinar pentru construirea noului calculator românesc „Super Felix". Convorbirea pe care am avut-o cu acesta din urmă va forma obiectul unui interviu pe care îl vom publica într-un număr viitor al revistei noastre.

Printre cei care au avut cinstea și dramaticul prilej de a vorbi cu Ștefan Odobleja pînă în ultimele clipe ale vieții acestuia s-a aflat și inginerul Stelian Bajureanu. El mi-a mărturisit că a ajuns să cunoască opera medicului severinean prin mijlocirea articolului publicat în „Flacăra", că, apoi, folosindu-l pentru lucrarea sa de doctorat, a putut constata, nu fără stupoare, că „Cibernetica" lui Norbert Wiener este departe de a întruni virtuțile și însemnătatea mondială ale tratatului scris de savantul român.

Mai aflăm că între 21 și 25 august, anul acesta, medicul Odobleja urma să susțină o comunicare la cel de-al IV-lea Congres internațional de cibernetică de la Amsterdam, dar, țintuit la pat, a fost nevoit să rămînă în țară. Misiunea a revenit inginerului Stelian Bajureanu.

— Prezentarea comunicării „Unitate și diversitate în cibernetică" — ne mărturisește inginerul Bajureanu — a produs senzație de îndată. Într-un moment în care cibernetica a ajuns la un impas, „cibernetica generalizată" (noua denumire dată de Odobleja psihologiei consonantiste) oferea soluții neașteptate, în special prin elaborarea conceptului de ghidare. Numeroși participanți și-au exprimat dorința de a cunoaște în traducere lucrările compatriotului nostru. Foarte mulți și-au dat seama că congresul trebuia să aniverseze nu 30 de ani, ci 40 de ani de la nașterea ciberneticii. Savantul olandez Rudall, șeful secțiunii, a ținut să încheie cu aceste cuvinte : „...aveți un om de aur, merită o statuie de aur".

Prin același joc teribil al hazardului, al unui destin tragic și neomenos, savantul Ștefan Odobleja a aflat despre marele succes dobîndit de lucrarea sa la Amsterdam în preziua morții. „E bine, dar e prea tîrziu..." Au fost ultimele sale cuvinte.

Destinul tragic care a urmărit timp de o viață activitatea cercetătorului Ștefan Odobleja rămîne, așa cum am ținut să o scriem, un caz singular cu totul străin actualelor condiții de muncă și de viață asigurate de statul și partidul nostru oamenilor de știință, de neconceput în situația în care țara noastră investește sume considerabile pentru prosperitatea cercetării științifice, cînd, mai mult ca oricînd, se întreprind eforturi statornice pentru restituirea valorilor autentice, pentru repunerea în drepturi a unor creatori urgisiți în anii trecutului, pentru fructificarea și cinstirea întregii moșteniri științifice și culturale a poporului nostru.

Posteritatea va judeca, desigur, meritele capitale ale savantului român, dar să nu uităm că opera postumă datorată lui Ștefan Odobleja cuprinde nu numai lucrarea în curs de editare, ci, deopotrivă, zeci de pagini în manuscris. Cercetarea și publicarea acestui uriaș tezaur de gîndire va fi ultima îndatorire omagială pe care o datorăm celui care a fost și va rămîne veșnic în patrimoniul științific universal, românul Ștefan Odobleja, creatorul de drept și de fapt al ciberneticii.

LIVIU TIMBUS

ARCALIA,
locul unde nu se întîmplă nimic, deși atîtea stau să se întîmple

La Arcalia, în județul Bistrița-Năsăud, se află un interesant parc dendrologic, înființat la sfîrșitul secolului trecut într-un vechi meandru al Sieului. Arhitectura parcului este în stil peisager, în stilul parcurilor engleze caracterizate prin imitarea frumuseților naturii, și prin izbutite efecte de culoare, de lumină, de detalii pitorești, romantice.

Din anul 1964, parcul și clădirile se află sub administrația Universității Babeș-Bólyai din Cluj-Napoca, aici funcționînd Centrul de cercetare al Facultății de biologie-geografie și geologie, sub conducerea prof. dr. doc. Dumitru I. Roșca. De menționat faptul că atît parcul cît și laboratoarele urmăresc îmbinarea activității didactice cu cercetarea științifică și aplicarea rezultatelor în practică.

După ce am vizitat parcul, după ce i-am admirat frumusețile, am discutat cu specialiștii acestui centru științific despre eficiența studiilor pe care le efectuează. Și, spre surprinderea noastră am aflat că un adevărat „filon de aur" este neglijat, că rezultatele cercetărilor rămîn nevalorificate, că numeroși beneficiari virtuali le privesc cu o surprinzătoare indiferență. Dar să dăm cuvîntul specialiștilor prezenți la Arcalia în timpul vizitei noastre.

Pante Gherghel, biolog : „Abordăm probleme de sericicultură, respectiv, ne preocupă creșterea viermelui de mătase, de dud și de ricin. Despre dud nu prea sînt multe noutăți. Despre ricin, însă, da. Se crede încă de către unii specialiști că ricinul nu poate crește în această parte a țării. Noi îl creștem, și, de vreo șase ani, cu bune rezultate. Este drept că în toamnele cu brume timpurii, nu reușește să fructifice. Dar, pentru creșterea viermilor de mătase se dovedește corespunzător. Cum spuneam, avem o asemenea cultură. Am purtat discuții cu Stațiunea sericicolă din Capitală și urmează să participăm la o activitate comună pentru a convinge unitățile agricole de stat și cooperatiste din această parte a țării că ricinul se poate cultiva cu bune rezultate pentru creșterea viermilor de mătase. În ce privește viermele de mătase al dudului am avut un contract cu Institutul de chimie pentru stimularea creșterii producției de mătase cu ajutorul unor biostimulatori. Avem în acest scop o convenție prin care aplicăm noile metode la fermele de la Leu-Dolj, Maglavit-Dolj. Încercăm să ne ocupăm și de combaterea dăunătorilor tot cu ajutorul biostimulatorului, mă refer la gîndacul de colorado, la fluturele verzei. Cred însă că ar trebui să se acorde mai multă atenție rezultatelor cercetărilor noastre de către cei interesați de realizarea unui progres și în acest domeniu de activitate".

Dr. Tiberiu Osvath : „Secția botanică a Centrului nostru de la Arcalia colaborează și cu catedra de fiziologia plantelor și cu Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca. Ne preocupă studierea acțiunii unor agenți fizici și chimici asupra porumbului, cercetare pentru care avem un contract cu M.A.I.A. Tratăm porumbul și urmărim efectul, în scopul creșterii producției la hectar. Rezultatele de pînă acum sînt promițătoare, în sensul că, trecînd de la faza de laborator la faza de cîmp, producțiile au sporit evident. Efectuăm o seamă de studii hidrobiologice pe iazurile piscicole din cîmpia Transilvaniei, urmărind combaterea „înfloririi" apei, înflorire ce dăunează producției piscicole. Studiile le realizăm împreună cu Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca la Geaca și Cătina, în județul Cluj. Avem, de asemenea, un contract cu Plafarul pentru stimularea substanțelor active din unele plante medicinale precum și pentru introducerea în cultură a unor plante medicinale care cresc, pînă în prezent, spontan".

Pavel Gălan, cercetător geograf, directorul adjunct al centrului de cercetări : „Am efectuat o seamă de lucrări, ca de exemplu cartarea proceselor de versant și eroziunea de soluri din județul Bistrița-Năsăud, lucrare ce poate fi folosită la stabilirea celor necesare pentru ameliorarea solurilor și zonarea culturilor agricole, în scopul obținerii unor recolte mai bune. Dar, tovarășii de la Direcția agricolă a județului nu prea vin pe la noi. Am fost la dînșii, n-am reușit să-i convingem de importanța lucrării. Motivarea: nu sînt fonduri. Le-am propus atunci o convenție, deci fără plată, în cadrul planului nostru de cercetări, și tot n-am fost auziți. Deși i s-a sugerat Direcției județene pentru sistematizare de către catedra de geografie a Universității Cluj-Napoca și Filiala Academiei să realizăm un studiu complex al tuturor localităților județului Bistrița-Năsăud în vederea sistematizării lor, aceasta avînd în vedere faptul că noi cunoaștem foarte bine județul, sus-numita direcție a contractat lucrarea cu Bucureștiul. Mai dispunem de un studiu efectuat de geologii noștri, privind valorificarea tufurilor vulcanice, dar nici acesta nu s-a bucurat de un destin mai fericit. L-am prezentat Fabricii de prefabricate din Bistrița, însă directorul de aici ne-a spus că a contractat un studiu similar cu o instituție din Pitești, respectiv, un studiu pentru descoperirea tufurilor vulcanice sau ceea ce noi am realizat deja ! Echipa noastră a localizat zăcămintele de tufuri, demonstrînd și proprietățile lor antifonice și antiacvatice. Stau lucrările noastre în sertare și nimeni nu vine să le vadă măcar, să poată fi valorificate. Nu pot înțelege în nici un fel această situație".

Iată o situație cam ciudată. Să ai la îndemînă un asemenea grup de specialiști, să te bucuri de bunăvoința și strădaniile lor și să fii pasiv față de atîtea realizări. O situație paradoxală la care edilii județului Bistrița-Năsăud ar trebui să mediteze și față de care să-și schimbe radical atitudinea. În așteptarea unor vești mai bune de la Arcalia, le urăm specialiștilor spor la muncă.

S. RADU

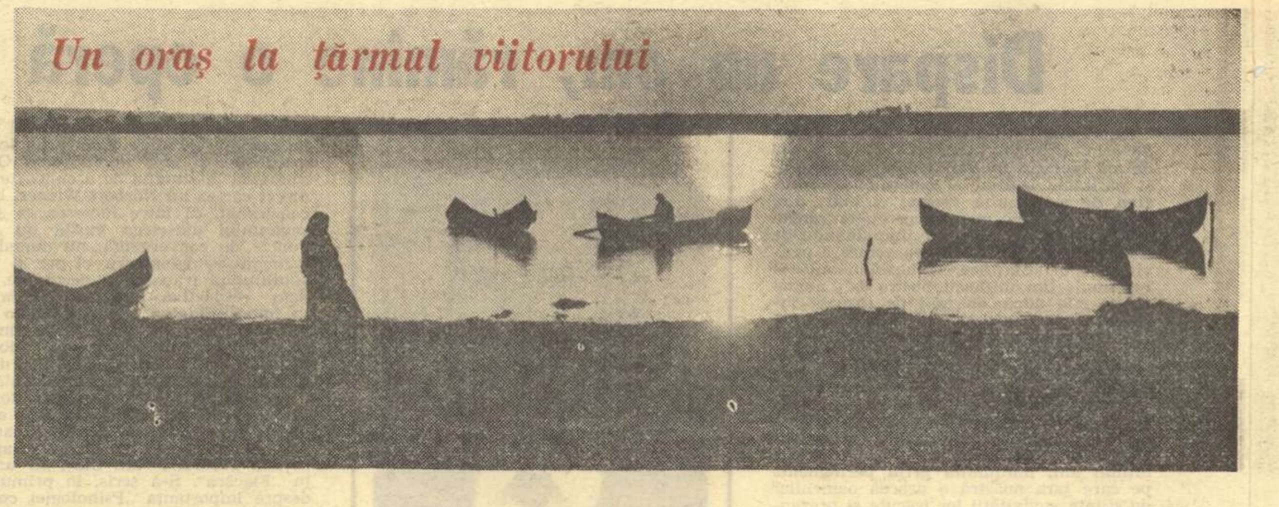

Un oraș la țărmul viitorului

SULINA, port liber

La Sulina, „acolo unde Dunărea își pierde apa și numele în mare", e un rai al vacanțelor. E un rai pentru cei — încă mulți — cu vocația retragerii anahoretice în natură, departe de hoteluri de lux, de plaje sufocate de trupuri, de larma claxoanelor, de ringuri de dans. În Sulina e un singur hotel, un singur restaurant „cu pretenții" (care se cheamă, desigur, „Marea" și în care, între culorile care-l decorează, dominant, desigur, e albastru), sînt însă, din iunie și pînă-n septembrie, mii de turiști, care dublează, practic, populația orașului. Un confrate a calculat că brutăriile locului, în „sezon", își sporesc vertiginos, ca să zicem așa, cifra afacerilor (de la 1 800–2 000 la 4 000–5 000 kg de pîine pe zi), la fel se întîmplă cu chioșcurile alimentare și cu celelalte restaurante (căci mai sînt, desigur, și altele, pe lîngă „Marea"), aprovizionate de greoaiele ceamuri ce fac drumul Tulcea-Sulina, un drum de 40 de mile sau 65 de kilometri. Se perindă pe-aici, din iunie pînă-n septembrie, cam 4 000–5 000 de turiști, dacă nu și mai mulți, ocupînd, din zori, străzile asfaltate sau pietruite cu calcar, deci cu osemintele munților Dobrogei, care coboară perpendicular spre țărmul Dunării. Unsprezece străzi perpendiculare pe Dunăre, șase străzi paralele cu fluviul. De-a lungul lor, case placate cu lemn, case cu sacnasiul suspendat în consolă deasupra trotuarelor, case micuțe, invadate de nalbă și trandafiri, case-jucării, colorate, romantice, scilciate, vechi, dar și blocuri, cvartale de blocuri, mari cuburi de beton și sticlă, unele gata, altele în construcție, înglobînd sute de apartamente moderne. Apoi o piață cu tarabele umbrite de mari pălării de pînză (aici se vînd, printre altele, pești, deci iată că la Sulina se poate găsi și pește, se mai vînd și alte „specialități", cum ar fi „ciulinii de baltă" cu miez moale și alb, cu gust de castane), dar și magazine de ținută modernă, înzestrate cu tot ce trebuie. Apoi un minaret, al cărui fus ascuțit arde în soarele dimineții ca focul, apoi turla unei biserici, amețită și ea de soare, cu acoperișul umflat în bulb, ca un fruct de aur gata să cadă din cer, apoi bărci, bărci cu pînze, dar și uriașe vapoare, nave sub toate culorile și pavilioanele, lîngă freamătul de mare șantier al noului port în plină construcție. Apoi șevalete de pictori (ai zice că cel puțin unul din doi turiști este pictor !), apoi hale industriale impregnate de izul pătrunzător al peștelui, apoi kilometri întregi de năvoade întinse pe chei sau pe garduri, impregnate cu aceleași mirosuri, apoi parfum de plante de apă, suspin dulceag de harmonici, aer strălucitor și pur, reverii exotice. Aceasta e Sulina, „Europolis"-ul lui Jean Bart. O recunoaștem oare ?

Ca s-o recunoaștem, ca s-o descoperim — sau redescoperim — e bine să venim aici odată cu toamna, cînd viața locului, scuturată de ocupația „sezoniștilor", se restaurează în liniile, formele și culorile ei reale. Dar și atunci ea se destăinuie anevoie. Scuturat de turiști, de umbrele de soare, de urletele de tranzistori sau de copii răzgîiați, limpezit de viziunea metaforic-scînteietoare sau aspru-gălăgioasă a vacanței, peisajul, la prima vedere, capătă o anume tristețe, tristețea parcului care așteaptă pietoni sau care este părăsit de pietoni. Orașul, ai zice, e mort, orașul acesta nu trăiește decît în vacanțe. Dar orașul acesta are o viață a lui, despre care merită să se știe. O are, e drept, nu prea de mult, fiindcă, pînă nu prea demult, orașul acesta, această străveche cetate a Dunării, știută din primul mileniu al erei, această somptuoasă poartă a mării spre deltă, știută de toate corăbiile, din toate timpurile, de la cele feniciene, grecești, romane și genoveze pînă la marile nave cu zbaturi ale vremurilor moderne, a fost, într-adevăr, un lung răstimp istoric, un oraș mort.

Un oraș, cîndva, plin de viață, dar cu viața legată de capriciosul flux și reflux al afacerilor (portuare, negustorești, de contrabandă, de bursă) ce treceau peste capul lui, decise de alții, profitabile pentru alții. Un oraș care, cînd veacul înșelătoarelor „boom"-uri s-a frînt, asemenea unui pod surpat sub talazuri, se scufundase în mîl, într-un greu mîl istoric, în mîlul unui somn din care părea să nu se mai poată deștepta niciodată. Un oraș scufundat în mîl și nisip, în valurile grele de nisip azvîrlit de mare, desăvîrșind risipa și paragina, lîngă portul deșert, fără nave, cu speranțele eșuate ca într-un banc de nisip. „Da, da ! Orașul acesta e condamnat... scria Jean Bart. Poarta Sulinei se închide complet și pentru totdeauna... Sulina va însemna pe hartă un mic sat de pescari uitat pe țărmul mării. Fantoma fostului oraș de la poarta Dunării va apărea poate cîndva în viitor. Cine știe peste cîte veacuri se va răscoli țărîna acestui mușuroi golit de furnicar"...

„S.O.S. ! ! Salvați Sulina !", clama, chiar și cu numai cîțiva ani în urmă, într-un reportaj publicat în 1969, un confrate, dezolat de tabloul unui oraș pe care oamenii, mai cu seamă cei tineri, îl părăseau. Dar lucrurile, între timp, se urniseră, orașul își smulsese ancora din nisip, apele istoriei reveniseră, mai bogate, mai repezi, mai cuprinzătoare și mai fertile ca niciodată.

După 1970, ne spune Ioan Costin, primarul Sulinei, mai precis după vizitele secretarului general al partidului, orașul („oraș", pînă atunci, doar cu numele, de fapt „un mic sat de pescari uitat pe țărmul mării") a devenit, cu adevărat, un oraș, un oraș al acestei epoci, revelînd, în panoramele-i largi ca și în detaliu, în peisaj ca și în viața oamenilor, în calitatea ei, în speranțele ei, dimensiuni care țin de un nevisat viitor. Sulina, orașul care trăia în trecut, în istorie, orașul care, de fapt, trăia dincolo de istorie, adică trăia, mai exact murea, într-un timp vetust, perimat, bizar, străbătut, chiar și în vremurile moderne, de o senzație de arheologie, apăsătoare ca și nisipul, hrănind o întreagă literatură a nostalgiilor, o întreagă literatură de „plîns al ruinurilor", de la „Europolis"-ul lui Jean Bart la „S.O.S."-ul din 1969, trăiește și respiră acum, pentru prima oară de cînd se știe, în viitor. Într-un viitor care, sub presiunea acestor din urmă ani, cei mai dinamici, cei mai vii ca impetuozitate a dezvoltării, ani al căror focar de idei și faptă este Congresul al XI-lea al partidului, devine, vertiginos, prezent, devine, accelerat, faptă vie.

Transformările acestor ani sînt atît de mari încît, pentru cei care n-au uitat înfățișarea de pînă mai ieri a orașului, cu farmecul său nostalgic, Sulina de astăzi pare altfel, ca și o fotografie ce încă păstrează un chip știut, familiar, dar retușat. redevelopat, mărit, întinerit, luminat altfel, pus într-o ramă nouă. Industria locului, cîndva, a însemnat portul (încremenit apoi, devenit un simplu accident pitoresc al țărmului) și pescuitul. Industria pescuitului a devenit abia în anii din urmă, în sensul propriu, socialist al cuvîntului, o **industrie**, întreprinderea piscicolă a Sulinei fiind astăzi una din cele mai mari din țară, la țărmul ei poposind mari vase de pescuit, descărcînd toate speciile de pești ale deltei, de la uriașii moruni și nisetri pînă la delicatul șalău, la biban și plătică, ce iau drumul prelucrării industriale. În 1974 a intrat în producție o fabrică de conserve de pește, în care lucrează cîteva sute de localnici : Nicolae Malihin, Iacob Halchin, Irina Andrei, Ana Marcu, bărbați și femei care pînă mai ieri ar fi rătăcit (și chiar rătăceau !) pe alte cărări, pe alte ape, spre alte zări, căutîndu-și norocul cît mai departe de steaua de nenoroc a locului, sînt acum muncitori și tehnicieni într-o fabrică nouă, înzestrată cu utilajul cel mai modern. Cei ce-și mai amintesc de cherhanalele de ieri, cu oameni anemiați, mînuind toporul și cuțitul în mirosul fetid de putrefacție, nu-i vor mai recunoaște pe vechii pescari, muncitori ai fabricii, îmbrăcați în halate albe, plimbîndu-se prin halele curate și supraveghind cu gesturi cumpănite aparatele și mecanismele automate de prelucrare. Alți localnici, femei mai ales, nevestele pescarilor plecați pe mare, muncesc la confecționarea „covoarelor de Sulina" (altă nouă industrie, de redutabilă marcă, cunoscută în multe țări!), alții muncesc la Șantierul de reparații navale al Administrației fluviale a Dunării de jos, șantier care, în ultimul timp, s-a extins, s-a modernizat, și-a înlocuit și el vechea ramă, pregătindu-se ca, peste puțin, să și-o schimbe și pe cea nouă. Programele de dezvoltare prevăd, ni se spune, crearea unor capacități de producție prin care lucrările de reparații de nave să atingă 15 000 tdw. La ceasul de față, cu alte cuvinte, în șantierul de reparații navale, de fapt de jur-împrejurul lui, ocolindu-l pe o vastă platformă, s-a deschis un alt șantier, cel al construcției, de cîteva ori mai mare decît vechiul grup de ateliere cu ziduri de culoarea șofranului și acoperișuri de tablă oxidată. Ca să cuprinzi panorama noului șantier ar trebui s-o privești de sus, fie urcînd cele 96 de trepte ale turnului vechiului far al Sulinei (de pe creștetul căruia, undeva, către larg, se poate vedea platforma viitorului far, mai mare și mai modern), fie ridicîndu-te pe aripi de pescăruș.

Sînt mai puțini pescăruși în Sulina, mai puțini decît în patriarhala Sulină a lui Jean Bart, în schimb aerul se zbate sub înmlădierile sonore ale sirenelor industriale, ale sirenelor de nave. Vechiul port, extins și modernizat, primește, anual, prin noua sa poartă (pentru a cărei deschidere, ni se spune, s-a săpat, în mare, pe o distanță de vreo opt kilometri !) mii de nave, sub toate pavilioanele, multe din ele de mari tonaje. O profeție a specialiștilor C.E.D.-ului (Comisia europeană a Dunării) din vechea Sulină : prin Sulina nu vor putea trece niciodată vapoare mai mari de 10 000 tdw. O realitate curentă a zilei de azi : piloții Dunării de jos conduc, prin canalul Sulinei, „fără probleme", nave de 50 000–55 000 tdw. Și aceasta înseamnă numai un început. Fiindcă Sulina — orașul care trăiește în viitor — își construiește, la ceasul de față, un nou port, care o va situa, spun cifrele, printre marile porți maritime ale continentului. Un port a cărui capacitate de tranzit va fi, în final, de 3 milioane tdw. Un port a cărui primă etapă (1,5 milioane tdw) e în plină construcție, antrenind o puternică flotă de drăgi, remorchere, agregate hidrotehnice, uzine plutitoare sau uzine de uscat, într-o bătălie al cărei ecou a cuprins, practic, întreg orașul, suspendat cu respirația de fiecare mișcare a cetăților de oțel ce transformă pămîntul, fluviul și marea.

Noul port al Sulinei, a cărui construcție a fost indicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, va însemna o mare capacitate de depozitare, manipulare, comercializare și industrializare a mărfurilor, fără percepere de taxe vamale, fiscale și impozit. La ultima vizită făcută aici, în luna iulie anul acesta, secretarul general al partidului a indicat ca, începînd cu 15 august a.c., portul Sulina să funcționeze ca port liber, cerind, în acest scop, să se acorde întreaga atenție amplasamentului diferitelor hale și depozite, realizării lor prin soluții constructive rapide și ieftine, dotării întregii zone cu mijloace moderne de transport și de ridicat, capabile să asigure efectuarea promptă a operațiilor de manipulare a mărfurilor, cum și cu servicii specifice zonelor libere. S-au indicat, în acest context, facilitățile care trebuie acordate statelor și firmelor străine, pentru construcția de dotări portuare necesare depozitării, conservării și industrializării mărfurilor, s-au indicat, de asemenea, sarcinile complexe, de mare întindere și de mare răspundere, care vor reveni viitoarei administrații în buna funcționare a portului liber. Roadele acestei vizite de lucru, ca și cele ale anterioarelor vizite ale secretarului general al partidului, se vădesc a fi, pentru Sulina, de o unică anvergură și bogăție, cu scadență în viitorul imediat. Portul golit de viață de pînă mai ieri, portul-epavă, scufundat în mîl și nisip, pe lîngă care fluviul, călătorind către mare, trecea cu indiferență de transoceanic pe lîngă un țărm deșert și necunoscut, se leagă de respirația lumii, a timpului, se leagă de respirația amplă a viitorului.

Sulina — un oraș la țărmul viitorului. Sulina, „micul sat de pescari uitat pe țărmul mării", este azi un oraș al muncitorilor și tehnicienilor, al operatorilor, frigotehniștilor, elevatoriștilor, al constructorilor-specialiști, al piloților de înaltă clasă, al celor care, peste puțin, vor comanda noua și marea mișcare a portului, a șantierului de reparații navale, a industriilor viitorului. Asemenea oameni au, în chip firesc, alte exigențe față de viață. Coliba pescărească sau căsuța de paiantă, placată cu lemn, nu mai satisfac. Pentru oamenii de azi și de mîine ai locului s-au construit și se construiesc blocuri moderne, pentru copiii lor s-a deschis un liceu mecano-naval, se construiesc, de asemenea, mari edificii comerciale (între care un complex cu 2 600 mp suprafață funcțională), se construiesc mari edificii de cultură, de sănătate, rivalizînd cu așezămintele similare din marile noastre orașe. O plimbare pe noul chei, flancat de construcții moderne, proiectează, de pe acum, imaginea viitorului, a orașului a cărui populație, ni se spune, se va dubla.

Totul se dezvoltă, totul crește și, fapt paradoxal, unic în geografia fizică a țării, crește și suprafața orașului, crește de la sezon, crește, pe brațul Sulinei, cu circa patru metri pe an. Sulina, frumosul oraș de la poarta mării, are situația fericită de a stăpîni cele mai tinere pămînturi, pămînturile care cresc continuu, la gura fluviului, și, în același timp, situația paradoxală de a se afla într-un județ, cel al Tulcei, ce stăpînește și cele mai bătrîne pămînturi ale țării, rămășițe din scheletul hercinic, Munții Măcinului. De prisos să mai spunem că în timp ce pămînturile bătrîne întineresc, redesenate de mîna omului, înnobilate prin munca lui, cele tinere, supravegheate atent de același om, înarmat cu instrumentele moderne ale tehnicii veacului, nu mai închid, ca ieri, orizontul Sulinei, ci, dimpotrivă, îl deschid. Acea nouă „poartă" săpată, în mare, cale de opt kilometri, poartă pe care portul cel nou al Sulinei o va lărgi, e, în acest sens, simbolică.

Luăm deci cu noi această imagine — cea a porții Sulinei, larg deschisă spre orizont și spre orizonturile anilor care vin — ca pe cea mai expresivă emblemă a unui oraș a cărui istorie — străbună, strălungă, strămilenară — se află, de fapt, abia la început.

ILIE PURCARU ■

Un continent de artă:

MUZEUL COLECȚIILOR

Un excepțional eveniment cultural polarizează de cîteva săptămîni atenția tuturor iubitorilor de artă din țara noastră : deschiderea la București a Muzeului colecțiilor de artă. Ziarele, radioul, televiziunea acordă spații largi prezentării inestimabilului tezaur adăpostit aici. Zilnic, sute de vizitatori se perindă prin frumoasa clădire — ea însăși un monument arhitectonic construit la începutul veacului trecut și restaurat recent — situată la intersecția dintre Calea Victoriei și Calea Griviței. Oameni de toate vîrstele și de toate profesiile, uniți prin aceeași dragoste pentru frumos și respect pentru valorile noastre artistice tradiționale își exprimă recunoștința față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, adevărați ctitori ai acestui nou lăcaș de cultură. Apariția muzeului în peisajul spiritual al țării este o ilustrare elocventă a politicii duse de partidul și statul nostru de a veghea în permanență ca arta, făurită de popor, să aparțină poporului, încurajînd orice inițiativă menită să facă știute de toți comori de mare preț ale unor creatori de prestigiu de la noi sau de pe alte meleaguri.

Alexandru Cebuc, directorul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, ne spune că din analize efectuate în urmă cu 3—4 ani s-a constatat că numărul mediu de vizitatori pe săptămînă ai acestor colecții era de 15—20, o cifră modestă, care le ținea, practic, departe de contactul cu marele public. Iar întreținerea lor era cîteodată destul de costisitoare. Unele dintre ele aveau cîte doi muzeografi, două supraveghetoare, trei paznici. Totuși, condițiile în care erau prezentate nu erau dintre cele mai favorabile. În primul rînd, îți trebuia destul timp ca să ajungi la ele. Pînă să poposești în ambianța colecției trebuia să te descurci prin labirinturi de străzi. Cîteva erau instalate în blocuri, la etaje superioare, și trecea vreme pînă reușeai să descoperi scara pe care să urci și apartamentul la care să suni. Apoi, unele dintre locuințele care adăposteau colecții aveau încălzire cu lemne. În cazul altora, locatarii treceau în papuci de casă și în halat prin încăperi, trebăluind printre vizitatori. Unele colecții nici nu se puteau cunoaște în anvergura lor adevărată. De pildă, colecția Eftimiu își avea o parte din patrimoniu la o serie de instituții sau în depozitele altor colecționari. Colecția prof. George Oprescu se afla într-o vilă din cartierul Cotroceni, puternic avariată de seism și nici ea nu avea o expunere integrală. Nu dorim să înșirăm toate inconvenientele modului în care se găseau aceste colecții. Mai adăugăm doar unul : acela al programului redus de vizitare, care te constrîngea uneori, după ce reușeai să ajungi la ele, să faci cale întoarsă deoarece în ziua sau la ora respectivă nu puteai fi primit. Practic, aceste colecții duceau o existență confidențială, știute doar de un cerc restrîns de specialiști și de puțini, foarte puțini locuitori ai Capitalei și aproape deloc de cei din provincie cărora de obicei le venea peste mînă să le caute, neavînd destul răgaz pentru asta. Iată ce ne-a declarat în această privință pictorul Hrandt Avakian : „Cred că Muzeul colecțiilor de artă este o foarte fericită realizare. Da, colecțiile mici erau frumoase, aveau o poezie a lor. Ele erau mîndria străzii, a cartierului. Acum însă au căpătat o altă personalitate. Au intrat într-o altă fază, așa cum omul la un moment dat intră în maturitate. Ele reprezintă azi mîndria întregii țări, fiind cunoscute de toți acuma — și faima lor va ajunge cu siguranță și în străinătate. Mă bucur că sînt vizitate atît de mult, cît nici nu gîndeam. Deseori, în cursul vieții mele zbuciumate mi-am zis : sădește flori în calea ta ca să ai o cunună cînd te vei odihni. Nu alerg după glorie, după renume. Am trăit modest, n-am fost niciodată bogat. Am făcut donația cu gînd de recunoștință poporului român care m-a primit cu dragoste și generozitate. Nu pot decît să mulțumesc pentru această fericită rezolvare a situației colecției Beatrice și Hrandt Avakian". Elisabeta Weinberg a ținut la rîndul său să ne spună : „Consider că e o inițiativă excelentă. Țara s-a îmbogățit cu o instituție de mare prestigiu. Și trebuie să mulțumesc tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru grija care a manifestat-o față de problema colecționarilor. E o dovadă de respect, de prețuire a sacrificiilor pe care ni le-am impus soțul meu și cu mine, adunînd tablouri, în timp ce alții cheltuiau sume enorme pe lux. Mulți mă întreabă dacă nu simt o strîngere de inimă înstrăinîndu-mă de o serie de lucrări. Țin să declar că nu am acest sentiment. Sînt foarte mulțumită de spațiul care mi s-a acordat și mai ales că văd cîți oameni se bucură admirînd frumusețile strînse de noi". Sînt cuvinte care dezvăluie substratul patriotic al gestului făcut de acești colecționari, caracterizați astfel de Petre Oprea în instructiva sa lucrare *Colecționari de artă bucureșteni* : „Majoritatea, mai ales la începutul alcătuirii colecției, sînt exuberanți și entuziaști, săritori să sprijine cu lucrările lor inițiativele oficiale și particulare pentru organizarea de expoziții retrospective sau comemorative în condiții excelente, „sufletiști", încurajînd neîncetat orice manifestare de afirmare a plasticii românești. Sînt, de fapt, cei mai zeloși propagatori ai operei artiștilor, cărora le cultivă prietenia cu devotament și pasiune".

Cele 13 colecții — „Colecția academician profesor George Oprescu", „Colecția Moise și Elisabeta Weinberg", „Colecția Krikor H. Zambaccian", „Colecția Elena și dr. Iosif N. Dona", „Colecția frații Beatrice și Hrandt Avakian", „Colecția de artă comparată Alexandra și Barbu Slătineanu", „Colecția Serafina și Gheorghe Răut", „Colecția memorială Iosif Iser", „Colecția de artă orientală Marcu Beza și a soților Hortensia și Vasile George Beza", „Colecția Victor Eftimiu", prezentarea monografică a pictorului Alexandru Phoebus, „Colecția prof. Garabet Avachian", „Colecția Elena și Anastase Simu" — cunosc în clipa de față o altă viață. De-abia acum putem spune că ele au devenit cu adevărat un bun al poporului, un catalizator de cultură, un factor de educație patriotică și estetică. În fiecare zi, o mie — o mie cinci sute de vizitatori, cît n-aveau unele altădată într-un an — contemplă comori fabuloase : tablouri de pictori români — Andreescu, Grigorescu, Tonitza, Iser, Pallady, Petrașcu, Dărăscu, Ciucurencu — lucrări ale unor maeștri ai sculpturii românești — Brâncuși, Han, Medrea — tablouri de pictori străini — Cezanne, Sisley, Pissarro, Utrillo, Renoir, Matisse — podoabe din diverse arii culturale, obiecte de artă populară, covoare, obiecte de mobilier de mare preț, care vorbesc despre alte epoci, transmit un mesaj ce abia acum poate fi descifrat cu adevărat, cînd se află sub ochii tuturora, devenind un ferment pentru cunoaștere și creație. Nici una din aceste colecții nu a cunoscut condiții mai bune decît acum, sub noul lor acoperiș : instalație de climatizare, dispozitive de alarmă în caz de incendiu, dispozitive antifurt, o supraveghere permanentă. Și, deși aici sînt adunate atîtea colecții — la care cu timpul se vor adăuga și altele — nici una dintre ele nu și-a pierdut originalitatea, fiind în continuare organizate așa cum le-au gîndit cei care le-au format. Accesul se face separat la fiecare, astfel încît nu trebuie să treci prin celelalte dacă într-o zi dorești să vizitezi doar o anumită colecție. Muzeul colecțiilor de artă are o personalitate aparte, în care fiecare întreg are o identitate precisă și totuși ansamblul este armonios, nu creează impresia unui conglomerat lipsit de omogenitate, deoarece periplul prin aceste colecții vorbește despre evoluția unui pictor, despre stiluri și epoci, despre aria de răspîndire a unor motive, despre evoluția gustului publicului și al colecționarilor înșiși. Spre deosebire de trecerea printr-un muzeu obișnuit, în care cel mai adesea are loc o înșiruire logică pe perioade, școli etc. aici intervine elementul surpriză, fiecare încăpere constituind o lume în sine, distinctă de celelalte și totuși comunicînd cu ele astfel încît periplul se transformă într-o veritabilă aventură a cunoașterii umane. O înțeleaptă valorificare a patrimoniului național transformă opere ale trecutului în lucrări de o cuceritoare tinerețe, le scoate din letargie și le conferă o nouă strălucire înglobîndu-le existenței noastre cotidiene. Aducerea în contemporaneitate a unor capodopere din trecut, integrarea lor în circuitul valorilor actuale de care sînt indisolubil legate, transformă acest lăcaș într-un puternic focar de cultură, în continuă efervescență, capabil să declanșeze nașterea unor noi valori, demne de tradițiile noastre artistice și de epoca în care trăim. În acest sens, organizatorii s-au gîndit ca la etajul al doilea al clădirii să ia ființă un studio al tineretului. Aici, aproape 2 000 de tineri, sub îndrumarea unor specialiști, se vor iniția în tainele picturii sau își vor perfecționa meșteșugul artistic, studiind concomitent lucrările din muzeu, arta pictorilor consacrați sau particularitățile de gust estetic ale colecționarilor. Periodic, într-o sală de 200 mp se va organiza o expoziție cu aceste lucrări ale tinerilor, iar cele mai izbutite vor fi selecționate pentru expunere. Într-o altă sală de expoziții vor prezenta selecții artiști profesioniști. Alte 7 săli cu o suprafață de aproape 400 mp vor fi destinate unor expoziții colective, unor expoziții străine și omagiale.

Pentru ca acest continent de artă care, deși se afla lîngă noi, abia de curînd a fost descoperit publicului, să fie cercetat în profunzime, pentru fiecare colecție se vor specializa cercetători. Ei vor obține informații de la donatori în legătură cu modul de constituire al colecției lor, despre legăturile colecționarilor cu artiștii, studiind temeinic operele expuse, întocmind prezentări.

Muzeul colecțiilor de artă reprezintă în fața lumii omagiul pe care noi îl aducem artei, respectul pe care îl acordăm, rangul la care e ridicată creația în România socialistă. Apariția acestui muzeu în contextul spiritualității românești este o faptă politică și culturală cu urmări pozitive incalculabile pentru viitorul artei noastre.

GEORGE ARION ■

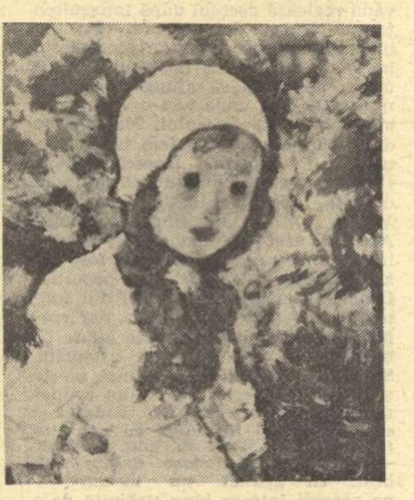

N. TONITZA : Fata pădurarului (detaliu)

Ordine, disciplină, responsabilitate

Raidul vigilenţei la Sibiu

● 33 de panouri electrice amenințate de ploaie
● 3 stîlpi de înaltă tensiune montați într-o zi
● Am furat documente secrete de la „Balanța" Sibiu

1

Sîmbătă 9 septembrie, puțin înainte de orele amiezii. A acelor ore în care, peste preocupările cotidiene obișnuite dau năvală gîndul și nerăbdarea proiectelor, mai mult sau mai puțin finisate, destinate repausului de sfîrșit de săptămînă.

În prima întreprindere inclusă în raidul nostru, acest omenesc fenomen se săvîrșise cu o zi înainte, întrucît oamenii colectivului beneficiind de săptămîna de lucru redusă, aveau zi liberă. Intenția unui reportaj de muncă la „Mecanica" Sibiu a eșuat astfel la intrarea principală. Înfipt în cabina sa, portarul, care rămas în această zi fără centrală, abia mai prididea să răspundă apelurilor venite de la diverși solicitanți din oraș sau din alte localități, ridică umerii a neputință : „N-am ce vă face". Întrebăm de ofițerul de serviciu, neîndoielnic un om cu răspundere, care trebuie să știe totul, cel puțin pentru o durată determinată. Ne zice că ar fi pe la poarta doi, dar zărindu-l tocmai prin curte, dumnealui își ia degrabă vorba înapoi : „Uitați, e acela cu haină de piele", iar noi pornim grăbiți în întîmpinare să scurtăm drumul. Vă salutăm ! Să trăiți ! Formule obișnuite, după care atacăm direct : Cum stăm, tovarășe ofițer de serviciu ? Bine. N-avem nimic deosebit, primim răspunsul în timp ce strîngem autoritar mîna tînărului despre care aflăm mai apoi că este de profesie controlor de poartă și că astăzi, nefiind planificat nimeni și avînd dumnealui o treabă în altă zi, s-a oferit din proprie inițiativă să facă ofițer de serviciu. Nu stăruim în detaliile unor astfel de aranjamente, e treaba șefului biroului administrativ a cărui semnătură am descifrat-o pe tabelul aflat la poartă. Obligați de neprevăzutul situației schimbăm repede tema reportajului și cu sprijinul tovarășului Ion Alioaiei pornim cum s-ar spune într-un raid-anchetă al cărui titlu chiar începusem să-l și formulăm : „Ce face fabrica cînd stăpînii ei se odihnesc". Nici pe departe nu intuiam că un asemenea titlu ar putea fi o parafrază la știutul proverb despre comportarea unora cînd alții nu sînt pe-acasă.

Iată-ne așadar în incinta Întreprinderii „Mecanica". În fața intrării uneia din secții, cinci oameni dau ocol unui autocamion sosit tocmai din Alexandria. Este permanența de la transporturi — șeful de echipă Vasile Malva, macaragiul și doi legători care împreună cu conducătorul autocamionului 21-TR-1744, pe nume Dumitru Balaur, căutau un spațiu pentru descărcarea celor 33 de panouri electrice. Pe mica rampă unde începuseră să se așeze sensibilele produse scoase din conteinere o băltoacă, cît toate zilele și abia două-trei palme de ciment ferite de rafalele ploii care continua să cadă. La întrebarea noastră „da' nu se strică fraților ?", întrebare involuntară și lipsită de competență, pornită doar dintr-o obișnuință a ideii că ploaia e bună doar la porumb, cei de față, împreună cu ofițerul de serviciu, traversează un moment de derută. Mai apoi cineva pleacă în căutarea unei mături să înlăturăm băltoaca, o aduce, curăță peronul, treabă bună după care găsim însă o soluție și mai bună. Ion Alioaiei descoperă că are cheia de la lacătul magaziei și astfel panourile de automatizare vor fi puse la adăpost sigur. O treabă care n-ar fi cerut prea mult timp prețios, nu doar pentru graba șoferului, ci și pentru vagonul de tablă sosit în acea dimineață și care trebuia și el descărcat, dacă la efortul celor patru descărcători ar mai fi pus umărul și alți oameni prezenți la acea oră în fabrică și care, cum vom vedea ulterior, nu prea se omorau cu treaba. Nu mai departe decît la zece pași, din sediul formației de pompieri doi oameni — pompierul Ion Munteanu și Gheorghe Bobicu, cel care, cum ne-a mărturisit, se ocupă cu hîrtiile – priveau prin fereastră la cei cinci care lucrau în ploaie.

Ici, colo, repausul uzinei subliniat de lacătele ce ferecă ușile marilor hale de producție este perturbat de semnele unor vagi activități. La sculerie, echipa de zugravi sprijinită de cîțiva lucrători de la întreținere se luptă cu foarte puțină convingere în realizarea unei sarcini cu termen precis : zugrăvirea întregii hale în cele două zile de repaus. Începuseră de dimineață și la prînz încă preparau materialul, treabă pe care o puteau face din ajun, apoi pentru a acoperi utilajele, nu aveau decît niște mici bucăți de polietilenă care trebuiau plimbate mereu. Furtunul de stropit curgea în prea multe locuri, iar sitele se tot înfundau. Lăcătușul Vasile Cîndea și electricianul secției, Iosif Raisenaver, sînt afectați de încetineală, dar ce-ar putea să facă decît să stea sprijinind mașinile ca și cei 4—5 ucenici dealtfel, aflați și ei la treabă. La compresoare, mașinile merg fără ca ofițerul de serviciu să poată găsi o altă justificare decît aceea că probabil dimineață a lucrat cineva pe undeva. La secția mecano-energetic o altă formă de risipă: ziua în amiaza mare, într-o hală fără activitate, luminile ard puternic. Maistrul Isaia Gîndilă, aflat într-un birou alăturat dă vina pe un uituc care abia ar fi plecat. În sfîrșit, mai trecem pe la filiala institutului de proiectări aflat la ultimul etaj al clădirii administrative, privim planșele pe care se modelează viitoare repere. Neavînd film de interior renunțăm să facem fotografii, deși concentrarea proiectanților, în nici un fel tulburată de intrarea noastră, ar fi meritat o laudă. Și iată-ne din nou la intrarea principală. Maistrul Isaia Gîndilă, care la sugestia noastră făcuse efortul să apese pe un întrerupător, ne iese înainte solicitîndu-ne să nu ne supărăm pe curentul electric. Îi strîngem mîna, ne luăm rămas bun de la portarul pe care continuau să-l sîcîie apelurile telefonice și cînd să facem același lucru cu ofițerul de serviciu avem surpriza unei întrebări rostite parcă de un om ce se freacă la ochi : Nu vă supărați, ați putea să ne arătați legitimațiile, să știm cine sînteți ?

Amabilitatea gazdei nu putea fi tratată altfel. Am băgat mîna în buzunarul cu acte și pășind în stradă am precizat : **Întîmplător** sîntem de la Flacăra.

2

Peste drum, intrăm la Electromontaj — grupul de șantiere Sibiu. Depășim cabina portarului, din care răzbat tonurile ridicate ale unei discuții, pentru ca la vreo zece metri să fim strigați din urmă de o persoană a cărui jumătate de uniformă ne dă a înțelege că oricît de aprinsă ar fi o conversație colegială ea nu poate abate omul de la datorie.

— Dumneavoastră ? !

— La director, răspundem noi întorcînd capul prefăcîndu-ne obișnuiți ai casei, deși, intrînd pentru prima oară aici, nu prea știam încotro s-o apucăm. Grăbit să se întoarcă la discuția care continua și în lipsă, omul cu jumătate de uniformă, renunță bucuros la ideea care-i trece o clipă prin minte de-a ne face bon și printr-un gest involuntar ne scoate din încurcătură : poftiți, e sus la birou.

Pătrundem în clădire, urcăm la etaj, trecem în revistă plăcuțele indicînd diferitele servicii și iată-ne, anunțați, de astă dată, în cabinetul tovarășului director Ulpiu Nedelcu. Aplecat deasupra unor situații privind mersul îndeplinirii planului pe trimestrul al treilea, conducătorul acestei unități acoperind cu punctele sale de lucru aproape o cincime din teritoriul țării ne oferă o plăcută imagine a datoriei cu nimic afectată de sfîrșitul săptămînii. Un sfîrșit de săptămînă pe care rapoartele ce tocmai se transmit de la cele cinci mari șantiere aduc în acest birou, în care ne aflăm, motive de deosebită satisfacție. Notăm doar unul, acela că pe linia dublu circuit de 400 Kilovolți Turceni—Rovinari formațiile conduse de inginerul Petre Bălașa și de șefii de echipă Constantin Dobre, Alexandru Breazu și Marin Stîlpeanu au stabilit un nou record : montarea într-o singură zi a trei stîlpi, treabă care o înțelegem pe deplin abia după ce directorul ne spune că potrivit normativelor la montarea unui stîlp se prevăd cam patru zile și că în limbajul rețeliștilor de înaltă tensiune stîlp e o vorbă de alint pentru un colos cam de 20—40 de tone.

Așa da !

Cum povestea unor astfel de emoționante fapte trebuie aflată acolo la fața locului, reținem adrese pentru viitoare deplasări și ne-ntoarcem gîndul, ce și începuse să călătorească, la ceea ce se întîmplă în biroul în care ne aflăm. Ascultăm în liniște convorbirea pe care tovarășul director o poartă la telefon. Nu durează mult, doar cîteva clipe, doar cîteva replici din care nu putem înțelege decît că întreprinderea la care ne aflăm ar putea avea în următoarele ore sau în cursul nopții un fel de control. Pe linie de pază. Cel care sunase, omul care făcuse acest mic serviciu a rămas pentru noi anonim fiindcă neinteresați am reținut ca nume propriu doar expresia : „tovarășul răspunde de întreprinderea noastră".

3

Trecem marele viaduct peste calea ferată și la 12 și 20 de minute, tentați de anuntul că accesul persoanelor din afara întreprinderii se face între orele 10 și 14 intrăm la Întreprinderea „Balanța". O primă impresie plăcută : un birou de informații cu o lucrătoare severă în cercetarea legitimației și, mai mult, o barieră magnetică, și aceasta ajutată de o persoană zdravănă reglează accesul după întocmirea formalităților de rigoare. Primim liber și, iată-ne, unul cu blocnotesul în mînă, celălalt cu aparatul foto pe umăr, încercînd să ajungem cît mai repede la etaj unde ni s-a spus că se află biroul directorului. Mai simplu decît bănuiam. Deschidem ușa secretariatului, nimeni. Încercăm (după fireasca bătaie în ușă) biroul din dreapta. Aceeași situație. Biroul gol. Vizavi, biroul directorului tehnic. Același gest de politețe și aceeași lipsă de răspuns. Poate n-am fost auziți, zicem, și îndrăznim nepoftiți. Doar un pardesiu în cuierul din spatele ușii. Trei încăperi goale, dar vraful de dosare cu documente aflate pe birouri ne îndeamnă să așteptăm. Sîmbătă e îndeobște o zi mai scurtă și răbdarea noastră s-a arătat asijderea. Fapt pentru care am renunțat și cu blocnotesul în mînă, cu aparatul foto pe umăr și cu un mic suvenir — cîteva voluminoase dosare sub braț, că geantă nu aveam — pe aceeași intrare bine străjuită de o barieră magnetică și doi lucrători am părăsit întreprinderea. Nu mai înainte de a-i saluta respectuos și de a le ura spor la muncă.

★

Peste două ore, pe biroul comandantului securității județene a fost depus un vraf de dosare conținînd documente asupra cărora cîțiva lucrători ai respectivei instituții s-au aplecat de îndată, uluiți mai întîi și apoi cu interes profesional. Respectivele acte aparțineau unei întreprinderi și fuseseră sustrase chiar în ziua respectivă de către doi indivizi, despre unul reținîndu-se că ar purta blugi și ar avea barbă. Cum dosarele acestea nu semănau leit, ci erau chiar cele aflate în birourile goale ale Întreprinderii „Balanța" am cerut permisiunea să vedem cam despre ce este vorba. Pînă la caracterizarea de secret sau secret de serviciu ce urmau s-o dea specialiștii care studiau filă cu filă, ne îngăduim să notăm, la nivelul priceperii noastre, conținutul unora din documente : telexuri și telegrame de la parteneri interni și externi, circulare și comunicări referitoare la planul de producție, la aprovizionare, la introducerea în fabricație a unor noi produse, inclusiv ozalide cu proiecte pentru diferite comenzi, programe de măsuri privind activitatea de comerț exterior, situații privind contractele cu diferiți beneficiari externi, multe altele de acest fel alături de documente privind problemele de organizare, de soluționare a problemelor curente ale întreprinderii, ale colectivului de muncă.

Oamenii în a căror răspundere intră soluționarea unor astfel de situații acționează rapid. În fața vrafului de documente, ajunse aici nu ca urmare a unui act răuvoitor, ci din ideea unui test de vigilență, își pun firesc problema semnificațiilor acestei întîmplări. Asistăm astfel la o convorbire imediată cu conducerea Întreprinderii „Balanța". Directorul, inginerul Aurel Ocoș, e plecat de două-trei zile în concediu. Răspunde, la telefon ca și de bunul mers al activității întreprinderii, directorul adjunct Achim. „Da, tovarășe colonel, ne-au dispărut niște documente, niște dosare. Astăzi, da". Ați anunțat ? „Nu încă, acum mă pregăteam". Trecuseră numai două ore.

În timp ce tovarășul Achim făcea astfel de pregătiri, comandantul securității dispune unor subordonați cu grade superioare : cercetare temeinică, măsuri drastice și prelucrarea preventivă a acestei întîmplări, din fericire fără consecințe păgubitoare. O alarmă falsă ce trebuie să stîrnească măsuri reale, să pregătească pe cei în drept să acționeze în cazul alarmelor reale. Avutul nostru, al țării, cu tot ceea ce privește păstrarea și sporirea lui, trebuie vegheat cu răspundere neslăbită zi de zi, ceas de ceas. Nu doar ca o cerință a legii ci ca o firească și elementară probă a prețuirii ce o dăm roadelor muncii noastre.

Așadar, sîmbătă la Sibiu, un reportaj ratat și în schimb un raid-anchetă plin de învățăminte.

La Comitetul județean de partid înfățișăm situațiile raidului nostru tovarășului Simion Scutea, secretar cu probleme organizatorice. Neplăcut impresionat, dînsul califică în termenii cei mai aspri dovezile lipsei de responsabilitate în respectarea unor prevederi legale privind accesul în întreprindere, asigurarea securității documentelor și bunurilor unității. Sînt fapte grave, ne-a spus tovarășul secretar, și oricît de lăudabile sînt realizările respectivelor întreprinderi pe linia producției, ridicării calității produselor, a economisirii de materiale, față de aceste abateri vom acționa prompt, sancționînd sever toate persoanele, fie ele director, ofițer de serviciu sau alt lucrător, care se fac vinovate de atitudinea de gură-cască. Dacă faptele constatate în raidul nostru ne-au provocat amărăciune, această hotărîre de a se acționa ne bucură. Ne exprimăm convingerea că, prin fermitatea lor, măsurile vor determina întărirea sub toate aspectele a vigilenței absolut necesare în apărarea bunurilor, a valorilor acestui popor pe care le agonisește cu trudă și conștiință.

SORIN POSTOLACHE ■
NICOLAE ARSENIE ■

RUBRICA MEA

Metafora ruginii

Învățăcelul : — Ați primit, magistre, cartea poetului Bazil Gruia : **Efigiile riscului,** recent apărută la Cluj-Napoca, în Editura Dacia ?

Eudoxiu : — Firește, ba chiar din partea autorului, care a binevoit să-mi dedice o poezie ce i-ar fi plăcut și lui Lucian Blaga și care începe cu sugestivul vers :

„Pod suspendat în ani peste rîu fără nume..."

Înv. : — Autorul e un ardelean dîrz, un luptător. Cînd era foarte tînăr, a fost dat în judecată de generalul Averescu pentru că îl învinuise că în calitate de ministru de război, în 1907, împușcase 11 000 de țărani.

Eud. : — Știu. I-au sărit în apărare un număr impresionant de avocați și procesul s-a încheiat cu o condamnare la cîteva luni de închisoare ; o invidiabilă decorație civică. Poetul a închinat anului 1907 un impresionant ciclu de poezii în noul său volum, care este al cincilea sau al șaselea, iar în parte o retrospectivă.

Înv. : — Aduce poetul ceva nou în conspectul liricii contemporane ?

Eud. : — Cred că da : oscilarea patetică între bucuria de a trăi și teama de uzura timpului, care nu cruță nimic și este vestitorul morții.

Înv. : — Este oare Bazil Gruia un poet de concepție ?

Eud. : — Cred că prima întrebare ar trebui să fie dacă e talentat sau nu. Răspunsul meu, în acest caz, ar fi afirmativ. Maniera sa este versul amplu, sau cum se spune astăzi, discursul poetic, încărcat cu metafore, uneori excesiv, dar totdeauna coerente, iar poemul e construit, spre deosebire de caracterul amorf al unei mari părți din producția zilei.

Înv. : — Magistre, v-a plăcut poezia cu titlul „Interludiu cu zeița Rugina" ?

Eud. : — Îți răspund cu începutul ei :

„Nici n-ar putea fi altfel..."

O consider poema-cheie a întregului ciclu și poate a însăși poeziei autorului. Îți atrag atenția că vocabula **rugina** apare foarte rar. ca să nu zic niciodată, în poezie. Rugina este o boală a metalelor, dar și a vegetalelor, așadar unul dintre dușmanii cei mai redutabili, atît ai naturii, cît și ai civilizației materiale. Statuile de bronz, de pildă, capătă o patină verde — cocleala — care dă de lucru edililor, grijulii să le păstreze cum se cuvine. Agronomii, la rîndul lor, controlează cu atenție recolta, ca să combată flagelul cu același nume. Numai omul privește cu nepăsare uzura anilor, bucuros de sporul lor, fără a le bănui perfidia. Originalitatea lui Bazil Gruia rezidă în pateticul semnal de alarmă împotriva acestui agent al pieirii, pe scară cosmică, și care nu cruță nici omenirea.

Înv. : — Să fie aceasta originalitatea lui Bazil Gruia ?

Eud. : — Dragul meu, nu îți debitez o cronică literară. Rețin însă acest semnal, sau cum spuneam, metafora-cheie, ca o introducere în poezia lui Bazil Gruia, despre care m-ai întrebat dacă e un poet de concepție și îți răspund acum afirmativ. Ei, ascultă o serie de asemenea metafore :

„...**rugina** de pe arterele visului..."
(Miraculosul Efemer)

„...frunzele toate (...)-mi doinesc. A **rugină...**"
(Poesis)

„...ultimul zbor de ciocîrlie
încrustînd în **rugini** pe harta sufletului margini"
și
„cînd peste **rugini** și genuni...
întindem din tresărirea nostalgiilor punte".
(În Țara Toamnei)

„Aici sub bolțile-i de hiacint Marea Rugină
a stins de mult fecioarele-văpăi pe candele-aplecate"
(Cimitir mort)

Opresc aci, la jumătate drum, această ciugulire de scurte citate, dar ca să-ți potolesc foamea, te trimit în continuare la **Spectacol nocturn,** la **Geneze în Somnul cetății,** la **Iconoclastie,** unde reapare, personificată, „Zeița Rugina", la **Risc lucid** și la **Lumina osemintelor.** Citește și te vei convinge că nu greșesc.

Înv. : — Și eu v-aș atrage atenția asupra **riscului,** care figurează și în titlul volumului. Nu credeți că acest factor se echilibrează cu metafora-cheie, Rugina ?

Eudoxiu : — Poate că da. Tot ce facem este, după concepția lui Bazil Gruia, sub semnul riscului. Viața ar fi așadar marea problemă, nerezolvată și poate insolubilă, a disciplinei matematice care se cheamă calculul probabilităților. Dar să lăsăm toate astea. Să luăm puțin aer și să urmărim, la acest început de toamnă, căderea frunzelor, atît de nostalgic... ruginii.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Critica la remorca literaturii?

În mod curent, critica literară este înțeleasă într-un raport de subordonare față de creația propriu-zisă, pe care o succede, o valorifică, o explică. O asemenea definiție, chiar dacă nu „convine" reprezentanților genului, impune prin marea doză de bun-simț pe care o conține și, în fond, rezistă oricărei dezmințiri sofistice. Totuși, ea nu este suficientă. Nu întîmplător se vorbește tot mai des și despre rolul de **conștiință a literaturii** pe care îl deține critica, ceea ce înseamnă că se admite și existența unui raport de concomitență. Cu alte cuvinte, critica n-ar funcționa doar **după** consumarea actului de creație, ca un comentariu care nu mai poate modifica nimic, decît, cel mult, modul nostru de percepție, ci și **simultan,** devenind o permanentă stare de spirit, un climat al lucidității, o forță ordonatoare din interior.

Dar dacă admitem că actul critic însoțește și secondează creația, de ce n-am admite și că o **anticipează ?** Această aserțiune nu o avansăm, desigur, de dragul simetriei, ci pentru că ne este impusă de logică și de însăși istoria literaturii. Există, în privința aceasta, exemple prestigioase. Este de ajuns să ne gîndim la acțiunea critică de anvergură a lui Titu Maiorescu care proclama și definea o „direcție nouă" în literatură cu mult timp înainte ca această direcție să devină o realitate pentru a înțelege ce putere de a genera literatură are critica. În mod similar, am putea evoca și activitatea lui Eugen Lovinescu care a determinat, prin demersul său imperativ, un adevărat proces de emancipare a creației literare de sub tutela, devenită asfixiantă, a tradiționalismului.

În epoca noastră, epocă prin excelență a acțiunilor lucide, dirijate, rolul anticipator al criticii este considerabil. Iar de realizat se realizează în atît de multe forme încît, adeseori, ne dă impresia de dispersie, de disoluție. De fapt, aproape în **orice text** de critică — desigur, orice text de critică de valoare — poate fi sesizată tendința de a prefigura evoluția unui anumit gen sau a unui scriitor, de a schița un traseu care pare facultativ, dar care, prin însuși faptul că a fost schițat, obligă.

Pînă și în atît de modestele și „inofensivele" recenzii pe care le publică în mod curent revistele literare se configurează, fragmentar, însă relativ eficient, o viziune asupra viitorului literaturii noastre. Ilustrativ este în această privință faptul că genurile mai puțin reprezentate — ca proza de actualitate, proza fantastică, teatrul de idei etc. — sînt încurajate în mod sistematic. Criticii au parcă mereu în față un tablou al lui Mendeleev pe care speră să-l completeze cu noi și noi descoperiri. Prin această nerăbdare ei își depășesc condiția de simpli înregistratori ai fenomenului literar, provocînd, în mod conștient, o anumită literatură. O literatură care să nu fie cu nimic mai prejos decît secolul în care trăim.

Cu atît mai necesară este această atitudine în cărțile care descriu dintr-un unghi de observație panoramic peisajul literaturii noastre de azi sau în cele care tratează în mod explicit diferite probleme de teorie a literaturii. În ceea ce privește prima categorie, exemplul cel mai recent îl constituie cele două volume din **Scriitori români de azi** publicate de Eugen Simion, în cuprinsul cărora imaginea literaturii române actuale este realizată din perspectiva unor exigențe moderne, prin prisma a ceea ce pretinde spiritul contemporan fenomenului literar. În modul acesta, criticul își îndeplinește și atribuția de a face educație estetică, pregătind terenul, instaurînd un climat favorabil pentru receptarea viitoarelor opere literare. Și s-ar mai putea da numeroase alte exemple. A doua categorie nu este tot atît de bogat reprezentată. Cu excepția unor secvențe din **Temele** lui Nicolae Manolescu, nu a mai apărut de multă vreme un text de factura **Principiilor de estetică** ale lui G. Călinescu, în care să se **pledeze** pentru o anumită literatură. Efervescența de care este cuprinsă de un deceniu și jumătate critica noastră ne face însă să sperăm că nu va trece mult timp și un asemenea text va apărea.

Tocmai pentru că îi revine, în plan estetic, dar și social, o funcție atît de importantă și complexă, critica nu trebuie să se afle nici un moment la discreția intereselor personale sau a improvizației. Continuînd o tradiție deja seculară la noi, ea are obligația morală — ca să nu mai vorbim de cea intelectuală — de a crede în viitorul literaturii noastre și de a-l asigura.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

„Adaptarea" — o modalitate de furt literar?

A apărut de curînd, în traducere, la Editura „Univers" romanul de aventuri Doamna din mașină (titlul orignal : La dame dans l'auto avec des lunettes et un fusil). Cartea aparține cunoscutului autor de romane polițiste Sebastien Japrisot și s-a tipărit pentru prima oară în 1966. Lectura acestui roman a provocat însă consternare printre pasionații acestui gen de literatură, deoarece acțiunea cărții este asemănătoare pînă la un punct cu aceea a unei scrieri semnate de un cunoscut autor de la noi : Chiril Tricolici. Ca și în Doamna din mașină, în Rolls-Royce-ul scriitorului român o femeie este angrenată într-un noian de întîmplări îngrozitoare și care la început n-au nici o noimă pentru ea. În ambele romane eroinele devin fără voie implicate în acțiuni criminale. Amîndouă se pomenesc că în portbagajul mașinilor luxoase pe care le conduc — și care nu le aparțin, fiind furate pentru cîteva zile de la proprietarii lor reali — transportă cîte un cadavru. Bineînțeles, identitatea acestor victime nu le spune nimic. În cursul periplului lor opresc la restaurante, hoteluri. stații de benzină, întîlnesc polițiști sau oameni cu alte meserii care le recunosc și le spun că au mai trecut prin acele locuri deși ele susțin că le văd pentru prima oară. Pretutindeni însă pe unde trec se găsesc semne ale unei călătorii anterioare. Și eroina lui Chiril Tricolici și cea a lui Sebastien Japrisot au cîte o rană la mînă care trebuie ascunsă. Amîndouă încearcă, în ciuda spaimei pe care o resimt, să descopere în încîlceala de evenimente un fir necesar demascării adevăratului asasin. Fiecare dintre ele face o parte din drum în compania cîte unui tînăr care se instalează în mașină nepoftit, simțindu-se ca la el acasă și cucerindu-le astfel prin nonsalanța lui. Cele două protagoniste găsesc armele crimelor în vehiculele pe care le conduc. Ele descoperă în cele din urmă casele unde s-au comis asasinatele și unde își găsesc cu stupoare tot soiul de obiecte personale, ba chiar și fotografii ce le înfățișează fără nici un veșmînt, deși știu precis că nu au pozat niciodată așa nimănui. În cele două romane se însăilează, după cum se poate înțelege din această succintă expunere, o țesătură complicată menită să dovedească legătura victimelor cu cele două eroine, astfel încît vina să cadă asupra lor. Nu mai enumerăm si alte similitudini dintre aceste romane, dintre care unul n-ar fi fost posibil să fie scris fără cunoașterea în prealabil a celuilalt. Asemănările sar în ochi oricui compară Doamna din mașină cu Rolls-Royce. Iar cel care a plagiat a fost — lucru de mirare pentru un autor reputat ca el — Chiril Tricolici. Apărut în 1976, la „Cartea românească", Rolls-Royce este construit pe schema cărții lui Sebastien Japrisot, ceea ce în cazul unui roman polițist înseamnă a fura totul. E drept, autorul român, în încercarea de a camufla sursa inspirației, a îmbinat acțiunea de roman polițist, desfășurată în Elveția, cu o intrigă amoroasă petrecută în țară, în timpul tinereții eroinei. Au rezultat astfel cîteva zeci de pagini care n-au adăugat nimic valorii cărții — greoaie, încîlcită, spre deosebire de romanul lui Japrisot care își conduce personajele cu multă rigoare și creează o atmosferă plină de sugestii.

Și încă un lucru de menționat : protagonista din Rolls-Royce citește un roman de Sebastien Jeanpriso ! Ceea ce exclude din capul locului orice coincidență. Să fie acest nume stîlcit o recunoaștere voalată a „împrumutului" pe care l-a întreprins Chiril Tricolici ? Dar la ce bun acest „împrumut" ? Cine avea nevoie de o variantă românească a Doamnei din mașină ? (de o variantă „în românește" avem nevoie, dacă nu pentru altceva măcar pentru a înțelege cum sînt atît de prolifici unii autori). Scriitorul Chiril Tricolici este dator cititorilor săi, și nu numai lor, să ofere explicații. Clarificări cerute de climatul de curățenie morală, de cinste profesională, care trebuie să existe și în domeniul breslei scriitoricești, ca în toate domeniile vieții noastre sociale.

A. GEORGE ■

CRONICA LITERARĂ

George Alboiu: „Poemele cîmpiei"

Poezia de pînă acum a lui George Alboiu confirmă mai mult o vocație decît un teritoriu liric omogen, fie și limitat la universul cîmpiei. Decalajul, absolut firesc, lucrează în favoarea spontaneității. O imaginație prodigioasă declanșează, mai ales în poemele de început, fluxul de reprezentări lirice. Uneori, ce-i drept, poetul se repetă. O face însă cu prea multă ostentație, pentru a nu-l lua în serios. Avem în față cazul oarecum paradoxal, dar nu absurd, al unui liric înzestrat, care trebuie să-și pună de fiecare dată (ca artist) masca cea mai convenabilă. Într-un poem are totuși revelația Unicului și nu se înșală. Numai că poezia sa e mai pregnantă ca „lume" decît ca expresie. Întotdeauna la George Alboiu viziunea precede cîntecul și se înțelege — cuvintele. Cîmpia Eternă, Edenul de Piatră sau Muntele Singur sînt de fapt viziuni, nu simboluri — adică proiecții lirice ale unui suflet glorios într-un spațiu infinit. Lirismul se naște astfel dintr-o frustrare învinsă. Toate aceste revărsări de sine ale eului, în imagini ale materialității compacte, vin să umple un gol al ființei. Ce urmează în continuare e lucru știut : adîncirea în viziune înseamnă acumulare de noi detalii, iar acestea nu o dată sărăcesc viziunea însăși. Ne-am aștepta ca poetul să se oprească aici. Iată însă că poemele ultime din volum aduc unele îndoieli. Va renunța oare de acum încolo George Alboiu, în lirica sa, la registrul sublim ? O tristețe în plus își face totuși loc : „Ultimul sublim / străbate orașul / cu fața inundată de umor". Tot aici, constată resemnat poetul. a învins de mult „toamna lui Bacovia". El mai crede încă în vigoarea cîntecului, purtător de seve și accente vitale. Pentru ca în **Ultimul poem total** să se dezică chiar și de poezie, de o anume poezie : „Poezia ? — această molimă al cărei unic stîrv e fulgerat continuu de o speranță mare. Cu tonele de praf ale bibliotecilor să se fardeze această precupeață ca să-i zic adio". Ceea ce se anunța la început de tot simplu a devenit cu timpul mai complicat. E de așteptat chiar ca adîncirea în expresie să aducă de la sine o reducție de viziune și, firește, o contorsionare a lirismului. Poetului cu siguranță nu-i va fi ușor să aleagă.

Mai cunoscut (și recunoscut) e George Alboiu ca poet al teluricului și al forțelor elementare. Tot efortul său viza de fapt configurarea unui tărîm straniu, cu reprezentări viguroase de geologie primară. Un sentiment inexplicabil de teroare cosmică susține edificiul de imagini. Un singur personaj, dacă-l putem numi așa, jubilează : acesta e poetul însuși, oarecum detașat de „vedeniile" sale. În **Amintire** (un poem extraordinar) senzualitatea lucrurilor ia aspect terifiant și devorator : „Din somn trezit în curtea cu aguzi ascult / cum gîfîie din fumuri sate dedesupt. / Cîte un rătăcit în miez de noapte / țipă în frunzele flămînde / ca din gură de șarpe / și oare unde sînt drumurile / urlînd în ceață : om, om, om... / Se umflă rădăcinile sub temelia casei, / prin geam, prin uși se furișează lujeri / de iarbă răpitoare. / Din crengi înalte rupți copii se tînguie / și crește-n nopțile de dragoste / pe trupuri lăstăriș, se-mbie muguri". Poetul nu-și poate reprima nici el spaima de moarte : „Dar unde sînt Doamne cositorii / să-nvingă potopul acesta de ierburi / crescute pînă la tine ținînd / în suliți soarele. atît am zis / și-am amuțit de ierburile / ce-mi năpădiseră pe gură". Foamea de proporții mitice a pămîntului amintește întrucîtva de legendele arhaice. În scenariul imaginat de poet se înfruntă însă nu principii, ci metafore — cu destule reminiscențe și din recuzita de basm. Sistemul de reprezentări este limitat, am văzut, de universul cîmpiei (un univers poetic), în aceeași notă de crispare și terifiant. Destinul însuși este figurat ca un duh rău, ca „un cîine urlînd pe o comoară". Revine frecvent imaginea exodului în cîmpie : „Plecau oamenii noaptea / la femeile pămîntului îngropate pe cîmpuri / cu sînii doar afară, învîrtoșați / îngurguiați de rouă turburată". Cîmpia uneori îngrozește și ea, ca metaforă a temporalității infernale (deși regeneratoare). Poetul este uimit de curgerea ei nesfîrșită, ar vrea să oprească — la fel ca Blaga — „marea trecere". Totul pare proiectat într-o lume magică, fără stăpîni. cutreierată de forțe anarhice. Cele cîteva crîmpeie de sacru **(Moștenire)** n-au puterea să îmblînzească vraja. Nici un ritual nu se împlinește. Dansul păgîn al paparudelor face să plouă apocaliptic, cu nisip — în **Vindecare.** Apoi exodul mulțimilor se transsubstanțiază în migrație a sufletelor. „Lumea" devine cîntare. Adevăratele ritualuri sînt bocete : „Cîini de fum / latră la drum / unde Iele / trec duium. / În Eterna / lui Cîmpie / trupul meu / cînd o să vie / o să țipe / că nu știe / unde-i capul / capătul unde n-am / zburat destul."

Au pătruns și cîteva poeme în proză în **Poemele cîmpiei.** Ele arată o altă față a poeziei lui George Alboiu, una rafinat cultă, cu preocuparea mai apăsată pentru cuvînt. E o prejudecată că poetul s-ar regăsi cu adevărat numai în compunerile de tip folcloric. În fond temele rămîn aceleași, doar tratamentul diferă. Le însoțește, în plus, o notă ceva mai senină, deloc crispată. Ieșirea în cîmpie e acum o sărbătoare : „Ieșim în cîmpie împotriva singurătății gătiți cu sîngele de sărbătoare și înarmați cu absolutul unei mari destinderi". Absența zeilor nu mai înspăimîntă. Mai rar versul freamătă încă de senzualitate — **Cinci cetăți, I.** Totuși negurosul cîntăreț al teluricului a rămas undeva în urmă. Este mai confesiv, deși atît de distanțat de sentimente. Se estompează liric și unele opoziții mai spectaculare de pînă acum : Edenul de Piatră și Cîmpia Eternă au devenit niște termeni manevrabili aproape în orice context. A scăzut prin aceasta forța lirismului ? Mai degrabă poetul își asumă noi modalități de expresie. Retorica abstractă a ultimelor poeme împacă într-un fel gîndirea cu cîntecul, dar mai ales constituie un veritabil factor de diferențiere. În **Gloria lacrimei,** poetul ne spune că a descoperit „zîmbetul sintetic al Cîntării a treia". N-avem nici un motiv să nu-l aprobăm.

George Alboiu este un poet adevărat, iar **Poemele cîmpiei** — o carte care-l reprezintă.

CORNEL MORARU ■

Amintiri despre Lucian Blaga

După Dictatul de la Viena, în refugiul nostru din Sibiu, Lucian Blaga a fost ținta unor atacuri apărute în presa vremii, transformate apoi într-o adevărată campanie, așa cum o numea el mai tîrziu, „comandată” de mitropolitul Nicolae Bălan, pe atunci o puternică personalitate a Ardealului.

Cele mai multe și mai susținute articole anti-Blaga erau semnate de părintele D. Stăniloaie, profesor la Teologia din Sibiu, apărute în „Telegraful român”, în „Revista teologică” sau în „Gîndirea” cu titluri ca „Poziția lui Blaga față de creștinism și ortodoxie”, „Despre dogmă”, „O victimă a grandomaniei”, „Cosmologia lui Lucian Blaga”, „Metafizica lui Lucian Blaga”, în care era atacată și condamnată filosofia lui, ca ostilă dogmelor religioase, mai ales după apariția „Diferențialelor divine” rău primită de teologii sibieni.

Neînțelegerile dintre filosof și Mitropolitul Bălan erau vechi, de pe vremea cînd Blaga urma cursurile Teologiei din Sibiu, înscris aici, pentru a evita încorporarea sa în armata austro-maghiară, în timpul primului război mondial. În urma acestor atacuri ale teologilor era foarte supărat pe toate fețele bisericești, considerîndu-i părtași la această campanie, inclusiv pe fostul său coleg de clasă la Liceul „Șaguna” din Brașov, episcopul academician Nicolae Colan, care pe atunci păstorea în Ardealul ocupat – la Cluj – deci care nu putea avea vreo vină în legătură cu cele scrise în presa română contra lui.

Reintors după război la Cluj, Blaga, care lua masa la o cantină foarte ieftină, a fost convins de mine să vină la o pensiune ceva mai bună, în strada Napoca, la doamna Bolchiș, unde ne-am simțit excepțional de bine, cu amintiri de neuitat, într-o atmosferă elevată, dominată de personalitatea marelui nostru poet. Nu de mult tradusese „Faust” și își mai ameliorase oarecum neajunsurile materiale.

S-a întîmplat în vremea aceea ca vlădicul Colan să aibă o afecțiune auriculară, pentru care îi făceam periodic un tratament la domiciliu, fiind invitat cîteodată și la masă, unde principalul subiect de discuții devenise totdeauna Blaga.

– Vezi, domnule doctor, cîtă lume vine de anul nou sau de ziua mea să-mi ureze cele bune, și numai Lulu nu vrea să mă vadă.

De abia așteptam a doua zi să-i spun lui Blaga ceea ce dorește vlădicul, convins că va accepta propunerea, dar poetul mă dezarma imediat cu tăcerea. Nu spunea nimic ! Tăcea ! Știam ce înseamnă asta și treceam repede la alte discuții.

Iată, însă, că se hotărî – în sfîrșit – după atîția ani de așteptare, să fie pictată catedrala ortodoxă din Cluj. Au fost duse tratative lungi și anevoioase cu pretențiile pictorilor, considerate exagerate de episcopie, dînd naștere la vii discuții în întreaga cetate. Pe Blaga începu să-l intereseze problema picturii, fiindcă ținea ca ea să reprezinte într-adevăr o operă de artă, chibzuind bine asupra alegerii pictorului, care, după el, nu putea fi altul decît Tasi Demian, pe care-l aprecia foarte mult, declarînd că este cel mai mare pictor de biserici de la noi și că, în plus, nimeni nu ilustrează mai frumos cărțile ca și el. M-a rugat să-i transmit cît mai repede posibil episcopului Colan dorința sa (care s-a înfăptuit, pînă la sfîrșit, deși lipseau fondurile) dar fără ca Demian s-o picteze la valoarea catedralelor din Lugoj și Timișoara, zugrăvite tot de el, adevărate capodopere. Din cîte îmi amintesc, la Cluj, nici n-a terminat-o el, ci un elev al său.

Pictorul ne-a invitat într-o zi să-l vedem cum lucrează sus pe schelă, în dreapta altarului, scena biblică : „Petre, cine ridică sabia, de sabie va muri” și să ne ofere o surpriză : fiind în căutarea unui chip de roman, m-a pictat chiar pe mine, exact cum arătam atunci, în persoana soldatului roman.

Într-o bună zi, la masă, cineva ne aduce vestea încetării din viață, la Sibiu, a mitropolitului Nicolae Bălan, pornindu-se imediat discuții mai ales asupra cauzelor morții. Blaga tăcea, atent însă la tot ce se vorbește, pentru ca la un moment dat să mă privească lung și apoi să-mi spună :

– Ei ! Acum se poate ceea ce ai dorit ! Am înțeles imediat că este vorba de împăcarea cu vlădicul Colan, care între timp a fost ales mitropolit al Ardealului, mutîndu-și reședința la Sibiu.

Părintele secretar Buiu, într-o luxoasă limuzină, ne-a condus, pe Blaga și pe mine, la Sibiu, impresionîndu-ne mult frumusețea reședinței, cu bunul gust al interiorului, ceea ce l-a făcut pe Blaga să-mi declare :

– Dragă, să știi că Bălan a fost un mare epicurean ! I-a plăcut foarte mult fastul ! Vezi candelabrele astea ? Am contribuit și eu la achiziționarea lor pe vremea cînd eram la legația română din Viena.

I s-a rezervat pentru găzduire camera lui Șaguna, despre care Blaga conferențiase cu ani în urmă la Brașov.

O mulțime de clerici făceau anticameră pentru audiențe. Din cînd în cînd se șoptea cu evlavie : „Înalt prea sfințitul !” „Înalt prea sfințitul”. Și iată că se deschide ușa și apare chiar el, cu o barbă albă mare, cu o privire de o seninătate neîntîlnită, cu niște ochi albaștri, blajini, întinzînd mîinile emoționat spre Blaga :

– Servus, măi Lulule !

– Servus, măi Niculae !

S-au îmbrățișat îndelung, ei, foștii colegi de clasă la Șaguna ! Greu ne-am putut stăpîni, cei de față, lacrimile !

Retrași amîndoi într-o încăpere a reședinței, nu a trecut nici o jumătate de oră și și-a făcut apariția bătrînul istoric Ion Lupaș, care pășea încet, dificil, observîndu-se clar că vederea-i era foarte slabă și care m-a întrebat :

– Este adevărat că se află aici Lucian Blaga ?

Surprins de rapiditatea cu care s-a răspîndit în Sibiu vestea sosirii, l-am condus și sprijinit pînă ce a intrat la poet.

Ziua următoare, conform programului vizitei, am ajuns la mănăstirea Sîmbăta din munții Făgărașului, una din cele mai frumoase așezări monahale de la noi, ctitorită de Constantin Brîncoveanu.

Lui Blaga i-a plăcut mult așezarea, entuziasmîndu-l îndeosebi vechea pictură din vremea domnitorului român, insistînd pe lîngă mitropolit să fie păstrată și conservată.

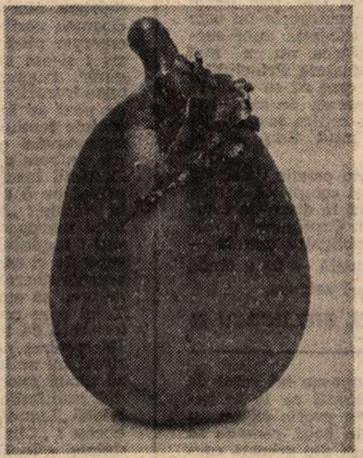

COSTEL BADEA : Fruct

Dimineața, coborînd din pavilionul unde înnoptasem cu poetul, am fost întîmpinat de călugării mănăstirii, care m-au rugat să intervin pe lîngă filosof să scrie ceva în cartea de aur de la Sîmbăta.

Iată ce a scris în 23 septembrie 1957 :

Am venit și am văzut în frumusețea locului frumusețea acestei așezări duhovnicești.

Cu toate că plec, într-un fel rămîn, totuși, pe-aici.

Lucian Blaga

Gîndindu-mă la cele atît de frumos și de adînc scrise, mi-am amintit repede de atacurile dezlănțuite contra lui în refugiul de la Sibiu.

La despărțire, s-a adresat mitropolitului :

– Îmi dai voie să vin la Sîmbăta, să stau o lună, să scriu ?!?

– Cît vrei și cînd vrei, Lulule, i-a răspuns Colan.

Ne-am completat apoi șederea noastră la Sibiu și Sîmbăta cu o vizită făcută familiei Manta, la Gura-Rîului, un sat vechi românesc, așezat la poalele munților. Aici veneau în timpul stăpînirii austro-maghiare scriitorii „Tribunei” din Sibiu : Coșbuc, Slavici și alții, invitați de către preotul Manta, de obicei sîmbăta, cînd în frumoasa lui grădină își mai înecau amarul în cîte un pahar cu vin, purtînd discuții și făurind planuri pentru idealurile bieților români asupriți.

Mi-a arătat Blaga, aici, o moară veche pe apă, amintindu-mi de piesa sa de teatru, nejucată încă, „Arca lui Noe” și de dialogul dintre morar, care lăsa să-i cadă făina măcinată în palmă și Ana, soția sa :

– Este caldă, Ana, ca și trupul tău.

De fapt, aici, la Gura-Rîului, unde mai fusese invitat, poetul călca pe amintiri, cu frămîntări sufletești, ilustrate splendid în aceste minunate versuri :

BOCCA – DEL – RIO

Să mă mai duc la
Bocca-del-Rio,
șovăi în drum, ori
cît aș iubi-o.

Port încă-n gînduri
mierea, mirajul,
dar fără tine
rană-i peisajul.

Țara-ntre dealuri,
satul sub lună,
Bocca-del-Rio
nu mă adună.

Îți amintești tu
timpul și locul
prinse-ntre ziduri
zumzetul, socul ?

Îți amintești tu
verdele, stupii,
pe coperișe-n
gingur hulubii ?

Ce profeție-n
zarea iubirii
fost-a atuncea
azi amintire-i.

Basme, otrăvuri
cald-pădurețe,
roșii amurguri
patimi, frumsețe,

din amintire
beau cu nesațiu
Bocca-del-Rio
rană în spațiu.

DR. MIHAI IUBU ■

Și în muzica tînără avem de toate.

Și mai bune, și mai rele...

Cu fiecare prilej, cu fiecare spectacol, cu fiecare emisiune, cu fiecare imprimare, muzica tînără a fost obligată să-și dovedească mereu valabilitatea. Entuziaștii săi admiratori, îndrăgostiți de ea nu orbește, nu cu ochelari de cal, au făcut, prin modul lor exigent de receptare, ca fiecare apariție publică a creatorilor din acest domeniu artistic să reprezinte un eveniment, ca nici un spectacol să nu primească îngrozitorul calificativ — „de serviciu“. Adversarii săi înverșunați, care de la bun început au pus un mare semn de întrebare asupra acestei noțiuni de „muzică tînără“, nerecunoscîndu-i nici măcar existența, au obligat-o ca zi de zi să dea examene după examene. Și cu toate că anul 1978 poate fi numit anul recunoașterii depline a acestui gen de muzică (deschideți televizorul și aproape în fiecare emisiune veți vedea un produs al muzicii tinere ; deschideți radioul și aproape în fiecare emisiune realizatorii se simt obligați să introducă o melodie pop sau folk ; duceți-vă la orice spectacol talmeș-balmeș — numit pînă mai ieri „de varietăți“ — și va exista cel puțin un moment folk) se fac auzite voci care proclamă sus și tare că muzica tînără și-ar fi trăit traiul. Să fi fost, deci, muzica tînără, muzica unei singure generații ? Nu cred. Am vaga impresie că tinerii au existat, există și vor exista întotdeauna ; logic ar fi că muzica lor reprezentativă să existe atîta timp cît vor exista și ei. În 1967 un panseu pop suna cam așa : „Zilele entuziasmului rock s-au dus. Olé ! Dar nu pentru totdeauna“. Cam așa se prezintă situația și în momentul de față. Exponenții de seamă ai acestui curent, „vedetele“ create de public în confruntări directe și de loc ușoare, acei tineri cu chitara în mînă, au pătruns într-un teritoriu socotit pînă acum inaccesibil lor și, de bucurie, fac plimbări laterale stînga-dreapta, „de explorare“ ; să avem puțintică răbdare și vom vedea și pasul înainte. Odată cu ei, pe aceleași porți deschise ale televiziunii, radioului, ba chiar și ale Electrecordului, au intrat și mulți, foarte mulți alți tineri, care mai fac încă febră musculară cărîndu-și chitara de la troleibuz pînă în studio. Este un lucru minunat că din ce în ce mai mulți tineri cîntă. Nimeni n-are nimic împotrivă ca acești tineri să cînte pe plajă, în parcuri, pe stradă sau în baie. Fiecare om se exprimă pe măsura capacităților lui. Unul scrie pe o ilustrată „mă simt bine, sînt sănătos, ceea ce vă doresc și vouă“, altul naște extraordinara cugetare „Așa e viața, are și ușor și greu“, un altul compune o melodie pe această cugetare iar un altul o cîntă. Mă rog, e treaba lor. Greșeala aparține, în cea mai mare măsură, celor care se ocupă de selectarea și difuzarea unor asemenea produse. Lucrul este valabil și în ceea ce privește muzica tînără. Preluarea în bloc, fără o selecție riguroasă și competentă, conferirea titlului de „bun de emisie“ pe postul **național** chiar tuturor însăilărilor melodice pe poezii, de cele mai multe ori, valoroase, nu poate duce la nimic bun. Și la mine pe stradă joacă puștii fotbal ; totuși, nimeni nu s-a gîndit pînă acum să-i transmită la televiziune, nimeni nu l-a cerut lui Minoiu legătura pentru a transmite o singură fază, chiar dacă se executa o lovitură de pedeapsă („trei cornere-careu“). Prezența pe un post național, nu e nevoie s-o mai spun și eu, implică mari responsabilități din partea tuturor celor care răspund de această prezență. Știu că în primul rînd răspunderea apasă asupra creatorilor înșiși. Sînt convins că acești tineri minunați, care i-au cîntat pe cei de-o vîrstă cu ei, pe contemporanii lor, pe cei ce ne-au dat nume, care ne-au produs atîtea bucurii pînă acum, ne vor bucura mințile, inimile și sufletele și de acum înainte. Dar iertați-mă, trebuie să închei, la televizor cîntă Mircea Vintilă.

FLORIAN PITTIȘ ■

Felix Sima

Un călător

să-ți intre într-o seară-n casă
un călător fără sandale
tu să-l primești nepăsător
și rezemat pe scaun moale

să-ți spună-n cîteva cuvinte
ura și dorurile sale
tu să-l asculți nepăsător
și rezemat pe scaun moale

știind că-n camera vecină
mîncarea fierbe-n șapte oale
tu să-l inviți nepăsător
și rezemat pe scaun moale

de-ai pune să i se aducă
și un palton mai lung în poale
cînd ți-ai aprinde o lulea
stînd rezemat pe scaun moale

sunîndu-ți apoi buzunarul
i-ai da în silă trei parale
doar să se ducă să rămîi
tot rezemat pe scaun moale

el umilit peste măsură
nici nu ți-ar spune a sa cale
și te-ar lăsa nepăsător
și rezemat pe scaun moale.

*

anul meu unde se duce
apa lui pe unde curge

apa lui ușor se strînge
pe sub ochi să poată plînge

văd cum cineva se pierde
cum se pierde frunza verde

și rămîne cu-alte chipuri
și pe frunte cu nisipuri

am pierdut ceva din mine
cu tot răul înspre bine

am pierdut vai ce-am pierdut
am pierdut anul trecut

Necunoscutul

pe cîmpul meu nu poți să treci
sînt ploi de toamnă vechi și reci

zăpezi și viscol și furtuni
îngheață-n aer cei mai buni

navigatori și temerari
porniți spre mine solitari

pe cîmpul meu nu poți să treci
sînt pomi uscați cu fructe seci

eu nu te-ameninț însă vîntul
îți rupe de pe trup veșmîntul

și-n zile și în nopți de-a rîndul
la mine doar ajungi cu gîndul

cînd toate-ascunsele-mi poteci
te-ntorc de unde-ncerci să pleci.

Plasticieni români în lume

● În cadrul schimburilor culturale româno-italiene, la Accademia di România din **Roma** a fost prezentată expoziția graficianului Janos Bencsik care a cuprins o selecție de 33 litografii, ilustrînd celebra operă a lui Dante „Divina Commedia".

● Tot la Accademia di Romania, din **Roma,** pictorul Nicolai Constantin a prezentat 50 de lucrări (ulei pe pînză, ulei pe carton, guașă). În creația acestui artist de contemplație și de acțiune în același timp, precumpănește tema dansului popular românesc, temă predilectă după 1972, an în care a prezentat la Milano, în cadrul unei expoziții de artă contemporană românească, o serie de picturi pe aceeași temă.

Nicolai Constantin a mai participat și la a XV-a întîlnire internațională de pictură, sculptură și grafică de la Napoli (cu două lucrări) și la Ediția I a Bienalei internaționale de pictură, sculptură și grafică „Napoli 2000", la care lucrarea sa „Invitație la dans" a obținut un valoros premiu.

La expoziția internațională organizată la „Aram University" din **Beirut,** în cadrul căreia au prezentat lucrări artiști de renume mondial ca : Matta, Masson, Ipousteguy, Pignon, Rebeyrolle, Guttuso, Pomodoro, Miro, Tapies, Nicolai Constantin a prezentat „Sarja roșiorilor", lucrare ce a fost reținută pentru a face parte din patrimoniul Muzeului de artă din capitala libaneză.

● În cadrul Ediției I a Trienalei europene a afișului politic din orașul belgian Mons, două dintre afișele lui Iosif Molnar, „Viteza birocrației" și „Dreptul la muncă", au obținut unanime aprecieri din partea publicului și a juriului, primul afiș primind premiul orasului Mons, iar cel de al doilea, distincția de onoare.

● Biblioteca publică din **Montreal** a găzduit o expoziție de pictură și grafică românească intitulată „Centenarul Independenței României — omagiul artistilor amatori", în cadrul căreia 35 de artiști amatori au prezentat 50 de lucrări.

● Tot în **Canada** este itinerată o expoziție cuprinzînd 40 de lucrări grafice semnate de renumitul artist român Gy Szabo Bela, care impresionează prin originalitatea și vigoarea lor. În creația sa realitatea capătă noi dimensiuni pe care artistul le reinterpretează cu mijloace proprii, originale. Reușitul echilibru dintre alb și negru, tușeul sigur, claritatea conturului, fac din xilogravurile sale dintre care remarcăm : „Primele zile de primăvară", „Ruinele cetățiii Ciceu", „Bisericuța din lemn" „Lacul Sf. Ana" și altele, adevărate capodopere, apreciate de către public și presa de specialitate.

NICOLAE N. RADULESCU ■

Un „erou" căutat

Simpatic. Alură de sportiv. Entuziast. Serviabil. Afectuos. Etc., etc. Fotografiile sale pe pagini întregi, interviuri, autografe, chiar amprente digitale, și acest lucru în reviste dornice să ofere cititorilor cît mai multe informații de senzație. Nu este vorba de o vedetă de cinema răsfățată de public și de presă. „Eroul" astfel prezentat este „creierul" hold-up-ului secolului : spargerea casei de bani a Societății Generale din Nisa, la 19 iulie 1976. Este Albert Spaggiari, omul cel mai căutat de poliție, nu numai de cea franceză. Suma furată (nu poate fi ocolit cuvîntul, deși în prezentările ce i se fac în presa amintită, numele „eroului" este însoțit de o formulare care obligă) este de 50 miliarde de franci. După patru luni este arestat. Stă în închisoare alte patru luni, timp în care își scrie memoriile, după care, plictisit de viața monotonă din închisoare, evadează. Simplu. În timp ce se afla împreună cu judecătorul de instrucție într-un birou al Palatului de justiție din Nisa, Spaggiari se aruncă pe fereastră — de la etajul I — drept pe o motocicletă. Nici vorbă de întîmplare. După cîteva sute de metri, motocicleta este schimbată cu un Rolls Royce, în care fusese „amenajată" o ascunzătoare. Astfel, Spaggiari a reușit să treacă peste 14 baraje ale poliției în drum spre Paris. Două luni a locuit într-un hotel parizian, permițîndu-și chiar să meargă la petreceri, la night-club-uri. Nu a trecut mult și a devenit mare proprietar de terenuri într-o țară din America Latină. O bună parte din banii furați au destinație filantropică (mai exact : politică) — finanțarea organizației „Catena" (Lanțul), o rețea care îi adună pe foști salazariști, ustași, legionari, fasciști și alții de același soi.

Cum spuneam, este căutat de poliție. L-au găsit însă doi reporteri de la Paris-Match Spaggiari, de nerecunoscut, în urma unei operații estetice, cu barbă, mustăți false, ochelari fumurii, era în trecere prin Madrid. Cei doi reporteri l-au însoțit timp de trei zile, nu au scăpat nici un cuvînt din relatarea „eroului", după care și-au exprimat, în paginile revistei, admirația lor față de spărgătorul de la Nisa. Și ca să nu existe dubii, au revenit în numărul următor cu autograf, cu amprente, cu amănunte, cu vorbe de duh spuse chiar de el, „eroul" cu cele 50 de miliarde furate. (De pildă, zice Spaggiari : „de cîte ori văd un canal de scurgere, nu pot să-mi înfrîng dorința de a verifica dacă nu cumva duce spre o casă de bani", aluzie, desigur, la modul în care a pătruns în clădirea Societății Generale din Nisa. Și i se face o fotografie în acest sens, adică îndreptîndu-se spre un canal de scurgere.)

Sub farmecul lui Spaggiari a căzut și un reporter de la „France-Soir", care îl prezintă, nici mai mult, nici mai puțin decît ca pe un „erou" din romanele cavalerești ale secolului trecut !

Dacă tot dau dovadă de atîta zel în prezentarea activității „eroului" căutat, într-un sens de presa amintită și în alt sens de poliția amintită, de ce oare nu aflăm și cu ce se ocupă numeroșii amici din anturajul lui Spaggiari, oamenii din „Catena", ce legături există între ei și creierul spargerii de la Nisa, care, de curînd, și-a găsit o nouă vocație (despre care, bineînțeles, nu am aflat din paginile la care ne-am referit) — traficul de arme.

R. AVRAM ■

Lobby-ul tabacului și Mafia

Abia sosit la New York, turistul străin constată nu fără uimire că pachetul de țigări cumpărat la colț de stradă costă cu 30 la sută mai puțin decît în bodega aflată la doi pași. Iar dacă, spre a se lămuri, el s-ar adresa primului agent al ordinii publice întîlnit în cale, ar afla că în marea metropolă de pe coasta de est, din 100 de pachete de țigări 50 provin de la „bursa neagră a tabacului", că, în fine, în fiecare an sute de milioane de dolari, reprezentînd taxele federale percepute pe acest produs, se transformă în... fum, în dauna statului și în beneficiul unei ample contrabande în care Mafia a început să joace un rol din ce în ce mai important.

Într-un comentariu pe marginea acestui fenomen, agenția France Presse aprecia că la originea marii afaceri cu țigări se află diferențele de taxe aplicate în statele care produc tutun și țigări și cele „importatoare".

Această situație nu a încetat să fie exploatată de cei dornici să cîștige, chiar pe căi ilicite, un dolar în plus. Iar Mafia, care și-a extins deja tentaculele asupra monopolului jocurilor de noroc, prostituției, drogurilor, a început să se ocupe tot mai „serios" de țigări, unde se poate cîștiga mult fără prea mare bătaie de cap. Zeci de camioane, cu acte de transport trucate, se scurg astfel spre statele din est pe celebra autostradă nr. 95, supranumită și „drumul tabacului", aducînd anual, celor care le patronează din umbră, beneficii de mai bine de 400 milioane de dolari. Nu lipsesc, scrie France Presse, nici episoadele violente ce amintesc de faimoasa perioadă a prohibiției, sînt destul de frecvente ciocnirile între contabandiști, sau cazurile de deturnare a unor transporturi legale.

Primii afectați sînt desigur micii vînzători autorizați ai produselor tabacice, care au de făcut față unei aprige concurențe. Dar, de asemenea, după cum afirmă agenția citată, finanțele a circa 34 de state sînt păgubite de sume considerabile. În plus, asupra întregii afaceri cu țigarete, planează o gravă amenințare — așa cum afirma Glen Murphy, purtătorul de cuvînt al Asociației internaționale a șefilor de poliție, Mafia are intenția vădită de a-și asigura controlul întregii industrii a țigărilor, de la fabricare pînă la desfacere.

Nu au întîrziat desigur să fie adoptate o serie de măsuri de protecție. În Illinois, timbrele fiscale aplicate pe pachetele de țigări sînt schimbate periodic, spre a face mai dificilă falsificarea lor, iar controalele poliției au fost multiplicate. În Florida, deținerea a mai mult de 50 de cartușe de țigări provenind din alt stat atrage după sine o amendă de 5 000 de dolari și 3 ani de închisoare. Statele New York și Connecticut trimit inspectori specializați însărcinați cu supravegherea convoaielor ce se îndreaptă spre coasta de est. Și totuși, rezultatele sînt departe de așteptări cu toate că problema a fost adusă, la cererea mai multor state, chiar în Congres.

P. AURELIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

A vinde sau a nu vinde o lege? — aceasta-i întrebarea

În timp ce, la Manila, 1 000 de delegați din 50 de țări trăgeau concluzii în legătură cu probleme precum dreptul penal internațional, arbitrajul comercial internațional sau dreptul spațial, pe malurile Tamisei se umfla, ca un bulgăre de zăpadă, procedura juridică într-un caz care s-a dovedit insolubil.

Din punctul de vedere al legilor britanice, cazul în speță se încadrează în sfera dreptului internațional. Din punctul de vedere al prevederilor dreptului internațional, același caz se află ancorat, cu arme și bagaje, în apele insuficient de clare ale dreptului britanic. Fără să se angajeze într-o dilemă care cine știe unde ar fi dus, tribunalul londonez, însărcinat să elucideze dosarul, a adoptat formula, de o mohorîtă comoditate, a „incompetenței". Despre ce este vorba ?

Roy Bates, în vîrstă de 50 de ani, condiționează eliberarea cetățeanului vest-german Gernot Puetz, contra unei sume de 18 000 lire sterline. Caz tipic de răpire, veți spune... Nicidecum. Prizonierul nu a fost furat de nicăieri. A sosit de bunăvoie, dintr-o condamnabilă și, după cum s-a dovedit, costisitoare curiozitate, pe insula al cărui proprietar este distinsul Bates. Numai că această insulă nu este o reședință ca oricare alta... Ea se află în largul portului Harwich, nu este o realizare a naturii, ci a omului, fiind făcută din beton în perioada celui de-al doilea război mondial, cînd asemenea platforme au avut un rol strategic. Bates a cumpărat-o, a făcut pentru dînsa o pasiune și i-a declarat, unilateral, independența...

Devenind „stat", e drept nerecunoscut, „Sea Land" a căpătat, prin mijlocirea șefului ei, apetituri internaționale. Bates a bătut monedă proprie, a emis timbre și a fabricat pașapoarte. Tînărul Puetz s-a dovedit a fi, în acest context, foarte strict, un invadator, un nepoftit venit cu gînduri prădalnice și, în consecință, a fost acuzat de curtea supremă a platformei de beton, curte al cărei președinte este onorabilul Bates, „de încercare de lovitură de stat". Conform jurisdicției locale, o asemenea crimă, care, din fericire, nu are precedent, nu a putut fi inclusă foarte clar într-un anume paragraf, dar a fost apreciată în virtutea unei logici de fier, de o gravitate fără... precedent. Simplificînd, suveranul a apelat, în numele eficienței și al rotunjirii propriilor venituri, la dreptul feudal. S-a declarat cu alte cuvinte, comprehensiv și umanitar punînd condiția ca deținutul să verse în contul libertății sale o sumă convenabilă „trezoreriei". Știrea a fost difuzată către toate colțurile bătrînei insule britanice prin undele postului de radio pirat fixat pe relativ noua insulă de beton.

Observatorii politici londonezi, care nu și-au pierdut umorul, așteaptă în prezent, cutremurați de emoție, evoluția acestui caz ieșit din comun, ce ar putea angrena într-o operațiune de forță flota britanică sau, conform altei ipoteze, flota vest-germană sau, în sfîrșit, ambele flote pornite — în spiritul unei speranțe a cordialității comunitare — într-o ofensivă comună împotriva statului „Sea Land". O cantitate importantă de sceptici apreciază însă că bătălia navală va fi evitată atît de-o parte, cît și de alta a Canalului Mînecii, „războaiele peștelui" fiind prea vii în memoria ambelor părți...

Se alimentează, deci, aprecierea că Puetz va rămîne încă în lanțurile de pe insula de beton pînă cînd un avocat de talie internațională va putea găsi în ungherele dreptului particular o chichiță care să-l salveze pe captiv, eliminînd orice ambiguitate, cam ca în dreptul public. Pînă la urmă, e vorba de a-l convinge pe Bates să-și vîndă, la un preț rezonabil, cîteva aliniate din propriile sale legi...

RADU BUDEANU ■

Știința pe mapamond

Îmbătrînirea celulelor: hazard sau necesitate?

Moartea celulei este ea programată genetic ? Dar celula nu îmbătrînește decît atunci cînd nu mai poate sintetiza normal proteinele de care are nevoie ! Și dacă boala canceroasă — care înseamnă alegerea unei reproduceri anarhice — nu ar reprezenta pentru celulă decît un mijloc de a scăpa ineluctabilului ?

★

Cercetările asupra îmbătrînirii celulei... se maturizează ! Specialiști din lumea întreagă s-au reunit recent la Paris în cadrul unui colocviu ce și-a propus să sintetizeze ideile la ordinea zilei pe această temă. Datele dosarului aflat în discuție sînt ferme : motorul vieții se află în celulă, iar motorul motorului — dacă se poate spune astfel — îl reprezintă genele de ADN care conțin informația programată datorită căreia celula organică trăiește și se reînnoiește. Această informație comandă sinteza proteinelor, substanțe ce reprezintă materia de bază a celulei. Oare de ce aceste materii de bază, fără îndoială în permanență disponibile, nu permit celulei să atingă, dacă nu eternitatea, cel puțin o existență mult mai îndelungă decît cea pe care o cunoaștem ? Trei sînt ipotezele pe care le avansează pentru a explica această insuficiență revista **„Science et Vie".**

Prima ipoteză este formulată în felul următor : îmbătrînirea este programată în însuși codul celulei. Fiecare celulă seamănă cu un orologiu astfel conceput încît limbile sale să facă înconjurul cadranului numai de un anumit număr de ori. După care rotițele se distrug. Îmbătrînirea nu ar fi deci din această perspectivă cibernetică, decît o etapă programată a ciclului vieții ca, de exemplu, pubertatea. În sprijinul acestei ipoteze revista franceză citează lucrările gerontologului american Hayflick care, încă din 1961 a demonstrat că celulele (cu excepția celulelor nervoase, ce nu se regenerează) se reproduc de un număr oarecare de ori și apoi mor. Numărul de reînnoiri este cu atît mai redus cu cît organismul căruia îi aparține celula este mai în vîrstă ; aceasta chiar în cazul în care celulele au fost transplantate altui organism. De aici ideea că celula își „cunoaște" de la nașterea sa „data" morții și va înceta să trăiască cu atît mai tîrziu cu cît caracterele pe care le-a moștenit sînt mai bune. Cum această teorie postulează că senectutea și moartea sînt înscrise în materialul genetic al organismului, respectiv în genele de ADN care guvernează sinteza proteinelor, ar trebui găsite, descoperite aceste „gene ale îmbătrînirii" și aceste „gene mortale". Cum astfel de gene nu au fost pînă în prezent niciodată puse în evidență, se pune în mod legitim întrebarea : oare există ?

Inexistența unor asemenea gene este sugerată de o altă ipoteză, cea numită a „erorilor catastrofice". Potrivit acesteia, în cursul diviziunii celulare și, în general, în cursul sintezei proteinelor, care se produce continuu, datorită hazardului apar erori al căror număr crește în decursul timpului. La un moment dat, suma erorilor devine intolerabilă pentru organism. Este momentul „catastrofei finale", după cum se exprimă „Science et Vie". În sfîrșit, a treia ipoteză în această privință, a îmbătrînirii celulei, explică fenomenul degradării biologice prin transformările proteinelor după ce a avut loc formarea lor. Cu alte cuvinte, sinteza proteinelor ar fi corectă, fără modificări ; anomaliile apărînd după ce a avut loc această sinteză.

Toate aceste ipoteze pornesc deci de la o observație reală, de la o certitudine, apariția unor anomalii ale diverselor proteine pe măsură ce celula îmbătrînește. Interpretarea acestor anomalii este însă o operațiune extrem de delicată și este dificil de spus căreia dintre ipotezele enunțate i se poate atribui un rol mai mare.

Progresele cele mai spectaculoase în studierea fenomenului îmbătrînirii au fost aduse de imunologie, pornindu-se de la constatarea că apărarea imunologică scade la persoanele în vîrstă. Explicația ar fi aceea că, la aceste persoane, mai mult decît la tineri, limfocitele fabricînd anticorpi (proteine) îndreptați împotriva propriilor țesuturi antrenează în acest fel distrugerea lor. Glanda timus, care intervine în elaborarea limfocitelor, implicate și ele în apărarea imunitară, pierde, odată cu vîrsta, facultatea de a fabrica o proteină numită FTS.

★

Dacă toate aceste date pun în evidență unii factori care influențează apariția și instalarea senectuții, în momentul de față problema pe care și-o pun specialiștii este aceea de a găsi o cale pentru a îndepărta cît mai mult îmbătrînirea și — de ce nu — moartea. Fiecare celulă nu are decît două alternative : ori să îmbătrînească, ori să se transforme în celulă canceroasă. Cînd vom putea analiza această infimă mișcare a balanței — afirmă „Science et Vie" — vom putea face să se încline unul dintre talerele sale, vom putea prelungi viața sau, cine știe, vom putea preveni cancerul.

■

Încotro merge atletismul nostru?

26 de atleţi şi atlete din România au participat, recent, la campionatele europene desfăşurate la Praga, comportîndu-se sub aşteptări. Medaliile cucerite — ambele de argint şi ambele prin Natalia Mărăşescu, la 1 500 şi, respectiv, la 3 000 de metri — nu pot mulţumi, ele reprezentînd, pe de o parte, o zestre mai săracă decît cea dobindită la ediţia precedentă a competiţiei, consumată în urmă cu 4 ani, la Roma, şi, pe de alta, neîmplinirea obiectivului propus de federaţia de specialitate.

Fireşte, ne-au bucurat succesele Nataliei Mărăşescu care, îmbunătăţind substanţial recordurile naţionale, a izbutit să urce pe podium în probele în care a luat startul, devenind singura alergătoare de pe continent creditată, la Praga, cu o asemenea dublă performanţă. Coborînd, pe 1 500, sub 4 minute, atleta din Craiova şi-a demonstrat — o dată în plus — valoarea de excepţie, la care a ajuns nu numai prin talent, ci mai ales prin muncă şi tenacitate, capitole în dreptul cărora e obligatoriu să trecem şi contribuţia antrenorului şi soţului ei, Nicolae Mărăşescu, unul din cei mai redutabili tehnicieni ai atletismului nostru, căruia îi datorăm, între altele, relansarea semifondului românesc în arena internaţională. Plecat de la federaţie pentru motive care ne scapă, Nicolae Mărăşescu a găsit la Craiova, sub culorile Clubului sportiv muncitoresc, o atmosferă propice marii performanţe, iar rezultatele n-au întîrziat să apară, rod al temeiniciei şi seriozităţii în pregătire, în acest an, atletismul craiovean dobîndind 24 de titluri naţionale! Au mai justificat încrederea care li s-a acordat, precum şi excelentele condiţii avute la dispoziţie, Ilie Floroiu, la 5 000 şi, îndeosebi, la 10 000 de metri, distanţă pe care şi-a corectat recordul personal cu aproape 8 secunde, Cătălin Andreica, maratonist care a înregistrat cel mai bun timp din istoria atletismului nostru, Horia Toboc, cu două îmbunătăţiri ale recordului naţional pe 400 de metri garduri, Maricica Puică, Fiţa Lovin, Eva Zörgö, Gina Panait, Paul Copu, Vasile Bichea şi... atît! Oricît am fi de indulgenţi cu scuzele şi oricît am pune clasarea sportivilor noştri pe seama progreselor adversarilor, care au depăşit, la Praga, recordurile campionatelor la 30 din cele 40 de probe ale întrecerii, nu putem trece cu vederea faptul că majoritatea reprezentanţilor atletismului românesc care au luat startul la europene — aproape 3 sferturi din ei — au concurat slab şi foarte slab. Unii dintre ei (Argentina Menis, Cornelia Popa, Carol Corbu) s-au arătat complet — dacă nu cumva definitiv — ieşiţi din forma care i-a consacrat cîndva, alţii (Doina Bădescu, Sanda Vlad, Gabriela Ionescu, Mihaela Loghin, Doina Anton, Cornel Patuşinschi, Dan Betini, Tudorel Pîrvu) s-au dovedit incapabili să ţină pasul cu plutoanele fruntaşe ale probelor respective, cu şanse dintre cele mai reduse de a recupera terenul pierdut, în sfîrşit, multipla noastră campioană Ileana Silai nici măcar nu s-a înscris în competiţie, declarîndu-se indisponibilă!

(Facem aici o primă paranteză, încercînd să explicăm cititorilor motivele surprinzătoarei absenţe a Ilenei Silai de la startul campionatelor. Are cuvîntul profesorul Gheorghe Zimbreşteanu, secretarul Federaţiei române de atletism:

„Silai n-a participat la europene din cauza unor dureri la glezna stîngă. Este vorba despre o artrită cronică, de care campioana noastră s-a plîns în repetate rînduri. Nu cred că-i putem găsi, din acest punct de vedere, vreun fel de vină, lucru pe care nu-l pot susţine în raport cu antrenorul ei, Silviu Dumitrescu. Bazîndu-se pe rezultatele mai vechi şi mai noi ale Ilenei, acesta a încercat — şi a izbutit — să convingă federaţia că Silai se antrenează cel mai bine concurînd în competiţii de anvergură, drept pentru care numai anul acesta a luat startul în mai multe întreceri peste hotare. Trebuie să recunosc că lozinca „se pregăteşe cel mai bine concurînd“ ne-a păcălit. Temîndu-ne de o recidivă a durerilor de la gleznă, am scutit-o pe Silai de participarea la Balcaniadă, ţinută pe 13 august, menajînd-o. La 16 august ea a alergat la Zürich (n.n. — fără avizul F.R.A. ?!), fiind nevoie de o intervenţie fermă din partea federaţiei spre a o împiedica să concureze, pe 18 august, în Berlinul occidental! Consider că antrenorul Dumitrescu e principalul răspunzător, forţînd-o pe Silai în competiţii mai puţin importante. E cu atît mai regretabil că s-a întîmplat aşa cu cît, la viitoarea ediţie, Silai va depăşi vîrsta de 40 de ani“.

Că e regretabil, sîntem de acord. Aşteptăm măsurile federaţiei.)

Natalia Mărăşescu, o alergătoare de talie mondială, dar e greu de crezut că se poate face atletism cu o singură floare!

Poate că eşecul — căci alt cuvînt mai nimerit nu ne vine în minte — ar putea fi pus pe seama întîmplării, a timpului nefavorabil, a unui ghinion de moment, a unei zile nefaste, fiind convinşi că unii se şi străduiesc în acest sens. Dar o analiză mai atentă a lotului deplasat la europene nu lasă loc dubiului, pledînd pentru afirmaţia că lucrurile nu merg deloc bine şi că atletismul nostru se află într-un mare impas.

Cum a fost? La Praga, a luat startul, cu excepţia menţionată, toată floarea respectivei discipline: 26 de sportivi, asistaţi de 7 din cei 20 (!!) de antrenori — cifră furnizată de secretarul F.R.A. — după planurile cărora s-a efectuat pregătirea competiţiei în discuţie. Pregătirea centralizată s-a desfăşurat la Poiana Braşov şi Piatra Arsă în condiţii de cazare, masă şi antrenament excelente. Nu e un secret însă că media de vîrstă a echipei reprezentative e foarte ridicată. Pentru mulţi dintre atleţii şi atletele de la Praga, europenele recent încheiate pot fi considerate drept marea competiţie de adio, căci e foarte greu — dacă nu imposibil — de crezut că Silai (37 de ani), Corbu (32), Menis (30) sau Popa (28) vor mai avea vreun cuvînt de spus la ediţia viitoare, peste 4 ani, ba chiar şi la Jocurile Olimpice, peste 2 ani.

(Deschidem o a doua paranteză, rugîndu-l pe profesorul Gheorghe Zimbreşteanu să facă aprecieri asupra comportării cîtorva din vedetele atletismului nostru prezente la Praga, sportivi cărora — ca să fim corecţi — li se datorează multe din succesele de ieri ale disciplinei. Cităm:

„Menis a aruncat ca o începătoare, capotînd psihic. S-a arătat teribil de emoţionată, spre surprinderea tuturor, care o ştiau dotată cu o mare uşurinţă de concurs; Suman s-a justificat prin anumite dificultăţi personale, între care examenul de bacalaureat şi cel de admitere în facultate, la care a reuşit, devenind studentă la Institutul de învăţămînt superior din Bacău; Corbu a acuzat frigul şi ploaia, susţinînd că n-a putut să se încălzească suficient. De la el am aşteptat foarte mult pentru că, spre deosebire de alţi ani, avusese înaintea europenelor o perioadă mai bună, ferită de accidentări“.)

În sfîrşit, şochează mediocritatea coechipierilor mai tineri, unii dintre ei trimişi la Praga mai mult în plimbare, fără măcar să fi îndeplinit baremurile de participare!!

(„Dacă am fi ţinut cont de baremuri, delegaţia pentru europene n-ar fi depăşit 8 persoane. Am apreciat însă că trebuie să încurajăm tinerii, drept care am lărgit lotul pînă la 26“. Fără comentarii.).

Acestea fiind zise, nu e greu de dedus că atletismul nostru nu stă pe roze. Bilanţul de la Praga trebuie să însemne un adevărat semnal de alarmă, căci — să nu ne ferim de cuvinte — nu dispunem decît de unul maximum doi performeri de elită, de un pumn de valori care pot creşte şi... atît! În rest, atletismul nostru e plin de vedete „de casă“, care spulberă record după record în întreceri mărunte (oare acele cronometrorilor noştri nu merg, măcar din cînd în cînd, prea încet?), neputînd să facă faţă unei concurenţe internaţionale redutabile.

Se simte nevoia unui suflu nou. Se simte nevoia unei atmosfere de muncă serioasă şi responsabilă. Se simte nevoia unei discipline exemplare. Se simte nevoia unui punct de vedere unitar în pregătire, în aşa fel încît secretarul federaţiei să nu mai declare — cu mîhnire şi cu dreptate — că „antrenorii din atletism lucrează, cu excepţia lui Mărăşescu, după ureche“. La Praga s-a pierdut o bătălie, dar nu s-a pierdut războiul. Atletismul românesc are resurse să se întoarcă la prestigiul de altădată. Îl aşteptăm.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Time-out

● S-au încheiat, la Iaşi, campionatele naţionale de planorism. Conform obiceiului, a plouat. Contrar obiceiului, s-a acordat, după o pauză de 2 ani, titlul de campion, intrat în posesia bucureşteanului Sergiu Sidon ● După cîte sîntem informaţi de profesorul Dan Drăghici, preşedintele Consiliului comunal pentru educaţie fizică şi sport din Căteasca, judeţul Argeş, la faza de zonă a campionatului sătesc de lupte, desfăşurată la Tîrgu Jiu sub genericul „Daciadei“, s-au făcut o serie de mişmaşuri, fiind primiţi în concurs sportivi legitimaţi, unii chiar în divizia A! Prezent la faţa locului, secretarul tehnic al federaţiei de specialitate, Ion Bobei, n-a părut deloc deranjat ● Niculina Ilie a devenit campioană de tir a Europei. E mai mult ca sigur că în domeniul armelor cu glonţ nervii fetelor noastre sînt mai tari ● Căpitanul reprezentativei de volei, Nicolae Pop, e de părere că „dacă nu ne îndeplinim acest obiectiv (n.n. — calificarea la Olimpiadă) înseamnă că nu am fost o generaţie strălucită“. Opinia noastră e că nici măcar calificarea la Olimpiadă n-ar ajuta la mare lucru! ● În campionatul de fotbal al judeţului Mehedinţi, după 90 de minute de joc, Cerna Baia de Aramă — Pandurii Cerneţi 2—1 ● Începerea noului campionat naţional de handbal a fost precedată de trecerea normelor de control impuse de federaţie. Spre surprinderea generală, 37 de jucători şi jucătoare din prima divizie n-au izbutit să îndeplinească baremurile. Se cam îngroaşă gluma, tovarăşi antrenori! ● Unul din componenţii de bază ai formaţiei de rugbi Farul Constanţa, campioană naţională, se numeşte Gheorghe Celea. De profesie inginer, Celea are 42 de ani. Mulţi înainte! ● Primim la redacţie o scrisoare cutremurătoare, prin care ni se aduce la cunoştinţă, pe lungimea a 3 pagini, că antrenorul Francisc Spier, responsabilul tehnic al reprezentativei de handbal feminin, şi-a uitat mama, după ce îi va fi luat mare parte din banii încasaţi din vînzarea casei părinteşti. Cităm: „Rămînînd pe drumuri şi neavînd rude în comună, bătrîna a fost luată de milă ba de o familie, ba de alta, pînă a găsit o cămăruţă, fostă baie, unde să stea. Fiul şi nora nu i-au trimis de la Bucureşti nici lucrurile personale, nici carnetul C.E.C. pe care avea 8 000 de lei şi, de vreo două luni, nici pensia de 200!“. Semnează învăţătorul Henschl ● Victorii categorice ale sportivilor noştri în cadrul Balcaniadei de gimnastică. Dan Grecu a cîştigat detaşat concurenţa masculină, în vreme ce, la feminin, Teodora Ungureanu şi Anca Grigoraş au ocupat primul loc la egalitate. Un cuvînt bun pentru reintrarea Teodorei, reîntoarsă la gimnastică după o mai lungă absenţă ● Ne-a sunat la redacţie fostul arbitru divizionar de fotbal Ion Hrisafi care, entuziasmat, ne-a mărturisit că de multă vreme n-a văzut o echipă jucînd atît de logic şi de gîndit ca F.C. Baia Mare. Cred, a continuat Ion Hrisafi, că „Flacăra“ are datoria de a-l propune pe Viorel Mateianu la conducerea formaţiei reprezentative! După ce l-am ascultat, i-am reamintit că echipa naţională se bucură în continuare de preţioasele servicii ale profesorului Constantin Cernăianu ● Cu 62,40 m, record realizat zilele trecute la Moscova, suliţaşa Eva Zörgö Raduly s-ar fi clasat a doua la recent încheiatele campionate europene de la Praga. Mai bine mai tîrziu decît niciodată!

Jenei sau ce se intîmplă cu F.C. Bihor

● Fotbal, divizia A ●

PITEŞTI: F.C. Argeş — F.C. Baia Mare 3—1 (2—0). Victorie fără merite deosebite pentru gazde — exceptînd execuţiile excepţionale ale lui Dobrin, care a arătat că **rămîne** cel mai mare jucător român al timpului ● Din păcate, aşa cum vuietul stadionului a dovedit-o, în fotbalul nostru puţini ştiu să facă diferenţierea exactă dintre solist şi orchestră, dintre reuşita individuală de excepţie (dribling, cursă în mare viteză sau şut de la distanţă care, culmea, se nimereşte în vinclu!) şi partitura interpretată de toţi cei 11 jucători din teren, în contextul sportului de echipă. Meciul de la Piteşti exemplifică acest adevăr cu puteri de simbol. F.C. Argeş a cîştigat desigur pe merit: a jucat atent în apărare, unde jocul la ofsaid a pus probleme pe care elevii lui Mateianu n-au reuşit să le rezolve, a rezistat destul de bine ritmului impus de băimăreni, iar în atac l-a avut înainte de toate pe uimitorul Dobrin, care, aflat poate şi într-o zi de excepţie, a reuşit cîteva faze de adevărată prestidigitaţie fotbalistică, între care şi cele trei goluri ale echipei sale! Dar, mai limpede ca oricînd pe terenurile noastre de fotbal, F.C. Baia Mare a dominat jocul aproape în totalitate, impunîndu-şi stilul şi păstrînd mingea minute în şir, după o tactică pe cale să cucerească pe toţi specialiştii, inclusiv Ştefan Covaci, prezent la meci ● După părerea noastră, chiar dacă ar fi fost învins cu 5—0, antrenorul Viorel Mateianu ar fi trebuit felicitat pentru curajul lui de a ieşi din tiparele atît de bătrîneşti, de statice, de rutină ale fotbalului nostru. F.C. Baia Mare a pierdut în cele din urmă cu 3—1 (scor care poate fi contestat de cele trei, patru ocazii clare ratate în special de Rosznai, între care şi un penalty), după un meci care, am văzut cu ochii noştri, nu l-a mulţumit pe Mateianu. Cîteva piese importante ale echipei sale, Sabău mai ales, au jucat slab. Cu toate astea, Baia Mare şi Mateianu au obţinut la Piteşti o victorie: cea a încrederii în faţa tuturor spectatorilor din ţară, prezenţi în faţa televizorului. Şi, desigur nu-i puţin lucru ca Mateianu să ştie că se află pe drumul cel bun! ● Excelent arbitrajul debutantului Gheorghe Dragomir din Bucureşti, secundat de M. Buzea (Bucureşti) şi I. Rus (Tg. Mureş). **(Dumitru Graur)**

■

BUCUREŞTI. Dinamo — Gloria Buzău 4—0 (0—0) ● După primele 45 minute de joc, şi chiar după încă 20 din repriza secundă, nici chiar cei mai fideli suporteri ai dinamoviştilor nu credeau să-şi vadă favoriţii de-a dreptul dezlănţuiţi, marcînd gol după gol, îngenunchind o echipă ce se arătase pînă în acel fatidic, pentru ei, minut 65, sigură în apărare şi promptă uneori, pe contraatac (prima mare ocazie de gol a meciului a fost, dealtfel, irosită de masivul Stan în primele secunde de joc) ● În ciuda scorului etapei, cu care au pierdut pe stadionul Dinamo, buzoienii s-au apărat calm, organizat, şi, pînă în minutul 65, au izbutit să menţină egalitatea pe tabela de marcaj ● Semnalul „avalanşei“ de goluri l-a dat Custov (şut cu boltă, din 25 m., prin zid), indiscutabil cel mai bun de pe teren ● Împreună cu Dinu, inspirat trimis în linia de mijloc de către antrenorul Nunweiller, aceşti doi fotbalişti au „tras“ literalmente întreaga echipă după ei, reuşind faze „fierbinţi“ la poarta nu mai puţin inspiratului Cristian ● Celelalte trei goluri (Tevi, Custov, Cheran) au pecetluit un scor prea sever pentru învinşi, gîndindu-ne, mai ales, la cele două-trei ocazii mari „cît roata carului“, ratate nepermis de uşor de quartetul Stan, Neculce, Negoescu, Oprişan, fotbalişti talentaţi dar, duminica trecută, lipsiţi oarecum de şansă ● A arbitrat bine V. Tatar (Hunedoara), ajutat la fel de bine de S. Drăgulici (Drobeta Turnu Severin) şi V. Ciocîlteu (Craiova). **(Cornel Catană)**

■

BACAU: Sport club — C.S. Tîrgovişte 2—0 (1—0). Partidă de slab nivel tehnic şi spectacular, cîştigată pe merit de gazde în faţa unei garnituri care, după isprăvile de la Buzău şi Rîmnicu Vîlcea, s-a prezentat nemulţumitor. Băcăuanii au dominat majoritatea timpului, depăşindu-şi adversarii la toate capitolele şi, mai ales, la cel al dăruirii în joc ● Cele de mai sus nu ne împiedică să spunem că primul gol al partidei s-a înscris în condiţii neregulamentare, tîrgovişteanul Stancu (înlocuitorul lui Coman, cu umărul în ghips) fiind jenat în intervenţia sa de atacantul băcăuan Botez şi împins cu minge cu tot în poartă! Probabil că arbitrul Anderco, în restul meciului corect şi autoritar, a apreciat că mingea depăşise, încă din şutul cu efect al lui Vamanu, linia porţii, dar îl contrazic nu numai desfăşurarea fazei, ci şi propria sa reacţie, fluierul conducătorului jocului auzindu-se abia după consumarea duelului aerian, cîştigat de Botez prin fault! ● Şters atacul formaţiei oaspete şi şters jocul lui Tătaru, schimbat după pauză de antrenorul Proca ● Cu excepţia fazei amintite, Otto Anderco (Satu Mare) a arbitrat bine, ajutat fiind la linie de O. Ştreng (Oradea) şi C. Szilaghi (Baia Mare), corecţi. **(Gheorghe Amuza)**

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cine este Gheorghe Ştefănescu?

La 3 aprilie 1967, cînd a ieșit ultima oară din închisoare, Gheorghe Ștefănescu, gestionarul multimilionar despre care am scris în numărul 35 al revistei, avea 38 de ani, patru clase primare și o dorință pe care o purta în suflet ca pe un portdrapel: să nu mai fie prins. Suferise cinci condamnări penale: pentru lovire, diluare de băuturi și rupere de sigiliu, pentru favorizare de infractori și delapidări, apoi iarăși pentru rupere de sigiliu și diluare de băuturi. Faza de exercițiu trecuse!

Cu aceste atuuri s-a prezentat la Direcția generală a recrutării și repartizării forțelor de muncă. Nu mai știm acum, după atita timp, dacă onorabila direcție a apreciat numărul de patru infracțiuni penale în patrimoniul vinului suficient de mare sau suficient de mic; cert este că după opt zile de la eliberarea sa din închisoare, Gheorghe Ștefănescu primește aici investitura ca vînzător la depozitul de vinuri din Calea Griviței 325, unde soția lui figura ca gestionar.

Din întrebările comisiei de examinare, înainte de încadrare, am reținut-o pe cea principală: „Recepția vinului vărsat. Ce se face cu proba care se ia?" Răspunsul nu este trecut în foaia de concurs. Cunoaștem doar calificativul: Suficient.

Tot în acest an mai au loc două evenimente importante: fiul cel mare al soților Ștefănescu împlinește 17 ani (Mircea), iar cel mic (Gabriel): 12 ani.

● Spre o nouă față socială

Unul dintre cei mai renumiți specialiști români în vinuri, profesorul Cerbu, face următoarea confidență revizorului Lucian Mănescu: „Cu mulți ani în urmă am fost condamnat la moarte. În fața plutonului de execuție, șocul pe care l-am avut atunci, l-am resimțit recent ascultînd faptele de care este învinuit Gheorghe Ștefănescu.

Revizorul Lucian Mănescu: „Gestiunea ținută de Ștefănescu era perfectă. Inventarele, la zi. Controalele periodice și regulate nu puteau remarca nimic. La orice oră din zi și din noapte, calitatea vinului era ireproșabilă. Dovadă că depozitul a fost redeschis: vinul adus de el a fost găsit de specialiști curat și conform facturilor de înregistrare".

Poate cel mai mare escroc al timpurilor din urmă, Gheorghe Ștefănescu a lucrat cu migală și obstinație ca să ajungă la ceea ce a crezut el că înseamnă perfecțiune. Iată cîteva declarații ale vecinilor din blocul 23 de pe strada Dezrobirii nr. 12:

Olga Stoica: „Ne-am mutat în bloc aproximativ în aceeași perioadă. Ne despărțea un perete. Nu eram prieteni. N-aveau prieteni în bloc. Copiii nu ieșeau la joacă cu ceilalți. Nu eram prieteni, dar ne stimam. El, mai ales, era extrem de civilizat și politicos și n-am auzit o dată un cuvînt greu din gura lui. Și era și foarte modest; toți erau modești și copiii cuminți. Ea, soția lui, spăla seara, ieșea la muncă patriotică... O familie cumpătată, fără extravaganțe, și cu simțul măsurii în toate. Am conviețuit 10 ani și n-am observat nici o deosebire între traiul lor și al celorlalți."

Gheorghe Buică, președintele comitetului de bloc: „Cu cîtva timp în urmă am fost invitați toți, toată scara, la botezul nepotului. Nu se mai întîmplase pînă atunci. Au o casă elegantă, care denotă bunăstare, ca și cele trei mașini mici, dar nu ne-am mirat, sînt toți gestionari, tată și fii, și un gestionar, știm cu toții, are un alt standard de viață decît noi, așa că nu ne-am mirat nici cînd fiii s-au mutat fiecare la casa lui, proprietate personală, ne-am spus că au bani de la nuntă, nunțile gestionarilor sînt altfel, și nu ne miram și pentru că în fiecare an veneau cel puțin cîte două controale care se interesau de ei, de la diferite organe, și dacă ei nu descopereau nimic însemna că nu era nimic, cu toate că mulți nu păreau foarte hotărîți să afle ceva. Ca locatari erau model de conduită serioasă, sobră și decentă."

Și părerea unui alt gestionar de vinuri, Ilie Didin: „N-am fost prieteni și poate nici nu ne agream, dar nu pot spune cuvinte urîte despre el. Nu l-a văzut nimeni amețit vreodată sau cu femei. Nu fuma, nu se lăuda, nu mințea, poate în sinea lui nu ne considera egali cu el, dar n-o arăta niciodată și nici concurență neloială nu ne făcea. Nu se amesteca în vorbă și în general nu prea vorbea, răspundea la întrebări, politicos și îndatoritor și atît. Nici o vorbă în plus. Îl ajuta mult și înfățișarea, distinsă, de domn, cu toate că se îmbrăca modest. Părea impunător și nu se arăta decît atunci cînd era absolută nevoie. Chiar dacă se afla în depozit, nu se amesteca, îi lăsa pe ceilalți s-o facă."

● Şi, totuşi, presa...

Singuri ziariștii nu s-au lăsat impresionați de fațada confecționată de redutabilul escroc și în dosarul de cadre întîlnim următoarea adresă venită din parte Direcției generale comerciale a Consiliului popular:

„În urma deselor sesizări primite din partea organelor de presă referitor la depozitul de vinuri din Calea Griviței 325 vă rugăm să urmăriți comportarea vînzătorului Ștefănescu Gheorghe. De asemenea să fie atenționat asupra relațiilor de conviețuire pe care trebuie să le aibă cu locatarii imobilului de la aceeași adresă, urmînd ca în caz de abateri să se ia măsurile ce se impun."

Într-adevăr, în spatele depozitului, acolo unde nu-l mai vedea nimeni, Gheorghe Ștefănescu își permitea luxul să redevină din cînd în cînd bruta pe care afară o reprima. „Cînd i-am zis, scrie Dumitru Ciupitu, că reclamațiile care vin, nu vin decît de la păsările lui, el mi-a spus că lui îi rentează să țină păsări și să țin și eu dacă pot, la care eu am răspuns că se vede că-i rentează și că s-a îngrășat și a făcut burtă mare, moment în care el m-a înjurat și mi-a tras două palme."

Ca și în alte cazuri cînd conducătorii de unități gîndesc „presa zice, presa aude" și de data asta măsura luată în cazul Ștefănescu a fost următoarea recomandare:

„Tovarășul Ștefănescu Gheorghe este salariatul întreprinderii noastre de la 17 aprilie 1967 și în prezent. Pe toată această perioadă, tovarășul a căutat să se achite cu cinste de toate sarcinile trasate. Este un tovarăș muncitor care niciodată nu și-a precupețit timpul liber pentru bunul mers al magazinului. Nu este mîndru și a căutat să-și ajute tovarășii de muncă împărtășindu-le din cunoștințele sale.

Nu a avut lipsă în gestiune. Nu a fost sancționat administrativ. Nu a fost judecat de comisia de judecată din întreprindere. Nu este membru de partid. S-a eliberat prezenta pentru a-i servi la reabilitare."

În baza acestei mostre de formalism, președintele instanței de judecată, Nicolae Chirilă, arestat și el în aceste zile, îi acordă reabilitarea.

Cu reabilitarea în mînă, Gheorghe Ștefănescu se înapoiază la cei ce-au înlesnit-o și le cere înaintarea sa în funcția de gestionar șef la unitatea unde între timp se mai angajaseră cei doi fii și o noră. Firește, acum nu mai exista nici un impediment și Gheorghe Ștefănescu poate absolvi cu foarte bine examenul la care a fost supus și unde a vorbit în mod strălucit la tema „Asigurarea integrității avutului obștesc."

● Se închide cercul vicios

— Tovarășe director, ca șef al Întreprinderii comerciale locale alimentara sector 8, v-ați pus vreodată întrebarea de unde provine faima lui Ștefănescu? Cel mai bun depozit de vinuri din București — de ce el și nu un altul din sectorul dumneavoastră?

— Știam, desigur, că are relații. În toată țara. Trebuia, totuși, ca unul să fie cel mai bun. De ce n-ar fi fost el? Ținea o gestiune perfectă. Inventarele erau făcute la timp. Controlorii îi lăudau marfa și nici unul nu l-a prins o singură dată cu vreo neregulă. N-a cerut niciodată nimic pentru el. Nu s-a plîns că e nedreptățit, n-a reclamat pe nimeni, era conștiincios, îl chemam la 10, el venea, indiferent de ce se întîmpla, la 10 fără un sfert, nu lipsea, nu mințea, nu bea, nu întîrzia, nu se eschiva de la nici un fel de muncă, oricît de grea, da, tovarășe director, da sigur, facem și asta și asta, facem, tovarășe director, ce să-i fi reproșat? Că aducea beneficii, respect?... Ne-a păcălit cumplit. Cumplit ne-a păcălit! Alții se îngîmfează cînd le dai o muncă de conducere, el nu! Noi îl credeam cinstit și în realitate el părea astfel fiindcă nu era prost. Am impresia că știa totul despre psihologia celor care-l analizează. Sau oricum, o intuia. La noi, n-a încercat să mituiască pe nimeni, deși în alte părți a încercat și pare-se a și reușit. Și nici nu cred că era foarte deștept, cît se pricepea să descopere oameni slabi, slăbiciuni omenești. Oamenii care jonglează cu slăbiciunile celorlalți par onești și aparența de onestitate în mîna unui șarlatan este o armă derutantă.

● Din nou o vecină

Ana Pănuș: „Apartamentul nostru se află chiar deasupra lui. Călcam zilnic peste milioanele lui și habar n-aveam. Multe lucruri ne încurcau; de pildă: ținuta lor ireproșabilă în relațiile cu ceilalți. Sau: faptul că ea ținea toată gospodăria deși este bolnavă, foarte grav bolnavă, și nu angaja o femeie. Dar de păcălit nu prea ar fi putut dacă cineva n-ar fi vrut să fie păcălit. Cînd și al doilea băiat și-a cumpărat mașină, și aveau de-acum trei mașini, o parca cu două străzi mai încolo. Asta-i un om cinstit? Într-o dimineață, ies pe balcon să scutur așternuturile; mă uit să nu fie careva dedesubt și ce văd pe balconul lor? Un coș de nuiele, mare. Avem și noi, dar noi ținem în el cartofii. Ei aveau portocale. Obișnuia să dea mese la care invitau fețe subțiri, veneau și cîntăreți și orchestre... Coșuri de portocale? Sigur că e posibil orice și nu poți fi bănuitor pe orice fleac, dacă fleac poate însemna două săptămîni de reparații capitale, cu echipe de meșteri pe care-i aducea el cu mașina, mozaic, gresie, parchete de care n-am mai văzut, faianță scumpă, covoare, adevărate geografii... Au mai fost și alții care m-au întrebat despre ei... În noaptea cutremurului, tot blocul eram afară. Vin doi vlăjgani. Păreau barmani. Ea era singură acasă. Nu ieșise. Vlăjganii dau să intre în bloc. Nu le-am dat voie. Ușile peste tot erau vraiște, lumina nu mergea. Voiau să meargă la ea. I-am lăsat. Au stat o oră și au plecat. Nu mi-au plăcut oamenii ăia. Nu eu aveam căderea să verific ce-au adus sau ce-au cărat de-acolo. Sigur, eu nu pot reclama orice bănuială, nu e sănătos, nu e practic, nu e bine. Dar cînd bănuiala există, tu care vii să mă-ntrebi, astfel de lucruri nu trebuie să-ți fie indiferente. Ultimul care s-a interesat de ei voia să știe numai cîte mașini au, iar eu mi-am bătut gura de pomană. Nu, nu era din cale afară de greu să-ți dai seama că sînt niște oameni necinstiți".

● Fără încheiere

Informațiile pe care le deținem pînă la această oră spun că valoarea obiectelor strînse de Gheorghe Ștefănescu se ridică la peste 15 000 000 lei. Ca să le strîngă, Gheorghe Ștefănescu n-a bruscat, n-a tăiat în stînga și-n dreapta, n-a călcat peste interesele celor din jur, dimpotrivă, a dat, a fost generos, amabil, respectuos, a intrat cu alte cuvinte în hainele unui om respectabil și a vrut și a reușit să fie mai respectabil chiar decît oamenii foarte respectabili. Nu erau hainele lui, cineva i le împrumutase, pentru ca mai tîrziu chiar cel sau cei care i le împrumutaseră să se lamenteze că n-aveau cum descoperi un escroc atît de bine deghizat. După patru condamnări penale pentru învinuiri de delapidare, diluare de vinuri și rupere de sigiliu, Gheorghe Ștefănescu este repartizat tot vînzător de vinuri. E foarte greu să gîndim gîndirea celui care și-a închipuit că după ce a înșelat de patru ori, exact a cincia oară Gheorghe Ștefănescu se va abține.

Nu e cazul să ne prefacem impresionați de capacitatea unui singur om de a strînge 15 000 000 lei într-un interval relativ scurt fără ca semnele exterioare să-l trădeze. Dacă vrem să fim impresionați cu adevărat de ceva, acest ceva se referă la proporțiile fabuloase pe care le poate lua o simplă și aparent nevinovată derogare de la lege.

NICOLAE CRISTACHE ■

Rubrică realizată cu sprijinul Procuraturii Generale și al Inspectoratului General al Miliției.

Prin comportarea sa imorală, Radocea Corneliu s-a exclus ÎN FAPT, din rîndul medicilor. ÎN DREPT urmează, dacă urmează

Iată un caz: M. E., o tînără muncitoare la Fabrica de tricotaje din Brașov, se prezintă — suferindă fiind — la spitalul județean la cabinetul medicului ortoped Corneliu Radocea. Precizăm că în România toate cabinetele medicale sînt proprietate de stat și mai precizăm că misiunea lor este redarea sănătății celor bolnavi. Medicul Radocea execută o radiografie și pacienta pleacă. A doua zi, după rezultat, sosește tatăl bolnavei. Ce i se spune de către medic?

— Să vină personal și urgent la mine, căci este în ultimul hal de bolnavă. Normal, M.E se duce și același doctor îi spune:

— Nu fi îngrijorată, căci nu ești atît de grav bolnavă. Un concediu medical o să-ți dau, totuși. Vii diseară în fața cinematografului „Tineretul" și-ți dau actul.

Seara, în mașina personală retrasă strategic în întuneric, doctorul urcă pacienta în mașină, și o duce la domiciliul lui. Se poate vorbi desigur, și chiar s-a vorbit, de ușurința cu care o femeie matură, pe atunci măritată, s-a urcat în mașina altui bărbat și a acceptat un asemenea „tratament". Să vorbim, atunci. Medicul Radocea „a aranjat treaba" în timpul serviciului. Prin jurămîntul hypocratic, prin vocația lui de medic la 50 de ani era obligat să vadă în M.E. nu o femeie, ci o pacientă. Aceasta este chestiunea esențială. Radocea era angajat la stat, avea obligații precise. Un lucru tot așa de grav, de hidos este că doctorul Radocea a pretins față de M.E. că este necăsătorit și că, după divorțul de soțul ei, o va lua în căsătorie. Aici ne aflăm în fața a ceea ce juridic vorbind se numește șantaj iar omenește se numește murdărie. Căci Radocea Corneliu — ne vine foarte greu să-i spunem medic și sperăm să fim iertați pentru această intenționată omisiune — era și este însurat și are și un copil.

S-a mai născut astfel un copil, pe care Radocea nu-l recunoaște. Urmează un proces la Judecătoria Brașov și, în ciuda expertizei medicale efectuate la Institutul de medicină legală dr. Mina Minovici din București, în ciuda martorilor, M.E. pierde procesul. Este cazul să spunem că secretariatul comitetului municipal de partid Brașov a hotărît s-o ajute pe M.E. să redeschidă procesul și măcar acum să-l cîștige. Căci are probe incontestabile! Culmea cinismului, este că M.E. a fost obligată să plătească și cheltuieli de judecată.

Alt caz. Tot o muncitoare, B.M., de la Fabrica de șuruburi din localitate are un banal accident de muncă și este trimisă — normal — la Radocea Corneliu. Din nou, același procedeu. Din nou în cabinet. Radocea Corneliu — ce om galant și culant! — îi acordă 78 de zile de concediu medical. Din ai cui bani? Din ai statului, căci Radocea economisește banii proprii. Femeia destăinuie totul soțului Valer, aceasta îi înregistrează nefericita mărturisire pe bandă de magnetofon, încearcă să discute cu Radocea, dar acesta nu acceptă. Are, zice el, bani și oameni unde vrei și unde nu vrei, așa că, Valere, du-te acasă și nu mai umbla după dreptate! Omul divorțează — al doilea divorț provocat de Radocea. O altă muncitoare, de la Întreprinderea tipografică Brașov, fiți foarte atenți, tot **muncitoare**, este ademenită în același mod („te fac doamnă doctor"), soțul ei îi surprinde într-o situație lipsită de orice dubii — prudent soțul înșelat și-a luat și martori — și urmează un alt divorț.

La sesizările celor în cauză, Colegiul de partid Brașov a analizat temeinic și principial cazul și a propus organizației de partid a spitalului județean excluderea din rîndurile membrilor de partid a lui Radocea Corneliu. Plenara comitetului de partid a spitalului județean a analizat cu fermitate (atunci) abaterile grele și grave ale lui Radocea și a hotărît, în unanimitate, excluderea sa din rîndurile membrilor de partid. Nici măcar atunci, nici în fața unui noian de probe și dovezi Radocea n-a recunoscut decît parțial. Totala sa lipsă de sinceritate, abaterile de la etica medicală, de la statutul de om, au fost însă prompt sancționate. S-au găsit, chiar și în acea ședință, voci care s-au mirat cu naivitate sau voci care vorbeau de meritele sale. Este corect, desigur, să vorbești și despre merite profesionale dar se cunoșteau și alte abateri ale lui Radocea. Certuri cu colegii, desconsiderarea bolnavilor, neglijență. Era cazul să se discute așa și nu altfel. Dealtfel, tovarășa Maria Cebuc, secretar al comitetului municipal de partid, care a avut amabilitatea să ne faciliteze realizarea anchetei împărtășește acest punct de vedere. Noi, desigur, înțelegem și chiar iubim solidaritatea, dar cînd afirmăm aceasta ne gîndim la solidaritatea în bine, la aceea pentru triumful binelui, al noului, pentru triumful omului nou.

Este firească o primă întrebare, ce face Radocea Corneliu? A fost scos de la spitalul județean și de la Policlinica 1 și activează, să sperăm că aceasta și face, la cabinetul medical al Întreprinderii „Steagul roșu". A fost retrogradat trei gradații, iar Colegiul central al medicilor și farmaciștilor din România l-a blamat public și a prelucrat cazul cu întreg personalul sanitar din țară. Întrebăm: de ce lui Radocea Corneliu nu i s-a desfăcut contractul de muncă (este o sancțiune de la care, din cîte știm, nu face excepție nimeni) și de ce nu a fost scos — măcar pentru o perioadă — din rîndul medicilor? Faptele acestuia sînt deosebit de grave iar măsurile trebuie să fie pe măsură!

EUGEN SECELEANU ■

Rasismul și apartheidul pe banca acuzării mondiale

Nu credem să existe reuniune internațională cu profil social-umanitar în care să nu se folosească prilejul pentru condamnarea unor mari racile ale veacului : rasismul și forma sa cea mai odioasă — apartheidul. Este nevoie de computere pentru a „contabiliza“ intervențiile, rezoluțiile, moțiunile, apelurile, articolele, studiile și volumele dedicate combaterii rasismului și a discriminării rasiale. La 10 decembrie 1973, forul plenar al O.N.U. — Adunarea Generală — a proclamat un Deceniu de luptă împotriva rasismului și discriminării rasiale. Anul acesta a fost pusă în aplicare recomandarea aceluiași for, de proclamare a unui **An de luptă împotriva apartheidului.** Momentul culminant al acțiunilor întreprinse pe planul combaterii acestui flagel l-a constituit însă recenta **Conferință mondială a O.N.U. pentru lupta împotriva rasismului și a discriminării rasiale desfășurată la Geneva,** manifestare urmată de o altă reuniune la nivel neguvernamental, consacrată luptei împotriva apartheidului, ținută tot pe malul Lacului Léman.

Conferința guvernamentală „antirasistă“, cum a denumit-o presa mondială, s-a bucurat de o largă participare și a stimulat cel mai amplu dialog pe tema eradicării „flagelului secolului al XX-lea“. Virtuțile statisticii scutesc de comentarii excesive. Dezbaterea generală din plenara Conferinței a antrenat 127 de oratori, dintre care 99 de miniștri și delegați guvernamentali, 16 reprezentanți ai organelor Națiunilor Unite și ai instituțiilor sale specializate, 4 observatori ai mișcărilor de eliberare națională, un reprezentant al unei organizații interguvernamentale și 7 observatori ai unor organizații neguvernamentale.

Dincolo de statistici se impune însă calitatea dezbaterilor. Fermitatea, vigoarea, patosul care au caracterizat majoritatea intervențiilor au venit să valideze încă o dată însemnătatea unei lupte istorice pe calea edificării unei comunități umane care să trăiască în pace și securitate și care să se întemeieze pe respectarea universală a drepturilor omului. Așa cum arăta, la deschiderea lucrărilor Conferinței, **secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim,** discriminarea rasială reprezintă o primejdie pentru stabilitatea și pacea internațională, atît pe plan umanitar cît și politic ; ea constituie un afront adus umanității și „un obstacol pentru statornicirea unei lumi mai echitabile și mai pașnice“. Lupta antirasistă este multidimensională, preciza **M'Bow, directorul general al UNESCO.** Ea nu vizează doar sfera politicului, economicului și socialului, ci interesează, deopotrivă, știința, cultura, educația și informația. Atacul împotriva rasismului trebuie să fie interdisciplinar, să demaște această racilă sub toate formele sale, pe orice teren. „Lupta pentru drepturile omului este indivizibilă“, a spus M'Bow, iar „progresul omenirii va fi vulnerabil dacă nu va fi însoțit de înflorirea unei etici a solidarității, ci, dimpotrivă, va fi veștejit de ascensiunea unor prejudecăți ivite din întunericul conștiințelor și manipulate de interese egoiste“.

Contextul real al acestei lupte este însă și mai vast. Așa cum se proclamă în documentele O.N.U. privind noua ordine economică internațională, trebuie să se depună toate eforturile posibile pentru a fi curmate toate formele de ocupație străină, de discriminare rasială, de apartheid, de dominație și exploatare colonială, neocolonială și străină. În alte documente s-a evidențiat faptul că persistența colonialismului, a agresiunii, amenințările împotriva suveranității naționale, ocupația străină, discriminarea rasială și apartheidul, precum și imperialismul, „sub toate formele lor, continuă să exercite o influență nefastă asupra situației sociale în lume“.

Diverse în formă, dar deseori și în conținut, replicile statelor în fața acestei situații au fost prompte și, în frecvente cazuri, stigmatizatoare.

Delegația greacă a citat cuvintele rostite acum 2500 de ani de Pericle: „Egalitatea este principiul fundamental al democrației“. Dar înfăptuirea egalității presupune acțiuni practice și nu dezbateri academice și teoretice, a precizat aceeași delegație. Este necesară o luptă susținută pentru cucerirea libertății și demnității umane, a spus Leslie Harriman din Nigeria, care a evocat în termeni vibranți sacrificiile și eroismul unor mari militanți împotriva rasismului, în galeria cărora figurează, la loc de frunte : Mahatma Gandhi, W.E.B. du Bois, Martin Luther King, Paul Robeson, Kwame Nkrumah, Franz Fanon, Marons Garvey, George Fadmore, Steven Biko, Robert Sobukwe, precum și numeroși alți martiri care și-au jertfit viața pentru eliberarea Africii de Sud.

Conferința antirasistă s-a încheiat, după cum se știe, **prin adoptarea unei Declarații și a unui Program de acțiune.** Climatul politic nu a permis însușirea prin consens a acestor documente, cu participarea tuturor statelor reprezentate la Conferința mondială. Cu toate acestea, **documentele amintite au o mare valoare politică. Ele proclamă în mod solemn că orice doctrină a superiorității rasiale este științific falsă, condamnabilă moralmente, iar pe plan social este nedreaptă și periculoasă și nu are nici cea mai mică justificare. În documente se prevede fără echivoc că „toate popoarele și toate grupurile umane au contribuit la progresul civilizației și al culturilor care constituie patrimoniul comun al omenirii“.** Planul de acțiune conține numeroase propuneri de măsuri menite să ducă la eradicarea cu desăvîrșire a rasismului și a apartheidului.

România a avut o participare activă la Conferința mondială. **Așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, „România sprijină activ lupta popoarelor din Rhodesia și Namibia pentru libertate și independență națională, precum și lupta populației majoritare din Republica Sud-Africană împotriva politicii rasiste și de apartheid“. Poziția țării noastre dobîndește o rezonanță deosebită în etapa actuală cînd problema independenței Namibiei a intrat într-o fază nouă, decisivă, cînd se dau grele lovituri ultimelor vestigii ale colonialismului și rasismului.**

Delegația română la Conferința mondială de la Geneva, condusă de ambasadorul Petre Tănăsie, a expus pe larg punctul de vedere românesc asupra problematicii discutate și a reafirmat întregul sprijin politic, diplomatic, moral și material acordat de țara noastră luptei împotriva colonialismului și rasismului. Solidaritatea militantă a poporului român cu lupta de eliberare națională a popoarelor s-a bucurat de o largă apreciere și audiență la Conferința mondială.

România deține președinția unui important organ al Națiunilor Unite — Comisia dezvoltării sociale — funcție încredințată reprezentantului român, Ioan Voicu. În această calitate, reprezentantul țării noastre a adus în atenția Conferinței mondiale de la Geneva tema „Cerințele și aspirațiile tineretului“, care are la origină o cunoscută inițiativă românească privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. În cadrul acestei teme, care va fi examinată și la apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U., este abordată, între altele, necesitatea sprijinirii tineretului în lupta împotriva rasismului, apartheidului și a tuturor formelor politicii de opresiune și exploatare, care compromit grav acțiunile menite să ducă la satisfacerea cerințelor și năzuințelor tineretului. A fost evocată, de asemenea, problema ocrotirii drepturilor muncitorilor migranți, subiect dezbătut de O.N.U., la care este coautoare și România. Aspectele amintite și-au găsit reflectarea corespunzătoare în documentele finale ale Conferinței de luptă împotriva rasismului și discriminării rasiale.

Moment de referință în istoria diplomatică, Conferința mondială antirasistă de la Geneva se va impune ca un jalon semnificativ în lupta solidară a popoarelor pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, întemeiate ferm pe normele justiției și echității, pe comandamentele egalității și demnității umane.

I.V. BRÂNEANU ■

Imagine elocventă pentru metodele brutale folosite de cei ce practică discriminarea rasială

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Un mister elucidat

S-a vorbit foarte mult despre misterul din Triunghiul Bermudelor. Adio, bază a farfuriilor zburătoare, adio, falie „spațiu timp“ sau laseri atmosferici. Programul internațional, la care participă S.U.A., U.R.S.S., Franța, Marea Britanie, Canada, după doi ani de cercetări intense, cu aparatură ultramodernă și ultracostisitoare a ajuns la concluzia că nu există nici un mister în Triunghiul Bermudelor. În această zonă, ca și în altele de fapt, se formează niște vîrtejuri uriașe, cu un diametru de 150—200 km și adînci de un kilometru și jumătate, aspirînd tot ceea ce întîlnesc în cale. O problemă rezolvată. Printre cele nerezolvate se numără și aceea în care sînt personaje niște

● Delfini sinucigași

Bancuri de delfini se îndreaptă spre plaja aflată în apropierea localității senegaleze Yoff. Zadarnice sînt încercările locuitorilor de a-i salva aruncîndu-i în mare. De fiecare dată mamiferele marine se reîntorc pe plajă. Pentru ihtiologi aceste cazuri de sinucidere în masă reprezintă un fenomen straniu. Se pare că delfinii, dispunînd de un „radar“ natural, sînt influențați de iradiațiile radarelor de pe aeroportul din apropierea orașului. O zburătoare argintie se desprinde de pe pămînt și alte zburătoare argintii îi ies în întîmpinare din ocean, fără să-și prevadă căderea.

● Natura sub asediu

Revoluția industrială, atît de caracteristică secolului XX, aduce cu sine, după cum se știe, și mari neajunsuri : poluarea atmosferei cu gaz carbonic. Astfel, s-a intervenit brutal în legile naturii dereglîndu-se complexitatea schimburilor între atmosferă, ocean și biosferă. Rezultatul : creșterea cu 10 la sută a bioxidului de carbon din atmosferă. Consecințele : transformarea în deșert a unor zone imense, diminuarea și apoi dispariția productivității biologice a mării, topirea parțială a ghețurilor mării, fenomen cu consecințe imprevizibile. Oamenii de știință de diferite specialități colaborează pentru a rezolva problema dar este remarcabilă activitatea tuturor oamenilor îndreptată spre același scop, apărarea naturii ambiante. Această opțiune s-a concretizat și printr-un

● Monument al protestului

Studenții din orașul japonez Kamakura au inițiat o campanie de combatere a poluării mediului urban. În acest scop au strîns de pe străzile și din piețele orașului, 40 000 de cutii metalice pentru băuturi. Pentru a-și avertiza concetățenii asupra pericolului poluării, studenții au ridicat din miile de cutii goale un monument înalt de cinci metri. Un uriaș monument și funerar și caricatural care, fără a avea vreo legătură cu arta, arată proporțiile pe care le-a luat îngrijorarea (și) a tinerelor generații cu privire la viitorul lor.

● Mica torpilă albastră

În Oceanul Indian și Pacific trăiește un animal ce cîntărește doar 50 grame și cu tentacule de 10 centimetri lungime. Este temuta caracatiță albastră. Temută, deoarece caracatița cu inele albastre conține atîta otravă încît poate ucide 10 (zece) oameni în cîteva secunde. Apare dovada clară că dimensiunile și greutatea sînt fără importanță atunci cînd faci rău. În cazul caracatiței, culoarea albastru fosforescent te avertizează că ești în pericol și este bine să mai renunți la scăldat. Dar nu întotdeauna culoarea salvează. Căci sînt și

● Culori ale morții

Savanții australieni au descoperit (în fine !) cel mai veninos șarpe din lume. Șarpele feroce (denumire populară !) are doi metri lungime, corpul său este brun iar culoarea capului de un brun închis. Semnalmentele lui nu ies din comun, în schimb veninul său este de 300 de ori mai puternic decît al șarpelui cu clopoței, de 20 de ori decît al cobrei indiene și de 4 ori mai otrăvitor decît al taipanului australian.

Există, iată, și un campionat al veninurilor.

I. GRECU ■

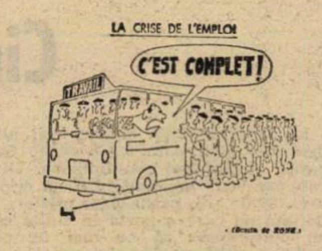

O realitate a lumii capitaliste pe care presa occidentală o semnalează cu o frecvență tot mai mare : absența locurilor de muncă. Recent, ziarul „LE MONDE“ — din care reproducem această imagine grăitoare pentru amploarea fenomenului semnalat — scria că numărul șomerilor din țările membre ale Pieței comune a crescut de la 5 568 000 în luna iunie, la 5 857 000 în iulie, ceea ce reprezintă 5,5 la sută din întreaga forță de muncă a „celor nouă“.

Colaboratori de nădejde în prospectarea minereurilor: cîinii-geologi

După cîini de vînătoare, cîini polițiști, cîini vameși și antidrog, finlandezii au descoperit acum cîinii-geologi, capabili să prospecteze terenul cu mult mai mult fler decît specialiști încărunțiți în această profesie. Mirosul excelent al acestui animal îi permite să înlocuiască studiul vizual al terenului. Pentru că este cunoscut faptul, prospectarea geologică nu se face „cu ajutorului nasului“, ci mai ales prin cercetare vizuală și prin colectare de eșantioane. Sînt posibile acum, desigur, și reperări aeriene, sondaje radio și utilizarea tuturor tehnicilor de analiză la distanță sau la fața locului furnizate de progresul considerabil al științei. Dar, la nivel local mai cu seamă, cercetarea s-a făcut totdeauna direct, și pe teren și-au dovedit cîinii finlandezi utilitatea. În aflarea tainelor pămîntului ei s-au dovedit adesea mult superiori omului, mai cu seamă în depistarea minereurilor de sulf existente în regiuni împădurite sau cu vegetație abundentă. În urmă cu cîțiva ani, o primă experiență în acest sens a fost efectuată la Virtasalmi, pe un teren de 900 de hectare. În cursul testului, cîinele a găsit 1 330 de roci conținînd sulfuri, în timp ce prospectorul nu a găsit mai mult de 270, adică de cinci ori mai puține. Pentru a proba dacă, pe teren, cîinii identifică toate acele minerale conținînd sulfuri, specialiștii finlandezi au amenajat, la 35 de kilometri de Helsinki, un teren experimental, pentru a verifica calitățile de prospector ale cîinelui lup, capabil să discearnă mirosurile chiar la adîncimi de 15 m. Pe o suprafață de 5 000 m pătrați s-au împrăștiat la întîmplare eșantioane avînd la bază piatră ponce, impregnată cu diferite gaze, precum și eșantioane netratate, ca și bucăți de minereu natural conținînd sulfuri.

Haka, un cîine ciobănesc de 5 ani, a obținut rezultate de-a dreptul sclipitoare la acest examen de geolog: lui i-a trebuit foarte puțin timp pentru a găsi 9 din cele 10 eșantioane tratate cu hidrogen sulfurat, 8 din cele 10 eșantioane tratate cu anhidridă sulfuroasă și toate minereurile naturale. Nu a reacționat față de nici una din pietrele netratate. Experiențele, care au continuat și în alte etape, au dovedit pe deplin că, antrenați pentru prospectare geologică, cîinii reacționează cu o extraordinară sensibilitate la cele mai mici emanații de minereuri avînd în compoziție compuși ai sulfului. Ei repereazǎ toate minereurile naturale conținînd această substanță, calitate ce justifică din plin folosirea lor în căutarea acelor minereuri nu numai în Finlanda, ci și în U.R.S.S. și Suedia. Experiențe încheiate cu succes au fost făcute și pentru descoperirea unor minereuri cu conținut de cupru, fier, plumb și alte metale .

Haka, cîinele-geolog căutînd minereurile de sulf împrăștiate de prospectori pe terenul special amenajat pentru a testa înzestrarea cu totul remarcabilă a cîinelui în depistarea rapidă și totală a mostrelor avute în vedere

racul

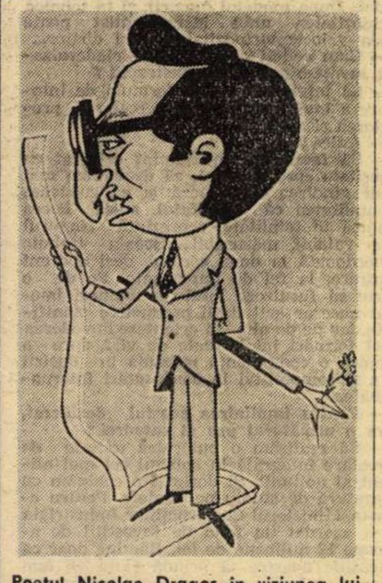

Poetul Nicolae Dragoș in viziunea lui
AI. CLENCIU

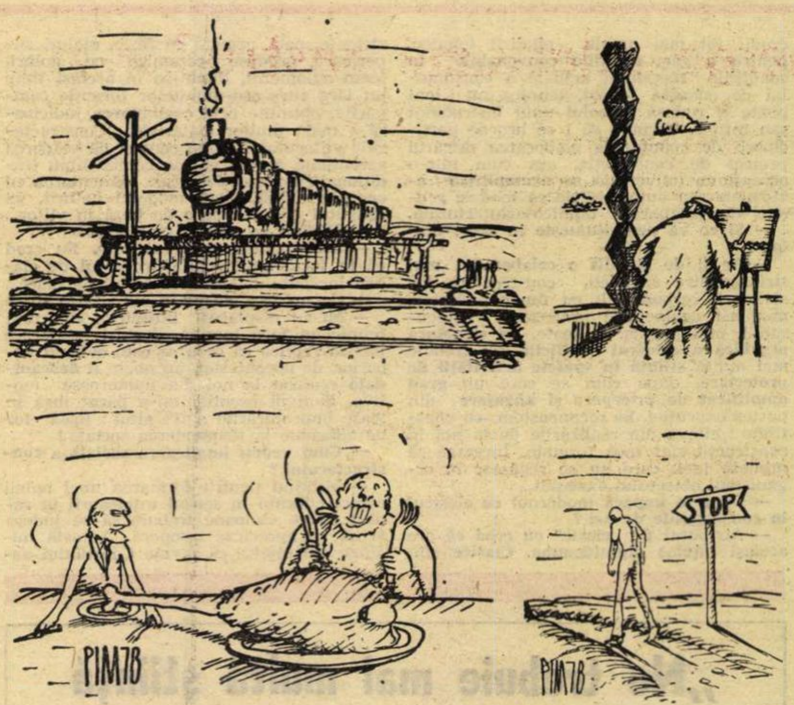

MIHAI PINZARU-PIM

Scurt, foarte scurt

— Și vreți să vă angajați ca pitic la circul nostru ? Păi, văd că aveți o constituție normală...

— Nu-i nimic, spuneți publicului că sînt cel mai mare pitic din lume.

Doi pești micuți și roșii se plimbau intr-un acvariu. O dată într-o direcție, o dată in cealaltă direcție.

Unul dintre ei se opri și-l întrebă pe celălalt :

— Și miine ce facem ?

— Știi că femeile trăiesc mai mult decit bărbații ?

— Da. Mai ales văduvele.

— Nu știi de ce a murit Ionescu ?

— Nu se știe.

— Curios om a fost Ionescu. În viață nimeni n-a știut de ce a trăit, iar acum nimeni nu știe de ce a murit.

— Doresc o cremă de ghete !

— Pentru ce pantofi ?

— Numărul 26.

— De ce pleci și anul ăsta la Veneția, doar ai fost și anul trecut.

— Da, dar acum plec cu mașina. Anul trecut străzile erau pline cu apă.

— Vreți să-l anunțați pe decan că profesorul Kriszopoprilszky Prstlemocivi dorește să-i vorbească ?

— Fiți sigur că o să-mi dau toată silința.

Cîte ceva despre...

Ban

Banul — spune-o zicătoare —
După felul cum e scos,
Ori miroase a sudoare
Ori e fără de miros.

Ghișeu

Este-o gaură in zid
Așezată evident.
Are-n față un timid
Și in spate-un insolent.

Cal

De-acest prieten minunat
Vor spune miine cronicarii
Că omul l-a exterminat
Ca să-i rămînă ochelarii.

Plocon

Moștenit din vechea eră
E un dar ce umilește
Și pe cel care-l oferă
Și pe cel care-l primește.

Incinta tribunalului

Săli aglomerate
De impricinați :
Unii au dreptate
Alții.... avocați.

ȘTEFAN TROPCEA

Un caz absurd

Ea, gestionară, iar el, impiegat de mișcare. Dragostea lor curată ca diamantul se mișca (operațiune coordonată de Ilie Popescu) intr-un echilibru desăvirșit, intre debite și credite (manevrate cu acte in regulă de către Daniela Popescu, gestionară la bufetul **Podu-Birsei** din Bod).

Din nefericire, regulile jocului nu au fost respectate : Daniela Popescu a lăsat baltă debitele și creditele, promovind in sectorul **mișcare**, iar impiegatul a abandonat paleta și fanionul și a trecut in spatele tejghelei, navigind absurd contra cursului normal al căsniciei și normelor legale. Astfel, destinul i-a impins ferm printre articolele Codului penal cu umbră din belșug, precipitații lacrimogene tardive, și, cum se mai zice, sloiuri și gheață la mal.

Lovitura de incepere a fost executată de Daniela : după ce a făcut monetarul la bufetul **Podu-Birsei**, a schimbat macazul spre sediul cooperației de consum, pentru a depune la casierie banii rezultați din vinzări. Avind grave lipsuri in materie de topografie, a luat azimutul greșit, a încurcat străzile și a nimerit... tocmai in comuna Turcinești-Gorj, unde s-a intreținut cordial cu soacra, făcind un foarte bogat schimb de impresii, in cursul cărora s-au proferat excelente trimiteri pe adresele mamelor proprii. S-au imbrățișat indelung (abia au reușit vecinii să le despartă) și și-au promis că se vor mai intîlni. Daniela a greșit din nou azimutul și a plecat prin diverse orașe, îmbogățindu-și corespunzător cultura generală, adăugind noi cunoștințe, din domenii variate, pină la epuizarea fondului monetarului.

Rămas pe linia a doua, Ilie Popescu a confundat halta cu bufetul, activînd pe incredere și cuvint de onoare in ramura profesională a soției, fără ca factorii de conducere ai cooperației de consum din localitate să ia vreo măsură de interdicție. Așadar, s-a pus — trup, suflet și halat — in slujba cooperației locale, contribuind rapid la ridicarea bunei dispoziții a consumatorilor din Bod. În privința banilor rezultați din încasări, Ilie Popescu a manifestat aceeași dezorientare pe care o dovedise și soția : în loc să-i depună la casieria cooperativei, i-a vărsat în șifonierul din locuința sa. Apoi a luat și el azimutul către Turcinești-Gorj, acasă la **muica !**

Istovită fizic și demoralizată financiar, după zece zile, Daniela a avut motive obiective să descifreze corect busola, revenind la Bod in sinul apartamentului (căci familia era in pom). Aici s-a reprofilat, acționind in arheologie. După o sumedenie de săpături, s-a ales cu o nouă descoperire : banii din incasările efectuate de Ilie Popescu. Reușita descoperirii a fost urmată de o serie de comunicări de sezon, contracost, la magazinele de imbrăcăminte și incălțăminte, plus o excursie pe banii statului către localitatea in care domicilia aceeași soacră pe care o vizitase, atit de furtunos, cu puțin timp in urmă.

Ilie Popescu, după ce și-a vizitat neamurile, a manevrat către Bod, s-a salutat din mers cu soția și s-a... crucit acasă cind a aflat că ascunzătoarea cu banii din încasări a fost devalizată. Altă mișcare nu a mai putut face : a fost oprit la semnal de organele de miliție și parcat pe linie moartă (iar ulterior, scos de sub invinuire). În același triaj a fost transportată și soția, ea va staționa mai mult timp, suferind o revizie mai indelungată.

ION TIPSIE

Veniți urgent, frigiderul defect — Stop!
Aduceți-l personal — Stop!
Plus alte stopuri în serviciile către populație

Am folosit, firesc, telefonul ; un mijloc comod, rapid și chiar eficient după indicațiile oferite de un ghid al Uniunii cooperativelor meșteșugărești. Am sunat intii la dispeceratul cooperativei metalo-casnica : am un frigider cu absorbție defect, așa și pe dincolo... Se poate repara — mi se răspunde — adresați-vă unității din Calea Vitan 273, la telefonul numărul... M-am adresat. Da, vocea este politicoasă, se poate repara. Dacă stați astăzi acasă trece cineva pe la dumneavoastră, avem un băiat cu motoretă. După ora 17 este bine ? întreb. Cum după 17, ce omul nostru n-are și el 8 ore de muncă ? ! Pînă la 16 poate veni. Dacă nu puteți fi acasă demontați agregatul și venit cu el aici, oricum trebuie să veniți cu el la noi. Parcă spuneați că poate veni cineva să-l repare acasă sau să-l ia, zic. Nu m-ați înțeles : avem un băiat cu motoretă care vine acasă, vă demontează agregatul și dumneavoastră il aduceți la noi, il reparăm și gata. Cum adică ? întreb nedumerit. Adică veniți și-l luați inapoi, trece băiatul și vi-l montează.

Am simțit că e ceva în neregulă in conversația noastră. Plutea, ca să mă exprim elegant, un fel de absurd. Am insistat la telefon, amintind despre rostul serviciilor la domiciliu, despre transportul cu mașinile unităților — informații despre toate acestea, despre faptul că ar fi existat, aveam cu duiumul — din chiar amintitul ghid, dar am făcut o treabă inutilă. Într-un tîrziu am fost intrebat : ascultă tovarășe, dumneata chiar ai de reparat un frigider ? Dar dumneavoastră chiar reparați frigidere ? am zis eu.

Ultima frază rostită dincolo nu mai avea nimic politicos.

Cooperativa metalo-casnica, în al cărei domeniu de activitate ne-am desfășurat ancheta noastră, reprezintă un prezumtiv total de acțiune în gospodăria omului de circa 70 la sută : frigider, mașină de spălat rufe, radiator sau plită electrică, aparat de uscat părul, mașină de cusut, obiecte mărunte electrocasnice etc. Se cuvine deci ca sensul activității meșteșugarilor să fie dirijat cu precădere spre întreținerea și repararea tuturor acestor obiecte care oferă comodități necesare la casa omului modern. De la președintele cooperativei, tovarășul Ion Popa, aflăm lucruri imbucurătoare în acest sens. Începind din anul trecut au fost create pe lingă unitățile existente, în fiecare sector al Capitalei, cîte o unitate complexă cu specialiști din mai multe domenii de activitate. În luna aceasta, pentru activitate oarecum sezonieră, a fost întărit cu cadre noi corpul de specialiști in domeniul instalațiilor automate de încălzit. De fapt, numărul meșteșugarilor a crescut în toate compartimentele : față de anul trecut sint mai mulți cu circa 20 la sută fiindcă aceasta este realitatea, în comerț și deci și la cumpărător a crescut numărul aparatelor și instalațiilor care facilitează munca casnică. Se mai poate vorbi despre un mare sortiment de obiecte create de meșteșugarii cooperativei — lustre, mobilă modulată (a existat și un concurs de creație pentru cele mai frumoase modele) elemente decorative — și oferite celor dornici la comandă, prin magazine de prezentare. În Calea Griviței la nr. 41 există un asemenea magazin. Producția de mărfuri de întîmpinare, așa se numesc datorită ideii de a veni în întîmpinarea gusturilor și cerințelor publicului, va fi mai mare în luna aceasta cu 40 la sută față de luna trecută.

Sigur, toate acestea sînt bune și în mod normal conduc spre concluzia că exemplul dat la început reprezintă un accident. Nu este însă un accident. La nivelul mărunt, dar cît se poate de direct, al activității de deservire a populației, fapte regretabile se intilnesc destule și constituie adesea un blam la adresa colectivului de meșteșugari. Vasile Covaleac din comuna Voluntari a cumpărat un frigider care după 6 luni s-a defectat. S-a adresat cooperativei și a fost îndrumat să meargă la unitatea nr. 80 din Giulești. Rețineți, din Voluntari tocmai in Giulești. Dar aceasta nu înseamnă incă nimic. Iată ce declară nenorocosul posesor de frigider defect: „Pe 1 august m-am prezentat la unitatea de reparații și mi s-a spus să aștept acasă pe 3 și pe 4 august. N-a venit nimeni. Pe data de 5 august am dat telefon, mi s-a spus că vine. Pe 7 august am dat telefon, iar pe 9 m-am dus personal la cooperativă și mi-au spus să dau din nou adresa că s-a pierdut. Apoi am așteptat pe 10, 11 și 12 august. Nimic."

Într-un registru de reclamații scrise se notează pentru Ion Vișineanu din Aleea Izvorul Oltului nr. 1 că da, petentul a avut dreptate, cooperatorul Viorel Niculescu l-a înșelat cu 200 de lei sumă care se rambursează. Și atita tot.

Încă un exemplu : Sun la unitatea din Bulevarnul Ilie Pintilie nr. 3, specializată în repararea mașinilor de cusut. Am o mașină de cusut marca Veronica zic eu, care nu funcționează bine, este in termenul de garanție. Perfect, răspunde o voce de femeie. Scoateți capul mașinii și aduceți-l la noi. Cum să-l scot, că nu știu, mă scuz cu oarecare timiditate. Ei, asta-i ! Simplu: luați o, **șurupelniță**, o **șurupelniță** nu ? Știți ce-i aia, și desfaceți capul de acolo din spate. Nu știu ce-i aia o **șurupelniță** și îi amintesc de certificatul de garanție in care se află tipărite cuvintele : **„Repararea mașinii se va face la domiciliul cumpărătorului, iar costul transportului privește unitatea de deservire in cazul cînd operația nu se poate face la domiciliul cumpărătorului și se face in atelierul unității de deservire."** Știm noi ce scrie, zice, dar există o lege care spune că dacă obiectul nu are 20 de kilograme vine omul cu el în brațe.

Legea la care se referea tovarășa este de fapt un H.C.M., poartă numărul 753/1965 și prevede că alături de numeroase alte obiecte aflate în garanție mașina de cusut trebuie transportată la unitatea de deservire pe spezele acesteia. Derogarea amintită se referă numai la aparatele de radio care nu depășesc greutatea de 17 kilograme.

Sosesc la sediul unității la ora 16, ora deschiderii și aștept impreună cu Viorel Sudedan din strada Octav Cocărăscu, un cetățean cu o mașină de cusut în brațe. La ora 16,35 vine lucrătorul Valeriu Faur. Repară mașina destul de repede dar nu pare afectat de întirzierea de la program. Explică calm : **„sint singurul in toată Capitala".** Cu alte cuvinte, cei din iur trebuie să se poarte cu dinsul aidoma cu ouăle crude. Mai discutăm de una, de alta și iată că apare un alt solicitant. Este Marin Cotece din comuna Dobroiești. Are o mașină de cusut defectă. E in garanție ? Nu, că o am de doi ani. Atunci nu o pot repara, i se răspunde. Eu, zice mai departe Valeriu Faur, lucrez numai pentru garanție. Vino mata pe 15, cind sosește colegul din concediu. Chiar să vreau, n-am voie să mă amestec.

Solicitantul pleacă stupefiat ; mărturisesc că nici mie nu-mi este ușor să nu rămîn interzis în fața acestor reguli de bună deservire.

În afara lipsei de disciplină elementară sau de probitate profesională a unor cooperatori, acest gen de nereguli își au explicația și intr-o anumită atitudine a conducerii cooperativei față de susținerea obiectivelor activității generale. Din volumul producției marfă — după cum declară nu fără mindrie chiar președintele cooperativei — mai mult de jumătate este realizat pe seama unei producții de serie destinată valorificării prin unitățile comerțului. Procentul rămas este impărțit la rindu-i intre mărfurile realizate pentru comerțul de intimpinare și deservire pură. Nu spune nimeni că harnicii meșteșugari să nu-și manifeste talentele, dar se pare că deservirea propriu-zisă nu este incă prioritară așa cum o cere insuși statutul de funcționare al cooperativei. Noutățile și inițiativele apărute in ultima vreme in cooperativă privesc mai mult sectorul productiv, iar despre unele dintre ele se face mult caz și cind nu este prea mare nevoie. Recent a fost creată aici așa zisă pelerina de ploaie, de fapt o bucată mare de plastic subțire decupat după un anumit tipic și destinat a fi vindut pe vreo citiva lei la stadioane în zilele cu ploaie și suporteri fără umbrele. O idee care l-ar face invidios pină și pe Ostap Bender.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Ne trebuie mai multă știință în spatele activității de proiectare“

Prof. univ. ing. Mircea Mihailescu, n. 1920 la Brașov. Promotor al Școlii românești de învelitori subțiri din beton armat. A absolvit Facultatea de construcții din Bucuresti, în 1944. Carieră universitară la București, Cluj-Napoca și 19 ani de producție în cercetare și proiectare. A elaborat peste 150 de lucrări științifice, publicate în țară și străinătate. A participat la elaborarea Manualului pentru calculul construcțiilor. În 1957 i-a fost decernat Premiul Aurel Vlaicu al Academiei Republicii Socialiste România pentru lucrarea Învelitori subțiri de beton armat. **E discipol al marelui profesor Mihai Hanganu.**

— E vacanță și vă caut de o lună de zile acasă. Fără succes !

— Abia m-am întors din China. Am însoțit o delegație de specialiști români în domeniul construcțiilor, într-o vizită documentară de o utilitate cu totul și cu totul deosebită...

— Știu că aveți și o lucrare tradusă în limba chineză...

— Da, pe la începutul anului '50 una din lucrările mele despre învelitori subțiri din beton armat a fost tradusă în China, bucurîndu-se din cîte am aflat de un larg interes în rîndul specialiștilor chinezi. Învelitorile subțiri erau atunci la începuturile aplicative.

— Ce sînt învelitorile subțiri ?

— Sînt structuri spațiale curbe subțiri, care se pretează la acoperirea unor suprafețe mari.

— Și cum v-ați interesat atît de mult și, zic eu, definitiv de ele ?

— Am avut o mare șansă : să fiu elev al marelui și regretatului om de știință român Mihai Hanganu, unul din părinții școlii românești de betoane, iar apoi să fiu reținut de el la facultate. Asta era prin 1944....

— Ce v-a adus anul 1978 ?

— Poate cele mai mari satisfacții din cariera mea, care numără 34 de ani. Am participat cu unele comunicări științifice la Congresul Federației Internaționale a Precomprimării (F.I.P.) de la Londra, și la Congresul Asociației Internaționale a structurilor sub formă de învelitori subțiri de la Alma-Ata. Apoi au prins contur în străinătate cîteva proiecte ale colectivului nostru. În Libia, la Tripoli, sînt deja locuite o serie din cele 5 tipuri de blocuri proiectate de noi în stil arab, ia Seik Said în Siria, e în plină construcție o fabrică de ciment, iar din Algeria am primit comandă să colaborăm la proiectul pentru o universitate...

— În țară, ce ați construit ?

— De pildă, gara Predeal, acoperișul Fabricii de melană Săvinești, decantoarele din Pitești și Năvadori, Depoul de locomotive din Brașov, Pavilionul expozițional din Cluj-Napoca, Piața agroalimentară și Sala de gimnastică din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej...

— ...Deci, într-un fel ați pus umărul la pregătirea medaliilor obținute de Nadia la Montreal !

— Da, e o satisfacție în plus...

— Iubiți sportul ?

— Mult. El constituie, prin organizarea manifestărilor și obiectivitatea arbitrilor, un model pentru competițiile tehnice. În ceea ce mă privește, eu consider sportul individual ca o condiție a formei intelectuale...

— Ce înseamnă meseria de constructor ?

— Mă socot printre profesioniștii pentru care a construi semnifică, mai presus de orice, un act creativ : transpunerea în spațiul fizic a unor idei de valoare astfel încît edificiile să reprezinte victoria rațiunii în favoarea umanității.

— Ce ințelegeți prin „idei de valoare“.

— Violet le Duc, criticul, denunțînd manierismul ornamental în arhitectură, a arătat că în spatele său se ascunde întotdeauna lipsa unor idei de calitate...

— Ce este curajul ?

— Curajul ? Cînd totul este calculat, teoria pusă de acord cu datele experimentale, **curajul** se confundă cu **încrederea** în a putea înfăptui un **lucru nou,** niciodată realizat pînă atunci. Desigur, această atitudine implică un coeficient de risc, astăzi de ordinul a cel mult 15 la sută. Dar să cădem de acord : lipsa riscului exclude cîștigul, adică obținerea avantajelor materiale și morale pe care le anunță o anumită propunere ! În construcții, riscul indică aspecte diferite de cele care privesc alte domenii tehnice de activitate : orice edificiu reprezintă deocamdată un **unicat** la scara și în condițiile de realizare specifice lui, pentru care rămîne de neconceput să se efectueze experimente la mărimea naturală care să evidențieze integral calitățile reale așa cum se poate imagina în sectorul bunurilor de larg consum sau al obiectelor speciale de tipul automobilelor, avioanelor, trenurilor, unde prototipurile sînt larg investigate înainte de a fi puse în circulație. Dar **curajul tehnic** ține de obligația profesională, după cum mi se pare firesc că societatea beneficiară a avantajelor create prin tehnică să subscrie la riscurile inerente acestui tip de activitate.

— Cum vedeți dialogul constructor-arhitect ?

— Nu poate fi decît de cooperare în echipa care și-a asumat răspunderea jocului pe întreg spațiul construcțiilor. Evident, constructorul este cu precădere specialist în probleme de rezistență, arhitectului revenindu-i în principal misiunea de a corela datele și ideile în vederea precizării soluțiilor care să satisfacă opțional parametrii funcționali și constructivi. Tendințele celor două specialități nu sînt contradictorii. În ultimul timp, în acest dialog, se acordă un credit tot mai amplu gîndirii tehnice, pentru a găsi soluțiile convenabile în condițiile recesiunii actuale a consumului de energie. Astăzi, tehnica nu mai poate fi redusă la rolul unui instrument sau mijloc. Trebuie să i se acorde participare de coautor la elaborarea oricărui proiect de construcție, așa cum într-o accepțiune universală se exemplifică avioanele sau automobilele ca modele reușite de colaborare tehnico-arhitecturală.

— Și ce vă nemulțumește în acest dialog ?

— Ar fi de **stabilit o colaborare mai strînsă** între arhitecți, constructori, instalatori, responsabili cu funcționalitatea, membrii echipei de proiectare, responsabili, mai presus de toate, **cu structura organică a oricărui edificiu.** Ne trebuie mai multă **știință în spatele activității de proiectare,** după cum se cere un **grad amplificat de pricepere și angajare** din partea execuției. Să recunoaștem cu onestitate : cîteva din realizările de la noi în construcții sînt încă formale. Încearcă să mimeze idei, care nu se regăsesc în organismul obiectului executat...

— Cum se împacă modernul **cu** clasicul **în construcțiile de azi ?**

— Atributul de „clasic“ eu cred că are același înțeles dintotdeauna. **Clasice** sînt edificiile structurate organic pentru a îndeplini cu un efort social minim cele două condiții intim conjugate : de **funcționalitate și de rezistență.** In opoziție, pentru mine **modern** rămîne sinonim cu **formal** și se referă la „pastișele“ clădite la umbra marilor prototipuri. Clasicul nu se confundă cu dogmaticul și nici modernul cu noul. Astăzi, o idee bună străbate în cel mult 10 ani toate continentele, depășind astfel tinerețea.

— Ce direcții se întrevăd în construcția locuințelor omului modern ?

— Spațiul de viață, casa omului modern, va trebui să fie mai confortabil. Suprafața minimă pe om e în continuă creștere. E firesc. Trebuie să țină seama de înzestrarea cu mobilier, cu frigider, radio, televizor, bibliotecă sau dotarea cu instalații de condiționare, baie, bucătărie. Ca linie generală de dezvoltare, viitorul, care se anunță cu tendințe tot mai umane, sper să încurajeze soluțiile îndreptate spre orașe și cartiere-grădină, cu edificii de locuit de cel mult 20 de niveluri, amplasate în sistematizări care să îngăduie copiilor, oamenilor, bucuria spațiului verde imediat.

— În viitor, se va construi tot așa, ca azi ?

— În nici un caz eu nu cred că vom asista la o răsturnare de principii. E prea veche profesiunea noastră pentru a fi posibile bruște ieșiri din cale. Viitorul va însemna în primul rînd chemare la luciditate și, în același timp, mărirea vitezei de acționare pentru a înscrie mișcarea constructivă pe căi optimale tehnico-economice în raport cu cît mai mulți din parametrii cunoscuți ai diferitelor probleme.

— Ce aduce revoluția științifică și tehnică ?

— Se așteaptă, desigur, noi materiale de construcții, fără însă a fi date uitării betonul, oțelul, cărămida sau lemnul. Iar li se vor aduce, desigur, îmbunătățiri. Și mai ales modului de punere în operă. Viitorul ne va oferi, neîndoielnic, betoane cu rezistențe mari, armate cu fibre, oțeluri superioare, produse ceramice cu goluri, lemn aglomerat, dîndu-se în același timp un larg curs așa-numitelor formule compozite, obținute prin combinarea judicioasă a mai multor materiale. „Constructorul“ viitorului va ține cont și de scăderea accentuată a rezervei de combustibili tradiționali. Tocmai de aceea alimentarea cu energie solară, după modelul naturii, va constitui o preocupare de bază în viitor...

— Și cînd va deveni cotidiană ?

— Încă înainte de anul 2000. Eu cred că în jurul anului 1995 procentul de clădiri încălzite solar va fi destul de mare...

— Ce nu v-a plăcut în activitatea dv. ?

— Mi-au displăcut întîlnirile cu unii tehnicieni fără lumină, dispuși la fiecare pas să replice că ceea ce este evident superior, de necontestat, nu poate fi **deocamdată** realizat la noi din numeroase motive. Motivul esențial mi-a părut însă în toate împrejurările a fi altul : lipsa lor de adeziune la răspunderea socială !

— Cum vedeți implicarea socială a constructorului ?

— Militînd pentru formarea unei opinii corect educate în sensul înțelegerii în raport cu ce etaloane trebuie să se judece și să se aprecieze o operă. Această misiune am înțeles că revine Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor și respectiv comisiei județene Cluj, în cadrul cărora am lucrat permanent. De două legislaturi am avut bucuria de a fi președinte al secției de construcții din C.I.T....

— Cum au răspuns construcțiile proiectate de dv. la cutremurul din 4 martie 1977 ?

— Bine, toate clădirile proiectate în zonele seismice Predeal, Sfîntu Gheorghe, Gh. Gheorghiu-Dej, Brașov și București. Seismul mi-a confirmat că rigurozitatea pe care am impus-o a fost pe deplin justificată. Toate construcțiile proiectate de colectivul nostru s-au comportat foarte bine. Dealtfel, solicitările seismice au introdus în proiectarea construcțiilor criteriul dinamic de judecată. În perspectiva dinamică, proiectarea devine mai riguroasă, înlăturînd încărcările inutile, prevăzînd calități suplimentare structurii de rezistență, cu referire la răspunsul seismic, asigurînd legături bune și clare între elementele cu rol mecanic și cele cu rol funcțional. Față de amenințările insistente ale naturii sînt de gîndit dispozitive de **protecție antiseismică** capabile să diminueze sensibil, în condiții economice, solicitările dinamice provocate construcțiilor. Ar fi oportun să reflectăm la supravegherea construcțiilor importante, folosind captori de informații capabili să avertizeze apropierea situațiilor critice (ale accidentelor periculoase).

— Ce crez v-a sădit în suflet munca ?

— Munca m-a făcut să înțeleg că viața, în manifestările ei de calitate, trebuie raportată în primul rînd la etică. **Etica** ce se învață, se predică, dar care este efectivă numai atunci cînd se demonstrează. Mă obsedează acest truism : să pledeze faptele în fața vorbelor...

— Cu ce „elevi“ sînteți mîndru ?

— De cînd mă știu inginer, am avut permanent misiuni didactice, dar dialogul cu studenții l-am purtat întotdeauna de pe poziții colegiale, încît nu pot revendica formarea sau ridicarea unor profesioniști. Mă consider însă fericitul prieten al multora dintre foștii studenți, cu care deseori, în activitatea practică, am avut colaborări fructuoase. Dintre ei, unii sînt pe posturi de coordonare cu multe răspunderi, alții se găsesc fixați pe o tematică cu arii mai restrînse, dar îi prețuiesc la fel. După modelul muzicii, și în tehnică virtuozitatea unui instrumentist poate egala valoric virtuozitatea unui dirijor...

— Cum vedeți — dinamic — modernizarea învățămîntului în construcții ?

— Să înțelegem corect formula de integrare a învățămîntului cu cercetarea, proiectarea și execuția...

— Adică ?

— Să facem un învățămînt orientat cu prioritate spre practică, să dezvoltăm mai mult gîndirea de sinteză și să cultivăm mentalitatea că rezultatul, adică opera tehnică în totalitate, reprezintă singurul scop valabil, măsurabil... Școala trebuie subordonată la două cerințe, deși aparent contrare, la fel de importante. Pe de o parte să furnizeze lotul de ingineri imediat necesar activității productive planificate, iar pe de alta, să orienteze în vederea unei formări intelectuale de vîrf, spre a asigura o competență maximă în decizii și a fi competitivi în confruntări internaționale...

— Pentru împlinirea acestui deziderat, care e următorul pas al catedrei ?

— Să realizăm o puternică unitate de cercetare integrată în spiritul cel mai eficient al noțiunii. Și dorim s-o echipăm cu aparatură de studiu pe modele. Pentru aceasta, Ministerul Construcțiilor Industriale ne-a acordat un fond de investiții de aproape 12 milioane de lei. Rămîne doar ca intențiile noastre să prindă viață. Și mai e necesar încă ceva : să regîndim mereu în spirit modern învățămîntul...

— Cum adică ?

— Deseori s-a spus să învățăm conceptual, creativ, încercînd a deprinde gîndirea constructivă și lăsînd în secundar datele formale, descriptive. Așadar, oricum s-ar organiza programele analitice, important devine **cum** și nu **ce** se predă în facultate. Rolul, mereu confirmat, al universităților tehnice este de a orienta spre elementele de esență ale fiecărei discipline, de a grupa teoriile și noțiunile în vederea dezvoltării creativității inginerești. Și mă gîndesc că ar fi timpul să introducem în facultăți (și cît mai dens !) noțiuni de inventică...

— Se vorbește adesea despre unele greutăți produse de proiectanți. Mai bine zis, despre întîrzierea unor proiecte...

— Fără previziuni, fără un răgaz anticipat, necesar meditației și reflecției pornind de fiecare dată de la documentare, elaborările durează mult. Gîndirea focalizată spre realizarea unor **construcții tip,** poate să asigure, prin forța cerințelor sociale, performanțe tehnice și economice surprinzătoare, ceea ce presupune desigur soluții clare pentru a fi cuantifiabile cu exactitate, dar nu înseamnă nici într-un fel abordarea unor căi simple de urmat. Trebuie găsite soluții încît să se poată trece imediat la redactarea proiectelor. O înscriere în această mentalitate este participarea colectivului nostru la proiectarea Pavilionului de expoziții din Cluj-Napoca...

— Cît a durat ?

— De la data emiterii comenzii de proiectare și pînă la terminarea integrală a acestei lucrări cu o suprafață de 3 000 m², au trecut exact 4 luni...

— Vreau să vă întreb dacă „recordul“ de timp n-a influențat totuși calitatea...

— Să fiu obiectiv, viteza de execuție a scăzut cu un punct nota totală ce s-ar fi putut da acestei realizări. Dar să nu uităm că a fost totuși prima încercare...

— Ați proiectat obiective care n-au fost încă finalizate ?

— Destul de puține. O singură neîmplinire ne-a afectat : proiectul pieței acoperite din municipiul nostru. L-am gîndit cu o amplă perspectivă interioară, capabil să servească scopului și să educe în același timp. Consideram realizarea lui, după 7 ani de studii, o măsură a priceperii noastre, la actualul nivel tehnic de proiectare și execuție.

— Motivul ?

— Nu știu. N-am înțeles cui a servit scoaterea noastră într-un mod cu totul neelegant din competiția vizînd realizarea ei. Oricum, e un mare regret...

— Cum apreciați risipa ?

— O, e încă destulă ! Și pe șantier, dar mai ales aici, la facultate.

— Cum adică ?

— Uite, e o mare risipă de timp. Sînt prea multe activități care ne macină timpul. Unele sînt necesare. Altele însă demne de a se renunța la ele imediat.

— Aveți o idee cum să încheiem dialogul ?

— Una sentimentală. Mi-am reamintit că în tinerețe am participat și eu la proiectul Casei Scînteii, locul unde vede lumina tiparului și Flacăra...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

FLACARA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (**L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17**) ; reportaj (**Nicolae Cristache – 16 06**) ; cultură, știință, învățămînt, sport (**G. Arion, N. Ionescu – 16 19, 16 06**) ; scrisori, anchete cetățenești (**Marga Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87**); fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (**Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21**) ; secretar responsabil de redacție (**Tudor Octavian – 17 63 16 și interior 16 11**) ; redactor șef adjunct (**Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86**) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XXVII-NR. 38 (1215) - 21 SEPTEMBRIE 1978
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Biblioteca municip.
Tîrgu-Mureș

Se dedică acest reportaj sporului, legămîntului ținut, veșniciei care, toate la un loc, se cheamă

TIMIȘOARA

— Ce reportaj e acela în care folosești numai dialogul ? Interviu cu tine însuți. Treci la metaforă, creează atmosferă, caută biografii, eroi, cifre, fapte, istorii, culoare locală. Semnificative, nu banale, adică nu să spui doar că Timișoara e orașul de pe Bega, orașul florilor, că are peste 700 de ani atestare documentară, că aici a studiat Ion Slavici.

— Reportajul nu se scrie, ci se transcrie. Adică îl porți în inimă, ca pe un sentiment, limpede, curat, unic ; trebuie doar să capete o formă, identitate, particularitate. Mi-e greu să scriu despre orașul în care, ca orice locuitor al său...

— Cîți sîntem ?

— Aproape trei sute de mii... Pe locul al doilea, după Capitală. Mi-am zis că voi scrie cu mai mare ușurință despre cetatea propriului domiciliu decît despre localități în care, ajuns cu un tren matinal, stau o zi sau două sau trei și, vrînd-nevrînd, copleșit de setea și foamea carnețelului de reporter, rămîn cu o documentare incompletă.

— Dacă te grăbești să nu pierzi trenul îndărăt...

— Nu, nu de asta e vorba. Nu poți cunoaște un oraș, un sat, o uzină, un colectiv de oameni dintr-o agendă oarecare.

— E nevoie de artă, de vocație, de discernămînt, de răbdare.

— De timp ! Și el — relativ. Uite : Ti-

(Continuare în pagina 13)

TEODOR BULZA ■

Frumoasa tinerețe. Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Sîntem respectați fiindcă sîntem demni

Ascultînd cu atenție și emoție cuvintele președintelui țării noastre la adunarea populară de la Reșița, mîndra cetate a tehnicii românești, și apoi la cea din Cluj-Napoca, unde dominanta statuie a lui Mihai Viteazul ne amintește că lupta pentru existența și independența unui popor este și rămîne o datorie sfîntă, dar mai ales pătrunzînd în intimitatea cuvintelor vibrante rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu putem să nu exclamăm : Ce forță, cîtă sinceritate, ce încredere în om, cîtă demnitate !

(Continuare în paginile 4—5)

NIKOLAUS BERWANGER ■

Țara ca o școală

Ca atîți alți colegi, am avut de mai multe ori fericitul prilej de a fi prezent la vizitele de lucru pe care secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a efectuat în diferite județe ale țării. Cu sufletul stăpînit de o adîncă mîndrie patriotică, mi-am dat seama de fiecare dată că metafora poetului : „cabinetul de lucru al conducătorului nostru iubit este întreaga țară" reflectă o exemplară și tulburătoare realitate. Președintele României cunoaște amănunțit și se preo-

(Continuare în pagina 4)

ION DODU BĂLAN ■

Monumente ale puterii muncitorești

...Lingă Caransebeș, parcă dăruindu-se orașului ca o aripă metalică, s-a înălțat, în ultimii ani, o amplă construcție industrială : **INTREPRINDEREA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI.** Foarte tînără, tinerețe mărturisită deopotrivă de absența patinei vremii de pe fațada halelor industriale dar și de vîrsta celor ce dau viață metalului. Se făuresc aici renumite boghiuri pentru locomotivele magistralei, se făuresc piese de mare finețe tehnică. Uzina impresionează prin linia ei modernă, prin organizarea riguroasă a procesului de producție.

(Continuare în pagina 5)

NICOLAE DRAGOȘ ■

Laudă Omului

Nu este comunistul cinicul om politic,
Ce ia din sărăcia săracilor dobînzi,
El a venit pe lume, spre-a-i repara dreptatea
Și să aducă pîine copiilor flămînzi.

Nu-i comunistul omul care-și nutrește fardul
Din ținerea mulțimii în permanent noroi,
El s-a născut să pună o cumpănă în toate
Prin el puterea noastră se află chiar în noi.

Nu-i comunistul omul petrecerii galante
Pe care delatorii ca pe un orb îl mint
Nu ia de la cantine muncitorești o parte
Să aibă el la masă tacîmuri de argint.

Nu-i Ceaușescu, omul, la care nu se-ajunge
Că-i stau în jur cordoane și fulgere de bliț,
El e bărbatul care, aplaudat de țară,
Știe să vadă ochii acelor necăjiți.

I se cuvin ovații și i le dă poporul ;
Precum Viteazul trece printre contemporani,
Dar și-a păstrat tandrețea și-n ochi mai are lacrimi
O mamă cînd îl strigă, cu cinci copii sărmani.

E comunistul — omul ce-n Clujul de triumfuri
Ce fremăta a luptă sub cele Trei Culori,
A dat securitatea, miliția de-o parte
Să vină necăjiții, la dînsul, cu scrisori.

Iți sînt poet, o, țară, și-s om al libertății
Și de efemeride eu viața nu mi-o leg,
Dar sînt cu Ceaușescu că este cu poporul
Că-n el trăiește viața unui popor întreg.

În clipa cînd, de-odată cu vajnica femeie,
Care îi stă alături la bine și la rău,
A ordonat oprire, să vină o bătrînă
Mi s-a părut că Mama mergea spre Fiul său.

Iar ea, acea bătrînă, cu pași stîngaci și tragici,
Ca veșnicia însăși, ca apele de șes,
Printre mașini moderne și oamenii de pază
Cu ochii și cu mîna pe dînsul l-a ales.

Și s-a făcut tăcere, la Cluj, ca-n catedrală,
Părea că Țara vine spre bunii ei feciori.
Și ostenita voce sui spre Omul Țării :
„Nu-ți cer nimica, mamă, îți dau un snop de flori".

Și, din îmbrățișarea Viteazului cu Țara,
Cu Țara ce, pe buze, avea pămînt, nu ruj,
„Trăiască Ceaușescu !", a izbucnit mulțimea,
„Trăiască România !" s-a auzit la Cluj.

E comunistul omul care-și slujește Țara
Și fiecare mamă e însăși mama sa,
Voi, oameni care oameni vă arătați la oameni,
Imaginea aceasta, eu n-am s-o pot uita.

Să mai avem durere, cînd nu pe noi ne doare,
Să știe ce e foamea și cel ce e sătul,
Noi, despre omenia aceasta comunistă,
In cîntecele noastre nu am vorbit destul.

De ce ne temem, oare ? Că vor porni dușmanii
Să spună că în țară am mai avea sărmani ?
Dar spună ei ce vrea-vor căci noi în vremea noastră
Făcurăm ce se face în sutele de ani.

Vor vrea să speculeze că nu-i democrație ? !
Dar care Președinte, de pe acest pămînt,
Muncește-n rînd cu Țara, întreaga lui viață,
Și toți compatrioții soldați în gardă-i sînt ?

În care loc din lume, cînd n-are omul casă,
Sau plîng de suferință copiii lui săraci,
Se mai gîndește omul : „Voi scrie o scrisoare
Și o voi da în mînă cinstitului Cîrmaci".

Nu-i comunistul forma fardată și teatrală
Ce bîiguie prin lume de dor de conținut,
E comunistul omul ce, pentru omenie,
Și pentru demnitate în lume s-a născut.

Că sînt prea mulți și-n țară la noi aceia care
Mai fac pe comuniștii fără a fi ce zic
O știu, o simt, mă doare, mă chinuie, mă arde
Că li-i carnetul roșu, un fel de loz în plic.

Mai e nimicnicie, mai e ticăloșie,
Mai sînt destui datornici sporind la datorii,
Mai este inerție, mai e nerușinare,
Se mai conjugă verbul, de silă, a minți.

Mai e comoditate, ne mai furăm căciula,
Mai fuge vreun iuda, bandit universal
Vreun „activist" mai urcă-n șa pe scări de pile
Cu vinalcool hrănindu-și infectul, sumbrul cal.

Corupția mai strigă în niște caractere,
Sînt unii care țara și-o țin în portmoneu,
Și fiindcă-i scris Bălcescu pe banii de o sută
In vilele furate, ei cred că li-i lacheu.

Sînt unii ce departe ar vrea să țină țara,
Savanții și poeții, pe activiști, pe toți
Departe-ar vrea s-o țină, departe să ne țină,
De Omul Țării noastre, de azi, compatrioți.

Dar fie să se-ntîmple oricîte-n viața noastră
Să știm mereu că Unul e-al țării noastre pisc
Și, suportînd oricîte înfrîngeri personale,
Să ne urmăm Eroul, cu orice fel de risc.

Să ne urmăm Eroul, spunîndu-i adevărul,
Să ne urmăm Eroul, la bine și la rău,
Să încarnăm în viață, în luptă cu dușmanii
Lumina comunistă a spiritului său.

Și, oricîte defecte i s-ar găsi la „Röentgen"
Oricît ar fi dușmanii de ipocriți și mari,
Să simtă neamul nostru, condus prin sine însuși,
Că-i sîntem patrioții revoluționari.

Poporul despre care, la Cluj, Eroul nostru
Cu tîmplele cărunte și ochii arși de dor
A spus, cu Direptate, și-i mulțumesc de-aceasta :
„Poporul e al nostru suprem judecător".

ADRIAN PĂUNESCU ■

Activitate permanentă, neobosită, în numele demnităţii, prosperităţii şi fericirii poporului român

Dinamismul de excepție al vieții noastre interne, ritmul deosebit pe care îl cunoaște actualitatea imediată în toate domeniile de referință majoră ale dezvoltării României socialiste și-au aflat din nou o nemijlocită concretizare în dialogul de lucru purtat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu făuritorii de bunuri materiale din județele Caraș-Severin și Cluj, precum și cu activul de bază de comandă și de partid din armată. Vizitele la obiective economice de importanță deosebită în structura județelor prezente pe agenda de lucru a secretarului general al partidului, președintele țării, întîlnirile cu oameni ai muncii care clădesc cu abnegație pietre de rezistență la temelia patriei, schimburile fructuoase de opinii cu specialiști din cele mai diverse domenii de activitate, indicațiile deosebit de prețioase care au însoțit aprecierile făcute pe loc, în frontul de lucru, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu sînt elemente ce configurează ferm vastul domeniu de preocupări, obiective și sarcini pe care partidul le așază în fața oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, pe care partidul le dezbate în permanență, le cunoaște în permanență, le soluționează cu participarea tuturor celor ce muncesc. Desfășurarea acestor noi și importante acțiuni aflate pe agenda de lucru a secretarului general al partidului a scos în evidență succesele obținute de oamenii muncii din județele Caraș-Severin și Cluj, de întregul nostru popor în înfăptuirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre socialism. Se dovedește prin aceste rezultate justețea hotărîrilor adoptate de forumul comuniștilor din țara noastră, în urmă cu aproape trei ani, realismul planului cincinal elaborat de acest forum, forța și capacitatea clasei noastre muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a întregului nostru popor, stăpîn pe destinele sale, de a se mobiliza și realiza cu succes obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea. Semnificativ pentru angajarea deplină, conștientă a întregului nostru popor la transpunerea în viață a programului stabilit de partid este faptul că, în cuvîntările rostite la marile adunări populare organizate la Reșița și Cluj-Napoca, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind despre deosebita bucurie de a se întîlni cu oamenii muncii de pe meleagurile vizitate i-a numit pe aceștia „minunații constructori ai socialismului". Ca o reverberație puternică de conștiință și suflet la acest sentiment de prețuire față de tot ce se edifică astăzi zi de zi, oră de oră în patria noastră, pretutindeni secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu vibrante și însuflețite manifestări de bucurie, cu sentimente de caldă dragoste și adîncă stimă, expresie a unității poporului nostru în jurul partidului, a secretarului său general, mărturii ale oamenilor muncii de a înfăptui, în strînsă unitate, politica partidului.

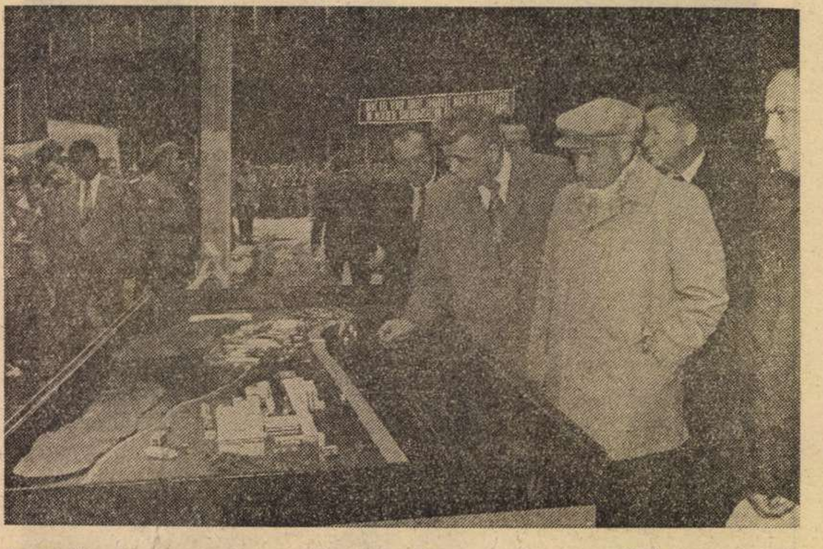

Ambianță de lucru, de analiză exigentă, concretă a dezvoltării întreprinderii „Oțelul Roșu"

În cadrul vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o în județul Caraș-Severin și în municipiul Reșița au fost înscrise în programul de lucru șase întreprinderi industriale : Întreprinderea de construcții de mașini Caransebeș, Întreprinderea siderurgică „Oțelul Roșu", Laminorul degrosisor și de semifabricate din municipiul Reșița, Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, Întreprinderea de construcții metalice Bocșa și Întreprinderea mecanică din Reșița — precum și două unități agricole : Stațiunea de cercetări și producție pomicolă și Complexul de creștere și îngrășare a taurinelor și ovinelor din Berzovia, o comună frumoasă, situată în partea de nord-vest a Caraș-Severinului. O agendă deosebit de bogată, fie și numai la o simplă trecere în revistă, elocventă pentru capacitatea remarcabilă și efortul neobosit pe care președintele țării le dăruiește cu toată energia, cu tot sufletul binelui și propășirii țării. Cunoscînd realizările colectivelor de muncă de la aceste obiective, stînd de vorbă cu numeroși muncitori, specialiști, factori de răspundere despre problemele construcției socialiste legate de capacitatea și dezvoltarea unităților vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut cuvinte de caldă apreciere pentru rezultatele bune obținute. În cadrul oferit de acest dialog nemijlocit și în cuvîntările rostite atît la marea adunare populară de la Reșița, cît și la marele miting din municipiul Cluj-Napoca, secretarul general al partidului a insistat în mod deosebit asupra unor orientări fundamentale pe care partidul, problemele dezvoltării țării le pun cu prioritate în fața colectivelor de muncă pentru viitorul imediat. Direcții care decurg firesc din faptul că această importantă perioadă din viața economico-socială a României socialiste a fost așezată de la început sub deviza revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, din faptul că acest cincinal se vrea și trebuie să fie „un cincinal al calității". Iată de ce, în ceea ce privește activitatea industrială, secretarul general al partidului a insistat asupra necesității creșterii eficienței economice în toate unitățile productive, astfel încît să se ajungă la sporirea considerabilă a volumului producției nete, valoarea nou creată reprezentînd indicatorul ce trebuie să se afle în centrul atenției fiecărui colectiv de muncă. Trebuie acționat în acest sens cu toată fermitatea pentru realizarea în viață a autoconducerii și autogestiunii muncitorești a fiecărei unități economico-sociale, pentru reducerea simțitoare a cheltuielilor materiale și gospodărirea mai bună a mijloacelor de care dispune fiecare unitate, pentru ridicarea nivelului calitativ al tuturor produselor. În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului spunea la marea adunare populară de la Reșița : **„Realmente trebuie să declarăm război — așa cum am mai spus la Brăila — împotriva risipei în toate domeniile. Orice risipă înseamnă o diminuare a bogăției naționale, a mijloacelor cu care asigurăm dezvoltarea țării și ridicarea bunăstării poporului. Orice gram de metal, orice kilowat de energie, orice kilogram de cărbune economisit înseamnă o creștere a bogăției naționale, a mijloacelor de ridicare a nivelului de trai și de dezvoltare generală a țării. Să facem totul pentru a pune capăt risipei, pentru a asigura folosirea fiecărei bucăți de metal, pentru a obține o eficiență economică sporită în toate sectoarele".**

În domeniul agriculturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cerința mobilizării importantelor rezerve existente, modernizarea și introducerea unor tehnologii avansate de lucru în sectoarele principale ale acestei importante ramuri ale economiei noastre naționale.

Prezența secretarului general al partidului în județul Cluj a fost legată de vizitarea a trei mari unități industriale — Combinatul metalurgic din Cîmpia Turzii, Combinatul de utilaje grele din municipiul Cluj-Napoca și Întreprinderea „Unirea" — dar și a Facultății de mecanică și a Liceului industrial nr. 1 (energetic) din același municipiu. Cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la marele miting din Cluj-Napoca — vibrantă manifestare, la care au luat parte peste 130 000 de cetățeni — în ziua de 15 septembrie, chiar ziua deschiderii noului an de învățămînt, a făcut legătura firească, necesară între cerința promovării energice a celor mai noi cuceriri ale progresului tehnic contemporan în toate domeniile de activitate și necesitatea formării unor cadre temeinic pregătite, sarcină de deosebită onoare și răspundere ce revine școlii noastre de toate gradele. **„Avem nevoie de constructori ai socialismului și comunismului, de cetățeni stăpîni pe meseria lor, pe știința și tehnica cea mai avansată, precum și pe concepția revoluționară despre lume. Avem nevoie de oameni care să știe că tot ceea ce realizează servește bunăstării și fericirii poporului, asigurării independenței, suveranității, libertății patriei noastre"**, a spus secretarul general al partidului. Începerea anului școlar 1978—1979, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, are în acest septembrie un cadru deosebit : a

La sosirea în municipiul Reșița tovarășul Nicolae Ceaușescu este întîmpinat după datina din străbuni

La Întreprinderea de construcții de mașini Reșița

TRĂIASCĂ ȘI ÎNFLOREASCĂ SCUMPA NOASTRĂ PATRIE
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

La marele miting din municipiul Cluj-Napoca intr-o atmosferă de vibrant entuziasm, urmărind cuvintarea rostită de secretarul general al partidului, locuitorii orașului de pe Someș au dat glas hotăririi ferme de a urma neabătut politica partidului și statului

fost incheiat procesul de reorganizare și așezare pe o bază nouă, trainică, revoluționară a intregului invățămint. La temelia școlii noastre se află de-acum inainte imbinarea strinsă a muncii, invățămintului și cercetării, trei factori primordiali pentru progresul și civilizația omenirii, cu atit mai importanți cind este vorba de construcția socialismului și comunismului. Pentru ca omul muncii de miine, constructorul societății comuniste să fie un bun specialist, un bun tehnician, un bun inginer, un bun cercetător și om de știință, este necesar ca atit cadrele didactice, cit și elevii și studenții să depună eforturi pentru perfecționarea continuă a procesului instructiv-educativ, a conținutului modern al acestuia, valorificind optim condițiile deosebite create de partid și de stat. Condiții egale pentru fiecare naționalitate, incepind cu egalitatea in muncă, in retribuție, in viața socială, in invățămint, in cultură și in oricare alt domeniu. Sarcină pentru viață, sarcină de conștiință, imperativ al viitorului, pregătirea cadrelor ce vor construi peste puțină vreme socialismul, alături de făuritorii de azi, reprezintă o exigență ce se racordează deplin la efortul permanent de ridicare a nivelului calității muncii și vieții noastre in toate domeniile.

In intreaga-i activitate, Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România imbină armonios acțiunile de politică internă cu cele internaționale, laturi inseparabile, succesul construcției socialismului in patria noastră fiind strins legat de soluționarea intr-un mod nou, democratic, a problemelor complexe din viața planetei, de asigurarea libertății și independenței fiecărei națiuni. Pornind de la această dialectică intrepătrundere, locul ce este rezervat de fiecare dată in cuvintările tovarășului Nicolae Ceaușescu activității internaționale a partidului și statului nostru face parte, am putea spune, din programul nostru general de acțiune, aprecierile secretarului general al partidului asupra uneia sau alteia dintre problemele acute cu care se confruntă omenirea avind, de fiecare dată, referință concretă, la viața noastră, la obiectivele acțiunii noastre. In acest sens, cuvintarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința activului de bază de comandă și de partid din armată reprezintă o sinteză a acestei indisolubile unități: național-internațional. Consecvența cu care partidul și statul nostru, preocupindu-se intens de perfecționarea accelerată a societății socialiste multilateral dezvoltate, acționează, in același timp, pentru promovarea unei largi conlucrări intre toate națiunile lumii, pentru pacea și progresul fiecăreia, reprezintă o constantă a politicii noastre despre a cărei valoare practică vorbește din plin prestigiul mondial de care România se bucură pe toate meridianele. In acest sens un rol deosebit revine politicii partidului in domeniul militar, concepției privind apărarea patriei de către intregul popor, concepție care poartă amprenta revoluționară, profund creatoare a gindirii tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tot ceea ce realizăm in dezvoltarea patriei noastre trebuie să fie apărat. Este aceasta o datorie de onoare care reclamă o pregătire cu totul și cu totul remarcabilă. Vorbind despre aceasta, ca despre orice aspect esențial al vieții noastre, secretarul general al partidului așază și aici sarcinile de viitor sub semnul noii calități : **„Cind vorbim de o nouă calitate in armată, această nouă calitate trebuie să se materializeze intr-o inaltă pregătire de luptă, in creșterea capacității unităților de a face față, in orice imprejurări, sarcinilor incredințate, in intărirea disciplinei și ordinii, intr-o bună pregătire politico-educativă."**

Misiunea armatei noastre este de a apăra patria, de a veghea la integritatea și suveranitatea țării, la independența națională și libertatea ei, de a asigura munca pașnică a poporului. Intreaga noastră istorie demonstrează cu putere că niciodată poporul nostru, armata română nu și-au propus țeluri agresive. Este o istorie de secole, ale cărei invățăminte constituie in prezent argumente solide pentru o politică numai și numai de apărare. O măreață misiune a socialismului fiind izbăvirea omenirii de un nou război, Partidul Comunist Român acționează in acest sens pentru o lume fără arme, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru relații noi, democratice intre popoare, bazate pe egalitate și respect reciproc, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase dintre state. Sinteza unei asemenea politici, increderea in valabilitatea ei dincolo de cadrul principial, in acțiune consecventă, este formulată magistral de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care, in fruntea partidului și statului, călăuzește cu luciditate de arhitect și ardoare de revoluționar destinele țării : **„Vom acționa neabătut pentru a asigura — prin lărgirea colaborării internaționale cu toate statele, fără deosebire de orinduire socială — munca pașnică a poporului nostru, posibilitatea sa de a-și concentra forțele in direcția dezvoltării in ritm inalt a societății socialiste ; vom contribui, astfel, totodată, la asigurarea condițiilor ca fiecare națiune să-și poată concentra resursele și energia spre dezvoltarea economico-socială independentă".** O direcție fermă de acțiune, clară și pătrunsă de sensul unei imense responsabilități pentru viitorul propriului popor și al intregii lumi, o direcție de acțiune ce primește adeziunea fierbinte, deplină a unui popor de peste 22 de milioane de conștiințe, de inimi.

DOINA FRUNTELATA ■

Vizitind noul edificiu al Facultății de mecanică din municipiul Cluj-Napoca sint cunoscute realizările profesorilor și studenților in imbinarea invățămintului superior cu cercetarea și producția

Cei mai mici locuitori ai municipiului Cluj-Napoca, șoimi ai patriei și pionieri, trăiesc momente de deosebită emoție

Locuitorii municipiului Cluj-Napoca salută cu bucurie și căldură prezența in orașul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu

La 16 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la ședința activului de bază de comandă și de partid din armată

Sînt situaţii cînd normal înseamnă excepţional
De pildă, cînd producem oţel de 200 lei/kg

Întreprinerea „Industria sîrmei“ Cîmpia Turzii a ocupat anul trecut locul II pe ţară în întrecerea socialistă şi a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa a II-a. De curînd, am intrat în unitate, trecînd pe sub o nouă firmă. „Industria sîrmei“ se cheamă *Combinatul siderurgic*. Directorul adjunct, ing. Ion Olteanu, ne-a arătat cu mîndrie brevetul înaltei distincţii amintite, care încă n-a fost înrămat, dar care va fi aşezat cu grijă alături de alte mărturii laconice însă elocvente ale valorii colectivului. „Este doar — ne spunea inginerul director — recunoaşterea strădaniilor şi a succeselor remarcabile ale întregului colectiv muncitoresc de aici şi, în istoria caldă a muncii şi a vieţii noastre, este cred ultimul document de mare însemnătate în care combinatul mai este numit Întreprinderea „Industria sîrmei“. Eu sînt aici de vreo 22 de ani şi, iată, alături de mîndria unei astfel de deveniri a unităţii, încape o undă de nostalgie. Nostalgii industriale, veţi zice, alăturînd cuvinte a căror învecinare s-ar putea să pară unora interzisă de ceea ce stiliştii numesc incompatibilitate semantică. Dar, în existenţa unui colectiv muncitoresc, este loc, să ştiţi, şi de aşa ceva. Iar viaţa, cu frumuseţile ei necodificate, poate să-i uimească pe unii stilişti. Sub vechea denumire am devenit cunoscuţi şi, de fapt, muncind bine sub acea firmă căreia i-am dat prestigiu în industria românească, am devenit ceea ce sîntem : COMBINATUL SIDERURGIC CÎMPIA TURZII“.

Sîntem în zorii unei zile de muncă, schimbul III va ieşi la ora 7 şi, în secţia oţelărie, maistrul de schimb Octavian Cristea — care lucrează la cuptoarele de aici de 24 de ani — e bucuros să ne spună că şarjele din noaptea aceasta s-au elaborat normal, cea ce, în limbajul său, înseamnă : foarte bine. Sub bătaia zvîcnită a luminii ce vine de la cuptoare, simţi cum înţelesul cuvintelor acestor oameni urmează căi pe care lingviştii într-adevăr nu le-au codificat. Ca şi metalul, ele se supun voinţei muncitorilor. Cuvintele se află aici la temperatura de topire a adevărului pe care trebuie să-l exprime. Şi adevărul muncii acestor oţelari încercaţi a transformat de mult superlativul absolut în normalul lipsit de orgoliu, dar încărcat de o incomensurabilă valoare. Pentru că nu mai este doar o valoare morfologică, ci una profund omenească, venind dintr-o nouă calitate a muncii şi întemeiată deopotrivă pe o înaltă conştiinţă muncitorească, dar şi pe sentimentul robust că starea normală a lucrurilor înseamnă această trudă paşnică, înseamnă şarjele foarte bune ale oţelurilor înalt aliate ca şi ale existenţei noastre întregi. De la schimbul lui Octavian Cristea a pornit iniţiativa ca fiecare echipă de oţelari să toarne lunar cîte o şarjă cu nichel economisit şi cîte două şarje cu molibden provenit, de asemenea, din economii. În cele şapte luni trecute din acest an, valoarea economiilor realizate astfel se ridică la peste două milioane de lei. S-a făcut ora şase şi treizeci de minute, oră la care Octavian Cristea ne spusese că şeful secţiei, inginerul Alexandru Lişcan, are obiceiul să apară ca să vadă cum a mers treaba, să ştie exact situaţia la intrarea schimbului I. Punctual cu acest supliment de program pe care şi l-a stabilit singur, inginerul Lişcan apare într-adevăr şi, după ce se convinge că totul a decurs normal, putem sta de vorbă.

„Multe v-am putea spune, dar iată un lucru care arată, dintr-o dată foarte mult : din totalul producţiei de oţel elaborat de noi, 70 la sută era oţel aliat. Dacă adăugăm oţelul slab aliat şi oţelul carbon de calitate, ajungem la 96 de procente. Ei bine, asta pretinde şi exprimă o foarte bună pregătire profesională a oamenilor şi un înalt nivel al conştiinţei muncitoreşti. Poate o să vă miraţi, dar grija pentru calitatea oţelului înseamnă, uneori, insomnii. Topitorul şef Pavel Morea conduce o echipă de tineri. Cu cîtva timp în urmă a avut unele greutăţi la elaborarea unei şarje de oţel înalt aliat. Lucra în schimbul II. A luat pe loc măsurile care a crezut că se impun. Dar a doua zi, mult înainte de intrare în schimb, l-am întîlnit la grupa C.T.C., ca să vadă rezultatul de la laborator. Mi-a spus doar că n-a dormit toată noaptea. Am cerut amîndoi analizele. Şarja era perfectă. Măsurile luate de el fuseseră bune... V-am spus despre el ceea ce v-aş putea spune, de fapt, despre foarte mulţi. Neliniştea asta, convertită în calitatea oţelurilor nu este numai a lui. Am asimilat, de pildă, în acest an o marcă de oţel care se importa şi care, în produs finit, ajunge să valoreze pînă la 200 de lei kilogramul. La început, n-am reuşit. Ne-am sfătuit şi am continuat experimentările sub controlul laboratorului. Am muncit vreo trei luni. La varianta finală a tehnologiei de elaborare au contribuit în mod deosebit propunerile maiştrilor Cornel Benţa şi Octavian Cristea“.

Însemnate reduceri ale consumului de metal s-au obţinut prin îmbunătăţirea tehnologiilor de elaborare, activitate în care s-au distins tinerii topitori Marin Moldovan, Solomon Soporan, Mircea Ştirbu şi Ion Măglaj, şi pentru care secţiei i s-a decernat de curînd locul I pe combinat. În luna iunie, însă, oţelarii au mai avut o asemenea satisfacţie : Ministerul Industriei Metalurgice a conferit inginerului Alexandru Lişcan şi colectivului său de colaboratori Diploma pentru locul III în asimilarea de noi mărci de oţeluri, pe 1977.

La nivelul întregului combinat, preocuparea pentru economisirea metalului şi pentru reducerea cheltuielilor de producţie înmănunchează eforturile unui mare număr de muncitori, maiştri şi ingineri. Unul din cei mai productivi în acest sens este inginerul Virgil Şandru. O inovaţie semnată de el şi aplicată de anul trecut — intitulată : *Lagăre radial-axiale la blocul finisor de la laminor* — asigură 500 000 de lei economii pe an. O altă inovaţie privind un nou proces tehnologic de trefilare, semnată, anul acesta, de maiştrii Nicolae Sas şi Simion Suciu va aduce aproape un milion de lei economii pe an, iar o nouă tehnologie de prefabricare a cablurilor, pusă la punct de inginerul Vasile Şeptelean şi subinginerul Ioan Costea va reduce cheltuielile cu 300 000 de lei anual.

În întregul combinat, truda permanentă a oamenilor înseamnă, pînă la urmă, o remarcabilă eficienţă economică, izvorîtă, de fapt, din înaltă conştiinţă muncitorească. Cifrele producţiei şi oţelurile de calitate se supun firesc voinţei nobile a muncitorilor, ca şi cuvintele care capătă noi lumini interioare la temperatura de topire a adevărului muncii creatoare şi a hărniciei.

GH. DORIN ■

Da, laptele este alb!

Şoferul apăsă întrerupătorul microfonului legat de radioemiţătorul cu un cablu lung, flexibil :

— Sînt maşina 8, mă îndrept spre centrul 101. Recepţie.

— Confirmat. Ne semnalaţi sosirea. Terminat.

Şi colosul de metal, în cabina căruia te urci pe trepte, demarează pe Bulevardul Armata Poporului, cu direcţia Leul.

Colosul este încăpător pe dinăuntru şi, în spaţiul frigorific bine zăvorît, păstrează chiar ceea ce vă spun acum : iaurt, brînză de vaci, smîntînă, lapte iar centrul de care vorbeam este destinat vînzării acestora. Şi sînt 1 000 asemenea centre în Capitală prin care copii, bătrîni, uneori chiar şi tineri, atunci cînd ei vor, primesc zilnic spre consum 700 000 de litri de lapte sub diferite forme — la cele enunţate mai adăugînd frişca şi îngheţata. Ultima scade în cantitate iarna spre folosul laptelui din sticle care ajunge la 300 000 de litri în 24 de ore. Întreprinderea care oferă pieţei aceste rîuri de lapte este destul de modernă şi dacă socotim noile sale unităţi din cartierele Fundeni şi Vitan, unităţi create prin grija şi la indicaţia secretarului general al partidului, unităţi cu dotări tehnologice de prim rang, o putem numi chiar modernă. Pe alocuri ultramodernă (să ne gîndim la serviciul auto care este organizat cu dispecerat radio înţelegîndu-se faptul că o maşină cu lapte nu poate întîrzia mai mult ca o ambulanţă a salvării). De la rampa pentru preluarea laptelui şi pînă la cea la care staţionează maşinile frigorifice care preiau produsul finit, strădania tuturor, mulţi băieţi şi mai ales multe fete, este de a desfăşura o muncă de bună calitate. Pe 8 luni la producţia netă realizarea este de 101,7 la sută ceea ce nu-i deloc puţin dacă adăugăm faptul că la valorificarea hectolitrului de lapte la o planificare de 302 lei s-a ajuns la 330 lei. Iar beneficiile pe aceeaşi perioadă se cifrează la o realizare de 104,7 la sută.

Să explicăm cîteva din aceste realităţi.

Mai înainte de a parcurge traseele tehnologice şi de a face cunoştinţă cu inginera Gabriela Vasile, cu Lazăr Gheorghe de la îngheţată, cu vreo cîţiva şoferi şi operatori la liniile de îngheţată şi de frig, l-am întrebat pe director, inginerul Ştefan Grigore ceva care, mă gîndeam, ar fi putut să-l supere : „Din ce faceţi dumneavoastră laptele ?“ A rîs însă puţin înveselit şi : „Din lapte, tovarăşe, şi pentru ca el să fie alb, adică proaspăt şi bun totul, trebuie să fie aici la noi alb, adică steril şi bine ordonat“. Laptele aşa cum este luat de la vacă trebuie să sosească la fabrică în cel mult 3 ore şi asta de două ori pe zi. Şi soseşte, în marea majoritate a cazurilor. Sînt însă în Ilfov sau Teleorman comune mai îndepărtate de Bucureşti şi în asemenea cazuri, dacă se mai iveşte şi o pană la maşina cisternă, laptele călduţ, adică aflat în stare de după muls, începe să fermenteze ; întreprinderea îl poate refuza sau îl poate prelua pentru a fabrica materie primă necesară brînzeturilor fermentate. Şi chiar aşa procedează — îl preia — deşi în asemenea împrejurări, aflîndu-se în situaţia doar de furnizor de materie primă pentru alte unităţi, ea mai mult pierde decît cîştigă. Specialiştii întreprinderii au sesizat faptul centralei, centrala s-a consultat cu specialişti şi astfel s-a trecut la organizarea unor centre de răcire a laptelui pe teritoriul de unde este colectat. Răcit brusc cu ajutorul unor utilaje speciale (româneşti) laptele va suporta cu bine o perioadă mai mare de transport. Pe întreaga centrală vor funcţiona circa 60 de asemenea centre.

De la rampa de descărcat cisterne, laptele, căruia i se face un amănunţit control biochimic, intră pe traseele unor conducte de oţel şi din acest moment el nu va mai avea contact cu aerul decît atunci cînd va fi ambalat ca produs finit. Lucrătorii sau lucrătoarele poartă veşminte albe, bonete sau basmale la fel, ţevile instalaţiilor strălucesc, pardoselile din ceramică arată semnele unei curăţenii permanente ; pentru curăţenie şi sterilizare este destinat cam 15 la sută din timpul afectat producţiei. Cu alte cuvinte, timpul acesta reprezintă tot o problemă de producţie făcînd parte direct din procesul tehnologic. Înainte de a fi pasteurizat, laptelui i se extrage, fireşte, o parte din grăsimi. Cel pe care îl consumăm curent are 1,7 la sută grăsimi, atît cam cît recomandă şi medicii. Unii consumatori pot dori însă un lapte mai gras şi chiar doresc ; pentru a veni în întîmpinarea unor asemenea dorinţe se află în curs de omologare un lapte cu o concentraţie a grăsimilor de 2,4 la sută. Va costa, probabil, cu vreo cîţiva zeci de bani mai mult. Deja omologat — şi deci trebuind să ajungă curînd pe piaţă — se află un fel de lapte bătut, o excelentă băutură nutritivă şi răcoritoare ce are 4 la sută grăsimi.

La pasteurizare, laptele este fiert instantaneu la 72 de grade — numai la atît pentru a nu căpăta gustul de fiert şi a nu rămîne fără vitamine. Acum el poate fi păstrat la rece cîteva zile. Se preconizează adoptarea într-un viitor nu prea îndepărtat şi a tehnologiei de sterilizare. În acest caz laptele ambalat în cutii de carton impermeabilizat va putea fi păstrat chiar şi în raftul unei biblioteci luni de zile. Instalaţia de pasteurizat este, ca toate instalaţiile, aşa cum spuneam, din metal inoxidabil. Metalul, ca orice metal, transmite căldură şi cele 72 de grade supun aparatele de măsură şi control montate de jur împrejur la şocuri termice permanente. De multe ori, acelelor rămîn inţepenite. Reparaţii repetate, materiale consumate, timp pierdut, creşterea consumurilor de toate felurile. Cînd au început să-şi normeze munca după indicatorii producţiei nete oamenii s-au oprit tocmai asupra acestor aspecte care sugerau risipa. S-a discutat în C.O.M. şi problema a devenit, ca să spunem aşa, de interes general. Mecanicii şi electricienii au demontat aparatura şi au remontat-o într-un singur panou la o distanţă apreciabilă — zidarii l-au fixat în perete. Nu s-au cheltuit cine ştie ce sume, dar peste suta de mii tot s-a trecut, aşa încît în celelalte sectoare s-au redus consumurile de materiale nespecifice pentru a putea solda cheltuiala neprevăzută. Şi tot astfel se mai poate vorbi şi de alte îmbunătăţiri care privesc tehnologia şi consumurile de materiale. Rememorînd, totul este alb ca laptele iar oamenii într-un efort de muncă cu un profund sens social se apleacă atent asupra treburilor curente înscrise în grafice de economii, productivitate, preţ de cost şi sortimente.

Putem spune deci că totul este în ordine ? Nu chiar. Laptele, produsul de bază am putea spune, este găsit la centre doar la primele ore ale dimineţii. De ce nu şi mai tîrziu ? La această întrebare n-am găsit un răspuns convingător, nici la întreprindere şi nici la centrele de lapte. Socotim însă că problema depăşeşte spaţiul acestui articol. Ne oprim aici în ideea de a reveni.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Ţara ca o şcoală

(Urmare din pagina 1)

cupă de prosperitatea fiecărui colţ de ţară cu dragostea şi grija unui strălucit fiu al poporului său, cu sentimentele unui adevărat om între oameni. De aceea, vizitele sale sînt vizite efectiv de lucru, de dialog constructiv cu producătorii şi beneficiarii bunurilor materiale şi spirituale, de aceea ele stîrnesc un entuziasm fără pereche în rîndul maselor populare, o dragoste şi o încredere deosebite în politica internă şi externă a Partidului Comunist Român. Aflat din nou în hala unei mari uzine moderne, într-o gospodărie zootehnică, într-un lăcaş de învăţămînt sau de cultură, preşedintele ţării ascultă cu atenţie opiniile oamenilor, cuvintele lor care exprimă recunoştinţa pentru sfaturile date la vizita precedentă, pentru ajutorul acordat pentru ca întreprinderea lor să se dezvolte vertiginos, şi-şi aminteşte, ca şi cînd lucrurile de acum cîţiva ani s-au petrecut ieri, că ceva mai trebuia să se facă sau că nu s-a făcut totul aşa cum se căzuse de acord. Am auzit cadre de conducere şi numeroşi muncitori exprimîndu-şi admiraţia şi recunoştinţa pentru o asemenea cunoaştere a lucrurilor care, apreciau ei, este o expresie a grijii pentru soarta noastră, pentru progresul şi bunăstarea poporului român.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, îmi spunea un siderurgist cu chipul luminat de flăcările furnalului la care muncea dar şi de focul interior al iubirii de ţară, ne cunoaşte viaţa şi are grijă de noi ca un părinte. După fiecare vizită a sa lucrurile merg, în toate privinţele, tot mai bine. Gînduri asemănătoare exprimau în felul lor ţăranii, intelectualii, elevii şi studenţii, care l-au înconjurat pretutindeni pe preşedintele ţării cu recunoştinţă fierbinte, cu angajamentul de a munci tot mai bine pentru înflorirea fără seamăn a ţării, a ştiinţei şi culturii româneşti. Preocupat de continua promovare a noului în toate sectoarele de activitate, de integrarea cercetării şi a învăţămîntului cu producţia, secretarul general al partidului a recomandat să se modernizeze în continuare întreprinderile industriale vizitate, să existe preocupare pentru automatizarea proceselor de producţie, pentru sporirea calităţii şi productivităţii muncii, condiţii sine qua non ale progresului şi civilizaţiei româneşti, ale bunăstării tuturor. Pentru aceasta, sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la marea adunare populară din Cluj-Napoca, este necesar ca toţi să învăţăm neîntrerupt, să ne însuşim limbajul tehnicii celei mai avansate, să ne dovedim receptivi la nou şi înnoire. Spunea în faţa celor peste 130 000 de participanţi, români, maghiari şi de alte naţionalităţi prezenţi la marele miting din Cluj-Napoca : „...este necesar să ne preocupăm permanent – odată cu creşterea gradului de pregătire profesională şi tehnică – de ridicarea conştiinţei socialiste, a tuturor constructorilor noii orînduiri sociale, a tuturor oamenilor muncii, să impulsionăm activitatea politico-educativă, culturală, activitatea de creaţie. Să facem totul pentru a asigura în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României“ o participare largă, de masă, a tineretului, a tuturor oamenilor muncii, pentru afirmarea cu putere a forţei creatoare a naţiunii noastre“. Noi, scriitorii, vedem în această recomandare un îndemn pentru activitatea noastră viitoare, dar şi expresia încrederii conducerii partidului şi statului în făurarii bunurilor materiale şi spirituale, în opera lor comună de făurire a personalităţii umane.

Sîntem respectaţi fiindcă sîntem demni

(Urmare din pag. 1)

Demnitate... Cred că acest cuvînt s-a încărcat cu valenţe absolut noi prin activitatea politică a partidului nostru, prin marcanta personalitate a secretarului său general, care, prin muncă neobosită în slujba patriei, a umanităţii, a păcii şi înţelegerii între popoare, ne cheamă de fapt să fim demni, căci numai dacă vom fi demni în orice situaţie şi în orice clipă va trebui să fim respectaţi şi vom fi respectaţi ! Am înţeles prin îndemnul cîrmaciului nostru stimat, un exemplu de dăruire şi capacitate de sinteză, că numai dacă noi, toţi, indiferent de limba în care rostim cuvintele mamă şi patrie, ne vom dărui exemplar, fără şovăire, idealurilor poporului nostru, partidului nostru, fiind convinşi că printr-o Românie puternică, liberă şi frumoasă sîntem şi devenim şi noi mai puternici, liberi, sinceri şi drepţi în cuget şi-n simţire.

Am înţeles acest îndemn şi am fost pătruns de demnitatea marelui om de stat Nicolae Ceauşescu, care îşi respectă cu sfinţenie poporul, acel suprem judecător al tuturor faptelor. El ne-a vorbit din inimă, subliniind cu hotărîre că România doreşte ca întreaga ei activitate de colaborare pe plan extern să servească numai şi numai construcţiei socialismului, cauzei păcii, progresului nostru şi al fiecărui popor.

Cîtă demnitate în privirea şefului statului nostru cînd la Cluj-Napoca s-a adresat maselor cu aceste cuvinte : „Nu dorim în nici un fel să realizăm relaţii internaţionale care să ducă la dependenţă faţă de cineva ! Dorim relaţii de deplină egalitate, de colaborare egală !“

Sau : „Atît pentru politica internă cît şi pentru politica internaţională nu avem de dat şi nu vom da socoteală nimănui din afară, avem de dat şi vom da socoteală întotdeauna numai şi numai partidului şi poporului nostru !“ Prin demnitatea omului de omenie, Nicolae Ceauşescu, prin această demnitate comunistă, patria noastră şi-a cucerit un loc demn în lume. Să-l păstrăm deci ca lumina ochilor noştri. Să consolidăm această poziţie cîştigată cu

Investițiile — datorie urgentă față de dezvoltarea patriei

A fost greu, încă nu e ușor, principalul e să fie bine!

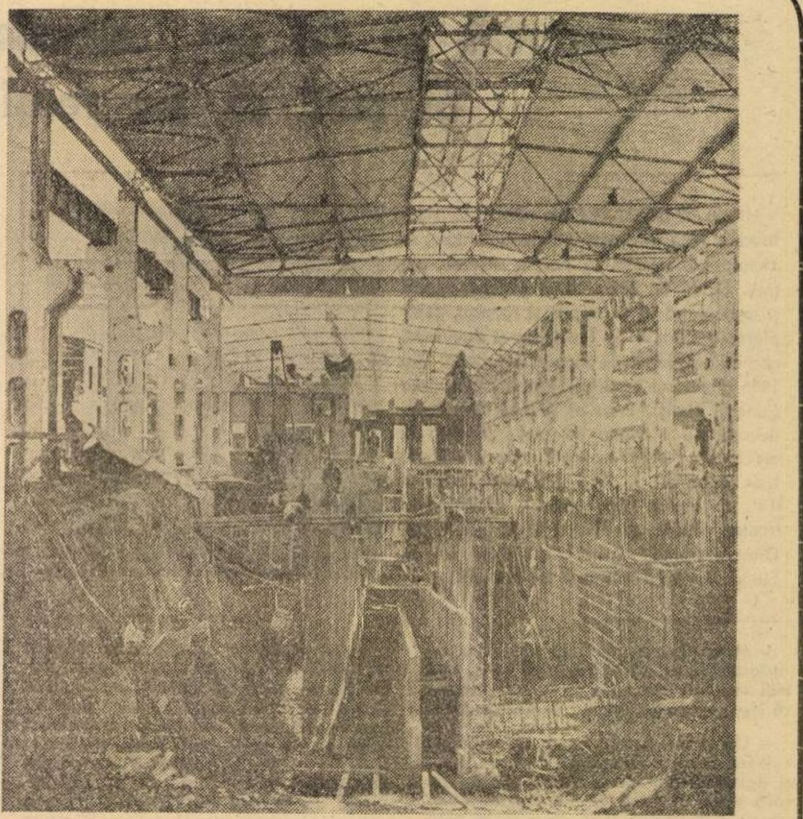

Zalău, septembrie 1978. Două mari șantiere : intreprinderea de țevi și cea de anvelope ; suprafețe de zeci de hectare, investiții importante pentru județ și țară. Numitor comun : trimestrul trei va fi prima perioadă și etapă în care volumul investițiilor, în sfirșit, se va realiza.

Deși este vorba de șantiere deschise cu aproape doi ani în urmă, am recurs la această formulare și în același timp concluzie, în primul rînd pentru că este **reală**, optimistă și mobilizatoare. Și, doar în al doilea rînd, pentru că directorul grupului de șantiere Zalău, inginerul Simion Ordeanu, nu părea surprins, ci conștient de ceva. Conștient că această rămînere în urmă are niște cauze provenind din citeva clauze elementare neonorate în timp. Am discutat pe rînd, despre fiecare din acești factori, cu șeful șantierului intreprinderii de țevi, ing. Șerban Țigănuș, cu inginerul șef Botond Szekely, cu inginerul Mihai Folea, care lucrează aici „de la primul țăruș", iar din partea beneficiarului am discutat cu inginerul șef. Alexandru Berceanu.

Despre documentație. Documentația fundației de utilaj a laminorului continuu transmisă de IPROLAM inițial a avut multe neclarități. Aceasta a determinat o intirziere de șase luni. La ora actuală, încă mai sint probleme de documentație nerezolvate, ca cea a fundației blocului finisor a laminorului de sîrmă, care nu este definitivată.

Nu e o ședință operativă, ci numai un fel de-a pierde vremea

— Tovarășe director Ordeanu, sînteți cel mai în măsură să dați unele explicații sau să faceți unele completări.

— Se construiește foarte mult în Zalău ; multă concentrare de proiecte, de gindire ce trebuie să țină seama de amplasament, de soluții, de utilități. Aici, în ambele șantiere s-a mers pe soluția — prefabricate planificate, dar avem de-a face cu o zonă mlăștinoasă, cu un teren păcătos și trebuia o soluție deosebită la proiectare. Acest fapt determină și metode deosebite pentru construcție. Pe parcurs, am trecut la prefabricarea structurilor de rezistență. Toate acestea au produs intirzierea în proiectare. Trecînd la execuție, intirzierea se menține și în faza de atacare a lucrărilor. Trustul Construcții industriale Cluj proiectează, prin tradiție, tehnologiile de execuție înainte de atacarea lucrărilor. Trustul a ținut legătura cu proiectantul în cazul concret al schimbării soluției constructive și a tehnologiei la fundațiile preselor de la vulcanizare. Am fost puși uneori în situația de a nu putea aștepta și am atacat și mai în grabă. Fundațiile de la prese ale fabricii de anvelope le-am atacat după o tehnologie de cofrare veche, pentru că se anunțau utilajele. Acest fapt a determinat un consum de manoperă mult mai mare, dar a fost o opțiune de moment, situații cu care ne vom mai intîlni și pentru care va trebui să hotărîm pe loc.

— Unul din constructori, printre alte cauze ale rămînerii în urmă, mi-a zis ceva și despre o anumită dezorganizare a trustului, mai ales față de volumul mare al lucrării. Ce ar fi de zis despre asta ?

— Grupul de șantiere este foarte răspîndit. Are peste 40 de poziții de plan în județ și Zalău. Senzația de dezorganizare există. Constructorul respectiv știe că azi a lucrat aici, mîine dincolo, și că poimîine ar trebui să fie în amîndouă locurile.

Discutînd despre lucrările de rezolvat, notăm că e nevoie de un efort în plus pentru completarea forței de muncă. În ce privește maiștrii, acum sînt opt maiștri, dar doi pleacă în armată și alți doi se formează sub ochii dumneavoastră. Inginerul Szekely amintea că în general sînt conștiincioși, dar că în meserie n-au avut tradiție. Se obișnuiește ca șefii de lot să plece prin județe și să-și facă rost de oameni. Ambele șantiere sînt deficitare la dulgheri.

Pe șeful de echipă de la Anvelope, dulgherul Andrei Szaba din Caraștelek, l-a adus șeful de lot Victor Neamțu, la începutul lui '77. A plecat atunci, din sat, cu încă treizeci de dulgheri. De-atunci, în fiecare zi, pleacă deacasă la ora 5,45 și se întoarce seara pentru că „altfel mi se poartă pruncii ziua, cînd știu că vine tata acasă, seara".

„Problema utilajelor" a fost și rămîne la ordinea zilei, spune inginerul Szekely. Numărul utilajelor de sapă a crescut. Acum sînt trei excavatoare pe șantier, dar e mai greu cu pompele de turnat beton. Ministerul ne-a programat o pompă asimilată, numai că stația de utilaje Zalău nu poate să ne asigure piese pentru reparații. Este necesară, în aceste condiții, o conlucrare mai judicioasă între utilajele de sapă și cele de transport, și pentru că parcul de mașini este de asemenea deficitar s-au stabilit punctele esențiale de lucru.

— Ce alte posibilități sau resurse ați mai putea valorifica în această perioadă în vederea aducerii la zi a sarcinilor de plan ?

— Greutăți mari am întimpinat la lucrările de construcții datorită faptului că n-am avut ca sprijin o bază de producție. Anul acesta a fost pusă în funcțiune stația de betoane și linia ferată. Numai că existența acestei stații a coincis cu începutul primăverii. Din aprilie pînă în august a tot plouat. Tot trimestrul doi. S-a îngreunat accesul, transportul și chiar lucrul pe șantier. Din capul locului amplasarea a fost tributară din acest punct de vedere. Avem de-a face, cum spuneam, cu un teren mlăștinos, o zonă care adună apele din împrejurimi și asta în condițiile în care a trebuit să lucrăm fără canalizare. Fabrica de țevi este amplasată chiar pe firul văii. Proiectul prevedea ca valea să se regularizeze și toate apele să fie colectate. Dar ambele lucrări s-au făcut concomitent și în condițiile unui an deosebit de ploios, fără drumuri de acces, doar cu unul provizoriu.

— Deci, ce-i de făcut ?

— Toate aceste greutăți s-au acumulat în ultima perioadă a anului și fazele de lucrări n-au mai fost normale. S-au atins vîrfuri la toate lucrările tocmai din aceste cauze, a muncii în paralel. Probleme avem în continuare în aprovizionarea cu agregate.

— Cine vă poate ajuta ?

— Ministerul și trustul au concentrat la acest grup de șantiere, utilaje, materiale și forță de muncă. S-au întocmit programe strînse și detaliate (de la o zi la alta) a utilajelor și pe schimbul doi de lucru, pentru a recupera. Ne ajută o brigadă de control a Comitetului Central în completarea numărului de maiștri, a utilajelor, în asigurarea mai multor posibilități de aprovizionare ; Consiliul popular județean, prin conducători de intreprinderi și primari, ne poate ajuta la completarea meseriilor deficitare.

— Alte probleme, alte posibilități, alte imperative ?

— La țevi trebuie redus stocul de utilaje prin montarea lor în volum mai mare. Am adoptat următoarea tehnologie la ambele laminoare : atacăm frontul de lucru cu montorul în spate. Folosim tehnologii avansate atit la montarea prefabricatelor cit și la punerea în operă industrializată a betonului. Pe lingă comandamentul cu toți factorii de răspundere de pe platformă se fac săptăminal operative. În ultima perioadă, aceste discuții operative se țin zilnic. Facem totul pentru a mobiliza orice posibilitate de recuperare a rămînerilor în urmă pe acest an. Și putem garanta calitatea finală a investiției.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

---

atita trudă, să arătăm tuturora, popoarelor mari și mici, că în această țară mîngiiată de valurile Euxinului și briul albastru al Dunării, oamenii au devenit aievea brazilor de pe fruntea Carpaților : demni și drepți. În orice situație, în orice clipă !

Acesta ne e legămîntul : de comuniști, de patrioți. Acesta ne e crezul istoric. Istoria o facem noi pentru noi. Iar istoria nu ne-a dat uitării și nici nu poate să ne dea uitării.

Monumente ale puterii muncitorești

(Urmare din pag. 1)

Miile de muncitori, purtînd tinerețea în suflet și în priviri, l-au intîmpinat, cu căldura inimii lor, pe președintele Nicolae Ceaușescu, prezent pentru a doua oară în întreprindere. Le-am ascultat ovațiile înflăcărate, i-am privit aplaudînd fără întrerupere ; am adunat în lumina sufletului cuvintele de mulțumire rostite cu emoție, emoție ce dădea în lacrimile bucuriei, de un muncitor al uzinei care, în semn de prețuire, cu simplitate și gingășie, a oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu o garoafă. Sentimentul de solidaritate cu care oamenii îl omagiază pe marele fiu al țării, ce-i veghează cu clarviziune destinele, era covîrșitor, greu de cuprins în cuvintele unei fraze. Și totuși mă încumet să le sintetizez astfel : **„Cele mai frumoase cuvinte de admirație le spun ochii oamenilor. Ochii pe care, cu adincă bucurie, i-am privit. Ochi ce merită să fie priviți !"**

...Cunoșteam **UZINELE „OȚELUL ROȘU"** de mai multă vreme, de peste două decenii. Din timpul cînd tatăl meu trecuse din lumea ogoarelor spre lumea furnalelor. Intîlnirea de atunci, cu uzina, a fost fascinantă. Cu vremea, cunoscînd și impresionantele dimensiuni ale unor uzine noi, moderne, cele de la Oțelul Roșu și-au estompat forța, devenind un fel de nostalgică amintire, un termen de comparație adus din trecut pentru a pune în valoare argumentele prezentului. Și iată că două decenii au adus, pentru Oțelul Roșu, o spectaculoasă întinerire. Nu am mai recunoscut uzina. Transformarea ei nu era una de suprafață, ci radicală, determinînd o conectare definitivă la tehnicile noului timp.

Cel ce prezenta tovarășului Nicolae Ceaușescu realizările de azi, arăta că — în urma vizitei intreprinse cu cîtva timp în urmă și a indicațiilor date — au evoluat puternic dinamica producției, au cunoscut un ritm semnificativ lucrările de extindere, de autoutilare, de asimilare a tehnologiilor noi. Este azi o mîndrie pentru muncitorii uzinei să raporteze dezvoltarea producției de laminate de oțel, realizarea turnării continue, să înfățișeze lucrările avansate pentru extinderea, în continuare, a uzinei. Prezent la fața locului, cercetînd indeaproape cum s-a valorificat spațiul existent în urma extinderilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta specialiștilor că, printr-o mai bună valorificare, se mai poate amplasa încă un laminor. Se propunea, astfel, un nou argument concret, un nou moment în procesul continuu de intinerire a uzinei de la Oțelul Roșu.

...La Reșița, un text proclama cu litere mari unul din motivele de mîndrie ale locuitorilor Cetății de foc. Culoarea roșie a literelor acestui text arăta că ele au fost scrise cu cîtva timp în urmă, ca să consemneze **207 ani de foc nestins la furnale.** Sprijinită pe o tradiție muncitorească de mare prestigiu, industria reșițeană va consemna, nu există nici un motiv de îndoială, și un sfert de mileniu de „foc nestins", și o jumătate de mileniu ș.a.m.d. Dar și bătrîna Cetate de foc a cunoscut și cunoaște un proces de impetuoasă modernizare. Motoarele ce se construiesc aici pentru navele de mare tonaj, generatoarele electrice pentru turbinele hidraulice, autotransformatoarele reglabile etc. sînt, toate, niște **monumente ale puterii muncitorești.** Pentru un neinițiat ele pot părea agregate destinate halelor ce le găzduiesc. Va afla însă, cu surprindere, că aceste uriașe construcții, după ce vor trece probele exigente ale controlului de calitate, vor fi transportate pînă la malul mării, în marile porturi ale țării, pentru a deveni **inima vie a navelor maritime.**

...Aceleași sentimente de demnitate muncitorească s-au înfățișat privirilor și pe platforma industrială a Combinatului de la Cîmpia Turzii, și pe noua platformă industrială ce va înscrie tot mai convingător Cluj-Napoca între centrele de rezistență economică ale țării. Pretutindeni, cele mai frumoase cuvinte de admirație pentru munca neobosită a secretarului general al partidului, destinată binelui țării, le-au rostit ochii oamenilor. Le-au rostit mîinile, mîinile harnice, însemnate de efort, pe care le întindeau cu bărbăție spre primul bărbat al țării, dorind să-și manifeste și astfel legămîntul de a-i urma îndemnurile, de a-i îndeplini chemările de înaltă vibrație patriotică.

„Trăiască-n veci conducătorul / cel iubit de-ntreg poporul" se scanda într-un grup de muncitori. Era un cor al voinței unite, un cor al solidarității muncitorești, al credinței în viitor și în cel ce veghează ca arhitectura acestui viitor să fie pe deplin în conformitate cu visul ce s-a aflat la originile ei.

Din multele realități umane prin care s-a ilustrat identificarea totală a oamenilor țării cu politica țării aceste rînduri propun doar citeva. În esență, această identificare, exemplară pentru conștiințele națiunii, se materializează în roadele impunătoare ale unei industrii, înscrise fără echivoc și definitiv în coordonatele celei mai avansate științe și tehnici. Această certitudine a economiei a fost posibilă, este posibilă datorită gîndirii cuprinzătoare, incorporată în acțiuni ferme, izvorăște din marele exemplu de consecvență în numele faptei durabile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a dat și îl dă poporului român.

Am încercat să fiu om, comunist de omenie. Şi cred că am reuşit!

NICOLAE DOGARIU s-a născut la 1 februarie 1920 în orașul Sînnicolau Mare, în cîmpia bănățeană, la porțile de vest ale țării. Studii de specialitate în horticultură și agricultură la București și Roman, completarea studiilor la Timișoara și București, obținînd diploma de inginer agronom. Din 1955 directorul I.A.S.-ului fruntaș Giarmata (județul Timiș), Erou al Muncii Socialiste, decorat cu Medalia de aur „Secera și ciocanul", distins cu Meritul agricol clasa I, de două ori cu Ordinul Muncii clasa a II-a, purtător a zece medalii. Unitatea în fruntea căreia se află a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, de două ori cu Steagul unității fruntașă pe ramură.

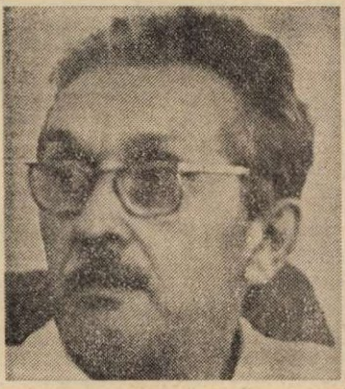

– Prin urmare, cum ați ajuns un îndrăgostit de agricultură ?, mi se pare cea mai firească întrebare cu care ar trebui să înceapă un interviu cu dumneavoastră.

– Un unchi de-al meu a dezvoltat și cultivat în mine dragostea față de pomi și animale. Țineam porumbei, păsări de rasă și mă ocupam de ele. Dar eu eram ucenic comerciant și nu m-a lăsat pînă n-am venit cu el la București și am urmat o școală de horticultură. Erau pe atunci patru școli medii de specialitate : Roman pentru agricultură, București pentru horticultură, în Moldova pentru viticultură și Armășești pentru tutun. Eu am urmat cursurile la Roman. Exigența era mare, din 30 am absolvit doar 8 după patru ani. Am primit titlul de subinginer, ni s-a refuzat dreptul de-a urma facultatea, căci doar trebuia să devenim administratori la moșii. Dar timpul a schimbat cursul societății și cursul carierei mele.

– Vă rugăm să precizați această schimbare.

– Din 1945 pînă în prezent am lucrat numai în agricultura de stat, exceptînd un singur an cînd am predat la Școala agricolă din Sînnicolau Mare. La 1 februarie 1955, exact în ziua cînd am împlinit 35 de ani, am fost numit director la I.A.S. Giarmata, funcție care o îndeplinesc și astăzi.

– Deci, sînteți directorul cu cea mai îndelungată activitate în agricultura bănățeană. În 1962 vi s-a decernat înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", fiind primul inginer agronom din țară onorat cu această distincție. Astăzi, I.A.S. Giarmata ocupă un loc de frunte. Cum ați reușit acest salt spectaculos ?

– La început era o problemă organizarea mesei și a apei de băut pentru muncitori. Am pornit de la recolte de 700 kg grîu la hectar, astăzi depășim – pe atunci – incredibila cifră de 5 000 kg. Nu sînt lipsit de modestie, dar subliniez că saltul cel mai mare s-a realizat în agricultură. Au fost destule momente grele pînă să ajungem la producțiile zilelor noastre. Pe cele 6 800 de hectare care se întind pe lîngă vetrele satelor Giarmata, Pișchia, Bencec și Sălciua cultivate cu păioase, soia, porumb, floarea soarelui, viță de vie și pomi fructiferi a trebuit să înfăptuim specializarea fermelor, să creăm un echilibru între ferme prin complexitatea ramurilor, căci stricta specializare duce la vîrfuri și goluri.

– Ne-ați vorbit de momente grele, de cumpănă. Un exemplu ?

– În primul an am avut 2 200 hectare cu porumb. Porumb frumos. Dar n-aveam mînă de lucru la prășit și nici erbicide nu existau pe atunci. Nu mi-a rămas altceva de făcut decît să apelez la o unitate militară. Noroc cu mașina frumoasă, am putut intra și comandantul, înțelegînd situația, a salvat împreună cu 800 de ostași recolta. Astfel am reușit să demonstrăm că și la noi, la Giarmata, se poate cultiva porumbul în cultura mare.

– Dar ați demonstrat că și pe acest pămînt podzolic se pot obține recolte mari ca în regiunile de cernoziom, ați demonstrat că oamenii Giarmatei nu sînt numai excepționali meseriași pentru șantierele Timișoarei, ci sînt și excepționali țărani.

– Orice pămînt poate fi făcut bun. Potențialul cernoziomului este mai mare, aceeași producție se obține cu eforturi mai mici. Noi ne-am spetit pentru actualele producții și bune și mai ieftine. Am o deosebită stimă pentru oamenii harnici și tenace. Noi le-am demonstrat cum se face agricultură modernă, intensivă, iar ei ne-au învățat să fim gospodari, ordonați, grijulii. Ei, cei care își văruiesc de trei ori pe an casele, ne-au obligat să facem și noi ordine. Și acum I.A.S.-ul are niște dormitoare comune, foarte civilizate, dispune de 70 de apartamente cu tot confortul, apă caldă, căldură, canalizare etc. pentru muncitori și cadre tehnice, copiilor din cele trei cămine li se face o educație aleasă, nu lipsește nimic în dotare.

– Este un fapt demonstrat că e mai greu de menținut poziția de fruntaș decît să ajungi odată la ea.

– Fără munca oamenilor n-am fi reușit niciodată. Se înțelege că această realizare e mîndria mea cea mare. Căutăm să înțeleagă toți că nu e totuna să lucrezi într-o unitate fruntașă sau codașă, am cultivat în ei această mîndrie de agricultor de frunte. Funcția ca atare înseamnă obligație, iar aceasta, muncă și iar muncă.

– Dar dv. nu v-ați eschivat niciodată de muncă ! Au fost recompensele pe măsura efortului ?

– Pentru că mi s-a acordat încredere, n-aveam nici un drept să dezamăgesc. Și mi s-a arătat încredere chiar cînd n-am fost membru de partid ; am rămas director, am primit Ordinul Muncii clasa a II-a. Toate astea într-o perioadă foarte grea. M-am îmbolnăvit, dar am rămas în prima linie. Dacă aș putea începe de la început, tot așa aș face. Merită, merită totul. În acești ani, noi am dat țării peste 200 milioane lei beneficii. Deci, recompensă mai mare nu prea se poate.

– Ne-ați pomenit de-o perioadă în care n-ați fost membru de partid. Vă rugăm să precizați !

– Am intrat în partid în 1945. După doi ani am fost exclus pe baza unor motive inventate, iar în 1958 am fost repus în drepturi.

Un Nicolae Dogariu nu abdică ușor de la convingerile sale. A greșit X, nu înseamnă că a greșit partidul.

– Ce înseamnă pentru dv. Partidul Comunist Român ?

– Partidul sîntem noi, noi toți oamenii conștienți și devotați cauzei și sorții patriei. Vedeți, pe vremuri exista sfatul bătrînilor înțelepți, care lua deciziile. Azi există tot sfatul înțelepților, partidul nostru. Nu sînt omul vorbelor frumos meșteșugite, credința mi-o exprim prin recoltele noastre, prin munca noastră. A fi comunist nu înseamnă numai a poseda un carnet de partid, a fi comunist înseamnă în primul rînd conștiința datoriei, cea a datoriei împlinite.

– Ați accepta un alt post, mai comod, mai ferit de vîltorile și rigorile zilei ?

– Am lucrat în minister și am plîns de fericire cînd am ajuns iar pe ogor. Eu sînt făcut să fac producție.

– Ați trăit o viață în mijlocul oamenilor de diferite naționalități. Au existat momente de îndoială, de neîncredere față de acești oameni ?

– Munca e comună, bucuria e comună, toate care te unesc și te pacifică sînt comune.

– Care este principiul fundamental după care promovați omul ?

– Unul singur : munca. Să fii cinstit, corect, atașat cauzei noastre, priceput. Iubesc pe toți cei care își fac datoria și sînt disciplinați și încerc să mi-i apropii.

– Ce detestați cel mai mult ?

– Cînd pe aceiași bani poți face o treabă bună dar faci una proastă. Asta e lipsă de mîndrie profesională, de patriotism, de bun-simț, de orice. Sînt dușmanul ședințelor inutile. Problemele se pot rezolva și lîngă cucuruz. Ochii stăpînului îngrașă vita și tot ochii stăpînului cresc porumbul.

– Care este calea pentru cîștigarea autorității unui conducător de întreprindere?

– Prin apropiere și sfaturi, nu prin duritate și distanță. Dar și prin competență, care nu se poate imagina fără diversitatea cunoștințelor.

– Cum apreciați critica ?

– E într-adevăr neplăcută. Omul poate greși. Uneori sînt și eu prea critic. Critica exagerată e descurajatoare, dar ca să ne atingem țelul, ea trebuie să fie stimulatoare.

– Agricultura românească s-a dezvoltat într-un ritm susținut, este creat cadrul necesar unui progres și mai accentuat. Cum vedeți dv. viitorul agriculturii în România ?

– Ca o mare industrie. Și cînd spun industrie, mă gîndesc la producerea bunurilor cît și la transformarea lor. Vom avea mult de muncit, vom răzbi și vom ajunge să punem în vînzare numai acele produse care sînt de calitate. Agricultorul de mîine va fi un om cu cultură generală solidă, capabil să strunească tehnica pusă la dispoziție, capabil să realizeze tot ce-și propune. Se va ajunge la o dependență mult scăzută față de natură. Bineînțeles că fenomenele naturale nu pot fi înlăturate, dar controlate da, și efectul lor va fi redus într-atît încît să nu mai fie dramatice, catastrofale.

– Copiii dv. au optat pentru altă meserie. Nu regretați ?

– Octavian e fizician și asistent la catedra de fizică a Institutului agronomic din Timișoara, Eugen e inginer constructor și va intra asistent la Facultatea de construcții. El a realizat hotelul „Timișoara", care e o bijuterie a orașului și pe undeva și mîndria mea. N-am prevăzut dezvoltarea atît de vertiginoasă a agriculturii noastre, poate i-aș fi influențat atunci să preia ștafeta de la mine. Oricum, doresc să ajungă meseriași de excepție, oameni atașați în inima și sufletul specialității lor, să dureze ceva, care să rămînă.

– Care dintre visuri nu ați reușit să-l transpuneți în realitate ?

– Multe. Pentru că doream mai mult decît se poate. Dar să vă vorbesc despre un vis realizat. Am încercat să fiu om, comunist de omenie și cred că am reușit.

NICOLAE BERGOVAN

Aceștia sînt oamenii, aceasta e opera!

● După cît vedeți, zice Adrian Bratu, muncim, și atît, cum ne pricepem. Avem ingineri buni, avem materiale bune și noi, ce să vă spunem, ne vedem de treaba noastră.

Caldarîmul șantierului naval din Mangalia, lustruit de tălpile lucrătorilor, a căpătat patina unui șantier de mult așezat. Acest amănunt este impresionant. Cunoscînd bine locul, pe cînd treceam verile la odihnă spre comuna 2 Mai, eram străfulgerat de părerea că aici chiar n-ar fi nimic de făcut. A trebuit acum să fac un exercițiu de imaginație ca să-mi amintesc cum a fost. Teren nefolosibil, cu bolovani sfărîmicioși, roșiatici, printre care oile abia puteau găsi cîteva fire de iarbă uscată. Ceva vulcanic părăsit. Ceva inutil, exasperant de trist. Printre aceste văi sfărîmicioase își făcuse loc o comună : Limanul. În Limanul a apărut primul bloc pentru muncitori, după care a fost trasată o șosea ocolitoare, lungă de 19 kilometri. Apoi vapoare, petroliere de 50 de mii tone. Pe șantier se construiește cel de-al doilea cargou. Primul plutește în Pacific sub pavilion românesc. O structură gîndită și executată la Mangalia pe un fost teren, fost inutilizabil. Cîtă grandoare! Și iată cîțiva oameni, comuniști de nădejde : C. Georgescu, P. Cristea, V. Nicolau, I. Căciulescu, C. Horez, I. Chioreanu.

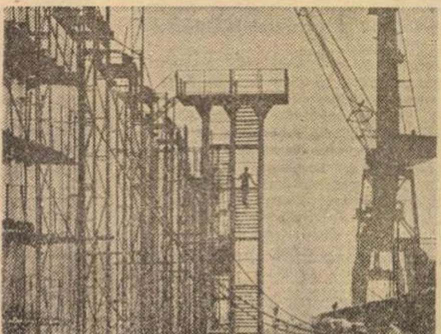

A. MIHAI

În campania agricolă de toamnă ședințele trebuie să aibă loc pe cîmp, iar pe cîmp ele se numesc nu ședințe, ci muncă

Anul trecut, cooperatorii din Valea Nucarilor, județul Tulcea, au obținut rezultate bune în muncă : 4 200 kg griu de pe 650 de hectare, 4 660 la porumb, 20 000 la sfeclă, cifre pentru prima dată încercate aici. Fără a fi extraordinare, rezultatele sînt bune și constituie desigur rezultatul muncii deloc ușoare a oamenilor. Iată de ce ne-am bucurat cînd zilele trecute ni s-a oferit prilejul să mergem acolo, să scriem un reportaj despre acești oameni, despre munca și viața lor.

13 septembrie, orele 8,30, comuna Valea Nucarilor. Pe străzi, nimeni, la sediul consiliului popular, nimeni, ceea ce nu ne miră, oamenii fiind în campania agricolă de toamnă. Am fi și luat-o peste fostele haturi dacă un bătrîn informat nu ne-ar fi lămurit că întreaga suflare a satului (ne aflăm în satul centru al comunei Valea Nucarilor) se află la ședință. Vremea este deosebit de frumoasă și faptul ne surprinde, dar mergem la căminul cultural și intrăm în sală. Cîteva sute de oameni, cooperatori, este evident după miini și după stînjeneala cu care stau pe scaune, nelipsitul prezidiu. „Are cuvîntul tovarășul Nane Evdochim, economist la ferma zootehnică, se pregătește cooperatorul Marcu Andrei"

Din cele spuse de Nane Evdochim reținem că bătrînii nu au ajuns să ia paie, vorbește apoi de dreptul cooperatorilor la concediu și altele.

Marcu Andrei întreabă de ce a primit o pensie mai mică decît are dreptul și de la masa juriului cineva îl asigură că va primi răspuns.

„Are cuvîntul tovarășa David Lenuța, economistă la ferma de păsări, se pregătește tovarășul Marin Dumitru, șeful fermei oi-păsări". David Lenuța afirmă că primesc furaje combinate doar pentru pui nu și pentru găinile ouătoare.

Marin Dumitru zice că a crescut mortalitatea la oi, că sînt în deficit cu numărul ovinelor „dar după cum a reieșit din materialul prezentat, chestiunea se va aranja". Mai adaugă că atîta a avut de spus, că este de acord cu ambele materiale prezentate și că își ia toate angajamentele necesare.

„Are cuvîntul tovarășul Cazacu Matei, șef de formație la ferma 1 cîmp, se pregătește tovarășul Beiu Constantin, șeful fermei nr. 2".

„Am scos 15 hectare de cartofi cu mașina a nouă, dar îi scoate cu pămînt. Mă-ntreb ce vom face în continuare ?... Se știe că porumbul e așa cum e, adică porumb. O să-ncepem recoltarea peste cîteva zile și aș ruga bătrînii satului să vie și ei în curtea C.A.P.-ului să ajute la sortat. Asta o pot face". Acestea sînt spicuiri din cele spuse de tovarășul Cazacu Matei.

Tovarășul Beiu Constantin afirmă că la miei și viței nu poți da siloz. Se miră de ce la cuvînt nu se înscriu și femei, doar ele alcătuiesc marea majoritate a C.A.P.-ului. Mai zice — fapt îngrijorător — că au recoltat sfecla doar de pe 5 hectare din cele 60.

„Are cuvîntul tovarășul Bănescu Constantin, inginer-șef al C.A.P.-ului și șef de fermă, se pregătește tovarășul inginer-șef Iorga de la Intercoop". „Față de 1 100 plan am făcut 700 și este vina noastră că n-am făcut erbicizarea cînd era înnorat. A venit, cum era și normal, ploaia și a șters totul. La mazăre am avut plan 1 200 de kilograme și am scos 800 de kile. N-avem nici o vină : a venit doar grindina. Combinele, nu. La arbagic, în schimb, în loc de 5 800 am scos 6 000. Am lucrat cu săpăligile și rezultatele s-au văzut. Vă rog, dragi tovarăși, să nu uitați că porumbul de sămînță trebuie recoltat cu mîna. Vă rog să nu fugiți de această importantă sarcină !" Extrasul este din cuvîntarea tovarășului inginer șef Bănescu Constantin. Tovarășul inginer șef al Intercoopului s-a referit la măsurile ce trebuie luate pentru pregătirea producției anului viitor. A cerut ca în cadru C.A.P.-ului consiliul de conducere să-și intre cît mai bine în atribuții. Peste cîteva zile, afirmă tovarășul Iorga, consider că poate începe însămînțarea orzului și vă cer să respectați calitatea lucrărilor. În ceea ce privește recoltatul porumbului, afirmă în continuare tovarășul Iorga : anul agricol este întîrziat și nu știu dacă îl recoltăm în cele 35 de zile întîrziate. La recoltare propun să se dea, în cazul în care oamenii îl vor lucra în acord global, 13 la sută boabe și 40 la sută coceni... Vă spun sincer, încheie amintitul tovarăș, că este păcat să nu ne strîngem toate forțele.

„Are cuvîntul tovarășul Oprea Petrea, secretarul comitetului comunal de partid, primarul localității, se pregătește tovarășul Damian Ion, instructor la Comitetul județean Tulcea al P.C.R.

„S-au arătat aici fapte, situații, motive. Tovarășe șef de fermă Marin, zootehnia e ca și apicultura. Stupul se duce în brațe dintr-un loc în altul așa că procedați și cu oile la fel și nu mai găsiți tot soiul de motive copilărești. Zootehnia de la noi s-a dezvoltat considerabil (30 la sută din planul de producție) și ea nu trebuie să devină o ramură a pierderii. În zootehnie nu există brumă, ceață, ploaie, ci doar muncă, și una concretă. ...Nu este cazul să ne rugăm de cooperatori să adune porumbul lor și al statului... Unii dintre cooperatori, anii trecuți, și-au aranjat treburile netovărășește și au lucrat la I.A.S., la Agighiol. Nu e mai bine aici,

Este ora 10,20, soarele e sus, țăranii ies de la ședință, pămîntul se sleiește așteptîndu-i, mîncarea se sleiește prin cele coșuri și ea

nu e mai bine să lucrezi în mereaua ta ? Eu știu că aveți dreptate că anul trecut am fost cam sucitori. De ce nu spuneți aici, tovarăși cooperatori, că șefii de formație nu vin pe cîmp, că vin doar la ședințe ca la congres ? Unii se supără pe bună dreptate pe acești șefi, dar nu este cazul să se supere pe lumea toată și să nu mai vină la lucru. Revin : poți să lucrezi trei luni la I.A.S. cu 60 de lei pe zi dar nu faci avere și apoi drepturile de neputință, de bătrînețe adică le ceri și le obții de aici. Gîndiți-vă bine, tovarăși. Ce să mai spunem despre tovarășii de la S.M.A. care închiriază remorcile la piatră în loc să care porumbul nostru ? Unde ne trezim noi aici ?" Extraordinară, nu-i așa ?, cuvîntarea acestui primar !

Tovarășul Damian Ion asigură pe cei prezenți că lucrează în acest loc doar de patru zile. Este ascultat cu respect și înțelegere.

Președintele C.A.P.-ului, Cazacu Ion, precizează că la ziua-muncă se va da și porumb. Că bătrînilor li se vor da paie. Este întrebat din sală cu ce se vor lega grămezile de coceni de porumb. Imperturbabil zice : legați-i cu sîrmă. Propune și dînsul ca în acord global la porumb să se dea 13 la sută boabe și 40 la sută coceni. Apoi propune și **decide** ca șoferilor C.A.P.-ului amendați de către miliție să le plătească obștea amenda. Da, ați citit bine !

În final, tovarășa Leoveanu Gheorghina, instructor la U.J.C.A.P., care a condus ședința, spune că în legătură cu concediile țăranilor trebuie avute în vedere două aspecte : 1) Cooperatorul trebuie să facă 300 de norme pe an. 2) Cooperativa trebuie să aibă fonduri proprii. Or, aici nu sînt.

Apoi, stupefiant, pune la vot cine este pentru ca să se acorde 13 la sută boabe și 40 la sută porumb. Cîțiva sînt pentru. Contrar democrației cooperatiste, tovarășa Leoveanu nu mai întreabă cine este contra și cine se abține și decide așa : „Ați votat deci în unanimitate și vă mulțumesc". Ședința a început la 8 și s-a încheiat la 10 și 20. Pînă au ajuns pe cîmp cooperatorilor le-a mai fost necesară o oră. Oare în plină campanie de toamnă, de ședințe este nevoie ? Cine a permis așa ceva ? Și apoi, ce fel de ședință a fost aceasta, pe alocuri ? Să vedem :

— Tovarășe primar Oprea Petrea, la ce se lucrează astăzi ?

— Sîntem în campanie pe toate fronturile. Toate fronturile sînt deschise. Se culeg : sfecla, strugurii, roșiile, cartofii și alte legume. Este de lucru suficient.

— În aceste condiții, de ce planificați ședință ?

— În primul este clar că nu am planificat-o eu. Deși, desigur, puteam să cer să fie amînată.

— Tovarășă Leoveanu, de ce nu ați procedat corect cu votarea hotărîrii privind ce trebuie acordat la lucrul în acord global în porumb și de ce ați decis că a fost unanimitate ?

— În primul rînd este o hotărîre a consiliului de conducere al C.A.P.-ului.

— Vă întrebăm dacă dumneavoastră considerați că hotărîrea a fost votată ?

— Nu, tovarășe, n-a fost, dar cred că n-o să scrieți chiar așa.

— Că o să scriem chiar așa să n-aveți nici o îndoială. De ce nu ați întrebat cine este contra și cine se abține ?

— De obicei zic, dar acum am avut o scăpare. Mai avem însă o adunare generală a cooperatorilor pe 28 septembrie și atunci voi zice.

— Pe 28 septembrie nu sînt oamenii tot în campanie ?

— Ba da, dar avem și noi o planificare ce trebuie respectată.

— Stranii puncte de vedere, dar sperăm că aceia în drept vor lua măsurile ce se impun. Acolo, în ședință, de ce nu ați lămurit ca lumea problema concediilor ?

— Uitați, tovarășe, cum stau lucrurile, Dumneavoastră pot să vă spun. C.A.P.-ul a luat credite de la stat pentru a cumpăra vaci de lapte, pentru irigații, pentru construirea a două grajduri. În 5—6 ani ele vor fi rambursate și atunci vom rezolva și problema concediilor.

— Trebuia ca aceste lucruri să le spuneți oamenilor căci așa cum muncesc pot să și înțeleagă aceste lucruri.

Mai apoi, peste două ore, am verificat pe cîmp dacă șefii de ferme erau la locurile lor de muncă și erau. Cooperatorii, pe cîmp, sau în alte locuri de muncă, erau în pauza de masă. Își întindeau pe un ziar, pe pămîntul pe care-l lucrează, o brînză și o roșie și era de-a dreptul emoționant să vezi fapte ca acestea. Sigur că da, mai au multe de făcut, dar văzîndu-i ești convins că le vor face. Ceea ce ne tulbură este că alături de ei sînt copii, unii de chiar 5 ani care nu privesc, ci lucrează. Țăranii și copiii lor săvîrșesc faptul etern și curat al muncii și nimeni nu are voie să-i desconsidere, să încerce să-i păcălească. Nu de ședință este nevoie în campania de toamnă, ci de muncă, aici pe cîmp, unde soarele bate puternic, dar miini aspre de țăran îl înving și și-l fac, ca de obicei, prieten.

S. EUGEN ■

La laminoare, deși nu se aude om cu om, e „liniște și pace"

Mi-aș fi putut alege, ca materie primă pentru acest reportaj, nu activitatea normală a laminorului de 650 de milimetri, ci o alta unde să fi fost martorul unor evenimente deosebite, spectaculoase, captivante și senzaționale. Dar normalul în cazul de față înseamnă că în competiție directă cu celelalte laminoare ale Hunedoarei, cel de 650 de milimetri ocupă un loc de frunte. Voi nota în acest sens că, la începutul anului, colectivul din acest laminor și-a asumat un angajament de 10 000 tone de laminate peste plan. După cîteva luni, angajamentul a fost suplimentat cu alte 2 000 de tone. Ei bine, la sfîrșitul lunii august laminorul de profile grele, cum i se mai spune, anunța depășirea sarcinilor de plan cu 14 000 de tone, cifră care pînă la sfîrșitul anului va fi rotunjită simțitor. Și-n tot acest timp la laminorul de 650 de milimetri activitatea s-a desfășurat normal, fără evenimente.

Ajuns la capătul uriașei hale, în sectorul numit cuptoare de încălzire, interlocutorii mei, inginerul Valerian Martineac, șeful secției, și inginerul Ladislau Olah, tehnolog, aveau să-mi declare, încă de la bun început, că lucrul cu adevărat interesant în tot laminorul este laminorul însuși, de la cap la coadă, mai ales dacă, avea să continue inginerul Martineac, în laminor e liniște și pace și toate merg așa cum trebuie, exact ca în clipa de față.

Pentru că pînă și aceste cuvinte abia am reușit să le prind, cum s-ar zice, aproape din zbor, într-atît de asurzitor era vacarmul din hală, nu știu în ce măsură expresia „în laminor e liniște și pace, exact ca în clipa de față" era tocmai potrivită. Scoase din cuptoarele de încălzire și așezate pe role, adică pe linie, barele de oțel înroșit se avîntau ca niște ciudați berbeci spre valțuri, trosnind de mama focului, în timp ce, pe margini, podurile rulante cărau piese, lingouri, caje, valțuri, profile și fiecare deplasare era semnalizată prin sunete stridente. Și totuși, familiarizîndu-mă, cît de cît, cu tot acest vacarm și cu toată această frenetică mișcare, aveam să constat că inginerul Martineac era îndreptățit, pe deplin, să afirme că în laminor e liniște și pace. O stare normală care durează de peste un an și jumătate și care a asigurat condițiile necesare realizării peste sarcinile de plan a celor 14 000 de tone pînă la sfîrșitul lunii august.

La cuptoare, maiștrii Nicolae Suciu și Alexandru Tace, doi dintre veteranii secției, loc unde peste două treimi din colectivul laminorului lucrează încă de la începutul începutului, adică de aproape 20 de ani, deci cei doi maiștri, primul predînd schimbul către cel de-al doilea, și-au adus aminte că, la cuptoare, în sectorul lor, un fapt mai deosebit, adică mai spectaculos, a avut loc anul trecut, cam pe la sfîrșitul lui aprilie, cînd, după introducerea în cuptor a unui dispozitiv numit sleb, necesar curățirii vetrei, s-a constatat că slebul avea anumite defecțiuni. Pentru remedierea acelei situații a fost necesară oprirea producției pe timp de 3 ore. La postul de comandă numărul 6, manevranții Cornel Todea, Arcadie Ferencz și Ion Furca Pecs, predînd schimbul către colegii lor Petrișor Stoica, Vintilă Pogea și Constantin Cristea și-au adus și ei aminte că tot anul trecut, imediat după povestea cu slebul de la cuptoare, au avut și ei o defecțiune, adică s-a rupt grinda cu cot sau cizma, cum i se mai spune, de la caja postului 6, fapt datorită căruia una din linii a stat exact 8 ore.

„Asta nu înseamnă că de-atunci, de anul trecut, din aprilie, avea să spună inginerul Olah, nu s-a mai întîmplat, pe ici-pe colo, cîte ceva. E destul să ne aruncăm ochii pe cîte un proces verbal de predare-primire a schimbului și putem foarte ușor constata că evenimente sînt. De exemplu, chiar la cuptoare a fost semnalată astăzi o șarjă cu 40 la sută bare fisurate, încă de la încălzire, defecte care vor fi eliminate, în parte, la șutaj, la finisare, iar profilele nerecuperabile vor fi trimise la retopire fără să afecteze procesul nostru de producție. Un alt exemplu : tot azi, pe linia dintre posturile 6 și 11, a ieșit o șenilă de 1300, un profil mai greu de realizat, dar nea Eugen Oniga, laminatorul șef, și oamenii săi au îmblînzit-o în doar cîteva minute. Vreau să spun că oricînd, în orice schimb, poate să apară cîte ceva. E normal, se muncește. Dar, pentru că e organizare, e disciplină și oamenii își cunosc meseria, de anul trecut, din aprilie, procesul tehnologic n-a mai cunoscut nici un neajuns, adică, vorba șefului nostru de secție, în laminor e liniște și pace".

„Chiar dacă în ultima vreme, a intervenit inginerul Valerian Martineac, n-am prea avut parte de acte de eroism, nu le ducem totuși dorul, întrucît, după părerea mea, astfel de evenimente scot în evidență nu doar înalta pregătire profesională a unor oameni, ci și o serie întreagă de măsuri care nu au fost luate din timp. Cu alte cuvinte prefer o stare permanent normală de desfășurare a producției".

Nu, interlocutorii mei nu au pus semnul egalității între cele 14 000 tone de laminate peste plan și ceea ce am putea numi eroismul sobru al stării normale. Nu au făcut-o dintr-o modestie lesne de înțeles. Dar, dintr-o datorie lesne de înțeles, iată, acest semn al egalității îl consemnăm aici, ca atare.

VICTOR NIȚĂ ■

CU SIMŢUL DATORIEI FAŢĂ DE CETĂŢEAN

Omul, tovarăşi, o ştiţi şi dumneavoastră, nu e niciodată numai prilej de statistică şi bilanţ

Împreună cu tovarăşii Maria Nuţu, activist instructor la secţia de propagandă a comitetului municipal de partid, şi medicul specialist Viorel Ardeleanu, medic inspector în cadrul direcţiei sanitare şi secretar al comitetului de partid al acestei instituţii — locul desfăşurării anchetei noastre de presă este oraşul Timişoara — am verificat plîngerea Elenei P., plîngere cu un conţinut grav întrucît priveşte viaţa unui om, starea sa morală.

Elena P. a fost trimisă de către doctorul Meilă din Reşiţa la spitalul de oncologie din Timişoara. Tratamentul aplicat însă s-a dovedit inadecvat şi după aproape o lună de grele suferinţe se hotărăşte trimiterea bolnavei la Spitalul judeţean din Timişoara. Diagnosticul cu care a fost trimisă (tîrziu, totuşi) la spitalul judeţean : „Ocluzie intestinală, peritonită generalizată". Chiar şi un profan ştie că este vorba de ceva deosebit de grav, că în asemenea cazuri se impune urgent intervenţia chirurgicală. La spitalul judeţean, în ciuda stării ei extrem de grave, se refuză internarea : „S-o opereze cei de la oncologie. Ce, vor ca noi să ne încărcăm cu mortul lor ?" Aţi citit bine !

De la oncologie bolnava este retrimisă la spitalul judeţean (nici de această dată nu e însoţită de un cadru medical de prestigiu care ar fi putut determina internarea) şi după ore de parlamentări este, în fine, internată. Cu diagnosticul **„ocluzie intestinală, peritonită generalizată"** este operată apoi după 50 de ore. Din nou aţi citit bine. Pînă la efectuarea operaţiei, pentru ca elementele dramei să se adune, bolnava face şi explozie de splină. Operaţia reuşeşte (miracol !) şi bolnava este externată la 12 iulie cu menţiunea „ameliorat". Cine a externat-o ? Spitalul judeţean. Din al cui punct de vedere era „ameliorată" ? Din punctul de vedere al spitalului judeţean. Dar ea nu era pacientă de bază la spitalul de oncologie ? Ocluzia intestinală şi peritonita generalizată au fost **complicaţii** intervenite după internare şi era normal să fie externată — dacă era cazul — tot de către spitalul de oncologie. Dar cine să se gîndească şi la o chestiune ca aceasta ? Cine să se gîndească la viaţa omului, la moralul lui, la viaţa lui în continuare ?

Înainte de a da cuvenitele răspunsuri la aceste întrebări se impune o precizare. O anchetă de presă nu urmăreşte stilul în care a fost scris memoriul respectiv, ce număr are petentul la pantofi, dacă poartă cravata corect legată sau nu. Urmăreşte — desigur cu maximă obiectivitate, cu o mare răspundere de ziarist comunist, revoluţionar — ce anume este adevărat şi trebuie îndreptat, ce anume concluzii cu caracter social se pot trage dintr-un caz ce unora le pare oarecare. Spunem aceasta deoarece la Timişoara, unde am arătat scrisoarea, căci nu sîntem detectivi particulari, ci ziarişti comunişti, i s-a reproşat petentei că prea se referă la cîţi bani primesc doctorii din Timişoara, cîţi bani pretind ei pentru operaţii şi alte asemenea „afirmaţii necontrolate care ştirbesc prestigiul corpului medical din Timişoara". Aici, în prezenta anchetă vor apărea oameni cu nume deci nu „corpul medical din Timişoara". Cît despre cît cer şi ce primesc doctorii din Timişoara — oamenii în halat alb din frumosul oraş de pe malurile Begăi — aceasta este o datorie, în primul rînd — ne referim desigur la analiză şi măsuri — a organelor de partid şi de stat din chiar Timişoara.

Doctor radiolog Elena Soreanu de la Spitalul de oncologie din Timişoara : „Într-adevăr, bolnava a făcut o complicaţie intestinală, una extrem de gravă. Noi nu avem serviciu de urgenţă şi gîndindu-mă că 27 mai (ziua „trambalărilor", n.n.) este sîmbătă şi 28 duminică am trimis-o la spitalul judeţean. Am trimis şi un bilet conferenţiarului Petre Ignat, chirurg, în care precizam şi diagnosticul : ocluzie intestinală. Cum conf. Petre Ignat era în concediu am primit înapoi şi bolnava şi biletul. Iată biletul, bine că l-am păstrat. Vă precizez că anterior trimiterii bolnavei Elena P. la spitalul judeţean, doctoriţa Poiană de la noi a examinat-o la raze şi nu exista nici un dubiu asupra diagnosticului.

Bolnava ne-a fost trimisă înapoi greşit, necolegial. Apoi, în urma intervenţiilor noastre a fost în sfîrşit primită. Dar operată **după 50 de ore !** Imens ! Prea puţini scapă în aceste condiţii. Sigur, bolnava, după şansa ce a avut-o scăpînd cu viaţă, ne trebuia retrimisă. Are o constituţie extraordinară, o vitalitate ieşită din comun şi putea şi poate urma un tratament adecvat".

Doctor Ferdinand Nistor, director adjunct al spitalului judeţean. nu ştie nimic despre „pasarea" bolnavei, deşi tot dînsul afirmă că elucidarea acestui caz i-a luat o lună. Din registrele ce le obţinem află şi dînsul că n-am inventat nimic.

— Tovarăşe director adjunct Nistor — întrebăm — în urmă cu mai bine de o lună mătuşa bolnavei a fost în audienţă aici, a semnalat ceea ce i se părea a fi o eroare şi a cerut pe bună dreptate un răspuns. Ce răspuns i s-a dat ?

— Chiar astăzi a fost întocmit, este în mîna mea.

— Sînteţi amabil să ni-l daţi puţin ?

— Nu este semnat şi, apoi, ce, vrei dumneata să-mi corectezi greşelile de gramatică ?

Nu voiam, fireşte, asta. Dar n-am putut să nu ne imaginăm felul în care directorul adjunct Nistor vorbeşte, de exemplu, cu un ţăran sau un muncitor venit cu suferinţele lui la spital. În cîteva minute — stranie operativitate ! — răspunsul este semnat şi ştampilat. Din păcate nu şi modificat, căci este trist de formal. De pildă : „...În timpul internării situaţia bolnavei s-a complicat cu o ocluzie intestinală, fapt pentru care a fost operată la spitalul judeţean, clinica I chirurgie... „După cît timp ? De ce nu a fost internată şi operată imediat ? Cine se face vinovat şi ce măsuri s-au luat ? La aceste întrebări trebuia să se răspundă şi nu să se compună o naraţiune, bună ea în cele gramaticale, dar greşită în ce priveşte etica medicală. Iată o altă mostră : „...Pentru aspectele sesizate de dumneavoastră s-a atras atenţia cuvenită Spitalului nr. 2 Timişoara care are în subordine clinica de oncologie...".

— Cui anume i s-a atras atenţia, tovarăşe Nistor, pentru ce şi în ce mod ?

— Am atras atenţia tovarăşei doctor Elena Soreanu pentru limbajul folosit faţă de bolnavi.

— În ce mod ?

— S-a telefonat acolo.

Drastică pedeapsă pentru asemenea grave fapte şi nicidecum ridicolă !! Un muribund este trimis la un spital, spitalul îl trimite înapoi comportîndu-se ca un serviciu de pompe funebre, apoi iar la spital, operată după 50 de ore şi, culmea !, cineva este sancţionat cu o mustrare telefonică !! Şi cine ? Nevinovatul. Ne pare rău, dar doctorul Soreanu a procedat corect trimiţînd-o la spitalul judeţean şi omenos cînd a reintervenit pentru ca bolnava să fie primită şi operată.

Conferenţiarul Petre Ignat este deosebit de enervat de această anchetă şi franc fiind ne-o şi spune. Umiliţi, ne cerem frumos iertare şi îl asigurăm că nu ne facem decît datoria de ziarişti şi fireşte de oameni. Dacă oamenii se mai îmbolnăvesc, sînt prost trataţi prin spitale, un caz ar fi spitalul în care lucrează dînsul, şi dacă unii dintre aceşti enervanţi pacienţi, scăpaţi prin şansă de la moarte, cer şi ei dreptate, ce să facem, tovarăşe conferenţiar Petre Ignat ?

— Nu este posibil ca la noi să se fi petrecut aşa ceva — ne asigură — deşi eu în perioada aceea eram în concediu.

Cîţiva doctori mai tinerei şi cîteva asistente îl asigură respectuoşi că s-a putut, totuşi.

— Nu există, hotărăşte dînsul asupra unui fapt care se încăpăţinează să rămînă fapt. În echipa de gardă de atunci, din 27 mai, aveţi încredere ?

Îl asigurăm că încrederea noastră se îndreaptă cu precădere asupra echipelor de gardă.

Vin doctorii Bota şi Mocanu — şefii echipei de gardă din 27 mai.

— Într-adevăr, am trimis-o înapoi pe bolnava Elena P. Am trimis-o greşit, este adevărat. Tot dintr-o greşeală a fost şi operată atît de tîrziu, după 50 de ore.

La comitetul municipal de partid, colectivul în care sîntem invitaţi să facem parte discută concluziile anchetei împreună cu secretariatul aceluiaşi comitet. Se reţine că purtarea bolnavei de la un spital la altul a fost complet nejustificată, că reţinerea ei de prima dată la spitalul judeţean era necesară şi posibilă. Lipsa de cooperare a celor două spitale trebuie grabnic remediată. De fapt, naveta despre care vorbeam a pus în primejdie viaţa bolnavei şi salvarea ei — adevărat miracol — a rezolvat, cît a rezolvat, un fapt ce putea căpăta dimensiuni tragice. S-a stabilit de către secretariatul comitetului municipal de partid Timişoara ca în cadrul unei viitoare şedinţe a consiliului oamenilor muncii să fie propusă sancţionarea echipei de gardă de la spitalul judeţean. S-a mai stabilit ca aceste fapte nedemne cu etica unui medic să fie discutate în cadrul unei adunări generale a organizaţiei de partid. De asemenea şi în cadrul Colegiului medicilor şi farmaciştilor din judeţul Timiş. Comitetul municipal de partid va lua legătura cu Direcţia sanitară a judeţului Constanţa (în raza căreia locuieşte Elena P., n.n.) spre a fi convinsă şi ajutată să se reinterneze şi în Timişoara, dacă doreşte, în scopul continuării tratamentului bolii de bază.

Împreună am mai stabilit, fără greutate, ci doar cu necesara tristeţe şi revoltă, că omul nu e niciodată numai prilej de statistică şi bilanţ. Că atunci cînd moare un om, indiferent de numele sau de funcţia sa, moare puţin şi lumea. Şi ce trist e !

E. SAVU ■

„Flacăra" revine

Inspectorii şcolari rămîn, trebuie să rămînă, dascăli la catedra omeniei

În FLACĂRA din 17 ianuarie 1976, sub titlul „Aşteptăm nu explicaţii, ci rezolvarea cazului Ecaterinei Munteanu", colegul nostru Mircea Fodoreanu prezenta situaţia nefirească în care se afla atunci profesoara E.M. din Oradea. Reluăm din textul anchetei : **Ivindu-se în urmă cu 5 ani (mai exact, la 1 septembrie 1970, n.n.) necesitatea transferării unor cadre didactice de la Liceul agricol Oradea la Liceul agricol Salonta (40 km cu trenul), era de ales, nu intrăm în amănunte, între Rozalia Szekely (5 ani vechime în unitate, mutată cu cîţiva ani în urmă chiar de la Salonta, celibatară, inginer agronom) şi Ecaterina Munteanu (8 ani vechime în unitate, mamă a 2 copii, inginer agronom). Cum R.S. împlinea peste cîţiva ani vîrsta de pensionare, a fost menţinută pe loc, iar E.M. a fost transferată la Salonta. După două trimestre aceasta nu a mai putut face naveta (80 de km dus şi întors, plus distanţa mare de la gara Salonta la şcoală), cu doi copii acasă şi recent operată. Locurile de muncă ce i s-au dat ulterior au fost la fel de improprii la condiţiile ei familiale şi de sănătate. Urmarea a fost pensionarea de invaliditate cu gradul II, transformată în septembrie 1974 în gradul III, cu drept de muncă pentru recuperarea sănătăţii. De atunci, contrar prevederilor Codului Muncii (art. 133) Ecaterinei Munteanu i se refuză dreptul de a munci în condiţii adecvate situaţiei sale, deşi a găsit înţelegere şi sprijin la organele locale de partid care, cercetînd cazul, au cerut inspectoratului şcolar să îl rezolve în mod legal şi uman. (...) În cursul cercetării făcute la faţa locului am constatat şi unele semne de rea-voinţă din partea forurilor şcolare în acest caz.**

Discutarea cazului s-a încheiat în ianuarie 1976 cu concluzia factorilor de răspundere de la judeţ care au participat la verificarea situaţiei şi cu promisiunea directorului Ion Vlădăşel de la Liceul agricol Oradea că Ecaterinei Munteanu i se va asigura un post pînă la pensionarea Rozaliei Szekely — care împlinise vîrsta minimă de pensionare în noiembrie 1975 — pentru ca, apoi, să fie încadrată în locul acesteia.

De curînd însă E.M. a adresat redacţiei un nou memoriu, în care se plînge că lucrurile numai aşa nu s-au întîmplat. „În urma articolului publicat, am fost repusă în drepturi şi am funcţionat la Liceul economic Oradea în perioada 1 februarie 1976—1 septembrie 1977. Dar, în anul şcolar trecut, din nou am ajuns fără catedră şi, abia în urma plîngerii adresate Comitetului judeţean de partid, mi s-a acordat un sfert de catedră (merceologie agricolă şi desen tehnic). Deşi pe parcursul anului şcolar, o colegă fiind în concediu de naştere, puteam suplini orele ei de merceologie, acestea au fost suplinite de un maistru instructor, pentru că, atunci cînd a venit vorba despre mine, directorul a închis discuţia prin aceste cuvinte semnificative : **„Nici să nu audă inspectoratul şcolar !..."**

Zilele trecute, în municipiul de pe Crişul Repede am încercat să descurcăm firele încîlcite ale acestui caz rămas încă nerezolvat în ciuda asigurărilor şi promisiunilor, se pare uitate. Aşa am ajuns să constatăm o seamă întreagă de lucruri ciudate. La fostul Liceu agricol, actualmente Liceul industrial nr. 4 Oradea, împreună cu inspectorul şcolar Ioan Miercaş am căutat zadarnic explicaţia faptului că în carnetul de muncă al Ecaterinei Munteanu, încadrarea acesteia, la 1 octombrie 1962 este înregistrată în baza „Adv. 507, din 23 martie 1963" a şcolii respective, act care nu poate fi găsit şi a cărui invocare este ilogică, din moment ce E.M. fusese trecută în învăţămînt, dintr-o muncă de cercetare fără să o ceară — prin ordinul nr. 100, din 20 septembrie 1962, al Consiliului Superior al Agriculturii. În cazul transferului în interesul serviciului cu care E.M. pleca din unitate la 1 septembrie 1970, o corectură operată în carnetul de muncă este iarăşi ilogică şi inexplicabilă chiar pentru Maria Nistor, secretara şcolii, cea care a făcut corectura. Directorul Ion Vlădăşel lipseşte din localitate, dar directorul adjunct Vasile Nistor se străduieşte să demonstreze reducerea numărului de ore pe care le puteau preda agronomii, în anul şcolar 1970/71 faţă de anul anterior, lucru pentru care conducerea şcolii a cerut atunci ca E.M. — ca şi Rozalia Szekely, dealtfel — să fie încadrate în altă parte. Ei bine, după insistente calcule, făcute de directorul adjunct şi de inspectorul şcolar, cifrele se încăpăţînează să arate un spor de asemenea ore nu în primul, ci, culmea, în al doilea an luat în discuţie. Planurile de învăţămînt şi de şcolarizare de atunci nu pot fi găsite. Concluzia inspectorului Ioan Miercaş este că rezultatul acestor calcule „nu ne ajută". Sîntem, evident, de acord, şi încă fără nici o rezervă... Ni se mai spune că R.S. a rămas, pînă la urmă, la şcoală pentru că i s-a admis să predea totuşi şi ore pe care ministerul dispusese să nu le mai predea agronomii. „Ce păcat că lipseşte tovarăşul director !, ne spune Maria Nistor. Dumnealui v-ar fi spus tot ce trebuie în legătură cu tovarăşa Munteanu, că are un dosar tare frumos pentru cazul ei". Inspectorul recunoaşte că în cazul E.M. „s-a făcut în adevăr o greşeală, atunci cînd cineva a spus că orele de la Şcoala generală nr. 14, libere în 1974, ar fi numai de geografie".

— Cine a spus aşa ?

— Nu mai ştiu cine.

Interesant, pentru că la Comitetul judeţean de partid, tovarăşul Mihai Vînturache, activist care se ocupă de şcoli, îşi aminteşte şi ne spune — fără să-l întrebăm anume — printre altele, în legătură cu acest lucru : „Atunci m-am interesat insistent pentru soluţionarea cazului. Am vorbit cu tovarăşul inspector Ioan Miercaş. Chiar dînsul mi-a spus că toate orele sînt de geografie".

La Liceul economic, împreună cu tovarăşul Vinturache, aflăm că unul din motivele pentru care E.M. a avut în anul şcolar trecut numai un sfert de catedră, a fost dispoziţia inspectoratului şcolar ca o anumită formă de activitate să nu mai desfăşoare pe grupe, ci pe clase. E vorba de îndrumarea unei activităţi practice. „Experienţa nu s-a dovedit bună, ne spune directorul Gheorghe Ţenţ. N-am putut face mai nimic, în felul acesta, din ce trebuia făcut cu elevii. Confruntarea experienţei cu a şcolilor din alte judeţe care au lucrat în continuare pe grupe ne-a oferit suficiente argumente ca inspectoratul să ne lase în pace şi, de anul acesta, vom lucra şi noi din nou pe grupe."

La Inspectoratul şcolar judeţean Bihor, inspectorul general Ana Săndulescu ne-a spus că redistribuirea din 1970 au făcut-o şcoala şi ministerul agriculturii. „Inspectoratul n-a avut nici un amestec. Situaţia tovarăşei Munteanu s-a analizat de mult. La Salonta ştiu că nu s-a dus, sau a stat puţin şi a revenit... Apoi, la insistenţe deosebite, ne-am dat acordul, iar ministerele au aprobat trecerea ei în învăţămînt. După asta a intervenit să-i dăm post în reţeaua de cultură generală. De-abia de aici lupta se întoarce împotriva noastră. Sigur, nu-i venea uşor la Sărsig, unde am numit-o la un moment dat. Era departe. A vrut în Oradea... Să vă spun sincer, în condiţiile în care avem atîtea cadre didactice la orice specialitate, nu putem să-i acordăm prioritate. Ea a făcut totuşi Facultatea de agronomie..."

„Toată viaţa mea am învăţat, mi-am făcut meseria corect şi mi-am văzut de familie. Eram titulară în învăţămînt ; azi nu mai am unde lucra. Ce-am greşit ? Cu ce sînt vinovată ?" Aşa întreabă Ecaterina Munteanu. Are dreptate ? Semnatarul acestor rînduri răspunde fără nici o ezitare DA. Inspectorul general Ana Săndulescu ne vorbea de „lupta" dintre inspectorat şi petentă. Elocvent punct de vedere ! În biroul directorului Ion Vlădăşel este păstrat cu grijă, sub cheie, un dosar „tare frumos" cu acte care să apere şcoala în „lupta" cu aceeaşi petentă. „Pe mulţi i-a deranjat pînă şi faptul că în articolul colegului dumneavoastră se vorbea de **profesoara** Munteanu, ne-a spus tovarăşul Mihai Vinturache. Ei vor să i se spună inginer agronom, nu profesoară, chiar dacă are atîţia ani de catedră. Eu nu pot înţelege de ce la 1 septembrie 1976, cînd s-a pensionat tovarăşa Szekely, directorul Ion Vlădăşel nu şi-a ţinut promisiunea. Să-i fi oferit atîtea ore cîte avea, dacă nu o catedră, dar să se fi ţinut de cuvînt. Noi am încercat mereu s-o ajutăm. Aţi văzut dealtfel că atunci cînd a existat un pic de bunăvoinţă s-a găsit şi posibilitatea încadrării ei. Vă asigur că vom face totul pentru găsirea unei soluţii de omenie si în concordanţă cu legalitatea, pentru repunerea în drepturi a acestui om care, din titular în învăţămînt, a ajuns să fie purtat pe drumuri ani de zile, cu destulă indiferenţă faţă de situaţia familială, faţă de starea sănătăţii sale." Aceasta este de fapt şi părerea altor activişti de partid de la Comitetul judeţean cu care am stat de vorbă. Rămîne doar ca omenia acestui punct de vedere să străbată şi crusta indiferenţei celor de la inspectoratul şcolar. Fiindcă de prea multă vreme — prea multe amănunte o arată — aceştia s-au străduit nu să găsească o soluţie omenească şi legală, ci să găsească unghiuri din care reglementările legale pot fi folosite la justificarea situaţiei nefireşti şi nedrepte în care se află, de mult şi într-adevăr fără nici o vină, Ecaterina Munteanu.

Sperăm că, cel puţin acum, forurile în drept vor trata acest caz conform cu prevederile clare ale legii privind rezolvarea sesizărilor oamenilor muncii. Lupta între un om — nu profesor, nu inginer, ci om ! — şi inspectorat este, evident, inegală. Dar mai este şi nedreaptă şi absurdă. Profesori de diverse materii, inspectorii şcolari, ca şi directorii de şcoli, rămîn — şi avem dreptul să le cerem să rămînă — rămîn, toţi deopotrivă, dascăli la cea mai de preţ dintre catedrele lumii — catedra omeniei.

DORIN GHERGHINESCU ■

Din partea Direcției sanitare a județului Tulcea :

„Privind cercetarea și rezolvarea scrisorii adresate de dr. **Gabriela Bendescu,** medic medicină generală adulți, stagiar la Dispensarul medical al comunei Independența, județul Constanța, adresată revistei FLACĂRA : în scrisoare, G.B. solicită aprobarea transferului soțului, dr. Mircea Bendescu, medic medicină generală, stagiar, de la Dispensarul medical comunal Dăeni, județul Tulcea, la dispensarul din comuna Independența. În urma reanalizării situației familiale a tovarășului doctor Bendescu, precum și motivelor pentru care se solicita transferul acestuia, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Tulcea a aprobat transferul dr. M.B. în județul Constanța".

În cursul lunii iulie, fiind în stațiunea Sîngeorz-Băi, am avut ocazia să vizităm cele două mori de apă de pe malul drept al Someșului, clădite la capătul orașului, la ieșirea către comuna Maieru. Am aflat că una dintre ele, cea mai frumoasă, cu o vechime de 224 ani, din păcate se află într-o stare deplorabilă. Prin acoperișul de șindrilă, acum spart în foarte multe locuri, apa se prelinge în voie atunci cînd plouă — cele cîteva bucăți de material plastic montate pe acoperiș nu au, practic, nici o eficiență ; pereții au prins igrasie, încep să se deterioreze. Moara funcționează totuși, adică aduce venituri, ne întrebăm cine trebuie să se ocupe de păstrarea și întreținerea ei ? Este o clădire veche, este păcat să se degradeze astfel. **(Rica Munteanu,** Roman și **Valeria Mărculescu,** București)

Fiind în tabăra turistică de la Dumitrești, județul Vrancea, împreună cu un grup de uteciști am plecat în ziua de 23 august 1978 să vizităm împrejurimile taberei cu un mijloc de transport în comun, autobuzul 31-BZ-925, al Întreprinderii de transporturi auto Buzău, autobaza nr. 4 Rm. Sărat, județul Buzău. Am plecat din Dumitrești spre Vintileasa, cu autobuzul respectiv, la orele 13,30 ; în autobuz s-au urcat foarte mulți călători, iar șoferul, un tovarăș pe nume Iaru sau Jaru, a încasat banii fără a elibera tichete de călătorie. La întoarcere, întîmplarea a făcut să ne suim în același autobuz, avînd același conducător auto ; acesta a procedat întocmai, luîndu-le banii oamenilor la coborîre așa, la mica înțelegere. Cerîndu-le la rîndul nostru tichetele de călătorie, ni s-a răspuns : „mîine seară !", urmate de înjurături proferate atît de șofer cît și de însoțitoarea acestuia. Sperăm ca prin publicarea acestor rînduri astfel de situații penibile să fie evitate în viitor. **(Scrisoarea este adresată de către un grup de uteciști și cadre didactice din județul Ialomița, în numele cărora semnează Emilia Sîrbu și Elena Ghiță de la Școala generală Buești, Ialomița)**

Printre peisajele citadine ale României moderne, vă trimit această fotografie reprezentînd una dintre cele mai noi zone din ansamblul de construcții din ultima vreme executate în Miercurea Ciuc : **„Bulevardul Frăției".** **(N. Tokacek)**

Din partea Consiliului popular al județului Caraș-Severin :

„Referitor la scrisoarea unui **GRUP DE LOCATARI ai blocului GSCFI din Băile Herculane,** vă comunicăm următoarele : din cercetările efectuate s-a constatat că se confirmă în parte cele sesizate. Întreprinderea balneară și de turism Băile Herculane a facturat greșit suma de 9 771 lei către Grupul de șantiere Caransebeș, sumă ce reprezintă încălzirea și apa caldă menajeră pentru cele 8 apartamente pe timp de 5 luni. Totodată s-au luat măsuri ca suma să fie redusă la 4 419,35 lei, revenind în medie pe apartament 110,48 lei lunar".

Din partea CPMB — ICRAL „Foișor" :

„Urmare notei publicate în revista FLACĂRA, în cadrul paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", nr. 33/1978, prin care cititorul **NICOLAE NEDELESCU,** locatar al apartamentului 2 din București, șoseaua M. Bravu 85—89, blocul C. 16, sesizează că zgomotul produs de electropompele stației de hidrofor sînt insuportabile, vă comunicăm următoarele : stația de hidrofor nu este în exploatarea ICRAL și aparține de ICAB, fiind preluată prin decizie CPMB 1023/1964. Deoarece ICAB nu s-a preocupat de găsirea unei soluții de diminuare a zgomotelor în așa fel ca nivelul fonic să se înscrie în limitele admise de CSAMB, am comandat la I.P.B. efectuarea unui studiu privind rezolvarea acestei probleme. Rezultatul va fi trimis la ICAB pentru a se lua măsurile corespunzătoare"

Din partea UCECOM :

„Referitor la sesizarea cititorului **Gheorghe Tănase,** din București, strada Fruntaș Tudor Constantin nr. 5, bloc 40 B, apartament 54, sectorul 4, vă facem cunoscut că din cauza lipsei reperului „PL-500", s-a întocmit proces verbal pentru înlocuirea televizorului său. Față de această situație, considerăm sesizarea rezolvată".

N.R. — Firește că ne bucură acest lucru, ne întrebăm însă cum consideră cei în drept lipsa de pe piață a acestui atît de solicitat reper TV „PL-500"?! Pentru că tovarășul Gheorghe Tănase nu este singurul care nu poate viziona programele noastre datorită absenței de pe piață a acestei lămpi !

Din partea Spitalului clinic de adulți Cluj-Napoca :

„Urmare scrisorii lui **Nastasia Roșu,** care solicită sprijin în rezolvarea problemei locative : vă facem cunoscut că solicitanta este înscrisă la poziția 1 — pentru locuință cu 4 camere — din tabelul nominal cuprinzînd ordinea de prioritate a personalului încadrat și îndreptățit a primi locuință din fondul de stat pe anul 1979. Pentru rezolvarea cît mai grabnică a acestei situații, s-a solicitat Consiliului popular al municipiului Cluj-Napoca repartizarea, cît mai urgent posibil, a unui apartament cu 4 camere".

Mă numesc **Mihai Socoliuc,** locuiesc în București. Acum cînd în urma intervenției revistei FLACĂRA la forurile competente, sînt titularul unui post telefonic — de care aveam atîta nevoie ! — vă rog să primiți, și totodată transmiteți celor în drept prin intermediul acestor rînduri, mulțumirile mele cele mai sincere, împreună cu regretul că poate timpul consumat în rezolvarea cererii mele, poate minore, dar vitale pentru subsemnatul, ar fi fost mai util în soluționarea altora, mult mai importante. Încă o dată, vă rog să primiți mulțumirile mele.

Sîntem un grup de locatari din orașul Constanța, domiciliați pe strada Ștefan cel Mare nr. 44, blocul M. 16, nemulțumiți de modul în care au acționat organele locale la sesizarea făcută de către noi în legătură cu poluarea mediului înconjurător în zona restaurantului „Marea Neagră", situat în fața blocului nostru — situație relatată în scrisoarea adresată în mai a.c. Consiliului popular al municipiului. Este drept că am primit un răspuns, pe care îl anexăm în copie, în care, recunoscîndu-se de fapt că aveam dreptate, se promiteau măsuri urgente, cum ar fi folosirea combustibilului motorină, în loc de cel ușor lichid, pentru evitarea fumului, instalarea unor site pe coșurile de evacuare ale grătarelor etc. La ora de față nu s-a produs însă nici o ameliorare, iar nouă ne este imposibil să deschidem ferestrele, fiind inundați de fumul, gazele și mirosul grătarelor pentru mititei. În aceste zile de vară mai ales, situația a devenit insuportabilă, noi fiind total lipsiți de aer curat, ca să nu mai spun că ne-a fost imposibil să facem o elementară aerisire a apartamentelor în care locuim. **(Ing. Corneliu Enăchescu)**

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Suceava :

„Privind rezolvarea scrisorii pe care **Herta Zahariuc** a adresat-o redacției FLACĂRA : analizînd împreună cu conducerea Fabricii de brînzeturi Vatra-Dornei cele conținute în scrisoare, s-a constatat că H.Z. are dreptate, deși anterior a refuzat să lucreze pe un post care să-i asigure o activitate continuă. Ținîndu-se totuși seama de munca depusă pînă în prezent, precum și de faptul că urmează cursurile de calificare la locul de muncă, ea a fost repusă în drepturi. La ora actuală, Herta Zahariuc muncește la secția ambalaj din fabrică".

În ziua de 16 august am vizitat „Peștera Muierii" din nord-vestul Olteniei. Am văzut lucruri minunate, dar am fost neplăcut impresionat de sistemul de exploatare al acestui bun național : ghidul a încasat taxa de 2 lei de persoană, fără să emită bilete. Deci, banii aceștia, în jur de 50—60 de lei pe serie de vizitatori — și sînt cinci-șase serii pe zi — intră în buzunare particulare. Cel puțin la Peștera Polovraci, cîțiva copii, ghizi de circumstanță, rezumă prețul la „cît vreți să dați și dumneavoastră !" De asemenea fotografiile făcute în Peștera Muierii, realizate pe hîrtie de proporții reduse și de calitate inferioară, la prețul de 7 lei bucata, aduc un plus de venituri ilicite celor care exploatează peștera ca pe un bun personal. Nu se pot oare găsi alte soluții ? **(C. Burtea.** Focșani, strada Engels nr. 3)

Din partea U.J.C.C.C. Ilfov :

„În legătură cu articolul **„La tabla ondulată..."** publicat în revista dumneavoastră nr. 29/1978, vă comunicăm următoarele : Biroul executiv al Cooperativei de consum Măgurele, întrunindu-se pentru a analiza cele sesizate în articol, a hotărît prin Decizia nr. 51 din 24 iulie a.c. următoarele măsuri : a. — schimbarea lui **ION TĂNASE** din funcția de merceolog și trecerea sa în funcția de muncitor necalificat, fără atribuțiuni gestionare ; b. — gestionara **VALERIA TĂNASE** a fost înlocuită de la cofetăria Măgurele, solicitîndu-se în același timp prin adresa nr. 2832/27 iulie a.c. Oficiului de pensii al sectorului 6 să fie repusă în drepturile de pensionară ; c. — muncitorul necalificat **CONSTANTIN DIACONU** se transferă de la cofetărie la depozitul de mobilă în funcția de încărcător-descărcător ; d. — muncitorul necalificat **COSTEL SAVA** se transferă de la Terasa „Dumitrana" la dispoziția șefului unităților comerciale din complex, pentru a fi folosit la încărcări-descărcări și sortări de ambalaje. Totodată vă mai informăm că aceste măsuri au fost aduse la cunoștința oamenilor muncii din cadrul cooperativei, cu ocazia ședințelor de lucru, urmînd ca noua conducere a cooperativei avînd ca președinte pe tovarășul Ion Popescu să acționeze fără îngăduință, pentru a lichida total aspectele negative din cadrul cooperativei de consum Măgurele. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

În ziua de 3 iulie a.c., în revista FLACĂRA a apărut o scrisoare semnată de **subsemnatul împreună cu alți 18 membri ai asociației de locatari** din strada Karl Marx nr. 22 Bacău, în care sesizam că deși termenele legale au trecut de mult, iar noi am plătit toate taxele cerute, O.J.C.V.L. Bacău nu au instalat nici pînă astăzi antena colectivă de radio-TV., și nici nu ne-au restituit sumele în cauză, așa cum am solicitat în mod oficial, văzînd întîrzierea. Cu toate acestea, nici pînă astăzi această instituție nu a catadicsit să rezolve problema noastră în vreun fel sau să ne restituie banii plătiți pentru niște instalații inexistente, nimeni de aici, în urma apariției scrisorii noastre, nu s-a deplasat pînă la fața locului pentru a verifica starea de fapt, ca și cum o sesizare apărută în presa noastră centrală n-ar impresiona pe nimeni, cu atît mai mult cu cît, în astfel de cazuri credem că este absolut obligatoriu ca o instituție vizată să dea, celor care o reclamă public, un răspuns. **(Dan Teodorescu,** Bacău)

Mă numesc **Simion Moroșeanu,** domiciliez în București, strada Lotrioare nr. 13—15, bloc V. 41, ap. 1, sectorul 4. Blocul nostru a fost dat în folosință în cursul lunii iunie a acestui an, executat fiind de lotul din Arad într-un mod cu totul necorespunzător. Tavanele sînt denivelate și pătate, ușile nu se închid, lipsesc balamalele la uși, broaștele sînt defecte, lipsesc pragurile de la uși, în încăperi este un curent teribil. Nu avem calorifere în baie, în loc să fie puse în băi, caloriferele au fost instalate în niște boxe aflate între etaje. Dacă nu se iau măsuri urgente, nu știm ce vom face la iarnă în aceste condiții. Trustul de construcții industriale Arad, prin persoana tovarășului Morariu, ne-a cerut să facem o listă cu remedierile necesare, am făcut-o, au trecut de atunci mai bine de trei luni și nu s-a făcut nimic.

- **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**
- **„FLACARA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Aristică Bejenaru** — com. Belcești (Iași). Consiliul popular comunal v-a repartizat o casă unde puteți locui și v-a acordat un ajutor ocazional.

■ **Dumitru Balteș** — Călărași. Veți fi reînscris la pensie de la 1 octombrie 1978, dată cînd veți împlini vîrsta de 65 de ani.

■ **Mina Cîrlova** — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 v-a aprobat extinderea solicitată.

■ **Stelian Păun** — Tîrgoviște. Lucrarea dv. a fost înaintată pentru verificare și apreciere la I.C.P.P.D. București, de unde vi se va comunica rezultatul.

■ **Valentin Bălescu** — Drobeta Turnu-Severin. Sînteți în evidența Consiliului popular municipal pentru atribuirea unui spațiu din fond locativ de stat.

■ **Ana Olteanu** — com. Basarabi (Constanța). Vi s-a aprobat transferul la cerere pentru noul loc de muncă.

■ **Anton Daraban** — Timișoara. Soția dv. a fost încadrată la Centrul teritorial de calcul electronic Timișoara.

■ **Mircea Ganea** — municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Sînteți pe tabelul de priorități, urmînd a primi un apartament din cota pe care întreprinderea trebuie s-o primească în cursul acestui an.

■ **Eugen Petre** — Moldova Nouă (Caraș-Severin). Scrisoarea dv. nu este clară. Reveniți.

■ **Elena Borș** — Iași. Am fost informați că sînteți deocamdată, încadrată temporar, pînă se vor crea posibilități pentru un contract pe durată nedeterminată.

■ **Sultana Gherasim** — Bîrlad, **Violeta Drăgulin** — Gheorghe Gheorghiu-Dej, **Ileana Vintilescu** și **Coralia Neagrău** — București. Scrieți-ne !

■ **Ilie Ioniță** — Timișoara, **Gheorghe Oancea** — Comarnic, **Aci Vuap** — Constanța, **Victor Blănaru** — București. Problemele dv. țin strict de instanțele judecătorești, unde vă recomandăm să vă adresați direct, nu prin mijlocirea unui organ de presă.

MARGA NEDELEA ■

Nu demult, la Orăștie, într-un cadru festiv, a avut loc întîlnirea celor care acum 50 de ani au absolvit Liceul „Aurel Vlaicu", adică promoțiile anului 1928, seriile din iunie și septembrie, cu examen de tranziție pentru clasa a VIII-a. Au fost de față 27 de foști absolvenți împreună cu profesorul lor de limba română, Constantin Ionescu, lipsind profesorii în viață Victor Iacob și dr. Ivan Solomon, reținuți acasă de greutatea celor 90 de ani pe care-i înfruntă, profesorul Petru I. Ionescu, reținut pentru o comunicare la Academie și compozitorul Savel Horceag, de asemenea, pentru activități survenite în mod neprevăzut ; au fost însă prezenți cu sufletul, așa cum au consemnat în scrisorile și telegramele trimise, prin care au adresat foștilor lor elevi calde urări de sănătate și multă fericire. A participat la întîlnire, chiar bolnav fiind, colegul de promoție Alfred Taborszky, venit special din R.F.G. Momentul festiv al revederii a fost salutat de către tovarășul Petru Rusu, din partea Comitetului orășenesc P.C.R., de tovarășul inginer Viorel Drăgan, director adjunct al liceului, de profesorul Constantin Ionescu, din partea fostului corp didactic, precum și de alți invitați. În fotografia pe care v-o trimit, foști colegi, profesori și invitați la această caldă întîlnire, în amintirea scumpilor ani de școală — tezaur de suflet și viață — de permanent optimism pentru anii ce vor veni. **(Samson Grecu,** Orăștie, Hunedoara)

SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ

Corectitudine, dăruire în muncă şi colegialitate, atmosferă responsabilă şi receptivă pentru promovarea noului în medicină, pentru sănătatea oamenilor

● Zilele trecute, la sediul redacției noastre, a avut loc o masă rotundă pe probleme medicale. Plecîndu-se de la discutarea noii apariții editoriale „Probleme actuale și concepții noi in patologia gastro-duodenală“ de Ioan Pușcaș, s-a ajuns, după cum se va vedea mai jos, la un larg schimb de opinii in domeniul gastroenterologiei și, prin extindere, la chestiuni legate de aspecte mai vechi și mai noi ale activității medico-sanitare.

Au luat parte – în ordinea alfabetică – prof. dr. **DUMITRU BURLUI**, șeful secției de chirurgie de la Spitalul clinic „Caritas“, președintele Societății naționale de chirurgie, dr. **PETRU CONTRAȘIU**, medic specialist la Spitalul județean Zalău, dr. **RADU DOBRESCU**, medic primar, șeful secției de boli interne, directorul Spitalului județean Rimnicu Vilcea, conf. dr. **BENEDICT GHEORGHESCU**, șeful Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul clinic „Fundeni“, secretar al Societății naționale de gastroenterologie, dr. **AUGUSTIN LENGHEL**, medic specialist la secția de boli interne I a Spitalului județean Oradea, dr. **RADU OZUN**, director al Direcției asistenței medicale din Ministerul Sănătății, secretar al Comitetului de partid din minister, prof. dr. **IOAN POP D. POPA**, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Spitalul clinic „Fundeni“, președintele Comisiei naționale pentru educație sanitară, dr. **IOAN PUȘCAȘ**, medic primar la Spitalul orășenesc Simleu Silvaniei, șef de lucrări dr. **SANDU STOICHIȚĂ** de la Policlinica universitară „Vitan“, vicepreședinte al Societății europene de endoscopie și al Societății europene de proctoscopie.

Din partea redacției au fost prezenți **LIVIU TIMBUS** și **OVIDIU IOANIȚOAIA**. Fotografiile au fost executate de **ION PREDOȘANU**.

Redacţia :

Avem cu toţii în faţă recenta lucrare a doctorului Ioan Puşcaş, eveniment editorial cu largi şi profunde implicaţii în domeniul vast al gastroenterologiei. Monografie care vine să consacre fecunda activitate a unui modest dar deosebit de activ şi perseverent cercetător, reprezintă o nouă şi elocventă dovadă a grijii permanente pe care partidul şi statul nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal, o consacră creaţiei originale, activităţii de cercetare ştiinţifică, de promovare a noului. Nimic mai concludent, mai ilustrativ în acest sens decît exemplul viu, decît acest caz etalon : într-un mic orăşel de provincie, la un modest spital orăşenesc, ca urmare a condiţiilor optime de muncă şi viaţă, a permanentului sprijin moral şi material acordate prin grija organelor de partid şi de stat, un cercetător necunoscut ajunge la descoperiri prioritare. Un exemplu între multe altele desprins din marea bătălie pentru sănătate, din apriga confruntare cu tainele necunoscutului, dar care şi el, înainte de orice, aduce dovada uriaşului potenţial creator al poporului nostru, descătuşat şi valorificat mai mult ca oricînd în acest deceniu al calităţii, potenţial în care, prin atenta şi activa preocupare a secretarului general al partidului nostru, starea de sănătate a populaţiei ocupă un loc de cinste în Programul partidului, ca un element de bază în calitatea vieţii, în menţinerea vigorii şi tinereţii întregii naţiuni.

Sandu Stoichiţă : Doresc în primul rînd să aduc felicitări doctorului Ioan Puşcaş, acestui om foarte modest însă extrem de perseverent a cărui recentă lucrare ilustrează o complexă cercetare spre progresul ştiinţei. Apariţia cărţii ne permite să avem o viziune mai de ansamblu asupra stadiului actual al gastroenterologiei şi asupra perspectivelor ei de viitor.

În continuare aş dori să abordez cîteva probleme privind vastul domeniu al gastroenterologiei. Doresc să reamintesc faptul că în ţara noastră, datorită condiţiilor de muncă şi viaţă asigurate oamenilor de ştiinţă cu ajutorul partidului şi statului nostru şi prin grija expresă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, dispunem de cadrul adecvat ca să apară astfel de oameni şi astfel de cărţi. Iată, pe scurt, care sînt, după părerea mea, problemele majore în gastroenterologie şi care sînt căile pentru rezolvarea lor. Problemele majore se referă în primul rînd la orientarea gastroenterologiei spre diagnostic precoce şi terapie intensivă. Aceasta înseamnă că va trebui să creăm o adevărată şcoală de gastroenterologie. În această privinţă un rol mare va trebui să-l deţină Ministerul Sănătăţii, noua lui conducere, care, sperăm, se va dovedi mult mai activă în promovarea noului, a progresului. Avem nevoie în primul rînd de unităţi integrate : învăţămînt-cercetare şi practică medicală cum a ţinut să precizeze în repetate rînduri secretarul general al partidului nostru. Acest modul integrat trebuie să existe în toate centrele universitare. Nimeni nu poate deţine monopolul în domeniul cursurilor de gastroenterologie. Eu am atras atenţia de mai mulţi ani că trebuie să procedăm de urgenţă la instruirea cadrelor necesare, deoarece vom beneficia în curînd de aparate moderne, costisitoare, iar noi ne vom găsi în situaţia de a nu le folosi din lipsă de cadre specializate. Iată deci că va trebui să formăm medici în gastroenterologie, să le facem cursuri practice. Mi s-a spus : „cum să faceţi dumneavoastră cursuri practice, cînd nu aveţi o bază ?“, mi-a răspuns fosta conducere a ministerului, Dar această bază de învăţămînt mi se poate da oriunde, oricînd, e stupid ca unui om care doreşte să înveţe pe alţii să nu i se ofere această posibilitate. În al doilea rînd consider că trebuie să avem un plan unic de dezvoltare, pentru ca aceste unităţi să fie înfiinţate în toate judeţele. Dacă ne vom uni toate eforturile cu colectivul de la Cluj-Napoca, condus de profesorul Dumitraşcu, cu ceea ce face profesorul Berindei la Timişoara şi cu ceea ce încearcă să facă dr. Stanciu la Iaşi, atunci într-o perioadă de 5—10 ani vom avea un număr mare de specialişti. Dar în specialitatea respectivă avem nevoie nu numai de medici, ci şi de cadre medii sanitare. Cu un an şi jumătate în urmă, profesorul dr. Gavriliu m-a rugat să pun în funcţiune un fibroscop care tocmai îi sosise. L-am luat, l-am pus în funcţiune şi am cerut apoi să se trimită asistenţi şi medici ca să înveţe mînuirea lui astfel ca, după un an, doi să poată efectua singuri endoscopii. Nu s-au trimis cadre şi aparatura stă nefolosită. Acesta este doar unul din exemplele din Bucureşti. Criticăm maşinile care zac în întreprinderi. De ce să nu arătăm în coloanele presei noastre că şi în unităţile sanitare se produc asemenea anomalii. Mai doresc apoi să semnalez o altă anomalie : modul în care şcoala naţională de gastroenterologie este reprezentată în străinătate. Se mai întîmplă ceva : oamenii care lucrează sînt foarte ocupaţi, la clinică, cu studenţii, cu partea de cercetare şi n-au timp să se ocupe de problemele de „culise“. Sînt alţii în schimb care trag sforile. Se autopropun sau propun delegaţi fără merite ştiinţifice deosebite. Apreciez această situaţie drept intolerabilă.

Pop D. Popa : Mă bucur foarte mult că asistăm astăzi la o dezbatere consacrată unei importante lucrări de gastroenterologie. Prezenta masă rotundă va contribui, apreciez eu, la îmbunătăţirea unor probleme privind activitatea de valorificare a inteligenţei româneşti, a capacităţilor creatoare a cercetătorilor noştri din domeniul medical, deziderate scumpe partidului nostru, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, care a făcut de atîtea ori recomandarea de a se face totul pentru promovarea gîndirii originale, pentru traducerea în practică a ideilor novatoare. Pe plan mondial, ideile originale sînt considerate ca fiind cele mai scumpe pentru că ideile novatoare sînt în general puţine în viaţa unui om. Tocmai pentru acest motiv ele trebuie să fie căutate, să fie descoperite, stimulate şi ocrotite. Ne revine tocmai de aceea îndatorirea permanentă de a descoperi şi încuraja iniţiativele valoroase, de a susţine talentele originale care reuşesc să creeze ceva în activitatea profesională. Un asemenea caz este şi cel al doctorului Ioan Puşcaş care a reuşit să scrie o monografie interesantă ce tratează o problemă de mare actualitate.

În altă ordine de idei s-a vorbit aici despre modul cum sînt folosite unele aparate şi instalaţii medicale. În general avem ceea ce ne trebuie, dar am impresia că pe undeva gospodărirea acestor bunuri nu a fost făcută în mod raţional. Pe parcursul anilor s-a verificat acest lucru şi s-au adus multe îmbunătăţiri în teren dar nu suficient. Dar, cum s-a spus aici, ar fi bine să analizăm împreună cu Ministerul Sănătăţii această situaţie. Este necesar să formăm cîteva unităţi cu caracter de vîrf — aşa cum s-au dat de altfel indicaţii la conducerea superioară de partid — şi anume acolo unde viaţa ne confruntă din ce în ce mai mult cu o patologie medicală nouă. În acest mod vom realiza atît asistenţă medicală de vîrf, cercetare, cît şi activitate didactică, respectiv integrare, aşa cum ne-a recomandat secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Radu Ozun : Vreau să fac o mică intervenţie la ceea ce a spus tovarăşul profesor Pop D. Popa privind valorificarea ideilor valoroase. Sînt printre cei care, timpuriu, au făcut demersuri ca în practica medicală să se facă paşi hotărîtori pentru promovarea celor consideraţi capabili şi foarte utili procesului instructiv-educativ şi de formare a cadrelor. Din păcate, în lumea medicală se poate constata uneori existenţa unui fenomen de respingere a noului, a unor idei şi iniţiative sosite din reţea.

Redacţia : Vă reamintim că tovarăşul dr. Sandu Stoichiţă a vorbit despre înmormîntarea unor idei valoroase la nivelul ministerului.

Radu Ozun : Eu am reţinut cu foarte mare atenţie ceea ce a spus tovarăşul dr. Sandu Stoichiţă şi am rămas impresionat de tăcerea care s-a lăsat în jurul propunerilor sale, propuneri despre care nu am avut cunoştinţă în acest răstimp scurt de cînd sînt în Ministerul Sănătăţii.

Redacţia : Problemele noului, ale creaţiei originale de medicamente şi procedee terapeutice n-au stat niciodată în atenţia dumneavoastră ?

Radu Ozun : Eu lucrez în cadrul unei direcţii care se ocupă de asistenţa medicală a populaţiei şi care în mod normal trebuie să se ocupe, printre altele, şi de stimularea şi grăbirea valorificării noului. Dar daţi-mi voie să remarc că pentru aceste probleme avem instituţii specializate, există Academia de Ştiinţe Medicale, institutele de specialitate care se ocupă cu promovarea noului, comisiile de specialişti din Ministerul Sănătăţii, sau tot atîtea compartimente care au menirea şi competenţa să aprecieze valoarea unui medicament sau a unui procedeu terapeutic, dar care nu se recomandă pînă în prezent printr-o activitate meritorie, eficientă. Avem acum o lege — legea privind asigurarea sănătăţii — care vine să facă ordine în domeniul atît de important al sănătăţii publice şi eu consider că multe din problemele care sînt încă restante, mai ales în domeniul progresului şi cercetării ştiinţifice medicale, se vor rezolva, pentru că aşa cum prevede legea, cei ce nu-şi vor face datoria vor fi traşi la răspundere.

Pop D. Popa : Legat de întrebarea „de ce se îngroapă sau unde s-au îngropat ideile noi“ etc..., cred că pe undeva lucrurile au fost privite în mod funcţionăresc de către unele persoane care purtau responsabilitatea traducerii în practică a acestora. Poate că nu le-au înţeles, nu au avut curajul să răspundă de realizarea lor, sau au avut alte motive. S-a procedat greşit, deoarece orice iniţiativă, orice propunere, trebuie să se bucure de cuvenita atenţie şi consideraţie. Cunosc un profesor de chirurgie cardiacă, care a descoperit şi perfecţionat cele mai bune valve artificiale. Tot el a organizat unul dintre prestigioasele laboratoare de cercetare din ţara lui, care la ora actuală are realizări universal recunoscute. L-am întrebat : „Cum rezolvi problemele propunerilor de investiţii“ ? Mi-a spus clar : „Accept orice idee mi se sugerează, orice propunere, chiar dacă sînt uneori convins că propunerea respectivă este nerealizabilă, că are o notă fantezistă, că este vecină cu utopia. Numai după terminarea verificării ei practice am dreptul să o resping“. Dacă-mi vin 100 de astfel de propuneri din care 99 le arunc la coş şi pot să pun în aplicare doar una singură, aceasta îmi permite să acopăr toate cheltuielile investite pentru verificarea celorlalte şi îţi închipui că mai ai şi un profit. De aici o concluzie : nimeni şi nimic nu ne dă dreptul să privim **ab initio** cu neîncredere o idee originală. Idei noi, valoroase, nu ne vin neapărat numai din partea unor medici sau cercetători consacraţi. Multe aparţin studenţilor, medicilor tineri, multe se găsesc chiar în tezele lor de diplomă sau doctorat. Din păcate, multe se pierd pe drum, dispar sub tăvălugul timpului, deoarece ele nu ajung să fie cercetate şi materializate într-o instituţie specializată, creată anume pentru acest scop.

Redacţia : Într-un interviu acordat revistei noastre aţi făcut o propunere în acest sens.

Pop D. Popa : M-am gîndit la înfiinţarea unei unităţi, nu ştiu cum să o denumim, în cadrul căreia omul care are o idee originală să aibă posibilitatea să şi-o materializeze.

Redacţia : Deci un fel de „INCREST“ pentru probleme medicale ?

Pop D. Popa : Să-i zicem aşa. Consider acest lucru util deoarece şi eu, în viaţa mea, a trebuit să trec prin asemenea situaţii. În 1954 am creat o inimă artificială cu un colectiv de entuziaşti, invenţie brevetată, premiată, dar care a rămas în fază de prototip. La ora actuală cumpărăm din străinătate cu nişte sume exorbitante inimi artificiale. S-a realizat anii trecuţi cardiostimulatorul românesc al cărui cost per bucată era aproximativ 1 000 lei. Şi el a fost abandonat de Ministerul Sănătăţii, deşi cu unul din aparatele noastre un bolnav a supravieţuit peste 2 ani. Astăzi aducem din import cardiostimulatoare ce costă peste 20 000 lei bucata pe care le plătim în valută.

Sandu Stoichiţă : Cert este, dragi tovarăşi, că numeroase propuneri valoroase s-au îngropat acolo la dumneavoastră, în minister, nu la dumneavoastră în sertar, dar în sertarele fostei conduceri a ministerului. Mă rog, sper că de acum înainte lucrurile vor merge mai bine.

Radu Ozun : Cred că este bine să concretizăm.

Sandu Stoichiţă : De acord. Iată un exemplu : în 1972 a avut loc la Paris Congresul european de gastroenterologie, unde comitetul de conducere m-a desemnat să prezint o comunicare despre stomacul operat. În schimb, Congresul naţional de gastroenterologie nu mi-a permis să prezint raportul aici, în ţară. Într-o situaţie asemănătoare s-a găsit şi doctorul Puşcaş. Este vorba nu de un fenomen întîmplător, ci de unul periodic. A luat cineva puterea ca profesor, ca preşedinte, ca vicepreşedinte, ca secretar al unei societăţi, ei bine, în anumite cazuri, el face ce pofteşte. Am pică pe unul fiindcă e mai bun ca mine sau tinde să devină, atinge-l! Îl ating o dată, de două ori, de cinci ori, de zece ori, pînă l-am înmormîntat. S-a vorbit aici despre lipsa de curaj. Să ne înţelegem : una este lipsa de îndrăzneală şi alta dorinţa expresă de a pune obstacole afirmării noului şi valorilor. Trebuie să fim foarte clari : una e să fii fricos şi alta răuvoitor sau rău intenţionat.

Dumitru Burlui : Eu aş începe cu o întrebare. Care este, tovarăşe doctor Puşcaş, situaţia dumneavoastră în momentul de față ? Mai aveți greutăți ? Meritele dumneavoastră au fost recunoscute ?

Ioan Pușcaș : Situația actuală este, pot zice. foarte bună. Bună fiindcă, în sfirșit, respir liber și liniștit.

Am ajuns aici pentru că am primit permanent din partea organelor de partid și de stat un sprijin ferm și substanțial. Am avut la dispoziție aparatura necesară cercetărilor, mi s-a dat ocazia să particip la diferite manifestări științifice în străinătate, spre a mă lămuri, prin comparații cu realizările pe plan mondial, unde mă aflu și ce drum îmi mai rămîne de parcurs. Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a interesat de cercetările mele și m-a ajutat să le continuu și să le adincesc. Vreau să mulțumesc din toată inima secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru că prin întreaga sa activitate a creat cadrul legal și politic al promovării noului, dînd în acest sens indicații și pilde minunate, de clarviziune și patriotism. Astăzi, cînd zic că situația este foarte bună, am datoria să recunosc că lupta mea, ca și a altor români iscoditori și găsitori de nou, a izbîndit tocmai pentru că am primit din partea organelor de partid și de stat un sprijin moral și material neîncetat.

Dumitru Burlui : Atunci dați-mi voie să vă felicit pentru perseverența de care ați dat dovadă pentru importanța descoperirilor pe care le-ați făcut în domeniul gastroenterologiei. Doresc de asemenea să aduc mulțumiri și felicitări revistei „Flacăra“ pentru larga sa acțiune de sprijinire a unor invenții și descoperiri originale, îngropate sau boicotate de către alții. Tovarășul doctor Ioan Pușcaș a elaborat o monografie care-l consacră ca gastroenterolog de frunte. A elaborat o monografie originală, care-i oferă posibilitatea de a susține și de a primi un titlu de medic gastroenterolog de profil. Din păcate, gastroenterologia nu se dezvoltă așa cum ar trebui. Așa cum a remarcat și doctorul Stoichiță, în loc de a se merge în profunzime, de a se crea noi subspecialități, se merge pe o linie greșită, în sensul că fiecare medic internist să fie considerat și gastroenterolog — tot așa cum fiecare internist trebuie să fie și cardiolog și ftiziolog. Or, și gastroenterologia, ca și celelalte discipline medicale, trebuie să dezvolte și subspecialități. La noi în țară mai există dificultăți fiindcă o parte din oamenii care țin în mînă dezvoltarea specialităților medicale nu sînt de acord cu această tendință firească. Trebuie să avem cadre în endoscopia digestivă, în laparoscopie, în urologie, tot așa cum avem oameni specializați în domeniul explorărilor funcționale pentru investigarea cordului. Pleacă omul în străinătate pentru specializare, iar cînd se întoarce face altceva.

Radu Ozun : În legătură cu aceasta eu n-aș face decît o singură referire și anume că, în ultimii zece ani, pentru a se realiza transplantul renal în România s-au trimis în străinătate pentru specializare aproape 40 de oameni, dar pînă în prezent nici unul nu lucrează în domeniul transplantului renal. Este vorba numai de o chestiune pur administrativă, sau de o chestiune de ordin subiectiv ? Avem acum toate condițiile, cel mai bun cadru spitalicesc — Spitalul clinic Fundeni — care dispune de specialitățile de bază necesare realizării unui asemenea act medical de avangardă. În plus, acolo sînt și oameni potriviți și pregătiți în acest sens.

Benedict Gheorghescu : Lucrarea doctorului Pușcaș reprezintă o realizare importantă în gastroenterologie, reprezintă încununarea unor eforturi îndelungate, reprezintă, de asemenea, și reconsiderarea unor idei mai vechi, făcută în mod dinamic. Nu se mai compară ideile lui Pușcaș din 1978, cu ideile pe care le avea în 1971, cînd și-a susținut teza de doctorat. Doctorul Pușcaș a izbutit pentru că a fost perseverent și nu s-a lăsat intimidat de către cei ce încercau să-i compromită activitatea.

Redacția : Noi cunoaștem lupta doctorului Pușcaș de la începuturile ei, am reflectat-o în revistă și, după puterile noastre, am stimulat-o. Trebuie să repetăm ceea ce am mai spus și cu alte ocazii. Lupta aceasta a putut fi încununată de succes pentru că doctorul Pușcaș a fost și este unul din beneficiarii neodihnei întru bine a eminentului bărbat care conduce cu clarviziune și înțelepciune destinele țării noastre, acțiunea de zi cu zi a tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind cea care a creat cadrul legal și politic pentru realizarea noului, pentru victoria acestei lupte și a multor altora, asemănătoare.

Benedict Gheorghescu : Pușcaș și-a fructificat ideile personale, dar cîte alte idei valoroase nu așteaptă să fie cercetate, promovate. În alte țări există bănci de date, bănci de creier, bănci care plătesc foarte bine pe cei care elaborează idei. S-a pus aici întrebarea : cine să se ocupe în mod expres de testarea și valorificarea acestor idei. Cine altul decît Ministerul Sănătății ?!

Am citit articolul din „Scînteia“ în legătură cu criticile aduse vechii conduceri din Ministerul Sănătății. Într-adevăr, este nevoie de o concepție novatoare în toate compartimentele sănătății publice, dar nu numai la Ministerul Sănătății, ci și la Academia de Științe Medicale, la Uniunea societăților de științe medicale, în învățămînt, la Ministerul Învățămîntului și așa mai departe. Sînt multe de făcut. Uite, de pildă, îmi vine în minte o situație de fapt. În momentul de față nu se practică endoscopia în cazurile de urgență pentru cercetarea hemoragiilor digestive. Se practică sporadic. Cu endoscopul pe gît, în plină hemoragie, endoscopistul poate să vadă extrem de simplu unde sîngerează leziunea. Dar, evident, pentru aceasta avem nevoie de cadre specializate. Endoscopia făcută de amatori poate să ducă la rezultate dezastruoase. Un nespecialist poate să-ți indice într-un stomac care are pliuri mai dezvoltate prezența cancerului. Chirurgul îl deschide și constată că diagnosticul a fost greșit. Sau invers : pacientul are cancer iar endoscopistul zice „vezi-ți de treabă, n-are nimic“. La facultatea de perfecționare a cadrelor, ca să dau un alt exemplu, din cauza unor normative, mai multe discipline sînt în pericol de a-și pierde cadrele. Cadre care s-au format în douăzeci de ani, în 25 ani. Păi cît costă un asemenea cadru în care statul a investit 20 de ani de eforturi ca să-l formeze ? Enorm de mult. S-a făcut vreo cercetare ca să se vadă cît costă un asemenea cadru bine pregătit ? Trebuie să avem scheme stabile, pentru ca omul format în 15—20 de ani într-o specialitate să aibă posibilitatea de a gîndi tehnic în specialitatea sa. Sînt foarte multe de făcut. Și lucrul cel mai important ar fi să evaluăm printr-o comisie numită de minister, de forurile superioare de partid, aceste rămîneri în urmă. Trebuie să lichidăm, în primul rînd, fricțiunile, animozitățile dintre colegi, ambițiile absurde.

Radu Ozun : E foarte adevărat, cum spunea tovarășul doctor Gheorghescu, că în lumea medicală, poate mai mult decît în altă lume, în alte spcialități, există, din nefericire, multe orgolii și ambiții și că aici s-au creat un fel de redute unde foarte greu pătrund elementele tinere, capabile pentru a se forma, pentru a deveni utile societății. Există tendința de a scoate la suprafață greșelile și nu meritele. Cum s-a întîmplat și în cazul doctorului Pușcaș. Iată de ce cred eu că presa nu numai că trebuie, dar este obligată să intervină în toate domeniile, iar exemplul „Flacării“ trebuie să fie molipsitor.

Dumitru Burlui : În completarea celor arătate de mine, aș mai dori să semnalez că nici modul în care se procedează la utilarea clinicilor nu este cel mai fericit. În momentul actual, clinicile, majoritatea, sînt mai prost înzestrate decît unele unități din care ne sosesc medicii pentru specializare. Or, ministerul trebuie să cunoască exact situația fiecărei clinici și să ia măsurile corespunzătoare.

Petru Contrașiu : Cred că tovarășul profesor are perfectă dreptate. La fel s-a întîmplat și cu Pușcaș, care a avut nevoie de o mare perseverență, și aș zice chiar de încăpățînare, pentru a-și atinge scopul. Ca unul care am aplicat de timpuriu tratamentul său, pot susține că el dă rezultate superioare celorlalte forme de tratament. În ceea ce privește cartea, este de menționat că din cele 40 de capitole ale ei, în 14, autorul aduce noutăți în diagnosticul ulcerului gastroduodenal. Am fost între aceia care, de la bun început, am stat alături de Pușcaș, aplicîndu-i metodele. Dar nu toți au procedat la fel.

Augustin Lenghel : Trebuie să recunosc că și la Oradea a existat cam aceeași atitudine față de **Ulcosilvanil**. A trebuit ca acesta să se impună în tratamentul bolnavilor pentru ca majoritatea rezervelor unor confrați să se spulbere. Sper că la ora actuală, după ce calitățile medicamentului doctorului Pușcaș au fost larg recunoscute, nu mai există piedici pentru generalizarea tratamentului Ulcosilvanil.

Pop D. Popa : Referitor la unele afirmații făcute de colegii mei, privind transplantul renal, țin să subliniez că nu avem dreptul să fim sceptici. Am convingerea că trebuie să privim viitorul în mod optimist. Avem foarte multe resurse, largi posibilități, oameni de specialitate în urologie foarte buni, condiții materiale mai mult decît satisfăcătoare, numai că mie mi se pare că nu privim întotdeauna problemele cu destul curaj. Poate pe unii dintre dumneavoastră o să vă surprindă, dar medicina românească este citată ca deschizătoare de drum în literatură de specialitate prin Florescu, autorul primului transplant experimental renal din lume (1905), faptul că noi n-am realizat transplantul renal pînă la ora actuală poate avea, firește, sute de explicații. Problema a mai fost dezbătută în presă. N-am să insist asupra acestui aspect pentru că nu cunosc suficient toate cauzele, dar el trebuia realizat pînă azi. În ceea ce privește, însă, transplantul cardiac, am întîrziat între altele și din cauza lipsei unui cadru legal. Noua lege sanitară dedică un capitol special transplantului de organe și țesuturi, reglementînd partea, aș zice, cea mai dificilă a problemei, anume aspectul medico-legal etic și social al transplantului. Spre exemplu, în anul 1968, am fost invitat la Geneva, ca membru al unei comisii de 25 de profesori care au elaborat, sub egida Organizației Mondiale a Sănătății, primele recomandări privind condițiile efectuării transplantului de inimă la om. Aceasta se întîmpla la aproximativ 4—5 luni după ce Christian Barnard făcuse primul transplant cardiac la om. Ce vreau să zic? Că problemele de specialitate, chestiunile tehnice sau imunologice, au decurs mai ușor, mai greu a fost să statuăm aspectele medico-legale, sociale, etice, juridice, etc. ale acestei practici. Deci, repet, avînd de acum legea, va fi mai ușor să realizăm transplantul.

Redacția : Nu vrem să vă contrazicem, dar dorim să vă amintim că, în urmă cu cîțiva ani, „Flacăra“ a scris despre obstacolele așezate în calea transplantului renal. Articolul, dacă vă mai amintiți, se chema „Transplantul renal de la Panduri, — o poveste cu cocoșul roșu“ și el conținea referiri critice destul de concentrate. Nu ne-a răspuns nimeni la el.

Pop D. Popa : Mi-aduc aminte de articol. Spunea multe adevăruri, numai că problema are implicații mai adînci. Transplantul renal s-ar putea face, după părerea mea, cu eforturi mari, deținînd toate posibilitățile de a-l realiza din punct de vedere legal și chirurgical.

Augustin Lenghel : Atunci de ce se întîrzie ?

Pop D. Popa : Sîntem neacoperiți cu partea de imunologie, cunoscîndu-se faptul că ne ocupăm cu transplantul experimental din 1958, am avut o ofertă din partea lui Barnard de a efectua împreună la noi în țară în 1978 transplantul cardiac. Întîrziem între altele materializarea lui întrucît sîntem deficitari la capitolul imunologie. Cînd am amorsat primele discuții în problemă cu specialiștii interesați, toți s-au bucurat, toți s-au declarat de acord, dar cînd a fost vorba să trecem la fapte, la modul concret, entuziasmul a dispărut brusc și s-a dat înapoi. Destui specialiști au fost trimiși în străinătate cu burse spre a studia problemele imunologice fără să concretizeze în practică ce au învățat, mulțumindu-se doar la aspecte teoretice care nu au schimbat cu nimic sau foarte puțin situația anterioară. Sincer să fiu, cred că s-a greșit uneori cu folosirea acestor specialiști.

Radu Ozun : Nu-s de aceeași părere. S-a trimis cine trebuia și pentru ce trebuia, numai că, odată întorși acasă, medicii respectivi au abandonat transplantul renal, limitîndu-se să facă cariere universitare.

Redacția : Poate că n-au avut curaj să se apuce de o treabă de pionierat.

Pop. D. Popa : Așa-i. Eu știu prin ce-am trecut noi cu chirurgia cardiacă, pînă să ajungem cum o spun alții — Barnard, de pildă, printre unitățile cele mai bune pe plan internațional. Nu s-au sfiit mulți să ne denigreze, să ne caute numai defectele. Colectivul a perseverat și, prin muncă, am ajuns unde am ajuns, avînd largi perspective în față. Este locul să o spunem că tot ceea ce am întreprins și întreprindem a fost posibil datorită sprijinului permanent oferit de partid și de stat pentru bolile cardiovasculare din țara noastră. Clădirea nouă cu 7 etaje pentru bolile cardiovasculare, construită din inițiativa secretarului general al partidului în acest scop, este exemplul cel mai elocvent. Este un dar de nepreţuit. În străinătate o operație pe cord deschis, cum executăm noi astăzi în mod curent, costă între 60 și 80 de mii de franci, sumă inaccesibilă pentru mulți. În condițiile existenței acestei unități, cetățenii țării noastre beneficiază gratuit de acces la astfel de operații.

Dumitru Burlui : Eu am să vă răspund la întrebarea pusă mai devreme. Cu aparatura de acum 10 ani nu cred că se mai poate face astăzi transplantul renal. Aparatura s-a uzat.

Radu Ozun : Dealtfel, consider că a fost o inepție că toată aparatura respectivă s-a localizat într-un spital monoprofilat. Nu era posibil să se realizeze așa ceva, s-a știut că nu se va realiza acolo și cu toate astea s-au risipit banii statului.

Dumitru Burlui : Nu încape nici o îndoială că singurul loc în care s-ar putea face transplant la ora asta este Spitalul clinic Fundeni. Există acolo dotarea, există specialiștii, sînt șanse. Chirurg fiind, aș vrea să ridic pe scurt o altă problemă, care nu mi se pare mai puțin importantă. Avem medici cu activitate foarte valoroasă, care nu sînt folosiți la randamentul maxim al capacității lor, din cauza unor șicane administrative. Am să dau un exemplu, vorbind despre ceea ce se întîmplă la mine în clinică. Mai tot timpul trebuie să trimitem două-trei persoane pe la diferite direcții din minister, în stînga, în dreapta, spre a procura materialele de care avem nevoie în munca noastră curentă. Mai normal mi se pare ca eu să nu ies din sala de operație și colaboratorii mei să-și piardă timpul bătînd pe la uși. Partidul și statul se preocupă să avem de toate. Și avem, există bani, există dotare, există practic ritmicitate, numai că în loc să vină funcționarii ministerului în spitale pentru a constata la fața locului nevoile imediate ale acestora, merg oamenii din spitale la minister, pierzînd o groază de timp. Lucrurile se desfășoară, după părerea mea, invers decît ar trebui. Pentru că tot se află aici un reprezentant al ministerului, i-aș recomanda să sugereze conducerii efectuarea unei testări, studierea mai amănunțită a nevoilor unităților sanitare, pentru ca ministerul să fie mai prezent în spitale și policlinici.

Radu Dobrescu : Cred că ministerul ar trebui să aibă în vedere și reconsiderarea rețelei de gastroenterologie care, chiar dacă de vreo doi ani se află pe un făgaș mai favorabil, la inițiativa Ministerului Sănătății, prezintă încă destule lacune. Noi, la Rîmnicu Vîlcea, datorită atenției organelor locale, am izbutit să ne procurăm patru endoscoape cu aujtorul cărora sîntem capabili de a diagnostica precoce, dar lucrurile nu stau la fel în toată țara. Aparatură prețioasă zace în unele centre medicale în loc să fie pusă la dispoziția spitalelor. De asemenea, cred că ar trebui reanalizată problema ierarhizării unităților sanitare, a competențelor acestora. În unele spitale, chiar teritoriale, lucrează oameni capabili care pot să execute intervenții de amploare, avînd la dispoziție și aparatura medicală necesară, procurată prin eforturi proprii. Din păcate ei nu pot să facă acest lucru, fiind legați de mîini și de picioare prin competențele medicale stabilite la indicația Ministerului Sănătății.

Ioan Pușcaș : Încep prin a mulțumi revistei „Flacăra“, generoasă ca întotdeauna în ceea ce privește stimularea noului, cît și dumneavoastră, stimați colegi, pentru frumoasele cuvinte rostite la adresa activității colectivului pe care-l conduc, la adresa cărții recent tipărite. Firește, aș putea vorbi mult dar, folosindu-mă de ocazie, aș vrea să spun că specialiștii cu care am colaborat și cu care colaborez sînt, în majoritate, voluntari, medici de circumscripție sau de întreprindere din oraș. Pînă a ajunge la rezultatele pe care le avem, pe care unii le consideră foarte bune, dar pe care eu mă mulțumesc să le socotesc numai bune, am avut de învins numeroase piedici, legate de dificultăți administrative sau de invidia unor confrați, dar am reușit să trecem peste ele și pînă și această masă rotundă este o dovadă grăitoare că adevărul în care am crezut s-a impus. Nu numai prin perseverența și tenacitatea noastră, dar și ca urmare a atmosferei de principialitate și obiectivitate care domnește în această țară, condusă cu înțelepciune și neodihnă de minunatul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Multe din problemele legate de disciplina noastră au fost discutate și nu are rost să le mai repet. Aș dori numai să înaintez cîteva propuneri. De pildă, cred că nu este normal ca „Medicina Internă,“ o revistă și așa redusă ca număr de pagini, să apară o dată la două luni. O dată la două luni ar trebui să apară o publicație de gastroenterologie, dacă nu de sine stătătoare, măcar ca un supliment al revistei de medicină internă. Organizarea rețelei naționale de gastroenterologie ar trebui, după părerea mea, urgent reanalizată la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, ținîndu-se cont și de propunerile făcute în cadrul acestei manifestări.

VAIDEENI, o întîlnire la vatra dorului

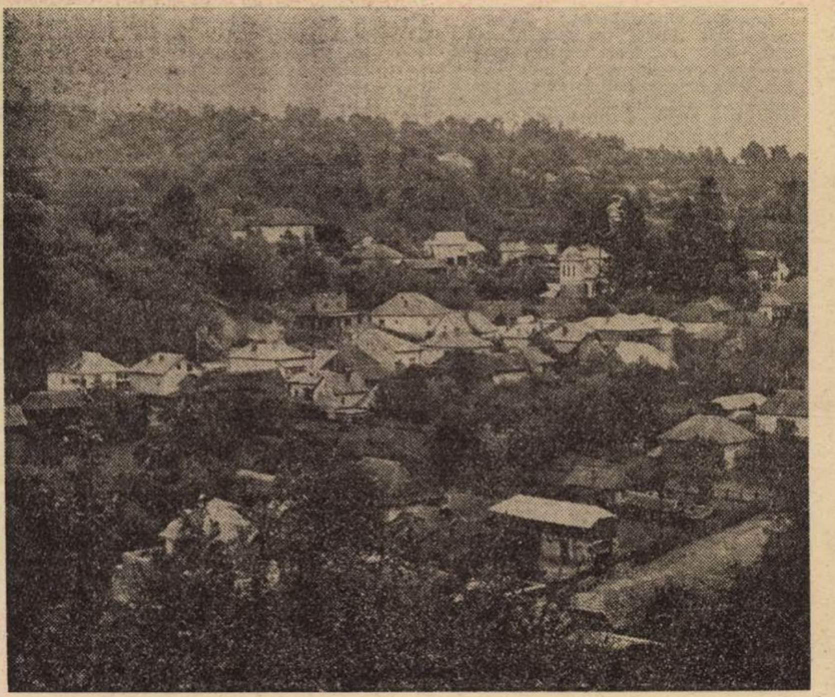

De zile și nopți, Vaideenii coboară din munți. Din munții Căpățînei și de mai de departe, din munții Lotrului. Satul are 30 de munți pe care își păstorește oile, cele peste 25 000 de oi cu care acum, cînd le pogoară în vale, pentru iernat, albesc versanții, ca în „Turmele“ lui Eusebiu Camilar. Tălăngile sună metalic, turmele nu se mișcă, ciobanii sprijiniți în bîte, în lumina albă a dimineții, par niște stîlpi de piatră albă. Nu se grăbesc, de ce s-ar grăbi ? Pasul lor este ritmic, calendaristic, decis de mișcarea astrelor, de indeturnabile legi ale firii, de cosmicul armistițiu cu soarele ce zbicește cărările, cu ploaia care îmbracă în iarbă cîmpul, așternîndu-l sub botul oilor.

Dar acum, în aceste zile, s-ar zice că s-au grăbit. Oamenii, mai mult ca oricînd, s-au grăbit, s-ar zice, să ajungă în sat, turmele au plecat și pleacă spre văi, spre Banat, spre Bărăgan sau Dobrogea, date în seama doar cîtorva, unele îmbarcate în trenuri, acești moderni cărăuși ai transhumanței, împreună cu dulăii flocoși, uneori și cu caii mărunți și păroși, părînd, printre oi, niște capre mai răsărite.

La Vaideeni, acest vechi și celebru sat de păstori din marginea Vîlcei, de sub culmile Căpățînei, a început, la ceasul 10 al zilei de 10 septembrie 1978, o mare întîlnire — cea dintîi din istoria satului — a fiilor satului, adică a fiilor satului rămași în sat cu fiii satului risipiți în lume.

O sărbătoare cum în multe din satele noastre, în anii din urmă, s-au ținut, reînnodînd niște fire uneori sugrumate prin ani, cu jumătăți și sferturi de capete aruncate ades peste mari distanțe. O sărbătoare a dorului (sîntem în leagănul „Învîrtitei dorului“ !), intraductibilul nostru dor, traductibil doar muzical, prin acea unduire de fluier a „Mioriței“, prin acea legănată ducere în timp, spre capătul timpului, într-un adînc de timp în care pînă și timpul se pierde. O sărbătoare în care au răsunat, ca voci ale dorului, ca o chemare a timpului, a duhului strămoșesc, toate fluierele, aduse pe scena căminului cultural de ansamblul de fluierași și băcițe al Vaideenilor, ansamblu cu numele „Mioriței“, condus de un eminent fiu al satului rămas în sat, profesorul Vartolomei Todeci (ansamblu care, au aflat oaspeții, deține numeroase trofee, deține 14 premii cucerite la diferite concursuri din țară, cum și distincții obținute la Zagreb și Zakopane). O sărbătoare a reintîlnirii fiilor satului, sub cîntecul „Învîrtitei dorului“, cu vatra dorului, cu țărîna ce i-a iscat, cu casele părintești, cu copilăria și cu adolescența, cu acel prag al zborului în viață spre care gîndurile lor s-au întors mereu, ca spre o Arcadie.

Aparte, în multe privințe, sînt înșiși Vaideeni, cu istoria lor, cu tradițiile lor, împlinite în ziua contemporană, cu priveliștea lor de astăzi, cu deschiderea ei către mîine. E un sat a cărui poveste, zbuciumată, contorsionată, dramatică, cu prea grele, silnice opriri, cu prea sumbre, subterane retrageri în epoci de eclipsă, cu prea bruște, derutante mutări de sensuri sau de accent, ar putea acuza matca-i primară, adică acel centru secret, creator de ființă, de o aritmie care, precum vom vedea, sociologic și istoric se explică.

Trebuie spus că acest sat, ca și altele din nordul Olteniei, dar mai pregnant ca altele, nu e atît un sat oltean, cît transilvan. Localnicii, în cele mai tefere și mai crîngoase familii, cele ce țin rostul satului, viața lui și puterea lui nu sînt vîlceni, ci o spiță mîndră a Mărginimii Sibiului, altoită cu oameni veniți din Alba sau din alte locuri ale Ardealului, inși care, însușindu-și perfectul simplu, n-au renunțat la tichia neagră din creștet, nici la straiele albe închenărate cu negru, aceste straie de o nobilă frumusețe, aceste straie de o demnitate sacerdotală. Ca și portul, ca și obiceiurile, ca și datinile, ca și cîntecele și horele (care-s cele de peste munți : „Învîrtita“, „Hațegana“, „Jiana“), ca și artele (inclusiv culinară), arhitectura caselor e transilvană, mai puțin albul zidurilor, ce a înlocuit siniliul din satele strămoșești. Un neam în alb. Un neam în straie albe, trăind intre case albe.

Acești oameni au pogorît de dincolo, de peste munți, în cîteva succesive valuri, începînd de la mijlocul celui de-al optsprezecelea veac și pînă la începutul veacului următor. Au pogorît, după însîngerate răscoale și aprige judecăți cu grofii și nemeșii, abandonîndu-și vetrele, pe care nu le mai puteau apăra, dar luînd cu ei, în suflete, aceste vetre, cu tot miracolul lor de vechime, de dăinuire, de putere, de duh. Au pogorît, pe confidențiale cărări, pe acele tainice „lăsători“ ale munților, ca să-și păstreze ființa, ca să reîmproprietărească, în zări mai prielnice, cuvintele românești oropsite, credințele osîndite în temnițe, cîntecele puse-n obezi, ca să păstreze albul imaculat al veșmîntului, ca să apere acest alb, simbol al incontingenței lor cu telurical, cu accidentalul unei sumbre istorii, ca pe-o bazilică albă a datinei, ca pe-un luminos zid al ființei. N-au putut coborî cu multe turme, au strecurat peste munți doar puține oi, au pogorît, deci, săraci, bogați doar în mîndrie și în dîrzenie, intîlnind aici, niște oameni la fel de săraci, niște „rumâni“, robi ai moșiei Bistriței, oamenii străvechi, cu un sat atestat în hrisoave la 1504, cu rădăcini ale vieții străbătind din adînc de timp. Oameni străvechi ca și ei, săraci ca și ei, cu care s-au însoțit, incorporîndu-i lor, luptei lor, chemîndu-i la bătălia pentru ființă, pentru mîndrie. O bătălie care începea de la nimic, dintr-un punct, cum spuneam, de îngheț istoric, de oprire sau eclipsă a vieții, de suspendare a proceselor ei fierbinți, de pierdere a unei moșteniri seculare, a unei străvechi agonisite vitale. Într-o vreme în care cei din Săliște, din Mărginimea Sibiului (sat din care, ca și din Rășinari, Tilișca sau Jina, au pogorît aici numeroase familii), își trimiteau feciorii la marile universități ale Europei, ca să-i facă oameni cu carte, în scopul unui apostolat național și social, cei din Vaideeni abia își scoteau „la drum“ (adică la actuala șosea de asfalt) măruntele case ascunse prin văgăuni, abia vedeau cum pe drumul acesta (evenimentul se petrecea la începutul veacului) se ivește prima „căruță brașovenească“, armată cu fier, nu cu lemn de gorun uns cu păcură. Școala, în Săliște, este încă din 1616, în Vaideeni ea s-a deschis cu mai bine de două veacuri și două decenii după, în 1839. Oamenii, prin acești munți pustii, au trudit din greu, ca să-și refacă, într-un timp istoricește scurt, un rost, o viață, o speranță de viață, ca să suie cu ele muntele vremii, în răspăr, nevoindu-se a smulge din calea plugului și a turmelor de mioare bolovanii împotrivirilor de tot felul, pînă la culmea pe care se află astăzi.

Astăzi, ei se află pe o culme. Astăzi, acei fii ai satului care n-au mai călcat demult prin sat au pășit pe asfaltul șoselei, prin satul proaspăt, cu inocența unor proaspeți călători, pe un tărîm pe care, parcă, nu-l cunoșteau. Cei ai locului au observat (desigur, amuzîndu-se nițel) aerul lor uimit, intimidat, nesigur, efortul lor de a recunoaște locurile, niște locuri care s-au transformat din temelii.

Vaideenii, în acest ceas istoric al devenirii sale, este una din cele mai mîndre, mai proaspete, mai bogate așezări ale Vîlcei, între priveliștea sa de ieri și cea de azi existînd, desigur, o relație de continuitate, dar mai ales de surprize, o relație de certitudini, dar mai ales de neprevăzut, de competiție a duratei, cu un cuvînt, dar o competiție în care pregnant și predominant este noul. Un sat ce și-a sporit ciopoarele de oi (are acum peste 25 000, va avea în 1980, potrivit planului dezvoltării economiei, aprobat de întreaga obște, peste 36 000), un sat de oieri, dar și de bouari (bovinele Vaideenilor sînt peste 2 400), ceea ce, la o populație de 3 000 și ceva de suflete, vădește o forță, o bogăție, cucerite cu rîvnă, cu aspru zel, într-un timp, pentru prima oară, prielnic omului, muncii lui, dreptei răsplate a muncii lui. Un sat în care se face păstorit modern, se face, practic, zootehnie, se bate monedă pe calitate, un sat cu pășuni model, cu turme model, „selecționate“, turme de oi din rasa țurcană albă, din care, de la un timp, se păstrează doar exemplarele de maximă productivitate, propuse ades unor trofee de performanță. Anual, un „tîrg-expoziție de țurcană albă“, care se ține la Vaideeni și la care participă ciobani și specialiști din multe locuri, oferă astfel de trofee (cucerite, de regulă, de cei ai locului) pentru cea mai gustoasă brînză, pentru cel mai voinic berbec, pentru cea mai grasă și dulce carne, pentru firul de lînă cel mai bogat și cel mai lung. Satul livrează, anual, la contractări, 110 tone de carne (din care 80 pentru export), laptele și derivatele lui sînt valorificate prin fabrica de produse lactate de la Hurez, care-i la cîțiva pași, tot la Hurez se va duce și lîna, la noua fabrică de stofe de mobilă. Poate, zic cei ai locului, o industrie care să fructifice munca lor și produsele lor se va planta chiar aici, așa cum, poate, actuala secție a liceului din Hurez, ființatoare la Vaideeni, secție cu profil mecanic, se va schimba, oferind fiilor satului un învățămînt cu accent pe zootehnie, mai apropiat de tradiția locului, de știința oamenilor, de înclinațiile lor.

Un sat care, rostuindu-se prin hărnicie, arată frumos, fiindcă și sufletul lui este frumos, fiindcă oamenii, azi, mai mult ca oricînd, au puterea de a-și trece sufletul în priveliște, în înfățișarea satului și a caselor, într-o calitate a vieții nouă, vecină cu cea urbană, deși Vaideeni este un sat (și va rămîne un sat !). Dar un sat cu o densitate urbană (cei 3 000 și ceva de oameni ocupînd o vatră de circa 3 kilometri pătrați), cu edificii de ținută urbană, cu pretenții și exigențe urbane. Un sat foarte „sat“, cu munții aproape, cu cerul aproape, cu ulițe răsucindu-se în largi, visătoare volute spre munți, spre cer (dar toate aceste ulițe sînt pavate, modernizate), un sat cu case în arhitectură tradițională ardelenească (dar din ele, după cum arată B. Morăreț, primarul comunei, în cuvîntul rostit la întîlnire, peste 250 sînt noi, ridicate în ultimii cîțiva ani, toate cu băi, cu apă la robinet, multe cu instalații de termoficare). Un sat cu liniște, cu multă liniște, un sat în care juncanii timpului par, uneori, a se fi oprit, îngenunchind blajin pe bătrînele ulițe și făcînd, cu răsuflul lor greu, să fumege munții Căpățînei, să aburească apele Luncavățului. Dar un sat care s-a împodobit, doar în niște ani, cu toate atributele de civilizație ale epocii, cu electricitate, cu asfalt, cu sedii de nouă economie, de nouă cultură, cu școli moderne, cu magazine moderne, cu cămine culturale moderne, cu cinematograf, cu dispensar, cu canalizare, cu complexe amenajări hidrotehnice, de regularizare a văilor și torenților scăpați din munți. Un sat care, rămînînd mai departe „sat“, își aduce fără orgoliu (anonimatul fiind însăși condiția satului !) prețioasa încărcătură de muncă, de hărnicie, de frumusețe, de geniu, în cadrul dinamic al societății moderne, adică aducîndu-și propria sa contribuție de dinamism, de modernitate, dar aducînd și un viu, foarte viu spirit al veacurilor, ridicat astăzi la o nouă strălucire. Totul, în Vaideenii de azi, este nou sau devine nou, capătă alte înfățișări și alte ritmuri, și dacă undeva, pe apele Luncavățului, mai bate molcom și adormitor o pivă, iar lîngă ea învechește o moară de lemn, ele, peste puțin, vor deveni, restaurate, doar niște documente etnografice, niște obiecte de artă și tehnică rustică din viitorul muzeu al satului. Fiindcă totul, în acest sat, va fi nou, veche rămînînd doar cartea lui. O carte care, totuși, nu-i chiar atît de veche (nu-s decît două veacuri de la așezarea pe-aici a transilvănenilor !), dar e o carte grea, grea de mierea temeiniciei faptei, a cărei arhicristalizare dă paginlor o tărie de rocă. Dintr-o asemenea rocă s-a clădit nu numai o așezare mîndră, ci și o spiritualitate.

Fiii satului, reîntorși în sat, s-au regăsit între pereții unui sat mai înalți, mai teferi, mai împodobiți ca niciodată. Sigur, ei nu s-au întors într-un eden (decît, poate, în cel al copilăriei, raiul vieții), priveliștea și biografia acestui sat, ca ale tuturor satelor românești, sînt încă în lucru, încă mai sînt discrepanțe, încă mai sînt contradicții, dar noutățile domină, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări. Printre noutăți — înșiși ei, fiii satului. O statistică a celor plecați (așa cum ne-a prezentat-o chiar un „plecat“, un distins fiu al satului, economistul pensionar Ion L. Apostoloiu din București, fost director general în M.I.U., președintele comitetului de organizare a întîlnirii) arată că acești Vaideeni au dat țării un număr de muncitori, de intelectuali, de specialiști în diferite domenii, cu totul impresionant, în raport cu cifra populației, ca și cu tinerețea așezării. Satul a dat, spune statistica, 366 muncitori specialiști (laminoriști, operatori chimiști, strungari, lăcătuși mecanici, energeticieni, mecanizatori etc.), marea majoritate cu studii liceale și post-liceale, 57 ingineri, 62 profesori (inclusiv cadre universitare), 29 economiști, 15 juriști ș.a. Mulți dintre ei sînt oameni importanți, pe unii i-am întîlnit, alături de Ion L. Apostoloiu, printre membrii comitetului de organizare, cum ar fi ing. Nicu Andreescu, directorul general al Institutului de reactori nucleari din Pitești, ing. Dumitru Gheorghescu, șef de șantier la Tg. Jiu, Al. Întorsureanu, cunoscut operator de film, ing. D. Vinereanu, directorul Întreprinderii „Industria lînii“ din Timișoara, profesorii pensionari Ion Moinea, din Hurez, Adam Toma Băncescu, din București, toți neam de ciobani, cu strămoși ciobani, alături de oameni ai satului rămași ai satului, ca învățătorul pensionar Ion N. Stănușescu, profesorul Solomon Luca, directorul școlii generale, Nicolae Ștefu, vicepreședintele consiliului popular comunal. Dintre cei plecați, dintre cei întorși în aceste zile, cei mai mulți, covîrșitoarea majoritate, au pornit ca să cucerească lumea — ca să ducă orașelor forța lor, prospețimea lor, sănătatea lor, cromozomii sau viața acestei lumi de păstori, atît de nobilă, de teafără, de robustă — în acești ani, pentru prima oară prielnici celor „de jos“, de la „talpa țării“, în acești ani ce, pentru prima oară, li s-au deschis spre învățătură și spre cunoaștere. Și toți au răzbit, au cucerit, s-au impus, punînd la bătaie munca, punînd la bătaie acea mare a lor avuție, cea mai mare din toate, care este inteligența, care a fost, din veac, arma lor, ascuțită de lupta cu vremi ostile, străpungînd, ca expresie dinamică a obștii, prin toate acele vremi, ferăstruind munții împotrivirilor, imobilizînd viclenia rapace a celor tari, denunțîndu-le infirmitatea istorică, impunînd primatul unei însușiri umane — și, prin ea, al unei colectivități umane — de care viitorul a trebuit să țină cont. Cel ce ne spune toate acestea este profesorul Solomon Luca, unul din inimoșii organizării întîlnirii cu fiii satului și unul care, fiind de vreo 18 ani în fruntea școlii din Vaideeni, îi știe bine pe fiii satului, știe bine tot ce pot ei. Tatăl lui, Ion N. Luca, azi în vîrstă de 83 de ani, rapsod și poet popular cu lauri la numeroase concursuri, n-a putut, la vremea lui, să învețe carte, a rămas lîngă oi, deși dragostea lui de învățătură, inteligența, talentul și harul lui l-ar fi hărăzit, poate, unui alt destin. Luca-fiul, ca și alți fii ai satului, a avut alte șanse, ținînd de șansa satului românesc și a fiilor lui în anii socialismului. Inginerul hidrotehnician Dumitru Băluță, din București, arhitectul Ionel Gheorghescu, tînărul economist Octavian Apostoloiu, tînărul matematician Marian Zăvoi, de la Institutul de cercetări și proiectări automatizări (I.P.A.) din București, împreună cu fratele său Adam, cibernetician la Pitești (ambii, feciori ai unui cioban cu zece copii), Adam Crăciunescu, student la Brașov, la silvicultură, Anișoara Crăciunescu, studentă la Timișoara, la medicină, Dumitru Crăciunescu, student la Brașov, la matematică (tustrei, copiii lui Adam Crăciunescu, cioban în sat, bun cioban, unul din permanenții abonați la trofeele tîrgului-expoziție, care cioban doar pe acești trei copii îi are, care sînt toți trei studenți), au plecat ca să cucerească lumea într-o epocă ce le-a sprijinit urcușul. Au plecat dintr-un sat care nu le-a jelit plecarea, care, mai mult, s-a mîndrit cu plecarea lor, s-a mîndrit, cum zice poetul, că nu-i mai are, investind în ei, în zborul lor din această țărînă, tot dorul lui vechi de înălțări și de împliniri. Și umplînd, în același timp, golurile ivite, refăcînd satul, făcîndu-l mai bogat, mai plin, și făcînd, în același timp, copii, mulți copii, ca să umple cu unii stînele, casele noi, satul nou, ca să-i trimită pe alții orașelor. Anul acesta, aflăm, nu mai puțini de 48 de băieți și fete din Vaideeni au bătut la porțile facultăților.

Există o inimă, o mare inimă a satului românesc, care e inima vechii țări, care bate, din veac, adunînd din adînc pulsații, risipindu-le generos către toate zările, readucîndu-le împovărate cu un spor de ritm, cu un spor de semnificații. Am auzi-to — puternică, clocotind de viață — în Vaideenii Vîlcei, într-o dimineață de septembrie. Nu era o inimă, ci era o țară.

ILIE PURCARU ■

Se dedică acest reportaj sporului, legămîntului ținut, veșniciei care, toate la un loc, se cheamă

TIMIȘOARA

(Urmare din pagina 1)

mișoara e și bătrînă și e și tînără ; e o cetate a cîmpiei, a florilor, a industriei, a oamenilor. Are un certificat de naștere eliberat abia în 1266, deși ivirea ei în istorie se știe încă la capăt de eră nouă. Zurobara — așa-i ziceau dacii și romanii — este amintită și de Ptolemaios din Alexandria, la anul mic 150, și de Griselini, celebrul călător prin Banatul medieval.

— De ce Timișoara ? De la rîul Timiș. În pusta asta, cîndva mlăștinoasă, fund de mare uscată, Thetys, apele Timișului și Begăi, unele izvorîte din poalele Semenicului, altele din Poiana Ruscăi, se uneau sub dealurile Lucarețului și curgeau de-a valma, aiurea, fără albii stăvilare, spre miazănoapte, spre Mureș, îmbrățișîndu-se a prăpăd ud... În orașul cel mare, atunci mic, brusc, apărea un fir blînd, leneș, ce-l încolăcea în șanțuri străjere, aparent fără amonte, fără aval. Curgînd, apa stătea.

— Se credea că e Timișul. Apele, cele două, au rămas îngemănate în sintagma „Timișoara, orașul de pe Bega". Cum suna, oare, Begașoara ?! Chiar straniu.

— Ca orice nume, întrebuințat, ni se părea firesc, fiindcă istoria și tradițiile le rînduiesc pe toate. Ea ne dă nume și rost de ființă, ca și Banatului, unde, se știe din străfunduri, a fost cîndva întîia deltă a Dunării, pînă ce Cazanele s-au ros de frecușul apelor și, tocite, au așezat fluviul pe un drum fără pulbere și fără întoarcere — spre marea mutată în căldările veșniciei.

— „Timișoara, popas de desfătări și hodină, teatru al dramelor de coroană, reședință strălucită, adăpost năpăstuit de urgii sîngeroase, schimbat în lăcaș de murdărie orientală cînd Islamul își chemă, timp de mai bine de o sută de ani, de pe minarete, credincioșii ce înecaseră toate cîmpurile Banatului —, Timișoara tuturor amintirilor o întîlnești dacă ocolești încetișor străzile liniștite ce duc de la Castelul roșu al lui Huniade prin fața cazărmilor bănățene, a caselor vechi de piatră, către ruine, către porțile dărîmate ale cetății (...). Dar eu nu vreau să ascult poveștile ruinelor astă seară".

— Ruine nici că mai sînt. Orașul nou a ieșit din inima și chingile cetății ; ziduri noi pe cele vechi — suiș al vremii verticale.

— „Bate luna plină pe aleile Begheiului și terasele și grădinile pun salbe de lumini pe-ntuneric".

— Sînt, acestea, două fragmente frumoase din „Scrisori bănățene", de Cora Irineu, o călătoare singuratică prin ani '20, o scriitoare uitată. Iar Dinicu Golescu însemna cu o sută de ani înaintea ei : „este un oraș mic, în cetate, dar vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, uliților și a curățeniei. Căci toate casele sînt mari deopotrivă, iar nu printre cele mari mici de tot, care aduc urăciune la vedere"...

— Prin veacul 17, un călător turc, Evliya Celebi efendi, globetrotter vreme de 50 de ani pe cărările nemărginitului imperiu, ne-a lăsat o monografie completă, o carte a cărților despre Banat. Cîteva rînduri, numai, amănunțite : „orașul este vestit prin pîinea sa, prin plăcinta cu unt, plăcinta cu mere, ciorba neagră, varza și dovleceii umpluți... Dintre băuturi sînt vestite vișinata și miedul".

— Avea Timișoara, la 1660, cam 14 000 de suflete ; luminatul efendi vede cetatea „astfel așezată încît seamănă cu o broască țestoasă culcată în apă ; cele patru turnuri stau ca cele patru picioare, cetatea interioară i-ar fi capul, iar corpul este cetatea în totalitatea ei...". Și : „este așezată pe un pămînt înverzit, mănos și e înconjurată de grădini și parcuri de trandafiri ; pe aceste cîmpii nu se află piatră nici măcar cît un bob de fasole"".

— Răscruce de drumuri, loc de popas, leagăn de istorie zbuciumată. Ar merita știută mai adînc drama lui Ahtum, urmașul voievodului Glad, trădat de Chanadinus, un oștean de-al său, care rîvnea puterea amăgitoare promisă de regele Ștefan I al Ungariei. Banatul intră sub tălpi de imperii și regate.

— Învinsul de la Posada, regele Carol Robert d'Anjou, își mută curtea și curtenii la Timișoara, de la 1315 la 1325 ; vine vremea lui Iancu de Hunedoara, comite aici, care reface castelul și cetatea ; sînt cinci sute de ani de cînd comite de Timiș a fost înscăunat viteazul Pavel Chinezul, spaima pofticioșilor de teritorii, care încurajează colonizarea a 25 000 de sîrbi ; aci se încheie, tragic, marele război țărănesc condus de Gheorghe Doja, rămas pe tronul istoriei și martirilor neamului de la data de vară aprinsă 20 iulie 1514 ; la 1552, turcii încep o stăpînire de un veac și jumătate, întreruptă de trupele imperiale de la Viena și, tot așa — trecînd prin colonizările habsburgice, prin Revoluția de la 1848, prin firul roșu al Asociației generale a muncitorilor din Timișoara, 1868, prima grupare marxistă din România — uriașul calendar al timpului scurt își îndreaptă filele spre adevăr și triumf : 1 Decembrie 1918.

— Din marea carte a urbei, evenimente : 1857 — primul oraș din țară iluminat cu gaz aerian ; 1869 — al cincilea oraș din lume în care circulă tramvaie trase de cai ; 1884 — întîia așezare din Europa cu iluminat electric, cu becuri și nu lămpi. La mijlocul secolului trecut, industrie erau : trei tipografii, fabrici de creioane, tutun, cărbune de oase, spirt, ulei, lichior, oțet, bere, șapte mori...

— Interesant ar fi de evocat epopeea asanării mlaștinilor, limpezirea și cumințirea apelor Timișului și Begheiului, construirea stăvilarelor, ecluzelor, minune a epocii de pe la 1720, ridicarea cetății de piatră — azi veche și fragmentată, ivirea orașului nou, clădirile monumentale, piețele, parcurile...

— E dificil ca, printr-un monolog... dialogat, să ieșim din monotonia tiparului ; e necesară o trecere firească de la trecut la prezent, redînd, abia acum, dimensiunile marelui oraș. Cîtă sugestie, cîtă poezie în excelentul reportaj TV al lui Nikolaus Berwanger, un mîndru fiu al Timișoarei. Însuși titlul dă drept de referință : „Am băut apă din Bega".

„Tovarășe primar Radu Bălan, vă știu programul de muncă : 6,30—22. Zi lumină, ca în agricultură. Fiindcă sîntem vecini, pot „trăda" că la fereastra dv. întunericul se lasă mult mai tîrziu decît deasupra acoperișurilor. De ce această veghe ?" „Din cele două griji mari — dezvoltarea economică și creșterea masivă a populației — decurg toate celelalte, importante și ele, zilnic în ipostaze diferite, la un loc : munca și viața. Altfel spus : uzinele, șantierele, casele, străzile, tramvaiele, magazinele, parcurile, școlile, facultățile". „Să luăm, bunăoară, casele". „Numai pentru acest an sînt prevăzute circa 8 000 de apartamente. Gîndiți-vă că 8 000 de familii, formînd populația unui oraș cît Jimbolia, vor petrece Revelionul în case noi. Adică vor fi oameni fericiți. Și eu, ca și toți cei de la primărie, ca și constructorii, vom împărtăși bucuria lor, calitatea vieții lor". „Ziceați de creșterea masivă a populației". „Timișoara n-a fost întotdeauna un oraș de 300 000 de locuitori. La 1900 avea nici 59 000, la 1948 — 112 000, la 1975 — 213 000, la 1980 se preconizează 307 000... Așa se explică apariția noilor cartiere, orașe confortabile, civilizate, cîndva loc de mahalale sau mlaștini : Circumvalațiunii, Valea Girocului, Calea Șagului, Tipografilor, Calea Lipovei și celelalte. Așa se explică avîntul economic, noile întreprinderi, începînd cu platforma industrială de pe Calea Buziașului". „Ce produce astăzi Timișoara ?" „Macarale, motoare, poduri rulante, memorii de calculator, aparate electrice de măsurat, tractoare, lacuri și vopsele, mase plastice, mașini-unelte, prefabricate din beton, mobilă, tricotaje, încălțăminte, cărămizi și blocuri ceramice, confecții, carne, brînzeturi, dulciuri, zahăr, conserve, prin ramurile construcții de mașini, chimie, industrie alimentară, industrie ușoară". „Consultînd cîteva cărți de istorie a orașului, constat că anii din urmă au condus la împliniri multiple...". „Iată : din 1975 și pînă în anul acesta, valoarea producției industriale a crescut cu 8,1 miliarde lei, cu 9,2 miliarde la producția netă, iar investițiile, de la 2 miliarde, au ajuns la 4 miliarde" „E mult ?". „Întîi, creșterea e fără precedent. N-am calculat, dar cred că suma echivalează cu toate investițiile din secolele trecute. De cea mai mare însemnătate în dezvoltarea multilaterală a orașului au fost vizitele de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a dat indicații, orientări și soluții deosebit de valoroase în toate domeniile de activitate social-economică, în sistematizarea Timișoarei. La înălțimea comandamentelor politice actuale, strădania tuturor: transformarea cantității într-o nouă și superioară calitate a muncii și a vieții". „Unde ați fost astăzi?". „Prin oraș. Am vizitat șantierele de la Solventul, Detergenți, Tehnometal, Azur, școlile noi din str. Dîmbovița și Circumvalațiunii, căile de acces, drumurile, cîteva blocuri, un nou pod peste Bega".

— ...Pulsul șantierelor se contopește cu cel al orașului însuși — mi-a mai spus întîiul cetățean al urbei, vrednicul om și primar tînăr, inimă cu bucuria a 300.000 de inimi.

— ...Podurile — punțile inimilor. Numele lor: Decebal, Traian, Mihai Viteazul... Bătrîn și uitat, stă aplecat peste Bega un pod desenat chiar de Eiffel. Mai sus, în centru, o măreție a simplității liniilor netede : podul Michelangelo. În preajma lui, Parcul Rozelor — ce tocmai mor în prag de toamnă seacă — e leagăn de amintiri nicicînd uitate, rost de promenade de moși și prunci, început de vieți paralele. Orașul e în parc, parcul e în oraș.

— Glăsuiesc, tainic, masivele zidurimartor ale cetății de odinioară, dărîmată în pripa unei sistematizări dictate acum o sută de ani. Cîtă istorie strînge la sînu-i un nume singur: Timișoara... Orașul avea chei și porți și șanțuri și tunuri și creneluri și metereze; era închis ca un lacăt, era broască țestoasă, o carapace — a scris acel efendi, mărșăluitorul prin efemer... Arhitecții ar fi știut să ridice, alături de bastioane semețe, beton și sticlă, unindu-le pe vecia duratei noastre.

— Ce-a rămas din „dosarul" cu monumente? O zestre fragilă. Se leagă, aici, cuvintele lui Lucian Blaga, referitor la barocul etnografiei românești; simbolic, tot Timișoara stă în inima Banatului, iată fragmentul: „Nici una din provinciile românești nu are o cultură etnografică, anonimă, populară, atît de diferențiată ca Banatul, dar în același timp nici una din provinciile românești n-a dat relativ așa de puține personalități creatoare ca Banatul". Era un adevăr al începutului de secol...

— Monumentele eternității : Primăria veche, ridicată „în timpul de groază sub Ibrahim Ehan Hedsa", 1675, Bastionul, Castelul Huniazilor, Palatul Dejan (De Jean), Teatrul Național, Palatul Dicasterial, cel cu patru sute încăperi, în care istoria s-a jucat de-a istoria, marionetizînd-o. Prefectura veche, Copacul de fier al ucenicilor, Lupoaica dar al Romei, Bustul lui Eftimie Murgu, sculptat de Romul Ladea din bronz nemuritor, întreaga piață a Unirii, în stil baroc ori rococo — pe aci a patinat vremea și s-a iscălit, zgîrcită.

— Ca număr și rost, monumentele de azi le întrec pe cele dinainte, fără să le sufoce. Pe toate la un loc. Ci le scoate la lumina magistralelor anilor numiți „ai noștri". Ai luminii. Bătrîna și săraca Timișoară le-a asimilat pe rînd, spre dăruire. Le știm tot „ale noastre" și tot bastioane : Universitatea, Institutul de sudură, Facultatea de electrotehnică, Institutul de agronomie, Spitalul județean, întreprinderile Electrotimiș, Tehnometal, Spumotim, Detergenți, IAEM, pasajul din Calea Șagului, complexul Continental, magazinul universal Bega, noile cartiere, noile bulevarde, noile poduri.

— Mă plimb, bunăoară, prin Circumvalațiunii, un orășel apărut între Cetate și Mehala, unde se ridica un val circular și, mai apoi, bălării și băltoace. La întîmplare, intru pe strada Frasinului și mă opresc la un bloc, E-2; citesc numele locatarilor: Păuna, Roșu, Palaghian, Dragomirescu, Tury, Marincov, Grubisitsch, Brașoveanu, Goldstein, Schleich, Pierre. Pe o singură scară; pe aceeași scară a unei patrii comune, a unor împliniri comune. Timișoara este orașul în care curent se vorbesc și se înțeleg cel puțin patru limbi, în fabrici, pe stradă, în școli, în prăvălii, la teatru, la meciuri. E un oraș cu poligloți, dar nu străini, ci vorbitori ai aceleiași limbi a muncii și a vieții înfrățite.

— Personalități creatoare, astăzi, replică la șirul subțire început de Vicențiu Babeș, C. D. Loga, Al. Mocioni, Traian Lalescu sau Sabin Drăgoi, sînt oamenii de știință și cultură nouă, cărturarii și savanții, căutătorii și descoperitorii de taine și frumuseți utile. Timișoara îi știe, țara îi cunoaște, lumea îi recunoaște. Pe acad. Ion Anton, rectorul Politehnicii, acad. Dan Mateescu, prof. dr. doc. Pius Brînzeu, prof. dr. doc. C. V. Oprea, dr. ing. Dan Teodorescu, prof. dr. ing. Traian Sălăgean, directorul Institutului de sudură, prof. dr G. I. Tohăneanu, matematicianul Mircea Reghiș, inventatorul Vasile Boici, dirijorul Nicolae Boboc, tălmăcitorul Franyo Zoltan, scriitorii Ion Arieșanu, Anghel Dumbrăveanu, Nikolaus Berwanger, Vladimir Ciocov, graficianul Vasile Pintea, șahista Gertrude Baumstark... Zilnic, măcar, văd cum cîțiva dintre ei dau binețe zorilor și, continuîndu-și opera, încep truda creației, cu mintea, cu brațul, cu inima. Ei, fiecare, sînt îndemnul forței celorlalți, al tuturor, chezășia cîntării omului. Fapta lor capătă drept de autor; a semenilor — se alătură, înălțată din anonimatul fertil.

Și acum eu.

Pe bulevardul 23 August, la numărul opt, stă, mîndră, o clădire ca oricare alta. Îi trec pragul zi de zi. Ne întîlnim, muncind cu condeiul și patima meseriei gazetăriei comuniste, ne sfătuim, ne ajutăm, ne înțelegem, colegi și prieteni, oameni, cu numele mic și numele mare scrise clar și răspicat, în coloane de ziare: „Drapelul roșu", „Neue Banater Zeitung", „Szabad Szo", „Banatske Novine", alături de subredacțiile „Scînteii", „Scînteii tineretului", „Neuer Weg". Sintagme ale unei realități ce se citește și trăiește pe orice scară a oricărui bloc — știu nu numai poștașii.

Auziţi? Sînt păsările din Delta Dunării care pleacă în ţările calde

— Dumneavoastră ştiţi ce a păţit tovarăşul Mihăileanu ?

Ne întreabă Maria Popescu, muzeograf principal la Muzeul Deltei Dunării care, insoţindu-ne, a părăsit atmosfera oarecum inchisă a instituţiilor de acest gen şi s-a avîntat, după o expresie întîlnită şi la Tulcea, pe tărîmul fertil al faptului concret. De astă dată, expresia vrea să însemne apă, Dunărea, fluviu cum este bine să reamintim astăzi cînd de la deschiderea anului şcolar au trecut 5 zile. Şalupa pe care ne aflăm se numeşte „Proiectantul“ şi nici nu ne miră botezarea ei aşa şi nu altfel din moment ce aparţine Direcţiei judeţene de difuzare a filmului. Dorim desigur să aflăm ce a păţit tovarăşul Mihăileanu dar socotim că este mai prudent ca aici, pe o Dunăre limpede ca-n zilele ei bune, să întrebăm, pentru început, „care Mihăileanu“. Gheorghe Bîră, muzeograf şi dînsul la acelaşi muzeu, care de asemenea ne însoţeşte, se lasă privit întrebător în ochi dar nu răspunde. Are trei copii acasă şi plin de sîrg ne destăinuie că acela mai mic avînd trei ani şi jumătate obişnuia ca în prima copilărie să mănînce pereţii deoarece „fiţi atent, tovarăşe reporter, huma este dulce şi el avea nevoie de calciu“. Am precizat că în aceasta, în gestul copilului tovarăşului Bîră nu trebuie să vedem neapărat un semn de respect pentru instituţia care aici cel puţin, vorbim despre Bucureşti, se numeşte ICRAL. Dar această afirmaţie se pierde pe întinsul apelor. Dar ce nu se pierde pe apă ?

Atît în dreapta cît şi în stînga, dar cinstiţi fiind trebuie să spunem că mai ales, cu deosebire, pe dreapta se văd pescăruşi — spre deosebire de aceia prezentaţi de Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“ aceştia sînt mici şi destul de trişti — stîrci şi din cînd în cînd, cam la o milă — zărim şi cîte o egretă mică.

Comandantul şalupei, habar n-avem de ce dar cei din Tulcea obişnuiesc să spună tuturor ambarcaţiunilor de acest gen „Jonson“, a dat de curînd examen de pilot categoria a II-a şi, drept ca o efigie la cîrmă, ne asigură că este ultima sa cursă pe această micuţă navă. Pe cele mari, pe care voi trece — afirmă — este alt confort, ai cabina ta, ai bucătar, ce să mai vorbim ? Dar chiar şi lipsiţi de ştiinţa portretizării, necesară totuşi reportajului, ne vine în cap că „Proiectantul“ este condus de un bărbat de ai impresia că l-ai mai văzut şi ieri pe faleză sau pe la o farmacie. Vrem să spunem că era o figură comună şi figură comună, cum bine se ştie, poţi avea şi cînd eşti bărbat frumos, la cîrmă.

La Maliuc, acostăm, bem o cafea în restaurantul cu acelaşi nume, vedem, cum să nu ?, obişnuitul grup organizat prin O.N.T. servind micul dejun, şi inainte de a ne permite să atacăm frontal tema reportajului nostru — pleacă, stimaţi cetăţeni, în fiecare an păsările deltei, pleacă şi berzele orăşeneşti şi comunale şi, vai, între două fapte de muncă, între un drum la ICRAL şi o şedinţă nu vedem, nu avem timp, nu ne interesează fenomenul, ceea ce este trist căci aceste păsări sînt natură, sînt viaţa de care ne indepărtăm — ei bine, înainte de a începe Maria Popescu ne întreabă :

— Dumneavoastră ştiţi ce a păţit tovarăşul Mihăileanu ?

Nu. Notăm în carnetul pe care îl avem şi acum în faţă că ştiinţa despre viaţa şi moartea păsărilor se numeşte ornitologie, parcă am mai auzit, şi că aceasta este o ramură a biologiei. Delta noastră, frumoasa noastră deltă, are o suprafaţă relativ mică, dar ce vegetaţie, ce specii de păsări ! Zonele de vegetaţie sînt diferite, adică de luncă, de stepă şi, fireşte, o întîlnim şi pe aceea specifică nisipurilor. O curiozitate — cu care se mîndreşte şi tovarăşa Maria Popescu şi tovarăşul Gheorghe Bîră — este grindul Letea avînd o pădure cu stejari brumării, frasini pufoşi, plante agăţătoare — specifice pădurilor subtropicale. Chiar şi acest cuvînt „subtropicale“ ne cam doare la scris, nu l-am mai caligrafiat demult şi asta dovedeşte că da, gesturile naturii ne dor tot mai puţin, nu avem întotdeauna răbdarea şi ştiinţa să ne cumpărăm rucsac şi bascheţi şi înscrişi în „Cercul drumeţilor“ s-o luăm la sănătoasa în păduri sau peste dealuri să vedem şi noi că primăvara cerul ţipă, căci păsările se întorc, iar toamna acelaşi cer rămîne cer — adică gol. Păsările au plecat în formaţiuni despre care acest reportaj va vorbi la timpul cuvenit.

— Noi vom merge pe lacul Fortuna — o mare rezervaţie naturală — dar asta nu ne împiedică să vă întrebăm cînd anume încep să plece păsările ? Ei, ne şi mirăm că nu ni se spune aşa, ele pleacă eşalonat începînd cu jumătatea lui august. Păi, ştiţi ce s-a întîmplat anul trecut în Tulcea cu ocazia defilării în cinstea zilei de 23 August ? De această dată ni se spune : coloanele înaintau spre tribună, mulţi dintre taţi îşi aveau tinerii copii pe umăr, femeile erau îmbrăcate multicolor — parcă şi vedem — şi deodată, deasupra sufletelor tuturor s-au văzut cu ochiul liber berzele plecînd. Celebrul „V“ format de berzele în zbor a fost urmărit cu toată nostalgia şi ar fi fost poate momentul ca aceia purtaţi pe umăr să coboare şi să intre în coloane. Era ceva pur ca însăşi copilăria. Defilarea s-a desfăşurat, tovarăşe reporter, cu un şi mai mare entuziasm, cu o şi mai mare încredere în ceea ce este bun şi frumos.

Ajutorul comandantului „Proiectantului“, mecanic de meserie, află şi dînsul că atunci cînd se spune „vezi că vine barza“, lucru care te duce cu gîndul la maternităţi, ei bine, atunci afirmaţia aceasta nu are nici o acoperire ştiinţifică. Poate că ar fi ceva. Adică ? Vedeţi dumneavoastră, berzele s-au apropiat cel mai mult de om. În Delta Dunării — conform unui recensămînt efectuat timp de 20 de ani — există aproape 300 de specii de păsări. Nu, nu se poate afirma că de la an la an numărul lor creşte, în nici un caz.

— Uitaţi-vă, vedeţi ? Da, desigur.

— Este un plaur.

Şi cum vă spuneam, programul zilnic al unei păsări ar fi acesta. Adică, staţi, nu notaţi, căci una este cînd n-au ieşit puii şi alta cînd au ieşit. La o adică, afirmăm în chiar dreptul Milei 23, am putea să le notăm pe rînd. Aşa da. Deci : pînă la a avea pui, pasărea pleacă după hrană dimineaţă de tot, cam atunci cînd se trezeşte nenea Vanea, paznicul de la Fortuna. Nu este, zicem noi, lipsit de interes să arătăm că nenea Vanea se trezeşte la 3 dimineaţa. Pasărea, stîrc, barză, pescăruş, gîscă, raţă, se întoarce pe la prînz şi lucrează cu materialele aflate în jur, la cuib. Seara pleacă iar după hrană, o găseşte, se întoarce şi se culcă. Da, tovarăşe, păsările dorm numai noaptea. Cînd au pui, deschideţi deci o paranteză, merg după hrană de foarte multe ori. Aveţi copii ? Ei, este exact ca un copil puiul de pasăre. La noi, în Delta Dunării, cloceşte doar femela, adică s-a subordonat obiceiurilor omeneşti.

După ce puiul este născut, la puţin timp, începe pregătirea lui pentru zbor. Sînt învăţaţi, atunci cînd încep pregătirea zborului să dea din aripi şi să se ridice de pe pămînt iar după aceea să se încadreze şi să zboare în formaţie. Berzele şi pelicanii formează grupuri care pe cer se văd ca un „V“, celelalte în formă de stol. Pleacă în Africa şi Asia Mică.

— Ne exprimăm o nedumerire. Dacă ajung în Africa, de ce nu rămîn acolo, căci nu este iarnă ?

— Da, dar aici trebuie să vorbim despre arealul păsării.

Şi vorbim. Areal — suprafaţa pe care o specie o ocupă în lume. Cu alte cuvinte locul fiecărei păsări este strict determinat şi e bine, sîntem sfătuiţi, să nu uităm aceasta.

Cu toată bunăvoinţa, pe lacul Fortuna nu vedem decît cîţiva pescăruşi. Nenea Vanea este prezent şi-l întrebăm aşa :

— Cît timp durează călătoria unui pelican, să zicem, pînă în Africa ?

— 10—12 zile.

Tovarăşa Maria Popescu şi tovarăşul Gheorghe Bîră dau din cap a încuviinţare. Bătrîn, bătrîn dar le ştie, tălmăcim în semnele dînşilor.

Mai departe, atunci :

— Cît poate să stea în aer o pasăre ?

— De dimineaţa pînă seara.

— Pe ce traseu se pleacă în Africa ?

— Delta Dunării — Ţărmul Mării Negre — Bulgaria — Turcia — Mediterana.

Acolo, mă lămureşte tovarăşul Bîră, stolurile se desfac : unele spre Africa, altele spre Asia Mică.

— Tovarăşe Vanea, zicem, noi — locuitorii oraşelor, putem vedea cînd pleacă păsările călătoare ?

— Nu. Ocolesc locurile cu fabrici, uzine, oameni mulţi.

Paznicul Vanea ne asigură de întregul respect, ne roagă să mai venim şi o întrebăm pe Maria Popescu, muzeograf principal la Muzeul Delta Dunării, cum spuneam, că totuşi, noi, citadinii, chiar nu avem nici o şansă să vedem păsările plecînd, noi ca noi dar copiii noştri, cei care merg prin şcoli sau încă le ignoră? Grea întrebare, ni se spune. Apoi : cu gîndul se poate.

Deşi nu simţeam nevoia, găsim şi aici o justificare a reportajului nostru care, dacă se poate, trebuie scris frumos ca un gînd şi tandru ca un timbru neintrat pe mîna vreunui filatelist ci doar a unui poştaş.

Spre jena şi regretul nostru la întoarcere nu zărim nici un cîrd de pelicani plecînd şi nici berze şi nici rîndunele. Asta este situaţia. De ce să înfrumuseţăm ceva prin sine frumos ?

Coborîm de pe şalupă după obişnuitul rămas bun de la cei care ne-au dus şi adus în împărăţia apelor, peştilor, păsărilor şi oamenilor. Este acel rămas bun cu strîngere de inimă. Ne vom mai vedea ? Vom mai incerca să vedem păsări plecînd ?

Mulţumim însoţitorilor noştri şi spunem că da, trebuie să ne despărţim, fiecare cu treburile sale, a fost instructiv, frumos, încă o dată vă mulţumim, şi haideţi în încheiere, spuneţi-ne, zău, aşa ce i s-a întîmplat tovarăşului Mihăileanu.

— Păi dumneavoastră ştiţi ce i s-a întîmplat tovarăşului Mihăileanu. Să vă spunem. În primul rînd să nu i-o luaţi în nume de rău. Dînsul ar fi trebuit să vă însoţească dar a plecat în concediu. Nu de alta, nu, dar era trecut pe tabel. Se află acum pe Valea Jiului. Are acolo nişte neamuri. Şi merge dînsul anul trecut, tot aşa, cam pe toamnă, dar mai devreme să vadă plecarea unei colonii de pelicani. Dînsul n-ar renunţa la un asemenea spectacol pentru nimic în lume. Nu ! Ajunge la Mila 23 pe seară, era obosit, şi se culcă. În zori de tot pleacă pe Fortuna, nu-l găseşte pe tovarăşul Vanea, nu se miră, omul era la treabă, şi se uită şi se uită şi trec aşa cîteva ore. Nici urmă de pelican. Vine nenea Vanea, noroc, noroc, ce mai e nou, ce să fie, unde-s pelicanii ? La care bunul nostru paznic uluit zice : păi nu ştiţi ? Au plecat azi noapte. Ce mai ! Tovarăşul Mihăileanu n-a mai fost om zile în şir şi doar fiind de specialitate, pe profil, mai văzuse. Da, dar nu văzuse atunci.

Valurile mici se sparg de ţărm. Rămînem şi privim. Ştim, e bine s-o ştiţi şi dumneavoastră, că n-au plecat toate păsările. Pînă prin 10 octombrie continuă să plece. Dacă nu se poate altfel gîndiţi-vă, imaginaţi-vă. Deasupra capetelor noastre de oameni serioşi cu treburi se poate auzi un zgomot, o adiere adică. Sînt păsările deltei care pleacă, mai pleacă ceva odată cu ele şi desigur ştiţi şi ce.

EUGEN SECELEANU ■

Viaţă de cîine

Dar, ce cîine şi, mai ales, ce viaţă!

Nea Fane — plutonierul adjutant Ştefan Preda — lucrează cu aceşti cîini de serviciu de peste 25 de ani. Mi s-a părut firesc să-i fi trecut prin mînă foarte mulţi cîini, aşa că l-am rugat să-şi reamintească de care din ei s-a legat sufleteşte — da, sufleteşte ! — şi în ce împrejurări.

— Doar şase au fost cîinii pe care i-am dresat: Drob, Afra, Pilof, Beri, Boian şi Bleck. E foarte greu să spui după atîta timp, de care m-am simţit mai legat, pentru că toţi... dar trei mi-au salvat viaţa. Eram cu Beri într-una din misiunile de prelucrare a urmei pentru descoperirea infractorului. Era noapte, într-o toamnă cu ploaie şi burniţă. Infractorul opunea rezistenţă, l-am luat cu forţa, a ţipat, au apărut vecinii şi complicele. Coautorul a pus repede mîna pe-o prăjină şi-a sărit la mine. Acesta a fost semnalul cînd Beri a hotărît pe loc partea lui din acţiune. A doua oară eram cu Drob. La capul podului la Operetă se furase o butelie. Observat de cetăţeni, hoţul lasă prada şi se ascunde sub planşeu. Este anunţată miliţia şi plec cu Drob la scotocire din partea cealaltă a cheiului Dîmboviţei, dinspre Şerban Vodă. Era în miezul zilei, dar sub planşeu, şi după o sută de metri, era ca-n toiul nopţii. Nu-mi vedeam nici cîinele. Doar cînd l-am auzit lătrînd am ştiut c-a dat de hoţ. Căţărat pe planşeu, sus printre grinzi, hoţul m-aştepta cu un cuţit în mînă. Drob l-a apucat de un picior, l-a dezechilibrat şi iarăşi totul s-a terminat cu bine. Acum fac echipă cu Bleck. Are 4 ani şi lucrez cu el de cînd avea trei-patru luni. Avea cam un an cînd urma să mă nasc a treia oară. Trei infractori erau ascunşi într-o mlaştină. Doi fugeau într-un sens şi celălalt într-altul. Eu îl urmăream pe cel plecat singur.

— Pe ce vreme ?

— La răsăritul soarelui. Deci eu plecasem după cel de-al treilea. Tot scotocind după el, cad într-o groapă mare cu apă. Înghit ceva apă şi simt că mă duc...

— Unde era Bleck ?

— Scotocea şi el prin zonă, doar nu credeţi că mergea la pas. Avem o oarecare independenţă ; fiecare îşi are raza lui de acţiune şi la nevoie colaborăm. Aşa s-a întîmplat şi atunci. Deci simt că o păţesc urît, dar îmi găsesc puţin suflu şi-mi strig cîinele. Vine. El reuşeşte să înoate, eu mă împotmolisem în mîl. Simte că e de rău cu mine, dar asta nu era suficient. Mai trebuia ceva. Probabil că o idee, pentru că mi-a şi venit. Pun mîna pe gîtul cîinelui, strig „hoţul“, face un salt şi mă scoate la liman !

Curajul cîinelui sporeşte curajul omului şi apoi se transmite reciproc. Şi curajul acesta se menţine. Dar cel mai frumos şi plăcut lucru este încrederea care se cimentează între noi. Bleck, de exemplu, nu suferă bătaia, nu suportă cureaua. Trebuia să ţin seama de sensibilitatea lui. L-am obişnuit atunci cu ordinele precise şi recompensele categorice. În plus trebuie să simtă că-l iubeşti, altfel nu te poţi ataşa de el.

G. HERA ■

Omul adevărat e om pe orice meridian

Ion Costică și Nicolae Gheorghe sînt șoferi la Întreprinderea de Transporturi Internaționale Auto (I.T.I.A.). Despre Ion Costică, Nicolae Gheorghe spune : Prietenul meu Costică este un tovarăș de nădejde. Este membru în Comitetul oamenilor muncii, membru de partid și are 42 de ani. Despre Nicolae Gheorghe, Ion Costică nu spune nimic. Despre Nicolae Gheorghe povestește tot Nicolae Gheorghe. Zice : Sînt un om simplu. Am 48 de ani și o viață normală. Soția mea lucrează la cooperativa „Igiena", iar fiul meu este medic stomatolog în județul Gorj. Într-o zi, pe 28 iulie, treceam frontiera din Turcia în Irak împreună cu prietenul meu Costică. Căldura a început brusc. Dacă ar fi fost umbră pe undeva, termometrul ar fi arătat 45 de grade. Nu erau decît cămile și oi și în spatele nostru venea un camion Volvo cu număr francez. Noi transportam ouă în Kuweit. De mai multe zile nu consumam decît apă minerală, luasem cu noi 110 sticle și transpiram cu rîndul la volan. Toro, francezul, cu care făcusem cunoștință la frontieră, era singur. Atît eu, cît și prietenul meu Costică avem cunoștințe mai ales în limba germană. Toro venea după noi și unde opream noi, se oprea și el. Nu puteai sta cu picioarele pe pămînt. Turnam apă în fața lăzilor de la mașină la fiecare zece minute. În mașină, temperatura urca la 85—90 de grade. Ne aranjam așternuturile pe dubă și ne culcam. La 5 dimineața eram în picioare. Ne trezea soarele. În noaptea spre 30 iulie am dormit lîngă localitatea Kut, în apropiere de Bagdad. Dimineața, ne-am ras, am pregătit cafeaua și am luat micul dejun ca de obicei, pe lăzile din fața mașinii. Ne-am salutat cu Toro, care dormise și el în apropiere, și am plecat.

După un timp, Toro a început să caute gheață. Avea un bidon din material plastic, stil arăbesc, și voia să-l umple. N-arăta deloc bine. I-am găsit gheață : pe traseu sînt multe fabricute care produc gheață. El și-a umplut bidonul și am tras mai departe. Ne grăbeam să ajungem cît mai repede în Kuweit. Căldura ne extenuase. Eram sleiți de puteri și orice întîrziere ar fi agravat starea în care ne aflam. Căldura creștea spre prînz pînă la sufocare și mai aveam de străbătut cîteva sute de kilometri. Aerul devenea irespirabil. Parcă înghițeam foc. Transpirația era fierbinte și ochii ne usturau. În fața noastră, aerul clocotea. Toro rămînea mereu mai în urmă și noi ne grăbeam. După două ore, Toro a început să semnalizeze cu farurile. Am crezut că are pană. Asta ne mai trebuia. Am oprit și prietenul meu Costică s-a dus să vadă ce se întîmplase. S-a întors imediat și mi-a spus că Toro este aproape mort. Am fugit pînă la mașina lui. Toro zăcea leșinat pe banchiză și horcăia. Gîtul lui frigea ca un cuptor. Nu mai putea respira. Temperatura aerului urca spre 60 de grade. L-am fricționat cu oțet de vin, apoi cu gheață numai pe mîini și pe picioare. Și-a mai revenit și ne arăta gîtul : îl frigea. Horcăia în continuare. Nu putea vorbi. L-am luat cu noi și în curînd am găsit un chioșc cu ventilator. Tot timpul l-am fricționat cu gheață, el își revenea, apoi iar leșina. La chioșc, aerul condiționat i-a ajutat și m-a rugat să-i iau pulsul. N-avea. Nu simțeam nici o zvîcnire. Venele îi erau moarte. L-am mințit că totul e în ordine ; el știa mai bine însă și horcăia : George, io morti, io morti. Plîngea. Putea să moară, și noi, lîngă el, n-aveam cum să-l ajutăm, decît cu gheață și oțet și două ore nu ne-am mișcat de lîngă Toro. Cînd își mai revenea, plîngea. Spunea, jumate în italiană, jumate în franceză, că i-au rămas patru copii în Franța și că nu vrea să moară. Abia ieșise din spital. Arăta cu mîna la burtă și spunea : ulcer ! Prietenul meu Costică dădea din cap că a priceput și asta îl făcea pe Toro să plîngă și mai tare. Am mai înțeles că doctorul nu-i dăduse voie să plece în cursă, dar el plecase. Mai pronunța numele unui orășel de la granița cu Spania, pe care eu îl văzusem : e un orășel frumos și am înțeles că Toro locuiește în acest oraș. Orașul se numește Perpignan. Roussillon-Perpignan. Continuam să-l fricționăm cu gheață, pe mîini și pe picioare, ca să ajutăm sîngele să circule. Plîngînd, m-a rugat să preiau eu mașina lui. Trebuia să ajungă în aceeași zi la Basrah, o localitate așezată la 60 kilometri de granița cu Kuweitul. Transporta pompe în valoare de un milion și jumătate. M-am sfătuit cu prietenul meu Costică. Nu știam cum e mai bine. Toro ar fi putut muri pe drum. Dar nu-l puteam lăsa nici la baracă. Ne-am înțeles ca eu să preiau mașina lui Toro și pe Toro, iar el, Costică, să meargă în față cu mașina noastră. Riscul era dublu : puteam periclita viața lui Toro și odată cu ea și transportul nostru. Procuratura, poliția, formalitățile dintr-o țară străină. M-am urcat la volanul mașinii lui Toro. Cu o mînă conduceam și cu cealaltă aveam grijă ca prietenul nostru francez să nu întrerupă nici un moment masajul cu gheață. Costică mergea în față și fiindcă nu știa ce se întîmplă în spate îi simțeam încordarea în trepidațiile mașinii. Se apropia seara și Toro se comporta bine. Uneori mai horcăia și simțeam ca un junghi în spate. La Basrah am telefonat reprezentantului firmei franceze, domnului Corbel, care a venit imediat. Toro nu mai găsea cuvintele și ne mulțumea din ochi. Ne-am luat rămas bun și recent, reîntorși acasă, am primit o vedere din Roussillon-Perpignan. Vederea era semnată de Toress Bernard, Toro. Scria : „Dragii mei prieteni ! Eu am ajuns cu bine la Perpignan, la mine acasă. Vă mulțumesc din suflet pentru felul cum v-ați ocupat de mine cînd am fost bolnav. Nu voi uita niciodată și într-o zi poate am să vă pot mulțumi chiar la mine acasă. Ar fi o mare bucurie pentru mine. Vă mulțumesc mult, prietenii mei."

Apoi noi am plecat în Finlanda.

NICOLAE CRISTACHE ■

O nouă filă în dosarul Pavel Kozak :

Vindecarea medicului iugoslav Mika Andrici

Discuția pe care o vom reproduce mai jos, citind stenograma întocmită, s-a purtat în prezența unui translator, care a intervenit rar și numai în momentele de cumpănă. Restul convorbirii s-a închegat cu ajutorul cunoștințelor reciproce de rusă și engleză. De cîteva ori, interlocutorul nostru a apelat la vorbe românești, pe care ne-a mărturisit că le-a învățat în cursul repetatelor vizite făcute la București și Constanța.

— Vă rog să vă prezentați. Cine sînteți, cu ce treburi pe la noi ?

— *Mă numesc Mika Andrici. Am 46 de ani. Locuiesc în Novi Beograd, pe bulevardul Dvoja, la numărul 162. Lucrez la cea mai mare întreprindere de medicamente din Iugoslavia, la „Galenika".*

— Ce profesie aveți ?

— *Sînt medic veterinar și lucrez în cercetare. La București am venit pentru a mă trata la Pavel Kozak.*

— De cînd ați auzit dumneavoastră, în Iugoslavia, de Pavel Kozak și de tratamentele sale ?

— *Nu demult. Cred că la sfîrșitul lunii iulie. Zic asta, socotind că am sosit la București pe data de 15 august întorcîndu-mă de la un congres internațional de esperanto, ținut la Varna.*

— De ce aveați dumneavoastră nevoie de serviciile lui Pavel Kozak ?

— *Pentru că în vremea pubertății am contractat o boală de piele foarte gravă, de care n-am scăpat decît acum.*

— Ce boală ? Cum se manifesta ea ?

— *Mai întîi mi-au apărut niște bubulițe pe față. Apoi ele s-au extins pe tot corpul, ajugînd pînă la tălpile picioarelor. Cu timpul s-au întărit, transformîndu-se într-un fel de crustă, urît mirositoare. Din cauza acestei boli, pe care am încercat s-o vindec în Iugoslavia și în străinătate, eu n-am fost om. Dovadă că nu m-am însurat pînă acum, deși aș fi vrut și eu, ca orice bărbat, să am o familie și copii.*

— Unde anume v-ați tratat ? Ce diagnostic v-au pus medicii la care ați apelat ?

— *Am fost internat, prima dată, la Banja Luka. După aceea, pe timpul studenției, m-am tratat la Sarajevo, cu o serie întreagă de dermatologi de renume între care profesorii Salamon, Fleger, Osegovici, Zimunici și Grin, ultimii fiind și academicieni. Am fost luat în evidența unor clinici de specialitate din Dubrovnik și Zagreb, boala mea fiind cercetată de toate personalitățile medicale din orașele respective, în spital sau ambulatoriu. Am ajuns pînă la academicianul Kogoi, vicepreședintele Academiei iugoslave de științe, m-a studiat pe mine și mi-a studiat dosarul, punîndu-mi diagnosticul de prurigo cronic și, mai departe, ridicînd din umeri.*

— Cu ce diagnostic plecaserăți de la Sarajevo ?

— *Medicii de acolo se opriseră la o maladie ereditară, morbul Hejlihejli.*

— Ce-a urmat ?

— *Ani de zile m-am tratat la Belgrad, cerînd părerea tuturor autorităților în materie. Am fost internat la Clinica de dermatologie a Facultății de medicină, la Academia de medicină militară, unde n-am fost internat ? ! M-au văzut profesorii Arnelici, Stevanovici, Danilovici, Perisici, alții, dar n-au ajuns la nici o concluzie comună, oscilînd între un diagnostic și altul. Cei mai mulți susțineau că ar fi vorba despre o neurodermatită, dar nimeni nu mi-a spus ceva sigur.*

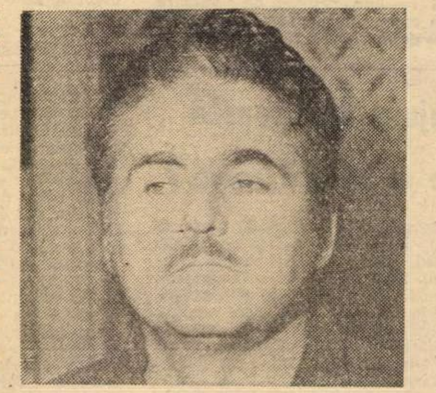

— Boala s-a agravat în tot acest răstimp ?

— *Nu, dar nici nu s-a vindecat. Au fost unele ameliorări, dar bubulițele n-au dispărut niciodată complet.*

— Ziceați că ați fost și în străinătate. Unde ?

— *La Stockholm, în Suedia. M-a consultat celebrul profesor Norgreen.*

— Și ?

— *Alt diagnostic, alte medicamente, același rezultat. Nul.*

— După care înțeleg că ați venit la București, căutîndu-l pe Pavel Kozak. Așa-i ?

— *La sfîrșitul lunii iunie, anul acesta, s-a întrunit, la Belgrad, o comisie specială formată din profesorii Perisici, Stevanovici, Konstantinovici și Skendzici, care, reanalizînd situația mea, a concluzionat că am o boală incurabilă, sfătuindu-mă totuși să mai încerc ceva, recomandîndu-mi o clinică din Geneva. Dacă nu m-aș fi făcut bine aici, la București, la iarnă aș fi plecat în Elveția.*

— De unde știți că v-ați făcut bine ?

— *N-am fost niciodată așa curat pe corp ca acum. Dumneavoastră mă vedeți cum mă vedeți, limpede după numai 8 zile de tratament, înainte ți se făcea milă să mă privești !*

— Ce v-a zis Kozak ? Ce diagnostic v-a pus ?

— *M-a întors pe toate fețele și, după un consult de cîteva ceasuri, mi-a zis că sufăr de o eczemă pruriginoasă cu reticuloză și de o stafilostreptococie cronică. Nu mi-a promis că mă poate face bine, dar mi-a promis că va încerca. A încercat și a reușit.*

— V-a cerut bani ?

— *Nu. Dar aș fi gata să-i dau și luna de pe cer !*

— Ce tratament v-a indicat ?

— *M-am uns cu niște alifii și am urmat un regim alimentar foarte strict. În primele zile mi-a fost greu, după aceea m-am obișnuit. Acum mă simt de parcă m-aș fi născut a doua oară.*

— Spuneți-mi, venind aici, dumneavoastră știați că Kozak nu e medic ?

— *Da.*

— Ați avut încredere să vă lăsați pe mîna unui nespecialist ?

— *Am avut și nu-mi pare rău. Ce spun eu ? Sînt fericit cum n-am fost niciodată. Mă duc acasă plin de recunoștință pentru Pavel Kozak și, în general, plin de recunoștință pentru poporul român, extrem de prietenos și ospitalier.*

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Много захваљујем за
излечење од [illegible] [illegible]..
од које сам боловао 20. година,
Павелу Козаку, [illegible]
Др Мика Андрић, из
Београда
[illegible]
13. IX 1978. год.

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Unul n-are rușine să dea, altul n-are rușine să ia!

Oricît nu ne-ar plăcea nouă cuvîntul, care se pare că este și un neologism, și oricît n-am dori să-l pronunțăm, adevărul cuprins de el nu poate fi negat și nici realitatea care definește acest adevăr sub numele de Corupție. Ce este însă surprinzător, de-a dreptul surprinzător, este sentimentul de liniște împăcată cu care se vorbește și se practică adesea în numele odiosului cuvînt altfel, cum ziceam, ocolit cu grijă și chiar cu sfîntă repulsie.

Intru, să zicem, într-un mare și milionar C.A.P., vestit și pe bună dreptate, stau de vorbă cu unul din ingineri, omul se mîndrește cu indiscutabilele realizări, eu îl întreb cum s-au descurcat cu una cu alta, el clatină din cap satisfăcut și îngîmfat, „Domnule, — adică — dragă tovarășe, nu e ușor dacă nu știi cum să trăiești în lume, aici — zice el cu o uimitor de plină satisfacție și de plină admirație — aici e și meritul președintelui, care știți că are o Dacie și odată zice. Niculescule, ia Dacia, umple damigeana și la Iași te oprești și nu vii fără repartiție. Nu există ! — mai zice el scurt, ca eu să înțeleg că nu există, dacă ajuns la întreprindere, la intrarea din față se dă jos din Dacia și mai caută și în portbagaj damigeana, nu există să vină îndărat cu mîna goală.

Și, firește, eu nu pot decît să-l admir la rîndul meu și el se uită la mine mai de sus iar eu dau să-l întreb întîi ; damigeana plină de unde e ? Vreau să spun cine plătește conținutul ei, pentru că dacă e din magazia C.A.P.-ului, cine o scade din gestiune și cum ? însă nu mai apuc să întreb nimic, nici cine o primește și cum dracu o primește, pentru că respectivul funcționar e oricum plătit ca să elibereze repartiția. Nu mai apuc să întreb fiindcă înțeleg bine din privirile-i dezamăgite că omul mi-a acordat oarecare credit, sînt adică și eu jurnalist, ce naiba !, scriitor ! nu cunosc viața ? ! Atunci nici nu e de mirare că habar n-avînd de viață, batem cîmpii prin cărțile noastre.

— Domnule — îmi spunea iar și tot de curînd cineva — în viață trebuie să mai ai și nițel obraz — nu te poți duce așa cu mîna goală. Cu mîna goală te duci, gol vii ! Iată o stupefiantă formă de obraz subțire sau de accepție filosofică a metaforei obraz subțire. Un șofer, într-o zi, îmi spune : „nu se poate tovarășe să intri în garaj cu mîna goală, se uită omul ăla la tine lung — adică portarul — nu poți să ambalezi și să îngroși obrazul !" Altă formă de a te simți cu obrazul gros — atunci cînd nu dai „o mică atenție", cum zicea o cunoștință care umbla prin birouri unde avea nevoie cu o servietă burdușită cu pachete Kent.

— Domnișoară, dacă-mi permiteți — zîmbea el unsuros întinzînd pachetul alb ca laptele — și domnișoara, vai, mulțumesc, cum ați știut, acum fumasem cu tristețe ultima țigară, și apoi „Ce mai faceți ?" și imediat, „Se poate, se poate să puneți la îndoială promptitudinea noastră ?", și ca un fluturaș din birou în birou cu adeverința necesară la bătut la mașină, la semnat, la ștampilat și iute în servieta prietenului meu care la ieșire, mulțumit, se justifică : „Asta e ! Ce, vreai să stau două zile să aștept, să mă rog, să-i scot ochii cu Codul muncii ?!"

Însă eu mă întorc și întreb : prietenul meu scoate banii din buzunarul lui, pînă la urmă îl privește sub raport economic, nu vorbesc acum de morală, fiindcă n-am despre ce, de unde scot însă ceilalți peșcheșul ? ! Fiindcă nimeni nu umple damigeana din pivnița proprie, borcanul de miere din prisaca proprie, cartoanele cu ouă din ferma avicolă proprie, și așa mai departe. Nu pot să cred că s-a inventat special un capitol economic intitulat „perisabilități" ca din el să se scoată peșcheșele.

Va să zică, cineva creează condiții pentru plocoane dintr-o gestiune publică, altcineva e pregătit suflețește să primească plocoanele, amîndoi vorbesc frumos și elegant, nu se scot din „Dragă tovarășe", și din propoziții protocolare, unul n-are rușine să dea, altul n-are rușine să ia, situația se semioficializează, apare și reflecția înțeleaptă „Domnule, în viață trebuie să te descurci, cu mîna goală te duci, cu mîna goală vii", oameni, altfel de bună credință și harnici și puși pe treabă și voitori de bine încep să aplice în practică trista filosofie !

Și la capătul acestei povești care, din păcate, se mai întîmplă uneori, replica unui țăran de la mine, de la Slătioara, care n-avea încotro și trebuia să se ducă la un doctor, doctorul era din altă parte, în sfîrșit, și țăranul se chinuia să prindă o găină din curte :

— Ce să fac — zice el — trebuie s-o iau de la mine din bătătură, fiindcă n-am încotro, de altundeva n-am de unde s-o iau ! !

DINU SĂRARU ■

*„Caminante"**

Jurnal mexican (28)

Tezaurul lui Moctezuma

Villahermosa

La „El Presidente" am un sentiment bizar. Din atmosfera neutră a hotelurilor cu care m-am obişnuit şi care, în ciuda inaderenţelor mele, m-au scutit cel puţin de datoria de a le iubi, fiind nevoit numai să locuiesc în ele şi să-mi achit nota de plată, iată-mă pătrunzînd într-o clădire, care este ce ? Hotel ? Prea intimă pentru asta. Vilă privată ? Nu, căci există recepţie, zîmbete profesionale şi trebuie să ne completăm ca de obicei fişele. Şi totuşi ceva echivoc există la acest „El Presidente". Scara fără trepte ca un tobogan, camerele dispuse în jurul unei grădini tropicale interioare şi mobilate altfel decît în hoteluri, totul răspunde parcă acelei părţi din mine care, fără să bovarizeze atmosfera lui Lampedusa, a visat să stea numai pe malul însorit al îndoielii, cum spune un vers al lui Tennyson... Să fie din cauza luminii care apasă plantele tropicale afară, această impresie ? Mi-aduc aminte de vila doamnei Olmedo. Aceeaşi enigmă. Numai că aici enigma a înflorit.

Trebuie să mergem la guvernatorul statului Tabasco. Am fost invitaţi să luăm prînzul cu el.

Arbori, un parc, ziduri albe, îmi place atmosfera mereu cordială din Villahermosa. De ce am atunci senzaţia că aceşti arbori calzi, deveniţi aproape muzică şi această amiază în care tăcerea înfloreşte tropical fac parte dintr-o oră fragilă pe care, dacă nu sînt atent, o pot sfărîma ? Mă pomenesc gîndindu-mă la Gauguin şi la fructele de mango, mari şi verzi, pe care le poartă în mîini tahitienii din pînzele sale. Întotdeauna mi s-a părut că fără aceste fructe mîinile lor ar rămîne prea goale. Ca şi cum, sub coaja strălucitoare s-ar afla un destin pe care oamenii îl cîntăresc cu palmele lor parfumate. Undeva aproape începe de obicei marea. Sau soarele arde nisipul. Pe o plajă, nu într-un deşert. Aceşti tahitieni cu trupurile de aramă caldă n-au plecat niciodată nicăieri şi nu ştiu ce este o Fata Morgana. Aşa că n-ar avea rost să le explice cineva că un deşert, cu cît e mai lipsit de speranţă, cu atît e mai bîntuit probabil de obsesia unor oaze fictive. Cu cît nu-l traversează nimeni, cu atît Fata Morgana năluceşte mai des la orizont. Şi, în definitiv, de ce-ar avea nevoie să-şi pună asemenea probleme ? Cîtă vreme fructele de mango sînt în palmele lor şi oricînd pot muşca din miezul lor parfumat. Divagaţiile despre singurătate sînt bune oriunde, nu în faţa unor oameni care pot transforma destinul într-un fruct. Aşa cum acest oraş frumos (chiar asta înseamnă în spaniolă Villahermosa) transformă destinul într-o lumină albă cu care învăluie arborii, zidurile, clepsidrele şi grăuntele de nisip ce cade acum...

Era normal ca, între aceste gînduri, să reapară în sfîrşit şi umbra lui Tatle. O simt, deşi tace întocmai ca oamenii lui Gauguin. Şi bănuiesc chiar că ţine două fructe de mango în mîini.

– Dincolo de coaja parfumată, sîmburii sînt poate amari, Tatle.

– Se poate, señor, dar nu fructul de mango e vinovat pentru asta. Lui trebuie să-i mulţumim pentru ceea ce ne dă. Dacă în miezul lui singurătatea a pătruns ca un vierme...

– Atunci înseamnă că nu vom găsi tezaurul lui Moctezuma.

– Tezaurul lui Moctezuma nu există, señor.

– Ba nu, Tatle. Acum te înşeli tu. Există. Şi el nu e ascuns.

– Înseamnă că legendele mint.

– Nu mint, dar nu le-am înţeles noi totdeauna cum trebuie. Tezaurul lui Moctezuma există dacă ştim să-l vedem lîngă noi, lîngă mîinile noastre. Altfel îl căutăm în zadar, cu toate că el străluceşte în jurul nostru în fiecare zi. Poate sta toată viaţa la îndemîna noastră fără să-l vedem sau fără să-l preţuim, dar ne va uimi şi copleşi cu bogăţiile lui căutîndu-l unde trebuie, adică printre lucrurile fireşti.

– Şi acum ?

– Ceea ce ştiu, Tatle, e că nu e nevoie să spargem ziduri pentru a-l găsi, nu trebuie să-l căutăm în locuri tainice. Mai bine să ascultăm foşnetul luminii şi să auzim cum scîrţîie paşii pe aleile de nisip. Să ne imaginăm cum vuieşte oceanul în clipa aceasta, cum aleargă trenurile, cum înfloreşte nopalul pe vechile morminte şi cum pietrele ies din muţenia lor. Atunci tezaurul lui Moctezuma va străluci în faţa noastră. El străluceşte în fiecare dimineaţă cînd soarele răsare şi arde coaja plopilor din parcul Alameda, în timp ce în depărtare conurile vulcanilor se albăstresc.

– Dar tu vorbeşti despre viaţă, señor.

– Tocmai, Tatle. Ea e tezaurul la care mă gîndeam. Din păcate nebunia aurului ne-a împiedicat adesea să-l căutăm unde trebuie.

– Şi tot din păcate, señor, lumina nu ajunge pentru a vorbi despre ceea ce căutăm.

– Soarele m-a ajutat, totuşi, totdeauna să văd mai bine.

Dar Tatle nu mă mai aude. Mă gîndesc din nou la acel împărat solitar şi melancolic, Moctezuma, pe care nu ştiu de ce mi-l imaginez ca pe un Lorenzo de Medici aztec. El ar fi putut să atenueze asprimea aztecă, dar n-a avut timp. Şi-a ascuns însă tezaurul, obligîndu-ne să-l bănuim pretutindeni, inclusiv sub coaja unui fruct. Pînă descoperim că tezaurul este însuşi fructul.

Gauguin a scos aceste fructe tropicale din dicţionarele exotice şi ne-a sugerat că la nevoie omul se poate servi şi de ele pentru a declara unele lucruri. E adevărat, miresmele mangotierilor nu i-au dat decît un răspuns incomplet, din moment ce pictorul s-a urcat pe munte şi a încercat să se sinucidă înghiţind arsenic, dar fructele de mango din pînzele sale au rămas mai departe în muzee să ne spună o poveste expurgată de orice lucru ne-ar putea vexa.

M-am obişnuit atît de mult cu imaginea lor, încît aproape nu-mi vine să cred că şi cele din faţa noastră, de pe masă, sînt tot fructe de mango. Nu sînt verzi, ci galbene şi mai mici. Sînt, poate, dintr-o specie adiacentă. Aflu însă că, dimpotrivă, cele văzute prin muzee sînt dintr-o specie inferioară. Cele de aici sînt înnobilate, au miezul mai parfumat şi mai dulce. Iau un fruct de mango în mîini şi mă surprinde că are greutatea unui fruct normal.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Un fapt condamnabil:

Colecţia Vicşoreanu s-a pierdut!

Cine răspunde pentru aceasta?

Nota redacţiei

În numărul din 7 septembrie a.c. al revistei noastre, sub titlul „Dreptul la replică", am publicat, sub semnătura tov. Nicolae Ungureanu, directorul Muzeului satului şi de artă populară, un răspuns la observaţiile critice formulate în articolele „Cocoşul de Hurez" şi „Ce s-a întîmplat cu colecţia Vicşoreanu ?", de Ilie Purcaru, apărute în „Flacăra" din 22 iunie şi 27 iulie a.c.

Observaţiile critice conţinute în articolele în cauză vizau următorul — după părerea noastră, blamabil — fapt : faptul că expoziţia de ceramică Victor Vicşoreanu, găzduită anul trecut la Muzeul satului, a fost, în primăvara asta, vîndută, adică marea majoritate a pieselor ei s-au risipit, deşi, iniţial, se hotărîse ca această expoziţie, de excepţională valoare artistică, reprezentativă pentru arta ceramicii populare în actuala-i etapă şi constituind, în acelaşi timp, apogeul creaţiei unui mare artist, să intre în patrimoniul muzeului, ca urmînd a călători, ca expoziţie itinerantă, în ţară şi, eventual, peste hotare.

În răspunsul adresat redacţiei, tov. N. Ungureanu, după un lung expozeu de principii, de fapt de generalităţi iritate, fără nici o acoperire cu cele discutate în articolele noastre, alături de acestea, intercalează, abia spre final, un expeditiv pasaj în care observaţiile ziaristului sînt declarate „nule şi neavenite", declaraţie motivată prin faptul că expoziţia Vicşoreanu ar fi fost „temporară", deci ab initio — şi, evident, „legal" — sortită vînzării.

Miile de vizitatori care s-au perindat prin expoziţia Vicşoreanu ştiu altfel ! Ştiu că această expoziţie — din care mulţi ar fi vrut să cumpere — a fost declarată, de către conducerea muzeului, ca intangibilă, ca fiind intrată în patrimoniu.

Avînd cu toţii cunoştinţă de marea grijă a statului, a conducerii superioare de partid pentru colecţiile de artă de interes patrimonial — şi nu numai pentru ele — avînd, cu înfiinţarea Muzeului colecţiilor de artă, o extraordinară pildă de clarviziune patrimonială, nu putem să nu fim uimiţi, şocaţi, îndureraţi de uşurinţa cu care conducerea Muzeului satului de artă populară tratează situaţia destrămării, pierderii colecţiei Vicşoreanu. Trebuie să fie clar pentru toată lumea — şi, prin urmare, şi pentru Muzeul satului — că problema distrugerii retrospectivei marelui meşter popular nu e una „internă", de bunăvoinţă şi de polemică agreabilă. O spunem deschis şi cu toată fermitatea : soarta colecţiilor de artă, a colecţiilor de bunuri culturale, ne priveşte pe toţi, iar cine greşeşte, cine atentează la încrederea publică şi la lege, trebuie să dea socoteală. Se înţelege că nu închidem aici discuţia, că prin cele ce urmează, considerăm discuţia abia deschisă, că sîntem profund interesaţi de depistarea, salvarea, ocrotirea şi îmbogăţirea — în generosul cadru al Festivalului naţional „Cîntarea României" — a tezaurului artei noastre populare.

O retrospectivă de vînzare?!!

Am fost consternat să aflu, din revista „Flacăra", că expoziţia Victor Vicşoreanu a dispărut în neant.

Am păşit printre primii în această expoziţie de la Muzeul satului, apoi, în vremea cît a fost deschisă, am revăzut-o de cîteva ori. Despre puţine lucruri am spus şi am scris — în ultimii douăzeci de ani — că reprezintă un eveniment. Printre acestea au fost : prima retrospectivă Pallady, prima retrospectivă Luchian, prima retrospectivă Andreescu, iar în ceea ce priveşte artele decorative m-aş opri doar la retrospectiva de tapiserie Mimi Podeanu şi la retrospectiva de ceramică Vicşoreanu.

Să ne fie clar — şi specialiştii o ştiu ! —, aceasta este tot o **retrospectivă**. Vicşoreanu a pus pe pereţii de la Muzeul satului tot ceea ce i-a definit o traiectorie şi un stil, tot ceea ce a dat mai bun într-o viaţă, iar pentru ceramica de Hurez tot ceea ce poate fi mai revelator ca fantezie, rafinament şi rigoare în execuţie. Un distins gazetar străin, specialist în arte, spunea că o asemenea expoziţie ar reprezenta oriunde în lume un triumf. „Dar, pentru Dumnezeu, adăuga el, n-o desfaceţi, apăraţi **integritatea** acestui ansamblu, care altfel, despărţit în piese, ar reprezenta doar mostre de mare artă, dar nu arta de o viaţă a unui artist!".

Ceea ce, ne-a asigurat directorul muzeului, se şi hotărîse. Expoziţia Vicşoreanu, ni s-a spus, **rămîne în fondul Muzeului satului** ca bun artistic de valoare exemplară, iar itinerarea expoziţiei în ţară şi în străinătate se va face cu toată grija şi cu toată răspunderea.

Ne-am liniştit. Amatorii de piese rare şi-au pus pofta în cui, încîntaţi într-un fel că opera lui Vicşoreanu e ferită de risipire, rămînînd în veghea celui mai autorizat cerber — Muzeul satului. Cui i-ar fi trecut prin minte că piesele acestea faimoase prin valoarea lor vor constitui obiectul unei tranzacţii la secret, perfect acoperită legal (nu ne îndoim !), aşa cum sînt perfect acoperite atîtea practici cel puţin bizare ! Fiindcă, ce se întîmplă ?, piesele ar fi fost, chipurile, achiziţionate dintr-un fond pentru vînzarea la stand. Dacă Victor Vicşoreanu ar fi fost un anonim, dacă ceramica lui ar fi fost o banală ceramică de Moşi, practica de la Muzeul satului n-ar fi indignat pe nimeni, ceea ce s-ar fi putut obiecta, eventual, fiind doar faptul — puţin controlabil ! — dacă printre piesele de duzină vîndute la stand nu s-ar fi strecurat cumva şi exemplare de valoare muzeală.

Şi acum, cazul Vicşoreanu : **toate piesele erau de valoare muzeală şi toate făceau parte dintr-un ansamblu, constituiau retrospectiva unui artist.**

Mă întreb dacă măcar artistul a fost întrebat, dacă şi-a dat acordul. Mă întreb dacă dosarul fotografic — martor ! — mai există. (Ştiu că expoziţiei, în perioada cînd a fost deschisă, i s-a făcut şi un astfel de detaliat dosar). Mă întreb cum vom putea recompune o imagine a operei lui Victor Vicşoreanu, un artist contemporan, a cărui lucrare de o viaţă a fost vărsată neantului !

Să găsim un nume pentru această operaţiune „legală" ? Ţin în rezervă acest nume, urmărind cu interes evoluţia afacerii.

PAUL ANGHEL ■

De ce s-a ajuns la această desconsiderare a muncii mele ?

Fac meseria de olar de mic copil, adică de peste 40 de ani. Am învăţat-o de la părinţii mei şi de la alţi meşteri mari ai Hurezului, cum a fost Gheorghe Giubega, despre care Barbu Slătineanu, în scrierile lui, zicea că era un artist. Am trecut cu meseria asta a mea prin multe, am trecut prin vremuri de sărăcie neagră, am trecut prin vrăjmăşii şi împotriviri, dar n-am părăsit-o. Am avut şi răsplătiri, preţuiri, piesele mele au intrat în colecţiile unor mari muzee, mi s-au dat şi multe distincţii, ultima şi cea mai îmbucurătoare pentru mine fiind Premiul I pentru ceramică la prima ediţie a Festivalului naţioal „Cîntarea României". Vreau să spun că n-am stat degeaba, că am tot muncit, m-am străduit, simţind atît eu, cît şi soţia mea (care, şi ea, e fiică de olar, e fiica lui Gheorghe Giubega), această pornire de a munci pentru arta ceramicii. Cu un număr de ani în urmă, aflînd despre noi, tovarăşul profesor Gheorghe Focşa, care era directorul Muzeului satului, a încercat, prin toate mijloacele, să ne încurajeze şi să ne apropie de acest lăcaş de cultură, lucru pe care noi l-am acceptat cu toată dragostea. Acum cîţiva ani, tov. profesor Gheorghe Focşa, dîndu-şi seama că lucrările noastre sînt împrăştiate, că, dacă ar fi cazul vreodată să se poată documenta asupra ceramicii de Hurez reprezentată de munca noastră, lucrul ar fi imposibil, ne-a invitat să lucrăm pentru o expoziţie ce urma să se deschidă în Muzeul satului. Domnia-sa mi-a zis să mă străduiesc ca să dau, pentru această expoziţie, tot ce pot şi tot ce am eu mai bun, astfel ca ea să fie o expoziţie reprezentativă şi pentru tot ce am putut face eu într-o viaţă, şi pentru ceramica de Hurez, eu urmînd să arăt, prin piesele expuse, drumul olăritului în localitatea noastră, începuturile lui, transformările şi îmbogăţirile aduse acestei meserii de fiecare generaţie în parte. Adică omul, privind expoziţia, să zică : „Asta este arta Hurezului, aşa a fost ea, aşa este, aşa o face olarul Victor Vicşoreanu". M-am apucat, împreună cu soţia mea, de muncă, ascultînd propunerea tov. profesor Focşa şi simţindu-ne datori faţă de acest popor în mijlocul căruia ne-am născut, am crescut şi am trăit. Cu toate că starea sănătăţii mele era foarte grea, am început lucrul cu toată încrederea şi, timp de peste trei ani, trecînd prin foarte multe greutăţi, ne-am trudit ca să putem arăta oamenilor iubitori de frumos ceea ce, anul trecut, din luna iunie pînă în septembrie, cît a ţinut expoziţia, au putut vedea la Muzeul satului.

Eu am făcut, pentru expoziţia de la Muzeul satului, mult mai multe piese, din care comisia muzeului le-a ales pe cele o mie, restul vînzîndu-se chiar atunci, în timpul expoziţiei, la standurile muzeului. Cele o mie, alese de comisie, urmau să intre, mi s-a spus, în patrimoniu, avîndu-se în vedere valoarea lor, poate avîndu-se în vedere şi faptul că ele erau, dată fiind starea sănătăţii mele, tot ce putusem face eu mai bun. Aşa li s-a spus tuturor celor ce au trecut prin expoziţie, că piesele din expoziţie nu se vînd, că ele fac parte din patrimoniul muzeului. Toate piesele au fost fotografiate, şi în parte, şi pe ansamblu, astfel ca expoziţia, oricînd, să poată fi refăcută, să poată fi deschisă, în forma ei, în orice alte muzee, din ţară sau din alte ţări. Au fost sute şi sute de oameni care, în tot timpul cînd eu am stat în muzeu şi am făcut demonstraţii practice, au cerut să li se vîndă piese din expoziţie întrebînd dacă măcar după închiderea expoziţiei ar putea obţine unele farfurii care le plăcuseră dar li s-a răspuns negativ. Într-o zi, au venit la expoziţie soţiile ambasadorilor străini acreditaţi la Bucureşti, care, de asemenea, au vrut să cumpere din ce vedeau, dar li s-a spus că nu se poate. Nu mai spun cîţi oameni de artă, colecţionari, academicieni, profesori, scriitori, artişti au întrebat dacă, după închidere, expoziţia nu se vinde, dar li s-a răspuns la fel, că nu se vinde, că ea a intrat în patrimoniu. Acum, conducerea muzeului, prin tov. director Ungureanu, susţine că expoziţia era temporară, că ea era pentru vînzare. Dacă era pentru vînzare, de ce nu s-a vîndut atunci, de ce nu li s-a spus acest lucru vizitatorilor expoziţiei, de ce piesele, după închiderea expoziţiei, au rămas, timp de o jumătate de an, în depozit, pentru ca, într-o zi din primăvara asta, fără ca nimeni s-o ştie, nici măcar eu, ele să dispară, adică să se vîndă ? Dacă eu aş fi ştiut că se vînd, aş fi alergat pe la unul, altul, aş fi făcut rost de bani şi le-aş fi răscumpărat. Aş fi păstrat expoziţia, împreună cu fotografiile şi afişele explicative, astfel ca, dacă cineva, într-o zi, ar fi dorit s-o refacă, s-o poată reface. Fiindcă eu, încă una la fel, bolnav cum sînt, nu ştiu dacă aş mai putea să fac. Apoi, se mai susţine, de către actuala conducere a muzeului, că „o comisie", adică încă o comisie, peste cea care alesese cele o mie de piese, ar fi reţinut cîte ceva pentru fondul muzeului, dar eu unul nu înţeleg ce vrea să spună asta, cu o comisie care vine peste altă comisie. Adică prima comisie, condusă de tov. prof. Focşa, n-a ştiut ce face ? Sau, oare, ce reţinuse prima comisie n-a mai fost bun, a rămas aşa, deodată, fără valoare, adică, în cîteva luni, marfa mea s-a depreciat, aşa cum se strică zarzavaturile la piaţă ? Apoi, se mai susţine că, prin vînzare, lucrărilor mele li s-a asigurat o circulaţie publică naţională şi internaţională. Cu „circulaţia naţională", m-am lămurit. Nu ştiu cum o fi cu cea „internaţională". Dar v-am spus întîmplarea cu soţiile ambasadorilor.

Aş dori să vă mai spun că, pentru această expoziţie, pe care n-am considerat-o doar o achiziţie a muzeului, ci o expoziţie reprezentativă (fiindcă aşa mi s-a spus !), eu m-am despărţit şi de piese la care ţineam foarte mult, pe care le păstram în propria mea colecţie de acasă. Mi-am zis că la mine acasă le-ar vedea mai puţini, dar într-o expoziţie care va rămîne în patrimoniu şi va merge prin ţară le vor vedea mai mulţi.

De ce, după ce mi s-a pus o notă bună, adică truda mea de ani a fost socotită ca o valoare, deodată nota s-a schimbat ? Cine mi-a pus această ultimă notă ? Şi pe ce bază ? Aş întreba actuala conducere a muzeului dacă mă cunoaşte în amănunţime, atît ca meşter popular, ca preocupări ale mele, cît şi ca viaţă a mea. De cîte ori cei ce acum au risipit munca mea au stat de vorbă cu mine ? Cu ce m-au ajutat, în cei 40 de ani de activitate ? Pe tov. Ungureanu l-am văzut o singură dată, la Muzeul satului de la Bujoreni-Vîlcea, dar nu a schimbat cu mine nici trei cuvinte. Pe tov. Tancred Bănăţeanu, directorul adjunct al muzeului, l-am cunoscut, o dată, tot la Rm. Vîlcea, iar a doua oară la tîrgul „Cocoşul de Hurez", dar asta a fost totul, doar că l-am cunoscut.

Eu, deocamdată, nu vreau să intru în alte amănunte privind acest caz al meu, pe care îl consider un caz de abuz şi de furt de prestigiu.

VICTOR VICŞOREANU ■

RUBRICA MEA

Ultimul poet simbolist

Vînător pasionat, colaborator ca atare și la revistele cinegetice din țară, dar înainte de toate poet, afirmat în cercul **Sburătorului,** Mihai Moșandrei este astăzi ultimul reprezentant, pe baricadele Himerei, al poeziei noastre simboliste. Ca în idealul școlii, formulat cu aproape o sută de ani în urmă de Stéphane Mallarmé, poetul sugerează și nu exprimă, fără a se înscrie totuși în legiunea mereu mai vastă a liricii ermetice. Recenta sa culegere, în mare parte antologică, **Plecarea rîndunelelor** (Editura Cartea Românească), și-a luat ca moto o melancolică sentență a lui Mihail Sadoveanu : „Cele ce au fost rămîn așa de frumoase, pentru că nu mai sînt". Aceasta este și viziunea lirică a lui Mihai Moșandrei, care evocă vremurile copilăriei și adolescenței sale, „călare pe două veacuri" (cum spune memorialistul Sextil Pușcariu), cu calești și surugii, interioare „cu scoarțe bătrînești", doamne și domnițe în costume de epocă, ba chiar întîrziate în malacofuri, ofițeri în „demodate uniforme", serenade, parcuri cu statui de fauni și nimfe, și cu propria-i imagine de demult :

„Atuncea, sub ciorchina de movuri parfumată, / Se leagănă copilul rămas în Altădată, / Pe calul lui de lemn și cu pantofi de lac, / Lîngă o „Fräulein" blondă ce cîntă o sonată" **(Buchet de liliac).**

Universul său este unul floral, ca acela al lui D. Anghel din **In grădină,** al lui Luca **I.** Caragiale și, din zilele noastre, al lui M. Celarianu din **Flori fără pace,** într-o tonalitate însă care-i este proprie.

Poetul evocă rînd pe rînd crinul, care-și întinde „Sabia lucie de har", trandafirul, liliacul, iasomia, zorelele, „Trîmbițele ierbii, / Limpezite pleoape sub fîntîni", daliile de toamnă, albele chiparoase, micșunelele, îmbătînite în glastră, narcisa, panselele catifelate, clematitele, „hortensia-n ciubere miresmate", petunia cu „parfum halucinant" și crizantemele cu bronzul lor natural. Poezia, ca și Himera, cu majusculă amîndouă, ne e sugerată printr-o singură floare, cultivată toată viața **(Subtila himeră).**

Vînătorul evocă în **Sonetul sitarului** o scenă imaginară, cu sfîrșitul păsării, **Prepelița,** „Zeiță grea de umbră sau turturaș de soare", apoi „Pestrițele zboruri de grauri prin ploaie, / Cocoșarii de vîsc, sturzii, florinții, scatiii" **(Imn primăverii),** cerbul și vulpile albastre **(Unui silvicultor).**

Inchei, transcriind unul din cele mai vechi poeme, datat 18 iunie 1922 și intitulat **Păsări rare :**

„Intr-un tărîm sărac și trist, în colțul unei bălți pustii / Eu am văzut într-un apus, un stol fantastic și bizar, / Un stol de aripi ce roteau în ceruri largi și purpurii. // Și penele acestea roze, în pîlpîitul lor domol, / Se așezau și iar cădeau, spre stuhul aspru de rogoz, / Cătînd un ochi de apă clară în funduri negre de nămol. // Dar stropul de lumină magic, ce le chema în fund de zări, / Era murdar acum de cioturi, de rîme hîde și de șerpi, / De lumea mlaștinii, ce-ntină cele mai limpezi din cărări. // Atunci aceste păsări rare s-au așezat în unghiuri lungi / Și au vîslit spre poarta-n flacări a cerului nemărginit, / Topind în pulberea de aur un lanț de mișcătoare dungi".

ȘERBAN CIOCULESCU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Romulus Vulpescu

Romulus Vulpescu (născut la 5 aprilie 1933 la Oradea) este un autor care nu acceptă numai să scrie. Pentru el are o deosebită importanță modul în care ajunge un text sub ochii cititorului. De aceea scriitorul își asumă rînd pe rînd toate meseriile guvernate de „galaxia Gutenberg" pentru a fi sigur că operelor sale li se asigură cea mai potrivită înfățișare. Autor remarcabil, traducător de prestigiu, el devine atunci cînd e nevoie un corector pedant, se metamorfozează în filolog sau critic literar, desenează, întocmește machete sau se amestecă printre tipografi exasperîndu-i cu doleanțele lui formulate însă cu atîta farmec încît pînă la urmă i se și îndeplinesc. Edițiile cărților sale sau ale altora (Charles d'Orleans, Alfred Jarry, Rabelais, Villon, Ion Barbu) se disting prin aparatul critic impunător, prin demna lor ținută grafică. Romulus Vulpescu nu admite intermediari între sine și cel care îi citește cartea și se înhamă deseori la o muncă uriașă și în aparență lipsită de sens. El readuce în memorie începuturile tiparului, cînd autorul își tipărea cîteodată singur lucrările, iar procesul de publicare era mult mai anevoios, astfel încît apariția unei cărți devenea o sărbătoare și deci nu se putea ivi decît în veșminte de gală, impunînd respect încă din clipa în care o zăreai. Romulus Vulpescu împinge pînă acolo venerația pentru fiecare rînd scris încît își datează cu grijă textele, pentru a nu fi lăsate uitării acele clipe de grație în care au fost concepute, iar la sfîrșitul cărților sale indică tot soiul de amănunte tipografice — data bunului de tipar, corpul de litere folosit, caracterele lor, tipul de hîrtie întrebuințată pentru imprimare — din dorința de a le păstra pentru posteritate istoria. Dar acest om, care trăiește în mijlocul unei biblioteci uriașe, agonisite prin toate mijloacele — de la cheltuirea unor sume de bani impozante pentru cine știe ce hîrțoagă, pînă la refuzul de a restitui prietenilor cărțile împrumutate de la ei, prefăcîndu-se că le-a pierdut sau invocînd cine știe ce alte motive — nu-și transformă dragostea pentru cărți în adorare oarbă. Romulus Vulpescu este un personaj fabulos, iar înfățișarea sa și modul în care se îmbracă, întîmplările prin care a trecut — multe devenite legende — contrazic imaginea unui șoarece de bibliotecă, cufundat cu deliciu în lectura unor tomuri rare, notînd cu sîrguință tot soiul de gînduri provocate de parcurgerea filelor, fără a da vreo atenție semnelor realității înconjurătoare. Adevăratul său cult e viața. Însăși literatura sa nu face nicidecum apologia cărților, ci a vieții. Oricît de multe reminiscențe livrești se pot descoperi în poeziile și prozele sale, ele nu reprezintă decît un înveliș sub care se ghicește clocotul existenței. Primul său volum intitulat **Poezii** (1964) descrie chiar o dramatică pendulare între mirajul unui univers construit din tomuri și cel al unui trai consumat cu frenezie. O parte dintre poeme nu sînt decît reverii declanșate de operele parcurse, în care autorul adoptă tot felul de măști în căutarea propriei sale identități. În versurile lui se exaltă iubiri mai mult sau mai puțin imaginare, se inventează drame, se evocă epoci apuse, se amintesc personaje din mitologie sau din cărți de istorie și literatură. În astfel de poezii natura pare secătuită de seve, existența se desfășoară monoton, relațiile dintre oameni sînt pline de artificialitate. Atmosfera excesiv cărturărească e resimțită ca o povară : „Investigînd cu stîlpii-nțelepciunii / Pîndind prin palimpseste scorii / Am ignorat parfumul de petunii / Culoarea cîmpului și-a florii". Dar scriitorul, după o luptă interioară lipsită de convenționalism, proclamă supremația realului și îi celebrează biruința : „Descoperiți-vă, portari / pătrunde toamna în birouri / Ca o gravură gri de nouri / Podgorii cu chiorchini amari, / Prin care fruntea-n zori ți-o-nrouri". În alte versuri din vastul poem **Intoarcerea fiului risipitor** izbucnește într-o chemare patetică spre viață : „Da, intelectuali asceți, / Vă cheamă veacul în piețe / Cunoașterea e scrisă-n spețe, / Nu în versete de profeți / Și-n drama pajurii răzlețe". In **Și alte poezii** (1970) literatura ajunge să fie persiflată pentru orgoliul ei de a crede uneori că este mai presus decît ceea ce ne înconjoară. Autorul demontează mecanismul compoziției literare, îl expune în văzul tuturora, arătînd că el funcționează în gol dacă nu se umple de viață. Experimentul neologistic **trebug crenale** nu este o simplă joacă de-a vorbele, unul din amuzamentele atît de dragi autorului, ci atrage atenția asupra vidului unei literaturi lipsite de legătură cu existența : „Damiroză, culp nastralp, / vestrapună pulc dirică / (colimard, culp nabaroască) etc.

Și mai explicită este atitudinea autorului în proze. Strînse sub titlul **Exerciții de stil** (1965) ele sînt în aparență doar imitații după diverse stiluri (pedant, prețios, neutru etc.), simple improvizații pentru deliciul galeriei. Dar talentul autorului transformă aceste pagini într-un joc grav, exprimîndu-și protestul împotriva tuturor celor care mutilează viața, o înăbușă sau încearcă să-i reducă multitudinea de aspecte la un ritual monoton. Scrise în logica fantasticului și absurdului ele au uneori vehemența unor rechizitorii îndreptate contra „pirpiriilor limfatici" incapabili să înțeleagă viața deoarece nu se bucură de ea și rîvnesc ca și ceilalți să ajungă în situația lor.

Remarcabila literatură scrisă de Romulus Vulpescu este un protest împotriva a tot ceea ce dezonorează viața.

GEORGE ARION ■

A încuraja și a descuraja

Fără a fi fost întotdeauna și pe întreg parcursul său „realistă", chiar presupunînd că ar fi avut cum, literatura română a fost însă — și este și astăzi — obsedată de realitate : de realitatea așa-zicînd „adevărată", nu de aceea a suprafețelor, a închipuirilor, a aparențelor. O năzuință spre esențial caracterizează literatura română : interesează „ce se petrece" mai mult decît „ce se vede". Un efort de înțelegere, de judecată, de situare este mereu detectabil în opera scriitorului român, niciodată „detașat", „în rezervă", niciodată retras într-o utopică impasibilitate a artei sale — atitudine care i-a apărut dintotdeauna drept o imposibilitate. Structural, scriitorul român n-a fost niciodată „senin", chiar dacă printr-o strădanie căreia rareori i se pot măsura dimensiunile a dat foarte adesea creații perfect echilibrate, de o armonie și de o claritate ce au făcut pe mulți să vorbească de clasicismul organic al literaturii noastre. Neliniștea, suferința, durerea, accentele dramatice n-au fost estompate ; nici suprimate prin efectul restrictiv al vreunei concepții rigide despre artă : dar mai presus de orice a fost și este tendința de apropiere de adevăr. Obsesia adevărului era firească într-o literatură obsedată de realitate : putem de aceea vedea mersul literaturii române în chipul unei necontenite lupte pentru cucerirea realului. Al cărei corespondent în ordinea evoluției scrisului nostru literar este reprezentat de existența unei conștiințe foarte pronunțate a eticii creației. Faptul de a fi scriitor obligă și, cum scrie Radu Petrescu în **Ocheanul întors,** „conștiința acestei dramatice demnități străbate întreaga noastră literatură clasică, adică toate acele opere care, indiferent de momentul apariției lor (pentru că astfel de opere, vizibile sau încă nu, se ivesc și în zilele noastre) există în lumea Poeziei". Intr-atît este de specifică literaturii noastre conștiința aceasta încît poate fi unul dintre cele mai sigure criterii de delimitare între creatorii adevărați și falșii creatori ; aceștia din urmă, mereu panicați de o neputință, ce capătă uneori forma unei vioiciuni dezacordate, a înțelegerii realității, oferă spectacolul unei acrobații derizorii, jonglînd cu vorbe mari, strecurîndu-se printre surogate de idei, încercînd să substituie creației — ce presupune încordare, atenție, efort concentrat — o paradă ineficientă și deseori ineptă de fraze ritmate astfel încît să dea iluzia de mișcare și dinamism. Incapabili să descopere adevăratele, gravele probleme ale realității, ceea ce formează, cum se zice, substanța vieții, ei inventează probleme și au — semn sigur de recunoaștere — sentimentul că „îmbogățesc" astfel literatura. Observ, dealtfel, cum preocuparea unor asemenea autori săltăreți este nu realitatea, ci literatura, ei arătîndu-se grozav de interesați de ceea ce numesc — și este semnificativă această exprimare, în măsura în care indică exact direcția privirii lor — „«pata albă» din geografia literară contemporană". Nu „pata albă" a cunoașterii realității, o realitate ce se schimbă rapid, îi atrage : ar fi un efort prea mare, prea greu ; mai simplu, poate și mai spectaculos, este să decretezi existența unei „pete albe" **în literatură** și să încerci să o colorezi. Aderența la realitate este metamorfozată în chip subtil : ei vor să adere la literatură, așa-zisa „pată albă" reprezintă chiar locul vizat pentru o instalare confortabilă. Literatura este văzută ca un „departe" accesibil prin expediții de tip cinegetic, prin descoperirea de locuri puțin frecventate.

Am în vedere, desigur, nu un autor sau altul ci un fel anumit de a înțelege literatura : din exterior, cu o lipsă de prețuire uneori stridentă pentru scriitorii contemporani, pentru literatura ultimelor trei decenii. Un mod de a gîndi propriu doar veleitarilor ; pătimașilor întru asaltarea literaturii în fel și chip. Al căror șir este prea adeseori privit cu o neîngăduită îngăduință. A îndepărta veleitarii este, pentru critică, un semn al aderenței la realitatea indisolubilă a vieții și a creației literare contemporane.

MIRCEA IORGULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Eugen Uricaru:

„Antonia. O poveste de dragoste"

Cine și-a făcut intrarea în literatură cu o carte ca **Despre purpură** nu se mai poate depăși atît de ușor. Și nici nu trebuie s-o facă. Prozatorul și-a inventat deja o lume, o lume numai a lui și care poate fi în continuare extinsă — spre zone de realitate de astă dată, nu de irealitate — sau dacă nu, cel puțin, poate fi populată cu noi reprezentări. **Antonia. O poveste de dragoste,** a treia carte a lui Eugen Uricaru, confirmă nu numai debutul de excepție al prozatorului, dar și vitalitatea unei formule, care părea limitată îndeosebi la un material epic imaginar. Desigur, ultimul text din volum înseamnă o revenire la ciclul **Vladiei,** autorul plasindu-și personajele în același tărîm al misterului — să-i zicem — localizat. Primele două povestiri **(Tîrziul octombrie și Antonia)** aduc în schimb o nouă viziune și nu mai puțin o altă problematică. Modificarea e deci de conținut nu de stil epic. În fond misterul, adică necunoscutul, nu poate fi localizat într-o „împărăție" anume, faptul cel mai banal e demn să poarte o taină, care să fie în același timp și adevărul lui. Neobișnuitul a devenit obișnuință, spune cineva în carte la un moment dat. E limpede, mai ales în **Tîrziul octombrie,** că eroii nu mai locuiesc doar în propriul lor vis, ci în această lume pe care o vedem cu toții și în acest (acel) timp pe care-l trăim. Interesul epic s-a mutat considerabil — ne referim la povestirea citată — spre cotidian și istorie, oricît un abur de legendă învăluie în permanență faptele. Octavian Moceanu, împreună cu echipa sa de muncitori, vine în munți să deschidă un șantier și, în așteptarea adevăraților constructori, să experimenteze un nou material de construcție, sinterita, amestec „ciudat" de lemn și beton. Ca un alt Meșter Manole, Moceanu trebuie să îmblînzească și locul destinat de proiectanții viitorului Oraș, loc pe care inginerul Vasiliu îl consideră de la bun început ostil. Totul decurge normal (povestirea aduce vag a reportaj) pînă cînd muncitorii ajung în punctul stabilit, undeva „ca la capătul lumii". Acesta e primul element de indeterminare fantastică. Ciudățeniile se țin apoi lanț: mașina cu materiale întîrzie, țăranii (sau numai imaginile lor) vin noaptea călare, unul din muncitori fuge într-un mod miraculos la oraș, în fine experimentul nu dă rezultate. La sfîrșit vin însă constructorii și totul reintră în normal. Taina lui Octavian Moceanu e singurătatea lui : noaptea, în timp ce muncitorii dormeau, se petrece exodul țăranilor din sat pe șantier și de fapt el îi aștepta, provocat de avertismentul inginerului Vasiliu. Moceanu însuși voia din toată ființa să se întîmple ceva grav, să se revolte cineva, măcar „sufletul" satului, pentru ca munca (acțiunea) sa să capete astfel un sens. În ce privește indeterminarea de loc, ea provine pe cale taumaturgică din expresia „a merge la capătul lumii", repetată pînă la obsesie. Nimic din ce s-a petrecut acolo nu l-a surprins pe Moceanu. De-abia de acum înainte începe deruta sa, cînd nu mai este singur și cînd constată puțin disperat că inginerul Vasiliu n-a venit împreună cu ceilalți. Miraculosul n-a fost așadar decît un accident în ordinea realului, în timp ce echivocul s-a rezolvat în acțiune. Fapt notabil : personajele sînt constructori. Ne dăm seama că **Tîrziul octombrie** vrea să fie și este o legendă modernă a întemeierii noii lumi socialiste. Se pare că prozatorul înclină tot mai mult spre o tratare mai prozaică și, firește, mai viguroasă a realului însuși, fără să renunțe la raportarea mitică.

Dealtfel, dincolo de artificialitatea procedeului, care ține de recuzita fantasticului, și în celelalte povestiri e de admirat mai mult adîncimea observației morale. Reflecții pătrunzătoare, mature întrețin tensiunea epică, mai presus de anecdotica propriu-zisă. Eugen Uricaru nu e un povestitor în sens clasic, textele sale sînt confuze la modul programatic (avem în vedere contextul total, nu doar secvențe izolate) pentru a face posibilă ruptura fantastică. În ele nu se întîmplă aproape nimic. Cel mult un personaj povestește o aventură de-a sa (fictivă) altui personaj și actul narației în sine este el însuși o întîmplare. Dar rămîne ca un dialog între himere, cum ar fi bunăoară discuția dintre bătrîna doamnă K.F. din vila Katerina și profesorul de istorie Vicol Antim **(Vladia, alte imagini).** Remarcabilă se dovedește însă rectitudinea morală a personajelor. Eroii au o sensibilitate ieșită din comun (un al treilea simț) — de unde capacitatea lor de „a sesiza insesizabilul". Aceasta e de fapt sursa așa-zisului fantastic. Parcă se îmbolnăvesc, pur și simplu, în fața insolitului obiectiv sau psihologic. Dar această ambiguitate, care este în primul rînd a lucrurilor și a situațiilor, intrînd în rezonanță cu sensibilitatea lor la straniu, nu le întunecă filosofia de viață și mai ales candoarea. Regimul existenței lor e un fel de insomnie spirituală, o încordată stare de veghe. Atunci îi vizitează himerele, emanații ale nocturnului. Se pare că tema obsedantă în toate aceste povestiri e agresiunea imaginarului asupra realului. Evident, nu echivocul e scopul lor ultim. Într-un fel personajele provoacă misterul, pe calea sugestiei psihologice, pentru ca tot ele să-l destrame. Accentul se pune îndeosebi pe intervalul dintre anticiparea și împlinirea miracolului. E un moment de așteptare, un moment de tensiune și neliniște. Cine presimte invizibilul îl așteaptă apoi cu teamă și fascinație.

Antonia nu e propriu-zis o poveste de dragoste. Anecdotica lipsește cu totul, iar personajele par copleșite de dorul de iubire și nu de pasiunea carnală. Femeia oscilează între bărbatul himeric (un călăreț ciudat, nocturn) și bărbatul real, mai bine determinat — Palibroda. Cîștigă ultimul. **Antonia** este o povestire de atmosferă și echivocul nu se mai rezolvă în acțiune, ca în primul text al volumului, ci prin sugestie. Simbolismul întemeierii e mai vag decît în **Tîrziul octombrie** — deși cele două povestiri comunică între ele.

Vladia, alte imagini putea să figureze foarte bine în **Despre purpură.**

Toate cele trei texte din volum au partea lor de monotonie și sublim. Important e că prozatorul, prin stilul său curat, ferindu-și eroii „creditabili" de orice ambiguitate morală, e capabil deja să atace subiecte mult mai vaste — ca în romanul **Rug și flacără,** să convertească ficțiunea în realitate, dar și să istoricizeze legenda. Așteptăm cu încredere saltul decisiv de la povestirile lipsite totuși de suflu epic ale Vlădiei crepusculare la romanul puternic, viguros al Genezei și Revoluției.

CORNEL MORARU ■

Salutaţi oastea română

— marş triumfal —

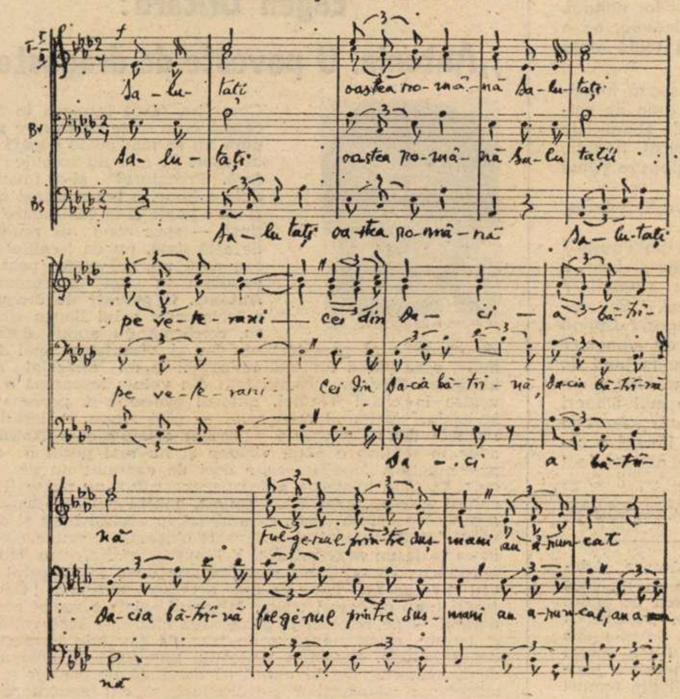
Sa-lu-taţi oastea ro-mâ-nă
Sa-lu-taţi
pe ve-te-rani cei din Da-ci-a bă-tri-nă
Fulgerul prin-tre duş-mani au a-run-cat

Salutaţi oastea română,
Salutaţi pe veterani
Cei din Dacia bătrînă
Fulgerul printre duşmani au aruncat.

Spintecind zarea incruntată
Risipind pe acei păgini
Ce in ura lor turbată
Ne pindeau ca nişte ciini
Şi i-a infrinat

Balcanii cu-a lor fanfare
Spăimintind s-au inchinat
Şi ale noastre hotare
Cu spada le-au apărat

Cinste vouă, glorioşi fii
ai ţării
Cinste vouă, fii ai neatirnării
Salut infanterişti, cavalerişti
tunari, moldoveni
Salut artilerişti, cavalerişti,
infanterişti munteni, olteni
Pe dobrogeni să-i salutăm
Pe marinari să-i onorăm
Salutaţi pe-ardeleni, bănăţeni
Pe toţi fraţii transilvăneni şi bucovineni.

Salutaţi oastea română,
Salutaţi pe veterani
Cei din Dacia bătrînă
Fulgerul printre duşmani au aruncat.

Nicolae Dan Fruntelată

Vara din noi, vara

In cimpia cea mai verde
Vara din noi, vara
Două ape se-ntîlniră
Dintr-o stea pînă'ntr-o stea
Luminau izvoarele
Şi nici noapte nu era
Şi nici ziuă, nici ziuă
Doamne, cum s-au întîlnit
Au adus cu ele grîu
Au adus pădure lină
Şi miresmele din grîu
Şi miresmele pădurii
Vara din noi, vara
Toată-n două ape dulci
Numai ele singure
Împrejur, pămîntul sfînt,
Fără ochi, fără cuvînt

Curtea bătrînilor

Peste curtea din alt veac
Vara din noi, vara
Iarba ne-a bătut la uşă
Zăvorul nu s-a mişcat
Duhul casei sta plecat
Iarba încercînd pereţii
Şi pereţii-mbătrînind
Peste curtea din alt veac
Umbra mea, privirea mea
Cu iarbă se primenea
Iar din raza ochiului
Un nuc verde a pornit
Crengile acoperind
Frunzele noaptea vorbind
Şi nimic n-au înţeles
Oamenii ce mai treceau
Oamenii cum mai treceau
Tot nimic nu se mai vede
Doar pustia verde, verde

Ploaia

Un copil duce caii la cîmp
Şi-n urma lui, ploaia
Cu cine seamănă, nu ştiu
Dar poartă cămaşa fiului meu
Nu, şi n-am fii
Caii îi leagă de doi meri sălbatici
Noaptea, rădăcinile ară cîmpul
Pînă la sînge, văd limpede
Acolo în afund, urmele mele
Căutînd caii, căutînd
Ploaia vindecă, ploaia iartă
Nu, şi n-am fii

Copacii

Ne-au venit frunzele, spun
Copacii ingenunchind la porţi
Fiecare primeşte o frunză
Şi-i minte pe toţi cei din casă
Că, în sfîrşit, i-a venit primăvara
Noaptea, trag luna-n marginea grădinii
Şi se privesc, se privesc, aproape fericiţi
Dinspre dunga dimineţii
Iarna răsare

Balada cavalerilor fără cai

În ţara salcîmilor, albă otravă de mai
Ce seri grele de mireasmă erau
Ne-aliniam, cavaleri fără cai
Într-o luptă tîrzie cu plantele sau
Cu visele noastre pornite în lume
Să-mpartă în două – aici rele, aici bune
Ce mulţi cavaleri fără cai !

De cîte ori am învins nu mai ştiu
Dar ştiu că n-a fost niciodată
Vreo moarte-n războiul atîta de viu
Cînd iarba cînta ca o mare armată
La marginea satului vizierele trase
Şi-n sat, paturi calde şi iubite rămase
Ce mulţi cavaleri fără cai !

---

1 Decembrie 1918

„O zi care vorbea cu glasul secolelor"

Evenimentele petrecute în toamna anului 1918 au însemnat un moment de răscruce în istoria României. Unirea de la 1 Decembrie 1918 nu a fost rezultatul deciziei celor 1228 de delegaţi care au votat-o în memorabila şedinţă desfăşurată în oraşul Alba Iulia. Ea a fost pregătită de secolele ce au precedat aceste evenimente, a fost visul înaintaşilor, domni şi voievozi, cărturari şi savanţi, a fost năzuinţa pentru care cei mulţi s-au jertfit de atîtea ori în cursul istoriei noastre, a acelor ce în ultimă instanţă au înfăptuit-o. Decizia de la Alba Iulia avea să încununeze o operă începută de veacuri, operă în jurul căreia s-au concentrat forţele naţiunii. În pofida Habsburgilor, Hohenzollernilor sau Romanovilor, românii aveau să-şi impună voinţa proprie, dovedind odată în plus că nici o forţă nu poate opri un popor să-şi realizeze visele sale.

Permanenţă a istoriei poporului român, ideea de unitate naţională s-a transformat în anii primului război mondial într-o acţiune riguroasă ce a antrenat toate forţele naţiunii.

Hotărîrea de autodeterminare a naţiunii române, citită în şedinţa din 18 octombrie 1918 a parlamentului de la Budapesta a produs o puternică impresie asupra opiniei publice din întreaga monarhie, asupra celorlalte naţiuni oprimate şi un mare entuziasm între românii de pretutindeni. Ea a contribuit într-un grad superior la grăbirea procesului de dezmembrare a Imperiului austro-ungar. Consiliile naţionale ce iau fiinţă peste tot : în Cehia şi Slovacia, în Slovenia şi Croaţia, în Ungaria, Galiţia, Bucovina şi Transilvania, preiau puterea politică. Armata, cuprinsă de nemulţumiri şi revolte, refuză să mai execute ordinele superiorilor. Ţărănimea şi muncitorimea, victime ale opresiunii burgheziei şi moşierimii, înlătură perimata administraţie înlocuind-o cu aleşii lor. O adevărată revoluţie cu caracter burghezo-democratic cuprinde ţări şi provincii, popoare şi naţiuni.

Aspiraţiile de unitate naţională se înfăptuiesc rînd pe rînd : la 28 octombrie este proclamată independenţa Cehiei, iar peste două zile unirea Cehiei cu Slovacia ; tot la 28 octombrie se hotărăşte unirea Galiţiei cu statul polonez ; la 29 octombrie se proclamă statul iugoslav independent. Asemenea lor, românii acţionează cu energie. Consiliile şi gărzile naţionale preiau puterea în mîinile lor. Erau vremuri revoluţionare, răsturnătoare de rînduieli politice, sociale, economice învechite. Masele populare au iniţiative. Proletariatul se situează şi de această dată în frunte.

Pe lîngă problemele social-economice, revendicările muncitorimii le cuprind şi pe cele naţional-politice, dreptul la autodeterminare şi la unitate naţională a popoarelor. Ţărănimea îi urmează exemplul. Mişcări şi răscoale locale împotriva moşierilor, a autorităţilor statului austro-ungar încep în Banat şi se răspîndesc în toată Transilvania. Procesul de destrămare a vechiului regim nu mai putea fi împiedicat de măsurile represive iniţiate în mai multe locuri de moşierime cu ajutorul jandarmeriei. Manifestările de autodeterminare şi de unire cu România cuprind satele, centrele muncitoreşti şi oraşele din Transilvania şi Bucovina. Unirea este susţinută peste hotare de către românii aflaţi la Paris, Roma, Londra, Cleveland sau Detroit.

Sub impulsul evenimentelor interne şi externe, hotărîrea de unire a provinciilor locuite de români domină gîndurile şi faptele tuturor, fără deosebire de apartenenţă socială. Social-democraţii îşi afirmă adeziunea lor la unirea Transilvaniei cu România, în schimbul unor garanţii pentru muncitorime, declarîndu-se pentru „unirea tuturor românilor", temeiul progresului şi al fericirii. Reprezentanţii progresişti din rîndurile maghiarilor şi saşilor se alătură acestor năzuinţe cerînd înlăturarea aparatului de stat opresiv şi colaborarea cu românii prin recunoaşterea dreptului de autodeterminare.

În aceste condiţii, la 20 noiembrie 1918, a fost convocată Marea Adunare Naţională de la 1 Decembrie 1918. Alba Iulia, oraş cu adînci rezonanţe în istoria poporului român, a fost desemnat ca loc de desfăşurare a măreţului eveniment.

Cu un entuziasm de nedescris este aprobată hotărîrea de unire, citită în adunare de Vasile Goldiş : „Adunarea naţională decretează unirea românilor din Transilvania, Banat şi Ţara Ungurească şi teritoriile locuite de ei cu România". După această declaraţie principală, urmează unele precizări : teritoriilor respective li se rezervă autonomia provizorie pînă la întrunirea Constituantei, aleasă prin vot universal ; se recunoaşte deplina libertate şi drepturi egale tuturor naţionalităţilor conlocuitoare, de a se întruni, administra şi judeca în limba proprie, de a face parte din corpurile legiuitoare şi de a participa la guvernarea ţării în proporţia numărului lor ; egalitate şi libertate confesională ; regim democratic în toate domeniile vieţii publice ; vot universal, direct, egal şi secret, pentru ambele sexe de la vîrsta de 21 ani ; libertatea presei, de asociere şi întrunire ; reforma agrară radicală ; drepturi pentru muncitorimea industrială asemenea celor de care se bucură muncitorimea din cele mai avansate state industriale ; asigurarea, de către Congresul de Pace, a dreptăţii şi libertăţii pentru toate naţiunile mari şi mici deopotrivă ; eliminarea războaielor ca mijloc de reglementare a raporturilor internaţionale ; instituirea unui Mare Sfat Naţional Român pentru conducerea afacerilor naţiunii române din Transilvania şi Banat, îndreptăţit să reprezinte naţiunea română faţă de toate naţiunile lumii.

Ziarul bucureştean „Epoca" sintetiza în cîteva cuvinte însemnătatea şi semnificaţia acelei zile : „O zi care vorbea cu glasul secolelor şi un loc cu glasul unei ţări".

Actul de la 1 Decembrie 1918 a avut un caracter profund popular ilustrat atît de larga participare la evenimentele de la Alba Iulia, cît şi prin adeziunea unanimă exprimată de întreaga naţiune de o parte şi de alta a Carpaţilor. În peisajul convulsionat de revoluţii din toamna anului 1918, în monarhia austro-ungară singurii care au dat un caracter larg, de masă, deciziei lor de unire au fost românii. Celelalte state succesorale aveau să se constituie în urma hotărîrii unor grupuri restrînse de politicieni.

Unirea a fost întărită de aderarea naţionalităţilor conlocuitoare la actul istoric de la 1 Decembrie 1918. Rînd pe rînd saşii, şvabii, slovacii, evreii şi rutenii, în cadrul unor adunări populare după exemplul românilor, aderă la unire. Hotărîrile adoptate şi adeziunile exprimate cu aceste prilejuri, liber consimţite, conferă şi ele un caracter democratic, popular unirii. Au aderat la unire elementele progresiste, înaintate din rîndul populaţiei maghiare. Atunci Partidul Naţional Democrat Maghiar adresa un manifest populaţiei maghiare îndemnînd la recunoaşterea unirii Transilvaniei cu România. Acest apel se înscrie pe ideile enunţate de ziarul clujean „Kolozsvári Hírlap" care-şi informa cititorii că poporul român este decis să respecte întreaga libertate a naţionalităţilor, motiv pentru care redacţia se declara străină oricărei animozităţi naţionale şi-şi îndemna cititorii să adopte aceeaşi atitudine.

Recunoaşterea internaţională a unirii s-a făcut prin tratatele de pace de la Paris din anul 1919. Marile puteri au ratificat o realitate întemeiată pe voinţa hotărîtă a întregului popor român. Unirea înfăptuită prin această voinţă a fost legalizată prin decretele parlamentului României, prin capacitatea de organizare a întregii administraţii, a instituţiilor politice, economice şi culturale, prin capacitatea de guvernare a noilor provincii dovedită de poporul român şi confirmată de marile puteri. Dealtfel integrarea rapidă a provinciilor româneşti, pledează cu certitudine în sprijinul acestor afirmaţii.

Desăvîrşirea unităţii naţionale înfăptuită la sfîrşitul anului 1918 îşi va pune amprenta asupra vieţii întregi, sociale, politice şi culturale a ţării.

Unirea din 1918 a însemnat pentru proletariatul român, clasa socială chemată să dea noi dimensiuni luptei înaintaşilor, nu numai o substanţială creştere numerică, dar şi întărirea forţei sale politice. La scurtă vreme, în mai 1921, se va constitui Partidul Comunist Român, continuatorul şi înfăptuitorul idealurilor de libertate şi independenţă naţională ale poporului român.

Dr. LIVIU MAIOR

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Arta de a fi activist cultural

Meritele pentru performanțele unei formații artistice ne-am obișnuit să le atribuim, aproape în exclusivitate, îndrumătorului ei, neglijînd de cele mai multe ori instituția culturală în cadrul căreia se afirmă și pe activiștii acesteia. Un transfer de mentalitate din lumea fotbalului, unde atenția este polarizată curent de jucători și antrenori ? Nicidecum, căci și aici se știe ce pondere poate avea preocuparea conducerii clubului nu numai sub aspect material, ci și din punct de vedere sportiv. Dar dacă chiar și în obținerea unui palmares sportiv, managerul are, atunci cînd stăpînește domeniul său de acțiune, o menire importantă, e cu atît mai de așteptat ca într-o instituție de cultură un bun conducător, un activist cultural competent să aibă un cuvînt hotărîtor de spus. Mai ales cînd o asemenea instituție este destinată activității culturale de masă, așezată fiind, în ce privește promovarea actului de creație, pe baze exclusiv obștești, de entuziasm benevol.

Aici intervine marea sa artă de a fi un veritabil animator, preocupat nu numai de modul cum sună corul sau cum se dă replica într-un spectacol, ci, în egală măsură, de ceea ce vor mînca și unde vor dormi într-un turneu artiștii amatori din formațiile instituției culturale pe care o conduce. Dar, dacă administratori descurcăreți se mai găsesc cît de cît, se întîlnesc destul de rar oameni care să întrunească deopotrivă virtuțile de îndrumător artistic, pedagog, gospodar și sufletist. Directorul unei case de cultură sau al unui cămin cultural este în același timp un activist politic și un animator cultural chemat să exercite un spirit director și clarvăzător, orientativ și stimulator, un om cu simțul perspectivei, dar și al efortului imediat, laborios, tenace. Fiind vorba de amatori, de o activitate care se face exclusiv din vocație și entuziasm, cel mai adesea chiar și de către îndrumătorii artistici ai formațiilor, îți trebuie un mare talent, un suflet și mai mare, pentru a crea o asemenea ambianță încît toată lumea să lucreze cu plăcere și dăruire. Și încă să izbutești o asemenea performanță cu o neostoită tinerețe, cu o bună dispoziție molipsitoare pentru toți, știind să dai fiecărui colectiv sentimentul că îți este cel mai la inimă și mai vital necesar. Aceste calități morale asociate celor culturale — competenței, sensibilității artistice și discernămîntului estetic — capătă o însemnătate sine qua non cînd e vorba de un așezămînt cultural al tineretului care cu cea mai dragă inimă îi urmează pe bunii animatori, dar suportă cel mai greu — dacă le suportă ! — dădăceala, spiritul funcționăresc, ordinea și disciplina menținute cu metode administrative.

Poate că acest lung preambul cvasiteoretic nu și-ar fi avut rostul dacă asemenea gînduri nu ni le-ar fi sugerat personajul aflat în centrul portretului de față, personajul care nu e altul decît veteranul instituțiilor spirituale studențești, directorul de la înființare, 1957, al Casei de cultură a studenților din Cluj-Napoca. L-am numit pe Laurențiu Hodorog, sufletul activității cultural-artistice dintr-un centru universitar atît de pretențios și complex, omul față de care stima atîtor promoții studențești s-a exprimat deopotrivă prin premii speciale ale festivalurilor naționale ca și prin Diploma de onoare pe care Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist i-a acordat-o anul trecut cu prilejul împlinirii a două decenii de activitate neîntreruptă în fruntea unui lăcaș de cultură al tinerilor revoluționari.

Aceste distincții aveau o deplină acoperire în multe altele, pe care formațiile și cercurile de la instituția clujeană le-au obținut atît în confruntările naționale ale studenților la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României“, cît și la festivalurile internaționale la care, cu precădere ansamblul folcloric „Mărțișorul“, cu vestita orchestră a lui Dumitru Fărcaș, s-au făcut mesagerele artei românești. Sînt acoperiri în aur. fiindcă la Brindisi, în Italia, sau la Dijon în Franța, premiile s-au numit „Strugurele de aur“, „Discul de aur“, „Ciorchinele de aur“. Dincolo de premii și de elogiile din presă, studenții clujeni, în frunte cu inimosul director al casei lor de cultură, făcînd din excursii suportate de ei înșiși glorioase turnee artistice, au deschis adevărate culoare de suflet românesc printr-o seamă de țări europene, din Turcia și Grecia în Austria și Belgia, din U.R.S.S. în Italia și Franța. Prin multe locuri, de aproape un deceniu, revin an de an, cortegiul lor folcloric fiind purtat prietenește dintr-o așezare în alta, cum s-a întîmplat în vara trecută, prin Grecia, unde au străbătut, cu cîntecul și dansul, insulă după insulă pînă în Samos, spectacolele improvizîndu-se uneori ad-hoc, la cererea publicului, chiar pe coverta vasului pe care călătoreau. Nimic comercial și publicitar, nici o emfază și tendință de a epata ; tot timpul o grijă desăvîrșită de a proba, simplu și firesc, demnitatea, bunul-simț, noblețea morală a spiritualității poporului ai cărui fii sînt.

Acești sufletiști ai tuturor începuturilor: ANIMATORII

În treacăt fie spus, după cum mi-au povestit studenții participanți la aceste turnee, fiecare deplasare e și un mare test moral pentru fiecare, în sensul că pe traseu trebuie să se mențină, neîncălcat de nimeni, un climat de maximă colegialitate, bărbătesc și tandru totodată, pe care directorul Laurențiu Hodorog știe să-l pregătească încă de la înscrierea solicitantului pentru excursia-turneu, adevărat contract moral al unuia cu celălalt și cu toți. Fiecare turneu este, din acest punct de vedere, un periplu romantic, cu întîmplări de neuitat în care momentele de triumf artistic alternează cu depășirea tinerească a unor dificultăți inerente unui drum, ca să zic așa, pe cont propriu.

Nici nu e de mirare o asemenea stare de spirit după ce populația unei localități, cu autoritățile în cap, zile în șir nu știu cum să-i primească mai bine pe tinerii soli ai artei românești, vor replica pesemne la citirea acestor remarci cei ce nu cunosc extraordinara cheltuire de energii de-acasă. Departe de a se pregăti numai pentru turnee, discipolii lui Laurențiu Hodorog și ai unor adevărați tineri maeștri, cum sînt muzicianul Dumitru Fărcaș și coregraful Florin Ciobanu, au la activul lor, în deplasările prin țară, peste 1 500 de spectacole susținute pe trasee care se întind și se întretaie din Tuzla Dobrogei în Țara Lăpușului, din Maramureș și din Iași la Timișoara. Pretutindeni directorul casei de cultură este nu numai regizorul spectacolelor, actorul care se implică direct în desfășurarea lor cu scene memorabile, ci și gospodarul ce nu se dă în lături de a se trezi dimineața înaintea tuturor și a le pregăti ceaiul. Este tot mai popular în ultimii ani un personaj conceput și interpretat de Laurențiu Hodorog, baciul Mitru, țăranul înțelept dar și plin de umor, dătător de sfaturi istețe și voioase în cele mai diferite momente ale unor scene folclorice după natură.

Excelent cunoscător al folclorului transilvan, sub multiplele lui manifestări de la ritual la snoavă și farsă e o adevărată „comoară din adîncuri revărsată“, putînd să-ți reproducă cu o memorie și o dezinvoltură de oralitate, mișcare și mimică, dintre cele mai surprinzătoare momente de tradiție populară unice, receptate personal nu numai în copilăria și adolescența sa pe aceste meleaguri, ci și în deplasările special făcute, împreună cu colaboratorii săi și studenții, în cele mai diferite localități de pe tot cuprinsul acestui colț de țară. O trecere în revistă a tuturor tablourilor concepute ca scenariu și viziune scenică de către Laurențiu Hodorog e egală cu pătrunderea într-un univers de viață, de sensibilitate și de fantezie pe care nu-l poți reconstitui după nici o culegere folclorică de specialitate. Adevărate diorame fascinante, aceste culegeri transpuse pe scenă s-au constituit într-un adevărat serial, în bună parte imortalizat pe peliculă de pasionatul folclorist, fără atestare universitară în specialitate, cum ține să ne avertizeze, deși este filolog de profesie, și o vreme cadru didactic universitar.

Ceea ce trebuie spus este că întreagă această muncă de creație, de animator artistic, de interpret plin de vervă și umor, Laurențiu Hodorog o face concomitent cu întreaga tevatură pe care o presupune munca de director al unei instituții în care simultan au loc reuniuni științifice și spectacole de diferite genuri, se fac repetiții și cursuri de inițiere, se țin ședințe și se organizează întîlniri mai mult sau mai puțin protocolare cu delegații din străinătate, un întreg cortegiu de activități ce trebuie planificate, urmărite, desfășurate cu succes. Nu o dată aproape toate cele 24 de ore sînt ziua-lumină a multilateralului activist cultural care este Laurențiu Hodorog.

Multe instituții cultural-artistice profesioniste cu mari pretenții și-ar rîvni un asemenea manager care să se ocupe deopotrivă de conceperea repertoriului și de punerea lui în scenă, apărînd nu o dată și ca interpret, de succes, să fie mașinist și inginer de sunet, impresar și conducător de turnee, administrator și „fată-n casă“. Cu toate că dacă ne gîndim la binele unor asemenea instituții, un asemenea transfer de tinerețe, dăruire și pricepere n-ar strica, este greu să ne închipuim o casă de cultură ca aceea din Cluj-Napoca fără Laurențiu Hodorog, omul care, de n-ar fi fost, ca să recurgem la o parafrază, trebuia inventat.

NICULAE STOIAN ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Un fapt important al culturii noastre de azi

Cred că puțini dintre participanții la prima ședință a cenaclului Flacăra — desfășurată în urmă cu cinci ani, la data de 17 septembrie — bănuiau care va fi în continuare istoria lui, ce dezvoltare va cunoaște acest adevărat fenomen cultural. În sala pusă la dispoziție de Casa de cultură a sectorului 1 din București, cîțiva tineri cu aspect vestimentar voit șocant și uneori cu o înfățișare care atrăgea negreșit atenția pe stradă spuneau poezii, cîntau acompaniați la chitară, contemplau desene și tablouri expuse de artiști de vîrsta lor. O atmosferă intimă, liniștită, tulburată uneori de aprinse dispute prietenești în jurul unor valori, furtuni însă potolite lesne de consensul care se realiza după un timp scurt. Tinerii discutau despre artă, creau artă, căutau să se exprime pe ei și epoca lor și păreau ocrotiți de un cerc magic în interiorul căruia nu aveau cum să pătrundă decît niște inițiați, niște favorizați ai sorții. Cronicile despre aceste întîlniri, publicate în revista **Flacăra**, erau citite cu aviditate de cei care tînjeau să fie la rîndul lor prezenți în acea sală. Legendele se înfiripau cu repeziciune și se răspîndeau la fel de repede. Niște îndrăgostiți de artă se întîlniseră și își etalau acum posibilitățile, se concurau loial, stimulîndu-se astfel în creație, exersau ca oricare membru al unei orchestre înainte de începerea concertului.

Dar arta visată de acest cenaclu cerea o altă audiență, un alt cadru de desfășurare, vast ca însăși viața. Membrii săi au simțit pericolul care îi amenința de a se constitui într-o castă rupîndu-și legăturile cu realitatea. Cercul magic a fost destrămat și astfel a început confruntarea cu marele public. Sute, mii de persoane reprezintă acum asistența obișnuită la spectacolele oferite de **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C.** și revista **Flacăra** și condus de poetul Adrian Păunescu. Ca un cuceritor care își însușește cu tenacitate fiecare palmă de pămînt, dînd bătălii după bătălii pentru ea, obținînd victorii, pierzînd dar fără a abandona nici un moment lupta, cenaclul Flacăra își cîștigă treptat-treptat auditoriul metamorfozîndu-se dintr-o manifestare artistică hărăzită unor inițiați într-o manifestare de o amploare necunoscută de spectacolele de la noi. Încurajați de unii, blamați de alții, dar nelăsînd pe nimeni indiferent, membrii cenaclului cunosc ei înșiși biruințe și înfrîngeri, împliniri și năruiri de visuri. Glorii se fac și se desfac rapid în această competiție loială dintre interpreți pentru desemnarea celor mai buni la care singurul judecător rămîne omul din sală. Fiecăruia i se acordă cu generozitate șansa de a se afirma. Dar dacă scena rămîne primitoare pentru toți, ea nu păstrează decît pe cel cu adevărat înzestrat. Multe nume se perindă prin cenaclu, dar puțini sînt cei care rezistă și continuă drumul : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea, Nicu Alifantis, Adrian Ivanițchi, Valeriu Sterian, Mihail Stan, Victor Socaciu, Marcela Saftiuc, Sorin Minghiat, Mircea Bodolan, Evandro Rossetti, Radu Gheorghe, Ion Zubașcu, Eugen Cristea, Florin Zamfirescu, Virgil Ogășanu, Dumitru Fărcaș, Gheorghe Mureșan, Valeriu Penișoară, Dan Chebac, Anda Călugăreanu, Adriana Ausch, Dudașii din Făget la care mai tîrziu se adaugă grupul Opinia, grupul Cetatea, Maria Naghi, Arpad Domokos, Violeta Ciomârtan, Adrian Duțu, Vasile Șeicaru, Nicu Vladimir, Nicolae Moranciu, Laurențiu Mărgineanu ș.a. Ei înșiși cunosc ascensiuni și prăbușiri spectaculoase, în funcție de seriozitatea cu care se pregătesc pentru întîlnirile cu publicul și cele peste 300 de cronici n-au făcut niciodată un secret din actele de indisciplină, de renunțare uneori la principiile ferme care guvernează cenaclul. Preocupați să impună o cale nebătătorită în muzica și poezia românească, membrii cenaclului n-au făcut numai educația patriotică și estetică a publicului, dar au trebuit să se perfecționeze continuu chiar pe ei, profesional și moral, maturizîndu-se nu numai ca vîrstă, dar și în ceea ce privește conștiința. Realizînd spectacole în care întreaga suită de sentimente ale omului să fie prezentă ei și-au dat votul pentru arta românească deschisă problemelor ce asaltează condiția umană de la noi și de pe întreaga planetă. Dar pînă cînd arta lor a căpătat recunoașterea de azi, au suportat tot felul de acuze. Unii au pretins că cenaclul propagă naționalismul, fără a băga de seamă că membrii săi intonează cîntece și spun poezii și ale unor autori de pe alte meridiane și că pledează pentru prietenie și înțelegere între popoare, ca și între cetățenii aceleiași națiuni ; tot din ignoranță alții l-au socotit smuls de realitatea românească, un transplant dăunător spiritualității noastre, fără a cerceta mai adînc și a descoperi legăturile cu tradiția ale acestui fenomen, cît de particular, de profund autohton este ilustrat el la noi în contextul unei mișcări artistice desfășurate pe întreaga planetă ; alții au arătat cu degetul o pretinsă superficialitate a artei create de cenaclu, fără a observa cum în decurs de cîțiva ani zeci și sute din cele mai importante momente ale liricii românești și universale au fost făcute cunoscute unui număr imens de spectatori. Astfel de vorbe au fost multe, stîrnite de invidie sau din rea-voință, dar publicul venea, mereu venea în sălile de teatru și de sport, pe stadioanele și la teatrele în aer liber, împînzind cîmpiile unde se petreceau întîmplările literar-artistice ale cenaclului, indurînd cu stoicism ploaie și arșiță, stînd în picioare sau pe treapta îngustă a unei scări, simțindu-se în plină formă și după zece ore de spectacol. Deseori am subliniat caracteristicile esențiale ale acestui cenaclu : receptiv la nou, într-o continuă schimbare de la o manifestare artistică la alta, realizînd un dialog de tip inedit între artiști și spectatorii invitați insistent să participe la realizarea actului artistic, pledînd pentru un sincretism al artelor. Dar una din însușirile de bază ale sale îl constituie **caracterul popular.** Aceasta îl diferențiază net de orice alt cenaclu care a existat la noi. În cenaclul de tip tradițional selecția valorilor se petrecea într-un cerc restrîns de oameni avizați și publicului i se aduceau în față cele mai izbutite produse pentru a le confirma sau a le infirma. Cenaclul Flacăra transferă o parte din responsabilitatea care îi privea în exclusivitate pe specialiști asupra consumatorilor de artă. Aceștia își părăsesc postura pasivă și contribuie la realizarea operei. Cenaclul acordă încredere deplină posibilității spectatorului de a înțelege particularitățile mesajului său. Publicul asistă la o veritabilă lecție de artă și patriotism și își însușește lucrările respective de parcă le-ar fi descoperit singur. Egalitatea deplină dintre spectatori și artiști, democrația reală ajută la o comunicare reală astfel încît mesajul transmis de pe scenă are toate șansele să fie priceput pe deplin de oricine, fără a se face rabat de calitate. Meritul mare al cenaclului este acela de a desacraliza actul artistic, de a-l transforma dintr-o întîmplare de excepție, la care vii în ținută de gală și te pregătești cu mult înainte ca pentru un moment de seamă, într-un spectacol al cotidianului, al firescului care ne înconjoară, astfel încît tot ce se petrece pe scenă pare a fi însăși viața și nu imitația ei. Încununarea cenaclului cu titlul de laureat la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României“ este, printre altele, și o urmare a caracterului său popular. Acest premiu constituie totodată o recunoaștere de prestigiu a artei promovate de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, artă revoluționară, inspirată din realitățile românești, ancorată în contemporaneitate, răspunzînd exigențelor partidului nostru, ale cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dealtfel, toate acțiunile întreprinse de cenaclu sînt fundate pe nobilele principii înscrise în Programul Partidului Comunist Român. Ele reprezintă o continuare strălucită, pe un alt plan, într-un alt context istoric, a tradiționalelor întîlniri culturale muncitorești și țărănești din trecut. Cenaclul a căpătat dimensiunile pe care le cunoaște azi tocmai datorită climatului existent în țara noastră care i-a permis și i-a încurajat dezvoltarea liberă și cutezătoare. Crearea de către partid, de către secretarul său general, a unui cadru în care spiritul tînăr să se manifeste deschis, nestingherit, în conformitate cu aspirațiile sale și ale epocii, a contribuit decisiv la apariția și afirmarea prestigioasă a acestui fenomen cultural, factor complex de educație politică și patriotică a noilor generații din România.

Indiferent care va fi evoluția sa de acum înainte, cenaclul Flacăra reprezintă un fapt important al culturii noastre de azi.

A. GEORGE ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Clepsidră de toamnă

Vara, lumea e plină de greieri, de avioane, de terase, de povești. Vara, poveștile parcă sînt mai scurte. Spre toamnă, desferecînd valizele, dai de ele, ca scoicile, ca nisipul în sandale, în clepsidră, țiriind ca greierii.

După 30 de ani de cercetări serioase, savanți japonezi ajung la concluzia că „persoanele expuse iradiațiilor și efectelor produse de bomba atomică îmbătrinesc mai repede decît ceilalți oameni".

Care ceilalți ? – întreabă greierul din tine. Ceilalți, cei care citim doar ziarele îmbătrinim mai încet ?

Pe urmă are loc o luptă cum nu sînt două pe lume : „Luptătorul curcubeului", vasul Asociației internaționale pentru combaterea vînătorii de balene, împiedică două baleniere spaniole să opereze în golful Gasconiei. Două avioane spaniole decolează în ajutorul pescarilor care lucrează în contul companiilor japoneze. E războiul împotriva balenierelor – poate cel mai drept război din cîte sînt azi pe mări și oceane.

Iubiți balenele, dacă vă plac războaiele – murmură greierul din cap.

Noaptea, un automobil se strivește de un arbore, lîngă Saint-Cyr-les-Champagnes, în Dordogne. Șoferul moare pe loc, alți doi pasageri sînt grav răniți, un al patrulea, René Dablan, ceva mai viu, ia o lanternă și caută o casă, un om de ajutor. El sună la ușa unei case de lîngă șosea, casa unui amploaiat la „Poduri și șosele", domnul René Merillon. René Dablan îndreaptă lanterna spre René Merillon. René Merillon ține în mîini o pușcă de vînătoare. El mai fusese prădat în urmă cu doi ani. René trage în René și-l rănește grav în stomac. Cînd constată eroarea – Merillon anunță jandarmeria și Dablan e dus în stare gravă la spital. Uneori, totul e prea mult.

Noul Papă, Jean-Paul (deloc Sartre) a scris cîndva că „dacă n-aș fi fost episcop, aș fi vrut să fiu ziarist". Amy Yamaghushi, 27 de ani, îi trimite anual lui Alain Delon o inimă de ciocolată, pe care scrie „Je t'aime !" „Niciodată nu mi-a răspuns măcar un mersi", – scîncește femeia din Kyoto. Într-o altă noapte, Bubbles Mpondo – cea mai frumoasă femeie-manechin din Africa de Sud, o negresă – este găsită, în bucătăria unui apartament, lîngă logodnicul ei, un alb, Janny Beetge ; în aprilie, fuseseră condamnați la 8 luni închisoare (cu suspendare) fiind găsiți în același pat dintr-un hotel din Port-Elisabeth. Cîteva zile mai tîrziu, Janny îi oferi lui Bubbles inelul de logodnă. În bucătărie, în noaptea de vară, întinși unul lîngă altul, fiecare are un glonte în cap. Un pistol e pus alături de cadavrele lor. E voie să găsești un alb lîngă o negresă, împușcați ? Uneori, poveștile, vara, sînt mai scurte decît un glonte.

Mai scot din valiză o cămașă cumpărată pe undeva – o cămașă pentru conversație. Pe buzunarul ei scrie : „Buzunar". Pe mînecă : „Mînecă". Pe manșetă : „Manșetă". E o invenție occidentală, în speranța că, oriunde apari cu ea, lumea va lega vorba în jurul cămășii, se va declara mirată că pe buzunar scrie buzunar și astfel veți avea un subiect de conversație despre cămăși, despre litere, despre ac și ață, poate chiar despre scriitorul care urlase cîndva : „Ce plictiseală, domnilor !" E prima cămașă pe care o pun în colecția mea de știri și documente ale secolului. De multă vreme, colecția asta mi-e mai aproape de corp decît cămașa.

Sărac e doar omul care, vara, nu are un greiere în suflet, mic și speriat cît o balenă hăituită.

RADU COSAȘU ■

Dimensiunile păcii și securității internaționale

Pacea și bunăstarea popoarelor constituie laitmotivul aflat pe agenda diplomatică a numeroase întîlniri și convorbiri internaționale.

„Asigurarea păcii și securității — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la adunarea activului central de partid și de stat — **constituie o cerință de prim ordin pentru desfășurarea cu succes a operei de dezvoltare economică și socială a patriei noastre, de edificare cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism a României".**

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — document de o înaltă valoare teoretică și practică — reprezintă un moment important în definirea unei structuri închegate a concepției românești despre pacea și securitatea popoarelor.

Aprofundînd tezele expuse la Conferința Națională a Partidului cu privire la confruntarea între cele două tendințe opuse din viața internațională, la ascuțirea contradicțiilor dintre state și grupuri de state și la intensificarea tendinței de reîmpărțire a zonelor de influență, Expunerea cuprinde teze mobilizatoare pentru forțele păcii și progresului în vederea rezolvării într-un mod nou a problemelor complexe ale relațiilor internaționale.

Desigur, evenimentele și fenomenele negative de dată recentă din viața internațională nu fac decît să accentueze o situație de instabilitate, în continuă evoluție care a făcut ca după cel de-al doilea război mondial pacea lumii să fie nesigură, permanent amenințată și adesea încălcată. S-a întîmplat astfel deoarece relațiile internaționale erau și mai sînt încă bazate pe structuri economice, politice și militare anacronice. Instituțiile internaționale create la sfîrșitul războiului pentru garantarea păcii — în primul rînd Organizația Națiunilor Unite — s-au dovedit a fi neputincioase, ineficiente. Date fiind contradicțiile dintre principalele forțe politice din perioada „războiului rece" resimțite cu putere și în activitatea O.N.U., se poate afirma că sistemul de menținere a păcii internaționale, instituit prin Carta O.N.U., nu a fost niciodată pus în aplicare în mod corect. De aceea nu este de mirare că în întreaga perioadă care a trecut de la crearea O.N.U. în lume s-au produs, și au loc și în prezent, conflicte armate grave, acte de agresiune deschisă împotriva unor state.

Fiind angajată plenar în edificarea unei societăți noi, în înfăptuirea unor ample programe de dezvoltare economică și socială, România este interesată în cel mai înalt grad în asigurarea unor condiții internaționale favorabile acestei opere pașnice. De aceea țara noastră militează activ pentru destindere, încredere, pace și colaborare, pentru o lume fără arme și războaie, în care fiecare popor să se poată dezvolta în condiții de deplină securitate internațională.

În concepția României, o pace internațională trainică poate fi instaurată printr-o restructurare fundamentală a ordinii politice și economice internaționale, ceea ce presupune :

1. Desăvîrșirea procesului de **creare a unui nou tip de relații internaționale** bazate pe coexistență și colaborarea unor state suverane și egale în drepturi, pe respectul reciproc al independenței și pe dreptul fiecărui popor de a-și organiza viața potrivit voinței sale. O adevărată democratizare a relațiilor internaționale impune eliminarea anacronismelor, a vestigiilor unei ordini politice bazate pe raporturi de subordonare și de dominație a celor slabi de către cei puternici, pe existența unor centre de putere în jurul cărora să graviteze alte state în cadrul unor zone de influență. Aceeași însemnătate și urgență prezintă și încheierea procesului de decolonizare, prin crearea de state naționale și independente ca urmare a exercitării de către popoarele respective a dreptului lor la autodeterminare.

Evenimente recente arată că refuzul unor puteri coloniale, al unor cercuri imperialiste de a accepta verdictul istoriei și, mai mult, încercarea lor de a recîștiga din pozițiile pierdute în fostele lor imperii coloniale stau la baza conflictelor, disensiunilor și tensiunilor apărute între unele state în curs de dezvoltare.

O lume în care să domnească pacea și înțelegerea între națiuni nu poate fi decît o lume în care egoismului și indiferenței unor state industrializate trebuie să se substituie spiritul de solidaritate și întrajutorare. Ca și pe plan național, pe plan internațional decalajele economice, opulența sfidătoare a unora în fața mizeriei dezumanizante a altora nu pot fi decît surse de tensiune și de conflicte potențiale. Este motivul pentru care România militează cu convingere pentru concentrarea eforturilor de cooperare internațională asupra realizării obiectivelor unei noi ordini economice internaționale, care să ducă pînă la urmă la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a popoarelor. Aceluiași obiectiv trebuie să-i fie subordonate preocupările pentru rezolvarea unor grave probleme social-economice care afectează, mai mult sau mai puțin, majoritatea țărilor lumii : șomajul, foametea, sărăcia, lipsa de cultură și îngrijire medicală.

2. O a doua componentă a edificiului păcii internaționale o reprezintă existența **unui sistem de principii și norme de drept internaționale, acceptate și respectate de către toate statele.** Coloana vertebrală a acestui sistem o constituie principiile respectării independenței și suveranității statelor, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța. O contribuție importantă la eforturile vizînd instituirea acestui sistem de principii și norme o reprezintă propunerea României ca O.N.U. să elaboreze și adopte un cod universal de conduită în care să fie definite drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. De asemenea, obligația pe care statele membre ale O.N.U. și-au asumat-o, în virtutea Cartei, de a nu recurge la folosirea forței sau la amenințarea cu forța împotriva altui stat ar putea fi dezvoltată, precizată și întărită printr-un tratat mondial asupra nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu folosirea forței, instrument la care să subscrie toate statele lumii.

3. În sfîrșit, o a treia componentă a sistemului mondial de menținere a păcii și securității internaționale o reprezintă existența unor **mecanisme și instituții universale pentru combaterea actelor de agresiune** și rezolvarea pașnică a neînțelegerilor dintre state.

Așa cum arătam mai sus, sistemul universal de securitate colectivă instituit de Carta O.N.U. s-a dovedit ineficace tocmai pentru că nu este bazat pe principiul egalității în drepturi a tuturor statelor. Orice încercare de revitalizare a acestui sistem trebuie să vizeze îmbunătățirea regulilor de adoptare a deciziilor de către organele O.N.U. și realizarea unei mai echitabile reprezentări a țărilor în curs de dezvoltare în organele O.N.U. însărcinate în mod expres cu menținerea păcii și securității.

Punerea în funcțiune a unui asemenea sistem mondial de securitate colectivă ar face inutilă existența unor sisteme regionale și chiar bilaterale de asistență mutuală iar organizațiile militare și blocurile militare regionale ar trebui să fie desființate.

Experiența arată că sistemele regionale de securitate colectivă, oricît de democratice ar fi, nu pot funcționa în mod eficient în lipsa unui sistem universal. De aceea, sistemele regionale și subregionale — în primul rînd blocurile militare — reprezintă o negare a sistemului universal de securitate și nu pot în nici un caz să-l înlocuiască.

Pacea mondială fiind un obiectiv de interes universal, la atingerea căruia trebuie să concure toate statele și continentele, nici o regiune geografică nu poate fi în siguranță cînd pe alte continente izbucnesc conflicte și războaie.

Fără îndoială că instituirea unui sistem universal de securitate colectivă va facilita realizarea sarcinii înfăptuirii dezarmării generale și complete, în primul rînd a dezarmării nucleare.

Desigur, instaurarea unei păci juste și durabile în întreaga lume este **un proces de lungă durată,** care va întîmpina obstacole și va înregistra și eșecuri temporare.

Documentele partidului nostru conțin o analiză aprofundată și lucidă a situației actuale și, pe această bază, oferă indicii privind perspectivele dezvoltării raporturilor internaționale, ale instaurării unei păci veritabile. Din această analiză rezultă complexitatea situației internaționale, evoluția sa contradictorie, multitudinea factorilor politici, diversitatea intereselor lor, amploarea și profunzimea contradicțiilor politice, naționale, sociale, de clasă. Istoria frămîntată a omenirii, permanenta și nemiloasa înfruntare de forțe umane, militare, lupta irațională a unora pentru a domina cît mai multe popoare și a stăpîni cît mai multe bogății, ca și sforțarea supremă, epopeică a altor popoare de a supraviețui vicisitudinilor, de a-și apăra ființa națională, toate acestea arată că omenirea are nevoie de o cotitură radicală de la un mod de viață și un model de relații internaționale bazat pe violență, către o eră de rațiune, înțelegere reciprocă și solidaritate. Din păcate, evenimentele politice cotidiene arată că mai există oameni politici, factori de decizie și chiar cercuri mai largi, în unele țări, care sînt încă prizonieri ai unor concepte, modele, metode și strategii vetuste privind organizarea păcii și cooperării internaționale. Iată de ce conducerea partidului și statului nostru, situîndu-se în avangarda forțelor ce militează pentru întărirea instituțiilor păcii mondiale, a lansat tuturor statelor și popoarelor apelul de a participa cu convingere la instaurarea pe plan internațional a unei politici noi, cuprinzînd obiective și metode noi, abordări ale problemelor comune într-un spirit nou. În această concepție revoluționară, popoarelor, clasei muncitoare le revin rolul central în făurirea istoriei și în asigurarea propriei păci. Aceasta este opera individuală și comună a tuturor popoarelor. Pentru a lucra împreună către aceste obiective, popoarele trebuie să se cunoască, să se înțeleagă mai bine. Lărgirea contactelor între popoare, în primul rînd între generațiile tinere, poate ajuta la afirmarea spiritului solidarității umane, pe baza înțelegerii existenței unor aspirații comune și a unui destin uman comun. În felul acesta spiritul păcii îl va înlocui pe cel al confruntării în înseși mințile și inimile oamenilor.

DUMITRU CEAUȘU ■

Pae long ju

Lansarea unui nou produs în lumea occidentală presupune costisitoare campanii publicitare, studii de marketing, ambalaje sofisticate, într-un cuvînt serioase activități comerciale pe care societatea de consum le folosește pentru influențarea cumpărătorului.

„Pae long ju", noul produs ce poartă marca „Made in Thailanda" nu necesită asemenea eforturi pentru a fi impus cetățeanului. Nu, pentru că, din păcate, produsele din gama halucinogenelor au asigurată în permanență o solidă și inextricabilă piață de desfacere. Nu, pentru că este vorba de un nou tip de heroină care conține, printre altele, arsenic, stricnină și acid sulfuric, ingrediente extrem de „utile" metabolismului uman.

Numai în Europa sînt identificați peste 130 000 de heroinomani. Din această cifră, 40 000 de candidați la „bețla albă" revin Italiei, după cum relatează recent revista L'ESPRESSO într-un articol despre droguri, prețuri și drogați. Publicația italiană face și un sumar calcul din care rezultă ca cifră de afaceri a comercianților clandestinei pulberi albe suma de 3 000 miliarde lire italiene pe an. Fantastice încasări, mai ales raportate la valoarea exporturilor italiene în 1977 care a fost doar cu puțin mai mare, însumînd 3 502 miliarde lire !

„Corecți", producătorii noului drog își avertizează consumatorii că o depășire infinitezimală a dozajului normal este egală cu moartea. Cît se poate de firesc un asemenea avertisment ! Orice mort, fie el de 14 sau 40 de ani, înseamnă un client în minus. Că acești abonați la pulberea albă mor oricum înainte de soroc e altceva. Ei trebuie însă să aibă timp să plătească ! În cîțiva ani — fenomenul este cunoscut, nu lipsesc în acest sens relatările, chiar descrierile minuțioase — un tînăr arătos, plin de viață, se transformă într-o epavă costelivă, cu nările și vintrele ciuruite de drog, fără a mai pomeni de creier, tot mai întunecat și tot mai pasiv, de la o doză la alta. Asta seamănă mai puțin a asasinat, nu ? 31 de morți în 1976, 60 în 1977. Numai în Italia. În primele șase luni ale acestui an, 34 de nefericiți și-au dat obștescul sfîrșit strîngînd între degetele descărnate seringa morții. Tot în Italia. În Franța și R.F.G. numărul victimelor a trecut de sută.

De ce, în bătrîna Europă sau în America, de ce se droghează oamenii ? De ce acest nou flagel, cu toate măsurile de stăvilire, nu încetează să facă ravagii ? Heroina — scrie L'ESPRESSO — o consumă și băiatul de bani gata și proletarul fără un viitor cert. De ce se droghează ? Întrebări ca acestea nu capătă răspuns. De ce oare tineretul occidental se refugiază undeva în vis, într-un vis artificial, în care, pentru cîteva ore, escamotează debusolarea, nemulțumirea cronică, senzația inutilității, nevoia de afecțiune ?

O fugă spre un vis alb, o fugă spre moarte.

IOAN ROȘCA ■

Un fel de „drept al omului", dreptul de a se droga în plină stradă !

Ce fel de lume vom lăsa copiilor noştri?

Pînă la sfîrşitul acestui secol, aproximativ o treime din populaţia urbană a globului va fi reprezentată de copii — 700 de milioane dintr-un total de 2 miliarde — se afirmă într-un studiu al Fondului Naţiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Dată fiind starea necorespunzătoare a condiţiilor de locuit din unele ţări în curs de dezvoltare, UNICEF avertizează că, dacă nu vor fi adoptate din vreme măsurile care se impun, situaţia multor milioane de copii de pe glob se va deteriora şi mai mult.

„Ce fel de lume vom lăsa copiilor noştri ?", aceasta a fost denumirea semnificativă a unui colocviu internaţional desfăşurat recent la Paris, la care au luat parte binecunoscuţi oameni de ştiinţă, de cultură, între care şi doi laureaţi ai Premiului Nobel pentru fizică.

Întrebarea intrată în titulatura colocviului amintit — ce se încadrează în rîndul acţiunilor prevăzute să fie organizate de U.N.E.S.C.O. pînă în 1979, Anul internaţional al copilului — este de o deosebită actualitate, dacă avem în vedere ponderea copiilor în populaţia lumii pînă la sfîrşitul secolului. Dar condiţiile de viaţă ale milioanelor şi milioanelor de copii din unele ţări în curs de dezvoltare continuă să fie departe de normele elementare. Nu constituie un secret faptul că 300 milioane de copii pînă la cinci ani din aceste ţări sînt afectaţi de diferite forme ale subnutriţiei. 90 de milioane sînt atît de slab nutriţi încît rămîn marcaţi pe viaţă prin defecte fizice sau psihice. Este de-a dreptul cutremurător să afli că, anual, 100 000 de copii orbesc din cauza lipsei de vitamina A. Cei care supravieţuiesc primilor ani au de 20—40 ori mai puţine şanse de a ajunge la maturitate decît copiii din ţările dezvoltate. Aproximativ 10 milioane sînt ameninţaţi cu moartea prin malnutriţie. În ţările în curs de dezvoltare, rata mortalităţii infantile este de opt ori mai mare decît în ţările puternic industrializate. Mai puţin de jumătate din copiii de vîrstă şcolară pot urma cursurile unei instituţii de învăţămînt — analfabetismul afectează peste 800 milioane de oameni, în majoritate copii — şi mai puţin de 20 la sută din numărul copiilor din zonele rurale au acces la o asistenţă medicală corespunzătoare. În aceste circumstanţe, Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii îndeamnă la o nouă atitudine faţă de milioanele de copii al căror viitor se află sub semnul incertitudinii.

Dar, se poate oare ameliora situaţia copiilor în lume? Se poate făuri o nouă lume pentru ei ? **Directorul general al U.N.E.S.C.O., Amadou Mahtar M'Bow**, prezent la colocviul menţionat, este de părere că **„Lumea în care copiii noştri văd lumina zilei este nu numai o lume cuprinsă de criză, ci o lume care suferă o veritabilă mutaţie (...) ce afectează sistemul de gîndire, valorile umane, modalităţile de comunicaţie, relaţiile dintre oameni şi raporturile dintre societăţi"**. Deci, se prefigurează posibilitatea unei schimbări, a unui reviriment mult aşteptat. Dar, pentru aceasta, în condiţiile în care, la ora actuală, se cheltuiesc 500 000 dolari pentru fabricarea unui tanc — sumă egală cu cea necesară dotării a 520 de clase primare (cu cîte 30 de elevi) — şi se alocă pentru echiparea unui soldat de 80 de ori mai mult decît pentru instruirea unui copil, trebuie să se pună capăt înarmării şi, în special, a celei nucleare, să se redea oamenilor resursele pămîntului care, în prezent se consumă în mari cantităţi în scopuri de război, să dispară capitolul „cheltuieli militare" din bugetul statelor pentru a se putea depune eforturi susţinute în vederea lichidării foametei şi sărăciei, a analfabetismului, a bolilor care mai fac încă ravagii în rîndurile copiilor.

Desigur, o asemenea schimbare nu se poate realiza dintr-o dată. Sînt necesare prevederea şi înfăptuirea unor măsuri concrete. Într-o lume a interdependenţelor — cum este caracterizată epoca noastră — fenomene grave ce afectează încă, în diferite zone ale planetei spaţiul pur al copilăriei nu-şi pot afla soluţionarea decît prin iniţierea unor măsuri ferme care să pună stavilă pentru totdeauna unor anacronisme ca foametea, bolile, neştiinţa de carte. Proclamarea unui an internaţional al copilului oferă cadrul cel mai bun de a se ajunge la înţelegerea superioară de către toată lumea a faptului că cea mai importantă resursă a umanităţii o reprezintă copiii. O resursă inepuizabilă, un potenţial imens pe care nu avem dreptul, nu avem voie s-o degradăm. Nu trebuie uitat nici un moment că prin reducerea cheltuielilor pentru înarmare, de pildă, sume enorme ar putea deveni disponibile pentru a fi utilizate spre înfăptuirea unor programe naţionale şi internaţionale care să ofere copiilor de pretutindeni condiţiile de bază în domeniile alimentaţiei, sănătăţii, educaţiei. Şi pentru că astfel de soluţii sînt viabile trebuie neîntîrziat întreprinse eforturi susţinute, concertate care să ducă la făurirea unei lumi fericite pentru toţi copiii Terrei.

TUDOR PRELIPCEANU ■

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

● Atenţie şoferi, aici Beaujolais

Locuitorii din Beaujolais (Franţa) au intrat în conflict cu poliţia. Motivul ? „Sucul" strugurilor din viile paşnicilor locuitori îi tentează pe automobilişti şi acest lucru contravine total noilor legi, care interzic orice consum de alcool celor aflaţi la volan. Producătorii, înarmaţi cu pancarte, au început să ghideze pe automobilişti spre sursele mult dorite, îndreptîndu-i pe drumuri necontrolate de poliţie. Trucul a fost repede descoperit. Dar şi la asta îndărătnicii au găsit repede o soluţie : au apelat la talentul de şoferiţe al soţiilor. Tovarăşele de viaţă au rezolvat şi această dificultate.

● Vinuri — dulciuri

Directorului de producţie a discurilor Philips îi plac vinurile bune ; la Congresul anual al firmei — 31 august la Clos Vaugeot (Franţa) s-a ivit situaţia dificilă de a compara cele mai alese vinuri cu cele mai bune cîntece ale lui 1978. Dacă această competiţie a început cu degustarea vinurilor, cîntecele nu au fost supuse unei exigenţe prea mari. Dacă, însă, cîntecele au primat, e posibil ca vinurile să fi părut mult mai dulci decît de obicei.

Trei necunoscute ale vremurilor se întîlnesc, iată, din nou : femeia, vinul şi cîntecul.

● Tăticule dragă

Pentru a se stabili paternitatea unui copil, s-a recurs pînă acum la expertiza medicală potrivit căreia copilul trebuia să aibă unul din caracterele grupei sanguine a tatălui. Fiindcă numărul grupelor sanguine este în creştere, sînt posibile erori, şi doctorul Salmon Bonnerot (Franţa) demonstrează în teza sa de doctorat „Contribuţie la diagnosticul paternităţii pe baza indiciilor polimorfismului genetic" că este în stare să stabilească paternitatea cu o precizie de 99,93 la sută. Doar cîteva centre specializate pot da garanţii suficiente mai completează dr. Claude Raportz. Ce înseamnă „garanţii suficiente" şi cum rămîne cu procentul de 0,02 la sută nesigur ? Înainte, însă, de a vorbi despre metode noi de stabilire a paternităţii este bine, credem, să luăm în atenţie, fără iluzii şi panică, şi aceste

Produse farmaceutice miraculoase

În următorii cinci ani, arată un ziar din München, vor apărea noi produse farmaceutice cu acţiune considerabilă asupra funcţiilor creierului şi ale sistemuuil nervos. Aceste medicamente vor înlătura teama, durerea, insomniile şi pot vindeca chiar şi impotenţa. În Marea Britanie s-a experimentat cu succes un nou produs hormonal, subiecţii, bărbaţi vîrstnici sau foarte istoviţi (unii dintre ei — tineri cu tumori cerebrale) şi-au redobîndit potenţa.

Speranţe? Certitudini? Viitorul ne va arăta cîtă certitudine era şi în aceste speranţe.

I. GRECU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Sufletul reclamei

Fiind sufletul comerţului, reclama nu se poate lăsa pe mîna amatorilor. Un om, spre exemplu, nu merită să fie vîndut oricum şi cu atît mai mult cînd este o vedetă, adică un produs cu „cotă". Cota unei vedete creşte sau scade în funcţie de cererea pieţei, dar cererea, la rîndul ei, se poate rotunji nemaipomenit în culisele industriei show-ului, unde orice conţinut se poate ambala în orice formă, devenind, dacă e nevoie, exact opusul său. Conform unei reţete verificate de practica aiuririi opiniei publice, vedetele sînt sfătuite cum să trăiască, cum să se îmbrace şi ce să vorbească, în consens cu aviditatea conjuncturală a clientelei. Un actor şi cîntăreţ francez, pe numele său Gaingsbourg, şi-a stîrnit un val de popularitate declarînd că s-a debarasat de vechea sa stare (de poligam misogin) şi a devenit un amant constant, care îşi adoră singura amantă atît de mult, ah atît de mult, încît nu îşi va ciopîrţi iubirea însurîndu-se cu dînsa. O altă vedetă s-a căsătorit de nouă ori, navigînd de la o căsnicie la alta în viteza a patra şi profitînd la maximum de dramaticele fotografii făcute la divorţuri şi de încîntătoarele (tot) fotografii realizate la nunţi. Cu cît o vedetă face mai mult scandal şi se dă în stambă oriunde în afara scenei, cu atît reclama — în virtutea unei morale care se vinde şi se cumpără — devine mai gongorică şi mai eficientă.

Dar reclama nu este indispensabilă numai pentru vînzarea vedetelor, adică a obiectelor vii. După cum bine se ştie, ea acţionează năvalnic pentru zvîrlirea rentabilă pe piaţă a obiectelor propriu-zise. Printre numeroasele lucruri de care oamenii au nevoie, reclama a decis, pe bază de test, că, alături de hrană, îmbrăcăminte sau automobile, pe un loc de primă importanţă se află şi curajul. Da, curajul. Pilulele împotriva timidităţii — cu conţinut nul sau, în mod real, stimulante — se află, în ultima vreme, slăvite în numeroase reviste occidentale, care le rezervă spaţii generoase cumpărate de industria ce vrea să desfacă, la preţuri bune, grame de îndrăzneală.

Reclama pe această temă este atît de sforăitoare încît un ziarist francez a îndrăznit să scrie, fără să urmeze nici un tratament, că „cei mai teribili amatori de o porţie de pastile anti-timiditate ar fi şomerii aliniaţi la lungile cozi din faţa birourilor de plasare".

Într-adevăr, în cazul lor şi în contextul „conjuncturii", devenită permanenţă, a şomajului în lumea occidentală, proscrişii industriei mai pot privi viaţa în faţă făcînd vînzare... industriei cu pricina.

În orice caz, cel mai recent exemplu de reclamă dusă pînă la limita demenţei s-a înregistrat, de curînd, în Colorado. Firma „Monopoly", producătoare a unui joc care imită în mic mecanismul afacerilor în mare, a tocmit nişte „pasionaţi" de Monopoly, care să joace sub apă. Cinci scafandri şi-au ros nervii timp de 24 de ore non-stop, cumpărînd şi vînzînd fabrici şi terenuri imaginare, pînă cînd au început să prezinte o lăcomie sîngeroasă, o ferocitate şi o invidie care se întîlnesc numai pe pămînt, în atmosfera cu aer condiţionat a consiliilor de administraţie. Experienţa, desfăşurată sub curiozitatea perfidă a camerelor de televiziune, a trebuit întreruptă pentru că jucătorii s-au dovedit marcaţi de beţia adîncurilor. Cei cinci îmbolnăvindu-se în exerciţiul funcţiunii, adică mimînd nebunia pînă la instalarea ei, au primit mărunte daune. Publicul s-a năpustit şi mai aprig spre jocul care te face să uiţi de toate şi să speri orice, pe pămînt şi sub apă, iar firma producătoare a verificat minunat eficienţa reclamei. Mîine, poimîine, în craterul Etnei gata să erupă, domnişoare cu sufletul curat vor proba pălării diafane sau altele, pentru că, asta e, reclama rămîne sufletul comerţului...

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Filiera olandeză

Cînd legendara filieră franceză a fost descoperită şi lichidată, iar teribila heroină fabricată de experţii respectivi a devenit de negăsit, privirile multora s-au îndreptat spre Olanda. Şi, după cum s-a dovedit, aveau motive ! Astfel că unii au vorbit de filiera olandeză, alţii de o placă turnantă a drogului. Dar, dincolo de competiţia formulelor izbutite afacerile cu droguri prosperă din plin deşi poliţia şi organisme specializate încearcă să le facă faţă. Traficanţii şi afaceriştii merg mai departe, urcă preţul, identifică noi surse, momesc noi victime cu bani, deschid noi sucursale. Potrivit statisticilor oficiale, dacă în noiembrie 1977 gramul de heroină era vîndut (la Amsterdam) cu 120 franci francezi, la începutul lunii martie a.c. pentru el se plăteau 800 franci, iar azi peste o mie ! Dealtfel, cînd, la 3 martie, poliţia a interceptat 130 de kilograme (! !) de heroină, opinia publică şi specialiştii au început să se întrebe tot mai mult despre dimensiunea acestei filiere.

Însă, fără să nege rolul de filieră a drogului jucat din în ce ce mai mult de Amsterdam, olandezii denunţă şi străinii ce trafichează în voie pe pămîntul ţării lor. Experţii opinează că aceştia sînt de două feluri : furnizorii, originari din fostele colonii olandeze, şi consumatorii, de regulă vest-europeni. Astfel, se povesteşte că membrii unei comunităţi de rezidenţi dintr-o ţară asiatică, ce au cartierul la Amsterdam, atîrnau în faţa prăvăliilor lor afişe pe care scria : „Aici, heroină de bună calitate". Evident, pînă la urmă, aceste vremuri au apus şi comerţul cu drogul respectiv a devenit invizibil. La ora actuală şi comunitatea de cetăţeni originari din Surinam, fostă colonie olandeză din America Latină, este şi ea bănuită că are în rîndurile ei mulţi traficanţi. La întrebarea de ce protagoniştii acestor afaceri sînt, de regulă, rezidenţi din fostele colonii olandeze răspunsul îl dă tot presa respectivă care arată că dintre cei ce sînt şomeri, majoritatea provin din aceste rînduri ! Şi pentru consumatori, Olanda este o a „doua patrie". Localnicilor din anii '60 li s-au alăturat, la început, turiştii hipies care recurgeau numai la droguri dulci — marijuana şi haşiş din nordul african. Nu se poate spune că în această ţară hobby-ul lor nu beneficia de o anume toleranţă din moment ce în fiecare sîmbătă, la radio, se anunţă preţul pe piaţă al acestor „mărfuri" ! Deşi, deţinerea şi folosirea drogurilor respective sînt interzise în Olanda, din noiembrie 1977, ele nu mai constituie o crimă, ci un delict. Aşa se face că, dacă la un „fumător" se găsesc 30 grame el este pasibil doar de o amendă de o mie franci sau de o lună închisoare. Vorba cui ştim noi : Curată restricţie, nu ?

Brigăzile antidrog acţionează îndeosebi împotriva drogurilor dure, iar pedepsele au fost mărite considerabil. Totuşi, amploarea comerţului respectiv nu poate fi evaluată decît aproximativ şi numai pe baza victimelor sau datorită importanţei „mărfii" capturate. Anul trecut, în hotelurile din Amsterdam, au decedat 23 de tineri (vîrsta medie 20 de ani !) dintre care nouă erau vest-germani şi patru francezi. Toţi consumaseră doze excesive de heroină. În zece dintre cazuri, declaraţii publice ale familiilor victimelor au precizat că tinerii respectivi plecaseră de acasă întrucît de mult timp nu aveau şi nu găseau ceva de lucru... La Amsterdam, acel ceva s-a dovedit a fi un miraj la a cărui destrămare a apărut, implacabilă, moartea !

Între timp, se măresc cantităţile impresionante de droguri interceptate : în 1971, au fost confiscate 50 grame de heroină ; în 1975 s-au descoperit 60 de kilograme (!) ; în 1977, 160 de kilograme (! !), iar pînă în martie a.c. 130 de kilograme (! ! !). Într-un sfîrşit de săptămînă s-au descoperit 30 kilograme de heroină la un călător ce venea neobservat tocmai din Bangkok, capitala uneia dintre ţările situate în triunghiul de aur al heroinei ; o săptămînă mai tîrziu, în trenurile care circulau pe ruta Paris — Amsterdam, s-au găsit 180 grame de heroină. Poliţiştii sînt sceptici şi amintesc că rutele au devenit foarte greu controlabile şi depistabile şi dau ca exemplu cazul a doi cetăţeni care, la sfîrşitul anului trecut, transportaseră 16 kilograme de heroină într-un taxi pe drumul Paris—Amsterdam şi numai o stupidă ceartă la împărţeala „mărfii" a dus la descoperirea şi arestarea lor. În sfîrşit, vorbind despre filiera olandeză, trebuie adăugat că în timp ce eforturile antidrog cresc în progresie aritmetică, cele ale traficanţilor cunosc o progresie geometrică. De aici şi avîntul noii filiere. Dincolo de aceste raporturi matematice, mai există şi fiinţează şi o stranie interpretare a libertăţii de a face comerţ cu „vise" care aduc moartea unora şi bogăţie altora.

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Mergem în Anglia să învăţăm, dar şi să învingem"

— Tovarăşe profesor Valeriu Irimescu, inainte de a trece la dialogul pe care vi-l propun, cred că se cade să vă prezint, în două vorbe, cititorilor mai puţin familiarizaţi cu rugbiul. Fost jucător de elită, la Griviţa roşie şi la echipele franceze P.U.C. şi S.C. Angouleme, numărînd vreo 50 de selecţionări în reprezentativa ţării, sînteţi din 1973 antrenor federal, răspunzînd de pregătirile echipei naţionale şi coordonînd activitatea reprezentativelor de tineret şi juniori. În calitate de vicepreşedinte, faceţi parte din conducerea Federaţiei Internaţionale de Rugbi Amator. Ar mai fi destule de spus, dar mă opresc aici. În altă ordine de idei, am ajuns pe neobservate în faţa primei întrebări, se zice despre dumneavoastră că, venind la federaţie, aţi introdus o concepţie nouă în rugbiul nostru. E adevărat ?

— Poată că e cam mult spus.

— Spuneţi dumneavoastră mai puţin !

— Găsind o atmosferă propice rugbiului de performanţă, un sprijin substanţial din partea tuturor factorilor de răspundere din perimetrul acestei discipline sportive şi un secretar federal, pe profesorul Ovidiu Marcu, competent, harnic şi inimos, am pus problema adaptării rugbiului nostru la cerinţele jocului modern, punînd un accent deosebit pe atac. Noi fusesem obişnuiţi, confruntîndu-ne cu Franţa, una din puterile rugbiului mondial, să ne apărăm la nesfirşit şi să atacăm timid, în funcţie de eventualele slăbiciuni ale adversarului. După '73 vreau să cred că lucrurile s-au schimbat în bine, fără să-mi asum cine ştie ce merite speciale. Chiar dacă lumea rugbiului nostru e încă mică, ar fi absurd să-şi închipuie cineva că un singur om, eu sau altul, a putut să schimbe din temelii o mentalitate, şi încă într-un răstimp atît de scurt ! Întrebarea de mai devreme nu mi se pare, din acest punct de vedere, prea potrivită.

— Atunci să vă pun alta. M-aţi provocat, veţi suferi consecinţele ! Deci, de ce l-aţi ales pe Alexandru Paloşanu de la Politehnica Cluj-Napoca drept antrenor secund al lotului naţional cînd, după cum se ştie, gruparea respectivă nu dă nici un jucător naţionalei ?!.

— Tocmai de aceea.

— Poftim ?

— Am socotit, pe de o parte, că Alexandru Paloşanu e un bun tehnician, şi n-am greşit. Pe de alta, am considerat că, nefiind interesat în promovarea sau afirmarea unuia sau a altuia dintre rugbişti, Alexandru Paloşanu are şansele cele mai mari să rămînă obiectiv, şi iarăşi n-am greşit.

— Cum pare rugbiul românesc văzut din interiorul lui ? E în creştere, e în scădere ?

— Rezultatele din ultima vreme constituie cel mai exact răspuns. Am cîştigat, în 1973, titlul continental la juniori, am devenit în două rînduri, în 1975 şi 1977, campioni europeni de seniori. În plus, în 1974 şi 1976, am învins echipa Franţei, prima oară cu 15—10, a doua oară cu 15—12. Aceste rezultate de vîrf îmi dau dreptul să afirm să rugbiul nostru e în progres, ca urmare firească a condiţiilor pe care le are la dispoziţie şi a talentului şi perseverenţei practicanţilor lui.

— Nu pot să nu observ că vorbiţi despre rugbiul francez cu un deosebit respect. Această atitudine trebuie explicată prin faptul că aţi jucat în Franţa cîţiva ani ?

— Nicidecum. Franţa reprezintă una din autorităţile rugbiului mondial, o ţară care are, ca să fac o comparaţie, de vreo 12 ori mai mulţi jucători legitimaţi decît avem noi. Dacă Farul, de pildă, campioana noastră, numără 40 de rugbişti la toate eşaloanele, copii, juniori, tineret şi aşa mai departe, Angouleme numără peste 120. Pe măsură ce coborîm spre diviziile inferioare, alăturările sînt şi mai favorabile francezilor. Dealtfel, recenta primire a Franţei în International Board, la care sînt afiliate cele mai puternice reprezentante ale rugbiului mondial, Anglia, Noua Zeelandă, Insulele Fiji, celelalte, înseamnă o recunoaştere semnificativă a valorii rugbiului cocoşului galic. Or, noi, nu trebuie uitat acest amănunt, i-am învins de mai multe ori pe francezi, dovedind că sîntem capabili să jucăm de la egal la egal cu orice formaţie din lume. Cînd fac o asemenea afirmaţie, am în vedere şi acel 10—10 din 1975, realizat contra echipei naţionale de tineret a Noii Zeelande, ţara respectivă avînd, după opinia mea, cel mai redutabil rugbi la ora actuală.

— După cum se cunoaşte, echipa noastră reprezentativă se află în pragul unui turneu de mai lungă durată în Anglia. Cum trebuie privită această deplasare ? Ca o primă breşă în tradiţionalul conservatorism sportiv britanic, ca o şansă de avansare a rugbiului nostru către Turneul celor 5 naţiuni ? Cum ?

— Noi am mai fost în Anglia, în 1972. Spre deosebire de turneul acela, în cursul căruia ne-au fost opuse numai 3 formaţii, de data aceasta vom avea de înfruntat 7 echipe, de primă mărime, între care Swansea, campioana Ţării Galilor, Gloucester, campioana Angliei, London Scotish, campioana Londrei. Va fi, nu-i greu de priceput, un turneu extrem de dificil, cu jocuri foarte tari, unele programate după numai o zi de odihnă. Să nu se înţeleagă din asta că plecăm cu vreun complex. Mergem în Anglia să învăţăm, dar şi să învingem. Ba mai cred că şi englezii vor avea de învăţat cîte ceva din jocul nostru dinamic şi spectaculos. Cît despre conservatorismul gazdelor noastre de săptămîna viitoare, am impresia că mitul a întrecut realitatea. În orice caz, noi am privit turneul cu maximum de responsabilitate şi ne-am pregătit ca atare.

— Cum ?

— Foarte serios.

— Remarc că sînteţi cît se poate de vorbăreţ ! De pildă, puteţi preciza ce echipă vom alinia în prima partidă ?

— Vor face deplasarea cei mai în formă 28 de jucători, din care vom închega garnitura dintr-un meci sau altul. Fără să bag mîna în foc, cred că echipa din partida inaugurală va fi alcătuită din Dinu, Ortelecan, Scarlat, Dărăban, Ionescu, Murariu, Dumitru, Stoica, Suciu, Alexandru, Motrescu, Nica, Vasile, Ianusevici şi Tudose. Sînt 15 ?

— Da. Dar lipseşte Bucos !

— Va juca şi Bucos. Turneul va începe la 27 septembrie şi se va încheia la 18 octombrie.

— Tovarăşe Irimescu, să înţeleg din acest ultim răspuns că în echipa naţională de rugbi nu există senatori de drept ? Aşa-i ?

— Aşa-i, intră în teren numai cine merită. Vedeţi dumneavoastră, rugbiul nu-i fotbal, el e un sport foarte dur din punct de vedere al angajamentului fizic, al dăruirii jucătorilor, nu lasă nici un fel de portiţe pentru chiulangii sau pentru mofturoşi. Continuînd comparaţia, în rugbi se munceşte mult mai mult decît în fotbal, mai serios şi mai anonim, numai că uneori se întîmplă ca rugbiştii să copieze din fumurile şi pretenţiile, adesea nejustificate, ale fotbaliştilor. Am să dau un exemplu concret, Munteanu de la Steaua. Jucător cu calităţi deosebite, a crezut la un moment dat că e buricul pămîntului şi că fără el echipa naţională se va scufunda ! N-am ţinut seama de valoare şi l-am scos din lot. Cînd s-a întors cu picioarele pe pămînt, egal cu ceilalţi 14 coechipieri, l-am convocat din nou la pregătirile echipei reprezentative, şi el confirmă pe deplin încrederea acordată.

— Cu cîtă patimă vorbiţi despre rugbi ! Continuaţi. Cum mai e rugbiul, tovarăşe profesor ?

— E minunat. E cel mai frumos joc de pe lume.

— De acord, cu două obiecţii.

— Care ?!

— Mingea nu-i rotundă şi nu se trage la poartă !

— Glumiţi ?

— Fireşte. Vă mulţumesc, vă urez, în numele iubitorilor de sport de la noi, drum bun şi succese în Anglia. Vreau totodată să le promiteţi cititorilor că, după întoarcerea din turneu, le veţi oferi, chiar din această pagină, amănunte despre meciurile din insulă. Promiteţi ?

— Promit.

EMIL NEGOIŢĂ ■

● Fotbal, divizia A ●

SATU MARE : Olimpia—Gloria Buzău 1—0 (1—0). Meci de factură tehnică mediocră între două echipe în suferinţă de formă şi în suferinţă de puncte, cîştigat de gazde pe merit. Sătmărenii au atacat mai mult, dar fără orizont, o partidă foarte slabă făcînd atacul lor şi îndeosebi Mureşan, pe post de... figurant ! Doar Helvei a mai încercat cîte ceva, dar bunele sale intenţii au fost dejucate de coechipieri. Dealtfel, el a înscris şi singurul gol al partidei, la unul din cele 6 şuturi mari şi late expediate de Olimpia pe spaţiul porţii în decursul celor 90 de minute ! Bathori II a „urcat" pe stînga, l-a văzut pe Helvei nemarcat, iar acesta, singur în apropierea punctului de penalty, a şutat slab, dar suficient de plasat pentru a-l învinge pe portarul Cristian ● De partea cealaltă, Buzăul a evoluat cu frică, linia lor de mijloc, din care continuă să lipsească Ghizdeanu, fiind depăşită cu uşurinţă. În atac, oaspeţii au contat mai ales pe masivul Stan, care s-a zbătut ca peştele pe uscat, nereuşind în cele din urmă decît o mare ratare. Cu 3 minute înainte de final, la una din puţinele faze ofensive ale Gloriei, la o centrare a lui Negoescu, Stan a reluat puternic cu capul, dar Feher a reţinut ● În general, un meci anost, presărat cu altercaţii şi faulturi. Campion s-a dovedit Kaiser, care a primit un cartonaş galben pentru invective la adresa arbitrului ● Debutant în A, bucureşteanul Vasile Roşu a părut timorat, dar trebuie spus că nici partida, încîlcită şi urîtă, nu i-a permis să arate ce ştia. Buni la linie, C. Bărbulescu şi G. Dragomir, ambii din Capitală. **(Gheorghe Amuza)**

BUCUREŞTI : Sportul studenţesc — Dinamo 1—1 (0—1). Meci frumos, parcă peste nivelul primei noastre divizii, meci aspru pe alocuri, din acest punct de vedere apărarea studenţească sărind de mai multe ori peste cal, abuzînd de obstrucţii şi de faulturi sub ochii îngăduitori ai unui arbitru aflat într-o zi mai slabă. ● Dinamo a stăpînit jocul vreo 60 de minute, atît timp cît Dinu şi-a depăşit cu un cap adversarii şi coechipierii, cîştigînd net duelul cu „dansatorul" Rădulescu, apoi Sportul a trecut la cîrma partidei, egalînd golul lui Augustin printr-o superbă lovitură de cap a lui Mircea Sandu şi forţînd în final obţinerea ambelor puncte. Numai că, aşa cum Moraru se opusese la mingile lui Augustin şi Custov (ocazie cît roata carului), Eftimescu şi-a făcut şi el datoria, apărînd cîteva şuturi zdravene expediate de Grosu ● S-ar putea zice că, una peste alta, rezultatul final a mulţumit pe toată lumea, el părînd echitabil la capătul unui meci în care cele două grupări au trecut pe rînd pe lîngă victorie şi pe lîngă înfrîngere. ● În rest, nimic deosebit. Sportul a jucat, conform obiceiului, mai economicos şi mai prudent, Dinamo ni s-a arătat — chiar dacă (sau tocmai de aceea...) fără Dudu Georgescu — mai ambiţioasă şi mai voluntară ca în alte dăţi, din confruntarea acestor calităţi ieşind un meci plăcut şi o egalitate justă. ● Remarcaţi : Eftimescu, Dinu şi Tevi, respectiv Moraru, Grigore şi Iorgulescu. Un cuvînt bun pentru reintrarea lui Mircea Sandu. ● Mai puţin inspirat decît ne aşteptam arbitrajul braşoveanului C. Ghiţă, cu o zi mai devreme întors din Italia, ajutat la linie de I. Igna (Arad) şi Fl. Cenea (Caracal). **(Andrei Georgescu)**

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREŞTI. Progresul-Vulcan — Rapid 0—1 (0—0) ● Un stadion plin, dar nu de „B", ci stadionul Republicii, două foste protagoniste, nu cu mult timp în urmă, ale diviziei A (sic transit...), un arbitru amuzant pînă la enervare chiar şi pentru un spectator neutru, cam acestea au fost... datele problemei de duminică la derby-ul seriei a doua a diviziei B ● Prima repriză, mai săracă în faze de poartă, a fost „cîştigată la puncte" de Rapid, echipă mult schimbată în bine faţă de precedenta ediţie a campionatului ● Într-adevăr, jucătorii antrenaţi de Ion Motroc pasează cu precizie, construiesc acţiuni de atac prelungite, am putea chiar spune studiate la antrenament şi aplicate „pe gazon". Iar atunci cînd şi Petcu şi N. Manea „dau drumul" la minge, jocul rapidiştilor capătă culoare, acţiunile periculoase la poarta adversă se înmulţesc şi, aproape firesc, vine şi golul ● Unicul gol al meciului a fost, dealtfel, realizat după o suită de acţiuni pe partea stîngă la care au participat, de fiecare dată, cel puţin opt-nouă jucători. Fireşte, la aceste acţiuni a participat mai puţin portarul Manu, bun „la locul lui", sigur şi prompt în intervenţii. La fel de sigur a fost şi Şutru, autorul golului din min. 84, care a şutat sec, sub bară, de la aproximativ 10 m de poartă, nelăsînd nici o speranţă apărătorului buturilor echipei să-i zicem antrenate de Viorel Popescu ● Dacă despre elevii antrenorului Ion Motroc şi despre calitatea jocului practicat de ei nu avem decît cuvinte de laudă, nu acelaşi lucru îl putem spune despre adversarii lor ● Deşi de puţină vreme la cîrma „Progresului-Vulcan", prezenţa fostului fundaş progresist nu se face simţită în jocul echipei, cei unsprezece jucători acţionînd la întîmplare, fără o cît de mică idee de joc, acţiunile periculoase din finalul reprizei a doua fiind mai curînd rezultatul poftei de joc a lui Apostol (introdus prea tîrziu în teren) decît rodul unui joc colectiv, bine conceput. ● A arbitrat de-a dreptul hazliu (decizii anapoda), fără a influenţa rezultatul, M. Buzea (Bucureşti). **(Cornel Catană)**

Time-out

● Echipa de oină din comuna Olteni, judeţul Teleorman, a cîştigat titlul de campioană naţională sătească pe anul în curs ● Dacă uneori nu ne sosesc scrisorile la timp, întîrzierile n-au nici o legătură cu frumoasa victorie obţinută duminică de mărşăluitorii noştri în Balcaniada P.T.T.R. Felicitări. ● Am aflat cu surprindere şi mîhnire că reprezentativa de şah a României a pierdut, la Boras, în Suedia, calificarea pentru turneul final al europenelor, fiind surclasată în meciul decisiv de echipa ţării gazdă. După cîteva succese reale (Şubă, Nuţu ş.a.), şahul nostru s-a cufundat în automulţumire. Dealtfel, e de subliniat că mulţi dintre componenţii reprezentativei s-au prezentat la Boras după lungi şi obositoare turnee, Gheorghiu venind din S.U.A., Ciocîltea din Spania, Stoica din U.R.S.S. şi aşa mai departe. Să ne fie învăţătură de minte ! ● O adevărată enciclopedie în materie de rugbi este Vasile Pafnute. La 82 de ani e nelipsit de la meciurile cu balonul oval ● S-a retras definitiv din sport unul din cei mai mari handbalişti ai lumii, maiorul inginer Cristian Gaţu. Pe cînd festivitatea de adio pe care o merită cu prisosinţă ? ● Într-unul din ultimele numere ale revistei „France Football", Ştefan Covaci e de părere că Anghel Iordănescu e cel mai bun dintre fotbaliştii români de azi ● Campioană a ţării la floretă junioare, competiţie desfăşurată sub genericul „Daciadei", Otilia Hochdorfer continuă nu numai frumoasele tradiţii ale oraşului Satu Mare, ci şi tradiţiile familiei, mama sa fiind, cu decenii în urmă, o scrimeră de elită ● Un nou succes de răsunet al şcolii româneşti de gimnastică. Micuţa Emilia Eberle a devenit campioană absolută de junioare a Europei, obţinînd două titluri continentale şi în probele pe aparate, la sărituri şi paralele. În clasamentul general, Gabi Gheorghiu şi Marilena Vlădărău au ocupat locurile 4 şi, respectiv, 5. În 1980, la Olimpiadă, eleva antrenorilor emeriţi Marta şi Bela Karoly va avea 16 ani şi ceva. Îi ţinem pumnii strînşi ● Revenit după o mai lungă absenţă, arbitrul buzoian Cristian Teodorescu a condus excelent meciul Hunedoara — Baia Mare, cîştigat de oaspeţi. Mintea românului de pe urmă... ● Vineri seara, Maria Alexandru privea la o vitrină a magazinului „Muzica" din centrul Capitalei. Multipla campioană ţinea în mîna stîngă o sacoşă ● Continuăm să aşteptăm răspunsuri de la Francisc Spier şi de la Federaţia Română de Handbal în legătură cu fragmentul de scrisoare publicat în numărul trecut al revistei noastre, în care era vorba despre faptul că antrenorul respectiv, responsabil al reprezentativei feminine, este în culpă faţă de mama sa, căreia i-a rămas dator cu afecţiune şi cu bani ! O vorbă veche susţine că tăcerea acuză ● Abia promovată în prima divizie la hochei Metalul Rădăuţi a întrecut cu 6—5 pe Avîntul Gheorghieni ! Nu mai dă nimeni doi bani pe favoriţi ● Ne scrie la redacţie profesorul de educaţie fizică Valentin Gugiu, fostul fotbalist al Sportului studenţesc, sesizîndu-ne că, în ciuda rezultatelor obţinute în munca cu copiii şi a calificării la turneul final al „Criteriului şcolilor sportive", începutul noului an şcolar l-a găsit fără post. Ţinînd seama de faptul că echipa antrenată de el a fost singura reprezentantă a Bucureştiului la amintita competiţie şi că mai mulţi dintre componenţii ei au fost convocaţi la tabăra naţională a speranţelor de la Simeria, sîntem curioşi să aflăm şi punctul de vedere al directorului Liceului de fotbal din Pajura, Paul Popescu ● La clubul Olimpia, rutierul Ion Cernea trăieşte o a doua tinereţe sportivă ● Ilie Floroiu şi Horia Toboc şi-au înscris numele printre învingătorii concursurilor de atletism de la Bari şi Trento ● Pasionat şi perseverent, antrenorul de box Gheorghe Iliuţă caută şi găseşte tinere talente la Baia Mare. Reţineţi acest nume, veţi mai auzi de el ! ● Pentru a treia oară consecutiv, titlul de campion naţional de motocros a revenit unui junior ! Antrenat de Paul Mülner, Ernest Mülner de la Torpedo Zărneşti a cîştigat confortabil şi ultimele două manşe. Cei doi sînt, aţi ghicit, tată şi fiu ● În strada Vasile Conta 16, la parter, Ion Marinescu şi Petre Tatar lucrează cu seriozitate şi tragere de inimă în folosul fotbalului românesc. Ziua lor de muncă are, de regulă, 12 ore.

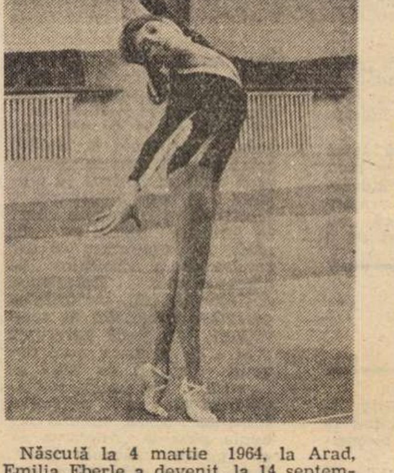

Născută la 4 martie 1964, la Arad, Emilia Eberle a devenit, la 14 septembrie 1978, prima campioană europeană la gimnastică junioare. Antrenată, din toamna anului 1976, de soţii Marta şi Bela Karoly în cadrul Şcolii generale numărul 7 cu profil de educaţie fizică din Deva, Emilia Eberle anunţă o carieră sportivă de excepţie, călcînd pe urmele colegelor ei mai mari Nadia Comăneci şi Teodora Ungureanu. Peste 2 ani, la Moscova, ea va avea vîrsta Nadiei de la Montreal !

racul

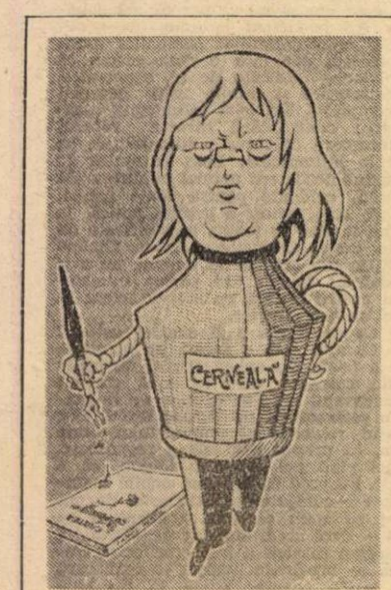

Fănuș Neagu
văzut de **AL. CLENCIU** ■

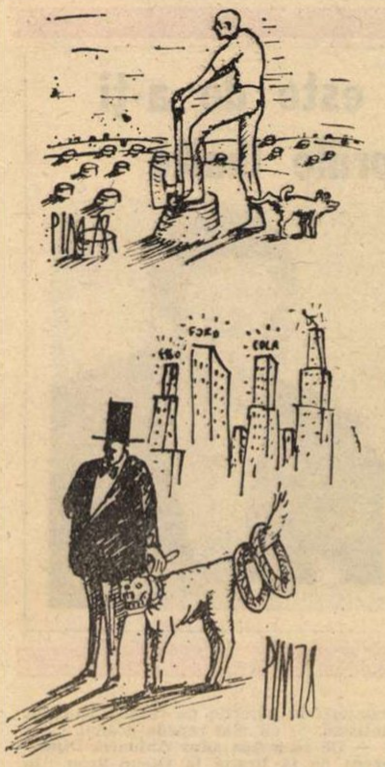

PINZARU-PIM ■

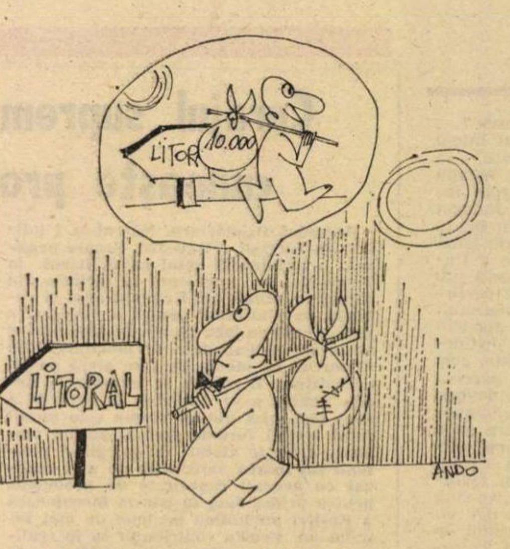

ANDO ■

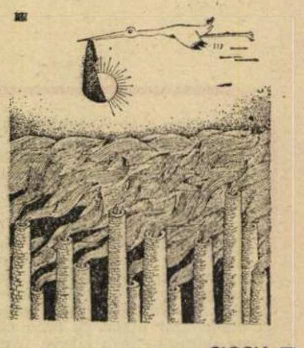

CIOSU ■

POSTOLACHE ■

Cîte ceva despre...

Oroare

Am oroare să accept
Pe oricare individ
Ce pretinde că e drept
Doar prin faptul că-i rigid.

Demnitate

În fața unui șef admit –
Indiferent ce griji mă mînă –
Să mă prezint descoperit.
Nu însă cu căciula-n mînă.

Amiciție

Amiciția o ai
Și-o păstrezi neîntinată,
Cîtă vreme poți să dai
Și să nu ceri niciodată.

Etică

În ciuda vechilor citate,
De vîrstă multimilenară,
Care pretind că vorba zboară
Cuvîntul are greutate.

ȘTEFAN TROPCEA ■

CUCOȘ ■

BOUR ■

„Clientul nostru... victima noastră"

Cerem scuze lucrătorilor onești din comerț că în rîndurile de față nu ne vom referi la aspecte pozitive, la strădania și corectitudinea celor care au conștiința curată și respect pentru consumatori.

● Cu mai multe zile în urmă, cînd am însoțit o echipă de control a serviciului economic din Miliția Capitalei, în activitatea de prevenire și descoperire a faptelor antisociale din sectorul comercial, mă gîndeam, în timp ce intram în unitatea de „Legume și fructe" nr. 258 din str. Cuza Vodă 150, dacă nu cumva cumpărătorii vor obiecta în vreun fel față de măsurile ce aveau să fie întreprinse ad-hoc : recîntăriri de produse, procese-verbale, declarații scrise, explicații etc., etc.

Ascultînd prezentările și scopul acțiunii cei prezenți nu numai că au reacționat prompt, favorabil : „Foarte bine ! Ce-i drept, diferențele n-au fost prea mari — 40-50-60 grame la un kilogram de prune, de roșii, ceapă sau ardei, dar ciudat era faptul că de fiecare dată cîntarul indica numai minus și niciodată exact, ca să nu mai vorbim de plus, spre curiozitatea și indignarea exprimate în privirile cumpărătorilor.

— Nu ți-am spus eu mă, să speli tasul — se agita responsabilul Ilie Diaconu către vînzătorul care se vedea nevoit să completeze la fiecare recîntărire trei prune, doi morcovi, o ceapă, două roșii, un cartof.

Sau, ca să exprimăm aceste diferențe valoric, la fiecare sacoșă, sumele ciupite n-au depășit un leu și zece, un leu treizeci de bani. Dar dacă facem socoteala cîți cumpărători servește un vînzător într-o zi ? Mai ales la legume și fructe. Cel puțin cîteva sute...

● În baza mai multor sesizări din partea consumatorilor, o echipă a aceluiași serviciu economic a descins duminică, 10 septembrie a.c., la cofetăria din pasajul Universității, aparținînd de I.C.R. 2, al cărei director este Marin Cazangiu. Cu acest prilej au fost prinse în flagrant toate cele trei vînzătoare. Margareta Roșu, Victoria Suditu și Maria Sucinschi — care vindeau consumatorilor citronadă falsificată în proporție de 50%. Ce beneficiu în interes personal se realiza prin acest sistem fraudulos la cofetăria respectivă, gestionată de Iulian Anghelescu și Ana Bucsa, este ușor de imaginat, dacă avem în vedere că, mai ales în zilele călduroase, fiecare vînzătoare valorifica sute de litri de citronadă, iar prețul acestei băuturi răcoritoare este de 5 lei litrul. Numai cu ocazia flagrantului, realizat după mai multe ore de la începerea programului, în cofetărie se mai găseau încă 150 litri de citronadă falsificată. Dealtfel, din cercetări a rezultat că cele trei vînzătoare din pasaj și Elena Hangu de la bufetul situat lîngă cinematograful „Luceafărul" realizau zilnic asemenea beneficii încît, făcînd fiecare jumi-juma cu gestionarul de serviciu le rămîneau totuși 100-200 lei și chiar mai mult. Iar șeful, că de aceea este el mai marele peste feudă — cum gîndise Iulian Anghelescu și alții de teapa lui — își primea de la fiecare partea leului, care ajungea zilnic pînă la 1 000 lei. „Chiar și în perioada cînd a fost în concediu — declară Elena Hangu — eu i-am dat zilnic cîte 200 lei, inclusiv în zilele de duminică, în total 6 000 lei".

Să reținem, deci, circa 30 000 lei pe lună, au putut intra în buzunarul unui singur gestionar de cofetărie, de pe urma apei chioare pe care o înghițim noi în grabă cînd sîntem însetați.

Și o remarcă, practica ilegală de la cofetăria pasajului Universității o constatase, cu 5 zile mai înainte, și economistul Ion Toghea de la biroul producție al I.C.R. 2, dar n-a găsit timp să întreprindă și măsurile corespunzătoare, așa că vinovații au fost lăsați în voie pînă la controlul făcut de miliție.

● Alt hoț este Mărgărit Constantin, gestionarul bufetului din incinta I.T.I.A. București și al bufetului din Calea Giulești nr. 43, ambele aparținînd I.A.P.L. Cotroceni. Acesta vindea un amestec de apă, sare de lămîie și un colorant oarecare și lua bani ca toți banii.

● La 07.09.1978, la restaurantul „Drumul Sării", din calea 13 Septembrie nr. 292, barmanii Constantin Stănică și Grigore Pistol au fost găsiți cu 23 sticle tip „Zarea" în care introduseseră o băutură preparată „sui-generis" din spirt, apă minerală și colorant alimentar, băutură vîndută drept coniac la prețul de 110 lei litrul. Beneficiul este simplu de calculat dacă avem în vedere că „materia primă" costă mai puțin de jumătate din prețul combinației.

● Cu ocazia descinderii — tot ca urmare a unor sesizări din partea consumatorilor — la restaurantul „Monte-Carlo" din parcul „Cișmigiu", unde s-a crezut inițial că neregulile sînt izolate, s-a descoperit că bucătarul șef Valentin Toma introdusese ilegal în ziua aceea, avînd complicitatea ajutorului de ospătar Radu Tomas, 32 kg carne de pui, cumpărată de la un magazin Gostat din Piața „Ilie Pintilie". La bufet, gestionarul Anghel Brînzoi introdusese, tot fără forme legale, însemnate cantități de roșii, castraveți, cafea și zahăr (cafeaua mai era falsificată și prin diminuarea gramajului cu 30%) ; barmanul Alexandru Gheorghe adusese coniac de la Alimentara pe care îl vindea cu preț de restaurant clasa I ș.a.m.d.

Peste tot ilegalități, dar nimeni nu se aștepta ca ele să fie **organizate — nu numai tolerate — ba chiar generalizate** — adică avînd caracter permanent și extinzîndu-se în toate compartimentele restaurantului de către înșiși responsabilii localului : **Tudor Pacionca și Gheorghe Anton.**

Ce-i mai interesa pe cei doi șefi de unitate planul cînd ei aveau asigurată zilnic, fiecare, suma de cel puțin 1 000 lei ?

Cu ocazia controlului la care ne referim, ospătarul **Traian Călin** a fost prins în flagrant în timp ce, la o singură comandă care valora în realitate **61 lei,** încasase **în plus 50 lei.**

● În fine, la responsabilul Complexului Buda-Argeș, **Constantin Bărbuceanu,** au fost găsiți cu ocazia controlului făcut de miliție nu mai puțin de 109 600 lei numerar ascunși în diverse locuri în incinta unității (în pantofi, în haine, într-un fișet metalic), bani pe care cel în cauză n-a putut să-i justifice și nici nu avea cum, pentru că nu aveau altă proveniență decît ilegalitățile comise în unitatea pe care o conduce ?

În loc de concluzii...

Am pornit de la diferențe „mici" de gramaj și iată-ne la venituri ilicite de sute de mii de lei. Nu, nu despre un tas nespălat, nu despre trei prune, două roșii, un catof în minus „din eroare" sau din „grabă" este vorba, ci despre o mentalitate condamnabilă pe care trebuie s-o demascăm și s-o înfierăm cu toată fermitatea, fiecare dintre noi, de la consumator la organele de stat, anume însărcinate să prevină și să curme astfel de practici. Și, mai ales, împreună.

MIHAI GROZAVU ■

Ostap-benderism de sezon

Ion Scorbureanu, născut la Brașov și devenit bucureștean cu acte în regulă, după ce s-a întors **de acolo,** a luat hotărîrea eroică de a-și cîștiga banii cu brațele proprii. Și-a purtat, așadar, brațele prin piețele Capitalei, punîndu-le în slujba gestionarilor și șefilor de unități AGROCOOP.

În piața „Decebal" i-a căzut drag gestionarului Marin Enache. Acesta și-a scos halatul și boneta și l-a îmbrăcat negustorește pe Ion Scorbureanu în baza unui „bună-ziua, bine că te-am cunoscut", angajîndu-se să împartă frățește procentele repartizate pentru desfacerea mărfii. Cumpărătorii au rămas uluiți de corectitudinea lui Ionică : nu lipsă la măsurătoare, nu greșeală la număratul banilor... Ce mai : o cinste care ar fi băgat la bănuieli pe mulți gestionari. După ce a terminat merele, a așezat banii în buzunar (nu se știe : la haină, sau la pantaloni — chestiunea este lipsită de importanță) și a plecat cu toate **procentele.** Ce-i drept e drept : halatul și boneta le-a lăsat pe tejghea, erau bunurile obștii și Ion Scorbureanu le acorda respectul cuvenit.

După ce a lichidat încasările, a mers în piața „Ilie Pintilie" unde l-a cunoscut pe șeful de unitate Petre Văleanu. După ce s-au întreținut îndelung pe teme de comerț („Cum e merele ?" „E multe și bune") Ionică s-a lăudat cu talentul său de gestionar și lipsa de pretenții în privința remunerării („Dai și matale un pol !"). Petre Văleanu l-a îmbrăcat și el pe Ion Scorbureanu, i-a dat în primire merele unității și i-a urat succes în ramură, dar pe el să-l scuze : va lipsi cîtva timp, avînd însărcinări de mare importanță din partea familiei. Proaspătul gestionar și-a exprimat profunda înțelegere și i-a dat asigurări verbale.... „ce e pe mîna mea, acolo rămîne, șefu' !" Mare dreptate a avut Ion Scorbureanu : după ce a vîndut ultimul măr din unitate, a băgat banii în buzunar și dus a fost. Bineînțeles, a lăsat pe cîntar halatul și boneta („avut obștesc, nu ne jucăm !").

Succesul înregistrat în cele două piețe i-a întărit convingerea în chemarea ce o avea pentru comerțul cu mere. S-a prezentat în piața „Rahova" unde a făcut cunoștință cu Nicolae Vlăduț, șeful unității AGROCOOP. I-a destăinuit aprecierile deosebite de care s-a bucurat pretutindeni pe unde a trecut, faptul că i-a servit ireproșabil și pe alți tovarăși (aluzie la Marin Enache și Petre Văleanu), fără pretenții... „că eu nu sînt omul pus pe afaceri cum e alții !" Nicolae Vlăduț a scuipat în palme satisfăcut, așa pleașcă nu se întîlnește prea des... „Matale vezi-ți de treburi, odihnește-te că meriți !" — l-a sfătuit Ion Scorbureanu luînd în primire halatul, boneta, merele și ambalajele unității.

Ionică a început propaganda și vînzarea merelor iar „șefu" i-a urmat sfatul : s-a **tras** alături la umbră și s-a odihnit fără griji (că... merita !). Cînd s-a trezit, merele fuseseră vîndute iar Ionică se făcuse nevăzut cu banii, însă halatul și boneta „avut obștesc" erau la locul lor...

Periate cu grijă, fără pic de praf, fără o scamă, așezate frumos — bine pliate să nu li se strice dunga, cu nasturii încheiați impecabil, gulerul excelent răsfrînt către umeri... Totul denota pedanterie, un desăvîrșit bun gust. Indiferent de cazier, indiferent de ce s-a spus, se spune și se va spune în instanță... indiferent de sumele pe care au trebuit să le achite din buzunar pentru prejudiciile cauzate de Ion Scorbureanu, cei trei gestionari au motive bine întemeiate să se bucure din toată inima, pînă la adînci bătrînețe, că au avut în serviciul lor un subordonat îndrăgostit de frumos, grijuliu cu bunurile din dotare, un exemplu desăvîrșit pentru ținuta cu care trebuie să se prezinte un comerciant în fața cumpărătorilor.

ION TIPSIE ■

Curajul suprem este de a-ţi cunoaşte propriile limite

Antonică Dijmărescu. Născut la 4 iulie 1937 în Birseşti, Tirgu-Jiu. Şcoala generală o termină în satul natal, liceul la Tirgu-Jiu, se angajează la oţelăria din Reşiţa ca tehnician. Renunţă apoi şi coboară pe platformă pentru a vedea şi a învăţa cum se face oţelul. În 1966 devine absolvent al Facultăţii de metalurgie din Bucureşti cu media 10. I se oferă postul de asistent. Îl refuză, se întoarce la Reşiţa pentru a se desăvîrşi în arta de a face oţel. La puţină vreme este numit şeful secţiei furnale apoi al secţiei oţelărie. Trăieşte alături de colegii şi prietenii săi marea satisfacţie de a fi realizat cu aceeaşi capacitate de producţie, pentru prima dată în istoria bicentenară a Reşiţei un milion de tone de oţel într-un an. Pentru contribuţia sa în realizarea acestei performanţe, în 1977 este numit director al Întreprinderii din Oţelul-Roşu. Şi-a susţinut toate examenele pentru obţinerea titlului de doctor în ştiinţe metalurgice.

— Cine este Antonică Dijmărescu ?

— Un copil al Gorjului, născut într-o familie de oameni muncitori care, în mod paradoxal, şi-a descoperit vocaţia de oţelar departe fiind de vetrele încinse ale cuptoarelor. Am spus paradoxal şi nu întîmplător deoarece pentru foarte mulţi a face oţel şi încă de foarte bună calitate, era considerat o sfidare a tradiţiilor de plugari şi oameni aşezaţi sub poalele munţilor ori în marginile nesfîrşite ale cîmpiei. Sînt oltean, ba mai mult chiar, îmi place să cred că noi gorjenii ne detaşăm prin cîteva trăsături distincte, avem o viaţă spirituală proprie, port şi obiceiuri populare care, după părerea mea, au conservat mai bine evidenţele obîrşiilor noastre. Amintiţi-vă de simbolistica operei lui Brâncuşi pe care eu o consider că ne exprimă ca nimeni altcineva. Cunoştinţa mea cu opera acestui titan al artei moderne mi-a fost facilitată de profesorul meu de limba română D. Diaconescu ; el mi-a explicat pas cu pas conţinutul profund al tezaurului de la Tirgu-Jiu, de la masa dacică la coloana recunoştinţei fără de sfîrşit înainte de a fi descoperit de străini şi redescoperit de noi. Aceasta era în 1953.

— Este importantă pentru dumneavoastră această disociere ?

— Ştiu eu, poate. Fiecare om se simte profund legat de un spaţiu geografic şi spiritual a cărui pecete este pusă pentru totdeauna asupra felului său de a fi. Eu zic despre noi că ne-a plăcut de cînd ne ştim să căutăm în firea lucrurilor esenţele lor. Repet, amintiţi-vă de Brâncuşi.

— Atunci vă propun să încercaţi abordarea oţelului din perspectivă umană..

— Vă întreb dacă s-ar putea astăzi discuta despre o civilizaţie industrială în afara oţelului ? Se produc în prezent în lume, după ultimele statistici, 788 milioane tone de oţel. Indiferent de părerea altora sau a dumneavoastră, a reporterilor, lumea contemporană este, alături de pîine, de neconceput fără oţel. Şi în această apreciere trebuie să căutăm profundele semnificaţii ce decurg din hotărîrile de partid ca România să producă într-un viitor nu prea îndepărtat cîte o mie de kilograme de oţel pe cap de locuitor. Oţelului îi lipseşte doar atît pentru a fi om : mişcarea biologică. Are o structură cristalină ca orice metal, dar acest lucru nu-l împiedică să aibă toate funcţiile biologice : oţelul respiră, oţelul are temperatură, are sentimente, este capricios şi impulsiv, ascultător şi pasionant în manifestările sale. Oţelul este o parte considerabilă din natura care ne înconjoară văzută în ipostaza inedită a dialogului cu omul. O ştiu din participarea mea nemijlocită la naşterea sa pe platforma oţelăriei reşiţene. Nicicînd o maşină nu va izbuti să facă oţel şi atît timp cît intervine omul, oţelul nu poate fi decît uman.

— Există o solidaritate specifică oţelarilor...

— Cu certitudine clădită pe pasiune. În această meserie selecţia se produce de la sine. Rămîn definitiv doar cei care descoperă oţelul. Nu-l părăsesc niciodată. Să vă dau un exemplu. La cuptorul nr. 3 din Reşiţa s-a întîmplat odată că n-a putut fi desfundat orificiul de turnare. La ora 7 seara am fost chemat de acasă. Împreună cu Gheorghe Voicu, specialist la vetre, prim-topitorul Ion Gîrtoi, maistrul Traian Damşa şi alţi oţelari am lucrat fără întrerupere 9 ore. Problema nu era timpul ci posibilitatea compromiterii şarjei sau distrugerea cuptorului. Într-o astfel de împrejurare, impresionant a fost, alături de disciplină, spiritul de sacrificiu. Al lui Voicu care cu o ţeavă a încercat să străpungă orificiul cuptorului în condiţiile în care temperatura în jurul său era de 60 de grade. Al unui lăcătuş al cărui nume îmi scapă acum, fost brigadier la Salva-Vişeu care, ignorînd orice pericol mergea pe gura oalei ca pe o potecă încercînd să strîngă un şurub în vreme ce în orice clipă oţelul putea ţîşni. Şi nu era novice în meserie, era conştient de pericolul la care se expune. Cu acest prilej mi-am dat seama că este imposibil să remarc meritul cuiva de a o scoate la capăt, în schimb, deşi neplăcută, situaţia m-a ajutat să cunosc şi mai bine oamenii. Intervenţia lor în elaborarea oţelului este determinantă. Aici nu poate fi concepută o decizie bazată pe algoritmi prelucraţi pe calculatoare de proces. Am studiat oţelul în facultate dar vă mărturisesc că dascălul meu a fost maistrul Petru Şfercocea de la furnale. Cu el şi ortacii săi am ajuns să producem 700 mii tone de fontă consumînd sub 600 kg de cocs pe tonă. Cu astfel de oameni şi ortacii lor oţelari am bătut milionul de oţel.

— Care este astăzi condiţia meseriei de oţelar ?

— V-am spus, cei care „promovează" primii ani, izbutind să nu se îndepărteze de cuptor, rămîn. Din păcate, sînt tot mai puţini cei care solicită un astfel de examen. Pentru mine înseamnă că meseria de oţelar este tot mai puţin căutată dar, paradoxal, de oţel avem tot mai multă nevoie. Asistăm la o deplasare a opţiunilor spre meserii mecanice, electrotehnice, electronice. Dacă această tendinţă se va menţine, am putea asista la diminuarea calificării ceea ce înseamnă că în oţel se va încorpora tot mai puţină inteligenţă superior cultivată. Remediul nu trebuie căutat doar în carenţele educaţiei pe care o fac părinţii, şcoala, organizaţiile obşteşti ci şi în definirea riguroasă a statutului profesional nu numai a oţelarului ci a siderurgiştilor în general. Nu opinez pentru privilegii absurde. Este totuşi necesar să simţi cum este sare subsuoară. Eu ca inginer mă schimbam de trei ori pe zi ; de multe ori salopeta unui oţelar crapă după numai cîteva săptămîni din pricina transpiraţiei.

— Ştiindu-vă un înfocat adversar al vorbelor fără acoperire faptică, aş dori să ne vorbiţi despre compatibilitatea dintre muncă, în general, dintre munca siderurgistului şi vorbele de prisos.

— În primul rînd, compatibilitatea este exclusă. Aş lega totuşi întrebarea de înţelegerea eronată a noţiunii de democraţie muncitorească. Atunci cînd torni sau laminezi oţelul, cînd ari pămîntul să faci pîine şi apar probleme cărora nu le găseşti imediat soluţii, în faţa muncitorului, a întregului colectiv, încetezi de a mai fi şef, chiar dacă administrativ îţi menţii funcţia. Venind vorba despre democraţie, există situaţii cînd fermitatea sau lipsa de fermitate a atitudinii, în conţinutul căreia se implică competenţă profesională şi politică, este determinantă în producţia de valori materiale. Democraţia nu înseamnă popularitate ieftină fiindcă ieftin o pierzi. Am avut de nenumărate ori prilejul să sancţionez abateri, dar niciodată nu mi s-a întîmplat să pierd la contestaţie fiindcă întotdeauna sancţiunea a fost precedată de implicarea judecăţii colective. Disciplină înseamnă participare reciprocă, implicare a responsabilităţii partenerilor în actul deciziei, indiferent de funcţia deţinută. În acest cadru rolul celui care social sau politic este oficial investit cu sancţionarea deciziei este de a furniza, la nevoie, argumentul logic privind utilitatea ei. Acesta mi se pare a fi criteriul fundamental al responsabilităţii comune, profund specific orînduirii noastre. Milionul de tone de oţel realizat la Reşiţa ar fi fost imposibil de obţinut fără consultarea prealabilă a întregului colectiv de oţelari. Propunerile lor au fost determinante, şeful oţelăriei nefăcînd altceva decît să discearnă, să le ordoneze şi să le aprobe. Procedînd astfel, imposibilitatea finalizării este exclusă deoarece criteriile sînt o emanaţie a deciziei colective. Un conducător trebuie să ştie să nu refuze nici o propunere chiar dacă din 10, numai 2 se dovedesc utile. Diploma nu ne califică şi pentru funcţia de conducere, ea ne asigură doar un volum de cunoştinţe necesare exercitării ei. Un cadru de conducere competent se poate bizui doar pe oameni competenţi. Dacă apreciază că nu-i are, obligaţia sa este să şi-i formeze fără a se gîndi vreodată că ar putea fi depăşit în privinţa competenţei de către subalternii săi. Nu sînt şi nu voi putea fi convins că există oameni perfecţi. De aceea consider că, la nevoie, important este să avem tăria renunţării la părerile pe care practica le infirmă. Şi cît mai repede posibil.

— De ce a fost adus Antonică Dijmărescu de la Reşiţa la Oţelul-Roşu în funcţia de director şi cum de nu s-a găsit aici un om care, în mod cert, cunoştea mai bine întreprinderea şi oamenii ei ?

— Îmi place cuvîntul „adus". Personal n-am dorit. Îmi place mai mult să stau în faţa cuptorului decît într-un fotoliu protejat cu străşnicie de o secretară. Aş dori, totuşi, să-mi spun părerea despre Oţelul-Roşu. Mi-am făcut aici o bună parte din practica studenţească. Pe atunci întreprinderea era apreciată ca un prestigios centru al siderurgiei româneşti prin rezultatele înregistrate în domeniul creaţiei tehnice, chiar exuberanţa tehnică. Atunci am stat de vorbă cu oameni pe care acum, după 12—13 ani i-am găsit necorespunzători cu decizie în regulă. Eu nu le contest, n-am acest drept şi nici nu aş face-o. Vreau să spun — cred eu — că de-a lungul anilor s-au ivit mutaţii „calitative" în conducere şi că tendinţa de exclusivism în luarea deciziilor tehnice şi organizatorice, a inhibat evoluţia firească a personalităţilor, la un moment dat, aflate în plină ascensiune. Am acum 5 posturi de şefi de secţie şi servicii libere. Unde sînt oamenii care au venit aici în urmă cu ani de zile de pe băncile facultăţilor ?

— Este vorba despre felul cum gestionăm competenţele ?

— Competenţa se formează. Nu este un privilegiu social, nu este de sînge albastru dar se şi inhibă. Se formează cînd principiile democraţiei socialiste sînt aplicate cu fermitate, în toată diversitatea lor, în funcţie de caracterul şi psihologia oamenilor, deci. Cînd spiritul de echipă cedează locul disputei „care pe care" echipa se dezmembrează şi prima care pierde este masa de oameni. Trebuie să fie un şef dar nu un dictator. Nu sînt adeptul importului de cadre însă unei conduceri colective trebuie să-i fie străin spiritul de familiuţă, de castă. Am satisfacţia ca după un an să fi descoperit aici reale valori în persoana inginerilor Gheorghe Dincă, Constantin Cristescu, Gheorghe Tăcutu, Ioan Boran, Petru Moisescu şi alţii. Totuşi „omul potrivit la locul potrivit" continuă să rămînă un deziderat a cărui împlinire, judecînd obiectiv, cred că nu se va realiza niciodată. De multe ori în precizarea „locului" şi a „omului" intervine şi hazardul. De aceea consider că în aprecierea dezideratului de împlinire, determinantă este opinia colectivă. Ea este supremul judecător al deciziilor. De operativitatea cu care sînt aplicate depinde măsura eficienţei sociale. Posibilitatea cea mai adecvată pentru determinarea modului cum sînt gestionate competenţele o constituie valoarea „ieşirilor" din sistemul în care se prelucrează datele problemelor de viaţă. Dacă ele nu confirmă un anume parametru de aşteptare socială, se impune reevaluarea competenţelor.

— Funcţia de director presupune o mare răspundere politică şi socială. Din cîte ştiu, aţi ezitat mult pînă să o acceptaţi. De ce v-a fost teamă, de funcţie sau de răspundere ?

— Nici de una, nici de alta, la început. Mă consider un produs al Reşiţei. Am lăsat satul natal pentru acest oraş, Bucureştiul, alte oferte care mi s-au făcut în alte părţi din ţară. Funcţiei nu-i acord importanţă, dar răspunderea, din prima zi mi-a creat îndoieli pe care şi astăzi le am, poate şi fiindcă aspir spre realizări care mereu mi se par că mă depăşesc. Aţi participat la adunarea generală a reprezentanţilor oamenilor muncii. Mi-am dat încă o dată seama că problemele ridicate de ei, economice, organizatorice şi sociale sînt deosebit de complexe. Mă irită întotdeauna escamotarea confruntării directe, refuzul recunoaşterii deschise a dificultăţilor pe care le întîmpinăm, lipsa curajului de a supune dezbaterii opiniei publice acele greutăţi, evidente pentru toată lumea, dar pe care, printr-o greşită optică, le ocolim mereu de teama nejustificată de a nu greşi, chipurile. Aici la Oţelul-Roşu, la ora actuală se impune un mai substanţial sprijin din partea ministerului nostru fiindcă nu este suficient să aduci un nou director.

— Ce înseamnă a fi curajos astăzi ?

— Curajul este o formă de manifestare a fricii. Nu există şi nici nu poate exista cascador care să aibă curajul sinucigaşului care se aruncă de la etajul o sută sau de pe Turnul Eiffel. Dar curajul obiectiv al comunistului este acela, în primul rînd, de a recunoaşte, atunci cînd evidenţele o impun, că a greşit. Eu cred că cea mai nobilă manifestare a curajului aceasta este. Eu am curaj să spun că este o aventură ce cred — dacă cred, într-adevăr — unii că reducerea masivă a importurilor şi trecerea pe producţia internă se realizează aşa, peste noapte. Vreau să fiu bine înţeles. Avem suficientă competenţă şi inteligenţă tehnică să trecem la realizarea saltului calitativ despre care vorbea tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dar a răstălmăci o opţiune fundamentală a politicii noastre economice raportînd dintr-o dată că de acum noi vom putea face totul este cel puţin păgubitor. Un exemplu doar din întreprinderea Oţelul-Roşu : am redus importul de utilaj tehnologic pentru producţia de bare trase şi acum consumăm de 10 ori mai multe utilaje fabricate în ţară dar care sînt produse cu materii prime aduse din import.

— În coloanele acestei reviste, la această rubrică, un director afirma că el nu are birou.

— Mărturisesc că înţeleg foarte bine sensul metaforic al afirmaţiei sale. Consider totuşi că putem vorbi şi de un anume exces de zel în interpretarea necesităţii ca un cadru de conducere să se afle permanent în mijlocul oamenilor aşa cum a fost ea formulată de către conducerea superioară de partid. Aş fi curios să aflu de la colegul meu, cum îşi organizează munca ? Sincer să fiu aş dori să văd unde aş putea rezolva conţinutul sutelor de scrisori şi corespondenţe oficiale pe care secretara mi le pune în fiecare dimineaţă pe birou. Primele ore ale zilei mi le petrec în producţie. apoi în birou pentru urgenţe. Restul, după orele de program. După părerea mea directorul nu este şi nici nu poate fi specialist în toate problemele dar pulsul activităţii îl simte la nivelul de jos al producţiei. Din păcate, sînt zile cînd nici nu pot da prin secţii deşi am desfiinţat orice şedinţă din timpul programului de 8 ore.

— Nu credeţi că s-ar impune o redefinire a funcţiei sociale a criticii şi autocriticii ?

— Întrebarea se justifică în măsura în care critica şi autocritica au devenit o modalitate comodă a fugii de răspundere. Se întîmplă ca unii să-şi facă obiceiul de a-şi turna din belşug cenuşă pe cap, atît de multă că pînă la urmă izbutesc să se facă uitaţi în scaunele lor. Pe astfel de scaune se cuibăresc cel mai bine demagogii. Lipsa criticii şi autocriticii, pe de altă parte, din practica socială este periculoasă fiindcă dă certitudinea falselor valori, denotă incompetenţă.

— Am văzut multe flori în preajma dumneavoastră.

— Dacă veţi privi mai bine le veţi vedea în uzină şi în afara ei. Florile sînt un însemn al frumosului. Creează ambianţă, te deconectează, or noi, în tot ce facem avem nevoie de luciditate. Cînd vin la lucru, în drum spre secţiile lor, oamenii trebuie să simtă chipul odihnitor al naturii. Florile, pomii, verdeaţa au funcţii ergonomice. Cînd am venit aici, în foarte multe părţi erau numai mormane de moloz. Am plantat sute de pomi. Întregul acest program s-a realizat nu fiindcă — printr-o întîmplare — directorului îi plac florile şi a decis în acest scop. Şi această chestiune, aparent minoră, a fost consecinţa deciziei colective luată în consiliul oamenilor muncii.

ION DANCEA ■

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică **(L. Timbus, I. Purcaru, L. Niţescu – 16 17)** ; reportaj **(Nicolae Cristache – 16 06)** ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport **(G. Arion, N. Ionescu – 16 19, 16 06)** ; scrisori, anchete cetăţeneşti **(Marga Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87)**; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie **(Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21)** ; secretar responsabil de redacţie **(Tudor Octavian – 17 63 16 şi interior 16 11)** ; redactor şef adjunct **(Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86)** ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

flacăra

ANUL XXVII-NR.39(1216)-28 SEPTEMBRIE 1978

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

● ACTUALITATEA ●

● Gospodarii ogoarelor au avut și duminică o zi plină. Astfel, în județul Olt au fost recoltate peste 500 ha cu porumb și 300 ha cu floarea-soarelui, în județul Buzău — într-o serie de unități cu suprafețe mai mari de floarea-soarelui — bilanțul zilei a fost de 1 771 ha recoltate, iar în județul Alba au fost transportate spre bazele de recepție 1 300 tone de zahăr și 700 tone de cartofi. ● Șeful fermei nr. 1 de la I.A.S. Prejmer, inginerul Dumitru Zătică, a declarat — apropo de calitatea producției din această toamnă — că : „Așa cartofi n-am recoltat niciodată. Mulți ca mulți, dar mai ales mari." ● Într-o duminică după-amiază, trei cetățeni au coborît din autoturismele personale (1—SV—6396, 1—SV—6537, și 1—SV—7067) și s-au năpustit asupra nucilor de pe șoseaua Suceava-Ipotești, umplindu-și sacoșele. Recoltau și ei. Desigur, chestie de optică, dar mai intîi de educație ! ● În livezile Zagărului (Mureș) lucrează cu multă insuflețire peste 1 500 de persoane, dintre care 350 de studenți de la I.M.F. Tîrgu Mureș și 300 de elevi de la școlile din Bălăușeri, Senereuș, Lasläu și, firește, Zagăr. ● În vreme ce pe dealurile Pincotei se culeg strugurii de masă din soiul „Italia", la cimpie, tot în județul Arad, mai exact în comuna Grăniceri, gospodarii, deși în plină campanie, și-au găsit timp și pentru infrumusețarea comunei lor, reparîndu-se pînă acum 960 metri pătrați de trotuare. Să fie toamna mai bogată. ● Oamenii muncii de la I.A.S. Segarcea au depășit planul de livrare la producția de lînă, pe anul 1978, cu 1 000 de kilograme. Doljenii din Segarcea și-au propus acum să se ocupe sănătos și de viitoarea producție de vin. ● La începutul celei de-a treia decade a acestei luni, în județul Neamț cartofii au fost recoltați doar de pe 45 la sută din întreaga suprafață, iar din întreaga cantitate recoltată peste 30 000 de tone se aflau în cîmp. Poate pînă la apariția acestui număr al revistei noastre să se mai fi îndreptat ceva, dacă s-a lucrat și noaptea, cum este firesc și dacă au fost mobilizați toți locuitorii satelor, cum ar fi, de asemenea, firesc.

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

Editura Uniunii Scriitorilor, „Cartea Românească", a tipărit între copertele unei cărți monumentale, excelent realizată tipografic, omagiul pe care scriitorii l-au adus președintelui României cu prilejul împlinirii, la 26 ianuarie, în acest an, a 60 de ani de la naștere. În ordine alfabetică, un număr impresionant de condeie, peste o sută cincizeci de poeți, prozatori, dramaturgi, critici și istorici literari din toate generațiile, începînd cu maeștrii recunoscuți ai literelor românești : Al. Philippide, Geo Bogza, Șerban Cioculescu, M. Beniuc, Edgar Papu, Al. Piru, Eugen Barbu, Horia Lovinescu, Létay Lajos, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, continuînd cu cei în plină afirmare : Augustin Buzura, Constanța Buzea, Romulus Guga, Balogh Ioszef, George Bălăiță, Hajdu Győző, Adrian Păunescu, Horia Bădescu, Franz Storch, Adrian Popescu, Daniela Crăsnaru sînt prezenți în paginile cărții.

Fiindcă volumul la care ne referim constituie și va constitui încă peste vremi o mărturie a contemporanilor despre un mare contemporan, care a exercitat asupra lor o fascinație extraordinară și la făurirea destinului cărora a contribuit în mod decisiv, vom încerca să schițăm un portret al uriașei personalități a celui omagiat așa cum rezultă din cele peste patru sute de pagini ale tomului, din versuri, din portrete și evocări, din eseuri și articole publicistice. Trecînd la ceea ce ne-am propus, apare, înainte de orice, chipul **patriotului revoluționar**, al făuritorului în fruntea partidului comuniștilor, al construcției socialiste, omul care a știut să lege organic trecutul glorios de prezentul imediat, asigurînd acea continuitate istorică fără de care este imposibilă afirmarea unui popor. Niciodată în cursul zbuciumatei istorii românești n-au fost valorificate cu atîta consecvență și devotament, în spiritul adevărului obiectiv, epocile, faptele și personalitățile care se constituie în verigi indispensabile ale destinului nostru. Pentru a ne referi la domeniul ce ne este mai familiar vom men-

(Continuare în pagina 17)

POMPILIU MARCEA ■

Omul ideii, omul faptei

Într-o epocă biciuită tot mai intens de imperativul înaintării, autodepășirii, al progresului — cu scopul nobil al sporirii condițiilor materiale și spirituale ale oamenilor — problema teoriei și problema practicii (îndeosebi a raporturilor dintre ele) capătă o importanță covîrșitoare. Mai concret spus : ritmurile mari de dezvoltare solicită deopotrivă **ideea**, concepția — care înseamnă inovație continuă, depășirea rutinei — și, alături de ele, acțiunea pentru materializarea soluțiilor noi sau vechi — practica, **fapta.**

În ceea ce ne privește, clipa de azi a fabricilor și uzinelor condensează în ea germenii unei adevărate revoluții : trecerea la aplicarea noului sistem economico-financiar, sistem dominat de noțiunea de „producție netă", implică **ideea** și **fapta** la dimensiunile unei acuități necunoscute, cred, niciodată înainte, aici, la noi.

„Netă" înseamnă în limbajul omului fabricii — producția reală, concretă ; „care merge", „care funcționează", „care poate intra imediat în producție". „Netă" — adică opusa lui „scoasă din condei", „existentă în hîrțoage", „aflată pe butuci" etc.

(Continuare în pagina 4)

EUGEN FLORESCU ■

CITIȚI ÎN PAGINA 10 :

O senzațională descoperire arheologică

Tezaurul tracic de la Rădeni

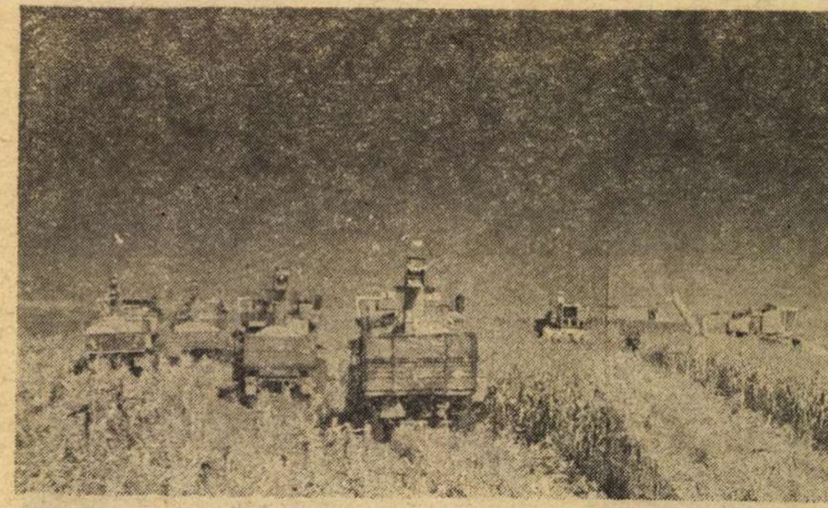

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Rămîne veșnic

(reluare)
Rămîne veșnic ceva de făcut,
totul, întotdeauna, luat de la-nceput.
De încărcat corăbii iluzorii
purtate prin meandrele strîmtorii.

Rămîne veșnic ceva de făcut,
să uiți o întîmplare din trecut,
pe apele furtunii să arcuiești un pod,
să știi să tai – cînd nu dezlegi – un nod.

Rămîne veșnic ceva de făcut,
de doborît un dușman, de ridicat un scut,
de plîns peste morminturi, de așteptat în gări,
de îmblînzit un roib și de sărit în scări.

Rămîne veșnic ceva de făcut :
De izvodit eterne credințe de crezut.
Călcînd nimicnicia – de-a pururi să te știi
robit doar de clipită, stăpîn pe veșnicii !

Rămîne veșnic ceva de făcut.
Să uiți o întîmplare din trecut.
De doborît un dușman, de ridicat un scut.
De izvodit eterne credințe de crezut.

1954 — 1977

TIBERIU UTAN ■

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, întreabă:

Nisipul de Văleni e pîinea turnătoriilor. De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

Acum cîteva zile, sosit anume la redacția noastră, Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, unul dintre acei oameni care în anii 1945—1946 puneau bazele industriei românești de tractoare, ne-a declarat textual : „Poate că nu vă vine să credeți, dar nisipul de Văleni ia drumul fabricilor de sticlă din Mediaș, Buzău și Scăieni, în loc să ajungă în silozurile și-apoi în turnătoriile noastre. Mi se rupe inima de necaz cînd văd că atîtea din piesele turnate în noua noastră turnătorie sînt rebutate tocmai din cauza nisipului necorespunzător în ceea ce privește granulația, forma grăuntelui și compoziția. Dacă am folosi în amestecurile de formare și miezuri numai nisip de Văleni tip 1, am turna piese curate ca argintul, fără nici un fel de rebut. Dar sîntem obligați să folosim nisip de Văleni tip 2, necorespunzător ca granulație și compoziție, sau nisip din alte cariere și mine, necorespunzător ca formă a grăuntelui".

Miercuri, 13 septembrie, însoțit de Ilie Trandafirescu, a cărui voce, în ciuda celor 70 de ani care îi apasă umerii, răzbătea peste zgomotul pătrunzător al noii turnătorii din Brașov, ne-a fost dat să zărim în hala de ajutaj cîteva zeci de piese numite cartere, piese însemnate cu litera R, piese care, în loc să urmeze cursul firesc al procesului tehnologic, erau trimise la retopire. Să mai notăm, tot pentru o cît mai deplină exactitate, că numărul pieselor bune, fără defecte, era în ziua aceea aproximativ egal cu cel al pieselor însemnate cu R. În hale, mormane de miezuri sfărîmate și piese rupte. „Vedeți, spune Ilie Trandafirescu emoționat, cît de important este pentru noi nisipul. El este cu adevărat pîinea turnătorului-formator. Și-acum să vă explic ceea ce trebuia să vă spun încă de la bun început. Nici un alt nisip din țară nu are forma grăuntelui așa cum o are nisipul de Văleni, nisip pe care îl exploatează și îl stăpînește, ca să zic așa, Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine din cadrul Ministerului Industriei Ușoare. De ce este atît de bun un astfel de nisip pentru turnătoriile în care se aplică noile metode de turnare ? Pentru că are un bob mărunt, între 0.1—0,2 milimetri, pentru că e bogat în siliciu și, mai ales, pentru că forma grăuntelui e rotundă. Mai sînt și alte nisipuri, cu aceeași mărime a bobului și cu același conținut de siliciu, dar au un grăunte colțuros, cu muchii. Masa amestecurilor de formare și miezuri, confecționată din nisip rotund, este de o rezistență uniformă tocmai datorită aderenței specifice a bobului rotund la bob rotund, pe cîtă vreme formele și miezurile confecționate din nisip colțuros

(Continuare în pagina 6)

VICTOR NIȚĂ ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

● Cronica 319 și 320

La Vatra Dornei, două spectacole cu săli arhipline. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu s-a exprimat prin Adrian Ivanițchi, Aurel Maior, Victor Socaciu, Ion Zubașcu, Grupul 2 1/2 din Oțelul Roșu, Evandro Rossetti, Mihail Stan și Adrian Păunescu la capacitatea sa normală ca și cînd spectacolele nu ar fi fost aproape spontane, ci minuțios și larg pregătite.

Un public excelent, de vîrste diverse, mai mult oameni maturi, a onorat cele șase ore de poezie și muzică tînără.

În prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a celorlalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului

în seara zilei de 23 septembrie, a avut loc grandiosul spectacol festiv al „Daciadei“

Mai mîndră către anii ce-or să vină Să urce patria de azi — JURĂM!

Prima ediţie a celei mai ample competiţii de masă din istoria ţării, „Daciada“, organizată din iniţiativa secretarului general al partidului, s-a încheiat sîmbătă seara pe stadionul „23 August“ din Capitală, printr-un grandios spectacol festiv, desfăşurat în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşei Elena Ceauşescu, a celorlalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului.

Anul 1978, înscris în cronica construcţiei socialismului în România ca anul trecerii la o nouă calitate în toate sectoarele vieţii social-politice şi economice, marchează totodată ridicarea la rangul de politică de interes naţional a preocupării partidului şi statului nostru pentru creşterea nivelului general al activităţii sportive de masă şi de performanţă, pentru integrarea tot mai deplină a educaţiei fizice şi sportului în ansamblul muncii educative, în procesul de formare a omului nou.

„Daciada“ — nume cu ample şi adînci semnificaţii — a găsit un larg ecou în inimile celor ce trăiesc şi muncesc pe pămîntul românesc, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi. Şase milioane de participanţi — muncitori, ţărani, intelectuali, tineri şi vîrstnici, pionieri şi şcolari din întreaga ţară — întrecîndu-se într-o generoasă şi stimulatoare dispută sportivă, au contribuit la ridicarea pe un plan superior a tradiţiilor valoroase ale sportului românesc, ilustrînd cu forţa exemplului concret generozitatea iniţiativei secretarului general al partidului care a conceput această manifestare fără precedent în perspectiva ţelului nobil de atragere a maselor largi de oameni ai muncii de la oraşe şi sate în practicarea sistematică a exerciţiilor fizice şi sportului, în vederea întăririi sănătăţii, călirii fizice, creşterii capacităţii lor de muncă şi creaţie, făcînd mai activă şi mai eficientă participarea cetăţenilor în amplul proces de edificare socialistă a patriei noastre şi prilejuind cadrul adecvat depistării şi afirmării tinerelor talente pentru ridicarea nivelului general al activităţii sportive de performanţă, pentru gloria sportivă a patriei.

„Mişcarea sportivă şi slujitorii ei, a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **trebuie să-şi facă un titlu de onoare din a contribui, prin succesele pe care le obţin în confruntările internaţionale, la păstrarea şi sporirea înaltului prestigiu de care România socialistă se bucură pe plan mondial, ca rezultat al realizărilor pe care le obţine în dezvoltarea internă, al politicii consecvente de pace şi colaborare pe care o promovează.“**

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu salutînd participanţii la grandioasa sărbătoare a tinereţii

„Strîns uniţi în jurul partidului, se arată în Mesajul transmis de «Ştafeta Daciadei», al dumneavoastră, mult stimate şi iubite tovarăşe secretar general, preşedinte al Republicii Socialiste România, sportivii din patria noastră se angajează să participe activ, cu tot elanul şi entuziasmul lor tineresc, la lupta şi eforturile întregului popor, pentru înfăptuirea istoricelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea şi Conferinţa Naţională ale partidului, pentru transformarea şi în domeniul sportului a cantităţii într-o nouă calitate superioară.

Facem legămînt solemn în faţa partidului, a dumneavoastră, mult stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, cel mai iubit şi preţuit fiu al naţiunii române, patriot înflăcărat, personalitate proeminentă a lumii contemporane, să slujim cu credinţă şi devotament patria şi poporul, să facem totul, fiecare la locul nostru de muncă, pentru ca România socialistă să se dezvolte şi să înflorească continuu, să urce pe trepte tot mai înalte ale progresului şi civilizaţiei.“

Desfăşurat sub semnul recunoştinţei şi dragostei faţă de partid, faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, spectacolul final al „Daciadei“, la care, prin intermediul televiziunii, a participat afectiv întreaga ţară, a comunicat în chipul cel mai grăitor gîndul plin de dragoste şi de recunoştinţă al tineretului sportiv faţă de secretarul general al partidului, pentru sprijinul direct, neprecupeţit primit în pregătirea pentru sport, pentru muncă şi viaţă, pentru condiţiile minunate create mişcării sportive din ţara noastră şi totodată hotărîrea fermă de a întrona în toate ramurile de sport şi în organizaţiile sportive o atmosferă de muncă temeinică, îndîrjită, conştiincioasă, de seriozitate, de mobilizare cu înaltă responsabilitate şi exigenţă comunistă pentru îndeplinirea riguroasă a programelor de pregătire, pentru ridicarea măiestriei sportive în concordanţă cu cerinţele internaţionale, în scopul obţinerii de performanţe la nivel mondial. Vom face totul, se arată în Mesaj, pentru ca fiecare sportiv al patriei noastre să întruchipeze trăsăturile morale şi politice înalte ale tinerei generaţii, în confruntările sportive interne şi internaţionale, să obţină rezultate cît mai bune, să reprezinte cu cinste şi demnitate culorile patriei şi să contribuie cu toată forţa la creşterea prestigiului României în lume.

Ne sînt cunoscute, la apariţia acestor însemnări, atmosfera vibrantă, desfăşurarea de o ţinută sportivă excepţională a spectacolului de pe stadionul „23 August“, seară de neuitat a tineretului sportiv din întreaga ţară. Trăieşte încă în noi momentul cînd din mii de piepturi, în atmosfera solemnă a stadionului, au răsunat cuvintele de foc ale Legămîntului :

Calde manifestări ale stimei şi dragostei participanţilor la finala „Daciadei“ faţă de partid, faţă de secretarul său general

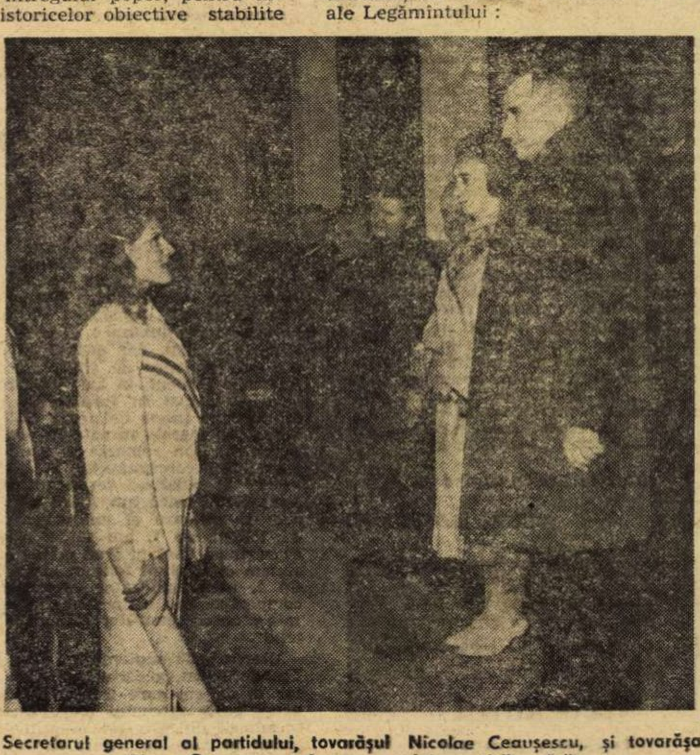

Secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi tovarăşa Elena Ceauşescu primesc mesajul sportivilor ţării

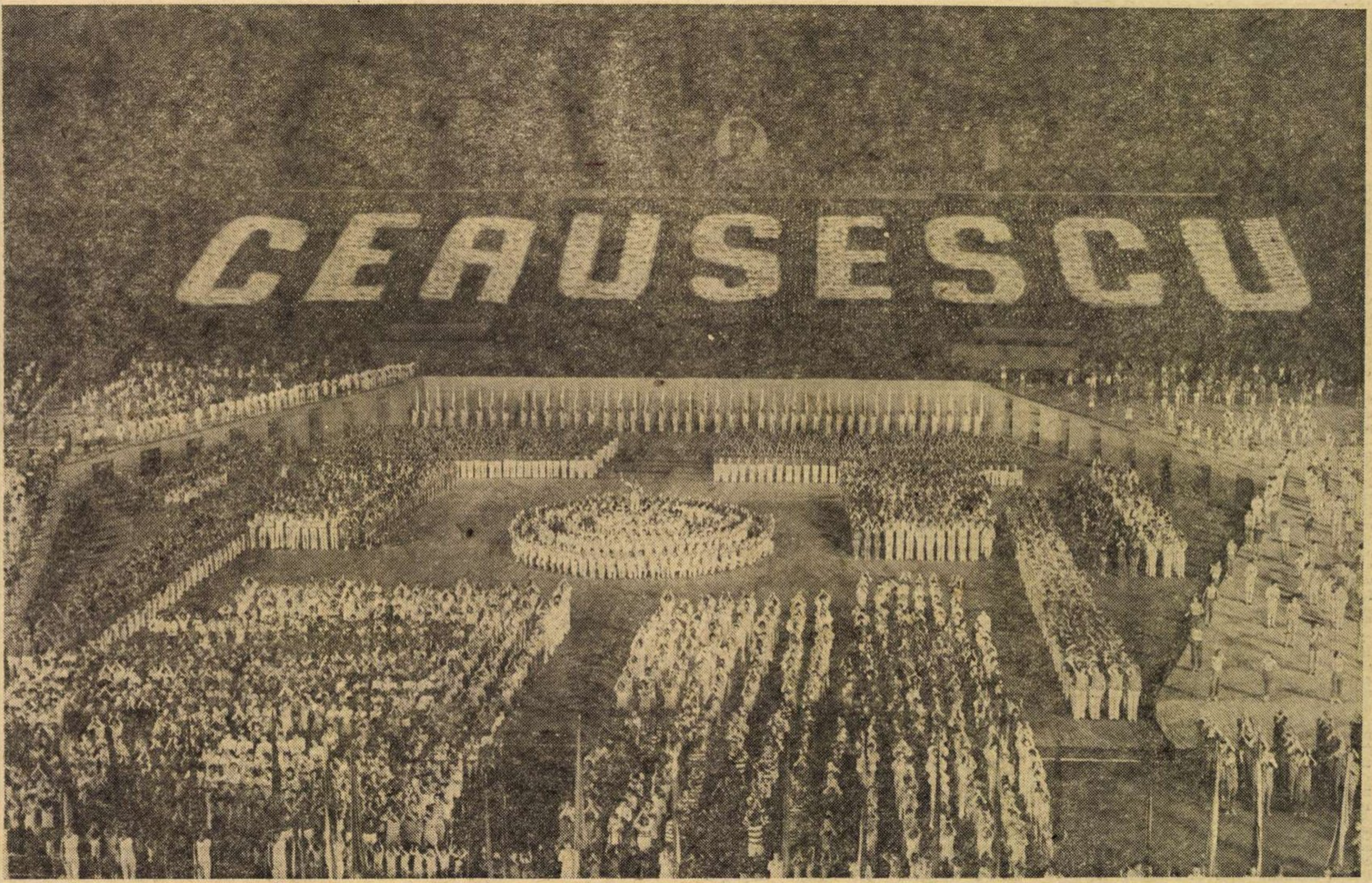

Tovarășului Ceaușescu, cu credință
Neîncetat îndemnul i-l urmăm ;
Să urce tricoloru-n biruință
Prin „Daciada“, peste veac — JURĂM!

Cum de neuitat va rămîne atmosfera de mare entuziasm, cînd sportivii, întregul stadion, au interpretat, în primă audiție, cîntecul „Spre noi victorii“ — versuri închinate patriei, partidului, secretarului general :

Trăiască Ceaușescu, Partidul să trăiască
Trăiască România și toți ai țării fii
Români, maghiari, germani, de orice grai am fi
Un singur imn ne-adună
Trăiască România.

Încheierea primei ediții a „Daciadei“, la care au participat milioane de tineri de-a lungul a doi ani de zile într-o amplă și bogată activitate sportivă, călindu-și trupul și voința, formîndu-se ca oameni înaintați în marea întrecere declanșată de această acțiune cu caracter național, pregătindu-se pentru muncă și viață, pentru măreața operă de edificare a socialismului din România, de înflorire a patriei și apărare a libertății și independenței ei, a contribuit la realizarea în condiții superioare a sarcinilor mișcării sportive, la menținerea sănătății, dezvoltarea fizică și înflorirea multilaterală a întregii națiuni socialiste. Continuînd pe o treaptă mai înaltă tradițiile valoroase ale sportului românesc, „Daciada“ și-a confirmat din plin vocația și virtuțile mobilizatoare, contribuind la dezvoltarea multilaterală a educației fizice și sportului de masă, la ridicarea nivelului general al sportului de performanță, la creșterea prestigiului sportului românesc pe plan internațional. Numai în acest an, sportivii din România au obținut 8 medalii de aur, 8 de argint și 13 de bronz la campionatele mondiale ; 12 de aur, 15 de argint și 11 de bronz la campionatele europene, precum și alte locuri fruntașe la competiții internaționale, realizări care completează marile succese ale poporului român dobîndite în toate domeniile de activitate.

„Fie ca «Daciada» — se arată în Mesajul de felicitare al tovarășului Nicolae Ceaușescu — **să devină tot mai mult cadrul de manifestare a energiei, elanului și optimismului revoluționar al tineretului patriei, al cetățenilor țării, ca ea să contribuie tot mai mult la afirmarea capacității creatoare a poporului nostru, la educarea conștiinței socialiste a maselor, la plămădirea omului nou, hotărît să se consacre în întregime nobilei cauze a socialismului și comunismului, prosperității și fericirii națiunii noastre socialiste.“**

ION CRISTIAN

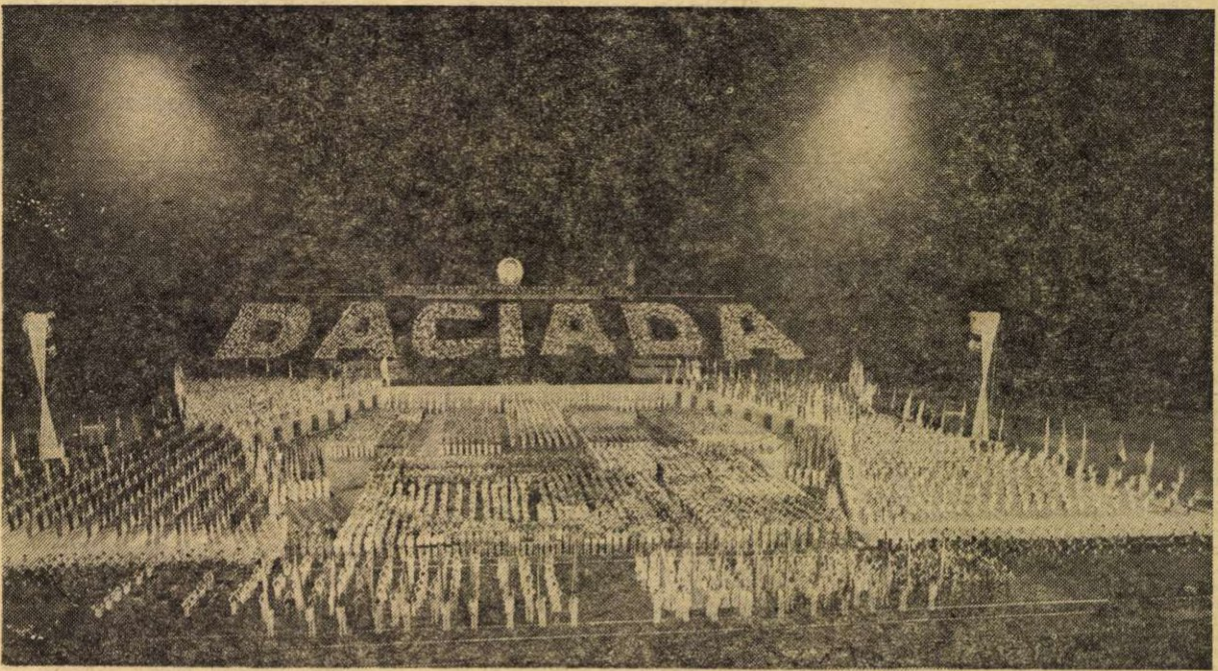

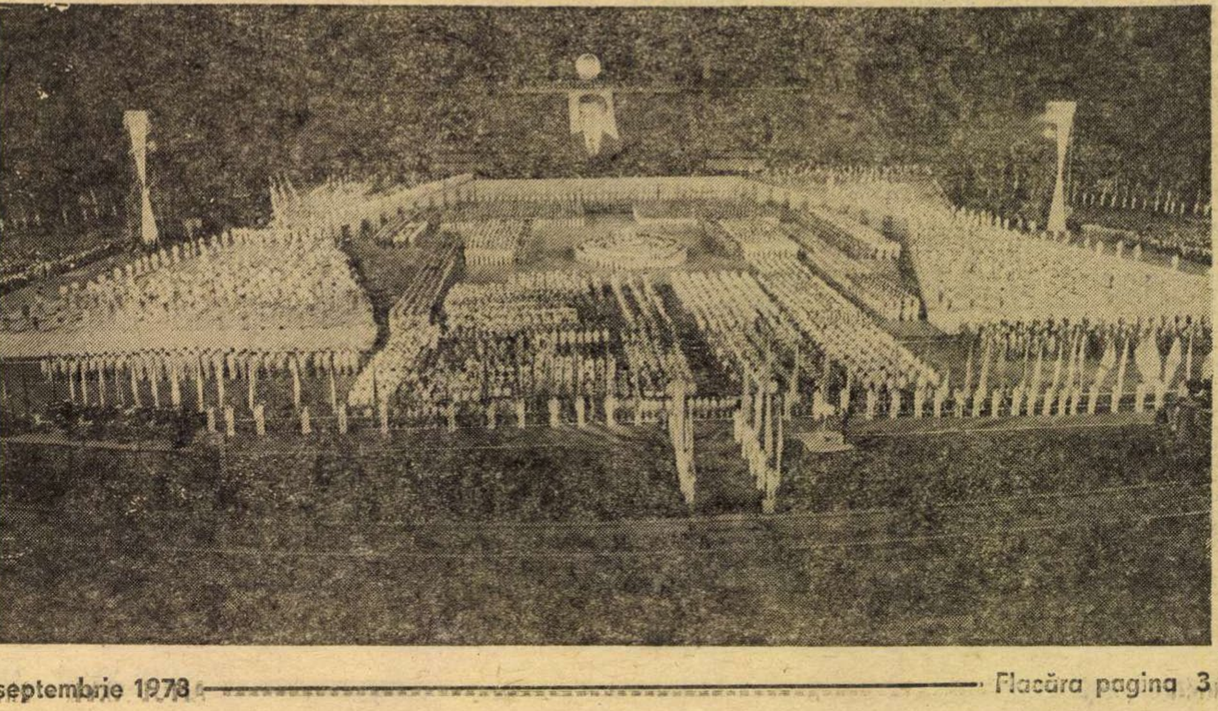

La Săpînța se muncește și se trăiește bine. Și asta în chip evident

Multe meserii au săpînțenii : forestieri, mineri, muncitori în intreprinderile Sighetului, ori alții plecați cu rosturi diurne prin țară. Cei care au învățat la școlile superioare s-au întors acasă. O constatare pare semnificativă : aproape toate cadrele didactice care invață pruncii comunei se trag din acest loc.

Aici se fac cergile de Săpînța, în culori vii, multe străine tradiției maramureșene, dar cine mai poate invinui astăzi adaosul de suflet, de sensibilitate pe care cei care le zămislesc l-au dobîndit de vreme mai recentă, dacă bunul gust primează. Aici conservatorismul poate dăuna.

Să ne apropiem de făuritorii de frumusețe și să începem de la casa Mariei Pop, de la numărul 451, șefă de secție la Săpînța, secție aparținătoare Cooperativei „Mara" din Sighetul Marmației. Secția cuprinde în jur de o sută de femei, care la domiciliu, adică în casele lor, și-au instalat războaie de țesut, și lucrează din zi și pînă-n noapte, ori și noaptea la lumina becului electric dacă se poate. Vara lucrează în șură, iarna în casă Maria Pop, șefă de secție din 1970, poartă grija fiecărui sortiment, deoarece trebuie să spun, săpînțencele nu fac numai cergi, ci și covoare, trăistuțe, costume de bărbați și femei intr-un stil curat maramureșean.

Maria Pop este șefă de secție, deoarece trebuie să fie cineva acolo în comună care să conducă munca, dar ea însăși, în șură lucrează la un război de țesut. O femeie energică, plină de viață, cu vorba curată știind rostul lucrului de acasă. Îmi vine și mie rîndul să întreb : „La ora aceasta, de dimineață, oare femeile cu care lucrați sînt acasă ?" Maria Pop se uită la mine, privire convingătoare, apăsată, și-mi răspunde tot cu o intrebare : „Dar unde să fie ?"

Am ieșit pe ulița ce duce spre apa minerală și socoteam drumul lung, dar am intrat în vecini.

Acasă la o țesătoare. Stan Ioana lucra cu alesătură în șah. Albastru și alb. Apoi, acolo în șură, agățate pe cuie, covoare, cergi, trăistuțe îți invită ochiul la privire îndelungată. O curte frumoasă, curată, mult spirit gospodăresc fac cadrul discuției cu Ioana Stan.

— Lucrați mult într-o zi ?

— Toată ziua. De cind cîntă cocoșul pînă se vede la mînă, lucrez.

— Ciștigați bine ?

— D-apoi bine. Cam două mii de lei pe lună. Pentru banii ăștia lucrăm după cum v-am spus. Îi bine că fac tot acasă. Mai pot hrăni o găină, un porc, o vacă și nu-mi pierd timpul pe drumuri. Cine s-a gindit la asta nu s-a gindit rău.

Din curtea Ioanei Stan ieșim în uliță. O mașină „Dacia 1300" de culoare albastră (vedeți, albastru !) trece pe lîngă noi. O femeie în costum curat maramureșean la volan. Nu o mai descriu.

Maria Pop mă îndeamnă să vorbesc cu ea. Intrăm pe poartă în urma mașinii. Este una din femeile care lucrează în secție, de fapt două, fiindcă cealaltă o aștepta acasă. Pe cea cu mașina o chema Maria Mănăilă. Un cocoș cu numai știu cîte găini ne taie calea. Dăm „bună ziua" și intrăm în vorbă. Aflăm că Maria Mănăilă conduce, este șoferița casei. Sînt două femei harnice. Pentru convingere ne invită în casă să vedem ce-au agonisit în ultimii ani. Ce să mai vorbim ? De toate. Tot ce trebuie unei case. Tot ce trebuie să aibă o familie chiar din Maramureș fie ea, din Săpînța.

Am fost invitat în casele altor țesătoare ale căror nume se găsesc de tot călătorul care trece prin Săpînța.

O întrebare mi-am permis să o punem Mariei Mănăilă :

— Tot ce faceți pleacă din Săpînța ?

— Nu chiar tot. Dacă veți intra intr-o casă de la capătul satului ori intr-o casă de la celălalt capăt totul stă mărturie. Ne place să avem un sat, dacă tot ni s-a dus vestea, cu tot ce are vechi și frumos în el. La noi fiecare femeie știe să coasă, să facă cergi ori covoare dar multe din ele cumpără și de la noi. S-a dus vestea în sat. Dar lucrăm și pentru binele comunei. De ce ? Ne facem planul. Nu poți fi străin de satul tău cînd poți să dai din al tău cît de cît.

Ne-am întors din nou acasă la Maria Pop, șefa secției de la Săpînța. Mă însoțea Terezia Fox care răspunde, din partea Cooperativei „Mara", de Săpînța. Aici, în șura în care se deapănă, se țese, am discutat despre ce se mai poate face în comună în legătură cu această secție în care țesătoarele doresc din suflet să facă totul pentru creșterea prestigiului Săpînței. Terezia Fox a dorit să precizeze :

— Săpînța este o secție fruntașă, vreau să spun că nu avem nici un necaz cu ea. Dar unde se lucrează este imposibil să fie totul ca în oglindă. Dacă noi avem anual în jur de 40—45 de baze de desfacere în țară, avem și greutăți cu planul de repartiție. Cu refuzurile nu ne intîlnim. Dar materia primă ne cam lipsește. O avem de la minister centralizată, dar la noi nu prea are cale să pătrundă. Și să nu uităm Săpînța ! Ori că sintem prea departe, ori că ajunge prea tîrziu dar nu putem răspunde cu livrările la timpul la care ne-am angajat.

Înainte de a pleca din Săpînța spre Sighetul Marmației am trecut și prin casa Mariei Pop. Mi s-a spus că nu numai ea are o asemenea comoară în casă, ci multe femei din Săpînța. Chiar foarte multe.

Aici am aflat portul femeilor. Zadiile țesute în roșu și negru, roșul bordo și apoi nelipsitul albastru. Țesătura de lînă imaculată dacă o vezi în sat seamănă cu o turmă de oi din plaiul Maramureșului. Cămășile lungi, semn al curățeniei sufletești, albe ca spuma laptelui. cămașa de sărbători, împăturită pe laiță. Pe pereți, covoare cu semne geometrice, pe pat, cergi mițoase. După blide și icoane, ștergури cusute cu răbdarea serilor de iarnă. Și cîte și mai cîte. O avere de suflet intîlnești în această casă.

La Sighetul Marmației, vicepreședinta Cooperativei „Mara", Dorina Rădulescu. a avut de completat : „Noi avem trei secții : confecții, tricotaje și artizanat la Săpînța unde ați fost în documentare. Dacă ați fost acolo ați văzut că nu stăm rău. Eu aș vrea să vă spun un necaz. Nu vreau să vă spun tot procesul pînă ajungem la țesătură. Dar avem o operație inevitabilă : dărăcitul. Ei, aici e necazul. Din luna mai și pînă în septembrie (rețineți !) daracul la Sighetul Marmației nu funcționează. Este închis pur și simplu. Se zice că este un decret, la nivel de țară, ca în această perioadă să nu se dărăcească lînă ! ! Am făcut intervenții la D.C.A. București. Am primit un singur răspuns fără a se motiva. NU SE APROBĂ. Dați-vă seama că avem mari dificultăți.

Șeful de secție de la dărăcit, Gheorghe Coman, ne spune că el ar lucra. ar face treabă, dar o hîrtie de la București îl oprește. „Nu cunosc rațiunea acestei hîrtii cînd noi avem de lucru mai ales cu secția de la Săpînța. Trebuie să se facă ceva să putem lucra și noi ca oamenii. Altfel rămînem așa și ne batem cu necazul ăsta."

Rugăm dacă e posibil (și credem că se poate cînd daracul de la Sighetul Marmației stă degeaba aproape trei luni cu șef cu tot). Să se facă ceva. Să dea un aviz D.C.A. București. Ca să putem lucra.

Nu bănuiam acest final de reportaj. Datoria celui care a constatat neregula este să sesizeze „forul cu decretul dărăcitului" (mai avem și așa ceva !), să revizuiască, nu ca în Caragiale, starea de fapt. Deoarece aici, la Săpînța, unde am scris, se muncește, pur și simplu, de drag, fără grija hîrtiilor și a adreselor pro și contra.

GHEORGHE PARJA

În producția netă se află, deopotrivă, meșteșug și omenie

Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen. Toponimul din denumire sugerează, derutant, o distanță pînă la centrul de județ pe care hărțile reale, de bună vreme, n-o mai pot inregistra. Plecat din Ploiești și ajuns la amintita întreprindere, n-ai ieșit încă din Ploiești. Aici, în coasta capitalei de altădată a petrolului românesc, în 1951, atelierele de reparații ale Rafinăriei Teleajen căpătau autonomia unei uzine mecanice. De atunci unitatea s-a dezvoltat mereu.

Beneficiile realizate în 1977 au întrecut nivelul planificat cu peste 6 milioane lei. Anul acesta eficiența muncii a continuat să crească : în primele 8 luni, numai depășirea planului de beneficii este de peste 16 milioane lei. Producția netă a fost realizată în această perioadă în proporție de 116,4 la sută. „Colectivul nostru s-a angajat să reducă în 1978 consumul de metal cu 300 de tone, ne spunea inginerul șef Emil Petrescu. Am realizat deja o economie de 650 de tone, iar pînă la sfîrșitul anului o vom spori cu alte 200 de tone. Printre mulți alții, o contribuție însemnată au la aceasta muncitorii Ion Tocan, Gheorghe Mirică, Ion Anton, ca și maiștrii Nicolae Costache, Ion Stan și Gheorghe Oprică din secția condusă — este, de fapt, corect să spun condusă foarte bine — de inginerul Constantin Radu." Inteligența tehnică a personalului muncitor de aici a produs, numai în anul trecut, vreo două milioane și jumătate de lei. În acest an eficiența economică a unei singure inovații se ridică la un milion. Este vorba de simplificarea schemei cinematice — eliminarea ambreiajului — la instalația de frezat dopuri de ciment, cu acționare hidrostatică. Autorul inovației : ing. Lucian Pop. Lucrează aici de 29 de ani. Este părintele multor idei tehnice valoroase aplicate cu succes. În războiul lui pașnic de o viață întreagă cu dificultățile muncii din lumea petrolului a obținut multe victorii. Cu peste zece ani în urmă, breveta, de pildă, o invenție — devenită de atunci armă și unealtă de preț în această meserie și în această luptă — sub denumirea de TUN CU APĂ ȘI SPUMĂ PENTRU STINS INCENDII.

Întreprinderea ploieșteană patronează un grup școlar, care pregătește muncitori calificați și maiștri. Ploieșteană, evident, și ea, școala își adaugă la nume același toponim, Teleajen, la care geografia afectivă a localnicilor nu poate renunța. Inginerii și maiștrii intreprinderii sînt — la școală — profesori și maiștri-instructori. Muncitorii tineri sînt dați în grija celor mai buni vîrstnici din formațiile de lucru în care intră. Așa și-au cîștigat un frumos renume de adevărați dascăli ai meseriei maiștrii Dumitru Tomescu, Ion Oprea, Dumitru Stanciu, Tudor Apostol, dar și lăcătușul Octavian Hagiu sau strungarii Traian Dobre, Petre Istrate și Vasile Șerban. „Cei care s-au format sub mina lor ca meseriași lucrează excelent, ne spune Florea Marin, președintele C.O.M. Și, nu întîmplător, de sub mina de aur a „bătrînilor" meseriei ies nu numai piese ireproșabile dar și oameni de mare omenie. Pentru că și omenia se invață. Ca o meserie. Iar în formarea noilor generații de muncitori, **producția netă** cuprinde deopotrivă și meșteșug și omenie." Cuvintele secretarului comitetului de partid au deplină acoperire în moneda forte a faptelor de muncă ale oamenilor din intreprindere. „Lucrasem în schimbul I, povestește maistrul electrician Ion Mihai. Era prin mai, astă primăvară. Pe la zece seara mi-a telefonat tovarășul inginer Cornel Retezatu. Era necaz mare la cuptorul cu arc numărul doi. Mi-a spus că e perforată vatra spre gura de încărcare. Mă întreba ce să facă. Sigur, știa și el ce e de făcut, dar voia să afle ce zic și eu. Locuiesc în Valea Călugărească, dar am mașină. Am venit imediat aici. M-a întrebat în cît timp putem repara. Era vineri. I-am spus că dacă pistoanele de basculare sînt bune, terminăm marți după-amiază. Am început treaba imediat cu electricienii și mecanicii din schimb. Apoi, după demontare, au avut de lucru sudorii la scoaterea oțelului solidificat... În zilele acelea nimeni nu s-a mai gîndit la altceva. Luni, cuptorul era gata de zidit la loc, iar marți după-amiază funcționa. Am niște oameni pe care mă pot bizui.

Oamenii muncii din întreprindere s-au obișnuit ca, o dată pe an, să găzduiască o sesiune de comunicări științifice la care participă și specialiști din unități similare, din institute de învățămînt superior. Cît privește **noile tradiții**, există obiceiul ca — pe baza unor criterii cunoscute de toți — adunările oamenilor muncii să acorde celor mai merituoși muncitori, ingineri și tehnicieni titlul de **fiu de onoare al întreprinderii. Familia** acestora cuprinde în prezent peste 60 de membri. Ea va crește mereu așa cum vor crește și beneficiile și cota producției nete.

ION GROZEȘTEANU

ION GRIGORE : Copaci bătrîni (Detaliu)

Omul ideii, omul faptei

(Urmare din pagina 1)

Și mai exact spus „producție care **se poate vinde.** Și care se **vinde.**

„Acum, imi spunea Ion Dragu, secretarul comitetului de partid, președintele Consiliului oamenilor muncii de la I.M.U.A.B., ori soluționăm lucrurile, ori ne vedem de alte treburi".

Problema soluționării, evident, nu este așa de ușoară. Întreprinderi bune — **în general** și subliniez asta — sînt puse în dificultate de carențe parțiale, aparținînd colaboratorilor, aprovizionării sau organizării interne. Este lăudabil că ai realizat numărul de autobuze planificat, dar dacă iți lipsește o mică pompă care ține pe loc uriașa mașinărie... nu iei banii. Clar și categoric... Excepțional mi s-a părut însă faptul că, mai peste tot, s-a intrat deja intr-o stare de alertă, la nivelul conducerilor, cu deosebire. Mi s-a părut un fapt cu totul pozitiv să observ, în aceste zile, că foarte mulți directori, ingineri, secretari de partid etc. și-au pierdut păgubitoarea „bunăvoință" sau „politețe" față de cei ce-i făceau să-și risipească vremea cu diverse lucruri așa-zis importante, că auzi tot mai des spunîndu-ți-se „este în fabrică, tovarășe, nu-l căutați", „este imposibil să vi-l dau la telefon, lucrează cu șefii de secții". Etc. La „Autobuzul", la C.I.L. Pipera, la „Sintofarm", la „Întreprinderea de mașini grele", la „F.E.A." — am găsit cadre de conducere, tehnice sau de partid „în stare de explozie", care nu pot să-ți acorde „nici o secundă". Fiindcă au „producția".

Iată un lucru minunat ! Mulți dintre acești tovarăși văzuseră mari întreprinderi în străinătate și știau că așa se procedează peste tot unde lucrurile merg cel mai bine în lume. Totul subordonat producției ! Totul subordonat produsului concret, cu calitatea cerută și la termenul cerut ! Lucrînd așa, peste tot în lume cadrele de conducere sînt „în stare de explozie". Peste tot **„nu e timp"** pentru mărunțișuri, pentru fleacuri. E bine deci că ajungem tot mai mult aici. Prea mult făceam, în unele locuri, pe nababii cu timpul de lucru al specialiștilor, care uneori se învirteau de colo-colo prin birouri fără să aducă o contribuție efectivă la producția zilnică cu oameni bine calificați sau cu mașini scumpe care stăteau ore intregi intr-o săptămînă ; pentru ca, la sfîrșitul lunii, sau al anului, să punem repede pe noi cămașa de spumă a „producției globale", să ne ducem la bancă, să luăm banii, și să ne vedem liniștiți „de-ale noastre", fără să ne întrebăm foarte serios dacă ceea ce era trecut în plan a și apărut pe piață, dacă a ajuns la oameni sau la intreprinderile beneficiare.

Iată de ce această „stare de explozie" în care i-am găsit pe conducătorii întreprinderilor mi s-a părut foarte bună. Cu un amendament : și ceilalți, care-i mai sîcîie cu probleme colaterale, să înțeleagă și ei că pe primul plan stă **producția.** Spun aceasta fiindcă tot în aceste zile am găsit și cadre de conducere ocupate să transporte... scînduri (?) pentru un concurs... auto-moto (!). Și de aceste concursuri trebuie să se ocupe desigur cineva, dar nu directorii, nu secretarii de partid, și cu deosebire nu intr-un asemenea moment de așezare pe baze noi a muncii în fabricile lor. Avem mii de alți oameni buni, să-i punem la treabă. Nici măcar cu o delegare a competențelor — cum se spune în termeni științifici — nu avem de-a face în asemenea cazuri. Să-i punem pe cei investiți cu sarcinile acestea să-și facă datoria și să-i lăsăm pe specialiștii de bază să se ocupe de ceea ce este fundamental.

Noul sistem va trebui, de asemenea, să-l scoată și mai mult în prim plan pe omul **ideii** care devine, în același timp, **omul faptei.** Omul care găsește soluții la întrebarea „cum ?", și care le aplică practic. **Cum reducem** rebuturile ? (turnătoria de oțel „I.M.G.B."). **Cum ne încadrăm** în planul de folosire eficientă a forței de muncă ? (secția prelucrări, „Autobuzul"). **Cum facem** ca noile instalații să producă la capacitatea proiectată ? („Sintofarm"). **Cum ne îndeplinim angajamentele în cooperare ?** (vezi „Tractorul" — Brașov, din cauza căruia riscă alții în București să nu-și poată plăti oamenii). **Cum economisim lemnul ?** (C.I.L. Pipera). **Cum răspundem solicitărilor** tot mai mari ale economiei ? („F.E.A."). Întrebări sub semnul imperativului. Fiindcă, atenție : nu este vreme de pierdut, orice tărăgănare sau indolență se va răsfrînge direct asupra cîștigului oamenilor. Și nu ne putem juca.

Lăudabilă deci starea de temperatură ridicată în care s-a intrat. Lăudabil mai ales faptul că în aplicarea noului sistem economico-financiar, în lupta pentru producția netă, organizațiile de partid s-au angajat cu toată responsabilitatea, că tonul muncii la sediile comitetelor de partid pe întreprinderi îl dau, acum — inclusiv în ceea ce privește munca politică și educativă — mult mai mult decît înainte, **operativele** zilnice consacrate **producției.**

Comunistul trebuie să fie, intr-adevăr, primul om al ideii, primul om al faptei.

Primul om al responsabilității sociale.

Investițiile — o datorie urgentă față de dezvoltarea patriei

Vrednicia este o loterie cu toate numerele cîștigătoare

La 30 septembrie, prin respectarea riguroasă a termenelor contractuale, Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi intră parțial în funcțiune ! Prețul victoriei este aici, ca de altminteri pretutindeni, unul singur : munca exemplară. Este vorba de o excelentă organizare de șantier, de respectarea judicioasă a clauzelor contractuale, de o fericită și fructuoasă colaborare între constructor și beneficiar.

Noua întreprindere urmează să producă pentru început malaxoare, prese și mașini de confecționat pneuri, iar mai apoi, aproape toate utilajele ce vor intra în dotarea întreprinderilor pentru prelucrarea cauciucului. Mașinile și utilajele de concepție românească le vor înlocui treptat pe cele din import, condiție esențială pentru dezvoltarea rapidă și fără efort valutar a acestei viguroase subramuri a industriei chimice, producția de pneuri, atît de necesară într-o lume în care, multă vreme de acum înainte, vom fi nevoiți să ne ridicăm pălăria în fața atotcuceritorului zeu-automobil.

Pe șantierul de la I.U.P.C. (cum îl numesc pe scurt cei de aici, cunoscută fiind slăbiciunea tehnicienilor pentru abreviațiuni), meritul pentru respectarea strictă a termenelor contractuale revine nu numai constructorului — T.C.I. Ploiești — ci, deopotrivă, și beneficiarului. Realizarea pînă la 30 august a unui considerabil volum de investiții aparține în principal lotului de constructori condus de inginerul Paul Iliescu, dar în bună măsură și beneficiarilor care, prezenți pe șantier, au contribuit efectiv la înălțarea și „mobilarea" edificiului. Despre toate acestea cei de aci ne-au vorbit cu o mîndrie simplă și firească (deloc nepotrivită omului harnic și stăpîn pe situație), exemplele prezentate reactualizînd și în cazul acesta un adevăr elementar al vieții : vrednicia este o loterie cu toate numerele cîștigătoare.

Nu vom intra în amănunte. Ce înseamnă și cum se dobîndește o bună organizare de șantier știe orice constructor. Cunoscute îi sînt deopotrivă și greutățile de ordin obiectiv și subiectiv care frînează uneori onorarea sarcinilor curente și de perspectivă. Colaborarea dintre constructor și beneficiar, comuniunea lor spirituală și de interese particularizează însă pretutindeni activitatea generală și exemplele pozitive merită să fie amintite.

La începutul lunii martie lotul de constructori ai șantierului a întocmit un nou grafic de execuție al lucrărilor. În paralel, beneficiarul a început să-și asigure forța de muncă proprie. Acesta a angajat muncitori și ingineri calificați și a procedat, de asemenea, la organizarea pe lîngă liceul din Băicoi a unor cursuri de calificare. O treabă deloc ușoară, deoarece, lucru știut, în țară cererea de brațe de muncă este mare. Iar județul nu face excepție de la acest necaz al prosperității. Pentru cei de la I.U.P.C. un ajutor prețios a venit din partea Consiliului popular orășenesc care a repartizat întreprinderii 40 de apartamente în care s-au mutat pe rînd familiile de muncitori și tehnicieni (aproximativ 100 persoane) sosiți din colțuri mai îndepărtate ale județului sau din alte zone ale țării. A fost obținut de asemenea și un cămin pentru nefamiliști, mulțumită sprijinului colegial oferit de o unitate vecină, Fabrica de ștanțe și matrițe din Băicoi. Or, evident, cînd asiguri omului casă și masă, recrutarea personalului necesar este sensibil mai ușoară.

Dar, spre mijlocul verii, lipsa brațelor de muncă a redevenit o problemă în special pe șantier. În aceste condiții, beneficiarul a trecut cu aproape întregul său efectiv de oameni pe șantier, participînd nemijlocit la lucrările de construcții și montaj. A fost astfel asigurat necesarul de muncitori și tehnicieni calificați în domeniul construcțiilor metalice, pentru sudură, la lucrările de lăcătușerie și instalații electrice. Viitorii proprietari ai întreprinderii au procedat, între altele, la reamplasarea utilajelor, la verificarea instalațiilor, astfel că multe din acestea au intrat în probe tehnologice înainte de termenul planificat. Au fost „împrumutate" în acest scop stația de transformare, centrala termică și stația de compresoare a șantierului, fiindcă cele ale întreprinderii urmează să fie date în exploatare abia în aceste zile. Deci, colaborare din ambele părți.

A luat naștere astfel un singur și mare colectiv de muncă, ceea ce, evident, a potențat apreciabil desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj, a dus la recuperarea grabnică a restanțelor, asigurînd terminarea obiectivului la termenul planificat. Din păcate, bucuria celor de la I.U.P.C. a început să fie umbrită în ultima vreme din pricina unor furnizori de utilaje care întîrzie onorarea contractelor sau refuză pur și simplu să încheie contracte cu tînăra întreprindere. Durerile cele mai mari vin din partea întreprinderii de strunguri din Roman și a întreprinderii „Înfrățirea" din Oradea. Interlocutorii noștri, inginerii Gheorghe Marinescu, Doina Iliescu și maistrul Toma Chiotoriu, ne-au semnalat aceste grave abateri ce pot amenința și compromite buna desfășurare a lucrărilor de investiții, rugîndu-ne să le inserăm în cadrul relatării noastre.

Ceea ce nu a împiedicat însă continuarea ritmului alert al muncii. Paralel cu ridicarea și dotarea edificiilor principale ale noului obiectiv industrial a început de curînd și construcția unor clădiri anexe, nu mai puțin importante. Este vorba de un cămin pentru nefamiliști cu 304 locuri (în final, în întreprindere vor lucra aproximativ 1 600 de muncitori, ingineri și tehnicieni) și o mare și modernă cantină, capabilă de a asigura meniuri pentru 1 000 de abonați.

La 30 septembrie deci Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi va începe să producă parțial. Eforturile concentrice și fertila colaborare colegială dintre cele două colective a permis rezolvarea unor situații limită, recuperarea unor grave rămîneri în urmă, sau ceea ce dovedește, o dată mai mult, că vrednicia are o singură monedă forte: cea pe care și-o fabrică ea singură.

ILARIE MURGU ■

Un montaj ca la carte și uneori mai bine

— Puțini oameni pe șantier, tovarășe inginer.

— Puțini, dar vrednici.

— Cu ce probați o astfel de afirmație ?

— Un om de la noi, din Trustul de instalații și montaje București, realizează, într-un an, o productivitate a muncii în valoare de aproape 350 000 lei !

Dincolo de această cifră, un fel de parametru al valorii lor profesionale, de ștachetă care marchează capacitatea de a construi, se ascunde desigur și un deosebit efort. Parte din el se probează acum, aici, pe șantierul Combinatului de articole tehnice din cauciuc și al Tăbăcăriei minerale Jilava. Efortul e cu atît mai mare cu cît la 30 Decembrie 1978 extinderile acestor două unități economice vor trebui să intre în probe tehnologice și apoi să producă din plin. Pămîntul se cutremură sub greutatea utilajelor care se aduc și se descarcă pe șantier. Montorii le transportă pe sănii improvizate, cu scripeți și cu pîrghii, se rîde și se mai suduie și în urma lor se conturează tot mai pregnant silueta unui nou și modern obiectiv economic. Ritmul este, așa cum spuneam, alert, dar cu tot acest ritm, ca să realizezi o productivitate a muncii atît de mare, trebuie să te mai bazezi pe ceva.

— Pe ce se mai bazează atunci oamenii de la T.I.M.B. ?, îl întreb pe inginerul șef al șantierului, Corneliu Manolache.

— În primul rînd, începe să enumere dînsul, avem organizat în cadrul trustului un serviciu de pregătire a producției, unde un grup de oameni cu experiență analizează amănunțit toată documentația, care vine de la beneficiari și, în raport de volumul și gama lucrărilor, elaborează tehnologii proprii, în care se folosesc mult prefabricatele, grup care mecanizează și industrializează pe cît posibil lucrările, toate acestea avînd rolul să ridice productivitatea pe fiecare om al muncii. În al doilea rînd, mai adaugă inginerul șef, sîntem dotați cu un atelier de proiectare și un altul de confecții metalice, unde se execută toate proiectele elaborate pentru prefabricate și industrializare.

Undeva, pe o platformă metalică, la înălțime, îl cunosc pe Petre Lazăr, șeful unei echipe fruntașe de montori. Are 43 de ani și, obișnuit probabil cu gazetarii, îmi spune chiar fără să-l întreb, dar și fără să scoată capul de sub aripa metalică a unei mașini pe care o centrează acum, că el, Petre Lazăr din Buftea, la început constructor, apoi montor, a așezat cîte o cărămidă, a montat mașini și utilaje prin mai toate orașele țării în care a prins să încolțească industria : la Hunedoara a zidit la combinat, la Tg. Jiu a lucrat la fabrica de ciment, la Periș a înălțat o fabrică de nutrețuri combinate, la Onești, Săvinești, Medgidia și în alte puncte cardinale ale țării a ctitorit, alături de alți renumiți constructori, la noile cetăți industriale ale României de azi și de mîine. Aici, la Jilava, într-o secție în care se vor fabrica furnituri de joasă, medie și înaltă presiune, precum și furnituri de absorbție și de refulare, Petre Lazăr, împreună cu Gheorghe Ciulacu, unul dintre cei mai buni oameni din echipă, cu ceilalți 9 tineri montori, susțin o adevărată premieră : montează, pentru prima oară în țară, niște utilaje foarte complicate, de înaltă tehnicitate, numite extrudere, cu ajutorul cărora furtunurile vor fi îmbrăcate într-o cămașă de plumb, în vederea vulcanizării.

— Conform graficului, mărturisește Gheorghe Ciulacu, la 26 de ani cotat ca al doilea om în echipă — acesta, evident, ca valoare profesională — trebuie să le montăm, ajutați de specialiști, într-o lună de zile. Noi le-am montat singuri în numai 15 zile.

A fost o probă a capacității profesionale despre care vorbeam, dar a fost și o probă de conștiință : s-a lucrat în condiții grele, în spațiu îngust, și din această cauză majoritatea lucrărilor a trebuit să fie executate manual. „Dar nu ne-am dat bătuți, îmi spunea cu o potolită mîndrie Gheorghe Ciulacu ; veneam în zori și plecam în amurg, iar acasă ajungeam noaptea. Mă așezam lîngă fetița mea care are aproape un an, o priveam cîteva minute și adormeam îmbrăcat lîngă ea. Mă trezea soția și mă îndemna să mănînc".

De la inginera Marieta Andrei, care a avut amabilitatea să ne însoțească în tot acest timp al documentării noastre, am mai reținut încă un amănunt : utilajele montate pentru întîia dată în țară de către acești tineri montori, cu categorii nu mai mari de la întîia la a patra, vor funcționa cu o precizie de pînă la 0,2 milimetri.

— Să știți că plăcerea noastră cea mai mare e atunci cînd reușim să montăm utilaje dintre cele mai complicate, ne mărturisește maistrul Gheorghe Popescu ; te solicită, îți pune mintea la contribuție, te obligă să faci proba inventivității tale și îți creează un precedent de experiență la care poți să mai apelezi.

Aici, la Jilava, oamenii au apelat la fiecare dintre aceste atribute ale unui montor bun, pentru a respecta termenul de dare în funcțiune al investițiilor : au montat, de pildă, presele de vulcanizare a benzilor de transport. Masa unei singure prese cîntărește 35 de tone, iar podul rulant cu care trebuiau să ridice aceste prese suporta o sarcină de numai 25 de tone. Au construit capre, au întărit stîlpii, au ridicat mai întîi un capăt, apoi altul, și din aproape în aproape au reușit să monteze utilajele ca la carte. Au lucrat ca la piramide, dar cu precizie, cu mare curaj și cu și mai mare responsabilitate.

La indicația comitetului de partid al sectorului 5, conducerile întreprinderilor beneficiare au format și organizat echipe proprii de montori și au venit în ajutorul celorlalți oameni de la montaj, au asigurat o permanentă asistență tehnică. Această conlucrare s-a impus la Jilava cu atît mai mult cu cît tehnologia care urmează să se aplice la fabricarea furtunurilor de înaltă presiune (pe dornuri flexibile din poliamidă), ca dealtfel și celelalte tehnologii, este o tehnologie nouă, elaborată de un grup de specialiști ai combinatului din Jilava. Iar cei care vor lucra în viitoarele secții ale acestui mare combinat vor trebui să cunoască nu numai tehnologiile, ci și mașinile, felul în care au fost sau sînt montate în ordinea fluxului tehnologic.

Ceea ce s-ar cuveni să mai scoatem în evidență din activitatea oamenilor de pe șantierul Combinatului din Jilava este minuțioasa planificare a tuturor activităților de montaj. Am văzut în evidențele inginerului șef de șantier termene stabilite pentru montarea fiecărei mașini, a fiecărui utilaj. Respectarea lor cere, desigur, organizare, mobilizare a forțelor, cere mare efort, dar îți lasă satisfacția unui obiectiv îndeplinit la termen și în bune condițiuni. S-a înnoptat de-a binelea, observ, dar oamenii maistrului Frantz Hess n-au părăsit încă șantierul. Sarcina lor e de a monta toate aparatele de măsură și control. Ca toți oamenii de la montaj și ei se află cu planul în depășire. La uscătoare, oamenii din echipa lui Ion Aurel, ventilagii cum li se mai spune, lucrează încă la instalațiile de ventilație ; de sub un calandru, mînjiți pînă peste cap de ulei, ies alți doi montori ai lui Petre Lazăr : tinerii Marin Chipurici și Alexandru Mira, amîndoi din Teleorman. Înțeleg din discuțiile cu inginerul Corneliu Manolache că acești oameni lucrează în schimburi prelungite.

— Pînă cînd ?

— Pînă dau în funcțiune investiția.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă trag o raită pe acasă, cei care sînt de prin alte sate și orașe ale țării, se veselesc puțin și o iau de la capăt în schimburi prelungite, pentru că îi împinge din spate un alt termen tot atît de presant, de vital pentru economie.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, intreabă:

Nisipul de Văleni e pîinea turnătoriilor. De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

(Urmare din pagina 1)

sînt foarte fragile, nu rezistă la presiunile metalului topit și cedează exact în acele locuri în care bobul colțuros, deși preparat cu tot felul de rășini sintetice, s-a legat cu celălalt bob, în muchie. Chiar dacă pînă acum nu m-am exprimat eu prea limpede, e bine să știți că exact acestea sînt concluziile unor amănunțite cercetări executate de specialiștii noștri. În ceea ce privește nisipul de Văleni, el se împarte în două categorii, adică nisip de tip 1, excelent, conținînd 0,2—0,4 la sută părți levigabile (argilă și praf), și nisip de tip 2 cu părți levigabile cuprinse între 2—4 la sută. Piesele rebutate din hala de ajutaj sînt, așa cum vă spuneam, dovada cea mai clară a faptului că sîntem obligați să lucrăm cu nisip de Văleni tip 2".

Mai pe scurt, sau mai pe larg, mai limpede sau mai încîlcită, aceasta ar fi, deocamdată, după spusele interlocutorului nostru, Ilie Trandafirescu, situația nisipului de Văleni și a pieselor turnate în noua turnătorie de la Brașov. Iar dacă nu s-a înțeles pe deplin că nisipul este într-adevăr pîinea turnătorului-formator, să notăm că în Italia, de exemplu, nisipul este importat din Franța, în saci de plastic, iar Franța, la rîndul ei, pentru anumite sorturi de nisip, mai speciale, apelează la un zăcămînt aflat tocmai în R.F. Germania. Nu pledăm, firește, pentru aducerea din străinătate a nisipului necesar turnătoriei din Brașov, mai ales că avem în țară, la Văleni, un nisip ideal și, după afirmațiile specialiștilor, în cantități suficiente, ci pentru folosirea cît mai judicioasă a acestui nisip. Dar, ca o completare a celor afirmate de Ilie Trandafirescu, iată ce ne-a declarat inginerul Tiberiu Vădănici, șeful secției turnătorie din cadrul Întreprinderii „Tractorul" din Brașov: „Dintre toți factorii care conlucrează și măresc numărul pieselor rebutate în turnătoria nouă, nisipul joacă rolul cel mai important. În loc de nisip T-1, ni se trimite nisip T-2. La turnătoria veche avem o instalație de spălare și pregătire a nisipului T-2, dar e prea mică și are un ridicat consum de apă, energie calorică și energie electrică, adică tot atîtea motive pentru care nu o putem extinde și la turnătoria nouă. Aici, la turnătoria nouă, folosim nisipul T-2 pe care, într-o foarte mică măsură, îl desprăfuim, dar asta nu înseamnă că îl curățăm de părțile levigabile. Rămase în compoziție, părțile levigabile duc la ruperea formelor și a miezurilor, de unde, mai apoi, numărul mare de piese rebutate. Cu alte cuvinte, exact ce v-a spus fostul meu coleg, renumitul turnător-formator Trandafirescu. După părerea mea, la ora actuală, această situație este fără ieșire și se va agrava continuu, mai ales cînd vor intra în funcțiune turnătoriile de la Buzău, Oradea, Craiova. Singura soluție ar fi aceea a construirii la Văleni, chiar la exploatare, a unor stații de spălare, sortare și chiar pregătire a nisipului, astfel încît noi și ceilalți viitori beneficiari să nu mai fim obligați să-l preparăm aici, la fața locului, unde, după cum se vede, nu sînt condiții. Fără aceste stații acolo, la Văleni, turnătoriile se vor confrunta cu mari neajunsuri".

Dincolo de această prezentare oarecum tehnicistă a nisipului de Văleni, iată ce ne-a declarat economistul Tudor Micu, directorul comercial al Întreprinderii „Tractorul": „Problema nisipului de Văleni, veche de 10 ani, dacă nu și mai veche, eu am preluat-o de anul trecut, cînd am fost numit director comercial, motiv pentru care vă pot prezenta situația la zi pe anul în curs. Pînă la ora actuală exploatarea de la Văleni este înregistrată cu o restanță de 24 800 tone din care 17 400 tone nisip T-1 și 7 400 tone nisip T-2. Am încercat să aflu dacă sînt posibilități de recuperare a restanțelor și nu am primit în acest sens nici un fel de promisiune. Am încercat să aflu dacă am putea primi mai mult nisip T-1, singurul apt pentru turnătoria nouă, dar ni s-a răspuns că nu sînt șanse deoarece s-a surpat un filon de zăcămînt, din cauza ploilor abundente. Acestea fiind zise, trebuie să ne mulțumim cu T-2, dar acest nisip provoacă numeroase rebuturi. Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi acela că, din cantitatea integrală de nisip, prin uscare se pierde peste 20 la sută, adică, altfel spus, noi transportăm de la Văleni nu doar nisip, ci și apă. Alte 20 de procente reprezintă praful și argila. În concluzie, 40 la sută din tot transportul nu poate fi folosit.

● Anchetă economică ●

La București, la Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine, dintr-un dialog avut cu Ion Șendroiu, director comercial, și Mircea Nestor, inginerul șef al centralei, am reținut că anul trecut „Tractorul" a refuzat o mare cantitate de nisip T-2, pentru că nu-l pot folosi, dar pînă la urmă, adică într-un răstimp de aproape 9 luni, au acceptat să lichideze și acest stoc. „Singura noastră propunere este aceea de a accepta în continuare nisipul T-2, deoarece pentru T-1 nu avem alte capacități de producție decît cele care sînt. E bine să notați că toată cantitatea exploatată o livrăm întreprinderilor constructoare de mașini, fără ca noi să folosim măcar un gram de T-1. Și asta în condițiile în care întreprinderile din centrala noastră au mare nevoie de T-1. Noi vrem să-i ajutăm, conform contractelor, dar nu putem, nu avem de unde să le dăm numai T-1, neavînd capacități de sortare și prelucrare. În ceea ce privește construirea unor instalații speciale la Văleni în vederea prelucrării nisipului, a uscării și sortării, eu personal nu vă pot spune decît că vom continua, ca și pînă acum, cu o uscare desecată, fără alte instalații, mult prea costisitoare și consumatoare de energie calorică și energie electrică. Vorbind despre cantitate, în 1980 vom intra în lucru cu o nouă capacitate care va asigura, credem noi, necesarul de nisip pentru noile turnătorii din țară. Dar pentru că tot dezbatem această complicată problemă a nisipului, problemă care a făcut obiectul multor altor discuții, de ce întreprinderile din cadrul M.I.C.M. nu-și asigură ele însele materia primă? Li s-a oferit, în urmă cu cîțiva ani, zăcămîntul de la Caraorman, un nisip din Dobrogea. După cîte știu, nu s-a făcut nimic pentru exploatarea zăcămîntului. De ce?"

★

Dintr-o sumedenie de aspecte, tehnice și comerciale, ne-am oprit asupra celor de mai sus, considerînd că ele limpezesc întrucîtva situația destul de ciudată a nisipului de Văleni, singurul nisip în întregime bun pentru turnătorii. Ne apropiem, așadar, de finalul acestor consemnări și, fără să luăm partea M.I.C.M.-ului, să-ncercăm să răspundem la întrebarea tovarășului Ion Șendroiu privind nisipul de Caraorman: acest nisip are un ridicat conținut de calciu rezultat din compoziția sa cochiliferă. A îndepărta calciul înseamnă a trata nisipul cu un acid special. A trata nisipul cu acizi înseamnă a construi niște instalații speciale. Și așa mai departe.

N-ar fi mai normal ca nisipul de Văleni, excelent din toate punctele de vedere, să fie transportat în stare uscată, nu neapărat în saci, ca în alte țări, ci în vagoane, către toate turnătoriile din țară? Și ne referim nu doar la turnătoriile existente, ci și la cele viitoare. Sigur că da, asta ar presupune însă eforturi, ar presupune transformarea exploatării de la Văleni într-o unitate modernă și eficientă, capabilă să asigure necesarul de nisip, neapărat T-1, pentru toate turnătoriile din țară. O astfel de măsură, subscriem noi la părerea inginerului Tiberiu Vădănici, este nu doar necesară, ci mai ales urgentă. Fie-ne iertat că folosim aici vorbirea plină de pildă populară, sănătoasă, a Eroului Muncii Socialiste Ilie Trandafirescu dar toată istoria seamănă cu a acelui gospodar năzdrăvan care pune carul înaintea oiștii. Interesele Întreprinderii „Tractorul" din Brașov sînt și interesele industriei întregi, deci și ale noastre, ale celor care, dezvoltînd industria, făcînd saltul către o nouă calitate, contribuim la ridicarea propriului nivel de trai. Interese care sînt, fără îndoială, și ale Centralei industriale a sticlei și ceramicii fine. E nevoie urgentă de nisip T-1 și fiindcă e nevoie, să-l producem.

Unul se gîndeşte la economii şi chiar le face, iar doi nu văd risipa

Inginerul șef Georgel Tănase privește chestiunea cu interes și blîndețe. Da, firește, avem unele economii: la metal și chiar și la energie electrică, datele vi le pot oferi tovarășii de la organizarea muncii. Dar cred că avem și depășiri la unele consumuri, la unele forme de energie folosite și la unele materii prime sau materiale. Poate chiar și la manoperă, fiindcă și aici se pot face unele economii, de timp bunăoară, care timp duce la o productivitate mai mare. Mai merg mașinile în gol la uzinaj, mai stau sudorii de vorbă în timp ce agregatele electrice sînt cuplate la rețea... Am auzit, îl întrerup pe inginer, că există o inovație care conectează și deconectează automat agregatul de sudură pentru momentele de lucru. Ea nu aduce economii? E aplicată doar la un singur agregat, răspunde interlocutorul, așa că... La organizarea muncii veți găsi date, așa cum spuneam, despre toate consumurile. Știm că nu stăm foarte bine la capitolul economii și trebuie să luăm unele măsuri; se ocupă deja compartimentele respective de asta.

★

Și astfel s-a încheiat discuția. Gîndesc însă că inginerului șef al unei întreprinderi atît de mari — chiar și al uneia mai mici — îi stă bine să cunoască, el însuși și pe dinafară, cum și cîte economii se realizează și în consecință ce măsuri operative se impun acolo unde se face risipă. Iar aici, la Întreprinderea mecanică navală din Galați, se consumă zdravăn, de la metal pînă la uleiul de uns osii. Dar în fine, nu aceasta-i problema. La metal într-adevăr se fac unele economii, se cuvine să spunem despre ce este vorba fiindcă ele înseamnă un efort colectiv de ambiție și pricepere și totodată o bună experiență cîștigată. Se aplică aici croirea tablelor — tablele sînt groase, din ele se confecționează piese pentru vapoare — într-un loc centralizat și pe bază de albume tehnice. Adică de oameni specializați, adevărați croitori în metal, care fac munca după niște proiecte de tipar cercetate, la rîndu-le, pe toate fețele de către tehnicieni; cercetarea aceasta avînd ca scop acoperirea în întregime a foii de tablă cu forme folositoare producției. Dacă rămîn totuși unele colțuri de tablă, se încearcă utilizarea lor la piese mai mici, la armături diferite, care nu cer mare precizie în dimensionare, dar care sînt tot atît de necesare ca piesa de bază. Și astfel, prin croire bine elaborată și folosirea unor deșeuri (aici putem da exemplul folosirii colțurilor rămase de la confecționarea pontoanelor, niște colțuri de tablă îndoită și care, îndreptate la loc cu grijă, au putut fi întrebuințate la suporții pentru pasarelele metalice ale acelorași pontoane) s-a putut obține o economie pe 8 luni, față de consumul în speță planificat, de circa 20 de tone de metal. La turnătorie, pentru piesele de oțel au început să se folosească cu succes prafurile exoterme care reduc maselotajul și deci cantitatea de oțel lichid. Mai putem adăuga deci alte cîteva tone de metal economisit. Și nu numai metal; avînd mai puțin de turnat oțelarul economisește și din energia destinată încălzirii cuptorului, iar cel care prelucrează piesa pierde mai puțin timp cu îndepărtarea maselotei.

Fiind vorba tot de metal mai notăm faptul că de la această întreprindere a plecat spre Institutul de cercetări și proiectări navale propunerea ca grosimea tablei din care sînt confecționate conductele de refulare pentru draga de mare capacitate să fie micșorată, firește, respectîndu-se parametrii de siguranță. La institut, specialiștii au făcut calcule, proiecte, iar acum conductele sînt mai subțiri, mai ușor de prelucrat și montat și anual se obține o economie de peste 1 500 tone de metal. Mai socotim la toate acestea existența unui număr de măsuri organizatorice, printre care debitarea centralizată, atît la tablă, cum am mai vorbit, cît și la profile și-a cîștigat deja prestigiu. De subliniat este faptul că măsurile tehnice și organizatorice au avut ca loc comun de geneză o adunare a consiliului oamenilor muncii desfășurată la începutul acestui an. Nu vom repeta tot ce s-a spus și ce s-a făcut. Iată însă o valoroasă propunere care a rămas la stadiul primar. Este vorba de elaborarea unei lucrări de unificare a tipodimensiunilor și calităților de materiale folosite la construcțiile metalice. Și mai este vorba și de întîrzierea unor măsuri privind utilizarea mai bună a tuturor materialelor și chiar a deșeurilor (de pildă sortarea deșeurilor pe categorii de folosință), de economisirea energiei electrice și a combustibilului, măsuri despre a căror stringentă actualitate a vorbit chiar directorul întreprinderii, tovarășul inginer Constantin Iacob.

Romeo Ene, șeful biroului de contabilitate, privește însă cu îngrijorare următoarea situație: pe 8 luni, aceleași în care s-au obținut economiile amintite, cheltuielile materiale la mia de lei, cele planificate, evident, au fost depășite cu mai mult de cincizeci de lei. Ar fi, zice dînsul, o explicație și anume că depășirea se referă la structura de produse planificate și nu la cea realizată. Explicația nu rezistă, fiindcă întreprinderea trebuie să producă în primul rînd ceea ce și-a planificat, adică ceea ce este necesar beneficiarilor și abia după asta să se gîndească și la altceva. Explicația pare și mai greu de înțeles dacă observăm natura depășirilor la cheltuielile materiale: se referă la materii prime, materiale de bază și auxiliare și pe numai 6 luni ea se cifrează la peste trei milioane!

Edificator, în multe privințe, pentru cauza acestor depășiri ar fi un simplu drum de-a lungul secțiilor întreprinderii. Am fost însoțit de tovarășul Ion Bichir, șeful serviciului de organizare a muncii, astfel încît constatările noastre au un martor în plus. În atelierul pentru debitări centralizate, chiar aici deci, cît și în hala în care formele, mai întîi ciudate, ale tablelor groase și grele capătă contur inteligent, vedem la tot pasul bucăți mari și bucățele de tot felul de metal, pe jumătate îngropate în pămînt sau nu, cuprinse de rugină sau cu tăieturile încă proaspete. Această imagine se repeta pretutindeni, la prelucrări mecanice, la secția de confecționat scheletele tablourilor de comandă electrică, la montaj. Bănuiesc că noi doi chiar am fi putut aduna în mai puțin de o oră tone de metal folosibil. În biroul mecanoenergetic am discutat cu tovarășul inginer Constantin Dobre problemele consumului de energie electrică. Aici, în 8 luni de zile, față de consumul planificat într-un anumit compartiment, s-au economisit 164 de MWh și asta înseamnă ceva. Dar tot aici a fost creată inovația care reduce substanțial consumul de energie — minim 200 kW anual pentru fiecare agregat de sudură electric — și care din păcate are un singur beneficiar.

— Și avem 150 de agregate la care am putea aplica inovația — precizează inginerul.

— Vă împiedică cineva să o aplicați?

— Da, aprobările. Am trimis documentația la institutele de specialitate și la O.S.I.M. și încă nu ne-a venit răspunsul.

— N-ați putea trece la extinderea inovației fără să mai așteptați aceste aprobări de sus?

— Păi, cum?

Cum nu sîntem în măsură să-i răspundem tovarășului inginer Dobre, credem că aici ar putea oferi un răspuns pozitiv însăși conducerea întreprinderii, după cum tot ea ar putea da o soluție și pentru următoarea problemă: se știe că unele mașini-unelte încă mai consumă în gol. Între operații se uită decuplarea electrică sau pur și simplu se neglijează. Există un remediu sigur împotriva acestei omisiuni costisitoare: un releu de temporizare care oprește mașina uitucului după un minut sau două de mers în gol. Simplu și eficient. Numai că din mulțimea de mașini-unelte, doar 50 au asemenea relee, deși ele se fabrică în țară, uneori chiar și pe la cercurile electronice pionierești. Așa că, zicem noi, pot fi fabricate destul de ușor dacă cineva se apucă de treabă în întreprindere.

În secția de prelucrări mecanice, în fața unui strung carusel, stînd aproape îngropat într-un morman uriaș de șpan, l-am cunoscut pe strungarul Gheorghe Szabo.

— Vedeți acest morman de șpan de care aproape n-am loc să răsuflu?, zice Eu îl îndepărtez și într-o oră se face la loc. De ce? Fiindcă piesele care vin de la turnătorie și în special de la forjă au adaosuri mari de prelucrare. Se pierde metal, se pierde timp. În loc de două piese, eu realizez una.

Este foarte limpede că la această întreprindere deși pe alocuri se obțin economii, tot pe alocuri, și nu numai, se obține, dacă se poate spune așa, risipa. Cum? Am văzut cîteva căi. Ce se poate face? Este tot la fel de limpede că majorității oamenilor nu-i lipsește spiritul gospodăresc, dar că mulți dintre ei nu văd, din păcate, mai departe de problemele locului personal de muncă. Se cere deci conjugarea eforturilor, stimularea acestora și mai ales urmărirea îndeplinirii măsurilor propuse. Iar aici sînt chemate să-și spună cuvîntul consiliul oamenilor muncii și conducerea întreprinderii.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

O zi bună, cu studenţi, din campania pe care ne-am obişnuit s-o numim plină

Cele cinci combine ale C.A.P.-ului Frumuşani, judeţul Ilfov, lucrează din plin. Paralel, şapte autocamioane şi două tractoare încarcă şi transportă la capătul tarlalei şi apoi la baza de recepţie Budeşti, producţia de pe ultimele 30 de hectare de floarea-soarelui. La cele două ferme, 240 de oameni sînt pe cîmp. Adună capitolele căzute de la combine. Două echipe a cîte 40 de oameni sînt la recoltat porumb pe tarlaua A 58 ajunsă de-acum, în toamna aceasta capricioasă, la maturitate. Două semănătoare S.U.P. 29 cu doi mecanizatori şi patru oameni care le alimentează au intrat în lanul de orz la semănat. La ferma 1, alţi opt cooperatori au început fertilizarea cu superfosfat a terenului pentru grîu, iar pe alt lot, alţi opt cooperatori fertilizează cu azotat de amoniu alt teren de grîu. Toate aceste categorii de lucrări se execută în două schimburi complete.

De un mare ajutor, da, de un real ajutor sînt cei nouă studenţi : opt fete şi un băiat din anul doi la Agricultură — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", Bucureşti. Din 9 septembrie şi pînă în 6 octombrie ei lucrează **efectiv** ca tractorişti în schimbul de dimineaţă la lucrările mai puţin grele, ajutînd astfel, cu priceperea şi calificarea aceea reală pe care o dă numai practica producţiei, la pregătirea terenului pentru însămînţările de toamnă.

În trei zile bune, în puţinele zile bune, cînd s-a putu intra în cîmp, fetele — Maria Şandor, Niculina Martagiu, Aurora Popa, Georgeta Savu, Victoriţa Stere, Dorina Roşioru şi Rodica Predescu au obţinut următoarele rezultate : 120 ha discuite, 70 ha grăpate şi 120 de ore de transport. În fiecare zi la ora două predau schimbul tractoriştilor C.A.P.-ului Petre Lazăr, Ilie Tucă, Gh. Ibiş, Marin Rotaru, Emil Panaitescu, Daniel Aur şi lui Dumitru Şerban, care continuă lucrul pînă noaptea tîrziu. Soţii Moldovan, s-au stabilit la transportul florii soarelui de la combină la capătul tarlalei, asigurînd astfel funcţionarea continuă, la recoltat, a celor cinci maşini. Au fost zile în care ei au lucrat chiar toată ziua, de dimineaţă pînă seara. Lumea este mulţumită de studenţi şi aşa trebuie să fie. Inginerul Toader Nica, directorul S.M.A.-ului, zice următoarele : „Fetele sînt mai conştiincioase şi dau randament mai bun decît băieţii-practicanţi pe care îi avem la Vasilaţi, Orăşti şi Gălbinaşi. Lucrează efectiv şi foarte bine în schimburile de zi". Iar tractoristul Petre Lazăr recunoaşte cu bărbăţie faptul, dealtfel, evident : „Am încredere în ceea ce fac studenţii. La început le era cam frică să se urce pe tractor cînd era vorba de arat, le era mai uşor la discuit. Totuşi, pe şoseaua Vereşti, la ferma doi, o bună parte din arătura pentru grîu ele au făcut-o". Ce mai putem spune este faptul că ultima serie de studenţi de la Agronomie se arată bine pregătită pentru muncile de cîmp. Şi în agricultură asta este important".

ELENA GHERA ■

Recolta, o cauză a toamnei şi a ţării întregi

Dr. inginer Aurel Furfurică, şeful Direcţiei generale pentru agricultură şi industria alimentară Prahova, se afla pe punctul de a pleca spre cîteva cooperative agricole de producţie şi întreprinderi agricole de stat. Convorbirea care urmează avea să se desfăşoare „din mers", prilej cu care judeţul îşi descoperea, îndată după ce şoseaua principală era lăsată la o parte, întinderile destinate culturilor, oamenii truditori ai ogoarelor, multe femei aplecate deasupra cîmpurilor cultivate cu sfeclă, mai întîi ca nişte puncte viu şi felurit colorate, apoi din ce în ce mai distinct, mecanizatorii înaintînd printre tulpinile înalte ale porumbului, deasupra cărora se ridică doar fumul subţire al motoarelor. Din marginea drumului pornesc alte suprafeţe deja arate, cutate de brazde liniştite sub care au fost aşezate seminţele recoltelor viitoare. O impresie de muncă şi de ordine se impune observaţiei. Condiţiile meteorologice din ultimele săptămîni sînt bune, în special pentru grîu, orz de boabe, masă verde, adică orz şi secară.

Tocmai aceste condiţii, spune inginerul Aurel Furfurică, ne-au permis pregătirea, în cele mai bune condiţiuni, a terenurilor ca şi semănatul, evident, mai bun decît în anul ce s-a încheiat. Am pregătit cu deosebită atenţie suprafeţele premergătoare cultivării grîului, ne-am asigurat cantităţile necesare de seminţe, calitatea acestora, iar în prezent, adică azi, 25 septembrie 1978, avem arate 70% din terenurile destinate culturii grîului, restul de 30% fiind în curs de recoltare (legume). Peste 60% din aceste suprafeţe sînt deja pregătite, iar proviziile de îngrăşăminte chimice sînt mai mari decît în ultimii ani. Dotarea tehnică s-a îmbunătăţit şi ea, însă măsurile organizatorice, cred eu, au precumpănit, astfel ca să putem răspunde mai prompt sarcinilor majore ce ne revin, înţelegînd prin aceasta ca semănatul orzului să-l terminăm pînă la 30 septembrie, iar pe cel al grîului la 15 octombrie. Evident, s-au depus eforturi însemnate mai ales că unele culturi, ca, de exemplu, cele de porumb şi cartofi, au fost mai întîrziate în acest an din cauza vremii. Pentru că doriţi relaţii concrete privind organizarea, iată, pot spune că realizăm o viteză per total agricultură în judeţ, la semănat, de 3 500—4 000 ha zilnic, ritm de care răspundem cu conştiinţa noastră. Pînă diseară, din cele 16 mii ha prevăzute a fi semănate cu orz, vor fi gata 8 mii. La grîu am calculat că vom depăşi 3 500 ha pe zi şi ne vom înscrie în graficul optim. Vremea este excelentă şi trebuie profitat de ea din plin. Lucrăm, ca peste tot, sper, pe principiul „zi lumină", dar unele lucrări, ca arăturile, discuitul, nivelatul, grăpatul le executăm şi noaptea. Ne preocupă să nu facem rabat calităţii numai de dragul de a ne grăbi. În ultimii ani am ocupat în mod constant unul din primele trei locuri în ţară la aceste culturi.

— Din experienţa anterioară, ce anume aţi fructificat în acest an pentru a preîntîmpina eventualele surprize?

— Am lucrat în parcele diferenţiate, iar unităţile agricole vecine s-au într-ajutorat mai mult ca pînă acum, acţiune care i-a inclus şi pe cetăţenii din zonele necooperativizate prezenţi alături de oamenii şesului. La rîndul lor, aceştia vor răspunde la fel de loial cînd va veni timpul, deplasîndu-se în zonele mai înalte. Este un bun cîştigat în privinţa mentalităţii, o condamnare a egoismului, a indiferenţei faţă de ceea ce se întîmplă peste drum de casa şi ogorul tău. O punte de solidaritate consolidată prin muncă. S-a renunţat la unele soiuri care nu se potriveau solurilor noastre ca urmare a unor sesizări ale ţăranilor. Am decis să semănăm mai repede decît în trecutul nu prea îndepărtat şi să nu mai filosofăm pe o temă ultrabătută, dîndu-ne seama că este mai bine ca umiditatea toamnei să găsească sămînţa în brazdă decît ca sămînţa să afle brazda gata udată. În acelaşi timp am renunţat la unele ciudăţenii, cum consider că a fost economia la seminţe, mai curînd păgubitoare decît productivă. Astfel, dăm cu 10—15% mai multă sămînţă şi realizăm o densitate superioară. Altă noutate: vom recolta mecanizat în proporţie de 100% în unităţile socialiste şi de 50% în cele cooperatiste, tot astfel cum vom recolta şi noaptea în unele zone. Procedăm diferenţiat, după situaţie, adică uneori recoltăm şi boabe şi ştiuleţi, la porumb, chiar cu un grad de umiditate în jur de 35% deoarece avem pregătite instalaţiile necesare uscării recoltei. Recoltăm şi tulpinile porumbului! Creştem astfel provizia de furaje pentru zootehnia judeţului. Vom depăşi 100 000 tone însilozate în această toamnă.

— Cartoful reprezenta, după cum ştiu, o cultură deficitară a Prahovei, care cumpăra din Suceava, Braşov şi de prin alte părţi.

— Anul acesta, atît cartoful cît şi toate celelalte legume au satisfăcut integral necesităţile judeţului. Nu mai cumpărăm decît pentru semănat.

— Porumbul se află în cea mai mare parte pe ogoare.

— Sîntem nevoiţi să-l recoltăm în etape, în funcţie de relief. În zonele sudice a început strîngerea lui. Vom întîlni asemenea aspecte. În mod cert perioada de recoltare se va reduce de la 45—50 de zile, cît dura pînă acum, la cel mult 2—3 săptămîni, cu unele mici, foarte mici excepţii, respectînd sarcina trasată de către secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Şi la struguri, durata recoltării nu va depăşi 18—20 de zile. Deocamdată apreciem că acumularea de zahăr nu este încă cea dorită, din cauza verii cam răcoroase. Merele vor fi strînse mai devreme ca de obicei întrucît am ajuns la concluzia că cele destinate conservării rezistă mai bine în astfel de condiţii, coacerea făcîndu-se în depozite. Bineînţeles că verificăm ca sîmburii să fie înnegriţi.

Şi iată-ne cu vorba la Albeşti — Paleologu, părăsind din nou asfaltul şi pătrunzînd pe uliţele satelor pentru a ieşi apoi din nou la cîmp deschis. Îl întîlnim pe preşedintele cooperativei „Drumul belşugului", inginerul Alexandru Dinu, un om mărunt la stat, potolit în gesturi şi vorbe, statornic acestor locuri de peste 20 de ani, cunoscînd bine totul, pămîntul şi oamenii, deopotrivă, capabil să dea orice informaţie şi orice cifră privind starea muncii, cantităţile producţiei, perspective. Îl întreb dacă a participat la „Consfătuirea grîului" organizată la 7 septembrie la Ploieşti şi-mi răspunde că a prezentat şi un referat.

— Ce anume am reţinut, ca element important, la acea consfătuire? Cîteva lucruri înfăţişate de conf. dr. Picu, de la Staţiunea experimentală „Fundulea", referitoare la tehnologia grîului înfăţişată comparativ între diversele unităţi agricole fruntaşe din judeţ, printre care şi a noastră, clasată, acum un an, pe locul doi. Mi-am notat două probleme: alegerea soiurilor adaptate la specificul terenului fiecărei unităţi şi o noutate privind folosirea îngrăşămintelor chimice, mai precis raportul dintre fosfor şi azot (în treacăt fie spus, azotul ne cam lipseşte şi în acest an). La aceleaşi concluzii ajunsesem şi noi aici, în urma unor experimente cu cele două substanţe dar ne-am convins că aşa este auzind şi rezultatele unui institut specializat. Ce alte concluzii din trecut au fost puse în practică anul acesta? Perioada optimă pentru semănatul grîului este 20 septembrie—10 octombrie şi ea ne asigură producţii mari. Asta indiferent de starea vremii. Alta: să nu ne limităm la alegerea soiurilor, ci să ne preocupe punerea în valoare a capacităţii acestora, bazaţi pe cunoştinţe reale, izvorîte din activitatea practică a anilor trecuţi Sîntem sfătuiţi ce anume să cultivăm, ceea ce este bine, dar cum să cultivăm, iată un aspect care ne incumbă totala răspundere personală. Nu ne putem ascunde după „dispoziţii" cînd treaba nu a ieşit cum trebuie.

— Şi la dumneavoastră, cum a ieşit anul acesta?

— Am dat peste 4 300 kg la grîu, în medie. La orz, peste 5 000. La zi vorbind, aşa cum îmi cereţi: din 400 ha semănate cu orz, am recoltat 350. Restul, în următoarele două zile. Din 500 ha destinate grîului, 450 ha sînt arate. Restul după recoltarea florii-soarelui. Sămînţă şi îngrăşăminte avem pentru ambele culturi cît ne trebuie. Porumbul a ieşit ceva mai slab ca anul trecut, dar şi în aceste condiţii vom da peste 4 000 kg la hectar, graţie alegerii corecte a soiurilor. Dăm zilnic cîte 25 tone porumb pentru îngrăşătoria de berbecuţi din comună. La floarea-soarelui vom mai lucra două zile. Practic, joi, cînd va apare „Flacăra", şi aceste lucrări vor fi terminate. Producţia? Peste 2 200 kg la hectar, în medie. Sfecla de zahăr a mers normal: producţie medie, 35 mii kg la hectar, dar cred că, după terminarea recoltării, vom ridica media la 40 mii kg. Cartoful a fost recoltat în întregime. Socotelile ne-au arătat o producţie de 12 mii kg la hectar, mai slabă fiindcă n-a plouat la timp. Legumele s-au făcut din belşug bătînd toate recordurile datorită şi unei măsuri potrivit căreia fermele de cîmp au ajutat, la nevoie, brigăzile din grădini. S-a plantat la timp, s-a curăţat perfect terenul etc. Am înregistrat o producţie de 125% faţă de plan, iar la solarii de 150%. Muncim şi în prezent intens. 30 de tractoare lucrează şi noaptea pe circa 100 de hectare la arat şi pregătirea terenului după floarea-soarelui. Cele 2 000 de braţe de muncă de care dispunem reprezintă o „armată" a vredniciei.

EMIL LEONARD ■

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Cocteilul iresponsabilității cu apă de Șarul Dornei

Faptele care formează obiectul anchetei de față conțin în substanța lor propriu-zisă, ca și în circumstanțele care le-au favorizat, aceleași numeroase deficiențe asupra cărora în dezbaterea intitulată „S.O.S., apele minerale !“ Flacăra s-a mai pronunțat și pe care, din aceste motive, nu le vom mai pomeni decît în măsura în care va fi necesar pentru înțelegerea deplină a unui caz de gravă și condamnabilă iresponsabilitate săvîrșit în legătură cu gospodărirea unui renumit izvor de apă minerală. Ați citit exact : un caz de gravă și condamnabilă iresponsabilitate și rostim acest cuvînt nu doar conștienți, ci și cutremurați de implicațiile unui astfel de calificativ. Cazul s-a petrecut la Șarul Dornei și, din păcate, nu avem nici o asigurare că nu se mai petrece chiar și acum, cînd scriem aceste rînduri sau cînd unii dintre dumneavoastră, stimați cititori, porniți să căutați în rafturile vreunui magazin sticlele cu renumita apă minerală expediată din această localitate din bazinul Dornelor. Pînă la relatarea lui, îngăduiți-ne un necesar adaos introductiv. Fără a ne pierde în amănuntele unor procese tehnologice, trebuie să precizăm că la o unitate de îmbuteliere a apei minerale din Șarul Dornei, pendinte de Fabrica de ape minerale Vatra Dornei, existau, ca la oricare altă unitate asemănătoare, două rețele pentru alimentare cu apă. Una, cum este și firesc, pentru apă minerală, cealaltă pentru apa obișnuită, apa industrială, altfel spus, servind la spălatul sticlelor și la alte necesități impuse de procesul de producție. Este lesne de înțeles că între cele două circuite, mai mult sau mai puțin paralele, nu sînt îngăduite nici un fel de atingeri, nici un fel de punct de comunicare și asta pentru firescul motiv de a asigura puritatea apei, pentru a nu altera în nici un fel calitățile lichidului ce se îmbuteliază și care trebuie să ajungă la consumator cu proprietățile pe care le-a oferit natura. Încălcarea acestor exigențe nu reprezintă doar o abatere tehnică. În cazul apei minerale și al oricărui produs destinat consumului populației, indisciplina tehnologică intră sub incidența celor mai severe legi, a celor care apără viața omului, fiindcă asemenea abateri pot face ca un pahar de apă minerală să nu mai însemne un pahar de sănătate, ci contrariul ei. Neîndoielnic asemenea lucruri trebuie să fie știute temeinic de către toți cei care lucrează în acest domeniu și nu întîmplător activitatea unei astfel de unități are ca trepte obligatorii ale procesului de producție un riguros control de calitate, o continuă și severă expertizare chimică și biologică, lucrătorii de la ape minerale, ca din oricare domeniu al alimentației, fiind supuși unui permanent control igienico-sanitar. Într-un fel, v-am precizat astfel terenul în care se manifestă iresponsabilitatea atacată în ancheta de față. Așadar, să o luăm metodic.

● Indiferenții din ședințe

De mai multă vreme la Șarul Dornei lucrători ai respectivei unități sesizează că aci, la acest izvor de ape cu proprietăți deosebite și rar întîlnite în alte părți, măsurile menite să asigure calitatea apei și deci securitatea sănătății noastre nu ar fi tocmai respectate. A fost mai întîi, poate, o părere a unuia, apoi au îmbrățișat-o îngrijorați și alții. Apa noastră minerală nu e tocmai apă minerală. Vorbele astea s-au zis mai întîi prin secție, așa ca niște dialoguri banale ale activității diurne, mai apoi, prin februarie, prin martie au devenit o problemă discutată în cadrul organizat în ședințele de sindicat, în alte ședințe ale colectivului. Asemenea opinii nu au trezit însă nici un semn de îngrijorare, nu au pus nici un om în mișcare, îndrăzneala critică fiind taxată la nivelul conducerii unității ca neprincipială și reprimată prin unul dintre cele mai perfide mijloace : totala indiferență din partea conducerii unității reprezentată în mai multe rînduri la aceste ședințe. Firesc, în aceste condiții problema a trecut dincolo de Șarul Dornei și la Fabrica din Vatra Dornei. Oameni ai muncii care spre lauda lor nu au rămas indiferenți față de ceea ce li s-a părut anormal, au sesizat mai departe unele organe locale și centrale. În dorința îndreptării lucrurilor, acești oameni, sau aceste femei, fiindcă ele alcătuiesc majoritatea colectivului, au scris și unor organe de presă. O asemenea scrisoare a fost adresată și redactorului șef al revistei noastre, punîndu-ne în situația reluării unor cercetări cu sprijinul Inspectoratului de miliție al județului Suceava, a unor cercetări rămase, cum vom mai preciza, fără rezultat. Problema pe care o sesizau, din ce în ce mai stăruitor niște oameni ai muncii. încăpățînare care avea să irite și să le aducă etichetări jignitoare, de guralivi, de căutători de gîlceavă, de căutători de noduri în papură, era aceea că într-un anumit schimb cantitatea de apă minerală îmbuteliată era mai mare decît cea îngăduită de capacitatea sursei. Nu era vorba așadar de un fleac, de o chestiune care putea fi trecută cu vederea sau a cărei cercetare putea suferi amînare. Nu, se impunea o promptă și severă investigație, fiindcă problema pe care o dezvăluiau oamenii nu era aceea a unui barman care botează coniacul unui client. Aci era vorba de paharul de sănătate oferit la mii și zeci de mii de oameni. pahar al cărui conținut nu este îngăduit nimănui să-l ingredieze prin componente neprecizate în rețeta scrisă pe eticheta fabricii. Există și exista din capul locului o situație care ar fi trebuit să rețină cît de cît atenția : aceea a marilor discrepanțe care dăinuie de multă vreme între realizările obținute de fiecare schimb. Iată o situație pe ultimele luni la două schimburi :

Luna	Schimbul	
	Olteanu Viorica	Lostun Elisabeta
martie	545 000	605 000
aprilie	660 000	690 000
mai	600 000	600 000
iunie	520 000	580 000
iulie	433 000	488 000
august	630 000	670 000

E vorba de litri de apă minerală îmbuteliați de fiecare echipă, ambele avînd același număr de muncitori, ambele lucrînd la aceleași mașini și folosind debitul aceluiași izvor care nu e mai darnic sau mai puțin darnic în funcție de formația care lucrează. Anterior discuțiilor din februarie și martie, discrepanțele erau și mai mari și, ca un făcut, în favoarea uneia, fără excepție, aceeași echipă, cea condusă de Lostun Elisabeta. Oricît au încercat celelalte echipe (cînd erau trei) sau cealaltă (cînd, prin reorganizare, au rămas doar două) să înlăture discrepanțele, să ajungă la nivelul realizărilor celor mai bune, sorții se încăpățînau să rămînă de neclintit. Bazinul cu apă minerală, deși din beton, se arăta de geometrie variabilă în funcție de ochii șefilor de echipă, din care doar unii ar place, se zice, și responsabilului de unitate care se numește Rusu Ioan. Oamenii au pretins și s-au zbătut în dezlegarea misterului, unul putînd fi, după ei, acela că în tura lui Lostun Elisabeta vreun om — care n-ar fi exclus să fie mecanicul sau șefa de echipă, sau — de unde să se știe fără cercetare ? — vreun alt lucrător face pe barmanul botezînd apa minerală cu altă apă. Au pretins ei, dar pretențiile muncitorilor nu sînt, se pare, chiar băgate în seamă la numita fabrică din Vatra Dornei, a cărei conducere a făcut pe n-aude, n-a vede, a pus ciudatele și persistentele discrepanțe exclusiv pe seama competenței organizatorice a formațiilor de lucru. Deși chiar în aceste privințe era datoare să acționeze, iar inexplicabila variație a unui bazin de beton să nu o pună pe seama scornelilor unora care, notăm o expresie frecvent citată la Șarul Dornei, „bîzîie“. Cum poți, adică, să acuzi fără probe, fără să ai dovada concretă că Lostun Elisabeta ar săvîrși abaterea atît de gravă de a face ca cele două rețele de apă, cea minerală și cea industrială, să se unească tocmai în sticlele pe care le trimite consumatorului. Evident, probele erau absolut necesare, dar din partea factorilor de răspundere nu le-a căutat nimeni. Și totuși...

● Prinși asupra faptului

„În seara zilei de 21 iunie 1978 a fost găsit de muncitorii cinstiți din secție și de laboranta Lăcătuș Maria un furtun care alimenta bazinul de apă minerală cu apă din pîrîul apropiat. Iată deci de unde avea acest plus de apă schimbul II și celelalte rămîneau uneori în urmă cu producția primind batjocura șefului de unitate care le spunea „puturoșilor“, „nerușinaților“. A doua zi — aflăm din scrisoarea adresată revistei — laboranta Valentina Cojocaru nu a mai eliberat nici un certificat de calitate la apa îmbuteliată de schimbul II. Cred că vă dați seama ce pericol a prezentat această apă. Urgent a fost sesizată și inginera Maria Tișcă, șefa CTC pe fabrică, de către laboranta de pe schimbul I și cîțiva mecanici de tură, dar nu s-a luat nici o măsură, deoarece toate au fost puse la cale de către această șefă de tură și acest șef de unitate care batjocoresc oamenii și care și-au dat fiecare declarații cum se procedează la acest izvor de ape. Ne mirăm — spune în continuare expeditorul scrisorii — de ce aici nu se ia nici o măsură pe plan local pentru că nici directorul Nicolae Gavrilescu nu a venit să întrebe ce este cu această poveste“.

Poveste ? Nu. O întîmplare revoltătoare. Sticlele cu etichetele Șarul Dornei avînd marcată ziua de 21 iunie 1978, schimbul doi, ne-au oferit o pildă a iresponsabilității : apă minerală în amestec cu apă din pîrîul Sărișorului ! O confirmă toți cei pe care i-am întîlnit și am stat de vorbă la fața locului, în incinta unității din Șarul Dornei, din ale căror declarații, divulgînd multe alte neajunsuri, parte din ele reținute pentru aprofundare de prețioșii colaboratori ai investigației noastre, lt. col. Gheorghe Popa, locțiitorul comandantului miliției județului Suceava, și Constantin Ulea, de la miliția orașului Vatra Dornei, spicuim doar pe cele referitoare la indisciplina tehnologică : Gheorghe Popescu (lucrător comercial și înlocuitor al responsabilului de unitate Ioan Rusu, în absența acestuia) : „Se discută din februarie despre această problemă Nu m-aș mira să fie mai veche, dar acum a ieșit la iveală. Conducerea a cam șters totul cu buretele, căutînd liniște. Există la conducta de apă industrială un robinet la care se punea furtunul. Acum o săptămînă și ceva a fost desființat acest robinet la intervenția tovarășului Spînu, instructor de partid“. Rodica Romaniuc (secretara organizației U.T.C.) : „Cu furtunul sînt variante mai multe. Cînd s-a ridicat problema în ședință s-a zis să ne vedem de treburile noastre, că nu sînt probleme. După ce s-au prins asupra faptului, iară nu s-a făcut nimic. Mai mult, cei care au îndrăznit să vorbească au fost amenințați s-o lase pe Lostun în pace, că ea „are pe cineva“. Pe Rusu, responsabilul nostru, se știe că-l are, că numai cum zice ea se face și numai acela e bun care e pe placul ei. Cu furtunul care amesteca apele, ca s-o apere, Rusu a zis că el a vrut să facă o probă“. Lăcătușu Maria (laborantă) : „De cînd am venit în schimbul lui Lostun am fost avertizată de Aniția Natalia că se obișnuiește să se bage furtunul cu apă de pîrîu în bazinul de apă minerală. Și iată că într-o seară, în 21 iunie, am fost anunțată de Burlacu Ortansa că acum e furtunul în bazin. M-am dus și am văzut că așa era. M-am dus la mecanic și i-am cerut să scoată furtunul. Am anunțat șeful de unitate care mi-a zis că el răspunde. A doua zi, a venit Țicsa Maria de la fabrică și probele au ieșit bine. S-au luat măsuri de desființare a furtunului și robinetului“. Burlacu Ortansa (controlor de calitate) : „Atunci, în 21 iunie, am văzut că vine apă murdară cu impurități. Eu am chemat laboranta pentru că am văzut furtunul din care curgea apa de spălat în bazin. Dar s-a continuat să se îmbutelieze cel puțin o oră și după aceea. Eu am mai văzut această situație și în anul trecut și cînd am întrebat mecanicul dacă-și dă seama ce face mi-a zis că aici nu se face nimic fără să se știe. Și acum șeful s-a răstit la mine“. Maximiuc Maria (mașinistă la capsat) : „Văzusem bazinul mai mult de jumătate golit și pe la 17,30, cînd m-am dus să văd cît mai avem am fost uimită. Bazinul în loc să se golească se umpluse. Am văzut atunci furtunul. Eu n-am nimic cu Lostun, mi-e și cumătră, dar cred că mecanicul nu face nimic fără știrea ei“. Buzatu Alexandru (mecanic) : „Domnul Rusu m-a angajat. Pe 21 iunie a venit și a zis să facem un experiment. M-a pus să opresc motorul de jos de la pîrîu și să bag furtunul de la apă potabilă în bazinul cu apă minerală. Mi-a zis să-l las cam un sfert de oră, dar eu am uitat apoi de furtun și între timp am pornit și pompa de la pîrîu. Și seara laboranta mi-a zis ce s-a întîmplat“. Lostun Elisabeta (șefă de echipă) : „Nu vreau să-mi trag apărarea eu singură, dar nu e bine să ajungem la asemenea discuții. Poate că am și eu greșeli. Am greșit că atunci cînd Rusu a dat dispoziție să se bage apă potabilă în bazin și cînd a sesizat laboranta eu n-am oprit mașina, adică producția. Mecanicul mi-a zis că tovarășul Rusu a dat dispoziție. Eu m-am enervat. De ce n-a făcut experimentul și în alt schimb ?“

● Dumneavoastră, tovarășe director Gavrilescu, din care apă beți ?

Prin urmare, un fapt real de deosebită gravitate, putînd primejdui sănătatea unor oameni. Un accident, un gest de inconștiență, experiment al ignoranței, oricum l-am numi sau orice ar fi fost acesta, trebuia să pună conducerea fabricii din Vatra Dornei într-o stare de alarmă de gradul zero. Departe de a se fi întîmplat așa ceva. Singurul ecou și singura măsură la mai mult de trei luni au fost acelea ale desființării robinetului ce alimenta furtunul cu pricina și această măsură fiind determinată de instructorul comitetului județean de partid și nu de conducerea întreprinderii. Între timp, președintele Consiliului orășenesc Vatra Dornei al sindicatelor, Chioaru Ion, a făcut o cercetare (confirmînd cele arătate de noi), ca urmare a unei scrisori adresate Radioteleviziunii. S-a mai făcut și o altă cercetare și uite-așa cercetăm, cercetăm, dar pe la Șarul Dornei oamenii nu pricep cum un lucru atît de grav, dovedit, continuă să fie tratat cu nepăsare.

Drumul duce obligatoriu la sediul fabricii, aflat la cîteva zeci de metri de primăria orașului. Spre regretul nostru, dialogul dorit nu avem cu cine-l purta. De mai multe zile, directorul Gavrilescu Nicolae a plecat pe la Brașov, pe la București, inginerul șef e pe la Galați, după unii în interes personal, avînd un rest de concediu, după alții în delegație, să aducă etichete. Șeful serviciului plan ca și șeful serviciului producție tot pe la București, la centrală. Înlocuitor binevoitor, contabilul șef Șerban Olvian, nu ne poate fi de folos. Nu-i vine să creadă ce află de la noi iar despre întîmplarea din 21 iunie nu a auzit nimic. Merceologul Pricop Virginia, președinta de sindicat pe fabrică și răspunzătoare în COM de unitatea Șarul Dornei, ne spune că a informat din februarie conducerea, pe directorul Gavrilescu, despre ce zic oamenii că ar face Lostun și Rusu, precizînd : „Dînsul și-a notat probabil, dar a fost o scăpare a mea că n-am urmărit“. Cît privește întîmplarea din 21 iunie, își amintește că directorul n-a fost la Șarul Dornei, că problema n-a fost analizată în COM. Tehniciana Țicsa Maria, îndeplinind fără decizie, vorba dînsei, funcția de șef CTC și răspunzînd de calitatea apei, pare pregătită mai temeinic pentru discuție. Tocmai adusese de la laborator copii ale buletinelor cu rezultatul celor două probe de apă minerală din ziua de 22 iunie a.c. A fost anunțată — noi n-am făcut-o și nu știm ce binevoitor a sărit în sprijinul anchetei noastre — că vom veni. Are și agenda personală în care la data de joi 22 iunie și-a notat cu creionul : „Luat probe apă minerală Șarul Dornei“. „În 22 m-am deplasat întîmplător la Șarul Dornei. Mi s-a spus că seara s-ar fi amestecat apă de rîu. Am cerut probe. Rusu mi-a dat două sticle din depozit, dar le-am refuzat, ca să nu fie discuții. Am luat două sticle de pe rampă, de unde mi s-a spus că ar fi cele îmbuteliate de schimbul doi. În aceeași zi le-am dus la Sanepid“. (Îngăduiți ca o paranteză nu lipsită de interes transcrierea unui dialog căruia i-am fost mijlocitori : Pricop V. : „Atunci, în iunie, s-au aruncat doar vreo mie de sticle. Tovarășa Țicsa le-a decapsat“. Țișca M. : „Eu n-am decapsat nici o sticlă. Nu s-a oprit nimic din apa aceea întrucît era bună, conform buletinelor de analiză“).

Așadar, probele de laborator. Pentru verificarea calității apei minerale îmbuteliate în după-amiaza zilei de 21 iunie 1978, în ziua de 22 iunie au fost trimise la analiză două sticle. Rezultatul chimic și bacteriologic corespunzător. Numai că problele prezentate nu conțineau apă îmbuteliată în ziua cu pricina, ci cu o zi mai înainte. Data îmbutelierii era marcată pe sticlă și laborantele au reținut-o ca atare.

● Unii cred că apa nepotabilă este cea care se poate bea!

Dar în sfîrșit să ne întoarcem la Șarul Dornei, să încercăm să înțelegem mai bine ce este cu pîrîul care se varsă uneori în apa noastră minerală. Sărișorul, că despre el este vorba, este un mic pîrîiaș ce poartă prin apropierea stației de îmbuteliere nu doar cristalinul murmur al unor izvoare de munte, ci și adaosurile cu care se învrednicesc unele gospodării și unele adăposturi pentru animale. Nu este un pîrîu murdar, dar din cînd în cînd undele sale capătă și nuanțe maronii. O pompă trimite de aici spre un puț intermediar în care se face și clorinarea apei, care apoi ajunge în stația de îmbuteliere, servind, cu adaosul necesar de substanțe speciale, la spălatul sticlelor. Nu este, acceptăm argumentul invocat, soluția cea mai corespunzătoare, dar pînă la materializarea unor investiții preconizate, Sărișorul poate fi o bună apă industrială pentru necesitățile citate ale respectivelor unități. Cu o condiție : ca ea să se afle sub permanenta observație a laboratoarelor de specialitate, iar controlul și tratarea să se efectueze cu rigurozitate și evident ca apa aceasta să fie utilizată exclusiv în scopurile pentru care este destinată. Ce argumente de seriozitate ni se oferă însă în această privință ? Iată un fapt între multe altele : proba de ape industriale prezentată de Șarul Dornei la 3 mai este, potrivit buletinelor de analiză, **nepotabilă**, rezultatul comunicat nu a afectat procesul de producție, îmbutelierea continuînd și presupunînd că s-au luat niște măsuri de tratare a apei, altă probă nu este prezentată laboratorului decît în 30 mai, adică după 27 de zile ! Ce fel de apă am băut între timp ? Dacă ne îndoim că există o relație între apa folosită la spălatul sticlelor și calitatea apei minerale după îmbuteliere, iată alte buletine : „Probe din 1 aprilie 1978, prezentate de Șarul Dornei :

Apa industrială — nepotabilă

Apa minerală — necorespunzătoare.“

Calitatea celei dintîi a determinat-o pe cea de a doua. Din producția acelei zile s-au livrat totuși peste 50 de mii sticle.

SANEPID-ul, medicul igienist, aflăm de la doctorul Bende Varna, comunică conducerii fabricii rezultatele analizei și face recomandări. La atîta oare trebuie să se rezume intervenția acestei instituții de specialitate ? Doar la recomandări ? Dar cine urmărește și respectarea lor ?

O întrebare firesc repetată și pentru tovarășii din conducerea fabricii de ape minerale din Vatra Dornei și nu doar pentru aceștia, întrucît respectivii tovarăși au nevoie se pare de un energic și susținut sprijin din partea forului tutelar ca și a forurilor locale, pentru a înțelege că sesizările oamenilor muncii trebuie tratate cu permanentă atenție și seriozitate, cu atît mai mult atunci cînd responsabilitatea lor intervine într-o problemă atît de importantă pentru colectivitate, cum e limpezimea paharului de apă pe care îl bem.

SORIN POSTOLACHE ■
NICOLAE ARSENIE ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Din partea Direcției sanitare a județului Dimbovița :

„În legătură cu articolul **„Implicațiile unei destituiri"** apărut în revista FLACĂRA nr. 29/1978, privind asistența medicală din teritoriul spitalului Găești, conducerea Direcției sanitare aduce mulțumiri redacției revistei, considerind că relatările din material, referitoare la modul de acordare a asistenței medicale, de coordonare și îndrumare a teritoriului respectiv de către Direcția sanitară județeană și Consiliul oamenilor muncii din spitalul Găești — sint juste și constituie un adevărat sprijin în activitatea de viitor. În legătură cu schimbarea dr. **Dumitrescu Dumitru,** informăm redacția că în repetate rinduri acesta a solicitat eliberarea din funcția de director, intrucit starea sănătății nu-i mai permitea desfășurarea aceleiași ample activități de îndrumare și control a întregului teritoriu, dovadă fiind și existența unor discuții neprincipiale, sesizări și reclamații din partea medicilor și pacienților cu privire la lipsa de colaborare în precizarea diagnosticului, al conduitei terapeutice și în mod deosebit a îndrumării secției de boli interne. Pentru cele sesizate. Direcția sanitară, sub îndrumarea organelor județene de partid și de stat, a efectuat o serie de controale și analize, în final dispunîndu-se eliberarea din funcție a dr. Dumitrescu Dumitru și numirea provizorie în funcția de director a medicului șef al policlinicii. De asemenea, în vederea remedierii lipsurilor semnalate, s-a dispus ca directorul Direcției sanitare să răspundă de buna desfășurare a activității spitalului din Găești, participînd la ședințele Consiliului oamenilor muncii, la rapoartele de gardă și la adunările generale. În ceea ce privește asistența medicală în spital și teritoriu, vă informăm că s-a aprobat transferul unui medic de medicină internă cu domiciliul stabil în orașul Găești, a unui medic de obstetrică și ginecologie, precum și dirijarea unui chirurg de la spitalul Pucioasa la spitalul Găești. Rămîne ca Direcția sanitară să facă propunerile necesare Comitetului executiv al Consiliului popular județean, pentru ocuparea postului de director al spitalului din Găești".

Consiliul popular al comunei Mătăsari, județul Gorj :

În urma scrisorii lui Petrache Vasile, prin care sesizează situația cetățenei Pamfiloiu Mitrana zisă Trana, vă facem cunoscut următoarele : Intr-adevăr, există în comuna Mătăsari tov. Pamfiloiu Mitrana, bătrină și chiar suferindă de mai mult timp, care în ultimii ani și-a pierdut și vederea. Am căutat să o internăm la un cămin de bătrîni, dar cu toate insistențele noastre nu o putem convinge. Pentru a rezolva totuși problema ne-am înțeles cu nepoata sa, Vreja Sanda, să-i asigure ajutorul necesar. După constatările noastre, zilnic este văzută să îi duce mincare și îi acordă îngrijirea necesară. În timpul iernii ne-am ocupat să-i ducem lemne la domiciliu, urmind ca nepoata să-i facă focul. Ea va fi și pe viitor în atenția noastră pentru a-i asigura ajutorul necesar. În ce-l privește pe tov. Petrache Vasile, la vizita făcută mătușei sale putea să ia legătura și cu Consiliul popular al comunei Mătăsari.

Tînărul în costum de culoare închisă, care privește către obiectiv, se numește **Dinu Traian,** și este autorul statuii așezate în parcul orașului Găești. Este electrician la Întreprinderea de frigidere din localitate, elev la școala de maiștri automatizări la I.A.E.I. Titu, și sculptor amator în timpul liber, membru de altfel al Asociației artiștilor plastici amatori din București din 1974. Intitulată „FAMILIA", statuia reprodusă în fotografie și vernisată de criticul de artă Marin Mihalache, reprezintă una dintre ultimele lucrări ale acestui artist — care sculptează în piatră, lemn și marmură — și care a avut patru expoziții personale, în mai multe orașe ale țării și o lucrare în expoziția națională din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" ediția I. **(Horia P. — București).**

Mă adresez pe această cale dumneavoastră fiind nemulțumit de unele nereguli ce se manifestă **încă** în activitatea magazinului mixt din comuna Tulgheș, satul Valea-Frumoasă, județul Harghita, magazin al cărui responsabil suferă de o boală curioasă : „rotunjire". Nu numai a prețurilor, dar și a metodelor de vinzare. De pildă în ziua de 21 august a.c., cind s-a vîndut în magazin făină de porumb, a găsit de cuviință să oblige oamenii ca pe lingă cantitatea de mălai să cumpere și un borcan de sărmăluțe în foi de varză, **fabricat acum doi ani,** termenul de expirare fiind depășit cu mult. Sînt tînăr, sînt utecist și nu pot trece liniștit pe lingă astfel de practici. **(Gheorghe Țifrea,** Tulgheș, Harghita).

De cîteva luni, în magazinele ce vînd articole electrice din municipiul Galați lipsesc cu desăvîrșire rezistențele electrice de 140 și 155 wați, strict necesare la funcționarea frigiderelor „FRAM". În situația cind aceste rezistențe se ard, frigiderul devine practic de nefolosit : o rezistență costă 38 lei, iar frigiderul citeva mii ! Sperăm că prin publicarea acestor rînduri, forurile competente vor lua măsurile necesare, intrucit — chiar dacă aceste tipuri de frigidere sînt scoase, practic, din competiție, altele noi luîndu-le locul — sînt sute și sute de oameni care posedă încă frigidere „FRAM", în perfectă stare de funcționare, dar improprii de folosit din cauza lipsei de pe piață a rezistențelor semnalate **(Dănilă Apostol).**

Subsemnatul **Vasile Valentin** împreună cu soția, **Elena Valentin,** și copiii noștri, ținem să vă mulțumim pentru noul apartament în care am intrat, în strada Izvorul Trotușului nr. 3, bloc D. 14, apartamentul 42, un apartament frumos, în care acum avem condiții foarte bune de a ne crește copiii ; înțelegem să aducem aceste mulțumiri atît redacției FLACĂRA, cit și forurilor în drept la care revista a intervenit, acestea dîndu-ne înțelegere. Fetițele noastre se numesc : Constanța, Cleopatra și Fănica. Ele sînt cele care vă mulțumesc în primul rînd.

Podul de lemn de pe Crișul Alb, construit mai demult de săteni, este astăzi cu totul distrus în urma transporturilor grele efectuate pe aici de Exploatarea forestieră Sebiș Moneasa și Cariera de piatră Leasa, se arată într-o scrisoare semnată de **28 locuitori ai satului Tisa,** comuna Hălmagiu, județul Arad. De ani de zile, navetiștii (peste 50% din populația satului) au de furcă, mai ales cind lucrează în schimbul III, cu trecerea peste rîu ; iar copiii noștri, care merg zilnic la Școala generală din Hălmagiu, la depărtare de 5 km, nu pot beneficia de introducerea unei linii de autobuz, tot din lipsa podului peste Crișul Alb. Acum 4 ani s-a făcut devizul necesar construirii podului și de atunci începerea lucrărilor se tot tărăgănează, deși noi am sesizat de mai multe ori forurile locale competente și deși chiar și cele două întreprinderi mai au nevoie de această cale de transport.

Scrisoare comentată

Inima și casa lui Florea Modoran

Numele lui Florea Modoran, laborant la clinica de chirurgie a Spitalului Colentina, nu apare pentru intiia oară în Flacăra. S-a mai scris, în februarie 1977, despre lungul lui război cu viața. Omul acesta, parcă de cremene, a mers în 1944—'45 pe jos jumătate din Europa împreună cu unitatea militară din care făcea parte, a fost îngropat de un obuz și totuși s-a înapoiat viu în țară ; apoi a suferit două intervenții chirurgicale la inimă, s-a căsătorit, a muncit. **De mai bine de 15 ani trăiește sub amenințarea evacuării din garsoniera (cameră 12 mp, bucătărie 2,5 mp, baie 2 mp, vestibul 1,75 mp) în care locuiește, la căminul Centrului de perfecționare a personalului sanitar mediu, din Șos. Fundeni nr. 258, împreună cu soția și un copil. La inceputul fiecărui an i se înmînează o somație drastică prin care i se pune în vedere ca, în maximum 3 luni, să elibereze spațiul pe care îl ocupă, conform articolelor cutare și cutare.**

Reamintesc : două operații la inimă. Certificatul medical al lui F.M. precizează : „Spondilartrită acutizantă cu invaliditate motorie accentuată. Insuficiență respiratorie cronică manifestă cu capacitate vitală 39,5% și VEMS 34,5%. Stenoză mitrală comisurotomizată repetat. Edeme pulmonare acute repetate. Se încadrează în HCM 860/973..." Adică are dreptul la o cameră în plus, deci condiții de odihnă optime, liniște. Dar ce liniște poate avea inima lui F.M. și cit mai poate rezista un om de cremene, la peste 55 de ani, dintre care ultimii i-a trăit cu permanenta grijă a evacuării ?

Scrisoarea lui către Flacăra **este un apel la omenie, căruia revista noastră îi dă rezonanța cuvenită. Ca să fie auzit, în sfîrșit, de către cei ce au datoria și posibilitatea să pună capăt acestei mult prea lungi așteptări, în spiritul comandamentelor omeniei atît de cinstite astăzi în țara noastră. Dacă nu chiar un apartament cu 2 camere, cum are dreptul după lege, inima lui Florea Modoran merită măcar garsoniera în care locuiește acum, în care să se poată întoarce după muncă acasă. Cum problema știm că stă în atenția I.M.F. București n-ar fi rău să putem scrie aici de o problemă rezolvată.**

MIRCEA FODOREANU ■

Din partea Direcției sanitare a județului Brașov :

„Organele de conducere colectivă ale Direcției sanitare a județului Brașov consideră că relatarea faptelor nedemne ale medicului **RADOCEA CORNEL** din Brașov în coloanele revistei FLACĂRA este corectă. Nu vrem decit să adăugăm că ele s-au petrecut la sfirșitul anului 1976. De aceea, credem necesar reîmprospătarea cronologică a felului cum s-au petrecut ele. Abaterile lui R.C. au fost descoperite și scoase la iveală de Comitetul județean Brașov P.C.R., care le-a analizat imediat în ședința de secretariat. S-a luat apoi legătura cu Ministerul Sănătății și cu Colegiul central al medicilor și farmaciștilor din București, propunîndu-se excluderea lui R.C. din rîndul medicilor și desfacerea disciplinară a contractului său de muncă. Sub îndrumarea directă a Comitetului județean de partid, cazul a fost analizat sub toate aspectele și implicațiile sale sociale, etice, profesionale, juridice și s-a hotărît judecarea cazului la Colegiul județean de disciplină Brașov, în care scop s-a deplasat personal tov. prof. dr. Predescu Vasile, președintele pe țară al colegiului. S-a ajuns astfel la concluzia legală că faptele lui R.C. nu întrunesc elemente suficiente pentru excluderea lui din corpul medical și desfacerea contractului său de muncă. Pentru aceste motive s-au aplicat la momentul respectiv sancțiuni severe, după cum urmează : 1. — Punerea în discuția Plenarei Comitetului de partid „Sănătatea" Brașov, care a hotărît excluderea sus-numitului din rîndul membrilor de partid ; 2. — Retrogradarea din funcția de medic principal de specialitate, în cea de medic secundar ; 3. — Mutarea disciplinară de la Policlinica județeană Brașov ; 4. — Întregul caz a fost făcut public și comentat în presa locală (...) În practica județului Brașov și în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste, ca și în scopul promovării prestigiului corpului medical, cazurile izolate de abateri sint analizate de fiecare dată cu multă exigență și sancționate potrivit normelor și legilor în vigoare. Nu a fost mutat în altă localitate, din alt județ, avînd în vedere necesitatea unei supravegheri permanente de către cei care îl cunosc, considerîndu-se că este oportun ca tov. R.C. să rămînă în județul nostru sub supravegherea colegilor săi de muncă într-un colectiv ferm, muncitoresc cum este Policlinica „Steagul Roșu", care funcționează pe lîngă o mare întreprindere. Întreaga activitate și comportare a acestui medic continuă să fie în atenția Direcției sanitare și a Colegiului județean de medici". **(Semnează dr. Alexandru Ilieș, președintele C.O.M.).**

N. R. : **Desigur, măsurile luate împotriva doctorului Radocea Corneliu sînt oportune dar, sîntem convinși, insuficiente.**

Întrebăm :

1) Ce măsuri administrative exemplare, pe măsura faptelor, s-au luat împotriva lui R. C. ? Repetăm, desfacerea contractului de muncă nu se impunea chiar deloc ? Sau cumva termenul scurs între 1976 (data comiterii infamantelor fapte de către R. C.) și 1978 — anul publicării anchetei noastre a operat ca o prescripție pe care noi n-o cunoaștem ?

2) Ce măsuri, fie ele și exemplare, a găsit de cuviință să ia Ministerul Sănătății ? Excluderea lui R.C. din rîndul membrilor de partid aparține Comitetului județean Brașov al P.C.R. și nicidecum ministerului amintit.

3) Reprezentantul Ministerului Sănătății, care a condus ancheta, (este vorba de tovarășul Predescu), s-a comportat după opinia noastră, îngăduitor. Oare numai discutarea unor asemenea fapte în Colegiul medicilor și farmaciștilor este suficientă ?

Din partea U.G.S.R. :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Toader Acatrinei** din satul Dumbrava, comuna Ciurea, județul Iași, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm : Consiliul județean al sindicatelor Iași, cercetînd problemele sesizate, a constatat că accidentul suferit de T.A. nu a fost înregistrat. Ca urmare au fost luate măsuri de întocmire a procesului verbal, de înregistrare a accidentului. Vinovat de producerea accidentului se face în primul T.A., care, în timpul lucrului nu a purtat echipament de protecție corespunzător, lucrînd fără ochelari. A așezat pe masa de lucru mai multe lamele din care una s-a rupt și prinsă din nou de dinții discului și apoi aruncată înapoi, l-a lovit pe muncitor. Pentru nesupravegherea muncitorului în timpul lucrului și nedeclararea accidentului, conform normativelor în vigoare, s-au făcut vinovați următorii : șeful de echipă, care a fost sancționat cu retragerea unei categorii din retribuție pe timp de o lună ; maistrul de la atelierul lăzi, Gheorghe Mîndru, sancționat cu retragerea unei gradații pe timp de o lună ; Mircea Enescu, organ ajutător de protecție a muncii la S.I.L. Ciurea, a fost retrogradat și înlocuit din funcție ; inginerul șef de secție a primit avertisment. Toader Acatrinei a primit drepturile cuvenite pentru accident în muncă".

- **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**
- **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

- **Ecaterina Crișan** — Pitești. D.P.M.O.S. — Oficiul forței de muncă — Argeș ne-a informat că ați fost încadrată la Întreprinderea de autoturisme Colibași.
- **Enache Chișcop** — com. Țepu (Galați) Prin decizia nr. 8796 emisă de Comisia de pensii a județului Galați ați fost inscris la pensie de invaliditate gr. II.
- **Elena Olaeru** — Bacău. Pentru anul 1979, centrala a aprobat posturi de maiștri la întreprinderea unde lucrați, unde urmează să fiți și dumneavoastră încadrată tot de la aceeași dată.
- **Vasile Iordan** — București. Lucrările de consolidare a clădirii se execută numai de către o întreprindere specializată și pe baza unei documentații întocmite de către un institut de proiectare.
- **Catinca Ciocirlan** — Iași. Am fost informați că vi s-a repartizat un apartament cu două camere în cartierul Grădinari.
- **Zaharie Bindiu** — Radna (Bistrița-Năsăud). Se poate deplasa un redactor la dumneavoastră, dar trebuie să cunoaștem pentru ce. Scrieți-ne, deci.
- **Ioan Pescar** — Brașov. Orice modificare în interiorul unei locuințe proprietate de stat se poate face numai cu aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular municipal la cererea proprietarului care administrează imobilul, respectiv I.C.R.A.L.
- **Maria Dumitrache** — Tirgoviște. Conform Legii nr. 1/1977 persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite, în virstă de peste 25 de ani, care sînt încadrate în unitățile și instituțiile de stat, plătesc o contribuție fixă, lunară, în raport cu retribuția de încadrare. Se exceptează persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora, pe timpul cît durează invaliditatea ; cei care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior ; cei care se căsătoresc, iar la căsătorie unul dintre soți are în întreținerea efectivă copii, sau cei cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare.

MARGA NEDELEA ■

Eveniment în arheologie

Tezaurul tracic de la Rădeni

Cele trei vase din tablă de aur nativ, descoperite în satul Rădeni, comuna Păstrăveni, județul Neamț, au și ele, ca orice comoară, sau, mai istoricește spus, tezaur, povestea lor. Acum 10 sau 11 ani, cine mai știe cînd (? !), în urma unei arături de toamnă, țăranul cooperator Gheorghe Nistor zărește, printre brazde, un obiect de metal. Se-apleacă, îndepărtează pămîntul și scoate la iveală patru vase de tablă, pe-alocuri înnegrite, pe-alocuri roșcate. Primul său gînd a fost, dată fiind cocleala evidentă, că sînt niște vase de alamă. Al doilea gînd a fost acela de a duce vasele la profesorul de istorie, despre care știa că adună tot felul de hîrburi, fie ele din lut, fie din metal. În drum spre școală îl întîlnește pe fierarul satului și i le arată. Fără nici un fel de intenție comercială, îi oferă fierarului un vas mai mic, cu toartă, convins fiind că fierarul îl va alămi și-l va face trebuincios. Celelalte trei vase, mai măricele, ajung la profesorul de istorie Constantin Pușcașu care le curăță de pămînt și le așază în vitrina unui dulap cu sticlă, fără să bănuiască importanța lor, cu totul și cu totul deosebită. Așadar, în vitrina acelui dulap, așezat nu în cancelarie, nici măcar într-o sală de clasă, ci pur și simplu în holul de la intrarea în școală, cele trei vase au stat din toamna anului 1966 și pînă în toamna anului 1977, cînd un grup de cercetători de la Muzeul județean din Piatra Neamț avea să treacă în revistă, la insistenta chemare a primăriței din Păstrăveni, obiectele adunate acolo cu timpul, în mod deosebit vasele de lut din cultura Cucuteni, puternic reprezentată în zona respectivă. S-ar părea că povestea tezaurului din Rădeni se va încheia aici. Ei bine, nu, pentru că din grupul respectiv nu făcea parte nici un specialist în istorie antică. Noroc că vasele i-au reținut totuși atenția arheologului Ștefan Cucoș. Reintors la Piatra Neamț, Ștefan Cucoș îi relatează colegului său, Virgil Mihăilescu-Bîrliba, specialist în istorie antică, despre cele trei vase. Mai mult decît atît, îi descrie, printr-un desen făcut din memorie, forma oarecum mai ciudată a două din piesele expuse la muzeul școlar. „Priveam desenul — își amintește dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba — și îmi era teamă, vă rog să mă credeți, ca nu cumva colegul meu, Cucoș, să se fi înșelat asupra formei vaselor, mai ales a torților. Am afirmat atunci, privind desenul, că vasele sînt tracice și că sînt din aur. Bineînțeles că, însoțit de o colegă, chimistă, m-am deplasat imediat la fața locului. Nu, colegul meu, Ștefan Cucoș, nu se-nșelase. Le desenase uimitor de exact. În schimb, chimista noastră susținea în continuare că vasele nu sînt din aur. Adevărul e că, îngropat în pămînt acum 3 000 de ani, aurul își pierduse elasticitatea, dar nu și celelalte calități ale sale. Datorită unor fenomene chimico-fizice mai deosebite, greu de explicat doar în cîteva cuvinte, vasele se acoperiseră de o crustă roșcat-verzuie, aproape identică cu cocleala alamei. Am îndepărtat cu grijă cocleala aceea și galbenul aurului a rămas curat ca lacrima. Am turnat apoi acid și, spre surprinderea tuturor, acidul plutea pe metal, ca uleiul. A doua zi, specialiștii de la banca județeană aveau să constate următoarele : tezaurul cîntărește 905,10 grame și este din aur de 20 de carate“.

— Ce s-a întîmplat cu cea de-a patra piesă a tezaurului, cea pe care, în necunoștință de cauză, Gheorghe Nistor i-a dăruit-o fierarului ?

— Fierarul a reținut, pentru alămit, doar toarta vasului, care este cel mai mic din tot serviciul, ca să-i zic așa. La rîndul său, fierarul a dăruit vasul unei rude, mi se pare chiar unei fete a dînsului. Prin fată, vasul a ajuns tocmai la Oradea. Acolo, descoperindu-se că vasul e din aur, a fost tăiat în bucăți pentru a fi comercializat. De menționat că fierarul nu a știut nici o clipă că toarta, reținută pentru alămit, ar fi din aur. Toarta a fost recuperată foarte ușor, dintr-o mulțime de alte obiecte de alamă. Recuperată în întregime, piesa respectivă se recondiționează, astfel încît se va adăuga acestui tezaur de-o copleșitoare valoare istorică.

● Timp de zece ani, aurul prețioaselor vase e socotit... alamă!

Îl întrebăm pe dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba :

— Dincolo de povestea destul de ciudată, ca să nu-i spunem altfel, a tezaurului, să ne oprim și asupra valorii istorice. Încă de cînd ați văzut desenul vaselor, ați afirmat că ele sînt de origine tracă. Pe ce anume s-a întemeiat această supoziție care pînă la urmă s-a adeverit ?

— După forma și mărimea vaselor, dar și după desenele geometrice de pe torțile vasului mai mare, specifice artei trace, am dedus că ele se aseamănă foarte, foarte mult cu vasele unui tezaur tracic descoperit la sud de Dunăre, la Vălcitran, în Bulgaria, lîngă Plevna. Prima concluzie, privind asemănarea și originea comună a celor două tezaure, unice pînă la această oră, ar fi infirmarea ideii că tracii de la nordul Dunării ar fi fost inferiori, ca dezvoltare economică, celor din sudul Dunării. Apreciem că vasele de cult descoperite la Rădeni fac dovada incontestabilă a unei situații economice înfloritoare a triburilor trace de pe aceste meleaguri. Fie că ele provin din sudul Dunării, fie din Transilvania, fie că au fost făurite chiar în zonă, aurul trebuia cumpărat. Iar triburile care au posibilitate să cumpere aceste vase sau aurul din care să le realizeze, nu pot fi decît niște triburi bogate.

— Ați afirmat că tezaurul a fost îngropat acum 3 000 de ani. Cum ați ajuns la această datare ?

— Știam că tezaurul de la Vălcitran a fost datat cu aceeași vechime. Mai știam, ca să extind aria, că tracii din sudul Dunării au îngropat acel tezaur ca să-l ferească din fața cimerienilor, un popor care era împins spre vest de marea năvală a sciților. Tezaurul de la Rădeni vine să confirme ipoteza că, în fuga lor din fața sciților, cimerienii au trecut și pe la nordul Dunării. În legătură cu vechimea acestui tezaur, ar mai fi de adăugat un fapt care m-a surprins : vorbind despre podoabele regilor traci, sosiți într-o vizită de curtoazie, ca aliați și prieteni ai troienilor, Homer descrie cu lux de amănunte acele podoabe de aur. Bineînțeles că împing cercetarea științifică într-un domeniu lăturalnic, dar, după opinia mea, stăpînii de altădată ai tezaurului trebuie să fi fost regii traci, acei regi traci descriși de Homer în celebra sa epopee a războiului troian.

— Ce ne puteți spune despre locul numit Rădeni ?

— La Rădeni a fost descoperită o imensă așezare din epoca culturii Cucuteni. Este cazul, cred eu, să menționăm că muzeul nostru dispune de cea mai importantă colecție de vase ceramice de Cucuteni. Dar, revenind, tot pe valea rîului Rădeanca a fost descoperită o așezare din epoca bronzului, apoi semnul pe care ni-l trimite acest tezaur, după care au fost scoase la iveală, cronologic vorbind, alte două așezări, una dacică și o alta, mai tîrzie, daco-carpică. În sfîrșit, tot aici, pe Valea Rădencii, a mai fost descoperită o ultimă așezare, din secolele VI—VIII, ceea ce coincide cu perioada de început a formării poporului român. După cum se vede, prin condițiile sale specifice, propice vînatului, pescuitului, agriculturii și creșterii animalelor, Valea Rădencii, ferită din calea marilor drumuri, a fost permanent populată încă din cele mai vechi timpuri. N-ar fi exclus ca viitoarele cercetări în zonă să ne ofere alte și alte mărturii privind viața de pe aceste meleaguri.

N. VICTOR ■

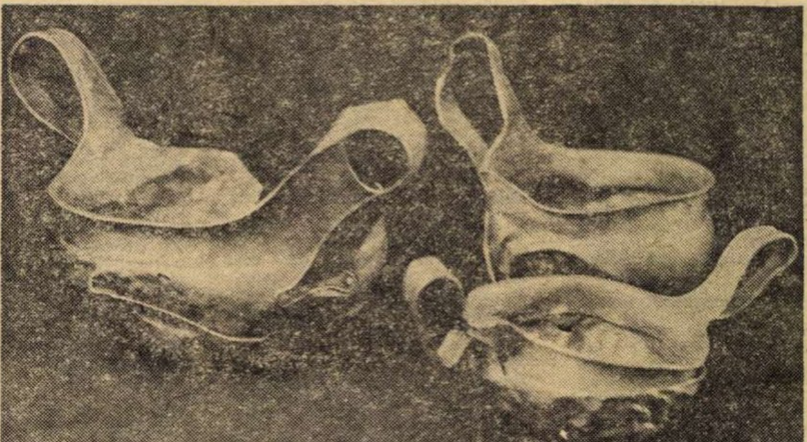

Din nou despre plante medicinale

Plafar — consult

Ce este „plafar-consultul ?“

„Mai întîi și-ntîi, ne-a declarat biologul Mircea Alexan, din cadrul Trustului Plafar, aparatului respectiv i s-a spus doctorul electronic fitoterapeutic, dar atît noi, cei care am avut ideea realizării acestui aparat, pornind de la hărțile electrice expuse în holurile marilor gări din țară, cît și cei care au concretizat ideea, adică maiștrii instructori Florea Prunaru și Gheorghe Dumitrescu de la Liceul nr. 12 C.F.R., din Crîngași, am căzut de acord să-l numim «Plafar-consult».“

Este vorba, așadar, de o instalație cu un pupitru și cu un panou. Pe pupitru sînt dispuse cîteva zeci de butoane, iar pe panou sînt 120 de casete. Pentru o anume boală, de exemplu ulcer, se apasă pe butonul deasupra căruia este trecut ulcerul, iar pe panou se aprind beculețele din casetele în care putem citi : flori de gălbenele, flori de mușețel, frunze de patlagină, iarbă de coada calului, sunătoare, rădăcini de tătăneasă, frunze de lumînărică, iar în partea de jos a panoului, la ceaiuri, apare indicația ceai gastric. Pentru bolile de metabolism, cum ar fi, de exemplu, diabetul, prin apăsarea butonului respectiv, pe panou se pot citi următoarele indicații : frunza de afin, frunza de anghinară, dud, nuc, salvie, urzică, rădăcini de brusture, teci de fasole, sau ceaiul diuretic care le conține în amestec pe toate. Am mai putea continua cu bolile de rinichi, afecțiuni renale, pentru care aflăm că sînt indicate nu mai puțin de 23 de plante, dintre care amintim : coada calului, frunzele de mesteacăn, rizomii de pir, mătasea de porumb, iarba de troscot, cozile de cireșe, plus ceaiul diuretic.

„Sigur că da, ne-a declarat în continuare biologul Mircea Alexan, informațiile pe care le oferă Plafar-consultul pot fi obținute direct de la farmacista vînzătoare, dar am constatat că oamenii, din diverse motive, se jenează să o deranjeze. Un ultim amănunt : instalația respectivă, produsă în continuare de Liceul nr. 12 C.F.R., pe bază de contract ferm, va fi plasată în toate magazinele Plafar din București și din țară“.

În ceea ce ne privește, să sperăm că la indicațiile Plafar-consultului, în respectivele farmacii vom găsi și plantele medicinale care, în ultima vreme, sînt tot mai mult solicitate datorită deosebitelor lor valori terapeutice.

ION POP ARON ■

O excepțională realizare inginerească :

Cărămizi refractare dure ca diamantul

În cartierul Militari, adică, mai exact spus, pe bulevardul Preciziei, la numărul 6, pe platforma Institutului de cercetări și proiectări pentru materialele de construcție. Și mai exact spus, în secția de cercetări pentru ceramică fină și materiale refractare. Obiectul reportajului nostru, un lot masiv de blocuri sau cărămizi refractare speciale, necesare căptușirii cuptoarelor industriale, un produs extrem de solicitat, realizat pînă la ora actuală în doar 4—5 țări ale lumii. Să notăm, încă de la bun început, că ne aflăm în fața unui produs care era adus din import, contra unor sume deloc neglijabile. În ceea ce privește calitățile tehnice ale acestor cărămizi refractare speciale ele rezistă unor temperaturi cuprinse între 1500-1700 grade, avînd o durată aproape dublă ca funcționare, față de produsele clasice din alte țări. Alte amănunte : materia primă ce intră în compoziția acestor așa-zise cărămizi refractare este asigurată în proporție mare la noi în țară, duritatea produsului este apropiată de cea a diamantului, cărămizile au o densitate dublă în comparație, de exemplu, cu marmura.

Datele de mai sus, plus informația că toată cercetarea a durat nu mai puțin de 7 ani, dintre care ultimii patru au fost dedicați exclusiv valorificării tehnice a soluțiilor asupra cărora s-au oprit, în cele din urmă, cercetătorii, ne-au fost oferite de către inginerii Mihaela Mihăilescu, director tehnic adjunct al institutului și șef de proiect la produsul în discuție, și inginerul Paul Dima, șeful colectivului de cercetare din care mai fac parte inginerii Manuela Hagiopol, Paul Voiculescu, Ion Comănescu și tehnicianul Pascu Urzică. Și pentru că tot am trecut în revistă întregul colectiv, neapărat să notăm și numele inginerului proiectant și tehnolog : Angela Popescu.

Acestea sînt, așadar, principalele date privind blocurile și cărămizile refractare speciale, răspîndite în curtea secției de cercetare pentru ceramică fină și materiale refractare, blocuri și cărămizi aparent banale, unele cîntărind 20 de kilograme, altele chiar o tonă, blocuri și cărămizi pentru a căror naștere s-au cheltuit, iată, aproape 7 ani de zile și nopți și gînduri. De ce atît de mult ? „Pentru că, fără să intru prea mult în amănunte tehnice, ne-a declarat inginerul Paul Dima, s-a pornit, cum s-ar zice, de la un simplu capăt de ață din care, pînă la urmă, după strădanii și căutări greu de redat doar în cîteva cuvinte, am realizat o adevărată frînghie ; încercînd să explic această metaforă, aș spune că respectivul capăt de ață l-a constituit simpla cerere a beneficiarului, adică a întreprinderilor cu mari cuptoare industriale, metalurgice, care ne-au solicitat fabricarea unui produs cu anumite caracteristici. În altă ordine de idei, majoritatea cercetătorilor au atacat în această perioadă de 7—8 ani, cît a durat definitivarea blocurilor refractare, și alte teme, la fel de urgente și de o importanță cel puțin egală“.

„Fără să fim considerați ca lipsiți de modestie, a intervenit inginera Mihaela Mihăilescu, am putea spune că toată cercetarea refractarelor speciale s-a desfășurat exemplar, în sensul că ea a pornit de la o solicitare stringentă a industriei noastre, că primii pași s-au făcut prin studierea amănunțită a temei și că, pe parcurs, a fost declanșat un atac pe mai multe fronturi. Acest plan de bătălie, pentru că realmente a fost o bătălie, a presupus studierea bazei teoretice a materialelor refractare, studiu pe care l-a întocmit profesor doctor docent Radu Dimescu din cadrul Institutului politehnic București, Facultatea de chimie industrială. Au demarat, în același timp, cercetările de laborator care au condus la dezvoltarea tehnologică a soluțiilor, în strînsă legătură cu cercetarea de proiectare privind transpunerea în practică, în linie tehnologică industrială a rezultatelor obținute în stația-pilot.

Cu alte cuvinte, conform indicațiilor conducerii superioare de partid, această cercetare este un răspuns la necesitățile reale ale industriei noastre și a parcurs circuitul industrie — învățămînt — cercetare — învățămînt (calificare) — industrie. Dincolo de satisfacția încheierii cu rezultate bune, zicem noi, a cercetării, avem și bucuria că, iată, deși extrem de complexă, tema a fost bine strunită, bine orientată, astfel încît, sub toate aspectele, ea, tema acestei cercetări, va reprezenta pentru noi un adevărat model“.

În ceea ce ne privește, fără a trage neapărat niște concluzii, privind istoria acestor materiale refractare de construcție industrială, produse de marcă realizate în doar cîteva țări ale lumii, tocmai datorită multiplelor dificultăți pe care le presupune un proces tehnologic ca atare, subliniem, încă o dată, nu doar calitățile tehnice ale aparent banalelor cărămizi sau blocuri, ci și faptul că ele înlocuiesc total importul.

VICTOR HUNEDOREANU ■

Moștenirea Odobleja

Psihologia consonantistă	Cibernetica	Super Felix
1938	1948	1978

O convorbire cu tovarășul *Titus Dumitrescu,* coordonatorul științific al colectivului pluridisciplinar „Super Felix".

— Dr. Stefan Odobleja — ne spune interlocutorul nostru — a murit în pragul vîrstei de 76 de ani și cu puțin timp înaintea recunoașterii depline a meritelor sale științifice. Posteritatea, sînt sigur, va fi mult mai generoasă cu acest bărbat de seamă, asigurîndu-i locul ce i se cuvine în panteonul științei mondiale.

— Cînd și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe dr. Odobleja ?

— Spre marele meu regret, mult prea tîrziu, în 1976, la puțină vreme după apariția în „Flacăra" a articolului dedicat acestui mare gînditor român, deci imediat după producerea redescoperirii, dr. Ștefan Odobleja. L-am cunoscut la Drobeta-Turnu Severin, întrevederile dintre noi avînd ulterior un caracter periodic cînd, în urma discuțiilor pe care le-am purtat, am înțeles foarte curînd că aveam în fața ochilor pe unul dintre cei mai de seamă oameni de știință români, un cercetător înzestrat cu o forță de analiză proprie doar gînditorilor și cercetătorilor de excepție. Acest om a fost și a rămas pînă la sfîrșitul vieții sale *timid,* puțin comunicativ, nepriceput în diplomația vieții și posedat cu totul de pasiunea preocupărilor sale. Problemele consonanței psihologice, dualitatea și circularitatea ca teorie generală aplicată la mașini și biosisteme, l-au preocupat foarte de timpuriu și în mod absolut. Doctorul Ștefan Odobleja trebuie să rămînă adevăratul creator a ceea ce numim astăzi cibernetică, așa cum o dovedește negru pe alb lucrarea vieții sale : „Psihologia consonantistă", apărută cu zece ani înaintea „Ciberneticii" lui Norbert Wiener.

— V-am ruga să prezentați pe scurt aceste lucrări deoarece sîntem siguri, publicul cititor ar fi interesat să afle, în acest sens, opinia autorizată a unui creator de modele interdisciplinare.

— „Psihologia consonantistă" și „Cibernetica" sînt lucrări de o amplă sinteză științifică care au încercat în perioade de timp diferite să previzioneze proiectarea și realizarea unor mașini gînditoare, care să prelungească mult posibilitățile psihofiziologice ale omului. „Psihologia consonantistă" este însă opera unui singur om, în vreme ce Norbert Wiener a beneficiat de colaborarea unor reputați oameni de știință ai timpului. Cu toate acestea, din concepția lui Wiener lipsesc o serie de aspecte fundamentale privind integrarea științelor. Asemănarea celor două lucrări, așa cum s-a arătat în mai multe articole apărute în presa noastră, ne dă dreptul să apreciem că Wiener a cunoscut lucrarea lui Ștefan Odobleja. Din motive pe care ne este greu să le precizăm astăzi, Norbert Wiener nu a preluat, cu toate acestea, multe elemente din tratatul compatriotului nostru. Nu le-a înțeles sau nu le-a considerat importante? Greu de spus. Lucrarea postumă, datorată savantului severinean, în curs de apariție la Editura „Scrisul românesc" din Craiova, va oferi, cred, răspunsuri în această privință.

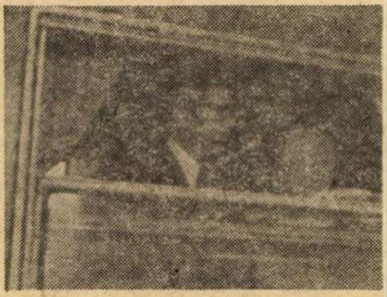

În Gara de Nord, la geamul unui compartiment, Ștefan Odobleja (dreapta) și Titus Dumitrescu

— Care este, în esență, contribuția originală a savantului român ?

— Lucrările lui Ștefan Odobleja pot fi apreciate prin prisma volumului impresionant de date asupra procesului de reglare prin retroacțiune, fenomen de circularitate ce poate fi considerat element fundamental pentru asigurarea unui echilibru sistemic.

— Ce reprezintă cercetările „Super Felix" ?

— De la bun început vă spun că cercetările „Super Felix" se circumscriu în cîmpul științelor conexe, oferind, în timp util, soluții interdisciplinare care să contribuie la rezolvarea unor probleme insolubile pe plan mondial. Beneficiind de orientările excepționale formulate de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a enunțat idei fundamentale privind tratarea științifică a modelelor de conducere a economiei naționale, cercetările „Super Felix" generează astăzi un amplu complex de invenții ce constituie o bază certă de rezolvare a problemelor definite a avea caracter economic prioritar.

— Vorbiți-ne despre această realizare prioritară a științei și tehnicii naționale.

— Complexul de invenții „Super Felix" reprezintă rezultatul efortului depus de un colectiv pluridisciplinar și se bazează pe o nouă concepție, profund originală, în domeniul proiectării și utilizării tehnicilor de calcul. Analizele de model ce stau la baza complexului de invenții arată că țara noastră beneficiază astăzi de condiții și posibilități privind realizarea unor obiective concrete specifice definirii revoluției științifice contemporane.

— În ce stadiu și ce probleme își propune să rezolve complexul de invenții „Super Felix" ?

— Întrucît complexul de invenții „Super Felix" este în momentul actual brevetat și în stadiul în care este capabil să admită lansarea oportună a unui sistem care cuprinde în sfera lui elemente concludente pentru a fi considerat de o deosebită utilitate, ne permitem să-i informăm pe cititorii revistei că primul obiectiv pe care îl vom aborda este reglementarea problemei transportului în comun. Din respect și prețuire a memoriei marelui nostru înaintaș, ultimele patru lucrări le-am denumit în mod simbolic „Procedee consonantist-cibernetice". Pentru actualul stadiu de cercetare ne simțim obligați a mulțumi tuturor personalităților care au avut amabilitatea de a ne acorda în timp util sprijinul necesar abordării corespunzătoare a tuturor problemelor pe care ne-am propus să le soluționăm științific.

LIVIU TIMBUS ■

Miracolul unui bob de orz

— Permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici să vă prezint cititorilor revistei Flacăra. Așadar, sînteți LAZĂR DRĂGHICI, doctor inginer în științele agricole, șeful secției de ameliorarea plantelor autogame a Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, șeful programului de cercetare a culturii orzului al aceluiași institut. Am omis ceva ?

— Da, mai lipsește ceva. Sînt și țăran. Prin naștere, prin vocație, prin îndeletnicire. Cînd nu lucrez în laborator sau în bibliotecă, mă aflu în cîmp și atunci acționez, gîndesc, observ și — în general — mă simt aidoma țăranului ocupat și preocupat de îndatoririle sale.

— Ați închinat — după cîte se spune — ameliorării soiurilor de orz de toamnă o viață de om.

— Da, și dacă aș mai avea una, aș închina-o aceluiași țel.

— În cazul acesta, permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici, să vă pun o întrebare posibil delicată, izvorînd însă din sinceră dorință de a informa pe cititori : este oare cultura orzului atît de importantă încît să merite truda de o viață ?

— Răspunsul este mai mult decît simplu. În ansamblul agriculturii noastre, orzul de toamnă ocupă — în raport cu suprafața cultivată — locul trei. După grîu și porumb. Edificator, nu ? În acest an agricol, la cele 21 de milioane de tone cereale pe care agricultura le pune la dispoziția economiei țării, orzul de toamnă își aduce contribuția merituoasă de peste două milioane de tone. Cultivarea în cantități mari a orzului de toamnă reprezintă un factor sine qua non pentru zootehnia modernă ca și pentru unele ramuri ale industriei alimentare, a berii de pildă. Îmi dați voie deci să vă întorc întrebarea : merită ?

— Merită ! Fără echivoc. Despre însemnătatea orzului de toamnă m-ați convins. Vorbiți-mi despre aportul dumneavoastră la ameliorarea sus-numitei culturi. Și pentru început : care considerați a fi suprema dumneavoastră satisfacție în acest domeniu ?

— Miraj I.

— Vă referiți, desigur, la soiul obținut de dumneavoastră și colaboratorii pentru care vi s-a decernat, recent, valorosul premiu „Ion Ionescu de la Brad" al Academiei Republicii Socialiste România. Prin urmare, ce este Miraj I ?

— Miraj I este un orz de toamnă aparținînd subspeciei, pe latinește botezate, conform uzanței, **Hordeum vulgare L,** varietatea **pallidum** Sér și care se constituie astăzi — la 16 ani de la începerea cercetărilor — ca o indiscutabilă revoluție a acestei culturi. Miraj dă răspunsuri mai mult decît satisfăcătoare căutărilor noastre îndelungate pentru realizarea unei plante de mare productivitate și stabilitate, adică avînd o rezistență mare la condiții nefavorabile de mediu, cu un cuvînt, o producție mare de furaje cu valoare nutritivă asemănătoare cu cea a porumbului — și chiar mai bogată în unele principii nutritive — la un preț de cost mult redus. Eficiența economică este și pentru cercetarea agricolă un criteriu primordial.

— Spuneați că cercetările au început cu 16 ani în urmă. Și cînd au apărut certitudinile ?

— Miraj I este succesorul lui Intensiv I — și acesta tot o creație a colectivului nostru — așa încît pentru a releva meritele lui Miraj, voi folosi mereu comparația cu martorul Intensiv.

— Scuzați-mă că vă întrerup. Cînd și de ce a apărut nevoia unui soi superior lui Intensiv ?

— La vremea sa, crearea soiului Intensiv a marcat un progres important și sub aspect cantitativ — spor de producție la hectar — și sub raport calitativ — rezistență la ger. Dar în ultima vreme, în condițiile nou create agriculturii de progresul tehnic, și în primul rînd de posibilitățile sporite de îngrășăminte chimice și irigații, au scos în evidență necesitatea de a folosi din plin aceste condiții favorabile prin ameliorarea soiului Intensiv, rămas în urmă, prin crearea unui soi nou cu un potențial mare de producție și un grad înalt de rezistență la cădere și boli. Așa l-am gîndit, așa l-am realizat pe Miraj.

— Acum e ușor de spus „l-am realizat..." Spuneți-ne, de aceea, tocmai ce voiați să spuneți atunci cînd v-am întrerupt.

— Așadar, studiul de laborator pentru crearea noului soi — cercetări în fitotron, seră cu climat divizat — a început în anul 1962. După 12 ani, în 1974 deci, cercetările se numeau certitudini. Noul soi de orz de toamnă revendica ieșirea din lotul experimental în largul ogoarelor. Mai întîi modest, pe 75 de hectare. În anul următor se cultivau cu Miraj I **14 200** de hectare, adică de **190** de ori mai mult, în anul **1976** se cultivau **100 000** de hectare, iar în **1978** s-a ajuns la **93$^0/_0$** din totalul ocupat de cultura orzului de toamnă, previziunea pentru anul viitor fiind de **800 000 de hectare.**

— Este o cifră limită ?

— Sper că nu. Dar asta nu mai ține de însușirile soiului nostru ci de planurile în ansamblu ale economiei agrare. Pentru noi este însă importantă victoria totală a lui Miraj I față de martorul Intensiv I. Calculată pe ultimii cinci ani, capacitatea medie de producție a lui Miraj este superioară cu 22$^0/_0$ față de martor. Pe unele suprafețe mari — la Gîrbovi, în Ilfov, bunăoară — s-au obținut producții record de 11 345 kg la hectar. Noul soi se cultivă în prezent în toate zonele țării și — practic — nu există județ fără această cultură. Miraj ajunge la faza de recoltare cu 10—12 zile mai devreme decît vechiul soi.

— Cît de importantă este această caracteristică ?

— Este cît se poate de importantă. În primul rînd pentru că recoltarea timpurie — în sudul țării încă din cea de a doua decadă a lunii iunie — asigură furaje proaspete într-o perioadă oarecum critică pentru rezervele de nutrețuri. În al doilea rînd, recoltarea timpurie oferă suprafețe mari degajate, proprii altor culturi.

— Aceasta ar fi deci însușirea cea mai profitabilă oferită de Miraj ?

— Nu, n-am spus așa ceva. Această însușire vine doar să întregească tabloul admirabilelor calități ale Mirajului și care înseamnă, mai pe scurt, rezistență la cădere și posibilitatea unei recoltări total mecanizate, rezistență la boli, rezistență la condițiile nefavorabile de mediu — ger, arșiță, secetă. Miraj oferă în permanență imaginea optimistă a unei mari stabilități a producției, la un preț de cost redus.

— Revenind la istoria Mirajului, cum vi se pare, acum, privind în urmă, intervalul de 16 ani cîți s-au scurs de la primele experimente și pînă azi ? E mult 16 ani, e puțin ?

— Poate că n-o să credeți. Dar eu, unul, sînt uimit de repeziciunea cu care s-a impus Mirajul. La urma urmei, ce înseamnă 16 ani în agricultură, în cercetarea agricolă mai ales, unde tot ce se întîmplă se măsoară nu în zile, nu în săptămîni, ci în luni, sezoane, ani ?

— Și o ultimă întrebare : se numește Miraj I fiindcă este de așteptat și un Miraj II ?

— Tot ce vă pot spune în legătură cu această ultimă întrebare este că cercetările noastre în materie de ameliorare a orzului de toamnă sînt departe de a fi încheiate.

E. DASCĂLU ■

Noi recunoașteri internaționale ale valorii școlii românești de chirurgie digestivă

Zilele trecute s-a reîntors la București, după o mai lungă absență, profesorul Dan Gavriliu, șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Carol Davila", care a participat, între 3 și 16 septembrie, la două manifestări medicale de anvergură, în Brazilia și Argentina.

Astfel, în prima perioadă a șederii sale pe continentul sud-american, specialistul român, nume de referință în chirurgia esofagului, autor al unor tehnici operatorii originale, recunoscute pentru eficacitatea lor de întreaga lume medicală, a luat parte la cel de al 5-lea Congres mondial al Colegiului internațional de chirurgie digestivă, desfășurat la Sao Paolo. În cadrul reuniunii, profesorul Gavriliu a ținut o comunicare și a proiectat asistenței un film științific despre metoda sa operatorie de înlocuire a esofagului, „metoda Gavriliu", după cum se află ea citată în toate marile tratate de chirurgie, inclusiv în „The Craft of Surgery", fiind totodată ales președinte („chairman") al uneia din sesiunile congresului. Dincolo de intervențiile sale, puncte de vedere ale unei autorități unanim apreciate, Dan Gavriliu a avut surpriza să asiste la Sao Paulo la conferința unui confrate argentinian, profesorul Carlos Repeto din La Plata, închegată pe baza a 100 de cazuri de esofagoplastie, operate după „metoda Gavriliu", conferință care s-a bucurat de o deosebită atenție din partea participanților, ea reprezentînd, implicit, și o nouă recunoaștere internațională a valorii de vîrf a școlii românești de chirurgie digestivă de la Spitalul „Carol Davila" din București. Trebuie menționat că profesorul Repeto a urmat, în 1974, un curs de specializare de cîteva luni în Capitala României, asistînd la operațiile lui Dan Gavriliu, operații pe care, odată revenit în Argentina, le-a efectuat după metoda originală românească, obținînd rezultate terapeutice remarcabile.

Între 10 și 16 septembrie, chirurgul bucureștean s-a numărat printre participanții simpozionului internațional organizat în Argentina, la Bahia Blanca, nu departe de Buenos Aires, de Universitatea națională argentiniană și de municipalitatea orașului respectiv, care a sărbătorit în această toamnă 150 de ani de la întemeiere, ocazie cu care l-a declarat pe medicul român oaspete de onoare („huésped de honor"). La Bahia Blanca, profesorul Gavriliu a ținut cîteva comunicări, a participat la o masă rotundă pe tema „Diagnostic și tratament în patologia esofagiană", a împărtășit din experiența sa, una dintre cele mai ample din literatura de specialitate, impresionantă prin abundența cazuisticii și, mai ales, prin scăderea vertiginoasă a accidentelor, mortalitatea cancerelor esofagiene operate după „metoda Gavriliu" fiind cea mai redusă din lume, nedepășind procentul de 6 la sută. Despre masa rotundă a experților internaționali a referit, pe larg, ziarul „La Nueva Provincia" din 12 septembrie, ziar care a acordat un spațiu extins prezenței în Argentina a medicului român, socotit drept pionier al esofagoplastiei, drept deschizător de drumuri. Două dintre intervențiile chirurgicale efectuate de profesorul român la Bahia, un cancer gastric și o acalazie a cardiei, au fost filmate și prezentate simpozionului ca documente de lucru și subiect de dezbateri, ele întrunind adeziunea tuturor specialiștilor prezenți, unanimi în a aprecia școala românească între cele mai avansate pe plan mondial, ca o consecință firească a tradiției ei, a condițiilor materiale în care își desfășoară activitatea, a profesionalismului și seriozității sale. S-a înaintat propunerea ca și mai mulți medici argentinieni să vină, în viitorul apropiat, la București, spre a studia la fața locului avantajele terapeutice ale „metodei Gavriliu".

S-a reînnoit invitația ca Dan Gavriliu să participe, în primăvara lui 1979, la reluarea cursurilor magistrale ale Facultății de medicină din Paris, în calitate de oaspete al secției europene a Colegiului internațional al chirurgilor, după cum, în luna septembrie, profesorul bucureștean va asista, ca vicepreședinte, la Congresul mondial al Societății internaționale de chirurgie de la San Francisco.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

Zile fără nopți în bătălia cu apele Dunării:

PORȚILE DE FIER II

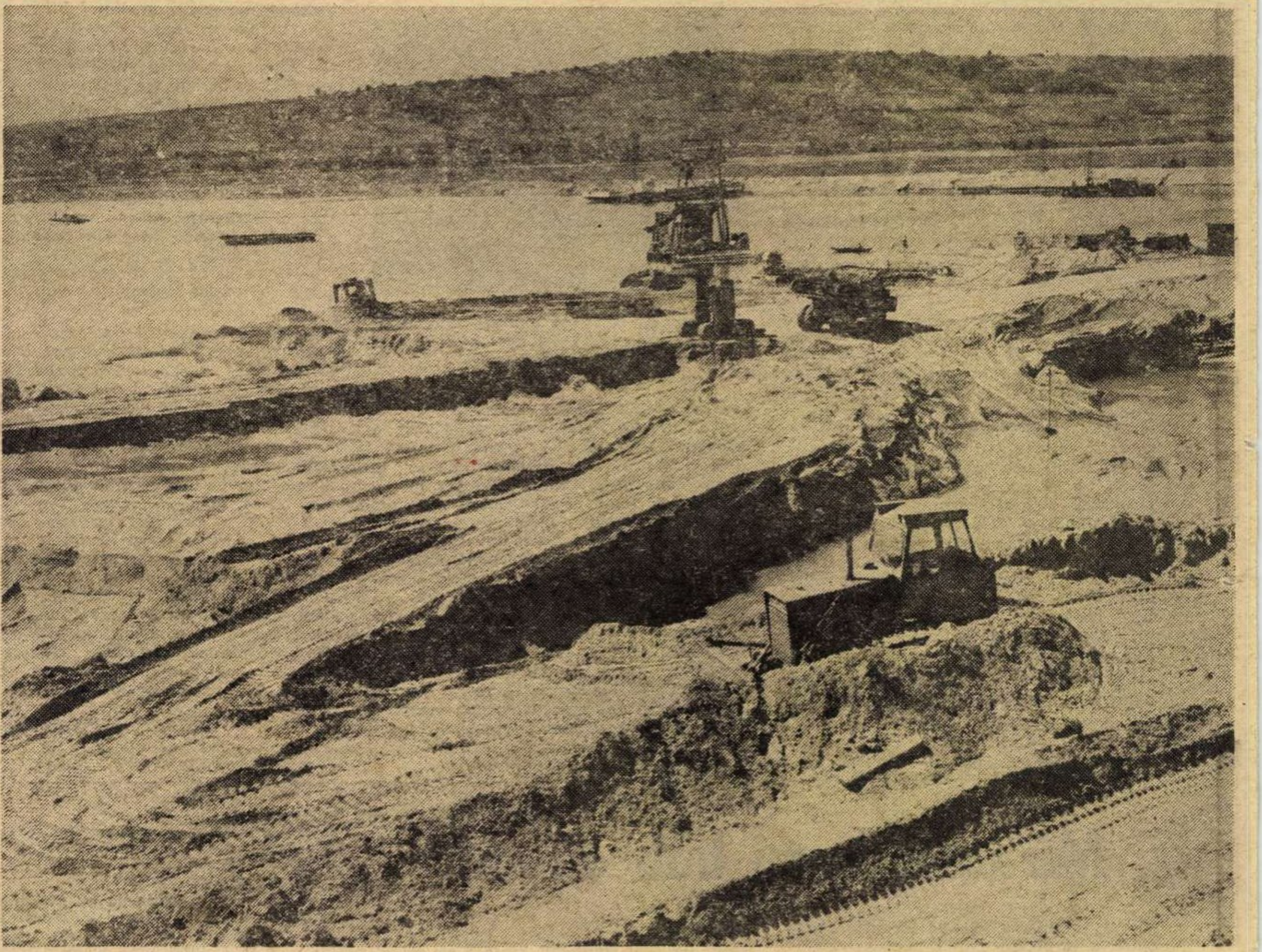

Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic...

Pe Șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II – șantier al colaborării româno-iugoslave, inaugurat în decembrie anul trecut, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito – s-a petrecut, recent, un eveniment pe care cronica marii construcții, atît de meticuloasă, de atentă, de exigentă cu intîmplările ce-i colorează filele, l-a notat între începuturile de rînd, între majusculele arhitectonice ale cărții sale. S-a realizat, în aceste zile, așa-numitul „dig amonte" al incintei pe vatra căreia, smulsă apelor, se vor construi cele două centrale ale sistemului (cu o putere instalată finală de 432 MW) și unul din cele două baraje care, aici, la 80 de kilometri de Porțile de Fier I, vor stăvili, din nou, apele marelui fluviu al continentului. Adică o limbă gigantică de pămînt, consolidat cu beton și cuburi de piatră, pornită dintr-o extremitate a insulei-șantier (șantierul fiind pe o insulă, pe insula Ostrovul Mare), a pătruns în albia Dunării, deviind apele, cu vapoare cu tot, spre țărmul drept, printr-o „breșă" (cum îi zic specialiștii) săpată în fluviu pe o distanță de 425 de metri. Urmează să înceapă, în aceste zile, construcția „digului aval", astfel ca, pînă la 31 octombrie, să se săvîrșească „închiderea Dunării, faza I", adică incinta, golită de ape, să se transforme într-un uriaș batardou, o redută fortificată din zid metalic, închis etanș, sub scutul căruia să se înalțe centralele și barajul.

Ca să ajungem pe șantier, am trecut, într-una din aceste dimineți ploioase de toamnă, peste un fluviu, adică peste un braț al lui, brațul Gogoșu, larg și tulbure ca un estuar marin. Am trecut pe un pod de pontoane, am traversat apoi insula, pînă la dig. Am apucat cu mașina pe dig, trăind o stranie senzație de siguranță și nesiguranță. Apele Dunării, pe lîngă care calcă roata mașinii, sînt tulburi dar calme, calme ca și cerul, placide ca apele unui imens lac. Digul pe care ne aflăm era, pînă mai ieri, cu mult mai sus, deasupra apelor care, o dată cu ploile toamnei, au început să crească. Acum apele se află la buza digului, ca și cum insula, cu dig cu tot, s-ar fi scufundat într-o singură noapte sau așteaptă să se scufunde din clipă în clipă. Apele, evident, vor mai crește, de fapt apele cele mari vor veni abia de acum încolo, drept pentru care se lucrează febril la supraînălțarea construcției. Pe lîngă noi trec camioane „Belaz" și „Roman", vîrfuite cu piatră și cu pămînt. Piatra e adusă de la Gura Văii, de la 80 de kilometri, cu camioanele sau cu „gabarele". „Gabarele" sînt niște nave greoaie, grele, cu boturi căscate larg, îngăduind deșertarea rapidă a încărcăturii din pîntece, un fel de mopși sau de buldogi ai apelor, la care se înhamă, ca să-i tragă, remorchere. Vine piatră și de pe malul iugoslav, în camioane ce traversează Dunărea pe mari platforme plutitoare de 1 000 de tone. „Supraînălțarea" se face în șiruri succesive de trepte, ca treptele de lut nears ale unui ziggurat chaldeean sau babilonian. Dacă s-ar putea refula Dunărea, cu ajutorul, să zicem, al unor pompe de o capacitate fantastică, dacă s-ar putea seca apa tulbure pînă la bazamentul albiei, s-ar obține, probabil, chiar forma unui ziggurat chaldeean, acel turn, piramidă sau templu cu care s-au mîndrit popoarele mesopotamice în urmă cu cinci mii de ani. Un Babilon sau un Ninive aruncat în albia Dunării. Nu e nici o exagerare. Poate, totuși, un retuș ar fi necesar : faptul că operația edilă s-a efectuat nu în secole, ci în sezoane, la o suprafață de ziggurate ce stă în cumpănă cu cea a monumentului antic, dacă socotim dimensiunea subacvatică a construcției. Și încă un retuș : lucrarea nu răspunde unui rost estetic sau ritual, ea nu e menită să-nfrunte timpul, ea e menită doar să apere viitoarea construcție a centralelor și barajului. Ea, deci, cînd centralele și barajul vor fi gata, nu va mai fi, va dispărea, va fi ștearsă din peisaj, ca un lucru ce nu va mai servi la nimic, ca întăriturile unui fost cîmp de bătaie.

Colonia muncitorească, ridicată pe insulă, este un veritabil microoraș, cu frumoase cabane-vile

Deocamdată, însă, ea concentrează, de cîteva luni, toate eforturile, toate luptele. Ideea de efort, de încordare, o sugerează însăși construcția, această construcție de pămînt și piatră care, înconjurată de presiunea apelor, pare a desena, dilatată la proporții halucinante, forma anatomică a unui mușchi în condiții de solicitare extremă. Acest mușchi a devenit puternic, rigid, prin sutele de tone de pămînt, de beton, de piatră, prin efortul sutelor de oameni ce l-au ținut, pe toată durata construcției, încordat. In primăvară, în epoca apelor mari, pe traseul actualei construcții a digului au fost lansate în valuri fascine, adică uriașe saltele din păr verde de sălcii, hăcuit cu toporul din insulă, apoi împletit în cununi pe platformele plutitoare și, odată lansat, ancorat zdravăn de fundul Dunării. Peste fascine s-a deșertat piatră brută, blocuri mari de beton, pămînt și balast. O metodologie tehnică inedită, o premieră pentru șantierele hidrotehnice, pusă în operă de constructori, de marinari, de scafandri. Apele mari, ploile și furtunile de nisip (Ostrovul Mare fiind o insulă de nisip, de colb fin, expusă vîntului care aleargă pe-aici cu viteze amețitoare, răscolind totul, ridicînd colbul în valuri pînă la cer) au complicat nu doar o singură dată lupta, obligîndu-i pe oameni, pe luptători, să se regrupeze din mers, să-și reorganizeze asalturile, ca și retragerile, prin contraatacuri fulgerătoare, purtate cu arma modernă a tehnicii, dar și cu încordarea întregii ființe.

Acum, digul primește o nouă infuzie de putere. Se bat, de-a lungul lui, palplanșele batardoului, acele scînduri metalice care, întrețesute strîns, într-o structură de monolit, vor fi scutul ocrotitor al incintei. O astfel de scîndură cîntărește o tonă și jumătate și e lungă de 18–20 metri. Vor fi cîteva mii, de-a lungul digului. Macarale prevăzute cu vibrosonete le bat, înfigîndu-le în dig, adică înfigînd din cei 18–20 metri cîte 12–13, uneori cîte 13–14, pînă cînd rădăcina sau capătul subteran al palplanșei ating stratul străfund de marnă. Nu se știe exact cînd îl ating, relieful din dedesubturi al marnei e ondulat, derutant, capricios, imprevizibil, unele scînduri metalice îl ating mai repede, altele mai tîrziu. Deci întîlnirea cu marna nu se prevede, ci, ni se spune, „se simte", o simte macaragiul, după anume semne.

Copiii frecventează, începînd din toamna aceasta o şcoală gimnazială pe Ostrovul Mare

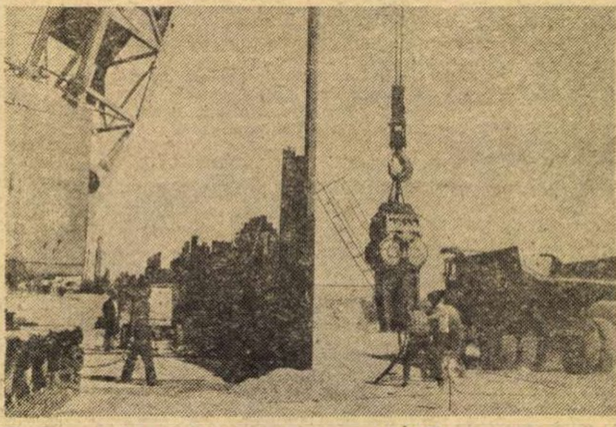

Desfăşurare de forţe tehnice în încleştarea cu Dunărea, dar mai cu seamă de inteligenţă şi pricepere de constructori

Ţine minte

Ţine minte,
de întîlneşti un om cu soare în pupile,
un om cu fruntea bandajată de vînturi
şi cu ploi în zîmbet,
ţine minte,
ridică-ţi pălăria şi sărută-i mîna

A-ncolţit din inima ţărînii,
cu paşii bătătoreşte cîmpia
şi-i ia pîinea rubinie,
în ţărînă-şi plantează inima
şi sufletul deopotrivă
şi se întoarce seara în sat
întinerit cu o treabă temeinic făcută,
mai mulţumit cu un zîmbet solar,
ţine, deci, minte –
sărută-i dreapta

Ai dreptate,
mîna lui
miroase a oaie, porc şi vacă,
miroase a lînă, porumb şi fîn,
răspicat îi zice nedreptăţii pe nume
şi-i adesea tăcut la bucurie

Dar ţăranul a fost şi rămîne
prospeţimea din pîine,
unica-i măsură de apreciere este fapta –
sărută-i dreapta !

IVO MUNCIAN ■
În româneşte de Ivan Muntean

Macaragiul Marin Danciu, şeful uneia dintre formaţiile care bat palplanşele, are ştiinţa acestor „semne" din tinereţe, de cînd avea vreo 25 de ani. Acum are aproape 50. Mehedinţean de baştină, a lucrat la Hunedoara, la Rovinari, la construcţia sistemului energetic Cerna – Motru – Tismana, a făcut, de fapt, turul ţării din şantier în şantier. Are în echipă doar oameni tineri, îl are pe electricianul Mihai Dumitrescu (tînăr, dar cu şcoala Porţilor de Fier nr. I), pe mecanicul Lică Marin (absolvent al aceleiaşi şcoli), pe mecanicul Mihai Caramatescu, calificat aici, de baştină „insular", locuitor al satului Ostrovul Mare, aflat undeva, spre extremitatea insulei.

– Ce noutăţi, azi ?

Danciu se gîndeşte. Ridică din umeri :

– Nimic deosebit. Ritm de lucru normal.

– Cel mai greu moment de cînd aţi venit pe insulă ?

Se gîndeşte iar, nu se decide pe care să-l aleagă. În fine, se hotărăşte pentru zilele iernii, cînd mercurul din termometre a plonjat la minus 22 de grade, cînd motorina îngheţa, cînd utilajele nu mai puteau lucra, cînd timpul pierdut trebuia recuperat prin ore peste program, prin eforturi în plus. Cum au acţionat ?... Se vede, digul şi oamenii au înaintat, au înaintat conform planurilor, ritmul de lucru e normal.

Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic. Pe fundalul efortului zilnic, pe fundalul acestei maşinării a efortului în care muşchii oamenilor şi musculatura digului – ca şi a altor edificii ale şantierului – au fost supuse, mereu, tensiunii extreme, adică presiunii valurilor, adică gerurilor năprasnice, adică furtunilor de nisip, mai recent torentelor de caniculă ale verii, se înscrie, la ceasul de faţă, o cifră : peste 1 200 000 de metri cubi de pămînt excavaţi, desferecînd, pentru prima oară, coerenţa de eră a rocilor insulei, supunînd-o unui nou echilibru, decis de om. Cifra ne-o oferă ing. Pavel Miszaroş, directorul Grupului de şantiere, care, ca vechi constructor, cu experienţa mai multor ani petrecuţi la „Porţile unu", răspunde rugăminţii noastre de a evoca „cele mai grele momente", cele mai patetice clipe din noua bătălie a Dunării, cu o uşoară încruntătură a frunţii, urmată de un surîs. O bătălie compusă din clipe patetice, din momente fierbinţi, nu-i, zice el, o fericire, nicidecum un lucru de laudă. În calitate de comandant, preferă una organizată, „rece", bine pusă la punct, cu lecţia de tactică în mînă, adică o bătălie desfăşurată, vorba lui Danciu, „în ritm normal". E ceea ce s-a încercat, de la început, pe şantier. E ceea ce, de fapt, s-a şi reuşit, fiindcă, dincolo de necazurile cu gerurile, cu praful sau cu canicula, naraţiunea propriu-zisă a bătăliei, în marile ei capitole, s-a desfăşurat, punct cu punct, conform planurilor, conform graficelor de execuţie, conform angajamentelor de întrecere. Apropo de întrecere, adaugă inginerul-director, să-i notăm, lîngă cifra pămîntului excavat, şi pe cei care au comis-o, pe cîţiva dintre autorii ei. Notăm, deci, nişte nume, nume de ingineri (Mihai Cojocaru, şeful şantierului I centrale, Valeriu Păduraru, şeful şantierului baraj-ecluză), nume de maiştri (Vasile Blănaru, Ion Nuţu), nume de şefi de secţii (precum Alexandru Tomici, conducătorul secţiei auto), nume de vechi constructori, oameni cu şcoala „Porţilor unu" (precum dulgherii şefi de echipe Nicolae Ciortan, Marin Stanciu, Ion Ember), nume de aşi ai volanului (precum şoferii de „Belaz"-uri Constantin Vijulie, Nicolae Văduva, Constantin Istodorescu, Gheorghe Guran, trecuţi prin aceeaşi şcoală), nume de buldozerişti (precum Ion Truşcă sau Spiridon Nicolae). Aceştia toţi, cu camioanele, cu cofrajele, cu buldozerele, cu macaralele, cu excavatoarele lor, au adus aici, pe Ostrovul Mare, acel spirit eroic, muncitoresc, al întrecerii, acea pasiune a muncii şi a creaţiei pe care, în două cuvinte, le-au denumit „ritm normal".

Cine sînt ei, aceşti constructori ? Am trăit alarma, vinindu-i pentru un supliment de date, pe lîngă cele oferite de inginerul-director, că nu-i voi mai găsi după legiuitele ore de lucru şi după legiuita pauză de masă, vrînd cu orice chip să le respect odihna prea necesară, prea meritată.

– Unde vă găsesc după lucru ?

– La lucru !

Nimic de mirare în răspunsul pe care, de sus, din cabina maşinii sale, mi l-a aruncat şoferul Gheorghe Guran. „Lucrul" lui şi al celor ca el e creaţia, iar creaţia nu cunoaşte rigorile orarului curent.

Şi mai este încă ceva : creaţia, pe acest şantier, se desfăşoară în condiţii aparte. Oamenii, mai mult decît la vechile Porţi, sînt nişte însinguraţi, nişte izolaţi, cel mai apropiat oraş (care-i Drobeta Tr. Severin) fiind la 80 de kilometri, cea mai apropiată cale ferată fiind tot acolo. Creaţia, în aceste condiţii, o prezidează, parcă mai fierbinţi decît oriunde, camaraderia, cooperarea, solidaritatea deplină, răspunderea fiecăruia pentru destinul şi reuşita tuturor, răspundere care apropie şi suprapune şantierul cu un cîmp de bătaie sau cu o expediţie polară. Cînd un „Belaz" încărcat (adică greu de 47 de tone !) se înglodează în solul moale, în nisipul pe care ploaia îl face o lipicioasă clisă, totdeauna se va găsi un buldozerist care să-l smulgă, să-l tragă afară, rupîndu-şi din timpul său, recuperînd acest timp prin nişte ceasuri muncite în plus. Fără a greşi, putem spune că am revenit din Ostrovul Mare cu un model de etică şi de climat al muncii cum nu întotdeauna ne-a fost dat să vedem.

Acum apele se află la buza digului pe care oamenii păşesc spre inima Dunării. Fotografii de **ION PREDOŞANU** ■

Aceşti „izolaţi" de pe Ostrovul Mare nu sînt, totuşi, chiar nişte „izolaţi", nişte frustraţi de înlesnirile vieţii, ale civilizaţiei. Colonia muncitorească ridicată pe insulă este un veritabil microoraş, cu frumoase cabane-vile, înzestrate cu tot ce le trebuie. Constructorii şi familiile lor au la dispoziţie o cantină (în curînd se va mai construi încă una, cu 200 de locuri, care, după închiderea şantierului, se va transforma în restaurantul unui modern motel), o bibliotecă, un club, în sala cantinei se proiectează filme de patru-cinci ori pe săptămînă, copiii frecventează, începînd din toamna aceasta, o şcoală gimnazială (cu clasele I–VII), soţiile îşi fac cumpărăturile la aprozar, la alimentară, la centrul de pîine, la magazinul industrial-textil. După şcoală, cu năvala de iezi zburdalnici a zecilor de copii, cînd sună clopoţelul, locul cel mai animat al coloniei e sediul poştei. Vin şi pleacă de-aici, mereu, scrisori, telegrame, mesaje. Constructori ai „Porţilor unu", constructorii de pe şantierele hidrocentralelor de la Cerna – Motru – Tismana, Someş sau Sebeş, le scriu celor de-aici, cu care vor să se regăsească, cei de-aici, la rîndu-le, îi cheamă. Scrisori, telegrame, telefoane, apeluri pe echipe şi nume, chemări, semnale, un veritabil frison, ca toamna în deltă, cînd păsările din fruntea cîrdurilor de migratoare le strigă pe celelalte să le urmeze. Constructorii îşi dau unul altuia încredere absolută, lucrează cu anume oameni, cu anume şefi, în anumite condiţii care, dacă sînt respectate, munca poate începe în orice condiţii.

Cînd părăsim Ostrovul Mare, spre ceasul amurgului, a început să plouă. O ploaie măruntă, cernută invizibil, apoi mereu mai deasă. Sub cernerea fină, care întunecă cerul, revedem oamenii care lucrează pe dig. E o proiecţie inversă de umbre, ce se amestecă, pe acelaşi ecran interior, cu primele umbre, văzute încă din zori, sub lumina incertă, abia desprinsă de întuneric. Parcă timpul, în tot acest timp, a stat pe loc.

Dar se aud, ca bătăile unui metronom, loviturile înfundate, grele, ale vibrosonetei lui Danciu, care bate palplanşele batardoului. Lovituri ritmice, sacadate, egale, nepăsătoare la timp, la ploaie, la scăderea luminii, lovituri care, de fapt, mai mult decît ploaia, decît schimbarea luminii, fabrică timp, decid timp.

Într-un ritm înalt, dar egal, marcînd o bătălie organizată, bine pusă la punct.

În ritmul înăuntrul căruia se află cheia succeselor durabile.

ILIE PURCARU ■

Prin boarea dulce a rodului se strecoară și un iz amar, de pelin

După un rod bun, așa cum scrie Miron Costin, demonstrînd sorgintea latină a obiceiului, se cade: „Către acestea adăugim rîndul aicè obiceiurile meselor și ospețelor, carii să văd că-s vechi ținute aicè intr-aceste țări și le ieste de la vechii romani, precum a închina păhar pentru sănătățile priietinilor...“

De aceeași sorginte poate, dacă nu cumva mai veche, elină, cu puțin înainte de realizarea marelui stat dac, răstălmăcirea acestor frumoase versuri din repertoriul de iarnă al dobrogenilor: „Ionel voinicel, / La curte slujește, / Slujește, slujește, / La domnul Constantin, / Cu calul de frîu, / Cu ploscuța-n brîu, / Cu clondiru-n stînga, / Cu paharu-n dreapta. / Sus clondir ridică, / Paharul să-și umple, / La domnul că-l întinse, / De greu ce ofta / Paharul vărsa, / Pe poală de domn, / La trupșor de om.“ Dar tot prin ținutul Isaccei, Saricăi și Niculițelului mai e un cîntec: „Bată-l focul și amarul, / Pe cel ce-a făcut paharul, / Strîmt la fund / Și lat la gură, / Tocmai făcut pe măsură.“ E cîntecul celor ce nu știu a lucra via, podgoreni cu vorba. Pentru că podgorenii adevărați, oameni chibzuiți, mereu preocupați, cu nelipsitul smoc de păr lipit de fruntea umedă, tocmeau paparude și le ascultau, înfrigurați, zisa (De unde, poate, și cuvîntul păpărugă, substitut, aici, al paparudei.): „Ieși cu ulciorul / De ne udă piciorul; / Ieși cu cofița, / De ne udă vița; / Ieși cu paharul, / De ne udă darul.“

La Niculițel, darul sînt munții aceia vechi, tociți, albi sau verzui, acoperiți cu o mantie subțire de pămînt, negru în nopțile fără lună, cenușiu, ziua în amiaza mare. Vița, la Niculițel, e piciorul sub talpa căruia urcă drumul greu și aspru al belșugului. Pe marginea lui mai cresc griul, lucerna, trifoiul, porumbul. Nu poate fi vinul bun dacă n-a ieșit și pîine din belșug. Și invers, mai ales aici, la Niculițel, unde nici cîntecele și nici vorbele despre vin și viță nu întrec numărul orelor de muncă adunate într-un an de zile. Podgorenii sînt oameni chibzuiți, aproape zgîrciți, vin la vie cu atîta brînză, pîine și roșii cît să îndestuleze un om, un singur om. Beau vin mai mult decît orășenii, dar n-ai să vezi niciodată podgorean ținîndu-se de gard pe drumul spre casă.

Acum, cînd stau de vorbă cu Ion Smolei, primarul comunei, mustul curge din teascuri, s-a terminat ultima coasă la lucernă, a început culesul porumbului, iar de la școală pleacă spre cîmp echipe de elevi împărțiți pe ferme și brigăzi.

— Ne-au venit și vreo două mii de zilieri din Botoșani, Iași și Vaslui. Avem și noi vreo două mii. Iar la ăștia patru mii mai adăugați și pe cei trei sute de studenți din București, băieți unu și unu. Vom termina campania la timp, n-am nici o îndoială.

Plouă, iar lîngă ușa blocului unde locuiește primarul apa bate, neoprită, în burlane. Sacii de la azotatul de amoniu țin loc de pelerine. Acolo unde nu clefăie încă noroiul via se poate culege. Sub șopron, Cristea Roznoveanu opărește cu frunză de nuc butoaiele. La I.A.S., sus în deal, constructorii nu se sinchisesc de ploaie. Complexul de vinificație trebuie terminat.

— Construcția asta m-a îmbătrînit cu trei ani, face inginerul Vasile Vihocencu. Au venit niște betoniști, au turnat anapoda pereții bazinelor, uitați-vă cu atenție ca să vă convingeți, așa, și acum, după ce am dat tencuiala jos, încercăm să reparăm ce mai e de reparat. Mi-e că ne prinde vinul nou și construcția este neterminată.

La atelierul mecanic al Întreprinderii agricole de stat oamenii maistrului Gheorghe Neagu au terminat o linie de montaj pentru tractoarele V-400. „Începînd din '79, aici se vor repara toate tractoarele viticole din județ — mi se spune. Avem niște mecanici că i-ar lua și mîine șantierul naval din Tulcea.“

Asta o spune meșterul cu voce tare, să fie auzit. Apoi, aproape în șoaptă:

— Am și eu pe lîngă casă vo trei-patru sfori de viță, de, cît să umplu un butoi pentru sărbători. Cînd o s-o culeg, nu știu, că numa după telejurnalul de noapte ajung acasă. Am să trag mîine două becuri în vie și am s-o culeg, asta e cam tot ce-aș mai putea face.

Sacii de cînepă s-au terminat la magazin. Cine n-are teasc, calcă strugurii în saci de pînză.

— Cu toate ploile din ultima vreme avem mai mult vin decît apă, zice, cu vocea coborîtă și fața nicidecum veselă, primarul Ion Smolei. Ni s-au promis cîndva cinci foraje pentru apă curentă, pentru 600 de consumatori. Avem acum în comună 1 200 de consumatori la trei foraje săpate. Trei, vorba vine. Întrebați-l pe președintele ceapeului de ce oprește cea de-a treia pompă. Vă va răspunde că n-are piese de schimb. Aș! Încearcă să facă economii de energie. Păi, oprind apa, ne putem lăuda că am economisit energie?

Arheologii susțin că anticul Noviodunum, Isaccea de azi, se alimenta cu apă potabilă de sub Piatra Roșie, o stîncă din roci sedimentare din apropierea Niculițelului. Fragmente din conductele de altădată se mai văd și astăzi. Mai greu sînt de găsit însă urmele unei preocupări de ultimă oră pentru mulțumirea celor o mie două sute de gospodari din perimetrul comunei.

Nu este o comparație trasă de păr cînd se spune că la Niculițel e mai mult vin decît apă potabilă, așa cum sînt mai mulți copii decît în urmă cu cinci ani, așa cum se pregătește și se tot pregătește inaugurarea unei noi școli comunale, încă o situație în care Ion Smolei își drămuiește cu multă zgîrcenie optimismul. Mai vesel nu e nici Gheorghe Plinge, vicepreședintele Consiliului popular comunal, după părerea căruia vinul de Niculițel ar ajunge mai repede pe piață și în cantități mai mari dacă s-ar termina odată complexul de vinificație și linia de îmbuteliere, intrate de prea mult timp în practica decalării termenelor.

— Avem 1 300 de hectare de vie și un an bogat cum puțini au fost. Am putea umple frumos cămările toamnei din partea asta a Dobrogei. Și le vom umple, sigur că le vom umple. Dar de ce cu nervi, cu muncă mai multă decît e nevoie și ridicări din umeri? Sania ți-o faci vara, asta o știm cu toții, numai că la sania noastră, aproape terminată, fierarul a uitat să monteze șina. Cînd o veni vremea punem oamenii să o împingă de la spate?

Nu, tovarășul Plinge nu se plînge. Spune, reclamă adevărul. Iar în numele acestui adevăr cere luarea de măsuri adevărate: pornirea noilor investiții, mai multă apă potabilă, îmbunătățirea curselor de navetă pentru cei 210 aluminiști care lucrează la Tulcea și care, fără voia lor, întîrzie uneori de la program, aducerea unui corp mai mare de constructori la Niculițel și multe, multe altele.

Dintotdeauna (oamenii din partea asta de nord a Dobrogei o știu), Niculițelul a fost un loc cu bărbați mai răi de gură, dar și muncitori cum rar poți întîlni, cu femei de scot grîu, trifoi sau porumb dintr-un pămînt bun doar pentru pere pădurețe și salcîm. Și, pe urmă, dar nu spre sfîrșit, viile cu afuzalie, muscat, pinot gris, și pelinul ăla de mai de ți se aprind ochii căutîndu-l prin magazine. Peste toate acestea, uneori, dar nu chiar atît de rar din păcate, apare și pelinul de toamnă. Apare în oameni și se scutură greu.

PAVEL PERFIL ■

Anchetă socială

Legalitatea nu se măsoară în procente

Semnată de un grup de studenți de la arhitectură, o scrisoare adresată redacției semnalează cîteva lucruri ciudate legate de ceea ce, la această facultate, este numit curent **treptizare**. Sînt necesare cîteva lămuriri în ce privește chiar această expresie. Diploma de arhitect se obține după șase ani de facultate. **Treapta** este între anii trei și patru. Absolvenții anului III nu beneficiază toți de locuri în anul următor, pe care se intră în ordinea mediilor. Cine nu intră, primește diplomă de **conductor arhitect**. Cum institut de arhitecți — cu șase ani — există numai în București, dar primii trei ani, sau școală de conductori arhitecți există și în alte orașe, un anumit procent de absolvenți ai anului III de la Iași, Cluj-Napoca și Timișoara intră în anul IV la București. Cei care ne-au scris sînt toți studenți în Capitală. Ei arată cum unii colegi ai lor, ajunși în anul trei mai ales, deci în fața treptizării, disperați că în clasamentul pentru anul IV vor fi sub linia ce se trage după cei care continuă studiile, fac totul pentru a rămîne în competiție și a continua studiile. De pildă, nu se prezintă la unul sau mai multe examene și **se lasă singuri repetenți**. Au, în felul acesta, încă un an la dispoziție pentru a-și încerca forțele intelectuale și norocul. Nu întîmplător zic **norocul**, pentru că sînt destui care mai mult pe asta se bazează. O arată și faptul că puțini, de fapt, au noroc. Cei mai mulți dintre acești „jucători“ rămîn conductori arhitecți. Numai că jocul este pe banii statului. Iar statul cheltuiește anual cu un student circa 15 000 de lei. Lei buni. Care ar putea fi cheltuiți mai bine. Ar putea fi cheltuiți, de pildă, cu un student care nu se joacă în nici un fel, nici cu anii lui, nici cu banii publici. Alții își asigură repetarea anului obținînd aprobarea conducerii Institutului de arhitectură pentru prelungirea școlarității. Aceste prelungiri, prevăzute de regulament, e drept, se întemeiază pe acte medicale eliberate sau vizate de policlinica studențească. În baza unei asemenea aprobări, studentul nu este considerat repetent și are dreptul la echivalarea a patru examene luate cu note mai mari de șapte.

Sîmbătă, 16 septembrie a.c., decanul facultății, tovarășul Cornel Dumitrescu, mă primește amabil. Este în bună dispoziție. Face chiar o glumă originală cînd îi prezint legitimația, observînd că nu e vizată pentru 1979. Este de părere că sînt, omenește, de înțeles încercările de orice fel ale studenților de a trece în anul IV. Dealtfel, s-a renunțat la treptizare. Doar două promoții mai sînt afectate de acest sistem, spune interlocutorul. Despre aprobările date de biroul consiliului profesoral, despre actele pe care se bazează mă roagă să vorbim luni, pentru că secretara facultății, Sanda Coman, este învoită chiar de dumnealui și la ea se află toate documentele. Peste două zile reluăm discuția împreună cu secretara. În actualul an trei au rămas din promoția precedentă 20 de studenți: 11 repetenți și 9 cu prelungiri de școlaritate. Aflu că singurul document privind aprobările în acest sens date de biroul consiliului este procesul-verbal întocmit în acele ocazii. Rog să mi se arate justificările medicale și aceste procese-verbale. Decanul se miră că nu mi-e destul ce-mi spune dumnealui: biroul a discutat și a aprobat. Apoi, brusc, cu gingașă politețe, sînt rugat să-mi întăresc prestigiul și cu o delegație. „Știți, v-am văzut legitimația, dar ce vreți dumneavoastră e o treabă de control, sînt acte pe care numai ministerul ni le mai cere...“ Revenit cu delegația de rigoare văd, în fine, un dosar cu procese-verbale ale biroului consiliului. Văd acest dosar, atît cît se poate, pentru că secretara Sanda Coman nu-l lasă pur și simplu din mînă. „Nu vi-l pot da: știți, aici sînt și alte lucruri.“ Ciudățenia cea mai mare este că dosarul nu cuprinde, în realitate, **nici un proces-verbal**. Pe niște simple dactilograme nesemnate de nimeni, sînt doar numerotate chestiunile discutate. Cele nouă aprobări de prelungire a școlarității sînt date în perioada aprilie-septembrie a.c. În ceea ce se vrea procesul-verbal din 19 aprilie, la punctul 2 scrie: „Se aprobă repetarea anului medical studentului...“ Cele 6 puncte înseamnă vreo 15 rînduri. Atît. Nici măcar un comunicat de presă al acelei ședințe nu putea fi mai scurt. Profesorul Laurențiu Stoenescu, secretarul consiliului, spune despre acest soi ciudat de procese-verbale încheiate de dumnealui:

— Se face mai întîi o stenogramă care apoi se bate la mașină.

— Textul dactilografiat reproduce exact stenograma?

— Da. Discuțiile trebuie să meargă totuși în unanimitate, așa că ce rost are ce-a spus unul, ce-a spus celălalt... Nu există alt text al proceselor-verbale din ședințele de birou.

Miercuri, 20 septembrie a.c. am ocazia să-l întîlnesc pe tovarășul Cezar Lăzărescu, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu“. Și dumnealui i se par de înțeles încercările, pe orice căi, ale tinerilor de a **termina** facultatea. Cît despre aprobările de prelungire a școlarității — aproape toate cererile aprobate poartă semnătura sa. Și iată ce ne spune: „Am impresia că nu toate sînt reale sau foarte justificate. Nu pot să spun că am făcut un lucru sută la sută legal. Multe certificate medicale poate sînt date de complezență. Eu n-am cum să aflu asta. Treptizarea a fost, într-un fel, bună, dar ea a transformat primii trei ani într-o goană după note mari. S-a ajuns ca cinci miimi dintr-un punct să hotărască soarta unui student. Preocupările lor sînt poate, nu o dată, neprincipiale. De ani de zile majoritatea celor care **se lasă repetenți** ori aduc certificate medicale sînt din anul trei. Am observat și noi. Boala adevărată este goana după șansa de a trece în anul patru. Sigur că nu e normal ca unul să-și eșaloneze efortul pe doi ani, iar ceilalți să muncească în ritm obișnuit. Dar, dacă aceste prelungiri sînt protejate de unele reglementări și legi...“

Din cele zise mai sus, un lucru este sigur: nimeni nu-i poate nega tovarășului rector priceperea de a pricepe reglementările și legile la care se referă.

Prin urmare, rectorul este, în esență, nemulțumit de exact aceleași lucruri pe care le reclamă și cei 48 de studenți care semnează scrisoarea către redacție. Dar, deși conducerea institutului asistă de ani de zile la aceste repetenții și aglomerări de prelungiri de școlaritate în anul trei — **avînd deseori destule suspiciuni asupra temeiniciei actelor medicale** — n-a întreprins **niciodată** nimic pentru verificarea riguroasă — cel puțin **a unui** certificat medical sau **a unei** singure scutiri. Nimeni nu s-a întrebat niciodată cîți studenți „repetă“ într-un an școlar, sau la cît se cifrează suma din banii statului pe care aceștia își joacă norocul. Ca să aflăm cîți dintr-o promoție ajunsă în anul trei au repetat vreun an mi se spune că sînt necesare cîteva zile. „Secretara nu poate scoate datele astea ușor“.

De ce însă nimeni pînă acum, de ani de zile, n-a avut această curiozitate? Mi s-a vorbit de starea de spirit a studenților apăsați de spaima treptizării, dar și de firescul încercărilor lor mai mult sau mai puțin corecte de a-și mări șansele intrării în anul patru. Tovarășii din conducerea institutului vorbesc însă despre aceste lucruri de parcă ne-am afla la altă facultate, sau ca și cînd altcineva și nu chiar dînșii ar trebui să se preocupe de normalizarea situației.

Cîți studenți și pe ce căi ajung să repete un an? Ce urmăresc? Cît de justificate sînt actele medicale pe care le prezintă? Cîți bani publici se cheltuiesc sub girul aprobărilor date de rectorul care, iată, nu știe dacă este **legal sută la sută** ce face?

Toate aceste întrebări e normal să preocupe, **ÎN PRIMUL RÎND**, conducerea Institutului de arhitectură. Drept care ne îngăduim s-o spunem foarte clar.

DORIN GHERGHINESCU ■

Carpați 2000

E nevoie de ciobani și în secolul XX

Într-o serie de articole apărute în revista noastră sub titlul generic „Carpați-2000" am redat opiniile unor agronomi, medici veterinari, economiști, profesori universitari și simpli oameni ai muntelui cu privire la căile de valorificare superioară a imensei bogății pe care o reprezintă Carpații noștri. Una din problemele-cheie : cum să se limiteze părăsirea gospodăriilor montane. Bătrînii devin tot mai bătrîni, ba chiar și mor, iar tinerii, atrași de confortul orașului, de certitudinile muncii în industrie și de posibilitățile de promovare pe care ea le oferă, tind să renunțe la creșterea animalelor, îndeletnicirea părinților, bunicilor și străbunicilor. Desigur, această migrare lentă poate constitui un fenomen pozitiv în sine, dacă se va menține în limite rezonabile și nu va duce la depopularea muntelui.

Măsurile adoptate de Congresul țărănimii de anul trecut, ca și alte recente hotărîri pe linie de partid și de stat cu privire la zona montană necooperativizată au creat o situație nouă, deosebit de favorabilă. S-a conceput un cadru adecvat, s-au înființat organisme de lucru, s-au precizat direcții de dezvoltare. Firește, date fiind amploarea și complexitatea problemelor, nu erau și nu sînt de așteptat rezolvări în bloc de la o zi la alta sau chiar de la un an la altul, urmînd ca și aici practica să decidă. În acest context larg, redăm opiniile unui secretar de consiliu popular din inima unei zone montane specifice, bogate în frumuseți, în realizări și în experiență : Vatra Dornei. Născut, crescut și trăit în munții Bucovinei, cu o activitate de mai mulți ani în consilii populare, **Mihai Hunea** vorbește nu din carte, ci din cartea vieții. În plus, formația sa de jurist îi înlesnește o privire mai cuprinzătoare, problemele pe care le ridică avînd, după cum se va vedea, un caracter general, deși exemplele privesc Țara de Sus.

*

„...Sistematizarea rurală reprezintă un uriaș pas înainte în viața țării. Satul se urbanizează !

Ce se va întîmpla însă cu gospodăriile montane, risipite ca urmare a condițiilor naturale ? Rentabilitatea, eficiența lor economică constituie o realitate de netăgăduit, ele valorifică la stat importante cantități de lapte, carne, piei, lînă. Firește, și ele trebuie aduse în pas cu vremea, trebuie să li se ridice nivelul tehnic : „Miorița și modernitate", cum spunea pregnant doctorul Radu Rey, autorul unui vast studiu, cu vederi interesante, originale, bine fundamentate despre „viitorologia Carpaților". Acesta este dealtfel și sensul major al importantelor hotărîri luate la Congresul țărănimii din 1977, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărîri care se înscriu într-o întreagă concepție adaptată complexului carpatic din țara noastră, expresie vie a transpunerii în viață a ideilor profunde ale secretarului general al partidului privind dezvoltarea multilaterală a societății socialiste. Or, măsurile adoptate atunci au pornit tocmai de la specificul zonei montane, de la faptul că nici o dezvoltare nu este posibilă în afara specificului. În acest spirit, cred că unele dispoziții, perfect legitime pe plan general, sînt susceptibile de îmbunătățiri pe plan local, în măsura în care vizează zona montană.

Problema nr. 1 este aceea a gospodăriilor din afara vetrei satului. Omul și-a ridicat casă acolo unde își are pămîntul, care nu poate fi altfel valorificat optim din cauza condițiilor naturale : pantă, acces dificil etc. El tîrlește terenul, taie spin cu spin, buruiană cu buruiană, se îngrijește de cele cîteva animale pe care le are, scoțînd o producție bogată „din piatră seacă". Dacă îl muți jos în comună, pe 150 metri pătrați, s-a terminat cu gospodăria din munte. Nu e de conceput ca el să dea zilnic cîte o fugă, ca să zic așa, 5 sau 10 km la dus și tot atîția la înapoiere, ca să îngrijească de vite. Deci, încetul cu încetul, pe măsură ce oamenii îmbătrînesc și mor, iar casele se deteriorează, fără a mai putea fi reparate, terenurile vor fi abandonate. Conform legii, ele vor fi preluate pentru exploatare și valorificare de o întreprindere agricolă de stat. Dar iată că în zona noastră — și nu e un caz izolat — cel mai apropiat I.A.S. profilat pe creșterea animalelor se află la... 90 km depărtare. Lesne de înțeles ce rezultate va da o asemenea teleagricultură.

Dacă nu se vor lua măsuri speciale cu privire la sistematizarea în zona de munte, zeci de gospodării din satele Roșu și Argestru vor dispărea, iar Todirenii vor fi dezafectați total. Cam la fel, probabil, se vor petrece lucrurile pe tot lanțul carpatin. Or, repet, este vorba de gospodării cu eficiență economică, pe care este greu dacă nu imposibil să le înlocuiești cu altceva. Ceea ce e perfect logic și just în Bărăgan, bunăoară, unde pămîntul cătunelor dezafectate poate fi pe deplin valorificat de marile unități socialiste, apare într-o altă lumină pe un vîrf de munte. Intervine și un alt fapt esențial. Odată ce omul din munte și-a părăsit gospodăria și s-a încadrat în industrie, el nu se mai întoarce.

Părinții mei locuiesc la Șaru Dornei. Îi ajut și acum la fîn, știu și îmi place să ar, să cosesc, să pun cartofi, să cresc animale. Dar acum nu m-aș mai întoarce acasă. La noi în județ sînt filaturi, un mare combinat de prelucrarea lemnului, industrie forestieră, e de lucru pentru toți. Muncitorul capătă locuință la bloc și nu-l mai doare dacă s-a făcut fînul, dacă sînt adăpate vitele. Unii spun în glumă : O să ajungem să găsim mai ușor un director de întreprindere decît un cioban ! Este o glumă. Rîdem, rîdem, dar să nu uităm că e nevoie de ciobani și în secolul XX. Și în cel următor. Pînă una alta, noi de aci, din mîndra zonă a Dornelor, pe ciobani îi aducem din Stulpicani, din Pipirigul lui Creangă, din Borșa, din Maramureș și din Bistrița-Năsăud.

O problemă specifică zonei de munte — continuă interlocutorul nostru — este aceea a vînătorii. Pare minoră, dar e importantă. Programul de perspectivă pentru dezvoltarea vînatului și a fondului forestier impune limite drastice vînătorii. Din nou, o măsură perfect justificată pe plan național. Iată ce se întîmplă însă pe aici. La noi s-au înmulțit excesiv urșii și mistreții. Sînt foarte dăunători. Urșii omoară animalele de la stîni, răpesc oi, vaci, porci ; mistrețul nimicește prin rîmare fînețe întinse și, în special, terenurile cultivate cu cartofi, mîndrie a județului. Vin la noi să se plîngă cu zecile sătenii din Argestru, Roșu, Todireni, Miriștea etc. În consfătuirile consiliilor populare, toate acestea au ajuns probleme majore, mulți cetățeni motivînd, nu fără oarecare justificare, că întîmpină dificultăți în satisfacerea sarcinilor contractuale către stat. Am auzit astfel de plîngeri la Cîmpulung, Gura Humorului, în părțile Rădăuțiului etc. Au fost cazuri cînd cetățeanul a pus 20—30 ari cu cartofi și nu a scos de pe urma lor **nici un singur kilogram.** Asta în Suceava, „baza" cartofului pe țară. Dealtfel, cartoful este și unul din argumentele economice ale gospodăriilor montane, care nu pot planta, evident, grîu sau porumb. Or, din moment ce se interzice vînătoarea, mistreții — de parcă ar fi aflat — intră în grădină, omoară cîinele și... mănîncă liniștit. Așa ceva nu s-a mai pomenit prin locurile noastre ! Fără să mai spun că dacă ar da printre atîția mistreți pesta porcină ar fi un dezastru : cum să-i mai prinzi, cum să-i tratezi. Animalele circulă în voie. O soluție : să se organizeze vînători limitate, care pe de o parte ar rări vînatul (carnea revenind statului), pe de o parte l-ar speria, fără a-l decima, forțîndu-l să se retragă spre înălțimi.

Jivinele, așadar, s-au înmulțit și s-au înrăit. Deunăzi, la stîna de la Giumalău-Ciungi un urs a omorît o vită la ora 2 ziua nămiaza mare, după ce, înainte, ucisese alte șase. Ursul avea 600 kg, iar laba din față măsura cam o jumătate de metru lățime. Și culmea, deși animalele sălbatice s-au înmulțit, din motivele mai sus arătate, există un normativ care numără cîinii : un cîine la o sută de oi ! La munte, cred eu, e prea puțin, la șes — unde nu rătăcesc jivinele în voie — e prea mult. Iată, ne-am întors la punctul de unde am pornit și în jurul căruia s-a dus întreaga discuție : **orice abordare fructuoasă a problemelor zonei montane trebuie să țină seama de specificul ei.** Normăm cîinii. Foarte bine. Dar de ce să-i normăm exact la fel ca la Lehliu ?

Este de așteptat ca factorii care se ocupă de zona montană necooperativizată să acționeze pentru eliminarea anomaliilor. Trebuie însă să fie mai clar delimitate atribuțiile. Fiindcă, pentru moment, Comisia producătorilor agricoli nou creată dublează, întrucîtva, Asociația crescătorilor de animale existentă conform legii 8/1971. Cînd citești darea de seamă a comisiei îți dai seama cu uimire cît de mult se aseamănă cu cea prezentată de asociație. Dealtfel membrii sînt cam aceiași, și colo, și colo. Sînt, cred eu, greutăți inerente începutului, vastei acțiuni de organizare în zona montană necooperativizată căreia i s-au deschis noi perspective după Congresul țărănimii".

LIONEL NIȚESCU

„Mirajul" în lupta cu mirajul produselor străine

La „Miraj", cum era de așteptat, respirația sutelor de substanțe odorante a cucerit fiecare centimetru pătrat. Totul aici, altminteri spus, miroase frumos : utilajele, mobilierul, pereții, covoarele, îmbrăcămintea personalului. Chiar și clădirea. Un halou nevăzut, îngemănat din savoarea numeroaselor miresme, adulmecă edificiul pe o rază de cîțiva zeci de metri, te întîmpină, însoțindu-te pretutindeni insinuant și persistent.

La „Miraj", cum era de așteptat, întregul colectiv își desfășoară activitatea sub autoritatea bunului-gust ; sensibilitatea, distincția preferințelor și, evident, un simț olfactiv rafinat, alcătuind în principal bagajul profesional al fiecărui lucrător.

Am presupus de asemenea, fără să greșim, că vom întîlni la „Miraj" un personal prin excelență feminin și că, totodată, marea majoritate a muncitoarelor, tehnicienelor și inginerelor de aici sînt tinere, elegante și frumoase.

Dar despre toate acestea — previzibile prin asocierea universului suav al parfumurilor cu firea, atributele și talentul feminității — vom vorbi mai puțin. Titlul relatării noastre anticipează o situație mai puțin evidentă și deloc seducătoare : cea a luptei pe care întreprinderea bucureșteană este nevoită să o ducă împotriva unor obstacole ridicate prin puterea tradiției și obișnuinței și a unor slăbiciuni etern umane : vanitatea, naivitatea și snobismul.

Sînt ani de zile (vreo 7 000 la număr dacă ne întoarcem pe firul istoriei pînă în antichitatea ismailiților și a legendelor biblice) de cînd omenirea cheltuiește bani grei pe produse cosmetice. Cu mici excepții, azi ca și în urmă cu șapte milenii, pentru a cîștiga adeziunea cumpărătorilor, asemenea articole de lux sînt vîndute la un preț ce întrece cu mult pe cel de fabricație. Iată, așadar, o lege nescrisă, falsă, stupidă și discriminatorie, instaurată de secole prin forța împrejurărilor și mai cu seamă prin viclenia artizanilor și naivitatea cumpărătorilor. Pînă la un punct totul e explicabil, dacă avem în vedere geneza lor istorică. Parfumurile, coloniile, balsamurile, sulimanurile, cremele și loțiunile — aduse de peste mări și țări — au făcut vreme îndelungată doar deliciul oamenilor cu bani.

A venit apoi rîndul chimiei de sinteză. Cu ajutorul alcoolului benzilic, al aldehidei salicilice, cumarinei și altor substanțe născute în retortele laboratoarelor, industria de cosmetice și parfumuri și-a lărgit considerabil registrul odorantelor și, lucru deosebit de important, a izbutit să reducă sensibil prețul de cost al noilor produse. Cu toate acestea, articolele cosmetice, fabricate de întreprinderile capitaliste, au continuat să rămînă pînă în zilele noastre scumpe și puțin accesibile marelui public. Am fost și rămînem martorii și — de ce nu — victimele acestui paradox social, alimentat cu generozitate prin speculații abile de fabricanții de colonii și parfumuri, atît de maeștri în exploatarea unei tradiții și, așa cum aminteam, a concupiscenței, snobismului și prejudecăților. De cele mai multe ori ambalajul costă mai mult decît conținutul. Parfumurile, cremele, coloniile, deodorantele au încetat de mult de a mai fi un simplu moft al privilegiatului ; ele fac astăzi parte din toaleta zilnică a marelui public. Procesul intens de urbanizare a țării și, evident, creșterea sensibilă a nivelului de trai au dezvoltat, firește considerabil, simțul estetic și trebuințele consumatorilor. Frumusețea și cochetăria au încetat de a mai fi doar atributele tinereții sau apanajul omului cu parale. Sau ceea ce înseamnă că și bucuriile și tristețile omului s-au amplificat deopotrivă. Toată lumea vrea să arate bine și, spre deosebire de altădată, semnele senectuții, accidentele epiteliului, ofilirea prospețimii și semnele oboselii nu mai sînt privite cu indiferență și resemnare.

Într-o asemenea situație articolele cosmetice încetează de a mai fi un capriciu, ci devin un veritabil adjuvant al vieții.

Unitatea „Miraj", înființată în 1963, s-a născut tocmai pentru a satisface asemenea trebuințe și doleanțe. O misiune extrem de dificilă dacă avem în vedere nu numai pretențiile variate ale cumpărătorilor, ci în primul rînd faptul că orice întreprindere de articole cosmetice se recomandă prin produse de concepție originală și abia apoi prin imitații sau import de licențe. Și încă ceva : abjurînd legile false ale comerțului tradițional în acest domeniu, „Mirajul" s-a străduit de la bun început să fabrice nu numai produse de calitate superioară, ci și la prețuri rezonabile, accesibile marelui public. La ora actuală, întreprinderea se mîndrește cu o gamă variată de produse, extrem de căutate mai ales pe piața externă, după cum o dovedesc și numeroasele distincții obținute în cadrul unor confruntări de specialitate. Iată cîteva exemple pe care le vom prezenta respectînd limbajul specific al creatorilor de cosmetice : în nota verde (refrișantă, mirosind a verdeață) : parfumul de toaletă **Miraj-75** ; în nota lemnoasă (mirosul aspru al lemnului despicat) : apa de colonie **Ghepard** ; în nota florală : apa de colonie **Eva sublim, Eva perfect, Eva lux** ; în nota picantă : apa de colonie **Dragon.**

În domeniul cosmeticelor : emulsii demachiante, loțiuni tonice, creme de zi și de noapte, sau în funcție de natura tenului sau de zona epidermei. La loc de cinste și aici, cîteva produse de concepție strict originală : cremele **Pellamar,** care valorifică extractul de nămoluri sapropelice din lacul Balta Albă, județul Buzău, gama de produse **Pellox,** care folosește principiul activ al extractului Boicil (creme hidratante, calmante și de activizare a circulației periferice) ; produsul **Mary Gilbert,** realizat pe bază de colagen solubil, bogat în aminoacizi și activ în regenerarea celulelor. Iată și cîteva produse medaliate cu aur la diferite concursuri internaționale : gama de produse **Pellamar,** gama de produse **Pellox,** apa de colonie **Darclée,** gama de produse pentru adolescenți **Margareta,** masca fimogenă **Dermin** etc.

Mulți sînt încă cei care aleargă după produse din import, fără să fi avut vreodată curiozitatea de a le încerca pe cele autohtone. Inerția gusturilor reprezintă una dintre cele mai stranii și paradoxale fenomene sociale. Și asta deoarece ea rămîne caracteristică numai acestui domeniu, deciziile și adjudecarea fiind în toate celelalte pe măsura calității mărfurilor și a necesităților cumpărătorilor. Comenzile străinătății pentru articolele **Bellatrix, Pellamar, Pellox, Darclée, Faun, Eva lux** etc. întrec cu mult posibilitățile de livrare ale „Mirajului", dar pe piața internă nu puțini sînt cei care preferă cosmeticele străine, produse care în dese cazuri nu pot scoate din competiție, prin calitatea lor reală, produsele românești. Frumoasele noastre aleargă după coloniile și parfumurile realizate de firmele Nina Ricci și Madame Rochas, cînd „Mirajul" oferă **Bellatrix** și **Darclée,** produse aproape similare dar la prețuri modeste.

Ce e de făcut într-o asemenea situație ? Să-l lăsăm pe om să-și cheltuiască banii cum crede de cuviință ? Evident, rîndurile de față nu se pot substitui modului carențial în care se desfășoară reclama comercială, dar spunînd lucrurilor pe nume, aducînd în dezbatere publică o situație de fapt, vom aduce poate peste gusturile înghețate ale unor cumpărători o undă din căldura adevărului.

LIVIU MAIOR

„Caminante"

Jurnal mexican (29)

Jaguarul

1.

Cînd am plecat spre parcul-muzeu „La Venta", n-am bănuit ce ne aștepta. Un parc, îmi ziceam, unde au fost aduse sculpturile descoperite în regiunea La Venta și în primul rînd celebrele capete de olmeci. Dar parcul e, de fapt, un fragment de junglă în care exuberanța vegetației anunță pădurile tropicale devorate de liane. Iar în clipa cînd am ajuns acolo, cobora noaptea. Mai bine spus, se prăbușea noaptea. Căci tropicele nu cunosc, se pare, acea dulce prelungire a incertitudinii dintre zi și noapte, cînd întunericul se îngînă cu oboseala albă a zilei și întîrzie să pună stăpînire pe lucruri, învingîndu-le încet, cu precauții, după ce le mîngîie și le cufundă în somn. În jurul nostru, în cîteva minute arborii devin negri... Să mulțumim sau nu întîmplării care ne-a adus aici la o oră de seară ? Ea ne împiedică să vedem cum trebuie sculpturile de bazalt diseminate prin parc, în schimb ne transformă condiția. Atmosfera de spațiu regizat dispare și la un moment dat pe cărările înserate am senzația că rătăcim undeva într-un peisaj imprevizibil. Nu mai sîntem vizitatorii unui muzeu, ne simțim aproape niște exploratori prinși de noapte în junglă, departe de migrenele marilor orașe și de ritualurile rutinei cotidiene, pîndiți în schimb de amenințările cu care imaginația populează acest labirint foșnitor. Sculpturile se detașează pe fondul vegetației ca niște pete negre, iar un jaguar de piatră devine un jaguar posibil...

Constat din nou aici cît de adevărată era observația pe care o făcea odinioară Quatremère de Quincy în legătură cu păstrarea unor opere în mediul lor natural... există și o moarte a statuilor, a marmurei și argilei, nu toate suportă exilul confortabil al sălilor de muzeu, departe de legendele, de soarele și de tăcerile ce le-au fost destinate... firește, nu sînt un muzeoclast, dimpotrivă, cred că muzeul clasic trebuie să rămînă templul artei și ar fi absurd să pretindem ca Gioconda să fie dusă într-o casă oarecare din Florența, dar păstrarea acestor sculpturi din La Venta în decorul pentru care au fost concepute nu este o simplă problemă de scenografie muzeală... Ne oprim în fața unui bazalt ciuruit de ploi, reprezentînd un jaguar, animalul favorit al olmecilor, aici semiumanizat. Capul statuii e întors spre cer, într-o atitudine de extaz sau de uimire parcă. Animalul a descoperit stelele și în clipa aceea se transformă în om. Își pierde ghiarele și capătă mîini. Pînă atunci, jaguarul surprins de sculptorul anonim mai era încă simbolul nopții, intrat din junglă în mitologie, ca și la mayași. Descoperind în sine un om, el află că pe lume există nu numai arbori și bolta înstelată, ci și întrebări. Privește intens cerul, încremenit într-o secundă de liniște, dar după aceea buzele sale de piatră vor șopti, poate, ca un poet. „Trebuie să mor ca floarea care se veștejește ? / Ce va rămîne din numele meu ? / Nimic din numele meu pe pămînt. / Dar toate florile mele și cîntecul meu !"... Nu se mai vede aproape nimic. Cineva aprinde o lanternă, a cărei lumină, dezvăluind detaliile le și ucide. Dar poate că astfel imaginația noastră află lucruri pe care vizitatorii din timpul zilei nu le întîlnesc niciodată.

Jaguarul de piatră e aproape un simbol. Picioarele lui sînt înfipte în mit, în vreme ce fața e a unei ființe care a descoperit timpul și istoria. Totul ca într-o taină. Există, dealtfel, destule taine nedeslegate încă, în trecutul acestei țări. Un plebiscit al Societății mexicane de arheologie a decis în anul 1938 că legendarul Tollan, capitala toltecilor, s-a aflat pe locul ruinelor de la Tulla. Dar și astăzi sînt arheologi care susțin că Tollan nu este altceva decît Teotihuacanul. Nici hieroglifele de pe vechile piramide și temple n-au fost descifrate. În așteptarea unui nou Champollion, nu știm despre ele aproape nimic. Le privim așa cum aztecii vor fi privit caii spaniolilor. Miturile trăiesc însă aici, în timp ce în Grecia de pildă e inutil să faci o ascensiune pe Olimp. El e gol, părăsit de fantomele zeilor. Nimeni nu mai pomenește numele lui Apolo, nici măcar pe Acropole și, ca să auzi risetele icnite, sălbatece și dureroase ale lui Dionysos trebuie să-l recitești pe Nietzsche, nu să faci un drum la ruinele din Grecia. În schimb, în Mexic, Quetzalcóatl și Tláloc n-au dispărut. Seara cînd întîrzii lîngă o veche pădure te poți întîlni totdeauna cu unul dintre ei. Și dacă nu, Tatle îți poate povesti el ceea ce legendele au uitat. Istoria se îngînă încă aici cu legenda. Ele coexistă ca în statuia jaguarului de piatră. Legenda devine brusc istorie și istoria își arată pe neașteptate obrazul de legendă. Niciodată nu poți să trasezi între ele o graniță exactă. Unde începe în piatră aici figura omenească și unde jaguarul încetează de a mai fi jaguar ? Ochii întorși spre cer încep să înțeleagă, în vreme ce trupul trăiește încă înlăuntrul legendei. Sîntem în istoria Mexicului, chiar în istoria lui modernă, dar descoperirea pe care o facem aici e că legendele nu s-au dat la o parte pentru a face loc istoriei, ci scaldă istoria ca soarele. Sau așa cum natura românească scaldă sufletul românesc în Miorița. Mexicul e una dintre puținele țări pe care le cunosc unde mitologia nu s-a retras în biblioteci. Și din ce în ce mai mult Villahermosa mi se pare unul dintre acele rare orașe care nu se tem de liniște. Jaguarul întors spre cerul ars de stele te dispensează de vorbe, lăsîndu-te să împietrești o clipă lîngă acești arbori necunoscuți, luînd vîntul drept mască și devenind propria ta enigmă pe care renunți s-o mai deslegi, în vreme ce umbra ta continuă să umble prin lume...

Oare nu exagerez interesîndu-mă excesiv de monumentele pe care acest drum mi le scoate în cale ? Se vor găsi totdeauna unii pentru care frecventarea unui muzeu nu e decît o formalitate mondenă, gata să ridice din umeri. În definitiv, se poate trece prin Mexic și fără să vezi nimic altceva decît magazinele de pe Paseo de la Reforma sau de pe Avenida Juarez. Cunosc acest stil de a „cunoaște" lumea. Dar trebuie să mărturisesc că n-am nimic comun cu el. Prefer să cred că pot afla mai mult despre o țară văzîndu-i statuile. Dacă știi să le asculți, ele îți pot spune mai multe lucruri despre Mexicul modern decît truismele turistice. În fond, poate că istoria unui popor, ca și viața unui om, trebuie să aibă o coerență. Și ar fi ciudat să nu pricepem că trecutul nu e numai o problemă a istoricilor. După cum memoria noastră nu e numai o problemă a psihologiei.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Muzica tînără

De ce trebuie iubită opera Hamlet

Nu de mult a avut loc o nouă reprezentație cu opera **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Din nou în sală nu au fost prezenți decît cîțiva spectatori. Pe mulți îi surprinde desigur insistența cu care am scris și revenim asupra acestei lucrări la rubrica „Muzica tînără". Dar faptul nu poate mira pe cei care au priceput că noi înțelegem prin muzică tînără nu numai folk-ul, și că dorim să înregistrăm și să atragem atenția asupra oricărui fenomen înnoitor din muzica românească. Și afirmăm că opera **Hamlet** deschide un drum nou operei românești invitînd-o să poposească în actualitate. Calea croită cu atîta curaj de această operă poate că nu duce nicăieri. Dar tentativa de a scoate din inerție și șabloane un gen muzical merită întreaga noastră admirație.

E foarte adevărat, muzica operei **Hamlet** nu ne învăluie cu îmbietoare dulci sonorități. Ea nu face obișnuitele concesii publicului pentru a-i cîștiga simpatia cu arii pe care la ieșirea din sală să le fredonezi ca pe niște șlagăre. Dimpotrivă, întreaga țesătură de sunete te constrînge ca în permanență să supraveghezi ceea ce se petrece pe scenă sugerînd o atmosferă plină de surpriză. Alături de instrumentele consacrate din fosa orchestrei apar altele din arsenalul muzicii pop. Aceasta nu ca o insultă adusă operei tradiționale, nu ca reacție gratuită, ci pentru a crea noi complexe muzicale deoarece și lumea de sunete și zgomote în care trăim este alta decît cea a înaintașilor noștri. Într-un interval de două ore tragedia lui Hamlet este expusă într-un text esențializat la maximum care însă nu-i răpește semnificațiile profunde și scoate la iveală pe cele care ne interesează pe noi astăzi, după experiențele istorice consumate pînă acum în acest secol. Extraordinarul spectacol delimitează un spațiu rece, metalizat, ca al unei temnițe, în care omul este batjocorit, ținut sub teroare în tenebre.

Actul temerar înfăptuit de Pascal Bentoiu înseamnă o rupere cu canoanele tradiționale și o înțelegere superioară a rostului muzicii de azi. El a încercat să smulgă din toropeală opera care a devenit aproape un gen desuet. Fascinată de trecutul ei strălucitor ea s-a mulțumit să se prosterne în fața realizărilor altor epoci și a uitat să privească schimbările care s-au petrecut în lume, în conștiința oamenilor. Era fatal să se producă la un moment dat o înstrăinare de public. Și aceasta nu numai din pricina faptului că pînă și unele opere elaborate în acești ani sînt concepute tot cu ochii ațintiți asupra celor din trecut, căutînd să le atingă performanțele imitîndu-le. Dar însuși repertoriul valoros al operei universale este pus în scenă adesea cu mijloace învechite, fără a năzui nici o apropiere de ceea ce simțim noi acum. Venerație care le condamnă paradoxal la ignorare și le înăbușă mesajul. Muzica nu înseamnă simplă desfătare, ci e o provocare adresată omului să ia aminte la sine însuși, la cei din jurul său. Acesta este marele merit al lui Pascal Bentoiu : de a nu fi creat un univers de iluzii, de fantasme, ci o lume în care locuitorul de azi al planetei să-și poată regăsi întrebările. Iar dacă acest compozitor refuză publicul tradițional al spectacolelor de operă, dornic să vadă decoruri fastuoase chiar dacă sînt de mucava, costume sclipitoare chiar dacă sînt din cea mai ieftină stofă, sau grămezi de bijuterii chiar dacă nici una nu e veritabilă, închipuindu-și că arta înseamnă o evadare din cotidian. El trebuie să-și creeze un alt public, însetat de a cunoaște atunci cînd se află în fața unui fapt artistic și nu de a se amăgi cu zorzoane. O mai fericită propagandă printre tineri în legătură cu **Hamlet** ar schimba poate destinul acestei opere, ar atrage la audiția ei acel public receptiv și entuziast, dornic să descopere noi teritorii ale muzicii, să se educe cu multă răbdare pentru aceasta. Ne întrebăm cum ar cînta soliștii în fața unei săli arhipline, cu cîtă dăruire ar interpreta fiecare pasaj. În orice caz le mulțumim că au avut de atîtea ori curaj să cînte în fața sălii goale și consemnăm toate numele cuprinse în program, ca un omagiu adus muncii lor și tuturor celorlalți care au conlucrat la realizarea acestui magistral spectacol : conducerea muzicală — Paul Popescu ; regia — George Teodorescu ; decoruri și costume — Roland Laub ; duelul kendo — Mihail Stan ; maestru de cor — Stelian Olariu ; Hamlet, vocea spectrului — Florin Diaconescu ; Regele — Gheorghe Crăsnaru ; Polonius — Marcel Angelescu ; Ofelia — Silvia Voinea ; Regina Gertruda — Veronica Gârbu ; Regina actriță — Elvira Cîrje ; Regele actor — George Lambrache ; Lucianus — Adrian Gheorghiu ; Osrick — Lucian Marinescu ; Laertes — Nicolae Constantinescu ; asistent de regie — Vasile Calomfirescu ; Sufleri — Sanda Martinoiu, Cristina Cotescu ; asistent scenografie — Elisabeta Benedek ; maestru de sunet — Gheorghe Mirea ; regia de culise — Ermin Grosu, Gheorghe Stănescu ; coordonator tehnic-scenă : Petre Voican.

GEORGE ARION ■

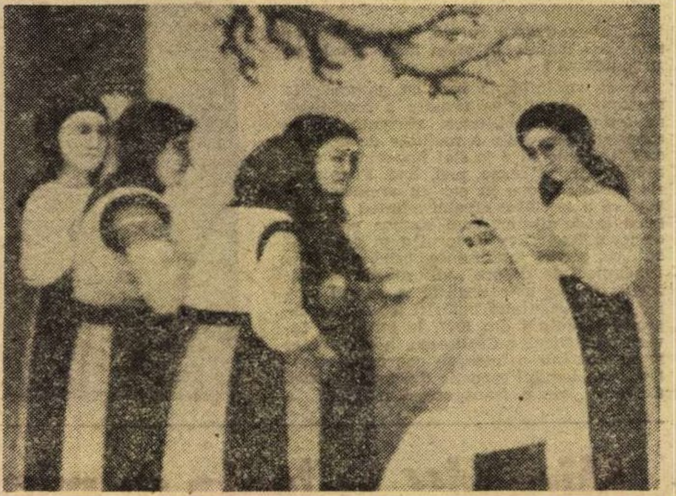

ION GRIGORE : Găteala miresei

(Din expoziția deschisă la Galeriile de artă ale Municipiului București)

Cronica spectacolelor

Deocamdată, s-a bătut într-un gong de argint

La București, stagiunea teatrală a fost deschisă cu o piesă bună — „Goana" de Paul Ioachim — și un spectacol de asemenea, bun, datorat actorilor Traian Dănceanu, Ileana Cernat, Corneliu Dumitraș, Florin Zamfirescu și Adrian Vișan, regizorului Alexa Visarion și scenografului Octavian Dibrov. Calitatea esențială a piesei este realismul. Piesa propune scenei o realitate — alcătuită din personaje, întîmplări, reacții, argumente și limbaj — și contemporană și autohtonă. Cred că pe tema „nicăieri nu-i mai bine ca acasă", temă care a preocupat și alte condeie dramaturgice de azi, piesa lui Paul Ioachim — tocmai datorită realismului său — este cea mai bună. Actorii sînt, fiecare, în rol și, fiecare pune multă dăruire și mult firesc (deci tot realism) în jocul lor. Regizorul a știut, ba char foarte bine, să pregătească, să dozeze, să potențeze și să obțină maximum de spectaculozitate dintr-un șir de certuri (afurisit de omenești), însă fără a le rupe de realitate, de chipul lor din viața banală. Scenografia este zgîrcit de esențială, însă spune tot ce îi revenea să spună. Repet, o piesă și un spectacol care îndeplinesc toate condițiile — de mesaj și artă — ale onoarei de a inaugura o stagiune teatrală (inclusiv condiția presei, a criticii favorabile, ba chiar laudative).

Și stagiunea teatrală chiar a fost deschisă, la București, cu acest spectacol al Teatrului Giulești, însă pe nici una din cele două scene ale sale, ci pe aceea a clubului muncitoresc IREMOAS. Și, teoretic, ce poate fi mai frumos, mai grijuliu, mai politicos decît să te duci cu spectacolul acasă la spectatori? Numai că această bună intenție și această muncă au fost anulate de o anume lipsă de realism. Spectacolul urma să înceapă la ora 15, cînd oamenii ieșeau din schimb ; a început la 4 fără 20, cu jumătate de sală goală, iar cu cealaltă plină mai mult cu elevi, dar mai ales cu eleve, care, știut este, dintotdeauna au fost mai disciplinate. Biletele au fost cumpărate, însă oamenii, nici chiar cei din conducerea întreprinderii, n-au venit la spectacol. Și, într-o mare măsură, au avut dreptate să nu vină : Teatrul e bucurie pe care trebuie să o trăiești pe de-a-ntregul și în haine de sărbătoare. Or, oamenii de la IREMOAS erau după opt ore de muncă, nu glumă. Așa, prin deschiderea stagiunii teatrale cu un matineu de ora 15, o sărbătoare s-a transformat în sarcină care trebuie îndeplinită, și o invitație-omagiu, aproape într-o pagubă. Din entuziasm desprins de realitate (și cu cît realism este dăruit spectacolul, cu cît realism fusese pornită acțiunea !), iată spectatorii pot fi îndepărtați, teatrul poate fi deservit.

Pe de altă parte, nu-i mai puțin adevărat că a doua zi, sîmbătă 16, ora 19,30, cînd Teatrul Național bucureștean și-a deschis stagiunea, am văzut, cu multă mihnire, că o treime din sală era goală. Și nu era vorba decît de sala mică a teatrului ! De asemenea, a fost observat, cumva pe alt plan, că mai toate teatrele bucureștene și-au inaugurat stagiunea cu spectacole din stagiunea trecută ; iar unul din cele trei teatre cu premiere inedite — Teatrul de Comedie — avea caiete de sală pe care scria clar „stagiunea 1977—1978".

Așa se face că, din acest 15 septembrie care este ziua de An nou al teatrului, și al oamenilor teatrului, și al spectatorilor de teatru, m-am purtat, strămoșește, ca un țăran, încercînd — cu grijă pentru recolta și hrana spirituală a stagiunii '78—'79 — să văd dacă „anul semne bune are". Și — adevărat este — am găsit și semne bune. Ba chiar multe, nu puține ca acele rele. Cum, de pildă, este aceasta : ponderea mare, în repertoriul stagiunii, a dramaturgiei românești originale : din 264 de premiere, 148 vor fi cu piese românești, dintre care 59 în premieră absolută. Sau aceasta: Teatrul TV trăiește un reviriment — cantitativ și calitativ — care te face să gîndești, cu bucurie dar și cu emoție : numai de-ar ține ! De asemenea, am aplaudat faptul că toate cele trei spectacole pe care le-am văzut în primele trei zile ale noii stagiuni au fost de o consistentă calitate. Un om de teatru, bine informat, chiar susținea că teatrul este în pericol de a fi dominat de obsesia calității în sine a spectacolelor.

Încît, în epoca cinematografului și mai ales a televizorului, teatrul cu oameni vii, cu oameni de talent, trebuie, dincolo de calitatea, de ținuta muncii și artei sale, să-și găsească și căi și oameni — cu abilități și talente propagandistice — prin care să-și recîștige — nu publicul, pentru că pe acesta îl are, ci publicul numeros, publicul care cere un bilet în plus.

Bineînțeles, în acest sens a fost organizată — firește, nu numai de cei de la Giulești și IREMOAS — și deschiderea acestei stagiuni. Numai că, iată, realitatea ne-a replicat și una și aceeași inițiativă poate fi lăudată și poate fi criticată în egală măsură. La urma urmei, s-avem umor : dilema asta poate fi socotită o lovitură de teatru care, dialectic, ne deschide noi perspective.

NELU IONESCU ■

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

(Urmare din pagina 1)

ţiona, în treacăt, difuzarea, fără precedent, în colecţii diverse şi în tiraje impresionante, a culturii şi literaturii române a veacurilor precedente, atestare incontestabilă a locului pe care, de secole, l-am dobîndit în rîndul popoarelor de veche civilizaţie, în ciuda vitregiilor care ne-au însoţit ca o adevărată predestinare. De ceea ce în mod legitim, se cheamă „epoca Ceauşescu" se leagă iniţiative şi realizări spirituale al căror ecou, în planul general al istoriei româneşti, se va dovedi inestimabil. Astfel, conducătorul nostru de astăzi se înscrie în rîndul ctitorilor de cultură românească. Dar cea mai probantă dovadă a patriotismului veritabil îl constituie **fapta prezentului,** adică obţinerea unor asemenea izbînzi care să îmbogăţească pe plan material şi spiritual tezaurul peren al valorilor româneşti. Iar izbînzile socialismului, legate indisolubil de personalitatea covîrşitoare a preşedintelui ţării sînt atît de evidente, în toate domeniile, încît nici măcar reaua credinţă nu le mai poate pune sub semnul îndoielii. Ele stau la baza prestigiului, fără precedent, pe care România l-a obţinut în ochii popoarelor, prestigiu al cărui simbol îl reprezintă activitatea energică şi fermă a tovarăşului Ceauşescu, gîndirea sa profundă şi originală, pasiunea sublimă şi grija emoţionantă pusă în slujba cauzei păcii şi a civilizaţiei, în cultivarea respectului pentru independenţa şi suveranitatea naţională, a dreptului inalienabil al popoarelor de a-şi făuri singure destinul. În persoana secretarului general al partidului nostru s-au contopit, într-o fericită sinteză, înaltele virtuţi care au făcut posibil miracolul supravieţuirii noastre pe aceste meleaguri, precum şi miracolul realităţii româneşti contemporane. Mesajul de pace şi echitate, de încredere în viitorul umanităţii pe care-l aduce lumii România, prin acţiunea conducătorului ei este de domeniul recunoaşterii unanime şi de aceea nu e întîmplător că multe din paginile cărţii omagiale reţin, cu firească mîndrie civică, semnificaţia acestui tonifiant mesaj, într-o lume de atîtea ori traumatizată de conflicte şi neînţelegeri.

Un adevărat revoluţionar este, prin definiţie, un **temerar,** el trebuie să înfrîngă inerţiile şi să scruteze orizonturile, să găsească soluţiile care se impun în orice împrejurare, să fie **un cavaler al faptei curajoase.** Iar exemplele ce se pot aduce din viaţa celui mai iubit fiu al Patriei ilustrează, cu prisosinţă, asemenea trăsături. Scriitorii Patriei evocă, cu inspiraţie, emoţie şi adînc respect, momente revelatoare din viaţa noastră contemporană, cărora noi înşine le-am fost martori şi care au demonstrat, cu forţa exemplului personal, capacitatea şi vocaţia unui mare conducător al lumii de astăzi. „Cu fruntea sus prin timp", „asemenea arborilor mari", „în ritmul inimii înflăcărate", „simplu şi omeneşte", „mereu în frunte", „primul muncitor al ţării" şi „strălucit ctitor de cultură", „conştiinţă veşnic trează", cu „neabătută credinţă", „cu viitoru-n suflet", „un strălucit exemplu de dinamism creator" construind „în durată" (am folosit cîteva formule edificatoare, caracteristice, culese din carte) tovarăşul Nicolae Ceauşescu este, succint spus, „un om pentru contemporaneitate", un fiu al ţării şi al omenirii, ivit acum 60 de ani în locurile româneşti ale Oltului într-un moment „de preocupaţiune a naturii", cum ar fi spus un scriitor clasic.

Calităţilor, eminente, ale conducătorului li se adaugă, în paginile scriitorilor virtuţile omului văzut de aproape : spontaneitatea cuceritoare a reacţiilor, cunoaşterea adîncă a oamenilor, o capacitate de efort ieşită din comun, şi, mai ales, căldura umană ce iradiază din fiecare gest, din fiecare frază, din întreaga sa comportare. Desigur, revine istoricilor sarcina să înfăţişeze, cu instrumentele riguroase ale disciplinei, personalitatea celui care făureşte o nouă eră istorică. Scriitorii se exprimă pe calea emoţiilor, a impresiilor, a metaforelor relevante care, însă, fac şi ele parte din istorie. În acest sens, volumul ilustrează, exemplar, adeziunea totală a slujitorilor cuvîntului la tezaurul înfăptuirilor de astăzi, solidaritatea lor militantă, de neclintit, în jurul preşedintelui ţării, un omagiu vibrant, memorabil.

Rubrica mea

Un excelent instrument de lucru...

...este recentul **Dicţionar de lingvişti şi filologi** de Jana Balacciu şi Rodica Chiriacescu, apărut în seria de dicţionare a Editurii Albatros. Din **Cuvînt înainte,** semnat de acad. Al. Graur, putem lua cunoştinţă de marele progres al lingvisticii în ţara noastră, care s-ar afla în fruntea tuturor disciplinelor ştiinţifice. Argumentul statistic este într-adevăr impresionant : „...faţă de cei cîţiva specialişti care erau în activitate acum vreo 50 de ani (îi puteai număra pe degete), am ajuns acum la mai multe sute (la cel de-al X-lea Congres internaţional al lingviştilor, care s-a ţinut la Bucureşti în 1967, au participat aproape 450 de români)..." Dintre cei în viaţă, am numărat o sută, din totalul de 233 care figurează, cu o scurtă notiţă biografică, un **cursus honorum,** lucrările principale şi bibliografia referenţială ; iar din această sută, numărul femeilor este de douăzeci şi cinci. Vom menţiona pe Tatiana Slama-Cazacu, profesoară (iar nu „profesor", cum citim în dicţionar !) de psiholingvistică şi lingvistică aplicată la Facultatea de limba şi literatura română a Universităţii din Bucureşti, „iniţiatoare (foarte bine ! nu „iniţiator", n.n.) şi principală promotoare **(idem,** n.n.) a cercetărilor româneşti de psiholingvistică", care „abordează în lucrările sale probleme teoretice şi metodologice ale acestui domeniu interdisciplinar, ca şi aspecte aplicative". În treacăt fie zis, masculinizarea femeii nu este un proces ineluctabil în exercitarea unei funcţiuni, iar uzanţa lexicală corespunzătoare, nu ştim din ce motive generalizată, ni se pare cu totul neîntemeiată.

La loc de cinste, în dicţionar, apare Ion Heliade Rădulescu, în calitate de „cea mai reprezentativă personalitate a sec. 19 din Ţara Românească". Îi urmează Bogdan Petriceicu Hasdeu, „unul dintre întemeietorii filologiei ştiinţifice româneşti", Titu Maiorescu, care are „contribuţii decisive" în problemele timpului, Nicolae Iorga, „personalitatea românească cea mai cunoscută în străinătate", pentru lucrările lui de istorie literară, precum şi pentru uriaşa activitate de depistare şi publicare de documente vechi, Ovid Densusianu, „fondator al şcolii lingvistice bucureştene", omologul său ieşean, Al. Philippide şi cel clujean, Sextil Puşcariu. Lazăr Şăineanu, Aurel Candrea, Iorgu Iordan, Al. Rosetti, Al. Graur, Eugen Coşeriu, „impus pe plan mondial" ş.a.

Relevăm ca o îndrăzneaţă inovaţie, locul ce se acordă mult hulitului Ioan Bob (1739—1830), ca „luptător pentru emanciparea socială şi naţională a românilor din Transilvania". Pentru că nu se avusese bine cu doi din cei trei mari iluminişti, istorici şi lingvişti, anume Gheorghe Şincai şi Petru Maior, Bob trece încă pentru mulţi ca un zbir şi un arghirofil, lipsit de orice merite, vrednic de zguduitorul blestem ce l-a proferat în tinereţe împotriva memoriei lui, Nicolae Iorga. Dicţionarul menţionează «activitatea sa de „luminare a neamului" prin slova cărţii, sprijinirea învăţămîntului şi întocmirea de manuale în limba română», aceea de autor al „primei ample lucrări lexicografice româneşti tipărite, **Dicţionarul rumanesc, lateinesc şi unguresc** (Cluj, 1822—1823)", cu „cele aproximativ 11 000 de cuvinte româneşti înregistrate", fără a omite activitatea sa patriotică, în redactarea memoriilor adresate împăratului Leopold II, precum şi a faimosului **Supplex Libellus Valachorum** (1792). Dealtfel, Zenovie Pîclişanu a fost acela care revizuise întîiul **Un vechi proces literar, Relaţiile lui I. Bob şi S. Klein, Gh. Şincai şi P. Maior** (1935).

O singură personalitate foarte importantă lipseşte : Dimitrie Cantemir, a cărui activitate filologică nu este deloc neglijabilă, prin interesul ce l-a acordat orientalisticii, paremiologiei şi introducerii unui şir de neologisme în limbajul filosofic. Este şi scriitorul român din epocă, în posesia celui mai bogat lexic şi a celor mai îndrăzneţi tropi.

Dacă stilistica e şi ea o ramură a filologiei — şi nimeni nu ar putea tăgădui această încadrare — se cuvenea integrat dicţionarului şi Tudor Vianu, fondatorul acestei discipline în ţara noastră şi a cărui carte cea mai preţuită este **Arta prozatorilor români.** Se vede însă că autoarele (iar nu autorii !) **Dicţionarului** şi-au restrîns deliberat domeniul cercetării, deşi menţionează, cînd este cazul, printre lucrările autorilor citaţi, pe cele de stilistică (de ex. la Ţepelea Gabriel : „Contribuţii în domeniul (...) stilisticii **(Corelaţia limbă-literatură,** Bucureşti, 1971)", ba chiar şi în acela al «istoriei limbii literare române».

Deosebit de valoroasă este **Scurta cronologie** a lingvisticii noastre, cu care se deschide lucrarea şi care începe cu **Mileniul I î.e.n.,** cu limba geto-dacilor, „un dialect al limbii trace, limbă indo-europeană de tip satem" şi se încheie cu anul 1977, în care „Ion Diaconescu publică **Infinitivul în limba română".** Ca să fac dreptate autoarelor menţionez că în acest excurs istoric, meritele lui Dimitrie Cantemir sînt recunoscute, acordîndu-i-se 22 de rînduri. Nu era mai bine să se facă acest act de dreptate prin inserarea marelui învăţat în însuşi corpul lucrării, iar nu la cronologia, pe care nu o citesc toţi ?

La Gheorghe Săulescu (1798—1864), calificativul profesional este acela de „cărturar", ca şi cum ceilalţi, lingvişti sau filologi, n-ar fi şi ei din aceeaşi tagmă ! Complicităţii lui (nemenţionată în **Dicţionar)** i s-a datorat ticluirea faimosului **Izvod al lui Clănău (Cronica lui Huru,** 1856), şi frînarea anchetei pentru dovedirea falsului.

Voi încheia cu menţiunea că prin moartea prematură a lui Matei Nicolau (1904—1938), răpus de ftizie, ştiinţa noastră lingvistică a pierdut un genial cercetător. Autoarele sînt prea tinere ca să-l fi cunoscut. Avea în ochii săi mari şi rotunzi, flacăra din privirea lui Nicolae Iorga, care şi-a recunoscut într-însul propria-i tinereţe. La 23 de ani speriase Sorbona prin strălucirea studiilor sale istorice şi lingvistice.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Cap limpede

Se află în librării un nou volum de Aurel Baranga : **Jurnal de atelier,** din care cea mai mare parte a fost publicată mai întîi în revista **Flacăra.** Citām din **Precizarea autorului :** „Cu toate măsurile de precauţie luate, deşi am alterat numeroase date cronologice şi multe iniţiale patronimice, apariţia **Jurnalului de atelier** a avut darul să arunce în alarmă unele conştiinţe. Pentru liniştea lor, fac următoarea precizare : **Jurnalul de atelier** este o lucrare de ficţiune. În consecinţă, orice asemănare cu persoane decedate sau în viaţă, este o pură şi nedorită întîmplare" ● Manifestare intrată în tradiţia vieţii spirituale a ţării noastre „Decada cărţii româneşti", ajunsă la a XI-a ediţie, se va desfăşura în acest an între 1 şi 10 octombrie sub semnul omagierii a 60 de ani de la formarea statului naţional unitar român şi a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat sub conducerea lui Burebista. Organizată în întreaga ţară sub egida Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste această acţiune se va încadra în etapa de masă a celei de-a doua ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României" constituind un nou prilej de dezvoltare şi îmbunătăţire a muncii politico-educative prin intermediul cărţii ● Din cărţile apărute la editura „Univers" în ultimele săptămîni reţinem o culegere din **Cugetările** lui Pascal apărute în colecţia **Eseuri.** Traducerea, notele şi comentariile aparţin lui Ioan Alexandru Badea. **Prefaţa** este semnată de Romul Munteanu ● Un roman inspirat de actualitate este **„Cîinele cu patru picioare"** al lui Mesterházi Lajos, scriitor maghiar. Citām din prezentarea de pe coperta cărţii : „Mare iubitor al oamenilor, cu o ţinută comunistă exemplară, fără ostentaţie, duşman al clişeelor de gîndire şi al ideilor vechi preconcepute, subordonează totul, stabilirii cu orice preţ a adevărului. Utilizînd cu adîncă înţelegere, dar fără menajamente, atunci cînd e nevoie, vîrful bisturiului, Mesterházi se apleacă mai ales asupra destinelor neîmplinite, asupra evoluţiei lor pe fundalul vieţii noi. Titlul axiomatic **Cîinele cu patru picioare** semnifică paradoxal „firescul", „normalul", „adevărul" în adînca lui frumuseţe. Traducerea aparţine lui Ladislau Hegedüs ● Mult tradusă în Europa, cartea **Cocoşul roşu zboară spre cer** a scriitorului iugoslav Miodrag Bulatović apărută şi în româneşte, în tălmăcirea lui Duşan Petrovici, descrie un univers fantastic ● În realitatea concretă se desfăşoară acţiunea romanului **Cantonul numărul XIII** de Alexei Alexandrovici Malişev, care ne introduce în atmosfera laborioasă a muncitorilor şi cercetătorilor pădurilor din exotica taiga. ● **Tînărul şi balena albă** de scriitorul ceh Vladimír Páral, este recomandată de editură ca „o carte care îndeamnă la meditaţie, incită dorul de aventură, romantismul activ al căutărilor, încrederea în mitul „balenei albe" ● Un interesant volum de **Memorii** reuneşte pagini semnate de B. Pasternak, V. Kaverin, M. Slonimski ● Pentru iubitorii romanului de aventuri anunţăm că în colecţia **Enigma** a fost publicat **Sfîntul la New York.**

Cronica literară

Radu Anton Roman

„Vara nimănui"

Radu Anton Roman a debutat ca poet cu **Ohaba, ţara asta,** dar s-a afirmat mai mult cu cele două cărţi de reportaje : **Ţările de sus ale merilor** şi **Călătorie spre Nord.** Primul său roman nu constituie chiar o surpriză. **Vara nimănui,** apariţie recentă, îmbină aria întinsă de informaţie a reporterului cu reveriile poetului. Eroul principal, Mihai Lupaşcu, este el însuşi ziarist şi romanul pare impregnat de dinamismul vieţii acestuia. Ca şi eroul său, romancierul mai mult observă decît analizează, mai mult se deschide către lume decît se închide în sine. Subiectul, de asemenea, reporteresc — adică neinventat pur şi simplu de autor — recuperează o materie epică aproape informă, într-un montaj original şi captivant. În prim plan, romanul evocă eroismul vibrant al oamenilor deltei, în luptă cu furia apelor din timpul ultimelor inundaţii. E vorba însă şi de un eroism al conştiinţei : oamenii se luptă nu numai cu natura, ci şi cu ei înşişi — cu pasiunile, cu prejudecăţile şi caracterul lor. Simbolic, dar sprijinindu-se pe detalii concrete, romanul configurează o epocă de luptă, de efort constructiv la proporţiile întregii orînduiri socialiste. Cartea e scrisă incitant, cam în maniera prozei cinematografice, cu derulări ingenioase de imagini şi replici, într-un ritm de-a dreptul sufocant. Şi aşa însă ritmul vorbirii abia acoperă ritmul faptelor. Metoda reportericească fragmentează fireşte viziunea epică de ansamblu — deşi ea există, iar evenimentele n-au întotdeauna adîncime sau — mai exact — ochiul parcă n-are suficient răgaz să sondeze şi zonele de umbră şi ambiguitate ale vieţii. Dar din toate aceste tranşe de viaţă, de o discontinuitate numai aparentă (scene, tablouri, dezbateri etice) cartea recompune o epopee contemporană.

«Vara nimănui» — adică vara tuturor. Oamenii se confruntă cu un „timp de spaimă" — dar e timpul lor, îi aparţin. Anacronismul etic mai ales se plăteşte scump. Cîteodată eroii trăiesc mai profund în amintire şi vis : şi acesta din urmă aparţine tot vieţii. Pentru Mihai Lupaşcu visul umple o absenţă dureroasă, pierderea Mariei. El are mai presus de orice vocaţia visului feeric. Condrat, bătrînul pescar din deltă, e aproape un simbol al statorniciei speţei umane pe aceste locuri. Atît de încrîncenate sînt ultimele sale gînduri şi gesturi, încît parcă personifică — într-o legendă modernă — lupta victorioasă cu destinul. Delta însăşi e un tărîm de vis. Peisajul, dincolo de farmecul geografic, transmite fiorul unui adevărat început de lume — fiindcă şi epoca pe care o trăiesc oamenii de azi ai deltei e tot un început de lume. Corelaţii subtile, mai mult sugerate decît afirmate, leagă lumea ideilor (morale, politice) de spectacolul senzorial şi faptic. Totul se petrece aici simplu, după o lege naturală. Oamenii cred în partid şi socialism, fără prea multă retorică — deoarece, spune unul din ei, „nu poţi să nu crezi în ceea ce eşti". Prozatorul a intuit bine această mişcare inexorabilă a faptelor şi ideilor, şi n-a făcut decît să i se supună. Întrebat de un coleg ce fotografiază, Mihai Lupaşcu răspunde prompt : ceea ce vede, adică realitatea. Evenimentele vorbesc de la sine. De aceea autorul preferă o evocare la timpul prezent, timpul adevărului. O discuţie dintre Mihai Lupaşcu şi Tănase Udrea, la începutul romanului, e ca o punte întinsă spre trecut. Dar rămîne o simplă discuţie şi nimic mai mult. Romancierul e prea captivat de ceea ce vede în jurul său, pentru a mai inventa un trecut pe care efectiv nu l-a trăit. Opţiunea lui Radu Anton Roman pentru prezent e de fapt opţiunea pentru certitudini, impunîndu-şi ca lege epică elementară să nu deformeze stilistic realitatea. Textul e marcat totuşi de lirism. Un poem prefaţează întregul roman, alte poeme sînt inserate în fluxul narativ. Visul (angoasant ori feeric), metafora acţionează însă ca parte integrantă a realului şi constituie, în acelaşi timp, reversul de profunzime al unei lumi filmate uneori prea de sus.

Spuneam că oamenii se luptă cu natura, dar şi cu ei înşişi. Mihai Lupaşcu vine să lucreze în acest orăşel de provincie pentru a se vindeca de singurătate şi de iubirea pentru Maria, care-l părăsise. Mai întîi se acomodează cu viaţa de redacţie, prilej pentru prozator să închege cîteva profiluri de ziarişti : Mişa Barbu, Dorel Zota, Potcap şi Simion Crăcană — un ambiţios agresiv. Lupaşcu însuşi reprezintă la început mai mult o profesiune decît un caracter. O incursiune în deltă îl pune în contact cu o lume fascinantă : arhaică şi totuşi contemporană. Obiceiuri străvechi coexistă cu noile concepţii, într-un spectacol dramatic — fără excese de pitoresc sau curiozităţi turistice. Senzualitatea e aici un lucru normal, după cum ieşirea în larg, la pescuitul morunului, seamănă cu un ritual viu, acceptat chiar şi de reporterul intrus. În înfruntarea dintre nou şi vechi, înving munca, dreptatea, omenia. Afanasie, fiul lui Condrat, este omul nou.

Evocarea bătăliei cu apele atinge în roman sublimul epic. Montajul de imagini şi tablouri relevă forţa uriaşă a torentului uman, angajat în defensiva supravieţuirii. Totul se precipită în acest moment, partea bună din fiecare iese mai puternic în evidenţă — ca şi partea rea. Oamenii sînt obligaţi de împrejurări să opteze acum ireversibil pentru alternativa luptei şi a solidarităţii colective. Şi cînd, în final, apele încep să se aleagă de uscat — se alege şi putregaiul de „trunchiul viguros al revoluţiei". Bandiţi ca Simonfi vor fi daţi pe mîna justiţiei. Tănase plăteşte pentru slăbiciunile sale morale şi politice, Potcap (nepotul răsfăţat al unui şef puternic) va fi retrogradat pentru incapacitate. Simion îşi recunoaşte patetic şi cam declarativ greşelile, dar nu poate să-şi schimbe şi caracterul. Mihai Lupaşcu, deşi călit cu o nouă experienţă de viaţă, revine şi el la matcă — adică la prima iubire, în timp ce gîndurile îi zboară în voie la munţii săi albaştri din Ardeal şi la o copilărie curată.

Scris cu o franchete de invidiat şi cu talent, **Vara nimănui** ne propune un nou romancier : Radu Anton Roman.

CORNEL MORARU ■

Coline părinteşti

Precum e fructul blînd învăluit de toamnă
Şi aurit de brumă în văzduhuri line
Aşa ne naştem, răsărind ca aştri
Intr-ale Ţării Noastre părinteşti coline.

Noi trecem pe pămînt aşa cum trec visînd
Prin sate româneşti căruţele cu mere
Dar Ţara totdeauna va ridica sub cer
Un deal celest cu miei spre mîngîiere.

Ea înlesneşte să se-aprindă sus
În casa neamului mari focuri de nuntire
Ea este buna stea pe care-o urmăream
Cînd încă nu eram decît iubire.

Ea ne alină şi ne pune-n piept
Aceste mari livezi ca să-nflorească
Şi-aceste mari coline instelînd
Dorul adînc de limba românească.

Nepieritoare, ea ridică-n slăvi
Fiinta noastră, dîndu-i nemurire :
Noi, aburul de mere – însă ea
Livada însăşi, veşnică iubire.

Închinare de toamnă
lui Anton Pann

Ne mai gîndim la tine Anton Pann
La-ncheieturi de veac stea luminoasă
Tu, harnic cîntăreţ şi sfînt mirean
De graiul tău de mere dulci ne pasă ;

Ca frunza nucului, ca mierea eşti –
Cînd vine toamna vii şi tu, părinte,
Mînind căruţa limbii româneşti
C-un deal întreg de substantive sfinte.

DAN VERONA ■

Pastel în septembrie

...Şi să mai cadă vara peste noi
Precum o ploaie caldă de petale,
Să trecem prin fîneţe amîndoi
Şi nimenea să nu ne iese-n cale,

Să auzim ţipînd incert prigorii
Cerşind o ploaie veche peste sat,
Tîrnava să ne scalde pînă-n zorii
Acelui răsărit neaşteptat,

Să ne mai bată mamele cu drag,
Să ne mai certe taţii cu sfială,
Să fim copiii trecători de-un prag
Spre dincolo de o primară şcoală.

Şi peste jocul nostru de atunci
Să dea otava colţ a doua oară
Şi mamele şi taţii duşi în lunci
Să uite că mai trebuie să moară...

ALEXANDRU BRAD ■

Rodul toamnei

Podgoria se toarce lin în struguri
semn că în viţe s-a pornit răscoala
Ogoarele sînt flacără de pluguri
şi toamna îşi arată-n pomi năvala
cu coşurile grele, încărcate
Copacii urcă peste dealuri fum
şi vetrele-s de-acuma luminate.

VASILE ZAMFIR ■

Poem acuzator

Încă e un secol urît,
aurul încă—în putere,
pentru aur încă se piere –
încă e un secol urît !

Încă se ucide în lume
cu ştiinţa cea mai aleasă,
încă moartea-i mireasă –
încă se ucide în lume !

Încă mai pier visătorii
şi visul se pleacă ucis,
iar către cerul deschis
încă mai pier visătorii !

Încă bogaţi şi săraci,
desfătări şi mizerie, încă
pămîntul ştie să plîngă –
încă bogaţi şi săraci !

Încă e ură de rasă
– ruşine pe-un veac
de-înnoiri –
o, bestiale porniri –
încă e ură de rasă !

Încă e un secol urît,
vînzări şi războaie şi ură
şi patimi fără măsură –
încă e un secol urît !

Încă mai avem de luptat
spre-a da fiecărui cunună :
adevărul e încă o strună
pe care mai avem de cîntat...

RADU CĂRNECI ■

1 Decembrie 1918

Astfel se pregătea Unirea

Profesoara Vasilica Szasz este directoarea Arhivelor statului din Sfintu Gheorghe. In această calitate, fiind şi istoric, a cercetat şi studiat documente privind participarea locuitorilor judeţului Covasna, respectiv ai fostului judeţ Trei Scaune, la marele act al Unirii din anul 1918. Iată mărturiile timpului :

Intrarea României în război alături de puterile Antantei a fost primită de românii din Transilvania cu entuziasm şi cu mari nădejdi de reîntregire. Mulţi tineri din această parte a României, trecind fie cu paşapoarte, fie pe cărări doar de ei ştiute, s-au inrolat în armata română pentru a participa la luptele date de aceasta, la obţinerea victoriei. Astfel, în anul 1916, după cum rezultă dintr-un raport al autorităţilor locale înaintat guvernului, un număr de 20 de tineri din comuna Covasna au trecut frontiera vremelnică şi artificială de pe muntele Penteleu şi s-au inrolat ca voluntari în armata română. Unii dintre ei s-au acoperit de glorie în timpul marilor încleştări de la Mărăşti – Mărăşeşti – Oituz, cum au fost Gheorghe Maior, Constantin Ioan Ştefan şi Dumitru Dobre. In alte cazuri, tineri români din armata austro-ungară îşi lepădau haina militară şi treceau Carpaţii în România, fapt ce provoacă îngrijorarea autorităţilor locale. Aşa se face că în raportul înaintat de către prefectul judeţului Trei-Scaune Comandamentului militar din Braşov se menţiona că numai din garnizoana Sfintu Gheorghe au dezertat 12 recruţi şi 27 militari în rezervă. Sînt cunoscute măsurile represive luate de autorităţile regimului dualist împotriva populaţiei româneşti din Transilvania. Astfel, la 16 februarie 1917, Ministerul de Interne de la Budapesta ordonă Comitatului Trei Scaune ca „toţi românii între 17 şi 55 de ani să fie arestaţi şi internaţi în lagărul de la Tapiosuly". Din listele existente în arhive cunoaştem numele celor 105 persoane din comunele Intorsura Buzăului, Boroşneul Mare, Petriceni, Teliu, care au fost deportate. De asemenea, se cuvine menţionat faptul că pentru motivul că şi-au exprimat simpatia faţă de armatele române în anul 1916, sau pentru că au sprijinit direct armata română prin acordarea de rechizite, adăpost etc. au fost internaţi, fără deosebire, români şi maghiari, în lagărul de la Sopron. In lagărul de la Bekes Gyula, din Ungaria, au fost internaţi cei din Breţcu şi satele învecinate. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că în rapoartele trimise Mitropoliei din Sibiu numeroşi preoţi şi învăţători subliniau opresiunea la care era supusă ţărănimea română şi maghiară de către jandarmi şi notari. Invăţătorul din Rotbav, spre exemplu, informa Sibiul că notarul din Bicsad îi ameninţă pe ţărani cu deportarea în Serbia. Suferinţele războiului provocau în întreaga monarhie împotrivirea din ce în ce mai dîrză a maselor populare. Lupta românilor din Transilvania s-a împletit cu lupta populaţiilor de alte naţionalităţi pentru pace şi drepturi democratice, împotriva asupririi comune. Astfel, ziarul „Szekely nep" din Sfintu Gheorghe, în numărul său din 13 februarie 1918, în articolul „Problema secuiască" relevă că populaţia secuiască nu numai că se sustrage de la contribuţiile materiale pentru susţinerea războiului, dar îşi manifestă totala neîncredere în politica guvernului. Intr-un alt număr, din 3 iulie 1918, acelaşi ziar, în articolul „Pîinea viitorului", ocupîndu-se de cauzele nemulţumirilor populaţiei din secuime, conchide că „secuii au ajuns la capătul puterilor". UNIREA se apropia cu fiecare zi.

În toamna anului 1918, lupta de veacuri a românilor din Transilvania pentru unitate naţională intră în faza sa finală. Mişcarea revoluţionară care se desfăşoară în toată monarhia austro-ungară a cuprins, fireşte, şi Transilvania. La 8 noiembrie 1918, prefectul Comitatului Trei Scaune raporta că în judeţ siguranţa publică a devenit cu totul inexistentă, că ţăranii au atacat gospodăriile grofilor, iar pretorii şi notarii din unele localităţi au fost alungaţi. După formarea Consiliului Naţional Român Central, organ reprezentativ al românilor din Transilvania, în localităţile judeţului de care vorbim, în cadrul unor adunări populare s-au constituit consilii naţionale comunale, iar pe lîngă acestea şi sub îndrumarea acestora, au fost alcătuite gărzi naţionale româneşti. Primele asemenea organe reprezentative ale românilor din judeţ s-au format în zilele de 2–7 noiembrie 1918, în localităţile Ariuşd, Araci, Vîlcele, Iarăşi şi Arini. In 6 noiembrie, ziarul „Szekely nep" îşi anunţa cititorii că la Sfintu Gheorghe s-a constituit Consiliul naţional judeţean. Există numeroase mărturii care atestă faptul că între acest Consiliu naţional judeţean şi gărzile naţionale româneşti au existat dese colaborări, în special în privinţa menţinerii ordinii, liniştii publice şi alte probleme cu caracter administrativ. In vederea zădărnicirii acţiunilor revoluţionare ale diferitelor consilii naţionale formate din români şi secui în această parte a Transilvaniei, elementele conservatoare au înfiinţat Consiliul Naţional Secuiesc. La 13 noiembrie, ziarul progresist „Tukor" din Tîrgu Mureş, în articolul intitulat „Se organizează reacţiunea", a dezvăluit că în dosul acestei încercări se ascunde contele Bethlem Istvan, mare moşier, cu poziţia sa inadmisibil de rigidă în problema naţională. O telegramă din 21 noiembrie 1918 trimisă din Miercurea Ciuc Consiliului Naţional din Trei Scaune chema pe toţi locuitorii judeţului să sprijine iniţiativa consiliului secuiesc. Dar acest apel făcut de Consiliul Naţional Secuiesc nu a reuşit să mobilizeze masele populare în jurul său, ideile lui fiind acceptate şi susţinute doar de vîrfurile reacţionare ale secuimii. Văzind că nu reuşeşte să atragă masele secuieşti, consiliul caută o colaborare cu Consiliul Naţional Maghiar pentru a pregăti o adunare comună, în vederea luării „unei poziţii unitare a maghiarilor din Transilvania", după cum scria ziarul „Szekely nep" în numărul său din 24 noiembrie 1918. In preajma adunării, Consiliul Naţional Secuiesc s-a autodizolvat, transferind munca sa asupra consiliilor naţionale maghiare orăşeneşti şi judeţene, care să pregătească adunarea de la Tîrgu Mureş din 28 noiembrie, cum scria acelaşi ziar citat mai sus în numărul său din 26 noiembrie. Şi tot „Szekely nep" din 30 noiembrie informează cititorii că adunarea de la Tîrgu Mureş a suferit un adevărat eşec, ea neînsuşindu-şi tezele prezentate privind susţinerea integrităţii teritoriale şi a drepturilor istorice ale maghiarilor, mulţumindu-se să susţină „principiile wilsoniste". După publicarea la 20 noiembrie a apelului de convocare a Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia, populaţia românească organizată în consilii naţionale comunale, în adunări populare desfăşurate într-o atmosferă de nemaiintîlnit entuziasm, şi-a ales delegaţii. Aşa cum declara într-un interviu publicat în 1968 în ziarul judeţului Covasna, Cuvîntul nou, Alexandru Potcoavă, în ziua de 24 noiembrie 1918 a avut loc o adunare populară în comuna Vîlcele la care au participat peste 2 000 de locuitori. Participanţii şi-au afirmat voinţa de realizare a idealului Unirii. Prin votul unanim al celor prezenţi, au fost aleşi ca delegaţi la Alba Iulia : Bogdănel Caraş şi Alexandru Potcoavă. In acelaşi timp, sute de locuitori ai judeţului şi-au manifestat dorinţa de a fi prezenţi la marele act istoric. Asemenea adunări populare au avut loc şi în alte localităţi ale judeţului. Potrivit precizărilor din textul convocării, din judeţul Trei Scaune care era organizat în 3 cercuri electorale, s-au ales 15 delegaţi care au avut astfel posibilitatea să fie prezenţi la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, după cum sublinia „Gazeta oficială" nr. 6 din 1/14 decembrie 1918 şi în nr. 11 din 6/19 februarie 1919. Astfel se pregătea UNIREA.

RADU SELEJAN ■

Imoralitatea lor nu-i plătită decît de rușinea pe-o viață

Are 20 de ani și se numește Tudora Vuță. Are breton, blugi noi, firește suflecați la manșete, o privire tristă și verticală, spre podea. Prietenii și prietenele, vom vedea imediat care sînt ei, o cunosc sub numele de Dorina, la care purtătoarea s-a oprit după o matură chibzuință, apreciind — pe bună dreptate — că e mai greu să răzbați aici, la barul „Luna“ de la Intercontinental, cu un prenume neaoș, nu ușor de tradus în limbile țărilor și continentelor învecinate. Pînă la 20 de ani, Tudora — cu scuzele de rigoare noi îi vom spune chiar pe nume — nici n-a învățat, nici n-a muncit. Obosită, s-a decis să renunțe la școală după numai 8 clase, intrînd ca picoliță prin diverse I.A.P.L.-uri și, într-o vreme, vînzînd becuri la „Electrotehnica“ de pe Magheru, treabă care nu prea i-a plăcut, nu pentru că ar fi fost ea din cale-afară de pretențioasă, ci pentru că o silea să se scoale de dimineață ! După un foarte scurt stagiu la „Arta modei“, de unde i s-a desfăcut contractul de muncă pentru absențe nemotivate, Tudora Vuță a devenit de meserie „fără“, dacă nu cumva făcînd o asemenea afirmație aducem un afront celor cîteva fete — puține și excepții triste ale realității noastre — obișnuite să trăiască de pe o zi pe alta. Banii și lucrurile pe care le are au drept sursă generozitatea ultimului „prieten“, despre care nu știe mare lucru. Îl cheamă X, fumează Kent și nu e de găsit dimineața, cînd se află la facultate, atît și nimic mai mult !

Tudora Vuță se simte la Intercontinental ca la ea acasă, poate și pentru simplul motiv că petrece aici mai mult timp decît la adresa trecută în buletin. Însoțind o echipă a Miliției condusă de maiorul Gheorghe Bădescu, din serviciul judiciar al inspectoratului municipiului, o găsim la bar. Iar întîlnirea nu este întîmplătoare — ne informează locotenentul Virginia Georgescu — căci sus-numita și-a petrecut în același loc și seara precedentă, într-o ambianță lichidă și poliglotă. Reținută, ea a achitat cu seninătate amenda aplicată, după care, sfidînd promisiunile făcute în fața organelor de miliție, s-a reînființat la bar.

Pentru că, nu-i așa, nu fiecare noapte se încheia cu un succes. T.V. a trebuit să-și caute un refugiu mai sigur, găsindu-l pe strada Cernica, la numărul 8, la demisol, unde a locuit în ultimul timp, firește fără forme legale, la pensionarul Victor Dumitrescu. Acesta, fost laborant, 58 de ani, pensionat pentru o boală de inimă, a sperat la un moment dat să închege cu T.V. o căsnicie solidă, întemeiată pe trainice sentimente reciproce și pe o diferență de vîrstă de numai 38 de ani (!!), după care, dezamăgit în speranțele sale, a ajutat-o pe Tudora să-și refacă viața în alte direcții, găzduind-o pe ea și pe prietenele sale într-o locuință cu geamurile vopsite în negru, populată seară de seară de amatori de „căsătorii" pe termen redus. Acolo, la demisol, printr-o fată Irina, T.V. a cunoscut-o pe Carmen Chirea, de care ne vom ocupa imediat, pe Cerasela, de la „Bucur Obor“, pe Corina din Drumul Taberei, ca și pe alte „colege“, cu care a făcut schimb de impresii și de parteneri. În urma declarațiilor sale, organele de miliție au făcut o descindere la locuința proxenetului, inventariindu-i, între altele, 18 sticle de băuturi în limbi străine, un casetofon și un radio inexistente în rețeaua comerțului de stat, de bună seamă primite drept atenții de la cei pe care i-a găzduit. Victor Dumitrescu, cel atît de slab de inimă la propriu și atît de tare la figurat, se află în cercetare, el urmînd să răspundă pentru actele sale antisociale dintre cele mai grave.

Cum spuneam, V.T. a cunoscut-o pe strada Cernica pe Carmen Chirea, persoană familiară Intercontinentalului și circumscripțiilor de miliție din preajmă, de asemenea, fără ocupație, dar și fără buletin de identitate ! Rugată să dea explicațiile necesare, ea afirmă că buletinul i-a fost luat de un bișnițar, care s-a ținut de capul ei și a invitat-o, alegîndu-se cu un refuz ferm. Cu o seară înainte a achitat o amendă substanțială dar rezervele ei pecuniare nu au secat, dovadă că percheziția corporală îi mai depistează cîteva sute de lei, cîștigați într-un răstimp scurt și pe o cale cunoscută. Are 20 de ani și e din Craiova. A fost cîndva căsătorită, a terminat chiar și o școală profesională de textile, obținînd o calificare în virtutea căreia a lucrat, o vreme, la Giurgiu și Balotești, după care a simțit — fiecare cu vocația lui — că nu mai poate locui prin căminele de nefamiliști. „Aveam toate condițiile, dar nu era de mine“ — apucînd drumul plin de noroi al parazitismului și desfrîului. Mîinile îi sînt îngrijite și pline de aur. Gîndindu-ne la mîinile mamelor și soțiilor noastre, obișnuite cu munca și cu bucătăria, o rugăm să le mai arate o dată, spre a le fotografia, dar Carmen Chirea își aduce aminte că are dreptul la personalitate, bagă mîinile adînc în buzunarele fustei și nu le mai scoate ! S-ar părea că regretă mai puțin viața pe care o duce, cît regretă citronada lăsată numai pe jumătate băută la etajul 21 de la Intercontinental. Bravează și cînd i se cere să spună unde locuiește, „o să scriu în declarație“ și scrie, în urma rîndurilor sale, o alcătuire de semne aducînd cu sanscrita veche, organele de miliție ajungînd la domiciliul unui alt pensionar, Vasile Costache din strada Șipcari, numărul 9. Pe lîngă Vasile Costache, Victor Rădulescu e un copil, căci pensionarul din Șipcari — „nu-mi cerea nimic, dormeam la el și mîncam la el, doar cîteodată mă ruga să-l distrez“ — se pregătește să-și serbeze cea de-a 70-a aniversare ! Vizita organelor de miliție l-a surprins în compania unei minore, el găsindu-se în prezent sub stare de arest.

Elena Iordache, 21 de ani, „arăt de 30, dar nu-mi pasă“, domiciliată în comuna suburbană Voluntari, strada Dîmboviței, numărul 65, e mai vorbăreață decît colegele ei de ocupație. N-a fost niciodată la serviciu, dar a fost o dată la teatru, plecînd complet dezamăgită de „inspirația“ piesei, la care a fost nevoită să asiste din motive de invitație, primită din partea unui „barosan“. Nu-i place așadar teatrul, după cum nu-i plac nici mijloacele transportului în comun, mai ales autobuzul 109, cu care vine, zilnic, din comuna natală la lucru, adică la Intercontinental. Din păcate, cînd pleacă, are de așteptat mai mult decît la 109, căci taxiurile sînt rare spre ziuă, iar ea, desigur, e și un pic obosită. De unde, fato, în fiecare zi bani de taxi ?, o întreabă maiorul Bădescu, cunoștință mai veche a Elenei Iordache, zisă Minia, cu antecedente penale. „Parcă dumneavoastră nu știți, tovarășe maior“, răspunde E. I.. Și dacă tot s-a întîmplat să ne întîlnească pe noi, care s-ar părea că avem chef de vorbă la un ceas care e trecut de miezul nopții, eleganta Minia — „nu mă mai tot studiați că am pe mine și lucruri din magazin“ — solicită un sfat, plîngîndu-se de firea ei mereu trează, în sensul că nu poate adormi pînă în zori ! Constatînd că nu sîntem interlocutori „valabili“, socotește că numai obișnuința e de vină, adică n-a reușit ea să-și potrivească viața după noul orar al barurilor, rămînînd cu obișnuințe de pe vremea cînd acestea țineau deschis pînă la 5 dimineața ! În sfîrșit, pentru a trece mai departe, trebuie să amintim că E.I. — care n-a lucrat niciodată, deși organele de miliție au depus multe eforturi spre a-i găsi un loc de muncă — se descurcă mai greu în românește decît în alte limbi, ea stîlcind ceva cuvinte în englezește, în italienește și chiar în japoneză ! „Ehe, eu mă pricep mai bine la cifre, că am nevoie de ele cînd mă tocmesc“. În două vorbe, Minia e o biată ființă căreia îi place să braveze și să fumeze țigări de un pol și ceva pachetul dar, privită cu coada ochiului în clipele în care nimeni nu-i dă nici o atenție, întreaga ei făptură degajă o imensă tristețe. O tristețe care, chiar dacă ascunsă în spatele unor haine provenite de la shop, o sărăcește în fața oamenilor cinstiți, arătîndu-i adevăratul chip de tînără nefericită, hăituită și singură.

Dacă Angela Dăescu e o veterană a străzii, la cei 27 de ani pe care-i are, în schimb Zorița Winter din Turnu Măgurele e mai tînără cu 6 ani și, judecînd după recenta condamnare, mai ghinionistă. Abia pusă în libertate, după o detenție pentru deținere de valută, Zorița s-a grăbit spre vadul de la „Luna“, unde a fost găsită de raidul nostru. Susține că n-a venit decît pentru a lua masa, în compania unui verișor, ospătar la „Alunelul“, verișor care urma să achite nota de plată. Dealtfel, prezența ei în București, oraș în care a lucrat cîndva ca șofer de taxi, meserie respectată și — de ce n-am recunoaște-o ? — bine retribuită, se explică prin aceea că s-a repezit să-și ia ceva haine, numai că obișnuința a împins-o către Intercontinental și ghinionul — pe care-l acuză în gura mare — către Circa 1 de miliție, unde scrie cu greu o declarație, împiedicată fiind de puținătatea gramaticii.

Z.W., fată în putere, înaltă cît o ușă și zdravănă, își irosește tineretea prin baruri, tăind frunză la cîini, fără ca cei de acasă — afirmatie valabilă în toate cazurile înfățișate aici — s-o întrebe de bunăziua și s-o cheme la ordine !

Biografii pe cît de triste, pe atît de izolate în contextul societății noastre, în care munca, susținută și cinstită, reprezintă o obligație și o onoare pentru toți cetățenii, o îndatorire patriotică fundamentală, viețile relatate pe scurt în această pagină de revistă sînt rupte de realitate și tocmai de aceea tragice. Organele de miliție s-au străduit și se străduiesc să le aducă în matca lor firească, să le întoarcă la demnitate și corectitudine, fără ca o asemenea acțiune socială, sprijinită de stat pe toate căile, să nu cunoască și unele poticneli. Cînd lucrurile se întîmplă așa — și ați văzut că se mai întîmplă — este rîndul legii să intervină, știut fiind faptul că o veche vorbă românească susține că fiecare doarme cum își așterne. Unde dorm în prezent fetele pomenite mai sus nu-i greu de ghicit.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Oricît v-ar părea de ciudat, omul stropea varza din curtea proprie fără să știe că stropește dolarii vecinului

Lucrători de la Inspectoratul de miliție al județului Constanța au scos într-una din zilele lunii august de la rădăcina unei verze, o varză obișnuită fără semnalmente deosebite, au scos deci o grămadă de mărci, șilingi, lire de toate națiile, dolari și guldeni. Varza cu pricina creștea alături de altele într-o grădină de legume din strada „1 Mai“ din Mangalia, proprietatea unui om pașnic și onest, cu picioarele pe pămînt care nu credea nici în vise și nici în spiritism, dar care la vederea valutei se pare că s-a crucit pur și simplu. Desigur, respectivii lucrători n-au făcut descoperirea în mod întîmplător, ci în urma unor anchete minuțioase care a durat zile și nopți întregi și care avea să pună capăt activității unei bande de indivizi ce se ocupau cu traficul de valută în sezonul nostru cald. O bandă care timp de aproximativ 4 luni (în două sezoane) au agonisit mai multe sute de mii de lei traficînd în jur de 25 000 de dolari. Șase inși, cu ocupații aparent onorabile, dacă ținem cont de faptul că unii rupeau bilete la intrarea unor piscine iar alții făceau o muncă de curier la hotelurile din Neptun, șase indivizi care neglijau cu totul bronzul local, muncind din greu să stoarcă valută de la străini pentru a o revinde la prețuri sănătoase, treabă care le permitea să-și umple locuințele cu cartușe de Kent, să facă chefuri cu coniac Metaxa și să împrăștie în stînga și în dreapta radiocasetofoane străine la prețuri deloc derizorii. Cîteva fișe scurte.

Gheorghe Cucu — șeful bandei. Vîrsta, 31 de ani. Lucra la un centru de reparat biciclete din stațiunea Neptun. Valuta descoperită sub varza vecinului îi aparținea, ca și cei 200 000 de lei găsiți îngropați în via părintească. Posesorul unei Dacii 1300. Caracterizat ca un tip meschin. Fuma de la alții și strîngea de peste tot pîine uscată pentru a-și hrăni cei 7 porci. La percheziție i s-au găsit radiocasetofoane, o combină muzicală portabilă, picupuri, aparate de radio. Are doi copii minori. Soția, casnică.

Ilie Buzatu. 32 de ani. Vindea bilete la o piscină. A cumpărat de la străini peste 500 de cartușe de țigări Kent pe care le-a comercializat în stațiune. A traficat valută în valoare de 5 600 de dolari. Tot ce a cîștigat a dat pe chefuri. S-au mai găsit la el în numerar 5 000 de lei și 1 200 dolari.

Vasile Darie, 27 de ani. Lăcătuș la Întreprinderea de cabluri din Ploiești. În timpul sezonului era detașat pe litoral la Neptun și vindea bilete la o piscină (? !). Are o „Dacia 1300“. În două sezoane a traficat aproape 6 000 de dolari. Avea asupra lui 25 000 de lei și 500 de dolari.

Liviu Pană. 29 de ani. În timpul iernii, lăcătuș la Trustul de construcții Carpați (Neptun). Vara, casier la o piscină. Are o „Dacia 1300“. A traficat aproximativ 1 500 de dolari în numai o lună și jumătate. S-au găsit la domiciliul său radiocasetofoane de autoturism, magnetofon Grundig și aproximativ 8 000 lei bani peșin.

Nicu Antoniac. 26 de ani. Iarna era un zugrav cinstit la Trustul de construcții Carpați, iar vara era curier la hotelul Belvedere. N-a apucat să-și cumpere mașină, intrînd în afacere ceva mai tîrziu. Oricum, în două luni a strîns 10 000 de lei și 1 500 de dolari.

Emil Vîlsan. 26 de ani. De fel, din Ploiești. În 1977 a terminat o facultate de subingineri din București și a fost repartizat la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia. Făcea legătura bandei cu Capitala, unde revindea valuta, firește, contra unui comision.

Banda acționa simplu. Sub controlul atent al lui Cucu, ceilalți, Buzatu, Pană, Darie și Antoniac, procurau valută de la străini și prin intermediul lui Vîlsan o revindeau la suprapreț în București. Șase indivizi care trăiau printre oamenii cinstiți, mergem mai departe și spunem, că, probabil, în familii la fel de cinstite, șase tineri care manevrau dolarii și casetofoanele cu nonșalanță, părăsindu-și, unii dintre ei, meseriile serioase din timpul iernii, pentru a rupe bilete la piscină, sau a face curierat la un hotel. Cum am mai spus, treburi onorabile dintr-un anume punct de

vedere, dar care adeseori se dovedesc a fi, și cazul relatat o relevă cu prisosință, o adevărată perdea pentru orbi. Obișnuim să spunem despre un tînăr în putere care pînă mai ieri tăia frunze la cîini și care într-un tîrziu s-a calificat în meseria de lăcătuș sau de zugrav, că, iată, i-a venit mintea la cap, că și-a găsit un drum în viață. Cîți dintre noi însă reacționează firesc cînd văd că x sau y își lasă meseria de lăcătuș sau de strungar și pleacă vara pe litoral să rupă bilete la piscine? În ciuda faptului că știm bine că insul a plecat la ciupeală, la agoniseala din vară. În ciuda faptului că acesta, mai tîrziu, te sfidează pe tine, omul corect și cinstit, obișnuit să te scoli dimineața la șase ca să pleci la uzină sau la facultate, și care îți strîngi bani în timpul anului ca să-ți faci concediul la mare sau la munte din munca ta, te sfidează, spun, trîntindu-ți portiera autoturismului proprietate personală dobîndit la o vîrstă la care de obicei de-abia ai intrat în viață, își etalează casetofoanele, magnetofoanele, ceasurile care nu prea există în comerț, și îți suflă fumul de Kent în față, taxîndu-te într-o secundă de fraier. Desigur, organele de miliție și-au făcut datoria. Dar lucrurile ni se par mai complexe și țin de răspunderea colectivă față de un mod de viață străin principiilor după care ne conducem existența. Cum au acționat, de pildă, colegii de muncă de la Trustul de construcții „Carpați“ față de „reprofilarea“ lui Pană și Antoniac ? Sau cei de la întreprinderea ploieșteană în privința lui Vasile Darie ? Nu s-a întrebat niciodată familia lui Gheorghe Cucu dacă dintr-o singură retribuție de 1 600 de lei pe lună îți poți cumpăra mașină mică transformîndu-ți, în același timp, locuința, într-un veritabil shop ? Sînt întrebări care condamnă, de fapt, pasivitatea cu care au fost înconjurați cei șase tineri, care, deopotrivă, îi condamnă pe toți, cei care dintr-o indiferență păgubitoare, admit ca astfel de elemente să vîneze sinecura, într-o societate a muncii cinstite.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Pagină realizată
cu sprijinul
Inspectoratului miliției
municipiului București

Ochii și urechile lumii

„Für Elise" pentru un tun

Unul dintre cei mai interesanți oameni despre care am auzit în ultima mea mie de ani, se numește Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți muzicieni despre care am auzit în secolul meu se numește tot așa, Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți artileriști, de la primul glonț încoace, se numește Charlie „Boom Boom" March.

El are, în 1978, 62 de ani.

El este inginer în electricitate.

El are acasă trei tunuri de pe vremea războiului civil din Statele Unite.

El are — tot acasă — 13 mortiere vechi, de pe vremea lui Pazvante Chioru.

Charlie (nebunul ?) nu trage cu tunul și nici nu împușcă rațele — cum cîntam cînd eram mici și simpatici.

Charlie „Boom Boom" cîntă la tun. Există nevoie de tun în muzică. Rar, foarte rar, dar există. Există „Uvertura 1812" a lui Piotr Ilici Ceaikovski. Există o operă, „Victoria lui Wellingon", scrisă de Ludwig van Beethoven, la cîțiva ani buni după ce Titanul se lămurise cu Tiranul și se hotărîse să nu-i mai dedice „Eroica", fapt care mă zguduise la o vîrstă cînd nu mai rimam „tunul" cu „nebunul".

Cînd orchestrele de prin Statele Unite se decid să execute asemenea muzici cu canonade — Charlie March se prezintă cu armamentul său și propune dirijorului serviciile repertoriului său, redus la o singură notă — aceea a unei lovituri de tun. Minte de electrician, el a realizat un echipament care permite o declanșare electronică a instrumentelor sale *). Nici un dirijor nu are de ce se teme de tunurile lui Charlie „Boom Boom" March. Nici un violonist. Nici un violoncelist. Și — mai ales — nici un spectator.

Charlie a învățat singur să cînte la tun. El se integrează melodiei, corzilor, alămurilor și suflătorilor. El dă tunului dimensiunea inofensivă a unei tube, a unui corn englez. El face foarte bine ceea ce face.

El deschide un drum. El închide un sens. Puțini sînt la înălțimea gîndirii lui. Mulți nu vor să arunce tunurile în mare sau în aer. Charlie March propune, prin singura notă emisă de instrumentul său, trecerea tunurilor în orchestre unde pot tăcea mult și bine, pînă s-ar plictisi, și, simultan, folosirea tubelor în locul tunurilor. El închide și deschide o perspectivă amețitoare : o lume în care oamenii ar cînta propriu-zis la tunuri și s-ar înarma, fie și accelerat, cu tube și viori ar fi o fermecătoare grozăvie.

M-am gîndit să-i dedic o simfonie pentru submarin, orgă și orchestră. Beethovenian pățit cum sînt, am renunțat la simfonie dar mai cu seamă la dedicație.

Astfel că-l salut pe Charlie March, cîntînd pentru el doar „Für Elise", între două bum-bumuri strict localizate pe cîteva din continentele planetei. Între două canonade, „Für Elise" cea suavă sună, după urechea mea, ca „Eroica".

RADU COSAȘU ■

---

*) Un singur accident în toată activitatea lui artistică : în 1969, cîntînd cu filarmonica din Los Angeles, tunul a pornit a bate de 10 ori, deși în partitură Beethoven precizase o singură explozie. S-au spart ferestrele, oglinzile și conductele de apă ale sălii, scena a fost inundată — dar n-a murit nimeni. Prefer accidentul ăsta — și sper să nu fiu socotit extravagant — tuturor clipelor cînd tunurile pornesc a bate după partituri care te fac să uiți că pe lumea asta a existat un om numit Ludwig van Beethoven. Există asemenea partituri!

La deschiderea celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

S-AU deschis la New York, la 19 septembrie a.c., pentru a 33-a oară, lucrările sesiunii ordinare a Adunării Generale a O.N.U. „Poezia statisticii" ne informează însă că ciocanul prezidențial (deținut anul acesta de Columbia) a vestit de 43 de ori debutul de sesiune pentru forul plenar al Națiunilor Unite, dacă luăm în calcul cele 10 sesiuni denumite „speciale", sau „extraordinare" ale instituției mondiale.

Adunarea Generală va examina timp de 3 luni, în plenară și în șapte comisii funcționale, un număr de peste 130 de puncte. Deși la început, în plenară, se desfășoară doar dezbaterile generale, amploarea viitoare a lucrărilor de fond poate fi anticipată încă de acum. Sesiunea din 1977 ne dă temeiuri să „pronosticăm". La cea de-a 32-a sesiune s-au ținut 537 de ședințe oficiale și 136 neoficiale. În plenară au luat cuvîntul 115 miniștri de externe, 7 șefi de state și 6 șefi de guverne — pentru a ne limita la exemple din sfera diplomației denumite „la nivel înalt". Ordinea de zi adnotată a sesiunii însumează 277 de pagini. În marea lor majoritate punctele de pe agendă sînt de mare însemnătate pentru colaborarea multilaterală și multiformă a statelor lumii.

Evidențiind sarcinile actuale și de perspectivă ale instituției mondiale, **președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, declara recent : „Acționăm consecvent pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă posibilitatea participării active a tuturor națiunilor, îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, la soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale".**

Care sînt aceste probleme ? Ele sînt, desigur, numeroase, dar, printre ele, un loc de primă importanță îl ocupă subiectele ținînd de edificarea unei noi ordini internaționale, de întărirea păcii și securității în lume. Vasta problematică a dezarmării, desăvîrșirea lichidării colonialismului, problemele conflictuale, obiectivele unei noi strategii internaționale a dezvoltării, evaluarea aplicării rezoluțiilor O.N.U. referitoare la statornicirea unei noi ordini mondiale, pregătirea sesiunii speciale privind noua ordine economică internațională din 1980, cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, știința și tehnologia în slujba dezvoltării; problemele alimentației, colaborarea în domeniul social-umanitar, lupta împotriva criminalității și a terorismului internațional, explorarea și exploatarea spațiului extraatmosferic, „noul" drept al mării, acțiuni de asistență în caz de calamități naturale, sînt teme ce se impun atenției prin multitudinea de aspecte concrete care vor permite statelor să abordeze, cu toată răspunderea, căile practice de instaurare a unor relații de tip nou între toți membrii comunității internaționale.

Spațiul nu ne îngăduie o tratare exhaustivă a tuturor acestor puncte care vor anima dezbaterile de la O.N.U. Pe parcursul lucrărilor Adunării Generale conținutul lor și finalitățile spre care va tinde examinarea lor vor fi cunoscute cu mai multă exactitate. Vom stărui însă asupra participării României la sesiunea recent inaugurată pentru a evidenția inițiativele sale. **O prezență activă la O.N.U. de aproape 23 de ani, România s-a impus atenției mondiale prin valoarea politică a contribuțiilor sale în cele mai variate sectoare de preocupări ale Națiunilor Unite,** pe care le înfățișăm sumar mai jos.

Contribuțiile românești la O.N.U. se disting prin continuitatea și perseverența eforturilor depuse pentru o mai bună și mai dreaptă rînduire a raporturilor dintre state. În mod semnificativ cea dintîi inițiativă a României la O.N.U. a avut ca temă elaborarea unei declarații privind principiile colaborării economice dintre state și datează din 1957. Acest prim pas se va amplifica pe parcursul întregii participări a României la O.N.U., extinzîndu-se mai ales la U.N.C.T.A.D.; în perioada pregătirii Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor (1972—1974), și la sesiunile speciale ale Adunării Generale a O.N.U., la cea de-a VII-a (1975) țara noastră depunînd cunoscutul document **„Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale".**

APORTUL României se caracterizează prin multilateralitate și abordarea creatoare a problematicii noii ordini. Nici una din componentele noii ordini nu a rămas în afara reflecției stimulatoare pe care au adus-o inițiativele românești. Pe drept cuvînt s-a afirmat că documentul prezentat de România în 1975 cu privire la întărirea rolului organizației a reprezentat „piesa" cea mai substanțială, supusă unei dezbateri mondiale în materia dată. Este un fapt că în dialogul internațional deseori predomină abordarea enunțiativă a problematicii noii ordini, potențată de cea de tip strict revendicativ. Or, acțiunea creatoare, condusă de țelul identificării soluțiilor practice, constituie o valoroasă parte de contribuție la înfăptuirea obiectivelor de azi și mai ales de mîine ale comunității internaționale. Vom exemplifica acest adevăr cu „materia" din acest an. Astfel, **la mai multe puncte de pe ordinea de zi a sesiunii, România este prezentă cu inițiative proprii.** Printre acestea, o incontestabilă actualitate o are examinarea raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației. Subiectul intitulat **„Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state"** și-a făcut oficial apariția în dezbaterea O.N.U. pe baza propunerii României, încă în anul 1972. Această inițiativă se află la originea unui amplu proces de examinare și identificare colectivă a celor mai eficiente căi de sporire a contribuției O.N.U. la rezolvarea problemelor fundamentale ale zilelor noastre. Concepția României în această privință a fost sintetizată în 1975, în documentul deja amintit **„Poziția României cu privire la îmbunătățirea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său la realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice".** Reamintim că acest document cuprinde peste 50 de propuneri concrete. Potrivit concepției românești, căreia documentul îi dă expresie, este necesar să se asigure o participare mai directă și mai activă a O.N.U. la instaurarea unei noi ordini internaționale. Propunerile avansate de România la acest capitol se întemeiază pe o analiză aprofundată, făcută cu simțul unei înalte răspunderi, a vocației Națiunilor Unite și se referă la sectoarele de bază ale activităților O.N.U., precum și la îmbunătățirea Cartei sale, ținînd seama de marile transformări ce s-au produs în lume în cele peste trei decenii de existență a organizației. Se știe că inițiativa României a avut un larg ecou în dezbaterile din 1975—1977 ale Comisiei a VI-a (juridică) a Adunării Generale a O.N.U. și la cele trei sesiuni (1976—1978) ale Comitetului pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației, organ înființat în urma unei propuneri a României, Filipinelor și a altor 27 de state. Anul acesta raportul comitetului vizează, în principal, sporirea rolului O.N.U. în soluționarea pașnică a diferendelor (s-a întocmit o listă preliminară de 51 de propuneri făcute de diferite țări) și la raționalizarea procedurilor și a metodelor de lucru ale instituției mondiale. În raport sînt dezvoltate numeroase idei care vor stimula un amplu și viu dialog cu privire la întărirea eficacității acțiunilor Națiunilor Unite în lumea contemporană.

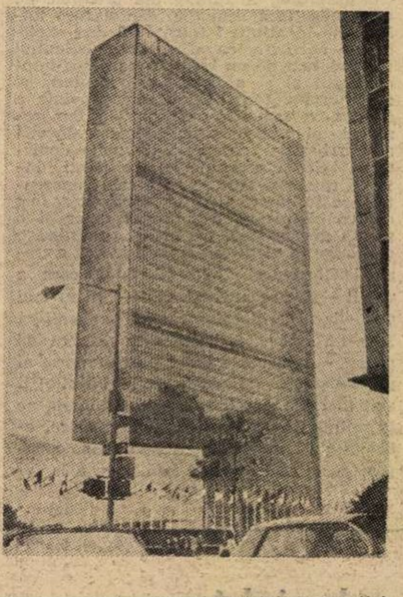

Practic, dialogul a și început. Referindu-se la necesitatea „fortificării" sistemului Națiunilor Unite, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, arăta de curînd : „Putem și trebuie să ne lăsăm călăuziți de simțul solidarității noastre umane, care se concretizează printr-o viguroasă familie de organisme internaționale, dacă dorim să circumscriem și, în final, să soluționăm marile probleme internaționale cu care sîntem confruntați".

În domeniul dezarmării, actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va aborda o și mai largă gamă de aspecte decît în trecut vizînd, între altele, creșterea rolului O.N.U. în negocierile de dezarmare, punerea în practică a recomandărilor sesiunii speciale consacrate dezarmării, reducerea bugetelor militare, armele chimice și bacteriologice (biologice), interzicerea perfecționării și fabricării de noi tipuri de arme de distrugere în masă și de noi sisteme de asemenea arme, interzicerea sau limitarea folosirii unor arme clasice, înființarea de zone denuclearizate etc. **Poziția României exprimată în diverse documente difuzate la O.N.U. și dezvoltată în plenara sesiunii speciale a Adunării Generale consacrate problemelor dezarmării se va afla din nou în atenția instituției mondiale. Propunerile avansate de România reprezintă un adevărat program de măsuri practice, menite să scoată negocierile de dezarmare din impasul actual și fundamentează în același timp un concept global al dezarmării întemeiat pe imperativele unei noi ordini internaționale, pe necesitatea excluderii forței și amenințării cu forța din relațiile interstatale.**

Lichidarea rămășițelor colonialismului, obiectiv la promovarea căruia România are o contribuție unanim apreciată, deține pe agenda sesiunii recent deschise 12 puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă discutarea problemei Namibiei, a Rhodesiei de Sud și a raportului cu privire la realizarea Declarației din 1960 privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Dezbaterile referitoare la Namibia vor avea un colorit politic deosebit, ca urmare a fazei noi, decisive, în care se află în prezent examinarea problemei independenței Namibiei.

Dimensiunea socială a acțiunilor vizînd instaurarea unei noi ordini mondiale este reprezentată pe agenda sesiunii prin 24 de puncte, printre care un loc de seamă îi ocupă propunerile prezentate de România și alte state în legătură cu extinderea colaborării internaționale în asigurarea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și educație, care preocupă tineretul din întreaga lume, precum și antrenarea mai largă a tinerei generații la înfăptuirea sarcinilor dezvoltării naționale. Se cuvine să reamintim că punctele privind tineretul au la origină o inițiativă românească ce datează încă din anul 1960 privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Dezbaterile din acest an privind tînăra generație vor viza, de asemenea, sporirea contribuției tineretului în instaurarea unei noi ordini mondiale. Se are în vedere, între altele, adoptarea unei recomandări privind proclamarea unui An internațional al tineretului. Printre celelalte teme social-umanitare se disting punctele referitoare la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, promovarea egalității în drepturi a femeii, ocrotirea drepturilor omului, repartizarea echitabilă a venitului național etc. la examinarea cărora România s-a distins printr-o participare activă și constructivă.

CEA de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. constituie o mare manifestare politică chemată să aducă o contribuție importantă la dezbaterea și soluționarea democratică, cu participarea tuturor statelor membre, a problemelor fundamentale ale umanității. Alături de celelalte state membre, țara noastră acționează pentru ca O.N.U. să răspundă cu adevărat aspirațiilor popoarelor care doresc o organizație puternică, capabilă să-și îndeplinească cu mai multă eficiență mandatul său în promovarea, stimularea și dezvoltarea cooperării pașnice multilaterale între toate națiunile lumii.

Recent, în comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., forul politic național care a aprobat directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., se arată că întreaga activitate a delegației române va fi consacrată promovării tezelor și liniilor directoare cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, în expunerile președintelui României, Nicolae Ceaușescu, promovării principiilor politicii externe românești. Aceste principii postulează respectarea deplinei egalități în drepturi, a independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în raporturile dintre state.

În lumina acestor directive, delegația română va prezenta la sesiunea Adunării Generale poziția României pentru găsirea unor soluții juste și echitabile problemelor complexe care preocupă în prezent omenirea, problemelor care se află în atenția O.N.U., militînd pentru creșterea rolului și contribuției instituției mondiale la soluționarea, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor actuale ale vieții internaționale.

Întreaga participare a României la O.N.U. este pusă sub semnul gîndirii creatoare, revoluționare, a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat cu tărie : **„Să facem totul pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, pentru ca ea să aducă o contribuție tot mai substanțială și eficientă în afirmarea cursului nou în relațiile internaționale, la statornicirea unui climat de destindere, colaborare și înțelegere între națiuni".** Este un crez și un îndemn la acțiune pentru ca O.N.U. — cel mai important for politic și diplomatic multilateral — să răspundă cu adevărat sarcinilor ce îi revin în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

IOAN VOICU ■

1 octombrie – Ziua națională a R.P. Chineze

Un anotimp semnificativ: primăvara ştiinţei

În existența multimilenară a poporului chinez, cei 29 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii Populare Chineze, această perioadă scurtă de timp, capătă însă, prin realizările importante care o caracterizează o semnificație istorică densă. La aproape trei decenii de la acea dată memorabilă, poporul chinez, sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist, muncește pentru traducerea în fapt a planului de dezvoltare dezbătut și aprobat de Congresul al XI-lea : transformarea Chinei într-o țară socialistă puternică, cu o agricultură, industrie, știință și tehnică moderne încă înainte de sfîrșitul acestui secol. Lichidînd moștenirea de înapoiere și exploatare străină, poporul chinez a dovedit în anii de după eliberare, uriașele rezerve creatoare ale noii sale istorii.

La începutul acestui drum, China pornea de la o agricultură înapoiată, slab dotată tehnic, care nu era în măsură să satisfacă cerințele consumului intern. Anul 1977, cel mai greu încercat de calamități naturale din ultimele trei decenii, a dovedit însă că țăranii chinezi pot asigura, printr-o muncă susținută sub conducerea comuniștilor, recolte stabile. Seceta prelungită, înghețurile care au afectat suprafețe întinse au fost învinse. Amenajările funciare realizate sub semnul eroic al țăranilor din Taciai — modernizările complexe introduse în acest sector economic, forța hotărîtă a oamenilor și-au spus cuvîntul. Agricultura chineză asigură astăzi nu numai cerințele de consum intern dar participă și la export.

Industria chineză, nesemnificativă în primii ani de după eliberare, a înregistrat și ea recorduri importante. Exemplul mobilizator al bazinului petrolifer de la Taciai a condus, ca și în agricultură, la declanșarea unei ample întreceri socialiste pe plan național. S-a ajuns astfel ca sumele ce se cheltuiesc pentru edificarea obiectivelor industriale să fie de cîteva ori mai mari decît întregul venit național din primii ani de după proclamarea republicii populare. Industria participă în proporții sporite la venitul național care a crescut de zece ori în cele trei decenii. Lichidînd greșelile care s-au manifestat în trecut, poporul chinez, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în frunte cu președintele Hua Kuo-fen, a probat cu argumente viabile că poate privi cu optimism viitorul. Consfătuirile organizate pe domenii de activitate au relevat hotărîrea realizării în viață a sarcinilor importante trasate de Congresul al XI-lea. Printre acestea, Conferința Națională a științei din primăvara acestui an, prima de acest fel organizată în China, și prezidată personal de președintele Hua Kuo-fen, a prezentat o importanță deosebită. Bizuindu-se pe efortul propriu, învățînd din tot ce este mai avansat pe plan mondial, cercetarea științifică din China populară a fost chemată să contribuie prompt la toate domeniile de activitate. Reorganizarea domeniului, formarea unui mare contingent de oameni de știință vizează, în perspectiva planului adoptat cu acest prilej, o dezvoltare a ei fără precedent. În următorii 15 ani se prevede ajungerea din urmă și depășirea nivelului cel mai avansat pe plan mondial al științei și tehnologiei.

Dezbaterile au trezit un interes viu și entuziast în întreaga țară. În scrisoarea transmisă la închiderea lucrărilor, Go Mo-jo, președintele Academiei chineze, califica acest eveniment drept „Primăvara științei". Pentru un popor cu o istorie multimilenară, trei decenii reprezintă o perioadă de timp scurtă. Dar aceste trei decenii acoperă o istorie densă în fapte. Legat de poporul chinez prin tradiții de solidaritate militantă, poporul român se bucură de toate aceste realizări, așa cum se bucură de toate succesele țărilor socialiste prietene. Pentru că ele vorbesc de la sine despre ce sînt în stare să creeze popoarele sub conducerea comuniștilor, în condițiile independenței.

REMUS ANGHEL ■

Şanghai. Expoziția realizărilor economiei naționale

Dincolo de porţile şcolii...

În numeroase țări, școlile și universitățile și-au deschis din nou porțile. Din păcate, în multe locuri, momentul emoționant al reintîlnirii cu colegii și profesorii s-a produs, ca și în anii trecuți, pe fondul stării de criză ce marchează din ce în ce mai profund instituțiile de învățămînt din țările occidentale. Se menține, în același timp, situația dureroasă a celor aflați dincolo de porțile școlii. Fie că este vorba de cei care nu au acces la învățătură sau de cei care, deși se află în posesia unei diplome, toți tremură pentru ziua de mîine.

Potrivit datelor U.N.E.S.C.O., o treime din copiii existenți pe glob — și, atențiune, copiii reprezintă o treime din populația lumii ! — nu sînt incluși în sistemul de învățămînt. Iar această cifră este, cel puțin deocamdată, în continuă creștere, comunică cu neliniște organizația mondială, care estimează că, ținîndu-se seama de măsurile ce au fost sau vor fi luate — în anul 1985 — 90 de milioane de copii din Asia, 35 din Africa și 9 din America de Sud nu vor merge totuși la școală.

Ce fac cei aflați dincolo de porțile școlii ? Iată o întrebare firească la care, din păcate, nu se poate da decît un răspuns dramatic. Muncesc ieftin. În cel mai fericit caz, pentru că,dacă nu li se oferă această posibilitate, mulți dintre ei îngroașă rîndurile delincvenței juvenile. Nu demult, Biroul Internațional al Muncii (BIT) a furnizat în acest sens, pe baza datelor culese din țări capitaliste, cîteva cifre care au generat neliniște. Numărul copiilor sub 15 ani care lucrează în prezent în aceste țări este de 52 de milioane, ceea ce echivalează cu populația totală a Franței sau a Marii Britanii. Dintre aceștia, 42 de milioane sînt cuprinși în mici gospodării agricole, iar 10 milioane în ateliere sau mici uzine. Adăugați la aceștia milioanele de copii din țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, aflați în situația celor de mai sus, și veți avea o imagine cît de cît exactă — pentru că există și copii necuprinși în nici un fel de statistică — a unei situații incompatibile cu epoca zborurilor cosmice. Circa un milion de copii din Italia, reclamă sindicatele, se află în situația amintită. Peste 200 000 de copii sub 14 ani lucrează în Spania, iar în R.F.G. sînt semnalate 50 000 de cazuri (se spune că cifra reală ar fi de șase ori mai mare) de încălcare a normelor de angajare a copiilor. Se înțelege, munca celor mici, desfășurată în condiții grele, și care se prelungește uneori pînă la 15 ore pe zi, reprezintă sursa necesară de trai a familiei...

„Diplomele universitare : pașapoarte pentru nicăieri" exprimă sugestiv condiția celor ce se află, de asemenea, dincolo de porțile școlii, dar de data aceasta, după ce abia le-au părăsit. Aceeași este și situația absolvenților altor trepte și forme de învățămînt. Statisticile Organizației Internaționale a Muncii arată că în anul trecut 7 milioane de tineri între 16 și 25 de ani din 24 de țări capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E. (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) nu și-au putut găsi un loc de muncă. Este tristul record al întregii perioade postbelice. Este situația tragică a celor care, așa cum scria o publicație vest-germană, pășesc în viața de adult fără bucurie și speranță, refuzați de piața muncii și considerîndu-se ca atare, ca aparținînd unei „generații de prisos". Majoritatea celor ce se află în dificultatea de a primi un post, nemaivorbind de unul pentru care au pregătirea necesară — problemă aflată la ordinea zilei nu numai în Europa occidentală, ci și în S.U.A. sau Japonia — își dau seama că de spulberarea speranțelor lor vinovată este, după cum se exprima un tînăr absolvent aflat într-o asemenea situație, „actuala criză economică și actualul sistem social".

...Ca în fiecare început de toamnă, școlile lumii și-au deschis din nou porțile. Prilej de reflecție adîncă la condiția celor aflați, în multe colțuri ale planetei dincolo de porțile instituțiilor de învățămînt. Pentru că cifrele neîmplinirilor — din care noi am reprodus doar cîteva — acuză.

DUMITRU AVRAM ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Licitații...

Un bicorn al lui Napoleon a fost achiziționat la o licitație dintre cele mai respectabile cu suma de 120 000 de franci, ceea ce poate fi apreciat ca foarte scump sau dimpotrivă, mai ales că s-a întîmplat nu departe de Waterloo, iar cumpărătorul era de origină corsicană. Și ultimul ceas al lui Nelson a luat drumul unei colecții particulare tot în condițiile unei licitații la care oamenii normali nu aveau acces din cauza zerourilor puse în coada fiecărui obiect.

Uneori, o licitație începe să semene cu o luptă de cocoși, personajele cele mai abulice devenind, sub tirul sec al creșterii prețurilor, imperative și furibunde, aprige și necruțătoare de parcă ar vedea în jur numai stropi de sînge și iureș de pene. Pantofii cutărei vedete internaționale sau lornionul doamnei Bovary (s-a vîndut și așa ceva) devin, în atari condiții, ținta tuturor pasiunilor și singura șansă de supraviețuire... Din fericire, fie și rar, o anume pudoare se mai face simțită chiar în aceste arene unde se licitează orice și se supralicitează oricît. Spre exemplu, la München, bastonul de mareșal al lui Goering nu a avut succes, asistența dovedind un dezinteres rece deși suma de plecare era de numai 500 de mărci, ceea ce la o licitație ar fi cam cît un bacșiș. Că bastonul lui Goering nu face nici cît un bacșiș pare reconfortant din moment ce o fantomă care nu se pipăie și nu se vede costă aproape un milion de dolari...

Cumpărarea fantomei s-a desfășurat, după merit, în nordul Scoției. Un nobil scăpătat, dar avînd încă unele idei, a anunțat cu un tam-tam corespunzător că s-a decis, cu amărăciunea în suflet, să-și vîndă conacul cu stafie cu tot. Un negustor de coca-cola din California, pe numele său Ben Hardy, prea ocupat să participe la licitație și-a trimis reprezentantul să opereze la fața locului, rapid și eficient, în stilul patronului.

Cei 18 amatori care s-au ambiționat să-și piardă noaptea în conac au auzit, e drept, fix la ora 12, bizare scîrțîituri la etaj și un croncănit ca în filme. Omul lui Hardy a plusat vertiginos, cu voioșia omului care îi cumpără stăpînului o piază rea. Conacul s-a achiziționat contra sumei de 480 000 de dolari la care s-au adăugat încă vreo 300 000 cheltuielile de transport căci domnul Hardy și-a dorit conacul la el în urbe, exact ca un predecesor care și-a permis să transplanteze la el acasă unul din podurile Londrei, scos din uz, pod ce a fost montat bucată cu bucată peste o apă tipic americană, dar deviată la rîndul ei pentru a trece cît mai britanic pe sub podul cu pricina.

Cînd conacul a fost montat în California, Ben Hardy a așteptat cîteva nopți la rînd să-l sperie fantoma. Nimic... Enervat că marfa nu își face banii, domnia-sa a dat în judecată pe vînzător. Eșecul a fost total : tribunalul scoțian, sesizat de conflict, l-a avertizat că plîngerea nu este fondată întrucît numitul Hardy se face el însuși vinovat de scoaterea din Marea Britanie, fără acte justificative, a unui personaj istoric despre care se bănuiește că ar supraviețui sub formă de nălucă.

Vînzătorul de coca-cola, trezit la realitate, a trebuit să se mulțumească cu serviciile unui actor care la minunatele serate organizate în bătrînul conac dă strechea în oaspeți cu ora...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Cine urmează după Ronnie?

În seara aceea de toamnă timpurie și friguroasă, în locul acela departe de lumea dezlănțuită, cum s-ar putea spune reluînd o formulă tradițională, în camera aceea în care mă copleșiseră amintirile calde ale unei copilării cînd mă fascinau și jocurile de-a automobilele și șoferii, la un moment dat avea să mă intrige una din știrile citite cu o anume tulburare de crainicul respectiv : în urma unui accident petrecut pe pista de la Monza, la 10 septembrie, automobilistul Ronnie Peterson a încetat din viață. Apoi glasul crainicului, ce și-a revenit parcă, adăuga că este a 51-a victimă, în 50 de ani de alergări pe piste ! Nu, nu sînt un fan al curselor automobilistice de oricare formulă sau marcă celebră, mai puțin celebră sau în devenire, ar fi vorba. Dar nu pot spune că mă lasă indiferent tragicele accidente ce se întîmplă pe unele circuite, cu unii automobiliști ce pilotează mașini celebre, mai puțin celebre sau pe care ei le fac celebre. Uneori, cu prețuri mari, inclusiv al vieții lor.

Știu că această consemnare este tîrzie și că în jurul decesului lui Ronnie Peterson a curs destulă cerneală, că sute de kilograme de plumb s-au consumat pentru ca ziarele să consemneze evenimentul, că mii de clișee au fost făcute pentru a reda tragismul acelei clipe. S-a scris din nou că lumea formulei 1 este pusă sub acuzare și că e vorba de o escaladă a riscurilor. Dar toate acestea s-au reamintit **după** și nu **înaintea** desfășurării circuitului de la Monza. S-au reluat statisticile doar cînd lista trebuia completată cu numele lui Ronnie și data morții lui. Dincolo de orice considerații, e cazul, cred, să reamintim cîțiva **din cei 20 (!) de piloți** de notorietate, ce și-au găsit moartea în ultimii zece ani.

Deci : scoțianul Jim Clarck, în 1968 ; austriacul Jochen Rindt, în 1970 ; neozeelandezul Bruce Mac Laren, în 1970; englezul Piers Courage, în 1970 ; italianul Ignacio Giunti, în 1971 ; mexicanul Pedro Rodriguez, în 1971 ; elvețianul Jo Siffert, în 1971 ; suedezul Joachim Bonnier, în 1972 ; englezul Roger Williamson, în 1973 ; francezul François Cevert, în 1973 ; americanul Peter Revson, în 1974 ; elvețianul Silvio Moser, în 1974 ; austriacul Helmut Koenig, în 1974 ; americanul Mark Donohue în 1975 ; **englezul Tom Pryce, în 1977.** ...Încheie lista, cel puțin pînă în clipa de față, suedezul Ronnie Peterson.

Cum îl descria cineva, era înalt, blond, căsătorit, tatăl unui băiat și se născuse la 14 februarie 1944, la Orebro, în Suedia, naționalitatea explicîndu-i — se zice — răceala, distanțarea, tăcerea, tonul serios. Se exterioriza pe pistă și era unul dintre cei mai rapizi piloți din pluton. A debutat la 12 ani și a avut o carieră plină de succese răsunătoare dar și de decepții profunde. Deși a participat la 110 Mari Premii rămîne pilotul care nu s-a realizat niciodată. I-a lipsit uneori puțină șansă iar alteori n-a avut o mașină bună. Se mai spune că anul acesta, în sfîrșit, el pilota o excelentă mașină Lotus cu care se situase primul în Africa de Sud, Austria, al doilea în Belgia, Spania, Franța, Olanda — adesea în urma colegului său Andretti — și al doilea în campionatul lumii. În 1971, la volanul unui March, s-a clasat al doilea în campionatul lumii, în urma neînvinsului Jackie Stewart, pentru ca următorii șase ani să fie apreciați ca șase ani de purgatoriu, perioadă în care a schimbat mai multe mașini : March, Lotus, March, Tyrrel.

În acest an, Peterson redevenise o stea de primă mărime. Dovedea cu brio că în cei șase ani de purgatoriu nu pierduse nimic din vigoarea și prospețimea sa... Duminică, 10 septembrie, cariera lui s-a întrerupt la Monza, pe circuitul primului său mare succes și pe pista unde el a cîștigat trei Mari Premii. A murit la Monza, la 23 de ani după ce i se întîmplase același lucru lui Ascari, la 17 ani după decesul vest-germanului von Trips. A murit la Monza, pe un circuit perimat, în circumstanțe neclare și la capătul celui mai bun sezon al său. Cele din urmă le scria unul dintre cei ce au urmărit în direct numeroase curse automobilistice pe diferite circuite și care, după ce prezintă nenumăratele riscuri de pe unele din acestea — între care Monza e, credem, pe primul loc — se întreabă : Trebuie **reconsiderate** circuitele ? Tot el conchide că nimeni (dintre organizatori și, implicit, profitori, n.n.) nu va consimți la enormele investiții necesare (perfecționării pistei, n.n.). Consolat, el pledează pentru modificarea sistemului starturilor, pentru penalizarea piloților nedisciplinați și, de ce nu, pentru adaptarea mașinilor la circuite. Poate am intrat în consemnarea unor lucruri prea specioase. Ar fi deci cazul să revenim la acei oameni curajoși, uneori chiar minunați prin îndrăzneala și marile riscuri pe care și le asumă pilotînd mașini (metaforic) zburătoare pe niște piste foarte dificile și adesea perimate. De unde și întrebarea din titlu.

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Sîntem decişi să nu facem nici o concesie"

— Tovarăşe profesor Constantin Ardeleanu, în calitate de antrenor federal, coordonaţi activitatea recent înfiinţatului Club de fotbal de înaltă performanţă „Luceafărul", o mai veche idee a federaţiei şi o mai veche idee a dumneavoastră care, prin înţelegerea şi sprijinul C.N.E.F.S., a devenit, cu ajutorul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, o realitate concretă. Nu vom discuta asupra temeiniciei inaugurării clubului respectiv, de fapt un centru naţional pentru formarea şi pregătirea copiilor şi a juniorilor pentru marea performanţă fotbalistică, pe această temă s-a vorbit destul, dar considerăm necesar să discutăm despre aplicarea în practică a unei idei frumoase. Cu alte cuvinte, care e situaţia „Luceafărului" în prezent ?

— Devenit realitate în ziua de 18 august, clubul nu reprezintă decît o continuare a muncii noastre de selecţie desfăşurată peste vară, în taberele naţionale de copii şi juniori de la Bistriţa, Sighişoara şi Simeria. Pe baza observaţiilor de acolo, ca şi pe baza unor date mai vechi, am format un nucleu de 116 tineri fotbalişti de perspectivă, care au devenit prin examene elevi ai Liceului industrial „Electroaparataj" din Bucureşti, alcătuind 3 clase distincte cu profil de fotbal. De la bun început vreau să precizez că am găsit înţelegere deplină şi sprijin substanţial la conducerea şcolii respective, directorul Radu Ene primind şi titlul onorific de preşedinte al clubului. De asemenea, directorul de studii Ion Ruse ne-a ajutat, acordînd o atenţie deosebită demersurilor noastre. Elevi şi fotbalişti în acelaşi timp, componenţii „Luceafărului" au fost împărţiţi, după criterii de vîrstă, în 8 echipe, două repartizate în seria bucureşteană a diviziei C, patru în campionatele municipale de onoare şi promoţie, la seniori şi, respectiv, juniori, două în divizia naţională de şcolari şi juniori, de pregătirea lor ocupîndu-se tot atîţia antrenori, îndrumaţi şi coordonaţi de federaţie.

— Aşadar, 8 echipe şi 8 antrenori. Care sînt aceştia, cît fotbal au jucat ei ?

— Enumerîndu-i, cred că partea a doua a întrebării devine inutilă. În ordinea grupelor, începînd cu echipa cea mai vîrstnică, angajată în preliminariile U.E.F.A. din 1979, tehnicienii care lucrează la „Luceafărul" sînt Robert Cosmoc, Mihai Ciornoavă, Costică Toma, Aurică Mândoiu, Mihai Niculae, Eugen Mladin, Alexandru Lazăr şi Gheorghe Cristoloveanu. Numele sînt suficiente ?

— Da. Cosmoc a antrenat cîndva echipa naţională, Toma i-a apărat poarta, Ciornoavă şi Mândoiu au evoluat multă vreme în divizia A, Mladin a crescut generaţii întregi de copii şi juniori, una peste alta, federaţia s-a orientat bine în alegerea cadrelor puse la dispoziţia tînărului club. Pînă aici e un cîştig. Care e dotarea materială a „Luceafărului" ? Sînt probleme din acest punct de vedere ?

— Fiind vorba de un început, baza materială e abia în curs de rezolvare, dar ea mi se pare, chiar şi în etapa actuală, corespunzătoare. Procesul de instruire fotbalistică se desfăşoară, după o metodică modernă, pe spaţiile Complexului „23 August". Există promisiuni că vom putea folosi în curînd terenul II, care va fi redat fotbalului după ce, cîţiva ani, a servit pentru antrenamentele atleţilor, mai exact ale aruncătorilor. Materiale ajutătoare, ziduri, portic de gimnastică, groapă de sărituri şi aşa mai departe, sînt suficiente şi numărul lor e în continuă creştere. La iarnă, vom intra probabil în sala de sport a „Electroaparatajului", aflată în construcţie, după cum e aproape sigur că vom avea la dispoziţie un atelier-şcoală, de

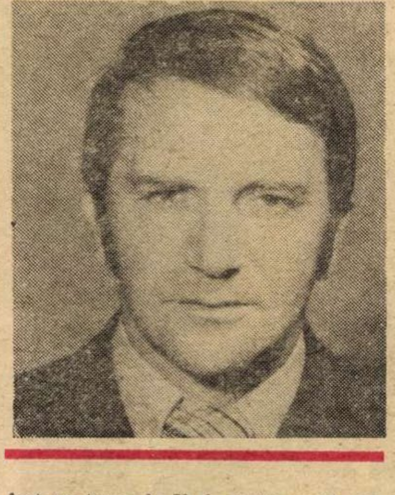

fapt un teren de 50 de metri pe 40 acoperit cu nisip.

— Acoperit cu nisip ? !

— Exact. Asemenea terenuri se folosesc, pentru copii şi juniori, peste tot în lume, ele ajutînd, între altele, la dezvoltarea forţei, capitol deficitar în fotbalul nostru, la îmbunătăţirea trasului la poartă cu densitate crescută. În plus, ele prezintă avantajul de a fi la fel de eficient exploatate şi pe timp de iarnă. Să nu uit. Nu peste multă vreme, clubul va fi dotat cu o sală de forţă.

— Înţelegem că, în mare, probleme materiale nu mai sînt. Dar altfel de probleme ?

— Avem unele greutăţi în ceea ce priveşte mentalitatea jucătorilor. Marea lor majoritate s-au încadrat din mers în regimul de muncă şi de disciplină impus, de la care sîntem decişi să nu facem nici o excepţie, indiferent de numele sau valoarea fotbalistului. Dar nu toate răspunsurile au fost pozitive, drept pentru care ne-am văzut siliţi să dăm mai multe avertismente şi chiar să renunţăm la cîţiva jucători.

— Anume ?

— Opaiţ de la Constructorul Iaşi, Jucan de la F.C.M. Galaţi, Artenie de la S.C. Bacău şi Antoche de la Politehnica Iaşi au fost îndepărtaţi din centru, unii pentru atitudine vedetistă, alţii pentru încălcarea disciplinei sau pentru pregătire necorespunzătoare. Opaiţ, de pildă, care credea că fotbalul românesc a început şi s-a terminat cu el, a fost trimis acasă, rămînînd şi fără drept de joc. Alţi cîţiva tineri, Laţcu, Ghiţă, Iliescu, Nan, Ucidău şi Niţu, au primit avertismente. Nu vom trece cu vederea nici o abatere, federaţia avînd, din acest punct de vedere, o optică fermă, la care nu este dispusă să abandoneze.

— E foarte bine că se procedează aşa, dar am dori să vă întrebăm altceva. Intră în discuţie, nu-i aşa, jucători foarte tineri, cînd au avut ei timp, tovarăşe Ardeleanu, să capete o mentalitate greşită ?

— Cluburile i-au învăţat. Li s-a dat prea mult şi li s-a cerut prea puţin.

— În altă ordine de idei, cum apreciaţi comportarea echipei naţionale la Turneul balcanic nu demult încheiat ?

— S-a cîştigat un meci şi s-au terminat două la egalitate. Locul al treilea, ocupat în clasamentul final, poate părea slab dar, socotind că titlul a revenit Greciei, care a prezentat o garnitură de tineret, îmi permit să consider evoluţia juniorilor noştri la Balcaniădă drept satisfăcătoare.

— E un cuvînt care, în materie de sport, nu prea spune mare lucru !

— Aşa-i. După ce generaţia de astăzi a „Luceafărului" va creşte, în atmosfera de seriozitate şi dăruire pe care căutăm s-o impunem în noul club, sper să prezentăm o echipă de valoare internaţională, competitivă. Mai întîi la nivelul juniorilor, apoi la acela al seniorilor. Pentru atingerea acestui scop, va trebui să schimbăm mentalitatea tinerilor noştri jucători, făcînd din ei fotbalişti redutabili şi oameni cu caractere superioare.

— Pe ce vă bazaţi cînd spuneţi ce spuneţi ?

— Pe sprijinul pe care-l primim din partea tuturor forurilor cu responsabilităţi în domeniul sportului şi, nu în ultimă instanţă, pe talentul şi dorinţa de afirmare ale unor tineri. De jucători ca Balint, Iancu, Curtean, Popescu, Mirea, Biscă, Cîrlan, Ackerman, Hambaraş, Chifu, Ţone, Picătureanu sau Gheorghiu, ca să citez primele nume venite în minte, am convingerea că vom mai auzi. Nici unul dintre ei n-a depăşit 15 ani.

— Rezultatele obţinute pînă acum de cele două echipe ale „Luceafărului" care activează în divizia C nu prea susţin afirmaţiile dumneavoastră ! Ele au obţinut, împreună, 4 puncte din 20 ! De ce aşa puţine ? Se joacă oare prea tare, la propriu vorbind, în divizia C ?

— Nu se joacă tare, jucăm noi prost. Deocamdată. E un proces firesc de omogenizare a garniturilor, alcătuite din jucători sosiţi din toate colţurile ţării. Cu alte cuvinte, e nevoie de răbdare.

— Simţim că aveţi dreptate. Vom aştepta. Pentru că am ajuns la sfîrşit cu dialogul nostru, v-am ruga să ne spuneţi, tovarăşe profesor Ardeleanu, care credeţi că e partea cea mai frumoasă a acestei acţiuni numite „Luceafărul" ? În două vorbe.

— Ideea în sine. Ar fi o mare greşeală ca, din cauza grabei, să compromitem o iniţiativă atît de valoroasă.

— Nu credem că are cineva un asemenea interes. Vă mulţumim.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Time-out

● Returul partidei dintre F.C. Argeş şi Panathinaikos Atena din Cupa U.E.F.A. a fost încredinţat unei brigăzi de arbitri din Polonia. N-om fi noi profeţi, dar cam bate la ochi o asemenea decizie, dictată de U.E.F.A., ţinînd cont de faptul că antrenorul echipei elene nu-i altul decît polonezul Kazimierz Gorski, pînă nu demult selecţionerul reprezentativei ţării sale ! Din cîte sîntem informaţi, federaţia din Vasile Conta a adresat forului european o întîmpinare, dar nu s-a ales decît cu o telegramă, prin care i s-a răspuns că nu mai e nimic de făcut. Poate că delegarea unor arbitri greci ar fi simplificat datele problemei ! ● De cîtăva vreme, pugiliştii de la Minerul Bihor, tineri despre care am auzit numai vorbe bune, nu mai au unde să se antreneze. Profesorul Ştefan Turcu a încuiat uşile sălii de sport şi refuză să mai dea cheile din mînă. Cine i le ia ? ● Pe un teren de fotbal amenajat între blocurile cartierului Berceni, antrenorul pensionar Ion Mărărescu, ani de zile şlefuitor de talente pentru Sportul studenţesc, lucrează cu pasiune şi migală la descoperirea tinerilor fotbalişti. Anonim, Ion Mărărescu îşi vede de treabă şi, sîntem siguri, în curînd ne vor sosi veşti bune din Berceni. Cînd te gîndeşti cîţi antrenori în floarea vîrstei umblă de colo pînă dincolo, plîngîndu-se de condiţii nesatisfăcătoare de muncă ! ● Ieri a plecat în Anglia o selecţionată divizionară de rugbi care va susţine un turneu de 7 jocuri. Îi ţinem pumnii strînşi. ● România — S.U.A. 7—4, la box. Fireşte, rezultatul în sine ne bucură, dar specialiştii n-au părut încîntaţi de nivelul galei de la Palatul sporturilor, afirmînd că, în faţa unor adversari foarte tineri, pugiliştii noştri s-au prezentat modest. Al doilea meci s-a încheiat cu victoria oaspeţilor ! Ceea ce era de demonstrat... ● A început campionatul diviziei A la popice. Să te ţii! ● La recent încheiatele finale pe ţară ale rachetomodeliştilor, disputate la Buzău, sportivii sibieni au cucerit 14 medalii de aur. La mai mare. ● Recomandăm pe această cale elevilor care doresc să fumeze nestingheriţi şi feriţi de privirile părinţilor să apeleze cu încredere la patinoarul „23 August", acolo fumatul fiind permis şi în timpul unor meciuri din Cupa campionilor europeni. ● Echipa din Niţchidorf a fost eliminată din campionatul de fotbal al judeţului Timiş pentru 3 neprezentări. Ce-a căutat a găsit. ● La ultima şedinţă a Comisiei de disciplină, Sameş de la Steaua l-a apărat din răsputeri pe Broşovschi de la U.T.A., care s-a ales cu o singură etapă de suspendare. Am trăit s-o vedem şi pe-asta ! ● O declaraţie reluată după ziarul „Sportul", aparţinînd Nadiei Comăneci : „Sînt hotărîtă să depun toate eforturile pentru cîştigarea titlului mondial care să-mi întregească succesele de pînă acum". Cu dragoste şi nerăbdare aşteptăm evoluţiile Nadiei la Strasbourg. ● Antrenorul Constantin despre fotbalistul Dumitru : „Liţă se antrenează cum nu l-am văzut niciodată, serios şi responsabil". ● Spre surprinderea unanimă, din primele rînduri ale laureaţilor campionatelor de orientare turistică au lipsit reprezentanţii judeţelor Arad, Iaşi, Neamţ şi Timiş. Să mai înţelegi ceva ! ● La Ancona, voleibaliştii noştri au pierdut 2 meciuri din 3, rămînînd pe dinafara turneului final. Ei au ajuns în luptă pentru locurile 13—24, urmînd să se întreacă cu voleibaliştii din Argentina, Venezuela şi din alte ţări foarte cunoscute în disciplina respectivă, meciurile pentru partea de jos a clasamentului desfăşurîndu-se la Veneţia. Într-un fel, poate e mai bine. Să vadă băieţii lagunele şi să se plimbe cu gondolele ! ● Întrecînd cu 7—2 pe Levski-Spartak la Sofia, în meci retur pentru Cupa campionilor europeni, hocheiştii de la Steaua s-au calificat pentru turul următor. Deci se poate. ● Echipa de atletism a judeţului Dolj a cîştigat seria de promovare pentru divizia A, organizată recent la Oradea. În octombrie va avea loc ultimul act al promovării. Cine face prinsoare cu noi că, la anul, Natalia Mărăşescu şi ceilalţi vor evolua în grupa A ? ● După ce a luat startul, dat de Petre Cristea, primul campion de automobilism al Capitalei Ştefan Iancovici de la Dacia Piteşti a condus cu îndemînare, devenind campion absolut la viteză pe circuit. ● Anca Grigoraş şi echipa României au cîştigat detaşat confruntarea cu gimnastele din Anglia. În ciuda acestei izbînzi, pe care o salutăm ca atare, e de remarcat că la bîrnă toate componentele formaţiei noastre, cu excepţia rezervei Nicoleta Prisecaru, au căzut de pe aparat. Unii susţin că n-a fost de vină numai gravitaţia. Oare ?

● Fotbal, divizia A ●

BUCUREŞTI : Sportul Studenţesc — Politehnica Iaşi 0—0. Disputat pe stadionul Republicii, la ora meciurilor de „B", de care n-a fost departe, derbiul studenţesc a fost doar o agreabilă plimbare la pas, de parcă partida ar fi urmat să dureze o zi şi-o noapte, motiv pentru care s-a drămuit fiecare picătură de energie. Drept pentru care „plimbarea" a avut loc mai mult la mijlocul terenului unde gazonu-i mai bun. ● Au abundat fazele cu încetinitorul, în care gazdele au etalat toate lufturile de care au fost în stare Stroe şi Grosu ; de cealaltă parte, înflorituri şi jonglerii cu balonul în locul acţiunilor spre poarta lui Moraru. Deşi n-a fost prea solicitat, Moraru a salvat echipa sa de un gol în minutul 37 cînd, cu un reflex uimitor, a scos un şut sec al lui Florean, la unul din puţinele contraatacuri ale echipei din Copou. ● Bine alcătuit şi cu rubrici bogate ni s-a părut programul editat de Clubul de fotbal Sportul Studenţesc. Editorialul susţinea că „sportul este o lume în care toţi oamenii pînă la începerea confruntării sînt egali". Avem motive să credem că de cele mai multe ori ei sînt egali şi după aceea. Tot în program am întîlnit previziunile fundaşului Tănăsescu : „Va fi un meci destul de greu. Ceea ce nu înseamnă că nu putem cîştiga lejer. Depinde de felul în care vom juca în cunoscutul nostru stil de joc". S-ar părea, însă, că studenţii bucureşteni şi-au făcut un stil tocmai din lipsa de stil ! ● În rest, meci cuminte, curat şi slab arbitrat de Gh. Racz (Braşov), ajutat bine la linie de T. Andrei (Sibiu) şi O. Streng (Oradea). **(Ion Predoşanu)**

■

BUZĂU : Gloria — Steaua 4—1 (2—1), după un meci dominat de gazde, surprinzător superioare la toate capitolele şi, mai ales, la cel al dăruirii. Dacă Steaua, fără ex-buzoianul Zahiu şi cu Iordănescu abia restabilit, după ce a avut piciorul în ghips, n-a rezistat unui ritm susţinut decît vreo jumătate de oră, Gloria a ţinut tot timpul piciorul pe accelerator, dorind o victorie care s-o scoată din anonimat şi obţinînd-o pe merit, la un scor la care n-a visat nici măcar antrenorul Ion Ionescu ! Ajunşi aici, trebuie să spunem că banca de rezerve a buzoienilor s-a temut de jocul campionilor chiar şi cînd tabela de marcaj arăta 3—1, numai că temerile s-au dovedit nefondate, Steaua făcînd la Buzău cel mai slab meci al ei din acest început de campionat. ● Prezent la meci, medicul echipei naţionale, Dumitru Tomescu, a apreciat — pe bună dreptate — izbînda gazdelor ca incontestabilă. Alături, antrenorul federal Ion Voica remarca strategia lui Ion Ionescu, care a renunţat la jocul cu libero, lăsîndu-l pe Nicolae să zburde, tactică pe care Constantin n-a sesizat-o sau n-a ştiut s-o contracareze. ● Un cuvînt bun pentru excelenta organizare a partidei, ca şi pentru publicul buzoian, cald, proaspăt, entuziast. ● Excelent arbitrajul suceveanului M. Fediuc, ajutat corect la linie de N. Raab (Cîmpia Turzii) şi M. Moraru (Ploieşti). **(Andrei Georgescu)**

■

BAIA MARE : F.C. — Chimia Rm. Vîlcea 3—0 (1—0). Victorie clară şi indiscutabilă a gazdelor, care s-au antrenat cu seriozitate toată săptămîna şi în dimineaţa... meciului! La antrenamentul de duminică, încheiat cu 3 ceasuri înaintea partidei, a asistat şi antrenorul vîlcean Pigulea care, din cele învăţate, a întocmit o tactică specială, din nefericire pentru el şi echipa lui fără prea multe foloase! ● Băimărenii au fost superiori adversarilor la toate capitolele, jucînd colectiv, plimbînd mingea în permanenţă, găsind cele mai scurte drumuri spre poarta Chimiei. Îndeosebi „morişca" Condruc-Sepi-Roznai i-a pus în dificultate pe oaspeţi, care s-au complăcut în apărare, o apărare care a apelat adesea la faulturi, două dintre ele însemnînd tot atîtea goluri, realizate din penalty de Koller. Normal ar fi fost ca arbitrul bucureştean Roşu să mai acorde, în prima repriză, o lovitură de la 11 metri, la un fault flagrant comis asupra lui Roznai, dar el a închis ochii la infracţiunea respectivă. ● Exceptînd faza de mai sus, consumată în minutul 36, V. Roşu a arbitrat bine, fiind ajutat la linie de F. Coloşi şi M. Buzea, de asemenea din Bucureşti. **(Gheorghe Amuza)**

● Fotbal, divizia B ●

PLOIEŞTI : Petrolul — Viitorul Scorniceşti 0—1 (0—0). Mare surpriză pe stadionul din Ploieşti, celor aproape 20 000 de spectatori din tribune nevenindu-le să-şi creadă ochilor, ei rămînînd în picioare, pe loc, mai bine de zece minute după fluierul final al arbitrului constănţean C. Blacioti. Cum puţin mai devreme, mai exact în min. 89, arbitrul cu pricina comisese o greşeală de începător, fluierînd un ofsaid în careul oaspeţilor, fără să observe că un jucător al Viitorului, mai exact Manea, se afla pe linia porţii, nu puţini au fost aceia care l-au găsit pe numitul „cavaler al fluierului" drept principalul vinovat al înfrîngerii echipei petroliste, acuzaţie argumentată cu o adevărată ploaie de sticle care s-a abătut asupra terenului de joc. ● Cel puţin din două motive, suporterii ploieşteni n-au avut însă dreptate. Mai întîi pentru că echipa lui Valentin Stănescu a jucat, îndeosebi în a doua repriză, foarte slab, nervos şi pripit în majoritatea acţiunilor, greşind pase, degajări şi mai cu seamă şuturile la poartă, neizbutind cu alte cuvinte să se ridice cu nimic deasupra replicii unui adversar care, să nu uităm, abia vine din divizia inferioară. În al doilea rînd, pentru că oaspeţii au dat Petrolului o replică deosebit de curajoasă, din care au lipsit poate cîteodată virtuţile tehnice, dar şi prejudecăţile, teama de „firma" echipei din Ploieşti şi de experienţa sa. ● Arbitrajul lui C. Blacioti în general bun, dar şi cu supărătoare greşeli între care cea din minutul 89. **(Dumitru Graur)**

racul

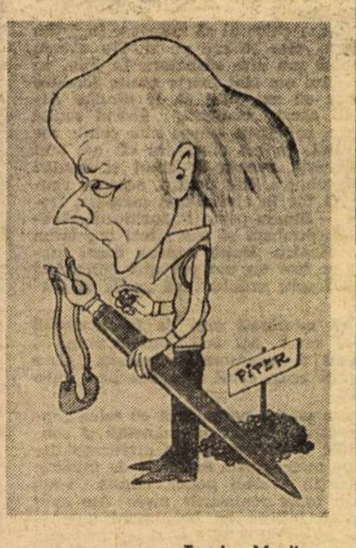

Teodor Mazilu
văzut de AL. CLENCIU ■

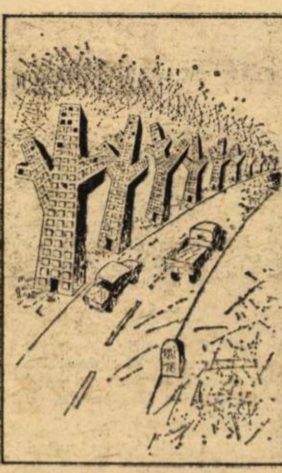

IULIAN PENA ■

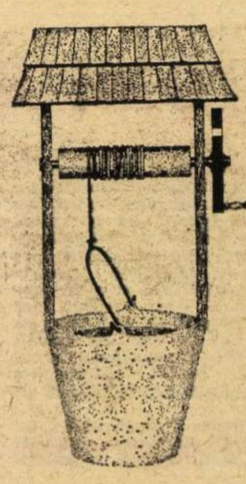

RUDOLF SCHMULKE ■

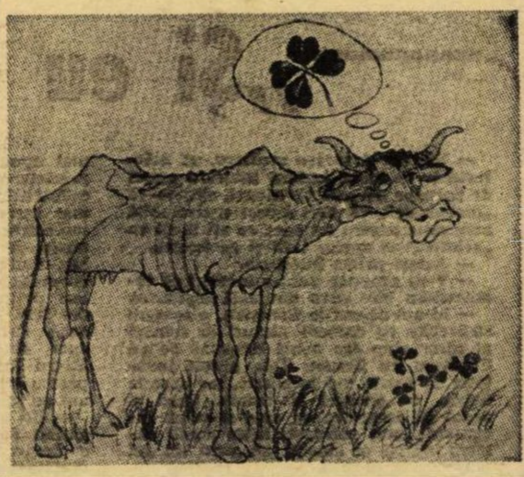

NAGY ARPAD ■

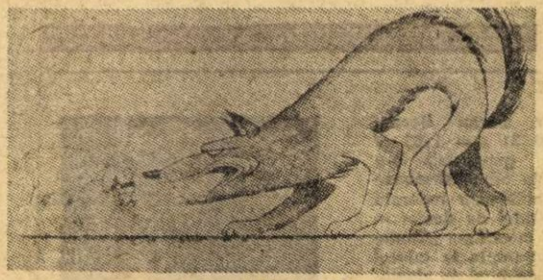

EUGEN TARU ■

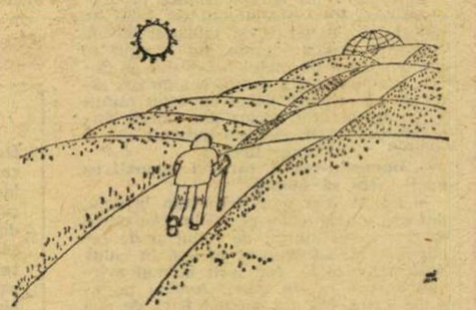

MIHAI BARBU ■

Un caz absurd

Băiat bun, dar cu... lipsuri în gestiune!

Mai-marii cooperației de consum din comuna Somova, județul Tulcea, se găseau în căutarea disperată a unui gestionar destoinic, apt să ia mărfurile din rafturile magazinului alimentar, să le ambaleze și să le inmineze cumpărătorilor, apoi să fie în stare să numere banii corect. Oamenii erau mușcați de șarpe, experiența lor includea o sumedenie de circari, maeștri în materie de iluzionism la cintar.

În vederile lor a intrat Năstase Grigoraș, brutar la Întreprinderea de panificație Tulcea, fruntaș în intrecerea pe cuptoare, corespunzător la înălțime, greutate și viteză pe suta de metri. În plus, erau foarte bine informați că Năstase Grigoraș nu se îmbată decit o singură dată pe zi : de dimineață pînă seara ! Ceea ce — să recunoaștem cinstit — nu i se poate întîmpla oricui ! Desigur, mai trebuiau îndeplinite și alte condiții : pregătire financiar-contabilă, probitate profesională, cinste, corectitudine și alte asemenea mărunțișuri neesențiale, comparativ cu cele posedate de candidat.

L-au dezbrăcat de echipamentul de brutar, l-au scuturat de făină și l-au transportat la Somova. Rămas în spatele tejghelei, Năstase Grigoraș a respectat cu strictețe indicațiile șefilor din centrul comunei : nu a dat un gram în minus, nu a luat cinci bani in plus. Dimpotrivă, adăuga mai multe grame peste cantitatea solicitată și primea mai puțini bani decit prețul de pe etichetă. Stilul lui N.G. conținea și alte elemente de inedit : cine nu avea bani (sau nu avea chef să plătească) era servit pe cuvînt de onoare, iar cine nu avea nevoie de mărfuri era servit cu bani din tejghea.

Treaba mergea ca pe roate, alimentara a făcut vad, vestea s-a răspîndit pretutindeni, veneau cumpărători și din alte localități, curgea puhoi de lume ca la Maglavit. Medicului Corneliu Drăgulescu, de la dispensarul comunal, i-a dat un avans de 2 500 lei (că era tovarăș simpatic), lui Gheorghe Molănescu și concubinei sale, Elena Crețu, le-a pus în palmă 500 lei... Paraschiv Hariton, un drumeț aflat în tranzit, s-a pricopsit numai cu 200 lei (n-a mai fost găsit nici in ziua de azi). Clienții se așezau la rînd pe... două cozi : prima era alcătuită din cumpărătorii care luau marfa și dădeau banii ; a doua cuprindea pe cei ce așteptau să primească imprumuturi pe măsură ce înainta prima. Gelos pe succesele altor clienți, medicul Corneliu Drăgulescu se indesa mereu în față. Cu timpul nu se mai deranja : il trimitea la coadă, in locul său, pe oficiantul sanitar Costea Lungu (într-o zi nu a mai fost servit decit cu 1 300 lei... ultimii aflați în tejghea).

Clienții statornici ai bufetului din comună au început să-i ceară explicații lui Năstase Grigoraș : „De ce pe unii îi împrumutați cu bani mulți, iar pe alții deloc ?... Unde-i dreptatea ?“

Gestionarul a intrat în încurcătură, oamenii aveau dreptate... Dar de unde bani ? A, da ! I-a venit o idee : a deschis ușa magaziei cu alimente și băuturi. Bea cine vrea și cine nu vrea, cine avea sau nu avea bani. Își rezervaseră lăzi (scaune nu avea — trebuia să fie înțeles...). Toader Iosif, Iordan Constantinescu, Filimon Andrei, Corneliu Drăgulescu... De multe ori aveau cinstea de a ciocni un pahar chiar cu jupînu'... În acest timp, locul la tejghea era ocupat de soția sa, Elena Grigoraș. Chiar dacă nu știa tabla inmulțirii decit pînă la cinci și nu știa să numere pînă la o sută, de cîteva ori a reușit să calculeze exact... E drept, se folosea de bețișoare, dar aceasta nu-i scade cu nimic meritele în materie gestionară.

Șeful postului de miliție, plutonierul-major Marin Tudorache, a simțit că nu-i în regulă gestiunea magazinului alimentar, l-a sancționat de cîteva ori pe N.G. și a ridicat problema în fața conducerii cooperativei de consum, dar a fost intimpinat cu : „... nu se poate, omul nostru e cinstit, nu fură un leu !“ Pe undeva avea dreptate. Pînă la urmă, șeful de post a lăsat la o parte asigurările cooperativei de consum și l-a făcut nevăzut pe Năstase Grigoraș. Altfel — cine știe —, cu timpul, gestionarul ar fi împrumutat și tejgheaua dacă avea cineva nevoie de ea.

ION TIPSIE ■

Cu neincredere despre creduli

Operațiunile de inventariere se desfășurau ca de obicei : la restaurant, revizorul ION BUZETELU consemna meticulos, în rubricile borderoului, sortimentul, stocul cantitativ și valoric — atitea sticle de coniac, atitea de rom, atiția litri de ulei, egal lei, total etc., etc. Aproape după fiecare notare își îndrepta conștiincios privirile spre rafturile cu mărfuri, de unde gestionarul TRAIAN BALBARAU număra, așeza și dicta. Experiența îndelungată îl ajuta pe revizor să se „convingă“, fără eforturi, că numărul sticlelor, indicat de gestionar, era cel real... La braseria complexului, revizoarea GEORGETA ZILISTEANU executa, la rîndul său, împreună cu gestionara LUCREȚIA ȚICOIU aceleași activități de rutină. Totul se petrecea aproape normal, excepție făcînd doar faptul că verificările directe, prin sondaj, de către revizori — așa cum cer instrucțiunile și practica — nu se mai efectuau. Încrederea — acest sentiment omenesc, dar nu rareori înselător — se pare că îi domina pe cei doi revizori de gestiuni.

Și totuși, la un moment dat, GEORGETA ZILISTEANU a rămas puțin pe gînduri.

Faptul că nu respectase întocmai obligațiile sale elementare in realizarea inventarului — manifestînd o încredere excesivă în gestionară — o făcuse pe revizoare să se întrebe dacă n-ar putea să aibă surprize neplăcute. După cîteva clipe de chibzuință a luat hotărîrea să facă unele sondaje la produsele deja înregistrate. Nu mică i-a fost uimirea constatînd că cele 220 sticle coniac, 70 sticle de bitter și 46 sticle de rom „Felix“, înregistrate la indicația gestionarei, conțineau în realitate... apă colorată. Puternic șocată de cele petrecute s-a destăinuit, ca să ne exprimăm astfel, mai întîi revizorului ION BUZETELU. Recunoscînd că nici el nu verificase prin sondaj realitatea stocului faptic dictat de gestionarul TRAIAN BALBARAU, a trecut imediat la verificări. Stupefacție de la primul sondaj : în locul celor 85 kg ciclomat de sodiu — produs special pentru prepararea dulciurilor — avînd prețul de 265 lei/kg., deci in valoare totală de 22 525 lei, se găsea... sare de bucătărie. Verificînd și conținutul butoiului în care gestionarul susținuse că se găsește cantitatea de 217 litri ulei, a constatat că stratul de ulei era foarte subțire, in realitate butoiul fiind aproape plin cu apă.

Asemenea surprize l-au determinat pe revizorul BUZETELU nu numai să treacă, practic, la inventarierea tuturor produselor pe care le înregistrase inițial pe simpla încredere în gestionar, dar să și anunțe imediat organele de miliție.

Și astfel, reverificările temeinice făcute de cei doi revizori — ION BUZETELU și GEORGETA ZILIȘTEANU — la complexul de la motelul Soveja, județul Vrancea, cercetările continuate de ofiterii MIRCEA BERILA și IOAN BONGEAC, de la miliția județeană, aveau să stabilească faptul că gestionarii TRAIAN BALBARAU și LUCREȚIA ȚICOIU delapidaseră în mod sistematic, într-un interval de peste un an și jumătate, nu mai puțin de 85 104 lei și, respectiv, 45 000 lei.

Pentru ilegalitățile comise instanța de judecată i-a condamnat recent pe cei doi infractori la 7,6 ani închisoare (TRAIAN BALBARAU) și 5 ani închisoare (LUCREȚIA ȚICOIU).

Întrebarea care se pune însă, mai ales pentru a se desprinde concluziile necesare, îndeosebi de către revizorii de gestiuni, este următoarea : dacă s-ar fi procedat cu răspunderea necesară încă de la primul inventar, deoarece în perioada în care s-au comis ilegalitățile amintite au avut loc și alte inventare, nu este clar pentru oricine că faptele respective puteau fi curmate cînd prejudiciul era cu mult mai mic ? Mai este nevoie de adăugat că astfel avutul obștesc ar fi fost mai puțin păgubit ? Că înșiși autorii faptelor ar fi suportat consecințe incomparabil mai ușoare și familiile lor ar fi avut mai puține necazuri ?

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

Accident la km 28 + 500

Deși o ploaie măruntă și sicîitoare reducea considerabil vizibilitatea și — nespălînd șoseaua — întreținea o mîzgă periculoasă, cei mai mulți automobiliști amatori, inclusiv numeroși începători, nu au renunțat la deplasările de sîmbătă după-amiază. Tocmai de aceea, deși la început de septembrie, șoselele din jurul Bucureștiului erau aglomerate la fel ca în miezul verii. Excela, ca întotdeauna, sectorul de drum București-Urziceni unde literalmente se circula bară la bară.

Covîrșitoarea majoritate a participanților la trafic, automobiliști, motocicliști, conducători de motorete, rulau „cuminți“, cu viteză moderată, nu se hazardau în depășiri, suportînd cu stoicism monotonia circulației in coloană.

Ion Răduță, pilot începător, cu nici un an vechime in conducere, la volanul autoturismului Dacia 1 300 nr. 4—B—3131, nu se împăca însă cu acest stil de mers impus de aglomerație și mai ales de dificilele condiții meteorologice. Se aventura mereu în dublări riscante pe care reușea să le termine mai ales datorită prudenței celorlalți automobiliști care îi creau spațiul necesar pentru a-și relua locul în coloană. Dar „ulciorul nu merge de multe ori la apă“.

La km 28 + 500, pe raza localității Lilieci, într-o curbă cu raza mică, semnalizată clar drept periculoasă, I. R., rulînd cu viteză în vădită neconcordanță cu condițiile concrete de trafic, iese din nou din coloană, trece peste marcajul longitudinal continuu și apare instantaneu în fața autocarului 31—B—3131 (curioasă coincidență de numere). Șoferul acestuia trage instinctiv de volan spre dreapta, dar nu reușește să evite coliziunea cu autoturismul care se îndreaptă ca un bolid spre autocar.

Dacia 1300 face realmente o piruetă în fața autocarului și izbește cu partea dreaptă față în aceeași parte a autocarului care, în urma puternicei lovituri primite, este expediat la cîțiva metri în gardul unui imobil pe care îl rupe.

În accident au decedat pe loc doi adulți (pasageri ocazionali) și un copil.

Rănit destul de grav, cu fracturi ale membrelor inferioare, I.R. a fost transportat la spitalul de urgență din București. În prezent este în afară de pericol.

Acest eveniment rutier a avut loc în condițiile în care la ambele capete ale sectorului de drum amintit și pe traseul respectiv lucrătorii de miliție, folosind amplificatorul de voce, făceau repetate apeluri la prudență sporită, recomandau reducerea vitezei și evitarea depășirilor.

Cine este autorul accidentului ? Un om doar de 30 de ani, cu reflexe bune, des încercate în profesia sa (mecanic de locomotivă la trenurile de persoane), meserie care pretinde prin excelență atenție, prudență, atitudine echilibrată, calm, stăpînire de sine.

De ce oare unii oameni care în profesia lor sînt disciplinați, prudenți, au o atitudine exemplară în muncă și în societate, pe șosea uită de totul și de toate și devin un pericol, fără exagerare, public ?

Colonel VICTOR BEDA ■

„Și eu vreau să fac lumină!”

● Profesorul universitar doctor docent Dorin Pavel s-a născut la 31 mai 1900 in comuna Lancrăm. Studiile gimnaziale le-a făcut la Sebeș, iar liceul la Sibiu. Urmează cursurile universitare la Politehnica federală din Zürich unde obține și titlul de doctor in științe tehnice și prețuita medalie „Studio Labori". Șase decenii neintrerupte in folosul valorificării apelor țării. Pionier și in domeniul clasificării mașinilor hidraulice și al turbinelor și grupurilor hidroelectrice. 50 de ani de activitate didactică. A publicat peste 350 de lucrări, manuale, monografii și alte sute de articole. A primit de două ori Premiul de Stat, decorat cu Ordinul Muncii clasele III, II și I, Steaua Republicii Socialiste România clasa a III-a. I-au mai fost acordate, in premieră, titlul de Profesor emerit și Ordinul Meritul științific clasa I. Decorat de președintele Iugoslaviei, Iosip Broz Tito, cu Ordinul Steaua Iugoslaviei cu steaua de aur la colan.

— Stimate tovarășe profesor, vă mărturisesc că ideea acestui interviu există de aproape doi ani. De atunci, citindu-vă „memoriile", vă port sincer o deosebită admirație pentru tot ceea ce ați făcut ca „arhitect" al apelor țării și ca dascăl.

— Aștept prima intrebare.

— V-aș propune pentru inceput să rememorăm cîte ceva din anii copilăriei.

— M-am născut la Lancrăm, o așezare străveche cu oameni harnici și robuști al căror chip era parcă desprins de pe Columna lui Traian. Tata a fost învățător la școala din localitate, iar apoi la Sebeș, ca dealtfel și mama. Cred și acum că dragostea cu care ei m-au înconjurat, anii petrecuți intre acești oameni simpli și cinstiți au avut un rol decisiv asupra mea.

Părinții au înțeles să-mi lase liberă imaginația și să mă încurajeze în preocupările mele. Meșteream tot felul de obiecte din deșeuri de tablă și sirmă, ciopleam moriști, eram tot timpul în preajma apei pe malul Sebeșului, la Secaș, ori pe canalul morii. Nu încape îndoială că aici am văzut cu ochii minții și cu imaginația acelor ani tineri, primele construcții, aici am îndrăgit apa și munții, traiul în aer liber.

— Dumneavoastră, care vă ocupați cu apele, știți să inotați ?

— Da. A fost o inițiere cam brutală, dar așa era practica pe acolo. Doi unchi ai mei m-au apucat de miini și de picioare și m-au aruncat în apă în ciuda protestelor mele. Am ieșit la mal zvircolindu-mă ca un ciine. Aveam pe atunci 4 ani. Nu am căpătat frică de apă și la numai un an mai tirziu inotam perfect. Prin 1923—1925 pe cînd efectuam măsurători pentru proiectul de diplomă, traversam înot Dunărea in zona Porțile de Fier sau mă „lăsam" la vale între Orșova și insula Ada Kaleh.

— De unde incepe această pasiune davinciană pentru hidraulică și ape care v-a mistuit apoi toată viața ?

— În 1904 incepuse pe Sebeș construcția unei mici hidrocentrale. Șantierul devenise pentru mine o a doua casă. Mă cunoșteau toți constructorii și proiectanții. Deși modestă ca volum, eram impresionat de minunățiile ce le vedeam : barajul, canalul de aducțiune, turbinele. A venit însă un moment de excepție. care cred eu că a declanșat scinteia. În 1905 a avut loc inaugurarea uzinei. Între invitați, tata și cu mine. Fiind persoana cea mai „cunoscută", mi s-a oferit cinstea să trag de maneta care avea să dea drumul apei în turbină. Nu pot să descriu emoția ce m-a cuprins văzind becurile aprinse pentru prima dată, însă mai tirziu mi s-a amintit că aș fi spus : „Și eu vreau să fac lumină !" Și așa am pornit în drumul meu printre apele care m-au chemat cu freamătul lor.

— V-ați inchinat 60 de ani din viață punerii in valoare a imensului potențial hidroenergetic al riurilor noastre, fapt pentru care elevii dv. v-au acordat superlativele de părinte sau, mai bine zis, bunic al hidroenergeticii românești. Să trecem in revistă cele mai importante realizări.

— Îmi ceri ceva aproape imposibil, pentru a fi exprimat in cîteva rînduri. Să deschidem totuși o „carte".

— Tocmai această carte s-o deschidem și anume : „Plan général d'amenagement des forces hydrauliques en Roumanie" apărută in 1932 și in care pe 400 de pagini au fost inventariate amplasamentele optime a 467 de hidrocentrale pe toate riurile țării. Este dealtfel lucrarea care a stat la baza tuturor proiectelor hidroenergeticii românești. Îmi reinnoiesc rugămintea. Deci...

— Voi incepe cu centrala Dobrești de pe Ialomița, de care mă leagă cele mai frumoase amintiri. Am realizat atit proiectul cît și construcția uzinei hidroelectrice avind o putere instalată de 17 000 Kw. Lucrarea, care funcționează perfect din 1930, s-a realizat în 16 luni. Ar fi apoi proiectul de amenajare complexă a Birzavei, prin care am asigurat apa necesară acestui centru industrial. M-aș opri apoi la marile reușite din perioada eroică a construcției socialismului : Sadu V, Moroeni, Aștileu, Doicești. A urmat apoi epopeea Bicazului, centrala de la Stejaru și cele 13 din aval fiind construite tot după proiectele mele.

Am lucrat la cascada de hidrocentrale de pe Argeș și la Porțile de Fier, uzina cu cele mai mari turbine de pe glob din timpul respectiv. În 1972 am luat parte la inaugurare văzindu-mi realizat visul din 1923, cînd îmi realizam ca proiect de diplomă o idee de amenajare în zona Porțile de Fier. Un moment la fel de măreț l-am trăit anul trecut, la recepția definitivă, cînd s-a constatat că, după cinci ani de funcționare, mi s-au confirmat aprecierile de acum 55 de ani în privința costului efectiv pe kilowatt care e foarte mic. În continuare Lotrul, cea mai mare hidrocentrală de pe rîurile interioare, unde am fost președintele comisiei de avizare, apoi Mărișelu și Tarnița-Rîul Mare și în sfirșit cascada energetică a rîului Sebeș, al cărui proiect de amenajare l-am conceput încă din 1927. Ca sebeșean imi văd acum cu ochii visurile din tinerețe. Ar mai fi apoi amenajările Drăgan-Iad, Cerna-Motru-Tismana, lucrări hidrotehnice pentru termocentrale. Am în total 37 de ani pe șantiere.

— Cu permisiunea dumneavoastră voi aminti de lacurile din nordul Capitalei și despre care mulți cred că au existat dintotdeauna.

— Da. Am propus municipalității crearea acestor oglinzi de apă pentru lichidarea focarelor de infecție pe care le reprezentau terenurile de aici și totodată pentru îmbunătățirea microclimatului. Pentru a le face, m-am luptat cu mulți primari ai vremii în perioada anilor '30. Am adus apă din albiile Ialomiței și Argeșului spre București, iar în 1936 au fost inaugurate lacurile.

— Ce sint apele țării ?

— Un organism viu care trebuie modelat cu grijă. Lipsa de prevedere costă, așa cum au dovedit-o inundațiile din 1970 și 1975. De aceea am propus întotdeauna ca apelor să li se dea utilizări complexe.

— Să revenim la studenția dumneavoastră.

— Anii studenției, deși poartă vălul romantic al tinereții, au fost însă niște ani grei, în care pe lingă învățătură a trebuit să muncesc pentru a mă întreține. Lucram cite 16 ore pe zi, din care aproape jumătate desenam planșe pentru alții. În afara cunoștințelor acumulate, am învățat cît de mult înseamnă să fii ordonat.

— Cum este studentul de astăzi față de cel de ieri ?

— Ți-am arătat care era condiția studentului în acea vreme. Nu intră în discuție copiii de bani gata. Aceștia se pierdeau de regulă pe drum. Cei care am muncit, am reușit să ne ridicăm prin munca noastră. Rămîn surprins, azi, cînd povestind studenților cît de greu era să te întreții, îi văd zîmbind. Li se pare de necrezut. Astăzi ei beneficiază de toate condițiile pentru a răspunde așa cum se cuvine grijii pe care le-o acordă partidul și statul. Avem în acest domeniu studenți foarte buni, cu perspective de a deveni specialiști de clasă, dar mai avem și mulți răsfățați, materialiști, care vor totul și nu dau nimic în schimb ; după repartiție vor munci ușor, nu vor să audă de șantier.

— Tovarășe profesor Pavel, in 50 de ani de activitate didactică au trecut prin mina dumneavoastră peste 80 000 de studenți.

— Într-adevăr. Cînd privesc în urmă, am un sentiment de justificată mulțumire. Și aceasta pentru că prin modesta mea contribuție am reușit să formez o pleiadă de specialiști care, toți, reprezintă astăzi niște nume : prof. Radu Prișcu, șeful catedrei de construcții hidrotehnice din I.C.B., acad. prof. Radu Voinea, rector al I.P.B., prof. Alexandru Diacon, decan al Facultății de energetică, dr. ing. Florin Iorgulescu, președintele Consiliului Național al Apelor, prof. Dumitru Cioc, decanul Facultății de hidrotehnică, prof. Ștefan Zarea, prof. Vl. Harnaj, prof. Petre Trofin, conf. Mihai Cazacu, conf. Dan Tașcă, conf. M. Podani, inginerii M. Sipiceanu, Fl. Constantinescu, prof. Dragoș Bilcu etc.

— Studenții dumneavoastră nu numai că vă stimează, dar spun că aveați un dar deosebit ca dascăl. În plus, la examene treceau majoritatea fără emoții, cu plăcere chiar.

— I-am iubit și le-am fost întotdeauna un prieten. Văzîndu-i pe ei tineri, viguroși, îl văd pe studentul Pavel. În al doilea rînd, mi-a plăcut să le fac cursul cît mai accesibil. Să-ți povestesc o întîmplare : în toamna anului 1935 urma să iau în primire catedra de la Politehnică, nou înființată. Intru în sală, sala goală. Am crezut că am greșit ușa, însă verificînd constat că într-adevăr nu se prezentase nimeni. Intru alături la „civile", unde sala era plină cu sute de „boboci". Le-am cerut să mă asculte vreo două minute și invitîndu-i, pe cei care doreau, să mă urmeze și să-mi audieze cursul timp de 50 de minute. Din cei 50 care m-au urmat nu a plecat nici unul. Toți au fost studenți eminenți. Vreau să spun că am explicat întotdeauna liber, fără hîrtii înaintea mea. Veneam în sală cu cel puțin 10—15 minute înainte și îmi desenam pe tablă toate schițele necesare. La sfîrșitul orei și începutul celei următoare făceam o scurtă recapitulare. Le dădeam sfaturi despre cum să învețe și in plus mergeam cu ei foarte mult pe teren, unde fenomenele explicate la curs puteau fi cel mai bine înțelese.

— Să continuăm.

— În domeniul nostru de activitate îmbinarea cunoștințelor teoretice cu cercetarea este mai mult decît un imperativ. Încă înainte de război mergeam cu studenții la barajele lacurilor din nordul Capitalei, la acumulările de la Ulmi și Arcuda. La Dobrești, unde am stat timp de cinci ani într-o cabană din bîrne, aveam vara, la practică, 30—40 de studenți. Îi cazam în barăcile rămase de la constructori iar soția gătea pentru toți. După război mergeam cu ei la lucrările de la Reșița, Bicaz, Argeș, Porțile de Fier. Cu această ocazie transferam cursurile în teren. Și în acest fel am trezit în ei dragostea pentru profesiunea de constructor.

— Cum vedeți actuala programă în disciplina dumneavoastră ?

— Pregătirea unui inginer costă mult, de aceea trebuie găsit un echilibru.

— Între teorie și practică ?

— Da. De exemplu, se dă încă o prea mare atenție matematicilor, de la admitere pînă la absolvire. Și ne trezim că tînărul inginer absolvent nu știe să gîndească inginerește — să stabilească un program de funcționare, sau să se descurce la un tablou de comandă. Nu sînt deci adeptul formării de matematicieni, ci de buni ingineri ; pentru asta avem facultăți de matematică, automatică, electronică.

— V-ați impărțit viața intre planșetă, catedră și șantier. Cum ați găsit timp pentru toate ?

— M-am obișnuit să muncesc încă din facultate, cîte 16 ore pe zi. Nu aveam duminică sau alte sărbători. În plus, in viața unui om sînt foarte multe ferestre pe care eu am știut să le umplu. Alternînd aceste ocupații, făcînd multă mișcare, solicitam mereu alte celule ale creierului. În cei cinci ani cît am stat la Dobrești, aveam de ținut și cursuri la Politehnică, iar pentru aceasta reușeam să fac în cîteva ore, noaptea, Dobrești — Sinaia peste Păduchiosul. Acolo mă schimbam și peste trei ore eram în amfiteatru. După amiaza eram înapoi. Am fost un om operativ infirmînd zicala despre ardelean că „șede și gîndește".

— Vă numărați anii de la începutul acestui secol. Ați fost contemporan cu o seamă de evenimente epocale. Cum apreciați acest secol și epoca pe care o trăiți ?

— Am purtat permanent cu mine sentimentul durabil de permanență și continuitate a unei străvechi civilizații dacice pe meleagurile natale și de mîndrie că aparțin acestui popor, căruia i-am dedicat toate realizările mele. Am avut șansa să trăiesc un eveniment unic — marea unire de la 1918 — și am fost unul din primii voluntari ai gărzilor românești care au participat la dezarmarea și înlocuirea vechilor autorități. La 1 decembrie 1918 am mers cu tata pe jos cale de 14 kilometri pentru a asista la Alba Iulia la consfințirea acelui act firesc, de către Marea Adunare Națională. Sînt fericit că mi-am adus o contribuție la crearea patrimoniului de vetre de lumină al țării. Dar aceasta nu ar fi fost posibil fără istoricul eveniment de la 23 August 1944 sau de cel de la 30 Decembrie 1947. Un asemenea ritm, cu care s-au realizat obiective uriașe, nu se putea realiza în alte condiții. Cînd arătasem în anii '30 necesitatea valorificării acestui potențial pentru că hidrocarburile și cărbunii se vor epuiza într-o zi, am fost privit cu suspiciune, noi am făcut, deci, în cîteva decenii, ceea ce țări cu tradiție au realizat în o sută de ani. Multe din aceste lucrări sînt luate ca exemplu în manuale străine de specialitate. Ți se umple inima de mîndrie cînd auzi : „Ce popor, românii, ce inginerie" !

— Cea mai frumoasă amintire ?

— Sărbătorirea de la 31 mai 1970, cînd colegii și foștii mei studenți mi-au organizat o manifestare copleșitoare. Am fost luat de acasă cu mașina și dus la sediul din Polizu, unde cîndva îmi luam în primire catedra. Amfiteatrul era neincăpător pentru cei aproape o mie de studenți ce doreau să ia parte la sărbătorire. În bănci se aflau academicieni, profesori, decani, personalități de seamă ale vieții științifice care îmi fuseseră elevi. Au fost evocate momente emoționante. Pe o placă roșie, cea pe care o vezi pe acest perete, se află scris cu litere de bronz :

PER MAGISTER DORIN PAVEL IN NOSTRIS VIVES ANIMIS MAGNOQUE IN HONORE POSTERITAS OPERA ATQUE IPSUM TE SEMPER HABEBIT (Scumpe profesor Dorin Pavel, veți trăi de-a pururi în inimile noastre și vom ține la loc de cinste opera dumneavoastră). Sărbătorirea n-a însemnat și retragerea din activitate. Sînt încă profesor consultant, am șase doctoranzi, sînt încă membru activ onorific în consiliul de conducere al Consiliului Național al Apelor. Nu aș putea trăi dacă nu m-aș mișca în acest domeniu atît de familiar. De asemenea, sînt solicitat săptămînal la întîlniri cu studenții, să vorbim despre trecut, despre prezent, despre viață.

— Tovarășe profesor, ne apropiem de finalul interviului. V-am răpit o bună parte din această dimineață. Ați pășit recent in cel de-al 78-lea an de viață. Cu ce gînduri ați intrat în acest an ?

— Cu sentimentul că mi-am făcut din plin datoria ca profesor și constructor. Dacă ar fi posibil, aș lua-o oricînd de la început. Simt totuși și un regret față de un sfîrșit care, inevitabil, se apropie. De aceea, simt că întineresc atunci cînd mă aflu în mijlocul studenților destăinuindu-le din experiența mea de viață.

— O dorință ?

— Să trăiesc cît mai mult pentru a vedea ridicate și alte construcții la care mi-am adus și eu o contribuție.

ALEXANDRU STROE ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 16 18) ; scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian – 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI 41505